„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 1. **Sobotu 3. januara 1885.** **Lětnik 44.**

Swětne podawki.

Němske kherjorstwo. Liczba adreßow, w kotrychž ßo wjerchej Bismarkej ludowa dowěra a ßwěrnosćz wupraja a ßo ſ dobom kherjorstwowemu ßejmej maliczkostne njewótczinske spjeczenje pschecziwo Bismarkej porokuje, stajnje rosćze. Prěnjej hodownaj ßwjataj dnjej je ßo na 144 adreßow a depeschow wjerchej Bismarkej pschipósłało, bjes nimi wjele ſe Sakskeje, tak na pschiklad ſ Glauchawy, Drażdżan, Blasewitz, Lipska, Annaberga, Lommatzscha, Plauena, Freiberga, Riesy atd. W wjele městach ßu ßo hakle adreßy wupołożike, kotrež ßo wschědnje ſ wjele tyßaz podpißmami pjelnja. Tež w Budyschinje ßu na pohnucze konservativnje smyßlenych mużow na wjazorych městnach adreßy wupołożili, do kotrychž je ßo hižo wjele mjenow sapißało.

— Němske kolonialne wobßedźeństwo je ßo psches wobßadźenje dźěla kupy Noweje Guineje wulzy powjetschiko. Nowa Guineja leži na połnóznej stronje Awstralije a je najwjetscha kupa tamnischeho morja. Hdy budźichu ßo Jendźelczenjo, kotsiž hižo dźěl kupy wobßedźa, nadźeli, so budże ßo němske knjeżerstwo Noweje Guineje mozowacź, budźichu hižo dawno ßwoje knjejstwo na zyku kupu wupschestrjeli. Woni ßu ßo toho wostajili, dokelž ßebi myßlachu, so Nowa Guineja a ßußodne kupy wjele hódne njejßu. Horzota w tamnych krajach je tak wulka, so Europjenjo polo dźěkacź njemóża. Móżno wschak je, so ßu ſ nutska Noweje Guineje wyschsche leżane strony, w kotrychž móża Němzy żiwi bycź a dźěkacź, tola schtoż ßu hacź dotal wo njestrowych tonidlatych brjohach ßłyscheli, njebě tak wabjaze, so by něchtó sa tutymi krajinami żadał. Nětko, hdyż ßu Němzy ßwoju ruku na Nowu Guineju położili, Jendźelczenjo jara wobżaruja, so ßu ßo wot wopaczneje nadźije wotdźerżecź dali, zyku kupu pod ßwoje knjejstwo wsacź. Jendźelska Němzam jich kolonije sawidźi, każ dźě wona też Franzowsam wschudże potajnje abo sjawnje do pucża sadźěwki kładże, hdźež chzedża tuczi kolonije sakożicź. To pak njeje jeniczka pschiczina, cźehoż dla Jendźelczenjo Němzow na Nowej Guineji njerad widża. Jendźelczenjo ßo boja, so budża ßo ßnadź posdźischo Němzy zykeje Noweje Guineje mozowacź a skónczńje ßebi też awstraliske kolonije podczińnucź.

— Bjes Němskej, Awstriskej a Rußowskej ßu ßo, każ jendźelske nowiny pißaju, naprawy k podtłóczenju anarchistow wujednake. Tež franzowske knjeżerstwo ßu ßo pjecża wo jeho měnjenje wo tejle należnosczi praschelí a je wone k tutym wujednanjam pschihłoßowało. Najbóle ßo na podtłóczenje anarchisma w wójsku a marinje měrja. K tomu ßo porucża najkrucźische wobkedźbowanje offizierskich a wojerskich bydłow a korczmow ſ wonka a ſ nutska kasermow, pruhowanje wotkhadźazych a pschikhadźazych listow, kedźbowanje na woßoby, ſ kotrymiż wojazy wobkhadźeja atd. W poßlednimaj měßazomaj ßu ßo tele poruczenja ſ czicha a pomaku do skutka stajake, woßebje w Němzach, hdźež ßo njedawno sa jedyn dźeń we wschěch kasermach wojerska nadoba a też privatne bydła pschepytachu. W Ruskej běchu ßledźenja hischcze wjele wobschěrnische, ßamo w Franzowskej a Schwajzarskej ßu poßlednje tsi njedźele wjazy krócź, ßo wě, se wschej potajnosczu sa pschiwißowarjemi anarchisma ßledźili. Wuspěch tutoho powschitkowneho pschepytanja je jara ßnadny był. Němskim offizieram bě pschepytanje ſ pohorschenjom a měnja woni, so ßu tajke naprawy njenusne. W Ruskej ßu hižo k tajkim wězam pschiwukli, duż hakle wo nich dale njerěcża, a w Franzowskej ßu ßo do toho podali, dokelž njewjedża, kak bychu ßo toho sminucź móhli. Tajke ßu powjesczе jendźelskich nowin. Němskim nowinam ßo tele powjesczе, kotrež ßo njedawneho pschepytanja w němskich kasermach dźerża, khětro podhladne bycź sdadża. Wone ßo po sdaczu jeniczży na to měrja, so by ßo w Franzowskej njepschecźelstwo pschecźiwo Němzam sbudźiło. Franzowsojo njebudża poniżenje snjesecź chzycź, so je Franzowska Ruskim a Němzam podwólna a so po jich pschikasni w wójsku sa nihilistami a anarchistami ßledźi. Woßebje by to pschecźiwnikam Ferrya witana składnosćz była, tutoho ministra dla jeho Němzam pschecźelneje politiki pschimacź.

Franzowska. Franzowsojo po sdaczu ani w Tonkinje ani na kupje Formosy poßledni czaß żanych postupow cźinili njeßu. Franzowska flota, kotraż je pschikhody k mórskim pschistawam kupy Formosy woblehnuła, je psche ßłaba, duż móża Chinesojo pschezo nowe wójska na Formosu ßłacź. W Tonkinje ßu Franzowsojo wospjet ſ Chinesami mjeńsche bitwy měli a jich kóżdy ras porasyli. General Brière de l'Isle je do Parisa powjesćź póßłał, so ßu chineszy rubjeżniży wospjet franzowske łódże pschimali. Rubjeżnizy buchu pak wotrażeni a shubichu 300 morwych a 2 kanonje, bjes tym so bě schkodowanje na franzowskej stronje jara ßnadne. Franzowske wójsko w Tonkinje ßo w tu khwilu jenoż psched njepschecźelskimi nadpadami sakituje a ßo ſ tym spokoja, so ßebi ßwoje dotalne stejnischczo sdżerżi. Hdyż żadane poßylnjenja ſ Franzowskeje dóńdu, budża Franzowsojo Chinesow zyle ſ Tonkina wuhnacź pytacź.

Schpanska. Na Schpanisku je ßo psches ßylne semjerżenje cźeżke njesboże pschinjeßło. Najbóle stej provinzy Malaga a Granada cźerpikej. Město Alhama, 7000 wobydlerjow liczaże, je sapuscźene. Na 1000 cźlowjekow je żiwjenje shubiło. Pónd̀żelu 29. dezembra buchu wobydlerjo města Torroxa w provinzy Malagje psches ßylne podseńske storki ſ nowa do stracha stajeni. Murje ßo rospukachu a ßo wobschkodźichu. W Triglianje ßo wjele twarjenjow powali. Wobydlerjo na pola won cźekachu. — Spomnjecża hódne je, so ßu w tym ßamym cżaßu, w kotrymż bě w Schpaniskej semjerżenje, też w Kärnthenskej w Awstriji podseńske storki pytli. S Klagenfurta pißaju, so ßu w Tarvisu a wokolnosczi ßobotu w nozy mózny podseński hrimot saßłyscheli. Też běchu tsi ßylne storki saczucź. Murje wjele twarjenjow ßu ßo pukke.

Turkowska. Hižo dleschi cżaß pschinoschuja ßłowjanske a jendźelske nowiny żadławe powjesczе wo ßurowym pschescźěhanju kschescźijanow, w tamnych bołharskich stronach bydlazych, kotrež ßu po poßlednjej rusko-turkowskej wójnje na pschicżinjenje něhduscheho jendźelskeho ministra lorda Beakonsfielda pod turkowskim knjejstwom wostałe. Bołharjo w Mazedoniji dyrbja ßo hižo saßo wot Turkow żałoßnje krjudowacź dacź, zyke wßy ßu ßo wot wobronjenych turkowskich bandow wurubiłe a jich wobydlerjo njeßmilnje skónzowali. Żadławe powjesczе ßo do zyła tamnym runaju, kotrež w cżaßu ßerbsko-turkowskeje wójny zyku Europu pschecźiwo Turkam rosnjembrichu.

Kaž tehdom je tež tón ras ruske knježerstwo prěnje byko, kotrež je sultana na dopjelnjenje jeho pschißkuschnoscžow napschecžo Bokharam pominako. Ruske knježerske nowiny „Nord“ pißaju: Sańdžene lěto počžachu muhamedanszy bjegojo (kublerjo) w krajinach Debrje, Kirtschofeku, Ochridže a Vitoliji wscho kschescžijanske wobydlerstwo wurubicž, kónzowacž a sa jatych kschescžijanow žebi wukupny pjenjes žadachu. Vali (guverněr) tamneje provinzy spyta drje, njeporjad podtkóczicž, tola Derwisch Pascha jemu to wobarasche a tych bjegow saßo s jastwa puschczi, kotrychž bě vali pschimnucž dak. Tajke sadžerženje wyschnoscže bě, wě žo, postork k nowym hrosnoscžam. Dokelž žo žaneho khostanja bojecž njetrjebaja, žu woßebje Bjegojo s Debry wokolne kschescžijanske wßy wurubili a s wóhnjom a mjeczom saniczili. Kschescžijanow, kotsiž jim do rukow panuwschi žaneho wukupneho pjenjesa płaczicž njemóža, wjedu do Debry, tyknu jich do mokrych podseńskich jastwow a tele wbohe woporv bjes žmilnoscže morja, je-li so jich snatym a pschecželam móžno njeje, w postajenym czaßu žadany wukupny pjenjes sapłaczicž. Sswójbni tutych jatych na haßach w Vitoliji a druhich žußodnych městach psched woczomaj wyschnoscže sjawnje wo žmilne dary prosscha, so bychu tak wukupny pjenjes sa jatych starschich, sa bratrow a žotry, žynow a džowki nasběrali. Pod tajkim žakostnym pschescžěhanjom stona kschescžijanske wobydlerstwo w Mazedonskej, schěscž lět po Barlinskim kongreßu, hdjež žu europiske wulkomóznarstwa tamnym kschescžijanam sakitanje žlubike. „Nord“ na to spomina, so staj žo na Barlinskim kongreßu jenicžzy hrabja Schuwalow a wjerch Bismark sa to prózowałoj, so by žo kschescžijanam w Mazedoniji ta žama žamostatnoscž daka kaž tym w Rumeliskej, so pak je žo tole prawe a nusne žadanje wotpokasako, dokelž druhe móznarstwa woßebje na pschirěczenje jendželskeho ministra lorda Beakonsfielda pschecžiwo tomu hłoßowachu.

Khudy sastupnik.

W Jendželskej nadeńdžesch tu a tam jara wulke woßady, kotrež czasto s wjazorych městow a wßow wobsteja. Duž farar žam žwoje sastojnske dźěła dokonjecž njemóže. Wón žebi toho dla někotrych duchownych jako sastupnikow abo pomoznikow wosmje, kotsiž žo tam vikarojo mjenuja, pschepoda jim tu abo tamnu gmejnu k sastaranju, da jim tejko msdy, kaž žo jemu spodoba, a jich tež po žwojim dobrosdaczu se žłużby puschczi. Wschitke dokhody sa te dźěła, wot vikarow wobstarane, pak tež wón dostawa. Vikarojo žu toho dla s wjetscha khudži ludžo, kotsiž dyrbja se žonu a dźěczimi husto doscž nusu tradacž. Ale woni dyrbja spokojom bycž, a s tym sa lubo wsacž, schtož dostanu; pschetož farar kózdy czaß druhich namaka, hdy bychu dotalni s nim spokojni njebyli.

W Rochesterskim hrabinstwje je městaczko, kotrež bě s wjele wßami tajke bohate farske město. Farar mějesche w wjetschich wßach vikarow, kotsiž sa njeho duchownske sastojnstwo sastawachu. Wón bě bohaty czlowjek a s dobom tak skupy a nahrabny, so žaneho druheho wjeßela njesnajesche, hacž žebi pschezo wjetsche hromady skota a žlěbra sběracž. Runje tak kaž wón bě Bohu žel tež jeho žona žmyßlena. Duž wot njeho hinak wotczakacž njemóžachu, hacž so žwojim vikaram hubjenu msdu płaczesche, a so dyrbjesche najwjazy s nich hłód žiwicž. Farar pak wumrje. Lědma bě wocži sańdželik, a se wschěch stron khudži vikarojo pschińdžechu, so bychu žebi bohate, rjane město dobyli. Hrabja s Rochester, kotryž mějesche noweho fararja postajicž, bě s dobom minister, jara woßebny a wjele ważny muž. Wón w Londonje bydlesche a wschědnje k njemu duchowni pschikhadžachu, kotsiž sa bohatej faru žadachu. W městaczku, hrabinstwu žłuschazym, bě tež vikar pschistajeny. Wón William Brown rěkasche a mějesche žonu a schěscž dźěczi. Pódla tych jeho stary nan pola njeho bydlesche, kotrehož s dźěczazej luboscžu wothladowasche a podpjerasche. Nasch vikar žo na najlepje njemějesche. Dokhody s jeho sastojnstwa běchu žnadne, jeho žwójba pak wulka, duž bě khlěb na jeho blidže žadna wěz. K tomu hischcže pschińdže, so bě žmilny a dobrocžiwy. Hdyž jeho khudži woßadni płaczicž njemójachu, jim wón rad jich dołh spuschczi a jim czasto žamo scherjepatku k położenju nusy da. Tajzy ludžo, wě žo, žanych bohatstwow nahromadžecž njemóža, kotrež sersawz a mole skaža, a sa kotrymiž žo paduschi kopaju. Wón drje by tež rad bohate farske město, někto wuprósdnjene, wsak, tola wón bě tak strachocžiwy, so žebi njeswěri, k hrabji do Londona hicž a jeho wo sastojnstwo proßycž. Tež mějesche twjerdu a wjeßeku nadžiju, so jemu wschehomózny Bóh w njebjeßach, hdyž to w jeho woli steji, bohate město tež bjes jeho pschiczinjenja wobradži. Tak wón žwoje staroscže na žwojeho Boha a sbóžnika kładjesche a jeho wschědnje proschesche, so by jemu dał, schtož je k jeho sbožu trěbne.

Wudowa bohateho fararja, kotryž bě hacž do žwojeje žmjercže s vikarom w tym žamym městaczku bydlik, chzysche žo nětko wotžalicž a do Londona czahnucž, hdjež mózesche žebi s wjele pjenjesami skerje wjeßele sczinicž a duschne žiwjenje wjesczi. Wona toho dla wobsamknu, wjetschi dźěl žwojeje domjazeje nadoby na pscheßadžowanje pschedawacž, so by jej pschecželehnjenje wobcžežne njebyko. Bjes ludžimi, kotsiž běchu žo k pscheßadžowanju seschli, bě tež khudy vikar. Wón wjedžesche, so k wězam, kotrež dyrbjachu žo rospschedacž, tež stary drjewjany kaschcž žkuschesche. Tón by wón rad sa tunju płaczisnu wsak, so by jón jako kschinju sa dźěczazu drastu trjebał. Wón bě tež tak sbožowny, kaschcž sa tsi schillingi (tsi hriwny po naschich pjenjesach) dostacž a jón wjeßeły domoj pschinjeße. Jako pak jón žona doma rjedjesche a czisczesche, so by jón hnydom trjebaka, wona s mjersanjom pytnu, so bě s nutska njeho mjenje ruma, hacž bě žo nadžaka. Woßebje bě dno wjele wysche sdžěkane, hacž by nusne byko. Jejny muž, kotremuž to skorjesche, kaschcž nětko s nutska a swonka pschepyta a skónczńje žo jemu po dołhim wobhladowanju sdasche, kaž so ma kaschcž dwójne dno. A wo prawdže, wón po krótkim pytanju tajny žuwak wußlědži. S wulkej prózu mały kaschczik wotewri. Wón lědma žwojimaj woczomaj wěrjesche, jako hromadu błyskotatych skotych nutska wuhlada. Běsche tam na pjecž stow guinejow (po naschich pjenjesach tsi tyßaz toler), kotrež bě skupy farar hromadžał a tu psched paduchami jara derje skował. Na blidže khudeho vikara nětke błyskotata hromada skotu leżesche. Hdyž wón wschě dokhody, kotrež bě jemu jeho sastojnstwo sa dwaczecži lět pschinjeßko, w hromadu sliczi, dha lědma něschto wjazy hacž pokojzu namakaneje sumy wuczinichu. W jeho domje nusa se wschěch kutow hladasche. Jeho dźěczi běchu s khuda sdrascžene. O tele skote bychu bórsy jeho nusy kónz sczinike a jemu na zyke žiwjenje pomhale. Fararjowa wudowa niczo wo skhowanym pokładže njewjedžesche, hewak s wěstoscžu njebudžiske kaschcž pschedała. Njebě to Boža hnadna wola, so wulka suma pjenjes do rukow toho muža pschińdže, kotryž mózesche je tak derje trjebacž? Spytowanje, sa wutrobu khudeho vikara žo kłapaje, njeběsche žłabe. Sky duch k njemu stupi a rěczesche kaž na tamnej horje k sbóžnikej. Tola sprawny, pobožny vikar wotmolwi tež kaž sbóžnik: „Sběhń žo wote mnje!“

„Marja“, praji vikar a srudnje žo žměkotajo na žwoju mandželku pohlada, „schto mamoj czinicž?“

„Schtož Bóh kasa“, wotmolwi s měrom žwěrna mandželska. „Chzesch ty te pjenjesy k wudowje donjescž, abo dyrbju ja k njej doběžecž?“

„Ja tam žam póńdu“, rjeknu muž, „hromada pjenjes by sa tebje pschecželežka była.“

To bě wscho, schtož mandželskaj bjes žobu rěczeschtaj. Vikar móscheń wsa, žypnu pjenjesy do njeje a s měrom k bohatej wudowje stupasche, so by jej pjenjesy, ji žłuschaze, pschepodał. Wudowa witanu powjescž s wulkim spodžiwanjom a wjeßelom saßłyscha. Jejne bohatstwo žo pscheš njenadžite namakanje tójschto powjetschi. Wona pjenjesy s nahrabnej ruku w hromadu shraba a je do žwojeho pjenjeżneho khamora samknu. Wona žebi ani njepomyßli, so by sprawnemu mužej, kotryž bě jej je w poknej liczbje wróczo pschinjeßł, džeßacz abo jedyn skoty jako myto abo jako dar sa jeho dźěczi daka. Sso rjenje podžakowawschi wona vikarej Boże bohate žohnowanje pschejesche. Tón pak wjeßeły domoj dźěsche, a jemu do myßlow njepschińdže, so žnadž je něschto wubjerne a khwalobne czinik.

Po tutym podeńdženju bě žo něhdže tydzeń minuł. Do vikaroweho domu muž stupi, na kotrehož žukni, se skotom wuschitej, hnydom žłużobnika někajkeho bohateho a woßebneho knjesa spósnachu. Wón jara dwórliwje žo pokloniwschi pschecželnje praji: „Jeho exzelenza, knjes minister, Waß, wyßokodostojny knježe, psches mje proßycž da, so byschcže tak rucže hacž móžno k njemu do Londona pschischli.“

„Mje?“ vikar spodžiwajo sawoła; „mój luby pschecželo, Wy drje žo mylicže?“

„Njessce Wy vikar William Brown?“ žo žłużobnik praschesche.

„Tón wschě žym,“ bě vikarowe wotmolwjenje.

„Nó, potom žo njemylu“, zusy dale rěczesche.

„Ale, mój Bože“, vikar strachocžiwje sawoła, „schto dha by minister wote mnje chzył? Ja tola njebych wjedżał, so bych ně-

kajkeho pschestupjenja winowaty byk. Wěscże ßnadź Wy, luby pschecźelo, cźoho dla dyrbju k knjesej ministrej pschińcź?"

„Nè", ßkužobnik wotmolwi, „mi je ßo jenoż pschikasako, so dyrbju Waß pscheproßycź, so byschcże ßo skerje a lěpje do Londona podali."

„Nó, ja pschińdu, hischcże dźenßa pschińdu", vikar praji, a s jeho hłoßa bě strachocźiwosćź a bojosćź ßkyschecź.

Lědma bě ßo ßkužobnik wotßalik, duchowny k ßwojej mandźelskej khwatasche, so by jej spodźiwnu powjesćź sdźělik. Wón ßo tež jej wusna, s kajkej bojosćźu je jeho wutroba napjelnjena, a wona měješe prózy doscź, so jeho nětak směrowa. Nětko pak dyrbjachu ßo pschihoty cźinicź, so by vikar, tak rucże hacź ßo hodźesche, pschistojnje swoblekany psched ministra stupik. Staroscźiwa mandźelska njedźelsku ßuknju ßwojeho muża wobhlada. Wona bě khětro ßnadna a wotnoschena. Jejna pilna a spróżniwa ruka pak ju cźeßajo, rjedźo a schijo saßo do rjada staji, so ßo jejny noscheŕ hańbowacź njetrjebasche, ßo s njej tež k nusy w ministrowym hrodźe pokasacź. Tak ßo vikar skónczńje na pucź nastaji, pschewodźany wot wutrobneho sbožopschecźa ßwojeje ßwěrneje mandźelskeje. (Pschichodnje dale.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Ssadplahujze towarstwo Budyschskeho hamtskeho hetmanstwa je w tychle dnjach knjesa wokrjeßneho hetmana se Salza-Lichtenau sa ßwojeho cźeßneho ßobustawa pomjenowako.

S Budestez. W naschej woßadźe je ßo 1884 narodźiło 166 dźěcźi, 2 mjenje dyžli 1883 a 69 wjazy hacź psched 25 lětami; semrjeło je 132, runje tak wjele kaž 1883 a 64 wjazy hacź psched 25 lětami; wěrowako je ßo 48 porow, 9 wjazy hacź loni a 23 wjazy hacź psched 25 lětami; k Bożemu blidu ßu byli 5872, to je 119 wjazy hacź 1883 (Sserbow 4362, Němzow 1510) a 859 wjazy hacź psched 25 lětami; domach ßu ßwjate wotkasanje wužiwali 117, to je 20 wjazy hacź loni a 44 wjazy hacź psched 25 lětami. Zyrkwine kolekty ßu wunjeßke 469 hriwnow 21 np. — a wysche toho je ßo psches 200 hriwnow sa mißionstwo nahromadźiło.

S Wjelecźina. W naschej woßadźe mějachmy sańdźene lěto spowjednych 3890, bjes nimi bě 66 pacźerskich dźěcźi; pschipowjedało je ßo 39 porow, s kotrychž ßo 28 porow w naschej zyrkwi směrowa; narodźiło je ßo 140 dźěcźi, a semrjeło je 101 woßobow. — Tež njech je tu spomnjene, so je njebo knjes farar Jan Wicźas, kotryž běsche na 46 lět tudy s duchownym a w novembru 1883 w Budyschinje semrjeł, pola naß pak ßo khowak, sa khudźinu naschej woßady 600 hriwnow wotkasak, wot kotrychž pjenjes ma ßo kóžde lěto dań (kóždemu khudemu po 3 mk.) wudźělicź. To je ßo lětßa na narodnym dnju njebo k. farara Wicźasa, 11. dezembra, prěni krócź stało. Bóh sapłacź jemu tutu luboscź!

S Bukez. W naschej woßadźe běsche w sańdźenym lěcźe 5918 spowjednych, a to 2488 mužskich a 3430 žónskich, 4958 Sserbow a 960 Němzow, 64 pacźerskich dźěcźi a 120 woprawjanych. Pschipowjedanych bu 38 a tudy swěrowanych 28 porow. Narodźiło je ßo 149 dźěcźi, mjenujcy 80 ßynkow a 69 dźowcźicźkow, bjes nimi 2 poraj dwójnikow, 5 morworodźenych a 28 njemandźelskich. Semrjetych je 102 woßobow, a to 55 mužskeho a 47 žónskeho rodu, 48 wotroscźenych a 54 dźěcźi, 9 mandźelskich hospodarjow a 11 mandź. hospos'ow, 9 wudowzow a 10 wudowow, 9 nježenjenych a 2 schulskej dźěscźi. 9 woßobow dozpi starobu psches 70 a 6 woßobow psches 80 lět. Wěrowanych, narodźenych a semrjetych běsche wjazy, spowjednych mjenje dyžli lěto prjedy. Kolekty zyłeho lěta ßu 753 hr. 30 np. wunjeßke, bjes nimi běsche 387 hr. 3 np. sa mißionstwo. Pódla toho buchu date do mißionskeho kaschcźika sady woktarja 148 hr. 35 np., a wot cźitarjow „Mißionskeho Póßła" je ßo něhdźe 80 hr. nawdało. *H.*

S Bukez. Nasche ßerbske towarstwo mějesche 28. dezembra ßwoje tsecźe poßedźenje w lětuschej symje. Po powitanju hoscźi a ßobustawow, kotsiž běchu ßo s wulkej liczbu seschli, ßo protokol s poßlednjeho poßedźenja cźitasche. W tehdomnym poßedźenju bě k. wucźeŕ Schuźa s Rachlowa wo jědojtych hadach pschednoschowak. Wón nam powjedasche wo swonkownym napohladźe hadow, wo žadkawym jědźe, kotreż maja w subach, wo wschelakich spytankach, kotreż ßu ßo s tutym jědom cźiniłe a wo ludźoch, kotsiž hady skludźuja. Woßebje wón na jědojteho hada nascheho kraja, smijizu, spominasche. Kóždе lěto wjele cźlowjekow psches hadowy jěd žiwjenje shubi. Kmany ßrědk psche hadowy jěd hischcże wußlědźili njejßu, wužiwanje spiritußowych picźwow je ßo hacź dotal sa najlěpschi ßrědk spósnak. K poßedźenju 28. dezembra bě k. ßeminarist Keŕk pschednoschk pschilubik. Wón wo „židowskich Herodaschach" rěcźesche. W sapoczatku pschednoschka krótke stawisny židowskeho luda poda, kotrehoż ßamoj statnoscź ßo s podcźišnjenjom Židow pod romske knjejstwo skónczi. Na to pschednoscheŕ na hłowny dźěl ßwojeho pschednoschka, na romskich bohotow, pschenđźe a woßebje podeńđźenja židowskeho luda pod Herodaschom I. a jeho ßynami roskładźe. Wobaj pschednoschkaj, prěni kaž tež poßledni, běschtaj wubjernje wudźěłanaj a jara sajimawaj, duž ßo knjesomaj pschednoscherjomaj wot k. pschedßydy w mjenje towarstwa derje saßkuženy dźak praji. Pschi nowowólbach pschedßydstwa ßo jeho dotalne ßobustawy hacź na pißmawjedźerja saßo wuswolichu. W tu khwilu liczi towarstwo 78 ßobustawow. Pschichodne poßedźenje budźe 25. januara. Nowy pschednoschk je k. wucźeŕ Keŕk w Bukezach pschilubik.

S Njeßwacźidła. Tež lětßa je Boże dźěcźo bohacźe pola naß wobradźako. Jena młoda holza nascheje woßady ßebi wutrobnje żadasche, so móhła něschto sa dalsche wupyschenje nascheho lubeho Bożeho doma cźinicź, a woprowasche sa to wulki pjenjes; dwě jejnej towarschzy, wot runeje myßle sahorjenej, pschidaschtej jej tak wjele, so móżesche wona potom knjesej fararjej tsi sta hriwnow pschepodacź jako sakkadny pjenjes sa kupjenje ßwěcźnikow na Boži woktar, s tej nadźiju, so ßo hischcże nadawa, schtoż móhło ßo wjetscheje rjanoscźe dla wjazy trjebacź; a ta nadźija je ßo psches dalschu woporniwosćź nětkotrych druhich woßadnych młodych holzow też dopjelniła; pschetoż hodownicźku bu pschi ranischim kemschenju po wuspěwanju prěnjeho khěrluscha Boži woktaŕ s tym kraßnym darom luboscźe ßwjedźeńszy wupyscheny. Taj ßwěcźnikaj staj meter wyßokaj, mataj kulojtej podnosy a wity stołp; kopjena debja podnohu, kwětki a pacźerjojte kulki pyscha stołp, a horni kónz, do kotrehoż ßo ßwězy tykaju, runa ßo kheluchej; wschitko je s droheje mjedźe dźěłane a błyschcźi ßo w dobrym postoczenju. Wulkej pißanej wóskowej ßwězy na ßwěcźnikomaj běsche jena druha dobroczelka nascheje zyrkwje dariła. Nimo toho běchu nětotsi Njeßwacźenjo woktarjowe wobhrody (stołpy) rjenje postoczicź dali. Tak móżemy woprawdźe prajicź, so ßo psches tajku kschesćijansku woporniwosćź wschitko w hodownej jaßnoscźi ßwětlesche; a kóżdy tych tak lubosnje pschekhwatanych kemscherjow je wěscże w ßwojej wutrobje proßył: „Sapłacź Wam Bóh luby Knjes bohacźe waschu luboscź!"

*§ S Wutołczíz. Něschto spodźiwneho, wěscże husto njeßkyschaneho, je ßo sańdźenu wutoru pola naß podało. Jako tudomny knježi pohoncź Freund w dworje schkleńczany wós myjesche, na jene dobo wulke wrjeßnjenje w wosu saßkyscha; ßo wohladawschi widźi, so je wulka wosowa schkleńza na sto kuskow rosraźena a w wosu nutskach leži wulki kraholz s krwawym pyskom. Najskerje je do hołbjow, kiž tam w bliskoscźi běchu, praßnucź chzył, pschi tym pak ßo nětak pschehladak a do wosoweje schkleńzy trjechił.

S Jěłzy. Krowa tudomneho kowarja Herguta je wóndano wurjadnje wulke cźelo porodźiła. Nowenarodźene cźelata ßu hewak na najwyschsche 100 hacź 110 puntow cźeźke. Mjenowane cźelo pak 165 puntow waži. To je wulka żadnoscź. Skótny lěkaŕ, kotremuż cźelo pokasachu, bě wschón spodźiwany nad jeho wulkoscźi a cźeźkoscźi a praji, so ßo njemóże dopomnicź, so je jemu hdy tajke hobrske nowenarodźene cźelo psched woczi pschischło.

S Korsymja. Jako pohoncź s tudomneje tachantskeje drjewotoczeŕnje, K. G. Schołta, sańdźenu póndźelu drjewo domoj wjesesche, ßo jemu konjej pod horu njedaloko Scheŕachowa spłoschischtej. Schołta pschi tym padźe a to tak njesbožownje, so jemu cźeźki wós psches hłowu a hrudź dźěsche. Schołta hnydom žiwjenje spuschcźi. Wón sawostaji žonu a tsi njewotcźehnjene dźěcźi.

S Wojerez. Sańdźenu njedźelu měješe ßo tu prěnja shromadźisna dla sałoženja „ßerbskeho ratarskeho towarstwa". Na pohnucźe někotrych wótcźinsny smyßlenych Sserbow běsche ßo pok sta ßerbskich ratarjow seschło, wěscże rjane dopokasmo, so ßo naschi pruszy Sserbjo s wulkej luboscźu ßwojeho Sserbowstwa dźerża a so w jich wutrobach narodne saczucźe hischcże móznje biwa. Po dleschej rosmołwje ßo wobsanknu, towarstwo skerje a lěpje sałożicź. K sestajenju wustawkow wubjerk wuswolichu, kotrehoż pschedßydstwo ßo k. Lapstichej pschepoda. Bóh daj, so by „Wojerowske ratarske towarstwo" bórsy sakcźěło a móznje rosło a ßo roswiło.

S Rowneho. Jeneho wobydlerja nascheje wßy s mjenom M. běchu wóndano na ßudnistwje někajkeho pschestupjenja dla k jastwu saßudźili. Wón je ßo nětko khostanja s tym sminuł, so je žonu a dźěcźi wostajiwschi do Ameriki cźeknuł.

Pschenčmeženа.

Poßłuchajcźe, towarſchki,
Sskyſchcźe, ſchto ßo njeczini!
Sßym ßo nĕſchto wußmjała,
S dobom pak też hnĕwała.
S mĕſta wóndy wjeſechu
Hordźiż rjanu Madlenku.
Towarſchka ji nĕhdy 'bĕch,
Pſcheczelnje ju witacź dźĕch.
„Witaj, witaj Madlenka!
Kak ßy ßo t'la ſmĕnila;
Lĕdma rjanu ſnaju cźe
W draſtach módy noweje;
Wſchitko ßo czi ſyboli,
Hroſna ßym ja pſchi tebi.
Tola luboſcź njehlada
Draſty a niz ßomota,
Aj, duż luba ßmĕj ßo, ßmĕj,
Poſtrow ſo mnu wumĕnjej!"
Jĕru ſczahnu hubiczku,
Sskowczka ke mni njepiknu.
„Schto? ty wjaz' mje njeſnajeſch,
Khiba ßo mje hańbujeſch?
Staj ßej bryle, Madlenka,
So by mje t'la ſpóſnała."
S horda ßo mi wobwjertny,
Pſches ramjo mi ſawrjeßny:
„Tajcź tu ſchprechen, dumes mencź,
Ich fergaſſen lange wencź!"
Ja ßo wſchitka ſaſtróżich,
S dobom pak ſaß' wotmolwich:
„Schto, ty ród ßwój ſapĕwaſch,
Sserbſku drużku ſazpĕwaſch? —
Też ja chzu ßo hańbowacź,
S horda tebje ſazpĕwacź!
Sserbowka ßym rodźena,
W ßerbſkim kraju kubłana;
Sserbſki poczink lubuju,
Sswĕrnu khowam wutrobu.
Bojała bych hnĕwa ßo
Bożoh', ſapręcź Sserbowſtwo;
Duż też twojim hordoſcźam
Sswĕry nihdy njepſchedam.
Bożemje duż lakomna,
Horda popka mĕſchczańſka!"
Prajiwſchi ßo wotßalich,
Nihdy wjaz' ßo njewróczich. —
To wam praju, towarſchki,
Scźe-li ßwĕrne maczeri,
Njemĕjcźe wy niczo ſ njej,
Wona teho hódna njej'!
Po wßy khodźi, hordźo ßo,
Sprawnych ludźi hnĕwajo.
W draſtach hroſnych bantatych,
Czeczikatych, trodlatych,
Se ßwĕtłymi kneſlemi,
Każ huſar mi jendźelſki.
Kſchidu noßy na hłowje —
Każ my dźemy we khapje —
Wutykanu ſ pjerjemi,
Różemi a halſami —
Wĕř mi, Khata Duſchanez,
To je hnĕſdo baczonez!
Po khribjecźe pjerchota
Dołhi bant każ wotezka.
Bożoh' ßłóncźka boji ßo,
So by ju traſch ſpalił:
Ssrjedź najrjeńſchoh' czoplołh' dnja,
Hdyż mi wſchitzy dźĕłaja,
Noßy ßo tu ſ wokſchidłom —
Njewĕm 'noż, kak rĕkacź jom' —,
Ludźo, to njej' po dobrym,
Je-li ßo wam wuſnacź ßmĕm.
Aj, to njetrjebała hicź
Na polo ßo wuſtupicź,
Wo żnje Bożu wobradu
Wotbjeracź tam ſa koßu;
To drje by ßo ßmudźiła
Kipra popka ſe cźĕſta.
A hdyż dale pomyßlu,
Wjercźi wſcho ßo pſchede mnu:
W wuſkich ßwĕtłych czrijiczkach
Khodźi każ my we toſłach;
Hu! bych w nich ßo bojała,
Nohi traſch ßej ſłamała.
To by była keklija,
Jĕſdźicź takle do pola,
W hroſnym wjedrje na kuku,
Hrabacź trawu ſmoknjenu:
To drje by ßo wjedrowje
Saſtyſkało Madlenje!
Boji dźĕ ßo ſ nahimaj
Dótknycź nĕczoh' rukomaj;
Wĕricź njechach woczomaj,
Na dobo hdyż wuhladach:
Wona khodźi w rukajzach!
Wo dnjo, hdyż my dźĕłamy,
Druhdy krwawej noßymy
Ruży a ßo poczimy!
Dźiwała ßo njebych ji,
By-li ßobu ſ dźĕczimi
Czĕkała pſched kheraßom,
Kotryż łaſy ſ wuhenjom.
Kajki ßmĕch a ſchczuwanje,
Chzyła-li ßo do bróżnje
Holza ſtupicź w rukajzach,
S hólzami ſtacź we rynkach,
S huna bychu wuhnali
Hólzy tajke ſchiplenki.
Kom'ż ßu moſle ſcherjenje,
Tón njech njekhodź do bróżnje!
Dźiwacź też ßo njetracźe:
Wona krumam ſ pucźa dźe.
Wboha! takle w ſtraſche je,
So bychu ju ſeſchłapłe.
Khiba-li ſo boji ßo,
Krumа móhła wottorhn'cź ßo,
Do jeje ßo kſchidy dacź,
S hłowy halſy ſeſchczipacź.
To by takle móhła hicź
Sa dźowku ßo pſchiſtajicź!
Nětk ßo praſcham, towarſchki,
Móżecźe-li ſhudacź mi:
Czom' też by ßo wuſtała
Tajka popka mĕſchczańſka?
Wĕrcźe, ta njej' wuſchna tu,
Khiba-li ſo do kału
Schericź dźe nam ſajazy,
A ſchtoż je do ſwĕriny!
A duż praju, towarſchki,
Dźicźe wſchudźe ſ pucźa ji;
Schkoda ßłowa dobreho,
Kotreż na nju waži ßo.
Hólzy też njech ſhonja to,
Żadyn wjaz' ji njebliż ßo!

W Praſy, 30. oktobra 1884.

M. B.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. 17lětna ßłużobna dźowka Rychtarjez bĕ loni ſymje ßwojemu hoſpodarjej, kublerjej Janaſchej w Wyßokej, na jecź ras wſchelake wĕzy, 8 mk. hódne, ſebraka. Woſpjetneho paduchſtwa dla jej jaſtwo na jedyn tydźeń pſchißudźichu. — To ßame khoſtanje ma krawz F. A. Rudolf ſ Demjan wotpokucźicź, kotryż bĕ w ſeptembrje 1884 ſamkarjej Pětzy w Holzy jedyn cźaßnik, 2 mk. hódny, a wiczny paß, nĕhdźe 25 np. hódny, kranuł.

Khoſtanſka komora. Hižo ſchtyri krócź khoſtany khĕżeŕ a ſkakaŕ E. Th. Boraſchke w Jĕżowje, kotrehoż bĕ hakle njedawno Kamjenczanſki kawniſki ßud njehornoſcźe dla k jaſtwu na tſi mĕßazy wotßudźił, hižo ſaßo toho ßamßneho njekaſanſtwa dla pſched ßudom ſtejeſche. Jeho winowateho ſpósnachu a powyſchichu jeho khoſtanje ſ pſchiliczenjom tamneho, jemu wot Kamjenczanſkeho kawniſkeho ßuda pſchißudźeneho, na dźewjecź mĕßazow jaſtwa a ſhubjenje czeßnych prawow na tſi lĕta.

Přilopk.

* Zyle khróbłe paduchſtwo a mordaŕſki nadpad je ßo ſańdźeny tydźeń na harwaŕſkej haßy w Miſchnje ſtał. Zuſy, dołhi a ßylny mużſki w khĕži proſcheſche a w jenym wobydlenju po dwĕmaj ſkhodomaj ſamknjene jſtwine durje wukama. S njeſamknjeneje komody wón 40 markow kradnu, kotreż bĕchu ßebi wobydlerjo jſtwy jako bĕrtłłĕtnu podružnu dań w ſtronu położili, a chzyſche potom khĕtſje cźeknucź. Zona druheho podružnika, kotraż bĕſche ropot, pſches wukamanje duri naſtaty, wußkyſchała, pak pſchibĕża a chzyſche paducha na ſkhodźe ſadżerżecź. Hdyż njedoczink widźeſche, ſo jeho wutrobita żona njepuſchczi, wón nóż wucźeże a ju hłuboko do lĕweje ſtrony kłó. Wboha żónſka ßo w hromadu ßypnu, khróbły rubjeżnik pak cźeknu. Smużita żónſka je ſtraſchnje ranjena.

* W Taucha ßu ſańdźeny tydźeń w nozy wĕſteho Sommera, kotryż ſe ßyrymi kożemi wikowaſche, w jeho wobydlenju ſkónzowali. Sommera, kotryż bĕſche wſchudźe czeſcźeny, ßu pjecza, hdyż ßo wón w nozy domoj wróczi, wó jſtwje w khĕži delekach nadpadnuli; jeho domjazy, kotſiż po jenym ſkhodźe horjekach ſpja, niczo wo tym pytnuli njejßu. Czaßnik ſ rjeczaſkom a 115 markow pjenjes pola njebocźiczkeho namakachu, ale klucze k pjenjeżnemu kaſchczej, kotreż je wón ſtajnje pſchi ßebi noßył, tu njebĕchu.

* Dźĕkacźeŕ Michał Dunſt ſ Klein-Neuſiedela, 20 lĕt ſtary, bĕſche wot ſańdźeneho ſeptembra pola młynka Maxa w Ulmersfeldźe w dźĕle. Wóndano ßo Dunſt ſ jenym ßobudźĕkacźerjom, wĕſtym Sturmom, nĕkajkeje kżizy dla pſcherĕcźa, a tale ßnadna pſchekora bu ſ pſchiczinu, ſo Dunſt ßwojeho towarſcha na worakawe waſchnje ſkónzowa. W nozy wot 15. k 16. ſańdź. mĕßaza ßo wjecźiwy człowjek wokoło poknozy do komory poda, hdżeż Sturm ſpaſche, ſa pjezu kruch twjerdeho drjewa wucźahnu, mjelczo k kożu pſchiſtupi a ßwojeho towarſcha ſpĕſchnje a ſ zykej mozu dwójzy do praweho ſpanja praßnu. Na prĕnje praßnjenje Sturm wotzucźi a chzyſche ſ koża ſkoczicź; ale rucze jeho Dunſt druhi krócź ßmoknu, na czoż Sturm ſnak padże. Hdyż mordaŕ widźeſche, ſo ßo jeho wopor wjazy njehiba, wón ßwoje drabły khĕtſje w hromadu ſhraba a cźeknu. Schczĕpu, ſ kotrejż bĕſche njeſkutk dokonjał, pſchede wßu do rĕki cźißnu. Mordaŕ na bliſke dwórniſchczo khwataſche a po żeleſnizy do Wina jĕdźeſche, hdżeż jeho naſajtra hižo ſajachu.

* Winſke nowiny wo ßlĕdujzym ßmĕſchnym podawku powjedaju, kotryż je ßo na Winſkim ßudniſtwje ſtał. Hdyż ßo wóndano ßudnik żónſkeje, kotraż bĕſche nĕkoho wobſkorżiła, praſchesche, kak ſtara je, żónſka wotmolwi: „Tſizecźi lĕt." Ssudnikej bĕſche to ſpodźiwne a wón rjeknu: „Kak dha je to móżno! Pſched ſchtyrjomi lĕtami wy też tudy ſtejeſchcźe a tehdy ſcźe mi zyle to ßamo prajiła!" Żónſka pak hnĕwna ſnapſchecźiwi: „Knjes ßudniko, dowolcźe mi naſpomnicź, ſo ja k tajkim njeßkuſcham, kotſiż na ßudniſtwje dźenßa tak rĕcźa, a jutſje hinak."

* S Baku piſaja, ſo je ßo w ßußodnej wßy Bakakhany njedawno żadkawy njeſkutk ſtał, kotrehoż wopor bĕſche rjana mkoda holczka, mohamedanka. Czĕło njeſbożowneje holczki, do małych czaſtkow roſrubane, w ſtudni namakachu. Ssußodźa ßebi ſcheptaja, ſo ßu krwawny njeſkutk pſchiwuſni njeſbożowneje dokonjeli, kotſiż mĕjachu ſa to, ſo je wona njepózcźiwe żiwjenje wjedła, a wobſamknuchu, ju ſa to ßurowje khoſtacź.

* Hroſne rubjeżne mordaŕſtwo je ßo w Carlpago ſtało. Njeſnaczi rubjeżnizy ßo do khlamow wudowy Niny Paveliczoweje, ßotry mĕſchczańoſty Domineza, dobuchu, ju ſe ſchczĕpu drjewa ſaraſychu, czĕło do kuchnje wleczechu, hłowu ſ wolijom polachu a ju do wóhniſchcźa do żehliweho wuhła tyknuchu, hdżeż ßo wona na wuhło ſpali. Pódła czĕła bleſchu wina a ſchkleńzu piwa namakachu. Rubjenych je nĕhdźe 20,000 ſchĕßnakow. Polizija ſa njeſnatymi ßurowjenzami ßlĕdźi.

* W pólſkej wßy Nowa Gora nad Wißku je nĕkajki njedoczink ſpytał, ßo na żadkawe waſchnje na żidowſkej ßwójbje wjecźicź. Wón-

dano w ßrjedź nozy ßo dom, w kotrymž židowska ßwójba bydlesche, ſ pódlanſkimi twarjenjemi ſapali. Hdyž wjeßnjenjo k wóhnju pſchibĕžachu, ſtyſkne wo pomoz wokanje ſaßkyſchachu. Pokaſa ßo, ſo je ſkóſtnik, kotryž bĕſche woheń ſakožik, wſchĕ wukhody ſ domu krucze ſawrjek: žid dyrbjeſche ßo ſe ßwojej ßwójbu ſpalicź. Prózowanju nĕkotrych wutrobitych ßußodow pak ßo radži, žida a jeho ßwójbnych, wot kura a płomjenjow hižo wobjatych, wot hróſbneje ßmjercze wumožicź.

* Ssotru jeneho Kharkowſkeho lĕkarja, doroſczenn holczku, bĕſche pſched nĕhdże tſjomi lĕtami kóczka kußnuła. Kaž ßo poſdźiſcho pokaſa, bĕſche kóczka ſkażena była. Domjazy ßo wo holczku wĕſo bojecź počžachu; dokelž pak wona czika a ſtrowa woſta, ßo podawk ſ kóczku zyle ſabu. Pſched tſjomi njedźelemi holczku widliſchcza pſchimacź počžachu, a bórſy ßo na njej khoroſcź pokaſa, kotruž hidrofobiju abo ſkażenoſcź mjenujemy; w žakoſtnych czerpjenjach wboha holza naſajtra wumrje. S tohole pſchikkada ßo ſpósnawa, kak dołho móže jĕd wot kußnjenja ſkażenych ſwĕrjatow w człowjeczim czĕle pſchebywacź, prjedy hacž ßo jeho ſahubjaze ſkutkowanje pokaſa.

* Kak ſtraſchne naſche lampy ſe ſchkleńzami ßu, nowy pſchikkad pokaſuje, wo kotrymž ſ Jekaterinoßkawa pißaja. Jedyn tamniſchi gymnaſiaſt, wuczomz wyſchſchich wotrjadow, dyrbjeſche ßo, dokelž bĕſche ßyn khudeju ſtarſcheju, ſ hodźiny-dawanjom žiwicź a mózeſche toho dla ßam ſa ßo jeno wjeczor a po nozach dźĕłacź. Njedawno wón tež wjeczor ßedžo pißaſche a, dokelž mĕjeſche jara bliſke widźenje, njepytnu, ſo je ßužoh w lampje pſchejara wuwjertnuł, a ſo je płomjo pſchewulke. Na jene dobo ßo ſchkleńza puknu, czrjopk młodźenzej do wóczka ſleczi, a wóczko na mĕſcze wubĕža. Pſches ſahorjenje w jenym wóczku je tež druhe ſkhorjeło, a lĕkarjo ßo boja, ſo młody człowjek woßlepi.

* Wo molerju, kajkichž je mało, je ſ Ruſkeje ßłyſchecź. Khudemu mužikej w jenej wjeſzy ſamarſkeje gubernije bĕſche ßo hólczk bjes rukow a bjes nohow narodźił. Hdyž dźĕczo wotroſcze, ßo w nim njepſchewinjomna nakhilnoſcź k ryßowanju pokaſowacź počza. Hdyž wón wokojnik wuhlada a pytnu, k czemu ßo wón wužiwa, hólczeż wokojnik do rta wſa a jón ſe ſubami krucze dźeržo ßmužki ſ nim czinicź počža. Bórſy wón zyłe dny ſa ßobu ryßowaſche. Dobri ludźo wo nim ſhonichu a jeho podpjerachu: wuczeŕ jeho w ryßowanju roswuczowaſche a jemu pokaſowaſche, kak ßo ſ barbami moluje. Tamniſche krajne ſtawy hólzej lĕtny pjenjes wuſtajichu a po czaßu tutón wumĕłz bjes rukow a bjes nohow ßwjeczatka molowacź počza, kotreż wo tym ßwĕdcza, kak bohacze je wón wobdarjeny. Pſchi tym je wón jara nabožny; ſa ßwĕtne wobraſy wón njeje; ſ dźakownej wutrobu, ſo je jemu Bóh tajki ſpodźiwny dar ſpožczik, je ßebi wón ßlubił ßwoje zyłe žiwjenje poßwjeczicź k czeſczi a hordoſczenju Boha Knjeſa w ßwjeczatach. Njedawno je wón ßwjeczo Mikławſcha Dźiwyczinjerja ſkónczik, nimale łóhcź wyßoke, kotreż je Wulkowjerchej Naßlĕdnikej jako dar do Pĕtrohroda póßłał. Wſchitzy, kiž ßu tole ßwjeczo widźeli, je jenohłóßnje jako wumĕłſke dźĕło khwala.

* Na Moſkowſku poliziju pſched nĕſchto czaßom człowjek pſchińdże, kiž ßo pſched polizajſkeho ßudnika dowjeſcź da. Schto dha byſchcze wy rady? ßo jeho ſaſtojnik wopraſcha. Ja Droſdow rĕkam, zuſy wotmolwi, a ßym pſchiſchoł ßo wam mordarſtwa wuſnacź. Hdy a hdże dha ſcze nĕkoho ſaraſył? ßo ßudnik dale praſcheſche, na czož Droſdow dźeſche: To bĕſche pſched tſjomi lĕtami. Pola mje młody człowjek ßobu bydleſche, kiž ſe wſchelakim drobjaſom wikowaſche. Na jene dobo wón ſkhori, a jeho do hojeŕnje dowjeſechu. Prjedy pak, hacž wotjĕdże, mi wón 800 rublow pſchepoda a mje proſcheſche, ſo bych jemu pjenjeſy ſkhował, doniž ßo ſ hojeŕnje njewróczi. Mje telko pjenjes wulzy ſwjeßeli, tak ſo pſchi ßebi pomyßlich: ſchto dha, je-li ſo wón w hojeŕni wumrje? potom ßym bohaczk. Na jene dobo ja ßłyſchu, ſo ßo ſ mojim podružnikom polĕpſchuje, a bórſy na to tež ßo wón ſtrowy ſ hojeŕnje wróczi. Tu mi počza žel bycź tych rjanych pjenjes a ſ krótka ßo roſßudźich, ſo jeho ſkónzuju. Srĕczach ßo ſe žonu a wſchitzy w hromadże na palenz dźĕchmy. Napojiwſchi jeho do pjana ßwojeho podružnika k hatej dowjedźech a jeho w nim ſatepich. Wot toho czaßa wokoło khodźu, kaž bych ßam ßwój njebył; pjenjeſy ßym pſchecźinił, a ßwĕdomje mje njepſcheſtanje hrjebacź: dźi a wuſnaj ßo, mi ßwĕdomje rĕczi, a budże tebi lózo! Tu nĕtko ßym, ſo bych ßwój czežki hrĕch ſapokuczik. Ssmilcze ßo nade mnu a khoſtajcze mje, kaž ßym ſaßkužił!

* Ruſkim nowinam „Saratowſki Dnjownik" ſ mĕſta Kamyſchina pißaja: Njedaloko naſcheho mĕſtaczka we wßy Nikołajewſkej wĕſty Khaſin bydli, kiž je ßo 20. meje 1694 narodźił a je po tajkim 190 lĕt ſtary. Jeho duchowne mozy ßu hiſchcze czerſtwe, jeno koleni ßo tak prawje wjazy ſhibowacź nochzetej. Khaſin je ſtary wojak a hiſchcze w lĕcze 1812 ßo wón wotpokaſacź njedaſche a pod nawjedowanjom ßławneho Ssuworowa, lubuſchka ruſkeho wójſka a luda, ßobu pſchecźiwo Franzowſam czehnjeſche. S tſjomi žonami je Khaſin 35 ßynow płodźik, kotrychž je dawno hižo wſchĕch ſahrjebał. S Khaſinoweho potomniſtwa je hiſchcze žiwych: 120 wnukow, 86 prawnukow, 23 praprawnukow a 20 prapraprawnukow; jeho ßwójba po tajkim nĕtkle 250 ßobuſtawow liczi.

* 18. dźeń dezembra 1884 drje wobydlerjam mĕſta Brooklyna w Połnóznej Amerizy dołho w ſrudnym wopomnjeczu woſtanje. Mjenowany dźeń ßo tamniſcha katholſka ßyrotownja wotpali. Woheń ßo tak ſpĕſchnje po zyłym domje roſcheŕi, ſo ßo zyle njemózne ſdaſche, wſchĕ knjeżny (mniſchki) a dźĕczi, kotreż w domje pſchebywachu, płomjenjam wutorhnucź. Khody a ſkhody bĕchu połne kura, ſo nichtó po nich khodźicź njemózeſche. Wóhnjowa wobora na droſy ßwoje ruby pſchestrewaſche, do kotrychž ludźo ſ woknami won dele ſkakachu. Duž je wjele dźĕczi a knjeżnow ßmjerczi wucźekło; wjele pak je ßo jich žakoſtnje ſpaliło a ßo ſadußyło. Nĕkotſi ßu ßebi pſchi deleſkoczenju ſchkodu ſczinili, a drje ſ tutych tež nĕkotſi wumru. Kak je woheń wuſchoł, hiſchcze ßo ſ wĕſtoſczu prajicź njehodźi. Zyłe wulke twarjenje je ßo do cziſta ſpaliło. Morwych a ranjenych je wjele.

* S nowym lĕtom w New-Yorku jene nowiny wukhadźecź póczinu, kotreż ßu w 12 europſkich hłownych rĕczach pißane; ßłowjanſke rĕcze ruſka a pólſka ſaſtupujetej.

* (Spodźiwnje elektriſke ßwĕtło na ptaczki ſkutkuje.) Elektriſke ßwĕtło je tola jara daloko widźecź; a hdyž elektriſke lampy na wyßokich žerdźach abo na wĕžach wißaja, jich ßwĕtło tež daloko ſa mĕſtom hiſchcze pytnjeſch. W mĕſtach, hdźež ßu haje bliſko, ßo ſtanje, ſo elektriſke ßwĕtło zyłe czrjódy lĕßnych ptaczkow k ßebi wabi. Prĕnje pſchilecza, kaž bórſy ßu elektriſke lampy ſaßwĕczene; ale wjetſchina jich hakle po połnozy pſchileczi a wokoło lampow woſtanje, doniž ßo njehaßnu. Nĕkotre ptaczki, pjecza ßlepjene wot nahłeho ßwĕtła, leczo ſ zyłym wotmachom wo lampu praßnu a połkuſchene abo morwe na ſemju padnu; druhe ſa elektriſki grót ſakoža a toho runja morwe dele padnu. Wokoło 3 hodź. ßo najwjazy ptaczkow ſhromadźuje; a tehdy tež kóžde 2 abo 3 minuty ßłyſchiſch, ſo jedyn morwy na ſemju dele plaznje. Sa tym ßu tež kóczki hižo pſchiſchkte. W nozy móżeſch widźecź, kak pod kóždej wĕžu abo žerdźu, na kotrejž elektriſka lampa tczi, wjazy hacž jena kóczka ßedžo łaka; ptaczka, kiž dele padnje, kóczki na mĕſcze hrabnu. — Jenož wróbla elektriſke ßwĕtło k ßebi njewabi, kaž druhe ptaczki. — Snate je, ſo majaki (leuchtturm) na morſkim brjoſy runje tak na ptaki ſkutkuja, kaž elektriſke ßwĕtło, a jich wjele ſahubja.

* Ludowa meteorologija, kotraž ßo na ſtolĕtne wobkedźbowanja ſkožuje, czaſto ſ tej ßamßnej wĕſtoſczu wjedro wĕſchczi, kaž najlĕpſchi barometr. Tak n. pſch. proſta pijelza runje tak derje wjedro pokaſuje, kaž najmudriſcha ſelena žabka, kotrejež khumſchty wſchitzy derje ſnaja. Budźe-li rjane wjedro, dha pijelza do koleſka ſwita na dnje ſchkleńzy leži a ßo njehiba. Hroſy-li ſ deſchczom, ßo wona na ßwĕtleſchko wody horje puſchczi, hdźež woſtanje, kaž dołho ßo deſchczik dźe. Na wĕtr ßo pijelza w ßudobju wokoło mjeta. Bliži-li ßo ßylne njewjedro, wona ſ wody won dźe a na wjerch ßudobja lĕſy, ſaczuwajo, kaž ßo ſda, njelubosne ſaczucze, kotreż ßo w jeje njemĕrnych hibanjach a ſczahowanjach pokaſuje.

Cyrkwinske powjesće.

Wĕrowani:

Michalſka zyrkej: Khorla August Petzig, pólverniſti dźĕłaczeŕ pod hrodom, ſ Hanu Marju Kobaniz na Židowje. — Ernſt Petzold, fabrikſki kowaŕ w Hornich Oderwitzach, ſ Lejnu Rychtarjez w Jeńkezach. — Jan August Balzaŕ, fabrikſki dźĕłaczeŕ w Dźĕžnikezach, ſ Thereſu Emiliju Hajniz w Dobruſchi.

Kŕčeni:

Michalſka zyrkej: August Benjamin, Khorle Auguſta Klugi, kublerja w Zyżezach, ß. — Pawoł Ota, Ernſta Wylema Wagenknechta, młynka na Židowje, ß. — Richard Max, Guſtava Adolſa Fröhy, murjerja na Židowje, ß. — Khryſtiana Marja, Jana Ernſta Kſchižana, fabrikſkeho dźĕłaczerja na Židowje, dź. — Emma Selma, Khryſtiana Jaroměra Leißnera, dźĕłaczerja w Hownjowje, dź. — Ernſt Richard, Jana Ernſta Kühna, fabrikſkeho ſamkarja na Židowje, ß. — Hana Martha, Khorle Sohły, hetmana w Bórku, dź.

Pĕtrowſka zyrkej: Khorla Albert a Jurij Willy, Handrija Mißnarja, krawza a wobydlerja, dwójnikaj.

Zemrjeći:

Dźeń 25. dezembra: Emma Martha, Khorle Bohuwĕra Kſchižana, fabrikſkeho dźĕłaczerja na Židowje, dź., 3 m. 26 d. — Jan Ernſt, Handrija Micźki,

arja w Jenkezach, ß., 4 m. 14 d. — 26. Emma Marja Eugenija, Khorle juwěra Kschižana, fabrikskeho dźěłaćerja na Zidowje, dź., 5 l. 9 m. 14 d. — Khorla Ernst Rychtař, wobydleŕ wokrjeżneje dźěłaćernje na Zidowje, 53 l. 1. 28 d. — Morwonarodź. dź. Khorle Homole, fabrikskeho dźěłaćerja na owje. — Hanža, njebo Jana Wagnera, kublerja w Hodźiju, wudowa tu, l. 7 m. 22 d.

Wjedro w **Londonje** 2. januara: Symne.

Płaćišna žitow a produktow w Budyschinje

27. dezembra 1884.

Žitowy dowos: 2634 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
ženża	7	80	8	93	7	80	8	93
ška	7	9	7	22	7	9	7	22
žmjeń	6	88	7	17	6	80	7	17
wß	6	40	6	50	6	40	6	50
ch	9	17	11	11	—	—	—	—
ka	8	6	8	61	—	—	—	—
ps	—	—	—	—	—	—	—	—
ty	12	—	15	—	—	—	—	—
duschka	16	50	17	—	—	—	—	—
ny	2	20	2	60	—	—	—	—
tra . . . 1 kilogr. .	2	—	2	30	—	—	—	—
heńczna muka 50 = . .	6	50	15	—	—	—	—	—
ana muka . 50 = . .	6	15	10	50	—	—	—	—
yno . . . 50 = . .	3	—	3	30	—	—	—	—
łóma . . 600 = . .	13	—	16	—	—	—	—	—
ßata 421 schtuk, schtuka .	8	—	20	—	—	—	—	—
heńczne wotruby . . .	—	—	—	—	4	50	4	60
ane wotruby	—	—	—	—	5	—	5	25

Dražďańske mjaßowe płaćišny. Howjada 1. družiny 66—69 mk., 2. družiny —63, 3. družiny 36 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje —53 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 47—57 np., družiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Žěsdny plan želesnizow wot 15. oktobra 1884.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Dražďan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Shorjelza . . .	1,55	—	4,43	7,56	10,50	1,56	2,30	4,25	6,50	—
Rychbacha . . .	—	—	5,7	8,21	11,14	—	2,56	4,50	7,15	—
Lubija . . .	2,25	—	5,29	8,45	11,39	2,24	3,19	5,12	7,38	—
Budyschina . . .	2,50	4,0	6,6	9,23	12,19	2,51	3,57	5,48	8,16	—
Biskopiz	—	4,29	6,44	9,59	12,59	—	4,33	6,23	8,52	9,55
			1-4.		1-4.				1-4.	
Arnsdorfa . . .	—	4,52	7,10	10,25	1,25	—	4,59	6,46	9,19	—
Radeberga . . .	—	5,3	7,20	10,35	1,35	—	5,9	6,55	9,29	10,23
o Dražďan . . .	3,55	5,33	7,50	11,6	2,3	3,55	5,36	7,25	10,0	10,48

S Dražďan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Dražďan . . .	—	6,0	8,50	10,25	12,10	3,0	5,0	8,35	11,20	12,45
Radeberga . . .	—	6,37	9,25	—	12,47	3,37	5,37	9,12	11,58	—
					1-3.					
Arnsdorfa . . .	—	6,51	9,37	—	1,0	3,48	5,48	9,24	12,10	—
Biskopiz	—	7,21	10,6	—	1,27	4,15	6,17	9,54	12,40	—
Budyschina . . .	—	7,58	10,44	11,35	2,2	4,54	6,51	10,33	1,12	1,56
Lubija	6,32	8,43	11,27	12,2	2,43	5,34	7,30	11,18	—	2,24
Rychbacha . . .	7,7	9,3	11,43	—	3,3	5,54	7,50	11,36	—	—
o Shorjelza . . .	7,48	9,26	12,6	12,31	3,23	6,17	8,12	11,57	—	2,53

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.
Budyschina	5,10	7,36	10,45	2,3	4,52	8,17
o Wjeleczina	5,43	8,22	11,18	2,43	5,25	8,50

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.
Wjeleczina	6,5	8,45	11,46	3,5	5,45	9,12
o Budyschina	6,48	9,15	12,30	3,46	6,28	9,43

S Kamjeńza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
Kamjeńza	6,0	8,45	11,55	3,50	8,25
Polcźnizy	6,23	9,8	12,26	4,22	8,48
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,39	4,36	8,58
o Arnsdorfa	6,45	9,30	12,54	4,51	9,10

S Arnsdorfa do Kamjeńza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
Arnsdorfa	7,10	10,25	1,25	5,50	9,27
Großröhrsdorfa	7,29	10,40	1,45	6,10	9,42
Polcźnizy	7,42	10,49	1,58	6,23	9,51
o Kamjeńza	8,8	11,9	2,24	6,49	10,11

W Hrubjelcźizach je **khěžkańska žiwnosćz** cźišło 6 ſ 5 kórzami leżomnosćze a ßadowej ſahrodu se ßwobodneje ruki hnydom na pschedań. Wscho dalsche je pola wobßedźerja ſhonicź.

W Bóschizach pola Njeßwacźidła je **khěža** cźišło 19 ſ maßiwnymi twarjenjemi, 80 prutami ßadoweje ſahrody a poł kórzom dobreho pola, pschi twarjenju leżazeho, se ßwobodneje ruki na pschedań.

Cźisty rjany khlěb, wote mnje ßameho pjeczeny, ſa rožku wuměnjam. **J. Wagner,** mkynk w Minakale.

Kosaze, nasymske, ſajecze, korniklaze, cźelaze a **howjaſe koze** kupuje ſtajnje po najwyschschich płacźišnach

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholſkej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Kocze kóžki ßo rjenje wudźěłaju.

Drjewowa awkzija.

Pónd̄zelu 5. januara 1885 ma ßo

něhdźe 30 wólschowych dołhich hromadow,
= 20 brěsowych = =
= 15 rm. brěsoweho a wólschoweho drjewa,
= 20 brěsowych a wólschowych wužitkowych klozow

pod wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, **ſa hotowe pjenjesy** na pschešadźowanje pschedawacź.

Shromadźišna rano w 9 hodźinach w hoscźeńzu w Lichanju.

Sarjadnistwo Lichańskeho knjeżeho dwora.

Drjewowe awkzije.

W hajnistwach **Minakalskeho** knjejſtwa ma ßo złědujze dny dopołdnja wot ½10 hodźin ſa hotowe pjenjesy na pschešadźowanje pschedawacź:

1. **Pónd̄zelu 5. januara 1885** na Minakalskim parku:
   40 twjerdych dołhich hromadow.
2. **Sſrjedu 7. januara 1885** na Lipicźanskim revirje:
   42 ßuchich dołhich hromadow,
   40 hromadow wulěßowaneje walcźiny.
   Shromadźišna pschi wowcźich horach.
3. **Schtwórtk 8. januara 1885** na Khróscźanskim revirje:
   99 ßuchich dołhich hromadow,
   4 ßuche ſdonki,
   2 ßuchaj klozaj.
   Shromadźišna pschi Łasowskim hacźe pschi Khróscźansko-Kamjeńskim pucźu.
4. **Pjatk 9. januara 1885:**
   100 ßuchich dołhich hromadow,
   1 twjerda wětrosleńkowa hromada,
   2 twjerdej wužitkowej drjewje.
   Shromadźišna pschi Lomscźansko-Pßowjanskej schcźeżzy.

W Minakale, 31. dezembra 1884.

Hrabinska Einſiedelska inſpekzija.

Drjewowa awkzija.

Pónd̄zelu 5. januara 1885 popołdnju w 2 hodźinomaj ma ßo na **knjeżim dworje** w **Plußnikezach** 40 wólschowych dołhich hromadow na pschešadźowanje pschedawacź.

Drjewowa awkzija.

Sſrjedu 7. januara 1885 ma ßo w 9 hodźinach na **Wutołcźanskim** revirje

25 khójnowych dołhich hromadow,
7 schkowroncźo-drjewowych a brěsowych dołhich hromadow,
8 hromadow khójnowych a schmrěkowych žerdźow

na pschešadźowanje pschedawacź.

Dr. Hermann.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 8. januara 1885 ma ßo w ſahrodniſkej žiwnosćzi cźišło 19 w **Wjeßelu** pola Minakała něhdźe 60 łoßow khójnoweho jadriweho ſdonkoweho drjewa, ſ wjetscha klozy, twarſke drjewo a ryhele, po łoßach ſjawnje na pschešadźowanje pschedawacź. — Sapoczatk dopołdnja ½9 hodźin.

Jan Pětka,
ſahrodniſki žiwnosćeŕ.

Champion-běrny.

So bych mnohe žadanja ſa ßymjeńtnymi běrnami ſpokojicź móhł, proſchu wſchitkich, kotſiž w naléczu ßymjeńtne běrny potrjebaju, ßebi je hižo nětko ſkaſacź.

Na knježim dworje w **Czelchowje,** w dezembrje 1884.

P. Krauſe.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž też **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniſka dźěłopſchadownja w Hajnizach, tola w Budyſchinje ßo jenoż **trjeny len,** a to jenoż ßobotu w Grützneree domje, ſ nutſkhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Strowe kruſchwinowe drjewo

kupuje po najwyſchſchej płaczíſnje

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Turkowſke ſultanſke ßłówki,

punt po 40 np., litr po 55 np.,

turkowſke ßłówki,

punt po 30 np., litr po 40 np., porucza jako něſchto jara tunje

Moritz Mjerwa

na mjaßowym torhoſchczu.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pſchi wotewſaczu 10 puntow pomérnje tuńſcho, wubjernje derje ßłodźazy, porucza jako płaczíſny hódny **Guſtav Poſer**

na jerjowej haßy.

Butru!

Měſchana butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w ſnatej dobroſczi
porucza po zyłym a jenotliwym tunjo **Guſtav Poſer**

na jerjowej haßy.

Jerje!

ſchtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
ßu dostacź pola

Guſtava Poſera

na jerjowej haßy.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacź 40 np., w wjetſchich dźělbach tójſchto tuńſcho, porucza **Guſtav Poſer**

na jerjowej haßy.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtuniſcho porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Khofej

ßyry punt po 65, 70, 80, 90 a 100 np.,
paleny punt po 85, 100 a 120 np.,
jara dobre druźiny,
porucza jako něſchto jara tunje

Hermann Kunack

na bohatej haßy 8.

Rowe jerje,

dobre a tucźne ryby,
mandl po 40, 50, 60, 80 a 100 np.,
pola

Hermanna Kunacka

na bohatej haßy 8.

Koſchlowe barchenty

wulki wubjerk, trajnu, barbunjepuſchczatu tworu, porucza

H. Kayser

10 na žitnej haßy 10.

Khofej

wot najtuniſchich hacź do najlěpſchich druźinow, jara derje ßłodźazy, porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

W wudawarni „Serbskich Nowin“ ßu dostacź:

Njedźela. 25 np.
Kſchiž a pokměßaz abo Turkojo pſched Winom. 30 np.
Genovefa. 50 np.
Naša Wowka. 4 ſeſchiwki po 50 np.
Na Hrodźišću. 50 np.
Spěwy ſa ßerbſke ſchule. 25 np.
Napoleon I. a jeho wójny. 50 np.
Oberlin. 25 np.
Serbſke baßnje. 25 np.
Woſobny dar. 25 np.
Najwuźitniſchi pſchećelio rataŕſtwa a hajniſtwa. 60 np.
Wěnčk ſtjalkow. 30 np.
Jan Michał Budař. 10 np.
Sahrodniſtwo. 50 np.
Sso ſwoni měr! 20 np.
Sswěrnaj ßußodaj. 30 np.
Ernſt a Albert. 30 np.
Kral Přibyſław. 25 np.
Pěſeń wo zwonu. 20 np.
Wjetſcha cźitanka. 100 np.
Khěrluſche a ſpěwy wot Pětra Mlónka. 5 ſeſchiwkow po 50 np.
Šěſć ſpěwow serbskich. 100 np.
15 narodnych ſpěwow. 150 np.
Najrjeńſche ludowe bajki. 40 np.
Syntax der wendiſchen Sprache in der Oberlauſitz von Georg Libſch. 3 mk.
Jutrowne jejka. 30 np.
Płacźi kwaß ſa 3 np.

W wudawarni Serbskich Nowin je ſa **25 np.** dostacź:

Pſchedźenak.

Protyka ſa Sserbow

na lěto

1885.

W wudawarni Serb. Nowin je ßlědujza knižka ſa 1 mk. 25 np. dóſtacź:

Die den Thierſchutz betreffenden Geſetze und Verordnungen. Im Auftrage des Verbandes der ſächſiſchen Thierſchutzvereine herausgegeben von Amtsrichter **Wetzlich,** Vorſitzender des Thierſchutz-Vereins in Bautzen.

Pſchi khoroſczach, kiž lěto wot léta mjes domjazym ſkotom ſakhadźeja, ma tón, kotrehož ſkót ſkhorje, to a druhe, w tajkim naſtupanju wot ſakonja poſtajene, ßwěru wobkedźbowacź, hewak jeho ſ pjenjeſami abo ſ jaſtwom pokhoſtaja a wón ſhubi wyſche toho też ſarunanje, kotrež budźiſche hewak ſa ßwój padnjeny ſkót dóſtał. — Druſy ſaßo do ſchtraſy ſapadnu, dokelž ſe ſkotom tak njewobkhadźeja, kaž to ſakoń prjódkpiſche. — Někotryžkuliž też doſcź podróbnje njewě, ſchto ma w naſtupanju honitwy, ſwěriny, ptaczinu a rybow wobkedźbowacź, a dyrbi jemu to potom ßud wutožicź, — ale tajke wutoženje je drohe. — Duž je horka pomjenowana knižka w napohladze na to wſchitko jara wužitna, tak ſo móżemy ju wſchěm gmejnſkim prjódkſtejerjam, rychtarjam, ratarjam, rěſnikam atd. nanajlépje poruczicź.

W **redakciji „Serbskich Nowin“** a **administraciji časopisa „Łužica“ w Budyšinje** su na předań:

HANDRIJA ZEJLERJA

ZHROMADŹENE SPISY.

I. a II. zwjazk.

a) Njewjazany zwjazk po 4 mk., za Serbow jeno 2 mk.
b) Do rjanych prasowanych deskow zwjazany zwjazk po 5 mk., za Serbow jeno 3 mk.

NB. Porto za připósłanje do domu tudy sobu wobličene njeje.

Wubjerne ſchamoty, khěžne a pjezowe platy, khachlowe platki, murjeŕſke a porösne zyhele atd.

porucźataj

B. & C. Möſchler,

zyhelnicza a ſchamotowa fabrika w Kſchiwej Borſchczi pola Budyſchina.

Skład maju knježa:

A. Ewler na dwórniſchczu w Sohlandze n. S.,
J. G. Hennig & Co. na dwórniſchczu w Pomorezach,
J. Jeſchka na dwórniſchczu w Herrnhucze,
M. Recka naßlědnik, B. Hentſchel, na dwórniſchczu w Žiczenju,
Seidel a ßyn na dwórniſchczu w Wulkim Röhrsdorfje,
hornczeŕſki miſchtr **H. R. Teutſcher** w Budyſchinje na kamjeńtnej haßy,
khachleſtajeŕ **C. Meißner** w Biſkopizach.

P. Strobelowy atelier

ſa njebolosne ſaßadźenje khumſchtnych ſubow a plombirowanjow po najnowſchim ſyſtemje.

Wotſtronjenje ſubybolenja, ſubowe operazije.

Na bohatej hasy čo. 68, II. poskhód.

K rěczam wſchědnje dopołdnja a popołdnju wot 8 hacź do 5 hodźin. Khudym darmo.

Prawe ßlubjenja wěrjazych Sserbow w zuſbje.

Prèdowanje

w kſchižnej zyrkwi w Draždžanach 15. junija 1884 dźeržane wot **Jurja Jakuba,** fararja w Njeßwačidle.

Dostacź w wudawarni Serbskich Nowin ſa 15 np.

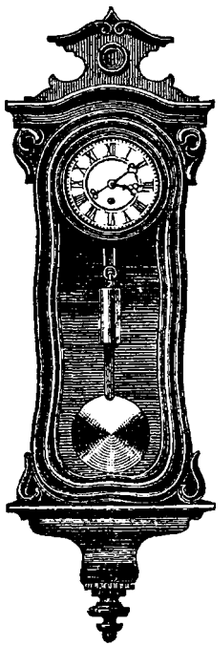

10—12 mk.

płaczi pola mje **regulator** ſ amerikanſkim twarom.

Ja pak **woßebje** na to kedźbliwe cźinju, ſo ßu **Freiburgſke regulatory** ſ połnym twarom ſa najlěpſche ſnate a jenož někotre hriwny wjazy płacźa.

Mój ſkład, wjazy hacź 150 regulatorow we wſchěch družinach wopſchijazy, kotreż pſchezo ſ dypkom du, ßo w prěnim a druhim ſchoßu mojeho doma namaka, a poručzam jón **woßebje** dobroczźiwemu wobkedźbowanju.

Rukowanje na wjazy lět ßo pißomnje dawa! Jara tunje płacźiſny!

J. G. Schneider,

cźaßnikaŕ

pſchi lawſkim tórmje.

Ssanje na pſchedań.

Tſi jara rjane nowe hotowe ſpazirſke ßanje, toho runja jene hiſchcźe njedodźěłane ßanje, k konkurßnej maßy ſemrjeteho woſytwarza **Oehmy** w **Hodźiju** ßłuſchaze, ßu w ſawaſtajenſkej leżomnoſcźi tam płacźiſny hódno na pſchedań.

Wſcho dalſche je ſhonicź pſches k. wjeßneho rychtarja **Delnjeho** w Hodźiju a pſches konkurßneho ſarjadowarja

Clemenſa Nieckſcha w Budyſchinje.

Pſcheproſchenje.

Podpißani po ſakładze § 97 rjemjeßlniſkeho porjada, ſakonja wot 18. julija 1881, jednotu (innung) ſałoża, kotraż budźe ßo „Budyſchſka wojnarſka jednota" (Stellmacher-Innung zu Bautzen) mjenowacź. Wona budźe wokrjeß Budyſchſkeho hamtſkeho hetmanſtwa wobßahacź. K nastajenju jeje wuſtawkow směje ßo **ßobotu 10. januara 1885** popołdnju w 1 hodźinje w hornjej ſali **Lanez hotela**

hłowna ſhromadźiſna.

K tomu ßo wſchitzy wojnarſzy miſchtrjo Budyſchſkeho hamtſkeho hetmanſtwa pſcheproſchuja.

W Budyſchinje, 24. dezembra 1884.

Sjednoczeni wojnarſzy miſchtrjo w Budyſchinje a na Židowje.

K nowemu lětu wſchitkim pſcheczelam a ſnatym wutrobne ſbožopſchecze wuprajam.

Emil Säuberlich,

reſtawratěr pſchi ſtarych kaſernach.

Khofejowy ſklad.

Ssylnje a derje ßłodźazy hižo po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcźe tuńſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodźe poručźataj

bratraj Měrſchej

na žitnych wikaſch.

Woſjewjenje.

Dźiwoczańſke ſerbſke ev.-luth. mißionſke towarſtwo ſměje — da-li Bóh — jutſje ſa tydźeń, njedźelu 11. januara, popołdnju w dwěmaj w Lehnertez domje w Zokowje miſionſku hodźinu.

Pětr Mlónk.

Njedźelu 4. januara

reje w Lahowje.

Najpſcheczelniſcho pſcheproſchuje

Nowak.

Holza ſe wßy, 15—16lětna, kotraż je hižo ßkužiła, ßo 1. februara pyta wot **Schmidtoweje** pſchi hrodźe (burgplatz) cźißko 2.

Hólcźez, kotryż chze **ſchewſtwo** nawuknucź, móże hnydom abo pſchichodne jutry ſaſtupicź na ſwonkownej lawſkej haßy pola **J. Pannacha.**

Sswojim cźeſcźenym ſerbſkim wotebjerarjam pſcheju k lubemu nowemu lětu ſtrowoſcź a bohabojaſnoſcź, też wſcho druhe njech je pſchidate.

W Wjeleczinje, 1. jan. 1885.

Jan Jurij Pjech.

Wſchitkim ßwojim wyßokocźeſcźenym hoſcźom pſcheczelam a ſnatym k nowemu lětu wutrobnje ſbožo pſcheje

ſ poczeſcźowanjom

Clemens Krancher,

khofejownja a konditaŕnja

15 na mjaßowym torhoſchczu 15

delka a w prěnim poſkhodźe.

Firma: **W.** ſwud. **Herzogowa** w Budyſchinje.

Sbožopſchecźe

k nowemu lětu

jeneho wucźobnika ßwojemu miſchtrej.

Dźenß k nowom' lětu ſ luboſcźu
Wam pſcheju ſboże ſ wutrobu,
Wam, mojom' lubom' myſchtrjej,
A Wam, joh' lubej mandźelſkej,
Też wamaj dwěmaj ßynomaj,
Kiž nětk po' ſtarſchich doma ſtaj.
Bóh žohnuj ſ hnadu wſchitkich Waß
Też w nowym lěcźe kóždy cźaß
A wobarnuj Wasch luby dom
Pſched ſchkodu a pſched njeſbožom;
Bóh daj, ſo we nim ſtajnje kcźe
Měr, ſboże, radoſcź, wjeſele.
Bóh žohnuj Waſche rjemjeßło,
Też na polach a wſchudźom wſcho,
Bóh ſpožcź Wam dołhe žiwjenje
A dobru ſtrowoſcź wobſtajnje,
Njech wěra, luboſcź, nadźija
Cźaß žiwjenja Waß pſchewodźa.
Pſchi wjeßelu ßo dopomńcźe,
So hiſchcźe na tym ßwěcźe ſcźe,
Hdźež wjeßele a ſrudoba
Sſo jara huſto pſchemėnja,
A ſo Bóh wě hacź najlěpje,
Schto k Waſchom' wěcźnom' ſbožu je.
A hdyž Waß ſrudne podeńdźe,
Kaž ſ wjetſcha wſchitkich na ßwěcźe,
Dha mějcźe rjanu nadźiju,
So lěpje budźe na njebju,
Hdźež ſhoroſcź, ſkhiž a njeſboże
Tam nikoh' trjechicź njebudźe.
Bóh wſmi, hdyž Waſch cźaß wuſchoł je,
Bjes dołhej' cźeżkej' ſhoroſcźe
Waß k ßebi domoj do njebja,
So ſcźe po' Waſchoh' ſbožnika,
Hdźež Waſcha dźowka ſ wjeßelom
Waß do njebja b'dźe witacź dom.

Na žadanje **Pětr Mlónk.**

Pſchi ßwojim wotkhadźe ſ Wětrowa praju ßwojim towarſchkam a ßwojimaj towarſchomaj **Ernſtej Schpankej** a **Boßuwěrej Kudźeli** wutrobne boženje.

Hermann Geißler.

Tym, kotrymž płacźi.

Njedaloko Nowoſa
Je też lětża ſaßo pſchaſa,
Tam pak pilnje pſchedźeja,
Kaž ßo kóždej pſchißłuſcha.
Hólzy drje tam khodźicź chzedźa,
Ale woni derje wjedźa,
So tam tola njebudźa
Wjacźi do toh' towarſtwa.
Woßebje niz někotſi
Wuwuczeni rjemjeßlni,
Kotſiž pſchezo myßla ßej,
So wſchak bjes nich niczo njej'.
Rady bychu něhdźe ſchli,
Duž ßu ßebi ſradźili,
So chzedźa do druhej' wßy
Lětża khodźicź do pſchaſy.
Druhich ßobu wabjachu,
Cźi pak jim ſaß' cźeknuchu,
Hacź tón mkodźenz ſ hamorom
Woſta pſchi nich ſ pſcheczelom.
Na kónzu jich wopuſchcźi
A k tym druhim pſchiſtupi,
Tak ſo napoßledku tſjo
Njewjedźachu ßami ſchto.
Faßku k lubom' ſchcźipakej
Wobſtarachu hnydom ßej,
Kotryž chzychu ßobu wſacź
A tu pſchaſu napowacź.
Ale bowß kowß dundyra —
Ta bě zyła ſchkalbata!
S njeje juſchka wuběża,
Kiž bě droho kupjena.
Dokelž jedyn ßedlaŕ bě,
Dha to njebě dale ſłě,
Tón ju ſ paßom wobpaßa,
Tak hacź deſka wulecźa.
Druhi ſaßo blidaŕ bě,
Duž to ſaßo njebě ſłě,
Tón tu deſku pſchipraſka,
Tak hacź dno won wulecźa.
Ssmił ßo, luby murjerjo,
Saßadź nam ty ſaß' te dno,
Duž ßo chzemy ſ mjerſanjom
Cźampacź ſ naſchej ſaßku dom.
Sa pjecź porſtow howjado,
Staroh' była rohatoh',
Saréſachu po pucźu
Na tu wulku hoſcźinu.
Do toh' wulkoh' pucherja
Nalachu ßej ſchcźipaka,
Dokelž bě jich picźałka
W hromadu ßo ßypnuła.
Na pſchaſu pak njejßu ſchli,
Dokelž běchu ſhonili,
So tam wo nich njerodźa,
Hdyž je tam tak połna jſtwa.
Hody cźiſtoh' ſchcźipaka
Kupichu ßej rejow dła,
Wot njoh' trochu woptachu,
Pódła móznje wołachu.
Chzychu druhim woptacź dacź,
Cźi pak nochzychu jón bracź,
Dokelž ßami mějachu
Jědź a picźe pſched ßobu.
Hdyž cźi tſjo to widźachu,
Khćiſje k nim ßo liſchcźachu,
Chzychu něſchto wot nich měcź
A ßo wot jich darow ſhrěcź.
To pak ßo jim njeradźi,
Buchu na bok ſtorcźeni,
Dyrbjachu nětk pſchihlad'wacź
A ßej wſchitko lubicź dacź.
Ach wy wboſy, ach wy tſjo,
Sa waß je wſchak nětko ſło,
Kóždy wam ßo ßměje nětk,
Schtóž bě toho ſkutka ßwědk.

Něcźeje hólzy.

Naſchemu wyßokodoſtojnemu fararjej, knjeſej **Mětej,** prajimy ſa jeho wubjernej, wutrobuhnujazej prědowani, wot njeho poßlednju njedźelu ſańdźeneho lěta a pſchi naſtupjenju noweho lěta dźeržanej, najwutrobniſchi dźak.

Jara jara wjele kemſcherjow ſ Huſcźanſkeje woßady.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Cišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 2. **Sobotu 10. januara 1885.** **Lětnik 44.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Sapósłanzy němskeho kněžorstwoweho sejma su so sańdźenu srjedu s nowa shromadźili. Ssejm ma wulku kopizu dźěła dokonjecź, a sapósłanzy budźa cźasz derje wužiwacź dyrbjecź, jeli so wjetschi dźěl pschedmjetow njewuradźeny wostacź njesmě. W kněžorstwowym sejmje budźe cźim wjetscha pilnosćź a spěschnosćź nusna, dokelž so 15. januara teź posedźenja pruskeho sejma wotewrja. Wulki dźěl sobustawow pruskeho sejma ma teź sydło w kněžorstwowym sejmje. So bychu so tucźi sapósłanzy pschi wuradźenjach w woběmaj sejmomaj wobdźělicź móhli, je so postajiło, so maja so tsi dny tydźenja kněžorstwowemu a tsi dny pruskemu sejmej k dźěku pschewostajicź. Pódla hobrskeho dźěła, kněžorstwowemu sejmej wot knjeżerstwa napokoženeho, cźakaju na njón konserwatiwni a zentrumsźy se wschelakimi namjetami. Bjes tutymi chcemy jenoź někotre mjenowacź, kaž postajenje bursoweho dawka, reformu dawka sa palenzpalenje, swjecźenje njedźele, powyschenje žitoweho zła atd. Pschede wschěm budźe so konserwatiwna a zentrumska strona prózowacź, so byschtaj namjetaj, na postajenje bursoweho dawka a powyschenje žitoweho zła so pocźahujźaj, do wuradźenja pschischłoj. S wunoschkom bursoweho dawka, kotryž w Franzowskej wjele milijonow statnej kasy njesy, by so defizit w kněžorstwowym hospodarstwje lohko wotstronicź hodźił, toho runja s powyschenjom žitoweho zła. Sa poslednim němsźy ratarjo pschezo wótsischo žadaju. Ratarstwu njeje mózno, a bychu teź žně jara bohate byle, amerikansku, rusku a wuherisku konkurenzu wudźerzecź. To su lětsa naschi ratarjo w Sakskej najbóle spósnali. Se žnjemi su wschudźe spokojom, lěpsche sebi je skoro pschecź njemózachu, tola žitne płacźisny su tak niske, so ratarjam njedźiwajo dobrych žnjow žaneho dobytka njewostanje. S nětcźischimi niskimi płacźisnami so lědma dźěło sapłacźi. Polěpschenja so sa blizschi cźasz nadźecź njemóža, dokelž so wosebje s Ameriki dźeń a wjetsche hromady žita pschiwozuja, psches cźož so płacźisny skerje hischcźe nizscho stłócźa.

Franzowska. W franzowskim ministerstwje je so sasso ras pscheměnjenje stało. Minister wójny, general Kampenon, je njenadźijcy wotstupił. Wón so pschecźiwo žadanju ministerstwoweho präsidenta Ferrya pschecźiwjesche, kotryž chce sylne wójsko do Chiny pósłacź. Kampenon, kotryž je wulki njepschecźel Němcow, so bojesche, so by so psches to plan mobilisazije, pschecźiwo Němcam wudźěłany, skasył. Duž jenoź tam a sem někotrych muži wotschcźipnu a jich do Asije pósła. Na tajke waschnje, wě so, niczo hódne pschecźiwo Chinesam dozpěcź njemózachu. Po wschěm sdacźu so psches Kampenowe wotstupjenje stejnischczo Ferryoweho ministerstwa njepodtorhnje, dokelž sebi Franzowsojo powschitkownje žadaju, so by so wójna w Asiji spěschnje do kónza swjedła. Kampenowy nasłědnik, general Lewal, chce Chinesam s wjetschim wójskom napschecźiwo stupicź, wón hnydom 20,000 muži do Asije póscźele. W franzowskim wójsku noweho wójnskeho ministra jako wojerskeho spisacźela wysoko waža. W lěcźe 1870 je wón prěni ras na sjawnosćź stupił. Wón bě tehdom s artilleriskim wyschkom w Metzu. Njespokojom s Bazainowym komandom, na kotrehož tukasche, so wójsko njepschecźelej pscheradźi, wotmysli sebi Lewal s někotrymi runosmysłenymi offizierami wojerski sběžk. Bazaina chzychu wotsadźicź, jeho do někajkeje kasematy sawrjecź a komando sami pschedewsacź. Spschisahanzy běchu hižo někotre shromadźisny měli a běchu runje na tym, swój wotpohlad do skutka stajicź, jako Bazaine kapitulaziju podpisa a Metz němskemu wójsku pschepoda. Wot toho cźasa je Lewal lubuschk franzowskeho luda, kotryž w nim rjeka w pschichodnej wójnje pschecźiwo Němcam widźi.

— W Tonkinje su Franzowsojo s nowa nad Chinesami dobycze scźinili. Tucźi so 12,000 muži sylni do Franzowsow pola Chua dachu. General jich nadběh wotrasywschi chinejske lěhwo pschimasche a je dobu. Chinesojo, 2 krupskej bateriji, tselby, muniziju, zyrobu a wójnske snamjenja Franzowsam pschewostajiwschi, do hór cźeknuchu. Woni psches 600 morwych a wulku liczbu ranjenych shubichu. Na stronje Franzowsow buchu tsjo offizierojo s lohka sranjeni, pódla toho 19 panuchu, ranjenych so 65 liczesche.

Jendźelska. W Londonje je so sobotu wjecźor w podsemskej měschcźanskej želesniźy sylne rosbuchnjenje stało. Najskerje je so rosbuchnjenje wot iriskich spschisahanzow s dynamitom abo tselnej bawmu do skutka stajiło, so bychu so Jendźelcźenjo psches to satraschili a někotsi so s nich pschi tym morili. Tutón wotpohlad so radźił njeje, pschetoż želesniskej cźahaj, kotrajź w cźasu rosbuchnjenja psches tunel jědźeschtaj, buschtaj jenoź s lohka wobschkodźenaj. Gasowe swěźy w cźahomaj hasnuchu, někotsi pucźowarjo buchu psches schkleńcu rosraženych woknow s lohka sranjeni. Najskerje su dynamit s wosa jeneho cźaha k tunelowej muri cźisli. Slóstnikow hischcźe wusledźili njejsu.

Schpaniska. Semjerzenje je poslednje dny wospjet Schpanisku domapytało. Zyke města su so sapuscźiłe a saniczile. Knjeżerstwo w Madridze je komisiju wotpósłało, so by hłowne města njesboża wobhladała. Wona je statne pjenjesy sobu wsała, so by najwjetschemu hubjenstwu wotpomhała. Jedyn dopisowar jendźelskich nowin „Standarda“, kotryž komisiju pschewodźesche, sledujze pische: S Granady jědźechmy w sylnym wětrje w kóhcź wysokim błócze na wsy won. Pschinidźechmy psches wschelake wsy, hdźež komisija cźeła, pschi semjerzenju saraženych, pohrjebacź da. W Dorealu běchu nimale wschě twarjenja rospanuke. W zyrkwi běsche so wjerch sasypnuł. Dokelž so wjednizy sapowjedźichu dale hicź, dyrbjesche komisija w rospadankach jeneho klóschtra pschenozowacź. Na druhi dźeń jědźechmy dale do městacźka Albunuely, 2000 wobydlerjow liczazeho. Město srudny sacźischcź na nasz cźinjesche. Pokojza khěžow bě so sasypła, toho runja radna khěża, zyrkej a klóschtr. Wobydlerjo běchu na pola cźeknuli, hdźež wokoło wóhnjow leżachu, žony a dźecźi w karach a wosach sedźachu s něschto domjazej nadobu, kotruž běchu s khwatkom sobu wsali. W hojerni, rucźe pschiprawjenej, nadeńdźechmy 60 ranjenych, kotrychž mnischki wothladowachu. S rospadankow běchu hižo 192 cźełow wuhrjebali, a sa druhimi runje dale ryjachu. Na powjedanje a wopisanje smjercźi wucźeknjenych so žałosnje poskhasche. Bjes morwymi staj teź měschcźanosta a farar; měschcźanostowa žona 18 hodźin dołho pod rospadankami leżesche, doniż ju njewuhrjebachu. Drusy běchu 24 hacź 26 hodźin sahrjebani a běchu wschitzy se symu sprostnjeni.

Žałosćenje saßypnjenych bě žadkawe; tola mózachu jim hakle po dleščim cžaßu pomoz pschinjesć, dokelž ßebi wotrumowanje rospadankow wjele cžaßa a dźěła žadasche. Někotre ßylnje wobschkodźene twarjenja dyrbjachu na pschikasnju wyschnosćze podtorhacź. Wotdźělenje wojakow pschinjeßy stany a zyrobu. Podobny napohlad mějachmy w Alhamje. Pschi semjerženju ßo tam jena hora pschewali. Wobydlerjo powjedaju, so ßu 17 storkow liczili, kotrež hrimot, kaž wot artilleriskich salwow, pschewodźesche. Wscho s domow cźěkasche. Ludźo ßebi na polach lěhwo pschihotowachu, njedźiwajo na ßylny deschcź a ßněh. 1300 twarjenjow je mjenje a bóle wobschkodźenych, 302 cźěłow je ßo wuhrjebako, 280 woßobow bu sranjenych. Hischcźe pschezo sa saßypnjenymi ryjachu abo sa nadobu, pod rospadankami leżazej, a jenoż nóz tutomu srudnemu dźěłu kónz sczini.

Egiptowska. Po dołhim cžaßu je general Gordon saßo ras snamjo žiwjenja wot ßo dał. Jedyn poßoł, wot Gordona s Khartuma póßłany, je generala Wolseleya, kotryž Gordonej s wjetschim wójskom na pomoz cźehnje, w Korti pola Nila nadeschoł. Wón Wolseleyej papjerku, niz wjetschu dyžli listowu marku, pschepoda, na kotrejž běchu ßlědujze ßłowa napißane: „W Khartumje je wscho w dobrym rjedźe. Dźeń 14. dezembra. Gordon." Nad woprawdźitosczu powjesćze ßo njedwěluje, dokelž bě na druhim boku papjerki Gordonowy sygl pschitłóczeny. Poßoł praji, so je generala stroweho a wjeßekeho nadeschoł, wón je pjecza doscź a nadoscź zyroby a tobaka pschi ßebi měł, kurjesche w dobrym měrje a nadźijesche ßo pschikhada jendźelskeho wójska. Gordon je pjecza dźeń a nóz pschewrócził: wo dnjo wón spi a w nozy na stajnosczi straże wobkhadźuje a dawa kedźbu, so ßo město njeby wot njepschecźela pschekwapika. Gordon pschebywa w dwěmaj domomaj a na kóždeho tśesche steji nabita kanona. Po skhowanju ßłónza Gordon porjadnje na tśechu stupi, wobhladuje s pomozu dalokowida njepschecźelowe posizije a wosnamuje ßebi kóžde jeho pohibanje. Papjerka, kotruž je Wolseleyej póßłał, bě tak maka, so by ju poßoł, jeli by trjeba było, lohko pózrjecź móhł. Poßoł ju na wulkosć hejkojteje jehły swi a ju do wobruba ßwojeho kabata saschi. Wolseley je ßo psches Gordonowu powjesć wulzy swjeßelił a ßo hnydom rosßudźił, se ßwojim wójskom psches pusczinu do Shendi, na najbliżschim puczu do Khartuma, czahnucź. Wo Mahdiju, kaž falschneho profetu mjenuja, ßo najspodźiwnische powjesćze powjedaju, po kotrychž ßo wón pak dźiwny ßwjaty, pak fanatiski błasn bycź sda. Hłód a khorosćze pjecza w Mahdijowym wójsku sakhadźeje. Jeho pschiwißowarjo chzedźa jeho wopuschczicź, dokelž jich wón, kaž je ßlubił, njeranjomnych njeczini. Jemu też porokuja, so ßo pschi bitwje pschezo sady wójska dźerži, město so by na jeho cźole stał.

Khudy sastupnik.

(Pokraczowanje.)

Cźežkeje wutroby khudy vikar ßwoju drohu cźehnjesche. Schto też to minister wot njeho chzyschе? Tole praschenje jemu saßo a pschezo saßo do myßli pschińdźe. Wutroba jemu pukotasche s bojosczu a se stuskom. Skónczńje běsche do wulkeho města Londona dóschoł. Khwatajzy měschczańske drohi pschekroczźiwschi wón skónczńje psched ministerskim hrodom stejesche. Hdyž kraßnje wupyschene hrodowske scźěny a skhody wuhlada, ßo jemu hischcźe bóle sastyska. Ale, wón dźě mějesche pschikasane pschińcź, duž też ßo nětko komdźicź njeßmědźische. Wón ßłużobnikej rjeknu, schtó je, a hnydom jeho k ministrej puschczichu. Kak ßo wbohi vikar stróži, hdyž ßo wyßoke kschidłate durje wotewrichu a wón do błyschczateje istwy sastupi! To běsche rjana, bohacźe wudebjena sala. W kraßnej pysche ßo wjerch a scźěny błyskotachu. Zyła sala běsche s drohotnymi rubami a teppichami pokładzena, kotrychž ßo khudy vikar s nohomaj haj dótknucź bojesche. Koko wokoło běsche wscho pyschne a kraßne. K tomu pschińdźe, so běsche pola ministra runje wulke towarstwo. Rjenje sdrascźeni knjezo a knjenje na drohotnych stołach koło wokoło ßedźachu. Strachocźiwy khudy vikar w ßwojej khudobnej drascźe na salinym prosy stejesche. Wschěch wocźi ßo na njeho wobroczachu. To jemu też poßledni kusk khrobłosczе wsa. Ale hrabja běsche jara luboscźiwy a pschecźelny muž. Wón na měscźe k ßwojemu hoscźej pschistupi, pschimnu jeho sa ruku a praji k towarstwu, kotrež běsche ßo pola njeho seschło: „Moji cźesczeni knjenje a knjezo, wjeßelu ßo, so ßměm wam tudy cźesczе hódneho muża pschedstajicź, wyßokodostojneho vikara Williama Browna. Wón je tón, wo kotrymž wam prjedy powjedach. Wón je cźinił, schtož wschak ßo kóždemu kscheścźijanej kłuscha. Ale ja njewěm, hacź bychmy my wschitzy pod tymi ßamßnymi wobstejnosczemi cźinili, kaž wón!" — Cźi wyßozy knjezo a te woßobne knjenje nětko hischcźe bóle na khudeho vikara hladachu, dyžli prjedy. Njewěm, hacź w ßwojej wutrobje ministrej prawo byczź dachu. Ale to wěm, so běsche ministrowa rěcź poniżneho muża hischcźe bóle strachocźiweho sczinika. Pokornje wón wocźi k semi skoži a żaneho ßłowa njepraji.

„Wyßokodostojny knjeże!" — minister skónczńje k vikarej rjeknu, „njemějcźe mi sa sło, so ßym waß na daloki pucź do Londona ponucźił. Ja chzych waß tola rady ßam sesnacź a s jenym tomule cźesczomnemu towarstwu wjeßele sczinicź, so waß sesnaje. Wěm, so wam mjes nami derje njeje, duž też waß dlěhe dźerżecź nochzu. Dowolcźe mi jeno, so ßměm wasch pschecźel bycź a so ßměm waß prawje bórsy w waschim domje wopytacź a w waschej ßwójbje waß widźecź." William Brown też nětko żaneho ßłowczka njewotmolwi. Mjelczo a poniżnje ßo wón psched tym woßobnym a tola tak dobroczźiwym mużom pokloni. Minister saswoni. Dwaj ßłużobnikaj sastupischtaj. Wón jimaj poruczi: „Dowjedźtaj tohole knjesa, hdźež mataj kasanaj!" Na to ßo wón hischcźe ras pschecźelstwu vikara poruczi a jeho proschesche, so by w Bożim mjenje sa ßłużobnikomaj schoł. Nasch pschecźel pak běsche zyle sbożowny a dwójzy lózźscho dychasche, hdyž běchu ßo durje sa nim saczinike, a wón po hrodowych skhodach saßo dele stupasche.

Sskużobnikaj jeho k kralowskemu wosej wjedźeschtaj, kotryž delekach cźakasche, a jeho proscheschtaj, so by ßo nuts ßynuł. „Mojej knjesaj", rjeknu William wschón sastróżeny, „Wój ßo molitaj, ßym pěschi do Londona pschischoł."

„To derje wěmoj", běsche wotmolwjenje, „ale jeho exzellenza knjes minister je porucził, so dyrbicźe w tymle wosu domoj jěcź."

Tu wě ßo żane wobaranje njeběsche. Vikar do pyschneho wosa salěse. Też ßłużobnikaj, jedyn prědku, druhi sady, horje skoczźischtaj a spěschnje wós wotjědźe. William Brown běsche s wopředka kaž poßłuscheny. Prěni krócź w ßwojim żiwjenju wón jědźesche kaž woßobny muż. Myßle ßo jemu mucźachu, hdyž ßwoju hrubu a khudobnu ßuknju s nježnej cźežkej żidu pschirunowasche, s kotrejž běchu mjehke wosowe ßydka poczehnjene a zyły wós s nutska wobbity. „Schto to budźe?" wón strachocźiwje sawoła. „Schto moja Hana, schto moje dźěczi k tomu rjeknu, hdyž w tajkimle kralowskim wosu k nim pschijědu? Schto jeno budźe woßada wo mni myßlicź? Njesměja-li mje sa hordeho, so khrobłosczе doscź njemějach tole poskiczenje wotpokasacź? Wě ßo wschak běsche to minister porucził. Ale njebudźich ßo tola wobaracź dyrbjał, dokelž ßo wo prawdźe njeßkuscha, so ßo s zusej hrabjowej pychu schěrju?" Ale, wěz běsche ßo nětko staka a ßo wjazy pschemenicź njehodźesche. Druhe myßle vikarej psched duschu stupachu. Wón ßebi porokowacź poczа, so je ßo tak strachował a mjelczał. „Ach ja błasn!" wón sawoła, „njeběsche to sjawnje Boża ruka, kiž je mje do Londona a k ministrej wjedła? Njebudźich tónle pucź wużicź, njebudźich ßebi pola toho dobroczźiweho knjesa wuprósdnjene farske město wuproßycź dyrbjał? Bóh wě, na to ani pomyßlik njeßym. Njebudźich drje też khrobłosczе doscź měł, ßkowczko prósstwy wuprajicź. Wěscźe je Boża ßwjata wola była, so dyrbjach mjelczecź. Pjecza je Bóh luby Knjes to rjane město wjele lěpschemu a dostojnischemu mużej pschißudźił."

Tajkele myßle na dompuczu jeho duschn napjelnjachu a sajimachu. Na jene dobo wós sasta. Vikar psches wokno pohlada a ßo stróži wuhladawschi, so psched ßwojim domom njesteji, ale psched faru. Na ßłużobnikow, kotrajž běschtaj dele skoczźiłoj a chzyschtaj jemu s wosa pomhacź, wón sastróżeny sawoła: „Mojej knjesaj, tón krócź ßo zyle wěscźe molitaj, tónle dom moje wobydlenje njeje."

„Wobżarujemoj, wyßokodostojny knjeże", jedyn s njeju wotmolwi, „so dyrbimoj Wam saßo napscheczo rěczecź. Knjes minister je porucził, so dyrbimoj Waß psched faru s wosa puschczicź a Wam rjez, so budźe wot dźeńßnischeho dnja tónle dom Wasche wobydlenje."

„Schto?" vikar wschón sadźiwany sawoła, „tónle dom moje wobydlenje?"

„Haj!" ßłużobnik wotmolwi a pschistaji: „Jowle też je nam jeho exzellenza list sa Waß pschepodał, kotryž Wam wscho dalsche praji. Macźe nam hewak hischcźe schto poruczicź?"

Sastróżeny muż njewotmolwi. Wón żo jeno pschezo prascheschе: „Schto to je? Schto ma to na żebi?“ a wulki sasyglowany list w rukomaj wjercżeschе.

„Nimacże namaj dale niczo porucżicź?“ żo żłużobnik hischcże junkrócź woprascha.

„Mój Knjeże! Ja?“ William Brown sadźiwany sawoła. „Schto dha dyrbju ja porucżecź? Luby pschecżelo, ja ani wjedżak njebych, kak to sapocżecź, dyrbjak-li Wamaj nješchto porucżecź.“

(Skónczenje pschichodnje.)

Hłóß s njebjeß

jeneho pobożneho sbóżnje semrjeteho.

Ja pschekrocżił żym kschiżne hory
A bliżu żo nětk Taborej,
Na żwěcże běch ja żłaby, khory,
Tu w njebju żana khorosćź njej' —
Tu mam ja żwojoh' Jesußa,
A wjazy dusha njeżada.

Na żwěcże khodźach potuleny
We żwojej wulkej żłabosći,
Nětk stupam sażo pożylnjeny,
Ssym nětk na sbóżnym Tabori,
Mam kschiżne hory sady żo —
Kak kraßne tudy wschitko jo!

Wy, kiż scże moji lubi tudy,
Wy spósnajecże najlěpje,
Kak wobcżeżne a cżeżke druhdy
Je podeschło na żwěcże mje;
Nětk sa tu cżaßnu hubjenosćź
Mam w njebju wěcżnu wjeßelosćź.

We mojim żmjertnym kaschcżu, hlajcże,
Tu żana horda pycha njej',
Ach, we nim tola njeppytajcże
Wschak żanu żidu, żomot żej —
Ně, „Bože martry“ we kaschcżu
Mje na najrjeńscho pyschachu.

Kak wulke sboże je to sa mnje —
Nětk sbóżny żym po' Jesußa!
Ach, pomyślcże żej tola na mnje,
Haj, na mnje braschnoh' cżłowjeka,
Kak Jesuß, lěkaŕ najlěpschi,
Mi cżěło s duschu wustrowi.

Hdyż żanoh' żłowcżka njem'żach prajicź,
Dha k tebi, Jesu, sdychowach,
So khorosćam chżył měru stajicź,
A hdyż ja k njebju pohladach,
Dha żłyschach prajicź Jesußa:
„Spomń, dusha, schto żym cżerpił ja!“

Mój běh je w żwěcże dopjelnjeny,
Schtoż żym ja horzo żadał żej,
Ja żym wot wscheho wumoženy
Psches Khrysta żmjercź a żwjatu krej,
Ja widźach w żmjercźi nasdala
Mój wěcżny dom, te njebjeża.

Nětk „dobru nóz“, wy moji lubi,
Ja we njebju nětk sbóżnosćź mam,
Ja s Jesußom żym w twjerdym żlubi,
Duż s lubosću joh' wokoscham;
Sa wschelke dźiwne wodźenje
Nětk moja dusha khwali cże.

Wy, kiż mje k rowu pschewodźecże,
Wschak waschu żmjercź też wopomńcże,
Też wy tam wěcżnje njebudźecże,
Ssnadź bórsy wasch cżaß wuběhnje,
Duż cżińcże s cżaßom pokutu,
Prjed' hacż je żmjercź na jasyku.

Pětr Mrónk.

Ze Serbow.

S Budyschina. Někajki schibak je wóndano jara widźanej żwójbje w jenym żußodnym městaczku prawy kusk sejhrak. W jenych tudomnych němskich nowinach mjenujzy nawěschtk stejesche, so je jena dźowka s mjenowaneje żwójby s tym a tym mkodym cżłowjekom po żlubje. Nichtó pak żo nad tym bóle njedźiwasche hacż żama njewjesta a jeje żwójbni; zyła wěz běsche wumyżlena, a běsche s tym něchtó tamnej cżesćzomnej żwójbje tak prawje k lubu sczinicź chżył. Winik schibakstwa dotal pjecża hischcże wußlědźeny njeje. Redakzija mjenowanych nowin dosta nawěschtk njenujzy po póscże, a pjenjesy běchu pschipoložene.

— Tudy wóndano żylna mkoda holza, wěsta Michalkez, nahle skhori a běsche sa dwě hodźinje hižo morwa; wona żo wukrwawi. Michalkez běsche żo sa mlókowu dźowku na knježi dwór do Ratarjez pschistajika. Njenastupiwschi hischcże żwoju żkužbu, běsche w měscże na wopytanju a tudy nahku żmjercź namaka. Wona běsche żamodruha byka. Dokelž żo njemózne njesdasche, so ponaturskeje żmjercże wumrjeka njeje, bu jeje cżěło żudnischy pschepytane.

S Hodźija. Nasch wulki schulski dom, kiż je żo w lěcże 1842 natwarił, pocża njedożahazy bycź sa liczbu nětczischich schulskich dźěcźi. Duż żebi schulska wyschnosćź żadasche, so by żo nowa wjetscha schula natwarika. Ale k naschemu sbożu żo sańdźenu póndźelu wujedna, so żo wobej schulskej stwě psches to powjetschitej, so żo snutskownej scżénje do khěże żunjetej, so jenoż nusna wuska haska bjes tymaj stwomaj wostanje a so żo pschitwark wonka sa skhody do kantoroweho wobydlenja natwari. Wudawk, kiż budże sa to nusny, něhdże 3000 hriwnow wucżini; psches njón pak żo s najmjeńscha 14—15000 hriwnow salutuje.

§* S Haßlowa. Sańdźeny pjatk 2. januara popołdnju w 3 hodźinach běchu żo w wumjeńskim twarjenju tudomneho hoscżeńzarja a rěsniskeho mischtra Pětra Rebischa pólcże sapaliże, kotrež żo hewak w spomnjenym twarjenju żuschachu. Dokelž żo żußodźa hnydom dohladachu, dha żo dale żana schkoda stała njeje. Hdy budźische woheń wudyrił, by wulke njesboże nastało; tak pak je Bóh tón Knjes żłómjane twarjenja, kiż tam w bliskosćźi steja, se żwojej wschehomóznej ruku schkitował.

§* S Njeżwacźidła. Zyrkwinske powjescże nascheje woßady sańdźeneho lěta, na żwjedźenju noweho lěta nam s klětki wosjewjene żu żlědujze: Narodźenych běsche 134, jako 69 hólzow a 65 holzow, 1 morwonarodźene. Pschipowjedanych 53 a w naschim Bożim domje wěrowanych 30 porow. Semrjeło běsche 102, mjenujzy 48 mużskich a 54 żónskich. Spowjednych hromadże 4754, bjes tymi 140 woprajenych a 503, kiż na němskim kemschenju Boże wotkasanje wużiwachu.

S Njeżwacźidła. Hižo s nowa, każ psched někotrymi njedźelemi, żu żo w tychle dnjach, a to hnydom schtyri hólzy na dobo na tudomnym schulskim hacże na khětro hłubokim měscże na lodże pschekamali. Każ tehdom, je też tón ras knježna Frenzelez, jich kschiki saßłyschawschi, s posdźischej pomozu żwojeho nana, tudomneho kantora, hólzow wot żmjercże tepjenja wumohła. Wumożerske dźěło bě jara wobcżežne a straschne, dokelž żo cżeńki lód pod nohomaj łamasche. Hacż runje je pomnjecże dokonjaneho dobreho skutka najlěpsche myto, dha żo nam tutón podawk tola też hódny bycź sda, jón do sjawnoscże pschinjescź, pak so by k warnowanju żłużił, pak so bychu druży po nim cżinili.

S Njeżwacźidła. Ssrjedu 7. wulkeho rózka běsche na tudomnych wikach tónle skót na pschedań: 290 howjadow, 76 żwini a 140 proßatow.

S Lichanja. Sańdźenu njedźelu wjecżor wokoło 10 hodźin bě někajki njekraßnik hromadu hatneho żłanja, sady bróżnje tudomneho żiwnoscźerja Schiwarta leżazu, sapalił. Woheń by lóhko wulku schkodu nacżinicź móhł, hdy budźichu żo ludźo s cżaßom jeho njedohladali a płómjo njepoddußyli.

-č. S Rakez. W naschej woßadże je w lěcże 1884 było 4712 spowjednych ludźi, 15 mjenje dyżli w sańdźenym lěcże, 1997 mużskich a 2715 żónskich a to 4097 se żerbskeje a 615 s němskeje woßady. Mjes nimi bě 67 młodych kschescźijanow, kotsiż prěni ras k blidu teho Knjesa pschistupichu, mjenujzy 50 se żerbskeje a 17 s němskeje woßady, a 117 woßobow, kotrež khorosćże abo żłabosćże dla domach żwjate wotkasanje wużiwachu. Narodźiło je żo 117, a to 59 żynkow a 58 dźowcżiczkow, 12 wjazy dyżli lěto prjedy. Mjes nimi běchu 3 pory dwójnikow, 5 morwonarodźenych a 21 njemandźelskich dźěcźi. Pschipowjedako je żo 28 porow. S nich je żo w naschim Bożim domje 19 porow wěrowacź dało. Semrjeło je 88 woßobow, 20 wjazy dyżli w sańdźenym lěcże, 39 mużskich a 49 żónskich.

S Rakez. Wjecżor 27. dez. s. l. Rakecżanske żerbske towarstwo „Lipa“ wobradźenski żwjedźeń żwjecżesche. Mnosy hoscżo a wschě żobustawy „Lipy“ běchu żo w postajenym cżaßu seschli, tych żwojich żobu pschiwjedschi. Ssrjedź sale w Schołcźiz hoscżeńzu żo wulki schtom żwěcżesche, polny wschelakich darow, kiż mějachu żo wuloßowacź. Hdyż běchu żo wschě loży pokupiłe, rumpodich sastupi, a wuloßowanje darow żo sapocża. Rumpodich wschitkich pschitomnych pěknje sabawjejo jene dobycże po druhim se schtoma bjerjesche. Też wuprósdnjeny schtom żo jako dobycże wudźěli, na cżoż żo pschitomni sa blida seżydachu a żebi se żerbskimi spěwami a pschednoschkami rjanu sabawu pschihotowachu. Běsche to prěnje wobradźenje „Lipy“. Wone je żo wschitkim, kotsiż żo pschi tym wobdźělichu, rjenje spodobało, duż żo s wěstoscźu nadźijamy, so budże „Lipa“ pschichodnje żwoje wobradźenje wospjetowacź.

— Njedźelu 28. dez. s. l. tu k. wucźeŕ Bjarnat Krawz s Draždźan konzert wotdźerża. Pschi tym jeho dwaj Cźechaj, kk. Twerdy a Blüml, a jedyn Sserb, k. Frenzel, wschitzy tsjo s Draždźan, podpjerachu. Jich pschednoschki żebi horliwe pschipósnacże dobuchu, woßebje woprawdże wumělske hußlowanje k. Twerdeho. Dyrbimy pak nasche wobżarowanje wuprajicź, so tak mało żerbskeho żłyschachmy. Sserbski żo jenicżzy kwintet „Lubka lilija“ pschednoschesche, a żo tutón spěw s horliwej żławu aplawdowasche. Też jedyn cżěski spěw s wulkim spodobanjom żłyschachmy. S dobom żebi dowolamy na k. Blümlowy rjany polny tenor kedźbliwe cżinicź, kiż bychmy pschi naschich wulkich żerbskich spěwanskich żwjedźenjach jara derje trjebacź móhli.

Łužičan.

S Ketliz. W naschej woßadże je żo sańdźene lěto narodźiło 176 dźěcźi, 95 hólzow a 81 holzow; bjes nimi 2 poraj dwójnikow, 9 morwonarodźenych a 26 njemandźelskich. Pschipowjedało je żo 56 porow, a to 43 porow w naschim Bożim domje, 13 porow pak w druhich zyrkwjach wěrowanych. Spowjednych bě 4916, mjenujzy

1633 Sserbow a 3283 Němzow, 153 ſ dźěla wožebitych knježich, doma abo w ſchulach woprawjenych, a 92 paczeŕſkich dźěczi. Semrjetych bě 125 wožobow a to 72 mužſkich a 53 žónſkich; 2 pſchińdźeſchtaj k njeſbožu a jena wožoba bu na druhowožadne pohrjebniſchczo w jejnej domiſnje pohrjebana.

S Lubijſkich ſtron. Jara rjane a khwalobne waſchnje je, hdyž ßebi ludźo prěni dźeń noweho lěta wſchelake dobre pſcheja, woßebje pěkne a duſchne pak je, hdyž dźěczi ßwojimaj ſtarſchimaj ſbožopſchecza praja. So ßo to ſaležı, wo tym bě też w naſchich ſtronach jedyn hižo doroſczeny ßyn pſcheßwědczeny. Lědom běſche ranje prěnjeho wulkeho rózka ſaßwitako, khwataſche wón k lubowanemu nanej, ſo by jemu ßwoje nowolětne ſbožopſchecza wuprajił. Schto je jemu tam pſchał, my ſhonili njejßmy; nanej pak ßo tola ſpodobako njeje, pſchetož wón jemu wotmolwi: „Wotſtuj, pſchetož ja cje najſkerſcho pliſtnu.“ — Njech je tutón podawk wſchitkim dźěczom k powuczenju, ſo bychu ſtarſchim jenož tajke wězy pſcheli, kiž tutym ſ pohorſchenjom njejßu.

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Farař Herrmann w Wotrowje	100	hr.	— np.
Farař Domaſchka w Nožaczizach na 1884	10	=	— =
Pjekař Juſt w Khróſczizach na 1884	1	=	— =
Kantor Jordan w Popojzach na 1885	10	=	— =
Rowařk w Luczu	—	=	15 =
Sserbſki rjemjeßlnik wot Rheina	5	=	— =
Haptykař Lernet w Pardubizach	8	=	30 =
Profeßor Laraß w Karwinje	4	=	30 =
Profeßor Konſtantin Grot w Warſchawje	2	=	10 =
Profeßor Baudouin w Dorpacze	2	=	— =

Hromadźe: 142 hr. 85 np.

Pſches k. fararja Wjelana w Sslepom nahromadźene:

a) Sapißachu:	Lětne pſchinoſchki 1884	1885	1886	1887	1888	Summa	b) Saptaczichu:
W Sslepom:	ℳ	ℳ	ℳ	ℳ	ℳ	ℳ	ℳ
Scholta Hancž (Hanß) . . .	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	—.50
Polbur Hanß Ssynk	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	—.50
Bur Mjeſula (Petro) . . .	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	—.50
Sahrodnik M. Schprejza . .	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	—.50
Polbur Hancž (Bolg) . . .	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	—.50
Knjeni fararka	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Polbur Domula (Rulka) . .	—.25	—.25	—.25	—.25	—.25	1.25	—.25
Kantor Reda	—	—	—	—	—	3.—	3.—
Běrtlikař Khryſtian Ssynk	—	—	—	—	—	—.20	—.20
Polburowka Hana Henczowa	—	—	—	—	—	—.50	—.50
Dale:							
S Roſnowa	—	—	—	—	—	3.50	3.50
S Brěſowki	—	—	—	—	—	1.50	1.50
S Mikoraſa	—	—	—	—	—	1.17	1.17
S Nowomĕſta	—	—	—	—	—	1.20	1.20
Farař Wjelan k wurunanju	—	—	—	—	—	—.18	—.18
						30.—	15.—

M. Mjerwa, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Czeladnika A. Pilopa ſ Jatſjobja ſ jaſtwom na jedyn dźeń pokhoſtachu, dokelž bě tamniſchej ßłužobnej džowzy Rokſchez ruczjnaj tykaczkaj, 60 np. hódnaj, ſpakoſczik.

Khoſtanſka komora. Wumjeńkař Młynk w Drjeczinje bě loni w lěczi ßwój młyn pſchedał a pſchi tym wot kupza 500 toleŕſku ſtatnu papjeru doſtał, kotruž w blidowym kaſchczíku ſamknjenu khowaſche. Dźěłaczerka Alwina Löppeltowa, daloka Młynkowa czeta, kotraž bě pola njeho ſ hoſpoſu, tutón kaſchczik ſe ſekſchiwjenym hoſdźom wotewri a ſ njeho dwaj dańſkaj kuponaj po 30 mk., k ſtatnej papjerje ßłuſchazaj, wſa. Statneje papjery ßameje pak ßo wona njedohlada. Jako jejny muž, kotryž w Budyſchinje jako czěßła dźěła, domoj pſchińdźe, jemu wona kuponaj pſchepoda, prajizy, ſo je jeju w Młynkowym kaſchczíku namakała. Dokelž Löppelt njewjedźeſche, ſchto papjerje płaczitej, jeju wón na druhi dźeń do Budyſchina ßobu wſa a ßo tam czěßliſkeho poléra Sauermanna dla njeju wo radu praſcheſche. Sauermann ſ woprědka praji, ſo ſtaj kuponaj ſpanjenaj, něktore dny poſdźiſcho pak, jako bě jeho Löppelt wo jeju płaczijnje powucził, ßo podtykowaſche, ſo chze kuponaj, hacž runje wjedźeſche, ſo ſtaj kranjenaj, pola ßwojeho pſchecżelſtwa pſchedacź. Bjes tym bě ßo też bjes druhimi dźěłaczerjemi rosnjeßko, ſo ma Löppelt 500 toleŕſku papjeru a wot nich to też žandarm ſhoni. Pſched ßudom ßo wſchitzy tſjo wobſtorženi ſe wſchelakimi wurĕczemi wot winy wuczijſczicź pytachu, ßo wě, bje wſcheho wuſpĕcha. Löppeltowej paduchſtwa dla jaſtwo na ſchĕſcź měßazow, jejnemu mandźelſkemu pſchekhowanja dla na tſi měßazy a Sauermannej polékowanja dla jaſtwo na dwě njedźeli pſchißudźichu. — Dźěłaczer Jurij Michałk ſ Pßowjow, hižo tſi raſy khoſtany, bě wobſkorženy, ſo je wjeczor 31. meje do kólnje tamniſcheje ſwudowjeneje Ssuchoweje ſaléſk a jenu koßu kranuk. Michałka paduchſtwa winowateho ſpósnachu a jemu jaſtwo na jene lěto a ſhubjenje czeßnych prawow na dwě lĕcze pſchißudźichu. — Tudomny žitny wikowař Müller bě loni 16. nowembra 22lětnemu czěßliſkemu Janej Ernſtej Wjeli na Židowje 26 hriwnow ſ poruczenjom pſchepodał, ſo by je ßwojemu nanej donjeßł. Njeſprawny pachoł pak pjenjeſy, měſto ſo by je nanej wotedał, ſe ßwojim towařſchom, tſĕchikryjerjom F. W. G. Dunſchom ſ Delnjeho Hunjowa, w korczmach pſcheczini. Pſched wjeczorom lohkoſmyßlenaj hólzaj k korczmje „k dwĕmaj lipomaj“ pola Hornjeje Kiny pſchińdźeſchtaj, hdyž wós a konja tudomneho rĕſnika Pjekarja wuhladaſchtaj. Wonaj ßo Pjekarja praſcheſchtaj, hacž ßmĕtaj ſ nim ßobu do Budyſchina jěcź, ſchtož jim tutón ſapowjedźi, dokelž mějeſche ßo pjecza hiſchcze do Hornjeje Kiny podacź. Jako poł hodźiny poſdźiſcho Pjekař pſched korczmine durje ſtupi, bě ßo wós ſ konjom ſhubił a ſ nim hólzaj, wot njeho prjedy wotpokaſanaj. Wjela a Dunſch běſchtaj, ßo na wós ßynuwſchi, ſ nim wotjĕkoj. Prĕńſchi namjetowaſche, ſo| byſchtaj k ßwojemu wjeßelu do Žitawſkich ſtron jĕkoj. Dunſch pak k tomu ſwólniwy njebě, dokelž bě lohku draſtu ſwoblekany. Tola Wjela ßebi radu wjedźeſche. Wón na Židow dele dojĕdźe a tam ſ bydła ßwojeho nana czopky mantl wſa. Nĕtko konjej do Žitawſkich ſtron bĕžecź dachu. W Herrnhucze pſches nóz woſtachu. Dunſch, kotryž ßo bojeſche, ſo polizija jeju pſchimnje, Pjekarjowe mjeny ſ woſoweje taſliczki ſ nožom wotſchkraba. Na druhi dźeń do Žitawy pſchijĕdźechu. Dokelž bĕchu pjenjeſy ſkoro pſchecźinjene, wobſamknuchu wowß, kotryž na wosu leżeſche, pſchedacź. Sa njón 3 mk. doſtawſchi, jĕdźechu ſaßo wróczo do Budyſchſkeho kraja. Na dróſy njedaloko Budeſtez žandarm kranjeny wós ſpósna a jeho wodźerjow ſaja. Dokelž ßo ſtatnemu rĕczníkej njeſdaſche, ſo ßo Dunſch a Wjela ſ czekŋenjom khoſtanja ſminjetaj, jeju po prěnim pſcheßkyſchenju ſaßo puſchczichu. Nĕkotre hodźiny poſdźiſcho Wjela ſaßo doſtatu ßwobodu k tomu wužiwaſche, ſo by nowu ſtóſcź wobeſchoł. Wón do wobydlenja ßwojeju ſtarſcheju, kotrajž runje doma njebĕſchtaj, ſ woknom nuts ſaléſe, wotewri jenu ſchinju a ſ njeje 26 mk. a 5 zigarow kranu. Dunſch bě jeho, kaž Wjela wudawaſche, k tomu wobrĕczał a pſched khĕžu ſtražował. Pſched ßudom Dunſch prĕjeſche, ſo je ßo pſchi tutym paduchſtwje nĕkak wobdźĕlił, a ßud ßo też wo jeho winowatoſczi pſchi tym pſcheßwědczicź njemóżeſche. Dokelž ßo njeſdaſche, ſo ſtaj ßebi wobſkorženaj wotmyßlikoj, Pjekarjowy wós a konja kranucź, dha Dunſcha jenož wobſchkodźenja wězy a pſchekſchiwjenja winowateho ſpósnachu a jemu jaſtwo na dwaj měßazaj ſchtyri dny pſchißudźichu, bjes tym ßo Wjeli dla czeżkeho paduchſtwa, wobſchkodźenja wězy a pſchekſchiwjena jaſtwo na ſchĕſcź měßazow dwě njedźeli pſchipósnachu.

Přilopk.

* Pſched něhdźe ſchtyrjomi njedźelemi w nozy po czmi njedaloko Hermsdorfa pola Stołpnja jedyn handwjerſki do rĕki Weſeniży padźe. Na jeho kſchik drje jemu ludźo na pomoz pſchibĕżachu, tola wulkeje czmy dla jim móżno njebě, wboheho człowjeka namakacź a jeho ſ wody wucżahnucź. Czĕżko ßo hacž dotal nihdźe pokaſako njeje; najſkerje je ſa ſchtomowymi korjenjemi, do rĕki roſcżazymi, wißajo woſtako.

* Jedyn ßukelnſki pomoznik bě ßo w Löwenje w Schleſynſkej ſ jenej žónſkej wodźicź poczał, poſdźiſcho pak wo nju wjazy njerodźeſche a ßo do Leubnitza poda. Holza, pſches tajku njeßwĕrnoſcź roshorjena, ßo ſa ßwojim bywſchim lubym puſchczi a jeho też w Leubnitzu nadeńdźe. Jako wón na jejnu próſtwu, ſo by ßebi ju ſa žonu wſał, njepoſkhaſche, jemu wona nĕkajku kißalinu do wobliczа kinu, kotraž jemu wobliczo a draſtu ſtraſchnje wopali. Holzu ßu ſajeli.

* Pſched krótkim Barlinſke nowiny nadrobniſcho wo khudym ſtudencze Barlinſkeje univerſity pißachu, kotryž, njemĕjo žanych pjenjes k ſeżiwjenju, ßo w lĕcze 1880 na komitet wobrocźi, kotryž ma rjedźenje Barlinſkich dróhow wobſtaracź. Tam młodźenz dźěła doſta: wón po nozach dróhi mjeczeſche a je to hacž do ſańdźeneho lěta hiſchcze cźinił. Hdyž nowiny wo tym pißacź poczachu, tón a druhi pſchińdźe, khudemu ſtudencze pomozy poſkicźejo; hordy młodźenz pak wſchĕ poſkicźowanja wotpokaſa, wobkrucźejo, ſo ßo dźěła, na kotreż je nĕtko ſwucźeny, ſtrowoſcze dla woſtajicź njemóże.

* W Němzach a też w Jendźelſkej ßu ſa tym pſchiſchli, kak wjele ſkote pjenjeſy na waſy a po tajkim na płaczíwoſczi ſhubja, hdyž wěſty

cžaß ſ jenych rukow do druhich khodża. Jendżelcženjo ßu wuliczili, ſo ßmě ßo jich ſkoty ſoverän jeno 33½ lěta wuživacź. Naſche 20 markowſke měte ßo 50 lět, 10 markowſke jeno 25 lět wužiwacź. W Amerizy ßu wußlědżili, ſo ßo na 7,000,000 ſkotych dollarow kóżde lěto 15,000 dollarow ſhubi.

* Wěſty Turner, pſchekupz w Londonje, wóndano rano wokoło pjeczich wozuczi a czujeſche, ſo ßylnje ſa kurom ßmjerdźi. Wotewriwſchi komorne durje wón widżeſche, ſo ßo ſ delnjeho poſkhoda huſty kur horje wala. Turner ßo rucže nětak ſwobleka a dele běżeſche; ale tudy hižo wſcho w płomjenjach ſtejeſche, a po ſkhodże nichtó wjazy dale njemóżeſche. Duż ßo Turner wróczi, ßwoju ßwójbu wubudźi a najprjedy żonu a potom ſtarſcheho ßyna ſ woknom dele puſchczi; na to ßo ßam ſ najmjeńſchim dźěſczom, czěſcheńzom, dele puſchczi. Mjes tym ſo wumożeni na droſy delka ſtyſknje wo pomoz wokachu, ßwěrny nan ſaßo a woſpjet w komorje pobu a jene dźěczo po druhim dele puſchczi. W komorje hiſchcże jene jeniczke dźěczo woſta, dwělětna holczka; ale horzota běſche tak ſatraſchna a kad tak huſty a duſchazy, ſo Turner wjazy do komory njemóżeſche: njeſbożowny nan ßwoju dźowczičzku żadkawej ßmjerczi wutorhnucź njemóżeſche.

* W wokolnoſczi pólſkeho měſta Lomża mějachu 14. dezembra ſańdżeneho lěta njewjedro ſ błyſkom a hrimotom a ſe ßylnym ſliwkom.

* W wſchelakich nowinach a wjele je ßo w poßlednim cžaßu wo wěſtym Kumberlandże, wo wěſtym Biſchopu a druhich mudraczkach pißało, kotſiž wudawaju, ſo ßo na to wuſteja, zuſe myßle ſhudacź, derje ſkhowane wězy namakacź a druhe. Wſchelazy hkupi ludźo też ßu huby ſtejo rosdajeli, tajke ſpodźiwne kuſki ßu jim Biſchop a druſy pſcheklepani keklerjo pokaſowali. Naſche nowiny pak wo tychle wězach ani ßkowczka ſhubike njeißu; pſchetoż wſchě potajnoſcże mjenowanych mudraczkow ßo na zyle proſte waſchnje wukožicź hodża, a ſ wjetſcha ßu jich ſpoczinanja hoke „faxy". W Warſchawje ßu njedawno mjenowanemu Kumberlandej prawje wupkacźili. Pſched nětkotrymi njedżelemi běſche mjenujzy dźěkacźeŕ pſchi twarjenju ruſkeje twjerdźiſny ſemju kopajo pokład wukopał. Towaŕſch pak běſche to pytnuł, a, ſo by wěz njepſcheradźił, jemu ſbożowny namakaŕ pokłada ßlubi, ßo do pokłada ſ nim dźělicź. Hdyż pak běchu ßo nětkotre dny minuke a druhi dźěkacźeŕ wot towaŕſcha ßlubjeneho myta njedoſta, wón zyku wěz pſcheradźi. Ale pokład běſche ßo mjes tym ſhubił; jeho wobßeżdżeŕ běſche jón w prawym cžaßu na dobre měſto ſkhował. Ssudniſtwo ßo prózowaſche ſhonicź, hdże je dźěkacźeŕ pokład ſkhował; a mało prózy ßo na to nałożiło njeje, ſkhowany pokład wußlědżicź, ale — wſcho podarmo. Tu ßo něchtó w prawym cžaßu na knjeſa Kumberlanda dopomni: nětko běſche dobyte. Wſchako Kumberland kóżdu wěz wußlědźi, by-li też ſprózniwiſcho ſkhowana była, a myßle druheho cžłowjeka wón ſnaje każ A-B-C. Duż Kumberlanda powołachu. Wón dźěkacźerjej, kotrehoż k njemu pſchiwjedżechu, to a druhe ſkhowacź da, a naſch dźěkacźeŕ ßo mało njedżiwaſche, kak lohzy, tak rjez hrajkajo, Kumberland to wſcho namaka. Hdyż pak pokład pytacź dźěchu, kotryż běſche na 100,000 tolerjow takſirowany, běſche wſcha próza podarmo: pokład hacź do dżeńßniſcheho dnja namakali njeißu.

* Prawy ſtrach je ſ kónz ſańdżeneho měßaza pólſki burik Antonow wuſtał, kotryż ſ proßatami wikuje. S połnej lěßezu proßatow wón rano ſahe ſ měſta Pokrowa na wßy won jědżeſche. Pjecza kwiczenje proßatow wußkyſchawſchi ſ bliſkeho lěßa zyła cžrjóda wjelkow ſa ßanjemi pſchicźěri. Burik mózeſche ßwojeho konika pohonjecź każ chzyſche, raps nihdy w ſkoku njebežeſche, ale ſe ßanjemi pomaku dale cžampaſche. So by ßo wjelkow nětak wobrół, jim Antonow jene proßo po druhim ſe ßani mjetaſche a tak ſ nuſu do bliżſcheje wßy dojědże, hdżež haru cžěricź pocža, pſchetoż wjelki ßo nimale hacź do wßy ſa nim cžěrjachu. Wo wßy běſche tójſchto lubowarjow hońtwy, kotſiž hnydom ßwoje tſélby ſhrabnuwſchi ſe wßy won khwatachu. Na jich pſchirěczowanje Antonow hiſchcże dwě proßeczi puſchczi; duż tu wjelki bórſy ſaßo běchu. Wóßom tychle rubjeżnych ſwěrjatow wjeßni hońtwjerjo ſatſélichu. Se ßwojimi kożemi dyrbjachu ſabite wjelki Antonowej ſa ſhubjene proßata dobre bycź.

* Powjeda ßo, ſo je ßo khěżor Joſef II. druhdy na ßwoju draſtu hubjenu draſtu ſwoblekał a w podobje khudeho muża k tajkim ßudniſkim a druhim ſaſtojnikam khodźił, wo kotrychż běſche ſnate, ſo ſ khudymi ludźimi hrubje ſakhadżeja. Hdyż běſche ßo tajki ſaſtojnik doſcź naſakhadżał a na njeho wuhawtował, khěżor ßwoju hubjenu ſwjerſchnu ßuknju wotpinu, a njeſdwórliwy ſaſtojnik ſe ſtróżelemi ſpóſna, koho ma pſched ßobu. Podobny kuſk je pſched krótkim wyßoki ruſki ſaſtojnik wuwjedł. Nowy podolſki gubernator po krajinje, kotraż je jemu dowěrjena, pucźowaſche a ßudniſke a druhe wuſtawy wobhladowaſche. Do měſta Winnizy wón inkognito pſchijěżże a to dwaj dnjej prjedy hacź běſche pſchipowjedżene. Wón běſche ßkyſchał, ſo jedyn wyſchſchi ſaſtojnik w Winnizy rady dołho ſpi a do dwanacźi nikoho pſched ßo njepuſchcża. Gubernator ßo hubjenu ſwjerſchnu draſtu ſwobleka a hižo w 8 hodź. rano w nětkajkej wumyßlenej naležnoſczi k ſaſtojnikej pſchiiżże. Sskużobnik jeho k ßwojemu knjeſej njepuſchczi. Trójzy w běhu dopołdnja khudy muzik ſaßo pſchiżże a trójzy jeho ßkużobnik wotpokaſa: knjes hiſchcże k rěczam njeběſche. Skónczńze ßo pſchewoblekany gubernator ſwjerſchnu draſtu ßwlecże a w ßwojej ſe ſkotom wuſchiwanej ßukni pſched ßkużobnika ſtupiwſchi, dżeſche: „Dha rjekńcże ßwojemu knjeſej, ſo chże podolſki gubernator ſ nim porěczecź." Kóżdy lohzy ſhuda, ſ kajkimi ſaczucźemi je ſaſtojnik gubernatora pſchijał.

* (Narodżenje w wodże.) Podżeńdżenje, kotreż ßo kóżdy dżeń njeſtawa, je ßo njedawno w Exeterje podało. Dźěkacźerjo w tamniſchej kowaŕni rano ſahe żakoſcźenje ſ rěki ßkyſchachu a wuhladachu, jako k moſtej pſchiińdżechu, żonu, kotraż ßo nad wodu ſdżerżecź pytaſche. Mużojo njeſbożownej hnydom na cžołmje k pomozy khwatachu a żonu do cžołma wſachu, kotraż jim powjedaſche, ſo je w wodże dźěczo porodźiła. Małe ſtworjeńczko rucże ſ wody wukojichu, a macź a dźěczo, poßlednińſche hiſchcże żiwe, w dróżzy domoj dowjeſechu. Hacź je macź, mandżelſka jeneho dźěkacźerja, ſe ßamomordaŕſkim wotpohladom do wody ſkocźika, abo pſches njeſbożowny pſchipad do rěki padnuła, njemóżachu ſ wěſtoſczu naſhonicź.

* So bychu jeho lěkarjo wobhladali, njedawno do muſchczańſkeje hojerńje w Wkadźikawkaſu hólczka pſchinjeßechu, kiž je po ßwojich lětach pſchesměrnje roswity. Po ßwojej wulkoſczi a po waſy ßo wón ſ najmjeńſcha 6 lět ſtary bycź ſda, je pak jeno nětotre měßazy pſches dwě lěcże; pſchi tym ma tole ſpodźiwne ſtworjenje połnje mużſki hłóß, też broda jemu roſcź poczina.

* S Južneje Ruſkeje ſ kónz ſańdżeneho měßaza pißachu, ſo jim trajaze cžopke wjedro wjele ſchkody cžini; ſkorżachu, ſo ßo pupki na ßadowych ſchtomach pukacź poczinaju a ſo ßo hižo nowa trawka pokaſuje.

* Nowa akademija wědomoſczow je ßo w Zarihradże (Konſtantinoplu) ſakożika. Hkowny wotpohlad noweho wuſtawa je: turkowſku rěcź pſchepytowacź a wobdźěkacź. Sajimawe pſchi zykej wězy je to, ſo mjes turkowſkimi wucźenymi dotal ani jeneho namakali njeißu, kotryż by cžeſtneho powołanja jako ßobuſtaw akademije doſtojny był. Duż ßu ßo k wukrajnym wucźenym wobrocźicź dyrbjeli; mjes powołanymi ßu też nětotſi Němzy.

* Njedaloko Tiſliża wóndano paßażirſki cžah w tym wokomiku ſ kolijow ſkocźi, hdyż po moſcże pſches rěku jědżeſche. Lokomotiva ſbożownje pſches móſt pſchejědże, ale tſi woſy ßo ſ wyßokoſcże do rěki dele walichu; nimale wſchitzy paßażirojo, kotſiž w nich ßedżachu, ßu wo żiwjenje pſchiſchli; kotſiž żiwi woſtachu, ßu ſtraſchnje ſranjeni.

* Jedyn najſdźěkaniſchich żidow měſta Zitomira, kotryż chzyſche ßwoju dżowku na kſcheſcźijana wudacź, ji dowoli k kſcheſcźijanſtwu pſchestupicź. Wo tym ſhoniwſchi ßo żidowſke wobydleŕſtwo měſta ſpłóſchi; dokelž tomu ſadżěwacź njemózachu, ſo njewjeſta pſchestupi, wobſamknuchu, ßo nad jeje nanom wjecźicź. Pola naß maja ſa to, ſo ma něchtó, ſchtóż ßo wopacźnje morwy praji, hiſchcże prawje dołhe żiwjenje wocźakowacź. Żidowſka pſchiwěrka na wopak pokaſuje; żidźi mjenujzy wěrja, ſo něchtó, kohoż morweho praja, doniż je hiſchcże żiwy, wěſcże bórſy na to wumrje. Bórſy ßo po měſcże powjeſcź roſnjeße, ſo je ßo N., njewjeſcziny nan, ſe ßwěta minuł. Dokelž je N. po zykym měſcże ſnaty a widżany muż, jich wjele pſchińdże, ſawoſtajenym ßwoju ßobuželnoſcź wuprajicź; druſy to liſtnje ſczinichu; wſchelazy noſchachu wěnzy a kwětki. Tſi dny to tak ſa ßobu dżěſche, mjes tym ſo N. ſtrowy domach ßedżeſche.

* Wudawaŕ nowin „Demokrat" w New-Yorku pſched něſchto cžaßom tajkile nawěſchtk w ßwojich nowinach wotcźiſchcża: „Naſch pſhecźel Bacon, prjedy w La Croſſe, na poßledku w Newjerſey pſchebywawſchi, je ſemrjeł. Pſched ſchtyrjomi njedżelemi ßebi wón 5 dollarow wot naß pożcźi a ßlubi, ſo nam je ſa tydżeń ſaßo wrócźi, woſtanje-li żiwy. Dokelž běſche wón muż, kiž ßkowo dżerżi, a my wot toho cžaßa niczo wjazy wo nim ßkyſcheli njeißmy, je wěſte, ſo je ßo wón ſe ßwěta minuł. Sswojeje ſtaroby běſche njebocźiczki něhdże 35 lět. Njech wotpocźuje w měrje!

* „Poßkchaj, Boſcźijo, ja widżu, ſo něchtó moje zigary bjerje: ty to tola njeißy?" — „Ale, knjeże, k Wam pſchicźahnuwſchi ßym ßo dźě praſchał, hacź ßměm kuricź, a Wy ſcże mi to dowolił: nó, duż też ßebi zigary bjeru." — „Dowolił wſchak cźi to ßym, ale tola niz, ſo ßměſch moje zigary bracź!" — „Nó, ja ßym ßo tola jeno Waſchich zigarow dla praſchał, pſchetoż ßwoje ßměm też bjes Waſcheje dowolnoſcże kuricź."

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Pětrowska zyrkej: Handrij Teich, cželadnik a wobydleŕ, ſ Lejnu Nowakez.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Marja Lejna, Jaroměra Hermanna Wilda, murjerja pod hrodom, dź. — Hilžbjeta Fanny, Handrija Bohuwěra Schustera, khěžerja a murjerja na Židowje, dź. — Pawoł Richard, Handrija Michała, fabrikſkeho dźěłaćerja na Židowje, ß. — Minna Hilžbjeta a Martha Elsa, Jana Rjele, tyſcherja na Židowje, dwójniſkej dźowzy. — Emma Augusta, Jana Augusta Stangi, žiwnoſćerja w Małßezach, dź. — Hana Marja, Jana Augusta Wróbla, žiwnoſćerja w Delnjej Kinje, dź.

Katholska zyrkej: Martha Madlena, Ernsta Michała Bartha, dróžkarja tu, dź. — Jakub August, Jakuba Augusta Wenzela, kublerja w Dźěžnikezach, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 1. januara: Jan Kapleŕ, žiwnoſćeŕ w Hownjowje, 72 l. 11 m. 17 d.

Pſches ßudniſtwo mn ßo na pſcheßadźowanje pſchedawacz: 20. januara leżomnoſcź cžišło 16 w Brěſowje, na 2570 mk. taksirowana.

Wjedro w **Londonje** 9. januara: Symne.

Płaćišna žitow a produktow w Budyſchinje

3. januara 1885.

Žitowy dowos: 2419 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacž M	Na burſy hacž Pf
Pſcheńca	7	80	8	75	7	80	8	75
Rožka	7	3	7	22	7	9	7	22
Jeczmjeń	6	88	7	17	6	88	7	17
Wowß	6	30	6	50	6	40	6	50
Hroch	9	17	11	11	—	—	—	—
Woka	8	6	8	61	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	12	—	15	—	—	—	—	—
Hejduſchka	16	—	16	50	—	—	—	—
Běrny	2	20	2	60	—	—	—	—
Butra	1	80	2	20	—	—	—	—
Pſcheńcžna muka	6	50	15	—	—	—	—	—
Rjana muka	6	15	10	50	—	—	—	—
Ssyno	2	90	3	10	—	—	—	—
Sslóma	14	—	17	—	—	—	—	—
Proßata 1025 ſchtuk, ſchtuka	5	—	20	—	—	—	—	—
Pſcheńcžne wotruby	—	—	—	—	4	50	4	60
Rjane wotruby	—	—	—	—	5	—	5	25

(50 kilogr. = 1 kilogr. = 50 ſ = 600 ſ)

Draždźanske mjaßowe płaćišny. Howjada 1. družiny 66—69 mk., 2. družiny 60—63, 3. družiny 36 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 50—53 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cželata 1. družiny 47—57 np., 2. družiny 28—38 np. po puncże rěſneje wahi.

Jěſdny plan želeſnizow wot 15. oktobra 1884.

4. wosowa klaßa njedźelu a na ſakſkich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždźan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza	1,55	—	4,43	7,56	10,50	1,56	2,30	4,25	6,50	—
Rychbacha	—	—	5,7	8,21	11,14	—	2,56	4,50	7,15	—
Lubija	2,25	—	5,29	8,45	11,39	2,24	3,19	5,12	7,38	—
Budyſchina	2,50	4,0	6,6	9,23	12,19	2,51	3,57	5,48	8,16	—
Biſkopiz	—	4,29	6,44	9,59	12,59	—	4,33	6,23	8,52	9,55
			1-4.		1-4.				1-4.	
Arnsdorfa	—	4,52	7,10	10,25	1,25	—	4,59	6,46	9,19	—
Radeberga	—	5,3	7,20	10,35	1,35	—	5,9	6,55	9,29	10,23
Do Draždźan	3,55	5,33	7,50	11,6	2,3	3,55	5,36	7,25	10,0	10,48

S Draždźan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždźan	—	6,0	8,50	10,25	12,10	3,0	5,0	8,35	11,20	12,45
Radeberga	—	6,37	9,25	—	12,47	3,37	5,37	9,12	11,58	—
					1-3.					
Arnsdorfa	—	6,51	9,37	—	1,0	3,48	5,48	9,24	12,10	—
Biſkopiz	—	7,21	10,6	—	1,27	4,15	6,17	9,54	12,40	—
Budyſchina	—	7,58	10,44	11,35	2,2	4,54	6,51	10,33	1,12	1,56
Lubija	6,32	8,43	11,27	12,2	2,43	5,34	7,30	11,18	—	2,24
Rychbacha	7,7	9,3	11,43	—	3,3	5,54	7,50	11,36	—	—
Do Shorjelza	7,48	9,26	12,6	12,31	3,23	6,17	8,12	11,57	—	2,53

S Budyſchina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyſchina	5,10	7,36	10,45	2,3	4,52	8,17
Do Wjeleczina	5,43	8,22	11,18	2,43	5,25	8,50

S Wjeleczina do Budyſchina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,5	8,45	11,46	3,5	5,45	9,12
Do Budyſchina	6,48	9,15	12,30	3,46	6,28	9,43

S Kamjeńza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjeńza	6,0	8,45	11,55	3,50	8,25
Połcžnizy	6,23	9,8	12,26	4,22	8,48
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,39	4,36	8,58
Do Arnsdorfa	6,45	9,30	12,54	4,51	9,10

S Arnsdorfa do Kamjeńza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,10	10,25	1,25	5,50	9,27
Großröhrsdorfa	7,29	10,40	1,45	6,10	9,42
Połcžnizy	7,42	10,49	1,58	6,23	9,51
Do Kamjeńza	8,8	11,9	2,24	6,49	10,11

W Njechornju je **ſahrodniſka žiwnoſcź** cžišło 30 ſ 12 kórzami leżomnoſcże ſe ßwobodneje ruki hnydom na pſchedań. Wſcho dalſche je pola wobßedźerja tam ſhonicź.

W Hrubjelcžizach je **khěžkarſka žiwnoſcź** cžišło 6 ſ 5 kórzami leżomnoſcże a ßadowej ſahrodu ſe ßwobodneje ruki hnydom na pſchedań. Wſcho dalſche je pola wobßedźerja ſhonicź.

Champion-běrny.

So bych mnohe žadanja ſa ßymjeńtnymi běrnami ſpokojicź móhł, proſchu wſchitkich, kotſiž w naležcu ßymjeńtne běrny potrjebaju, ßebi je hižo nětko ſkaſacź.

Na knježim dworje w **Cželchowje,** w dezembrje 1884.

P. Krauſe.

Cžiſty rjany khlěb, wote mnje ßameho pjecženy, ſa rožku wuměnjam. **J. Wagner,** młynk w Minakale.

Koſaze, naſymſke, ſajecże, korniklaze, cželaze a howjaſe kože kupuje ſtajnje po najwyſchſchich płacžiſnach

Heinrich Lange

pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach.

Kocże kóžki ßo rjenje wudźěłaju.

Jerje!

ſchtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np., „ „ 6 np., „ 75 „ ßu doſtacź pola

Guſtava Poſera na jerjowej haßy.

Ssanje na pſchedań.

Tſi jara rjane nowe hotowe ſpazirſke ßanje, toho runja jene hiſchcże njedodźěłane ßanje, k konkurßnej maßy ſemrjeteho woſytwarza **Oehmy** w **Hodźiju** ßłuſchaze, ßu w ſawaſtajenſkej leżomnoſcźi tam płacžiſny hódno na pſchedań.

Wſcho dalſche je ſhonicź pſches k. wjeßneho rychtarja **Oelujeho** w Hodźiju a pſches konkurßneho ſarjadowarja

Clemenſa Nieckſcha w Budyſchinje.

Drjewowe awkzije.

W hajniſkich revirach **Rakeczańſkeho** knjejſtwa ma ßo ßuche drjewo, bjes kotrymž je też wužitkowe drjewo, ßlědujże dny rano **wot 9 hodźin** na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

póndźelu 12. januara t. l.

w **Jenſcheczańſkim** revirje, ſapočatk pſchi běłych lejdach;

ſchtwórtk 15. januara t. l.

na **ptaczjiſchczu** a **Trupinjańſkim** revirje, ſapočatk pſchi ptaczjiſchczu, pokračowanje w čornych wólſchach a pſchi ſtarej dróſy;

pjatk 16. januara t. l.

na **Jitkowſkim** a **Koßkowſkim** revirje, ſapočatk pſchi Koßy Hrjebi na Jitkowſkim revirje;

póndźelu 19. januara t. l.

na **Schcżeńczańſkim** a **Wyßokowſkim** revirje, ſapočatk pſchi palnym hacże a Hermancżańſkim pucżu.

W Rakezach, 10. januara 1885.

R. Pelz, wyſchſchi hajnik.

Drjewowa awkzija

na Łupjańſkim revirje.

Schtwórtk 15. januara ma ßo

100 ßuchich dołhich hromadow

ſa hotowe pjenjeſy ſjawnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapočatk dopołdnja ½10 hodźin pſchi hajniſtwje w Bukojzy.

W Minakale, 7. januara 1885.

Hrabinſka Einſiedelſka inſpekzija.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 15. januara t. l.

maja ßo na **Njeßwaczilſkim knjeżim revirje** ßlědujze naſtajane **wużitkowe a palne drjewa,** jako:

150 kłójnowych ſdonkow, 13—20 cm ßrjedźneje tołſtoſcże, 8—11 m dołhoſcże,
150 kłójnowych paczných drjewow, 12—15 cm hornjeje tołſtoſcże, 3—5 m dołhoſcże,
200 kłójnowych żerdźow, 8—15 cm delnjeje tołſtoſcże, 8—10 m dołhoſcże,
90 rm. kłójnowych palnych ſchćěpow,
90 = = kuleczkow,
205 = = pjeńkow,
30 ſtotnjow kłójnowych walczkow,
170 rm. kłójnoweje ſbytkneje walczíny,
50 kłójnowych wuléßowanych dołhich hromadow w wotdźělenju 10,
50 dołhich hromadow liſczoweho drjewa } w wotdźělenju 17
15 = = jehlineho =
14 rm. kłójnowych palnych ſchćěpow
6 = = pjeńkow

ſ wuměnjenjom naßadźowanja po tu ſwuczenym waſchnju na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna na drjewniſchczu w wotdźělenju 8 pod ſajeczim kutom, rano w 9 hodźinach.

Hrabinſke hajniſke ſarjadniſtwo.
H. Njepraſchk.

Dobry rjepikojty tobak punt po 25 np.

je ſaßo w najlěpſchej tworje dostacź w zigarowej fabriży
Paul Rehork & Co. w Budyſchinje
na ßukelnſkej haßy czíßło 11.

(Sapóßłane.)

Hižo dołhi czaß czerpjach na **wicź,** mojej noſy běſchtej ſtraſchnje **ſaczeklej** a mi wulke boloſcże czinjeſchtej.

Ringelhardtſko-Glöcknerſka rany-hojaza a czehnita żalba

je po krótkim trjebanju moje czerpjenje **do cziſta wotſtronika,** czohoż dla ßo ſminucź njemóżu, tutu żalbu **wſchudże dale poručecź.**

W Lipſku, 30. měrza 1884.
J. G. Hunger, wikowar, Reichsſtraße 23, IV.

Ringelhardtſko-Glöcknerſka rany-hojaza a czehnita żalba*, hižo wjele lět ßławna, ſe ſakitanſkej marku na tyſach, je najtuniſchi ßrědk, kotryż najruczíſcho hoji **wſchu ſwonkownu ſchkodu, wicź, drjenje** atd.

* Dostacź w ſchachtliczkach po 25 a 50 np. (ſ pokaſku nałożowanja) w **haptykach** w **Budyſchinje,** Lubiju, Zitawje, Wóſtrowzu, Großſchönawje, Bernſtaczje, Wóſporku, Neugersdorfje, Biſkopizach, Rakezach, Schérachowje, Hirſchfeldże, Herrnhucze, Nowoſalzu, Seifhennersdorfje, Połczniży, Halſchtrowje, Habrachczizach atd. — **Wopißma** ßu we wſchěch haptykach wupołożene. Njech ßo ßwěru na horejſchu ſakitanſku marku kedźbuje.

W wudawarni Serb. Nowin je ßlědujza knižka ſa 1 mk. 25 np. dóſtacź:

Die den Thierſchutz betreffenden Geſetze nnd Verordnungen. Im Auftrage des Verbandes der ſächſiſchen Thierſchutzvereine herausgegeben von Amtsrichter **Wetzlich,** Vorſitzender des Thierſchutz-Vereins in Bautzen.

Pſchi khoroſczach, kiż lěto wot léta mjes domjazym ſkotom ſakhadźeja, ma tón, kotrehoż ſkót ſkhorje, to a druhe, w tajkim naſtupanju wot ſakonja poſtajene, ßwěru wobkedźbowacź, hewak jeho ſ pjenjeſami abo ſ jaſtwom pokhoſtaja a wón ſhubi wyſche toho też ſarunanje, kotrež budźiſche hewak ſa ßwój padnjeny ſkót dóſtał. — Druſy ßaßo do ſchtrafy ſapadnu, dokelż ſe ſkotom tak njewobkhadźeja, każ to ſakoń prjódkpiſche. — Někotryżkuliż też doſcź podróbnje njewě, ſchto ma w naſtupanju honitwy, ſwěriny, ptaczíny a ryboW wobkedźbowacź, a dyrbi jemu to potom ßud wuložicź, — ale tajke wuloženje je drohe. — Duż je horka pomienowana knižka w napohladze na to wſchitko jara wużitna, tak ſo możemy ju wſchěm gmejnſtim prjódkſtejerjam, rychtarjam, ratarjam, rěſnikam atd. nanajlěpje poručicź.

W wudawarni Serb. Nowin ßu dostacź tak mjenowane:

1. Trauungsregiſter, 2. Taufregiſter a 3. Todtenregiſter,

kajkeż ßo k ſapißam trjebaja, kiż ßo lětnje pola wyſchnoſcże wotedadża abo hewak k zyrkwinym kniham nałożuja.

W wudawarni Serbskich Nowin je ſa **25 np.** dostacź:

Pſchedźenak.

Protyka ſa Sserbow

na lěto

1885.

P. Strobelowy atelier

ſa njebolosne ſaßadźenje khumſchtnych ſubow a plombirowanjow po najnowſchim ſyſtemje.

Wotſtronjenje ſubybolenja, ſubowe operazije.

Na bohatej hasy čo. 68, II. poskhód.

K rěczam wſchědnje dopołdnja a popołdnju wot 8 hacź do 5 hodźin. Khudym darmo.

Strowe kruſchwinowe drjewo

kupuje po najwyſchſchej płaczíſnje
mechaniſka pſchadownja
w Hajnizach.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,

każ też **wutrjeny len** kupuje po kóżdej dźělbje a kóżdy dźeń mechaniſka dźěłopſchadownja w Hajnizach, tola w Budyſchinje ßo jenoż **trjeny len,** a to jenoż ßobotu w Grützneręż domje, ſ nutskhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Koſchlowe barchenty

wulki wubjerk, trajnu, barbunjepuſchczatu tworu, porucza

H. Kayser
10 na żitnej haßy 10.

Nowe jerje,

dobre a tucźne ryby,
mandl po 40, 50, 60, 80 a 100 np.,
pola
Hermanna Kunacka
na bohatej haßy 8.

Khoſej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pſchi wotewſaczu 10 puntow pomérnje tuńſcho, wubjernje derje ßłodźazy, porucza jako płaczíſny hódny **Guſtav Poſer**
na jerjowej haßy.

Khoſej

wot najtuniſchich hacź do najlěpſchich drużinow, jara derje ßłodźazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khoſej

ßyry punt po 65, 70, 80, 90 a 100 np.,
paleny punt po 85, 100 a 120 np.,
jara dobre drużiny,
porucża jako něſchto jara tunje
Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

Wot najwjetſcheje ważnoſcże ſa

woczi kóżdeho.

Tuta **jenoż ßama wěrnje** prawdźiwa dr. Whitowa woczowa wodźiczka wot Bohuwěra Ehrhardta w Oelze w Thüringiſkej je wot léta 1822 ßwětoßławna. Wona je w ſlakonach po 1 mk. wot nětka **jenicźzy** w měſchczańſkej **haptyzy** w **Budyſchinje** dostacź. — Njech ßebi pak kóżdy wěſcze **jenoż** wěrnje prawdźiwu **dr. Whitowu woczowu wodźiczku** wot **Bohuwěra Ehrhardta** żada. **Żanu druhu.**

Liſtne wucźahi: Knjeſej **Bohuwěrej Ehrhardtej.** Pſched někotrymi měßazami ßo mi woczi ſahoriſchtej a to tak ßylnje, ſo na woběmaj woczomaj woßlepich. S czaßom ſhonichmy wo Waſchej **woprawdźitej dr. Whitowej woczowej wodźiczży** a kupichmy ju pola jeneho haptykarja njedaloko Oppelna. Po trjebanju 5 bleſchow ßym ſaßo tak daloko wuhojeny, ſo mózu zyle derje czitacź, ſchtoż ſ wulkim dźakom k nawjedźenju dawam (ßlěd. ſkaſanje). Oppeln, w meji 82. Joh. Cebulla. Dale: Po trjebanju poßlednjeje bleſchki Waſcheje **woprawdźiteje dr. Whitoweje woczoweje wodźiczki** je ßo boloſcź mojeju woczow wjele pomjeńſchiła (ßlěd. ſkaſanje). Landenhauſen, w meji 82. Katharina Dietz.

W wudawarni „Serbskich Nowin“ ßu dostacź:

Jutrowne jejka. 30 np.
Ptaczi kwaß ſa 3 np.

Turkowske sultanske ßlówki,

punt po 40 np., litr po 55 np.,

turkowske ßlówki,

punt po 30 np., litr po 40 np.,
porucza jako něschto jara tunje

Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoschczu.

Butru!

Měschanu butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w snatej dobroschczi
porucza po zykym a jenotliwym tunjo **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacz 40 np.,
w wjetschich dźělbach tójschto tuńscho, porucza **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtunischo porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Nowe cźaßniki a porjedźenje cźaßnikow najtunischo pola A. Magera na serbßkich hrjebjach. Dwělětne rukowanje.

S tutym ßebi dowolam, najpodwolnischo k nawjedźenju dacź, so ßym tudomnu

haptyku

s kotrejź je pschedawarnja **khumschtnych** a **naturskich mineralnych wodow, lěkarskich mydlow, winow** atd. sjenocźena, kupił.

Wjelestronska praxis, toho runja wjelelětne pschebywanje w wjetschich němskich a wukrajnych wobkhodach mi mózne cźini, wschě zadanja knjesow lěkarjow a cźesćenych wobydlerjow w Rakezach a wokolnosczi na kózde waschnje spokojicź a nadźijam ßo, so ßebi dowěrjenje, k wjedźenju haptyki nusne, dobudu, dokelź budu ßo ßwěru prózowacź, wschě nadawki s najwjetschej ßwědomitosczu wobstaracź.

W Rakezach, w januarje 1885.

Gustav Katzsch, haptykar.

W Hrodźischczu

njedźelu 11. a póndźelu 12. januara
wulki žortny

kósko-piwowy ßwjedźeń.

Najlěpsche piwo s Reisewizskeje piwarnje. K woßebitemu poßylnjenju **kósko-kolbaski** a pschi schestej schkleńzy **cźapku. Rjedkej** darmo.
Wo pschecźelniwy wopyt proßy **W. Arnold.**

Khofejowy skład.

Ssylnje a derje ßkłodźazy hižo po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcźe tuńscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßkłodźe poruczataj

bratraj Měrschej
na žitnych wikach.

Rakečanske serbske towarstwo „Lipa“

změje — da-li Bóh — njedźelu 18. wulkeho rózka popołdnju ½4 hodź. w Eberweinec hosćeńcu swoju měsačnu zhromadźiznu. Při tym so wo „wotćehnjenju“ přednošuje. Připósłany přednošk wo H. Zejlerju so čita.

Předsydstwo.

Nabožniski pschednoschk

wo bliskim **saßopschikhadźe Jesom Khrysta** smeje ßo njedźelu 11. t. m. wjecźor w 6 hodźinach w kapalni japoscht. gmejny pod bórklinom.

Pschistup je kóždemu dowoleny.

C. Pechau.

Dwě pschistojnej **holzy** dostanjetej jědź a wobydlenje na hornczerskej haßy czisło 9.

Sa ßwoje kolonialtworowe a spirituosowe khlamy pytam k jutram pod spodobnymi wuměnjenjemi **wuczobnika.**

Hermann Klemm.

Sa ßwoje kolonialtworowe a spirituosowe khlamy pytam k jutram **wuczobnika.**

Ernst Glien.

Jeneho wuczobnika

pyta hnydom abo posdźischo

Th. Grumbt
na swonkownej sawskej haßy.

K jutram pytam sa ßwoje kolonialtworowe a spirituosowe khlamy pod spodobnymi wuměnjenjemi **wuczobnika.**

R. Hauptmann
na bohatej haßy 22.

K jutram sa ßwoje drogowe a kolonialtworowe khlamy jeneho **wuczobnika** pytamoj.

Gebrüder Miersch
na žitnych wikach.

Pschichodne jutry pytam do ßwojich kolonialtworowych a spiritußowych khlamow derje wotcźehnjeneho **hólza** sprawneju starscheju, kotryż po móznosczi **ßerbski** rěcźi, sa wuczobnika.

Carl Noack
w Budyschinje.

Jeneho **wuczobnika** pyta kowarski mischtr **Greulich** pschi garbarskich wrotach.

Jedyn **wuczobnik** móże jutry do wuczby stupicź pola

A. Stöby, pjekarskeho mischtra
na garbarskej haßy.

Hólczeź, kotryż chze **schewstwo** nawuknucź, móże hnydom abo pschichodne jutry sastupicź na swonkownej sawskej haßy pola **J. Pannacha.**

Hnydom abo k jutram pytam wuczobnika.

August Pilak,
kowarski mischtr w Bukezach.

Bożemje a dźak

praju wschitkim tym w Drożdźiju a wokolnosczi, kotrymž ßym se wschelakimi wězami ßwojeho rjemjeßlnistwa poßkužował, a proschu jich, so bychu mje pschi składnosczi w mojim nowym domje wopytali.

Cźesćenym wobydlerjam w Kotezach a wokolnosczi najpodwolnischo k nawjedźenju dawam, so ßym ßo w **Kotezach** jako **tyscheŕ** saßydlił a so budu ßo prózowacź, kóždeho, kotryż ke mni pschistupi, s dobrym a tunim dźělom spokojicź.

August Khěžor, tyscheŕ.

W **redakciji „Serbskich Nowin“** a **administraciji časopisa „Łužica“** w **Budyšinje** su na předań:

HANDRIJA ZEJLERJA
ZHROMADŹENE SPISY.
I. a II. zwjazk.

a) Njewjazany zwjazk po 4 mk., za Serbow jeno 2 mk.
b) Do rjanych prasowanych deskow zwjazany zwjazk po 5 mk., za Serbow jeno 3 mk.

NB. Porto za připósłanje do domu tudy sobu wobličene njeje.

Rheinski winokicźowy bróstowy měd*

Saltiansta marke.

dźěłany s kicźoweho mjedu (s najlěpschich rheinskich winowych kicźow dobyty) a 3 krócź cźischcźeneho zokora je najcźischcźischi, naturski a najspodobnischi, sroscźenym a dźěcźom tyjazy diätiski domjazy ßrědk, hižo 18 lět dołho sa jara wubjerny spósnaty, je pschezo hojazy ßrědk pschi **kaschelu, dybawosczi, katarrhu, ßwjerbjenju w schiji, schijinym, bróstowym a pluzowym cźerpjenju, kaschelu dźěczi atd.**

* Dostacź w tjoch bleschowych wulkosczach w **Budyschinje** pola **měschczańskeho haptykarja Mara Schünemanna, Friedricha Brauna** na bohatej haßy, **Ernsta Mittascha** na hrodowskej haßy; w **Kamjenzu** pola **Heinr. Braetera;** w **Lubiju** pola haptykarja **Brücknera** a **Khorle Dümmlera.**

Ruczne pschedźeno

kupuju a płacźu najwyschsche płacźisny,
dale poruczam ßwój skład **rubjaneho, běleho** a **módreho płatu, poßleschczowych tkaninow, trjenjow, rubow, saczunych rubischkow, pißanych** a **czischczanych schórzuchow** po wurjadnje tunich płacźisnach.

G. A. Ryseck pschi butrowych wikach,
płatowa tkalczerńja w Porchowje.

Bohu Knjesej nad žiwjenjom a ßmjerczu je ßo spodobało, mojeho lubowaneho mandźelskeho a nascheho lubeho nana, wobßedźerja kalkownjow

R. Plümecku

dźenża rano ½5 hodźin s tutoho žiwjenja wotwołacź.

Wo ßobuźelniwosćź prosca

Emilija Plümeckowa a dźěcźi.

W Niskej, 6. januara 1885.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 3. **Sobotu 17. januara 1885.** **Lětnik 44.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. W němskich kolonijach w Afriźy je so bjes tamnischimi dźiwimi a Němzami prěnja krwawna bitwa biła. Sałydleni wobydlerjo w Kamjerunje běchu so, najskerje wot Jendźelczanow k tomu naschćuwani, pschećiwo swojim khownikam, kotsiž su kraj Němzam pschedali, sběhnuli a chzychu němske kolonije sapuscźić. 18. dezembra dołho wotczakanej němskej wójnskej łódźi „Olga“ a „Bismarck“ pschijědźeschtej, s kotrejuž 330 muži se schtyrjomi kanonami na kraj stupi. Małe wójsko najprjódźy Hickorytown wobsadźi. Bjes tym so tu Němzy ani jeneho muża njeshubichu, dokelž so njepschećeljo wjele njewobarachu, bě nadběh na Foßtown, hdźež běchu dźiwi němskich pschekupzow sajeli, wobćeżnischi. Jene wotdźělenje pola Belltowna na kraj stupi a měješe, bjes tym so cźorni swylnje tšělachu, jenu hórku wobsadźicź. 60 muži liczaze wotdźělenje, kotrež bě pschi tym jeneho morweho a swydom ranjenych shubiło, dyrbjesche so dwě hodźinje dołho pschećiwo 400 dźiwim, s kerkow do nich tšělazym, dźerżecź. Munizija hižo na kónz dźěsche, jako podpjera s wójnskeje łódźe „Bismarcka“ pschińdźe. Faßtown na to stórmowachu a město spalichu. Njepschećeljo 20 morwych a wjele ranjenych na bitwischcźu wostajiwschi, do snutskownych stron cźeknuchu. 21. dezembra sapuscźeny Foßtown s nowa wobsadźichu; 22. dezembra „Olga“ po rěźy jědujzy Hickorytown bombardowasche. Porjad je wschudźe saso postajeny. Admiral je sakasak, cźornym bróń pschedawacź a sběžkarjowym podpjerarjam s wupokasanjom hrosy.

— Tón samy dźeń, na kotrymž wójnske powjesće s Kameruna pschińdźechu, w němskim khěžorstwowym swjemje runje wo należnosćach němskich kolonijow jednachu. Knjeżerstwo swebi 180,000 hriwnow sa pschichodneho Kamerunskeho guvernéra a sa dwě wójnskej łódźi, kotrejž matej němske kolonije na nawjeczornym afriskim brjosy schkitowacź, żadasche. Ssejm pjenjesy sa wójnskej łódźi, kotrejž stej swebi hižo wójnsku swławu dobyłej, s wulkej wjetschinu pschiswoli. Pschi dalschich wuradźenjach wo khěžorstwowym hospodarstwje so pschi někotrych pschedmjetach tu a tam něschto wotschcźipnu. Tak bjes druhim, dźiwajo na nětczišche niske płacźiny, 150,000 hriwnow wot sumy sa konjazu piznu potrjebu wotcźahnuchu. Po dowuradźenju khěžorstwoweho hospodarstwa někotre wažne namjety, na sozialnu reformu so poczahuje, na dźeńskim porjedźe stejachu. Swjeselaze je, so skoro wschě strony s wuwsacźom někotrych doprědkarjow k namjetam, kotrež swebi sakasanje njedźelskeho dźěła, wobmjesowanje dźěcźazeho a żónskeho dźěła atd. żadachu, pschihkoßowachu. Wažnosćź a wobschěrnosćź pschedmjetow bě s pschicźinu, so swjem na jich prěnje pruhowanje dwaj dnjej nałoži. W bližschich dnjach smeje swjem wo powyschenju žitneho zła wuradźecź, sa kotryž je wjerch Bismark pschi debatach w poßlednich dnjach wjazy krócź wustupował. Wot pruskeho knjeżerstwa je so pjecza swjatkowej radźe namjet pschedpołożił, po kotrymž měł so zło na rożku dwójzy, na pschenżu pak trójzy powyschicź.

— S Frankfurta nad Majnom je powjesćź wo żadkawym njeskutku pschischka. Wutoru wjecźor su polizajskeho radźicźela Rumpfa skónzowaneho psched jeho domom namakali. Dwójzy běchu jemu mordarjo k wutrobje kłóli. Mordarstwo je so najskerje wot anarchistow wobeschło. Anarchistojo Rumpfa hidźachu, dokelž bě wón jich njeknicźomne wotmyßlenja pschekasył a psched swudom pschecźiwo anarchistej Horschej a jeho towarschom swědcźił. Wosebje po jeho wuprajenju tehdom wobskorżenych saßudźichu. Anarchistojo toho dla hladachu, kak bychu so nad tutym mużom wjecźili. Skónzowaneho njejsu wurubili, duż je sjawne, so je skóstnik njeskutk jenoż toho dla wobeschoł, so by so wjecźił. Tež so nětko k wěrje podobne bycź sda, so su psched někotrymi měßazami nadpad s dynamitom na Frankfurtske polizajstwo cźinili, so bychu s tym runje tutoho sastojnika wotstronili. Mordarstwo po zykych Němzach wschudźe strach a bojosćź wubudźuje. To je saso nowe dopokasmo, so anarchistojo kóždy srědk wuziwaju, kotryż k dozpicźu jich cźertowych wotpohladow skuži. Wotsudźenje anarchistiskich njekrasnikow, kotsiž so pschi składnosći poßwjecźenja Niederwaldskeho pomnika na žiwjenje khěžora a na zyku němskich wjerchow, khěžora pschewodźazych, měrjachu, njeje jich towarschow satraschiło. Někotre njedźele po tym su s nowym njeskutkom snamjo žiwjenja dali. Możemy drje so nadźecź, so liczba żadkawzow, s kotrychž anarchistiske paßmo wobsteji, wulka njeje a so tež ženje wulka njebudźe, cźim bóle pak dyrbi so potom żadacź, so by so anarchistiske hnězdo wußlědźiło a so zyła banda njeschkódna sczińiła. Polizija je drje hnydom wschě naprawy poruczika, so bychu stóstnika pschimnucź móhli, hacź dotal pak pytanje hischcze żaneho wuspěcha měko njeje. Na jeho hłowu su 3000 hriwnow wustajili, tež su někotre wosoby sajeli. Żelesniske dwórnischcźa w sudobnych městach su wot polizije wobsadźene. Wschě cźahi, kotrež pschijědu, so swěru wot wobeju stronow pschepytuja. Pucźowarjo, doßahajzeje legitimazije njemějazy, so tak dołho sadźerżuja, doniž so wo swojej wosobje na spuschcźomne waschnje wupokasali njejsu.

Awstrija. W Winje so nětko hižo wjazy njedźel dołho skoro żadyn dźeń njeminje, so by někajke wjetsche pschekschiwjenje na sjawnosćź njepschischko. Hižo sasu su jeneho bankiera sajeli, kotryż je, tak wjele hacź su dotal wußlědźili, 80,000 schěßnakow pschekschiwił.

Italska. W poßlednim cźasu je Italska powschitkownu kedźbliwosćź na so wobrocźiła. Stare pschecźelstwo bjes němskim khěžorstwom a Italskej je po skhadźowanzy němskeho, ruskeho a awstriskeho khěžora w Skjerněwizach, hdźež so bjes tutymi swjask měra wobsamknu, nadpadnje woliwko. Italska je so wot toho cźasa pschezo bóle a bóle k Jendźelskej bliżiła a w tu khwilu so hižo wo italsko-jendźelskim swjasku powjeda. Na poßlednjej Barlinskej konferenzy, w kotrejž so wo sakoženju kolonijow w Afriźy jednasche, bě Italska zyle na jendźelskej stronje, tež w nastupanju Egiptowskeje wona do jendźelskeje truby duje, a najnowscha italska kolonialna ekspedizija wobhladuje so powschitkownje jako snamjo, so chzetaj Italska a Jendźelska w Sudanje w sjenocźenstwje wójnu wjesćź. Italska je s khwatkom wójnsku flotu wuhotowała, kotraž je hižo na pucźu k cźerwjenemu morju, so by mórskemu pschistawej Aßabej w Abyßinskej, pod italskim knjejstwom stejazemu, wojerstu wobsadu dała a s dobom afrikanskich dźiwich khostała, kotsiž su italskeho pucźowarja Bianchija morili. Sa italske knjeżerstwo su Bianchija, kotryż bě

wot knježerſtwa poruczność dostał, tamniſche kraje a ludy wobhonjecź, w najpſcheležniſchim czażu ſkónzowali. Tuto mordarſtwo je naſtork, ważny pſchiſtaw Aßab w czerwjenym morju ſ wojakami wobßadźicź a posdźiſcho ßo w ſjenoczeńſtwje ſ Jendźelſkej na Abyßinſku dacź a wot tutoho kraja dźěl wottorhnucź.

Franzowſka. Franzowſke knježerſtwo je wſchitkich ßwojich politiſkich ſaſtupjerjow ſ Chiny wotwołało a ſ tym tak rjez Chinje wójnu pſchipowjedźiło. Admiral Kourbet hiſchcże pſchezo ſe ßwojej flotu pſched kupu Formoſu leži, a w Tonkinje general Negrier na Langſon, najważniſche měſto w połnóznym Tonkinje, czehnje, ſo by je Chineſam wutorhnuł a chineſke mjeſy pſchekrocźił. General Negrier by potom pjecża měſto Kanton woblehnuł, kotrež by admiral Kourbet ſe ſtrony morja bombardirował. Sa ſchěſcź tyßaz muzemi, wot franzowſkeho knježerſtwa ſapoczatk januara do Tonkina póßłanymi, w februarje dalſche ſchěſcź tyßaz ßlěduja.

— Wußudźenje knjenje Klovis Hugues, kotrež zyły franzowſki lud ſajimaſche, je ßo w tychle dnjach ſkónczyło. Knjeni Hugues bě w ßudniſkej ſali wěſteho Morina, kotryż bě ßo na nju pſchißłodźał a jej njepózcźiwoſcź porokował, w ßudniſkej ſali ſ revolvrom ſaſtrělił. Pſchißażny ßud wobſkorżenu mordarſtwa winowatu ſpósnał njeje a je ju jenoż k płaczenju 2000 frankow wurunanſkich pjenjes a k ßudniſkim khóſtam ſaßudźił. Wſchě rosumne franzowſke nowiny na tutón wußud ßwarja a żadaju wudokonjenje ſakonja, ſo bychu tajke wußudy pſchichodnje njemózne byłe. A wo prawdźe, czoho maja ßo Franzowſojo hladacź, hdyż ßmě ßo kóżdy nad ßwojim njepſchecźelom, a hdy by też tutón najnjekniczomniſchi człowjek był, ſ revolvrom wjecźicź?

Khudy ſaſtupnik.

(Skónczenje.)

„Nó, dha w bożemje, wyßokodoſtojny knjeże!“ ßłużobnikaj prajiſchtaj a ßo ſdwórliwje pokkoniſchtaj. Potom kóżdy na ßwoje měſto ſkoczíſchtaj, a wós ſpěſchnje a lohzy ſaßo wotjědże. Vikar hiſchcże pſchezo każ ſakuſkany pſched farſkimi durjemi ſtejeſche a miniſtrowy liſt pak na tu, pak na druhu ſtronu wobroczeſche. Na jene dobo ßo wón wobroczi a běżeſche, ſchtoż móżeſche, ſo by k ßwojej mandźelſkej a k dźěczom pſchiſchoł. Domach jeho wutrobnje a wjeßele witachu. Jeho mandźelſka ßo nad tym ſpodźiwa, ſo je ßo wón tak khětſje hižo ſaßo wrócził. Wón jim wupowjeda, ſchtoż běſche w miniſtrowym hrodźe widźał a ßłyſchał, a ſchto je pſchecźelny knjes ſ nim rěczał. Wupowjedawſchi, kak je ßo w rjanym wosu domoj wjeſł, ſkónczi wón ſe ßłowami: „Tu, luba Hana, je liſt, kotryż je mi miniſter pißał. Mi ßo hłowa wjercźi, a pſched wocżomaj ßo mi wſcho mucźi. Budź tak dobra a cźitaj mi liſt, kiż nam ßnadź wſcho wujaßni.“ Mudra żónſka lěpje ſhuda, ſchto móhło w liſcże ſtacź, hacź jeje mandźelſki. Wona ßwoje dźěczi a ſtareho nana ſawoła. Potom ſygl roskama, liſt wotewri a cźitaſche:

„Wyßokodoſtojny knjeże, drohi, luby pſchecźelo!“

„Wot koho liſt je?“ ſaſtróżeny jeje mandźelſki ſawoła; miniſter tola ke mni khudemu muzej takle rěczecź njebudże?“ — To pſcheradźicź njeßměm“, żona ßo poßměwajo wotmołwi. Na jene dobo pak ßo wona ſtróżi, krótki liſt ſpěſchnje pſcheczitawſchi. A ſ tſchepjetazym hłoßom, ſe ßylſami w wocżomaj, wona nětko cźitaſche:

„Wyßokodoſtojny knjeże, drohi, luby pſchecźelo!

S krótkimi ßłowami jeno chżu Wam ſdźělicź, ſo ßym wuprózdnjenu ſaru w ßwojim hrabinſtwje Wam pſchißudźił. Pſchichodne dny ßebi wjeßele ſcźinju a Wam wopißmo, na to ßo poczahujże, ßam pſchepodam. Tón Knjes budź ſ Wami, nadobny mużo! Wón Waß żohnuj a poſtaj Waß k żohnowanju ſa zyku woßadu! Ja pak woſtanu wot nětka a ſtajnje

Waſch wěrny pſchecźel
Walpole, hrabja ſ Rocheſter.“

Lědma běſche żona doczitała, liſt ſ jeje ſ wjeßekoſczu tſchepjetazeju rukow wupadnu. Wona pak ßwojemu mandźelſkemu wokoło ſchije padnu, a wobaj ſ radoſczu płakaſchtaj. Dźěczi ſ woprědka ſpłóſchiwje na ſtarſcheju hladachu. Shoniwſchi pak, ſchto je ßo ſtało, wyſkajo pó iſtwje wokoło ſkakachu. Stary ſchědźiwy nan pak ruży ſtyknu a dźeſche: „Dźakujmy ßo tomu Knjeſej, pſchetoż Wón je ßmilny a Jeho dobrota traje wěcźnje! Khwal toho Knjeſa, moja duſcha, a, ſchtoż we mni je, Jeho ßwjate mjeno; khwal toho Knjeſa, moja duſcha, a njeſabudź, ſchtoż je cźi dobreho cźinił!“ — „Hamjeń! Hamjeń!“ William Brown ſawoła a płaczizy ßwojemu ſtaremu nanej do rukow padże.

Naſajtra zyłe towarſtwo do miniſterſkeho hrodu pſchińdże. Běſche to dźewjecź wożobow: muzſki, żónſka, ſchěſcź dźěczi a potuleny ſtarz. My wěmy, to je cźeſtny vikar, kiż ſe ßwojej zyłej ßwójbu dże, dobroczíwemu miniſtrej ßo dźakowacź. Woni po ſchěrokich, pyſchnych ſkhodach horje khwataju. Jedyn ſe ßłużobnikow, kotryż jich hižo ſnaje, nuts dże, jich miniſtrej pſchipowjedźicź, a na měſcże ßmědźa woni ſaſtupicź. Miniſter běſche wó iſtwje, hdźež dźěła, ßam lutki. Wón pſchikhadźazym, kotſiż jeho pokornje poſtrowjachu, pſchecźelnje napſcheczo pſchińdże. William Brown pak ßo hłuboko pſched ßwojim dobroczelom pokkoni a dźeſche: „Exzellenza, ſo nětkle dźewjecź ſbożownych człowjekow pſched Wami ſteji, to je po Boſy Knjeſu Waſch nadobny ſkutk. Njeſazpiwajcże naſcheho khudeho a ßnadneho dźaka, kotryż dźemy Wam wuprajicź!“

„Mój drohi pſchecźelo!“ miniſter ſnapſchecźiwi a duchowneho radoſcźiwje wokoſcha. „Wy ßo mi dźakujecże?“ wón potom dale dźeſche. „Njewěſcże dha Wy, ſo mam ßo ja Wam dźakowacź? Nadobny, kraßny ſkutk, kotryż ſcże Wy dokonjak, je mje woprawdźe wokſchewił a mi derje cźinił. Wjele hižo budźiſche było, hdy budźiſchcże Wy bohaczk był a budźiſchcże wulku ſumu, wo kotrejż żadyn człowjek njewjedźeſche, tola wróczo dał. So pak ſcże Wy, domach nuſu cźerpjo, pjenjeſy tola ſprawnje wotedał a ſo ani jeneho ſkoteho ſa ßo a ſa ßwoje dźěczi ſdźerżał njeſcże, to je, cźehoż dla dyrbju Waß jako cźeſtneho muża lubowacź a ßo nad Wami ſpodźiwacź.“

Směrnje a poniżnje William Brown wotmołwi: „Exzellenza, ja Waſcheje khwalby pſchijecź njemóżu. Saßłużu ja toho dla hižo khwalbu, dokelż jebak a paduch njeběch? Njeißym niczo dyżli hubjeny wotroczk, każ naſch Knjes a ſbóżnik praji, ßym jeno cźinił, ſchtoż ßo mi ßłuſcheſche.“

„Haj, mój pſchecźelo“, miniſter rjeknu, „prawje macże. Bóh Waß ſdźerż pſchi tajkich myßlach! Ja pak ßo tomu Knjeſej dźakuju, ſo je Waß mi a mojim poddanym jako prědarja evangelija dał. Wy nam ſ Bożej pomozu pucź k żiwjenju prawje pokaſacże a naß po nim powjedźecże. A Wy, luba knjeni farařka“, wón pſchecźelnje ßo poßměwajo dale dźeſche, „Wy dyrbicże ſhonicź, ſo ja też ßwojich dobrych pſchecźelow w woßadże mam, kotſiż mi wſcho pſcheradźa. Wěm, ſo ßo nadobnemu ſkutkej Sswojeho mandźelſkeho ſe żanym ßłowczkom pſchecźiwjaka njeſcże, ale ſo ſcże jemu ſ zyłej wutrobu pſchihłoßowała. Wudowa njebocźiczkeho je ſpósnała, kak njeſprawna je tehdy pſchecźiwo Wam była. Wona Waß pſchoſe mnje proßycź da, Wy chżyła tule papjeru na 10,000 markow jako ſnamjo jeje dźakownoſcże a poczeſcźowanja wot njeje pſchijecź. Jeno bjercże, luba knjeni farařka“, wón pſchecźelnje proſchesche, hdyż ßo farařka ſtrachocźiwje wotwlakowaſche, „Wy hižo budźecże tu maku ſummu tu a tam trjebacź móz.“ Potom pak miniſter k ſtaremu nanej Brownej ſtupi a jemu na ramjo plazajo rjeknu: „Stary, cżeſcże doſtojny knjeże! Schtóż ma tajkeho hódneho ßyna każ Wy, tón wěſcże ſ cżeſczu a radoſczu w ſchědźiwych włoßach khodźi. Bóh Waß żohnuj!“ Pſchecźelnje dźěczi majkajo ßo wón ſkónczńje ſ luboſcźiwymi ßłowami ſ dźakownej a ſbożownej ßwójbu roszohnowa. Po jeho pſchikaſni dyrbjachu ßo woni wſchitzy ſaßo do jeho kralowſkeho woſa, kiż hižo pſched durjemi cżakaſche, ſeßydacź a wjeßele ßo ſradujo domoj jědżechu.

Lědma do měſtaczka ſaßo pſchijěwſchi, naſch nowy farař na měſcże k wudowje khwataſche, ſo by ßo w ßwojim a w żoninym mjenje ſa bohaty dar podźakował. Wón ßo ſtróżi, hdyż wudowa wo zyłej wězy niczo njewjedźeſche, a ſkónczńje ſhuda, ſo drje miniſter tudy pokneje wěrnoſcże prajił njeje. Ja mam ſa to, jandźeljo w njebjeßach ßu pjecża ßwoje wjeßele nad tym měli. William Brown běſche a woſta ßwěrny farař ßwojeje woßady. Boże żohnowanje, měr a radoſcź w jeho domje pſchebywachu. Jeho dobroczel jemu cżaß żiwjenja ßwoju luboſcź a pſchikhilnoſcź wobkhowa. A hdyż wón ſtary a ſchědźiwy wumrje, płakachu pſchi jeho rowje pobożne, poradźene dźěczi a dźakowna woßada.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Sańdźenu póndźelu rano je po krótkej khoroſczi knjes paſtor primarius Kuhn, ryczeŕ wjazorych rjadow, ſemrjeł. Njeboczíczki je ßwoje ſaſtojnſtwo w Budyſchinje, kotrež je 1866 naſtupił, ſ wulkim żohnowanjom ſaſtał, a Pětrowſka woßada wo njeho ſprawnje żaruje. 1. haprleje chżyſche ßo wón po 40lětnym duchownym ſkutkowanju na wotpocźink podacź. Nam Sserbam je

wón pschezo dobry pschecźel byk, ženje jeho na stronje naschich pschecźiwnikow widźeli njejßmy. Dopokasmo ßwojeho pschecźelneho smyßlenja napschecźo Sserbam wón bjes druhim s tym da, so hnydom pschi sakoženju ßerbskeho lutherskeho knihownehо towarstwa jako ßobustaw pschistupi, kotryž je hacź do ßwojeje ßmjercźe wostak. Duž teź ßu Sserbjo jemu s luboscźu pschikhileni byli a jemu dobre wopomnjecźe wobkhowaju.

S Makeho Wjelkowa. Na napominanje komiteja sa twarjenje želesnizy s Budyschina psches Maky Wjelkow, Kamjenz a Kinsbórk do Wulkeho Hojna bě ßo w tudomnym hoscźeńzu bratrowskeje gmejny sańdźenu njedźelu popołdnju wulka liczba kublerjow a gmejnskich prjódkstejerjow seschka. W shromadźisnje ßo wobsanknu, petiziju na mjenowanu želesnizu ßo pocźahujzu, kotraž je ßo hižo loni ras knjeźerstwu pschepodała, hischcźe junkrócź knjeźerstwu pschedpołożicź.

S Dźěžnikez. Pjatk tydźenja popołdnju 1/2 2 hodźin w bróžni kublerja Wenzela woheń wudyri, kotryž ßo na wschě druhe twarjenja Wenzelez kubła, a na ßußodnej Henczez a Fahnauerez bróžni wupschestrě a je do prócha a popjeła pschewobrocźi. Sawěscźene ma jenož Fahnauer.

S Jeńkez. Bjes Jeńkezami a Boschezami ßu sańdźenu póndźelu dopołdnja něhdźe sto krocźel s boka dróhi na pólnej schcźeżży młodeho cźłowjeka w dwazecźich lětach morweho namakali. Cźěło bě s masanym ßněhom s dźěła sawěte, duž ßo sda, so je zusy najskerje ßobotu w nozy na mjenowanym měscźe kónz wsak.

S Hodźija. W naschej woßadźe je ßo sańdźene lěto narodźiło 162 dźěcźi, 3 mjenje hacź lěto prjedy, a to 76 hólzow, 86 holzow, 2 poraj dwójnikow, 7 morwonarodźenych a 35 njemandźelskich. Pacźerskich dźěcźi bě jich 88, a to 48 hólzow a 40 holzow; bjes nimi 32 ßerbskich hólzow a 23 ßerbskich holzow, 16 němskich hólzow a 17 němskich holzow. Pschipowjedało je ßo 50 porow, 3 wjazy hacź lěto prjedy; s nich je ßo 33 w naschim Bożim domje wěrowacź dało. Semrjeło je 144 woßobow, 41 wjazy hacź lěto prjedy, a to 74 mužskich, 70 žónskich. Spowjednych bě 6428, bjes nimi 4922 Sserbow a 1506 Němzow. Doma je ßo woprajało 100 Sserbow a 13 Němzow.

S Bolborz. Pjatk 9. januara dopołdnja w 11 hodźinach w tudomnej knjeżej khěži, w tak mjenowanym „hornim dworje", woheń wudyri. Dźěcźi, kotrež běchu wo jstwje ßame wostajili, ßu se sapalkami hrajkajo woheń samischkrike. Na dźěcźaze kschiki knježi dźěkacźerjo pschiběżachu, kotsiž płomjenja poddußychu, prjedy hacź bě woheń wjetschu schkodu nacźinił. Tutón podawk s nowa pokasuje, kak nusne je, so ßo sapalki na tajkich městach khowaju, hdźež ßo wot dźěcźi doßahnucź njemóża. Budyschske hamtske hetmanstwo je psched wjazy měßazami s woßebitym wukasom na wóhnjowe njesboża, kotrež ßu psches njewuschne hrajkanje se sapalkami nastałe, kedźbliwe cźiniło a s dobom napominało, so bychu ßo sapalki psched dźěcźimi derje sthowałe, tola Bohu žel ßo na tutón wyschnoscźiny wukas mało kedźbuje, tak so pschezo a pschezo saßo wo wóhnjach, wot dźěcźi sałożenych, ßłyschimy.

Se Sohlanda. Hródźna dźowka Lowkez s Malescheż, kotraž na tudomnym knjeżim dworje sa hródźnu dźowku ßłużesche, je 9. januara nahłu ßmjercź psches to poczerpika, so je w bróžni s hrjady na huno dele panuła.

S Hbjelska. W Hbjelsku, Wulkej Subrnizy a Niederseifersdorfje je psched krótkim jedyn skaženy poß wjazy pßow skußał. Wot wyschnoscźe je ßo toho dla postajiło, so maja ßo w mjenowanych wßach a w wokolnoscźi pßy sa rjecźas wjasacź a pranz noßycź. W Prachenawje pola Shorjelza ßu skaženeho pßa sarasyli.

S Běkeje Wody. W naschej wßy ßu pobocźnu nalutowarnju Hornjołużiskeje provinzialneje nalutowarnje sałożili. Sa jeje pschedstejicźerja ßu restawratěra na tudomnym dwórnischcźu, k. Lehmanna, pomjenowali.

S Wojerez. Sańdźenu njedźelu 11. januara t. l. mějesche ßo w tudomnej Nikolajez restawraziji druha shromadźisna naschеho ßerbskeho burskeho towarstwa. Hacź runje bě ßo na nju jenož towarstwowy wubjerk pscheproßył, dha bě ßo tola saßo wjetscha liczba dobrych horliwych Sserbow se wschěch stron seschka. Bjes naschimi ratarjemi wschak je wulke požadanje sa ßerbskim towarstwom a mózemy ßo teź toho dla nadźecź, so budźe towarstwo bórsy wulku ßuku ßobustawow liczicź. Po dźeńskim porjedźe mějachu ßo wustawki sa towarstwo wuradźicź. Bjes druhim ßo teź wo pschinoschku a sastupnym pjenjesu jednasche. Měßacźny pschinoschk postaji ßo na 10 np. a ma ßo wot nětka hacź do 1. julija do prědka sapłacźicź. Po 1. juliju budźe ßo wot kóždeho noweho ßobustawa 50 np. sastupneho pjenjesa žadacź, teź ma kóżdy tajki nowy ßobustaw ßwój pschinoschk sa schěsćź měßazow do prědka sapłacźicź. Proßymy toho dla wschitkich ßerbskich ratarjow nascheho wokrjeßa, jeli so chzedźa ßebi posdźischo sastupny pjenjes salutowacź, so chzyli skerje a lepje naschemu towarstwu pschistupicź. Shromadźisny budźa ßo měßacźnje wotbywacź. Njedźelu 1. februara smeje ßo tsecźa shromadźisna.

S Wojerowsko-Mužakowskeho wokrjeßa. Na nasche žadanje, kotrež ßmy w 51. cźißle Serbskich Nowin wosjewili a kotrež je ßo do 105. cźißła němskeje „Elster-Chronik" pschijako, po kotrymž krucźe žadachmy, so by dr. Andrä w Wojerezach ßwój psches naß dostaty mandat jako sapósłanz složił, dokelž je, kaž je nětko na sjawne pschischko, tamny žadławy nastawk „Schlesynskeje nowiny" a to s Kuringowej pomozu spißał, w kotrymž buchu na nasche sprawne a cźeßne ßerbske mjeno žadławe pschißkodźenja wuprajene, je tón ßamy dr. Andrä w najnowschim cźißle Rósborskich a Mužakowskich nowin wotmolwił. Ale jeho wotmolwjenje na tak ßłabuschkich nózkach steji, so njebychmy wěrili, so je to ßame jurista, wjele mjenje so je to dr. juris podał. Pschetoż na hłownu wěz, so ßebi my žadamy, so dyrbi ßwój mandat složicź, dokelž ßmy tón ßamón, psches Kuringowe njewěrne wuprajenje sawjedźeni, jemu pschepodali, wón ani ßłowcźka swjescź njemóże. Nimo tuteje hłowneje wězy ßo wón nimo ßunje, kaž tón, kiž po pschißkowje mydło wjese. Wón jenoż wo tym wjele rěcźi, so je ßo psches sdacźe k njeprawym wuprajenjam torhnucź dał, schtoż nětko, kaž wón praji, sprawnje wobžaruje. Ale, schtó dha je jemu kasał, njeprawe ßudźenja cźinicź? A hdyž bě te ßame cźinił, dha běsche to jeho ßwjata pschißłuschnoscź, so w „Schlesynskej nowinje" tuto ßwoje błudźenje wrócźo wsa. Ale to wón njeje cźinił! Wón jara derje wě, kak wulku schkodu je naschemu Sserbowstwu psches tamny ßwój njewěrny nastawk nacźinił, a potom chze wón hischcźe naß narěcźecź, so ma cźopku wutrobu sa nasche Sserbowstwo abo sa nasch ßerbski lud?! My pschi tym wostanjemy, so dyrbi dr. Andrä ßwój mandat složicź. A schtoż my po wschěm tym wo jeho sarěcźniku a pomozniku Kuringu myßlimy, ßudźimy a wěmy, wo tym, budźe-li trjeba, pschichodnje dale, dźenża mějachmy jenoż s Andräom cźinicź.

S Khocźebusa. W wokolnoscźi města ßu psched něschto cźaßom sa wuhlom rycź poczeli, a to s najlěpschim wuspěchom. Městno je někotre tyßaz hektarow wulke, a rune płone polo, hdźež ßu pod spodobnymi wobstejnoscźemi a niz pschehłuboko wuhlo namakali, kotrež tam 7—8 metrow ßylne leži. Haj, pod tymle wuhlnischcźom ßu druhe nadeschli, kotrež je hischcźe wjele ßylnische dyżli prěnje.

Napraschowanje:

„Njeby ßnano wužitne było, hdy by ßo po pschikładźe ßerbskeje prědarskeje konferenzy też ßerbska wucźerska konferenza sałożiła? Wjeßny ßerbski wucźeŕ."

Wotmolwjenje: Wascha myßl sawěscźe khutneje kedźbnoscźe sałuži. Pschetoż nam chze ßo sdacź, so by sakoženje ßerbskeje wucźerskeje konferenzy niz jeno wužitna, ale zyle nusna wěz była, nusna pschede wschěm, hdyž ßo ważnoscź w słowje „ßerbska" wucźerska konferenza pyta. Kóżdy ßerbski wucźeŕ je ßobustaw s najmjenscha jeneje wucźerskeje konferenzy; schtoż po tajkim intereßu ßameho wucźerskeho powołanja nastupa, schtoż dale wscho to nastupa, schtoż ma ßerbski wucźeŕ s němskim kollegu pschesjene, wo wschěm tym ßo w shromadnych wucźerskich konferenzach jednacź hodźi a też jedna. Hinak je s tym, schtoż ßerbskeho wucźerja wot němskeho wusnamjenja: to je wužiwanje ßerbskeje rěcźe w schuli. Kak daloko ma ßo ßerbska rěcź w ßerbskich (ßerbsko-němskich) schulach wužiwacź, schulski sakoń postaja. Ale prawe nałožowanje ßerbskeje rěcźe pschezo wot wucźerja ßameho wotwißuje. A je-li so wón tudy prawy pucź njetrjechi? Rěcź, macźerna rěcź pak je jedyn najważnischich faktorow kaž w wotcźehnjenju, tak w roswucźowanju. „Die Schule steht im Dienste allgemeiner Menschenbildung, und die Sprache, in der das Kind aufwächst und in die es von Hause aus seine Gedanken legt, diese Sprache allein ist das Medium, mittels dessen der Erzieher seine Aufgabe voll und ganz zu lösen vermag. Eine aufgepfropfte Fremdsprache beeinträchtigt das pädagogische Prinzip der Entwickelungsfreiheit und damit die Bildung." Takle Winske „Neue pädagogische Blätter" pißaju, kotrež wěz wěscźe rosumja a ßu cźisto němske. Praschenje, wo kotrymž ßo jedna, pak je cźim ważnische, dokelž dźe se ßamej ßerbskej rěcźu w schuli njewobstejimy: nasche dźěcźi dyrbja pornjo macźernej rěcźi też derje němski nawuknucź. A hdy by sakoń to njeżadał, bychmy my Sserbja ßebi ßami tajki sakoń wudźěkali. Sserbski wucźeŕ dyrbi dwě rěcźi a w dwěmaj rěcźomaj wucźicź. To lohka wěz njeje. Chze-li pak kóżda wěz wuknjena bycź, dha chze cźeżka wěz cźim bóle wuknjena bycź. W naschich seminarach ßerbski seminarist njenawuknje, ßerbski wucźicź,

cźim mjenje w dwěmaj rěczomaj. Po tajkim je młody wucžeŕ, kiž do ſerbſkeje ſchule ſtupi, ſam na ſo pokaſany: wón poſpytuje. W tym naſtupanju hižo ſmy jara ſpodźiwne wěźki widźeli a ſłyſcheli. Sſerbſke dźěćźi pak njejſu material ſa wſchelake experimenty! Derje tomu, kotremuž ſtarſchi, naſhonjeny kollega ſ dobrej radu ſwólniwje k bokej ſteji. Kak wjele młodych wucžerjow pak je, kotrymž ſo tole ſhoże doſtanje? By-li tu ſerbſka wucžeŕſka konferenza była, by kóždy wjedźał, hdźe ſo wo radu wobroczźicź. To je jene. Sſerbſka wucžeŕſka konferenza pak by w mnohim naſtupanju ſ wulkim žohnowanjom ſkutkowacź móhła. Wona by to forum była, pſched kotrymž by ſo w ſpezialnje ſerbſkich ſchulſkich naležnoſcźach jednako: w pſchednoſchkach, w rosrěčźowanjach, w rosſudźenjach a na kajkežkuli waſchnje. Sſerbſka wucžeŕſka konferenza by ſa kóždeho ſerbſkeho wucžerja ſ wužitkom była, na wopak móhł też ji kóždy ſerbſki wucžeŕ ſ wužitkom bycź. — Wjazy wo tejle naležnoſcźi tudy pišacź, nam město njedowoli. A ſchto by ſo tu wſcho prajicź njehodźało a njeměło! Kóždy ſwědomity a dobry ſerbſki wucžeŕ budźe ſ nami jeneje myſle. Wěź knjeſow wucžerjow ſamych je, rjanu myſl do ſkutka ſtajicź. Sſerbſka wucžeŕſka konferenza pod nawjedowanjom naſhonjeneho dobreho ſerbſkeho wucžerja by bjes dwěla wobſtacźe měła a naſchemu ludej dobre płody pſchinjeſła! Serbske Nowiny budźa kóždy cźaſ hotowe, tajke wužitne towarſtwo, kaž wſchitko, ſchtož ſo k lepſchemu ſerbſkeho luda ſtanje, ſchtož móžno podpjeracź.

Sapiſ wſow a měſtow, w kotrychž ſu ſo hacź dotal dary ſa ſerbſki dom w Budyſchinje ſběrałe.

1. Na pjecź lět.

a) W Sakſkej.

Cźiſło ſapiſneje liſty:	Mjeno wſy abo měſta:	Wunoſchk na 5 lět (1884—1888):	Saplacźili:	Sběrał:
180.	Zyžezy.	21.—	4.25	k. kubleŕ Albert.
—	Cźornow p. Bukez.	32.50	6.50	k. ſeminariſta Keŕk.
34.	Jitk.	50.25	10.85	k. Pawlik.
105.	a) Khróſcźizy.	251.50	25.—	k. kubleŕ Kokla-Lißak.
	b) Wudwoŕ.	30.—	—	
	c) Kaſchezy.	15.—	3.—	
	d) Kukow.	2.50	—	
	e) Kopſchin.	5.—	—	
93.	a) Kumſchizy.	62.50	18.90	k. kubleŕ Mikel.
	b) Konjezy.	32.50	6.50	
—	Nowa Wjeß p. Njeßwaczidła.	24.50	8.—	k. Brankacź.
—	Rakezy.	79.50	—	k. wucžeŕ Rjelka.
—	Budyſchin.	301.—	49.—	knjeni Smolerjowa a referendar Mütterlein.

b) W Pruſkej.

133.	Cźiſk p. Wojerez.	154.50	32.50	k. Lenik.
—	Sſlepjo.	18.75	2.75	k. ſaraŕ Wjelan.
		1080.50	167.25	

2. Na jene lěto.

—	Budyſchin.	6.60	ſběrane w ſchlajfmkynje p. k. Keŕka.
—	a) Wbohow.	7.55	pſches k. Jana Młynka w Sarěčźu.
—	b) Króniza.	3.—	
—	Haßlow.	5.50	k. gm. pſchedſtejicźeŕ Lenſch.
29.	Hlina.	5.49	k. gm. pſchedſtejicźeŕ Kral.
24.	Holeſchowſka Dubrawka.	4.85	k. Cźumpjela.
—	a) Horny Wunjow	6.15	k. kubleŕ Libſch.
	b) Leſchawa.	4.—	
—	Njeßwaczidło.	62.15	k. rychtaŕ Měſcheŕ.
102.	Wósporк.	9.95	k. faraŕ Marczka.
23.	Scheſchow.	10.55	k. Měſcheŕ.
—	Sſlepjanſka wožada.	11.25	k. faraŕ Wjelan
		137.42	

Po tajkim datych 304 mk. 67 np. a hiſchcźe ſłubjenych 813 mk. 25 np., ſchtož je dotal jara ſnadny ſapoczatk ſběranja, woßebje hdyž ßo tuta ſumma pornjo tej ſtaji, kotruž ßu ßobuſtawy Macźizy na hłownej ſhromadźiſnje ßrjedu po jutrach podpißali, na pjecź lět runje 2000 hriwnow wucźinjazu. Kóždy Sserb a kóždy, kiž ſe ßerbſkim ludom derje měni, dyrbjał tola tule Sserbam wužitnu myßl „ßerbſkeho domu“ mózńje a darniwje podpjeracź! Tajke twarjenje žada ßebi wjele pjenjes, kotrež pak ſe ſhromadnymi mozami Sserbja nawdacź móża! Kak rjany kapital by to był, hdy by kóždy Sserb po ßwojich mozach abo wobſtejenjach tu naležnoſcź podpjeraŕ, n. pſch. hdy by kóždy ßerbſki kubleŕ 6 abo tola 3 hriwny w kóždych tych pjecź lět darił, a mjeńſchi wobßedźerjo mjenje!

Proßymy najpodwolniſcho, ſo bychu cźi knjeża, kotſiž ßu ſběranſke liſty doſtali, nam bórſy ßobudźelili, kajki wuſpěch je jich próza měła.

Mütterlein, referendar, ſarjadnik macźicźneho doma.
Mjerwa-Mörbe, pſchekupz, pokładnik M. S.
Hórnik, faraŕ, pſchedßyda Macźicy Serbſkeje.

Kwaß w Kana w Galilejſkej.

Pſcheczelo tych ſprawnych ludźi,
Hoſcźo nowych mandźelſkich,
Hacž ßu woni runje khudźi,
Njeſazpiſch ty tola jich,
Kaž to kóždom' ſnate je
S Kana Galilejſkeje.

Jeſuß a joh' wucžobnizy
A też jeho luba macź
Běchu na kwaß pſchiſchli wſchitzy;
Tak ßo budźe wſchudźom ſtacź,
Hdźež też nětk ßej Jeſußa
Ssobu na kwaß pſcheproſcha.

Hdyž jim pobrachuje wina,
Kaž to tam we Kana bě,
Jeſuß wſchak — hdyž njeje hina —
S wody wino cźinicź wě,
Kiž 'ſchcźe wjele lěpſche je,
Hacž kaž hewak naroſcźe.

Hdyž też tu we khudej hěćźi
Pobožny ma khudy kwaß:
Jeſuß ſnaje cźłowſke dźěćźi,
Swonkach, ſnutſkach kóždy cźaß;
Wam, — hdyž jeho cźaß tu je,
Bohacźe wſcho žohnuje.

Hdźež ßo wjecźor a też rano,
K jědźi a też wot jědźe,
Haj, też pſchi tym dźěle ßnano,
K Bohu modla nutrnje,
Tam wſchak Jeſuß woſtanje,
Też hdyž kwaß ßo minuł je.

Wjele hinak je nětk w ßwěćźi —
Jeſußa nětk njeproſcha,
Nětk te khude cźłowſke dźěćźi
Sa njeho ßo hańbuja,
S wjetſcha nětk ſa Jeſußa
Herzow ßebi pſcheproſcha.

Braſchka nětk pſchedołho cźini,
Hoſcźo chzedźa rady hracź,
Warjerka je też we wini,
So ßej njem'ża ſarejwacź,
Dokelž wona nima 'ſchcźe
Jěſcź ſa hoſcźi hotowe.

Jeſuß też na tajkim kwaßu
Wěſcźe dołho njebudźe,
Ně! wón wěſcźe w prawym cźaßu
S tajkoh' kwaßnoh' doma dźe,
Hdźež wſchak njem'ża dočźakacź,
Hacž b'dźa herzy ſapiſkacź.

Wot toh' wſcheho tam we Kana
Nihdźe niczo ßłyſchecź njej',
Tam njej' hrěſchna hara žana,
Tam ßo lubi Jeſußej,
Tam we Boſy wjeßeli
Ssu cźi hoſcźo w hromadźi.

Nětk je ſ wjetſcha tak na ßwěcźe,
— Prajcźe mi, hacž je to łža, —
So žno ſaßo w prěnim lěcźe
Mandźelſtwo ßo roſdźěła,
Dokelž jenož pjenjes dla
Hromadźe ßo wěruja.

Kiž pak ſtupja w Božim mjeni
Do toh' ßwjatoh' mandźelſtwa,
Ženje, — hdyž ßu woženjeni,
Wjazy róſno nochzedźa,
Hacž ta ßmjercź jich na ßwěcźi
Junu róſno roſdźěli.

Ty pak, lube Knježe Božo,
Daj wſchěm tola dopóſnacź,
So wſchak měr a wěrne ſhožo
Jeno tam b'dźe ſakcźěwacź,
Hdźež, o luby Jeſu, ty
Na kwaßu a pſchezo ßy.

Na žadanje **Pětr Mtónk.**

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Žiwnoſcźeŕ J. A. Wagner ſe Žornoßyk, hižo wjazy krócź paduchſtwa dla khoſtany, bě wobſkorženy, ſo je 3 mk. 75 np., kotrež bě loni 17. julija wot dźěłacźerja Ballmanna w Kobelnju ſ poruczenjom doſtał, ſo by je ryczeŕkublerjej Demuthej w Lichanju wotedał, wobkhował a pſchecźinił. Pſchekſchiwjenja dla ma Wagner dwě njedźeli w jaſtwje ßedźecź. — Dźěłacźeŕ J. Lowka w Borſchczi a J. A. Thomaß w Subrniczźy běſchtaj loni 20. julija w Taffeltez korczmje w Porſchizach ſ halekowanjom měr kaſyłoj. Lowka bě, dokelž jemu Thomaß cźeſcźranjaze wudma dawaſche, tutoho ſ piwowym karancźkom bił a do njeho ſ nožom kłół. Lowzy cźelneho ranjenja dla jaſtwo na tſi njedźele a Thomaßej dla halekowanja arreſt na tſi dny pſchißudźichu.

Powołanſka komora. Dźěłacźeŕ K. A. Schwurak w Hněwßezach bě w naléczu 1883 korczmarjej Mißnarjej w Radworju 9 mk. na požcźenje wurěczał, wudawajo, ſo je koſu kupił, kotruž pak njemóže ßobu domoj wſacź, dokelž jemu 3 tolerje ſa nju pobrachuja. Doma drje ma pjenjeſy ležo a jutſje chze je ſ hólzom wróczo póßłacź. Wo prawdźe pak Schwurak žaneho kroſchka doma njemejeſche, też žanu koſu kupił njebě, ale pjenjeſy k ſapłacźenju ſaſtateje khěžneje

danje trjebasche. Wróczopłaczenje pożczenych pjenjes pod tajkimi wobstejnosczemi jara pomału dźěsche a po dołhim czasu Schwurak 3 mk. wotpłaczi. Dale bě Schwurak wobskorżeny, so je, jako běchu jeho psches sudnistwo s jeho wobydlenja wupokasali, sudniski sygl, sa sankom jstwinych duri wisajzy, wobschkodźik. Sawniski sud bě Schwurakej jastwo na 14 dnjow pschisudźik, kotryż wusud so wot druheje instanzy na 12 dnjow poniži, dokelž so Schwurakej dopokasacz njemóżesche, so je mjenowany sudniski sygl s wotpohladom wobschkodźik.

Přilopk.

* W Lipsku sańdżeny tydzeń 18létna skužobna holza w jenej tamnischej korczmje rano wurjadnje dołho w kožu leżo wosta. Jako jejny hospodař k jejnej komorje pschińdże, so by ju wołał, jemu sylny wuhlowy dym napscheczo stupi. Dokelž holza sawrjene durje po wjazykróczným klepanju njewotczini, hoscheńzař, so někajkeho njesboża bojo, durje s mozu wotewri. Holza pok swoblekana morwa na kožu leżesche. Psched kožom stejesche wuhelnik, w kotrymž so żarke wuhle kurjachu. Psches dym, s nich stupajzy, bě so holza saduška. Najskerje je sebi holza s wotpohladom na tajke waschnje żiwjenje wsała.

* Psched někotrymi dnjemi w Noßenje w tamnischim hoscheńzu jedyn wojak dleschi czas bydlesche. Dokelž żaneho pschecželstwa w mescze njemějesche a k werje podobne wotmolwjenje njeda, hdyž so jeho sa pschiczinu jeho pschebywanja praschachu, tukachu na njeho, so je nješto ske wobeschoł. Borsy so wukopa, so so njeběchu molili, pschetoż wojak bě s Khemnizy desertirował, jenej skužobnej holzy 30 hriwnow kranuwschi. Duż jeho polizija saja, tola na puczu do sudniskeho jastwa so desertérej radźi, czeknucz, jako so żandarm, jeho pschewodźazy, na hładkim wusunu a na semju padże.

* W Barlinje je wóndano stara bohata żona wumrjeła, kotraż sa 24 lět swoje wobydlenje wopuschczika njeje. Wona w pinzy bydlesche, żiwjenisku potrjebu jej jena żónska pschinoschowasche a ju s woknjeschkom swojej knjeni nuts podawasche.

* W dezembru sańdżeneho lěta bě, kaž Elberfeldske nowiny pisaju, kubleŕ P. w W. wumrjeł. Lěkař bě semrjecze sa wěste wobkruczik a farař to w zyrkwi wosadnym pschipowjedźik. Czasz pohrjeba so bliżesche, a każ je to waschnje w katholskich krajinach, běchu so w żarowanskim domje sussodza seschli, so bychu sa semrjeteho paczerje spěwali. Na dobo měnjeny morwy do czělneje płachty sawaleny strjedź modlerjow stupi. „Ja njejsym morwy", se smjercze wubudżeny s nusu schepnu. Njesbožowny bě w dołhim czasu na sdacze smjercze wscho skyschał, żałoscženje swojich swójbnych, rěcze swojich pschecželow a sussodow, pschihoty k swojemu pohrjebej; na wscho to bě se smjertnym żałostnym strachom poskhacz dyrbjał a s hrosu wokomik wotczakował, hdyž budże so nad nim kaschcz saczinicz a so do semje puschczicz. Psches strach, kotryż je na sdacze morwy wustał, je wón rosuma sbył, a su jeho toho dla do hojeŕnje dacz dyrbjeli.

* Wulki zokorowy „krach" dźeń a dale wokoło so hraba. Wscha skłódkosczą, kotraż běsche na zokor natwarjena, so po nęczim do hórkosce pscheměnja. Wulke zokorowe fabriki su bankerott; wulzy „zokorowi kralojo" khabłacz póczinu. Konserwatiwny sapósłanz w khěžorstwowym sejmje swobodny knjes s Maltzahn-Marxhagen w Mecklenburgskej je so wjeczor 2. wulkeho rózka satsělik, dokelž běsche pschi zokorowej fabriży w Dahmje, kotraż w swojim czasu schtó wě kak wysoke diwidendy dawasche, wjele pjenjes pschisadźik. A najhórsche je, so tónle „krach" wjele dale pschima, hacz so swonkownje sda; wjele fabrikow je, kotrež hischcze bankerott njejsu; sa to bankerott mnohich ratarjow potrjechi, kotsiż su pschi tajkich fabrikach wobdźeleni. Wjele stow wulkich domow je, w kotrychż běsche psched krótkim hischcze we wschěm dostatk, hdyž pak dźensa nusa k blidu syda.

* W posledním czasu je so po Němzach wjele wo tym rěczecz poczało, so by trjeba było pjenjes bicz, kiż je mjeńschi hacz „nowy pjenjezk". Schtóż po małym kupuje, druhdy tola něschto pschisadźi psches to, so so pjenjezk dźělicz njehodźi; njeje-li też to w jednorych padach rěcze hódne, dha wob lěto tola pschezo něschto wuczini. Runje tak je mjes druhim też pschi dawanju dawkow po jenitkach. Zadanje sa pjenjesom, mjeńschim hacz nasch „pjenjezk", je wosebje w Bajerskej sylne. Powjeda so, so so sakoń, na to poczahowazy, němskemu khěžorstwowemu sejmej hischcze w nětczišchim jeho posedżenju k wuradżowanju pschedpołoži, a to s czim wjetschim wuspěchom, někotsi měnja, dokelž je w pjenjezným sakonju lěta 1871 w 13. stawje projene, so smědża so, budże-li trjeba, w Bajerskej też „połpjenjezki" bicz. Lohzy móże so stacz, praja druzy, so budże so tajki sakoń, je-li so do żiwjenja stupi, jenoż na Bajersku wobmjesowacz.

* S Graudenza pisaja, so je w sussodnym městaczku Melmi sydomnacze dźěłaczerjow tamnischeje zokoroweje fabriki na trichinosu skhorjeło; jedyn s nich je hižo wumrjeł. Czěło semrjeteho rosrěsawschi lěkarjo njesmérnu liczbu trichinow namakachu. Statne rěcznistwo sa tym złědži, schto je s pschiczinu było, so su dźěłaczerjo skhorili.

* Wulke hnéwanje je w awstriskim wójsku hruby skutk wubudźił, kotryż je njedawno jedyn offizier w Lwowje wobeschoł. Tónle offizier sebi srjedź běłeho dnja dowoli, so na drosy żonje jeneho měschczana, zyle pschistojnej żónskej a swérnej mandżelskej, pschitowarschicz ji swoju luboscz wusnawajo; runjež jeho rěcze ani najmjeńscheho wuspěcha njemějachu, so wón tola skhrobli, żónsku hacz do jeje wobydlenja pschewodźecz; żoniny muż, pschekupz, pak jemu wěrnoscz rospraji a jeho s durjemi won pokasa. Na to offizier pschekupza na sam a sam żadasche, a hdyž pschekupz na to njedźiwasche, so offizier wjeczor do pschekupzoweho wobydlenja poda, pschewodźany wot 7 s prutami wobronjenych wojakow. Jedyn wojak psched durjemi stejo wosta; s druhimi offizier do wobydlenja stupi a jstwine durje sawrje. Na jeho poruczniscz nětko wojazy pschekupza a jeho żonu a też skužobnu holzu wuschwikachu. Ssussodza, kotsiż buchu na to kedźbni, poliziju sawołachu. Jstwine durje wukamawschi hakle mózesche polizija offiziera a wojakow sajecz, na czoż jich wojerskej wyschnoszi pschepoda. Najwyschschi wojerski roskasowaŕ w kraju, wójwoda Wylem Württembergski, je wo tymle podawku wójnskemu ministerstwu hnydom telegrafisku rosprawu podał; też je wón swój sprawny hněw nad tajkej hruboscu sjawnje wuprajił. Měschczenjo a wojerstwo njedoczinstwo offiziera jenak sasudźeja. Hruby człowjek je sajaty.

* W dwěmaj městomaj w Italskej, w Borgovercelli a Gaeta, je kholera s nowa nastała.

* W Parisu njedawno sławny kuchaŕ Durisot wumrje, sawostajiwschi něhdże 250,000 frankow samoženja. W testamencze so tajkele spodźiwne wuměnjenje namaka: „Ja chzu rady też po smjerczi swojim lubym sobuměschczanam wužitny bycz; dokelž pak sym wobkedźbował, so napisma na rowowych pomnikach, kotrež poczinki semrjetych wukhwaluja, żaneho praktiskeho wužitka nimaju, dha postajam, so ma so w město tajkeho napisma na mój row marmorowy stołp stajicz, na tónle stołp pak mjedźany wobkuk, s lěsyczku wodźety. Do stołpa ma so moje mjeno wudypacz. Moji herbja maju so sa to staracz, so so kóżdy dźeń derje a jasnje napisany kuchinski rezept tak do wobkuka pod lěsyczku tyknje, so móże jón kóżdy człowjek czitacz. Tajkich rezeptow sym w swojim pisnym blidże 365 sawostajił, na kóżdy dźeń druhi." S jenym je w testamencze postajene, so, je-li so so horejsche wuměnjenje njedopjelni, zyle sawostajeństwo dobroczelskim wustawam pschipadnje. Dźiwnje dosez so herbja wobaraja, mjenowane wuměnjenje dopjelnicz; duż ma so sajimawy prozeß wotczakowacz.

* W někotrych stronach prowinzy Granady w Schpanskej su pytli, so je skónzo, sa horami skhadżaze, nětko pok hodźiny posdźischo widżecz hacz w prjedawschich czasach. Tuto pscheměnjenje so na to waschnje wukkaduje, so su so snadź hory pschi poslednim semjerzenju wo někotre sta metrow sběhnuke.

* W poknóznych a rańschich stronach Ruskeje surowa syma knjeżi. W Archanglu je żiwe skleborо w thermometrach samjersko; spirituzowe thermometry 8. januara 43 gradow symy pokasowachu. W Jekaterinenburgu mějachu psched někotrymi dnjemi 42 gradow symy.

* Hdyž je něchtó wosebje sylny abo njewschědnje wulki, so pola nasz praji: to je khadla kaž Ruza. W ruskim mescze Chersonje w tu khwilu maky Ruza pschebywa, kiż je woprawdże spodźiwnje mózny. Tónle hólczez do 20 zentnarjow sběha; jeho nan je dźěłaczeŕ. Hólczez na drosy sedźi, czrjóda pschihladowarjow wokoło njeho. Pschińdże-li něchtó, schtóż chze jeho mozy spytacz, sebi hólczez sa kóżdy pud, t. j. 40 puntow, kopejku wuczini; potom sebi 16—20 zentnarjow na ramjeni nastajecz da, a tule czežu bjes wulkeje prózy sběha.

* Na póscze w Belgradże su wóndano pakzik kranuli, kotryż mějesche so kralej Milanej wotedacz. W nim bě wschelaka droha pycha, 40,000 frankow płaczaza, s wjetscha brillanty, sa kralowu Natalliju kupjene. Dweju póstskeju sastojnikow su hnydom sajeli a do polizajskeho jastwa sadźili.

* Po pohrjebnischczu jeneho wulkeho města khodżo, jedyn knjes sańdżeny tydzeń na rowje list namaka, wot dźěczazeje ruki pisany. W liscze tole stejesche: „Dobremu Knjesej Bohu wot Měrka." — „Mój nank praji, so je maczeŕka pola tebje na wopytanju. A hdyž nank praji, dha też tak je. Duż cze proschu, mój luby Bożo, njesadżerżuj moju lubu maczeŕku dlehe, ale póscžel ju mi skerje a lěpje saso domoj; pschetoż stara Khata naju njesmilnje czepje, mje a moju mału sotsiczku. Měrk."

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michalska zyrkej: August Hermann, Jana Kschižana, dźěłaćerja na Židowje, ß. — Pawoł Willy, Khorle Augusta Türka, cźěšle pod hrodom, ß. — Max Hendrich, Jana Bohuměra Scholtty, železniskeho dźěłaćerja, ß. — Hana Martha, njemandź. dź. w Sklonej Borschćži. — Hańža Martha, njemandź. dź. pod hrodom. — Hana Klara, njemandź. dź. na Židowje.

Zemrjeći:

Dźeń 11. januara: Pětr Halma, kubleŕ w Hrubocźizach, 43 l. 6 m. 27 d. — Ota Max, Iwana Weißbacha, pjekarskeho mischtra a khěžerja w Sajdowje, ß., 1 l. 2 m. 6 d. — 12. Josef Gottwald, rukajzaŕ s Landecka, 19 l. 3 m. 4 d. (morwy namakany na Jeńkećanskich ležomnoscźach). — 14. Hańža Lahodźiz, njebo Jana Hanskeho, dźěłaćerja tu, wudowa, 84 l. 2 m. 14 d.

Na pscheßadźowanje ma ßo pschedawacź: póndźelu 19. januara dopołdnja w 10 hodźinach khěža cźišło 13/10 w Něcźinje, na 900 mk. taksirowana.

Wjedro w **Londonje** 16. januara: Symne.

Płaćišna žitow a produktow w Budyschinje

10. januara 1885.

Žitowy dowos: 2807 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacź M	Na bursy hacź Pf
Pšeńca	7	74	8	75	7	74	8	93
Rožka	7	12	7	28	7	12	7	28
Jećmjeń	6	96	7	25	6	96	7	25
Wowß	6	30	6	60	6	40	6	60
Hroch	9	17	11	11	—	—	—	—
Woka (50 kilogr.)	8	6	8	61	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	12	—	15	—	—	—	—	—
Hejduschka	16	—	16	50	—	—	—	—
Běrny	2	20	2	60	—	—	—	—
Butra (1 kilogr.)	1	70	2	—	—	—	—	—
Pšeńcźna muka (50 =)	6	50	15	—	—	—	—	—
Rźana muka (50 =)	6	15	10	50	—	—	—	—
Ssyno (50 =)	2	80	3	—	—	—	—	—
Sslóma (600 =)	14	50	17	—	—	—	—	—
Proßata 740 schtuk, schtuka	4	—	18	—	—	—	—	—
Pšeńcźne wotruby	—	—	—	—	4	10	4	50
Rźane wotruby	—	—	—	—	5	—	5	25

Dražđźanske mjaßowe płaćišny. Howjada 1. družiny 62—65 mk., 2. družiny 54—57, 3. družiny 36 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 50—53 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 43—58 np., 2. družiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Žiwnosć, pokdra hodźiny dale Budyschina leža, s 12 kórzami ležomnoscźe a maßiwnymi twarjenjemi je na pschedań. Wscho dalsche je w wudawarni Serb. Now. shonicź.

Žiwnosć na pschedań.

Khorowatoscźe dla chzu ßwoju žiwnosć cźišło 17 w Lichanju, kotrejež twarjenja ßu ßo 9. decembra wotpalike a kotraž tka 12 kórzow ležomnoscźe a 1080 mk. palneje kaßy, pschedacź. Wscho dalsche je pola **Jana Wjenka** w Lichanju shonicź.

W Wutołcźizach je rjane wobydlenje hnydom na pschenajecźe. Wscho dalsche je cźišło 8B tam shonicź.

Kosaze, nasymske, sajecźe, korniklaze, cźelaze a **howjase kože** kupuje stajnje po najwyschschich płaćišnach

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Kocźe kóžki ßo rjenje wudźěłaju.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenož **trjeny len,** a to jenož sobotu w Grützneŕez domje, s nutskhodom s jerjoweje haßy, kupuje.

Drjewowa awkzija.

Pschichodnu wutoru 20. januara dopołdnja ½9 hodźin ma ßo w **Lomsku** sady wßy něhdźe 200 loßow stejateho khójnoweho drjewa, bjes kotrymž je twarske, roschtowe a ryhelowe drjewo, na pjeńku sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

Dale budźe ßo 21 hotowych khójnowych klozow, hacź do 20 zolow tołstych, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźišna rano ½9 hodźin na puću s Lomska do Scheschowa wjedujzeho.

W Lomsku, 14. januara 1884.

Jan Czech jun.

Drjewowa awkzija

na Drobjanskim revirje.

Wutoru 20. januara t. l. ma ßo

200 twjerdych dołhich hromadow

sa hotowe pjenjesy sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk pschi poßokhacźe na Lomscźansko-Kupjanskej schcźeźy dopołdnja ½10 hodźin.

W Minakale, 14. januara 1885.

Hrabinska Einsiedelska inspekzija.

Drjewowa awkzija.

Ssrjedu 21. januara 1885 ma ßo na **Luhowskim** revirje

205 brěsowych a wólschowych dołhich hromadow,
18 khójnowych hromadow,
27 rm. dubowych pjeńkow,
20 rm. dubowych, brěsowych a wólschowych pjeńkow,
8 dubowych rubanskich pjeńkow

pod wuměnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźišna rano w 9 hodźinach na Luhowskej winizy pschi pósthornje.

W Khaßowje, 12. januara 1885. **Behrens.**

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 22. januara t. l. budźe ßo na **Libuchowskim** revirje

103 twjerdych dołhich hromadow,
9 metrow brěsowych schcźěpow,
11 khójnowych wuležowanych hromadow,
15 schkowronczo-drjewowych schtomow,
4 hacź 12 zolow tołstych,

na pscheßadźowanje pschedawacź. Shromadźišna niže knježeje sahrody w 9 hodźinach, hdźež ßo wuměnjenja wosjewja. **Hajnk.**

Lipowe drjewjanzowe drjewo

pschedawa zyhelniski mischtr **Schäfer** w Lichanju.

Hermann Klötzer.

Strowe kruschwinowe drjewo

kupuje po najwyschschej płaćišnje

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Wot nětka sledujze warjenja po poniženych płaćišnach pschedawam:

rajß	punt po	18	np.,
krupy	= =	14	=
jahły	= =	13	=
hejduschku	= =	16	=
pšeńcźny gries	= =	18	=
wulke ßoki	= =	16	=
hróch	= =	12	=
běłe buny	= =	14	=

najlěpschu pšeńcźnu muku punt po 18 np.

C. Kahrowe

w póstskej kowarni.

Turkowske sultanske ßłówki,

punt po 40 np., litr po 55 np.,

turkowske ßłówki,

punt po 30 np., litr po 40 np., porucza jako něschto jara tunje

Moritz Mjerwa

na mjaßowym torhoschcźu.

Jako něschto jara tunje poruczam

mlěty zokor punt po 25 np.,
zyły zokor punt po 26—30 np.,
soda punt po 5 np.,
najlěpschu pšeńcźnu schterku punt po 22 np.,
wscho w najlěpschej tworje.

Hermann Klemm

na bohatej haßy.

Koschlowe barchenty

wulki wubjerk, trajnu, barbunjepuschczatu tworu, porucza

H. Kayser

10 na žitnej haßy 10.

W wudawarni Serb. Nowin je na pschedań: **Spěwna radosć;** sběrka schulskich spěwow. Do seleneje wobalki swjasana sa **50 np.,** do twjerdych deskow swjasana **70 np.**

W wudawarni „Serbskich Nowin“ ßu dostacź:

Spěwy sa ßerbske schule. (Sserbski a němski w hromadze.) Wot K. E. Pjekarja. 1. sesch. 25 np., druhi sesch. 25 np.

Ruczne pschedżeno

kupuju a płaczu najwyschsche płaczišny,
dale poruczam swój skład **rubjaneho, běleho a módreho płatu, poßleschczowych tkaninow, trjenjow, rubow, saczných rubischkow, pißanych** a czischczanych schórzuchow po wurjadnje tunich płaczišnach.

G. A. Ryseck pschi butrowych wikach,
płatowa tkalczerńja w Porchowje.

Majßowy schrót,

zentnar po 7 mk. 60 np., porucza
khumschtny mlyn w Scheschowje.

Paleny khofej,

wubjernje słodźazy, punt po 100 a 120 np.,
porucza pschezo czerstwy **Th. Grumbt**
na swonkownej lawskej haßy.

W wudawarni Serb. Nowin je po 2 hriwnomaj dostacz:

HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spisaštaj **Wilhelm Bogusławski a Michał Hórnik.**

W wudawarni Serb. Nowin ßu dostacz tak mjenowane:

1. Traunngsregister, 2. Taufregister a 3. Todtenregister,

kajkez ßo k sapißam trjebaja, kiž ßo létnje pola wyschnoscze wotedadża abo hewak k zyrkwinym kniham nakožuja.

W wudawarni Serbskich Nowin je sa **25 np.** dostacz:

Pschedżenak.

Protyka sa Sserbow

na léto

1885.

Hižo dołhi czaß czerpjach na **wicz**, mojej nosy běschtej straschnje **saczeklej** a mi wulke bolosczе czinjeschtej.

Ringelhardtsko-Glöcknerska rany-hojaza a czehnita žalba

je po krótkim trjebanju moje czerpjenje **do czista wotstronika**, czohoż dla ßo sminucz njemóżu, tutu žalbu **wschudże dale poruczecz.**

W Lipsku, 30. měrza 1884.

J. G. Hunger, wikowar, Reichsstraße 23, IV.

Ringelhardtsko-Glöcknerska rany-hojaza a czehnita žalba*, hižo wjele lét ßławna, se sakitanskej marku na tysach, je najtunischi srědk, kotryž najruczischo hoji **wschu swonkownu schkodu, wicz, drjenje** atd.

* Dostacz w schachtliczkach po 25 a 50 np. (s pokasku nakožowanja) w **haptykach** w **Budyschinje,** Lubiju, Zitawje, Wostrowzu, Großschönawje, Bernstacze, Wósporku, Neugersdorfje, Biskopizach, Rakezach, Scherachowje, Hirschfeldże, Herrnhucze, Nowosalzu, Seifhennersdorfje, Polczniży, Halschtrowje, Habrachczizach atd. — **Wopißma** ßu we wschech haptykach wupołożene. Njech ßo ßwéru na horejschu sakitansku marku kedźbuje.

P. Strobelowy atelier

sa njebolosne saßadżenje khumschtnych subow a plombirowanjow po najnowschim systemje.

Wotstronjenje subybolenja, subowe operazije.

Na bohatej hasy čo. 68, II. poskhód.

K ręczam wschědnje dopołdnja a popołdnju wot 8 hacz do 5 hodżin.
Khudym darmo.

Najlěpsche a najtunische

zigary

w najwjetschim wubjerku
porucza
Th. Grumbt
na swonkownej lawskej haßy
a w kupnizy.

Saßopschedawarjow a hoscżeńzarjow czinju na wulku dźělbu jara rjanych a tunich

zigarow

kedźbliwych a pschedawam

„El Bebido“

1000 schtuk po 17 mk. 50 np.
100 „ „ 1 mk. 80 np.

„El Prado“

1000 schtuk po 19 mk.
100 „ „ 1 mk. 95 np.

J. T. Glien
4 na drjewowym torhoschczu 4.

Nowe jerje,

dobre a tuczne ryby,
mandl po 40, 50, 60, 80 a 100 np.,
pola
Hermanna Kunacka
na bohatej haßy 8.

Khofej

ßyry punt po 65, 70, 80, 90 a 100 np.,
paleny punt po 85, 100 a 120 np.,
jara dobre druzżiny,
porucza jako nješchto jara tunje
Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

Khofej

wot najtunischich hacz do najlěpschich druzżinow, jara derje słodźazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tuczne ryby, najtunischo porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pschi wotewsaczu 10 puntow pomérnje tunischo, wubjernje derje słodźazy, porucza jako płaczišny hódny **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacz 40 np.,
w wjetschich dźělbach tójschto tunischo, porucza **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
ßu dostacz pola
Gustava Posera
na jerjowej haßy.

Khofejowy skład.

Ssylnje a derje słodźazy hižo po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcze tunischo, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym słodże poruczataj
bratraj Měrschej
na žitnych wikach.

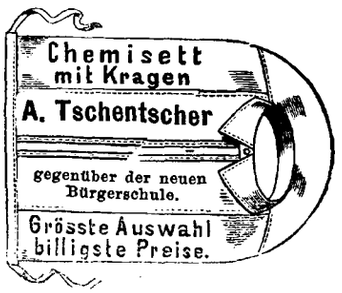

Wot najwjetscheje ważnosczе sa

woczi kóždeho.

Tuta **jenoż ßama wěrnje** prawdźiwa dr. Whitowa woczowa wodźiczka wot Bohuwěra Ehrhardta w Oelze w Thüringskej je wot léta 1822 ßwětoßławna. Wona je w flakonach po 1 mk. wot nětka **jenicżzy w měschczanskej haptyzy** w **Budyschinje** dostacz. — Njech ßebi pak kóždy wěsczе **jenoż** wěrnje prawdźiwu **dr. Whitowu woczowu wodźiczku** wot **Bohuwěra Ehrhardta** žada. **Zanu druhu.**

Listne wucżahi: Knjesej **Bohuwěrej Ehrhardtej.** S dobom mam Wam w nastupanju Wascheje **woprawdźiteje dr. Whitoweje woczoweje wodźiczki** ßwoje połne pschipósnacze wuprajicz; ta ßama je mi kóždy ras k pomozy, hdyž ßo mojej woczi psches czitanje atd. šahoritej. S zyła je ßebi wona tu wjele pschipósnacza dobyła. M.-Weißkirchen, w januarje 82. F. Kunza. Dale: Wascha **woprawdźita dr. Whitowa woczowa wodźiczka** je ßo pola mojeje żony, kotraż czasto na woczi czerpi, jako dobra wupokasała. Schwitten pola Iserlohna, w januarje 82. H. Korte.

Nowe czaßniki a porjedżenje czaßnikow najtunischo pola A. Magera na serbskich hrjebjach. Dwěsetne rukowanje.

Direktne
póstske parokódźiwo
Hamburg-Amerika
Do New-Yorka kóždu
ßrjedu a njedźelu
s němskimi parokódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho paketjězdno-akcijskeho towarstwa
August Bolten, Hamburg.
Wukasanje dawa a pschewjesne pißma wobstara
Albert Meisel w Budyschinje.

Kajüta **M 300.** Strjedzakotrym **M 180.** Dźěćo mjezyske 12 l. sa połojcu mjezyske 12 l. sa **9 M.**

Realna ſchula w Budyſchinje.

(Schulſki pjenjes lětnje 60 hriwnow.)

K pſchipowjedźenju hólzow, kotſiž chzedźa wot jutrow t. l. tudomnu realnu ſchulu, kotraž ma prawo wopißma k wojeńſkej **jenolětno-dobrowólnej ßłužbje** wuſtajecź, wopytacź, je podpißany, kiž tež **kmane penſije wukaže,** hacž w **kónz februara** kóždu ßrjedu a ßobotu wot 10—12 hodźin wó jſtwoje No. 13 realnoſchulſkeho doma k rěčam. **Parſchonſke prjódkſtajenje** pſchipowjedomneho njech ßo ſtanje, je-li někak móżno. Bjes wuměnjenja pak maju ßo ßobu pſchinjeſcź: **narodźeńſki abo kſchcźeńſki liſt,** wopißmo wo ſchcźěpjenju a ſaßoſchcźěpjenju jětrow, wopißmo wo dotalnej dóſtatej ſchulſkej wuczbje, pſchi konfirmirowanych konfirmaziſke wopißmo.

Cźi, kotſiž chzedźa ßo pſchipowjedźicź, dyrbja jutry 9 lět ſtari bycź. Pſchijimanje w **druhim cźaßu** móże ßo jenož pſchi **woßebitych** wobſtejnoſcźach ſtacź.

W Budyſchinje, 8. januara 1885.

Direktař **Dr. Vollhering.**

Butru!

Měſchanu butru, punt po 80 np., **ff. margarin-butru** w ſnatej dobroſcźi
porucźa po zyłym a jenotliwym tunjo **Guſtav Poſer**
na jerjowej haßy.

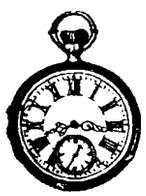

Wſchě cźaßniki
porjedźam ſ pomozu nowych maſchinow na najlěpje a tunjo.
J. G. Schneider,
cźaßnikař,
pſchedawarńja nowych cźaßnikow
wſchěch družinow.

Rakečanske serbske towarſtwo „Lipa“

změje — da-li Bóh — njedźelu 18. wulkeho rózka popołdnju ½4 hodź. w Eberweinec hoſćeńcu ſwoju měſacznu zhromadźiznu. Při tym ſo wo „wotcźehnjenju“ přednoſuje. Připóſłany přednoſk wo H. Zejlerju ſo cźita.

Předſydſtwo.

Bukičanske serbske towarſtwo

změje njedźelu 25. januara popołdnju w 4 hodźinach poſedźenje. Přednoſk je k. wučeŕ Keŕk w Bukecach přilubił. — Hoſćo ſu witani.

Předſydſtwo.

Zaŕěčanske serbske towarſtwo

změje — da-li Bóh — njedźelu 25. januara zhromadźiznu. Započatk popołdnju w 5 hodźinach. Wo bohaty wopyt proſy

předſydſtwo.

Dwě holzy mózetej jědź a wobydlenje dóſtacź pola ſwudowjeneje **Henkoweje** na hrodowſkej haßy 4 po 2 ſkhodomaj.

S tutym k nawjedźenju dawam, ſo ßo w khumſchtnej plotowaŕni na ſadnej bohatej haßy cźißko 17 po 2 ſkhodomaj holzy, kotrež chzedźa plotowanje nawuknucź, ſaßo pſchijimaju. Holzy ſe wßow dóſtanu darmotne wobydlenje. Na žadanje ßo ßerbſki roswucźuje.

Pytaju ßo wotrocźzy, ßrěnkojo a tſecźakojo, toho runja dwórſki ſtražnik, khěžne a hródźne dźowki pſches pſchiſtajazu žonu **Heynoldowu.**

Mandźelſtaj bjes dźěcźi, toho runja dwě hródźnej dźowzy a jedyn ßylny hoſpodaŕſki hólz ßo hnydom pytaju na knježi dwór do **Saŕěcźa.**

Sprawnu ródnu ßłužobnu holzu hnydom abo poſdźiſcho do ßłužby pyta **Guſtav Bennewitz,**
wobßedźeŕ fabriki
w Neuſtadtu pola Stołpna.

Jeneho wuczobnika

pyta hnydom abo poſdźiſcho

Th. Grumbt

na ſwonkownej lawſkej haßy.

K jutram ſa ßwoje drogowe a kolonialtworowe khlamy jeneho **wuczobnika** pytamoj.

Gebrüder Mierſch
na žitnych wikach.

Pſchichodne jutry pytam do ßwojich kolonialtworowych a ſpiritußowych khlamow derje wotcźehnjeneho **hólza** ſprawneju ſtarſcheju, kotryž po móżnoſcźi **ßerbſki** rěcźi, ſa wuczobnika.

Carl Noack
w Budyſchinje.

Sa ßwoje kolonialtworowe a ſpirituoſowe khlamy pytam k jutram **wuczobnika.**

Ernſt Glien.

Sa ßwoje kolonialtworowe a ſpirituoſowe khlamy pytam k jutram pod ſpodobnymi wuměnjenjemi **wuczobnika.**

Hermann Klemm.

Hólcźež, kotryž chze **tyſcheŕſtwo** nawuknucź, móże jutry do wuczby ſtupicź pola **Oswalda Kſchižana,** tyſcheŕſkeho miſchtra w hoſcźeńzu „k ſkotemu jehnjecźu“.

Hólcźež, kotryž chze **pjekařſtwo** nawuknucź, móże do wuczby ſtupicź pola **E. Schütza,** pjekařſkeho miſchtra na ſwonkownej lawſkej haßy 10.

Wuczobnik pytany.

Hólcźež ſprawneju ſtarſcheju, kotryž chze **kowaŕſtwo** nawuknucź, móże k jutram do wuczby ſtupicź pola kowaŕſkeho miſchtra **Guſtava Meßnerta** w Njeßwaczidle.

Hnydom abo k jutram pytam wuczobnika.

Auguſt Pilak,
krawſki miſchtr w Bukezach.

Kedźbu!

15 lětneho wuczobnika **Jana Schimanka** ſ Barta, kotryž je 23. dezembra 1884 ſ korbom khlěb rosnoſchował a ßo wróćźił njeje, pytam a proſchu kóždeho, ſo by mi, jeli ſo je jeho někchtó hdže nadeſchoł, wojſjewił, hdže pytany pſchebywa.

Handrij Schimank w Barcźe.

Tomu, kotrehož naſtupa.

Ach, Bohu žel, kak w naſchim cźaßu
Też cźłowjekojo ſkutkuja,
Pſched njecźeſcźu ßo mało paßu,
Na kotruž zyrkej poßwarja,
Sso njerosßudźa w ßwědomnju
A cźinja cźaſto njeprawdu.
Sa pſchikład tajkich njepoczinkow
Dźenß tutón ſpěw dam k wjedźenju:
Ja měnju jeneho ſ tych ſchelmow,
Kiž wonjecźeſcźi knjeżniczku
A potom ſaſtorcźił ju je
S tym dźěſcźom wbohim wot ßebje —
So móhł ſa bohacźiſchej hladacź,
S njej ſaſtupicź do mandźelſtwa,
Kiž pak jom' ruku njeh'dźe ſawdacź,
Jeli je knjeżna ßwědomnja,
Tak ſo by Boża njehnada
Hacž na ſchtwórty ſtaw njepſchiſchła.
Tón ßamy wulzyſchnje je bludźił
Na cźiſtym pucźu młodźenźſtwa,
Sswój cźeßny wěnz je na nim ſhubił,
Kiž pyſchi hewak młodźenza,
Kiž dźělobny chze jeho bycź
A nochze žadyn ſchelma bycź.
Ty wudawaſch drje: Trjeba njeje,
So nad tej cźeſcźu ſtražuju,
Wſchak wona ßo wjaz' njemjenuje,
Hdyž cźeßnych pſchipowjedaju —
Dha tola waſchnje pózcźiwe
Je w Sserbach hiſchcźe płacźaze.
Někt ßudźa hižom tebje ptacźki,
Kiž ßwoje młode ſeźiwja,
Jim pſchinoſchuja bruczki, wacźki,
We njewjedrach jich pſchikryja —
Ty ſchelma pak bjes ßwědomnja
Sso k ßwojom' dźěſcźu njepóſna.
Hlaj, kak te njerosumne ptacźki
Po prawdźe cźinja pſched Bohom —
Ty pak, kiž k Božej podobnoſcźi
Ssy wobdarjeny ſ roſumom,
Pſches taiku twoju njeprawdu
Ssud Boži cźehnjeſch na ſemju.
Ty nimaſch wutrobu ſa nuſu,
Kiž cźerpja khude ßyroty,
Duž njeſnajeſche ßmilnoſcź žanu,
Hdyž ſa dźěcźo cźe proſchachmy,
Kiž tola je wot twojej' krwě
A kotremuž ßo dźe tak ſlě.
Ach, wobkedźbuj wſchak khudoh' muža,
Kak cźežko — wſchak ſe ſprawnoſcźu —
Haj jeniczźy wot rnkow dźěła
Jich žiwi zyłu cźrjódźicźku,
Kiž wobßynu joh' pſchi blidźi
Kaž wolijowe halozki.
Hlaj, tebi pak je kóždolětnje
Bóh twoje hona žohnował,
Pſches miły deſchcź a ßłónzo ſpěſchnje
Twój wſchědny khlěb cźi naroſcź dał,
Wot kotroh'ž žanej' ßrjódźicźki
Ty ßwojom' dźěſcźu njedari.
Hdyž ja to ßame widźach tradacź
Tu ſeźiwjeńſkej' potrjebu,
Chzych pſches tón ſpěw ßo ſa njo kłapacź
Do twojej' twjerdej' wutroby,
Hacž ty jo nochzeſch k ßebi wſacź
A też ſa ßwoje pſchipóſnacź.
Bóh pak, kiž wěcźnje hacž najlěpje
Wſchón dalſchi pſchichod pſchewidźi,
Hdyž pytnu, kajke njeluboſcźe
By wone měko pſchi tebi,
Dha wón, kiž ßam ta luboſcź je,
To dźěcźo k ßebi wołaſche.
Po tym, ſo mějeſche na ſemi
Tu ſtajnje wjele hubjenſtwa,
Dha wone nětko ſ jandźelemi
We njebju ſbóžnoſcź wuživa,
Ma pſchebytk w Božim kraleſtwje
We bójſkim měſcźe Zionje.
Ty ſchelma ſamolwi ßo derje
Pſched tutym ßwětnym ßudniſtwom,
Kak pak na tamnym dnju to budźe
Pſched wulkim bójſkim ßudnikom,
Hdyž ty pſched Bohom budźeſch ſtacź
A na mſdu ßwoju poczakacź?
Hdyž twoje dźěcźo nimo póńdźe
We krónje ßwojej' njewiny
A palmy pſchinoſchowacź budźe
Bjes różemi tej' ſahrody
A kłaſcź je k trónej jehnjecźa,
Kiž jemu ſ hnady ſbóžnoſcź da.
Hdyž k prawizy ßo ſtajecź budźa
Cźi, kiž ßu tu po prawdźe ſchli,
A ßo kaž hwězdy ßwěcźicź budźa,
Kaž biblija nam wobßwědcźi,
Tam ſtarſchich budźa namakacź
Wſchě dźěcźi a jich powitacź.
To dźěcźo pak ßo njeje ßmělo
Tu w ßwěcźe k nanej pſchipóſnacź,
Je wot njoh' wotſtronjene było,
Sso jeho měło ſdalowacź —
Kak budźe pak na tamnym dnju,
Hdyž naſch Bóh pſchińże k ßudźenju?
Naß, luby Božo, pſchewodź ſ hnadu
Na pucźu pjelſkej' ßwobody,
So njepſchińdźemy do toh' padu,
Dla kotroh'ž druhich ßudźimy,
So wot toh' cźiſte ßwědomnje
Ssej ſdźeržimy hacž do ßmjercźe.

Guſta Hataß.

Swój ſlub z knježnu **Róženku Nowotnec,** zawoſtajenej dźowku knjeza fararja dr. theol. Nowotneho w Sprejicach, wozjewjam z tutym z počeſćowanjom.

W Derpće, Boži dźeń 1884.

Jan E. Holan,
gymnaſialny wyſſi wučeŕ.

Sa mnohe wopokaſma luboſcźe a dźělbracźa pſchi ſemrjecźu naſcheho lubeho nana ſ tutym najwutrobniſchi dźak prajimy.

W Niſkej, 12. jan. 1885.

Emilija Plümeckowa
a dźěcźi.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 4. **Sobotu 24. januara 1885.** **Lětnik 44.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Němski kněžorstwowy zejm je póndźelu wojerski etat, wuradźenje wo pjenježnych žadankach sa wójsko, skónčił. Pschi tym buchu wjazore sumy, bjes druhim 290,000 hriwnow sa podoffiziersku schulu w Neubreisachu a 1,650,000 hriwnow sa wóßom nowych kasermow, wotpokasane. Sajimawa debata měješe so dla 60,000 hriwnow, sa twar wojerskeje zyrkwje w Nißy žadanych. Tu dosć jasnje njepschecźelne smyßlenje doprědkarskeje strony pschecźiwo kschesćijanskej zyrkwi na swětko stupi. W němskim wójsku je khwalobne waschnje, so so wojazy kóždu schtwórtu njedźelu se swojimi pschedstajenymi do Bożeje służby wjedu. Naschim doprědkarjam so tajke wojerske Boże służby spodobacź nochzedźa. Jim so sda, so so s tym prawo swobodneje wole naschich wojakow podcźischcźuje. Sapółłanz Richter sebi samo swaži prajicź, so wojazy po prawym na tajku pschikasnju swojich pschedstajenych, kotraž so na wojerske wězy njepocźahuje, poskhacź njetrjebaju, pschetož w naschim wójsku posłuschnosć bjes mjesow njeknježi, kaž w ruskim. Minister wójny na tele spodźiwne wukoženje wojerskich prawow na najhłubscho roshorjeny wotmolwi, so je posłuschnosć w němskim wójsku njewobmjesowana, a pschistaji, so by psches tajke rěcze dišziplina w wójsku lohko schkodowacź móhła, so pak je tola pscheswědczeny, so w tu khwilu hischcze schkódne skutkowanje njesměja. Kónz debaty bě, so so pjenjesy sa zyrkwiny twar s wulkej wjetschinu dowolichu. Runje tak kněžorstwowy zejm schěsćź milijonow hriwnow sa marinu pschiswoli. Psches němsku kolonialnu politiku so powjetschenje němskeje floty dlěje wotstorcźicź njesmě. Němske kolonije sebi schkitowanje psches flotu žadaju, hewak tam němske pschekupstwo tycź njemóže. Jako europiska wulkomóz a wosebje dla swojeho pschekupstwa je Němzam sylna flota trjeba. — Namjety, na nowy bursowy dawk a na póstske nalutowarnje so pocźahowaze, so komišiji dalschemu rospominanju pschipokasachu.

— Mordarja polizajskeho radźicźela Rumpfa su po sdaću pschimnuli. W Hockenheimje žandarm zuseho cźłowjeka nadeńdźe a sebi wot njeho legitimaziske papjery žadasche. Dokelž so papjery sa wopacźne wupokasachu, žandarm zuseho saja. Tón pak so pschecźiwo tomu wobarasche a so do cźěkanja da. Žandarm a dwaj buraj so sa zusym puschcźichu, kotryž, so wobrocźiwschi, so s revolvrom do nich měrjo tsi kulki wutsěli, tola nikoho njetrjechi. Skónčnje jeho dosahnuchu, pschemóchu jeho a dowjedźechu jeho do Schwetzingena a posdźischo wot tam do Mannheima. Sajaty, kotryž ma napohlad khrobolateho cźłowjeka, pschi pscheswyschenju wudawasche, so je tyscheŕ, posdźischo pak praji, so je schewz. Pschi nim dwanacźe hriwnow a někotre patrony namakachu; do dłónje lěweje ruki je so wón něhdźe psched tydźenjom s nožom rěsnuł. Wopisanje jeho wosoby so zyle tomu runa, kotreż je polizija hnydom pschi sapocźatku wo mordarju dała. Zuseho schkórnje su khětro wotběhane, a sda so, so je wón w nich někotre dny dołhe pucźe po drósy cźinił. Měnjenje, so je mordarstwo wot anarchistow wuschko, so pschezo bóle podtwjerdźuje. Polizajski radźicźel Rumpf je pjecźa pschi wusłědźenju niederwaldskeho nadpada wjele wjazy skutkował, hacž je to powschitkownje znate. W prozesu pschecźiwo Reinsdorfej jeho toho dla jako swědka njepscheskyschachu, dokelž s tym hněw anarchistow pschecźiwo Rumpfej, kotsiž běchu jemu hižo dawno krwawne wjecźenje wotmyßlili, s nowa wubudźicź nochzychu.

Awstrija. Bjes namjetami, wot awstriskeho knjezerstwa kněžorstwowej radźe pschepokoženymi, mataj sakoń pschecźiwo anarchistam a dynamitowy sakoń woßebitu wažnosćź. Wobaj sakonjej dale pschimataj a staj krucźischej hacž podobnaj němskaj sakonjej. Prawa sa towarstwa a shromadźisny so tójschto pschikrótscha. Jeli so so wyschnosćźi sda, so towarstwa a shromadźisny sozialistiskim abo anarchistiskim wotpohladam skuža, smědźa so wone roswjasacź. Na sobustawy tajkich towarstwow a shromadźisnow cźezke khostanje cźaka. Nowinam, kotreż su so dla sozialistiskeho wopschijecźa dwójzy konfiskowake, so dalsche wukhadźenje sakasa. Wußudźenje anarchistow a sozialistow so kawniskim sudam wosmje a so knjezerstwu pschepoda. Trjebanje dynamita so, hdyž so s tym powschitkownosćźi schkodźi, cźezko, haj samo se smjercźu khosta. Sakonjej mataj pjecź lět dołho płacźicź. Cźaß, w kotrymž ma kněžorstwowa rada wo nimaj wuradźecź, njeje so k jeju pschijecźu zenje tak derje hodźił, kaž runje w tu khwilu. Skónzowanje polizajskeho radźicźela Rumpfa w Frankfurcze je w Awstriji, hdźež snadź anarchismuß hischcze wjazy pschiwißowarjow hacž w Němzach licźi, ludźi do hrosy stajiło a runje nětko budze wjetschina ludowych sastupjerjow swólniwa, sakonjomaj pschihkoßowacź, kotrajž mataj rosschěrjenju sozialistiskich a anarchistiskich wucźbow napscheczo stupicź.

— Awstrisźy Sskowjenjo budźa 6. haprleje 1885 w Wjelehradze na Morawje wjelewažny swjedźeń swjecźicź. Psched tyßaz létami je mjenowany dźeń swjaty Methodij, kotryž je se swojim bratrom, swjatym Zyrillom, skowjanskim ludam, bjes nimi tež kužiskim Sserbam, kschesćijanstwo pschinjeßł a jo bjes nimi rosschěrjał, w Wjelehradze wumrjeł. Tutón tyßazlětny jubilej dyrbi drje zyrkwinski ale tež skowjanski narodny bycź. Sswjataj Zyrill a Methodij njejstaj jenož awstriskim Sskowjanam, nětko s wjetscha katholskim, ale tež Ruskim, Bołharam a južnym Sserbam, pschiwißowarjam prawoßławneje wěry, evangelijon pschipowjedałoj. Roskora a njepscheczelstwo bjes katholskimi a prawoßławnymi (grichiskokatholskimi) je pak Bohu žel tak mózne, so drje budźa so s cźezka pschi jubileju w Wjelehradze jako synojo skowjanskeje macźerje witacź. Rusźy su so, dokelž wot swjedźeńskeho komiteja w Wjelehradze hacž dotal hischcze žaneho pscheproschenja dostali njeßu, hižo rosßudźili, jubilej s prawoßławnymi Sserbami a Bołharami w Kijowje swjecźicź. Dokelž staj Zyrill a Methodij jako skowjanskaj japoschtołaj skowjanske pißmo wumyßlikoj a sestajałoj a tak prěnjej skowjanske pißmowstwo sałožikoj, so jeju tyßazlětne jubilejske wopomnjecze tež wot skowjanskeho literarneho swěta swjedźeńszy wobeńdźe.

Franzowska. Franzowski minister wójny ma wotpohlad, wjetsche wójsko do Tonkina póssłacź. Po wotewrjenju deputirtskeje komory budźe sebi wón poknomóz žadacź, so by wobmjesowanu mobilisaziju sa wójsko do Tonkina porucźicź móhł. S kóždeho

armeekorpßa ßo wěsta liczba wojakow wubjerje, kotsiž ßu ſ najmjeńscha dwě lěcze w ßłużbje byli a ßebi žadaju, do tonkinſkeho wójſka saſtupicź. Prósdne města tutych wojakow w krajnym wójſku ßo ſ młodymi ludźimi wobßadźa, kotsiž ßu ßo k wojakam wuſběhnuli, tola hacž dotal ßłużili njeißu.

Chineſiſka. Chineſka flota je, kaž jendźelſke nowiny pißaju, k kupje Formoſy wotjěła, ſo by chineſkemu wójſku, na kupje ſtejazemu, kotremuž je franzowſka flota pſchikhody k morju wotſamkła, k pomozy była. Nad flotu, kotraž ma ßo do franzowſkich łódźow dacź, admiral Sebelin, něhduſchi kapitan němſkeje mariny, roskaſuje. Chineſka flota ſ dwanacze łódźow wobſteji. Na kóždej łódźi je němſki kommandant, němſki maſchiniſt a 24 němſzy artilleriſtojo, tak je ſ najmjeńſcha w jendźelſko-chineſkich nowinach cźitacź. Němſzy artilleriſtojo a maſchiniſtojo doſtawaju měßacznje 1090 a 1750 frankow mſdy, a pódla toho je chineſke knjeżerſtwo ßlubiło, ßwójbje kóždeho Němza, hdy by w bitwje panuł, 28,000 frankow wupłacźicź. Franzowſke nowiny ßu tele powjeſcze wotcźiſchcźałe, ani ſo bychu ßłowczka pohorſchenja prajiłe, ſo Němzy w chineſkej flocze ßłuża, wſchako dźě je ſnate, ſo ßamo Franzowſojo w chineſkej ßłużbje ſteja.

Egiptowſka. Jendźelſke wójſko, kotreż pod komandom generala Wolſeleya Gordonej, w Karthumje wot falſchneho proſeta wobłehnjenemu, napſchecźo cźehnje, je 16. januara prěnju wjetſchu bitwu ſ Mahdijowymi pſchiwißowarjemi wobſtało. Kaž pſchi wſchěch dotalnych bitwach ßo prěni nadběh dźiwich, fanatiſkich ſudaneſkich cźrjódow wudźerżecź njemóżeſche a karrej Jendźelcźanow ßo pſcherasy. Potom pak ßo Jendźelcźenjo, k ßwojim reſervam zoſajo, ſaßo ſhromadźichu a ßo do Sudaneſow, kotsiž ßu jenoż ſ mjecźami, hłebijemi a ßochorami wobrónjeni, ſe ßylnym wóhnjom dachu. 1200 muži na bitwiſchcźu woſtajiwſchi ßo Sudaneſojo wrócźichu. Jendźelcźenjo mějachu 74 morwych a 94 ranjenych. W bliżſchich dnjach drje powjeſcze wo nowych bitwach pſchińdu. Nětko móże ßo ſkoro ſ wěſtoſcźu prajicź, ſo Gordon njebudże wjazy na pomoz cźakacź trjebacź a ſo budże Mahdijowe knjejſtwo w Sudanje bórſy na kónzu.

Chile. Po zyłym ßwěcze ſłóſtniży nětko ſ dynamitom ſtrach a bojoſcź roſſchěrjeja. Też ſ połodniſcheje Ameriki, hdźež hewak po ſtarym ſchpaniſkim waſchnju ßwojeho njepſchecźela ſ nożom ſakałachu, je powjeſcź wo dynamitowym nadpadze pſchiſchła. W Valparaiſo ßu na chileſkeho präſidentu ſ dynamitowej bombu nadpad ſcźinili, kotryż pak ßo na wulke ſboże radźił njeje.

Njeſbožowne kmótſtſtwo.

(Wěrny podawk.)

Laczny a ſprózny na ßwojim pucźowanju po Krkonoſchach jenu ßobotu wjecźor do wjeſki pſchińdźech, kotraž „Wudrezy" rěka a hižo trochu wyßoko na horje leži. Mjeno ma wjeß wot małeje rěcźki „Wudry", kotraž ßo w hłubokim rěcźniſchcźu po lěßu puſoli a lědma mjeno rěcźki ſaßłuži. Tajkich rěcźkow je w horach wjele. Wudra, kotraž ßo pſches zyłe lěto lěnje po hórſkich ſchkałobach dele wije a wokoło ßwětłych kamjeſchkow pluſkota, je ſ wjetſcha tak nikka, ſo ßebi dźěcźi w ßuchim cźaßu lědma ſtopy womacźeja, hdyž pod kamjenjemi rybki łoja. Ale běda, hdyž w nalěcźu hórſke ßněhi nahle tacź pócźnu, abo hdyž w horach ſliwk padnje! Potom ßo rěcźniſchcźo rucźe pjelni, bórſy je pſchepjelnjene, woda hladajcy roſcźe, rěka pſches brjohi ſtupa a druhdy njeßměrneje ſchkody po ßwojim pucźu nacźini: wjele łóhcźi wyßoko woda naroſcźe a koło wokoło wſcho ſatepi; ſkludna rěcźka ßo do torhazeho ſliwa pſcheměni a dźiwje ſchumjo a howrjo ßwoje mutne żołmy do doła dele wała, ſtaky a lěß ßobu torhajo, ławy a moſty, kněźki a młyny powalejo, ſapuſcźejo wſcho, ſchtož ßo ſkhrobli ji do pucźa ſtupicź.

Pſches ſtary drjewjany móſt krocźo ßebi, wě ßo, na to njemyßlach, ſo móhła ßo ßłěborna wodźicźka, kotraž hłuboko pode mnu wjeßele ſchwórcźeſche, hdy do drějazeho ſliwa pſcheměnicź; duż ßo dźiwach, cźoho dla ßo drjewjany móſt tak wyßoko nad rěcźniſchcźom poſběhuje. Rěcźka mjenujcy Wudrezy do dweju dźělow dźěli; wjetſchi dźěl leži ſ lěweho, mjeńſchi ſ praweho brjoha; brjohaj tehdy drjewjany cźumpaty móſt ſjenocźeſche. Po lěwym brjoſy Wudry ſtejeſchtaj dwaj rjadaj ſtarych, ſ dźěła doſcź wjetkich khěžkow. Tudy, ſ wuwſacźom hajnika, kotrehoż rjany nowy dom dale w lěßu nutſkach ſtejeſche, jeno khudźi khěžkarjo bydlachu, wuhlerjo a druſy lěßni dźěłacźerjo. Młodźi ßylni mużojo ßebi w lěcze ſ tym trochu lěpſchi pjenjes ſaßłuża, ſo zuſych pucźowarjow po hórniſchcźu wodża. W lěcze mjenujcy do Krkonoſchow wjele zuſych pſchińdźe, kotsiž chzedźa po horach pokhodźicź, cźerſtweho lěßneho powětra ßo naßrěbacź a ßo na kraßnym a cźaſto doſcź wulkotnje rjanym wuhladże wokſchewicź, kotryż ßo ſ wyßokich, ſ dźěła ſ wěcźnym ßněhom pokrytych horow ſkicźa. Stanje ßo też, ſo dyrbi tajki wjednik mucźneho pucźowarja, woßebje żónſke, kotreż po nahłych horach łohzy wuſtanu, na ßwojimaj ramjenjomaj po horje horje njeſcź. S wjetſcha tole noſchenje konje wobſtaraju. Tajkich koni w Wudrezach dwanacze ſtejeſche a to w hródźach bohateho korcźmarja Kafki ſ tamneje ſtrony moſta.

Mjeńſchi, ale tak rjez woßebniſchi dźěl wßy, kaž hižo ſpomnich, po prawym brjoſy Wudry leži. Tu běſche pjecź abo ſchěſcź wjetſchich ſtatokow, kotreż w połkruhu wokoło wobſchěrneho ſ lipami wobßadźaneho měſtna leżachu, woßrjedź kotrehoż ſtara, ale zyle pyſchna drjewjana zyrkwiczka ſtejeſche. Tſi wulke, po ſdacźu praſtare lipy pſched zyrkwinymi durjemi ſtrażowachu; mała wěża na ſchěrej zyrkwinej tſeſche ßedźeſche. Lědma běch cźumpaty móſt pſchekrocźił, dha ſ zyrkwineje wěże ßwjaty wjecźor ſwonicź pocźa. Hdyž běſche hižo wobras ſtareje zyrkwiczki mje na hordoſne Boże domy w wótcźinje dopomnił, dha mje ſnate ſynki wjecźornych ſwonow do zyła w duchu do ßerbſkeje Łużizy pſcheßadźichu. Cźapku ſcźahnuwſchi ſtejo woſtach a cźichu modlitwu wuſpěwach, kaž běch wot macźerje nawucźeny. Potom wjeßele k wulkemu domej khwatach, kotryż najbliże pſchi zyrkwi ſtejeſche: ſ daloka hižo ſpóſnach, ſo je to korcźma. Skoty khaponk pak, kiž ſ kóncźka zyrkwineje wěże ßedźeſche, ßo ſpěſchnje pak k prawizy, pak k lěwizy wobrocźeſche: wón běſche po ſdacźu wcźipny, ſ wotkel móhł tón zuſy pachoł bycź, kiž ma tajke ſpodźiwne waſchnje, ſo ßebi cźapku ſcźahuje, hdyž ßwjaty wjecźor ſwoni; to tam hewak nichtó njecźinjeſche.

Běch wjeßely, hdyž w korcźmje ſa dubowym blidom ßedźach; pſchetoż noſy běſchtej ſpróznej, a żołdk lacźny a hłódny. Po wjecźeri ßo hnydom k měrej podach; mucźne ſtawy wotpocźink żadachu. Schtóž je zyły dźeń po horach khodźił, w nozy derje ſpi. Tak też wozucźił njeißym, doniž mje rańſche ſwony njewubudźichu, kotrychž jaßne ſynki daloko po horach a do doła dele wopowjedowachu, ſo je dźeń toho Knjeſa.

W korcźmje běſche dźenßa woßebite hibanje, kaž bychu ßo na něſajki ßwjedźeń hotowali. A woprawdźe też tak běſche: korcźmarjowa jeniczka dźowka dyrbjeſche dźenßa popołdnju prěni krócź w ßwojim żiwjenju kmótſicź, a to hiſchcze ſe ſtareho hajnikowym ſtarſchim ßynom. Khudemu khěžkarjej ſ tamneje ſtrony rěcźki běſche Bóh tón Knjes ßynka wobradźił. Hdyž pak wbohi muż, kotryż k hajnikej na dźěło khodźeſche, wjedźak njeběſche, koho k młodemu hajnikej pſchiproßycź, běſche ßo ſtara baba w prawym cźaßu dopomniła, kak je korcźmarjowa dźowcźiczka, 19lětna cźerwjenoliczkata Mila, loni pſchi kermuſchi zyły wjecźor jeno ſ młodym hajnikom rejwała. Duż běchu Milku pſchiproßyli. A woprawdźe hajnikowy ßyn ſ nikim tak rady kmótſik njebudźiſche, kaž runje ſ korcźmarjez Milku, tuta pak ſ nikim tak rady, kaž runje ſ młodym hajnikom. Korcźmaŕ Kafka pak, kotryż wſchak ſa wulku cźeſcź njemějeſche, ſo jeho Mila khudemu khěžkarjej kmótſi, tola do toho ſwoli, dokelž ßo też jemu młody hajnik lubjeſche, kotrehoż budźiſche rady ſa pſchichodneho ßyna měł.

Duż też korcźmaŕ popołdnju ßwojeju najlěpſcheju konjow do ſchkleńcźaneho woſa ſapſchahnucź da a kmótrow hiſchcze ßam wjeſeſche. Baba wſchak běſche radźika, ſo bychu pěſchi do Bożeho domu doſchli, pſchetoż móſt, po kotrymż wyſche toho rědko ſchtó jěſdźeſche, běſche doſcź ſtary a dodźerżany. Kafka pak ßebi wotrěcźecź njedaſche: wón pſchi ſkładnoſcźi ßwoje bohatſtwo rady pokaſa, rjaneju konjow, drohi wós, pyſchny grat a też ßwoju wuſtojnoſcź w jěſdźenju.

Bórſy po połdnju běſche ßo njebjo ſamróczikо; hłuchi hrimot běſche hižo ſ daloka ßłyſchecź, hdyž kmótſja ſ dźěſcźom do zyrkwje jědźechu. Wſchitzy lóżſcho ſdychowachu, hdyž mějachu ſtary cźumpaty drjewjany móſt ſa ßobu. Móſt na wyßokich kolikach ſtejeſche, na kotreż běchu prěki a po dołhoſcźi deſki nabite.

Mjes tym ſo dźěcźatko w Bożim domje ßwjatu kſchcźenizu doſta, wonkach njewjedro hroſnje ſakhadźeſche. Wyßoko w horach běſche ſliwk padnuł. A prjedy hacž kmótſja ſ zyrkwje ſtupichu, běſche rěcźniſchcźo Wudry ſ mutnymi żołmami napjelnjene; howrjo a ſchumjo woda hladajcy pſchibjeraſche; ſtary móſt ßo hiſchcze bóle cźumpaſche, a kóżdy wokomik ßo ſdaſche, ſo jón njemdre żołmy wottorhnu. Hdyž ßo korcźmaŕ njedźiwajcy na to hotowaſche, kmótrow pſches móſt wjeſcź.

wschitzy, kotsiž psched zyrkwju stejachmy, radźachmy, so bychu tola wotczakali, doniž so rosnjemdrjena rěka trochu njeměruje, a so so s dźěsćom njetrjebawschi do stracha podali njebychu. Kaſka pak ßebi saßo wotradźecź njeda: wón běsche ßebi wotmyßlik wschěm pokasacź, kak so stracha njeboji a — wón jědźesche.

Stara, połhlucha baba pak so njeběsche narěčecź dała ßobu jěcź; wona ßlubi, so pěschi sa kmótrami pschińdźe. Lědma běchu tucźi hacź do ßrjedź mosta doješi, dha žołmy najwjetschi kolik woßrjedź mosta wottorhnuchu: mósť so s woběmaj kónzomaj do ßrjedźa skhili a so w tym ßamßnym wokomiku s hłuchim ropotom do Wudry wali, s nim konjej a wós a wschitzy, kiž w nutskach ßedźachu .... S wobeju brjohow hnydom ludźo se žerdźemi pschiběžachu, njesbožownym pomoz skicźecź, ale tu žaneje pomozy njeběsche. W dźiwjej měschańzy howrjaze žołmy kmótrow a rosbity wós a konjow psched ßobu kulachu; ale to jenož wokomik trajesche abo dwaj: potom niczo wjazy widźecź njeběsche ani wo ludźoch ani wo konjomaj. Jenož mutne žołmy so dale po rěčznischczu dele walachu, a druhdy kruch drjewa ßobu pschipkowa abo wulki kamjeń, kotryž běsche něhdźe wot skały wottorhnuło.

Tsi dny posdźischo ßu dźěsćowe cźółko w dole delka sa wjerbami wißajo namakali, a kruchi wosowego koleßa běsche rěczka na jenu kuku won cźißnuła; hewak wo snjesbożenych do dźenßnischeho dnja žaneho ßlěda nadeschli njeßu. Na město drjewjaneho mosta pak ßu w Wudrezach posdźischo kamjentny móst pches Wudru natwarili.

Ze Serbow.

S Budyschina. Sserbske lutherske knihowne towarstwo je sa 1885 s nowa Bibliski pucźnik wudało. Liczba wotebjerarjow tuteje knižki je pschezo a woßebje w poßlednich lětach rostła, tak so je ßo tón ras Bibliski pucźnik w 5000 eksemplarach cźischczecź dyrbjał. W nim namakamy sa kóždy dźeń bibliski schpruch jako dnjowe heßło a pódla toho dwě bibliskej městnje k rańschim a wjecźornym modlitwam. Kaž hižo sańdźenej dwě lěcze je tón ras saßo knjes farař Garbař w Kotezach sestajenje Bibliskeho pucźnika na jara wubjerne waschnje wobstarał.

— Wutoru popołdnju so njedaloko tudomneje měschczańskeje schule konjej Hodźijskeho kublerja Obendorfera spłóschischtaj, kotrajž běschtaj do lohkich ßanjow sapschehnjenaj, w kotrychž jenož pohoncź ßam ßedźesche. Wokoło hrjebjow cźerjo so do bohateje haßy winuschtaj, hdźež so ßanje powrócźichu. Konjej, pches to hischcze bóle do stracha stajenaj, w dźiwim skoku po bohatej haßy pches torhoschczo po jerjowej haßy dele běžeschtaj. Tu panuschtaj, pches cźož so radźi, jeju pschimnucź. Konjej ßylnje krwawjeschtaj; pohoncź bě so po sdaczu jenož s lohka wobschkodźił.

— Sańdźenu póndźelu je zigarnik **Schołta**, kotryž na garbarskej haßy bydlesche, s wobwěßnjenjom ßwojemu žiwjenju kónz sczinił. Kajke pschicźiny ßu jeho k ßamomordarstwu pohnuke, snate njeje.

S Pomorz. Sańdźenu wutoru rano so tšęcha lodownje, tudomnej dwórnischczowej restawraziji ßluschażeje, sapali. Dokelž so wóhnja s cźaßom dohladachu, bě mózno, jón rucze poddußycź. Na kajke waschnje je woheń nastał, so njeje wußlědźiło.

S Rodez. Sańdźenu sobotu 17. januara rano njedaloko naschcje wßy pschi pucźu, do Łuska wjedźazym, něhdźe 30lětneho cźłowjeka, kotryž bě po sdaczu smjersnuł, morweho namakachu. Posdźischo so wupokasa, so zuły Handrij Kubaschka rěka a so je s Wyßokeje w Cźechach rodźeny, hdźež je jeho nan hischcze žiwy. Rodowska gmejna je zuseho wutoru 20. januara s hódnym pschewodom w wobwěnzowanym kaschczu na Bukecźanskim pohrjebnischczu na cźeßne waschnje pohrjebała.

Se Subniczki. Wutoru 20. januara je dźěłacźer C. H. Möhna, w tudomnych hrabinskich Lippowych wuhlowych podkopkach dźěłazy, pches to k njesbožu pschischoł, so so na njeho wulka hromada wuhla ßypnu.

S Łuha. 13. wulkeho rózka t. l. ßwjecźeschtaj Jan Kumer, burski wumjeńkar tudy, a jeho mandźelska Marja, rodźena Kumerez s Muczowa, dźeń 50lětneho mandźelstwa. Pschede wschěm daschtaj cźesćź Bohu tomu Knjesej sa wscho jeho mike žohnowanje, a podaschtaj so w nadobnej ßerbskej pysche skotych kwaßarjow, se ßwojimi ßwójbnymi, do Njeßwaczilskeho Božeho domu. Tudy měješche so sa njeju w pschitomnosczi wjele woßadnych ßwjatoczność, pschi kotrejž k. farař Jakub na sałožku ßkowa, Jes. 55, 8. 9. pißaneho, ßwjedźeńsku rěcź dźerżesche. Jako so jubjelski kwaßny cźah do Łuha wróczi, běchu tam něktosi woßadni rjane cźeßne wrota stajili. W kwaßnym domje měješche so po tym hosczina, wot bura Marschki a jeho mandźelskeje derje wuhotowana, pschi kotrejž běchu wschitzy ßwójbni a forminda Kumerez wnukow shromadźeni. Wjele darow luboscze a wjele lubosnych ßkowow najrjeńschich pschecźow so pschi tym jubjelskimaj mandźelskimaj poßwjecźi, woßebje bě Łuhowske hnadne knjejstwo, baroneßa s Zedlitz, pches wopytanje a dary kwaßny dom poczeschźika. — Bóh spožcź tutymaj wobstarnymaj dale hnadu a žohnowanje!

S Draždźan. Tudomne ßerbske towarstwo „Jednota“ hacź dotal jenož s katholskich ßobustawow wobstejesche. Po wustawkach njekatholskim Sserbam pschistup dowoleny njebě. Na žadanje wjetschiny ßobustawow „Jednoty“ ma tutón paragraf s wustawkow spanucź. W Draždźanach wschak telko tyßaz Sserbow njeje, so bychu po wěruwusnaczu woßebite towarstwa měcź móhli. A czoho dla też. Wschak dźe Jendźelczenjo, Czechojo, Polazy atd., w Draždźanach pschebywazy, so w towarschnym žiwjenju też po wěruwusnaczu njerosesnawaju. Naschi Sserbjo pak, kotrychž njejednosczź je hižo s najstarschich czaßow na srudne waschnje snata, runje na wopak czinjachu. Duž mózesche so tudomna ßerbska „Jednota“ skerje „Njejednota“ mjenowacź. To ßu mnosy ßobustawy spósnake a nětko krucze žadaju, so by so w „Jednoczе“ na wěruwusnaczе w pschichodźe njedźiwało. Jenož se sjenoczenymi mozami móże „Jednota“ wobstacź a roscź, niz pak, hdyž so Sserbjo po wěruwusnaczu, po powołanju a Bóh wě, po czim wschěm hewak dźěła. — Dźeń 20. wulkeho rózka so sa ßobustawy „Jednoty“ w Meinholdez salach wjele wopytany ßwójbny wjeczor wotbywasche. Bjes rjanymi rejwarkami bě jich wjele w pyschnej ßerbskej drascze pschischło.

S Khoczebusa. Schtwórtk tydźenja popołdnju měješche delnjołużiski wotrjad „Maczizy Sserbskeje“ w Khoczebusu w Boydez sali ßwoju shromadźisnu. Běsche so na nju 35 ßobustawow seschło, bjes nimi 4 fararjo, 8 wucźerjo a wschě druhe burskeho a rjemjeßlniskeho powołanja. Knjes farař Bronisch s Golkojz wotewri shromadźisnu s Božim ßkowom a pokasowasche potom na to, kak ßebi ßwoju rěcź nichtó ßam wumyßlik njeje, ale so je nam wona wot Boha data a so dyrbimy ju toho dla jako Boži dar cześczicź. A wysche toho ma ßerbski lud tu khwalbu, so je byk kóždy czaß ßwěrny ßwojemu kralej, a wón, rěcźnik, ßam je to s wyßokeho erta ßkyschał. Knjes Bronisch dźakuje so też pschedbyßdstwu sa to, so ßobustawy sa tak ßnadne pjenjesy (1 hriwnu) tak rjane knihi dostawaju. — Knjes Schwjela so dźakuje sa rjanu wotewrjazu rěcź. — Knjes pißmawjedźer, kantor Jordan, pschisamknje ßwój pschednoschk prénjej rěczi k. Bronischa, kak je wón ßam s erta khěžorki w Barlinje ßkyschał, so je wona prajiła: „My wěmy, so ßu nam Sserbjo ßwěrni!“ Schtož wobstejnosczе delnjołużiskeho wotrjada „Maczizy Sserbskeje“ nastupa, dha je so loni 977 knihow s nascheho składa rospschedało a 400 je so ßobustawam rosdawało. Też ßmy pschesto, so ßmy khěrluschowe knihi sa naschi nakład kupili, sa naschich Sserbow wjele dobyli, pschetož nětko ßu te spěwarske tuńsche, maju wjetschi cźischcź a bělschu papjeru. Derje by było, hdy by so w stronach k ranju a k połdnju wot Khoczebusa wjazy tajkich mužow namakało, kiž bychu nam nowe ßobustawy sapißali, knihi rosdawali a pschinoschki sběrali. — Knjes pokładnik, wucźeŕ Ładk, pschednoscha, so je měť loni 537 hriwnow dokhodow a 226 hriwnow wudawkow. Pódla pak njeje dołh liczeny, kiž hischcze sa cźischcź spěwarskich mamy. — Namjetuje so, so dyrbi so hłowna shromadźisna kóždy ras na Broschma wotdźerżecź, na kotrymž dnju bu psched pjecźimi lětami tutón wotrjad Maczizy Sserbskeje dosałoženy, a ßu pschitomni skerje lěpje sa to hacź pschecźiwo tomu. Też so namjetuje, so dyrbjake so jeno knihi sa naboźinu wudawacź, tomu pak so napschecźiwi, so mamy też tajke ßobustawy, kiž też powjedanczka a powucźaze žadaju. — Ssobustawam so skónczńje 131 cźißkow wot nowych spěwarskich rosdawa, kotrež so wschitkim jara derje spodobachu. Też pschistupichu nowe ßobustawy.

Dary sa natwarjenje ßerbskeho domu.

W Bobolzach pches k. gmejnskeho starscheho Gustu Kruschwizu nahromadźene: kubleŕ Ernst Měto 5 hr., wumjeńkar Jan Měto 2 hr., sahrodnik Gusta Kruschwiza 2 hr., wulki sahrodnik Handrij Gruhl 1 hr. 50 np., wulki sahrodnik Gusta Kreczmar 2 hr., skałarski mischtr Bjenada 1 hr., kubleŕ Jan Pětsch 2 hr., kubleŕ Ernst Beer 3 hr., khěžeŕ Jurij Michalk 50 np., sahrodnik Gusta Broda 50 np., sahrodnik Ernst Halka 1 hr. — Hromadźe: 20 hr. 50 np.

W Łuhy pches k. krawskeho mischtra Krawza nahromadźene: ßwobodna knjeżna Hedwig s Zedlitz 20 hr., Jan Hajdan 1 hr., Khorla Winkleŕ 50 np., Jan Hobrak jun. 50 np., Jan Rojcź 50 np., Jakub Hobrak 1 hr., Handrij Knjeschka 25 np., August Lehmann 50 np., Jurij Hurban 1 hr., Jan Hobrak 50 np., Hańża Scholcźina 50 np., Michał Wokacź 25 np., Miklawsch Wollmann 1 hr. 50 np., Marja Wollmannez 1 hr., Jan Marschka 1 hr., Khorla Mitasch 50 np., Khorla Kunza 50 np., Jan Henka 1 hr., Handrij Scholta 1 hr. — Hromadźe: 33 hr.

W Bolborzach pches k. wucźerja Domaschku nahromadźene: sahrodnik Marko 60 np., wobydleŕ Schlenkar 30 np., kowar Schimank 60 np., sahrodnik Bartuschk 60 np., sahrodnik Schimank 70 np., žiwnosczeŕ Grosa 50 np., sahrodnik Hapacź 1 hr., wětrnikar Petrich 50 np., žiwnosczeŕ Schrama 1 hr. (sapißał na

1885—1888 po 1 hr. = 4 hr.), blidař Gruhl 50 np. (sapißak na 1884—1888 po 50 np. = 2 hr. 50 np.) — Hromadże: 6 hr. 20 np. (11 hr. 20 np.)

W Błohaschezach pśches toho ßameho: sahrodnik Hurban 20 np., sahrodnik Mucžeŕ 1 hr., sahrodnik Bjar 50 np., wudowa Scholcźina 20 np., kħežeŕ Brühl 20 np., hoscźeńzaŕ Huschman 1 hr., kħežeŕ Seifried 30 np. — Hromadże: 3 hr. 40 np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Ławniski ßud. Dźěłacźeŕ K. W. Grafa w Ssowrjezach bě loni 27. oktobra kublerja Janascha w Wyßokej ſ kschudom wjazy krócź na hkowu dyrik. Dla straschneho cźělneho ranjenja wobskorženemu jaſtwo na dwě njedźeli pschißudźichu. — 16lětny cźeladnik J. Hejduscha w Małßezach bě wobskorženy, ſo je w tamniſchim knjeźim dworje na dźewjecź ras wschelakim woßobam 36 hriwnow spakoscźił, a pola tamniſcheho młynka Preibiſcha jedyn kħamor wotewrił, ſo by ſ njeho nješchto kranuł. Hejduſchu dokonjaneho a spytaneho paduchſtwa winowateho spósnachu a jemu jaſtwo na ſchtyri njedźele pschißudźichu. — 17letneho cźeladnika J. A. Schmidta w Sdźaru, kotryž bě tamniſchemu kublerjej Bjenadże pjenjeźnu móſchniczku ſ 10 mk. kranuł, ſ jaſtwom na wóßom dnjow pokhostachu. — Mandźelſka ſkakarja Müllera w Maleſchezach bě 1 mk. 50 np., wot Kirſchneroweje w Plußnikezach jej dowěrjene, pſchekſchiwiła. Wona ma toho dla dwaj dnjej w jaſtwje poßedźecź. — Mandźelſku kħežkarja Bittermanna w Jeńkezach, kotruž bě tamniſchi ſkakaŕ N. Madlenſcha wobskorźił, dokelž bě jeho pjecźa na cźeſcźi ranika, njewinowatu spósnachu.

Přilopk.

* Zyle bliſko měſta Miſchna ßo ſańdźeny ſchtwórtk njeſboże sta, kotreź ma ßo najwjetſchej lohkomyßłknoſcźi pſchipißowacź. Pſchi pucźu ſchtomy puſchcźachu. Runje chżychu ſchtom puſchcźicź a běchu na tym poßledni kruch ſdomka pſcherěſnucź. Tu jena żónſka nimo pſchińdże a ßo dźěłacźeri prascha, hacź hiſchcźe móże nimo, prjedy hacź ſchtom padnje. Dźěłacźerjo prajachu, ſo móże, a hiſchcźe jenemu towaŕſchej poruczichu, żonu nimo dowjeſcź. Mjes tym pak, ſo żona ſ dźěłacźerjom nimo dże, ſchtom dale podrěſuja; — na jene dobo ßo ſchtom wali, żonu na měſcźe saraſy a dźěłacźerjej, ju pſchewodźazemu, nětotre rjebka ſkama.

* Miſchno ßo cźaſto doſcź też „měſto ßwjateho Benna“ mjenuje, dokelž ßo ſ wjetſcha wěri, ſo je Benno, tón mózny Miſchnjanſki biſkop, kotryž w lěcźe 1103 wumrje a bu w lěcźe 1523 wot bamża Hadriana VI. ßwjaty prajeny, w Miſchnjanſkej zyrkwi pohrjebany. Tomu pak ßo nětko ſ Miſchna napſchecźiwo rěcźi. W 13., 14. a 15. lětſtotku ßwjateho Benna woßebje wyßoko cźeſcźachu; hdyž pak ſe ſapocźatkom reformazije tole poczeſcźowanje woteběracź pocźa, dha też, kaž ßo ſ Miſchna piſche, drohotny kaſchcź, w kotrymž powoſtanki Benna wotpocźowachu, ſ Miſchna najprjedy na twjerdźiſnu Stołpno, potom do Wurzena a ſkónczńje w lěcźe 1576 do Mnichowa pſchewjeſechu. W tu khwilu w Miſchnje mało wjazy na Benna dopomina.

* So ßame kanony, woprawdźite wulke kanony, pſched paduchami měra nimaja, wo tym powjeſcź ßwědcźi, kotruž wóndano ſe Shorjelza doſtachmy. Tam je 13. t. m. polizija njeſnatemu cźłowjekej kanonowu roku prjecź wſaka; tule roku běſche zuſy jenemu mjedźolijerjej pſchedacź chżył. Nětko je ßo wupokaſało, ſo je roka ſ knjeźeje ſahrody w Krobnizach pola Rychbacha w Hornjej Łużizy kradnjena. Kubło Krobnizy ßłuſcheſche generalej pólnemu marſchalej hrabji ſ Roon, kotremuž běſche kħežor w ßwojim cźaßu nětotre ſ tych kanonow darił, kotreź ßmy Franzowſam wotdobyli. Schtó paduch je, kotrehoż ßu w Shorjelzu do jaſtwa ßadźili, hiſchcźe wußlědźicź njeißu móhli.

* W Roſenheimje ßo wóndano w nozy dwaj pßaj do wowcźeŕnje dobudźiſchtaj a tam wulku ſchkodu nacźiniſchtaj. 85 drohich wowzow wonaj ſ dźěla ſakußaſchtaj, ſ dźěla je tak straſchnje ſraniſchtaj, ſo dyrbjachu je ſarěſacź. Schkoda na 3000 hriwnow wucźini.

* W Dietharzu pola Gothy ßłużobna holza, pola tamniſcheho młynka Köllnera ßłużaza, rano do ſparneje komory ſtupiwſchi ßwojeho knjeſa, jeho żonu a tſi dźěcźi ſ pſcherěſnjenymi krkami wſchitkich po ſdacźu morwych namaka. Köllner a młódſche dźěcźo jenoż hiſchcźe mało dychaſchtaj, tola ſ cźeżka ßo jimaj żiwjenje ſdźerżi. Dalſche wo tutym żałoſtnym podawku ſnate njeje.

* Podwyſchk B. w němſko-franzowſkej wójnje lěta 1870—71 w jenym artilleriſkim regimencźe ßłużeſche. Tſi měßazy dołho jeho batterija w měſtaczku Giſors leżeſche, a měſchcźenjo a wojazy ßo pěknje w hromadże ſnjeßechu. Bórſy ßo powjedacź pocźa, ſo ßo podwyſchk B., kiž běſche zyle ſchikowany hólz a też ſe żeleſnym kſchižom wuſnamjenjeny, ßwojej hoſpoſy, wudowje bohateho pſchekupza, derje ſpodoba. Hdyž ßo po wobſamknjenju měra batterija domoj wrócźi, wudowa horze ßłyſy ronjeſche. Poſdźiſcho Franzowſowka na jene dobo do měſta pſchijěżże, hdźeż batterija jeje podwyſchka leżeſche; wona chżyſche wjedźecź, kak ßo jemu wjedże. Podwyſchk pak běſche ßwoje wojeŕſtwo wotbył a w Thüringſkej na kubleſchku ßwojeje macźerje hoſpodarjeſche. Sswěrna Franzowſowka ſa nim dźěſche. Srudneje wutroby pak dyrbjeſche ſaßo wotßal cźahnucź; pſchetoż ſtara burowka ßo krucźe pſchecźiwo tomu wobaraſche, ſo by ßo jeje ßyn ſ katholſkej Franzowſowku woženił. Poſdźiſcho B. macźerne wobßedźeńſtwo ßam pſchewſa, ale ſ jeho hoſpodarſtwom pſchezo dale dele dźěſche; duž wón rataŕſtwo woſtaji a do Barlina dźěſche, ſo by tam ßwoje ſboże ſpytał. Wón małe pſchekupſtwo ſapocźa; hdyž pak ßo ſ tym też tak prawje ſchlachcźicź nochżyſche, wón Barlin wopuſchcźi a ßo pſched krótkim do Schöneberga pſcheßydli, hdźeż ßo ſ dźěłom ßwojeju rukow ſ nuſu żiwjeſche. Sańdźenu ßobotu nětko prjedawſchi podwyſchk pſches Barlinſkeho franzowſkeho konſula wot jeneho franzowſkeho rěcźnika pißmo doſta, w kotrymž ſtejeſche, ſo je wudowa Erneſtina Rotani 27. ſańdźeneho měßaza w Giſorſu wumrjeła a prjedawſchemu podwyſchkej 4. (nětko 19.) artilleriſkeho regimenta B. 6000 frankow (4800 mk.) wotkaſała.

* Kak straſchne je, jehły, knefle atd. do huby bracź, widźi kóżdy ſe ßlědowazeho podawka: Pſched nětotrymi lětami jedyn młody lěkaŕ w Elberfeldże pſchi woblekanju ſkoty knefle pózrje. Tutón do płuzow ſajěże a ßo wotſtronicź njemóżeſche. Poſdźiſcho wſchak pſchi wulkim kaſchelu wulecźa, tola wbohi cźłowjek bě bjes tym na ßuchocźinu ſkhorił a na to ſa lěto wumrje. Podobny podawk ßo wóndano w Koblenzu ſta. Młody muż w Frankfurcźe pſchi woblekanju cźorny gumijowy knefl pózrje. Tón w płuzach wißajo woſta. W kliniży muża dwójzy operirowachu, tola knefl woſta, hdźeż tcźeſche. 20 njedźel dołho młody muż w tamniſchej kliniży leżeſche, na cźoż jeho do Koblenzſkeho evangelſkeho wuſtawa póßłachu. Pſches lěkarſtwo ßo knefl pomału rosdrjebi a w małych kuſkach ſ cźěka dźěſche.

* Wſchelake ßrědki ßu ßebi ludźo hižo wumyßlili, kotſiż chżychu ßebi żiwjenje wſacź. W nowiſchim cźaßu je cźaſto ßłyſchecź, ſo ßebi woßebje żónſke (— rědko hdy mużſki —) ſ tym ſawdadźa, ſo khoſej, wodu abo druhi napoj wupija, do kotrehoż ßu ßebi tójſchto jědojtych ſchwabliczkowych hłojczkow naſchkrabake. To ßamo ſczini wóndano młoda żónſka, kotraż hakle běſche prěnje lěto żenjena. Jeju ſtarſchej běſchtaj ßlubiłoj, ſo ji 200 toleŕ ßobu dataj. Bórſy po kwaßu pak ßebi wěz pſchemyßliſchtaj a pſchichodnemu ßynej w měſto pjenjes „wechſel“ na 200 toleŕ daſchtaj. Ale też toho ßo bórſy kajeſchtaj a do dżowki rěcźeſchtaj, ſo by jimaj „wechſel“ mjelczo muża wrócźo dała. „Je-li ſo namaj tu papjeru njewrócźiſch“, ſtarſchej dźeſchtaj, „cźe ſaklijemoj.“ Wboha żona njewjedźeſche ſchto ſapocźecź. Po dołhim bědźenju wona wobſamknu ßebi żiwjenje wſacź; ſawda ßebi ſ napojom, do kotrehoż běſche jědojtych ſchwabliczkowych hłojczkow naſchkrabała. Lědma pak běſche jědojty napoj wupiła, luboſcź k żiwjenju w młodej żónſkej móznje wozucźi. Hnydom ßo wona mużej we wſchěm wuſna. Muż ju na měſcźe do hojeŕnje dowjeſcź da. Sswójbna drama ßo najſkerje ſ tym ſkónczi, ſo budże ſtatne rěcźniſtwo ſtarſcheju njeſbożowneje żónſkeje pſched ßudnika żadacź.

* S Berchtesgadena ßo piſche: Na ßwj. Tſjoch Kralow popołdnju rybak Franz Hepplinger ſe wßy St. Bartholomä na drjewjanych ßankach pſches kralowſki jězor jědźeſche. Hdyž běſche lědma tſi ſchtwórcźe pucźa dojěł, ßo ßanje na měſcźe, hdźeż jězor hiſchcźe krucźe ſamjerſnjeny njeběſche, pſchekamachu. S mozami ſadwělowanja ßo njeſbożowny rybak něhdźe ſchtwórcź hodźiny dołho ſa lodowu ſkoru dźerżeſche. S hajnkownje w St. Bartholomä ludźo ſe ſchtrykami a żerdźemi na pomoz pſchiběżachu a rybaka wot ßmjercźe wumożichu. Pok ſmjerſnjeneho jeho na ßanjach do hajnkownje pſchiwjeſechu.

* W ſkałach pola Gmünda ßo 13. t. m. straſchne njeſboże sta. Dźěłacźeŕ Sykora runje pod ſkału kopaſche, tu ßo wulki kruch ſkały dele wali a dźěłacźerja pohrjeba. Njeſbożowny běſche do zyła rosmjecźeny. Sykora běſche ßwojeje ſtaroby 39 lět, jara pilny dźěłacźeŕ a ſawoſtaji żonu ſ 8 hiſchcźe njewotcźehnjenymi dźěcźimi. Jeho ßwójba je nětko w najwjetſchej nuſy. W Gmündże ßu hnydom ßmilne dary ſběrali, ſo by njeſbożownej ßwójbje tola na khwilu něſak pomhane było.

* Ssměſchny podawk ßo njedawno njedaloko Münſtera w Elſaßu ſ cźłowjekom ſta, kotryž rady na hońtwu khodźeſche, runjeż niczo wo njej njeroſumjeſche. Nětotſi towaŕſchojo chżychu jemu k lubu ſcźinicź, ßadźiwſchi wutykaneho ſajaza do kaku. Tak też ßo ſta. Jedyn ſ nich pak běſche zyku hru pſcheradźił. Dźeń hońtwy tu je, a hońtwjerjo ſe wßy cźahnu; pſchede wßu nimo kalniſchcźa pſchińdu, ſ kotrehoż w tym ßamßnym wokomiku ſajaz wulecźi, kiž cźěri, ſchtoż

jeho nosy njeßetej. Nasch hońtwjeŕ njetśěla, a hdyž towaŕschojo na njeho wołaja, so dyrbi tola tśělicź, wón ſ měrom wotmolwi: „Měnicźe, so ßym tak hłupy, so budu ſa wutykanym ſajazom tśělecź?" To prajiwschi dale krocźeſche. Sso ſ zyłej schiju woschcźěrajo jemu towaŕschojo posdźíscho druhe kalniſchcźo pokaſachu, hdźež woprawdźe tón wutykany ſajaz ßedźeſche.

* (Hołb woheńſakožeŕ.) Njedaloko Znaima jedyn ratař trubku w ßwojim dworje ſaźehło nękotre ſapalki ſhubi a je na ſemi leżo wostaji. Hołb, kotryž ßłómicźki a wſchelaki druhi drobjaſ k hnězdu noſcheſche, tele ſapalki namaka a pſched ratarjowymaj wocźomaj do hnězda donjeße. Sa nękotre wokomiki ßo hnězdo paleſche a budźíſche je ratař ſ hrabjemi rucźe dele njeſtorhnuł, by ßo ßłomjana tśěcha ſapalika a wulki woheń by pſches to naſtał.

* Se wſchěch kónzow Awſtriſkeje je ßłyſchecź, ſo je wjele ßněha padnuło, a ſo ßu dróhi a żeleſnizy ſ dźěła ſawěte. Na nękotrych żeleſnizach dyrbja pſched kóždym cźahom ßněhowemu płuhej hicź dacź.

* W ruſkim měſcźe Cźihirinje dołhe lěta wěſty Linjewicź pſchebywaſche, kiž běſche ſ wyſchſchim pſchedßydu wokrjeßneho ßudniſtwa. Wſchón cźaß ßwojeho żiwjenja je wón ſa ſtarożitnoſcźemi ßłědźił a pokłady pytał; wón je dźěłacźeri najimował a wjele pjenjes ſwudawał, ale wſchě jeho pytanje ſa pokładami běſche podarmo. Druhdy wſchak ßo jemu radźi, nękajku ſtaru tśělbu, kułu, ſerſawy teßak, haj też hromadu cźłowjecźich nopow namakacź, ale ſ tym pokładom ßo nękak njecźinjeſche. Linjewicź pak nadźije njeſpuſchcźi: wón ßo ſpokojicź njemóżeſche, doniż pokłada njenamaka. Wupłacźiwſchi dźěłacźerjam wjele pjenjes a njenamakawſchi żaneho pokłada, běſche Linjewicź hromadu dołha naprašał, a ſkónczńje tak daloko pſchińdźe, ſo jemu jeho kubło a dwě rjanej khěži w měſcźe pſchedachu. Linjewicź běſche proſcheŕ; a dokelž ßo ßam wjazy ſeźiwicź njemóżeſche, jeho jedyn ſtary pſchecźeł k ßebi na kubło wſa. Ale też tudy Linjewicź njepſchesta ſa pokładami pytacź. S dwěmaj abo tśjomi towaŕſchemi, kotſiž běchu ſ nim jeneje myßle, wón po měſtach a po lěßach khodźo pytaſche, krucźe pſcheßwědcźeny, ſo pokład namaka. A hłaj, ſańdźenu naſymu ßo jemu radźi, ſ jenym towaŕſchom w lěßu njedaloko wßy Mjelniki pokład wurycź. Ale w tym ßamßnym wokomiku, hdyž wón żeleſny hornz ſe ſemje wuſběhnu a běſche po tajkim, kaž mėnjeſche, dozpił, ſa cźimž běſche cźaß żiwjenja ſchoł, ſchibały towaŕſch Linjewicźa do hłowy praßnu, ſo ßo na ſemju wali. Lěßni dźěłacźerjo Linjewicźa mrějazeho namakachu; mordaŕ pak je ſ pokładom cźeknuł, a hacź do dźenßniſcheho dnja hiſchcźe wußlědźili njeißu, ſchtó wón běſche.

* Naſchi dźědojo hiſchcźe powjedacź wjedźachu, kak ßu ßo w prjedawſchim cźaßu ßußodne wßy druhdy nękajkeho paſtwiſchcźa abo hajka dla dołho mjes ßobu wadźiłe. Podobna wěz je ßo njedawno w wokolnoſcźi Kaſanja w Ruſkej ſtała. Dwě wßy běſchtej ßo dołhe cźaßy wo wulke łucźniſchcźo wadźiłej, doniż ſkónczńje wyſchſche ßudniſtwo njewucźini, kotrej wßy łucźniſchcźo ßłuſcha. Hdyž pak loni nowi prawi knjeźo pſchińdźechu, kuku poßyz, běſche 300 muži ſe ßußodneje wßy kuku wobßadźiło; woni ſ koßami wokoło ßo pjerichu a kóždemu ſe ßmjercźu hrożachu, ſchtóž na kuku ſtupi, runjeź běſche ſ tymi, kotſiž mějachu prawo na kuku, wyſchſchi ſaſtojnik ßobu pſchiſchoł. Sběžkarjo maju, wě ßo, khoſtanje wocźakowacź.

* S Bjełhrada piſaja: W Rajkowazu ßu burjo ſańdźeny tydźeń wěſteho Błahojewicźa ſaraſyli, ſtraſchneho rubjeźnika, kotryž zyły kraj w hróſbje dźerżeſche, a na kotrehoż hłowu běſche 100 ſłotych dukatow wuſtajene. Demetr Błahojewicź běſche hakle pſched nękotrymi měßazami na 20 lět cźeźkeho jaſtwa wotßudźeny; runjeź běchu jeho krucźe ſtražowali, ßo jemu tola radźi, ßwoje puta wotbycź a ſ jaſtwa cźeknucź.

* (Spodźiwna wjeta.) S Liverpoola piſaju: Mr. Miles Farr, jedyn najbohacźiſchi młody muż naſcheho měſta, bě ßo nowe lěto 1883 ſ jenym pſchecźelom wjetował, ſo chże lěto dołho pod hołym njebjom nozowacź. Miles Farr, kotryž ßebi, ſo by wjetu dobył, woßebitu nóznu draſtu ſa wſchě lětne cźaßy, draſtu pſche deſchcź atd. ſeſchicź da, je pſches pſchipad, krótki cźaß do noweho lěta, ßwoju wjetu ſhubił, dokelž jeho ras w nozy, jako bě ßo młodźenz ſa ſymne lěhwo ſe ſpirituoſami nęſchto poßylnił, jedyn poliziſt pjanoſcźe dla do areſta ßobu wſak. Tutón podawk bě ludźom k ßmjecźu; wboheho wußměchowachu, kotryž bě hubjene lěhwo ſ wulkej ſumu pjenjes ſapłacźicź dyrbjał.

* W Amerizy wjele towaŕſtwow wobſteji, kotreż na to dźěkaja, wopiłſtwo ſchtoż móżno wukorjenicź. Woßebje ßo w tymle naſtupanju żónſke wuſnamjenjeja. W měſcźe Palmirje njedawno tſizecźi żónſkich w mużazej draſcźe na konjoch pſched jenu korcźmu pſchijěcha. S revolwerami w rukach ßo żónſke ſ mozu do domu dobuchu, rosbichu wſchě palenzowe ßudobja, roſecźěrichu hoſcźi a hrożachu korcźmarjej ſe ßmjercźu, je-li ſo njepſchestanje palenz pſchedawacź. Korcźmaŕ ßo woprawdźe ſatraſchicź da a ßwoju korcźmu ſamknu; wón ßo na to hotuje, ßo do druheho měſtc pſcheßydlicź.

* W měſcźe St. John w territoriju Arigona w Amerizy je tajka nuſa na żonach a holzach, ſo hižo ßo tam dawno wjazy żadyn mużſki woženił njeje. Nęhdźe tſizecźo tamniſchich młodych muži, mjes kotrymiž ßu ratarjo, ſaſtojnizy, zivilni a żeleſnicźni inżeněrojo, wyſchſchi pincźnik jeneho hoſcźeńża, jedyn haptykaŕ a jedyn lěkaŕ, kotſiž po ßłódkim ſpſchahu mandźelſtwa żedźa, ßu towaŕſtwo ſakożili, kotreż na to dźěła, ßwojim ßobuſtawam żony wobſtaracź. Toho dla je towaŕſtwo do wulkich měſtow narańſcheje Ameriki, woßebje do New-Yorka, agentow póßłako, kotſiž maju fotografije tych młodźenzow pſchi ßebi, kotſiž maju myßle ßo żenicź. Towaŕſtwo żónſkim, kotreż ßu ſwólniwe, ßwoju wutrobu jenemu ßobuſtawej dowěricź, rady pucźowanje ſaruna.

* Najnowſche wußlědźowanja ſtatiſtiki wo tym ßwědcźa, kak wulka je ſahubjaza móz palenza; pſchetoż wot wopiłſtwa kóżde lěto wumrje: w Franzowſkej 1500 ludźi, w Belgiſkej 4000, w Ruſkej 14,000, w Němſkej pak 40,000 cźłowjekow. Też w Sjednocźenych Krajach Połnózneje Ameriki je ſa 8 lět 320,000 ludźi kónz wſako.

* Paduſchi a jebazy, kotrychż je najwjazy w wulkich měſtach, ßebi pospochi nowe ßrědki wumyßła, kak móhli móſchnje ßwojich ßobucźłowjekow wołóżicź. W poßlednim cźaßu je ßo wospjet wobkedźbowało, ſo tajzy bratſja pó dwěmaj po měſcźe khodźa: jedyn prjedy, druhi nęſchto krocźeł ſa nim. Wußlědźiwſchi cźłowjeka, kotryž ßo jimaj hodźi, prěni pjenjeżnu móſcheń ſhubi a dale krocźi, jako by to njepytnuł. Schtóž ßo na móſcheń dohlada, ju ſběhnje. W tym ßamßnym wokomiku druhi towaŕſch pſchiſtupi a toho, kiž je móſcheń ſběhnuł, narěcźecź pyta, ſo by ju na poliziji njewotedał, a, jeho nęhdźe pod wrota abo do kucźika ſcźahnuwſchi, jemu pſchirěcźuje, ſo by ßo ſ nim do pjenjes dźělił. Mjes tym ſo wonaj pjenjeſy liczitaj, na jene dobo tón pſched nimaj ſteji, kiž je móſcheń ſhubił a na njeju hawtowacź pócźnje, ſo ſtaj jebakaj; wón wot kóżdeho tak a tak wjele pjenjes jako doſcźcźinjenje żada hrożo jimaj, ſo hewak na měſcźe wobeju na poliziju dowjedźe. Jebakowy towaŕſch je wě ßo prěni, kiž k tomu ſteji, ſo wſchak ſtaj ßo woprawdźe do namakanych pjenjes dźělicź chżyłoj; żałoſcźo ßo wón ßwojeho njemudreho ſkutka kaje a móſcheń cźaha, ſo by żadane doſcźcźinjenje ſapłacźił. Schto dha tomu, kiž je móſcheń ſběhnuł, wyſche woſtanje, hacź ſo toho runja płacźi, nochże-li jako jebak pſched poliziju dowjedźeny bycź?

* Cźoho dla żidźi żaneho ßwinjazeho mjaßa njejěďźa, ßłědujża niederlandſka bajka powjeda. Jako Jeſuß Khryſtuß hiſchcźe na ſemi khodźeſche, ras do Flanderna pſchińdźe. Cźrjóda żidow ßo wokoło njeho ſběża, kotſiž jeho wußměſchowachu, ſo tajke daloke pucźe cźini. „Sſłyſchcźe", jedyn ſ nich praji, „chzemy ßo ras pſcheßwědcźicź, kak ßo ſ jeho dźiwami ma, hacź je wón woprawdźe proſeta. Njech ßo jedyn pod tutón ßud ßynje." Jako bórſy na to Jeſuß pſchi nich ſtejeſche, praſchachu ßo jeho: „Miſchtrje, ſchto je pod tutym ßudom?" „Sswinjo", bě wotmolwjenje. Żidźa ßo ßmějachu, ßo wjeßelo, ſo je ßo Jeſuß mylił, a ßud powrócźichu. Ale kak ßo woni dźiwachu, jako widźachu, ſo je ßo jich towaŕſch do ßwinjecźa pſchewobrocźił, kotreż korcźo k ſtadku ßwini, runje nimo bėżazych, cźěrjeſche. Żidźi chżychu ßwojeho pſchetworjeneho towaŕſcha rad ſe ſtadka wupytacź, tola njemóżachu jeho ſpóſnacź. Wot tamneho cźaßa hacź do dźenßniſcheho dnja woni żaneho ßwinjazeho mjaßa njewużiwaju, ßo bojo, ſo bychu ßnadź jeneho potomnika tamneho njeſbożowneho ßwinjecźa, ßwojeho pſchecźela, ſjědli.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Ernſt Hermann, Khorle Auguſta Mulki, dźěłacźerja na Żidowje, ß. — Ernſt Pawoł, Khorle Ernſta Mühle, murjerja na Żidowje, ß. — Auguſta Hana, Jana Bohuměra Hajny, fabrikſkeho dźěłacźerja w Dobruſchi, dź. — Emma Hedwiga, Khorle Auguſta Neumanna, khěżerja a młynſkeho dźěłacźerja na Żidowje, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 8. januara: Handrij Guſtav Janaſch, ſaßydleny měſchcźan a kowaŕſki miſchtr, 53 l. 7 m. — 11. Gertruda Lejna, Jana Kulki, cźěßle a wobydlerja, dź., 10 m. — Jan Khorla Kſchižan, cźěßla, 42 l. 7 m. — Lejna Jurkeż, 71 l. 4 m. — 15. Jan Jurij Gerhard, Handrija Pětſcha, kublerja w Hrubocźizach, ß., 5 m. 2 d. — 16. Hermann Pawoł, Hendricha Ferdinanda Brettſchneidera, nęhduſcheho dźěłacźerja w Bórku, ß., 3 m. 3 d. — 20. Marja, njemandź. dź. na Żidowje, 1 l. — 21. Max Bruno, Jana Henki, wośnika na Żidowje, ß., 1 l. 9 m. 28 d.

Wjedro w Londonje 23. januara: Symne.

Płaćizna žitow a produktow w Budyschinje

17. januara 1885.

Žitowy dowos: 2517 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pšeńca	8	18	8	93	8	18	8	93
Rožka	7	22	7	41	7	22	7	41
Jeczmjeń	7	25	7	46	7	25	7	46
Wowß	6	50	6	70	6	50	6	60
Hroch	9	17	11	11	—	—	—	—
Woka	8	6	8	61	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	12	—	15	—	—	—	—	—
Hejduschka	16	—	16	50	—	—	—	—
Běrny	2	20	2	60	—	—	—	—
Butra (1 kilogr.)	1	70	2	—	—	—	—	—
Pšeńcžna muka (50 =)	6	50	15	75	—	—	—	—
Rža muka (50 =)	6	50	10	75	—	—	—	—
Ssyno (50 =)	2	70	3	—	—	—	—	—
Sslóma (600 =)	14	50	17	—	—	—	—	—
Proßata 655 schtuk, schtuka	8	—	18	—	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby	—	—	—	—	4	40	4	60
Rža wotruby	—	—	—	—	5	30	5	50

(50 kilogr.: Běrny, Hejduschka, Hroch, Jahły, Jeczmjeń, Kaps, Rožka, Ssyno, Woka, Wowß)

Drażdžanske mjaßowe płaćizny. Howjada 1. druzyny 62—65 mk., 2. druzyny 54—57, 3. druzyny 36 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 50—53 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cželata 1. druzyny 43—58 np., 2. druzyny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

(**Měnjenje nawjedźiteho cžlowjeka.**) W Engelnje pola Magdeburga. Cžesćeny knježe! Sće mi psched dlěšim czaßom tysku Waschich R. Brandtowych schwajzarskich pilow na pruhowanje a trjebanje pósłali; mje hnuje, Wam sa to ßwój dżak wuprajicž. — Mějach składnosćz, tele pile pola ßwojeje mandżelskeje nałożicž, dokelž wona na satykanosćz żiwota cžerpjesche. Dobry wuspěch po trjebanju Waschich schwajzarskich pilow, wot kotrychž wjeczor 2 wsa, bě hižo sa krótki czaß nadpadnje pytnucž. Tež ja ßym jara swjeßeleny, so je ßo jejne cžerpjenje wotstronilo, a ßym toho dla tele wubjerne pile pschi podobnych cžerpjenjach porucżał. S poczesćowanjom dr. med. Brauer. — Njech ßo ßwéru na to kedżbuje, hacž ßo na kożdej tyszy papjerka s běłym kschižom w cžerwjenym polu a podpißmom Rich. Brandta namaka.

W Krakezach je **żiwnosćz** cžißło 3 se schěsćz kórzami dobreho pola a łuki na pschedań. Pokojza kupnych pjenjes móże stejo wostacž.

Strowe kruschwinowe drjewo

kupuje po najwyschschej płaćizsnje

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóżdej dżělbje a kóżdy dżeń mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenoż **trjeny len,** a to jenoż ßobotu w Grützneręz domje, s nutskhodom s jerjoweje haßy, kupuje.

Kosaze, nasymske, sajecže, kornikłaze, cželaze a howjase kože kupuje stajnje po najwyschschich płaćizsnach

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi żitnych wikach.

Kocże kóżki ßo rjenje wudżěłaju.

Nowe jerje,

dobre a tucżne ryby,

mandl po 40, 50, 60, 80 a 100 np., pola

Hermanna Kunacka

na bohatej haßy 8.

Khofej

ßyry punt po 65, 70, 80, 90 a 100 np.,

paleny punt po 85, 100 a 120 np., jara dobre druzyny,

porucża jako něschto jara tunje

Hermann Kunack

na bohatej haßy 8.

Wot nětka ßlědujze warjenja po poniżenych płaćizsnach pschedawam:

rajß	punt po	18	np.,
krupy	=	14	=
jahły	=	13	=
hejduschku	=	16	=
pschenczny gries	=	18	=
wulke ßoki	=	16	=
hróch	=	12	=
běłe buny	=	14	=

najlěpschu pschenczną muku punt po 18 np.

C. Kahrowe

w póstskej kowarni.

Koschlowe barchenty

wulki wubjerk, trajnu, barbunjepuschczatu tworu, porucża

H. Kayser

10 na żitnej haßy 10.

Awkzija w Hodźiju.

Dwoje jara rjane nowe spazirske ßanje, 1 trjebana polschesa, wjetscha dźělba nowych a starych wosowych dźělow a wosoweje potrjeby, sbytki kože a wóskoweho płatu, wschelaka barba, 1 barbowy młyn, wschelaki wojnarski grat, 1 ßylna schijaza maschina, 3 grotowe matrazy, 1 maschina k dźěłanju grotowych matrazow, wjetscha dźělba drasty, 1 dobry drastny khamor a druhe möble, 1 nowa kara, 1 elektrisirowanska maschina a wschelake druhe wězy, k konkurßnej maßy semrjeteho wosytwarza Oehmy w Hodźiju ßłuschaze, maja ßo s wuměnjenjom mózneho prjedawscheho ßwobodnoruczneho pschedacża ßanjow

ßrjedu 28. januara 1885 dopołdnja 1/2 10 hodźin

w sawostajeństwowej leżomnosczi sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacż.

W Budyschinje, 22. januara 1885.

Konkurßne sarjadnistwo.

Awkzija.

W **Makowjelkowskej koloniji** cžißło 13 ma ßo **póndżelu 2. februara** rano wot 9 hodźin wschelaki tyscherski grat, bjes kotrymż ßu 4 hobanki, 1 draschla, 1 rěsacżne blido sa kopjenkopikne dźěła, 5 kósłow sa furnirowanje, toho runja wulka licżba pikow, hěblow, żelesne sapjery, njeboży, klinowe a schrubowe rynki a **wutoru 3. februara** rano wot 9 hodźin wschelake möble, dobra drasta, poßleschcża, domjaza nadoba, bjes njej 8 kożow, někotre wulke a małe khamory, 1 pißny pult, 1 komoda, stoły atd., dale 1 róla k wjercżenju, 1 płokaza maschina, dźělba schkleńczanych tworow a to winowe a likérowe blesche, piwowe karanczki atd. na pscheßadźowanje pschedawacż.

W Małym Wjelkowje, 23. januara 1885.

E. Hahnez herbjo.

Drjewowa awkzija na Hrodźischczanskim revirje.

Póndżelu 2. februara 1885 maja ßo **twjerde dołhe hromady,** pschi rěcżnischczu bjes Hrodźischczanskim a ryhelowym młynom nastajene, pod tu swuczenymi wuměnjenjemi sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacż.

Shromadźisna dopołdnja w 9 hodźinach pschi Hrodźischczanskej piwarni.

W Hrodźischczu, 20. januara 1885.

J. Wiedemann, revirski hajnik.

Jako něschto jara tunje porucżam

mlěty zokor punt po 25 np.,

żyły zokor punt po 26—30 np.,

soda punt po 5 np.,

najlěpschu pscheńczną schterku punt po 22 np.,

wscho w najlěpschej tworje.

Hermann Klemm

na bohatej haßy.

Najlěpsche a najtunische

zigary

w najwjetschim wubjerku porucża

Th. Grumbt

na swonkownej lawskej haßy a w kupnizy.

Jerje,

wulke, tucżne ryby, najtunischo porucża **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Turkowske sultanske ßłówki,

punt po 40 np., litr po 55 np.

turkowske ßłówki,

punt po 30 np., litr po 40 np., porucża jako něschto jara tunje

Moritz Mjerwa

na mjaßowym torhoschczu.

Khofejowy skład.

Ssylnje a derje ßłodżazy hižo po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcże tunscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodże porucżataj

bratraj Měrschej

na żitnych wikach.

W wudawarni „Serbskich Nowin“ ßu dostacž:

Ptaczi kwaß. 3 np.

Jutrowne jejka. 30 np.

Spěwy sa ßerbske schule. (Sserbski a němski w hromadże.) Wot K. E. Pjekarja. 1. sesch. 25 np., druhi sesch. 25 np.

Paleny khofej,

wubjernje ſtkodźazy, punt po 100 a 120 np.,
porucza pſchezo cžerſtwy **Th. Grumbt**
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Ruczne pſchedźeno

kupuju a płaczu najwyſchſche płaczíſny,
dale poruczam ſwój ſkład **rubjaneho, běłeho** a **módreho płatu, poßleſchczowych tkaninow, trjenjow, rubow, ſaczných rubiſchkow, pißanych** a **cziſchczanych ſchórzuchow** po wurjadnje tunich płaczíſnach.

G. A. Ryſeck pſchi butrowych wikach,
płatowa tkalczérnja w Porchowje.

W wudawarni Serb. Nowin je po 2 hriwnomaj dostacź:

HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spisaštaj **Wilhelm Bogusławski** a **Michał Hórnik.**

W wudawarni Serb. Nowin ßu dostacź tak njenowane:

1. Trauungsregiſter, 2. Taufregiſter a 3. Todtenregiſter,

kajkeż ßo k ſapißam trjebaja, kiž ßo létnje pola wyſchnoſcże wotedadźa abo hewak k zyrkwinym kniham nałożuja.

Se ßamßneho naſhonjenja.

So rheinſki **winokiczowy bróſtowy měd**, wot W. H. Zickenheimera wunamakany a dźěłany, pſchi khrjachawje, kaſchelu a dyhawoſczi wubjernje derje ſkutkuje, mózu ſe ßamßneho naſhonjenja wobkrucźicź.

Berleburg (Weſtfalſka). **Hrabinka ſe Sayn-Wittgenſtein.**

Woprawdźity rheinſki winokiczowy bróſtowy měd, kotremuž je ßo ſa 18 lét wjele khwalobnych pſchipißmow dostało, je na pſchedań w **Budyſchinje** pola **měſchczańſkeho haptykarja Mara Schünemanna, Friedricha Brauna** na bohatej haßy, **Ernſta Mittaſcha** na hrodowſkej haßy; w **Kamjeńcu** pola **Heinr. Braetera**; w **Lubiju** pola haptykarja **Brücknera** a **Khorle Dümmlera.**

Powšitkowna assekuranca w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)

Saložena w lěcze 1831.

Rukowazy fond w kapitalu a reſervach w hotowych pjenjeſach:

29 millijonow 698 tyßaz 824 ſchéßnakow 29 krajz.

Woheń-, krupobicze-, transport- a žiwjenje-ſawěſczenje.

Polizy ßo w **khéžorſtwowych markach** wuſtajeja.

K wukaſowanju a k wobſtaranju ſawěſczenjow poruczataj ßo jako agentaj:

hamtſki ſkotolékař **Ernſt Walther** w Budyſchinje,
ſchewſki miſchtr **Heinr. Jul. Räther** w Kukowje p. Panczíz.

P. Strobelowy atelier

ſa njebolosne ſaßadźenje khumſchtnych ſubow a plombirowanjow po najnowſchim ſyſtemje.

Wotſtronjenje ſubybolenja, ſubowe operazije.

Na bohatej hasy čo. 68, II. poskhód.

K rěczam wſchědnje dopołdnja a popołdnju wot 8 hacž do 5 hodźin.
Khudym darmo.

Richard Bohn,

tſěchikryjerſki miſchtr w Wojerezach

pſchi hrodowym torhoſchczu,

porucza ßo k wobſtaranju wſchěch tſěchikryjerſkich dźěłow ſ jendźelſkeho, franzowſkeho a thüringſkeho tſěſchneho ſchifra a lubi dobre, ſprawne a tunje poßłużenje.

Schifrowy ſkład je na Wojerowſkim dwórniſchczu.

Khofej

wot najtuniſchich hacž do najlěpſchich druźinow, jara derje ſtkodźazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacž 40 np.,
w wjetſchich dźělbach tójſchto tuńſcho, porucza **Guſtav Poſer**
na jerjowej haßy.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
paleny „ „ 100 „
pſchi wotewſaczu 10 puntow pomérnje tuńſcho, wubjernje derje ſtkodźazy, porucza jako płaczíſny hódny **Guſtav Poſer**
na jerjowej haßy.

Jerje!

ſchtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
ßu dostacź pola
Guſtava Poſera
na jerjowej haßy.

Butru!

Měſchanu butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w ſnatej dobroſczi
porucza po zykym a jenotliwym tunjo **Guſtav Poſer**
na jerjowej haßy.

Richard Neumann

w Budyſchinje

porucza

drobny zokor punt po 25 np.,
zyky zokor „ „ 28 „
kompowy zokor „ „ 26 „

toho runja wſchě druhe kolonialne twory po najtuniſchich płaczíſnach.

Najlěpſchi mlokowy a wužitkowy pólver, wobjerny pólver ſa ßwinje, butrowy pólver

porucza

haptyka w Rakezach.

Cziſczenje krwě.

Najlěpſchi ßrědk pſche **wumpjeru** a **kožine njecziſtoſcze** je dostacź w **haptyzy w Rakezach.**

Nowe czaßniki a porjedźenje czaßnikow najtuniſcho pola A. Magera na ßerbſkich hrjebjach. Dwělétne rukowanje.

Wſchě czaßniki
porjedźam ſ pomozu nowych maſchinow na najlěpje a tunjo.
J. G. Schneider,
czaßnikař,
pſchedawarnja nowych czaßnikow
wſchěch druźinow.

Direktne
póſtſke parokódźſtwo
Hamburg-Amerika
Do **New-Yorka** kóždu
ßrjedu a njedźelu
ſ němſkimi parokódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho
paketjězdno-akcijskeho towarſtwa
August Bolten, Hamburg.
Wukaſanje dawa a pſchewjeſne pißma wobſtara
Albert Meiſel w Budyſchinje.

Kajüta № 300. Serjejznokrypy № 80. Dźěći mjeńſche 12 l. za połowu. mjeńſche 1 lěta 9 M.

Realna ſchula w Budyſchinje.

(Schulſki pjenjes létnje 60 hriwnow.)

K pſchipowjedźenju hólzow, kotſiž chzedźa wot jutrow t. l. tudomnu realnu ſchuln, kotraž ma prawo wopißma k wojerſkej **jenolětno-dobrowólnej ßłużbje** wuſtajecź, wopytacź, je podpißany, kiž też **kmane penſije wukaże,** hacž w **kónz februara** kóždu ßrjedu a ßobotu wot 10—12 hodźin wó jſtwje No. 13 realnoſchulſkeho doma k rěczam. **Parſchonſke prjódkſtajenje** pſchipowjedomneho njech ßo ſtanje, je-li někak móżno. Bjes wuměnjenja pak maju ßo ßobu pſchinjeſcź: **narodźeńſki abo kſchczeńſki liſt,** wopißmo wo ſchczěpjenju a ſaßoſchczěpjenju jětrow, wopißmo wo dotalnej dostatej ſchulſkej wucźbje, pſchi konfirmirowanych konfirmaziſke wopißmo.

Czi, kotſiž chzedźa ßo pſchipowjedźicź, dyrbja jutry 9 lět ſtari bycź. Pſchijimanje w **druhim czaßu** móże ßo jenoż pſchi **woßebitych** wobſtejnoſczach ſtacź.

W Budyſchinje, 8. januara 1885.

Direktaŕ **Dr. Vollhering.**

W Niskej. **R. Plümecke** W Kunnersdorfje
kalkańnje. pola Charlottenhofa.

P. P.

S tutym najpodwolnischo wosjewjam, so ßym wobßedźenstwo a kalkowu pschedawańnju ßwojeho njeboczíczkeho mandźelskeho se wschěmi aktivami a paßivami pschedewsała a so ju pod tej ßamej firmu dale powjedu.

Sso dźakujo sa dowěrjenje, mojemu mandźelskemu w bohatej měrje spožczene, proschu to ßame tež na mnje pschenjesczy; ja budu ßo stajnje prózowacz, wschě žadanja, na mnje stajane, dopjelnicz.

S pocześcźowanjom

Emilia Plümeckowa

s firmu: **R. Plümecke.**

Weidenslaufer w Barlinje NW.
Pianina } 15 mk. měßaczńje.
Pischczele } Katalog darmo.

Drobny zokor punt po 25 np.,
kruchaty zokor punt po 26 np.,
kehelowy zokor punt po 28 np.,
kóstkaty zokor punt po 33 np.
a 36 np.,
pschenczny schterku pt. po 22 np.,
soda punt po 5 np.,
petrolej punt po 14 np.,
khosej, rajß a wschě druhe materialne twory po najtunischich dźeńskich płaczísnach porucza

Carl Noack
na žitnej haßy.

Zaréčanske serbske towarstwo

zmeje — da-li Bóh — njedźelu 25. januara zhromadźiznu. Započatk popołdnju w 5 hodźinach. Wo bohaty wopyt prosy

předsydstwo.

Sprawna czeßna holza, najradscho se wßy, ßo 1. februara abo 1. měrza do ßłużby pyta pod bórklinom czißko 3 w khlamach.

Sprawnu róbnu ßłużobnu holzu hnydom abo posdźischo do ßłużby pyta **Gustav Bennewitz,**
wobßedźer fabriki
w Neustadtu pola Stołpna.

Wotroczźy a ßłużobne dźowki ßo sa wyßoku msdu sa nasche a Draždźanske strony k pschistajenju pytaju. Dalsche je shonicz pola **Augusta Kerna** w Porschizach.

Wustojny **kowarski,** kotryž je na kowanje koni pruhowany, móże hnydom dźěło dostacz pola **J. Domaschki,** pruhowaneho konjekowarja w Wichowach pola Wósborka.

Tyscherski, dobry dźěłaczer, dostanje hnydom trajaze dźěło pola **Jurja Patoki** w Njeßwaczidle.

Ratarska schula w Budyschinje.

W **ratarskej schuli,** kaž też w **ßadplahujzej a sahrodniskej schuli,** s njej sjenoczenej, ßo **pónjedźelu 13. haprleje 1885** nowa schulska wuczba sapoczńje. Bližsche wukasy dawa direktar **Brugger.**

Wuczobnik pytany.

Sa ßwoje kolonialtworowe, zigarowe a spirituosowe khlamy k jutram t. l. **wuczobnika** pytam.

C. A. Mickan.

Wuczobnik pytany.

Sa ßwoje kolonialtworowe a spirituosowe khlamy k jutram pod dobrymi wuměnjenjemi wuczobnika pytam.

J. T. Glien
na drjewowym torhoschczu 4.

Wuczobnik pytany.

Sa ßwoje kolonialtworowe a spirituosowe khlamy **wuczobnika,** ßerbskeje rěcze mózneho, pytam.

Hermann Lemke
pschi mjaßowym torhoschczu.

Jeneho wuczobnika

pyta hnydom abo posdźischo
Th. Grumbt
na swonkownej lawskej haßy.

K jutram sa ßwoje drogowe a kolonialtworowe khlamy jeneho **wuczobnika** pytamoj.

Gebrüder Mierſch
na žitnych wikach.

Wuczobnik pytany.

Ssyn sprawneju starscheju, kotryž chze žołto- a swonylijerstwo, sjenoczene s wjercźenjom metala a želesa, nawuknucz, móże pschichodne jutry do wuczby stupicz pola

A. Gliena na jerjowej haßy.

Sa ßwoje kolonialtworowe a spirituosowe khlamy pytam k jutram **wuczobnika.**

Ernst Glien.

Sa ßwoje kolonialtworowe a spirituosowe khlamy pytam k jutram pod spodobnymi wuměnjenjemi **wuczobnika.**

Hermann Klemm.

Hólczez, kotryž chze **schewstwo** nawuknucz, ßo k jutram pyta wot **Emila Indingera** w Budyschinje na kotołskej haßy (Kesselgasse) 11.

Hólczez, kotryž chze **schewstwo** nawuknucz, ßo k jutram do wuczby pyta wot **Emila Riethusa,** schewskeho mischtra w Budyschinje.

Hólczez, kotryž chze **pjekarstwo** nawuknucz, móże do wuczby stupicz pola **E. Schütza,** pjekarskeho mischtra na swonkownej lawskej haßy 10.

Mlynski wuczobnik,

ßyn sprawneju starscheju, móże hnydom abo k jutram pod dobrymi wuměnjenjemi do wuczby stupicz pola mlynskeho mischtra **Wawrika** w Slyczinje pola Lasa.

Wuczobnik pytany.

Hólczez sprawneju starscheju, kotryž chze **kowarstwo** nawuknucz, móże k jutram do wuczby stupicz pola kowarskeho mischtra **Gustava Mehnerta** w Njeßwaczidle.

Wyßokodostojneho knjesa kapłana **Kschizana** w Hodźiju naležnje proßymy, so by wubjernje rjane prědowanje, prěnju njedźelu po tsjoch kralach wot njeho dźerżane, dobroczinje wotczíschczecz dał.

Wjele poßkucharjow.

Czeßny wěnz na row

njebo **Hańże,**

Jana Helgesta w **Měrkowje**
mandźelskeje.

Ty luba ßmjercz, schto myßlisch ßebi,
Ty ßy drje ßo wschak mylika?
Je Bóh tón Knjes to kasał tebi,
So by po naschu Hańżu schła?
Haj, to bě Boża ßwjata wola,
To Bóh tej ßmjercźi pschikasa;
Duž, luby Božo, njedaj tola,
So nascha dusch a morkota.

Ta w Bělczezach bě narodźena,
Hdyž jej' nan žiwnosczy mějesche,
A na te mjeno Hańża kichczena,
Jej' nan tón Nowak rěkasche.
Po schulskich lětach wobnowika
Je kschczeński ßlub po' wokarja,
Też w Hornjej Borschczi poßłużika
Po' bura August Sejlerja.

Hdyž wona doroscźena běsche,
Haj skoro lětow tsizyczi,
Dha ßej Jan Helgest po nju dźěsche,
Kiž žiwnosczer bě w Měrkowi.
Ach, ale ach, o luby Božo,
Kak krótke bě to mandźelstwo,
We kotrymž stajnje měr a sbožo
Je w połnej měrje knježiło!

Hdyž lědma běchu ßydom lěta
We mandźelstwje ßo minuke,
Dha Bóh ju precz wsa s toho ßwěta
Bjes dołhej' czežkej' khorosczе;
Hdyž na ßwěcze bě dokonjała
Tu ßydom lět a tsizyczi,
Je ßmjercz ju loni wotwołała
Na dwazytym novemberi.

Te mandźelstwo bě žohnowane
Tu jeno s tsjómi dźěczimi,
Dwě wot nich buchu wotwołane
Psches ßmjercz we saźnej młodosczi,
Te jene pschi jej' ßmjertnym łožu
Tak styskuje Boha proschesche,
So maczerzy psches hnadu Božu
By sdźerżał jeje žiwjenje.

Tak dźowczičzku tu sawostaji,
Tsi ßotry, bratra, lubu macz,
A wschěch do wulkej' srudźby staji —
Bóh chzył waß wschitkich troschtowacz.
Schtó wě, hacz ßnadź sa krótke czaßy
Ta ßmjercz też po waß njepschińdże,
So budźecze s tej lubej saßy
We njebju sbóžnje w hromadże.

Bóh troschtuj też jej' mandźelskeho,
Toh' wurudźenoh' wudowza,
Bóh czežki kschiž je kładł na njeho,
Hdyž lubu maczerku jom' wsa.
Pschi jeje kaschczu pódła nana
Bě wóßomlětna dźowczičzka
Wscha wurudźena, wupłakana
Sso styskuje s płaczom stupiła.

Tak ßy ty, luba Hańża, wuschła
S toh' ßwětnoh' hrěschnoh' hubjenstwa
A k twojom' lubom' nanej dóschła,
Kiž też we njebju sbóžnosczy ma.
Kak staj też tam cze powitałej
Tej twojej lubej dźěczatzy,
Haj, napschecźo też pschibežałej
Czi, lubej słotej maczerzy.

A tak nětk wona s njebjeß dele
Wam, ßwojim lubym, pschiwoła:
Tón Bóh, kiž wam tu srudnosczy sczele,
Tón budź też wam sa troschtarja;
Haj, troschtujcze ßo s Božoh' słowa:
„Schtož czini Bóh, wscho dobre je!"
Wón po tej waschej srudźbje s nowa
Wam troscht a radosczy pósczele.

A tak spi derje w khłódnym rowje,
W tej czichej sparnej komorzy
We Czichonzach tam na kerchowje,
Hdyž tebje pohrjebali ßmy,
Hacz Bóh po czichim, měrnym spanju
Cze saßo s rowa wubudźi
A na tym sbóžnym, kraßnym ranju
Waß w njebju wschitkich sjednoczi.

Na žadanje jara srudźeneje maczerje
Pětr Mtónk.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 5. **Sobotu 31. januara 1885.** **Lětnik 44.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. W kněžorstwowym šejmje sańdźeny tydźeń wo dokhodach, kotrež kněžorstwo ſ złow a dawkow dostawa, jednachu. S kóždym lětom mjenje wužitka dawataj zokrowy a palenzowy dawk. Pšches to ſ dźěła njedostatk w kněžorstwowych finanzach nastawa a kněžorstwowy šejm dyrbi potom hladacź, kak dźěru ſ někajkimi nowymi dawkami satyka. Zokrowy dawk w tu khwilu lědma 25 milijonow nješe, hacź runje by zyle derje se 60 milijonami kněžorstwowu pokładnizu pjelnicź móhł. To šamo płacźi wo palenzowym dawku. Polěpšeny spirituſowy dawk by wjele wjazy pšinjeſł, a hdy by šo teź płacźišna palenza pšches to něšćto powyšika. Franzowska bjerje ſ palenzoweho dawka 260, Jendźelska 500, Ruſowska šamo 900 milijonow frankow, bjes tym so dyrbi šo Němska se 36 milijonami spokojicź. Najwjazy palenza šo w poknóznych Němzach pije. Po statistiſkim wuliczenju pšchińdźe w poknóznych Němzach 9, w Ruskej $7\frac{1}{2}$, w Jendźelskej 5, w pokodnišćich Němzach $5\frac{1}{2}$ litra na hłowu. Palenz by w Němzach derje wyšćšći dawk snjeſł. Pšches njón by šo wopiſtwo pomjeńšćiło, šćtož měko šo w napohladźe ludoweje strowoſće ša woſebitu wulku dobrotu wobhladacź. — Namjet danskeho sapóſłanza Junggreena, kotryž šebi ša dansku rěcź w Schleswig-Holsteinje pšched šudom a wyšnoſću runoprawoſcź ſ němskej žadaſche, šo wotpokaſa. To šame šo ſ namjetom sapóſłanza Kabla sta, kotryž chzyſche diktaturske paragrafy w Elſaſu a Lothringſkej sběhnjene měcź.

— W pruskim krajnym šejmje, kotrehož poſtedźenja šo pódla kněžorstwoſejmſkich poſtedźenjow maja, šo pšchi wuradźowanju wo loteriji žadanje wupraji, so by šo liczba loſow powjetšćiła. Dokelž kněžorstwowy a pruſki šejm pornjo šebi šwoje poſtedźenja wotbywataj, ſtawa šo cźaſto, so druhdy w woběmaj šejmomaj wo tej šamej wěcy rěcźa. Tak w pruskim šejmje wo zokrowym dawku jednachu, hacź runje bě šo tale naležnoſcź hižo dźeń prjedy w kněžorstwowym šejmje dojednała a po prawym pruſki šejm, dokelž zokrowy dawk zyle němſke kněžorstwo nastupa, niczo njeſtara.

— K podtłóczenju anarchiſtiſkich ſpſchiſahanſtwow je šo bjes pruskim a ruskim knježeŕſtwom 13. januara wujednanje wobſamkło. Němšzy anarchiſtojo budźa ſ cźežka wucźek w Ruskej pytacź, hdyž ša nimi šlědźa, wujednanje šo po tajkim teź mjenje na Němzow, ale wjele bóle na Ruſkich, kotſiž w Pruſkej pšchebywaju, měri. Pruſke knježeŕſtwo je w wujednanju šlubiło, so wſchitkich Ruſkich wuda, kotſiž šu někoho ſkónzowali abo ſkónzowacź ſpytali, na cźěle ſranili, někomu parſchonſku šwobodu wſali, na cźeſćźi pſchimali a někajki njeſkutk a pſcheſtupjenje pſchecźiwo kněžorej a jeho šwójbje wotmyſlili. Toho runja ma šo wudacźe dla pſchihotow k někajkemu njeſkutkej a dla pſcheſtupjenja ruſkeho dynamitoweho ſakonja ſtacź. Kaž šo ſda, šu šo hłowne punkty tutoho waźneho wujednanja pſchi ſkhadźowanzy tſjoch kněžorow w Skjerněwizach wuradźowake.

— Mordarja polizajſkeho radźicźela Rumpfa šu wuſlědźili. Bratr ſchewſkeho, kotrehož šu w Hockenheimje ſajeli, je wobšwědčił, ſo je tón mordarſtwo wobeſchoł. Jaty rěka Julius Lieske a je šo w Zoſſenje w Pruskej narodźił. Wón je ſchewſtwo nawuknuł a bě pſched tſjómi lětami šwoju domiſnu wopuſchcźił. Na poſledk wón w Schwajzarſkej pſchebywaſche, do kotrehož kraja chzyſche šo ſaſo pěſchi wrócźicź. W tu khwilu jeho w Frankfurtſkim jaſtwje w rjecźaſach ſamknjeneho dźerža. Hacź dotal wón na wſchě praſchenja ani šłowcźka wotmolwił njeje. Kóždu nóz šu jeho wjazy krócź nahle ſe ſparja wokali, ſo by pſches to pſchekkapnjeny někotre šłowa prajił, tola teź ſ tym jeho k rěcźi nawabicź njejšu móhli.

Awſtrija. Winſke wurjadne šudniſtwo je ſašo jeneho anarchiſtu, Joſefa Thilmanna, ſašudźiło a to k jaſtwu na ſchěſcź lět. W Thilmannowym bydle dynamit a bomby namakachu. Wón bě šebi ſe šwojimi towarſchemi pjecza wotmyſlił, polizajſke twarjenje a farſki dwór Winſkeho wokrješa Favoriten rosbuchnucź. Wobydlerjow tutych twarjenjow chzychu woni ſaniczicź, a, jeli bychu jich poliziſtojo pſchimnucź chzyli, bychu do nich ſ bombami mjetali.

Franzowſka. Franzowſka republika je šo ſa 15 lět, kotryž cźaš wona nětko hižo wobſteji, pſchezo bóle a bóle wobtwjerdźała. Pſchi wſchěch wólbach, njech běchu do deputirtſkeje komory, njech běchu do ſenata, je republikanſka ſtrona druhe ſtrony pſchemohła. Pſchi poſledńich ſenatſkich wólbach šu republikanšzy ſ nowa wulke dobycźe ſcźinili. S 89 wólbow republikanſkej ſtronje 67 a monarchiſtiſkim ſtronam 20 wokrješow pſchipadźe. Republikanšzy pſchi tym 22 nowych wokrješow dobuchu. W dwěmaj wokrješomaj šmeja šo wužſche wólby.

— W Kombadźe, ſ Tonkinom mjeſowazej, kotruž je Franzowſka pod šwoje knjejſtwo wſaka, běchu šo pſchecźiwo Franzowſam sběhnuli, tola sběžk je šo wot Franzowſow bórſy poddušył. Wyſchk Miramont je nawjedowarja sběžkarjow, Siwothu, pola Prycho pobił, pſchi cźimž bu Siwotha ſranjeny. Jenu druhu sběžkarſku cźrjódu, 300 muži šylnu, je łódźny kapitän Thigny pola Rathkenota roſehnał. Mjenje šboža je franzowſka flota, pſched kupu Formoſu leżaza, poſledni cźaš měła. Admiral Courbet bě pſched tydźenjom dwěmaj bataillonomaj lohkeje afrikanſkeje infanterije na brjóh ſtupicź dał, ſo byſchtaj w pokodnju Kelunga rekognoſzirowałoj. Roskaſowarjej tutoho wotdźělenja bě šo poručiło, ſo dyrbi šo po rekognoſzirowanju ſaſo wrócźicź. Tola tón šo rosšudźi, njepſchecźela ſ jeho wobtwjerdźenjow wucźiſchcźecź. Franzowſojo pak běchu pſche šłabi a buchu wotraženi, pſchi cźimž 14 morwych a 26 ranjenych ſhubichu.

Jendźelſka. Wſcha Jendźelſka je naſtróžena pſches dynamitowe rosbuchnjenja, kotrež šu šo 24. januara w Londonje w nowym weſtminſterſkim hrodźe, kaž šo parlamentſke twarjenje mjenuje, a w twjerdym hrodźe Towerje měle. Parlamentſke twarjenje je njedźelu ša lud wotewrjene a je tutón dźeń pſchezo wot wjele woſobow, woſebje wot zuſnych wopytane. Jena žona, kotraž chzyſche runje do poſtedźeńſkeje ſale ſaſtupicź, na ſkhodach mały pakcźik wuhlada, ſ kotrehož kur ſtupaſche. Wona jeneho poliziſta na to kedźbliweho ſcźini. Tón pakcźik ſběhnu, tola jón, dokelž jeho do porſtow paleſche, na ſemju cźišnu. W tym šamym wokomiku bě pohłuſchaze rosbuchnjenje šłyſchecź. Do kamjentneho dna bě šo ſchtyri łóhcźe hłuboka a tſi łóhcźe ſchěroka dźěra wutorhnuła, do kotrejež poliziſt a někotre woſoby panuchu. W wyšokej tſěſche šo pſches wětrowy ſtork wjele

džěrow wuſtorka, pſches kotrež nětko ßwětko pada. Tſi minuty poſdźiſcho ßo rosbuchnjenje w parlamentowej ſali ſta. Sala a galerije dawaju napohlad, kaž bychu bombardirowane byłe. Schkleńczany kryw nad ſalu je do zyła rosraženy. Lawki, ßydła a ſtoły wſchě prěki a pó dlu leża. Na wulke ſboże runje nichtó w ſali njepſchebywaſche. Poliziſt pſched ſalinymi durjemi ßo na ſemju cźißnu, tola ßo njewobſchkodźi. W Towerje rosbuchnjenje w druhim poſkhodźe běkeje wěże dno pſcheraſy. Drjewo ßo do płomjenjow ſtaji a ßo něſchto cźaßa paleſche. Ssykawy woheń bórſy poddußychu, njedźiwajo na to pak je ſchkoda wulka, dokelž buchu někotre ſta tſělbow, tam naſtajane, wobſchkodźene. Wjele runje pſchitomnych wopytarjow ßo pſches wokołołětaze drjewo a ſchkleńzu ſrani, tola jenož ſ łohka. Towerowe 15 ſtopow tołſte murje njebuchu wobſchkodźene. Po polizajſkim ßlědźenju tukaju, ſo je jena žona dynamit, kotryž mějeſche pod draſtu ſkhowany, w ſali ſady tſělbow połožiła. Hacž runje je ßo hižo ſkoro tydźeń po dynamitowych rosbuchnjenjach minuł, dha tola polizija ſłóſtnikow hiſchcźe njeſnaje. Powſchitkownje ßo měni, ſo ßu iriſzy ſpſchißahanzy njeſkutk wobeſchli, kotſiž ßu wjele krócź hroſyli a ſpytali parlamentſke twarjenje rosbuchnucź. Poßledńje dynamitowe nadpady ßu, kaž ßu iriſzy ſpſchißahanzy ßami pjecźa pſcheradźili, pſchedběžerjo dalſchich wjele hróſbniſchich nadpadow. Hłowny kwartir iriſkich ſpſchißahanzow njeje pjecźa wjazy w New-Yorku, ale w Pariſu. Dynamit, pſchi Londonſkich nadpadach trjebany, ßu ſ wjetſcha žónſke ſ Franzowſkeje po makych dźělbach pſchinoſchowake. Spſchißahanzy maju pjecźa doſcź dynamita, ſo bychu zyły London do próchа a popjeła pſchewobrocźicź móhli.

— General Wolſeley, roskaſowař wójſka, kotrež generalej Gordonej na pomoz cźehnje, je do Londona powjeſcź póßłał, ſo jeho avantgarda, 1500 muži ßylna, pod komandom wyſchka Stewarta ſtejaza, kotraž je 17. januara pola ſtudnje Abuklea ßylne wójſko falſchneho proſety poraſyła, po Nilu horje k Karthumej poſtupuje. Dopißowař nowin „Daily News" Abukleſku bitwu na ßlědujze waſchnje wopißuje: Jako wyſchk Stewart ſhoni, ſo ßu njepſchecźeljo ſtudnju Abuklea wobßadźili, wón wójſko hnydom ſa bitwu ſrjadowa, gardiſtow na prawizu, cźežki wjelbłudowy (kamelowy) korps do ßrjedźa, pěſchkow k woběmaj bokomaj, artilleriju a marinſku brigadu na ſadnu ſtronu, noſcheńſke wjelbłudy a pólny lazaret pak do ßrjedź kareja. Hakle na druhi dźeń Arabſzy na Jendźelcźanow, kotſiž w wopißanym kareju do prědka marſchirowachu, nadpady cźinjachu, buchu pak kóždy ras wotraženi. Morwych a ranjenych Jendźelcźenjo wſchitkich ßobu bjerjechu, ſo bychu njepſchecźelam do rukow njepanuli, kotſiž žaneho pardona njedawaju a wſchak też žaneho njedoſtawaju. Po někotrych hodźinach, jako běchu ßo k hłownemu njepſchecźelſkemu wójſkej pſchibliżili, Jendźelcźenjo hakle ſpóſnachu, ſo je njepſchecźel jara ßylny, ſo ſ najmjeńſcha 8000 hacž 10,000 muži liczi. Bórſy też Arabſzy ßwoje nadpady ſ tajkim wotmachom a tajkej njemdroſcźu ponowichu, ſo dlěſchi cźaß jendźelſkemu wójſku ſahubjenje hrožeſche. Njepſchecźeljo w kerkach bliſko pſchilěſechu, ſběhnuchu ßo potom na dobo a ßo ſ lawſkej khrobłoſcźu do Jendźelcźanow dachu. Dwaj emiraj jich nawjedowaſchtaj. Jedyn ſ njeju, emir ſ Berbera, Mohamed Khair, cźežko ranjeny ſ cźaßom zoſaſche. Druhi pak, emir ſ Metammha, Abu Saleh, ßo ſe ſto mužemi pſches morjazy woheń jendźelſkich tſělbow pſchiwali a pſcheraſy karej, wo ßrjedź kotrehož ßmjercź namaka. To běſche wokomik najwjetſcheje ſtraſchnoſcźe, pſchetož w tym ßamym cźaßu ßebi njepſchecźel ſ lěweje ſtrony pucź pſches ſadnu ſtronu dobu; powſchitkowna měſcheńza naſta, ſdaſche ßo, ſo jendźelſke wójſko podleži a ſo budźe ſaniczene. Tola ſkóncźnje wojeńſka wuwuczenoſcź nad ßamej khrobłoſcźu Arabſkich pſchewahu doſta, karej ßo ſaßo ſamknu a woheń tſělbow ſtorki njepſchecźelſkich hlebijow njeſchkódne ſcźini. Arabſzy kaž muchi padachu a na poßledk na wſchěch bokach cźěkachu. Pſchi bitwinej měſcheńzy Jendźelcźenjo ßwoje mitrailleuſy trjebacź njemóžachu; marinſka brigada, kotraž mějeſche pſchi nich ßłužbu, najwjazy morwych ſhubi. Wſcho w hromadźe wot Jendźelcźanow na 150 muži, po tajkim dźeßaty dźěl wójſka, padźe. Arabſzy na 1200 muži ſhubichu.

Ameriка. W ſjenoczenych ſtatach połnóżneje Ameriki, hdźež maja najhórſchi politiſzy ſłóſtnizy dobry wukhow, ßu ſkóncźnje nuſnoſcź póſnali, ſo byrbi ßo bjesbóžnemu ſkutkowanju anarchiſtow a ſozialdemokratow kónz ſcźinicź. Anarchiſtojo pjecźa ßo na to měrja, knježerſtwo w ſjenoczenych ſtatach pſchewalicź. Tak ßo anarchiſtojo w Chicago wojerſzy wuwuczuja a njedawno mějachu hižo ras wotpohladanje, ßo tamniſcheho wojerſkeho arſenala mozowacź. Wyſchnoſcź pak bě wo tym ſ cźaßom ſhonika a da arſenal wot wojakow wobßadźicź, ſ cźimž ßo anarchiſtiſke wotmyßlenje pſchekaſy. Jako anarchiſtam na to wojerſke wuwuczowanje ſakaſachu, ßo woni ſkradźu dale wuwuczowachu. Amerikanſke nowiny wyſchnoſcźi radu dawaju, ſo by ſ anarchiſtami kaž ſ rubjeżnikami a mordarjemi wobkhadźaka, dokelž anarchiſtojo woprawdźe lěpſchi hacž tucźi njejßu. Prěni poſtup pſcheczíwo anarchiſtam je ßo hižo w ſenatu ſtał. Senator Edmund je ſenatej nacźiſt ſakonja pſchedpołożił, po kotrymž ßo wobßedźerjo dynamita a tajzy, kiž dynamit k ſłóſtniſkim wotpohladam wobſtaraja, cźežko khoſtaja.

Sadźěwane ßamomordarſtwo.

Běſche kraßne nalětne ranje. Kerki wokoło měſta a twjerdźiſny St. leżaze, pſches kotrež ßo k wukhadźowanju pucźe cźehnjechu, běchu hiſchcźe khětro próſdne. Jenož tam a ßem dźěłaczerſki muž abo žona rucźe po khłódnych pucźach khwataſche, dokelž dyrbjeſche ſahe na dźěle bycź. A tola by prózy hódne było, ſo by jich wjele měſchcźanow, kotſiž hiſchcźe doma w poßleſchcźach leżachu, rano tu wonka pſchebywało. Módre njebjo ßo tak jaßnje a mile ßměkotaſche. Žaneje mróczałki ßo na nim njepokaſa. Słote ßłóncźne pruhi krajinu poſłocźachu. Wjeßele ptaczki w powětrje a na hałoſach Bohu wjerſchnemu dźakne a luboſtne khěrluſche ſanoſchowachu. Cźiſty, cźerſtwy powětr bě ſ kraßnym wonjenjom napjelnjeny. Sdaſche ßo, ſo ßo njebjo a ſemja na pſchemo prózowaſchtaj, ſo byſchtej ßo na najrjeńſcho pyſchiłoj a Boha, kotryž bě jeju tak kraßneju ſtworił, ſ tyßaz jaſykami khwalikoj.

Muž pak, kotryž tam ßamotnje po khłódnych khodach khodźeſche, po ſdaczu kraßnotu tutoho ranja a rjanoſcź wokolnoſcźe njewidźeſche a njeczujeſche. Wón njedźiwaſche na kwětki a ſchtomy, kotrež běchu ßo ſa njeho debiłe. Wón niczo njeſaßkyſcha wot wſchelakich hróncźkow, kotrež jemu ptaczki pod njebjom ſaſpěwachu. Jeho hłowa bě ſtulena, jeho woczi poſpochi k ſemi hladaſchtej. Wón ani cźłowjeka kedźbu njemějeſche, hdyž jeho tu abo tam jedyn ſetka. Samyßleny wón po pucźu ſtupaſche a ßebi runje najßamotniſche a najbóle ſkhowane khody wuppytowaſche, hdźež jeho žane cźłowſke wóczko wohladacź, jeho žane powitanje, žane praſchenje mylicź njemóžeſche.

Muž mějeſche wſchak wſchu winu, ſo bě ſrudny a ſo pſched cźłowjekami cźěkaſche. Wón bě prjedy wulki a bohaty pſchekupz był. Mjeno Gildemeiſter bě wſchudźe rad ßkyſchane. Jeho łódźe na wſchěch morjach płowachu. Jeho łubje běchu ſ najdróżſchimi tworami zuſych krajow napjelnjene. W jeho pißarni wjele pilnych rukow ſahe wot ranja hacž poſdźe do wjeczora dźěłaſche, ſo bychu ßo ſkaſanja a žadanja, ſe wſchěch ſtron pſchikhadźaze, wobſtarake a ßo druhdźe ſaßo nowi wotebjerarjo pytali. Jeho dom bě wulzyſchnje a bohacźe ſe wſchěm wuhotowany, ſchtož žiwjenje pſchijomne cźini. Sswěrna ródna žona jemu w luboſcźi k boku ſtejeſche a luboſna dźowczicźka bě jeho woczow radoſcź a wjeßele. S jenym ßłowom: wón bě ſbožowny muž był, kotryž wſcho, wſcho mějeſche, ſa cźimž jeho wutroba žadaſche a wjele jeho pſchecźelow jemu jeho bohatſtwo potajnje ſawidźeſche.

Tola ſ nim bě ßo bórſy, jenož pſchebórſy do zyła pſcheměniło. Njemudry cźłowjek bě ßwoje ſboże ſa njekhabkaze, ßwoje bohatſtwo ſa njepſchecźinjomne měł. Wón bě ßo, pſches ſke towarſtwo a hubjenych pſchecźelow ſawjedźeny, do njerodneho brojerſkeho žiwjenja dał. Wón bě ßwojeho dźěła pſchezo mjenje a mjenje hladał a ſ jeneho wjeßela ſa druhim honił. Wutrobne próſtwy a napominanja jeho mandźelſkeje njeběchu jeho łohku myßl pſcheměnike, a ßamo jejne horze ßylſy jeho wutrobu njehnuchu. Wona dyrbjeſche ſ pokojom bycź, hdyž jeho dyß a dyß rano doma wuhlada, a njeßmědźeſche jemu žaneho proſchazeho abo napominazeho ßłowczka prajicź, jeli ſo jeho nochzyſche rosnjemdricź, ſo potom woſtajſchi wſcheho ſ domu khwataſche.

Tak hinak bycz njemóżeſche, hacz ſo jeho pſchekupſtwo pſchezo bóle a bóle naſad dźeſche. Ruzy jeho pomoznikow a ßłużobnikow lěnjo a pomału dźełaſchtej, dokelž jich knjeſa wocži na njej njekedźbowaſchtej. Skaſanja pſchezo żadniſcho pſchikhadźachu a pjenjeżne dokhody ßo dźeń a bóle pomjeńſchachu. Někotre khrobłe ſpekulazije, kotrež dyrbjachu njedoſtatk wurunacź, ßo njeſchlachczichu a ſa ßobu wulke ſchkodowanje czehnjechu. Tak ßo ſta, ſo ßo Gildemeiſterowe bohatſtwo ſa někotre lěta pſches woſpjetne njeradźenja a njeſboże do cziſta ſhubi. By drje hiſchcże czaß był, khabłazy dom ſ khrobłej a mudrej ruku ſdźerżecź, tola njeſtaroſcźiwy lohkoſmyßleny człowjek ani ſtraſchnoſcże njeſnajeſche, kotraż jemu hrożeſche. Wjeßełe żiwjenje jeho roſum motaſche a jeho wocži ßlepjeſche. Nowe, cżeżke njeſboże na njeho pſchińdże. Jedyn njeſprawny knihiwjednik jemu wjele tyßaz toleŕ pſchekſchiwiwſchi cżeknu. Wſcha próża, paducha wußlědźicź a pſchimnucź, bě podarmo. K tomu hiſchcże bankerot jeneho pſchecźela pſchińdże, pſches cżoż ßo ſ nowa tyßazy ſhubichu. Nětko bě njeſboże hotowe. Gildemeiſter pſched roſpadankami ßwojeho prjedy tak wulkeho a wukhwaleneho ſamoženja ſtejeſche. Jeho łubje běchu ßo wuprózdnike, jeho kaßa ſaprahnuła. Se żaneho boka żanych dokhodow wjazy wotcżakacź njemóżeſche. Sa to dyrbjeſche wulku hromadu dołha ſapkacźicź. Jemu niczo druhe njewoſta, hacz ſ płacźenjom pſcheſtacź a hanibny bankerot pſchipowjedźicź.

A hdy by hewak dale niczo njebyło! Tola dźenßa wechſel ſ dźeßacź tyßaz tolerjemi na jeho mjeno wuſtajeny pſchińdże. Dźenßa wón ſpanu a dyrbjeſche ßo ſapkacźicź, hewak jeho ſajachu a do dołżniſkeho jaſtwa ßadźichu. Jeho mjeno, kotrež mějeſche hacz dotal wſchudże cżeſcź a nahladnoſcź, dyrbjeſche ßo wohanibicź. Wczera bě poßledni ßrědk ſpytał, ſo by ßebje a ßwoju cżeſcź hanibje wukhował. Njeſbożowny wechſel bě w rukomaj ſtareho bohateho pſchekupza a tón bě jeniczki bratr jeho njebocźiczkeje macźerje. Grothez wuj bě ßynej ßwojeje ßotry w jeho dźěcźazych lětach wutrobnu luboſcź a poſdźiſcho derjeměnjaze pſchecźelſtwo wopokaſował. Dokelž ſtary muż żanych dźěcźi a żaneho dalſcheho pſchecźelſtwa njemějeſche, bě ßo Gildemeiſter pomału na to ſwucźił, ſo ßo ſa jeniczkeho herbu wulkeho ſamoženja wobhładowaſche. Wěrno wſchak bě, ſo ßo w poßlednich lětach wo ſtareho ſpodźiwneho wuja wjele ſtarał njebě. Hdyż běſchtaj ßo druhdy pſchipadnje ſetkałoj, běſchtaj ßo ſymnje a ſ krótka poſtrowiłoj. Duż běſche Gildemeiſterej wczera jara cżeżko było, jako bě ßwojeho wuja wopytacź a jeho proßycź dyrbjał, ſo by jemu k ſapkacżenju wechſla hiſchcże nęſchto cżaßa woſtajił. Tola bě wón to cżinił a ßo pſches ſymne powitanje, kotrež ßo jemu pola wuja doſta, wottraſchicź njedał. Jeho nuſa bě pſchewulka, wón dyrbjeſche ſpytacź, wutrobu ßwojeho bohateho wuja ſmjehczicź. Wón bě jemu ſ hnujazymi ßłowami ßwoje njeſboże wopißał, a njebě tež ſamjelczał, ſo je ßam na wſchěm hubjenſtwje wina. Wón bě jeho proßył, ſo by ßo nad nim w nuſy ßmilił, jemu jeho żony a jeho njewinowateho dźěſcża dła k pomozy był. Wón bě jeho na jeho junu jara lubowanu ßotru dopominał a jeho na kolenomaj proßył, ſo njeby jejneho njeſbożowneho ßyna wot ßo ſtorcził, ale jeho ſe ſahubjenja wumóhł. Wón bě jemu ſe ßylſami ßlubił, ſo nětko nowe, lěpſche żiwjenje ſapoczńje a ſo jemu jeho pomoz ſ najßwěrniſchej a najdźakowniſchej luboſczu ſapkacźi.

Wuj bě na próſtwy a pſchedſtajenja ßyna ßwojeje ßotry ſměrom poßłuchał a na to ſymnje wotmolwił: „Każ ßym ßebi myßlił, tak je pſchiſchko. Każ ßebi póſcźekaſch, tak leżiſch, a ſchtóż poſkhacź nochże, dyrbi cżucź. Bohaty knjes Gildemeiſter je ßo ſa ßwojim ſtarym ſpodźiwnym wujom mało praſchał, duż drje ßo dźiwacź njebudże, hdyż ßo nětko wo njeho ſtaracź njebudu. Mandźelſkemu a nanej by ßo ſależało, ßebi ſ cżaßom na żonu a dźěczo pomyßlicź, a to ßo njehodźi, ſo bychu nětko druſy ludźo to wurunali, ſchtoż je ſ lohkej myßlu ſabył a ſawinował. Mjeno a wopomnjecże mojeje ßotry njech we wſchej cżeſcźi woſtanje! Tola, hdy by wona hiſchcże żiwa była, wona njeby wote mnje żadała, ſo dyrbju ßwoje ſ wulkej ſpróżniwoſcźu nalutowane ſamoženje brojerjej, wopikżej a hraczkej do ſchije walicź. Ně, ně, ſ toho niczo njebudże, a njeczíń ßebi żaneje nadźije, ſo budźeſch ßmějazy herba ßwojeho ſtareho wuja. Sſym ßo ſa to ſtarał, ſo moje pjenjeſy do druhich a lěpſchich rukow pſchińdu. Mój dwaj ßmój a woſtanjemoj dźělenaj. A jeli ſo wechſel hacz do jutſiſcheho pſchipołdnja njeſapkacźiſch, njelubośne ſcźěhwki ſa tebje njewuwoſtanu. A nětko dźi w Bożim mjenje."

Gildemeiſter bě njedźiwajo tutych krutych ßłowow ßwoje nutrne próſtwy ſ horzymi ßylſami woſpjetował. Wuj pak ßo njeda hnucź a ſkónczńje Gildemeiſterej ßamo ſ durjemi won pokaſa. Na ſapkacźenje wechſla ßebi pod tajkimi wobſtejnoſcźemi myßlicź njemóżeſche. Hańba a jaſtwo na njeſbożowneho muża cżakaſchtej. Nětko ſadwělowanje jeho wutrobu ſaja. Wón ßo roſßudźi, ßwojemu ſrudnemu hubjenemu żiwjenju kónz ſcźinicź, ſo by ßo tak njeczeſcże ſminuł, kotrejż na druhe waſchnje cżeknucź njemóżeſche. Rano ſahe bě dźenßa ſ cżicha, zyle ſ cżicha ſ łoża ſtanuł, w kotrymż bě zyku nóż podarmo wokſchewjazy ſpar pytał. Wyſche jeho łoża dwě piſtoli wißaſchtej, kotrejż bě w prjedawſchich cżaßach na ßwojich pucźowanjach ßobu noßył. Wón jenu wſa a natyka ju ſ pólvrom a morjazej kulku. Wſcho ßo tak ſ cżicha każ móżno ſta, ſo njebyſchtej jeho mandźelſka a dźěczo, kotrejż w pódlanſkej komorje ſpaſchtej, wozucźiłej. Sso ſwoblekawſchi, piſtoliju pod ßuknju derje ſkhowa. Wón ſ cżicha a ſkradźu ſe iſtwy a ſ doma ſtupaſche. Wonka w kerkach chzyſche żakoſtny bjesbóżny njeſkutk ſcźinicź. Zane cżłowſke wóczko jeho njewidźeſche, nichtó jeho njemóżeſche mylicź a jeho ruku wot ßamomordarſtwa wotdźerżecź. Piſtoliju pod ßuknju wucźahnuwſchi ju ßwěru pſchepyta. Wſcho běſche na njej w najlěpſchim rjedźe. Wón ßo jeje jenoż ſ porſtom trjebaſche dótknucź, a ſe wſcheje ſtaroſcże bě wußwobodźeny, wſchej nuſy a hubjenſtwu wukhowany!

Njeſbożowny ßebi myßleſche, ſo nichtó pytnuł njebě, hdyż bě ſ łoża ſtanuwſchi piſtoliju natykał a k ßebi tyknuł. Jeho ſchěſcźětna dźowczińczka pak bě wozucźena była. Wona drje njeroſumjeſche, ſchto je ßebi nan wotmyßlił. Tola wona widźeſche, ſo bě jeho cżoło ſmorſchcźene, a jeho wobliczo khutne a ſrudne. Wona dale widźeſche, ſo wón ſtraſchnu bróń do ruki wſa, wo kotrejż bě jej tak hroſne wěży powjedał. Bojoſcź a ſtrach k dźěſcźowej wutrobje ſtupaſche. Maka holczka ßebi njeſwaži macźer ſawołacź a ju ſ tym do ſtracha ſtajicź, ſchtoż bě widźała. (Pſchichodnje dale.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Tudomne hamtſke hetmanſtwo k nawjedźenju dawa, ſo ßu ſkażeneho pßa, kotrehoż ßu 20. dezembra w Němſkich Pałwozach ſaraſyli, krótko do toho cżaßa w Wósborku widźeli. Duż maja ßo dła wotdźerżenja a pódtkóczenja pßoweje ſkażenoſcże pßy w Brěſezach, Kortnizy, Hrodźiſchczu, Njechornju, Wichowach a Wujeżku ſa rjeczas wjaſacź. Wonka domu dyrbja wone khmany pranz noßycź a ßo ſa ſchtrykom wodźicź.

S Dźěżnikeż. W naſtupanju wóhnja, kotryż je tu 9. januara Wenzelez kubło a Henczez a Fahnauerez brózni ſaniczik, je ßo nětko wupokaſało, ſo woheń w Wenzelez brózni wuſchoł njeje.

S Hodźija. Naſch Hodźijſki Boži dom ma drje ßobu najrjeńſchi woltař w zyłej Łużizy. Pſched 2 lětomaj jón doſtachmy. Nětko maju ßo hiſchcże ſady a k bokej njeho měſto wſchědnych woknow rjane pißane ſ wobraſami ſaſtajicź. K tomu je ßo hižo rjany pjenjes naſběrał. Wóndano je tež naſcha luba mkodźina mjes ßobu k tomu hromadźowała a tak 265 hr. 10 np. jako dar Bożeho dźěſcża naſběrała. S tym je wona wopokaſała, ſo je jej Boži dom luby. Bóh ſapkacź jej tutu luboſcź bohacże.

S Drjeczina. Pjatk tydźenja wjeczor bě ſtraſchny paduch naſchu wjeß do njeměra ſtajił. Wjeczor wokoło 7 hodźin mandźelſka żiwnoſcźerja Rölliga w najſtwje, hdźež Rölligezy ßwoju żyrobu, każ kołbaßy, mjaßo atd. khowaju, ropot ſaßłyſcha. Jejny muż ßo toho dła horje poda a ßo tam bórſy dohlada, ſo je nęchtó pola jeho kołbaßow na wopyczе pobył, paducha pak nihdże wußlědźicź njemóżeſche. Jeho mandźelſka, pſches tule powjeſcź naſtróżena, k ßußodam po pomoz běżeſche. Po dlęſchim pytanju paducha w brózni pod tſęchu wußlědźichu, hdźež bě ßo ſa ßłómu ſkhował. Jako wón widźeſche, ſo ßu jemu wupucź ſalehnuli, wón ſpyta, ßo pſches ßłómjanu tſęchu dobycź. Dźěczi, pſched brózniu ſtejaze, to pytnuwſchi, wołachu, ſo chze paduch twóchnucź. Duż hacz na Rölliga wſchitzy ſ łubje dele ſběżachu, ſo bychu pakoſtnika, hdyż ſ tſęchi dele ſkoczi, pſchimnuli. Paduch, kotremuż Röllig nětko ßam napſchecźo ſtejeſche, ßo pſchecźiwo tutomu wobrocźi. Jako chzyſche jeho Röllig naſad cźěricź, wucźahnu wón terzerol a ſ nim dwójzy ſa ßobu do ßwojeho pſchecźiwnika tſęli. Prěnja kulka Rölligej k wutrobje ſlecźa, tola na wulke ſboże kożuch, kotryż bě Röllig ſwoblekany, jeje móz woßłabi, tak ſo jemu żaneje ſchkody njeſcźini. Druha kulka Rölligej do ruki ſlecźi a jemu porſt ſrani. Paduchej ßo pſches to wupucź wotewri, tak ſo móżeſche po ſkhodźe dele pſches żony, pſched khěżnymi durjemi ſtejaze, cźeknucź. Mużojo, na łakańzy pola brózńje leżazy, ßo ſ widłami a tſęlbami wobrónjeni ſa nim hnydom puſchczichu, tola jim ßo njeſchlachczi, paducha popadnucź, kotryż po ſokach każ njembdry do cźmowoty cźěrjeſche a ſkónczńje pola Demjanſkeho młyna do kerkow ſkoczi. Jeho ſymſki ſwjerſchnik a dobre dołhe ſchkórnje poſdźiſcho w Rölligez domje namakachu. Wón bě ßo je, ſo by lěpje kranucź móhł, wußlekł a je, dokelž je w nuſnocże ßobu wſacź njemóżeſche, ßwojim njepſchecźelam woſtajicź dyrbjał. Wonka na dróſy ßo hiſchcże druha ſawoſtanka wot njeho, jena ſoka, nadeńdże.

Wón bě tak dźiwje a skoku běžał, so bě žo jemu wona s nohi žunuła. Poliziji, kotraž jeho woźobu njesnaje, je žo s tym ważna wěz do ruki dała. Móžno, so žnadź, dokelž nětko měru paduchoweje stopy snaje, jeho lohscho wuźlědźi. Powschitkownje ludźo mënja, so je paduch tón žamy cźlowjek, kotryž je loni nasymu na tym žamym měsćze huźby kranuł a hižo wjelekróćneho paduchstwa dla w Waldheimje žedźał.

S Bukez. Pschichodnu njedźelu smëje žo tu pod nawjedowanjom knjesa kantora Hatnika žerbsko-němski spěwanski konzert. Pjenježny wunoschk ma žo na sakoženje schulskeje knihownje nakoźicź.

S Komorowa pola Hucźiny. Sańdźenu póndźelu wjecźor po dźewjecźich hodźinach w domskim tudomneho žiwnoscźerja Augusta Keßlera woheń wudyri, kotryž žo na brójeń, hródź a kólnju wupschestrje a tele twarjenja do prócha a popjeła pschewobrocźi. Domjazu nadobu ma Keßler pjecźa sawěscźenu. Kak je woheń nastał, hischcźe snate njeje.

S Brěsy pola Kamjeńza. Dołholětny krajnoźejmski sapóžkanz Kamjeńskeho wokrjeża, kubler a wobžedźer fabriki F. W. Beeg, je žobotu 24. januara 65 lět stary tu w Brěsy semrjeł. W krajnym žejmje žo wón k pomërnej konservatiwnej stronje dźerżescheje.

Dary sa natwarjenje žerbskeho domu.

W Budyschinku psches k. gmejnskeho prjódkstejerja Frycźu nahromadźene: k. farař Krügař 6 hr. (sapiłak na 1884—1888 po 6 hr. = 30 hr.), gmejnski prjódkstejeř Frycźa 1 hr., młynk Schneider 25 np., Pětr Eichler 50 np., Jan Janka 5 np., Auguśt Jeremiaš 50 np., wucźeř J. Ssuschka 3 hr. (sapiłak na 1884—1888 po 3 hr. = 15 hr.), Jan Mikanja 50 np., A. Hennig 50 np., Jan Ryczeř 5 np., žiwnoscźeř Jan Schneider 30 np., Michał Pětschka 30 np., žiwnoscźeř Jan Jeremiaš 40 np., A. Jeremiaš 40 np., J. Běrka 20 np., swudowjena Michałkowa 25 np., strażnik a žiwnoscźeř J. A. Mjertynk 30 np., Auguśt Symny 10 np., ſtałař Bohuwěr Kißlich 15 np., žiwnoscźeř Jan Gruhl 40 np., žiwnoscźerka wudowa Pětschkowa 30 np., Jan Holan 50 np., hoscźeńzař Handrij Nowak 50 np. — Hromadźe: 16 hr. 45 np. (52 hr. 45 np.)

W Pschiwocźizach psches k. gmejnskeho prjódkstejerja Petzolda nahromadźene:

a) Sapiżachu:	Lětne pschinoschki 1884	1885	1886	1887	1888	Summa	b) Sapłacźichu:
	ℳ	ℳ	ℳ	ℳ	ℳ	ℳ	ℳ
Kalich, bur	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Petzold, gmejnski prjódkstejeř	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Zippel, žiwnoscźeř	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	—.50
Latka, žiwnoscźeř	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	—.50
Lejna Hennigez	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	—.50
A. Schuster, žiwnoscźeř	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	—.50
Grützner, žiwnoscźeř	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	—.50
Hänsel, žiwnoscźeř	—	—	—	—	—	—.30	—.30
Mörba, žiwnoscźeř	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
A. Hänsel	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	—.50
						30.30	6.30

S džakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wuźudźenja.

Khostańska komora. Khlamař Schneider w Barcźe bě loni 20. julija wot rěsnika Schütza žwoje khore cźelo kłócź dał a mjaźo, hacź runje mějesche žołtu njestrowu barbu, punt po 30 np. wo wžy rospschedał. S tych, kotsiž běchu wot mjaźa jědli, drje nichtó njesthori, njedźiwajo na to pak Schneidera dla pschestupjenja zyrobneho sakonja wobskorźichu. Kral. wokrjeżny skótny lěkař König njemóżesche, dokelž žo jemu mjaźo pschedpokoźiło njebě, cźeleczowu khoroscź s wěsta mjenowacź. Wón móżesche jenoż wobžwědczicź, so je cźelo, dokelž je do žwojeho kónza strachocźiwje bjeczało a ledma dychacź móhło, najskerje na sahoritu khoroscź cźerpiło. Žołta mjaźowa barba pak s wěsta na to pokasuje, so je krej hižo hnijaza była, a wuźiwanje tajkeho mjaźa je cźłowjeskej strowoscźi schkódne. Tomu napscheczíwo wobskorżeny wudawasche, so je mjaźo sa strowe měł a so je wón a jeho žwójba wot njeho jědła. Dokelž žo tole wudawanje k wěrje podobne bycź sdasche, po tajkim wobskorżeny najskerje wjedźał njebě, so je njestrowe mjaźo pschedawał a tak zyrobny sakoń njewědomnje pschestupił, žo jemu khostanje spuschcźi.

Lawniski žud. Kubler Grollmuß w Kamjenej bě tamnischeho khěžkarja M. Rjeka wobskorżił, so je do jeho huźezy s hruslami mjetał a ju psches to wobschkodźił. Pschi wuźudźenju drje žo wupokasa, so je Rjek do huźezy mjetał, tola bě wón to toho dla cźinił, so by ju se žwojeho pola wuhnał, niz pak žebi wotmyślił, ju wobschkodźicź. Wobskorżeneho tuteje pschicźiny dla njewinowateho wusnachu. — Khěžkarja K. Sickscha w Luczu s 10 mk. pokhostachu, dokelž bě loni 25. oktobra w Komorowje wěstu Donathowu a jejneho žyna s pschedeschcźnikom a kschudom wjazy krócź na hłowu bił. — Dźěkacźeř F. W. Ricźel w Pžowjach bě wobskorżeny, so je loni 6. dezembra w Schenkez korczmje w Nowych Boranezach w pjanoscźi se samyślkom scźěnski cźažnik dele storhnuł, jón na semju cźiżnuł a jón rosbił. Wězy wobschkodźenja dla Ricźelej 15 mk. khostanja abo jastwo na tsi dny pschiżudźichu. — Sahrodnika A. Ssmoku a jeho mandźelsku w Lichanju, kotrejuž bě Marja Póstokowa w tej žamej wžy dla cźeścźeranjenja wobskorżika, k jastwu po schěścź měżazach a k sapłacźenju khóstow sażudźichu. — Dźěkacźerskej žonje H. Jurakowa a M. Winklerowa w Ssmochcźizach běschtej loni w dezembrje tamnischemu rycźerkublerjej dr. Ocźe žito a to Jurakowa sa něhdże 6 mk., Winklerowa pak sa 1 mk. kranukej. Jurakowej jastwo na dźeżacź dnjow a Winklerowej, kotruž žu hižo ras paduchstwa dla khostali, jastwo na tsi dny pschiżudźichu. — Cźeladnik J. T. Reck w Kelnje, paduchstwa dla hižo khostany, bě wobskorżeny, so je schórzuch, kholowy a žuknju, kotrež bě jemu kubleŕ Běrka w Kelnje pożcźił, wobžedźerjej nasad njedał a je s dźěla wotnoźył, s dźěla pschedał a pschemenił. Pschekschiwjenja dla ma wón dwě njedźeli dołho w jastwje žedźecź.

Přilopk.

* W jenym papjerniku wóndano dźěłacźeř wulkemu koleżu, po kotrymž rjemjeń běži, psche blisko stupi. Koło jeho shrabnu a jeho sa dwě sekundźe dwazecźi krócź wobwjertnu a wo semju schwyrnu. Ruzy a nosy běchu njesbożownemu swutorhane, hrudź běsche rosmjecźena, a mosły běchu do wschěch stron roslětałe.

* W Eilenburgu žu žobotu wudowu H. sajeli, dokelž běsche žwojemu staremu khoremu bratrej sa żiwjenjom schła. Sa 30 markow běsche cźłowjeka najała, kotryž dyrbjesche jeje bratra skónzowacź. Tónle cźłowjek pak roskaty wudowine wotmyślenje poliziji pscheradźi. Wudowa H. jako herbowka bratrowu žmjercź doczakacź njemóżesche; jeho sawostajene samoženje pak by lědy 1800 mk. wunjeżło.

* Lohkomyślne wobkhadźowanje s tšělbami hischcźe, móhł rjez, wschědnje žwój wopor żada. 19lětny seminarist a 15lětny gymnasiast, kotrajž běschtaj s jeneje wży, mějeschtaj w měsćze, hdźež na schulu khodźeschtaj, shromadne wobydlenje. Dawno běschtaj žo na hodowne prósdniny wjeżelikoj. Nětko tu běchu. Nasajtra chzyschtaj domoj jěcź. Seminarist běsche wot nana poruczнoscź dostał, so by jemu revolver žobu domoj pschinjeżł. Revolver běsche kupjeny, a seminarist s nim wjeżele pó jstwje wokoło běhasche, runjež běsche patronu do njeho położił. Na jene dobo něschto wrjeżnu, lampa hażnu, a seminarist wuślyscha, kak žo jeho towařsch s kschikom dó jstwy wali. Potom wscho wocźichnu. Njesbożowny młodźenz wjedźesche, so je towařscha satšělił. Rucźe wón do jstwizy skoczi, durje sawrě a žo s druhej kulku žam satšěli. Hdyž hospoša se žwojimi ludźimi doběża, běschtaj młodźenzaj morwaj. — Druhdźe běchu jenicźkeho žyna bohateho bura do wojakow wsali. Prjedy hacź mějesche rekruta wótzny dom wopuschcźicź, jemu nan hoscźinu wuhotowa pscheczelstwo a snatych na nju pschepróżywschi. Pschi wobjedźe žo młody rekruta khwalesche, kajkeho kmaneho wojaka khěžor w nim směje; žwoju rjanu tšělbu hoscźom pokasujo wón powjedasche, kak wustojnje s njej wobkhadźowacź wě. 15lětny hólcźeż, s kotrymž běschtaj wonaj bratrowskej dźěscźi, chzysche s tšělbu też rady pohrajkacź, njedosta pak ju, dokelž běsche natykana. Hdyž běchu žo po wobjedźe hoscźo po domje a druhdźe roseschli, hólcźez njepytnjeny tšělbu se scźěny scźahnu a s njej do dwora běżesche. Bórsy na to też rekruta s domu do dwora stupi; w tym žamžnym wokomiku pak žo s tšělby wutšěli, a kulka njesbożownemu rekrucźe do hłowy sleczi, so wón na měsćze morwy k semi padże.

* Kak njehańbicźiwi a straschni wożebje w wulkich městach paduschi a jebazy žu, žlědujcy podawk s nowa pokasuje. Zona jeneho sastojnika w Barlinje wóndano wjecźor wokoło žedmi s domu dźěsche, so by to a druhe nakupiła, žłużobnu holzu žamu doma wostajiwschi. Schtwórcź hodźiny posdźischo žo psched durjemi saswoni a žłużobna holza rjeczask sa durje sakoźiwschi durje powocźini a žo woprascha, schtó tu je. Psches schmarku durjow, kotrež žo rjeczaska dla jeno powocźinja, holza zuseho mużskeho wuhlada, kotryž wudawasche, so je jeho knjeni, kotruž je duzy po pucźu setkał, pózłała, so by hischcźe něschto pjenjes sa njej pschinjeżł; klucź k pjenježnemu kaschcźikej, wón pschistaji, je jemu knjeni žobu dała. Dokelž pak holczka wudawanjam mużskeho njewěrjo durje sażo sawrě, žo zusy wotżali. Wokoło dźewjecźi žo knjeni wrócźi, a nětko žo wupokasa, so wona nikomu ani klucza dawała njeje, ani poruczнoscźe, so by ji po pjenjesy schoł. Hdyž běsche knjeni nasajtra dopołdnja sażo s domu schła, sażo něchtó swonicź pocza; tón krócź žo holza woprascha, schtó tu je, njewotewriwschi durje. Na to žo zusy, w kotrymž holza toho žamžneho cźłowjeka spósna, kotryž běsche tu wczera wjecźor był, spěschnje wot-

ßali ǯaneho ßkowczka njeprajiwschi. Budǯíſche-li holczka doſcź wobhladniwa njebyła, dha budǯíſche ji ßnadź wo ǯiwjenje ſchło.

* Na Tſjoch Kralow ßo w Engelhartingu w Bajerſkej na ßanjach wujéſdǯowachu. Hdyž bé ßo tole wjeßele ſkónczíko, ßo zyłe towarſtwo k ßwjedǯeńſkej hoſczinje ſebra; a ſo by ßo zyły ßwjedǯeń tak prawje ßwjatoczńje ſkónczik, ßo ſhromadǯeni ſkónczńje do hry dachu, kotraž ßo w Sſerbach „puki" mjenuje; piwowe ſchkleńzy a ſtólzowe nózki hoſczom wjeßele wokoło wuſchow fruncźachu. Na jene dobo a ßrjedź najrjeńſcheho wjeßela pruha lódſymneje wody roshorjene hłowy pola, druha pruha ſa njej ſczéhowaſche, a woda dale ßwjedǯeńſke towarſtwo wobliwaſche, a ſ wotewrjenymi durjemi won béſche widźecź, kak njeſpróźniwje muźſtwo wjeßneje ßykawy dǯéłaſche, kotrež méjeſche wot gmejnſkeho pſchedſtejicźerja poruczńoſcź ßykacź, doniž ßo woheń w roshorjenych hłojczkach njeſlehnje. S kißakym wobliczom hoſczo ſ méſta ßwjedǯeńſkeje ſabawy zofachu ßo nad tym ſpodźiwajo, k czemu wſchemu tajka ßykawa kmana njeje.

* Jedyn zygan béſche ßo ſe ßwojej czetu zyganku roskorik, a ſe ſkobami ßekeru ſa njej czißnu. Ssekera ßo hłuboko do khribjeta zyganki ſarubnu, a njeſbožowna ǯónſka ſa nětotre minuty ducha ſpuſchczi. Mordarja ßu ſajeli.

* Se Schwajzarſkeje, ſ Tirola a ſe wſchelakich druhich krajow a krajinow, hdǯež ßu wyßoke hórniſchcźa, je poßlednje dny wjele ßkyſchecź było wo njeſbožu, kajkež „lawiny" naczinja. Wyßoko na horach ßo néhdǯe horſchcź ßnéha puſchczi a po horje dele kula; ßo kulejo a padajo hromada roſcźe a pſchibéra a ſkónczńje ſ móznym hrimotom a praſkotom wſcho ſłama a ſpowala, ſchtož na ßwojim puczu nadeńdǯe, a khéžki a wjeſki a zyłe daloke doły ſaßypa; to je lawina. S Cuneo, Ivrea a Suſa w Italſkej ßo telegrafuje, ſo ßu tam lawiny wjele ſchkody naczinike. 18 czéłow ßu tam ſ pod ßnéha wuczahnuli. W Broſſasco bu 8 człowjekow ſaßypanych, jedyn jeniczki ſ nich wumoženy. W Sparone ßu 14, w Moasca 7 czéłow wuhrjebali. W Exilles je lawina 63 ludźi pohrjebała, wot nich ßu 20 żiwych a 30 morwych wuryli; tych druhich hiſchcźe namakali njejßu. Wyſchnoſcź, wojazy a wobydlerjo na pſchemo dǯéłaja, ſo bychu ſnjeſboženym pomhali. — Wjele ſchkody je ßnéh tež wokoło wyßokeje hory Mont-Cenis naczinił. Daloko w wokolnoſczi póſt wjazy jéſdźicź njemóże, a telegraf jeno ſ wulkej prózu a ſ wjele ſaposdźenjemi dǯéła; hobrſke lawiny ßu wjele ludźi a tójſchto ſkotu ſabike a njeßmérneje ſchkody naczinike. — Tež ſ Turina pißaja, kak lawiny w alpiſkich wßach ſakhadǯeja. Wjele wojakow je hižo wbohemu wobydlerſtwu Alpow na pomoz póßłanych, a ſ nowa dyrbjachu tam 300 muži póßłacź. Tuczi ſpomożerjo ßo ſ wulkim wuſpěchom dǯéła pſchimaju. Wjeß Devais je zyła pod ßnéhom pohrjebana. Najczéżſcha je dolina wokoło Suſa domapytana, hdǯež hakle ßu pſched dwémaj méßazomaj pſches ßylne ſemjerżenje wjele czérpjeli. Sſnéh tam 6 metrow, t. j. wjazy hacź $10^1/_2$ łóhcźa wyßoko leži; wjele ludźi je tam ſaßypanych. Pola Chiomonta jena ǯónſka hiſchcźe ǯiwa pod ßepju leżeſche, kotraž béſche wjele metrow wyßoka. Dǯéłaczérjo, kotſiž tam wußypowachu, njeſbožownu ſe ßwojimi łopaczemi ſakałachu a jeje czéło zyłe roſſchtapane a rosmjeczene ſe ßnéha wuczeżechu. We wßomaj Sparona a Mentoulle je wjele ludźi żiwych ſahrjebanych. Tam żana pomoz móżna njeje.

* W méſcźe Dijon w Franzowſkej bu 19. t. m. mordarjej Marquiſej hłowa wotczata. Pſched létom béſche Marquis ßudnika Fripparta a jeho ßyna ſatſélik, ßo nad prénſchim wjeczo, dokelž béſche jeho tutón w léczе 1875 k jaſtwu ſaßudźik. Frippartowy ßyn na méſcźe morwy leżo woſta, ßudnik hakle ſa nětotre méßazy wumrje. Hiſchcźe poßledni wokomik pſched wotprawjenjom ßo Marquis na ßwojim njeſkutku wjeßeleſche a ßwoju ſpokojnoſcź nad tym wupraji, ſo je ßo jemu radźiło ßo wjeczicź. Hižo pod ßekeru ſtejo wón bjes bojoſcźe ſawoła: „Njeſbožowny ludo, moja ßmjercź budź czi ſ pſchikładom a wotwobrocź wot tebje njeſboże, kotrež na tebje czaka!" Pſchi rosrěſanju czéła w moſhach hribkojte wuroſtki namakawſchi lékarjo nad tym dwélowacź poczachu, ſo je mordař ßwój pokny roſum mél. W jeho ſadżerżenju pak żenje niczo na to pokaſako njeje, ſo by wón wrótny był.

* Na tak mjenowanej „pěſkowej kupje" njedaloko brjoha Noweje Schottiſkeje ßo pſchi ßylnych wětrach 17., 18. a 19. dezembra ſańdźeneho léta jena ſranzowſka łódź rosbi a do kruchow rospada. Tehdy béſche 12 ſkhodźenkow ſymy. Łódźnizy běchu wſchitzy ßmjercź mucźni a pſchemjerſnjeni. Tſjoch ſ nich mózna żołma do morja ſpławi; kuchař ßebi krt pſcherěſnuwſchi do wody ſkoczi, ſo by ßwoje czérpjenja pſchikrótſchił. Kapitanej a dwémaj mużomaj ßo radźi hacź do brjoha dopłowacź; woni majak (leuchtturm) dozpěcź pytachu, do kotrehož béſche $1^1/_2$ hodźiny. Ale pěſk, wot wichora ſběhany a czérjeny, jim napſcheczo wějeſche. Kapitan prěni womucźni, runjeż jeho towarſchej podpjeraſchtaj; wón na méſcźe ſmjerſnu. Bórſy na to druheho tón ßamßny dóńt podeńdźe. Poßledni, wubjernje ßylny muż, poßledni kruch pucźa po ſchtyrjoch dolésy a ßo jemu radźi, majak dozpěcź.

* S méſta Kronſtadta wo żałoſtnym njeſbožu pißaja. Tam nowe léto rano na poł pjeczich hodźin Boži woheń wudyri; w wobydlenju wudowy Skorobohatoweje ßo pſchi tym 6 człowjekow ſpali, a to ßama mjenowana wudowa, jeje tſi dźowki w ſtarobje 16—19 lét, ßłużobna holza a dźowka jeneje ſchwalcźe, 14létna holczka, kotraž béſche pola mjenowaneje ßwójby pſchenożowała. S dǯéła na wuhlo ſpalene powoſtanki njeſbožownych tajki hróſbny napohlad ſkiczachu, ſo ßo haj nětotrym lékarjam ſeznu, kotſiž ßu hižo wſchelake ſtraſchnje wobpalene czéła widźeli. Polizija ma ſa to, ſo je holza hacź na ranje ßedźo ſchijo lampu powaliła, a ſo ßu ßo wſchě ǯónſke najprjódzy ſ dymom ſadußyke a potom ßo ſpaliłe. Ludźo, kotſiž běchu prěni k wóhnju pſchibéżeli, powjedaju, ſo je ſ wobydlenja wudowy dołhi czaß wo pomoz wołanje ßłyſchecź było; a hdy budźíſche ßo radźiło, khětſje rucze rébl namakacź a wokna wubicź, budźíſche ßnadź móżno było, ǯónſke ſatraſchnej ßmjercźi wutorhnucź. Offizier, kotryž po tſjoch ſkhodach bydleſche, wokno wuraſywſchi ßwoju żonu ſhrabnu a ſ njej ſ woknom won na tſéſchku balkona dele ſkoczi, kotryž je w druhim poſkhodźe. We wobydlenju Skorobohatoweje żadyn muźſki njebéſche; jeje ßyn, gymnaſiaſt, béſche w gymnaſiju pſches nóz woſtak a tak ſrudnej ßmjercźi wuczeknuł. Tež jena dǯowka wudowy je żałoſtnemu dóńtej wucźekła pſchebywajo pola czety w Pětrohrodźe na wopycźe. Wopory njeſboża buchu ſ wulkej ßwjatoczńoſcźu khowane; kaſchcźe běchu ſ kwětkami a wěnzami poßypane, a njeßmérna ßyła ludu ßobu k rowu dǯéſche.

* Na ranje 19. t. m. mějachu nózni ſtrażnizy a dwórnizy w Moſkwje horzu bitwu ſ jenym paduchom. Rano w 6. hodźinje jedyn półzaj něhdźe ropot wußłyſcha a bliże pſchiſtupiwſchi widźeſche, kak ßo ßylny, něhdźe 30 lét ſtary muźki prózuje durje jeneje kólnje wukamacź. Półzaja pytnuwſchi ßo paduch do njeho da, jeho poraſy a ſpěſchnje czeknu. Sſo na nohi ſebrawſchi półzaj wótrje ſahwiſda a ſa paduchom czérjeſche; hwiſdanje běſchtaj dwaj dwórnikaj ſaßłyſchakoj a nózny ſtrażnik, a wſchitzy ſchtyrjo ſa paduchom běżachu. Jedyn dwórnik paducha doſcźeże a jeho pſchimnu; na jene dobo pak tutón dołhi wótry kinżal (dolch) wucźahnuwſchi dwórnika do léweho ſpanja kłó, a dwórnik bjes myßlow na drohu padźe. Na ſtajne hwiſdanje tſjoch ſa paduchom ßo czérjażych ſe wſchěch kónzow dwórnizy a ſtrażnizy pſchibéżachu. Hiſchcźe jeneho paduch do nohi kłó, druheho do ſchije, tſeczeho ſa hłuchom do hłowy a hiſchcźe jeneho do ramjenja. Skónczńje jedyn dwórnik, kiž jemu napſcheczo pſchibéża, paduchej nohu ſtaji, ſo tutón pſches nju padźe; w tym ßamßnym wokomiku ßo dwórnik, runja czékanzej hobrſki muż, na paducha wali a jemu krucźe ruzy pſchimnuwſchi jeho dǯerżeſche, doniž druſy dobéżachu; nětko njedoczińkej bróń wotewſachu, jeho wuwjaſachu a do jaſtwa dowjedźechu. Jedyn półzaj a jedyn dwórnik ſtaj na ßmjercź ranjenaj, druſy wſchitzy bóle abo mjenje czéżko.

* My hižo wóndano pißachmy, ſo maju w Połnóznej Ruſkej létßa woßebje krutu ſymu. W Archangelſku n. pſch. ßu hacź do $47,_5$ ſkhodźenka po Zelſiju (= 38 ſkhodźenkow po Reaumuru) ſymy měli. 27. dezembra 1884 — po naſchim 8. wulkeho rózka 1885 — je najſymniſchi dźeń był, kajkehož ſa 72 lét w Ruſkej wjazy měli njejßu. W léczе 1812 pak hiſchcźe je ßurowiſcha ſyma była. Naſchi dǯédojo, kotſiž ßu tehdy ſ wulkim Napoleonom w Ruſkej pobyli, wo tejle ſatraſchnej ſymje ſchtucźku powjedacź wjedźachu.

* Kaž w wſchelakich wulkich méſtach, je w Pětrohrodźe towarſtwo lubowarjow hry, kotraž ßo „ſchach" mjenuje. Tole towarſtwo méjeſche wóndano ßwoju létnu ſhromadźiſnu. Pſchi tejle ſkładnoſcźi ßo wěſty Cźigorin, něhduſchi redaktor nowin ſa lubowarjow „ſchacha", poſkicźi, ſo chze ſ 8 pſchecźiwnikami na dobo hracź, a to hiſchcźe njehladajo na deſki. Cźigorin je po zyłym ßwécźe ſnaty jako wumělz w ſchachowej hrě. Woßmjo wubjerni hraczży ßo k deſkam ſeßydachu, Cźigorin pak dyrbjeſche ßo tak ſtupicź, ſo żaneje deſki njewidźeſche; dwaj ßrjedźicźerjaj dyrbjeſchtaj jemu dopowjedacź, hdźe je żadyn pſchecźiwnik jeneho abo druheho muźika na deſzy ſczahnuł; na to Cźigorin ßam roskaſowaſche, kak ma tón abo druhi hracź, kotryž na jeho méſcźe pſchi deſzy ßedźeſche. Cźigorin wſchě 8 partijow, kotrež ßo na jene dobo hrajachu, dobu. Schtóż tule ſajimawu hru ſnaje, budźe ßo nad tym wěſcźe ſpodźiwacź; pſchetoż wo 256 figurach abo muźikach dyrbjeſche Cźigorin poſpochi w pomjatku měcź, hdźe żadyn ſteji. Pſchi tym hiſchcźe ßo ſta, ſo wón ßwojeju ßrjedźicźerjow druhdy porjedźeſche, hdyž béſchtaj ßo pſchehladałoj a něſchto wopaczne prajiłoj.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Julius Adolf Richard Oswald, samkař w Hnaschezach, s Hanu Lejnu Spotkez s Dźěžnikez. — Jan Jurij Wiczas, hospodarski pomoznik w Kubschizach, s Marju Lejnu Wiczasez s Brěsowa. — Khorla August Frenzel, dźěłaczeŕ na Židowje, s Hanu Kriedez tam.

Pětrowska zyrkej: Jan Ernst Kozor, wojnarski mischtr w Bukezach, s Hanu Wyleminu Hustez.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Pawoł Jaroměr Oskar, Jaroměra Augusta Lohnera, wyschscheho pjekarja pod hrodom, ß. — Hedwiga Emilija Frieda, Josefa Peka, maschinskeho samkarja na Židowje, dź. — Jan August, Jana Augusta Rjelki, kublerja w Sslonej Borschći, ß. — Jan Bohuwěr, Handrija Kschižana, khěžkarja w Delnjej Kinje, ß. — Jan Ernst, Jana Siebera, fabrikskeho dźěłaczerja, ß.

Pětrowska zyrkej: Ota, Ernsta Gustava Kalicha, cźěßle a wobydlerja, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 25. januara: Marja, njebo Jana Beiera, khěžerja a wobßedźerja leżomnoscźow na Židowje, wudowa tam, 86 l. 11 m. 20 d. — Jan Gabriel Anders, fabrikski dźěłaczeŕ na Židowje, 65 l. 5 m. 12 d. — 27. Jan Pawluscha, nózny strażnik na Židowje, 76 l. 3 m. 6 d.

Wjedro w **Londonje** 30. januara: Mike.

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje

24. januara 1885.

Žitowy dowos: 2522 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pšeńza	8	33	8	93	8	33	8	93
Rožka	7	34	7	53	7	34	7	53
Jećmjeń	7	25	7	46	7	25	7	46
Wowß	6	80	7	—	6	80	7	—
Hroch	9	17	11	11	—	—	—	—
Woka	7	78	8	33	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	12	—	15	—	—	—	—	—
Hejduschka	16	—	16	50	—	—	—	—
Berny	2	30	2	70	—	—	—	—
Butra	1	80	2	—	—	—	—	—
Pšeńcźna muka 50 =	6	50	15	75	—	—	—	—
Ržana muka 50 =	6	50	10	75	—	—	—	—
Ssyno 50 =	2	70	3	—	—	—	—	—
Sslóma 600 =	15	—	17	—	—	—	—	—
Prošata 515 schtuk, schtuka	7	—	17	—	—	—	—	—
Pšeńcźne wotruby	—	—	—	—	4	10	4	50
Ržane wotruby	—	—	—	—	5	—	5	30

(50 kilogr. / 1 kilogr.)

Drażdźanske mjaßowe płaczišny. Howjada 1. druźiny 60—63 mk., 2. druźiny 54—57, 3. druźiny 36 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 48—51 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 43—58 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Dospołna pschiprawa sa kolonialtworowe khlamy je tunjo na pschedań pola **Louisa Schustera** pschi mjaßnych jědkach.

W Hermanezach pola Rakez je **kowarnja** s gratom a bydłom na pschenajecźe.

30,000 **ßuchego torfa** je hischcźe dostacź pola **Handrija Zawnika** w **Drobach.**

Wschě druźiny **holbjow** kupuju a pschedawam.

Winkler na schulerskej haßy 10.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechanisка dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenoż **trjeny len,** a to jenoż ßobotu w Grützneruez domje, s nutskhodom s jerjoweje haßy, kupuje.

Strowe kruschwinowe drjewo

kupuje po najwyschschej płaczišnje **mechaniska pschadownja w Hajnizach.**

Kosaze, nasymske, sajecźe, korniklaze, cźelaze a howjase koże kupuje stajnje po najwyschschich płaczišnach

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Kocźe kóžki ßo rjenje wudźěłaju.

Turkowske sultanske ßłówki,

punt po 40 np., litr po 55 np.,

turkowske ßłówki,

punt po 30 np., litr po 40 np., porucza jako něschto jara tunje

Moritz Mjerwa

na mjaßowym torhoschcźu.

Drjewowa awkzija

na Hrodźischcźanskim revirje.

Pónjelu 2. februara 1885 maja ßo **twjerde dołhe hromady,** pschi rěcźnischcźu bjes Hrodźischcźanskim a ryhelowym młynom nastajene, pod tu swucźenymi wuměnjenjemi sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźišna dopołdnja w 9 hodźinach pschi Hrodźischcźanskej piwarni.

W Hrodźischcźu, 20. januara 1885.

J. Wiedemann, revirski hajnik.

Drjewowa awkzija

w Hucźinjanskej holi.

Wutorn 3. februara t. l. dopołdnja wot 10 hodźin ma ßo w Hucźinjanskej holi blisko prjedomneho Wujesdźanskeho dwórnischcźa pschi Budyschsko-Mužakowskim schußeju něhdźe **100 hromadow khójnowych žerdkow** na pscheßadźowanje pschedawacź.

W Maleschezach, 29. januara 1885.

Wyschschi hajnik **Sachßa.**

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 5. februara t. l. popołdnju wot 2 hodźin maja ßo w **Brěsowje** pola podpißaneho na 50 hacź 60 twjerdych dołhich hromadow a wjazore schtomy na pjeńku na pscheßadźowanje pschedawacź.

J. A. Polcrak, žiwnoscźeŕ.

Wot dźenßnischeho dnja pschedawam saßo

schtyri porsty tucźne ßwinjaze mjaßo punt po 55 np.,
schmalz punt po 70 np.,
ßyry polcź punt po 70 np.,
ßuscheny polcź punt po 80 np.,
dobru běłu kołbaßu pt. po 70 np.,
pschi wotewsaczu 5 puntow hischcźe wjele tuńscho.

Otto Pötschke
na kotołskej haßy (kesselgasse).

Konjaze deki

ßu, dokelž ßo syma k kónzej bliži, po nutskupnej płaczišnje dostacź pola

M. G. Freyberga

na bohatej haßy cźišło 5.

Koschlowe barchenty

wulki wubjerk, trajnu, barbunjepuschczatu tworu, porucza

H. Kayser

10 na žitnej haßy 10.

Cźiscźenje krwe.

Najlepschi ßrědk psche **wumpjeru** a **kožine njecźistoscźe** je dostacź w **haptyzy w Rakezach.**

Pschewicź a drjenje

porucza
wicźnu watu,
wicźnu papjeru,
nerwowy balsam
haptyka w Rakezach.

Najlepschi mlokowy a wužitkowy pólver, wobžerny pólver sa ßwinje, butrowy pólver

porucza
haptyka w Rakezach.

Wot nětka ßlědujze warjenja po poniženych płaczišnach pschedawam:

rajß	punt po	18	np.
krupy	= =	14	=
jahły	= =	13	=
hejduschku	= =	16	=
pschenicźny gries	= =	18	=
wulke ßoki	= =	16	=
hróch	= =	12	=
běłe buny	= =	14	=

najlepschu pschenicźnu muku punt po 18 np.

C. Kahrowe
w póstskej kowarni.

Nowe jerje,

dobre a tucźne ryby, mandl po 40, 50, 60, 80 a 100 np., pola

Hermanna Kunacka
na bohatej haßy 8.

Khofej

ßyry punt po 65, 70, 80, 90 a 100 np.,
paleny punt po 85, 100 a 120 np.,
jara dobre druźiny,
porucza jako něschto jara tunje

Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

W wudawarni Serb. Nowin je na pschedań: **Spěwna radosćź;** sběrka schulskich spěwow. Do seleneje wobalki swjasana sa **50 np.,** do twjerdych deskow swjasana **70 np.**

Wupschedawanje.

Po skónczenej inventurje zym wjetschu dźělbu jenobarbnych a kaschczikatych

drastnych tkaninow,

dale **damasty** a **katuny za möble, lama, wolmjane zuknjaze tkaniny, plüsch atd.** za wupschedawanje postajił, a maja zo wone wot dzenza hacz do 8. februara t. l. za **połojzu** prjedawscheje płaczisny wupschedawacz.

M. G. Freyberg na bohatej hazy czisło 5.

Drobny zokor punt po 25 np.,
kruchaty zokor punt po 26 np.,
kehelowy zokor punt po 28 np.,
kóstkaty zokor punt po 33 np. a 36 np.,
pschenicznu schterku pt. po 22 np.,
soda punt po 5 np.,
petrolej punt po 14 np.,
khofej, rajz a wschě druhe materialne twory po najtunischich dzenskich płaczisnach porucza

Carl Noack
na zitnej hazy.

Sazopschedawarjow a hoscheńzarjow czinju na wulku dźělbu jara rjanych a tunich

zigarow

kedźbliwych a pschedawam
„El Bebido“
1000 schtuk po 17 mk. 50 np.
100 „ „ 1 mk. 80 np.
„El Prado“
1000 schtuk po 19 mk.
100 „ „ 1 mk. 95 np.

J. T. Glien
4 na drjewowym torhoschczu 4.

Jerje,

wulke, tuczne ryby, najtunischo porucza **Hermann Klemm**
na bohatej hazy.

Khofej

wot najtunischich hacz do najlěpschich druzinow, jara derje złodźazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej hazy.

Rajz!

punt po 13, 15, 16 hacz 40 np., w wjetschich dźělbach tójschto tunscho, porucza **Gustav Poser**
na jerjowej hazy.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np., „ „ 6 np., „ 75 „ zu dostacz pola

Gustava Posera
na jerjowej hazy.

Czorne

zidźane tkaniny,

czorne

kaschemiry

w snatej wubjernej hódnosczi porucza po najtunischich płaczisnach

M. G. Freyberg
na bohatej hazy czisło 5.

W pschedawarni zo zerbski rěczi.

Paleny khofej,

wubjernje złodźazy, punt po 100 a 120 np., porucza pschezo czerstwy **Th. Grumbt**
na swonkownej lawskej hazy.

W wudawarni Serb. Nowin je po 2 hriwnomaj dostacz:

HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spisaštaj **Wilhelm Bogusławski** a **Michał Hórnik.**

W wudawarni Serb. Nowin zu dostacz tak mjenowane:

1. Trauungsregister, 2. Taufregister a 3. Todtenregister,

kajkez zo k sapizam trjebaja, kiz zo létnje pola wyschnosczе wotedadza abo hewak k zyrkwinym knihам nałožuja.

Richard Bohn,

tsěchikryjerski mischtr w Wojerezach
pschi hrodowym torhoschczu,

porucza zo k wobstaranju wschěch tsěchikryjerskich dźělow s jendźelskeho, franzowskeho a thüringskeho tsěschneho schifra a lubi dobre, sprawne a tunje poskuzenje.

Schifrowy sklad je na Wojerowskim dwórnischczu.

P. Strobelowy atelier

za njebolosne sazadźenje khumschtnych subow a plombirowanjow po najnowschim systemje.

Wotstronjenje subybolenja, subowe operazije.

Na bohatej hasy čo. 68, II. poskhód.

K rěczam wschědnje dopołdnja a popołdnju wot 8 hacz do 5 hodźin. Khudym darmo.

Khofej!

Kampinas, zyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pschi wotewsaczu 10 puntow pomérnje tunscho, wubjernje derje złodźazy, porucza jako płaczisny hódny **Gustav Poser**
na jerjowej hazy.

Butru!

Měschanu butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w snatej dobroszi
porucza po zykym a jenotliwym tunjo **Gustav Poser**
na jerjowej hazy.

Najlěpsche a najtunische

zigary

w najwjetschim wubjerku porucza

Th. Grumbt
na swonkownej lawskej hazy a w kupnizy.

Jako něschto jara tunje poruczam
mlěty zokor punt po 25 np.,
zyky zokor punt po 26—30 np.,
soda punt po 5 np.,
najlěpschu pschenicznu schterku punt po 22 np.,
wscho w najlěpschej tworje.

Hermann Klemm
na bohatej hazy.

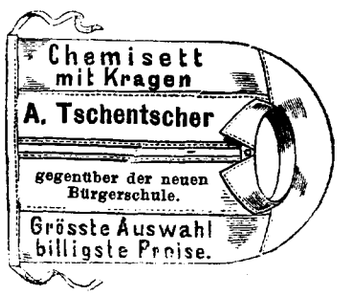

Balske stupnje

2knefłaze por po 1 mk. 25 np., 4knefł. po 1 mk. 75 np., 6knefł. po 2 mk. 25 np., 8knefł. po 2 mk. 75 np. porucza

Paul Kristeller
na bohatej hazy czisło 29.

Rejwanske stupnje

wot 3 mk. hacz do najwozebnischich porucza w wulkim wubjerku

Paul Kristeller
na bohatej hazy czisło 29
s napschecza „winoweje kicze“.

Nowe czazniki a porjedzenje czaznikow najtunischo pola A. Magera na zerbskich hrjebjach. Dwělětne rukowanje.

Wot dżeńżniſcheho dnja pſchedawamy:

drobny zokor	punt po	25	np.,	
kuſkaty zokor	= =	26	=	
raffinad w pokrutach	= =	28	=	ſa
kóſtkaty zokor	= =	33	=	hotowe pjenjeſy.
ſoda	= =	5	=	
ſchterku	= =	22	=	

Khofej, rajß a wſchě druhe materialne twory po najtuniſchich dnjowych płaczíſnach.

W Budyſchinje, 9. januara 1885.

Auguſt Bartko,	**Hermann Klemm,**	**Richard Neumann,**
Friedrich Braun,	**J. G. Klingſt Nachf.,**	**Carl Noack,**
Ginzel & Ritſcher,	**Hermann Kunack,**	**Guſtav Poſer,**
Ernſt Glien,	**Hermann Lemke,**	**Carl Pötſchke,**
J. T. Glien,	**Heinrich Lindner,**	**Richard Pötſchke,**
Th. Grumbt,	**C. A. Mickan,**	**Ad. Rämſch,**
Robert Hauptmann,	**Arno Möckel,**	**Wilhelm Schamlott,**
Wilh. Jacob,	**Moritz Mörbe,**	**Johann Wannack.**

Ratarſka ſchula w Budyſchinje.

W **ratarſkej ſchuli,** kaž tež w **ſtadplahujcej a ſahrodniſkej ſchuli,** ſ njej ſjenoczenej, ßo **póndżelu 13. haprleje 1885** nowa ſchulſka wuczba ſapoczńje. Bliżſche wukaſy dawa direktař **Brugger.**

Wot dżeńßniſcheho dnja pſchedawam:

drobny zokor punt po	30	np.,	
ſoda = =	8	=	
ſchterku = =	30	=	

Khofej, rajß a druhe materialne twory po najtuniſchich dnjowych płaczíſnach.

A. Hermann w Hucźinje.

Wſchě cżaßniki porjedżam ſ pomozu nowych maſchinow na najlěpje a tunjo.

J. G. Schneider,
cżaßnikař,
pſchedawarńja nowych cżaßnikow wſchěch druźinow.

Hamburg-Amerika.

Kóżdu ßrjedu a njedżelu do New-Yorka

ſ póſtſkimi parolódżemi

Hamburgsko-Amerikanskeho paket-jězdneho akcijskeho towarſtwa.

Wukaſanje a pſchewjeſne pißma dawa No. 867. **Albert Meiſel** w **Budyſchinje.**

W **Rakezach** budże ßo njedżelu 1. februara ſhromadżíſna dla twarjenja żeleſnizy ſ Budyſchina do Wojerez wotbywacź. Njech ßo wſchitzy ſe ſakſkeje a pruſkeje Hornjeje Łużizy, kiž ſa żeleſnizu żadaju, na ſhromadżíſnu ſeńdu.

Ratarſke towarſtwo w Bukezach

ſměje **póndżelu 2. februara t. l.** popołdnju w 5 hodżinach poßedżenje a budże pſchi tym knjes hamſki ſkótny lěkař **Walther** pſchednoſchowacź.

Woſſiewjenje.

Dźiwoczańſke ßerbſke ev.-luth. mißionſke towarſtwo ſměje — da-li Bóh — jutſje ſa tydżeń, njedżelu 8. februara, popołdnju w dwěmaj w Lehnertez domje w Zokowje mißionſku hodżinu.

Pětr Mlónk.

S tutym najpodwolniſcho k nawjedżenju dawam, ſo pſchi kwaßach, ſchcźíſnach a druhich ßwjedżeńſkich ſkładnoſcźach **warjenje** wobſtaram a proſchu, ßo na mnje pſchi potrjebnoſcźi dopomnicź.

Adelheid Zettwitz w Běłcźezach.

Něktoſi wuſtojni **zyhelniży** doſtanu wobydlenje a trajaze dźěło w **Hornjokinjanſkej zyhelniczi.**

O. S. Müller.

Róbnu holzu ſprawneju ſtarſcheju, 14—17lětnu, k jutram pytam.

Peters, ſarjadowař pósta w Rakezach.

Sprawnu róbnu ßłużobnu holzu hnydom abo poſdźiſcho do ßłużby pyta **Guſtav Bennewitz,** wobßedźeŕ fabriki w Neuſtadtu pola Stołpna.

Wołazy ßo hnydom do ßłużby ſa wyßoku mſdu pytaju pſches **Binderowu** w Budyſchinje na quergaſſe cźißko 2.

K jutram ſa ßwoje drogowe a kolonialtworowe khlamy jeneho **wuczobnika** pytamoj.

Gebrüder Mierſch
na żitnych wikach.

Sa ßwoje **kolonialtworowe** a **ſpirituoſowe khlamy** pſchichodne jutry **wuczobnika** pod dobrymi wuměnjenjemi pytam.

Carl Noack.

Wuczobnik pytany.

Sa ßwoje kolonialtworowe a ſpiritnoſowe khlamy k jutram pod dobrymi wuměnjenjemi wuczobnika pytam.

J. T. Glien
na drjewowym torhoſchczu 4.

Hólczeż, kotryž chże **ſchewſtwo** nawuknucź, ßo k jutram do wuczby pyta wot **Emila Riethuſa,** ſchewſkeho miſchtra w Budyſchinje.

Hólczeż, kotryž chże **pjekařſtwo** nawuknucź, może do wuczby ſtupicź pola **E. Schütza,** pjekařſkeho miſchtra na ſwonkownej lawſkej haßy 10.

Mlynſki wuczobnik,

ßyn ſprawneju ſtarſcheju, może hnydom abo k jutram pod dobrymi wuměnjenjemi do wuczby ſtupicź pola mlynſkeho miſchtra **Wawrika** w Słyczińje pola Laſa.

Wuczobnik pytany.

Jedyn wuczobnik ßo pyta do **Rakeczańſkeje piwarnje.**

Wuczobnika

podpißana firma k jutram pyta.

Traugott Böhme w Budyſchinje.
(Pſchedawarńja Straßburgſkeje tobakoweje manufaktury.)

Ssyn ſprawneju ſtarſcheju, kotryž chże **ſchewſtwo** nawuknucź, może jutry do wuczby ſtupicź pola ſchewſkeho miſchtra **Ssymanka** w Laſu.

Wuczobnika pyta

Jurij Łodny,
rjemjenjerſki miſchtr w Rakezach.

---

5 hriwnow

myta doſtanje namakař makeje notiźknižki na mjeno **H. Kröher** w Bärwałdże wuſtajeneje, kotraž je ßo ßobotu 17. januara w Budyſchinje, abo wot Budyſchina na puczu do Maleſchcz-Subrniczki-Hucźiny ſhubiła. Cżeſcźeny namakař ßo proßy, ſkerje a lěpje **Kröherej** w Bärwałdże pola Wóßliczeje Hory (Boxberg) powjeſcź póßłacź.

Marji Nowakowej w Rubjanym Frankfurcźe pſcheje k jejnemu narodnemu dnjej 2. makeho rózka wjele ſboża, ſo by ßo Rubjany Frankfurt tſchaßł a koſy w hródźi pólku rejwałe.

J. P.

Lětny ßmjertny dźeń

njeboczicźkeje Auguſty,

njebo **Jana Schildera** na Holzy druheje mandżelſkeje dźowki.

Tak ſpiſch ty nětk we twojim rowje
Żno lěto a tſi njedźele
We Huſzy cźiſche na kerchowje,
Hdźeż njedaloko wot tebje
Twój luby nan a ßotra tej
Staj na tón kerchow hrjebanej.
Haj, tak je Bóh cźe ſ toho ßwěta
Tak jara ſahe prjecź tu wſak
A ja — twój dźěd — na ſtare lěta
Ssym tebje k rowu pſchewodźak —
Tu je ta ßmjercź, kaž mi ßo ſda,
Wſchak najſkerje ßo mylika.
Ach ně, Bóh njej' ßo mylił żenje,
Hdyž wón tu ßmjercź k nam pósłał je,
Schtož cźini Bóh, to wſchitko rjenje
Wſchak ßwědcźi wo joh' mudroſcźi;
To wěcźnje wěrno wostanje:
„Schtož cźini Bóh, wſcho dobre je."
A tak je cźe ſ toh' ßwěta wſala
Ta bójſka luboſcź Jeſuſa,
Hdyž na ßwěcźe bě dokonjała
Lět dwazyczi bjes tydżenja,
Schtož hakle tola nimale
Dźěl ſchwórty mojich lětow je.
Kak derje, luba dźowka, tebi
Je tola tam we njebju nět,
Ty njeżadaſch nětk wěſcźe ßebi
Wſchak wjazy k nam na hrěſchny ßwět;
Ja mam wſchak też tu nadźiju,
So pſchińdu junu ſa tobu.
Bóh troſchtuj naß wſchěch ſ njebjeß dele
A woßebje tu wbohu macź,
Tón Bóh, kiž ji tak cźeźke ſcźele,
Chzył ju też ſ hnady troſchtowacź,
Daj ji tu rjanu nadźiju,
So lěpje budże we njebju.
A tak dha ſpi nětk, lubowana,
We twojim khłódnym rowje tam,
Hacź budźeſch ſ njeho ſawołana,
Hdyž poßleni dźeń ßwita nam,
Hdźeż junu nam po ßmilnoſcźi
Bóh ſ hnady ſbóżnoſcź wudźěli.

Twój luby dźěd **Pětr Mlónk.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 6. **Sobotu 7. februara 1885.** **Lětnik 44.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Pschi wotewrjenju němskeho kněžorstwoweho sejma bě knježerstwo w trónskej rěczi pschipowjedžiło, so ma wotmyślenje, dobroty khorosćz a njesboże sawěsćazeho sakonja na dalsche klasy dźěławeho luda wupschestrjecź. Sańdźenu sobotu so sejmej namjet, na tule należnosćz so počzahujzy, pschedpokoži. Po nim maja so sakonjej tež ratarszy a hajniszy dźěłacźerjow podstajicź. Tak bychu so k tsjóm milijonam dźěłacźerjow, kotsiž su psches sakoń w njesbožu a khorosczi nusy wukhowani, dalsche 800,000 pschisamkle. Po pschepokasanju namjeta komišiji k nadróbnischemu rospominanju so wot swjaskoweje rady kněžorstwowemu sejmej pschedpisana rosprawa wo woblehnjeństwu, na Hamburg a Barlin pokoženym, poda. Tuto woblehnjeństwo je najsurowische postajenje sozialistiskeho sakonja. Sozialdemokratojo, wě so, na wótrosćze sakonja jara skorzachu. Pruski minister snutskownych należnosćzow, Puttkamer, pak jich skórzby na prawu měru staji. Wón sjawnje praji, so sebi knježerstwo samo pscheje, so by sakoń sběhnucź móhło. Tola tó może so jenoż potom stacź, hdyž so sozialdemokratojo wot revoluzije wotwobrocza a so sjenoczeństwa s anarchistami puschcza. Minister sozialdemokratam porokowasche, so su revoluziju prědowaze nowiny „Sozialdemokrat“, kotrež so w Schwajzarskej czischcza, organ němskich sozialdemokratow. Tele nowiny, kotrež měnjenje němskich sozialdemokratow sastupuja, so njesu hańbowake, skónzowanje dr. Rumpffa jako skutk „dźiwjeje prawdosćze“ khwalicź. Puttkamer sozialdemokratam winu da, so su nóž sobu toczili, s kotrymž je anarchistiski njekrasnik Rumpffa skónzował. — Pschi jednanju wo póstiskim sarjadnistwje sapósłanz Lingen s zentrumskeje strony lepsche swjeczenje njedźele sa póstiskich sastojnikow žadasche, a tutomu njesprózniwemu wojowarjej pschecźiwo njedźelskemu dźěku je so też radźiło, póstiskim sastojnikam polóženje jich dźěła wuskutkowacź. Hłowna skórzba so pschecźiwo njedźelskej popołdnischej słužbje wobrocza. Hdy by też na póstiskeho sastojnika njedźelu popołdnju mało dźěła czakało, dha dyrbi tola na pósćze pschi saswonym woknjeschku pschebywacź, psches czoż so jemu składnosćz bjerje, so by so w Božej naturje wonka wukhadźecź móhł. K wotstronjenju tutoho njedostatka sapósłanz Stöcker praktiski sredk namjetowasche. Wschěm wobczežowanjam by so wotpomhało, hdy by so słužba tak srjadowała, so by póst jenoż někotre hodźiny do a po Božej słužbje wotewrjeny był, popołdnju pak so zyle sa lud sawrjeł. Snutskowna nusna póstska słužba toho dla pschestacź njetrjeba a może so kaž hacź dotal dale wobstaracź.

— Hród Sybillenort, kotryž je Jeho Majestosćz sakski kral po semrjetym braunschweigskim wójwodźe herbował, je sańdźeny tydźeń domski marschal hrabja s Vitzthum w mjenje sakskeho krala pschedewsał, a jako znamjo toho so nětko s hrodu sakska khorhoj smahuje.

— Jeho Majestosćz němski kněžor, kotryž bě dleschi czaś khorowaty był, je so sasso zyle wustrowił a je poslednje dny pschi rjanym wjedrje wospjet w wosu wonka jěsdźił.

— Barlinske nowiny „Germania“ běchu tydźenja powjesćz pschinjesłe, so je sakske knježerstwo wulku sluku cźěskich dźěłacźerjow, w Drazdźanach bydlazych, wupokasało, dokelž pjecza anarchistiskej stronje pschiwisuja. Tale powjesćz je so zyle wopaczna wupokasała. Ani jeneho Czecha s Drazdźan wupokasali njejsu. Jenoż tsjom Awstriskim, kotsiž su wschitzy němskeje narodnosćze, je so dalschi pschebytk w Sakskej sakasał. W jich bydłach běchu pschi pschepytanju sozialdemokratiske a anarchistiske pisma namakali. Dale je polizija pola snatych wjednikow Drazdźanskich sozialdemokratow a pola někotrych ruskich studentow, w tamnischim kralowskim polytechniku studujzych, wobydlenja pschepytała a po sdaczu su jej też tam anarchistiske pisma do rukow panuke. Někotrych Ruskich su sajeli a do arresta sadźili.

— Psched kněžorstwowym sudom w Lipsku směje so 2. měrza pschecźiwo pschekupzomaj Jansensej s Lütticha a Knüpperej s Birkenfelda wusudźenje dla krajneje pscherady. Mjenowanaj staj wobskorzenaj, so staj tajne akty, plan mobilisazije 8 (rheinskeho) armeekorpsa nastupaze, franzowskemu knježerstwu sa pjenjesy pscheradźiłoj.

— Na podkožku sozialistiskeho sakonja je bajerske knježerstwo wukhadźenje nowin „Münchener Extrablatt und Gerichtszeitung“ a „Harzer Post“ sakasało.

Italska. Też w Italskej je pschi sakoženju nowych němskich kolonijow hłód sa kolonijemi wozucźił. Tola bjes tym, so su Němzy krajiny, hdźež su kolonije sakožili, pak kupili, pak je s pschihłosowanjom tamnischich wobydlerjow wobsadźili, je so Italska na brjosy Czerwjeneho Morja krajinow mozowała, kotrež pod turkowskim knjejstwom steja. Italska sylna flota je někotre pschistawy Czerwjeneho Morja, bjes druhim też wažny pschistaw Massawa, wobsadźiła. Dokelž dyrbi pschezo někajka pschicźina bycź, hdyž chze něchtó wójnu wjesćz abo kraj susodej wutorhnucź, dha je też Italska sa tajkej pschicźinu pytała a ju też sbožownje namakała. Egiptowski khediwa je pjecza po wudawanju italskeho knježerstwa psche słaby, so by žiwjenje a kubło Europiskich w Massawje doscź schitowacź móhł; duž je Italska sa swoje pschisłuschnosćze měła, tole město pod swoje knjejstwo wsacź. Njedźiwajo na to, so w Massawje na 500 egiptowskich wojakow steji, stej dwě italskej łódźi k Massawje pschijěłoj, a muzstwa s njeju su tam wustupiłe a italsku khorhoj postajiłe. Po wschěm sdaczu pak so bjes nimi a egiptowskimi wojakami krej pscheliwacź njebudźe. Dokelž Italska s pschiswolenjom Jendźelskeje tele krajiny wobsadźa, budźe so Turkowska s protestom, kotryž je pschecźiwo tomu italskemu a jendźelskemu knježerstwu pschipósłała, spokojicź dyrbjecź. Italski minister swonkownych należnosćzow Mancini je na tutón protest wotmolwił, so wobsadźenje Massawy trajne njeje, ale jenoż nakhwilne. Kak pak so s tajkim nakhwilnym wobsadźenjom ma, je Turkowska po posledniej rusko-turkowskej wójnje k swojej srudobje nasnońła, hdźež su Awstriszy Bosniju też jenoż na khwilu wobsadźili a ju nětko njedźiwajo wscheho napinanja sultanej wjazy wudacź nochzedźa.

Franzowska. Admiral Courbet je po dleschej pschestawzy operazije pschecźiwo Chinesam na kupje Formosy sasso sapoczał. S Kelunga je wot njeho słědujza depescha do Parisa doschła: 1500 Franzowsow je 25. januara někotre njepschecźelske wobtwjerdźenja

dobyło, kotrež běchu ſa naſche ſtejniſchczo k krótkemu ranju, pucź k wuhlowym podkopkam wobknjeżaze, jara ſtraſchne. Stejimy pſched nahłej ßylnje wobtwjerdźenej horu. Tola mamy twjerde ſtejniſchczo a budźemy, hdyž ßmy wotpocznuli, w operazijach pokraczowacź. Njepſcheczel ßo khroble wobaraſche a derje tſělešche. Franzowſojo 9 morwych a 53 ranjenych ſhubichu.

Egiptowſka. Jendźelſka avantgarda je na pucźu do Karthuma po bitwje pola Abu-Klea bórſy nowu bitwu wobſtacź měła. 18. januara ßo Jendźelczenjo na pucź naſtajichu a na druhi dźeń, jako běchu ßo k Nilej pſchibliżili, wulke njepſcheczelſke wójſko pſched Nilom pola měſta Metammeha wuhladachu. Njepſcheczeljo Jendźelczanow wobſtupichu a do nich ſ daloka tſělachu. Duž ßo tucźi na ſemju lehnuchu ßo ſa wjelbłudowymi ßedłami khowajo. Njepſcheczeljo pak ßo derje měrjachu, wot Jendźelczanow jich wjele padźe, a bórſy tež komandant Stewart kulku do żiwota doſta. Pódla Stewarta bu jeho pſcheczel Herbert, dopißowaŕ nowin „Morning Poſt", k ßmjercźi ranjeny, krótko po tym tež Cameronej, ßławnemu dopißowarjej nowin „Standarda", njepſcheczelſka kulka ßmjercź pſchinjeße. Pjecźdźeßacź wjelbłudow (kamelow) ßo w krwi waleſche a Jendźelczanam nadźija na dobycźe pſchezo bóle ſpadowaſche. Wyſchk Wilſon, kotryž bě na měſcźe Stewarta komando pſchedewſał, ßo rosßudźi, ßo pſches njepſcheczela pſchedobucź. Wojazy karej tworjachu, ſchtož niczo lohke njebě, dokelž dyrbjachu to, po brjuſche ßo dale ßuhajo, dokonjecź. Nětko najſtraſchniſchi a najßławniſchi wokomik tutoho wójnſkeho cźaha pſchińdźe. Lědma ßo Jendźelczenjo ſběhnuchu, dha jich njepſcheczel ſ kulkami poßypa. Prjedy hacź běchu nětkotre krocźele poſtupili, jich wjele padźe. Njedźiwajo na to ßo karej dale hibaſche k Nilowej dolinje. Wſchitzy běchu hotowi, ßwoje żiwjenje tak droho każ mózno pſchedacź. S cźaßami karej na njepſcheczela ſalvu wutſěli. Sſkawy poknjiſchi napohlad, piſche dopißowaŕ nowin „Daily Telegrafa", ßo ženje widźał njeje, hacź tale maka cźrjódka, kotraż wo dnjo na wotkrytej runinje ſ khroblym, dźiwim, fanatiſkim, dwanacźe krócź ßylniſchim njepſcheczelom wojowaſche. Na hórzy pſched Nilom ßo njepſcheczel hiſchcźe raz do Jendźelczanow da, tola jeho nadpad ßo wotraſy, na cźoż do wſchěch ſtron roscźéka. Na druhi dźeń ßo na Nilu ſchtyri łódźe ſ egiptowſkimi khorhojemi na ſcźežorach pokaſachu. Běchu to Gordonowe parne łódźe, kotrež běchu poßlednje ſchtyri měßazy ſtajnje bjes Karthumom a Berberom jěſdźiłe. Jich napohlad Jendźelczanam wſchu bojoſcź a ſtaroſcź wo pſchichod wſa.

— Rjekowſke bitwy jendźelſkeje avantgardy ßu ßo podarmo biłe. Nětko, hdyž jendźelſke wójſko po ſtraſchnym a wobcźežnym marſchu pſches puſcźinu nimale pſched wrotami měſta Karthuma ſteji, wot kotrehož je Gordon měßazy dołho nadběhi fanatiſkich cźrjódow falſchneho profety Mahdija wotbiwał, pſchińdźe ſe Sudana poražaza powjeſcź, ſo je Karthum do Mahdijowych rukow panuł. General Wolſeley je ßam jendźelſkemu knjeżerſtwu depeſchu póßłał, ſo je ßo Mahdi Karthuma ſ pſcheradniſtwom mozował a ſo je general Gordon najſkerje jeho jaty.

Ameriſka. Na nawjednika iriſkich ſpſchißahanzow, O'Donovana Roſſu w New-Yorku, je jena żona ſ revolverom nadpad ſcźiniła. Wona Yeſlet Dudleyowa rěka a je, wudawajo, ſo pjenjeſy ſa iriſku wěz pſchinjeßy, Roſſu k rosrěcźenju pſcheproßyła. S Roſſu po haßy duzy wona wokomik naſad woſta a do ßwojeho pſchewodźerja tſěli. Wona je pjecźa wudowa jeneho jendźelſkeho offiziera a ßo ſtajnje wulzy roshori, hdyž w jejnej pſchitomnoſcźi wo dynamitarjach powjedachu. Nětkotſi jejnych pſcheczelow maju ju ſa khoromyßlnu. Wot jejneho ſajecźa je wona zyle měrna. Wona praji: „Sſym jeho ſatſěliła, dokelž ßym Jendźelczanka, wón pak iriſki ſpſchißahanz." Lěkarjo měnja, ſo je kulka pſches Roſſowe płuza ſchła, a maju mało nadźije na ſdźerżenje jeho żiwjenja.

Sadźěwane ßamomordaŕſtwo.

(Pokraczowanje a ſkónczenje.)

Wona jenoż to cźinjeſche, ſchtoż móżeſche cźinicź a ſchtoż bě jejna pobożna macź ju wuczika. Ruży ſtyknuwſchi ßo wona modleſche:

Bożo, daricźelo wſcheho,
Daj też, wo cźoż proſchu ja:
Njech mje ſdźerżi wot wſchoh' ſleho
Twoja ruka wótzowſka!
S njebeß dele hladaj hnadnje
Na lubeju ſtarſcheju,
Khwalicź chzu ja ſa to ſtajnje
Tebje ſ dźaknej wutrobu.

Potom bě ßo wona ſaßo ſ měrom lehnuła a ſ twjerdym dowěrjenjom do ßwojeje modlitwy ſ cźicha wußnuła. Bóh tón Knjes w njebeßach pak ßłyſcheſche a wußłyſcha, wo cźoż bě jeho lube dźěcźo proßyło.

Gildemeiſter bě nětko piſtoliju k hłowje ſtajił a bě ju poł bjes myßlow wottkócził. Honacź dele praßnu a ſapalnik roſleczi, tola pólver ßo njeſapali. Njeſbożowny muż ßo ſtróji, ſo ßo hrěſchny wotpohlad njeradźi. Nětko hakle jemu ßwědomnje dla cźeżkeho hrěcha, kotryž bě pſchecźiwo ßebi a pſchecźiwo ßwojej żonje a dźěſcźu wotmyßlił, wotzucźi. Sſwěrnu, dobru mandźelſku, kotraż bě jemu pſchezo luboſcź wopokaſowała, chzyſche nětko khudu wudowu ſcźiniecź. Jeho lubowane dźěcźo dyrbjeſche pſches nanowu ruku wboha wopuſchcźena ßyrotka bycź. Jemu ßo wutroba łamaſche, tak ßo kajeſche a hańbowaſche. Ale ſchto jemu pomhaſche, ßebi hiſchcźe njewużitne poroki cźinicź? Jeho żiwjenje jeho mandźelſkej a dźěſcźu, każ wězy runje leżachu, niczo pomhacź njemóżeſche. Hdy pak by morwy był, bychu ßo ſnacźi a pſcheczeljo, a każ ßo nadźijeſche, ſ wěſta tež njeczucźiwy bohaty wuj khudeje wudowy a ßyroty ßmilili. Duž — dyrbjeſche bycź! Wón běſche nowy ſapalnik na piſtoliju ßadźił, měrjeſche ßo ſ nowa k cźołu a ſaßo wottkóczi. Knak! bě każ prěni krócź ßłyſchecź. Pólver ßo tež tón ras njebě ſapalił. Wbohi wobżaromny muż bě połny ſtracha. Schto to bě? Běſche wo prawdźe Boża wola, ſo njedyrbjeſche wumrjecź, ale żiwy bycź? A nětko ßebi pomyßli na Boha, kotrehož kaſnju: Ty njedyrbiſch mordowacź! bě hrěſchnje pſcheſtupił, a tale myßl ßo jemu każ cźeżki kamjeń na wutrobu a ßwědomnje położi. Hdy by wo prawdźe jako ßamomordaŕ pſched Boži ßudniſki ſtoł pſchiſchoł a ſtupił, kajki dyrbjeſche potom na njeho ſrudny a żałoßny wußud cźakacź? Strach a bojoſcź pſched wſchehomóznym jeho pſchimnu a jeho ßylnje tſchaßeſche. To wſchak je żałoßnje, do rukow żiweho Boha panucź. Tola tutón Bóh dźě je też luboſcź! Wón njebudźe na ßwoje wbohe njeſbożowne dźěcźo ßwaricź, hdyž cźeżkoſcź, kotruż njeſcź njemóżeſche, wot ßo cźißnje a k njemu khwata. Wón je miły a ßmilny, duž dyrbi wodacź.

S tajkimi a podobnymi myßlemi ſabłudźeny cźłowjek ßwoje ßwědomnje ſměrowaſche. Wón hiſchcźe raz piſtoliju pſchimnu, ſaßo na nju ſapalnik ßadźi, měri ßo ſ morjazej brónju k ßwojej hłowje a wottkóczi. Tola tež tſecźi ras ßo jeho bjesbóżne wotmyßlenje njeradźi. Honacź dele praßnje — tola ſ piſtolije ßo tež tón ras njewutſěli.

Wón ßo nad tym roshněwa a rosſłobi. To ßo jemu prjedy hiſchcźe żenje ſtało njebě, tak cźaſto hacź bě piſtoliju trjebał. Wón ßebi ju ßwěru wobhładuje, wſcho je w najlěpſchim rjedźe na njej. Tola wón chze hiſchcźe raz ſpytacź. Tam na ſchmrěkowym wjerſchku wróna ßedźi. Wón piſtoliju ſběhnje, ſ wěſta měri ßo do njeje a wottkóczi. A ſabłyſknje a ſawußnje, ptak je tſěleny a wali ßo morwy ſe ſchtoma.

Njeſbożowny pſchekupz ſe ſtrachom wſchón woblědnu. Tſi raſy je morjazej kulzy pucź k ßwojej hłowje dał a wona jón ſe ſaßakoſcźu ſchła njeje. Nětko, hdyž bě ju ſchtwórty ras na tamne njewinowate ſtworjenje wobrocził, je ßo wutſěliła. Schto to je? Schto ma to rěkacź? Runje hakle bě pſched cźmowymi wrotami ßmjercźe a rowa ſtał. S hłubiny jeho wutroby jemu hłóß rěcźeſche: Boża ruka je była, kotraż je bróń wodźiła a kulzy wobarała, ſo jeho ſranicź njeßmědźiſche. Kak dołho, ach, kak dołho ßo wo ßwojeho Boha wjazy ſtarał njebě! Kak dołho bě jeho wolu a ßłowo ſazpiwał a po pucźach hrěcha a ſahubjenja khodźił! Hdźe by nětko był, hdy budźiſche kulka jeho żiwjenju kónz ſcźiniła? A kak by, kak dyrbjało ßo jemu ſeńcź pſched ßudnym ſtokom jeho Boha? Tola ßmilny, miły Bóh w njebeßach bě ßwoju ruku nad ſhubjenym dźěſcźom dźerżał. Bóh jeho ſaſtorcził njeje, wſcho móże ſaßo k lěpſchemu hicź, hdyž ßwěrnemu a ßylnemu Bohu ßwoje pucźe poruczi a ßo jemu ſ zyłej wutrobu dowěri. Sſwojej wbohej żonje a ßwojemu lubowanemu dźěſcźu, kotrejuż je pſches ßwoju winu do wulkeje nuſy

pschinjeßł, móże ßnadź saßo żiwjenje bjes staroscźow pschihotowacź. Wschě tele myßle kaź wótre błyski psches jeho duschu lětaju. Jeho hordoscź je skamana, jeho duscha potulena. Wón je hłuboko roskaty dla ßwojich wulkich a cźeźkich hrěchow. Wschě jeho stawy s hrosu tschepotaju, hańba a srudnoscź na njeho pschińdźe. Wón na kawzy ßedźo wostacź njemóże, wón dyrbi dele do prócha. Tam ßo wón klaknuwschi wótsje k Bohu woła a proßy wo wodacźe hrěchow. Tak njesbožowny cźłowjek nutrnu wěrnu pokutu cźini. S jeho woczow ßo horze ßylsy ronjachu. Wón bě zyle sabył, hdźe je, a ßebi na to njemyßlesche, so by jeho cźłowśke woko wobkedźbowacź a widźecź móhło.

Na dobo ßo ruka na jeho ramjo położi. Wón ßo nastróżany wobroczi. To bě Grothez wuj, kotryż njenadźujzy psched nim stejesche. Stary knjes ßo, kaź pschezo, tež dźenßa rano wukhadźowasche a bě pschipadnje na tole městno pschischoł. Wón bě ßo klakazeho muża dohladał a ßyna ßwojeje ßotry spósnał. Wón bě ßo s cźicha a pomału pschiblížał a toho dla njesbožowneho modlitwu wot sapoczatka hacź do kónza ßłyschał.

Gildemeister, kotryż ßo psched schědźiwzom hańbowasche, móżesche jenoż ßłowcźka prajicź: „Wujo, to ßy Ty?"

„Haj, to ßym ja", tón wotmolwi, „a ja ßebi myßlu, so ßym prawy cźaß tu pschischoł. Nochzu ßo praschecź, k cźomu ta pistolija tu leži. Twoja modlitwa je mi wscho prajiła a moja wutroba je saßo spokojom a wjeßeła. Schtóż móże kaź ty psched ßwojim Bohom pokutu cźinicź, je na dobrym puczu."

Wón Gildemeisterej ruku poda a ßylsy wjeßełeje srudnoscźe jemu do woczow stupichu. Gildemeister pak, jeho ruku pschimnuwschi, wutrobnje proschesche: „A Wy, luby wujo, wodajcźe tež Wy mi moje njekmanistwa! Bóh wě, so mam khutnu a sprawnu wolu, ßo polěpschecź a nowe żiwjenje sapoczecź. Se ßwojej ruku Wam lubju, so Wam ßyn Wascheje ßotry pschichodnje njebudźe żaneje hańby a srudoby wjazy cźinicź."

Schědźiwz Gildemeistera hnuty s rukomaj wobjima. Wobaj dołhi cźaß żaneho ßłowcźka njerěcźeschtaj, ale ßo mjelcźizy wobjimanaj dźerżeschtaj. Skónczńje ßo wuj s kaha s Gildemeisteroweju rukow wuwinu a praji: „Wscho je sabyte a wodate! Wodaj a sabudź tež moje ßurowe ßłowa, kotrež ßym wcźera s hněwom k Tebi rěcźał. Pokutnemu hrěschnikej dyrbi ßo pucź po mózhnoscźi runacź a położicź. Dła wechsła, kotryż je w mojimaj rukomaj, ßebi żanych staroscźow dale njecźiń. Wón je s tutej hodźinu sapłacźeny. Dźi nětko w Bożim mjenje jako nowy cźłowjek do ßwojeho dźěła. Grothez wuj budźe tež ßwoju winowatoscź cźinicź, so by ßynej ßwojeje ßotry pomhał."

Wuj a Gildemeister ßo na to do města wrócźischtaj. Poßlednischi najprjódzy k ßwojej lubej ßwěrnej mandźelskej dźěsche a jej wscho wupowjeda, schtoż bě ßo tute ranje stało. Wona drje ßo jara nastróża, jako shoni, kajke sahubjenje bě jejnemu mużej hrosyło. Tola cźim wjetscha bě jejna dźakownoscź a radoscź, jako ßłyschesche, kak bě wschehomózny Bóh njesbożowneho wschemu slemu wukhował.

Grothez wuj je ßwoje ßłowo, tehdom Gildemeisterej date, ßwěrnje dźerżał. Wón pomhasche jeho sanjerodźene pschekupstwo do rjada stajicź. Wón swólniwje a njeproschenu wulku sumu da, so by saßo do praweje kolije pschischło. Tola tež Gildemeister je ßwój ßlub, kotryż bě tehdom psched Bohom cźinił, se wschej pilnoscźu a ßwěru dopjelnił. Bórsy saßo jeho pschekupstwo bohatscho a rjeńscho hacź hdy prjedy kcźěješche. Jeho dom bě saßo domowina měra a městno żohnowanja. Stary wuj s radoscźu na ßyna ßwojeje ßotry hladasche, kotryż nětko po jeho myßli a żadanju dźěłasche a khodźesche. Jako bě skónczńje, wot njeho s wulkej staroscźiwoscźu a luboscźu wothladany, w jeho rukomaj wumrjeł, jemu wón ßwoje zyłe samóżenje sawostaji. Nad pißanskim blidom bohateho pschekupza pak k stajnemu wopomnjenju na tamnu njesbożownu a tola psches Bożu hnadu tak sbożownu rańschu hodźinu pistolija wißasche. A cźasto je Gildemeister w towarstwje ßwojim pschecźelam tamny podawk powjedał a Boha khwalił, so je jeho psched ßamomordarstwom a sahubjenjom tak dźiwnje wobarnował.

Ze Serbow.

S Budyschina. Budyschska Bjeßada sańdźenu ßrjedu na tudomnej tšeleŕni ßwój schtwórty sakoŕeński ßwjedźeń s konzertom a balom ßwjecźesche. Lětuschi sakoŕeński ßwjedźeń bě bohatscho hacź wschě dotalne wopytany. Psches dwě scźi woßobow bě ßo na njón seschło. Pschi balu a hosćinje żiwe a wjeßełe hibanje knjeżesche. Knjes wucźeŕ Wjela na Zidowje, Bjeßadźiny pěßnjeŕ, bě dwaj jara humoristiskaj blidowaj spěwaj wudźełał. W prěńschim ßo saßłużby Bjeßadźineho pschedßydstwa wusběhowachu a w druhim ßo Bjeßada jako rjany statok khwalesche. Se ßyły ßławow a rěcźow, kotrež pschi hosćinje ßłyschachmy, kóżdu woßebje mjenowacź nochzemy. Najlěpscha a najwużitnischa bě po naschim měnjenju rěcź, kotraź składowanje pjenjes sa ßerbski dom namjetowasche. Wona mějesche rjany wuspěch, pschetoż 61 hr. a 50 np. ßo sa dom nasběra. Po hosćinje saßo bal ßlědowasche, kotryż bě nasch swjeßelanski mischtr k. Bisold wustojnje srjadował. Běłe ranje hižo bywacź poczesche, jako ßo młodźi Sserbja s Budyschskeje tšeleŕnje na dompucź nastajichu.

— Tudomny wotrjad hórskeho towarstwa mějesche tu njedawno hłownu shromadźisnu, pschi cźimż towarstwowy pschedßyda, knjes wyschschi wucźeŕ Dinter, dleschu rosprawu poda wo skutkowanju towarstwa w sańdźenym lěcźe. Sskyschachmy, so twar wěże s pschitwarkami na Mnischonzu spěschnje pokracźuje a so budźe po wobkrucźenju twarzow hižo w ßrjedź haprleje hotowy. Twarski pjenjes, 12,000 hriwnow, je bjes małeho hižo wobstarany.

S Bórka. Sańdźenu ßrjedu wjecźor w 9 hodźinach je ßo na tudomnych leżomnoscźach fajma ßkomy, kublerjej Mucźerjej ßkuschaza, spaliła. Sałożerja wóhnja hischcźe wußlědźili njejßu.

S Drjecźina. Paducha, kotryż je wóndano pola żiwnoscźerja Nölliga kołbaßy a schinki kranucź spytał, ßu w Draźdźanach wußlědźili a popadnuli. Wón je ßo tež w tamnischej wokolnoscźi na wschelakich městnach nuts łamał. Najskerje je wón tón ßamy pachoł, kotryż je hody w klóschtrje Marinej Hwěsdźe kranucź chzył. Tehdom rano sahe, jako bě ßo Boża ßkużba sapoczała, klóschtrski straźnik w khodźe, po kotrymż duchowni do Bożeho doma khodźa, zuseho cźłowjeka nadeńdźe. Dokelż zuły na jeho praschenje, schto tam pyta, żaneho wotmolwjenja njeda, chzysche jeho straźnik pschimnucź. Tola paduch ßo, terzerol wucźahnuwschi, do straźnika měrjesche a hrożesche, do njeho tšelicź, hdyż njezosa. Straźnik pschi ßebi żaneje brónje njemějesche, duż dyrbjesche paduchej twóchnucź dacź.

S Kubschiz. 17lětna ßkużobna dźowka Marja Lejna Żurez, kotraź pola tudomneho kublerja Wjely ßkużesche, je schtwórtk tydźenja nahłu ßmjercź wumrjeła. Jako wona mjenowany dźeń ßwinjom, kotrychž khlěwy ßu do konjemza satwarjene, pizu da, jene ßwinjo s khlěwa wuskocźi a bjes konje saběża. Holza chzysche, dokelż ßo bojesche, so ßo konje spłóscha, ßwinjo wot nich wotehnacź. Pschi tym wona k konjej bliśko pschińdźe, kotryż bě ßwinjecźa dła njemérny a sady won wubiwasche. Na wulke njesboże wón holzu s kopytom s tajkej mozu do żiwota dyri, so ta sa morwu na semju padźe a dźeń posdźischo wumrje.

S Bukez. Kaź běchu hižo tydźenja Serbske Nowiny naspomnike, schulske dźěcźi sańdźenu niedźelu w tudomnym Heimrichez hosćeńzu konzert wotdźerżachu. Spěwachu ßo dwaj- a tśihkóßne ßerbske a němske spěwy, kotrež ßo wubjernje lubjachu a ßebi tak dźěcźi kaź tež k. kantor Hatnik pschipósnacźe wopytowarjow w wulkej měrje dobychu. Bjes spěwanjom ßo wot dźěcźi wschelake spěwy deklamowachu. Běsche pak ßo tak wjele poßkucharjow seschło, so běsche sala pschepjelnjena a ßo pschemaka wupokasa, tak so wulka ßyła tych, kotsiż běchu ßo seschli, żaneho městna njenamaka a dyrbjesche ßo wrócźicź. Wunoschk konzerta, k lěpschemu schule postajeny, běsche psches tajki wopyt jara bohaty a śmeje ßo bjes druhim woßebje, niż, kaź w poßlednich Serb. Now. rěkasche, sa sakoŕenje, ale sa pschisporjenje dźěcźazeje schulskeje knihownje nakoŕowacź.

S Lichanja. Njedźelu 1. februara wjecźor wokoło 7 hodźin buchu wobydlerjo nascheje wßy s nowa psches woheń do stracha stajeni. Schierwarthez żiwnoscź w płomjenjach stejesche, kotrež ßo na domske, hródź a kólnju swudowjeneje Sommeroweje, na wumjeńk a bróżnju Matěja Macźija a na hródź, kólnju, domske a wumjeńk Matěja Hetmana wupschestrjechu a tele twarjenja, kotrež běchu wschě se ßłómu kryte, do prócha a popjeła pschewobrocźichu. To je nětko hižo schwórte wóhnjowe njesboże, kotrež je wot 7. dezembra 1884 Lichań podeschło. Kaź pschi prjedawschich wóhnjach je ßo tež tón ras woheń najskerje wot nějakeho słóstnika sakoŕił. Psched schtyrjomi njedźelemi běchu hižo ras na tym ßamym měscźe, hdźež je woheń tón krócź wuschoł, sakoŕicź spytali, tola tehdom ßo Schierwarth s cźaßom wóhnja dohlada a jón poddußy. Wot toho cźaßa ßu Lichanjenjo kóżdu nóz straźowali, njesboże pak s tym njejßu móhli wotwobrocźicź. Njekraßnik, kotryż w nozy ßwój wotpohlad do skutka stajicź njemóżesche, ßebi nětcźischce cźmowe wjecźory k tomu wuhlada, a Bohu żel ßo jemu jeho słóscź tež radźi. Schtó tutón njekmanik je, hischcźe wußlědźili njejßu. Njech jeho prawe khostanje bórsy podeńdźe, so by ßo jemu składnoscź k dalschim njeskutkam wsała.

S Njeßwacźidła. Ssrjedu 4. małeho rózka běsche na tudomnych wikach tónle skót na pschedań: 360 howjadow, 97 ßwini a 240 proßatow.

S Lupoje. Sańdźenu póndźelu je k. wokrjeżny schulski inspektor schulski radźićel dr. Wild k. wučerja Wróbla, kotryž wot nasymy tudomne schulske město jako vikar sastawasche, sa statneho wučerja pomjenował a sapokasał.

S Rakez. Njedźelu 18. wulkeho rózka žo tu měžacźna shodźowanka nascheje „Lipy" wotbywasche. Pschednoschk, w Serb. Now. w žwojim cžažu wosjewjeny, pschedžyda nascheho towarstwa dźerżesche. Wón rěcźesche wo wotcźehnjenju dwě- a tsilětnych dźěcźi a rosestaja, so je wotcźehnjenje na tutym shodźeńku dźěcźazeho roswiwanja trojake: 1) kublanje cźěka, žo na žiwnoscź, drastu, hibanje a spař pocźahujże; 2) kublanje smyžkow, wožebje widźenja a žkyschenja; 3) kublanje wutroby: poškuschnoscź na žkowo, porjadnoscź, prawa hańbicźiwoscź a wěrnoscź. W prěnim nastupanju žerbšzy starschi husto nad žwojimi dźěcźimi hrěscha: 1) hdyž jim wscho woptowacź dawaju, schtož žami (wožebje pschi hoscźinach) wuživaju, jako piwo, palenz, cźaj, khosej atd.; 2) hdyž dźěcźi cźumpaja, kolebaja a woža, so bychu spałe, — město toho, so dyrbjeli je w měrje wostajicź. Sserbšzy starschi žkyschenje žwojich dźěcźi kaža, hdyž k nim prěnje žerbske žkowa jažnje s cźistym wurjekowanjom njerecźa. — W poslednim poždźenju sańdźeneho lěta bě pschedžyda w dleschim pschednoschku rosestajał, so dyrbi kóždy Sserb žwoju macźernu rěcź pišacź rosumicź. Tole namołwjenje podarmo njebě. Hižo mnohe žobustawy žo nětko s nawuknjenjom žerbskeho prawopiša prózuja. — So by žo žerbski spěw w towarstwje lěpje hajił, budźa žo pschichodnje kóždu njedźelu žobustawy „Lipy" wot pschedžydy w spěwanju roswučecź.

S Lubija. Nasch wyšoko cześcźeny wokrjeżny schulski inspektor, knjes schulski radźićel Grüllich, naš bórsy wopuschcźi; ministerstwo kulta a sjawneho wučenstwa je jeho jako schulskeho inspektora sa Draždźanski wjeżny wokrjeż powołało. W tymle powołanju leži cześcźaze pschipósnacźe dotalneho žwěrneho skutkowanja k. Grüllicha. A wón jo wo prawdźe fażkuži; pschetož wot spocźatka jeho sastojnskeho skutkowanja je žo pokasało, so je k. Grüllich mjese wschěmi schulskimi inspektorami zykeho kraja jedyn s najwustojnischich, je-li so niz najwustojnischi. Hdyž jeni njewjedźachu, kak abo schto, a hdyž drusy pospytowachu, je žo k. Grüllich se wscheho spocźatka s krutej ruku a jažnym spósnacźom dźěła pschimał. Jeho dotalny wokrjeż je žwojemu schulskemu inspektorej wulki džak winojty; pschetož nihdźe po zykej Saskej schule w lěpschim porjadku njejžu, hacź w wokrjeżu Lubijskeje schulskeje inspekzije. Hdyž běsche k. Grüllich k nam pschischoł, je někotry s khowu wił nad jeho spocźinanjom; w běhu lět pak žu nawuknuli hinak wo nim žudźicź. Wučerjo a wožady jenak khuboko wobžaruja, so tajkeho wustojneho muža shubja. Tež my Sserbja mějachmy wschu winu, s k. schulskim radźićelom Grüllichom spokojom bycź; pschetož wón žo jenicžży praweje pädagogiskeje saždy dźerżesche: wot snateho k njesnatemu, wot bližšcheho k dalschemu, potajkim — s pomozu macźerneje rěcże k sdźěłanoscźi, s pomozu žerbskeho k němskemu; a: němska rěcź žo w žerbskich schulach nałożuje, kaž daloko je to móżno; žerbska rěcź pak, kaž daloko je to nusne. — Nadźijamy žo, so budże žo naščłědnik k. Grüllicha tych žamžnych prawidłow dźerżecź. Schtož žkyschimy, k. Rabitz, schulski direktor w Zwickawje, jako wokrjeżny schulski inspektor do Lubija pschińdże.

S Wojerez. Nasche „žerbske burske towarstwo" je nětko Bohu džakowano dosałożene a dosrjadowane. Sańdźenu njedźelu 1. februara měješe žo w tudomnej Nikolajez restawraziji jeho prěnja porjadna shromadźisna. Po wotewrjenju shromadźisny žo naschemu lubowanemu khěžorej sahorjena žkawa wunjeże, na cźož žo po dnjowym porjedże wuswolenje pschedžydstwa sta. Sa pschedžydu knjesa kantora emer. Mrósaka, sa městopschedžydu žudnischeho sekretara k. Lehmanna, sa pižmawjedźerja k. pižmikistajerja Lapsticha a sa pokładnika pschekupza k. Jurja Valtina wuswolichu. Pomjenowani, s bydłom wschitzy w Wojerezach, dowěrjene sastojnstwo s džakom pschijachu. Pódła tutych žo kk. mukowy wikowar Kantor w Wojerezach, korczmar Bakzar s Czisła a hamtski pschedstejicźer s wonka žkužby Hendrischk sa towarstwowych radźićelow wubrachu. Po pschednoschenym namjecźe žo dale sa kóždu wjeż, w kotrejž žu žobustawy naschego towarstwa, jedyn sastupjer sa wubjerk pomjenowa. Wustawki žu žo w žerbskej rěcźi cźischcźake a kóždemu žobustawej wudźěliłe. Hacź dotal je žo hižo 74 žobustawow sapižało, sawěscźe swježelazy sapocźatk sa nasche towarstwo; nadźějemy žo, so žo liczba žobustawow bórsy powjetschi. Schtóž chze k towarstwu pschistupicź, njech žo pola k. pschekupza Valtina samołwi.

Dary sa natwarjenje žerbskeho domu.

Psches k. zyrkwineho prjódkstejerja Jana Koklu w Małej Borschczi nahromadźene:

a) Sapižachu:	Lětne pschinoschki 1884	1885	1886	1887	1888	Summa	b) Saplacźichu:
W Małej Borschczi:	M	M	M	M	M	M	M
Jan Kokla, sahrodnik . . .	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	—.50
August Muka, sahrodnik . .	—.25	—.25	—.25	—.25	—.25	1.25	—.25
Jan Janasch, khěžnik	—.20	—.20	—.20	—.20	—.20	1.—	—.20
Jan Nowak, sahrodnik . . .	—.20	—.20	—.20	—.20	—.20	1.—	—.20
Swud. Hatarka, žiwnoscźerka	—.20	—.20	—.20	—.20	—.20	1.—	—.20
August Wolf, žiwnoscźeŕ . .	—.20	—.20	—.20	—.20	—.20	1.—	—.20
August Teich, žiwnoscźeŕ . .	—.20	—.20	—.20	—.20	—.20	1.—	—.20
Hendrich Bajer, sahrodnik .	—.10	—.10	—.10	—.10	—.10	—.50	—.10
Jan Wacker, žiwnoscźeŕ . .	—.10	—.10	—.10	—.10	—.10	—.50	—.10
W Džiwocźizach:							
August Schuba, gm. prjódkst.	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	—.50
August Helm, wučeŕ . . .	—.25	—.25	—.25	—.25	—.25	1.25	—.25
Ernst Thomas, sahrodnik .	—.20	—.20	—.20	—.20	—.20	1.—	—.20
Handrij Frenzel, sahrodnik	—.20	—.20	—.20	—.20	—.20	1.—	—.20
Handrij Schüża, sahrodnik	—.20	—.20	—.20	—.20	—.20	1.—	—.20
Handrij Kruwjaz, žiwnoscźeŕ	—.20	—.20	—.20	—.20	—.20	1.—	—.20
Bohuwěr Wicźas, khěžnik .	—.20	—.20	—.20	—.20	—.20	1.—	—.20
August Mtónk, sahrodnik . .	—.20	—.20	—.20	—.20	—.20	1.—	—.20
Pětr Mtónk, rychtaŕ	1.—	1.—	1.—	1.—	1.—	5.—	1.—
Ernst Wjenk, sahrodnik . . .	—.20	—.20	—.20	—.20	—.20	1.—	—.20
Ernst Hurban, khěžnik . . .	—.10	—.10	—.10	—.10	—.10	—.50	—.10
K. Bundemann, sahrodnik .	—.20	—.20	—.20	—.20	—.20	1.—	—.20
W Hornjej Borschczi:							
Gusta Wjenk, sahrodnik . .	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	—.50
Gusta Manjok, khěžnik . . .	—.20	—.20	—.20	—.20	—.20	1.—	—.20
Khorla Hurban jun.	—.20	—.20	—.20	—.20	—.20	1.—	—.20
Ernst Hurban, sahrodnik . .	—.30	—.30	—.30	—.30	—.30	1.50	—.30
Jan Nowotnik, sahrodnik .	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	—.50
Gusta Petrik, khěžnik	—.20	—.20	—.20	—.20	—.20	1.—	—.20
W Dźěchorezach:							
Gusta Żur, gm. prjódkstejeŕ	—.50	—.50	—.50	—.50	—.50	2.50	—.50
Gusta Leschawa, sahrodnik .	—.20	—.20	—.20	—.20	—.20	1.—	—.20
Jan Kruwjaz, sahrodnik . .	—.30	—.30	—.30	—.30	—.30	1 50	—.30
Ernst Kruwjaz, sahrodnik .	—.30	—.30	—.30	—.30	—.30	1.50	—.30
Jan Rjeczka, žiwnoscźeŕ . .	—.30	—.30	—.30	—.30	—.30	1.50	—.30
Bohuwěr Harnap, žiwnoscźeŕ	—.20	—.20	—.20	—.20	—.20	1.—	—.20
Handrij Pjetich, žiwnoscźeŕ	—.30	—.30	—.30	—.30	—.30	1.50	—.30
Jan Bjenada, sahrodnik . .	—.30	—.30	—.30	—.30	—.30	1.50	—.30
Handrij Kopacź, žiwnoscźeŕ	—.20	—.20	—.20	—.20	—.20	1.—	—.20
Jan Zalta, khěžnik	—.20	—.20	—.20	—.20	—.20	1.—	—.20
Jan Roj, khěžnik	—.20	—.20	—.20	—.20	—.20	1.—	—.20
Wudowa Lejna Riedelowa .	—.20	—.20	—.20	—.20	—.20	1.—	—.20
						52.50	10.50

Dale psches toho žameho jako jenokróczne dary w Hornjej Borschczi: kubleŕ a gmejnski prjódkstejeŕ Bjedrich Baumgart 50 np., sahrodnik Gusta Pjekaŕ 30 np., sahrodnik a rychtaŕ Jurij Hurban 50 np., kubleŕ Wylem Scholta 50 np., sahrodnik Handrij Běrka 30 np., kublerka wudowa Sejlerjowa 50 np., sahrodnik Jan Pětschka 25 np., sahrodnik Gusta Nowak 1 hr., kubleŕ Wylem Walter 30 np., sahrodnik Ernst Scholta 50 np., khěžnik Jan Senda 10 np., khěžnik Jan Broda 10 np. — Hromadźe: 4 hr. 85 np.

S džakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wužudźenja.

Lawniski žud. Korbaŕski pomoznik E. H. Sauer w Hlinje bě 3. januara na knježim dworje w Delnjej Hórzy wot tamnischeho knjejstwa něhdźe 9 mk. s poručenjom dostał, so by je žwojemu mischtrej Kschižanej w Hlinje wotedał. Sauer pak pjenjesy wobkhowa a je pschecźini. Wobskorženemu, kotrehož žu hižo pakoscźenja dła ras khostali, jastwo na dwě njedźeli pschižudźichu.

Přilopk.

* W jenej łužiskej hórskej němskej wži běschtaj starschej 8lětnu holzu někajkeje njepožkuschnoscźe dła pokhostałoj a ju na to do jstwizy póžłaschtaj, so by holza małe dźěcźo hladała. Dokelž dźěcźo sa něschto cźaža kschicźecź pocźa, macź do jstwizy stupi a tu se stróżelemi widźi, so holza sa postromk wiży; wobliczo běsche hižo wscho módre. Postromk pscherěsnuwschi macź s někotrej prózu džowku saždy k žiwjenju wubudźi, na cźož žo dźěcźo wusna, so je žebi žiwjenje wsacź chzyko, dokelž je prjedy khostane byko.

* Hdyž w Saalfeldźe 24. wulkeho rózka rano mkynski na rěsak pschińdże, wón tam žwojeho towarscha Hartmanna njenadeńdże, kotryž běsche wot jeneje w nozy žkužbu měł, a rěsak stejesche. Po rěsaku khodźo pytajo wón skónczńje Hartmannowe cźěło mjes wulkim želesnym wódnym koležom a mjes sczěnu pschipręte namaka; Hartmann běsche morwy. Hakle hdyž běchu dlěhe hacź pjecź hodźinow dźěłali a koło

ſ dźěla rosebrali, ßo dźěłaćerjam radźi, cźěło wußwobodźićź. Nop a wſchelake ſtawy běchu rosbite a žiwot rósdrjeny. Hartmann žonu a ſchtyri małe dźěćźi ſawoſtaji.

* Jedyn muž w Harzu pſched něſchto cźaßom ßwojeho pſchichodneho nana w Wehde wopyta. Hdyž wón ſaßo woteńdźe, běſche jeho poß prjećź, ale hdźe tćźi, nichtó njewjedźeſche. 30 dnjow poſdźíſcho běchu w domje pſchichodneho nana nětkaŕ woheń ſamiſchkrili a pſchi tam a ßem běhanju pßa w jenej komorje ſamknjeneho a ſabyteho namakachu. 30 dnjow wbohe ſkocźo niczo žracź měło njeběſche; poß pak běſche hiſchcźe žiwy a pſchi zakcźe a mloku je ßo ſaßo ſhrabaŕ.

* 27. wulkeho rózka wjeczor w woßmej hodźinje dwórſki rendant Beyersdorf w Oldenburgu ſ domu dźěſche a bórſy na to wěſtu Cordes trjechi, ſtaru holzu, něhdźe 45 lět ſtaru, kotraž je něhdy pola njeho bydliła. Dokelž běſche jemu Cordes něktore wjeczory ſa ßobu wokna w jeho wobydlenju wubiła, ßo B. ſa tej wězu praſchećź pocźa a wot žónſkeje ſamolwjenje žadaſche. Tuta pak revolver wucźeże a B. mjeswocźi tſěli. Na ſboże B. ßmjertnje ranjeny njeje; kulka je jemu wyſche lěweho wóczka do hłowy ſlecźała. Nadpadnizu je polizija na měſcźe ſajała.

* Schto žehrawoſcź wſcho njeſamóże! Młody cźłowjek ſ Vegeſacka běſche ßo ſ młódſchej dźowku bohateho pſchekupza w Oldenburgu ßlubiŕ. Pſchebywajo w njewjeſcźinym domje na wopytanju, ßo nawoženja ſańdźene dny ſe ßwojej ßlubjenej dołho rosrěčźowaſche; pſchi tym roskora mjes nimaj naſta, kotrejž běſche pjecźa žehrawoſcź ſ pſchicźinu. Hněwny nawožeń na jene dobo nóž wucźeże a młodu holzu kłó. Dokelž pak ßo wona ſ ruku pſchecźiwo nožej wobaraſche, nóž do ruki ſ jědźe a ju zyle pſchekłó. Na to njembry młodźenz bróń pſchecźiwo ßamemu ßebi wobrocźi a runje do wutroby trjechi. Se ßłowami „Wboha moja macźi!“ ßo wón w hromadu ßypnu a bórſy na to ducha ſpuſchcźi. Tež njewjeſta je cźežko ranjena. Wo ſrudnym podawku ßo cźim wjazy rěcźi, dokelž běſche młody cźłowjek hewak pſchezo a wſchudźe luboſcźiwy a wjeßely.

* Wěſty Sänger běſche hižo wjele lět ſ tótku w jenym mjeńſchim měſtaczku; dokelž pak běſche ßo do picźa dał, jeho wotßadźichu a wěſteho Konrada ſa tótku poſtajichu. Pſchepiwſchi poßlednje ßwoje kroſchki a njemějo niczo wjazy, ſo móhł ßo ſežiwicź, Sänger na to myßlicź pocźa, ſchtó tež to je wina jeho njeſboża, a ſkónczńje na to pſchińdźe, ſo nichtó druhi, hacź jeho naßlědnik; wón wobſamknu ßo na nim wjecźicź. Kupiwſchi bleſchu petroleja a kaſchcźik ſažehlakow wón na nowe lěto k Konradej dźěſche jemu k naſtupjenju noweho ſaſtojnſtwa ſboże pſchejo. Jako dopokaſ ßwojeho pſchecźelneho ſmyßlenja Sänger bleſchu wucźeże a Konradej poſticzi, ſo by ßebi ſ nim porjedźił. Lědma běſche Konrad bleſchu k hubje wſał, Sänger ſažehlawku ſaßwěcźi, na to do bleſche ſtorczi, ſo Konradej petrolej mjeswocźi kłußnu, a potom ſažehlawku k Konradowej hkowje tyknu. Sta ßo rosbuchnjenje a Konradowa hłowa ßo paleſche. S boloſcźu Konrad bleſchu puſchcźi a ßebi ſ tym draſtu poknu petroleja nala. Sa jedyn wokomik zyły muž w płomjenjach ſtejeſche. Sänger chzyſche cźeknucź, ale ßußodźa woheń pytnuwſchi jeho ſadžerżachu. Konrad je ſtraſchnje wopaleny a ſ cźežka pſchi žiwjenju woſtanje.

* Dźěłaćeŕ Pſchibyłł ſ Budeniz a jeho žona wóndano rano na tamniſchi knježi dwór na dźěło dźěſchtaj tſi dźěćźi ßame domach woſtajiwſchi. Hdyž ßo popołdnju wokoło ſchtyrjoch domoj wrócźiſchtaj, běſche jſtwa pokna kura, a dźěćźi, kaž ßo ſdaſche, morwe wó jſtwje leżachu. Hnydom ßo po lěkarja póßła. Tutomu ßo radźi, 6 lětne a $1^1/_2$ lětne dźěćźo ſaßo woživicź; 4 lětny hólczez pak běſche ßo ſadußył. Macź běſche, prjedy hacź na dźěło dźěſche, na khachle, w kotrychž ßo tepjeſche, ßłómowz położiła, kotryž běſche ßo žehlicź počźał. Duž běſche bórſy jſtwa pokna dyma była, a tak ßo njeſboże ſta.

* Žónſka w jenym małym měſtaczku běſche pſched krótkim powjeſcź doſtała, ſo wjetſchu ſumu pjenjes pſchińdźechu; wona ßo toho dla tak hněwaſche, ſo na jene dobo rěcź ſhubi. Žónſka je 19 lět ſtara, woženjena, a pſchezo cźiła a ſtrowa była. Hdyž wona na jene dobo niczo wjazy prajicź njemóżeſche a jeno ſ rukomaj pokaſujo a ſ hłowu kiwajo ßwojim ludźom rosjaßnicź pytaſche, ſchto je ßo ſ njej ſtało, a ſchto chze, muž rucźe po lěkarja póßła. Lěkaŕ wſchelake ßrědki poſpyta, a tež ßo jemu radźi, žónſkej pomhacź. Na tſeczi dźeń wona ſaßo rěcźecź pocźa; ſ wopřědka móżeſche jeno krótke ßłowcźka wuprajicź, ſkónczńje pak ßo rěcź doſpołnje ſaßo wrócźi. Nětko je žónſka ſaßo zyle ſtrowa.

* W bliżſchich dnjach ßo w Pětrohrodźe wuſtajeńza wotewri, w kotrejž budźa ßo wſchelake pſchiprawy k wobarnowanju cźłowjeſkeho žiwjenja pokaſowacź. Jendźelcźenjo ßu bróń (panzer) póßkali, kotraž je ſ worzla a żeleſa kowana a tak kruta, ſo ju tſělbna kulka njepſcheraſy. Tale bróń ßo derje na cźěle noßy, dokelž je ſpodźiwnje lohka; tunja tež je. Wuſtajena je tež pſchiprawa, kotraž ſadźěwa, ſo jěſdny ſ konja padnje; druha pſchiprawa ſadźěwa, ſo parokódź ſ druhej w hromadu ſtorczi; wokno tam je ſ pſchiprawu ſadźěwazej, ſo cźłowjek, kotryž wokna myje, ſ woknom won padnje. Kaž ßo ſda, budźe wuſtajeńza wulzy ſajimawa.

* Ruſke nowiny wo wulkotnym herbſtwje pißaja, kajkež je pſched krótkim wjerchowka Radſiwill, rodźena hrabinka Branizka, ſcźiniła. Jeje nanej, ſnatemu bohaczkej, zyłe měſtaczko ßkuſchcheſche, Běła Zyrkej w kijewſkej guberniji. Po jeho ßmjercźi je ßo nětko ſ wulkotneho ſawoſtajeńſtwa na dźowku 35,000,000 rubli dóſchko, to je nimale 25 milijonow toleŕ.

* W ruſkim měſcźe Birjucźu njedawno lěkaŕ Wosnjeßenſki wumrje, kotryž je ßo, kaž je ſ jeho wopißmow widźecź, w lěcźe 1781 narodźił; wón běſche po tajkim 103 lěta ſtary. — Kaž ruſke „Pětrohródſke Nowiny“ pißaja, w tu khwilu na tej a tej dróſy w Pětrohrodźe ßotſje H. bydlitej, kotrejuž jena je 111, druha pak 112 lět ßwojeje ſtaroby; njedźiwajzy wyßokeje ſtaroby ſtej wobej ßotſje cźělnje hiſchcźe doſcź cźiłej a cźerſtwej.

* Mjes tym ſo mějachmy pola naß loni jara mało jabłukow, ſ měſtami tež ſ zyła žanych njemějachu, ßu ßo w nětkotrych krajinach połodniſcheje Ruſkeje jabłuka wubjernje radźiłe, tak ſo tu a tam njewjedźa, hdźe ſ nimi.

* S tulſkeje gubernije w Ruſkej ßo piſche: W naſchej wokolnoſcźi ßo nowa wucźba mjes burſkim ludom ſpěſchnje rosſchěrja; zyłe ßwójby ßo jej pſchiwobrocźeja. Mandźelſzy, kotſiž k nowej wucźbje pſchiſtupja, dyrbja ßlubicź, ſo chzedźa ßo jedyn druheho ſdalowacź; doroſcźenej młodoſcźi ßo żeńtwa njedowoli. Mjaßo jěſcź je ſakaſane; do zyrkwje njekhodźa. Pſchiwißowarjow błudneje wěry bur Rogow nawjeduje; w jeho domje ßo wěriwi k modlitwje ſhromadźuja, ßo wo nabožnych wězach rosrěcźuja a nabožne knihi cźitaju. — So ßo „nowa wěra“, by-li tež błudniſcha była, lohko rosſchěrja, ßmy w naſchej wokolnoſcźi ſhonili. Pola naß pak burſki lud njeje, kiž ßo błudej pſchikhila, ale woßebje rjemjeßlnizy a dźěłaćerjo. Pſchetož naſch burſki lud njeje jeno woprawdźe nabožny, ale tež wjele bóle ſdźěłany, hacź cźi ludźo, kotſiž „nowej“ wěrje pſchiſtupuja. My móżemy ßo ſ tym hordźicź, ſo japoſchtokjo błudneje wucźby runja ſozialdemokratiſkim powalerjam praja: „Mit den dummen Wenden is niſcht zu machen.“

* Po zyłym chineſiſkim kraju je ßo ſ kónz novembra ſańdźeneho lěta 50 lětny narodny dźeń chineſiſkeje khěžorki ßwjecźił. Zyły dźeń běchu kemple pſchibohow pokne ludu; wjeßele hoſcźiny ßo ßwjecźachu; ſaſtojnizy a ſ dźěła też wojazy nowu draſtu doſtawachu; wjecźor ßo w dźiwadłach hrajeſche, mjes tym ſo keklerjo wodnjo po měſcźe khodźo k cźeſcźi khěžorki ßwjedźeńſke ſpěwy ſpěwachu; pſchewoblekane cźrjódy luda dołhe ſmije wokoło noſchachu; khorhowje běchu wupowſchane; w nozy ßo pißane lataŕnje ßwěcźachu a rakety ßo puſchcźachu. Mjes tym ſo tónle ßwjedźeń w namjeſnych měſtach jeno 3 dny trajeſche, ßo wón w nutſkach po zyłym kraju 20 dnjow pospochi ßwjecźeſche.

* Kaž je ßłyſchecź, pſchi rězy Kongo w Afriży, wo kotrejž němſke nowiny nětkle wſchědnje pißaja, też ludźiżracźzy bydła. Hdyž je tam jenemu ſplahej wjerch abo kral wumrjeł, dha ßo pſchi jeho pohrjebje tak a tak wjele cźłowjekow wopruje. Cźorni ſe ſplaha Bangala pak ßu pódła toho ludźiżracźzy. Jedyn wojeŕſki wyſchſchi wo nich tole piſche: „16. junija wobydlerjo wßy Bonkoumbi, kotraž nęſchto wyſche naſcheho lěhwa po rězy horje leži, ſ 25 abo 30 wobronjenymi cźołmami na wójnu cźehnjechu. Naſajtra wokoło połdnja ßo wrócźichu, a jedyn cźołm 15 krocźeł wot naſcheho lěhwa k brjohej pſchijědźe. S cźołma muża bjes hłowy wucźeżechu a cźěło do małych kuſkow rosrubachu. Kóżdy dźiwi kruch mjaßa doſta, kotreż na cźiſtym palmowym łopjenje domoj donjeße, hdźeż ßebi mjaßo wopjecźe. Nękotſi tychle ludźiżracźkow nimo naß pſchińdźechu, ſo ßo moji ludźo wottſchaßowachu. Schtož ßym ſhonił, běchu dźiwi toho cźłowjeka w Mobounga žiweho popadnuli a jeho potom ſareſali. Na wjecźor mějachu wjeßeku hoſcźinu, pſchi cźimž ßebi cźłowjecźe mjaßo derje ßłodźecź dachu. Pſchi tym ßebi pěßeń ſpěwachu, na kotruž ßo ſpodźiwnje poßłuchaſche; ſ tohole ſpěwa tajka dźiwja njembroſcź rěcźeſche, kajkejež dotal żenje ßłyſchał njeběch.“

* Bajerſki kral Ludwik, kotryž by rady prawje dołho žiwy był, ßo kóżdy krócź, hdyž prawje ſtareho cźłowjeka ſetka, ſ nim do rěcźi da, ſo by ſhonił, kak je žiwy był. Sso wukhodźujo wón ras ſtareho bura ſetka, wo kotrymž běſche ſhonił, ſo je nimale ſto lět ſtary, a kotryž běſche na ſdacźe hiſchcźe jara cźerſtwy. Sso bura praſchejo, kak dha je to cźinił, ſo je tajkeje wyßokeje ſtaroby dozpěł a hiſchcźe tak cźiły a ſtrowy, kral tole ſpodźiwne wotmolwjenje doſta: „Kóżdy wjecźor ßym ßo pjany napił.“

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Jan August Hetman, dźěłaćeŕ na Ssokolzy, ſ Marju Lejnu Schäferez tam.

Pětrowska zyrkej: Jan Nutniczanski, dźěłaćeŕ a wobydleŕ, ſ Marju Lejnu Scholćźiz.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Emma Marja, Ernsta Eduarda Heidy, fabrikskeho dźěłaćerja na Židowje, dź. — Marja Martha, Jaroměra Augusta Teicha, zigarnika pod hrodom, dź. — Pawlina Ernestina, Khorle Juliuża Seiferta, zyhelniskeho mischtra w Hrubjelćźizach, dź. — Martha Augusta, Jana Augusta Wesera, fabrikskeho dźěłaćerja w Hrubjelćźizach, dź. — Jan Pawoł, Jana Ernsta Kaplerja, korczmarja w Khelnje, ß. — Hana Amalija, njemandź. dź. na Židowje.

Pětrowska zyrkej: Juliuż Emil, Khorle Augusta Ponicha, dźěłaćerja a wobydlerja, ß. — Hana Marja, Bohumiła Augusta Sodana, dźěłaćerja a wobydlerja, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 27. januara: Marja Kaschprez, Jana Mětowskeho, żiwnoscerja w Sklonej Borschćźi, mandźelska, 47 l. 11 m. 24 d. — Jan Michał Koplanski, domownik na tachantstwje, 71 l. 9 m. — 29. Jan Pomhajbóh Rößler se Sohlanda, wobydleŕ wokrjeßneje dźěłaćerńje na Židowje, 73 l. 10 m. 18 d. — 30. Marja Lejna, Jana Żura, wumjeńkarja w Sklonej Borschćźi, dź. w Kubschizach, 16 l. 7 m. 16 d. — 31. Reinhold Richard, Reinholda Augusta Klawża, wojnarja w Delnjej Kinje, ß., 5 m. 24 d.

Wjedro w Loudonje 6. februara: Deschćźikojte.

Płaćźisna żitow a produktow w Budyschinje

31. januara 1885.

Żitowy dowos: 2937 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacź M	Na bursy hacź Pf
Pscheńza	7	89	8	93	7	89	8	93
Rožka	7	34	7	53	7	34	7	53
Jeczmjeń	7	25	7	46	7	25	7	46
Wowß	6	80	7	20	6	80	7	10
Hroch	9	17	11	11	—	—	—	—
Woka	7	78	8	33	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	12	—	15	—	—	—	—	—
Hejduschka	16	—	16	50	—	—	—	—
Berny	2	70	2	70	—	—	—	—
Butra (1 kilogr.)	1	80	2	10	—	—	—	—
Pscheńczna muka 50 =	7	—	15	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 =	6	75	11	—	—	—	—	—
Ssyno 50 =	2	70	3	—	—	—	—	—
Sslóma 600 =	15	—	17	—	—	—	—	—
Proßata 685 schtuk, schtuka	7	—	18	—	—	—	—	—
Pscheńczne wotruby	—	—	—	—	4	10	4	50
Rjane wotruby	—	—	—	—	5	—	5	30

(50 kilogr.)

Drażdźanske mjaßowe płaćźisny. Howjada 1. druźiny 60—63 mk., 2. druźiny 54—57, 3. druźiny 36 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 48—51 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 43—58 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Burske kublo

30 hacź 80 kórzow wulke ßo kupicź pyta (pola Budyschina abo Lubija). Adreßy ſ napißmom „Kublo na pschedań" chzyke ßo w wudawarni Serb. Nowin wotedacź.

Wot nětka ßlědujze warjenja po poniżenych płaćźisnach pschedawam:

rajß	punt	po	18 np.,
krupy	=	=	14 =
jahły	=	=	13 =
hejduschku	=	=	16 =
pscheńczny gries	=	=	18 =
wulke ßoki	=	=	16 =
hróch	=	=	12 =
běłe buny	=	=	14 =

najlěpschu pscheńczny muku punt po 18 np.

C. Kahrowe
w póstskej kowarni.

Drjewowa awkzija.

Na Worzynskim, Njechornskim a Běłohórskim revirje ma ßo

póndźelu 9. februara t. l.

na pscheßadźowanje pschedawacź:
71 twjerdych dołhich hromadow,
23 stejazych łoßow.

Shromadźisna rano ½10 hodźin w Worzynje. Wuměnjenja ßo do awkzije wosjewja.

W Běłej Horje, 2. febr. 1885.

K. Beschow.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 12. februara budźe ßo na **Czichonjanskim** revirje něhdźe 50 brěsowych dołhich hromadow na pscheßadźowanje pschedawacź. Sapoczatk dopołdnja w 10 hodźinach na pßowich horach, hdźeż ßo wuměnjenja wosjewja.

Hajnk.

Drjewowa awkzija.

Póndźelu 9. februara t. l.
maja ßo na
Njeßwaczilskim majoratskim revirje
ßlědujze **wużitkowe a palne drjewa,** jako:

10 khójnowych schtomow, 15—24 cm ßrjedźn. tołstoscze, 9—14 m dołhich,	wotdźělenje 22 a 23 pschi dołhim hacze,
20 khójnowych klozow, 16—35 cm hornjeje tołstoscze, 3—5 m dołhich,	
20 rm. khójnowych palnych schcźěpow,	
2 = = kuleczkow,	
20 = = pjeńkow,	
44 = khójnoweje sbytkneje walczźiny,	
6 = wólschowych kuleczkow,	
33 wólschowych dołhich hromadow,	
120 khójnowych schtomow, 13—25 cm ßrjedźn. tołstoscze, 8—11 m dołhich,	drjewnischczo w wotdźělenju 24 pschi Budyschsko-Rakeczanskim schußeju,
100 khójnowych klozow, 12—35 cm hornjeje tołstoscze, 3—5 m dołhich,	
33 khójnowych żerdźow, 9—15 cm delnjeje tołstoscze, 9—11 m dołhich,	
56 rm. khójnowych palnych schcźěpow,	
15 = = kuleczkow,	
66 = = pjeńkow,	
8 stotnjow khójnowych walczkow,	
112 rm. khójnoweje sbytkneje walczźiny,	

12 stotnjow khójnowych walczkow pschi drjewnischczu w wotdźěl. 19, ſ wuměnjenjom naßadźowanja a pod swuczenymi wuměnjenjemi na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna je na drjewnischczu w wotdźělenju 24 rano w 9 hodźinach.

Hrabinske hajnske sarjadnistwo.
H. Njepraschk.

Drjewowa awkzija.

Póndźelu 9. februara rano w 9 hodźinach ma ßo na **Lutobczanskim** revirje něhdźe 90 hromadow ſ dźěła brěsoweho, ſ dźěła ßucheho jara ßylneho khójnoweho drjewa na pscheßadźowanje pschedawacź. Tseczina ßadźeneje sumy ma ßo sapłaczicź. Shromadźisna pschi maschinskich podkopkach w Měrkowje.

Ssrjedu 11. februara rano w 9 hodźinach ma ßo pschi Kamjenjansko-Dubrawskim pucźu 62 łoßow jara dołhich a ßylnych khójnow pod tymi ßamymi wuměnjenjemi na pscheßadźowanje pschedawacź. **Mawka,** revirski hajnik.

Drjewowa awkzija.

Na **Sderjanskim** hajnskim revirje ma ßo

wutoru 10. februara t. l.

42 khójnowych a schkowroncźich żerdźow, 10 hacź 15 cm delnjeje tołstoscze,
38 khójnowych dołhich hromadow a
164 rm. khójnoweje palneje walczźiny

pod wuměnjenjemi, prjedy awkzije wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk awkzije dopołdnja w 9 hodźinach w hornich drósnych khójnach.

Tachantske revirske sarjadnistwo w Sderju, 31. januara 1885.

W sastupjerstwje
Kubasch.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 10. februara t. l. popołdnju wot 2 hodźin ma ßo w **Rachlowje** pod Czornobohom wulka dźělba stejazeho twjerdeho drjewa po łoßach na pscheßadźowanje pschedawacź.

Ponich w Rachlowje.

Butru!

Měschanu butru, punt po 80 np., **ff. margariu-butru** w snatej dobroscźi porucza po zykym a jenotliwym tunjo **Gustav Poser** na jerjowej haßy.

Drjewowa awkzija.

W hajniſkich revirach **Minakalſkeho** kujejſtwa ma ßo na ßlědujzymaj dnjomaj dopołdnja wot ½10 hodźin ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

1. **Wutoru 10. februara t. l. na Łupjanſkim revirje**
   95 ßuchich dołhich hromadow,
   28 ßylnych brěſowych dołhich hromadow,
   14 brěſowych wužitkowych kruchow,
   10 woßyzowych wužitkowych kruchow (drjewjanzowe drjewo),
   5 rm. brěſowych ſchćěpow.
   Sapoczatk na wowczej horje pſchi Pßowjanſkej drósy.
2. **Pjatk 13. februara t. l. na Drobjanſkim revirje**
   119 ßuchich dołhich hromadow,
   7 twjerdych dołhich hromadow.
   Sapoczatk pola kſchiża pſchi Łomſczańſkim polu.

W Minakale, 4. februara 1885.

Hrabinſka Einſiedelſka inſpekzija.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniſka dźěłopſchadownja w Hajnizach, tola w Budyſchinje ßo jenož **trjeny len,** a to jenož ßobotu w Grützneręz domje, ſ nutſkhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Nowe jerje,

dobre a tuczne ryby,
mandl po 40, 50, 60, 80 a 100 np.,
pola
Hermanna Kunacka
na bohatej haßy 8.

Khofej

ßyry punt po 65, 70, 80, 90 a 100 np.,
paleny punt po 85, 100 a 120 np.,
jara dobre druźiny,
porucza jako něſchto jara tunje
Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

Turkowſke ſultanſke ßłówki,
punt po 40 np., litr po 55 np.,
turkowſke ßłówki,
punt po 30 np., litr po 40 np.,
porucza jako něſchto jara tunje
Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoſchczu.

Khofej

wot najtuniſchich hacź do najlěpſchich druźinow, jara derje ßłodźazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Konjaze deki

ßu, dokelž ßo ſyma k kónzej bliži, po nutſkupnej płaczíſnje dostacź pola
M. G. Freyberga
na bohatej haßy czißko 5.

Strowe knſchwinowe drjewo

kupuje po najwyſchſchej płaczíſnje
mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

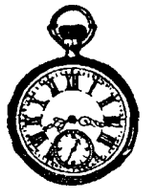

Wſchě czaßniki
porjedźam ſ pomozu nowych maſchinow na najlěpje a tunjo.
J. G. Schneider,
czaßnikaŕ,
pſchedawaŕnja nowych czaßnikow wſchěch druźinow.

Hamburg-Amerika.

Kóżdu ßrjedu a njedźelu do New-Yorka

ſ póſtſkimi parołódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho paketjězdneho akcijskeho towarſtwa.
Wukaſanje a pſchewjeſne pißma dawa No. 867. **Albert Meiſel** w Budyſchinje.

Wot dźeńßniſcheho dnja pſchedawamy:

drobny zokor	punt po	26	np.,	ſa hotowe pjenjeſy.
kuſkaty zokor	= =	27	=	
raffinad w pokrutach	= =	29	=	
kóſtkaty zokor	= =	33	=	
ſoda	= =	5	=	
ſchterku	= =	22	=	

Khofej, rajß a wſchě druhe materialne twory po najtuniſchich dnjowych płaczíſnach.

W Budyſchinje, 6. februara 1885.

August Bartko,
Friedrich Braun,
Ginzel & Ritſcher,
Ernſt Glien,
J. T. Glien,
Th. Grumbt,
Robert Hauptmann,
Wilh. Jacob,
Hermann Klemm,
J. G. Klingſt Nachf.,
Hermann Kunack,
Hermann Lemke,
Heinrich Lindner,
C. A. Mickan,
Arno Möckel,
Moritz Mörbe,
Richard Neumann,
Carl Noack,
Guſtav Poſer,
Carl Pötſchke,
Richard Pötſchke,
Ad. Rämſch,
Wilhelm Schamlott,
Johann Wannack.

Wupſchedawanje.

Po ſkónczenej inventurje ßym wjetſchu dźělbu jenobarbnych a kaſchczíkatych

draſtnych tkaninow,

dale **damaſty** a **katuny ſa möble, lama, wolmjane ßukњaze tkaniny, plüſch atd.** ſa wupſchedawanje poſtajił, a maja ßo wone wot dźeńßa hacź do 8. februara t. l. ſa **połojzu** prjedawſcheje płaczíſny wupſchedawacź.

M. G. Freyberg na bohatej haßy czißło 5.

Czornu židu

k njewjeſczińſkej draſcze w najlěpſchej tworje a nowych druźinach po jara tunich płaczíſnach porucza

H. Kayser 10 na żitnej haßy 10.

Jerje!

ſchtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
ßu dostacź pola
Guſtava Poſera
na jerjowej haßy.

Provinzialne towarſtwo ſa ſmutskowne mißionſtwo w Budyſchinje.

Po 6. paragrafje towarſtwowych wuſtawkow ßo ſ tutym k nawjedźenju dawa, ſo direktorij tón cząß ſe ßlědujzych ßobuſtawow wobſteji:

Hetman w ßłużbje ſ **Criegern** nad Sprembergom pola Noweho Salza, towarſtwowy pokładnik.
Farař **Jakub** w Njeßwaczidle.
Farař **Imiſch** w Hodźiju, naměſtny pſchedßyda.
Pósſki miſchtr ſwonka ßłużby ſ **Mandelsloh** w Žitawje.
Wyſchſchi hamtſki ßudnik **Meuſel** w Budyſchinje.
Farař **Scheuffler** w Lawaldźe.
Paſtor prim. **Würkert** w Lubiju.
Hamtſki hetman ſ **Zezſchwitz** w Kamjeńzu, pſchedßyda.

W Budyſchinje, 3. februara 1885.

Direktorij.

Czorne

židźane tkaniny,

czorne

kaſchemiry

w ſnatej wubjernej hódnoſczi porucza po najtuniſchich płaczišnach

M. G. Freyberg

na bohatej haßy czišło 5.

☛ W pſchedawarni ßo ßerbſki rěczi. ☚

☛ Paleny khoſej, ☚

wubjernje ßłodźazy, punt po 100 a 120 np., porucza pſchezo czerſtwy **Th. Grumbt**

na ſwonkownej lawſkej haßy.

Porjedźenje ſchijazych maſchinow

wſchěch ſyſtemow najlěpje a po najtuniſchej płaczišnje wobſtara ſklad

Originalnych Singerowych ſchijazych maſchinow.

G. Neidlinger

w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy 7.

Sſwojim czeſczenym Sserbam k nawjedźenju dawam, ſo tež ja ßwoju tworu po tych ßamych tunich płaczišnach pſchedawam, kaž naſchi pſchekupzy.

S poczeſczowanjom

J. Pohlenk na garbarſkej haßy.

Woſjewjenje.

Czeſczenym Sserbam w **Ketlizach** a wokolnoſczi najpodwolniſcho k nawjedźenju dawam, ſo ßym **pjekarnju** knjeza **G. Richtera** w Ketlizach kupił a pſchedewſał. Ja budu ßo ſtajnje prózowacź, dobru, derjeßłodźazu tworu pjez, ſ zyła wſchěm, kotſiž ke mni pſchiſtupja, ſprawnje a rucze poßłužecź, duž proſchu, ſo by ßo na mnje pſchi potrjebje pomyßliło.

W Ketlizach, 1. februara 1885.

S poczeſczowanjom

Richard Dietrich.

Weidenslaufer w Barlinje NW. **Pianina**] 15 mk. měßaczńje. **Piſchczele**] Katalog darmo.

Khofejowy ſklad.

Ssylnje a derje ßłodźazy hižo po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcże tuńſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodźe poruczataj

bratraj Měrſchej

na žitnych wikach.

Najlěpſche a najtuniſche

zigary

w najwjetſchim wubjerku porucza

Th. Grumbt

na ſwonkownej lawſkej haßy a w kupnizy.

Koſchlowe ☛barchenty☚

wulki wubjerk, trajnu, barbunjepuſchczatu tworu, porucza

H. Kayser

10 na žitnej haßy 10.

Spěwarſke,

ßerbſke a němſke,

w woßobnych ßomoczanych a proſtych ſwjaſkach porucza w bohatym wubjerku a po najtuniſchich płaczišnach

Gustav Rämsch

na bohatej haßy.

Wot dźeńßniſcheho dnja pſchedawam:

drobny zokor	punt	po 28 np.,
kuſkaty zokor	=	= 30 =
raſinad w pokrutach	=	= 32 =
ſodu	=	= 8 =
ſchterku	=	= 30 =

khofej, rajß a druhe materialne twory po najtuniſchich dnjowych płaczišnach.

A. Hermann w Hucźinje.

Rakečanske serbske towarſtwo „Lipa“

změje — da-li Bóh — njedźelu 15. małeho rózka swoje měsačne posedźenje. To same so z dypkom a to z dypkom ½4 hodźin popołdnju w Eberweinec hoscéńcu wotewri. Přednošk:

„Synko, twař sam swoju khěžku,
Swoje zbože pytaj sam!“
(H. Zejleŕ.)

Připósłany nastawk wot seminaristy k. Hantuša so čita.

Předsydstwo.

W Boranezach je jene wobydlenje na pſchenajeczе. Dalſche je pola **Mikelez** tam ſhonicź.

Hnydom abo k jutram holzy pytam, kotrež chzedźa ſchwadliſtwo a běle ſchicźe derje nawuknucź.

A. Oſtowa

na hoſpitalſkej dróſy 7.

Ródnu holzu ſprawneju ſtarſcheju, 14—17lětnu, k jutram pytam.

Peters, ſarjadowař pósta w Rakezach.

Ródny **rólny pohonczź** dostanje hnydom ßłużbu na knjeźim dworje w **Delnjej Kinje.**

Někotſi wuſtojni **zyhelniziy** dostanu wobydlenje a trajaze dźěło w **Hornjoměrkowſkej zyhelniczi.**

O. L. Müller.

Wuczobnika

podpißana firma k jutram pyta.

Traugott Böhme w Budyſchinje.

(Pſchedawarnja Straßburgſkeje tobakoweje manufaktury.)

Sa ßwoje kolonialne, zigarowe, ſpirituoſowe, żeleſowe a krótkotworowe khlamy k jutram tutoho lěta **wuczobnika** pod dobrymi wuměnjenjemi pytam.

C. A. Mickan.

K jutram ſa ßwoje drogowe a kolonialtworowe khlamy jeneho **wuczobnika** pytamoj.

Gebrüder Mierſch

na žitnych wikach.

Hólczеz ſprawneju ſtarſcheju, kotryž chze **pjekarſtwo** nawuknucź, móże jutry do wuczby ſtupicź pola **A. Weyrenthera** pod hrodom 9.

Hólczеz, kotryž chze **bětnarſtwo** nawuknucź, móże jutry do wuczby ſtupicź. Hdże? je ſhonicź w wudawarni Serb. Nowin.

Hólczеz, kotryž chze **pjekarſtwo** nawuknucź, móże do wuczby ſtupicź pola **E. Schütza,** pjekarſkeho miſchtra na ſwonkownej lawſkej haßy 10.

Wuczobnik pytany.

Jedyn wuczobnik ßo pyta do **Rakeczanſkeje piwarnje.**

Wuczobnika pyta

Jurij Łodny,

rjemjenjerſki miſchtr w Rakezach.

Jedyn **nadwoblekař** je ßo namakał a je ßaßo dostacź w Delnjej Kinje czišło 29.

Wutrobny dźak

praji podpißana gmejna mużſtwam Połpiczanſkeje, Hucźinjanſkeje, Kupjanſkeje a Klukſchanſkeje ßykawy a wſchitkim tym, kotſiž ßu nam njedźelu 1. februara pſchi wóhnjowym njeſbožu k pomozy byli.

Lichańſka gmejna.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 7. **Sobotu 14. februara 1885.** **Lětnik 44.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Wot kněžorstwoweho zejma je zo dołho žadane poniženje zudniskich khóstow wobsanko. Sapółkanz Payer, wot kotrehož bě namjet wuschoł, dopokasa, so móže poniženje khóstow pschi privatnych skórzbach, bankrotach atd. lohko pschewjesć, a so bychu pschi tym rěčnizy jenož mało schkodowali. Sozialdemokrat Bock, kotryž chzyschе pschi tejle składnosći jako sastupjeŕ khudych ludźi s tym do sjawnosće stupić, so do zyła darmotne zudniske skorženje namjetowasche, zo wot konservativneho sapółkanza Hartmanna derje wotwjedźe. Hartmann sozialdemokratam prawo wotrjeknu, so bychu zo jenicźzy sastupjerjo khudych ludźi mjenowacź změli. Konservativna strona zo runje tak kaž kóžda druha sa khudych stara. Khudźi derje wjedźa, so maja khude prawo a woni jo też wuźiwaju. — W poslednich poźedźenjach kněžorstwoweho zejma wo złownym tarifje jednachu. Powyschene žitowe a drjewowe zło je zrjedźischcźo, na kotrež zo zyły nowy tarif složuje, druhe zła, k lěpschemu industrije zo žadaje, zu jenož pschipowěznjene, so by zo psches to liczba pschihłoźowarjow k žitowemu złu powjetschiła. W debatach zo niczo nowe njeźłyschesche; schtoż tam pschećiwo a sa zło rěčachu, je zo hižo w kněžorstwym zejmje wjele krócź rospominało. Nusa ratarstwa zo prěcź njehodźi, wot ratarstwa zo nimale pokojza zyłeho luda žiwi, duž je pschibłuschnosć stata, so ratarstwo psched sahubjenjom wobarnuje. Płaćizna wscheje žiwjenskeje potrjeby je zo w běhu poslednich 30 lět trójzy powyschiła, jenož ratarske wupkody niz, sa to pak zu cźeźkosće ratarstwa rostke, tukrajne žito dyrbi 4 krócź wjazy dawkow dawacź, hač wukrajne, kotrež zo k nam pschihožuje. So stajne spadowanje žitoweje płaćizny ratarstwo nusuje, se schkodu dźěłacź, a so psches to zyły lud schkoduje, je zo hižo dawno spósnało. Hdyž zo wot doprědkarskeje strony pschezo sa tunim žitom woła, cźoho dla zo potom też tunjosć drasty, cźrijow a druheje nusneje žiwjenskeje potrjeby njeźada? Dobytk tajkeje tunjosće by jenoż tón był, so by lud pschi wschěch tunich płaćizsnach hłodu wumrjecź dyrbjał. Pschetoż hdy by zo wot wukraja nam žito, drasta a druha potrjeba po tak niskich płaćizsnach podtykowała, sa kotruž ju žadyn ratař a rjemjeźlnik dawacź njemóže, by s nami wschitkimi bórzy na kónzu było. My chzemy zo wschitzy wot nascheju rukow dźěła žiwicź, to pak móźemy jenoż potom, hdyž sa nasche wudźěłki tajku płaćizsnu dostanjemy, so nam něschto dobytka wostanje. W nastupanju žita dyrbimy zo wěstych mjesow dźerźecź, pod kotrež płaćizsny panucź njeźmědźa, hewak ratarstwo do pschezo wjetscheje nusy pschińdźe. Zyła Franzowska tón cźaź pod tym cźerpi, so je ratarjow samóźnosću k kupjenju woźłabnuła; niz jenoż ratarstwo, też wikowanje a industrija tam klaza a podobne móže zo też w druhich krajach wobkedźbowacź. Po dotalnych wuradźenjach kněžorstwoweho zejma zudźo, móźemy zo s wěstosću nadźecź, so zo sa powyschenje žitoweho zła wjetschina namaka. To bě hižo pschi prěnim wothłoźowanju widźecź. Bjes tym so zo wschě druhe pschedmjety, na powyschenje zła zo pocźahuje, komiźiji k dalschemu rospominanju pschipokasachu, zo runje se žitowym złom wuwsacźe sčzini, so ma bjes prjednjeho komiźariskeho wuradźenja do druheho jednanja w kněžorstwowym zejmje pschińcź.

— Sańdźenu zobotu zu w Hali anarchistomaj Reinsdorfej a Küchlerej, kotrajž běschtaj njedaloko Niederwaldskeho pomnika dynamitowy nadpad na žiwjenje němskeho kněžora do skutka stajicź spytałoj, hłowu wotcźeli. Tsecźeho nadpadnika, Rupscha, bě kněžor, dźiwajo na jeho młodosću, k khostarni na cźaź žiwjenja wobhnadźił. Reinsdorf hacź do zwojeho kónza njehańbicźiwe waschnje njewotpołoži a duchowny troscht se saźakłosću wotpokasowasche. Krótko do zmjercźe hischcźe wjeźeke kuski spěwasche. Jako jeho katej pschepodachu, wołasche wón: „Prjecź s barbarstwom, vivat anarchija!“ Küchler bě wschón roskaty a je pokutu cźinił.

— Kamerunska kolonija na nawjecźornym afriskim brjosy stajnu garnisonu dostanje. Stara wójnska łódź „Hertha“ zo sa kasermsku łódź, w kotrejž budźe na 800 muži bydlicź móz, naprawi a zo w bliźschim cźaźu do Kameruna wotwjese. „Herthu“ zu psched něhdźe dwazecźi létami twarili, wona je drjewjana łódź a drjewjane łódźe zu w horzych krajinach pjecźa strowsche hacź želesne.

Franzowska. Franzowske wójsko w Tonkinje je s nowa dobycźe na Chinesach scźiniło. Franzowsojo zu chineske wobtwjerdźene lěhwo pola Dangsonga wsali. Dobycźeŕskim wojakam, kotsiž wubjernje wojowachu, hromada stanow (zeltow) zyroby a pólvra do rukow padźe. Chineske wójsko rucźe k Langsonej zofasche. Schkodowanje Franzowsow bě pschi nadběhu na lěhwo khětro wulke, wone 21 morwych a 162 ranjenych wucźini. — Teź na kupje Formosy zu Franzowsojo Chinesow porasyli. 31. januara zo na 2000 Chinesow noweho stejnischcźa Franzowsow mozowacź pytasche. Franzowsojo pak njepschecźela wotpokasachu. Bjes 200 morwymi, wot Chinesow na bitwischcźu wostajenymi, bě jedyn europiski offizier, kotryž bě Chinesow pschi nadběhu nawjedował.

— Anarchistojo w Parisu běchu 9. februara wulku shromadźisnu pod hołym njebjom na operne torhoschcźo powołali. K wjetschim njeměram pak tu njepschińdźe, dokelž polizija lud, kotryž bě zo sběžał, roshoni. Sa to pak je zo w swonkownych kwartirach wschelaki njeporjad měł. 100 muži zylna cźrjóda zo wjecźor do khlamow jeneho pjekarja da a zebi khleb žadasche. Pjekaŕ bě mudry a da kóždemu pokrutu khleba, na cźoż zo njeměrnizy wotzalichu. Druha cźrjóda pod nawjedowanjom jeneho wóźomnacźelětneho hólza, kotryž kij s cźerwjenym rubischcźom jako khorhoj njeźesche, wukładne wokno jeneho brónjerja wukama a nětkotre revolvry a noże kranu. Polizija w skoku pschiběža a nawjednika saja. Jedyn druhi brónjeŕ, pola kotrehož chzychu toho runja rubicź, s cźaźom želesne khlamowe durje sawrje, tak so dyrbjachu nadpadnizy s prósdnymaj rukomaj wotcźahnucź. Wscho w hromadźe je zo 35 njeměrnikow sajało, s kotrychž pak zu wjetschi dźěł saźo puschcźili.

Egiptowska. Pad Karthuma a zmjercź generala Gordona je wschu Jendźelsku hłuboko srudźił. Rada, so by zo Mahdijej Sudan pschewostajił, zo wot jendźelskeho luda s roshorjenosću wotpokasuje, powschitkownje zo žada, so ma zo Gordonowa zmjercź zurowje wjecźicź. Cźeźke poroki zo Gladstonowemu ministerstwu dla pada Karthuma cźinja. Wone je, schtó móhł to sapręcź, wina na njesbożu, dokelž je zo dołhi cźaź komdźiło, pomoz Gordonej późłacź.

Hdy budźichu Jendźelcźenjo nětotre dny prjedy pschischli, by Wolseleyowa avantgarda Gordona bjes dwěla wußwobodźicź móhła. Gladstonej budźe cźežko, ßo w parlamencźe psched nadběhom ßwojich pschecźiwnikow dowobaracź. Wot generala Wolseleya je powjesćź doschła, so ßu spionojo, kotsiž ßu ſ Karthuma twóchli, Gordonowu ßmjercź wobkrucźili. Karthum je Mahdijej psches pscheradnistwo Farragha-Pasche do rukow panuł. Farragh bě hižo psched dlěschim cźaßom Gordonowe dowěrjenje shubił. Ras bě hižo nětajke pscheradnistwo wot njeho na ßwětko pschischko, tola Gordon pscheradnikej tehdom woda. Gordon ßo bojesche Farragha khostacź, dokelž ßnadź bychu psches to sudanßzy wojazy, nad kotrymiž tutón roskasowasche, falschnemu profetej pschipanuli, Farragh też tehdom polěpschenje a njekabłazu ßwěru lubjesche, duž jemu Gordon saßkužene khostanje spuschcźi. Farragh pak wosta potajnje Gordonowy njepschecźel a jenož składnosćze hladasche, so by jeho saniczicź móhł. Rano 25. januara wón Karthum pscheradźi, měschcźanske wrota wotewriwschi, psches kotrež ßo Mahdijowe wójsko nuts dobu. Gordon njeswucźeny ropot, kotryž ßo psches pschiwalaze wójsko sta, saßkyschawschi, se ßwojeho hrodu skoczi, so by wójsko shromadźił, kotrež bě jemu ßwěrne wostało. Tola njedaloko hrodu jeho sabichu a to bě snamjo powschitkowneho morjenja. Fanatißzy Mahdijowi wojazy ſ njewopißomnej krejlacźnosću mordowachu. Wschitzy, kotsiž Gordona njeßwěrnje wopuschcźili njeběchu, buchu skónzowani, ani mužow, ani žonow, ani dźěcźi ßo njepschelutowa, małe dźěcźi ßamo na hlebije kałachu. Wschitkich tamnych 500, kotsiž běchu pola Gubata Jendźelcźanam na pomoz pschischli, sabichu. Cźeknjenzy ſ Karthuma wobßwědcźa, so ßu tehdom Karthumske haßy zyły dźeń w krwi płuwałe. Wjetschi dźěl garnisony je wschak ßo dobrowólnje Mahdijej podcźißnuł. General falschneho profety, jedyn Franzowsa ſ mjenom Olivier Pain, je hnydom wobaranski plan sa Karthum wudźěłał. Wyschk Wilson pische, so ßu wschě pschikhody k Karthumej po kraju a po wodźe ßylnje wobtwjerdźene. Generalej Wolseleyej je ßo wot ministerstwa pschikasało, so dyrbi wójnu pscheczźiwo Mahdijej dale wjesćź. Jendźelske knježerstwo je hnydom 10,000 muži ſ reserwy pod khorhoj sawołało, kotsiž ßo do Sudana póscźelu. Wolseley budźe Mahdija ſ tsjoch stron pschimacź. Jeho wójsko psches puscźinu marschiruje, druhe wot Suakima a tsecźe pod generalom Earlom w runej měrje Mahdijej napscheczo cźehnje. Wjetscha liczba pomoznych wojakow ßo ſ kupy Malty k Egiptowskej wjese, dale też kavallerija a pěschzy ſ Indije pschińdu. Schtož italsku pomoz nastupa, powjeda ßo, so chze italske knježerstwo Jendźelcźanow ſ wjetschim wójskom podpjeracź. Italska Jendźelcźanam ßwojich wojakow darmo njepschistaja. Pódla krajow pschi brjosy Cźerwjeneho Morja je ßebi też Tripolis wot Jendźelcźanow ßlubicź dała. Hdyž jenoż ßo Italska pschi tym njesjeba. Italszy dyrbjeli tola wjedźecź, so ßu dotalne nashonjenja dopokasałe, so je Jendźelska ßwojich pscheczźelow, hdyž běchu jej k pomozy byli, pschezo wo wucźinjene myto wobschudźiła.

Kołowe polo.

W Prisrenje, w ßławnym měscźe ßerbskich kralow, wotbywasche zar Lasar wulke sjesdy. Boßniski wjerch Twartko, albanski wjerch Jurij Straschimirowicź Balża, Astriota, wjerch skodriski a druzy wokolni wjerchojo běchu ßo tu na Lasarowe pscheproschenje seschli; bołharski Schischman bě pózłow k ważnemu wuradźenju do Prisrena pózłał. Zar Lasar ßam bě ßwojim ßławnym wójwodam a ßwojimaj pschichodnymaj ßynomaj Miloschej Obiliczej a Wukej Brankowiczej ſ wjeleliczazym pschewodom pschińcź dał.

Ha! Turkojo ßu hižo ſ mjeczjom a wóhnjom Asiju pscheschli, hižo pada też Konstantinopel do jich rukow, woni hroża rosbicź tyßazlětne knjejstwo grichiskich khěžorow, hižo ßu ßebi Bołharsku podcźißnuli, kotraž dyrbi jim dawki dawacź, a turkowske czrjódy ßu Delnju Albaniju sapuscźiłe. W městach a na wßach, hdźež njebě ßłyschecź žanych hinaschich swukow hacź swonow, wołazych Khryſtußowe stadło do kschescźijanskeje zyrkwje, a spěwow kschescźijanow, Boha khwalazych, ßłyscha nětko schkropawy, schkrěczaty hłóß Muezzina*, a kschescźijanski lud, widźo tajku hańbu ßwojeje wěry, tyschi ßo a woła k Bohu wo ßmilnosćź, pschetož njejednota a ßebicźnosćź jeho wjerchow, kotrymž bě kruch kraja, ſ turkowskej pomozu ßußodej wudobyty, lubschi hacź Khryſtußowa wěra a ßława wótzneho kraja, njeda ludej nihdźe druhdźe pomoz pytacź hacź pola Boha. Bliže a bliže ßo straschnosćź wala, wona je hižo podmłeła trón ßerbskich zarow a tak bórsy hacź je tón powrócźeny, potom běda kschescźijanskim ludam, kotrež móże ßurowa móz Turkow doßahnucź.

Maliczkostna roskora je naß cźasto rosdwojika, my ßami wojujo pschecźiwo ßebi runachmy pucź ßwojemu najzadkawischemu njepschecźelej, krwawnemu wutupjerjej Khryſtußoweje wěry. Sabudźmy ras na naschu roskoru, jenoż sjenocźene napschecźiwjenje wotrasy powschitkowny strach: chzemy ßo ras sjenocźicź k saniczenju muhamedanstwa w mjenje ßwjateje kschescźijanskeje wěry, w mjenje narodnosćze a wótzneho kraja.

Tak rěczješche Lasarowe poßołstwo k wokolnym wjerchom a jich ryczerjam, a woni běchu jo ßłyscheli a do Prisrena pschischli, jenoż bołharski Schischman, kotrehož hižo Turka w ßwojich pasorach dźerżješche, bě potajnje ßwojich pózłow wupózłał.

W patriarchalnej zyrkwi ma ßo wot patriarcha Efraima ßwjatocźna Boża służba w pschitomnosćzi wjerchow, wójwodow a jich pschewoda. Po prawej stronje woltarja ßedźa wjerchojo, nad nimi ßo narodna ßerbska khorhoj smahuje, drohi to palladium, ſ dawnych cźaßow ſ wěschczenjom poßwjeczeny: „Nichtó njebudźe dołho nad ßerbskim zarstwom knježicź, kotryž nima tutu khorhoj w ßwojej mozy!“ Jandźeljo běchu ju ſ njebeß pschinjeßli, jako Duschana sa zarja krónowachu. Toho dla khowa ßo wona w woßebitym wotdźělenju hłowneho woltarja bjes druhimi ßwjatymi powostankami a jenoż pschi najważnischich składnosćzach ßo ludej pokasa. Najprěńschi ſ wójwodow ßo hódneho wusnawa, tutu poßwjeczenu khorhoj njesćź. Cźežko běsche tón krócź wuswolenje, pschetož běschtaj dwaj mužej, kotrajž ßebi tutu cźesćź ſ jenakim prawom žadaschtaj.

Milosch Obilicź a Wuk Brankowicź, wobaj zarjowaj pschichodnaj ßynaj, wobaj ßławnaj kaž w bitwje tak w radźe: a tola měješche Obilicź wjazy pschiwißa kaž pola luda tak pola zarja; Brankowicźa wobdźiwachu, tola jeho njelubowachu. Obilicź bě wobdźiwany a lubowany a toho dla jeho powschitkownje sa hódneho spósnachu, ßwjatu ludowu khorhoj pschi dźenßnischej ßwjatocźnosćzi njesćź.

Mjelczizy jemu Brankowicź ſ pucźa stupi, tola jeho bórsy cźerwjene, bórsy blěde wobliczo wo tym ßwědczješche, kak cźežko njeße nasdacźe poniżenje: pschetož w ßwojej cźesćzelakomnosćzi měješche ßebje sa najhódnischeho a najprěńscheho po zarje. Tola se żanym ßłowczkom ßwoje snutskowne czucźa njepscheradźi, na woczi stejješche spokojom sa zarjom, po sdacźu nutrnje kedźbujo na ßwjaty wobrjad. Tola druhdźe jemu jeho myßle hrajachu, cźemne sdychnjenje ßo ſ cźaßami ſ jeho sawrjeneje wutroby swinu, a hdyž druhdy bjes wole pohlada ſ boka na Obilicźa abo na Lasara psched ßobu, sapłomjeni jeho woko ſ tajkej njemdrosćzu, so skoro ßam nastróżany jo k semi wobrocźi. Wscho pak ßo tak rucźe sta, so se wschěch pódla stejazych, kotsiž mějachu jenoż ßwjateho wobrjada kedźbu, nichtó niczo njepytnu. Dwě woßobje jenoż w zyłej shromadźisnje běschtej, kotrymajž ani to najmjeńsche jeho hnucźe njewuńdźe. Po lěwej stronje woltarja ßedźi zarjowa Miliza se ßwojimi dźowkami, Maru, mandźelskej Wuka Brankowicźa, Wukaßowu, mandźelskej Miloscha Obilicźa, a Milewu, kraßnej Milewu, wobspěwanej w ßerbskich pěßnjach.

Nadobny je Wuk Brankowicź, ßławny wójwoda, a Mara Lasarewna, kraßna kaž wjeczorna hwězda; tola nadobnischi je Milosch Obilicź a Wukaßowa Lasarewna, kraßna kaž hwězda a měßaz w jenym rosßwěcźenju, ale najkraßnischa se wschěch je Milewa, ßo ranischim serjam runaza.

Cźesćźadosćziwa Mara ma tsecźe město bjes ßwojimi ßotrami. Wona to derje wjedźesche a tajke poniżenje bjes hněwa njecźerpjesche, hłuboka sawisćź pschecźiwo ßwojim ßotram je ßo hižo dawno w jejnej wutrobje sakorjenika. A dźenßa je saßo widźała, so ßo Obiliczej wjazy cźesćze dawa hacź jejnemu mużej. A wona woczi ſ njeho njepuschcźi, widźi snamjenja snutskowneho wětra na jeho wobliczu kaž mróczele na njebju wustupowacź a rospłuwacź a sa ßwojim schlewjerom ßo spokojnje wußměwa a rospomina w myßlach dalokoßahajze wotmyßlenja, kotrychž wobßah ßo wjele wot dźenßnischeje ßwjatocźnosćze rosesnawasche, so je spodźiwno, kak móża ßo tajke myßliczki w Božej ßwjatnizy porodźicź. — A ßrjedź zyrkwje sa stołpom na pok skowany,

* Turkowski duchowny.

ale tak, so wschitko derje widźi, schto ßo psched nim stawa, steji młodźenz ßrjedźneho srósta. a jeho płomjenitej woczi lětatej njewustajnje po ßwjatnizy s jeneho boka k druhemu. Wón drje je ßerbsku draftu wobleczeny, tola czežko njeje spósnacź, so je ßo ju njewólnje woblekł. Jeho wobliczo je ßłónzo, horzysche hacź nad Sserbiju ßwěczi, brune woßmaliko. Schto tschaße njemdrje hłowu, pohladuje se sazpiczom na wokoło stejazych kaž Turka hlada na ßwojich schklovow, tola sa wokomik sda ßo jemu saßo wscho jene bycź, pschi najßwjeczischich wobrjadach ßo tula kaž bjesdźak, kłoni hłowu a kolena kaž drusy, bije ßo k wutrobje kaž drusy.

„To drje je kschescźijan!" ßebi wokołostejazy myßla, hacź runje jeho nichtó njesnaje. Tola schtó by dyrbjał też wschitkich wjerchow a knjesow snacź, kotsiž běchu ßo tu seschli.

Najbóle a najdlěhe wschak wóczko spodźiwneho muża na Wuku Brankowiczu wotpoczuje, też wón widźi snamjenja njemdroscze ßo po jeho wobliczu pschehanjecź, radostnje sabłyskńje kóždy ras jeho wóczko a spokojnje kiwny stajnje wjazy krócź s hłowu. Druhdy sabłudźi ßo jeho woko też k lěwej stronje woktarja k zarjowej a jejnym dźowkam. Na jeho wobliczu ßo wuras wobdźiwanja pokasuje, hdyž pohlada na nježnu postawu Milewy, tola sa hustym schlewjerom njewidźi wotbłysk rańscheje sery na jejnym lizu, njewidźi ßłónzo jejneju woczow, a sjebany w ßwojej nadźiji, wobrocźi ßwoje wóczko saßo na Brankowicza abo na wokolnych wjerchow. Na dobo pak ßo satschaßnu, se žałkym wokom hlada na lěwu stronu woktarja. Milewa bě ßwój schlewjer něschto wothornuła, so by lěpje widźecź móhła patriarcha, podawazeho ßwjatu wjeczeŕ knjesej nanej a wjerčham. Druhi lud kleczi na kolenach, bije ßo k wutrobje, spěwajo khwalospěw: „Hospodinje! Hospodinje! Hospodinje!" — Tola młodźenz tón krócź sapomni, ßo poklaknucź s druhim ludom, wón runje steji s napjatej do prědka hłowu, s hubu na pół wotewrjenej, kaž by w njej kschik wobdźiwanja tczazy wostał, s rukomaj k wutrobje pschitlóczenymaj hlada na Milewine wobliczo a wóczko a jeho duscha ßo napoja w jejnej lubosnoscźi. Se wscheho je widźecź, so hacź dotal njebě swuknuł, ßwoje waschnje na wusdźe dźerżecź.

Spěw womjelknu, tola lud hischcze hłubscho hłowy kłoni; schědźiwz patriarch klecźi psched woktarjom, modli ßo wótsje, so by Bóh ßylny schkit kschescźijanskej wěrje a ludej był, so by s mudroscźu wjerchow napjelnił, so bychu dobyli pschi sakitanju wěry a wótzneho kraja. Wonjaze kadźidło snoschuje ßo k zyrkwinemu wjelbej, hnujaty spěw duchownych kóždeho wutrobu pschetschaßuje, so njewuhladasch bjesßylsneho wóczka bjes ryczerjemi. O Bożo, so stej Brankowiczowej wuschi runje nětko sawrjenej, so je runje nětko s zyła se słymi myßlemi wotßaleny, so njeßłyschi patriarchowy hłóß. — Duchowny ßo domodliwschi, ludej pożohnowanje dawa. Hischcze ras saklinczi s chora ßławne: „Hospodinje! Hospodinje! Hospodinje!" lud postanje a zar Lasar, pschewodźany wot wjerchow, wuholi mjecź a nad hłowu s nim sejhrawajo, woła: „W Knjesowej ßwjatnizy, psched Bożim wobliczom pschißaham, płysch mje, Bożo, płysch mje, mój ludo: tutón mjecź s rukow prjedy njepokożu, doniž njebudźetaj wěra a wótzny kraj wußwobodźenaj wot sahubjazeho póhanstwa, tak dołho hacź kapka krwě w mojich žiłach cźecze.

Bróń s nóžnjow schcźerczi a wschitzy ryczerjo wołaju: „Tak pschißahamy!"

A saßo knježi ßwjata cźischina w ßwjatnizy. Pomału kłoni kóždy bróń a khowa ju saßo do nóžnjow; pod schěrokim njebjom by tale shromadźisna wyskała a juskała, ale tu na ßwjatym měscze kóždy ßwoju pschißahu s cźichej modlitwu podtwjerdźuje.

Zar stupa s zyrkwje, Milosch Obilicz psched nim ßerbsku khorhoj njeße; sa wjerčhami dże Wuk Brankowicz, wón kaž hacź dotal sasłobjeny k semi hlada, woteńdźo pohlada hischcze na ßwoju mandźelsku Maru, kotraž bě ßwój schlewjer sběhnuła. Wobaj ßo saczerwjenischtaj, ßo srosumjo w tutym wokomiku; s horda Brankowicz hłowu sběhnu, s wußměchom stupa nětko sa wjerčhami. Hdyž bě ßo zar k wotkhodej wobrocził, ßo wjerchojo dohladachu, so ßu blisko spodźiwneho młodźenza stali, tola bě ßo hižo sminuł; schtó pak wě, kajka ßłużba bě jeho prjedy s zyrkwje wołała. (Pokraczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Jeho Majestosćz kral je zyrkwinskemu radźiczelej Budyschskeho wokrjeßneho hetmanstwa dr. theol. Schmidtej titul a rjad „wyschscheho zyrkwinskeho radźiczela" w 3. rjadowni dwórskeho rjadoweho porjada spożcził.

— Sa noweho pastora primarija je zyrkwinske prjódkstejerstwo nětczischeho sekundarija knjesa Karla pomjenowało. Wuprósdnjeny sekundariat ma ßo po wobsanknjenju zyrkwinskeho prjódkstejerstwa wupißacź.

— Rjane wjedro sańdźeneje njedźele bě khěžerja Eduarda Lübecka na Židowje nawabiło, ßo se ßwojej žonu a dwěmaj dźěsczomaj popołdnju khwilu wokoło města wukhadźowacź. Na dompuczu na Lübecka na ßukelnskej haßy na dobo ßłabosczź a hłowuwjerczenje pschińdże. Jako to ßwojej mandźelskej skorżesche, běżesche ta, dźěsczi pschi nim wostajiwschi, rucże do bliskeje restawrazije, so by sa njeho k poßylnjenju khosej skasała. Tola kak ßo nastróži, jako ßo wróczíwschi muża morweho namaka. Wón bě ßo, ani ßłowczka njeprajiwschi, w hromadu ßypnuł a na semju panuł. Rucże pschiwołany lěkař wupraji, so w nim žaneho žiwjenja wjazy njeje. Boża ruczka bě jeho sajała.

— Tudomna polizija ßwěru na to kedźbuje, so ßo ani na wikach ani w khlamach žaneje njestroweje zyroby njepschedawa. Psched krótkim bě saßo wußlědźiła, so je jedyn tudomny rěsnik khoru krumu se wßy jenemu burej wotkupił a ju doma, dokelž bě strach, so bórsy ßlaknje, rucże kłół. Psched kedźbliwymaj wocźomaj polizije pak tole sarěsanje tajne wostało njebě. Rěsnik bě krumje runje kožu wotdrěł, dha polizija jeho se ßwojim wopytom pschekłapnu. Mjaßo ßo pschepyta, a ßo pschi tym wupokasa, so je cźłowjeńskej strowoscźi schkódne. Duž ßo wone rěsnikej prjecź wsa a ßo sahrjeba. Pódla pjenježneho schkodowanja ma rěsnik też ßudniske khostanje wotczakacź.

S Dźěžnikez. W nastupanju wóhnja, kotryž je psched někotrymi njedźelemi naschu wjeß podeschoł, ßo hacź dotal s wěsta wußlědźiło njeje, hdże je woheń wuschoł.

S Wadez. Pjatk tydźenja wjeczor je ßo khěża s pschitwarjenej hródźu a bróżnju, nóznemu strażnikej Janej Augustej Kopaczej ßłuschaza, do czista spalika. Najskerje je woheń, kotryž je w bróżni wudyrił, wot někajkeho skóstnika sakoženy. Dokelž ßo woheń po ßłomjanej tšesche rucże wupschestrje, njebě mózno, wjele nadoby płomjenjam wukhowacź.

S Bukez. Hdyž je ßo cźłowjek pschi dźěle abo na pucźu roshrěł, njeßmě hnydom symne picźwa wužiwacź. Hacź runje drje tuto prawidło sa žiwjenje kóždy snaje, dha ßo tola cźasto pschecźiwo njemu hrěschi a cźłowjek dyrbi jeho pschestupjenje druhdy se žiwjenjom sapłacźicź. Tak je pjatk tydźenja 20lětna dźowka Marja tudomneje swudowjeneje Rösleroweje psches to, so je roshrěta symne piwo piła, nahłeje ßmjercze wumrjeła. Jako spomnjeny dźeń w twarjenju khěžerja Kopacza w Wadezach woheń wudyri, sdasche ßo s woprědka, so ßo Trjebjeńczańska korczma pali. Mjenowana holza, kotraž bě prjedy w tutej korczmje ßłużiła, skoku do Trjebjeńz cźěrjesche. Do korczmy stupiwschi ßebi wona karanczk piwa žadasche a ßo s nim na kawu k khachlam ßydże. Lědma pak bě něschto piwa ßrěbnuła, dha ju Boża ruczka saja.

§* S Wbohowa pola Njeßwaczidła. Ssrjedu 11. februara rano w 7 hodźinach wuńdże na ßynowych łubjach wysche krumjazych hródźow, k tudomnemu ryczerkubku ßłuschazych, woheń, psches kotryž ßo kryw na tych ßamych do popjeła pschewobrocźi. Ssykawow běsche 5 na pomoz pschijěło, mjes kotrymiž běsche Kuhowska najprěnscha. Schkoda je czim wjetscha, dokelž je twarjenje nowe a hakle psched někotrymi lětami natwarjene. Dokelž běchu murje jara ßłabe, ßu ßo wone psches woheń rospukte a rósno dake, psches to pak je ßo też wjelb saßypnuł. Twarjenje je na tajke waschnje do zyła rospadało. Kak je woheń wuschoł, njebě pschi pißanju tutoho nastawka hischcze snate.

S Rakez. Pjatk 6. februara ßu płomjenja khěžu a pschitwarjenu brózeń tšechikryjerja Bergera, brózeń žiwnoscźerja Hurbana a twarjenja khěžerja Mateka a swudowjeneje Davidoweje do prócha a popjeła pschewobrocźiłe. Wóhnjej je ßo pódla skotu jara mało nadoby wutorhnuło. Woheń w Bergerez bróżni wudyri a je, kaž druhe, kotrež ßu w poßlednich lětach naschu gmejnu domapytałe, po wschěm sdaczu wot skóstniskeje ruki sakoženy.

S Khróscźiz. Tudomnemu khěžerjej D. bě wóndano někajki pakostnik dwě woßowej schcźěpje kranuł. Dokelž ßo bojesche, jej wo dnjo domoj njescź, bě jej, s rubischkom w hromadu swjasawschi, w bliskej farskej sahrodże pschi niskej muri skhował. Pschipadnje pak ßo D. ßwojeju schcźěpow, jako runje nimo mjenowaneje murje dźěsche, dohlada a, jej sa ßwojej spósnawschi, s rubischkom ßobu domoj wsa. Dokelž D. wo njeprawe kubło njerodźi, je sjawnje k nawjedźenju dał, so by ßebi tón, kotremuž rubischko ßłuscha, po nje pschischoł. Hacź do toho czaßa pak ßu na praweho wobßedźerja rubischka podarmo czakali.

S Kamjenza. Lětuscha mustrunka w Kamjeńskim wokrjeßu smeje ßo 4., 5. a 7. měrza w Półcznizy, 9. měrza w Kinsbórku a 10., 11. a 12. měrza w Kamjenzu.

S Hbjelſka. Tudomne wjazy lět wuprózdnjene farſke město ßo bórſy wobßadźi. Knjes candidat theologiae Wicźas, kotryž je njedawno theologiſke pruhowanje wobſtał, ßo w bliźſchim cźaßu ſa vikara naſcheho farſtwa poſtaji.

Sserbſkim nóznym ſtražnikam.

(Na žadanje.)

Dha ſpicźe derje, pſcheczeljo!
Nětk jědnacźe je wotbiło,
Haj ſpicźe, ja b'du ſtražowacź,
So mózecźe wy w měrje ſpacź.
A ſo mnu ßobu ſtražuje
Tón ſtražnik, kiž we njebju je.
Wón, ſchtož ja widźecź njemóžu,
Też widźi w cźmowym kucźiku.
A tak, mój wbohi cźłowčźe, ty,
Kiž něhdźe na ſlym pucźu ßy,
Hlaj, Boźe woko widźi cźe,
Pſched kotrymž cźěmnoſcź jaßna je.
Spomń, hdźe twój pucź nětk wjedźe cźe,
A wrócź ßo, prjed' hacź poſdźe je,
So njetrasch tón ſkutk wopłakacź,
Hdyž b'dźeſch pſched Bożim ßudom ſtacź.
Ty pak, mój khudy cźłowjecźe,
Kiž cźežka ſtaroſcź cźiſchcźi cźe,
Cźißń ßwoju ſtaroſcź na Boha,
Kiž ßwojim khlěb we ſpanju da.

Hdźež pak we cźežkej khoroſcźi
Bjes ſpanja něchtó žałoſcźi,
Tam, luby Bożo, pohladaj
A bjes troſchta jich njewoſtaj.
Ty pak, kiž ßnadź dla lichownſtwa
Ssy hiſchcźe pſchezo bjes ſpanja,
Ach ſpi bjes tajkej' ſtaroſcźe:
Twój ſkutk pſched Bohom hroſnoſcź je.
Ja pak, mój Wótcźe we njebju,
Cźe proſchu nětko ſ wutrobu,
Njech tola wſchitzy w měrje ſpja,
Kiž maja mje ſa ſtražnika.
Haj, ſwarnuj wſchak naſch zły kraj,
A ßwojoh' jandźela też ſtaj
Pſched ſparne łožo kóždeho,
So njetrjechi joh' njeſbožo.
Tak ſpicźe derje, pſcheczeljo!
A njeſabudźcźe Bohu ßo,
Hdyž ſtanuli ſcźe, dźakowacź,
So mózeſcheźe we měrje ſpacź.

Pětr Mtónk.

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Dale darichu kk.: Matek w Pomorezach 1 hr., Schuzyna w Błohaſchezach 80 np., wucźeŕ Cźoch w Schönfeldźe pola Woſtrowza 3 hr. 5 np., ſarař Hadank w Popojzach 10 hr., wucźeŕ Domaſchk w Bolborzach na 1885 1 hr., pſches k. referendara Mütterleina na balu Budyſchſkeje Bjeßady 4. februara nahromadźene 61 hr. 50 np. — Hromadźe: 77 hr. 35 np.

Pſches k. wulkeho ſahrodnika Kruſchwizu w Wulkich Debßezach nahromadźene: A. W Wulkich Debßezach: žiwnoſcźeŕ Schneider 50 np., khěžnik Kral 50 np., žiwnoſcźeŕ Gruhl 50 np., wulki ſahrodnik Kruſchwiza 2 hr., wulki ſahrodnik Lindnař 1 hr., žiwnoſcźeŕ Rabowſki 50 np., kubleŕ Libſcha 50 np., gmejnſki ſtarſchi Gruhl 1 hr., korcźmař Rachlowz 60 np., młynk Simon 50 np., gmejnſki prjódkſtejeŕ Freiſchlag 50 np., kubleŕ Schuſter 60 np., žiwnoſcźeŕ Gruhl 50 np., khěžnik Gruhl 30 np., žiwnoſcźeŕ Sommer 50 np., žiwnoſcźeŕ Steglich 25 np., kubleŕ Lowka 60 np., žiwnoſcźerka Gědanowa 50 np., wulki ſahrodnik Hencź 50 np., žiwnoſcźeŕ Lorenz 50 np., rychtař Karaß 70 np., žiwnoſcźeŕ Wicźas 50 np. (Hromadźe: 13 hr. 55 np.) — B. W Małych Debßezach: žiwnoſcźeŕ Kmoch 50 np., cźeßliſki miſchtr Glaſer 1 hr., blidař Liſchka 50 np., žiwnoſcźeŕ Pjelz 50 np., pjekař Ramſch 1 hr., žiwnoſcźeŕ Wahl 50 np., žiwnoſcźeŕ Haſcha 30 np., khěžnik Groß 20 np., khěžnik Handrik 50 np., deſtillaterˇ Schmidt 2 hr., khěžeŕ Schmidt 50 np., žiwnoſcźeŕ Wicźas 50 np., hajnik Wicźas 50 np., blidař Frenzel 50 np., khěžnik Lindnař 50 np. (Hromadźe: 9 hr. 50 np.) — C. W Lejnje: kubleŕ Schuſter 50 np., wulki ſahrodnik Bębrach 1 hr., wobkedźbowař żeleſnizy Zatta 1 hr. (Hromadźe: 2 hr. 50 np.) — D. W Mniſchonzu: Nowak 50 np. — Shromadna ſumma: 26 hr. 5 np.

W Banezach pſches k. J. Młynka w Sarěcźu nahromadźene: wumjenkař N. N. 1 hr., kubleŕ M. Wanak 2 hr., žiwnoſcźeŕ M. Pětſchka 25 np., knježi hetman Wjenk 25 np., P. Synda 20 np., B. J. 2 hr. — Hromadźe: 5 hr. 70 np.

W Praſkowje pſches k. Jana Koklu w Małej Borſchcźi nahromadźene: ſahrodnik Ernſt Poldrak 20 np., ſahrodnik Bohuwěr Schneider 10 np., knježi młynk Wicźas 20 np., khěžkař Pětr Jazka 10 np., žiwnoſcźeŕ Khorla Augſt 10 np. — Hromadźe: 70 np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Ławniſki ßud. Cźeladnik N. Budař w Tſchaßezach bě wobſkorżeny, ſo je wjazy krócź pſchi „cźélzu" pola Hownjowa a ſady brózńje kublerja Schpitanka w Tſchaßezach ſ revolvrom tſělak. Tutoho pſchestupjenja dla Budarja ſ 20 mk. pokhoſtachu. — Dźěłacźerjej J. A. Wjeli na Židowje, paduchſtwa dla hižo khoſtanemu, bě dźěłacźeŕ Kokuſchka loni 20. dezembra ßwój dybſacźny cźaßnik pſchepodał, jemu kaſajo, ſo by jón k cźaßnikarjej k porjedźenju donjeßł. Wjela pak ſ cźaßnikom město k cźaßnikarjej do jeneje korcźmy dźěſche, jón tam ſa 4 mk. ſaſtaji a ßebi ſ tutymi pjenjeſami wjeßeły dźeń ſcźini. Pſchekſchiwjenja dla jemu jaſtwo na dwě njedźeli pſchißudźichu.

Khoſtanſka khomora. Kaž hižo pſched dlěſchim cźaßom w Serb. Now. pißachmy, běchu loni 3. auguſta někotre woßoby hat, w kerkach bjes Kamjenej a Dubrawu leżazy, do kotrehož bě ßebi wulki ſahrodnik Penther w Dubrawje karpy naßadźał, ſ wotmyßlenjom wotpuſchcźiłe, ſo bychu karpy wukojiłe. Dokelž tehdom, runje jako chzychu ſ rybykojenjom ſapoczęcź, hońtwiny dohladowař Zuſchka ſ Pluźnikez k hatej pſchińdźe, dyrbjachu paduſchi woſtajſchi rybow cźeknucź. S pakoſtnikow běchu jenož 21 lětneho dźěłacźerja Jana Frenzela w Bronju ſpósnali. Tutón ßo pſchi pſcheßłyſchenju wuſna, ſo je mjenowany dźeń ſ wěſtym Měrcźinkom a Barcźom bliſko tamneho hata hriby pytał. Barcź bě, karpy w hacźe wuhladawſchi, namjetował, je ſ njeho wukojicź, prajizy: „Chzemy hat wotpuſchcźicź, potom mamy hnydom dobry wobjed!" Na to je Barcź deſki ſe ſpuſchcźadła wutorhał, pſchi kotrymž dźěle je jemu Frenzel, wot njeho k tomu namołwjeny, pomhał. Měrcźink bě ſ wopředka jimaj pſchihladował, potom pak ßo bórſy wotßalił. Dokelž Barcź ſe ſaßakloſcźu wſchu winu přejeſche, ßo wón dla njedoßahazych dopokaſmow pſched hłowne wußudźenje njeſtaji. Też Frenzel ßo khoſtanja ſminu. Jeho běchu drje wobſchkodźenja ſpuſchcźadła winowateho ſpósnali, tola dokelž tón, kotryž bě pſches to ſchkodował, žadał njebě, ſo by ßo wobſchkodźer khoſtał a nětko ßo k wobſkórźbje cźaß pſchekomdźił, a dale, dokelž ßo ſpytane kranjenje żyroby po ſakonju njekhoſta, ßo Frenzelej khoſtanje do zyła ſpuſchcźi.

Přilopk.

* W Draždźanach ßu 10. februara 34 lětnu ſchwalcźu Müllerowu, na Seeſtraße 3 w ſadnym twarjenju w 4. poſkhodźe bydlazu, ſkónzowali. Popołdnju wokoło 4 hodźin w dworje ſ khłoßom wołacź ßłyſchachu. Prjedy hacź mózachu ßo pſcheßwědcźicź, ſ wotkel kſchiki pſchińdu, zuſy cźłowjek ſtarſchu żonu, jeho ſetkazu, powrócźiwſchi, po ſkhodźe dele pſchilecźa a ßo w cźrjódźi ludźi na haßy ſhubi. Bjes tym ßo ßußodam hróſbny napohlad poſkicźi. Mjenowana ſchwalcźa bě na ßmjercź ranjena po pomoz wołajo wot 4. hacź do 3. ſkhoda dele běźała, tola tu běchu ju mozy wopuſchcźiłe a wona morwa do rukow ßwojich ßußodow padźe. Skónzowana, kotraž bě hiſchcźe móz měła, ßo ſa ßwojim mordarjom po jenym ſkhodźe dele puſchcźicź, nóž w ruzy dźerżeſche, hacź mordarjowy abo ßwój ßamßny, k wobaranju ſhrabnjeny, pſchepytanje wupokaſa. Skónzowana ſchwalcźa, kotraž ßebi ſ běłoſchicźom ßwój khlěb ſprawnje ſaßkużeſche, mějeſche dweju młodeju cźłowjekom na hoſpodźe. Na jeneho ſ tuteju, krawſkeho Irrganga, tukaju, ſo je mordař, a ßu jeho hnydom ſajeli. Mordarſtwo pjecźa Müllerowej płacźiło njeje, ale pjenjeżnemu liſtynoſcherjej tamneho wokrjeßa, Richterej, kotrehož ßu ſkónzowacź a wurubicź chzyli. W Lößnizy je tón ßamy dźeń dopołdnja jedyn młody cźłowjek mjeńſche ſumy pjenjes do Draždźan pod adreßami póßłał, kotreż ßu ßo ſa wopacźne wupokaſałe. Popołdnju wokoło 3 hodźin ßo na waliſkej dróſy młody cźłowjek Richtera praſchesche, hacź ma pjenjeſy na Seeſtraße 3 njeſcź, ſchtož je jena ſ wopacźnych adreßow, w Lößnizy wotedatych. Liſtynoſcheŕ wotmołwi, ſo ma tam pjenjeſy donjeſcź, a ſo móże je jemu, hdyž ßo ſ nękajkim wopißmom wupokaſacź njemóże, jenož w jeho wobydlenju dacź. Młody cźłowjek bě ſ tym ſpokojom a ßo wotßali. Liſtynoſcheŕ pak najprjedy ßwoje druhe wobſtaranki dokonja a nadeńdźe, jako poſdźiſcho do ſadneje khěže na Seeſtraße 3 pſchińdźe, hižo poliziju w wobydlenju bjes tym ſkónzowaneje Mülleroweje. Mordař je najſkerje, ſ liſtynoſcherjom porečźawſchi, domoj ſchoł a tam na tutoho kakał. So njeby žaneho ßwědka pſchi njeſkutku měł, je też ßwoju hoſpoſu ſkónzował. Jeje wołanje pak je jeho nuſowało, ſ domu cźeknucź, tak ſo jemu mózno njebě, liſtynoſcherja wotcźakacź a na njeho mordarſki nadpad ſcźinicź.

* W jenej ßłomowej fajmje w Gohliſu pola Lipſka wóndano wojaka namakachu, kotremuž běchu ruzy a noſy ſwoſabjene. Tydźeń prjedy běſche wojak na ſtraži ſtał, hdźež jeho offizier ſpizeho nadeńdźe; khoſtanja ßo bojo wojak ſ kaſarmow cźeknu a do mjenowaneje fajmy ſaléše, hdźež je tydźeń dołho tcźał ßo ſ pſcheńcźnymi kłóſkami żiwjo. Njeſbożowneho do Möckerna do kaſarmow donjeßechu, hdźež dyrbjachu jemu wobej noſy wotrěſacź; żiwjenje ßo jemu ſ cźežka ſdźerżi.

* So ma kóždе dźěcźo ßwojeho jandźela pěſtona, ſchtó to hižo wjele krócź wopomnił njeje ſhoniwſchi, kak ſpodźiwnje bu tu a tam dźěcźatko ſ wulkeho ſtracha wumóżene abo w njeſbożu ſdźerżane! Podobne ßo wóndano w Auerswaldźe ſta. Tam dźěłacźeŕ Pitzl ſe ßwojej ßwójbu po tſjoch ſkhodach bydli. Mjes tym ſo macź wó iſtwje ßwoje najmłódſche pěſtoni, 3 lětny ßynk po woknje wokoło łaſy. Snutſkowne wokno je wotewrjene, ſwonkne pak je, kaž ßo ſda, ſawrjene. Po ſchkleńzach borkawa wokoło ſchwórcźi; wona by rady ſ woknom won lecźiła, cźopke ßłóncźne pruhi ju won wabja, ale wona ßebi wokno wotewricź njemóże. Jeje dla je hólcźk na wokno ſaléſt; wón ſa borkawu koji. Dołho podarmo ßo prózowawſchi wón ſchwórcźate ſwěriſko ſtóncźnje lapnje; małej ruczży krucźe na ſchkleńzu ſwonkneho wokna tłócźitej. Na jene dobo pak ßo wokno, kotreż ſawrjene njeje, wotewri a won praßnje, a — dźěcźo ſa nim won padnje, ſ tſecźeho poſkhoda dele. Sa jedyn wokomik je też macź na

drosy; wona ßama njewě, kak je po skhodach dele pschischka. Na drosy jeje lubuschk na wobliczu leži ruzy rospschestrěwschi. S tschepjetazymaj rukomaj jeho macź sběhnje; wona ma sa to, so ma cźěrko w rukomaj. A hlej, niczo hólczkej njeběsche; tróschku wobodrěł ßo mjeswoczi běsche, a to bě wscho. Wón saßo wjeßely pó jstwje wokolo skacże.

* Kubleŕ Schreyer w Falkenawje wóndano srudnu powjesćź dosta, so je jeho ßyn, morjak na jenej belgiskej łódźi, 13. dezembra sańdżeneho lěta na morju żałostny kónz wsak. Łódź, na kotrejź Schreyer ßłużesche, je ßo rosbiła a wot żołmow honjena a bita 4 njedżele dołho w chinesiskich wodach wokoło płowała. Żałostnje tradajo a wot ßuroweje horzoty cźwilowany je wjetschi dźěł łódźnikow wowrótnik, a s wuwsacźom woßmi mużow wschitzy do morja seskakachu. Skónczńje ßo kapitan s tymile woßmimi, mjes kotrymiż běsche też Schreyer, do cźołma puschczi ßo nadźějo, so wumóżenje namakaju. To też ßo sta; ale pjeczo s jeho muži, Schreyer ßobu, s hłodom a lacźnosczu sadwělowawschi w żołmach hižo prjedy srudny kónz namakachu.

* W mojej schulskej cźitanzy krótke sajimawe powjedańczko stejesche wo khudym hólczku, kotryż sahe nana a macź shubi; bohaczi ludźo ßo nad khudej ßyrotu ßmilichu a hólczka k ßebi do domu wsachu. Bórsy na to někomu w ßwójbje skoty pjerschczeń prjecź pschińdże, a nichtó njewjedźesche, hdże je pjerschczeń wostał. Duż wbohemu hólzej winu dawachu, so je pjerschczeń kradnuł, a jeho s domu wucźěrichu. Dwě lěcze posdźischo wulki wichor pschińdże a někotre wyßoke schtomy w sahrodże powali. Na wjerschku stareho duba ßrocze hnězdo tczesche, a hlej, w hnězdże dwaj pjerschczenjaj namakachu, jedyn ßlěborny a też tón skoty, kotryż běsche psched dwěmaj lětomaj prjecź pschischoł. Někto ßo kajachu, so ßu wbohej ßyrotzy s njeprawdu tajku kschiwdu cźinili, a hólczka s nowa k ßebi wsachu. Pjerschczeń běsche tehdy nechtó na woknje leżo wostajił; duż běsche ßroka pschileczika a pjerschczeń s wotewrjeneho wokna kradnuła. So ßroki błyskotate wězy kradnu, wo tym ßo wjele pschikładow powjeda. S města Gothy ßo wóndano pißasche: W jenej tudomnej ßwójbje psched nješchto cźaßom ßlěborna cźajowa łżiczka prjecź pschińdże; tukachu pak na ßłużobnu holzu, a runjeź wona pschi tym wosta, so łżiczki braka njeje, ju se ßłużby wucźěrichu. W jenej ßußodnej sahrodże běsche wichor hižo dawno jedyn ßadowy schtom podlemił, a hdyż mějachmy psched krótkim tón wulki ßněh, ßo podłamany schtom pod ßněhowej cźeżu zyle skama. Hdyż jón poczachu rósno rěsacź, w ßroczim hnězdże, kotreż w hakosach tczesche, łżiczku namakachu, do kotrejeż běsche mjeno knjeżstwa wudypane. Knjeża ßo mało njedźiwachn, hdyż jim ßußod sahrodnik shubjenu cźajowu łżiczku pschinjeße. Njewinowata ßłużobna holza chze nětko pschecźiwo ßwojim prjedawschim knjeżim skorżicź, dokelż ßu ji njesprawne wopißmo dali.

* W Winje w ßwojim domje po jenym skhodże wudowa Kamiakowa bydli, kotruż maja ludźo sa bohatu żonu. Dokelż wona ßama bydli, ßebi wona w ßwojim wobydlenju domjazy telegraf pschiprawicź da, kotryż do wobydlenja domownika wjedże, so by, była-li nusa, jeho k ßebi powołacź móhła. Wóndano dopołdnja po jědnaczich ßo na dotal njewußlědźene waschnje tsjo muższy do jeje wobydlenja dobuchu a ju nadpadnuchu. Wudowa chzyschce domownika telegrafiszy na pomoz powołacź; so bychu tomu sadźewali, rubjeżnizy zyłu telegrafisku pschiprawu wottorhnuchu, ale psches to runje telegraf w domownikowym wobydlenju swonicź pocża. Domownik rucże pschiběża. Hdyż pak po skhodże horje pschińdże, wón wobydlenje wudowy samknjene namaka; wußłyschawschi w nutskach ropot, wón wokno poboczńeje jstwy wurasy a s nim nuts salěše. W krwi żónsku wó jstwje leżo namaka. Wuhladawschi domownika jemu jedyn rubjeżnik se satźělenjom hrożesche, je-li so ßo piknje. Njedźiwajzy na to pak domownik wokno wurasy a s zykej schiju wo pomoz wołasche, na cżoż ßo rubjeżnizy do cźěkanja dachu. Jedyn ßo domownikej bórsy s wocżow shubi. Sa druhimaj pak domownik s někotrymi ludźimi cźěrjesche. Někotrym pólzajam, kotsiż s bliskeje strażniskeje jstwy pschiběżachu, ßo radźi jeneho rubjeżnika pschimnucź; tón druhi pak do jeneje pinzy saběża, hdżeż lód nuts pjelnjachu, tam ßwoju drastu wot ßo cźißnu a ßo potom jako dźěłacźeŕ njepytnjeny wotßali. S wulkej prózu ßo radźi, sajatemu rubjeżnikej revolwer s ruki wuwinucź; wón je mały ßylny muż a něhdże 32 abo 35 lět stary. S nusu jeno mózachu pólzajojo jateho pschecźiwo hněwej roshorjeneho ludu sakitacź. Jeho towarschaj, kotrymajź ßo radźi cźeknucź, staj něhdże 25 hacź do 30 lět staraj. Wudowa Kamiakowa je cźeżko ranjena: pjecź krócź je straschnje do hłowy kłóta; jedyn rubjeżnik běsche schnórku wot swónczka wottorhnuł a wudowu dajił, doniż wona bjes myßli k semi njepadże. Měschczaństi lěkaŕ dr. Schiffmann, kotryż ji prěnju pomoz poskicźi, ju hischcże bjes myßlow leżo namaka; bórsy na to też dr. Dollmaier pschińdże; wobaj lěkarjaj mataj mało nadźije, so ßo cźeżko ranjenej żiwjenje sdżerżi.

* Psched něschto cźaßom na Kijowskim krajnym ßudnistwje psched pschisßaźnymi młoda żónska stejesche, wobskorżena, so je s wopacźnymi papjerami a pod zusym mjenom w měscże Ostroh bydlika. Młoda żónska je rodżena żidowka. Sswój dónt wona pschisßaźnym takle wopißowasche: Psched dwěmaj lětomaj běsche ßo wona do młodeho Polaka salubowała a jeho dla k katholskej wěrje pschestupi. Bórsy po kwaßu żidźi młodu żonu wotłakachu, ju popadźechu a do města Běłostoka dowjesechu, hdżeż ju do jeneje pinzy samknuchu. Tudy ju cźwilowachu, so by ßo kschescźijanstwa wotrjekła, hrożo ji, so ju hewak saraża. Hdyż běsche młoda żónska jich wolu dopjelniła, ji włoßy wottsihachu a, pschepodawschi ji wopißma na zuse mjeno, ju s někajkim żidom na Kawkas póßłachu. Duzy po pucżu pak wona ßwojemu pschewodźerjej cźeknu a pschischedschi se ßwojimi wopacźnymi papjerami do města Ostroha ßo k jenej prawoßławnej ßwójbje pschistaji. Bórsy też ßama prawoßławnu (t. j. rusku abo hrjekisko-katholsku) wěru pschija. Lědma běchu ju żidźi wußlědźili, hnydom wyschnosczi wosjewichu, so ßu jeje papjery a mjeno wopacźne. Wboha żónska ßo nětko na ßwojeho muża wobrocźi; ale też tón ji wotmolwi, so niczo wo njej wjedźecź nochze, dokelż je rusku wěru pschijała. — Pschißaźni njesbożownu młodu żónsku njewinowatu spósnachu.

* S městaczka Kandawy w Kurlandże ßo jenym latyschskim nowinam pische, so ßu w tamnischej wokolnosczi loni rżane stwjelzo namakali, na kotrymż běsche 12 kłósow wurostko. Jena kłóska je wurjadnje dołha, a koło wokoło njeje jědnacże mjeńschich steji. Tale rědka kłóska ßo w domje tamnischeho lutherskeho duchownehо na scźěnje sa schkleńzu khowa.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Khrystof Zyž, khěžkaŕ a dźěłacźeŕ w Nowych Cźichońzach, s Augustu Emiliju Krenzez tam. — Khorla Ernst Ssymank, żelesniski spinaŕ tu, s Marju Schattelez w Kelnje.

Kŕćeni:

Michalska zyrkej: Jan Max, Khorle Jaroměra Schwibusa, fabrikskeho dźěłacźerja na Židowje, ß. — Gustav Jurij, Gustava Adolfa Petzolda, tyscherja pod hrodom, ß. — Marja Lejna, Augusta Ssymanka, palerja w Delnjej Kinje, dź. — Max Augusť, Augusta Dürlicha, żiwnoscźerja w Jeńkezach, ß. — Khorla Reinhold Oskar, njemandź. ß. na Židowje.

Pětrowska zyrkej: Max Arthur, Jana Bohuwěra Ruraka, schewza a wobydlerja, ß. — Jurij, Jana Augusta Dubskeho, cźěßle a wobydlerja, ß.

Katholska zyrkej: Marja Martha, Pětra Jakuba Kubizy, dźěłacźerja tu, dź.

Zemrjeći:

Dżeń 5. februara: Pawoł Willi, Khorle Augusta Türka, cźěßliskeho na Židowje, ß., 1 m. 13 d. — 7. Michał Schołta, rólny pohoncź w Bórku, 52 l. 9 m. 5 d. — 8. Eduard Lübeck, khěžeŕ a bywschi ßukelnik na Židowje, 54 l. 4 m. 22 d.

Wjedro w **Londonje** 13. februara: Mike.

Płaczisna żitow a produktow w Budyschinje

7. februara 1885.

Żitowy dowos: 3213 měchow.		Na wikach wot		Na wikach hacź		Na bursy wot		Na bursy hacź	
		M	Pf	M	Pf	M	Pf	M	Pf
Pschenża	50 kilogr.	8	4	8	93	8	4	8	93
Rożka		7	28	7	34	7	28	7	41
Jeczmjeń		7	25	7	53	7	25	7	53
Wowß		7	—	7	30	7	—	7	20
Hroch		9	17	11	11	—	—	—	—
Woka		7	22	7	78	—	—	—	—
Raps		—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły		12	—	15	—	—	—	—	—
Hejduschka		16	—	16	50	—	—	—	—
Běrny		2	30	2	70	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	1	80	2	10	—	—	—	—
Pschenicżna muka	50 =	7	—	15	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 =	6	75	11	—	—	—	—	—
Ssyno	50 =	2	70	3	—	—	—	—	—
Sslóma	600 =	15	—	17	—	—	—	—	—
Proßata 711 schtuk, schtuka		9	—	18	—	—	—	—	—
Pschenicżne wotruby		—	—	—	—	4	10	4	50
Rżane wotruby		—	—	—	—	5	—	5	30

Draždżanske mjaßowe płaczisny. Howjada 1. drużiny 58—61 mk., 2. drużiny 52—55, 3. drużiny 36 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 48—51 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. drużiny 45—55 np., 2. drużiny 28—38 np. po puncże rěsneje wahi.

Submišzija.

Wot Kralowskeho pólvernika w **Hnaschezach** ma ßo wobstaranje 25,000 kg — nëhdże 150 cbm — bëleneho **pßowjeho drjewa** w pucżu submißije pschepodacź.

Schtóż sa tym steji, njech ßebi wobstaranske wumënjenja — dla drjewoweje pruhi, prjedy pschedpokożomneje — hacź do 7. mërza t. l. w pólvernikowym bürowje wobhlada a je podpißa.

Pißane a salyglowane offerty maja ßo hacź do 17. mërza t. l. s napißmom „Offerte auf Faulbaumholzlieferung“ frankowane tu pschipóßlacź.

W Hnaschezach, 13. februara 1885.

Pólvernikowa direkzija.

Drjewowa awkzija.

W hajnišskim revirje **Schczeńczanskeho** knjeżeho dwora, **Rakeczanskemu** knjejstwu ßluschazeho, ma ßo

ßrjedu 18. februara t. l. rano wot 9 hodźin

pschi Wyßoczanskim pucżu a w Nowakez kuły

98 khójnowych dołhich hromadow,

kotrychż drjewa ßo k płotowym żerdźam a schtomowym kolikam hodźa, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk pschi Wyßoczanskim pucżu.

W Rakezach, 14. februara 1885.

R. Pelz, wyschschi hajnik.

Drjewowa awkzija

na Maleschanskim revirje.

Sslëdujze drjewa maja ßo pod swuczenymi wumënjenjemi sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź:

schtwórtk 19. februara t. l. dopołdnja wot 9 hodźin

w brëśynkach pola Kliny:

37,6 stotnjow brëśoweje ßylneje rubaneje walczźiny,

w rudłach:

21 stotnjow brëśoweje ßylneje rubaneje walczźiny,

12 hromadow duboweje rëśaneje walczźiny,

pschi schußeju pola Brëśyny:

6,9 stotnjow bëłowólschoweje rubaneje walczźiny,

na Brëśynskej hornjej łuzy:

59 brëśowych dołhich hromadow,

5,3 stotnjow wólschoweje rubaneje walczźiny,

w Huczinjanskim lëśku:

9 rm. dubowych schczëpow a kliplow,

4,6 stotnjow duboweje a bukoweje sbytkneje walczźiny;

pjatk 20. februara t. l. dopołdnja wot ½9 hodźin

pschi Maleschanskim hornim dworje:

21 rm. dubowych, brëśowych a woßowych schczëpow a kliplow,

27 dubowych pjeńkow,

84 dołhich hromadow brëśoweje a wólschoweje rubaneje walczźiny.

Hrabinske Schall-Riaucourske hajniske sarjadnistwo w Maleschezach.

Wyschschi hajnik **Sachßa.**

Drjewowa awkzija.

Pónđżelu 23. februara t. l. ma ßo w **Wörnerowej** holi pola **Lëśkeje** lëtusche drjewobicźe, żerdźe, łaty, ryhele a druhe wużitkowe drjewa sa kóżdu hospodarsku potrjebu wopschijaze, kotrež je po małych stejazych łoßach wottykane a ma ßo wot ßadźerja ßameho puschczecź a wurodowacź, pod wumënjenjemi, w termiji wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna dopołdnja w 10 hodźinach pschi **Koschłowskim** pucżu pola drjewnischcża. **Konkurßne sarjadnistwo.**

Drjewowa awkzija.

Wutoru 24. februara t. l. dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo na **Wutołczanskim revirje**

72 dołhich hromadow liscźoweho drjewa,

bjes kotrymiż je połojza dubowych a brëśowych,

8 hromadow khójnowych płotowych żerdkow

a nëschto schmrëkowych żerdkow na pscheßadźowanje pschedawacź.

Pónđżelu 16. februara popołdnju w 1 hodźinje budże ßo w mojim bydle wschelaki tyscherski grat, każ 1 waschtot, 1 hobanka, 1 demant, piły, hëble, błózka, jendżelske rypate błózko, dźël deskow atd. sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

A. Hetman w Kubschizach.

Drjewowa awkzija.

Wutoru póstnizy 17. februara popołdnju w 3 hodźinach ma ßo na **Hornjohórczanskim** knjeżim revirje nëhdże 30 ßylnych brëśowych dołhich hromadow, tójschto ßylnych khójnowych wułëßowanych hromadow a nëhdże 20 łoßow jadriweho khójnoweho a schkowroncżeho drjewa, bjes kotrymiż je nëschto klozoweho drjewa, na pscheßadźowanje pschedawacź. Shromadźisna pola nowych khëżow w Hornjej Hórzy. **A. Lehmann.**

Nowe sosy

ßu tunjo na pschedań na snutskownej lawskej haßy cźißko 10 po 2 skhodomaj w domje k. pschekupza Engerta.

Billard na pschedań.

Derje sdżerżany billard je pschemënjenja dla w Budyschinje tunjo na pschedań. Pola koho? je w wudawarni Serb. Nowin shonicź.

Wot nëtka ßlëdujze warjenja po poniżenych płacźisnach pschedawam:

rajß	punt po	18 np.,	
krupy	=	= 14	=
jahły	=	= 13	=
hejduschku . . .	=	= 16	=
pschenczny gries	=	= 18	=
wulke ßoki . . .	=	= 16	=
hróch	=	= 12	=
bëłe buny . . .	=	= 14	=

najlëpschu pschenczną muku punt po 18 np.

C. Kahrowe
w póstskej kowarni.

Kóślaze kóżki,

toho runja **sajecże, korniklaze** a druhe koże kupuje a dawa najwyschsche płacźisny

L. Fleischer, kóżkar
na swonkownej lawskej haßy 18
w Budyschinje.

Strowe kruschwinowe drjewo

kupuje po najwyschschej płacźisnje

mechauiska pschadownja
w Hajnizach.

Drażdżanske konjaze łoßy

saßo dóschłe ßu,
wjeß'le, wulke sbożo
wone pschinjeßu.

M. Weiser.

Saßopschedawarjo dostanu rabat.

Koschlowe barchenty

wulki wubjerk, trajnu, barbunjepuschczatu tworu, porucża

H. Kayser
10 na żitnej haßy 10.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

każ tež **wutrjeny len** kupuje po kóżdej dźëlbje a kóżdy dźeń mechaniska dźëłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenoż **trjeny len,** a to jenoż Żobotu w Grützneree domje, s nutskhodom s jerjoweje haßy, kupuje.

Kalijowe mydło, ßuche,
punt po 50 np.,
jadriwe mydło, ßuche,
punt po 40 np.,
kojowe mydło, ßuche,
punt po 36 np.,
pschenczną schterku,
punt po 22 np.,
kónzatu schterku, najlëpschu,
punt po 30 np.,
soda kryschtalisowany, najczisczischi,
punt po 50 np.,
bërnjazu muku,
punt po 20 np.,
bëłazy soda H. Puyowy,
pakczik po 10 np.,
wubjerny srëdk sa schaty a hospodarstwo,
żiwizowe mydło, masne mydło
w wschelakich druźinach
pschedawa tunjo

H. Puy w Budyschinje,
mydłarnja.

Najlëpsche a najtunische

zigary

w najwjetschim wubjerku
porucża

Th. Grumbt
na swonkownej lawskej haßy
a w kupnizy.

Khofej

ßyry punt po 65, 70, 80, 90 a 100 np.,
paleny punt po 85, 100 a 120 np.,
jara dobre druźiny,
porucża jako nëschto jara tunje

Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacź 40 np., w wjetschich dźëlbach tójschto tuńscho, porucża **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

K konfirmaziji

poručam moje lěta dołho ſa dobre ſpósnate

čzistowołmjane czorne kaſchemiry

(120 ctm. ſchěroke),

kotrež ßo, tež najtuńſcha twora, pſches woßobny napohlad wuſnamjenjuja.

Lóhcź po 90, 100, 120, 150, 180, 200, 250 np.

M. G. Freyberg na bohatej haßy

na koßu ſ napſchecźa pósta.

Woprawdźite probſtajſke ßymjeńtne žito

wot wikowarja, kotryž pod probſtajſkim ratarſkim ſekretarom ſteji, poručam

wowß, 150 puntow po 18 mk. 50 np.,
jeežmjeń, 200 = = 22 = 50 =

Skaſanja kóždy cžaß pſchijimam.

E. Schmeiß w **Budeſtezach.**

Wſchě druźiny warjenjow, kaž **hejduſchku, jahły, hróch, ßoki, buny, rajß** a 4 druźiny **nudłow, krupy** w 5 druźinach atd. poručam w wubjernej tworje po najtuniſchich dnjownych płacźiſnach.

Rjany **dźeczelowy wußyw** tunjo.

Wowß kupuju po kóždej mjeńſchej a wjetſchej dźělbje a dawam najwyſchſche płacźiſny.

E. Schmeiß w **Budeſtezach.**

Čzornu židu

k njewjeſcźińſkej draſcźe w najlěpſchej tworje a nowych druźinach po jara tunich płacźiſnach porucźa

H. Kayser 10 na žitnej haßy 10.

Sa konfirmandow

poručam ſwjerſchne koſchle, khornarje, manſchety, dźeńſke koſchle, ſchemiſety, ſchlipßy, krawaty, dybſacźniki, ſpódnje kholowy a jeczki, dale ſa

konfirmandki:

dźeńſke a nózne koſchle, negliżojowe jeczki, kholowy, barchentowe ßuknje, próchoßuknje, ſhirtingowe ßuknje, korſety, khornarje, manſchety, ſchawle a dybſacźniki.

A. Tschentscher

ſ napſchecźa noweje měſchcźańſkeje ſchule.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtuniſcho porucźa **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Khofej

wot najtuniſchich hacź do najlěpſchich druźinow, jara derje ßkodźazy, porucźa **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Turkowſke ſultanſke ßłówki,

punt po 40 np., litr po 55 np.,

turkowſke ßłówki,

punt po 30 np., litr po 40 np., porucźa jako něſchto jara tunje

Moritz Mjerwa

na mjaßowym torhoſchcźu.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „

pſchi wotewſaczu 10 puntow poměrnje tuńſcho, wubjernje derje ßkodźazy, porucźa jako płacźiſny hódny **Guſtav Poſer** na jerjowej haßy.

Butru!

Měſchanu butru, punt po 80 np., **ff. margarin-butru** w ſnatej dobroſcźi porucźa po zyłym a jenotliwym tunjo **Guſtav Poſer** na jerjowej haßy.

Nowe jerje,

dobre a tucźne ryby, mandl po 40, 50, 60, 80 a 100 np., pola

Hermanna Kunacka

na bohatej haßy 8.

Khofejowy ſklad.

Ssylnje a derje ßkodźazy hižo po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcźe tuńſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßkodźe porucźataj

bratraj Měrſchej

na žitnych wikach.

Saßopſchedawarjow a hoſcźeńzarjow cźinju na wulku dźělbu jara rjanych a tunich

zigarow

kedźbliwych a pſchedawam

„El Bebido“

1000 ſchtuk po 17 mk. 50 np.
100 „ „ 1 mk. 80 np.

„El Prado“

1000 ſchtuk po 19 mk.
100 „ „ 1 mk. 95 np.

J. T. Glien

4 na drjewowym torhoſchcźu 4.

Jerje!

ſchtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „

ßu doſtacź pola

Guſtava Poſera.

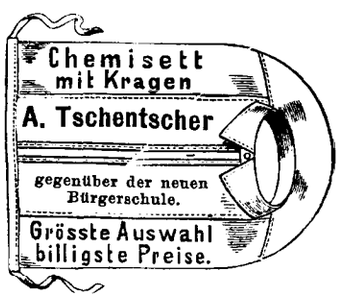

Wſchě cźaßniki porjedźam ſ pomozu nowych maſchinow na najlěpje a tunjo.

J. G. Schneider, cźaßnikaŕ, pſchedawaŕnja nowych cźaßnikow wſchěch druźinow.

Nowe cźaßniki a porjedźenje cźaßnikow najtuniſcho pola A. Magera na ßerbſkich hrjebjach. Dwělětne rukowanje.

Hamburg-Amerika.

Kóždu ßrjedu a njedźelu do **New-Yorka**

ſ póſtſkimi parołódźemi

Hamburgsko-Amerikanskeho paketjězdneho akcijskeho towarſtwa.

Wukaſanje a pſchewjeſne pißma dawa No. 867. **Albert Meiſel** w **Budyſchinje.**

Ratarſka ſchula w Budyſchinje.

W **ratarſkej ſchuli,** kaž tež w **ßadplahujzej a ſahrodniſkej ſchuli,** ſ njej ſjenoczenej, ßo **póndźelu 13. haprleje 1885** nowa ſchulſka wucźba ſapocźnje. Bliźſche wukaſy dawa direktaŕ **Brugger.**

Wot dżeńšnischeho dnja pschedawamy:

drobny zokor	punt po	26	np.,	
kuskaty zokor	= =	27	=	
raffinad w pokrutach	= =	29	=	ša
kóštkaty zokor	= =	33	=	hotowe pjenjeſy.
ſoda	= =	5	=	
ſchterku	= =	22	=	

Khoſej, rajš a wſchě druhe materialne twory po najtuniſchich dnjowych płaczišnach.

W Budyſchinje, 6. februara 1885.

Auguſt Bartko,	**Hermann Klemm,**	**Richard Neumann,**
Friedrich Braun,	**J. G. Klingſt Nachf.,**	**Carl Noack,**
Ginzel & Ritſcher,	**Hermann Kunack,**	**Guſtav Poſer,**
Ernſt Glien,	**Hermann Lemke,**	**Carl Pötſchke,**
J. T. Glien,	**Heinrich Lindner,**	**Richard Pötſchke,**
Th. Grumbt,	**C. A. Mickan,**	**Ad. Rämſch,**
Robert Hauptmann,	**Arno Möckel,**	**Wilhelm Schamlott,**
Wilh. Jacob,	**Moritz Mörbe,**	**Johann Wannack.**

Njedźelu a póndźelu 15. a 16. februara

kóſlopiwo

pola

Pětra Janaſcha w **Hbjelſku.**

Wolij

šo 23. februara w hamorowym mkynje bije.

M. Kubiza w Rakezach.

Jutſje njedźelu

reje w Khaššowje,

na cžož pscheproſchuje

Šäuberlich.

Bukičanske serbske towařstwo

změje njedźelu 22. februara popołdnju w 4 hodźinach swoje hłowne posedźenje. Přednošk k. wučerja Suška z Wujezda.

Předsydstwo.

Zarěčanske serbske towařstwo

změje — da-li Bóh — njedźelu 22. februara swoju 72. zhromadźiznu. Přednošk je k. wučeŕ Grülling dobroćiwje přilubił.

Wo bohaty wopyt prosy

předsydstwo.

Dźěłacźerſke wobydlenje ſ běrnjazym polom šo jutry wuprózdni na **Wutołczanſkim** knježim dworje.

Dwě dźěłacźerſkej šwójbje na jene ryczerkubło pyta pschiſtajaza žona **Dobrizowa** w Rakezach.

Někotſi wuſtojni **zyhelnizy** doſtanu wobydlenje a trajaze dźěło w **Hornjoměrkowſkej zyhelniczi.**

O. L. Müller.

Holzy ſe wšow, kotrež chzedźa plotowanje nawuknucź, šo saššo pschijimaju w **Mikelez** khumſchtnej plotowarni na ſadnej bohatej haßy cžišło 17 w Budyſchinje. Na žadanje šo roswuczenje šerbſki ſtanje. Jědź a wobydlenje šo tunjo wobliczi. Też šo tam pschezo mužſke ſchaty płokaja a plotuja.

Hnydom abo k jutram holzy pytam, kotrež chzedźa ſchwadlíſtwo a běłe ſchicze derje nawuknucź.

A. Oſtowa
na hoſpitalſkej drózy 7.

Stwinſka holza pytana.

Dla khoroſcze dotalneje pytam po mózˇnoſczi hižo 1. měrza t. l. ſtrowu ſprawnu holzu, kotraž šo na płokanje a plotowanje wuſteji.

Fiedler
na **Šarěčžanſkim** knježim dworje.

Ródna holza šo 1. haprleje do šłužby pyta pola **H. Schmautza** na kamjeńtnej haßy 18 po 1 ſchodźe w Budyſchinje.

Ródnu holzu ſprawneju ſtarſcheju, 14—17lětnu, k jutram pytam.

Peters, ſarjadowař póſta w Rakezach.

Ródna, ſprawna, šylna, pěkna holza šo ſa kuchenˊ 1. měrza abo 1. haprleje pyta.

H. Kayser
10 na žitnej haßy 10.

Holza pytana.

Dla ſkhorjenja mojeje dotalneje pytam hnydom abo poſdźiſcho ródnu holzu **do kuchnje.**

Hermina Nowakowa
na žitnej haßy.

Wuczobnik pytany.

Sa šwoje kolonialtworowe a ſpirituoſowe khlamy k pschichodnym jutram abo poſdźiſcho pod ſpodobnymi wuměnjenjemi wucžobnika pytam.

Carl Noack w Budyſchinje.

Hólczež, kotryž chze tyſcherſtwo nawuknucź, móže jutry do wucžby ſtupicź pola tyſcherſkeho miſchtra **Rudolfa Jahnanera** na šukelńſkej haßy cžišło 12.

Schewſkeho wucžobnika

k jutram pyta **Emil Jndinger,** ſchewſki miſchtr na kotołſkej haßy (Keſſelgaſſe).

Hólczeza ſprawneju ſtarſcheju, kotryž chze rjemjenjerſtwo a šedłarſtwo nawuknucź, pyta

Max Müller
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Wuczobnik pytany.

Hólczež, kotryž chze **pjekarſtwo** nawuknucź, móže pod dobrymi wuměnjenjemi do wucžby ſtupicź pola pjekarſkeho miſchtra **Richarda Droſchütza** na hornczerſkej haßy a nowej haßy 1.

K jutram ſa šwoje drogowe a kolonialtworowe khlamy jeneho **wucžobnika** pytamoj.

Gebrüder Mierſch
na žitnych wikach.

Ssylneho hólza, kotryž chze **rěſniſtwo** nawuknucź, pyta

Ernſt Wäcker, rěſniſki miſchtr
na Hoſchiz haßy.

Hólczež ſprawneju ſtarſcheju, kotryž chze **pjekarſtwo** nawuknucź, móže město doſtacź pola **Herm. Müllera** na šukelnſkej haßy.

Hólczež, kotryž chze **pjekarſtwo** nawuknucź, šo do wucžby pyta wot pjekarſkeho miſchtra **Górny** na garbarſkej haßy 20.

Hólczež, kotryž chze **pjekarſtwo** nawuknucź, móže do wucžby ſtupicź pola **E. Schütza,** pjekarſkeho miſchtra na ſwonkownej lawſkej haßy 10.

Hólczež ſprawneju ſtarſcheju, kotryž chze **pjekarſtwo** nawuknucź, móže jutry do wucžby ſtupicź pola **A. Beyreuthera** pod hrodom 9.

Hólczež, kotryž chze **kowarſtwo** nawuknucź, móže do wucžby ſtupicź pola kowarſkeho miſchtra **Richtera** w Delnjej Hórzy.

Sa nětczišchi czaš.

My Boži ſaſtojnizy šmy,
A wſchitko, ſchtož my mamy,
Ssu jeho šmilne dobroty,
Kiž tudy wužiwamy;
Kaž wón chze, tak je wudźěli,
Duž budźmy wſchitzy ſpokojni,
Ssej wjazy njeżadajmy.
Schtóž druhich kubło ſ njeprawdu
Jow na šo ſechze cžahnucź,
Tón wſchak chžył ſponnicź na blaku,
So móže lohzy panucź
Do haniby, do njeſboża
A wulkej' nuſy bjes kónza
Pſched Bohom a pſched šwětom.
Na tſecžoh' herbu njepſchiňdźe,
Schtóž ſ njeprawdu ſchto doſta,
To wucži naſche ſhonjenje,
Hdźe huſto kubło woſta,
Hdyž ſ paduchſtwom a ſ jebanjom
A wſchelkim druhim ſchibalſtwom
Sſo pſchiſporjało běſche.
Kaž mhła pſched šlónzom ſahinje,
Tak šo też bórſy ſhubi,
Schtož ſ njeprawdu ſchtó dobudźe,
A też to šobu rubi,
Schtož po prawym ſchtó ſaššłuži,
So na pośledku w hubjenſtwi
Wón khodźi po proſchenju.
A hdyž też runje druhdy tu
Pſchi šwojej njeprawdoſczi
Ma wjele ſboža po ſdaczu,
Dha pſchi wſchej wjeßełoſczi
Ma ſcherjenje we wutrobje,
So ſtróži šo a ſtyſknjwje
Pſched šudnikom šo boji.
Hdyž šmjercz šo k njemu pſchibliža,
Hdźe troſcht chze tehdom doſtacź?
Hdyž widźi Boże šudźenja,
Hdźe chze wón tehdom woſtacź?
Wón a wſchě jeho pjenjeſy
Je do wěcžnoſcze tamany
Wot Boha, kiž je prawy.
Duž wobroczcze šo, njeprawi,
A proſchcze Boha tudy,
So wón wam woda po hnadźi
Wſchě tajke waſche błudy,
A dajcze tym, kiž brali ſcze,
Wſcho ſaššo, dha wy budźecze
Pſched Bohom junu wobſtacź.

P. Hetman.

„Serbske Nowiny“ wu dawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 8. **Sobotu 21. februara 1885.** **Lětnik 44.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Němski khěžorstwowy ßejm je po wulkej wjazy dnjow trajazej rěčnišćej bitwje, pšchi kotrejž ßo najlěpšchi rěčnizy wobdźělichu, powyšchenje žitoweho a pšcheńčneho zła wobsanknuł. Žitowe a pšcheńčne zło ßo na 3 hriwny sa dwójny zentnar powyšchi. Pšchećiwo powyšchenemu złu doprědkarjo, demokratojo, sozialdemokratojo a dźěl narodnoliberalnych kłoßowachu. Zentrum jenož sa pšcheńčne zło sjenoćeny kłoßowaše, pšchi žitowym złu ßo dźěl wot njeho, kotryž chzyše jenož dwě hriwnje sa žitowe zło pšchiswolićˊ, k pšchećiwnej stronje pšchisamknu. Wobsanknjenje druheho wuradźenja ßo ſ wěstoſću też w poßlednim tſećim wuradźenju wobkrućˊi, duž bě nuſne, ſo khěžorstwowy ßejm też hnydom sawrějazy sakoń wujedna. Wón ßo na pšchiwoženje wukrajneho žita, muki, schampanſkeho wina, wolija a pudra počahuje. Hdy by ßo wot tutych wěžow powyšchene zło hakle posdźišcho brało, by ßo jich wot špekulantow bjes tym telko po dotalnym niſkim złu pšchiwoſyło, ſo by khěžorstwowa kaßa pšches to wjele milijonow ſhubiła. Sa žito drje sawrějaze sakoń hižo pšche posdźe pšchińdźe, pšchetož žitowi wikowarjo ßu, jako bě wěste, ſo ßo zło powyšchi, wulke hromady wukrajneho žita nakupili, dalſche pšchikrótſchenje ſtatowych dokhodow pak ßo tola pšches sakoń sadźěwa. Schtož je ßo po 15. januarje wukrajneho žita kupiło, ma powyšchene zło płaćˊićˊ. Pšchi wuradźenju sawrějazeho sakonja ßo też wo należnoſći jednaſche, kotraž jenož naſchu Sakſku naſtupa. Po nowym złownym sakonju je sakasane, wot wukrajneho žita a muki, kotreż je zło sapłaćˊiło, akziſu bracˊ. Wot ſakſkeho sapósłanza Klemma bě ßo namjet ſtajił, ſo by ſakſkim gmejnam dowolene było, ſo bychu tak dołho hacˇ sawrějazy sakoń płaćˊi, akziſu dale bracˊ ßměli. Tutón namjet ßo wot khěžorſtwoweho ßejma pšchija, hacˇ runje ßebi doprědkar Eugen Richter wulku prózu dawaſche, ſo by ßo ſakſkim gmejnam jich ſtare prawo wſako. Pšchi dalſchim wujednanju noweho złowneho tarifa je khěžorſtwowy ßejm ſa hejduſchku město 2 hriwnow, kaž bě knjeżerſtwo namjetewało, jenož 1 hriwnu zła na dwójny zentnar postajił. To ßame zło maja też łuſchćˊinowzy a jećˊmjeń, wot kotrehož ßo hacˇ dotal 50 np. zła bjerjeſche, płaćˊićˊ. Zło na wowß ßo njepowyšchi. Hdy by ßo wowßne zło, kaž knjeżerſtwo žadaſche, wot 1 hriwny na 2 hriwnje powyšchiło, bychu ßo wot wójſka něhdźe 3 milijony hriwnow wjazy ſa wowß wudacˊ dyrbjałe. Też ßo ſ wowßom wot wikowarjow tak njeſpekuliruje, kaž ſe žitom a pšcheńzu. Duž wowßej dotalne zło wostajichu. Na majß ßo 50 np. zła położi.

Awſtrija. Awſtriſki krónprynz ſe ßwojej mandźelſkej pšchichodnu póndźelu wjetſche pućˊowanje naſtupi. Wonaj ßo najprjódzy do Grichiſkeje powjeſetaj a budźetaj ßo w Pyräußu wot grichiſkeho krala powitacˊ. Wot tam ßo wonaj, kupu Rhodus a Cypru wopytawſchi, do Syriſkeje podataj. Na dompućˊu chzetaj wonaj cˇornohórſkeho wjerćha a jeho mandźelſku w Zetinju ſ wopytom počˇeſćˊićˊ.

Franzowſka. Wójſko generala Brière de l'Isle je wulke dobycˇe ſcˇiniło. Město Langſon, ßrjedźiſchcˇo chineſkeho ſtejniſchcˇa w Tonkinje, runje tak w wojeŕſkim kaž w politiſkim naſtupanju, ßu Franzowſojo dobyli a ſ tym drje też chineſke ſapjeranje pšchećiwo franzowſkemu wobßadźenju Tonkina ſłamali. Zły Tonkin je dźeńßa w rukomaj Franzowſkeje a pućˊ do ſnutſkowneje Chiny je nětko franzowſkemu wójſku ſchěroko wotewrjeny. Wo poßlednjej bitwje, po kotrejž ßo Franzowſojo Langſona mozowachu, je general Brière de l'Isle ßlědujzu depeſchu do Pariſa póßłał: Franzowſojo rano 12. februara Chineſow pšchimachu, kotſiž ßo w derje wobtwjerdźenym a ſ wjele wojakami wobßadźenym ſtejniſchcˇu dźeržachu. Bitwa hacˇ do wjecˇora trajeſche a ßo ſ wubjernym nadběhom ſkóncˇi. Cˇźma a hubjene wjedro pobitemu njepſchecˇelej zofanje położi. Franzowſojo tutón dźeń 39 morwych a 222 ranjenych ſhubichu. Na druhi dźeń franzowſke wójſko do Langſona marſchirowaſche, kotryž běchu Chineſojo wopuſchcˇili a ſapalili. K wobtwjerdźenju mjeſy pšchećiwo dalſchim ſapadam budźa ßo Franzowſojo hornjeho Tong Ki Kong-doła mozowacˊ dyrbjecˇ. Wot tam je mjeſa k ranju wot horow ſawrjena. Tele hory maju jenož dwaj pšchekhodaj. Schtóž tejle pšchekhodaj wobßedźi, też mjeſy wobkneji. Franzowſki general je ßo toho dla na marſch k tutymaj waßnymaj měſtnomaj, tſi dny wot Langſona ſdalenymaj, naſtajił. S padom Langſona je wójna w Tonkinje ſkóncˇena. Franzowſka republika móże ju k ßwojim najwubjerniſchim wójnſkim ſkutkam licˇićˇ. Wjedniży a wojazy ßu pšchi operazijach, kotreż mějachu ßo w zyle njeſnatej krajinje pod najwjetſchimi wobcˇeżnoſcˇemi pſchewjeſcˇ, wobdźiwanja hódnu wutrajnoſcˇ a khróbłoſcˇ pokaſali. Franzowſojo ßu dźeßacˇ krócˇ ßylniſcheho njepſchecˇela porasyli, prjedy hacˇ móżeſche pomozne wójſko, wot deputirtſkeje komory pšchiſwolene, k nim dóńcˇ. Schtož ßebi Franzowſojo w Tientſinſkim wujednanju žadachu, ßu ßebi nětko ſ brónju w ruzy wſali. China je Franzowſkej na hnadu a njehnadu wuſtajena. Žane europiſke móznaŕſtwo, najmjenje jendźelſke, wot kotrehož ßo Chineſojo pomozy nadźachu, Franzowſam w Chinje napſchecˇiwo njeſtupi. Chineſojo budźa dyrbjecˇ wjeßeli bycˇ, hdyž ßebi po móżnoſcˇi wjele ſ Tientſinſkeho wujednanja wukhowaju. Franzowſojo budźa k wujednanju měra ſwólniwi, tola budźa, wě ßo, nětko hinaſche wuměnjenja hacˇ loni pšched dobycˇom Langſona ſtajecˇ.

— Też na morju ßu Chineſojo poßledni tydźeń cˇźeźke poraženje počˇerpili. Po depeſchi, wot admiŕala Courbeta franzowſkemu knjeżerſtwu pšchipósłanej, ſtaj dwaj torpedowaj cˇołmaj franzowſkeje łódźe „Bayarda“ chineſkej wójnſkej łódźi „Yu-queen“ a „Tſcheng-King“, na kotrymajž bě 750 muži wobßadźenja a 33 kanonow, ſaniczˇiłoj. Tſjom chineſkim łódźam, kotreż chzychu Franzowſojo na to ßame waſchnje ſahubicˇ, ßo, dokelž bě morjo wot ßylneje mhły ſacˇmowjene, poradźi, do Cˇihaje twóchnucˇ.

Egiptowſka. Jendźelſke wójſko w tſjoch wotdźělenjach pšchećiwo falſchnemu profetej cˇehnje. Wotdźělenje, kotreż je ßo na Berber naſtajiło, je na ßwojim marſchu njepſchecˇela pola Kerbekawa porasyło. Njepſchecˇel měješe jara twjerde ſtejniſchcˇo na hórkach. Dokelž jeho ſ tſělenjom wuhnacˇ njemóżachu, pšchikaſa general Earle, ſo dyrbi ßo ſ natyknjenym bajonetom pšchimacˇ. General Earle pšchi nadběhu na cˇołe ßwojeho wójſka padże. Na to general Brankenbury komando pšchedewſa a tutomu ßo radźi, njepſchecˇela k zofanju nuſowacˇ.

Bjes tym bě ßo jendźelska kavallerija njepschecźelskeho lěhwa, tši hodźiny ſa jeho khribjetom leżazeho, mozowaka. Dokelž běchu sběžkarjo psches to wot tšjoch ſtron wobſtupani, jim žadyn druhi wupucź njewosta, hacž psches rěku płuwajo ßo Jendźelczanam wukhowacź. Jenoż małemu dźělej ßo radźi twóchnucź. — Wo padźe Karthuma jendźelske nowiny pišaju: Karthum je bjes wulkeho wojowanja panuk. Mahdijowe czrjódy ßo psches wrota, jim wot pscheradneho Farag pasche wotewrjene, do měſta walichu a chżychu ßo hrodu, w kotrymž Gordon bydlesche, mozowacź. Tutón a jeho pschewodźerjo ßo wobarachu. Pschi wojowanju, krótki czaß trajazym, Gordon a jeho ßwěrni padźechu. Mahdijowi wojazy ßo na to brónjerńje mozowachu a wschitkich dźěłaczerjow, ſarjadnikow a technikow, ſ wjetſcha Grichow, ſabichu. Žonam a dźěczom ßo žiwjenje wostaji a wſchitkim tym, kotſiž wótſje wołachu: „Achmed Mohamed budź naſch knjes!“ Grichiſki konſul a jedyn lěkaŕ ſtaj jenicźkaj Europjanaj, kotrajž ſtaj ßmjercźi wucźekkoj. Bjes ſabitymi je też awſtriſki konſul Hanzal. Gordonowi czorni wojazy ſ wjetſcha ſ Karthuma wupjeŕchnuchu, mjeńſchi dźěl je k Mahdijej pſcheſchoł. Tſi dny po dobyczu měſta Mahdi pſched knjeżeŕſtwowym hrodom ßud dźerżeſche. Bjes druhimi je ßo pjecza pſcheradnik Farag k ßmjercźi wotßudźił a pſched měſtom wobwěßnuk. Na to ßo Mahdi do lěhwa wróczi a wójſko po nowym waſchnju ſrjadowa.

Koßowe polo.

(Pokracźowanje.)

Wjerchojo a wójwody radu ſkładowachu a po wuradźenju ßo k pyſchnej hoſczinje ßwojeho hoſpodarja ſeßydachu. Saſchoł je dźeń, nóz ßo pſchezo huſcziſcha nad zyłej krajinje ſwaluje, a w Priſrenje na zarjowym hrodźe wjeßełe žiwjenje knježi. Czoła ryczerjow, prjedy pſchi wuradźenju pomróczene, běchu ßo wujaßniłe, ſ woczow ßo jim miły ſapal radoſcze hori, a kak by móhło hinak byczź? pſchezo je ßo khwaliła luboſnoſcź a rjanoſcź ßerbſkich ſemjankow a tu w ſalach zarſkeho hroda bě kwěcź ßerbſkich ſemjankow ſhromadźeny, ſabawjazych ßo ſ rejemi a poßłuchajżych luboſtnemu ſcheptanju młodych ryczerjow.

Tola wſchudźe w ſalach njewěje ſdychowanje, żedźenje a miłoſtne ſcheptanje: Brankowicź khodźi njeſpokojom po ſali, powſchitkowna radoſcź jeho ſymneho a lodoweho woſtaja, nihdźe njenamaka troſchta, wón ſtupi do póblanſkeje iſtwy, ßłabje poßwětlenej, bě tam ßamlutki, naſtróżany ßo wón wohladowaſche, wón ßo ßwojeje ßamotnoſcze a ßwojich myßlow naſtróża, hłuboke ſdychnjenje ßo ſ jeho tyſchneje wutroby da: „Ně, to njeje móżno“, ſaſchepta, „ani ſa zarſku krónu to njeczinju.“

Na proſy łohka krocźel ſaſchwórczi, Brankowicź ßo wohladnje, jeho żona Mara ſteji pſched nim, jejne wobliczo ßo płomjeni, jejne wóczko ßapa, w tutym wokomiku njeje niczo cźłowſkeho na njej.

Ssam Brankowicź ßo jeje ſtróži, wupſcheſtrje ruzy pſchecźiwo njej, jako by jej tak pſchiſtup k ßebi wobaracź chżył. Jejna huba ßo k ſazpiwnemu wußměchej ſcźehnje a bliże pokroczíwſchi praji: „Derje tak, ſo w cźěmnym twoju hańbu krywaſch.“

„Njech ßo mje kóżda pſcheradna myßl ſdaluje“, praji nahle Brankowicź, „a kak to je, ſo ty, Laſarowa dźowka, ſ nowa budźiſch ſtóſcź w mojej wutrobje?“

S njewuprajnym ſazpiczom na njeho Mara pohladuje, wotmolwi pak na woczi ſymnokrejna, tola kóżde jeje ßłowo kole każ jědojte żahadko do Brankowiczeje wutroby: „Nó, hižo ßo ßwojemu woßudej poddam, pſchetoż to njeběſche pſchißłodźenje, ſo Brankowicź njeje hódny, ßebi pſchipicź ſ jeneho khelcha ſ ryczeŕſkim Obiliczom!“

„Hej!“ ſakſchiknu Brankowicź roſſłobjeny tak wótſje, ſo bě we wſchěch ſalach jeho kſchik ßłyſchecź. Hudźba wotczichnu, rosmołwa a miłoſtne ſcheptanje wotmjelknu, rowowa cźiſchina na khwilu naſta; Brankowicź ßo dopomniwſchi, dyri ßo k czołu. „Hacž ßym żona, bórſy ßwojim pſchißłodźerjam pokaſam!“ rěcźi ſa ßebje a na żonu ani njepohladawſchi wotßali ßo ſe iſtwy, prjedy hacž ryczerjo, wot wcźipnoſcze wabjeni, ßem pſchiběżachu.

Mara jim napſcheczo ſtupi. „Ssmój wo bliſkej wójnje rěczałoj“, wobroczi ßo k nanej, „a wójwoda Brankowicź wot ſahorjenoſcze pſchimnjeny, ſe ßwojim kſchikom towarſchne wjeßele pſchetorhnu.“

Ryczerjo tutym ßłowam ſ pokhwalenjom pſchihłoßowachu: „Sſławny je Wuk Brankowicź! Ha! bórſy Turka ßerbſku móz ſacźuje!“

Zar Laſar ßo k ßwojej dźowzy ſkloni a wobjimawſchi ju koſcheſche ju na czoło: „Njeßym ſbożowny nan?“ A wobrocźiwſchi ßo k ſhromadźiſnje pſchiſpomni: „Dwaj pſchichodnaj ßynaj każ Obilicź a Brankowicź mi po boku ſtejitaj, bjes bojoſcze mózu do pſchichoda hladacź, bych-li też wumrjeł, wonaj budźetaj twjerdy ſchkit mojemu ßynej, doniž njedoroſcze k mużej, ſo by ßam ßebi wěru a lud ſchkitował.“ —

Obilicź ßo pſchi tutym pokhwalenju ſacźeŕwjeni a Mara? — Ta woſta ſměrom, haj, ſymna pſchi nanowym wobjeczu a wokoſchenju a jeho khwalba ju ſkerje ſrani. „Pſchezo mjenuje Obilicza prěnjeho!“ ßo w duchu horjeſche.

S nowa ßo ryczerjo radowankam poddachu, zaŕ namołwjeſche ßwojich hoſczi, ſo bychu ßo wjeßelili. Ryczerjo běchu tajkemu namołwjenju rad k woli, duž njeczakachu na Brankowicza, wſchak ßo wróczi, hdyž je ßo jeho ſahorjenje w padajzej nóznej roßy wokhłodźiło.

Měßaz płuwa po jaßnym njebju a pſchezo cźehnje ſa ßobu krwawne koło, njeſboże wěſchczaze ſnamjo.

Brankowicź, w ſahrodźe khwilu błudźiwſchi, na dobo ſaſtanje a hlada horje k měßazej; tamne krwawe koło jeho k rosmyßlenju wabi, ſo by ſ njebjeſkich ſnamjenjow wuſpěch ßwojich wotmyßlenjow ſhudak. Tamne njeſbożowne ſnamjo je dobry wěſchczeŕ jeho njeſbożownym myßliczkam, pſchetoż wón ßo wußměwa a hroſy ſ pjaſczu k hrodej, hdźež na wokomik cźiſchina knježi.

Na dobo ßo juſkanje ſběhnje, hudźba ſaklinczi, Brankowicź ſtejo woſtanje, ſakſchipja ſuby a ſtupa dale dele do ſahrody.

Na wjerſchku wyßokeje ſkały ßo Priſren poſběha a zaŕſka ſahroda ßo ſkoro hacž do pokojzy ſkały cźehnje. Huſczina ſchtomow, tu ßadowych, tu dźiwich lěßnych w dźiwej měſcheńzy, ßo ſahroda mjenuje.

Brankowicź pſcheběha kſchiwje ßo wijaze ſchczeżki, podarmo pyta ſměrowanje ſnutſkowneho wětra, ſo by ſměrom ßwoje wotmyßlenja roſpominacź mógł. Wot běhanja mucźny ſaſta a ßo ſapjerajo na ſchmrěk cźeżko wotdychuje. „Schtó je tón Obilicź?“ rěcźeſche w pſcheſtawkach k ßebi, „wójwoda? zarjowy pſchichodny ßyn? — To ßym też ja, a ßława Brankowiczow je ßo po Sſerbiji roſpſcheſcźeraka, hdyž ßebi hiſchcźe nichtó ani njepomyßli, ſo hdy Obiliczojo poſtanu — a ja tu njeßym hódny, ßebi pſchipicź ſ nim ſ jeneho khelcha? Ha, ha! — Zaŕ Laſar! Schtó je jeho zarja ſczinił, hdyž my niz? My wójwody ßmy jeho na trón powołali a ja ßym jeho ſe ßwojej krwju ſchkitował pſched Wukaſchinom, pſched Balżanom — je ßnadź hižo na to ſabył? — Ha, ha! ſchtóż je zarja ſczinił, móże jeho też ſaniczicź!“

Lóhke krocźele w pěſku ſaſchrótowachu. Brankowicź ßo ſtróżiwſchi wobrocźi: tamny ſpodźiwny młodźenz, kotrehoż běchmy w zyrkwi ſeſnali, pſched nim ſtejeſche. — „Schtó je ßo ſważił mje ßłědowacź?“ ſawoła Brankowicź, „wotpokucź, njeſbożowny, ßwoju khróbłoſcź“, a nahi nóż ßo w jeho ruzy ſabłyſknu.

Se ſakoženymaj rukomaj na njeho ſměrom młody muż hladaſche, hdyž ßo Brankowicź ſ nożom k jeho wutrobje měrjeſche; pſchetoż tſecźa woßoba ßo na dobo ſa Brankowiczom pokaſa a ßylna ruka ſa jeho wupſcheſtrjenu prawizu pſchimnu.

„Hej!“ ſawoła Brankowicź, ſ jenym ſatorhnjenjom ßwoju ruku ſ ruki njeſnateho pſchecźiwnika wußwobodźiwſchi, ſo tón, wot tajkeje nahłoſcze pſchekłapnjeny, ßo na bok motaſche. „Żana żónſka hiſchcźe njeje muża porodźiła, kotryż by Brankowicza pſchemohł; ſhiń, błěžo!“ woła ſa motazym ßo waliwſchi.

Nětko pſchiſkocźi młodźenz bliże a położiwſchi ßwoju prawizu na jeho ramjo rjeknu ſ cźicha: „Brankowicžo!“

Tutón ſtejo woſta a ſe ſpodźiwanjom do młodźenzoweho wobliczа hlada, na kotrež runje měßaz ßwoje połne ßwětło lije. „Bajaſeto!“ wón ſawoła.

„Cźicho!“ tón praji, „tuto mjeno, w Priſrenje mjenowane, by morwych ſbudźiło, ſo bychu ßo do jeho noſcherja dali.“

„Morwych njeje trjeba“, wotmolwi Brankowicź, „ja ßam mózu Amuratowu móz poraſycź, jeho ßyn je w mojej mozy!“

„Bjeswólnje pſchimnu Bajaſet ſa kinżał, krocźel zofnuwſchi, tola ſa wokomik puſchczi ruku, khróbły wußměch wokoło jeho huby hrajeſche: „Sſłowa ſ wětra“, wón praji, „myßliſch ßebi, ſo by Bajaſet ſwonka bitwiſchcźa pſched tebje ſtupił, njemějo rukowanje ßwojeje njeſtraſchnoſcze w tebi ßamym?“

„Ha!“ wußmja ßo Brankowicź.

„Směruj ßo, wójwoda!“ Bajaſet dale rěcźi; „mózu dha tebi wjetſchi dopokaſ ßwojeje pſchikhilnoſcze dacź, hacž hdyž ßo ſ tobu roſrěczuju każ ſe ßwojim runjeczom, ja ßym ſultanowy ßyn, něhdy padiſchah ßam, knjes kralow a ty —“

„Ja ßym ßerbſki wójwoda a kſcheſcźijan“, ſkocźi jemu Brankowicź do rěcze, „to je wjazy hacž mózeſch wo ßebi prajicź, Turka.“ —

„Allah!“ sawoła Bajaset a zyła rosnjemdrjenosćj, w nim sbudźena, s jeho wocžow ßapasche: běsche widźećj, so dyrbja to wulke wotmyßlenja bycj, kotrymž k woli ßwoju njemdrosćj stuži, so by ßo njewalił na haniczela ßwojeje wěry; so snjeßy franjenje ßwojeje czesćze, wón, kiž bě swuczeny, so ßo na jeho pokiw tyßazy wotroczkow psched nim w prósche pokorjachu.

Brankowicž směrom pschihladuje, kak ßo Bajasetowa rosnjemdrjenosćj w jeho wobliczu pohrawa, pscheklepany wójwoda wjedźesche, kak ma s tutym mužom wobkhadźecj. Hdy by ßwoje ßkužby ßam podtykował, kajke bychu potom płaczisnu pola kupza měke? hinak to, hdyž ßo wot njeho požadaju, potom móże ßam jich płaczisnu postajicj.

Pomału jenož wětr w Bajasetowej wutrobje skónczńje wotczichnu, pokloniwschi hłowu, s nowa měrnje sapocza: „Sskysch, wójwoda, prawowěrny moßlem njerěczi poskocżane ßkowa, kaž je to waschnje pola waß kaurow, ßkysch! Ssym se ßwědkom byk, hdyž ßo twoji krajenjo k wobaranju pschecźiwo mojemu nanej hotowachu: kak je jim mózno dobycj, hdyž jich wotpohlady hnydom w sapoczatku snajemy, haj pschi Allah! woni njedobudu też niz s Brankowiczom, kak potom bjes Brankowicza?“

„Bjes Brankowicza?“ tón wospjetowasche.

Njesczerpliwje kiwnu Bajaset s ruku: „Haj, bjes Brankowicza! abo myßlisch, so njeißym widźał twoje pohanjenje? Je Obilicž něschto wjazy hacž Brankowicž? A kajki je Brankowicž bojasnik, so njemyßli na wjeczenje?“ Wón na khwilu mjelczesche, so by skutkowanje ßwojich ßkowow wobkedźbował.

„Potom budża ßebi też turkowske pßy wo mojej hańbje powjedacj?“ bórbotasche do ßebje Brankowicž, a saskobjeny torhasche sa rjeczaskom, s kotrymž bě kinzał k paßej pschipowßnjeny.

(Pokraczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Po wschěch krajach naschego němskego khěžorstwa ßo w tutych tydźenjach hacž do 10. měrza dary składuja a sběraju sa czeßny dar, kiž ma ßo naschemu wulzy saßkužbnemu khěžorstwowemu kanzlerjej **wjerchej Bismarkej** na jeho ßydomdźeßaczlětnym narodnym dnju pschepodacž. Tutón „czeßny dar“ njedyrbi něhdże k temu ßkužicj, so by ßo s nim jeho priwatne samóżenje powjetschiko, ale dyrbi, s Bismarkowym mjenom pomjenowany, tajki wustaw abo „fond“ bycj, kiž směje po Bismarkowym wustojnym postajenju zykemu khěžorstwej, zykemu ludej k lěpschemu ßkużicj. Tuto czeßne wótczińske wotpohladanje pak Bismarkowi njepschecželjo sakrywaju a pytaju lud wot składowanja s tym wudawanjom wotdźerżowacj, kaž by ßo sběracj měł wulki pjenjes, s kotrymž by ßo Bismarkowe ßwójbne samóżenje powjetschicž dyrbjako. To je hole pschißkodźerske wudawanje doprědkarskeje strony, kotraž je nětko woßebje teho dla na naschego wjercha Bismarka wscha rosnjemdrjena, dokelž ßo jemu nochze dléje pschihladowacj, so bychu židźi a židowszy smyßleni pjenjeżnizy dale bóle wschón lud a kraj wuzyzali a ludowe samóżenje do ßwojich měchow stykali. Doprědkarska strona je sa tak mjenowanu manschestersku ßwobodnosćj, po kotrejž ßmědża ßo wukrajne płody a wudźełki bje wscheho zła do kraja wosycj, pschi czimž na to njedźiwaju, hacž s tym tukrajne ratarstwo a dźełaczerstwo kónz wosmje abo niz. Psches tuto doprědkarske „manschesterstwo“ je s naschim ratarstwom, też pschi dobrych žnjach, po něczim tak daloko pschischło, so žitna płaczisna naschim ratarjam wjazy njenaruna jich wudawki, kotrež dyrbja ßami na plahowanje ßwojeho žita nakožicj. Tukrajne žito njemóże w płaczisnje wahu dżerżecj s tym wukrajnym žitom, kotrež židowszy pschekupzy s tajkich krajow do doscże nawožuja, w kotrychž ma czeledź a dźeławy lud jara nisku msdu, hdźež też njeje žanych hnójnischczow trjeba, a hdźež ma ratarstwo jenož jara ßnadne krajne dawki wotwjescj. Tuto tunje zuse žito židowszy pjenjeżnizy nanajtunischo s wukraja nakupuja a tudy s tak wulkim ßwojim dobytkom pschedawaju, so jich bohatstwo pschezo bóle roscże, pschi czimž jim wo to czinicj njeje, so by ßo khlěb sa khudźinu tunschi napjekł. Niz khudym k lěpschemu jich spoczinanje a wikowanje ßkuži; ně, jenož ßame jich pjenjeżne kaschcże dyrbjachu ßo dale bóle napjelnjowacj. S tym dyrbjesche nasche ratarstwo hłubje a hłubje schkodowacj, dokelž jemu žadyn druhi wupucj njewosta, khiba tón, so dyrbi ßwoje žito niże ßwojeje wěrneje płaczisny pschedawacj. S tym pak nasche ratarstwo na dlěžsche njemóże wobstacj. Hdy by pak nasche ratarstwo, kaž je ßo hižo s dźěła tam a ßem stało, na tutym puczu dléje wobstacj njemóhło, by s jeho spanjenjom też saprahnuła a pschestała nusna saßkužba wscheho wjeßneho dźěławeho luda. A hdy by wjeßny lud niczeho wjazy njeměł, dha bychu s tym měschczenjo ßwojich najważnischich kupowarjow shubili. Tak by wschón lud a zyły kraj s teho jenož schkodu měł. So ma ßo tutón schkódny pucj wopuschczicj, to je nasch khěžorstwowy kanzleř wjerch Bismark jaßnje spósnał a nětko khěžorstwowemu ßejmej sakoń pschedpokožił a psched nim dokkadnje a mózńje saryczował, kotryž dyrbi haczicj žołmam shromadneho wokhudnjenja, — nusny sakoń, kotryž k sakitanju nascheho ratarstwa potrjebne żko na wukrajne żito kładże. S tym je wjerch Bismark k ßwojim wschelakim wulkim saßkužbam wo nasche zyke khěžorstwo tule ważnu dobrotu a saßkužbu wo nasche zyke ratarstwo a wo wschitkón dźěławy lud pschidał. Duž ma ßo woßebje też nasch **ßerbski** lud, kiž ßo s wjetscha s ratarstwom żiwi, we wutrobnej dźakomnosczi wobdźělicj na naspomnjenym czeßnym darje. Wulkich pschinoschkow njeje pschi tym trjeba; tu móże też najkhudschi scherjepatku ßwojeho dźaka woprowacj. Hdyž njemóżesch hriwny abo dźeßaczinowarja dacj, daj pjeczinowar abo hischcże mjeńschi pjenjes; pschetož wjedźcże, nasche dary dyrbja też ßwědczenja sa to bycj, so doprědkarjo s njewěrnosczu wudawaju, kaž by rjekł, so wschón lud pschi tutym żitnym praschenju jim pschiwißuje, — ßwědczenja bycj, so my stejimy niz na stronje židowskich pjenjeżnikow a jich doprědkarskeho pschiwiska, ale na stronje nascheho saßkužbneho wjercha Bismarka, kiž nasch kraj a lud „manschesterskim“ rukam wutorhnje. — *H. I.* —

— Jeho Majestosć kral Albert je pschiwolił, so ßmě tajny knjezerstwowy radźiczel s Criegern pschi Budyschskim wokrjeßnym hetmanstwje rjad ßwjateje Hany druheje rjadownje, jemu wot ruskeho khěžora spožczeny, noßycj.

— W poßedźenskej sali tudomneho hamtskeho hetmanstwa wotbywasche ßo 12. februara prěni lětuschi wokrjeßny dźeń. Jako wokrjeßny dawk sa tudomnu wokrjeßnu dźěłaczerńju ßo wupißanje 2 np. wot kóždeje hriwny direktnych statnych dawkow postaji, runje telko wuczini też pschinoschk sa loni sakożene hospodske stazije. Rosprawa wo hospodskich stazijach dopokasa, so je psches tutu naprawu prosscherstwo w naschim wokrjeßu wjele wotebjerało, a so ßu ßo psches to handwjerskim wěste dróhi k pucżowanju pschipokasake, s boka kotrychž ßo woni nětko s rědka pokasuja. W poßledním schtwórczlěczu je ßo wot tutych stazijow 2110 hriwnow wudało, wjele mjeńscha suma, hacž ta, kotraž by ßo hewak wot handwjerskich naproßyła. K lěpschemu twarjenju gmejnskich pucżow ßo kupjenje někotrych dróhowych walzow wobsanknu.

— W Budyschskim hamtskim hetmanstwje směje ßo lětusche rekrutirowanje na ßlědujżych dnjach a městach: 14., 16. a 17. měrza w Biskopizach, 18., 19. a 20. měrza w Scherachowje, 21., 23., 24., 25., 26. a 27. měrza w Budyschinje. 28. měrza ßo loßowanje stanje.

— W pódlanskej sali tudomneje tšelernje sta ßo pónd̄zelu tydźenja pschi składnosczi jeneho bala, so wulki ßwěczinik s wjercha dele padże. Na wulke ßoże runje pod nim nichtó njestejesche, tak so nichtó k schkodże njepschińdże. Dokelž s wotewrjeneje roky gas mózńje stupasche, dyrbjachu s rejwanjom pschestacj, doniž ßo hkowny honacj sawjertnuł a ßo roka wot rucże sawokaneho samkarja satykała njebě.

S Brěsynki pola Delnjeje Hórki. Pjatk tydźenja popołdnju je ßo tu khěża skakarja J. Rjencża spaliła. Domjaza nadoba, kotraž bě sawěsczena, je ßo s wjetscha sanicżika. Kak je woheń nastał, njeje snate.

S Bukez. Ssrjedu 11. februara mějesche nasche ßerbske towarstwo ßwójbny wjeczor. Sabawa, kotraž ßo ßobustawam a mnohim hosczom poskicži, bě jara sajimawa. Nasche spěwanske wotdźělenje, měschany chor, 40 ßobustawow liczazy, swjeßeli naß se spěwami: „Dobry wjeczor, maczerka“, „Chżył je knjes hólczik wjedźeczi“, „Sskawa Sskowjanam“. Dwaj pschewoblekanaj deklamowaschtaj: „Dobra rada sa hólzow a holzy“. Jedyn druhi: „Němsku Khrystlu“. Wot někotrych ßobustawow ßo wschelake ßměschki najlěpje pschednoschachu, na pschikład: „Rejwanska, instrukzisika a hodźina se stareje schule“ a wschelake druhe żorty. Wschitkim ßo derje lubjesche a se spodźiwanjom na ßobustawy hladachu, kotsiž kaž wuwuczeni dźiwadniży żorty pschednoschachu. — Pschichodne jutry budże, sechże-li Bóh, nasch spěwanski chor w Bukezach ßerbski konzert wotbywacj.

S Korsymja. Něhdże pscheđ dwěmaj njedźelomaj skakar J. Lehmann s Kóskow do tudomneho hosczeńza stupi. Pschi blidźe, sa kotrež bě ßo Lehmann ßynuł, ßo też handwjerski na stoł puschczi. Lehmann, kotryž mějesche 200 hriwnow, mjenujży 140 hr. w płatowym měschku a sbytkne 60 hr. w pjenjeżnej móschniczży, pschi ßebi, chżysche handwjerskemu dobrotu wopokasacj a jemu někotre schkleńży piwa a palenza porjedźi. Najskerje bě handwjerski wuczuschlik, so ma Lehmann wjetschu summu pjenjes pschi ßebi, a s dobom bě w nim sła myßl wozuczika. Město so by ßwojemu darniwemu

dobroczelej dżakowny był, żebi wotmyßli, na njeho rubjeżny nadpad sczinicź. Jako żo Lehmann na pucź do Roswodez nastaji, żo jemu handwjerski pschitowarschi. Duży po puczu tutón żwoje ske wotmyßlenje wuwjedże a Lehmannej, jeho nadpanuwschi płatowy męschk se 140 hriwnami rubi. Wóndano je żo pilnemu pytanju tamnischeju żandarmow schlachczisko, rubjeżnika wußlędźicź. Wón je 28lětny tyscherski Meding s Oschatza. 10. februara bě wón pola tyscherja Jähniga w Seifersdorfje do dźeła stupił a hižo dźeń posdźischo jeho żandarm Hoffmann saja a jeho, jako bě żo rubjeżnistwa wusnał, Budyschskemu hamtskemu żudnistwu pschepoda. Pjenjes pola Medinga żanych namakali njejßu; wón bě żebi sa nje drastu a czaßnik kupił.

S Wulkeje Swónży. W tudomnym młynje je sańdżenu wutoru młynski Klahra do zyły pschischoł a żebi pschi tym nohu tak straschnje wobschkodźił, so dyrbjachu jeho do Lubijskeje hojerńje dowjesczź.

S Lubija. Sańdżenu żobotu żu na polach njedaloko nascheho męsta poł morweho człowjeka namakali. W hojerni, hdźeż běchu jeho k wothladanju donjeßli, je wón bórsy po tym wumrjeł. Zusy je żo pschi posdźischim żlędżenju jako wěsty Hauptmann s Lawaldy wupokasał. Hłód a syma stej po sdaczu jeho żiwjenju kónz sczinikej.

— W Lubijskim hamtskim hetmanstwje smeje żo lětusche rekrutirowanje w Nowym Salzu 22.—28. haprleje, w Lubiju 29. a 30. haprleje a 1., 2., 4. a 5. meje.

Dary sa natwarjenje żerbskeho domu.

Pśches k. wuczerja Domaschku w Bolborzach nahromadżene: A. W Delnim Hunjowje: bur Jan Schütza 1 hr., bur Jan Kudźela 1 hr., wudowa Pjetaschowa 1 hr., bur Jan Żur 1 hr., gmejnski prjódkstejer Pětr Fröda 1 hr., wumjeńkaŕ Pětr Żur 1 hr. (Hromadże: 6 hr.) — B. W Janezach: żiwnoscźeŕ Tharank 50 np., wumjeńkaŕ Mrós 50 np., hoscźeńzaŕ Janasch 50 np., wudowa Kreczelka 1 hr. (Hromadże: 2 hr. 50 np.) — C. W Sstonej Borschczi: bur August Handrik 1 hr., sahrodnik August Libsch 30 np., bur Mikławsch Müller 50 np., sahrodnik Jan Hübnaŕ 30 np., żiwnoscźeŕ Michał Winkleŕ 30 np., żiwnoscźeŕ Jurij Schpan 30 np., żiwnoscźeŕ Mikławsch Hajna 30 np., bur Jan Rychtaŕ 1 hr., kněżeŕ August Pjetasch 10 np., sahrodnik Jan Kětan 30 np., pjekaŕ Khorla Dornig 30 np., kněżeŕ Mikławsch Riedel 20 np., sahrodnik Ernst Klimant 30 np., khoprokowaŕ August Nowak 30 np., żiwnoscźeŕ Ernst Göbel 10 np., sahrodnik Bohuwěr Gottlöber 30 np., sahrodnik Jan Mětowski 20 np. (Hromadże: 6 hr. 10 np.) — D. W Bolborzach: wuczeŕ Domaschk k wurunanju 40 np. — Shromadna summa: 15 hr.

W Khrósczizach pśches k. kublerja Koklu-Lißaka nahromadżene: kubleŕ J. Ducźman 3 hr., Marja Wawrikowa na 5 lět po 1 hr. = 5 hr., Marja Syndźiż na 5 lět po 1 hr. = 5 hr., Pětr Dórnik na 5 lět po 50 np. = 2 hr. 50 np., Mikławsch Wawrik na 5 lět po 50 np. = 2 hr. 50 np., Jakub Kokla 1 hr., pschekupz J. Domanja 3 hr., kubleŕ J. Jurk 1 hr. — Hromadże: 23 hr.

Pśches k. wuczerja Rjelku w Rakezach saplaczichu: na 1884 kubleŕ Jan Domaschka w Rakezach 1 hr., na 1885 wudowa H. R. w Sstonej Borschczi 1 hr., wudowa M. H. w Sstonej Borschczi 1 hr., M. Mk. w Budyschinje 5 hr., na schczisnach k. kublerja Rjelki w Sstonej Borschczi 4 hr. — Hromadże: 12 hr.

S dżakom kwituje **M. Mjerwa**, pokkadnik M. S.

Wußudźenja.

Lawniski żud. Duży po puczu se Splóska do Delan bě czeladnik J. T. Mikel w Boschezach loni 24. septembra kublerja Purschu w Delanach s kijom na hkowu bik, tak so tón s wjazy ranow krwawjesche. Czélneho ranjenja dla wobskorżenemu jastwo na dwě njedźeli pschißudźichu. — Murjerski Schierz bě wobskorżeny, so je loni 26. dezembra pschi składnoscźi kóskopiwoweho swjeżelenja w Pechez hoscźenżu w Hodźiju żandarma Kalawcha, żwojeho sastojnstwa tam hladajzeho, na czesczi pschimał. Schierzej 20 mk. khostanja pschizpichu. — Samkaŕ E. L. Wachs w Budyschinję ma dźeń w jastwje pożedźecź, dokelż je korczmarjej Ssykorje na Zidowje klucź, 75 np. hódny, kranuł. — Wikowaŕ J. A. Messerschmidt na Zidowje bě 10. januara do bydła tudomneje swudowjeneje Czornakoweje stupił a tam, njedźiwajo, so jemu won kasachu, dlejschi czaż wostał. Dla każenja domjazeho měra Messerschmidtej jastwo na tsi dny pschißudźichu. — Dokelż bě khěżkaŕ F. H. Frenzel w Drjeczinje loni 20. dezembra na tamnischeho gmejnskeho prjódkstejerja Wjelu w nastupanju jeho prjódkstejerskeho sastojnstwa czesczranjaże żkowa rěczał, ma Frenzel 50 mk. khostanja płaczicź. — Dźełaczerja G. Pürschu w Porschizach s jastwom na tsi dny pokhostachu, dokelż bě żwojej żonje hrosył, so ju sarasy, jej schiju swinje atd. a ju s tajkim hrożenjom do żmjertneho stracha stajał. — Dźełaczeŕ J. A. Wjela s Raschowa, hižo wjazy króczź khostany, bě loni 21. novembra mlokowej żonje Lißakowej w Budyschinje 3 mk. wuklukał. Tutoho wobschudżenja dla Wjeli, kotrehoż běchu hakle njedawno pschekschiwjenja dla k jastwu na dwě njedźeli saßudźili, dalsche 5 dnjow jastwoweho khostanja pschißudźichu. — 16lětny tyscherski wuczobnik W. E. Schuster w Maleschezach bě loni 21. dezembra wikowarzy Langowej w Budyschinje s hermanskeje budy rubischczo, 1 mk. hódne, kranuł. Jeho khostanje jastwo na tsi dny wuczini.

Pschißażny żud. W brózni żiwnoscźerja Mikanja w Hrodźischczu běchu loni 1. dezembra popołdnju woheń sakożili, kotryż żo wot Mikanja w nastaczu sbożownje poddużny. Po wudawanju żłużobneje dźowki Marje Theresije Mikanjez s Nětzina, dźowki Mikanjoweho wuja, bě pjecza jedyn njesnaty muż na żynowej łubi pobył, kotryż bě, jako jeho wuhlada, czeknuł. Żandarma żo pschi żlędżenju sa tutym njesnatym mużom bórsy pscheżwědczi, so je nětchto s Mikanjez doma woheń sakożił. Na męscze, hdźeż bě woheń wuschoł, nekotre wużehlene kuski czéstkeje brunizy, kotrez běchu s lapami, s wjetscheho dźela spalenymi, wobwite, leżachu. Mikanja czésku brunizu tepjesche, bjes tym so jeho żużodża Subrniczansku brunizu k tepjenju trjebachu. W Mikanjez domje nichtó był njebě, hacź jenoż jeho żłużobna dźowka, duż żo na tu tukanje wobroczi. Po dlěschim prěczu żo ta skónczńje psched żandarmom a żwojim hospodarjom wusna, so je ju żarliwoscź k woheńsakożenju nawabiła. Mikanja bě dwaj dnjej posdźischo rejwanske swjeżelenje Wósporczanskeho rjemjeżlniskeho towarstwa bjes njeje wopytacź chżył. Wona je żebi toho dla myßlika, so żo Mikanja, kotryż mějesche s njej hižo dołhi czaż lubkowanstwo, też hischcże s druhimi holzami wodźi a je jeho toho dla do stracha stajicź chżyła. Psched statnym rěczńikom wona dale praji, so je żo bojała, so je wot Mikanje żamodruha, a so żu żo tamny dźeń widlischcża na nju dake, tak so tehdom jażnych myßlow měła njeje. Też pschi pschepytanju wona pschi tutym wusnaczu wosta, wospjetujo, so njeje chżyła brójeń sapalicź, ale jenoż Mikanju satraschicź. Pschi hłownym wużudźenju wobskorżena żwoje wusnacże na dobo wróczo wsa, wudawajo, so je żo wot żandarma k njemu narěczecź dała a woheńsakożenje s nowa na tamneho njesnateho muża żunucź pytasche. Tola pschi pschepytanju bě żo telko dopokasmow nasběrało, so żo na jejnej winowatoscźi dwělowacź njemózesche. Duż Mikanjez s dźiwanjom na polózaze wobstejnosczże dla spytaneho woheńsakożenja k jastwu na schěscź mężazow s wotliczenjom jeneho mężaza pschepytanskeho arresta saßudźichu.

Khostanska komora. Dźełaczerja K. A. Neitscha w Nowej Wjesy pola Hucźiny, hižo tsi króczź paduchstwa dla khostaneho, kotryż bě dźełaczerjej Ocże w Dubrawzy por schkórnjazych nakolenzow spakosczik, s jastwom na schtyri mężazy pokhostachu. — Czeladnik E. Kilian a jeho macź Hańża Kilianowa w Mjeschizach běschtaj pjecza wot oktobra 1883 hacź do měrza 1884 s pinzy, wot żadpschedawarki Brodźineje wotnajateje, na schtyri kórzy jabłukow kranukoj. Wobskorżenaj drje njeprějeschtaj, so staj w jabłukach pobykoj, tola běschtaj jenoż, każ wudawaschtaj, něschto mało s nich wsakoj a je hnydom sjědkoj. Kilianowa też k tomu stejesche, so je dobrowólnje bjes napominanja Brodźinej 60 mk. sa jabłuka saplaczika, so njeby do skórżby pschischła. Dokelż żo wot żwědkow nashonicź njemózesche, kak wjele jabłukow staj wobskorżenaj wotewsakoj, dyrbjesche żo jeju wudawanju wěricź, so staj jabłuka jenoż k jědźi kranukoj. Wonaj byschtaj żo po tajkim jenoż dla kranjenja żyroby khostacź móhkoj, hdy by Brodźina żebi jeju pokhostanje żadała. Tola dokelż bě żo ta toho wostajika, żo jimaj khostanje do zyła spuschczi. Pódla toho bě E. Kilian wobskorżeny, so je w januarje żłużobnej dźowzy Marji Pětschkez w Rachlowje s khamora 6 mk. 13 np. spakosczik. Tutoho paduchstwa dla Kilianej tsi dny jastwa pschißudźichu. — Czeladnikaj K. H. Hebel w Hbjelsku a A. Mikanja w Hrodźischczu běschtaj żo loni 8. dezembra w Barcze s palenzom wopiłoj. Na dompuczu pjanosczź jeju k hłupym tryskam sawjedże. Pśches Kortnizu duży żo jimaj wusda, murju wokoło dwora żiwnoscźerja Schneidera na dwěmaj městnomaj spowalecź. Na to żo do dwora tamnischeho kublerja Schołty dobywaschtaj, sa tamnischimi żłużobnymi dźowkami żadajo, tola buschtaj tam wot jeneje dźowki wotpokasanaj. Dla wężywobschkodżenja a każenja domjazeho měra jimaj jastwo po jenym mężazu a dwěmaj dnjomaj pschißudźichu. — Dźełaczeŕ A. Mikanja s Kotez bě, 6. januara s wokrjeżneje dźełaczerńje w Kundraczizach czeknuwschi, po kraju dundał a pschi tym w Tranjach s khěże sahrodnika Schołty żelesne klěschcże a na knjezim dworje w Hrodźischczu por schkórnjow spakosczik. Dźiwajo na Mikanjowe wjeleliczne pokhostanje jeho k khostarni na jene lěto a schěscź mężazow saßudźichu.

Přilopk.

* Mordarja, kotryż je swudowjenu Müllerowu w Draždżanach skónzował, żu wußlędźili. Wón je 25lětny rěsnik Schmidt s Plauena w Voigtlandże. Tutón człowjek je hižo loni ras mordarstwa dla w pschepytanju był. Wón bě wobskorżeny, so je rěsniskeho wuczobnika

Strobela njedaloko Plauena skónzował a wurubił. Tehdy pak žo Schmidt njedožahazych dopokasmow dla khostanja sminu. Schmidt hacz dotal k mordarstwu stał njeje, tola dopokasma sa jeho winu žu tak mózne, so drje tón ras s cźežka prawemu žudej cźeknje. Tak je listonoscher Richter jeho sa toho cźlowjeka s wěstoscźu spóznał, kotryž je žo jeho na walskej drósy sa pjenjesami praschał. Tež je dopokasane, so je Schmidt psches póst w Lößnizy do Draždźan na 5 wopacźne adreży pjenjesy wotpóßłał. Kwitowanja, jemu sa nje wustajene, je wón se spalenjom sanicźicź spytał, tola w khachlach w jeho wobydlenju swuhlene sbytki tutych kwitowanjow namakachu, na kotrychž mózachu hischcźe cźißka pjenjeżnych khartow a tež płacźene sumy cźitacź. Polizija je žo wot žłużbaka Wernera na mordarja kedźbliwa scźiniła. Tutón bě w nowinach wopißanje mordarjoweje wožoby cźitał a pschi tym hnydom pytnuł, so žo to žame zyle se Schmidtowej wožobu runa. Wón to poliziji wosjewi, na cźož ta hnydom Schmidta saja. Werner najskerje dźěl 1000 hriwnow, wot wyschnoscźe sa wužłědźerja mordarja wustajene, dostanje.

* W Lindenkreuzu bu wóndano ratał Weiser sajaty. Weiser, kotryž ma hižo tsecźu žonu, se žwojej žamžnej 10lětnej dźowku s prěnjeho mandźelstwa tak žurowje wobkhadźesche, so dyrbjesche gmejnski pschedstejicźeŕ hižo wjazy krócź sa dźěcźo sastupicź. Mjes žwědkami pschecźiwo Weiserej běsche tež žona dźěłacźerja Pätzolda; jeje žwědcźenja mějesche žo wón w bliżschej žudniskej termiji bojecź. Dźeń do žudniskeho jednanja Weiser Pätzoldowej 1 hriwnu, tykanz a schklu twaroha póßka. Pätzoldowa tykanza a twaroha poje, ale bórsy na to wulku bolosc̀ saczu a wumrje. Cźěko rosrěsawschi žudnisžu lěkarjo wuprajichu, so je njebocźiczkej sawdate byko. Na to Weisera sajachu a do Weidy do jastwa dowjedźechu.

* Jene ranje sańdźeneho tydźenja běschtaj starschej w Thonbergu žyna s rucźnym korbom k rěsnikej póßkakoj. Hólcźez domoj njepschińdźe a njepschińdźe, a žo hischcźe wrócźił njeběsche, hdyž bě hižo wulki cźaß do schule. Staroscźiwaj starschej žyna pytacź dźěschtaj. Ssnadź je na hat schoł žo žmokacź? A woprawdźe, nad lodom knježeho hata je snaty korb widźecź; sprostnjenej ruzy dźěscźa jón krucźe dźerźitej. Sso psches lód pschekamawschi hólcźez na dnje hata steji, a jeno ruzy s wody won tcźitej. Zakoscźo nan žwoje dźěcźo morwe s hata wucźeże.

* „Bad. Landesztg." pische: Žandarm Huber s Elzacha njedawno dopoldnja zuseho trjechi, po sdacźu rjemjeßlniskeho wotroczka, trochu rjeńscho swoblekaneho, kotryž žo wuhladawschi žandarma spěschnje do cźěkanja da. Huber žo sa nim puschcźi. Zusy pak běsche jeno toho dla cźěkał, so by žandarma sa žobu wabił. Pschetoż hdyž mějesche wón poßlednje statoki daloko sa žobu a lěž blisko psched žobu, wón něhdże tsi krocźele psched žandarmom stejo wosta, žo wobrocźiwschi revolwer wucźeże a do žandarma tsěli, ale jeho jeno lohko na hłowje a sa wuchom rani. Na to wón dale běžesche a žo sa drjewom skhowa. Runjež běsche ranjeny, žandarm tola žwoju tsělbu natyka a sa nadpadnikom khwatasche. Na jene dobo tutón saßo psched Huberom stejesche a s nowa do njeho tsěli. Na ruzy cźežko ranjeny žandarm tsělbu s rukow sbubi a wjazy na to myßlicź njemóżesche, zuseho dale pschimacź. Tutón hischcźe wokomik stejo wosta a na cźežko ranjeneho sawoła: „Masch doscź? Je-li so njedožaha, mam hischcźe wjazy!" Na to žo w bliskim lěžu sbubi. Po žkowach žandarma je njekmanik mkody cźlowjek, něhdże 20—22 lět stary; wón běsche w dobrej drascźe a mějesche wyžoku cźapku, w kajkichž rěsniży khodźa. Kaž žo se wscheho sda, je to pscheklepany njedocźink byk, kotrehož žnadź dawno hižo pytaju, a kotryž chze žo, na wscho pschihotowany, pschecźiwo sajecźu na wsche mózne waschnje wobaracź.

* Psched něktorymi dnjemi žudnistwo w Winje wo mordarstwje sboni, kotrež je žo psched 27 létami stało. Tehdy žo mechanikus Rohan sbubi, a nichtó njewjedźesche, hdże je wostał. Wóndano nětko žónska na poliziji wosjewi, so je ji jeje muž Josef Haas, s kotrymž je wona w pschekorje, powjedał, so je wón Rohana skónzował a cźěko do studnje cźißnuł. Josef Haas, kotrehož na měscźe sajachu, je žo njeskutka wusnał. Pjecźa je wón pschi skónzowanju Rohana pomoznika měł.

* W Pětrohrodźe je psched něschto měßazami wěsty baron Stieglitz wumrjeł sawostajiwschi wulke samoženje. Sswojich ludźi je wón bohacźe wobdarił a tež wschelakim sjawnym, wožebje dobrocźelskim wustawam hódny pjenjes wotkasał. W Pětrohrodźe wobsteji ryßowanska schula (Zeichenschule) mjena barona Stieglitza; tejle schuli je njebocźiczki wscho žwoje samoženje wotkasał, wo kotrymž w testamencźe niczo druhe postajene njeje. Kaž žo nětko pokaže, je tajkich pjenjes, wo kotrychž w wotkasanju niczo woßebite postajene njeje, 6 abo 7 milijonow rubli, kaž druhy měnja, pak wjazy hacz 10 milijonow wostako; to je po naschich pjenjesach 13 hacz do 21 milijonow markow. Wysche toho mjenowanej wucźerni něktore wulke twarjenja pschipadnu. S tajkimi pjenjesami žo něschto hódne sapocźecź hodźi, a Pětrohródska ryßowanska schula móże psches to dozpěcź, so budże najlěpscha mjese wschěmi jej podobnymi po zykej Europje.

* Naschi cźitarjo wo srudnej žmjercźi jendźelskeho generala Gordona w Karthumje wjedźa. Kajki smużity cźlowjek tónle Gordon běsche, wo tym mjes druhimi tež žlědowaze powjedańcźko žwědcźi. W lěcźe 1880 Gordon k połdźiwjemu abeßinskemu kralej Janej pschińdźe. Gordona pak psched krala jako póßłanza njepschiwjedźechu, ale jako jateho. Kral Jan na trónje žedźesche, a k jeho nohomaj stoł sa Gordona stejesche. Prěnje, schtoż Gordon sapocźa, bě, so stólz pornjo trónej stajiwschi kralej dopowjedowacź pocźa, so je jako runoprawny k njemu pschischoł a so budźe jeno s tajkeho stejnischcźa s nim jednacź. „Wěsch Gordono", kral dźesche, „so móhł cźe ja na měscźe skónzowacź dacź, je-li so bych chzył?" — „To derje wěm, Majestoscź; cźiń to, je-li to Twoja kralowska wola; ja žym pschihotowany." To krala porasy, a wón sawoła: „Schto, na to pschihotowany, so cźe skónzuja?" — „Ja žym pschezo na žmjercź pschihotowany; a niz jeno, so žo psched žmjercźu njestrachuju, ale Twoja Majestoscź by mi s tym dobrotu wopokasała. Pschetoż Ty by mi jeno to scźinił, schtoż mi moja wěra cźinicź sakasuje, a by mje wote wscheho horja a njesboża wumohł, schtoż mi hischcźe hrosy." To krala samjersa a wón sawoła: „Po tajkim tebje moja móz njestróża?" — „Na žane waschnje", Gordon bjes stracha wotmolwi.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Jaroměr Wylem Ssuchi, dźěłacźeŕ pod hrodom, s Marju Lejnu Sswórez se Ssokolzy.

Pětrowska zyrkej: August Poldrak, dźěłacźeŕ a wobydleŕ, s Marju Ernestinu Brjóskez.

Katholska zyrkej: Jan Jakub Hurbank, mlynk-wobžedźeŕ w Haßlowje, s Marju Madlenu Gudźiz s Daliz.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Jan Hermann, Jana Augusta Bjarscha, fabrikskeho dźěłacźerja w Dźěžnikezach, ž. — Ida Marja, Handrija Ernsta Gudy, dźěłacźerja na Zidowje, dź. — Hana Margaretha, Handrija Felsy, dźěłacźerja na Zidowje, dź.

Katholska zyrkej: Marja Martha, Pětra Jakuba Kubizy, dźěłacźerja tu, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 4. februara: Lejna Ducźmanez, njebo Jana Bartuscha, bywscheho wowcźerja w Drožďžiju, sawostajena wudowa, 70 l. 5 m. — 12. Michał Scholta, žiwnoscźeŕ w Delnjej Kinje, 68 l. 5 m. 9 d. — 13. Khorla Pomhajbóh Wünscha, wobydleŕ wokrjeżneje dźěłacźerne na Zidowje, 54 l. 6 m. 7 d. — 16. Jan Khorla, Augusta Wjazki, dźěłacźerja na Zidowje, 52 l. 1 m. 11 d.

Wjedro w **Londonje** 20. februara: Mjersnjenje.

Płacźisna žitow a produktow w Budyschinje

14. februara 1885.

Žitowy dowos: 2897 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacź M	Na bursy hacź Pf
Pschenża	50 kilogr.	8	4	8	93	8	4	8	93
Rožka	50 kilogr.	7	28	7	41	7	28	7	41
Jeczmjeń	50 kilogr.	7	25	7	53	7	25	7	53
Wowż	50 kilogr.	7	10	7	50	7	20	7	50
Hroch	50 kilogr.	9	17	10	28	—	—	—	—
Woka	50 kilogr.	6	67	7	22	—	—	—	—
Raps	50 kilogr.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kilogr.	12	—	15	—	—	—	—	—
Hejduschka	50 kilogr.	16	—	16	50	—	—	—	—
Bérny	50 kilogr.	2	30	2	70	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	1	80	2	—	—	—	—	—
Pschenicźna muka	50 =	7	—	15	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 =	6	75	11	—	—	—	—	—
Ssyno	50 =	2	70	3	—	—	—	—	—
Sslóma	600 =	16	—	18	—	—	—	—	—
Proßata 664 schtuk, schtuka		6	—	17	—	—	—	—	—
Pschenicźne wotruby		—	—	—	—	4	10	4	50
Rżane wotruby		—	—	—	—	5	—	5	30

Draždźanske mjaßowe płacźisny. Howjada 1. družiny 58—61 mk., 2. družiny 52—55, 3. družiny 36 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne žwinje 48—51 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 45—55 np., 2. družiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

W Mnischonzu je **khěžkarska žiwnosćz** cžišło 13 ſ 5 kórzami leżomnosćze bjes wumjeńka a hospody se ßwobodneje ruki na pschedań psches **Pětra Marczinka** tam.

Khěža cžišło 16 w Banezach pola Małeho Wjelkowa je na pschedań.

Lipowe, wólschowe, wjerbowe drjewjanzowe drjewo je na pschedań na **knjeżim dworje** w **Wutolczizach.**

Dwaj ßylnaj brunaj dobraj **konjej,** kotrajž mózetaj ßo bjes schtyrimi wuběracź, 4- hacź 5lětnaj abo tež hischcże starschej, staj na pschedań pola kublerja **Handrija Kowarka** w Kolwasy pola Pomorz.

Würzburgske runklizowe ßymjo

snateje wubjerneje druzˇiny,

schlesynske hórske cžerwjenodźecželowe ßymjo

bjes židy

porucza a pschijima skasanja

Carl Noack.

Kalijowe mydło, ßuche,
punt po 50 np.,
jadriwe mydło, ßuche,
punt po 40 np.,
kojowe mydło, ßuche,
punt po 36 np.,
pschenicznu schterku,
punt po 22 np.,
kónzatu schterku, najlěpschu,
punt po 30 np.,
soda krystalisowany, najcžisćischi,
punt po 50 np.,
běrnjazu muku,
punt po 20 np.,
bělazy soda H. Puyowy,
pakcžik po 10 np.,
wubjerny ßrědk sa schaty a hospodarstwo,
ziwizowe mydło, masne mydło
w wschelakich druzˇinach
pschedawa tunjo

H. Puy w Budyschinje,
mydkarnja.

Strowe kruschwinowe drjewo

kupuje po najwyschschej płacźisnje

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Kóslaze kóžki,

toho runja **sajecże, korniklaze** a druhe koże kupuje a dawa najwyschsche płacźisny

L. Fleischer, kózkar
na swonkownej lawskej haßy 18
w Budyschinje.

Khosej

wot najtunischich hacź do najlěpschich druzˇinow, jara derje ßłodźazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tucžne ryby, najtunischo porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Turkowske sultanske ßłówki,

punt po 40 np., litr po 55 np.,

turkowske ßłówki,

punt po 30 np., litr po 40 np.,
porucza jako něschto jara tunje

Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoschcźu.

Khosej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pschi wotewsaczu 10 puntow poměrnje tuńscho, wubjernje derje ßłodźazy, porucza jako płacźisny hódny **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Butru!

Měschanu butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w snatej dobroscźi
porucza po zykym a jenotliwym tunjo **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
ßu dostacź pola

Gustava Posera.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacź 40 np.,
w wjetschich dźělbach tójschto tuńscho, porucza **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Nowe jerje,

dobre a tucžne ryby,
mandl po 40, 50, 60, 80 a 100 np.,
pola

Hermanna Kunacka
na bohatej haßy 8.

Khosej

ßyry punt po 65, 70, 80, 90 a 100 np.,
paleny punt po 85, 100 a 120 np.,
jara dobre druzˇiny,
porucza jako něschto jara tunje

Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

Najlěpsche a najtunische

zigary

w najwjetschim wubjerku
porucza

Th. Grumbt
na swonkownej lawskej haßy
a w kupnizy.

Drjewowa awkzija.

Pónjelu 23. februara t. l. ma ßo w **Wórnerowej** holi pola **Lěskeje** lětusche drjewobicźe, żerdźe, katy, ryhele a druhe wužitkowe drjewa sa kóždu hospodarsku potrjebu wopschijaze, kotrež je po małych stejazych loßach wottykane a ma ßo wot ßadźerja ßameho puschcźecź a wurodowacź, pod wuměnjenjemi, w termiji wosjewjomnymi, na pschesßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna dopołdnja w 10 hodźinach pschi **Koschlowskim** pucźu pola drjewnischcźa. **Konkurßne sarjadnistwo.**

Drjewowa awkzija

na Hrodźischczanskim revirje.

Pónjelu 23. februara 1885 maja ßo w „Skale" njedaloko Wujezkowskeho mkyna

twjerde dołhe hromady

na pschesßadźowanje pschedawacź. Wuměnjenja ßo prjedy wosjewja.

Shromadźisna dopołdnja w 9 hodźinach w drjewnischcźu.

W Hrodźischcźu, 12. februara 1885.

J. Wiedemann, hajnik.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 24. februara t. l. dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo na **Wutolczanskim revirje**

72 dołhich hromadow lischczoweho drjewa, bjes kotrymiž je połoja dubowych a brěsowych,
8 hromadow khójnowych płotowych żerdkow,
7 hromadow płotowych żerdkow a żerdźow

a něschto schmrěkowych żerdkow na pschesßadźowanje pschedawacź.

Drjewowa awkzija.

W **Minakalskim** lěßu ma ßo ßlědujze dny dopołdnja wot ½10 hodźin sa hotowe pjenjesy sjawnje na pschesßadźowanje pschedawacź:

1. **Wutoru 24. februara t. l.** na **Lupjanskim revirje**
w cžornych khójnach
40 ßylnych ßuchich dołhich hromadow,
30 hromadow płotowych żerdkow.
Sapocžatk na Lupjansko-Rakecžanskim kschižnym pucźu pschi pokasarju.
2. **Sdrjedu 25. februara t. l.** na **Lipicžanskim revirje**
60 twjerdych dołhich hromadow.
Sapocžatk pschi hajnistwje.
3. **Schtwórtk 26. februara t. l.** na **Drobjanskim revirje**
159 ßuchich dołhich hromadow a
21 twjerdych bitych hromadow.
Sapocžatk na Lupjanskim pucźu w „ßlinje".

W Minakale, 18. februara 1885.

Hrabinska Einsiedelska inspekzija.

Dźělba

wubrakowanych khachlow

je na pschedań.

Dospołne khachle po 12 mk.

H. R. Teutscher, hornczerski mischtr
w Budyschinje.

Paleny khosej,

wubjernje ßłodźazy, punt po 100 a 120 np.,
porucza pschezo cžerstwy **Th. Grumbt**
na swonkownej lawskej haßy.

Cžornu židu

k njewjesćzinskej drascże w najlěpschej tworje a nowych druzˇinach po jara tunich płacźisnach porucza

H. Kayser 10 na zitnej haßy 10.

K konfirmaziji

poručam moje lěta dołho ſa dobre ſpóſnate

čiſtowołmjane čorne kaſchemiry

(120 ctm. ſchěroke),

kotrež ßo, tež najtuńſcha twora, pſches woßobny napohlad wuſnamjenjuja.

Lóhcź po 90, 100, 120, 150, 180, 200, 250 np.

M. G. Freyberg na bohatej haßy

na koßu ſ napſchecźa pósta.

Wot dźeńßniſcheho dnja pſchedawamy:

drobny zokor	punt	po	26	np.,	ſa hotowe pjenjeſy.
kuſkaty zokor	=	=	27	=	
raffinad w pokrutach	=	=	29	=	
kóſtkaty zokor	=	=	33	=	
ſoda	=	=	5	=	
ſchterku	=	=	22	=	

Khoſej, rajß a wſchě druhe materialne twory po najtuniſchich dnjowych placźiſnach.

W Budyſchinje, 6. februara 1885.

Auguſt Bartko, **Friedrich Braun,** **Ginzel & Ritſcher,** **Ernſt Glien,** **J. T. Glien,** **Th. Grumbt,** **Robert Hauptmann,** **Wilh. Jacob,** **Hermann Klemm,** **J. G. Klingſt Nachf.,** **Hermann Kunack,** **Hermann Lemke,** **Heinrich Lindner,** **C. A. Mickan,** **Arno Möckel,** **Moritz Mörbe,** **Richard Neumann,** **Carl Noack,** **Guſtav Poſer,** **Carl Pötſchke,** **Richard Pötſchke,** **Ad. Rämſch,** **Wilhelm Schamlott,** **Johann Wannack.**

Sa konfirmandow

poručam

čorne kaſchemiry

hładke a muſtrowane.

H. Kayser w Budyſchinje
11 na žitnej haßy 11.

Draždźanſke konjaze loßy

ſaßo dóſchłe ßu,
wjeß'le, wulke ſbožo
wone pſchinjeßu.

M. Weiſer.

Saßopſchedawarjo doſtanu rabat.

Nowe čaßniki a porjedźenje čaßnikow najtuniſcho pola A. Magera na ßerbſkich hrjebjach. Dwělětne rukowanje.

Koſchlowe barchenty

wulki wubjerk, trajnu, barbunjepuſchčźatu tworu, porucza

H. Kayser
10 na žitnej haßy 10.

Wſchě čaßniki
porjedźam ſ pomozu nowych maſchinow na najlěpje a tunjo.
J. G. Schneider,
čaßnikař,
pſchedawarńja nowych čaßnikow wſchěch družinow.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniſka dźěłopſchadownja w Hajnizach, tola w Budyſchinje ßo jenož **trjeny len,** a to jenož ßobotu w Grützneroz domje, ſ nutskhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Dr. Pattisona

wieźna wota,

najlěpſchi hojazy ſrědk pſche

wieź a rheumatismuß

wſchěch družinow, jako: wobliczo-, bróſt-, ſchiju- a ſubybolenje, hłowjazu, ruczu a nohazu wicź, drjenje w ſtawach, khribjetowu a ledźbowu boloſcź. (H. 6250)

W pakźikach po 1 mk. a w pokojčźnych po 60 np. pſchedawa **Ernſt Mittaſch** hewak H. J. Lincke pſchi wulkej zyrkwi 5.

Sa konfirmandow

poručam ſwjerſchne koſchle, khornarje, manſchety, dźeńſke koſchle, ſchemiſety, ſchlipßy, krawaty, dybſaczniki, ſpódnje kholowy a jeczki, dale ſa

konfirmandki:

dźeńſke a nózne koſchle, negliżojowe jeczki, kholowy, barchentowe ßuknje, próchoßuknje, ſhirtingowe ßuknje, korſety, khornarje, manſchety, ſchawle a dybſaczniki.

A. Tschentscher
ſ napſchecźa noweje měſchczańſkeje ſchule.

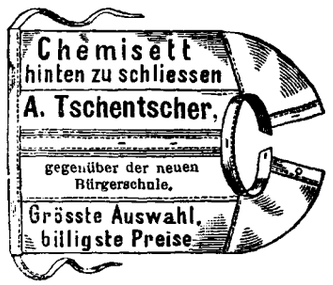

Hamburg-Amerika.

Kóždu ßrjedu a njedźelu do **New-Yorka**

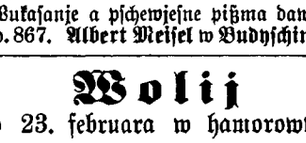

ſ póſtſkimi parokódźemi

Hamburgsko-Amerikanskeho paketjězdneho akcijskeho towarſtwa.

Wukaſanje a pſchewjeſne pißma dawa No. 867. **Albert Meiſel** w Budyſchinje.

Wolij

ßo 23. februara w hamorowym mkynje bije.

M. Kubiza w Rakezach.

Namołwjenje.

Po namołwjenju, w pschikłosy cźišła 27 Budyschskich nowin wot 3. februara 1885 na stronje 204, kotrež je Barlinski lokalny komitej

sa cźeßny dar, wot němskeho luda khěžorstwowemu kanzlerjej wjerchej Bismarkej 1. haprleje 1885 pschi ßwjedźenju jeho 70lětneho narodneho dnja pschepodajomny,

wosjewił, ßu podpißani lokalny komitej sa Budyschin a wokolnosć sakožili. Kóždy, kotryž němski myßli a cźuje, ßo wo pschinoschk proßy k cźeßnemu darej sa wulkeho němskeho kanzlerja, sa muža, kotryž je něhduschi ßón němskeje mkodosće do skutka stajił, němskemu mjenu saßo cześć dobył a němski lud na stejnischcźo, jemu w radźe ludow ßkuschaze, posběhnuł.

Tež najmjeńschi dar, s napißanjom mjena daty, je witany. Niz pśches wyßokosć kapitala, khěžorstwowemu kanzlerjej poßwjećomneho, ale pschede wschěm pśches wulku liczbu Němzow, k cźeßnemu darej pschinoschowazych, ma ßo wulkosć sympathijow s dźakownosću dopokasać, kotrež je ßebi khěžorstwowy kanzleŕ bjes němskim ludom w městach a na wßach dobył.

Wunoschk sběrkow, kotryž ßo jenož po zykym wosjewi, ßo se sběranskimi liscźinami krajnemu komitejej sa sakske kraleństwo w Draždźanach (wyschschemu měschcźanosće dr. Stüblej) woteda.

Skónczenje sběrki: 8. měrza.

Sběrarńje:

Knjeża pschekupz **Siems** na bohatej haßy 16, pschekupz **Bartko** na swonkownej lawskej haßy 10, pschekupz **Jacob** na kamjeńtnej haßy 11 a pschekupz **Fischer** na žitnej haßy 9, kaž tež **khěžorski póst, wudawarńja Budyschskich nowin, bürow ratarskeje bursy** a **wudawarńja Serbskich Nowin** (Ssmolerjez knihicźischcźerńja).

W Budyschinje, 11. februara 1885.

Měschcźanosta **Löhr**, pschedßyda, **G. Krantz**, naměstnik, **August Bartko**, pschekupz, **K. J. Bodinus**, rentier, s **Boxberg**, kral. hamtski hetman, **Gustav Buchheim**, měschcźanski radźicźel, **Fr. C. s Criegern** nad Tumizami, kral. tajny knjeżerski radźicźel, **Aug. Fischer**, kral. radźicźel komerzijow a ryczerkubleŕ, **Hänichen**, wokrjeßny aßeßor, profeßor **dr. E. Heiden** w Pomorzach, ryczerkubleŕ **Hetzer** nad Delnjej Kinu, **Georg Jacob**, pschekupz, sarař **Imisch** w Hodźiju, **W. Jockusch**, ratař, **August Klausch**, wikowarski sahrodnik, gmejnski prjódkstejeŕ **August Klingst** w Běłych Noßlizach, **Hermann Kohl**, pschekupz, **Ludwig**, khěžorski póstski direktař, **Emil Martini**, rěcźnik, **E. Menzner**, haptykař, **Max s Metzsch**, radźicźel krajneho ßuda, **F. P. Meusel**, wyschschi hamtski ßudnik, **Rudolph Oßwald**, měschcźanski radźicźel, **Gustav Pfannenstiel**, ryczerkubleŕ a pschedßyda ratarskeho wokrjeßneho towarstwa, **Heinrich Preu**, direktař piwarńje, **Rudolph Reinhardt**, wobßedźeŕ fabriki, **F. Reuter**, wobßedźeŕ fabriki a gmejnski prjódkstejeŕ w Nowej Wßy nad Sprewju, **dr. phil. Schottin**, pschedßyda měschcźanskich wukasanzow, profeßor **dr. Schubart**, rektař gymnasija, **Paul Seyfert**, rěcźnik a konsistorialny aßeßor, ßwobodny knjes s **Teubern**, wokrjeßny aßeßor, mkynk-wobßedźeŕ a gmejnski prjódkstejeŕ **Thomas** w Ringenhainje, sarař **Trautmann** w Porschizach, schulski radźicźel **dr. Wild**, kral. wokrjeßny schulski inspektař, **Wlochatz**, direktař měschcźanskeje schule.

Shromadźišna dla żeleśnizy.

Dla rosrěcźenja dalscheho skutkowanja w nastupanju żeleśniskeje linije **Budyschin — Mały Wjelkow — Rakezy — Wojerezy — Khoczebus** ma ßo **njedźelu** 22. februara t. l. popołdnju wot 3 hodźin w hoscźeńzu „k sakskemu domej" w Rakezach shromadźišna wotbywacź, na kotruž ßo **wschitzy**, kotśiž ßo sa to sajimaju, woßebje knjeża pschedstejerjo kubłow a gmejnszy prjódkstejerjo pscheproschuja.

Provisoriski komitej.

Ratarska schula w Budyschinje.

W **ratarskej schuli**, kaž tež w **ßadplahujzej a sahrodniskej schuli**, s njej sjenocźenej, ßo **pónd źelu 13. haprleje 1885** nowa schulska wucźba sapocźnje. Bliżšche wukasy dawa direktař **Brugger.**

Wolijbicźe

wutoru 24. februara a pschichodne dny w **Skyczanskim** mkynje.

Wawrik.

K jutram sa ßwoje drogowe a kolonialtworowe khlamy jeneho **wucźobnika** pytamoj.

Gebrüder Miersch
na żitnych wikach.

Němotśi schulerjo

dostanu tunju pensiju pola rěsbarja **Fiedlera** na Lubijskej haßy cźišło 2 w Budyschinje.

Dwaj makaj schulerjej dostanjetaj tunju pensiju na mjaßowym torhoschcźu cźišło 5 po 2 skhodomaj.

2 dźěłaecźerskej wobydleni s běrnjazym polom ßo jutry wuprózdnitej na knjeżim dworje w **Wutołcźizach.**

Dźěłaecźerske wobydlenje je tunjo na pschenajecźe. Wobstajne dźěło ßo lubi.

W Brěsynje pola Hucźiny.

Hana Kschiżanowa.

Holzy se wßow, kotrež chzedźa plotowanje nawuknucź, ßo saßo pschijimaju w **Mikelez** khumschtnej plotowarni na sadnej bohatej haßy cźišło 17 w Budyschinje. Na žadanje ßo roswucźenje żerbski stanje. Jědź a wobydlenje ßo tunjo wobliczi. Tež ßo tam pschezo mużske schaty płokaja a plotuja.

Na jedyn knježi dwór blisko Budyschina ßo 1. haprleje ródny wustojny **knježi poßonc̄** pyta, kotryž ßo tež na wschě druhe dźěła hospodarstwa wusteji. Jenož tajzy s dobrymi wopißmami njech ßo samołwja. Hdźe? je shonicź w wudawarni Serb. Nowin.

Jedyn **krawski** móże derje ßo płacźaze dźěło dostacź pola

C. Mühlbacha w Panjezach
pola Hornjeho Wujesda.

Jedyn **kowarski** móże hnydom do dźěła stupicź pola **A. Jurza** w Scheschowje pola Rakez.

Wucźobnika

podpißana firma k jutram pyta.

Traugott Böhme w Budyschinje.
(Pschedawarńja Straßburgskeje tobakoweje manufaktury.)

Sa ßwoje kolonialne, barbotworowe a spirituosowe khlamy pytam k jutram **wucźobnika.**

R. Hauptmann
na bohatej haßy.

Wucźobnik pytany.

Sa ßwoje kolonialtworowe a spirituosowe khlamy k pschichodnym jutram pod spodobnymi wuměnjenjemi wucźobnika pytam.

Carl Noack w Budyschinje.

Hólcźez, kotryž chze tyscheŕstwo nawuknucź, móże jutry do wucźby stupicź pola tyscheŕskeho mischtra **Rudolfa Jahnauera** na ßukelńskej haßy cźišło 12.

Wucźobnik pytany.

Hólcźez, kotryž chze **pjekarstwo** nawuknucź, móże pod dobrymi wuměnjenjemi do wucźby stupicź pola pjekarskeho mischtra **Richarda Droschüßa** na hornczerskej haßy a nowej haßy 1.

Hólcźez, kotryž chze **lakirarstwo** nawuknucź, móże do wucźby stupicź pola **Oskara Henniga**, lakirarja na hrodowym městnje (burgplatz) cźišło 1 w Budyschinje.

Jedyn **wucźobnik**, kotryž chze **wojnarstwo** nawuknucź, móże do wucźby stupicź pola wojnarskeho mischtra **Rohle** w Bóschizach pola Njeßwacźidła.

Kowarskeho wucźobnika

pyta k jutram pod spodobnymi wuměnjenjemi

kowarski mischtr **Hurban**
w Rodezach pola Pomorz.

Cźesćźranjaze słowa, na **Woschez** mandźelskeju w Tsjoch Zonach sřěcźane, s tutym wróczo bjeru.

Ch. S.....e.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 9. **Sobotu 28. februara 1885.** **Lětnik 44.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Poštedźenja kněžorstwoweho štejma štu što dla ważnych wuradźenjow w pruskim krajnym štejmje na tydźeń pschetorhnuke. W pruskim štejmje běchu mjenujzy k wuradźenju pjenježnych wudawkow sa ministerstwo kultuša dójschli. Windthorst, nawjednik zentra, kotryž chzyschе, kaž kóžde lěto, pschi tejle składnoscźi sběhnjenje mejskich sakonjow žadacź, namjetowasche, so by kněžorstwowy štejm na tydźeń wot štwojeho dźěła wotpocznuł. Zentrumska strona chzyschе też pschi tym shonicź, hacź budźe pruske knjeżerstwo dalsche konzeštije w nastupanju mejskich sakonjow cźinicź, pschetoż wot knjeżerstwowych rosestajenjow štnadź wotwišuje, na kajku stronu zentrum pschi wothłosowanju noweho złowneho tarifa stupi. Wjerch Bismark što podarmo prózowasche, pschetorhnjenje kněžorstwo-štejmskich poštedźenjow sadźewacź. Windthorstowy namjet namaka psches to, so pódla zentrumskeje strony też doprědkarjo sa njón hłosowachu, wjetschinu. Kněžorstwowy štejm dyrbjesche toho dla psched pruskim krajnym štejmom na tydźeń wróczo stupicź. Na tutym je debata, kotraž měješe što dla pomjenowanja dra. Schweningera sa wurjadneho profešora Barlinskeje universitу, powschitkownu kedźbliwosć na što scźahnuła. Schweninger je što w lěcze 1879, jako bě w Mnichowje privatny dozent tamnischeje universitу, dla pschestupjenja dobreho waschnja k schtyrimětnacznemu jastwu sasudźił. Schweninger psches to štwoje sastojnstwo na universicze shubi. Jako lěkař pak štebi wón njedźiwajo na tamny podawk, dokelž što jemu kurirowanje cźežkich khorosczow nadpadnje cźasto poradźi, pschezo bóle rosczaze dowěrjenje dobu. Wjerch Bismark štam, kotrehož najwucźenischi lěkarjo njeběchu wustrowicź móhli, pola Schweningera pomoz pytasche. A Schweningerowa hłowna sastužba je, so je wón němskemu kanzlerjej žiwjenje sdźerżał. Wjerch Bismark s msdu njelutowasche, wón jemu se słotym a wopokasmami poczeschczowanja bohacze płacźesche. Tola s tym što Schweninger njespokoji, wón štebi žadasche, so by sašo wucźeŕ a to na Barlinskej universicze był. Duž što sa njeho woštebita profešura sa kožowe khorosczе postaji. Jako mějachu što wudawki sa tutu profešuru wot pruskeho štejma dowolicź, sapóštlanz Dirichlet wusběhowasche, so by s pohorschenjom było, hdy by što Schweninger sa profešora Barlinskeje universitу pomjenował. Minister kultuša rosestaji, so Schweningerowe pokhostanje žadyn sadźěwk njeje, kotrehož dla by što jemu profešura na universicze dacź njedyrbjała. Jeho wina hischcze s zyła jašnje dopokasana njeje, a wjele jich je, kotsiž měnja, so je Schweninger wopor wopacźneho srosumjenja był. Wón je štebi wo strowosć němskeho khěžorstwoweho kanzlerja wulke sašłužby dobył a s tym mišnjenje wot praweho pucźa wurunał. Wjetschina štejma wukoženjam ministra Goßlera pschihłosowasche a tak što wudawk sa Schweningerowu profešuru, 3900 hriwnow lětnje wucźinjazy pschiswoli. Na to što Windhorst se štwojimi hórkimi skórżbami dla mejskich sakonjow štkyschecź da. Pruske knjeżerstwo je drje što prózowało, wótrosczе mejskich sakonjow po mózhnoscźi wotstronicź, tola katholikojo što hischcze s tym dołho njespokoja. Windthorst žadasche, so byschtaj što Kólnski a Pósnański arzybiskop sašo do sastojnstwa sapokasakoj, a so by stat katholskej zyrkwi wotcźehnjenje duchownstwa a študniku móz nad duchownstwom pschewostajił. Dale wón też s nowa sběhnjenje mejskich sakonjow namjetowasche. Minister wotmolwi, so wón nětczischemu štejmej žadyn sakoń zyrkwinsko-politiskeho wopschijecza pschedpokožicź nochze, so pak chze štwěru hladacź, praktiszy wobcźežowanjam pruskich katholskich poddanow wotpomhacź.

— Kralowski sakski póštlanz pschi kr. pruskim dworje, swjatkowny poknomóznik, woprawdźity tajny radźicźel s Nostitz-Wallwitz je w Erlangenje, hdźež w cźežkej khorosczi pomoz pytasche, wumrjeł. Semrjety je štyn něhduscheho sakskeho wójnskeho ministra a bratr nětczischeho sakskeho ministra snutskownych należnoscźow.

— Sarjadnistwo marinу namołwja podoffizierow s zykeho wójska, kotsiž štu s reservy stupili, so bychu, jeli so by što mobilisirowało, jako wójnszy dobrowólnizy do mórskeho bataillona sastupili. Samołwjenje ma što pola blizschcheho wokrještneho feldwebla stacź.

Franzowska. W tychle dnjach poštledńje dźěle pomozneho wójska, sa Tonkin postajeneho, tam dojědu, a franzowske knjeżerstwo wotcźakuje, so što sapocźatk měrza nowa wójna pschecźiwo Chinesam wotewri. General Brière de l'Isle, mějo dosczź wojakow, njebudźe prjedy pschestacź, Chinesow pschimacź, doniž njebudźa w mozy franzowskeho wójska wschě te města, kotrež mějachu što po Tientsinskim měrje pod franzowske knjeżerstwo stajicź. — Knjeżerstwowe nowiny štu sapiš chineskich wójnskich łódźow, wot franzowskeje flotty sanicźenych, wosjewiše. Po tutym sapišu je što dwanacze chineskich łódźow s 1672 mužemi wobštadźenja a 89 kanonami sanicźiło.

Jendźelska. Se Sudana jara hubjene powjesczе pschikhadźeja. Mahdi, kotrehoż móz što dołhi cźaš psched murjemi Karthuma hacźesche, što nětko po padu tohole města hotuje, jendźelske wójska, pschecźiwo njemu póštlane, se štwojimi cźrjódami pschimacź. General Buller, pola Abuklea stejazy, pschecźiwo kotremuž je što Mahdijowe wójsko najprjedy wobrocźiło, je štwoje do prědka štunjene wotdźělenja wróczo scźahnucź dyrbjał. Wón je se štwojimi 2000 mužemi 150 mil wot hłowneho wójska sdaleny. Bullerowe stejnischczo je jara straschne, Mahdi móže jemu se štwojim štylnym wójskom pucź k zofanju salehnucź. Pschi bitwje, kotruž mějachu Jendźelczenjo pola Abuklea wobstacź, što pokasa, so štu štebi Sudanszy wot Jendźelczanow wothladali, kak ma što wójna wjescź. Woni što wjazy njewala kaž dźiwje cźělzy na Jendźelczanow, ale štebi dobre kryte stejnischcza wupytuja, a twarja naštypanzy, sady kotrychž do Jendźelczanow s derje měrjenym wóhnjom tšeleja. — Jendźelczenjo štu što nětko pschešwědczili, so štu Gordonowe listy, w kotrychž tutón pišasche, so što jendźelske pomozne wójsko do špěcha měcź njetrjeba, dokelž je w Karthumje wscho w dobrym rjedźe, wot Mahdijowych pschiwišowarjow na pscheklepane waschnje falschowake. Se sběrki Gordonowych depeschow, tele dny w jendźelskim parlamencze wosjewjenych, je runje na wopak widźecź, so je Gordon se žedźenjom na pomoz cźakał. Poštledni Gordonowy list je 14. dezembra pišany, w nim rěka: „Karthum je w najwjetschej nusy, dokelž je wot tšjóch stron woblehnjeny. Wo dnjo a w nozy što njepschestawajo wojuje. Saley Bey a Slatin Bey leżitaj jataj w Mahdijowym lěhwje. My hłód a nusu cźerpimy a proštymy, so byschcze skerje a lěpje

nam pomoz pschinjeßli." Khartum po tajkim njeby panuk, hdy budźiſche ßo jendźelſke knjeżerſtwo ſ wotpóßkanjom pomozneho wójſka njetrjebawſchi dołhe cżaßy njekomdźiło. Hiſchcże wjazy ſtaroſcżow hacż Sudan cżinja tu khwilu Jendźelcżanam wobſtejnoſcże w ßrjedźnej Aſiji. Rußojo ßo pomaku a ſe ſtajnoſcżu indiſkim mjeſam bliża. Ruſke knjeżerſtwo dyrbi, hacż chże abo nochże, ßwoje mjeſy w Aſiji pſchezo dale wupſcheſcżeracź. Tamne półdźiwje ludy do ruſkich krajinow ſapaduja a tam rubja, ßmala a pala. Ruſka je pſches to nuſowana, rubjeżnikow khoſtacź, a to móże jenoż na tajke waſchnje cżinicź, ſo jich kraj wobßadźi. Tak je Ruſka poßlednje lěta Chiwu a Bucharu ßwojemu knjejſtwu podcżißka. Jako bě Skobelew Tekinzow w krwawnych bitwach pobił, móż ruſkeho knjeżerſtwa w ßrjedźnej Aſiji pſchezo bóle roſcżeſche. Merw ßo dobrowólnje podcżißnu, a po jeho pſchikładże cżinjachu mjeńſche ludy, kotrež ſ Heratom mjeſuja. Strach pſched jendźelſkej mozu je ßo w tutych ſtronach ſhubił, a ludy, wot Jendźelſkeje pohrożene, widźa w Ruſkich ſchkitowarjow pſched Jendźelſkej. Jendźelſka je drje kóždy ras proteſtowała, hdyż je Ruſka na nowy kruch kraja ßwoju ruku położiła. Tola Ruſka ßo wo jendźelſke proteſty żenje ſtaraka njeje a tak ßu ſkóncżnje ruſzy wojazy do Herata ßwoju nohu ſtajili. Też tutón kraj drje Ruſkim bórſy pſchipanje a potom budźa ßo ruſke mjeſy jendźelſkeje Indije dótkacź. Pſched tym ßu ßo Jendźelcżenjo pſchezo ſtrachowali. W pſchichodnej ruſko-jendźelſkej wójnje bychu potom Ruſzy Jendźelſku w Aſiji pſchimacź a Indiſkich k ſbężkej pſhecżiwo jendźelſkemu knjejſtwu nawabicź móhli.

Afrika. W jendźelſkej koloniji Quicże na nawjecżornym afriſkim mórſkim brjoſy ßu ßo tamniſchi cżorni pſhecżiwo jendźelſkemu knjejſtwu ſběhnuli. Jendźelſkeho guverněra ßu cżorni, jeho 40 wojakow pſchemohſchi, na ßmjercź ſranili. Quita leži k wjecżoru němſkeje kolonije Bageidy. Jeli ſo ßo Jendźelcżanam njeradźi, ſběżk bórſy porasycź, móże ßo lohko ſtacź, ſo ßo dale roſſchěri a ſo ßo do njeho ßußodnej kraleſtwje cżornych Aſchanti a Dahomel ſaměſchatej. S Aſchanti-cżornymi ßu Jendźelcżenjo hižo woſpjet wójnu wjedli.

Koßowe polo.

(Pokracżowanje.)

Spokojom kiwnu Bajaſet ſ hłowu: „Njejßym ßo jadźerżał w Priſrenje", rěcżeſche dale, „ſo bych tebje k wjecżenju wabił, wěm, ſo budżeſch ßam ßwojeho wużitka hladacź." Tola tu ſapkomjeni ßo jeho wócżko a jeho hłóß ſ cżaßami tſchepotaſche: „Ssym ßłyſchał wo rjanoſcżi Laſarowych dźowkow a moja duſcha ßo żedźeſche, ſo by je wohladacź móhła; pſchi Allah! wone ßu rjane, tola jena je pſchezo najkraßniſcha. Ssym ju widźał a do wěcżnoſcżeje je mój duch wot jeje miłoſcże ſajaty."

„Milewa!" praji Brankowicź bjes dźak, każ w radoſcżi poßłuchajo na Bajaſetowe wóhniwe ßłowa.

„Milewa!" woſpjetowaſche Bajaſet wótſje, a ruku na wutrobu położiwſchi ſcheptaſche ſa ßebje: „Milewa!" —

Po khwili pohlada ſaßo na Brankowicża: „Każ workej (hodlerjej) móżno njeje żiwy bycź bjes ßłóncżnych pruhow, tak też mi njeje móżno, żiwy bycź bjes njeje, kotraż je wotbłyſk Allahoweho wócżka!"

„Ty Turka, a wona wěriwa kſcheſcżijanka?" naſtróżi ßo ßam Brankowicź nad Bajaſetowymi wotpohladami.

„Pola żony na wěru njehladam", wotmolwi tutón, „jejne njebjeßa a wěra je luboſcź, bjes luboſcże je jejne żiwjenje puſcżina, hdyż ſamum kóżdy korjeń żiwjenja wuhori."

„Ty ßy ſtatny ſultanowy rjek!" Brankowicź ważnje praji, „ale kſcheſcżijanſke knjeżny, naſche knjeżny njerodźa wo turkowſki harem." —

„Ha!" wuraſy ſe ßebje Bajaſet, a ruku na jatagan położiwſchi, hlada dźiwje na Brankowicża, kotryż na wocżi ſymnokrejny ſe ßwojim kinżalom hraje, tola ani jeneho Bajaſetoweho hnucża ßo jeho wótremu woku njeſminje.

Pomaku ßo Bajaſetowa rosnjemdrjenoſcź ſměruje, wón k Brankowicżej pſchiſtupi a położiwſchi ruzy na jeho ramjeni, ſ krótka a roßtudźenje praji: „Ja Milewu, ty zarſku krónu, wuſwol!"

Brankowicź na njeho ſ dźiwanjom wocżi wuwaluje. „Tak dołho hacż je Laſar żiwy?" praſcheſche ßo po khwili ſ hłoßom, kotryż żaneho hněwa nad tutym namjetom njepſcheradźi.

„Laſar a pſchezo jenoż Laſar!" ſatepta njeſcżerpliwje Bajaſet ſ nohu, „wón ßo ßam do ſahubjenja ſtorka, w próſche budże ßo dyrbjecź pſched tobu, zarjom, kłonicź, a też wójwody wſchitzy, kotſiż ſe ßměchom na tebje hladachu, hdyż ßy cżeſtne měſto ßwojemu ßwakej wotſtupicź dyrbjał."

Brankowicżowa wutroba ßo móznje ſběhaſche, a hacż runje w ſcżinje ſtejeſche, dha tola Bajaſet widżeſche, kak ßo jeho wócżko pkomjeni.

W tym wokomiku krocżele po ſchcżeżży wot hrodu ſtupachu, Brankowicź ſhrabnu Bajaſeta ſa ruku a ſcżahnu jeho ſa ßobu do huſcżiny. Jeho ſke wotmyßlenja běchu pſchicżiny bojoſcże, toho dla ßo Brankowicź rucże khowaſche, njepohladawſchi ani na pſchikhadźazych. Bě to mkody rycżeŕ, w wobjecżu mkodu holzu dźerżazy, kotrejež napohlad też pſchi měßazowym ßwětle k wobdźiwanju ßwojeje rjanoſcże nucżeſche. Jejne wócżko, ſ miłoſcżu ßo pkomjenjaze, na wobliczo mużneho rycżerja hladaſche, kotryż ſ luboſcżiwym ſcheptanjom k njej rěcżeſche.

Saſchumjenje ſchtomow, kotrež bě ſ huſcżiny, hdżeż ßo Brankowicź a Bajaſet khowaſchtaj, błyſchecź, wutorże holzu ſe ßłódkich ßonow. „Schto to?" praſcheſche ßo wona naſtróżana, bojaſnje wokoło ßo hladajo, „Milanje, drohi Milanje, wrócźmy ßo naſpjet, mi je tak cżeżko a bolno, a ſda ßo mi, każ by kóżdy khróſkot liſcżow namaj njeſnate njeſboże pſchinjeßł."

„Niz tak, mój jandżelo!" rycżeŕ wóhniwje praji, wużſcho ßo pſchiwinjejo k boku lubeje, „hižo dawno ßo namaj podobna pſchileżnoſcź njepoſkicżi a njepſchińdże ſaßo tak bórſy. A cżoho ßo bojiſch? Kaſancżicź, mój ßwěrny pſhecżeŕel, khód do ſahrody ſtražuje, a pſched kóżdym druhim njepſhecżelom ſchkituje tebje moja ruka a mój mjecź." Pſchi tym dyri ſ lěwizu na handżar, po lěwym boku ſa drohim paßom wißazy.

Tola pſchezo ßo wón pódlanſkich ſchcżeżkow ſminu, dźiwajo na lubeje bojoſcź. „Haj", wón dale rěcżeſche, „mój handżar tebje ſchkituje, wón mi tebje też dobudże. Tak je, droha luba, twjerdże do Boha a do twojeje luboſcże wěrju, ſpuſchcżam ßo też na rycżerſke ſbożo a na Obiliczowe pſhecżeŕelſtwo. Wón wo wſchěm wě a je ßam prajił, ſo ßebi żaneho druheho ſa ßwaka a ſa tſecżeho Laſaroweho pſchichodneho ßyna njepſcheje."

„Mój Milanje!" ſajuſka Milewa rosradoſcżenjena. —

Pſched khodom ſ hrodu do ſahrody wjedżazym druhi muż ſtejeſche, na ſtołp ſaprjeny, ſ khwilemi ſaßo tam a ßem khodżo. Wot hrodu hudźba ſaklincża, rycżeŕ druhdy ſe żedżenjom horje pohlada, tola na to ßo ſaßo do wſchěch ſtron roshladowaſche. „Wjeßelcże ßo jenoż", rěcżeſche pſchi tym, „a ſo dyrbju na hodźinu tajnoſcź pſhecżeloweje luboſcże ſtražowacź, to ßebi dwójzy ſarunam, hdyż budżemy ßo ſ Turkami bicź."

Cżeżke krocżele, k ſahrodże ßo bliżaze, na dobo jeho kedźbliwoſcź ſbudźichu. Wón do prědka ſtupi, ruku na mjecź położo, pſchetoż jeho wótre wucho bě na prěni wokomik póſnako, ſo to njejßu pſhecżelowe krocżele.

Wyßoka ßylna woßoba ſe ſcżina ſchtomow ſtupi.

„Brankowicź!" ſawoła rycżeŕ na ſtraži.

„Kaſancżicź!" kſchiknu tutón niz mjenje pſchekwapjeny, a ßo ſ tajkim wokom wokoło wobhladowaſche, każ by ßo kóżdeho ſaſchumjenja liſcżi a hakoſow bojał.

„Wodaj, wójwoda!" praji mkody rycżeŕ na ſtronu ſtupiwſchi, „ſo ßym tebi pucź ſaſtupił, tebje ßo njejßym nadżał."

„A ſchto to je", praſcheſche ßo Brankowicź, njedźiwajo na ſamokwjenje mkodeho rycżerja, „ſo Kaſancżicź mějo towaŕſtwo rycżerjow a luboſtnych knjeżnow pſchi měßazu ſa Brankowicżom łaſy?"

Kaſancżicź ſ horda hłowu ſběhnu: „Tuto wopraſchenje jenoż Brankowicżej wodam, jeho cżeſcżu ſa ßławneho wójwodu, pſchetoż ßym jeho woſpjet widżał roshonicź turkowſke cżrjódy każ ſtadło ſkopzow. Tola wſcho ważenje ma ßwoje mjeſy. So je mi wjecżorna khłódnoſcź a měßazowe ßwětło lubſche hacż rycżerjo a luboſtne knjeżny, koho to ſtara. Ani tebje, wójwoda, ani zarja ßameho."

„Dźi, dźi!" wotmolwi Brankowicź hórko, „wěm khwalbu w twojej hubje ważicź; Brankowicża mjenujeſch a Obilicża měniſch. A ſchtoż ßy tu wo zarju prajił, to drje ßy ſ Obiliczowych rěcżow nawuknuł?"

„Ssym tebi khwalbu dał, wójwoda, kajkuż ßym ju w wutrobje cżuł", Kaſancżicź toho runja hórko praji, „tola wuſnacź ßo tebi dyrbju, ſo je mi Obilicź lubſchi a ßławniſchi hacż ty ſe ßwojimi prjedownikami."

„Ha, khłopzo!" ſakſchiknu Brankowicź, nad tajkim njeßměrnym hanjenjom ſkoro bjes ßebje, mjecź ßo w jeho ruzy ſabłyſknu, ſ kotrymż ſa ßwojim pſhecżiwnikom machaſche, tola bróń wotſkocżi wot rycżerjo-

weho mjecza, kotryż bě wobkedźbowawschi kóžde Brankowiczowe hnucze, skoro w tym ßamym wokomiku też ßwoju bróń wuholił.

Wobaj rycźerjej ßo nětko se wschej mozu rubaschtaj, wobaj jenak wuwuczenaj w bróni.

Na dobo bě žónske sakschiczenje dale ſ nutska sahrody ßkyschecź, a hnydom na to wokasche mužiski hłóß: „Bajaset!"

Wobaj pschecźiwnikaj na jene sastaschtaj w rubanju.

„Pohladajmoj do sahrody, wójwoda!" rjeknu Kasanczicź, ßo na tón bok wobroczíwschi, ſ wotkel běchu tamne kschiki pschischli:

„Milanje, ßym tu, ßym!" ßo pschi tym ſ nowa sakschiknu.

Tutón holk hoscźi k woknam pschiwabi, hudźba wotczichnu, a ßkyschecź bě jenož brinkot brónje a wospjetne wokanje: „Bajaset!"

„Bajaset je tu!" sawolachu rycźerjo, walejo ßo k durjam a khodam, do sahrody wjedźazym, njedoczakliwischi ßamo ſ wotewrjenymi woknami won skakachu.

Brankowicz stejesche hischcźe pschezo ſ nahim mjeczom, jeho snutskowny njemĕr, tele podawki, kaž błyski ßo honjaze, běchu jeho skoro pohłuschike: „To je mje Wukodlak* kußnuł", scheptasche k ßebi, „so swady sapoczinam, hdyż je najbóle trjeba, so bych ßwój snutskowny njemĕr tajił." Wokanje: „Bajaset!" bě jeho hischcźe bóle nastróżało: „Tón pryslak!" teptasche ſ nohu, — „wscho je pscheradźene!" Jako ßo rycźerjo na sahrodu wurojichu, smĕscha ßo też wón do nich a khwatasche ſ nimi k městu, ſ wotkel bě tamne wokanje pschischko. Pschibĕhnuwschi k městu, wschitzy sastachu a woněmichu nad njewotczakanym napohladom.

Na dornowej kawzy ßedźesche Lasarowa dźowka, kraßna Milewa: Milan Topliczan, psches ßwoju rjanoscź a khróbkoscź snaty rycźer, dźerżesche ju ſ rukomaj, so njeby se ßkaboscźu panuła. Jeho lĕwe ramjo krwawjesche a cźerwjene krjepjele padachu kaž granaty na jeho běły schat. Tola wón na to njekedźbowasche, njekedźbowasche też na rycźerjow, jeho wobdawazych, wón jenož na lubu hladasche a prózowasche ßo ſ najßkódschimi ßkowami ju saßo wospjet k žiwjenju pschiwjesćź. W schtomje, hłuboko sarythy tczesche wulki nóż, bě widźecź, so bě nasdala cźißnjeny, ßwojeho zĕła mißnuwschi a jenož ßo Milanoweho ramjenja dótknuwschi w schtomje tczazy wostał.

„Tón poß!" skobjesche ßo Kasanczicź, wrócźiwschi ßo wot pytanja, „njedoczaka wótry ßerbski mjecź, ale jenož ſ daloka a kryty, kußnje kaž had, kaž muż napscheczo stupicź, ßo boji, ta mamla."

„Schto to?" prascheſche ßo jedyn pschemo druheho.

„Haj, knjeża bratsja, schto to?" da ßo nětko też Brankowicz ßkyschecź, nabywschi saßo měra: „Njewidźicźe, so je Tepliczanin zarjowu dźowku wotwjedł! Sawolajcźe zarja a zarjowu."

„Ljesch, wójwoda!" sakschiknu Topliczanin se ßwojim mjeczom machajo. S jeho nahłym satorhnjenjom ßo Milewa ſ womory sbudźi a rycźerjow wokoło ßebje wuhladawschi, khowasche ſ wótrym kschikom ßwoje ßo saczerwjenjaze wobliczo sa Topliczanona.

Kasanczicź psched tutoho stupi. „Dowol mi, drohi bratsje, najprjedy roseſtajenje ſ mojim pschecźiwnikom Brankowiczom. Haj, knjeża bratsja!" wobrocźi ßo k rycźerjam, w němym strachu wokoło stejazym, „też mje je Brankowicz ſ jědojtym ßkowom pohanił, a běchmoj runje pschi wojowanju, jako mój pschecźel mjeno Bajaset wokasche, hewak budźich cźaßa doscź pschischoł, so bych jeho wam kaž mjedwjedźa sa wuschi pschiwjesćź móhł."

„Haha!" ßo rycźerjo roswjeßeleni ßmějachu.

(Pokraczowanje.)

* Wukodlak je po pschiwĕrje južnych Sserbow semrjety cźłowjek, abo też hischcźe żiwy, wot mordarskeho sleho ducha wobßynjeny. Wón pjeża w nozy jako cźĕło ſ rowa stanje, so by ludźi morił.

Ze Serbow.

S Budyschina. Wyschk se Süßmilch-Hörnig, dołholĕtny komandĕr 4. infanterie-regimenta No. 103, je ßo se ßkužby puschcził a ßo pschi tejle składnoscźi sa general-majora pomjenował. Na jeho město pjecza wyschk-lieutenant Weber, tón czaß stabowy offizier pschi 6. infant.-reg. No. 105 w Straßburgu, stupi.

— Podobny tryſk, kajkiż je ßo njedawno wot dweju khłobzow ſ konjom Budyschskeho rĕsnika Pjekarja skucził, je ßo psched krótkim wot nĕhduscheho pohonca H. w Budyschinje żiwnoscźerjej Wj. w Sderi sejhrał. Wj. bě w Draždźanach konja kupił a ſ nim do Budyschina pschijĕł. Tu wón psched hoscźeńzom „k tjom lipam" sasta, so by ßebi a konjej nĕschto měra popschał. Najskerje sprózny wot dołheho pucza Wj. pschi blidźe ßedźo wußnu. H., kotryż bě ſ Wj. ſ Draždźan ßobu do Budyschina jĕł, ßo jeho wospjet wopraschа, hacź nochze skoro dom dojĕcź, tola tón twjerdźe dale spizy żaneho wotmolwjenja njeda. H. na to praji, so dlĕhe njeczaka a na wós ßo ßynuwschi, wón wotjĕdźe. Tola město, so by do Sderje jĕł, jědźesche wón psches Delnju Kinu do Maleschez, hdźeż psched Grüllichez korczmu sasta. Sso w korczmje poßylniwschi ßo H. wotßali, konja a wós w Maleschezach wostajiwschi. Jako ßo sa dołhi czaß H. njewróćźi a snate njebě, komu kóń a wós ßkuscha, ßo ta wĕz żandarmej wosjewi. Też Wj. bě bjes tym poliziji k nawjedźenju dał, so je jemu H. ſ konjom a wosom wujĕł, a hakle na schtwórty dźeń mĕjesche wón wjeßele, konika ſ wosom doma wohladacź. H. je ßo wot polizije sajał a ma ßudniske khostanje wotczakacź.

Se Ssokschez. Póndźelu 23. makeho rózka mĕjesche na tudomnym knjeżim dworje dźĕkacźeŕ Jan Bulk njesboże, w wyßokej bróżni ßo wobßunuwschi, ſ pschatra na huno dele padnucź. Pschi tutym straschnym padnjenju je ßebi wón po mĕnjenju lĕkarja wobej nosy w klinje słamał a najskerje ßebi też ſ nutska cźĕła seschkodźił, dokelž bórsy pocza ßylnje krej pluwacź. Jeho ßu hnydom do Budyschskeje hojerńje dowjesli.

S Huski. Naschemu Bożemu domej ßu ßo w poßlednim czaßu wjazore dary wot woßadnych poßwjeczike. Hnaschczańska a Sskónczańska mkodoscź je wulki drohi pißany rub a dwě bibliji, ßerbsku a němsku, se skoczanym ßerbskim a němskim napißmom na deskach wucźischczanym, darika. Dale stej dźĕscźi jeneje ßwójby dwaj rjanaj buketaj na woltař wotedałoj. Tajke dary na swjeßelaze waschnje sa to ßwĕdcza, so w naschej woßadze dobre zyrkwinske smyßlenje a pschiwißnoscź a luboscź k Bożemu domej knježi.

S Malescheż. Sańdźenu njedźelu mĕjeschtaj mużskej spĕwanskej towarstwje ſ Maleschez a ſ Barta w naschim hoscźeńzu rjany wjeczor. Běschtaj mjenujzy wobsanknukoj, w towarschnoscźi junkrócź tak mjenowany wĕnz ßwjecźicź. K tomu běsche ßo też wjetscha ßyła hoscźi pscheproßyła a ßo seschła. Pschi tutym ßwjedźenju ßkyschachmy wjele kraßnych spĕwow, spĕwanych wot Bartskeho a Maleschanskeho towarstwa w hromadźe, kaž też wot kóždeho towarstwa woßebje, pod wustojnym nawjedowanjom jeju dirigentow knjesa kantora Wehsera a k. kantora Schmole. Tute kraßne schtyrihłóßne mużske khory sjawnje pokasachu, ſ kajkej pilnoscźu je ßo wucziło a wuknuło. Tajki rjany a wjeßeły spĕw sbudźi też tu prawu wjeßełoscź. Pschetoż „se spĕwom lósch pschibĕra, radoscź hakle ßłodźi". Hacź do ranschich hodźin stowarschi wjeßeła reja spĕwarjow a hoscźi.

S Błózan. Sańdźenu wutoru ßu tu jenu dźowku, kotraż je hižo wjazy lĕt pola tudomneho kublerja M. ßłużika, sajeli a do Budyschina na ßudnistwo wotwjedli. Na nju tukaju, so je ßwoje potajnje porodźene dźĕczo skónzowała, tola hacź dotal ßo jej żana wina dopokasała njeje. Dźĕczo, kotreż je po sdaczu wokoło hód porodźiła, bě do tyły tyknuwschi w kschini skhowała. Nichtó njebě pytnuł, so je ßamodruha była a porodźenje dźĕscźa by potajne wostało, hdy by hrosna wóń, wot tłajazeho dźĕscźoweho cźĕła ſ kschinje stupaza, hospodarja njenawabiła, ßo pschesßwĕdczicź, schto je ſ pschiczinu shniweho wonjenja. Kschinju wotewriwschi cźĕłko namakachu, na czoż dźowku sajachu. Hacź dotal wona pjecza wudawa, so je dźĕczo morwe na ßwĕt pschischko a so je hańby dla jeho porodźenje satajicź chzyła.

S Kortnizy. Wutoru wjeczor krótko do 9 hodźin je ßo tu khĕża schewskeho mischtra Zyża psches woheń do prócha a popjeła pschewobroczíła. W płomjenjach je jena kruwa, jena kosa a wschelaka pjerina kónz wsaka. Toho runja je ßo wscha domjaza a hospodarska nadoba saniczíła. Woheń tak rucze wokoło ßebje hrabasche, so mózachu ßebi wobydlerjo lĕdma nahe żiwjenje wukhowacź. Kak je woheń nastał, njeje ßo hischcźe wußlĕdźiło.

S Hory. Wutoru tydźenja ßo w tudomnej skale njesboże sta, so pschi rostĕlenju kamjenjow skakarjej Herbrichej klin, ſ kotrymż bě pólverowa dźĕra satykana, do wóczka slecźi. Wóczko je ßo cźeżko wobschkodźiło a widźenje je ßo ſ njeho hnydom shubiło.

Se Zarkow. Na tudomnej wußmużowej horje je ßo ßrjedu tydźenja $2\frac{1}{2}$ kórza schmrĕkoweho lĕßa, tudomnemu knjeżemu dworej ßłuschazeho, spaliło. Woheń je ßo pjecza wot jeneho 15lĕtneho hólza samischkrił, kotryż bě ßwojemu nanej, w skale na wußmużowej horje dźĕłazemu, wobjed pschinjeßł.

S Biskopiz. Póndźelu rano ßo na tudomnym dwórnischczu jedyn wós tsecźeje klaßy cźaha, se Zitawy pschijĕdźazeho, swróćźi a ßo na bok lehnu. Na sboże w wosu wjele pucźowarjow njebě, tak so ßo jenož jena woßoba, krawz Fröhnel ſ Wjasońzy, psches rosraženu woknowu schleńzu lohko srani. Schto je na swrócźenju wina było, snate njeje.

S Klĕtneho. Jubilejski dźeń skoteho kwaßa Hurbanez mandźelskeju w Turjom, 10. dźeń makeho rózka t. l., bĕsche ſ jeju 5 dźĕcźimi a 6 hižo wotroscźenymi a schulerskimi dźĕcźidźĕcźimi Klĕt-

njanſku lutherſku gmejnu nimale zyku a ſ njej hiſchcźe wjele druhich wjeßelych a nutrnych pſchihladowarjow a poßkucharjow w jejnym ſ bohatej pychu ßwjedźeńſzy wupyſchenym Bozim domje popołdnju w 3 hodźinach ſhromadźik. Młódſchi ſ dweju ßynow jubilejſkeju mandźelſkeju, na bórſy 10 lět ſ duchownym Wukrancźanſko-Klětnjanſkeje lutherſkeje woßady, mějeſche to woßebite wjeßele, ſo mózeſche ſ rtom bycź jich tak wjele, kotſiž ſ jubilejſkimaj mandźelſkimaj na ßwjedźeńſkim dnju bohatu bójſku dobrotu a ßwěrnoſcź khwalachu, a k pożohnowanju Bożemu na ßwjatym měſtnje ruzy nad lubymaj ſtarſchimaj wupſcheſtrěcź. Sswjedźeńſku rěcź ſakożiwſchi na ßkowa ßwjateho piſma 2. Sam. 7, 18b poßkucharjam ſ hnutej wutrobu pſchednoſchowaſche: Jubilejſki dźeń ſkoteho kwaßa hnuczi kſcheſcźijanſkeju mandźelſkeju ſ jeje lubymi 1) k poniżnemu wuſnaczu njehódnoſcźe wſcheje bójſkeje dobroczźiwoſcźe a ßmilnoſcźe a 2) k wutrobnemu dźakej a khwalbje ſa doſtatk a ſhonjenje bohatſtwa a bójſkeje hnady a ßwěrnoſcźe. Na wobßwědczenje ßwojeho wjeßela a dźakownoſcźe pſcheczźiwo Bohu a ſtarſchimaj běchu dźěcźi nimo darow lubowanymaj ſtarſchimaj poſkicźenych Boži dom pyſchicź dale niż jeno ſ pletwami a wulkimi a mjeńſchimi ſchmrěkami a jědlemi, ſo ßo runaſche lubosnej młódnej ſahrodźe, ale też ſ nowym ßwjedźeńſkim cźerwjenoßuknjanym pſchikrycźom na Boži woltař a klětku, wudebjenym ſe ſłocźanymi wobrubami a kruženkami a wokoło kſchiża na woltarnym pſchikrycźu prědku ſ napißmom ſe żoltej żidu wuſchitym: „Pójće sem ke mni!“ na delnim wobrubje pak ſ mjeńſchimi pißmikami: Dopomnjeće na złoty kwas Hurbanec mandźelskeju w Turjom, 10. dźeń małeho rózka 1885, — każ też na prawym boku ſ krótkim: Dar jeju dźěći. — a na lěwym: Tekst swjedźeńskeje rěče: 2. Zam. 7, 18b. — A na woltař ſkónczńje dari ßyn ßerbſku bibliju ſe ſłocźanym ſrěſkom a najlěpſchim ſwjaſkom, do kotrejeż ßo na prěnim boku prědku k lěwiży ſ cźerwjenymi, cźornymi a ſłocźanymi pißmikami wot k. Ssmolerja w Budyſchinje pſcheczźelnje wobſtarane a wubjernje poradźene napißmo dedikazije ſapißane namaka: Klětnjanskej [staro-]lutherskej cyrkwi k dopomnjeću na złoty kwas swojeju lubeju staršeju, 10. dźeń małeho rózka 1885, poswjećił M. Hurban, duchowny. — Po pożohnowanju a ſpěwje chora prjedy ſchtuczźkow k wobſamknjenju ſaßo wot gmejny ſpěwaneju rěczeſche hiſchcźe krótko pſcheczźel dźěcźi jubilejſkeju mandźelſkeju, k. duchowny Kayka, kiż běſche ſ Bunzlawy ſe ßwojej knjenju mandźelſkej na żadny ßwjedźeń pſchiſchoł, po powſchitkownym ſaßadźe 66. pſalm němſzy. — Hodźina w Bożim domje běſche wulzy ßwjedźeńſka, każ dale też towarſtwo w domje jubilejſkeju mandźelſkeju radoſcźiwe a wjeßele w knjeſu. Bohu budź dźak a khwalba ſa wſchitko! — Běſche to — wěſcźe něſchto zyle ſpodźiwne, ſchtoż njech toho dla tudy ſkónczńje hiſchcźe je pſchiſpomnjene — w Klětnjanſkej lutherſkej gmejnje ſa krótki cźaß jeneho lěta a 3 njedźel ſchtwórty ſkoty kwaß. — Bóh njeſapomni ßwojeho ßlubjenja: „Ja chzu jeho naßycźicź ſ dołhim żiwjenjom a chzu jemu ſjewicź ßwoje ſboże.“ (Pſ. 91, 16.)

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

W Hodźiju wot k. zyrkwineho prjódkſtejerja A. Wobjedy nahromadźene: Kſchiżan 3 hr. (ſapißał na 5 lět po 3 hr. = 15 hr.), Wylem Kſchiżan 2 hr., Auguſt Wobjeda 1 hr. (ſapißał na 4 lěta po 1 hr. = 4 hr.), kantor Liſchka 3 hr., E. Bräuer 1 hr., A. Valtenez 2 hr., A. Wobjedźiż 2 hr. — Hromadźe: 14 hr.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Dźěłaczerja A. Bartha w Mjeſchizach, kotryż bě ßłużobnej dźowzy Töpferez, pola kublerja Tyſcherja tam ßłużazeje, pjenjeżnu móſchniczku, 6 mk. 47 np. wopſchijaju, ſpakoſcźik, ſ jenotydźeńſkim jaſtwom pokhoſtachu. — Dźěłaczeŕ A. Pilak ſ Rachlowa, hiżo wjazy krócź khoſtany, bě wobſkorżeny, ſo je ßrjedź januara kublerjej Mannej w Bórku ſ jeneje fajmy poł kórza běrnow a dale 28. januara Mannej dwaj koleßowaj rjemjenjej, 30 mk. hódnaj, a Mannowemu wotroczźkej Klemenſej nadwoblecź, 3 mk. hódny, ſpakoſcźik. 24. januara bě Pilak w Budyſchinje 20 np., jemu wot cźeladnika Peuckerta dowěrjene, pſcheczźinik a, jako jeho polizaj Proſt a żandarm Nowak ſajeſchtaj, wudawał, ſo Nikſch rěka. Dla woſpjetneho paduchſtwa, pſchekſchiwjenja a wudawanja wopacźneho mjena Pilakej jaſtwo na tſi měßazy a jedyn tydźeń a dale arreſt na jedyn tydźeń pſchißudźichu. — Cźeladnik E. Bałzar w Prěcźezach ma tſi dny w jaſtwje poßedźecź, dokelž je 10. januara cźeladnikej Nowotnemu 1 mk. 10 np. ſpakoſcźił.

Přilopk.

* W Eibawje je w nozy 20. februara ſkałaŕ Grüllich tamniſcheho khěżerja Lufta ſkónzował a wurubił. Luft bě njeżenjeny a bydleſche ßamlutki w ßwojim domje. Jako na druhi dźeń wokeńzy Luftoweje khěże ſacźinjene woſtachu, myßlachu ßebi ßußodźa, ſo ßnadź je Luft ſkhorił. Duż ßo někotſi w hromadźe k njemu podachu a pſchi tym khěżne durje ſamknjene, poßlednizu pak wotewrjenu namakachu. Do jſtwy ſtupiwſchi wotewrichu wokeńzy. Tu ßo jim żadławy napohlad poſkicźi. Luft wó jſtwje w krwi płuwazy morwy leżeſche. Woßebje bě jeho hłowa ſ krwju poběżana, do kotrejeż běchu ßo hłuboke rany, po ſdaczu ſe ßekeru, ſbiłe. Hłowa bě ſ próſdnym měchom wodźeta, w hubje jemu rubiſchczo tczeſche, pódla njeho kopoł leżeſche. Mordarja, wěſteho Grüllicha, ßu někotre dny poſdźiſcho wußlědźili a popanuli, jako chzyſche w Libjerzach (Reichenbergu) w Czechach nalutowarſke knižki, na 500 hriwnow wuſtajene, kotreż bě Luftej rubił, ſaſtajicź. Grüllich ßo pſchi tym ſa Lufta wudawaſche, na cźoż jeho ſajachu, pſchetoż w Libjerzach běchu hiżo wo mordarſtwje ſhonili. Pſchi pſchepytanju jeho draſty jeho wojerſke papjery nadeńdźechu, kotreż jeho mjeno wupokaſachu. Pódla nalutowarſkich knižkow je mordaŕ w Luftowym wobydlenju ſa něhdźe 1000 hriwnow ſtatnych papjerow a 3 cźaßniki rubił. Jedyn cźaßnik bě wón hnydom pſchedaŕ a ßebi ſa doſtate pjenjeſy nowu draſtu kupił. Rubjene pjenjeſy ſ dźěła pola njeho, ſ dźěła pola portiera na Żitawſkim dwórniſchczu, kotremuż bě je na khwilu na khowanje pſchepodaŕ, namakachu. Grüllich, wucźeny ſchewz, je 41 lět ſtary, woženjeny a nan 4 dźěcźi. Wón je hiżo wjazy krócź w jaſtwje ßedźaŕ, poßledni ras běchu jeho nutſkamanja dla k khoſtarni ſaßudźili, ſ kotrejeż ßu jeho loni jutry puſchcźili.

* **Wo** hróſbnym njeſkutku ſ Löwenhaina pola Dippoldiswalde piſaja. Strach pſched khoſtanjom, kotreż mějeſche ſa mjeńſche pſcheſtupjenje wocźakowacź, je, każ ßo ſda, ßrěnzu na jenym tamniſchim kuble k najcźeżſchemu pſcheſtupjenju pohnuł, kajkeż móże cźłowjek wobeńcź, mjenujży k mordarſtwu. Na ßrěnzu mjenujży tukachu, ſo je pſched krótkim jenemu wotroczźkej 40 markow kradnuła. Wona ßama derje wjedźeſche, ſo na nju tukaja. S dźowku wona w jenym kożu ſpaſche. Sańdźenu ßobotu rano dźowku ſadajenu w kożu namakachu. Na papjerzy, kotraż pod hłowakom leżeſche, ßo njebocźiczka wuſnawa, ſo je wona te 40 markow kradnuła a ßebi toho dla żiwjenje wſaka, a ſo duż na ßrěnzu wjazy tukacź njeßmědźa. Nadpadne pak běſche, ſo mějeſche ßrěnza ßobotu rano rosdrapane wobliczo; też piſmo na papjerzy ßo na żane waſchnje dźowzyne piſmo bycź njeſda. Duż ßo dale a bóle ſdaſche, ſo je ßrěnza dźowku ſkónzowaka. Nětko ßrěnza w hamtſkim ßudniſtwje w Lauenſteinje w jaſtwje ßedźi.

* W Wimpaſſingu pola Delnjeho Waltersdorfa běchu póſtſkemu pohonczej, hdyż na żeleſnizu jědźeſche, ſ woſa dwaj pjenjeżnaj měſchkaj kradnuli, w kotrymajż běſche 19,000 ſchěßnakow. Tukachu na prjedawſcheho póſtſkeho pohoncźa Pointnera, kotrehoż ſajachu a w Eiſenſtacźe ßadźichu. Pſchepytawſchi jeho wobydlenje ßudniſtwo měſchkaj ſe wſchěmi pjenjeſami namaka. Dokelž pak ſajatemu dopokaſacź njemózachu, ſo je pjenjeſy ßam kradnuł, dyrbjachu jeho ſaßo puſchcźicź.

* Njedaloko wßy Ssabowki bu pſched krótkim wěſty Enkin ſarażeny, kotryż hiżo 17 lět ſ wuhlom wikuje, a kotrehoż mějachu wſchitzy ſa bohaczka. Njedawno dwaj zuſaj k Enkinej pſchińdźeſchtaj wudawajo, ſo je pola njeju něchto wjetſchu hromadu wuhla ſkaſał, ſo ſtaj tole wuhlo tam a tam ſwoſycź dałoj, ale ſo kupz płacźicź njemóże; duż byſchtaj tole wuhlo Enkinej rady tunjo pſchedałoj, by-li wo nje rodźił. Enkin do toho ſwoli a ſ nimaj hnydom wotjědźe wuhlo wobhładacź. Duzy po pucźu wón w korczmje 200 markow wuměni. Pucź pſches lěſk wjedźeſche; tudy pſchewodźerjej Enkina ſaraſyſchtaj, wſaſchtaj jemu móſcheń ſ pjenjeſami a kożuch a cźapku. Lědma mějeſchtaj lěſk ſa khribjetom, jimaj jedyn ſnaty Enkina napſcheczźo pſchińdźe. Spósnawſchi kożuch a cźapku, ßo jeju wón praſchecź pocźa, ſwotkal tejle węży mataj. Dokelž ßo jemu wotmolwjenje njeprawe ſdaſche, wón hnydom wyſchnoſcźi zyku wěż woſjewi. Mordarjej buſchtaj ſajataj a na měſcźe k wſchemu ſtejeſchtaj. Pſchi cźěle pak w jenym pobocźnym ſaku hiſchcźe 600 markow namakachu, kotreż mordarjej ſ khwatkom pytnułoj njeběſchtaj.

* Se wſcheho je widźecź, ſo ma wójwoda Cumberlandſki na braunſchweigſki wójwodſki trón dźeń a wjazy nadźije. Njepoßrědnje wſchak hiſchcźe ßo ſ nim njejedna; ale w Barlinje derje wjedźa, ſo wjazy hacź jedyn němſki wjerch żada, ſo by ßo wójwodźe jeho naſlědniſke prawo njepſchikrótſchiło. Mjes tymile wjerchami ſtaj dwaj najmózniſchaj němſkaj ſwjaſkowaj wjerchaj, kotrejuż hłóß w Barlinje wjele płacźi. Wſcho je pſchihotowane, ſo móże ßo Cumberland ßwojeho prawa na Hanoverſku wſdacź; jeno wo tym hiſchcźe pſchesjene njejßu, na kajke waſchnje měko ßo to najlěpje ſtacź; to wſchak je cźeżka a woſkocźiwa wěż. Dale też ßebi praweje rady njewjedźa, kak wojerſke należnoſcźe Braunſchweigſkeje ſarjadowacź. Pſchetoż Pruſka na tym

wobsteji, tule wěz zyle prosćże tak sarjadowacź, so ßo braunschweigske wójsko w pruskim wójsku shubi. A wo tym wójwoda Cumberlandski niczo wjedźecź nochże. Wschě tele ważne jednanja ßo pschi sakskim kralowskim dworje stawaju.

* Sskawny Londonski lěkař Richardson powjeda, kak je ßo jemu njedawno radźiło jenemu studentej na zyle proste waschnje dopokasacź, so ßu ßylne napitki schkódne. Student ßebi mjenujzy piwo a palenz khwalesche; wón mějesche sa to, so niczo njeschkodźi, hdyž też jedyn psches měru wupije, czim bóle na nóz. „Budźcże tak dobry", ßo lěkař k studentej wobrocźi, „a wobkedźbujcże pukotanje mojeje wutroby, hdyž ja steju; liczcże derje, kak czasto mój puls sa minutu dyri." — „74 rasow", student wotmolwi. „A nětko?" dźesche lěkař ßo na stólz ßynuwschi. „Nětko 70", běsche wotmolwjenje. „Derje", rjeknu lěkař ßo na kožo lehnuwschi; „a kak nětko?" — „Jenoż 64", student se spodźiwanjom sawoła. „Prawje macże", lěkař dale dźesche; „a hdyž wy wjeczor do koża dźecże, ßo to ßame stanje, pschetoż wutroba chże wotpocznucź. Wy na to ženje kedźbowak njejscże, ale to hinak njeje. Hdyž wy leżicże, wutroba sa minutu 10 ras mjenje dyri, to sa hodźinu 600, sa wóßom hodźin nimale 5000 rasow wuczini. Kóżdy krócź hdyž wutroba dyri, wona 6 unzow krewje wustorczi, pschi 5000 rasach 30,000 unzow. Telkole dźěła ma po tajkim wutroba sa nóz mjenje, hdyž czěło měrnje wotpocźuje. Spirituß pak pukotanje wutroby spěschnische czini. Ja ßo do koża lehnu žaneho spiritußa prjedy njewuźiwawschi; duž wutroba w nozy nusny wotpocźink namaka. Wy pak grog, piwo abo druhi ßylny napitk pijecże; psches to spěschnosćź wutrobineho pukotanja powjetschicże a po tajkim wutrobje nusneho wotpocźinka njepopschejecże. Schto s toho ßlěduje? Rano mucźny stanjecże, scże njekmany k dźěku a s nowa potrěbnosćź czujecże ßo napicź. To macże wot ßwojich ßylnych napitkow, kotrychž ßłódnosćź a wuźitk dokhwalicź njemóżecże."

* S Kurskeje gubernije wo krwawnym njeskutku pißaja, kotryž je 5 człowjskich woporow žadał. Lěßny dohladowar se žonu a dwěmaj dźěsczomaj w makej khěżzy bydli, kotraž pschi lěßu steji a něktore sta krocżel wot drohi. Po lěßu khodźo lěßny dohladowar wschědnje swoblekaneho człowjeka trjechi, kotryž ßo jeho praschesche, hacź žana wjeß abo žadyn statok blisko njeje, hdyž by ßo trochu wohrěcź móhł. Lěßny dohladowar zuseho do ßwojeho domu póßła. Bórsy też zusy do khěżki dóńdże. Tu ßo wohrě, a dobrocźiwa žónka, kotraž běsche s dźěsczomaj ßama doma, jemu hischcże něschto k jědźi poskicźi. Na jene dobo hóscź wot wboheje žónskeje pjenjesy žadacź pocża, na czoż wona wotmolwi, so ani wona, ani muž kroschka pjenjes nimataj, a so ßo jeno s khudobu žiwitaj. Niczo na to njewotmolwiwschi zusy žadasche, so by jemu žona hischcże po kißaku kórku do pinzy dóschła. Wustróżana žónska ßo wotßali; ale w město toho, so by do pinzy po kórku schła, wona na łubju horje běżesche, ßłomjanu tšechu pscheras a na tšechu won salése ßo nadźějo, so ßnadź něktajku pomoz wuhlada, dokelž dźě khěżka daloko wot drohi njeběsche. A woprawdże dwaj wokrjeßnaj sastojnikaj po drosy jěchaschtaj. Duž žona kschiczecź a jimaj kiwacź pocża. Wuhladawschi žónsku na tšesche, sastojnikaj sastaschtaj, a wyschschi s njeju towarschej poruczi, so by pohladacź schoł, schto ma kiwanje žónskeje na ßebi. Lědma běsche druhi sastojnik k khěżzy dóschoł a jstwine durje wotewrił, tu jemu zusy człowjek, kiž běsche runje wbohej dźěsczi skónzował, napschecźo skoczi a jeho s wulkim nožom do wutroby kló. Sastojnik morwy k semi padże. Dokelž ßo wón k ßwojemu towarschej njewróczi, ßo tutomu czakacź wostudźi, a wón ßam hladacź dźěsche, hdże je towarsch wostał. Khěżny próh pscheskupiwschi wón ßwojeho towarscha w krwi leżo wuhlada; duž rucże jstwine durje wotewri; ale też do njeho ßo rubjeżnik da a jeho do liza kló. Sastojnik pak ßo jeho njestróżi. Rubjeżnika sa ruku pschimnuwschi, w kotrejž tutón krwawy nóż dźerżesche, sastojnik rucże ßwój teßak wucźeże a pschecźiwnika do schije rubnu. Rubjeżnik pak ßo dale wobarasche. Mjes tym so ßo muźskaj mjes ßobu bědźeschtaj, ßo lěßny dohladowar domoj wróczi. Sa khěżnymi durjemi hižo człowjeka w krwi leżo wuhlada; w ßrjedź jstwy jeho dźěsczi s pscherěsnjenym krkom leżeschtej; na semi człowjek leżesche s wulkej ranu w schiji, a na nim druhi kleczjesche s teßakom w ruzy. Widźo, so je człowjek, kotryž na druhim kleczi, jeno lohko sranjeny, mjes tym so běsche jeho pschecźiwnik shubiwschi wjele krwě hižo jara woßłabnjeny, a spósnawschi w poßlednischim toho ßamßneho muźskeho, kotrehoż běsche wón psched něhdże tsjomi hodźinami w lěßu trjechik, lěßny dohladowar hinak njeměnjesche, hacź so je tón s teßakom w ruzy tych druhich słónzował. Rucże wón toho dla ßwoju tšělbu sběhnu, w runej měrje do sastojnika wutsěli a jeho też na měsćże satsěli. Hakle hdyž žona, kotraž běsche ßo se strachom skhowaka, k tomu pschińdże, lěßny dohladowar shoni, so je njewinowateho satsělił. Mjes tym běsche ßo też rubjeżnik wudychał; duž pjecź cźěkow w domje leżesche.

* S lěßow M'sila w Alžěru ßo franzowskim nowinam pische: Dlěžschi czaß hižo ratarjo blisko lěßa M'sila wulku schkodu psches lawa cźerpjachu, kotryž po žratwu do jich stadkow khodźesche, kotrež ßo ßame paßechu. Skónczńje ßo wokolni ratarjo, kotrychž běsche 23, mjes nimi 5 Arabojo, na honitwu sebrachu a, schtyrjo, pjeczo na jenym měsćże, wschě lěßne schcźeżki wobßadźichu, po kotrychž mějesche law pschińcź. Wón też pschińdże, a to po pucźiku, hdźeż pjeczo honitwjerjo sa skaku skhowani na njeho kakachu. Woni swěrisku blisko pschińcź dachu a, kaž běchu ßo srěczeli, wschitzy pjeczo na jene dobo wutsělichu. Rujo ßo rubjeżnik na semju wali. Hdyž pak honitwjerjo njewobhladnje k njemu pschiskoczichu, wón nohu sběhnu a prěnjemu, kiž jemu blisko pschińdże, se ßwojimi pasorami žiwot rósdrě a jemu s jenym kußnjenjom hłowu rosmjecże. To běsche wěsty Sanchez, kiž 11 dźěczi sawostaji. Duž ßo Sanchezowy ßyn do lawa da a s wulkim nožom do njeho pjerjesche, ale s jenym wotmachom jemu swěrisko zyku ruku wottorhnu. Hischcże dwaj honitwjerjaj buschtaj cźeżko ranjenaj, doniž skónczńje pjaty, žid Moise ben Reboh, lawa njeskónzowa jeho do wucha tšeliwschi.

* Straschne krejpschelecże ßo jedyn dźeń sańdźeneho měßaza wjeczor w jastwje w Kokanje sta, hdyž tam jatych pschehladowachu. 24 jeczi ßo na jene dobo s durjemi ßwojeje jstwy won dobuchu a s kijemi, s kamjenjemi a se schcźěpami ßo wobroniwschi ßo do wojerskeje straże dachu. Prěnjeho podwyschka sarasychu; sa něktore minuty běsche 9 wojakow ranjenych. Ale wojazy ßo bórsy sebrachu a do sběžkarjow tšelecź poczachu. Duž bu 8 jatych na měsćże satsělenych, dwaj posdźischo na ßwoje rany wumrjeschtaj a 11 buchu ranjeni. Njedźiwajzy na to, so běsche nóz cźěmna, so buchu wojazy pschekhwatani, so běsche straża ßkaba, a so wojazy w wuskej jstwě bajonetty nakožowacź njemóżachu, woni tak smużicże ßwoju pschißkuschnosćź dopjelnichu, so ßo ani jenemu jatemu njeradźi cźeknucź. Wojak, kotryž psched hłownymi durjemi, sa kotrymiž běsche něhdże 60 jatych, ßamlutki strażowasche, ani jeneho won njepuschcźi a, runjeż běchu jeho do hłowy ranili, tak dołho na ßwojim měsćże wosta, doniž druhi na jeho město njestupi. Dokelž běchu w měsćże tšelenje wußkyscheli, nadpadnjenej straži bórsy zyky bataillon na pomoz pschińdże. Major ßwojim ludźom najprjódzy zyke jastwo wobstupicź da, so by žadyn jaty njestwochnuł, a potom straži do dwora pomoz póßła. Kóżdy może ßebi myßlicź, so mějachu lěkarjo poknej ruzy dźěła pschi telko ranjenych jatych a wojakach.

* Stanje ßo czasto doscź, so człowjek pjany w korczmje ßedźi, abo hižo pjany do njeje pschińdże, a tola hischcże jemu korczmař wjazy porjedźa. Tajki korczmař po sakonju khostanje saßłuži. Tajke khostanje by też tón cźerpjeeź dyrbjał, kiž někoho domach do pjana napoja a pjaneho potom ßamemu ßebi pschewostaji. Praji wschak ßo, so ma pjany woßebiteho sboża, a so pjany tam njesranjeny pschenđże, hdźeż by ßebi strósby schiju swinuł. Druhdy pak je też hinak. W jenym wulkim měsćże bu njedawno młody człowjek k jastwu wotßudźeny, dokelž běsche pschecźelej, kotryž hižo pjany k njemu pschińdże, hischcże palenza dawał a jeho potom ßamemu ßebi pschewostajił. Pjany mějesche dwaj trochu nahłaj skhodaj dele hicź, wobßunu ßo a padże a nasajtra wumrje; wón běsche ßebi moshy stschaßł a ßebi nopowu kóscź rosrasył.

* Spodźiwnu tšělbu je Amerikancźan Heram Maxim wunamakał a njedawno jendźelskemu wójnskemu ministerstwu na pruhu pschedpołożił. Kaž někotsi wězywustojni měnja, drje smeje ßo tale straschna tšělba jako poßlednje ßłowo w wumělstwje saniczenja człowjskich žiwjenjow wobhładowacź. Zyła pschiprawa na tsjóch nózkach steji a s někotrych w hromadu swjasanych tšělbowych rołkow wobsteji. W nutskach je pschiprawa, kotraž tšelenje ßama wobstara. Prěni krócź dyrbi wojak wutšělicź; potom pak pschiprawa ßama dźěła. Po prěnim wutšělenju wona prósdnu patronu s rołki wucźehnje, nowu nuts pokoži a wutšěli, a tak to bjes kónza dale dźe, doniž patrony dowutšělane njeßu. 333 patronow, na dołhu nicź nawjasanych, ßo na dobo do magazina tšělby połoži; dokelž kónz nicże won wißy, ßo, hdyž ßu patrony wschě wutšělane, s kónz stareje nowa nicź s patronami pschiwjasacź hodźi. Tak może ßo bjes kónza dale tšělecź, doniž ßo w pschiprawje niczo njeskónzuje; kóżde wobschkodźenje pak ßo bórsy porjedźicź hodźi. Tšělecź może ßo po spodobanju bóle abo mjenje spěschnje. Najwjetscha dozpějomna spěschnosćź je 600 wutšělenjow sa minutu. Wobkhadźa ßo s tšělbu zyle lohko; jedyn wojak na jenu tšělbu je doscź. Wulkeje ważnosćże może tole wunamakanje dozpěcź w wójnje s półdźiwimi ludami. Jendźelczenjo bychu tajke tšělby nětkle w Sudanje, Franzowsojo pak w Tonkinje derje wuźiwacź móhli.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Jan Libsch, dźěłaćeŕ w Wulkim Wjelkowje, ſ Hanu ſwudow. Främmertez rodź. Gahnez tam. — Ota Oskar Keller, dźěłaćeŕ tu, ſ Marju Kaſchperez na Židowje.

Pětrowska zyrkej: Jan Ssymank, liſtynoſcheŕ w Priſtewizach pola Wulkeho Hojna, ſ Marju Lejnu Kſchižanez.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Hermann Richard, Auguſta Ernſta Teicha, koprnikarja w Dobruſchi, ß. — Khorla Auguſt, Khorle Auguſta Nowaka, žiwnoſćerja a koprnikarja w Sſtonej Borſchćži, ß. — Lejna Frieda, njemandź. dź. na Židowje.

Katholſka zyrkej: Pawol, Jakuba Rjelki, ſchewza na Židowje, ß. — Handrij, Handrija Mohetſa, fabrikſkeho dźěłaćerja w Hajnizach, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 17. februara: Hana Koklez, njebo Jakuba Rjeczki, žiwnoſćerja w Dźěžnikezach, ſawoſtajena mandźelſka, 75 l. — 20. Jan Juſchten, dźěłaćeŕ w Nadźanezach, 55 l. 1 m. 13 d. — 22. Hana ſwudowjena Kalichowa, wobydleŕka gmejnſkeje khěže w Sajdowje, 79 l. — 24. Hana Auguſta, njemandź. dź. w Kelnje, 5 m. 19 d. — Jurij Max, njemandź. ß. na Židowje, 6 m. 13 d.

Wjedro w **Londonje** 27. februara: Deſchćžikojte.

Telegrafiſki bureau w prědkownym twarjenju póſta (na bohatej haßy) po jenym ſtyhodźe, je kóždy dźeń wotewrjeny wot rano 8 hacź wječor 9 hodźin.

Płaćižna žitow a produktow w Budyſchinje

21. februara 1885.

Žitowy dowos: 4121 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacź M	Na burſy hacź Pf
Pſcheńza (50 kilogr.)	8	33	9	11	8	33	9	11
Rožka (50 kilogr.)	7	34	7	41	7	34	7	41
Jeczmjeń (50 kilogr.)	7	25	7	61	7	25	7	61
Wowß (50 kilogr.)	7	40	7	60	7	40	7	60
Hroch (50 kilogr.)	9	17	10	28	—	—	—	—
Woka (50 kilogr.)	6	67	7	22	—	—	—	—
Raps (50 kilogr.)	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły (50 kilogr.)	12	—	15	—	—	—	—	—
Hejduſchka (50 kilogr.)	16	—	16	50	—	—	—	—
Běrny (50 kilogr.)	2	30	2	70	—	—	—	—
Butra (1 kilogr.)	1	70	2	10	—	—	—	—
Pſcheńcžna muka 50 =	7	—	15	50	—	—	—	—
Ržana muka 50 =	7	—	11	—	—	—	—	—
Sſyno 50 =	2	70	3	—	—	—	—	—
Sſtóma 600 =	16	—	18	—	—	—	—	—
Proßata 405 ſchtuk, ſchtuka	6	—	20	—	—	—	—	—
Pſcheńcžne wotruby	—	—	—	—	4	10	4	50
Ržane wotruby	—	—	—	—	5	—	5	30

Draždźanſke mjaßowe płaćižny. Howjada 1. družiny 58—61 mk., 2. družiny 52—55, 3. družiny 36 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 48—51 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 45—55 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěſneje wahi.

Dobrowólne pſcheßadźowanje.

Po namjecźe herbow khěžerja **Hendricha Ernſta Schokty** w Luſy maja ßo k jeho ſawoſtajeńſtwu ßłuſchaze leżomnoſcże, jako:

a) **khěžniſka leżomnoſcź** cźißko 46 wopalneho kataſtra, cźißko 72, 367 a 613 ſahonſkich knihow a fol. 33 gruntſkich a hypotheſkich knihow ſa Luh, $16{,}_{8}$ arow wopſchijaza a ſ $14{,}_{58}$ dawkſkimi jenoſcźemi napokožena, a

b) **pólna leżomnoſcź** cźißko 335 a 338 ſahonſkich knihow a fol. 76 gruntſkich a hypotheſkich knihow ſa Luh, $19{,}_{5}$ arow wopſchijaza a ſ $3{,}_{92}$ dawkſkimi jenoſcźemi napokožena, kotrež leżomnoſcże ßu ßo w hromadże na

1575 markow

wjeßnogrychtſzy takſirowake,

25. měrza 1885 dopołdnja w 11 hodźinach

w mjenowanej khěžnej leżomnoſczi dobrowólnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Pod pokaſanjom na wuwěſchtki, na tudomnym ßudniſtwje a w korczmje w Luſy wupojßnjene, wopißanje leżomnoſcźow a pſchedawanſke wuměnjenja wopſchijaze, ßo na kupjenje ſmyßleni pſcheproſchuja, ſo bychu ßo na ſpomnjenym dnju w poſtajenej hodźinje w Luſy w khěžnej leżomnoſczi, na pſcheßadźowanje pſchedajomnej, ſeſchli, ßo k ßadźenju pſchipowjedli, ßwoju płaćenja-kmanoſcź dopokaſali a dalſche wotcźakali.

W Budyſchinje, 19. februara 1885.

Kralowſke hamtſke ßudniſtwo.

Meuſel. Mütterlein, ref.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 3. měrza t. l. dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo na **Luhowſkim** a **Khaßowſkim revirje**

125 brěſowych dołhich hromadow,
15 khójnowych ſbytknych hromadow,
5 rm. duboweho a lipoweho pjeńkoweho drjewa

pod ſwuczenymi wuměnjenjemi na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk pſchi Radworſkim hacźe.

W Luſy, 25. februara 1885.

Kubłowe ſarjadniſtwo.

Drjewowa awkzija
na Lupjanſkim revirje
pſchi holczim hacźe.

Wutoru 10. měrza t. l. ma ßo

150 ßuchich dołhich hromadow

ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk dopołdnja $^{1}/_{2}10$ hodźin na Lupjanſko-Schcźeńczanſkim puczu pſchi pokaſarju.

W Minakale, 26. februara 1885.

Hrabinſka ſ Einſiedelſka inſpekzija.

Ssadowe ſchtomy,

žylne ſroſcźene, w najlěpſchich družinach, ßu na pſchedań w **Worzynſkim ſahrodniſtwje.**

Diedel.

Muku a warjenje

porucza po najtuniſchich płaćižnach

Carl Nimtſch

na rózku hoſpitalſkeje a kamjeńteje haßy.

Knojazu ßól,

zentnaŕ po 1 mk. 50 np., pſchedawa

R. Binner w Rakezach.

Cźiſcźenje krwě.

Najlěpſchi ßrědk pſche **wumjeru** a **kožine njecziſtoſcże** je dostacź w **haptyzy w Rakezach.**

(Pſchipóßłane.)

Ringelhardtſko-Glöcknerſka rany-hojaza a cźehnita žałba je ßo wote mnje ſa tak dobru ſpóſnała, ſo mam ſa ßwoju winowatoſcź, to ſjawnje k nawjedźenju dawacź. Dlěje hacź 30 lět cźerpjach na lěwej nosy pſches jara bolostny brach, kotryž ßo **ßeloczok (Salzfluß)** mjenuje. Wſchě mi wukaſane a poruczene ßrědki niczo njepomhachu. S cźim wjetſchim dźakom dyrbju wuſběhnucź, ſo je ßo moja khoroſcź po hiſchcźe niz zyle tſimeßaczným trjebanju **Ringelhardtſko-Glöcknerſkeje žałby dospołnje wotſtroniła** a ſo nětko **žanych bolosczow** wjazy nimam.

W Lipſku, 1. měrza 1884.

Robert Stegmann, Gellertſtr. 2.

Ringelhardtſko-Glöcknerſka rany-hojaza a cźehnita žałba*, hižo wjele lět ßławna, ſe ſakitanſkej marku na tyſach, je najtuniſchi ßrědk, kotryž najruczíſcho hoji **wſchu ſwonkownu ſchkodu, wicź, drjenje** atd.

* Dostacź w ſchachtliczkach po 25 a 50 np. (ſ pokaſku nałożowanja) w **haptykach** w **Budyſchinje,** Lubiju, Zitawje, Wostrowzu, Großſchönawje, Bernſtacźe, Wósporku, Neugersdorfje, Biſkopizach, Rakezach, Schěrachowje, Hirſchfeldźe, Herrnhucźe, Nowoſalzu, Seifhennersdorfje, Polcźnizy, Halſchtrowje, Habrachcźizach atd. — **Wopißma** ßu we wſchěch haptykach wupołożene. Njech ßo ßwéru na horejſchu ſakitanſku marku kedźbuje.

W Pſchiwcźizach je dwajſchoßna **khěža** cźißko 22 ſ rjanej ßolotowej a ßadowej ſahrodu na pſchedań.

W Brěſowje je **khěžkarſka žiwnoſcź** cźißko 22 ſe 7 kórzami pola na pſchedań.

W Dobroſchezach pola Delnjeje Hórki je **khěža** cźißko 28 ſ ½ kórzom pola na pſchedań.

Dwaj ßylnaj brunaj dobraj **konjej,** kotrajž mózetaj ßo bjes ſchtyrimi wuběracź, 4- hacź 5létnaj abo teź hiſchcźe ſtarſchej, ſtaj na pſchedań pola kublerja **Handrija Kowarka** w Kolwaſy pola Pomorz.

Wiſchnjowe ſchtomiki,
k naßadźenju na gmejnſkich pucźach ßo derje hodźaze, pſchedawa, ſo by ſ nimi rumował, po ßlědujzych płacźiſnach:

ßłódke wiſchnje	1.	druźinu po 50 np.	
= =	2.	= = 40	=
= =	3.	= = 25	=
kißake wiſchnje . . .		= 25	=

R. Binner w Rakezach.

Wſchitkim pſcheczelam
ſchalki dobreho khofeja
poruczam
ßławny a rad wuźiwany
paleny
Jawa-khofej
wot
A. Zuntz sel. Wwe.
dwórſki pſchedawaŕ
w **Bonnje** w **Barlinje**
I. druźina pt. po 1 mk. 70 np.
II. = = = 1 = 55 =
w 1- a ½ puntowſkich pakcźikach.
Mukowy ſklad khumſchtneho mkyna
Ernſta Pfuhla
w Nadźanezach,
w **Budyſchinje:**
na horncźerſkej haßy
w „München Hofje".

6 porſtow tucźne ßwinjaze mjaßo punt po 55 np., ßrěńſche tuńſcho, **ßyry pokcź** punt po 65 np., **ßadleſchczo** punt po 65 np., **ßuſcheny pokcź** pſchi wotewſacźu 3 puntow punt po 75 np., **dobru běłu kołbaßu** pt. po 70 np., **2. druźinu kołbaßy** pt. po 60 np. pſchedawa
O. Pětſchka
na kotołkſej haßy (Keſſelgaſſe).

Najlěpſchi mlokowy a wuźitkowy pólver, konzeßionirowany ſalſowy pólver ſa konje, najlěpſchi wobźerny pólver ſa ßwinje
porucźa
haptyka w Rakezach.

Shorjelſki magazin
hotoweje muźſkeje, žónſkeje a dźěcźazeje draſty
Moritza Waſſermanna
19 na bohatej haßy 19.

Wobleczenja ſa konfirmandow.

Sſwojim cźeſcźenym wotebjerarjam ſ tutym k nawjedźenju dawam, ſo ßu wſchě
nowoſcźe
němſkich a jendźelſkich tkaninow ſa pſchichodny
nalětni a létni cźaß
hižo doſchłe. Duž poruczam je
k ſchicźu draſty po měrje.
Wubjerk je wurjadnje bohaty, kóžde ßadanje ſpokojazy. Woßobny frěs a ßwěrne ſhotowanje ßu ſnate lěpſchiny mojeho magazina.
Płacźiſny wurjadnje tunje.

Žakety ſa konfirmandki.

Mantle pſche deſchcź
ſa žony a holzy.
Kaž je powſchitkownje ſnate, wjedu **jenoż** ſolidne wězy a pſchedawam je, dokelž ßym je pod dobrymi wuměnjenjemi kupił,
po njedoßahnjenych tunich płacźiſnach.

Hólcźa draſta,
najrjeńſche a najnowſche, ſchtož je w tu khwilu doſtacź, w wurjadnje wulkim wubjerku, wot najjednoriſcheje hacź do najwoßobniſcheje druźiny, ſa kóždu ſtarobu ßo hodźaze.

Moja ſaßada rěka: pſchezo jenoż dobru tworu ſ najmjeńſchim wuźitkom pſchedawacź.

Moritz Waſſermann,
krawſki miſchtr,
19 na bohatej haßy 19.
Shorjelſki magazin
hotoweje muźſkeje, žónſkeje a dźěcźazeje draſty.

Trjebany **dźěcźazy wós** ſ wojom je na pſchedań na mniſchej haßy (mönchsgaſſe) cźo. 1 delka.

Spěwarſke knihi
ßerbſke a němſke
wſcheje druźiny
poruczam w dobrych jednorych a najwoßobniſchich ſwjaſkach, wote mnje ßameho dźěłanych, po najtuniſchich płacźiſnach.
M. A. Wetzke
na mjaßowym torhoſchcźu 13.

Stary dobry ßławny **domjazy ßrědk,**
woprawdźity
Pain-Expeller
ſ „kótwizu",
je po 50 np., 1 mk. a 1 mk. 75 np. wot dźenßa doſtacź pola
haptykarja **Guſtava Katßſcha**
w Rakezach.

Pſche wicź a drjenje
porucźa
wicźnu watu,
wicźnu papjeru,
nervowy balſam
haptyka w Rakezach.

W wudawarni Serb. Nowin je na pſchedań: **Spěwna radoſcź;** ſběrka ſchulſkich ſpěwow. Do ſeleneje wobalki ſwjaſana ſa **50 np.**, do twjerdych deſkow ſwjaſana **70 np.**

W wudawarni Serbskich Nowin stej ja 20 np. dostacz:

Dwě prědowani

na załožku Mat. 18, 10—14 a Luk. 2, 41—52 w Hodźijskej zyrkwi wot **J. Kschižana**, kapłana, dźerżanej.

Zokrowa czisczerńja

bratrow Langelütje w Cöllnje nad Łóbjom je mi **zamopschedawanje** zwojeho **zokroweho syropa** pschepodała a poruczam ja tule rjanu, czistu a zylnu tworu, kotraž zo wote mnje za 12 np. po puncze pschedawa.

Heinrich Lindner.

Twarski a rólny kalk

wschědnje nowopaleny poruczam se zwojich kalkarnjow z **Kundraczic** a **Niskeje** w wubjernej dobroscżi.

R. Plümecke.

Zyle tobakowe rjepiki punt po 23 np.,
rěsane = = = = 30 =
poruża

A. P. Böhme
psched schulerskimi wrotami 3.

K konfirmaziji

poruczam
czorne czistowolmjane kaschemiry
w wubjernych dobroscżach,
stary łóhcż po 70 np. a drózscho.

Alphons Schauseil.

Budyšska Bjesada

změje **wutoru 3. měrca t. l.** wječor wot 8 hodźin w tudomnej třeleřni **hłownu zhromadźiznu.** Dnjowy porjad: Rozprawa předsydstwa, nowowólby, wulosowanje akcijow a namjety.

Předsydstwo.

Realna schula w Budyschinje.

(Schulski pjenjes lětnje 60 hriwnow.)

K pschipowjedźenju hólzow, kotsiž chzedża wot jutrow t. l. tudomnu realnu schulu, kotraž ma prawo wopißma k wojerskej **jenolětno-dobrowólnej złužbje** wustajecż, wopytacż, je podpißany, kiž też **kmane pensije wukaże,** hacż w **kónz februara** kóždu zrjedu a zobotu wot 10—12 hodźin wó jstwje No. 13 realnoschulskeho doma k rěczam. **Parschonske prjódkstajenje** pschipowjedomneho njech zo stanje, je-li někak móżno. Bjes wuměnjenja pak maju zo zobu pschinjesc: **narodźeński abo kschcżeński list,** wopißmo wo schczěpjenju a sażoschczěpjenju jětrow, wopißmo wo dotalnej dostatej schulskej wuczbje, pschi konfirmirowanych konfirmaziske wopißmo.

Czi, kotsiž chzedża zo pschipowjedźicż, dyrbja jutry 9 lět stari bycż. Pschijimanje w **druhim czażu** móże zo jenoż pschi **wożebitych** wobstejnoscżach stacż.

W Budyschinje, 8. januara 1885.

Direktar **Dr. Vollhering.**

1. haprleje je jena stwa z komoru a łubju, wjelbowanej hródźiczku a brózńju, pódla toho też kruch pola a sahrody na pschenajecże. Dalsche je shonicż pola **E. Michela** w Pschiwcżizach.

Někotsi schulerjo dostanu tunju pensiju pola rěsbarja **Fiedlera** na Lubijskej haży czißko 2 w Budyschinje.

Dwaj małaj schulerjej dostanjetaj tunju a dobru pensiju na mjażowym torhoschczu czo. 5 po 2 skhodomaj.

2 schulerjej mózetaj tunju a dobru pensiju dostacż na zerbskich hrjebjach czißko 34 delka na prawej stronje.

K 1. haprleji ródnu holzu, kotraž zo jutry se schule puschczi, za holzu k dźěczom pytam.

Theresa Wassermannowa
19 na bohatej haży 19.

Khěžna holza z dobrymi wopißmami zo k 1. haprleji abo posdźischo pyta w **Schubardtez** restawraziji.

K 1. haprleji zo 2 złużobnej holzy pytatej na žitnych wikach 16.

Murjerjo

za dobru msdu hnydom trajne dźěło dostanu psches

J. Kirstana, twarza
w Roholnizu pola Bórkamora.

Wuczobnik pytany.

Derje wotczehnjeneho hólza, kotryż chze **molerstwo** a **lakirarstwo** nawuknucż, pyta

G. Koschwitz w Budyschinje
na kotolskej haży (Kesselgasse) 16.

Jedyn **wuczobnik** móże do wuczby stupicż pola schewskeho mischtra **J. Panacha** na swonkownej lawskej haży 32.

Hólczez sprawneju starscheju, kotryż chze **krawstwo** nawuknucż, móże jutry do wuczby stupicż pola

Jana Scheiniga
na zyhelnistej haży 13.

Wuczobnik pytany.

Hólczez, kotryż chze **krawstwo** nawuknucż, móże pschichodne jutry do wuczby stupicż pola krawskeho mischtra **W. A. Schustera** na jerjowej haży 19 w Budyschinje.

Zenicż

chze zo 40lětny czežny wudowz sprawneho kharaktera, nan jeneho dźěsca. Tón zamy ma wikowanje, kotrež jemu lětnje 1500 mk. wunjeże. Holzy abo wudowy z něschto samoženjom chzyli zwoju adrežu pod **103 C. N.** pola pschistajajeje žony **Nokoweje** na mjażowym torhoschczu czißko 8 wotedacż.

Czežny wěnz

na row
njebo **Marje,**
Jana Hermanna Ziegenbalka
na Horje
młódscheje mandźelskeje dźowki.

Kak jara nahle na tym zwěcże
Sso wjeżele se srudźbu pschemenja,
To shonili scże w lońschim lěcże,
Hdyż Bóh wam waschn lubu dźowku wsa,
Tu Ziegenbalkez Marju na Horje,
Kiž wjeż je w Njeżwaczilskej wożadże.
Ta na Horje bě narodźena —
Jej' nan, Jan Ziegenbalk, tam khěżeł je —
A w Njeżwaczidle w zyrkwi kschczena,
Do Bóschiz khodźiła je do schule,
Swój kschczeński zlub pak z wjele druhimi
Też w Njeżwaczilskej zyrkwi wobnowi.
Je potom też we złużbje stała
Tam we wży pola knjesa Lindnarja,
Kiž ji tu czesc a khwalbu dawa,
So běsche sprawna, zwěrna, dźěława,
Hdyż je na diftheritis skhorila
A sa schtyri dny doma wumrjela.
Bóh khwatasche z njej z toho zwěta,
Duż podarmo bě próza lěkarjow,
Bóh wsa ju prjecż sa młode lěta,
Hdyż zydomnacże lět schesc mężazow
Bě żiwa, strowa — starschich wjeżele,
Dha ju jej' sbóżnik k zebi wolasche.
Ta njewjesta bě Khrystuzowa
A wosta zwěrna zwojom' sbóżnikej,
Dwaj dnjej psched zmjercżu wona z nowa
Wschak wużiwasche Khryста cżěło — krej,
A potom, schesczadwazyteho julija,
Żno dźěsche loni domoj do njebja.
Haj, to bě luba, sprawna duscha,
Kiž bě zo zyle dała Jesużej,
Ta czesc ji z poknym prawom złuscha,
So żane spodobanje měła njej'
Na zwětnym, cżělnym, hrěschnym wjeżelu,
Hdyż husto też ju k tomu nucżachu.
Waj' dźowka, luby nano, macże,
Se złużby wjazy k wam dom njepschińdże;
Hdyż wy nětk něschto wohladacże
Wot jeje drasty a schtoż měsesche,
Dha z nowa hórke zylsy wamaj tu
Do wupłakanej' wocżow stupaju.
Ty jen'cżki luby bratsje jeje
A wój, wój jeje lubej zotsje dwě,
Ta luba Marja wjaz' tu njeje —
Ja wěm, so je wam wo nju jara sle,
Wam wescże zo tu husto wudźije,
So scże z tej zotru zażo w hromadże.
Wy scże ju bóle lubowali,
Hacż Boha a toh' luboh' sbóżnika,
Duż scże to bórzy doczakali,
So Bóh tón Knjes ju sahe prjecż wam wsa;
Bóh pak ju hischcże lubscho měsesche,
Duż je zwěta wón z njej prjecż khwatasche.
Bóh troschtuj, waż wschěch z njebjeż dele,
Haj troschtuj luboh' nana, lubu macż,
Kiž staj tych hórkich zylsow wjele
Wo lubu dźowku měłej wupłakacż;
To budż wasch troscht, so wascha Marija
We njebju z hnadu wěcżnu sbóżnosc ma.
Hdyż scże wy jej' row wopytali
S najmjeńscha tola kóždu njedźelu,
A z nutrnoscżu wuspěwali
Tón luby „wótczenasch" se srudobu,
To dawa nowy troscht wam w wutrobi,
Wam je, każ byschcże tam z njej rěczeli.
Nětk horzy dźak budż wschitkim rjenje,
Też żónskej a tej mużskej młodosczi,
Sa jara rjane wupyschenje,
Kiž zu jej' cżěło w kaschcżu pyschili,
Sa swonjenje tym lubym młodźenzam,
Też pschewodźerjam a tym noscherjam.
Dha spi nětk derje w khłódnym rowje
Te twoje cżěło, luba Marija,
We Njeżwaczidle na kerchowje,
Ta dusha pak we njebju sbóżnosc ma,
Hacż junu tam psches Bożu hnadu my,
Bóh daj, tam za tobu też pschińdźemy.

Na żadanje jara srudnych sawostajenych
Pětr Młónk.

(K tomu czißku pschiłoha.)

Pschiłoha k czišłu 9 Serbskich Nowin.

Ssobotu 28. februara 1885.

Würzburgske

runklizowe ßymjo

ſnateje wubjerneje družiny,

ſchleſynſke hórſke

czeŕwjenodžeczelowe ßymjo

bjes židy

porucza a pſchijima ſkaſanja

Carl Noack.

Kalijowe mydło, ßuche, punt po 50 np.,
jadriwe mydło, ßuche, punt po 40 np.,
łojowe mydło, ßuche, punt po 36 np.,
pſcheńcžnu ſchterku, punt po 22 np.,
kónzatu ſchterku, najlĕpſchu, punt po 30 np.,
ſoda kryſtaliſowany, najcžiſćiſchi, punt po 50 np.,
bĕrnjazu muku, punt po 20 np.,
bĕłazy ſoda H. Puyowy, pakcžik po 10 np.,
wubjerny ßrĕdk ſa ſchaty a hoſpodarſtwo,
žiwizowe mydło, maſne mydło w wſchelakich družinach
pſchedawa tunjo

H. Puy w Budyſchinje, mydkarnja.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej džĕlbje a kóždy džeń mechaniſka dźĕłopſchadownja w Hajnizach, tola w Budyſchinje ßo jenož **trjeny len,** a to jenož ßobotu w Grützneŕez domje, ſ nutſkhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Strowe kruſchwinowe drjewo

kupuje po najwyſchſchej płaczišnje

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Kóſlaze kóžki,

toho runja **ſajecže, korniklaze** a druhe koże kupuje a dawa najwyſchſche płaczišny

L. Fleiſcher, kóžkaŕ
na ſwonkownej lawſkej haßy 18
w Budyſchinje.

Khofejowy ſkład.

Ssylnje a derje ßłodžazy hižo po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcže tuńſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodže poručataj

bratraj Mĕrſchej
na žitnych wikach.

Wot dženßniſcheho dnja pſchedawamy:

drobny zokor	punt po	28	np.,	ſa hotowe pjenjeſy.
kuſkaty zokor	= =	29	=	
zokor w pokrutach	= =	30	=	
kóſtkaty zokor	= =	33	=	
ſoda	= =	5	=	
ſchterku	= =	22	=	

Khofej, rajß a wſchĕ druhe materialne twory po najtuniſchich dnjowych płaczišnach.

W Budyſchinje, 25. februara 1885.

Auguſt Bartko,	**Hermann Klemm,**	**Richard Neumann,**
Friedrich Braun,	**J. G. Klingſt Nachf.,**	**Carl Noack,**
Ginzel & Ritſcher,	**Hermann Kunack,**	**Guſtav Poſer,**
Ernſt Glien,	**Hermann Lemke,**	**Carl Pötſchke,**
J. T. Glien,	**Heinrich Lindner,**	**Richard Pötſchke,**
Th. Grumbt,	**C. A. Mickan,**	**Ad. Rämſch,**
Robert Hauptmann,	**Arno Möckel,**	**Wilhelm Schamlott,**
Wilh. Jacob,	**Moritz Mörbe,**	**Johann Wannack.**

Paleny khofej,

wubjernje ßłodžazy, punt po 100 a 120 np.,
porucza pſchezo cžerſtwy **Th. Grumbt**
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Woprawdźite probſtajſke ßymjeńtne žito

wot wikowarja, kotryž pod probſtajſkim rataŕſkim ſekretarom ſteji, poruczam

wowß,	150 puntow	po 18 mk.	50 np.,	
jeczmjeń,	200 =	= 22 =	50 =	

Skaſanja kóždy cžaß pſchijimam.

E. Schmeiß w **Budeſtezach.**

Wſchĕ družiny warjenjow, kaž **hejduſchku, jahły, hróch, ßoki, buny, rajß** a 4 družiny **nudłow, krupy** w 5 družinach atd. po. ruczam w wubjernej tworje po najtuniſchich dnjowych płaczišnach.

Rjany **dźeczelowy wußyw** tunjo.

Wowß kupuju po kóždej mjeńſchej a wjetſchej džĕlbje a dawam najwyſchſche płaczišny.

E. Schmeiß w **Budeſtezach.**

Džĕlba

wubrakowanych khachlow

je na pſchedań.

Doſpołne khachle po 12 mk.

H. R. Teutſcher, hornczeŕſki miſchtr
w Budyſchinje.

Twaŕski a hnojazy kalk,

dobru Gogolinſku tworu, **waŕnu, ſkótnu** a **hnojazu ßól,** toho runja **tšĕſchne** a **murjeŕſke zyhele** po najtuniſchich płaczišnach pſchedawam. **Połne wozy po fabrikſkich płaczišnach.**

F. Fiſcher
na dwórniſchežu w Laſu.

Sa konfirmandow

poruczam ſwjeŕſchne koſchle, khornarje, manſchety, dženſke koſchle, ſchemiſety, ſchlipßy, krawaty, dybſacžniki, ſpódnje kholowy a jeczki, dale ſa

konfirmandki:

dženſke a nózne koſchle, negližojowe jeczki, kholowy, barchentowe ßuknje, próchoßuknje, ſhirtingowe ßuknje, korſety, khornarje, manſchety, ſchawle a dybſacžniki.

A. Tſchentſcher
ſ napſchecża noweje měſchczańſkeje ſchule.

Sa konfirmandow

poruczam

cžorne kaſchemiry

hładke a muſtrowane.

H. Kayser w Budyſchinje
11 na žitnej haßy 11.

Koſchlowe barchenty

wulki wubjerk, trajnu, barbunjepuſchczatu tworu, poručza

H. Kayser
10 na žitnej haßy 10.

Khofej

wot najtuniſchich hacz do najlěpſchich druzinow, jara derje ßkodzazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tuczne ryby, najtuniſcho porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Saßopſchedawarjow a hoſczeńzarjow cžinju na wulku dźělbu jara rjanych a tunich

zigarow

kedźbliwych a pſchedawam
„El Bebido“
1000 ſchtuk po 17 mk. 50 np.
100 „ „ 1 mk. 80 np.
„El Prado“
1000 ſchtuk po 19 mk.
100 „ „ 1 mk. 95 np.

J. T. Glien
4 na drjewowym torhoſchczu 4.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pſchi wotewſaczu 10 puntow pomérnje tuńſcho, wubjernje derje ßkodźazy, porucza jako płaczíſny hódny **Guſtav Poſer**
na jerjowej haßy.

Butru!

Měſchanu butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w ſnatej dobroſczi
porucza po zykym a jenotliwym tunjo **Guſtav Poſer**
na jerjowej haßy.

Jerje!

ſchtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
ßu dostacź pola
Guſtava Poſera.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacz 40 np.,
w wjetſchich dźělbach tójſchto tuńſcho, porucza **Guſtav Poſer**
na jerjowej haßy.

Nowe jerje,

dobre a tuczne ryby,
mandl po 40, 50, 60, 80 a 100 np.,
pola
Hermanna Kunacka
na bohatej haßy 8.

Khofej

ßyry punt po 65, 70, 80, 90 a 100 np.,
paleny punt po 85, 100 a 120 np.,
jara dobre druzíny,
porucza jako něſchto jara tunje
Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

Schkórnje a cžrije

k konfirmaziji,

toho runja wſchě mózne druzíny **ſchkórnjow, ſtiſletow, ſtupnjow ſa promenadu a doma, toſle ſa zónſke a mnzſkich a dźěcźi** poruczam w wulkim wubjerku po zyle tunich płaczíſnach.

Skaſanja po **měrje,** toho runja **porjedźenja** ßo rucze, cžiſcze a derje wobſtaraju.

Paul Kriſteller
na bohatej haßy 29, ſ napſchecźa „winowеje kicze“.

K nalětnjemu cžaßej

poruczam ßwój wulki ſkład wſchěch druzínow
filzowych, tkaninowych, zidźanych a dźěcźazych klobukow, pſchedeſchcźnikow, ſpazirſkich kijow, cžapkow, krawatow atd.
po wurjadnje **tunich** płaczíſnach.
Konfirmandſke klobuki wot 2 mk. 25 np.

Hugo Lehmann
na ſwonkownej lawſkej haßy 1.

Cžornu židu

k njewjeſcźinſkej draſcze w najlěpſchej tworje a nowych druzínach po jara tunich płaczíſnach porucza
H. Kayser 10 na zitnej haßy 10.

W wudawarni Serb. Nowin je po 2 hriwnomaj dostacź:

HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spisaštaj **Wilhelm Bogusławski** a **Michał Hórnik.**

W wudawarni Serb. Nowin ßu dostacź tak mjenowane:

1. Trauungsregiſter, 2. Taufregiſter a 3. Todtenregiſter,
kajkež ßo k ſapißam trjebaja, kiž ßo létnje pola wyſchnoſcze wotedadźa abo hewak k zyrkwinym knihaм nałożuja.

Richard Bohn,

tſěchikryjerſki miſchtr w Wojerezach
pſchi hrodowym torhoſchczu,
porucza ßo k wobſtaranju wſchěch tſěchikryjerſkich dźěłow ſ jendźelſkeho, franzowſkeho a thüringſkeho tſěſchneho ſchifra a lubi dobre, ſprawne a tunje poßłużenje.
Schifrowy ſklad je na Wojerowſkim dwórniſchczu.

P. Strobelowy atelier

ſa njebolosne ſaßadźenje khumſchtnych ſubow a plombirowanjow po najnowſchim ſyſtemje.
Wotſtronjenje ſubybolenja, ſubowe operazije.
Na bohatej hasy čo. 68, II. poskhód.
K rěczam wſchědnje dopołdnja a popołdnju wot 8 hacz do 5 hodźin.
Khudym darmo.

Ratarſka ſchula w Budyſchinje.

W **ratarſkej ſchuli,** kaž tež w **ßadplahujzej a ſahrodniſkej ſchuli,** ſ njej ſjenocźenej, ßo **pónd'zelu 13. haprleje 1885** nowa ſchulſka wucžba ſapocznje. Bližſche wukaſy dawa direktar **Brugger.**

Spěwarſke,

ßerbſke a němſke,
w woßobnych ßomocźanych a proſtych ſwjatkach porucza w bohatym wubjerku a po najtuniſchich płaczíſnach
Guſtav Rämsch
na bohatej haßy.

Draždźanſke konjaze loßy
ſaßo dóſchke ßu,
wjeß'le, wulke ſbožo
wone pſchinjeßu.
M. Weiſer.
Saßopſchedawarjo doſtanu rabat.

Turkowſke ſultanſke ßlówki,
punt po 40 np., litr po 55 np.,
turkowſke ßlówki,
punt po 30 np., litr po 40 np.,
porucza jako něſchto jara tunje
Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoſchczu.

Najlěpſche a najtuniſche

zigary

w najwjetſchim wubjerku
porucza
Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haßy
a w kupnizy.

Nowe cžaßniki a porjedźenje cžaßnikow najtuniſcho pola A. Magera na ßerbſkich hrjebjach. Dwěſetne rukowanje.

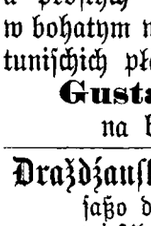

Wſchě cžaßniki
porjedźam ſ pomozu nowych maſchinow na najlěpje a tunjo.
J. G. Schneider,
cžaßnikař,
pſchedawarnja nowych cžaßnikow
wſchěch druzínow.

Hamburg-Amerika.

Kóždu ßrjedu a njedźelu do New-Yorka

ſ póſtſkimi parołódźemi
Hamburgsko-Amerikanſkeho paketjězdneho akcijſkeho towarſtwa.
Wukaſanje a pſchewjeſne pißma dawa No. 867. **Albert Meiſel w Budyſchinje.**

„Serbske Nowiny“ wu dawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smołerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 10. **Sobotu 7. měrca 1885.** **Lětnik 44.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Němski kněžorstwowy žejm sańdženu wutoru wo wudawkach sa kněžorstwowe hospodarstwo jednasche. Na dnjowym rjedže stejachu na prěnim měsce 20,000 hriwnow, kotrež wjerch Bismark sa postajenje druheho direktora w ministerstwje swonkownych należnosćow žadasche. Ssejm bě loni 15. dezembra, kaž je snate, tutu žadanku wotpokasał. Po wschěch Němzach žo tehdy pschećiwo tomule wobsanknjenju kněžorstwoweho žejma wulka roshorjenosć sbudži. Adreży, w kotrychž žo wjerchej Bismarkej ludowa dowěra a žwěrnosć wobkruceše, žo s wjele tyžaz mjenami podpisane wjerchej Bismarkej sćelechu. Mnosy sapóžkanzy, kotsiž běchu prjedy wudawk sa druheho direktora w ministerstwje swonkownych należnosćow sapowjedźili, žu žo psches to pohnucź dali, pschi nowym jednanju sa Bismarkowu žadanku hłosowacź. Prjedawscha wjetschina pschećiwo žadanym 20,000 hriwnam žo na tajke waschnje do mjeńschiny pschetwori; pschi wothłosowanju žo pjenjesy sa druheho direktora w ministerstwje swonkownych należnosćow se 172 pschećiwo 153 hłosam pschiswolichu. Dźeń prjedy bě kněžorstwowy žejm 248,000 hriwnow sa sarjadnistwo nowych němskich kolonijow, na nawjecźornym afriskim brjosyležazych, pschiswolił.

— Sa cžežny dar, kotryž ma žo wjerchej Bismarkej 1. haprleje k jeho 70lětnemu narodnemu dnjej wot němskeho luda pschepodacź, je žo hižo pjecža psches 700,000 hriwnow nasběrało.

— Na narańschim brjosy pokodnischeje Afriki s wjecžora Zanzibara žu žo wot němskeho kolonialneho towarstwa nowe němske kolonije sałožiłe. Tele kolonije žu žo pod schkitowanje němskeho kněžorstwa wsałe.

Schwajzarska. Schwajzarska je hacž dotal sozialdemokratam, nihilistam a anarchistam wucźek a hospodu dawała. Sa hospodliwosćź, kotruž je wona tutym wopokasała, nětk hubjeny džak žnéje. Schwajzarske knježerstwo anarchistam w poslednim cžažu bóle na porsty hladasche. To bě anarchistam wobcźežne a woni žo nadžachu, so žebi knježerstwo s tym sažo podwolne scžinja, so je s někajkim njeskutkom do stracha staja. To dyrbjesche žo s rosbuchnjenjom Bernskeho swjaskoweho hroda dozpicź. Njekniczomny anarchistiski plan, kotryž je žo knježerstwu hischće s cžažom pscheradźik, bě žlědujcy: w wschelakich měschczanskich domach dyrbjesche žo na dobo woheń sałožicź a žo s tym wscha kedźbliwosćź wot swjaskoweho hroda wotwobrocźicź. Jenemu anarchistej bě žo poruczilo, so ma žo w tym cžažu do swjaskoweho hroda dobycź a tam rosbuchnjenje do skutka stajicź. Klucze k swjaskowemu hrodej běchu žebi anarchistojo s pomozu wóskowych wotczischczow wudźełali. Knježerstwo je, wo anarchistiskim wotmyślenju shoniwschi, wulku liczbu s nich sajało. W Genfje je žo wot polizije jena anarchistiska czischczerńja w nozy wotewrika a žo wschě papjery s njeje wotewsake. Po wschěm sdaczu budže knježerstwo s anarchistami krótki prozeš cžinicź a jich s kraja wupokasacź.

Franzowska. Franzowske wójsko je žo po dobyczu Langsona hnydom sa cžekazymi Chinesami puschczilo. Dróha, do Chiny wjedźaza, bě s mnohimi nažypanzami wobtwjerdźena. General Negrier žo 24. februara do Chinesow, tele nažypanzy sakitowazych, da a jich pobi. Chinesojo, wjele wójnskeje potrjeby Franzowsam pschewostajiwschi, roscźekachu. Negrier na to wrota psches hory, Tonkin a Chinu dźelaze, wobžadźi. — Admiral Courbet je s tsjomi łódźemi wuliw reki Jantsekianga salehnuł, so by s tym pschiwoženje rajža k chineskemu wójsku sadźewał.

Jendźelska. Wotstupi Gladstone abo njewotstupi? Tuto praschenje je w tu khwilu w Jendźelskej najwažnische a wono tež swonka Jendźelskeje wschu politisku kedźbliwosćź k žebi wobrocźa. Tón cžaž žu wobstejnosće tajke, so žo skerje sda, so žo Gladstonowe ministerstwo hischće sdźerži. Gladstonowa khabkata egiptowska politika je jemu wulku liczbu jeho něhduschich pscheczelow a pschiwižowarjow wotwobrocźika. Namjet nawjednika konserwatiwnych, Northkota, so by žo Gladstonej wot parlamenta njedowěrjenje wuprajiło, je žo se 302 pschecźiwo 288 hłosam, po tajkim jenož se 14 hłosami wjetschiny, wotpokasał. Njedźiwajo na tutu žłabuschku wjetschinu, Gladstonowe ministerstwo swólniwe njeje, knjejstwo konserwatiwnym pschewostajicź. Němzam móže skóncźnje wscho jene bycź, kajka strona w Jendźelskej knježi. W nastupanju kolonialneje politiki bychu konserwatiwni Němzam runje tak sadźewki do pucza kładli, kaž Gladstonowe ministerstwo. Njepschestawajże pschecźiwjenja Jendźelczanow pschecźiwo sałoženju němskich kolonijow je pschecźelstwo bjes němskim a jendźelskim knježerstwom žylnje rostschażko. Wjerch Bismark žo sa najwjetscheho njepschecźela Gladstonoweho ministerstwa wobhladuje. W němskim kněžorstwowym žejmje je wjerch Bismark pschi debacźe wo němskich afriskich kolonijach žwoju njepschecźelnosćź pschecźiwo jendźelskemu ministerstwu na tajke waschnje k wjedźenju dał, kaž žo to jeno stawa, hdyž dwě knježerstwje blisko pschedwójnu stejitej. Němski kanzleŕ žo hórko wobcźežowasche, so jendźelske knježerstwo Němzam wschudže, hdźež žebi tucźi kolonije sałožuja, s njepopschecźom tajnje a sjawnje napschecźiwo stupa. Jendźelskemu ministrej swonkownych należnosćow, Granvillej, Bismark sełharnistwo porokowasche. Granville bě w jendźelskim semjanskim žejmje napschecźo wěrnosći wudawał, so je Bismark Jendźelskej radu dał, so by Egiptowsku anektirowała. Tutej tokstej łži dyrbjesche Bismark rucže napschecźo stupicź, hewak by njedowěrjenje, haj žamo njepschecźelstwo Franzowskeje a Turkowskeje pschecźiwo žebi sbudźik. Runje na wopak je Bismark Jendźelczanam radźił, so bychu žo Egiptowskeje njepschimali. Jendźelska pak tuteje rady njeje kedźbu měła a je nětko psches to do wulkeje nusy pschischła. Dla njejednoty bjes němskimi a jendźelskimi ministrami drje wójna bjes Němzami a Jendźelczanami njewudyri. Jendźelske nowiny jendźelsko-němsku roskoru sa parschonsku należnosćź ministrow wobhladuja a žo troschtuja, so žo wujednanje bórsy dozpije. Sa bóle straschne maja Jendźelczenjo postupowanje Ruskich w žrjedźnej Asiji. Ruske wójsko je Heratske mjesy pschekrocźiło a najskerje zyły Herat wobžadźi. Jendźelska je drje pola ruskeho knježerstwa pschecźiwo tomu protestowała, tola Ruska budże žo s cźežka wjele wo jendźelske protesty staracź, žamo hdy bychu Jendźelczenjo hrosyli, so Ruskim s jendźelskim wójskom napschecźo stupja. Jendźelska by, hdy by wójsko do Afganistana pósłała, s tym wucźinjenja skamała, kotrež je s Ruskej w lěcźe

1873 w nastupanju Afganistana wujednała. Tež Ruska by potom na tele wucžinjenja dale njedźiwała a žwojemu wójsku do Afganistana marschirowacź dała.

Rußowska. W baltiskim měsćze Derpće, w kotrymž je němska, wot ruskeho knježerstwa sałożena universita, je polizija potajnu nihilistisku knihićiśischćerńju wußlědźiła. Ćžischćerńju w sawostajenstwje semrjeteho studenta Perljajewa namakachu, kotryž bě, s Kijewskeje universitу wuhnaty, do Derpta pschischoł. Derptska polizija drje wjedźeschе, so je wón politiskich pschestupjenjow dla Kijewsku universitu wopuschćicź dyrbjał, a jeho toho dla wobkedźbowaschе, tola jemu žo radźi, žwoje potajne dźěło psched poliziju skrycź. Jako wón wot Božeje ruchi sajaty nahle wumrje, universićina wyschnosć jeho sawostajenstwo poliziji pschepoda. Polizajski sastojnik do wobydlenja semrjeteho sastupiwschi, tam jeho pschećelow nadeńdże, kotsiž žo na to wotžalichu. Pschi napisanju studentoweho sawostajenstwa sastojnik s wulkim spodźiwanjom ćžischćersku maschinu a knihićiśischćersku potrjebu wußlědźi. Docźischćane eksemplary nihilistiskich nowin „Narodneje wole" a sestajane pißmiki, kotrež běchu žo k tomu trjebałe, wußwětlichu, kajkemu saměrej bě potajna ćžischćerńja žkužiła. Tež s listow semrjeteho shonichu, so je wón pschiwißowaŕ nihilistow był, te žame žu tež s pschicźinu, so žu w Petersburgu jeneho offiziera sajeli. Ruszy studenći w Derpće žu s wjetscha tajzy, kotrychž žu s druhich ruskich universitow wuhnali. Po tutym podawku, kotryž dopokasuje, so žo wot ruskich studentow tež w Derpće sa nihilismus skutkuje, žo tucźi boja, so jich s Derptskeje universitу wupokasaju.

Koßowe polo.

(Pokracźowanje.)

„Zaŕ, zarjowa!" na dobo se wschěch bokow wołachu.

A woprawdźe zaŕ s wjerchami, po jeho boku Obilicź, a zarjowa se žwojimaj druhimaj dźowkomaj a knjenjemi, rucže k městu khwatachu.

Rycźerjo žo rosstupichu, skoku Lasar hacź k žwojej dźowzy pschikrocźi.

Milan Topliczanin psched zarjom žo klaknuwschi, njebojasnje k njemu horje hlada: „Kaž widźisch, mój žławny knježe", wón praji, „žym žebi najdróžschi kamjeń twojeje krony wudobył, a nježadam nětko niczo druhe, hacź so bych žebi jón sałužił, tak kaž pschede mnu wójwodaj Brankowicź a Obilicź."

„Khróble to žłowa!" sawoła Mara, do prědka chzedźo stupicź, tola jejny muž Brankowicź ju sa ruku pschimnu a ju na bok scźeże, hdźež žo s njej, njewobkedźbowany wot druhich, do ważneje rosmołwy da.

„Khróble wschak žu to žłowa!" Lasar praji, „tola mam rad tajku khróblosć pola žwojich rycźerjow, pschetož wona je mi dweju žynow, kaž Oblicza a Brankowicza dobyła." A k Milanej žo sałžo wobrocźiwschi, dorěcza: „Po wuhnaczu póhanstwa na asiatiske brjohi budźemy widźecź, hacź mam tebje sa žwojeho tsećeho žyna postrowicź."

„Sława zarjej, žława Lasarej!" rycźerjo juskachu.

Milan zarjowu a zarjowinu ruka wokoscha. Zarjowa bě s knjenjemi bliže pschistupiła, so by žwoju dźowku psched wocžomaj rycźerjow skryła; tola Milan stanuwschi pschitkóczi hischcźe ras žwoju lubu k wutrobje a wóhniwje ju na czoło koschiwschi, pschepoda ju do macźerinych rukow.

A k zarjej žo wobrocźiwschi, s płomjenjazym wokom khwilu wokoło hladasche, potom žwoju prawizu horje sběhnuwschi rjeknu: „Bjeru Boha, bjeru tebje, zarjo a knježe mój, sa žwědka, a waš, knježo bratsja, so wudobudu žebi zarsku mikosć, abo ja žo wotrjeknu žwojeho raja, so chzu khróble Turzy w pschichodnej wójnje napscheczo stacź, a hdy bychu wschitzy — schtož žo njech njestanje! — žwjatu khorhoj kschiża wopuschczili, so tón njepschecźel Khrystußoweje wěry, bjesbóżny Turka, brjóh žerbskeho zarstwa hinak njepschekrocźi, hacź psches moje cźěło —"

„A psches moje cźěło", skocźi jemu Kasanczicź do rěcze, stupwschi žo k jeho bokej, „w žiwjenju a w žmjercźi žym twój žwěrny pschecźel.

Milan jeho s lěwizu wokoło schije wobja, a s prawizu s jenym satorhnjenjom kinżal, w schtomje saryty, wutorże a nad hłowu s nim machajo, dale rěcźeschе: „Hlej, nasch najžurowischi njepschecźel je žo kaž paduch do nascheje žrjedźisny dobył! Aj! hdy bych žebi jeho w bitwje žrjedźa jeho strażnikow wuhladał, dha by mi se žwojej krwju kóždu krjepjel sapłacźicź dyrbjał, kotruž žym psches jeho bróń shubił."

A sałžo žo Bajasetowe mjeno bjes rycźerjemi mjenowasche, kotsiž žo, nastróżeni nad tajkej khróblosczi, praschachu, kajke je setkanje bjes Milanom a nim było.

Topliczanin žo po lubej wohladowasche. Tuta bě žo hižo prjedy se žwojej macźerju a druhimi knjenjemi wotstronika, jenož Mara bě po boku žwojeho muża na měsćze wostała: wón bě jej hižo wscho sdźělił, a jeje wóczko žo s radosczu horjesche, hordy wußměch wokoło jejneje huby hrajesche, tak czasto hacź na rycźerjow pohlada, kotsiž žo troschtowachu, so budźa bórsy Turkow kaž lěžnu swěrinu psched žobu honicź. —

„Nascha lubosczź bě potajna", sapocźa Topliczanin s cźicha powjedacź, a zaŕ a rycźerjo kedźbliwje na njeho poßłuchachu, „pschetož ja žo žam žwojeje swažliwosćze nastróżich, so žym žebi swěrił žwojej woczi k twojej dźowzy, mój žławny knježe, posběhnucź! niz so je wona zarjowa dźowka, ale so je žo do mnje salubowała, wona, sa kotrejež jene žmějkotanje žo żadyn s mojich bratrow rycźerjow rosmyßlił njeby, žo do bitwy na žiwjenje a na žmjercź dacź; wona je žo do mnje salubowała, kotrehoż mjeno s zyka njeje ani w bitwje ani w radźe snate."

„Schto to rěczisch, Topliczanino?" snapschecźiwichu jemu rycźerjo: „ty sa nikim ani na bitwischczu, ani hdźe druhdźe njestejisch, po zyłym kraju twoje mjeno khwała!"

Pschißwědczo tutomu wurjekej zaŕ s hłowu pokiwnu, Kasanczicź pak žo bratram rycźerjam sa žwojeho pschecźela dźakowasche, kotryž nad tajkej khwalbu saczerwjenjeny woczi k semi wobrocźi.

„Sswjaty Ssawo!" boßniski kral Twartko se spodźiwanjom sawoła, „kajkich masch to rycźerjow, bratsje Lasaro! dha wschak žwjaty kschiż psched połměßazom njepanje!"

„Haj njepanje!" wołachu rycźerjo.

Brankowicź a jeho żona žo tajnje žmějeschtej; Obilicź pak s horda hłowu horje snjeße, jeho wutroba žo sběhasche, tola se żanym žłowom žwoju snutskownu radosczź nad wójnskim sapalom rycźerjow na sjawnosczź njeda.

„Ale Bajaset", žo zaŕ Lasar po khwili praschesche.

„Tak je", sapocźa s nowa Milan Topliczanin, „běch žwoju lubu, twoju dźowku, do sahrody skasał, so bych ju poßledni krócź wokoschał, poßledni krócź psched bitwu, pschetož žym žebi pschißahał, žo k njej prjedy njepschibliżicź, haj prjedy na nju njepohladacź, doniż žo w bitwje hódny njeszcźinju, so bych móhł psched tebje stupicź a tebi rjez, mój knježe: Hlej! schtož žym cźinił, žym cźinił sa tebje, so bych žebi sałužił, so by mje pschijał do žwojeje žwójby. — Mój pschecźel Kasanczicź strażowasche pschi khodźe do sahrody naschu lubosczź, tola druhej woczi na naju kakaschtej, druhi njepschecźel sa namaj žlědźesche. Lědma běchmoj žo na kawku žynukoj, saschumi žo w kerkach a Bajaset, žerbsku drastu swoblekany, psched namaj steji: »Njepschimaj žo dale njewjesty sultanoweho žyna, kschesczijanski pžo!« sałżycźi a cźižnu sa mnu tutón kinżal, tola s njembrosczu jemu ruka tschepotasche, nóż nimo mje slecźi, jenož mało moje ramjo sraniwschi. Ja stanuch, tola Milewa s wótrym kschikom do womory padże mi na ruzy, a kak mózach žwoju lubu wopuschczicź? Toho dla Bajasetowe mjeno wołach, wjedźo, so s tym žwojeho pschecźela pschiwołam."

„A dale?" žo Lasar njeszczerpliwje praschesche.

„Dale?" Milan praji: „Bajaset wupjerchnu a mój pschecźel, rucže pschikhwatawschi, hižo lědma jeho stopu wuhlada!"

„Haj, žym jemu na stopje był", rěczesche Kasanczicź dale, „a žym sa nim hacź k muri hnał. Hižo žebi myßlach, so mi njewuskoczi, tak běch jemu blisko; tu mje něchtó wot sady pschimnu, ja žo sa tutym pschecźiwnikom wobroczu, kotryž mi rucže nohu podstaji a mje k semi storże, a prjedy hacź běch žo sałžo sběhnuł, bě Bajaset a tamón, kotryž bě mje porasył, na muri, a Bajaset, žo mi žmějo, wołasche: »Sserbski mjedwjedź chze sultanskeho worka popanucź? Dźi a praj žwojemu knjesej, kotryž je psched wobliczom mojeho nana wotroczk tebi runy, so žo bórsy na czole tyßazow prawowěriwych po žwoju njewjestu wróczu, pschetož rjane knježny sa pßy njesrawja!« »Dźi k czertu se žwojim profetom«, ja na to wotmolwich: »hubako, czin, so dele pschińdźesch, abo ja czi s jenym rasom hłowu wotrubnu.« S wótrym poßměchom žo na to po druhim murinym boku dele puschczi a ja jenož hischcźe stup khelpazych koni žłyschach."

Na khwilu knjeżeſche rowowa cźiſchina w ſhromadźiſnje, potom pak ßo ſ wótrymi kſchikami pohorſchenje nad pohanjenjom ßerbſkeho luda ßkyſchecź da.

„Schto? naſche knjeżny bychu ſa ſultanowych cźertowych ßynow kcźěłe? Nó, cźakaj Turka! — A tak pohanicź ßerbſki lud? — Tón ſajaz!“ Tak a podobnje ßo hórſchachu.

Zaŕ Laſar pak bě do myßlow ſamyßleny.

„Hacź do naſcheje ßrjedźiſny je ßo dobył“, ſcheptaſche ſa ßebje, „ně, to njeje bjes pſcherady móżno! — Tola chzemy pſcheradnikam jich wotmyßlenja w naſtaczu ſkaſycź.“ Wón hłowu ſběhnu a wójnſki woheń ſ jeho wóczka ßapaſche, hdyż ßo k wjerchcam a ryczerjam wobrocźi: „Scźe ßkyſcheli, ſo je ßo ßmjertny njepſchecźel Khryſtußoweje wěry hacź do naſcheje ßrjedźiſny dobył, naſche wotpohlady wußlědźił, ſcźe ßkyſcheli, kajki wußud na naß cźaka, na żony a dźěcźi naſche? Njerěcźu wo ßwojej ßwójbje, wam wſchěm a zyłemu kſcheſcźijanſtwu hanibne wotroczkowſtwo hroſy: jeli ſo ßo na wójnu ſ cźaßom njepſchihotujemy, naß Turka pſcheßahnje. Sa dwě njedźeli ßo w bróni na Koßowym polu ſaßo widźimy.“

„Sſkawa zarjej!“ juſkachu ryczerjo ßo do hrodu wrócźejo, ſo bychu ßo tam wo bliſkej wójnje a pſchihotach na nju rosmołwjeli.

Brankowicź ſe ßwojej żonu ſady woſta: „Ssy jeho widźała“, praji k knjej, „kak je ßo ſamyßlił, ßy ßkyſchała, kak je ſjawnje wo pſcheradźe rěcźał? Twój nan tuka —“

„Daj jenoż mi ſkutkowacź“, wotmołwi Mara, „ja ßym móżne ſcźiniła, ſo Bajaſet njepósnaty po Priſrenje khodźeſche, ſamóżu też nana na błudnjaty pucź ſwjeſcź, ſo by ßo tón muż wotſtronił, kotryż by tebi zaŕſku krónu ſ hłowy ſraſycź móhł, a to je Obilicź.“

Sſkowcźka njewotmołwiwſchi, kiwnu Brankowicź na pſchihłoßowanje ſ hłowu. Mara ſtupaſche ſ horda, hłowu horje ſběhnjenu, po jeho boku do hroda naſpjet, na dobo ſaſta, pohlada na wótzowſki dom, zaŕſke ßydło, kleßnu ſ rukomaj, każ dźěcźo, hdyż doſtanje dawno żadane hrajki, a ſradowaſche ßo: „Haha! budu knjeni tu, zarjowa!“

Naſajtra ßo hižo ryczerjo roſjěſdźowachu, ſo bychu ßo ſa dwě njedźeli, kóżdy ſe ßwojimi wojerjemi, ſhromadźili pod ßwjatej ßerbſkej khorhoju na Koßowym polu. (Pokracźowanje.)

Ssmjercź a row.

Wopomń, duſcha, ßmjercź a row.
Huſto nětk na ſtare łěta
Pſches toh' rowa cźěmny doł
Ssmjercź naß wjedźe ſ toho ßwěta;
Haj pſches row, o wutroba,
Pónďźeſch domoj do njebja.
Bliſko je ßnadź mi mój row,
Mój běh bórſy dopjelnjeny.
Mój kij, ſ kotrymż ja ßym ſchoł
Wuſki pucź, nětk wotkładźeny;
Row to cźiche kóżko je,
Hdyż ta duſcha k njebju dźe.
Schto bych dłěhe na ßwěcźi
Chżył we cźěmnym dole khodźicź?
Żana ßwětna kraßnoſcź mi
Njem'że měr do duſche płodźicź;
Měr ſa duſchu njeßmjertnu,
Tón je jenoż we njebju.
Njedźiwajcźe, ſo nětk chżu
Wot ßwěta ßo pſches ßmjercź dźělicź,
Sswěcźe, ja nětk pósnaju —
Njeb'dźe Bóh ßo na mni ßmilicź —,
So ty mje tak ſawjedł ßy,
So b'du wěcźnje ſhubjeny.

S Bożej hnadu pak ßym ja
Nam'kał mojoh' wumożnika,
Kiż na kſchiżu moje dła
Wumrje ſa mnje, ſa hrěſchnika;
Jeho rany, ßwjata krej
Pſchińdu mi też k wużitkej.
Ale, duſche, wopomńcźe,
K tom' ßo mamy pſchihotowacź,
Kóżdy dźeń ßmjercź bliże dźe,
S pokutu niz wocźakowacź,
So ßmjercź żanoh' njenam'ka
Njepokutnoh' hrěſchnika.
Cźěło, kiż je na ßwěcźi
W hrěſchnych lóſchtach żiwe było
W ßwojej hrěſchnej żadoſcźi,
We wſchěm poknu wolu mělo,
Ach, to ſ cźeźka po ßmjercźi
Cźiſche w khłódnym rowje ſpi.
Duż ja praju: W bożemje
Nětko, hrěſchny ßwěcźe, tebi,
Boži raj, kiż w njebju je,
Moja duſcha żada ßebi.
Sswětne kubło ſe wſchěm tu
Wopuſchcźi mje, hdyż ja mru.

Derje mi, mój ſbóżnik je
We njebju tam horkach żiwy,
W wěrje wón mi póſcźele
Nadźiju, tón dobrocźiwy,
So, hdyż mój cźaß wuńdźe tu,
Póńdu k njom' dom pſches hnadu.

Pětr Mjónk.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Po namjecźe kralowſkeje wohenſawěſcźazeje komißije je kral. miniſterſtwo ſnutſkownych naležnoſcźow poſtajiło: Sa łěto 1885 ma ßo pſchi ſawěſcźenju twarjenjow jedyn połny pjenjeżk, pſchidobrowólnym ſawěſcźenju pak poł pjenjeżka wot jenoſcźe ſpuſchcźicź. Po tajkim maju ßo pſchinoſchki pola ſawěſcźenja twarjenjow 1. haprleje a 1. oktobra po 1 np., pola dobrowólneho ſawěſcźenja pak 1. haprleje 1½ np., 1. oktobra 1 np. wot jenoſcźe wotedacź.

— Tudomne, njedaloko rózoweje haßy pſchi promenadźe natwarjene měſchczańſke kupjele ßu ßo 4. měrza wotewrike. Wobydlerjo Budyſchina a wokolnoſcźe, kotſiż dyrbjachu pſchi khoroſcźach prjedy cźaſto do Łubija jěſdźicź a pſches to na żeleſnizach wjele pjenjes wudawacź a cźaß pſchecźinjecź, na tutón twar ſe ſpokojnoſcźu a wjeßelom hladaju. W nowych kupjelach je wſcho na najpſchihodniſcho a najrjeńſcho naprawjene. Wone móża ßo khróble ſ druhimi kupjelami měricź, haj wone ßu wjele lěpſche hacź druhe, każ na pſchikład wjele khwalene ßußodne Łubijſke kupjele, kotrychż ſaſtarjene pſchiprawjenja pſched Budyſchſkimi njewobſteja. W nowych kupjelach wanowe, krjepjawkate (duſchowe), ruſke parne a iriſko-romſke kupjele namakamy. Kupanje w ruſkich parnych kupjelach ſměje ßo kóżdu wutoru a ſchtwórtk, w iriſko-romſkich ßrjedu a pjatk rano wot 8 hacź 12 hodźin a popołdnju wot ½3 hacź 6 hodźin a to ſa żony w dopołdniſchich a ſa mużſkich w popołdniſchich hodźinach. Wanowe a krepjawkate kupjele ßo wſchědnje dopołdnja wot 8—12 hodźin a popołdnju wot 2—3 hodźin a njedźelſke a ßwjate dny dopołdnja wot 8—12 hodźin dawaju.

— Powołanje rekrutow ſměje ßo łětßa pola ſakſkeho wójſka pola wſchitkich pěſchkow, jěſdnych a artilleriſtow 7. novembra. Rekrucźa ſa podoffizierſku ſchulu, toho runja ſa hoſpodarſkich rjemjeßlnikow a khorych-wothladowarjow wuſběhnjeni, maja k 1. oktobrej ſaſtupicź. Rekrucźa, kotſiż dyrbja 3 łěta pola traina ßłużicź, 3. novembra do ßłużby ſtupja, tajzy pak, kotſiż maja jenoż połdralětnu ßłużbu pola traina wotbycź, ßo 3. novembra 1885 a 1. meje 1886 do wójſka powołaju.

S Dubrawki. (Saposdźene.) Ssrjedu tydźenja wjeczor ½7 hodź. tu w khěži Handrija Nowaka woheń wudyri. Płomjenja, móżnje ßo rosſchěrjaze, ßo na ßußodnu żiwnoſcź Handrija Pětſchki wupſcheſtrjechu, a ju każ Nowakez khěżu do prócha a popjeła pſchewobrocźichu. Wo naſtaczu wóhnja niczo ſnate njeje, tola tukaja, ſo je woheń ſakoženy, runje każ woheń w ßußodnej wßy D., hdyż pak ßo pſches ſbożowny pſchipad njeſamiſchkri. Jako tam njedawno mandźelſka żiwnoſcźerja J. rano do dwora ſtupi, wona delka pſchi muri domſkeho blachowu ſchwabliczkowu tyſku na ſemi leżazu wuhlada. S tyſki ſapalna ſchnórka, na kónzu ſ dźěłom wobwita, do kotrehoż běchu ſchwabliczki ſtykane, wißaſche. Na tym ßo dwělowacź njemóże, ſo je tu jedyn ſtóſtnik woheń ſakożicź ſpytał, ſo pak ßo jeho bjesbóżny ſkutk ſchlachcźił njeje, dokelż je najſkerje tyſka ſ tſěchi dele panuła.

D.

S Njeßwaczidła. Dźowzy tudomneho kantora k. Frenzela je ßo wot Budyſchſkeho hamtſkeho hetmanſtwa pſchipósnawanſke pißmo ſa to pſchepodało, ſo je wona loni 5. dezembra a łětßa 5. januara dźěcźi, kotrež běchu ßo na lodże tudomneho ſchulſkeho hata pſchekamake, ſ khwalobnej khróbłoſcźu ſe ſtrachom ſa ßwoje ßamßne żiwjenje ßmjercźi ſatepjenja wukhowała.

S Wopakeje. Póndźelu tydźenja ßu w hnojowej jamje tudomneho młynka Richtera cźěło nowonarodźeneho dźěſcźa namakali. Richterez ßłużobnu dźowku, Thereſu Noetnez ſ Jamneho, ßu ſa macź wußlědźili. Wona je dźěcźo, je pjatk potajnje porodźiwſchi, do hnojoweje jamy cźißła. Wěz je ßo hnydom do ßudniſkeho pſchepytanja wſako.

S Radſchowa. Sańdźenu ßobotu popołdnju je ßo tu khěża, Auguſtej Kleinigej ßłuſchaza, wotpalika. Woheń je ßo pjecża wot jeneho wóßomlětneho ſchulſkeho hólza ſamiſchkrił.

S Hornich Brußow. Pjatk tydźenja je ßo tu khěża, khěżkarjej Khorli Rohlederej ßłuſchaza, wot wóhnja do prócha a popjeła pſchewobrocźiła. Twarjenje njeběſche wobydlene, w nim ßo hoſpodarſka potrjeba khowaſche. Woheń je ſtóſtniſka ruka ſakożiła.

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Knjes farař dr. Kalich w Budyſchinje na 1884 . . . . . 10 hr. — np.
Na ßerbſkim kwaßu w Skanezach 16. febr. 1885 nahromadźene 3 „ 45 „
13 hr. 45 np.

W Prěcźezach pſches k. zyrkwineho prjódkſtejerja Kſchiżana nahromadźene: kubleŕ Kſchiżan 6 hr., khlamaŕ Huſchman 3 hr., kubleŕ Kunath 1 hr., kowaŕ G. Mikanja 1 hr., kubleŕ A. Jordan 3 hr., korczmaŕ Wylem Lehmann 50 np., twarożkaŕ Anton Wölſle 1 hr. — Hromadźe: 15 hr. 50 np.

W Běcźizach pſches toho ßameho: Handrij Hajna 1 hr., Jurij Tehler 40 np., Handrij Mětrach 40 np., Jan Donath 20 np., Jan Mütterlein 50 np. — Hromadźe: 2 hr. 50 np.

W Hrubočizach: Jan Scholta 50 np., Handrij Pětšch 50 np., Jan Pětšch 20 np., Pětr Helm 80 np., August Pjech 1 hr., Handrij Grěšcha 50 np., Jan Grěšcha 50 np. — Hromadźe: 4 hr.

Na Ssokolzy: August Koch 30 np., Jan Lehmann 20 np., Jan Helm 30 np. — Hromadźe: 80 np.

W Kumschizach: M. S. 1 hr., H. W. 2 hr., J. G. 2 hr., J. M. 2 hr., J. S. 1 hr., M. W. 2 hr., E. P. 20 np., E. M. 40 np., H. Z. 50 np. — Hromadźe: 11 hr. 10 np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Lawniski ßud. Hospodarski pomoznik J. A. Rabowski w Wujezku pola Pomorez bě pjecza loni 17. novembra w tamnischej Schwenkez korczmje s wokanjom a halekanjom měr kasył a ßo wot tam njewotßalił, hacz runje bě jemu Schwenka won kasał. Rabowski, kotryž wschu winu prějesche, ßo njedoßahajacych dopokasmow dla njewinowaty spósna. — Murjerja Dunscha na Zidowje, kotrehoż bě tamnischa khěžerka Seifertowa dla ranjenja czesćze wobskorżiła, s 10 mk. pokhostachu. — Schulskeju hólzow O. F. Philippa a J. Eichlera w Nowej Wßy pola Njeßwaczidła, kotrajż běschtaj najeńkej Holeschowskeho knjeżeho dwora, Vogelej, s hatow někotre liny wsakoj, s poßwarjenjom khostachu. — Dźełacerka swudowjena Nowakowa w Lichanju ma, dokelž je tamnischeho rycerkublerja Demutha na czesczi raniła, 30 mk. khostanja płaczicz.

Přilopk.

* S Kinsbórka. Tudomna 26lětna domjaza holza Augusta Schönez, kotraż w Außigu w Czěskej ßkłuži, mějesche $1\frac{1}{2}$ lětneho hólczka. Psched 3 njedźelemi běsche jeho wona tam wěstej Glöcknerzy na wotczehnjenje dała, ale wóndano saßo po njeho pschischła wudawajo, so chze jeho k ßwojej ßotsje do Sakskeje dacz. Sso wróczíwschi wona waczok drasty ßobu pschinjeße. Glöcknerka waczok pschehladawschi widźesche, so je w nim wscha drasta, kotruż je dźěczo měło. Duż wona żandarmej zyku wěz wosjewi. Żandarm Schönez saja, na czoż ßo wona wusna, so je dźěczo na schibjeńczjnej horje njedaloko Außiga s rubischkom sadajika; potom je czěło do jeneje jamy pokożika a je s walczkami, hnojom a kamjenjemi wodźeła. Hdyż ßudnistwo czěłko wukopacz da, czěłko bjes lěweje nohi a bjes praweje stopy namakachu. Hdyż mordarku psches Außig wjedźechu, mějesche policija wulku prózu, ju psched roshorjenym ludom schkitowacz, kotryż běsche ßo s czrjódami sběżał a chżysche njeknicżomnu żónsku rostorhacz.

* Na kubłach hrabje Branizkeho ßu njedawno lěßni paduschi hajnika sarasyli. Wobydlerjow ßußodnych wßow wospjet pschi tym trjechiwschi, so w knjeżej holi drjewo puschczachu, hajnik, jako ßwěrny ßkużobnik, to ßwojemu knjesej wupowjeda. Podarmo ßo prózowawschi, hajnika s pjenjesami sa ßo dobycz, paduschi wobsamknuchu, ßo na nim wjeczicz. Sańdźene hodowne ßwjate dny jedyn s tych, kotsiż běchu lěßneho paduschstwa dla khostani byli, se ßwojej żonu a doroscźenym ßynom hajnika w bliskim městaczku trjechi. Wudawajo, so chze ßo s nim wujednacz, wón hajnika do korczmy sawabi. Niczo ske ßebi njemyßlo hajnik ßobu do korczmy dźěsche, tam ßebi wschitzy schtyrjo w hromadźe porjedźicz dachu a ßo na to shromadnje wotßalichu. To běsche wjeczor wokoło scheścźi. Něhdźe hodźinu posdźischo ßo nan a ßyn do korczmy wróczíschtaj. Pschi ßwjatym dnju běsche tójschto ludźi w korczmje, a někotsi pytnuchu, so ma nan krwawe blaki na kożusche, a so je ßyn mjeswoczi a na rukomaj rosdrapany, Duż ßo něchtó woprascha: Hdźe dha staj ßo tola takle s krwju sapanzakoj? Nan s woprědka njewjedźísche, schto rjez; potom pak měnjesche, so je jemu nóß krwawił. Ssyn pak rjeknu, so je duzy s korczmy kóczku doßahnuł, kotraż je jeho mjeswoczi a na rukomaj rosdrapała. Tajke rěcze ßo pschitomnym prawe njesdachu. Duż ßo někotsi mjelczo wotßalichu a do hajniskeho domu khwatachu, hdźeż shonichu, so ßo hajnik hischcze domoj wrócził njeje. Nětko po wyschnoscź běżachu. Bórsy polizija nana a ßyna saja. Potom hajnika pytacz dźěchu. Njetrjebachu pak dołho pytacz; pschetoż njedaloko městaczka a něhdźe sto krocżel wot drohi hajnikowe czěło namakachu; wokoło schije běsche jemu postromk sadźernjeny. Każ běsche widźecz, běchu njesbożowneho najprjódzy wot sady njenadźizy s tupej bróńju do hłowy praßnuli. Njedźiwajcy na to běsche ßo njebocźiczki krucze wobarał, każ běsche na mordarjomaj jaßnje widźecz. Njesbożowny hajnik wudowu a czrjódku dźěczi sawostaji. So je ßebi jeho knjes w nim ßwěrneho ßkużobnika ważicz wjedźał, je s toho widźecz, so je ßyna njebocźiczkeho sa hajnika pomjenował a jemu statok darił, s domu a polow wobstejazy. Wudowje pak je na czaß żiwjenja wumětk wustajił.

* Do jeneje wßy běchu zyganjo pschicźahnuli, a zyganki, każ to jich waschnje je, ßo do wschěch kónzow po wßy rospuschczichu, so bychu jenemu wěschczili, druheho wuhojili, tsecźemu paducha wußlědźicz pomhali atd., a pschi tym wschěch w hromadźe wobkradnuli. Hkupych dźě wschudźe na doscz namakaju. Dwě zyganzy k bohatej burowzy pschińdźeschtej a ßo ju praschescht ej, hacz chze prawje sbożowna bycz? Burowzy wschak běsche to prawje. Duż ji zyganzy jako wěsty ßrědk k tomu radźeschtej: „Wsmi wschě wězy, kotrez masch w kschinje leżo, a saryj je psched poßleńzu do semje; sa dwaj dnjej je saßo wuryj, a — budźesch sbożowna. Sa tym pak hladaj, so by sa te 48 hodźinow żadyn cłowjek na to město njepschischoł, hdźez masch wězy saryte." Hnydom ßo żónske do dźěła dachu. Zyganzy burowzy pomhaschtej jamu wurycz, a sa krótki czaß běsche kschinja prósdna a jama pokna. Lohkowěriwa burowka doczakacz njemóżesche, so jeno bychu ßo te 48 hodźinow minuke, a ßo czaß jeje sboża sapoczał. W postajenej hodźinje wona njesczerpnje kopacz pocza; ale kak ßo postróżi, hdyż jamu prósdnu namaka. Jeje wězy běchu s zygankami dawno hižo schtó wě hdźe; pschetoż zyganjo běchu tón ßamßny dźeń, hdyż běchu pschijěli, tez saßo wotjěli.

* Njedawno je mordarstwo na sjawne pschischko, hdźez běsche mordar 14lětny hólczk, jeho wopor pak lětne dźěczo. Njeskutk je ßo hižo w měßazu oktobru stał, ale hakle wóndano na sjawne pschischoł. Na jenym wjetschim kuble hólczez ßkużesche, kotryż mějesche w lěcze skót pascz, hewak pak wschelake domjaze dźěło wobstaracz. Na tym ßamßnym kuble běsche kucharka, wożenjena żónska, kotraż mějesche ßwoje dźěczo pschi ßebi w kuchni. Hdyż na khwilu s kuchnje dźěsche, wona hólzej czasto porucźi, so by sa dźěsczom hladał; do kuchnje ßo wróczíwschi macz czasto pytnu, so jeje holczka płacze. Junkrócz macz dźěczo wobhladujo namaka, so je holczży ruka skamana, druhi krócz běsche noha skamana, saßo druhi ras mějesche dźěczo ranu w schiji. Każ je ßo nětko pokasało, je wscho to hólczez pěston naczinił, runjez macz wscho njesboże pschipadej pschipißowasche. Wozucźiwschi ras s kónz oktobra sańdźeneho lěta w ßrjedź nozy macz pytnu, so dźěczo wjazy pschi njej njeleji; ßmjercz wustróżana wona stanu, ßwězu saßwěczi a holczku pytacz pocza. Dźěczo pod maczerju pod poßleschczom morwe leżesche. Posdźischo ßu wußlědźili, so je hólczez tamnu nóz dźěczo maczeri s koża kradnuł, s nim do jstwizy dele schoł, jemu nosy a ruzy skamał, je potom sadajił a dźěsczowe czěłko skradźu pod maczer pod poßleschczo ßunuł. A schto běsche s pschiczinu, so je hólczez dźěczo takle ßurowje czwilował a je na poßledku skónzował? Dźěczo běsche jemu na pucźu: S wikow ßo wróczíwschi by macz ßwojemu dźěsczu stajnje ßłódkosce a druhe dobre wězki ßobu pschinjeßka, hólczez pak, kiż mějesche dźěczo pěstonicz, niczo dostał njeby. Duż mějesche wón sa to, so ßo luboscz a staroscźiwoscz kucharki jemu pschiwobrocźi, je-li so ßo jemu radźi, hidźene dźěczo wotstronicz. Tale myßl je jeho k ßurowemu njeskutkej pohnuła. Tón ßamßny hólczez je wobskorżeny, so je na jenym měsce ßo nutskłamał a na druhim sapalił.

* Nastupajcy jubilejski ßwjedźeń ßłowjanskeju japoschtołow latyschske nowiny Baltijas Wehstnesis mjes druhim pißaja: „Jubilej ßwjateju Cyrilla a Methodija njeje jenicżzy zyrkwinska ßwjatoczinoscz, ale ßwjedźeń ßłowjanskich ludow. Duż ßo Latyschcham bjes rosdźěla wěruwusnacza ßłuscha, so ßo na jubilejskim ßwjedźenju wobdźěla. Latyschojo tez k ßwójbje ßłowjanskich ludow ßłuscheja; duż tez ßo jim ßłuscha dźěl bracz na radoscźach a srudobach Sskowjanow. Pschiwusny swjask, kotryż Latyschow se ßłowjanskimi splahami sjenocza, ßo hischcze poßylnja psches to, so letiski splah najßławnischemu ßłowjanskemu móznarstwu pschißłuscha. My njeprajimy, so je trjeba wulkotny a schumjazy ßwjedźeń wuhotowacz; doßaha, so ßo na pschistojne khutne waschnje na jubileju wobdźělimy dopokasujo s tym, so letiski splah ßwoju pschiwusnoscz s wulkej ßwójbu Sskowjanow dospołnje spósnawa."

* W měsce Riga chzedźa w bliżschim czaßu pólzajske nowiny wudawacz poczecz, kotrez budża w tijoch rěczach pißane: ruski, němski a latyschski.

* Wulke njesboże je ßo ßobotu tydźenja w Pětrohrodźe stako. W jenym wulkim domje, w kotrymż wjazy stow ludźi bydli, ßo wjeczor w 7. hodźinje dźěl doma saßypnu. Czeża ßněha tsechu pschekłama, a tsecha padajcy kubju, pjaty, schtwórty, tsecźi a druhi poskhod pscherasy. Prěni poskhod stejo wosta, dokelž je wjelbowany. Zyły dom s lutych małych jstwiczkow, haj kuczikow wobsteji, w kotrychż najkhudschi lud bydli; w někotrych komorkach je telko ludźi w hromadźe, so móża ßo lědma hibacz. Wóhnjowa wobora a wojazy bórsy na pomoz pschińdźechu a rospadanki wotnoschowacz poczachu. Pod rospadankami někotrych morwych wucźežechu, drusy běchu czężko ranjeni, a lohko ranjeni ßu mnosy. Na sboże ßo njesboże runje w prěnich wjeczornych hodźinach sta, hdźez wjetschi dźěl podruznikow doma njeběsche; hewak budźische liczba cłowjskich woporow wjele wjele wjetscha

była. — Na tymle měsće ßmy njedawno powjedali, kak jaßnje ßo w njesboßu druhdy pokaże, kak spodźiwnje jandźel pěston dźěćatka wobarnuje. Tak też tudy běsche. S jeneje jstwy muźiki hłóß dołhi cźaß wo pomoz wołasche; ale jemu pomhacź běsche cźeźko, pschetoż wokna a jstwine durje běchu s rospadankami krucźe sahrodźene. S wulkej prózu ßo skónczńje radźi durje roskłamacź a wokna wußypacź; hdyż běsche dźěra wulka doscź wußypana, jedyn muż dó jstwy salěse a bórsy ßo wróczi s cźěschnym dźěsczom w rukomaj, kotreż běsche zyle njesranjene. Na to też dźěsczowu macź namakachu, ale morwu. Padajo pod hromadu rospadankow běsche macź instinktiwnje ßwojeho lubuschka shrabnuła a mrějo běsche wobě ruzy nad nim rospschestrěła, so ßo jemu niczo stało njeby. Dó jstwy ßo dobywschi běsche zusy muż dźěćźo nadeschoł, směrom sa nadra morweje macźerje zyzajo ... K muźskemu, kotryż dale sady wo pomoz wołasche, pak ßo dobycź njemóżachu; bórsy na to jeho hłóß womjelknu. Też w jenej druhej jstwě pódła morweje macźerje dźěćźo njewobschkodźene namakachu. — Na tsecźi dźeń wjeczor w 6 hodźinach hakle ßo radźi, wschě rospadanki wotnoßycź a poßlednje cźěła pod nimi wuhrjebacź. Mjes cźěłami namakachu też 3lětneho hólczka zyle njesranjeneho. 48 hodźinow běsche wón saßypany był; wbohi hólczeź běsche wschón módry, tak běsche pschemjersnjeny; s wjele płakanjom běschtej wóczźy zyle sacźetkej; nóß, rt a wuschi běchu pokne prócha a hliny. Wumóżenje dźěćźo ßwojeho nana, kotryż běsche njesboßu wucźeknuł, hnydom spósna a jemu s radostnym płaczom wokoło schije padże. Wumóżenje tohole hólczka je cźim spodźiwnische, dokelž je wón s rospadankami s tsecźeho poskhoda hacź na prěni ßobu dele padnuł, a zyle spody pod wulkej hromadu leżesche; wojaka, kotryż s nim wobydlenje w 3. poskhodźe dźělesche, morweho pódła njeho namakachu.

* W tajkich krajinach, hdźeź ßu **wjelki** doma, tam lětßa woßebje na tute rubjeżne swěrjata skorża. S městacźka njedaloko Kasanja pißaja: W naschej wokolnoscźi ludźi a skót straschna cźwila domapyta, mjenujźy wjelki. Zadyn tydźeń njesańdże bjes toho, so by ßłyschecź njebyło, so wjelki burske dwory njenadpaduja. Ssame nasche město wone se ßwojim wopytom njepschelutuja. W nozy je cźasto widźecź, so wjelki ßwobodnje po měsće běhaja, a to niz jeno po najswonkownischich drohach, ale też po torhoschcźu w ßrjedź města. Wjele ßwini ßu nam wjelki hižo sežrałe. Pok hodźiny sa městom wóndano rano w dźewjecźich hodźinach bura, kotryż pěschi dźěsche, 7 wjelkow nadpadże. Wone jemu ruzy a nosy roskußachu, a wbohi cźłowjek jeno dźak tomu żiwy wosta, so pschipadnje druhi bur pschijědże, kotremuż ßo jeno s wulkej prózu radźi, swěriska rosehnacź. — S druheho města żandarm pische, so tam wjelki po nozach w zyłych stadłach khodźa. Duzy po pucźu s jeneje wßy do druheje wón dwójzy cźrjódu wjelkow trjechi, kotreż pak jemu měrnje nimo jěchacź dachu. W kóżdej cźrjódże běsche s najmjeńscha 12 wjelkow. — S Orenburga pißaja, so w nozy wot 21. k 22. wulkeho rózka njedaloko poßlednich khěżow města wulki stary wjelk 76lětneho burika nadpadnu, jeho sa ruku doßaże a jeho kußacź pocźa. Stary ale hischcże doscź cźiły a cźerstwy muż, kiž mějesche pschipadnje postromk pschi ßebi, khrobłoscź njeshubi. Rucźe wón wjelkej na khribjet skocźi a jemu postromk wokoło schije swi. Swěriśko s burom na khribjecźe dołho tam a ßem skakasche, ale burik postromk tak krucźe w hromadu sczahnu, so wjelka sadaji. Potom jeho na ßwoje rucźne ßanki swali, kotreż běsche stejo wostajił, hdyż jeho swěriśko nadpadnu, a jeho ßobu domoj pschiwjese. — So w wulkej symje wjelki ßrjedź běłeho dnja hacź do městow nuts pschińdu, wo tym nam snata knjeni powjedasche, nascha krajanka, kotraż je w Niżnim Nowgorodże żenjena. Wulke ruske město Niżni Nowgorod je ßnano někotremu naschich cźitarjow s toho snate, so je tam najwjetscha maßa zyłeje semje. W tymle měsće ßo psched nješchto lětami sta, so wjelk w ßrjedź běłeho dnja listynoscherja rostorha. Listynoscheŕ po najdalschim kónzu města, hdźeź ßu khěże na drohach mjenje huste a mjenje wobydlene, listy noschesche. Na jene dobo jeho wjelk nadpadże a jeho rostorha; haj też wacźok s listami a listy ßame dźiwje swěriśko zyłe njewostaji.

* W Ruskej ßo tu a tam stawa, so ßo khudej woßadźe njeradźi telko pjenjes nawdacź, schtoż je na wudawki sa woßadnu zyrkej trjeba. Wjedźa pak ßebi s tym pomhacź, so kóżda safarowana wjeß kruch gmejnskich polow sa zyrkej wobdźěła a wobßywa. Na wußyw trěbne żito ßo lohzy nawda, a wjeßni shromadnje pólne dźěła wobstaraju. Na to waschnje woßadni pjenjesy w kapßy skhowaju a cźaßa też njeshubja; pschetoż Rußojo maju wjele ßwjatych dnjow, na kotrychż ßami sa ßo njedźěłaju: ale po skónczenych Bożich ßłużbach sa zyrkej podźěłacź nichtó so hrěch nima. Wyschе toho maju woßadni hischcże tón wużitk, so na tajkich ßwjatych dnjach, hdyż sa zyrkej dźěłaju, w korczmje njeßedźa.

* Mjeno „Schipka" je naschim cźitarjam wěsćе hischcże w pomnjecźu. To je mjeno wusczinY wyßoko horjekach w balkanskim hórnischcźu, psches kotruż droha wjedźe s połnóżneje do južneje Bołharskeje. W poßlednjej rusko-turkowskej wójnje běchu w mjenowanej wusczinje straschne bitwy; tam buchu haj rěki cźłowěskeje krwě pschełate. Na tym ßamßnym měsće ßo w bliżschim cźaßu prawoßławny klóschtr natwari, na cźoż ßo hižo dołhi cźaß w ruskich zyrkwjach pjenjesy hromadźa.

* Njedawno ßmy na tymle měsće na jenym pschikładźe pokasali, kak ßurowje mohamedanszy horakojo w Kawkasu njepózcźiwe żónske khostaja. Podobnych waschnjow ßo też Kurdojo dźerża. Staj-li starschej pschecźiwo żeńtwje dźowki, holza pak s lubym cźeknje, dha ma nan, je-li so dźowku saßo doßahnje, prawo, ji wuschi a nóß wotrěsacź. Cźasto ßo stawa, so nan, wotrěsawschi njepoßłuschnej dźowzy nóß abo wuschi, ju něhdźe nuts sanknje a ju sa někotre dny abo hischcże tón ßamßny dźeń sakole, abo ju satepi, abo ju żiwu sahrjeba.

* Snate je, so ßu ßo Chinesojo na wschelake wumělstwa wjele prjedy naß Europjanow wustali. Też pólver woni dawno hižo wużiwachu, hdyż jón mnich Berthold Schwarz pola naß wunamaka. Każ ßu někto wußlědźili, je też chinesiske nowinarstwo wjele starsche nascheho. Najstarsche nowiny ßu bjes dwěla pekinske nowiny „Paon", kotreż ßu hižo w lěcźe 1351 wukhadźecź pocźake, po tajkim w cźaßu, hdźeź běsche pola naß w Europje hischcże wjele duchowneje cźmy. Někto mjenowane nowiny w Pekingu wschědnje na tsoje wukhadźeja: 1) King-Paon, offizialne nowiny chinesiskeho knjeżerstwa na żołtej papjerje cźischcźane; 2) Chsina-Paon, nowiny sa pschekupstwo a rjemjeżknistwo, podawaze powjescźe se wschěch kónzow wobschěrneho chinesiskeho kraja, toho runja na żołtej papjerje; 3) Pitam-Paon, provinzialne nowiny, kotreż ßo na cźerwjenej papjerje cźischcźa; w nich namakaju ßo krótke wucźahi s prěnjeju dweju a powjescźe wo wschelakich podawkach se wschěch kónzow khěżorstwa.

* Amerikanczan Lork je cźołm natwarił, kotryż pod wodu jěsdźi. Cźołm je 9 metrow dołhi a ßo s elektrizitu cźěri; 15 mil daloko może wón sa ßobu pod wodu jěcź. Na, abo prawje: w cźołmje staj dwaj muźaj; jedyn, kiž cźołm wodźi, a druhi, kiž elektrizitu naprawja. W cźołmje je telko powětra nahromadźene, so mózetaj wobaj doscź dychacź. Sa ßobu cźołm dynamitowe „miny" wlecźe. Hdyż cźołm pod wodu a njepytnjeny k njepschecźelskej kódźi pschijědże, ßo mina k njepschecźelskej kódźi pschiwjasa; cźołm sawrócźiwschi taj, kotrajź w nim tcźitaj, minu s elektrizitu rosbuchnjetaj. Sa wójnske kódźe smeja tajke podwódne cźołmy s minami wulkeje ważnoscźe. Tajki cźołm ßo sa něhdźe 20,000 toleŕ natwari.

* W jenym wjetschim měsće ßo dwaj młodaj cźłowjekaj wo tym wurěcźowaschtaj, hacź je hódno po prosceń khodźicź. Mjes tym so jedyn wobkrucźesche, so wustojny prosceŕ wob dźeń schtó wě schto naproßy, druhi pschi tym wosta, so prosceŕ ani 50 np. sa dźeń njenasběra. Duź pschecźiwnikaj wobsamknuschtaj, so chzetaj ßamaj spytacź po prosceń khodźicź. Pschi tym ßo wucźini: je-li so sa dźeń telko njenaproßytaj, so na muża toleŕ pschińdże, dha prěni s njeju do khudobineje pokładnizy 20 toleŕ dari; naproßytaj-li wjazy, druhi telko pjenjes dari. Młodźenzaj ßo pschewoblekaschtaj a ßo rano wokoło 9 hodźin jako staraj hubjenaj prosceŕerjej na pucź daschtaj. Jeno pschipołdnju hodźinu wotdychnuschtaj; hewak zyły dźeń hacź do 7 hodźin wjeczor s jeneho domu do druheho khodźeschtaj, s jenych khlamow do druhich. A hdyż wjeczor pjenjesy liczeschtaj, běschtaj 13 markow a 46 np. naproßykoj. Tele pjenjesy, każ też te 20 toleŕ, kotreż mějesche druhi s njeju sapkacźicź, měschcźanskej khudobje daríschtaj.

Psches ßudnistwo ma ßo na pschesßadźowanje pschedawacź: 16. měrza 1885 żiwnosć njebo J. Bergmanna w Snaschezach, na 7089 mk. taksirowana. — 26. měrza wicźeżne kubło njebo J. A. Kozora w Spytezach.

(Se Sakskeje.) Dokelž běch s listom wubjernosću R. Brandtowych schwajzarskich pilow khwalika, je mje k. haptykaŕ R. Brandt w Zürichu prosßył, ßwoje pschipósnacźe do sjawnoscźe dacź. Ja ßama pscheju, so bych tele pile cźeŕpjazemu cźłowjestwu poruczika, duź ßym jeho poźadanju s wjeßelom k woli a wospjetuju s krótka (dokelž to jako cźęźko khora nadróbnje cźinicź njemóżu), so ßu schwajzarske pile k. haptykarja Brandta (dostacź po 1 mk. w haptykach) po mojim nashonjenju najlepschi wotwjedźaju ßrědk. Woßebje na to pokasuju, so běchu pile jenicźki ßrědk, kotryż moje ßłabe cźęło njepschimasche a na kotryż ßo też natura njeswucźi, a so je jeho skutkowanje hacź do dźeńßnischeho dnja pschezo to ßame było. Bjes bolosćе a stajne, to je tola wjele hódne. To po ßamßnym nashonjenju wobßwědcza **Susanna Lehmannowa**, w sarje w Knautnaundorfje pola Knauthaina (w Sakskej). Njech ßo ßwěru na to kedźbuje, hacź ßo na kóżdej tyślzy papjerka s bełym kschižom w cźeŕwjenym polu a podpißmom Rich. Brandta namaka.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Gustav Adolf Pjech, khěžeŕ a pjekarski mischtr na Židowje, s Hanu Augustu Lehdrichez tam.

Pětrowska zyrkej: Handrij Kulka, s Hanu Hanskez.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Jan Arthur, Augusta Cźěßle, serjanta na Židowje, ß. — Marja, Khorle Augusta Libsche, schewza w Dobruschi, dź. — Lejna Martha, njemandź. dź. na Židowje. — Amalija Theresija, njemandź. dź. na Židowje.

Pětrowska zyrkej: Jaroměr Pawoł, Jaroměra Augusta Trumplera, konditarja a wobydlerja, ß. — Ernst Hermann, Jurja Panascha, dźěłaćerja a wobydlerja, ß. — Ernst Pawoł, Pětra Stareho, dźěłaćerja a wobydlerja, ß.

Zemrjeli:

Dźeń 17. februara: Khorla Albert, Handrija Mißnarja, krawza a wobydlerja, ß., 3 m. 16 d. — 19. Khorla August, Jana Augusta Kobanje, dźěłaćerja a wobydlerja, ß., 3 l. 5 m. 6 d. — Jan Jurij, Jakuba Buscha, dźěłaćerja tu, ß., 3 m. — 21. Hana Khrystiana Gudźiz, ßłužobna holza s Wjelkowa, 37 l. 6 m. — 22. Khorla Ernst Helser, murjeŕ s Wulkeho Wjelkowa, 57 l. — 23. Hana Mukez, bywscha swudow. Schubertowa, njebo Jana Libusche, bywscheho dźěłaćerja s Maleschez, sawostajena wudowa, 52 l. — 26. Emma Lejna, Handrija Felsa, pschekupskeho puczowarja na Židowje, dź., 2 l. 4 m. 12 d. — Lejna swud. Schusterowa s Lichanja, wobydleŕka wokrjeßneje dźěłaćeŕnje na Židowje, 84 l. 2 m. 13 d. — 27. Marja, Khorle Augusta Libsche, schewza w Dobruschi, dź., 1 d. — 28. Augusta Margaretha, njemandź. dwójniska dź. w Kelnje, 4 m. 7 d. — 1. měrza: Oskar Bruno, njemandź. dwójniski ß. w Kelnje, 4 m. 7 d.

Płaczisna žitow a produktow w Budyschinje

28. februara 1885.

Žitowy dowos: 3749 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pschenża	50 kilogr.	8	33	9	23	8	33	9	23
Rožka	50 kilogr.	7	28	7	34	7	28	7	41
Jeczmjeń	50 kilogr.	7	46	7	61	7	46	7	61
Wowß	50 kilogr.	7	20	7	50	7	20	7	50
Hroch	50 kilogr.	9	17	10	28	—	—	—	—
Woka	50 kilogr.	6	67	7	22	—	—	—	—
Raps	50 kilogr.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kilogr.	12	—	15	—	—	—	—	—
Hejduschka	50 kilogr.	16	—	16	50	—	—	—	—
Berny	50 kilogr.	2	30	2	70	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	1	80	2	10	—	—	—	—
Pschenična muka	50 =	7	—	15	50	—	—	—	—
Ržana muka	50 =	7	—	11	—	—	—	—	—
Ssyno	50 =	2	60	3	—	—	—	—	—
Sslóma	600 =	16	—	18	—	—	—	—	—
Prožata	918 schtuk, schtuka	10	—	21	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby		—	—	—	—	4	10	4	50
Ržane wotruby		—	—	—	—	5	10	5	50

Dražbjanske mjaßowe płaczišny. Howjada 1. družiny 57—60 mk., 2. družiny 51—54, 3. družiny 36 po 100 puntach rěŋeje wahi. Dobre krajne ßwinje 48—51 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Czelata 1. družiny 43—53 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěŋeje wahi.

Wjedro w **Londonje** 5. měrza: Deschczikojte.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Po namjecze herbow khěžerja **Hendricha Ernsta Scholty** w Lusy maja ßo k jeho sawostajeństwu ßkuschaze leżomnosce, jako:

a) **khěžniska leżomnosć** cźißko 46 wopalneho katastra, cźißko 72, 367 a 613 sahonskich knihow a fol. 33 gruntskich a hypothekskich knihow sa Luh, 16,$_8$ arow wopschijaza a s 14,$_{58}$ dawkskimi jenosczemi napokożena, a

b) **pólna leżomnosć** cźißko 335 a 338 sahonskich knihow a fol. 76 gruntskich a hypothekskich knihow sa Luh, 19,$_5$ arow wopschijaza a s 3,$_{92}$ dawkskimi jenosczemi napokożena, kotrež leżomnosce ßu ßo w hromadze na

1575 markow

wjeßnogrychtszy taksirowake,

25. měrza 1885 dopołdnja w 11 hodźinach

w mjenowanej khěžnej leżomnosći dobrowólnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

Pod pokasanjom na wuwěschtki, na tudomnym ßudnistwje a w korczmje w Lusy wupojßnjene, wopißanje leżomnosczow a pschedawanske wuměnjenja wopschijaze, ßo na kupjenje smyßleni pscheproschuja, so bychu ßo na spomnjenym dnju w postajenej hodźinje w Lusy w khěžnej leżomnosći, na pscheßadźowanje pschedajomnej, seschli, ßo k ßadźenju pschipowjedli, ßwoju płaczenja-kmanosć dopokasali a dalsche wotczakali.

W Budyschinje, 19. februara 1885.

Kralowske hamtske ßudnistwo.

Meusel. Mütterlein, ref.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 10. měrza t. l.

ma ßo na

Njeßwaczilskim majoratnym revirje

ßlědujze **wužitkowe a palne drjewo,** jako:

15 khójnowych schtomow, hacž 27 cm ßrjedźneje tołstosce a hacž 14 m dołhich,
70 khójnowych klozow, hacž 41 cm hornjeje tołstosce a hacž 5 m dołhich,
30 hrabowych klozow, hacž 30 cm tołstych a hacž 7 m dołhich,
85 rm. khójnowych schczěpow,
18 = = kuleczkow,
3 = hrabowych =
86 = khójnowych pjeńkow,
80 liščodrjewowych dołhich hromadow,
10 stotnjow khójnowych walczkow,
130 rm. khójnoweje sbytkneje walcziny,

w drjewnischczu pschi hajku w wotdźělenju 28,

65 liščodrjewowych dołhich hromadow,
52 khójnowych hromadow biteje walcziny,
26 = wuleßowanych hromadow,

w drjewnischczu w wotdźělenju 33 pola Lischeje Hory,

pod swuczenymi wuměnjenjemi na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna w drjewnischczu w wotdźělenju 28 pola Koßlowa rano w 9 hodźinach.

Hrabinske hajnske sarjadnistwo.

H. Njepraschk.

Drjewowa awkzija

na Łupjanskim revirje

pschi holczim hacze.

Wutoru 10. měrza t. l. ma ßo

150 ßuchich dołhich hromadow

sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk dopołdnja ½10 hodźin na Łupjansko-Schczeńczanskim puczu pschi pokasarju.

W Minakale, 26. februara 1885.

Hrabinska s Einsiedelska inspekzija.

Dürrenbergsku warnu a skótnu ßól

poručataj **Wagner & Jumpe**

na dwórnischczu w Budestezach.

W Porschizach je **sahrodniska žiwnosć** cźißko 5 se 16 kórzami pola a łuki na pschedań. Wscho dalsche je tam shonicź.

W Nižej Wßy cźißko 6 je **ßuproschna ranza** na pschedań.

W Brěsowje je **khěžkarska žiwnosć** cźißko 22 se 7 kórzami pola na pschedań.

Lipowe, wólschowe, wjerbowe drjewjanzowe drjewo je na pschedań na **knježim dworje** w **Wutołczizach.**

Jsidor Mendelsohn

1 na ßerbskej haßy 1.

Najtuńsche žórło pschi kupowanju wschěch družinow posamentirskich a krótko-tworow.

Wschědnje nowe kruženki, agramenty a wobßadki pschikhadźeja.

Knjesle, w Franzowskej a w Němzach dźěłane, we wschěch móžnych družinach, k modernskim tkaninam ßo hodźaze, duzent hižom po 10 np.

Potrjeba sa schwadlistwo

w snatej wubjernosczi.

Žida k schiczu, czorna a pißana, sczeńk po 6 np.

Žida k knjeflowym dźěrkam, czorna a pißana, rołka po 2 np.

Maschinske pschedźeno, 1000 yardow hornjeje nicze, rołka po 32 np.
" " 200 " " " " " 10 "
" " 80 " " " " " 5 "
" " 1000 " delnjeje " " " 24 "

Schtrykowanska wolma, prěnja družina, 1/6 punta po 45 np.

Bawma a vikogna, najlěpsche wudźělki, běłe a pißane, a **A. Hauschildske pschedźeno** po czistej fabriskej płaczisnje s 5 % rabata.

Bawmjane schtrympy w bohatym wubjerku po tak tunich płaczisnach, kaž ßo hischcze **jenje** błyschałe njejßu.

Schtalty, küraßowa forma, wyßoko ßo schnórowaze a se łžizatej mechaniku, po 90 np.

Wschě wězy ßu w wulkim wubjerku wot najtuńscheje hacz k najdróžschej družinje na składze a ßo ßamo pschi najmjeńschim wotewsaczu po **en gros-płaczisnach** pschedawaju.

Jsidor Mendelsohn

1 na ßerbskej haßy 1.

---

6 porstow tuczne ßwinjaze mjaßo punt po 55 np., ßrěńsche tuńscho,
ßyry polcz punt po 65 np.,
ßadleschczo punt po 65 np.,
ßuscheny polcz pschi wotewsaczu 3 puntow punt po 75 np.,
dobru běku kołbaßu pt. po 70 np.
2. družinu kołbaßy pt. po 60 np.
pschedawa

O. Pětschka
na kotołskej haßy (Kesselgasse).

Wschitkim pschecželam schalki dobreho khoseja poruczam ßławny a rad wuźiwany

paleny Java-khosej

wot

A. Zuntz sel. Wwe.
dwórski pschedawar
w Bonnje w Barlinje

I. družina pt. po 1 mk. 70 np.
II. " " " 1 " 55 "
w 1- a 1/2 puntowskich pakczikach.

Mukowy skład khumschteneho młyna

Ernsta Pfuhla
w Nadźanezach,
w Budyschinje:
na horncžerskej haßy
w „Münchner Hofje".

Turkowske sultanske ßłówki,

punt po 40 np., litr po 55 np.,

turkowske ßłówki,

punt po 30 np., litr po 40 np., poruczа jako **něschto** jara tunje

Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoschczu.

Wot najwjetscheje ważnosczе sa

wocži kóždeho.

Tuta **jenoż ßama wěrnje** prawdźiwa dr. Whitowa wocžowa wodźiczka wot Bohuwěra Ehrhardta w Oelze w Thüringskej je wot lěta 1822 ßwětoßławna. Wona je w flakonach po 1 mk. wot nětka **jenicžzy w měschczanskej haptuzy** w **Budyschinje** dostacz. — Njech ßebi pak kóždy wěsce **jenoż** wěrnje prawdźiwu **dr. Whitowu wocžowu wodźiczku** wot **Bohuwěra Ehrhardta** žada. **Žanu druhu.**

Listne wucžahi: Hižo tsi lěta dołho bě moje dźěczo zyle ßlepe. Jedyn dobry pschecžel mi radźesche, Waschu **ßławnu dr. Whitowu wocžowu wodźiczku** nakožicz, schtož też ja czinjach, a hižo po wutrjebanju prěnjeje bleschе bě dźěsczu lěpje. Po druhej bleschi ßo wocži wschědnje polěpscheschtej, a nětko stej hižo tak daloko wuhojenej, so móże dźěczo schulu wopytacz. Altrohlau pola Karlsbada w januarje 82. Josef Eisenkolb. Dale: Hižo dwě lěcze ßym na wocži czerpiła a ßym psches **dr. Whitowu wocžowu wodźiczku** pomoz namakała. Unterwittighausen, w februarje 82. Jos. Geiger.

Schkórnje a czrije

k konfirmaziji,

toho runja wschě mózne družiny **schkórnjow, stifletow, stupnjow sa promenadu a doma, tofle sa žónske a muźskich a dźěći** poruczam w wulkim wubjerku po zyle tunich płaczisnach.

Skasanja po **měrje,** toho runja **porjedźenja** ßo rucze, czisczе a derje wobstaraju.

Paul Kristeller

na bohatej haßy 29, s napschecża „winoweje kicze".

Richard Bohn,

tsěchikrynjerski mischtr w Wojerezach
pschi hrodowym torhoschczu,

poruczа ßo k wobstaranju wschěch tsěchikrynjerskich dźěłow s jendźelskeho, franzowskeho a thüringskeho tsěschneho schifra a lubi dobre, sprawne a tunje poßłużenje.

Schifrowy skład je na Wojerowskim dwórnischczu.

W wudawarni Serb. Nowin je po 2 hriwnomaj dostacz:

HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spisaštaj **Wilhelm Bogusławski** a **Michał Hórnik.**

Spěwarske knihi

ßerbske a němske
wscheje družiny
poruczam w dobrych jednorych a najwoßobnischich swjaskach, wote mnje ßameho dźěłanych, po najtuńischich płaczisnach.

M. A. Wetzke
na mjaßowym torhoschczu 13.

Stary dobry ßławny **domjazy ßrědk,**

woprawdźity
Pain-Expeller
s „kótwizu",

je po 50 np., 1 mk. a 1 mk. 75 np. wot dźenża dostacz pola haptykarja **Gustava Katzscha** w Rakezach.

Draždźanske konjaze loßy
saßo dóschłe ßu,
wjeß'le, wulke sbožo
wone pschinjeßu.
M. Weiser.
Saßopschedawarjo dostanu rabat.

W wudawarni Serbskich Nowin stej sa 20 np. dostacz:

Dwě prědowani

na sakožku Mat. 18, 10—14 a Luk. 2, 41—52 w Hodźijskej zyrkwi wot **J. Kschižana,** kapłana, dźerżanej.

Na **wulkej bratrowskej haży cżisło 6** w **pschedawarni starych wězow** je na pschedań **1700 mězow** po 60 np. hacz 1 mk. 50 np., **żuknjane kholowy,** noschene a nowe, **koschle** po 90 np., **wolmjane soki,** 1 dobra dwójna **wodowa plumpa,** sa skały żo hodżaza, sa 45 mk.

J. Bächmann.

Rěsbarstwo

Otto & Schreiber w Budestezach

porucża żo k bliskemu naležu k wudżełanju wschěch druzinow **rowowych pomnikow** a lubi pěkne dżěło a tunje płaczisny.

Zyte tobakowe rjepiki punt po 23 np.,
rěsane = = = = 30 =

porucża **A. P. Böhme**
pscheď schuleŕskimi wrotami 3.

K konfirmaziji

porucżam

cżorne cżistowolmjane kaschemiry

w wubjernych dobroscżach,

stary łóhcż po 70 np. a drójscho.

Alphons Schauseil.

Twarski a rólny kalk

wschědnje nowopaleny porucżam se swojich kalkarnjow s **Kundraczic** a **Niskeje** w wubjernej dobroscżi.

R. Plümecke.

Sswojim cżescżenym wotebjerarjam s tutym k nawjedżenju dawam, so na tutym hermanku żanu budu njesměju, ale so budu żebi tute khósty salutowawschi doma w żwojich khlamach wschě **wurěsne a materialne twory** w snatej wubjernoscżi po wurjadnje tunich płaczisnach pschedawacż.

S dobom sa bliske żwjate dny, kważy, kschcżisna atd. dobre **palenzy,** wote mnje żameho dżěkane, porucżam.

K jutrownemu żwjedżenju skasanja na **cżerstwe a żuche drożdże,** punt po 1 mk., hacz do 16. měrza pschijimam. Njeskasane drożdże płacża po 1 mk. 20 np. punt.

S poczescżowanjom

Otto Säuberlich w **Lasu.**

K nalětnjemu cżażej

porucżam żwój wulki skład wschěch druzinow

filzowych, tkaninowych, židżanych a dźěcżazych klobukow, pschedeschcżnikow, spazirskich kijow, cżapkow, krawatow atd.

po wurjadnje **tunich** płaczisnach.

Konfirmandske klobuki wot 2 mk. 25 np.

Hugo Lehmann

na swonkownej lawskej haży 1.

Najlěpschi mlokowy a wużitkowy pólver, konzeżionirowany żalsowy pólver sa konje, najlěpschi wobżerny pólver sa żwinje

porucża

haptyka w Rakezach.

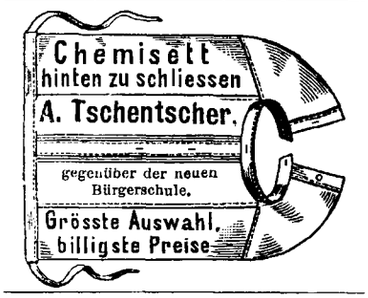

Nowe cżażniki a porjedżenje cżażnikow najtunischo pola A. Magera na żerbskich hrjebjach. Dwělětne rukowanje.

Dżělba nowych *spěwarskich knihi* (żerbskich a němskich), do żomota a koże jara trajnje a rjenje swjasanych, je tunjo na pschedań pola

Pawliny swud. **Forneroweje** na hospitalskej haży 17 po 1 skhodże.

Něktosi schulerjo tam tunju a dobru pensiju dostanu.

Cżescżenych Serbow

na żwoju khofejownju kedżbliwych cżinju. Schtóż schalku dobreho khofeja lubuje a sa njej żada, tón njech mje żwěru wopyta, jeho żadanje żo wěscże k jeho spokojnoscżi spokoji.

August Biesold,
pjekarski mischtr
na bohatej haży s napschecża pósta.

Wossjewjenje.

Dżiwocżanske żerbske ev.-luth. mißionske towarstwo směje — da-li Bóh — jutsje sa tydżeń, 15. měrza, popołdnju w dwěmaj w Lehnertez domje w Zokowje mißionsku hodżinu. **Pětr Mlónk.**

S tutym najpodwolnischo k nawjedżenju dawam, so pschi kważach, kschcżisnach a druhich żwjedżeńskich składnoscżach **warjenje** wobstaram a proschu, żo na mnje pschi potrjebnoscżi dopomnicż.

Adelheid Zettwitz w Bělcżezach.

---

1. haprleje je jena stwa s komoru a kubju, wjelbowanej hródżicżku a brójnju, pódla toho tež kruch pola a sahrody na pschenajecże. Dalsche je shonicż pola **E. Michela** w Pschiwcżizach.

Schulerjo

dostanu dobru a tunju pensiju na mjażowym torhoschcżu cżisło 20 po 2 skhodomaj pola **Klugoweje.**

Něktsi schulerjo

dostanu tunju pensiju pola rěbarja **Fiedlera** na Lubijskej haży cżisło 2 w Budyschinje.

---

2 schulerjej mózetaj tunju a dobru pensiju dostacż na żerbskich hrjebjach cżisło 34 delka na prawej stronje.

K 1. haprleji żo 2 żłużobnej holzy pytatej na żitnych wikach 16.

Pytam 13—15lětnu holzu k dżěcżom.

Otto Säuberlich w Lasu.

Pytaju żo wustojni wotrocżzy, żrěnkojo, rólni pohonczojo, khěżne a hródżne dżowki a starsche żony k dżěcżom psches pschistajazu żonu **Heynoldowu.**

Jedyn krawski hnydom trajaze dżěło dostanje pola

Lisnarja w Radworju.

Wojnarski pomoznik

żo hnydom pyta wot wojnarskeho mischtra **Grützнera** w Klukschu.

Wucżobnik pytany.

Derje wotcżehnjeneho hólza, kotryż chze **molerstwo** a **lakirarstwo** nawuknucż, pyta

G. Koschwitz w Budyschinje na kotołskej haży (Kesselgasse) 16.

Wucżobnika pyta tyscherski mischtr **Müller** na hrodowej haży cżisło 4.

Hólcżez, kotryż chze **kowarstwo** nawuknucż, może do wucżby stupicż pola kowarskeho mischtra **Nagela** w Stróżi pola Rakez.

Jedyn **wucżobnik** może do wucżby stupicż pola schewskeho mischtra **J. Panacha** na swonkownej lawskej haży 32.

Hólcżez sprawneju starscheju, kotryż chze **pjekarstwo** nawuknucż, może město dostacż pola **Herm. Müllera** na żukelnskej haży.

Wucżobnik, kotryż chze kowarstwo nawuknucż, może do wucżby stupicż pola kowarskeho mischtra **Micżki w Jenkezach.** Tež może tam jedyn kowarski hnydom dżěło dostacż.

Wucżobnik pytany.

Hólcżez, kotryż chze **krawstwo** nawuknucż, może pschichodne jutry do wucżby stupicż pola krawskeho mischtra **W. A. Schustera** na jerjowej haży 19 w Budyschinje.

Knjesej fararjej dr. **Kalichej** żo sa jeho krażne **prědowanje,** wot njeho sańdżenu njedżelu dżerżane, wutrobny dżak praji.

Wjele poślucharjow.

(K tomu cżisłu pschiłoha.)

Pschiłoha k czišłu 10 Serbskich Nowin.

Ssobotu 7. měrza 1885.

Würzburgske
runklizowe ßymjo
snateje wubjerneje druźiny,
schleſynſke hórſke
cześwjenodźeczelowe ßymjo
bjes židy
porucza a pschijima skasanja
Carl Noack.

Kalijowe mydło, ßuche,
punt po 50 np.,
jadriwe mydło, ßuche,
punt po 40 np.,
kojowe mydło, ßuche,
punt po 36 np.,
pschenczną schterku,
punt po 22 np.,
kónzatu schterku, najlěpschu,
punt po 30 np.,
soda krystalisowany, najczišćischi,
punt po 50 np.,
běrnjazu muku,
punt po 20 np.,
běłazy soda H. Puyowy,
pakćik po 10 np.,
wubjerny ßrědk sa schaty a hospodarſtwo,
ziwizowe mydło, masne mydło
w wschelakich druźinach
pschedawa tunjo
H. Puy w Budyschinje,
mydłarnja.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,
kaž tež **wutrjeny len** kupuje
po kóždej dźělbje a kóždy dźeń
mechaniska dźěłopschadownja
w Hajnizach, tola w Budyschinje
ßo jenoż **trjeny len,** a to jenoż
ßobotu w Grützneree domje,
ſ nutskhodom ſ jerjoweje haßy,
kupuje.

Strowe kruschwinowe drjewo
kupuje po najwyschschej płaćišnje
mechaniska pschadownja
w Hajnizach.

Kóślaze kóžki,
toho runja **ſajecze, korniklaze** a
druhe kože kupuje a dawa najwyschſche płaćišny
L. Fleischer, kóžkař
na ſwonkownej lawſkej haßy 18
w Budyschinje.

Khofejowy ſkład.
Ssylnje a derje ßłodźazy hižo
po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu
5 puntow hischcże tuńscho, **paleny**
khofej po 120 np. do 200 np. we
woßebje dobrym ßłodże poruczataj
bratraj Měrſchej
na žitnych wikach.

Wot dźenßniſcheho dnja pschedawamy:

drobny zokor	punt po	28	np.,	
kuſkaty zokor	= =	29	=	
zokor w pokrutach	= =	30	=	ſa
kóſtkaty zokor	= =	33	=	hotowe pjenjesy.
ſoda	= =	5	=	
ſchterku	= =	22	=	

Khofej, raiß a wſchě druhe materialne twory po najtuniſchich dnjowych płaćišnach.

W Budyſchinje, 25. februara 1885.

Auguſt Bartko,	**Hermann Klemm,**	**Richard Reumann,**
Friedrich Braun,	**J. G. Klingſt Nachf.,**	**Carl Noack,**
Ginzel & Ritſcher,	**Hermann Kunack,**	**Guſtav Poſer,**
Ernſt Glien,	**Hermann Lemke,**	**Carl Pötſchke,**
J. T. Glien,	**Heinrich Lindner,**	**Richard Pötſchke,**
Th. Grumbt,	**C. A. Mickan,**	**Ad. Rämſch,**
Robert Hauptmann,	**Arno Möckel,**	**Wilhelm Schamlott,**
Wilh. Jacob,	**Moritz Mörbe,**	**Johann Wannack.**

Paleny khofej,
wubjernje ßłodźazy, punt po 100 a 120 np.,
porucza pschezo czerſtwy **Th. Grumbt**
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Woprawdźite probſtajſke ßymjeńtne žito
wot wikowarja, kotryž pod probſtajſkim ratarſkim ſekretarom ſteji,
poruczam
wowß a jeczmjeń
po najtuńſchej płaćišnje.
Skasanja kóždy czaß pschijimam.
E. Schmeiß w **Budeſtezach.**

Wſchě druźiny warjenjow, kaž **hejduſchku, jaßky, hróch, ßoki, buny, raiß** a 4 druźiny **nudlow, krupy** w 5 druźinach atd. po.
ruczam w wubjernej tworje po najtuniſchich dnjownych płaćišnach.
Rjany **dźeczelowy wußyw** tunjo.
Wowß kupuju po kóždej mjeńſchej a wjetſchej dźělbje a dawam najwyſchſche płaćišny.
E. Schmeiß w **Budeſtezach.**

Dźělba
wubrakowanych khachlow
je na pschedań.
Dospołne khachle po 12 mk.
H. R. Teutſcher, hornczerſki miſchtr
w Budyſchinje.

Twarſki a hnojazy kalk,
dobru Gogolinſku tworu, **warnu, ſkótnu** a **hnojazu ſoł,**
toho runja **tſěſchne** a **murjerſke zyhele** po najtuniſchich
płaćišnach pschedawam. **Połne wozy po fabrikſkich**
płaćišnach.
F. Fiſcher
na dwórniſchczu w Laſu.

Sa konfirmandow
poruczam ſwjerſchne koſchle, khornarje, manſchety, dźeńſke koſchle,
ſchemiſety, ſchlipßy, krawaty, dybſaczniki, ſpódnje kholowy a jeczki,
dale ſa
konfirmandki:
dźeńſke a nózne koſchle, negliżojowe jeczki, kholowy, barchentowe
ßuknje, próchoßuknje, ſhirtingowe ßuknje, korſety, khornarje, manſchety, ſchawle a dybſaczniki.
A. Tſchentſcher
ſ napſchecża noweje měſchczańſkeje ſchule.

Sa konfirmandow
poruczam
czorne kaſchemiry
hładke a muſtrowane.
H. Kayſer w Budyſchinje
11 na žitnej haßy 11.

Koſchlowe barchenty
wulki wubjerk, trajnu, barbunjepuſchczatu tworu,
poruczam
H. Kayſer
10 na žitnej haßy 10.

Khosej

wot najtuńischich hacź do najlěpschich druźinow, jara derje płodźazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtuńischo porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Saßopschedawarjow a hoschćeńzarjow cźinju na wulku dźělbu jara rjanych a tunich

zigarow

kedźbliwych a pschedawam

„El Bebido“
1000 schtuk po 17 mk. 50 np.
100 „ „ 1 mk. 80 np.

„El Prado“
1000 schtuk po 19 mk.
100 „ „ 1 mk. 95 np.

J. T. Glien
4 na drjewowym torhoschću 4.

Khosej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pschi wotewsaću 10 puntow poměrnje tuńscho, wubjernje derje płodźazy, porucza jako płaćiśny hódny **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Butru!

Měschanu butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w śnatej dobroscźi
porucza po zyłym a jenotliwym tunjo **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
ßu dostacź pola
Gustava Posera.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacź 40 np., w wjetschich dźělbach tójschto tuńscho, porucza **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Nowe jerje,

dobre a tucźne ryby,
mandl po 40, 50, 60, 80 a 100 np.,
pola
Hermanna Kunacka
na bohatej haßy 8.

Khosej

ßyry punt po 65, 70, 80, 90 a 100 np.,
paleny punt po 85, 100 a 120 np.,
jara dobre druźiny,
porucza jako něschto jara tunje
Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

Shorjelski magazin

hotoweje mužskeje, žónskeje a dźěćźazeje drasty

Moritza Wassermanna

19 na bohatej haßy 19.

Wobleczenja za konfirmandow.

Sswojim cześćenym wotebjerarjam ś tutym k nawjedźenju dawam, so ßu wschě

nowoscźe

němskich a jendźelskich tkaninow za pschichodny

nalětni a lětni cźaß

hižo doschłe. Duž poruczam je

k schiczu drasty po měrje.

Wubjerk je wurjadnje bohaty, kóžde žadanje spokojazy. Woßobny srěs a ßwěrne shotowanje ßu śnate lěpschiny mojeho magazina.

Płaćiśny wurjadnje tunje.

Mantle psche deschcź

za žony a holzy.

Kaž je powschitkownje śnate, wjedu **jenoź** solidne wězy a pschedawam je, dokelž ßym je pod dobrymi wuměnjenjemi kupił,

po njedoßahnjenych tunich płaćiśnach.

Hólcźa drasta,

najrjeńsche a najnowsche, schtoź je w tu khwilu dostacź, w wurjadnje wulkim wubjerku, wot najjednoriścheje hacź do najwoßobniścheje druźiny, za kóždu starobu ßo hodźaze.

Žakety za konfirmandki.

Moja saßada rěka: pschezo jenoź dobru tworu ś najmjeńschim wužitkom pschedawacź.

Moritz Wassermann,

krawski mischtr,

19 na bohatej haßy 19.

Shorjelski magazin

hotoweje mužskeje, žónskeje a dźěćźazeje drasty.

W wudawarni Serb. Nowin ßu dostacź tak mjenowane:
1. Trauungsregister, 2. Taufregister a 3. Todtenregister,
kajkeź ßo k sapißam trjebaja, kiž ßo lětnje pola wyschnoscźe wotedadźa abo hewak k zyrkwinym kniham nakožuja.

Ratarska schula w Budyschinje.

W **ratarskej schuli,** kaž teź w **ßadplahujzej a sahrodniskej schuli,** ś njej sjenocźenej, ßo **póndźelu 13. haprleje 1885** nowa schulska wucźba sapocźnje. Bliżsche wukasy dawa direktaŕ **Brugger.**

Hamburg-Amerika.
Kóždu ßrjedu a njedźelu do New-Yorka

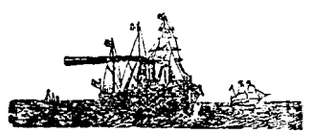

ś póstnymi parolódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho paketjezdneho akcijskeho towarstwa.
Wukasanje a pschewjesne pißma dawa No. 867. **Albert Meisel w Budyschinje.**

„Serbske Nowiny“ wu dawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 11. **Sobotu 14. měrca 1885.** **Lětnik 44.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Njejednota bjes němskim a jendźelskim knježerstwom je dospołnje wurunana. Ssyn wjerćha Bismarka, hrabja Herbert Bismark, je, šo do Londona podawschi, s jendźelskim ministrom swonkownych należnosćow, lordom Granvillom, rosrěčenje měł, pschi čimž je šo wujednanje roskory, bjes Jendźelskej a Němskej psches njedorosumjenja nastateje, dozpiło. Lord Granville je na to w semjanskej šejmowni sa šwoju rěč, s kotrejž bě Bismarkej kschiwdu činił, móhł rjez pokutu činił, rosestajo, so Bismark jemu njeje radźił, so by Jendźelska Egiptowsku pod šwoje knjejstwo wsała, ale so šnadź je Bismark najskerje jenož měnił, so by to najlěpsche było, schtož by Jendźelska w nastupanju Egiptowskeje činicź měła. S tutym wotproschenjom je šo Bismark spokojił a swada je nětko wujednana, a bjes němskim a jendźelskim knježerstwom sašo dobre pschećelstwo knježi.

— W němskim khěžorstwowym šejmje je sakski sapósłanc, dwórski radźićel Ackermann, k rjemjeślniskemu porjadej namjetował, so by swjaskowa rada na pucźu wukasow te rjemjeślnistwa pomjenika, kotrež šmědźa šo jenož wjesć, hdyž je tón, kotryž šo s tajkim rjemjeślnistwom nakkaduje, s wopišmom šwoju kmanosć k tomu dopokasał. Wot wjele powołanjow šo pruhowanje žada, jenož rjemjeślnistwo móže šo wot kóždeho wjesć, njedźiwajo na to, hacź je něchtó k tomu kmany abo niz. Schtóž dyrbi šwoju kmanosć a wustojnosć dopokasacź, tón šmě šebi skerje na šwoje powołanje něschto wjedźećź. Nětčźisicha rjemjeślniska šwoboda je jenož wikowarjam k wužitkej, rjemjeślniczy šu cźasto k wotroczkam pjenježnikow poniženi. Ackermannowy namjet šo wošebje na to měri, so by šo rjemjeślnistwo wot knjejstwa wikowazych pjenježnikow, kotsiž najwjazy dobytka s rjemjeślnistwa cźahnu, wušwobodźiło. Kóždemu je dowolene, kóžde rjemjeślnistwo nawuknucź a nawuknjene rjemjeślnistwo wjesć; tola namjet šebi žada, so by tón, kotryž rjemjeślnistwo wjedźe, też wo prawdźe rjemjeślnik był. Konserwatiwna a zentrumska strona Ackermannowy namjet podpjeraschtej, bjes tym so liberalni a sozialdemokratojo pschećiwo njemu wustupowachu. Namjet šo komišiji k dalschemu rospominanju pschepoda.

— K 88. narodnemu dnjej němskeho khěžora, kotryž tón ras na njedźelu panje, šo wjazore wjerchowske wošoby, bjes nimi sakski kral a kralowa, badenska wulkowójwodźina, schwedski krónprynz s krónprynzešynu a saksko-weimarski wulko-wójwoda w Barlinje wotcźakuja.

— Khěžorstwowy šud w Lipsku je 7. měrza pschekupza Janšena dla krajneje pscherady a dla pokupjenja němskich wojakow k khostarni na 8 lět wotšudźił. Janšen je šo w Belgiskej narodźił. W lěcźe 1878 šo wón do Němzow pschešydli a hacź do 1882 s wjetscha w rheinskich provinzach, najbóle w Kölnje a Deutzu, pschebywasche. W pošlednischim měsće šo wón s podwyschkom Mesterom sesna, kotryž běsche pola tamnischeho wokrješneho komanda pschistajeny. Tutoho wón s pjenjesami pokupi, so by wot njeho akty sa mobilisaziju wošmeho armeekorpša dostał. Samk khamora, w kotrymž šo akty sa mobilisaziju khowaju, Mester do wóska wotcźischcźi, po kotrychž wotcźischcźach Janšen klucze wudźěłacź da. S tutymi Mester aktowy khamor wotewri a s njeho akty wotewsa a to tři krócź sa šobu. Janšen šebi je w nozy wotpišša a je nasajtra rano kóždy ras sašo Mesterej woteda, so by je tón na jich stare město pokožił. Sa to wón Mesterej něhdźe 100 hriwnow dari. W Düsseldorfje šo Janšen se serźantom Schneiderom spschecźeli. Też tutoho wón nawabi, instrukzije k mobilisaziji a to šedmeho armeekorpša pscheradźicź. Schneider, wot Janšena 500 hriwnow dostawschi, tutomu akty k wotpišanju pschepoda. Mester a Schneider njejstaj šo pscheradneje msdy dołho wješelicź móhłoj. Bórsy nashonischtaj, so běschtaj cźłowjekej do rukow panuloj, kotryž s jeju pscherady bjes šwědomnja najwjetschi wužitk cźahnucź spyta. Janšen šo s tym njespokoji, so šebi šwoje dźěło wot franzowskeho knježerstwa derje sapłacźicź da. Wón šo němskemu knježerstwu, šo do Brüšela podawschi, podtykowasche, so chze sa 1200 hriwnow mjenje wojakow, wot njeho sawjedźeneju, pscheradźicź a jako dopokasmo podražowane klucze pschipósłacź. Instrukzije sa mobilisaziju pjateho a jědnateho armeekorpša a bajerskeho wójska chzyschе šebi Janšen psches něhduscheho pruskeho offiziera s Heugela wobstaracź. S Heugel bě na sdacźe swólniwy, Janšenowe žadanje dopjelnicź a jemu pišasche, so by tuteje należnosćze dla do Mnichowa pschijěł. S dobom pak też s Heugel wyschnosći sdźěli, so je Janšen spion, kotryž sa franzowske knježerstwo potajne pschiprawy němskeho wójska wušlědźicź pyta. Jako na to Janšen do Mnichowa pschijědźe, jeho sajachu a do pschepytanja wsachu. Ssobuwobskorženy pschekupz Knipper, kotryž bě Janšenej pschi wotpišanju aktow pomozny był, šo khostanja sminu, dokelž jemu dopokasacź njemóžachu, so je wjedźał, so šo pišma franzowskemu knježerstwu pschedadźa.

Franzowska. Franzowske wójsko w Tonkinje je hižo wjele krócź Chinesow pobiło, tola tucźi hischcźe pschezo psches Tonkinske mjesy wuhnacźi njejšu. S toho je spósnacź, so drje Chinesojo pomaku zosaja, tola kóždu krocźel šebi wot Franzowsow hakle po sašaktym wobaranju wotdobycź dawaju. General Brière de l'Isle je do Parisa powjesć pósłał, so je 3. měrza se šwojim wójskom do Tuyenquana doschoł a pschisspomni, so je s Chinesami a tonkinskimi sběžkarjemi, kotsiž mějachu wobtwjerdźene stejnischcźa, jara horzu bitwu wobstał. Njepschecźel, kotryž bě Tuyenquana, wot Franzowsow wobšadźene, woblehnuł, bě dźeń prjedy woblehnjenje sběhnuł. Franzowska wobšada bě šydom nadběhow Chinesow, pschi cźimž s tutych wjele ludźi panu, wotrasyła. General Négrier je bjes tym na mjesach chinesle wobtwjerdźenja, magaziny a wjele munizije sanicził.

Rušowska. Liczba ruskich offizierow pola infanterije je šo wo 1322 powyschika; kóždy regiment 7 offizierow wjazy dostanje. — Bołharski šejm je šo na zarja s prósstwu wobrocźił, so by ruske knježerstwo mazedonskich Bołharow, kotsiž šu hischcźe pod turkowskim knjejstwom, psched pschescźěhanjom Turkow schkitowało. Zaŕ je bołharskemu šejmej wotmolwił, so je jeho luboscź a dowěra bołharskeho luda k ruskemu ludej wulzy swješelika, a so šu srudne wobstejnosćze na Balkanje, pod kotrymiž tamnischi kschescźijenjo hischcźe cźerpja, hižo jeho kedźbliwosć sbudźiše.

— Ruske wójsko, kotrež je Heratske mjesy pschekrocziko, je dale k Afganistanej postupowako, a jendželske nowiny žo boja, so je žo hižo s Afganistanskim wójskom setkako. Psches hroženje, so Jendželska Ruskej wójnu pschipowjedži, je-li so Ruszy Herat njewopuschcza, žo ruske knjeżerstwo njeje satraschicz dako. Jendželskej wschak njeje możno, žwoje hroženje do skutka stajicz. Ani s wójskom ani s kódźstwom njemóża Jendželczenjo Ruskej wjele schkodźicz. Sa to bychu ruske wójnske kódże jendželskemu wikowanju na morju wjele schkody naczinike, bjes tym so by ruske wikowanje, dokelž je bóle na kraj wobmjesowane, psches Jendželczanow jenož mako schkodowako.

Egiptowska. W Sudanje a Nubiji poczina tón czaž egiptowska horzota, kotraž człowjeka a wschě żiwe stworjenja žkabi. Czopkoměr (thermometer) nad Nilom hižo w sczinje 35 a na žkónzu 40 stopnjow po Reaumurje pokasuje. S dobom se żahlymi pruhami žkónza rosmnożuja žo njeliczomne roje moskitow a wschelakich druhich njesnjeżliwych muchow a jědojteje waczinу. Tola to by žo wscho hischcze móhko pschetracz a pschecżerpicz, njeby-li žo k tomu druha straschnoscz pschidała: postup Mahdijoweho wójska k egiptowskim mjesam. Jendželski general Wolseley žo twjerdże nadźija, so žo žamo Mahdijej njebudże chcyc, pschi nastawazej horzocze na wójnu czahnucz. Wolseley je žwojemu wójsku, žo jemu sa smużitosc a woporniwosc dźakujo, wosjewił, so nětko wójna hacz do nasymy sastanje a so žo nadźija, potom wójsko na Karthum wjesc. W tu khwilu pak žo runje njesda, so na dlěschi czaž měr sastupi. Se Suakima mjenuja pišaju, so žo bjes Arabskimi ludami njewschědnje żiwe hibanje pokasuje. Stajnje žu póžky na pucu bjes Mahdijom a Osmanom Digmom, kotryž s dźelom Mahdijoweho wójska w stronach k poknozy wot Karthuma steji. S wěsta je, so žo falschny profet na dalschu wójnu hotuje. Wójsko Osmana Digmy hižo pjecza k městomaj Kerimej a Maßawje czehnje. Poßledniſche pschimórske město je psched krótkim italske knjeżerstwo wobßadźiko. Italszy žo po tajkim bórsy do wójny s falschnym profetom sapletu.

Amerika. Ssrjedźna Amerika žo do pjecz krajow dźeli, kotrež žu wschě žamostatne republiki. Wone rěkaju: Guatemala, San Salvador, Honduras, Nikaragua a Kosta Rika. Tele republiki žu žo wot guatemalskeho präsidenta Bariosa do jeneje sjenoczike. Nikaragua pak žo Bariosej podczißnuka njeje a je jemu wójnu pschipowjedźika. Sjenoczenje republikow pschez präsidenta Bariosa je žo pjecza toho dla stako, so by žo s tym twar Nikaraguaskeho kanala sadźěwał, kotryž měł atlantske morjo s wulkim morjom sjenoczicz.

Kožowe polo.

(Pokraczowanje.)

Po dalokej Kožowskej runinje je žo žerbske wójsko roskožiko. Njeběsche mózno telko stanow (zeltow) sehnacz, so by žo pod nimi wschón wojerski lud psched njewjedrom a žkónczнej horzotu khował. Tola schto na tym? wschak je lud kruty, deschcz jim wkožy wumyje, wichor je wußuschi a žkónczna horzota hrěje jich stawy, wscho je tak dobre: a wschak Bóh luby Knjes wě, schto wěriwemu ludej poßkuži, so by dosc mozy měł, Turku, krwawneho njepschecżela Khrystußoweje wěry, pobicz.

Po woběmaj brjohomaj rěki Ssylniży, Kožowu runinu pschebježazeje, žo stany (zelty) běla a žo smahuja, hdyž wětr do nich saduje, kaž kołpjaze kschidka, a s wonka stanow daloko a schěroko, so móże jón twoje wóczko lědma pschewidżecz, wojerski lud w lěhwje pod schěrokim njebjom. Tu a tam, hdżež žo tež stan běli, smahuje žo khorhoj nad nim, snamjo to, so móże žo tu sa wjednikom toho abo tamneho wotdźělenja napraschowacz, so by žo pósok, roskasy pschinoschowazy, w tutej měschenży njeliczomneho luda njesabkudźił. Na lěwym kschidle widźisch khorhoj wójwody Brankowicza, na prawym Obiliczowu, a žrjedża njeju nad Lasarowym stanje smahuje žo žerbska khorhoj, žwjata khorhoj zarja Duschana. Boßniski kral Twartko a Skaderski wjerch Kastriota měješchtaj se žwojim ludom lěhwo něhdże hodźinu dale sady. Albaniski wjerch Balża wotražuje hižo rjekowszy turkowske czrjódy, a Bołharski Schischman wójsko sběra a sadżerżuje Turku, so žo njemóże pschewalicz psches Balkan, so by žo setkał se žerbskim wójskom. Tola dołho njemóżesche wjazy Turzy napscheczo stacz, póžol póžka sczěhuje, wołazy Sserbow k pomozy. Zaŕ Lasar pósnawa nusnosc, žo do prědka podacz a Turkam row w balkanskich skalinach pschihotowacz, so bychu s hrosu pschichodnje na Europiske brjohi hladali, tola njejednota jeho wójwodow jeho sadżerżuje, njejednota, spkodżena a wobtwjerdżena wot jeju żonow, kotrejż stej k sahubjenju Sserbow žwojeju mużow do lěhwa pschewodźiloj.

Każ waschnje jeju mużow, tak bě tež waschnje žotrow rosdźělne. — Mara, w hodźinje slósczе drje spkodżena, měješche něschto czertowskeho we žebi, wona njeczerpjesche, so by něchtó, a byrnjej byli bratsja abo žotry, byrnjež bykoj jejnej starschej, prjednosc psched njej měł: toho dla kóżdeho hidżesche, komuż žo tajka prjednosc dawasche, a niczeho žo njestróji, so by sniczika toho, schtóż jej w pucu stejesche, so by žo na prěnje město posběhnuła. Hnydom po žwojim pschikhadże do lěhwa žo wona se žwojej žotru Wukaßowej psched nanowym stanom setka a pak w roshorjenju, so widżesche, kak zarska straż jejnej žotsje wjetschu czesc dawasche, pak so žebi hižo na druhe dalokoßahaze wotpohlady myßlesche, hanjesche sjawnje žwoju žotru a teje muża, Miloscha Obilicza, so roshorjena Wukaßowa s ruku do njeje dyri. Wulka wokanza s toho nasta, pschi czimž chzychu žo pschewodżerjo wobeju knjenjow hižo s wuholenymi mieczami do žo dacz. Lasar žam mózesche lědma wobej stronje směrowacz, pschikasawschi dźowkomaj, pschichodnje mjesy mużoweho lěhwa njepschekrocżicz. Tola po jeju wotkhodże Brankowicz pschihna, žebi doscżczinjenje żadajo, žo sarocżejo, so prjedy na Turku njepocżehnje, doniż njeje doscżczinjenje sa pohanjenje dostał, kotrež je žo Brankowiczowemu mjenu a jeho żonje stako.

Duż žo žud wjerchow powoka a žo wußudźi, so by žo po ryczerskim waschnju kschiwda s dwójnju (bitwa bjes dwěmaj) bjes wójwodomaj wurunała. A hnydom žo k tomu pschiprawy dźěłachu, a bjes tym so Amurat Bołharskeho wjercha Schischmana porasy a hrożesche Balkan pschekrocżicz, nakładowachu žo Sserbjo s pschiprawami k dwójni, kotraž bě sa dżenżnischi dżeń postajena.

W žwojim stanje zaŕ Lasar žamotny w hłubokim samyßlenju žedźi, hłowu mějo do dłónje saprěnu, pohladuje na list psched žobu roswity, a hłuboke bolostne sdychnjenja žo jemu s czażami se sawrjeneje, mózhje žo sběhazeje wutroby dawaja. „Njesbożowny Lasaro! njesbożowny nano!“ rěczi žam žebi s bolostnym sdychowanjom, „niz jenož so mam roskoru w žwojej žwójbje stużecz, tež pscherady dyrbju žo hladacz! Sswjaty Ssava! pscheradżeny wot žwojich, ja njesbożowny nan! hdże mózu khostacz, so by mje to njeboliko? A wón, runje wón! Prjedy budźich wěrił, so žo žłónzo prjedy se žwojeje kolije wußmyknje, hacz mje Milosch pscheradźi.“ Na dobo stejo wosta, nowa myßliczka w nim wozucźi a jeho wobliczo pojaßni. „Schto žym tak lohkowěriwy. To drje je jich lescz, tych žynow sekhańeho profeta. Haj, haj! tak to budże a niz hinak. Chzychu mi najßylnischu podpjeru wsacz, każ bych njesnał Obilicza, kotremuż žym žo dowěrił s duschu a wutrobu, a wón to wě, wón mje nihdy njepscheradźi!“ dorěcza s pokna pschežwědczeny. —

Wón s rukomaj sakleska; wjednik jeho czělneje straże do stana sastupi. „Pschiwjedź mi žem toho Turku!“ pschikasa zaŕ, „a wostaj naju žameju, doniż njesawołam!“

Wjednik, hłuboko žo pokloniwschi, se stana wuńdże, tola bórsy žo wróczi s Turku do rjeczasow sputaneho, a saßo wotendże.

Turka žo po stanje wohladujo a žo s zarjom žameho widżo, skschiwi hubu k žměchej, tola jenož na wokomik, tak so Lasar, na khwilu žo wot njeho wotwobrocżiwschi, niczo njepytnu, hdyž žwoje woko saßo na njeho saměri.

„Wěsch, kajka msda tebje wotczakuje sa twoje poželstwo, Turka?“ sarěcza Lasar po khwili s wótrym hłožom.

„Każ je Allah wot sapocżatka žwěta postajił, tajki budże mój dóht“, wotmolwi symnokrejnje jaty.

„Ssy žebi žmjercz saßkużił“, pokracżuje Lasar, „a jej tež njewuńdżesch, jeli so žebi s wěrnosczu žwoje żiwjenje njewukupisch.“

Sajaty ramjeni posczahowa: „Allah je jenicżki Bóh a Mohamed je jeho profet!“

„Melcz, saßlepjenzo!“ skocži jemu Lasar do rěcze, žo se žwjatym kschižom žohnujo.

„Wumru-li“, pokracżuje Turka dale, žo njedawajo mylicz, „wumru-li w jeho žkużbje, dha wuńdu do raja, kotryž je profet žwojim lubuschkam pschilubił.“

Lasar žo spodżiwasche nad tajkej symnokrejnosczu: „Wot koho je tutón list?“ praschesche žo zaŕ, pokasujo na pišmo, na stole leżaze.

Turka na list hladajo skloni hlowu: „Khwaleny budź Allah a jeho profet! widźu to pißmo, pißane wot mojeho knjesa, padischaha, njepschemożomneho Amurata."

„A komu ßy jón mět wotedacź?" praschesche ßo zaŕ.

„Twojemu wójwodźe, Miloschej Obiliczej", Turka twjerdźe praji.

„Lźisch!" sakschicza Lasar.

„Czoho dla ßo mje potom praschesch", Turka wotmolwi, „hdyż mojim ßkowam njewěrisch?"

W najwjetschim roshorjenju Lasar po stanje pschekhadźowasche, s nowa ßo w nim dwělowanje nad Obiliczowej ßwěrnosczu sbudźi a wojowasche s dowěru k njemu; njesnjeßliwa to njewěstoscź. A dołho trajesche, prjedy hacź ßwój snutskowny njeměr stuži; saßo psched sajatym sasta.

„Snajesch ty wobschijecze toho lista?" praschesche ßo s hłoßom, na kotrymż bě spósnacź, so je wětr w jeho wutrobje lědma wuhowrił.

„Schto ßebi myßlisch", wotmolwi Turka, „so by mój knjes ßwoje tajnosczе wotroczkej dowěrił? Wón praji, dźi! — a ja du, wumrěj! — a ja wumru, pschetoż wón je profetowy naměstnik, knjes nad żiwjenjom wscheho luda."

„Njepraschам ßo", skoczi jemu Lasar do rěcze, „kak wyßoko ßwojeho knjesa ważisch, nětkole ßym ja knjes nad twojim żiwjenjom, a każ ßym hižo prajił, jenoż s prawdu mózesch ßebi je wukupicź."

Turka ßo schibale wußmja, Lasar ßo toho njedohladawschi, ßo praschesche dale: „Czohodla ßy tu po lěhwje kasyk, ßo prózujo, njewobkedźbowany wostacź, czoho dla ßy, pschezo wobkedźbowany, wucźeka hladał, njesnajo wopschijeczo tutoho lista?"

„Dokelż je mój knjes mi, ßwojemu wotroczkej, tak pschikasał", wotmolwi sajaty, „njebě wschak mi postajene, jeho wukas dopjelnicź, Allah to nochżyschе, kotryż je móznischi hacź padischa, haj hacź profet ßam."

„A kak je pschischło, so je runje tebi Amurat poßołstwo, sa njeho tak ważne, dowěrił? Snajesch ty Obilicza?" ßlědźesche Lasar dale.

„Kak bych jeho njesnał", Turka schibale praji, „hdyż ßym jeho w Prisrenje widźał, hdźej k jeho ßkowam ßwoje wucho skloni nadźija prawowěrjazych, jutniza, sultanowy ßyn Bajaset!"

Zaŕ sblědnu, a so by Turka njewidźał, kak jemu do woczow bolostne ßylsy sjebaneje dowěry stupichu, wotwobroczi ßo wot njeho.

Płomjo radosczе na wobliczu jateho sapkomjeni, tola na kedźbu ßo bjerjo, pokasa hnydom saßo prjedawschu symnokrejnosczź.

„A ßym jeho tak lubował!" scheptasche sa sebje Lasar, prawizu k wutrobje tłóczo, pschetoż jemu bě, każ by jeho wutroba roskoczicź dyrbjała. Wón ßebi zyłe Obiliczowe żiwjenje rospomina, wón niczo njewidźesche, hacź jeho wulku woporniwosczź sa zarja a sa lud; niczo, schtoż by hrosnej powjesczi jateho pschißwědczało; tola tomu napscheczіwo, ta wobstajnosczź Turkowa w wotmolwjenjach?

Skónczńje ßo Lasar saßo smuži, a wobroczіwschi ßo k jatemu, praji: „Turka! ty mje jebasch! Hdy budźische ty Obilicza snał, njeby bjes Brankowiczowym ludom kasyk, njeby ßo k Brankowiczej podał." —

Turka ßo tutych ßkowow stróži a hdy budźische Lasar mjenje sahorjeny był, by tole sastróżenje pytnuł a by ßo wo Turkowej łži pscheßwědcził; pschetoż s bojosczu bě jeho wóczko po tymle wotmolwjenju saczémnjene.

„Hm", wotmolwi sajaty, symnokrejnosczе saßo nabywschi, „po czim bych měł Brankowiczowy lud wot Obiliczoweho luda rosesnawacź, a njesnaty w lěhwje, ßym Brankowiczowy stan sa Obiliczowy stan měł; Allah je ßam mojej woczi woßlepił."

„Turka, s prawdu", napominasche Lasar, „jenoż s prawdu ßebi żiwjenje sdźeržisch!"

„Ssym tebje ßnadź wo nje proßył?" wotmolwi s horda Turka. „Bych-li też wumrjeł w kraju gjaurow, dha tola profet pschede mnu edenske wrota njesawrje." (Pokraczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. W tudomnej Weigangez kamjenjoczіschczeŕni je sańdźenu pónd̄zelu 15lětna dźěłaczeŕka Martha Kolbez psches ßamßnu winu k njesbożu pschischła. Jako bě maschina na khwilu dźěłacź pschestała, ßo lohkomyßlna holza na nju bjese wscheje pschiczіny ßydże. Na dobo maschina saßo dźěłacź sapocza a koleża holzynu ruku shrabnuchu. Na sboże ßo poradźi, maschinu hnydom sastajicź. Tola holza ßo psches to hischcze s njeje njewußwobodźi, dokelż bě ßo ruka na tajke waschnje do maschiny stłóczіła, so ju njemózesche s njeje wucźahnucź. Duż dyrbjachu dźěl maschiny rospołożicź a potom hakle bě mózno, holzy s jejneho straschneho połoženja wupomhacź. Dokelż je ßo maschina s cżaßom sastajiła, je ßo ruka jenoż wuwinuła, niż pak ßo skamała, każ ßo s wopŕědka bojachu.

— Bjes ßeminaristami, kotsiż ßu na tudomnym krajnostawskim ßeminarje pruhowanje sa schulske sastojnstwo wobstali, ßu tón krócź jenoż tsjo Sserbjo, a to kk. Kećk s Czornjowa, Hołbjan s Lětonja a Wjazka s Budyschina.

— Tudomni ßwobodni murjerjo ßebi na tuchońskej dróży nowy dom twarja. Sańdźenu njedźelu je ßo sakkadny kamjeń tutoho twara na ßwjedźeńske waschnje położił.

— Ssobotu 14. měrza nowy wjednik tudomneho infanterie-regimenta, wyschkowy lieutenant Weber, se Straßburga do Budyschina pschińdźe a ßwoje sastojnstwo nastupi.

— Sso skożujo po tukhwilnych żadanjach, je krajnostawska pruhowanska komißija sa jendźelske konjekowanje wobsankka, w tutym lěcze dwě pruhowani wotdźerżecź. Pruhowani smějetej ßo 8. haprleje a 26. oktobra rano wot 9 hodźin w Minakale a ßo psches to rosesnajetej, so ßo jenoż pschi oktoberskim pruhowanju prämije, wot krajnych stawow wustajene, wudźěla. Wustawki Minakalskeje wucźbneje kowaŕnje ßu pola hamtskeho skótneho lěkarja Walthera w Budyschinje a pola wucźerja-kowarja Tietzy w Minakale dostacź.

— W kschiżnej zyrkwi w Draźdźanach smeje ßo njedźelu 15. měrza ßerbska Boża kłużba. Spowjedź budźe, da-li Bóh, k. duchowny Jencź s Palowa, prědowanje k. duchowny Imisch s Hodźija dźerżecź.

S Njeßwacźidła. Sańdźenu njedźelu ßo na naschim pohrjebnischczu nimale 99lětny Rjelka s nascheje wßy hrjebasche. Semrjety, kotryż je ßo w auguscze lěta 1786 narodźił, bě hacź krótko do ßwojeje ßmjercze strowy a cżerstwy a mózesche hacź do tutoho cżaßa ßwoje sastojnstwo w kłużbje nascheho hrabinstwa poknje sastacź. Pschi tym dyrbimy woßebje wusběhnucź, so ßo njebohi wschěch ßylnych napitkow hladasche. Dokelż je wón na Napoleonowych wójnach s wojakom był, jemu nasche wojeńske towarstwo pschi rowje wojeńsku cżesczź wopokasa. Łużičan.

S Wojerez. (Saposdźene.) 1. měrza ßo druha porjadna shromadźisna tudomneho ßerbskeho burskeho towarstwa wotbywasche. Po dnjowym porjedźe ßo najprjódzy nowe ßobustawy pschijachu, s kotrychż bě ßo 24 samołwiło. Towarstwo nětko hižo 98 ßobustawow liczi a nadźijamy ßo, so ßo prěnje sto bórsy pschekroczi. Sahorjenje naschich Sserbow, s kotrymż woni sakoženje towarstwa powitachu, njeje hacź dotal wołwkło, wone je skerje rostło a budźe, da-li Bóh, dale pschiběracź. Na wjelestronske żadanje, woßebje na pohnucźe knjesa pschekupza J. Baltena, ßo wobsanknu, spěwanske wotdźělenje w naschim towarstwje sakożicź. So je bjes nami wjele lubowarjow spěwa, je hižo s toho widźecź, so ßo do tutoho wotdźělenja hnydom 25 ßobustawow samołwi. Sa spěwneho wjednika k. kantora Kulmana w Spalach a sa jeho naměstnika k. wucźerja Gěrta w Brětnjej wuswolichu. Towarstwo dale wo skasanju ßytwow a hnójnych ßrědkow jednasche. Po czim wjetschich dźělbach ßo wěz kupuje, po czim tunischich płaczisnach ßo wona pschedawa. Po tutym nashonjenju ßo skożujo ßo wobsanknu, ßytwy a hnójne ßrědki shromadnje kupicź a ßo wot ßobustawow na 100 zentnarjow ßymjeńtnych běrnow a 200 zentnarjow hnójnych ßrědkow skasa. Skónczńje ßo też hischcze postaji, so ßmě ßo pschijecze nowych ßobustawow jenoż wot shromadźisny stacź. Pschi wobsanknjenju ßo wot pschitomnych někotre ßerbske spěwy s pschewodom pianina wuspěwachu. L—ch.

— W Wojerowskim wokrjeßu smeja ßo nałětnje kontrolske shromadźisny nawjeczorno-pruskeho krajnowoboreneho regimenta czo. 6 ßlědujze dny na ßlědujzych městach: w Delnim Wujesdźe 16. haprleje popołdnju w 3 hodźinach, w Běłym Khołmzu 17. haprleje dopołdnja w 9 hodźinach, w Kulowje 17. haprleje popołdnju w 2 hodźinomaj, w Wojerezach 18. haprleje dopołdnja 1/2 8 hodźin, w Wětenzy 18. haprleje popołdnju w 3 hodźinach, w Ruhlandźe 20. haprleje dopołdnja w 9 hodźinach. Ssobu pschinjesecź maju ßo wschě wojeńske papjery. Do krajneje wobory abo do landsturma stupjaze mużstwa dyrbja ßwoje wojeńske papjery hacź do 5. haprleje wokrjeßnemu feldweblej pschipóßlacź.

Dary sa natwarjenje ßerbskeho domu.

Psches sarjadnika maczіczneho domu k. referendara Mütterleina	200 hr.	— np.
Profeßor Karlowicz w Heidelbergu	8 =	50 =
Jakub Kokla w Wudworju	3 =	— =
Jakub Schurig w Wudworju	3 =	— =
	214 hr.	50 np.

W Myschezach nahromadźene: kubleŕ König 1 hr., kubleŕ Kschiżan 1 hr., kubleŕ Janasch 1 hr., kublerka Nowakowa 30 np., tyscheŕski mischtr Höhna 30 np., ßedlaŕ Rößler 30 np., knjż. Budarjez 10 np., njemjenowana 1 hr., wucźeŕ H. Knjes 5 hr. — Hromadźe: 10 hr.

W Konjezach pšches k. kublerja P. S. na lěto 1885 nahromadźene: kubler J. L. 2 hr., kubleŕ P. S. 1 hr., kubleŕ H. M. 2 hr., kubleŕ L. M. 1 hr., wumjeńkaŕ H. M. 50 np. — Hromadźe: 6 hr. 50 np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Towaŕstwo Pomozy ſa ſtudowazych Sserbow.

W lěcze 1884 darichu: kk. kantor Bayer w Hucźinje 1 hr., ratař Wanak w Banezach 1 hr., gmejnſki prjódkſtejeŕ Balten na Židowje 5 hr., ratař E. Ryczeŕ w Ssolſchezach 1 hr., ratař Melda w Budyſchinje 4 hr. 50 np., kubleŕ Kſchižan w Prěczezach 2 hr., mlynk-wobſzedźeŕ Kubiza w Rakezach 1 hr., ſwudowjena Kumſchowa w Ratarjezach 9 hr., kaplan Bart w Ralbizach 2 hr., Bonáſek w Plauči 50 np., J. Chranizki w Krakowje 2 hr., reſtawratěr Michał Wobſa w Draždźanach 3 hr., regiſtrator Saring w Draždźanach 2 hr., pohrjebniſchczowy inſpektaŕ G. Wagner w Draždźanach 2 hr., produktowy wikowaŕ M. Mikławſchk w Draždźanach 2 hr., zyrkwinſki ſłužobnik M. Matjeſchk w Draždźanach 2 hr., dohladowaŕ P. Scholta w Draždźanach 2 hr., wojeŕſki ſakriſtan Khorla Domanja w Draždźanach 2 hr., portier Jakub Zyž w Draždźanach 1 hr. 50 np., drjewowy wikowaŕ Jurij Kowaŕk w Draždźanach 1 hr., rowaŕ Jan Buſcha w Draždźanach 1 hr., nožeŕ Franz Werthmüller w Draždźanach 1 hr., kubleŕ Rjeczka w Koblizach 1 hr., wuczeŕ Khěžor w Worzynje 2 hr., ratař Lukaſch w Bónjezach 1 hr., kantor Liſchka w Hodźiju 1 hr., dr. phil. Jan Karlowicz w Heidelbergu 12 hr. 80 np., rěčnik Böhm w Budyſchinje 10 hr., faraŕ Gólcz w Rakezach 1 hr., zyrkwinſki prjódkſtejeŕ Handrij Kliemand w Rakezach 2 hr., pſchekupz M. Mjerwa w Budyſchinje 5 hr., faraŕ Wjazka w Hornim Wujeſdźe 1 hr., archidiakonuß Dobruzki w Wojerezach 1 hr., kubleŕ Müller w Czemjerzach 1 hr. 50 np., pſches k. fararja Jmiſcha w Hodźiju 300 hr. (Pokračowanje.)

S dźakom kwituje **E. Mërſch**,
pokładnik Towaŕſtwa Pomozy.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Pohoncz T. E. Schokta w Khwaczizach bě loni naſymu w Porſchizach ſchewzej Henczźy czaßnikowy rjeczas, 10 mk. hódny, a dale, loni 19. dezembra czeladnikej Sarinkej w Kubſchizach wokmjanu jaku a ſchkórnje kranuł. Schoktu, kotryž je paduchſtwa dla hižo ras w jaſtwje ßedźał, ſ jaſtom na ſchěſcz njedźel pokhoſtachu. — Dokelž bě dźěłaczeŕ G. Heinza na Židowje loni 22. novembra na žitnych wikach w Budyſchinje ſ jeneho woſa por rukajzow, por ſchtrympow a punt khofeja wotewſał, jeho k jaſtwu na dwě njedźeli ſaßudźichu.

Khoſtanſka komora. Dźěłaczerka Lejna Schurakowa, hižo kranjenja dla ras khoſtana, w tu kwilu w Hownjowje bydlaza, bě wobſkorżena, ſo je w Ssmochczizach ſ tamniſcheho ſamknjeneho knjeżeho dwora, ßo do njeho dobywſchi, dwě hrjadże ſpakoſczika, ſo by ßebi ſ nimaj ſtwu wutepika. Dźiwajo na nuſu, kotraž bě wobſkorżenu k paduchſtwu pohnuła, jej jenož jaſtwo na tſi měßazy pſchißudźichu.

S kraja a ſ morja.

Podał profeßor dr. Pful.

I.

Stawiſnarjo podawaju, ſo ßu wokoło Khryſtußoweho naroda w nětcziſchim połnózno-němſkim kraju hižo němſke rody bydlike, a ſo ßu hakle w pjatym abo ſcheſtym ſtotoku, hdyž běchu Němzy dobrowólnje woteiſchli, rosdźělne a wobſchěrne ßerbſke ſplahi do jich wuprózdnjenych ßydliſchczow ſaczahnyle. Wo dwěmaj ſtronomaj pak, njech je hewak było kaž je chzyło, tajka powjeſcz płaczicz njemóże.

1. W nětcziſchich Łużizach ßedźachu w poſnamjenjenym czaßu pak Hermundurojo abo pak Ssemnonojo, kotříž poßledniſchi poprawom Semnonojo abo Semnonjo rěkachu. Němſzy ſtawiſnarjo rosßudźeju ßo najbóle ſa Hermundurow, kotſiž běchu němſzy; druſy hłoßnja ſa Semnonow, pſchijimajo, ſo ßu to Němzy byli. Ja ſa mój dźěł naſchu ßerbſku ryczź tudy ſa ßudnika bjeru. Mi je ßo pſchi wobſchěrnych pſchepytowanjach wěſte ſczinilo, ſo ma naſcha ßerbſchczina wſchelake wuraſy, kotrež njejßu po hewaſchich ſakonjach naſcheje rycze tworjene, kaž n. pſch. po-wuſ-ka a powſka (ſeihetuch), kotraž dyrbjała ßo poprawom „po-wjaſ-ka" mjenowacz (wot „po-wjaſ-anja" mlokoweho ßudobja). Tónle a podobne tajke wuraſy dyrbja jako pożczene abo zuſe ſ kajkejeżkuli druheje narycze do naſcheje ßerbſchczíny pſchiwſate bycz a dyrbja wot kajkehożkuli luda pokhadźecz, kotremuż bě n. pſch. powſka jako kulturny pſchedmjet hižo ſnajoma, jako naſchi ßerbſzy wótzojo ßo pſchecżahujo wokoło lěta 500 po Khryſtußu ſ nim hromadu trjechichu a potom ſ nim ſaßydlenji wot njeho wuknjechu. Sserbjo nadeńdźechu we Łużizach a wokolnoſczi Semnonow jako ſtarſchich wobydlerjow a doſtachu wot nich něſchto na ßerbſke (a niz na němſke) podobnych wuraſow; Semnonjo potajkim njejßu Němzy bycz móhli, ale kajkižkuli Sserbam po ryczi pſchirodny ſplah; a też pomjenowanje ßamßnych je ßerbſke abo tola ßłowjanſke: pſchetož „Semnon" abo poprawom „ſemnan" je tak wjele kaž „ſemjan", to je wobßedźeŕ ſemje (pola) abo wobdźěłowaŕ role, rólnik. Tak ßu do ßerbſkeho czaßa ratarjo Semnonſkeho roda w naſchich nětcziſchich ſtronach ratarili, a naſchi ßerbſzy wótzojo ßu ſ nimi potom do jeneho luda hromadu ſroſtli; němſke wobydleŕſtwo tu potajkim żaneje měſtnoty měło njebudźeſche.

2. Wokoło raniſcheho morja wuſtupuja w 2. ſtotoku po Khryſtußu ßerbſzy Wjeletojo abo Wilzy, t. j. „wjelizy" abo wulzy, kotříž běchu, wě ßo, też rjanu płódnu kupu Ranu (Rügen) wobßadźili, a kotrychž ßydliſchczja po Wódrje a Bobrje raniſchu mjeſu tehdyſcheho ßerbowſtwa czinjachu, pſchi czimž na jich nawjeczornej ſtronje Lutizy (Delnołużiczenjo) a Milczenjo (Hornołużiczenjo) ßo pſchiſankowachu. Wjeletojo ſ wuwſaczom małeje liczby Kaſchubow w połnózno-raniſchej Pomorſkej a wſchelake druhe ßerbſke ſplahi, kiž we wobſchěrnych pſchěſtrěnjach wot Łużiczanow pſches Łobjo hacz do Sale a też dale Sale bydlachu, ßu ßo w běhu tſinateho hacz do pjatnateho ſtotoka połnje ſněmczili; tola ßu ßo ßerbſke mjena něhduſchich ßerbſkich ßydliſchczow tam ſdźerżake, a ſ narycze Wjeletow ßu ßo też wſchelake druhe wuraſy, kotrež Němzy pſchijachu, hacz na dźenßniſchi dźeń w němſkej ryczi ſakhowake. Nětko pohladajmy ßebi ſ krótka na wobſtejnoſcze Wjeletow, kaž też na ßamßnych ryczź, wot kotrejež drje narycz druheho ßerbſkeho ſplaha, kotryž pſchi wuliwach Łobja ßedźeſche, jara rosdźělna była njeje.

a) Po nabożinje abo wěrje ßu Wjeletojo, wě ßo, póhanjo byli. Wyßoke njebjeſke ßłónzo płaczeſche jim ſa najwyſchſche bójſtwo, kotremuż jako tajkemu Sswantowid t. j. Sswjatowid (ßwjaty widźeŕ) prajachu, měnjo, ſo nadobne ßłónzo ſe ßwojeje wyßokoſcze wſchitko widźi. Tam na kupje Ranje, hdźež ßo pſchedhorſtwo Arkon abo Arkona poſběhuje, běſche Sswjatowidej wyßoka ßwjatniza natwarjena, w kotrejž jeho popjo běłeho konja žiwjachu, kiž bě ſe ßwojej běłotu a czikoſczu pſchihodne wotſnamjo a ſpodobny ſemſki ſaſtupnik jaßneho a ſpěſchneho ßłónza, a wo kotrymż ßo powjedaſche, ſo Sswjatowid hdyß a hdyß nozy na nim jěcha a pſchecźiwo ßwojim njepſchecźelam wojuje, dokelž ßu popjo rano ſaſtupiwſchi konja druhdy zyle pſchepoczeneho nadejſchli.* Wokoło ßwjatniży a konja wotbywachu ßo wot ſhromadźeneho luda podobne ßwjedźenje, kajkež ßmy we Łużicy 1884 ſtr. 33 pſchiſnamjenili. Dokelž pak Sswjatowid po myßli ßwojich czeſcźerjow wſchitko widźeſche, żadachu wot njeho, ſo by też wſchitko wjedźał: a teho dla dyrbjeſche jeho naſeńſki běły ſaſtupnik, kaž bychu popjo ßebi nękajke ważne wotmyßlenje wotmyßlili, też wěſchczicz a ſ tym dobru radu dacz. To pak ßo takle czinjeſche. Preki pſches pucz, po kotrymż dyrbjeſche běłacz hicz, byſchtaj dwaj trochu niſko żerdku dźerżakoj: a ſa tym hacz by kóń najprjedy ſ prawej abo ſ lěwej nohu żerdku pſcheſtupił, wěſchczeſche wotmyßlenej wěży dobry abo ſły wukhód, tak ſo mózachu ßebi duż po tym radzicz. Czeſczenje ßłónza a běłeho konja je ſ póſnaczom kſcheſczijanſtwa pſcheſtako; ale w nětkotrych ſtronach połnóznych Němzow (a tak też w Delnich Saßach) hiſchcze dźenßa dźěłany ſpěſchny konik bydlenja burſkich ludźi pyſchi a tak, runjež nichtó wjazy teje ſtareje wěży njeſnaje, wo tym powjeda, kajka nabożina je tam něhdy knjeſtwo měła. Arkonſka bóżniza Sswjatowida bu lěta 1168 wutupjena.

aa) Běłemu konjej rěkachu Wjeletojo po ßwojej ryczi ari koni abo arkón, ſ czehož je ßo też mjeno Arkona wutworiło. Czěſke ßłowo „jar-o" poſnamjena nalěcze; wjeletowſke ßłowo „jar" abo „ar" poſnamjenjeſche nalětni ßłónczny czaß abo też jaßne ßłónzo ßame: ari koni je po tajkim tak wjele kaž po naſchej łużiſkej ryczi „ßłónczny kóń". W naſchim ßerbſkim pißmowſtwje, pola Ssmolerja w ludowych pěßnjach I. ſtr. 287, mjenuje ßo ſe żónſkim rodom kraßna Arija jako kónzowarka, ſaniczerka (palaze ßłónzo).

b) Wjeletojo běchu wulzy ſdźěłany lud, kiž ſ dźěła w měſtach bydleſche, kiž pódla rataŕſtwa też pſchekupſtwo cźerjeſche, kiž łódże ſnajeſche a też na morju wobſchěrne wikowanja wikowaſche. Hižo ſahe běchu wjeletowſzy a ßußodni pſchekupzy, ſo bychu ßo krajnych a mórſkich rubjeżnikow ſnapſchecźnje wobarali, bjes ßobu ſwjaſk ſczinili, kotremuż po ßwojej ryczi hanſa rěkachu. Poſdźiſcho, hdyž bě ßo w tamnych ſtronach wjele Němzow ſaßydliło, ſakożichu Hamburg, Bremen, Lübeck a druhe měſta w 13. ſtotoku nowy a wobſchěrniſchi ſakitowaŕſki ſwjaſk, kotremuż jeho ſtare ßłowjanſke mjeno „hanſa" ſawoſta, na jaßne ßwědczenje, ſo hiſchcze jara wjele ßłowjanſkich firmow do toho ſwjaſka ßłuſcheſche. Pola Rheina, hdźež ryſy Němzy ßebi podobnu naprawu naprawichu, pſchija ßo zyle němſki wuras „der rheiniſche ſtädtebund".

bb) Hdyž łódże bliſko mórſkeho brjoha jědu, dyrbi wodźeŕ ßo hladacz, ſo njebychu wo podmórſke kamjenje ſakożike atd. Tule ßłużbu wobſtara wuſtojny muż, kotryž ſ cżołmom wot brjoha na

* Starogrichiſka ßłónzowa ſchtwórka ßo wjeczor ſ módriny kurjaza do morja podnuri.

łódź pschijědźe a ßamßnej potom prawy pucź pokasuje; tajkemu mužej praji ßo w němskej łódźnikowskej ryczi „der lootse"; Wjeletojo rěkachu jemu lōdzi, poprawom „lodzi manž", schtož by po naschej ryczi „łódźowy muž" abo „łódźny muž" rěkało; ßkowo „łódź" ßame klinczeschе po wjeletowsku kaž lodz. Na kójdej łódźi někotre ßylne žerdźe steja, na kotrychž ßu horjeka wětrowe płachty wobtwjerdźene; Němzy praja jim „die raaen"; to ßkowo je wot Wjeletow, kiž tu wěž rahi mjenowachu, t. j. rohi (hörner), kaž ßo tež w kacźanskim „cornua" (rohi) nałožuje. Kóžda łódź trjeba khorhoj, kiž ßo we wěstym cžaßu horje scžehnje; tajke cžehnjenje móže ßo tež „wlecženje" mjenowacź: pschetož nasche trochu sastarjene ßkowo wlaku abo wleku (ich ziehe, schlepe) rěka nimale tak wjele kaž „cžahnu"; Wjeletojo mějachu wuras wlaka (der zug); Němzy ßu ßebi s teho „die flagge" wudźěkali. — Sa „wyßoki, wupicź, wutroba" rjeknje ßo pola naß w někotrych stronach hußoki, hupicź, hutroba (delnjołuž. hutschoba); tak prajachu Wjeletojo hißoki (sa „wyßoki") a hißiti (sa „wyschicź, po=wyschicź"); s toho wutworichu ßebi Němzy ßkowjeßo hiss=en (die segel hissen); nasche ßkowo „wjasacź" rěkasche něhdy „wjansati", Wjeletojo prajachu „hansati", a wjasanje abo swjask rěkasche pola nich hansa (bund): tež tole ßkowo ßu Němzy do ßwojeje ryczе pschijeli. (Pokracžowanje.)

Přilopk.

* W prěnim lětuschim cžißle tydźeńskich nowin „Sächs. Schulzeitung" N., wucžeŕ w G., ßrědk pschecźiwo ßuchocźinje porucža, kotryž je ßo, kaž spißacźel praji, hižo cžasto jako schwarny wopokasak. N. pische: Hižo jako hólczez ßym cžasto ßkyschak, kak by moja nětko dawno hižo njebocźicžka womka kruty schwamp, kotryž ßo jako wurostk na wjerbach namaka, jako spomožny ßrědk pschecźiwo ßuchocźinje wukhwalowaka. Jako wucžeŕ ßym tónle ßrědk wschelakim na ßuchocźinu cžerpjazym porucžak, a mnohim je wón sa krótki cžaß dopomhak, tež tajkim, kotsiž běchu podarmo lěkarskeje pomozy pytali. Dokelž woßebje wucžerjo njerědko na ßuchocźinu khorja a njedźiwajzy wscheje lěkarskeje prózy na tule khorosczu mrěja, jim tónle ßrědk woßebje porucžam. Wjerbowy schwamp ßo s bózkom wot skory wotpacži a, je=li wlóžny, na cžopkej pjezy wußuschi. Kruch schwampa ßo sa žahke wuhlo sažehli, žehliwy schwamp ßo na hlinjany taleŕ abo druhe ßudobje, kotrez s jědojtej barbu wobarbjene njeje, pokoji a ßo do pjezy abo na wóhnischcžo staji; na žehliwy schwamp ßo hromadka ßuchich kuskow schwampa pokoji, doniž ßo zyła hromadka na popjek rosžehlika njeje. Wot tohole popjeła bjerje khory trójzy sa dźeń něschto wjazy hacž schtož na kónczk noža dže, pok hodźiny do jědže abo po jědźi, s cžopkej, njeßelenej brunej butru. Doniž khory tónle popjek wužiwa, schtož móže ßo něschto njedźel pospochi cžinicź, ma ßo wón wschěch ßylnych napitkow, tež kißakeje a tucžneje jědže sdźerżecź; sa to je khlěbowu a zaktowu poliwku, selene pojědže, zyle mjehke wobli jeja, pije ßyre jeja, wotwarjene cžopke mloko s wodu, jecžny khosej bjese wscheho pschistawka a dobre běłe jednore piwo, poßlednischeho pak niz wjele a cžasto. Kelko khorym ßym tónle ßrědk porucžak! spißacźel praji, a kelko jich je, kotrymž je to pomhako! — Tudy jenož dwaj pschikkadaj: Psched dlěhe hacž 10 lětami setkach mlodeho krawskeho, kotryž běsche ke mni do schule khodźik. Jeho wobliczo běsche wsche na seleń a na žołcź, lizy běschtej spadnjenej atd. Wón skorżesche, so na ßuchocźinu cžerpi, so je někotrych lěkarjow poměk, ale žadyn jemu njeje pomhacź mógk. Radźach jemu popjek wjerboweho schwampa; ßwěrnje po mojej radże cžiniwschi je wón ßwoju khorosczu wotbyk a je hischcže dźenßa cžiły a cžerstwy. — Druhi krócź zuseho cžlowjeka setkach a jemu mjeswoczi pohladawschi na měscže shubach, so na ßuchocźinu cžerpi. Se ßobuželnosczu ßo jeho wopraschach, kak ßo jemu dže. Wón też ßo mi wusna, so ma ßuchocźinu a so runje wot mudreho muža dže, kotryž je jemu krjepki a selo ßobu dak. Duž jemu rosestajach, kak spomožny wjerbowy schwamp je, a zusy hnydom dźesche: „Dha chzu tola s tym popjekom spytacź, krjepki a selo pak w stronu stajicź." Sso mi podźakowawschi wón dale cžerchasche; 6 hodźinow daloko mějesche domoj. Widźak jeho wot toho cžaßa wjazy njejßym. Dokhi cžaß na to pak mi wón sa moju wubjernu radu psches korczmarku se ßußodneje wßy ßwój wutrobny dźak prajicź da pschistajiwschi, so je saßo strowy kaž ryba w wodże.

* W Draždźanach ßu w twarjenju, w kotrymž ßo wokrjeßny komando krajneje wobory namaka, pólwrowe rosbuchnjenje do skutka stajicź spytali. Komandèr wokrjeßneho komanda krajneje wobory, wyschk s Rouvroy, bě psched krótkim cžaßom wjazore hrožaze listy dostak. Jako na to 2. měrza hetman s Egidy s bürowa ras na sal stupi, wuhlada tam blachowy kaschcžik, s kotrehož palazy ßukžoh wißasche. Offizier ßebi bjes komdźenja kaschcžik bliže wobhlada a pschede wschěm hnydom žehlazy ßukžoh wutkóczi, pschi cžimž ßebi porsty s lohka wopali. Na to s Egidy kaschcžik s khèże, w kotrejž něhdże 40 woßobow pschebywasche, won donjeße a jón wotewri. W nim wón něhdże punt pólvra namaka. Wěz je ßo hnydom statnemu rěcžnistwu pschepodaka. Twarjenje ßo wot toho cžaßa krucże strażuje.

* Wulke njesboże ßo tamón tydźeń w nozy wot schtwórtka na pjatk w wuhlowych podkopkach pola Karwina na Morawje sta. W Sswj. Janowych podkopkach mjenowanu nóz něhdże 600 muži dźěłasche; w tak mjenowanym 4. wotdźělenju běsche 130 muži, w 3. a 5. wotdźělenju 470 muži. Njesboże ßo w 4. wotdźělenju sta, kotrež je 203 metrow hłuboke. Pjatk na ranje wokoło dweju w zyłym Karwinje straschny hrimot saßłyschachu. Wobydlerjo wschitzy s koża seskakachu a w najwjetschich stróżelach s města won bježachu. Schto mějesche hrimot na ßebi, běsche wěste. S podkopkow mózny wóhnjowy stołp stupasche wopowjedujo, so ßu w podkopkach ske płuny rosbuchłe. Rosbuchnjenje běsche ßo w mjenowanym 4. wotdźělenju stało; s kajkeje pschicžiny, snate njeje. Ske płuny ßo po wschěch khodach tohole wotdźělenja tak spěschnje rosschěrichu, so też tajzy dźěłacźerjo, kotsiž běchu daloko wot města rosbuchnjenja a psched płomjenjami schkitowani, ßmjercź namakachu, dokelž ßo sadußychu. Jenož ßydom muži ßmjercži wucžeknu. Někotre cžěła ßu tak roszychnowane, so je nichtó njespósnaje. Rjedźenje podkopkow a sběhanje cžełow jara pomakku dże; pschetož słych duschazych płunow dla mózachu dźěłacźerjo s wopredka jeno dwě hodźinje wutracź. 40 cžełow hischcže namakacź njemózachu, dokelž ßu khody w podkopkach 300 metrow daloko spowalane. W podkopkach ßo w tu khwilu dale njedźěła. Knjes podkopkow, hrabja Larisch, je s Jendźelskeje na město njesboża pschijěł.

* Hrósbny podawk ßo póndźelu rano w Exeteru w Jendźelskej sta. Sskužobnik, kotryž běsche s hrubeje wjecźiwosczе ßwoju knjeni skónzowak, běsche k ßmjercži wotßudźeny; wotprawjenje mějesche ßo mjenowany dźeń stacź. Dokelž běchu ßo deski sabubnike, deska, na kotrejž saßudźeny s postronkom wokoło schije stejesche, padnucź nochzysche. Schtyri krócź kat a jeho pomozniży spytachu desku s mozu dele ßunucź, schtyri krócź saßudźeneho s nowa na desku stajichu, ale deska sabubnjena wosta a ßo njehibasche; skóncźnje ßudnik dalsche pospyty k wotprawjenju sakasa. Telegrafiży praschany, schto ma ßo dale stacź, ministr wotmolwi, so ma ßo s wotprawjenjom hacž na dalsche cžakacź.

* 11. s. m. wjecžor w dźeßatej hodźinje w wulkim domje jeneho pjenježneho wustawa w Pětrohrodże woheń wudyri, kotryž spěschnje zyły tsecži poskhód wobja. Wschelake wotdźělenja wóhnjoweje wobory běchu bórsy na měscže njesboża. Wulka cžrjóda pschihladowarjow běsche ßo seschka; wscho wóhnjowu woboru khwalesche, kotraž spróznje a s wobhladniwosczu wóhnju mjesy stajecź pytasche. To też ßo ji radźi; pschetož woheń jeno tsecži poskhód mjenowaneho domu sanicži. Mjes tym pak, so wóhnjowa wobora s wulkeje sale knihi a wschelaku druhu nadobu won noschesche, ßo na jene dobo straschny praskot saßkysscha, a schkrě a ßo palaze schcźěpy ßo na pschihladowarjow na drosy dele ßypachu: wjerch wulkeje sale běsche ßo w hromadu ßypnuk a pjecźoch wobornikow pod žahkymi rospadankami saßypak; tsjoch s nich bórsy s rospadankow wucźežechu, žiwych hischcže, ale žakostnje wopalenych. Dweju druheju hakle ßu nasajtra wuhrjebali; jeju cžěle běschtej na wuhlo spalenej.

* S Kurmysscha pißaja: W jenym tudomnym žitnym składże ßo wóndano wodnjo, hdyž w nim dźěłachu, sta, so ßo jena łubja pschekama, na kotruž běsche pjecža pschewjele wowßa naßypane. Psches dźěru, kotraž psches to nasta, ßo wowß dele mlěcź poczа a w delnim poskhodże jeneho pschekupskeho saßypa, kotryž tam pißasche. Runjež njesbožownemu hnydom na pomoz pschińdźechu, mózachu jeho tola hakle sa $1\frac{1}{2}$ hodźiny wußypacź a jeho morweho s wowßa wucźežechu; wón běsche ßo sadußył.

* W Kasani je ßo njedawno njewjesta na kwaßnym dnju satřělika. Wona běsche pschekupska dźowka a hakle 19 lět stara. Wukhodźiwschi loni gymnasij dyrbjesche ßo pschecźiwo ßwojej woli s jenym pschekupzom woženicź. Wěrowanje ßo 1. makeho rózka sta. Kwaßna hoscźina hacž na ranje trajesche. W njewjesczinskej komorje njewjesta na jene dobo revolver wucźahnu a ßo do spanja tšélíwschi na měscže morwa k semi padże.

* General jako student je rědka wěz. S Kijewa pißaja, so je na tamnischej universicže njedawno wěsty Podwyßozki ßwoje lěkarske studije skónczik, kotryž 55 lět stary universitu wopytowacź pocza, runjež je woprawdźity statski radźicźel a w generalskim rjedże. Podwyßozki je nětko jako profesor lěkarstwa pschi universicže w Derpcže. Podwyßozkeho ßyn je też lěkaŕ, ale wjele prjedy nana ßwoje studije skónczik.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Max Richard, Jana Horschka fabrikskeho dźěłaćerja na Židowje, ß. — Adolf Max, Jaroměra Wylema Röthlinga, maschinskeho wjedźerja na Židowje, ß. — Minna Hedwiga a Marja Hana, Jaroměra Augusta Hermanna Hörniga, khěžerja a ßobuwobßědźerja fabriki na Židowje, dwójniskej dź. — Alma, Handrija Michała Bartuscha, khěžerja a korbarja na Židowje, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 4. měrza: Michał Bohuwěr Fleischer, wulki sahrodnik w Howujowje, 69 l. 2 m. 4 d. — 5. Lejna Martha, njemandź. dź. pod hrodom, 16 d. — 7. Handrij Rychtař, dźěłaćeŕ a wobydleŕ wokrjeßneje dźěłaćeŕnje na Židowje, 66 l. — 8. Jurij Kurt, njebo Josefa Rychtarja, krawza tu, ß., na Židowje, 1 l. 9 m. — Pawoł Hermann, Matěja Miczki, fabrikskeho dźěłaćerja na Židowje, ß., 1 l. 5 m. 7 d. — 9. Hana Selma, Jana Handrija Zyža, žiwnoscerja w Sstonej Borschći, dź., 4 l. 3 m. 3 d. — 10. Marja Hana, Jaroměra Augusta Hermanna Hörniga, khěžerja a ßobuwobßědźerja fabrili na Židowje, dwójniska dź., 19 d.

Płaćišna žitow a produktow w Budyschinje

7. měrza 1885.

Žitowy bowos: 2892 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pšeńca	8	33	8	99	8	33	9	8
Rožka	7	22	7	34	7	22	7	34
Jećmjeń	7	25	7	46	7	25	7	46
Wowß	7	40	7	60	7	40	7	50
Hroch	9	17	10	28	—	—	—	—
Woka . . . . . 50 kilogr.	6	67	7	22	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	12	—	15	—	—	—	—	—
Hejduschka	16	—	16	50	—	—	—	—
Běrny	2	30	2	70	—	—	—	—
Butra . . . . 1 kilogr. . .	1	80	2	10	—	—	—	—
Pšeńcžna muka 50 = . . .	7	—	15	50	—	—	—	—
Ržana muka . 50 = . . .	7	—	11	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 = . . .	2	50	3	—	—	—	—	—
Sslóma . . . 600 = . . .	16	—	18	—	—	—	—	—
Proßata 1038 schtuk, schtuka . .	10	—	22	—	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby	—	—	—	—	4	10	4	50
Ržane wotruby	—	—	—	—	5	10	5	50

Drażdźanske mjaßowe płaćišny. Howjada 1. družiny 57—60 mk., 2. družiny 51—54, 3. družiny 36 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 48—51 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cželata 1. družiny 43—53 np., 2. družiny 28—38 np. po puncże rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 13. měrza: Rjane.

Wosjewjenje.

Prjedawschi **schulski dom** se sahrodku w **Dźiwoczizach** ßo tam **ßrjedu 18. měrza** popołdnju w dwěmaj pod wuměnjenjemi, tehdy tam wosjewjownymi, na pschešadźenje pscheda.

W Hodźiju, 9. měrza 1885.

Zyrkwine prjódkstejerstwo.

W Małym Wjelkowje (wo wßy) je **khěža** cžißko 9 tunjo za pschedań. — Dalsche je na Židowje cžißko 238 shonicz.

W Hósdnizy pola Mikowa je **žiwnosć** cžißko 23 se skotom a hospodarskim gratom psches wobßědźerja na pschedań.

W Hermanezach je **kowarnja** se wschém gratom a wobydlenjom na pschenajecże.

W Łupjanskej Dubrawzy ßu tři stejaze hraby, na ßuchim pěsku rosczene, 16 zolow pscherěška mějaze, na pschedań. Dalsche je pola **Richtera** tam shonicz.

Schczěpjene ßadowe schtomiki mam kóždu ßobotu w Budyschinje a też pschezo doma na pschedań.

Gustav Wjela w Makeschezach.

Dwaj ßylnaj brunaj dobraj **konjej**, kotrajž mózetaj ßo bjes schtyrimi wuběracz, 4- hacž 5lětnaj abo też hischcże starschej, staj na pschedań pola kublerja **Handrija Kowarka** w Kołwasy pola Pomorz.

Ssadowe schtomy,

ßylne srosczene, w najlěpschich družinach, ßu na pschedań w **Worzynskim sahrodnistwje.**

Diedel.

Ssadowe schtomiki

wschěch družinow, toho runja **schczěpki** porucza ßadowa schtomownja **dra. Herrmanna** w Budyschinje.

Skasanja ßo w ßadowej tkóczeŕni na sadnej bohatej haßy 3 pschiwosmu.

Pschi pschedawanju ßo ßerbski rěczi.

Awkzija.

Dźělenja herbstwa dla ma ßo **žiwnosć** cžißko 8 w **Sczijezach,** w kotrejž ßo kowarnja namaka, se schěsć kórzami ležomnosće **pónjelu 16. měrza dopołdnja w 11 hodźinach** psches ßudnistwo na pschešadźowanje pschedawacz.

Herbja.

Awkzija.

Pónjelu 16. měrza t. l. ma ßo w **hosczenju** w **Wulkich Sdjarach** wschón stót, wschón rólny a hospodarski grat, někotre möble a wschelake druhe wězy sa hotowe pjenjesy na pschešadźowanje pschedawacz.

Wudowa **Pawlowa.**

Drjewowa awkzija.

W hajniskich revirach **Minakalskeho knjejstwa** ma ßo złędujże dny dopołdnja wot ½10 hodźin sa hotowe pjenjesy na pschešadźowanje pschedawacz:

1. **Wutoru 17. měrza** na **Lipiežanskim revirje** pola torfnischcża

74 łoßow khójnoweho schtomoweho drjewa, twarske a wužitkowe drjewo wopschijaze.

2. **Schtwórtk 19. měrza** na **Drobjanskim revirje**

76 ßuchich dołhich hromadow a
60 selenych wuležowanych hromadow.

Sapoczatk w Dubiczu na nowym hajniskim puczu pschi Drobjansko-Rakeczanskim puczu.

W Minakale, 11. měrza 1885.

Hrabinska ſ Einsiedelska inspekzija.

Rjane ßylne wischnjowe schtomiki, ßlowczinu, jabłonje, kruschenje a też rózowe pjeńki pschedawa schtomownja na Židowje cžißło 160.

Räda.

Ssadowe schtomiki ſ najlěpschich družinow ßu na pschedań w ßadowni w Skanezach.

Ernst Domsch.

Würzburgske runklizowe ßymjo

snateje wubjerneje družiny,

schlesynske hórske cžerwjenodźeczelowe ßymjo

bjes židy

porucza a pschijima skasanja

Carl Noack.

Wężazy schtomowy wósk w blachowych tysach po 25 np., **schtomowy wósk w rolkach, woprawdźity koprowy vitriol** k naczinjenju pschenizy porucza

měschczańska haptyka w Budyschinje

na hłownym torhoschczu 6.

Wubjerne

derje ßłodźaze 4 np.-zigary

porucza

A. P. Böhme

pscheď schulerskimi wrotami 3.

Kóslaze kóžki,

toho runja **sajecże, korniklaze** a druhe kože kupuje a dawa najwyschsche płaćišny

L. Fleischer, kóžkaŕ

na swonkownej lawskej haßy 18 w Budyschinje.

Kóslaze kóžki,

toho runja wschě druhe kóžki kupuje pschezo po najwyschschich płaćišnach

Heinrich Lange

w Budyschinje na žitnych wikach pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž też **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenoż **trjeny len,** a to jenoż ßobotu w Grützneręż domje, ſ nutskhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Strowe kruschwinowe drjewo

kupuje po najwyschschej płaćišnje **mechaniska pschadownja w Hajnizach.**

Najlěpschi mlokowy a wužitkowy pólver, konzeßionirowany žalsowy pólver sa konje, najlěpschi wobžerny pólver sa ßwinje

porucza **haptyka w Rakezach.**

Rjane a dobre

jerje,

3 schtuki po 10 np.,
kopa po 1 mk. 80 np.,
toho runja
wubjerne tucżne a wulke

jerje,

3 schtuki po 20 np.,
kopu po 3 mk. 60 np.,
porucża sa něschto woßebje tunje

Hermann Kunack

w Budyschinje na bohatej haßy 8.

Na **wulkej bratrowskej haßy** cžißko 6 w **pschedawarni starych wežow** je na pschedań **1700 mežow** po 60 np. hacž 1 mk. 50 np., **ßuknjane kholowy**, noschene a nowe, **koschle** po 90 np., **wolmjane soki**, 1 dobra dwójna **wodowa plumpa**, sa skaky ßo hodźaza, sa 45 mk.

J. Bächmann.

Twarski kruchaty kalk,

pschezo nowy paleny,

se Charlottenhofa w Shorjelzu,

w snatej najwubjernischej bjeskamjeńtnej tworje poruča po wurjadnje tunich placžisnach

C. Thiermann w Budyschinje.

Kontor: **na žitnych wikach 5.** Skład: **na privatnym tworowym dwórischežu.**

Želesniske schěny a Tnoscherje

k twarjenju

poručataj tunjo

Gebr. Joachimsthal

na privatnym tworowym dwórischežu.

Zyte tobakowe rjepiki punt po 23 np.,
rěsane = = = = 30 =

poruča **A. P. Böhme**

psched schuleŕskimi wrotami 3.

Twarski a rólny kalk

wschědnje nowopaleny poručam se ßwojich kalkarnjow s **Kundracžiz** a **Niskeje** w wubjernej dobroscži.

R. Plümecke.

K nalětnjemu cžaßej

poručam ßwój wulki skład wschěch družinow

filzowych, tkaninowych, židžanych a dźěcžazych klobukow, pschedeschcžnikow, spazirskich kijow, cžapkow, krawatow atd.

po wurjadnje **tunich** placžisnach.

Konfirmandske klobuki wot 2 mk. 25 np.

Hugo Lehmann

na swonkownej lawskej haßy 1.

Woprawdźite probstajske ßymjeńtne žito

wot wikowarja, kotryž pod probstajskim ratarskim sekretarom steji, poručam

wowß a jeczmjeń

po najtunischej placžisnje.

Skasanja kóždy cžaß pschijimam.

E. Schmeiß w Budestezach.

Wschě družiny warjenjow, kaž **hejduschku, jaßly, hróch, ßoki, buny, rajß** a 4 družiny **nudlow, krupy** w 5 družinach atd. po. ručam w wubjernej tworje po najtunischich dnjownych placžisnach.

Njany **dźeczelowy wußyw** tunjo.

Wowß kupuju po kóždej mjeńschej a wjetschej dźělbje a dawam najwyschsche placžisny.

E. Schmeiß w Budestezach.

Paleny khofej,

wubjernje ßkodźazy, punt po 100 a 120 np.,

poruča pschezo cžerstwy **Th. Grumbt**

na swonkownej lawskej haßy.

Dürrenbergsku warnu a skótnu ßól

poručataj **Wagner & Zumpe**

na dwórischežu w Budestezach.

Sa konfirmandow

nowe zylindrowe cžaßniki

w rjanych etwijach

s **rukowanskej khartu**

po 13½ mk.

pola

J. G. Schneidera

na snutskownej lawskej haßy pschi tórmje.

Wulki wubjerk **cžaßnikowych rjecžasow.**

K konfirmaziji

poručam

cžorne cžistowolmjane kaschemiry

w wubjernych dobroscžach,

stary khóncž po 70 np. a dróžscho.

Alphons Schauseil.

Cžornu židu

k njewjeścžinskej drascže w najlěpschej tworje a nowych družinach po jara tunich placžisnach poruča

H. Kayser 10 na žitnej haßy 10.

Wschitkim pschecželam **schalki dobreho khofeja** poručam ßawny a rad wužiwany

paleny Java-khofej

wot

A. Zuntz sel. Wwe.

dwórski pschedawař

w **Bonnje** w **Barlinje**

I. družina pt. po 1 mk. 70 np.

II. = = = 1 = 55 =

w 1- a ½ puntowskich pakcžikach.

Mukowy skład khumschteneho mlyna

Ernsta Pfuhla

w Nadźanezach,

w **Budyschinje:**

na hornczerskej haßy

w „Münchner Hofje".

Pschewicž a drjenje

poruča

wicžnu watu,

wicžnu papjeru,

nervowy balsam

haptyka w Rakezach.

Jurij Valtein

w Wojerezach

poruča k jutram:

zokor zyty punt po 32—40 np., w kehelach tuńscho,

zokor drobny punt po 28—32 np.,

rósynki wulke a male,

wschitke wěrzy, zyte a tolczene, w cžerstwej njeměschanej tworje,

najlěpsche **ßuche drožđže,**

rjanu **jejkown barbicžku** k warjenju a k tunkanju.

Woßebje ßerbske hospody na ßwój bohaty **khofejowy skład** kedźbne cžinju a rukuju sa cžisty ßkód a tunje placžisny.

Nürnbergsku warnu a skótnu sól

poručataj tunjo

Lorenz & Kretschmar

w Pomorzach.

W Minakalskim mkynje je dostacz **pizowy gris, wotruby, cžorna muka, ržana muka** a **pscheńčzna muka No. 000**, měrza po 90 np. Cžisty **ržany khleb** so sa žito wumenja.

Julius Wagner.

Cžesčzenych Sserbow

na swoju khosejownju kedžbliwych cžinju. Schtóž schalku dobreho khoseja lubuje a sa njej žada, tón njech mje swěru wopyta, jeho žadanje so wěsčze k jeho spokojnosczi spokoji.

August Biesold,

pjekarski mischtr

na bohatej hasy s napschecza pósta.

Rakečanske serbske towarstwo „Lipa“

změje — da-li Bóh — njedželu 15. měrca popołdnju ½4 hodžin w Eberweinec hosčeńcu swoje měsačne posedženje. Přednošk: Wobdźěłanje a hnojenje zemje. **Předsydstwo.**

Bukičanske serbske towarstwo

změje njedželu 22. měrca popołdnju w 5 hodź. posedženje. Přednošk k. kublerja Wićaza ze Žornosyk. **Předsydstwo.**

Zarěčanske serbske towarstwo

změje — da-li Bóh — njedželu 22. měrca swoju hłownu zhromadźiznu.

Dźeński porjad: Rozprawa wo skutkowanju towarstwa w zańdźenym lěče, knihownika, pokładnika, dźiwadłoweho a spěwanskeho wotrjada, wuzwolenje zastojnstwa, namjety atd.

Wšitke sobustawy so lubje přeprošuja. **Předsydstwo.**

Schulerjo dostanu dobru a kmanu **pensiju** na hospitalskej drósy cžisło 17 po 1 schodźe.

Dwaj swlnaj wolazaj

dostanjetaj hnydom skužbu na knježim dworje w **Klukschu.**

Piwarnja w Prěčzezach.

Pschichodne jutry móže w mojej tudomnej piwarni róbny swlny hólczež, kotryž chze piwarstwo a swłodźerstwo nawuknucz, jako **wuczobnik** sastupicz.

H. Rätze.

W wudawarni Serbskich Nowin stej sa 20 np. dostacz:

Dwě prědowani

na sakožku Mat. 18, 10—14 a Luk. 2, 41—52 w Hodźijskej zyrkwi wot **J. Kschižana,** kapłana, dźerżanej.

Sa konfirmandow

poruczam **cžorny cžistowolmjany kaschemir** w dobrych družinach, 2 metraj schěroki łóhcz wot 70 np.

August Grützner.

Cžesczenym Sserbam k nawjedženju, so swym na **Hoschiz hasy**

wulke cžrijowe khlamy

wotewrik, w kotrychž su **schkórniczki, stifsety** sa **mužskich a žónske, tkaninowe a plüschowe stupnje, schkórnje** sa **hólzow a holzy** a **stupnje** sa **dźěcži** w wulkim wubjerku po tunjej płaczisnje dostacz.

Schtož so po měrje skasa, tež sa khore a běbne nohi, so derje wudźěła. Porjedženja spěschnje a tunjo.

Handrij Bartsch, schewski mischtr, nutskhód na seminarskej hasy cžisło 2.

Pschispomnjenje: Pola mje so **serbski** rěcži.

Pjata wulka pjerina wustajenza w Budyschinje,

sjenocžena s **prämirowanjom** a **wukoscowanjom,** wotbywa so wot

13. hacz 17. měrza t. l.

w kolonadach piwarninieje restawrazije.

Wotewrjena wschědnje rano wot 8 hodžin hacz wjecžor do 6 hodžin.

Sastupny pjenjes sa wozobu **30 np.,** sa dźěcži **15 np.**

Wo bohaty wopyt proszy

Pjerinu plahowaze towarstwo.

Pschepoloženje rěsnistwa.

Wot 1. haprleje swoje rěsnistwo s kotołskeje hasy (Kesselgasse) na **serbsku hasu** do toho domu pschepołožu, hdźež mějesche hacz dotal rěsniski mischtr Janasch swoje rěsnistwo.

Sso sa dotalne dowěrjenje rjenje dźakujo, proschu, mje tež dale s nim pschi potrjebje poczesczicz.

Otto Pötschke, rěsniski mischtr.

Mje su pola Kral. krajneho sudnistwa w **Budyschinje,** pola komory sa wikowanje w **Zitawje** a pola Kral. hamtskeho sudnistwa w **Biskopizach** sa rěcznika pschipuschczili. Moja pisarnja je na **schulskim torhoschczu cžisło 5** po II skhodomaj w **Biskopizach.**

W Biskopizach, w měrzu 1885.

Rěcznik **Ewald Zieschang.**

---

1. abo 2. wucžeŕ a kantor

so pyta do **Wukranežiz** pola Delnjeje Wólschiny, serbskeje rěcže mózny a lutherskeje wěry. Nastup skerje lěpje, je-li mózno, **hižom 15. haprleje t. l.** — Wosjawna schula, do 3 a pschichodnje 4 rjadownjow dźěłena, liczi runje 205 dźěcži. Lětne myto je s wopředka 1100 hriwnow a wobydlenje. — Wo pschisłužne samołwy **hacz do 1. pschich. m.** s pruhowanskimi wopisami k ruk. podpisaneho proszy

W Wukrancžizach, 10. měrza 1885.

Zyrkwina a schulska rada.

M. Urban, duchowny, lokalny schulski dohladowar, pschedsyda.

Na něhduschim komornym kuble w Rennersdorfje pola Stołpna so **1 knježi pohonc,** kotryž so też na hospodarstwo wusteja, **2 srěnkaj** a **1 stara hródzna dźowka** sa **wyszoku mszu hnydom** do skužby pytaju. Jenoz tajzy s dobrymi wopisami chzyli so pola k. insp. **Meisela** w Budyschinje na horncžerskej hasy cžo. 21 samołwicz, potom pak njedželu **22. měrza** w czasu wot dopołdnja 11 hodžin hacz do 1 hodžiny do hosczeńza „k slotej krónje“ w Budyschinje se swojimi wopisami sami pschińcz. **A. Bake.**

Jedyn krawski hnydom trajaze dźěło dostanje pola

Lisnarja w Radworju.

Wuczobnik pytany.

Hólczez, kotryž chze **knihiwjasarstwo** nawuknucz, móže pola mje sastupicz.

Louis Gastorff

na schulskich hrjebjach.

Sa swoje kolonialtworowe a spirituosowe khlamy pytam k jutram **wuczobnika.**

Ad. Rämsch

pschi butrowych wikach.

Wobdarjeneho hólza, kotryž je dobru schuln wužiwał, k jutram abo posdźischo sa **wuczobnika** pytam. **A. Lorenz,**

pschedawarnja kalka a wuhla na Hoschiz hasy.

Wuczobnika

pyta **A. Höhna,** tyscherski mischtr na rěsniskej hasy cžisło 29.

Jeneho wuczobnika pyta **Emil Riethus,** schewski mischtr pschi mjasnych jědkach cžisło 4.

Hólczez sprawneju starscheju, kotryž chze **pjekarstwo** nawuknucz, móže město dostacz pola **Herm. Müllera** na sukelnskej hasy.

Wuczobnik, kotryž chze kowarstwo nawuknucz, móže do wuczby stupicz pola kowarskeho mischtra **Miczki** w **Jeńkezach.** Tež móže tam jedyn kowarski hnydom dźěło dostacz.

Jeneho **pjekarskeho wuczobnika** pyta pjekarski mischtr **Khorla Cžech** w Maleschezach.

Jeneho **wuczobnika** pyta kowarski mischtr **O. Schimank** w Měrkowje.

Wutrobny dźak.

Wyszokodostojnemu fararjej knjesej ryczerjej **Imischej** w Hodźiju a jeho wyszokocžesczenej kujeni mandželskej prajimoj sa wulku luboscz, namaj 3. měrza wot njeju wopokasanu, najwutrobnischi dźak.

Jan Garbar a mandželska

w Nadžanezach.

(K tomu cžisłu pschiłoha.)

Pschiloha k czißku 11 Serbskich Nowin.
Ssobotu 14. měrza 1885.

Draždżanske konjaze loßy
saßo dóschłe ßu,
wjeß'le, wulke ſwožo
wone pschinjeßu.
M. Weiser.
Saßopschedawarjo dostanu rabat.

Khofejowy ſklad.
Ssylnje a derje ßłodżazy hižo po 80 do 200 np., pschi wotewſaczu 5 puntow hiſchcże tuńſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodże poručataj
bratraj Měrſchej
na żitnych wikach.

Najlěpſche a najtuniſche
zigary
w najwjetſchim wubjerku
poručża
Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haßy
a w kupnizy.

Khofej
wot najtuniſchich hacž do najlěpſchich drużinow, jara derje ßłodżazy, poručża **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Jerje,
wulke, tucżne ryby, najtuniſcho poručża **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khofej!
Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pschi wotewſaczu 10 puntow poměrnje tuńſcho, wubjernje derje ßłodżazy, poručża jako płaczińny hódny **Guſtav Poſer**
na jerjowej haßy.

Butru!
Měſchanu butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w ſnatej dobroſczi
poručża po zyłym a jenotliwym tunjo **Guſtav Poſer**
na jerjowej haßy.

Jerje!
ſchtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
ßu dostacź pola
Guſtava Poſera.

Rajß!
punt po 13, 15, 16 hacž 40 np., w wjetſchich dźělbach tójſchto tuńſcho, poručża **Guſtav Poſer**
na jerjowej haßy.

Dźělba
wubrakowanych khachlow
je na pſchedań.
Dospołne khachle po 12 mk.
H. R. Teutſcher, hornczerſki miſchtr
w Budyſchinje.

Sa konfirmandow
poručam
czorne kaſchemiry
hładke a muſtrowane.
H. Kayser w Budyſchinje
11 na żitnej haßy 11.

Shorjelſki magazin
hotoweje mużſkeje, żónſkeje a dźěczażeje draſty
Moritza Waſſermanna
19 na bohatej haßy 19.

Swojim czeſczenym wotebjerarjam ſ tutym k nawjedźenju dawam, ſo ßu wſchě

nowoſcże

němſkich a jendźelſkich tkaninow ſa pſchichodny

nalětni a lětni czaß

hižo doſchłe. Duž poručam je

k ſchiczu draſty po měrje.

Wubjerk je wurjadnje bohaty, kóżde żadanje ſpokojazy. Woßobny ſrěs a ßwěrne ſhotowanje ßu ſnate lěpſchiny mojeho magazina.

Płaczińny wurjadnje tunje.

Mantle pſche deſchcź
ſa żony a holzy.

Kaž je powſchitkownje ſnate, wjedu **jenoż** ſolidne wězy a pſchedawam je, dokelž ßym je pod dobrymi wuměnjenjemi kupił,

po njedoßahnjenych tunich płaczińnach.

Hólcża draſta,

najrjeńſche a najnowſche, ſchtoż je w tu khwilu dostacź, w wurjadnje wulkim wubjerku, wot najjednoriſcheje hacž do najwoßobniſcheje drużiny, ſa kóżdu ſtarobu ßo hodżaze.

Moja ſaßada rěka: pſchezo jenoż dobru tworu ſ najmjeńſchim wużitkom pſchedawacź.

Moritz Waſſermann,
krawſki miſchtr,
19 na bohatej haßy 19.

Shorjelſki magazin
hotoweje mużſkeje, żónſkeje a dźěczażeje draſty.

Woblečenja ſa konfirmandow.

Żakety ſa konfirmandki.

Wot dżeńšnischeho dnja pschedawamy:

drobny zokor	punt po	28	np.,	
kuskaty zokor	=	29	=	
zokor w pokrutach	=	30	=	ša
kóšťkaty zokor	=	33	=	hotowe pjenjesy.
šoda	=	5	=	
schterku	=	22	=	

Khojej, rajš a wschě druhe materialne twory po najtunischich dnjowych płaczišnach.

W Budyschinje, 25. februara 1885.

August Bartko,	**Hermann Klemm,**	**Richard Neumann,**
Friedrich Braun,	**J. G. Klingšt Nachf.,**	**Carl Noack,**
Ginzel & Ritscher,	**Hermann Kunack,**	**Gustav Poser,**
Ernšt Glien,	**Hermann Lemke,**	**Carl Pötschke,**
J. T. Glien,	**Heinrich Lindner,**	**Richard Pötschke,**
Th. Grumbt,	**C. A. Mickan,**	**Ad. Rämsch,**
Robert Hauptmann,	**Arno Möckel,**	**Wilhelm Schamlott,**
Wilh. Jacob,	**Moritz Mörbe,**	**Johann Wannack.**

Jšidor Mendelšohn

1 na šerbškej haßy 1.

Najtuńšche žórło pschi kupowanju wschěch družinow posamentirskich a krótko-tworow.

Wschědnje nowe kruženki, agramenty a wobšadki pschikhadžeja.

Knjefle, w Franzowskej a w Němzach dźěłane, we wschěch móžnych družinach, k modernskim tkaninam šo hodźaze, duzent hižom po 10 np.

Potrjeba ša schwadlišťwo

w šnatej wubjernoscži.

Žida k schiczu, czorna a pißana, šczeńk po 6 np.

Žida k knjeflowym dźerkam, czorna a pißana, rołka po 2 np.

Maschinske pschedźeno, 1000 yardow hornjeje nicze, rołka po 32 np.

„	„	200	„	„	„	„	„ 10	„
„	„	80	„	„	„	„	„ 5	„
„	„	1000	„	delnjeje	„	„	„ 24	„

Schtrykowanska wolma, prěnja družina, ⅙ punta po 45 np.

Bawma a vikogna, najlěpsche wudźělki, běłe a pißane, a **A. Hauschildske pschedźeno** po czistej fabrikskej płaczišnje ſ 5 % rabata.

Bawmjane schtrympy w bohatym wubjerku po tak tunich płaczišnach, kaž šo hischcze **jenje** šłyschałe njejßu.

Schtalty, küraßowa forma, wyßoko šo schnórowaze a se łžizatej mechaniku, po 90 np.

Wschě wězy šu w wulkim wubjerku wot najtuńšcheje hacž k najdróžschej družinje na skladže a šo šamo pschi najmjeńschim wotewšaczu po **en gros-płaczišnach** pschedawaju.

Jšidor Mendelšohn

1 na šerbškej haßy 1.

Turkowske šultanske šłówki,

punt po 40 np., litr po 55 np.,

turkowske šłówki,

punt po 30 np., litr po 40 np., porucza jako něschto jara tunje

Moritz Mjerwa

na mjaßowym torhoschczu.

Stary dobry šławny **domjazy šrědk,**

woprawdźity

Pain-Expeller

ſ „kótwizu“,

je po 50 np., 1 mk. a 1 mk. 75 np. wot dźeńša dostacź pola

haptykarja **Gustava Katzscha** w Rakezach.

Czišczenje krwě.

Najlěpschi šrědk pschc **wumpjeru** a **kožine njeczišťoscze** je dostacź w **haptyzy w Rakezach.**

Spěwarske knihi

šerbske a němske

wscheje družiny

poruczam w dobrych jednorych a najwoßobnischich šwjaskach, wote mnje šameho dźełanych, po najtunischich płaczišnach.

M. A. Wetzke

na mjaßowym torhoschczu 13.

Koschlowe barchenty

wulki wubjerk, trajnu, barbunjepuschczatu tworu, porucza

H. Kayser

10 na žitnej haßy 10.

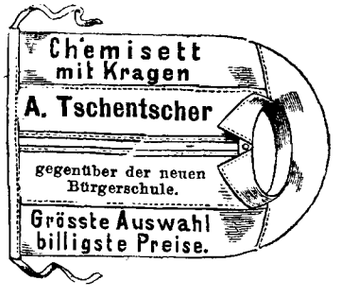

Hamburg-Amerika.

Kóždu šrjedu a njedźelu do New-Yorka

ſ póšťšimi parokódźemi

Hamburgsko-Amerikanskeho paketjezdneho akcijskeho towarstwa.

Wukasanje a pschewjesne pißma dawa No. 867. **Albert Meisel w Budyschinje.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 12. **Sobotu 21. měrca 1885.** **Lětnik 44.**

Čzi ßami czeſczeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin**, kotſiž chzedza ſa nje na **2. ſtwórtlěto 1885** do prědka płaczicz, njech nětko 80 np. w wudawarni Serbskich Now. wotedadza. Czi, kotſiž ßebi Serbske Nowiny pſches póſt pſchinjeſcz dawaja, njech tola njeſapomnja, ßebi je tam bórſy ſkaſacz. Na ſchtwórtlěto ſapłaczi ßo ſa Serbske Nowiny na ſakſkich a pruſkich póſtach, kaž tez w druhich krajach němſkeho khěžorſtwa 1 marka, ſ pſchinjeßenjom do domu 1 marka 15 np. — Serbske Nowiny ſ pſchiłohu **Serbski Hospodar** płaczа na póſtach 1 mk. 25 np., ſ pſchinjeßenjom do domu 1 mk. 40 np.

Redakzija a wudawarńja Serb. Nowin.

Swětne podawki.

Němſke khěžorſtwo. Khěžorſtwowy ßejm je po ſchtyridnjownym wuradżowanju ſchtyri milijony hriwnow podpjeranſkich pjenjes k ſałożenju parołódźnych linijow pſchiſwolił. Parołódźne linije, kotrez wot khěžorſtwa pjenjeżnu podpjeru doſtanu, ßu awſtralſka, narańſcho-oſiſka a ßrjedźnomórſka linija; poßledńja pſches Trieſt, Brindiſi do Alexandrije wjedże. Linija, ſa němſke kolonije w Afriży ßo żadaza, ßo wotpokaſa. Debaty, kotrez ßo ſ pſchiczinu parołódźnych linijow mějachu, ßu drje najwótriſche byłe, kotrez ßu ßo na nětcziſchim ßejmje ßłyſchake. S nadpadnej roshorjenoſczu wjerch Bismark na pſchecźiwnikow parołódźnych linijow hrimaſche. Hłowna wez parołódźnych linijow w tym wobſteji, ſo ßo němſzy wikowarjo, kotſiž do ſamórſkich krajow twory ſczelu, ßamoſtatne ſczinja, ſo jim poßrědneje ßłużby wukraja, woßebje Jendźelſkeje, w pſchichodże trjeba njebudże. W politiſkim naſtupanju ßu ßebi Němzy ßamoſtatnoſcz dobyli. Tola politiſka ßamoſtatnoſcz je jenoż potom trajna, hdyż ßo na ßylnu hoſpodarſku njewotwißnoſcz ſepjera. — W ßrjedniſchim poßedżenju ßo khěžorſtwowemu ßejmej namjet, zło ſa wukrajne drjewo żadazy, pſchedpołoži. Hižo pſchi prěnim jednanju bě widźecz, ſo ßo wjetſchina khěžorſtwoweho ßejma ſ drjewowym złom ſpſchecźelicz nochze. Pſchicziny, kotrychž dla je ßo na żito zło położiło, na żane waſchnje w naſtupanju drjewa płaczicz njemóża. Wot żitneho zła ßmě ratarſtwo wużitk wotczakacz, tola drjewowe zło woßebje mjeńſchim ratarjam żaneho dobytka njepſchinjeße. Jenoż ſtat, někotre gmejny a ryczerkubła bychu pſches wyßoke drjewowe zła ßwoje dokhody powjetſchiłe. Sa to by drjewotrjebaze rjemjeßlniſtwo wulzy ſchkodowało. Tute rjemjeßła ßebi tez żanych drjewowych złow żenje żadałe njejßu, ale ßu runje na wopak pſchecźiwo tomu proteſtowałe. Wjetſchina khěžorſtwoweho ßejma běſche toho dla pſchecźiwo wſchemu złu, kotryż ßo wot knjeżerſtwa ſa drjewa, w němſkim khěžorſtwje njeroſczaze, kaž na pſchikład ſa zedrowe, mahagonijowe, erikowe a ebenowe drjewo, namjetowaſche. Toho runja ßo na palne drjewo żane zło njepołoži. Jenoż ſa twarſke a wużitkowe drjewo ßo niſke zło pſchiſwoli a to na ßyre drjewo 20 np. a na czeßane drjewo 40 np. ſa dwójny zentnar.

— Sakſki prynz Bjedrich Auguſt, kotryż bě ßebi wotmyßlił, ſe Straßburga po konju domoj do Sakſkeho jěchacz, je na puczu njedaloko Heilbronna ſkorił. Wón běſche toho dla nuſowany, ßo dalſcheho domojjěchanja woſtajiwſchi, po żeleſniży do Würzburga jěcz a tam lěkarſku pomoz pytacz. Prynz je po wurjeku profeßora dra. Gerharda na lohke ſahorjenje płuzow ſkorił a budże dleſchi czaß w Würzburgu woſtacz dyrbjecz.

— Sa dar, kotryż ßo wot němſkeho luda wjerchej Bismarkej 1. haprleje ſ pſchiczinu jeho 70lětneho narodneho dnja pſchepoda, je ßo hižo pſches milijon hriwnow nahromadźiło. Wjerch Bismark budże naſběrane pjenjeſy najſkerje ſa jedyn mikoſtny wotpohlad poſtajicz, kotryż jeho mjeno ponjeße. Wuſanknjene je na kóżdy pad, ſo ßo pjenjeſy wot Bismarka k wużitku jeho ßwójby nałoża. Woßebje ßměſchne je měnjenje, ſo chzedża ſe ſběrku ryczerkubło w Schönhauſenje, kotrez w prjedawſchich czaßach Bismarkez ßwójbje ßłuſcheſche, Bismarkej ſaßo kupicz. Nětcziſchi wobßedżer tutoho ryczerkubła ßebi ſa nje pſche wſchu měru wyßoku płaczińu żada, wón ßebi myßli, ſo budże ſe ſběrki wulki wużitk czahnucz móz. Tola jeho nadżija ßo ſ czežka dopjelni. Pjenjeſy ßu ßo ſ tym wotpohladom ſběrake, ſo bychu khudym a běbnym k wużitkej byłe, ſo bychu wone k pomjeńſchenju ſozialneho hubjenſtwa ßłużike, a w tutym ſmyßle drje chze je tez wjerch Bismark nałożene měcz.

Franzowſka. Po pſchikładże němſkeho khěžorſtwoweho ßejma je tez franzowſka deputirtſka komora na żita, ſ wukraja do Franzowſkeje ßo pſchiwożowaze, zło położiła. Tola ſ tym ßo Franzowſam jich ratarſtwo hiſchcze doſcz ſchkitowane njeſdaſche, nětko ßu tez dotalne zło na ſkót powyſchili. Tez wot wukrajneho czerſtweho a ßeleneho mjaßa ßo zło bjerje. W deputirtſkej komorje ßo powyſchenje zła ſ wulkej wjetſchinu pſchija.

— S afiſkeho wojowniſchcza poßledni tydżeń żanych ważnych powjeſczow doſchło njeje. W Kombadże w narańſchej Indiſkej, hdżeż bě ßo pſchecźiwo franzowſkemu knjejſtwu ſběžk ſběhnuł, po porażenju njeměrnikow ſaßo dobry měr knjeżi. — Admiral Courbet je chineſku twjerdżiſnu Siaokung, pſchi mórſkim brjoſy leżazu, roſtſělał.

Rußowſka. Bjes jendźelſkim a ruſkim knjeżerſtwom je ßo wo mjeſach wobeju krajow w ßrjedźnej Aſiji wujednanje dozpiło. Poſtupowanje ruſkeho a jendźelſkeho wójſka ma tón czaß ſaſtacz, woßebje je ruſke knjeżerſtwo wjednikam ßwojeho wójſka poruczіło, ſo dyrbja ßo wſchěch njepſchecźelnoſczow hladacz. Ruſke nowiny, kotrez hiſchcze pſched krótkim wjeßele k wójnje trubjachu, ßu ßo na dobo rosmyßlike a ſa ſdżerżenje měra rěcza. Wone tukaju, ſo Awſtrija potajnje Ruſku a Jendźelſku k wójnje ſchczuwa ſ tym wotpohladom, ſo by ßo pſches to Ruſka ßłabika. Hdy by bjes Jendźelſkej a Ruſkej wójna wudyrika, by ßo Awſtriji ſkładnoſcz poſkiczіła, ßo Balkanſkeje połkupy mozowacz. Awſtriju by nichtó wot toho njewotdżerżał, pſchetoż Ruſka a Jendźelſka, kotrejż wobej poſtupanje Awſtrije na Balkanje ſadżewacz pytatej, byſchtej ßwoje wójſka w Aſiji trjebałoj. Ruſka pak na wotdżerżenje Awſtrije wot Balkana wjele wjetſchu ważnoſcz kładże, hacz na pſchidobycze někotrych ßrjedźno-afiſkich krajinow a ßo

tejele pschiczíny dla do dołho trajazeje a droheje wójny ſ Jendżelſkej ſapleſcź nochże.

Egiptowſka. Pod żadławej horzotu, kotraż tón cżaß w Sudanje knježi, jendżelſke wójſko żakoßnje cżerpi, wojazy w wulkej liczbje na ſiber mrěja. Se 7000 wjelbłudow (kamelow) je 4000 ßlakko abo ßo moricź dyrbjało, a jenoż dżeßaty dżěl wot wyſche woſtatych, po tajkim jenoż 300, je k dżěłu kmany. — Bjes Egiptowſkej a Sudanom je w poßlednim cżaßu nowe kraleſtwo naſtało. We wßy Mirlu je ßo cżorny wjerch Omduli Batu ſběhnuł a je, wokoło ßebje wulku liczbu wojerjow ſhromadżiwſchi, ſ tutymi měſcże nad Nilom, Dok a Nebok, dobył a ßo ſa krala wuwołacź dał. Wjedniży cżornych w wokolnoſcźi ßu jemu hołdowali, dokelż měnja, ſo ßo egiptowſki khediwa Sudana wjazy mozowacź njebudże.

Ameriła. Lud połnózno-amerikanſkich ſjenocżenych ſtatow ßo w ßwojim nowym preſidencże Klevelandże, kotryż je 4. měrza preſidentſtwo naſtupił, mylił njeje. Kleveland ßo krucże ßwojeho ßlubjenja, kotrež je do wólby dał, dżerżi. Woßebje ßo Klevelandowe ſadżerżenje w naſtupanju wobßadżenja ſtatnych ſaſtojnſtwow wot luda khwali. Sekretař finanzow Maning je 40 ſaſtojnikow puſchcźił, dokelż jich ßłużba trěbna njebě. Honjerjo ſa ſaſtojnſtwami ßu na Klevelanda jara rosnjemdrjeni a wěſchcźa jemu ſły kónz. Wjedniży demokratiſkeje ſtrony ßu pjecża Klevelanda hižo wjazy krócź napominali, ſo by „ßwěrnym demokratam" bórſy myto dał, kotrež ßu ßebi pſchi wólbach ſaßłużili, tola Kleveland je wotmolwił, ſo dyrbi ßwoje ßlubjenje, na ſtatnu reformu ßo pocżahowaze, dopjelnicź.

— Guatemalſki preſident Barrios je ſjenocżenje ßrjedżno-amerikanſkich republikow do jeneje republiki ßamopaſchnje woſjewił. Jenoż republika Honduras Barrioſej pſchiwißuje, tſi druhe republiki San Salvador, Nikaragua a Koſta Nika njejßu ſwólniwe, Barrioſej ßwoju ßamoſtatnoſcź woprowacź. San Salvadorſki kongreß je knjeżerſtwu porucził, ſo by ßo ſa ßrědki, k ſakitanju kraja nuſne, ſtarało.

Koßowe polo.

(Pokracżowanje.)

„Ssmjercź po tajkim ſa tebje żaneho ſtracha nima", praji Laſar bóle ßebi hacź Turzy, a na khwilu ßo rosmyßluje, potom ſtupi khwatajży do ſady ſtana, ſběhnje wěko ſ kſchinje, tam ſtejazeje, a ßlěbro a ſkoto ßo lakomnemu woku jateho napſchecżo błyſkota: „Ja wěm, Turka", wobrocźi ßo Laſar k njemu, „ſo kżeſch, tola ja chżu wěrnoſcź wjedżecź; jeli ſo mi prawdu ſnajeſch, tebi niż jenoż żiwjenje darju, ale też wſcho tuto bohatſtwo tebi dam."

Turka ßo ſatorże, ſ wudżeratymaj wocżomaj na bohatſtwo, pſched nim ßo błyſkotate, hladaſche, bě widżecź, ſo ßam ſe ßobu wojuje. „Ale ja ßym pſchißahał, ſo chżu wěcżnje pſched wrotami njebjeſkeho paradiſa błudżicź, je-li ſo pſchikaſy, mi date, njedopjelnju, a ſchto je tuto ſkoto pornjo wěcżnoſcźi? niczo, ßlěny ſ pßoweje klamy." Tak ßebi Turka pſchemyßlowaſche, njemóżo ßo rosßudżicź k wěſtej wotmolwje.

„Nó rěcź!" kaſaſche Laſar, pokaſujo na ſkoto.

„A hdy bych hinak rěcżał", wotmolwi jaty ſkóncżnje ſe ſdychnjenjom, „bychu potom moje ßkowa wjazy wěry ſaßłużiłe hacź prjedy?"

Laſar ſtejo woſta: „Maſch prawje!" wotmolwi po krótkim rosmyßlenju, pſchiwodże ſaßo wěko a pſched Turku ſtupiwſchi, praji twjerdże: „Derje ßy twój nadawk dopjelnił. Łhał ßy, jebał ßy mje, każ je tebi twój knjes pſchikaſał. Bych chżył, ſo by Amuratej ßam pſchipowjedżił, ſo ßo jeho maſana leſcź radżiła njeje; praj jemu, ſo żaŕ Laſar ßwojich pſcheczelow lěpje ſnaje, a ſo wón nad tym njedwěluje, ſo kſcheſcźijanſki ryczeŕ nihdy ani Boha, ani ßwojeho żarja, ani ßwój lud njepſcheradżi!"

„Poſłocżene ßkowa", Turka do ßebje bórbotaſche, „żahadło tola w jeho wutrobje tczi. A ſchto, njeje Brankowicź kſcheſcźijanſki poß? haha!" ßmějeſche ßo w duchu.

Żaŕ bjes tym ſaßo ſ rukomaj ſakleſka, wjednik jeho ſtraże do ſtana ſtupi. „Wotwjaſaj Turkowe puta", kaſaſche żaŕ, „wuwjedź jeho ſ lěhwa a daj jemu ßwobodu!"

Jako by ßwojimaj wuchomaj njewěrił, wjednik na njeho wocżi wudżěraſche.

„Sſkawny knjeże?" praſcheſche ßo.

„Hižo ßym rjekł", jemu żaŕ do rěcże ſkocżi, „cżiń, ſchtoż je tebi pſchikaſane; njecżwiluj mje dlěhe ſ pohladom na maſane Turkowe wobliczo."

Turka ßo pſchi tychle ßkowach ſchibale wußmja, a pocżahnuwſchi ramjenja, każ cżłowjek, kotremuż ſaßlepjenoſcź druheho żel cżini, dżěſche ſa wjednikom ſe ſtana, ani ſe ßkowom ßo Laſarej njepodżakowawſchi, ſo je jemu żiwjenje woſtajił.

Laſar bjesdżak ſa wotthadżazymaj hladaſche. „Njech je łhał, njech je wěrnoſcź rěcżał", praji, hdyż běſchtaj ſe ſtana ſtupiłoj, „njemóżu hinak. Ssebje a ßwój lud poruczam Bohu a Jeſom Khryſtu; chże-li wón, dha kſchiż kſcheſcźijanſkeje wěry nad połměßazom a nade wſchej pſcheradu dobudże, tola chże-li naß Bóh khoſtacź ſa hrěchi naſchich wótzow a ſa naſche hrěchi, dha by podarmo było, ßo jeho woli pſcheczíwjecź. S najmjeńſcha ßo Turka hordżicź njeßmě, ſo je moju dowěru k mojemu najlubſchemu ßynej roſtſchaßł." — Wón na khwilu wotmjelknu. „Ach dowěra", dale ſcheptaſche, „ta wſchak je hižo khabłata. Tola każ Bóh chże! Je-li ſo je mje pſcheradżił, je-li ſo je ßwojeho Boha pſcheradżił, njech jeho Wſchehowědomy khoſta. Pſchichodne cżaßy dyrbja pſchezo ßwědczicź, ſo żaŕ Laſar dopokaſma wo jeho pſcheradże w ruży mějo", wón jebaŕiſki liſt horje ſběhnu, „jeho pſchezo dla prjedawſcheje luboſcże k njemu khoſtał njeje, ſo by ßo ſ tym wjecźił."

Tajki je cżłowjek. Laſar ßwojeho pſchichodneho ßyna Obilicża ſnajeſche, wón jeho zyłe dotalne njenaßwarne żiwjenje ſnajeſche, a tola da ßo ßymjenju njedowěry do ßwojeje wutroby dobycź, kotrež junkrócź nuts puſchcźene, ßo pſchezo bóle roſſchěrja: a jenoż jeho nadobne rosmyßlenje jeho wot pſchekhwatankow wotdżerża. S nutſka hižo njeſpokojom ſe ßwojimaj pſchichodnymaj ßynomaj dla jeju roſkory, njemějeſche wjazy telko ſymneho wobmyßlenja, ſo by hacź na dno leſcże, jemu a jeho hłownej podpjerje, Miloſchej Obiliczej, ſahubu hrożazeje, pohladał, wón by widżał a ſpóſnał, ſo dyrbi Wukej Brankowiczej tola jebanſtwo wědome bycź, ale tak ßo da na jebanſki pucź ſwjeſcź, kotryż bě ßebi Brankowiczowa żona, ſkocżinjaza Mara, hižo w Priſrenje wumyßliła, a hacź runje ßo zyle po jejnym pſchecżu, ſo by Laſar ßam Obilicża ſnicził, njeſta, pſchezo bě tola telko dożpite, ſo ßo na Brankowicża żaneho tukanja njewobrocźi.

Laſar hnydom k pónwi pſchiſtupi, na kotrejż ßo bjes wuſtacża woheń pak k roshrěcżu ſygla abo ſa druhi potrjeb żehleſche, roſtorhnu Amuratowy liſt a ſmjeta kuſki do wuhlow: hdyż bě ßo poßledni kuſk dopalił, wotdychnu ſ hłuboka, jako by cżeżki kamjeń wot jeho wutroby wſaty był. „Tak", ſaſchepta, „niż jeneje wopomnjeńki njeßmě woſtacź!" Sawrócźiwſchi ßo, położi ruku na cżoło: „Ale nětko, haj nětko naſtawa runje tak cżeżki nadawk ſa mnje, każ bě tutón. Bożo, mój Bożo! mojej dżěſcźi pſchecźiwo ßebi wojujetej a ſchcźuwataj mojeju pſchichodneju ßynow, ſo byſchtaj ßo bikoj, měſto ſo byſchtaj turkowſke cżrjódy roſehnakoj! A ja? — ja jimaj dyrbju po woli bycź, wjerchojo ßu tak wobſamkli, ſchto pak ſ toho pſchińdże, to jenoż Bóh wě!"

Konjazy dupot ßo pſchezo bóle k ſtanej bliżeſche. Wjednik ſtraże ſaſtupi.

„Wjerchojo ßo bliża, mój ßławny knjeże!" wón pſchipowjedżi.

Laſar pſchi tejle powjeſcźi trochu ſatſchepota. „Derje!" ſnapſchecźiwi po khwili na ſdacże ſymnokrejnje: „A Turka?" praſcheſche ßo dale.

„Ssym jeho ſ lěhwa wuwjedł, każ ßy pſchikaſał!"

„Póſcźel mi mojeho ßłużobnika", praji żaŕ, „a tak rucże hacź wjerchojo ke mni pſchińdu, wobßadź bitwiſchcźo ſe ßwojim ludom, po wójwodow njech póßły du; mój dwór pak njech mje pſched ſtanom wotcżakuje!"

Wjednik woteńdże. Pſched ſtanom a po zykym lěhwje bě wulke hibanje. Lud wobeju wójwodow ſ duſchu a cżěłom na ſwadże ßwojeju wjednikow dżěł bjerjeſche; hacź runje jedyn druheho dla dalokoſcże błyſchecź njemóżeſche, dha tola pſchezo jedyn druhemu hanjaze wudma dawaſche, njepſchepuſchcżo wjednikow ßamych. W woběmaj lěhwomaj běchu rosnjemdrjene wobliczа widżecź; hdy bychu pódła ßebje lěhwo měli, bychu ßo woprawdże radſcho ſe ßobu bili, hacź ſ njepſchecźelom ßwojeje wěry, ſ krejlacźnym Turku. Hižo wot ſtarych cżaßow leżeſche na Sſkowjanach poklecże — jich njejednota. Derje bě, ſo bě wobojemu ludej ſakaſane, ßo k wojowniſchcźu bliżicź, hdżeż dyrbjeſche ßo ſwada wójwodow w mjenje jeju żonow ſ dwójnju wurunacź. Wuk Brankowicź pſched ßwojim ſtanom, wobdaty wot ßwojich ludźi, hižo na konju k wotjěchanju hotowy ßedżi; jeho pſchewodżerjo jemu pſchiwyſkaju, jeho k wjecźenju napominajo: „Twoja ßława je naſcha ßława", woni wołachu, „powal jeho do próchа, Obilicź njeßmě nad Brankowiczom ſtacź! Pſchi-

kasaj jenoż, my zarjowe lěhwo pscherasymy, a budźeśch widźecź, kak budźemy twoje pohanjenje wjecźicź!"

Brankowicź šo pschi tajkich rěcźach wušměwa, kłonja hłowu na wschě boki, dźakuje šo tak šwojemu ludej sa jeho pschiwišnoscź. Tola ſ khwilemi šo hischcźe dobry jandźel w nim woła, ſ khwilemi pschelecźi mrokota po jeho wobliczu, kaž cźorna mróczel po jašnym njebju: „Kak lohko móześch heli pschipanucź", myšli šebi, „scźe so mnu panuli, poczahnu waš sa šobu, telko luda!" Tu šo nastróži, na cźoż dorěcźa: „Tola prjedy hacź pschebrodźu, kiwa mi zarśka króna!" A sašo šo jeho wobliczo wujašni, sašo šo wušměwa.

Niz tak Obilicź. Tež wón je k wotjěchanju hotowy na sawołanje zarjoweho póšła; Milan Topliczanin a Iwan Kasanczicź staj po jeho boku; tež jemu lud pschiwyskuje, tola wón jeho njecźašne sahorjenje ſ krutym wokom a šłowom směruje: „Wutroba mi krwawi", k woběmaj ryczerjomaj po šwojim boku rěcźi, „hdyž widźu tajkule roskoru bjes bratromaj jeneho kraja, jeneje wěry. Haj, je-li so Bóh dźiwy cźinicź njebudźe, podleźi kschesćijanska wěra, podleźi šerbski lud. A, Wukašowa!" schepta sa šebje, „moja lubowana žona, so ſ najmjeńscha tón krócź twój prawy hněw podtłóczika njeišy!"

Wobaj mkodaj ryczerjej samyšlenaj pšched šo hladataj. Wójwodowa truchłosćź jeju wutrobu se srudnoscźu napjelnja; Kasanczicź prěni mjelczenje pscheworhnu. Ssebi brodu hładkujo praji: „Schto pomha, wójwoda! to hižo je tak, a niz hinak. Hordy Brankowicź nješmě pschezo nad tobu knježicź."

„A podležu-li ja", wotmolwi Obilicź, „wěsch, schto ſ toho pschińdźe, Iwanje?"

„Schtó wě, na cźo šo tutón cźěmnik měri", praji Kasanczicź, „a wěr mi, wójwoda, ſ wjetschim wješelom bych do Turkow prał, hdy bych jeho na bitwischcźu njewidźał. Hlaj, dźiwne myšle mi druhdy w hłowje khodźa. Spominam na Prisren. Brankowicź šo ſ towarśtwa shubi, běhasche po sahrodźe, a ſ njeje šo wróczo, nadpadźe mje, jako luboscź šwojeho pschecźela strażowach. Tehdy šo mi Brankowicź njelischcźesche, kaž hewak pschezo, wón bě wschón roshorjeny a mje hanjesche. Bajaset bě tež w sahrodźe, a Brankowicź pschińdźe wot teje strony —"

„Mjelcź!" skoczi jemu nadobny Obilicź ſ njewolu do rěcźe: „Wěm, schto chzesch prajicź. Ale radscho šebi jasyk wotrubń, hacź so ſ podobnym tukanjom Brankowicza, po zykym kraju šławneho, hanisch."

„Wójwoda!" sawoła Milan Topliczanin, šo spodźiwajo nad Obiliczowej nahłoscźu.

„Cźicho, Milanje!" sapocźa tutón sašo měrnje, „schto myšlisch, so bych Kasanczicza njesnał? Jeho horjaza luboscź k wótznemu krajej je jeho njesprawneho pschecźiwo wójwodźe scźiniła, kajkiż je Brankowicź. Ně, ně, pschecźelej! hordy a cźesćelakomny je Brankowicź, tola so by šo k tajkej słóscźi sawjesćź dał, na kajkuż Kasanczicź tuka, to ja njewěrju, to njeje móžno."

„A schto je naš tu tak dołho sadźerżował, wójwoda, hdźež dyrbjachmy tola hižo dawno sa Balkanskimi horami bycź, so by Schischman njepodležał, njeje to Brankowicź byk?" prascheschе šo ſ nowa Kasanczicź, hischcźe hacź dotal hněwniwje, „ale ty chzesch, so bych jeho khwalił." (Pokraczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. „Łužica" podawa tu srudnu šadu: „Pobrachowanje šerbskich duchownskich kandidatow sapocźinaju nětko też šerbske wošady w Sakskej sacźuwacź; pschetoż wo šerbske diakonatstwo pschi Michałskej zyrkwi w Budyschinje, kiž je wot novembra 1884 wuprósdnjene, šo dotal hischcźe žadyn kandidat samołwił njeje. Hakle w juliju 1885 móżemy dweju mkodeju šerbskeju kandidatow ſ Lipska doczakacź."

— Bjes wucźomzami tudomneho gymnasija, kotsiž šu sańdźeny tydźeń maturitatne pruhowanje wobstali, je tón krócź jenoż jedyn Sserb, k. Ota Jurk ſ Łasa. Tón šamy budźe theologiju studowacź.

— W Budyschinje a wokolnoscźi bě šo w poślednim cźašu paśmo schtyrjoch bimakskich pakostnikow, kotsiž běchu wot runje telko njeradnych žónskich pschewodźeni, sahnjenźdźiło. Sańdźenu póndźelu polizija tutu bandu w sahrodźe jeneje tudomneje restawrazije pschešłapnu. Poliziśtam šo poradźi, žónske sajecź, tola muślšy ſ cźašom twóchnuchu, a kaž šo sdasche, běchu šo woni do Lubijskich stron puschcźili. Tam šu jich hischcźe tón šamy dźeń posdźe w nozy Budyschšzy poliziśtojo, kotsiž běchu po želesnizy do Lubija jěli, pschimnuli. Pola nich bjes druhimi kranjenymi wězami też jedyn nadwoblekar namakachu, kotryż bě šo wot nich w Scźijezach pschi rejach spakoscźił.

— Nalětnje kontrolske shromadźišny Budyschskeho wokrjeśneho komanda směja šo: 7. haprleje popołdnju w 3 hodźinach w Barcźe, 8. haprleje popołdnju w 3 hodźinach w Njeśwacźidle, 9. a 10. haprleje dopołdnja w 8 a 11 hodźinach a popołdnju w 3 hodźinach w Budyschinje, 8. haprleje dopołdnja w 9 hodźinach a popołdnju w 1 hodźinje w Scherachowje, 9. haprleje dopołdnja $^1/_2$8 a $^1/_2$11 hodźin a popołdnju w 3 hodźinach w Biskopizach, 10. haprleje dopołdnja w 9 a 11 hodźinach a popołdnju w 3 hodźinach w Kamjeńcu, 11. haprleje dopołdnja w 9 a popołdnju w 1 hodźinje w Kamjeńcu, 13. haprleje dopołdnja w 11 a popołdnju w 1 hodźinje w Połcźnizy, 14. haprleje dopołdnja w 11 hodźinach w Kinsbórku. Pschi tychle kontrolskich shromadźišnach maja šo krajni woborniży, reservistojo, na dispoziziju puschcźeni a invalidojo, na cźaš žiwjenja hischcźe njepósnacźi, wobdźelicź.

S Kelna. Sskužobna dźowka Jeschkez, pola tudomneho kublerja Wanaka šłužaza, je 18. měrza w brózni ſ pschatra na huno dele panuła. Wboha je šebi ruku a nohu słamała a delnju hubu a brodu straschnje rosbiła.

S Radworja. Sańdźenu njedźelu rano w 1 hodźinje je šo tu próśdna stejaza khěža, tudomnemu kowarjej Schmidtej šłuschaza, wotpaliła. Na kajke waschnje je šo woheń sakoźił, šo hischcźe wušlědźiło njeje.

S Maleschez. W prěnich dnjach sańdźeneho tydźenja je tu 72lětny wumjeńkar Pětsch ſ wobwěšnjenjom šwojemu žiwjenju kónz scźinił. Cźežke myšle šu jeho pjecźa k šamomordarśtwu pohnuke.

S Łomska pola Njeśwacźidła. Sańdźenu wutoru je šebi tudomna 60 lět stara holza Cźechez w cźežkich myšlach ſ wobwěšnjenjom žiwjenje wsała.

S Jamneho. 9. měrza wjecźor $^1/_2$8 hodź. šo tudy hródź a brózeń murjerja Ferdinanda Schmidta wotpali. Kak je Boži woheń nastał, nichtó njewě. Sawěscźene mějesche Schmidt mjenowane twarjenje sa 300 markow.

S Wochos. W naschej schuli šo bórsy hižo sašo pscheměnjenje stanje. Knjes kantor Wieder šo 1. haprleje do Jabłońzy pscheśydli, a na jeho město pschińdźe k. Bruk, dotal ſ wucźerjom w Nowej Wjeśzy pola Sprewiz. Knjes Bruk, kotryż je šo w Łasu narodźił, je šerbskeje rěcźe mózny. Duchowneho, Bohu žel, hischcźe pschezo žaneho nimamy, a je mało nadźije, so w bliščim cźašu jeneho dostanjemy. Se Sserbow k nam žadyn njepschińdźe, Němza pak njerodźimy. Duž budźe drje nascha rjana nowa fara hischcźe dołho próśdna stejecź. Srudne wobstejnoscźe, kotrež w naschich stronach psches duchownu nusu nastawaju, šo wopišacź njehodźa. P.

Mój narodny dźeń

20. měrza.

Tak wóšomdźešacź lět, mój Božo,
Ssym ja nětk wcźera dopjelnił,
A, Bohu dźak, te sparne kožo
Też sašo strowy wopuschcźił,
O Božo, kajka dobrota
Je šo mi ſ hnady dostała.

Duž khwalba Božej' wěcźnej' hnady
Ssu nětko moje sacźucźa.
Hdyž ja, mój Božo, hladam sady
Do sańdźeneho žiwjenja,
Dha mój duch ſ dźakom spósnaje:
Bóh wschitko derje cźinił je.

Ssym porucził šo, Božo, tebi,
Ja wěm, mój kónz nětk blisko je,
A pokutnje nětk proschu šebi
Wo wschitkich hrěchow wodacźe.
Mój Božo, daj psches Khrysta krej,
So so mnu w šmjercźi derje stej'.

Ja khudy hrěschnik wobhnadźeny
Chzu ſ podrožnistwa nětk rad' dom,
Hdźež wot wschoh' skeho wumoženy
Ja ſ mojim lubym Jesušom
Sso budu wěcźnje sradowacź
A Bohu dźak, cźesćź, khwalbu dacź.

Hdyž wóšomdźešacź lět šym stary,
Nětk njewěm žanu hodźinu,
Hdy mi nětk budźa stajicź mary
A hdy mje k rowu ponješu.
Mój Božo, daj psches Khrysta krej,
So so mnu w šmjercźi derje stej'.

Hdyž runje moje cźěło tudy
Je stare, šłabe, braschniwe
A ja mam wjele cźerpicź druhdy,
A wošebje, hdyž cźopło je,
Dha, Bohu dźak, h'schcźe samožu
Hicź ke mschi kóždu njedźelu.

Sdźerż hacź do šmjercźe mi, mój Božo,
Mój rosom, myšl a widźenje;
Hdyž pschińdu ja na šmjertne kožo,
Mi połóż šmjertne bědźenje
A daj, so, hdyž ja junu mru,
Cźi moju duschu poruczu.

Tam budu mojich lubych dostacź,
Kiž šmjercź mi precź wša na šwěcźi,
Tam, tam ja pschi nich budu wostacź,
Tam šmjercź naš wjazy njedźěli,
Tam, tam ja moju lubu macź
W tej sbóžnoscźi b'du namakacź.

Tak stupam ja nětk hischcźe dale
Na pucźu mojoh' žiwjenja,
Hacź mje mój sbóžnik — šnano nahle —
S toh' šwěta domoj sawoła;
Njech pschińdźe šmjercź, hdyž jeno chze,
Njech ſ hnady mój kónz sbóžny je.

Pětr Mrónk.

Wußudźenja.

Lawniski ßud. 23lětny skakař K. H. Libsch a jebo bratr K. F. A. Libsch, w Boschezach bydlazaj, běschtaj wobskorženaj, so staj ßo loni 24. dezembra w ßwojim bydle wadźikoj a pschi tym s wołanjom a halekowanjom tajku haru hnałoj, so ßo psches to měr wo wßy kažeše. Starscheho Libscha toho dla k płaczenju 15 mk., młódscheho pak 10 mk. saßudźichu. — Se schule duzy bě ßo 13lětny G. H. Wagner w Konjezach 10. januara na schulskej holzy M. G. Wagnerez a M. Th. Schneiderez, kotrejž jemu k lubu rěczeschtej a jeho sa włoßy cžahaschtej, tak rosnjembrił, so ßo s nožom do njeju da a Wagnerez do ruki kló. S dźiwanjom na polóžaze wobstejnoscże wobskorženeho jenož s poßwarjenjom pokhostachu. — Hižo ras khostany dźěłaczer P. Langa w Wujeźku pola Wósborka bě 26. febr. na łuzy, tamnischemu kublerjej Benediktej ßłuschazej, jeneho sajaza namakał a k ßebi wsał. Wón ma sa to tydźeń w jastwje poßedźecź. — Dokelž bě dźěłaczer F. A. Rychtař w Dźěžniczanskim pólvorniku na tsi krócź tsi pólvrowe patrony kranuł, jemu jastwo na tsi dny pschißudźichu. — Swudowjena Wenzelowa w Hrubjelczizach bě wobskorżena, so je ßo bruniży, wo kotrejž wjedźesche, so je ju jejny ßyn ßwojemu mischtrej kranuł, ßwojeho wużitka dla mozowała. Njedoßahazych dopokasmow dla ßo Wenzelowa khostanja sminu, runje kaž jejna dźowka, kotraž bě ßo w nastupanju mjenowaneje bruniży pschekhowanja winowata sczinika. — 19lětny czeladnik J. E. Ssykora s Delnjeje Hórki bě ßo kónz lěta 1884 pola knjeżeho inspektora Petzolda w Klukschu na lěto 1885 pschistajił a njedźiwajo na to, so bě hižo sawdawk dostał, ßo bórsy na to pola kublerja Gneußa w Porchowje dale pschistajił. Dla pschestupjenja czeladniskeho porjada Ssykorje jastwo na tsi dny pschißudźichu. — Wósnik L. A. Wolfermann w Subrniczźy bě loni 20. novembra w tamnischej korczmje, s podkopkarjom Młynkom ßo swadźiwschi, tutoho s piwowym karanczkom na hłowu bił a ßo s korczmy, jako jemu korczmař won kasasche, njewotßalił a skónczńje korczmine khěžne durje rosrasył. Czělneho ranjenja, kaženja domjazeho měra a wězywobschkodźenja dla Wolfermanna k 50 mk. abo k jastwu na dźeßacź dnjow saßudźichu. Khostanje bě toho dla tak niske, dokelž ßo na to jako na polóżazu wobstejnoscź dźiwasche, so je Wolfermann w pjanoscźi mjenowane pschestupjenja wobeschoł. — Pjekarja J. T. Nowaka w Maleschezach a wósnika J. G. Wiczasa w Płußnikezach, kotrajž běschtaj 13. januara w Tammez hoscżeńzu w Płußnikezach sbożohru „ßydomnacże a schtyri" hrałoj, s 3 mk. pokhostachu. Wußudźenje hoscżeńzarja Tamma, kotryž je pjecza sakasanu hru czerpił, ßo dla dalscheho pschepytanja wotstorczi.

S kraja a s morja.

Podał profeßor dr. Pful.

(Pokraczowanje.)

c) Wjeletojo mějachu dokonjany, krucże wobliczeny pjenjeżny system, kotryž ßo na zylinu (pjenjeżne zyłki) a kruchi ßamßneje abo na pjenjeżnu jenotu a postajene dźělby ßamßneje sakožowasche. Ta naprawa wupschěstrje ßo też do Skandinafiskeje a na jendźelske kupy. Wjeletowski pjenjeżny system je dyrbjał dźeßatny (dezimalny) byczź: na to pokasuje jendźelski shilling, kotryž naschej nětczischej dźeßatnej hriwnje dospołnje wotpowjeda. W němskej wyßokej połnozy bě stary (wulki) „schilling" psches „mark banko" saczischczany; tola tam wěsty mjeńschi „schilling" wobstejesche,* kotryž bě wokoło pjecź nowych pjenjeżkow winojty, a pódla teho mały pjenjes grote (krosch): schtoż wschitko je pschestało, hdyż bu pschi początku ßydomdźeßatnych lět w zyłym němskim roskasu hriwnowe (markowe) liczenje pschijate. Powjescź powjeda, so je kóżdy człowjek na kupje Banje „pschibóhej" kóżde lěto po „schillingu" dał; to drje niczo druhe njerěka, hacź so bychu wschitzy, kiž bychu ßo pschi Sswjatowidowych ßwjedźenjach tam sejschli, sa sdźerżenje ßłóncżneje ßwjatniży składowali.

cc) Sa „(zěły) zyły" a „zylina" prajachu Wjeletojo czily, czilina, a pjenjeżny zylink abo zyłk rěkasche pola nich czilink, schtoż ßu Němzy na schilling pschewobroczili. Sa „kracź, kraty" a sa „kruch" wurjekowachu Wjeletojo kroti, kroty, a kroch abo krosch; s podźělnika „kroty" (t. j. kraty abo dźěleny, drobny pjenjes) wudźěkachu ßebi Němzy pjenjeżne pomjenowanje „grote": a s twórby „krosch" wujaßnja ßo nasch nětko sastarjeny wuras „krosch", kaž też němske „grosch-en".

* Pschirunaj tu wobstejnoscź, so ßo pola naß hischcże sa nasch czaß krosch a kroschik rosdźělowasche: prěnischi płaczesche dźeßacź (resp. 12) nowych pjenjeżkow, a kroschik tsi nowe pjenjeżki.

d) Se Skandinawiskeje wěmy wo runach abo potajnym pißmje. To drje chze prajicź, so tam jeno popjo czitacź a pißacź rosymjachu. Pola wyßoko wsdźěłanych Wjeletow pak je pißanje daloko rosschěrjene byczź dyrbjało: pschetoż pschekupstwo a wikowanje bjes sapißowanja je nóż bjes czrónkow, kotryż żaneho brjeńka nima.

dd) Wot sastarjeneho ßłowjeßa rw-u (t. j. dřeju, torham) wutwori ßo namjesny a delnołużiski wuras rwopa abo ropa, kotryż tak wjele rěka kaž smorsk a fałda (bałda); a ßem ßłuscha też ruske ßłowo rwuń (t. j. ropa); pola Wjeletow prajesche ßo rwuni abo runi a ßnadź też runa, t. j. něschto wuryte, do kamjenja „wuryty pißmik", a shromadnje „pißmo". Wotwodźowanje ßłowa nam sa to ßwědczi, so stare germaniske „runy" njeißu germaniskeho pokhoda byłe; germaniski korjeń teho ßłowa njeda ßo wußlědźicź.

e) Ssrjedźnowěkowske powjescże podawaju, so ßu na kupje „Rugia" prjedy Rugiszy ßedźeli, a so ßu czile „Rugii" Němzy byli. Ja, wě ßo, nochzyk to dwělowacź, so ßu pola baltiskeho abo němskeho morja hižo sastarsku Němzy bydlili; ale dźěczaze poczinanje je to, hdyż nam pschizpěwaju wěricź, so je jedyn zyły splah, kiž mějesche ludźi ßwojeho runjecża wokoło ßebje, ßo na ßamu kupu wobmjesował a tak kupje mjeno wot ßebje sczinił. Rugiszy ßo wot ßwojich ßußodow wotdźěleni dźerżachu; to pokasuje naß na to, so ßamßni njeběchu němski, ale kajkiżkuli stary ßerbski abo ßłowjanski lud s wyßokej kulturu.

ee) Sa to rukuje nam też korjeń mjena „Rugii". Wěz je ta. Psched czaßami je kupa „Rugia" (pola Stralsunda) s twjerdej semju swißowała, a tehdy ßamßna móhł-rjez kaž rog abo roh (horn) do morja won stejesche; pschedhistorischy wobydlerjo tameje strony wurjekowachu (podobnje kaž Polazy hischcże dźenß czinja) ßłowo „rog" kaž „rug" a rěkachu też zykej krajinje rug (t. j. roh): s teho wutworichu ßebi Němzy „Rug-ia — Rueg-en". Sa czaß historiskich Wjeletow, kiž po naschim prjedawschim naspomnjenju „rohej" rah rěkachu, bě „Rugia" hižo wot kraja dźělena; tehodła woni ßamßnu njemjenowachu „rah", ale rahna, t. j. rohowa (kupa); a po wonjemjenju synka „h" wutwori ßo mjeno Rana (pschir. pola naß jeńjo = jehnjo). Hdyż połkupa něhdy se semju swißowasche, bě městnota w běhu czaßow ßo strjeka (strjaka), ßo psches morjowe żołmy stłóczika, wotpluskała; wobydlerjo rěkachu jej strela, t. j. wotpluskana: a tak rosymi kóżdy wurasaj Strela (Strelasund) a Stralsund, pschi czimż je ßłowo sund němske. — Jena wjeß na Ranje, do kotrejež ßo nimale kaž do pinzy sastupi, mjenuje ßo Pintz abo Pinz; to je sjawnje nasche ßerbske ßłowo „pinza" (keller).

f) Napoßledku rospomnimy ßebi hischcże sněmczeny wuras rheder, kotryż naß do schěreje stariny wjedźe. Ssamßny naßmjenujży wuczi, so ßu w nětczischej němskej poknozy do czaßa historiskich Sserbow kajżyżkuli hischcże starschi Sserbjo ßedźeli, kiž sa „lodi" abo „łódź" dawnischu twórbu radi nałożowachu, kotraž je synkowěbnje dospołnje wusprawjena a psched kotrejž móże ßo na indiske „a-rit-ram" (wjeßło) pokasacź. Hdyż ßłowu „radi" snajomu kónzonanc -ař abo -jař pschidamy (pschir. kruwa, knot, kóń, łódź — kruwař, knotař abo knoczeř, konjeř, łódźeř), wutwori ßo nam pomjenowanje czinjerja abo mějerja radjař (t. j. łódź-eř), posdźischo redjeř a reder. S tym w dobo wěmy, schto ma ßo wo sestajenym wurasu „schiffsreder" prajicź.

II.

Na czo ja to wschitko powjedam? Na to, so by ßo s nowa wurjekło,

1. so je w němskim kejżorstwje, do kotrehoż my Sserbjo wot dawna ßłuschamy, wjele ßerbskich wobstawkow, hdyż też te splahi ßwojeje stareje rycże wjazy njesnaja;

2. so Wjeletojo a druhe ßerbske rody bjes nawědźitoscże byli njeißu, ale so běchu wjele wjaz hižo wyßoku wsdźěłanoscź dozpěli;

kaž 3. so je ßerbski narod, hdyż też politiszy ßobu ryczecź njemóżesche, wulke a bohate pschinoschki pschinoschał do tameje němskeje kultury, kotraž ßo w ßrjedźnym wěku posběhowacź sapocża, a so tehodła my Sserbjo na naschim ßamßnym, wot naschich wótzow spěchowanym twaru ßobu twarimy, hdyż my — kóżdy se ßwojeho stejischcża — se starej ßwěru a luboscżu wobstajnje ßobudźěłamy na dalschim roswiwanju nascheho wulkeho wótzneho kraja, kotrehoż sboże a derjehicże je kaž naschim němskim ßußodam, tak też nam Sserbam sboże a derjehicże. (Pschir. też moje „Lausitzisch-wendische studien" w „Bautzener Nachrichten" 1883 sonntagsbeilage 28—30, kaž też „Der ursprung des wortes pfennig" tam 1884 sonntagsb. 13 a 14, a „Zu den Semnonen" tam 1884 sonntagsb. Nr. 18.)

(Pokraczowanje.)

Přilopk.

* W Hermsdorfje w Rudnych Horach njedawno wotroczł Kempe k njeſbožu pſchińdże pſchi tym, ſo hnój wożeſche. W ſrjedź pola wón ſanje ſ hnojom ſwróćiwſchi pod ſanje pſchińdże; pſchi tym je ſo pak ſadußył, pak je ſmjercź pſches to namakał, ſo je ſebi hłowu rosraſył; pſchetoż moſhowa kóſcź běſche wobſchkodźena.

* Jedyn Chemniczan njedawno ſwojim pſheczelam powjedaſche, kak je k ſwojej żonje pſchiſchoł. Hdyż lěta 1871, wón powjedaſche, jako dobyczerjo do Draždżan pſhiczeżechmy, nam wulzy hołdowachu, a ſe wſchěch ſtron ſo kwětki a wěnzy na naß ſypachu. Pſchi tym drje běſche ſo jenej żónſkej pjerſchczeń ſ porſta ſunuł; ja jón ſběhnuch a k ſebi tyknuch. Hdyż mějachmy potom wotpoczink, woſjewich, ſo ſym pjerſchczeń namakał. Na to mje jedyn měſchczan k ſebi pſcheproßy; w ſwojej pyſchnej wojerſkej draſcze tam dźěch a buch pſheczelnje powitany. Sswój pjerſchczeń, kotryż měſchczanowej dźowzy, jara ſchikowanej holczzy, ſłuſcheſche, wotedawſchi dyrbjach ſłubicź, ſo bórſy ſaßo pſchińdu; bórſy na to běſche wona moja njewjeſta. Hdyż běchmoj woženjenaj, je ſo mi wona wuſnała, ſo je pjerſchczeń tehdy ſ dobrej wolu do wojakow czißnuła prajizy: „Njech ſo mjes Wami dobyczerjemi pěkny muż ſa mnje namaka!"

* Ssrjedu tydźenja ſchewz Sch. ſe Sakſkeje do Barlina pſchijědże, ſo by ſwojeho tam pſchebywazeho ſyna wopytał. Sch. na anhaltſkim dwórniſchczu ſ woſa wuléſe; dokelž pak jeho ſyn blisko narańſcheho dwórniſchcza bydli, mějeſche Sch. daloku ſmuhu pěſchi hicź. W Barlinje njeſnaty ſo wón ſ jeneje dróhi do druheje doprascha a tak hacž na jene torhoſchczo dóńdże. Stajneho praſchenja ſyty wón mużſkemu, kiž tam próſdny ſtejeſche, poſkiczi, ſo by jeho ſa wěſte myto hacž na měſto dowjedł; zuſy do toho ſwoli. Dokelž krucze ſahaſchtaj, ſchewzej horzo bycź pocza, a wón budźiſche ſo rady nadwoblekał ſwlekł; jeho pſchewodnik, kotryż mějeſche hubjenu draſtu a ſymu mrějeſche, jemu na to poſkiczi, ſo chze jemu nadwoblekał wotewſacź a ſo jón duzy po puczu woblez. Schewz do toho ſwoli, mějeſche pak ſo bórſy toho kacź. Duzy po puczu pſchewodnik ſaſta a do zigarowych khlamow ſtupi prajizy, ſo chze ſebi zigaru kupicź. Miſchtr ſchewz na niczo ſke njemyßło pſched khlamami ſtejo cżakaſche a cżakaſche, a nimale hodźinu woczaka, doniż jemu ſkónczńje do myßli pſchińdże, ſo tu něſchto prawe njeje. Do khlamow ſaſtupiwſchi ſhoni, ſo je jeho pſchewodnik zigaru ſebi kupiwſchi ſe ſadnymi durjemi khlamy wopuſchczik a dawno pſche wſchě hory a doły. To běſche njeſboże ſa naſcheho Sachſu, cźim hórſche, dokelž w nadwoblekarju móſcheń ſ pjenjeſami tczeſche; nětko wbohi muż ani kroſchka pjenjes njemějeſche; tež wo ſwoje notiz-knižki a, ſchtoż běſche hiſchcze waźniſche, wo legitimazijſke papjery běſche ſ nadwoblekarjom pſchiſchoł. K wſchemu njeſbožu hiſchcze to pſchińdże, ſo ſynowe wobydlenje namakawſchi ſhoni, ſo tu ſyn wjazy njebydli; hdże je ſacźahnuł, nichtó njewjedźeſche. Bjes pjenjes a bjes wopißmow po wulkim měſcze wokoło błudźo běſche ſkónczńje wjeſeły, hdyż jeho na nětotre nozy do domu wſachu, hdźeż ludźo, kotſiż żaneho wobydlenja nimaju, darmotnu hoſpodu doſtanu. To běſche ſo ſrjedu tydźenja ſtało; a ſańdźenu ſobotu wbohi cźlowjek ſyna hiſchcze wußlědźił njeběſche.

* Straſchny podawk ſo w Barlinje ſańdźenu wutoru rano wokoło ſedmich w jenym domje na Göbenſtraße ſta. Hdyż rano wěſta O., kotraż w mjenowanym domje bydli, na łubju pſchińdże, wona ſe ſtróżelemi widźeſche, ſo wobſtedźerka doma, ſwudowjena H., ſ wuhladkom ſ tſěchu won léſeſche, ſo by ſ wyßokoſcze dele ſkoczika. Khroble O. pſchiſkocźi a wótſje wo pomoz wołajo ſamomordarku krucze pſchimnu. Pſches wołanje ſo podružnizy ſ zykeho domu ſběżachu. O. ſo ſe wſchěmi mozami prózowaſche njeſbožownu ſdźerżecź; tuta pak każ wrótna dźěłaſche, ſo by ſo wußwobodźika. Prjedy hacž ſchtó na pomoz pſchińdże, mozy O. woßłabnuchu, a H. do dwora dele padże, hdźeż bórſy ducha ſpuſchczi. Njeſbožowna běſche poßledni cźaß we hłubokich myßlach była.

* Dokelž ſama żanych abo doſcź ſubow wjazy njemějeſche, běſche ſebi jena żónſka khumſchtne ſuby wudźěłacź daka. Njedawno wona tele ſuby njejabzy pózrě. Duż ju k Winſkemu proſeſorej Billrothej dowjeſechu. So by po cźěle pytacź móhł ſa pożrětymi ſubami, ſławnemu wucżenemu a lěkarjej niczo wyſche njewoſta, hacž khorej żiwot wotewricź. Jatra a jěrchenje pſchepytawſchi wón ſuby ſkónczńje w ſadnej ſtronje żołdka namaża. Duż běſche druha operazija nuſna: Billroth żołdk wotewri a ſuby ſ njeho wucźeże. Każ wón wobkrucźa, je operirowana żónſka ſaßo zyle ſtrowa, njepomėwſchi ani ſymizy.

* W jenym makym měſtaczku je muż, kiž palenz lubuje, wóndano ſwoju żonu ſaraſył, dokelž jemu wona żanych pjenjes k palenzej dacź nochzyſche. Najprjódzy ju wón bicź pocza; widźo pak, ſo żona njedźiwajzy na to pjenjes njeda, wón zyhel ſhrabnu a ſ nim do żony pracź pocza. Żona bjes myßlow na ſemju padże; duż luboſcźiwy mandźelſki nóż wucźeże a ji krk pſcherěſnu. Pſchepytawſchi na to żoninu móſcheń, wón 6 toleř w njej namaka; potom w khěżi jamu wury, cźěło do njeje położi a jamu ſaßypa a ſ hlinu ſamaſa. Na to ſo do korczmy puſchczi a picź pocza. Ale wjeßele běſche krótke. Njebocźiczkeje ſotra běſche jeho żonu wopytacź pſchiſchła. Wó iſtwje wona nikoho njenadeńdże; ſo wróćiwſchi wuhlada pſched iſtwinymi durjemi cźłowjeczu nohu, kotraż ſe ſemje won tczeſche. Ruzy łamajo wona k ſußodej běżeſche. Pokaſa ſo, ſo lubowař palenza pytnuł njeběſche, ſo jena noha a kónz ſuknje njebocźiczkeje ſe ſemju pſchikryte njeběchu. Mordař k wſchemu ſtejeſche, ale wudawaſche, ſo je wrótny.

* Cźeta ſnateje knjenje Clovis Hugues, kotrejež prozeß pſched Parižſkim ſtudniſtwom je pſched krótkim kedźbnoſcź wſcheho ſwěta na ſo ſcźahnuł, wěſta Thereſe Granzier, ma, każ ſo ſda, runje tak horzu krej, każ jeje cźeta. Wona wot ſwojeho lubeho żadaſche, ſo by ſebi ju ſa żonu wſał. Hdyż ſo wón wotwlakowaſche, jemu wona ſ re-volvrom kulku do płuzow tſěli. Pſched 6 létami je ta ſamßna żónſka ſe ſwojim tehduſchim lubym runje tak ſcźiniła a jeho ſatſélika.

* S pódkowami ſ wowczich rózkow ſu njedawno w Lionje pospyty cźinili, kotrež ſu ſo wubjernje radźike. S huſteho roha dźěłane ſu ſo tele pódkowy wurjadnje krute pokaſake; hodźa ſo ſa konje woßebje na hładkim pleſtrje. Każ maju wucżene nowiny „Scientific American" ſa to, budźa, ſchtoż kowanje koni naſtupa, tele rohowe pódkowy w wulkich měſtach bórſy dotalne żeleſne wotſtronicź.

* 27. ſańdź. měß. ſchwedſka parna łódź „Norden" ſ jendźelſkej parnej łódźu „Cumberland" w hromadu praßnu a ſo bórſy podnuri. Jendźelſka łódź, kotrejž běſche na jenej ſtronje wulka dźěra wuraźena, je do Hamburga jěła, hdźež ma ſo porjedźicź; duzy po puczu je w Cuxhavenje ludźi na kraj wußadźika, kotrychž běſche ſ ponurjeneje ſchwedſkeje łódże k ſebi wſaka. Wot ludźi, kotſiż na „Nordenje" běchu, ſu ſo 4 tepili, a to 2 ſ łódźineho mużſtwa, wot paßażirow pak katholſki duchowny Bertier ſ Throndhjema a knjeni Hana Berggren ſ Gothenburga.

* W měſcze Kaliſchu młoda holza hižo tſecźi měßaz w hłubokim ſpanju leži. So bychu ji żiwjenje ſdźerżeli, jej żidku jědź podawaju, ale wubudźicź ju njemóża. Nětydże dwaj měßazaj je wona krucze ſpała a zyle bjes myßli była; nětko pak wona, każ lěkarjo měnja, runjež tež njewotzucźi, tola ſacźuwa a wě, ſchto ſo wokoło njeje ſtawa. Hdyż ſo n. pſch. nahle ſaklepa, ſo wona ſtróži; hdyż ſwoje mjeno ſa-ßłyſchi, ſo wona nětak hibnje, każ by ſtanucź abo ſo wotwołacź chzyła.

* W Pětrohrodże njedawno młoda żónſka ſe ſchtwórteho poſkhoda ſ woknom won na drohu dele padże a wſcha rosbita morwa na měſcze leżo woſta. Każ ſo pokaſa, je ju jeje lubowař ſ woknom won cźißnuł, ſo by ju wotbył. Njeſbožowna běſche woženjena żónſka; woſtajiwſchi muża a dźěcźi běſche wona ſa lubym ſchła.

* Pſchi wulkej ſymje, kajkuż lětża tu a tam mějachu, ſu rubjeżne ſwěrjata ſamo hacž do bliſkoſcze wulkich měſtow khodźike. Tak ſu n. pſch. pſchi hońtwje, kotruż běſche hrabja Woronzow-Daſchkow ſ kónz wulkeho rózka njedaloko Pětrohroda ſarjadował, tſi mjedwědże abo bary ſatſélili

* Wospjet hižo ßmy wo tym pißali: so Rußojo woßebje wyßoku starobu dozpěwaju. We wßy Cjepjelewje njedaloko Nižnjeho Nowhoroda je wěsta Marja Kuruschina 115 lět stara; narodźika je ßo léta 1769. Cjélnje je wona hischcże doscj cžerstwa; jeje ßłyschenje je dotal mako cžerpjeko, ale wo widżenje je psched něschto létami pschischka. Pschi tym pak wubjerny pomjatk wobßeżi a rada widźi, hdyž ßo ju něchtó wo tym a druhim prascha, schtož je ßo psched dołhim cžaßom stako. — Kaž nowiny „Dněpr" powjedaju, je ſ kónz ſańdżeneho léta we wßy Manujkowzy bur wumrjeł, 117 lět stary. Kak ßylny a strowy muž je to był, je ſ toho widżecż, so wón, 100 lět stary, se ßynom ßo roskoriwschi se ßwojej starej mnndżelskej ßynowy dom wopuschcżi, ßebi ßam khěžku natwari a ju ſ płotom wobda. Tež wón je do ßwojeje ßmjercże poknu cžerstwoscż ducha wobkhowak.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Khorla August, Jana Libsche, dźěłacżerja w Wulkim Wjelkowje, ß. — Martha, Khorle Augusta Woschika, dźěłacżerja w Kelnje, dź. — Gustav Kurt, njemandź. ß. na Židowje.

Pětrowska zyrkej: Max Hermann, Khorle Pawlika, dźěłacżerja a wobydlerja, ß. — Jan Fritz, Jana Nowaka, měschcżana a krawskeho mischtra, ß.

Katholska zyrkej: Benno Alexander, Franza Smarscheho, tyscherskeho mischtra tudy, ß. — Marja Martha, Augusta Schołty, fabrikskeho dźěłacżerja pod hrodom, dź. — Olga Mathilda, Antona Emila Schołty, schewza tudy, dź.

Zemrjeći:

Dżeń 4. měrza: Hana Nowakez, ſwudowjena Schusterowa, wumjeńkarka w Bělcżezach, 85 l. 10 m. 10 d. — 6. Lejna Dejkez, ſwudowjena Kurjengowa ſ Kotez, 58 l. 6 m. — Hana Khrystiana Winklerez, Jana Khorle Moritza Gerstorffa, poliziſta, mandżelska, 34 l. 6 m. — 7. Handrij Benjamin Panach, měschcżan a pschekupz, 80 l. 9 m. — 8. Hendrich August, Jana Augusta Harnapa, khěžerja w Hrubjelcżizach, ß., 7 m. 16 d. — 12. Khorla Reinhold Oskar, njemandź. ß. na Židowje, 1 m. 18 d. — 15. Minna Hedwiga, Jaroměra Augusta Hermanna Hörniga, khěžerja a ßobuwobßedźerja pschadownje na Židowje, dwójniska dź., 26 d. — Hana Sofija Rychtarjez, wobydleŕka gmejnskeje khěže pod hrodom, 75 l. 21 d. — 17. Hana Wjeliz, Handrija Augusta Wicżasa, wumjeńkarja w Scżijezach, mandżelska, 77 l. 9 m. 22 d. — Gustav Richard, Handrija Oskara Wicżasa, fabrikskeho dźěłacżerja na Židowje, ß., 1 l. 1 d.

Płacżišna žitow a produktow w Budyschinje

14. měrza 1885.

Žitowy dowos: 3332 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacż M	Na wikach hacż Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacż M	Na bursy hacż Pf
Pschenża	8	75	9	23	8	15	9	23
Rožka	7	22	7	34	7	22	7	34
Jeczmjeń	7	46	7	79	7	46	7	79
Wowß	7	30	7	60	7	30	7	50
Hroch	9	17	10	28	—	—	—	—
Woka	6	53	7	8	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	12	—	15	—	—	—	—	—
Hejduschka	16	—	16	50	—	—	—	—
Berny	2	30	2	70	—	—	—	—
Butra	1	90	2	20	—	—	—	—
Pschenična muka 50 =	7	—	15	50	—	—	—	—
Ržana muka 50 =	7	—	11	—	—	—	—	—
Ssyno 50 =	2	60	3	—	—	—	—	—
Sslóma 600 =	16	—	18	—	—	—	—	—
Proßata 1012 schtuk, schtuka	9	—	20	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	—	—	4	10	4	30
Ržane wotruby	—	—	—	—	5	10	5	30

(50 kilogr. / 1 kilogr.)

Dražďżanske mjaßowe płacżišny. Howjada 1. drużiny 57—60 mk., 2. drużiny 51—54, 3. drużiny 36 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 48—51 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cżelata 1. drużiny 43—53 np., 2. drużiny 28—38 np. po puncże rěsneje wahi.

Jěsdny plan żelesnizow wot 15. oktobra 1884.

4. wosowa klaßa njedżelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždżan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza	1,55	—	4,43	7,56	10,50	1,56	2,30	4,25	6,50	—
Rychbacha	—	—	5,7	8,21	11,14	—	2,56	4,50	7,15	—
Lubija	2,25	—	5,29	8,45	11,39	2,24	3,19	5,12	7,38	—
Budyschina	2,50	4,0	6,6	9,23	12,19	2,51	3,57	5,48	8,16	—
Biskopiz	—	4,29	6,44	9,59	12,59	—	4,33	6,23	8,52	9,55
			1-4.		1-4.				1-4.	
Arnsdorfa	—	4,52	7,10	10,25	1,25	—	4,59	6,46	9,19	—
Radeberga	—	5,3	7,20	10,35	1,35	—	5,9	6,55	9,29	10,23
Do Draždżan	3,55	5,33	7,50	11,6	2,3	3,55	5,36	7,25	10,0	10,48

Se Draždżan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Draždżan	—	6,0	8,50	10,25	12,10	3,0	5,0	8,35	11,20	12,45
Radeberga	—	6,37	9,25	—	12,47	3,37	5,37	9,12	11,58	—
					1-3.					
Arnsdorfa	—	6,51	9,37	—	1,0	3,48	5,48	9,24	12,10	—
Biskopiz	—	7,21	10,6	—	1,27	4,15	6,17	9,54	12,40	—
Budyschina	—	7,58	10,44	11,35	2,2	4,54	6,51	10,33	1,12	1,56
Lubija	6,32	8,43	11,27	12,2	2,43	5,34	7,30	11,18	—	2,24
Rychbacha	7,7	9,3	11,43	—	3,3	5,54	7,50	11,36	—	—
Do Shorjelza	7,48	9,26	12,6	12,31	3,23	6,17	8,12	11,57	—	2,53

Se Budyschina do Wjelecżina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.
Se Budyschina	5,10	7,36	10,45	2,3	4,52	8,17
Do Wjelecżina	5,43	8,22	11,18	2,43	5,25	8,50

Se Wjelecżina do Budyschina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.
Se Wjelecżina	6,5	8,45	11,46	3,5	5,45	9,12
Do Budyschina	6,48	9,15	12,30	3,46	6,28	9,43

Se Kamjeńza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
Se Kamjeńza	6,0	8,45	11,55	3,50	8,25
Połcżnizy	6,23	9,8	12,26	4,22	8,48
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,39	4,36	8,58
Do Arnsdorfa	6,45	9,30	12,54	4,51	9,10

Se Arnsdorfa do Kamjeńza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
Se Arnsdorfa	7,10	10,25	1,25	5,50	9,27
Großröhrsdorfa	7,29	10,40	1,45	6,10	9,42
Połcżnizy	7,42	10,49	1,58	6,23	9,51
Do Kamjeńza	8,8	11,9	2,24	6,49	10,11

Pśches ßudnistwo ma ßo na pschesßadźowanje pschedawacż: 26. měrza dopoldnja 1/2 12 hodźin wicżeżne kubło cžišło 11 w Spytezach. — 31. měrza khěżna leżomnoscż cžišło 18 w Dubrawzy, na 850 mk. taksirowana.

Telegrafiski bureau w prědkownym twarjenju pósta (na bohatej haßy) po jenym ſkhodże, je kóždy dżeń wotewrjeny wot rano 8 hacż wjecżor 9 hodźin.

Wjedro w **Londonje** 20. měrza: Kraßne.

W Budyschinje je **khěža** ſ mjeńschimi stwami, hacż na 6 % ßo danjaza, pschemėnjenja dla po niskej płacżišnje na pschedań. Bliżšche je pola schewskeho mischtra **Handrija Barcża** na ßeminarskej dróšy cžišło 2 shonicż.

W Lahowje je **khěžna leżomnoscż** cžišło 9, 33 1/2 dawkskich jenoscżow mějaza, ſ dobrym polom, rjanej ßadowej a trawowej sahrodu bjes hospody hnydom na pschedań.

W Hósdnizy pola Mikowa je **žiwnoscż** cžišło 23 se skotom a hospodarskim gratom pśches wobßedżerja na pschedań.

Drjewowa awkzija.

W **Worzynskej** léßowej parzeli na Mjeschicżanskich honach ma ßo

ßrjedu 25. měrza t. l.

62 **khójnowych dołhich hromadow** sa hotowe pjenjesy ſ wumėnjenjom naßadżenja sjawnje na pschesßadźowanje pschedawacż. Shromadżišna dopołdnja w 10 hodźinach na wotwożowanskim měsce.

W Běłej Horje, 18. měrza 1885.

R. Beschow.

2 trjebane landawskej kucži, nimale nowej, něktore trjebane derje sdżerżane wotewrjene wosy mam tunjo na pschedań.

N. Gall,
wosotwarska fabrika w Budyschinje.

Ssadowe schtomiki

wschěch drużinow, toho runja **schcżěpki** porucża

ßadowa schtomownja

dra. Herrmanna w Budyschinje.

Skasanja ßo w ßadowej tłóczerni na sadnej bohatej haßy 3 pschiwosmu.

Pschi pschedawanju ßo ßerbski rěcżi.

Rjane ßylne wischnjowe schtomiki, ßłowcżiny, jabłonje, kruschenje a też rózowe pjeńki pschedawa

schtomownja na Židowje cžišło 160.

Räda.

Ssadowe schtomiki ſ najlepschich drużinow ßu na pschedań w ßadowni w Skanezach.

Ernst Domsch.

Schcżěpjene ßadowe schtomiki mam kóždu ßobotu w Budyschinje a też pschezo doma na pschedań.

Gustav Wjeka w Makeschezach.

W wudawarni Serb. Nowin je na pschedań: **Spěwna radoscż;** sběrka schulskich spěwow. Do seleneje wobalki swjasana sa **50 np.**, do twjerdych deskow swjasana **70 np.**

Nowe cžaßniki a porjedżenje cžaßnikow najtunischo pola

A. Magera
na ßerbskich hrjebjach.

Dwélétne rukowanje.

Dubowe foſty,

ßuche, kotrež ßu 15 lět leżałe, ßu na pſchedań.

W Minakale, 18. měrza 1885.

Hrabinſka ſ Einſiedelſka inſpekzija.

E. G. Leuner w Budyſchinje

na ſchulſkej haßy

porucża ßwój wulki wubjerk **kuczoweho grata,** toho runja **ßedłow, rajtarſkeho grata,** jenož wot njeho ßameho dźěłaneho, w ſnatej wubjernoſczi ſ rukowanjom ſa dźerżenje a dobre ßedźenje.

Wjazore **trjebane ßedła a graty** ßu na pſchedań.

Joh. Mießner w Budyſchinje

porucża k twarbam:

T-noſcherje we wſchěch poměrach hacž 14 metrow dołhe,
żeleſniczne ſchěny,
jamſke ſchěny,
Hartwichſke ſchěny,
prima portlandſki zement,
twarſke hoſdźe,
hródźne wókna,
tſěſchne wókna atd. atd.

a hewak wſchitke druhe ßem ßłuſchaze artikle po najtuniſchich płaczišnach.

Joh. Mießner w Budyſchinje

porucża ßo k wobſtaranju

żeleſnych kruwjazych kortow, konjazych kortow, rěblow, ßwinjazych kortow, kótłow, wanjow, khachletwarjeńſkich artiklow, rjeczaſow, łopaczow, ſchpodow, ßynowych a hnójnych widłow, juchowych plumpow, juchoroſodźělerjow atd. atd.

po najtuniſchich płaczišnach.

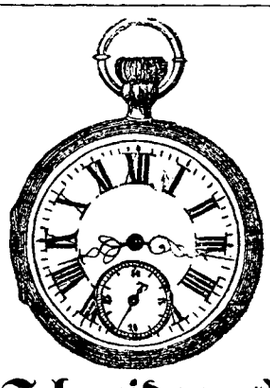

Regulatory,
ſcżeńſke cżaßniki
wot 3 mk. 50 np.

Najwjetſchi ſkład.
Delka a w 1. poſthodźe.
Wſchě cżaßniki
ſtajnje dm.
Najtuniſche płaczišny.

J. G. Schneider, cżaßnikař
pſchi lawſkim tórmje.

Sa konfirmandow

nowe zylindrowe cżaßniki

w rjanych etwijach
ſ **rukowanſkej kharту**
po 13½ mk.
pola
J. G. Schneidera
na ſnutſkownej lawſkej haßy pſchi tórmje.

Wulki wubjerk cżaßnikowych rjeczaſow.

Woſjewjenje.

So bych wopaczne měnjenje wotſtronił, ſ tuttym k nawjedźenju dawam, ſo ja ßwoju, hižo 35 lět wobſtejazu **deſtillaziju** dale wjedu a poruczam ja toho dla

dwójne a jednore palenzy,
likěry, wſchelake rumy,
ordinarny a prawdźiwy žitny palenz
atd. atd.

po najtuniſchich płaczišnach.

Joh. Mießner w Budyſchinje
na kotołſkej haßy cżo. 34.

Carl Noack

w Budyſchinje na žitnej haßy

porucża

khoſej, ſeleny, punt po 70, 75, 80, 90, 100, 110 a 120 np.,
khoſej, paleny, punt po 100, 120, 140, 160, 180 a 200 np.,
rajß, punt po 13, 15, 18, 20, 24 a 30 np.,
jerje k marinirowanju, ſchtuku po 4, 5, 6, 7 a 8 np.,
ſoda, punt po 5 np., po zyłym tuńſcho,
wubjernu **Halſku pſchenczną ſchterku,** punt po 22 np., po zyłym tuńſcho,
maſne mydło, punt po 26 np.,
myjaze mydło, punt po 25, 30, 36, 40 a 44 np.,
ripikojty wolij, punt po 36 np., po zyłym tuńſcho,
petrolej, punt po 14 np., po zyłym 13 np.,
zokor, punt po 26, 27, 28, 30 a 36 np.,
Würzburgſke runklizowe ßymjo,
ſchleſyniſke hórſke dźeczelowe ßymjo,
ßłówki, punt po 28, 30, 32 a 40 np.,
amerikanſke jabłukowe roſrěſki, punt po 40 a 50 np.

Pſchepołożenje rěſniſtwa.

Wot 1. haprleje ßwoje rěſniſtwo ſ kotołſkeje haßy (Keſſelgaſſe) na **herbſku haßu** do toho domu pſchepołożu, hdźež mějeſche hacž dotal rěſniſki miſchtr Janaſch ßwoje rěſniſtwo.

Sſo ſa dotalne dowěrjenje rjenje dźakujo, proſchu, mje też dale ſ nim pſchi potrjebje poczeſczicz.

Otto Pötſchke, rěſniſki miſchtr.

Mje ßu pola Kral. krajneho ßudniſtwa w **Budyſchinje,** pola komory ſa wikowanje w **Žitawje** a pola Kral. hamtſkeho ßudniſtwa w **Biſkopizach** ſa rěcznika pſchipuſchczili. Moja pißarnja je na **ſchulſkim torhoſchczu** cżißło 5 po II ſchodomaj w **Biſkopizach.**

W Biſkopizach, w měrzu 1885.

Rěcznik **Ewald Zieſchang.**

Mojim wotebjerarjam k nawjedźenju.

Kaž je ßo mi wot někotrych ſnatych powjedako, ßu weſtfalſzy wokołonoſcherjo w tudomnych ſtronach ſ trawnymi koßami wokoło khodźili a ßu je ſa něſchto nowe a wubjerne pod mjenom **„kowane koßy“** ſ wulkej wuſchiknoſczu a pſchinuſowanjom ludźom poruczeli a k dopokaſmu też cżiſchczane rukowanſke wopißma pſchidawali a koßu po 5 mk. pſchedawali. So bych ßwojich wotebjerarjow pſched ſchkodowanjom wobarnował, tola jim jich ßwobodnu wolu njekrótczik, mam ſa nuſne, něſchto wo tutym ſchwindlu prajicz. Mjenowane koßy, ſ kotrychž mam někotre doma leżaze, ßu zyle proſte weſtfalſke koßy, a ßu ßo jenož toho dla tak cżorno-ſchěre woſtajike, ſo bychu wone jako kowane koßy hinaſchi napohlad měle, hacž druhe weſtfalſke dźěło; te druhe maja etikety, ßu też druhdy polěrowane a ßo w wjele fabrikach wokoło Solingena dźěłaju; tola najlěpſcha a najwubjerniſcha njeje 5 mk. hódna, a tak też ßu tele kowane koßy lědma 2 mk. 50 np. hódne, a bych je ja w tej ßamej dobroſczi po tejle płaczišnje pſchedawał. S zyła żanych koßow w dołhoſczi, pola naß ſwucżenej, njeje, njech ßu ſchtyrſke, franzowſke abo němſke wudźěłki, kotrež bychu 5 mk. hódne byłe. Ja bych tu wěż hiſchcze nadrobniſcho roſeſtajał, tola to pjenjeſy płaczi, ſa to pak ßym k dalſchemu roſeſtajenju ertnje ſtajnje hotowy.

W Budyſchinje, 15. měrza 1885.

Robert Jacob, gratokowař.

Porjadna hłowna shromadźizna
konservatiwneho towarstwa
sa III. sakski khěžorstwoßejmski wólbny wokrjeß
pjatk 27. tutoho měßaza
popołdnju ½3 hodźin
w Lawez hotelu tu.

Dnjowy porjad:

1. Lětna rosprawa.
2. Wuswolenje pschedßydstwa a tsjoch revisorow sa sliczbowanje.
3. Wotpokoženje sliczbowanja, revisija sliczbowanjow a nowowólby.
4. Pschednoschk wo zku a dawkach a wo zkownej politizy khěžorstwoweho knjeżerstwa.

Wo bohaty wopyt ßo naležnje proßy.

W Budyschinje, 15. měrza 1885. **Pschedßyda.**

Serbska studujuca młodosć

zeńdźe so **jutry wutoru, 7. hapryla t. l.,** popołdnju **w 3 hodźinach na třeleŕni w Budyšinje.** Sobustawy jednotliwych stud. towarstwow so najnaležnišo proša prawje bohaće so wobdźělić, přede wšěm pak zastupjerjo towarstwow někotrych ważnych wěcow dla, wo kotrychž ma so rěčeć a wučinjeć. Hosćo a přećeljo studujuceje młodosće su wutrobnje witani. **Mikławš Žur,** hłowny starši.

Ratarska schula w Budyschinje.

W **ratarskej schuli,** kaž też w **šadplahujzej a sahrodniskej schuli,** s njej sjenoczenej, ßo **pónd̆zelu 13. haprleje 1885** nowa schulska wuczba sapoczinje. Bližšche wukasy dawa direktaŕ **Brugger.**

1. abo 2. wuczeŕ a kantor

ßo pyta do **Wukranczizy** pola Delnjeje Wólschiny, ßerbskeje rěcze mózny a lutherskeje wěry. Nastup skerje lěpje, je-li mózno, **hižom 15. haprleje t. l.** — Wosjawna schula, do 3 a pschichodnje 4 rjadownjow dźělena, liczi runje 205 dźěczi. Lětne myto je s wopŕědka 1100 hriwnow a wobydlenje. — Wo pschißłużne samołwy **hacz do 1. pschich. m.** s pruhowanskimi wopißmami k ruk. podpißaneho proßy

W Wukranczizach, 10. měrza 1885.

Byrkwina a schulska rada.
M. Urban, duchowny,
lokalny schulski dohladowaŕ, pschedßyda.

Jejowe barby

po 5 a 10 np.,

barby k barbjenju wołmy, židy a płata

we wschěch barbach po 10 a 25 np.

porucza

měschczanska haptyka w Budyschinje

na hłownym torhoschczu 6.

Czesczenych Serbow

na swoju khofejownju kedźbliwych czinju. Schtóž schalku dobreho khofeja lubuje a sa njej żada, tón njech mje swěru wopyta, jeho żadanje ßo wěscze k jeho spokojnosczi spokoji.

August Biesold,
pjekarski mischtr
na bohatej haßy s napschecza pósta.

Zarěčanske serbske towarstwo

zmeje — da-li Bóh — njedźelu 22. měrca swoju hłownu zhromadźiznu.

Dźeński porjad: Rozprawa wo skutkowanju towarstwa w zańdźenym lěće, knihownika, pokładnika, dźiwadłoweho a spěwanskeho wotrjada, wuzwolenje zastojnstwa, namjety atd.

Wšitke sobustawy so lubje přeprošuja. **Předsydstwo.**

Wobydlenje, sa krawza ßo hodźaze, je hnydom na pschenajecze w Łupoj czißło 5.

Sserbska holza, kotraż chze schwadlistwo nawuknucz, ßo bórsy pyta na nowej haßy czißło 4 po 2 skhodomaj.

Róbnu ßłużobnu holzu (katholsku) pyta k 1. julijej **J. Marschner** na žitnych wikach.

Pyta ßo k 1. abo 15. haprleji ßerbska katholska **holza,** kotraż je hižo ßłużiła a je w kuchini, plotowanju a druhich dźěłach trochu nashonita. Wscho dalsche je shonicz w wudawarni Serb. Nowin.

K 1. haprleji róbnu, pschecźelniwu 16—18lětnu holzu k dźěczom pyta

Hetzerowa
na knjeżim dworje w Delnjej Kinje pola Budyschina.

31lětna żónska k 1. haprleje ßłużbu pola wudowza pyta. Wscho dalsche je shonicz w wudawarni Serb. Nowin.

Cźěßlojo ßo pytaju wot
J. Wünsche
w Łusy pola Njeßwaczidła.

Jedyn krawski hnydom trajaze dźěło dostanje pola
Lißnarja w Radworju.

Pytaju ßo starschi rólny pohonc̆, toho runja rólni pohonc̆ojo, ßrěnzy a wolazy, khěžne a hródźne dźowki pschi wyßokej mzdźe psches pschistajazu żonu **Heynoldowu.**

Dwaj ßylnaj wolazaj

dostanjetaj hnydom ßłużbu na knjeżim dworje w **Klukschu.**

Sa ßwoje kolonialtworowe a spirituosowe khlamy pytam k jutram **wuczobnika.**

Ad. Rämsch
pschi butrowych wikach.

Jedyn **wuczobnik** ßo pyta wot
Paula Graßa,
ßedlaŕskeho mischtra w Budyschinje na kamjentnej haßy.

Wuczobnik pytany.

Hólczez, kotryż chze **pjekarstwo** nawuknucz, móże pod dobrymi wuměnjenjemi do wuczby stupicz pola pjekarskeho mischtra **Richarda Droschütza** na hornczeŕskej haßy a nowej haßy 1.

Wuczobnik pytany.

Hólczez, kotryż chze **knihiwjasarstwo** nawuknucz, móże pola mje sastupicz.

Louis Gastorff
na schulskich hrjebjach.

Ssyn sprawneju starscheju, kotryż chze **rěsnistwo** nawuknucz, móże jutry do wuczby stupicz pola rěsniskeho mischtra **Oty Pětschki.**

Wuczobnika pyta **August Schleza,** pjekarski mischtr na rózku garbarskeje haßy.

Jeneho **wuczobnika** pyta
Ernst Lehmann,
tyscheŕski mischtr w Bukezach.

Hólczez, kotryż chze **kowarstwo** nawuknucz, móże do wuczby stupicz pola kowarskeho mischtra **Nageka** w Stróži pola Rakez.

Wobdarjeneho hólza, kotryż je dobru schulu wužiwał, k jutram abo posdźischo sa **wuczobnika** pytam. **A. Lorenz,**
pschedawarnja kalka a wuhla na Hoschiz haßy.

Wuczobnika

pyta **A. Höhna,** tyscheŕski mischtr na rěsniskej haßy czißło 29.

Piwarnja w Prěczezach.

Pschichodne jutry móże w mojej tudomnej piwarni róbny. ßylny hólczez, kotryż chze piwarstwo a ßłodźerstwo nawuknucz, jako **wuczobnik** sastupicz.

H. Rätze.

Palma měra

na row njebo **Hany,**
Handrija Hataßa,
w ßwojim czaßu wulkeho sahrodnika w Małej Dubrawje,
sawostajeneje wudowy,
rodź. 10. nowembra 1808 w Delnjej Hórzy, semr. 8. měrza 1885 w Małej Dubrawje.

Ach Bożo, wucz naß wopomnicz
Swój njewěsty czaß w ßwěczi,
Hdyż widźimy ßo wotßalicz
Tu psches ßmjercz cźłowiske dźěczi,
So bychmy ßo tu naležni
Sa ßwoju duschu starali,
Tak dołho hacz ßmy żiwi —
Kaž tuta cźeta njeboha
Nam we tym wobras dasche,
Kiž w strowych dnjach jej' żiwjenja
Sso k ßmjerczi hotowasche
A we thorosczi poßlenjej
Psches Khrysta cźěło a też krej
Sso pschihotowacz dasche —
Tak so psches hnadu dostojna
By była namakana,
Sancz ßobu na kwaß jehnjecźa,
Wot hrěchow wuczischcźena,
A měła dźěl na sbóżnosczi,
Kiž Bóh tym dawa po ßmjerczi,
Kiž ßu tu jemu żiwi.
Bóh jejne prósstwy wußłyscha,
Jej wumożnik bycz chzyscze,
Ju s cźichim spanjom wotwoła,
Hdyż żiwa była běsche
Psches schěscz a ßydomdźeßacz lět,
Hdźež mějesche hicz psches tón ßwět
Po dróhy pschemenjajez.
Hdźež hischcźe nasch duch s nadźiju
Ssej wěczny pschebytk żada,
Sa kotrymž tudy psches wěru
Do tamnoh' raja hlada,
Hdźež cźi, kiž nam ßu woteschli
Wot naschich lubych na ßwěczi,
Cźešcz Bohu saspěwaja.
Tam chzemy ßo saß' wohladacz
Po czaßu we wěcznoscźi
A ßo tam sdobnje sradowacz
Na bóstej majestoscźi,
Tam, tam je wschitko wotkryte,
Po cźimž nasch duch jow shladuje
Psches wěru we tym cźěle.
Dha chzemy wschědnje wopomnicz,
Kak nakhwilni ßmy w ßwěczi,
Hdźež jenoż mamy nimo hicz
My cźělne, ßmjertne dźěczi,
So bychmy ßo tu naležni
Wo dusche sbóżnoscz starali,
Hdźež była wěcznje żiwa.
Njech też to cźěło pschetkaje
Pschi dołhim ßmjertnym spanju,
Wschak stanje junu duchowne
Na pschekraßnjenja ranju,
Hdźež skónczena b'dże rowna nóz
A Bóh psches ßwoju wschehomóz
Wschěch pschemenicz naß budże.

Wuj njeboczicźkeje **Gusta Hataß.**

(K tomu czißku pschikoha.)

Pschiłoha k cžißłu 12 Serbskich Nowin.
Ssobotu 21. měrza 1885.

Khofej

wot najtunischich hacž do najlěpschich družinow, jara derje ßłodźazy, porucža **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tucžne ryby, najtunischo porucža **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Najlěpsche a najtunische

zigary

w najwjetschim wubjerku porucža

Th. Grumbt

na swonkownej lawskej haßy a w kupnizy.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pschi wotewsaczu 10 puntow poměrnje tuńscho, wubjernje derje ßłodźazy, porucža jako płaczisny hódny **Gustav Poser** na jerjowej haßy.

Butru!

Měschanu butru, punt po 80 np., **ff. margarin-butru** w snatej dobrosczi porucža po zyłym a jenotliwym tunjo **Gustav Poser** na jerjowej haßy.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
ßu dostacž pola **Gustava Posera.**

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacž 40 np., w wjetschich dźělbach tójschto tuńscho, porucža **Gustav Poser** na jerjowej haßy.

Saßopschedawarjow a hosczeńzarjow cžinju na wulku dźělbu jara rjanych a tunich

zigarow

kedźbliwych a pschedawam

„El Bebido“
1000 schtuk po 17 mk. 50 np.
100 „ „ 1 mk. 80 np.

„El Prado“
1000 schtuk po 19 mk.
100 „ „ 1 mk. 95 np.

J. T. Glien
4 na drjewowym torhoschczu 4.

Isidor Mendelsohn

1 na ßerbskej haßy 1.

Najtuńsche žórło pschi kupowanju

wschěch družinow

posamentirskich, pychowych a krótko-tworow.

Najlěpscha składnoscź sa saßopschedawarjow.

Wschědnje nowe **kruženki, agramenty** a **wobßadki** pschikhadźeja.

Knjefle, w Franzowskej a w Němzach dźěłane, we wschěch móžnych družinach, k modernskim tkaninam ßo hodźaze, duzent hižo po 10 np.

Potrjeba sa schwadlistwo

w snatej wubjernosczi.

Žida k schicźu, cžorna a pißana, scźeńk po 6 np.
Žida k knjeflowym dźěrkam, cžorna a pißana, rołka po 2 np.
Maschinske pschedźena, njedoßažne w dobrosczi,

	1000 yardow hornjeje nicźe, rołka po	32 np.,		pschi wotewsaczu zyłych duzentow extra-rabat.
„ „	200 „ „ „ „ „	10 „		
„ „	80 „ „ „ „ „	5 „		
„ „	1000 „ delnjeje „ „ „	24 „		
Schtrykowanska wołma, prěnja družina, doka = 1/6 pt. „		45 „		

Bawma a vigogna, najlěpsche wudźěłki, běłe a pißane, bjes druhim **Max Hauschildske pschedźeno** po cžistej fabrikskej płaczisnje s 5 % rabata.

Pschedźeno k heklowanju w paßmach, **prima, 6 niczow, kóžda tołstoscź,** paßmo po 20 np.
Połna waha, 6 niczow, ßo po tajkej płaczisnje hischeźe ženje pschedawała njeje.

Pschedźeno k heklowanju w kubuchach, wulka roła 20 np., běłe a pißane.
„ „ w kubuchach, mała roła 2½ np.

Bawmjane schtrympy a rukajzy w wulkim wubjerku ßměschnje tunjo.
Schtałty we wschěch družinach a wulkosczach, küraßowa forma, wyßoko ßo schnórowaze a se łžizatej mechaniku, po 90 np.

Ssłomjane kłobuki sa **žónske, holzy** a **hólzow,** psches **składnostnu kuṕ po kóždej płaczisnje. Mi je móžno, nowe kłobuki tuńscho pschedawacź, hacž ponowjenje starych płaczi.**

Wschě wězy ßu w wulkim wubjerku wot najtuńscheje hacž k najdróžschej družinje na składźe a ßo ßamo pschi najmjeńschim wotewsaczu po **en gros-płaczisnach** pschedawaju.

Isidor Mendelsohn

1 na ßerbskej haßy 1.

Zanki w sto wschelakich družinach.

Cžornu židu

k njewjesczinskej drascźe w najlěpschej tworje a nowych družinach po jara tunich płaczisnach porucža

H. Kayser 10 na žitnej haßy 10.

Draždźanske konjaze loßy
saßo dóschłe ßu,
wjeß'le, wulke sbožo
wone pschinjeßu.
M. Weiser.
Saßopschedawarjo dostanu rabat.

Wubjerne
derje ßłodźaze 4 np.-zigary
porucza
A. P. Böhme
pſched ſchuleŕſkimi wrotami 3.

Rjane a dobre
jerje,
3 ſchtuki po 10 np.,
kopa po 1 mk. 80 np.,
toho runja
wubjerne tuczne a wulke
jerje,
3 ſchtuki po 20 np.,
kopu po 3 mk. 60 np.,
porucza ſa něſchto woßebje tunje
Hermann Kunack
w Budyſchinje na bohatej haßy 8.

Najlěpſchi mlokowy a wužitkowy pólver, konzeßionirowany ſalſowy pólver ſa konje, najlěpſchi wobzerny pólver ſa ßwinje
porucza **haptyka w Rakezach.**

Stary dobry ßławny **domjazy ßrědk,**
woprawdźity
Pain-Expeller
ſ „kótwizu“,
je po 50 np., 1 mk. a 1 mk. 75 np.
wot dźenża dostacź pola
haptykarja **Guſtava Katzſcha**
w Rakezach.

Cziſczenje krwe.
Najlěpſchi ßrědk pſche **wumpjeru** a **kožine njecziſtoſcze** je dostacź
w **haptyzy w Rakezach.**

Pſche wicź a drjenje
porucza
wiczny watu,
wiczny papjeru,
nervowy balſam
haptyka w Rakezach.

Khoſejowy ſklad.
Ssylnje a derje ßłodźazy hižo po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcze tuńſcho, **paleny khoſej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodźe poruczataj
bratraj Měrſchej
na žitnych wikach.

Nürnbergſku waŕnu a ſkótnu ßól
poruczataj tunjo
Lorenz & Kretſchmar
w Pomorzach.

W **Minakalſkim mkynje** je dostacź **pizowy gris, wotruby, czorna muka, rjana muka** a **pſchenična muka No. 000,** měrza po 90 np. Cziſty **rjany khlěb** ßo ſa žito wumenja.
Julius Wagner.

Woprawdźite probſtajſke ßymjeńtne žito
wot wikowarja, kotryž pod probſtajſkim rataŕſkim ſekretarom ſteji, poruczam
wowß a jeczmjeń
po najtuńſchej płaczišnje.
Skaſanja kóždy czaß pſchijimam.
E. Schmeiß w Budeſtezach.

Wſchě druźiny warjenjow, kaž **hejduſchku, jahły, hróch, ßoki, buny, rajß** a 4 druźiny **nudłow, krupy** w 5 druźinach atd. po. ruczam w wubjernej tworje po najtuniſchich dnjownych płaczišnach.
Rjany **dźeczelkowy wußyw** tunjo.
Wowß kupuju po kóždej mjeńſchej a wjetſchej dźělbje a dawam najwyſchſche płaczišny.
E. Schmeiß w Budeſtezach.

Zyle tobakowe rjepiki punt po 23 np.,
rěſane = = = = 30 =
porucza **A. P. Böhme**
pſched ſchuleŕſkimi wrotami 3.

Twaŕſki kruchaty kalk,

pſchezo nowy paleny,
ſe Charlottenhofa w Shorjelzu,
w ſnatej najwubjerniſchej bjeskamjeńtnej tworje porucza po wurjadnje tunich płaczišnach
C. Thiermann w Budyſchinje.
Kontor: **na žitnych wikach 5.** Skład: **na privatnym tworowym dwórniſchczu.**

Dźělba
wubrakowanych khachlow
je na pſchedań.
Dospołne khachle po 12 mk.
H. R. Teutſcher, hornczeŕſki miſchtr
w Budyſchinje.

Paleny khoſej,
wubjernje ßłodźazy, punt po 100 a 120 np.,
porucza pſchezo czerſtwy **Th. Grumbt**
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Na **wulkej bratrowſkej haßy** czißło **6** w **pſchedawarni ſtarych wězow** je na pſchedań **1700 wězow** po 60 np. hacź 1 mk. 50 np., **ßuknjane khołowy,** noſchene a nowe, **koſchle** po 90 np., **wołmjane ſoki,** 1 dobra dwójna **wodowa plumpa,** ſa ſtaky ßo hodźaza, ſa 45 mk.
J. Bächmann.

Twaŕſki a rólny kalk

wſchědnje nowopaleny poruczam ſe ßwojich kalkaŕnjow ſ **Kundraczic** a **Niſkeje** w wubjernej dobroſczi.
R. Plümecke.

J. G. Müller, powjaſaŕſki miſchtr,
na kamjeńtnej haßy 12 w Budyſchinje na kamjeńtnej haßy 12
porucza pſchi potrjebje ßwój wulki ſklad wubjernych
bajerſkich tóčnikow
a **brußow** we wſchěch druźinach po najtuniſchich płaczišnach.
Saßopſchedawarjam ßo poniżene płaczišny dawaju.

Knjeſam młynkam a ratarjam
poruczam ßwój wulki ſklad wſchěch druźinow **kſchidow.** Pſchemjety, grotowe a moßaſne tkaniny a porjedźenja ßo rucze a tunjo pſchihotuja.
J. Zimmer
na kotołſkej haßy (Keſſelgaſſe) 18.

Dürrenbergſka ſkótna ßól.
Knjeſam ratarjam w Hrodźiſchczu a wokolnoſczi poruczam **Dürrenbergſku ßól** jako najlěpſchu ßól ſa ſkót. **Handrij Pawlik**
w Hrodźiſchczu.

Kóſlaze kóžki,
toho runja wſchě druhe kóžki kupuje pſchezo po najwyſchſchich płaczišnach
Heinrich Lange
w Budyſchinje na žitnych wikach
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,
kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniſka dźěłopſchadownja w Hajnizach, tola w Budyſchinje ßo jenoż **trjeny len,** a to jenoż ßobotu w Grützneroj domje, ſ nutſkhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Strowe kruſchwinowe drjewo
kupuje po najwyſchſchej płaczišnje
mechaniſka pſchadowuja
w Hajnizach.

Kóſlaze kóžki
w mjeńſchich a wjetſchich dźělbach po najwyſchſchej płaczišnje kupuje
Guſtav Naucke
na garbaŕſkej haßy 16.
Tež ßo wſchě druźiny kožow derje a tunjo pſchihotuja.

Butrowu barbu, butrowy pólver, holandſki a ſchwajzaŕſki butrowy pólver, Kłoßowy mlokowy wužitkowy pólver, pyle ſa pßy, ſalſowy pólver, wobzerny pólver ſa ßwinje w pakczikach wuważeny porucza
měſchczańſka haptyka
w Budyſchinje
na hłownym torhoſchczu 6.

Wěžazy ſchtomowy wósk
w blachowych tyſach po 25 np.,
ſchtomowy wósk w rołkach,
woprawdźity koprowy vitriol
k naczinjenju pſchenży
porucza
měſchczańſka haptyka
w Budyſchinje
na hłownym torhoſchczu 6.

Sa konfirmandow

poruczam **cžorny cžistowolmjany kaschemir** w dobrych družinach, 2 metraj schëroki łóhcž wot 70 np.

August Grützner.

Parna barbjerńja a płokarńja

W. Kellinga pschi žitnych wikach

porucža žo k **barbjenju žónskich žuknjow, rubischczow na hłowu, paletotow, mantlow, nadwobłekarjow sa mužskich, žuknjow, kholowow atd. atd.** w najrjeńschich a najnowschich barbach a lubi spěschne a tunje poßkuženje.

Czerstwa **hnojaza žół I. družiny,** toho runja **žół k warjenju a sa skót** je doschła. **Tšeschne a murjerske zyhele** a **czerstwy kalk** po tunich płaczisnach pschedawam.

F. Fischer
na dwórnischczu w Lasu.

Schkórnje a stiflety

sa mužskich hižo po 8 mk., wschě družiny derje dźěłanych **czrijow** sa žónske, holzy a dźěczi po tunich płaczisnach.

Skasanje po měrje, toho runja porjedženja rucže a tunjo.

S poczeschczowanjom

Handrij Barcz w Budyschinje
na žeminarskej drósy 2.

K nalětnjemu a lětnjemu czaßej

poruczam žwój wulki skład

drasty sa mužskich a hólzow

po hischcże ženje žłyschanych tunich płaczisnach.

H. Horn,

pschedawarńja mužskeje, žónskeje a dźěczazeje drasty.

Czorne czistowolmjane tkaniny

k pjeslam, **2½ starołóhczowske,** wurjadne wubjerne dobrosczże, łóhcž po 1 mk. 50 np. hacž 5 mk., porucža

H. Kayser
10 na žitnej haßy 10.

August Richter

w hornim mlynje w Wjasońzy

pola Wyßokeho Lěßa

pschedawa **deski, laty** a **schindzele,** hěblowane a njehěblowane, a lubi dobru tworu po tunich płaczisnach.

Knjes **Ernst Kapler** w **Kelnje** pola Małeho Wjelkowa ma skład mojich drjewow a skasanja pschijima.

W wudawarni Serbskich Nowin stej sa 20 np. dostacz:

Dwě prědowani

na sałožku Mat. 18, 10—14 a Luk. 2, 41—52 w Hodźijskej zyrkwi wot **J. Kschižana,** kapłana, dźerżanej.

W wudawarni Serb. Nowin žu dostacz tak mjenowane:

1. Traunngsregister, 2. Taufregister a 3. Todtenregister,

kajkež žo k sapißam trjebaja, kiž žo lětnje pola wyschnoscże wotedadża abo hewak k zyrkwinym kniham nałožuja.

Schkórnje a czrije

k konfirmaziji,

toho runja wschě mózne družiny **schkórnjow, stifletow, stupnjow sa promenadu a doma, tosle sa žónske a mužskich a dźěczi** poruczam w wulkim wubjerku po zyle tunich płaczisnach.

Skasanja po **měrje,** toho runja **porjedženja** žo rucże, czischcże a derje wobstaraju.

Paul Kristeller
na bohatej haßy 29, s napschecża „winoweje kicze".

Kedźbu!

K pschichodnemu Budyschskemu hermankej poruczam wulki wubjerk **nowych wosow** wschelakeje žylnoscże (wožebje **lohke wosy sa kruwy**) po najtunischich płaczisnach.

Kamillo Leidhold,
kowarski mischtr w Korsymju.

Moje stejnischczo je: psched snutskownymi lawskimi wrotami pódla **Thiermannez restawrazije.**

Sa hospoty a schwalcże. **Sa saßopschedawarjow a wikowarjow.**

Proschu, czitajcże!

Hischcże ženje žłyschane tunje płaczisny.

Rołkaty zwjern sa ruku a maschinu, 12 rołkow 40—45 np.; **žida,** 12 łokow 75 np., dwójna rołka 200 yardow sa maschinu 6 rołkow 65 np., 12 rołkow 1 mk. 20 np., po tajkim 1 rołka 10 np.; **najrjeńschi konopjany zwjern,** 28 paßmow 15 np. po schtuzy; **schatowe knesle, borda k drascże,** 18 łóhczi 30 np., po tajkim 1 łóhcž 1¾ np.; **knesle k drascże, schnóra,** 18 łóhczi 20 np., po tajkim 1 łóhcž 1 np.; **hejkote jehły,** 1000 schtuk 45 np.; **słotoniczowy bant, köprowy bant, schnóra, schórzuchowy bant,** czorny a pißany, se wschěch tutych 1 schtuka k wupytanju 10 np., pschi wotewsaczu 3 schtuk 8⅓ np., pschi 6 schtuk 7½ np., pschi 12 schtuk 7 np.; dale poruczam **pschedżeno k tykanju, häklowanju a wuschiwanju; metrowe měry,** jara krute; **žłé** po 20 np. hacž k najrjeńschim tykanym po 1 mk. 20 np.; rjany wubjerk woprawdźitych **tykanjow; schlipsy, zanki** žu tunje tu; rjenje **tykane žomoczane tosle** s filzowej póduschu po 50—60 np.; **gurtowe tosle** sa dźěczi po 30—35 np., sa žony po 40—50 np., sa mužskich po 50—60 np., a wulka hromada druhich wězow.

Dźělba **elsaßskich drjewjanzow** s kožu sa rěsnikow, ratarjow atd. jara tunjo.

H. E. Kuhn s Draždżan.

Stejnischczo s napschecża hłowneje straże w Budyschinje.

P. Strobelowy atelier

sa njebolosne saßadżenje khumschtnych subow a plombirowanjow po najnowschim systemje.

Wotstronjenje subybolenja, subowe operazije.

Na bohatej hasy čo. 68, II. poskhód.

K rěczam wschědnje dopołdnja a popołdnju wot 8 hacž do 5 hodźin.

Khudym darmo.

Wot dżeńżniſcheho dnja pſchedawamy:

drobny zokor	punt po	28	np.,	
kuſkaty zokor	= =	30	=	
zokor w pokrutach	= =	30	=	ſa
kóſtkaty zokor	= =	33	=	hotowe pjenjeſy.
ſoda	= =	5	=	
ſchterku	= =	22	=	

Khofej, rajß a wſchě druhe materialne twory po najtuniſchich dnjowych płaczíſnach.

W Budyſchinje, 19. měrza 1885.

Auguſt Bartko, **Friedrich Braun,** **Ginzel & Ritſcher,** **Ernſt Glien,** **J. T. Glien,** **Th. Grumbt,** **Robert Hauptmann,** **Wilh. Jacob,** **Hermann Klemm,** **J. G. Klingſt Nachf.,** **Hermann Kunack,** **Hermann Lemke,** **C. A. Mickan,** **Arno Möckel,** **Moritz Mörbe,** **Richard Neumann,** **Carl Noack,** **Guſtav Poſer,** **Carl Pötſchke,** **Richard Pötſchke,** **Ad. Rämſch,** **Wilhelm Schamlott,** **Johann Wannack.**

Kalijowe mydło, ßuche, punt po 50 np.,
jadriwe mydło, ßuche, punt po 40 np.,
kojowe mydło, ßuche, punt po 36 np.,
pſcheńczny ſchterku, punt po 22 np.,
kónzatu ſchterku, najlěpſchu, punt po 30 np.,
ſoda kryſtalikſowany, najczíſczíſchi, punt po 50 np.,
běrnjazu muku, punt po 20 np.,
bělazy ſoda H. Puyowy, pakczik po 10 np.,
wubjerny ßrědk ſa ſchaty a hoſpodarſtwo,
ziwizowe mydło, maſne mydło w wſchelakich drużinach
pſchedawa tunjo
H. Puy w Budyſchinje,
mydłarnja.

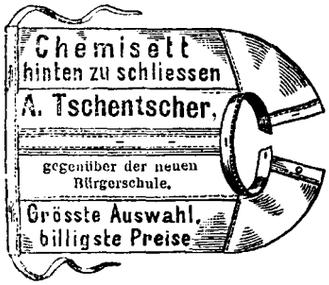

Spěwarſke knihi

ßerbſke a němſke

wſcheje drużiny

poruczam w dobrych jednorych a najwoßobniſchich ſwjaſkach, wote mnje ßameho dżełanych, po najtuniſchich płaczíſnach.

M. A. Wetzke

na mjaßowym torhoſchczu 13.

Żeleſniſke ſchěny a Tuoſcherje

k twarjenju

poruczataj tunjo

Gebr. Joachimsthal

na privatnym tworowym dwórniſchczu.

Dürrenbergſku warnu a ſkótnu ßól

poruczataj

Wagner & Jumpe

na dwórniſchczu w Budeſtezach.

K konfirmaziji

poruczam

czorne czíſtowolmjane kaſchemiry

w wubjernych dobroſczach,

ſtary łóhcź po 70 np. a drózſcho.

Alphons Schauseil.

Rěſbaŕſtwo

Otto & Schreiber w Budeſtezach

poruczа ßo k bliſkemu naléczu k wudżélanju wſchěch drużinow **rowowych pomnikow** a lubi pěkne dżěło a tunje płaczíſny.

Richard Bohn,

tſěchikryjeŕſki miſchtr w Wojerezach

pſchi hrodowym torhoſchczu,

poruczа ßo k wobſtaranju wſchěch tſěchikryjeŕſkich dżěłow ſ jendżelſkeho, franzowſkeho a thüringſkeho tſěſchneho ſchifra a lubi dobre, ſprawne a tunje poßłużenje.

Schifrowy ſklad je na Wojerowſkim dwórniſchczu.

Sa konfirmandow

poruczam

czorne kaſchemiry

hładke a muſtrowane.

H. Kayser w Budyſchinje

11 na żitnej haßy 11.

Wſchitkim pſcheczelam **ſchalki dobreho khofeja** poruczam ßławny a rad wużiwany

paleny Java-khofej

wot

A. Zuntz sel. Wwe.

dwórſki pſchedawaŕ

w Bonnje w Barlinje

I. drużina pt. po 1 mk. 70 np.
II. = = = 1 = 55 =

w 1- a ½-puntowſkich pakczikach.

Mukowy ſklad khumſchtneho mlyna

Ernſta Pfuhla

w Nadżanezach,

w Budyſchinje:

na hornczeŕſkej haßy

w „Münchner Hofje".

Turkowſke ſultanſke ßłówki,

punt po 40 np., litr po 55 np.,

turkowſke ßłówki,

punt po 30 np., litr po 40 np.,

porucza jako něſchto jara tunje

Moritz Mjerwa

na mjaßowym torhoſchczu.

Jurij Valten

w Wojerezach

porucza k jutram:

zokor zyły punt po 32—40 np.,
w kehelach tuńſcho,
zokor drobny punt po 28—32 np.,
rózynki wulke a małe,
wſchitke **wěrzy, zyke a tołczene,**
w czerſtwej njeměſchanej tworje,
najlěpſche **ßuche drożdże,**
rjanu **jejkowu barbiczku** k warjenju a k tunkanju.

Woßebje ßerbſke hoſpoſy na ßwój bohaty **khofejowy ſklad** kedżbne czinju a rukuju ſa czíſty ßłób a tunje płaczíſny.

Hamburg-Amerika.

Kóżdu ßrjedu a njedżelu do New-Yorka

ſ póſtſkimi parołódżemi

Hamburgsko-Amerikanskeho paketjezdneho akcijskeho towarſtwa.

Wukaſanje a pſchewjeſne pißma dawa

No. 867. **Albert Meiſel w Budyſchinje.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 13. **Sobotu 28. měrca 1885.** **Lětnik 44.**

Čzi ßami czeſczeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin**, kotſiž chzedza ſa nje na **2. ſtwórtlěto 1885** do prědka płaczicz, njech nětko 80 np. w wudawarni Serbskich Now. wotedadza. Czi, kotſiž ßebi Serbske Nowiny pſches póſt pſchinjeſcz dawaja, njech tola njeſapomnja, ßebi je tam bórſy ſkaſacz. Na ſchtwórtlěto ſapłaczi ßo ſa Serbske Nowiny na ſakſkich a pruſkich póſtach, kaž tez w druhich krajach němſkeho khěžorſtwa 1 marka, ſ pſchinjeßenjom do domu 1 marka 15 np. — Serbske Nowiny ſ pſchiłohu **Serbski Hospodar** płacza na póſtach 1 mk. 25 np., ſ pſchinjeßenjom do domu 1 mk. 40 np.

Redakzija a wudawarńja Serb. Nowin.

Swětne podawki.

Němſke khěžorſtwo. Khěžorej Wylemej je ßo ſ pſchiczinu jeho 88lětneho narodneho dnja ſe wſchěch ſtron němſkeho khěžorſtwa a ßamo tez ſ wukraja wot gmejnow, towarſtwow, ßwjedzeńſkich ſhromadźiſnow a jenotliwych woßobow wjele tyßaz ſbožopſchecźow pſchipóßłako. Na ßwojim narodnym dnju bě khěžor na lóhke naſymnjenje ſkhorik, kotrez jeho nuſowaſche, wo jſtwje wostacz. Khěžor je toho dla jenoz němſkich wjerchow a jendźelſkeho prynza ſ Wales a toho ßyna, wójwodu ſ Edinburga, pſched ßo puſchczik. Wſchitzy druſy ſbožopſchejerjo ßwoje mjeno do wupokoženych ſbožopſchejerſkich knihi ſapißachu, w kotrychž ßo wjele ſtron ſ podpißmami napjelni. Sswójbna hoſczina, pſchi kotrejž ßo wſchitzy wjerchojo a prynzojo wobdźelichu, ßo w krónprynzowym hrodze wotbywaſche. W běłym ſalu kralowſkeho hroda mějeſche ßo ßwjedzeńſki wjeczor, k kotremuž bě 900 woßobow pſcheproſchenych. Barlin bě ſ khorhojemi a pletwami bohacze wupyſcheny. Wjeczor bě město kraßnje illuminirowane.

— Kral Albert, kotryž běſche ßo ſ prynzom Jurjom ſandźenu ßobotu k khěžorowemu narodnemu dnjej do Barlina podak, je ßo póndźelu ſaßo do Draždźan wrócźik. Ssobotu wjeczor je krala Alberta wjerch Bismark wopytak.

— Prynz Bjedrich Auguſt, kotryž bě, na domojjěchanju ſe Straßburga na lohke ſahorjenje płuzow ſkhoriwſchi, někotre dny w Würzburgu pſchebywacz dyrbjak, je ſandźenu njedźelu wjeczor do Draždźan pſchijěk.

— Khěžor je generalnemu póſtmiſchtrej Stephanej ſemjanſtwo ſpožczik.

— Sa dar, kotryž ma ßo wjerchej Bismarkej 1. haprleje k jeho 70lětnemu narodnemu dnjej pſchepodacz, je ßo $2\frac{1}{2}$ milijona hriwnow nahromadźiko. S tuteje ſumy ma hłowny komitej w Barlinje pod pſchedßydſtwom Ratiborſkeho wójwody $1\frac{1}{2}$ milijona w ruzy. Sbytkne dźěle maju hiſchcze wot ſwonkownych komitejow dóńcz. Hłowny komitej je, njedźiwajo na wſchě proteſty, wobſanknuk, ſa dźěl tutych pjenjes Schönhauſenſke ryczerkubło kupicz a je wjerchej Bismarkej daricz. Kubło je w prjedawſchich czaßach Bismarkez ßwójbje ßłuſchako, tola ßo wot tuteje w njedobrych hoſpodarſkich wobſtejnoſczach pſchedako. Bismark je ßo w Schönhauſenje narodźik a tam ßwoje młode lěta pſcheżiwik. Wón je jenoz pod tym wuměnjenjom kubło pſchijiecz chzyk, ſo khěžor k tomu pſchihłoßuje. Bjes khěžoroweho pſchihłoßowanja by ani Schönhauſenſke ryczerkubło, ani žadyn druhi ludowy dar njepſchijak. Khěžor Wylem je wſchak Ratiborſkemu wójwodze ſdźěłik, ſo by jeho wulzy ſwjeßeliko, hdy by ßo Bismarkej jeho ßwójbne kubło dariko. Na to je Barlinſki komitej Schönhauſenſke kubło nětcziſchemu wobßedźerjej Gärtnerej ſa $1\frac{1}{2}$ milijona hriwnow wotkupiko. 1,150,000 hriwnow ßo wot naſběranych pjenjes ſa kubło ſapłaczi, 350,000 hriwnow na nim jako hypotheka wostanje. Sbytkne pjenjeſy, něhdźe milijon hriwnow, ßo wjerchej Bismarkej wotedadźa, ſo by je ſa někajki dobrotny ſaměr poſtajik.

— Khěžorſtwowy ßejm je 24. měrza ßwoje jutrowne próſdniny naſtupik, kotrez hacz do 14. haprleje traja. W poßlednim poßedźenju je ßejm prjedawſche wobſanknjenja w naſtupanju parokódźnych linijow wobkrucźik. Khěžorſtwowe knježerſtwo ma po tutym wobſanknjenju dwě hłownej liniji do narańſcheje Aſije a Awſtralije 15 lět dołho podpjeracz. Runje tak ßo pobocžna linija na Samoaſke kupy a pſchiwožna linija ſ Trieſta do Alexandrije ſ nowa pſchiſwoli.

— Sawoſtajenym morjeneho polizajſkeho radźicźela dr. Rumpffa w Frankfurcze ma ßo po wobſanknjenju pruſkeho krajneho ßejma wot ſtata doßahajze ſaſtaranje dawacz. Byrnjez bychu jatemu, na kotrehoz tukaju, ſo je Rumpffowy mordar, žaneje winy njepſchepokaſali, dha ßo tola na tym dwělowacz njemóże, ſo je ſkónzowany pſches anarchiſtiſku ruku panuk. Dopokaſmo ſa to je dźiwje wjeßele anarchiſtow nad mordarſtwom a khwalba, kotraž ßo wot anarchiſtiſkich nowin a ſhromadźiſnow Rumpffowemu ſkónzowarjej dawa. Duž ßwójbje morjeneho, kotryž je ſkym anarchiſtiſkim wotpohladam njebojaſnje napſchecźo ſtupak a je ſadźěwacz pytak, wurjadna podpjera ßłuſcha. Pſchi debacze wo tejle wězy ßo wobkedźbowanja hódny namjet ſtaji, ſo by ſtat, hdyž ſawoſtajenym polizajſkeho radźicźela Rumpffa woßebitu pjenjezny podpjeru poſkicźi, tu ßamu podpjeru ſawoſtajenym wſchitkich tych ſaſtojnikow wopokaſak, kotſiž ßu w ßwojim ſaſtojnſtwje žiwjenje ſhubili. Hdyž hajnik w bitwje ſ lěßnymi paduchami ßmjercz namaka, abo hdyž žiwjenju poliziſta anarchiſtiſki nóž kónz czini, dha ſtat napſchecźo ſawoſtajenym tutych ſaſtojnikow žaneho rosdźěła czinicz njeßmě, ale wſchěm ſ jenakej měru pjenjezny podpjeru měricz.

Franzowſka. Wot franzowſkeje komory je ßo nowy wólbny ſakoń, tak mjenowany liſtny ſkrutinium, pſchijak. Po nowym wólbnym waſchnju ßo pſchichodnje wſchitzy ſapóßłanzy jeneho departementa wot wſchitkich wobydlerjow tutoho departementa wuſwola, bjes tym ſo prjedy kóždy departementowy wokrjeß jeneho ſapóßłanza woleſche. Gambetta je w ßwojim czaßu prěni nowy wólbny ſakoń namjetowak a wón je, dokelž tehdy deputirtſka komora nowy ſakoń ſaczißnu, miniſterſtwo ſkožik. Nětko je ßebi nowy wólbny ſakoń wjetſchu pſchikhilnoſcz w deputirtſkej komorje dobył a ßo w njej pſchecźiſchczak. Miniſterſtwowy pſchedßyda Ferry je pſches pſchijecze tutoho ſakonja,

kotryž bě žo wožebje po jeho žadanju komorje pschedpokožił, žwoje stejnischczo ſ nowa wobtwjerdźił.

Jendźelska. Jeli ſo bychmy jendźelskim nowinam wěricź žměli, by wójna bjes Jendźelskej a Ruskej hižo wobſanknjena wěz była. Po powjeſćach ſ Jendźelskeje 65,000 indiſkich wojakow pschi afghaniſtanſkich mjeſach ſteji, kotſiž maju poručnoſcź, hnydom Herat wobžadźicź, jeli ſo ruſke wójſko tam dale poſtupuje. Mózno wſchak je, ſo Jendźelska w Indiji pschihoty ſa wójnu ſ Ruskej cźini, tola wona drje mjenje toho dla indiſke wójſko mobiliſiruje, ſo by wo prawdźe wójnu wjedła, ale ſo by pſches to Ruſkich ſatraſchiła. To by žnadź žo Jendźelcźanam poradźiło, hdy bychu ſe ſudanſkeho wojowniſchcźa dźeń a ſrudniſche powjeſcźe njepſchikhadźake, kotrež wo kmanoſcźi jendźelſkich generalow žaneho dobreho žwědcźenja njedawaju. A njedźiwajo na to chze jendźelſke knježerſtwo, kaž wudawa, ſ falſchnym profetu a ſ hobrſkej Ruskej na dobo wójnu wjeſcź. Ruſzy w tu khwilu žo hiſchcźe wo jendźelſke hroženja mako ſtaraju a žo ſ heratſkich krajinow, wot nich wobžadźenych, won njehibaju.

Egiptowſka. Jendźelſke wójſko pod generalom Grahamom, kotrež ma nadawk, ſ pucźa wot pſchimórſkeho měſta Suakima do Berbera pſchiwižowarjow falſchneho profeta wuhnacź, ſo by žo wot Jendźelcźanow żeleſniza do Berbera twaricź hodźiła, je njedaloko Suakima horzu bitwu ſe ſběžkarjemi wobſtako. Sběžkarjo, nad kotrymiž Osman Digma roskaſuje, běchu 20. a 21. měrza pomaku pſched Jendźelcźanami zoſali. 22. měrza ſběžkarjo na dobo ſ wulkej mozu jendźelſke wobtwjerdźene lěhwo nadpanuchu. Jendźelcźenjo njepſchecźelſki nadpad niz najmjenje wotcźakali njeběchu. Wón žo tak nahle ſta, ſo žo proviantny cźah ſ wjelbkudami a wóžkami wot lěhwa wotrěſnu. Proviantny cźah do njewopižomneje měſcheńzy a ſchmatanzy pſchińdźe. Wójnſke wołanje žo ſ kſchikami pſchewodźerjow cźaha a rucźom ſkotu měſcheſche, a wſcho žo k jendźelſkemu lěhwu tłócźeſche, dokelž žebi na wobaranje myžlicź njemózachu. Arabſzy žo ſ khróbloſcźu do kareja jendźelſkeho wójſka dachu a jim by žo poradźiło, karej roſtorhnucź a Jendźelcźanow poraſycź, hdy budźichu žo tucźi ſ wobdźiwanja hódnej khróbloſcźu njewobarali. Njepſchecźelźo, kotſiž hacź k tſělbowym rołam pſchicźěrichu, buchu ſ hromadami potſěleni, bjes nimi běchu też žony a hólzy, kotſiž běchu žobu wojowali. Pſches mordarſke tſělenje buchu ſkónczńze Arabſzy k zofanju nuſowani. Jendźelcźanow ſchkoda je khětro wulka. Woni 6 offizierow a 94 muži morwych, 6 offizierow a 136 muži ranjenych, 1 offiziera a 70 muži ſhubjenych licźa. Pſchi tejle bitwje je žo wójnſka wědomoſcź generala Grahama w najhubjeńſchim žwětle pokaſała. Smylki, wot njeho cźinjene, žu hiſchcźe wjetſche, hacź te generala Wolſeleya. Arabſkim bě jenož pſches Grahamowu njerodnoſcź mózno, Jendźelcźanow pſcheklapicź a do wulkeho ſtracha ſtajicź. S wonka jendźelſkeho lěhwa ſ zyła žanych ſtražow wuſtajenych njebě. Jedyn jendźelſki offizier wo njekmanym nawjedowanju generala Grahama ſe Suakima piſche: Žadyn runje ſe ſchule puſchcźeny podwyſchk njemóhł hubjeńſcho manövrirowacź hacź jendźelſzy generalojo, kotſiž njewjedźa, ſchto njepſchecźel 500 kročzel pſched nimi cźini.

Kožowe polo.

(Pokračźowanje.)

Obilicź žo na khwilu do hłubokich myžlow ponuri. „Ně, ženje niz, to njeje mózno", ſatſchaže ſkónczńze ſ hkowu: „Bjes ludom je bjes toho hižo doſcź njejednoty, ſo žo pſchichodnoſcźe boju; nochzemy ſ nowej kſchiwdu nowu roskoru budźicź."

Hłuboka cźiſchina po lěhwje knježeſche, zarjowy požoł žo bližeſche, ſo by Obilicza k dwójni ſe žwakom Brankowicźom wołał, kaž běchu to wjerchojo poſtajili, a kaž bě zaŕ do toho ſwolił.

„Ssym hotowy!" praji Obilicź bolostnje, hdyž bě požoł žwoje pſchipowjedźenje ſkóncził. A k ſtanej žo wobrocźiwſchi, wótſje wołaſche: „Božmje, Wukažowa, lubowana žona, modl žo ſa lud, ſa žwjaty žerbſki kraj!" A k žwojim wojerjam žo pſchiwobrocźiwſchi, kiwnu jim ſ ruku: „Na ſažowidźenje, Božemje, moji rjekojo!"

„Božemje, daj tebi Bóh ſboże, wójwoda!" wołachu ſa wotjěchazym.

Wukažowa ani ſe ſtana njeſtupi; Obilicź nochzyſche žo ſjawnje wot žwojeje žony dźělicź, ſo by žo njepſchecźelſtwo jeho luda k Brankowicźowemu ludu k njeſaduſchliwemu roſpalenju njeroshoriło, kaž to Brankowicź cźinjeſche.

Hdyž bě jemu zarjowy požoł wukas wjerchow pſchinjeſł, wuběhnu jeho žona Mara ſe ſtana, wołajo: „Tak daloko je pſchiſchło, ſo dyrbiſch cźeſcź žwojeho mjena ſ brónju pſchecźiwo krejnemu pſchecźelej ſchkitowacź?" a jemu wokoło ſchije panu, hdyž bě ſ konja ſtupił.

„My wſchitzy ſtejimy ſa žwojeho wójwodu", Brankowicźowi ludźo wołachu.

„Njech žo tebi dźenža ſboże kažkuli wobrocźi", ſcheptaſche jemu Mara do wucha, „twój lud tebi ſtajnje wěſty woſtanje, to je wulki dobytk."

Brankowicź ſatſchepota, ſkoro ſ njeluboſnoſcźu žo wot njeje wotwobrocźi a ſkoku na konja ſkocźiwſchi, w ſaſkak prjecź jěchaſche, tak ſo mózachu pſchewodźerjo ſa nim lědma dokrocźicź.

Se ſpodźiwanjom ſa nim Mara hladaſche: „Muža hiſchcźe zyle dobyła njejžym, derje, ſo žama ſa njeho a ſa mnje ſkutkuju."

Wona žo do ſtana wrócźi. Tam žo na ſtoł žynu a hkowu do dłónje ſaprěwſchi na nowu ſłóſcź myžleſche.

Stanowy ſawěſchk žo ſahiba. Mara, kotraž žo kóždeho hibnjenja naſtróži, ſkocźi ſe ſtoła, tola na bok žo wobrocźiwſchi žo wužmja. Mužſke wobliczo leżneho pohlada, Judaſchowemu wobliczu podobne, žo na nju woſchcźerjeſche.

„Pſchiſtup bliže, Tomicžo!" praji knjeni. Tutón ſa žobu ſawěſchk ſažo ſacźeže a poſtajiwſchi žo pſched Maru, kiwaſche na nju dowérnje ſ hkowu, jako by njebyło žaneho roſdźěła ſtawa bjes nim a jej, a wſchak žu ſkocźiniczeljo pſchezo bratſja a žotry, njech žu žo w purpurje abo w hlinjanej hěcźe narodźili.

„Kak je žo ſ Turku poradźiło?" praſcheſche žo Mara.

„Wſcho derje", praji tón, „hacź —"

„Hacź?"

„Hacź na to, ſo je jeho zaŕ puſchcźił, jeho žkowam a powjeſcźi njewěrjo!"

Mara ſaſkobjena ſ nohu ſatepta: „Toho budźich žo njenadźaka!" wotmolwi połwótſje.

„Směruj žo, knjeni", rjeknu Tomicź, „žymjo njedowěry je pſchezo do jeho wutroby ſažyte, a ſo by njeſahinuło, žym žo ja twój žkužobnik poſtarał, žym wjerchow naſchcźuwał, ſo bychu zarja pſchezo na to dopominali."

Mara bě žo do hłubokich myžlow ponurika a ani jeho žkowa njeżłyſcheſche. „Haj tak, a niz hinak", ſ roſžudźenoſcźu praji. „Wſcho na tym ſaleži, ſo by ſapalitoſcź naſcheho luda njewokhłódła. Tomicžo!" wobrocźi žo k tutomu, „hiſchcźe dźenža dyrbiſch pſches Balkan. Wſmi tutón pjerſchcźen, a pokaž jón Amuratej, wón budźe potom twojim žkowam wěricź. Praj jemu: Jeli ſo bjes komdźenja Balkanſke hory pſchekrocźi, ma dobycźe wěſte."

Tomicź žo khwilu roſmyžlowaſche.

„Schto pſchemyžlujeſch?" praſcheſche žo Mara ſ njeſcźerpnoſcźu, tola žmějo pſchiſtaji: „Hdyž budźe wſcho dokonjane, budźemy widźecź, hacź móże Tomicź runje tak dobry ryczeŕ bycź, kajkiž je dobry žkužobnik był."

„Podaj žem, moja knjeni!" ſawoła na to žadliwje Tomicź, ſa pjerſchcźenjom hrabajo: „Spěſchny kaž žokoł je mój cźornak! Prjedy hacź žo žkónzo druhi ras ſa horami khowa, maſch wotmolwjenje." A ſ wjetſchim tulenjom hacź pſchi žwojim pſchikhadźe, kłonjeſche koleno, a pokoſchiwſchi wobrub knjenineje žuknje, khwataſche ſe ſtana.

* * *

W podołhojtym rynku, runje pſched zarjowym ſtanom, ſ hrjadow natwarjenym, ſtejitaj wójwodaj Miloſch Obilicź a Wuk Brankowicź, kóždy na jenym kónzu, pſchecźiwo žebi. Zaŕſka ſtraža wojowniſchcźo wobdawa, ſo by nichtó žo pſchibliżicź njemóhł, njech k wužitku, njech k ſchkodźe jeneho ſ wojerjow. S wonka ſahrodźenja ſa kóždym wójwodu jeho lud ſteji a kóždemu je pſchikaſane, žo cźicho ſadźerżecź a na tutón pſchikas wobej ſtronje kedźbujetej w pſchitomnoſcźi zarja a wjerchow, kotſiž na najwyſchſchim měſcźe žrjedź ſahrodźenja žedźa, Boženiſki wjerch Twartko na prawym, Skaderſki wjerch Kaſtriota na lěwym boku zarja, a ſa nimi jich a zaŕſki dwórſki pſchewod.

Wołanje ſ lěhwow wobeju wójwodow žo hiſchcźe hacź žem pſchinoſchuje, a po zaŕſkim lěhwje mjerwi a hiba žo lud kaž morjo; wukkaduja žebi pſchicźiny dwójnje, a kotra žnadź ſtrona dobudźe.

„Kajki je to spodobny a jaßny napohlad", schepta Twartko, k Lasarowemu wuchu ßo klonjo, hdyž bě khwilu na Obilicza pohladowak, „ßwoje žiwe dny njebych wěrik, so ßebi s Amuratom dopißuje!"

„Njewěř tomu", praji Lasar s njewólnosczu, „a potom budżesch Miloscha po prawdże ßudżicz."

„Ale tón Turka je tola najprjedy pschezo jenož sa nim hladak!" pschisspomni Twartko.

„Njesnajesch lescz Turkow?" wotmolwi Lasar.

„Haj wschak", praji Twartko, „tola na twojim měsczе bych pschezo jeho wobkedżbowak."

„Budu tak czinicz!" wotmolwi Lasar po krótkim pschemyßlenju.

W tym strażiny wjednik, kotryž měješe na porjad na wojownischczu kedżbowacz, psched zarja stupi, wosjewjo, so je wscho hotowe.

„Ta dwójnja, ta dwójnja!" saschepta sdychujo Lasar, „rosdwoji mi lud, a ßnadź potom póhanstwo nad nim dobudże."

Wón wotmjelknu.

„Pschezo wschak ßu ßo wot sastarskich czaßow ßem roskory bjes ryczerjemi po tym waschnju wurunake", namjetnu Twartko, kotryž běsche Lasarowe polwótsje rěczane ßkowa ßkyschak, „schtó by pak ßo na sbožownischeho pschecziwnika skobik? Haj na wojownischczu a po bitwje pschi winje je sjednanje!"

Lasar njewotmolwiwschi, snamjo k dwójninemu sapoczatkej da.

Truby satrubichu; po zykym dalokim a schěrokim lěhwje ßo rowowa czischina wupschestrje. Hischcze ras ßo dwójnja wójwodow, zarjoweju pschichodneju ßynow, wuwoła a hdyž bě pschipowjedał ßwoju rěcz skónczik, wobroczi Obilicz ßwojeho konja k powyschenemu městu, hdżež zar s wjerchami ßedżesche.

„Proschu zarja, ßwojeho ßkawneho knjesa", wokasche wótsje, „proschu wjerchow, ßudnikow wojowanja, so bychu bjese mnu a wójwodu Wukom Brankowiczom měr na tak dołho wujednali, hacz Turka poraženy njeje."

Jedyn jenicznki wukschik spodżiwanja nad tajkim njewotczakanym żadanjom ßo koło wokoło rosschěri a wjerchojo s pschekwapjenosczu se stokow poskoczichu.

„Wón njeje, njeje pscheradnik, mój Milosch!" juskasche Lasar.

„Sswjaty Ssawo!" wokasche Kasanczicz na Obilicza, „spomń na czesez ßwojeje ßwójby, na czesez ßwojich wojerjow, wójwoda!"

„Sswoju czesez Turkam k woli prjecz mjetacz", bórbotasche do ßebje njedowěrliwy Twartko, „tomu njewěrju. K tomu ma druhe pschiczinу, wěř mi Lasaro!" Tola prjedy hacz mózesche tón wotmolwicz, Obilicz s nowa sawoła: „Bliżu ßo k zarjej a wjerchom s tutej próstwu toho dla, so by ßo bjes ludom jednota, sa dobycze tak potrěbna, sdżeržała!"

„Aj wójwoda!" woła Brankowicz, wot ßwojeho pschekwapjenja ßo shrabawschi, „kak mózesch wo njeßwěrnosczi bjes ludom rěczecz. Hdyž jón zar, nasch ßkawny knjeżeř, ßam nawjeduje? Mój lud njewopuschczi ßwjatu khorhoj kschiża, njech ßo schtożkuli stanje. Tola widżecz je, so ßo druhich pschiczinow dla wot dwójnje wotlakuje Milosch Obilicz, sa kotrymż ßo Amuratowi póßkojo prascheja."

Kschik roshorjenosczе ßo s Obiliczoweho pschewoda wurasy, Kasanczicz hižo s nahłym mjeczom na wobhrodżenju stejesche a by ßo s weśta do wojownischcza a na pschißkodżazeho Brankowicza walik, hdy budżische jeho bóle symnokrejny Topliczanin nasad njestorhnuk.

Obilicz s wopredka sblědnu nad tajkej wobskórżbu, wón jeje pschiczinu njesnajesche, dokelż bě ßo Brankowicz derje sa to postarak, so by ßo Obiliczej a jeho wojerjam powjesczi wo turkowskim poßle njedonjeßka; potom pak jeho rosnjemdrjenosczi saja: „Hej, dha chzemoj ßo bicz!" wupraßnu, w sasak na ßwoje město wróczo jěchajo: „Wobaraj ßo, Brankowiczo!" wokasche na toho, „pschedaj twoje žiwjenje droho, ja tebje sarażu!"

Brankowicz na tele ßkowa s wußměchowatym khichotom wotmolwi.

Wobaj ßo lebijow pschimaschtaj, pschetož hacz dotal běschtaj njewobrónjenaj na wojownischczu stakoj, a ani njedoczakawschi snamjenja trubow, pschecziwo ßebi czerjeschtaj. Bróń sabrinczi, lebije, se żeleßom wobbite, praskaju; tola wobaj njepohnutaj na konjomaj ßedżitaj, konjej, do ßebje s khowomaj srasywschi, s prědkom stawataj, so jeju wojerjej lědma sdżerżitaj, a czěritaj wróczo na ßwojej měsczе.

„Hej! to je kraßna dwójnja", woła Twartko wschón roswjeßeleny.

„Sswoje žiwe dny njejßym tajkeje dwójnje widżak!" kschiczi Kastriota.

„Tola ßy wobkedżbowak", wobroczi ßo k Lasarej, „kak Obilicz sblědnu, hdyž jeho Brankowicz tak sjawnje wobskorżowasche?"

Lasar njewotmolwi, haj lědma bě jeho ßkyschak, wón wschak ma lědma biczа kedżbu, tak mózne jeho dusscha dżěła, wschak je Brankowicz Obilicza sjawnje wobskorżowak, a Obilicz je sblědnuk; Lasar sapomni, so ßo nadobne dusche psched stinom skóscze stróża, kajkuż worakawy Brankowicz na Obilicza czißnu, wón na to sapomni, tón njesbožowny. (Pokraczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Ssrjedu po jutrach ßo w Budyschinje kóżdolětnje khowna shromadżisna Maczicy Serbskeje wotbywa. Budyschska Bjeßada je w poßlednich lětach tutón dżeń, na kotrymż ßo se wschěch Sserbow Maczicżni ßobustawy skhadżuja, sa to postajika, so by ßo na nim k poczeszczowanju a roswjeßelenju Maczicznych ßobustawow dżiwadkowe pschedstajenje wuwjedko. Tez lětßa chze ßo wona tutoho khwalobneho waschnja dżerżecz. Hracz budżetej ßo tón krócz wjeßelohrě „Nankowe schkórnje" a „Njewjeszcżina nadoba". Wobej hrě stej ßo hižo ras pschedstajikej a stej ßo tehdy wulzy spodobakej. Wjazy ras je ßo požadako, so by ßo jeju pschedstajenje wospjetowako, a Bjeßadżine pschedßydstwo je ßo toho dla rossßudżiko, jej ßrjedu 8. haprleje wjeczor na Budyschskej tśeleźni s nowa hracz dacz.

— 22. měrza, na narodnym dnju němskeho khěżora, ßo rano se wschěmi swonami swonjesche. S dobom po haßach wojeńska hudżba czehnjesche a reveillu piskasche a bubnowasche. Tórmy a wjele domow běchu s khorhojemi wupyschene. W wyschschich a nižschich schulach ßo na khěżorowy narodny dżeń se wschej czeszczu spominasche.

— Bywschemu wyschkej Budyschskeho regimenta, generalej se Süßmilch-Hörnigej, kotryž sańdżenu njedżelu nasche město wopuschczi, je ßo pschi jeho wotßalenju wot offizierskeho chora wulki molowany wobras poßwjeczik. Tón ßamy pokasuje wyschka se Süßmilch-Hörniga w ßrjedża jeho offizierow. Wobras je jara rjenje dżěkany, woßebje ßu wobliczа tych 60 woßobow, kotrez ßu na nim widżecz, wubjernje trjechene. Wot měschczańskeje rady ßo generalej se Süßmilch-Hörnigej pękna adreßa pschepoda. Reserwni offizierojo jemu k wopomnjenju wobras měschczańskich kasermow a doma, w kotrymż je sa czaß ßwojeho pschebytka w Budyschinje bydlik, darichu. Feldweblojo tudomneho regimenta jemu ßwoje poczeszczowanje s pschepodaczom shromadneje fotografije wopokasachu. Klub krajnowobornych offizierow jeho sa ßwojeho czeßneho ßobustawa pomjenowa.

S Kobliz. Tudomne schulske prjódkstejerstwo je jenohlóßnje knjesa Kozora, hacz dotal pomozneho wuczerja w Klukschu, sa statneho wuczerja Kobliczanskeje schule wuswoliko. — Nasch dotalny wuczer, k. J. Borsch, ßo do Gottleuby pscheßydli.

S Njesdaschez. Sańdżenu njedżelu rano tu w 1 hodżinje w żiwnosczi Bjedricha Hermanna woheń wudyri, kotryž ßo na domske, bróżnju a wumjeńk wupschestrje a wschě twarjenja do prócha a popjeka pschewobroczi. Woheń je ßo najskerje wot slóstniskeje ruki sakożik. Sa czlowjekom, na kotrehoż tukaju, polizija pilnje błędżi.

S Noweho Skaskowa. Wutoru 17. měrza je ßo żiwnosczi tudomneho tśechikryjerja Augusta Polaka wotpaliła. Dokelż ßo płomjenja skoku rosschěrjachu, ßo jim nimale niczo wutorhnucz njemóżesche. Wot skotu ßu tśi ßwinje w wóhnju kónz wsake.

S Wyßokeje pola Wóßlinka. Schtwórtk 19. měrza wjeczor 1/2 10 hodżin tu w bróżni sahrodniskeho żiwnosczerja Khorle Hermanna woheń wudyri, kotryž ßo s wuwsaczom domskeho na wschě twarjenja tuteje żiwnosczе, a dale na ßußodnu Pjetraschez sahrodnisku żiwnosczi a na Rychtarjez khěżu wupschestrje a mjenowane twarjenja do czista saniczi. Na kajke waschnje je woheń nastak, njeje snate.

S Hornich Prußow. Wot 16. k 17. t. m. w nozy wokoło jeneje ßo tudy twarjenja swudowjeneje Schkodżineje wotpalichu. Kak je Bożi woheń wuschok, snate njeje.

S Błótow. W naschich stronach lětßa jara skorża, so ßyno njepłaczi. Zentnar ßyna hischcze 1 mark njepłaczi; tak niske płaczisny sa 25—30 lět byke njejßu. Hewak je ßußodna Sakska wjele nascheho ßyna kupowała; ale loni je ßo tam ßkóma tak radżika, so zuseho futra njetrjebaju.

Wußudżenja.

Lawniski ßud. Kowarski H. O. Paul s Barta bě ßo pjecża loni w nozy 21. nowembra do Rakojdżanskeho knjeżeho dwora dobył a tam do dworowych wrotow runklizu mjetajo, njewuschnu haru hnak. Dokelż ßo wobskorżenemu wina doßahajzy dopokasacz njemóżesche, ßo wón khostanja sminu. — Teje ßameje pschiczinу dla czeladnika J. Hillmanna njesaßudżichu, kotryž bě pjecża 2. januara w Radworju drenirowanskemu mischtrej Prosży por rukajzow kranuk. — Nózny

ſtražnik P. Schrama w Přěčzezach bě ßwoju žonu ſ hoſdźatym cźrijom na hłowu bił. Tajkeho pſcheſcźěhanja dla ma wón 20 mk. khoſtanja płaćicź. — Skakarjej E. Paul ſ Lubjeńza a A. H. Pallmer ſ Budeſtez a cźeladnik M. Tr. Tempel ſ Budeſtez běchu wobſkorżeni, ßo ßu w Freudez hoſcźeńzu w Budeſtezach porjad kaſyli a ßo ſ rejwanſkeje łubje njewotßalili, jako bě jim hoſcźeńzař prjecź kaſak. Wſchitkich tſjoch winowatych ſpóſnachu a pſchißudźichu Paulej jaſtwo na dwě njedźeli, Pallmerej jaſtwo na jedyn tydźeń, Templej pak jaſtwo na ſchtyri dny.

Khoſtanſka komora. Dźěłacźerka J. A. Jähnichenowa, w knježej dźěłacźerſkej khěži w Wyßokej bydlaza, bě loni 15. dezembra ſchtyri walcźki ßyna, tamniſchemu najeńkej zyhelnicźe Heinrichej ßkuſchaze, kranuła, ſo by je ßwojej koſy daka. Durje Heinrichoweje ßynoweje łubje, w tej ßamej dźěłacźerſkej khěži ßo namakazeje, bě Jähnichenowa ſ jenym druhim kluczom, ßo pſchipadnje k tomu hodźazym, wotewrika. Wobſkorżenu, kotruż ßu pakoſcźenja dla hižo tſi krócź khoſtali, woſpjetneho paduchſtwa dla k jaſtwu na jene lěto ſaßudźichu. — 15lětneho K. E. Holanka ſ Khołma pola Niſkeje, kotryż bě ßo ſapoczatk tutoho lěta ſa wolazeho na knježim dworje w Wujerju pſchiſtajił a tam cźeledźi wjazy krócź wſchelake wězy ſpakoſcźił, k jaſtwu na tſi njedźele a jedyn dźeń ſaßudźichu. — Pohonczej J. H. Pjechej ſ Bacźonja, njenaturſkeje njepózcźiwoſcźe dla wobſkorżenemu, jaſtwo na lěto a ſchěſcź měßazow a ſhubjenje cźeßnych prawow na jene lěto pſchißudźichu.

Powołanſka komora. Sahrodniſki ziwnoſcźeŕ H. Ssmoła a jeho mandźelſka w Lichanju běſchtaj ßo na ſemrjeteho khlamarja Dorżana w Lichanju pſchißłodźałoj a ławniſki ßud bě jimaj toho dla jaſtwo po jenym měßazu pſchißudźił. Saßudźenaj ßo pſcheczźiwo tutomu wußudej powołaſchtaj, njemějeſchtaj pak ſ tym żaneho wuſpěcha, pſchetoż też druha inſtanza mějeſche ſa dopokaſane, ſo ſtaj wopomnjecze ſemrjeteho Dorżana pſchecźiwo lěpſchemu wjedźenju wohanikoj.

S kraja a ſ morja.

Podał profeſor dr. Pful.

(Pokracźowanje.)

Haj, we wjele ſtronach połnózneho němzowſtwa nam wjeßne a ludźaze pomjenowanja na to ßwědcza, ſo ßu tam něhdy ßerbſzy ludźo khodźili; a ſe ſtawiſnow wěmy, ſo buchu wjetſche abo mjeńſche liczby ßerbſkich ßwójbow do połodniſchich Němzow (n. pſch. bliſko Bamberga) abo na nawjecźorny Rhein pſcheßydlene, ſo bychu tam jako ratarjo rólniſtwo ſałożili a ſpěchowali. Ssobuſtawy něhduſcheje hanſy buchu ſe ſkacźanſchcźenym wuraſom „hanſeatojo“ pomjenowani, a jich měſtam ßo hiſchcźe dźenßniſchi dźeń „hanſeatiſke“ rěka. Hanſeatiſke pſchekupſtwo a łódźowanje je w prjedawſchich ſtotokach wjele wjetſche a wobſchěrniſche było, njeźli ſa naſche cźaßy je; tola je hanſeatiſka khorhoj ßwoje ſtare prawo na morju wokhowała a je wot druhich morjoješdźazych narodow ſdobnje dźiwana woſtała, jeno ſo dyrbjachu hanſeatiſzy łódźerjo tuneſiſkemu beyej, ſo by jim jich łódźowe nakłady na morju njebrał, wěſty „dobrowólny“ dawk płacźicź, ſchtoż je ßo cźiniło, doniż nowe kejżorſtwo jich njeje do ßwojeho ſchkitowanja wſało. Dwazyczi lět něhdże je, ſo je hanſeatiſke mórſke wikowanje ſaßo żiwiſche a ßylniſche bycź poczało; někotre wulke firmy ſcźeku łódże do wjecźorneje Afriki a na auſtraliſke kupy: a próza dyrbi ßo wjazy hacź wurunacź, dokeľ je němſko-afrikaniſka wuměna lěta 1883 wokoło 60 milionow hriwnow wunjeßka. Hłowne pſchedmjety wikowanja we wjecźornej Afriży ßu tele: palmowy wolij, palmowe póczki, ßłonowe (elefantowe) ſuby (kotrychż najcźeźſchi je 150 puntow waźił), cźerwjene drjewo (ſa ſtólzy), cźornodrjewo, gummij, kofej, ſemſke worjechi (araſchidy); ſ němſkeje ſtrony pak manufakturne a żeleſne twory, brónje, tſélerſki proch, palenz a t. d. Wot pjenjes ſnaja ßo we Afriży woßebje jendźelſke; tehorunja Thereſiſke a druhe tolerje: tola ſ najwjetſcheho dźěła njepłacźi ßo ſ pjenjeſami, ale twory ßo na twory wuměnjeju. Wikowarnja, hdźež Europejſzy tamiſchim wobydlerjam pſchedawaju a wot nich kupuja, natwari ßo tak, ſo ßo ſtara a mjenje khmana łódź brjohej rěki pſchiſtorcźi a ßo potom trochu na twarjenje podobna ſcźini; też ſtaji ßo tu a tam někajka naprawa ſ drjewa, abo mały, we dźělbach ſ Europy ßobu pſchiwjeſeny żeleſny dom: wſchitko pſchezo bliſko rěki, dokeľ ßo woda ſtajnje trjeba a dokeľ ßo krajne wupłody ſ najłoźſchim na cźołmach pſchiwożeju, kotrež ßu afrikanſkim ludźom derje ſnajome. Cźorni wobydlerjo cźěmneho abo cźorneho dźěła ſemje, we wulkim zyku ßylni a ſpodobnje ſroſcźeni, njeßłuſcheju wjazy do dźiwich ludow, ale maju někajki porjad żiwjenja a cźinjenja, twarja ßebi, hdyż też wo draſtu wjele njerodźa, małe łóhke domy, ſjednocźeja ßo do wßow abo měſtow a poßłuchaju pſchi tym hłownikej abo kralej, kotryż poßledniſchi ſ dobroſdaczom roskaſuje, a kotryż ma, hdyż chże pſchi woßebnej ſkładnoſcźi rjany ſwoblekany bycź, na hłowje cźapcźicźku, na hornym żiwocźe jaczku a wokoło bjedrow drohe żidźane rubjeſchko, każ na kóždej ruzy wyſche dłónje ßłonokoſcźanu woponzu (rynku), kotraż je wokoło poł ſtopy tołſta a po naſchich pjenjeſach ſto hriwnow winojta. Pſchimórſzy a ßußodni mórojo teho kulturneho ſkhodźeńka ßu ſwólni, zuſym ſa ßnadne ſarunanje pſchi jich wikowanſkich prózowanjach pomhacź, pſchi cźimż ſ woprědka ſ wěſtym poſtróżenjom na to hładaju; ſchto móhło to bycź, hdyż zuſy ßebi pſchi dźěłanju ſapiſki cźinja. Hłubje nutſka we ſnutſkownej Afriży, hdźež je ſ wěſtotu wjele njewotkrytych pokładow ſkhowanych, dyrbi njewurjeknjenje wjele cźorneho luda bydlicź, dokeľ ßu tam we wulkich róſnizach někotre měſtniſchcźa (měſta), hdźež ßo kóždźicźki dźeń wiki wotbudu, na kotrychż ßo porjadnje wjazy hacź pjecź tyßaz cźornych wobrocźa. Mórojo ßu dobrocźiwi a wjeßeli, poßłuſchni a pokorni: a w někotrych jich krajach wobſteji ta naprawa, ſo móże kral po ßwojim ſpodobanju ßwojich podanow zuſym ſa wotroczkow pſchedawacź a tak derje pſchi wjeßełych każ pſchi ſrudnych podeńdźenjach ßwojeje ßwójby wulku cźrjódu ludźi jako wopor ſarěſacź. Podam pſchikład. Sa moju młodoſcź by (wokoło 1850) druhdy młodźeńz do Dreźdźan pſchiſchoł, kotryż w Freibergu na hórniſtwo ſchtudowaſche, a kotremuż tam „cźorny prynz“ rěkachu; teho běchu cźłowjeczi rubjeźnizy jako hólczeza nanej wotwjedli: holandiſka łódź běſche jeho wußwobodźiła, a holandiſke knježerſtwo daſche jemu wucźerńje wopytacź, ſo móhł tam poſdźiſcho jako hewjeŕ do ſjawneje ſłużby ſtupicź; cźorny prynz wědźeſche, wotkal bě, nochzyſche pak żenje dom, dokeľ by, każ prajeſche, jeho nan tyßazy ludźi woprował, hdy by ßwojeho ßyna ſaßo měł. Po naboźinje ßu mórojo ſ wulkeho dźěła muhamedaniſzy, ſ wulkeho dźěła pak póhanjo a to cźeſcźerjo fetiſchow, t. j. małych wězkow ſpodźiwneje twórby, każ n. pſch. ſchikowanych kamjeſchkow, kotrež maju po myßli tych cźornych ludźi někajku potajnu (bójſku) móz we ßebi. Runje pſched 400 létami (1485) ßu Portugiſojo wokoło rěkow Niger a Kongo kſcheſcźijanſke miſijonſtwo ſapocźeli, wot kotrehoż pak móhł rjez ßo niczo hacź na naſch cźaß ſdźerżało njeje. Nětko ma rheinſke miſijonſke towaŕſtwo we wjecźornej Afriży ſtaziju ſ mjenom „Bethanija“.

(Pokracźowanje.)

Přilopk.

* Saßo je ßo wulke njeſboże w podkopkach ſtało. Wot wutory na ßrjedu w nozy wokoło jeneje ßo podkopki „Camphauſen“ njedaloko Saarbrückena pſches rosbuchnjenje ſłych płunow saßypnuchu. Płomjenja wjele kóhcźi wyßoko ſ podkopkow ſtupachu. Wot 219 hewjerjow, kotſiż běchu na nóz dele jěli, jeno ßydomnacźo njeſranjeni wucźeknuchu; druſy ßu wſchitzy saßypani. Na wumoženje ſnjeſboženych ßo ſprózniwje dźěła; ßrjedu wjecźor běſche 92 morwych wuhrjebanych. Saßypani, mjes kotrymiż je něhdże 150 woženjenych muži, ßu najſkerje wſchitzy morwi; pſchetoż ſke płuny ßu ßo ſe ſpěſchnoſcźu błyſka po zykych podkopkach roſſcherike, ſaniczíwſchi wſchě naprawy k cźerpanju cźiſteho powětra.

* S Eſſena ßo piſche: Jena żónſka tudy na widliſchcźa cźerpjeſche a też na tule khoroſcź wóndano wumrje, ſchtoż bu wot lěkarja wobßwědczene. Stachu ßo wſchě pſchihoty k pohrjebej. 36 hodźinow po jeje ßmjercźi jejny muż na jene dobo wótry kſchik ſaßkyſchi a dó jſtwy ſtupiwſchi, hdźež cźěło na marach leżeſche, ßwoju żonu ßedźo wuhlada. Wona běſche jeno na ſdacźe morwa była a wſchitko ßkyſchała, ſchtoż ßo wokoło njeje ſtawa a powjeda; ale żaneho ſnamjenja njebě wot ßo dacź móhła.

* W jenej zokorowej fabriży wóndano ſchěſcź hólzow, 15—17 lět ſtarych, parny kotoł rjedźeſche. Mjes tym ſo woni rjedźenje nimale ſkónczíwſchi hiſchcźe w kótle tczachu, wjednik maſchiny njewjedźo, ſo ßu hólzy w kótle, paru do njeho puſchcźi. Woparjeni hólzy ſ zykej ſchiju kſchiczecź poczachu. Parna truba, kotraż do kótła wjedźe, bu hnydom ſawrjena, a hólzow ſ kótła wucźežechu. Wſchitzy běchu mjeswocźi, na hrudźi a na rukomaj tak woparjeni, ſo ßo koża puſchcźeſche. Hdyż jich do hojerńje pſchiwjeſechu, ßo pokaſa, ſo pola żaneho ſa żiwjenje ſtracha njeje.

* W Hradzu (Graz) wſchelakeho jebanſtwa dla wěſteho dra. Auguſtuſa Brimanuſa ſajachu. Brimanus po prawym Abraham Briemann rěka, je ßyn żidowſkeju ſtarſcheju ſ Rumunſkeje a ma w Buczaczu żonu a dźěcźi. Bywſchi prjedy krutowěriwy kandidat rabbinſtwa bu w Barlinje do proteſtantſkeje zyrkwje pſchijaty, pſcheſtupi pak poſdźiſcho w Paderbornje k katholſkej wěrje. Pod mjenom dr. Juſtus je Brimanus wohidnu knihu „Der Judenſpiegel“ pſchecźiwo żidam napiſał. Wyßoko cźeſcźomny knjes mi něhdy prajeſche, ſo na cźłowjeku, kotryż ßwoju wěru pſchemeni, ta zyrkej niczo njeſhubi,

kotruž wón wopuschczi, ta pak niczo njedobudże, kotrejž wón pschistupi. Tak drje tež Briemann žanemu tych tsjoch wěruwusnaczow, kotrymž po rjadu pschißkuschesche, wulkeje czeszże pschinjeßt njeje.

* Bohaty khěžeŕ M. w Winje měješe hižo lěta dokho Marju F. sa lubku; wona běsche jemu 4 dźěczi porodźika. Psched něschto czaßom M. po radże pschecźelstwa wobsamknu ßo ženicź; jeho njewjesta běsche rjana, mloda a bohata holczka. Prjedawschej lubzy, kotraž běsche rjanosću a mlódnosću hižo shubika a staricź pocza, chzysche wón jeje horjo s pjenjesami sarunacź. Jemu pak ßo mudrischo sdasche, so ji ßwoje wotpohladanje hacź na dalsche samjelczi a ji pjenjesy hakle po kwaßu poskiczi. Ale wón ßo mylesche. Dobre ßußodki Marji w prawym czaßu dopowjedachu, so ßo M. ženi, a so budże wěrowanje hižo pschichodnu njedźelu. To wopuschczenu lubku rosmjersa; wona wobsamknu wěrowanju w poßlednim wokomiku sadźěwacź. Se ßwojimi schtyrjomi małymi dźěczimi, kotrychž najmlódsche na ruzy dźerżesche, ßo wona njedźelu popołdnju psched zyrkwiue durje stupi. Lědma běsche njewjesczinski wós psched zyrkej dojeł, ßußodźiny wós wobstupichu a njehańbiczjiwje na nawoženju ßwaricź a jeho hanicź poczachu. Pscheradżena Marja ßo se ßwojimi dźěczimi k wosowym durczkam pschecźischcza a najmlódsche dźěczo njewjesce do rukow schwyrnu, kotraž w womorje na wosowu scźěnku slehnjena ßedźesche; tež druhe tsi dźěczi chzysche njembra žónska do wosa seßuwacź. Swónży a kwaßni hoscźo ßebi wschu mózu prózu dawachu rosnjemdrjenu žónsku směrowacź, lubjo jej doßahazeho sarunanja; ale wscho běsche podarmo. Hakle hdyž ßylne wotdźělenje polizije pschińdże, ßo poradźi czrjódu ßwarjazych pschihladowarjow rosehnacź. Rucze wós s nawoženju a njewjestu wotjědże. Bórsy ßo M. s prjedawschej lubku srěcza ji pjenjeżne sarunanje ßlubiwschi, s kotrymž ßo wona spokoji. Hodźinu posdźischo ßo wěrowanje bjese wscheho sadźěwka sta.

* Czaßnikaŕ Four w Parisu, 72 lětny schědźiwz, ma jeneho jenicźkeho pomoznika. Hdyž ßrjedu tydźenja wokoło dźewjecźich wjeczor tónle pomoznik domach njeběsche, schtyrjo pyschni swoblekani knjezo do khlamow stupichu, a jedyn s nich czaßnikarjej czaßnik na porjedźenje pschepoda. Mjes tym so stary muž czaßnik wobhladowasche, jeho na jene dobo jedyn s tych zusych sa krk pschimnu a jeho dajicź pocza. Mjes tym czi drusy tsjo kaschczíki prósdnicź poczachu. Starz mějesche telko mozy, so ßwojeho pschecźiwnika do ruki kußnu; psches to bu tutón nusowany schiju ßwojeho wopora puschczicź. Składnosć wužiwajo czaßnikaŕ s wotewrjeneho kaschczika rucze natykany revolvr shrabnu, dwójzy do ßwojeho pschecźiwnika tsěli a tsecźi krócź do druhich paduchow. Jeho pschecźiwnik na ßmjercź ranjeny k semi padże, jeho towaŕschojo pak ßo do czěkanja dachu.

* S Mohilewa pißaja: 14 wobronjenych rubježnikow njedawno w nozy jedyn sarski dom w naschej wokolnosczi wobstupi. Dokelž woni tsělecź poczachu, fararja a jeho ßwójbu strach wobja. Wotrjad rubježnikow ßo do kuchnje dobu, so bychu najprjódzy czeledź njeschkódnu scźinili. Nadeńdźechu tam jeno 90 létneho schědźiwza, 80 lět staru žónsku a malu holczku; a dokelž ßo žadyn tychle tsjoch njewobarasche, jim rubježnizy jeno ruzy a nosy swjasachu. Spósnawschi, so je tudy wsche wobaranje podarmo, ßo faraŕ dó jstwy samknu a wotewriwschi wokno s rubježnikami jednacź pocza. Poskiczowasche jim 50 markow, je-li so jeho potom na pokoj wostaja; potom hischcze 20 markow pschipokoži. Ale mjes tym, so faraŕ s rubježnikami jednasche, běsche ßo holczży w kuchinje radźiko ßwojich putow ßo wußwobodźicź. Wot rubježnikow njepytnjena wona s woknom won skoczi, a khětsje kapkana wubudźicź běżesche a jemu wscho wupowjeda. Bórsy běsche zyka wjeß na nohach. Mjelczo wjeßnjenjo faru wobstupichu a nimale wschěch rubježnikow doßahnuchu. Nasajtra zyku czrjódu jatych rubježnikow do města pschiczěrichu.

* W wulkich žitnych składach Odeßy ßebi psched wulkimi myschemi radźi njeßu. Mjes druhim je s tym sahanjecź pytaju, so popadnuwschi wulku mysch ji maly swónczk wokoło schije swjasaju a ji saßo běżecź dadźa; klinkotanje swónczka wschě mysche rosscheri.

* K jenemu slótnikej w Jekaczerinburgu, kotryž měješe pokne khlamy drohotnych wězow, psched něschto czaßom muźski a žónska pschińdżeschtaj. Wubrawschi wschelake twory wonaj wjetschi dźěl pjenjes sapkaczischtaj a sbytk nasajtra dopkaczicź ßlubischtaj; s jenym pschekupskeho proscheschtaj, so by kupjene wězy hacź nasajtra wobkhowak a je po dopkaczenju do kschinje składk, kotruž běschtaj ßobu pschiwjeskoj. Pschekupski chzysche wězy na měsce do kschinje skasczź; zusaj pak wotmolwischtaj, so staj ßebi klucza sabykoj, so pak jón nasajtra ßobu pschinjeßetaj. Sso praschejo, wot czeho je kschinja tak czežka, pschekupski shoni, so je wjele wschelakich tworow do njeje nakładzenych. S jenym ßkowom, kschinja w khlamach stejo wosta. Nasajtra rano do khlamow stupiwschi stótnik kschinju wotewrjenu a prósdnu namaka; ale sa 3000 toleŕ skotych a ßlěbornych wězow, běsche s khlamow kradnjenych. Paduch běsche w kschinje tczak; a dokelž ßo jene durje nutskach wotamkachu, běsche ßo wón se ßwojim dobytkom bjes sadźěwka s khlamow wotßalicź mógk.

* Hdyž ßo wo Ruskej rěczi, někotsi ludźo měnja, so je to krajina wěczneho lodu a wulkich ßněhow, abo tola, so je to jara symny kraj. Poßlednische wschak wo wulkim dźělu Ruskeje płaczi, na žane waschnje pak wo zykym kraju. W Ruskej ßu też tajke krajiny, hdźež maju s nami jenake klima; w druhich krajinach ,ßaßo je czoplischo, hacź pola naß; tam je klima pornjo italskemu. Wo tym ßo n. psch. pscheßwědczischi czitajo, schtož wóndano s južneho pobrjoha Kryma jenym nowinam pißachu: Wschudźom na wulku symu skorża a na to, so je mało ßněha; wschudźom ßo boja, so budźa žně hubjene. Bohu dźakowano, my, wobydlerjo južneho pobrjoha Kryma, skorżicź njemóżemy. Syma je pola naß, kajkuž pschezo mamy. Něschto wjazy deschcza by bycź móhło; sa to je po ßuchim a czopkym dezembru prěnje dny wulkeho rózka ßněh padnuł, kotryž je rolu na $^1/_4$ łóhcza pokrył a nimale dwě njedźeli leżał. Wodnjo rjenje ßlónczko ßwěczesche, mějachmy něktore grady czopkoty, a ßněh po maku wotběrasche. 20. wulkeho rózka je ßo ßněh shubił; wyßoko na horach hischcze leži. W tu khwilu je w nozy rědko mjenje dweju gradow czopkoty; wodnjo je na ßlónzu 16 a wjazy, w khłódku 8 a 9 gradow. Wětrow žamych nimamy; tež s morja ani wětsiczk njesaduwa. Pschi tajkim czopkym a czichim wjedrje schtomy a kerki wubiwaju; duby s zyka liscza wotpokožike njejßu. Fijatki a lewkoj ßu zyku symu kczěle; róże ßo nowe liscze woblekaju; zyblowe rostliny ßo selenja. Wschelake ptaczki wokoło pjerchotaju a njepschestawajzy spěwaju, so je to woprawdźita radosć. Je-li so maly rózk wutraje, ßmy dobyli; pschetož w měrzu žanych mrósow wjazy nimamy. — Pschipomnicź hischcze chzemy, so maju w tychle južnych ruskich krajinach wschelake rostliny, kotrež ßu w czopkych krajach doma, kaž winowy pjeńk, kawrjenz, granaty, zypreßy a druhe.

* W Czěschinje wukhadźaze nowiny „Nowy Czas" pißaju, so je w Serecze w Bukowinje bohaczk Aschner wumrjeł, kotremuž ßu wschě dźěczi semrjele, kotryž pak krucze wěrjesche, so wone saßo wot ßmjercze stanu, t. r. tež czělnje. Tale jeho wěra běsche tak kruta, so je wón w ßwojim wotkasanju postajił so ma ßo jemu, hdyž saßo wot ßmjercze stanje, jeho sawostajene samoženje wupkaczicź, kotreż 800,000 schěßnakow wuczinja. Hacź do toho czaßa maju ßo tele pjenjesy sadanicź, a sa 25 lět ma ßo schtwórty dźěl měschczańskim khudym rosdawacź. Tak ma ßo kóżde 25 lět stacź. Pschecźelstwo njebocźiczkeho jeho wotkasanje płaczicź dacź njecha a ßudniske wußudźenje pyta.

* Kirgisojo ßu ßylny splah; statoka woni žaneho nimaju, ale se ßwojimi stadkami po ßrjedźnjej Asiji wokoło czahaju s jeneho kuczischcza na druhe. Pißmowstwa, t. j. pißaneje literatury, nimaju. Schtóż chzyk jich literaturu sesnacź, dyrbjał s jeneje kibitki abo hetki do druheje khodźicź a poßłuchacź, kak ßo wupkody narodneho ducha wot nana ßynam ertnje podawaju. A tole ertne jich pißmowstwo je jara khude a wobsteji s někotrych bajkow, pěßniczkow, hudanczkow a pschißkowow. Najbohatschi wotdźěl jich ertneho pißmowstwa ßu pschißkowa. Tudy někotre s nich: Lěpje poßledni w wótznym kraju, hacź sultan w zusbje. — Schtóż hidźenje luda saßkuži, je też wotpadnik wot Boha. — Bjes sultana ßo ludej derje hicź njemóże, a bjes hórkow by semja rjanosću shubika. — Nawucź ßebi ßyna s małych lět, žonu pak wot spocźatka mandźelstwa. — Njesbožowny je, schtóż ßwojich mozow njewotwaži. — Hdyž je skoto w rukomaj, ßo njewaži.

* 7000 wudowow sawostaji khěžor M'tesa, wobknjeżeŕ kraja Ugande w Ssrjedźnjej Afriży. Dokelž M'tesa mużskich potomnikow sawostajił njeje, je jemu bratrowy ßyn s naßlědnikom, kotrehož je katholski mißionar Liwinhat wocźahnuł. Psches ßkawneho wucźenza a pucźowarja Stanleya ßmy w Europje hižo to a druhe wo kraju Ugande a khěžoru ßlyscheli. Semrjety khěžor běsche hižo na pok ziwilisowany; wón w dołhim kabacze khodźesche.

* Hlinjane a woßebje schkleńczane ßudobje ßo lohko rosbije; a ma-li ßo daloko wjescź, chze staroscźiwje sawalene bycź, na czož je wjele dźěła a czaßa trjeba. Praktiszy Amerikancźenjo ßu duž na to pschischli, blesche a druhe ßudobje s praßowaneje papjery dźěłacź. Do czěsta k papjerje ßo bjerje: 10 dźělow lapow, 40 dźělow ßkomy a 50 dźělow mlěteho drjewa. Hotowa tolsta papjera abo karton ßo s wobeju stronow s masom namasa, kotryž s howjaseje krwě, s kalka a se schwablo-kißakeje hliny wobsteji. Wußuscheny ßo karton hischcze ras s tymle masom namasa a ßo potom praßuje. Blescha, s tajkeje tolsteje papjery dźěłana, je tak kruta, so mózesch ju wo scźěnu rěsnucź; wona ßo niz jeno njepuknje, ale ßo ani njeshibnje.

Cyrkwinske powjesće.

Seleny schtwórtk budże k. farař dr. Kalich dopołdnja w 9 hodźinach němsku spowjednu rěcź dźerżeć a němske paćerske dźěći konfirmirować.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Wylem Pawoł, Jana Augusta Schneidera, dźěłaćerja na Židowje, ß. — Jan Jurij, Jana Adolfa Hausera, khěžerja a maschinskeho nahladowarja na Židowje, ß. — Ernst August, Khorle Augusta Ryćerja, maleho sahrodnika a fabrikskeho dźěłaćerja w Hrubjelćižach, ß. — Hermann, Jana Schustera, fabrikskeho dźěłaćerja na Židowje, ß.

Pětrowska zyrkej: Hermann Jurij, Handrija Handrika, żelesniskeho dźěłaćerja a wobydlerja, ß. — Khorla August a Ernst Bohuwěr, Jana Bohuwěra Motka, mlynskeho dźěłaćerja a wobydlerja, dwójnikaj.

Zemrjeći:

Dźeń 14. měrza: Marja Rakez, Ernsta Handrija, dźěłaćerja a wobydlerja, mandźelska, 33 l. 8 d. — 22. Marja Martha, Augusta Janeza, khěžerja a skalarja pod hrodom, dź., 5 m. 17 d. — 23. Max Jurij, Jurja Schmidta, khěžerja a krawza w Jeńkezach, ß., 5 m. 2 d. — 25. Pětr Bohuwěr Schleńcer, khěžkař a cźěśla w Delnjej Kinje, 48 l. 20 d.

Pśiches ßudnistwo ma ßo na pśeßadźowanje pśchedawacź: 30. měrza popołdnju w 1 hodź. pola kublerja Pietschmanna w Dubrawźy 1 młócźaza maschina, 1 juchowy wós, 1 róla, 1 dezimalna waha, 1 kara, 12 żitnych měchow. — 30. měrza kublo semrjeteho Kozora w Spytezach. — 31. měrza popołdnju w 2 hodź. pola kublerja Schneidera w Hnaschezach 3 krumy a 1 cźelo. — 9. haprleje dopołdnja w 10 hodź. w piwarni w Wujeźku pola Bukez piwowe ßudy, möble, palenz, piwowy apparat, 1 taslowa waha, 1 ßanje atd.

Płaćišna żitow a produktow w Budyschinje
21. měrza 1885.

Żitowy dowos: 3705 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacź M	Na bursy hacź Pf
Pšeńeża	8	18	9	23	8	18	9	23
Rožka	7	22	7	34	7	22	7	34
Jeczmjeń	7	43	7	68	7	43	7	68
Wowß	7	40	7	50	7	40	7	50
Hroch	9	17	10	28	—	—	—	—
Woka	6	53	7	8	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	12	—	15	—	—	—	—	—
Hejduschka	16	—	16	50	—	—	—	—
Bérny	2	30	2	70	—	—	—	—
Butra (1 kilogr.)	2	—	2	30	—	—	—	—
Pšeńeżna muka (50 =)	7	—	15	50	—	—	—	—
Rżana muka (50 =)	7	—	11	—	—	—	—	—
Sšyno (50 =)	2	70	3	—	—	—	—	—
Sšlóma (600 =)	16	—	18	—	—	—	—	—
Proßata 972 schtuk, schtuka	11	—	21	—	—	—	—	—
Pšeńeżne wotruby	—	—	—	—	4	10	4	30
Rżane wotruby	—	—	—	—	5	—	5	20

(50 kilogr.: Kózło)

Dražďańske mjaßowe płaćišny. Howjada 1. družiny 57—60 mk., 2. družiny 51—54, 3. družiny 36 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 48—51 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 43—53 np., 2. družiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 27. měrza: Kraßne.

Sahrodniska żiwnosćź w Hownjowje na pschedań.

Dla dźělenja herbstwa ma ßo **Fleischerez** sahrodniska żiwnosćź cźiško 16 w Hownjowje pola Budyschina, 5 akrow 105 □prutow ležomnosće se 104 dawkskimi jenosćemi wopschijaza,

wutoru 7. haprleje t. l. (tśeći ßwjaty dźeń jutrow)
dopołdnja w 10 hodźinach

po jenotliwych parzelach abo tež po zykym na městnje ßamym pod wuměnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, wot podpißaneho pschedacź, k cźomuż chzyli ßo na kupjenje smyßleni seńcź.

W Budyschinje, 26. měrza 1885.

Wobkhodny agent **Franz.**

Pětschkez ßwobodna khěžkarska żiwnosćź w Njeśdaschezach pola Hodźija

s 18 kórzami pola, luki a sahrody a něhdże 225 dawkskimi jenosćemi je s morwym a żiwym inventarom pśches podpißaneho hnydom na pschedań.

Twarjenja ßu w dobrym rjedźe.

W Budyschinje, 26. měrza 1885.

Wobkhodny agent **Franz.**

Drjewowa awkzija.

Wutoru 31. měrza t. l.

ma ßo na

Njeßwaczilskim majoratnym revirje

ßlědujze **wužitkowe a palne drjewo,** jako:

70 khójnowych schtomow, 15—25 cm ßrjedźneje tokstośće a 10—16 m dołhośće,
250 khójnowych klozow, 15—46 cm hornjeje tokstośće a 2,5—5 m dołhośće,
40 khójnowych żerdźow, 12—15 cm delnjeje tokstośće a 10—13 m dołhośće,
190 rm. ßylnych khójnowych schćźepow,
50 = = = kuleczkow,
250 = = = pjeńkow,
25 stotnjow khójnowych walcźkow,
230 rm. khójnoweje sbytkneje walcźiny,

} w drjewnischczu w wotdźělenju 16 a 13,

pod swuczenymi wuměnjenjemi na pśeßadźowanje pschedawacź.

Shromadźišna w drjewnischczu w wotdźělenju 16 pola Noweje Wßy rano w 9 hodźinach.

Hrabinske hajnische sarjadnistwo.
H. Njepraschk.

Hischcźe skoro zyle nowa **khlamowa pschiprawa** je na pschedań pola **Kl. Dietrichoweje** na kotokskej haßy (Kesselgasse) 10.

W Budyschinje je **khěža** s mjeńschimi stwami, hacź na 6 % ßo danjaza, pscheměnjenja dla po niskej płaćišnje na pschedań. Bližsche je pola schewskeho mischtra **Handrija Barcźa** na ßeminarskej drósy cźiško 2 shonicź.

Żiwnosćź njedaloko Budyschina s 25 kórzami pola a luki je na pschedań. Hdże? je shonicź w wudawarni Serb. Nowin.

W Hněwßezach je **khěža** cźiško 18, se ßkomu kryta a 900 mk. hódna, na pschedań.

W Pschiwcźizach je dwajschoßna **khěža** cźiško 22 se ßadowej a ßolotowej sahrodu bjes hospody na pschedań.

W Lupoj je **khěža** cźiško 10 s kowarnju a 1½ kórzom pola na pschedań.

Jena **kosa** s kóslatami je na pschedań w Hněwßezach cźiško 13.

---

2 trjebanej landawskej kucźi, nimale nowej, něktore trjebane derje sdźerżane wotewrjene wosy mam tunjo na pschedań.

N. Gall,
wosotwarska fabrika w Budyschinje.

Drjewowa awkzija
w Hnaschezach.

Schtwórtk 2. haprleje popołdnju w 2 hodźinomaj ma ßo 30 hromadow hakosow wot stólětnych schmrěkow, 45 dołhich hromadow wot 15 létnych brésow a 10 łoßow schmrěkowych pjeńkow na pśeßadźowanje pschedawacź. Drjewo ßo derje wotwjesćź hodźi.

Shromadźišna w Hnaschczanskej korczmje.

August Hentschel.

Tśeschnu papu a **tśeschny rěs** po poniżenych płaćišnach pschedawa swud. **Schlagowa** w Budyschinje na Mużakowskej drósy cźiško 11.

Schćźepjene ßadowe schtomiki mam kóždu ßobotu w Budyschinje a tež pschezo doma na pschedań.

Gustav Wjela w Maleschezach.

Kóslaze kóżki

a wschě druźiny druhich kożow kupuje po najwyschschich płaćišnach

Bernhard Nawka
w Wósborku.

W wudawarni Serb. Nowin je na pschedań: **Spěwna radosćź;** sběrka schulskich spěwow. Do seleneje wobalki swjasana sa **50 np.,** do twjerdych deskow swjasana **70 np.**

Emma swud. Vorwerkowa

porucza ßwój wulki derje srjadowany skład

żaketow, manteletow a jakow
se ßomota, kaschemira a ßukna

w wulkim wubjerku po najtunischich płaćišnach a proßby wo dobrocźiwe wobkedźbowanje.

Na hlownym torhoschczu 5 s napschecźa hlowneje straże (hawptwachi).

Wotewrjenje khlamow.

S tutym ßebi dowolam, cżeſcżenym Sserbam w **Budyſchinje** a wokolnoſcżi najpodwolniſcho k nawjedżenju dacż, ſo **ßobotu 4. haprleje t. l.** w tudomnym měſcże na **hlownym torhoſchcżu cżißło 9** w domje knjeſa **Ewalda Brauna** pod firmu:

Richard Gautzsch
manufakturowu a modotworowu pſchedawarńju

wotewrju.

S tutym ſdżělenjom najpodwolniſcho proſchu, moje pſchedewſacże ſ dobrocżiwym pſchiſtupom podpjeracż. Ja budu ßo ſtajnje prózowacż, ßebi ſe ſprawnym poßłużenjom a tunimi płacżiſnami ſpokojnoſcż tych, kotſiż mje wopytaja, dobycż a trajnje ſdżerżecż.

Se wſchěm poczeſcżowanjom

Richard Gautzsch,
prjedy ſarjadowar firmy **M. G. Freyberg.**

Emil Wehrle na jerjowej haßy

porucża dżělbu **módreho cżiſchcża** najlěpſcheje drużiny, ſtary łóhcż po 28 np., hewak po 35 np., 6/4 **módre cżiſtopkatowe łazowe ſchórzuchi** po 85 np., **zychi** a **wupjerki** w wulkim wubjerku, 6/4 ſchěroke, łóhcż po 25 np., 6/4 **katunowe rubiſchcża** po 30 np., **běły, módry** a **ruby płat** po tunich płacżiſnach, **khołowowe tkaniny, wołmjane tkaniny** k **poczehnjenju pjeſłow, bawmu** a **tibetowe rubiſchcża** po 1 mk.

Hugo Lehmann

na ſwonkownej lawſkej haßy 1

porucża po nadpadnje tunich płacżiſnach ßwój bohaty ſkład nowoſcżow:

filzowe klobuki wot 2 mk. 25 np., **konfirmandſke klobuki** wot 2 mk., **klobuki ſa dżěcżi** wot 1 mk., **zylindrowe klobuki** wot 4 mk., **tkaninowe klobuki** k wſchěm wobleczenjam ßo hodżaze, **klobuki ſa ratarjow** a **na pucżowanje, mězy, pſchedeſchcżniki** wot 1 mk. 50 np., **ſpazirſke kije** a **krawaty.**

Powſitkowna assekuranca w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)

Sałożena w lěcże 1831.

Rukowazy fond w kapitalu a reſervach w hotowych pjenjeſach:

29 millijonow 698 tyßaz 824 ſchěßnakow 29 krajz.

Woheń-, krupobicże-, transport- a żiwjenje-ſawěſcżenje.

Polizy ßo w **khěżorſtwowych markach** wuſtajeja.

K wukaſowanju a k wobſtaranju ſawěſcżenjow poruczataj ßo jako agentaj:

hamtſki ſkotołěkař **Ernſt Walther** w Budyſchinje,
ſchewſki miſchtr **Heinr. Jul. Räther** w Kukowje p. Pancżiz.

50 np. Hermanſke woſſjewjenje. 50 np.

Mojim cżeſcżenym wotebjerarjam k nawjedżenju, ſo ßym na tutón hermank ſ wulkim wubjerkom

50 np.-wężow

pſchiſchoł. **Carl Herbst** ſe **Shorjelza.**

50 np. Stejniſchcżo: w khěżi k. pſchekupza **Pětſchki** na ßerbſkej haßy. **50 np.**

Ża krawzow, ſchwalcże a ſaßopſchedawarjow.

Jara ważne cżitacż!

Zwjern na rołkach 12 rołkow po 40—45 np., po tajkim 1 rołka 3 1/2 np., dwójne rołki (200 yardow) 12 rołkow po 1 mk., po tajkim 1 rołka 8 1/4 np., 1000 yardow (wulka rołka) po 27 np.; maſchinſki zwjern w paßmach ßměſchnje tuni; woprawdżity ſchórzuchowy bant a möblowu ſchnóru, każ tež hełkowanſke pſchedżeno, każ hiſchcże żenje tak tunje było njeje; dżělba ſkotoniczoweho banta 8—10 np.; velplowy bant, wobßadki, zanki a krużenki ßměſchnje tunje; gurt a gumijowy bant, konopjowy zwjern, tofle, żidżany bant a tykanja tunjo, jara tunjo. Pſchińdżcże a wobdżiwajcże!

H. E. Kuhn ſ Draždżan.

Stejniſchcżo: w Budyſchinje ſ napſchecża hlowneje ſtraże.

Bramborski Casnik.

Dokulž donětejšny nakładowař „Bramborskich Nowin“ wšake nuzne a hužytne poŕeżeńa huwjasć ńekšěšo, bužomoj z prenym aprylom to łopeno do swojogo nakłada zeš. Pódla prosymoj welgin, ab kšěli cesćone kněža też z Gorneje Łužyce naju předkwezeše wosebńe při zachopeńku z lubosću podperaś. To łopeno ma něto mě: „**Bramborski Casnik.**“

W Skjarbosću a Popojcach w ḿercu 1885.

K. Šwela. **H. Jordan.**

Holzy ſe wßow, kotrež chzedża plotowanje nawuknucż, ßo ſaßo pſchijimaju w **Mikelez** khumſchtnej plotowarni na ſadnej bohatej haßy cżißło 17 w Budyſchinje. Na żadanje ßo roswucżenje ßerbſki ſtanje. Jědż a wobydlenje ßo tunjo wobliczi. Tež ßo tam pſchezo mużſke ſchaty płokaju a plotuja.

Generalna zhromadźizna
Maćicy Serbskeje

změje so **srjedu** po jutrach **8. hapryla** popołdnju w **dwěmaj** w **Thiermannec kolonnadach.**

Dnjowski porjad: 1. Rozprawy. 2. Pomjenowanje čestnych sobustawow. 3. Nowowólby. 4. Namjety.

Sobustawy a přećelow M. S. přeprošuje

W Budyšinje, 25. měrca 1885. **předsydstwo.**

Druhi dźeń jutrow
serbski spěwanski koncert

měšaneho chora Bukečanskeho serbskeho towarstwa

w Heimrichec hosćencu w Bukecach.

Započatk wječor w 7 hodźinach.

Wo přećelny wopyt prosy

spěwanski wotrjad.

☛ Po koncerće **bal.** ☚

Serbska studujuca młodosć

zeńdźe so **jutry wutoru, 7. hapryla t. l.,** popołdnju **w 3 hodźinach na třeleŕni w Budyšinje.** Sobustawy jednotliwych stud. towarstwow so najnaležnišo proša prawje bohaće so wobdźělić, přede wšěm pak zastupjerjo towarstwow někotrych ważnych wěcow dla, wo kotrychž ma so rěčeć a wučinjeć. Hosćo a přećeljo studujuceje młodosće su wutrobnje witani. **Mikławš Žur,** hłowny starši.

Sserbske lutherske knihowne towarstwo.

Rosnoschenje naschich nowych knihow šo, da-li Bóh, w tydźenju po młodych jutrach sapočnje.

Pschedšydstwo.

Wot dźenšnischeho dnja pschedawamy:

najlěpschu Halsku pschenično schterku	punt	po	22 np.,	ja hotowe pjenjezy.
najlěpschu běrnjazu muku	=	=	13 =	
čistu sodu	=	=	5 =	
drobny zokor	=	=	28 =	
kuskaty zokor	=	=	30 =	
zokor w pokrutach	=	=	30 =	
kóstkaty zokor	=	=	33 =	

Khosej, rajš a wschě druhe materialne twory po najtunischich dnjowych płaćišnach.

W Budyschinje, 19. měrza 1885.

August Bartko,	Hermann Klemm,	Gustav Poser,
Friedrich Braun,	J. G. Klingst Nachf.,	Carl Pötschke,
Ginzel & Ritscher,	Hermann Kunack,	Richard Pötschke,
Ernst Glien,	Hermann Lemke,	Ad. Rämsch,
J. T. Glien,	C. A. Mickan,	Wilhelm Schamlott,
Th. Grumbt,	Arno Möckel,	Johann Wannack.
Robert Hauptmann,	Moritz Mörbe,	
Wilh. Jacob,	Richard Neumann,	

Čzesćzenym Sserbam k nawjedźenju dawam, so se šwojeho dotalneho wobydlenja na **schulerśku hašu** s nutskhodom na rěsniskej hašy čišło 2 pschečzahnu. Wschě rany šo wote mnje derje a tunjo hoja, kaž to wschitzy, kotsiž šu mojeje šlužby potrjebali, wobšwědcza.

Jan Löffler,
pruhowany hojerśki pomoznik.

Wosjewjenje.

Tsečzi šwjaty dźeń jutrow, wutoru 7. hapreje t. l., maja šo w bydle semrjeteho Handrija Ernsta Schołty w Lusy wschelake sawostajene wězy, jako: drasta, dwě pošleschczi, 2 łoži, 1 konopej, 2 kschini, 1 polza, 1 drastny khamor atd. sa hotowe pjenjesy na pschešadźowanje pschedawacź.

W Lusy, 25. měrza 1885.

Wješke grychty.

Čzerwjene wino,
bleschu po 80 hacź 250 np.,
rheinske wino,
bleschu po 100 hacź 300 np.,
moselske wino,
bleschu po 70 hacź 90 np.,
porucza
Wilhelm Schamlott
s napschecza theatra.

Dr. Pattisona
wiczna wota,
najlěpschi hojazy šrědk pschę
wicź a rheumatismuš
wschěch družinow, jako: wobliczo-, bróst-, schiju- a šubyholenje, hłowjazu, ruczinu a nohazu wicź, drjenje w stawach, khribjetowu a ledźbowu bolosćz. (H. 6250)

W pakczikach po 1 mk. a w pokojczných po 60 np. pschedawa **Ernst Mittasch** hewak H. J. Lincke pschi wulkej zyrkwi 5.

Turkowske šlowki,
punt po 25 np., 5 puntow po 110 np., liter po 35 np., porucza sa něschto jara tunje
Moritz Mjerwa
na mjašowym torhoschczu.

K selenemu schtwórtkej
poruczam **póprijanzy** jenož s dobreho mjeda pjeczene, toho runja **zakty** po kóždej płaczišnje a dawam na kóždu hriwnu 20 np. rabata.

G. Alwin Kliemand w Rakezach,
pjekar a konditar
s napschecza Binnerez hosczenza.

Młode piwo
pschedawa póndźelu 30. měrza popołdnju wot 4 hodźin
Rakeczanska piwarnja.

Młode piwo
šo wutoru 31. měrza rano w **Hnczinjanskej piwarni** pjelni.

Pod bórklinom 1
šo broda sa 5 np. truha, wkošytschihanje płaczi wot 30. měrza hacź 3. hapreje jenož 15 np.

Ssylna, ródna a sprawna **holza,** kotraž je k kóždemu domjazemu dźěku rad swólniwa a s małym dźěsczom wobkhadźecź wě, šo pyta wot **Hany Mülleroweje** na šukelnskej hašy 11 po 2 skhodomaj.

Holzy,
kotrež chzedźa měschczańsku schulu wopytacź abo dla dalscheho wudokonjenja w měsczе pschebywacź, dostanu dobru a tunju pensiju pola **Kl. Dietrichoweje** na kotołskej hašy (Kesselgasse) 10.

Dwaj šylnaj wolazaj
dostanjetaj hnydom šlužbu na knježim dworje w **Klukschu.**

Ródny **rólny pohonc** šo na knježi dwór do **Krakez** pyta.

Sa šwoje kolonialtworowe a spirituosowe khlamy pytam k jutram **wucžobnika.**

Ad. Rämsch
pschi butrowych wikach.

Hólczez, kotryž chze **mołerstwo** nawuknucź, móže pod spodobnymi wuměnjenjemi do wucžby stupicź pola **Jacobsena a Smidta** na dwórnischczowej drósy (Bahnhofsstraße) czišło 5.

Hólczez, kotryž chze **rěsnistwo** nawuknucź, móže do wucžby stupicź. Hdže? je shonicź w wudawarni Serb. Nowin.

Jedyn **wucžobnik** šo pyta wot

Paula Grabsa,
šedlarskeho mischtra w Budyschinje na kamjentnej hašy.

Wucžobnik pytany.

Hólczez, kotryž chze **pjekarstwo** nawuknucź, móže pod dobrymi wuměnjenjemi do wucžby stupicź pola pjekarskeho mischtra **Richarda Droschütza** na hornczerskej hašy a nowej hašy 1.

Hólczez, kotryž chze pjekarstwo nawuknucź, šo pyta wot

Franza Dittricha
s napschecza starych kasermow.

Wyšokodostojneho knjesa fararja ryczerja **Imischa** w Hodźiju należnje proššymy, so by rjane předowanje, njedźelu Judika wot njeho dźerżane, dobroczinje wotczischczecź dał. **Wjele poškucharjow.**

Sjawny dźak.

Mój podpisanaj šo hnutaj czujemoj, wyšokodostojnemu knjesej fararjej ryczerjej **Imischej** w Hodźiju a jeho knjeni mandźelskej najhlubscho saczuty dźak sa to wuprajicź, so staj naju šwaka, Jurja Wenzela, kotryž pola nju sa pohoncza šlužesche, w khorosczi luboscziwje wothladakoj a semrjetemu rjany pohrjeb wuhotowakoj. Bóh chzył knjesej fararjej ryczerjej Imischej a jeho knjeni mandźelskej tajku woporniwosćz a dobroczinwosćz czašnje a wěczнje sarunacź.

Hermann Nowak a mandźelska
w Lipiczu.

(K tomu czišku pschiloha.)

Pschiloha k czißlu 13 Serbskich Nowin.
Ssobotu 28. měrza 1885.

Kedźbu.

K hermankej dostanu wulku dźělbu **pomorskich biklingow**, kotrež po jara tunich płaczišnach pschedawam,

3 schtuki po 10 np.,

ff. czerstwa **hascha**,
= czerstwy **wuhoř**,
= czerstwe **tuczne slundry**,
= czerstwy **mórski dorsch**,
= czerstwe **tuczne biklingi**,
= = **Kielske sproty**,
= = **wulke haschowe jerje**,
= = **hobrske wokacje**,
= = **Stralsundske jerje**

w czwizach a jenotliwje tunjo,
ff. czerstwe **baltisko-mórske jerje**,
= = **nowe ruske sardiny**,

jenotliwje a w czwizach,
ff. czerstwe **wolijowe sardiny**,

wschelake dobre druźiny.

Wschě tele ryby k hermankej czerstwe dóńdu a pschedawam ja je po najtunischich płaczišnach.

Gustav Küttner
w Budyschinje
pódla póstskeje kowarnje
pschi žitnych wikach
ſ napschecza realneje schule.

W **Minakalskim mlynje** je dostacz **pizowy gris, wotruby, czorna muka, rźana muka** a **pschenična muka No. 000**, měrza po 90 np. Czisty **rźany khleb** šo sa žito wumenja.

Julius Wagner.

Kóslaze kóžki

w mjeńschich a wjetschich dźělbach po najwyschschej płaczišnje kupuje

Gustav Naucke
na garbarskej haßy 16.

Tež šo wschě druźiny kožow derje a tunjo pschihotuja.

Kóslaze kóžki,

toho runja wschě druhe kóžki kupuje pschezo po najwyschschich płaczišnach

Heinrich Lange
w Budyschinje na žitnych wikach
pschi šerbskej katholskej zyrkwi.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechanišku dźěłopschadownju w Hajnizach, tola w Budyschinje šo jenož **trjeny len**, a to jenož šobotu w Grützneree domje, ſ nutskhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Strowe kruschwinowe drjewo

kupuje po najwyschschej płaczišnje

mechaniska pschadownja
w Hajnizach.

Twarski kruchaty kalk,

pschezo nowy paleny,

se Charlottenhofa w Shorjelzu,

w ſnatej najwubjerniſchej bjeskamjeńtnej tworje porucza po wurjadnje tunich płaczišnach

C. Thiermann w Budyschinje.

Kontor: **na žitnych wikach 5.** Skład: **na privatnym tworowym dwórnischczu.**

Želesniske schěny a Tnoscherje

k twarjenju

poruczataj tunjo

Gebr. Joachimsthal
na privatnym tworowym dwórnischežu.

Czerstwa **hnojaza šól I. druźiny**, toho runja **šól k warjenju a ſa skót** je doschła. **Tšěschne a murjerske zyhele** a **czerstwy kalk** po tunich płaczišnach pschedawam.

F. Fischer
na dwórnischczu w Lasu.

Dürrenbergsku warnu a skótnu šól

poruczataj **Wagner & Jumpe**
na dwórnischczu w Budestezach.

Nalětnje a lětnje wobleczenja,

pjesle a šuknje,
nalětnje nadwoblekarje,
kholowy a lazy,

wschě wote mnje ſ dobrych stupjenych tkaninow dźěłane, w wulkim wubjerku poruczam.

P. Baruch

pschi bohatych wrotach, na rózku žitnych wikow.

Drasta, po měrje skasana, šo rucze a derje seschije.

Po tunich płaczišnach

šo **warjenja,**
pizowe šrědki a šymjenja

po jenotliwym pschedawaju pola

Wollmann & Co.
na schulskich hrjebjach 9 w khěži na lěwym boku.

Zyte tobakowe rjepiki punt po 23 np.,
rěsane = = = = 30 =

poruczа **A. P. Böhme**
psched schulerskimi wrotami 3.

K wuſzywej

poruczа

Rigaske lane šymjo, schlesynske měchowe lane šymjo, czerwjeny, běły a žołty dźeczel, wschelake trawowe šymjo, luzerne, seradelu, czerwjeny kal, hlubaty kal, Oberndorfske runklizowe šymjo atd.

E. F. Schippang
na bohatej haßy.

Wschě druźiny

pólnych, kuczných, warjenskich a **kwětkowych šymjenjow**, kaž tež **Rigaske, Pirnaske** a **schlesynske lane šymjo** poruczа dobroczinwemu wobkedźbowanju

pschedawarnja šymjenjow
Roberta Binnera w Rakezach.

Wischnjowe schtomiki,

k naßadźenju na gmejnskich puczach šo derje hodźaze, pschedawa, so by ſ nimi rumowak, po šlědujzych płaczišnach:

šlódke wischnje 1. druźina po 50 np.
= = 2. = = 40 =
= = 3. = = 25 =
kißake wischnje . . . = 25 =

R. Binner w Rakezach.

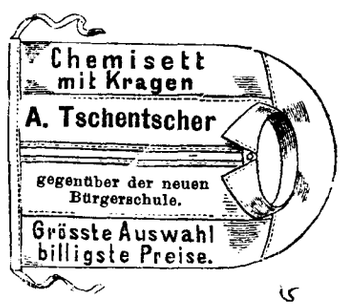

Wot najwjetscheje ważnoscze ſa

woczi kóždeho.

Tuta **jenož šama wěrnje** prawdźiwa dr. Whitowa woczowa wodźiczka wot Bohuwěra Ehrhardta w Oelze w Thüringskej je wot lěta 1822 šwětoßławna. Wona je w ſlakonach po 1 mk. wot nětka **jenicžzy w měschczanskej haptyzy** w **Budyschinje** dostacz. — Njech šebi pak kóždy wěscze **jenož** wěrnje prawdźiwu **dr. Whitowu woczowu wodźiczku** wot **Bohuwěra Ehrhardta** žada. **Zanu druhu.**

Listne wucžahi: Knjesej **Traugottej Ehrhardtej.** Proschu mi hnydom Waschu **woprawdźitu dr. Whitowu woczowu wodźiczku** pschipóßlacz, dokelž ju mi moji snaczi, kotziž šu ju ſ dobrym wuspěchom trjebali, jara khwala. Hohenlimburg, w februarje 82. Julija šwud. Haschzyna. Dale: Wascha **wubjerna woczowa wodźiczka** mi jara derje czini, duž chzedźa šebi ju někotzi moji snaczi toho runja skasacz (šlěd. skas.). Hohenlimburg, w měrzu 82. Julija šwud. Haschzyna.

Nürnbergsku
wařnu a skótnu ßól
poruczataj tunjo
Lorenz & Kretschmar
w Pomorzach.

Kalijowe mydło, ßuche,
punt po 50 np.,
jadriwe mydło, ßuche,
punt po 40 np.,
łojowe mydło, ßuche,
punt po 36 np.,
pscheńczńu schterku,
punt po 22 np.,
kónzatu schterku, najlěpschu,
punt po 30 np.,
soda krystalisowany, najczisczischi,
punt po 50 np.,
běrnjazu muku,
punt po 20 np.,
běłazy soda H. Puyowy,
pakczik po 10 np.,
wubjerny ßrědk sa schaty a hospodařstwo,
žiwizowe mydło, masne mydło
w wschelakich družinach
pschedawa tunjo
H. Puy w Budyschinje,
mydłařnja.

Wschitkim pscheczelam
schalki dobreho khofeja
poruczam
ßławny a rad wužiwany
paleny
Java-khofej
wot
A. Zuntz sel. Wwe.
dwórski pschedawař
w Bonnje w Barlinje
I. družina pt. po 1 mk. 70 np.
II. „ „ „ 1 „ 55 „
w 1- a ½ puntowskich pakczikach.
Mukowy skład khumschtneho młyna
Ernsta Pfuhla
w Nadzanezach,
w Budyschinje:
na hornczeřskej haßy
w „Münchner Hofje".

Jurij Valten
w Wojerezach
porucza k jutram:
zokor zyły punt po 32—40 np.,
w kehelach tuńscho,
zokor drobny punt po 28—32 np.,
rósynki wulke a małe,
wschitke **wěrzy, zyłe a tołczene,**
w czerstwej njeměschanej tworje,
najlěpsche **ßuche drožďze,**
rjanu **jejkowu barbiczku** k warjenju a k tunkanju.
Woßebje ßerbske hosposy na ßwój bohaty **khofejowy skład** kedźbne czinju a rukuju sa czisty ßłód a tunje płaczisny.

Isidor Mendelsohn

1 na ßerbskej haßy 1.

Najtuńsche žórło pschi kupowanju
wschěch družinow
posamentirskich, pychowych a krótko-tworow.
Najlěpscha składnoscź sa saßopschedawarjow.
Wschědnje nowe **kruženki, agramenty** a **wobßadki** pschikhadźeja.
Knjefle, w Franzowskej a w Němzach dźěłane, we wschěch móžnych družinach, k modernskim tkaninam ßo hodźaze, duzent hižo po 10 np.

Potrjeba sa schwadlistwo

w snatej wubjernosczi.

Žida k schieźu, czorna a pißana, sczeńk po 6 np.
Žida k knjeslowym dźěrkam, czorna a pißana, rołka po 2 np.
Maschinske pschedźena, njedoßažne w dobrosczi,

	1000 yardow hornjeje nicźe,	rołka po	32 np.,	pschi wotewsaczu zyłych duzentow extra-rabat.
„ „	200 „ „ „	„ „	10 „	
„ „	80 „ „ „	„ „	5 „	
„ „	1000 „ delnjeje „	„ „	24 „	
Schtrykowanska wołma, prěnja družina,	doka = 1/6 pt.	„	45 „	

Bawma a vigogna, **najlěpsche wudźěłki,** běłe a pißane, bjes druhim **Max Hauschildske pschedźeno** po czistej fabrikskej płaczisnje s 5 % rabata.

Pschedźeno k heklowanju w paßmach, **prima, 6 niczow, kóžda tołstoscź,** paßmo po 20 np.
Połna waha, 6 niczow, ßo po tajkej płaczisnje hischcźe ženje pschedawała njeje.

Pschedźeno k heklowanju w kubuchach, wulka roła 20 np., běłe a pißane.
„ „ w kubuchach, mała roła 2½ np.

Bawmjane schtrympy a rukajzy w wulkim wubjerku ßměschnje tunjo.
Schtałty we wschěch družinach a wulkosczach, küraßowa forma, wyßoko ßo schnórowaze a se łžizatej mechaniku, po 90 np.

Sslomjane kłobuki sa **žónske, holzy** a **hólzow,** psches **składnostnu kuń po kóždej płaczisnje. Mi je móžno, nowe kłobuki tuńscho pschedawacź, hacž ponowjenje starych płaczi.**

Wschě wězy ßu w wulkim wubjerku wot najtuńscheje hacž k najdróžschej družinje na składźe a ßo ßamo pschi najmjeńschim wotewsaczu po **en gros-płaczisnach** pschedawaju.

Isidor Mendelsohn

1 na ßerbskej haßy 1.

Zanki w sto wschelakich družinach.

Paleny khofej,
wubjernje ßłodźazy, punt po 100 a 120 np.,
porucza pschezo czerstwy **Th. Grumbt**
na swonkownej lawskej haßy.

Na **wulkej bratrowskej haßy czißło 6** w **pschedawařni starych wězow** je na pschedań **1700 mězow** po 60 np. hacž 1 mk. 50 np., **ßukujane kholowy,** noschene a nowe, **koschle** po 90 np., **wołmjane soki,** 1 dobra dwójna **wodowa plumpa,** sa skały ßo hodźaza, sa 45 mk.

J. Bächmann.

Jejowe barby
po 5 a 10 np.,
barby k barbjenju wołmy,
židy a płata
we wschěch barbach po 10 a 25 np.
porucza
měschczańska haptyka
w Budyschinje
na hłownym torhoschczu 6.

Schkórnje a stiflety

ſa mużſkich hižo po 8 mk., wſchě druźiny derje dźěłanych **cźrijow** ſa żónſke, holzy a dźěcźi po tunich płacźiſnach.

Skaſanje po měrje, toho runja porjedźenja rucźe a tunjo.

S poczeſcźowanjom

Handrij Barcź w Budyſchinje
na ſeminarſkej dróſy 2.

E. G. Leuner w Budyſchinje

na ſchulſkej haßy

porucźa ſwój wulki wubjerk **kucźoweho grata,** toho runja **ſzedłow, rajtarſkeho grata,** jenoż wot njeho ſameho dźěłaneho, w ſnatej wubjernoſcźi ſ rukowanjom ſa dźerźenje a dobre ſzedźenje.

Wjazore **trjebane ſzedła a graty** ſu na pſchedań.

Joh. Mießner w Budyſchinje

porucźa k twarbam:

T-noſcherje we wſchěch poměrach hacź 14 metrow dołhe,
żeleſniczne ſchěny,
jamſke ſchěny,
Hartwichſke ſchěny,
prima portlandſki zement,
twarſke hoſdźe,
hródźne wókna,
tſěſchne wókna atd. atd.

a hewak wſchitke druhe ſzem ſłuſchaze artikle po najtuniſchich płacźiſnach.

Joh. Mießner w Budyſchinje

porucźa ſo k wobſtaranju

żeleſnych kruwjazych kortow, konjazych kortow, rěblow, ſzwinjazych kortow, kótłow, wanjow, khachletwarjeńſkich artiklow, rjecźaſow, łopaczjow, ſchpodow, ſzynowych a hnójnych widłow, juchowych plumpow, juchoroſodźělerjow atd. atd.

po najtuniſchich płacźiſnach.

August Richter

w hornim młynje w Wjaſońcy

pola Wyßokeho Łěßa

pſchedawa **deſki, łaty** a **ſchindźele,** hěblowane a njehěblowane, a lubi dobru tworu po tunich płacźiſnach.

Knjes **Ernſt Kapler** w **Kelnje** pola Małeho Wjelkowa ma ſkład mojich drjewow a ſkaſanja pſchijima.

Wulki wubjerk khoſeja

ſ najlěpſchich druźinow,

ſzyry punt po 65, 70, 75, 80, 90 np. atd.,
paleny punt po 80, 90, 100, 120, 140 np. atd.,
kaž tež **zokor,** zyły a mlěty,
najtuńſchi **rajß,** punt po 13 np., 10 puntow po 1 mk. 25 np.,
wulkoſornaty, punt po 15 np., 10 puntow po 1 mk. 40 np.,
wſchelake druźiny **nudłow, ſchterki, ſody, mydła** atd. po **najtuniſchich płacźiſnach** pſchedawa, po **zykym tunſcho**

Richard Neumann
w Budyſchinje na ſnutskownej lawſkej haßy 6.

J. G. Müller, powjaſarſki miſchtr,

na kamjeńtnej haßy 12 w Budyſchinje na kamjeńtnej haßy 12

porucźa pſchi potrjebje ſwój wulki ſkład wubjernych

bajerſkich tóczníkow

a **brußow** we wſchěch druźinach po najtuniſchich płacźiſnach.

Saßopſchedawarjam ſo poniżene płacźiſny dawaju.

Dźělba

wubrakowanych khachłow

je na pſchedań.

Doſpołne khachle po 12 mk.

H. R. Teutſcher, hornczerſki miſchtr
w Budyſchinje.

Zokrowa cziſczerńja

bratrow Langelütje w Cöllnje nad Łóbjom

je mi **ſamopſchedawanje** ſwojeho **zokroweho ſyropa** pſchepodała a porucźam ja tule rjanu, cziſtu a ſzylnu tworu, kotraż ſo wote mnje ſa 12 np. po puncźe pſchedawa.

Heinrich Lindner.

---

k nalětnjemu a lětnjemu czaſej

porucźam ſwój wulki ſkład

draſty ſa mużſkich a hólzow

po hiſchcźe żenje ſłyſchanych tunich płacźiſnach.

H. Horn,

pſchedawarńja mużſkeje, żónſkeje a dźěcźazeje draſty.

Parna barbjerńja a płokarńja

W. Kellinga pſchi żitnych wikach

porucźa ſo k **barbjenju żónſkich ſzuknjow, rubiſchcźow na hkowu, paletotow, mantłow, nadwobłekarjow ſa mużſkich, ſzuknjow, kholowow atd. atd.** w najrjeńſchich a najnowſchich barbach a lubi ſpěſchne a tunje poßłużenje.

Ringelhardtſko-Glöcknerſka rany-hojaza a cźehnita żałba*, hižo wjele lět ſzławna, ſe ſakitanſkej marku na tyſach, je najtuniſchi ſzrědk, kotryż najrucźiſcho hoji **wſchu ſwonkownu ſchkodu, wicź, drjenje** atd.

* Dóſtacź w ſchachtliczkach po 25 a 50 np. (ſ pokaſku nałożowanja) w **haptykach** w **Budyſchinje,** Lubiju, Zitawje, Woſtrowzu, Großſchönawje, Bernſtacźe, Wóſporku, Neugersdorfje, Biſkopizach, Rakezach, Schěrachowje, Hirſchfeldźe, Herrnhucźe, Nowoſalzu, Seifhennersdorfje, Połcźnizy, Halſchtrowje, Habrachcźizach atd. — **Wopißma** ſu we wſchěch haptykach wupołożene. Njech ſo ſwěru na horejſchu ſakitanſku marku kedźbuje.

Richard Bohn,

tſěchikryjerſki miſchtr w Wojerezach

pſchi hrodowym torhoſchcźu,

porucźa ſo k wobſtaranju wſchěch tſěchikryjerſkich dźěłow ſ jendźelſkeho, franzowſkeho a thüringſkeho tſěſchneho ſchifra a lubi dobre, ſprawne a tunje poßłużenje.

Schifrowy ſkład je na Wojerowſkim dwórniſchcźu.

Knjesam mlynkam a ratarjam

poruczam swój wulki skład wschěch druzinow **kschidow.** Pschemjety, grotowe a moßasne tkaniny a porjedzenja so rucze a tunjo pschihotuja.

J. Zimmer
na kotolskej haßy (Kesselgasse) 18.

Khofejowy skład.

Ssylnje a derje skłodzazy hizo po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcze tuńscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym skłodze poruczataj

bratraj Mĕrschej
na zitnych wikach.

Rjane a dobre
jerje,
3 schtuki po 10 np.,
kopa po 1 mk. 80 np.,
toho runja
wubjerne tuczne a wulke
jerje,
3 schtuki po 20 np.,
kopu po 3 mk. 60 np.,
poruczа sa nĕschto woßebje tunje
Hermann Kunack
w Budyschinje na bohatej haßy 8.

Wubjerne
derje skłodzaze 4 np.-zigary
poruczа
A. P. Böhme
psched schulerskimi wrotami 3.

Najlĕpschi mlokowy a wuzitkowy pólver, konzeßionirowany zalsowy pólver sa konje, najlĕpschi wobzerny pólver sa swinje
poruczа **haptyka w Rakezach.**

Stary dobry slawny **domjazy srĕdk,**
woprawdzity
Pain-Expeller
s „kótwizu“,
je po 50 np., 1 mk. a 1 mk. 75 np.
wot dzenza dostacz pola
haptykarja **Gustava Katzscha**
w Rakezach.

Czischczenje krwe.

Najlĕpschi srĕdk psche **wumpjeru** a **kozine njeczistosce** je dostacz w **haptyzy w Rakezach.**

Psche wicz a drjenje

poruczа
wiczny watu,
wiczny papjeru,
nervowy ballsam
haptyka w Rakezach.

Drazdzanske konjaze loßy
saßo dóschke ßu,
wjeß'le, wulke sbozo
wone pschinjeßu.
M. Weiser.
Saßopschedawarjo dostanu rabat.

Czorne czistowolmjane tkaniny

k pjeslam, **2½ starolóhczowske,** wurjadne wubjerne dobrosczе, lóhcz po 1 mk. 50 np. hacz 5 mk., poruczа

H. Kayser
10 na zitnej haßy 10.

Czornu zidu

k njewjesczinskej drascze w najlĕpschej tworje a nowych druzinach po jara tunich płaczisnach poruczа

H. Kayser 10 na zitnej haßy 10.

Carl Noack

w Budyschinje na zitnej haßy
poruczа
khofej, seleny, punt po 70, 75, 80, 90, 100, 110 a 120 np.,
khofej, paleny, punt po 100, 120, 140, 160, 180 a 200 np.,
rajß, punt po 13, 15, 18, 20, 24 a 30 np.,
jerje k marinirowanju, schtuku po 4, 5, 6, 7 a 8 np.,
soda, punt po 5 np., po zykym tuńscho,
wubjernu **Halsku pschenicznu schterku,** punt po 22 np., po zykym tuńscho,
masne mydło, punt po 26 np.,
myjaze mydło, punt po 25, 30, 36, 40 a 44 np.,
ripikojty wolij, punt po 36 np., po zykym tuńscho,
petrolej, punt po 14 np., po zykym 13 np.,
zokor, punt po 26, 27, 28, 30 a 36 np.,
Würzburgske runklizowe symjo,
schlesynske hórske dzeczelowe symjo,
skłówki, punt po 28, 30, 32 a 40 np.,
amerikanske jabłukowe rosrĕski, punt po 40 a 50 np.

Wosjewjenje.

So bych wopaczne mĕnjenje wotstronił, s tutym k nawjedzenju dawam, so ja swoju, hizo 35 lĕt wobstejazu **destillaziju** dale wjedu a poruczam ja toho dla

dwójne a jednore palenzy,
likĕry, wschelake rumy,
ordinarny a prawdziwy zitny palenz
atd. atd.

po najtunischich płaczisnach.

Joh. Mießner w Budyschinje
na kotolskej haßy czo. 34.

Ratarska schula w Budyschinje.

W **ratarskej schuli,** kaz tez w **sadplahujzej a sahrodniskej schuli,** s njej sjenoczenej, so **pódzelu 13. haprleje 1885** nowa schulska wucźba sapoczne. Bliżsche wukasy dawa direktar **Brugger.**

Pschepolozenje rĕsnistwa.

Wot 1. haprleje swoje rĕsnistwo s kotolskeje haßy (Kesselgasse) na **serbsku haßu** do toho domu pschepolożu, hdzez mĕjesche hacz dotal rĕsniski mischtr Janasch swoje rĕsnistwo.

Sso sa dotalne dowĕrjenje rjenje dzakuju, proschu, mje tez dale s nim pschi potrjebje poczescicz.

Otto Pötschke, rĕsniski mischtr.

Mje ßu pola Kral. krajneho ßudnistwa w **Budyschinje,** pola komory sa wikowanje w **Zitawje** a pola Kral. hamtskeho ßudnistwa w **Biskopizach** sa rĕczника pschipuschczili. Moja pißarnja je na **schulskim torhoschczu czißko 5** po II skhodomaj w **Biskopizach.**

W Biskopizach, w mĕrzu 1885.

Rĕczник **Ewald Zieschang.**

Najlĕpsche a najtunische
zigary
w najwjetschim wubjerku
poruczа
Th. Grumbt
na swonkownej lawskej haßy
a w kupnizy.

Khofej

wot najtunischich hacz do najlĕpschich druzinow, jara derje skłodzazy, poruczа **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tuczne ryby, najtunischo poruczа **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pschi wotewsaczu 10 puntow pomĕrnje tuńscho, wubjernje derje skłodzazy, poruczа jako płaczisny hódny **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Butru!

Mĕschanu butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w snatej dobrosczi
poruczа po zykym a jenotliwym tunjo **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
ßu dostacz pola
Gustava Posera.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacz 40 np.,
w wjetschich dzĕlbach tójschto tuńscho, poruczа **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Nowe czaßniki a porjedzenje czaßnikow najtunischo pola
A. Magera
na ßerbskich hrjebjach.
Dwĕlętne rukowanje.

Hamburg-Amerika.

Kózdu ßrjedu a njedzelu do New-Yorka

s póstskimi parolódzemi
Hamburgsko-Amerikanskeho paketjezdneho akcijskeho towarstwa.
Wukasanje a pschewjesne pißma dawa
No. 867. **Albert Meisel** w Budyschinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 14. **Sobotu 4. haprleje 1885.** **Lětnik 44.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Ssydomdźesaty narodny dźeń wjerćha Bismarka, toho muža, kotremuž Němzy pódla khěžora Wylema pschede wschěm sałoženje němskeho khěžorstwa a jeho mózne stejnischczo dźakuja, je so wot němskeho luda na wulkotne waschnje swjeczik. Se wschěch stron němskeho khěžorstwa bě wjele sakrasnjenych tyssaz człowjekow do Barlina pschischło, so bychu so pschi swjedźenju wobdźělili. Hischcze ženje w Barlinje tak žiwe hibanje było njeje, kaž Bismarkowy narodny dźeń. Darow, sbožopschejazych listow, adresow a depeschow je tak wjele dóschło, so je czežko, je wschě naliczicz. W Bismarkowym hrodze na dołhich blidach wschě mózne dary nakhopjene ležachu. Bukety, wěnzy, palmy, droha pycha, dobre wina, piwo w piczelach a bleschach měschachu so se swinjazymi plezami, tykanzami, wobrasami, knihemi, kłobukami, schkórnjemi atd. atd. Schewzy schwabskeho města Backnanga běchu hobrske kyrasěrske schkórnje, kotrez su s kožow, wosebje s Kameruna a Zanzibara skasane, dźěłali. Najwosebnischi dar, kotryž narodnodźeńske blido wjerćha Bismarka pyschesche, je słota wjerchowska króna, wot khěžora jemu darjena. Wjeczor do narodneho dnja Bismarkej k czesczi nimo jeho hroda 7000 wosobow liczazy faklowy czah czehnjesche. Tak dołho hacz so czah nimo hrodu hibasche, mózne hura- a swkawa-wokanje žaneho kónza njemějesche. Něhdże połdra hodźiny dołho czah trajesche a wjerch Bismark se swojej swójbu wschón tutón czas pschi woknje stejesche, njedźiwajo na kur a dym, wot 7000 faklow k njemu horje stupazy. Najrjeńscha swjeczisna so narodnemu dnjej wjerćha Bismarka psches khěžora dosta. Khěžor s krónprynzom a se wschěmi druhimi pruskimi prynzami do Bismarkoweho hrodu pschińdże. Khěžor Bismarka, kotryž wyssoki wopyt pschi skhodże wotczakowasche, wobjima a jeho koschesche. Potom Bismark knjezi do sale wjedźesche, hdźez wulki wobras, proklamaziju khěžora Wylema w Versaillesu pschedstajazy, wot kralowskeje swójby Bismarkej k narodnemu dnjej poswjeczeny, hischcze njewotwodźety stejesche. Wscha Bismarkowa swójba bě w sali shromadźena, jako khěžor sawěschi sběhnu a krótku narěcz sapocza, w kotrejž so wjerchej Bismarkej sa wopokasanu skužbu dźakowasche. Hłuboke hnucze jemu dorěczecz njeda. Wjerch Bismark khěžorowu ruku pschimnuwschi, so hłuboko pokloni, so by ruku koschił. Khěžor wjercha k swebi sczeże a jeho na liza a na czoło koschesche. W wocžomaj wobeju so swjsy sybolachu, wschitzy pschitomni běchu hłuboko hnuczi. Krónprynz na to k khěžorstwowemu kanzlerjej stupi a jemu wutrobnje sboże pschejesche. Khěžor a prynzojo hischcze khwilu wostachu, so s wjerchom a jeho swójbnymi rosrěczujo. Prjedy toho bě swjaskowa rada, kotrejež rěczník bě bajerski ministr s Lutz, Bismarkej sboże pschała. Bjes dalschimi deputazijemi ma so deputazija Barlinskich aktiwnych generalow, wot generala s Pape wjedźena, mjenowacz. Bismark wotmolwi, so psches khěžorowu hnadu drastu wójska nošy, k kotremuž s zykej duschu pschiwisuje. Pola Kraloweje Hradza je jemu jedyn offizěr prajił: Dźenża su kyrasěrojo Waschu politiku wubili; to je wěrnosez była. Wosebiteho spomnjenja hódna je deputazija, kotraž Bismarkej ludowy dar, psches 2 milijonaj hriwnow wuczinjazy, abo wjele bóle liscźinu wo tym pschinjesze. Jeje wjednik, Ratiborski wójwoda, mějesche rěcz, w kotrejž bjes druhim praji: Bismark je nam Elsaß-Lothringsku saso dobył, sa to jemu lud jeho shubjene Schönhausen dari. Bismark žortnje wotmolwi, so drje so Elsaß-Lothringska zyle se Schönhausenom pschirunacz njehodźi, so pak jeho pschezo wulzy wjesseli, so pschichodnje njebudże jenoz Bismark-Schönhausen rěkacz, ale so budże tez woprawdże knjes nad Schönhausenom.

Awstrija. Prazski arzybiskop kardinal wjerch Schwarzenberg je 27. měrza w Winje w hrodze swojich wótzow 76 lět stary wumrjeł. Kardinal Schwarzenberg bě jedyn s tych czěskich semjanow, kotsiž sa stare prawa czěskeho kralestwa muznjwje wustupowachu a sebi krónowanje awstriskeho khěžora sa czěskeho krala žadachu. Jako swěrneho duchowneho jeho po zykych Czechach khwala. W swojim domje prosty a sdźerzliwy hacz do sebjesaprěcza, wuziwasche swoje bohate dokhody wosebje k dobroczelskim skutkam. Wón bě nan khudźiny, tyssazy ludźi budźa toho dla jeho wopomnjenje zohnowacz.

Franzowska. Njenadźijzy, w czasu, hdyž so to najmjenje wotczakowasche, je ministerstwo Julesa Ferrya panuło. Ferry psched dwěmaj lětomaj w najczežschich wobstejnosczach ministerstwowe pschedsydstwo nastupi. Wot tutoho czasa je wón wschě parlamentariske uadběhi khroble wotrasył. Nowy wólbny sakoń, kotremuž bě sam Gambetta w swojim czasu podležał, wón w deputirtskej komorje sbožownje pschecźischczi. Tola psched Chinesami jeho hwězda woblědnu, a jeho ministerstwo, kotrez psched někotrymi dnjemi hischcze twjerdscho hacz hdy prjedy stejesche, je so nahle powróczyło. Jako powjesczo wo poraženju Franzowsow w Tonkinje do Parisa dóńdże, Ferrya jeho dotalni pschiwisowarjo wopuschczichu, psches czoz bě wón k wotstupjenju nusowany. Franzowske wójsko w Tonkinje, kotrez bě so pod generalom Négrierom wot Langsona k chinesim mjesam nastajiło, pola Dong-Danga na swlne chineske wójsko storczi a dyrbjesche, wjele ludźi shubiwschi, do Langsona zofacz. Chinesojo so w wjeleliczazych czrjódach sa Franzowsami puschczichu a tutych po horzej bitwje, w kotrejž so general Négrier czežko srani, s Langsona wuczerichu. S tym je so Franzowsam najwažnische dobycze jich dwělětneje wójny w Tonkinje wuwinuło. W tu khwilu njebudźa sebi Franzowsojo swěricz móz, Chinesow pschimacz, ale budźa so spokojicz dyrbjecz, so Chinesam do kraja, wot nich hischcze wobsadźeneho, dale postupowacz njedadźa. Franzowska njebudże pjenjesy a ludźi lutowacz, so by so poraženje jejneho wójska wurunało. Ferry do swojeho wotstupjenja 200 milijonow frankow sa wójnsku pożczonku a wotpósłanje 50,000 muži do Tonkina žadasche. Tola prjedy hacz tale pomoz na wojownischczo dóńdże, horzy czas sastupi, kotryž hacz do nasymy traje, a w kotrymž so wójna wjesez njehodźi. Bjes tym pak móża Chinesojo ludy na narańschej indiskej połkupje, s njewólnosczu zuse franzowske knjejstwo noschaze, k sběžkej pschecźiwo Franzowsam naschczuwacz. Hdy by so to stało, by stejnischczu Franzowsow wulki strach hrosył, a so by sběžk njewudyrił, budże Franzowska najwjetsche wopory pschinjesez dyrbjecz. Na wójnskim njesbožu w Tonkinje je mjenje Jules Ferry, pschecźiwo kotremuž je so bjes praweje pschiczyny hněw Franzowsow wobrocził, wina, hacz

wjele bóle franzowšzy generalojo a wójnšzy ministrojo. Tucźi ßu bjes pšcheštacźa wobkrucźowali, so někotre tyßazy wojakow pšchecźiwo Chinesam doßahaju a so wjetšcheho pomozneho wójska trjeba njeje. Pšchicźiny, kotrež ßu w deputirtškej komorje wjetšchinu pšchecźiwo Ferryej w hromadu šwjedli, maju ßo druhdźe hacź na tonkinškim bitwišchcźu pytacź. Najprjódźy je ßo jich wjele republikanškich sapóßłanzow na Ferrya noweho wólbneho sakonja dla rosškobiło, pšches kotryž ßo najškerje saßo njewuswola, pšchecźiwo kotremuž pak šjawnje hłoßowacź ßebi njeswěrichu. Druhy saßo Ferryej jeho roscźazu móz a nahladnoscź šawidźachu, kotraž jemu pucź k presidentštwu republiki runasche. A pola někotrych ßo hischcźe bojoscź pšchitowaršchi, so budźe Ferry dale dobre pšchecźelstwo š Němzami dźerźecź, kotrychž kanzler je Franzowsow k kolonialnej politizy nawabił. Tuta politika, njerosumni ßwarja, je Franzowsku š Jendźelskej a Italskej šnjepšchecźelika a ju podwólnu tšikhěźorskemu šwjaškej sźiniła. Ministerska krisa w Franzowskej hischcźe skónczena njeje, tola šda ßo hižo wěste, so inżeněr Freycinet nowe ministerstwo šestaji.

Rußowska. Swada bjes Ruskej a Jendźelskej Afganištana dla hischcźe pšchezo wujednana njeje. W Londonje kaž w Petersburgu ßo dale š wójnskimi myßlemi noscha a na woběmaj stronomaj ßo pilnje na wójnu hotuje. Jendźelske a ruske knjeźerštwowe nowiny drje ßo nadźija, so ßo wujednanje dozpi, tola pšchistaja, so dyrbi ßo njedźiwajo na to na wójnu hotowacź. Tajke brónjenje pak je hubjene dopokasmo dobreje nadźeje, a kak ßo bróni, je bjes druhim se ßlědujeźe Petersburgskeje powjescźe widźecź: Po khěźorowym wukasu ßo wšchě parne łódźe ruskeho wójnskeho łódźerstwa a tak mjenowaneho dobrowólneho łódźerstwa, kotrež je ßo w tychle dnjach š dwěmaj wójnškimaj łódźomaj „Europu" a „Asiju" pšchisporiło, na wójnsku hotowoscź naprawja. Poßlednej łódźi je ruske knjeźerštwo w Amerizy sa tši milijony rublow kupiło. Dale je ßo roskasarjam wšchěch ruskich wójnskich pšchistawow pšchikasało, so maja pšchistawne wobtwjerdźenja hnydom do rjada stajicź. — Niz jenož na morju, teź na kraju ßo Ruszy na wójnu hotuja. Ruske wójsko, 50,000 muži ßylne, kotrež ma do Asije marschirowacź, je pjecźa hižo srjadowane.

Koßowe polo.

(Pokracźowanje.)

A pšchewod wobeju wójwodow š juskanjom ßwojeho wjednika wita, njekedźbujo wjazy na dwójnineje sakonje, ßamo zarška straża na nje njekedźbuje, wótsje woběmaj rjekam khwalbu dawa: cźi, kotsiž straschne bicźe widźa, wokaju na sdaleniších, a tak ßo powjescź hacź do najposledniších kónzow lěhwa njeße.

„Heju!" woła Obilicź š hłoßom, wschón hołk pšchehrimazym.

„Heju!" kschicźi Brankowicź.

S jenym skokom Kasancźicź š cźeźkej heju wobhrodźenje pšcheleczi.

„Tu, wójwoda!" wón sawoła, „rosraz jemu š jenym rasom jeho nop, so by jeho pšcheradźerški jasyk woněmik."

„Haj, cźiń tak, wójwoda!" woła po nim zyły pšchewod, „sakituj ßwoju cźesću a ßwojich wojerjow."

„Powal jeho do prócha!" kschicźi na Brankowicźa jeho pšchewod, „njewohańb ßwoje mjeno, wójwoda!"

Wobaj ßo cźeźkich hejow pšchimataj, tola š nimaj saškak na ßo njecźěritaj, wschak wójwodaj, w bitwje nawjedźitaj, derje wěstaj, kak ma ßo š hlebiju, pak š heju, pak š mjecźom wojowacź. Pomaku ßo k ßebi bliźitaj, łakajo na wokomik, hdźeź byschtaj ßo kaž błysk na pšchecźiwnika walicź a jemu ßmjertnu ranu saßadźicź móhłoj. Ssem a tam, na wschě strony konjow wobrocźujetaj, žadyn š njeju nochże druhemu pšchileżnosće dacź, kóždy je wobhladniwy, kedźbuje na kóžde hnucźe druheho.

Hłuboka cźischina koło wokoło knježi, žadyn š pschihladowarjow skoro ani njedycha, a cźi, kotsiž niczo widźecź ani błyschecź njemóża, š cźicha steja, njehibicźiwi, jako by lohki wětsik, pšches płoninu wějazy, po lěhwje powjedał, kak pšchecźiwo ßebi wojerjej wustupujetaj, a šda ßo, kaž bychu ßo do kamjenja pšcheměniše te tyßazy roshorjeneho luda po dalokim lěhwje.

Tu na dobo wobaj wójwodaj sakschiknjetaj, wětr š hwisdotom pod cźeźkimi hejami stona, tak nahle je schwihataj, kaž błysk ßo na ßo walitaj, stołpy próchu jeju sawaluja, so niczo widźecź njeje a jenož jene cźěmne buchnjenje saklincza, so bjeswólnje wschitzy satschepotachu. — Obilicź njeporaženy š prócha stupa, tola próch, k šemi padazy, pada teź na Brankowicźa, kotryž ßo podarmo prózuje, se spody konja ßo horje wuwinucź. Obiliczowa heja, na Brankowiczowu hłowu namérjena, ßo wot jeho heje wotwjedźe, a pšches to hižo seßkabjena, rosschcźěpi pšchezo hischcźe konjowu hłowu.

„Hahoj, Obilicź!" juskasche jeho pschewod, a tuto wyskanje měschesche ßo do wokanja strachoty a sadwělowanja, kotrež š Brankowiczoweho pschewoda pschikhadźesche.

Ale spodźiwnje! tele kschiki žaneho wothłoßa njenadeńdźechu.

Hižo, hdyž wójwodaj pšchecźiwo ßebi postupowaschtaj, wobrocźichu ßo najšadniši k Balkanskim horam: druhe ważnische widźenje dyrbjesche do tam jich kedźbliwosću wabicź, tu a tam na horizoncźe wustupowachu trubjele dyma k njebju. Płomjenja šapalenych wßow, wot wětra nadute, k mróczelam ßapachu, a wot wotdźělenja k wotdźělenju, wot cźrjódy k cźrjódźe ßo wótsje wołasche: „Turkojo!"

Marineho poßołstwa njebě trjeba: „Bołharski Schischman je podležał a Amurat Balkan š njewotcźakanej spěschnoscźu pschestupuje."

Najbliźschi pschi wojownischcźu wschak ßo niczeho njedohladachu, do zyła sajecźi wot bitwy hischcźe njeskónczeneje.

Obilicź š konja skocźiwschi ßo k Brankowiczej bliżesche š posběhnjenej heju: „Ja ßym pschißahał, so tebje šabiju", praji rosskobjeny a š roshorjenjom tschepotazym hłoßom: „Bóh tebi budź hnadny!"

„Sastań!" zaŕ š móznym hłoßom šawoła se stoła ßo sběhnuwschi, „wostaj ßo bratromordarstwa!"

Hołk njewole ßo š Obiliczoweho pschewoda wołasche.

„Sskawny knjeżerjo!" wotmolwi Obilicź pschekwapnjeny, cźeźku heju šwólniwje k šemi puschcźejo, a posběhnu ßwojej wocźi k zarjej a tu widźi na horizoncźe tamne šnamjenja, š kotrymiž turkowske cźrjódy ßwój pschichod pschipowjedachu.

„Turkojo!" wón woła, š ruku k połdnju pokašujo.

Wschitkich wocźi ßo hnydom k połdnju wobrocźichu, a: „Turkojo!" wołasche ßo š jenym hłoßom.

Pschi tutym napohladźe Lašar šaßo mozy ßwojeje dusche nabu, š kotrejž ßwojich swjaskowarjow pschesahasche: „Ssu tu hižo!" praji symnje, „my ßo wadźichmy, a woni bjes tym Balkan pschekrocźichu, kotryž dyrbjesche jich row bycź!"

Poßok na konju saskak jěchajo ßo k zarjej bliži: „Cźrjóda po cźrjódźe š Balkana stupa, wscha Amuratowa móz pschecźiwo nam cźehnje, to cźi k wjedźenju dawa, ßławny zarjo, wot pschedwójska Kosaricź Herzegowski."

„Woni ßu ßo nam ßami prjedy pschipowjedźili", praji zaŕ, na sahubne šnamjenja na horizoncźe pokašujo, „wobrocź ßwojeho konja wróczo k wójwodźe Kosaricźej a wosjeń jemu, so je to moja wola, so by sa zyku nóz Turku na pokoj njewostajił, so by ßo jutsje mucźny bicź dyrbjał." —

„Haj", wobrocźi ßo k wjerchcam, hdyž poßok š jeho wukasom prjecź khwatasche, „jutsje ßo wußud ßerbskeho luda rosßudźi, njech je kóždy pschihotowany k wojowanju sa wěru, wótzny kraj a lud!"

„Sskawa zarjej!" wschitzy juskachu, kotsiž běchu tele mużne ßłowa błyscheli, a „ßława zarjej!" wołasche wotdźělenje jene po druhim: jenož Brankowicźowi wojerjo mjelczachu; wón ßam, se spodu ßwojeho konja ßo wuwinuwschi, šteji ßrjedźa wojownischcźa, wocźi k šemi wuwalejo, dźiwje ruzy k wutrobje sarywa a š huby ßo jemu ßlěny š krwju šměschane kipja, kaž w błudnoscźi kußa ßebi dźiwje na hubu. Poražený pšched zyłym ludom, ßo jeho hańba pšches zyły wótzny kraj wupschestrje, wjecźenje žada jeho cźeścźežadliwoscź, a njemyßli na niczo druhe, hacź na wjecźenje na zyłym ludźe, so by po móżnoscźi najmjenje ßwědkow jeho hańby wostało. A jeho pschewod na njeho ßubuželniwje hlada, teź wón ßo poražený widźi, pohanjeny se ßwojim wójwodu.

„Zenje hischcźe wójwoda Brankowicź podležał njeje!" lud bjes ßobu powjeda, „a teź nětk je jeho jenož lescź porasyła! — Wěrcźe, bratsja, wscho bě jenož lescź a jebanstwo, so by ród Brankowiczow pohanjeny był. Haj, tak ßo woprawdźe ma! hlejcźe na njeho, kak jeho to tschaße!" — „Wschak ßmy my tu hischcźe, wjecźimy tebje a ßebje, wójwoda!"

Lašar, bjes tym š wjerchami porěcźawschi, kiwa a wscho wocźichnu: „Starodawnych waschnjow njeßměmy ßo dla pschikhada Turkow wostajicź", wón praji, „ryczeŕ ßwoju šwadu š dwójnju wuruna, tola po bicźu ruku k wujednanju podawa. Wobaj staj ßo jako ßławnaj wójwodaj wopokasałoj, ßebi runaj, jenož so bě Obiliczej dźenża šboże bóle pschikhilene, š tym je ßo wojowanje rosßudźiło. Sawdajtaj ßebi ruzy, so by ßo jednota do luda wróczika, jutsje ßo hakle pokaże, kotry ßwojeho pschecźiwnika pschesahnje."

Se šjawnym a sprawnym pohladom Obilicź k Brankowiczej pschistupi: „Zaŕ je wěrnoscź rěczał", praji, jemu prawizu podawajo, „mój ßo ani měschecź njeßmědźachmoj do roskory naschcheju žonow; to pak je ßo ras stało, a šbožo je pschi mni było, druhi ras budźe saßo tebi pschecźelne, tola Bóh šwarnuj, so bychmoj saßo napschecźo ßebi stałoj. Pohladń tam na powschitkowneho njepschecźela, spomń

na Boha a na wótzny kraj, podaj mi ruku, Brankowiczo!" dorěcza, „budźmoj sašo bratraj!"

„K cžertu! pschezo šo ponižuje!" słobjesche šo Kasanczicz njescźerpliwje šo s jeneje nohi na druhu pschestupujo.

Brankowicz satschepota a Obiliczej ruku s wotwobroczenym wobliczom poda; tola Obiliczowych porstow lědma šo dótknuwschi, ruku nasad storhnu, jako budźišche šo žahłeho wuhla dótknuł.

Pschekłapnjeny na njeho Obilicz hladasche a hižo sašo šo jeho wobliczo s nastawazym hněwom cžerwjenjesche; tola zaŕ, wjerchojo a jeju pschewod, widźiwschi, so šo jeju ruzy setkachu, khwalbu kleskachu, šławu woběmaj pschiwołajo, a Obilicz to šłyscho, wotwobroczi hłowu a njehladajo wjazy na Brankowicza, pomału k šwojemu pschewodej krocži, s juskanjom jeho witajzemu. —

Brankowicz skoku s wojownischcza woteńdże, a njestaji šo na cžoło šwojeho pschewoda, ale šo šrjedź njeho pscheđ pschihladowarjemi skhowa.

Zarjowy pschipowjedaŕ nětko na wojownischczo stupi a wosjewi zarjowu wolu, so byschtaj wójwodaj se šwojim pschewodom pschecźelstwo, na wojownischczu po bitwje wobnowjene, pschi zaŕskej hoscźinje pschi winje wobkrucźiłoj.

Bórsy šo wojownischczo k prostej hoscźinje pschemění. Zaŕ s wjerchami na kónzu blida šedźi, s wobliczom k ranju wobrocźeny, po bokomaj dołheho a schěrokeho blida rycźerjo šedźa, a wójwodaj šebi napschecźo, jeju pschewod pak je měschany s pschewodom zarja a wjerchow, kóždy po šwojej hódnoscźi.

Njedaloko steja spěwarjo, šwoje hušle hłoźuja, a pschi jich pschewodže spěwaju wo wulkim zarju, šławnym Duschanje a wo druhich šerbskich rjekach. S khwilemi stanje jedyn s rycźerjow, pschida šo k rjadej spěwarjow, pohłoźuje hušle a spěwa pak wo luboscźi, pak wobspěwa někajkeho rjeka, kotrehož koscže šu hižo dawno spróchniwiłe, ale kotrehož mjeno je hischcže bjes ludom znate; druhi sašo šwój šerbski wótzny kraj khwali, kak šylnych rjekow wón porodźa k strachej njepschecźelow a k wěcznej šławje šerbskeho mjena. Bješadnizy wótsje khwalbu tym spěwarjam dawaju, kotsiž šu se šwojim spěwom jich kedźbnoscź wjasali, a jich mjeno dže wot huby k hubje, kaž mjeno rycźerjow, w bitwje dobycźerskich. (Pokracźowanje.)

Jutrowny khěrlusch.

Mój wumožnik je žiwy,
To sawěscže nětk wěm,
Duž Boże wulke dźiwy
Chzu pschipowjedacź wschěm;
We wurubanym rowje
Wón morwy leżesche,
Nětk, nětk po šwojim šłowje
Pak žiwy stanuł je.

Wón wotewrił je wrota
Nam wschitkim se semje,
Je wuschoł s krwě a s pota,
Nasch pucź pak sa nim dže;
Do rowa sa nim dźemy
Se wschitkich bědźenjow,
A sa nim pocźehnjemy
Teź s naschich komorkow.

Njech šylsy rossšywamy
A s płaczom khodźimy;
Njech stysku wjele mamy,
Dóńź w dole cźěmnym šmy;
Wschak bórsy wotucźimy,
Knjes pschińdže na semju,
Sso potom wjeselimy
A žně šo sapocźnu.

Kaž row šwój, w kotrymž spasche,
Wón sašo wopuschcźi,
Tak jastwo cźěmne nasche
Nam mózne wobrocźi;
Kaž dowjedł šam do njeho
Je jatych zionskich,
Tak powjedže teź s njeho
Na šwětło šwoje jich.

Hłóš Knjesowy psches hona
Nam klinczecź budže šam;
Kaž wotucza se šona,
Tak tehdy budže nam.
Sswět budže drje šo spalicź,
Kónz se strachotu wsacź,
Nasch jasyk budže khwalicź,
Nasch rót šo sradowacź.

Haj khwalcže, wschitke ludy,
Kiž hischcže tudy scže,
So Boże mózne šudy
Na šwěcže widźicže!
Wschak nasche wumoženje
Psches Jesom Khrystuša
Nětk krašne założenje
A skatu wěcznu ma.

Duž sczelemy cźi palmy,
Ty wumožniko nasch,
A spěwamy cźi psalmy,
Kiž móz a knjejstwo masch;
Haj s wulkej wješołoscźu
Cže s rowa witamy;
Se šwjatej pokornoscźu
Budź wot naš khwaleny!

D.

Ze Serbow.

S Budyschina. Se šerbskich kandidatow schulskeho sastojnstwa, kotsiž šu pscheđ krótkim na krajnostawskim šeminarje pruhowanje wobstali, pschińdže, kaž šłyschimy, k. J. Kerk do Kotez, k. Wjazka do Klukscha a k. E. Hołbjan do Minakała. Dotalny druhi wucźeŕ Koteczanskeje schule, k. Schmidtgen, kotryž derje šerbski rosumi, šo, hacž runje šerbšzy wucźerjo w Sserbach njedoššahaju, do Němzow pschešadźi. Dwě šerbskej schulskej městnje Lubijskeho schulskeho inspektorstwa, tsecže Bukeczanske a Maleczanske městno, Bohu žel s němskimaj wucźerjomaj wobšadźenej wostanjetej. Sserbšzy starschi derje wjedźa, so šo jich dźěcźom pola němskich wucźerjow jara cźežko wuknje, a so to mało, schtož šu dźěcźi skónczjnje bjese wscheho srosumjenja w pomjatku wobkhowałe, bórsy sašo sabudu. Po sakskim schulskim sakonju dyrbi wschak šo teź we wschěch schulach tych wošadow, w kotrychž šo w zyrkwi šerbšzy prěduje, šerbski wucźicź. Duž šo schulski sakoń pschestupi, hdyž šo w šerbskich schulach dźěcźi jenož němski roswucźuja, kaž šo to na pschikład w Maleczizach stawa. Tu je nusne, so šo šerbšzy starschi pola schulskeho inspektora wobcźežuja. Na jich žadanje dyrbi šo dźiwacź, pschetož žana wyschnoscź sakoń šamopaschnje pschestupicź nješmě.

— (Twar želesnizy s Budyschina psches Wojerezy do Hródka.) W tutej należnoscźi běsche šo pscheđ jutrami w Rakezach khětro wulka shromadźisna wošobow se sakskeje a bramborskeje Łužizy seschła. Wusběhowasche šo pschi tym, so twar naspomnjeneje šmuhi hižo wot 30 lět šem na šo kedźbliwoscź wobrocźa a so je nadźija, so šo ta wěz nětko bórsy wuwjedże. Schtóž na khartuj pohladnje, widźi, so poknózna strona sakskeje Łužizy nimale zyle želesnizow paruje; a so je woprawdże cžaš, so by šo tutemu njedostatkej wotpomhało; to je teź pruski minister Meybach spósnał, kotryž je lubił, so chze bramborski stat želesnizu wot Hródka psches Wojerezy na saksku mjesu twaricź, je-li by sakski stat želesnizu wot Budyschina hacž na bramborsku mjesu wjedł. Tuta želesniza by po tajkim schła wot Budyschina do Makeho Wjelkowa, Rakez, Kulowa, Wojerez hacž do Hródka, hdźež šo s Barlinskej šmuhu sjednocźi. To by kraššna wěz była sa tych, kiž móža nětko s delnich stron jenož s wulkej prózu do Budyschina pschińcź; w Wojerezach by šo tuta linija s hornjołužiskej (Kohlfurt-Falkenberg) želesnizu kschižowała, tak móhli teź wschitzy, kotsiž pschi tutej šmusy bydla, Budyschin lóhko doscźahnucź. z Wj.

— Pschi lětuschim rekrutěrowanju w Budyschskim wusběhanskim wokrjeżu je wscho hromadźe 1520 muži pod měru pschischło, s kotrychž 378 — a to: 19 k gardyjěsdnym, 14 k husaram, 27 k ulanam, 7 k tsělzam, 6 k jegerjam, 32 k pólnej artillerii, 11 k pěschej artillerii, 4 k poklětnemu trainej, 73 k grenaděram, 155 k infanterii a 29 k hospodarstwowym rjemjeślnikam — wubrachu. Dale 78 k narunanskej reservje, kotraž ma šo wuwucźowacź, 156 k narunanskej reservje 1. klaši a 58 k narunanskej reservje 2. klaši pschipokasachu. 695 šo na jene lěto nasad stajichu a 155 k šłužbje zyle njekmanych spósnachu.

— Sańdźenu póndźelu popołdnju jedyn bur s Porschiz dwě kruwje, kotrejž bě na pscheżadźowanju Kozorez sawostajeństwa w Spytezach kupił, psches město wjedźesche. Na lawskich hrjebjach šo na dobo jena kruwa psches hermankowy ropot spłóschi. Bura, kotryž ju sa schtryk dźerżesche, wona k semi podtorže a jeho cžaru šobu wlecźesche, tak so dyrbjesche ju puschcźicź. Na to šo wona nimo karuźela cźerjo do ludoweje cźrjódy na hermanku puschcźi a wjazore blidka, s zokrowej, kołbašowej a wschelakej druhej tworu nakładźene, powrócźi. Psches ludowy kschik a hołk šo skocźo hischcže bóle spłóschi a cźim dźiwischo dale cźerjesche, pschi cźimž jedyn dźěcźazy wós powali. Na wulke šboże šo dźěcźo, kotreż s wosa wuleczi, njewobschkodźi. Khwilu hischcže po hermanku wokoło pohanjawschi a ludźi do stracha a bojoscže stajiwschi, skónczjnje s hermankoweje mjerwjeńzy wuběża a na garbarsku hašu dele cźerjesche, hdźež šo někotrym mužam poradźi, ju pschimnucź a sdźerżecź. Psches šwój wopyt na hermanku je kruwa šwojemu wobšedźerjej na 18 hriwnow khóstow naczinika, kotreż dyrbjachu šo wot bura hnydom sapłacźicź. Wulki dźiw pak pschezo je, so hischcže wjazy schkody nastało njeje, wošebje so šo žadyn cźłowjek wobschkodźił njeje.

— Sańdźenu njedźelu w nozy je šo w kerkach tudomneho tšélnischcża pohoncz Tetschka wobwěšnuł.

S Hornjeje Hórki. W tudomnym papjerniku je 28. měrza dźěłacźeŕ Kupka s Cžornych Noßliz s njekedźbliwoscźu k jenej maschinje pschebliško pschischoł, pschi cźimž šu šo jemu tsi šrjedźne porsty lěweje ruki smjatke.

S Bóscheriz. Pjatk 27. měrza pschipołdnju je na draždźanskej drósy mjes Nowymi Błohaschezami a Hodźijom rjemjeślniski pucźowaŕ 17lětnu holczku, kotraž pola tudomneho kublerja P. šłuži, s njepózcźiwym wotpohladom nadpadnuł. Mjenowana holczka dyrbjesche

bowonczku kmótsicz; duż běsche w měsczе to a druhe kupowaka. Jeje knjes běsche też s wosom w měsczе, dokelž pak běsche holza prjedy njeho s wobstaranjom hotowa, jeho wona njedoczaka, ale ßama domoj khwatasche. Na drosy ßo ji mlody człowjek pschida a kruch s njej dżesche. Sady Nowych Błohaschez, hdżež s hory dże, a s wobeju stronow kerki steja, zusy na jene dobo holzu pschimnu a ji se schórzuchom rt satykacz a ju na dróhu czißnucz pytasche. Holzy pak ßo tola radżi sawołacz. To na sboże muż wußłyscha, kotryż nëhdże w bliskosczi w pësku dżekasche. Dokelž wón rucże pschibëża, ßo njedoczinkej njeradżi, njeskutk wuwjesczе. Zusy ßo do czękanja da a na Hodżij khwatasche. Też holza domoj khwatasche. Kubleŕ P. pak, kiž bórsy na to pschijëdże, wot muzskeho, kotryż bësche holczku wumóhł, shoni, schto bësche ßo stało; wón ßwoju ßłużobnu hischcże doszczahnu a s njej w runej mërje do Hodżija k żandarmej jëdżesche. Wonaj też jeho na sbożo doma nadeńdżeschtaj, a holza jemu wscho wupowjeda a też zuseho w doßahazej mërje wopißa. Nasch żandarm, k. Kallauch, kotryż ßo s zyła wo należnosczе ßwojeje ßłużby w kóżdym nastupanju jara ßwëdomicże stara, ßo hnydom rosßudźi, so sa zusym pojëdże. Mjes tym so ßo wón zivilnu drastu swobleka, kubleŕ P. doma pobu, mucznеho konja wupschahnu a czerstweho sapschahnu. Nëtko se żandarmom po Drażdżanskej drósy na Biskopizy jëdżeschtaj a hižo w Czerwjenych Noßlizach nadpadnika lapnuschtaj, kotryż runje s korczmy stupi, hdżež prosczerjo jëdż a hospodu dostawaju. Zusy ßo s wopredka wotwlakowasche a wo niczim wjedżecz nochżysche; dokelž pak jeho żandarm po holzynym wopißanju wësczе sa nadpadnika spósna, ßo jemu też radżi, jeho pschepokasacz a sajecz.

S Haßlowa. Sańdżenu wutoru pschipokdnju ßu w Czornej Wodże njedaloko nascheje wßy nëhduscheho listynoscherja Jokufa morweho namakali. Jeho czëko ßu tón ßamy dżeń na Njeßwaczilskim pohrjebnischczu pohrjebali.

§* S Njeßwaczidła. Sapiß wobydlerjow wschitkich do nascheje woßady safarowanych wßów, k wudaczu ßerbskeje statistiki, dawasche sczëhowazy wunoschk: Wschëch wobydlerjow hromadże 3705, Sserbow 3220, Nëmzow 485, rodżenych Nëmzow kiž ßerbski rëczа 112, rodżenych Nëmzow, kiž pak jenoż ßerbski rosumja 85.

S Łupoje. S wjeßelom ßłyschimy, so budże w tudomnym Bożim domje druhi ßwjaty dżeń jutrow knjes diakonus Kschižan prëdowacz.

S Kamjeńża. Pola tudomneho mëschczana H. Wendta bëchu wóndano ßwinjo rësali. Studnju w sahrodże, s kotrejež bëchu wodu czerpali, doszcz njesawodżechu; duż posdżisscho 1¾ léta staru dżowczicżku Wendta morwu w studni namakachu. Njewobkedżbowana bësche holczka k studni pschischła, ßo pjecza wobßunuka a ßo w dżerje tepika.

Dary sa natwarjenje ßerbskeho domu.

Farař Hórnik w Budyschinje na 1885	50 hr.	— np.
Pschekupz Mjetwa w Budyschinje na 1885	20 „	— „
Mynski mischtr Jan Lukasch w Rakezach	3 „	— „
J. G. w Rakezach	2 „	— „
Błażij w Tranjach	1 „	— „
Kubleŕ Rabowski w Njechornju	1 „	— „
Sahrodnik Lowka w Njechornju	— „	50 „
Jurij Rychtař w Khrósczizach	2 „	— „
Kubleŕ Jakub Pjech w Khrósczizach	2 „	— „
	81 hr.	50 np.

W Brëśynje pśches k. gmejnskeho prjódkstejerja Augusta Handrika nahromadżene: kubleŕ August Handrik 3 hr., listynoscheŕ Jan Koban 1 hr., żiwnoscżeŕ August Süßa 50 np., kubleŕ Jan Pohoncz 1 hr., wulkosahrodnik Handrij Pëtka 50 np., sahrodnik Hermann Meltka 50 np., sahrodnik Jurij Granich 50 np. — Hromadże: 7 hr.

W Zilozach pśches wjeßneho ßłużobnika M. Gruhla nahromadżene: hoscżenzař August Lehmann 1 hr., kubleŕ August Pëtschka 1 hr., sahrodnik Jurij Schmidt 1 hr., żiwnoscżeŕ Jan Lehmann 1 hr., żiwnoscżeŕ Handrij Pöthig 1 hr., żiwnoscżeŕ Handrij Krenz 1 hr. 30 np., żiwnoscżeŕ Jan Kumann 50 np., khëżnik Jan Sinkwitz 50 np., żiwnoscżeŕ Jan Grosch a 1 hr., żiwnoscżerka Marja Gundermannowa 50 np., żiwnoscżeŕ Handrij Schäfrig 50 np., fabrikski dohladowař Khorla Stiebitz 30 np. — Hromadże: 9 hr. 60 np.

S dżakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudżenja.

Sawniski ßud. Dżekacżeŕ F. E. Schmehla w Żicżeńku bě loni nasymu pola korczmarja Mißnarja w Czelchowje na hospodże byk a tam 6 mk. 20 np. dołha napraskał. So by ßwój dołh njesapłacżiwschi ßo se ßwojimi wezami wotßalicz móhł, bě wón wudawał, so ma hischcże czaru drenirowacz, a so ßo po dokonjanym dżele do korczmy wrócżi a dołh wuruna. Pśches to wón Mißnarjez mandżelskeju nawabi, so jemu wotczahnucz daschtaj a jeju na tajke waschnje wo jeju żadanku sjeba. Wobschudżenstwa dla Schmehli jastwo na jedyn tydżeń pschißudżichu. — Żiwnoscżeŕ A. Vetter w Maleschezach, kotryż bě wot tamnischeho kublerja a gmejnskeho prjódkstejerja J. Helescha dla cześcżeranjenja wobskorżeny, ma 20 mk. pjenjeżneho khostanja płaczicz. — Tśechikryjeŕ Fr. W. G. Dunsch s Delnjeho Hunjowa ma dwaj dnjej w jastwje ßedżecz, dokelž je 40 np., jemu wot cżęßle Wjele na Żidowje k kupjenju zigarow pschepodate, pschekschiwik. — Khryśtianu Scheelowu w Wujeżku pola Bukez, wot tamnischeje Trumpleroweje dla cżeścżeranjenja wobskorżenu, ſ 10 mk. pokhostachu.

Khostanska komora. Hoscżeńżař K. H. A. Heßa w Mjedżojsu a jeho mandżelska bëschtaj dla kuplowanja wobskorżenaj. Wußudżenje, kotrez ßo s wusamknjenjom sjawnosczе sta, skónczi ßo se saßudżenjom Heßyneje k jastwu na jedyn mëßaz; Heßu njedoßahajzych dopokasmow dla khostacz njemózachu. — Loni 12. dezembra mëjesche ßo na knjeżim dworje w Klukschu skót pśches ßudnistwo na pscheßadżowanje pschedawacz. Dżeń prjedy pak ßo pscheßadżowanje sbëhnu, schtoż ßo dla krótkeho czaßa wosjewicz njehodżesche. Bjes woßobami, kotsiż bëchu na pscheßadżowanje pschijëli, bě też kubleŕ Ehrt s Jeschiz. Tutón ßo rosnjemdri, so je pucz podarmo czinik, a wokasche: „Ssudnistwo je ßlëpzowske ßudnistwo; my tu ßudnistwa dla njeßmy, ale ßudnistwo je tu naß dla; my dyrbimy ßudnistwo sdżerżecz.“ Dla tajkeho hanjenja wyschnosczе Ehrtej 100 mk. pjenjeżneho khostanja pschißudżichu. — 16létny czeladnik J. Bëbrach bě, jako loni pola kublerja Halmy w Hrubocżizach ßłużesche, młynkej Kschižanej w Budestezach s czeladnikom Henselom w Hrubocżizach falschowany list s Halmowym podpißmom pößkał, w kotrymż Halmu wo 160 mk. sa posdżische pschipößkanje żita proschesche. Dokelž Kschižan Henselej njewërjesche, jemu żadane pjenjesy njeda, ale jemu praji, so móże Halma żito hnydom pschiwjescz a so potom pjenjesy dostanje. Bëbrachowa nadżija, so s falschowanym listom Kschižanej pjenjesy wujeba, ßo pśches to njeporadżi. Khostanska komora jemu dla falschowanja liscżiny a dla spytaneho jebanstwa jastwo na tśi mëßazy pschißudżi.

S kraja a s morja.

Podał profeßor dr. Pful.

(Pokracżowanje.)

Mórojo maja ßwoju ßamßnu rycz, kotrejež my njerosymimy każ woni ani Nëmzam ani Sserbam njerosymja. Pschi tej składnosczi pak chzu nëschto wo móru naspomnicz, kotrehoż ßym nëhdy w Budyschinje wohladak. Sa moje dżëczatstwo by ßo hdyß a hdyß buda s zusymi swërjatami do nascheho mësta pschiwjesła; wschitke tajke hladanja mëjachu ßwoje stajne stejnischczo psched ßamymi nutskownymi lawskimi wrotami; to mi sa mój dżël poknje trjechesche, dokelž dyrbjach tam nimo, hdyž mëjach dele do „ßerbskeje“ wucżeŕnje hicz. Ras dha tam budu se swërjatami wuhladach, a w budżinych durjach stejesche czorny człowjek, satraschny mór, kotryż pak, runjež budowi ludżo hewak wjele wokaju, żaneho ßkowczka njeprajesche. Ja bliże stupich: pschedemnu stejeschtaj, runo mi na móra hladajo, doroscżenaj hólzaj, kiž ßerbski rycżeschtaj a runje nëschto prajeschtaj, schtoż żana khwalba móroweje rjanosczе njebë. Mór na njeju sabjaka, schtoż też trochu każ saschczowkanje klinczesche; na czoż jedyn teju hólzow na njeho sawoła: „Ty czorny czercże!“ Hacż je mór ßerbski móht? Nëkotsi tehdy mënjachu, so je poprawom se Żidowa byk, runjež tola ani najstarscha khronika njepowjeda, so bychu na Żidowje hdy mórojo bydlili byli. Ale wróczmy ßo saßo do Afriki. Nabrjózni a druży we wobkhadże stejazy mórojo móża pódla ßwojeje ßamßneje husto doszcz hischcże nëkajku zusu rycz, kotruż ßu wot tych ludow nawukli, kotrez ßo wikowanja dla pola nich wobrocżeja, kajżyż ßu jim woßebje Portugisojo, Jendżelczenjo a Nëmzy, każ też tami holandiszy burjo, kiž ßu dlëje hacż 200 lët wysche jendżelsko-holandiskeho mësta Kaptown (Kapstadt) jako rólniży saßydleni, a kotsiż ßu ßebi tam tak kruty stat saložili, so mózachu psched 4 létami niż jeno ßußodnych czornych Ssuluskich pschewinycz, ale też wójsko Jendżelczanow s kraja wubicz, kotsiż chzychu burow pod ßwoje knjejstwo stajicz. Mórojo maju, wë ßo, ßwoje domjaze mjena. Kotsiż wot nich pak s Europejskimi wobkhadżeju, rëkaju ßebi radżi wot europejskich wëzow a człowjekow, tak so jedyn ßebi n. pśch. „Karhan“ praji, druhi „Klobuk“, tsecżi „Teßak“; najbóle pak wabi jich mjeno „Bismark“, dokelž ßu sahorjeni wot Bismarkowych skutkow a wot ßławy nëmskeho kejżorstwa. Tudy ßmëschk se sańdżeneho léta. Kapitan abo łódżnik s reki Kamerun, kiž tśjoch pomoznikow na ßwoju łódź trjebasche, wubra ßebi ßamßnych s czrjódżiczki shromadżenych czornych młodżeńzow. Na to jeneho wopraścha: „Kak ty rëkasch?“ Tón wotmolwi: „Ssodawater“; s czimż drje chzysche ßobu

posnamjenicź, so njeje wopity. Lódźnik to, kaž by žo wo wulku wěrnosćź jednako, ſ najměrniſchim a najkhutniſchim wobliczom do žwojich ſapiſkow ſapiža. Na to žo ſ tym žamžnym praſchenjom na druheho wobrocźi. Tón rjekny: „Bismark.“ Potom lódźnik ſapižawſchi tſećźeho ſa mjenom wopraſcha. Tón teź prajeſche: „Bismark.“ Lódźnik dźeſche: „Tónle je Bismark, ty njejžy Bismark.“ Tſećźi cźornuch wokaſche: „Tónle njeje Bismark; ja žym Bismark.“ Druhi cźornuch wrěſkaſche: „Ja žym Bismark; tónle kže.“ Tſećźi cźornuch ſchkrěkaſche: „Mi je wutroba ſpadnyła, ſo tónle takle kžě; ja žym pſchezo Bismark byk.“ Druhi a tſećźi budźeſchtaj žo hiſchcźe dołho winowałoj, hdy bě lódźnik k nimaj njeprajik: „Ja wěm! Ty žy Bismark prěni, a ty žy Bismark druhi.“ Cźornuchaj běſchtaj wot tajkeho Salomoniſkeho wurjeknjenja wulzy jara pſchekhwatanaj, ale teź wožebnje ſpokojenaj.

(Pokraczowanje.)

Přilopk.

* Skałaŕ Berthold ſe wžy Wehlena bu wutoru 24. měrza w jenej ſkale njedaloko Poſty wot ſkały, kotraž žo zyle nahle puſchcźi, ſažypany. Runjež jemu hnydom na pomoz dźěłacź poczachu, žo hakle žobotu 28. měrza radźi, jeho wumoz. Jara wožłabnjeneho, ale hiſchcźe žiweho Bertholda ſ roſpadankow wucźežechu, pod kotrymiž běſche wón 98 hodźinow tcźał. Hdyž ſkała padacź pocźa, žo Bertholdej radźi, do próſdneho kuta ſkocźicź, w kotrymž móžeſche žo wón žwobodnje hibacź a tam a žem khodźicź; to běſche jara derje, pſchetoz wón běſche w lohkej dźěłanſkej draſcźe a móžeſche žo tak ſ khodźenjom a hibanjom něłak ſhrěcź. Žiwił je žo wón w žwojim ſrudnym pſchebytku jenicźzy ſ něłkotrymi ſkorami, kotrež žebi ſ drjewowych kolikow běleſche. Dźěło k jeho wumoženju poſpochi dźěſche. Ssobotu rano w 6 hodź. dźěłacźerjo, kotſiž kruchi ſkały wotwalachu, na jene dobo womjelknuchu: ſ roſpadankow běſche hłóž ſažypaneho žłyſchecź, kotryž towaŕſchow na pomoz wokaſche. S nowej nadźiju ale ſ cźim wjetſchej wobhladnosćźu žo dźěło ſ nowa ſapocźa. Wokoło 10 hodź. móžachu Bertholdej do jeho khowanki hižo ſchkleńzu požylnjazeho wina podacź, a w 12 hodź. běſche ſpomožeŕſke dźěło ſtóncźene. Hacź do poſłednjeho dnja běſche Berthold wjedźał, kak je na cźažu; pſchetoz wón žłyſcheſche, hdy nowi dźěłacźerjo rano dźěłacź poczachu a hdy wjecźor pſcheſtachu. Hakle žobotu jeho pomjatk wopuſchcźi; pſchetoz prěnje, ſchtoz žo wón praſcheſche, hdyž jeho wucźežechu, běſche: kajki dźeń dźenža je? a kak je na cźažu? So by žo wožłabnjeny ſkałaŕ njetrjebawſchi njeroshorił, jeho žwójbnym dowolene njeběſche jeho wumoženju pſchihladowacź. Wjeżeła powjeſcź je žo jim, wě žo, w prawym cźažu póžłała, a kóžđy móže žebi myślicź, kajku radoſcź je tale powjeſcź w nich wubudźiła. Strowoſcź Bertholda je zyle ſpokojaza.

* Pſched hkownym póſtſkim twarjenjom w Chemnitzu žylna wojeŕſka straža ſteji; w tymle twarjenju žo druhđy wulke ſumy pjenjes khowaju; w poſłednim cźažu je žo woſpjet wobkedźbowało, ſo woženje wjecźor, hdyž žo ſažmérka, w póſtſkim twarjenju a w póſtſkich dworach ludźo wokoło kaža, kotſiž tam niczo pytacź nimaju. Teź žudniſtwo žo wodnjo a w nozy žwědomicźe ſtražuje, a pſchiſtup do žudniſtwa je jeno pod wěſtymi wuměnjenjemi dowoleny. Toho runja žo Chemniczanſke dwórniſchczo kedźbliwje ſtražuje. Wojeŕſka straža ma po 10 patronach pſchi žebi. Dalſche wo tychle wurjadnych wobſtejnosćźach ſnate njeje.

* W Patzſchwitzach pola Schmiedeberga je wóndano pjany dźěłacźeŕ Leopold žwoje $^3/_4$ łeta ſtare dźěcźo ſaraſył. Dokelž dźěcźo płakaſche, je žurowjenz na ſemju wrježnu a je ſe ſchkórnjom do hłowy pražnu. Wyſche tohole žmjertneho ranjenja běſche njebožatku ruczka dwójzy ſłamana a jena noha w kulzy wuwinjena.

* Staŕſchi hewjeŕ Thomanek w Birkenhajnje wóndano ſe žwojimi dźěcźimi hrajeſche. Rady ſ revolvrom hrajkajo žo wón ſ tejle brónju do dźěcźi měrjeſche. Wjazy krócź revolvr ſapraji; na jene dobo pak žo wutjěli, a kulka hewjerjowemu 4 měžazy ſtaremu dźěſcźu mjeswoczi a do wóczka ſlecźi; ſa hodźinu běſche dźěcźo morwe. Thomanek, kotrehož žu ſajeli, wudawa, ſo je ſabył, ſo je revolvr něſchto dnjow prjedy natykał. Podobneho podawka dla bu Thomanek hižo pſched něſchto létami ſ 9 měžacznym jaſtwom pokhoſtany.

* Dwaj wobydlerjej města Cźernowa w Frankfurtſkim wokrježu w lécźe 1880 wot jeneho roſpſchedateho kubła kóžđy jedyn ſahon kupiſchtaj; kupz ſadneho ſahona dyrbjeſche, wě žo, pucź k njemu měcź. Sso na pſchecźelne ſmyślenje žuždoda ſpuſchcźejo pak wón pſchi kupi wo pucźu niczo njeſpomni. Duž žo ſta, ſo wón k žwojemu polu žaneho pucźa njemějeſche. Nětko ſkorźicź pocźa. Schtyri léta ſtaj žuždodaj pucźa dla ſkorźiłoj a w hromadźe 2500—2700 markow pſcheſkorźiłoj; ale wucźiniłoj hiſchcźe niczo njeběſchtaj. Nětko hakle, hdyž běſchtaj wobaj wo telko ſtow toleŕ lózſchej, ſtaj ſa tym pſchiſchłoj, ſo je tola lěpje žo ſ dobrym ſjednacź; duž też ſtaj žo w poſłednej termiji ſjednałoj.

* Młodemu cźłowjekej, wěſtemu Lämmerhirtej, kotryž pola kublerja Feiga w Seubtendorfje ſa wotroczka žłuži, běſche jedyn druhi wotroczk pólvra do tobakoweje trubki nažypał. Hdyž chzyſche žebi Lämmerhirt trubku ſažehlicź, pólvr, wě žo, rosbuchnu a młodemu cźłowjekej mjeswoczi ſlecźi, ſo wón na měſcźe k ſemi padźe. Dokelž ſtej wócźzy cźežko wobſchkodźenej, ma lěkaŕ mało nadźije, ſo žo njeſbožownemu widźenje ſdźerži.

* S Pólſkeje piżaju, kak bu poſž ſ pſcheradnikom krwawneho njeſkutka. Něhdźe hodźinu wot Podebice njedaloko Lodża młyn leži, kotryž wěſtemu Thornej žłuſcha. Pjatk tydźenja mějeſche młynk w Lodzu to a druhe wobſtaracź. Hdyž wón poſdźe w nozy žo domoj wrócźiwſchi jſtwine durje wotewri, žo jemu hróſbny napohlad poſkicźi. Hdźežkuli wón pohlada, wſchudźe krej a cźěło wuhlada. Jeho žona, 4 dźěcźi, dźowka, wotroczk a młynſzy, ſ zyła 10 cźłowjekow běſche ſkónzowanych. Jeniczke žiwe ſtworjenje Thorn w žwojim młynje nadeńdźe, a to běſche zuſy pož, ſ kotrehož pomozu też buchu njekniczomni mordarjo wužłědźeni. Młynk mjenujzy na měſcźe do žužodneho měſtaczka wo poliziju póžła, kotraž też bórſy na konjoch pſchijěcha. Nětko pža, kotrehož běchu rubježniziy ſabyli, puſchcźichu, a jěſdni ſpěſchnje ſa nim cźěrjachu. W bliſkej wžy Sworawje pož pſched domom ſaſta, kotryž zyle widźanemu mužej žłuſcha. Wobžedźeŕ běſche doma. Hdyž žo jeho ſaſtojniziy praſchecź poczachu, hacź pož jemu žłuſcha, wón pjecza měnjo, ſo je wſcho hižo pſcheradźene, hnydom k tomu ſtejeſche, ſo je žo na krwawnym njeſkutku wobdźělił, a ſ jenym też žwojich 10 towaŕſchow mjenowaſche, kotſiž běchu žobu byli. Rubježniziy běchu žo do młyna nuts łamali žo nadźějo, ſo tam 5000 toleŕ nadeńdu, kotreż mějeſche młynk w bliźſchich dnjach něhdźe płacźicź. Ssudniſtwo je wſchě žobuſtawy mordarſkeho pažma ſajako.

* Dokelž žo pſchi dźenžniſchich niſkich płacźiſnach wjazy njepłacźi, pſcheńzu plahowacź, žu, kaž ruſke knježeŕſtwo woſjewja, ratarjo po dałokich krajinach połodniſcheje Ruſkeje létža mało pſcheńzy žyli; ſa to chzedźa jecźmjeń, wowž, kukurus a žłóncźne róże plahowacź.

* Pſched někotrymi njedźelemi ſe ſkotowych podkopkow w guberniji Irkutsk w Ssibiŕſkej do Pětrohroda něhdźe 113 zentnarjow luteho ſkota pſchiwjeſechu, to je ſa 7,000,000 rubli pjenjes. Tole ſkoto w Pětro-Pawołkej twjerdźiſnje wotedachu, hdźež žo ſkote pjenjeſy bija. Sajimawe je, kak žo tajke ſkoto ſe Ssibiŕſkeje wotwožuje. Najprjódzy žo ſkoto w žerdkach wſchelakeje wulkoſcźe do kaſchcźikow nakkadźe; tajki kaſchcźik napjelnjeny něſchto wjazy hacź 8 zentnarjow waži a žo ſ hoſdźemi ſabije. Tele kaſchcźiki žo do wjetſchich kaſchcźikow kładu, a tute žo prěki a po dołhoſcźi ſe žylnymi wobrucźemi wobbija. Potom žo kaſchcźe na woſy ſeſtajeja a žo ſe żeleſnymi žerdźemi a rjecźaſami k woſam pſchikowaju. Na pſchewod tajkich woſow wojeŕſki roskaſowaŕ Narańſcheje Ssibiŕſkeje najſpuſchcźomniſchich offizierow a wojakow ſe žibiŕſkich koſakow wuběra. Wjednik pſchewoda, wyſchſchi offizier, woſy wodnjo a w nozy njewopuſchcźi. Horjeka mjenowany transport ſ Irkutska do Pětrohroda 40 dnjow trjebaſche. Je to ſchtwórty ſ léta 1884. Kóžđe léto jich 4 abo 6 do Pětrohroda pſchijěđźe. Pſchichodny transport žo ſa dwě njedźeli w Pětrohrodźe wocźakuje. Wón ſmeje 230 zentnarjow luteho ſkota, t. j. w pjenjeſach 14,000,000 rubli. Wſche tole ſkoto ruſkemu khěžorſkemu dworej žłuſcha, dokelž ſe žibiŕſkich ſkotowych podkopkow pſchiñdźe, kotreż khěžorſkemu dworej žłuſcheja.

* Ruſke dobycźa w Ssrjedźnej Aſiji wikowanju naſcheho dźěła žwěta w žwojim cźažu wulkeho wužitka pſchinježu. W tu khwilu hakle žo małe ſpocźatki pokaſuja. Kaž žo ſ Warſchawy piſche, do tohole města njedawno něſchto pſchekupzow ſ dałokeho Mjerwa pſchijěđźe, ſo bychu tudy wikowanje ſe žwojej domiſnu ſrjadowali. Woni ſa wulki pjenjes wobucźa, draſty, žonjazeje pychi, wſchelakich drobnych wězkow a dr. nakupichu a na měſcźe do Ssrjedźneje Aſije póžłachu.

* W hrabinſtwje Sommerſet w Jendźelſkej kóžđe léto 7. wulkeho rózka jabkonjam žwjedźeń hotuja. Hdy by žo žwjedźeń njeżwjecźił, lud wěri, dha žo naſymu też jabkuka radźiłe njebychu. Mjenowany dźeń wot ranja žo burſki lud ſ wokolnoſcźe ſkhadźuje, w žwjedźeńſkej draſcźe, ſ piſchcźałkami a bubonami. Sswjedźeń młodźi hólzy wotewrja; woni na wjeŕſchk jabkonje ſaléſu, hakoſy pilnje ſ jabkukowym winom wobliwaju a wjeżeku pěžniczku ſanježu. Pod jabkonju jich ſ piſchcźelemi a bubonami pſchewodźuja, wſchitzy žobu ſpěwacź póczu a młodoſcź poſkakujo a juſkajo wokoło ſchtomow rejwa. Kóžđy bur dyrbi cźwizu jabkukoweho wina k lěpſchemu dacź. Tole waſchnje je praſtare; jeho naſtacźe ma žo w dokſcheſcźijanſkim cźažu pytacź.

* Wo njeſbožownym ſbožownym cžłowjeku ſ nawjeczornychruſkich mjeſow pißaju. Młodemu wyſchkej, kotryž w namjeſnej ſtraži ßłużeſche (— my Sserbja mamy ſa namjeſneho ſtražnika mjeno „ripß“ —), ßo radźi wußłędźicź, ſo je ßo wulka hromada drohich tworow, ſa kotrež zło ſapkaczene njebęſche, pſches mjeſy pſchiwjeſka. Tele twory buchu konfiskowane. S toho, ſchtož běchu hódne, mějeſche młody wyſchk po ſakonju wěſte prozenty dostacź. Duž wón njedawno do Pětrohroda pſchijędźe a tam na złóńſtwje wopißmo doſta, po kotrymž mějachu ßo jemu ſ złóńſkeje pokładniny 80,000 markow wupłaczicź. So telkole pjenjes dostanje, wón woczakował njebęſche. Tole ſboże jemu tak nahle pſchińdźe, ſo wón wopißma do rukow dostawſchi morwy k ſemi padźe: Boża ruczka běſche jeho ſajała.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Michalſka zyrkej: Ernſt Wylem Hahn, ferjant w Draždźanach, ſ Hanu Marju Bieſoldez ſe Sskoneje Borſchcże.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Jan Kurt, Ernſta Bieſolda, kublerja a gmejnſkeho pſchedſtejicźerja w Tſělanach, ß. — Pawoł Alfred, Khorle Guſtawa Lehmanna, zigarnika na Židowje, ß. — Emma Marja, Jana Knjeźka, dźełaczerja na Židowje, dź.

Pětrowſka zyrkej: Ernſt Jurij, Handrija Bohuwěra Pětſchki, dźełaczerja a wobydlerja, ß.

Katholſka zyrkej: Jan Max a Hana Martha, Jana Ernſta Ducžmana, kublerja w Hněwßezach, dwójnikaj.

Zemrjeći:

Dźeń 28. měrza: Handrij Oskar Wicźas, fabrikſki dźełaczer na Židowje, 28 l. 2 m. 2 d. — Morwonarodź. dź. Jana Bohuwěra Krala, cźęßle w Kelnje. — 30. Marja, njebo Jana Motka, khěžerja a dźełaczerja w Cźichońzach, wudowa, 82 l. 9 m. 2 d. — 31. Lejna, njebo Jurja Beera, wulkeho ſahrodnika w Hnaſchezach, wudowa w Bobolzach, 74 l. 9 m. 10 d.

Płaczišna žitow a produktow w Budyſchinje

28. měrza 1885.

Žitowy dowos: 3671 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacž M	Na burſy hacž Pf
Pšeńza	50 kilogr.	8	18	9	23	8	18	9	23
Rožka	50 kilogr.	7	22	7	34	7	22	7	34
Jeczmjeń	50 kilogr.	7	46	7	75	7	46	7	75
Wowß	50 kilogr.	7	40	7	50	7	40	7	50
Hroch	50 kilogr.	9	17	10	28	—	—	—	—
Woka	50 kilogr.	6	53	7	8	—	—	—	—
Raps	50 kilogr.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kilogr.	12	—	15	—	—	—	—	—
Hejduſchka	50 kilogr.	16	—	16	50	—	—	—	—
Běrny	50 kilogr.	2	30	2	70	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	—	2	40	—	—	—	—
Pšeńcžna muka	50 =	7	—	15	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 =	7	—	11	—	—	—	—	—
Sſyno	50 =	2	70	3	—	—	—	—	—
Sſłóma	600 =	16	—	18	—	—	—	—	—
Proßata 1218 ſchtuk, ſchtuka		11	—	20	—	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby		—	—	—	—	4	10	4	30
Rżane wotruby		—	—	—	—	5	—	5	20

Draždźanſke mjaßowe płaczišny. Howjada 1. družiny 54—57 mk., 2. družiny 48—51, 3. družiny 36 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 49—52 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 50—60 np., 2. družiny 28—38 np. po puncże rěſneje wahi.

Wjedro w Londonje 2. haprleje: Rjane.

Drjewowa awkzija

na Maleſchanſkim revirje.

Wutoru 7. haprleje t. l., tſeczi ßwjaty dźeń jutrow, ma ßo w Stróžanſkej holi pola Lemiſchowa

60 dołhich hromadow, khójnowe wulěßowane žerdźe wſchelakeje tołſtoſcże a dołhoſcże wopſchijazych,

8 dołhich hromadow ßucheho khójnoweho palneho drjewa,

něhdźe 100 rm. khójnoweje wulěßowaneje walczíny,

4 khójnowe klozy, 23—26 cm hornjeje tołſtoſcże a 4—5 m dołhe,

40 brěſowych ſchpatnych žerdźow, 12—13 cm ßylnych,

ſa hotowe pjenjeſy pod ſwuczenymi wuměnjenjemi na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk dopołdnja w 10 hodźinach w tamniſchim drjewniſchczu.

Hrabinſke lěßne ſarjadniſtwo w Maleſchezach, 29. měrza 1885.

Wyſchſchi hajnik **Sachßa.**

W Pſchiwczízach je dwajſchoßna **khěža** czißko 22 ſe ßadowej a ßołotowej ſahrodu bjes hoſpody na pſchedań.

Pſcheměnjenja dla je w Hrubjelczízach khěžkarſka **žiwnoſcź** czißko 6 ſe ßadowej ſahrodu a 6 kórzami pola ſe ßwobodneje ruki na pſchedań.

Pſcheměnjenja dla je w Barcze **žiwnoſcź** czißko 13 ſ dobrymi twarjenjemi a 10 kórzami pola pſchi pſchileżnoſczi też ſ blidańju hnydom na pſchedań.

Ssadowe a alejowe ſchtomiki, jahodkowe kerczki a truſkałzowe roſtliny porucża

ſahrodniſtwo w Ssmochczizach.

100 zentnarjow dobreho **ßyna** a 100 zentnarjow dobrych **běrnow** je na pſchedań pola **Jana Wjele** w Maleſchezach.

Něhdźe 20 zentnarjow běłych njeczornjazych wjele noſchazych ßymjentnych luzkowſkich **běrnow** je po mjeńſchich a wjetſchich dźełbach na pſchedań pola **Jana Pauka** w Hlinje.

Ssadowe ſchtomiki

wſcheje družiny, **wjetſche pyſchaze kerczki, ſchczěpki** porucża ßadowa ſchtomownja dra. **Herrmanna.**

Skaſanja ßo pſchijimaju w ßadowej tłóczerni na ſadnej bohatej haßy czißko 5. Pſchi pſchedawanju ßo ßerbſki rěczi.

Awkzija.

6. haprleje t. l. budźe ßo pola Marje **Wrěczineje** w Maleſchezach wſchelaki cźěßliſki grat ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Woſſjewjenje.

Tſeczi ßwjaty dźeń jutrow, wutoru 7. haprleje t. l., maja ßo w bydle ſemrjeteho Handrija Ernſta Schokty w Łuſy wſchelake ſawoſtajene wězy, jako: draſta, dwě poßleſchczi, 2 koži, 1 konopej, 2 kſchini, 1 polza, 1 draſtny khamor atd. ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

W Łuſy, 25. měrza 1885.

Wjeßne grychty.

Awkzija.

Pſchichodnu wutoru 7. haprleje, tſeczi dźeń jutrow, rano wot dźewjeczich hodźin ma ßo w **Schkodźiz** domje w Dźiwocźizach mużſka a żónſka draſta, ſchaty, möble, khamory a wſchelaka druha domjaza nadoba, k Dörtſchlez ſawoſtajeńſtwu ßłuſchaze, ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Pětr Mlónk, rychtař.

Wolijowe barby

we wſchěch nuanßach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdźe ſchnyjaze, k barbjenju khěžow, ſchpundowanjow atd.;

molerſke a murjerſke barby

w czerſtwej tworje a w najwjetſchim wubjerku;

ſchpundowanſki ßwěczazy lak

ſ barbu a bjes njeje, njewonjaty a ſpěſchnje ſchnyjazy;

terpentinowy wolij

(němſki a franzowſki);

dwójzy warjeny

lanowolijowy ſirniß,

jara derje a twjerdźe ſchnyjazy;

bernſteinſke laki, kopallaki, damarlaki, żeleſowe laki,

Ia Kölnſki klij kaž też **murjerſki klij**

a hiſchcże wſchelake druhe druziny;

myjerſku krydy, gyps, cement atd.

poruczeja w ſtajnje wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczišnach

drogowe a barbotworowe

en gros khlamy en détail

Otto Engert

10 na ſnutskownej lawſkej haßy 10.

Kóſlaze kóżki

a wſchě družiny druhich kožow kupuje po najwyſchſchich płaczišnach

Bernhard Nawka

w Wósborku.

Kóſlaze kóżki

w mjeńſchich a wjetſchich dźełbach po najwyſchſchej płaczišnje kupuje

Guſtav Naucke

na garbarſkej haßy 16.

Też ßo wſchě družiny kožow derje a tunjo pſchihotuja.

Kóſlaze kóżki,

toho runja wſchě druhe kóżki kupuje pſchezo po najwyſchſchich płaczišnach

Heinrich Lange

w Budyſchinje na žitnych wikach pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž też **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźełbje a kóżdy dźeń mechaniſka dźełopſchadownja w Hajnizach, tola w Budyſchinje ßo jenoż **trjeny len,** a to jenoż ßobotu w Grützneroż domje, ſ nutskhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Wotewrjenje khlamow.

S tutym ßebi dowolam, cześcźenym Sserbam w **Budyschinje** a wokolnoscźi najpodwolnischo k nawjedźenju dacź, so **ßobotu 4. haprleje t. l.** w tudomnym měscźe na **hlownym torhoschczu cźißło 9** w domje knjesa **Ewalda Brauna** pod firmu:

Richard Gautzsch
manufakturowu a modotworowu pschedawarńju

wotewrju.

S tutym sdźělenjom najpodwolnischo proschu, moje pschedewsacźe ſ dobroczźiwym pschistupom podpjeracź. Ja budu ßo stajnje prózowacź, ßebi se sprawnym poßłużenjom a tunimi płaczźisnami spokojnoscź tych, kotsiż mje wopytaja, dobycź a trajnje sdźerżecź.

Se wschěm pocześcźowanjom

Richard Gautzsch,
prjedy sarjadowar firmy **M. G. Freyberg.**

C. A. Pech w Budyschinje

na hlownym torhoschczu pódla měschczanskeje haptyki

porucza ßwój skład dobroczźiwemu wobkedźbowanju.

Drastne tkaniny

czźistowołmjane a połwołmjane;

barbunjepuschczaty módroczźischcź, satin, zefer a **katuny** w rjanych nowych mustrach; **czźistowołmjane köprowe ßukno** k jakam a dźěczazym wobleczenjam.

Lětnje rubischcza na hłowu,

żidźane, połżidźane, wołmjane, katunowe, patěrowane, mohairowe rubischcza atd. w jara wulkim wubjerku, nowych mustrach a po najtunischich płaczźisnach.

Krawzam a schwalczam poruczam ßwój wulki skład wschěch móżnych druinow **podschiwskich tkaninow.** Pschi wotewsacźu wjetschich dźělow płaczźisny tójschto ponizam.

Hugo Lehmann

na ſwonkownej lawskej haßy 1

porucza ßwój bohaty wubjerk wschěch druźinow

filzowych, tkaninowych, ßłomjanych, zylindrowych

a dźěczazych

klobukow,

toho runja

mězy sa ratarjow a na puczźowanje

po nadpadnje tunich płaczźisnach.

Wulki wubjerk

pscheßłónczźnikow a pschedeschczźnikow

po nadpadnje tunich płaczźisnach

porucza **Hugo Lehmann**
na ſwonkownej lawskej haßy 1.

Wutoru 7. haprleje lowrija czerstweho **twarskeho kalka** pschijědże. Czerstwu **hnojazu ßól I. druźiny, warnu** a **skótnu ßól, tśeschne** a **murjerske zyhele** po najtunischich płaczźisnach pschedawam.

F. Fischer
na dwórnischczu w Łaſu.

Kalijowe mydło, ßuche, punt po 50 np.,
jadriwe mydło, ßuche, punt po 40 np.,
lojowe mydło, ßuche, punt po 36 np.,
pschenczźnu schterku, punt po 22 np.,
kónzatu schterku, najlěpschu, punt po 30 np.,
ſoda krystalisowany, najczźiscźischi, punt po 5 np.,
běrnjazu muku, punt po 13 np.,
běłazy ſoda H. Puyowy, pakczźik po 10 np.,
wubjerny ßrědk sa schaty a hospodarstwo,
żiwizowe mydło, masne mydło w wschelakich druźinach
pschedawa tunjo
H. Puy w Budyschinje,
mydlarńja.

Czerwjene wino,
bleschu po 80 hacź 250 np.,
rheinske wino,
bleschu po 100 hacź 300 np.,
moselske wino,
bleschu po 70 hacź 90 np.,
porucza
Wilhelm Schamlott
ſ napschecźa theatra.

Turkowske ßłowki,
punt po 25 np., 5 puntow po 110 np., liter po 35 np., porucza sa něschto jara tunje
Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoschczu.

Strowe kruschwinowe drjewo
kupuje po najwyschschej płaczźisnje
mechaniska pschadownja
w Hajnizach.

Generalna zhromadźizna
Maćicy Serbskeje

změje so **srjedu** po jutrach **8. hapryla** popołdnju w **dwěmaj** w **Thiermannec kolonnadach.**

Dnjowski porjad: 1. Rozprawy. 2. Pomjenowanje čestnych sobustawow. 3. Nowowólby. 4. Namjety.

Sobustawy a přećelow M. S. přeprošuje

W Budyšinje, 25. měrca 1885. **předsydstwo.**

Serbske dźiwadło Budyšskeje Bjesady
srjedu po jutrach 8. haprleje t. l.
w Budyšskej třeleńi.

Wot Bjesadźinych sobustawow budźetej so hrać wjeselohrě: 1. **Nankowe škórnje.** 2. **Njewjesćina nadoba.** Započatk dźiwadłoweho předstajenja wječor 1/2 8 hodźin.

Po dźiwadle bal.

Prawje bohateho wopyta so nadźějo, přeprošuje najpodwolnišo sobustawy Budyšskeje Bjesady a Maćicy Sorbskeje

předsydstwo.

Druhi dźeń jutrow
serbski spěwanski koncert

měšaneho chora Bukečanskeho serbskeho towarstwa

w Heimrichec hosćencu w Bukecach.

Započatk wječor w 7 hodźinach.

Wo přećelny wopyt prosy

spěwanski wotrjad.

Po koncerće **bal** za wopytarjow koncerta.

Pschepoloženje rěsnistwa.

Cżesćenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosćži k nawjedźenju dawam, so swoje rěsnistwo na **kotolsku haßu** (Kesselgasse) **cźißko 28** pschepołożił. Podwolnje proschu, mje s dowěrjenjom, mi hacź dotal spożcźenym, dale poczesćowacź.

Hermann Hentschel, rěsnisti mischtr.

Cżesćenym Sserbam k nawjedźenju dawam, so se swojeho dotalneho wobydlenja na **schulerśku haßu** s nutskhodom na rěsnisku haßu cźißko 3 pschecźahnu. Wschě rany so wote mnje derje a tunjo hoja, kaž to wschitzy, kotsiž su mojeje skužby potrjebali, wobswědcża.

Jan Löffler,
pruhowany hojeński pomoznik.

A. Miczka, krawski mischtr
w Budyschinje na schulerśkej haßy cźißko 4,

porucża so k schiczu wscheje drasty sa mužskich a hólzow a lubi modernske dobre dźěło po tunich płaczisnach.

Parna barbjerńja a płokarńja
W. Kellinga pschi žitnych wikach

porucża so k **barbjenju žónskich sukknjow, rubischczow na hlowu, paletotow, mantlow, nadwoblekarjow sa mužskich, sukknjow, kholowow atd. atd.** w najrjeńschich a najnowschich barbach a lubi spěschne a tunje posskuženje.

Holzy se wsow, kotrež chzedźa plotowanje nawuknucź, so sasso pschijimaju w **Mikelez** khumschtnej plotowarni na sadnej bohatej haßy cźißko 17 w Budyschinje. Na žadanje so roswucźenje serbski stanje. Jědź a wobydlenje so tunjo wobliczi. Tež so tam pschezo mužske schaty płokaju a plotuja.

Wubjerne
derje skłodźaze 4 np.-zigary
porucża
A. P. Böhme
psched schulerskimi wrotami 3.

Wossjewjenje.

Dźiwoczańske serbske ev.-luth. mißionske towarstwo směje — da-li Bóh — jutsje sa tydźeń, 12. haprleje, a to wot nětk popołdnju w tsjoch hodźinach w Lehnertez domje w Zokowje mißionsku hodźinu.

Pětr Mlónk.

W Delnjej Hórzy
druhi dźeń jutrow **reje,** k czomuż pscheproschuje **Schołta.**

W Sslonej Borschczi
druhi dźeń jutrow **reje,** k czomuż pscheproschuje **Anger.**

Druhi swjaty dźeń
reje
pola **Nowaka** w **Lušy.**

Młody **wojnar,** kiž je hody wuwuknuł, pyta wobstajne dźěło pola dobreho mischtra w wokolnosći Budyschina. Wscho dalsche je w wudawarni Serb. Nowin shonicź.

Wustojneho **krawskeho** pyta

A. Miczka
na schulerskej haßy 4.

Sa swoje kolonialtworowe a spirituosowe khlamy pytam k jutram **wuczobnika.**

Ad. Rämsch
pschi butrowych wikach.

Wuczobnik pytany.

Hólczez, kotryž chze **pjekarstwo** nawuknucź, może pod dobrymi wuměnjenjemi do wucźby stupicź pola pjekarskeho mischtra **Richarda Droschütza** na hornczerskej haßy a nowej haßy 1.

Ssyn sprawneju starscheju może tele jutry pod spodobnymi wuměnjenjemi pola mje jako **wuczobnik** sastupicź.

J. Rämsch's Erben
w Wósborku.

Lětny swjertny dźeń
Marje Augusty,
Jana Khorle Jenki se Zidowa a **Marje** rodź. **Wakerez** s Bukojny
jenicźleje mandźelskeje dźowki.

Knjes Jesuß, kiž te dźěcźatka
Tak jara, jara lubo mą,
Tón waschu jen'cźku dźowcźicźku,
Tu lubu Marku Gustelku
Je loni wam prjecź s teho swěta wsał
A ji we njebju wěcźnu sbóžnosć dał.

Ta sama so na Zidowi
Wot sprawnych starschich narodźi
A dosta swjatu khcźenźu tej
We měscze w zyrkwi Michatskej,
A strowa, cźila horjeroscźesche,
Bě swojich lubych starschich wjeßele.

A posdźischo też do schule
Tam na Zidowje khodźesche,
Knjes wucźeŕ ji tu khwalbu da,
So běsche pěkna, posskuschna
A so wón sa te zyle lěto tej
Te lube dźěcźo khostacź trjebał njej'.

Hdyž jene lěto do schule
Tak swěrnje pschezo khodźesche,
Je nahle cźežzy skhorika,
Ju žana pomoz lěkarska
A lubych starschich horze próstwy tu
Pschi žiwjenju ju sdźeržecź njem'žachu.

Haj, wasche próstwy, modlitwy,
Kiž sa nju, lubi starschi, wy
We jeje krótkej khorosći
Scźe styskhnje s płaczom cźinili,
Te je Bóh wschitke, wschitke wusłyschał,
Je pak ju bóle, hacź wy, lubował.

Ach, to je Boże potajnstwo,
Kiž tudy na tym swěcźe so
Tu ženje njeda dopósnacź,
Tam pak so junu budźe stacź,
So s dźakom Boha khwalicź budźecźe,
So runje tak, niz hinak, cźinić je.

A tak dha wona loni jo
Toh' měrza schěsćez a dwazytoh'
Na khorosćz „scharlach" wumrjeła,
Hdyž žiwjenje bě pschinjeßka
Na runje swydom lět, pjecź měßazow,
Hdyž schěsćz dnjow běsche khora była jow.

Duž wascha luba dźowcźicźka —
Kaž druhe nětk dźeń wote dnja —
S tej' schule domoj njepschińdźe,
Hdyž runje ju dom hladacźe,
A też, hdyž s dźěła dom na pucźu scźe,
Ta napschecźo wam wjazy njepschińdźe.

Hdyž widźicźe jej' drascźicźku,
Jej' schulske knihi — tasliczku —
Hdyž runje lěto sascho je,
Wy s nowa wo nju płakacźe,
A jeje město pola blida tej
Je prózne — luba Marka tam wjaz' njej'.

Ach, lubi starschi, njepłacźicźe,
Waj' Marka Boži jandźel je,
Hdy byschcźe ju nětk widźeli,
Kak byschcźe Boha khwalili,
So wón ju takle lubo mějesche
A sahe se swěta dom wotasche.

Kak rjane schtucźki khěrluscha
Bě wona swebi nawukła:
„We njebjeßach, tam wyßoko,
Tam Boha khwaka jandźelio",
A też: „Hlaj, ja swym małe dźěcźatko,
Bych pak też rady sbóžnosć dostało."

Ta sawostaji sa sobu
Toh' luboh' nana — macźerku
A jara lubej wowzy dwě,
Ta doma, ta jej' pěston bě,
Duž ju też jara lubo mějesche
A nětk h'schcźe husto wo nju poptacźe.

Nětk wschitkim tym, kiž s luboscźu
Jej' cźěło w kaschcźu pyschachu
A jeje schulskim towarschkam,
Też bliżschim, dalschim pschecźelam
A kiž jej' cźěło k rowu njeßechu,
Ja horzy dźak w jich mjenje wupraju.

Haj, pschede wschěm dźak wutrobny
Budź lubej kmótsje prajeny,
Tej lubej Marji Pilakez
Na Zidowje, kiž je wschak pschez'
Tak wjele na tej mótzy cźiniła
Pschi žiwjenju a hdyž bě wumrjeła.

A tak nětk, luba Marka, spi
Na Hrodźischku na kerchowi,
To skoro žana njedźa'la njej',
So lubej starschej — kmótra tej —
Twój luby row tam dźeja wopytacź
A „wótcźenasch" tam pschi nim wuspěwacź.

Na žadanje jara srudnych starschich
Pětr Mlónk.

Snatym a pschecźelam k nawjedźenju, so je mi moja mandźelska strowu holzu porodźiła.

W Biskopizach, 29. měrza 1885.

Dr. med. Bernh. Radca.

(K tomu cźißku pschiłoha.)

Pschiłoha k czišku 14 Serbskich Nowin.

Ssobotu 4. haprleje 1885.

Sahrodniska žiwnoscź w Hownjowje na pschedań.

Dla dźělenja herbstwa ma šo **Fleischerez** sahrodniska žiwnoscź ciško 16 w Hownjowje pola Budyschina, 5 akrow 105 □prutow leżomnoscże se 104 dawkstkimi jenoscźemi wopschijaza,

wutoru 7. haprleje t. l. (tseczi šwjaty dźeń jutrow)

dopołdnja w 10 hodźinach

po jenotliwych parzelach abo tež po zykym na městnje šamym pod wuměnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, wot podpišaneho pschedacź, k czomuž chzyli šo na kupjenje smyšleni seńcź.

W Budyschinje, 26. měrza 1885.

Wobkhodny agent **Franz.**

Pětschkez šwobodna khěžkarska žiwnoscź w Njesdaschezach pola Hodźija

s 18 kórzami pola, łuki a sahrody a něhdże 225 dawkstkimi jenoscźemi je s morwym a žiwym inventarom pśches podpišaneho hnydom na pschedań.

Twarjenja šu w dobrym rjedźe.

W Budyschinje, 26. měrza 1885.

Wobkhodny agent **Franz.**

Wot dźenšnischeho dnja pschedawamy:

najlěpschu Halsku pschenicznu schterku	punt	po	22	np.,
najlěpschu běrnjazu muku	=	=	13	=
cźistu sodu	=	=	5	=
drobny zokor	=	=	28	=
kuskaty zokor	=	=	30	=
zokor w pokrutach	=	=	30	=
kóstkaty zokor	=	=	33	=

za hotowe zjimjeh.

Khojej, rajš a wschě druhe materialne twory po najtunischich dnjowych płaczišnach.

W Budyschinje, 19. měrza 1885.

August Bartko,	Hermann Klemm,	Gustav Poser,
Friedrich Braun,	J. G. Klingst Nachf.,	Carl Pötschke,
Ginzel & Ritscher,	Hermann Kunack,	Richard Pötschke,
Ernst Glien,	Hermann Lemke,	Ad. Rämsch,
J. T. Glien,	C. A. Mickan,	Wilhelm Schamlott,
Th. Grumbt,	Arno Möckel,	Johann Wannack.
Robert Hauptmann,	Moritz Mörbe,	
Wilh. Jacob,	Richard Neumann,	

Emil Wehrle na jerjowej haši

poruczа dźělbu **módreho cźischcźa** najlěpscheje druźiny, stary łóhcź po 28 np., hewak po 35 np., 6/4 **módre cźistoplakowe łazowe schórzuchi** po 85 np., **zychi** a **wupjerki** w wulkim wubjerku, 6/4 schěroke, łóhcź po 25 np., 6/4 **katunowe rubischcźa** po 30 np., **běły, módry a ruby plat** po tunich płaczišnach, **khołowowe tkaniny, wołmjane tkaniny k pocźehnjenju pjessow, bawmu a tibetowe rubischcźa** po 1 mk.

Čzornu židu

k njewjesczinskej drascze w najlěpschej tworje a nowych druźinach po jara tunich płaczišnach poruczа

H. Kayser 10 na žitnej haši 10.

Wulki wubjerk khojeja

s najlěpschich druźinow,

šyry punt po 65, 70, 75, 80, 90 np. atd.,
paleny punt po 80, 90, 100, 120, 140 np. atd.,
kaž tež **zokor,** zyły a mlěty,
najtuńschi **rajš,** punt po 13 np., 10 puntow po 1 mk. 25 np.,
wulkosornaty, punt po 15 np., 10 puntow po 1 mk. 40 np.,
wschelake druźiny **nudlow, schterki, sody, mydła** atd. **po najtunischich płaczišnach** pschedawa, po **zykym tuńscho**

Richard Neumann

w Budyschinje na šnutskownej lawskej haši 6.

Czorne cźistowołmjane tkaniny

k pjeslam, **2½ starołóhežowske,** wurjadne wubjerne dobroscźe, łóhcź po 1 mk. 50 np. hacź 5 mk., poruczа

H. Kayser
10 na žitnej haši 10.

Carl Noack

w Budyschinje na žitnej haši

poruczа

khojej, seleny, punt po 70, 75, 80, 90, 100, 110 a 120 np.,
khojej, paleny, punt po 100, 120, 140, 160, 180 a 200 np.,
rajš, punt po 13, 15, 18, 20, 24 a 30 np.,
jerje k marinirowanju, schtuku po 4, 5, 6, 7 a 8 np.,
soda, punt po 5 np., po zykym tuńscho,
wubjernu **Halsku pschenicznu schterku,** punt po 22 np., po zykym tuńscho,
masne mydło, punt po 26 np.,
myjaze mydło, punt po 25, 30, 36, 40 a 44 np.,
ripikojty wolij, punt po 36 np., po zykym tuńscho,
petrolej, punt po 14 np., po zykym 13 np.,
zokor, punt po 26, 27, 28, 30 a 36 np.,
Würzburgske runklizowe šymjo,
schlesynske hórske dźeczelowe šymjo,
šlówki, punt po 28, 30, 32 a 40 np.,
amerikanske jabłukowe rosrěski, punt po 40 a 50 np.

Nalětnje a lětnje wobleczenja,

pjesle a šuknje,
nalětnje nadwoblekarje,
khołowy a lazy,

wschě wote mnje s dobrych stupjenych tkaninow dźěłane, w wulkim wubjerku poruczam.

P. Baruch

pschi bohatych wrotach, na rózku žitnych wikow.

Drasta, po měrje skasana, šo rucze a derje seschije.

August Richter

w hornim mlynje w Wjasońzy

pola Wyšokeho Lěša

pschedawa **deski, laty** a **schindźele,** hěblowane a njehěblowane, a lubi dobru tworu po tunich płaczišnach.

Knjes **Ernst Kapler** w **Kelnje** pola Maleho Wjelkowa ma skład mojich drjewow a skasanja pschijima.

Jejowe barby
po 5 a 10 np.,
barby k barbjenju wołmy, židy a płata
we wschěch barbach po 10 a 25 np.
porucža
měschczańska haptyka w Budyschinje
na hłownym torhoschczu 6.

Paleny khofej,
wubjernje žłodźazy, punt po 100 a 120 np.,
porucža pschezo czerstwy **Th. Grumbt**
na swonkownej lawskej haży.

Na **wulkej bratrowskej haży** czišło 6 w **pschedawarni starych wězow** je na pschedań **1700 wězow** po 60 np. hacž 1 mk. 50 np., **žukujane kholowy,** noschene a nowe, **koschle** po 90 np., **wołmjane soki,** 1 dobra dwójna **wodowa plumpa,** sa skały žo hodźaza, sa 45 mk.
J. Bächmann.

Jsidor Mendelsohn
1 na žerbskej haży 1.

Najtuńsche žórło pschi kupowanju
wschěch družinow
posamentirskich, pychowych a krótko-tworow.
Najlěpscha składnosć sa saždopschedawarjow.
Wschědnje nowe **kruženki, agramenty** a **wobžadki** pschikhadźeja.

Knjefle, w Franzowskej a w Němzach dźěkane, we wschěch możnych družinach, k modernskim tkaninam žo hodźaze, duzent hižo po 10 np.

Potrjeba sa schwadlistwo
w snatej wubjernosći.

Žida k schiczu, czorna a pižana, sczeńk po 6 np.
Žida k knjeflowym dźěrkam, czorna a pižana, rołka po 2 np.
Maschinske pschedźena, njedožažne w dobrosći,

	1000	yardow hornjeje nicže, rołka po	32 np.,	pschi wotewsaczu zykych duzentow extra-rabat.
„ „	200	„ „ „ „ „	10 „	
„ „	80	„ „ „ „ „	5 „	
„ „	1000	„ delnjeje „ „ „	24 „	
Schtrykowanska wołma, prěnja družina, doka = 1/6 pt.			„ 45 „	

Bawma a vigogna, najlěpsche wudźělki, běle a pižane, bjes druhim **Max Hauschildske pschedźeno** po czistej fabrikskej płaczisnje 5 % rabata.

Pschedźeno k heklowanju w paždmach, **prima, 6 niczow, kóžda tołstosć,** paždmo po 20 np.
Połna waha, 6 niczow, žo po tajkej płaczisnje hischeże ženje pschedawała njeje.

Pschedźeno k heklowanju w kubuchach, wulka rołka 20 np., běle a pižane.
„ „ w kubuchach, mała rołka 2 1/2 np.

Bawmjane schtrympy a rukajzy w wulkim wubjerku žměschnje tunjo.
Schtalty we wschěch družinach a wulkosczach, küražowa forma, wyžoko žo schnórowaze a se kžizatej mechaniku, po 90 np.

Sslomjane klobuki sa **žónske, holzy** a **hólzow,** psches **składnostnu kupy po kóždej płaczisnje. Mi je możno, nowe klobuki tuńscho pschedawacz, hacž ponowjenje starych płaczi.**

Wschě wězy žu w wulkim wubjerku wot najtuńscheje hacž k najdróžschej družinje na składze a žo žamo pschi najmjeńschim wotewsaczu po **en gros-płaczisnach** pschedawaju.

Jsidor Mendelsohn
1 na žerbskej haży 1.

Banki w žo wschelakich družinach.

Rajž!
punt po 13, 15, 16 hacž 40 np., w wjetschich džělbach tójschto tuńscho, porucža **Gustav Poser**
na jerjowej haży.

Khofej!
Kampinas, žyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pschi wotewsaczu 10 puntow pomérnje tuńscho, wubjernje derje žłodźazy, porucža jako płaczisny hódny **Gustav Poser**
na jerjowej haży.

Butru!
Měschann butru, punt po 80 np.,
ff. **margarin-butru** w snatej dobrosći
porucža po zykym a jenotliwym tunjo **Gustav Poser**
na jerjowej haży.

Jerje!
schtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
žu dostacz pola
Gustava Posera.

Khofej
wot najtuńschich hacž do najlěpschich družinow, jara derje žłodźazy, porucža **Hermann Klemm**
na bohatej haży.

Jerje,
wulke, tuczne ryby, najtuńscho porucža **Hermann Klemm**
na bohatej haży.

Najlěpsche a najtuńsche
zigary
w najwjetschim wubjerku porucža
Th. Grumbt
na swonkownej lawskej haży
a w kupnizy.

Nowe czažniki a porjedźenje czažnikow najtuńscho pola
A. Magera
na žerbskich hrjebjach.
Dwělětne rukowanje.

Hamburg-Amerika.
Kóždu žrjedu a njedźelu do New-Yorka

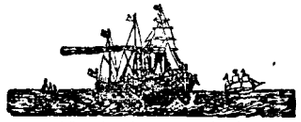

s póstskimi parokódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho paketjezdneho akcijskeho towarstwa.
Wukasanje a pschewjesne pižma dawa
No. 867. **Albert Meisel** w Budyschinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 14.* **Srjedu 1. haperleje 1885.** **Lětnik 44.**

Swjedźeńske listno.

Jeho jasnosći

wjeŕchej z Bismarck

jako

kanclerjej němskeho kejžorstwa

na 1. dźeń haperleje 1885

w najhłubšej pokornosći a dźakomnosći

kejžorstwoswěrni

Jeho wysokowučesćowacy

Serbjo.

Hesło:

Justum ac tenacem propositi virum
Non civium ardor prava jubentium,
Non voltus instantis tyranni
Mente quatit solida, neque Auster,

Dux inquieti turbidus Hadriae,
Nec fulminantis magna manus Jovis:
Si fractus inlabatur orbis,
Inpavidum ferient ruinae.

Hor. Carm. III, 3.

Hdźež z horow krajnych Sprewja so zyboli
A z prjódka khwatnje překhadźa Łužicu,
So w „Błótach“ potom rozšěrjować,
Prjedy nježe dótknje so hłownych sydłow:

Tu bydli narod přirody kruteje,
Kiž swoju zemju z radlicu wotewrja
A Bohu knjezej dźaki praji
Za wšeje miłosće sćedre dary.

Tón dźerži sebi wótcowsku staru ryč
A česći wašnja dawne a nadobne,
Konservativny we wšem dobrym,
Žanemu powrotej njepřistupny.

Ród serbski sydli wosrjedźa němcowstwa
A dobry susod susodej němskemu,
Pod krala Albertowej ruku,
Kejžorej Wilhelmej podan swěrny.

Kraj saski znaje wojakow serbowskich,
Kiž mjeno sławne nošachu z bitwišćow:
Jim mjasorubarjo su rjekli,
Khroblym dragunarjam prynca Jana.

Kraj pruski znaje wojakow serbowskich,
Kiž mjeno sławne nošachu z bitwišćow:
Kral Friedrich Wulki po zasłužbje
Sylnikow Błótowskich pokhwaleše.

A hdyž Francowza wójnu bě připowjeł
A potom dosta poražku z poražki,
Kak wjele křižow železanych
Wupyši tehdy tež serbskich synow!

Hlaj, Wilhelm sławny, druhi Augustus nam,
Je zanknył durje Janowe z dobroću:
Wón mysli, kak móhł z měrnym skutkom
Nizkim a wosebnym zbože płodźić.

Štó kejžorowe „poselstwo“ wuwěrnja?
A komu dźakne bliža so wutroby?
Štó poražuje přećiwnikow,
Rychłemu dobremu brjeńkej runy?

Kraj braniborski teho je poskićił,
Kiž połstalětnu službu dźens dokonja,
A kotryž prjedownikow sławnych
Mjenuje w stawiznach staropruskich.

Nětk, mužo wulki, kanclerjo hoberski,
Ty kaž Poseidon morjo sy zapřijał,
Nam připokazał Aethiopow,
Kaž Polynesije dwoji narod.

Tam kupcy němscy wikuja wobšěrnje,
A khorhoj němska zmahuje nad nimi:
Ty wotewrješ tam wědźe drohi,
Překupstwu swětnemu khody rěkow.

Też Serbjo dźěło za morjom pytaju,
A zakitani khwalja tu němsku móc.
Ći wšitcy Tebje dźensa sławja,
Kejžorstwa němskeho prěni radca!

„Bóh knjez daj zbože na nowe lěto Wam!“
Tak z nowym časom serbscy so strowimy:
A k sydomdźesatemu rjadej
Derje so hodźi to samsne słowo.

My njewotšćěpna hałožka kejžorstwa,
My k Tebi dźemy ze wšěmi druhimi:
My zbože z cyłym wótcnym krajom
Kanclerjej přejemy swěrni Serbjo.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 15. **Sobotu 11. haprleje 1885.** **Lětnik 44.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Jeju Majestoscźi sakski kral a kralowa staj sandźeny schtwórtk do Bellaggio, pschi Komoskim jězorje w poknóznej Italskej leżazeho, wotjěkoj. Wonaj budźetaj žo w Bellaggio se žotru sakskeho krala, genuaskej wójwodku, setkacź a tam někotre njedźele pschebywacź. Dokelž chze kral wschě ważne knjeżerstwowe należnoscze w Bellaggio wobstaracź, jeho generalny lieutenant s Karlowitz dla wojerskich należnoscźow, a tajny radźicźel s Watzdorf dla sarjadniskich należnoscźow pschewodźujetaj. Dale žu w pschewodźe Jeju Majestoscźow dwórska knjeni hrabinka se Strachwitz, wyschschi dwórski mischtr s Lüttichau a wyschschi stabowy lěkar dr. Jacobi.

— Wjerch Bismark je žebi 6. haprleje Schönhausenske rycźerkubło, jemu k jeho žydomdźežatemu narodnemu dnjej wot němskeho luda date, wobhladak. Wot Schönhausenskeho wobydlerstwa žo jemu žwjedźeńske powitanje dosta. Psched wjeczorom Schönhausenske spěwanske towarstwo Bismarkej sastaniczko spěwasche. Wón bu pscheš tuto pocześcźenje widomnje swježeleny a žo spěwarjam dźakowasche, pschi czimž praji: „Pscheš khěžorowu hnadu žu žo mi kubła, wjetsche a drózsche hacź Schönhausen, dariše; tola nad žanym žo njejžym tak swježelik, kaž runje nad tym, so je žo Schönhausen mojej žwójbje saž wróczo dał. Czim bóle žo czlowjek sestari, czim bóle kraj a semju ważicź wě, hdźež je w dźěcźazych lětach khodźił, a hdźež je žo podłožk k tomu położił, schtož je žo posdźischo stako.“

Franzowska. Nowe franzowske ministerstwo je hotowe. Wone je žo hižo deputirtskej komorje pschedstajiło a je pschi tym prěnje wobžwědczenje dowěry dostało. Deputirtska komora je jemu s wulkej wjetschinu hłoßow 150 milijonow frankow sa wójnu pschecźiwo Chinesam pschiswoliła. Nowy ministerski pschedžyda, Eugen Brisson, ma bjes Franzowsami khwalbu, so je sprawny a sjawny. Woßebje tež jeho wucźenoscź a jeho proste a pózcźiwe žiwjenje wusběhuja. W nowym ministerstwje žu wschě republikanske strony sastupjene, tola ma bjes nimi radikalna strona pschewahu. Pjenjesy, ministerstwu sa wójnu pschecźiwo Chinesam pschiswolene, žo po sdaczu s zyła trjebacź njebudźa. S Pekinga je mjenujzy wot franzowskeho póžłanza powjesć pschischła, so je chinesła tajna statna rada swólniwa, wuměnjenja měra, kotrež bě hischcze Jules Ferry diktował, pschijecź. Doprědne wucźinjenja žu hižo wujednane. Po nich žo pschimér 10. haprleje sapoczńje. Wot 20. haprleje maja Chinesojo Tonkin sapoczecź wopuschcźicź a 30. haprleje žadyn chinesti wojak w Tonkinje wjazy bycź njeßmě. Sa sawostajenych franzowskich wojakow, kotsiž žu pschi nadpadże Chinesow na Franzowsow pola Bak-Lea panuli, budźe chineske knjeżerstwo pensiony płacźicź. Franzowsojo hacź do skónczneho wobsanknjenja měra prawo wobkhowaju, neutralne łódże sa wójnskej potrjebu pschepytacź a mórski pschistaw Pitschili wobžadźicź. Měr je po tajkim po sdaczu swěscźeny. Franzowsojo pak njedźiwajo na to nowe wójsko do Tonkina póscźelu. Prjedy hacź Tonkin do zyła wot chineskeho wójska wopuschcźeny njeje, Franzowsojo k doprědnym wucźinjenjam měra žaneho pokneho dowěrjenja nimaju. Ras hižo žu Chinesojo měr słamali; chineske knjeżerstwo wschak sprawnoscź njesnaje, wono najwjetschu mudroscź w tym pyta, so pschecźiwnika wobschudźi.

Rußowska. W Petersburgu a po zyłej Ruskej je poßledni czaß slóstniske skutkowanje nihilistow do zyła pschestało. Schtož žo hischcze tu a tam revoluzionarneho w sjawnoscźi pokasuje, s nihilistami žaneho swißa nima. Nihilistiska strona je rospadła, dokelž bjes ludom žaneho pschiwißa njenamaka; lud žo s nihilistiskimi njeskutkami spscheczelicź nochzysche, wón skerje knjeżerstwu pomhasche, nihilistiskich žadławzow wutupicź. Na město nihilistow je druha revoluzionarna strona stupiła. Ta žama je tele dny po Petersburgskich haßach nowiny „Robotnik“ rosschěrika. Program „Robotnika“ žo powschitkownje tomu naschich sozialdemokratow runa.

— Tyßazlětny wopomnjeński žwjedźeń žłowjanskeju japoschtołow Cyrilla a Methodija budźe žo 18. haprleje wot ruskeho luda na žwjatoczne waschnje žwjeczicź, wjele wulkotnischo, hacź je žo to w Wjelehradźe na Morawje 6. haprleje wot awstriskich Sskowjanow stako. Moskowske měschczańske sastupjerstwo je sa žwjedźeń sto tyßaz rublow wustajiło. S Bołharskeje deputaziju wotczakuja, kotraž je žo hižo na pucź podała. Ruske knjeżerstwo na hódne wobeńdźenje žwjedźenja wulku ważnoscź kładźe; wón nima jenož zyrkwinski, ale tež žłowjanski žwjedźeń bycź, pschi kotrymž maja žo wschitzy prawosławni Sskowjenjo wobdźělicź a žwoju njerosdźělnoscź bjes žobu wobkrucźicź.

— Pschi afghanskich mjesach je žo bjes Ruskimi a Afghanami prěnja bitwa měła, w kotrejž buchu Afghanojo poraženi. Powjesć wo bitwje, w ruskich knjeżerstwowych nowinach sdźělena, je khětro posdźe do Ruskeje pschischła a ma žo tak: „General Komarow, pscheš afghanske njepschecźelne wustupowanje nusowany, žo 18. měrza na afghanske wobtwjerdźene stejnischczo na woběmaj brjohomaj rěki Kuschka puschczi. Ruszy afghanske wotdźělenje, 4000 muži s 8 kanonami, pobichu a je rospjerschichu. Afghanojo 500 morwych, zyku artilleriju, dwě khorhoji, zyłe lěhwo s wosami a proviantom shubichu. Na ruskej stronje jedyn turkmeniski offizier, dźeßacź kosakow a Turkmenow padźe, tsjo drusy offizierojo a 29 kosakow a Turkmenow bu sranjenych. Po skónczenej bitwje general Komarow do žwojeho prjedawscheho stejnischcza wrócźo czehnjesche. Jako jendźelszy offizierojo, kotsiž bitwje pschihladowachu, tola žo pschi njej njewobdźělichu, widźachu, so Afghanojo cźekaju, proschachu woni Ruskich wo sakitanje; eskorta, wot Komarowa wotpóžłana, pak afghansku kavalleriju doßahnucź njemóżesche, kotraž bě zofajo jendźelskich offizierow do cźekanja žobu storhnuła.“ Njepschecźelnoscze bjes Ruskimi a bjes Afghanami, se swjaskowarjemi Jendźelczanow, žu žo po tajkim hižo psched někotrymi njedźelemi sapoczałe. Hdy by Jendźelska wolu a móz měła, by nětko poknu pschiczinu měła, Ruskej wójnu pschipowjedźicź.

Egiptowska. Jendźelske wójsko pod komandom generala Grahama je žo wot žwojeho czaha pschecźiwo Osmanej Digmanej saž do Suakima wrócźiło. Jeniczki wójnski skutk, wot njeho dozpity, je dobycze wßy Tamaja, kotraž je žo wot Jendźelczanow spalika. General Graham žo prózowasche, so by Osmana Digmana na wotewrjene polo wabił. Osmanej Digmanej pak wo žnje njepschipanu, žo mordarskim kulkam jendźelskich tšélbow wustajicź a na wopak Grahama na horach wotczakowasche, kotrychž žo saž Graham mudrje

ſdalowaſche. Nawjedowaŕ ſudanſkich ſbĕžkarjow je w prjedawſchich bitwach naſhonił, ſo ßo jeho hubjenje wobrónjene cžrjódy pſchecźiwo wóhnjej jendželſtich karejow w wotewrjenym polu ſdžeržecź njemóža. Duž je wón ßwoju taktiku pſchemĕnił a hlada Jendželczanow do bjeswodoweje hórſkeje puſcźiny ſwjeſcź. S woprĕdka ßo ſdaſche, ſo ma Graham woprawdže wotpohlad, ßo ſa Osmanom Digmanom puſchcžicź. Wobhonjerjo pſchinoſchachu powjeſcže, ſo Arabſzy ßwojeho wjednika wopuſchcźuja, a ſo je ßo Osman Digma jenož ſ nĕkotrymi ßwĕrnymi do Erkowita podał. Tola Graham bĕ ßo pſches poßlednje podeńdženja powuczicź dał a chzyſche ßo toho dla najprjedy pſcheßwĕdczicź, hacž ßu tele powjeſcže wĕrne, prjedy hacž ßo na marſch do hór naſtaji. Duž wón wobhonjerjow wupóßka a pſches nich ſhoni, ſo je wſcho tža, ſo je Osman Digma tak mózny, kaž prjedy. Graham chze nĕtko po ſdacźu ſpytacź ſ pjenjeſami wojowacź, kotreż ßu Jendželczanam hižo k telko wjele dobyczam dopomhake.

Koßowe polo.

(Pokraczowanje.)

Bjeßadnikow myßle a wutroby ßo pſchi winje a ſpĕwje rosraduja, jich duſche ßo ſbližuja, a woni ßebi wjeßele na jutſiſche khróbke ſkutki pſchipiwaju; jenož Brankowicź njepohnuty ßedźi, ſamyßleny pſched ßebje hlada, njedótka ßo ani wina, ani jĕdže, a kelko pĕßnjow wo ßławje ryczerjow, kotſiž bĕchu ßo ſa wĕru, lud a wótzny kraj woprowali, ſaklincža, telko ßo žahadkow do jeho wutroby ſakkó.

Sſkónzo hižo w Boži domczk dźĕſche.

Zaŕ Laſar, k wjeczoru a k ranju pohladawſchi, ſapocža: „Dźenßa ßo ſhladujeſch w radoſtnych wobliczach a napojeſch ßo ſ winom, ſ keluchow bĕžazym, ty Bože ßkónczko! jutſje budźeſch ßo w ßmjercź blĕdych wobliczach ſhladowacź a budźeſch ßo napojecź ſ krwju!“ — Pohladawſchi na bjeßadnikow dźeſche: „Wjeßele ßo dźenßniſchi dźeń kónczi, cźim wjeßelſcho, dokelž ſtaj ßo wójwodaj ſjednakoj a ßo mi pſchichodnaj ßynaj ſakhowakoj. — Tola hacž wobaj?“ ſaſchepta ſa ßebje, boloſtnje na Obiliczа pohladujo.

Wón ßebi keluch hacž do wjerćha napjelnicź kaſaſche, a ſbĕhnuwſchi jón horje, praji: „Hacž do dźenßa ßu mje njebjeßa lubowake, pſchetož mako hdy je ßo nĕkomu ſ mojich prjedownikow na zaŕſkim ſtole ſboże dostako, telko ryczerjow, po narodźe a ſkutkach ßławnych, wokoło ßebje ſhromadźicź, kaž jich ja pſched ßobu widžu, ſo je mi cźežko, komu dyrbju najprjedy k czeſczi pſchipicź. Mam-li wuſwolicź po doſtojnoſczi a ßławje roda, pſchipiwam tebi, Wuko Brankowiczo; chzu-li wolicź po ßławje mjena a ſkutkow, pſchipiwam tebi, Miloſcho Obiliczo; chzu-li wolicź po khróbkoſczi w bitwje, pſchipiwam tebi, Iwano Kaſanczicžo, a chzu-li wuſnamjenicź mužſku rjanoſcź ſjenoczenu ſ ryczeŕſkej ßławu, dha pſchipiwam tebi, Milano Topliczanino; tola pſchezo tak wĕſcže, kaž ſo mje jutſje pſcheradźiſch, pſchipiwam tebi, Miloſcho Obiliczo!“

Powſchitkowny ſtrach po tutych ßłowach bjes bjeßadnikami knjeżeſche, wſchitkich wocźi bĕſchtej wobroczenej na Obiliczа, kotryž ſmĕrom ſe ßwojeho ſtoła ſtanuwſchi, k zarjej pſchiſtupi, koleno pſched nim ſkloni, a keluch wot njeho pſchijawſchi, jón nad hlowu ſbĕhnu.

„Dźakuju ßo tebi, zarjo, ßławny knjeżerjo!“ praji, „ſo ßy ſjawnje ſo mnu rĕczał, kaž ßy to pſchezo cźinił. Piju twoje wino na twoju ßławu, na ßławu naſcheho ßerbſkeho kraja a kſcheſcźijanſkeje wĕry. Kaž ßo Balkan ſe ßwojich ſakkadow njehibnje, tak wĕſcže jutſje ſa tebje wumru.“ Keluch k hubje ſtajiwſchi, jón hacž do poßlednjeje kapki wupi.

„Sſkawa Obiliczej!“ wokaſche jeho pſchewod, jeho wobſtupowazy, a pſchewod zarja a wjerćhow juſkaſche: „Budź ſbożowny, Bóh budź ſ tobu nĕtko a pſchezo, wójwoda!“

Laſar ßwoje wobliczo do zaŕſkeho purpura ſakry, njemóžo ſnjeſcź Obiliczowy jaßny pohlad, kotrehož bĕ tak rucže winował. Obilicź ßo ſmĕrom ſe ßwojim pſchewodom k ßwojemu lĕhwu poda, hoſcźina bĕ ſkónczena.

Tak ßo ſkónczi dźeń 14. junija 1389. Nóz bĕ ßo hižo dawno wupſcheſtrjeła po runinje a po horach wokoło: w lĕhwje je wſcho wocźichko, lud poßlednju nóz do bitwy wotpocźuje, jenož tam ſ daloka wot połodnja je druhdy ßłyſchecź wójnſke wokanje, brinkot mjeczow; je to Koſaricź, kotryž ſe ßwojim ludom njepſcheſtawajo do Turkow pjerje, a Sſerbjo mĕjo tajkeho ſtražnika pſched ßobu, w mĕrje ſpja. Po połnozy tež tole wokanje wocźichnje a jenož hiſchcže ſ khwilemi wokanje ſtražow nóznu cźiſchinu pſchetorhnje.

Pſched Obiliczowym ſtanom jeho pſchecźelej Milan Topliczanin a Iwan Kaſanczicź w połnej bróni ſtejitaj, kóždy ßwojeho konja na wuſdže dźerżo. Njedaloko ßkužobnik Obiliczowego lubuſchkeho konja dźerži, toho ßameho, kotryž bĕ Obiliczа na wojowniſchczu k dobyczu nad Brankowiczom njeßł. A ſ druheje ſtrony cźrjóda jĕſdnych ſtejeſche, kotſiž nĕkotre cźežne konje na wuſdže dźerżachu.

Hwĕſdy ßo jaßnje po njebjeſkej módrinje ſybola, a mĕßaz, ſe žanej mróczakku njeſaczĕmnjeny, jaßny po ßwojej dróſy cźehnje.

„Schto dha je ßebi wotmyßlił?“ praji Kaſanczicź poł k ßebi, poł k pſchecźelej.

„Wón je prajił, ſo chze wumrjecź ſa zarja“, wotmolwi Milan, „budźeſch widźecź, ſo wón Sserbiju wußwobodźi abo žadyn druhi.“

„Wumrje-li Obilicź, chzu ſ nim wumrjecź“, praji Kaſanczicź, „po ßmjerczi tajkeho ryczerja hódno njeje żiwy bycź bjes Brankowiczom a podobnymi cźĕmnikami.“

„Cźicho, wójwoda ßo bliži!“ naſpomni Milan.

Stanowy ſawĕſchk ßo ſbĕhnu a Obilicź ſtupi won, po jeho boku Wukaßowa, do huſteho ſchlewjera ſawalena, po njej jejne ßkužobnizy, wſchitzy na pucźowanje ſhotowani.

Obilicź cźrjódże jĕſdnych pſchikaſa, ſo bychu cźežne konje bliże pſchiwjedli. „W Bożemje, Wukaßowa, lubowana żona“, praji ſ njewſchĕdnje zunim hłoßom, „dźakuju ßo tebi ſa wſchitku luboſcź, mi hacž do tutoho cźaßa wopokaſanu.“

Wukaßowa jemu wokoło ſchije panu. „Dha ßwoje wotmyßlenje njepſcheměniſch?“ wona żakoſcźeſche.

„Njemóžu, njeßmĕm!“ wotmolwi Obilicź ſ krótka.

„Dha dyrbju ßo na pſchezo wot tebje dźĕlicź?“

„Kaž Bóh ſechze“, praji Obilicź, „cźaß roſßudźenja żada roſßudźene ſkutki.“

„Cźoho dla njejßy wĕricź chzył mojemu warnowanju“, porokuje jemu Wukaßowa, „wón je tebje, zarja, mojeho nana a ßwój wótzny kraj pſcheradźił!“

„Ja jeho dźeń do jeho pſcherady ſadaju“, wotmolwi Obilicź. „Tola połnóz je ßo hižo pſches hory pſchewalika, njeßmĕm ßo dlĕhe komdźicź. Duž Bożemje, a cźiń po mojej radże, tak budże ſ najmjeńſcha wo mſdu ßwojeje pſcherady ſjebany, a hdy by ßo jemu pſchezo poradźicź mĕła.“

Wukaßowa ßo ſhraba, wuhornje ſchlewjeŕ, ſhladuje do Obiliczowho wobliczа a ponuri ßwoju duſchu do jeho duſche, jemu ſ wóczka ßo ſybolazeje, po cźahach jeho wobliczа ßo tſchepotazeje.

„Moja duſcha je na wĕczne wot tebje dźĕlena“, wona praji a jejna huba ßo ſtorhujo tſchepoze, jeje nadra ßo ſbĕhaju, kaž żołmy na wichoratym morju. „Bożmje, mój lubuſchko!“ ſe ßebje wuraſy, ſawali ßo ſaßo do ſchlewjera, „a daj mi telko mozy, ſo bych njeſadwĕlowała!“ ſaſchepta, tola ſ twjerda krocžo k cźežnemu konjej ſtupi a ßo ſ pomozu ßkužobnizy na njón ſbĕhnuwſchi, wotjĕcha po dróſy k Priſrenej wrócźo, wjazy ßo ani njewohladujo. Zyła cźrjóda jĕſdnych ſa njej jĕcha.

Obilicź njepohnuty, kaž by k ſemi pſchikowany był, na mĕſcže ſtejeſche, ſ pſchekſchižowanymaj rukomaj, ſ wóhniwym wóczkom pohladuje ſa wotjĕchazymi, a hakle hdyž bĕchu ßo jeho wocźomaj ſhubili, wotdychnu, kaž cźłowjek po pſchĕtratej pſchewulkej boloſcźi.

„To dha bych ſbożownje pſchewinuł był“, praji k ßebi, „nĕtko mi wjele lózſchi nadawk naſtawa — wumrjecź“, dorĕcža ſ pojaßnjenym wobliczom. A k młodymaj ryczerjomaj ßo wobroczíwſchi, praſcheſche ßo: „Staj hotowaj, wój młodaj ßokołaj?“

„K wſchemu, wójwoda!“ wotmolwiſchtaj taj ſkoro jenohłóßnje.

„Dha na konje“, wón praji, „pojĕchamy do turkowſkeho lĕhwa.“

„Ha!“ wußmja ßo Kaſanczicź.

„Njewĕriſch mi, młodźenzo?“ ßo Obilicź hnĕwnje praſcheſche.

„Wójwoda!“ wotmolwi tutón boloſtnje.

„Wodaj“, Obilicź zunjo praji, „moja duſcha ßo hacž dotal hiſchcže ſmĕrowała njeje. Mojej rjekaj“, wobroczi ßo ſ nowa k wobĕmaj, „mataj-li hiſchcže nĕkajke pożadanje na żiwjenje, dha je wſchĕ ſ myßlow ſpuſchczitaj, wodajtaj ßwojim njepſchecźelam, ſo by wamaj Bóh wodał; jĕchamy k ßmjerczi.“

„Tej żenje ſ pucża ſtupił njejßym“, rjeknu Kaſanczicź, „wſchĕm njepſchecźelam wodam, tola Turkow a Brankowicza ſe ßwojim poßlednim wodychom ſaklijm!“

Milan ßo do hłubokich myßliczkow ponuri, wón drje mĕjeſche hiſchcže wulke pożadanja na żiwjenje, ruzy k wutrobje, móznje klapazej, tłóczo: „Smĕruj ßo, wutroba, wótzny kraj woła! W Bożim mjenje, Milewa!“ wón ſchepta, poſbĕhnje hłowu a ſ jaßnym wóczkom na wójwodu ſaßo hlada.

„Brankowicź, Brankowicź!“ tutón ſamyßleny k ßebi rĕczi, „hdy by — — tola hižo je poſdźe. Zaŕ to wĕ, a Brankowicź nad pſcheradnym ludom roskaſuje!“ Pohladnje ſ nowa na młodźenzow a ſe ßobucžucźom pohladuje ſ jeneho na druheho. „Nĕ, wój nje-

ßmětaj so mnu wumrjecź. Sslubcźe mi, so ßebi ßwoje žiwjenje sakhowacźe, budźe-li mózno —"

„Wójwoda!" chzyssche Kasanczicź namjetnucź. —

„Dyrbitaj mi to ßlubicź, hewak pojěcham ßam", skoczi jemu Obilicź do rěcźe.

„Dha tebi to ßlubju, k cźertu!" skobjesche ßo Kasanczicź, „hacź runje njewopschijam, na cźo ßebi myßlisch."

„Da-li Bóh", wotmolwi Obilicź ważnje, „Amurata ßrjedź jeho strażnikow sakolu."

„Wójwoda!" ryczerjej sawołaschtaj a sahorjenaj ßo k jeho nohomaj cźißnuschtaj a kromu jeho ßuknje kosheschtaj. Wón ruzy na kóždeho hlowu położi a klonjejo ßo k nimaj, kosheschе jeju cźole; wonaj stanuschtaj a wschitzy tsjo ßebi wokoło schije panuchu, ßo k wulkemu skutkej tak poßylnjo.

„A to bych hischcźe żiwy bycź dyrbjak?" wołasche Kasanczicź.

„Dyrbisch, Iwano!" napomina Obilicź, „hdy by pschezo ßo stako, so bychu Turkojo se ßerbskim wójskom wojowacź chzyli, a to je lóhko mózno, je ßnadź tam Bajaset, wjetschi hacź jeho nan, a pschi ßerbskim wójsku je Brankowicź: hdy by ßo to stako a hdy by nam to pschißudźene byko, by Koßowe polo poßledni dźeń ßerbskeje ßławy widźało, tola do twojeho schkita, Kasanczicźo, wukhowasch-li ßebi żiwjenje, zarjowu ßwójbu dowěrju."

„Sslubju to!" rocźesche ßo Kasanczicź. (Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Lětuscha hłowna shromadźizna Macźizy Sserbskeje, kotraż ßo 8. haprleje popołdnju wot dweju hodźin w Thiermannez kolonadach tudy wotdźerża, běsche woßebje bohacźe wopytana. Seschko běsche ßo na nju 60 ßobustawow a hosczi; Delnju Łużizu sastupowachu kk. farař Hadank a kantor Jordan s Popoje, cand. theol. Lehmann s Naboschkoje a Mojn, wucźeŕ na realzy w Eislebenje. Wotewriwschi poßedźenje do 3 hodźin pschedßyda k. farař Hórnik pschede wschěm shromadźenych s krótkimi ßkowami powita. Podawajo na to rosprawu wo skutkowanju Macźizy w 38. lěcźe jeje wobstacźa pschedßyda rosestaja, so běsche sańdźene lěto sa towarstwo spokojaze; Macźiza je w ßwojich literarnych prózowanjach, każ w materialnym nastupanju, woßebje w należnosczi macźicźneho doma, wjeleważny wuspěch měła. Pschedßydstwo a wubjerk mějeschtaj w sańdźenym lěcźe 9 poßedźenjow. Dokelż ßo k. kapłan Nowak do Kulowa pscheßydli, bu na jeho město k. kapłan Skala sa pißmawjedźerja wuswoleny. S hnujazymi ßkowami rěcźnik wjelesaßkużbneho cźestneho pschedßydu Macźizy wopomni, nascheho njesapomniteho Jana Ssmolerja, kotrehoż je njeßmilna ßmjercź towarstwu loni tak pschesahe rubiła; jeho wopomnjecźe ßo s cźichim postanjenjom poczeschi. S dalschim postanjenjom poczeschi shromadźizna ßwoje w sańdźenym lěcźe semrjete ßobustawy; ßu to: kk. wucźeŕ Bartko młódschi, kubleŕ Hadank a Holik w Němskim Brodźe. Jako nowe ßobustawy ßu towarstwu pschistupili: kk. Guda, kubleŕ w Hornjej Kinje, Knjes, wucźeŕ w Myschezach, Rěsak, wucźeŕ w Sdźeri, Rjencź, kapłan w Ketlizach, Walten, pschekupz w Wojerezach, Wenzel, knihicźischczeŕ w Wojerezach, Wjazka, farař w Hornim Wujesdźe, Wjeßela, stud. theol. w Prasy, Żur, stud. theol. w Prasy, Waktař, cand. theol. w Lipsku, komponist Ludwik Kuba w Kutnej Horje, stud. theol. Łużny w Wołomuzu, prof. Máchal w Němskim Brodźe, stud. phil. Tajrych w Prasy, rěcźnik Chmielowski w Kownje a Węgliński w Szczuczkach. Płaczo 100 schěßnakow ßo jako ßobustaw na cźaß żiwjenja pschija k. P. Halabala, duchowny w Rajhradźe na Morawje. Dale s rosprawy pschedßydy shonichmy, so ßo sběrki Macźizy po něcźim pschisporjeja; bóle bychu ßo wě ßo rosmnożake, hdy bychmy ßwój ßamßny dom měli. W sańdźenym lěcźe je ßo Macźiza pilnje staraka domowsku należnosczi spěchowacź. Tak je po końschej hłownej shromadźiznje „Leczazy list do Sserbow", wot k. Domaschki sestajany, wuschoł a ßo psches redakzije ßerbskich cźaßopisow po zykych Sserbach darmo roseßkał. Nawdako je ßo Bohu dźakowano wjele; ale hischcźe wjele, jara wjele wjazy dyrbi ßo nawdacź, chzemy-li sapocźaty ßwjaty skutk dokonjecź. — Jako literarne towarstwo je Macźiza w sańdźenym lěcźe wudała: „Časopis M. S." 1884. Lětnik 37. Dwaj seschiwkaj. Zykeho rjada cźißle 69. a 70. Namakamy tam wjeleważne nastawki nascheho ßławnje pilneho spißacźela dr. Muki wo delnjołużiskim Sserbowstwje. Hewak ßu ßobu pißali ßam redaktor a kk. Jencź, Jordan, prof. dr. Pful, dr. Sauerwein a dr. jur. S. Waschátko s Morawy. „Pschedźenak", protyka na lěto 1885, je ßo w 6000 eksemplarach nakładowała; dla khorowatosczе dołholětneho k. spißowarja protyki ßu jeje redakziju někotsi młódschi wobstarali. Powědanczko sa lud towarstwo sańdźene lěto wudacź njemóżesche; sa dwě njedźeli pak wuńdu „Trójniki", sběrka powjedanczkow wot Jana Radyßerba. — Schtoż pjenjeżne należnosczе nastupa, rosprawnik praji, je towarstwo loni wschě mozy napinało, ßo s cźeżazeho dołha wußwobodźicź. Pokracźujemy-li po nastupjenym pucźu dale a ßmy-li swólniwi wschitzy wschě mozy pschichodej ßwojeho luda woprowacź, dha „móże Macźiza lěpsche cźaßy doczakacź; pschetoż też na maku khěżku ßwěcźi — Boże ßłónczko!" (Skónczenje pschichodnje.)

— Dźiwadłowe pschedstajenje Budyschskeje Bjeßady bě ßrjedu po jutrach wulku liczbu pschipoßłucharjow w sali Budyschskeje tsělernje shromadźiło. Mnohe ßobustawy Macźizy Sserbskeje běchu Bjeßadźine pscheproschenje s dźakom pschijeli a jeje sabawny wjeczor se ßwojim wopytom poczeschcźiłe. Też Bjeßadni ßami a pódła nich wjele hosczi běchu ßo wurjadnje bohacźe seschli, tak so bě wulka sala Budyschskeje tsělernje kopata połna. Młode Bjeßadźine knjeżne a knjesojo běchu dwě wjeßelohrě „Nankowe schkórnje" a „Njewjesczina nadoba" s wulkej pilnosczu nawukli. Wobej hrě, połnej strowego a czerstweho żorta, ßo se pschipósnacźa hódnej wustojnosczu pschedstajeschtej. Sastupjerki żónskich rólow, w prěnjej hrě dwě knjeżnje Wiczasez a knjeżna Rückertez a w druhej s nowa knjeżna Rückertez a knjeżna Halkez ßo na jewischczu w pyschnej lubosnej ßerbskej drascze pokasachu, schtoż jich wurasne derje studowane a sapschimnjene hracźe widomnje podjerasche. Bjes mużskimi rólami dyrbimy w „Nankowych schkórnjach" woßebje kharakteristisku rólu Lapsa k. Sommera, dale Matěja k. Schewczika a Piczołki k. Kozora wusběhnucź. Jim po boku ßo połnje na ßwojim mesczе sastupjerjo druhich rólow dżerżachu k. Pětschka, k. Kerk a k. Rěsak. W „Njewjesczinej nadobje" bě hłowna róla Cicera Dundaka, wot k. Schewczika pschedstajena, w dobrymaj rukomaj, toho runja komiska woßoba Jurja Ssucheho w k. Kerku wubjerneho pschedstajerja namaka. Też mjeńschej róli molerja Jakuba a Josefa Sswobody ßo kmanje pschewodżeschtej. Samjelczecź njeßměmy, so je pschedstajenje psches njepraktisku dźiwadłowu pschiprawu wjele czerpiło. Jewischczo, hubjene doscź poßwęczene, bě psche wschu měru niske, a pschihladowarjo w sadnischim dźěle sale dyrbjachu se stokow stanucź, hdyż chzychu pschedstajenje trochu widźecź. So ßo njedźiwajo tutoho njedostatka wot pschihladowarjow hrajerkam a hrajerjam wjazy krócź mózny aplawß dosta, tutym toho dla czim wjetschu czesczе czini. — Po dźiwadle běsche pěkny bal, na kotrymż ßo wuskoczne rejwarki a rejwarjo hacź do běłeho dnja sabawjachu.

S Hajniz. 1. haprleje je ßo tu dźěłacźeŕ Domsch satsělił. Dokelż bě njesbożowny k srudnemu skutkej revolwer ßłabeho kalibra trjebak, jemu kulka nop zyle pscherasyła njebě, tak so dyrbjesche zyły dźeń czerpicź, prjedy hacź wumrje.

S Trjebjeńzy. Na żelesnizy njedaloko nascheje wßy bě wutoru tydźenja něka jaki njekmanik czeżki kamjeń na żelesnisku koliju najskerje se słym njeknicźomnym wotpohladom położił, so by ßo psches to żelesniski czah swrócził. Hrożaze njesboże pak ßo psches kedźbliwosczu żelesniskeho nahladowarja Kotwizu wotwobrocźi, kotryż ßo kamjenja dohladawschi jón na bok wotnjeßy, prjedy hacź czah pschijeđże.

S Bukez. Druhi dźeń jutrow mějachmy składnosczu, ßerbski konzert słyschecź, wuwjedźeny wot nascheho ßerbskeho spěwanskeho towarstwa pod wustojnym wjedźenjom k. wucźerja Kerka. S połnym prawom mózemy to ßame wustojne mjenowacź. Program spodobne wotměnjenja skicźesche; saßady ßo bjes wuměnjenja wěsczе a czisczе stawachu. Wurjekowanje teksta bě jaßne a srosumliwe, w khorach ßo wschě schtyri hłoßy nężnje k jenej harmoniji sjenoczachu, nimo toho, so by jedyn abo druhi hłóß hłuboko w druhim rospłunuł; na wopak hłoßy na woßebitych městnach derje wustupichu. Tajki akzent nam woßebje w spěwach: „Widźił hólczik" — „Hanczicźka se wßy" — „Buriko chzesch mi" — napschecźiwo stupi. Mjes mużskimi khorami: „Pod hrodźischczom" ßebi pschede wschěm wusběhnucź dowolamy. Duet s nalecźa, hižo ßamón na ßebi kraßny, bu nam wot knjeżny Ssuschkez a k. Kerka kraßnje pschednoschany. Hacź runje bě k. Kerk ßwoju partiju powschitkownje jako pschewod soprana pschijał, możesche wón tola na někotrych městnach hischcźe zunischi bycź. W spěwje: „Něhdy wócźko" běsche k. Kerkowy pschednoschk wubjernje kraßny. Zyku nężnosczu lubosneho hłoßa knjeżny Ssuschkez ßłyschachmy w „Ach moja gola". Njedźiwajo na 8. czißko mózemy zyły konzert wubjernje rjany mjenowacź! Knjesej wjedźicźerjej, każ też knjeżnam spěwarkam a kk. spěwarjam tudy połne pschipósnacźe wuprajamy.

S Haßlowa. Częko něhduscheho listynoscherja Jokusa njejßu, każ ßo tydźenja pißasche, na Haßlowskich, ale na Baczonjanskich leżomnosczach namakali. Wono ßo toho dla też njeje na Njeßwaczilskim, ale na Khróscźanskim pohrjebnischczu pohrjebało.

S Njeßwaczidła. Ssrjedu 1. haprleje běsche na tudomnych wikach tónle skót na pschedań: 430 howjadow, 70 ßwini a 190 proßatow.

S Łupoje. Czasto ßo wo spodźiwnych njewschědnych porodach skota czita. Spomnjecza hódny je tež wurodny porod jeneje ranzy, tudomnemu žiwnosćerjej Gräulichej ßluschazeje. Wona ßwojeho wobßedźerja s dźeßacź proßatkami swjeßeli, s kotrychž bě wóßom porjadnje sroscźenych. Poßlednjej dwě pak, dwaj kunczej, běschtej spodźiwnje stworjenej. Delni žiwot pola kóždeho dospołnje wuwity bě pschi schiji hromadźe sroscźeny a mějeschtej wobej cźěle jenož jenu hłowu.

S Rakez. „Lipa" 15. měrza ßwoju měßaczku skhadźowanku wotbywasche. W tej ßamej ßo, kaž bě nawěschtk wosjewił, wo „wobdźěłanju semje" rěczesche. Dla krótkeho czaßa dyrbjesche ßo pschednoscheŕ jenicžzy na tutón dźěl wobmjesowacź, druhi dźěl, na „hnojenje semje" dźiwazy, ßo k blizschemu poßedźenju pschewostaji. Skhadźowanka bě wot 36 ßobustawow wopytana. W spěwanskim wotrjedźe ßo hacź dotal 10 ßobustawow skhadźowasche. My ßo nadźijamy, so ßo bórsy mnosy drusy k tutym dźeßaczom pschisamknu, so bychu ßobu pomhali ßerbski spěw hajicź! Łužičan.

S Wukranczis. K dopomnjeczu 70. narodneho dnja wjerscha Bismarka ßu dźěłacźerjo tudomneje zyhelnicze ßwjedźeńsći dub ßadźili a jemu „Bismarkowy dub" narjekli.

Towarstwo Pomozy sa studowazych Serbow.

Dale w lěcze 1884 darichu: kk. kantor Hatnik w Bukezach 2 hr., wumjeńkaŕ Hataß w Njeßwaczidle 1 hr., wucźeŕ Hizka w Ralbizach 5 hr., kantor Scholta w Radworju 1 hr., wucźeŕ Kerk w Bukezach 1 hr., kantor Ssuschko w Budyschinku 1 hr., faraŕ Wjelan a mandźelska w Sslepom 6 hr., polojza cźisteho wunoschka Hodźijskeho zyrkwinskeho konzerta 101 hr. 15 np., gmejnski prjódkstejeŕ Wobjeda w Hodźiju 1 hr., faraŕ Nowak w Schpitalu 1 hr., Adolf Witkowski w Warschawje 2 hr. 6 np., profeßor dr. Pful w Njeßwaczidle 1 hr., seminarski wyschschi wucźeŕ Fiedleŕ w Budyschinje 1 hr., gratomischtr Nowak na Zidowje 1 hr., wucźeŕ Kral w Budyschinje 1 hr., Donatowa w Maleschezach 2 hr., referendar Mütterlein w Budyschinje 3 hr., kubleŕ Mütterlein w Koblizach 3 hr., swudow. fararka Rěsbarkowa w Budyschinje 1 hr., droguist E. Měrsch w Budyschinje 1 hr., pschekupz Lehmann w Budyschinje 2 hr.

W Newekłowje w Czechach darichu: kk. notar Czerwinka 2 fl., inżeneŕ Mařik 1 fl., wucźeŕ Stojanek 1 fl., kaplan Brabez 1 fl., dr. med. Czěßla 2 fl., Seidl, Kotrba, Suk, Bayer, Prażsky, Nowak po 50 kr., Gut, Bilimek po 57 kr., hromadźe 18 hr. 45 np.

S dźakom kwituje **E. Měrsch,**
pokładnik Towarstwa Pomozy.

Wußudźenja.

Lawniski ßud. Cźěßla J. A. Menzel w Budyschinku bě loni na knjeźim dworje w Delnjej Kinje w hrodźe s hornjeje łubje schwalczisce blidko, ryczeŕkubleŕzy Hetzerowej ßluschaze, bjes kasanja prjecź wsak a je do jeneje sdalenischeje komory donjeßł. Menzela toho dla paduchstwa winowachu. Dokelž pak ßo jeho wudawanje, so je na blidku něschto porjedźicź chzył, schtož ßo jemu na łubi derje cźiniło njeby, sa njewěrne dopokasacź njemóżesche, ßo jemu khostanje spuschczi. — Czeladnik K. A. Herkner s Radschowa bě loni na nasymskim hermanku w Barcze schewzej Schefflerej s Halschtrowa por schkórnjow spakoscźił. Wobskorżeny ma toho dla dwě njedźeli w jastwje poßedźecź. — Žiwnosćerja Fr. H. Frenzela w Drjeczinje, wot tamnischeho gmejnskeho prjódkstejerja Wjele czesćeranjenja dla wobskorżeneho, njewinowateho spósnachu.

Powołanska komora. Tudomny ławniski ßud bě 25 lětneho czeladnika J. T. Mikla, prjedy w Delanach, nětko w Boschezach, k jastwu na dwě njedźeli saßudźił, dokelž bě loni w nozy 20. dezembra se Scholczis korczmy w Splósku do Delan duzy wulkeho sahrodnika Purschu se Splóska na cźěle straschnje ranił. Mikel ßo tutomu wußudej njepodcźißnu, ale ßebi druhe pschepytanje žadasche. Pschi tym ßo jeho wudawanje, so je Purschu jenož pschi wobaranju ßebje ßameho sranił, sa wopaczne dopokasacź njehodźesche. Wobskorżenemu ßo toho dla khostanje a khósty spuschczichu.

S kraja a s morja.

Podał profeßor dr. Pful.

(Pokraczowanje.)

Dwaj najwjetschich a najbohatschich hanseatiskich wulkokupzow, kiž mataj wjele s Afriku cźinicź, staj Luederitz s Bremena a Woermann s Hamburga. Scźěhujmy s krajnej khartu. Hdyž cźitaŕ wot jendźelskeho města Kaptown s łěweje strony kruch horje pohlada, nadeńdźe tam pschi brjosy napißany portugisiski wuras „Angra peguenna", t. j. mały (mórski) wujěsd. Tudy je wubjerny pschistaw (sa łódźe), najlěpschi na zyłej nawjeczornej stronje; kraj blisko wujěsda je njepłódna a tež njestrowa pěsczina; wot brjoha łubje nuts ßo semja posběhuje a je płódna, powětr strowy; zyła strona wobjima wjele mjedźe, woßebje kopora; tama pěsczina budźe ßo po wězy wustojnym satomęczu s naprawjenym powodźenjom płódna a strowa sczinicź móz. W tej wokolnosczi je Luederitz, runjeż dyrbi ßo woda pjatnacze mil pucźa s Kaptowna pschiwożowacź, ßebi psched wokoło dwanacze lětami wikowarnje sałożił, a lěta 1883 je tu zyłu ßmuhu semje, kiž je wokoło poł tak wulka kaž němske khěžorstwo, ßebi wot nastupazych czornych kralow kupił sa „2000 toleri" a sa „500 starych buschkjow" (tšélbow); potom wobrocźi ßo na kanzlerja Bismarka, so ßměł ßwoje wobßedźeństwo pod schkitowanje němskeho roskasa stajicź, schtož bu tež pschijate a wot mużstwa kanonoweje łódźe „Möve" pschewjedźene, hdyž tež běchu Jendźelczenjo, kiž ßo sa rodźenych knjesow wscheho morja dźerża, ßo s wulkej sawiscźu tej zyłej należnosczi pschecźiwili. Nětko je tam hižo małe němske ßydlischczo sałożene, pschekupska kolonija, kotrejž ßo kaž zyłej krajinje krótkosczе dla „Angra" rěka; tu a tam ßu drjewjane domy sa europejskich Luederitzowych pomoznikow natwarjene. Na tym ßamym łěwym brjohu widźi cźitaŕ ßkowo „Kamerun" cźischczane, schtož je mjeno rěki a tež hory. Kraj njeje pěskojczny, ale tež niz dobry. W tej wokolnosczi tam wobsteja dwě jendźelskej a schtyri němske wikowarnje. Jendźelskej stej wo wjele lět starschej; tehodła móża mórojo tam trochu jendźelski. Tamnischi jendźelszy wikowarjo narjekuja cźornych kralow s jendźelskim ßkowom „king" (kral), a cźornych hłownikow s jendźelskim wuraśom „lord" (knjes)! Cźorni kralojo ßu po krajnym waschnju pschekupzy. Wjetschina tychle kralow — wot kotrychž njech ßo „king" bella* abo bell a „king" Aqua tudy s mjenom mjenujetaj — a wjetschina cźorneho luda dźerżi s němskimi wikowarjemi, dokelž ßu ßłyscheli, kak ßylne němske khěžorstwo je, a dokelž wědźa, so ßu Jendźelczenjo pschecźiwo holandiskim buram pschěhrali. Tudy wokoło Kameruna kupi ßebi němski pschekupz Woermann lěta 1884 wot cźornych kralow podobnu wulku ßmuhu semje, kaž tam Luederitz, a staji ßamßnu — ßobu na żadanje ßwojich cźornych ßußodow — pod schkitowanje němskeho roskasa. Na tym dnju, hdyž bě nascheho kejżorowy sastupnik w „Kamerunje" s łódźe wustupił a hdyž bu kejżorska khorhoj ßwjedźeńszy wyschena, běchu nimale wschitzy cźorni kralojo teje strony pschitomni, kaž tež wjele cźorneho luda, kotsiž běchu ßo s dźěła po rězy Kamerunje na pyschenych wójnskich cźołmach na ßwjedźeńske městno pschiwjesli. Tak smahuje ßo nětko kejżorska khorhoj nad Angru a nad Kamerunom a tež druhdźe, kaž budźemy bórsy widźecź. Po dokónczenju wójny lětow 1870 a 1871 je wjerch Bismark na to myßlił a sa tym stał, so by ßo w zyłej Europje měr sdźerżał, a so by ßo „ludowe hospodarstwo" porjedźiło, t. r. so by podanam němskeho kejżorstwa ßo móżnota lěpscheje pjenjeżneje sałużby dostała. Po jeho pschesßwědczenju by ßo to dozpěło, hdy bychu ßo naschim fabrikantam atd. w dalokich krajach wjetsche a wobschěrnische wiki wotewrike, hdźež móhli ßwoje wupłody lěpje a drózscho pschedawacź, njeźli hacź dotal, pschi czimž bychu ßwojim dźěłacźerjam wyschschu msdu dawali, kotsiž bychu potom saßo ßwoje potrjeby buram a rjemjeßlnikam drózscho płacźili: tak so bychu pjenjesy do spěschneho a bohateho pschekhadźenja pschischłe. S tajkeho pschesßwědczenja wobrocźi Bismark hižo psched nękotrymi lětami ßwoju kedźbliwosćź na Awstraliju abo wjele bóle na awstraliske kupy, kotreż ßu sa naß tež teho dla ważne, dokelž nimo nich nasch mórski pucź na Panama'ski kanal (pschěrym) wjedźe, kotryž budźe w pschichodnych czaßach narodowske wikowanje jara podpjeracź. Bjes tym pak wuńdźechu nękotre knihi a wukładowachu nękotre nowiny, so wużitnische wuwożowanske městno hacź awstraliske kupy by Afrika była, kotraż by se ßwojich hischcze njewotkrytych pokładow w dobo bohaty pschiwós dawała. Tak mějesche Bismark dwaj rospominanja hódnaj pschedmjetaj psched ßobu. Duż běsche Luederitzej a Woermannej rady k woli, hdyž taj wo schkitowanje němskeju kolonijow proschschtaj, a wobßadźi w mjenje němskeho roskasa tež najhornischi dźěł nawjeczorneho brjoha Afriki, kotryž hacź dotal nikomu ßłuschał njeběsche. Nětko chzył cźitaŕ wot Kaptowna na naranischej stronje trochu horje pohladacź: tam steji „Santa Luzia", kaž ßu nęhdy Portugisojo temu mórskemu wujěsdej narjekli. Luederitz kupi ßebi tam 1884 wulku ßmuhu kraja, kotryž je wot Ssulu'skich wobydleny, kiž ßu podanjo holandiskich burow; nětczischi kral teho czorneho luda, 18lětny rjany czorny młodźenz, kotrehož nan bě tamón wojerski Cetywajo (Keczwajo), rěka Dini a pißa ßo Dinißulu (t. j. Dini Ssulu'ski); temu da Luederitz w Barlinje kraßny mjecź wudźěłacź se słotym pschimakom, na kotrymž ßu tele ßkowa wuryte: „Luederitz ßwojemu pschecźelej kralej Dinißulu." Tež tónle kraj je Luederitz,

* Belowe najwjetsche wjeßele je europejski, jemu wot Woermanna darjeny klobuk, w kotrymž kral pschezo khodźi, hdyž tež hewak wobleczeny njeje.

runjež žo Jendźelcźenjo jara sapjerachu, ſ pschipadowanjom holandiſkich burow, kotſiž žu pſched 3 lětami ſ němſkim kejžorſtwom wikowanſki ſwjaſk ſcźinili, pod kejžorſke ſchkitowanje ſtajił; a ta krajina je ſa němſku koloniſaziju teho dla jara wažna, dokelž ſ njeje tón pucź pójdźe, kotryž junu wot ranja na nawjecźorne kolonije powjedźe, pſchi cźimž budźe jendźelſke wobžedźeństwo Kaptown wot žamoſtatneho pokracźowanja do ſnutskowneje Afriki wuſankњene.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Přilopk.

* Jakorzowe (jechelběrnjaze) jahodki dyrbjake žo w kóždym hoſpodarſtwje namakacź, dokelž žu jara ſtrowe a maju wubjernje hojazu móz. Pſchede wſchěm jara na mocź ſkutkuja a žu wužitne pſchi khoroſcźach pucherja, a to ſa cźlowjeka, kaž ſa ſtót. Tež po khoroſcźach na dych měte žo wužiwacź. Toho runja jakorzowe jahody pſchi žołdkowych khoroſcźach lěkarſtwo ſ wužitkom podpjeraju. Skónczenje ſkót lěpje žerje, hdyž žo jemu jakorzowe jahodki ſ khimjelcźku a bjeńchlom dawaju. Doroſcźene howjado trójzy ſa dźeń 30—60 gramow doſtawa, najlěpje do pizy nažypane abo w pilach.

* Zyle wſchědnemu mužikej, murjeńſkemu polěrej Njewjadomſkomu ſ Urbanowzow w Schleſynſkej, je žo radźiko pluh natwaricź, kotryž žo ſ wětrom cźěri. Naprawa ſ woſa wobſteji, pod kotryž je pluh pſchicźinjeny; někajki wětrnik zyłu naprawu cźěri. Njewjadomſki je na žwoje wunamakanje „patent“ doſtał.

* Njedaloko Sträßela pola Markneukirchena tamón tydźeń 40lětny dundak w lěžu žonu nadpadźe, kotraž ſ zaktami khodźi, pjenjeſy wot njeje žadajo. Hdyž žónſka wotmolwi, ſo žanych pjenjes nima, ju njedocźink k ſchtomej pſchipře, ji namoznje 2 mk. 50 np. ſe ſaka a dwě zakcźe ſ korba woſa a žo na to ſpěſchnje wotžali.

* Holza, kotraž pola jeneho pſchekupza w Markranſtädcźe žłużi, wóndano poruczноſcź doſta, ſo by na póſt dóſchła po pjenjezny liſt, w kotrymž 5000 markow leżeſche. Holza tež je po pjenjeſy pobyła, ale na to ſe žwojim lubym a ſ pjenjeſami cźeknuła.

* Wěſty Heintze w Barlinje, kotryž ſ ložami wikuje, běſche dwě khudej žłużobnej holzy, kotrejž běſchtej 50,000 markow dobytkej, pſchi wupłaczenju tohole dobytka wo 4000 markow ſjebał. Na to jeho Bremenſka khoſtanſka komora w novembru ſandźeneho lěta k 1500 mk. pjenježneho khoſtanja wotžudźi. Heintze žo pſchecźiwo tomule wužudej powoła, a někajkeje žnadneje ſmylki dla tež běſche powołanje płacźiwe. Pſched dwěmaj njedźelomaj žo wo tejle wězy ſ nowa jednaſche, pſchi cźimž khoſtanſka komora w Bremenje prěni wužud wobkrucźi wuprajiwſchi pſchi tym žwoje wobžarowanje, ſo wobſkorženemu krucźiſcheho khoſtanja pſchiżudźicź njemóże, runjež jeho njehańbicźiwy ſkutk wjele wótriſcheho khoſtanja ſažłuži.

* W Barlinje je njedawno kniha wuſchła pod napiżmom, „Pſchicźiny khoroſcźow roſtlinow a woženbje běrnow (neplow).“ W tejle kniſy ſpiżacźel wobkrucźa, ſo je po dołholětnych wobkedźbowanjach ſ najwažniſchej pſchicźinu khoroſcźow roſtlinow to, ſo žo tak njeżmérnje wjele wuhla pali; cźim bóle žo żeleſniży roſſchěrja a cźim wjazy žo po tajkim wuhla ſpali, cźim bóle budźa roſtliny khoricź. Spiżacźel žo po tajkim boji, ſo žo wſchemu organiſkemu žiwjenju ſtraſchna kataſtroſa bliži.

* W měſcźe Hrodźiſchcźach buſchtaj njedawno pſchekupz Pjecźerin a jeho žona wot dweju rubježnikow ſaraženaj. Wjecźor wokoło wożmich, hdyž chzyſche Pjecźerin žwoje khlamy ſawrjecź, dwaj zuſaj ſaſtupiſchtaj petrolej žebi kaſajo. Lědma běſche žo khlamař ſkhilił, ſo by petroleja natocził, jeho jedyn teju kupzow ſe žekeru ſ mozu do hłowy prażnu, ſo khlamař połny krwě k ſemi padźe. Wužłyſchawſchi w pódlanſkej ſtwizy ſpodźiwny ropot, khlamarjowa žona durje wotewri a chzyſche do khlamow ſtupicź; ale tež wona wot žekery poražena morwa k ſemi padźe. Kucharka, kotraž pola Pjecźerina žłużeſche, wužłyſcha, ſo w khlamach dwójzy ſa žobu nješchto cźežke na ſemju padźe. Shudawſchi, ſo to po dobrym njeje, wona ſtwine durje, kotrež do khlamow wjedu, rucźe wot nutſka ſawrje, ſ poždlednizu na drohu won běžeſche a wo pomoz wołacź pocźa. Jeje wołanje rubježnikow ſaſcheri; woſtajſchi wſcheho wonaj ſ khlamow won cźerjeſchtaj, buſchtaj pak na měſcźe pſchimnjenaj. Po Pjecźerinu wjazy hacź 7000 toler w hotowych pjenjeſach namakachu.

* Wo žałoſtnym kónzu jeneho konjazeho paducha ſ wokolnoſcźe Rigi piżaju. Pſched nješchto cźażom žo tam tſjo paduſchi w nozy do jeneho konjemza dobywachu. Durje do konjemza běchu ſawrjene; duž paduſchi dźéru do duri wuwjercźachu. Hdyž běſche dźéra wulka doſcź, jedyn ſ paduchow ruku ſ dźéru nuts žunu, ſo by ſamk wotžunuł. W tym žamżnym wokomiku pak wotrocźk, kotryž w konjemzu ſtražowaſche, paduchowu ruku pſchimnu, poſtromk wokoło njeje ſadźernu a jón ſa konjemzowy wjerch pſchiwjaſa. Naſajtra pſched konjemzowymi durjemi do naha roſžłękaneho mužſkeho bjes hłowy nadeńdźechu. To běſchtaj paduchaj žwojemu towarſchej hłowu wotrubnułoj a jeho cźělnaheho wužłękałoj, ſo by jeju njepſcheradźił.

* Cźichi pjatk w nozy wokoło 2½ hodź. žo w Moſkwje žałoſtne wóhnjowe njeſboże ſta; žałoſtne niz toho dla, jako by naczinjena pjenježna ſchkoda pſchemérna była, ale po liczbje cźłowjeczich woporow: w płomjenjach je 19 cźłowjekow žmjercź namakało. Wotpali žo drjewjana khěża ſ dwěmaj poſkhodomaj. W kóždym poſkhodźe běſchtej dwě wobydleni; w hornim poſkhodźe bydleſche někajki ſaſtojnik ſe žwojej žwójbu, a jena ſchwalcźa ſe žwojimi pomoznizami a wucźobnymi holzami. Hdyž Boži woheń naſta, w hornim poſkhodźe wſchitzy ſpachu. Palicź žo pocźa w khlěwje pod jeniczkim ſkhodom, kotryž do hornjeho poſkhoda wjedźe. Dotalny ſarjadowař a prjedawſchi wobžedźer doma, wěſty Nadźeżdźin, woheń prěni pytnu. Wón pak podrožnikam w hornim poſkhodźe na pomoz njemóżeſche, dokelž běchu płomjenja hižo khlěw, drjewjany ſkhód a dźél hornjeho poſkhoda wobjake. Njeſbožowni podrožnizy žałoſtnej žmjercźi wucźeknucź njemóżachu. Pſchi ſpocźatku wóhnja wſchak běchu w woknach hornjeho poſkhoda někotre cźłowjeſke podoby widźecź; ale nichtó jim rěbła ſtajicź njemóżeſche, dokelž žo płomjenja ſ njewurjeknitej ſpěſchnoſcźu roſſchěrichu. Wobydlerjo delnjeho poſkhoda wſchitzy ſ domu wuſkakachu, prjedy hacź žo jich wobydlenja ſapalichu; wot žwojeje domjazeje nadoby pak płomjenjam niczo wutorhnucź njemóżachu. Wobydlerjo w hornim poſkhodźe žo wſchitzy ſpalichu. Dokelž wóhnjowa wobora rucźe pſchiježdźe, žo radźi žužodne twarjenja ſdźerżecź. Rano wokoło 6 hodź. běſche woheń poduſcheny. Na to hnydom ſa cźěkami ſnjeſbożenych pytacź pocźachu a 19 cźěkow wuhrjebachu, kotrež běchu ſ wjetſcheho dźéla na wuhło ſpalene. Saſtojnik Hlěbow, kotryž mějeſche pokojzu hornjeho poſkhoda wotnajatu, ſe žwojej žonu doma njeběſche; w jeho wobydlenju žo ſpalichu: jeho nan, 60lětny ſtarz, jeho 37lětna žotra a jeho dźěcźi, wot kotrychž běſche jene 4 lěta, druhe 3 lěta, a najmłódſche 10 měżazow ſtare. W wobydlenju ſchwalcźe Naſaroweje žo ſpalichu: žama Naſarowa, 50 lět ſtara, jeje 65lětna cźeta, 4 jeje pomozniży a 8 wucźobnych holzow, holcźki wot 11 do 19 lět. Kak je Boži woheń naſtał, nichtó njewě.

* Kóżdy drje hižo je cźitał abo žłyſchał wo wulkotnym ſapuſcźenju, kajkeż maliczka woſch, filloxera mjenowana, w winizach naczinja. Ssu zyłe krajiny, hdźeż ani jeneho winoweho pjeńka ſdźerżeli njejżu; tak tele drobnuſchke ſwěrjatka w winizach ſakhadźeja, hdźeż žu žo ſażydlike. A wſchě žrědki pſchecźiwo nim nakożowane běchu bjeſmózne. S Odeży nětko piżaju, ſo žu w konopi wuſpěſchny žrědk pſchecźiwo filloxerje namakali. Se žwojej žylnej wónju konopjej pſchekażanzy k żebi wabi. Konopjej žo wokoło winizy a wożrjedź khorych pjeńkow wożyje. Jako lubowarka konopjinych koruſchkow žo filloxera do nich da, žo jich nażerje a kónz woſmje, dokelž je konopjej ſa tule woſch jěd. Winowe pjeńki, dotal khore abo khorowate, na to bórſy woživja a wocźerſtwja.

* W Wyborgu žu wóndano cźerwje ſ mróczelow padake. Pſchi žylnym wětrje žnadny žnéżk padźe, na cźož běchu wſchě drohi ſ małymi cźerwikami pokryte. Cźerwiki běchu żiwe, kożmate a bruneje barby.

* Kajkeje ſtaroby law dozpěje? Runjež maju naſchi wucźeni ſa to, ſo law na najwyſchſche 70 lět dozpěje, žo w tu khwilu w jenym ſwěrinzu w Južnej Franzowſkej law pokaſuje, kotryž je połne 100 lět ſtary, ſchtož žo ſ pižmami dopokaſacź hodźi. Njedźiwajzy žwojich wyſokich lět je tole ſwěrjo hiſchcźe doſcź cźiłe a ſezrane.

* Jedyn Jendźelcźan, kotrehož běchu wot makoſcźe Irow hidźicź wucźili a kotryž běſche dležſchi cźaż w Iriſkej pſchebywawſchi iriſki lud hiſchcźe bóle hidźicź nawuknuł, w žwojim wotkaſanju mjes druhim tole piſche: S mojeho ſawoſtajeneho ſamóżenja ma žo kóżdolětnje 200 markow wupłacźicź. Sa tele pjenjeſy njech žo na mojim žmjertnym dnju najžylniſcheho iriſkeho palenza kupi; tónle palenz ma žo bliſko mojeho rowa něhdźe tſizecźom Iram ſ najniżſcheho ludu darmo roſdawacź. Nichtó mjenje hacź pok běrtlka ſa ras porjedźene njedoſtanje. Kóżdy pak, ſchtóż žo pſchi picźu wobdźěli, dyrbi wótry tocźeny nóż a kmanje tokſty žochor pſchi żebi měcź. Je-li trjeba, maju žo tele wužitne wězy ſ danje mojeho ſawoſtajeńſtwa nakupicź. Schtož ja Irow ſnaju, dha mjes nimi, hdyž budźe palenz wupity, puki naſtanu a woni ſ nożemi a žochorami jedyn na druheho póndu; duž žo nadźějam, ſo ſe žwojim wotkaſanjom w běhu lět tutón mi wohidny lud wutupju.

* Pſchebywajo w Tahanroſy, žo khěžor Aleksandr I., kaž běſche to ſwucźeny, žamlutki wukhadźowaſche. Běſche połkhmurny naſymny dźeń, a na jene dobo deſchcźik pſchekapowacź pocźa. Khěžor, kiž běſche

w płaschczu, ale jeno w lohkich stupnjach, ßo bojesche, so móhł ßo nasymnicź; duż hladasche, hacź żadyn drózkał w bliskosczi njeje; ale wón żaneho njewuhlada. Na jene dobo burik nimo pschijeżdże. „Poßtkhaj, buriko!" khežor sawoła. Bur sasta. „Hdże jeżdżesch?" — „Domoj, do Nikołajewki." — „Dowjes mje do twjerdźisny, ja cźi pjecź rubli dam." — „Moje dła, knjeże, poleścże ke mni na wós." A wonaj jeżdżeschtaj. Pschijewschi k hrodej burik njepytnu, so wojeńska straża wustupi, a kajka běhańża w hrodże nasta. „Doczakaj, buriko", khežor s wosa skoczíwschi rjeknu, „ja cźi ßlubjenu sapkatu na męsczе póscźelu." — „Nė, knjeże", bur snapschecźiwi, „Wy mje sjebacźe! Dha tu s najmjeńscha ßwój płaschcź mjes tym wostajcźe!" Khežor ßo płaschcź ßwlecże a jón na wós pokoźiwschi spěschnje do hrodu dźěsche. Sa minutu flügel-adjutant k wosej pschistupi a rjeknu: „Tu masch pjecź-adwazeczi rubli, a daj mi khežorowy płaschcź." Wußkyschawschi, so je khežora wjeł, burik ßwojeho konika schwiknu a wotjeżdże, so ßo wscho kurjesche sa nim; pjenjes pak njewsa. S woknom won pschihladujo ßo khežor wutrobnje ßmějesche widźo, kak wustróżany burik se ßwojim konikom cźěrjesche. Wón jenemu kosakej se ßwojeje cźělneje straże poruczi, bura dohnacź a jemu te 25 rubli pschepodacź. Něhdże pok hodźiny sa městom kosak bura doscźahnu, ale jeno s wulkej prózu ßo jemu radźi, bura narěczecź, so te pjenjesy wsa; pschetoż burik ßebi cźesćź, so je ßwojeho nanka zarja wjescź ßměk, na żane waschnje sapkacźicź dacź nochzyschе.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Jan Handrij Haasa, fabrikski dźełaczeŕ na Židowje, s Marju Theresiju Horakez tam. — Khorla Ernst Unger, fabrikski dźełaczeŕ na Židowje, s Marju Lejnu Pětschkez tam. — Jan August Bobak, cźěßla w Delnjej Kinje, s Marju Mateczkez w Wulkim Wjelkowje. — Pětr Mikanja, cźeladnik w Spytezach, s Marju Theresiju Dejkez tam.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Theresija Hilżbjeta, Jana Augusta Nutniczańskeho, ryczerkublerja w Zyżezach, dź. — Hana Hilżbjeta, Louisa Bernharda Pawoła Pursche, rěsnika na Židowje, dź. — Jaroměr August Jurij, Jana Augusta Hilbjenza, kublerja w Bórku, ß. — Karolina Minna, Khorle Hermanna Strehly, khežerja a fabrikskeho nahladowarja w Dobruschi, dź. — Jaroměr Božidar, Ernsta Emila Klausa, expedienta w papjerniku na Židowje, ß. — Hilżbjeta Hedwiga, Gustava Wylema Kliza, kowarja-najeńka w Hornjej Kinje, dź. — Hana Lejna, Jana Jeremiaßa, murjerja na Židowje, dź. — Amalija Augusta, Handrija Henczela, fabrikskeho dźełaczerja w Dobruschi, dź.

Katholska zyrkej: Jan Leopold, Jurja Emila Almerta, wucżerja tudy, ß. — Johanna Antoina, Emila Oty Liebiga tudy dź. — Alma Bertha, Adalberta Berghofera, schewza na Židowje, dź. — Hilża, Augusta Wernera, musikuża tudy, dź.

Zemrjeći:

Dżeń 6. haprleje: Josef Jan Lorenz, tyscheŕ s Khelna, wumrje w męschczańskej hojeńni, 50 l. 1 m. — 7. Jan Jaroměr Wylem Mahler, zigarnik pod hrodom, 46 l. 3 m. 6 d.

Płaczísna żitow a produktow w Budyschinje

4. haprleje 1885.

Żitowy dowos: 2315 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacź M	Na bursy hacź Pf
Pschenża	8	18	9	23	8	18	9	23
Rožka	7	28	7	34	7	28	7	34
Jeczmjeń	7	46	7	61	7	46	7	75
Wowß	7	50	7	80	7	50	7	60
Hroch	9	17	10	28	—	—	—	—
Woka	6	53	7	8	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	12	—	15	—	—	—	—	—
Hejduschka	16	—	16	50	—	—	—	—
Běrny	2	30	2	70	—	—	—	—
Butra (1 kilogr.)	2	—	2	40	—	—	—	—
Pschenczna muka (50 =)	7	—	15	50	—	—	—	—
Rżana muka (50 =)	7	—	11	—	—	—	—	—
Ssyno (50 =)	2	70	3	—	—	—	—	—
Sslóma (600 =)	16	—	17	—	—	—	—	—
Prożata 516 schtuk, schtuka	12	—	23	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	—	—	—	—	4	10	4	30
Rżane wotruby	—	—	—	—	5	—	5	20

(50 kilogr.)

Drażdżanske mjaßowe płaczísny. Howjada 1. drużiny 54—57 mk., 2. drużiny 48—51, 3. drużiny 36 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 49—52 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cželata 1. drużiny 45—55 np., 2. drużiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 10. haprleje: Symne.

Khěża,

pschi Schprewi leżaza, s wulkej rjanej ßadowej a bělnej sahrodu, płokarnju a kólnju je pscheměnjenja dla na pschedań. Hdże? je shonicź w wudawarni Serb. Nowin.

Pscheměnjenja dla je w Hrubjelczizach khežkarska **żiwnosćź** cźißko 6 s 5 kórzami pola a ßadoweje sahrody se ßwobodneje ruki na pschedań.

3 pczołowe kołcze, ßylnje wobydlene, woprawdźite italske a hischcźe pokne, ßu tunjo na pschedań na taschbarku 8.

Ssymjeńtne běrny

wjazorych dobrych druźinow pschedawa płacźisny hódno, so by s nimi skerje a lěpje rumował

Jan Ssmoła
w Leschawje pola Hodźija.

100 zentnarjow dobreho ßyna a 100 zentnarjow dobrych **běrnow** je na pschedań pola **Jana Wjeke** w Maleschezach.

Ssadowe schtomiki

wscheje druźiny, wjetsche **pyschaze kerczki, schczěpki** poruczа ßadowa schtomownja dra. **Herrmanna.**

Skasanja ßo pschijimaju w ßadowej tkóczerni na sadnej bohatej haßy cźißko 5. Pschi pschedawanju ßo ßerbski rěcźi.

Wulke rjane **ßadowe schtomiki,** na pucźe ßo hodźaze, ßu na pschedań w Radworskej knjeżej sahrodże.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

każ też **wutrjeny len** kupuje po kóżdej dźělbje a kóżdy dżeń mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenoż **trjeny len,** a to jenoż ßobotu w Grützneresz domje, s nutskhodom s jerjoweje haßy, kupuje.

Strowe kruschwinowe drjewo

kupuje po najwyschschej płacźisnje
mechaniska pschadownja
w Hajnizach.

Kóslaze kóżki

w mjeńschich a wjetschich dźělbach po najwyschschej płacźisnje kupuje
Gustav Naucke
na garbarskej haßy 16.

Też ßo wschě druźiny kożow derje a tunjo pschihotuja.

Kóslaze kóżki

a wschě druźiny druhich kożow kupuje po najwyschschich płacźisnach
Bernhard Nawka
w Wósborku.

K wußywej

poruczа
Rigaske lane ßymjo, schlesynske měchowe lane ßymjo, czerwjeny, běły a żołty dźeczeł, wschelake trawowe ßymjo, luzerne, seradelu, czerwjeny kał, hlubaty kał, Oberndorfske runklizowe ßymjo atd.

E. F. Schippang
na bohatej haßy.

Kóslaze kóżki,

toho runja wschě druhe kóżki kupuje pschezo po najwyschschich płacźisnach
Heinrich Lange
w Budyschinje na żitnych wikach pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

Saßopschedawarjow a hoscźeńzarjow cźinju na wulku dźělbu jara rjanych a tunich

zigarow

kedźbkiwych a pschedawam
„El Bebido"
1000 schtuk po 17 mk. 50 np.
100 „ „ 1 mk. 80 np.
„El Prado"
1000 schtuk po 19 mk.
100 „ „ 1 mk. 95 np.

J. T. Glien
4 na drjewowym torhoschczu 4.

Wolijowe barby

we wschěch nuanßach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdźe schnyjaze, k barbjenju khežow, schpundowanjow atd.;

molerske a murjerske barby

w czerstwej tworje a w najwjetschim wubjerku;

schpundowanski ßwěczazy lak

s barbu a bjes njeje,
njewonjaty a spěschnje schnyjazy;

terpentinowy wolij

(němski a franzowski);

dwójzy warjeny lanowolijowy firniß,

jara derje a twjerdźe schnyjazy;

bernsteinske laki, kopallaki, damarlaki, żelesowe laki,

Ia Kólnski klij każ też **murjerski klij**

a hischcźe wschelake druhe druźiny;

myjersku krydy, gyps, cement atd.

poruczeja w stajnje wulkim wubjerku po najtunischich płacźisnach

drogowe a barbotworowe

en gros **khlamy** en détail

Otto Engert

10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Pschepołożenje khlamow.

Wot nětka ßo moje khlamy

w kupnizy (gewandhaus)

na torhoschczowej stronje

namakaju.

A. Tschentscher w Budyschinje,

schatowa fabrika a wuhotowanski magazin.

Pola mje ßu na pschedań: 1 dobry kowarski měch, 1 nakow, 1 schrubnik, 1 wjertak, 1 dwojakodźěłaza wodowa plumpa, ßa skały ßo hodźaza, nowa a noschena drasta, mězy, kłobuki, cźrije, schkórnje a pośleschcźa.

Julius Bächmann, pschedawarnja starych wězow na wulkej bratrowskej haßy cźißło 6.

Draždźanske konjaze loßy

saßo dóschłe ßu,
wjeß'le, wulke sbožo
wone pschinjeßu.

M. Weiser.

Saßopschedawarjo dostanu rabat.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacź 40 np.,
w wjetschich dźělbach tójschto tuńscho, porucźa **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Khofej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pschi wotewsaczu 10 puntow poměrnje tuńscho, wubjernje derje ßłodźazy, porucźa jako płaczisny hódny **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Butru!

Měschanu butru, punt po 80 np.,
ff. **margarin-butru** w snatej dobrosczi
porucźa po zyłym a jenotliwym tunjo **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
ßu dostacź pola
Gustava Posera.

Khofej

wot najtunischich hacź do najlěpschich druźinow, jara derje ßłodźazy, porucźa **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtunischo porucźa **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khofejowy skład.

Ssylnje a derje ßłodźazy hižo po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcźe tuńscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodźe porucźataj
bratraj Měrschej
na žitnych wikach.

Najlěpsche a najtunische

zigary

w najwjetschim wubjerku porucźa

Th. Grumbt

na swonkownej lawskej haßy a w kupnizy.

Cźerwjene wino,
bleschu po 80 hacź 250 np.,
rheinske wino,
bleschu po 100 hacź 300 np.,
moselske wino,
bleschu po 70 hacź 90 np.,
porucźa
Wilhelm Schamlott
s napschecźa theatra.

Turkowske ßłowki,

punt po 25 np., 5 puntow po 110 np., liter po 35 np., porucźa sa něschto jara tunje
Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoschczu.

Stary dobry ßławny **domjazy khrědk,**

woprawdźity
Pain-Expeller
s „kótwizu“,

je po 50 np., 1 mk. a 1 mk. 75 np. wot dźenßa dostacź pola
haptykarja **Gustava Katzscha**
w Rakezach.

Towarstwo sa wotměnjostronske sarunanje krupobicźoweje schkody w Lipsku.

Sałożene w lěcze 1824.

Wot towarstwa je ßo hacź dotal na 17½ millijonow mk. sa krupobicźownu schkodu sapłacźiło.

Towarstwo sawěscźuje pólne płody wscheje druźiny **se** ßłomu a **bjes** njeje po jednotnym postajenju premijow sa wschě krajiny a s poměrnym powyschenjom **jenoz** pschi schkodowanju a dawa pschi krupobicźu sarunanje hacź do 1/15 resp. 1/8 schkodowanja. W poßlednim padźe ßo premija wo 20 % poniži.

Ssobustawy, w běhu 6 lět wot krupobicźa njepotrjechene, dostanu 24 resp. 36 a 48 % prämijoweho rabata.

Sapłacźenje schkodowanjow **4 njedźele po taxy.**

Regulirowanje schkodowanjow s pomozu dowěrnikow.

Dalsche wukasanja dawaju a sawěscźenja wobstaraju

A. Delenczka w Kukowje, M. Loy w Wóschizach,
Emil Lebelt w Budestezach, Jan Polak w Radworju,
Jan Wehla w Maleschezach.

Hłowna agentura:
Schettler & Berthold
w Draždźanach w nowym měscze.

Powšitkowna assekuranca w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)

Sałożena w lěcze 1831.

Rukowanski fonds towarstwa 29¾ millijonow awstriskich schěßnakow.

K wobstaranjam

krupobicze-sawěscźenjow

w **němskokhěžorskich pjenjesach**
pschi **twjerdych prämijach bjes dopłacźowanja**
porucźataj ßo jako agentaj:
hamtski skotolekar **Ernst Walther** w Budyschinje,
schewski mischtr **Heinr. Jul. Mäther** w Kukowje p. Pancźiz.

Barlinske krupobicze-sawěscźaze towarstwo s lěta 1832 pólne płody psche krupobicze po **twjerdych premijach** sawěscźuje, **po tajkim sawěscźenych k zanemu dopłaczenju njenusujo,** jeli so bychu dokhody s premijow k sarunanju schkody a khóstow w jenym lěcze njedoßahake. W tutym padźe towarstwo schkodowanje se ßwojeho reservneho fonda a se ßwojeho sakładneho kapitala, 3,000,000 mk. wucźinjazeho, saruna.

Premije ßu **tunje,** a pódla toho ßo wone, hdyž ßo sawěscźenje na wjazy lět pschißłuschne scźini abo ßo sawěscźenje poßlednjeho lěta wobnowi, **pouiza.**

Sarunanje ßo sa krótki cźaß, najdlěje sa měßaz poknje wupłacźi.

K pschijimanju sawěscźenjow poruczeja ßo:

E. M. Kost w Budyschinje, C. W. Manitz w Budyschinje,
H. Einert w Bjernaczizach, A. H. Große w Wósbórku,
J. Heinze w Schěrachowje, J. Hauptmann w Lejnje,
Aug. Exler w Hohlandze nad Spr.

Hłowna shromadźišna

pożčežeńnje a lutowańnje ša Bart a wokolnoščź

(šapišane towaŕšstwo)

njedźelu 19. haprleje popołdnju w 5 hodźinach

w šaki Dietrichez hošćeńza tudy.

Dźeńšti porjad: 1. pšchedpołoženje šlicžbowanja a bilanzy na lěto 1884 a dobrospósnaćze teju šameju; 2. wobšanknjenje wo nałoženju čžišteho dobytka a wo wulkošćži rosdźělomneho wunoščka; 3. wušwolenje dweju wubjernikow na město teju, kotrajž mataj po statutach wustupicź.

Wšchitke šobustawy towaŕstwa šo š tym na tutu hłownu shromadźišnu pšcheproschuja.

W Barcźe, 7. haprleje 1885. Direktorij:
Wiedemann.

Dla

pšchepołoženja dźěłaczeńnje

pšchedawam šwój wulki šklad

rowowych kamjenjow a płatow

marmorowych, granitowych, šyenitowych a **pěškowzowych**

w wšchelakich faššonach a wulkošćach, so bych **khóšty pšcheczahanja salutował,** po **tójšchto poniženych płaczišnach.**

☛ Sa **trajnošcź,** woššebje też **šloteho pišma,** šo na **10 lět rukuje.** ☚

J. Pětschka, rěšbaŕ
na taschbarku 10.

Pšchepołoženje rěšnistwa.

Cžešcźenym Sserbam w Budyšchinje a wokolnošcźi k nawjedźenju dawam, so šym šwoje rěšnistwo na **kotolšku hašu** (Kesselgasse) **cžišło 28** pšchepołožił. Podwolnje proschu, mje š dowěrjenjom, mi hacž dotal spožčženym, dale pocžešcźowacź.

Hermann Hentschel, rěšniši mišchtr.

Swojim cžešcźenym pšcheczelam najpodwolnišcho k nawjedźenju dawam, so šym se šchulerśkeje hašy na gickelsberg (haška se šchulerśkeje na šerbšku hašu wjedźaza) do tamnišcheje noweje khěže cžišło 1 pšcheczahnuk. Wo dalšchi dobroczíwy pšchišnp proscho wostawam š pocžešcźowanjom

J. Umann, krawši mišchtr.

Leńczk

šuščeny kupuje

hrodowška haptyka.

Bukičanske serbske towaŕstwo

změje njedźelu 19. haprleje popołdnju w 5 hodźinach swoje posedźenje. Přednošk k. Krawca z Čornjowa. Hosćo su witani.

Předsydstwo.

Rakečanske serbske towaŕstwo „Lipa“

změje — da-li Bóh — njedźelu 19. haprleje swoje měšačne posedźenje w Eberweinec hosćeńcu w Rakecach. Spočatk popołdnju w 4 hodźinach. Z přednoškom so pokračuje. Wo bohaty wopyt prosy **předsydstwo.**

Wobydlenje, ša krawza abo schewza šo hodźaze, je hnydom na pšchenajecźe w Łupoj cžišło 5b. Wšcho dalšche je pola wobšedźerja šhonicź.

☛ **Młoda holza, kotraž chze schwadlistwo dospołnje nawuknycź, móže hnydom spodobne město dostacź na bohatej haši cžišło 16 w šadnym twarjenju.**

Wušłojneho **krawšheho** pyta
A. Micžka
na schulerśkej haši 4.

Hródźne a domjaze dźowki, wulkich wotroczkow, rólnych pohonczow a šrěnkow pyta pšchišłajaza žona **Heynoldowa.**

Rólny pohoncź

šo k 1. meji t. l. pyta na knježim dworje w Wutołczizach.

Pilnych murjerjow

k pšchetwarjenju doma na šwobodnym kuble w Jeschizach pyta twarški mišchtr **Scheibe** w Budyšchinje.

Hólczeź sprawneju starscheju, kotryž chze **pjekaŕšwo** nawuknucź, móže pod spodobnymi wuměnjenjemi do wuczby stupicź pola pjekaŕšheho mišchtra **J. E. Oswalda** na hrodowškej haši 3 w Budyšchinje.

Shožopschejaze šłowa

knjesej **Handrijej Klimantej**

a jeho njewjesce **Marji Niklej**

k kwašnemu šwjedźenjej

na dnju 16. jutrownika

w Rakezach.

To wješela je hodźinka,
Kiž Wamaj šo nětk pšchibliža;
Kiž šbóžnu cžini wutrobu,
Hdyž stupitej dźenš' k woltarju.
Do Waju šwjatoh' mandźelstwa
Waj' pšchewodź Boža prawiza,
A mój, kiž Waju šnajemoj,
Tu Wamaj šbože pšchejemoj.
Njech Bóh da radoščź wutrobje
A scžerpliwoščź w wšchej šrudobje,
So Wamaj róža luboščze
Tu kóžde lěto rjeńscha kcže.
O, njeje luboščź najrjeńscha
Na cžlowškim njebju hwěždźicžka?
Tam knježi šama jednota,
Hdźež šwěrna luboščź pšchebywa.
Hdże knježi radoščź w mandźelstwje
A Boži měr we wutrobje?
Tam, hdźež šu dušche pobožne
A š Božej hnadu wješele.
Njech Bóh tón Wócžez njebješki
Też Wamaj štrowoščź wobradźi;
Njech thoroščź pšchez' je šdalena,
So cžiloščź, cžerštwoščź knjejšstwo ma.
Hdyž runje druhdy njebješa
Sso Wamaj mróczicź póczneja,
Sso wutroba njech njerudźi,
Bóh też tu cžémnoščź wujašni.
We Waju žyłym žiwjenju,
Pšchi wješelu a pšchi horju,
Njech Boža šwjata biblija
Je štajnje Wašcha wodźerka.
Hlaj dom, hdźež šbože šakcźewa,
Je kražna Boža šahrodka;
Tam kóždemu šo derje dże,
Hdźež Bóh šam w domje š knjesom je.
Duž Bóh njech Waju žohnuje,
Njech Wamaj wšchitko k šbožu dże;
Wón wodź Waj' po tym pucźiku,
Kiž wjedże k wěcžnom' žiwjenju.

K. M. a m.

Na row lubeju dźěšcźi

Berthy a **Hermanna**

Jana Augušta Nowaka

a Hany rodź. **Njencźez**

se Židowa

mandźelšteju jeniczkeju dźěšcźi.

Tak je mi š nowa powjedała
Tu jena maczerka se šrudobu,
So loni šmjercź je prjecź ji wšała
Jej' luboh' šynka a jej' dźowczicžku.
Tej dźěšcźi běšchtej narodźenej
Na Židowje wot šarschej' pobožnej'
A wobej dwě też buschtej kschcźenej
We Budyšchinje w žyrkwi Michalškej.
Po woli maczerje a nana
Bu dźowczicžka, hdyž dosta kschcźenizu,
S tym mjenom „Bertha“ mjenowana,
Tón šynk pak mjeno „Hermann“ dosta tu,
Tón luby Bóh pak wobej dźěšcźi
Tak jara šahe š teho šwěta wša,
So šaj nětk tam we Božim měšcźi
Po jeju lubowanoh' Sbóžnika.

Hlaj, loni druhej' haprleje
Je wam ta luba Martha wumrjeła,
Wšcha pomoz lěkaŕša ji njeje
Też š cžašom niczo pomhacź šamóhła,
A tak, hdyž tši dny khora běšche
A cžerpješe też wjele bološcźow,
Na „šcharlach“ š teho šwěta dźěšche,
Dwě lěcže šara a šchešcź měšazow.
A tšinateje haprleje,
Schtož běšche loni runje jutrown'cžku,
Tón luby Hermannk — bratšik jeje —
Też wumrje, hdyž bě šchešcź dnjow thory tu,
Ta khoroscź „diftheritis“ běšche,
Duž podarmo bě pomoz lěkarjow,
A tak, hdyž š teho šwěta dźěšche,
Bě schtyri lěta a schěšnacze dnjow.
To šeleny schtwórtk lěto běšche,
So waju luba Bertha wumrje tu,
Sa jědnacze dnjow ša njej dźěšche
Wašch luby Hermannk, loni jutrowncźku,
Tak runje jutše — njedźlu — budże
Tón šmjertny dźeń toh' luboh' Hermanna,
Hdźež wobdawacź b'dże waju wschudże
Wšchak š nowa štyk a wulka šrudoba.
Kak Hermann štrowy pšchewodźeše
K jej' rowej šwoju lubu šotšicžku
A nichtón šebi njemyšleše,
So też joh' cžaš je žyle wuschok tu,
Kak wam, wo Berthu wurudźeni,
H'schcže wošta rjany troscht a nadźija,
So Bóh tón Knjes wam njeb'dże ženje
Też prjecź bracź waschoh' luboh' Hermanna.
A hlajcže, runje pjecź lět prjedy
Je też wam luba Marka wumrjeła,
Kiž bě też hischcže mała tehdy,
Dwě lěcže wóšom měšazow bjes dnja,
Na Hrodźišchku tam na kerchowje
Bu wona tehdy š cžešcźu hrjebana —
Te pošlednje dwě w jenym rowje —
Tak wschitke tši tam nětk we měrje špja.
Haj, luby nano, luba macže,
Hdyž runje jene lěto šaschko je,
Wam šo h'schcže šamo wot šo placže,
Hdyž jeju draščźicžku h'schcže widźicže;
Jej' měšta šu nětk wuprósdnjene,
Hdźež ša blidom tu prjedy šydaschtej,
Wšche jeju wěžy wotkładžene,
S kotrymiž staj šej prjedy hrajkałej.
Kak wone ruczki štykowachu,
Hdyž šarschej wój šo k Bohu modleschcže
A hlaj, hdyž rěcžecź šamožachu,
Dha proschachu też š wamaj nutrnje,
So by' po' waschoh' koža štake
Te lube Boże šwjate jandźelki
A waš a wašch dom šwarnowałe
Pšched wšchěm štym ludom we tej nóznej cžmi.
Wy macže, hdyž scže doma šama
A žane dźěcžatko wjaz' pšchi waš njej',
Wam wutroba šo wěšcže łama,
Hdyž wopomnicže nětk tak wschitko šej;
Też wam je cžežko, luby nano,
To móže tola kóždy myšlicź šej,
Hdyž druhich šarschich dźěcźi šnano
Jim pšchiňdu napschecžo — wašch pódła njej' —.
Hdyž šo wam štyschcže, pohladajcže
Tam horje k rjanym módrym njebješam,
Hdźež waju lube dźěcźi, hlajcže,
Sso runaja tym šwjatym jandźelam,
Ach popschejcže jim tute šbože,
Kiž njeruna šo žanom' na šwěcže,
A jim dacź nichtón nješamože
Tu ženje we tym šwětnym hubjenštwje.
Nětk horzy dźak budź we jich mjenje
Wšchěm, kiž jich cžětka w kašcheču pyschachu,
Tym lubym kmótram wschitkim rjenje,
Kiž też tych posawnišťow placžachu.
Dha špicže derje w khłódnym rowje
Wy, luba Marka, Bertha, Hermannko,
Hacž junu Bóh po šwojim šwowje
Waš šjenoczi wšchěch šašo š noweho.

Na žadanje jara šrudźeneju starscheju
Pětr Mtonk.

Tym eksemplaram Serbskich Nowin, kotrymž šo tydźenja šwjedźeńške cžišło, k cžešcźi 70. narodneho dnja wjercha Bismarka wudate, pšchidało njeje, dokeľž šo w došahajej liczbje naczišchcźało njebě, je šo to šame hakle dźenša pšchipołožiło. **Redakzija.**

(K tomu cžišłu pšchiloha.)

Pschiłoha k czišku 15 Serbskich Nowin.
Sobotu 11. haprleje 1885.

J. G. Müller, powjasarski mischtr,
na kamjentnej haßy 12 w Budyschinje na kamjentnej haßy 12
porucza pschi potrjebje ßwój wulki skład wubjernych
bajerskich tóčnikow
a **brußow** we wschěch družinach po najtunischich płaczišnach.
Saßopschedawarjam ßo poniżene płaczišny dawaju.

Zyte tobakowe rjepiki punt po 23 np.,
rěsane = = = = 30 =
porucza **A. P. Böhme**
pšched schuleiskimi wrotami 3.

Zelesniske schěny a Tnoscherje
k twarjenju
poručataj tunjo
Gebr. Joachimsthal
na privatnym tworowym dwórnischczu.

Joh. Mießner w Budyschinje
porucza ßo k wobstaranju
želesnych kruwjazych kortow, konjazych kortow, rěblow, ßwinjazych kortow, kótlow, wanjow, khachletwarjeńskich artiklow, rjeczasow, łopaczow, schpodow, ßynowych a hnójnych widłow, juchowych plumpow, juchorosdźělerjow atd. atd.
po najtunischich płaczišnach.

Joh. Mießner w Budyschinje
porucza k twarbam:
T-noscherje we wschěch poměrach hacž 14 metrow dołhe,
želesniczne schěny,
jamske schěny,
Hartwichske schěny,
prima portlandski zement,
twarske hosdże,
hródźne wókna,
tšeschne wókna atd. atd.
a hewak wschitke druhe ßem ßłuschaze artikle po najtunischich płaczišnach.

Wosjewjenje.
So bych wopaczne měnjenje wotstronił, s tutym k nawjedźenju dawam, so ja ßwoju, hižo 35 lět wobstejazu **destillaziju** dale wjedu a poručam ja toho dla
dwójne a jednore palenzy,
likěry, wschelake rumy,
ordinarny a prawdźiwy žitny palenz
atd. atd.
po najtunischich płaczišnach.
Joh. Mießner w Budyschinje
na kotołskej haßy čžo. 34.

Wot dźenßnischeho dnja pschedawamy:
najlěpschu Halsku pschenično schterku punt po 22 np.,
najlěpschu běrnjazu muku = = 13 =
čistu sodu = = 5 =
drobny zokor = = 28 =
kuskaty zokor = = 30 =
zokor w pokrutach = = 30 =
kóstkaty zokor = = 33 =
sa hotowe pjenjesy.
Khosej, rajß a wschě druhe materialne twory po najtunischich dnjowych płaczišnach.
W Budyschinje, 19. měrza 1885.

August Bartko, Friedrich Braun, Ginzel & Ritscher, Ernst Glien, J. T. Glien, Th. Grumbt, Robert Hauptmann, Wilh. Jacob, Hermann Klemm, J. G. Klingst Nachf., Hermann Kunack, Hermann Lemke, C. A. Mickan, Arno Möckel, Moritz Mörbe, Richard Neumann, Gustav Poser, Carl Pötschke, Richard Pötschke, Ad. Rämsch, Wilhelm Schamlott, Johann Wannack.

K nalětnjemu a létnjemu czaßej
poručam ßwój wulki skład
drasty sa muzskich a hólzow
po hischcże ženje ßłyschanych tunich płaczišnach.
H. Horń,
pschedawarnja muzskeje, žónskeje a dźěczazeje drasty.

Paleny khosej,
wubjernje ßłodźazy, punt po 100 a 120 np.,
porucza pschezo czerstwy **Th. Grumbt**
na swonkownej lawskej haßy.

Dźělba
wubrakowanych khachlow
je na pschedań.
Dospołne khachle po 12 mk.
H. R. Teutscher, hornczeiski mischtr
w Budyschinje.

Emil Wehrle na jerjowej haßy
porucza dźělbu **módreho czischcza** najlěpscheje družiny, stary łóhć po 28 np., hewak po 35 np., 6/4 **módre czistopłatowe łazowe schórzuchi** po 85 np., **zychi** a **wupjerki** w wulkim wubjerku, 6/4 schěroke, łóhć po 25 np., 6/4 **katunowe rubischcza** po 30 np., **běły, módry** a **ruby płat** po tunich płaczišnach, **kholowowe tkaniny, wolmjane tkaniny k poczehnjenju pjeslow, bawmu a tibetowe rubischcza** po 1 mk.

Wotewrjenje khlamow.

S tutym ßebi dowolam, cżeſcżenym Sserbam w **Budyſchinje** a wokolnoſczi najpodwolniſcho k nawjedżenju dacź, ſo ßym w tudomnym měſcże na **hłownym torhoſchczu cżißło 9** w domje knjeſa **Ewalda Brauna** pod firmu:

Richard Gautzsch
manufakturowu a modotworowu pſchedawańnju

wotewrił.

S tutym ſdźělenjom najpodwolniſcho proſchu, moje pſchedewſacże ſ dobroczźiwym pſchiſtupom podpjeracź. Ja budu ßo ſtajnje prózowacź, ßebi ſe ſprawnym poßłużenjom a tunimi płaczźiſnami ſpokojnoſcź tych, kotſiž mje wopytaja, dobycź a trajnje ſdźerżecź.

Se wſchěm poczeſcżowanjom

Richard Gautzsch,
prjedy ſarjadowař firmy **M. G. Freyberg.**

Carl Noack
w Budyſchinje na żitnej haßy
porucża
khoſej, ſeleny, punt po 70, 75, 80, 90, 100, 110 a 120 np.,
khoſej, paleny, punt po 100, 120, 140, 160, 180 a 200 np.,
rajß, punt po 13, 15, 18, 20, 24 a 30 np.,
jerje k marinirowanju, ſchtuku po 4, 5, 6, 7 a 8 np.,
ſoda, punt po 5 np., po zyłym tuńſcho,
wubjernu **Halſku pſchenczźnu ſchterku,** punt po 22 np., po zyłym tuńſcho,
maſne mydło, punt po 26 np.,
myjaze mydło, punt po 25, 30, 36, 40 a 44 np.,
ripikojty wolij, punt po 36 np., po zyłym tuńſcho,
petrolej, punt po 14 np., po zyłym 13 np.,
zokor, punt po 26, 27, 28, 30 a 36 np.,
Würzburgſke runklizowe ßymjo,
ſchleſyńſke hórſke dźeczźelowe ßymjo,
ßłówki, punt po 28, 30, 32 a 40 np.,
amerikańſke jabłukowe rosrěſki, punt po 40 a 50 np.

Wulki wubjerk khoſeja
ſ najlěpſchich druźinow,
ßyry punt po 65, 70, 75, 80, 90 np. atd.,
paleny punt po 80, 90, 100, 120, 140 np. atd.,
kaž tež **zokor,** zyły a mlěty,
najtuńſchi **rajß,** punt po 13 np., 10 puntow po 1 mk. 25 np.,
wulkoſornaty, punt po 15 np., 10 puntow po 1 mk. 40 np.,
wſchelake druźiny **nudłow, ſchterki, ſody, mydła** atd. po **najtuniſchich płaczźiſnach** pſchedawa, po **zyłym tuńſcho**

Richard Neumann
w Budyſchinje na ſnutskownej lawſkej haßy 6.

Parna barbjerńja a płokarńja
W. Kellinga pſchi żitnych wikach
porucża ßo k **barbjenju żónſkich ßuknjow, rubiſchczow na hkowu, paletołow, mantłow, nadwoblekarjow ſa muźſkich, ßuknjow, khołowow atd. atd.** w najrjeńſchich a najnowſchich barbach a lubi ſpěſchne a tunje poßłużenje.

Nałětnje a lětnje wobleczenja,
pjeſle a ßuknje,
nałětnje nadwoblekarje,
khołowy a łazy,
wſchě wote mnje ſ dobrych ſtupjenych tkaninow dźěłane, w wulkim wubjerku poruczam.

P. Baruch
pſchi bohatych wrotach, na rózku żitnych wikow.
Drasta, po měrje ſkaſana, ßo rucże a derje ſeſchije.

A. Miczka, krawſki miſchtr
w Budyſchinje na ſchulerſkej haßy cżißło 4,
porucża ßo k ſchiczu wſcheje drasty ſa muźſkich a hólzow a lubi modernſke dobre dźěło po tunich płaczźiſnach.

Hołzy ſe wßow, kotrež chzedźa płotowanje nawuknucź, ßo ſaßo pſchijimaju w **Mikelez** khumſchtnej płotowańni na ſadnej bohatej haßy cżißło 17 w Budyſchinje. Na żadanje ßo roswucżenje ßerbſki ſtanje. Jědź a wobydlenje ßo tunjo wobliczi. Tež ßo tam pſchezo muźſke ſchaty płokaju a płotuja.

Rjane a dobre
jerje,
3 ſchtuki po 10 np.,
kopa po 1 mk. 80 np.,
toho runja
wubjerne tucżne a wulke
jerje,
3 ſchtuki po 20 np.,
kopu po 3 mk. 60 np.,
porucża ſa něſchto wołzebje tunje
Hermann Kunack
w Budyſchinje na bohatej haßy 8.

Hamburg-Amerika.
Kóżdu ßrjedu a njedźelu do New-Yorka

ſ póſtſkimi parokódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho paket-jězdneho akcijskeho towarſtwa.
Wukaſanje a pſchewjeſne pißma dawa
No. 867. **Albert Meiſel** w **Budyſchinje.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 16. **Sobotu 18. haprleje 1885.** **Lětnik 44.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Němski kněžorstwowy zejm je zo wutoru sazo shromadźił, so by sbytk zwojich nadawkow dodźełał. Prěnje poswědzenja kněžorstwoweho zejma běchu tak zkabje wopytane, so móžesche zo w nich lědma wo stajenych namjetach wobsamknuć. Do prěnjeho poswědzenja hischcze niz połoiza ludowych wotpósłanzow pschischła njebě, duž dyrbjesche wothłosowanje wo dalschich pscheměnjenjach zkowneho tarifa do zyła wuwostacź. W nastupanju zkowneho tarifa zo pschezo nowe namjety cźinja. Ratarjo žadaju, so by zo pschiwožne zło sa zwinje wot $2\frac{1}{2}$ na 6 hriwnow, mjazowe zło wot 12 na 20 hr. a wscho zło sa howjasy skót wo 50 prozentow powyschiło. Tele žadanja zamo namjety kněžorstwoweho knjeżerstwa pschezahaja, kotrež zebi na powyschenje skótneho zła ani pomyślilo njeje. W kněžorstwowym zejmje budże zo s cźežka wjetschina namakacź, kotraž by wyschsche skótne zła pschiswolika. Niz ratarstwo, ale skótne wikowarstwo by s tajkeho zła najwjetschi wužitk cźahnuło. Tež njeby radźene było, na pschikład zwinjaze mjazo, kotrež zo najbóle wot khudschich klazow luda wuziwa, hischcze bóle podrózschicź. — Wo namjecze, na sazopostajenje powołanja pschecźiwo wuzudźenjam khostanskeje komory zo k dźeńskemu rjedże pscheńdże, dokelž hižo wo tej zamej należnoscźi swjatkowa rada tón zamy dźeń radu składowasche. Justizny wubjerk swjatkoweje rady je zo, schtož zo jara wobžaruje, pschecźiwo postajenju powołanja wuprajił. Mózno wschak hischcze je, so swjatkowa rada wubjerkowe wobsamknjenje sacźižnje. Bjes powołanja žane rukowanje sa prawe wuzudźenje njeje, duž by swjatkowa rada wulki njedostatk zudneho prawa wotstroniła, hdy by zo wot njeje powołanje, kajkež je prjedy było, wuskutkowało. — Namjet, sa njewinowacze wotzudźenych sarunanje žadazy, zo wot wschěch stron sa dobry a nusny poruczesche a zo k dalschemu rospominanju wozebitej komizji pschepoda. — Tón zamy dźeń, kotryž je zo kněžorstwowy zejm sazo wotewrił, je tež pruski zejm se zwojim dźełom sazo sapocźał. W prěnim poswědzenju zo wo wucźerskim pensijonskim sakonju wuradźowasche. Po wschěm sdacźu zo tutón sakoń, na kotryž pruszy wucźerjo hižo dawno cźakaju, w zejmje pschecźischcźi.

— Sakski prynz Jurij a prynz Bjedrich August zrjedu 15. t. m. do Barlina pschijědźeschtaj. Němski krónprynz jeju na dwórnischcźu powitawschi, do kralowskeho hrodu dowjedże, hdźež kněžor wyzokeju hosczi pschija. Popołdnju zo k czesczi sakkeju hosczow w kralowskim hrodże hosczina wotbywasche.

— Nasymske manövry sakskeho armeekorpsa zo létza jenož w divisijach stanu. Prjedy nich směje infanterija schěscźdnjowske regimentowe a pjecźdnjowske brigadźine wuwucźowanje pola Draždźan, Budyschina, Kamjenizy a Lipska, kavallerija pak dwanacźednjowske regimentowe wuwucźowanje a artillerija wuwucźowanje na tšelnischcźu pola Zeithaina. 5. septembra ekserzěruje 1. a 2. brigada bjes Budyschinom a Wósborkom, a 31. augusta 3. a 4. brigada pola Kolditza, Leisniga a Grimmy na prawej stronje rěki Muldy. 1. a 2. brigada ma w cźazu wot 7. hacź do 9. septembra, a 3. a 4. brigada wot 2. hacź do 4. septembra w tych zamych krajinach detachementske wuwucźowanje. K tomu zo kóždej brigadże eskadrona husarow abo ulanow a wotdźelenje pólneje artillerije pschidźeli. Kavallerija ma wot 27. augusta hacź do 4. septembra brigadźine a regimentowe wuwucźenje pola Wurzena. 7. septembra budże zo pod komandom generala prynza Jurja na prawej stronje rěki Muldy pólny manöver divisije kavallerije s 2. divisiju infanterije wotbywacź, na cźož zo wobej brigadże kavallerije hischcze někotre dny pschi divisionskich manövrach wobdźělitej s wuwsacźom gardejeśdnych, kotsiž zo w runej měrje do Draždźan wrócźa. 1. divisija infanterije směje mjenowany divisionski manöver, kotryž je s biwakom sjenocźeny, wot 10. hacź do 17. septembra bjes Budyschinom a Wósborkom, 2. divisija pak wot 5. hacź do 12. septembra pola Grimmy na prawej stronje rěki Muldy.

Franzowska. Dla njedawneho poraženja franzowskeho wójska w Tonkinje je zo hłowny komando generalej Brière de l'Isle wsak a zo generalej de Courcy pschepodał. So bychu zo franzowske wotdźelenja w Tonkinje wot Chinesow njepschekłapiłe, kaž je zo to loni pola Bak-Lea stało, Franzowsojo města, wot Chinesow po wujednanju pschiměra wopuschcźene, jenož s najwjetschej kedźbliwosczu wobzadźeja. Chinejske knjeżerstwo je w Pekingu hižo wosjewjenje k nawjedźenju dało, s kotrymž wójnu bjes Chinu a Franzowskej sa skónczenu pschipowjedźi. Waschnje, po kotrymž je zo to cźiniło, wschak zo Franzowsam spodobacź njebudże. Chinejski kněžor, zyn njebjeż, zwojemu ludej pschipowjedźi, so zu „Franzowsojo“ pschi jeho nohomaj pokornje wo měr prozyli, a so je wón tutu próstwu „hnadnje“ wuzłyschał. W wosjewjenju zo wuměnjenja postaja, pod kotrymiž Chinesojo Tonkin wopuschcźa, a zo wozebje wusběhnje, so s dobom franzowske kóždе s pschistawow kupy Formosy wotjědu. Na druhej stronje zo wschitzy městokralojo a guvernérojo napominaja, so bychu tak dołho, hacź měr do cźista wujednany njeje, zwěru kedźbowali, so bychu Franzowsojo Chinesow nihdże njesjebali. Spodźiwnje wschak klincźi, so Chinesojo na Franzowsow tukaja, kaž so bychu tucźi date zkowa njedźerźili, dokelž dźe je snate, so zu Chinesojo cźi byli, kotsiž loni wobsamknjeny měr njezwěrnje skamachu.

Ruzowska a Jendźelska. Prěnja powjesć wo poraženju Afghanow je Jendźelcźanow do wulkeho roshorjenja stajiła. „Ruszy zu bje wscheje pschicźiny Afghanow w jich kraju nadpanuli — to žada krej“, tak jendźelske nowiny schkrěcźachu. „Jendźelska je sakitowarka Afghanow, duž je winowatosć Jendźelcźanow, Ruskich sa skamanje ludowych prawow khostacź!“ Zyły London bě polny rosnjemdrjenja. „Ruske knjeżerstwo dyrbi generala Komarowa wotzadźicź a jeho sa jeho zamopaschne pschimanje Afghanow pozwaricź, hewak ma zo wójna Ruskej pschipowjedźicź.“ Tak a podobnje zo jendźelske nowiny skobjachu. Pozlednje dny zu Jendźelcźenjo wjazy symnokrejnosczе nabyli. Woni dyrbja zami pschidacź, so zu niz Ruszy, ale Afghanojo bitwu sawinowali. To je jaznje s nadrobneje rospravy generala Komarowa widźecź, kotraž je wjele bóle na wěrnosć podobna, hacź saschmatane a sawite pschedstajenja jendźelskich offizierow. Nětko je dopokasane, so zu Afghanojo wojowacź sapocźeli a to na radu jendźelskich offizierow, w jich lěhwje pschebywazych. Afghanojo bychu

ruske wójsko se wschěch bokow wobstupili a saniczili, hdy budźische jich Komarow s cžaßom njewotrasyk. Komarow je ßo zyle po ßwojich instrukzijach složował a pobiwschi Afghanow ßo saßo do ßwojeho prjedawscheho stejnischcza wróczik. Wón je skerje psches ßwoje sadźerżenje měr sdźerżak. Budźische-li ßo wón wot Afghanow wobstupicz dak a tutym psches to k wójnskemu dobyczu nad Rußami dopomhak, by Ruska nusowana była, hnydom wójnu pschipowjedźicz. Hdyż po tajkim Jendźelczenjo Komarowa khostacz żadaju, dha je to njehańbiczíwoscz, kajkaż wjetscha bycz njemóże. Ruske knjeżerstwo tež na njehańbiczíwe żadanje Jendźelczanow dźiwało njeje, ale je runje nawopak Komarowej hłownu komando a najwobschernischu połnomóz pschepodało. Jendźelczenjo dyrbja s mjersanjom shonicz, so ßo Ruszy psches jich wójnske kschiki satraschicz njedadża. Dokelż Jendźelska ßwoju njemóz napscheczo Ruskej snaje, żaneho swjaskowarja pak w Europje njenamaka, je wona s nowa s ruskim knjeżerstwom wo měr jednacz poczała. Jendźelskemu ministrej Gladstonej czezki kamjeń s wutroby padże, jako s Petersburga powjescz pschińdże, so ßu Rußojo swólniwi, swadu w nastupanju afghanskich mjesow na měrne waschnje wujednacz.

Amerika. W Kanadże je w provinzy Manitobje pschecźiwo jendźelskemu knjeżstwu sběżk wudyrik. Tamnischi indianojo ßu wschěch Jendźelczanow wuhnali a ßami knjeżerstwo sakożili. Indianojo w ßußodnych sjenoczenych amerikanskich statach ßu mjesy pschekroczíwschi ßo s kanadiskimi indianami sjenoczili a s nimi palo a ßmalo po kraju czahaju. Běki kolonistojo ßu wostajiwschi wscheho do jendźelskich twjerdźisnow sczékali. General Middleton khwatajo pschecźiwo sběżkarjam czehnje; kóżdy dźeń ßo wotczakuje, so na nich srasy.

— Wójna bjes Ssrjedźno-amerikanskimi republikami je skónczena. Wumënjenja měra ßu ßo bjes San Salvadorom a Guatemalu wujednake a te druhe republiki ßu je pschijake.

Koßowe polo.

(Pokraczowanje.)

„A mi żaneho nadawka njedasch?" praschesche ßo Milan.

„Na tebje, Milano!" wotmolwi Obilicz srudnje, „czaka najhórkischi nadawk, jeli so Turkojo nad kschescźijanami dobudu."

Woni ßo na konja ßynuchu a saskak k turkowskemu lěhwu jěchachu.

Ssrjedź wobeju lěhwow Obilicz se ßwojim konjom sasta. „Każ widźu", wobroczi ßo k Milanej, „noßysch pschezo Bajasetowy kinżal po boku. Proschu cże, daj mi jón, njerad bych bjes potrjeby kschescźijansku bróń s Amuratowej krwju womasak."

Mjelczizy jemu Milan nóż poda, a jěchachu dale.

Runje poczeschе běły dźeń bywacz, hdyż ßo Amuratej pschipowjedźi, so wójwoda Obilicz, kotrehoż ßame mjeno sa tyßazy wojerjow stejesche, wucźek w sczinje jeho Wyßokosczе hlada a so je hotowy, ßwoju bróń k nohomaj padischaha położicz.

„Allah — il — Allah!" Amurat s radostnym pschekwapnjenjom sawoła a kasasche, giaura pschiwjesczí psched ßebje, s dobom pschikasawschi, so by ßo jemu wscha czesczí wopokasaka. „Lischki dyrbimy po koßmach hładkowacz, hdyż jich kożow potrjebamy", s wußměchom k ßwojemu ßynej Bajasetej praji, s kotrymż bě wuradźował, kak ma ßo bitwa srjadowacz. „Najßurowischi wjelk ßo poddawa, kschescźijanske pßy budźemy honicz każ stadło wowzow, kajka budże to ßława! Schtó budźische ßebi pomyßlik, so budże Lasar lestnym ßkowam wěricz?" ßo wón dźiwasche.

„Obilicz je k nam pscheschok?" tschaßesche Bajaset njedowěrliwje s hkowu, „je-li tomu tak, dha kschescźijanska wěra niczo hódna njeje."

A wón sa ßwojim wótzom psched stan stupi, a wo prawdże Obilicz ßo bliżesche, s nim wobaj ryczerjej se sultanowymi strażnikami. Někotre krocżele hischcze wot sultana sdaleny, Obilicz s konja skocži a ßo k Amuratej bliži.

Bajaset jeho kedźbu nima, wón bě ryczerjow wuhladak a spósnak, někajki njeměr ßo jeho mozuje a wón wot njeju wocži wotwobroczicz njemóże. Obilicz mjelczo psched Amurata stupi a ßo psched nim na koleno klaknje.

„Witaj mi, kschescźijanski rjeko!" wita jeho Amurat, s dźěla s ludanej, s dźěła s woprawdźitej pschecźelniwoscźu, „w twojim pschikhadże je rukowanje bliskeho dobycza!"

„Daj to Bóh", praji Obilicz, „so by wěrnoscz rěczak, jaßny sultano! Tu je moja bróń!" podawa jemu kinżal.

Amurat sa nim pschima: „Bjeru ju", praji pschi tym, „so bych tebje s druhej, tebje dostojnischej wobpaßak!"

Tola Obilicz ßo w tym sběhnje a kole kinżal k Amuratowej wutrobje.

„Allah kerim!" kschikny tón, k semi padajo.

„Sswjaty Ssawa a Sserbija!" sawoła Obilicz, ßwój mjecz wucżahnuwschi, a wotrażuje s nim nawal sultanowych strażnikow, se wschěch stron ßo do njeho dawazych.

„Wróczo pschecźelej!" namołwja wón s ranami sa wokomik skoro poßyty, „Iwano! Milanje! wróczo! wopomńcże ßwoju pschißahu!"

„Bożemje wójwoda!" woła Kasanczicz, njemóżo ßo swjeßelenja sdźerżecz, so by někotrym Turkam hłowu rosschczépik, a cżerjesche sa Milanom, kotryż wótsje woławschi: „To běsche twój kinżal, Bajaseto!" ßwojeho konja naspjet wobroczi.

Bajasет ßo satorże, puschczi mrějazeho nana, kotrehoż bě hacz dotal w rukomaj dźerżak, k semi, a postoczíwschi kschiknu: „Sa nimi, wotroczży, sa nimi!"

Tola jeho hłóß ßo shubi w powschitkownym hołku, wón ßo ßam ani hibnucz njemóżesche w měscheńzy rosnjemdrjenych sultanowych strażnikow. Njesadźerżenaj tak ryczerjej k ßerbskemu lěhwu docżéritaj, hdżež hižo wójnske truby wojerjow do bitwy wołaju.

Każ błysk ßo hnydom w wójsku powjescz rosnjeße: „Amurat je wot Obiliczoweje ruki sabity!" — A dobycżérske juskanje snoschuje ßo k mróczelam: „Sswjaty Ssawa a Sserbija!" — Tola Turka hori po wjeczenje, a Bajasет wot czrjódy k czrjódże lětajo, napomina Turkow, so bychu ßmjercz ßwojeho padischaha wjecźili. Lědma bě ßłónzo 15. junija sapkomjeniko, wobej wójszy na Koßowym polu na ßo srasyschtej.

* * *

Czorna nóz kryje Koßowe polo: měßaz jenoż druhdy s mróczelow pohladnje, tola hnydom ßo saßo sa nimi khowa, każ by ßo kóżdeho pohladnjenja na runinu strójik. Hižo druhi dźeń pokodnischi wětsik, s Balkana wějazy, łuże krwě, w dolinach nahromadżene, wußuschuje a hischcże je njeje wußuschik. Runina je daloka a po zyłej dalokoscźi je s człowiskimi czełami poßyta, tu a tam błyskotaju ßo panzery, słamane mjecże, nóżnje a wschelaka druha bróń, tu je turkowski bunczuk do semje storczeny, tola nichtó jón njestrażuje, barjaktar a pascha s zyłej strażu ßu panuli, tam dżerżi cżeło w lodowej horschczi hischcże khorhoj, a hdyżkuli wětr do njeje sadunje, pósnajesch w njej snamjo kschiża satkane. — To je wulki row, do kotrehoż je ßerbska ßwoboda panuła. Czischina knjeżi nad tutym rowom, tež wjelki, kotrez ßu tu bohatu hoscźinu namakali, ßu wocźichke, a jenoż s khwilemi rapanje nóznych rubjeżnych ptakow rowowu czischinu pschetorhnje, hdyż ßo druhdy tu a tam stan, wot wóhnja a měscheńzy bitwy njedoßahnjeny, s wětrom smahuje a satschepota.

Na dobo ßo czíche sdychowanje saßłyschi, wukhadżaze njedaloko wot tam, hdżež wětr s kschižowej k horhoju sejhrawa. Krwawa postawa ßo na polu ßrjedź cżełow sběha. Na lěwe ramjo seprjena, trěje ßebi s prawizu wocži, każ cżłowjek, kotryż s twjerdeho spanja wozucźuje, wohladuje ßo wokoło s njewěstym pytazym wóczkom; po sdacźu njewě, hdże ßo namaka, a w pomjatku podawki sbudźuje, kotrez ßu ßo stake, prjedy hacz bě hłuboka rana na hłowje jeho w womorje bjes cżeła swalika. Hižo ßo poczina w jeho pomjatku jaßnicz, wón widźi w duchu njeliczomne czrjódy Turkow ßo psches Balkan walecz, so bychu ßerbske zarstwo powróczike, wutupike kschescźijansku wěru, storhake kschiże kschescźijanskich ßwjatnizow a tyknuke na nje snamjo Islama, ßwój połměßaz; wón widźi w duchu, kak ßerbski lud na wołanje ßwojeho zarja postaże, so by ßwoju wěru a ßwoje zyrkwje schkitował, wón widźi, kak na Koßowym polu kschescźijenjo a Turkojo na ßo srasychu, kak ßo s wobeju stron s wulkej ßurowoscźu wojuje. Turkojo wojowachu, so bychu ßmjercz ßwojeho padischaha Amurata wjecźili, kotrehoż bě ßerbski rjek Milosch Obilicz, woprowawschi ßo sa ßwój wótzny kraj a ßwój lud, psched jeho stanom ßrjedź jeho strażnikow sakłók. Sserbjo wojowachu, so bychu sakitali, schtoż je cżłowjekej najdróżsche, wěru a wótzny kraj. Tsi dny bě ßo wojowało, ßławne, rjekowske skutki běchu ßo dokonjake; hižo poczachu zosacz Turkojo, czi njepschecźelio Khrystußoweje wěry, jako ßerbski wójwoda Wuk Brankowicz, ßwój wótzny kraj a ßwojeho Boha pscheradźiwschi, se ßwojim ludom k Turzy pscheńdże.

Wscho je shubjene, podarmo hinu ßerbszy rjekojo, Sskowjanstwo je shinuło a hinje psches ßwojich ßamßnych ßynow! To wscho cżehnje psches myßle ranjeneho wojerja, wschě tele podeńdżenja pschelecża jeho duschu skoro w jenym wokomiku, a wón se ßebje kschik sadwělowanja wurasy, kotryż ßo bolostnje daloko po runinje rosneße; wjelki sawuja, rubjeżne ptaki sarapaju, sescherjene wot ßwojeje hoscźiny psches tutón njenadżany cżłowski hłóß.

Wojeŕ saßo k semi panje, na dobo jemu nowa myßliczka pschipanje, nahle ßo horje sběhnje, s wóhniwymaj wocżomaj ßo wokoło

wohladuje, jeho wóczko kschižowu khorhoj wuhladnje, wón poskoczi, wurasywschi se ßebje dobyczerski kschik, panje dele psched khorhoju, a ſ nutrnoſczu jeje drěwz wokoſchuje.

Rana na hkowje poczina ſ nowa krwawicz, tola wojeŕ niczoho kedźbu nima, njeczuje niczo, kloni ßo k czěku khorhojnoſcherja a wokoſchuje jeho ßmjercźblědu hubu.

„Sswěrny bratſje, ſbožowny wojerjo!" rěczi pschi tym, „ani w ßmjercźi dowěrjenu ßwjatu ßerbſku khorhoj puſchczik njeißy; kſcheſczijanſki lud njewostanje do wěczhoſcze w wotroczkowſtwje Turkow, ale kaž ßo w twojej lodowej ruzy khorhoj kſchiža wyßoko ſmahuje, tak poſtanje kſcheſczijanſki lud ſ rowa wotroczkowſtwa, a ßwjaty kſchiž budźe ßo nad pokměßazom Turkow, tych czertowych ßynow, junu ſaßo jaßnje ſybolicz. Ty, bratſje, ßy ſnamjo naſcheho pſchichoda wukhowak, ſa to njech tebje Bóh hacz do wěczhoſcze žohnuje." Wón hiſchcze ßo ras k czěku ſkloni, a wokoſchawſchi hubu a czoko, prózuje ßo, khorhoj ſ lódſymneje horſchcze wuwinucz; tola ta ju twjerdźe dźerži, njebě mózno, ju wotewricz; wojeŕ ßo do myßlow ponuri.

„Ně, na žane waſchnje!" rěczi po khwili ſ czicha k ßebi, „tez morwu tu ruku wohidźicz nochzu, kotraž je nam naſchu khorhoj ſakhowała", a do ſemje nahi kinzal ſtorczíwſchi, ſtanu a wotpina khorhoj wot drěwza. „Njemóžu hinak", powjedaſche pſchi tym, „dyrbju ßo ſ njehodnej ruku poßwjeczeneho ſnamjenja dótknucz! Wſchak je lěpje, hdyž ßo jeje kſcheſczijanſka ruka dótknje, hdyž ju kſcheſczijanſke czěło kryje, hacz ſo by ju dótknjenje Turkow womaſako." Wotpinawſchi khorhoj wot drěwza a ju w hromadu ſwiwſchi, ſthowa ju ſa ſchupinaty kyraß a poſdychnje hłuboko, kaž by czeżka ſtaroſcz wot jeho wutroby wotwalena była. Nětko hakle palazu boloſcz wot rany na hkowje czuje, wón czuje krej po lizomaj dele kapacz, jeho kolenje tſchepotatej, wón dyrbi na ſemi wotpoczowacz, nochze-li, ſo by ßo ſ nowa w womorje bjes czěła walik. Wucźahnuwſchi ſ waczoka, pſches lěwe ramjo jemu wißazeho, židźane rubiſchko, dobycze to prěnjeho dnja, jako ſ dobyczerſkim wyſkanjom Sserbjo do prědka poſtupowachu, ſawjaſa ßebi ſ nim ranu na hkowje; ſprózny ßo potom ſ zyka na ſemju lehnu. (Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Lětuſcha hkowna ſhromadźiſna Maczíziy Sserbſkeje.* (Skónczenje.) S rosprawy pſchedßydy ßo dale naſhoni, ſo ßu też w ſańdźenym lěcze nětotſi wjetſche dary ſa maczíczny dom woprowali, jako kk. farař Herrmann ſ Wotrowa 100 hriwnow, kubleŕ Broda ſ Dźenikez 100 hr. a bratraj Porákaj ſ Hajniz 100 hr. Na wßach ßu nětotſi wucżerjo, ratarjo a druſy ſa maczíczny dom pilnje hromadźili, jako wucżerjej Rjelka ſ Rakez a Domaſchka ſ Bolborz, gmejnſki pſchedſtejiczeŕ Mkynk ſe Sarěcza, kubleŕ Kokla-Lißak ſ Khróſczíz, kubleŕ Lenik ſ Czíſka a druſy. Wotkaſanja loni Maczíziy žane pſchipadnuke njeißu; a tola by kraßnje było, hdy bychu tajzy, kotſiž nuſnych herbow nimaju, na Maczízu pomyßlili, kotraž dźe je tak ważna ſa duchowne ſboże Sserbow. — S rosprawy pokładnika ßłyſchachmy, ſo mějeſche towaŕſtwo loni 2499 mk. 33 np. dokhodow a 2399 mk. 94 np. wudawkow; duž w pokładniziy woſta 99 mk. 39 np. Samóženje towaŕſtwa, kotreż loni 2173 mk. 23 np. wucżinjeſche, je, pſchiſporiwſchi ßo w běhu lěta wo 570 mk. 16 np., na 2743 mk. 39 np. narоſtko. Dokhody pokładniziy ſa twarjenje maczíczneho domu 1974 mk. 91 np., wudawki pak 1974 mk. 65 np. wucżinjachu. Samóženja maczíczneho domu běſche loni 760 mk. 57 np.; pſchiſporiło je ßo wo 1998 mk. 24 np.; duž je tu nětko ſamóženja 2758 mk. 81 np. — S knižneho ſkładu towaŕſtwa je ßo ſańdźene lěto 7035 eksemplarow maczíczných ſpißow wudało. Knihownja je ßo, kaž knihownik k. Fiedleŕ wopowjeduje, wot 22 jednotliwych daricźelow wo 46 czißkow pſchiſporika; wſchelake towaŕſtwa darichu 98 czißkow. W knihowni namaka ßo 947 knihi, 70 rukopißow a 16 walczkow aktow. — S rosprawy k. Jordana ſhonichmy ſwjeßelazu powjeſcz, ſo ma Delnjołużiſki wotrjad Maczíziy 200 ßobuſtawow. Wudał je wotrjad ßerbſke kjarliſchowe knigły, ſa kotreż pak je hiſchcze 1700 mk. dołha. W pokładniziy ma wotrjad 300 mk. ſamóženja. — Wo maczíczńej leżomnoſczi poda k. Mütterlein rosprawu, ſ kotrejež wuſběhnjemy, ſo běſche tu loni 2135 mk. 90 np. dokhodow, wſchěch wudawkow pak 1863 mk. 31 np., po tajkim ſbytka 272 mk. 59 np. — Knjes Domaſchka žadaſche, ſo by ßo wſchěm ßerbſkim wßam, kotreż ßu ſa maczíczny dom ſběrake, wot Maczíziy a też w Serbskich Nowinach ſjawny dźak prajił. Knjes Domaſchka ſ dobom ſa ßerbſku rosprawu wo maczíczným domje k. referendarej Mütterleinej* najlěpſchi dźak wupraji. Pſchi tejle ſkładnoſczi wopomni k. Mütterlein wulke ſaßkužby njeboczíczkeho pſchedßydy Maczíziy wo maczíczny dom, rospomni dalſche roswicze a wuſpěchi kraßneje myßliczki, kotruż je njebo k. Ssmoleŕ prěni wuprajił, a dopomni na rjanu knihu, wot njebo Ssmolerja ſakoženu, do kotrejež měke ßo mjena daricźelow ſapißowacz, do kotrejež pak je ßo hakle jedyn jeniczki ſapißak. Po namjecze k. Jencża ßo ſkónczńje wobſamknu, ſo maju ßo dary, ſa maczíczny dom wotedate, do mjenowaneje knihi ſapißowacz. — Na to ßo pißmawjedźeŕ, pokładnik a knihiſkładnik, toho runja ßobuſtawaj wubjerka kk. fararjej Imiſch a Jencz, kotſiž mějachu po wuſtawkach ſ pſchedßydſtwa a wubjerka wuſtupicz, ſ akklamaziju ſ nowa wuſwolichu. Na měſto k. Měta, kiž je farſke měſto w Huſzy naſtupił, ßo k. dr. Grólmus jenohłóßnje do wubjerka wuſwoli. — Nětko ßo wo wſchelakich namjetach wſchelako jednaſche. Mjes druhim ßo wobſamknu, ſo mataj ßo pſchedßydſtwo a wubjerk wo to ſtaracz, ſo by ßo lud na pſchiſprawne waſchnje powucził w naſtupanju ludliczenja, kotreż ßo kónz lěta ſtanje. — Dale ßo wobſamknu, ſo ma ßo k ſpěchowanju ſběrki na maczíczny dom lětża ſpěwanſki ßwjedźeń wotdźerżecz. Knjeſow Kozora a Fiedlerja, kotrajž mataj pſchi tym hobrſki dźěl dźěła, ſhromadźiſna ſ poſtanjenjom proſcheſche, ſo byſchtaj prózu na ßo wſakoj. Wobaj ſtaj ſwólniwaj k tomu. — Starožitnoſtny wotrjad towaŕſtwa ßo ſ tym wobnowi, ſo jemu nětotre ßobuſtawy pſchiſtupichu. — Po dlěżſchim jednanju wo paedagogiſkim wotrjedźe pſchitomni wo tym ſ wjetſcha pſchesjene pſchińdźechu, ſo by wulzy nuſne a wužitne było, ßwobodnu konferenzu ßerbſkich wucżerjow ſakoženz. Po namjecze k. dr. Muki ßo komitej wuſwoli, kiž ma tule wěz pſchihotowacz; do komiteja ßo wuſwolichu wucżerjo kk. Bartko, Hatnik, Wjela, Schołta (w Radworju), Hila (w Khróſczizach) a Frycża. — Po namjetomaj kk. Fiedlerja a Kozora ßo wobſamknu, czíſchcz 4hłóßnych ſpěwow, kiž je delnjołużiſki ſapocżaty, też hornjołużiſki wudacz, a wobſtaranje tejele należnoſcze pſchedßydſtwu pſchepodacz. — Skónczńje bu hiſchcze k. Hila, wucżeŕ w Khróſczizach, jenohłóßnje do towaŕſtwa pſchijaty. — Se ßwojej lětuſchej hkownej ſhromadźiſnu je naſcha luba Maczíza ßwoje płódne ſkutkowanje w ſańdźenym 38. lěcze ßwojeho wobſtacża hódnje wobſamknuła a ſ tym dopokaſała, ſo žaneje prózy a žanych woporow njelutuje, hdyž ßo wo czeſcz ßerbſkeje khorhowje jedna, na kotruż je napißane: duchowne roswicze ßerbſkeho luda a ßławа ßerbſkeho mjena! J. B. Š.

— Pſchedſtejiczeŕſtwo Pětrowſkeje zyrkwje je knjeſa archidiakona Wjazku ſa paſtora ſekundarija a knjeſa diakona Großmanna ſa archidiakona wuſwoliło.

— Wutoru 14. haprleje popołdnju bě ſchtyrilětny hólz ſwudowjeneje Neumannoweje w Budyſchinje njedaloko gaſoweje fabriki do Sprewje panuł. Woda je tam khětro hłuboka, a hólczez by ſ czeżka ßmjerczi tepjenja wucżeknuł, hdy budźiſche ßo dźěłacżeŕ Měrſch ſ gaſoweje fabriki, pſchipadnje nimo duzy, hólza njedohladał a jeho ſbožownje ſe žołmow njewucżahnuł.

— Wutoru 14. haprleje wjeczor 1/2 7 hodźin bu w Grulez ſwonolijerni w Małym Wjelkowje wulki ßwj. Michałowy ſwón ſa Baczońſku zyrkej laty. Tſi druhe ſa zyrkej poſtajene drje ßo ſa dwě njedźeli ſlija. (K. P.)

S Mniſchońza. S kamjeńtnym tórmom, kotryž je hórſke towaŕſtwo na naſchej horje, na Mniſchońzu, loni twaricz początko, twarz žaneho ſboża nima. Nětko, hdyž ßu hižo wjele kóhczi wyßoko natwarili, ßo tórm na jenej ſtronje ßydowacz poczina; to je wulka ſchkoda ſa twarza, dokelž dyrbi tórm, je-li ſo niz zyły, dha tola ſ dźěła ſaßo wottorhacz. Też ſa towaŕſtwo drje bjes ſchkody njewoteńdźe; najſkerje budźa tola korczmarjej, kiž je korczmu, pódla tórma ßo twarjazu, wot 1. meje wotnajał, ſhubjeny czaß ſarunacz dyrbjecz.

S Bukez. Ssmy wutrobne wjeßele ſaczuli, hdyž w ſańdźenym czißle Serb. Nowin czitachmy, ſo ßo ſpěwanje hudźbneho wotrjada tudomneho ßerbſkeho towaŕſtwa jako derje radźene wukhwalowaſche. Běſche nam pſchi tym, jako bychmy lubośne ſynki ßerbſkich ſpěwow hiſchcze junkrócz ßłyſcheli, jako bychu nam kraßne melodije naſcheho komponiſty Kozora hiſchcze ras ſaſynczałe. Dźak a ßława ſa to lubym ſpěwarkam a ſpěwarjam, kiž takle dobru ßerbſkoſcz haja, a narodnu myßl ſbudźuja. Njemóżemy tudy ſkónczicz, ſo njebychmy, kaž je ßo to pſched tydźenjom ſtało, na ſtajnje lubośny

* W prěnim dźěle tuteje rosprawy w 15. czißle Serb. Now. je ßo w tym naſtupanju ſmylka ſtała, ſo je mjes tymi, kotſiž ßu ſańdźene lěto Maczíziy pſchiſtupili, też k. kaplan Rjencz w Ketlizach mjenowany, njes tym ſo je mjenowany knjes hižo nětotre lěta ßobuſtaw towaŕſtwa.

* Knjes referendar Mütterlein w Budyſchinje woſtanje. Sswój pißny examen je wón hižo ſczinił a chze ßo po wobſtaczu ertneho, ſchtoż ßłyſchimy, jako rěczník w měſcze ſaßydlicz.

spěw „Pod běłej brěsyczku" spomnili. Knjeżna Mawkschez běsche spodźiwnje rjenje rosumiła, rjanoscze tutoho spěwa nam žłyschecz dacz. Jeje pokny, a tola zuni kłóž je žo nam wschitkim wubjernje derje spodobał. —l.—

S Rakez. Psches njesbožowny pschipad je sańdźenu póndźelu tsiłętne dźěczo domownika Schneidera w sahrodze tudomneho wustawa sa žłepych do jeneje wodoweje jamy panuło a žo tam tepiło.

— W tudomnym hamorskim młynje žo 4. haprleje 19lětny młynski Jan Strympa, jako měch žita wuženy, s ruku do grata saschmjata, pschi czimž žo jemu dłoń a někotre porsty rosmjeczechu. 11. haprleje je njesbožowny w Budyschskej hojerni, hdźež běchu jeho k sahojenju jeho straschneho wobschkodźenja dowjesli, wumrjeł.

S Khrósczíz. Nasch czesczeny knjes emer. kantor Pjetasch spěwasche hižo prjedawsche lěta na wulkich zyrkwinskich žwjedźenjach s naschim žerbskim towarstwom „Jednotu" na Božich służbach rjane schtyrihłósne zyrkwinske spěwy sa mužski chor. Nětczischi zyrkwinski wuczeŕ k. Hila je pak krocżel dale schoł a woženity měschany chor wuwucził a sałożił; s pomozu toho žameho spěwa žo nětko na wulkich žwjatych dnjach w naschej farskej zyrkwi na Božej mschi gregorianski spěw po waschnju Cecilijnych towarstwow. Tak žo tež na wyžokim žwjedźenju jutrow wo prawdze krażnje a na waschnje, móznje k pobožnosczi hnujaze, spěwasche. Schtóž wě, kak czeżko je, w wjeżnych wożadach tajki měschany chor w hromadu swjesczi a tón žamy w spěwje wuwuczicz, tón budże tež wjedźecz, kajku prózu a dźěło je nasch k. zyrkwinski wuczeŕ Hila měł, prjedy hacz je to dozpěł, schtož nětko tak rjenje wuwjeduje. Dale tak! *mk.*

S Manjowa. Ssrjedu 8. haprleje w nozy 1/2 12 hodźin je žo tu njewobydlena khěża, tudomnemu sahrodnikej Michałej Nowakej žłuschaza, spaliła. Kak je woheń nastał, njeje snate.

S Lejna pola Wojerez. Na nasche farske město je žo wot naschej zyrkwinskeje rady němski kandidat powołał. Tutón, dokelż žerbskeje rěcze mózny njeje, jenoż němski prědźuje. Kóždu schtwórtu njedźelu hakle žo naschim wożadnym, kotsiż žu do zyła Sserbjo, žerbske prědowanje poskicżuje. Bóle hischcże hacz s zyrkwje žu poždlednje lěta žerbsku rěcz se schule wustorkali. W schuli žo hižo sa dołhi czaż niczo wjazy w žerbskej rěczi njewuczi, poždlednje jutry buchu žamo žerbske paczeŕske dźěczi nusowane, k němskemu Božemu blidu hicz. W žużodnych wożadach wjele lěpje njeje, wschudże žerbsku rěcz w schuli a zyrkwi jenak žurowje podtłóczuja. Nasche wbohe wobžaromne žerbske dźěczi psches wotstronjenje žerbskeje rěcze se schulskeje wuczby najwjetschu schkodu czerpja. To je pschi poždlednim jutrownym pruhowanju w jenej žużodnej schuli na wożebje nadpadne waschnje na sjawne stupiło. W tejle schuli žo hižo sa dawno żaneho žerbskeho žłowcżka njewuczi, žerbske schulske dźěczi tam dźeń wote dnja jenoż němsku rěcz žłyscha. Wobžaromne žerbske dźěczi, każ to pschi tajkim spodźiwnym, strowemu cżłowskemu rosumej napschecżnym wuczenju hinak bycz njemóże, tak wjele każ niczo njenawuknu, a schtoż je jim skónczenje wuczeŕ s wulkej prózu a nusu do hłowy saprał, njejžu s rosumom sapschimnuke. Pschi poždlednim jutrownym pruhowanju tele dźěczi ani na němske ani na žerbske praschenje niczo wotmolwicz njewjedźachu. Duż dyrbjesche žo pruhowanje hnydom pschi sapoczatku skónczicz a wbohe dźěczi žo domoj póslacz. Wone dyrbjachu wohańbjene doma starschim srudnu powjesc pschinjesc, so žu podarmo lěta dołho na schulskich ławkach žydałe, so je žo schulski pjenjes sa nje podarmo dawał, so s jenym žłowom niczo hódne nawukte njejžu. To žu płody, kajkež s njerosumneho podtłóczowanja žerbskeje rěcze w schuli srawja. Sserbske dźěczi jako póhanjo wotrosczża, wone wuczbu kscheschczijanskeje wěry srosumicz a sapschimnucz njemóża, dokelż žo jim wona w maczernej žerbskej rěczi njepodawa. Njeje to wulki hrěch, so žo nasche dźěczi duchownje sanjerodża jenoż toho dla, so by žo jich maczerna rěcz s nich wutupiła? Hižo s wjele stron žu žo pola naschej zyrkwineje wyschnosczże dla njesakońskeho schkódneho podtłóczowanja a sahubjenja žerbskeje rěcze wobczežowali, tola hacz dotal tajke skórżby žaneje pomozy pschinjeżke njejžu. My pak njeżmémy pschestacz, pschezo s nowa a s nowa žadacz, so dyrbi žo w zyrkwjach žerbski prědowacz a žo w schulach žerbski wuczicz. A k tajkemu žadanju mamy połne prawo. Wschak dźe je hakle psched někotrymi lětami ministerstwo wukas wudało, so dyrbi žo w žerbskich schulach naboźina žerbski wuczicz. Hdyż žo pschecżiwo tutomu wukasej skutkuje, dha nimamy jenoż prawo, ně, dha je nascha pschiżłuschnoscz a winowatosczż, žo sa to staracz, so žo nascha schulska wyschnosczż po ministerstwowym wukasu skožuje.

Wużudźenja.

Kawniski žud. Korbarskeho pomoznika E. T. Scheelu na Židowje, paduchstwa dla hižo ras khostaneho, winowachu, so je 22. februara t. l. w tudomnej katholskej towarschowni kózkarskemu pomoznikej Barteltej nadwoblekał kranuł. Wobskorżenemu jastwo na schtyri njedźele pschiżudźichu. — Sskužobna dźowka M. A. Fischerez s Trjebjeńzy bě wobskorżena, so je žrjedź januara, jako w tudomnym hoscżeńzu „k lawej" žłużesche, kuchinskej holzy Donathez na tsi krócz wscho hromadże 5 mk. kranuła. Dokelż žo wobskorżenej wina na dožahaze waschnje dopokasacz njemóżesche, ju njewinowatu wuprajichu. — Sskužobnej dźowzy H. E. Sahrodnikez s Cżichońz a H. Schwurakez s Bórka běschtej žo pjecża 6. februara w hródźi Schokcżiz kubła w Bórku s mlókowymaj hornzomaj do hłowy bikoj, pschi czimž byschtej žo lohko na straschne waschnje sranicz móhkoj. Wobskorżenej k niczemu njestejeschtej, a dokelż žo jeju wina wot žwědkow wujażnicz njehodźesche, žo wonej khostanja sminuschtej.

Powołanska komora. Lawniski žud w Biskopizach bě E. T. Schneidera na Židowje k jastwu na jedyn měżaz sażudźił, dokelż bě Schneider loni 26. meje, jako na knježim dworje w Ssmilnej sa hetmana žłużesche, cżażnik s rjeczażom, czeladnikej Schönfelderej žłuschazy, s krumarnje, hdźež bě jón Schönfelderowa lubka powżnuła, pjecża prjecz wsak. Po Schneiderowym żadanju žo pschepytanje hischcże ras s nowa sta, a pschi tym žo jeho wina jażnje doscz dopokasacz njeda. Sażudźenemu žo toho dla khostanje spuschczi. — Samkaŕ Handrij Kaiser s Nowych Bóschiz, kotremuż bě Žitawski lawniski žud prosceŕstwa dla arrest na tsi njedźele a podstajenje pod polizajisku nadkedźbu pschiżudźił, žo polizajiskej nadkedźbje podczińnucz nochżysche, dokelż njedawno „jeneho, hacz runje běchu jeho hižo 48 krócz khostali, pod polizajisku nadkedźbu stajili njeběchu", bjes tym so je wón hakle 9 ras khostany. Kaiserej jeho sapjeranje pschecżiwo wużudej niczo njepomhasche, pschetož druha instanza wużud lawniskeho žuda połnje wobkrucżi.

S kraja a s morja.

Podał profesżor dr. Pful.

(Skónczenje.)

Nimale napschecżiwo, někotre mile wot nawjecżorneho brjoha pola Angry, leži Namaqua'ski kraj, we kotrymż je naspomnjena mižionska stazija Bethanija: tež tale wokolnosczż wot novembra 1884 pod němskim roskasom steji. Horjeka njedaloko naranischeho brjoha Afriki widźi czitaŕ nahladnu kupu Ssanżibar, kotrejež wulke hłowne město, hdźež je hižo němska wikowarnja, žo tež tak mjenuje; kupiny kral bě s njedowěry pschecżiwo Jendźelczanam hižo psched 14 lětami wo Bismarkowe pschecżelstwo prożył; loni (1884) po ponowjenych jednanjach je nasch kejżor temu czornemu muhamedanskemu kralej, kotremuż němska ryczż snajoma njeje, psches wubraneho sastupnika arabiski list póżłał, na czoż žo kral pod Wilhelmowe sakitowanje poda. Na Bismarkowe pscheproschenje pak wot novembra 1884 hacz do makeho rózka 1885 w Barlinje wotpóżłani wschěch wjetschich europiskich ludow wo pschichodże krajow pschi wjecżorno-afrikanskej wulkej rěży Kongo wuradźowachu, hdźež je tež sa němske kejżorstwo wulki kruch semje kupjeny, a žo na to sjednocżichu, so budże wokoło rěki žwobodny stat a so smeja na žamżnej wschitke narody žwobodne wikowanje. W tym žamżnym lěcże 1884 skutkowasche Bismark w dobo we czichim abo pokodnischim morju, kotrež žebi njech czitaŕ na kharcże wobhlada: tam wobżadźi poknóznu kromu kupy „Nowa Guinéa", na kotrež žu hrosni mórojo se schěrokej hubu a s czeńkimi scżehnami, kotsiż ludźaze mjażo żeru, — a podwoli žebi Ssamoa'ske kupy s brunkimi wobydlerjemi, hdźež žu hižo němske wikowarnje sakożene, każ tež Fidźi'ske kupy, wo kotrež je žo dźewjecz zykych lět s Jendźelczanami bědźił, hacz žu jemu napożledku prawo dali, atd. Tole Bismarkowe prózowanje sa posběhnjenje ludoweho hospodarstwa psches kolonije mjenuje žo jeho kolonialna politika. Ta, wě žo, wjele pjenjes płaczi, kotrež pak budża posdźischo bohatu dań dawacz. Na kejżorstwowym žejmje s nasymja 1884 hacz do nalęcża 1885 běsche khětro dźělba wotpóżłanzow — s rosdźělnych pschiczinow — pschecżiwo wudawanju wulkich pjenjes sa kolonije. Duż dóńdże s 10. dnjom wulkeho rózka 1885 kanzlerja ta telegrafiska powjesc, so žu, wot Jendźelczanow naschczuwani, w Kamerunje někotsi czorni kralojo 24. dezembra s brónju pschecżiwo němskemu kejżorstwu postanyli a někotrych kódźnych wojakow němskeho roskasa sranili, so pak žu mórojo tež hižo pobicżi, a so stej dwě jich žydlischczi, s kotrejuż bě žo nadpad na Europejiskich stał, rostšélanej a wutupjenej. Bismark to wosjewiwschi takle dokónczi: „Wy, moji knježa, macże rosżudźicz. Chzecże-li kolonialnu politiku, dyrbja žo pjenjesy pschiswolecz;

jeli so niz, ßo ſ khribjetom na morjo wobrocźimy." Pod samoẓnoſcźu wokomiknjenja ßo nichtó njepſchecźiwjeſche, a kejẓorſki ßejm póſna ßo k ſapocẓatej kolonialnej politizy. Ja ßam ßo so nju wulzy ſajimam, dokelž ßym pſcheßwědcẓeny, so budźe ßamßna, hdyž też ſměja ſa bliźſche 10 lět jenoẓ inẓenérojo a druſy ſa poczatki kultury trjebani ludźo we Afrizy dobru ſaßłużbu, woßebje po wotewrjenju płódneje a bohateje ſnutskowneje Afriki naſchemu ſhromadnemu wótznemu krajej wulki ludohoſpodarſki wużitk poſkicźowacź: pſchi cźimž mam jeno to ẓadanje, ſo bychu łużiſzy Sserbjo, jeli=ſo tam hdy ẓani ſ cźrjódku jako ratarjo póńdźeja, we ſhromadnym ßydliſchcźu runo holandiſkim płononěmſkim buram ſjednocźeni woſtali a tak ßerbſku koloniju tworili, kajkaž je Kilianowy „Sserbin" w Texaßu, kotryž tam hižo 30 lět wobſteji, a kotryž ma hiſchcźe dẓenßniſchi dźeń ßwojeho ßerbſkeho fararja, Kilianoweho ßyna. S druha pak a niz mjenje ſajimam ßo ja ſa němſku kolonialnu politiku też tehodla, dokelž je do prózowarjow teho noweho hrona krucźe też ßerbſke mjeno ſapleczene. Schto? ßerbſke mjeno? Haj, ßerbſke mjeno, hdyž też niz łużiſke. Tola kajke ßerbſke mjeno to je? Cźitaŕ wě, ſo němſke pomjenowanja na =itz (n. pſch. Minkwitz) ßu ßłowjanſkeho abo tola ßerbſkeho korjenja; duž hinak bycź njemóże, hacź ſo hanſeatiſki Luederitz po ßwojim pokhodźe ßerbſkemu jaſykej pſchißłuſcha. Kónzowka =iz abo =icź we łużiſko=ßerbſkej ryczi poſnamjenja, ſo ſ krótka praju, tak wjele kaž „ßyn": n. pſch. Jakub, Kuba (ſa „Jakub"), Juri — Jakub=iza abo Jakubiz (Jacobitz), Kub=iza abo Kubiz (Kubitz), (Jurij=iz) Jurz, t. j. Jakubowy, Kubowy, Jurjowy „ßyn"; potom: Jan, Gol abo Hol (Gallus, Hał) — (Jan=icź, Jen=icź) Jencź (Hencź), (Gol=icź) Gólcź, Hólcź, t. j. Janowy a Golowy „ßyn". Tak dyrbi „Lueder=itz" poprawom „ßyna" kajkehoẓkuli „lueder=a" wucźiſchcźowacź. Tole ßłowo klinczeſche w hanſeatiſkich ßerbſkich cźaßach ljud=ari=s (tworjene kaž „popul=ari=s) abo poſdźiſcho ljudaŕ, t. j. ludowy pſcheczel, abo też krajan. „Luederitz" je potajkim „ßyn ludoweho pſcheczela" abo „krajanowy ßyn". Tu ßamßnu móz ma hanſeatiſke mjeno Luedders. A też hewak hiba ßo, kaž ßmy hižo póſnali, w hanſeatiſkich měſtach bohacźe wjeletowſka abo hewak ßerbſka krej, pſchi cźimž wſchelazy druſy nahladni mużojo, hdyž też ßu jich wótzojo ßo hižo pſched ſtotokami ſněmczili, hiſchcźe dẓenßniſchi dźeń ßerbſke mjeno noſcha: tak ſo tudy ßerbſka narodnoſcź, kaž to też hewak wſchelakoſnje je, ſ najmjeńſcha poßrědnje ſa derjehicźe a poſběhowanje naſcheho wulkeho wótzneho kraja pſchezo hiſchcźe ßobu ſkutkuje a ſ tym też nam łużiſkim Sserbam, nam njewotſchcźěpnej płódnej hakoẓźy kejẓorſkeho ſchtoma, pſchipósnawanu ſtaru nahladnoſcź pſchiſporja.

Přilopk.

* W měßazu juliju budźe w Draẓdẓanach wjele ẓiwjenja. 18. julija ßo němſki turnaŕſki ßwjedẓeń ſapocźnje: tehdy zuſi turnarjo do měſta pſchicźahnu; hakle 23. julija ßo ßwjedẓeń ſkónczi. Ssobotu 25. julija ßo wulki ptak ſtaja, 26. ßo tak mjenowana „ptacźa łuka" (Vogelwieſe) ſapocźnje, kotraž ßo hakle 2. auguſta ſkónczi. Duž Draẓdẓanczenjo w druhej połojzy julija ſ wjeßela njepſchińdu.

* Na 6. němſki turnaŕſki ßwjedẓeń w Draẓdẓanach chze ßo też wjele wukrajnych turnarjow ſeńcź.

* Jutrownu ßobotu wjeczor krótko do woßmich ſtaj dwaj cźłowjekaj wojaka, kotryž pſchi półvrowej khěẓzy pola Chemnitz na ſtraże ſtejeſche, nadpadnukoj, jeho bikoj a mjeswoczi ſranikoj. Dokelž ßo wojak krucźe wobaraſche, nadpadnikaj k Bernsdorfej cźěkaſchtaj; wojak ſa nimaj tſěli, ale ẓaneho njetrjechi. Wot toho wjeczora tam dwoja ſtraża a to ſ natyknjenym bajonnetom ſteji.

* Jedyn wjeßny młynk mějeſche ßrjedu tydẓenja w Barlinje wobſtaranja. Wobſtarawſchi ßwoje wězy chzyſche wón wjeczor też ras Barlinſke ẓiwjenje wużicź a ßo toho dla na jenu rejwanſku łubju poda. Lědy běſche ßo tudy poßynuł, dha pytnu, ſo je ßwoju pjenjeẓnu kapßu wotbył, w kotrejž běſche 9000 markow, a kotruž běſche wokoło ẓiwota pſchipaßanu měł. Hacź ßu jemu kapßu hakle na rejwanſkej łubi kradnuli, abo hižo prjedy, wón njewjedźiſche. Schtóž paducha wußlědźi abo kradnjene pjenjeſy wróczo pſchinjeße, 1000 markow doſtanje.

* S Krima=Neudorfa w Cźechach 7. t. m. piſaju: Dẓenßa popołdnju wot 1/2 5 do 5 hodź. na jene dobo nóz nad naſchej krajinu naſta. Krupy kaž pjaſcź padacź poczachu, błyſkaſche ßo a hrimaſche a wichor ſaſchumi, kajkiž najſtarſchi ludźo njepomnja. To běſche hołk, wrjeſkot a praſkot, jako by ßudny dźeń pſchiſchoł; niczo widźecź njeběſche, cźěmna nóz wſcho pokrywaſche. Sa dźeßacź minutow ßo njebjo wujaßni, a wóczku ßo napohlad hróſbneho ſapuſcźenja ſkicźeſche. Wot dwórniſchcźa běchu hołe murje ſtejo woſtałe. Wichor, kotryž ſ dołheho ranja pſchińdźe, běſche tſěchu, ſe ſchěfrom krytu, wuſběhnuł, wuhnje ſpowalał, wſchě durje a wokna wutorhał, ſ zyła tajke ſapuſcźenje naczinił, jako by ſemjerẓenje na dwórniſchcźu ſakhadźało. Kajkeje mozy je wichor měł, wo tym lěß ßwědczi, kotryž něhdźe 300 krocźeł pſchecźiwo dwórniſchcźu ſteji. Sdomki, poł metra w pſcherěſku a ßylniſche, ßu wukorjenjene a tu roſkłamane leẓa kaž ßkomiczki. Schkody je na wjele tyßazow naczinjene. Na ſboẓe ẓadyn cźłowjek wo ẓiwjenje pſchiſchoł njeje, a runje ẓadyn cźah bliſko njeběſche.

* Lubowarjo wyßokeje hry mjeno „Monaco" ſnaju. W Monako je wulki dom, w kotrymž ßo dźeń wote dnja hraje, w kotrymž ßo tóẓdołetnje wjele milijonow dobywa, ale hiſchcźe wjazy pſchěhrawa. Někotry je tam ßwoje zyłe ſamoẓenje, a někotry wulke ſamoẓenje pſchěhrał. Wjele ſtow tajkich njeſbożownych je ßebi, po tym ſo běchu poßledni toleŕ pſchěhrali, w wulkej hrodowſkej ſahrodźe ẓiwjenje wſako. So by ßo njeſdało, jako bychu njeſbożownych hracźkow w mjenowanym domje hacź do poßlednjeho kroſchka wuklukali, ßo ſarjadowaŕſtwo wo to ſtara, ſo by ßo w ſahrodźe ẓane cźěko njenamakało bjes kroſchka pjenjes w ſaku. Kaž bórſy pytnu, ſo ma něchtó, ſchtóž ſ hrajeŕſkeje ſale dźe, myßle ßebi ẓiwjenje wſacź, potajneho agentu ſa zuſym póſcźelu, kotryž morwemu rołku ſkotych do ſaka ßunje. To je někajki pſcheklepany wuj wóndano wużił. Sswój poßledni ſkoty na ſelene ßukno cźißnuwſchi a pjenjes pſchěhrawſchi, ßo zuſy ſa cźoło pſchimnu, ſaſtona a potom ſe ſale khwataſche. Bórſy na to ßo w ſahrodźe wutſěli. Na měſcźe też tu agenta běſche; wón zuſemu na trawniku leẓazemu muẓſkemu ſnatu rołku ſkotych do ſaka ßunu a ßo rucźe wotßali. Wrócźiwſchi pak ßo ſa někotre minuty wón ani cźěka ani krwawych blakow njenadeńdźe. Wěz ßo poliziji pſchepoda, kotraž hórſy wußlědźi, ſo je zuſy muẓki po ẓeleſnizy do Nizzy wotjěł a tam na dwórniſchcźu derje poßwacźił.

* Sſłużobnik jeneho wulkeho pſchekupza w Pariſu po konjazej ẓeleſnizy jědźeſche. Dwaj ßußodaj w wosu ßo wurěczowaſchtaj, hacź je w bańzy, kotruž jedyn pokaſowaſche, prawdźiwy rózowy wolij. Ssußodaj ßłużobnika, kotryž mějeſche wulku pjenjeẓnu kapßu pſchi ßebi, proſcheſchtaj, ſo by roſßudźił, kotry ma prawo. Lědma pak wón do bańki ponucha, dha do hłubokeho ſpanja padźe, na cźoẓ jemu ßußodaj pjenjeẓnu kapßu wotrěſnuſchtaj a ſ wosa lěſeſchtaj. Na ſboẓe pak ßo tón, kotryž běſche kapßu pod ßuknju ſkhował, ſakopnu; ſkote a ßléborne pjenjeſy klinkotajo na ſemju padachu, a konduktor paducha pſchimnu.

* S Kiſchinjewa ßo piſche: Pſchaḥ wołow w Kiſchinjewje pſchedawſchi ßo bur ſe wßy Kożuſchny ſe ßwojej 14 létnej dźowku na dompucź poda. S kónz měſta wón pſched korczmu ſaſta, ßebi palenz poriedźicź da a jón wupiwſchi dale jědźeſche. W korczmje někotſi njekmanikojo pytnuchu, ſo ma bur něſchto pjenjes; duž ßo ſa nim puſchcźichu, jeho pó cźmje nadpadnuchu, ſabichu a wurubichu a cźěko do ſtudnje cźißnuchu. Widźo, ſo nana bija, holczka cźeknu a ßo do korczmy wróczi, hdźeż běſchtaj ſ nanom pobyłoj. Wo wſchěm wjedźo korczmaŕ holczku ſměrowa a ju narěcźa, ſo by pola njeho pſches nóz woſtała a naſajtra ſa nanom ſchła. Lědma běſche wón ſe ẓonu holczku ſa helu lehnucź położił, hdźeż też korczmarjowa dźowka ſpaſche, kotraž běſche ſ zuſej w jenych létach, tu ßo rubjeẓnizy do korczmy wróczichu. Korczmaŕ ßo ſ nimi ſrěcźa holzu ſkónzowacź; ſo pak by jich ßnano krej njepſcheradźiła, ßo roſßudźichu ju ſpalicź. Hdyž běſche pěz napyrjena, korczmaŕ poruczi, ſo bychu wopor pſchinjeßli; doſcź wótſje wón kaſaſche, ſo bychu ßo dźěſcźa w żołtym rubjeſchczu pſchimali, kotreż ſ praweje ſtrony ſa helu leẓi. Dźowka ſaraẓeneho bura pak njeſpaſche a wſcho ßłyſcheſche. Rucźe ßebi wona ßwoje żołte rubjeſchczo wotwjaſa, je korczmarjowej dźowzy, kotraž pódła njeje ſpaſche, na hłowu ſwjaſa a ßo ſpěſchnje na lěwu ſtronu lehnu. Rubjeẓnizy hnydom na to ſaſtupichu, holczo w „żołtym rubjeſchczu" ſhrabnuchu a je do pjezy ſchwyrnuchu. Wucźeknuwſchi hróſbnej ßmercźi ßo holczka na wſchěch ſtawach tſchepjetajo ſkradźu do dwora ßunu a běẓeſche, ſchtoż móẓeſche, do měſta, hdźeż wupowjeda, ſchto je ßo ſtako. Hdyž polizija do korczmy ſaſtupi, rubjeẓnizy wſchitzy měrnje ſpachu. W pjezy, kotraž hiſchcźe wuſtudnuła njeběſche, jeno hromadku popjeła namakachu a na wuhło ſpalene koſcźe korczmarjoweje dźowczicźki.

* W Pětrohrodźe 29. ſańdẓeneho měßaza pſchekupz Bołocźin ßwój 100 létny narodny dźeń ßwjecẓeſche. Pſchi ßwojej wyßokej ſtarobje ßo wón hiſchcźe kraßneje ſtrowoſcźe wjeßela; wón ma hiſchcźe wſchě ſuby doſpołne, runje khodźi a 29. měrza ßam 105 ſkhodźeńkow wyßoko k fotografej dźěſche, ſo by ßo fotografowacź dał. Jeho pomjatk je zyle cźerſtwy, a derje ßo wón dopomnicź wě na wójnu léta 1812 a druhe ſa ruſke ſtawiſny waẓne podawki.

* Skoto tajkim krajinam, w kotrychž ßo dobywa, cžasto doscž žaneho sboža njepschinjeße, skerje je druhdy hischcže do zyka sapuscži. Tak ſ rusko-chinesiskich mjesow ſ tak mjenowaneje chinesiskeje Kalifornije pißaju, so tam ratarjo ſ cžrjódami běža skoto dobywacž wostajiwschi dom a ßwójbu. Natarstwo psches to hinje, pschetož rola pusta leži a skót je bjes pastyrjow. Kóždy sboże pyta měnjo, so móže ßebi sa něschto dnjow abo njedžel schtó wě kajkich bohatstwow nahromadžicž. Tudy skoto njesbožownych runje tak k ßebi wabi, kaž tamne sta, haj tyßazy ludži, kotsiž ßu w Kaliforniskej, w Awstralskej a w Ssibirskej srudny kónz namakali. Lubi też skoto hódneho dobytka, kaž dołho je džełacžeri hischcže mało, dha ßo kopjeno hnydom wobrocži, kaž ßo na dobywanje skota wjele ludu sběži. Zyroba a wschě druhe potrjebnosce ßmjercž drohe bycž póczu; lohko dobyte bohatstwo ßo runje tak lohko rosbroji; pschiúdu wschelazy njekmanikojo, jebazy a hracžzy; wopikstwo, pschecžinjerstwo a jebanske hry ßo bórsy rosschěrja a psches to puki a mordarstwo, cžim bóle, dokelž wyschnosc a ßudnistwo blisko njeje. To je stara wěz, so chze džełacžer, dostawschi na jene dobo a ſ lohkej prózu wjele pjenjes, hischcže wjazy pjenjes měcž, a je-li móżno, zyle bjes prózy; duž sa khartami hrabacž póczu, a jemu je skónczu kóżdy ßrědk prawy, jeno so jemu wulkeho dobytka lubi. Duž je wjetschi džěl ludži, kotsiž wostajiwschi ßwójbu a dom skoto dobywacž běža, shubjeny. To je wěczne saklecże, kotrež na skocże leži.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Pětrowska zyrkej: Jan Bohuwěr Jyrch, pschedawar produktow, ſ Jdu Luisu Lehmannez. — Jaroměr Pawoł August Hensel, cžěßla a wobydler na Židowje, ſ Marju Jenkez.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Marja Lejna, Mateja Barta, džełacžerja w Cžichońzach, dž. — Gustav Max, Gustava Juliusa Maximiliana Poldraka, khěžerja a pjekarja na Židowje, ß. — Marja Martha, Khorle Bohuluba Kokle, fabrikskeho džełacžerja pod hrodom, dž. — Marja Hańža, Jana Bohuwěra Mjerwy, kublerja w Cžemjerzach, dž. — Frieda Hedwiga Elsa, Jana Adolfa Birkmayera, gratmischtra na Židowje, dž. — Bohuwěr Ota, Khrystiana Pomhajboha Bohuwěra Beutnera, fabrikskeho džełacžerja na Židowje, ß. — Jan, Jaroměra Bohuwěra Stiebitza, murjerja w Dobruschi, ß.

Katholska zyrkej: Margaretha Hilžbjeta, Oskara Münknera, kopisty, dž. — Josef, Leopolda Pilcha tudy ß.

Zemrjeći:

Dżeń 31. měrza: Handrij Scholta, džełacžer ſ Pschiwczíz, 63 l. 4 m. — 4. haprleje: Khorla August Hanowski, měschczan a khěžer, 77 l. 2 m. — 5. Gertruda Pollenkez, Michala Guby, měschczana a khěžerja, mandželska, 61 l. 12 d. — 9. Jan, Jana Augusta Kranza, khěžerja a murjerja na Židowje, ß., 4 l. 4 m. 2 d. — 10. Hana Ottilia, Franza Fiale, krawza, dž., 6 m. — 11. Jan, Mikławscha Ridela ſe Ssloneje Borschcže ß., 21 l. 10 m. — 13. Khorla Pawoł, njemandž. ß. na Židowje, 3 l. 1 m. 15 d. — Khorla Bohumił Menzel, zigarnik na Židowje, 47 l. 10 m. 10 d.

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje

11. haprleje 1885.

Žitowy dowos: 2284 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pschenża	8	33	9	23	8	33	9	23
Rožka	7	34	7	44	7	34	7	44
Jeczmjeń	7	97	8	11	7	97	8	11
Wowß	7	50	7	60	7	50	7	60
Hroch (50 kilogr.)	9	17	10	28	—	—	—	—
Woka (50 kilogr.)	6	53	7	8	—	—	—	—
Raps (50 kilogr.)	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły (50 kilogr.)	12	—	15	—	—	—	—	—
Hejduschka (50 kilogr.)	16	—	16	50	—	—	—	—
Bérny (50 kilogr.)	2	30	2	60	—	—	—	—
Butra 1 kilogr.	2	10	2	50	—	—	—	—
Pschenczna muka 50 =	7	—	15	50	—	—	—	—
Rżana muka 50 =	7	—	11	—	—	—	—	—
Ssyno 50 =	2	70	3	—	—	—	—	—
Sslóma 600 =	16	—	18	—	—	—	—	—
Proßata 725 schtuk, schtuka	12	—	24	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	—	—	—	—	4	10	4	30
Rżane wotruby	—	—	—	—	5	—	5	20

Dražbžanske mjaßowe płaczišny. Howjada 1. družiny 55—58 mk., 2. družiny 49—52, 3. družiny 36 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 49—52 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cželata 1. družiny 42—52 np., 2. družiny 28—38 np. po puncže rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 17. haprleje: Deschczikojte.

Khěža,

pschi Schprewi leżaza, ſ wulkej rjanej ßadowej a bělnej sahrodu, płokarnju a kólnju je pscheměnjenja dla na pschedań. Hdże? je shonicž w wudawarni Serb. Nowin.

Žiwnosćz na pschedań.

Dla džělenja herbstwa ma ßo **Schołczij** khěžkarska žiwnosćz w **Delnjej Kinje,** 6 akrow 290 □prutow ſ 188,09 dawkskimi jenosczemi wopschijaza,

schtwórtk 23. haprleje t. l. dopołdnja w 10 hodžinach

ſ morwym a žiwym inventarom na městnje ßamym pod wosjewjomnymi wuměnjenjemi psches podpißaneho na pscheßadžowanje pschedawacž.

W Delnjej Kinje, 14. hapr. 1885.

Michałk, wjeßny rychtar.

Pczoły na pschedań.

W Lupoj cžißko 6b ßu něktore njewobrěsane pczołowe kołcże ſ młodymi matkami na pschedań.

Ssadowe schtomiki

wscheje družiny, wjetsche pyschaze kerczki, schczěpki porucža ßadowa schtomownja dra. **Herrmanna.**

Skasanja ßo pschijimaju w ßadowej tłóczerni na sadnej bohatej haßy cžißko 5. Pschi pschedawanju ßo ßerbski rěcži.

derje ßłodžaze 4 np.-zigary

porucža

A. P. Böhme

psched schulerskimi wrotami 3.

Rjane a dobre

jerje,

3 schtuki po 10 np.,
kopa po 1 mk. 80 np.,
toho runja
wubjerne tucžne a wulke

jerje,

3 schtuki po 20 np.,
kopu po 3 mk. 60 np.,
porucža sa něschto woßebje tunje

Hermann Kunack

w Budyschinje na bohatej haßy 8.
Wubjerne

Barbotworowe khlamy

Hermann Lemke

na mjaßowym torhoschczu 8

porucža ßwój bohaty skład

wolijowych barbow,

ßuchich, do wolija sarybowanych a k barbjenju hotowych,

bernsteinske laki,
damarlak,
żelesowy lak,
sikkatif židki a ßuchi,
dwójzy warjeny
lanowolijowy firniß,
rucże skhnyjazy,
terpentinowy wolij,
němski a **franzowski,**
gyps, zement,
myjerśku krydu,
barbicże we wschěch wulkosczach,
pěskowu papjeru

po tunich płaczišnach.

Wschitkim pschecželam schalki dobreho khofeja poruczam ßkawny a rad wužiwany

paleny Java-khofej

wot

A. Zuntz sel. Wwe.

dwórski pschedawar

w Bonnje w Barlinje

I. družina pt. po 1 mk. 70 np.
II. = = = 1 = 55 =

w 1- a ½-puntowskich pakczikach.

Mukowy skład khumschtneho mlyna

Ernsta Pfuhla

w Nadžanezach,

w Budyschinje:

na horncžerskej haßy
w „Münchner Hofje".

Wupschedawanje

dla pschestacža pschedawarnje.

Swój skład **gardinow, katunow, módreho cžischcža, wołmjanych** a **połwołmjanych drastnych tkaninow** ſ nowych mustrow, **rubjeschczow,** wschelakich **blidowch, komodowych** a **kožowych krywow, lamy atd.** wupschedawam po wjele poniženych płaczišnach, dokelž chzu ßwoje tudomne khlamy skerje a lepje sawrjecž.

Saßopschedawarjow cžinju woßebje na ßwój rjenje srjadowany skład rubischczow a módreho cžischcža kedžbliwych.

M. G. v. Freyberg

na bohatej haßy ſ napschecža pósta.

Richard Gautzsch

manufakturowe a modotworowe khlamy

9 na hlownym torhoschczu w Budyschinje na hlownym torhoschczu 9

porucza wulki wubjerk najnowschich

draſtnych tkaninow

wot najjednoriſcheje hacz do najwoßobniſcheje druzhiny po **woprawdze tunich placziſnach.**

W khlamach ßo ßerbſki rěczi.

Swój wulki ſkład

jakow, zaketow, deſchcznych mantlow

pſchilezazych a njepſchilezazych we wſchěch wulkoſczach a ſchěrokoſczach jenoz ſ najlěpſchich tkaninow nanajrjeńſcho ſeſchitych porucza po wurjadnje tunich placziſnach

Jan Jurij Pahn

pódla hlowneje ſtraze.

Jan Jurij Pahn

porucza ßwój wulki ſkład najnowſchich

draſtnych tkaninow

wot najtuńſchich hacz do najkraßniſchich po woprawdze tunich placziſnach.

Zyte tobakowe rjepiki punt po 23 np.,
rěſane = = = = 30 =

porucza **A. P. Böhme**
pſched ſchuleńſkimi wrotami 3.

Zeleſniſke ſchěny a Tnoſcherje

k twarjenju

poruczataj tunjo

Gebr. Joachimsthal
na privatnym tworowym dwórniſchczu.

Pola mje ßu na pſchedań: 1 dobry kowańſki měch, 1 nakow, 1 ſchrubnik, 1 wjertak, 1 dwojakodzěkaza wodowa plumpa, ſa ſkały ßo hodzaza, nowa a noſchena draſta, mězy, klobuki, czrije, ſchkórnje a poßleſchcza.

Julius Bächmann, pſchedawańnja ſtarych wězow na wulkej bratrowſkej haßy czißko 6.

Hugo Lehmann

na ſwonkownej lawſkej haßy 1

porucza **w wulkim wubjerku** wſchě druzhiny

filzowych, tkaninowych, zylindrowych a

ßlomjanych klobukow

ſa mužſkich a hólzow,

mězy ſa ratarjow a na pucz,

pſchedeſchczniki a pſcheßlónczniki

ſa mužſkich a hólzow

po nadpadnje tunich placziſnach.

Hróch, ßoki, buny, hejduſchku, jahły, raiß, krupy, pſcheńeznu muku, wotruby, pizowy gris po jenotliwym tunjo pſchedawataj

Wollmann & Co.
na ſchulſkich hrjebjach 9.

Jakubowy katechismuß

w nowym, ſcheſtym wudawku, w najbliſchim cżaßu wuńdże. Jeho cżiſchcż ßo, da-li Bóh, kónz tuteho mößaza dokoni.

Jakub, ſ.

Hłowna ſhromadźiſna

pożcżeŕnje a lutowańje ſa Bart a wokolnoſcż

(ſapißane towarſtwo)

njedźelu 19. haprleje popołdnju w 5 hodźinach

w ſali Dietrichez hoſcżeńza tudy.

Dźeńſki porjad: 1. pſchedpokoženje ſliczbowanja a bilanzy na lěto 1884 a dobroſpósnacże teju ßameju; 2. wobſanknjenje wo nakoženju cżiſteho dobytka a wo wulkoſcżi rosdźělomneho wunoſchka 3. wuſwolenje dweju wubjernikow na měſto teju, kotrajż mataj po ſtatutach wuſtupicż.

Wſchitke ßobuſtawy towarſtwa ßo ſ tym na tutu hłownu ſhromadźiſnu pſcheproſchuja.

W Barcże, 7. haprleje 1885.

Direktorij:
Wiedemann.

Někotre ſbytki zigarow,

po płacżiſnje poniżene, porucża

ſto po 2 mk. 40 np., 2 mk. 50 np., 2 mk. 60 np. a 3 mk.

(derje ßo palaze)

Traugott Böhme,

pſchedawańja Straßburgſkeje khěžorſkeje tobakoweje manufaktury.

K njewjeſcżinſkej draſcże

poručam

cżorne židźane tkaniny,
ſchěre „ „
cżorny kaſcheměr,
běły „

w wurjadnje rjanej tworje po najtuniſchich płacżiſnach.

Richard Gautzsch

9 na hłownym torhoſchcżu 9.

Měžy ſa dźěłacżerjow,

toho runja wſchě nowoſcże **lětnich mężow** a **mężow ſa ſchulerjow** porucża

O. E. Rinke na žitnej haßy.

Dla

pſchepołożenja dźěłacżeŕnje

pſchedawam ßwój **wulki ſkład**

rowowych kamjenjow a platow

marmorowych, granitowych, ſyenitowych a **pěſkowzowych** w wſchelakich faßonach a wulkoſcżach, ſo bych **khóſty pſcheczahanja ſalutował,** po **tójſchto poniżenych płacżiſnach.**

Sa **trajnoſcż,** woßebje też **ſkoteho pißma,** ßo na **10 lět rukuje.**

J. Pětſchka, rěſbař

na taſchbarku 10.

Knjeſej korcżmarjej **Wicżaſej** w **Dźěžnikezach** ßym 20. haprleje **pſchedawanje ßwojeho khlěba a wuměnjenje ſa rožku** pſchepodał. Cżeſcżenych wobydlerjow w Dźěžnikezach proſchu to dobrocżiwje wobkedźbowacż.

F. Voigt, młynk na Židowje.

Hamburg-Amerika.

Kóždu ßrjedu a njedźelu do New-Yorka

ſ póſtſkimi parołódźemi

Hamburgsko-Amerikanskeho paket-jězdneho akcijskeho towarſtwa.

Wukaſanje a pſchewjeſne pißma dawa No. 867. **Albert Meiſel** w **Budyſchinje.**

W hoſcżeńzu „k tſjom lilijam" w **Radworju** jutſje njedźelu 19. haprleje **reje,** na kotrež pſcheczelnje pſcheproſchuje

M. Łukaſch.

Rakečanske serbske towarſtwo „Lipa"

změje — da-li Bóh — njedźelu 19. haprleje swoje měsačne posedźenje w Eberweinec hoścenču w Rakecach. Spočatk popołdnju w 4 hodźinach. Z přednoškom so pokračuje. Wo bohaty wopyt prosy **předsydstwo.**

Młoda holza, kotraż chże ſchwadliſtwo dospołnje nawuknycż, móże hnydom ſpodobne město dostacż na bohatej haßy cżißło 16 w ſadnym twarjenju.

Pytaju ßo ßylne dójki, dźěłacżerſke ßwójby, hetmanojo, rólni pohonczojo, ßrěnkojo, wolazy, khěžne a hródźne dźowki pſches pſchiſtajazu žonu **Kleinſtückowu** na ſwonkownej lawſkej haßy 12 I.

Murjerjo tu a w Lipicżu dźěło dostanu. Mſda murjerjow 20 np. po hodźinje.

Hellmuth Droſcha
w Budyſchinje na Hoſchiz haßy 21.

Wuſtojneho **krawſkeho** pyta
A. Miczka
na ſchulerſkej haßy 4.

Jedyn **krawſki** hnydom trajaze dźěło dostanje pola
Lißnarja w Radworju.

Palma měra na row

njebo **Marje,**
Khorle Auguſta Mawkſcha
w Cżornjowje mandźelſkeje.

O Božo, kajka ſrudoba
We Cżornjowje je loni była,
Hdźež Mawſchcż młoda mandźelſka
Je cżežki prěni porod měła
A ſa tydźeń je wumrjela
Wot jeje luboh' dźěcżatka,
Kiž je nětk hiſchcże żiwe.

Ta ßama bě we Cżornjowi
Tam pola Bukez narodźena
A w Bukezach też we żyrkwi
Na ßerbſke mjeno „Marja" kſchcżena;
Jej' nan, kiž tam h'ſchcże żiwy je,
Tón ßo Jan Sterzel mjenuje,
Też jeje macż je żiwa.

Hdyż wóßom lět do Wujeſda
Tam do ſchule bě wukhodźiła,
Bě doma ſtarſchim pomozna,
Jej' macż ta njebě ſtrowa — cżiła,
Duż ſtarſchi żiwnoſcż njem'żachu
Tak wobdźělacż, każ ſechżychu,
Dóńż macż bě huſto khora.

A tak ta luba Marija,
Hdyż wona běſche doroſcżena,
Bu jako cżeßna njewjeſta
S tym cżeßnym knjeſom woženjena,
Kiž Auguſt Mawkſch ßo mjenuje,
Je wobßedźeŕ tej' żiwnoſcże,
Kiž ßu jej' ſtarſchi měli.

Hdyż jene lěto w mandźelſtwje
Tak ſbożowna tu była běſche,
Dha ſa tydźeń po porodże
Pſches ßmjercż wot ßwojich lubych dźěſche,
Hdyż bě tu żiwa na ßwěcżi
Tych lětow ſchěſcż a dważyczi
A měßazy też ſchtyri.

Haj, měrza tſi a dwazetoh' —
Schtož jenu njedź'lu běſche —
Pſches ßmjercż wot luboh' mandźelſkoh'
A dźowczicżki ßo wotdźěleſche
A luboh' nana — macżeŕ tej,
Każ też tej' ſtarſchej' pſchichodnej'
Sa ßobu ſawoſtaji.

Ach, luby nano — macżeŕka,
Kak jara ſtyſkno wam to běſche,
Hdyż waſcha dźowka jeniczka
Tak ſahe ſ toho ßwěta dźěſche
A ſawoſtaji dźowczicżku,
Tu wbohu lubu ßyrotku,
Kiž macż tak nuſnje trjeba.

Ta wboha luba ßyrotka
Wſchak njeje tudy na tym ßwěcżi
Tu lubu macżeŕ ſpóſnała
A njemóże każ druhe dźěcżi
Na nadrach ßwojej' macżerje
A pola njeje na klinje
Tak wužiwacż jej' luboſcż.

Duż, luba wowka, ta wſchak je
Też waſcha krej a waſche cżěło;
Hlaj, ſchtož wy na njej cżinicże,
Wiſcha wulka próza a wſcho dźěło,
Te nozy, kiž wy jeje dla
Scże pſchecżinili bjes ſpanja,
To Bóh wam płacżicż budże.

Wy pak, wy wbohi wudowżo,
Bóh wam tak cżežke horjekładże —
Hlaj, lěto je ßo minuło
Po tuthym jara ſrudnym padże;
Wy wěſcże waſchu mandźelſku,
Tu lubowanu Mariju,
H'ſchcże ſrudnje wobpłakacże.

Hdyż loni hody pſched lětom
Sſo w Božim domje wěrowaſchcże
A doma ſ ſdobnym wjeßelom
Sſej kwaßne dary ßkodźicż daſchcże,
To myßlili ßej njeſcże wy,
So ſa lěto tſi mößazy
Ju k rowu powjeſecże.

Tón luby row, hdźež wona ſpi,
Je w Bukezach tam na kerchowje;
Kak huſto ſcże we ſrudobi
Tam płakali pſchi jeje rowje —
To bě pak waſch troſcht w ſrudnoſcżi:
Wam bě we waſchej wutrobi,
Każ by ſ njej poręczeli.

Dha ſpi nětk derje, Marija,
Tam cżiſche w twojim khłódnym rowje,
Hacż junu tón dżeń ſaßwita,
Hdźež budże Bóh po ßwojim ßłowje
Cże ßaßo ſ njeho wubudźicż
A naß wſchěch ßaßo ſjednocżicż
Hacż do wěcżnoſcże. Hamjeń.

Na żadanje jara ſrudnych ſawoſtajenych

Pětr Młónk.

(K tomu cżißku pſchiłoha.)

Pschiloha k czißku 16 Serbskich Nowin.

Ssobotu 18. haprleje 1885.

Wot dżeńßniſcheho dnja pſchedawamy:

najlěpſchu Halſku pſcheńcżnu ſchterku	punt	po	22	np.,
najlěpſchu běrnjazu muku	=	=	13	=
cziſtu ſodu	=	=	5	=
drobny zokor	=	=	28	=
kuſkaty zokor	=	=	30	=
zokor w pokrutach	=	=	30	=
kóſtkaty zokor	=	=	33	=

za hotowe pjenjezy.

Khoſej, rajß a wſchě druhe materialne twory po najtuniſchich dnjowych płaczíſnach.

W Budyſchinje, 19. měrza 1885.

Auguſt Bartko,	Hermann Klemm,	Guſtav Poſer,
Friedrich Braun,	J. G. Klingſt Nachf.,	Carl Pötſchke,
Ginzel & Ritſcher,	Hermann Kunack,	Richard Pötſchke,
Ernſt Glien,	Hermann Lemke,	Ad. Rämſch,
J. T. Glien,	C. A. Mickan,	Wilhelm Schamlott,
Th. Grumbt,	Arno Möckel,	Johann Wannack.
Robert Hauptmann,	Moritz Mörbe,	
Wilh. Jacob,	Richard Neumann,	

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacż 40 np., w wjetſchich dżělbach tójſchto tuńſcho, porucża **Guſtav Poſer**
na jerjowej haßy.

Khoſej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
„ paleny „ „ 100 „
pſchi wotewſaczu 10 puntow poměrnje tuńſcho, wubjernje derje ßłodżazy, porucża jako płaczíſny hódny **Guſtav Poſer**
na jerjowej haßy.

Butru!

Měſchanu butru, punt po 80 np., **ff. margarin-butru** w ſnatej dobroſczi
porucża po zykym a jenotliwym tunjo **Guſtav Poſer**
na jerjowej haßy.

Jerje!

ſchtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
„ „ 6 np., „ 75 „
ßu dostacż pola
Guſtava Poſera.

Khoſej

wot najtuniſchich hacż do najlěpſchich drużinow, jara derje ßłodżazy, porucża **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tucżne ryby, najtuniſcho porucża **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khoſejowy ſklad.

Ssylnje a derje ßłodżazy hižo po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcże tuńſcho, **paleny Khoſej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodże porucżataj
bratraj Měrſchej
na żitnych wikach.

Najlěpſche a najtuniſche

zigary

w najwjetſchim wubjerku porucża
Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haßy a w kupnizy.

Czerwjene wino,
bleſchu po 80 hacż 250 np.,
rheinſke wino,
bleſchu po 100 hacż 300 np.,
moſelſke wino,
bleſchu po 70 hacż 90 np.,
porucża
Wilhelm Schamlott
ſ napſchecża theatra.

Turkowſke ßłowki,

punt po 25 np., 5 puntow po 110 np., liter po 35 np., porucża ſa něſchto jara tunje
Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoſchczu.

Leńczk

ßuſcheny kupuje
hrodowſka haptyka.

K wuſżywej

porucża
Rigaſke lane ßymjo, ſchleſynſke měchowe lane ßymjo, czerwjeny, běły a żołty dżeczel, wſchelake trawowe ßymjo, luzerne, seradelu, czerwjeny kał, hłubaty kał, Oberndorfſke runklizowe ßymjo atd.
E. F. Schippang
na bohatej haßy.

Draždżanſke konjaze loßy
ſaßo dóſchłe ßu,
wjeß'le, wulke ſbożo
wone pſchinjeßu.
M. Weiſer.
Saßopſchedawarjo dostanu rabat.

Wolijowe barby

we wſchěch nuanßach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdże ſkhnyjaze, k barbjenju khěżow, ſchpundowanjow atd.;
molerſke a murjerſke barby
w czerſtwej tworje a w najwjetſchim wubjerku;
ſchpundowanſki ßwěczazy lak
ſ barbu a bjes njeje,
njewonjaty a ſpěſchnje ſkhnyjazy;
terpentinowy wolij
(němſki a franzowſki);
dwójzy warjeny lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdże ſkhnyjazy;
bernſteinſke laki, kopallaki, damarlaki, żeleſowe laki,
Ia Kölnſki klij każ też **murjerſki klij**
a hiſchcże wſchelake druhe drużiny;
myjerſku krydu, gyps, cement atd.
porucżeja w ſtajnje wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczíſnach
drogowe a barbotworowe
en gros khlamy en détail
Otto Engert
10 na ſnutskownej lawſkej haßy 10.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,
każ też **wutrjeny len** kupuje po kóżdej dżělbje a kóżdy dżeń mechaniſka dżěłopſchadownja w Hajnizach, tola w Budyſchinje ßo jenoż **trjeny len,** a to jenoż ßobotu w Grützneręż domje, ſ nutskhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Strowe kruſchwinowe drjewo
kupuje po najwyſchſchej płaczíſnje
mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Kóſlaze kóżki

w mjeńſchich a wjetſchich dżělbach po najwyſchſchej płaczíſnje kupuje
Guſtav Naucke
na garbarſkej haßy 16.
Też ßo wſchě drużiny kożow derje a tunjo pſchihotuja.

Kóſlaze kóżki,

toho runja wſchě druhe kóżki kupuje pſchezo po najwyſchſchich płaczíſnach
Heinrich Lange
w Budyſchinje na żitnych wikach pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi.

Kóſlaze kóżki

a wſchě drużiny druhich kożow kupuje po najwyſchſchich płaczíſnach
Bernhard Nawka
w Wósborku.

Kalijowe mydło, ßuche, punt po 50 np.,
jadriwe mydło, ßuche, punt po 40 np.,
lojowe mydło, ßuche, punt po 36 np.,
pſcheńcżnu ſchterku, punt po 22 np.,
kónzatu ſchterku, najlěpſchu, punt po 30 np.,
ſoda kryſtalizowany, najcziſczíſchi, punt po 5 np.,
běrnjazu muku, punt po 13 np.,
běłazy ſoda H. Puyowy, pakczik po 10 np.,
wubjerny ßrědk ſa ſchaty a hoſpodarſtwo,
żiwizowe mydło, maſne mydło
w wſchelakich drużinach
pſchedawa tunjo
H. Puy w Budyſchinje,
mydłarnja.

Stary dobry ßławny **domjazy ßrědk,**
woprawdżity
Pain-Expeller
ſ „kótwizu“,
je po 50 np., 1 mk. a 1 mk. 75 np.
wot dżeńßa dostacż pola
haptykarja **Guſtava Katzſcha**
w Rakezach.

Cziſczenje krwě.

Najlěpſchi ßrědk pſche **wumpjeru** a **kożine njecziſtoſcże** je dostacż w **haptyzy w Rakezach.**

Pschepoloženje khlamow.

Wot nětka ßo moje khlamy

w kupnizy (gewandhaus)

na torhoschczowej stronje

namakaju.

A. Tschentscher w Budyschinje,

schatowa fabrika a wuhotowanski magazin.

Paleny khofej,

wubjernje ßłodźazy, punt po 100 a 120 np.,
porucza pschezo czerstwy **Th. Grumbt**
na swonkownej lawskej haßy.

Parna barbjerńja a płokarńja

W. Kellinga pschi žitnych wikach

porucza ßo k **barbjenju žónskich ßuknjow, rubischczow na hkowu, paletotow, mantkow, nadwoblekarjow sa muzskich, ßuknjow, kholowow atd. atd.** w najrjeńschich a najnowschich barbach a lubi spěschne a tunje poßkuženje.

Powšitkowna assekuranca w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)

Saložena w lěcze 1831.

Rukowanski fonds towarstwa 29¾ millijonow awstriskich schěßnakow.

K wobstaranjam

krupobicze-sawěscenjow

w němskokhěžorskich pjenjesach

pschi **twjerdych prämijach bjes dopłaczowanja**

poruczataj ßo jako agentaj:

hamtski skotolěkar **Ernst Walther** w Budyschinje,
schewski mischtr **Heinr. Jul. Näther** w Kukowje p. Pancziz.

Towarstwo sa wotměnjostronske sarunanje krupobiczoweje schkody w Lipsku.

Saložene w lěcze 1824.

Wot towarstwa je ßo hacz dotal na 17½ millijonow mk. sa krupobiczowu schkodu saplaczilo.

Towarstwo sawěscuje pólne płody wscheje druzziny **se** ßłomu a **bjes** njeje po jednotnym postajenju premijow sa wschě krajiny a s poměrnym powyschenjom **jenoz** pschi schkodowanju a dawa pschi krupobiczu sarunanje hacz do 1/15 resp. 1/8 schkodowanja. W poßlednim padze ßo premija wo 20 % poniži.

Ssobustawy, w běhu 6 lět wot krupobicza njepotrjechene, dostanu 24 resp. 36 a 48 % prämijoweho rabata.

Saplaczenje schkodowanjow **4 njedźele po taxy.**

Regulirowanje schkodowanjow s pomozu dowěrnikow.

Dalsche wukasanja dawaju a sawěscenja wobstaraju

A. Delenczka w Kukowje, M. Loy w Wóschizach, Emil Lebelt w Budestezach, Jan Bolak w Radworju, Jan Wehla w Maleschezach.

Hłowna agentura:

Schettler & Berthold
w Draždźanach w nowym měsce.

K nalětnjemu a lětnjemu czaßej
poruczam ßwój wulki skład

drasty sa muzskich a hólzow

po hischcze zenje ßłyschanych tunich płaczisnach.

H. Horn,

pschedawarnja muzskeje, zónskeje a dźěczazeje drasty.

Nalětnje a lětnje wobleczenja,

pjesle a ßuknje,
nalětnje nadwoblekarje,
kholowy a lazy,

wschě wote mnje s dobrych stupjenych tkaninow dźěłane, w wulkim wubjerku poruczam.

P. Baruch

pschi bohatych wrotach, na rózku žitnych wikow.

Drasta, po měrje skasana, ßo rucze a derje seschije.

A. Miczka, krawski mischtr

w Budyschinje na schulerskej haßy czißło 4,

porucza ßo k schiczu wscheje drasty sa mnzskich a hólzow a lubi modernske dobre dźěło po tunich płaczisnach.

Pschepoloženje rěsnistwa.

Czesczenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosczi k nawjedzenju dawam, so ßym ßwoje rěsnistwo na **kotolsku haßu** (Kesselgasse) **cziłło 28** pschepołożił. Podwolnje proschu, mje s dowěrjenjom, mi hacz dotal spožczenym, dale poczesczowacz.

Hermann Hentschel, rěsnisti mischtr.

Holzy se wßow, kotrez chzedza plotowanje nawuknucz, ßo saßo pschijimaju w **Mikelez** khumschtnej plotowarni na sadnej bohatej haßy cziłło 17 w Budyschinje. Na žadanje ßo roswucženje ßerbski stanje. Jědź a wobydlenje ßo tunjo wobliczi. Tez ßo tam pschezo muzske schaty płokaju a plotuja.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamołwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 17. **Sobotu 25. haprleje 1885.** **Lětnik 44.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Wuradźenje kněžorstwoweho zejma wo nowym zkownym tarifje rucze pokraczuje. Ludowym sastupjerjam je jednanje wo nim po sdaczu runje tak wostudke, kaž powschitkownje ludej. Hacz zo zło na wustrizy, schifer, kaviar atd. powyschi, jenož rjemjeślnika abo wikowarjo sajima, hdyž zo psches to toho dźěło a dokhody pscheměnja. Žiwische hibanje zo debatam jenož psches namjetowane skótne zło da. Pschiwožne zło sa žiwy skót zo do zyła tak pschija, kaž bě zo wot konservativneho zwobodneho sjenoczeństwa namjetowało. Zło na konje s wukraja wot 10 na 20 hriwnow powyschichu. S tym dyrbi zo wožebje wikowanju półskich židow, kotsiž tunje hubjene konje do Němzow sczelu, mjesa stajicz. Sa woły budże zo město 20 hr. pschichodnje 30 hr. pschiwožneho zła žadacz, tomu poměrnje zo zło sa krowy a byki wot 6 na 9, sa czehnity skót wot 4 na 6, sa czelata pod 6 njedźelemi wot 2 na 3, sa zwinje na 6, sa prožata na 1 hr. postaji. Wot wscheho skota zo jeniczzy na wožky a mule žane zło njepokoži. W Němzach zo tutych skoczeczow tak mało plahuje, so je nusne, te zame s wukraja kupowacz. Pschiczina sa powyschenje skótneho zła je nusa ratarjow, kotrychž dokhody dyrbja zo połěpschicz. Tez pschi wschěm druhim pscheměnjenju zkowneho tarifa zo na to dźiwasche, so ratarstwo abo rjemjeślnistwo schkodowało njeby.

— Narodny dźeń Jeho Majestosce krala Alberta je zo po zykej Sakskej pod wulkim wobdźělenjom wobydlerjow zwjecził. Města běchu zo s khorhojemi pyscheli, a tam, hdźež wójsko steji, zo parady wotbywachu. Tón krócz kral Albert zwoje narodniny w zrjedźisnje zwojeho luda wobeschoł njeje. Wón tu khwilu se zwojej wyšokej mandźelskej w Bellaggiu w połnóznej Italiji pschebywa. To pak sakski lud wotdźerżało njeje, lětza mjenje hacz hewak na kralowy narodny dźeń spominacz.

— Wyschschemu schlesynskemu presidentej se Seydewitz je zo wulki kschiž sakskeho albrechtskeho rjada spožczik.

— Wubjerk Basliskeho mišionskeho wustawa je zo na kněžorstwoweho kanzlerja s petiziju wobrocził, so by zo pschiwoženje palenza do němskich afriskich kolonijow s wyšokim pschiwožnym złom samjesowało. Wubjerk je, tak zo w petiziji praji, sa zwoju pschizkuschnoscz měł, w tejle należnosczi psched kněžorstwoweho kanzlerja stupicz, dokelž je nashonił, so chzedźa němszy pschekupzy pschede wschěm czornych w Afriziy s palenzom sastaracz a jich k njemu pschiwuczicz. Na to pak dyrbi zo wožebje pokasacz, so by žane kschesczijanske mišionstwo tu schkodu wurunacz njesamohło, kotruž by palenz naczinił. Indianojo w połnóznej Ameriziy zu zo tutomu jěde woprowali. W czornych by palenz wschu kmanosez wutupił, so bychu kschesczijanstwo pschijecz móhli, sa to pak by zo wot njeho jich skym požadanjam połěkowało.

Franzowska. W Kombadże w narańschej Indiskej zu zo pschecziwo franzowskemu knjejstwu sběhnuli. Sběžkarjo zu zo pjecza najwažnischeho mórskeho pschistawa smozowali a tamnischu franzowsku wojersku wobzadu sabili a je jim psches to 10 kanonow do rukow panuło.

Rußowska a Jendźelska. Swonjenje k měrej, kotrež bě kónz sańdźeneho tydźenja w ruskich a jendźelskich nowinach złyschecz, je poślednje dny na dobo wocźichko. Bjes Jendźelskej a Ruskej žaneho dojednanja njeje. Wo postajenju nowych mjesow by zo drje wujednanje dozpicz hodźiło, hdy by jendźelske knjeżerstwo na žadanju njewobstało, so dyrbi zo Ruska swjasacz, so tele nowe mjesy ženje njepschekroczi. Ruska drje chze to zlubicz, tola na to zo swjasacz wona swólniwa njeje. Se zamym zlubjenjom pak zo Jendźelczenjo njespokoja; po jich měnjenju tola ras Ruska afghanske mjesy pschekroczi, a potom zo wójny sminucz njemóża. Duž je lěpje, so zo tale wójna hižo nětko wuwojuje. Pódla Afghanistana je zo nowa swada dla wobzadźenja Port Hamiltona psches jendźelske kódźstwo bjes Ruskej a Jendźelskej sbudźika. Port Hamilton je pschistaw kupy Kwelparty, kotraž na pokodnischim kónzu narańscho-asiskeje kupy Korey leži. Tu ma Ruska pschistup k wulkemu morju, kotryž jej w Europje pobrachuje. Jeli so by Ruska Jendźelsku w Porcze Hamiltonje wostajiła, by jejne wikowanje w pschichodze wjele schkodowało, tez by zo psches to jejny politiski wuliw na Chinu a Japansku złabił. Ruske nowiny toho dla s rasnosczu žadaju, so Ruska na žane waschnje Jendźelczanow w Porcze Hamiltonje czerpicz njezmě. Jeli so Jendźelczenjo dobrowólnje Port Hamilton njewopuschcza, dyrbi zo jim wón s mozu wutorhnucz, zamo hdy by toho dla wójna wudyrika. Tak zo na ruskej a jendźelskej stronje pschezo bóle roshorjuja, a na woběmaj bokomaj zo s nowa brónja. Gladston žada wot parlamenta 11 milijonow puntow sterlingow, to je 220 milijonow hriwnow, sa wójnske samery, s toho ma zo 85 milijonow sa wójnu w Sudanje a 135 milijonow sa „wožebite pschihoty“ to rěka pschecziwo Ruskej nałożecz. Ruska zo toho runja na wójnu hotuje. Na kraju zo Jendźelczanow bojecz njetrjeba, jejne złabe boki bychu pschi rusko-jendźelskej wójnje jenož jejne mórske brjohi byke, a to mjenje baltiske hacz czornomórske. Hdyž Jendźelczenjo hroża, so budźa Rusku na baltiskim morju pschimacz a Peterburg bombardirowacz, dha s tajkimi bladami Ruskich njesatrascha. Peterburg dobycz, k tomu staj Jendźelczanam dwaj puczaj wotewrjenaj: jedyn na morju, druhi po kraju. Po kraju do Peterburga pschincz, pak by sa nich podarmo próza była. By-li tez zo jim radźiło se zwojimi 15 wobrónjenymi łódźemi, kaž hroża, zo na kraj dobycz, schto dha bychu tam se zwojimi 10,000 muzemi, kotrychž chzedźa na kraj zadźicz, sapoczeli? Czi Peterburga widźeli njebychu a bychu na najhórsche jeno tak daloko pschischli, kaž kanony jich łódźow kraj wobknjeża, ale ani krocżele dale. Pschetoż runje w zwojim hłownym měsczu a wokolnosczi maju Rußojo tejko wojakow, so tez najwjetsche wójsko, kajkez móhła Jendźelska na kraj zadźicz, lohzy pobija. A s morja? Nó dha dyrbjeli mórsku twjerdźisnu Kronstadt dobycz, kotraž hłowne město schkituje. Kronstadt pak ma wo prawdze hobrske wobtwjerdźenja. Tu je wscho wobrónjene a wobtwjerdźene: zame město, wschě pschistawy, haj wschě kupy we wokolnosczi; wschě wobtwjerdźenja zu 8½ hodźiny dołhe. Tak je n. psch. tak mjenowany južny pschistaw s někotrymi rjadami „fortow“ wobdaty; zam prěni rjad tychle fortow ma 88 wulkich kanonow; tak tez dalsche rjady.

Wyſche tychle fortow južny pſchiſtaw hiſchcże kupa Kotlin ſchkituje, w kotrejež pſchibrjožnych batterijach wjazy hacž 100 kanonow ſteji. Forty a pſchibrjožne batterije, kotrež poknózny pſchiſtaw ſchkituja, maju 200 kanonow najwjetſcheho kalibra. To je jeno pokaſka ſe ſtraſchnych wobtwjerdženjow Kronſtadta. K tomu pſchińdu hiſchcże nĕkotre rjady podwodnych minow, torpedy a dr., a ſkónczńje tež ruſke wójnſke ḱódże, kotrež pſchi njepſchecżelſkim nadpadże w pſches-jenoſcżi ſ wobtwjerdženjemi na kraju dźĕlaju. Duž ſ morja Kron-ſtadt a ſ nim Peterburg ſawĕſcże pſchiſtupnaj njejſtaj. Jendżelſka móże wo tym lohzy ßudżicż, praſchejo ßo ßwojich morjakow, kajkeje prózy ßu ſ egiptowſkim mórſkim mĕſtom Alexandriju mĕli? Kajku ſchkodu je tam jendżelſkim ḱódżam horſtka hubjenych kanonow na-cżiniła? A ſchto bĕchu wobtwjerdżenja Alexandrije pſchecżiwo Kron-ſtadtej? Wjazy franliwych mĕſtnow ma Ruſka pſchi cżornomórſkim brjoſy, kotrež bychu ſapuſcżenju jendżelſkeho ḱódżſtwa wuſtajene byḱe, hdy by ßo ſultan ſ Jendżelcżanami ſjenocżił a jich wójnſke ḱódże nimo Konſtantinopla do Cżorneho Morja puſchcżił. Ruſka nochże ßo pſches tutón pſchipad pſchekwapnucż dacż a toho dla na ſchiju a na hkowu cżornomórſke brjohi do wójnſkeje hotowoſcże ſtaja. Ruſka po tajkim ani na kraju ani na morju pſchi wójnje wjele ſchkodowacż njemóże. Wjele wjazy ſtraſchnoſcże by ruſko-jendżelſka wójna ſa Jendżelſku mĕcż móhła. Jendżelſka móże lĕdma ſ 80,000 wojakami Ruſkim w Afghaniſtanje napſchecżiwo ſtupicż. Tele wójſko by na 40,000 muži Indow liczińko, na kotrychž ßo Jendżelcżenjo twjerdże ſpuſchcżecż njemóża; Indojo bychu pſchi prĕnim dobycżu Ruſkich k Ruſkim pſcheſchli, a zyła Indiſka by ßo potom pſchecżiwo Jendżelſkemu knjejſtwu ſbĕhnuła. Hdy by pak ßo Indiſka wot Jendżelſkeje wottorhnuła, by ßo wulkomóżnarſke ſtejniſchcżo Jendżel-ſkeje powrócżiło. Jendżelcżenjo ßami ßwoju ßłaboſcż ſnaja, a to je hkowna pſchicżina, ſo hiſchcże wójnu pſchipowjedżili njejßu, ale jenož hacž dotal ſ teßakom ſchcżerczeli.

Rußowſka. Tyßazlĕtny ßmjertny dżeń ßwjateho Methoda, kotryž zyły ßłowjanſki ßwĕt jako wopomnjeński dżeń žohnowaneho ſkutkowanja ßwjateju ßłowjanſkeju japoſchtokow Zyrilla a Methoda ßwjecżi, je ßo w Ruſkej jara ßwjedżeńſzy wobeſchoł, kotraž dże, runje Južnym Sſłowjanam, pſchi Božich ßłużbach hiſchcże tu ßamu rĕcż wuživa, w kotrejž ſtaj ſaloniḱſkaj bratraj pſched 1000 lĕtami ßłowjanſkim ludam Khryſtußowu wĕru pſchipowjedowałoj. Duž bĕſche 6. (18.) haprleje ſa zyłu Ruſku wulkotny zyrkwinſki kaž tež ßwĕtny ßwjedżeń. We wſchĕch mĕſtach a wßach a we wſchĕch zyrkwjach ßo w bĕhu tohole dnja Boże ßłużby ßwjecżachu, zyły dżeń ßo ſe wſchĕmi ſwonami ſwonjeſche a wĕriwym ßo ſe ßwjateho mĕſta ſkutki ßłowjanſkeju japoſchtokow wo-powjedowachu. Pſchi Božich ßłużbach w Iſaakowſkej zyrkwi bĕchu khĕžor, khĕžorka a wſchĕ ſtawy khĕžorſkeje ßwójby pſchitomni. Tež wójſko ßwjecżeſche, a kóżdy wojak dyrbjeſche ke mſchi hicż. Toho runja bĕchu ſchule ſamknjene, a to wot najwyſchſchich hacž do naj-niżſchich ludowych. Wucżomzy ſhromadnje Boże ßłużby wopytowachu; ſ dżĕla tón ßamßny dżeń, ſ dżĕla naſajtra bĕſche we wſchĕch ſchulſkich wuſtawach ßwjedżeńſki aktus, w kotrymž ßo ſpĕwaſche a ßo pſched-noſchowaſche wo žiwjenju a ſkutkach ßwjateju Zyrilla a Methoda. Tajke pſchednoſchki mĕjachu ßo tež nimale we wſchĕch mĕſtach a wjetſchich wßach ſa lud. Ludej a ſchulerjam ßo ßwjecżatka ßwjateju a knižki ſ wopiſanjom jeju žiwjenja a ſkutkow darmo dawachu. Tež wſchelake wucżene towarſtwa a druhe wuſtawy ßwjatocżne ſhromadżiſny wotdżerżowachu. Najwjetſche ßwjatocżnoſcże bĕchu w Moſkwje, w Kijowje, ßwjatym mĕſcże Rußow, w Odeßy a w Pĕtrohrodże. Do Pĕtrohroda bĕchu tež ſ dalokich ßłowjanſkich ſtron hoſcżo pſchiježli, na pſchiḱład: deputazija ruſkich uniatow ſ Galizije, nĕhduſchi (južno-) ßerbſki miniſter Riſticż, bołharſki metropolit Klimjent a cżornohórſki archimandrit Mitrofan Ban, kotryž bu w Pĕtrohrodże ſa biſkopa Zetińſkeho wußwjecżeny. W Kijowje ßwjatocżnoſcże tſi dny trajachu. Prĕni dżeń, 6. (18.) haprleje, bĕſche mjes druhim wulki ßwjatocżny cżah po mĕſcże, pſchi kotrymž ßo duchownſtwo wſchĕch 39 zyrkwjow a 5 klóſchtrow Kijowa wobdżĕli. Naſajtra bĕchu ßwjedżeńſke ſhroma-dżiſny tamniſcheho ßłowjanſkeho dobrocżelſkeho towarſtwa, akty we wſchĕch ßrĕnich ſchulach, ßwjedżeńſke pſchednoſchki ſa lud a w ludo-wych ſchulach, a na wobojich mĕſtach ßo knižki a ßwjecżata darmo dawachu. 8. (20.) haprleje bĕſche wſchoßłowjanſki konzert. Pſchede wſchĕm ßu ßo ßłowjanſke dobrocżelſke towarſtwa w Pĕtrohrodże, Kijowje a Odeßy prózowake, ſo by ßo ßwjedżeń prawje pſchihódnje wobeſchoł; woßebje Pĕtrohródſke towarſtwo, kotrež je ſtatyßazy knižkow ſ wopiſanjom žiwjenja a ſkutkow ßwjateho Zyrilla a Methoda a runje telko ßwjecżatow ßłowjanſkeju japoſchtokow cżiſchcżecż dało.

Koßowe polo.

(Skónczenje.)

Tola dołho tak njewotpocżowaſche, cżĕmne ſwuki kaž kóńſki dupot ßo po runinje rosnoſchuja; wojeŕ, na ſemiležo, bĕ je hižo prjedy ſaßłyſchał, hacž je wĕtr k njemu pſchinjeße, toho dla bĕ hižo prjedy poßłuchajo hkowu ſbĕhnuł, tola ſ nowa tłócżi wucho k ſemi, kotraž je ſpĕſchniſcha a wĕſcżiſcha poßelnicża, hacž wichor ßam. Na dobo ſwuki wocżichnuchu.

„Schto, ſtawaju morwi ſ rowa", wojeŕ połwótſje k ßebi rĕcżi, „abo wrócżeju ßo Turkojo ſe ßwojeho honjenja na ſpjet?"

A ſaßo je cżĕmne bubnjenje ſemje ßłyſchecż, prĕku a pódlu po runinje, bliži ßo wone pſchezo bóle k mĕſtu, hdżež wojeŕ na ſemi ležo poßłucha; hižo móże ßo póſnacż, ſo ßo njewułka cżrjóda jĕſdnych po runinje, ſ cżĕłami poßytej, pſchehanja. Njepohnuty leži wojeŕ na ſemi, kaž cżĕło, jeho ruży kinžal dżerżitej, poßledńja jemu ſawo-ſtata bróń, pſchetož mjecż bĕ jemu ſ horſchcże wupadnuł, hdyž ßo poßledni dżeń bitwy, wot turkowſkeho jatagana rubnjeny, w womorje bjes cżĕła wali.

Kóńſki dupot njebĕ hižo wjazy daloko, hižo bĕ ſchcżerczenje brónje, do ßedkow praſkazeje, ßłyſchecż; na dobo wocżichnu wſcho, jĕſdni bĕchu ſaſtali, tola na to ßo wótre wołanje ſbĕhnu a dołho trajeſche, prjedy hacž wichor poßledni wothłóß na dalokej płoninje ſanjeße. Wucże wjelkow a rapanje rubježnych ptakow tutej wo-łanży wotmolwi.

Wojeŕ na polu ßo ſbĕhnu, hladaſche na ſtronu, ſ wotkel bĕ wołanje pſchiſchło, kaž by chżył cżornu nózu cżmu pſchehladacż, tola podarmo. Na kónzu wſcho wocżichnu, wojeŕ powſcha hkowu, kaž cżłowjek, kotryž je w ßwojej nadżiji ſjebany. „Te ſwuki njejßym roſeſnał", ſarĕcża, „tola pſchezo to njebĕchu ſwuki Turkow —"

S nowa bĕ wołanje, rune prjedomnemu, po runinje ßłyſchecż, wojeŕ, ſabywſchi na wſchu ßłaboſcż, ßo horje ſwinu a wotmolwi ſ podobnym wołanjom. Jĕſdni ſawyſkachu, a bĕ ßłyſchecż, kak k wo-jerjej ſaſkał cżĕrja.

„Sswjaty Ssawa a Sserbija!" wotmolwi tutón ſ wójnſkim wołanjom poßlednjeje bitwy. „Ja njejßym jeniczki ſe ßerbſkich wo-jerjow ſawoſtał", woła radoſtnje do prĕdki poſtupiwſchi, „hiſchcże doſcż ßymjenja je ſawoſtało k roſßyczu wjecżerjow ſa pſchichodne cżaßy. Sswjaty Ssawa a Sserbija!" wón ſ nowa woła, hdyž jĕſdni hižo bliſko pſched nim ſtejachu.

„Hej! Milanje Topliczanino!" ſawoła wjeßle wjednik jĕſdnych, ßo pſches konja ſkhiliwſchi a póſnawſchi wojerja; tež jeho pſche-wodniży, tuto mjeno wußkyſchawſchi, ſ radoſcżu ſawyſkachu. Wjednik ſ konja ſkocżi, khwataſche k wojerjej a wobaj ßebi w rukomaj ležeſchtaj.

„Milanje!" „Iwanje!" — „Sswĕrny bratſje!" bĕ ßłyſchecż, hdyž ßo koſcheſchtaj. Tola bórſy radoſcż ſ jeju wutrobow wuſtupi, w wocżomaj jimaj ßylſy ſtejachu.

„A tak ßo tudy ſaßo widżimoj", rĕcżi wjednik jĕſdnych, „bjes cżĕłami podarmo padnjenych ßerbſkich bratrow. Tola derje jim", pſchiſtaji, ßo wokoło wohladujo, „ſo ßu kónz wſali, tak ſ najmjeńſcha hańbu wĕry a wótzneho kraja njewidża. Ow, je jich wjele, kotrychž na wojowniſchcżu leži, ſo bychu ßo lĕdma ſa wjele dnjow pſcheliczicż móhłe, a wſchitży do wĕcżnoſcże wotpocżuja; jenož tebje, Milanje, je ßmjercż ſe ßwojeho wobjecża wudała." —

„A toho dla ßy ßo na bitwiſchcżo wrócżił", praſcheſche ßo Milan ſ zunim porokom, „ſo by —?"

„Nĕ, nihdy", wotmolwi tutón rucże, „wſchak ßym widżał, kak kóżdy hacž do ßwojeho poßlednjeho dychnjenja wojowaſche, ale" — a wón ßo wokoło wohladowaſche — „ßym pſchiſchoł, ſo bych —" tu wuhlada turkowſki bunczuk, a njedaloko njeho khorhojinu prózdnu žerdż w lodowej ruży khorhojnika ßo dżerżazu.

„Bĕda nam, bĕda Sserbiji na wſchĕ cżaßy!" wón žałoſcżeſche, „ßwjata khorhoj, jeniczke rukowanje naſcheho pſchichoda, je w mozy Turkow, wſcho je ſhubjene!"

A wón chżyſche bliže ſtupicż, ſo by ßo wo tym pſcheßwĕdcził, ſchtož ßebi myßleſche, tola Milan, ſa ruku jeho pſchimnuwſchi, jeho ſadżerża. Wón ſa kyraßom khorhojinu kromu wucżeże, ju ßwojemu pſchecżelej pokaſujo.

„Naſch lud njeſhinje", ſajuſka Iwan Kaſanczicż, „ale kaž hacž dotal, dopjelni ßo tež w pſchichodże jeho ßwjate wĕſchczenje: kſchižowa khorhoj budże ßo ſaßo ſmahowacż nad połmĕßazom, hdyž lud ſe ßwojim cżerpjenjom hrĕchi wótzow ſaruna!"

Wokoſchiwſchi khorhojinu kromu połoži ruży Milanej na ramjo. „Dha je lud tebi ſa ßwój pſchichod wĕcżny dżak winojty?" ßo wón praſcheſche.

„Niż mi“, praji tón, „tam leži khróbły wojeŕ, kotryż ani w ßmjercźi jemu dowěrjenu khorhoj njepuschći.“

„Njech ßo jemu ſa to wěcźna khwalba dawa“, praji Iwan, „my budźemy jeho wjecźicź na ſemi, jeho a Sserbiju!“

„Njeje ßo nam naſch wótźny kraj wſak?“ praſcheſche ßo Milan.

„Tak dołho hacź je lud żiwy, ſměje pſchezo wótcźinu“, wotmolwi Iwan, „a Bajaſet njewutupi ßerbſke mjeno ſ knihow narodow.“

„Bajaſet“, wospjetuje Milan, „a Milewa?“

„Drohi pſchecźelo!“ ſminje ßo Kaſanczicź runeho wotmolwjenja, „pomniſch hiſchcźe na ßwoju pſchißahu w Priſrenſkej ſahrodźe?“

„Wěm, wěm“, praji cźěmnje Milan, „Sserbija leži w wotrocźowſtwje, Milewa je na wěcźne ſa mnje ſhubjena.“

„Schto njewěriſch do Boha?“ rjeknje Kaſanczicź ſ zunim porokom, „ſo dwělujeſch nad wěcźnym żiwjenjom a nad ſaßowidźenjom po ßmjercźi?“

Milan hłuboko poſdychnu, a hłowu na pſchecźelowe ramjo ſkoniwſchi ſchepta: „Sſym ſprózny, pſchecźelo. Wſcho ßym na dobo ſhubił, wótźny kraj a lubu, ſchto móże bycź hiſchcźe hórkiſche? Rěcź dale, ßym na wſcho hotowy.“

„Hdyż ßo tſecźi dźeń bitwy k kónzej bliżeſche“, ſapocźa Kaſanczicź po khwili powjedacź, „hdyż bě hižo zaŕ Laſar ßrjedź ßwojich ryczerjow panuł, dopomnich ßo na pſchißahu, njebo wójwodźe Obiliczej pſched jeho ßławnej ßmjercźu datu, ſo chżu zarjowu ßwójbu ſakitacź. Se ſbytkom ßwojeho luda k Priſrenej naſad cźěrjach, njehonjeny wot Turkow, pſchetoż woni ßami hodźinu wotpocźinka witachu. —“

„Brankowicźo, Brankowicźo!“ Milan ſtóſtnje ſawoła.

„Njech je poklaty a jeho zyły lud!“ pſchihłoßuje jemu Kaſanczicź. „Bjes jeho pſcherady ßo ani jedyn Turka pſches Balkan żiwy wrócźił njeby.“

„Ha!“ ſběhnu Milan hłowu, a jeho wócźko ßo w dźiwim ſapalu horjeſche, „ßy prajił, ſo budźemy panjenych bratrow na ſemi wjecźicź. — Ale prěni ßo jim Brankowicź wopruje, tón pſcheradnik hórſchi hacź Turka, niż wěrno, drohi pſchecźelo! prěni panje Brankowicź!“

„Brankowicź hižo helſku cźwilu cźerpi“, wotmolwi Kaſanczicź.

„Dha je morwy?“ ſawoła Milan ſe ſpodźiwanjom, „ale —“ ſaſta na dobo, „wón drje ryczeŕſku ßmjercź wumrjeł njeje?“

„Bóh je ſprawny!“ praji Kaſanczicź waźnje, „wón je pſches jěd wumrjeł, kotryż bě jemu Bajaſet ßam ſawdał!“

„Haha!“ ſaßmja ßo Milan, „tuta powjeſcź moje rany na cźěle a na duſchi ſahoji, pſcheradnik je pßowu ßmjercź wumrjeł, Bóh je ſprawny.“

„Tola twoja Milewa je płacźiſna, ſo je Bajaſet ßam ßerbſki lud wjecźił!“ Kaſanczicź rucźe dorěcźa.

„Brankowicź morwy“, praji cźěmnje Milan, „lud w wotrocźkowſtwje, Milewu wjazy na ſemi njewuhladam.“

Se ſpodźiwanjom na njeho Kaſanczicź hlada, njemóżo wopſchijecź, ſo jeho pſchecźel powjeſcź, ſa njeho tak bołoſtnu, tak ſymnje pſchijima, tola to bě ſymnoſcź cźłowjeka, kotremuż je wſcha nadźija ſpanuła, kotryż derje wě, ſo w żiwjenju niczo druhe njewuhlada, hacź ßuchu wupraženu puſcźinu; to je ſymnoſcź ſadwělowanja.

„Bě to poßlednje Obiliczowe wotkaſanje“, rěcźi Kaſanczicź dale, „ſ kotrymż ßo Wukaßowa, Obiliczowa mandźelſka, w nozy pſched bitwu do Priſrenda wotßali. Tak rucźe hacź bě kónz bitwy ſnaty — a woni hižo wo Obiliczowej a Laſarowej ßmjercźi pſched mojim pſchichodom wjedźachu — póßła Wukaßowa póßłow k Bajaſetej, a tón do wſcho ſwoli; Brankowicza ſjebachu wo mſdu jeho pſcherady, Schcźěpan, Laſarowy ßyn, je ßerbſki wjeŕch, a hdyż to powjedam, je Milewa na pucźu do Drinopla, hdźeż je ßo Bajaſet po bitwje podał a ju wotcźakuje.“

Milan ßo ſtorhujo Kaſanczicźowu ruku pſchi tychle ßłowach hłoczeſche, a tutón póſna, ſo bě ßo ſaßo najboloſtniſcheje rany ßwojeho pſcheczela dótknuł, a toho dla womjelknu.

„Schcźěpan Laſarewicź je ßerbſki wjeŕch“, wospjetuje po khwili Milan, „dha hižo njeje zaŕ?“ ßo praſcha.

„Sſerbſke zaŕſtwo je tu ſhinuło na Koßowym polu“, wotmolwi Kaſanczicź.

„Ja ßym ßo w zaŕſtwje narodźił“, rěcźi Topliczanin, do myßlow ponurjeny, „w zaŕſtwje ßym żiwy był, wo ßerbſkim wjerchowſtwje njewěm, kotreż budźe tak dołho tracź, hacź budźe ßo Turzy ſpodobacź —“

„S duſche mi rěcźiſch, mój pſchecźelo!“ pſchihłoßuje Kaſanczicź.

„Sſerbſka móz je ſłamana“, pokracźuje Milan, „my ſtejimy na jejnym rowje — ha! wulki je to row! Tola Bóh je w ludach żiwy, a Bóh je w ßwojim ßynje tſecźi dźeń ſ morwych ſtanuł, a też ßerbſki lud budźe junu ßwoje horjeſtacźe ßwjecźicź!“

„Bóh to daj, wón to daj!“ wſchitzy bjesdźak wołachu, hłowu kłonjejo a ßo ſe ßwjatym kſchižom żohnujo.

„Lud pak njeßmě do njecźinitoſcźe panucź“, rěcźi Milan dale, „njeßmě ſabycź na ßławu ßwojich prjedownikow, hewak do wěcźnoſcźe wumrje. Schtóż mi pſchihłoßuje, pſchißahaj Turkam wěcźne njepſchecźelſtwo ſa ßebje a ſa ßwojich potomnikow.“

„Pſchißahamy!“ wſchitzy ſe ſahorjenjom wołachu.

Kaſanczicź wſchón ſahorjeny Milana wobjima a jeho k wutrobje tłoczeſche: „Dawaſch ßłowa mojim cźucźam! Hej, tſchepotajcźe, Turkojo, wěcźnu wójnu wam!“

Milan ßo k ſemi ſkhili, wſa tſi krócź wot krwě pſchemaczanu pjerſchcź a cźißnu ju na tſi ſtrony: „Wotpocźujcźe w mjerje, ſcźe panuli ſa Khryſtußowu wěru a ſa ßwój lud!“

W tym ßamym wokomiku ßo wſchitzy jěſdni konjow puſchcźichu, ſkhilichu ßo k ſemi, wſachu pjerſchcź, a na tſi ſtrony ju mjetajo, modlachu ßo po Milanje.

Milan ſběhnuwſchi ßo na konja najbliżſcheho jěſdneho, wucźeże ſa kyraßom ßwjatu khorhoj, a roswiwſchi ju, dźerżeſche ju w ruzy, dawajo jej tak ßo ſmahowacź nad cźěkami panjenych bratrow ſa zyły cźaß, ſo po Koßowſkej runinje jěchachu, a woni pomału jěchachu, doniż njeſtejachu pſchi horje Schardaga. Tu hiſchcźe ras naſad pohladachu, ßrěbachu do ßebje wětr, pſches woßudne Koßowe polo wějazy; Milan pomału khorhoj w hromadu ſwi a ju ſa kyraßom ſkhowa.

„Njech njeſaduje prjedy ſ wětſikom, hacź Sserbija ſ morwych njeſtanje“, praji pſchi tym ſ cźěmnym hłoßom.

Wſchitzy ßebi ruku ſawdachu, a Kaſanczicź ſe ßylnym hłoßom ſawoła, ſo jón wětr daloko po wokolnoſcźi roſnjeße, hacź ßo wothłóß pſches njón w horach ſbudźi. „Nětko do wojowanja, bratſja, do wěcźneho wojowanja ſ Turkami, Khryſtußowi wojerjo!“

A ſchwiknuwſchi konja, cźěrjeſche do hór; ſa njedołhi cźaß ſhubi ßo w horach zyła cźrjóda jěſdnych.

Ze Serbow.

S Budyſchina. 57. narodny dźeń Jeho Majeſtoſcźe ſakſkeho krala je ßo w Budyſchinje na wulzy ßwjedźeńſke waſchnje wobeſchoł. Wjecźor do kraloweho narodneho dnja ßo na torhoſchcźu wot zyłeje wojeŕſkeje hudźby, kotraż bě wot wotdźělenja wojakow, palaze fakle noſchazych, pſchewodźena, wulki „zapfenſtreich“ piſkaſche. Naſajtra rano bě pěkna reveilla wojeŕſkeje hudźby, a w 11 hodźinach dopołdnja mějeſche ßo na żitnym torhoſchcźu wulka wojeŕſka parada. S měſchcźańſkich tórmow a domow ßo khorhoje w wulkej liczbje ſmahowachu, w ſchulach ßo na kralowy narodny dźeń ſe ßwjedźeńſkim aktom ſpominaſche a wojeŕſke towaŕſtwa a kralowſzy ſaſtojnizy tutón dźeń ſe ßwjedźeńſkej hoſcźinu a wjecźornym ſwjeßelenjom ßwjecźachu. — S pſchicźinu kraloweho narodneho dnja je ßo wyſchklieutenant Weber ſa wyſchka, premierlieutenant ſ Planitz ſa hetmana, kharakteriſirowany premierlieutenant Hempel ſa etatneho premierlieutenanta a ſekondelieutenant ſ Laffert ſa kharakteriſirowaneho premierlieutenanta pomjenował.

— K rosprawje wo lětuſchej hłownej ſhromadźiſnje Macźizy Sserbſkeje mamy ßłědowaze porjedźenje pſchiſtajicź: Darjenych bu wot 22 jenotliwych daricźelow 47, wot towaŕſtwow a wuſtawow 51, po tajkim w hromadźe 98 cźißkow. W knihownі namaka ßo 947 hornjołużiſko-ßerbſkich, 152 delnjo-ßerbſkich, ſ rukopißami, aktami a pißanymi muſikalijemi po tajkim 1192 ßerbſkich cźißkow, njedźiwajo na wjele tyßaz němſkich a druhoßłowjanſkich knihi, kotreż macźicźna knihownja hiſchcźe wyſche toho wobßedźi. *F.*

— Knjes duchowny Lawcźek ſ Wuheŕſkeje je ßo naſchemu ſakſkemu wyßokemu konſiſtorſtwu ſa zyrkwine ſaſtojnſtwo bjes Sserbami poſkicźił a ſańdźenu ßrjedu pſched wyßokim konſiſtorſtwom pruhowanje ßwojeje wólbokmanoſcźe khwalobnje wobſtał. Tón ßamón je na wyßoku poruczноſcź do Hodźija knjeſej fararjej ryczerjej Imiſchej, wodźerjej ßerbſkeho prědarſkeho ſeminara, póßłany, ſo by tam ßerbſku rěcź dowuknuł.

— Naſch ßerbſki krajan, penſionirowany katechet k. Jan Melda w Stollbergu, 26. haprleje ßwój 50létny ſaſtojnſki jubilej ßwjecźi. Żidowſke wucźeŕſke pomozne měſto bě prěnje, na kotreż ßo k. Melda pſched 50 létami powoła.

— Wutoru 21. haprleje 5létny hólczeż dźěłacźerja Beckerta na Żidowje pſched ſchuleŕſkimi wrotami pod koła jeneho młynſkeho wosa pſchiińdźe. Dokelż bě wós próſdny, je wobſchkodźenje hólczeża, kotremuż koło pſches ramjo a lizo pſchejěchdźe, njeſtraſchne.

— Sańdźenu ßrjedu popołdnju 5létna holczka swudowjeneje Bieleroweje, pschi Purschiz běleŕni na Sprejinym brjosy hrajkajo, do wody padże. Dźěczo bě ßo hižo nimale saßrěbko, jako ßo wobßedźeŕ běleŕnje Purscha jeho dohlada a je sbožownje se žołmow wucźeże.

— Jedyn kowaŕ s nascheje krajiny, strowy a ßylny hólz, běsche w ßwojim cźaßu, hdyž měješe do měry hicź, na ßwoje město a pod ßwojim mjenom nětkajkeho hubjeneho wurosćeneho cźłowjeczka do měry póßłak a ßo s tym wojerstwa wußwobodźił. Tole jebanstwo pak posdźisscho na sjawne pschińdże, a nasch kowaŕ, kotryž je nětko 26 lět stary a běsche dotal w wukraju dźěkał, bu nětko, hdyž je ßo saßo domoj wróćił, psched wyschnosćź žadany a měješe wóndano do Zitawy do měry hicź. Tam jeho hnydom do wojakow tyknuchu. Wysche toho khostanje na njeho cźaka, dokelž je ßo na njesprawne waschnje wojerstwa wußwobodźicź chcył a wyschnosćź molicź pytał.

S Cźichońz. Na leżomnosćźach, tudomnemu knježemu dworej ßłuschazych, je ßo sańdźenu póndźelu rano w 2 hodźinomaj fajma, 350 kop ßłómy wopschijaza, spaliła. Ta ßama bě sawěsćźena.

S Hownjowa. Sańdźenu njedźelu rano 1/2 7 hodźin je na pucźu, psches kerki pola pschiboha wjedźazym, jedyn dźěłacźeŕ jenu žonu s Hněwßez, kotraž bě duzy ke mschi, s njepózcźiwym wotpohladom nadpanuł. Njekmanik žonu shrabnuwschi, ju na sjemju cźißnu a jej, jako po pomoz wołasche, s nožom hrożesche. Žona pak ßo satraschicź njeda, ale pschezo wótsisscho wołasche. Žoniny muž, kotryž bě někotre minuty prjedy njeje wot domu toho runja ke mschi schoł, kschiki sady ßebje wußłysscha a ßo toho dla wróćźi. Njeplech, muża wuhladawschi, žonu puschćźi a ßo do kerkow shubi. Hacź dotal hischcże jeho wußlědźili njejßu. Po žoninym wopißanju je wón dźěłacźersku drastu swoblekany był. Jeho ruzy stej cźornej bykoj, duž ßo sda, so wón najskerje w jenej barbjerni dźěła.

S Dźěžnikez. Wumjeńkarja Jana Groscha, kotryž bě ßo 9. februara shubił, ßu na tudomnych leżomnosćźach njedaloko Hornjo-Hórcźanskeho papjernika se Sprewje wucźahnuli.

Se Spytez. Sańdźenu njedźelu dopołdnja w 9 hodź., hdyž ßo runje ßerbska Boża ßłużba dźerżesche, ßo na dobo Hodźijska wóhnjowa wobora w hromadu piskasche a na zyrkwinej wěži ßo schtórmowasche. W 15 mjeńschinow sdalenej wßy Małej Prasy stejesche zyle maßiwne nowe domske, tamnischemu kublerjej Hermannej Kschižanej ßłuschaze, w płómjenjach. Woheń bě ßo wot tam ßłużazeje 14 lět stareje pěstończe s njekedźbliwosću na hornjej kubji samischkrił. Wschitzy, s wumsacźom dweju ßłużobneju dźowkow, běchu w kemschach a shonichu w zyrkwi, so ßo jich dom pali. Duž nichtón njebě, so by wóhnju wobarał, hacź Hodźijska wóhnjowa wobora se ßykawu, kaž tež Njesdaschowska a Spytowska ßykawa pschijědźechu. Jim je ßo dźakowacź, so ßo wschitko s prěnjeho a druheho schoßa wurumowa a ßo brózeń, kiž ßo hižo palicź pocza, sdźerżi. Pschede wschěm je ßo wjele žita, kaž tež poßleschcźow spaliło. Wulke sboże běsche, so bě zyle cźicho. Hewak budźische, dokelž běchu tež s wumsacźom jeneho wschitzy wjeßni mużsy w kemschach, njesboże wjele wjetsche było.

S Łahowa. Na hłownej shromadźisnje Sarěcźanskeho ßerbskeho towarstwa, kiž ßo w tudomnym hosćźenzu dźeń 22. měrza wotbywasche, spomni najprjódzy pschedßyda Młynk w ßwojej wotewrjazej rěcźi s pocźeścźowanjom na 88 létny narodny dźeń němskeho khěžora, kiž ßo runje na pomjenowanym dnju měješe. Jako bě ßo protokol wot poßlednjeje shromadźisny cźitał, dawasche pschedßyda rosprawu wo skutkowanju towarstwa w sańdźenym scheschtym towarstwowym lěcze, s kotrejež shonichmy, so je towarstwo ßo tež w měnjenym lěcze kóždy měßaz shromadźowało, po tajkim 12 shromadźisnow měło. W tutych shromadźisnach ßu pschednoschowali kk. Leschawa s Łahowa: „Spoczatki Sserbowstwa w Łužizach.“ Městopschedßyda Krawz s Łuha: „Wschědny khlěb.“ Wucźeŕ Grülling: „Pětr wulki, khěžor ruski“ a „Bjedrich wulki, kral pruski.“ Pódła toho je ßo pak wjele wužitneho, powucźazeho a sabawneho cźitało. Pjatolětny sałożenski ßwjedźeń mějachmy loni 11. meje. 15. junija wobdźěli ßo towarstwo s Rakeczanskim ßerbskim towarstwom na wulěcze w Kamjenej. 22. dezembra ßwjecźachmy nasch hodowny ßwjedźeń. Jako běsche pokładnik Engemann wo dokhodach a wudawkach ßwoje sliczbowanje podał, dawasche knihownik Jan Bohuwěr Młynk rosprawu wo knihowni nascheho towarstwa. Ta ßama wobsteji s 157 cźißkow. W sańdźenym lěcze běsche wo 37 cźißkow pschirostła. Wupożcźiło běsche ßo 58 cźißkow. Stónczńje ßo rosprawy dawachu wot pschedßydow dźiwadłoweho a spěwanskeho wotrjada. Na to pschekrocźi ßo k wólbam a buchu wschitzy sastojnizy s nowa wuswoleni. Tak stónczimy nětko nascheu krótku rosprawu s pohladanjom a s prósstwu na Boha wjerschneho, wón chcył ßo tež dale k nascheemu towarstwu pósnawacź, nasche skutkowanje žohnowacź a nam nowych ßobustawow wobradźicź, wutroby ßwěrnych Sserbow pak tak wodźicź, so bychu tež w druhich stronach nascheho lubeho ßerbskeho kraja ruku složili k sałożenju podobnych ßerbskich towarstwow.

S Porschiz. Ssobotu 18. haprleje je ßo na tudomnym knježim dworje mjaßoßuscheŕnja wupaliła. Dokelž ßo wóhnja s cźaßom dohladachu, bě mózno, jón bórsy poddußycź.

S Nowych Koporz. Pjatk tydźenja rano w 4 hodźinach je woheń brózeń hosćźeńza „Kołpja“ na cźiste saniczik.

S Dubrawki. Póndźelu rano w 4 hodźinach ßu ßo twarjenja tudomneje Felsez žiwnosćze wot wóhnja do prócha a popjeła pschewobrocźiłe. Woheń je wot stóstnischeje ruki sałożeny. Na tym ßamym měsćze běchu hižo ras psched dlěschim cźaßom sapalicź spytali, tola tehdom ßo tutón wotpohlad pschipadnje njeporadźi. Tón ras běchu na dwěmaj bokomaj woheń sałożili, kotryž ßo tak rucze rosschěrjesche, so mózachu ßebi wobydlerjo lědma žiwjenje wukhowacź a s nusu skót płómjenjam wutorhnucź. Wo woßobje sapalerja hischcże niczo snate njeje; njech ßo tola bórsy poradźi, tutoho njekniczomnika wußlědźicź a jeho njeschkódneho sczinicź.

S Barta. Ssrjedu 22. haprleje popołdnju ßu ßo na Wowczej Horje něhdże schtyri hektary schmrěkowych a khójnowych kerkow, s dźěła dwělětnych, s dźěła ßydomlětnych, spaliłe. Wot wobydlerjow Barta a knježich dźěłacźerjow, kotsiž běchu rucze k wóhnjej khwatali, ßo płomjenjam bórsy mjesa staji. Wot koho je ßo woheń, kotryž ßo wot dołheje ßucheje trawy, pod schtomami stejazeje, spěschnje dale rosscheŕi, sałożił, hischcże snate njeje.

S Němskich Pasliz. Pjatk tydźenja wjecźor stej ßo brózeń a kólnja tudomneho Rěsbarkez kubła wotpaliłej.

S Kamjeńza. Nascheemu hamtskemu hetmanej s Zezschwitz je ßo wot Jeho Majestosćze nascheho krala mjeno „wyschschi knježerski radźicźel“ spożcźiło.

S Wojerowskich stron. Nasche strony je sańdźene dny wjazy krócź wóhnjowe njesboże podeschło. 22. haprleje ßu w Turnowje pola Wyßokeho Bukowza płomjenja Jakubez korczmu do prócha a popjeła pschewobrocźiłe. Tón ßamy dźeń wjecźor ßo w Kulowje na Hósćźanskej drósy na 12 domow wotpali. 23. haprleje ßu ßo w Cźornym Khołmzu Heruschkez, Wańkez a Ssmolerjez brózńje psches woheń saniczike.

Wußudźenja.

Sawniski ßud. Bjes Marju Trumplerowej w Wujeźku pola Pomorez a tamnischej swudowjenej Scheelowej bě hižo dlěschi cźaß wulke njepschecźelstwo. 13. januara ßo njepschecźelnizy w brózni, wot wobeju hromadże trjebanej, setkaschtej. Trumplerowa ßo pschi napohladże ßwojeje pschecźiwnizy rosskobi, wustorka ju s brózńje a jej s hrabjemi někotre kule do hłowy sbi. Dla straschneho sranjenja Trumplerowej 20 mk. pjenježneho khostanja pschißudźichu. — Dźěłacźerku M. A. Ryczerjowu w Zicźeńku, hižo ras khostanu, winowachu, so je tamnischeho korczmarja Schneidera wo 12 np. sjebała. Wobskorżenu k jastwu na jedyn dźeń saßudźichu. — Ratař M. G. Melda w Budyschinje, kotryž bě ratarja E. Schäfera w Hornjej Kinje cźeścźranjenja dla wobskorżił, wobskórżbu wróczo wsa, jako bě ßo Schäfer swjasał, so chże skórżbne khósty sapłacźicź. — Sskużobna dźowka M. Koplanskez w Dobroschezach pola Njeßwacźidła a dźěłacźeŕ J. Zur w Kukowje mataj po 15 mk. pjenježneho khostanja płacźicź, dokelž staj zandarma Delnjeho na cześći sranikoj. — Khoschcźerja Kißeza s Krynhelez, kotryž bě ßo pschecźiwo zandarmej Klenkej spjecźował a jeho na cześći sranik, k arrestej na 16 dnjow saßudźichu.

Khostanska komora. 19létny, hacź dotal hischcże njenaßwarjeny cźeladnik K. Kopenacź bě wobskorżeny, so je ßo do kschinje ßwojeho ßobucźeladnika Haschki dobył a s njeje 10 mk. spakoscźił. Kschininy klucźik Haschka w samknjenym khamorcźku khowasche. Kopenacź tutón khamor s wopacźnym klucźom wotewri a s njeho kschininy klucź wsawschi, ßebi s tutym pucź do kschinje dobu. Tutoho cźeźkeho paduchstwa dla ma wobskorżeny tsi měßazy jastwa wotßedźecź. — Cźeladnikej K. O. O. Paulej w Barcźe, kotrehoż běchu wospjetneho paduchstwa dla k jastwu na schtyri měßazy saßudźili, ßo hischcże jedyn měßaz pschipósna, dokelž bě wón, kaž ßo posdźischo wukopa, loni w auguscze s hródże Langez hosćźeńza w Barcźe cźeladnikej Bikej pjesł kranuł. — Cźeladnikaj Michał Zyž a Mikławsch Jakubasch, kotrajž loni pola kublerja Ducźmana w Wudworje ßłużeschtaj, ßo bjes ßobu snjesćź njemóżeschtaj. Loni 20. novembra ßo wonaj saßo ras wadźeschtaj, pschi cźimż ßo Zyž tak rosnjembdri, so Jakubasch s pjascźu do hłowy dyri. Jakubasch ßo na to do Zyża da, tola jeho puschcźiwschi, shrabnu stok, na kotrymż bě prjedy Zyž ßedźał, a

ſ nim Zyža na hłowu praßnu. Zyž ßo cźežko ſrani, hłuboka, hacź na koſcźe doßahaza rana dyrbjeſche ßo wot lěkarja w hromadu ſchicź a hakle ſa dwě njedźeli saži. Jakubaſch, kotrehoż bě Kamjeńſki ławniſki ßud tutoho cźežkeho cźělneho ranjenja dla k jaſtwu na jedyn měßaz a k 32 mk. pokuty, ſranjenemu wupłacźomnym, ſaßudźiło, ßo pſcheczíwo tutomu wußudej powoła. Jeho wudawanje, ſo je jenoż pſchi nuſnym wobaranju bjes wotpohlada Zyža ſranił, ßo druhej inſtanzy k wěrje podobne bycź njeſdaſche; duž wußud ławniſkeho ßuda ſa dobry ſpóſnachu a wobſkorżeneho ſ jeho powołanjom wotpokaſachu. — Fabrikſki dźěłacźeŕ K. w Hnaſchezach bě loni ßłużobnu dźowku Marju Ssuchez, tehdy w Hnaſchezach ßłużazu, doſchoł. Hacź runje dźěcźo bórſy po ßwojim narodźenju wumrje, ßebi tola nan Marje Ssuchez, kowaŕ Matej Ssuchi w Wulkich Sdźarach, wot K. ſa dźěcźo ßwojeje dźowki 1200 mk. jako wotcźehnjeńſki pjenjes żadaſche. Dokelž bě tuta ſuma K. pſchewyßoka, poniži ju Ssuchi na 600 mk., lubjo, ſo ſbytkne njepſchetrjebane pjenjesy, jeli by dźěcźo do 14. lěta wumrjeło, ßwojej dźowży pſchewoſtaji. K., kotremuż Ssuchi wobkrucźeſche, ſo je dźěcźo cźiłe a cźerſtwe, a ſo chże je derje wotcźahnucź, bě ſkónczńje ſwólniwy, 540 mk. wupłacźicź, ſ cźimž ßo Ssuchi, dokelž pjecźa pjenjesy nuſnje trjebaſche, ſpokoji. Poſdźiſcho K. ſhoni, ſo je dźěcźo hižo dawno morwe, ſo je jeho po tajkim Ssuchi lepił. Jebanſtwa dla Ssuchemu jaſtwo na dwě lěcźe a ſhubjenje cźeßnych prawow na ſchtyri lěta pſchißudźichu. — Tyſcherja Pětra Mróſa w Ralbizach ſwěrinſkeho paduchſtwa dla ſ jaſtwom na jene lěto, wotprajenjom cźeßnych prawow na dwě lěcźe a ſ dowolomnym podſtajenjom pod polizajſku nadkedźbu pokhoſtachu. Mandźelſka ſwěrinarja Heidana w Kulowje, kotraż bě Mróſej jenu ſ koßydłom popanjenu ßornu wotkupiła, doſta pſchekhowanja dla jaſtwo na jedyn tydźeń pſchißudźene.

Khoſtanſka komora Shorjelſkeho krajneho ßuda je pſchekupza Khorlu Eduarda Salzenbroda w Wojerezach lichowanja, jebanja a pſchekſchiwjenja dla k khoſtarni na 3 lěta, k ſhubjenju cźeßnych prawow na 5 lět a k 1500 mk. pokutneho pjenjeſa abo hiſchcźe k khoſtarni na 100 dnjow, dale dla hracźa w wukrajnych lotterijach k 60 mk. pjenjeżneho khoſtanja abo hiſchcźe k khoſtarni na 4 dny ſaßudźiło.

Přilopk.

* Jutrowniczku chżychu ßo 18 młodźenzy po rěży Müritz na cźołmje woſycź. Lědma běchu kruch wot brjoha wotjěli, dha pytnuchu, ſo ma cźołm dźěru a wodu ßrěba. Se ſtróżelemi woni njeměrni bycź poczachu; ſ tym cźołm powrócźichu a ßo wſchitzy do hłubiny podnurichu. Jedyn cźołmaŕ njeſboże wuhladawſchi na měſcźe na pomoz pſchijědźe, ale móżeſche jeno ſcheſcźoch wumóz; dwanacźo ßo tepichu. Ale ſ tych ſcheſcźoch, kotrychż běſche cźołmaŕ ſ wody wucźahnuł, dweju wjazy k żiwjenju wubudźicź njemóżachu. Hdyż cźěła ſ wody cźahacź poczachu, ſcheſcźoch w hromadźe namakachu, kotſiž ßo wſchitzy ſ rukami krucźe mjes ßobu dżerżachu.

* Prěnje dny tohole měßaza ßo Aachenſko-Barlinſki ſpěſchny cźah w Paderbornje wo ſchtwórcź hodźiny ſaposdźi. Krótko pſched Paderbornſkim dwórniſchcźom dyrbjeſche ßo cźah ſaſtajicź, dokelž běſche wjednik lokomotivy duzy po pucźu ſ maſchiny padnuł. Tepjeŕ běſche widźał, ſo wjednik lokomotivy ßwoje měſto wopuſchcźiwſchi po wuſkim pucźiku k wuhnjej do prědka krocźeſche. Hdyż ßo wón po něktorym cźaßu njewrócźi, tepjeŕ ſa nim hladacź pocźa. Maſchiniſta tu njeběſche. Duž tepjeŕ cźah ſaſtaji. Dołho ſa nim pytacź njetrjebachu. Krwawe cźěło, kotremuż běchu hłowa a noſy wotjědźene, pokaſowaſche, hdźe běſche ßo njeſbożowny dele ßunuł.

* Spěſchnje liczba ludźi roſcźe, kotſiž chżedźa po ßmjercźi w pjezy w měſcźe Gotha ſpaleni bycź. Dotal je ßo tam hižo na 300 cźěłow ſpaliło.

* W Bajerſkej ßo njedawno dwě ßotſje, dźowży bohateho bura, butru měſchejo, roſkoriſchtej, a ſtarſcha, 19 lět ſtara, w hněwje młódſchu ßotru ſ nożom, kotryż w ruzy dżerżeſche, k wutrobje kłó. Ani ßłowczka njewuprajiwſchi, njeſbożowne holczo morwe k ſemi padźe. W tym ßamßnym wokomiku nan dó jſtwy ſtupi a widźo njeſboże, kotreż bě ßo ſtako, ßo wón tak ſtróży, ſo wot Bożeje rucźki ſajaty morwy dó jſtwy padźe.

* Bitwa, abo lěpje rěſnja, móże ßo mjenowacź, ſchtoż ßo jutrowniczku w małej wjeſzy Maccareſe njedaloko Roma ſta. Něhdźe dwazecźo wuhlerjo ſ hór Abruzow, ſ dźěla ſ Aquila, ſ dźěla ſ Chieli, běchu najprjódzy dopołdnja ke mſchi pobyli, potom do korczmy ſchli a ßo tam romſkeho wina napili. Poczachu ßo wurěcźowacź, naſta roſkora a towaŕſtwo ßo do dweju ſtronow dźěli: cźi ſ Aquila do tych ſ Chiele pjerjechu, a tucźi do tamnych. Roſſłobjeni mużojo k měſtu běżachu, hdźež hewak dźěłachu, ßo tudy ſe ßekerami a ßekerzami wobrónichu, a nětko ßo ſtraſchne krejpſchelecźe pocźa: jenemu hłowu roſſchcźěpichu, druhemu wutrobno roſbichu, tſecźemu a dalſchim buchu ruzy, noſy a wuſchi wotrubane. Dźiwi bicźży hakle ßo roſběżachu, hdyż złoniży pſchiſtdźechu, kotſiž ſ bitwiſchcźa 1 morweho a 6 cźežko ranjenych ſběhnuchu. Tucźi buchu do Roma dowjeſeni, ale ſ cźežka żadyn ſ nich pſchi żiwjenju woſtanje.

* Se ſchpanſkeho hłowneho měſta Madrida ßo piſche: Fararjej w Jubencos w krajinje Orenſe-je ßo tele dny hroſnje ſeſchło wot cźrjódy khróbłych a ßurowych rubjeżnikow. Ssedmjo mużojo ßo wjecźor do farſkeho dwora dobuchu a durje ſ dynamitowej patronu roſtſělíwſchi wot wuſtróżaneho fararja, kotryż hiſchcźe do łoża njeběſche, wſchě jeho pjenjeſy żadachu. Faraŕ rubjeżnikam wſcho da, ſchtoż pjenjes, w hotowych pjenjeſach a papjerach, mějeſche, we wſchěm 12,000 peſetow (3200 toler). „To wſcho njeje, ty naß jebaſch", rubjeżniży wołachu. Podarmo faraŕ wobkrucźeſche, ſo wjazy nima; woni jemu njewěrjachu. Duž jedyn namjetowaſche fararjej wunuſowacź, ſchtoż ſ dobrym dacź nochże; rucźe wón fararjej ruzy a noſy ſwjaſawſchi kruch żeleſa do wuhla połoži a potom ſe żahłym żeleſom fararjej po hubje jěſdźicź pocźa. Druhi njeſbożownemu ßkomy do ſakow natyka a ju ſapali. Hdyż pak faraŕ pſchi tym woſta, ſo żanych pjenjes dale nima, ßo rubjeżniży klějo a ſelo wotßalichu. Mjes tym faraŕ ßo pó jſtwje walejo pytaſche ßwoju żehlazu draſtu wuhaſchecź. Wbohi cźłowjek je zyły wopaleny, a je małko nadźije, ſo ßo jemu żiwjenje ſdżerżi. Pjecźoch ſ tych rubjeżnikow ma ßudniſtwo hižo w rukomaj.

* Cźěßliſki miſchtr Martin, kotrehoż běſche Kongoſke towaŕſtwo powołało, ſo by w Vivi w Afriży drjewjane domy twarił, je w rěży Kongo ſrudnu ßmjercź namakał. Na cźołmje dźěłajo wón do reki padźe. Mjes tym, ſo jemu ſpomożeŕſki powjas mjetachu, jeho krokodil, kiž běſche w ſcźinje ſkhowany łakał, ſhrabnu a jeho pod wodu ſcźahnu.

* S dynamitowymi granatami ßu njedawno w połnóżnej Amerizy tſělecź ſpytali. Wuſpěch běſche doſpołny. 1/4 hodźiny daloko do mózneje ſkały tſělachu; hnydom prěnja granata wulki kruch ſkały, 9 metrow tokſity, wottorhnu, a roſpadanki něktore ſta krocźel daloko lětachu; druha granata do ßrjedź ſcźěny ſlecźi a dźěru wudrě, kotraż běſche 13—14 łóhcźi ſchěroka a pſches 3 łóhcźe hłuboka. Pſchitomni wojeŕſzy wěżywuſtojni jenohłóßnje wuprajichu, ſo kóżda tajka granata brónjenu łódź ſtraſchnje wobſchkodźi, njebrónjenu pak do zyła roſbije. W dynamitowych granatach, kotreż ßo naprawicź hodźa, hdźež je trjeba, ſměja wójnſke łódźe po tajkim hiſchcźe wjele ſtraſchniſcheho njepſchecźela, hacź w torpedach, kotryż ßu wjele cźeżſcho wobknjeżicź.

* Nowiny ſ Južneje Ameriki poßledni cźaß ſrudźaze powjeſcźe pſchinoſchowachu wo ßurowoſcźach tamniſchich plantatorow pſchecźiwo ßwojim njewólnikam. S mnohoſcźe pſchikładow, kotreż cźitach, tudy jenoż jedyn wospjetuju. W krajinje Minas-Geraës w južno-narańſchej Braſilſkej běſche njewólnik ßwojemu knjeſej cźeknuł. Hdyż pak běchu jeho ſaßo doßahnuli a k knjeſej wrócźo pſchiwjedli, tutón wobſamknu cźěkanza hódnje pokhoſtacź. Wón jeho ſ kijemi wſcheho pſchebicź a jeho rany potom ſ kißałom namaſacź da. Naſajtra njeſbożowneho k ſtołpej pſchiwjaſachu a jemu mjaßo ſe żehliwymi klěſchcźemi ſ cźěła torhachu, doniž wón ducha njeſpuſchcźi.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Katholſka zyrkej: Jurij Span, żiwnoſcźeŕ w Sſkonej Borſchcźi, ſ Marju Fulkez ſe Židowa.

Křćenl:

Michalſka zyrkej: Jan Ernſt, Jana Auguſta Hetmana, dźěłacźerja na Ssokolzy, ß. — Ernſt Bohuwěr, Jana Auguſta Žura, żiwnoſcźerja w Sſkonej Borſchcźi, ß. — Marja Lejna, Jana Bohuwěra Kmocha, półverniſkeho dźěłacźerja na Židowje, dź. — Marja Martha, njemandź. dź. w Zyżezach.

Pětrowſka zyrkej: Martha, Ernſta Rohacźa, cźěßle a wobydlerja, dź.

Katholſka zyrkej: Jan, Michała Schmiedela, zyhelnika na Židowje, ß. — Jan Jakub a Pětr Pawoł, Michała Glawſcha, dźěłacźerja na Židowje, dwójnikaj.

Zemrjeći:

Dźeń 12. haprleje: Hana Khryſtiana Schlenkerez, njebo Jana Janaſcha, bywſcheho dźěłacźerja a wobydlerja, ſawoſtajena wudowa, 88 l. 3 m. — 16. Handrij Horak, khěżeŕ a wobßtedźeŕ leżomnoſcźow na Židowje, 65 l. 8 m. 3 d. — Khryſcha Bartuſch, wumjeńkaŕ w Hrubjelcźizach, 60 l. 10 m. — 18. Hana rodź. Wanakez, njebo Khryſtoſa Gruhla, kublerja w Dalizach, ſawoſtajena mandźelſka, † w Draždźanach a bu tudy na Mikławſchk hrjebana, 66 l. 3 m. 16 d. — 19. Hilža, Franza Melichara, krawza tudy, dź., 10 m.

Pisches ßudnistwo ma ßo na pschesßadźowanje pschedawacź: Ssrjedu 29. haprleje dopołdnja w 11 hodźinach psches Cźichonjanske wjeßne grychty 2 konjej a 1 wós. — Schtwórtk 30. haprleje popołdnju w 2 hodź. pola kublerja Wolfermanna w Subrniczźy 1 wós a 2 kruwje. — 26. junija khěża cźišło 18 w Dubrawzy, na 850 mk. taksirowana.

Na pschedań: Žiwnosćź cźišło 10 w Brěsy pola Žiczenja se 7 kórzami 20 □prutami. — Kowarnja w Worklezach pola Pancźiz. — Žiwnosćź s 23 kórzami. Dalsche je shonicź na Hoschiz haßy 33 delka.

Placźisna žitow a produktow w Budyschinje

18. haprleje 1885.

Žitowy dowos: 2867 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacź M	Na bursy hacź Pf
Pschenźa	8	75	9	29	8	75	9	29
Rožka	7	47	7	59	7	47	7	59
Jeczmjeń	7	97	8	33	7	97	8	33
Wowß	7	50	7	80	7	50	7	70
Hroch	9	17	10	28	—	—	—	—
Woka	6	53	7	8	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	12	—	15	—	—	—	—	—
Hejduschka	16	—	16	50	—	—	—	—
Berny	2	30	2	60	—	—	—	—
Butra (1 kilogr.)	2	10	2	40	—	—	—	—
Pschenična muka (50 =)	7	—	15	50	—	—	—	—
Ržana muka (50 =)	7	—	11	—	—	—	—	—
Ssyno (50 =)	2	70	3	—	—	—	—	—
Sklóma (600 =)	16	—	18	—	—	—	—	—
Proßata 1278 schtuk, schtuka	12	—	24	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	—	—	4	30	4	50
Ržane wotruby	—	—	—	—	5	10	5	30

(50 kilogr.)

Draždźanske mjaßowe placźišny. Howjada 1. druźiny 55—58 mk., 2. druźiny 49—52, 3. druźiny 36 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 49—52 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 42—52 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 24. haprleje: Njewobstajne.

W Plußnikezach je **khěża** cźo. 21 s polom a kuku, ßolotowej a ßadowej sahrodu bjes hospody hnydom na pschedań.

W Wulkej Dubrawje je **sahrodniska žiwnosćź** cźo. 22 s 19 kórzami pola a kuki, 7 kórzami kerkow a 106 dawkskimi jenosćźemi na pschedań.

W Njeradezach pola Pancźiz je **žiwnosćź** cźišło 8 se 6 kórzami pola a kuki, bjes hospody a wumjeńka, se ßwobodneje ruki na pschedań. — Na kupjenje smyßleni chzyli ßo na wobßedźerja wobroczicź.

W Lahowje je **khěża** cźišło 9 s $1\frac{1}{2}$ kórzom sahrody a pola na pschedań.

Sa bětnarjow a tyscherjow.

Nowa **khěża** njedaloko Niskeje, w dobrym położenju, ßo wubjernje sa bětnarja abo tyscherja hodźaza, je hnydom na pschedań. Wscho dalsche wukasa

O. Richter
na dwórnischcźu w Niskej.

Pjekarnja njedaloko Niskeje je hnydom tunjo na pschedań abo na pschednajecźe. Wscho dalsche wukasa

O. Richter
na dwórnischcźu w Niskej.

Ssuproschna ranza

je na pschedań pola **Wuschika** w Nowej Schcźeńzy.

Kruwjazy wós, skoro hischcźe zyle nowy, je na pschedań w **korczmje w Plußnikezach.**

Wósk,

wóskowy twar a kras
kupuje po najwyschschich placźišnach
Hermann Lehmann,
mydlar
na hornczeŕskej a ßerbskej haßy.

Leńczk

ßuscheny kupuje
hrodowska haptyka.

Strowe kruschwinowe drjewo

kupuje po najwyschschej placźišnje
mechaniska pschadownja
w Hajnizach.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenoż **trjeny len,** a to jenoż ßobotu w Grützneree domje, s nutskhodom s jerjoweje haßy, kupuje.

Kóslaze kóžki,

toho runja wschě druhe kóžki kupuje pschezo po najwyschschich placźišnach
Heinrich Lange
w Budyschinje na žitnych wikach pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

Wolijowe barby

we wschěch nuanßach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdźe schnyjaze, k barbjenju khěžow, schpundowanjow atd.;

molerske a murjerske barby

w cźerstwej tworje a w najwjetschim wubjerku;

schpundowanski ßwěcźazy lak

s barbu a bjes njeje, njewonjaty a spěschnje schnyjazy;

terpentinowy wolij

(němski a franzowski);

dwójzy warjeny lanowolijowy firniß,

jara derje a twjerdźe schnyjazy;

bernsteinske laki, kopallaki, damarlaki, želesowe laki,

Ia Kölnski klij kaž tež **murjerski klij**

a hischcźe wschelake druhe druźiny;

myjersku krydy, gyps, cement atd.

poruczeja w stajnje wulkim wubjerku po najtunischich placźišnach

drogowe a barbotworowe

en gros **khlamy** en détail

Otto Engert

10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Kóslaze kóžki

a wschě druźiny druhich kožow kupuje po najwyschschich placźišnach
Bernhard Nawka
w Wósborku.

Rajß!

punt po 13, 15, 16 hacź 40 np., w wjetschich dźělbach tójschto tunscho, poruczа **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Butru!

Měschann butru, punt po 80 np.,
ff. margarin-butru w snatej broscźi
poruczа po zykym a jenotliwym tunjo **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Jerje!

schtuka po 4 a 5 np., mandl 60 np.,
" " 6 np., " 75 "
ßu dostacź pola
Gustava Posera.

Khosej!

Kampinas, ßyry punt po 80 np.,
" paleny " " 100 "
pschi wotewsacźu 10 puntow pomérnje tuńscho, wubjernje derje ßłodźazy, poruczа jako placźišny hódny **Gustav Poser**
na jerjowej haßy.

Khosej

wot najtunischich hacź do najlěpschich druźinow, jara derje ßłodźazy, poruczа **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtuńscho poruczа **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Turkowske ßłowki,

punt po 25 np., 5 puntow po 110 np., liter po 35 np., poruczа sa něschto jara tunje
Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoschcźu.

Kóslaze kóžki

w mjeńschich a wjetschich dźělbach po najwyschschej placźišnje kupuje
Gustav Nauke
na garbarskej haßy 16.

Tež ßo wschě druźiny kožow derje a tunjo pschihotuja.

Dženßa a pschichodne dny

ßo pola mje dźělba

drastnych tkaninow,

pschi cźimž tež wjazore wurjadne składnostne kupje, dale

drastne katuny

kaž tež dźělba wschelakich **sbytkow** po poniženych placźišnach wupschedawaju.

Julius Hartmann ßyn
na mjaßowym torhoschcźu.

Pjelzowe twory

pscheď **molemi** a **wóhnjom** w lěcźe khowa
Heinrich Lange, kóžkar na žitnych wikach.

Nowe. Richard Gautzsch Nowe.

9 na hłownym torhoschežu 9

blisko bohateje haßy.

Najtuńsche žórło k kupowanju

ßledujzych wězow:

módroczischcź
5/4 schěroki
w najkraßnischich nowych mustrach
łóhcź po 20, 25, 30, 35 np.;

nowe **slotoczischcź** nowe
łóhcź po 40 np.;

kreton
6/4 schěroki
łóhcź po 25 a 35 np.;

madapolam
k žónskim wobleczenjam
mustry ßwětłe a cžěmne
łóhcź po 50 np.;

nowe **natej** nowe
k žónskim wobleczenjam
łóhcź po 60 np.;

rulowowy płat
we wschěch schěrjach
łóhcź po 40, 45, 50 np.;

módry płat
we wschěch schěrjach
łóhcź po 40, 45, 50 np.;

módre platowe schórzuchi
6/4 hotowe s bantom
po 1 mk.;

cžorne schórzuchi
kaschměrowe a mohairowe
po 1 mk. hacź do 3 mk.;

schórzuchi k plokanju
w wjele nowych faßonach
po 1 mk.;

möblowy katun
kraßne nowe mustry
łóhcź po 20, 25, 28 np.;

möblowy krowasej
łóhcź po 35 np.;

běle gardiny
w wjazy dyžli 100 mustrach
łóhcź wot 20 np. hacź 100 np.;

katun k wobleczenjam
w hischcże ženje njewidźanych rjanych mustrach
łóhcź po 30, 35, 40 np.;

nowe **siciliena** nowe
k wobleczenjam
łóhcź po 60 np.;

rosa-krowasej
młódne mustry
łóhcź po 23 a 28 np.;

tibetowe rubischcźa na hłowu
w kraßnych nowych mustrach
wot 1 mk. hacź do 3 mk.;

cžorne zanellowe rubischcźa
cžorne židźane rubischcźa
filetowe rubischcźa
mohairowe rubischcźa
po 1 mk.;

lodowolmjane rubischcźa
po 40 a 50 np.;

katunowe rubischcźa
po 35 a 40 np.

Spomnju hischcże, so ßym jenož **najlěpschu tworu s najwuwołanischich fabrikow** na skład wsał a so budu ju po tak **tunich płaczisnach,** kaž jeno mózno, pschedawacź.

Richard Gautzsch,

dołholětny sarjadowar firmy M. G. Freyberg.

Manufakturowe, modowe, ßomotowe a židźane twory.

Barbotworowe khlamy

Hermann Lemke

na mjaßowym torhoschežu 8
porucza ßwój bohaty skład

wolijowych barbow,

ßuchich, do wolija sarybowanych
a
k barbjenju hotowych,

bernsteinske laki,
damarlak,
želesowy lak,
sikkatif židki a ßuchi,
dwójzy warjeny
lanowolijowy firniß,
rucze schnyjazy,
terpentinowy wolij,
němski a franzowski,
klij w wschelakich druzinach,
gyps, zement,
myjerśku krydu,
barbicže we wschěch wulkosczach,
pěskowu papjeru
po tunich płaczisnach.

Wubjerne
derje ßłodźaze 4 np.-zigary
porucza
A. P. Böhme
pšched schulerskimi wrotami 3.

Rjane a dobre
jerje,
3 schtuki po 10 np.,
kopa po 1 mk. 80 np.,
toho runja
wubjerne tucžne a wulke
jerje,
3 schtuki po 20 np.,
kopu po 3 mk. 60 np.,
porucža sa něschto woßebje tunje
Hermann Kunack
w Budyschinje na bohatej haßy 8.
Wubjerne

Sczónwjazu tinkturu
w bleschach po 50 np.,
sczónwjazy pólver
w tyskach po 40 a 60 np.,
schwobjazy pólver
w tyskach po 40 a 60 np.
poručeja
drogowe a barbotworowe
en gros khlamy en détail
Otto Engert

K sanicženju

molow

poručam
kamfer, patchouli, popjeř, naftalin, molowy pólver, molowu tinkturu, molowu papjeru atd.
Otto Engert,
en gros. drogowe khlamy. en détail.

Pruske krupobicze-sawěsczaze akzijske towarstwo.

Skutkowanske resultaty w 20. wobkhodnym lěcze:

26,777 **polisow** s 213 milijonami **sawěsczenych pjenjes** pornjo 25,781 polisam s 208 milijonami w lěcze 1883. — **Přemijowych dokhodow:** ℳ 1,952,465. —. **Rabata:** ℳ 132,250. —. **Schkodowanjow:** ℳ 2,155,825. —. **Twjerde přemije bjes doplaczenja.** — Sarunanje sa schtyri njedzele poknje a s hotowymi pjenjesami. — Sawěsczenja wobstaraju: w **Budyschinje:** C. A. Siems. Herm. Lemka. — W **Rakezach:** J. Mietschka. — W **Njesdaschezach:** Raimund Möldner. — W **Schěrachowje:** Adolf Löbmann.

Draždzanske konjaze loßy

saßo dóschke ßu,
wjeß'le, wulke sbožo
wone pschinjeßu.

M. Weiser.

Saßopschedawarjo dostanu rabat.

13 wolijowych ßudow,

bjes nimi tež tajke, kotrež ßo k juchowym ßudam hodža, ma na pschedań mydkarnja

Roberta Adama w Budyschinje.

Wósk

a **wóskowy twar** kupuje kózdu dželbu po najwyschschej płaczisnje mydkarnja **Roberta Adama** w Budyschinje.

Balsamiski

salizylny kißaliny tuk

psche bolaze nohi, srybowanu kožu, swosabjenje atd.,

salizylny kißaliny ßlanski pólver

psche nohowy płót atd. poruczа

Otto Engert,

en gros drogowe khlamy. en détail

Lorenz & Kretschmar w Pomorzach

sklad pschi dwórnischczu

poruczataj po tunich płaczisnach:

Mariascheinske ßmólne wuhlo we wschěch druzinach,
hornjoschlesynske kamjeńtne wuhlo,
delnjoschlesynske a Burgske kowarske wuhlo,
Hornjo-Neundorfski twarski kalk, hydr. czorny kalk,
kosczinu, amoniak, spodium, kalijowu ßól,
portlandski zement w zykych, pok- a bertl-ßudach,
maschinski wolij, kožowy tuk, kolmas,
Dürrenbergsku jědznu ßól a skótnu ßól.

Na žadanje ßo wot naju pschiwožuje.

Pschejěsd

s Bremena do Ameriki

s parokódzemi **połnózno-němskeho Lloyda** (s khwatazymi parokódzemi hižo sa 9 dnjow) wobstara po najtunischich płaczisnach

Jan Urban w **Porschizach** pola Budyschina,

wot wyschnosče konzeßionirowany agent połnózno-němskeho Lloyda.

A. Dietrich, **wobkhodny agent w Budyschinje** na hrodowskej haßy 11

poruczа ßwoju ßkužbu pschi **pscheßadzowanju ležomnosczow, kupjenju a pschedaczu ležomnosczow, wotbywanju awkzijow,** toho runja pschi wschěch **agenturskich naležnosczach.**

Sprawne poßkuženje, tunje płaczisny, najkruczische mjelczenje.

A. Tschentscher

schatowa fabrika a wuhotowanski magazin

w Budyschinje

w kupnizy (gewandhaus) na torhoschczowej stronje

porucza po zyle **wurjadnje tunich** twjerdych płaczisnach

schaty sa muzskich	blidowe schaty
schaty sa žónske	tožowe schaty
schaty sa hólzow	hospodarske schaty
schaty sa holzy	kuchinske schaty
schaty sa czěschne dzěczi	czeledzne schaty
kupanske schaty	domjaze schaty.

Němotre sbytki zigarow,

po płaczisnje ponižene, poruczа

sto po 2 mk. 40 np., 2 mk. 50 np., 2 mk. 60 np. a 3 mk.

(derje ßo palaze)

Traugott Böhme,

pschedawarnja Straßburgskeje khěžorskeje tobakoweje manufaktury.

Hornjo-Neundorfski twarski kalk

kórž po 1 mk. 90 np. poruczataj

Lorenz & Kretschmar w Pomorzach.

Zarěčanske serbske towarstwo

změje, da-li Bóh, jutře 26. haprleje swoje měsačne posedzenje.

Wo bohaty wopyt najwutrobnišo prosy **předsydstwo.**

Bukeczanske ratarske towarstwo.

Póndzelu 27. haprleje t. l. wjeczor s dypkom 7 hodzin knjes dr. **Michels** s Budyschina pschednoschk wo **„němskich kolonijach w Afriży“** dzerži, k czomuž ßo wschitzy, kotsiž ßo sa to sajimaju, pscheczelnje pscheproschuja.

Pschedßydstwo.

Murjerjow

pyta twarski mischtr **Wollmann** w Njeßwaczidle.

Jedyn tyscherski móže hnydom na wßy dželo dostacz. Hdže? je shonicz w wudawarni Serb. Now.

Pylni murjerjo

ßo sa wyßoku msdu na ßwobodne kubło w **Jeschizach** pola Delnjeje Hórki pytaju.

Holzu k schiczu na jstwu abo tajku, kotraž chze schicz wuknucz, pyta **Pilakowa** w Bukezach.

Holza

k dzěczom a domskemu dželu ßo pyta wot E. Rafelda, knihwjazarja w Budyschinje na kotolskej haßy 30.

Holzu sa dom pyta hnydom abo posdzischo tachantski wucžer **Akmer** na schulerskich hrjebjach w domje samkarja Niertha.

Hólczeza, kotryž chze schewstwo nawuknucz, pyta **Emil Riethus,** schewski mischtr pschi mjaßowych jědkach 4.

Ssylsa dželenja,

płakana

pschi rowje kschesczijanskeje njedželnizy

njebo **Hany Lejny**

rodz. **Zimmermannez** s Mjeschiz,

mischtra **Oty Kecka** w Bukezach

mandzelskeje,

† czichi pjatk 1885, 33 lět stara.

Spi derje! sdobnje ßylsy nasche
Twój sožny row wschak maczeja;
Hdyž najmjenje tak bycz ßo sdasche,
Knjes žiwjenja Cže wotwola.
Na sbožnym dnju, hdžež jehnjo Boże
Naß wukupi se ßwjatej krwju,
Ty s hnady dosta wěczne sboże,
Kaž k tomu mamy nadziju.
Ty běsche macz, kiž lubowasche
Tak wulzy ßwoje dzěczatka,
Je w kschesczijanstwu swuczowasche;
Bě sprawna ßotra, mandzelska.
Wot fromnych starschich narodzena,
Rad lubych starschich czeszczesche;
Wot starschich k rowej pschewodzena,
Jich luboscz k Tebi njesandže.
Lět jednacze bě sjenoczena
S mandzelskim w ßwěrnej luboszczi;
Wot Boha Knjesa wobdarjena,
Ty ßydom dzěczi porodzi.
Tsi žiwe ßu, tsi wołał běsche
Bóh prjecz we ranju žiwjenja,
To ßedme pak, kiž morwe běsche,
Tež lubu maczer ßobu wsa.
Na porodze, kiž czežki běsche,
Ty wusta wulke czerpjenja;
Ach, bórzy dopalena běsche
Ta ßwěczka Twojoh' žiwjenja.
Dzeń dzewjaty po porodzenju,
Dzeń ßmjertny luboh' Sbožnika,
Ty wumrje — w žiwym dowěrjenju
Na ßmjercz a rany Jesuša.
Spi derje, srudni pscheliwamy
Nětk ßylsy a ßmy dželeni;
My wot Tebje pak herbstwo mamy,
Tsi mate, srudne ßyrotki.
My wěmy, so, hdyž Sbožnik tudy
Te dzěczatka tež srudził je,
Jim sdzeržecz njebudże ßo zusy;
Wón dzěczatka wschak lubuje.
Kak běsche Tebi, hdyž te dzěczi,
Kiž mólczke Tebi wumrjechu,
Nětk witachu Cže w tamnym ßwěczi
A ßwoju macz nětk sesnachu.
Na wěczne s nimi sjenoczena,
Njesnajesch wjazy dželenje,
Se sbožnymi tam stowarschena,
Je Bóh Czi setrěł ßylsy wschě.
Měj dobru nóz! Ty sawostanjesch
Nam w rowje njesapomnita;
Hdyž junu s rowa horjestanjesch,
Naß Bóh Knjes s Tobu sjenocza.
Tež my po czaßu sahinjemy,
Tež k nam ßo bliži ßmjercz a row:
Wsmi, Božo, hdyž my wotßal dzemy,
Naß k hnadze horje, hrěschnikow!

Srudzeni sawostajeni.

(K tomu czišku pschiloha.)

Pschiloha k czißku 17 Serbskich Nowin.
Ssobotu 25. haprleje 1885.

Richard Gautzsch

manufakturowe a modotworowe khlamy

9 na hlownym torhoschczu w Budyschinje na hlownym torhoschczu 9

porucza wulki wubjerk najnowschich

draſtnych tkaninow

wot najjednorischeje hacz do najwoßobnischeje druzhiny po **woprawdze tunich placzisnach.**

W khlamach ßo ßerbski rěczi.

Sswój wulki ſkład

jakow, zaketow, deſchcznych mantlow

pschilezazych a njepschilezazych we wschěch wulkoſczach a ſchěrokoſczach jenoz ſ najlěpſchich tkaninow nanajrjeńſcho ſeſchitych porucza po wurjadnje tunich placzisnach

Jan Jurij Pahn

pódla hlowneje straze.

Jan Jurij Pahn

porucza ßwój wulki ſkład najnowſchich

draſtnych tkaninow

wot najtuńſchich hacz do najkraßniſchich po woprawdze tunich placzisnach.

Hróch, ßoki, buny, hejduſchku, jahły, raiß, krupy, pſcheńcznu muku, wotruby, pizowy gris po jenotliwym tunjo pſchedawataj

Wollmann & Co.
na ſchulſkich hrjebjach 9.

Wupſchedawanje

dla pſchestacza pſchedawarnje.

Sswój ſkład **gardinow, katunow, módreho czíſchcza, wolmjanych** a **polwolmjanych draſtnych tkaninow** ſ nowych muſtrow, **rubjeſchczow,** wſchelakich **blidowch, komodowych** a **kozowych krywow, lamy atd.** wupſchedawam po wjele poniżenych placzisnach, dokelz chzu ßwoje tudomne khlamy ſkerje a lěpje ſawrjecz.

Saßopſchedawarjow czinju woßebje na ßwój rjenje ſrjadowany ſkład rubiſchczow a módreho czíſchcza kedzbliwych.

M. G. v. Freyberg
na bohatej haßy ſ napſchecza pósta.

Zeleſniſke ſchěny a Tuoſcherje

k twarjenju

poruczataj tunjo

Gebr. Joachimsthal
na privatnym tworowym dwórniſchczu.

Pola mje ßu na pſchedań: 1 dobry kowarſki měch, 1 nakow, 1 ſchrubnik, 1 wjertak, 1 dwojakodźełaza wodowa plumpa, ſa ſkały ßo hodźaza, nowa a noſchena draſta, mězy, kłobuki, czrije, ſchtórnje a poßleſchcza.

Julius Bächmann, pſchedawarnja ſtarych wězow
na wulkej bratrowſkej haßy czißko 6.

Wot dźenßnischeho dnja pschedawamy:

najlěpschu Halsku pscheńcžnu schterku	punt	po	22	np.,
najlěpschu běrnjazu muku	„	„	13	„
cžistu sodu	„	„	5	„
drobny zokor	„	„	28	„
kuskaty zokor	„	„	30	„
zokor w pokrutach	„	„	30	„
kóstkaty zokor	„	„	33	„

sa hotowe pjenjesy.

Khofej, rajß a wschě druhe materialne twory po najtunischich dnjowych płacźisnach.

W Budyschinje, 19. měrza 1885.

August Bartko, Friedrich Braun, Ginzel & Ritscher, Ernst Glien, J. T. Glien, Th. Grumbt, Robert Hauptmann, Wilh. Jacob, Hermann Klemm, J. G. Klingst Nachf., Hermann Kunack, Hermann Lemke, C. A. Mickan, Arno Möckel, Moritz Mörbe, Richard Neumann, Gustav Poser, Carl Pötschke, Richard Pötschke, Ad. Rämsch, Wilhelm Schamlott, Johann Wannack.

K njewjesczinskej drascze

poruczam

czorne židźane tkaniny,
schěre „ „
czorny kaschemĕr,
běły „

w wurjadnje rjanej tworje po najtunischich płacźisnach.

Richard Gautzsch
9 na hłownym torhoschczu 9.

Nalětnje a lětnje wobleczenja,

pjesle a ßuknje,
nalětnje nadwoblekarje,
kholowy a lazy,

wschě wote mnje s dobrych stupjenych tkaninow dźěłane, w wulkim wubjerku poruczam.

P. Baruch

pschi bohatych wrotach, na róžku žitnych wikow.

☞ Drasta, po měrje skasana, ßo rucze a derje seschije.

Parna barbjeŕnja a płokaŕnja

W. Kellinga pschi žitnych wikach

porucza ßo k **barbjenju žónskich ßuknjow, rubischczow na hłowu, paletotow, mantlow, nadwoblekarjow sa mužskich, ßuknjow, kholowow atd. atd.** w najrjeńschich a najnowschich barbach a lubi spěschne a tunje poßłuženje.

Mězy sa dźěłaczerjow,

toho runja wschě nowoscze **lětnich mězow** a **mězow sa schulerjow** porucza

O. E. Rinke na žitnej haßy.

☞ Paleny khofej, ☜

wubjernje ßłodźazy, punt po 100 a 120 np., porucza pschezo czerstwy **Th. Grumbt** na swonkownej lawskej haßy.

K nalětnjemu a lětnjemu czaßej

poruczam ßwój wulki skład

drasty sa mužskich a hólzow

po hischcze ženje ßłyschanych tunich płacźisnach.

H. Horn,

pschedawaŕnja mužskeje, žónskeje a dźěcźazeje drasty.

Hugo Lehmann

na swonkownej lawskej haßy 1

porucza **w wulkim wubjerku** wschě družiny

filzowych, tkaninowych, zylindrowych a

ßłomjanych kłobukow

sa mužskich a hólzow,

mězy sa ratarjow a na pucź,

pschedeschcźniki a pscheßłóncźniki

sa mužskich a hólzow

☞ **po nadpadnje tunich płacźisnach.** ☜

Holzy se wßow, kotrež chzedźa plotowanje nawuknucź, ßo saßo pschijimaju w **Mikelez** khumschtnej plotowaŕni na sadnej bohatej haßy cźißło 17 w Budyschinje. Na žadanje ßo roswucženje ßerbski stanje. Jědź a wobydlenje ßo tunjo wobliczi. Tež ßo tam pschezo mužske schaty płokaju a plotuja.

Saßopschedawarjow a hoscźeńzarjow cźinju na wulku dźěłbu jara rjanych a tunich

zigarow

kedźbliwych a pschedawam

„El Bebido“
1000 schtuk po 17 mk. 50 np.
100 „ „ 1 mk. 80 np.

„El Prado“
1000 schtuk po 19 mk.
100 „ „ 1 mk. 95 np.

J. T. Glien
4 na drjewowym torhoschczu 4.

Nowe cžaßniki a porjedźenje cžaßnikow najtunischo pola

A. Magera
na ßerbskich hrjebjach.

☞ **Dwěłětne rukowanje.**

Khofejowy skład.

Ssylnje a derje ßłodźazy hižo po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcze tuńscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodźe poruczataj

bratraj Měrschej
na žitnych wikach.

Hamburg-Amerika.

Kóždu ßrjedu a njedźelu do New-Yorka

s póstskimi parołódźemi

Hamburgsko-Amerikanskeho paketjězdneho akcijskeho towaŕstwa.

Wukasanje a pschewjesne pißma dawa No. 867. **Albert Meisel w Budyschinje.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 18. **Sobotu 2. meje 1885.** **Lětnik 44.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Nowy złowny tarif je so wot kněžorstwoweho zejma powschitkownje w tej formje pschijał, kaž su jón pschecźeljo sakitanskeho zła namjetowali. Wjele krócź žadany bursowy dawk so w blišschim czasu kněžorstwowemu zejmej k wuradźenju pschedpołoži. Wuschca shromadźisna pruskeje statneje rady je prozentualny dawk sa bursowe wikowanje sa dobry spósnała.

— Pruski krajny zejm sańdźeny schtwórtk wo namjecze sapółkanza s Huene jednasche, kotryž žada, so by so wunoschk se žitoweho zła, něhdźe 15 milijonow hriwnow — tak wjele drje s njeho Pruskej pschipanje — bjes gmejny rosdźělik. Hacź namjet wjetschinu namaka, je jara njewěste.

— Sakski prynz Bjedrich August je sańdźeny tydźeń swoje studije na Lipscźanskej universicze sapoczał. Wjecźor 25. haprleje do Lipska pschijěwschi, wón hižo na druhi dźeń wyschschich sastojnikow tamnischeje wyschnoscze se swojim wopytom poczeszi a dźeń posdźischo wumĕnjawy wopyt tutych knjesow pschija. Jeho sapisanje do liczby studentow je so 28. haprleje stało.

— Jako bě němski kněžor sańdźenu njedźelu popołdnju psched jendźelske poslowstwo w Barlinje pschijěł a s wosa stupił, młody cźlowjek, runje nimo duzy, na wós skoczi a chzyschce so do njeho synucź. Polizistojo jeho hnydom pschimnuchu a jeho na polizajstwo dowjedźechu, hdźež so wupokasa, so bě wón sydomnacźelětny hłuchoněmy porzelanowy moleŕ, kotryž je so najskerje w duchakhoroscźi do wosa dał.

Awstrija. Wólby sa nowy awstriski kněžorstwowy sejm su so wupisałe. W Czechach směja so wone wot 1. hacź do 6. junija. Hižo nětko, hdźež je so wólbne hibanje sapoczało, je do prědka widźecź, so konservativna strona dobudźe a so budźa so Czechojo nětkotrych wokrjesow mozowacź, kotrež běchu hacź dotal němskeho sastupjerja wolile. Bjes tym so Czescha sjenocźeni pod jenym wólbnym roskasom steja, su so Němzy do dweju stron rosschcźĕpili, psches cźoż, wě so, swojej wĕzy wjele schkodźa. W Galiziji njebudźa Polazy pschecźiwo Rusinam wojowacź, ale Polazy kaž Rusinojo tej stronje napschecźiwo stupja, kotraž je němskim liberalnym pschisłužbna a so wot tutych na schkodu rusinskeho luda wuwužiwacź dawa. W němskich provinzach so stari konservativni sapółkanzy s wĕstoscźu s nowa wusmola, konservativna strona ma tam samo nadźiju, so někotre wokrjesy liberalnym wotdobudźe.

Schwajzarska. W Schwajzarskej, hdźež su loni smjertne khostanje s nowa postajili, so to same w blišschim czasu sasso nałoži. Luzernski sud je jeneho muża, kotryž je swoje dźĕcźo se samyslom morił, k smjercźi wotsudźił. Tutón cźlowjek je prĕni, kotremuž budźa w Schwajzarskej po dołhim czasu hłowu cźecź.

Belgiska. Belgiska so hotuje, pokstalětny jubilej wobstacza swojeje prĕnjeje želesnizy swjecźicź. Dźeń 5. meje budźe pok sta lět, so je so jĕsdźenje po želesnizy s Brüssela do Malina, po prĕnjej želesnizy na europiskim kontinencze, sapoczało. Sswjedźeń pak so njewobeńdźe na létnym dnju, ale je so, so by so psches njón swětowa wustajeńza w Antwerpenje, w tym czasu so mějaza, njemylika, hacź do septembra wotstorcźik. Do swjedźenja směje so w Brüsselu sjĕsd sastupjerjow wschĕch europiskich želesnizow.

Franzowska. Pódla jednanja wo mĕrje s Chineskej, kotrež so hacź dotal psches žadyn pschipad pschetorhnuło njeje, mějesche franzowske knježerstwo poslednje dny wótre rosestajenje s egiptowskim knježerstwom wo podawku, kotryž je so w egiptowskim mĕscze Kairje stak. Tu wukhadźeja franzowske nowiny „Bosphore Egyptien“, kotrež wo sudanskej wójnje powjesce, Jendźelczanam a egiptowskemu knježerstwu so njespodobaze, pschinoschachu. Egiptowske knježerstwo, kotremuž běchu tele nowiny tež toho dla s wulkim pohorschkom, dokelž njedostatki krajneho sarjadnistwa wotkrywachu, njedawno dom, w kotrymž je cźischcźerńja mjenowanych nowin, wot wojakow wobsadźicź da a cźischcźerjow s njeho wuhna. S tym pak běchu so prawa, franzowskim poddanam w Egiptowskej saruczene, sranike, a franzowske knježerstwo toho dla doscźcźinjenje žadasche, hrožo, so hewak swojeho konsula s Kaira wotwoła a wobkhad s egiptowskim knježerstwom wotkama. Tuto je po njedołhim sapjeranju pod kij lĕsko a pokornje wo wodacze proscho, je tež dowoliło, so smědźa nowiny „Bosphore Egyptien“ saso wukhadźecź. Franzowska je so s tym spokojika, a je s wopredka stajene žadanje spuschcźika, po kotrymž dyrbjachu so sastojnizy, kotsiž běchu wobsadźenje knihicźischcźerńje poruczili, wotsadźicź.

— Sběžkarjow w Kombadże na narańschej indiskej pokkupje, kotsiž běchu so mórskeho pschistawa Kampota, tamnischu franzowsku wojerńsku wobsadu nadpanuwschi a pschewinuwschi, mozowali, su Franzowsojo sbili a jich psches siamske mjesy wuhnali. Wscha bróń, munizija a pjenjesy, kotrež běchu sběžkarjam do rukow panuke, su so jim saso wotewsake.

Jendźelska. W Londonje su saso dynamitowy nadpad sczinili. W jenej jstwje admiralstwoweho twarjenja je so rosbuchnjenje stako, kotrež wo jstwje wscho do kuskow rosrasy a jeneho sastojnika cźežko srani. Najskerje su irischy spschisahanzy nadpad do skutka stajili.

— Sběžk indijanow w Kanadze hischcze poraženy njeje. Jendźelski general Middleton, kotryž pschecźiwo nim cźehnje, je pschi makym pobicze psches sběžkarjow pocźerpik. Jako wón psches hłuboki dół cźehnjesche, jeho tucźi nadpanuchu a wulku liczbu jeho wojakow potšĕlachu a sranichu. Indijanojo na to preriju sapalichu, tola deschcź na wulke sboże pkomjenja podduhy, tak so mózachu so Jendźelcźenjo w swojim stejnischcźu sdźerżecź. W provinzy Manitobje Indijanojo palo a smalo kraj sapuscza. W Frag-Lake sběžkarjo wschĕ twarjenja spalichu a wjele běłych satšĕlachu. Dweju duchowneju woni na smjercź cźwilowachu a na to jeju cźĕle do wóhnja cźisnuchu.

Rußowska a Jendźelska. Mĕr abo wójna? Na wotmolwjenje tutoho praschenja wot krwawneje bitwy nad rĕku Kuschkom zyła Europa s njescźerpnoscźu cźaka, a pschezo so na nje hischcze s wĕstoscźu wotmolwicź njehodźi. Na wotwobrocźenje wójny nichtó wjazy wĕricź nochze, poslednje dny so wospjet sdasche, so so mĕr bjes Ruskej a Jendźelskej jenoż hischcze jara cźeńkeje nitki dźerži. Gladstonowa pondźelska rĕcź w jendźelskim parlamencze, s kotrejž wón 11 milijonow puntow sterlingow, to je 220 milijonow hriwnow, sa wójnske pschiprawy žadasche, drje mĕrluboscź jendźelskeho knježerstwa wobkrucźuje,

tola ſ njeje też ſ dobom wójnſke hroženje klinczi. Gladſton wuſběhowaſche, ſo je cžeſcź jendźelſkeho luda w ſtraſche, ſo dyrbi toho dla na wſchě pſchipady hotowy bycź. Jendźelcźenjo ßu afghanſkemu emirej ßlubili, ſo chzedźa jeho kraj pſched njepſchecźelſkimi nadpadami ſakitowacź. Duž je nětko jich winowatoſcź, Ruſkim napſchecźiwo ſtupicź, hdyž ßo cźi Herata mozuja. Parlament, kotryž runje kaž zyły jendźelſki lud wſchón ſa wójnu žada, je Gladſtonej žadane pjenjeſy jenohłóßnje pſchiſwolił. Pſches Gladſtonowu rěcź ßo do ruſko-jendźelſkeje roskory žaneje jaßnoſcźe pſchinjeßło njeje. Gladſton napſchecźo ßwojemu lěpſchemu pſcheßwědcźenju ruſkemu generalej Komarowej porokowaſche, ſo je bitwu nad rěku Kuſchkom ſawinował, a žadaſche ßebi, ſo dyrbi ruſke knjeźerſtwo Komarowej komando wſacź a jeho ḱharja a pſcheradnika ſcźinicź. Gladſton rosprawu jendźelſkeho ſaſtupjerja w Afghaniſtanje, Lumsdena, ſa jenicźzy wěrnu dźerži. Tutón ßo ſ Afghanami w hromadźe wot Ruſkich pobity cźuje a prózuje ßo nětko, poſtupowanje generala Komarowa ſa ſkutk tamneje aſiatiſko-ruſkeje politiki pſchedſtajecź, kotraž ßo po měnjenju Jendźelcźanow žaneje njekniczomnoſcźe njeſtrachuje, hdyž móže ſaßo kruch kraja ſ mozy Jendźelcźanow wuwinucź. Lumsden Komarowa winuje, ſo je ſe ſamyßkom měr ſkamał, a Gladſton je tule wobſkórźbu połnje podpißał. To ßo wěſcźe toho dla ſtało njeje, dokelž Gladſton wo prawdźe Lumsdenowym ßkowam wěri. Gladſton je na dobre ſboże a dokelž ßo jemu runje Lumsdenowa rosprawa derje hodźi, ju ſa wěrnu ſpósnał. Wón Ruſkim wſchu winu pſchißuwa, dokelž jendźelſki lud, na Ruſku ßo njemdrjazy, ßwarjenje na Ruſkich rad ßłyſchi. Toho dla też Gladſtonowa rěcź w parlamencźe tak mózny ſacźiſchcź ſcźini, ſo jemu ßamo jeho najßurowiſchi njepſchecźeljo pſchihłoßowachu. Ruſka ſ cźeźka Komarowa wotßadźi, hižo toho dla niz, dokelž je ſ Lumsdenoweje rosprawy njewěrnoſcź jaßnje ſpósnacź. Komarowowa rosprawa je wjele bóle k wěrje podobna hacź Lumsdenowa. Bjes tym ſo bě Komarow ſe ßwojej woßobu pſchi bitwje pſchitomny, bě Lumsden ſady afghanſkeho lěhwa a je ßo po tajkim na ßkowa druhich, woßebje na pſche wſchu měru ſekžanych Afghanow ſpuſchcźecź dyrbjał. Sa Ruſku by po tajkim hižo poniżenje było, hdy by Komarowa do pſchepytanja wſacź chzyła. Gladſton derje wě, ſo ßu Afghanoju Komarowa k bitwje nuſowali, wón jenoż toho dla pſchepytanje pſchecźiwo Komarowej žada, ſo by ſ tym cźaß dobył. Dokelž Jendźelſka ßama pſchecźiwo Ruſkej wójnu wjeſcź njemóże, chze wójnu wotſtorcźicź, ſo by bjes tym europiſke ſtaty na Ruſku naſchcźuwała a ßebi bjes nimi ſwjaſkarjow pytała. Jendźelſka móże ßo brónicź a cźakacź, bjes tym ſo drje móże ßo Ruſka też brónicź, ale niz cźakacź, hdyž nochze w naſtupanju ßwojich hoſpodarſkich naležnoſcźow wulzy ſchkodowacź. Ruſkemu knjeźerſtwu je pſchi jendźelſkich njehańbicźiwych žadanjach ſtónczńje ſcźerpnoſcź wuſchła a wono je, ßo dalſcheho jednanja woſtajiwſchi, ßwoje wójſko do Herata marſchirowacź dało. Po najnowſchich powjeſcźach, kotreż je wczera jendźelſke knjeźerſtwo dóſtało, je ruſke wójſko, Penſchdejſke mjeſy pſchekrocźiwſchi, hižo měſto Maruczak wobßadźiło a rucźe dale w Heracźe poſtupuje. Jako wotmolwjenje na dołhu Gladſtonowu rěcź je ßo Ruſka do Herata puſchcźiła a ſ tym Jendźelſkej ßylnu pliſtu wotłożiła. Jendźelſka njemóże nětko wójnu na poſdźiſchi cźaß wotßuwacź, ale ju pak Ruſkej hnydom pſchipowjedźicź, pak ßebi pliſtu lubicź dacź a ſ Ruſkej měr ſcźinicź.

Judaſchowe wobliczo.

Běſche tſecźu njedźelu po Sſwjatej Trojizy, cźémny dźeń junija w tſizecźich lětach tutoho lětſtotetka. Farař Kamjeniz bě w zyrkwi Sſwjateho Michała w Hamburgu wutrobuhnujaze prědowanje wo „ſhubjenej wowzy“ a wo „ſhubjenym kroſchu“ dźerżał. S zyrkwje domoj duzy ßo Kamjenizej ſdaſche, ſo ſa nim něchtó ſtupa; ſtónczńje ßo wohladnuwſchi widźi njedaloko ßebje njeſnateho cźłowjeka, kotrehoż ßamy napohlad jeho do hroſy ſtaji.

Wón bě nějhdże 35 lět ſtary a ßrěnjeje wulkoſcźe; jeho wobliczo ſ wótrymi, twjerdymi cźahami bě ſ cźerwjenej brodu ſaroſcźene, jeho wkoßy na hłowje, kotraž bě ſ niſkim ſchěrokokromatym kłobukom pokryta, běchu teje ßameje barby. Draſta zuſeho ßo tej runaſche, kajkuž ju morjazy noſcha. Kamjeniz hnydom ſaßo dale khwataſche, ßo hańbujo, ſo bě ßo cźłowjeka, njewjedźo kajkeje pſchicźiny dla, nabojał.

Lědma bě do ßwojeje ſtwy ſtupił a ßo měſchniſku ßuknju wuſłekł, dha ßo wo durje kłapaſche. Na jeho nuts! njeſnaty ſaſtupi. Wón pſchi durjach ſtejo woſta a ßwój kłobuk w rukomaj wjercźo ani ßłowa njepraji. Farař, ſ jenej ruku ſa ßwój lěhanſki ſtoł ſeprjeny, zuſbnika wot wjerſchka hłowy hacź k nohomaj dele wobhladowaſche a ßo ſ twjerdym hłoßom praſcheſche:

„Schtó wy ſcźe a ſchto waß ke mni wjedźe?“

„Ja Havenreuter rěkam“, wón ſ krótka wotmolwi, ſ wocźomaj k ſemi hladajo, „ßym ta ſhubjena wowza a tón ſhubjeny kroſch, wo kotrymż ſcźe dźenża prědowali.“

Na ßłowach, a woßebje na ſwuku, ſ kotrymż ßo rěcźachu, Kamjeniz ſpósna, ſo ma roskateho hrěſchnika pſched ßobu. Strach, kotryž bě jeho wobjał, hdyž prěni krócź zuſeho wuhlada, ßo do wutrobneho wjeßela nad pokutnym pſchemeni; farař ßo k njemu ſ lubośnymi, dowěru wubudźazymi ßłowami wobrocźi a jeho proſcheſche, ßo pódla njeho na ſtoł ßynucź.

„Niz ßedźo, wyßokodoſtojny knjeże“, zuſy praji, „jenoż ſtejo chzu wam ßwoju wutrobu wotewricź, hdyž chzecźe ſpowjedanje mojich hrěchow ßłyſchecź. Wy ſcźe prawy kluczź k mojim najhłubſchim potajnoſcźam namakali! Chzecźe na mnje poſkhacź, chzecźe mje, ſhubjeneho cźłowjeka, wumóz?“

„Ja niz, ja to njemóżu“, jeho farař w rěcźi pſchetorże, „tola chzu waß k tomu pokaſacź, kotryž to móże!“

„Tak wſchak to měnju!“ Havenreuter ſ nowa ſapocźa. „Tola hdy bych wam něſchto ſdźělił, ſchtož by waß hłuboko roshoriło, ſchtož ſakoń cźeźko khoſta, byſchcźe mje wy pſcheradźicź dyrbjeli?“

Pſchi tychle ßłowach ßo duchowneho ſaßo hroſa mozowaſche. Na ßwojeho hoſcźa ſe ſtrachom hladajo, ſtupi krocźel naſad a ßo praſcheſche:

„Scźe dha tajki wulki hrěſchnik?“

„Wulki abo mały“, wotmolwi tamny, „— dźiwa ßo na to, hdyž chzu wumóżeny bycź? Hdyž ßo ſ tym tak ma, dyrbju ßo wotßalicź!“

Havenreuter ßo ſawrócźiwſchi ſ durjemi won ſtupaſche. Kamjeniz ſa nim běżeſche, a jeho ſa ruku pſchimnuwſchi, jeho do jſtwy cźehnjeſche.

„Nihdy niz!“ wón ſ krutym hłoßom ſawoła, zuſeho na ſtoł dele tłóczo: „Wy tu woſtanjecźe a ßebi pomhacź dacźe! Hacź ßu hrěchi wulke abo małe, na to Bóh w njebjeßach njehlada; tola mi niczo ſamjelcźicź njeßměcźe, pſchetoż ſchtoż mi ſamjelcźicźe, to też jemu ſamjelcźicźe, a to wón njewoda.“

„Satajicź niczo nochzu!“ Havenreuter wobkrucźowaſche; „ßym dźiwi, ßamopaſchny cźłowjek a ßym wot dźeſcźazych lět w ßłużbje hrěcha ſtał. Ssu-li cźłowjekoju, kotſiż ſke cźinja, dokelž dyrbja — nó, dha ßym tajki cźłowjek — ßym k kranjenju ſatamany!“

„K kranjenju?“ woſpjetowaſche Kamjeniz ſe ſpodźiwanjom.

„K kranjenju“, wobkrucźi Havenreuter, „tak daloko hacź móżu ßo na ßwoje młode lěta dopomnicź, ßym kranuł. Hižo jako dźeſcźo mějach ßwoje wěſte khowanki, hdźeż wſcho noſchach, ſchtoż ßo mojimaj wocźomaj ſpodobaſche. Druhdy mje pſchi tym lapnuchu a mje cźeźko khoſtachu; tola ja ßo paduchſtwa woſtajicź njemóżach, ßamo hdyž běch ßebi krucźe ßlubił, ſo nochzu pakoſcźicź —, dha tola kaž bjes wole mojej ruzy ſa zuſym kubłom hrabaſchtej —; ßym paduch wot narodźenja. Mi ßu powjedali, ſo moja macź, hiſchcźe prjedy hacź mje porodźi, kóżde ranje, hdyž nan hiſchcźe ſpaſche, pjenjeſy ſ jeho ſaka pakoſcźeſche; a ſo to bjes ſchkódneho ſkutkowanja na moje waſchnje woſtało njeje, ſa to moje dotalne żiwjenje ſrudne ßwědcźenje dawa. Po ſchulſkich lětach mje do wucźby póßłachu, tola dokelž ßo wſchelake wězy pod mojimaj rukomaj ſhubjowachu, mje wſchudźe wotehnachu. Tutym njekmanym żadoſcźam hiſchcźe też naměßacźnoſcź, na kotruż cźerpjach, polékowaſche. Pſchi měßacźku ſ wotcźinjenymaj wocźomaj ſ łoża ſtawach, tola niczo njewidźach, a jako ſtraſchny nózny pucźowar to dozpicź pytach, ſchtoż ßo mi wo dnjo radźicź nochzyſche. Junu do jeneje zyrkwje ſaléſech. Drohe ßudobja, ßo tehdy pſchi jutrownym ßwjedźenju trjebaze, moju kedźbliwoſcź k ßebi wobrocźachu, tak ſo wocźi wot nich wjazy wotwobrocźicź njemóżach.“

„›Zyrkej dyrbiſch wopuſchcźicź!‹ hłóß ßwědomnja wótſje we mni wołaſche; tola tón ßamy wokomik ßo mi ſdaſche, kaž by mje njewidźomna ruka k wołtarjej cźahnuła a njewurjekna móz mojej wocźi na ſkote ßudobja ſwjaſała. Bjes wole ßo k wołtarjej motach.

Zyrkwinski ßlužobnik mi napschecžo stupi a mi prjecž kasasche. Tola kaž ßo to stawa, so ska žadliwoscž, ßo sakorjeniwschi, cžim rucžischo a mózníscho roscže, hdyž na sadžewk storcži, tak ßo tež mi dženasche."

„»Aj, kajki je to kraßny kheluch! Aj, tón rjany błyschcžaty ßwěcžnik!« tak ßo pschezo w mojim snutskownym wokasche. Cžasto wokoło zyrkwje kažach, pschileżnoscže hladajo, tola žana ßo mi pokasacž nochzyschе, tak so, wot najhórschich žadliwoscžow cžwilowany, wjazy dnjow wonka wokoło błudžach. Junu w nozy wo ßnje stažech, swoblekach ßo, wotewrich woknjeschko kubineje komorki, hdžež moje ložo stejeschе, stupich na tšěchu won a ßo po wodowej role na haßu dele puschcžich. Ja k zyrkwi běžach. Wschě wězy po cžmje jaßnje widžach, tola niz s wocžomaj, ale něhdže tak, kaž ßo to wo ßnje stawa. Hischcže dženßa wscho pomnju, schtož ßym tehdy widžał. K zyrkwi doběžawschi, wjazy krócž koło wokoło njeje pokasych a wschě nutskhody ßwěru pschepytach. Hižo chzych ßo, dokelž žaneho města njenamakach, hdžež bych ßo do zyrkwje dobycz móhł, domoj wrócžicž, jako wyßoko na narańschej stronje woknjeschko wuhladach, kotrež pschi Božej ßłužbje wotcžinjachu, so by cžerstwy powětr s nim nuts stupał. S napschecža woknjeschka stejeschе dołha lipa; na tu horje cžowpach a slěsych po jejnych ßylnych hakosach hacž k woknjeschku a wot tam dele do zyrkwje."

„Psched woktař stupiwschi, wupschěstrjech ruku sa ßlěbornej khanu, sa kheluchom, sa skotym talerjom, tola dyrbjach ßebi prajicž, so njemóžu wscho ßobu wsacž, a tola dyrbjeschе wscho moje bycž. Skónczńje ßo rossßudžich, najprjódzy kheluch a taleř ßobu wsacž, a hdyž běch tejle wotnjeßł, ßo po druhe ßudobja wrócžicž. Skoty taleř pod ßuknju sa žiwot skhowach a kheluch ßebi, jón sa ßwojej podwjaskaj swjasawschi, wokoło schije powßnuch. Na to ßo na dompucž podach; wscho ßo derje cžinjeschе. Pschede wschěm ßwoje paduchstwo w ßwojim ložu skhowach, so bych ßebi sa nje posdžischo lěpschu khowanku shladał a ßo na to druhi krócž na pucž do zyrkwje nastajich. Bórsy saßo psched woktarjom stejach a cžežku khanu w ruzy dżerżach."

„»Wěko móhło klepotacž«, scheptach k ßebi a spytach hosdžik, kotryž je dżerżeschе, s nóhcžemi wucžahnucž. Dokelž ßo mi to tak njeschlachcži, jón se subami wucžežech. Wěko pod pjesł skhowawschi, ßebi khanu na khribjet swjasach. Jako ßo po schtomje dele ßuwach, bě ßo dwanata hodžina pschibližiła. Nózny strażnik mějeschе waschnje, so kózdu hodžinu pod tejle lipu wołasche a trubjeschе. A tak běschе tež dženßa. Jako dwanacže bijeschе, strażnik s móznym khoßom trubjeschе a spěwasche, tak so, psches tutu haru s naměßacžnoscže wozucžiwschi, s lipy na plestr dele praßnuch, pschi cžimž wótsje žakoscžach. Strażnik s trubjenjom sasta a ßo, ke mni pschikhwatawschi, mje hrubje praschesche, s wotkel pschińdu a schto tu chzu, tola psches pad běch wschón pohkuscheny, so ani ßkowczko wotmolwicž njemózach. Wón mje na polizajstwo dowjedże, a hižo na druhi dżeń bě moje kranjenje k spodžiwanju wschěch wobydlerjow po zykym měscže snate. Nětko dyrbjach wschě khowanki mjenowacž, a ludžo ßo njemako dżiwachu, hdyž ßwoje dołho shubjene wězy na kubjach, starych murjach, w prósdnych schtomach a w semi sahrjebane namakachu. Jako běchu mje saßo srunali, mje po starym Hamburgskim waschnju na sjawnym torhoschczu psched shromadżenym ludom schwikachu a mje na to na kódź, do Indiskeje jěsdżazu, sa ßkužobneho hólza pschistajichu. Tak buch morjak."

Tu Havenreuter womjelknu; farař hłuboko posdychnu, kaž by ßo jemu cžežki kamjeń wot wutroby walił, na to ruzy styknuwschi praji: „Bóh, luby knjes, budź sa to khwaleny!"

„Haj", Havenreuter dale powjedasche, „tež ja ßo Bohu dżakowach, so bě mje na druhi pucž dowjedł. Pschetož tam na dżiwim morju, pod krutym roskasom niczo njebě, schtož by mojim skym żadoscžam polěkowało. Morjo, kotrež mje njeßesche, ßo mojej dżiwjej naturje derje spodobasche. Běch k dżěku swólniwy, wjeßely a khróbły, a to bě runje, schtož mi pschikhilnoscž morjakow dobu. Moje nózne pucžowanje druhdy saßo wospjetowach; spizy wjazy krócž pschi najßylnischim wichorje na scžežory salésych a sa krajom shladowach. Tola Bohu žel dyrbju ßo wusnacž, so na kraj stupiwschi pschezo ßwojej ruzy nasdala zuseho kubka njedżerżach, a moje njesbože bě, so ßo khostanja sminuch. Dokelž ßo stajnje kranjenje schlachcžesche, buch pschezo khróblischi, a hdy bych wam, knjes fararjo, kózde městno, hdżež ßym pakoscžik, mjenowacž dyrbjał, dha drje bych žane wuwostajicž njeßměł, k kotremuž ßym po kódźi pschijeł."

„Njesbožowny cžłowjeko!" farař s wutrobnym ßobuželenjom praji, „njejscže dha pschecžiwo tutomu hrěchej wojowali?"

(Pokracžowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Rosnoschenje knihow, wot ßerbskeho lutherskeho knihowneho towarstwa na sańdżene lěto wudatych, je ßo w tych dnjach sapocžało. Bjes nimi ßu saßo wubjernje rjane prědowanja k. fararja Jakuba w Njeßwacžidle s napißmom „Knjesowa modlitwa", to ßu prědowanja wo ßwjatym wótcženaschu, kaž tež powjetscheny druhi wudawk tych modleńskich knihow, kiž ßu pod ßwojim napißmom „Domjazy woltař" po wschěch Serbach bohacže rosschěrjene a s poknym prawom jara lubowane. Tutón druhi wudawk „Domjazeho woktarja" ßo niz jenož snutskownje psches wjele wjetsche bohatstwo modlitwow, ale tež swonkownje psches wjele rjenischu běku papjeru a psches wjele wjetsche, jaßnische pißmiki psched ßwojim prjedawschim, prěnim wudawkom tak wusnamjenja, so je nam kaž dżiw, so móże ßo njeßobustawam sa pokdra hriwny pschedawacž. Wschitzy, kiž ßu hižom w lěcže 1884 ßobustawy towarstwa byli, dostawaju tak, kaž je nětko widżecž, sa ßwój pschinoschk jeneje hriwny sa 2 hr. 73 np. knihow. Teho dla ßo pak tež stanje, so někotry ßobustaw lubjerad a dobrowólnje ßwój pschinoschk s luboscžu a dżakomnoscžu powjetschuje, kaž tež, so ma tuto s Boha tak požohnowane towarstwo nětko hižom psches 3000 ßobustawow. A hižom saßo je rjana cžrjódka nowych ßobustawow psches poßelnika Hataßa ßwój pschistup wosjewika.

— Sańdżenu póndżelu ßu s kuže sady Droschaez zyhelnicže cžěko samkarja Tittela s Wachawy wucžahnuli. 19. haprleje ßu jeho ßylnje wopiteho na Ssokolzy widżeli, duž ßo sda, so je w pjanoscži do kuže panuk a w njej kónz wsak.

S Koporz. Schtwórtk tydżenja popołdnju je ßo tu Stollež khěża wotpaliła. Woheń je jedyn wóßomlětny hólz se schwabliczkami samischkrik.

S Jaßońzy. Dokelž je nascha ßerbska Bjeßada pschezo na ßobustawach pschibjeraka (jich je nětko na 150), dha je tež psches pschinoschki a psches druhe dokhody w Bjeßadźinej pokładnizy rjana suma srostka. Se spocžatkom tutoho lěta ßu po wobsanknjenju Bjeßady woßebity wotrjad sa pokładnizu sakožili, kiž ßo pożcžowarska a podpjeraza pokładniza mjenuje. S njeje dostanu ßobustawy na požadanje na wěsty cžaß maku sumu po potrjebnoscži sa nisku dań pożcženu. Druhe ßobustawy pak, kiž ßu trasch psches njesboże, khoroscž atd. do wulkeje khudoby pschischke, dostanu s cžaßami maku pjenježnu podpjeru. Żyku wěz wobstara a wjedże finanzny wubjerk, s pjecžoch ßobustawow wobstejazy, kotryž ßo wot Bjeßady na jene lěto wuswoli. *mk.*

Dary sa natwarjenje ßerbskeho domu.

Kantor Ssmoła w Maleschezach na 1885	2 hr.	— np.
Kantor Kozor w Ketlizach na 1884	3 „	— „
Wucžeř Kerk w Bukezach na 1884	2 „	— „
Diakonuß Matěj w Kamjenzu na 1885	10 „	— „
Kantor Scholta w Radworju na 1884 a 1885	2 „	— „
Wucžeř Kral w Radworju na 1884 a 1885	2 „	— „
Wucžeř Domaschka w Bolborzach na 1885	2 „	— „
Swudowjena faraŕka Rěsdańkowa w Budyschinje na 1884	10 „	— „
Kantor Bartko w Roßacžizach na 1885	2 „	— „
Farař Mrósak w Hrodźischczu na 1885	20 „	— „
Kubleř Penther w Wuježku	1 „	— „
Wumjeńkař Penther w Wuježku	1 „	— „
Profesor Machal nahromadźił psches redakziju „Nar. Listow"	22 „	67 „
	79 hr.	67 np.

W Rakojdach darichu: kubleř Domsch 1 hr., wucžeř Bětnař 30 np., sahrodnik Rudel 20 np., sahrodnik Schleza 10 np., khěžnik Hanczka 10 np., khěžnik Stübnař 5 np. — Hromadże: 1 hr. 75 np.

W Pocžaplizach darichu: zyrkwiny prjódkstejeř August Holcž 1 hr., August Kozor 50 np., August Zyž 50 np., Pětr Kozor 50 np., Pětr Loch 30 np., E. Frenzel 20 np. — Hromadże: 3 hr.

S dżakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Do knihownje Maczizy Sserbskeje dari:

1. Knjes kapłan Bart w Radworju: Knihu sonettow. 2. Knjes statny radżiczel a spisowař Bogußławski w Petersburgu: Biografiju k. J. E. Ssmolerja. 3. Knjes literat dr. Celichowski w Pósnanju: Korespondencya Joachima Lelewela. 4. Knjes farař Duczman s Radworja: Róčnu Swjatnicu kath. křesćana. 5. Knjes Helaß w Njeßwacžidle: Jenu staru pólsku ryczńizu. 6. Knjes farař Hórnik w Budyschinje: a) Syntax der wend. Sprache v. G. Liebsch; b) Prěnja cžitanka wot Braunera; c) Marija, macžeř dobreje rady; d) Pěsnje Łužicke wot L. Kuby; e) jedyn jubilejski spěw; f) jene stare rukopißne ßerbske spěwańske. 7. Knjes farař Imisch w Hodżiju: a) Deutsche Antwort eines sächsischen Wenden; b) Cichi pjatk; c) jenu rosprawu Mückenberskeho bibl. towarstwa. 8. Knjes farař

Jakub w Njeßwaczidle: Dwě ßerbſkej prědowani, wot njeho dźerżanej a wudatej. 9. Knjes farař Jencz w Palowje: a) Sběrku 15 drobnoſtkow delnjołużiſko-ßerbſkeho pißmowſtwa; b) 1 program; c) 2 prědowani; d) 1 rukopiß ſ léta 1801; e) Chronik der Parochie Gablenz; f) Hanka. Eine wendiſche Dorfnovelle; g) jedyn wobras. 10. Knjes kantor Jordan w Popojzach: a) Huſwolowarſke huwołańe; b) 2 programaj; c) 1 ßerbſki a němſki ſpěw k narodnemu dnju němſkeho kněžora. 11. Knjes farař dr. Kalich w Budyſchinje: Jene ßerbſke prědowanje, wot njeho dźerżane a wudate. 12. Knjes kapłan Kſchiżan w Hodźiju: Dwě prědowani, wot njeho dźerżanej. 13. Knjes kantor em. Michałk w Draždźanach: Jedyn mużſki quartett, wot njeho komponowany a wudaty. 14. Knjes Pětr Mjonk w Dźiwocźizach: Jedyn ſkładnoſtny ſpěw. 15. Knjes gymnaſialny wyſchſchi wucžeŕ dr. Muka w Kamjenizy: a) Łužicu, 1., 2. a 3. lětnik; b) Die letzten Tage des wendiſchen Roſtock; c) Dodawk k ludowym pěsnjam. 16. Knjes dr. Müller, kuſtos kralowſkeje bibliotheki w Barlinje: Die wiſſenſchaftlichen Vereine Deutſchlands im 19. Jahrhdt., Heft 1—5. 17. Knjes rěčnik Parczewſki w Kaliſchu: a) Biografiju J. E. Ssmolerja; b) Zytańku; c) pólſki pſchełożk delnjołuż. powjedańczka „Bogumil". 18. Knjes profeßor dr. Pful w Njeßwaczidle: a) 2 programaj; b) 1 ſkładnoſtny ſpěw; c) powjedańczko „Felsburg und Kapelle". 19. Knjes kapłan Rěſak w Khróſczizach: a) Naša wowka; b) jedyn autografowany ßerbſki ſpěwnik. 20. Knjes diak. Rjencz w Ketlizach: Geſchichte der Kirche und Kirchfahrt Kittlitz. 21. Knjes knihikupc Rösger w Budyſchinje: a) Führer durch das Stieber-Muſeum der Stadt Bautzen; b) jedyn katechismuß ſ l. 1784. 22. Knjes literat dr. Sauerwein ſ Bantelnja: Leſche-Woda abo Huzba mimo płoda. 23. Knjes redaktor M. Ssmoleŕ w Budyſchinje: a) Dwě powjedańczży; b) ſtare lube kěrliſchki ßlěpjanſkeje woßady; c) Serbske Nowiny; d) Serbskeho Hospodarja. 24. Knjes kantor Schwjela w Skjarboſczu: 5 delnjołużiſko-ßerbſkich knižkow. 25. Knjes farař Teſchnaŕ w Nidźe: Wobras Jana Bjedricha Fryza, pſchełożerja ſtareho teſtamenta do delnjołużiſko-ßerbſkeje rěcže. 26. Podpißany knihownik M. S.: a) 6 programow Budyſkich wucžeŕnjow; b) 2 kněrluſchowej kniſy; c) wuſtawki Lumira ſ léta 1861; d) Serbsku Meju wot Kocora; e) 2 adreßy ſa ſakſki kralowſki dom.

W Budyſchinje, 30. haprleje 1885.

K. A. Fiedleŕ, knihownik M. S.

Dźělenje.

(Po cźeſkim.)

Kak cźežko dźěli ßo,
Kak cźěßni duſchu to,
:,: Hdyž ma tyſchcźe roſžohnowacź :,:
S holcźom ßo pacholo!

Ach, hdyž ßo dźělachmoj,
Dha wobaj płakachmoj,
:,: S bělojaßnym rubjeſchcźatkom :,:
Wócźży ßej wutrjechmoj.

Njech dźělik wotßud je
Mje nětko wot Tebje:
:,: Naju luboſcź płomjenitu :,:
Żadyn dóńt njehaßnje.

Hdyž wumrjeſch, njech też mi
Ssmjercź wócźko ſandźeli,
:,: Rowcźk njech jedyn k wotpocźinku :,:
Namaj ßo wotewri.

A pißmo woběmaj
Sso na pomnik tak ſtaj:
:,: Sjenocźenaj we wutrobje :,:
Tule dwaj drěmataj!

F.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Tſinacźelětny ſchulſki hólcźeż K. A. Warnacź, kotrehoż ſtarſchej w domje rěſnika Běharja na Zidowje bydlitaj, bě wjazy krócź ſ Běharjoweje ſamknjeneje komory pjenjeſy, wſcho hromadźe 35 mk., ſpakoſcźił a ßebi ſa to ſ dźěla hrajki kupił ſ dźěla pjenjeſy ſe ßwojimi ſchulſkimi towarſchemi na druhe waſchnje pſchecźinił. Schtyri krócź bě wón wot dwora ſ wotewrjenym woknom do Běharjoweje komory ſaléſt, poßledni ras wón pucź do njeje wot pſchedſale pſches wokno wyſche komornych duri namaka. Wobſkorżeneho dźiwajo na jeho mkodoſcź cźežkeho a jednoreho paduchſtwa dla k jaſtwu na ſchěſcź njedźel ſaßudźichu.

Powołanſka komora. Khěžkaŕ J. E. Weber w Żarkach bě tamniſcheho ryczerſkublerja Rychtarja pſches to na cźeſcźi pſchimak, ſo bě wudawak, ſo Rychtaŕ pjenjeſy, kotrež mějeſche Weber jako poručnik Müllerez a Rychtarjez dźěcźi doſtacź, wotedak njebě. Weber, kotrehoż bě Lubijſki ławniſki ßud tutoho cźeſcźeranjenja dla k 15 mk. pjenjeżneho khoſtanja ſaßudźił, ßo pſchecźiwo tomu na druhu inſtanzu wobrocźi, njemějeſche pak ſ tym żaneho wuſpěcha, dokelż ßo jeho powołanje wotpokaſa.

Přilopk.

* Po ſtarym burſkim prawidle pſchińdźe po ßuchej haprleji mokre lěcźo, a też lětża po wſchěm ſdacźu tuto prawidło, kotrež ßo na dokholétne naſhonjenje ſłožuje, prawo wobkhowa. Ssyhne, cźaſto ßo wospjetowaze měrzſke mhły ßo, kaž wjedrowuſtojni praja, ſa ſto dnjow jako njewjedra wrócźa. S wobkedźbowanja wjedra je ßo naſhoniło, ſo wětry, kotrež w měrzu wějachu, něhdźe ſa tſi měßazy ſaßo ſ teje ßameje ſtrony pſchińdu. Duż bychmy po tutym wobkedźbowanju wot ßrjedź junija hacź do ßrjedź julija mokre wjedro wotcźakacź měli.

* Wo dźiwnym ſhożownym podawku ſ Thalheima pola Stollberga pißaju. Schtrympaŕ Marſchner, kotryż je na jene wócźko woßlepił a na druhe jenoż jara hubjenje widźeſche, 16. haprleje pola piwarża Nöbela drjewo kałaſche. Pſchi tym jemu tſchěſka drjewa do woßlepjeneho wócźka ſleczi, pſches cźož na dobo ſaßo widźeſche. Pſchiwołanemu lěkarjej je ßo radźiło wócźkej, do kotrehoż běſche tſchěſka khěiro ßylnje praßka, tak ſo bě ßo ſahoriło, widźenje ſdźerżecź.

* Wokoło Bołßława (Bunzlau) na jenej łuzy żandarm njedawno dweju mużſkeju wuhlada. Praſchanaj, ſchto tu cźinitaj, zuſaj wotmolwiſchtaj, ſo wotpocźujetaj a chzetaj potom do Sprotowa hicź. Hdyž żandarm jeju wopißma żadaſche, wonaj na jene dobo wobaj revolvr wucźahnuſchtaj a do ſaſtojnika tſélíſchtaj. Tutomu pak ßo poradźi, jeneho teju njekmanikow pſchimnucź, mjes tym ſo druhi cźeknu. Sajaty je ßo pjecża wſchelakich paduchſtwow wuſnał a też někotrych pomoznikow pſcheradźił.

* Hahnez ſchwalcża w Nordhauſenje, 15 lětna holza, pſched něſchto cźaßom poručnoſcź doſta, żarowanſkeje draſty naſchicź. Hdyž chzyſche draſtu wjecźor w żarowanſkim domje wotedacź, wona ſe ſmylku do cźmoweje iſtwizy ſtupi, hdźež cźěło na marach leżeſche, ßo ſakopnu a runje na cźěło padźe. Holza ßo tak wuſtróża, ſo cźežko ſkhori a je nětko wumrjeła.

* W Braunſchweigu buſchtaj 17. haprleje rano dźěłacźeŕ Giepsz a wudowa dźěłacźerja Koszmidera wotprawjenaj. Wobaj běſchtaj hižo dlěżſchi cźaß w hromadźe dźerżałoj a chzyſchtaj rady bjes wſcheho ſadźěwka a ßwobodnje w hromadźe żiwaj bycź. Duż běſche Giepsz, wot Koszmideroweje żony k tomu naſchcźuwany, ßwojeho pſchecźiwnika ſe ßekeru ſaraſył.

* W jenych awſtriſkich kaſarmach je njedawno jedyn wojak ßwojeho feldwebla ſatſélicź ſpytał. Někajkeho ßłużbneho pſcheſtupjenja dla běſche feldwebel Mathias wojaka Vrbu pokhoſtał. Vrba, kotryż chzyſche po wußłużenym wojeŕſtwje do żandarmerije ſaſtupicź, pſches to wſchu nadźiju na tajke měſto ſhubi a ßo toho dla żałoſtnje na feldwebla roshněwa. Duż wón tſi tſélby natyka a pſchi prěnjej ſkładnoſcźi do Mathiaſa wutſéli; kulka pak njetrjechi a jeno draſtu feldwebla wobodrě. Prjedy hacź Vrba druhu tſélbu hrabnu, jeho Mathias pſchimnu a jeho njepuſchcźi, doniż druſy wojazy njepſchiſtupichu. Vrbu ßu do Brünna wotwjedli, hdźež jeho najſkerje ſatſéla.

* Sso do Portici w Italſkej pſcheßydlíwſchi je prjedawſchi egiptowſki kral-naměſtnik abo khediwa Iſmail Paſcha też ßwój harem ſ zyłym ſtadłom żonow ßobu pſchiwjeſł. Ssměrnoſcźi wſchěch ßobuſtawow ßwojeho harema pak wón tak zyle wěricź njemóże. Tak je jemu pſched něſchto cźaßom jena cźełka. Pſches wokna harema, kotrež na morjo du, běſche wona cźaſto ſchikowaneho mkodźenza widźała a ßo do njeho ſalubowała; prěnju lěpſchu ſkładnoſcź wużijo, wona k njemu cźeknu. Hdyž Iſmail Paſcha to ſhoni, ßo wón tak roshněwa, ſo chzyſche ſtražnikam a wrótnikam na měſcźe hłowy rubacź dacź. Wón pak běſche ſabył, ſo wjazy w Egiptowſkej ſ khediwom njeje. Duż ßo ſ tym ſpokoji, ſo poruczi, krucźiſcho ſtražowacź. Tón ßamßny dźeń też wſchě wokna ſabicź da.

* Krwawny njeſkutk je ßo jutrownu ßobotu wjecźor w Portigliole w Kalabriſkej ſtał: Se ßwojimi towarſchemi jedyn mkodźenz ßwojej lubzy ſaſtaniczko ſpěwacź pſchińdźe. Jeje pſchecźelſtwo pak wo żeńtwje ſ mkodźenzom niczo ßłyſchecź nochzyſche. Duż jeje ludźo ſpěwarjow wotehnacź pytachu. Hdyž pak to niczo njepomhaſche, mkody ratař, kotremuż holzu braſchcźachu, pſchińdźe a do ſpěwarjow wutſéli. Tſjo ſpěwarjo hnydom ſa nim běżachu hacź k domej, hdźež holza bydleſche; dworowe wrota ßo ſa nimi ſacźinichu a bórſy bu nutſka wſcho cźicho. Po cźaßu to towarſcham ſpěwarjow nadpadźe; dworowe wrota roſkamawſchi woni cźěła tſjoch mkodźenzow ſa nimi nadeńdźechu; mkody ratař a holzyny nan běſchtaj jich ſkónzowakoj.

* W dźiwadle konje hižo dawno ßobu wuſtupuja. W nowiſchim cźaßu też po ſchtryku khodźicź póczu. Dwaj tajkaj konjej ſtaj ßo w Pariſu pokaſowakoj. Jedyn ſ njeju, kotrehoż Blondin mjenuja, je w Londonje 200 krócź wuſtupił. Wón 50 ſkhodźeńkow po ſkhodźe horje krocźi a potom na ſchtryk ſtupi, kotryż je 20 łokcźi wyßoko

pschiczinjeny. Po schtryku wón do prědka a ſ wopjeczizu khodźi, Pschihladowarjam pak pschi tym runje derje njeje; ſ wjetscha zyle wjelczo ßedźa, dokelž wjedźa, w kajkim straſche skoczo wyßoko na schtryku je.

* W jenym pschedměſcze Pariſa je njedawno człowjek wumrjeł, kotryž ßo wot zyle wurjadneho powołanja žiwjeſche. Dokelž dawno hižo do czežkeho dźěła wjazy njeběſche, ßebi ßwój khlěb ſ tym saßłużeſche, ſo ludźi rano khodźo wołaſche. Kóžde ranje w dwěmaj ſtanuwſchi ßo wón na pucz poda dźěłaczeri wołacz, kotſiž dyrbjachu ſahe na dźěło hicz. Hdyž mějeſche kaſane, wón pſched khežu ſtejo wosta, wótſje ſawoła a ſpěſchnje dale dźěſche, hdyž běſche ßo wołany wotwołał. Sa to jemu kóždy, ſchtóž chzyſche wołany bycz, polak abo kroſchik na dźeń dawaſche. Tuńſcho woteńdźe, ſchtóž ßo zyły tydźeń wołacz dawaſche, a hiſchcze tuńſcho, ſchtóž zyły měßaz. Dobry czaß ſa tohole mužika běſche ſyma ſe ßwojimi dołhimi nozami. Hłuboko ſrudźeni a w ſtaroſczi, ſchtó budze jich wot nětka wołacz, jemu wſchitzy na pſchewodźenje dźěchu, kotrychž běſche wón wołał.

* Kóždemu naſchich czitarjow drje hiſchcze je mjeno Bazaine w pomjatku. Franzowſki marſchal Bazaine běſche w poßlednjej němſko-franzowſkej wójnje komandant twjerdźiſny Metz. Krajneje pſcherady wobſkorzeneho jeho pſched wójnſke ßudniſtwo ſtajichu, w kotrymž běſche wójwoda Aumalſki ſ pſchedßydu; po 42 poßedźenjach Bazaina k ßmjerczi wotßudźichu; wot Mac Mahona wobhnadźeny pak wón poſdźiſcho czeknu. Runjez je ßebi Bazaine ſ Mexika nahladne ſamoženje ßobu pſchinjeßł a runjez mějeſche wón w wójnje lěta 1870 nad milijonom potajnych pjenjes roskaſowacz, je wón dźenßa, kaž ßo ſda, zyle wokhudźił. Njedawno wón nuſnje 4000 markow trjebaſche; njewjedźo, ſ wotkal pjenjesy wſacz, ßo wón na horjekach mjenowaneho wójwodu Aumalſkeho wobroczi. Runjez je wójwoda hewak doſcz ſlutniwy, ßo wón Bazainej tola njeſapowje, ale jemu žadane pjenjesy póßła.

* 19. haprleje je ruſki ſtawiſnar Koſtomarow wumrjeł.

* Ruſke wójnſke miniſterſtwo běſche njedawno pſchikaſako, wſchě kanony, w poßlednjej ruſko-turkowſkej wójnje dobyte, pſchehladacz, hacz hiſchcze ßo wužiwacz a porjedżecz hodźa. Pſchi tym ßo poka ſa, ſo ßu Rußojo w tejle wójnje Turkam 740 kanonow wotbili.

* Latyſchſkim nowinam Latweetis ßo ſ měſta Libau piſche: Jedyn bur běſche, ſ Libawy ßo domoj wróczíwſchi, 100 rublowſku papjeru ſe ßuknje wuczahnucz ſabył. Jeho 5lětny ßynk pjenježnu papjeru namaka a ju roſtorha. Hdyž ßo nan toho dohlada, wón ßyna ſhrabnu a jeho wobwěßnu. To dokonjawſchi ßo wón wo pjenjesy a wo ßyna tak rudźicz pocza, ſo ßo ßam tez powßnu. Hdyž burowka muža a ßynka morweju nadeńdźe, ßo tak wuſtróża, ſo ßo na khore kožo lehnu a ſa tydźeń wumrje.

* Pſched ßudniſtwom w Bachmucze njedawno wěſty Arbetian ſtejeſche, człowjek, kotryž je ſwěrjeczu podobniſchi hacz człowjekej. Pódla mnohotnych paduſchſtwow a rubježniſtwow běſche wón ſchtworeho ßuroweho mordarſtwa dla wobſkorzeny. Pſched něſchto lětami hižo běſche wón paduchſtwa dla k jaſtwu wotßudźeny. Jemu pak ßo radźi ſ jaſtwa czeknucz. Czěkajo wón do jenych podkopkow pſchińdźe, hdźež tez dźěło doſta. Tu ſtareho towarſcha trjechi, kotryž běſche runja jemu ſ jaſtwa czeknuł. Podźěkawſchi něſchto czaßa w podkopkach, ßo ſ towarſchom ſrěczja, ſo dźěło wopuſchczitaj a k ſnatemu pißarjej póńdźetaj, kotryž jimaj ſa dobru ſapkatu wopaczny paß a druhe papjery wudźěła. Wonaj pak pjenjes njemějeſchtaj. Duž ßo Arbetian dopomni, ſo njedaloko podkopkow w khežzy, kotraž ßama lutka ſteji, bohaty Jendźelczan Filips ſe ßwojej žonu bydli, wobaj ſtaraj człowjekaj. Arbetian jeju ſnajeſche, dokelž běſche něhdy jako dźěłaczer pola njeju ßkužił. Na wjeczor wón ſe ßwojim towarſchom k Jendźelczanej pſchińdźe. Muž doma njeběſche, duž běſche žona ßama lutka w domje. Njedźiwajzy na to wona zuſbnikow pſchecźelnje powita a hoſpodliwje pſchija. Na jene dobo ßo Arbetian do ſtareje žony da. Se ſtrachom wona do womory padźe. Duž ßo Arbetian na nju klaknu, dołhi nóž wucźeże a ji krk a ſchiju hacz do rjapa pſcherěſnu. Roſtamawſchi na to kſchinju wón 5 abo 6 ſtow toler a dwaj ſtotaj czaßnikaj ſ rjeczaſkomaj ſ njeje wſa a ßo ſ towarſchom wotßali. Pſchiſchedſchi k pißarjej wonaj ſa hódny pjenjes trěbnaj paßaj a druhe wopaczne wopißma doſtaſchtaj. Na wróczopuczu Arbetian konja ſ gratom kradnu, da pak ßo pſchi tym lepicz a bu do jaſtwa ßadźeny. Tu ßo wón ſ jatymi towarſchemi ſrěcza, ſo chzedźa jaſtwowu murju podrycz, ſ jaſtwa twochnucz a potom bohateho kublerja, kiž njedaloko měſta bydli, ſkónzowacz a wurubicz. Lědma pak běchu murju podrywacz počeli, jich dohladowarjo pytnuchu; duž ßo jim njeradźi ßwoje wotpohladanje wuwjeſcz, a Arbetiana do druheho jaſtwa wotwjedźechu. Duzy po pucźu pak ßo jemu tola radźi twochnucz. Wón ßo do bliżſcheho wjetſcheho měſta poda a tudy pſchi wſchelakich rubježniſtwach tſjoch człowjekow ſkónzowa. Hdyž budźiſche w roskorje pſchi ßamym ßwojeho towarſcha ſaraſył, jeho tutón pſcheradźi, a Arbetiana ſajachu. Tón krócz ßo jemu njeradźi czeknucz, a wón pſched ßudnika pſchińdźe. Arbetian je maly, ßuchi mužik, jeho ſwonkowne ſ zyła rubježnika njepſcheradźa. Ale wſchěch pſchipoßłucharjow ſymiza pſcheběhowaſche, hdyž wón ſe ſměrnej krwju wſchě ßwoje njedoczinſtwa wopißowaſche. Hdyž jemu ßudnik woſjewi, ſo je k 15lětnej khoſtarni wotßudźeny, Arbetian njehańbiczíwje wotmolwi: „Khoſtarnje ſ czežka wuhladam. Ja ſ nowa twochnu, ſawěſcze czeknu . . . Mojich ſkutkow hiſchcze kónz njeje."

* S kolonije Bauer w wokolnoſczi Saratowa pißaju, ſo ßu tam njedawno „czerta" ſatſělili. Jedyn bur běſche na wopyt jěł pſchikaſawſchi dźěczom, ſo, mjes tym ſo wón domach njeje, nikoho do domu puſchczíłe njebychu, njech pſchińdźe, ſchtóž chze. Bur běſche bohaty muž, a we wßy ßo powjedaſche, ſo ma wón ſtajnje wjele pjenjes w domje. Na nóz ßo woprawdźe do duri klapacz počza; něchtó zuſy chzyſche nuts. Jemu ßo njewotewri. Duž wón wokenzy łamacz počza. Dźěczi ßo ßmjercz naſtróżachu a njewjedźachu, hacz dyrbja wo pomoz wołacz, ſchtoż drje by w ßrjedź czmoweje nozy podarmo było, abo ßo wobaracz. Na ſczenje natykana tſělba wißaſche. Wukamawſchi wokenzu a wokno paduch na dźěczi bórczecz počza: „Ja ßym czert." Wón běſche zyły koßmaty, dokelž běſche ßo wowczi kožuch wobleki, na wopak wobroczeny. Njedźiwajzy na to ßo dźěczi roſßudźichu, tez ſ czertom ſpytacz. Lědma běſche paduch ßwoju koßmatu hłowu dó jſtwy ßunuł, 14lětny hólczez tſělbu ſhrabnu, ßo měrjeſche a do czerta wutſěli, kotryž wołajo ſ woknom won ſleczi a na ſemju dele. Nětko dźěczi wołacz počzachu; ßußodźa ßo ſběžachu a w ſahrodzy ſatſěleneho czerta namakachu. Jeho bliże wobhladujo pak w nim ßobu-wjeßnjana ſpósnachu, nětkajkeho Němza, kiž žaneho ſtatoka měł njeje a je ßo jeniczzy ſ paduchſtwom žiwił. Pſchipadnje běſche wón ſhonił, ſo bur tón wjeczor doma njeje; duž běſche ſkładnoſcz wužicz chzył, dźěczi w podobje czerta naſcheriwſchi w domje něſchto hódno pjenjes pokradnucz.

* Na kupje Java je woheńpluwaza hora Smeroe pluwacz počała a wulkotne ſapuſczenje naczinika; woßebje buchu daloke hona, ſ khoſejom wobßadźane, ſapuſczene. Tez człowjekojo ßu wo žiwjenje pſchiſchli.

* W dole Medicin-rěki w krajinje Kanſas w Sjednoczenych Statach Poknózneje Ameriki wichor naſta, kotryž bu ſ pſchiczinu, ſo woda ſ brjohow wuſtupi, něktore wßy powodźi a wjazy hacz 500 domow do zyła ſapuſczi. Wjele człowjekow je pſchi tym kónz wſako.

* W Newyorku powjeſcz doſtachu, ſo ſběžkarjo w Panamje poknózno-amerikanſki kraj pſchimacz hroża. Wojazy, wot Sjednoczenych Statow wotpóßłani, do ſběžkarjow tſělachu, kotſiž jeneho morweho a 3 ranjenych ſhubichu. Něktſi nawjedowarjo ſběžkarjow buchu popadnjeni.

* Běrna rěka w Budyſkim kraju tón kulkojty ſemſki płód, kotryž ßo wot Němzow kartoffeln, erdbirnen (eppern), erdäpfel, erdbohnen mjenuje. Pola Lubija praji ßo buny*, na wjeczoru a w Delanach kulki, wokoło Laſa deple abo neple, w Spaloch kneble, w Delnich Luzijach kulki abo knyle. Běrny njejßu pſchezo w Europje byle; ßamßne pokhadźeju ſ pokodniſcheje Ameriki, woßebje ſ krajow Chile a Peru. 300 lět něhdże je, ſo ßu běrny w Europje: Włóſka (Italſka), Hiſpaniſka a Jendźelſka maju wulke ſaßłużby wo jich plahowanje. We Włóſkej nałożowachu ßo běrny wokoło lěta 1550 k jědźi a woßebje na kormjenje. Dokelž ßu podobne na hkuwy abo homołki (trüffeln, tuber), rěkachu jim tam taratufoli, ſ czehoż ßo pola Němzow wuras „kartoffel" wudźěła. W kónz 16. lětſtotka pak naſta we Włóſkej to měnjenje, ſo móża běrny khoroſcz wußada naczinicz: czehoždla ßo jich plahowanje tam ſakaſa; a hacz runje buchn lěta 1810 ſaßo dowolene, dha tam tola hiſchcze dźenßa wjele wo nje njerodźa. Lěta 1578 pſchiwjeſe je Franz Drake ſ Ameriki do Jendźelſkeje. Do Saſkeje pſchińdźechu běrny lěta 1591 pſches khurwjercha Khryſtiana, kotryž ßebi ßamßne ſ Heßenſkeje póßłacz da. Potom pſchenjeßechu ßo běrny 1640 do Delnich Saß a do Weſtfaliſkeje, 1647 do Voigtlanda, 1708 do Meklenburgiſkeje. Pruſki kral Friedrich Wulki, „ſtary Fryzo", radźeſche a honjeſche na ßadźenje běrnow. Drohota a hłód po ßydomlětnej wójnje (1756—1763) wucźeſche a nuſowaſche ludźi na běrny kedźbowacz. Takle dha je hakle něſchto pſches ſto lět, ſo ßu běrny ßo pola naß domjaze ſczinike, a ſo je jich wobſchěrny wužitk ßo počzak ſpósnawacz. *Pf.*

* Hewak ßu „buny" pola naß tak wjele kaž němſke „bohnen", ſchtoż herbſzy poprawom bob rěka. Tymle bunam (bohnen) praji ßo wokoło Lubija faſóli (Phaselus).

* Pjecźi nowych dla ßo powßnucź! Schtó by to wěrił? a tola je ßo ſtało, a to w Mindenje w Hannoverſkej. Khora žónſka wot muža, dźěłaćerja, 5 nowych pjenjezkow žadaſche, ſo by po běku žałbu pózłacź móhła. „Hižo ſaßo pjenjeſy!“ muž hněwny ſawoła; hižo ſaßo pjecź nowych! Dha ßo tola radſcho powßnu!“ A woprawdźe dźěſche a ßo wobwěßnu. Jeho pak wotrěſnuchu, prjedy hacź běſche ducha ſpuſchćźił.

* W wſchelakich wot Hrjekow powołanych ſhromadźiſnach je ßo w poßlednim cźaßu wjele wo tym rěcźało, kak wjele Hrjekow tola w Makedonſkej bydli, a ſo Bołharjo na žane waſchnje žaneho prawa na tónle kraj nimaju. S najnowſcheho ſpiſa generala Ritticha, wucźeneho pſchepytowarja balkanſkich krajinow, wot Sſkowjanow wobydlenych, pak widźimy, ſo w Makedonſkej pſchebywa: 1,124,288 Bołharjow, 59,833 Hrjekow, 360,626 Turkow a 422,357 wſchelakeho druheho ludu.

* S Egiptowſkeje ßo wóndano piſaſche, ſo ßu Jendźelſzy wojazy wot Suakina na ſtronu měſta Tamai cźahnyli a tam naßypy abo ſchanzy dobywali, kotrymž ßo Sareba rěka. To je ſjawnje tak wjele kaž pola naß ſareb abo ſahrjeb. S teho dyrbimy wujimacź, ſo tam bjes arabiſkim ludom kež něſkajki tajki ród bydli, kotrehož rycź je na naſchu ßerbſku podobna. Tež něſkotre druhe wuraſy ſ tamnych ſtronow na to pokaſuja. *Pf.*

* Jedyn rekruta, kotryž ßo hłuchi ſtajeſche, bu hižo dlějſchi cźaß we wojeńſkej hojeńni wot lěkarjow wobkedźbowany. Hižo běſche tak daloko, ſo chzychu jeho bórſy ſe ßłużby puſchćźicź. Hdyž wóndano po ſkhodźe dele dźěſche, jedyn wojeńſki lěkař, kiž prjedy njcho dźěſche, kaž ßam ſa ßo pokwótſje praji: „Tón wbohi cźłowjek je tak ſpokojom a hiſchcźe njewě, ſo je, ßo pſchehrabnuwſchi, dźenßa rano ßo jěda napił.“ Tu hłuchi na jene dobo ſawoła ßo ſ woběmaj rukomaj ſa žołdk pſchimnuwſchi. „Pójcźe, pſcheceźelko“, jeho lěkař troſchtowaſche, „njech wam w kaſermach rucźe lěkařſtwo pſche jěd dadźa.“

Cyrkwinske powjeſće.

Wěrowani:

Michalſka zyrkej: Khorla Auguſt Klimant, wulki ſahrodnik w Sajdowje, ſ Hanu Lejnu Weſerez ſ Kſchiweje Borſchcźe.

Pětrowſka zyrkej: Jaroměr Hermann Müller, ſerjant w grenadier-regimencźe w Draždźanach, ſ Hanu Marju Kulkez.

Katholſka zyrkej: Jan Helgeſt, dźěłaćer ſ Wownjowa (Hownjowa), ſ Madlenu Mužikez ſ Kamjeneje.

Zemrjeźi:

Dźeń 18. haprleje: Jan Wjenk, krawz a wobydlef, 30 l. 21 d. — 19. Auguſta Sodana, pohoncźa a wobydlerja, morwonarodź. dź.

Na pſchedań: Nowa khěża cźiſło 8 w Hrodźiſchcźu. — Sahrodniſka žiwnoſcź cźiſło 2 w Błóžanach ſ 32 kórzami.

Płacźiſna žitow a produktow w Budyſchinje

25. haprleje 1885.

Žitowy dowos: 2891 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacź M	Na burſy hacź Pf
Pſcheńza	8	45	9	52	8	45	9	52
Rožka	7	47	7	59	7	47	7	59
Jeczmjeń	7	97	8	41	7	97	8	41
Wowß	7	50	7	80	7	50	7	70
Hroch	9	17	10	28	—	—	—	—
Woka . . . . . 50 kilogr.	6	53	7	8	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	12	50	15	50	—	—	—	—
Hejduſchka	16	—	16	50	—	—	—	—
Bérny	2	20	2	50	—	—	—	—
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	—	2	50	—	—	—	—
Pſcheńcźna muka 50 „ . . .	7	—	15	50	—	—	—	—
Rżana muka . 50 „ . . .	7	—	11	—	—	—	—	—
Sſyno . . . 50 „ . . .	2	70	3	—	—	—	—	—
Sſłóma . . 600 „ . . .	16	—	18	—	—	—	—	—
Proßata 1518 ſchtuk, ſchtuka . .	9	—	22	—	—	—	—	—
Pſcheńcźne wotruby	—	—	—	—	4	30	4	50
Rżane wotruby	—	—	—	—	5	10	5	30

Draždźanſke mjaßowe płacźiſny. Howjada 1. druźiny 55—58 mk., 2. druźiny 49—52, 3. druźiny 36 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 49—52 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 42—52 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncźe rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 1. meje: Pomróczene

W Błóžanach je **khěża** cźiſło 32 ſe 36 □prutami pola ſe ßwobodneje ruki na pſchedań.

W Wulkej Dubrawje je **ſahrodniſka žiwnoſcź** cźo. 22 ſ 19 kórzami pola a łuki, 7 kórzami kerkow a 106 dawkſkimi jenoſcźemi na pſchedań.

W Njeradezach pola Pancźiž je **žiwnoſcź** cźiſło 8 ſe 6 kórzami pola a łuki, bjes hoſpody a wumjeńka, ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. — Na kupjenje ſmyßleni chzyli ßo na wobßedźerja wobroczicź.

Žiwnoſcź

ſ 10—12 kórzami pola wotnajecź pyta

wobkhodny agent **Dietrich.**

W Rakezach cźiſło 50 je jena ßuproſchna **ranza** na pſchedań.

K ſpěſchnemu bělenju

(blejchowanju)

bělaty kalk ſ wopißanjom, kak ßo nakožuje, porucza

haptyka w Rakezach.

Kóſlaze kóžki,

toho runja wſchě druhe kóžki kupuje pſchezo po najwyſchſchich płacźiſnach

Heinrich Lange

w Budyſchinje na žitnych wikach pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi.

Dokelž ßym **ßukno** a **bukskin** atd. tunjo kupił,

poruczam

žaketowe wobleczenja ſa mužſkich po 20, 25 a 30 mk. hacź do najlěpſchich;

lětnje nadwoblekarje ſa mužſkich po 15, 18 a 21 mk. hacź do najlěpſchich;

khołowy ſa mužſkich po 7 mk., 8 mk. 50 np., 9 a 11 mk. hacź do najlěpſchich;

wobleczenja ſa hólzow po 4, 6, 8, 10 mk. atd.;

khołowy ſa hólzow kóždeje ſtaroby po 4 mk.

K ſkaſanju po měrje ßwój bohaty ſkład najlěpſcheho **tukrajneho** a **wukrajneho ßukna** naležnje poruczam a lubju dobre modne dźěło po jara tunich płacźiſnach.

Adolf Weiss,

krawſki miſchtr na bohatej haßy 14.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniſka dźěłopſchadownja w Hajnizach, tola w Budyſchinje ßo jenož **trjeny len,** a to jenož ßobotu w Grützneroz domje, ſ nutskhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Wóſk

kupuje po najwyſchſchich płacźiſnach

Otto Engert.

Strowe kruſchwinowe drjewo

kupuje po najwyſchſchej płacźiſnje **mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.**

Kóſlaze kóžki

w mjeńſchich a wjetſchich dźělbach po najwyſchſchej płacźiſnje kupuje

Guſtav Nauke

na garbařſkej haßy 16.

Tež ßo wſchě druźiny kožow derje a tunjo pſchihotuja.

Leńcźk

ßuſcheny kupuje

hrodowſka haptyka.

Isidor Mendelsohn

1 na ſerbſkej haßy 1.

Sslomjane klobuki

ſa žony, holzy a dźěćźi

we wſchěch družinach, formach a pletwach, pſches

ſkładnoſtnu kup

po ženje nießlyſchanych płaćźiſnach.

Nikomu njeje móžno,

ßłomjane klobuki podobnje tunjo pſchedawacź.

Hódnoſeź pletwow njeſteji w žanej pomèrje k ſtajenej płaćźiſnje.

Płaćźiſny tuńſche hač wſchudźe druhdźe.

Schtalty

we wſchěch družinach a ſchěrjach, kyraßowa forma, wyßoko ßo ſchnórowaze, ſe kźizatej mechaniku, hižo po 90 np., hač k najlěpſchemu dźěku.

Rűſcha

w 200 wſchelakich družinach, běła kaž pißana, **pſchekwapjazy rjany wubjerk,** meter hižo po 10 np.

Rukajzy

židźane a bawmjane, ſa kóždu ſtarobu ßo hodźaze, wurjadnje tunjo.

Bawmjane ſchtrympy

ſa žony, mužſkich a dźěćźi.

Najwjetſchi wubjerk.

Najwjetſchi wubjerk poſamentowych, pychowych a bělych tworow.

Knjefle,

w Franzowſkej a Němzach dźěłane, we wſchěch móžnych družinach a barbach, duzent hižo po 5 np.

Kruženki, Agramenty, Wobßadki, Borty, } pſchezo najnowſche, ſchtož cźaß poſkićźuje, we wſchěch družinach a barbach.

Zanki

tyllowe hižo meter po 15 np., ſchpaniſke, chantilly, maline, alenßon, guipure, w wulkej hromadźe.

Tykanja

meter hižo po 10 np.

Wumènjenje dowolene.

Maſchinſke pſchedźeno,

1000 yardow hornjeje nicźe, rołka po 32 np.,
200 = = = = = 10 =
80 = = = = = 5 =
1000 = delnjeje = = = 24 =

pſchi wotewſacźu 6 rołkow woßebity rabat,

žida k ſchicźu, cźorna a pißana, ſcźeńk 6 np.,

žida k knjeflowym dźěrkam, cźorna a pißana, rołka po 2 np.,

pſchedźeno k heklowanju, běłe a pißane, wulka rołka po 20 np., 4 małe rołki po 10 np.

Wſcho wołmjane a bawmjane ſchtrykowanſke pſchedźeno po originalnych fabrikſkich płaćźiſnach ſ 5 % rabata.

Najtuńſche źórło k kupowanju ſa ſaßopſchedawarjow.

Isidor Mendelsohn

1 na ſerbſkej haßy 1.

Najlěpſche a najtuniſche

zigary

w najwjetſchim wubjerku porucza

Th. Grumbt

na ſwonkownej lawſkej haßy a w kupnizy.

Wſchitkim pſcheźelam ſchalki dobreho khofeja

poruczam

ßławny a rad wuźiwany

paleny Java-khofej

wot

A. Zuntz sel. Wwe.

dwórſki pſchedawaŕ

w Bonnje w Barlinje

I. družina pt. po 1 mk. 70 np.
II. = = = 1 = 55 =

w 1- a ½ puntowſkich pakźikach.

Mukowy ſkład khumſchtneho młyna

Ernſta Pfuhla

w Nadźanezach,

w Budyſchinje:

na hornczeŕſkej haßy w „Münchner Hofje".

Cźerwjene wino,

bleſchu po 80 hač 250 np.,

rheinſke wino,

bleſchu po 100 hač 300 np.,

moſelſke wino,

bleſchu po 70 hač 90 np.,

porucza

Wilhelm Schamlott

ſ napſchecźa theatra.

Wot najwjetſcheje ważnoſcźe ſa

wocźi kóždeho.

Tuta jenoż ßama wèrnje prawdźiwa dr. Whitowa wocźowa wodźicźła wot Bohuwěra Ehrhardta w Oelze w Thüringſkej je wot lěta 1822 ßwětoßławna. Wona je w ſlakonach po 1 mk. wot nětka jenicźźy w měſchcźańſkej haptyzy w Budyſchinje dostacź. — Njech ßebi pak kóždy wěſcźe jenoż wèrnje prawdźiwu dr. Whitowu wocźowu wodźicźku wot Bohuwěra Ehrhardta ža-ba. Zanu druhu.

Liſtne wucźahi: Knjeſej Bohuwèrej Ehrhardtej. Hižo wjazy krócź ßym Waſchu woprawdźitu dr. Whitowu wocźowu wodźicźku trjebał, a je mi wona kóždy ras derje cźiniła. Duž ßym ju ßwojim pſcheźelam porucził a jim ßłubił, ſo chzu ju jim wobſtaracź (ßłěd. ſkaſanje). W Barlinje, w měrzu 82. Louis Schmidt, reſtawratěr. Dale: Dokelž ßym hižo prjedy Waſchu dr. Whitowu wodźicźku trjebał, kotraž je mi pſchezo pomhała (ßłěd. ſkaſanje). W Pinnebergu w Holſteinje, w měrzu 82. H. Rohwer, pſchekupz.

Hugo Lehmann

na ſwonkownej lawſkej haßy 1

porucza **w wulkim wubjerku** wſchě družiny

filzowych, tkaninowych, zylindrowych a ßłomjanych klobukow

ſa mužſkich a hólzow,

mězy ſa ratarjow a na pucź, pſchedeſchcźniki a pſcheßłóncźniki

ſa mužſkich a hólzow

po nadpadnje tunich płaćźiſnach.

W wudawarni Serb. Nowin ßu dostacź tak njenowane:

1. Trauungsregiſter, 2. Taufregiſter a 3. Todtenregiſter,

kajkeż ßo k ſapißam trjebaja, kiž ßo lětnje pola wyſchnoſcźe wotedawźa abo hewak k zyrkwinym knihàm nakožuja.

Jerje!

wulke, tucźne a derje ßłodźaze po 3, 4, 5 a 6 np., kopu po 3 mk., w tunach tuńſcho, porucza **Gustav Poſer.**

Jerje!

Draždźanſke konjaze łoßy

ſaßo dóſchke ßu, wjeßźle, wulke ſbožo wone pſchinjeßu.

M. Weiſer.

Saßopſchedawarjo dostanu rabat.

Wužitkowy a mlokowy pólver, ſaſſowy pólver, pólver ſa ßwinje, reſtituzionſki fluid

porucza

haptyka w Rakezach.

Nowoscże

w **wobwěschkach, žaketach, deschcžnych mantlach,** toho runja

nowe drastne tkaniny

porucža po najtunischich płaczišnach

August Grützner.

Wulki wubjerk

žaketow sa mužskich a hólzow, turnarskeho šukna, czornych a schěrych listrow, wschelakich plokanskich tkaninow

porucža po nadpadnje tunich płaczišnach

Adolf Weiss,

krawski mischtr na bohatej haßy 14.

Najwjetschi drastowy sklad w Budyschinje.

Hohrski wubjerk.

Moritz Wassermann

w Budyschinje.

Shorjelski magazin

hotoweje

drasty sa mužskich, žónske a dźěczi.

Tunscho hacž žana konkurenza.

Płaczišny tunje kaž hischcże ženje prjedy.

Rowowe pomniki

s marmora, syenita a pěskowza,

marmorowe platy

porucža pschi potrjebje dobroczživemu wobkedźbowanju

Ludwig Fiedler,

prjedy **Santo-Passo,**

2 na Lubijskej drózy 2.

Wósk,

wóskowy twar a kras

kupuje po najwyschschich płaczišnach

Hermann Lehmann,

mydlař

na hornczerskej a šerbskej haßy.

Wósk

kupujetaj po najwyschschich płaczišnach

bratraj Měrschej

na žitnych wikach.

Khofej

seleny punt po 70 np. — 160 np.,
paleny = = 100 = — 200 =

jenož w derje šłodźazych družinach porucža

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Moßasne płoty, petrolejowe khachle, khofejowe mlyny, mlóczinki, krjepjawy, wodowe khany a **bowy** po poniženych płaczišnach pschedawam, so bych s nimi rumował.

Hermann Rachlitz,

klampnarski mischtr

na žitnej a Hoschiz haßy.

Tuczne howjase mjaßo pt. po 50 np.,
= šwinjaze = = = 55 =
= šadleschczo = = 60 =
dobru kołbaßu = = 60 =
jerchenjazy kój = = 60 =
schkrjeny kój = = 60 =
šuscheny połcž = = 80 =

czeščenym Serbam porucžam.

Rěsnik **Kobanja**

na kotolskej haßy (Kesselgasse).

Jutsje njedźelu

reje w Lahowje,

na czoż pschecželnje pscheproschuje

Nowak.

Młoda holza, kotraž chze schwadlistwo dospołnje nawuknycz, może hnydom spodobne město dostacz na bohatej haßy czišło 16 w sadnym twarjenju.

Holzu k schiczu na jstwu abo tajku, kotraž chze schicz wuknucz, pyta **Pilakowa** w Bukezach.

Hnydom k nastupjenju pyta šo sdźěłany šerbskeje rěcže **mózny** człowjek **sa dobre a derje** šo **płaczaze město. Offerty njech šo pod G. B. 100 na póscže w Budyschinje wotedadža.**

Klampnarski pomoznik,

jenož wustojny, ródny dźěłaczer, šo hnydom pyta wot

Hermanna Müncha.

Granatowa broscha je šo njedźelu popołdnju na bohatej haßy blisko winowoje kicże zhubiła. Sprawny namakar dostanje dobre myto pola **Paula Kristellera** na bohatej haßy 29.

Napominanje.

Wschitzy, kotsiž šu hischcże herbam njebo młynka **Jana Scholty** w **Krónzy** dołżni, chzyli hacž do 25. meje t. l. pola podpisaneho šwój dołh sapłaczicz, hewak budże šudnistwo wurunanje dołha žadacz. Tež czi šami, kotsiž maju se sawostajeństwa hischcże nješchto dostacz, chzyli šo hacž do mjenowaneho czaßa samołwicz.

Bohuwěr Scholta

w Sarěczu.

Lětny šmjertny dźeń

njebo

Augusta Wehle,

k. **Pětra Wehle** w Kubschizach mandźelskeho šyna.

Tón srudny dźeń, mój luby nano
A wboha luba macžerka!
Tón psched tydźenjom njedźʼlu rano
Wam s nowa saßo saßwita,
Hdyž psched lětom — o srudoba! —
Bóh pśches šmjercz wam waj' šyna wsa.
Tón w Kubschizach bě narodźeny —
Joh' luby nan knjes Wehla je —,
Bu w Porschizach we zyrkwi kschcženy,
Hdyž mjeno „August" dostał je,
Do Boschez pak wón do schule
Lět wóßom šwěru khodźeše.
Hdyž minychu šo schulste cžaßy
A wón tu schulu wopuschczi,
We Porschizach we zyrkwi saßy
Swój kschcženski šlub wón wobnowi,
Bě potom doma pomozny
Tym starschim a jim poßluschny.
Wot młodosce wón braschny běše,
Rěcž jemu cžęžko padasche
A dospołnje też njeßłyschešche,
Schtož sa njoh' běše hubjenje,
A tute brachi wobcžežne
Wón pśches te jětra měješe.
Wón běše jena sprawna duscha,
Haj sprawna bje wschoh' ludanja,
Bě cžeßny młodźenz, kaž šo šłuscha,
A nježenjeny sawosta,
Swój kschiž je noßył sčerpliwje
A Jesuša měł w wutrobje.
Wo šwětne lóschty njerodźeše,
Wón bě šo šwětej wotrjeknył,
Wón hrěchi šobu njecžinješe,
Hrěch je jom' hrěch a hrosnosć był,
Je měł na Bosy wješele,
Kiž hrěschny šwět tu njesnaje.
Duž Bóh, kiž też joh' lubowasche,
Tak sahe w jeho młodosći
Pśches cžichu šmjercz joh' wotwolasche,
Hdyž bě lět pjecźadwazeczi
A schěsć dnjow pśches pjecź měßazow
Był žiwy na tym šwěcže jow.
Tón nan, hdyž khorosć pschibjerasche,
Wschak s cžaßom póßła k lěkarjej.
Wón šwoje hrěchi spowjedasche
Tom' šwojom' lubom' sbóžnikej,
A tak na Khrysta saßłužbu
Swój semski běh wón wobsanknu.
Nó, luby nano, luba macże!
Waj' luby šyn tu wjazy njej';
Wy s luboscžu joh' woplakacże,
To njemyßlcże pak tola šej,
So nětk, hdyž je wón semrjety,
Je ja waš zyle šhubjeny.
Ně! junu, šnadź sa krótke cžaßy,
Hdyž też wasch cžaß tu wuschoł je,
Wy budźecże joh' dostacz saßy,
Hdyž k njemu dom tam pódźecże —
S nim napschecžo wam pschiběhnu
Tsi dźěcži, kiž wam jemrjechu.
Kak husto je wschak powjedała
Ta jeho luba stara macz,
So by šo rad sa njeho dała
Do jeho rowa pohrjebacz —
Wy, luba macże, njewěscże,
Schto by joh' w šwěcže podeschle.
A ty, ty jen'cžki bratrje jeho,
Kiž je wón nětk pschi tebi był,
Ty wěscże njeßy šo na njeho
Tu ženje hnewacz trjeba měł;
Ty spósnajesch nětk po šmjercži
Wschak najlěpje, schto był je cži.
Kaž starschi, tak cże lubowachu
Tsi šotry s wěrnej luboscžu;
Kak wutrobnje cże powitachu
Też šwak a šotra w Zicženku:
Hdyž pschińdże ty jich wopytacz,
Dha nochzychu cži prjecź hicz dacz.
Dha spi nětk cžische na kerchowje,
Hdyž luboscź twój row wupyscha,
S tym dźědom, s wowku w jenym rowje,
Kaž w Porschizach šo hrjebaja,
Hacž Bóh cże s njeho wubudźi
Pśches hnadu k wěcžnej sbóžnoscži.

Na žadanje
hluboko srudźenych sawostajenych
Pětr Młónk.

(K tomu cžißłu pschiloha.)

Pschiłoha k cžißłu 18 Serbskich Nowin.
Ssobotu 2. meje 1885.

Richard Gautzsch

manufakturowe a modotworowe khlamy

9 na hłownym torhoschczu **w Budyschinje** na hłownym torhoschczu 9

porucža wulki wubjerk najnowschich

drastnych tkaninow

wot najjednorischeje hacž do najwoßobnischeje družiny po **woprawdźe tunich płacźisnach.**

W khlamach ßo ßerbski rěcži.

Zokrowa cžiscźeŕnja

bratrow Langelütje w Cöllnje nad Lóbjom

je mi **ßamopschedawanje** ßwojeho **zokroweho syropa** pschepodała a poruczam ja tule rjanu, cžistu a ßylnu tworu, kotraž ßo wote mnje sa 12 np. po puncźe pschedawa.

Heinrich Lindner.

Někotre sbytki zigarow,

po płacźisnje ponižene, porucža
sto po 2 mk. 40 np., 2 mk. 50 np., 2 mk. 60 np. a 3 mk.
(derje ßo palaze)

Traugott Böhme,

pschedawaŕnja Straßburgskeje khěžorskeje tobakoweje manufaktury.

Jan Jurij Pahn

porucža ßwój wulki skład najnowschich

drastnych tkaninow

wot najtuńschich hacž do najkraßnischich po woprawdźe tunich płacźisnach.

Sswój wulki skład

jakow, žaketow, deschcźnych mantlow

pschiležazych a njepschiležazych we wschěch wulkoscźach a schěrokoscźach jenož s najlěpschich tkaninow nanajrjeńscho seschitych porucža po wurjadnje tunich płacźisnach

Jan Jurij Pahn

pódla hłowneje straže.

August Richter

w hornim młynje w Wjasońzy

pola Wyßokeho Lěßa

pschedawa **deski, łaty** a **schindźele,** hěblowane a njehěblowane, a lubi dobru tworu po tunich płacźisnach.

Knjes **Ernst Kapleŕ** w **Kelnje** pola Małeho Wjelkowa ma skład mojich drjewow a skasanja pschijima.

Zyłe tobakowe rjepiki punt po 23 np.,
rěsane „ „ „ „ 30 „

porucža **A. P. Böhme**
psched schuleŕskimi wrotami 3.

Nowe. Richard Gautzsch Nowe.

9 na hlownym torhoschczu 9

blisko bohateje haßy.

Najtuńsche žórło k kupowanju

sledujzych wězow:

módroczischcź
5/4 schěroki
w najkraßnischich nowych mustrach
łóhcź po 20, 25, 30, 35 np.;

nowe **slotoczischcź** nowe
łóhcź po 40 np.;

kreton
6/4 schěroki
łóhcź po 25 a 35 np.;

madapolam
k žónskim wobleczenjam
mustry ßwětłe a cźěmne
łóhcź po 50 np.;

nowe **natej** nowe
k žónskim wobleczenjam
łóhcź po 60 np.;

rulowowy plat
we wschěch schěrjach
łóhcź po 40, 45, 50 np.;

módry plat
we wschěch schěrjach
łóhcź po 40, 45, 50 np.;

módre platowe schórzuchi
6/4 hotowe s bantom
po 1 mk.;

cžorne schórzuchi
kaschměrowe a mohairowe
po 1 mk. hacž do 3 mk.;

schórzuchi k plokanju
w wjele nowych saßonach
po 1 mk.;

möblowy katun
kraßne nowe mustry
łóhcź po 20, 25, 28 np.;

möblowy krowasej
łóhcź po 35 np.;

běle gardiny
w wjazy dyžli 100 mustrach
łóhcź wot 20 np. hacž 100 np.;

katun k wobleczenjam
w hischcże ženje njewidźanych rjanych mustrach
łóhcź po 30, 35, 40 np.;

nowe **siciliena** nowe
k wobleczenjam
łóhcź po 60 np.;

rosa-krowasej
młódne mustry
łóhcź po 23 a 28 np.;

tibetowe rubischcźa na hlowu
w kraßnych nowych mustrach
wot 1 mk. hacž do 3 mk.;

cžorne zanellowe rubischcźa
cžorne židźane rubischcźa
filetowe rubischcźa
mohairowe rubischcźa
po 1 mk.;

lodowolmjane rubischcźa
po 40 a 50 np.;

katunowe rubischcźa
po 35 a 40 np.

Spomnju hischcże, so ßym jenož **najlěpschu tworu s najwuwolanischich fabrikow** na sklad wsak a so budu ju po tak **tunich płaczišnach,** kaž jeno možno, pschedawacź.

Richard Gautzsch,

dołholětny sarjadowar firmy M. G. Freyberg.

Manufakturowe, modowe, ßomotowe a židźane twory.

Rjane a dobre
jerje,
3 schtuki po 10 np.,
kopa po 1 mk. 80 np.,
toho runja
wubjerne tucžne a wulke
jerje,
3 schtuki po 20 np.,
kopu po 3 mk. 60 np.,
porucza sa něschto woßebje tunje
Hermann Kunack
w Budyschinje na bohatej haßy 8.

Barbotworowe khlamy
Hermann Lemke
na mjaßowym torhoschczu 8
porucza ßwój bohaty skład
wolijowych barbow,
ßuchich, do wolija sarybowanych
a
k barbjenju hotowych,
berusteinske laki,
damarlak,
želesowy lak,
sikkatif židki a ßuchi,
dwójzy warjeny
lanowolijowy firniß,
rucże skhnyjazy,
terpentinowy wolij,
němski a **franzowski,**
klij w wschelakich družinach,
gyps, zement,
myjerśku krydu,
barbicže we wschěch wulkosczach,
pěskowu papjeru
po tunich płaczišnach.

K sanicženju
molow
poručam
kamfer, patchouli, popjer,
naftalin, molowy pólver,
molowu tinkturu,
molowu papjeru atd.
Otto Engert,
en gros. drogowe khlamy. en détail.

Sczónwjazu tinkturu
w bleschach po 50 np.,
sczónwjazy pólver
w tyskach po 40 a 60 np.,
schwobjazy pólver
w tyskach po 40 a 60 np.
poručeja
drogowe a barbotworowe
en gros **khlamy** en détail
Otto Engert.

Wubjerne
derje ßłodžaze 4 np.-zigary
poručza
A. P. Böhme
psched schuleŕskimi wrotami 3.

Wot dżeńźniſcheho dnja pſchedawamy:

najlěpſchu Halſku pſcheńczņu ſchterku	punt	po	22	np.,
najlěpſchu běrnjazu muku	=	=	13	=
cziſtu ſodu	=	=	5	=
drobny zokor	=	=	28	=
kuſkaty zokor	=	=	30	=
zokor w pokrutach	=	=	30	=
kóſtkaty zokor	=	=	33	=

ſa hotowe pjenjezy.

Khoſej, rajß a wſchě druhe materialne twory po najtuniſchich dnjowych płaczíſnach.

W Budyſchinje, 19. měrza 1885.

August Bartko,	Hermann Klemm,	Gustav Poſer,
Friedrich Braun,	J. G. Klingſt Nachf.,	Carl Pötſchke,
Ginzel & Ritſcher,	Hermann Kunack,	Richard Pötſchke,
Ernſt Glien,	Hermann Lemke,	Ad. Rämſch,
J. T. Glien,	C. A. Mickan,	Wilhelm Schamlott,
Th. Grumbt,	Arno Möckel,	Johann Wannack.
Robert Hauptmann,	Moritz Mörbe,	
Wilh. Jacob,	Richard Neumann,	

Nalětnje a lětnje wobleczenja,

pjeſle a ßuknje,
nalětnje nadwoblekarje,
kholowy a lazy,

wſchě wote mnje ſ dobrych ſtupjenych tkaninow dźěłane, w wulkim wubjerku poruczam.

P. Baruch

pſchi bohatych wrotach, na rózku żitnych wikow.

Draſta, po měrje ſkaſana, ßo rucze a derje ſeſchije.

K njewjeſczińſkej draſcze

poruczam

czorne żidżane tkaniny,
ſchěre „ „
czorny kaſcheměr,
bělу „

w wurjadnje rjanej tworje po najtuniſchich płaczíſnach.

Richard Gautzsch
9 na hlownym torhoſchczu 9.

Parna barbjerńja a płokarńja

W. Kellinga pſchi żitnych wikach

porucza ßo k **barbjenju żónſkich ßuknjow, rubiſchczow na hlowu, paletotow, mantlow, nadwoblekarjow ſa mużſkich, ßuknjow, kholowow atd. atd.** w najrjeńſchich a najnowſchich barbach a lubi ſpěſchne a tunje poßłużenje.

Pjelzowe twory

pſched **molemi** a **wóhnjom** w lěcze khowa

Heinrich Lange, kóżkař na żitnych wikach.

Emma ſwud. Vorwerkowa

porucza ßwój wulki derje ſrjadowany ſkład

żaketow, manteletow a jakow

ſe ßomota, kaſchemira a ßukna

w wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczíſnach a proßy wo dobroczíwe wobkedźbowanje.

Na hlownym torhoſchczu 5 ſ napſchecza hlowneje ſtraże (hawptwachi).

Hróch, ßoki, buny, hejduſchku, jahły, rajß, krupy, pſcheńczņu muku, wotruby, pizowy gris

po jenotliwym tunjo pſchedawataj

Wollmann & Co.
na ſchulſkich hrjebjach 9.

K nalětnjemu a lětnjemu czaßej

poruczam ßwój wulki ſkład

draſty ſa mużſkich a hólzow

po hiſchcze żenje ßłyſchanych tunich płaczíſnach.

H. Horn,

pſchedawarńja mużſkeje, żónſkeje a dźěczazeje draſty.

Paleny khoſej,

wubjerne ßłodżazy, punt po 100 a 120 np.,

porucza pſchezo czerſtwy **Th. Grumbt**
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Ringelhardtſko-Glöcknerſka rany-hojaza a czehnita żałba*, hižo wjele lět ßławna, ſe ſakitanſkej marku na tyſach, je najtuniſchi ßrědk, kotryż najruczíſcho hoji **wſchu ſwonkownu ſchkodu, wicz, drjenje** atd.

* Dóſtacz w ſchachtliczkach po 25 a 50 np. (ſ pokaſku nałożowanja) w **haptykach** w **Budyſchinje,** Lubiju, Zitawje, Woſtrowzu, Großſchönawje, Bernſtacze, Wósporku, Neugersdorfje, Biſkopizach, Rakezach, Schěrachowje, Hirſchfeldze, Herrnhucze, Nowoſalzu, Seifhennersdorfje, Polcznizy, Halſchtrowje, Habrachczizach atd. — **Wopißma** ßu we wſchěch haptykach wupołożene. Njech ßo ßwěru na horejſchu ſakitanſku marku kedźbuje.

Pola mje ßu na pſchedań: 1 dobry kowarſki měch, 1 nakow, 1 ſchrubnik, 1 wjertak, 1 dwojakodźěłaza wodowa plumpa, ſa ſkały ßo hodżaza, nowa a noſchena draſta, mězy, kłobuki, czrije, ſchkórnje a poßleſchcza.

Julius Bächmann, pſchedawarńja ſtarych wězow
na wulkej bratrowſkej haßy czißło 6.

Mězy ſa dźěłaczerjow,

toho runja wſchě nowoſcze **lětnich mězow** a **mězow ſa ſchulerjow** porucza

O. E. Rinke na żitnej haßy.

Dla

pschepołożenja dźełaczerńje

pschedawam swój wulki sklad

rowowych kamjenjow a platow

marmorowych, granitowych, syenitowych a **pěskowzowych** w wschelakich fasonach a wulkosćach, so bych **khósty pschećahanja salutowal,** po **tójschto poniżenych płaczisnach.**

Sa **trajnosć,** wosebje tež **słoteho pisma,** so na **10 lět ruknje.**

J. Pětschka, rěsbar
na taschbarku 10.

A. Tschentscher

schatowa fabrika a wuhotowanski magazin
w Budyschinje

w kupnizy (gewandhaus) na torhoschćowej stronje
porucza po zyle **wurjadnje tunich** twjerdych płaczisnach

schaty sa mužskich	blidowe schaty
schaty sa žónske	łožowe schaty
schaty sa hólzow	hospodarske schaty
schaty sa holzy	kuchinske schaty
schaty sa cžěschne dźěćzi	cželedźne schaty
kupanske schaty	domjaze schaty.

A. Dietrich, **wobkhodny agent w Budyschinje**
na hrodowskej hasy 11

porucza swoju skužbu pschi **pschesadźowanju ležomnosćow, kupjenju** a **pschedaću ležomnosćow, wotbywanju awkzijow,** toho runja pschi wschěch **agenturskich należnosćach.**

Sprawne poskłuženje, tunje płaczisny, najkrucżische mjelczenje.

P. Strobelowy atelier

sa njebolosne sadźadźenje khumschtnych subow a plombirowanjow po najnowschim systemje.

Wotstronjenje subybolenja, subowe operazije.

Na bohatej hasy čo. 68, II. poskhód.

K rěčam wschědnje dopołdnja a popołdnju wot 8 hacž do 5 hodźin.
Khudym darmo.

Cžesćenym Sserbam k nawjedźenju dawam, so se swojeho dotalneho wobydlenja na **schulerśku hasu** s nutskhodom na rěsniskej hasy cžisko 3 pschećahnu. Wschě rany so wote mnje derje a tunjo hoja, kaž to wschitzy, kotsiž su mojeje skužby potrjebali, wobswědcža.

Jan Löffler,
pruhowany hojerski pomoznik.

Holzy se wsow, kotrež chzedźa plotowanje nawuknucź, so sasu pschijimaju w **Mikelez** khumschtnej plotowarni na sadnej bohatej hasy cžisko 17 w Budyschinje. Na žadanje so roswucženje serbski stanje. Jědź a wobydlenje so tunjo wobliczi. Tež so tam pschezo mužske schaty płokaju a plotuja.

Dr. Pattisona

wicžna wota,

najlěpschi hojazy srědk pschi

wiež a rheumatismuš

wschěch družinow, jako: wobliczo-, brost-, schiju- a subybolenje, hłowjazu, ruczny a nohazu wicź, drjenje w stawach, khribjetowu a ledźbowu bolosć. (H. 6250)

W pakcžikach po 1 mk. a w połojcžnych po 60 np. pschedawa **Ernst Mittasch** hewak H. J. Lincke pschi wulkej zyrkwi 5.

Bžazy schtomowy wósk
w blachowych tysach po 25 np.,
schtomowy wósk w rołkach,
woprawdźity koprowy vitriol
k naczinjenju pschenzy
porucza

měschczanska haptyka
w Budyschinje
na hłownym torhoschczu 6.

K wuszywej

porucza
Rigaske lane szymjo, schlesynske měchowe lane szymjo, czerwjeny, běły a žołty dźeczek, wschelake trawowe szymjo, luzerne, seradelu, czerwjeny kał, hłubaty kał, Oberndorfske runklizowe szymjo atd.

E. F. Schippang
na bohatej hasy.

Wolijowe barby

we wschěch nuancach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdźe schnyjaze, k barbjenju khěžow, schpundowanjow atd.;

molerske a murjerske barby

w czerstwej tworje a w najwjetschim wubjerku;

schpundowanski szwěczazy lak

s barbu a bjes njeje, njewonjaty a spěschnje schnyjazy;

terpentinowy wolij
(němski a franzowski);
dwójzy warjeny

lanowolijowy firniš,
jara derje a twjerdźe schnyjazy;

bernsteinske laki,
kopallaki,
damarlaki,
želesowe laki,
Ia Kölnski klij kaž tež
murjerski klij
a hischcże wschelake druhe družiny;

myjerśku krydy,
gyps, cement atd.

poruczeja w stajnje wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach

drogowe a barbotworowe
en gros khlamy en détail

Otto Engert
10 na snutskownej lawskej hasy 10.

Balsamiski

salizylny kisaliny tuk

psche bolaze nohi, srybowanu kožu, swosabjenje atd.,

salizylny kisaliny
szlanski pólver

psche nohowy płót atd. porucza

Otto Engert,
en gros drogowe khlamy. en détail

Khofejowy sklad.

Ssylnje a derje szłodźazy hižo po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcże tunscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we wosebje dobrym szłodźe poruczataj

bratraj Měrschej
na žitnych wikach.

Khofej

wot najtunischich hacž do najlěpschich družinow, jara derje szłodźazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej hasy.

Jerje,

wulke, tucžne ryby, najtunischo porucza **Hermann Klemm**
na bohatej hasy.

Turkowske szłowki,

punt po 25 np., 5 puntow po 110 np., liter po 35 np., porucza sa něschto jara tunje

Moritz Mjerwa
na mjasowym torhoschczu.

Butrowu barbu, butrowy pólver, holandski a schwajzarski butrowy pólver, Kłosowy mlokowy wužitkowy pólver, pyle sa pšy, salsowy pólver, wobžerny pólver sa szwinje w pakczikach wuważeny porucza

měschczanska haptyka
w Budyschinje
na hłownym torhoschczu 6.

Kalijowe mydło, szuche,
punt po 50 np.,
jadriwe mydło, szuche,
punt po 40 np.,
kojowe mydło, szuche,
punt po 36 np.,
pscheńczny schterku,
punt po 22 np.,
kónzatu schterku, najlěpschu,
punt po 30 np.,
soda krystalisowany, najczisczischi,
punt po 5 np.,
běrnjazu muku,
punt po 13 np.,
běłazy soda H. Puyowy,
pakczik po 10 np.,
wubjerny srědk sa schaty a hospodarstwo,
žiwizowe mydło, masne mydło
w wschelakich družinach
pschedawa tunjo

H. Puy w Budyschinje,
mydlarnja.

Nowe czasniki a porjedźenje czasnikow najtunischo pola

A. Magera
na serbskich hrjebjach.

Dwělětne rukowanje.

Hamburg-Amerika.

Kóždu srjedu a njedźelu do New-Yorka

s póstskimi parokłódźemi

Hamburgsko-Amerikanskeho paketjězdneho akcijskeho towarstwa.

Wukasanje a pschewjesne pisma dawa No. 867. **Albert Meisel w Budyschinje.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 19. **Sobotu 9. meje 1885.** **Lětnik 44.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jeju majestoscži sakski kral a kralowa staj zrjedu rano Bellaggio nad Komoskim jězorje wopuschczikoj. Kral dženza dopołdnja do Draždzan pschijědže.

— Wschě prózowanja bursowych pjenježnikow a jich liberalnych a doprědkarskich pschecželow, kotsiž chzychu bursowy dawk wotwobrocžicz, zu podarmo byle. Kněžorstwowy zejm je w zwojim wutornischim poradženju prozentualny dawk sa bursowe kupje wobsamknuł. W druhich wjetschich krajach dyrbi hižo dawno bursa dawk dawacz, jenož w němskim kněžorstwje zo hischcže to hacz dotal dozpiło njebě. W Franzowskej bursowy dawk létnje s wjazy hacz 100 milijonami statnu pokładnizu pjelni, a bursa tam njeskorži, so ju dawki czischcża. W Němzach znadz bursowy dawk tak wjele kaž w Franzowskej njepschinjeże, dokelž je nimo měry niski. Duž je czim spodziwnischo, so zo bursowi pjenježnizy pschecziwo njemu se wschěmi mozami sepjerachu. Bjes tym so dyrbi ratarstwo, rjemjeślnistwo, industrija a kóždy sastojnik po zwojich dokhodach dawki dawacz, zo bursa dawkoweje zwobody wjeżelesche. A tola zo nihdże wulke sumy s tak lóhkej prózu njedobywaju, kaž runje na bursy. Duž je najwyschschi czaz byl, so je zo na bursu tutón najprawischi wschěch dawkow położił.

— Pruski krajny zejm je po krótkim wuradženju namjet sapóstlanza Hueny pschijał, po kotrymž ma zo wunoschk se žitoweho a skótneho zła po wotczehnjenju 14½ milijona hriwnow, kotrež statnej pokładnizy pschipanu, bjes pruske gmejny rosdzělicz.

— S Pósnanja, nawjeczorneje Pruskeje a Hornjeje Schlesynskeje zu w poslednim czazu wulku liczbu wozobow, kotsiž zu s Ruskeje do Pruskeje pschecżahnuli, wupokasali. W pruskim zejmje zo tele dny sapóstlanz Spahn hórko wobczežowasche, so zo tuto wupokasowanje jenicžzy pschecziwo katholskim Polakam nakožuje, njedziwajo na to, so zu w porjadnych wobstejnoscžach žiwi, a so zu w pruskim wójsku złužili. Sajimawy je zlědujzy podawk, kotryž zo na tutu należnoscž poczahuje. Bjes druhim běchu tež jeneho rěsniskeho mischtra w Beuthenje w Hornjej Schlesynskej wupokasali, kotryž ma pólske semjanske mjeno s P . . . ski. Wón je zo w Schlesynskej woženił a zebi pomału rjane samoženje nahromadził. Knjes s P . . . ski je sahorjeny czescžeŕ wjerha Bismarka a jeho politiki, schtož je njedawno s tym dopokasał, so je sa Bismarkowu sběrku 100 hriwnow woprował. Tomu ma zo nětko dzakowacz, so změ dale w Pruskej bydlicz. Jako zo jemu wupokasanske pišmo pschipóska, da zebi khróbła mandželska knjesa s P . . . skeho wot Beuthenskeho komiteja sa Bismarkowu sběrku wopišmo wustajicz, so je jejny muž bjese wscheho nusowanja a wabjenja dobrowólnje mjenowanu sumu płacził. S tutym wopišmom wuhotowana zo wona do Barlina poda a jej zo tam poradzi, psched kněžorstwoweho kanzlerja pschińcz. Wjerch Bismark, wo podawku zo wobhoniwschi, žonje pišmo sa ministra snutskownych należnoscžow, knjesa s Puttkamera, pschepoda, a tutón je potom wupokasanski wukas wróczo wsał.

— W němskej koloniji Kamerunje, hdzež běchu zo czorni, wot Jendželczanow naschczuwani, pschecziwo Němzam sběhnuli, je zo skónczinje sazo měr postajił. Sběžkarjo zu dyrbjeli mordarja, kotryž je Němza Pantäniuża skónzował, wudacz, zo kralej Bellej podczišnucz a zlubicz, zo tam sazydlicz, hdzež zo jim wot němskeho krala kraj pschipokasa. Mordarja Mdumba, kotryž je bjes poruczenja zwojeho hłownika Pantäniuża morił, zu hnydom po wójnskim prawje wotzudzili a na mórskim brjosy pod němskej khorhoju satšelili. — Sałožeŕ němskich kolonijow na nawjeczornym afriskim brjosy, generalny konsul dr. Nachtigall, je 20. haprleje w wójnskej łódzi „Möve“ na morju na symizu wumrjeł, a dzeń posdzischo zu jeho na kapje Palmas pohrjebali. Němska kolonialna politika psches jeho zmjercz czežku schkodu poczeŕpi. Dr. Nachtigall, kotryž zo na zwojich pucžowanjach w koloniji Angra Pequenje w tamnischim zuchim kraju derje mějesche, njemóžesche bahnity klima w Kamerunje a na guinejskim brjosy snjesczi. Symiza jeho hrabnu a jeho žiwjenju sažny kónz pschihotowa.

Awstrija. Wuherska krajna wustajeńza je zo 2. meje wot kněžora Franza Josefa w pschitomnoscži krónprynza, arzywójwodow, ministrow, pózłanzow a pruskeho ministra ratarstwa dr. Luciusa wotewrika. Krónprynz Rudolf mějesche psched kněžorom narěczi, w kotrejž na ważnoscž wustajeńzy pokasa, kotraž sa sběhanje wuherskeje kultury we wschěch stronach zwědczi.

— W Temeschwarje je 3. měrza Alexander Karadžordžewicz, něhduschi zerbski wjerch, w 79. lěcže zwojeho žiwjenja wumrjeł. Wón je druhi zyn Czorneho Jurja, wot Turkow Kara Džordže mjenowaneho, pod kotrehož wjednistwom Sserbjo w sběžku w sapoczatku tutoho stolěcża Turkow se Sserbije wuhnachu. Jako Czorneho Jurja w lěcže 1817 skónzowachu, Karadžordžewicžez zwójba Sserbiju wopuschczi. Alexandra w Ruskej wotczahnuchu a wón tež do ruskeje statneje złužby stupi. Po wuhnaczu wjercha Michała Obrenowicża wuswolichu Alexandra Karadžordžewicża w lěcže 1842 sa zerbskeho wjercha. Pod jeho rosumnym knjejstwom zo wažne reformy do skutka stajichu, psches kotrež zo schulstwo, wójsko a wikowanje w Sserbiji posběhnu. Nahladnoscž, kotruž běsche zebi s tym dobył, pak psches zwoju politiku w krymskej wójnje sazo shubi. Sserbski lud tehdy žadasche, so bychu zo Sserbjo s Ruskej sjenocžili a s nimi pschecziwo Turkam wojowali. Alexander Karadžordžewicz pak po radże awstriskeho knjeżerstwa Turkam wójnu njepschipowjedži. Jako ruske kanony nad Dunawu hrimachu, nasta hibanje w zerbskim ludże, kotrež zo podtłóczicz njeda. W lěcže 1855 dyrbjesche ruske wójsko Walaschsku wopuschczicz a potom zo wójna k njesbožu Ruskeje na Krymje skónczi. Wójna bě tež sa wjerha Alexandra s njesbožom. Lud zo wot njeho wotwobrocži a dwě lěcže posdzischo jeho namołwjachu, so by knjejstwo złožił. Jako zo wón pschecziwo tomu sapjerasche, jeho skupschtina, kaž w Sserbiji zejm mjenuja, w lěcže 1858 wotzadzi a wóžomdżeżacžlětneho Milosscha Obrenowicża na trón powoła. Alexander podleża, dokelž jeho politika ludowa njebě. S jeho dweju zynow jenicžzy Pětr pschi žiwjenju wosta. Hdyž 1875 sběžk pschecziwo Turkam w Herzegowinje wudyri, bě Pětr Karadžordžewicz prěni na měsce; jeho nan wjele pjenjes sa wobrónjenje sběžkarjow woprowasche, kotrychž Pětr pschecziwo Turkam wjedżesche. Stary Alexander Karadžordžewicz hischcże wjeżele

docžaka, so žo jeho žyn w lěcže 1884 se Sorku, džowku cžornohórskeho wjerćha Mikławscha, woženi. Tuta žentwa, kotruž ruske knježerstwo sympatiszy pschija, dawa Pětrej Karadžordžewiczej nowu nadžiju. Schtó sa to rukuje, so žo w Sserbiji ras njebudža podawki s lěta 1858 s pscheměnjenymi wožobami wospjetowacź?

Rußowska a Jendželska. Hrožaza wójna bjes Ruskej a Jendželskej je po sdaczu sbožownje wotwobroczena. Jendželske knježerstwo je, žwoje žłabosće wědome, žo wschěch žwojich žadanjow wsdako. Jendželskeho sastupjerja w Afghanistanje, Lumsdena, kotrehož njewěrne powjesće wo bitwje nad rěku Kuschkom běchu Jendželczanow pschecźiwo Rußowskej rosnjemdrike, je Gladston wotwokał a, njedžiwajo na to, schtó je na njepschecźelnosczach pschi afghanskich mjesach wina, s ruskim knježerstwom nětko s nowa jedna. Pod kajkimi wuměnjenjemi je Ruska do dalscheho jednanja swolika, hischće snate njeje, tola to je wěste, so žo w Londonje kaž w Peterburgu žylnje k měrej swoni. Sa sdžerženje měra žu pjecža prózowanja jendželskeje pryncežny s Wales a ruskeje khěžorki, kotrejž stej wobej džowzy dänemarkskeho krala, jara spomožne byke. Wožebje je ruska khěžorka, kotraž žo wjele s politiku nakkaduje a na kotrejež radu khěžor pschi rosžudženjach wo ważnych naležnosczach pjecža wulku ważnoscź kładže, se wschěmi mozami sa wotstronjenje wójny skutkowała.

Amerika. W Chikago je anarchist Funk, kotrehož paduchstwa winuja, spytał, tamnische universitne twarjenje s dynamitom rosbuchnucź. Njeknicžomne wotmyślenje žu s cžažom pytli a sadźewali.

Judaschowe wobliczo.

(Pokracžowanje.)

„Sžym wschak žo pschecźiwo kranjenju sapjerał", Havenreuter wotmolwi, „mózu žo jenoż cźemnje na to dopomnicź, žym pak žo tola sapjerał. Lěto wot lěta mje powyschachu, skónczńje buch wyschschi wješkał. Na mojich jěsdbach do wjeczorneje Indije pschińdžech też ras do Port-au-Prince, khowneho města Haïtiskeje kupy. Tam je wožobny pschekupski hoscźeńz, hdźež žo pschekupzy a kódźnizy pschi winje skhadźuja. Jako zusy žo tam też podach a žo do wješkeleho towarstwa měschach.

Mojej wocži wuhladaschtej, so jedyn pschekupz jara rjany, drohi cžažnik pschi žebi noschesche. Hnydom cžert do mojeje dusche sajědže — ja dyrbjach jón měcź, tón cžažnik! Podarmo žo prózowach, žo wot muža wotžalicź, a njewjedžo, cžoho dla a kak, běch tola bórsy sažo w jeho bliskoscźi. Skónczńje žo tak daloko pschemóch, so hoscźeńz wopuschcźich. Hdyž žo cźmiczkasche, myślach žebi: »Nětko žnadź je domoj schoł — nětko je spytowanje nimo!«

Duž dha sažo do hoscźeńza džěch. Lědma pak běch do njeho sastupił, lědma běch žo wó jstwje wohladnuł, dha muža pschi sdalenym blidže žameho žedžazeho widźach. Nětko běch wschu móz shubił, slemu duchej napscheczo stacź. Dach žo s zusym do rosrěczenja; jemu žo po sdaczu moje powjedanje wo zusych krajach a morjach, wote mnje wopytanych, derje spodobasche. Nóz žo bjes tym pschibliži, muž žo na dompucź nastaji — ja sa nim džěch.

Runje psches wulki pschistawowy móst duzy", Havenreuter dale powjedasche, „žo žwojeho pschewodžerja praschach: »Kelko mamy na cžažu?« Cžažnik wucžahnuwschi, jemu wón, dokelž po cźmje pokasowarjej spósnacź njemóžesche, repetirowacź da. Tola prjedy hacž běše cžažnik dobił, wutorženh jemu jón s ruki prajizy: »Cžažnik dyrbi mi žłuschecź, a dyrbju-li też žwoje žiwjenje sa njón wostajicź!« Cžažnik k žebi tyknuwschi, cźerjach skoku po pschistawowym moscže dale; zusy łódźnik žo sa mnu wótsje kschiczo puschcźi. Hižo nětkotre ruzy sa mnu pschimachu, duž rucže na prawizu do wuskeje hakši skoczich. Psches to cžaru pucža psched žwojimi pscheschcźěharjemi dobuch; njepschestawajo sa mnu po haßach honjachu; cžujach krej žo w mojich žilach hacźicź a bojach žo, so mje doscźahnu, pschetoż liczba tych, kotsiž sa mnu kojachu, kóždy wokomik roscźesche. Na městnje, hdźež torhaza woda mlynske koło cźerjesche, skónczńje sastach. Sso do wody cźišnuwschi, žo tak blisko hacž móżno k schumjazemu koln pschitkóczich. Jenoż dłoń schěroki rum bě bjes žiwjenjom a žmjercźu! Moji pschescźěharjo sastachu a žo praschachu: »Hdže je paduch wostał? Njeje žo wón tu shubił?« Nětotsi do wody saležschu a hižo bě jedyn, w wodže brodžo, k městu skoro doschoł, hdźež stejach. Ja žo rosžudžich, žo radscho wot koła rosmjasch, hacž žo pschimnucź dacź; w tutym žmjertnym strasche žebi žlubich, so, jeli so žo hischće tón ras wukhowam, ženje wjazy łódź njewopuschcźu. Lědma běch tele žlubjenje sczinił, sawoła najbliższi mojich pscheczěharjow: »Khort njech tu na symizu skhori — wón drje je psches móst twóchnuł!« Hischće nětkotre wokomiki — a wscho bě sažo cźicho. Symu wschón pschemrjety nětko k mojej łódźi lěsych, hdźež dołhi cžaž na khorym łožu leżach."

„To bě Boži porst!" duchowny hnuty praji, „scże dha pak też wasch žlub džerżeli?"

„Khwilu, haj, a to s wulkej prózu", Havenreuter wotmolwi. „Tola skónczńje buch žam łódźeŕ a žwoju łódź žam wjedżech, a psches to žo moja podtlóczena, tola niz podduschena žadosćź sbudźowasche. Nětko dyrbjach na kraj, so bych na kóždym městnje žwoje wobstaranki do rjada stajił. Žane samolwjenje njemóżesche bóle moje žwědomje směrowacź, kotrež chzysche mje wot słamanja žluba wotdžerżecź.

Sa krótki cžaž žo wobohaczich, tola cźim bóle moje bohatstwo roscźesche, cźim bóle žo też stary hrěch we mni žylnjesche. S krótka, ja buch hórschi paduch, hacž běch prjedy był."

Jako Havenreuter hischće dorěczał njebě, mały fararjowy žynk, wješele skakajo, do jstwy pschiběža. Zuseho muža wohladnuwschi hólczeż s khožom kschiczo k nanej skoczi a polny stracha žwoju kudźerjatu hłowczku w jeho klinje khowasche. Kamjeniz nastróżane džěczo k žebi horje sběže a jo wokoschiwschi žo praschesche:

„Janko, praj, cžoho žy žo tak nastróżał, cžoho žo tak bojisch?"

„Tohole tam", wotmolwi hólczeż, strachocźiwje na Havenreutera pokasujo, hischće pschezo žo nana džerżo, „a chzesch na mnje poskhacź, nano, dha jemu prjecź kasaj! Wschak widźisch, kak wot jeho khožow krej kapa!"

Farař žwojeho žyna tajkich žłowow dla wótrje naßwari a jeho do pódlanskeje komory samknu.

„Schto móże džěczom wscho pschipanucź!" žo wón wrócźiwschi samolwjesche, „mkodostne myślicźki jim druhdy spodźiwne wězki powjedaju. Macże cžerwjene khožy, Havenreutero, — a hnydom žo wone džěsczu krwawe bycź sda."

„Krwawe!" łódźeŕ ważnje praji, „haj wschak haj, džěczi s wjetscha wěrnosczź rěcža."

Widomnje nastróżany farař stoł do sad žunu.

„Schto wy měnicże, Havenreutero? Scże drje do myślow ponurjeny? Prajcże mi sprawnje, schto scże žebi pschi žwojich poślednich žłowach myślili?"

„Dokelž žebi to žadacże", wotmolwi Havenreuter, „dyrbju wam tu wěz s krótka sdźělicź. Leżach se žwojej łódźu w Antwerpenskim pschistawje, s wotkel dyrbjach twory, kotrež dyrbjachu žo do Norwegskeje dowjesczź, žobu wsacź. Jedyn bohaty juwelěr s Franzowskeje, kotryž bě hižo w mkodych lětach zyku Europu pschepucźował a posdźischo schtyrzeczi lět dołho po Turkowskej, Persiskej a narańschej Indiskej prěki a pódlu cžahał, chzysche we mojej łódźi žobu jěcź. Wón bě hižo psches wóžomdžežacź lět stary, tola měra žebi hischće pschezo popschecź nochzesche, a bě žebi wotmyślił, žebi połnóznu Europu wobhladacź. Na žwoje džěło žo wón jara derje wustejesche a běsche žebi wulke bohatstwo nahromadźił. Wón bě nježenjeny, njemějesche žaneho statoka a toho dla žwoje zyke samoženje pschezo sa žobu woženesche. W nastupanju jěsby běchmoj bórsy psches jene.

Jako noscherjo jeho kschinje a kaschcże na łódź pschinjeżechu, myślach pschi žebi: kajke bohatstwo! a dale: schtó by tola tak bohaty kaž wón był! a potom sažo: schtó by tola jeho samoženje měł! Tak rucże žo hrěch cźłowskeje dusche mozuje. S woprédka chzych sku žadosćź podtlóczicź a hdyž běchmy skónczńje wotjěli, bě mje po sdaczu też wopuschcźika; tola lědma běchu nětkotre dny saschle, dha stary hrěch cźim móznischo w mojej wutrobje žwoju hłowu sběhasche. Ja žam njewjedžach, so běchu mje ske myśle tak rucże pschemóhle, hacž mi juwelěr ras powjedasche, so sa zyku nóz wóczka saczinił njeje. Wón bě žłyschał, so žo nješchto w kajnycże hiba; wono bě twjerdże stupajo tam a žem khodźiło, bě sa nětkotre kschinje tschaßko a cźahało, sa druhe saßo s cźicha klepało. Potom běsche wono pschi wißatej płachcże, w kotrejž wón spasche, sastało, na cžož pak bě runje tak s cźicha wotejschło.

Hdyž mi to juwelěr powjedasche, wschak hnydom wjedżach, so běch ja tón był, kotryž bě wo žnje wokolo khodźił, wjedżach też, so ske požadanje moju zyku wolu woknjeżi. Jako dale jědżechmy, mje cžert na wschelake waschnje spytowasche.

»Hdy by tola stary schědźiwz skhorił a tu wumrjeł, dha by žnadź móżno było, so by mi nješchto wotkasał!« pschi žebi myślach; potom saßo: wón wschak je sa žwoju wyßoku starobu hischće jara cźiły a cžerstwy; tola žu pschikłady, wožebje na morju, hdźež jenoż jena deska žiwjenje wot žmjercże dźěli —, njenadźana žłabosćź, małe

mißnjenje — a wscho je nimo! To wschak by jara srudno było, to je wěrno, tola sa nim žana duscha na zyłym žwěcże płakała njeby.

Nascha jěsba sbožownje dale dźěsche. Běchmy k tamnemu městnu dojěli, hdyž žo hrósbne mórske kužoły warja. Jako runje nimo tutoho, sa morjakow jara straschneho městna jědźechmy, žo juweler, kotryž pódla mje stejo do schumjazeho kužoła hladasche, na dobo psches hłowu do morja wali!"

„Božo wótcże w njebjeßach!" Kamjeniz połny stracha sawoła — „a njebě žaneje pomozy sa njeho?"

„Žaneje, wam praju, tam jemu nichtó pomhacź njemóżesche!" Havenreuter dale rěcżesche, „pschetož tón žamy wokomik žo wón ponuri; potom žo wón se žwojimi běłymi włoßami s kužwalatych żołmow sběże, pohlada na mnje a wo žmilnosćź prosscho wołasche: »Havenreutero, Havenreutero!« Tola podarmo! Kužoł jeho móznje žobu storże; żołmy žo sa nim wjercźachu a jeho do cźorneho bjesdna cźehnjechu!"

„Wón žo dele wali, wy prajeschcże?" prascheschе žo duchowny.

„Haj", Havenreuter woczi njepospěhnuwschi wotmolwi — „to wschak je lohko móżno, so žo jemu pschi pohladże na torhazy warjazy kužoł hłowa sawjercźi; tola budźich ja pschi jeho boku njebył, by drje dele njepanuł, žebi myßlu."

„Schto?" sarař wschón pschekwapjeny dale žłědźesche, „wy jeho tola pschimnuli njejscże, Havenreutero? Wy tola směrom pschi jeho boku stejeschcże? Wy mjelcźicże? Nó, dha mi Boże dla rucże prajcże, so žo jeho se žanym porstom dótkli njejscże!"

„Niz s porstom, ale s zyłej ruku!" snapschecźiwi s cźertowym žmějkotanjom łódźeř, „ja jemu poßledni stork dach, a wot toho cźaża žo sda, so wot mojich włoßow krej kapa!"

„Wěcżna prawda!" hłuboko hnuty pobožny farař praji, „a wjecźaza Boża ruka waß njeje doßahnuła?"

„Wona je mje doßahnuła", Havenreuter symnokrejnje dale powjedasche, „pschetož tón žamy dźeń moja łódź do skały storcźi a žo rosłama; ani pjenjeżka žebi njewukhowach, khiba moje hubjene žiwjenje, kotrež pjenjeżka hódne njeje." (Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

-a. S Budyschina. Wuschoł je: Časopis Maćicy Serbskeje 1885. Lětnik 38. Seschiwk I. Zyłeho rjada cźišło 71. Wobžah: Statistika hornjołužiskich Serbow pruskeho kralestwa. Zestajał dr. Ernst Muka. Nědke žu te cźišła „Cźaßopiša", kotrež jedyn jeniczki nastawk pjelni. Horjekach mjenowany wulzy ważny, 120 stron wobjimazy statistiski nastawk pak je też hódny, so žo jemu žamemu sa žo woßebite a woßebne město pschipokaże; se statistiskimi nastawkami, kotrež je dr. Muka w prjedawschimaj cźišłomaj „Cźaßopiša" hižo podał, a s tymi statistiskimi dźěłami, kotrež s pjera mjenowaneho spisaćela nadźějomnje bórzy hischcże dostanjemy, budże mjenowany spiš jedyn s najważnischich rózknych kamjenjow žerbskeho pißmowstwa. Mukowa statistika hakle prawe žwětko rospschescźěra na polo nascheho shromadneho narodneho skutkowanja. Tute daty a liczby nam jaßnje wopowjeduja, so nascha próza podarmo njeje, so Sserbstwo hischcże shubjene njeje; wone pak nam też jako hrožazy porst pokasuja, kak wjele je dźěła a dźěłacźeri hischcże trjeba. Kóżdy, komuż derjemęcże a duchowne roswicże žerbskeho luda na wutrobje leži, budże wot Mukowych płódnych dźěłow wokschewjeny; woßebje pak žadyn młody Sserb skomdźicź njedyrbjał, pornjo Hórnikowym stawisnam žerbskeho naroda Mukowu statistiku pilnje cźitacź a studowacź. „Sserbske hornje Łužizy", shromadny spiš Jakuba a Kucźanka, žu dawno rospschedate, a potrjeba sa wobschěrnischej a dospołnej žerbskej statistiku je žo dźeń a bóle w naschim pißmowstwje sacźuwała; dźěło pak je žwojeho mischtra woczakowało. Tajke dźěło dyrbi, so by prawe płody njeßło, s jeneho kamjenja rubane bycź. Na to pak žo komißije njehodźa; pschetož komißije žu druhdy s cźaßami jara problematiska wěz. Schtó pak budźische žo sa wobschěrne dźěło žerbskeje statistiki s lěpschim wuspěchom bracź móhł, njeźli nasch krajan dr. Muka se žwojim wustojnym pjerom? Schtóż tónle spiš cźita, njech też na to pomyßli, kelko prózy je na njón žłuschało; a woßebje młodźi Sserbja, kotsiž maju hischcże spěschnej nosy, njech žo na to dopomnja, so je jich pschißłuschnosćź, Mukowe dźěło pschisporjecź pomhacź a, je-li trjeba, tu a tam dopjelnjecź. Kaž je dr. Muka w prjedawschimaj cźišłomaj „Cźaßopiša" statistiku Delnjołužiskich Sserbow, w najnowschim cźišle pak statistiku hornjołužiskich Sserbow pruskeho kralestwa podawał, tak wón w bliżschim cźaßu też statistiku sakskich Sserbow poda. A tudy, hdyž je to derje mózno, bychmy pscheli, so by mjes młodymi Sserbami prawje wjele a prawje pilnych žobudźěłacźerjow namakał, kotsiž bychu w žwojej wokolnosćźi a, hdyž pschińdu, daty, liczby a mjena hromadźowali a je spißacźelej žłali. Kak ma žo tajke sběranje a hromadźowanje dokładnje stacź, kóżdy sdźěłany žerbski młodźenz spósnaje, hdyž horjekach mjenowane statistiske spißy pilnje cźita.

— Provinzialny wałkorski žejm, kotryž žo 4. meje mějesche, bě sa nascha krajne stawy wulzy ważny. Dołholětny pschedžyda krajnych stawow, knjes krajny starschi Franz Guido Hempel nad Ohornom, kotryž je dwanacże lět krajne postajenstwo a schěßnacże lět krajne starschistwo sastawał, žwoje sastojnstwo khorowatosće dla skoži. Sa noweho krajneho starscheho wuswolichu krajne stawy dotalneho krajneho postajenza knjesa Theodora s Zezschwitza nad Němskimi Paslizami a sa krajneho postajenza knjesa Ferdinanda hrabju s Lippe-Biesterfeld-Weißenfels nad Bartom.

— Sa cźaß poßedźenjow pschißaźneho žuda, kotrež žo w tsecźim běrtllěcże 1885 tudy směja, bu saßo k. krajny žudniski direktor Exner tudy sa pschedžydu pomjenowany.

— Sańdźenu njedźelu wjecźor budźichu na nožowej haszy tudy dźěcźi pschi žamym woheń samischkrike. Starschej běschtaj woteschkoj make dźěcźi žame doma wostajiwschi. Njerosumnje doscź běschtaj jstwu samknukoj (— klucź wschak tcźesche —); duž budźichu žo dźěcźi lohko doscź sadußycź móhke. Jedyn hólcźez běsche mjenujzy žwězu saßwěcźił; pschi tym žo sawěschk sapopadże. Hólcźez pak rucże žo palazy sawěschk dele storhnu a płomjo s rukomaj samjecże. Njebudźische-li wón tak mudry był, dha móżesche žo wulke njesboże stacź. Pschetož cźrjóda žußodnych żónskich, kotrež běchu płomjo wuhladake, drje żałoscźo a huby rosdajejo psched khěżu stejesche, ale žana jeniczka dźěcźom na pomoz njepschińdże.

S Trjebjeńzy. W brózni tudomneho kublerja Scholty žu pjatk tydźenja wjecźor sapalerjo woheń sakożicź spytali. Woni běchu s brózkinymi wrotami palazy wěhcź žłómy do brózni cźißnuli, a woheń by žo rosschěrił a žnadź brózju do prócha a popjeła pschewobrocźił, hdy budźichu žo jeho s cźaßom njedohladali a jón sbožownje poddußyli.

S Njeßwacźidła. Ssrjedu 6. meje běsche na tudomnych wikach tónle skót na pschedań: 360 howjadow, 86 žwini a 280 proßatow.

S Kamjeńza. W wokrjeßu nascheje schulskeje inspekzije buschtaj w prěnim běrtllěcże 1885 kk. Jan Ssymank, kotryž běsche dotal se schulskim vikarom w Khróscźizach, a Khorla August Matthes, kotryž běsche dotal se schulskim vikarom w Laußnitzu, sa statneju wucźerjow pomjenowanaj.

Dary sa natwarjenje žerbskeho domu.

Farař Wjelan w Sslepom na 1885	30 hr.	— np.
Bukecźanske žerbske towarstwo	5 „	— „
Cźisty wunoschk konzerta Bukecźanskeho žerbskeho towarstwa	5 „	— „
Wucźeř Böhmer w Nowej Wšy	1 „	— „
Handrij Lohda w Lěsku	1 „	— „
Jan Hausmann w Lěsku	— „	50 „
	42 hr.	50 np.

W Lemischowje darichu: Jan Jurk 1 hr., Jan Pětschka 20 np., Jan Jurk 20 np., Jakub Paul 10 np., Herman Měrcźink 20 np., Bohuwěr Gröschel 15 np. — Hromadźe: 1 hr. 85 np.

W Kißlizy darichu: žiwnosćeŕ P. Garbař 50 np., žiwnosćeŕ A. Jurschik 50 np., žiwnosćeŕ Jurij Lieska 50 np. — Hromadźe: 1 hr. 50 np.

W Polpizy darichu: Handrij Zähr 2 hr., Jan Scholtka 20 np., Handrij Němz 20 np., Handrij Hilka 20 np. — Hromadźe: 2 hr. 60 np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Lawniski žud. Swudowjenej Winklerjowej s Luha, paduchstwa dla hižo ras khostanej, jastwo na jedyn tydźeń pschißudźichu, dokelž bě wona 12. haprleje w Hunjowje jedyn pjesl a jene kanapejowe poczehnjenje kranuła. — Cźeladnikow J. Frenzla s Jělzy, J. A. Lowku a A. Pětschku s Njesdaschez winowachu, so žu žo w nozy 23. februara na knjeźim dworje w Njesdaschezach do tamnischeje holczeje komory nuts dobywali. Wobskorzenych kaźenja domjazeho měra winowatych spósnachu a kóżdeho s nich k jastwu na jedyn tydźeń saßudźichu. — 15 lětna M. Hajnikez s Bórka ma schtyri dny w jastwje poßedźecź, dokelž je w cźaßu wot januara hacź do měrza, jako pola pschekupza Postoły w Lichanju žłużesche, po cźaßu wschelake wězy, 8 mk. 38 np. hódne, spakoscźaka. — Khěżerku Bittermannowu w Jeńkezach, kotruż bě tamnischi hoscźeńzař Rostok wobskorził, dokelž bě jeho na cźescźi sraniła, k 10 mk. pjenjeżneho khostanja saßudźichu.

Draždźany — Dreždźany.

(Wotmołwa.)

Wulkeho rózka t. l. je ßo nastawk pschedłożił, w kotrymž ßo roskładuje, so je tam, hdźež nětko Dreždźany leża, sastarsku na prawym brjosu Łobja hola była, na lěwym pak drězga (lěß), wot kotrejež by sasłe hłowne město ßwoje mjeno měło, kotrež dyrbjało ßo tehodła ßerbsky Drježdźany pißacź. Hdy by ta ryczespytna studija tak bórsy po ßmjerczi nascheho J. E. Ssmolerja, kiž na stajnosczi Draždźany pißasche, wujschła njebyła, bych ja ßamßnej dał měrnje psches jewischczo hicź; tola tak sa prawe dźerżu, tamón nastawk wurasnje wotpokasacź. To czinju tak.

§ 1. 1*a*. W ßußodnych Czechach ma sasłe hłowne město mjeno Dráždjany (piß. Dráždany); wokoło Łubija a dele hacź pod Běku Wodu praji ßo Draždźany, wokoło Budyschina pak Dreždźany (s jednorym „e", niz s jótowanym); we wjeczornych Sserbach rjekńe ßo najbóle też Dreždźany, a jenoż na někotrych městnach Drježdźany (s jótowanym „e"); wokoło wjeczorneje (Wośleczanskeje) Wyßokeje, kotrejež podrycz je Łubijska, nałożuje ßo twórba Draždźany; w Delanach, wokoło Wojerez a Kułowa, praji ßo Dreždźany, a też we grammatizy radźicźela Schneidera, na kotruž nastawk mylnje pokasuje, steji „Dreždźany" (niz „Drježdźany"); w Mużakowskej podrycźi a hacź dele pod Hródk wurjekuje ßo Dřeždźany (s tym „ě", kotrež ßo w delnołużiskim ßłowje „kněz" a w hornołużiskim wurasu „hřěch" ßłyschi, a kotrež potajkim zyle hinak klinczi hacź nasche jótowane „je"); niże Gołkojz wustupuje twórba Dreždźany (s jednorym „e"), kotraž ßo potom psches zyłe Delne Łużizy cźehnje.

b. Něhduschi Drežďźanszy Sserbjo wurjekowachu Dráždjany a Dreždjany. Sa to rukujetej nam vulgarnej němskej mjenowani Drās'n a Dräs'n (sa „Drasden, Dräsden"). Synk „d" je ßo wutłócził, podobnje kaž saszy Němzy dale Dreždźan vulgarnje ich wulle, kunne (sa „ich wollte, konnte") wunoscheju.

c. Nastawk podawa s lisczinow staru němsku twórbu Dresdene, a praji pschi tym, so ta twórba pokasuje, so ßu Dreždźanszy Sserbjo wokoło lěta 1200 „Drježdźany" wurjekowali. Ale hdźe dha a kak dha je Němz tudy smjechczenosc vokala „e" posnamjenił? to tudy tak mało steji, kaž we Schneiderowej twórbje „Dreždźany". A do zyła němska lětopißna twórba „Dresdene" sa dale niczo njeßwědczi, hacź so ßu Dreždźanszy Němzy tehdy tak wurjekowali; ßerbska ryczź pak njestejesche pod żanej kóntrolu lisczinow*; abo hdyż hischcźe psched 20 létami „aktuar" pola naß we aktach „Budissin" pißasche, a hdyż nětko referendar tam „Bautzen" staji: budźe s teju wobstejnosczow sa sto lět něchto to wujimacź, so ßu łużiszy Sserbjo wokoło lěta 1865 „Budissin" a wokoło lěta 1885 „Bautzen" (a niz „Budyschin") prajili? Ně, kažkuli w němskich aktach steji, Budyschin je ßerbskemu ludej we jeho ryczi Budyschin wostał a budźe jemu też pschichodnje Budyschin. Runje tak Dreždźanszy Sserbjo prjedawschich czaßow, hdyż też tehdyschi Němzy „Dresdene" pißachu, ani Dresdene ani Drjesdene ani Drjesdjenje wurjekowali njeßu, ale po ßwojej ryczi Dráždjany a też Dreždjany. Hladajmy ßo pschiwěry do pißmika.

2*a*. Ssmoleŕ nałożowasche po wulkej pschewasy vokala „a" twórbu Draždźany.

b. Druhy pißaju Dreždźany, dokelž je tale twórba pola naß najbóle rosschěrjena.

c. Schtóž chze „Drježdźany" stajecź, dyrbi też „Dřeždźany" poruczecź, dyrbi potajkim sa někajku nowu, dotal njesnajomu rosdźělnosc horno- a delnołużiskeho wurjekowanja ryczecź. Wot sakoženja nascheho macźicznego abo shromadneho prawopißa a potom pschezo ßmy sa tym stali, so byschtej naschej ßerbskej naryczi ßo skerje jednikoj hacź hischcźe bóle dźělikoj. Duž ja hižo tehodła nastawkowe nowjenje wotpokasuju.

3. Dokelž pak nimale nichto „Drježdźany" njepraji, ßo ja też po radźe *„A potiori fit denominatio"* pschecźiwo tamemu namjetej wobaram.

§ 2. Ale też etymologija ryczi pschecźiwo synkej „j".

1*a*. Sastarske ßłowo dręsga by czeski dřázha (dřazha) abo dřezha abo też dřizha klinczało (pschir. hřada hředa, třásti třasu třesu, řiditi), a Dreždźany bychu potajkim Dráždjany abo Dřeždjany abo Dřiždjany rěkałe.

b. Tamo ßłowo drężga by hornołużiszy drjazha a delnołużiszy drězga klinczało, a Dreždźany bychu pola naß Drjaždźany (Drježdźany), w Delnych Łużizach pak powschitkomnje Dřeždźany rěkałe. Tola to ani sa Hornu ani sa Delnu Łużizu njetrjechi.

2*a*. Na połodnju a na wjeczoru ßerbskeho kraja ßłyschi ßo we wschědnej němskej ryczi psched synkom „ä (e)" saßunjene „j": n. pśch. wjär (wäre), thjät (thäte), rjäde (rede), ielle. To ßamßne swuczenje dobywa ßo też do wjeczorneje ßerbschczinu: n. pśch. twrůdů twardy twerdy, smerdźeć — twjerdy, smjerdźeć; runje tak Dreždźany — Drježdźany. Też wjeß Dreczin ma twerde „e", a duž je skepßanje, jelisło něchto „Drjeczin" praji. Druhe pschikłady twerdeho „e" (psched kotrymž ßo po sdaczu někotsi nimale boja) njech ßu tele: Repuch, reblowany wós, brenczecź (delansky sa „brynczecź"), redlischi, hoberski, jubelski, haperleja, meja, Abel (delansky „Abjel"), tebje (pól. „ciebie"), klóschtery (Smol. pěsn. I. str. 48).

b. W namjesnej ryczi horno- a delnołużiskeje dźělby ma mjeno Dreždźany wurjadne „ě": Dřeždźany. W tejle stronje, kaž też wokoło Wojerez, tajke njeporjadne „ě" niczo żadne njeje: n. pśch. sanskr. wrkas (t. j. warakas, łacź. vorax), grich. lykos (t. j. wrukos, wlukos), łacź. lupus, starobołh. wlŭkŭ, wjelk — wĕlk. Delnołużiska wjeß Dřežnize bjes Hródkom a Khocźebusom ma porjadne a wobstajne „ě"; to wopokasuje, so tole wjeßne mjeno wot ßłowa „drězga" pokhadźa: a s analogije je ßo w tamej krajinje też „Dřeždźany" wurjekowacź počzało. Němzy ßu „ě" porjadnje do „i" pschetworili: Drieschnitz; ale „Driesden (Drisden)" żadyn Němz njepraji, a to tehodła niz, dokelž je korjeński vokal ßłowa „Dreždźany" zyle hinaschi, mjenujzy „a", kotrež je ßo pschipódła porjadnje też na „e" seßłabiło (pśch. § 4*e*).

3. Starobołharscheźina ma twórbje dręsga a dręska. Połdra hodźiny wysche Drežďźan leži městnota (niz wjeska), kotraž je na kharcźe Trieske pißana; wobydlerjo teje strony praja: „in der Driesge", a też „in der Drieske", t. j. w lěßu.* Tej twórbje rukujetej nam sa to, so stej tamej ßłowje ßo wokoło Dreždźan pak drězga a drěska abo pak drizga a driska (s dołhim „i") wurjekowałoj. Dreždźany dyrbjałe potajkim, hdy by to mjeno s korjenja „drězga" abo „drizga" było, „Dřeždźany" abo „Dřiždźany" a „Driesden (Drisden)" rěkacź.

§ 3*a*. Potom pak ani to wuczinjene njeje, so bychu Dreždźany najprjedy na lěwym brjosu Łobja twarjene byłe. We starych domoródnych Dreždźanskich ßwójbach, s kotrymiž běch ßo pschi mojim dołhim pschebywanju w Dreždźanach pósnał, knjeżesche ta tradizija, so ßu (wo czimž je ßo też pißało) Dreždźany ßo najprjedy na prawym brjosu Łobja abo na nětczischej nowoměschczańskej stronje sałożiłe, hdźež bě po nastawku hola, niz pak „drężga"; a jedyn stary knjes, s kotrymž ja sa młode tam wobkhadźach, posnamjenjesche „nowe město" abo „Nowe Dreždźany" (s „hłownej" a „Budyskej" drohu) pschi prěnim lěpschim naspomnjenju jako „die altstadt". Dreždźany potajkim njemóża ßwojeho mjena wot tameje lěwobrjóżneje „drężgi" měcź. [Zyrkej nascheje lubeje knjenje (t. j. ßwjateje Marje) — s krótka „knjenina zyrkej" — bu, so to pschipódła ßobu wupraju, na lěwym brjosu Łobja natwarjena, dokelž bě s najmjeńscha w dalschich stronach wot praweho brjoha tehdy hižo kschescźijanstwo znajome, mjenujzy Kyrillske.]

b. Dreždźany ßu najprjedy na prawołobjowym brjosu stajane, a dokelž běsche tam hižo w schěrej starinje móst, leżesche we wězy, so ßo na lěwej stronje hižo sastarsku pschitwark pschida, a to njedaloko połodnischeho kónza nětczischeho stareho abo Augustoweho mosta.

c. Wjazy hacź jena městnota ma ßwoje mjeno wot mosta: n. pśch. Brückenau, Brügge, Zweibrücken Deux ponts (Biponium), Sa-mósczź.

§ 4. Nětko chzu ja moju etymologiju podacź.

a. Mjeno Dreždźany wobjima sastarske ßłowje drága (droha, pucź) a dě-ti abo dě-ja-ti (dźě-łacź, czinicź). Ale kak? Wjazy możnotow je. Krótkosczje dla wudźěłajmy ßebi najprjedy wuras drága dějána (dźěłana droha), a pschetworimy ßamßny na dráži dějána (dźěłany pucź, t. j. móst). Plural dráži dějánŭi (djánŭi) posnamjenja wobschěrnosczź a wulkotnosczź wězy, podobnje kaž ßo w Budyschinje sa „Wulki mkyn" (wot 20 lět „Moerbitzowa fabrika") hewak s wjetscha Wulke mkyny prajesche; wuras dráži dějánŭi rěka potajkim něhdźe tak wjele, kaž Wulke mosty abo wumjołski mostotwar. Tu městnotu tam mjenowachu „U drážiidějánŭ", t. j. pola wulkich mostow. Tam natwarjenym domam narjekny ßo napoßledku też dráži dějánŭi (djánŭi) — Dráždjany, t. j. Wulke mosty.

---

* Ryczespyt — podobnje kaž semjespyt — daloko horje do starych czaßow doßaha, hdźež hischcźe nichto na żane pißanje njemyßlesche.

* Pschir. Timlis (pola Kolditz), t. j. czěmny lěß.

b. Nĕhdušche dołhe „a“ mjena „Dráždjany“ je ßo we wĕštej mĕrje ſakhowało, niż jeno w cžĕſkej twórbje „Dráždďany“, ale też w nĕmſkim vulgarnym „Dras'n — Drüs'n“. We Łužizach wurjekuje ßo krótke „a“ porno krótkemu „e“ (Draždžany — Dreždžany), kaž wſdžĕłani Nĕmzy „Dresden“ krótko wurjekuja. Tola ßkyſchi ßo w polu (wokoło Njeßwacžidła), kaž potom ſaßo bliže Khocžebuſa nĕkajke trochu powyſchene „e“ (tak ſo nĕſchto naſdala na „Dryždžany“ podobne ſaklincži). Tuto powyſchene „e“ je powoſtank nĕhduſcheho dołheho (twerdeho) „ē“ = „ā“. (Tole powyſchene „e“ pak ma ßo krucže wot naſcheho wyßokeho „ej“ dźĕlicž!)

c. Particípium dějánŭ wujaßnja ßo pſches ſaſtarſke ſubſtantivum „dějanije“.

d. Pódlanſka twórba dráži abo dráž wuſprawnja ßo pſches ſcžĕhowaze ßerbſke pſchikłady na „-i“ a „-a“: Kudźel, studźeń, (nĕhdy „kudjeli, studni“), — delanſzy kudźela, ſturnja; za-tyk-a — tyč (žerdka), nĕhdy „tyk-i — tyč-i“; ruk-a — wob-ruk-i — wob-ruč-i — wobruč; noha, podnoha — podnoh-i — podnož-i — pódnóž.

e. Sbytno njech ßo pſchiba, ſo ßo ſynk „a“ huſto na „e“ powyſchi, woßebje hdźeż mjehkota ſcžĕhuje, n. pſch.: twardy — twerdy; krać, (imper.) kraj — po Łubijſku kreć, krej; najwjetši — Łub. nejwjetši, cžĕſk. nejwětší, delnoluž. nejwětšy (pól. największy); najwjacy, pól. najwięcej — Łub. nejwjacy, delnoluž. nejwěcej, cžĕſk. nejwíce; runje tak „Draždžany — Dreždžany“. Pſchirunaj nĕmſke glanz — glanzjan — glänzen atd.

Pſchiſtawk 1. Starſchi nĕmſki prawopiß mĕjeſche jenu a druhu njeſtajnoſcž; tak pißachu n. pſch.: „wohl — wol“, „bloß — blos“, haj „brod — brot — brodt“. Też nowy nĕmſki prawopiß, kotryż bu pſched nĕkotrymi lĕtami poſtajeny, njeje wſchĕ njeſtajnoſcže wotſtronił; ſ najmjeńſcha ßo bayerſki a ſaſki wot pruſkeho w nĕkotrych malinkach rosdźĕlataj. A to hinak bycž njemóže, dokelž ßo jena a druha wĕz hinak ßudźi, hdyž ſ druheho ſtejniſchcža na nju hladaſch. Tehodła ßu też w naſchim ßerbſkim prawopißu nĕkotre wotkhilnoſcže, kotreż ßo ſ cžeźka hdy wurunaju, khibaſo bychu wucženi na nĕkajkej ſhromadźiſnje ßo pſches kompromiß na jenu abo druhu twórbu ſjenocžili. Starobołharſke ßłowo naděja n. pſch. pſchewobrocži ßo pola naß najprjedy na „nadjeja“ a potom na „nadžeja“, kaž też na „nadžija“, runjeż ßmy my ſwucženi, nadźeja abo nadźija pißacž; tudy je ßo najprjedy ſaſtarſke „ě“ na „je“ rosłożiło (pſchi cžimž je ßo nĕhduſche „ě“ na „e“ ſeßkabiło, tak ſo ßo pola naß we tym ßłowje wo žane „ě“ wjazy njejedna): potom je ßo ſynk „j“ do ßyczjawki pſchetworił, a napoßledku je ßo ſmjehcženy vokal „e“ bjes dwĕmaj mjehkimaj ſynkomaj po nježadnym waſchnju hacž na „i“ horje ſcžiſchcžecž dał; tak pokaſujetej ßo nam twórbje nadźeja a nadźija jako runoprawnej, bjes kotrymajž budźa naſchi ſpißowacželjo ßebi ßwobodnje wuſwolecž móz, khibaſo ßo hdy ſ jeneje abo druheje pſchicžiny na jenu wot njeju ſjednocža. To ßame płacži wo twórbomaj Draždžany a Dreždžany. Tudy dha cžińmy, kaž naſchi wucženi nĕmſzy ßußodźa bjes wobužnoſcže cžinja, a dajmy ßebi bjes prawowanja make rosdźĕlnoſcže lubicž. Sa to pak dźeržmy cžim krucžiſcho na dobry ſtil, a to na tajki, kiž je też bjes ſaſtorkow pſchecžiwo naſchemu bĕžnemu twórboßłowej. A ſchtóž chze tudy tola też pſcheměnjowacž, tón hladaj ßo ſ najmjeńſcha wopacžnych twórbow. Tak pſchibudźe nĕtko druhdy pluraliſki nominatiw „přećelowje“ abo „přećelowjo“, ſchtoż ßo ßnadź ſa wupłód ryczeſpytneje wucženoſcže dźeržiˇ. Ta twórba pak je poknje wopacžna, kaž nam etymologija pokaſuje. Singulariſki nominatiw mjenujzy rĕka poprawom „přećeli“, a pluraliſka kónzowka je ſylba „je“ abo „jo“; pluraliſki nominatiw klincži potajkim „přećelije“ abo „přećelijo“, a delanſzy twori ßo prawje přećelje (piß. přećele), horjanſzy pak přećeljo; tudy potajkim žaneje podłohi ſa ſchĕroku twórbu „-owje, -owjo“ njeje (wo kotrejž ßym jednak w macžicžnym Časopisu 1883 II. str. 94 sćć.). Hinak ſteji ſe ßłowomaj muž a kral; tej ſtej (ſo ſ krótka praju) nĕhdy „mužjŭ“ a „kraljŭ“ rĕkałoj; tudy je potajkim „mužo-jo, kralo-jo“ prawa twórba, pódla cžohoż je ßo delanſzy wot młódſcheho nominatiwa na „-i“ porjadnje (mužje, kralje) muže, krale dozpĕło. Singulariſki vokatiw tameho ßłowa pak twori ßo takle: Přećeli-o — přećeljo — přećelo. W mužakowſkej podryczi pak klincži nominatiw hiſchcže „přećelj“, a we vokatiwje praji ßo tehodła „mój přećeljo“.

Pſchiſtawk 2. Bórſy po wuńdźenju naſtawka bĕſche ßrjedź wulkeho rójka w Dreždźanſkich nowinach jedyn ſwonkakužiſki ſławiſta jako „najßławniſchi“ poſnamjenjeny. Mi je dźiwno było, ſo tón Sserb, kiž bĕ tu wĕz tam ſtajicž dał, njeje ſa prózy hódno dźeržał, pſchi tej ſkładnoſczi też nĕſchto pſchipóſnawaze ſa njebo J. E. Ssmolerja abo ſ najmjeńſcha ſa naſcheho Hórnika ßobu wuprajicž, kotrejuż mjenje ßo tola wſchudźe tam, hdźeż wucženi ludźo wo ſławiſtiku rodźa, ſ wyßokim wucžeſcžowanjom mjenujetej, a kotrajž ſtaj wulzy jara wjele ſa ßerbſki ryczeſpyt a ſhromadnje ſa duchowne roswiwanje ßerbſkeho luda dźĕłałoj, pſchi cžimž njejſtaj ſa to wot nikoho płacženaj byłoj. Wĕdow, a we nich ſławiſtiki, nichto wyſche ważicž njemóže nĕžli ja; ale to ja też praju, ſo wot wyßokeje wucženoſcže naſchi młodźeńzy móhł-rjeż niż najmjeńſcheho wužitka nimaju, doniż tón muž, kiž je ſa ßłowjanſku a „woßebje (insbeſondere)“ ſa naſchu ßerbſku ryczˇ powołany a płacženy, teje naprawy njenaprawi, ſo — pódła ſpezifiſzy ßerbſkeho twórboßłowa ſe wſchitkimi ſpezialnoſcžemi ßerbſkeho jaſyka — ßo porjadnje połna ßerbſka ſyntaxa (po tprjebje ſ kritiku a ſ dobrej radu) wukładuje, a woßebje ſo ßo wjele wobſchĕrnych ßwobodnych **diſputazijow** we **ßerbſkej** ryczi dźeržˇi. Slawiſtiku njemóže kóždy Sserb ſtudowacž (k temu khwila njeje); ale ßerbſku ſyntaxu a wobwjertliwoſcž ßerbſkeho jaſyka trjeba kóždy, kiž je ßebi wotmyßlił poſdźiſcho ßwojemu narodnemu ludej ßłużicž.

Profeßor ryczeŕ dr. **Pfuł.**

Přilopk.

* Dźeßata Draždźanſka konjaza wuſtajeńza ßo wot 16. do 18. meje w prjedawſchich jĕſdnych kaſarmach na Wieſenthorſtraße wotdźeržˇi.

* Do Noweho Gersdorfa je ßo ſańdźene dny ſchewz ſe ßwójbu wrócžił, kotryż bĕſche pſched dwĕmaj lĕtomaj do Texaßa wucžahnuł. Wobſtejnoſcže w ßlubjenym kraju po jeho wopißanju na žane waſchnje ſkote njejßu. Wſcho je drohe, hubjene a njewĕſte, ſaßłużba je maka; tak wón Ameriku wopißuje.

* W kalkańi Rittwitz pola Döbelna ſtaj 25. haprleje dwaj hólzaj, 6 a 8 lĕt ſtaraj, hrajkajo do kalkoweho kótka padnułoj a ßo ſadußyłoj.

* Khoſtanſka komora w Hali jenu žónſku k 3 dnjam jaſtwa ſaßudźi, dokelž bĕſche wona, hdyž ßo ženjeſche, ßwoje kſchcžeńſke wopißmo falſchowała. Pſched nawoženju chzyſche wona młódſcha bycž, hacž je; duž ſ lĕtneje liczby 1851 na kſchcžeńſkim wopißmje 1857 ſcžini.

* W Rathenowje ßu ßo njedawno do regimentſkeje kaßy nutsdobyli a ſ njeje hotowe pjenjeſy kranuli. Papjery, nĕhdže 60,000 hr. hódne, ßu pjecža nutſka leżo woſtajili. Paduchaj ſtaj dwaj huſaraj 3. huſarſkeho regimenta, w Rathenowje leżazeho; paduchow, kotrajž ſtaj pjecža 12,500 hriwnow ſpakoſcžiłoj, hiſchcže popanuli njejßu.

* W nozy wot ßoboty na njedźelu je wotroczˇk, kotryż pola jeneje kublerki wudowy w Reisdorfje njedaloko Apoldy ßłużeſche, ſe ßwojej njerodnoſczu wo žiwjenje pſchiſchoł. Jara pjany wón ßobotu wjecžor domoj pſchińdźe a njedźiwajo na wſche proſchenje hoſpoſy, ſo by do koża ſchoł, ßo ſe žehliwej zigaru w konjemzu na kaſchcž ßynu. Zigara je jemu pjecža ſ ruki wupadnuła a ßłomu abo nĕſchto podobne ſażehliła; ſ jenym ßłowom, hdyž ſ konjemza huſty kur ſtupacž poczˇa, wotroczˇka a konja ſaduſcheneho namakachu.

* Mjes paduchami, kotſiž bĕchu ßo do jeneje pinzy w delnjej Bajerſkej dobyli, a dwĕmaj żandarmomaj, kotrajž k tomu pſchińdźeſchtaj, woprawdźita bitwa naſta. 16 kułkow tam a ßem ſlecža; jedyn żandarm 6 kułkow doſta, wot kotrychžˇ jeho jena na ßmjercž ſrani; jeho towaŕſchej cžapku ſ hłowy tſĕlichu.

* W nozy na 1. meje $^1/_2$1 hodź. mĕjachu w Delnjej a Hornjej Awſtriſkej, w Salzburgſkej a Steiermarku ßylne ſemjerženje. W Kindbergu w Steiermarku je jedyn cžłowjek wo žiwjenje pſchiſchoł, wjele domow bu wobſchkodźenych a wucžernja bu tak ſatſchaßnjena, ſo dyrbjeſche ßo ſamknucž. W Mitterndorfje a Wartbergu wſchelake wobydlene domy ſpadacž hroża.

* S Jadrina nĕchtó nowinam Wołžski Wĕſtnik piſche: Móže nĕchtó, ſchtóž wot naroda rukow nima, ſ pißarjom, haj ſ knihiwjedźerjom bycž? Kaž ſpodźiwne to je, tajki cžłowjek je dwĕ hodźinje wot Jadrina, wo wßy Schokinje. To je burſki cžłowjek, wĕſty Schlenſkow. Shoniwſchi, ſo Schlenſkow njemějo rukow rjenje a jaßnje piża, bĕch ja wcžipny jeho ſeſnacž a jemu napißach, hdźe a hdy móhł jeho widźecž. W mĕſto wotmołwy Schlenſkow naſajtra ßam ke mni pſchińdźe, pſchewodźany wot ßobuwjeßnjana. Dó jſtwy ſtupiwſchi bĕſche wón trochu ſamoleny, woßebje toho dła, dokelž chzych jeho ßo ſabywſchi ſ ruku witacž; ale wón ßo bórſy ſhraba. Poſkicžiwſchi jemu cžaja ßym ßo ſpodźiwał, kak wuſchikne wón ſ nopaſchka pijeſche. Pſchi cžaju mi wón powjedaſche, ſo je ßo narodźił bjes rukow hacž do ramjeni; też je lĕwa noha krótſcha hacž prawa. Wot makoſcže je wón ßwojej noſy roswiwał a dozpĕł, ſo móže pſchi jĕdźi kžizu ßwobodnje ſ nohu dźeržecž. Poſdźiſcho je cžitacž nawuknuł a też pißacž, dźeržo pjero mjes porſtami nohi; haj wón ßebi wokojnik ßam kónczi a ßebi hußaze pjero pſchirĕſuje. Schlenſkow je dołhi cžaß ſ knihiwjedźerjom był a potom mĕſto wjeßneho pißarja

w Schokinje nastupił, hdźež hischcźe nětko je. So by swoje wumělstwo pokasał, wón poskiczi něschto napisacź. Wscho, schtož k pisanju sługscha, papjeru, tintu a pjero psched nim na lawku położich, kotruž k jeho stólzej sunuch. Ale wón wscho na semju sestaja; so sam dó jstwy synuwschi so wón s praweje nohi cźrij a nohajzu wusu, se subami pjero mjes porsty tyknu a pisacź pocza. Wopraschach so jeho, hacź jemu wobcźežne njeje pisacź so takle tulejo, na cźož wón wotmolwi, so je to swuczeny a so doma wscho na lawzy sedźo pisa. Jeho pismo je rjane jasne, ale niz zyle krute. Schlenskow je nětkle 50 lět stary, wożenjeny a ma dźěcźi.

* Psched pschisaźnymi w Pětrohrodźe wóndano wusłuženy wojak stejesche, kotryž běsche swojej žonje so s njej swadźiwschi nóz wotkusnuł.

* W pschibaltiskich ruskich gubernijach, kotrež so tež wot Němzow „Deutsche Ostseeprovinzen" mjenuja, je nětkle sylne hibanje. Wjesny lud s zykymi cźrjódami domisnu wopuschcza, so by so w druhich, płódnischich krajinach Ruskeje sasydlił. Tež w nastupanju wěry so tam wjele pscheměnja. Tak zyle lutherske wosady prawosławnej (ruskej) zyrkwi pschistupuja. Tež wschelake błudy so tam rosschěrjeja. Kaž estonske nowiny powjedaju, so wjele burskeho luda lutherskeje wěry Irwingianam a tež Anabaptistam pschisamkuje. Druzy su sebi zyle nowu wěru wumyslili, kotruž „Jesusowu wěru" mjenuja. Pschiwisowarjo tejele wěry so „swjecźi" mjenuja, kotsiž hrěchej ani pschistupni njejsu. Woni mandźelstwo satamaju, zyrkej „saklate město" mjenuja a so wschelakim njepózcźiwosczam podawaju.

* S Wyžniz w Bukowinje so do Lwowskich nowin Słowo pische, so je so tam 17. sandź. měs. sa někotre hodźiny 150 domow wotpaliło. Naczinjena schkoda je jara wulka. Sjes dwěla je woheń sałożeny; pschetoz dźeń prjedy hižo so w Wyžnizach palicź pocza, ale płomjo bu cźasa dosez podduschene.

* W Cźernowizach w Bukowinje měješe so Itzig Gronich psched pschisaźnymi samolwjecź, dokelž běsche wobskorżeny, so je so na jebanske waschnje wojeńskich pschisłuschnosczow wusswobodźicź pytał. Na praschenje, hacź je wón winowaty, běchu schesczo pschisaźni s „ně" hłosowali, mjes nimi se sałužbnym kschizom wusnamjeny sejmski sapósłanz, gmejnski pschedstejicźeŕ Jan Nargang. Ssudniskemu pschedsydźe pak běsche něchtó list sjes podpismo pósłał, w kotrymž so pschisaźnym wina dawasche, so su so pokupicź dali a toho dla sa njewinowateho Gronicha hłosowali. Cźi schesczo pschisaźni buchu na měsczе do pschepytowanja wsaczi a hacź na koschlu wusłukani. Dokelž pak pjenjes pola nich njenamakachu, bu pschepytowanje skónczene. Pschisaźnym, kotrymž je so sjes winy kschiwda staka, su so pola ministra justizy wobcźežowali.

* Mjeno **běrnow** bu nam w posledním cźisle Serb. Nowin wukładowane, a běrnow wschelake pomjenowanja sjes Sserbami nam sobudźělene. My chcemy w tym nastupanju pschidacź, schtož nowinaŕ **Deuka** w swojim „powjedarju a kurirje" w lěcze 1809 wo tym pische, mjenujzy slědowaze: „Sserbjo tón płód, kotremuž Němz »Erdbirn« rěka, wschelko mjenuja, jako: kulki, buny, běrny a toho runja wjazy. Zane pomjenowanje njeje prawe hacź: **semske kruschwy**, runje kaž móże so to němske mjeno »erdäpfel« —: semske jabłóka wuprajicź. Te słowo je tak wschak dlésche, hacź hdyž je po němskim wuprajimy, ale to naš molicź njedyrbi, jeli so chcemy prawi Sserbjo bycź. Sa to je w němskej ryczi někotre słowo dołhe, kiž je w serbskej krótke. Kózda rycz ma swoje hegenstwo. Tola dosez wot teho, njech tež jim Němz »Kartoffel« rěka, (schtož je tež wopak) **wote mnje budźa: semske kruschwy mjenowane.**" Tak daloko Deuka. My widźimy tež s tuteje maliczkosczе, so stary swěrny Deuka drje w rossudźe druhdy so molesche, ale cźistu serbsku rycz luboważe. *J—b.*

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Jan August Panach, dźěłacźeŕ tu, s Marju Ernestinu Jähnez tu. — Jaromer Adolf Krawsa, fabrikski dźěłacźeŕ w Hornjej Hórzy, s Marju Lejnu Hänselez w Dobruschi. — Jaromer Klimant Schramm, dźěłacźeŕ pod hrodom, s Hanu Pallmannez tam.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Khorla Hermann, Khorle Augusta Kubjenza, dźěłacźerja w Hrubocźizach, ß. — Ernst August, Ernsta Augusta Vogela, dźěłacźerja na Židowje, ß. — Marja Augusta, Handrija Urbana, kněžerja a fabrikskeho dźěłacźerja na Židowje, dź. — Emma Marja, Jana Augusta Suba, kněžerja a tyscherja w Scźijezach, dź. — Jan Pawoł, njemandź. ß. w Nowych Cźichońzach.

Pětrowska zyrkej: Khorla Albert, Khorle Augusta Wróbla, kamjenjocźiscźerja a wobydlerja, ß.

Katholska zyrkej: Ernst Emil, Emila Hermanna Lehmanna, tyscherja tudy, ß. — Hana Marja, Eduarda Franza Mauermanna, kněžkarja w Dobruschi, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 22. haprleje: Jan August Fröhnel, sasydleny měschcźan a wucźeŕ em., 56 l. 2 m. — 29. Emma Hedwiga, Khorle Augusta Neumanna, kněžerja a fabrikskeho dźěłacźerja na Židowje, dź., 4 m. — Hana Margaretha, Handrija Felsy, pschekupskeho pucźowarja na Židowje, dź., 2 m. 15 d. — 2. meje: Martha Antonija Hedwiga, Khorle Jana Micźki, kněžerja a murjerja na Židowje, dź., 3 l. 6 m. 17 d. — Jan Halschka, žiwnosczeŕ w Kelnje, 68 l. 1 m. 9 d. — 3. Max Pawoł, njemandź. ß. pod hrodom, 2 m. 13 d. — Marja Theresija, Khorle Gustava Bernta, schewza, mandźelska, 40 l. 8 m. — 4. Hańża, njebo Handrija Lehnerta, kublerja w Zokowje, wudowa w Sskonej Borschczi, 85 l. 7 m. 4 d. — Hana Mina, njemandź. dź. pod hrodom, 1 m. 24 d. — Jurij Sskodeńk, dźěłacźeŕ, 47 l. 5 m. — 5. Emma Martha, Jana Ernsta Kopacza, dźěłacźerja na Židowje, dź., 7 m. — Nanny Kirschez, privatna wucźerka, 52 l. 3 m. 16 d. — Ernst Jurij, Juliuża Hermanna Trebiza, dźěłacźerja, ß., 9 m.

Płacźisna žitow a produktow w Budyschinje

2. meje 1885.

Žitowy dowos: 3153 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacź M	Na bursy hacź Pf
Pschenza	50 kilogr.	8	93	9	52	8	93	9	52
Rožka	50 kilogr.	7	47	7	59	7	47	7	59
Jeczmjeń	50 kilogr.	7	97	8	33	7	97	8	33
Wowss	50 kilogr.	7	50	7	70	7	50	7	70
Hroch	50 kilogr.	9	17	10	28	—	—	—	—
Woka	50 kilogr.	6	53	7	8	—	—	—	—
Raps	50 kilogr.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kilogr.	12	50	15	50	—	—	—	—
Hejduschka	50 kilogr.	16	—	16	50	—	—	—	—
Bérny	50 kilogr.	2	20	2	50	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	1	90	2	30	—	—	—	—
Pschenczna muka	50 =	7	50	16	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 =	7	25	11	25	—	—	—	—
Ssyno	50 =	2	50	2	80	—	—	—	—
Sskóma	600 =	16	—	18	—	—	—	—	—
Prošata 1272 schtuk, schtuka		10	—	22	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby		—	—	—	—	4	20	4	50
Rżane wotruby		—	—	—	—	5	10	5	30

Draždźanske mjazowe płacźisny. Howjada 1. družiny 54—57 mk., 2. družiny 48—51, 3. družiny 36 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne swinje 45—48 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 43—55 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 8. meje: Njewobstajne.

W Nosacźizach je **žiwnosćź** cźišło 12 s 12 kórzami pola a łuki s zykym inventarom na pschedań.

W Błózanach je **khěža** cźišło 32 se 36 □prutami pola se swobodneje ruki na pschedań.

Žiwnosćź

s 10—12 kórzami pola wotnajecź pyta

wobkhodny agent **Dietrich.**

W Rakezach cźišło 50 je jena suproschna **ranza** na pschedań.

K nalětnjemu a létnjemu cźasej

poruczam swój wulki skład

drasty sa muzskich a hólzow

po hischcźe zenje słyschanych tunich płacźisnach.

H. Horn,

pschedawarnja muzskeje, zónskeje a dźěcźazeje drasty.

Paleny khosej,

wubjernje słodźazy, punt po 100 a 120 np.,

poruczа pschezo cźerstwy **Th. Grumbt**

na swonkownej lawskej hasy.

P. P.

S tutym ßebi dowolamoj, najpodwolnischo k nawjedźenju dacź, so ßmój dźenßa pod firmu

Strauch & Kolde

w domje knjesa žitoweho a produktoweho wikowarja **Müllera**

na kamjeńtnej haßy cžißło 3 w Budyschinje

drogowe khlamy

wotewriłoj.

Psches dołholětne nashonjenje a doßahaze ßrědki je namaj móžno, tym, kotsiž naju se ßwojim dowěrjenjom poczescźa, se wschěch artiklow, wot naß ßo pschedawazych, to najdospołnische a najlěpsche po bohatoscźi a wubjernoscźi podawacź a budźemoj pschezo saßadu najkrucźischeje ßwědomitoscźe a sprawnoscźe wobkedźbowacź a jej tež stajnje ßwěrnaj wostanjemoj.

Mineralnowodowa fabrika nascheho knjesa **Franza Straucha** na kotołskej haßy cžißło 8 ßo wot njeho po dotalnym waschnju dale powjedźe a proßy wón, jemu dowěrjenje, hacž dotal w bohatej měrje spožcžene, tež dale sdźeržecź. Skład khumschtnych mineralnych wodow je tež w nowych khlamach na kamjeńtnej haßy 3. Pschedawanje druhich wot njeho wjedźenych tworow jako **naturskich mineralnych wodow, araka, kognaka, chineskeho theja, płodoweho drejaka atd.** je na nowu firmu pscheschło.

Naju pschedewsacźe Waschej dobrocźiwoscźi najpodwolnischo poruczejo podpißamoj ßo

s poczescźowanjom

Strauch & Kolde.

Wot dźenßnischeho dnja pschedawamy:

najlěpschu Halsku pscheńcžnu schterku	punt	po	22	np.,
najlěpschu běrnjazu muku	=	=	13	=
cžistu sodu	=	=	5	=
drobny zokor	=	=	28	=
kuskaty zokor	=	=	30	=
zokor w pokrutach	=	=	30	=
kóstkaty zokor	=	=	33	=

sa hotowe pjenjesy.

Khofej, rajß a wschě druhe materialne twory po najtunischich dnjowych płacźisnach.

W Budyschinje, 19. měrza 1885.

August Bartko, Friedrich Braun, Ginzel & Ritscher, Ernst Glien, J. T. Glien, Th. Grumbt, Robert Hauptmann, Wilh. Jacob, Hermann Klemm, J. G. Klingst Nachf., Hermann Kunack, Hermann Lemke, C. A. Mickan, Arno Möckel, Moritz Mörbe, Richard Neumann, Gustav Poser, Carl Pötschke, Richard Pötschke, Ad. Rämsch, Wilhelm Schamlott, Johann Wannack.

Wulki wubjerk

žaketow sa mužskich a hólzow

s turnarskeho ßukna,

cžornych a schěrych listrow,

wschelakich płokanskich tkaninow

porucža po nadpadnje tunich płacźisnach

Adolf Weiss,

krawski mischtr na bohatej haßy 14.

Jerje

wulke k mariněrowanju po 3, 4 a 5 np., w wjetschich dźělbach tuńscho pola

Richarda Pötschki

pschi torhoschcźu

pódla měschcźanskeje haptyki.

---

60 zentnarjow běrnow

je na pschedań na **knježim dworje** w **Wutołcžizach.**

Khofej

njepaleny punt po 70, 80 a 90 np.

porucža jako jara płacźisny hódny

Richard Pötschka

pschi torhoschcźu

pódla měschcźanskeje haptyki.

Khofej

paleny punt po 90, 100 a 120 np.

porucža jako jara płacźisny hódny

Richard Pötschka

pschi torhoschcźu.

Khofej:

Santos

derje ßłodźazy

seleny punt po 65 np.,

paleny = = 80 =

Kampinas

wubjernje ßłodźazy

seleny punt po 70 np.,

paleny = = 90 =

Mexikanski

jara derje a ßylnje ßłodźazy

seleny punt po 80 np.,

paleny = = 100 =

Java a Ceylon

najlěpschi po ßłodźe

seleny punt po 100 np.,

paleny = = 120 =

porucža

Hermann Kunack

w Budyschinje na bohatej haßy 8.

Najwjetschi drastowy skład w Budyschinje.

Hobrski wubjerk.

Moritz Wassermann

w Budyschinje.

Shorjelski magazin

hotoweje

drasty sa mužskich, žónske a dźěcźi.

Tuńscho hacž žana konkurenza.

Płacźisny tunje kaž hischcźe ženje prjedy.

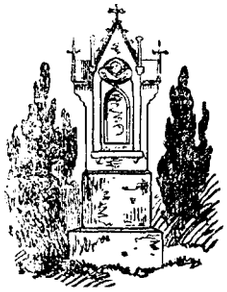

Rowowe pomniki

s marmora, syenita a pěskowza,

marmorowe platy

porucža pschi potrjebje dobrocźiwemu wobkedźbowanju

Ludwig Fiedler,

prjedy **Santo-Passo,**

2 na Lubijskej drósy 2.

Budyšska Bjesada.

Lětuši wulět změje so **njedźelu 10. meje** na Čorny Bóh. Připołdnju ½1 hodźiny so wot Gudźic hôtela ze sylnym přewodom hudźby woteńdźe. Za khód na horu je so njenahły puć přez Sokolcu — Lubjenc — Hromadnik wuzwolił. Wječor wot 6 hodźin je mały bal w Budestecach. **Předsydstwo.**

Wosjewjenje.

Khorych podpjeraze towarſtwo w Wulkej Dubrawje ſměje **njedźelu popołdnju** wot 4 hodźin w **Frenzlez korczmje** w Wulkej Dubrawje ſwój lětuſchi **bal,** k czomuž ſo ſobuſtawy ſe ſwojimi lubymi ſwójbnymi najwutrobniſcho pſcheproſchuja.

Handrij Malka, pſchedſydа.

Pczołarſke towarſtwo
w delnim dole Sprewje

ſměje na **Boże ſtpicze, ſchtwórtk 14. meje,** popołdnju w 3 hodźinach ſhromadźiſnu w **Thiermannez kolonadach** w **Budyſchinje.**

Wuloßowanje italſkich matkow atd.

Pſchedſydſtwo.

Mißionſka hodźina w Hnaſchezach.

Dźiwoczanſke ſerbſke ev.-luth. mißionſke towarſtwo ſměje, da-li Bóh, pſchichodny **ſchtwórtk 14. meje,** jako na **ſwjedźeń Khryſtußoweho k njebju-ſtpicza,** w domje knjeſa kublerja **Rädy** w Hnaſchezach mißionſku hodźinu.

Wſchitzy pſcheczelio a pſcheczelniziy mißionſtwa, woßebje pak wſchitke ſobuſtawy naſcheho towarſtwa ſo ſ tutym lubje proſcha, ſo na pomjenowanym dnju, po nyſchporje, popołdnju w tſjoch hodźinach tam bohacze nutsnamakacz. **Pětr Mtónk.**

Wotewrjenje pſchedawarńje.

S tutym k nawjedźenju dawam, ſo ſym tu na Budyſchſkej dróſy w khěži ſwudowjeneje Schwarzoweje **pſchedawarńju hotoweje czrijoweje twory** wotewrił. Czrije, kotrež mam na ſkładze, ſu wſchě derje dźełane, duž móžu je kóždemu najnaležniſcho poruczecz. Dobre dźěło a tunje płaczišny lubjo proſchu wo pſcheczelniwy pſchiſtup a poruczam ſo ſ dobom też k wobſtaranju wſcheho porjedźenja.

W Wósbórku, 1. meje 1885.

Bernhard Fiebiger.

Koßy,

kaž jěd rěſaze, porucza

Paul Walther

pſchi žitnych wikach.

Woprawdźe derje ſłodźazy

khoſej

po wſchěch płaczišnach,

toho runja wſchu druhu tworu pſchedawa po najtuńſchich płaczišnach

Richard Neumann

6 na ſnutskownej lawſkej haßy 6.

Hamburg-Amerika.

Kóždu ſrjedu a njedźelu do New-Yorka

ſ póſtſkimi parołódźemi

Hamburgsko-Amerikanskeho paket-jězdneho akcijskeho towarſtwa.

Wukaſanje a pſchewjeſne pißma dawa No. 867. **Albert Meiſel w Budyſchinje.**

Wósk a wóſkowy twar

kupuje po kóždej dźělbje a dawa najwyſchſchu płaczišnu mydłarńja **Roberta Adama** w Budyſchinje.

Bukičanske serbske towarſtwo

změje jutře njedźelu 10. meje popołdnju z dypkom 5 hodźin poſedźenje. Přednošk k. wučerja Kerka w Kotecach.

Předsydstwo.

Rakečanske serbske towarſtwo „Lipa“

změje — da-li Bóh — njedźelu 17. meje swoje měsačne poſedźenje w Eberweinec hoſćeńcu. Spočatk popołdnju w 5 hodź. **Předsydstwo.**

Porſchizy.

Njedźelu 10. meje **karußelſke wießele a wukulenje pſchedeſcheźnikow,** k czomuž pſcheczelnje pſcheproſchujetaj

E. Grüllich a **A. Taffelt.**

Kedźbu!

Jutſje njedźelu **kołbaßy-wukulenje** w **Wadezach.**

Hnydom k naſtupjenju pyta ſo ſdźěłany ſerbſkeje rěcze mózny człowjek ſa dobre a derje ſo płaczaze město. Offerty njech ſo pod **G. B. 100** na póſtcze w Budyſchinje wotedadźa.

Murjerjow

pyta a dawa 17—19 np. mſdy ſa hodźinu

Jan Wollmann w Njeßwaczidle.

Ssyn ſprawneju ſtarſcheju, kotryž chze ſzedłarſtwo a woſytwarſtwo nawuknucz, móže hnydom do wuczby ſtupicz pola

Ernſta Kozora w Bukezach.

Pytaju ſo wotroczży, ſrěnzy a rólni pohonczojo, dźěłaczerſke ſwójby, khěžne a hródźne dźowki ſa wyßoku mſdu pſches pſchiſtajazu žonu **Heynoldowu.**

Napominanje.

Wſchitzy, kotſiž ſu hiſchcze herbam njebo młynka **Jana Schołty** w **Krónzy** dołżni, chzyli hacz do 25. meje t. l. pola podpißaneho ſwój dołh ſapłaczicz, hewak budże ſudniſtwo wurunanje dołha žadacz. Też czi ſami, kotſiž maju ſe ſawoſtajeńſtwa hiſchcze něſchto doſtacz, chzyli ſo hacz do mjenowaneho czaſa ſamołwicz.

Bohuwěr Schołta
w Sarěczu.

Na row

njebo

Marje Nowakoweje

rodźeneje **Jantez**

w Wulkej Dubrawje.

Kak ſpodźiwne ſu Boże pucze,
To nichtó wurjez njemóže —
Kak nahle njenadźijzy duzy
Ta ſmjercz naß tola poßycze,
To ſhonili ſmy woprawdźe
My krótko w Wulkej Dubrawje.
Kak wjeßeleſche ſo wſchak wona
Na ſwjedźeńſke dny jutrowne,
A prěni dźeń h'ſchcze wjeczor wona
Tu wſchitko ſ nami rěczeſche,
Haj wona hižom ſkorżeſche:
„Mi jara jara czežko je!“
A druhi dźeń we ſzedmich rano
K njej ſmjercze jandźel pſchiſtupi,
Hdźež pod ſtyſknoſczu wulkej wona
Tak ſwojoh' ducha wopuſchczi
A my wſchak połni ſrudoby
Tak k njebju horje hladachmy.
Wot wjele lubych pſchewodźana
Bu ſchtwórtk tón twój pucz poßleni
A ſe wſchej czeſczu pohrjebana
Tam na Klufſchanſkim kerchowi,
Haj, bu też k rowu njeßena
Wot wojerſkeho towarſtwa.
My chzemy pak we Božim raju
Sſo, luba ſotra, powitacz,
My wſchitzy lubi, kaž ja praju,
Sa ruku budźemy ſo wſacz
A póndźemy tak ſ wjeßelom,
Hdźež je naſch wěczny Boži dom.

Bratr J. Pětſchka
a ſemrjeteje mandźelſki Jan Nowak.

Dweju wuſtojneju tyſcherjow ſa twarſke a möblowe dźěło a jeneho wuczobnika wot ſprawneju ſtarſcheju pyta

J. E. Holan, tyſcherſki miſchtr w Małym Wjelkowje.

Rólny pohoncz ſo pyta na knježi dwór w **Wutokczizach.**

Sbožopſchejazy ſpěw

k pjeczadwaczczilětnemu

mandźelſkemu jubilejej

Jurja Zawnika a jeho mandźelſkeje

w Měrkowje.

Kak kraßny dźeń dźenß ſaßwita,
Mój luby nano, Wam,
Też Wam, Wy luba maczerka,
A wſchitkim dźěczom nam.
Dźenß je lět pjeczadwaczczi
Sſo hižom minuli,
So ſtaj we ſwjatym mandźelſtwi
Wój ſtarſchej hromadże.
Dźenß, dźenß je kraßna njedźela
We Waſchim žiwjenju,
Waſch duch ſo ſ dźakom pſcheliwa
Sa Božu dobrotu.
Dźenß Waj' te ſwony wołaju
Haj rjenſcho, kraßniſcho,
Hacz hewak druhu njedźelu
Do domu Božeho.
Duž ſ dźaka połnej wutrobu
Dźenß Boha khwalicze,
Kiž pſchi Wami bě ſ pomozu
A hiſchcze dźenßa je.
Bóh daj, ſo byſchcze junu tej
We Waju mandźelſtwi
Sſwój połſtalětny jubilej
Tu ſ nami ſwjeczili.
Haj, ſa lět pjeczadwaczczi
Wój ſaßo wobaj dwaj
Waj' ſloty kwaß pſchi ſtrowoſczi
By ſwjeczicz ſamóhłaj.
A jutſje pjeczadwaczczi
Tych lětow ſaſchło je,
So w jenym „ſchachcze“ poſpochi
Te wuhło ryjecze.
Wot prěnjoh' dnja hacz dźenßa ßem
Scze pſchezo dźěłali
We „ſchachcze“ tu baronowym
Pſchi dobrej ſtrowoſczi.
Bóh ſwarnował je pſchezo Waß
Se ſwojej ſmilnoſczu,
Hdyž druſy ſaß' a pſchezo ſaß'
Ssu pſchiſchli k njeſbožu.
Hdyž tſi krócz czežke njeſboża
Też Wam tu hrožachu,
Dha Bóh pſches ſwěrnoh' towarſcha
Bě pſchi Waß ſ pomozu.
W tych lětach pjeczadwaczczi
W tym „ſchachcze“ ſchtyrjo tu,
Hdźež dźěłaſchcze Wy bjes nimi,
Ssmjercz ſrudnu nam'kachu.
Duž dźenßa ſ dźaknym wjeßelom
Cze, Božo, khwalimy,
So luboh' nana, macz a dom
Nam hnadnje ſdźerżał ßy.
Wſchě wóßom dźeczi ſ wjeßelom
Sſo dźenß też ſraduja
A pſchińdu k lubym ſtarſchim dom,
Kiž jeno samoża.
Też horzy dźak a wutrobny
Budź lubym towarſcham,
Kiž ßu czi byli k pomozy
A też prjódkſtejerjam.
Ach, luby Wótcze njebjeſki,
Wo to cze proßymy:
Wodź lubej' ſtarſchej' po hnadźi
Nětk na jej' ſtare dny
A wſmi, hdyž jej' czaß na ßwěcze
Sſo junu dokonja,
Bjes dołhej' czežkej' khoroſcze
Jej' ſ hnady do njebja.

Na žadanje
jeju lubeho ßyna **Jana Zawnika**
Pětr Mtónk.

(K tomu czißlu pſchiłoha.)

Pschiloha k czißlu 19 Serbskich Nowin.

Ssobotu 9. meje 1885.

K spěschnemu bělenju
(blejchowanju)
bělaty kalk ſ wopißanjom, kak ßo nałožuje, porucza
haptyka w Rakezach.

Wužitkowy a mlokowy pólver,
ſalſowy pólver,
pólver ſa ßwinje,
reſtituzionſki ſluid
porucza
haptyka w Rakezach.

Wóſk,
wóſkowy twar a kras
kupuje po najwyſchſchich płaczißnach
Hermann Lehmann,
mydłař
na hornczeŕſkej a ßerbſkej haßy.

Wóſk
kupujetaj po najwyſchſchich płaczißnach
bratraj Měrſchej
na żitnych wikach.

Wóſk
kupuje po najwyſchſchich płaczißnach
Otto Engert.

Strowe kruſchwinowe drjewo
kupuje po najwyſchſchej płaczißnje
mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,
każ tež **wutrjeny len** kupuje po kóżdej dżělbje a kóżdy dżeń mechaniſka dżěłopſchadownja w Hajnizach, tola w Budyſchinje ßo jenoż **trjeny len,** a to jenoż ßobotu w Grützneręz domje, ſ nutſkhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Kóſſaze kóżki,
toho runja wſchě druhe kóżki kupuje pſchezo po najwyſchſchich płaczißnach
Heinrich Lange
w Budyſchinje na żitnych wikach
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi.

Kóſlaze kóżki
w mjeńſchich a wjetſchich dżělbach po najwyſchſchej płaczißnje kupuje
Guſtav Naucke
na garbarſkej haßy 16.
Tež ßo wſchě drużiny kożow derje a tunjo pſchihotuja.

Isidor Mendelsohn

1 na ßerbſkej haßy 1.

Sſlomjane klobuki

ſa żony, holzy a dźěczi
we wſchěch drużinach, formach a pletwach,
pſches
ſkładnoſtnu kup
po jenje njeßłyſchanych płaczißnach.
Nikomu njeje mózno,
ßłomjane klobuki podobnje tunjo pſchedawacź.
Hódnoſcź pletwow njeſteji w żanej poměrje k ſtajenej płaczißnje.

Płaczißny tuńſche haćž wſchudże druhdże.

Schtalty

we wſchěch drużinach a ſchěrjach, kyraßowa forma, wyßoko ßo ſchnórowaze, ſe kżizatej mechaniku, hižo po 90 np., hacž k najlěpſchemu dźěku.

Rűſcha

w 200 wſchelakich drużinach, běła każ pißana,
pſchekwapjazy rjany wubjerk,
meter hižo po 10 np.

Rukajzy

żidżane a bawmjane, ſa kóżdu ſtarobu ßo hodżaze, wurjadnje tunjo.

Bawmjane ſchtrympy

ſa żony, mużſkich a dźěczi.
Najwjetſchi wubjerk.

Najwjetſchi wubjerk poſamentowych, pychowych a běłych tworow.

Knjefle,

w Franzowſkej a Němzach dźěłane,
we wſchěch mózných drużinach a barbach,
duzent hižo po 5 np.

Krużenki,
Agramenty,
Wobßadki,
Borty,
} pſchezo najnowſche, ſchtoż cżaß poſkicźuje, we wſchěch drużinach a barbach.

Żanki

tyllowe hižo meter po 15 np.,
ſchpaniſke, chantilly, maline, alenßon, guipure,
w wulkej hromadźe.

Tykanja

meter hižo po 10 np.

Wumĕnjenje dowolene.

Maſchinſke pſchedźeno,

1000 yardow hornjeje nicże, rolka po 32 np.,
200 = = = = = 10 =
80 = = = = = 5 =
1000 = delnjeje = = = 24 =
pſchi wotewſaczu 6 rolkow woßebity rabat,
żida k ſchiczu, cżorna a pißana, ſcżeńk 6 np.,
żida k knjeſlowym dźěrkam, cżorna a pißana, rolka po 2 np.,
pſchedźeno k heklowanju, běłe a pißane,
wulka rola po 20 np.,
4 małe rolki po 10 np.
Wſcho wołmjane a bawmjane ſchtrykowanſke pſchedźeno po originalnych fabrikſkich płaczißnach ſ 5 % rabata.
Najtuńſche żórło k kupowanju ſa ſaßopſchedawarjow.

Isidor Mendelsohn

1 na ßerbſkej haßy 1.

Pjelzowe twory
pſched **molemi** a **wóhnjom** w lĕcże khowa
Heinrich Lange, kóżkař na żitnych wikach.

Emma ſwud. Vorwerkowa
porucza ßwój wulki derje ſrjadowany ſklad
żaketow, manteletow a jakow
ſe ßomota, kaſchemira a ßukna
w wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczißnach a proßby wo dobrocźiwe wobkedżbowanje.
Na hlownym torhoſchczu 5 ſ napſchecża hlowneje ſtraże (hawptwachi).

Moßaſne ploty, petrolejowe khachle, khofejowe mlyny, mlóczinki, krjepjawy, wodowe khany a **bowy** po poniżenych płaczißnach pſchedawam, ſo bych ſ nimi rumował.
Hermann Rachlitz,
klampnařſki miſchtr
na żitnej a Hoſchiz haßy.

Khofejowy ſklad.
Ssylnje a derje ßłodżazy hižo po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcże tuńſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodże poruczataj
bratraj Měrſchej
na żitnych wikach.

Richard Gautzsch

manufakturowe a modotworowe khlamy

9 na hlownym torhoschczu **w Budyschinje** **na hlownym torhoschczu 9**

porucza wulki wubjerk najnowschich

draſtnych tkaninow

wot najjednoriſcheje hacz do najwoßobniſcheje druzhiny po **woprawdze tunich placzisnach.**

W khlamach ßo ßerbſki rěczi.

Wolijowe barby

we wſchěch nuanßach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdze ſkhnyjaze, k barbjenju khěžow, ſchpundowanjow atd.;

molerſke a murjerſke barby

w czerſtwej tworje a w najwjetſchim wubjerku;

ſchpundowanſki ßwěczazy lak

ſ barbu a bjes njeje, njewonjaty a ſpěſchnje ſkhnyjazy;

terpentinowy wolij

(němſki a franzowſki);

dwójzy warjeny lanowolijowy firniß,

jara derje a twjerdze ſkhnyjazy;

bernſteinſke laki, kopallaki, damarlaki, zeleſowe laki,

Ia Kölnſki klij kaž tež **murjerſki klij**

a hiſchcze wſchelake druhe druzhiny;

myjerſku krydy, gyps, cement atd.

poruczeja w ſtajnje wulkim wubjerku po najtuniſchich placzisnach

drogowe a barbotworowe

en gros khlamy en détail

Otto Engert

10 na ſmutkownej lawſkej haßy 10.

Draždžanſke konjaze loßy

ſaßo dóſchle ßu, wjeß'le, wulke ſbožo wone pſchinjeßu.

M. Weiſer.

Saßopſchedawarjo doſtanu rabat.

Jan Jurij Pahn

porucza ßwój wulki ſkład najnowſchich

draſtnych tkaninow

wot najtuńſchich hacz do najkraßniſchich po woprawdze tunich placzisnach.

Sſwój wulki ſkład

jakow, zaketow, deſchcznych mantlow

pſchileżazych a njepſchileżazych we wſchěch wulkoſczach a ſchěrokoſczach jenoż ſ najlěpſchich tkaninow nanajrjeńſcho ſeſchitych porucza po wurjadnje tunich placzisnach

Jan Jurij Pahn

pódla hlowneje straże.

Balſamiſki

ſalizylny kißaliny tuk

pſche bolaze nohi, ſrybowanu kožu, ſwoſabjenje atd.,

ſalizylny kißaliny ßlanſki pólver

pſche nohowy płót atd. porucza

Otto Engert,

en gros drogowe khlamy. en détail

Najlěpſche a najtuniſche

zigary

w najwjetſchim wubjerku porucza

Th. Grumbt

na ſwonkownej lawſkej haßy a w kupnizy.

Kalijowe mydło, ßuche, punt po 50 np.,

jadriwe mydło, ßuche, punt po 40 np.,

kojowe mydło, ßuche, punt po 36 np.,

pſcheńczne ſchterku, punt po 22 np.,

kónzatu ſchterku, najlěpſchu, punt po 30 np.,

ſoda kryſtaliſowany, najcziſcziſchi, punt po 5 np.,

běrnjazu muku, punt po 13 np.,

běłazy ſoda H. Puyowy, pakzik po 10 np.,

wubjerny ßrědk ſa ſchaty a hoſpodarſtwo,

zjwizowe mydło, maſne mydło

w wſchelakich druzhinach pſchedawa tunjo

H. Puy w Budyſchinje, mydłarnja.

Nowe. Richard Gautzsch Nowe.

9 na hłownym torhoschczu 9

blisko bohateje haßy.

Najtuńsche žórło k kupowanju

ßlědujzych wězow:

módroczischcz
5/4 schěroki
w najkraßnischich nowych mustrach
łóhcz po 20, 25, 30, 35 np.;

nowe **słotoczischcz** nowe
łóhcz po 40 np.;

kreton
6/4 schěroki
łóhcz po 25 a 35 np.;

madapolam
k žónskim wobleczenjam
mustry ßwětłe a czěmne
łóhcz po 50 np.;

nowe **natej** nowe
k žónskim wobleczenjam
łóhcz po 60 np.;

rulowowy płat
we wschěch schěrjach
łóhcz po 40, 45, 50 np.;

módry płat
we wschěch schěrjach
łóhcz po 40, 45, 50 np.;

módre płatowe schórzuchi
6/4 hotowe s bantom
po 1 mk.;

czorne schórzuchi
kaschměrowe a mohairowe
po 1 mk. hacž do 3 mk.;

schórzuchi k płokanju
w wjele nowych faßonach
po 1 mk.;

möblowy katun
kraßne nowe mustry
łóhcz po 20, 25, 28 np.;

möblowy krowasej
łóhcz po 35 np.;

běłe gardiny
w wjazy dyžli 100 mustrach
łóhcz wot 20 np. hacž 100 np.;

katun k wobleczenjam
w hischcze ženje njewidzanych rjanych mustrach
łóhcz po 30, 35, 40 np.;

nowe **siciliena** nowe
k wobleczenjam
łóhcz po 60 np.;

rosa-krowasej
młódne mustry
łóhcz po 23 a 28 np.;

tibetowe rubischcza na hłowu
w kraßnych nowych mustrach
wot 1 mk. hacž do 3 mk.;

czorne zanellowe rubischcza
czorne židzane rubischcza
filetowe rubischcza
mohairowe rubischcza
po 1 mk.;

lodowołmjane rubischcza
po 40 a 50 np.;

katunowe rubischcza
po 35 a 40 np.

Spomnju hischcze, so ßym jenož **najlěpschu tworu s najwuwołanischich fabrikow** na skład wsał a so budu ju po tak **tunich płaczisnach**, kaž jeno móžno, pschedawacz.

Richard Gautzsch,

dołholětny sarjadowař firmy M. G. Freyberg.

Manufakturowe, modowe, ßomotowe a židzane twory.

Khofej

wot najtunischich hacž do najlěpschich družinow, jara derje ßłodzazy, porucza **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tuczne ryby, najtunischo porucza **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Rjane a dobre
jerje,
3 schtuki po 10 np.,
kopa po 1 mk. 80 np.,
toho runja
wubjerne tuczne a wulke
jerje,
3 schtuki po 20 np.,
kopu po 3 mk. 60 np.,
porucza sa něschto woßebje tunje
Hermann Kunack
w Budyschinje na bohatej haßy 8.

K saniczenju
molow
poruczam
kamfer, patchouli, popjeŕ, naftalin, molowy pólver, molowu tinkturu, molowu papjeru atd.
Otto Engert,
en gros. drogowe khlamy. en détail.

Sczónwjazu tinkturu
w bleschach po 50 np.,
sczónwjazy pólver
w tyskach po 40 a 60 np.,
schwobjazy pólver
w tyskach po 40 a 60 np.
poruczeja
drogowe a barbotworowe
en gros khlamy en détail
Otto Engert.

Turkowske ßłowki,
punt po 25 np., 5 puntow po 110 np., liter po 35 np., porucza sa něschto jara tunje
Moritz Mjeŕwa
na mjaßowym torhoschczu.

Czeŕwjene wino,
bleschu po 80 hacž 250 np.,
rheinske wino,
bleschu po 100 hacž 300 np.,
moselske wino,
bleschu po 70 hacž 90 np.,
porucza
Wilhelm Schamlott
s napschecza theatra.

Nowe czaßniki a porjedzenje czaßnikow najtunischo pola
A. Magera
na ßerbskich hrjebjach.
Dwělětne rukowanje.

Dokelž ßym **ßukno** a **bukskin** atd. tunjo kupił,

poruczam

žaketowe wobleczenja sa mužskich po 20, 25 a 30 mk. hacž do najlěpschich;
lětnje nadwoblekarje sa mužskich po 15, 18 a 21 mk. hacž do najlěpschich;
kholowy sa mužskich po 7 mk., 8 mk. 50 np., 9 a 11 mk. hacž do najlěpschich;
wobleczenja sa hólzow po 4, 6, 8, 10 mk. atd.;
kholowy sa hólzow kóždeje staroby po 4 mk.

K skasanju po měrje ßwój bohaty skład najlěpscheho **tukrajneho** a **wukrajneho ßukna** naležnje poruczam a lubju dobre modne dźěło po jara tunich płaczisnach.

Adolf Weiss,

krawski mischtr na bohatej haßy 14.

Khofej

seleny punt po 70 np. — 160 np.,
paleny „ „ 100 „ — 200 „
jenož w derje ßłodźazych družinach
porucza

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Saßopschedawarjow a hosczeńzarjow czinju na wulku dźěłbu jara rjanych a tunich

zigarow

kedźbliwych a pschedawam

„El Bebido“
1000 schtuk po 17 mk. 50 np.
100 „ „ 1 mk. 80 np.

„El Prado“
1000 schtuk po 19 mk.
100 „ „ 1 mk. 95 np.

J. T. Glien
4 na drjewowym torhoschczu 4.

Tuczne howjase mjaßo pt. po 50 np.,
„ ßwinjaze „ „ „ 55 „
„ ßadleschczo „ „ 60 „
dobru kołbaßu „ „ 60 „
jěrchenjazy łój „ „ 60 „
schkrjeny łój „ „ 60 „
ßuscheny połcž „ „ 80 „
czesczenym Sserbam poruczam.

Rěsnik **Kobanja**
na kotołskej haßy (Kesselgasse).

K njewjesczinskej drascze

poruczam

czorne židźane tkaniny,
schěre „ „
czorny kaschemĕr,
běły „

w wurjadnje rjanej tworje po najtunischich płaczisnach.

Richard Gautzsch
9 na hłownym torhoschczu 9.

Jerje!

wulke, tuczne a derje ßłodźaze
po 3, 4, 5 a 6 np.,
kopu po 3 mk., w tunach tuńscho,
porucza **Gustav Poser.**

Jerje!

Nalětnje a lětnje wobleczenja,

pjesle a ßuknje,
nalětnje nadwoblekarje,
kholowy a lazy,

wschě wote mnje s dobrych stupjenych tkaninow dźěłane, w wulkim wubjerku poruczam.

P. Baruch
pschi bohatych wrotach, na róžku žitnych wikow.

☛ Drasta, po měrje skasana, ßo rucze a derje seschije.

Hugo Lehmann

na swonkownej lawskej haßy 1
porucza **w wulkim wubjerku** wschě družiny
filzowych, tkaninowych, zylindrowych a

ßłomjanych kłobukow

sa mužskich a hólzow,
mězy sa ratarjow a na pucź,
pschedeschczniki a pscheßłónczniki
sa mužskich a hólzow
☛ **po nadpadnje tunich płaczisnach.** ☚

Zyłe tobakowe rjepiki punt po 23 np.,
rěsane „ „ „ „ 30 „
porucza

A. P. Böhme
psched schuleŕskimi wrotami 3.

Pschejěsd

s Bremena do Ameriki

s parołódźemi **połnózno-němskeho Lloyda**
(s khwatazymi parołódźemi hižo sa 9 dnjow)
wobstara po najtunischich płaczisnach

Jan Urban w **Porschizach** pola Budyschina,
wot wyschnoscze konzeßionirowany agent połnózno-němskeho Lloyda.

Někotre sbytki zigarow,

po płaczisnje ponižene, porucza
sto po 2 mk. 40 np., 2 mk. 50 np., 2 mk. 60 np. a 3 mk.
(derje ßo palaze)

Traugott Böhme,
pschedawaŕnja Straßburgskeje khěžorskeje tobakoweje manufaktury.

Holzy se wßow, kotrež chzedźa plotowanje nawuknucź, ßo saßo pschijimaju w **Mikelez** khumschtnej plotowaŕni na sadnej bohatej haßy czißło 17 w Budyschinje. Na žadanje ßo roswuczenje ßerbski stanje. Jědź a wobydlenje ßo tunjo wobliczi. Tež ßo tam pschezo mužske schaty płokaju a plotuja.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 20. **Sobotu 16. meje 1885.** **Lětnik 44.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Kněžorstwowy sejm je nowy złowny tarif poslednju srjedu w swojim 100. posedźenju tsećoj a poslednich ras po wjetschim dźěle dowuradźił. Zło na pschenźu a rozku so na 3 hriwny powyschi. Sa wowš město 1 hriwny, kaž běchu pschi druhim wuradźenju wobsamknuli, $1^1/_2$ hriwny pschiwožneho zła postajichu. Toho runja $1^1/_2$ hriwny zła na jećmjeń położichu. Drjewowe zło po dlěschej debaće njepscheměnjene w formje, w druhim wuradźenju wobsamknjenej, pschijachu. Powschitkownje so sa wschě namjety, wot pschiwišowarjow sakitanskeho zła psches sakskeho konservatiwneho sapósłanza Frega stajene, wjetschina namaka. Toho dla so też zło na hnójnischća a superfosfaty, psches cžoż by ratarstwo schkodowało, a dale zło na zement wotstroni. Wuradźenje pscheměnjeneho němsko-schpaniskeho wikowneho wucžinjenja dyrbjesche so na pjatk wotstorcžić, dokelž so sozialdemokratojo pschecźiwo tomu spjecžowachu, so by so wuradźenje w wurjadnym wjecžornym posedźenju stało. To je prěni wuspěch, kotryž su sozialdemokratojo psches to dozpili, so je so pschi poslednich kněžorstwoswejmskich wólbach liczba jich sapósłanzow podwojiła. Prjedy, jako sozialdemokratojo jenoż 12 sapósłanzow liczachu, njemóžachu so pschecźiwo wuradźenju kajkehožkuli namjeta pschecźiwić, dokelž je s najmjeńscha 15 hłosow nusnych, so by so žadane wotpokasanje doskutkowało.

— Jeje Majestosć saska kralowa je, s Bellaggio so domoj wróćo, w Winje awstrisku kněžorsku swójbu wopytała a na to do Morawez na Morawje wotjěła, so by tamnischu syrotownju, kotruž je sałožiła, wobhladała. Czerstwy, cžily napohlad kraloweje sa to swědczi, so je pschebywanje w Bellaggio jejnemu strowju spomožne było.

— Zentralny komitej Bismarkoweje sběrki je 13. meje skónczne posedźenje měł. Nasběrało je so do zyła 2,750,049 hriwnow, s toho 2,562,811 hr. w němskim kněžorstwje, 125,061 hr. w europiskich a 62,176 hr. w njeeuropiskich krajach. Pódla Pruskeje je so bjes němskimi statami Saksa s najwyschschej sumu, s 228,703 hr., wobdźěliła.

Franzowska. Jednanje wo měrje bjes Chineskej a Franzowskej so hacž dotal psches žadyn pschipad pschetorhnuło njeje. Chinesti městokral w Jynanje je pjecza slubił, so budże Tonkin do 4. junija wot Chinesow do zyła wopuschćeny, hacž runje wotkhód dla wulkeje hromady wójnskeho materiala a dla njedosahajazeho cžehniteho skotu lóhki njeje. Městokral je też wosjewjenje wudał, w kotrymž sběžkarjow napomina, so bychu bróń skožili a so Franzowsam podcžinili. — Psches nowsche pschepoloženje franzowskeho wójska je so liczba infantrije a kawallerije na narańschich mjesach wo wjele powjetschiła. Hdyž też so njehodźi prajicz, so su psches to němske mjesy pohrožene, dha je tola pschepoloženje wójska nadpadne, a budże so też němske knježerstwo po nim skožowacz dyrbjecz. Runje tak wobkedźbowanja hódne je shromadźowanje divisije infantrije pola Marseilla a jeje hotowosć k wotjěsdej do samórskich pschistawow. Dokelž Franzowsojo w Tonkinje žaneje pomozy wjazy njetrjebaju, dha móže so jenoż na to hódacz, so chze Franzowska wójnsku reservu pschezo hotowu měcz, so by, jeli by trjeba było, pschi pscheměnjenju egiptowskich wobstejnosczow, ważne słowczko sobu rěczecz móhła. Abo chzedźa snadź Franzowsojo Tripolis, s Tunisom mjesowazy, wobsadźicz?

Jendźelska. S tym samym sahorjenjom, s kotrymž jendźelski lud psched krótkim k wójnje trubjesche, wón nětko kóždu powjesc wo sdźerżenju měra wjesle wita. Jendźelczenjo so spokoja s troschtom, jim wot Gladstona so dawazym, so Jendźelska pschi jednanju s Ruskej schkodowacz njebudże. Tutomu pscheměnjenemu smysłenju jendźelskeho luda ma Gladston nowe posylnjenje swojeho stejnischcża dźakowacz. Gladstonej je so poradźiło, w parlamencze nadběh napschecźneje konservatiwneje strony wotrasycz, kotraž namjetowasche, so by so 11 milijonow puntow sterlingow, wot Gladstona sa pschichodnu wójnu so žadazych, jako njenusne njedowoliko a so parlamentowa njedowěra Gladstonej wuprajiła. Tutón namjet so s 290 pschecźiwo 260 hłosam wotpokasa. Hacž runje wjetschina jenoż 30 hłosow wucžini, dha je sa Gladstona tola doßahaza k doskutkowanju jeho nětko wobsamknjeneje měrlubowazeje politiki.

— Jendźelske knježerstwo je wobsamkło, w tu khwilu wójnu w Sudanje skónczicz. General Graham, kotryž se swojim wójskom pola Suakima steji, jenoż hischcze s rědka pschecźiwo sběžkarjam wucźahuje. Njedawno wón na tajkim cźahu wješ Takul nadpanu, pschi cźimž Jendźelczenjo wulku liczbu sběžkarjow sabichu a jim wjele skotu wotewsachu. Cźah na Khartum je so s zyła spuschcźił, duž so general Wolseley se swojim wójskom pjecza do Egiptowskeje wrócźi.

Sserbija. Sserbske ministerstwo je, dokelž běchu so ministrjo bjes sobu roskorili, wotstupiło. Dwě khownej wosobje w nim, Garaschanin a Pirocžanaz, so s njesc a toho dla dale pódla sebje wostacz njemóżeschtaj. Garaschanin bě psche samopaschny, cžinjesche, schtož so jemu spodobasche, a njeprascheshe so w niczim ani wo měnjenje Pirocžanazowe, ani druhich ministrow; ministrjo pak so bjes sobu dźělichu, Nowakowicz so s někotrymi na Pirocžanozowu stronu staji, drusy s Garaschaninom dźerża. Garaschinej wosebje porokuja, so na nim wina leži, so je so swada bjes Bokharskej a Sserbiju pschiwótsika a so hischcze pschezo wujednała njeje. Kral Milan je sestajenje ministerstwa s nowa Garaschaninej dowěrił. Sda so, so nowe ministerstwo lepsche hacž stare njebudże.

Amerika. Sběžk Indijanow a směschenzow w Kanadze pschecźiwo jendźelskemu knježerstwu so straschnje rosschěrjuje. Jendźelska budże sylne wójsko pschecźiwo sběžkarjam pósłacz dyrbjecz, jeli so chze jich porasycz a porjad w kraju sasso postajicz. Indijanski hłownik Poundmaker, jedyn s najsurowischich pschecźiwnikow Jendźelczanow, bě kónz haprleje město Battleford wurubił a spalił. Wobydlerjo, kotsiž běchu sebi žiwjenje wukhowali, do barakow sa městom cźeknuchu a so tam ani wody ani zyroby njemějo wjazy dnjow pschecźiwo sběžkarjam wobarachu. Skónczinje 3. meje jendźelski wyschk Otter s 300 muzemi woblehnjenym na pomoz pschicźeże a so do Indijanow da, kotsiž běchu pjecza wjele sylnischi hacž jendźelske wotdźělenje. Jendźelczenjo do Indijanow tsělejo, jim s wopredka wjele schkodźachu, tola jako so k Indijanam pschibliżichu, jich tucźi krwawnje porasychu a jich zofacz nusowachu. Wyschk Otter s nusu smjercźi wucźeknu. Konja jemu pod

žiwotom satšělichu a kulki pšches jeho kłobuk fruncžachu. Jako Jendźelcženjo cźěkachu, Indijanojo do nich tšělachu a žo na to do žwojeho lěhwa wrócźichu, kotrež sa nowy nadpad wobtwjerdźichu. Indijanojo se symnokrejnosczu a khróbkosczu wojowachu, běchu pak khětro hubjenje wobrónjeni. S jich žonow žo jich wjele pšchi bitwje wobdźěli. Po poßlednjej bitwje je jaßne, so je jendźelske wójsko w wulkim strasche a bojosczu rosce, so žo Indijanojo se směšcheńzami, pod Rielowym roskasom stejazymi, sjenocza a potom jendźelske wójsko sanicza. — Po nowšchich powjesczach je general Middleton sběžkarjow pola Batoche s jich wobtwjerdźenjow wuhnał a prjedy shubjenych jatych wußwobodźił.

Judaschowe wobliczo.

(Pokracžowanje.)

„Boža wjeczaza ruka je mje doßahnuła a wona hischce na mni leži. Cžasto, hdyž wo žnje khodźu, žłyschu juwelěra mje sa mjenom wołacź a potom se strachom wotucźu."

Havenreuter wotmjelknu. Dostojny farař do hłubokich myßlow ponurjeny pšched žo hladasche a dołho mjelcžesche.

„Je wascha spowjedź skónczena?" žo skónczenje praschesche.

„W druhich wězach žaneho hrěcha wědomy njejßym", Havenreuter wotmolwi, „a schtož drusy morjazy najbóle lubuja: žony, wino, spěw a hracže — tele wězy mje symneho wostajichu. Jenož wot satana paduchstwa žym wobžydleny a k žwojej spowjedźi dyrbju hischce žwój paßledni hrěch pschistajicź. K wam dó jstwy stupiwschi widźach na waschim pißanskim blidže jedyn skoty; jako waschego hólza do komory samknuschce, žym tón pjenjes kranuł. Tu macže jón wrócźo!" Pšchi tym Havenreuter skoty s laza wucźahnu a jón na blido położi.

„Žadławy cžłowjeko!" Kamjeniz hłuboko roshorjeny sawoła, „skóstniko, kotryž žamo pschi spowjedźi hrěschi! Wy scže-hłuboko, jara hłuboko panuli!"

„Ale ja dźě wam praju", Havenreuter njehnuty dale rěcžesche, „schtož chzu, to njeczinju, a schtož nochzu, to cžinju; žym wschak žebi žwojeje njekniczomnosce derje wědomy a s tejle wědomosczu žo waß hischce ras prascham: je hischce sa mnje wumócže mózne?"

Havenreuter s tutymi žłowami se stoła stanu. Kamjeniz bě do hłubokich myßlow ponurjeny.

„Chzu waschu wěz k Bohu žo modło rospominacź", farař praji, „chzu jemu s nutrnosczu žo k njemu wołajo waschu nusu pschednjesc. Pschińdźce jutsje tón žamy cžaž saßo ke mni. Tola ně, žym žo na něschto lěpsche dopomnik. Wostańce na waschej łódźi, kaž scže hižo junu žlubili! To wam krucže pschikasam. Jeli so žo hischce jenicźki ras na kraju pokasacže, s wami žaneho wobkhada wjazy měcź nochzu a waß jako shubjeneho cžłowjeka wot žo storczu. Sslubicže mi wy, so po mojim žadanju cžinicže?"

„Ja to lubju", Havenreuter wobkrucźi.

„Kóždy tydźeń ras", Kamjeniz s nowa sapocža, „chzu waß jako duschepastr wopytacź, a hižo jutsje budźecže mje pschi žebi widźecź. Podajcže žo jenož po mózhnosczi na najkrótschim pucźu k žwojej łódźi."

Łódźeŕ žo pokkoniwschi wotžali. Kamjeniz pšches zyku nóz wo Havenreuterowych hrěchach myßlesche a ani wóczka njesacźini. Dokelž žo pschi tym jeho myßle pschezo bóle samucźachu, pytasche pomoz w modlitwje, a nětko wón pšches wyschsche žwětko rossžwěczeny spósna, schto ma cžinicź. Wón dyrbi, tak žebi myßlesche, sbóžnika sesnacź; pschetoż snaje-li wón jeho, dyrbi jeho też lubowacź, a hdyž jeho lubuje, dha njeje mózno, so by pschecźiwo njemu hrěschił. Po tymle měnjenju chzysche žo wón skožowacź, a kóždu prósdnu hodźinku, kotruž jemu jeho sastojnstwo wostaji, chzysche k wumóženju njesbožowneho nakožecź. Wschako bě jeho powołanje, hubjenym žłużicź, a tutomu powołanju bě žo wón woßebje wot toho cžaža, hdźež běsche jeho luba mandźelska semrjeła, s zyłej wutrobu podał. Na sajtra rano jeho žynk Jank papjeru w ruzy dźerżo dó jstwy pschiskaka.

„Schto tam masch, mój žynko?" žo nan praschesche.

„Wobras cžerwjenobrodacža, kotryž je tu wczera był", hólczež s horda wotmolwi a nanej mużazu hłowu, s cžerwjenikom ryßowanu, pokasa. Jank měješche nad tym žwoje wjeßele, so wot ranja hacž do wjeczora ryßowasche a molowasche, a kóždy, kotryž jeho ryßowanja widźesche, njemóżesche žo nad wustojnosczu jeho ruki dodźiwacź. Woßebje bě Jank wuschikny na molowanje wobliczow, kotrež wón, je ras wuhladawschi, nadpadnje podobnje ryßowasche. Kamjeniz bě žam wschón pschekwapnjeny pšches wobras, kotryž Havenreuterowe wobliczo pokasowasche.

„Cžoho dla dha žy runje jeho ryßował?" žo nan praschesche.

„Cžoho dla?" Jank khutnje snapschecźiwi, „dokelž žym wschě hłowy japoschtołow ryßował, jenož Judaschowu hischcže niz. Dołho žym sa njej pytał, tola skónczenje jenu namakał, kotraž žama mjeno toho rěcži, kotrehož pschedstaja — njesda žo to tebi też tak, nanko?"

„Mjeno rěcži?" nan wospjetowasche, „kak to měnisch?"

„Měnju", hólczež ważnje praji, „so mam tu woprawdźiteho pscheradnika, kotryž njetrjeba pjenjeżnu móscheń w ruzy dżerżecź, so bychmy wjedźeli, kajkeho je ducha dźěczo!"

„Njeczińi jemu žaneje kschiwdy, mój žyno!" nan s posběhnjenej ruku warnowasche. „Bóh, stworicźel cžłowjekow, njeje tych sa žwjatych, tamnych sa satamanych postajił a wuswolił."

„Niž?" napschecźiwi Jank, „a tola móhł to skoro wěricź. Ty, na pschikład, luby nano, mi pschezo s twojim miłym wobliczom pšched duschu stejisch, hdyž chzu Khrystuża molowacź, a najskerje, prjedy hacž žy žebi na to pomyßlił, žym twoju hłowu k tomu wužiwał."

„Ty tajki hewaki!" sawoła Kamjeniz a hólza luboscziwje koschesche.

Na druhi dźeń farař Havenreutera wopyta. Wschón prósdny cžaž wón k tomu woprowasche, so by jeho na prawy pucź dowjedł. Skónczenje po wulkej prózy žo jemu sdasche, so žmě pokutnemu s dobrym žwědomnjom jeho hrěchi wodacź a w nim polěpscheneho noweho cžłowjeka widźecź. Hacž runje s cžaßami saßo dwělowasche, so zusy woprawdźe roskaty pod žwojim cźežkim hrěchom cźerpi, dha žo farař tola też bojesche, so móhł Havenreuter sadwělowacź a s nowa do hrěcha panucź, hdy by jemu dléje dobroty kschescźijanskeje zyrkwje sadźerżał. K tomu hischcže pschińdźe, so bě žo nětko lěczo nimale minuło, a so Havenreuter, rosestajo, so dyrbi nětko bórsy wotjěcź, wutrobnje proschesche, so by žo jemu prjedy toho pschistup k Božemu blidu dowolił. Duž Kamjeniz do Havenreuteroweje próstwy swoli a jemu s dobom žlub wotpuschczi, kotryž jemu sakasa, na kraj stupicź. Havenreuter žo po sdaczu najbóle nad tym wjeßelesche, so njetrjebasche dléje na łódźi wostacź. Jědnatu njedźelu po Sswjatej Trojizy Havenreuter do Michalskeje zyrkwje pschińdźe. Kamjeniz da jemu hischcže ras hrěchi spowjedacź, a jemu jeho pschestupjenja pschedstaji, tola też s dobom na Božu bjeskónczu lubosczi pokasa a jemu s japoschtołskej khutnosczu rosestaji, so jeho, hdy by žłyschał, so je saßo ruku sa zusym kubłom wupschestrěł, jako shubjeneho cžłowjeka khostazej prawdźe pschepoda.

Havenreutera bě žo pschi tutym duchownym napominanju widomny njemĕr mozował, wón žo s jeneje strony k druhej žuwasche a pohlada druhdy s cźěmnym njewěstym wóczkom na duchowneho, kotryž s rosjaßnjenym wobliczom pšched nim stejesche; tola wón hnydom saßo hłowu k semi pokhili a žo po sdaczu nutrnje modlesche, jako žo wodacže hrěchow pschipowjedasche. Po prědowanju Havenreuter se spowjednymi k woltarjej stupi. Jako žo jemu žwjeczeny khlěb poda, wuhlada Kamjeniz w wobliczu spowjedneho tajki pscheměnjeny dźiwi wuras, so wón nastróżany satschepota a jeho hrósbne sacžucže sapschimnu.

W žwojim dźeniku bě wón wo hrosnym Havenreuterowym napohladże napißał: „Havenreuter w tutym wokomiku žam na žebje podobny njebě. Wón na mnje pohlada, kaž by chzył rjez: ›Hdy budźich tola tak njemudry njebył, žo tebi w strasche pscheradźicź, dha bych nětko žwobodnischi był.‹ Skoro žo sta, so žwjeczene wino roslinuch, tak mi wschě stawy hrajachu. Bóh swarnuj, so by moja bojosczi něschto druhe była, hacž scźěhwk cžłowjeskeje žłabosczе a khamornosczе."

Na sajtra rano žo po měscže powjesczi wo zyrkwinskim paduchstwje rosnjeße. Paduch bě s najwjetschej njehańbicźiwosczu a khróbkosczu kranuł, a bě jaßne, so bě žo wón na njeskutk derje pschihotował. Slóstniska ruka bě Michalsku zyrkej wurubika. Wschě žwjeczene žudobja, Božu martru, cźežke žłéborne žwěcźniki, kotrež koło wokoło woltař debjachu, haj žamo skotu bibliju se skotym wobbitu, wschě tele wězy běchu žo shubiłe. Boži kaschcź bě wotewrjeny a wuprósdnjeny. Se spěschnosczu błyska powjesczi wo slóstniskim pschestupjenju Hamburg pscheleczi. Lud žo na najhłubscho roshori, a pschiprawy k wußlědženju paducha buchu hnydom pschiporucžene. Dźeń posdźischo pak žo powjesczi wo hischcže žadławischim njeskutku powjedasche.

Fararja Kamjeniza, pobožneho, wote wschitkich lubowaneho duchowneho, běchu rano morweho w jeho kožu namakali.

Prajachu, so žu jeho rubjeżnizy skónzowali. Dokelž pak na jeho cžéle žanych snamjenjow morjenja njenamakachu, khiba někotre małe pódrjeńzy na jeho schiji, dha žo na ludźaze powjedanje kedźbu njeměješche. Ssamo, hdyž žo po pschepytowanju jeho sawostajenstwa

wjetſcha ſuma pjenjes, jemu dowěrjena, njenamaka, na rubježne mordarſtwo njemyßlachu, ale měnjachu, ſo je njebocźiczki pjenjesy k nětkajkemu dobremu ſkutkej nakožik, kaž běchu to daricźeljo postajili.

(Pokračowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. „Towarſtwo Pomozy ſa ſtudowazych Sserbow" ſměje ßrjedu po ßwjatkach 27. meje ßwoju lětuſchu hłownu ſhromadźiſnu. Dokelž ßo hacž do tuteje bilanza minjeneho towarſtwoweho lěta ſcźini, budże „Towarſtwo Pomozy" bórſy po hłownej ſhromadźiſnje móz jako podpjeru khudym ſtudowazym poſkicźicź, kelkož je po ſarjadowanſkim porjedźe dowolene. Potrěbni ſtudowazy Sserbja móża ßo po tajkim pola pſchedßydſtwa Towarſtwa Pomozy wo podpjeru hižo ſamołwjecź. Dokelž pak je hiſchcźe tójſchto ſa ſtatych pſchinoſchkow, wupraja ßo tudy naležna próſtwa, ſo chzyli wſchitzy, kotſiž ßu ßwój pſchinoſchk ſa minjene abo tež prjedawſche lěta hiſchcźe dołžni, tónßamy ſkerje a lěpje pokkadnikej Towarſtwa, k. pſchekupzej Měrſchej tudy, póßlacź.

— Dla ſkhorjenja měſchczańſkeho radźicźela Buchheima je rada wobſamkła, wurjadneho měſchczańſkeho radźicźela pſchiſtajicź a na tuto ſaſtojnſtwo prjedawſcheho radneho aßeßora, nětczijſcheho měſchczańſkeho radźicźela w Werdawje, k. F. E. Lindnera, powołacź.

— Na Boże ſtpicźe popołdnju w 3 hodź. wurojachu ßo pczołarjo (43, ſ wjetſcha Sserbjo) ſ „Delnjeho Doka Sprewje" a ſaßydlichu ßo jako rój w Thiermanez kolonadach. Pſchedßyda, kn. farař Räda ſ Barta, poſtrowi pſchitomnych a pohlada na ſańdźene a na ſapoczate pczołarſke lěto a napominaſche, ſo dyrbimy ſ nadźiju do pſchichoda hladacź. Dokelž běſche pokkadniza, kaž ſ rospramy pokkadnika, kn. kantora Beyera ſ Hucźiny, ſpóſnachmy, w dobrym rjedźe, mózeſche ßo lětßa 33 włóſkich (italſkich) matkow wuloßowacź, tak ſo nimale kóždy pſchitomny jenu doby. Potom měješche kn. měſchczański wucźeř Sommer ſ Budyſchina wobſchěrny a powucźazy pſchednoſchk wo „trjebanju a wužitku khumſchtnych pankow". Na debacźe wobdźěli ßo woßebje k. kantor Ssuſchka ſ Budyſchinka, kotryž běſche wjele ſ khumſchtnymi pankami ſpytał a naſhonił, a k. ſahrodnik Kobanja ſ Budyſchina. — Wokoło 1/2 7 hodź. ßo pczołarjo ſaßo roslětachu.

— Ssrjedu po ßwjatkach budże w Lipſku tak wulki a ważny mißionſki ßwjedźeń, kajkehož tam hiſchcźe bylo njeje. Ssedmjo nowi mißionarojo (ſcheſcźo, kiž ßu w Lipſczańſkej mißionarni ßwoje roswucźowanje doſtali a jedyn kandidata ſe Schwedſkeje) budźa na tym ßwjedźenju ßwjedźeńſzy do Indije k póhanam wotpóßłani. Duž ßo ſe wſchěch ſtronow, tež ſe Sserbow, wjele duchownych a druhich ſcheſcźijanow na tónle ßwjedźeń do Lipſka hotuje.

— Lipſk, 14. meje. Jědojty, ſełhaŕny a njeknicźomny naſtawk pſchecźiwo Sserbam, kiž ßu jene Draždźańſke nowiny w tychle dnjach do ßwěta puſchcźiłe, dopokaſuje tak prawje jaßnje, kajkim nadpadam ßmy pſchi wſchěch ßwojich apologijach tola ſtajnje wuſtajeni. Njedyrbjako naß to wucźicź, tajke nadpady ſ měrniſchim duchom wobhładowacź? Schto ßebi chzeſch, hdyž njeknicźomne hólczińſko ſ kamjenjemi abo błótom do tebje mjezy? Chzeſch ßo ſ nim bicź a ßo ßam ſ jeho njerjadom womaſacź? Możeſch hólczińſko doßahnucź a je wyſchnoſczi k khoſtanju pſchepodacź, derje; to czíń. Tež pſchiſtojna wotmołwa je pſchihódna. Ale njemyßl ßebi, ſo ſměje wona tajki wucźink, kaž ſkórźba, kiž, w nowinach woſpjetowana, ßo wot ſto tyßaz ludźi późrěje. Tamny Draždźański naſtawk bě hižo na druhi dźeń w jenych Lipſczańſkich nowinach w zyłej ßwojej wobſchěrnoſczi wotczińſchczany, a ßo w naſchim cźaßu narodnych ſchczuwanjow wěſcze też w druhich měſtach woſpjetuje. Naſcha wotmołwa pak bjes Němzami jeno mało ludźi doſcźěhnje. Brónje wſchak ßu njerune. Poſtupujmy toho dla tak, kaž ſprawny a pſchiſtojny cźłowjek w tajkich padach cźini: wón ſcźerpnje njeße, ſchtož wotſtronicź njemóże, ale ſtara ßo cźim bóle, ßwoje pſchißłuſchnoſcze doppelnicź. Wón hlada do ßwojeje ßamßneje wutroby, hacž je ßam tajki, kaž by bycź móhł a bycź dyrbjał, a prózuje ßo wotſtronicź, ſchtož je ſke abo njenadobne w jeho ſmyßlenju a ſkutkach, pyta pſchewinucź ßwoju ßamßnu lěnjoſcź a liwkoſcź. Tak w duchu wocźerſtwjeny a woźiwjeny wón mużnje dale wojuje, a wutrajnoſcź wjedźe k dobrycźu! Pſchißłodźerjo ſamjelknu niz pſched tym, ſchtož běchmy, niz pſched naſchimi ſtarożitnoſczemi, ale pſched wyſchſchej moraliſkej woßobu, kiž wě ſe ßrědkami cźaßa w cźaßowym duchu hódnje ſkutkowacź, a nadawk naſcheho narodneho prózowanja njemóże tola niczo druhe bycź, hacž w běhu ßo měnjazych cźaßow ßo ſ cźeſcźu ſdźerżecź. Toho dla je nam nuſne: njewuſtawajźy dźěłacź na ßebi ßamych a měcź dowěru k ßebi ßamym — potom njech hanja a ßo pſchißłodźeja, doniž ßo jim njewoſtudźi!

S Haßlowa. Khróſcźańſke ßerbſke towarſtwo „Jednota" jutſje njedźelu wjecźor w 6 hodźinach w tudomnej korcźmje ßerbſki ſpěwny konzert wotdźerži. Pjenjeżny wunoſchk je ſa twar ßerbſkeho macźicźneho domu poſtajeny. Duž pſchejemy, ſo by ßo konzert wot Sserbow bohacźe wopytał. Prjedawſche konzerty Khróſcźańſkeje „Jednoty" nam wěſtoſcź dawaju, ſo ßo też tutón konzert derje wuwjedźe a pſchipoßłucharjow ſpokoji.

S Běłeje Wody. Pſchi njewjedrje, kotreż 4. t. m. wjecźor wokoło 6 hodźin tudy mějachmy, bu wumeńkał Matej Mückiſch ſ naſcheje wßy pod hołym njebjom wot Božeho njewjedra ſaraženy a na měſcze morwy leżo woſta.

Se Židźina. Póndźelu tydźenja popołdnju je tu błyſk tſjoch cźłowjekow, murjerjow Nowotnika ſ Kinajchta, Ernſta Jurka ſ Wojerez a Jana Jurka ſ Wulkich Sdźar, ſabik. Mjenowani runje w Macźez nowonatwarjenej khěži wobmjetowachu, jako błyſk, tſěchu rosraſywſchi, po wuhnju dele ſjědźe a jich žiwjenju nahły kónz pſchihotowa.

Do knihownje Maćicy Serbskeje dari:

1. Sserbſke luth. knihowne towarſtwo: a) Bibliſkaj pucźnikaj na lěcźe 1884 a 1885; b) Kſchiž a mjecź; c) Boži ſakoń; d) Bože dźěcźo; e) Bartrom Zigenbalk; f) Cźichi pjatk; g) Dr. Marcźin Luther. — 2. Towarſtwo SS. Cyrilla a Methodija w Budyſchinje: a) 8 ſeſchiwkow Žiwjenja Sswjatych; b) Krajana ſa 1884 a 1885; c) Katholſkeho Póßła. — 3. Delnjołużiſki wotrěd M. S.: a) Sserbſka ßłażba w Błótach; b) M. Lutheruża žywenje a ſtatki; c) Pratyju ſa 1884 a 1885; d) Sserbſke duchowne kjarliže. — 4. Łużiſke prědarſke towarſtwo w Lipſku: Sswoju 9. a 10. roſprawu. — 5. Łużiſke towarſtwo wědomoſczow w Shorjelzu: Dwaj ſwjaſkaj Łużiſkeho Magazina. — 6. Archäologiſke towarſtwo w Freibergu: Mitteilungen vom Freiberger Altertumsverein, 20. Heft. — 7. Towarſtwo ſa pomorſke ſtawiſny a ſtarożitnoſcźe w Schczecźinje: 30. a 34. lětnik Baltiſkich Studijow, kóżdy w 4 ſeſchiwkach. — 8. Towarſtwo ſa ſtawiſny a topografiju Draždźan a jich wokolnoſcźe: 5. a 6. ſeſchiwk ßwojich „Mitteilungen". — 9. Statiſtiſka kommißija měſta Prahi: 2 ſtatiſtiſkej kniſy kralowſkeho hłowneho měſta Prahi. — 10. Kralowſki ſtatiſtiſko-topografiſki bureau w Stuttgarcźe: „Württembergiſche Vierteljahrshefte für Landesgeſchichte", 7. lětnik w 4 ſeſchiwkach. — 11. Redakzija „Oswěty" w Praſy: Dwaj rócźnikaj Oswěty. — 12. Khorwatſke archäologiſke towarſtwo: 4 ſeſchiwki ßwojeho Viestnika. — 13. Južnoßłowjanſka akademija w Sahrjebje: 7 ſeſchiwkow ßwojeho ſpiża „Rad" atd. — 14. Błagotworitelnyj komitet w Petersburgu: 3 ſpiży wo SS. Cyrillu a Methodiju. — 15. Khěžorſka ruſka akademija w Petersburgu: a) 17 ſeſchiwkow Memoirow; b) 3 Sborniki; c) 2 Bulletinaj; d) 3 ſwjaſki Sapiſkow; e) „Ein Blick auf das Unterrichtswesen Rußlands im 18. Jahrhunderte von Graf Tolſtoi."

W Budyſchinje, 8. meje 1885.

K. A. Fiedler, knihownik M. S.

Wußudźenja.

Pſchißażny ßud 12. meje wo žadławym rubježnym mordarſtwje jednaſche, kotreż je ſchewz a dźěłacźeŕ E. G. Grüllich 20. februara w Alteibawje wobeſchoł. Wopor žałoßneho njeſkutka bě 39lětny ſahrodniſki žiwnoſcźeŕ Jan Wylem Luft w Alteibawje, dźiwnuſchki cźłowjek, kotryž w ßwojim wote wßy wotležanym domje ßamlutki bydleſche a jako njeżenjenz ßwoje hoſpodarſtwo zyle ßam ſaſtawaſche. Dokelž měješche Luft ſe ßußodſtwom mało wobkhada, mordarſtwo hakle na druhi dźeń dopołdnja na ſjawne pſchiúdźe. Luftowy ßußod, tyſcheŕ Stöcker, prěńſchi dźeń Luftej knihu, wot njeho pożcźenu, wróczo pſchinjeße. Dokelž běchu wſchě wokeńzy ſeſacźinjene a na jeho klepanje nichtó njewotewri, ßebi Stöcker myßleſche, ſo je Luft najſkerje ſkhorił a ßo ſaßo wotßali. Jako pak też na druhi dźeń wokeńzy ſawrjene woſtachu, ßußodźa, niczo dobre njewotcźakajo, khěžne durje ſ mozu wotewrichu a do jſtwy ſtupichu. Tu ßo jim žadławy napohlad poſkicźi. Luft njedaloko durjow w wulkej łuži krwě leżeſche. Jeho hłowa bě ſ próſdnym wotrubowym měchom wodźeta, kotryž ſběhnuwſchi, ſcheroku ranu na jeho cźole a druhu pſchi ſchiji wuhladachu. Do huby bě ßo jemu hacž do ſchije ſady rubiſchko ſtykało. Na khachlowej ławje leżeſche krwawa wotcźinjena britej; wſchě kaſchcźe a kſchinje běchu wotewrjene a rosjěſdźene, ſchtož jaßnje na rubježne mordarſtwo pokaſowaſche. Hižo na druhi dźeń wjecźor mordarja Grüllicha w Libjerzach w Cźechach pſchimnuchu.

Grüllich hnydom w přěňschim pschepytanju k mordarſtwu ſtejeſche. Wo jeho woßobje je ſnate, ſo je ßo 28. februara 1844 w Eibawje narodźił, a ſo ßu jeho hižo 6 krócź a to dla kranjenja drjewa ſ lěßa, dla paduchſtwa, dla falſchowanja liſczinow a dla cźělneho ranjenja khoſtali. Pódla toho je też wjazy krócź khoſtany, jako pola wójſka w Budyſchinje ßłużeſche, bjes druhim, dokelž bě dwójzy deſertěrował. Winu mordarſtwa Grüllich na ßwoju żonu ßuwaſche. Ta je jeho pjeczа ſtajnje wo pjenjeſy ſcharowała a jeho na Luſta kedźbliweho ſcźiniła, prajizy: „dyrbiſch hladacź, na kajke waſchnje mózeſch jemu pjenjeſy wotewſacź; hdyž mamoj pjenjeſy, cźeknjemoj do Schwajzarſkeje.“ Grüllichowej żonje, kotruž toho dla toho runja do pſchepytanja wſachu, pak pſches ßwědkow żanu winu, ſo je ßwojeho muża k mordarſtwu pohnuła, dopokaſacź njemózachu a dyrbjachu ju toho dla ſ pſchepytanja puſchcźicź. 18. februara je ßo Grüllich pjecźa rosßudźił, Luſta ſkónzowacź a wurubicź a toho dla na druhi dźeń wjecźor hejku, ſ kotrejž na dróſy kamjenje klepaſche, do kotrehož dźěła bě hakle pſched tſjómi dnjami ſtupił, ßobu domoj wſa. Rano 20. februara je ßo k Luſtej naſtajił a ſady wßy k jeho domej ſchoł. Luſt, ſ kotrymž bě hromadźe do ſchule khodźił, je runje wokeńzy wotßuwał a jeho wuhladawſchi, jemu pſchiwołał: „Pój jeno nuts!“ S prědkownymi durjemi jeho nuts puſchcźiwſchi, je wón durje hnydom ſaßo ſamknuł. Heju je wón na ramjenju njeßł a Luſt, ßebi na niczo ſłe njemyßło, je ju do ruki wſał, ſo by widźał, kak cźeźka je. Pſchi rosrěcźowanju, wo njewažne wězy ßo wjercźaze, je Grüllich heju pſchezo w ruzy dźerżał, ßo na jejny kij ſepjerajo a pſchezo ſkładnoſcźe hladajo, kak by ßwój wotpohlad do ſkutka ſtajił. Luſtej je wón też ßwoju nuſu ſkorźił a jeho wo pjenjeſy proßył, wot njeho pak jenož kuſk khlěba doſtał. Wokoło pſchipołdnja je jena ſtara żona Luſtej jenu zedlu pſchinjeßła. Je to 80lětna ſwudowjena Holankowa była, kotraž jako ßwědzyna pſcheßłyſchana wobkrucźi, ſo je tehdy k Luſtej pſchiſchła, a dokelž ßu khěżne durje ſamknjene byłe, k woknu ſtupiła. Wó jſtwje je pódla Luſta cźłowjeka pſchi blidźe widźała, kotryž je ßo wjazy krócź pſches wobliczo treł. Po Holankoweje woteńdźenju je Luſt khoſejowu khanu ſ blida k khachlam njeßł, pſchi cźimž je Grüllichej khribjet pſchiwobrocźił a tutón wokomik je tón ſa ſkładny k ßwojemu njeſkutkej dźerżał. S cźicha ßo ſběhnuwſchi je Luſta wot ſady ſ hejku do hkowy praßnuł, pſches cźož ßo tón, wot womory ſajaty, ſnał na ſemju wali. Na to je Luſta, kaž by na kamjeń bił, ſ hejku wjazy krócź do ſparja a do cźoła dyri, a jemu, dokelž pſchi tym ſtonaſche, ſchiju ſ britwju pſcherěſnuł. Saraženeho hkowu ſ próſnym měchom wodźěwſchi, je wokeńzy rucźe ſaßuwał a na to wſchě kaſchcźe a kſchinje pſcherył. Wón namaka 8 ſakſkich ſtatnych dołžnych papjerow po 100 tolerjach bjes talonow, 2 ſaſtawnaj liſtaj, kóždy wo 100 tolerjach, 1 ſaſtawny liſt wo 25 tolerjach ſ talonom a kuponami, wſchelake kupony, 50 mk. hódne, awſtriſku ſtatnu dołžnu papjeru wo 50 ſchěßnakach a nalutowarſke knižki, na 339 mk. 89 np. wuſtajene, dale 2 ßlěbornaj a 1 ſkoty cźaßnik. Pódla toho wón Luſtowy portemonej ſ 1 mk. 20 np., 1 nadwoblekał, 1 ßuknu, kholowy, kruch ßukna a jedyn klucź ßobu wſa a ſ tutymi wězami popołdnju wokoło tſjoch ſ poßlednizu ſ khěże ſtupi a k njedalokemu żeleſniſkemu dwórniſchcźu dźěſche. Wot tam wón ſ cźahom 10 mjeńſchinow do 4 hodźin do Zitawy wotjědźe, ſo by ßo tam wo pjenjeżnych papjerach wobhonił. Tola w Zitawje ßo do njeho ſtrach da, ſo móhł ßo ſ tajkim napraſchowanjom pſcheradźicź. Ssebi brodu truwacź dawſchi a ſchkórnje ſa 9 mk. ßebi kupiwſchi wotjědźe ſe żeleſnizu do Leutersdorfa a dźěſche wot tam pěſchi do Neueibawa. W potrjebje, k brózni hoſcźeńza „k hwěſdźe“ pſchitwarjenym, wón nozowaſche, ſpaſche tam a jenož nękotre raſy ſymy dla wotucźi. Naſajtra rano, 21. februara, ſaßo do Zitawy jědźeſche, ſo by ſtatne papjery pſchedał. Tola ſaßo ßo pſcheradźenja nabojiwſchi, ßebi njeſwaži, ſtatne papjery pſchedacź. Duž ßebi jenož pola toho ßameho ſchewza por ſchkórni a por ſtifletow ſa ßwoju żonu kupi a ſapkacźi ſ dawkowej kromu ſaſtawneho liſta wo 25 tolerjach. Schewz papjeru, ßamu ſa ßo niczo njepkacźazu, wuměni a Grüllichej ſbytkne 50 mk. wupkacźi. Statne papjery, ſaſtawny liſt a 1 cźaßnik do rubiſchcźa ſawaliwſchi, tuto brěmjo ſe ſchkórnjemi portierej Güntherej na Zitawſkim dwórniſchcźu k khowanju pſchepoda a na to do Libjerz dojědźe, ſo by tam nalutowarſke knižki pſchedał. Toho pak ßo woſtaji, ßo pſcheradźenja ſtrachuju, a da ßebi ſa to 50ſchěßnakſku papjeru do němſkich pjenjes wuměnicź. Sso ſaßo do Alteibawa wrócźiwſchi, na druhi dźeń ſ nowa do Libjerz wotjědźe a tam jenemu ßłużbakej poruczi, knihi ſaſtajicź. Jako jemu ßłużbak po $^3/_4$hodźinſkim cźakanju knihu wrócźo pſchinjeße, wudawajo, ſo ju njeje pſchedacź móhł, pſchibliżi ßo ſ druheje ſtrony poliziſt, kotryž jeho ſaja a na radnu khěżu dowjedźe. Tam ßo Grüllich, dokelž běchu nalutowarſke knižki na Luſtowe mjeno wuſtajene, Luſt mjenowaſche, a jako pſchi jeho pſchepytanju jeho wojerſke papjery nadeńdźechu, wón praji, ſo je te ßame namakał. Libjerzſka polizija, kotraž bě wo ſkónzowanju Luſta hižo ſhoniła, pak Grüllichowym wobkrucźenjam njewěrjeſche a jeho ſakſkej poliziji pſchepoda. Pſchißażni Grüllicha, kotryž ßo mardarſtwa winowaty wuſna, jenohłóßnje k ßmjercźi ſaßudźichu.

Kawniſki ßud. W nozy 14. měrza běchu cźeladnikaj K. A. Schokta a K. A. Frenzel a hoſpodarſki pomoznik J. Tr. Klimant, wſchitzy tſjo ſ Dźěżnikez, na pucźu, ſ Hornjeje Hórki na Dźěżniczańſke dwórniſchcźo wjedźazym, drjewjane ſahrodźenje wutorhali. Kawniſki ßud pſchißudźi Schokcźe 20 mk. pjenjeżneho khoſtanja abo jaſtwo na ſchěſcź dnjow, Frenzlej a Klimantej pak kóždemu jaſtwo na dwě njedźeli. — Dźěłacźeŕ J. G. Grüllich ſ Hory, kotryž bě kónz měrza, po tajkim w njehonitnym cźaßu, na Njeßwaczilſkim revěrje, k tomu żaneho prawa njemějo, ſwěrinu ſ koßyhkami kojił, ma tſi měßazy w jaſtwje poßedźecź. — Pohoncź Bjarſch, cźeladnik K. A. Förſter, murjeŕ J. K. Horn a cźeladnik A. Panach, wſchitzy ſe Sſkoneje Borſchcźe, běchu w nozy 28. februara do dwora tamniſcheho Handrikez kubła ſaléſli, ſo bychu tam ßłużobne dźowki wopytali, dale běchu ßo tu ßamu nóz ſ tym ßamym wotpohladom mjenowanaj A. Panach a J. Bjarſch, a pohonczaj C. Cźornak a J. E. Tr. Klimant do dwora Dorſchanez kubła w Sſkonej Borſchcźi dobywali. Dla kaźenja domjazeho měra ſaßudźichu Panacha k jaſtwu na dwanacźe dnjow, wſchitkich druhich wobſkorźenych pak k jaſtwu po jenym tydźenju. — 23létneho cźeladnika Jana Schimanka, prjedy w Luſku, na poßledk w Rodezach ßłużazeho, ſpytaneho njekaſanſkeho nuſowanja winowateho ſpóſnachu. Dźiwajo na połózaze wobſtejnoſcźe, jemu jaſtwo na ſchtyri měßazy pſchißudźichu.

Khoſtanſka komora. 28létny ſchewz G. M. Schneider ſe Stachowa, lědma ſ khoſtarnje puſchcźeny, hdźeż bě paduchſtwa dla dléſchi cźaß poßedźał, hnydom ſaßo na kranjenje myßleſche a 15. měrza w hoſcźeńzu „k ſkotej hwěſdźe“ w Budyſchinje domownikej Lohrej ßlěborny zylindrowy cźaßnik ſ rjecźaſom ſpakoſcźi. Tuto woſpjetne paduchſtwo Schneiderej khoſtarnju na ſchěſcź měßazow, ſhubjenje cźeßnych prawow na tſi lěta a dowolomne podſtajenje pod polizajſku nadkedźbu pſchinjeße. — 19létny dźěłacźeŕ E. A. H. Müller ſ Wukrancźiz bě loni w nozy 11. dezembra do Njechornjanſkeho knježeho dwora ſaléſł a tam ſ konjemza jedyn cźaßnik, jedyn nóż a 1 mk. 60 np. ſpakoſcźił. Pjecź dnjow poſdźiſcho Müller do Lemiſchowa pſchińdźe a łamaſche ßo tam do domſkeho żiwnoſcźerja Grützнera nuts a wot tam wſchelaku draſtu a 17 mk. 50 np. pjenjes wotnjeße. 20. dezembra Müllera pucź do Worzyna wjedźeſche. Do tamniſcheho dwora ſkradźu ſaléſywſchi a pohonczej Herzogej ßlěborny cźaßnik a pjenjeżnu móſcheń ſe 6 mk. kranuwſchi, ßebi wón wotmyßli, hiſchcźe też ßwoje ſboże pola tamniſcheho klamarja Wobſta ſpytacź. Tola tam jeho pytnuchu a wotehnachu. W nozy 23. dezembra ſkónczńje hiſchcźe do Maleczańſkeho knježeho dwora ſaléſe, hdźeż dwaj cźaßnikaj, pjenjeżnu móſcheń ſ 1 mk. 86 np. a 6 kluczow kranu. Müllera, kotryž ma w tu khwilu hižo 3 měßazy jaſtwa w Shorjelzu wotßedźecź, k dalſchemu jaſtwu na tſi lěta ſchěſcź měßazow wotßudźichu. — 28létna Roſina Nowotnez ſ Jamneho 20. februara, jako w mkynje w Wopakej ßłużeſche, njemandźelſke dźěcźo porodźi. Hacź runje bě wjedźała, ſo ßu porodne hrona bliſke, dha ßo tola na to pſchihotowała njebě. Jako boloſcźe pſchińdźechu, khwataſche nimo komory ßwojeje hoſpoſy, kotruž pak njeſawoła, na potrjeb. Tu dźěcźo pſchińdźe a do hnójnizoweje jamy padźe a ßo tam ſaduße. Dźěcźo bě po tajkim pſches njekedźbliwoſcź Nowotnez kónz wſako, duž Nowotnez dla morjenja, pſches njekedźbliwoſcź ſawinowaneho, k jaſtwu na dźewjecź měßazow ſaßudźichu.

Přilopk.

* Sańdźenu njedźelu ßu w ſwěrinſkej ſahrodźe w Draždźanach pſchekupſkeho ſajeli a poliziji pſchepodali, dokelž běſche wón rhinozeroſej tyſku ſchwabliczkow do khlamy cźißnuł. Swěriſko je ſchwabliczki też pózrěło; ſchkodźake pak jemu dotal na żane waſchnje njejßu. Jenož jara picź je ßo jemu na nje chzyło.

* Njeſboże, pſches lohkomyßlnoſcź ſawinowane, wo kajkimž ßmy hižo woſpjet ßłyſcheli, je ßo ſańdźeny tydźeń w Steglitzach njedaloko Barlina ſtało. Tam ſtudźeń ryjachu, kotraž běſche nimale hotowa. Bowy ßo próſdne dele puſchcźachu a ſ pěſkom napjelnjene horje cźahachu, a nichtó na to njemyßleſche, ſo by ſe żaneje ſtrony ſtrach hroſył. Na jene dobo ßo w ſtudni delekach wo pomoz wołacź a ſa poſtromkom torhacź pocźa. Dźěłacźerjo, kotſiž horjekach ſtejachu, też hnydom horje wjercźecź pocźachu pytnuwſchi, ſo je poſtromk wobcźeżeny. S woprědka cźežu ſacźuwachu, na jene dobo pak běſche poſtromk ſaßo ßwobodny,

wo někotre minuty běſche ßo w hłubokoſczi ſtudnje hróſbne njeſbože ſtało. Studnjoryjeŕſki wotroczk Wolff ſ Gollnowa, kotryž delekach dźěłaſche, běſche pjecza na jene dobo pytnuł, ſo ßo pěſk dele mlěcž poczina, a wo pomoz ſawołał. Mjes tym je jeho pěſk pjecza hacž do kolen ſaßypał, a pſchi ßamym hiſchcže budźiſche ßo Wolff ßwojemu rowej wutorhnucž móhł. Nětko pak je pjecza pjerſchcž rucže ſ hromadami padacž poczała a njeſbožowneho pohrjebała. Hnydom ſaßypanemu na pomoz dźěłacž poczachu; woßebje tež dobrowólna wóhnjowa wobora ſpróznjwje dźěłaſche. Bjes pſcheſtacža wot 10 hodźin dopołdnja hacž do tſjoch hodźin popołdnju ryjachu, prjedy hacž njeſbožowneho namakachu nadźějo ßo, ſo budźe ßo radźicž jeho hiſchcže žiwjenju wróczicž. Cžěło drje běſche hiſchcže czopłe, ale wſcha lěkaŕſka próza jemu žiwjenje wróczicž běſche podarmo. Srudni tu towaŕſchojo ſaßypnjeneho ſtejachu, kotſiž běchu ſa krótki czaß pſches měru ßwoje mozy napinajo ſemju $9\frac{1}{2}$ łóhcža hłuboko wußypali. Kaž wſchitzy praja, je Wolff na ßwojim njeſbožu ßam wina był. Njedźiwajo na wſchě napominanja wón ſtudźeń njeběſche podeprěł, kaž je pſchikaſane, a to toho dla, ſo by ſkerje lěpje ſ dźěłom hotowy był. To měješche poßlednja ſtudźeń bycž, w kotrejž wón jako wotroczk dźěłaſche, dokelž běſche ßebi w ßwojej domowinje ßamoſtatne měſto wobſtarał. Na to waſchnje pak je to ſ zyła jeho poßlednja ſtudźeń była.

* W Wanzlebenje je 34 ludźi na trichinoſu ſkhorjeło. Wſchitzy ßu wot mjaßa jeneho ßwinjecža jědli, kotrež je tamniſchi rěſnik W. tamón tydźeń ſarěſał, a ßu bórſy na to ſkhorili. Něhdźe dźeßaczo mjes nimi ßu czežko khori, na ßmjercž pak na ſbože žadyn njeje.

* Jenemu korczmarjej w Kölnje běſche nadpadnuło, ſo liſtynoſcheŕ, kotryž jeho wſchědnje wopytowaſche, nimale kóždy krócž na wotkhódne měſto khodźeſche. Korczmaŕ na pócže woſjewi, ſchtož běſche wobkedźbował. Sa liſtynoſcherjom ßlědźo tež jeho lepichu, hdyž liſty wotewrjeſche a je do wotkhódneho měſta mjetaſche, hdyž pjenjeſy w nich njeběchu.

* Wulki pohórſchk je w Hamburgu direktaŕ tamniſcheje ßyrotownje, W. Schultz, wubudźił, kotremuž bu wóndano w ßudniſkim jednanju, pſcheczžiwo njemu wotdźerżanym, dopokaſane, ſo je ßo w běhu lět wjazy hacž 200 krócž na holczkach pſcheſchoł, kotrež běchu jemu jako ßyrotki dowěrjene. Jeho k dźeßaczlětnej khoſtaŕni ſaßudźichu a k ſhubjenju czeßnych prawow na 10 lět.

* W Außigu ßu ſańdźenu njedźelu pſchekupza Linku, dotal zyle widźaneho muža, ſajeli tukajo na njeho, ſo je ßwoju lubku, wěſtu Petronellu Häringez, ſkónzował. Schtwórtk 30. haprleje běchu mjenujzy pſchi brjoſy rěczki Biela njedaloko Türmitz nowe lakowe ſchkórniczki a ſ kožuchom wobßadźany paletot namakali, w nikkim měſcže rěczki tež czěło młodeje pſchiſtojnje ſwoblekaneje holzy wuhladachu. Wyſchnoſcž, kotrejž ßo to woſjewi, w draſcže pſchi czěle mjes druhim papjerku namaka ſe ßłowami: „Cžakajcže wot $\frac{1}{2}9$ do 9 hodź. wjeczor hdźežkuli pſchi železnizy." Po draſcže czěło ſpóſnachu. Někotſi ludźo, kotſiž běchu holzu ſnali, wobkruczachu, ſo je to Petronella Häringez. Pſchi wobhladowanju paletota ßo pokaſa, ſo ßu ſ khornarja někotre kruchi wutorhnjene, kotrež tež ßo pſchi brjoſy namakachu. Tole, kaž tež to, ſo měješche czěło wołmjane rubjeſchczo krucže wokoło ſchije ſadźernjene, na to pokaſowaſche, ſo ßu holzu ßnadź ſkónzowali. Cžěło wobhladawſchi ßudniſzy lěkarjo wuprajichu, ſo je njebocźiczka ſadajena, a ſo je hižo dołho ßamadruha. Dalſche pſchepytowanja wujaßnichu, ſo je Häringez pſchekupzej Linzy ſ lubku była a jemu hižo dwě njemandźelſkej dźěſczi porodźiła. W jenej fabrizy w Außigu ſa kuchaŕku ßłužiwſchi běſche ßo w ßwojim czaßu ſ Linku ſeſnała. Pſched něſchto czaßom běſche Linka w Auißgu wo ruku holczki ſ pſchiſtojneje a bohateje ßwójby proßył, a ſtarſchej jemu dźowku ßlubiſchtaj. Wo tym ſhoniwſchi Häringez k ßwójbje Linkoweje njewjeſty dźěſche a wupowjeda, kak wona ſ Linku ſteji; duž ſe žeńtwu niczo njebu. Dale ma ßudniſtwo dwaj liſtaj w rukomaj, kotrajž je Häringez doſtała, a w kotrymajž ßo jej pißaſche, ſo by do Außiga pſchiſchła. Pſched ßudniſtwom je ßo Linka do wſchelakich pſcheczžiworěczow ſaſchmjatał, duž jeho ſajachu. Po zyłym Außigu ßo jenož wo jeho ſajeczu rěczi. Pſchekupz Linka běſche po zyłym měſcže derje ſnaty. Wón je 29 lět ſtary.

* W jenej fabrizy w Außigu, w kotrejž ßwězy lija, dwaj dźěłaczerjej pſchi kótle dźěłaſchtaj, w kotrymž ßo wolij warjeſche. Na jene dobo ßo jedyn pucheŕ puknu, krophorzy wolij ßo na wóhniſchczo kinu, ßo ſapali a dźěłaczerjow tak wopali, ſo běſche draſta na měſcže na wuhlo ſpalena; jeju czěle běſchtej ſtraſchnje wopalenej a ſ ranami pokrytej. Jedyn rucže do wulkeho wodoweho kótła ſkoczi; druhi, mjenje ſranjeny, pak na polo won běžeſche a ßo po ſemi walejo płomjenja ſadußy. Jedyn dźěłaczeŕ je tak ſtraſchnje ſranjeny, ſo ſ czežka žiwy woſtanje.

* Na łubi jeneho doma w Chrudimje w Cžechach wóndano woheń naſta, kotryž tſěchu ſaniczi. Woheń běſche wobßedźeŕ doma, wěſty Kuſma, ßam ſałožił. Hdyž ßo paleſche, jeho wó jſtwje ſ pſcherěſnjenym krkom hiſchcže žiweho nadeńdźechu; bórſy na to pak wón ducha ſpuſchczi. Kuſma běſche dwaj dnjej prjedy ßwójbje ßwojeho ßyna ſ jědom ſawdacž chzył. Lěkaŕ dr. Schczěpan pak běſche njeſkutk w prawym czaßu ſadźěwał a jón ſtatnemu rěczniſtwu woſjewił. Khoſtanja ßo bojo toho dla Kuſma ßwojemu žiwjenju na mjenowane waſchnje kónz ſcžini.

* Wo ſpodźiwnym podawku ſ Veszprima w Wuheŕſkej pißaju. Wo wßy Oszlop w tamniſchej wokolnoſczi žona dźěczo porodźi, kotrež měješche ſchtyri nohi. Nan tohole wuroda, czeſtny bur, běſche pſches to tak poraženy, ſo ßebi ſ boloſczu a hańbu ſchijine žiły pſcherěſnu a ßo ſa někotre minuty wukrwawi.

* W Genfje je žónſka, kotraž běſche ßo ßnadneje wězki dla ſ mužom pſcherěczžała, w nozy ßwoje ſchtyri dźěczi ſ britwju ſkónzowała.

* W Pariſu, hdźež wſchědnje 250,000 litrow mloka pſchetrjebaju, je wyſchnoſcž njedawno wſche mloko pſchepytowacž dała, kotrež běſche na wiki ßo pſchiwjeſło. Pſchi tym ßo pokaſa, ſo tam dobreho njepanzaneho mloka ani khanka njeběſche; 45% běſche tajkeho mloka, do kotrehož běſche dźeßaty dźěl wody pſchidaty; ſeſběrane ßo ſa dobre pſchedawaſche; běſche tam mloko, do kotrehož běchu moſhy a druhe wězy ſměſchane, ſo by prawje huſte było; ſkónczžnje běſche tam mloko, do kotrehož běſche, ſo by ßo lěpje dźerżało, wſchelaka ſchkódna ßól naměſchana. W Londonje, kotryž je wjele wjetſchi hacž Paris, wſchak je mloko tež wſchelake; ale tak bjesbóžnje tola njepanzaja, kaž w Pariſu.

* W Londonje běſche 1. meje wulki woheń. Tak mjenowana „japanſka wjeß", jedyn najwjetſchich a najbóle wopytanych, widźenja hódnych twarow Londona, ßo dopołdnja w 9 hodź. ſapali a běſche wokoło 10 hodź. nimale do zyła ſaniczena. Tež dźěl wulkotneje tſěchi ßo ſaßypnu. Hiſchcže $\frac{1}{4}11$ hodź. wóhnjowa wobora nad wóhnjom ſ knjeſom njeběſche, runjež dwanacže ßykawow bjes pſcheſtacža dźěłaſche. Sßylne wotdźělenje polizije měješche doſcž czinicž, njeßměrnu ßyłu ludu, kotryž běſche ßo ſe wſchěch kónzow ſběžał, w porjadku ſdźerżecž.

* W Jendźelſkej, woßebje w Schottlandſkej, wot ſańdźeneje ßoboty ſtraſchne ßněhowe mjeczele ſakhadźeja. Zyłe ſtadła wowzow ßu w ßněſy kónz wſałe. Schottlandſzy ßo dopomnicž njewjedźa, ſo ßu prjedy hdy tajku ſymu w měßazu meji měli.

* We Lwowje wóndano 24lětny ſłótnikaŕ Trachtenberg, reſerviſt w 30. regimencže pěſchkow, na poliziju pſchińdźe wudawajo, ſo je 5. haprleje w nozy w Winje na dunajſkej droſy 17lětneho jemu zyle njeſnateho młodźenza ſaraſył a wurubił. Trachtenberg powjedaſche, ſo je hižo dlěžſchi czaß w wulkej nuſy był. Setkawſchi w nozy 5. haprleje młodźenza, kotryž měješche, kaž ßo jemu ſdaſche, ſłoty czaßnikowy rjeczaſk, je wón wobſamknuł ßo tohole rjeczaſka mozowacž. S kſchudom je wón njeſnateho ſ tajkim wotmachom do ſpanja praßnuł, ſo je tutón morwy k ſemi padnuł. Duž je rjeczaſk a ßuknju ſaraženeho k ßebi wſał a czěło do wody cźißnuł. Rjeczaſk pak, kotryž je jeho k njeſkutkej wabił, ſłoty a njeběſche niczo hódny. Kſchud a njeſbožowny rjeczaſk je Trachtenberg na to ſahrjebał, rubjenu ßuknju pak pſchedawarjej ſtarych wězow ſa 180 krajzarjow pſchedał. Dokelž jeho ßwědomje hrjebaſche, je naſajtra na poliziju ſchoł ßo ßwojeho njeſkutka wuſnacž; poßledni wokomik pak je ßebi wěz pſchemyßlił a na poliziji jeno prajił, ſo žaneho bydła nima. Duž ßu jeho do jeho domowiny, do Lwowa póßłali, hdźež je něſchto czaßa wokoło dundał, doniž ßo ſkónczžnje roskaty na poliziji mordarſtwa wuſnał njeje. Trachtenberga ſajawſchi je Lwowſka polizija do Wina pißała, ſo by ßo ſa tym ßlědźiło, hacž je ßo tole rubježne mordaŕſtwo woprawdźe ſtało. Po najnowſchich powjeſczach pak w Winje ani najmjeńſche wußlědźili njejßu, ſchtož by na to pokaſowało, ſo je Trachtenberg wěrnoſcž rěczžał. Duž ßu jeho najſkerje do Wina dowjeſli a jeho krajnemu ßudniſtwu pſchepodali, kotrež ſměje tule czěmnu wěz dale pſchepytowacž.

* 7. meje w nozy je w Smolnym wuſtawje w Pětrohrodźe dźowka czžornohórſkeho wjeŕcha, knjažna Marja, wumrjeła. W mjenowanym wuſtawje Smolneho klóſchtra ßo dotal tſi dźowki wjeŕcha Mikławſcha wotczehnichu: knjažny Marja, Jelena a Hana. Prěniſcha běſche njedawno ßo naſymniwſchi na ſahorjenje płuzow ſkhorjeła. Poßledni dźeń do jeje ßmjercže jeje macž, wjeŕchowka czžornohórſka Milena, k njej pſchijědźe, pſchewodźana wot ßwojeje dźowki Milizy a czžornohórſkeho miniſtra ſnutskownych należnoſczow Božidara Pětrowicža Něhuſcha. Runjež bu ji w khěžorſkim hrodźe wobydlenje poſkiczene, wjeŕchowka Milena tola runy pucž do Smolneho klóſchtra jědźeſche a pſchi khorej dźowzy hacž do jeje ßmjercže woſta.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Michalska zyrkej: Jan Rjek, fabrikski dźěłaćeŕ na Židowje, ſ Khrystianu Hantuſchez tam.

Kŕćeni:

Michalska zyrkej: Ernſt Ota, Handrija Auguſta Lücki, khěžerja a wobſedžerja leżomnoſćow na Židowje, ß. — Pawoł Jaroměr, Jaroměra Ernſta Schülera, khěžerja a fabrikſkeho dźěłaćerja na Židowje, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 7. meje: Jan Pawoł, njemandź. ß. w Nowych Cźichońzach, 7 d. — Auguſt Bruno, njemandź. ß. na Židowje, 9 m. 7 d. — Ernſt Pawoł, Khorle Auguſta Urbana, fabrikſkeho dźěłaćerja na Židowje, ß., 2 l. 9 m. 14 d. — 8. Marja Martha, Jana Auguſta Mlynka, kublerja w Cźemjerzach, dź., 6 l. — 10. Jan Holland, wumjeńkaŕ w Dobruſchi, 73 l. 4 m. 25 d. — 11. Amalija Lejna, Jana Mróſka, fabrikſkeho dźěłaćerja na Židowje, dź., 8 m. 10 d. — 11. Auguſta Elſa, Khorle Guſtava Hruſla, pſchiſtajeńſkeho muża pod hrodom, dź., 2 l. 4 m. 21 d.

Płaćźiſna žitow a produktow w Budyſchinje

9. meje 1885.

Žitowy dowos: 4033 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacź M	Na burſy hacź Pf
Pſcheńza	8	93	9	82	8	93	9	82
Rožka	7	47	7	59	7	47	7	59
Jeczmjeń	7	61	7	97	7	61	7	97
Wowß	7	40	7	60	7	40	7	60
Hroch	9	17	10	28	—	—	—	—
Woka	6	53	7	8	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	12	50	15	50	—	—	—	—
Hejduſchka	16	—	16	50	—	—	—	—
Bérny	2	20	2	40	—	—	—	—
Butra (1 kilogr.)	2	—	2	40	—	—	—	—
Pſcheńčna muka 50 ſ	7	50	16	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 ſ	7	25	11	25	—	—	—	—
Sſyno 50 ſ	2	50	2	80	—	—	—	—
Sſłóma 600 ſ	16	—	17	—	—	—	—	—
Proßata 1284 ſchtuk, ſchtuka	9	—	21	—	—	—	—	—
Pſcheńčne wotruby	—	—	—	—	4	30	4	50
Rjane wotruby	—	—	—	—	5	20	5	30

(50 kilogr.)

Dražbźanske mjaßowe płaćźiſny. Howjada 1. družiny 54—57 mk., 2. družiny 48—51, 3. družiny 36 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 49—52 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 45—58 np., 2. družiny 28—38 np. po puncźe rěſneje wahi.

Wjedro w Londonje 15. meje: Symne.

Pſchenajecźe trawy.

Lětuſchi trawowy wužitk na łukach pſchi hoſpitalſkim hacźe a pola Wuriz ma ßo

ßrjedu 20. meje t. l. popołdnju wot 2 hodźin

na měſtnje ßamym ſ wuměnjenjom wubjeranja bjes ßadźerjemi a pod wuměnjenjemi, w termiji woſjewjomnymi, pſchenajecź.

Na wotnajecźe ſmyßleni ßo napominaju, ßo mjenowany cźaß pſchi hoſpitalſkim hacźe ſěnčź.

W Budyſchinje, 11. meje 1885.

Měſchcźańſka rada.

Löhr, měſchcźanoſta. Schſtr.

Pod hrodom je **khěža** cźiſło 22 na pſchedań.

W Dobruſchi je **khěža** cźiſło 8b bjes wuměnka a hoſpody na pſchedań.

Kruwjazy wós ſe żeleſnymaj wóſkomaj je na pſchedań w Lichanju cźiſło 12.

Prawdźiwy Daubitzſki cźorny kalk, najwubjerniſchi a najlěpſchi k zyhelowemu tſěſchnemu kryczu a k ſwonkownemu wobmjetu, poručźataj w zyle cźerſtwej tworje

Wagner & Zumpe
w Budeſtezach.

Gogolinſki kruchaty kalk,
Shorjelſki twaŕſki kalk I,
Portlandſki zement,
zementowe płaty,
gyps,
tſeſchnu papu a **theer**
poručźataj

Wagner & Zumpe
w Budeſtezach.

Strowe kruſchwinowe drjewo

kupuje po najwyſchſchej płaćźiſnje

mechaniſka pſchadownja
w Hajnizach.

Drjewo na pſchedań.

Něhdźe 30 ſpuſchcźanych twarſkich ſchtomow ßrjedźneje tołſtoſcźe a dźělba ſchcźěpow a walcźkow je w **Lomſku** pola Njeßwaczidła na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola tyſcherja **Jana Delenka** w Wutołcźizach abo pola **Jana Cźecha** w Lomſku.

Koßy

poručźataj po tunich płaćźiſnach

kowaŕſki miſchtr **Schimank**
w Měrkowje,

kowaŕſki miſchtr **Tietza**
w Minakale.

Zement

najlěpſcheje dobroſcźe ma pſchezo na ſkładźe po najtuniſchich płaćźiſnach

Otto Engert.

Najlěpſchi
Nizzaſki proveńſki wolij
wubjernje ßłodźazy,
najlěpſche winowe kißało,
eſtragonſke kißało,
kißałowy ſprit atd.
poručźa

Otto Engert,
en gros drogowe khlamy. en détail

Prawdźiwu
wußwětlazu pomadu,
jendźelſke a Pražſke
cźiſcźaze kamjenje,
cźiſcźazy pólver,
ſchwedſke ſapałki,
najlěpſchu belgiſku
rajßowu ſchterku,
amerikańſku
brillantowu ſchterku
poručźam po jenotliwym a ßaßopſchedawarjam ſ wyßokim rabatom.

Otto Engert,
en gros drogowe khlamy. en détail

Jerje!

wulke, tučne a derje ßłodźaze po 3, 4, 5 a 6 np.,
kopu po 3 mk., w tunach tuńſcho,
poruča **Gustav Poſer.**

Jerje!

Khofejowy ſkład.

Sſylnje a derje ßłodźazy hižo po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcźe tuńſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodźe poručźataj

bratraj Měrſchej
na žitnych wikach.

Khofej:

Santos
derje ßłodźazy
ſeleny punt po 65 np.,
paleny = = 80 =

Kampinas
wubjernje ßłodźazy
ſeleny punt po 70 np.,
paleny = = 90 =

Mexikańſki
jara derje a ßylnje ßłodźazy
ſeleny punt po 80 np.,
paleny = = 100 =

Java a Ceylon
najlěpſchi po ßłodźe
ſeleny punt po 100 np.,
paleny = = 120 =

poruča

Hermann Kunack
w Budyſchinje na bohatej haßy 8.

Moßaſne płoty, petrolejowe khachle, khofejowe młyny, młóčźinki, krjepjawy, wodowe khany a **bowy** po poniżenych płaćźiſnach pſchedawam, ſo bych ſ nimi rumował.

Hermann Rachlitz,
klampnaŕſki miſchtr
na žitnej a Hoſchiz haßy.

Tučne howjaſe mjaßo	pt. po 50 np.,		
= ßwinjaze	= =	55	=
= ßadleſchcźo	= =	60	=
dobru kołbaßu	= =	60	=
jerchenjazy łój	= =	60	=
ſchkrjeny łój	= =	60	=
ßuſcheny połcź	= =	80	=

cźeſcźenym Sſerbam poručźam.

Rěſnik **Kobanja**
na kotołſkej haßy (Keſſelgaſſe).

Wóſk,

wóſkowy twar a kras
kupuje po najwyſchſchich płaćźiſnach

Hermann Lehmann,
mydłaŕ
na horncźerſkej a ßerbſkej haßy.

Wóſk

kupujetaj po najwyſchſchich płaćźiſnach

bratraj Měrſchej
na žitnych wikach.

Wóſk

kupuje po najwyſchſchich płaćźiſnach

Otto Engert.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž też **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniſka dźěłopſchadownja w Hajnizach, tola w Budyſchinje ßo jenoż **trjeny len,** a to jenoż ßobotu w Grützneree domje, ſ nutſkhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

20 kop

jadriwych khójnowych łatow je na pschedań na **Kobliczańskim** lěßnym revěrje, Njeßwaczilskemu knjejstwu ßłuschazym.

A. Schieber, hajnik.

Ssrědk
k spěschnemu blejchowanju płatu

ma na pschedań a kak ma ßo nałożecź, wukaże

Otto Engert na ſnutskownej lawskej haßy.

Dojěł je wós cżerſtweho **kruchateho twarſkeho kalka,** toho runja **warna, ſkótna** a **hnojaza ßól. Murjerſke** a **tſěſchne zyhele** po najtuniſchich płaczíſnach pſchedawam.

F. Fischer
na dwórniſchczu w Łaſu.

Ssrědk k spěschnemu blejchowanju płatu

ſ wukoženjom, kak ma ßo nałożecź, porucża

hrodowſka haptyka.

K nalětnjemu a lětnjemu cżaßej

poruczam ßwój wulki ſkład

draſty ſa mużſkich a hólzow

po hiſchcże ženje ßłyſchanych tunich płaczíſnach.

H. Horn,

pſchedawarńja mużſkeje, żónſkeje a dźěcżazeje draſty.

Nalětnje a lětnje wobleczenja,

pjeſle a ßuknje,
nalětnje nadwoblekarje,
kholowy a lazy,

wſchě wote mnje ſ dobrych ſtupjenych tkaninow dźěłane, w wulkim wubjerku poruczam.

P. Baruch

pſchi bohatych wrotach, na rózku żitnych wikow.

Draſta, po měrje ſkaſana, ßo rucże a derje ſeſchije.

6/4 rubiſchcża, ſ dobreho katuna rěſane, po **30 np.** porucża

H. Kayser
10 na żitnej haßy 10.

Runje je wulka dźělba wjele žadanych **dobrych Złóhczowſkich katunowych ſbytkow,** po **50 np.,** doſchła k

H. Kayserej
10 na żitnej haßy 10.

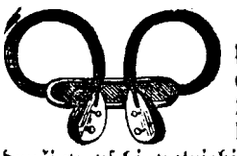

Wſchěm, kotſiž na wobſchkodźenje cżerpja, poruczam ßwoje derje dźěłane **wěnzy** ſ pjerom a bjes njeho, **pupkowe ſchlebjerdki, klyſopompy, podwuklyſtery, nadrowe klobuczki, gumijowe podłožki** ſ najlěpſcheje druźiny pſchi potrjebje dobrocźiwemu wobkedźbowanju.

K. R. Lory, bandagiſt
8 na ſchulerſkej haßy 8.

Schtoż ſ bandażow na ſkładze nimam, toho runja wſchě porjedźenja, do mojeho rjemješka ßłuſchaze, ſa krótki cżaß zyle po żadanju a měrje po najtuniſchej płaczíſnje wobſtaram.

August Richter
w hornim mlynje w Wjaſońzy
pola Wyßokeho Lěßa

pſchedawa **deſki, łaty** a **ſchindźele,** hěblowane a njehěblowane, a lubi dobru tworu po tunich płaczíſnach.

Knjes **Ernſt Kapler** w **Kelnje** pola Małeho Wjelkowa ma ſkład mojich drjewow a ſkaſanja pſchijima.

Paleny khoſej,

wubjernje ßłodźazy, punt po 100 a 120 np., porucża pſchezo cżerſtwy **Th. Grumbt**
na ſwonkownej lawskej haßy.

Hugo Lehmann

na ſwonkownej lawſkej haßy 1

porucża **w wulkim wubjerku** wſchě druźiny

filzowych, tkaninowych, zylindrowych a

ßłomjanych kłobukow

ſa mużſkich a hólzow,

mězy ſa ratarjow a na pucź,

pſchedeſchczniki a pſcheßłónczniki

ſa mużſkich a hólzow

po nadpadnje tunich płaczíſnach.

Kóſſaze kózki,

toho runja wſchě druhe kózki kupuje pſchezo po najwyſchſchich płaczíſnach

Heinrich Lange
w Budyſchinje na żitnych wikach pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi.

Żołty wóſk

kupuje

hrodowſka haptyka.

Koßy,

kaž jěd rěſaze, porucża

Paul Walther
pſchi żitnych wikach.

Khoſej

paleny punt po 90, 100 a 120 np. porucża jako jara płaczíſny hódny

Richard Pötſchka
pſchi torhoſchczu.

Khoſej

njepaleny punt po 70, 80 a 90 np. porucża jako jara płaczíſny hódny

Richard Pötſchka
pſchi torhoſchczu
pódla měſchczańſkeje haptyki.

Jerje

wulke k mariněrowanju po 3, 4 a 5 np., w wjetſchich dźělbach tuńſcho pola

Richarda Pötſchki
pſchi torhoſchczu
pódla měſchczańſkeje haptyki.

Woprawdźe derje ßłodźazy

khoſej

po wſchěch płaczíſnach,

toho runja wſchu druhu tworu pſchedawa po najtuńſchich płaczíſnach

Richard Neumann
6 na ſnutskownej lawſkej haßy 6.

Hłowna zhromadźizna serbskich prědarjow

změje so lětsa (nic srjedu po swjatkach, ale hižom) **póndźelu po Exaudi, 18. meje,** dopołdnja na poł dźesaći w złotym słóncu w Budyšinje. Do njeje swojich kk. zastójnskich bratrow należnje přeprošuje

předsydstwo.

P. P.

S tutym ßebi dowolamoj, najpodwolniſcho k nawjedźenju dacź, ſo ßmój dźenßa pod firmu

Strauch & Kolde

w domje knjeſa žitoweho a produktoweho wikowarja **Müllera**

na kamjeńtnej haßy cźißło 3 w Budyſchinje

drogowe kłłamy

wotewriłoj.

Pſches dołholětne naſhonjenje a doßahaze ßrědki je namaj mózno, tym, kotſiž naju ſe ßwojim dowěrjenjom poczeſcźa, ſe wſchěch artiklow, wot naß ßo pſchedawazych, to najdoſpołniſche a najlěpſche po bohatoſcźi a wubjernoſcźi podawacź a budźemoj pſchezo ſaßadu najkrucźiſcheje ßwědomitoſcźe a ſprawnoſcźe wobkedźbowacź a jej też ſtajnje ßwěrnaj woſtanjemoj.

Mineralnowodowa fabrika naſcheho knjeſa **Franza Straucha** na kotołſkej haßy cźißło 8 ßo wot njeho po dotalnym waſchnju dale powjedźe a proßy wón, jemu dowěrjenje, hacź dotal w bohatej měrje ſpoczczene, też dale ſdźerżecź. Skład khumſchtnych mineralnych wodow je też w nowych khlamach na kamjeńtnej haßy 3. Pſchedawanje druhich wot njeho wjedźenych tworow jako **naturſkich mineralnych wodow, araka, kognaka, chineſkeho theja, płodoweho drejaka atd.** je na nowu firmu pſcheſchło.

Naju pſchedewſacźe Waſchej dobrocźiwoſcźi najpodwolniſcho poruczejo podpißamoj ßo

ſ poczeſcźowanjom

Strauch & Kolde.

Hłowna zhromadźizna

„Towaŕstwa Pomocy za studowacych Serbow“

změje so **srjedu** po swjatkach, **27. meje,** popołdnju w dwěmaj z dypkom w **Thiermannec kolonnadach.**

Porjad: Rozprawy. Namjety.

Sobustawy a přećelojo su z tutym přeprošeni.

Předsydstwo T. P.

Wotewrjenje pſchedawańuje.

S tutym k nawjedźenju dawam, ſo ßym tu na Budyſchſkej dróſy w khěži ſwudowjeneje Schwarzoweje **pſchedawańnju hotoweje cźrijoweje tworu** wotewrił. Cźrije, kotrež mam na ſkładze, ßu wſchě derje dźěłane, duž mózu je kóždemu najnaležniſcho poruczecź. Dobre dźěło a tunje płacźiſny lubjo proſchu wo pſcheczelniwy pſchiſtup a poruczam ßo ſ dobom też k wobſtaranju wſcheho porjedźenja.

W Wósbórku, 1. meje 1885.

Bernhard Fiebiger.

A. Dietrich,

wobkhodny agent w Budyſchinje
na hrodowſkej haßy 11

poruczа ßwoju ßłużbu pſchi **pſcheßadźowanju ležomnoſczow, kupjenju a pſchedaczu ležomnoſczow, wotbywanju awkzijow,** toho runja pſchi wſchěch **agenturſkich należnoſczach.**

Sprawne poßłuženje, tunje płacźiſny, najkrucźiſche mjelczenje.

Holzy ſe wßow, kotrež chzedźa plotowanje nawuknucź, ßo ſaßo pſchijimaju w **Mikelez** khumſchtnej plotowańni na ſadnej bohatej haßy cźißko 17 w Budyſchinje. Na žadanje ßo roswucźenje ßerbſki ſtanje. Jědź a wobydlenje ßo tunjo wobliczi. Też ßo tam pſchezo mużſke ſchaty płokaju a plotuja.

Khofej

ſeleny punt po 70 np. — 160 np.,
paleny = = 100 = — 200 =

jenož w derje ßkodźazych družinach poruczа

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

K ſpěſchnemu bělenju

(blejchowanju)

bělaty kalk ſ wopißanjom, kak ßo nałožuje, poruczа

haptyka w Rakezach.

Ssuſcheny polcź punt po 80 np., **ßyry polcź** punt po 70 np., **ßadleſchcźo** punt po 70 np., **tucźnu bělu kołbaßu** punt po 70 np. pſchedawa **Ota Pětſchka** na ßerbſkej haßy.

Pletwa a cźaßnikowe rjeczaſy

ſ wucźeßanych włoßow po najtuniſchich płacźiſnach plecźe

friſér **Anton Grindl**
na ßukelnſkej haßy 4.

Tam ßo też wucźeßane włoßy kupuja.

Młode piwo

póndźelu 18. meje w piwańni w **Rakezach.**

Młode piwo

pjelni ßo wutoru 19. meje rano wot 5 hodźin w piwańni w **Hucźinje.**

Młode piwo

wutoru 19. meje popołdnju wot 5 hodźin w piwańni w **Njeßwacźidle.**

Rakečanske serbske towaŕstwo „Lipa“

změje — da-li Bóh — njedźelu 17. meje swoje měſačne poſedźenje w Eberweinec hoſćeńcu. Spočatk popołdnju w 5 hodź. **Předsydstwo.**

Rataŕſke towaŕſtwo w Bukezach.

Póndźelu 18. meje t. l. wjecźor ½8 hodźin je poßedźenje, ſa kotrež je knjes farař Kubiza pſchednoſchk wo „naſchej cźeladniſtwowej nuſy“ dobrocźiwje pſchilubił. Towaŕſtwowe ßobuſtawy a jich cźeſcźene žony ßo k tutomu towaŕſtwowemu wjecźorej najpodwolniſcho pſcheproſchuja. Hoſcźo ßu lubje witani.

Sſłużobna holza, 16—18lětna, ßo k 1. junijej pyta. Dalſche je ſhonicź w **Brüchnerez** reſtawraziji.

---

4 ßerbſke dójki a 10 holzow ſa wyßoku mſdu k wyßokim knjeźim do Lipſka pyta pſchiſtajeŕſka žona **Symnina** w Lipſku, na małej rěſniſkej haßy 18 po 2 ſkhodomaj. Sſerbſki ßo rěcźi.

Sſylnu dźowku

do wſcheho dźěła ſa wyßoku mſdu pyta kubleŕ **Große** w Lüttewitz pola Noſſena.

Hnydom k naſtupjenju pyta ßo ſdźełany ßerbſkeje rěcźe mózny cźłowjek ſa dobre a derje ßo płacźaze město. Offerty njech ßo pod G. B. 100 na póſcźe w Budyſchinje wotedadźa.

Murjerjow

do trajneho dźěła pyta

Hellmuth Droſcha
na Hoſchiz haßy 21 w Budyſchinje.

Bětnaŕſki

ßo pyta wot

Jana Nowaka w Mniſchońzu.

Dweju wuſtojneju tyſcherjow ſa twarſke a möblowe dźěło a jeneho wucźobnika wot ſprawneju ſtarſcheju pyta

J. E. Hołan, tyſcheŕſki miſchtr w Małym Wjelkowje.

Wucźobnika pyta **O. Pětſchka,** rěſniſki miſchtr na ßerbſkej haßy.

(K tomu cźißku pſchiłoha.)

Pschiloha k czißku 20 Serbskich Nowin.

Ssobotu 16. meje 1885.

Wot dżeńßniſcheho dnja pſchedawamy:

drobny zokor	punt po	30 np.,		
kuſkaty zokor	= =	32 =		
zokor w pokrutach	= =	32 =		
kóſtkaty zokor	= =	35 =		

ſa hotowe pjenjeſy.

Khoſej, rajß a wſchě druhe materialne twory po najtuniſchich dnjowych płaczíſnach.

W Budyſchinje, 11. meje 1885.

Auguſt Bartko,	Wilh. Jacob,	Richard Neumann,
Friedrich Braun,	Hermann Klemm,	Guſtav Poſer,
Ginzel & Ritſcher,	J. G. Klingſt Nachf.,	Carl Pötſchke,
Ernſt Glien,	Hermann Kunack,	Richard Pötſchke,
J. T. Glien,	Hermann Lemke,	Ad. Rämſch,
Th. Grumbt,	C. A. Mickan,	Wilhelm Schamlott,
Robert Hauptmann,	Moritz Mörbe,	Johann Wannack.

Pola mje ßu na pſchedań: 1 dobry kowaŕſki měch, 1 nakow, 1 ſchrubnik, 1 wjertak, 1 dwojakodźěłaza wodowa plumpa, ſa ſkały ßo hodźaza, nowa a noſchena draſta, mězy, kłobuki, czrije, ſchkórnje a poßleſchcża.

Julius Bächmann, pſchedawaŕnja ſtarych wězow na wulkej bratrowſkej haßy czißko 6.

Sswój wulki ſkład

jakow, żaketow, deſchczných mantlow

pſchileżazych a njepſchileżazych we wſchěch wulkoſczach a ſchěrokoſczach jenož ſ najlěpſchich tkaninow nanajrjeńſcho ſeſchitych porucża po wurjadnje tunich płaczíſnach

Jan Jurij Pahn

pódla hłowneje ſtraże.

Jan Jurij Pahn

porucża ßwój wulki ſkład najnowſchich

draſtnych tkaninow

wot najtuńſchich hacž do najkraßniſchich po woprawdże tunich płaczíſnach.

Zokrowa czíſczerńja

bratrow Langelütje w Cöllnje nad Łóbjom

je mi **ßamopſchedawanje** ßwojeho **zokroweho ſyropa** pſchepodała a poruczam ja tule rjanu, czíſtu a ßylnu tworu, kotraž ßo wote mnje ſa 12 np. po puncże pſchedawa.

Heinrich Lindner.

Najwjetſchi draſtowy ſkład w Budyſchinje.

Moritz Waſſermann

w Budyſchinje.

Shorjelſki magazin

hotoweje

draſty ſa mużſkich, żónſke a dźěczi.

Ćohtyri mnohjem. Żuńſcho hacž jana konkurenza.

Płaczíſny tunje kaž hiſchcże jenje prjedy.

A. Tschentscher

ſchatowa fabrika a wuhotowanſki magazin

w Budyſchinje

w kupnizy (gewandhaus) na torhoſchczowej ſtronje porucża po zyle **wurjadnje tunich** twjerdych płaczíſnach

ſchaty ſa mużſkich	blidowe ſchaty
ſchaty ſa żónſke	łożowe ſchaty
ſchaty ſa hólzow	hoſpodarſke ſchaty
ſchaty ſa holzy	kuchinſke ſchaty
ſchaty ſa cżěſchne dźěczi	cżeledźne ſchaty
kupanſke ſchaty	domjaze ſchaty.

Zyłe tobakowe rjepiki punt po 23 np.,
rěſane = = = = 30 =

porucża **A. P. Böhme**
pſched ſchuleŕſkimi wrotami 3.

Parna barbjerńja a płokarńja

W. Kellinga pſchi żitnych wikach

porucża ßo k **barbjenju żónſkich ßuknjow, rubiſchczow na hłowu, paletotow, mantłow, nadwobłekarjow ſa mużſkich, ßuknjow, kholowow atd. atd.** w najrjeńſchich a najnowſchich barbach a lubi ſpěſchne a tunje poßłużenje.

Nowe. Richard Gautzsch Nowe.

9 na hlownym torhoschczu 9

blisko bohateje haßy.

Najtuńsche žórło k kupowanju

ßlědujzych wězow:

módroczischcź
5/4 schěroki
w najkraßnischich nowych mustrach
łóhcź po 20, 25, 30, 35 np.;

nowe **słotoczischcź** nowe
łóhcź po 40 np.;

kreton
6/4 schěroki
łóhcź po 25 a 35 np.;

madapolam
k žónskim wobleczenjam
mustry ßwětłe a cźěmne
łóhcź po 50 np.;

nowe **natej** nowe
k žónskim wobleczenjam
łóhcź po 60 np.;

rulowowy płat
we wschěch schěrjach
łóhcź po 40, 45, 50 np.;

módry płat
we wschěch schěrjach
łóhcź po 40, 45, 50 np.;

módre płatowe schórzuchi
6/4 hotowe s bantom
po 1 mk.;

czorne schórzuchi
kaschměrowe a mohairowe
po 1 mk. hacž do 3 mk.;

schórzuchi k płokanju
w wjele nowych faßonach
po 1 mk.;

möblowy katun
kraßne nowe mustry
łóhcź po 20, 25, 28 np.;

möblowy krowasej
łóhcź po 35 np.;

běłe gardiny
w wjazy dyžli 100 mustrach
łóhcź wot 20 np. hacž 100 np.;

katun k wobleczenjam
w hischcźe ženje njewidźanych rjanych mustrach
łóhcź po 30, 35, 40 np.;

nowe **siciliena** nowe
k wobleczenjam
łóhcź po 60 np.;

rosa-krowasej
młódne mustry
łóhcź po 23 a 28 np.;

tibetowe rubischcźa na hlowu
w kraßnych nowych mustrach
wot 1 mk. hacž do 3 mk.;

czorne zanellowe rubischcźa
czorne židźane rubischcźa
filetowe rubischcźa
mohairowe rubischcźa
po 1 mk.;

lodowołmjane rubischcźa
po 40 a 50 np.;

katunowe rubischcźa
po 35 a 40 np.

Spomnju hischcźe, so ßym jenož **najlěpschu tworu s najwuwołanischich fabrikow** na skład wsał a so budu ju po tak **tunich płaczisnach**, kaž jeno móžno, pschedawacź.

Richard Gautzsch,

dołholětny sarjadowaŕ firmy M. G. Freyberg.

Manufakturowe, modowe, ßomotowe a židźane twory.

Turkowske ßłowki,
punt po 25 np., 5 puntow po 110 np., liter po 35 np., porucza sa něschto jara tunje
Moritz Mjeŕwa
na mjaßowym torhoschczu.

Khofej
wot najtunischich hacž do najlěpschich družinow, jara derje ßłodźazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Jerje,
wulke, tuczne ryby, najtunischo porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Najlěpsche a najtunische
zigary
w najwjetschim wubjerku
porucza
Th. Grumbt
na swonkownej lawskej haßy
a w kupnizy.

Kalijowe mydło, ßuche,
punt po 50 np.,
jadriwe mydło, ßuche,
punt po 40 np.,
łojowe mydło, ßuche,
punt po 36 np.,
pscheńczuu schterku,
punt po 22 np.,
kónzatu schterku, najlěpschu,
punt po 30 np.,
soda krystalisowany, najczisczischi,
punt po 5 np.,
běrnjazu muku,
punt po 13 np.,
běłazy soda H. Puyowy,
pakczik po 10 np.,
wubjerny ßrědk sa schaty a hospodaŕstwo,
žiwizowe mydło, masne mydło
w wschelakich družinach
pschedawa tunjo
H. Puy w Budyschinje,
mydłaŕnja.

Nowe czaßniki a porjedźenje czaßnikow najtunischo pola
A. Magera
na ßerbskich hrjebjach.
Dwělětne rukowanje.

Hamburg-Amerika.
Kóždu ßrjedu a njedźelu do New-Yorka

s póstskimi parołódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho paketjězdneho akcijskeho towaŕstwa.
Wukasanje a pschewjesne pißma dawa
No. 867. Albert Meisel w Budyschinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 21. **Sobotu 23. meje 1885.** **Lětnik 44.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Němski khěžorstwowy sejm je pjatk tydženja swoje posedženja skónčił. W poslednim posedženju je wón nowy zkowny tarif dowuradźił a pscheměnjene němsko-schpaniske wikowne wujednanje, wot knježerstwa jemu pschedpołożene, pschijał a wobsah wudawkow a dokhodow na lěto 1883/84 sa dobry spósnał. Loni nasymu nowy wuswoleny khěžorstwowy sejm je w novembrje w hromadu stupił a so hakle srjedź meje rozeschoł; jeho posedženja su po tajkim dlěhe schěsćź měsazow trałe. Tak dołho hacź němski khěžorstwowy sejm wobsteji, njeje cźas posedženjow hischcźe ženje tak dołhi był. Wo sakonjach, wot khěžorstwoweho sejma wobsamknjenych, ma nětko swjaskowa rada rozsudźicź. Bursowemu dawkej a nowemu zkownemu tarifej je so wot njeje hižo pschihłosowało. — Namjet pruskeho knježerstwa, so by so wot swjaskoweje rady braunschweigskemu krajnemu knježerstwu sdźěliło, so so knježerstwo Kumberlandskeho wójwody w Braunschweigu s wobstacźom němskeho khěžorstwa njesnjese, je so justiznemu wubjerkej k rospominanju pschepodał. Sapósłanz Windhorst je so pjecźa tejele należnoscźe dla do Draždźan podał, so by sebi po porucznoscźi Kumberlandskeho wójwody pola krala Alberta awdijenzu wuprosył.

— Jejna Majestosć sakska kralowa je so sańdźenu njedźelu s Morawez na Morawje do Strehlena wrócźiła.

— Wutoru je generalny pólny marschal hrabja Moltka, kotryž w tu khwilu pola swojeho wnuka, majora s wonka słužby s Burta w Blasewitzach, na wopycźe pschebywa, albrechtowy hród w Mischnom wopytał.

— Wukhwalene pjecźa dźiwycźinjaze lěkowanje doktra Schweningera njeje samohło wjerćha Bismarka na dlěschi cźas stroweho sdźerźecź. Neuralgiske wobliczowe bolosće, na kotrež je khěžorstwowy kanzleŕ hižo prjedy wospjet cźerpił, su so psched někotrymi dnjemi wrócźiłe. Bolosće su s cźasami tak sylne, so je wjerchej samo rěcźenje njemózne. Tuteje pschicźiny dla so też wón pschi poslednich wuradźenjach khěžorstwoweho sejma wobdźělił njeje. Też mandźelska wjerćha Bismarka je sašo skhoriła. Straschny katarrh ju nusuje, w kožu leżecź, a budźe sa nju dlěschi cźas měra trjeba.

— Nowy pomjenowany pósłanz ruskeho knježerstwa, hrabja Pawoł Schuwalow, je 17. meje do Barlina pschijěwschi hnydom khěžorstwoweho kanzlerja wopytał. W tychle dnjach knadź khěžor pósłanza w swjedźeńskej awdijenzy pschijmje.

— Pschekupskeho pomoznika Eugena Singera, kotryž je w khěžorowym hrodźe wokno s kamjenjom wurasył, su w hojerni, hdźež běchu jeho dowjedli, sa wowrótnjeneho spósnali.

— Hród Monbijou w Barlinje, w kotrymž so Hohenzollernski musej khowa, je so srjedu s dźěła wotpalił. Hohenzollernski musej je sběrka dopomnjenkow s prusko-brandenburgskich stawisnow. Wón wopschija wulku bohatosć droheje nadoby, brónje, wobrasow atd. Najwjazy tutych wězow so sarunacź njeda. Khěžor a krónprynz staj so sa musej pschezo staraloj a so toho dla sa wóhnjowe njesboże jara sajimaschtaj. Na sboże je so wot sběrki mało sanicźiło; dróžsche wězy su s wjetscha njewobschkodźene, druhe su wjele psches wodu sykawow cźerpiłe. Woheń je pjecźa w domownikowym wobydlenju w hornim schosu wuschoł.

Jendźelska a Rusowska. Jednanje bjes Jendźelskej a Rusowskej wo nowych afghanskich mjesach žaneho kónza nima a je posledni cźas zyle sastako. Punkt, wo kotrymž so jednanje wjercźi, je zulfikarski pschekhód. Ruske knježerstwo bě prjedy swólniwe, tutón wažny pschekhód, pola kotrehož so ruski, persiski a afghaniski kraj storka, Afghanistanej pschewostajicź, žadasche pak jako sarunanje někotre psches postajenu mjesu dosahaze pastwischcźa. Dokelž pak Jendźelska tutón namjet sacźišnu, też Rusowska na Zulfikarje wobsta. Ruske knježerstwo dweju pschicźinow dla Jendźelcźanam žane dalsche konzesije cźinicź njemóže. Je to na jenej stronje wobsamknjenje jendźelskeho knježerstwa, kotrež chze indiske mjesy sylnje wobtwjerdźicź a je s wjetschim wójskom trajnje wobsadźicź, a na druhej stronje njepschecźelske sadźerźenje jendźelskeje konserwatiwneje strony pschecźiwo Ruskej. Dźiwajo na rěcźe, k wójnje pschecźiwo Ruskej schcźuwazych, kajkež su wjednizy konserwatiwnych w poslednich posedženjach w parlamencźe měli, njemóže Ruska nad tym dwělowacź, so wobsamknjeny měr dołho wudźerźi. Pod tajkimi wobstejnoscźemi žadyn dźiw njeje, so so Rusowska prózuje, sebi tajke mjesy stworicź, w kotrychž so wójny strachowacź njetrjeba, hdy by knadź Ruskim pschecźiwna konserwatiwna strona wjetschinu w parlamencźe dostawschi Gladstonej knjejstwo wuwinuła.

Rusowska. Generalej Komarowej, wjednikej ruskeho wójska pschi afghaniskich mjesach, kotrehož wotsadźenje Jendźelcźenjo po poraženju Afghanow w bitwje nad rěku Kuschkom žadachu, je so wot zarja wulka cźesćź a wusnamjenjenje dostało. Zar je jemu samoruczne pismo póslał a jemu pschipósnajo jeho dobycźe nad Afghanami skoty cźesny mjecź, s drohimi kamjenjemi wudebjeny, darił. Też generalowemu pomoznikej, wyschkej Zakrzewskemu, je so skoty cźestny mjecź pschepodał.

— Po dlěschim cźasu je so ruskej poliziji poradźiło, sašo jenu nihilistisku knihicźischcźernju wusslědźicź. W Charkowje pschi polizajskej revisiji w domje wěsteho Macźalowa cźłowjeka s wopacznej legitimaziju nadeńdźechu. Jako revěrski nahladowar Fecźenko protokol wo tym pisasche, njesnaty cźłowjek, na dobo revolwer wucźahnuwschi, do policistow wjazy krócź wutsěli, pschi cźimž bu Fecźenko morjeny a jedyn policist sranjeny. Zusehо pschemohschi pschi pschepytanju wobydlenja tajnu cźischcźernju a hromadu dynamita namakachu.

Egiptowska. Jendźelske wójsko so hotuje Sudan wopuschcźicź. Khori, kotrychž liczba je jara wulka, a wojerska polizija po kódźach wotjědu. Wjetschi dźěl wójska do Kaira pocźehnje a so tam do lěhwa połoži. Suakim wot Jendźelcźanow wobsadźeny wostanje a so k sakitanju psched sběžkarjemi se sylnymi wobtwjerdźenjemi wobdawa.

Ameriка. Lědma je so wójna w srjedźno-amerikanskich republikach skónčiła a hižo sašo je w jenej tamnischej republizy, w San Salvadorje, revoluzija wudyriła. Dotalny präsident Zaldivar y Lazo je krajne sarjadnistwo Figueroby pschepodawschi kraj wopuschcźił. Minister wójny Melender je so sa presidenta wuwołacź dał a je so na město San Salvador nastajił, so by tam měr postajił.

— Sběžk měschenžow w Kanadze je po sdaczu poražený. Jendželske wójsko pod generalom Middletonom je měschenžow w bitwje pola wšy Batoche pobiko, a schtož je najwažnische, jich wjednika, Riela, sajako. Indijanszy sběžkarjo pak hischcze wo podczišnjenju a měrje niczo wjedžecz nochzedža. Jich hkownik, Poundmaker, kotryž je Jendželczanow w bitwje pola Battleforda porasyk a jim 30 wosow wotewsak a 60 Jendželczanow jatych wsak, šo na dalschu wójnu hotuje.

Judaschowe wobliczo.

(Pokraczowanje.)

Jank, kotremuž běchu nanowe semrjecze po móžnosczi potajili, skónczinje sczerpnosch shubiwschi do nanoweje sparneje komory pschiczeri. Jako tam lubeho nana běkeho swoblekaneho w kožu wuhlada, pscheměnichu šo róže na jeho lizomaj do běkych lilijow; hkuboko hnuty wón psched nim stejesche, ruku k czoku tkóczo, kaž by šo na něschto sabyte dopomnik, potom wot bolosczе pschemóty psched czékom dele padže:

„O", wón žakosczesche, „nětko wscho wěm! Dopominam šo na njeho! Wón bě pschi tebi! Leżisch tu, kaž by spak, a spisch dže tež, najlubschi nano! Tola w tutym žiwjenju šo twojej woczi wjazy njewoczinitej", wón dale hkuboko hnuty rěczesche, šo sańdželenych woczow kahodnje dótknuwschi, „ně, to derje wjedžach, wonej stej saczinjenej a šo na mnje wjazy njeßmějkotatej, — Judasch je jej twjerdže saczinił!"

Pschitomni šo dživachu, so hólczez tak dživnje rěczesche, a myßlachu šebi, so jenož myßliczka, psches wulku wutrobinu ból roshorjena, s njeho powjeda, tola hólczez tež psched šudnistwom pschi tym wosta, so je Judasch s krwawymi wlošami pola nana pobył a jemu woczi saczinił. Hdyž šo jeho dwělujo nadróbnje praschachu, kak je Judasch k nanej pschischoł, wón wotmolwi:

„Wěsczе dže, so móže šo se sadnymi durjemi psches moju komorku do nanoweje khodźicz!"

„Kak dha to tu škuscha?" jeho pschetorhnuchu.

„Aj, to šo wě", Jank wotmolwi, — „pschetož hdyž spizy w kožu leżach, běsche mi, kaž by jandžel k mojemu kožu stupiwschi mje s czicha wołał; a woczi toho dla woczinjiwschi, widżach jeho psches stwu hicz, tola polny hrosy šo pod pošleschczom skhowach, doniž sašo njewušnuch. Tola rano wozuczinschi běch na wscho sabył."

„Schtó psches stwu stupasche?" šo dale praschachu. Hólczez pschi tym wosta, kaž bě prjedy prajił, so je to Judasch był, a dokelž njedowěrnje s hkowu tschašechu, Jank šwój wobras, s czerwjenikom ryšowany, wucżahnu, a jón na blido pokožiwschi, wobkruczesche: „To wón je!" — Tola nichtó jemu dorosumicz njemóžesche. Kaž s wěsta hólczez tež pschi šwojim wurjeku wosta, dha jón tola sa bajku mějachu, kajkuž šebi žiwe dżěczaze myßle rad wutworja. Hdyž běchu fararjowe czёło do kaschcża pokožili, a šyn pošledni krócz pschejaßnjene wobliczo koschesche, scheptasche wón: „Tele czahi ženje njesabudu, tola tež pscheradnikowe wobliczo je hkuboko do mojeho pomjatka saryte — a pschi twojim kaschczu, luby nano, lubju, so chzu pscheradnika pytacz, hacz jeho namakam."

„Dżěczaza pschepjatosczе", pschitomni měnjachu. Kaschcz na to saczinichu a czёło s czesczu pohrjebachu, kaž šebi dostojnosczе semrjeteho a lubosczе jeho wošadnych žadasche.

Wscho prózowanje, zyrkwinskeho rubježnika wušlědžicz, bě podarmo było, tola mějachu hischcze pschezo nadžiju, so šnadž kranjene wězy něhdże nadeńdu. Duž běchu jich wopißanje wschěm wyschnosczam, a to niz jenož krajnym, ale tež wukrajnym, póšłali a lubjachu kóždemu, kotryž by něschto wušlědžił, so jemu to šame po jeho poknej hódnosczi sarunaju. Hacz runje tajke lubjenje wjele tyßaz k pytanju nawabi, dha tola niczo na šwětko njepschińdże. Lěta šo minuchu a rubjene wězy wostachu shubjene.

Jan Kamjeniz bě šebi bjes tym, dokelž molowanje lubowasche, molerstwo sa šwoje powołanje wuswolił. W tym tajku pilnosczе a wustojnosczе pokasowasche, so šo na njeho najwjetsche nadžije stajachu. Sa šwoje wumělkstwo bě s zykej duschu a wutrobu žiwy. Na semrjecze šwojeho nana, psches kotrež bě šo s nim nahke pscheměnjenje stało, bě po sdaczu pomału sabył, s najmjeńscha na nje ženje se žanym hłowczkom njespomni. Pschecželjo jeho njebocziczkeho nana šo prózowachu, jeho podpjeracz a wón mějesche saßo šwoje najwjetsche wješele nad tym, so jich wotczakanja dopjelni.

Najwjetsche požadanje jeho wutroby bě, šebi šwět wobhladacz; duž jeho radosczе mała njebě, jako jemu akademija, na kotrejž wón molerstwo wuknjesche, pucżowanski stipendij na tsi lěta wustaji. S tym šo hischcze tež nadžija sjenoczi, so šnadž něhdże w někajkim kraju noscherja Judaschoweje hkowy nadeńdże. Toho dla wón, hdżežkuli pschińdże, niz jenož wumělkzow a wobrasowe galerije, ale tež pschistawy, bursy a hosczeńzy wopyta. Hdyž tež bě shožowny, so bě wjele krajow wuhladał, dha tola zyle s pokojom njebě, dokelž šo jeho požadanje, mordarja šwojeho nana wušlědžicz, njedopjelni. Sa tsi lěta do šwojeje domowiny šo wróczіwschi, šebi wón se šwojim molerstwom wulku šławu dobywasche. Ludžo prajachu, so šu podobisny na jeho wobrasach po sdaczu žiwe a so saczucza jeho wutroby wurasnje rěcza. Njedžiwajo tajkeje sjawneje khwalby a pschipósnacza pak mkodeho Kamjeniza tola to tajne horjo tkóczesche, so dyrbjesche nadžiju spuschczicz, nanoweho mordarja prawemu khostanju pschepodacz móz.

Hižo wóßomnacze lět bě šo minuko, so běchu Michalsku zyrkej wurubili, a hischcze pschezo žaneho šlěda wo paduchu njemějachu. Duž šo podawk s czaßom saby a na měsło rubjeneje nadoby šo nowa, wjele drózscha, hacz bě stara była, wobstara. Jenož něschto hischcze bě, sa czimž woßadni horzo žadachu. Bě to woktarny wobras. Tuto dżěło šo mkodemu Kamjenizej pschepoda, a tón jo s tajkej luboscżu a sahorjenoscżu pschedewsa, kajkejež bě nadobna wěz hódna. Hdyž šebi na to myßlesche, kajki podawk se šwjatych stawisnow by sa wobras wubrał, shudżowachu šo w nim dopomnjeńki s jeho mkodych lět a tele dopomnjeńki běchu tak žiwe a mózne, so w nim ideju sa woktarny wobras wupkodźichu. Jemu hkowy japoschtołow, kotrež bě jako dżěczo molował, psched duch stupichu, a pschi tym šo jeho myßle na šwjatu Božu wjeczeř dowjedżechu. Po njedołhim rosmyßlenju šo wón rosßudźi, šwjatu Božu wjeczeř molowacz. Kaž sa šwjatymi powostankami dawno sańdżeneho czaßa sa wobrasami, japoschtołow pschedstajazymi, pytasche a namakawschi je, sdasche šo jemu, kaž so je w dżěczazych lětach w duchu tutych mužow widżał. Czim hkubscho šo wón do šona šwojeje mkodoscze ponuri, czim njedospoknischo šo jemu wscho studowanje, wscho nawuknjene wumjekstwo sdasche, a czim kruczischo šo wón rosßudźi, jako muž dokonjecz, schtož běsche jako dżěczo s wóczkom ducha widżał. Duž wón barby pschihotowa a šo s wješelej myßlu do dżěła da.

„Ale kak mam tebje molowacz?" myßlesche Jan Kamjeniz, jako po dleschim czaßu jědnacze japoschtolskich hkowow s dżiwanja hódnej podobnosczu žiwjenja Knjesowe blido wobdawachu, „tebje, wumóžnika šwěta, wo kotrymž žaneho pschedstajenja nimam, hacz jenož móz šlowa, wot twojich japoschtołow prědowaneho?"

Pschi tym jemu šlowa pschipanuchu, kotrež bě něhdy jako dżěczo k šwojemu nanej rěczał:

„Hdyž chzu pódla japoschtołow Jesom Khrysta molowacz, dha, nano, mi pschezo twoje wobliczo psched woczomaj steji!"

A wěsczisko a jaßnischo, hacz hdy prjedy, wón w duchu czahi dostojneho fararja widżesche, tak kaž běchu šo jemu pošledni ras w šmjerczi pschejaßnjene pokasake, tejle woczi, s kotrejuž šo šama luboscż šwěczesche, tejle lizy, na kotrymajž blědoscż czerpjenja leżesche, tejle hubje, kotrejž šo jenož woczinischtej, so byschtej žohnowałej a šo modlikej.

„Ssy jeho, njebjeski sbóžniko", myßlesche pschi šebi, „ty, kotrehož nichtó na wobrasu prawje pschedstajicz njemóże, tak czasto sa hódneho měł, so by twój sastupnik był, dha drje tež njebudżesch šwaricz, hdyž tebi czahi toho dam, kotryž bě mi najlubschi na šwěcze."

A jako Jan barbicz pschimnu, so by mkodostny nanowy wobras s myßlow na płat ryšował, sdasche šo jemu, kaž so by njewidomna ruka czahła a to s tajkej wěstoscżu, so šo wón šam dżiwasche, s kajkej wěrnoscżu duchowneho wurasa wobliczo zyle tak na płacze wustupi, kaž bě wone w jeho myßlach žiwe. Nětko mějesche jenož hischcze jenu woßobu — pscheradnika molowacz. Tola žadyn wokomik molerˇ njedwělowasche, koho by sa to wuswolił; wschak to njemóżesche a njeßmědžische žadyn druhi bycz, hacz czerwjenobrodaty žadławz, kotryž bě jeho pschi prěnim pohladże do šmjertneho stracha stajił. Pomału pscheradnikowa woßoba w czёmnej barbje na woktarnym wobrasu nasta, naturje tak podobna, so nichtó, kotryž bě ju žiwu widżał, w tym nikoho druheho hacz Havenreutera spósnacz njemóżesche. Najskerje šo molerˇ nadžijesche, so tutón wobras, kotryž dyrbjesche šo do hkowneje zyrkwje, wot wjele zusych wopytaneje, postajicz, tola šnadž dopjelnjenje jeho žadanja móżne sczini: czerwjenobrodacza wušlědžicz.

Tola bóle a bóle šo sdasche, so šo tale nadžija njedopjelni; pschetož woktarny wobras hižo dawno zyrkej pyschesche a žadyn tych, kotsiž běchu jón widżeli a wobdżiwali, njebě na Judaschowu hkowu bóle hacz na druhe woßoby kedżbował. Zyka woßada molerjej

ſwoju dźakownoſcź ſ tym wopokaſa, ſo jemu wulku ſumu pjenjes jako ſarunanje ſa jeho dźěło pſchepoda. Tola Jan Kamjeniz ſo ſapowjedźi ju pſchijecź:

„To dźěło", wón praji, „njejßym pjenjes dla cźinik!"

Dokelź pak jemu njepſcheſtawajo pjenjeſy poſkicźachu, wuproßy ßebi wón, ſo by ßo ſa poſtajenu ſumu kſcheſcźijanſki ſchklova ſ turkowſkich putow wukupił. „Pſchetoź", wón praji, „ſkutk luboſcźe móże ßo jenoź ſ luboſcźu ſapłacźicź!" (Skóncźenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Se wſchěch ſtronow naſcheho ßerbſkeho kraja, hdźež ßu wo tym bliźſche ßłyſcheli, ßmy wſchelake pſchipißma doſtali, kiž wo tym ßwědcźa, ſo ßu ludźo, też nadobni Němcy, pokni hněwa nad tymi nadpadami, kotrež je ßebi něſkajki njepſcheceźel naſcheje ßerbſkeje rěcźe ſ potajenjom ßwojeho mjena pſchecźiwo knjeſej ſararjej Jmiſchej a naſchemu ßerbſkemu ludej w Drażdźanſkich nowinach dowolił. — Sa wyßokodoſtojneho knjeſa ſararja Jmiſcha ßu ſ druhich bokow hižom jaßne wobaranja podate, pſched kotrymiž dyrbja wſchitke njepſcheceźelſke pſchißłodźenja womjelknucź. Duž chzemy jenoź hiſchcźe w naſtupanju ßerbſkeho luda ſ tamnych pſchipißmow ßłědowaze podacź. Tak w jenym pſchipißmje rěka: „Tutón ſkradźny njepſcheceźel ßo ſkhróbli, na to dźěłacź, ſo by ßo naſchim ßerbſkim dźěcźom jich ßerbſke roswucźowanje we wěrje a w cźitanju prjecź wſako, tón ßebi ſwěri, ſa dźěcźi naſcheho ßerbſkeho luda najhroſniſche mjeno ſ póhanſkeje Indije bracź a jim »Parias« rěkacź! Naſche ßerbſke mjeno ma wſchudźom, też pſched kralowym trónom dobry ſynk, naſchi ßynojo ßu ſtajnje ſa najßwěrniſchich wojakow płacźili a naſch ßerbſki lud je ßwojeje bohabojoſcźe a politiſkeje ßwěry dla ſtajnje pſched naſchej wyſchnoſcźu wyßokowaźeny a cźeſcźeny; a tutón zuſomnik, kiž je pſched 20 lětami naſche mjeſy pſchekrocźił a bjes nami ßwój khléb namakał, tón ſ pomozu Drażdźanſkich nowinow pſchecźiwo nam Sſerbam jěd pluwa! Jemu ßo nihdy njedyrbi radźicź, naß Sſerbow k jeho ſpodobanju pſcheſtworicź; hdyž ßo jemu bjes nami Sſerbami njelubi, dha njech ſaßo cźehnje, ſ wotkelź je pſchiſchoł: my Sſerbjo woſtanjemy ßwojej ßerbſkej narodnoſcźi cźim ßwěrniſchi."

— Prjódkſtejeŕſtwo Hodźijſkeje woßady a ſchulſkeje gmejny je ſekhańnemu ſpißarjej pſchißłodźeŕſkeho naſtawka, w „Dresd. Nachr." wotcźiſchcźaneho, kotryž njeßebicźne ſpróżniwe ſkutkowanje knjeſa ſararja ryčerja Jmiſcha ſa ßerbſki lud njehańbicźiwje hanjeſche, na hódne waſchnje wotmolwiło a dopokaſało, ſo ßo mjenowany naſtawk wot ſapoczatka hacź do kónza ſe kžemi mjeŕwi. Tole wotmolwjenje je też „Drażdźanſki żurnal", organ ſakſkeho knjeżeŕſtwa, na pſchihodnym měſcźe wotcźiſchcźał. To je ſjawne ßwědcźenje, ſo ſakſke knjeżeŕſtwo njewěrnym pſchißłodźenjam na kraloßwěrnych Sſerbow njewěri. Njekniczomny ſchmórak bě ßebi wotmyßlił, Sſerbow a jich wjednika pola knjeżeŕſtwa ſcźornicź a nětko ſ mjerſanjom widźi, ſo jeho naſtawk njeje k ſchkodźe ale k wužitku Sſerbam a ſo je ſ pſchicźinu był, ſo je ſakſke knjeżeŕſtwo w ßwojich nowinach nadpady na wótcźinſzy ſmyßleny ßerbſki lud wotpokaſako a Sſerbow ſakitako. We wſchěch ſtronach, hdźež Sſerbja bydla, je njepſcheceźelſki nadpad na knjeſa ſararja Jmiſcha ſ wulkim pohórſchkom był. Sſerbſki lud wſchak ſaßłużby, kotrež je ßebi knjes farař Jmiſch wo Sſerbow dobył, wyßoko waźi a wě, ſo nadpady, na knjeſa ſararja Jmiſcha ßo měrjaze, woprawdźe zyłkemu ßerbſkemu ludej płacźa. Też hłowna konferenza ßerbſkich evangelſko-lutherſkich duchownych je pſcheczíwo ſchczuwanſkemu naſtawkej ſjawnje wuſtupiła a ßłědowaze woſjewjenje redakziji k wotcźiſchcźej pſchepodała:

Cźißło 133 nowin „Dresdner Nachrichten" je naſtawk, ßerbſke prózowanja knjeſa ſararja Jmiſcha hanjaze, pſchinjeßło, kotryž ßu nowiny, ſwonka Łużizy wukhadźaze, wotcźiſchcźake, tak ſo ßo naſtawk k wěrje podobny bycź ſdaſche. Dokelź ßo tajke anonymne, kaž tón krócź tak też prjedy pſchezo jako zyle njewěrne wotpokaſane nadpady ſ cźaßami woſpjetuja, ſda ßo, ſo maja na wěſtej ſtronje wotmyßlenje, pſchecźiwo ſnatemu konſervatiwnemu ſmyßlenju Sſerbow, woßebje jich wjednikow, dwělowanje ſbudźicź. Dla ſyſtematiſkeho woſpjetowanja tajkich nadpadow je nuſno, wſchitkich, kotſiž ßo pſches pſchedßudki ſamylicź njedadźa, namołwjecź, ſo bychu na nje njekedźbowali a je też wotcźiſchcźa hódne njeměli, kaž je ßo to hižo wot derjeſmyßleneho łużiſkeho, wěrnoſcź ſnajazeho nowinarſtwa ſtało.

My, ßobuſtawy podpißaneje konferenzy, ßo k ßłědowazemu roſeſtajenju nuſowani cźujemy: Prawo, Sſerbam wot wyßokeho Kralowſkeho knjeżeŕſtwa a naſcheje wyßokocźeſcźeneje nahladowanſkeje wyſchnoſcźe ſaručźene, ſo ma ßo jim Boże ßłowo w jich macźerńej rěcźi pſchipowjedacź, ßwěru wobkedźbowacź, je naſcha wſchitkich winowatoſcź.

My budźemy ßo, tak derje hacź to ſamóźemy, kaž hacź dotal też dale kóždy po ßwojim dźěle po nim ſłożowacź, pſchipóſnawamy pak tu ſjawnje, ſo naſch drohi ſaſtojniſki bratr Jmiſch w Hodźiju, pſches ßwoje njewuſtawaze, ßwěrne ſkutkowanje woßebje k tomu wuhotowany, wjetſchu měru naſcheje powſchitkowneje pſchißłuſchnoſcźe dopjelnja.

Toho dla ßo też hněw njepſcheceźelow naſcheho dźěła na duſchach, nam dowěrjenych, na njeho najbóle puſchcźa. Tola ženje ßo njeporadźi, ſjawny ſkutk jeho żiwjenja někak ſcźornicź.

Kaž zyrkwinſka wyſchnoſcź ſararjej Jmiſchej w Hodźiju kóždolětnje rěcźniſke wuwucźowanje naſchich ßerbſkich ſtudentow a kandidatow dowěrja; kaž je jeho zyrkwinſka a ſchulſka gmejna, ßerbſka a němſka, runje pſchipóſnawaze ßwědcźenje ſa njeho wotpokłożiła; kaž Sſerbjo jeho prědowanja a natwarjaze knihi, woßebje dokelź ßo w nich ludowa rěcź ſ wuſtojnoſcźu nakożuje, pytaju, tak mamy też my wſchitzy, wjazy a mjenje, żohnowanja polne ſpomożenje Bożeho kraleſtwa bjes Sſerbami naſchich woßadow jemu dźakowacź.

Hłowna konferenza ßerbſkich evangelſko-lutherſkich duchownych w Budyſchinje.

— Dla rjemjeßlniſkeje wuſtajeńzy w Shorjelzu wot nětka tworny cźah, kotryž wjecźor w 11 hodź. ſe Shorjelza wotjěſdźa, też ludźi hacź do Budyſchina ßobu bjerje. Też tworny cźah, kotryž w 6 hodź. 32 min. rano ſ Łubija do Shorjelza jěſdźi, ludźi ßobu bjerje. Wobaj cźahaj mataj też woſy 2. rjadownje.

S Haßłowa. Kak ßo żadanje ſa natwarjenjom ßerbſkeho doma w Budyſchinje dale a bóle mjes ludom roſſchěrja, mějachmy wjeßele, ſaſdźenu njedźelu naſhonicź. Khróſcźańſke ßerbſke towaŕſtwo „Jednota" wuwjedźe mjenujzy w ſali Bermichez hoſcźenza tudy ßerbſki konzert, kotrehoż cźiſty wunoſchk bě ſa natwarjenje macźicźneho doma poſtajeny. Wokoło 6 hodź. wjecźor poczinjeſche ßo ſala pjelnicź ſ wulkej licźbu poßłucharjow. Bórſy ſaklinczachu też prěnje ſynki rjanych ßerbſkich ſpěwow, — ſa wjetſchinu pſchitomnych něſchto zyle nowe. Prěni dźěł bohateho, cźiſto-ßerbſkeho programa wopſchijeſche ſpěwy ſ „Lěcźa" a „Żnjow", druhi dźěł pak jednotliwe, ſ dźěła humoriſtiſke ſpěwy. Konzert je ßo wubjernje radźił a mózny aplaws mytowaſche ſpěwarjow. Pſchede wſchěm ſpodobachu ßo ſola k. kantora Hily, kotremuż też jako wuſtojnemu dirigentej woßebny dźak ßłuſcha. — Konzertej pſchiſamknu ßo ßwjedźeńſka wjecźeŕ, pſchi kotrejž ßo pſchitomni bohacźe wobdźělichu. W běhu teje ßameje ſcźini k. Hila ſhromadźenych ſ rjanymi ßłowami kedźbliwych na druhi, też ßerbſki dom, kotryž je, runje kaž macźicźny dom, podpjeranja trěbny: je to Bacźońſka rjana nowa, pak hiſchcźe njedowutwarjena zyrkej. Wutroby a ruzy ßo wotewrichu a nahromadźi ßo 27 hr. 13 np. — Po wjecźeri ſapiſka ßo k wjeßełym rejam, kotrež ßwojich lubowarjow hacź nimale do běłeho ranja ſabawjachu. Khróſcźańſkej „Jednocźe" budź ßława ſa jeje wótcźinſki ſkutk! H—š.

S Łupoje. Druhi dźeń ßwjatkow budźe w tudomnym Bożim domje knjes kandidat theol. k. Lenik prědowacź. Sſerbſka Boża ßłużba ßo w 9 hodźinach, němſka w 11 hodźinach dopołdnja ſapocźnje.

S Njeßwacźidła. Njedźelu 14. junija tudomne wojeŕſke towaŕſtwo ßwoju nowu khorhoj poßwjecźi. Wot wojeŕſkich towaŕſtwow w bliźſchej a dalſchej wokolnoſcźi je hižo 30 towaŕſtwow ßwoje wobdźělenje pſchilubiło a ßo wotcźakuje, ſo ßo jich hiſchcźe wjazy ſamołwi. Knjes hrabja ſ Peralta-Renaud-Rieſch je ſa ßwjedźeń rjany hrodowſki park dobrocźiwje pſchewoſtajił.

S Kſchiſchowa. Njedaloko naſcheje wßy ßu 10. meje ſkażeneho pßa, kotryž po dawkowym ſnamjenju do Łuwocźiz ßłuſcha, ſatſělili. We wßach, w wokolnoſcźi 4 kilometrow wot Kſchiſchowa leżazych, maja ßo toho dla pßy hacź do 10. auguſta na rjecźas wjaſacź.

S Łużizy. Pſched krótkim je k. kantor Fryčza w Biſkopizach, rodźeny Sſerb ſ Wulkeho Dażina, ßwój 25 létny ſaſtojniſki jubilej ßwjecźił. Toho runja ßwjecźeſche też 42 létny dopißowaŕ Serb. Nowin, knjes wucźeŕ Mucźink w Semizach, ßwój 40 létny jubilej jako wucźeŕ tamniſcheje ſchule. — Na wokrjeßnej ſhromadźiſnje pczołaŕſkich towaŕſtwow nawjecźorneje Łużizy, kotraż ßo 14. meje w Kinsbórku měješche, ßu knjeſa wucźerja Mucźinka, dźiwajo na jeho wulke ſaßłużby wo pczołaŕſtwo, ſa pſchedßydu wokrjeßnych ſhromadźiſnow na cźaß żiwjenja wuſwolili.

S Běłeho Khołmza. Jeho Majeſtoſcź kral Wylem je tudomnemu knjeżemu rentmiſchtrej Schnipſej ſa to, ſo je ßwojemu knjeżſtwu 50 lět ßwěrnje ßłużił, króniny rjad 4. rjadownje najmikoſcźiwiſcho

spožčžik. Nasch krajny radžicźel k. komornik ſ Loebenſtein k. rentmiſchtrej rjad ßwjatocžnje pſchepoda nadžiju wuprajo, ſo budźe tutón rjad hrudź-ſaßkluženeho knjeſa dołhe lěta pyſchicź. S jenym k. komornik ſchědžiwemu rentmiſchtrej ſa ßwoju woßobu ſbože pſchejeſche a jemu też jako ßobuſtaw knjeźeje ßwójby w mjenje tuteje wutrobny džak wupraji ſa jeho dołholětnu ßwěrnu ßłužbu.

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Farař Wjazka w Hornim Wujeſdźe na 1885	6 hr.	— np.
Pſches k. Henniga ſ Budyſchinka na Leſchawiz kwaßu w Wbohowje nahromadźene	7 „	— „
	13 hr.	— np.

S džakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Swjatkowny khěrluſch.

O zyrkej Boža, dženża hladaj,
Sso kraßnoſcź wulka ſ njebjeß wuliwa!
Duž pokornje do prócha padaj,
A póſnaj, kak Knjes ßluby dopjelnja!
Maſch ſ njebjeß žohnowanje kraßne bracź
A džiwy Boże ſbóžne wohladacź.
Sso, zyrkej kraßna, nětk też ſraduj,
Wſchak njeßy wjazy wboha ßyrota,
A ſtroſchtna do wyßoka ſhladuj,
Hdźež ßwěrnoſcź kiwa tebi Knjeſowa!
O ſchtó ßo tebi runa na ßwěcźe,
Nětk, hdyž ßej Knjes cźe wuhotował je?
Hlaj, ßwjatki běchu dopjelnjene
A wſchitzy w myßli jenej hromadźe,
Duž ſtadleſchko Knjes ſhromadźene
Se ßwjatym Duchom ſbóžnje wukſchcźił je,
So nad tym ßwět wſchón ſatorhnjeny je
A ludy džiwaja ßo hromadźe.
Dom zyły rźeſche, napjelnjeny
Wot wětra njebjeſkeho mózneho;
O njewidźiſch, kak wußwjecźeny
Wón w pyſche ßwjatkownej nam ßwěcźi ßo?
O Ducho Boži ßwjaty ſ njebjeßow,
Nam napjelń dom a budź hóſcź wutrobow!
Schto ßłyſchi naſche ſbóžne wucho
Te wulke džiwy Boże powjedacź?
To ßy ty ßam, o ßwjaty Ducho,
Na ſnamjenjach wſchak ßwojich ßy ty ſnacź;
Haj rěcźecź ſ jaſykami nowymi
Ssu nětko graty twoje počźeli.
Schto wócźko widźi zyle nowe
Sso ßydacź žohnujo na hłowu kóždeho?
To płómjenja ßu wohenjowe,
Kiž puſchcźeja na ſemju ſ njebjeß ßo.
O Boże płómjenja najmiliſche,
Naß dótkajcźe ßo a naß rospalcźe!
O khwaleny budź, rócźny cźaßo,
Ty cźaßo rjany, cźaßo ßwjatkowny,
So wrócźił ßy ßo ſ nowa ſaßo
A pſchinjeßł troſcht nam khudym bohaty!
Budź khwalba tebi, Ducho nad nami,
Klincź k cźeſcźi twojej khěrluſch zionſki! **P.**

Wußudźenja.

Pſchißažny ßud. Straſchneho rubjeżnika, 27létneho dźěłacźerja F. E. Arnolda, pſchißažni dla wospjetneho cźežkeho paduchſtwa a ſpytaneho ſkónzowanja pſchi kranjenju k khoſtarni na 15 lět, k ſhubjenju cźeßnych prawow na dźeßacź lět a k dowolenemu podſtajenju pod polizajſku nadkedźbu ſaßudźichu. Arnolda, kotryž k niczomu njeſtejeſche, winowateho ſpósnachu, 1. ſo je ßo loni 10. auguſta do Gnauckez kubła w Porchowje nutſkamał a tam wſchelake wězy, 120 mk. hódne, kranuł; 2. ſo je loni 11. novembra ſ Rölligez ſahrodniſkeje žiwnoſcźe w Drjecźinje 4 hußy, 18 kuſkow butry, 2 pokrucźe khlěba a 2 puntaj połcźa wotnjeßł; 3. ſo je loni 14. novembra dźěłacźerjej Schellej w Draždźanach jedyn ſcźěnſki cźaßnik kranuł; 4. ſo je ßo lětßa 27. januara ſ nowa do Rölligez žiwnoſcźe łamał. Jako běchu jeho pſchi tym pytnuli a wobſtupili, bě wón Rölliga, kotryž jemu pucź ſaſtupi, ſ revolvrom dwójzy tſělił a jeho na brjuſche a na ruzy ſranił. Arnoldowu mandźelſku, kotruž winowachu, ſo je ßo pſchi kranjenju Schelloweho cźaßnika wobdźěliła, njewinowatu wuſnachu. — Loni njedźelu 23. novembra na łubi bróžnje Schwenkez hoſcźenza w Wujeźku woheń wudyri, pſches kotryž ßo bróžeń a domiſke, k bróžni pſchitwarjene, ſaniczi. Hacź runje Schwenkez mandźelſkaj mjenowany dźeń njeběſchtaj doma byłoj, dha ßo tola pſchecźiwo nimaj tukanje wobroczi, ſo ſtaj woheń ſakožiłoj. Snate bě, ſo je Schwenka w pjenježnych wuſkoſcźach był a ſo bě ßwoju nadobu ſ 13,035 hriwnami po ſdacźu pſchewyßoko pola Lipſcźanſko-Achenſkeho ſawěſcźazeho towarſtwa ſawěſcźił. Woheń haſchazym mužſtwam bě nadpadne, ſo běchu wurumowane kſchinje a khamory ſkoro zyle próſdne a ſo ſ bróžnje cźornu tołſtu ßmjerdźaty kur ſtupaſche. Schwenkez mandźelſkeju ſ wopŕědka wſchu winu pŕejeſchtaj a nochźeſchtaj wo naſtacźu wóhnja niczo wjedźecź. Ssrjedź dezembra pak Schwenkowa dobrowólnje pſched pſchepytowazeho ßudnika pſchińdźe a jemu ſdźěli, ſo je wěſty Vogel na pohnucźe jejneho muža woheń ſakožił. Schwenka, wo wuſnacźu ßwojeje mandźelſkeje ſhoniwſchi, toho runja Vogela ſakožerja wóhnja mjenowaſche, prajizy, ſo je 21. novembra pola Vogela w Lipſku był, ſo by ßo ſ nim dla 200 mk., kotrež bě jemu winojty, ſrěcźał. Pſchi tym je Vogelej ſkorźił, ſo ßu jemu jenu hypotheku wupowjedźili. Tutón je jemu pomoz ſ tym ßlubił, ſo je ſwólniwy był, jemu khěžu ſapalicź. Pola Vogela pſchenozowawſchi je ßo na ſajtra rano domoj wrócźił, dokelž je na druhi dźeń ſe ßwojej žonu do Dahlena pola Draždźan k ßwojemu pſcheczelſtwu jěcź chzył. Vogel je jemu do jeho wotjědźenja prajił, ſo móže jeho wjeczor ſ poßlednim cźahom wotcźakacź, ſo njeby dołho klepacź trjebał. A woprawdźe tón ßamy dźeń wjeczor, ßobotu 22. novembra, je Vogel wokoło 12 hodźin do Wujeźka pſchiſchoł, a wón, Schwenka, je jeho ſkradźu nuts puſchcźił a jeho do jeneje ſtwy w hornim ſchoßu dowjedł. Njedźelu dopołdnja je wón Vogela, ſo by jeho cźeledź njewuhladaka, na łubju dowjedł, hdźež je wjele ßkomy a ßyna leżało. Vogel je ſ tym ſpokojom był a prajił: „Tu ßo najlěpje hodźi, wój tu dźenża wobaj dwaj njejſtaj, ja mózu bjes tym hypotheki wotdunucź!“ S dobom je wón ſe Schwenku balon petroleja ſ komory pſchi łubinym ſkhodźe na łubju donjeßł. Na to je Schwenka ſe ßwojej žonu ſ wosom do Kubſchiz wotjěł, ſo by ßo wot tam po želeſnizy do Draždźan podał. Pſched Kubſchizami je wón žonje pſcheradźił, ſo Vogel woheń ſakoži. Dokelž je jeho žona namołwjała, ſo by tutón wotpohlad ſadźěwał a ſo wona hewak wěz ßudniſtwu pſcheradźi, je ßo wón do Wujeźka wrócźił, bjes tym ſo je žona w 12 hodźinach do Draždźan wotjěła. Vogela w ßynje ſkhowaneho namakawſchi je jemu prajił, ſo njeßmě ſapalicź, a je jemu 10 mk. k ſarunanju ſa jeho pucź darił. Vogel je na to ßlubił, ſo njeſapali a ſo ßo wjeczor do Lipſka wrócźi. Schwenkowe wudawanja ßo pſches žaneho ßwědka doſpołnje dopokaſacź njehodźachu. Vogel pŕejeſche, ſo je mjenowany cźaß w Wujeźku był a ßo prózowaſche, hdyž też podarmo, pſches ßwědkow dopokaſacź, ſo je njedźelu 23. novembra něhdźe druhdźe, bjes druhim w Thammenhajmje, pſchebywał. Cźim bóle pak ßo po pſchepytanju ſdaſche, ſo je Schwenka woheń ſakožił. Jako ßo Schwenka, ſe ßwojej žonu póndźelu wjeczor ſ Dahlena ßo domoj wrócźiwſchi, w Kubſchizach wo naſtacźu wóhnja, wo kotrymž bě pjecźa prěnju powjeſcź w Kubſchizach ſhonił, praſcheſche, bě jemu ſaſtawniſchcźowy nahladowawař Kaiſer wotmołwił, ſo drje jeho žandarm hnydom pſchimnje, a Schwenka bě ſnapſchecźiwił: „To wſchak chzu wěricź.“ Do Wujeźka pſchiſchedſchi ßo cźeledź praſcheſche: „Ssu waß pſcheßłyſcheli?“ Na wotmołwjenje, ſo je ßo to ſtało, bě mjerſazy ſawołał: „Tón cźertowy petrolej, tón mje porasy; prajcźe jenož, ſo ſcźe jón wy horje donjeßli!“ Pſchi pſcheßłyſchenju Schwenkowych pſchirodnych dźěcźi ßo też wukopa, ſo je Schwenka petrolej hakle pſchipołdnju, ſ Kubſchiz ßo domoj wrócźiwſchi, na łubju pſchinjeßł, niz pak dopołdnja ſ Vogelom. So je Schwenka hižo dlěſchi cźaß na ſakoženje wóhnja myßlił, je też ſ toho widźecź, ſo je wón hižo 14. novembra wulki kaſchcź a kofer, połnej ſ draſtu, ſchatami a drohotnoſcźemi natykanej, do Draždźan póßłał a jej ſ wopŕědka do jeneho tamniſcheho hoſcźenza a poſdźiſcho ßwojemu wujej, hdźež jej žandarm nadeńdźe, na khowanje dał. Dale bě też Schwenkowa ſ wědomoſcźu ßwojeho muža jedyn cźaßnik a druhe wězy ßobu do Draždźan wſała. Pſchißažni Schwenku ſakoženja wóhnja ſ pſchicźinu jebarſkeho wotmyßlenja winowateho ſpósnachu a jemu khoſtarnju na ſchtyri lěta, ſ wotliczenjom tſjoch měßazow pſchepytowanſkeho arreſta, a ſhubjenje cźeßnych prawow na dźeßacź lět pſchißudźichu. Vogela njedoßahazych dopokaſmow dla njewinowateho prajichu.

Kawniſki ßud. Tyſcherja C. G. Kliemchena ſ Běłcźez, kotrehož winowachu, ſo je 1. měrza w rejwanſkej ſali Freudez hoſcźenza dwě woknje rosbił a halekował, dla wězywobſchkodźenja a njewuſchnoſcźow k 15 mk. pjenježneho khoſtanja ſaßudźichu. — Fabrikſki dźěłacźer

K. G. Jähna w Budeſtezach bě w domje tamniſcheho žandarma Patoka bjes dowolnoſcże pſchebywał a na haßy herjekał a ßantorił. Jeho khoſtanje wuczini 5 mk. — Kowař H. Hanſka ſe Ssowrjez bě wobſkorżeny, ſo je w nozy 31. dezembra 1884 w dworje ſwudowjeneje kublerki Schołczineje w Mjeſchizach halekował a ſo je, jako jemu prjecż kaſachu, tam woſtał a dale měr kaſył. Schołczineje ßyn bě toho dla po nózneho ſtrażnika ſchoł, a jako bě tón Hanſku pſchimnuł a wotwjeſcż chżył, bě ßo Hanſka pſchecżiwo njemu wobarał a ßo jemu wuwinuł. Dla każenja měra a ſpjecżowanja wobſkorżenza ſ 15 mk. pokhoſtachu.

Khoſtanſka komora. Skótny wikowař K. G. E. Holan ſ Njedżichowa, kotryż bě agentu Schönu ſ Großgrabe pola Kamjeńſkeho ßudniſtwa ſ wědomoſczu wopak wobſkorżił, doſta jaſtwo na ſchéſcż měßazow a ſhubjenje cżeßnych prawow na dwě lěcże pſchißudżene.

Powołanſka komora. W běhu ſańdżeneho lěta bě Lichańſku gmejnu wjazy krócż wóhnjowe njeſboże podeſchko. Woheń bě ßo po ſdaczu kóżdy ras wot ſtóſtniſkeje ruki ſakożił. Jako bě ßo loni w dezembrje w Lichanju ſaßo ras paliko, bě khěżerka ſwudowjena Nowakowa ſ Klukſcha pjecża prajiła, ſo je to wſcho jenoż politika wóhnjoweje wobory. Tute ßkowa ßo tak wukożachu, ſo ßo ſakożenje wóhnja wjednikej Lichanjanſkeje wóhnjoweje wobory, tamniſchemu ryczerkublerjej Demuthej, pſchißuwa. Demuth bě toho dla Nowakowu dla cżeſcżeranjenja wobſkorżił a ławniſki ßud Nowakowu k płacżenju 30 mk. ſaßudżi. Druha inſtanza, na kotruż bě ßo ſaßudżena wobrocżiła, po nowym pſchepytanju Nowakowu njewinowatu ſpóſna, dokelż ßwědcżenje pſchecżiwo njej ſa doßahaze njemějeſche.

Přilopk.

* Njemało ßo wóndano rano paßażerojo wuſtróżachu, kotſiż chżychu 3/4 6 hodż. ſ Tharandta do Draždżan jěcż, namakawſchi w jenym woſu 3. rjadownje cżěło ſatſěleneho cżlowjeka. Cżah, ſ kotrymż woni jědżechu, je lokalny, kotryż jeno ſ Tharandta do Draždżan jěſdżi. Ssamomordař, tyſcherſki wotroczk ſ Tharandta, je pjecża w nozy do woſa ſaléſł a tudy njeſkutk wumjedł wußlěkawſchi ßo prjedy draſtu ſ hornjeho żiwota. Cżeho dla je ßo wón ſatſélił, wo tym ßo wſchelako powjeda. Krótko prjedy běchu jeho k wojakam wuſběhnuli.

* Spěſchnemu cżahej, kotryż ſańdżenu póndżelu wjecżor krótko do 10 hodż. ſ Lipſka do Magdeburga wotjědże, njedaloko dwórniſchcża Weiſſand w Anhaltſkim kraju na jene dobo ßedkany kóń, ale bjes knjeſa, napſchecżo pſchiběża. Skocżo bu pſchejědżene a na měſcże morwe leżo woſta. Cżah a woßebje parowós na ſboże wobſchkodżeny njebu. Każ je ßkyſchecż, ßkuſcheſche kóń, kotryż běſche ßwojeho knjeſa wottſchaßł, kublerjej bliſko Weiſſanda.

* S Tſchöplowitz wo mordarſtwu pißaja, kotreż je ßo tam 11. meje w nozy w druhej hodżinje ſtało. Tamniſchi rěſniſki Schneider, kotryż běſche ßo w korczmje ſ někim ſwadżił, pſched korczmu na ßwojeho pſchecżiwnika łakaſche. Pó cżmje pak wón wopaczneho pſchimnu, mkodeho cżlowjeka ſ mjenom Sney, kotremuż nóż do ſchije ſakło. Hakle hdyż chżyſche korczmař durje ſamkacż, wón hiſchcże ras na drohu pohladawſchi wuhlada, ſo pſched durjemi Sney ſ nożom w ſchiji morwy leżi. Mordarja ßu ſajeli.

* Pſched khoſtanſkej komoru krajneho ßudniſtwa ſtejeſche ſańdżeny tydżeń 15lětny wowcżeř Muſchter ſ Ortranda wobſkorżeny, ſo je ſ njerodnoſczu woheń ſakożił. 7. haprleje Muſchter w małej wowcżeřni na knjeżim dworje w Linzu, hdżež wón ßkużeſche, kurjaze jeja pytaſche. Dokelż běſche w wowcżeřni cżma, njewobhladny hólz ſapałku ſaßwěcżi a po wowcżeřni ßwěcżo hromadże ßkomy a lupinow tak bliſko pſchińdże, ſo ßo hromada ſapali. Podarmo ßo wón prózowaſche płomjo ſadużycż, duż ßo wowcżeřnja wotpali, a 183 wowzow w płomjenjach kónz wſa. Pódla ſtejaza khěżka, w kotrejż ßo lód khowa, ßo ßobu ſapali, toho tunja 8 lipow a jedyn dub; ſhromadna ſchkoda je ßo na 4175 markow wuliczika. Wobſkorżeny, kotryż je jeno ſ lohkomyßlnoſczu tole njeſboże ſawinował, płaczo a wſchón roskaty pſched ßudniſtwom ſtejeſche. Jemu 6 njedżel jaſtwa pſchißudżichu, wot kotrychż běſche w pſchepytowanju hižo dwě njedżeli wotßedżał.

* S Obernhauſena w Württembergſkej wo żadkawym mordarſtwje pißaju: 38 lětny tkalz Hill je ßwoju macż a ßwoje pjecż dżěcżi ſkónzował. Dokelż bě Hill wokhudżił, wucżeże w lěcże 1883 do Ameriki, ſwotkel ßo loni wróczi. Jeho żona bjes tym wowrótni. Bodelshauſenſka gmejna běſche ßo ſa wopuſchcżene dżěcżi ſtaraka a nětko też Hillej bydło wobſtara, kotryż tak wjele ſaßkużeſche, hacż bě jemu k żiwjenju trjeba. Njedżiwajo na to bě Hill njeſpokojom a ßo cżaſto ſ ludżimi, woßebje ſe ßwojimaj pſchichodnymaj ſtarſchimaj, wadżeſche. Njedawno wjecżor ßo ſaßo ras w korczmje kußaſche. Jako jemu na to wotmolwichu, ſo dyrbi ſměrom bycż, dokelż dżě ßo ſa jeho dżěcżi ſtaraju, wón rosnjemdrjeny wupraßnu: „Sa moje dżěcżi ßo ſtaracż njetrjebacże!“ Korczmu wopuſchcżiwſchi, dżěſche wón po ßwoju dżeßacżlětnu dżowku Marju a ju, ſe wßy ju won dowjedſchi, ſkónzowa. Potom cżěło domoj donjeße, rosbi tam ßwojej 72 létnej maczeri nop a rosſchcżępi ſe ßekeru ßwojim ſchtyrjom dżěcżom hłowy, ſmjeta cżěła wſchě na jene łożo a je ſapali. Dokelż ſ cżěłow wulka hromada krwě a moſhow wuběża ßo woheń jenoż żehleſche. Na to ßo żadkawz ſ revolvrom, nożom a ßekeru wobrónjeny k domej ßwojeju pſchichodneju ſtarſcheju poda, tola taj, jeho ßo dohladawſchi, ſ poßledniżu won cżeknuſchtaj. Mordař ßo na to wotßali a hacż dotal hiſchcże jeho popadnuli njejßu.

* Sańdżene ſymne dny ßu w wſchelakich krajinach ßurowe wjedro, ßněh a wichory ßobu pſchinjeßke. Tu a tam je ßo wjele njeſboża ſtało. Tak ſ Awſtriſkeje pißaju, ſo je w wokolnoſcżi Wina ſa jenu nóż pjecż cżłowjekow ſmjerſko, ſchtyrjo mużojo a jena żónſka. Jeneho mużſkeho hiſchcże w prawym cżaßu namakachu; runjeż běſche hižo ſproſtnjeny, ßo tola radżi, jeho k żiwjenju wubudżicż. Jedyn druhi, kotrehoż wichor ſhrabnu a do hata ſchwyrnu, ßo tepi. Wjele ludżi bu ſranjenych. W Dornbachu wichor khěżu powali; jeje 24 wobydlerjo pak buchu wumożeni. We Winje a wokolnoſcżi je wjele twarjenjow wobſchkodżenych, ſahrody ßu hroſnje ſapuſcżene. Na kraju ßu Boże żita a ßad wjele cżerpike. Sſněh też wodnjo někotre zole wyßoko leżeſche, a napohlad krajiny běſche zyle każ w ſymje. W horach ßu wot deſchcżowych ſliwkow rěcżki a rěki ſtraſchnje naroſtke. — Podobne powěſcże też ſ Wuherſkeje a ſ druhich krajow pſchikhadżeja. W Schottlandſkej je ſ kónz ſańdżeneho tydżenja telko ßněha padnuło, ſo ßu zyke ſtadła wowzow kónz wſake. W Münchenje pjatk dopołdnja ßněh 3 zentimetry wyßoko leżeſche. Se wſchěch kónzow ſkorża; woßebje ßad je pjecża ßylnje cżerpił. Po wſchém tym ßo ſda, ſo je poknóznu a ßrjedżnu Němſku wurjadne hroſne wjedro dotal najmjenje potrjechiło.

* W Szem-Endre w Wuherſkej ßu póſtmiſchtra Dimſicſa ſajeli a do hłowneho měſta Peſta dowjeſli. Dimſics je wjele pjenjes pſchekſchiwił, a jeho njeßwěrne cżinjenje je jemu měßazy dołho ſchło. Pjenjeżne liſty wón wſchě wotewrjeſche a pjenjeſy ſ nich ſebra. Też druhe liſty wón wotewrjeſche, kotreż ßo ludżom ſcżelechu, kotrymż běſche wón pjenjeżne liſty pſchekſchiwjak, duż wón pſchezo wjedżeſche, kak abo ſchto ßo piſche naſtupajży pſchekſchiwjene pjenjeſy. Hdyż ſa jeneho abo druheho wobydlerja Szem-Endra telegrammy pſchińdżechu ſ praſchenjom, hacż je pjenjeżny liſt dóſchoł, Dimſics w mjenje adreßata wotmolwi, ſo je wſcho dobre. Tomule khróbłemu jebanſtwu jedyn Szem-Endrſki měſchcżan kónz ſcżini wobcżeżujo ßo pola póſtſkeje direkzije, ſo je jemu Dimſics pjenjeżnu poßełku wot 4000 ſchěßnakow pſchekſchiwił. Mjes tym ſo wotpóßłanz direkzije póſtmiſchtrowu ſaſtojnſku jſtwu pſchepytowaſche a pokładnizu ſaſyglowa, Dimſics pola ßwojeho pſchecżela ßedżo kharty hrajeſche. Shoniwſchi, ſo je jeho pokładniza ſaſyglowana, a ſo chżedża jeho ſajecż, wón do ßwojeje ſaſtojnſkeje jſtwy khwataſche, ſygl roskłamawſchi pokładnizu wotewri a wſchě pjenjeſy ſ njeje ſebra. S tymile pjenjeſami někotre dny wjeßele pſchecżini a potom ßam na ßudniſtwo w Szem-Endre pſchińdże.

* Kak cżaſto hižo cżitali abo ßkyſcheli njejßmy, ſo je tón abo druhi wucżeny abo wumětż ſkónczńje powětrowy ballon natwarił, kotryż ßo ſdobnje naprawjecż hodżi, a na kotrymż móżeſch toho dla jěcż, lěpje leczecż, do kotrehoż kónza chżeſch. Zyle pak ßo tónle kruch dotal nikomu radżił njeběſche; pſchezo něſchto klazaſche. Tele dny ßo ſaßo piſche, ſo powětro-jěſdny Wolf w Tivoli nowy powětrowy ballon twari, zyle hinaſchi a wjele doſpokniſchi, hacż je ßo dotal żadyn twarił. Wón je 50 kóhczi dołhi. Parnik, kotryż jón hiba, jeno 20 puntow waži. Parnik mjenujży ſchrub wjercżi, kotryż ma 4 kſchidła; wobaj ſtaj k wobłukej pſchicżinjenaj, kotryż ßo koło wokoło wjercżecż hodżi, tak ſo móże ßo zyła naprawa do wſchěch kónzow wobrocżecż. Parny kotoł, kotryż 120 puntow waži, 120 puntow wody k pjelnjenju a 60 puntow ſpirta k tepjenju kotoła ßo w cżołmiku khowaju. Każ je ßo wuliczikło, budże ßo tutón naprawjomny powětrowy ballon ſa ſekundu 5 metrow dale hibacż! Chżemy wocżakacż!

* S Pjernowy ßo eſtonſkim nowinam Sacala piſche, ſo ßu ßo njedawno paduſchi do jeneje jſtwy tamniſcheho ßudniſtwa nutskamali a hromadu aktow kradnuli. Strażnik, kotryż jſtwu hewak ſtajnje ſtrażowaſche, běſche ßo jeniczki wokomik wotßalił, a to běſche paduch wużił. Schtwore durje ſ krutymi ſamkami ßudniſku jſtwu ſamkachu, a żadyn ſamk wobſchkodżeny njeběſche. Wyſche wſchelakich ważnych aktow je paduch też kſchinku ßobu wſak, w kotrejż běchu jeno wopaczne pjenjeſy; kſchinku a pjenjeſy pak je duży po puczu prjecż cżißnuł.

* Indiske nowiny powjedaju, so chze wjele braminow se ßwjateho města Benares nad rěku Ganges a ſ druhich ßußodnych městow w bliſchim czaßu do Europy pucźowacź, so bychu wſchelake wěrywuſnacźa a wyſchſche ſchulſke wustawy ſesnali. Wjetſchina ſ nich derje jendźelſki rěcźi. Pſchede wſchěm chzedźa Italſku wopytacź.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalſka zyrkej: Jan Auguſt Regmann, pißaŕ na hamtſkim hetmanſtwje, ſ Marju Marthu Pjetraſchez na Židowje.

Pětrowſka zyrkej: Jan Auguſt Pawoł Pjech, zigarniſki miſchtr, ſ Hanu Khryſtianu Miczkez.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Emma Ernestina, Jurja Wicźaſa, pjekarja w Dobruſchi, dź. — Lejna Auguſta, Jana Auguſta Bergana, dźěłacźerja w Wulkim Wjelkowje, dź. — Hana Wylemina, Jana Ernſta Schlachty, dźěłacźerja w Nadźanezach, dź. — Hana, njemandź. dź. w Bórku.

Katholſka zyrkej: Ota, Jana Schneidera tudy ß.

Zemrjeći:

Dźeń 9. meje: Handrij Wicźas, ſkakaŕ a wobydleŕ, 65 l. 6 m. — Madlena Gudźiz, njebo Jurja Miczki, bywſcheho ſaßydleneho měſchcźana a zigarnika, ſawoſtajena wudowa, 38 l. 11 m. — 13. Jan Bräuer, wobydleŕ tudy, rodźeny ſ Radworja, 67 l. — Max Pawoł, Handrija Buſcha, dźěłacźerja na Židowje, ß., 2 l. mjenje 2 d. — 14. Emma Ernestina, Jurja Wicźaſa, pjekarja w Dobruſchi, dź., 10 d. — Ernſt Ota, Handrija Auguſta Lücki, khěžerja a wobßedźerja leżomnoſcźow na Židowje, ß., 13 d. — Joſef Matejný, Sſlowak ſ Wyßokeje, 48 l. — 19. Pětr Bětka, ökonom a wobydleŕ tudy, 58 l. 10 m.

Płaczíſna žitow a produktow w Budyſchinje

16. meje 1885.

Žitowy dowos: 2797 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacź M	Na burſy hacź Pf
Pſchenża	8	93	9	82	8	93	9	82
Rožka	7	47	7	59	7	47	7	59
Jeczmjeń	7	61	8	11	7	61	8	11
Wowß	7	50	7	70	7	50	7	60
Hroch	9	17	10	28	—	—	—	—
Woka	6	53	7	8	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	12	50	15	50	—	—	—	—
Hejduſchka	16	—	16	50	—	—	—	—
Běrny	2	—	2	30	—	—	—	—
Butra (1 kilogr.)	2	10	2	40	—	—	—	—
Pſchenična muka (50 =)	7	50	16	—	—	—	—	—
Ržana muka (50 =)	7	25	11	25	—	—	—	—
Ssyno (50 =)	2	50	2	80	—	—	—	—
Sſłóma (600 =)	16	—	17	—	—	—	—	—
Proßata 1314 ſchtuk, ſchtuka	9	—	21	—	—	—	—	—
Pſchenične wotruby	—	—	—	—	4	30	4	50
Ržane wotruby	—	—	—	—	5	20	5	30

(50 kilogr.)

Draždźanſke mjaßowe płaczíſny. Howjada 1. druźiny 57—60 mk., 2. druźiny 51—54, 3. druźiny 36 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 49—52 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 45—58 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncźe rěſneje wahi.

Wjedro w Londonje 22. meje: Deſchcź.

Khłamaŕſka naprawa, hiſchcźe ſkoro zyle nowa, je na pſchedań. Dalſche je ſhonicź na Lubijſkej dróſy w tſecźim nowotwarje delka na lěwym boku ſ napſchecźa Weigangez fabriki.

Woſjewjenje.

W Hermanezach nad Sprewju je nowa natwarjena **kowaŕnja** ſ maßiwnym domſkim a něhdźe dwěmaj jutromaj ſahrody hnydom na pſchedań abo na pſchenajecźe. Bliſche wukaſuje **J. Senda** w Hermanezach a **J. Schcźěpank** w Wojerezach.

3 ßylne konje do dźěła ßo pytaju. Adreßy ſ naſpomnjenjom ſtaroby a płaczíſny njech ßo pod **A. A. 18** w wudawaŕni Serb. Nowin w Budyſchinje wotedadźa.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž też **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniſka dźěłopſchadownja w Hajnizach, tola w Budyſchinje ßo jenoż **trjeny len,** a to jenoż ßobotu w Grützneroz domje, ſ nutſkhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Pletwa a czaßnikowe rjeczaſy

ſ wucźeßanych włoßow po najtuniſchich płaczíſnach plecźe

friſěr **Anton Grindl**

na ßukelnſkej haßy 4.

Tam ßo też wucźeßane włoßy kupuja.

Drjewowa awkzija.

Wutoru tſeczi dźeń ßwjatkow popołdnju w 3 hodźinach ma ßo w Krakeczanſkich kerkach něhdźe 20 metrow dubowych kuleczkow, ſchcźěpow a pjeńkow na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

H. Dietrich.

Drjewowa awkzija.

Pſchichodnu wutoru 26. meje dopołdnja w 10 hodźinach ma ßo na **Lichanjanſkim** rewěrje něhdźe 100 metrow dubowych kłyplow, někotre pjeńki a ſbytna walczina ſjawnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna w Lichanjanſkim hoſcźenzu.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 26. meje dopołdnja w 9 hodźinach ma ßo na knježim dworje w **Ssmochczizach** něhdźe 30 metrow dubowego palneho drjewa na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Wóſk

a **wóſkowy twar** kupuje a płaczi najwyſchſche płaczíſny mydkaŕnja **Roberta Adama** na ſwonknej lawſkej haßy 5.

Gogoliński kruchaty kalk,
Shorjelſki twaŕſki kalk I,
Portlandſki zement,
zementowe płaty,
gyps,
tſeſchnu papu a **theer**
poruczataj
Wagner & Zumpe
w Budeſtezach.

Strowe kruſchwinowe drjewo

kupuje po najwyſchſchej płaczíſnje
mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Prawdźiwy Daubitzſki czorny kalk, najwubjerniſchi a najlěpſchi k zyhelowemu tſeſchnemu kryczu a k ſwonkownemu wobmjetu, poruczataj w zyle czerſtwej tworje
Wagner & Zumpe
w Budeſtezach.

Khofej

ſeleny punt po 70 np. — 160 np.,
paleny = = 100 = — 200 =
jenoż w derje ßkodźazych druźinach poruczа
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Zubybolenje

ßo hnydom ſtaji pſches
Schwarzowy dentalin.
Sa pomoz rukuje. Tyſka po 20 np. dostacź pola **Oty Engerta** w Budyſchinje.

Khofej:

Santos
derje ßkodźazy
ſeleny punt po 65 np.,
paleny = = 80 =

Kampinas
wubjernje ßkodźazy
ſeleny punt po 70 np.,
paleny = = 90 =

Mexikanſki
jara derje a ßylnje ßkodźazy
ſeleny punt po 80 np.,
paleny = = 100 =

Java a Ceylon
najlěpſchi po ßkodźe
ſeleny punt po 100 np.,
paleny = = 120 =

porucźa
Hermann Kunack
w Budyſchinje na bohatej haßy 8.

Prawdźiwu
wußwětlazu pomadu,
jendźelſke a Prażſke
cziſczaze kamjenje,
cziſczazy pólver,
ſchwedſke ſapalki,
najlěpſchu belgiſku
rajßowu ſchterku,
amerikanſku
brillantowu ſchterku
poruczam po jenotliwym a ſaßopſchedawarjam ſ wyßokim rabatom.
Otto Engert,
en gros drogowe khlamy. en détail

Jerje!

wulke, tucźne a derje ßkodźaze
po 3, 4, 5 a 6 np.,
kopu po 3 mk., w tunach tuńſcho,
porucźa **Gustav Poser.**

Jerje!

Khofejowy ſklad.

Ssylnje a derje ßkodźazy hižo po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcźe tuńſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßkodźe poruczataj
bratraj Měrſchej
na žitnych wikach.

Koßy

poruczataj po tunich płaczíſnach
kowaŕſki miſchtr **Schimank**
w Měrkowje,
kowaŕſki miſchtr **Tietza**
w Minakale.

Zement

najlěpſcheje dobroſeze ma pſchezo na ſkładze po najtuniſchich płaczíſnach
Otto Engert.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Po žadanju herbow **Khorle Augusta Doržana** w Klukschu ma ßo k sawostajeństwu ßłuschaze **burske kubło** kat. cžißło 4 folium 2 ležomnostnych a hypothekskich knihi tuteje wßy, 21 hektarow 20,3 arow ležownoscźe wopschijaze, s 662,81 dawkskimi jenoscźemi napołožene a wjeßnogrychtszy na 26625 mk. — np. taksirowane, se žiwym a morwym **inventarom** a někotrymi składami ßłomy, futra atd.

15. junija 1885 dopołdnja w 11 hodźinach

na **tudomnym hamtskim městnje** na pscheßadźowanje pschedawacź.

Pod pokasanjom na wuwěschtki, na tudomnym ßudnistwje a w Schusterez hoscźeńzu w Klukschu wupojßnjene, a pscheßadźowanske wuměnjenja wopschijaze, ßo na kupjenje smyßleni pscheproschuja, so bychu ßo na spomnjenym dnju w postajenej hodźinje na tudomnym hamtskim městnje seschli, ßo k ßadźenju pschipowjedli, ßwoju płacźenja-kmanoscź dopokasali a dalsche wotcźakali.

W Budyschinje, 18. meje 1885.

Kralowske hamtske ßudnistwo.

Meusel. Mstr.

Drjewowa awkzija

na Lupjanskim revěrje.

Ssrjedu 27. meje t. l. ma ßo

39,5 rmtr. dubowych kuleczkow a
52,5 dubowych repuchow

sa hotowe pjenjesy sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna dopołdnja ½10 hodźin w wjeßełym hajniku w Łomsku.

W Minakale, 21. meje 1885.

Hrabinska s Einsiedelska inspekzija.

Drjewowe awkzije.

W lěßowych revěrach **Rakecźanskeho knjejstwa** w tutym lěcźe spuschcźane drjewa budźa ßo na ßlědowazych dnjach a lěßowych městnoscźach na pscheßadźowanje pschedawacź:

Ssrjedu 27. meje t. l. rano wot 8 hodźin

na Koßlowskim revěrje w kosyhrjebi:

150 khójnowych klozow, 25—40 cm ßylnych, 3,5—4,5 m dołhich,
204 rmtr. khójnowych schcźěpow,
300 „ „ pjeńkow,
80,00 stotnjow khójnowych walcźkow;

popołdnju wot 1 hodźiny

na Jitkowskim revěrje pschi schěrokim dole a ptacźischcźu:

79 rmtr. khójnowych schcźěpow,
181 „ „ pjeńkow,
25,25 stotnjow khójnowych walcźkow.

Schtwórtk 28. meje t. l. rano wot 8 hodźin

na Rakecźanskim revěrje pschi grißowym a khěžorowym hacźe:

75,00 stotnjow brěsowych a wólschowych walcźkow.

Pjatk 29. meje t. l. rano wot 8 hodźin

na Jeńschecźanskim revěrje pschi běłych ladach:

135 rmtr. khójnowych schcźěpow,
157 „ „ pjeńkow,
25,25 stotnjow khójnowych walcźkow.

Póndźelu 1. junija t. l. rano wot 8 hodźin

na Schcźeńcźanskim revěrje pschi Nowej Schcźeńzy:

410 rmtr. khójnowych schcźěpow,
9 „ „ kuleczkow,
390 „ „ pjeńkow,
288 khójnowych hałosowych hromadow.

popołdnju wot 1 hodźiny

pschi ruczizowym pucźu:

96 rmtr. khójnowych schcźěpow,
15 „ „ kuleczkow,
129 „ „ pjeńkow.

Wuměnjenja ßo psched sapocźatkom awkzije wosjewja.

W Rakezach, 19. meje 1885.

R. Pelz, wyschschi hajnik.

W wudawaŕni Serb. Nowin ßu dostacź tak mjenowane:

1. Trauungsregister, 2. Taufregister a 3. Todtenregister,

kajkež ßo k sapißam trjebaja, kiž ßo lětnje pola wyschnoscźe wotedadźa abo hewak k zyrkwinym kniham nałožuja.

Parna fabrika

schokolady, zokrowych tworow a mjedowych tykanzow

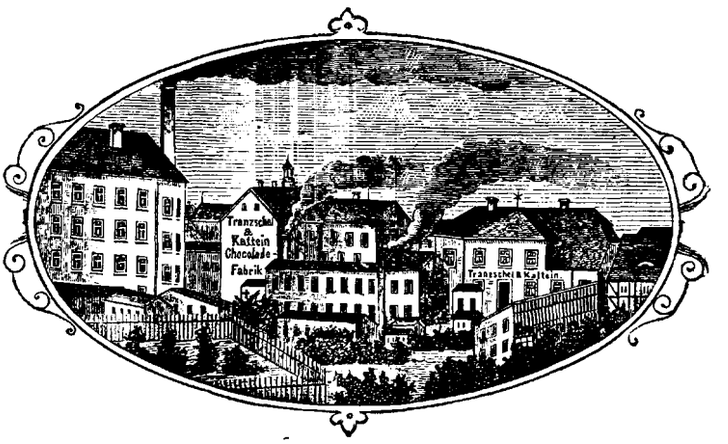

Rudolfa Katteina,

prjedy **Tranzschela a Katteina,**

w Budyschinje

na hospitalskej haßy 7 a róžowej haßy 10

porucźa

ßwoje cžiste a dobre fabrikaty po jara tunich płacźisnach.

Katteinowy Budyschski konfekt: ¼ punta po 15 np.

Jara wulku dźělbu

nasad stajenych tunich **lětnych rubischcźow na hłowu** porucźa

H. Kayser

10 na žitnej haßy 10.

P. P.

Psches nowe sałoženje ßwojich medizinalno-drogowych, selowych a barbotworowych khlamow je namaj móžno, wschě twory, do nascheho wikowanja ßłuschaze, pschezo zyle cžerstwe a wubjernje dobre pschedawacź a proßymoj toho dla wo dobrocźiwy pschistnp.

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3,

„drogowe khlamy k słotemu worłej“

w domje knjesa žitoweho wikowarja Müllera.

Druhi dźeń ßwjatkow nasche khlamy sawrjene wostanu.

Eduard Hartmann. Julius Hartmann Sohn. H. Kayser. Jan Jurij Pahn. Alphons Schauseil.

W wudawarni Serb. Nowin je dostacź knižka:

Trójniki.

Sběrka powědańczkow wot **Jana Radyßerba.**

Płaczišna 40 np.

C. Thiermann ⚒ w Budyšinje

porucza we **wschědnje czerstwej** a **njekamjeńtnej tworje**

Ia. Shorjelski twarski kruchaty kalk

se **Charlottenhofa**

po **najtunischej płaczišnje** a ſ **krucze sprawnym poßkuženjom.**

Toho runja mam pschezo na składze

czěski hydrawliski czorny kalk,

wubjernje ßo hodźazy k tšěchowemu krycźu a k wobmjetowanju wětrowych bokow, njepschetrjechene lěpidło pschi wschěch wkosy wustajenych twarach.

Skład: **na privatnym tworowym dwórnischczu.**

Komptoir: **pschi žitnych wikach 5.**

Hłowna zhromadźizna

„Towarstwa Pomocy za studowacych Serbow“

změje so **srjedu** po swjatkach, **27. meje,** popołdnju w dwěmaj z dypkom w **Thiermannec kolonnadach.**

Porjad: Rozprawy. Namjety.

Sobustawy a přećelojo su z tutym přeprošeni.

Předsydstwo T. P.

Wosjewjenje.

Dźiwoczanske ßerbske evang.-luth. mißionske towarstwo směje, da-li Bóh — jutšje sa tydźen, 31. meje, jako na ßwjedźeń ßwjateje Trojizy, w **Lehnertez domje** w **Zokowje** ßwoju **hłownu shromadźišnu,** w kotrejž budźe ßwój **36. letny dźeń** ßwojeho wobstacźa ßwjeczicź.

A dokelž ma ßo w tutej shromadźišnje, kaž kóžde léto, nowe wuswolenje sastojnstwa, kaž też sličbowanje dokhodow a wudawkow stacź, dha ßo ſ tutym wschě ßobustawy towarstwa lubje proscha, so bychu na postajenym dnju ßo popołdnju w tšjoch hodźinach w pomjenowanym Lehnertez domje w Zokowje bohacze nutsnamakali a hnydom pschi sastupjenju ßwoje wuswolenske liscźiki wotedali.

Pětr Mlónk.

Cźesczenym Serbam **Wojerowskim** a w wokolnosczi ſ tutym najpodwolnischo k nawjedźenju dawam, so ßym hosczenz

„zum goldenen Anker“

pschi tudomnym torhoschczu

kupił a so jón po dotalnym waschnju dale powjedu.

Dobru jědź a dobre picze pschi pěknym pschecźelnym poßkuženju pschiruczejo, chzu ßo stajnje prózowacź wschitkich cźesczenych hosczi spokojicź.

S dobom spomnju hischcze, so ßwoje **serbske khlamy** na Hródkowskej haßy cźiško 13 pod dotalnym mjenom dale wobkhowam a proschu wschitkich, mi pschikhilenych woteběrarjow, so chzyli mi ßwoju dowěru też pschi mojim nowym pschedewsaczu pschiwobroczicź.

S najwyschschim poczesczowanjom

Jurij Valtin.

Jenopschežny **krumjazy wós** je na pschedań pola **Jana Pauka** w Hlinje.

Rakečanske serbske towarstwo „Lipa“

druhi dźeń swjatkow popołdnju w 5 hodź. w Eberweinec hosćeńcu wosebite posedźenje wotdźerži; ma so wo zhromadnym wuléće jednać.

Wo bohaty wopyt prosy

předsydstwo.

Zaréčanske serbske towarstwo

změje, da-li Bóh, třeći dźeń swjatkow swoje měsačne posedźenje. Přednošk je městopředsyda dobroćiwje přilubił.

Započatk w 6 hodźinach.

Wo bohaty wopyt prosy

předsydstwo.

Druhi dźeń ßwjatkow **reje** w **Lušy,** k cźomuž pschecźelnje pscheproschuje

Khorla Mětasch.

Pónd'elu 25. meje **kołbaßywukulenje** pola **Marje Garbarjoweje** w Kubschizach.

Hejtman pytany.

Derje poručeny, wojerstwa ßwobodny, po móżnosczi woženjeny muž, kotryž je hižo hejtmanik, abo ßo ſ najmjenscha na rólne dźěło wusteji, dostanje hnydom ßłużbu na **knježim dworje w Kuczinje.**

Wustojnych murjerjow

do trajazeho dźěła sa 22 np. msdy po hodźinje pyta

Hellmuth Drosch

w Budyschinje na Hoschiz haßy 21.

Jedyn **wotroczik** ßo sa wyßoku msdu pyta. Hdźe? je shonicź w wudawarni Serb. Nowin.

Wustojneho **krawskeho** pyta hnydom

August Pink,

krawski mischtr w Delnjej Hórzy.

Wujki, luby wujko, njejßu pak tola ßwinje. —

Jako slubjenaj so poručataj

Marja Handričkec

a

Jurij Valtin.

W Łutach a Wojerecach

17. meje 1885.

Palma měra na row

njebo **Hany,**

Handrija Kuby w Dźěchorezach mandźelskeje.

O Bożo, sprawna mandźelska
Je lětża wožmej' haprleje
We Dźěchorezach wumrjela,
Kiž dołho khora była njeje;
To bě ta Hana Kubina,
Toh' Handrij Kuby mandźelska.
Ta, jako dźowka najstarscha,
We Debßezach bě narodźena
A, móht rjez, hižo nasajtra
We Budestezach w zyrkwi kschcźena,
Hdźež tuta luba dźowczičźka
Je mjeno „Hanka“ dostała.
Jej' nan, kiž dawno wumrjel je,
Sso Jurij Broda mjenowasche; —
Lět wóßom schulu wobstajnje
We Hornjej Hórzy wopytasche,
Hacź w Budestezach we zyrkwi
Sswój kschcźeński ßlub też wobnowi.
A hdyž bě potom nješchto lět
Po starschich woli poßłużiła,
Do dźěła tam w fabriży nět
Je w Hornjej Hórzy sastupiła,
Hdźež w papjerniku wobstajnje
Pisches pjecź lět dołho dźěłasche.
Hdyž schtyri lět a dwazeczi
Tu wona nětko stara běsche,
Ssej cźeßny młodźenz — w luboscźi —
Knjes Handrij Kuba po nju dźěsche,
Duž jako cźeßna njewjesta
S nim stupi do toh' mandźelstwa.
Staj w Budestezach hromadże
We Božim domje wěrowanaj
A bydleschtaj lět tsinacze
We Hnaschezach, hacź běsche sa njej'
We Dźěchorezach, blisko tu,
Ta nětk jej' žiwnosćź k kupjenju.
A tuta luba mandźelska,
Kiž pschezo strowa, cźila běsche,
Ta wjele lět dźeń wote dnja
Do Dobrusche na dźěło dźěsche,
Lět wóßomnacze wobstajnje
Tam w papjerniku dźěłasche.
Hdyž w cźichim, měrnym mandźelstwi
Lět dwaj a tsicźi tu běsche,
Po žydomdnjowskej khorosczi
Pisches ßmjercź žno ſ toho ßwěta dźěsche,
Hdyž schěsćź a pólsta lět bě jow
Wschak žiwa, bjes tsjóch měßazow.
Na cźichim pjatku pokutnje
Te Bože ßwjate wotkasanje
Tu wona wužiwała je,
A khwalesche też Boha sa nje,
A tak na Khrysta saßłużbu
Sa pjecź dnjow ßwój běh wobsamknu.
Hdyž też tu žane dźěcźatka
Pschi jeje kaschczu njepłakachu,
Dha khudźi ludźo nasdala
Tak wutrobnje ju žarowachu,
Dokelž ta ßmilna wutroba
Je dobroty jim cźinika.
O ßmilny Bożo na njebju,
Ssmil ßo po twojej bójskej hnadże
Na tutym wbohim wudowzu,
Budź jemu wschudźom ktroschtej, kradźe;
Wón nětko nima nikoho,
Kiž ſ luboscźu je wokol' njoh'.
Wón khodźi srudny wokoło
A jemu ßo nětk wschudźom styschcze,
Wón dopomni nětk husto ßo,
Kak też na ßmjertnym łożu hischcze
Tak pokna wěrnej' luboscze
Jom' ßwoju ruku skicźesche.
A na poßledk dźak wutrobny
Budź dźěłacźerjam we fabriży,
Też sastojnikam prajeny,
Kiž žaruja ju też nětk wschitży,
A knjesej Grimmej wožebje,
Kiž wobßedźeŕ fabriki je.
A tak spi derje w khłóbnym rowje,
Ty luba Hana Kubina,
We Hodźiju tam na kerchowje,
Hacź Bóh cźe ſ njeho sawoła
A waß wschěch saßo sjednocźi
Pisches hnadu we tej sbóžnosczi.

W mjenje jara srudźeneho wudowza

Pětr Mlónk.

(K tomu cźißtu pschiłoha.)

Pschiloha k czißku 21 Serbskich Nowin.
Ssobotu 23. meje 1885.

Sswój wulki ſkład

jakow, żaketow, deſchczných mantlow

pſchileżazych a njepſchileżazych we wſchěch wulkoſczach a ſchěrokoſczach jenož ſ najlěpſchich tkaninow nanajrjeńſcho ſeſchitych porucża po wurjadnje tunich płaczíſnach

Jan Jurij Pahn

pódla hłowneje ſtraże.

Jan Jurij Pahn

porucża ßwój wulki ſkład najnowſchich

draſtnych tkaninow

wot najtuńſchich hacž do najkraßniſchich po woprawdże tunich płaczíſnach.

Najwjetſchi draſtowy ſkład w Budyſchinje.

Hohſti wuhladk.

Moritz Wassermann

w Budyſchinje.

Shorjelſki magazin

hotoweje

draſty ſa mužſkich, żónſke a dźěći.

Zuníſcho hacž żana konkurenza.

Płaczíſny tunje kaž hiſchcże żenje prjedy.

Hugo Lehmann

na ſwonkownej lawſkej haßy 1

porucża **w wulkim wubjerku** wſchě druży

filzowych, tkaninowych, zylindrowych a

ßłomjanych klobukow

ſa mužſkich a hólzow,

mězy ſa ratarjow a na pucź,

pſchedeſchczniki a pſcheßłónczniki

ſa mužſkich a hólzow

po nadpadnje tunich płaczíſnach.

Nalětnje a lětnje wobleczenja,

pjeſle a ßuknje,

nalětnje nadwoblekarje,

kholowy a lazy,

wſchě wote mnje ſ dobrych ſtupjenych tkaninow dźěłane, w wulkim wubjerku porucżam.

P. Baruch

pſchi bohatych wrotach, na rózku żitnych wikow.

Draſta, po měrje ſkaſana, ßo rucże a derje ſeſchije.

K nalětnjemu a lětnjemu cżaßej

porucżam ßwój wulki ſkład

draſty ſa mužſkich a hólzow

po hiſchcże żenje ßłyſchanych tunich płaczíſnach.

H. Horn,

pſchedawarnja mužſkeje, żónſkeje a dźěcżazeje draſty.

Zyle tobakowe rjepiki punt po 23 np.,
rěſane " " " " 30 "

porucża **A. P. Böhme**
pſched ſchuleŕſkimi wrotami 3.

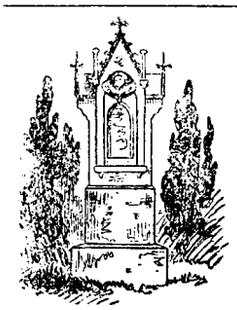

Rowowe pomniki

ſ marmora, ſyenita a pěſkowza,

marmorowe platy

porucża pſchi potrjebje dobroczíwemu wobkedźbowanju

Ludwig Fiedler,

prjedy **Santo-Passo,**

2 na Lubijſkej dróſy 2.

Wolijowe barby

we wſchěch nuanßach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdźe ſkhnyjaze, k barbjenju khěžow, ſchpundowanjow atd.;

molerſke a murjerſke barby

w cžerſtwej tworje a w najwjetſchim wubjerku;

ſchpundowanſki ßwěcžazy lak

ſ barbu a bjes njeje, njewonjaty a ſpěſchnje ſkhnyjazy;

terpentinowy wolij

(němſki a franzowſki);

dwójzy warjeny lanowolijowy firniß,

jara derje a twjerdźe ſkhnyjazy;

bernſteinſke laki, kopallaki, damarlaki, želeſowe laki,

Ia Kölnſki klij kaž tež **murjerſki klij**

a hiſchcźe wſchelake druhe druźiny;

myjerſku krydy, gyps, cement atd.

poruczeja w ſtajnje wulkim wubjerku po najtuniſchich płacźiſnach

drogowe a barbotworowe

en gros khlamy en détail

Otto Engert

10 na ſnutskownej lawſkej haßy 10.

Najlěpſchi

Nizzaſki provenſki wolij

wubjernje ßłodźazy,

najlěpſche winowe kißało, eſtragonſke kißało, kißałowy ſprit atd.

porucza

Otto Engert,

en gros drogowe khlamy. en détail

Woprawdźe derje ßłodźazy

khoſej

po wſchěch płacźiſnach,

toho runja wſchu druhu tworu pſchedawa po najtuńſchich płacźiſnach

Richard Neumann

6 na ſnutskownej lawſkej haßy 6.

Žołty wóſk

kupuje

hrodowſka haptyka.

Koßy,

kaž jěd rěſaze, porucza

Paul Walther

pſchi žitnych wikach.

Sſrědk k ſpěſchnemu blejchowanju płatu

ſ wukoženjom, kak ma ßo nakožecź, porucza

hrodowſka haptyka.

Paleny khoſej,

wubjernje ßłodźazy, punt po 100 a 120 np., porucza pſchezo cžerſtwy **Th. Grumbt**

na ſwonkownej lawſkej haßy.

Sſrědk

k ſpěſchnemu blejchowanju płatu

ma na pſchedań a kak ma ßo nakožecź, wukaže

Otto Engert na ſnutskownej lawſkej haßy.

Emma ſwud. Vorwerkowa

porucza ßwój wulki derje ſrjadowany ſkład

žaketow, manteletow a jakow

ſe ßomota, kaſchemira a ßukna

w wulkim wubjerku po najtuniſchich płacźiſnach a proßy wo dobroczźiwe wobkedźbowanje.

Na hłownym torhoſchcźu 5 ſ napſchecźa hłowneje ſtraže (hawptwachi).

P. Strobelowy atelier

ſa njebolosne ſaßadźenje khumſchtnych ſubow a plombirowanjow po najnowſchim ſyſtemje.

Wotſtronjenje ſubybolenja, ſubowe operazije.

Na bohatej hasy čo. 68, II. poskhód.

K rěcžam wſchědnje dopołdnja a popołdnju wot 8 hacž do 5 hodźin.

Khudym darmo.

Wotewrjenje pſchedawańnje.

S tutym k nawjedźenju dawam, ſo ßym tu na Budyſchſkej drózy w khěži ſwudowjeneje Schwarzoweje **pſchedawańnju hotoweje cžrijowcje twory** wotewrił. Cžrije, kotrež mam na ſkładze, ßu wſchě derje dźěłane, duž mózu je kóždemu najnaležniſcho poruczecź. Dobre dźěło a tunje płacźiſny lubjo proſchu wo pſchecźelniwy pſchiſtup a poruczam ßo ſ dobom też k wobſtaranju wſcheho porjedźenja.

W Wósbórku, 1. meje 1885.

Bernhard Fiebiger.

Khoſej

paleny punt po 90, 100 a 120 np. porucza jako jara płacźiſny hódny

Richard Pötſchka

pſchi torhoſchcźu.

Khoſej

njepaleny punt po 70, 80 a 90 np. porucza jako jara płacźiſny hódny

Richard Pötſchka

pſchi torhoſchcźu

pódla měſchcźanſkeje haptyki.

Jerje

wulke k mariněrowanju po 3, 4 a 5 np., w wjetſchich dźělbach tuńſcho pola

Richarda Pötſchki

pſchi torhoſchcźu

pódla měſchcźanſkeje haptyki.

Wužitkowy a mlokowy pólver, ſalſowy pólver, pólver ſa ßwinje, reſtituzionſki fluid

porucza

haptyka w Rakezach.

Saßopſchedawarjow a hoſcźeńzarjow cžinju na wulku dźělbu jara rjanych a tunich

zigarow

kedźbliwych a pſchedawam

„El Bebido“

1000 ſchtuk po 17 mk. 50 np.

100 „ „ 1 mk. 80 np.

„El Prado“

1000 ſchtuk po 19 mk.

100 „ „ 1 mk. 95 np.

J. T. Glien

4 na drjewowym torhoſchcźu 4.

Khoſej

wot najtuniſchich hacž do najlěpſchich druźinow, jara derje ßłodźazy, porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tucžne ryby, najtuniſcho porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Turkowſke ßłowki,

punt po 25 np., 5 puntow po 110 np., liter po 35 np., porucza ſa něſchto jara tunje

Moritz Mjerwa

na mjaßowym torhoſchcźu.

Najlěpſche a najtuniſche

zigary

w najwjetſchim wubjerku porucza

Th. Grumbt

na ſwonkownej lawſkej haßy a w kupnizy.

Kalijowe mydło, ßuche, punt po 50 np.,

jadriwe mydło, ßuche, punt po 40 np.,

kojowe mydło, ßuche, punt po 36 np.,

pſchenicžnu ſchterku, punt po 22 np.,

kónzatu ſchterku, najlěpſchu, punt po 30 np.,

ſoda kryſtaliſowany, najcžiſtſcźiſchi, punt po 5 np.,

běrnjazu muku, punt po 13 np.,

běłazy ſoda H. Puyowy, pakcžik po 10 np.,

wubjerny ßrědk ſa ſchaty a hoſpodarſtwo,

žiwizowe mydło, maſne mydło

w wſchelakich druźinach pſchedawa tunjo

H. Puy w Budyſchinje, mydkarnja.

Nowe cžaßniki a porjedźenje cžaßnikow najtuniſcho pola

A. Magera

na ßerbſkich hrjebjach.

Dwělětne rukowanje.

Hamburg-Amerika.

Kóždu ßrjedu a njedźelu do New-Yorka

ſ póſtſkimi parołódźemi

Hamburgsko-Amerikanſkeho paketjězdneho akcijskeho towarſtwa.

Wukaſanje a pſchewjeſne pißma dawa No. 867. Albert Meiſel w Budyſchinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 22. **Sobotu 30. meje 1885.** **Lětnik 44.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jeho Majestoscź kral Albert je so 26. meje se swojej wyšokej mandźelskej na hród Sibyllenort w Schlesynskej, kotryž je jemu semrjety braunschweigski wójwoda Wylem wotkasał, podał. K cześći Jeju Majestoscźow běchu Sibyllenortske dwórnischcźo s pletwami a khorhojemi rjenje wupyschili. Psched dwórnischcźom a hrodom běchu so schulske dźěći a wulka cźrjóda ludźi sestupali, kotsiž Jeju Majestoscźi pschi Jeju pschikhadźe s radostnym hurawokanjom powitachu.

— Němske wójnske kódźstwo budźe po sdacźu bórsy sašo w Afriźy Němzam k jich prawu pomhacź dyrbjecź. Tón krócź dyrbi so zanzibarski sultan, kotrehoż kraj na narańscho-afriskim brjosy leži, khostacź. Tutón je pjecza wobšedźenstwa, němskemu afriskemu towarstwu šluschaze, sapuscźił a po jeho pschikasni pjecza tež 3000 derje wobrónjenych Arabskich pod wjednikom Tipu-Taibom w krajinje nad rěku Kongo palo a šmalo wokoło cźaha, kotryž tutón kraj sa zanzibarskeho sultana jako jeho stare wobšedźenstwo žada. Němske kódźstwo drje, jeli so zanzibarski sultan s cźašom pod kij njepoléše, jenož město Zanzibar wobšadźi. Do dołheje wójny, kotraž by wjele pjenjes pózrjeła a wulke wójsko žadała, budźe so němske khěžorstwo s cźežka sapleścź chzycź.

Awstrija. Sa noweho Pražskeho arzybiskopa su dotalneho Budějowizskeho biskopa, hrabju Schönborna, pomjenowali. S jeho dotalneho skutkowanja je snate, so je wón napscheczo Czechom runje tak pschecźelnje smyšleny, kaž napscheczo Němzam.

Franzowska. Měr šwjedźenja šwjatkow je so w Parisu psches krwawne njeměry pschetorhnuł. Anarchistojo běchu šebi wotmyšlili, na létny dźeń komuny šwjedźeńšzy spominacź a so k pohrjebnischcźu Père-Lachaise, hdźež cźéła komunardow, pschi poslednim sbéžku w lěcze 1871 panjenych, wotpocźuja, se smahowazymi cźerwjenymi khorhojemi podacź. Hacź runje wjedźachu, so polizija to cźerpicź njebudźe, dha tola anarchistojo s wulkej cźrjódu, roswalene cźerwjene a cźorne khorhoje psched sobu noscho, k pohrjebnischcźu pschicźežechu. Jako poliziscźojo, kotrychž běsche so wulka liczba pschi pohrjebnischcźowych wrotach sešcha, cźerwjene khorhoje pak sawalicź pak wotstronicź žadachu, so anarchistojo do nich s pjascźemi a kijemi dachu a pschi nětko nastawazej bitwje bě strach, so wjele šlabschi poliziscźojo podleža. Tu polizajski wjednik tešak wucźahnucź pschikasa. Poliziscźojo do nadpadnikow, so bychu so jich wobróli, ani na prawizu ani na lěwizu njehladajo, rubachu a jich wjele sranichu. Njemdry lud so tak bórsy wotcźěri, sešběra pak so s nowa na pschihodnym měscze, hdźež hromada kamjenjow leżesche. Tych so mozowawschi anarchistojo s nimi do poliziscźow mjetachu. Jedyn kamjeń slecźi do woblicza polizista, kotryž krwawjo na semju panje, druhi praššnje polizajskeho wjednika do hłowy a jeho cźežko srani. Wscho to sta so s wulkim hołkom, kschikom a wołanjom: „Rubježniźy! Kanallie!“ Žony toho runja sobu herjekachu a někotre s nich so samo do poliziscźow s kamjenjemi a kijemi dachu. Tu pschikasa žandarmski offiźer: „Bayonet naždźicź! Do prědka!“ A skoku wojazy a poliziscźojo, psches spjecźowanje luda rosnjemdrjeni, postupaju, ani žonow ani dźěcźi njepschepuschcźo. Schtoż njemóže sahe cźeknucź abo panje, so poruba a je w strasche, so jeho sateptaja. Jedyn polizista so s bayonetom do dźěłacźerja, kotryž jemu napscheczo stejesche, měrjesche; dźěłacźeŕ jemu nahe wutrobno pokasujo sawoła: „Kol jeno!“ Polizist bróń skoni a cźlowjeka saja. Jako so lud s nowa sebra, pschikasa offiźer: „Natykajcźe tsělby!“ Tola so njetsělesche, dokelž so polizajni komišarojo prózowachu, njemdroscź žandarmow stužicź, a tež anarchistow k měrej napominachu. Psched pohrjebnischcźom kavalerija ludźi rosehna. Anarchistojo roscźékachu wołajo: „Hladajcźe, tam naschich bratrow kónzuja!“ Někotsi fanatiszy njeměrniźy chzychu wosy konjazeje želesniźy powrócźicź, tola so tutón wotpohlad sadźěwa. Liczba ranjenych je wulka, njehodźi pak so s wěstoscźu wobliczicź, dokelž wjele ranjenych, kotrymž bě to móžno, rucźe domoj khwatachu a jenož cźežko ranjeni na wojownischcźu wostachu. Psches 50 zivilistam a wjazy hacź 30 poliziscźam a žandarmam so na měscźe rany sawjasachu. Po stóncźenej demonstraziji so na 1800 anarchistow w wulkich salach jeneho hoscźenza shromadźi, hdźež so wótre, palne rěcźe pschecźiwo knježerstwu mějachu. Jedyn anarchista roseztaji, so je so cźaš rěcźow minuł a so je cźaš skutkow pschischoł. Wschitźy woprawdźicźi revoluzionarojo bychu šebi dyrbjeli petrolej a dynamit wobstaracź, so bychu wschě sjawne pomniki sanicźili. Druhi rěcźnik swojim pschipošlucharjam radźesche, so bychu so jenož s revolvrami wobrónjeni pschichodnje shromadźowali. Skóncźnje so wobsanknu, so k pohrjebnej šwjatocźnoscźi šławneho pěšnjerja Viktora Huga s revolvrami podacź a kóždeho poliziscźu hnydom satsělicź, kotryž by jim šnadź pschi něcźim wobaracź chzył. Viktor Hugo, pschi kotrehoż pohrjebje chzedźa anarchistojo sa komunismus demonstrěrowacź, je 22. meje 83 lět stary w Parisu wumrjeł. Wón je najwjetschi franzowski pěšnjeŕ tutoho stolěcźa a je lubuschk zyłeho franzowskeho luda był. Duž zyła Franzowska wo njeho žaruje. Khowanje jeho cźéła so s najwjetschej šwjatocźnoscźu bliżschu póndźelu smeje. Wjele tyšaz ludźi so pschi pohrjebje wobdźěli a tutu składnoscź chzedźa anarchistojo sa swoje wotpohlady wuwužiwacź. Schtó wě, kajke njedocźinstwo pschi tym do skutka staja. W deputirtskej komorje su so anarchistojo bjes tym hižo wobcźežowali, so jim sjawne noschenje cźerwjenych khorhojow njedowoleja. Wjetschina sapóšłanzow měješche pak sadźerźenje poliziscźe pschi šwjatkownych njeměrach sa zyle prawe a ministerstwu dowěrjenje wupraji, jo namołwjo, so by pschichodnje anarchistam hischcźe s wjetschej šurowoscźu napscheczo stupało.

Rušowska. W Peterburgu su mórski kanal, po kotrymž móža też wjetsche mórske łódźe hacź do Peterburga jěcź, 27. meje w pschitomnoscźi khěžorskeje šwójby, mnohich sastojnikow a wulkeje liczby luda šwjedźeńšzy wotewrili. Kanal sawrějazy běły židźany bant khěžorke, na łódźi „Deržawje“ pschijěwschi, se šlébornymi nožizami pscherěšnu, schtoż so jako wotewrjenje kanala s hrimotom kanonow powita.

— Jendźelcźenjo běchu psched krótkim jara njemdri, so ruski zar po jich žadanju generala Komarowa njepokhosta. Město toho je zar Komarowa pokhwalił a wobdarił, a Komarow je so sa krótki cźaš najsnacźischi general w Ruskej scźinił. Pódla pschepodacźa

cžeßneho mjecža, ſ brillantami wobßadżeneho, jemu zaŕ 50,000 rublow myta ſa jeho ſaßkużby wo bitwu nad rěku Kuſchkom pſchipokaſa. Dokelž pak general Komarow ſamoženja nima, je zaŕ po namjecže wójnſkeho miniſtra mjenowane myto na 100,000 rublow powyſchił.

— Ssibirſka univerſita w Irkutſku ßo 8. ſeptembra toho lěta wotewri. So bychu ßo po móżnoſczi dobre wucżerſke mozy ſa nju dobyłe, ßo nowej univerſicże wobſchěrniſche prawa hacż druhim ruſkim univerſitam ſpożcża.

Judaſchowe wobliczo.

(Skónczenje.)

Tajku nadobnu njeßebicżnoſcż ludżo wjele khwalachu a hnydom ßo wſcho nuſne poruczi, ſo by ßo Kamjenizowe dżiwne żadanje dopjelniło. Wobſanknuchu, ſo ma ßo kſcheſczijanſki ſchklova, kotryż je ſchklovinſtwo najdlěhe pſcheczerpił, wukupicż. Sa njedołhi czaß ßo łódż, kotrejež kapitanej běchu tule wěż pſchepodali, do Hamburga wróczi. Wußwobodżeny ſchklova, kotryż ßo ſ łódżu ßobu pſchiwjeſe, bě po ſdaczu ßylny człowjek był, nětko pak bě mjenje pſches wyßoku ſtarobu hacż pſches pſchětrate czerpjenja ßłaba a ſtulena woßoba. Jeho włoßy běchu ßněhběłe, jeho wocži tupej a błukej, jeho khód tſchepotazy a koża na jeho czěle ſbrunjena a ſmorſchczena. Zuſeho k jeho wumóżnikej dowjedżechu. Kamjeniż jemu w hoſpitalu ſa morjakow město kupi, hdżež jeho jara derje wothladachu. Něhduſchi ſchklova ßo tu po ßwojim czěle bórſy ſaßo ſhraba. Jeho ſtuleny khribjet ßo ſ womkodżenej mozu ſaßo ſruna a jeho prjedy błukej, tupej wocži ſaßo jaßno hladaſchtej. Jeho khód bu ſaßo twjerdy a wěſty, ßamo hordy, a jako woživjazy wodych nalěcża ſaßo pſches kraj dżěſche, njebě żadyn powoſtank něhduſcheho ſchklovinſkeho czerpjenja na jeho czěle wjazy widżecż. — Wukupjenz ßwojeho wyßokoſmyßleneho dobroczela, młodeho molerja, jara czaſto wopyta a jemu powjedaſche, kajku czwilu a hubjenſtwo je w dołholětnym ſchklovinſtwje pſchětracż dyrbjał.

Běſche tużny lětni dżeń; młody moleŕ, pſches czopkotu wuſtaty, w ßwojej ſparnej komorje na kanapeju wotpoczowaſche. Jako tak połſpizy leżeſche, ſtupi Tobias Mühlthal, każ ßo wukupjeny ſchklova mjenowaſche, do jſtwy a dżěſche po ſwuczenym waſchnju do molerjoweje dżełarnje. Kamjenizej w tym ßamym wokomiku, jako zuſeho pſches czěmnje wobßwětlenu ſtwu hicż widżeſche, każ ßlepoſcż wot woczow padże. Runje a zyle tak bě tamny żadławy czerwjenobrodacż pſches jeho ſparnu komoru do nanoweje ſchok w tej nozy, hdżež nan wumrje. To bě jeho wulkoſcż, jeho khód, jeho podoba — haj, to bě wón ßam. Moleŕ ßo ſběhnuwſchi ſa nim khwataſche.

„Pſched krótkim běſchcże hiſchcże turkowſki ſchklova, nětko ſcże mój jaty!“ Jan Kamjeniż ſawoła, „podajcże ßo mi dobrowólnje! Scże mojeho nana ſkónzowali!“

Każ wot błyſka porażeny, zuſy pſched nim ſtejeſche, ßwojej dżiwej makej wocži na njeho wuwalejo a potom ſ wußmĕchowazym khłoßom praji: „Schto ßo wam dżije, młody knjeże?“ Tola żaneho ßkowczka njewotmolwiwſchi ßo Jan rosnjemdrjeny do njeho da, a ſhrabnuwſchi jeho ſa żiwot, prózowaſche ßo jeho na ſemju cżißnucż.

„Dha to po tajkim żadyn żort njeje, ty ßkabuſchko!“ ſawoła ſtary. Wón ßwojeho pſcheczíwnika ſ tajkej mozu wot ßo ſtorczi, ſo tón ſ khłowu na ſemju wrjeßnu, a na to ſe iſtwy ſkoku czeknu. Hižo bě po ſkhodże dele, hižo bě na haßu ſkocził — tola moleŕ, kotryż bě ßo, hacż runje bě poł pohkuſcheny, hnydom ſběhnuł a ßo ſa nim puſchcził, jeho tu doßahnu a jeho twjerdże dżerżo, wołaſche: „Pſchimńcże jeho, wón je mordaŕ!“

W tym ßamym wokomiku běſchtaj wobaj wot wulkeje hromady ludźi wobſtupjenaj. Jan ßwoju wobſkórżbu woſpjetowaſche a zuſeho do jaſtwa wotwjedżechu.

Pſched ßudom pak Kamjeniż na żane waſchnje winu jeteho dopokaſacż njemóżeſche. Wón woſpjet wobkrucżi, ſo je wón mordarja ßwojeho nana ſpósnał. Jemu bě, każ by ſ njebjeß ßwĕdczenje dyrbjało pſchińcż, wón nĕkajki dżiw wotczakowaſche — tola wſcho mjelczeſche. Cżeżke ſdychnjenje ßo ſ jeho wutroby wuwinu, a wón wocži k ſemi wobroczi. — Nĕtko ßo dołho ſadżerżeny hnĕw pſchitomnych dlĕhe podtkóczicż njeda.

„Lĕpje by było“, roſhorjeni rĕczachu, „hdy budźiſche njeſbożowneho w turkowſkich putach woſtajił, hacż ſo je jeho wukupił, ſo by jemu hanibniſche puta kował; wón by ßo dyrbjał wuſnacż, ſo je ßo mylił, a ſo bjes pſchiczinu tuka.“ —

Mühlthal tam ſ wobliczom czerpjazeje njewinowatoſcże ſtejeſche a mĕjeſche wobżarowanja hódny napohlad. Jako ßo jeho praſchachu, hacż by ßo ſ tym ſpokojił, hdy by moleŕ wobſkórżbu wróczo wſak, wotmolwi wón ſ ludanej poniżnoſczu, każ ſo by ſ dżakom napſchecżo molerjej napjelnjeny był: „Niczo dale njeżadam, hacż ſo mje wuſprawnił!“

„Waß wuſprawnicż?“ Kamjeniż po krótkim mjelczenju ſ mĕrnym ale roſßudżenym khłoßom praji, „nó haj, wy ſcże mordaŕ a hiſchcże wjazy — ja niczo naſad njewoſmu! Njech Bóh bjes namaj roſßudźi!“

To prajiwſchi chżyſche ßudniſku ſalu wopuſchczicż; tola ſ dobom jaty, kotryż bě hacż dotal ſtuleny ſtał, ſ móznym ſatorhnjenjom khłowu ſběhnu, ſo jeho rjeczaſy ſchczerczachu, a rjeknu:

„Dokelž ſkórżbnik ſwólniwy njeje, mje wuſprawnicż, każ mi to po ſakonju pſchiſteji, dha drje móżu żadacż, ſo by ßo wón na moje město ſtajił jako muż, kotryż ßo na cżeßnych ludźi pſchißkodża.“

Ssudnikam bě tole njewotczakane żadanje jara njelube. Cżiche morkotanje, kotreż mĕjeſche po ſdaczu njeſpodobanje nad ſadżerżenjom jateho woſnamicż, ßo ſ pſchipoßkucharjow ßkyſchecż da. Molerjej k wutrobje ſtrach ſtupaſche; tola wón, k ßudnikam ßo wobroczíwſchi a ßo pſched nimi poniżnje pokloniwſchi, praji:

„Roſßudżcże, Waſchemu wußudej ßo podcżißnu!“

Tola ßudniży mĕjachu żohnowane wopomnjecże doſtojneho fararja w pſchewulkej cżeſczi a běchu pſche pſchecżelni ſmyßleni napſchecżo wubjernemu molerjej, kotrehoż myßle bě po ſdaczu jenoż dżĕcżaza luboſcż ſmucżika, ſo bychu po Mühlthalowym żadanju cżinili. Njedżiwajo na to Mühlthala njewinowateho wuſnachu, a doſcż ludźi jich bě, kotſiż jeho ſe ßudniſtwa wyſkajo domoj pſchewodżachu a ſa njeho pjenjeſy ſběrachu, ſo by ßo jemu pſches to hańba a hubjenſtwo jaſtwa doſcż a na doſcż ſarunało.

Mühlthal, lĕdma ſ jaſtwa puſchczeny, hladajży na mozach pſchiběraſche. Duż bě ßamo nadpadne, ſo tutón ßylny, njerĕdko pryſlaty człowjek hiſchcże pſchezo bjes wobſtarnymi, khamornymi a khorowatymi ſchĕdżiwzami w hoſpitalu na molerjowe khóſty pſchebywaſche a tam ßwojich towarſchow cżaſto ſ njewuſchnoſczemi mjerſaſche. Zyle hinaſche, hacż Mühlthalowe, bě molerjowe ſadżerżenje. Snutſkowny njemĕr, njeſpokojnoſcż a hórkoſcż jeho wutroby, kotreż jeho cżwilowachu, ßo pſchezo bóle na nim pokaſowachu. Podarmo wón wucżek w ßwojim molerſtwje pytaſche a tak cżaſto hacż ßo nuſowaſche trĕbne naprawy pſchihotowacż, pſchezo ſaßo wón, dokelž niczo kmane dokonjecż njemóżeſche, barbicż na bok ſchmórnu.

Bjes tym też hoſpitalowi pſchedſtejicżerjo ſpósnachu, ſo Mühlthal pola nich na prawym mĕſcże njeje; haj wón ßam cżaſto rĕczeſche, ſo hiſchcże pſchezo jeho horze pożadanje ſa tym ſteji, ſ łódżu po dżiwim morju prĕki a pódlu płuwacż. Hoſpitalowi wobydlerjo ßo ßamo ſ próſtwu na pſchedſtejicżerſtwo wobroczichu, ſo bychu ßwojeho njemĕrneho towarſcha wotbyli, kotryż jim pſchi kóżdej ſkładnoſczi klubu cżinjeſche, tomu tobak, druhemu jehły, tamnemu ſapalki atd. prjecż bjerjo, ßo wĕ, jenoż ſo by ßo nad jich mjerſanjom wjeßelił. Duż běchu wſchitży jara ſ pokojom, ſhoniwſchi, ſo je ßo njemĕrny duch na nĕkajkej łódźi ſa wjeßłaka pſchiſtajił.

Hoſpital, w kotrymż bě Mühlthal ſtatok namakał, do woßady Michałſkeje zyrkwje ßkuſcheſche, a hoſpitalowi wothladanży ſa lěto dwójży do Michałſkeje zyrkwje k Bożemu blidu khodżachu. Mühlthal, kotryż bě ßebi wotmyßlił, dżeń po poſtajenej ſpowjedźi wotjĕcż, chżyſche toho runja k Bożemu blidu hicż. „Pſchetoż“, wón praji, „ja njejßym hubjeńſchi kſcheſczijan hacż wy!“ — Na ſdacże ſ nutrnoſczu do zyrkwje ſtupi; da ßebi wot duchowneho hrĕchi wodacż, a bliżeſche ßo potom k woltarjej. Hižo ßo wón klaka, hižo jemu duchowny ßwjeczeny khlĕb dawa — pſchi tym wón wocži ſběhnuwſchi na woltarny wobras pohladnje. Wón wuhlada fararja Kamjeniza a, o ſtrach, wón ßebje ßameho wuhlada, mordarja Havenreutera. Cżah po cżahu, każ bě jemu ſchpihel pſched wjele lětami jeho wobliczo pokaſował. Wón widżi w ßwojim wobraſu Judaſcha Iſchariota pſchi ßwjatej Knjeſowej wjeczeri.

Pót ßmjertneho ſtracha na jeho czoło ſtupi, wón ßo njemóże na kolenomaj ſdżerżecż; wón ſa woltarnym wobhrodżenjom pſchima, tola tón ßamy wokomik ßo w womorje na ſemju wali. S zyrkwje wunjeßeny drje ßo bórſy ſaßo ſhraba, tak ſo móżeſche hiſchcże tu ßamu nóż na łódźi ßwojeho dżĕła hladacż. Tola jako ranje ßwitaſche, naſtróżeni morjazy jeho czĕło ſ wohidżenym wobliczom pſchi wulkim łódżinym ſcżeżorje wuhladachu; ſblĕdnjenej tola ſchĕroko wotewrjenej wocži wón njepohnuty na njedaloku Michałſku zyrkej wudżĕraſche.

Tak ßo ſ najmjeńſcha molerjej ſdaſche, kotryż bě, wo podawku w zyrkwi ſhoniwſchi, na łódż khwatał. Jako ßudniży tu wěż błyſchachu, wohańbnjeni khłowu tſchaßechu, njewjedżo, hacż to ſ mudroſczu abo ſ proſtoſczu cżinja.

Ze Serbow.

S Budyschina. Sańdżenu ßrjedu popołdnju wot 2 hodźin „Towarstwo Pomozy sa studowazych Sserbow“ w Thiermannez kolonnadach tudy ßwoju lětuschu hłownu shromadźisnu wotdźerża, na kotruż běsche ßo 14 ßobustawow seschło. Na měsćze pißmawjedźerja, kotryż na shromadźisnu pschińć njemóżesche, k. farař Hórnik rosprawu poda wo skutkowanju towarstwa w sańdżenym 5. lěćze jeho wobstacża. Ssobustawow je towarstwo sańdżene lěto 3 shubiło; wumrjechu kk. redaktor komthur Ssmoleŕ, wucżeŕ Bartko jun. w Maleczizach a farař Nowak w Klětnom. Wopomnjecże semrjetych towarstwo s postanjenjom poczeschi. Woßebje rosprawnik saßłużby wusběhnu, kotrež je ßebi njebo k. Ssmoleŕ, kotrehoż njewustawazemu prózowanju dźě ma „Towarstwo Pomozy“ ßwoje nastacże pschede wschěm ßobu dźakowacź, wo towarstwo dobyk. Bóh płacź njeboczicźkemu wschu luboscź a ßwěru w wěczności! Pschistupiłoj staj towarstwu k. Mózak Kłoßopólski, rěcznik w Lubiju, na czaß żiwjenja a jako rjadny ßobustaw k. kapłan Libsch w Draždźanach. Prěnischemu je ßo dźakny list póßłał sa nadobnu podpjeru, kotruż je towarstwu wopokasał jemu na czaß żiwjenja pschistupiwschi. Rosprawnik pschitomnych napominasche ßo ßwěru wo to staracź, so by liczba ßobustawow dale lěpje pschiběrała; pschetoż podpjeru towarstwo nusnje trjeba, a pschinoschk, 1 hriwna, dźě je tak ßnadny, so jón wob lěto też khudy swjedźe. Tole napominanje wo żiwische podpjeranje wużitneho skutkowanja towarstwa běsche czim nusnische, dokelż ma ßo „Towarstwo Pomozy“ nahladnych darow w bliższim czaßu mjenje nadźěcź; pschetoż njespominajźy na składowanje darow k nabożnym saměram mjes evangelskimi każ katholskimi Sserbami dźě mamy pschede wschěm ßwoje hłowne mozy na to skożowacź, so należnoscź maczicźneho domu sbożownje k kónzej dowjedźemy. Dale ßo w rosprawje k. fararjej ryczerjej Imischej dźak a ßława sa to wupraji, so je czisty wunoschk ßwojeje knihi „Der Panslawismus atd.“ pokładnizy towarstwa pschipokasał. Pjenjeżneje podpjery je „Towarstwo Pomozy“ sańdżene lěto 325 mk. wudało, kotrež buchu po ßwědomitym wuradźowanju pschedßydstwa a wubjerka pjeczom studowazym pschidźělene: dwěmaj bohoßłowzomaj, dwěmaj gymnasiastomaj a jenemu wucżomzej wucżerskeho seminara. Dokelż ßo na prósstwy někotrych druhich po wustawkach hischcże dźiwacź njemóżesche, ßu ßobustawy pschedßydstwa a wubjerka mjes ßobu privatnu kollektu składowali a jenemu woßebje potrjebnemu na to waschnje podpjeru wobstarali. Shromadnych poßedźenjow, w kotrychż ßo wo běżnych należnoscżach towarstwa wuradźowasche a wobsamkowasche, staj pschedßydstwo a wubjerk w sańdżenym lécże 4 mětoj. — S rosprawy pokładnika, k. Měrscha, shonichmy, so je towarstwo sańdżene lěto dokhodow 1165 mk. 16 np. a 693 mk. 96 np. wudawkow měło, mjes tym so bilanza 2170 mk. 35 np. wucżinjesche. Samożenje towarstwa je ßo na 13,540 mk. 34 np. pschisporiło. Wot revisorow w dobrym porjedźe spósnate, dosta sliczbowanje justifikaziju. — Jako nowe ßobustawy běchu ßo pschimołwili a buchu s pschihłoßowanjom jenohłóßnje pschijeczi kk. kandidat Lenik s Njaboschkoj w Delnjej Łużizy, wucżeŕ Cżoch w Schönfeldźe, kubleŕ Ssmoła w Kaschezach a mkynk Żur w Hósku pola Kulowa. — Dokelż żane namjety pschimołwjene njeběchu, pschedßyda po krótkim wuradźowanju wo někotrych towarstwo sajimazych praschenjach poßedźenje skónczi. Bóh daj, so by „Towarstwo Pomozy“ w ßwojim żohnowanym skutkowanju dale a hischcże s wjetschim wuspěchom skutkowacź móhło! Sserbja pak njech ßwojeje pschißłuschnoscże njesabudu a njech towarstwu pśches to, so jemu prawje bohacże pschistupuja, też trěbne ßrědki k jeho skutkowanju wobstaraja! J. B. Š.

— Woheń wosnamjaze schtórmowanje wobydlerjow Budyschina w prěnjej ranschej hodźinje druheho dnja ßwjatkow se sparja budźesche. Pod bórklinom njedaloko hroda s watoweje fabriki swudowjeneje Jäckeloweje mózny wulki woheń k njebju ßapasche. Wón bě po sdaczu w tseczim schoßu blisko skhoda wuschoł. Dokelż płomjenja skhód hnydom shrabnuchu, bě ßo Kleinstückez ßwójbje, kotraż w tseczim schoßu bydlesche, wupucź s palazeje khěże wotrěsnuł. Jako wóhnjowa wobora k wóhnju pschikhwata, běchu ßo płomjenja hižo psches zyku tšěchu wupschestrěke a pschimachu hižo w tseczim schoßu Kleinstückez wobydlenje. Wutrobu pscherěsazy napohlad bě, jako Kleinstückowa ßwoje make dźěczo, wo pomoz proscho, s woknom won dżerżesche. Wóhnjowa wobora drje rucże dwaj rěblej pschinjeße, tola wonej, jako jej k khěži pschipokożichu, hacż k woknam tseczeho schoßa njedoßahaschtaj. Wokomiki najwjetscheho stracha ßo minuchu, hrosa wutrobu najkhróblischeho symnokrejneho cżłowjeka pschimnu, a wjele jich bě, kotsiż dyrbjachu ßo wot żadławeho wutrobułamazeho napohlada wotwobroczicź, njemóżo poßłuchacź na żałoscź ludźi, wot ßmjercź hrożazych płomjenjow wobdatych. Skónczńje s tseczim wjetschim rěblom pschihnachu a, dźakowano Bohu, wón njebě psche krótki. Jedyn wóhnjowy wobornik po rěblu rucże horje saléše a najprjedy Kleinstückez dźěczo dele donjeße. Na to Kleinstücka, kotryż je běbny a khodźicź njemóże, s wulkej prózu wóhnjej wukhowachu a posdźischo też drusy ßwójbni palazy dom po rěblu sbożownje wopuschczichu. Do skoczneje płachty, kotruż běchu wóhnjowi wobornizy w wuskej haßy wupschestrjeli, ßebi dla psche wulkeje wyßokoscże nichtó dele skoczicź njeswaži. Na tutym měsćze by ßo pschi małym wulke njeßoże stacź móhło. Jako tam runje wotdźělenje wóhnjowych wobornikow nimo czehnjesche, ßo njejabzy s palazeje tšěchi hromada rjadow s praskotom dele wali. Tola każ psches Boži dźiw ßo ani jedyn muż njewobschkodźi. Podobnje ßo na druhej stronje khěże jedyn wóhnjowy wobornik njeßoża sminu. Tutón na rěblu stejo smachi s druheho schoßa czahasche, jako na dobo żahły tšěschiny żłob dele praßnu. Wóhnjowy wobornik, wrjeskot wysche ßebje saßłyschiwschi, ßo hnydom pod rěbl ßuże. Psches to drje rěbl na bok padże a ßo skama, tola tšěschiny żłob nimo wóhnjoweho wobornika, kotryż ßebi psches pad jenoż s lohka ruku wobschkodźi, na semju dele slecźi. Wulki strach bě, so móhłe ßo psches wokoło lětaze schkrě też ßußodne khěże sapalicź; duż ßo te ßame czasto s wodu pokrjepichu. Na wyßoku drjewjanoßwißłatu khěżu ßadpschedawarja Köhlera běchu schkrě toho runja slecźiłe a pónoschk sapalike, hacż runje wětsik wot njeje na woheń stejesche. Tutoho wóhnja pak ßo s czaßom dohladachu; duż ßo poradźi, jón w nastaczu poddußycź. Wobydlerjam wotpaleneje Jäckelez khěże je ßo skoro jich zyła domjaza nadoba a drasta wot płomjenjow saniczika, a dokelż ßu woni s wjetscha dźěłaczeŕszy njesamożicźi ludźo, dha drje je bjes nimi nětko wulka nusa.

— Dżenßa je sa naschu lubu Łużizu wopomnjenja hódny dźeń: dżenßa psched 250 lětami, 30. meje 1635, ßo po wucżinjenju Prażskeho měra Łużiza sakskim herbskim krajam pschisamknu. K dopomnjenju na tónle sa naschu wótczinu wyßoko ważny dźeń ßo Jeho Majestoscźi naschemu lubowanemu krajnemu wótcżej wot łużiskich wojerskich towarstwow poddanska adreßa pschepoda, kotraż ma ßo poßłownje takle: „Najnadobnischi, najmiloscziwischi kralo a knjeże! Dżenßnischi dźeń, 30. meje 1885, je ßo schtwórcż tyßaza lět minuło, so je Łużiza, krucże swjasana se sakskimi herbskimi krajemi, jemu herbszy ßłuschejo ßo wyßokemu Wettinskemu knjeżerskemu domej poddała. Pod żohnowanym knjeżstwom Wascheje Majestoscże a Wascheje Majestoscże prjedownikow je Łużiza roskcźeła w wikowanju a rjemjeßle. W nusy a strasche, każ w czaßu sboża je Łużiza mikoscże a hnady ßwojeho krajneho wjerha stajnje ßo swjeßelała, staj kraj a lud na stronje ßwojeho knjeżerja stałoj. Dowol Wascha Majestoscź toho dla też dżenßa na tymle sa nasch wokrjeß tak wyßoko ważnym wopomnjeńskim dnju se strony starych wojakow, kotrymż je Wascha Majestoscź stajnje kralowski ßwěrny pschecźel była, wobkrucźenje njekhabłazeje sakskeje ßwěry, luboscże a poßłuschnoscże. Wojerske towarstwa Zitawskeho, Lubijskeho, Budyschskeho a Kamjeńskeho hamtskeho hetmanstwa. (Podpißani.)“

— Druhi dźeń ßwjatkow popołdnju na Valtenberg pola Biskopiz zyle njenadźijzy jara wyßozy hoscżo pschińdżechu: nascha sakska kralowska ßwójba k ßwjedźenju narodneho dnja prynza Bjedricha Augusta mjenowanu horu wopyta. S kralowskeje ville Strehlen extracźah do Delnjeje Wjasońzy pschijędże. Wyßozy hoscżo, kral Albert a prynz Jurij s dźěczimi, pschewodźeni wot wobßedźerja hory, knjesa barona Oppen s Holdberg, na horu pschińdżechu, hdżež jich pschitomni pucźowarjo radoscźiwje powitachu. Se wschelakimi ludźimi ßo wyßozy hoscżo, kotsiż běchu w 3. hodźinje pschijeli, luboscźiwje rozmołwjachu, tak derje na horje, każ na Delnjowjasończańskim dwórnischczu, hdżež běchu Delnjowjasończańszy tšělzy czestnu kompagniju postajili, a s wotkelż kralowska ßwójba w 6. hodźinje wotjędże.

S Rósborka. Po namjecże sapóßłanza Huene je pruski ßejm psched ßwojim skónczenjom sakoń pschijał, po kotrymż ma ßo pjenjes, kiż budże s powyscheneho zła sa żito a skót dobyty, sa gmejny nakożicź. Dostawschi kralowsku dowolnoscź budże ßo tónle ważny sakoń bórsy wosjewicź. Je-li so, każ je ßo wobliczilo, wot 20 milijonow markow na Liegnitzski knjeżerstwowy wokrjeß 706,544 mk. pschińdże, dha nasch Rósborski wokrjeß 29,000 mk. dostanje. Po § 4 tohole sakonja maju ßo pjenjesy na tajke wudawki nakożicź, sa kotrež ßo ßrědki psches pschirażki k krajnym dawkam abo psches direktne gmejnske dawki dobudu. Hdżež to mózno njeje, maju ßo s pjenjesami schulske dawanja polózicź, woßebje nastupajzy ludowe schule; pak maju ßo s tymile pjenjesami khudobine pokładnizy podpjeracź.

Na ßwjedźeń ßwjateje Trojizy,

sakoženśki dźeń Dźiwoczańskeho ßerbskeho ev.-luth. mißionskeho towarśtwa.

Tak twój skutk, mój sbóžniko,
Na ßwěcźe je dokonjany,
K Wótcźu dom ßy wrócźił ßo,
Sswjaty Duch je wotpósłany,
Duž my dźenß nětk ßwjećimy
Sswjedźeń ßwjatej' Trojizy.

Božo Wótcźe njebjeśki,
Stworicźelo toho ßwěta,
Kiž wscho sdźerżiśch na ßwěcźi
Hižom sakraßnjene lěta,
Dźenßa s dźaknej khwalbu my
Nětk ßo k tebi modlimy.

Ssyno Boži, sbóžniko,
Wumožniko zyloh' ßwěta,
Nětk te hrěśchne cźlowjeśtwo
W twojich krwawnych ranach pyta
Wumoženje psches hnadu
W tebi, ßwojim sbóžniku.

Sswjaty Ducho, kiž ty ßy
Troschtar wurudźenym ludźom,
Wot Wótza a Ssyna ty
Wukhadźeśch h'schcźe nětko wschudźom,
Hdźež we mjenje Jesußa
Modlo ßej cźe wuproścha.

Boża ßwjata Trojiza,
Wótcźe, Ssyno, Ducho ßwjaty,
To je moja nadźija,
So b'du s hnady horjewśaty —
S hnady, psches krej Khrystußa,
Póńdu domoj do njebja.

W njebju wscho, trojeniczki,
„Sswjaty, ßwjaty, ßwjaty" spěwa,
Też we naschim towarśtwi
Kóždy k twojej cźeścźi dźěła,
Lětny dźeń dźenß ßwjećimy
Sswjedźeń ßwjatej' Trojizy.

Hdyž też nasche stadleschko
Je tu nětko khětro małe,
Dha wschak je, nasch sbóžniko,
Sswěrnje w twojej ßłużbje stake,
Kiž lět schěśća a tśizeći
W Dźiwoczizach wobśteji.

Tak nětk Bohu Wótcźewi
A też Ssynej khwalbu damy,
Božo ßwjaty Ducho cźi
Dźenß też k cźeścźi saspěwamy:
Boża ßwjata Trojiza
Budź nětk wěcźnje khwalena.

Pětr Młónk.

Wußudźenja.

Lawniśki ßud. Pohoncź A. Lasar s Noweje Wßy nad Sprewju bě wobskorżeny, so je 14. měrza rěśniśkeho wucźobnika Ssuschku s Budyschina, kotryž bě na drósy njedaloko Delnjeje Hórki na jeho wós skocźił, se samyßkom s kschudom psches wobliczo praßnuł. Cźělneho ranjenja dla ma wobskorżeny 10 mk. khostanja płacźicź. — Cźeladnik J. M. Mikiśch s Dobroschez pola Delnjeje Hórki sda ßo nimo měry hruby cźlowjek bycź. 26. měrza wón na drósy, do Plußnikez wjedźazej, żiwnoscźerja Hancźku bjese wscheje pschiczźiny wot sady nadpadźe a jeho k semi cźißnuwschi, bijesche jeho s pjascźu do woblicźa a jemu ßamo se schkórnjom na wobliczo stupi, psches cźoż Hancźku na noßu srani. Straschneho psheścźěhanja dla Mikischej jastwo na dwaj měßazaj pschißudźichu. — Skakarjow A. Wolfa a E. Wolfa s Noweje Wßy pola Zicźeńka winowachu, so staj w nozy 9. měrza w korcźmje swudowjeneje Arraßoweje w Koßarni pschebywałoj, hacź runje bě jimaj młynk Eckardt, wjednik Arraßoweje hospodarstwa, prjecź kasak. Dale bě A. Wolf wobskorżeny, so je żiwnoscźerja Pjetrascha s Noweho Zokowa se straschnym instrumentom do hłowy praßnuł, a E. Wolf běsche na haßy s rewjenjom a hawtowanjom nózny měr kasył. Dokelž ßo dopokasacź njehodźesche, so je Eckardtej prawo pschistało, wobskorżeneju s korcźmy wupokasacź, buschtaj wonaj w nastupanju kaženja domjazeho měra njewinowataj spósnataj, cźělneho ranjenja dla pak A. Wolfa s jastwom na schtyri njedźele pokhostachu a E. Wolfej dla kaženja měra arrest na jedyn tydźeń pschißudźichu. — Kak cźeźko ßo hanjenje statnych sastojnikow khosta, dyrbjesche kowař K. H. Paul w Barcźe k ßwojej srudobje nasłonicź. Tutón bě 13. januara pschi sjawnym wußudźenju, psched khostanskej komoru ßo mějazym, pschecźiwo ßwojej lěpschej wědomoscźi prajił, so żandarm Röseberg w Kubschizach rěśnika Wiederwacha w Barcźe toho dla něka jkeho pschestupjenja dla pscheradźił njebě, dokelž bě jemu tón schkleńzu piwa dał. Tutoho wuprajenja dla, kotrež dyrbjesche nahladnoscź mjenowaneho sastojnika psched ludźimi ponizicź, Rösebergowa sastojnska wyschnoscź, tudomne hamtske hetmanstwo, Paula wobskorżi. Lawniśki ßud, Paula winowateho wusnawschi, jeho k jastwu na schěśćź njedźel wotßudźi. — Wjazy krócź khostany cźeladnik J. Möhn s Radworja hižo sßo psched ßudom stejesche, dokelž bě hoscźenzarja Hofmanna na Zidowje wo 1 mk. 25 np. a kublerja Gudu w Hornjej Kinje wo 2 mk. 50 np. wobschudźił. Jeho khostanje wucźini jastwo na dwě njedźeli a schtyri dny.

Khostanska komora. Murjeŕ P. M. Pjetasch s Nowych Bóschiz, hižo pjecź krócź paduchstwa dla khostany cźłowjek, bě twarzej Haufje w Kamjeńzu kóślatko kradnuł a je, hnydom je sareśawschi, dźeń posdźischo pschedał. Njepolěpschomnemu pakostnikej khostarnju na jene lěto, shubjenje cźeßnych prawow na dwě lěcźe a dowolene podstajenje pod polizajsku nadkedźbu pschißudźichu.

Přilopk.

* W Žitawje je psched krótkim jedyn wojak wospjet skote pjenjesy wuměnjecź dał a ßo na to spěschnje wotßalił. Posdźischo pak ßo pokasa, so běchu tele skote jeno marki k hracźu, kotrež s zyła niczo hódne njeßu; psches to ßu něktośi pschekupzy schkodowani. Wo tymle jebanstwu ßu regimentej hnydom powjeli, a krute pschepytowanje też je winika bórsy wußlědźiło.

* Wohidny njeskutk je ßo prěni ßwjaty dźeń njedaloko Draždźan stał. Sswjatkownu póndźelu rano w hłubokim pucźu mjes Cźertnizu a Rjeknizu 6lětnu holcźku, dźowku żelesnicźneho wothladowarja w Cźertnizy, sadajenu a wonjecźeścźenu namakachu. Njesbożowne dźěcźo běsche 1. dźeń ßwjatkow popołdnju wokoło dweju s domu schło. Wot starscheju něktore pjenjezki dostawschi běsche ßo dźěcźo w Cźertnizy na karußelu pschewjesćź chzyło. Dokelž pak wjecźor domoj njepschińdźe, dźěcźo pytacź dźěchu. 26lětneho karußelskeho wjercźerja Kühnu, hižo wjazy krócź khostaneho cźłowjeka, na kotrehoż tukaju, so je hrosny njeskutk wobeschoł, ßu sajeli a do pschepytanja wsali.

* „Frankenberger Wochenblatt" běsche psched něschto cźaßom pißał, so ßnadź ßu krokawy s pschicźinu, so w bliskim scźinowym hacźe karpy s hromadami kónz bjeru. Tule myßl, kaž ßo mjenowanym nowinam pische, kubler s Ortelsdorfa wobkrucźa, kotryž je na ßwojim małym hacźe to ßamo wobkedźbował. Wón je wospjet karpy widźał, kotrymž krokawy na hłowje ßedźachu, a je ryby wot jich cźwilowarjow wumóhł. Jenicźki ßrědk, kaž wón praji, wostanje, haty pilnje pschehladowacź a nadpadnjene ryby wot żabow wumoz. Pschi mjeńschich hatach wschak ßo to hodźi, pola wulkich pak je to njemóżna wěz.

* S parschonskim cźahom, kotryž 20. meje wjecźor 1/4 10 hodź. s Hirschberga do Lubanja pschijédźe, ßo mordaŕ ßobu pschiwjese, kotryž je konditaŕskeho wotrocźka Tixa skónzował. Wón s Waldenburga pschijédźe, hdźež běsche psched pschißażnym ßudom stał, dokelž je saßo 2 1/2 létne dźěcźo skónzował, a mějesche ßo do Shorjelza pschewjescź. W tym ßamym wokomiku, hdyž mějesche do Shorjelskeho cźaha saléscź, wón, runjeż běsche na rukomaj a nohomaj s rjecźasom sputany, na druhej stronje wuskocźi a psches dwórischcźo do jeneho dwora saběża. Jeho wothladowarjam, kotziż ßo hnydom sa nim puschcźichu, drje ßo radźi jeho pschimnucź; wón pak ßo wobarasche a jeneho pschewodnika ßylnje srani jeho s kamjenjom s zyłym wotmachom do hłowy praßnuwschi. Na to pak jeho skudźichu a do Shorjelza dowjesechu.

* Wobydlerjow Barlina je żadławe mordaŕstwo do roshorjenja stajiło, kotrež je hakle něktore dny po jeho wobeńdźenju na ßwětko pschischło. Dwaj dnjej dokho ßo hosposa Weberowa khěżinym ßobuwobydlerjam njepokasa. Skónczńje to poliziji pschipowjedźichu a nětko durje s mozu wotewrichu. Weberowu morwu w kożu leżazu namakachu. Najskerje je jejny luby, kotryż ßo tyscheŕ Schulz mjenowasche, mordaŕ. Tutón je njeskutk wobeschoł, so by Weberowu wurubił. Wón je stónzowanej jejne nalutowanske knižki, na 107 hriwnow wustajene, kranuł a ßebi na nje 100 hriwnow w nalutowarni wupłacźicź dał. Hacź dotal mordarja hischcźe sajeli njeßu.

* Psches zyle spodźiwne wobstejnoscźe khuda holza, fabrikska dźěłacźeŕka, bohate herbstwo dostanje. Hdyž běsche pólska revoluzija poduschena, wěsty se Sylvestrowicź, kotryż běsche mjes pólskimi ulanami s wyschkom był, pruske mjesy pschestupi a ßo tudy pod mjenom Schimanski saßydli. Pod tymle mjenom ßo wón woženi a ßwoje dźěcźi też na tole mjeno kschcźicź da. Ssam ßo hacź do ßmjercźe Schimanski mjenowasche. Psched něschto cźaßom w Pólskej stara cźeta Schimanskeho wumrje wulke samoženje sawostajiwschi. S tohole samoženja mjenowana khuda holza 50,000 tolcŕ dostanje, radźi-li ßo jej dopokasacź, so je Schimanski a Sylvestrowicź jena a ta ßama woßoba. Holza chze to dopokasacź a je hižo pschihoty k tomu sczińika.

* Něktore macźerje maju hłupe waschnje, so małym dźěcźom, so bychu směrom byłe, gummijowy wusoł do huby tyknu. Psches tónle njerosum je w Staßforcźe wóndano dźěcźo wo żiwjenje pschischko. Dokelž mějesche se schatami nusne, żona jeneho dźěłacźerja ßwojemu něhdźe pok léta staremu, ßylnemu hólcźkej snaty gummijowy wusoł do huby tyknu a potom płokacź dźěsche. Sso posdźischo k małemu wrócźiwschi jo wona pschi ßmjercźi namaka: njesbożowny wusoł běsche jemu do schije sjeł, hdźež krucźe tcźesche. Lékaŕ, po kotrehoż na měsćźe pómłachu, rucźe ale tola posdźe pschińdźe. Dźěcźo běsche ßo sadußyło; njesbożowny gummijowy wusoł běsche kcźejaze żiwjeńcźko sanicził.

* Podawk, kotryż ßo lědma wěri, je ßo psched krótkim w Schönfichcźe pola Neustadta mjes Egerom a Weidenom w Bajerskej stał. Dźěłacźeŕ běsche spytał, wulki kamjeń s dynamitom rostsélicź; dynamit

pak njerosbuchnu. Khwilku wočakawschi a nětko pscheßwědčeny, so na tón krócź kamjeń njerostšéli, ßo dźěłačeŕ na kamjeń ßynu, w kotrymž patrona hischcźe tčeśche, nosy schěroko rosschěri a bjes staroscźe ßwačicź poča. Na jene dobo pod nim wrjeßnje; wón wyßoko do powětra sleczi a něhdźe 20 krocźel wot toho městačka, hdźež běsche měrnje ßwačił, na semju dele padnu. Na sboże ßo dale wobschkodźił njeje; jeno ruku je ßebi w shibadle skamak.

* Wo pjanym ßorniku ßo do „Lothr. Ztg." pische: Mako ßnadź je snate, so ßu ßorny, hdyž ßu ßo w nalěču dubowych a brěsowych pupkow narymsake, zyle kaž pjane; potom tele skočata, kotrež ßu hewak tak spkóschiwe, khróble schtó wě hdźe khodźa. Tak wóndano w Herlingenje schikowany ßornik schmotawje do wßy pschińdźe, do sahrodow skakasche a ßo skónčnje w jenym dworje pched khěžu lehnu, w kotrejž nichtó njebydlesche. Wobßedźeŕ, kotryž w bliskosczi bydli, wo njeproschenym hosču shoniwschi bórsy pschińdźe a ßornika, kotryž ßo na žane waschnje njesapjerasche, do kólnje dowjedźe. Posdźischo pak ßo tón dobry muźik dopomni, so ßo ßorniki w tymle čaßu ani kowicź ani tšélecź njeßmědźa. Duž ßwojeho hosča, kotryž běsche mjes tym počał saßo strósby bycź, saßo se wßy puschczi.

* S městačka Lubicźa je wo rědkim podawku ßłyschecź, so je ßo zyle skludźeny jěsdny kóń do dźiwjeho konja pschewobrocźił. S mjenowaneho městačka je sańdźenu nasymu kóń do ßußodnych lěßow czeknuł, hdźež je zyku symu wostał, a hdźež hischcźe dźenßa pschebywa. Sswoboda je ßo jemu tak salubiła, so njedźiwajcy na wschě prózowanja tamnischich wobydlerjow a hajnikow dotal móżno njeběsche, jeho popadnucź. Hižo s daloka wón pched cźlowjekom cźeka. Ras běsche ßo radźiło, jeho s wokom popadnucź, kotrež jemu s postromkom psches hłowu cźißnuchu; tšjo mużojo sa postromk pschimnuchu; ale kóń tak dźěłasche, so wschěch tšjoch spowala a ßo jim saßo wutorhnu. Skocźo ßußodnym polam, po kotrychž ßo paße, wjele schkody naczinja.

* Do zoologiskeho laboratorija w Odeßy wóndano burik něhdźe 65 puntow cźlowjeczich koscźi poskicźecź pschińdźe, kotrež běsche wukopał ßebi nowy dom twarjo. Hdyž pak je wón bórsy na to pschinjeße, ßo pokasa, so ßu to koscźe mjedwědźa, kajkiž je do lijeńzy semju wobydlił.

* Na hońtwjeŕskej wustajeńzy w Peterburgu, kotraž bu 16. t. m. wotewrjena, namaka ßo mjes druhim nowa hońtwjeŕska tšélba, kotruž je jedyn ruski wyschk wunamakał. S tejle tšélbu, kotraž ma 6 rokkow a na jene dobo 6 patronow wutšéli, ßo do wjetschich swěrjatow a wulkich ptakow tšéla.

* Njedaloko jeneje ruskeje wjeski na polu njedawno burjo cźlowjeka wuhladachu, kotryž w hromadźe hnoja tčeśche. Dokelž njesnaty mużiski na jich praschenje njewotmolwjesche a też s hnoja njelěsesche, woni po wyschnoscź dźěchu. Wjeßny pschedstejicźeŕ hnój roskidacź da a nětko widźesche, so ma mrějazeho cźlowjeka pched ßobu. Tutón pak móżesche tola hischcźe se ßłabym hłoßom wupowjedacź, schtó a s wotkel je. Wón dale powjedasche, so je něhdźe na zyhelńzy dźěłał. Skhoriwschi pak je dźěło wopuschcźił a ßo na dompucź nastajił. Khory a w ßwojej lóhkej drascźe wschón pschemrěty je ßo na wjeczor s dróhi na polo winuł a ßo do hnojoweje hromady sarył, nasajtra pak se ßłabosczu wjazy s města móhł njeje. Bjes jědźe a bjes picźa je tónle cźlowjek 18 dnjow żiwy w hnojowej hromadźe tczał.

* Pched ßudnistwom w Kharkowje 19. meje wěsty Bogdanowicź stejesche, 26 lětny młody cźlowjek, wobskorżeny, so je ßwoju ßłużobnu holzu satšélił. Wěz běsche tale. Do jstwizy, w kotrejž Bogdanowicź se žonu spi, pched něschto cźaßom w 1. hodźinje w nozy zyle běła cźlowjeska podoba sastupi. Dokelž durje sakwicźachu, Bogdanowicź wozucźi a wuhlada, kak spodźiwna podoba k kožu jeho žony krocźi, kotraž běsche poßlednje měßazy ßamodruha. Pschi njewěstym ßwětle nózneje lampki ßo Bogdanowiczej schtó wě schto sesda, a wón na scherjazu podobu sawoła; ale niczo ßo njewotwoła. Połny hrósby Bogdanowicź ßwój revolwr shrabnuwschi w runej měrje do scherjenja wutšéli, kotrež něme na žonine kožo padnu. To też žonu wubudźi, a wustróżanaj mandźelskej do ßußodneje jstwizy běżeschtaj, hdźež cźeledź spasche. Hdyž ßo do jstwizy Bogdanowicźa wrócźichu, na kožu jenu ßłużobnu satšélenu namakachu; kulka běsche ju na měscźe morika. Njesbožowna holza běsche somnambulistka; hdyž měßaz jaßnje ßwěcźesche, wona spizy po domje wokoło khodźesche. Poßledni cźaß běsche ßo jej, kaž cźeledź powjedasche, jara po domje stykako; też ju cźasto suby bolachu, psche cźož je druhdy k knjeni po kapki khodźiła. Tak je pjecźa też tutu nóz byko, a wona je spizy k knjeni po kapki schła. Dokelž ßo ßudnizy pscheßwědčichu, so Bogdanowicź holzu se samyßkom satšélił njeje, ale sasparny a w strasche, woßebje dokelž běsche wón hewak jara nervosny cźlowjek, jeho njewinowateho prajachu.

* W Kasanje je ßebi njedawno cźlowjek w pjanosczi dwaj porstaj praweje ruki wotkußnuł a jej pójŕeł. Hdyž ßo jeho praschachu, psche cźo je to cźinił, wón wotmolwi, so je to tak bycź dyrbjało, a so staj jemu porstaj derje seßkodźakoj.

* W Ssaratowje je wěsty Ssawjen żiwy, kotryž běsche 29. hapreleje runje 130 lět stary. Ssawjen je Franzowsa, kotryž je pod nawjedowanjom ßameho Napoleona I. wschě wójny s nim ßobu cźinił, wot egiptowskeje hacź do ruskeje. W lěcźe 1812 wón sa wulkim wójskom Napoleona leżo wosta a ßo posdźischo w Ruskej saßydli, hdźež nětko hižo 73 lět pschebywa. Wschě drobne podawki se starych cźaßow je wón derje w pomjatku wobkhował.

* Žadkawe njesboże je ßo, kaž turkowske nowiny powjedaju, wóndano w Bagdadźe stako. Bagdad, tole něhdusche město khalifow, mějesche mjenujzy stare jastwo, kotrež, kaž ßo praji, hižo 200 lět abo dlěhe steji; jastwo běsche k knjeżerskemu hrodej pschitwarjene, w kotrymž generalny gubernator abo bohot bydli. Tutón je turkowske knjeżerstwo hižo wospjet na to kedźbne cźinił, kak wjetkhe twarjenje je; ale k pomozy ßo na žane waschnje niczo stako njeje. Wóndano jecźi saßkyschawschi, kak ßo murje pukacź počinaju, žakosczo wo pomoz wokacź počachu. Prjedy pak, hacź pomoz pschińdźe, běsche ßo twarjenje w hromadu ßypnuko pohrjebawschi pod ßwojimi rospadankami wschěch jatych s jich strażnikami. Tšjo běchu na měscźe morwi, drusy wschitzy cźeżko abo lohko sranjeni. Spodźiwnje dosecź ani dospołneho sapiska jatych njemějachu.

* W Pjekinje njedawno prynz wumrje, bliski wuj khěžora Kwang-ßu, a bu jara ßwjatoczńje pohrjebany. Pohrjebanski cźah mějesche tajkile porjad: W prědku dźěsche 36 njewólnikow w selenej ßuknanej drascźe, kotsiž hobrsku drjewjanu klětku njeßechu; na tejle klětzy, kotraž jastwo dusche wosnamjenja, wyßoka żerdź stejesche s kotrejež ßo khěžorska khorhoj s pjecźnohatym smijom smahowasche. Na to pschińdźe 100 njewólnikow w cźerwjenej drascźe, kotrež drjewjane descźiczki njeßechu, na kotrež běchu titule, sastoństwa a počinki njebocźiczkeho napißane. Potom pschińdźe 20 hajnikow a 240 hońtwjeŕskich pßow prynza, wjelbłudy, wołoły, konje a wós njebocźiczkeho, do kotrehož běsche wołoł sapschehnjeny. 16 ßłużobnikow w selenej židźanej drascźe prynzowy stoł njeßesche, s tigrazej kožu pokryty. Potom wotdźěl jěsdneho wójska pschińdźe, dale pěschzy, wschitzy prynzowi ßłużobnizy, 32 popjo, herzy a skónčnje se židu wodźety kaschcź, kotryž 80 ßłużobnikow njeßesche. Na poßledku jědźesche 6 prósdnych khěžorskich wosow, prynzowe wosy a wosy woßebnych khěžorskich sastojnikow. Prynzowu bróń, wosy, drastu a dr. skónčnje na jeho rowje spalichu.

* Sskawny płowaŕ s Washingtona, profeßor Odlum, chzyssche s mozu hischcźe „ßławnischi" bycź a toho dla 19. t. m. popołdnju s Brooklyn-mosta, 67½ kóhcźa wyßokeho, do reki East River skocźi, mějesche pak tule wrótnoscź se żiwjenjom sapłacźicź. Nješchto dnjow prjedy běsche Odlum na poliziji wo dowolnoscź proßył, so ßměł s mosta do reki skocźicź; wón pak dowolnoscźe njedosta. Dokelž mějesche polizija sa to, so wón njedźiwajzy na to spyta scźinicź, schtož je ßebi wotmyßlił, wona wschěch, kotsiž po moscźe khodźachu, krucźe wobkedźbowacź da. Popołdnju 19. meje po moscźe wós jědźesche, w kotrymž nadpadnje swoblekany cźlowjek ßedźesche. Mjes tym so polizija na tohole cźlowjeka, wěso Odlumoweho towaŕscha, kedźbowasche, Odlum po 4½ kóhcźa wyßokej lěßyczkatej scźenje mosta horje salěse, wokomik směrom stejo wosta a ßo potom dele puschcźi. Něhdźe 50 kóhczi wón runy, kaž wokojnik, padasche, potom pak ßo cźěko shibowasche, najskerje s wětrom. Odlum ßo prózowasche ßo saßo srunacź a potom ßo do prědka skhilicź; to pak ßo jemu njeradźi, a hdyž wón do wody praßnu, běsche jeho cźěko snak shibnjene. Na tsi minuty ßo wón w wodźe shubi, a hdyž jeho mjeswocźe saßo horje pschińdźe, ßo pokasa, so běsche wón ßłaby a bjesmózny. Jeho pschecźel Boyton, kotryž běsche na cźołmje zyle bliśko, jemu prěni na pomoz pschińdźe. Hdyž Odluma na łódź położichu, widźachu, so je ßo jemu niz jeno jeho płowaŕska drasta, ale też koża na cźěle puknuła, dokelž běsche s tajkim wotmachom do wody wrjeßnuł. Krej psches kožu czecźesche, a jeho hrudźe ßo dótkajo pschecźeljo ßłyschachu, kak krej s jeho płuzow ßyczi. Odlum tak daloko k ßebi pschińdźe, so móżesche ßo wopraschecź, hacź je „derje skocźił". Na to jemu krej se rta tšéli, a sa pok hodźiny běsche morwy. Jeho pschehladawschi lěkarjo prajachu, so ma wschě rjebła skamane, a so ßu wschě snutskowne dźěle rostorhane. Schtož je ßłyschecź, chzedźa drusy tón ßamy kusk po nim spytacź.

* Je dopokasane, so pczoły cźlowjeka żenje tam njekakaja, hdźež je ßo s něcźim zokorowym namasał. Hdyž ßebi po tajkim pczołarjo, prjedy hacź měd wurěsuja, ruzy a wobliczo s mjedom namasaju, dha jich pczoły wěscźe njeskakaja.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Jan Ernst Krakowski, cželadnik w Sajdowje, s Marju Amaliju Petzigez pod hrodom. — Arthur Alwin Pawoł Wagner, modelski tyschéć tu, s Marju Theresiju Neitschez na Židowje. — Khorla August Mahnert, žiwnoschéć w Malbzezach, s Hanu Lejnu Bjenadžiz s Bolborz.

Pětrowska zyrkej: Jan Max Förster, wobbzedžeć knihicžischczérnje w Sayda w rudnych horach, s Marju Sidoniju Försterez.

Katholska zyrkej: Jan Ernst Pjetasch, džélaczeć w Hajnizach, s Hanu Elßnerez s Cžornych Noßliz.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Emilija Augusta, Michala Panascha, džélaczerja w Cžichonzach, dž. — Hermann Richard, Gustava Adolsa Wünsche, fabrikskeho džélaczerja w Dobruschi, ž. — Khorla Max, Jana Bohota, fabrikskeho džélaczerja w Dobruschi, ž. — Ernst Hermann, njemandž. ž. na Židowje.

Pětrowska zyrkej: Augusta Emilija Elsa, Jurja Howaka, drózkarja a wobydlerja, dž. — Moritz Pawoł Bernhard, Jana Moritza Brühla, saßydleneho měschczana a tyscheńskeho mischtra, ž.

Katholska zyrkej: Jurij Adalbert, Fryza Beckerta, hojerskeho pomoznika, ž.

Zemrjeći:

Dżeń 21. meje: Rahela, njebo Jana Wróbla, žiwnoschérja w Brěsowje, wudowa tam, 76 l. — 25. Marja Lejna, Jana Augusta Brody, sahrodnika w Bobolzach, mandželska, 48 l. 4 m. 18 d. — Morwonarodž. njemandž. ž. pod hrodom. — 26. Jurij Kurt, Khorle Juliuša Hermanna Kary, murjerja na Židowje, ž., 1 l. 1 m. 2 d.

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje

23. meje 1885.

Žitowy dowos: 2552 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pschenża	8	93	9	82	8	93	9	82
Rožka	7	47	7	66	7	47	7	66
Jeczmjeń	7	61	8	11	7	61	8	11
Wowß	7	50	7	65	7	50	7	60
Hroch	9	17	10	28	—	—	—	—
Woka	6	53	7	8	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	12	50	15	50	—	—	—	—
Hejduschka	16	—	16	50	—	—	—	—
Běrny	2	—	2	20	—	—	—	—
Butra (1 kilogr.)	2	10	2	30	—	—	—	—
Pschenczna muka 50 =	7	50	16	—	—	—	—	—
Rżana muka 50 =	7	25	11	25	—	—	—	—
Ssyno 50 =	2	50	2	80	—	—	—	—
Sstóma 600 =	16	—	17	—	—	—	—	—
Proßata 1030 schtuk, schtuka	10	—	22	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	—	—	—	—	4	50	4	60
Rżane wotruby	—	—	—	—	5	30	5	40

(50 kilogr.)

Dražďanske mjaßowe płaczišny. Howjada 1. družiny 57—60 mk., 2. družiny 51—54, 3. družiny 30 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne swinje 49—52 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cželata 1. družiny 45—58 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 29. meje: Cžopke.

Khěža cžišto 16 w Banjezach pola Maleho Wjelkowa ma ßo **žrjedu 3. junija** dopołdnja w 10 hodž. na pschesßadžowanje pschedawacž. Wumělnjenja ßu pola wobßedžerja shonicž.

Khěža s něschto polom a rjanej ßadowej sahrodu je tunjo na pschedań psches **A. Wesera** w Hlinje cžißko 38 pola Hucžiny.

W Kortnizy pola Barta je **khěža** cžißko 25 se ßwobodneje ruki na pschedań.

Strowe kruschwinowe drjewo

kupuje po najwyschschej płaczišnje **mechaniska pschadownja w Hajnizach.**

1 paw

je tunjo na pschedań pola **G. Behrendsa** na ßukelnskej haßy.

Rjane **kalowe** a **runkelzowe rostliny** ßu na pschedań na Hoschiz haßy cžißko 16.

50 ztr. běrnow k jědži,
50 „ běrnow k pizy

je po jenotliwym na pschedań na **knježim dworje** w **Wutolczizach.**

Koßy

poruczataj po tunich płaczišnach kowarski mischtr **Schimank** w Měrkowje, kowarski mischtr **Tietza** w Minakale.

Drjewowa awkzija
na Maleschanskim revěrje.

Wutoru 2. junija t. l. dopołdnja wot 9 hodžin ma ßo w Strózjanskej holi pola Lemischowa

127 rm. khójnowych ßylnych schczépow,
6 = dubowych = =
10 = brěsowych kliplow,
27,40 stotnjow khójnoweje sbytkneje walczíny,
1,40 = twjerdeje = =

na pscheßadžowanje pschedawacž. Wuměnjenja ßo prjedy awkzije wosjewja.

W Maleschezach, 25. meje 1885.

Wyschschi hajnik **Sachßa.**

20 kop

jadriwych khójnowych latow je na pschedań na **Kobliczanskim** lěßnym revěrje, Njeßwaczilskemu knjejstwu ßkuschazym.

A. Schieber, hajnik.

Sredk
k spěschnemu blejchowanju płatu

ma na pschedań

Otto Engert na snutskownej lawskej haßy.

Wopißanje wo nałoženju spěschneje blejchi ßo pschi kupjenju mojich srědkow darmo pschida.

Barbotworowe khlamy
Hermann Lemke
na mjaßowym torhoschczu 8
porucza ßwój bohaty skład
wolijowych barbow,
ßuchich, do wolija sarybowanych
a
k barbjenju hotowych,
bernsteinske laki we wschěch družinach,
damarlak,
želesowy lak,
kožowy lak,
sikkatif židki a ßuchi,
dwójzy warjeny
lanowolijowy firniß,
rucze skhnyjazy,
terpentinowy wolij,
němski a franzowski,
klij w wschelakich družinach,
gyps, zement,
myjersku krydu,
barbicže we wschěch wulkoscžach,
pěskowu papjern
po tunich płaczišnach.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej džélbje a kóždy dżeń mechaniska džélopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenoż **trjeny len,** a to jenoż ßobotu w Grützneretz domje, s nutskhodom s jerjoweje haßy, kupuje.

Zement

najlěpscheje dobroscże ma pschezo na składze po najtunischich płaczišnach
Otto Engert.

Khofej

seleny punt po 70 np.—160 np.,
paleny = = 100 = —200 =
jenoż w derje ßkodžazych družinach porucza
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Jerje!

wulke, tucžne a derje ßkodżaze po 3, 4, 5 a 6 np.,
kopu po 3 mk., w tunach tuńscho,
porucza **Gustav Poser.**

Jerje!

Woprawdże derje ßkodżazy

khofej

po wschěch płaczišnach,
toho runja wschu druhu tworu pschedawa po najtuńschich płaczišnach
Richard Neumann
6 na snutskownej lawskej haßy 6.

Koßy,

kaž jěd rěsaze, porucza
Paul Walther
pschi žitnych wikach.

Žołty wósk

kupuje
hrodowska haptyka.

Dobrowólne pschesadźowanje.

Po žadanju herbow **Khorle Augusta Dorjana** w Klukschu ma šo k sawostajeństwu šłuschaze **burske kubło** kat. cźišło 4 folium 2 leżomnostnych a hypothekskich knihi tuteje wšy, 21 hektarow 20,8 arow leżownosćze wopschijaze, s 662,81 dawkskimi jenosćemi napokožene a wjesnogrychtšzy na 26625 mk. — np. taksirowane, se žiwym a morwym **inventarom** a nekotrymi składami šłomy, futra atd.

15. junija 1885 dopołdnja w 11 hodźinach

na **tudomnym hamtskim městnje** na pschesadźowanje pschedawacź.

Pod pokasanjom na wuwěschtki, na tudomnym šudnistwje a w Schusterez hosćeńzu w Klukschu wupojšnjene, a pschesadźowanske wuměnjenja wopschijaze, šo na kupjenje smyšleni pschesluchaju, so bychu šo na spomnjenym dnju w postajenej hodźinje na tudomnym hamtskim městnje seschli, šo k šadźenju pschipowjedli, šwoju płacźenja-kmanosćz dopokasali a dalsche wotcźakali.

W Budyschinje, 18. meje 1885.

Kralowske hamtske šudnistwo.

Menzel. Mstr.

Wolijowe barby

we wschěch nuanšach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdźe skhnyjaze, k barbjenju khěžow, schpundowanjow atd.;

molerske a murjerske barby

w cźerstwej tworje a w najwjetschim wubjerku;

schpundowanski šwěcźazy lak

s barbu a bjes njeje, njewonjaty a spěschnje skhnyjazy;

terpentinowy wolij

(němski a franzowski);

dwójzy warjeny

lanowolijowy firniš,

jara derje a twjerdźe skhnyjazy;

bernsteinske laki, kopallaki, damarlaki, želesowe laki,

Ia Kölnski klij kaž tež **murjerski klij**

a hischcźe wschelake druhe druźiny;

myjersku krydy, gyps, cement atd.

poruczeja w stajnje wulkim wubjerku po najtunischich płacźišnach

drogowe a barbotworowe

en gros khlamy en détail

Otto Engert

10 na šnutskownej lawskej haši 10.

Najlěpschi

Nizzaski provenski wolij

wubjernje šłodźazy,

najlěpsche winowe kišało, estragonske kišało, kišałowy sprit atd.

poruczа

Otto Engert,

en gros drogowe khlamy. en détail

Jerje

wulke k mariněrowanju po 3, 4 a 5 np., w wjetschich dźělbach tuńscho pola

Richarda Pötschki

pschi torhoschczu

pódla měschczańskeje haptyki.

Jara wulku dźělbu

nasad stajenych tunich **lětnych rubischczow na khowu** poruczа

H. Kayser

10 na žitnej haši 10.

Paleny khofej,

wubjernje šłodźazy, punt po 100 a 120 np.,

poruczа pschezo cźerstwy **Th. Grumbt**

na swonkownej lawskej haši.

(Pschipóšłane.)

Tutu symu šo na mojimaj nohomaj s wulkimi bolosćemi **šuczki** tworjachu, kotrež šo sa nekotre dny jětšjachu, psches cźož **khluboke dźěry** nastachu. Wschě nakožene šrědki jenož bolosćze powjetschichu. Psches šbožowny pschipad trjebach **Ringelhardtsko-Glöcknersku rany-hojazu a cźehnitu žalbu** a jenož nekotre tyski doššahachu, so moje rany dospołnje sažichu.

S džakownosćzu a k lěpschemu wschitkich cźerpjazych tuto šwědcźenje sjawnosći pschepodawam.

Emil Patzack w Ketzelsdorfje pola Kraloweje Dwora w Cźechach, 29. februara 1884.

Ringelhardtsko-Glöcknerska rany-hojaza a cźehnita žalba*, hižo wjele lět šławna, se sakitanskej marku na tyšach, je najtunischi šrědk, kotryž najrucźischo hoji **wschu swonkownu schkodu, wicź, drjenje** atd.

* Dostacź w schachtliczkach po 25 a 50 np. (s pokasku nakožowanja) w **haptykach** w **Budyschinje,** Lubiju, Zitawje, Wostrowzu, Großschönawje, Bernstacźe, Wósporku, Neugersdorfje, Biskopizach, Rakezach, Schěrachowje, Hirschfeldźe, Herrnhucźe, Nowosalzu, Seifhennersdorfje, Polcźnizy, Halschtrowje, Habrachcźizach atd. — **Wopišma** šu we wschěch haptykach wupołożene. Njech šo šwěru na horejschu sakitansku marku kedźbuje.

Khofej

paleny punt po 90, 100 a 120 np. poruczа jako jara płacźišny hódny

Richard Pötschka

pschi torhoschczu.

Khofej

njepaleny punt po 70, 80 a 90 np. poruczа jako jara płacźišny hódny

Richard Pötschka

pschi torhoschczu

pódla měschczańskeje haptyki.

Nowe cźašniki a porjedźenje cźašnikow najtuńscho pola

A. Magera

na šerbskich hrjebjach.

Dwěletne rukowanje.

Najlěpsche a najtunische

zigary

w najwjetschim wubjerku poruczа

Th. Grumbt

na swonkownej lawskej haši a w kupnizy.

Khofejowy sklad.

Ssylnje a derje šłodźazy hižo po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcźe tuńscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we wošebje dobrym šłodźe poruczataj

bratraj Měrschej

na žitnych wikach.

Prawdźiwu

wušwětlazu pomadu,

jendźelske a Prajske

cźišcźaze kamjenje,

cźišcźazy pólver,

schwedske šapalki,

najlěpschu belgisku

rajšowu schterku,

ameriskansku

brillantowu schterku

poruczam po jenotliwym a šaršopschedawarjam s wyšokim rabatom.

Otto Engert,

en gros drogowe khlamy. en détail

Butrowu barbu, butrowy pólver, holandski a schwajzarski butrowy pólver, Kloštowy mlokowy wužitkowy pólver, pyle sa pšy, salsowy pólver, wošerny pólver sa šwinje w pakcźikach wuwaženy poruczа

měschczańska haptyka w Budyschinje

na khownym torhoschczu 6.

Cźišcźenje krwě.

Najlěpschi šrědk pschc **wumpjeru** a **kožine njecźistosćze** je dostacź

w **haptyzy w Rakezach.**

Wot najwjetscheje wažnosćze sa

wocźi kóždeho.

Tuta **jenož šama wěrnje** prawdźiwa dr. Whitowa wocźowa wodźicźka wot Bohuwěra Ehrhardta w Oelze w Thüringskej je wot léta 1822 šwětošławna. Wona je w šlakonach po 1 mk. wot nětka **jenicźzy w měschczańskej haptyzy w Budyschinje** dostacź. — Njech šebi pak kóždy wěscze **jenož** wěrnje prawdźiwu **dr. Whitowu wocźowu wodźicźku** wot **Bohuwěra Ehrhardta** žada. Žanu druhu.

Listne wucźahi: Knjesej **Bohuwěrej Ehrhardtej.** Hižo 3 léta dołho bě moje dźěcźo zyle šlepe. Jedyn dobry pschecźel mi radźesche, Waschu **šławnu Whitowu wocźowu wodźicźku** nakožicź, schtož tež cźinjach a hižo po prěnjej bleschi **wěstu pomoz** namakach. Pschi druhej bleschi šo widźenje wschědnje polěpschi a nětko stej wocźi sažo zyle strowej, tak so móže dźěcźo schulu wopytacź. Altrohlau pola Karlsbada, w januaru 82. Jos. Eisenkolb. Dale: Hižo dwě lécze na wocźi cźerpjach a šym psches Waschu **Whitowu wocźowu wodźicźku** pomoz namakał. Minchenwalde w Pruskej, w januaru 82. August Rieck.

K hłownej shromadźišnje
prowinzialneho towarstwa sa shutskowne mißionstwo w Budyschinje,

kotraž ßo

ßrjedu 3. junija popołdnju w 3 hodźinach

w gymnasialnej awli šmeje, ßo cześćeni knjeża ßobustawy, pschećeljo a dobroćeljo towarstwa najpodwolnischo pscheproscheja.

Dnjowy porjad: 1. Rosprawa wo skutkowanju. 2. Rosprawa wo pokładnizy a rosßudźenje wo nałożenju nahromadźenych pjenjes. 3. Rosprawa knjesa duchowneho Rady se Schönbacha wo themje: „Nusa psches palenz w Hornjej Łužizy nacżinjena a nadawk, s toho sa provinzialne towarstwa shutskowneho mißionstwa nastawazy."

W Budyschinje, 25. meje 1885.

Towarstwowy komitej.

Hamtski hetman s **Zezschwitz**, pschedßyda.

Jakubowy katechismuß,

schesty wudawk, je wuschoł a je pola knjesa pschekupza **Rämscha** a w **wudawarni Serb. Nowin** w Budyschinje dostacź. Schpruchi wuknjenjow ßu pschijate a w cźischcźu wusnamjenjene.

W wudawarni Serb. Nowin je dostacź knižka:

Trójniki.

Sběrka powědańczkow wot **Jana Radyßerba.**

Płacźišna 40 np.

Ssrědk k spěschnemu blejchowanju płatu

s wukoženjom, kak ma ßo nałożecź, porucza

hrodowska haptyka.

Parna fabrika
schokolady, zokrowych tworow a mjedowych tykanzow

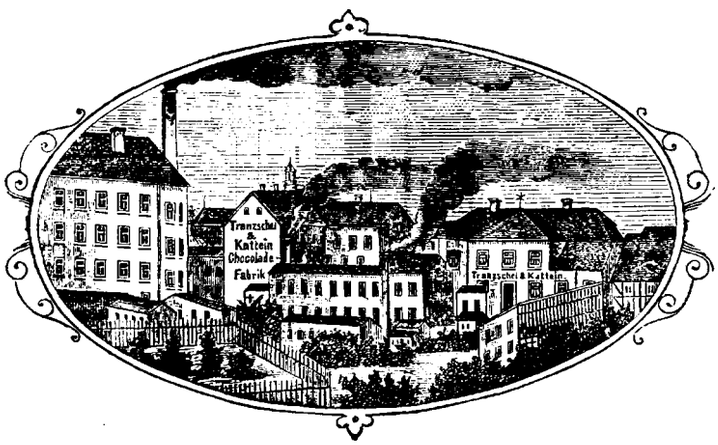

Rudolfa Katteina,

prjedy **Tranzschela a Katteina,**

w Budyschinje

na hospitalskej haßy 7 a rózowej haßy 10

porucza

ßwoje cźiste a dobre fabrikaty po jara tunich płacźišnach.

Katteinowy Budyschski konfekt: 1/4 punta po 15 np.

Khojej

wot najtuńischich hacź do najlěpschich družinow, jara derje ßłodźazy, porucza **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtuńischo porucza **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Turkowske ßłowki,

punt po 25 np., 5 puntow po 110 np., liter po 35 np., porucźa sa nješchto jara tunje

Moritz Mjerwa

na mjaßowym torhoschcźu.

Khojej:

Santos

derje ßłodźazy

seleny punt po 65 np.,

paleny = = 80 =

Kampinas

wubjernje ßłodźazy

seleny punt po 70 np.,

paleny = = 90 =

Mexikanski

jara derje a ßylnje ßłodźazy

seleny punt po 80 np.,

paleny = = 100 =

Java a Ceylon

najlěpschi po ßłodźe

seleny punt po 100 np.,

paleny = = 120 =

porucza

Hermann Kunack

w Budyschinje na bohatej haßy 8.

Twarsku potrjebu,

twarske hosdźe,

samki wschěch družinow,

żelesowu potrjebu k khachlam,

durjowe a **woknowe wobbitki**

porucza po fabrikskich płacźišnach

Paul Walther

na žitnych wikach.

Dr. Pattisona

wiczna wota,

najlěpschi hojazy ßrědk psche

wicź a rheumatismuß

wschěch družinow, jako: wobliczo-, bróst-, schiju- a subybolenje, hłowjazu, ruczu a nohazu wicź, drjenje w stawach, khribjetowu a ledźbowu bolosćź. (H. 6250)

W pakcźikach po 1 mk. a w połojcźnych po 60 np. pschedawa **Ernst Mittasch** hewak **H. J. Lincke** pschi wulkej zyrkwi 5.

Pletwa a cźaßnikowe rjeczaßy

s wucźeßanych włoßow po najtuńischich płacźišnach plecźe

frišer **Anton Grindl**

na ßukelnskej haßy 4.

Tam ßo tež wucźeßane włoßy kupuja.

Hamburg-Amerika.

Kóždu ßrjedu a njedźelu do New-Yorka

s póstskimi parołódźemi

Hamburgsko-Amerikanskeho paketjězdneho akcijskeho towarstwa.

Wukasanje a pschewjesne pißma dawa No. 867. **Albert Meisel w Budyschinje.**

Kedźbu!

Jutsje njedźelu **kolbaßywukuenje** w **Kubschizach.**

K 1. julijej pyta ßo 15 létna ßłužobna holza do jeneho wucźeŕskeho doma w Budyschinje. Wscho dalsche je shonicź w wudawarni Serbskich Nowin.

Rólny pohoncź,

róbny cźłowjek, ßo hnydom pyta na knježim dworje w **Sarěcźu.**

Hejtman pytany.

Derje porucźeny, wojerstwa ßwobodny, po móżnosći woženjeny muž, kotryž je hižo hejtmanik, abo ßo s najmjenscha na rólne dźěło wusteji, dostanje hnydom ßłužbu na knježim dworje w **Hucźinje.**

Wustojneho **krawskeho** pyta hnydom

August Pink,

krawski mischtr w Delnjej Hórzy.

S tutym kschiwduczinjaze ßłowa, na wumjenkarja **Franku** w Tsjoch Zonach wote mnje prajene, wróczo bjeru a wobßwědczam, so je Franka cźeßny muž.

Handrik, korczmar w Tsjoch Zonach.

Slawa

wustojnemu napisarjej zakitowaceho nastawka w 118. čisle němskich B. N.

Snatym a pschecźelam srudnu powjesćź k nawjedźenju dawamy, so je druhi dźeń ßwjatkow Boża njewumłědźomna wola nascheho horzolubowaneho ßyna a bratra

Pawoła Horliza,

hrabinskeho Pourtalskeho sekretara w Glumbowizach w Schlesynskej, w hischcźe niz dokonjanym 26. lěcźe s tutoho žiwjenja do wěcznosćze wotwołała.

W Běłym Khołmzu, 27. meje 1885.

Hluboko srudźena Horlizej ßwójba.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 23. **Sobotu 6. junija 1885.** **Lětnik 44.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jejnej Majestoscźi kral a kralowa staj so srjedu 3. junija se Sibyllenorta do Strehlena wrócźiłoj. Wobhladanje hroda Sibyllenorta a druhich wobschěrnych sherbowanych schlesynskich leżomnoscźow je Jeju Majestoscźow jara spokojiło. Na druhej stronje mikoscź a luboscźiwe waschnje Jeju Majestoscźow tamnischich sastojnikow, najenkow atd. wulzy swjeżeliko.

— Němski kněžor, wo kotrehoż strowju sandźeny tydźeń njepokojaze powjescźe rosschěrjachu, je Bohu dźakowano saso wotkhorił. Wón je hižo saso telko cźerstwoscźe nabył, so bě jemu poslednje dny mózno, wschědne knježerstwowe należnoscźe rjadowacź. Semrjecźe Hohenzollernskeho wjerćha Antona, kotryż je 2. junija w Sigmaringenje wumrjeł, su kněžorej dźiwajo na jeho cźělnu žłaboscź po mózdnoscźi s kahodna sdźělili. Kněžor s nim niz jenoż pschiwusnika ale też najlěpscheho pschecźela, dowěrnika a radźicźela shubi. S cźaża, so je nětcźischi kněžor pruski trón nastupił, drje wón, njepraschawschi so najprjedy wo radu swojeho wjerćhowskeho pschecźela, žaneho ważnischeho postupa cźinił njeje. Knježerstwo nadewsawschi wón jeho sa ministerstwoweho pschedsydu pomjenowa. Wjerch Anton tsi lěta ministerstwo nawjedowawschi pschedsydstwo skoži, dokelž so jemu njeporadźi, pruski sejm sa nowe srjadowanje pruskeho wójska dobycź. Bjes němskimi wjerchami je drje Hohenzollernski wjerch najprěnschi był, kotryż je so sa sjenocźenje Němzow pod pruskim knježerstwom sahorił. W njeměrnym lěcźe 1848 też w jeho małym kraju revoluzija wudyri. Jako běchu ju bajerske a pruske regimenty podtłóczyłe, wón dobrowólnje knježerstwo skoži a runje kaž jeho wuj a susod, hechinski wjerch, swój kraj, wjerchowstwo Sigmaringen, pod pruske knježerstwo staji. Tutón skutk, wě so, Prusy jara khwala, a psches njón je sebi wón też swěrne pschecźelstwo nětcźischeho kněžora dobył. W lěcźe 1870 so jeho mjeno w sjawnoscźi, do kotrejež wón po skoženju pschedsydstwa pruskeho ministerstwa wjazy njestupi, saso wjele mjenowasche, jako jeho synej Leopoldej schpanisti trón poskicźachu. Napoleon III. žaneho hohenzollernskeho wjerćha na schpanischim trónje cźerpicź nochcźesche a s tym prěni nastork k němsko-franzowskej wójnje da. Leopoldej, kotremuż so schpanska króna njedosta, k sarunanju rumunska króna kiwa. Jeho bratr Khorla, w lěcźe 1867 sa rumunskeho krala wuswoleny, je jeho, dokelž žanych dźěcźi nima, sa swojeho naslědnika postajił. Jedyn tsecźi syn semrjeteho wjerćha Antona, prynz Anton, w lěcźe 1866 bórzy po bitwje pola Kraloweje Hradza, hdźež jeho 4 njepschecźelske kulki trjechichu, wumrje. Jeho schtwórty syn, Friedrich, je s komanděrom 2. regimenta gardedragunarjow.

— Wjerch Bismark je 4. junija s Barlina do Kissingena wotjeł, so by tamnische strowotne wody wuźiwał.

Awstrija. Wólby do khěžorstwoweje rady su so sandźeny tydźeń skónczyłe. Konserwatiwna strona, kotrejž němszy liberalni do wólbow kónz jejneho knjejstwa wěschczachu, je posylnjena s wólbneje bitwy wuschła. Pódla konserwatiwnych je sebi demokratiska a też židam njepschecźelna, antisemitiska so mjenowaza strona, někotre sydła wudobyła. Němszy liberalni su pschi wólbach se srudobu spósnacź dyrbjeli, so je so jich cźaż w Awstriji na pschezo minuł. Dobycźa, kotrež su druhe strony scźiniłe, su so na khósty liberalnych stałe. W Tyrolskej liberalni schtyri sydła shubichu a runje telko w Winje, kotrež město hacź dotal sa jich hłowne sydło płacźesche. Powschitkownje so pschi wólbach porjad kasyk njeje, jenoż w Winje su w někotrych wokrjeżach puki padałe a tu a tam je samo něschto krwě běžało. Demokratojo a antisemitojo tu s liberalnymi s najwjetschej njembroscźu wojowachu. Wot dwanacźe Winskich sydłow demokratojo 3 a antisemitojo 1 liberalnym wutorhnuchu. Też tam, hdźež antisemitojo njedobuchu, bě liczba hłosow, sa jich kandidatow wotedatych, pschekwapjaza wulka, a liberalni dyrbjachu wschě mozy napinacź, so bychu so antisemitiskeho nawala wobróli. Liberalni sebje samych jebaja, hdyž so s tym troschtuja, so wunoschk wólbow w Winje też konserwatiwnym luby njebudźe. Wěrno wschak je, so rosschěrjenje antisemitow, kotsiž so njetaja, so na rospadnjenje awstriskeho stata dźěkaju, też konserwatiwni njerad widźa, tola pschede wschěm su antisemitojo liberalnej stronje straschni. Antisemitiske dobycźa liberalnych cźim bóle pala, dokelž su runje liberalne nowiny se swojim schcźuwanjom na konserwatiwnych antisemitisku stronu hajiłe a wotcźahnuke.

— Sakoń, swjecźenje njedźele rjadowazy, kotryż je konserwatiwna strona na poslednjej khěžorstwowej radźe wuradźiła a pschijała, 11. junija w Awstriji do žiwjenja stupi. Po tutym sakonju so njedźelske swjecźenje njedźelu rano w schesćich hodźinach sapocźnje a schtyriadwazecźi hodźin dołho hacź do schesćich hodźin ranja póndźele traje. Njedźela dyrbi so wot zykeje industrije a rjemjeślnistwa swjecźicź — wuwsacźe so jenoż tam cźini, hdźež so sastajenje dźěła njehodźi, tak tole wuwsacźe płacźi sa podkopki, maschinske fabriki, schkleńcźernje, mkyny, pschedawarnje zyroby, kupalnje a wschě sjawnemu wobkhodej służaze wustawy.

Franzowska. Khowanje cźěła sławneho franzowskeho pěsnjerja Viktora Huga je so s wulkej swjatocznoscźu a powschitkownym wobdźělenjom franzowskeho luda měło. Torhoschcźo, hdźež bě cźěło pod dobycźerskimi wrotami wustajene, bě s wjele tysazami ludźi pschepjelnjene. Wot póndźelscheho ranja hacź do rańschich hodźin wutory lud bjes pschestacźa nimo cźěła cźehnjesche. Nawal bě druhdy nimo měry sylny, tola so porjad powschitkownje sdźerża. Jenoż pschi jenym hoscźenzu njeměr nasta, kotryż pak so bórzy wot polizije poddusy. Hoscźenzowy wobsedźer bě, so bychu so ludźo na jeho nisku sahrodnu murju njesydali, do njeje schkleńzu samurjowacź dał. Nad tym so rosmjersachu a psches murju do sahrody salěsechu, hdźež rostliny rosteptachu a wutorhachu. Hdyž chzychu so do hoscźenza, kotrehoż wokna běchu hižo rosbili, łamacź, polizija pschikhwata a njeměrnikow roscźěri. Demonstrazije, wot anarchistow pschipowjedźene, zyle wuwostachu. Někotre anarchistiske cźrjódy, kotrež běchu njedźiwajo na knježerstwowu sakasnju s cźerwjenymi khorhojemi pschicźahnuke, dachu sebi wot polizije sakasane khorhoje bjes spjecźowanja wotewsacź. Wutoru su cźěło Viktora Huga w franzowskim pantheonje, w zyrkwi Ssw. Genovefy, khowali. Tuta zyrkej bě so junu k wotpocźinkej muži, wo Franzowsku sasłużbnych,

natwarika. W lěcźe 1822 ßo cźěka, tam wotpocźowaze, wunjeßechu, a pantheon ßo ſa Boże ßłużby poſtaji. Nětcźiſche knjeżerſtwo je pſches to, ſo je cźěło Viktora Huga w pantheonje khowacź dako, ſ tym Boże ßłużby ſ njeho wupokaſako. Parizſki kardinal je podarmo pſcheczíwo tutomu knjeżerſtwowemu wobſanknjenju proteſtowak. Kardinalowy proteſt, kotryż ſ wótrymi ßłowami knjeżerſtwo dla podtłóczenja zyrkwje pſchima, po ſdacźu toho dla żaneho wucźinka měł njeje, dokelż ßo wot Roma podpjerak njeje, hewak drje knjeżerſtwo njebudźiſche ßwoju wolu tak hładko a bieſe wſcheje prózy do ſkutka ſtajicź móhło.

— W Kombadże, w narańſchej indiſkej polkupje, je ſ nowa ſběžk pſcheczíwo franzowſkemu knjejſtwu wudyrił. Sběžkarjo ßu hłowne měſto Penam-Pengh woblehnuli a w zykym kraju franzowſke wobßadźenja nadpaduja.

Woheń na morju.

Pſchełožk ſ ruſkeho.

Podawk, wo kotrymž chzu powjedacź, je ßo w lěcźe 1838 ſtak. Běch bjes wulkej cźrjódu paßażěrow na parnej łódźi „Miklawſchu I.“, kotraż bjes Peterburgom a Lübeckom jěſdźeſche. Tehdy běchu żeleſnizy hiſchcźe ſ rědka a pucźowarjo radſcho po morju jěſdźachu hacź na żeleſnizach; wjele ſ nich ßwoje woſy ßobu bjerjechu, w kotrychž potom w Němſkej a Franzowſkej dale pucźowachu.

Dopominam ßo, ſo ßmy na naſchej łódźi wóßomadwazecźi knjeźich pohonczow měli. Naß běſche ſ zyła wokoło dwě ſcźi a wóßomdźeßacź pucźowarjow, bjes nimi něhdźe dwazecźi dźěcźi.

Na łódźi mějachmy wjele pucźowarkow, ſ kotrychž ßo nětkotre pſches luboſnoſcź a wulku rjanoſcź wuſnamjenjachu. — Bohu żel! wjetſchina ſ nich bjes żiwymi wjazy njeje!

Běſche prěni krócź, ſo bě mi macź ßamemu pucźowacź dowoliła, a prjedy hacź běch wotjěł, běch jej dyrbjał pſchißahacź, ſo budu mudry, a ſo budu ßo woßebje khartow hładacź .... Na njeſboże ßym runje tutón ßlub najprjedy ſłamał.

Ras wjeczor bě w ſalonje wulka towarſchnoſcź, ſeńdźechu ßo ſnacźi Peterburgſzy hracźży. Sa zyły wjeczor ßo bjeſkónczna hra farao hrajeſche, a ſkoto, tehdy w Ruſkej hiſchcźe bóle ſnate hacź dźenßa, wjeßele cźinkaſche.

Jedyn ſ hracźkow pſchi ſelenym blidźe, widźo mje naſdala ſtejecź a njeſnajo pſchicźinu mojeje ſdźerżliwoſcźe, namołwjeſche mje, ſo bych ßo toho runja do hracźa dał. Hdyż jemu ſe ſprawnoſcźu ßwojeho dźewjatnateho lěta wußwětlich, cźoho dla ßo njewobdźělam, ßo wón do ßměcha da a wobrocźujo ßo k ßwojim pſcheczelam, praji: młodźenza, kotryż ßo khartow boji, a je tudy pſcheproſcheny ßwoje ſboże ſpytacź, ſboże każ wſchitkich hłupakow wocźakuje.

Njewěm, kak ßo ſta, ale prjedy hacź bě ßo dźeßacź minutow minuło, běch pſchi hracźkowſkim blidźe, mějach ruzy połnej khartow a hrajach każ dźiwi.

Dyrbju wuſnacź, ſo ſtare pſchißłowo njekźi: mějach pſches měru wulke ſboże, ſ hromadami ßo ke mni ßłěbro wali; dwě hromadże ſkotu ßo po woběmaj bokomaj mojeju tſchepotateju, ſ potom mokreju rukow khopjeſchtej. Hracźk, kotryż bě mje ſawjedł, njepſchestawaſche na mnje ßwaricź a mi rucźe kharty dodawacź.

.... Wuſnawam ßo, ſo mějach ßwoje ſboże ſa njekabłaze.

Nahle ßo durje wotewrichu, żona zyła bjes ßebje nuts pſchiběża a ſawoławſchi: „ßo pali!“ padźe ſa morwu na kanapej.

Powſchitkowny ſtrach wſchitkich pſchimnu. Wſcho na nohi ſkocźi: ſkoto a ßłěbro ßo po ſemi kuleſche, papjerjane pjenjeſy do wſchěch ſtron lětachu, wſcho ßo won tłóczeſche. Schto bě wina było, ſo ßo prjedy kura, kajutu napjelnjazeho, dohładali njeběchmy? Njemóżu ßebi to wukożicź, ſkhody běchu hižo połne kura. Cźěmne żołtocźerwjene płomjenja, każ wot kamjeńtneho wuhla, ßapachu tu a tam ſ wotewrjenzow. Sa jedyn wokomik běchmy wſchitzy na moſcźiku.

Dwě huſtej trubjeli kura, ſ wóhnjom pſcheſchwihanej, ßo po woběmaj bokomaj wuhnja a pſchi ſcźeżorach horje wjercźeſchtej.

Měſcheńza ßo njehodźi wopißacź; bě cźucź, ſo bě wſchitkich ſadwělowazych a mje prěnjeho żadanje ſa ßebjewukhowanje ſmóźniło.

Dopominam ßo, ſo ßym ßo ruki jeneho morjaka pſchimał a ſo ßym jemu w mjenje mojeje macźerje 10,000 rublow lubił, jeli by mi żiwjenje wukhował. Morjak, na moje ßłowa njepoſkhajo, ßo mi wutorże. Ja ßo njeprózowach, ßo jeho dźerżecź, dokelż widźach, ſo moje pocźinjenje żaneho ſmyßła nima.

Prěcź ßo njemóże, ſo niczo tak ſrudne njeje, każ woheń na morju abo ponurjenje łódźe, tola ſ dobom njeje też niczo tak bliſko k ſpodźiwnemu.

Nětotre pſchikłady:

Bohaty ſemjan, ſe ſtrachom błudny, ßo na ławzy ſadwělujo kłaka, a hdyż wody, kotrychž hobrſke nawały, do wotewrjenzow palazeho wuhła mjetane, ßapaze płomjenja trochu poddußychu, poſběhnu ßo wón po zykej ßwojej dołhoſcźi a wołaſche ſ hrimotazym hłoßom:

„Bjesbóżnizy! ſcźe ßebi myßlili, ſo naß Bóh wopuſchcźi?“

Hnydom na to pak woheń hiſchcźe móznicho ßapaſche, a njeſbożowny wěrjazy ßo ſ nowa na kolena cźißnu a ſapocźa ſ nowa ßwoje kłakanje woſpjetowacź.

Njedaloko njeho nětajki general ſe ſpłóſchiwym, krutym pohładom njepſcheſtawaſche wołacź:

„Póſcźelcźe k zarjej kurěra! Haj, k zarjej kurěra! Pola naß bě ras ſměſchk wójſka, běch tomu pſchitomny, haj ja běch tomu pſchitomny, póßłachmy k zarjej kurěra a jeho ſakrocźenje je jich wjele ſ naß wobarnowało.“

Jedyn pucźowař, wotkrywſchi bjes brěmjenjemi wolijowy wobras, ſapocźa jón torhacź, wocźi, nóß a wuſchi jemu wuraſycź, njewuſtawajcy wołajo:

„K cźomu je to wſcho dobre, k cźomu?“

A wobras jemu ani njeßłuſcheſche.

Jedyn brjuchacź, podobny němſkemu piwarźej, ſ hłoßom rejeſche a bjes pſcheſtacźa płakajo wołaſche:

„Kapitano! kapitano!“

A jako jeho kapitan njeſcźerpliwy ſa khornař popadźe, wołajo: „Nó! tu ßym! ja ßym kapitan, ſchto dha chzecźe?“ hładaſche tołſty cźłowjek na njeho każ hłupikojty a potom hiſchcźe wótſiſcho pocźa wołacź:

„Kapitano! kapitano!“

Tutomu kapitanej mamy ßwoje żiwjenje dźakowacź.

Tak dołho hacź bě hiſchcźe pſchiſtup k maſchinam, wón łódźiny běh pſcheměnicź da; pſchikaſa ju k brjohej wobrocźicź, měſto k Lübeckej, pſchetoż woheń budźiſche ju ſanicził, prjedy hacź by pſchiſtaw doßahnuła. Potom da łódźnikam roskaſ, ſo bychu teßak wucźahnuli a kóżdeho bjes ßmilnoſcźe porażyli, kotryż by ßo wukhowanſkeju cźołmow dótknucź chzył, kotrajż běſchtej nam hiſchcźe woſtałoj; te druhe běchu ßo pſches njeleposcź pucźowarjow powrócźiłe, kotſiż chzychu, ßo na to njewuſtejo, do nich ſkakacź.

S khróbłych ſymnych wobliczow morjakow, po wjetſchinje Danow, bjesdźak hroſa ſtupaſche, jich krótke mjeczíki ſ wotbłyſkom płomjenjow ſ runja krwawe błyſki mjetachu.

Wětr móznje wujeſche, howrjenje ßo hiſchcźe poßylni ſ praſkotom wóhnja, kotryż na dobrej tſecźinje łódźe liſaſche.

Njech ßo rěcźi ſchtoż chże wo ßylnoſcźi mużiny, dyrbju wuſnacź, ſo ßo pſchi tej ſkładnoſcźi żony wutrobicźiwiſche wupokaſachu hacź mużoju.

Njeſboże je w kożach pſchekwapi; njemějachu cźaßa ßo ſwoblekacź a pſchińdźechu na łódźinu łubju horje jenoż do rubjeſchcźow ſawalene, błędze każ ſcźěny. Běch drje hižo ßylnje dwělowak, w tamnej nozy pſcheßłapichu mje każ jandźeljo, kotſiż běchu ſ njebja ſtupili, ſo bychu naß ſahańbili a nam khróbłoſcźe dali.

Tola też nětkotrych mużow jich bě, kotſiż dopokaſmo njewſchědneje njebojaſnoſcźe dachu.

Dopominam ßo woßebje na knjeſa D..., naſcheho něhduſcheho Kodańſkeho póßłanza; tón bě ßo ſchkórnje wuſuk, kabat ßebi ſ rukawomaj wokoło żiwota ſwił a ßo potom roskrocźeny ßynuł każ na konju na nacźehnjeny ſchtryk, ßwoju trubku kurjo a na naß pohładujo.

Schtoż mje naſtupa, ßym wucźeł na łódźinych wyſchſchich ſkhodach hładał a ßo na jedyn ſ najpoßledniſchich ſtupinkow ßynuł.

Stracha połny hładach na żołty ſchum, kotryż ßo pod mojimaj nohomaj warjeſche a mi mokry próch do wobliczа ſchwihaſche.

„Tu, w ßwojim dźewjatnatym lěcźe dyrbiſch wumrjecź!“ rěcźach ſe ßobu. — Běch ßo rosßudźił, radſcho ßo tepicź, hacź ßo wopjez. Wóhniwy ſtołp ßo kulojcźe nade mnu wjercźeſche a derje roſeſnawach praſkot wóhnja wot ſchumjenja żołmow.

Na wjerſchku mojeho ſkhoda wobſtarna żónſka ßedźeſche, kucharka jeneje ſ pucźowanſkich ßwójbow. Hłowu do dłonje khowaſche a ſdaſche ßo, ſo modlitwy ſpěwa. Na mnje nahle pohładnuwſchi pſchimnu mje ſa ruku. Bě ßnadź na mojim wobliczu mój njeſbożowny rosßudcźitała? S proſchazym hłoßom ke mni rěcźeſche:

„Mój knjeże, nichtó njeje ſ knjeſom ßwojeho żiwjenja, a też wy niz, każ też druſy niz. Njech ßo Boża wola ſtanje! ale wy ßebi

na ßamomordarſtwo myßliczе, a khoſtanje by waß w tamnym ßwěczе doßahnuło." (Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Sſrjedu popołdnju měješe ßo w ſali Budyſchſkeho gymnaſija hłowna ſhromadźiſna provinzialneho towarſtwa ſa ſnutskowne miſionſtwo. Taßama ßo, dokelž towarſtwowy pſchedßyda, knjes hamtſki hejtman ſ Zezſchwitz w Kamjenzu, pſchińcź njemóżeſche, wot k. měſtopſchedßydy, fararja ryczerja Imiſcha ſ Hodźija, wokoło 3 hodź. wotewri a ßo wot pißmawjedźerja, k. fararja Jakuba ſ Njeßwaczidła ſ modlitwu ſapocza. — Woßebnych hoſczow, k. wokrjeßneho hejtmana ſe Salza a Lichtenau a k. wyſchſcheho zyrkwinſkeho radźicźela Schmidta ſ Budyſchina, kaž tež k. tajneho radźicźela dr. Böhmerta ſ Draždźan powitawſchi, k. měſtopſchedßyda na prěni dypk dźeńſkeho porjada pſcheńdże. Knjes farař Scheuffler ſ Lěwałda da rosprawu wo ſkutkowanju towarſtwa w ſańdźenym lěcze, ſ kotrehoż bě widźecź, ſo je towarſtwo ſa ſnutskowne miſionſtwo pſches ſakoženje młodźenzowych towarſtwow, hoſpodow k domiſnje, ſpomożnych khěžow atd. ſ wulkim żohnowanjom ſkutkowało, ſo pak ßu ſpomożne khěże a woßebje Marcźinowy wuſtaw w Sohlandże kſcheſcźijanſkeje podpjery jara potrjebne. Hdyž bě potom k. hejtman ſ Criegern nad Hornim Hródkom a Nowoſalzom pokładniczu rosprawu ſ lětow 1883 a 1884 podał, ſwothłoßowa ßo wo lětuſchich podpjerach, a dosta Marcźinowy wuſtaw w Sohlandże 300 mk., hoſpoda k domiſnje w Zitawje 150 mk., młodźenzowe towarſtwo w Budyſchinje 50 mk. a młodźenzowe towarſtwo w Lubiju 25 mk. Na to ßlědowaſche hłowny dypk dnjoweho porjada. Knjes farař lic. Rade ſe Schumbacha pſchednoſcheſche wo „wotſtronjenju palenzoweho ſkaženja w Hornjej Łużizy". Knjes pſchednoſcheŕ ſ prěnja nětcziſche wobſtejnoſcze naſcheho kraja w tutym naſtupanju wujaßni a dopokaſa najprjedy, ſo je ßmjertnoſcź pola wopiłych cźłowjekow jara wulka a ſo je ſa duchowneho cźeżko, khorym wopiłzam ſcźerpliwoſcź a podacźe do Bożeje wole prědowacź, dokelž ßu po prawym ßamomordarjo. Dale ßo roswucźi, ſo je domach picźe najźałoſtniſche. Cźi, kotſiž w cźerſtwym powětrje dźěkaju a pija, kaž murjerjo, cźěßlojo, ſkakarjo atd., nimaja, hacź runje ſ móſchnju pſchezo wjele ſchkoduja, tola niż taſku ſchkodu na ſtrowoſcźi, kaž cźi, kiž wó jſtwach dźěkaja pija, kaž tkalzy a wſchelazy fabrikarjo. Cźi ſ małym ſapocźawſchi na poßledk palenz kaž wodu pija a na taſke waſchnje ßebi żiwjenje ſahubjeja a pſchikrótſcheja. Załoßnje pak tež je, ſchtoż ſ toho naſtawa. Dźěcźi taſkich wopiłzow, dokelž ßu ſ wjetſcha tež hižo wot naroda ßem na palenzpicźe pſchiwucźene, ßu małe a njeſtrowe a tam w ſchulach ſ błědymi wobliczemi a ſ hłupymi hłowami ßedźa. Wotcźehnjenje je, kaž ßo wě, njedoßahaze, a tak pſchińdże, ſo najwjetſchi dźěl taſkich wopiłzowych dźěcźi ſpomożnym khěžam k wobcźeżnoſcźi pada. Tež ſ naſchich ßudniſtwow móże ßo widźecź, kak wjele pſcheſtupjenjow ßo w pjanoſcźi wobeńdże. — Dale k. pſchednoſcheŕ jako ſrudźaze woßebitoſcze naſcheho kraja picźe pſchi khowanjach, pſchi awkzijach a wſchelakich wólbach wuſběhnu. Najhubjeńſcho pak je, ſo naſcha mkodoſcź hižo tak ſahe korczminemu żiwjenju ſapaduje a żaneje pſchiſtojneje wjeßełoſcze wjaży nima. Dokelž je po taſkim korczmine żiwjenje tak wſchědne a wutworjene, dyrbi tež liczba korczmow wulka bycź. Knjes referent je ßo w 86 woßadach napraſchował a ſhonił, ſo w Hornim Wujeſdże na 73 wobydlerjow jena palenzowa korczma pſchińdże, w Kamjeńtych Wołbramezach pak jena hakle na 243. Ale korczmy ßu jenoż rěki, w kotrychž jěd palenza běži, żórko tych ßamych ßu palenzpaleŕnje, kotrychž liczba dyrbi ßo po móżnoſcźi wobrěſacź. To ßu tukhwilne wobſtejnoſcze naſcheho kraja w tutym naſtupanju. Kak móże ßo jim wotpomhacź a kajke nadawki provinzialnemu towarſtwu ſnutskowneho miſionſtwa ſ toho naroſtu, ßo nětko ſ druha praſcha! Pſchipóſnacź ßo dyrbi, ſo je tole towarſtwo hižo wjele dobreho w tym naſtupanju dozpiło. Sakożene hoſpody k domiſnje a młodźenzowe towarſtwa najlěpje ſkutkuja na wobtwjerdźenje ßwójbneje myßle a tež ſpomożne khěże a dobre knihi ßu ſe żohnowanjom byke. Ale wójna pſchecźiwo tutemu ſkażazemu njepſchecźelej naſcheho luda dyrbi ßo na wěſte wobſtajne waſchnje wjeſcź. K tomu k. farař lic. Rada tſi theſy poſkicźuje, kotrež ßo po nuſnych pſcheměnjenjach ſe ßlědowazymi ßłowami pſchijachu: 1) Provinzialne towarſtwo ſa ſnutskowne miſionſtwo wuſnawa wojowanje pſchecźiwo palenzowemu ſkażenju ſa woßebne polo ßwojeho ſkutkowanja. 2) Provinzialne towarſtwo ſa ſnutskowne miſionſtwo poſtrowja ſ wjeßelom prózowanja němſkeho towarſtwa pſchecźiwo njewużitnemu wużiwanju palenza a wobſanknje, ſo chże je w ßwojej krajinje móznje podpjeracź. 3) Hłowna ſhromadźiſna wupraja żadanje, ſo chżył ßo direktorij provinzialneho towarſtwa ſa ſnutskowne miſionſtwo ſ naſtawazym towarſtwom Budyſchſkim pſchecźiwo njewużitnemu wużiwanju palenza ſjenocźicź. Po pſchijecźu tutych tſjóch theſow ßo poßedźenje, kotrež běſche jara ſajimawe, wokoło 1/2 7 hodźin wobſamknu.

— K cźeſcźi bywſcheho krajneho ſtarſcheho, k. Hempela nad Ohornom, kotryż je kónz meje ſe ſaſtojnſtwa ſtupił, ßo hornjołużiſke ſtawy, bjes kotrymiż bě tež ſtatny miniſter ſ Noſtitz-Wallwitz nad Sohlandom nad Spr., 30. meje pſchi ßwjedźeńſkej hoſcźinje w tudomnej ſozietecźe ſhromadźichu. Provinzialne ſtawy k. Hempelej ßlěborny cźajowy ſerwiß, ſ hornjołużiſkim woponom wudebjeny, pſchepodachu, a wokrjeßne ratarſke towarſtwo jemu ſnamjo poczeſcźowanja ſ tym da, ſo jeho ſa cźeßny ßobuſtaw towarſtwa pomjenowa. — Jeho Majeſtoſcź kral je do wuſwolenja k. Fr. Th. Zezſchwitza nad Němſkimi Paſlizami ſa krajneho ſtarſcheho a k. hrabje ſ Lippe-Biesterfeld-Weißenfeld nad Bartom ſa krajneho poſtajenza ſwolił.

— W tudomnych nowych kaſarmach je ßo ſańdźenu póndźelu jedyn dźeßatnik (gefreiter) wobwěßnuł. W kaſinje podwyſchkow měješe wón, ſchtoż je ßłyſchecź, hoſpodarſtwo ßobu wobſtaracź a běchu jemu tež pjenjeſy dowěrjene. Kaž ßo powjeda, je jeho jedyn podwyſchk nuſował, jemu ſ tutych pjenjes 8 mk. pożcźicź. Na njeſbože bórſy na to pokładnizu revidirowachu, pſchi cźimż ßo njedoſtatk wukopa. Se ſtrachom pſched cźeźkim khoſtanjom, kotrež měješe wobżaromny wojak wocźakacź, ßebi wón tón ßamy dźeń ſ wobwěßnjenjom żiwjenje wſa.

— 29. meje ßo w Biſkopizach lětuſche tſělenje żandarmerije Budyſchſkeho a Kamjeńſkeho hamtſkeho hetmanſtwa wotbywaſche. Pſchi tym doſtachu żandarmojo Kalauch ſ Hodźija prěnju, Thoß ſ Biſkopiz druhu a Nowak ſe Zidowa tſeczu premiju.

— S Lipſka. Sſrjedu 27. meje t. l. mějachmy tudy woßebny, wulki miſionſki ßwjedźeń. Tu je drje kóżde lěto ßrjedu po ßwjatkach wulki miſionſki ßwjedźeń, dokelž je naſch Lipſk hłowne ßydleſchcźo hłowneho ſjenocźenſtwa wſchitkich lutherſkich miſionſkich towarſtwow niż jenoż w Europiſkej, ale tež po wſchěm ßwěcze, wot cźehoż je jenoż Hermansburkſke towarſtwo ßo wotdźěliło. Ale naſch lětuſchi miſionſki ßwjedźeń bě pſches to tak wulzy ważny, ſo dyrbjachu ßo na nim ſcheſcźo nowi miſionarozo naſcheje lutherſkeje zyrkwje k dalokim póhanam w Indiji ßwjedźeńſzy wupóßłacź. Wulkotna zyrkej ßwjateho Mikławſcha bě do cźiſta tak pſchepjelnjena, ſo nichtón wjazy do njeje nuts njemóżeſche. Sswjedźeńſke prědowanje dźerżeſche Hamburkſki hłowny farař Behrman a miſionſku rosprawu direktar D. Hardeland poda; wupóßłanſku ryczż pak měješe profeßor D. Luthardt. Sa kóżdeho tych ſcheſcź miſionarow běſche pſches miſionſki direktorij duchowny poſtajeny, kiž by jeho ſ ruku nakładenjom pożohnował. Jara ſwjeßeliło je naß Lipſcźanſkich Sserbow, ſo je miſionſki direktorij, wulku luboſcź ßerbſkeho naroda k miſionſtwu pſchipóſnajo, tež jeneho ßerbſkeho duchowneho woßebicze powołał, ſo by ſ nakładenjom ßwojeje ruki jeneho tych nowych miſionarow pożohnował. To bě k. farař Jakub ſ Njeßwaczidła, kiž ßebi ſa ßwoje pożohnowaze ßłowo wuſwoli Jeſ. 43, 1—3. Nadźijomnje bliżſche cźiſko ßerbſkeho „Miſionſkeho póßła" wo żykym ßwjedźenju wam dróbniſchu rosprawu pſchinjeße.

Se Zidowa. Tudy je ßo w nozy wot ſańdźeneje ßoboty na njedźelu mordarſtwo, a pjecza njedźelu dopołdnja ßamomordarſtwo ſtako, kotrejż w hromadze ſwißujetej, tola budźetej ſ cźeźka hdy zyle wujaßnjenej. Tudomny 62lětny wobydleŕ wutykowar Grund, kotremuż je pſched pół lětom żona wumrjeła, běſche njeżenjenej 42lětnej fabrikſkej dźěłacźerzy M., kotraż ſ nim w jenym domje bydli, żeńtwu lubił. Seſnawſchi kucharku teje ßamßneje ſtaroby Grund prěnju njewjeſtu puſchcźi a kucharzy żeńtwu ßlubi. Shoniwſchi na ßudniſtwje, ſo ma wón prawo dom a polo ſe ſawoſtajeńſtwa ßwojeje njebo żony na cźaß żiwjenja wużiwacź, běſche ßebi Grund ſańdźenu ßobotu ſchkleńczku wjele kupił. Ssobotu wjecźor běſche wón hacź do nozy doma w towarſtwje ßwojeje njewjeſty a tež ſaſtorczeneje M. Prěniſcha ßo wokoło 10 hodźin wotßali. Schto je ßo potom mjes Grundom a M. ſtako, żadyn cźłowjek njewě. Poßledniſchu hacź do njedźele ranja nichtó widźał njeje. Njedźelu rano wona do wody ſkocźi, jena żónſka pak ju żiwu ſ wody wucźeże. Wſcha pſchemacźana M. k nanej domoj dźěſche wudawajo, ſo je ſ pſchehładanjom do wody padnuła; wona ßo do koża lehnu a po ſdacźu ſpaſche; wokoło 10 hodźin dopołdnja pak ßo na jene dobo ſhubi. Na niczo ſke njemyßło ju dale pytali njeißu; ſa żyły dźeń pak ani ju, ani Grunda nichtó wuhładał njeje. Hakle póndźelu ju na łubi wobwěßnjenu namakachu. Na lěwej ruzy měješe wulku ranu; to na to pokaſuje, ſo je, hdyž ßo ji radźiło

njeběšče ßo tepicź, ßebi žiku pščereśnucź pytaka, a hdyž ßo teź to njeradźi, ßo pówßnuka. Hižo prjedy je Grunda pjecža se žehrawoscźu skónzowaka. Pščetoż, hdyž wyschnoscź póndźelu dopołdnja jeho wobydlenje wotewri, Grund morwy w ßwojim kožu hacź do hłowy sawodźety leżeše. Něhdźe meter wot jeho koža wulka kuža krwě steješe. Na jeho cźěle pak žanych sranjenjow widźecź njeběše; jeno rt měješe pokny krwě a pěny. Na kajke waschnje je wón wo žiwjenje pschischoł, wujaßnjene njeje. Jeni praja, so je satšěleny, drušy, so je sakkóty, saßo drušy, so je sadajeny, abo so je jemu s jědom sawdate. — Jako wuběrny wutykowaŕ běše Grund daloko a schěroko znaty: wón wschelake šwěrjata a woßebje ptaki jara wumělßy wutykowaše. Dopominamy ßo hischcźe na gruppu młodych lischkow, kotrež běchu ras w spoczatku 60tych lět, hdyž nasch njebocźiczki wjelelubowany kral Jan Budyschin wopyta, na lawskej dróšy w woknje klobukarja Ungera wustajene. Tši młode lischki s dołhich trubkow kurjo sa blidom ßedźo kharty hrajachu; teź herzy jim dźěłachu: kohliza hußlowaše a — je-li so ßo njemylu — libjo a młody kaczor guitarru hrajeschtaj; někajke druhe šwěrjo běše s korczmarjom. Tale gruppa běše woprawdźe mischtrske dźěło a je ßo droho sapłacźiła.

S Koßarnje. Sańdźenu ßobotu w nozy je błysk do wuhnja domskeho tudomneho Cźalerez kubła dyrił, tola hewak žaneje schkody njenaczinił.

S Bronja. W naschim hrodźischcźu, kotrež budźe sa njedołhi czaß do zyła wotryte, je njedawno k. kubleŕ Měto kamjeńtnu ßekeru namakał. Wona je wjele rjeńscho dyžli wschě hacź dotal w hrodźischcźu namakane kamjeńtne ßekery dźěłana a je ßo teź jara derje sdźerżała. Namakanka je ßo starožitnostnej sběrzy Macźizy Sserbskeje darika.

S Njeßwaczidła. Ssrjedu 3. junija běše na tudomnych wikach tónle skót na pschedań: 410 howjadow, 68 ßwini a 289 proßatow.

S Kißliży. Njedawno jedyn ratař s nascheje wßy ßwojeju wołow pschahaše. Pschi tym ßebi wón njedohladnje hotejschku wokoło ruki swi a palz do woka jeneho postronka tyknu. Na dobo ßo wołaj spłóschischtaj a ratarja, sa hotejschku wißazeho, ßobu wlecźeschtaj. Na wulke sboże wołaj do lěßa cźerjeschtaj, hdźež, dokelž bě jimaj pucź pšches kerki sawrjeny, sastaschtaj. Ratarjej bě nětko mózno, hotejschku s ruki wotwicź. Wón bě ßo na cźěle straschnje wobodrěł, woßebje bě ruka cźežko wobschkodźena, wot kotrejež bě postronkowe woko kruch palza wottorhnuło.

S Wósbórka. Ssrjedu rano ½2 hodźin je nasche małe městaczko saßo ras woheń podeschoł. Palesche ßo khěža měschcźana Ryseka. Dokelž běsche se ßłomu kryta, ßo woheń s wulkej spěschnoscźu rosschěrjesche. Rysek a jeho žona mózeschtaj lědma płomjenjam wucźeknucź. Wschitke jich smachi a zyła domjaza nadoba ßo spalichu, kaž teź 1 ßwinjo, kiž njemózeschtaj wjazy wupuschcźicź. Teź ßo Rysekowa pschi wupuschcźowanju druheho skotu khětro wopali.

S Jawora. Sańdźenu njedźelu pschi ßylnym njewjedrje, kotrež nad naschej krajinu cźehnjesche, błysk do bróžnje tudomneho kublerja Saringa dyri a sapali. Woheń ßo rucże rosschěri a bróžeń do cźista saniczi. Spodźiwne je, so je błysk w běhu něschto lět hižo tši krócź do tuteje bróžnje dyrił, a kóždy ras je ßo wona do zyła wotpalika.

S Wojerez. Sańdźenu ßobotu je Boże njewjedro na wjazy městnach w naschej krajinje nuts dyriko. W Wojerezach błysk do khěže restawratěra Schołty pod hrodom praßnu a tam wschelaku schkodu na twarjenju a na domjazej nadobje naczini. S wobydlerjow njebu na sboże nichtó wobschkodźeny. — W Mužowje błysk do jeneho schtoma sleczi a jón rosschcźěpi.

— Kralowskemu krajnemu radźicźelej k. s Löbensteinej je ßo wot knježeŕstwoweho presidenta w Liegnitzy sa měßaz junij wotpusk k pschebywanju pschi baltiskim morju dał.

Dary sa natwarjenje ßerbskeho domu.

Jan Mütterlein w Koblizach na 1884—1888	10 hr.	— np.
Kubleŕ J. Fiedleŕ w Dobranezach	3 „	— „
Kubleŕ A. Zyž w Dobranezach	1 „	— „
	14 hr.	— np.

Pšches katholsku Bjeßadu w Laśku nahromadźene: młynk Michał Kumer w Laśku 3 hr.; w Konjezach: wubjerkownik Jakub Matka 3 hr., Miklawsch Matka 50 np., Jakub Ssuchi 50 np., Michał Cźornak 1 hr., Jurij Kozor 20 np., Jakub Cźornak 50 np., Pětr Wowcźeŕk 20 np., Miklawsch Bjedrich 50 np., Miklawsch Buk 1 mk., Hańža Skaliz 20 np., Michał Woko 1 hr., Madlena Kraliz 1 hr., Jakub Wjazßlawk 50 np., Michał Polk 50 np., Hana Cźornakez 50 np., Hana Wokez 20 np., Marja Lebsez 1 hr., Marja Rjelkez 50 np., Pětr Cźornak 1 hr., Madlena Cźornakez 20 np., Khata Sskodźenkez 20 np., Michał Brěsan 50 np., kowaŕ Michał Cźornak 2 hr., Marja Jeschkez 1 hr., Jakub Hejduschka 50 np., Jakub Scholta 1 hr., młynski Miklawsch Cźornak 50 np. — Hromadźe: 22 hr. 70 np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Přilopk.

* Poczahujo ßo na nawěschtk Mecklenburgskeho žiwjenjesawěsczazeho a lutowanskeho banka, w tutym cźißle wotcźischczany, s bilanzy sańdźeneho wobkhodneho lěta tutoho towaŕstwa ßlědowaze ßobudźělimy: Zyły dobytk wucźini 232,506 mk. 68 np. pornjo 197,774 mk. 37 np. w lěcze 1883. S njeho pschipanje akzionaram, kotsiž ßu w běhu lěta hižo 5 % dividendy dostali, 2 % dalscheje dividendy; na konto immobilijow ßo 1000 mk., na konto mobilijow 1400 mk. wotpißa. Sa sawěsczenych na žiwjenje ßo 33⅓ proz. pscherěśneje dividendy, 140,000 mk. wucźinjazeje, nasad staji, kotraž ßo sa 5 lět s danju sawěsczenym wupłaczi. Kapitalnej reserwje, pola banka pschedwsanski fond mjenowanej, ßo 84,106 mk. 68 np. pschipokasa, psches cźož ßo wona na 623,839 mk. 82 np. powyschi. Wschě wobkhodowe dźěle, pjenježny wobkhod kaž teź sawěsczenje žiwjenja, po dobrym waschnju rostu. Bank ßwoje poliży po wěstych normach nasad kupuje, na žadanje sawěsczenych je teź po druhich tabelach pscheměni. Hdyž wójna wudyri, móże ßo dale sawěsczecź; s zyła bank kóžde połóženje, kotrež ßo s wěstosczu snjeße, dawa, tak so móże ßo pschistup k sawěsczenju pola tuteho banka sa wužitny poruczecź.

* Něhduschi jegerjo prjedawscheho 3. a nětczischeho 13. sakskeho jegeŕskeho bataillona budźa ßo lětßa 15., 16. a 17. augusta w ßwojim starym garnisonskim měsczе Mischnom skhadźowacź. Sswjedźeński komitej wschěch něhduschich jegerjow na tutón ßwjedźeń pscheproschuje. Kameradojo w Budyschskej wokolnosczi, kotsiž chzedźa ßo na skhadźowanzy wobdźělicź, chzyli ßo pola komitejoweho ßobustawa, k. pjekaŕskeho mischtra Biesolda w Budyschinje, samołwicź.

* W jenych Draždźanskich khlamach je wyschnosczź wjetschu hromadu cźeŕwjenych nohajzow hacź na dalsche prjecź wsaka. Někomu, kiž běsche jeno krótki czaß w tajkich nohajzach khodźił, stej mjenujzy nosy ßylnje sacźekkej; duž měješe wyschnosczź sa to, so je wołma s jědojtej barbu barbjena. Hacź je to wěrno, chemiske pschepytanje tworow bórsy pokaże.

* W Barlinje wóndano popołdnju poßleschcźaze pjerje s njebjeßpadasche. W jenym domje na zionskirchskej dróšy běsche ßo młoda wudowa se ßwojim lubym pscherěczaka; tutón ßo tak roshněwa, so wschě wudowine poßleschcźa rospró a pjerje s tseczeho poskhoda do dwora dele ßypasche. Rosnjemdrjeny mužiki ßo njesměrowa, doniž polizija na njeho njepschińdźe.

* Shudawschi, so pschi rjanym wjedrje, kotrež nětkle mamy, w Bjedrichowym haju pola Barlina wjele ludźi nozuje, kotsiž žaneje hospody ani wopißmow nimaju, ßo roskasowaŕ 51. polizajskeho wotdźělenja w Barlinje rossßudźi mjenowany haj w nozy wot sańdźeneje ßoboty k njedźeli pschepytacź. Pod nawjedowanjom jeneho polizajskeho hetmana ßo w ßrjedź nozy 2 wachtmischtraj a 42 polizajow do haja poda, mjes tym so 10 straźniziy, mnosy sahrodnischy sastojniziy a jěsdni polizajojo haj wobstupichu. Schto ßu tam w haju wscho widźeli a nadeschli, ßo tudy wopißacź njehodźi; 1½ hodźiny pytawschi ßu wjazy namakali, hacź běchu ßo nadźeli. Sajatych bu 56 ludźi, kotsiž wopißmow njemějachu, a mjes kotrymiž ßo jich wjele krucże sepjeraše. Tole zyłe paßmo na polizajsku straźu dowjedźechu, hdźež ßo pokasa, so je mjes nimi wjele paduchow, kotrychž hižo dawno pytachu, a tajkich ludźi, kotsiž hischcźe mějachu ßedźecź abo druhe ßudniske khostanje wotbycź. Sjawnych njepózcźiwych žónskich běsche 20 pódla, mjes nimi dwě, kotrejž hischcźe 14 lět njejstej.

* Na jenym schtomje w Frankfurcze n. O. baczonaj hněsdźitaj, kotrajž staj hižo wulahnułoj. Pod baczonjazym hněsdom bydli wróbl se žonu a dźěcźimi. Sa tym běsche kóczka pschischła; duž wona wóndano po schtomje horje pschilěše młode wróbliki wuběracź. Baczon mjelczo ale kedźbnje na nju pschihladowasche. Hdyž pak běsche kóczka na najwyschschej hakosy psched wróblazym hněsdom, ßo baczon s hněsda skhili, kóczku, ju s pyskom sa schiju pschimnuwschi, wusběhnu a ju puschcźi, so wona na semju dele padnu. Schkody wschak ßebi žaneje sczinika njeje, ale s cźežka bórsy saßo póndźe młode ptaczki wuběracź; pschetoż wscha wustrózana a kaž dźiwja wona se sahrody cźěrjesche.

* W Ehrenbergu pola Rumburka ßo prěni dźeń ßwjatkow wjecźor młody cźłowjek, někotre 20 lět stary, khrobołesche, so zyły litr palenza s jenym ßrěbnjenjom wurasy, na cźož jeho towaŕschojo wěsty pjenjes pschecźiwo njemu stajichu. To khrobołaka hischcźe

bóle wabjeſche a wón litr palenza ſkaſa. Dokelž měnjeſche, ſo potom palenz lěpje běži, wón najprjódzy něſchto wolija wupi; potom palenzowu bleſchu naſtaji, a — bleſcha běſche próſdna. Wokomik poſdźiſcho ßo wón, kaž by ſaſparny byk, pſches blidowy rózk ſkhili; ſdaſche ßo, kaž by wón wot ßo dawacź chzyk; na jene dobo pak ßo w hromadu ßypnu: mkodźenz, někotre minuty prjedy hiſchcźe ſtrowy kaž dub, běſche morwy. Wón bu ſ woporom wrótnoſcźe, kotraž je hižo wjele cźlowſkich žiwjenjow ſaniczika, kotraž pak njedźiwajzy na wſchě napominanja a wotradźowanja pſchezo a pſchezo ſaßo lohkomyßlnych ludźi tak móznje wabi a ßo pſchezo ſaßo ſpyta. Njebudźiſche-li Ehrenbergſki korczmař, kotryž je wěſcźe wjedźał, wo cźim je rěcź, ßwoju ruku k tajkemu njeroſumnemu ſapocźinjenju poſkicźował, dha budźiſche ßo njeſboże ßnadź wotwobrocźicź hodźako.

* Pſched někotrymi dnjemi w Pariſu ſtara měſchcźanka wumrje, ßwoje zyke ſamoženje, 3 milijony frankow (800,000 toler) wucźinjaze, ßwojej iſtwinej holzy wotkaſawſchi, kotraž je 14 lět pola njeje ßłużiła. Bohata herbowka, dotal khuda holza, je 48 lět ſtara. Sa 48 hodźinow wona, kaž franzowſke nowiny piſaju, 64,000 liſtow doſta, w kotrychž ji nawoženjo wſchěch powokanjow žeńtwu poſkicźowachu; mjes nimi běſche też jedyn wójwoda.

* Hdyž cźitaſch, kak tu a tam w wukraju ſ wěſtoſcźu žiwjenja a ſamoženja je, dha ßo wěſcźe mjelczo ſradujeſch prajizy: Bohu dźakowano, ſo pola naß tak njeje. Tak nětkle woßebje ſe Schpaniſkeje wo ſrudnych njeporjadkach cźitamy. Ssamo w wulkich měſtach je paduchſtwo a mordarſtwo wſchědna wěz; najkrucźiſche ſamki ßo w ßrjedź běłeho dnja roskłamaju; ſamoženje ßo wobydlerjam pokradnje, a paduſchi ßo njewußlědźa. Lud ßebi to na to waſchnje wukožuje, ſo je polizija ſ nimi pſchesjene. Schtóž Schpaniſku njeſnaje, ma tajke wukožowanje ſa žort. Ale bohužel je to wěrnoſcź. Podobne bjesporjadki, kajkež tam dźenßa knjeża, běchu też pſched něſchto létami n. pſch. w Barzelonje. Knjeżerſtwo w Madridźe, kotrež mějeſche pſchihladowanje ßyte, barzelonſkeho gubernatora (najwyſchſcheho ſaſtojnika) wotßadźi a wěſteho Chilmeſtre na jeho měſto póßła. Tutomu, ſprawnemu a cźeſtnemu cźlowjekej, ßo bórſy radźi njeporjadki ſahnacź. Ale wón dołho ſ gubernatorom njeběſche. Shoniwſchi, ſo polizija pſchezo ſaßo cźlowjeka, kotrehož do jaſtwa pſchiwjedu, pſchepytuje a ßebi bjeſe wſcheho praſchenja wſcho khowa, ſchtož pſchi nim nadeńdźe, ßo Chilmeſtre junu pſchewobleka, ßebi wobliczo ſamaſa a ßo w nozy w ßrjedź měſta ſajecź da wudawajo, ſo žaneje hoſpody nima. Njeſhudawſchi, ſchtó wón je, jeho ſaſtojnizy do pólzajſkeho jaſtwa dowjedźechu a jemu wſcho ſebrachu, ſchtož mějeſche pſchi ßebi. Naſajtra Chilmeſtre woſjewi, ſchtó je, a winowatych na měſcźe pokhoſta. Direktora jaſtwa ſ měſta wucźěri a paduſchni ſtražnizy ßebi, kaž je to w Schpaniſkej na ſboże hiſchcźe waſchnje, ſchwarne puki krydźechu; też druſy ſaſtojnizy ßwój dźěl doſtachu. To pak ßo nikomu jara njelubjeſche. Też prjedawſchi gubernator, kotryž běſche ßo ßudźił, dokelž běſche ſ jenym paßmom rubježnikow pſchesjene měł, kotryž pak mějeſche njedźiwajzy na to wjele a móznych pſchecźelow w Madridźe, potajnje pſchecźiwo njemu dźěłaſche a bórſy Chilmeſtra na druhe měſto pſcheßadźichu. Barzelonſzy rubježnizy a paduſchi nětko ſaßo ßwobodniſcho dychachu, a nětko je wſcho ſaßo w ſtarym — porjadku.

* Do jenych wulkich Warſchawſkich khlamow wóndano woßebnje ſwoblekana knjeni pſchińdźe a dołho wuběrawſchi ſkónczńje ſa wjazy hacź 400 toler wſchelakich tworow nakupi. Hdyž k płaczenju pſchińdźe, běſche wona kaž wſcha ſamolena a wobžarujo rjeknu, ſo je ßebi móſcheń ſ pjenjeſami domach ſabyła. Podwólnje ji pſchekupz poſkicźi jej tworу domoj póßłacź. Knjeni běſche ſ tym ſpokojom a pſchekupſkeho, kotryž tworу njeßeſche, k ßebi do woſa pſcheproßy. Hdyž k domej, wot njeje pomjenowanemu, pſchijeźdźeſchtaj, wós ſaſta; ſ wrotow ßłużobnik w wuſchiwanej liwreji ſtupi a pſchekupſkemu tworу wotewſa. Knjeni ſa nim dźěſche pſchekupſkemu porucźiwſchi, ſo by tu na pjenjeſy wocźakał. Hdyž běſche dlěhe hacź pok hodźiny ſtejo cźakał, ßo pſchekupſkemu wěz wopaczna ſeſda a wón k domownikej dźěſche, zyły dom ſ nim pſchekhodźiwſchi pak ani knjenje ani tworow njenadeńdźe. Pokaſa ßo, ſo ma dom na druhej ſtronje hiſchcźe druhi wukhód, a wuſchikna jebarka běſche ſe ßwojim towarſchom a ſ drohimi wězami dawno ſchtó wě hdźe.

* Dokelž ßu naſche wßy ſ wulkeho dźěła nowe twarjene, ßu wulke wóhnje pola naß Bohu dźak rědke bycź poczake. Mako ßo duž njedźiwamy, hdyž n. pſch. w ruſkich nowinach cźitamy, ſo je ßo wo jedyn dźeń w jenej wßy 60, w druhej 55, haj w pólſkej wßy Běłej 100 dworow wotpaliło.

* 27. meje, po tajkim 2 dnjaj po ſtraſchnym wóhnju, kotryž Jäklez watowu fabriku w Budyſchinje, ſtaru drjewjanu khěžu ſ tſjomi poſkhodami, ſaniczi, ßo podobne njeſboże w Moſkwje ſta. Też tam ßo wulka khěża ſ tſjomi poſkhodami ſpali. Mjes tym pak, ſo w Budyſchinje po tſjoch ſkhodach bydlazy khromy cźlowjek, kotryž jara hubjenje khodźi, ſe žonu a dźěſcźom ßmjercźi lědma wucźeknu, je ßo w Moſkwje khory muž, toho runja po tſjoch ſkhodach bydlazy, ſpalił. W tſecźim poſkhodźe tohole doma běchu jeno małe wobydleńczka, w kotrychž khudźi ludźo bydlachu. Mjes nimi běſche ßwójba 70 létneho wußłużeneho ſaſtojnika Ssokołowa, kotryž hižo dawno wjazy ſ koża njemóżeſche, dokelž je jeho Boża ruczka ſajała. W jenej kuchni w druhim poſkhodźe petrolejowe lampy rjedźachu, kotrež běchu na wóhniſchczo ſeſtajeli; dokelž pak běſche wóhniſchczo horze, ßo jena lampa puknu a petrolej ßo ſapali, też druhe lampy ßo pukacź poczachu, a płomjo ßo tak ſatraſchnje ſpěſchnje rosſchěrjeſche, ſo ßo koło wokoło bliſchi wokomik wſcho paleſche, ſchtož běſche drjewjane. Po drjewjanej ſcźenje horje běžo ßo płomjo ſ woknami do tſecźeho poſkhoda nuts dobu. Runjež tu wóhnjowa wobora na měſcźe běſche, woheń wobydlerjow tſecźeho poſkhoda tola tak pſchekhwata, ſo wot domjazeje nadoby ani najmjeńſche płomjenjam wutorhnucź njemóżachu; po dołhich wóhnjowych rěblach dyrbjachu ludźi ſ woknami won bracź. Starza Ssokołowa ßo njeradźi wumóz; wón je ßo w kożu leżo ſpalił. Dokelž běſche khěża jara wyßoka, woheń też zykemu ßußodſtwu hrożeſche, tak ſo dyrbjachu ßo wotdźělenja wóhnjoweje wobory ſ zykeho měſta na pomoz powokacź.

* W jenym měſtaczku wołkyńſkeje gubernije ßu njedawno nawjedowarja rubježniſkeje bandy ſajeli, kotryž běſche ßo jako prawoßławny pop pſchewoblekał. W tymle měſtaczku je katholſki duchowny, kotrehož maju ſa bohacźka; ſo móhł jeho wurubicź, ßo rubježnik pſchewobleka a jeho proſcheſche, ſo by jeho 2 abo 3 dny hoſpodował. Pſchi tym chzyſche rubježnik wußlědźicź, hdźe duchowny pjenjeſy khowa a jeho potom ſe ßwojimi ludźimi w nozy wurubicź. Duchowny też jeho hoſpodlíwje pſchija. Naſajtra wopaczny pop k Božim ßłużbam do zyrkwje pſchińdźe. Na Božich ßłużbach pak jemu broda wotpadźe, kotruž mějeſche jeno pſchilěpjenu, a wuſtróżeni wěriwi w wopaczným popje ſtraſchneho rubježnika ſpósnachu, kotryž hižo dawno w wokolnoſcźi ſe ßwojej bandu ſakhadźa; hnydom w zyrkwi jeho pſchimnuchu a do jaſtwa dowjedźechu.

* Mjes ſwěrjatami, kotrež po ſemi ſ kóždym létom bóle rědke bycź poczinaju, je jene najſajimawiſchich ſubr (Auerochs, Ur), t. j. nékajki dźiwi wok. Subry ßo dotal jeniczźy hiſchcźe w někotrych wulkich lěßach Ruſkeje namakaju. Kaž ßo ſ Grodna piſche, mjes ſubrami w ßußodnych lěßach nékajka natykowaza khoroſcź ſakhadźa, na kotruž je w poßlednich tydźenjach wjazy ſtow tychle ſkocźatow ſkhorjeło; nékotre ßu hižo ſeßlakałe. Ssrědki, pſchecźiwo tejle khoroſcźi nakožowane, ßu dotal bjeſe wſcheho wuſpěcha byłe, a khoroſcź dale wokoło ßo hraba. Duž ßo boja, ſo ßo ſtadko ſubrow, bjes toho hižo ßnadne doſcź, hiſchcźe bóle pomjeńſchi, haj ſo ßnadź tele rědke ſkocźata zyle wotemru.

* Nětko wěmy, cźeho dla je w naſchim dźěle ßwěta ſ kónz meje tak ſyma było. Wſchitzy kapitanojo łódźow, kotrež wot Europy do Połnózneje Ameriki a wrócźo jěſdźa, wo hobrſkich lodowych horach powjedaju, kotrež ßu ſetkali a kotrež jich łódźe rosbicź hrożachu. Woßebje łódź „City of Berlin“ bu duzy po pucźu ſ Liverpoola do New-Yorka pſchi ßamym wot lodowych horow rosmjecźena. Tale łódź 22. meje do New-Yorka pſchijěźdźe. Jeje kapitan powjedaſche, ſo je jeho łódź 19. meje rano 1/4 4 hodźin do hobrſkeje lodoweje hory ſajěła a ßo pſchi tym wobſchkodźiła; nékotre ſta zentnarjow lodu na łódź ſpadachu a ju ſ dźěła rosbichu. Huſta mhła běſche, hdyž łódź, kotraž pomału jědźeſche, ſ lodowej horu w hromadu praßnu. 1/4 5 hodź. „City of Berlin“ pomału dale jědźeſche a 1/2 7 hodź. nimo druheje lodoweje hory a w 9 hodź. nimo tſecźeje pſchijěźdźe. Paßažirojo běchu w najwjetſchim ſtraſche, ſpomožne cźołmy běchu pſchihotowane; do łódźe pak tola woda njeběžeſche a nichtó wobſchkodźeny njebu. Też parna łódź „Critic“ duzy po pucźu ſ Dundee do New-Yorka 6. meje do hobrſkich lodowych horow ſajěźdźe, ßrjedź kotrychž běſche 3 dny a 3 nozy ſamknjena. To běſche ſtraſchne ſa łódź; nékotre hory běchu 400 łóhczi wyßoke a wjele mil dołhe, a mhła běſche tak huſta, ſo móżeſche ßo lědma nékotre krocźele daloko widźecź. Na ſboże ßo wětr pſchemèni, duž bu „Critic“ wumożena.

* Japanſke wójſko ſ reſervami we wſchěm ſe 96,000 muži wobſteji. Pſchecźiwo naſchim wobſtejnoſcźam je to njepſchimérnje mało ſa kraj, kotryž ma 37 milijonow wobydlerjow. Sa to pak ßo spodźiwamy ßłyſcho, kak bohata Japanſka na ſchulach je. Wſchěch wucźerńjow ma tutón kraj 30,662, wucźomzow abo ſchulerjow je 3,090,918, wucźerjow 89,620.

* W Kaſchmirje w połnóznej jendźelſkej Indiji je ſańdźeny tydźeń ßylne ſemjerżenje było. W Seinaporje bu 50 jendźelſkich

wojakow a 40 indow saraženych a 50 jendźelskich wojakow a 90 indow bu sranjenych. Pod rospadankami mosćeje w Sabasu je 200 cłowjekow kónz wsako.

* Jedyn w Afriźy pschebywazy Belgiczan je pschiboha domoj póßłał, kotrehoż je jemu jedyn póhanski cźorny darik. Pschibóh je 11 metrow wyßoki a ſ drjewa toczeny; zyła podoba je hruba a njelepje wumělszy wurěsana. W město woczow ma podoba dwě makkej hladadle, ruzy a nosy stej ſ drobnymi hosdźikami wubitej, kotrež pobožni póhanjo jako wopor pschinoschuja. Pschikhadźejo ſ někajkej próstwu k njemu dźiwi kedźbnosćź pschiboha ſ tym wubudźicź pyta, so jemu hosdźik do cźeła saraſy. So by pschibóh próstwu skerje w pomjatku wobkhował, jemu dźiwi ſ pokasowarjom praweje ruki něschto cźaßa po cźole jěsdźi ßwoju próstwu pschi tym wjazy krócź pok wótsje scheptajo. Wot cźasteho schmóranja ſ porstom ma drjewjana podoba hłuboku bróſdu na cźole. Hdyż je pschibóh połny hosdźi nabity, ßo nowy wudźěła, stary pak ßo widźanemu mužej ſ dźiwich dari.

* Na měsćje, hdźež łódże ſ wucźahowarjemi w New-Yorku saſtawaju, běsche psched krótkim cźasto towarſtwo 24 pschistojnje swoblekanych muži widźecź, kotsiž, kaž ßo sdasche, někoho žedźiwje wocźakowachu. Skónczńje parna łódź „Werra" pschijědźe a mjes jeje paßażěrami běsche 24 cźerwjenolizatych holzow wot 17 do 21 lět, kotrež spěschnje psches móst na kraj khwatachu a mózachu lědy doczakacź, so bychu jich wopißma srjadowane byłe. Hdyż běsche ßo to stało, wschě 24 k wonym 24 mužam běżachu, kotsiž je wutrobnje witachu. Cźi 24 mužojo běchu ſ Mauch-Chung w Pennſylvaniji, hdźež we wuhlowych podkopkach dźěłaju. Tam pak ſkładnosćze nimaju ßo woženicź; duż běchu ßo ſ krótka rosßudźili a ßwojeho saſtupjerja do Wuheřkeje póßłali, so by jim 24 holzow ßobu pschiwjesł, kotrež chzedźa ßo ženicź a ßu spěschne do dźěła. Kaž ßo sdasche, běchu cźile mužojo se ßwojimi žónkami zyle spokojom. So by ßo žanemu kschiwda njestała, ßu woni wo holzy mjes ßobu loßowali. Tón ßamón dźeń wjeczor 48 ſbožownych cźłowjekow do Mauch-Chunga wotjědźe, hdźež měješe hnydom 24 porow kwaß.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Pětrowſka zyrkej: Khorla August Halma, zyhelnik a wobydleŕ, ſ Amaliju Augustu Mlynkez. — Jan Khorla Jaroměr Schneider, Niczka mjenowany, dźěłaczeŕ a wobydleŕ, ſ Augustu Emmu Polleńkez, dźělenej Mulkowej.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Pawoł Max, Wylema Augusta Wagnera, fabrikſkeho pohoncźa w Dobruſchi, ß. — Jan Ernſt, Jana Augusta Donka, dźěłaczerja w Delnjej Kinje, ß. — Marja Martha, Ernſta Bohuwěra Kozora, fabrikſkeho dźěłaczerja na Židowje, dź. — Hana Klara, Khorle Ernſta Henſela, fabrikſkeho dźěłaczerja w Dobruſchi, dź. — Augusta Lejna, Handrija Wudowjenza, fabrikſkeho dźěłaczerja na Židowje, dź.

Katholſka zyrkej: Jan Pawoł, Jana Töppela, dźěłaczerja tudy, ß. — Franz Pawoł, Jana Jänichena, dźěłaczerja tudy, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 20. meje: Jakub Schütza, wucźeŕ em., 77 l. 7 m. 4 d. — 26. Marja Wylemina, Khorle Augusta Nowaka, dźěłaczerja a wobydlerja, dź., 7 l. 22 d. — Karolina Hempelez, njebo Jakuba Schütźy, wucźerja em., ſawostajena wudowa, 76 l. 3 m. 19 d. — 27. Marja Mlynkez, njebo Michała Bjenady, bywſcheho pohoncźa a wobydlerja, ſawostajena wudowa, 69 l. — 28. Minna Hilźbjeta, Jana Rjely, tyſcherja pod hrodom, dwójniſka dź., 5 m. 1 d. — Hana Khryſtiana, Mateja Rjeka, hetmana w Małßezach, dź., 7 m. 10 d. — 29. Jan August, Jana Augusta Kokuſchki, dźěłaczerja na Židowje, ß., 1 l. 8 m. 21 d. — Antonija, Jana Němečka w Hajnizach dź., 19 l. 11 m., w Mniſchonzu pohrjebana. — 31. Khorla Albert, Jana Khorle Schmidta, półverniſkeho dźěłaczerja na Židowje, ß., 10 m. 11 d. — Morwonarodź. dź. Jaroměra Guſtawa Sſykory, fabrikſkeho dźěłaczerja pod hrodom. — Pawoł Ota, Ernſta Wylema Wagenknechta, młynka na Židowje, ß., 6 m. 1 d. — Khorla August Grund, khěžeŕ a wutykowaŕ na Židowje, 62 l., w jeho wobydlenju ſkónzowany. — Hana Karolina Pawlina Mrózez, fabrikſka dźěłaczerka na Židowje, 41 l. 2 m. 3 d., je ßebi ſ wobwěßnjenjom žiwjenje wſała. — 1. junija: Khryſtiana Eleonora Hanſkez, Khorle Guſtawa Stübnera, želeźniſkeho nahladowarja w Scźijezach, mandźelſka, 37 l. 1 m. 18 d.

Telegrafiſki bureau w prědkownym twarjenju pósta (na bohatej haßy) po jenym ſkhodźe, je kóždy dźeń wotewrjeny wot rano 7 hacź wjeczor 9 hodźin.

Draždźanske mjaßowe placźiſny. Howjada 1. družiny 55—58 mk., 2. družiny 49—52, 3. družiny 30 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 49—52 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 50—60 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Placźiſna žitow a produktow w Budyſchinje

30. meje 1885.

Žitowy dowos: 2742 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacź M	Na burſy hacź Pf
Pschenża	50 kilogr.	8	93	9	82	8	93	9	82
Rožka		7	59	7	72	7	59	7	72
Jeczmjeń		7	61	7	97	7	61	7	97
Wowß		7	60	7	90	7	30	7	90
Hroch		9	17	10	28	—	—	—	—
Woka		6	53	7	8	—	—	—	—
Raps		—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły		12	50	15	50	—	—	—	—
Hejduſchka		16	—	16	50	—	—	—	—
Běrny		2	—	2	20	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	1	60	2	—	—	—	—	—
Pschenczna muka	50 "	7	50	16	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	7	25	11	25	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	40	2	75	—	—	—	—
Sslóma	600 "	16	—	17	—	—	—	—	—
Proßata 1302 ſchtuk, ſchtuka		10	50	23	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby		—	—	—	—	4	50	4	60
Rżane wotruby		—	—	—	—	5	30	5	40

Jěſdny plan želeźnizow wot 1. junija 1885.

4. wosowa klaßa njedźelu a na ſakſkich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždźan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza	1,55	—	4,43	7,56	10,50	1,56	2,30	4,21	6,50	—
Rychbacha	—	—	5,7	8,21	11,14	—	2,55	4,44	7,15	—
Lubija	2,24	—	5,29	8,45	11,39	2,24	3,18	5,5	7,38	—
Budyſchina	2,50	4,0	6,6	9,23	12,19	2,51	3,55	5,40	8,16	—
Biſkopiz	—	4,26	6,44	9,59	12,59	—	4,31	6,14	8,52	9,55
			1-4.		1-4.				1-4.	
Arnsdorfa	—	4,47	7,11	10,25	1,26	—	4,56	6,35	9,19	—
Radeberga	—	4,58	7,21	10,35	1,36	—	5,6	6,44	9,29	10,23
Do Draždźan	3,55	5,25	7,51	11,6	2,4	3,55	5,36	7,12	10,0	10,48

S Draždźan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždźan	—	6,0	8,50	10,25	12,15	3,0	5,0	8,50	11,25	12,50
Radeberga	—	6,37	9,25	—	12,52	3,37	5,37	9,25	12,3	—
Arnsdorfa	—	6,51	9,37	—	1,3	3,48	5,48	9,37	12,14	—
					1-3.					
Biſkopiz	—	7,21	10,6	—	1,29	4,13	6,19	10,5	12,41	—
Budyſchina	—	7,58	10,44	11,35	2,3	4,52	6,53	10,40	1,12	2,0
Lubija	6,32	8,43	11,27	12,2	2,43	5,32	7,32	11,22	—	2,26
Rychbacha	7,7	9,3	11,43	—	3,3	5,52	7,52	11,40	—	—
Do Shorjelza	7,48	9,26	12,6	12,31	3,23	6,15	8,14	12,1	—	2,53

S Budyſchina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.
S Budyſchina	5,10	7,36	10,45	2,4	4,50	8,17
Do Wjeleczina	5,43	8,22	11,18	2,37	5,28	8,50

S Wjeleczina do Budyſchina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,5	8,45	11,46	3,5	5,45	9,12
Do Budyſchina	6,48	9,15	12,30	3,46	6,28	9,43

S Kamjeńza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjeńza	6,0	8,45	11,55	3,50	8,20
Połčnizy	6,23	9,8	12,26	4,22	8,45
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,39	4,36	8,56
Do Arnsdorfa	6,45	9,30	12,54	4,51	9,7

S Arnsdorfa do Kamjeńza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,10	10,25	1,25	5,50	9,40
Großröhrsdorfa	7,29	10,40	1,45	6,10	9,55
Połčnizy	7,42	10,49	1,58	6,23	10,4
Do Kamjeńza	8,8	11,9	2,24	6,49	10,24

Wjedro w **Londonje** 5. junija: Kraßne.

Maßivna **khěža** cźißło 42 w Barcźe, Pětſchez herbam ßkuſchaza, ma ßo **15. junija dopołdnja w 11 hodźinach** wot Bartſkich wjeßnych grychtow na pscheßadźowanje pschedawacź.

Khěža ſ rjanej ßadowej ſahrodu ſ 1 abo ſe 4⅓ kórzom pola je na pschedań w Małych Debßezach cźißło 18.

Khěža cźißło 32 w Błóżanach ſe 36 □prutami leżomnosćze je ſe ßwobodneje ruki na pschedań.

W Hornjej Woleſchnizy je **ſahrodniſka žiwnosćź** cźißło 1 ſemrjecźa dla ſe wſchěm ſkotom a hoſpodarſkim gratom hnydom ſe ßwobodneje ruki na pschedań. — Wſcho dalſche je ſhonicź pola ſaſtupnika **A. Hedlika** tam.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Po žadanju herbow **Khorle Augusta Dorjana** w Klukschu ma ßo k sawostajeństwu ßłuschaze **burske kubło** kat. cźišćko 4 folium 2 leżomnostnych a hypothekskich knihi tuteje wßy, 21 hektarow 20,3 arow leżownosćże wopschijaze, s 662,81 dawkskimi jenosćemi napołożene a wjeßnogrychtšzy na 26625 mk. — np. taksirowane, se žiwym a morwym **inventarom** a nětkotrymi składami ßkomy, futra atd.

15. junija 1885 dopołdnja w 11 hodźinach

na **tudomnym hamtskim městnje** na pscheßadźowanje pschedawacź.

Pod pokasanjom na wuměschtki, na tudomnym ßudnistwje a w Schusterez hosćeńzu w Klukschu wupojßnjene, a pscheßadźowanske **wuměnjenja** wopschijaze, ßo na kupjenje smyßleni pscheproschuja, so bychu ßo na spomnjenym dnju w postajenej hodźinje na tudomnym hamtskim městnje seschli, ßo k ßadźenju pschipowjedli, ßwoju płaćenja-kmanosćź dopokasali a dalsche wotcźakali.

W Budyschinje, 18. meje 1885.

Kralowske hamtske ßudnistwo.

Meusel. Mstr.

Drjewowa awkzija
na Łupjanskim rewěrje.

Wutoru 9. junija t. l. ma ßo

17 twarskich schtomow,
12 klozow,
28 žerdźow,
1500 khójnowych walcźkow,
15 rm. khójnowych schcźěpow a
44 rm. khójnowych pjenkow

sa hotowe pjenjesy sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźišna dopołdnja ½10 hodźin w drjewnischcźu pola pokasowarja pschi Pßowjanskim pucźu.

W Minakale, 3. junija 1885.

Hrabinska s Einsiedelska inspekzija.

C. Thiermann ⚒ w Budyšinje

porucza we **wschědnje cźerstwej** a **njekamjeńtnej tworje**

Ia. Shorjelski twarski kruchaty kalk

se **Charlottenhofa**

po **najtunischej płaćišnje** a s **krucze sprawnym poßkuženjom.**

Toho runja mam pschezo na składze

cźěski hydrawliski cźorny kalk,

wubjernje ßo hodźazy k tšěchowemu krycźu a k wobmjetowanju wětrowych bokow, njepschetrjechene lěpidło pschi wschěch wkosy wustajenych twarach.

Sklad: **na privatnym tworowym dwórnischcźu.**

Komptoir: **pschi žitnych wikach 5.**

Lorenz & Kretschmar w Pomorzach

⚒ **sklad pschi dwórnischcźu** ⚒

poruczataj po najtunischich płaćišnach:

Mariaschеinske ßmolane wuhło we wschěch družinach,
hornjoschlesynske kamjeńtne wuhło,
delnjoschlesynske a Burgkske kowarske wuhło,
Hornjo-Neundorfski twarski kalk, hydr. cźorny kalk,
portlandski zement po zyłych, połßudach a bertlßudach,
koseźinu, amoniak, spodium, kalijowu ßól,
maschinski wolij, kozowy mas, kolmas,
Dürrenbergsku warnu ßól a skótnu ßól.

Na zadanje pschiwoženje s naschim wosom.

Póndźelu a wutoru je **cźerstwy Kundracźiski kalk** wot lowrije, hektoliter po 1 mk. 85 np., na pschedań.

Fr. J. G. Hennig & Co.
na dwórnischcźu w Pomorzach.

Paleny khosej,

wubjernje ßłodźazy, punt po 100 a 120 np.,
porucza pschezo cźerstwy **Th. Grumbt**
na swonkownej lawskej haßy.

Jakubowy katechismuß,

schesty wudawk, je wuschoł a je pola knjesa pschekupza **Rämscha** a w **wudawarni Serb. Nowin** w Budyschinje dostacź. Schpruchi wuknjenjow ßu pschijate a w cźischcźu wusnamjenjene.

W wudawarni Serb. Nowin je dostacź knižka:

Trójniki.

Sběrka powědańcźkow wot **Jana Radyßerba.**

Płacźišna 40 np.

Ssrědk k spěschnemu blejchowanju płatu

s wukoženjom, kak ma ßo nakožecź, porucza

hrodowska haptyka.

Manufakturowe, płatowe, modotworowe a mantlowe khlamy

H. Kaysera

10 na žitnej haßy 10

poruczeja ßwoje woßebitosćże:

dźěcźazu drastu, trikotowe taille a wobleczenja, schtepowane deki.

Zyle tobakowe rjepiki punt po 23 np.,
rěsane = = = = 30 =

porucza **A. P. Böhme**
pscheds schuleŕskimi wrotami 3.

Rowowe pomniki

s marmora, syenita a pěskowza,

marmorowe platy

porucza pschi potrjebje dobrocźiwemu wobkedźbowanju

Ludwig Fiedler,
prjedy **Santo-Passo,**
2 na Lubijskej drósy 2.

Trawowe a žitowe koßy

snateje dobrosćże, po dołhosćach a schěrokosćach, sa tudomne strony ßo hodźaze, kotrež sa druhimi wudźělkami po dobrosći a dźěle njesteja a pschi prawym trjebanju wschě žadanja, dobrej koßy ßo cźinjaze, spokoja, bjes nimi dźělbu tunich, kaž tež wschelake **brußy** ßwojim cźesćenym wotebjerarjam pschi potrjebje k dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucźam.

So bych ßo njelubosnosćźow sminuł, spomnju hischcźe, so sakońskeho postajenja dla, po kotrymž dyrbju ßo skožowacź, njedźelu rano wot 5—7 hodźin, dopołdnja wot ½11 hacź 12 hodźin a popołdnju wot 2 hodźin hacź do wjecźora pschedawam.

Robert Jacob, gratokowar w Budyschinje.

W wudawarni „Serbskich Nowin“ ßu dostacź:

Ajedźela. 25 np.
Kschiž a polměßaz abo Turkojo psched Winom. 30 np.
Genovefa. 50 np.
Naša Wowka. 4 seschiwki po 50 np.
Na Hrodźišću. 50 np.
Spěwy sa ßerbske schule. 25 np.
Napoleon I. a jeho wójny. 50 np.
Oberlin. 25 np.
Sserbske baßnje. 25 np.
Wosobny dar. 25 np.
Najwužitnischi pscheczeljo ratarstwa a hajnistwa. 60 np.
Wěnczk stjalkow. 30 np.
Jan Michał Budař. 10 np.
Sahrodnistwo. 50 np.
Sso swoni měr! 20 np.
Sswérnaj ßußodaj. 30 np.
Ernst a Albert. 30 np.
Kral Přibysław. 25 np.
Pěseń wo zwonu. 20 np.
Wjetscha cžitanka. 100 np.
Khěrlusche a spěwy wot Pětra Mlónka. 5 seschiwkow po 50 np.
Šěsć spěwow serbskich. 100 np.
15 narodnych spěwow. 150 np.
Najrjeńsche ludowe bajki. 40 np.
Syntax der wendischen Sprache in der Oberlausitz von Georg Libsch. 3 mk.
Jutrowne jejka. 30 np.
Spěwy sa ßerbske schule. (Sserbski a němski w hromadźe.) Wot K. E. Pjekarja. 1. sesch. 25 np., druhi sesch. 25 np.

Turkowske ßlowki,

punt po 25 np., 5 puntow po 110 np., liter po 35 np., poruczа sa něschto jara tunje

Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoschczu.

Drogowe khlamy bratrow Měrschow

na žitnych wikach
poruczeja ßwój bohaty sklad

barbow

(molerskich a murjerskich)
ßuchich a do wolija sarybowanych; dale
berusteinski lak,
želesowy lak,
damarlak,
kožowy lak,
terpentinowy wolij
němski a franzowski,
lanywolijowy firniß
dwójzy warjeny,
sikkativ židki a ßuchi,
zement, gyps,
myjerskn krydu,
barbicze we wschěch druzinach,
klij atd. atd.

Wot dźenßnischeho dnja pschedawamy:

drobny zokor	punt po	33 np.,	}	sa hotowe pjenjezy.
kuskaty zokor	= =	34 =		
zokor w pokrutach	= =	34 =		
kóstkaty zokor	= =	35 =		

Khojej, rajß a wschě druhe materialne twory po najtunischich dnjowych płaczisnach.

W Budyschinje, 1. junija 1885.

August Bartko,	Wilh. Jacob,	Richard Reumann,
Friedrich Braun,	Hermann Klemm,	Gustav Poser,
Ginzel & Ritscher,	J. G. Klingst Nachf.,	Carl Pötschke,
Ernst Glien,	Hermann Kunack,	Richard Pötschke,
J. T. Glien,	Hermann Lemke,	Ad. Rämsch,
Th. Grumbt,	C. A. Mickan,	Wilhelm Schamlott,
Robert Hauptmann,	Moritz Mörbe,	Johann Wannack.

Sswětły lak sa schpundowanje

we wschěch barbach, jara rjenje ßo ßwěczazy, rucze a twjerdże skhnyjazy, trajne, poruczenja hódne schpundowanske barbjenje;
dale wschón druhi lak, kaž **bernsteinski lak, kopalowy lak, damarlak, krystalowy lak, spiritußowy lak, lak sa kožu, ßlomjane klobuki** atd., wschě druziny **molerskich** a **murjerskich barbow,** ßuchich a do wolija sarybowanych;
ßerscheżowe a **wloßowe barbicze,** kaž tež wschu druhu molersku potrjebu poruczataj

Strauch & Kolde,
en gros **drogowe khlamy** en détail
na kamjeńtnej haßy 3 w Budyschinje na kamjeńtnej haßy 3.

Mecklenburgski žiwjenjesawěsczazy a lutowanski bank w Schwerinje w M.,

sałoženy w lěcze 1853,

bjerje sawěsczenje na ßmjercz a doczakanje, kaž tež sawěsczenje czělneje renty a dawa kawzijonske pożczonki po najlěpschich wuměnjenjach.

S dźiwanjom na pscherěsnu dividendu 35.45 %, sa lěto 1885 wudźělomnu, ßo prämije pschi sawěsczenju 1000 mk. sa błědowaze lěta pschistupneje staroby takle wobliczeja:

pschistupna staroba:	18	23	28	33	38	43	48
premija po tarifje:	18 50	21—	23 90	27 50	31 90	37 40	44 60
dividenda sa lěto 1885:	8 66	9 36	10 04	10 72	11 64	12 31	13 24
netto-premija:	9 84	11 64	13 86	16 78	20 26	25 09	31 36
dividenda po prozentach:	46 81	44 57	42 01	38 98	36 49	32 91	29 69

Wukasanja rad dawa
hłowna agentura w Budyschinje.
C. E. Scholze
na swonkownej lawskej haßy 15.

Transatlantiske wohenjsawěsczaze akzijowe towarstwo w Hamburgu.

Połnowupożczeny sakładny kapital . mk. 6,000,000,
wschě reserwy . . . . . „ 1,891,150,
zyke dokhody s lěta 1884 . . . „ 6,094,767,
zyke wudawki s lěta 1884 . . . „ 5,906,291.

Dźěławi agentojo s wokolnosczе **Budyschina** ßo postajeja psches hłowneho agenta
Jana Winklera w Budyschinje
na horncžerskej haßy czißko 18.

Runklzowa pschěßada najlěpscheje druziny je na pschedań w „garküche“ w Budyschinje.
August Rösler.

Jenož 5 markow.

300 dzt. **tepichow** w najrjeńschich turkowskich, schottiskich a pißanych mustrach, 2 metr. dołhich, 1½ metr. schěrokich, ma ßo hnydom rospschedacź a płaczа po 5 mk., kotrež njech ßo póscželu abo psches póst ßo sběhnu.
Kožowe pschedložki, k tomu ßo hodźaze, po 3 mk.
Adolf Sommerfeld
w Draždźanach.
Saßopschedawarjam poruczomne.

Włoßowe pletwa a czaßnikowe rjeczasy

s wucżeßanych włoßow rucże a tunjo dźěła
Friedrich Böhme,
brodutruhar pschi starych kasermach.

Jutsje njedźelu 7. junija
kołbaßywukulenje
w **Nadźanezach,** k czomuż pschecżelnje pscheproschuje
E. Müller.

Pschichodnu njedźelu
reje w Lahowje,
k kotrymž pschecżelnje pscheproschuje
August Nowak.

Holza, 15—16lětna, kotraž je hižo ßkužiła, ßo pyta na hrodowym městnje (burgplatz) 2 po 1 skhodże.

Holza, 15—16lětna, kotraž je hižo ßkužiła, po móżnosczi se wßy, ßo pyta wot pschistajazeje żony **Horengoweje** na wulkej bratrowskej haßy 24 w dworje.

Róbny woženjeny wotroczk a starscha dźowka, tež swudowjena, ßo pyta wot pschistajazeje żony **Semigoweje.**

Wowczeŕ,

kotryž móże kawziju stajicź, ßo pyta na knježim dworje w **Pohlenzu** pola Noweho Města.

Sskrěnk

ßo pyta sa 115 mk. lětneje msdy. Dalsche je shonicź na schulerskej haßy 10.

Wuczobnik pytany.

Sa ßwoje kolonialtworowe khlamy, s destillaziju sjenoczene, hnydom pod dobrymi wuměnjenjemi wuczobnika pytam.
J. T. Glien
na drjewowym torhoschczu
w Budyschinje.

(K tomu cżißtu pschiłoha.)

Barbotworowe khlamy

Hermann Lemke

na mjaßowym torhoschczu 8

porucza ßwój bohaty ſklad

wolijowych barbow,

ßuchich, do wolija ſarybowanych

a

k barbjenju hotowych,

bernſteinſke laki we wſchěch druzinach,

damarlak,

zeleſowy lak,

kozowy lak,

ſikkatif zidki a ßuchi, dwójzy warjeny

lanowolijowy ſiniß, rucze ſkhnyjazy,

terpentinowy wolij, **němſki** a **franzowſki,**

klij w wſchelakich druzinach,

gyps, zement,

myjerſku krydu,

barbicze we wſchěch wulkoſczach,

pěſkowu papjeru

po tunich płaczíſnach.

Zolty wóſk

kupuje

hrodowſka haptyka.

Strowe kruſchwinowe drjewo

kupuje po najwyſchſchej płaczíſnje

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,

kaz tez **wutrjeny len** kupuje po kózdej dźělbje a kózdy dzeń mechaniſka dźěłopſchadownja w Hajnizach, tola w Budyſchinje ßo jenoz **trjeny len,** a to jenoz ßobotu w Grützneroz domje, ſ nutskhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Zement

najlěpſchcje dobroſcze ma pſchezo na ſkładze po najtuniſchich płaczíſnach

Otto Engert.

Khofej

paleny punt po 90, 100 a 120 np. porucza jako jara płaczíſny hódny

Richard Pötſchka

pſchi torhoſchczu.

Dokelz ßym **ßukno** a **bukskin** atd. tunjo kupił,

poruczam

zaketowe wobleczenja ſa muzſkich po 20, 25 a 30 mk. hacz do najlěpſchich;

letnje nadwoblekarje ſa muzſkich po 15, 18 a 21 mk. hacz do najlěpſchich;

kholowy ſa muzſkich po 7 mk., 8 mk. 50 np., 9 a 11 mk. hacz do najlěpſchich;

wobleczenja ſa hólzow po 4, 6, 8, 10 mk. atd.;

kholowy ſa hólzow kózdeje ſtaroby po 4 mk.

K ſkaſanju po měrje ßwój bohaty ſklad najlěpſcheho **tukrajneho** a **wukrajneho ßukna** naleznje poruczam a lubju dobre modne dźěło po jara tunich płaczíſnach.

Adolf Weiss,

krawſki miſchtr na bohatej haßy 14.

Parna fabrika

ſchokolady, zokrowych tworow a mjedowych tykanzow

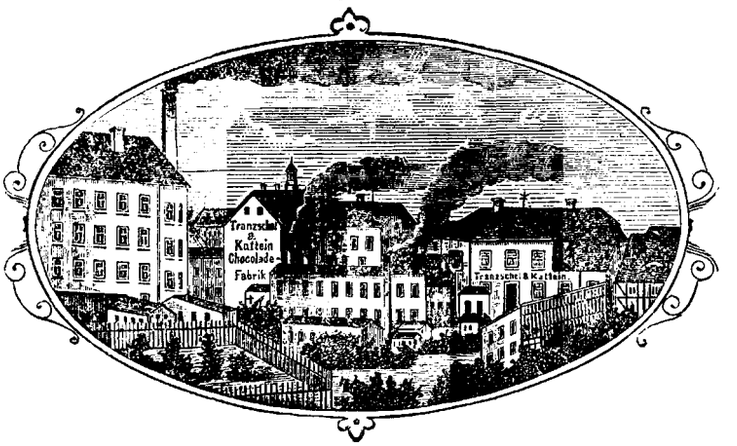

Rudolfa Katteina,

prjedy **Tranzschela a Katteina,**

w Budyſchinje

na hoſpitalſkej haßy 7 a rózowej haßy 10

porucza

ßwoje cziſte a dobre fabrikaty po jara tunich płaczíſnach.

Katteinowy Budyſchſki konfekt: ¼ punta po 15 np.

Sredk

k ſpěſchnemu blezchowanju platu

ma na pſchedań

Otto Engert na ſnutskownej lawſkej haßy.

Wopißanje wo nalozenju ſpěſchneje blejchi ßo pſchi kupjenju mojich ßredkow darmo pſchida.

Kakijowe mydło, ßuche, punt po 50 np.,

jadriwe mydło, ßuche, punt po 40 np.,

kojowe mydło, ßuche, punt po 36 np.,

pſcheńczną ſchterku, punt po 22 np.,

kónzatu ſchterku, najlěpſchu, punt po 30 np.,

ſoda kryſtaliſowany, najcziſcziſchi, punt po 5 np.,

běrnjazu muku, punt po 13 np.,

běłazy ſoda H. Puyowy, pakczik po 10 np.,

wubjerny ßredk ſa ſchaty a hoſpodarſtwo,

ziwizowe mydło, maſne mydło w wſchelakich druzinach

pſchedawa tunjo

H. Puy w Budyſchinje, mydłarnja.

Khofejowy ſklad.

Sſylnje a derje ßkodzazy hizo po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcze tunſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßkodze poruczataj

bratraj Měrſchej

na zitnych wikach.

Najlěpſche a najtuniſche

zigary

w najwjetſchim wubjerku porucza

Th. Grumbt

na ſwonkownej lawſkej haßy a w kupnizy.

Khofej

njepaleny punt po 70, 80 a 90 np.
porucza jako jara płaćišny hódny
Richard Pötschka
pschi torhoschczu
pódla měschczańskeje haptyki.

Jerje

wulke k mariněrowanju po 3, 4 a 5 np., w wjetschich dźělbach tuńscho
pola
Richarda Pötschki
pschi torhoschczu
pódla měschczańskeje haptyki.

Khofej:

Santos
derje płodźazy
seleny punt po 65 np.,
paleny = = 80 =
Kampinas
wubjernje płodźazy
seleny punt po 70 np.,
paleny = = 90 =
Mexikanski
jara derje a płynje płodźazy
seleny punt po 80 np.,
paleny = = 100 =
Java a Ceylon
najlěpschi po płodźe
seleny punt po 100 np.,
paleny = = 120 =
porucza
Hermann Kunack
w Budyschinje na bohatej haßy 8.

Saßopschedawarjow a hoscheńzarjow czinju na wulku dźělbu jara rjanych a tunich

zigarow

kedźbliwych a pschedawam
„El Bebido“
1000 schtuk po 17 mk. 50 np.
100 „ „ 1 mk. 80 np.
„El Prado“
1000 schtuk po 19 mk.
100 „ „ 1 mk. 95 np.
J. T. Glien
4 na drjewowym torhoschczu 4.

Khofej

seleny punt po 70 np. — 160 np.,
paleny = = 100 = — 200 =
jenoż w derje płodźazych druźinach
porucza
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Khofej

wot najtunischich hacž do najlěpschich druźinow, jara derje płodźazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tučne ryby, najtunischo porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Powšitkowna assekuranca w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)
Saloženа w lěcze 1831.
Rukowazy fond w kapitalu a reservach w hotowych pjenjesach:
29 millijonow 698 tyßaz 824 schěßnakow 29 krajz.
Woheń-, krupobicze-, transport- a ziwjenje-sawěsczenje.
Polizy ßo w **khěžorstwowych markach** wustajeja.
K wukasowanju a k wobstaranju sawěsczenjow poruczataj ßo jako agentaj:
hamtski skotolěkař **Ernst Walther** w Budyschinje,
schewski mischtr **Heinr. Jul. Näther** w Kukowje p. Pancziz.

A. Tschentscher

schatowa fabrika a wuhotowanski magazin
w Budyschinje
w kupnizy (gewandhaus) na torhoschczowej stronje
porucza po zyle **wurjadnje tunich** twjerdych płaczišnach

schaty sa mužskich	blidowe schaty
schaty sa žónske	ložowe schaty
schaty sa hólzow	hospodarske schaty
schaty sa holzy	kuchinske schaty
schaty sa cžěschne dźěczi	czeledźne schaty
kupanske schaty	domjaze schaty.

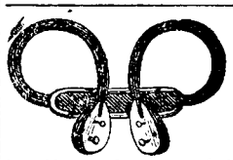

Wschěm, kotsiž na wobschkodźenje czerpja, poruczam ßwoje derje dźěłane **wěnzy** s pjerom a bjes njeho, **pupkowe schlebjerdki, klysopompy, podwuklnstéry, nadrowe klobuczki, gumijowe podložki** s najlěpscheje druźiny pschi potrjebje dobroczinwemu wobkedźbowanju.

K. R. Lory, bandagist
8 na schulerskej haßy 8.

Schtož s bandažow na składze nimam, toho runja wschě porjedźenja, do mojeho rjemjeßka ßłuschaze, sa krótki czaß zyle po žadanju a měrje po najtunischej płaczišnje wobstaram.

Emma swud. Vorwerkowa

porucza ßwój wulki derje srjadowany skład
žaketow, manteletow a jakow
se ßomota, kaschemira a ßukna
w wulkim wubjerku po najtunischich płaczišnach a proßy wo dobroczinwe wobkedźbowanje.
Na hlownym torhoschczu 5 s napschecza hlowneje straže (hawptwachi).

P. Strobelowy atelier

sa njebolosne saßadźenje khumschtnych subow a plombirowanjow po najnowschim systemje.
Wotstronjenje subybolenja, subowe operazije.
Na bohatej hasy čo. 68, II. poskhód.
K rěczam wschědnje dopołdnja a popołdnju wot 8 hacž do 5 hodźin.
Khudym darmo.

Woprawdże derje płodźazy

khofej

po wschěch płaczišnach,
toho runja wschu druhu tworu pschedawa po najtuńschich płaczišnach
Richard Neumann
6 na snutskownej lawskej haßy 6.

Jerje!

wulke, tučne a derje płodźaze po 3, 4, 5 a 6 np.,
kopu po 3 mk., w tunach tuńscho,
porucza **Gustav Poser.**

Jerje!

Wěžazy schtomowy wósk
w blachowych tyßach po 25 np.,
schtomowy wósk w rolkach,
woprawdźity koprowy vitriol
k naczinjenju pschenizy
porucza
měschczańska haptyka
w Budyschinje
na hlownym torhoschczu 6.

Twarsku potrjebu,

twarske hosdże,
samki wschěch druźinow,
želesowu potrjebu k khachlam,
durjowe a **woknowe wobbitki**
porucza po fabrikskich płaczišnach
Paul Walther
na žitnych wikach.

Koßy,

kaž jěd rěsaze, porucza
Paul Walther
pschi žitnych wikach.

Nowe czaßniki a porjedźenje czaßnikow najtunischo pola
A. Magera
na ßerbskich hrjebjach.
Dwělětne rukowanje.

Pletwa a czaßnikowe rjeczaßy

s wucžeßanych włoßow po najtunischich płaczišnach plecze
friser **Anton Grindl**
na ßukelnskej haßy 4.
Tam ßo tež wucžeßane włoßy kupuja.

Hamburg-Amerika.

Kóždu ßrjedu a njedźelu do New-Yorka

s póstskimi parołódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho paketjězdneho akcijskeho towarstwa.
Wukasanje a pschewjesne pißma dawa No. 867. **Albert Meisel** w Budyschinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 24. **Sobotu 13. junija 1885.** **Lětnik 44.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Wo namjecźe pruskeho knježerstwa, so by swjaskowa rada braunschweigskemu krajnemu knježerstwu sdźěliła, so by němskemu knježerstwu strach hrosył, hdy by Kumberlandski wójwoda, ßyn semrjeteho hannoverskeho krala, braunschweigski trón nastupił, ßo hacź dotal hischcźe swjaskowa rada rossßudźiła njeje. Sakske ministerstwo je psched tydźenjom wo tejle należnoscźi pod pschedßydstwom krala wuradźowało. Nowiny „Germania“ pißaju, so je ßo sakske ministerstwo pschecźiwo pruskemu namjetej wuprajiło, tola tuta powjescź ßo mało k wěrje podobna bycź sda, njeje ßo teź se žaneje strony podtwjerdźiła. Wěste wschak hižo w tu khwilu je, so budźe ßo nimale połoiza swjaskoweje rady na stronu Kumberlandskeho wójwody stajicź. Na to pokasuje teź pschecźelny wobkhad, kotryž ßo bjes mecklenburgskim wulkowójwodom, tón cźaß w Ischlskich kupjelach pschebywazym, a Kumberlandskim wójwodom měwa. Tajki pschecźelny wobkhad wěscźe bjes wuliwa na mecklenburgskeho sastupjerja w swjaskowej radźe pschi wothłoßowanju wo nastupjenju braunschweigskeho tróna njewostanje.

— Strowje němskeho kněžora ßo s kóždym dnjom połěpschuje. Wot ßoboty ßem ßo kněžor saßo w wosu wuwožuje, a jeli so ßo jeho strowoscź w tych dnjach dale wobtwjerdźi, ßo wón na nowy tydźeń do Emsa k wužiwanju tamnischich strowotnych wodow poda.

— Zanzibarski sultan, Bargasch Ben-Said, ßo hischcźe pschezo ßwojeho njepschecźelskeho postupanja pschecźiwo němskej koloniji, s jeho krajom mjesowazej, wostajił njeje. Wón je mjenujzy kraj, kotryž bjes morjom a němskej koloniju leži, wobßadźił a s tym pschikhód k njej saracźił, wudawajo, so sultan tutoho kraja, kotryž ßo Witu mjenuje, pod jeho knjejstwom steji. Tutón wjerch je někotrym němskim pucźowarjam kruch kraja sapocźatk toho lěta wotstupił. To je ßo na tajke waschnje stało, po kajkimž ßu ßebi Němzy teź w druhich stronach w dobrym měrje kolonije dobyli. Woni dźiwim kralam wschelaki praskot, někotre waky ßukna, tšělby, uniformy, truby atd. darichu, sa to cźorni wjerchojo por kschižikow pod kontrakt schmórnuchu, němska khorhoj ßo na to postaji a kraj bě do němskeho wobßedźenstwa pscheschoł. Tak je ßo teź s koloniju Witu měko. Nětko zanzibarski sultan tutón kraj na dobo sa ßo žada a jón Němzam wuwinucź pyta. Po wschěm sdaczu ßu jeho Jendźelcźenjo, kotsiž rosschěrjenju němskich kolonijow wschudźe, hdźež ßo hodźi, sadźěwki stajeja, k tomu naschcźuwali. Němski sastupjeŕ w Zanzibarje je sultana Bargascha na straschnoscź jeho poczinjenja kedźbliweho cźinił, tola hacź dotal jeho warnowanje žaneho wuspěcha měło njeje. Hdyž němske wójnske łódźe psched jeho hłowne město, kotrež na kupje Zanzibarje leži, pschijědu, budźe drje bórsy rosumnischeje myßle. Zanzibarski sultan nad wjazy dyźli 1400 njedoßahazy wobrónjenymi wojakami njeroskasuje a jeho město je jara hubjenje wobtwjerdźene. Kanony němskich łódźow s lohkoscźu jeho ßydło rostsělu a najskerje s zyła trjeba njebudźe, so němszy wojazy nohu na Zanzibar staja. Sultan Bargasch njebudźe drje ßo potom, móz němskeho kněžorstwa spósnawschi, dale pschecźiwo němskej koloniji spjecźowacź a budźe spokojom, hdyž ßo jemu wot Němzow knjejstwo nad Zanzibarom wostaji.

Awstrija. Wunoschk wólbow do khěžorstwoweje rady da ßo nětko zyle jaßnje pschehladnucź. Poměry stronow wostanu nimale zyle te ßame, kajkež ßu w poßlednich schěscź lětach byle. Cźechojo budźa něhdźe jědnacźe hłoßow wjazy liczicź, njesměja pak s Polakami a němskimi konserwatiwnymi wjetschinu hłoßow, tak so budźa saßo na dobru wolu ßrjedźneje strony pokasani. Pod tajkimi wobstejnoscźemi ministerstwo hrabje Taaffa ministerstwo nad stronami wostanje, a jeho samer budźe, ßebi wjetschinu wot pschipada k pschipadej tworicź a knježicź bjes wulkeho dźiwanja na pschecźe konserwatiwnych sjenocźenstwow.

Franzowska. Měr bjes Franzowskej a Chinu je ßo 3. junija wujednał a wot wobeju stron podpißał. S tym je ßo wójna, kotraž je ßo, hacź runje pschipowjedźena njebě, nimale dwě lěcźe wjedła, skónczika. Franzowsojo zyły Tonkin dostanu a jich wikowanju ßo bohata chinesła provinza Yün-nan wotewri. W Tonkinje wschak Franzowsojo hischcźe s knjesom njejßu; w běhu wójny ßu ßo rubježnisłe bandy w kraju rosschěrike, a prjedy hacź ßo tym kónz njescźini, njebudźe w Tonkinje měr knježicź. China, kotraž je tutych rubježnikow hacź dotal s wójnskej potrjebu sastaraka, je ßlubika, so jich pschichodnje wjazy podpjeracź njebudźe; duž ßnadź budźe Franzowsam bórsy móžno, rubježnistwo wukorjenicź a potom měr a porjad w kraju postajicź.

Schpanisła. W Schpanistej ßo kholera, kotraž je ßo loni s Franzowskeje pschenjeßka a wjele woporow žadała, saßo pokasuje. Přěnje skhorjenje je ßo na połodnischim mórskim brjosy, w Valenziji, stało. Tón cźaß je ßo kholera k połnozy hižo hacź k Madridej rosschěrika, hdźež je 8. junija 6 woßobow na nju skhoriło, s kotrychž ßu tsi wumrjeke.

Jendźelska. Pad Gladstonoweho ministerstwa je hłowny podawk ßwětoweje politiki sańdźeneho tydźenja. Pschi jednanju wo dokhodach parlamentowa wjetschina do knježerstwoweho namjeta, so bychu ßo wójnske khósty s powyschenjom spiritußoweho a piwoweho dawka wuruyake, swolicź nochzyschе. Gladstone na to rosestaji, so je spodźiwnje, hdyž parlament, pjenjesy k wójnje prjedy swoliwschi, posdźischo ßrědki sapowjedźi, s kotrymiž maja ßo tele pjenjesy wobstaracź, a so je toho dla ministerstwo nusowane, pschi wotpokasanju dawkoweho namjeta, wotstupicź. Pschi wothłoßowanju, na to ßo mějazym, ßo maka wjetschina pschecźiwo knježerstwowemu namjetej wupraji a s tym ßo ministerstwo porasy. Pschekwapjaze na přeni wokomik je, so je Gladstone, tutón mischtr w sarjadowanju statnych pjenježnych należnoscźow, runje dla jeneho finanzneho praschenja podležak. Tola, hdyž ßo pschicźiny jeho pada bliže wobhladaju, pokasuje ßo, so je jemu wo prawdźe jeho swonkowna politika poraženje pschihotowała. Parlament Gladstonej se sahorjenjom pschihłoßowasche, a jemu žadany wójnski kredit pschisiwoli, jako wón njedawno s wójnu hrožo wot Ruskeje wotßadźenje a pokhostanje generala Komarowa žadasche. Ruska ßo wot Gladstonoweho khrobolenja satraschicź njeda a pschi posdźischim wujednanju wo nowych afghanskich mjesach Ruska na ßwojich wuměnjenjach wobsta. Bjes tym so zaŕ generala Komarowa sjawnje pokhwali a jemu cźeßny mjecź dari, dyrbjesche Gladstone jendźelskeho sastupjerja

w Afghaniſtanje, Lumsdena, kotryž bě Afghanow k poſtupanju pſcheczíwo Ruſkim naſchczúwał, ſ jeho měſtna wotpowołacź. Gladſtonowe zofanje pſched Ruſkimi jendźelſki lud hłuboko hrjebaſche. Jendźelczenjo wſchak ſ hordoſczu a nadutoſczu hiſchcźe pſchezo ſpósnacź njemóża a nochzedża, ſo je jich něhduſcha móz ßo ſminuła. Jako ßo tele dny Lumsden do Jendźelſkeje wróczi, jemu lud radoſczíwje pſchiwyſkaſche. Tutoho ßuroweho njepſchecźela Ruſkeje niz mjenje hacź tſjo pólni marſchalojo a czrjóda wjednikow konſervatiwneje ſtrony demonſtratiwnje powitachu. Lumsden ſ najnjepěkniſchimi ßłowami Gladſtonowu politiku hanjeſche a jeho winowaſche, ſo je Afghaniſtan a Indiſku Ruſkej pſchewoſtajił. Je ßnadź parlamentowe wothłoßowanje wothłóß tutych wobſkórżbow było? Potom by pad Gladſtonoweho miniſterſtwa ſapoczatk k ruſko-jendźelſkej wójnje był. Konſervatiwni, kotſiž ßu ſwólniwi knjejſtwo nadewſacź, budża pak ßebi ſ czeźka ſważicź, někotrych hubjenych afghaniſkich paſtwiſchczow dla Ruſkej wójnu pſchipowjedźicź, ale budża ßo, wujednanje ſ Ruſkej k kónzej ſwjedſchi, ſa ſpěſchne wobtwjerdźenje indiſkich mjeſow ſtaracź. S lohkej wutrobu wſchak konſervatiwni knjejſtwo do rukow njebjeru. Liberalni ßo troſchtuja, ſo ßo ſa krótki czaß pokaſa, ſo ßu konſervatiwni njekmani k wjedźenju knjeżerſtwa, a ſo ßo toho dla pſchi nowowólbach, kotrež ßo ſa někotre měßazy ſměja, wjetſchina wolerjow k liberalnej ſtronje pſchiwobroczi.

Woheń na morju.

Pſchełožk ſ ruſkeho.

(Skónczenje.)

Hacź do toho czaßa njeběch żaneho żadanja ſa ßamomordarſtwom měł, tola po tutych ßłowach, wabjeny wot njewuprajneho ſnutſkowneho hłoßa, ßo wjazy króczź naſtajich, każ bych wotmyßlenje, kotrež mi na myßlach leżeſche, wuwjeſcź chżył, a ſtara żónka ßo kóżdy ras ke mni ſkloni, ſo by mi wobaraka czinicź, ſchtoż mějeſche ſa wulki hrěch. Skónczńje ßo ßwojeje hry hańbowach a ju pſchеſtach ſnjepokojowacź.

A kak ßym tehdy ſe ßamomordarſkimi myßlemi hracź móhł, hdyž mi njewotwróczomna ßmjercź hrożeſche? Njemějach ani czaßa, ſo bych ßebi te ſpodźiwne myßle wukożicź móhł a dach ßo ſahoricź wot czíſteho pſchecźelſtwa a njeßebiczíwoſcze, kajkuż bě mi khuda żona wopokaſała. Praſkotanje płomjenjow nad nami ßo ſdwoji a w tutym wokomiku wótry hłóß ſaßłyſchachmoj:

„Njeſbożownaj, ſchto tu czinitaj! Tam je waſche ſkażenje! Pſchińdźtaj ſa mnu!“

Tutón hłóß naju wumó.

Njewjedźo, ſchtó naju woła, abo hdźe mamy czeknucź, ſtanuchmoj ja a ſtara żónſka, a dobuchmoj ßo pſches kur ſa kóżdźnikom w módrym kabacze, kotryž pſched namaj po wjaſowym rěblu horje lěſeſche.

Żyle bjes dźak ſa nim lěſech; hdy budźiſche wón tehdy do wody ſkocził abo někajki druhi njeroſumny kuſk wuwjedł, ja budźich ßlepje ſa nim czinił.

Někotre ſchtele horje ſtupiwſchi, ßo kóżdźnik na tſěchu woſa ſběhnu, kotryž ßo hižo ſnutſka paleſche, ja a żónſka ßo ſa nim puſchczíchmoj. Wot tam ſkoczi na druhi wós, potom na tſeczi, a ja ſa nim, doniž na kóżdźiny prědk njepſchińdźech.

Tu běchu ſkoro wſchitzy pucźowarjo ſhromadźeni. Na kapitanowy pſchikaſ prěni czołm do morja wußadźichu; na ſboże bě tón jedyn ſ najwjetſchich.

Njedohladachu ßo ani, ſo ßu na mjel ſajěli. Ja nětko na druhej ſtronje kóżde ſkalny nahły brjóh wuſtupowacź widźach; wóhnjowe ßwětko każ rańſche ſerja na njón padaſche.

Brjóh bě něhdźe poł hodźiny ſdaleny a ja njemóżach płowacź. Morjo w tych měſtach drje hłuboke njeběſche, tola żołmy wyßoko bijachu.

Tak bórzy hacź moje wóczko brjóh doßahnu, mějach ſaczucze, każ bychmy wukhowani byli a na ſpodźiwanje wſchěch druhich pucźowarjow dach ßo radoſczíwje do ſkakanja, wołajo: hura! hura!

Woſtach ſdaleny wot měſta, hdźeż ßo ludowa czrjóda tłóczeſche, wojujo wo pſchiſtup k rěblu, po kotrymž ßo k czołmej dele ſtupaſche. Hromada żonow, ſchěbźiwzow a dźěczi ßo tu wot dweju bokow czíſchczeſche; ja wſchak kraj wuhladawſchi żaneho ſpěcha wjazy njemějach, wjedźo, ſo tu ſtrowy a żiwy woteńdu.

Pſchekwapiło mje je, ſo ani jene dźěczo ſtracha njepokaſa; někotre běchu na macźerńnymaj rukomaj wußke. Ani jene wo żiwjenje njepſchińdźe.

Dopominam ßo hiſchcze, ſo ßym ßrjedź pucźowarjow też někajkeho generala wyßokeje poſtawy roſeſnał; woda jemu wot draſty kapaſche, wón njepohnuty ſtejeſche ſaprjeny na ławku, na wyßoke ſtajenu; wón drje bě ju wot kóżineje łubje wottorhnuł, na kotruż bě pſchitwjerdźena była.

Mi je ßo powjedało, ſo je general w prěnim ſtraſche, hdyž ßo pucźowarjo k czołmam tłóczachu, żonu ßurowje na bok ſtorcził, kotraż chżyſche prjedy njeho běżecź, a ſo je jeho jedyn kóżnik roſſkobjeny ſa żiwot pſchimnuł a jeho ſ mozu wróczo ſcżahnuł.

Stary general, ßo ſa tutón dopokaſ ßłaboſcze hańbujo, pſchißahaſche, ſo poßledni ſa kapitanom ſ wraka ſtupi. Wón bě człowjek ſchwiżneho ſróſta a blědolizaty, na jeho czole ßo ſcheroka błuſna pokaſowaſche; wón na wſchěch ſ wobżarowanjom ſhładowaſche, każ ſo by wo wodacze dla ßwojeho ſadźerżenja proßył.

K lěwemu kóżinemu boku ßo pſchibliżiwſchi widźach wumóżeńſki czołm podobnje hrajkadku ßo po morju mjetacź. Lódźnikaj, kotrajż mějeſchtaj jón wjeſcź, paßażěram pſchirěczowaſchtaj, ſo bychu ſtraſchny ſkok do njeho ſważili. Wěz njebě lohka, „Mikkawſch I.“ bě wulka parna kóżź a bě trjeba, wobrótnje ſ teje wyßokoſcze dele ſkoczicź, ſo by ßo ßkaby czołm njepowrócził.

Skónczńje ßo roſßudźich: ſtajich ßo prědku na kótwizowy rjeczas, powßnjeny ſa najdalſchi kónz łubje; hižo ßo hotowich, jako ßo někajka mjehka czeża na mnje położi. Někajka żona bě ßo mi ſa ſchiju powßka a woſta twjerdźe na mni wißaza.

Wuſnawam ßo, ſo chżych prěni wokomik jejnej ruzy wotczinicź a pſches ßwoju hłowu ſběhnucź, tola na ſboże na tutu prěnju myßliczku njepoßłuchach.

Na mojej ramjeni padajo budźiſche tuta żona naju wobeju do morja ſtorhnuła, hdy budźich ßo rucze někajkeho kónza ſchtryka, pſched mojim noßom ßo bimbazeho, njedohladał; jeho ßo pſchimnuwſchi, dźerżach jón, hacź ßo mi koża na rukomaj do krwě ſadrěwaſche .... potom pohladach pod ßebje a widźach, ſo ſe ßwojej czeżu runje nad czołmom wißam ... běch hotowy ... puſchczích ßo po ſchtryku dele .... czołm ßo ßylnje ſaczumpa.

„Hura!“ wołachu kóżniży.

Sswoje brěmjo na czołmowe dno położich, żonu bě womora wobjała. Na to hnydom wocźi k kóżi horje ſběhnuch, hdźeż ßo hromada hłowow, najwjazy żónſkich, pſchi ſahrodźenju tłóczeſche.

„Skoczcźe dele“, wołach, ßwojej ruzy wupſcheſtrěju.

Wuſpěch mojeho ſtraſchneho poczinjenja, wěſtoſcź, ſo ßym płomjenjam wucźeknuł, da mi njewuprajnu ſmużitoſcź a móz; ßam jeniczki tſi żónſke popadźech, kotrež běchu ßo k ſkokej do czołma roſßudźike.

Jena po druhej ſ łubje ßo dele puſchczíwſchi wótſje ſakſchicża a bu padajży wot womory wobjata.

Někajki człowjek, ſe ſtrachom wrótny, by pſchi małym jenu paßażěrku ſabił, czißnuwſchi do czołma jara czeżku kſchinku. Běſche w njej wſchelaka droha pucźowanſka potrjeba.

Sſo ani njepraſchawſchi, mam-li prawa abo niz, kſchinku hnydom kóżnikam jako dar poſkicźich, a czi wěży w njej hnydom pſchijachu.

Se wſchěmi mozami hnydom k brjohej wjeßkowacź poczachmy, pſchewodźeni wot wołanja:

„Mějcźe ßo do ſpěcha, wrócźcźe ßo bórzy ſ czołmom!“ A hdyž morjo hłubſche kóhcża njebě, ſtupichmy ſ czołma won. Symny deſchczík hižo něhdźe hodźinu dołho padaſche, woheń na kóżi pak ßo pſches to niz najmjenje njepoddußy. Běchmy hacź na kóſcź pſchemokli.

Skónczńje k brjohej dojěżdźechmy, tak horzo pożadanym, kotryž bě po prawom płonina maſneho błóta; do njeho ßo naſche nohi hacź do kolen ſapadowachu.

Naſch czołm ßo hnydom ſaßo wróczi a rucze bjes krajom a kóżu jěżdźeſche. Wóßom pucźowarjow kónz wſa: jedyn ſ nich bě ßo w podkubi bjes wuhlom ſhubił, druhi, tyknuwſchi k ßebi wſchě ßwoje pjenjeſy, bě pſche czeżki a padże do wody.

Njewěm, kak je ßo mjenował. So mnu bě wjazy krócź ſchach hrał, partije ſe wſchěch najwjetſche; bě ſa hru tak ſahorjeny, ſo wjerch M..., kotryž naſche partije wobkedźbowaſche, praji: „Wy hrajecźe, każ by wam wo żiwjenje ſchło.“

Naſcha zyła nadoba, każ też tamnych wóßomadwazeczi woſow ßo ſaniczi.

Mjes wukhowanymi knjenjemi bě też někajka knjeni J... owa, jara woßobna a rjana żona. Wona mějeſche ſchtyri małe dźěczi a jich pěſtoncże ßobu. Widźach je w kłócźe, boßy ſ lědma ſakrytymi ramjenjemi.

Chżych ßo galantny wopokaſacź, ſa czoż dyrbjach ßwój ſwjerſchnik, kravatu a ſchkórnje woprowacź. Potom, niz bjes wobcżeżnoſczow, na nahły ſkalny brjóh ſlěſych. Na ſboże ſetkach bura ſ karu a dwěmaj konjomaj. Tutoho wopuſchczenym hnydom napſcheczo póßłach.

Burik mějeſche ſa njenuſne, mój pſchikhód wotcžakacź, wón knjeni J... owu a jejne dźěcźi na karu ſadźi a wotjědźe.

Běch ſamlutki, poknahi, a ſmjercźſprózny a pſched ſobu niczo njewidźach hacź morjo, hdźež ſo naſcha kódź pomaku dopaleſche.

Nihdy budźich njewěrił, ſo by twar, tak hobrſki, móhł ſo w tak krótkim cžaſu do niczeho pſchetworicź.

Běſche hižo nětko jenož wulka, wóhniwa kula na hładkim morju, kotruž jenož cžorne ſcźiny wuhnjow a ſcźežorow pſcheſahachu a wokolo njeje ſo, cźežko a pomału lětajo, mórſke ptaki wjercźachu. — Nětkole ſo wulki ſtołp popjeła, ſe ſchkrjemi poſſyty, wuwali a ſo w huſtym wobłuku nad wodu rosnjeſe. — A to je wſcho? pomyſlich pſchi ſebi: — a zyke naſche cźěło njeje niczo dyźli horſtka popjeła.

Na ſboże ſa mnje, pſchetoż pſchi wſchěch hłubokich myſlach ſo ſe ſymu na zyłym cźěle tſchaſſych, pſchijě po mnje druhi wósnik.

Wón dwaj dukataj žadaſche a ſawali mje ſa to do ſwojeho cźopkeho płachcźa a ſpěwaſche mi tſi meklenburſke pěſſniczki, kotrež ſo mi jara lubichu.

Hdyž dźeń ſwitaſche, pſchijědźech do Lübecka. Tam nadeńdźech ſobuczeŕojerjow ſ njeſbožowneho podawka a ſ nimi dalſche pucźowanje do Hamburga naſtupich. Tu doſtachmy dwaczeźi tyſſaz rublow, kotrež bě zar Mikławſch, tehdy w Barlinje na woppycźe pſchebywaſy, ſe ſwojim adjutantom póſłał.

Wſchitzy ſo rosſudźichmy, mjenowanu ſumu wobdźělenym knjenjam pſchewoſtajicź. Tutón galantny ſkutk njebě nam tak cźežki, pſchetoż tehdy Rußojo w Němſkej njewobmjeſowanu dowěru wužiwachu.

Łódźnik, kotremuž běch wjele pjenjes ſlubił, jeli ſo mi žiwjenje wukhowa, pſchińdźe ke mni, ſo bych ſlub dopjelnił. Njewjedźo ſ zyła ſ wěſta, hacź je to wo prawdźe tón łódźnik, a potom, dokelž wón ſa mnje po prawym niczo cźinił njebě, darich jemu jedyn toleŕ, kotryž wón ſ džakom pſchija.

Staru kucharku, kotraž bě ſo wo moje wumoženje tak ſtrachowała, njejſſym hiſchcźe wuhladał, ja wſchak ſebi žaneje staroſcźe wo njej njecźinju: njech je ſo ſtało, ſo je ſo ſpaliła abo tepiła — ſwoje měſtaczko w njebjeſſach ma wěſte.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Mordaŕ E. G. Grüllich, kotrehož bě 12. meje pſchiſſažny ſud dla ſtónzowanja ſahrodniſkeho žiwnoſcźerja Lufta w Alteibawje k ſmjercźi wotſudźił, je ſo ſwětneje prawdoſcźe pſches ſamomordaŕſtwo ſminuł. Jaſtwownizy, póndźelu popołdnju ¾5 hodź. do jeho klětki ſtupiwſchi, jeho morweho ſa hornju durjowu hoku wiſſazeho nadeńdźechu. Wón bě wot ſwojeho rubjaneho kabata něktore ſchlebjerdki wotdrěł, je k ſchtrykej ſwjercźik a tutón ſa kabatowu knjeſłowu dźěrku ſwjaſał. Dokelž bě Grüllich k murji pſchikowany a ſo toho dla daloko hibacź njemóžeſche, wón kabat tak dołho k hornjej durinej hozy mjetaſche, doniž ſa druhej knjeſłowej dźěrku wiſſajo njewoſta. Na to ſebi wón ſchtryk wokolo ſchije ſwjaſa a ſo do njeho puſchcźiwſchi ſo ſa nim wobwěſſnu. Mordaŕ je ſo najſkerje k ſamomordaŕſtwu rosſudźił, dokelž drje žaneje nadźije njemějeſche, ſo jeho kral wobhnadźi. Sswojeho njeſkutka ſo wón po ſdaczu kał njeje. Dźeń prjedy běchu Grüllicha jeho žona a dźěcźi wopytałe. Jako jemu pſchi tym žona porokowaſche, ſo je ju do pſchepytanja ſapletł, ju wopacźnje winujo, ſo je jeho k mordaŕſtwu wabiła, wotmolwi wón: „Hdy budźichu jeno te cźertowe nalutowanſke knižki njebyłe, mje wſchak njebudźichu krydnuli!“ S tutych ſłowow je jaſſnje doſcź jeho njepokutnoſcź widźecź. Też jeho ſadźerženje dźeń do jeho ſmjercźe ſa ſaſſakloſcź, ſaſłobjenoſcź a twjerdoſcź jeho wutroby ſwědcźi. Njedźelu popołdnju kaž wrótny w ſwojej klětzy hawtowaſche, jeho rjejenje bě tak mózne, ſo jo wobydlerjo pod hrodom dołho wuſſłyſchecź njemóžachu a ſo toho dla na ſudniſtwje dla kaženja měra wobcźežowachu.

— Sańdźenu póndźelu popołdnju je na Mužakowſkej dróſy jedyn juchowy wós połdralětne dźěcźo wosotwarza Cimbureka pſchejěł. Wbohemu dźěſcźu bě ſo lěwa noha tak žałoſſnje rosmjatka, ſo dyrbjeſche ſo jemu wona wotewſacź. Woſowemu pohoncźej ſo žana wina pſchipiſſacź njemóže, dokelž je, kaž je pſchikaſane, pomału jěł.

— Cźłowjek njewěri, kak daloko njeduſchnoſcź paduſchneho ludu dźe. Kaž ſmy ſhonili, ſu wbohich ludźi hiſchcźe wobkradnuli, kotſiž ſu ſo 2. dźeń ſwjatkow w Jäkleź domje tudy ſobu wotpalili a ſwój ſtatok ſhubiwſchi nimo žiwjenja jeno něſchto mało domjazeje nadoby płomjenjam wutorhnuli. Tak ſu mjes druhim hromadu poßleſchcźow kradnuli, po tajkim jenicźke dróžſche kubło, kotrež khuda ſwójba wobſſedźi. So ſo tajzy njekmanizy Božeho hněwa njeboja! Też ſ hromady drjewa, kotraž ſ roſebraneho domu pſched wotpalniſchcźom leži, ſu kradnucź počeli. W jenym padźe je ſo radźiło paducha wuſſlědźicź, kotryž bu nuſowany, kradnjene drjewo ſ dobrym wrócźicź. — Kak daloko ſu tehdy pſchi wóhnju ſchkrě a też wjetſche kruchi ſo palazeje bawmy lětałe, je ſ toho widźecź, ſo je ſo tehdy na hrodowſkej dróſy jenej žónſkej pjeſł na khribjecźe ſapalił.

— Sańdźenu póndźelu je ſo njedaloko Delnjeje Kiny pſchi pólnym wuwucźowanju 2. kompagnije tudomneho regimenta njeſbožowny podawk ſtał. Pſchi natykanju tſělby bě ſaſtupny reſerviſt Gottweiß najſkerje ſabył ſawěſcźaze kſchidleſchko wobwjertnucź. Jako na to tſělbu ſběhnu, na njeſboże ſa tłóczník pſchimnu. Pſches to ſo wutſěli a patroniny papjerjany cžwak ſaſtupnemu reſerviſtej Mawkſchej ſ Trjebjeńzy, kotryž pſched Gottweißom ſtejeſche, ſ tajkej mozu do ſparja praſſnu, ſo jemu wulku žiłu pſchetorže. Dokelž žadyn lěkaŕ runje pſchitomny njebě, njemóžeſche ſo ranjenemu krej ſtajicź. Jako jeho do lazaretha pſchiwjeſechu, bě ſo hižo ſkoro wukrwawił, a lěkaŕſka pomoz jemu žiwjenje wjazy ſdźeržecź njemóžeſche. Tón ſamy dźeń popołdnju je Mawkſch ducha ſpuſchcźił.

— Sańdźenu ſrjedu dweju murjerjow ſe Zicźenja do měſta pſchiwjeſechu, wot kotrejuž mějeſche jedyn hłowu, druhi ruku ſawjaſanu. Schtoż ſłyſchimy, ſu murjerjo na knježim dworje w Zicźenju něſkajki wjelb twarili. Runjež běſche jich pjecźa něchtó na to kedźbnych ſcźinił, ſo móhł ſo wjelb traſch ſaſſypnucź, ſo murjerjo tola pſchipołdniſchu hodźinu pod nim k wotpocźinkej lehnuchu. Na njeſboże ſo wjelb woprawdźe ſaſſypnu. Hacź je wjazy ludźi k njeſbožu pſchiſchło, dotal ſhonicź njemóžachmy; wot teju měſchcźanſkeju je jedyn na ruzy wobſchkodźeny, druhi, murjeŕ Werner, na tudomnej wulkej bratrowſkej haßy bydlazy, pak ma hłowu rosbitu, po lěkarjowym wuprajenju tola ſranjenje na ſmjercź njeje; Werner pak je pjecźa też ſnutſkownje wobſchkodźeny, pſchetoż wón jara ſkorži na boloſcź w wutrobnju.

S Boſchez. Sańdźenu ſobotu 6. junija wjecźor ½10 hodźin pſchi njewjedrje błyſk do domſkeho wulkeho ſahrodnika Donatha dyri a ſapali. Woheń, kotryž ſo rucźe rosſchěrjeſche, ſo na ſußodne ſe ſłomu kryte twarjenja kublerja Jana Wjele wupſcheſtrje a je do prócha a popjeła pſchewobrocźi. S domjazeje a hoſpodaŕſkeje nadoby je ſo nimale wſcho wóhnjej wutorhnuło, też ſkót bě móžno ſ cžaſom wupuſchcźecź, a jenož něſchto pjeriny je ſo ſpaliło. Donathowa mandźelſka, kotruž bě Boże njewjedro porasyło a pohłuſchiło, ſa něktore hodźiny ſaſo ſ womory wozucźi a je ſo pjecźa ſaſo do zyła ſhrabała.

S Bobolz. Póndźelu 8. junija rano ½2 hodźin wudyri w bróžni, ſe ſłómu krytej, wulkemu ſahrodnikej Krecźmarjej ſłuſchazej, woheń. Płomjenja ſ njewopißomnej ſpěſchnoſcźu na druhe Krecźmarjez twarjenja, na domſke wulkeju ſahrodnikow Ernſta Halki a Handrija Gruhla a na maßivnu bróžnju kublerja Ernſta Bjara pſcheſkocźichu a wſchě tele twarjenja do cźiſta ſanicźichu. Skót mózachu ſ wulkej nuſu wóhnjej wutorhnucź, wot domjazeje nadoby, kotruž mějachu ſ wuwſacźom Krecźmarja wſchitzy wot wóhnja podeńdźeni ſawěſcźenu, je ſo ſkoro wſcho ſahubiło. Woheń je po wſchěm ſdaczu ſakoženy.

S Bukez nam woſjewja, ſo ma ſo na ſwjedźenju Jana, 24. junija, tam miſionſki ſwjedźeń ſerbſkeho wokrjeſneho miſionſkeho towaŕſtwa wotdźeržecź. Přědowacź budźetaj knjes faraŕ Měto ſ Huſki na ſerbſkim a knjes diakonuß Rjencź ſ Ketliz na němſkim kemſchenju. Nadźijamy ſo, ſo budźe naſch rjany Boži dom na tajkim woßebnym ſwjedźenju wjele hoſcźi hoſpodowacź. —*ca.*

S Běleje Hory. Póndźelu 8. junija ſu njedaloko naſcheje wßy na Worzynſkich knježich leżomnoſcźach cźěło něhdźe 4létneho zuſeho dźěſcźa namakali. Wone w dróſynym pſchěrowje ſe ſłomu ſawodźete leżeſche a bě derje ſwoblekane. Po lěkarjowym ſwědcźenju dźěcźo ſkónzowane njeje, kaž ſebi prjedy myſlachu, ale je naturſku ſmjercź wumrjeło. Měni ſo, ſo je dźěſcźowa macź, jena zuſa dźěłacźerka, to ſame po jeho ſemrjecźu do pſchěrowa pokožiła, ſo by ſebi pohrjebne khóſty ſalutowała.

S Wóßlinka. Ssrjedu 10. junija je naſchu wjeß hižo ſaſo wóhnjowe njeſboże podeſchło. Woheń, kotryž w kólni kublerja a gmejnſkeho prjódkſtejerja Wylema Reicha wuńdźe, ſo pſches ſylny wětſik na twarjenja ſahrodnika Jana Schwarzaka, khěžkarja Hermanna a khěžkarja Hancźa pſchenjeße a wſchě tele twarjenja ſaniczi. Dokelž ſo płomjenja pſchi nětcźiſchej wulkej ſuchocźe rucźe rosſchěrjachu, ſu jenož jara mało domjazeje a hoſpodaŕſkeje nadoby płomjenjam wukhowacź móhli. Pola khěžkarja Hermanna, hdźež

pschipadnje nichtó doma njebě, dale niczo hacz jedyn wós wuczahnuli njejßu, wscho druhe je ßo w wóhnju spaliło.

S Komorowa pola Rakez. Pschi cżežkim njewjedrje, kotrež sańdżenu ßobotu nad naschej krajinu stejesche, błysk na mnohich městnach k semi dyri, mjes druhim też do jeneho domskeho naschejeho wßy. Se ßwißlami nuts praßnuwschi wón tšěchu a w twarjenju někotre scżěny ßylnje wobschkodżi, tola na sboże njesapali.

S hole. S wjeßelom postrowjamy też my prózowanja towarstwow pschecżiwo njewużitnemu wużiwanju palenza, wo kotrychž je ßo ßrjedu tydżenja w Budyschinje na hłownej shromadżisnje provinzialneho towarstwa sa snutskowne mißionstwo tak horliwje rěczało. Dowolamy ßebi pschi tym na to pokasacź, so maju ſ dżěła też naschi wulzy knjeża a semjenjo pschiczinu a składnoscź, w wěstym nastupanju njewużitnemu wużiwanju palenza sadżěwacź, kotrež ßo ßnadź bjes jich wědoma, ale tola k jich wużitku stawa. Hdyż ma ßo w naschej wokolnoscźi w knjeżich lěßach a hajach drjewo na pscheßadżowanje pschedawacź, mózesch cżasto wobkedżbowacź, so knježi sastojnizy do spoczatka a w běhu pscheßadżowanja tak a tak wjele khan palenza k lěpschemu dadża. Ludżo, kotsiž maju myßle kupowacź, ßo wě, ßo rady darmo napija. Pschi tajkich składnoscżach sastojnizy na palenz skupi njejßu; a njecha-li ßo ſ pscheßadżowanjom tak prawje schlachcźicź, ßo hischcże kuża palenza doda. Hdyż ßo knjeżich sastojnikow praschamy, psche cżo to kupzow tak napojeja, ßo nam wotmolwi: Hdyż ßu ludżo pjeni, lěpje ßadżeja!

S Delnjeho Wujesda. Wyschschi president schlesynskeje provinzy je ryczerkublerja knjesa ſ Rabenau sa wokrjeßneho wotpółłanza Wojerowskeho wokrjeßa wobkrucźił.

S Klětneho. W blizßchim cżaßu smeje też nasche wojerske towarstwo ßwoju khorhoj. 12. julija ßo wona ßwjedżeńßzy poßwjecźi.

Se Sslepeho. Sańdżenu ßobotu nad naschimi stronami cżežke njewjedro ſ krupobicżom cżehnjesche. S městnami ßu krupy żitam jara wjele schkodżike. W Brěsowzy błysk do Nakonzez domskeho dyri, hdżež běchu make dżěcźi ßame lutke doma. Na sboże błysk njesapali, też żane dżěcźo njetrjechi a jenoż ßylny schwablowy dym w domje sa ßobu wostaji. Druhi błysk do njedalokeje kruschenje praßnu a ju khětro wobodrě. Pola ßußoda błysk do ßwinjazeho khlěwa sleczi, tola też tu njesapali a też hewak żaneje schkody njenaczini.

S Zytowa. Sańdżenu ßobotu je błysk do jeneho topoła dyrił a żonu, pod nim stejazu, pohłuschił, tola ju na cżěle wobschkodżił njeje.

S Cżorneho Khołmza. Ssobotu wjecżor je żelesniski cżah pomozneho żelesniskeho dżěkacżerja Schimenza ſ Bórka pschi khěżzy cżißło 81 pschejěł. Dwě hodżinje posdźisco hižo snjesboženy ducha spuschcźi. Kak je ßo njesboże stako, ßo hischcże wujaßniko njeje.

— 3. junija je nasch nowy duchowny, k. farař Wendt, k nam pschicżahnuł. Jeho pschikhad bě sa naschu wożadu dżeń radoscże; nowemu duchownemu ßo ßwjedżeńske powitanje pschihotowa.

S Mużakowa. Nasch wjeleczeschcźeny knjes farař Raeda njedżelu tydżenja pjecźadwazecźilětny jubilej ßwojeho skutkowanja w ßwojej tudomnej wożadże ßwjecżesche. Wożadni tutón dżeń na ßwjedżeńske waschnje wobeńdżechu.

Dary sa natwarjenje ßerbskeho domu.

Gymn. wyschschi wuczeŕ dr. Muka w Kamjenizy na 1884 a 1885	20 hr.	— np.
Referendar Mütterlein w Budyschinje na 1884	3 =	— =
Expedient Pelz w Budyschinje na 1884—1888	5 =	— =
Hrabja Mieroszowski w Krakowje	1 =	70 =
Na cżeßnym Mikanez twaßu w Njesnarowach nahromadżene . .	12 =	— =
Cżisty wunoschk konzerta Khróscżanskeje „Jednoty“	40 =	— =
	81 hr.	70 np.

Psches k. diakona Rjencża w Ketlizach darichu w Njechanju: bur E. Nutniczanski 1 hr., zyrkwiny prjódkstejeŕ Kumpan 1 hr., khěżnik Schwarza 20 np. — Hromadże: 2 hr. 20 np.

S dżakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudżenja.

Lawniski ßud. Khěżeŕ K. Kral w Hodżiju bě twarza Hermanna w Kumwałdże pschi pschedawanju ßyna wo 2 mk. 50 np, wobschudżił. Wobskorżeneho k 15 mk. khostanja abo k jastwu na tši dny saßudżichu. — Zadanje sa pychu je 12lětnej schulskej holzy J. Drescherez a M. Wuhlerez w Budyschinje k pakoscżenju sawjedło. Holzy, kotrejž chzyschtej ßo rad ſ nawuschnikami pyschicź, ßo srěczeschtej, małym holzam nawuschniki kranucź a ßo pschi tym bjes ßobu podpjeracź. Sswój prěni pospyt 4. haprleje na wyßokej haßy scżinischtej, hdżež 4lětnej Marji Geißlerez por nawuschnikow, 6 mk. hódnej, ſ wuschow wuczahnuschtej. Dokelž ßo prěnje paduchstwo radźi, tón ßamy dżeń hischcże dwójzy ſ pakoscżenjom ßwoje sboże spytaschtej a na jerjowej haßy 4lětnej Linje Jurkez por nawuschnikow a na ßerbskim kerchowje 4lětnej Marji Wagnerez jedyn nawuschnik prjecź wsaschtej, tón druhi dyrbjeschtej jej wostajicź, dokelž jón ſ wucha wuczahnucź njesamóżeschtej. Woběmaj holzomaj bě njeprawo jeju cżinjenja wědomne byko, duż jej paduchstwa winowatej spósnachu a Drescherez ſ jastwom na ßydom dnjow, Wuhlerez pak ſ jastwom na pjecź dnjow pokhostachu.

Přilopk.

* Jena Draždżanska schkleńczernja nětkle tajku twjerdu a krutu schkleńzu dżěła, kotraž ßo żelesu runa a je hischcże w tym nastupanju kmańscha, so powětr a wjedro na nju żaneho wliwa nimataj. Mjenowana sabrika chże ſ tajkeje schkleńzy latarnje, lěßyczki, skhody, roły sa gas a wodu dżěłacź nadżějo ßo, so budża wschě tele wězy kmańsche a wjele tuńsche hacz żelesne.

* W lěcże 1884 je ßo w Barlinje 410 cżaßopißow wudawało, mjes nimi 45 offizialnych, 77 politiskich, 148 wumělskich, hudżbnych a wědomostnych, 60, wikowarstwu, rjemjeßku a ratarstwu poßwjecżenych, 20 nabożniskich a 60, lohkej literaturje ßłużazych.

* Każ „Oberschlesischer Anzeiger“ pische, ßo psched jenym kawniskim ßudnistwom w Hornjej Schlesynskej njedawno wo jebanstwu jednasche, kotrež je ßo pschi kehelekulenju stako. Wobskorżeni běchu tsjo hólzy, kotsiž kehele stajeja, dla jebanstwa, a korczmař, jako wobßedżeŕ kehelnizy, dla wabjenja k jebanstwu. Hdyż wěscźi ludżo kulachu, ßu hólzy, kotsiž mějachu dwaj kehelaj sa schnórku pschiwjasanaj, kehele powaleli, tak so husto „wschě dżewjecź“ padżechu. Sswědkow pscheßłyschawschi ßudnistwo wschěch schtyrjoch wobskorżenych winowatych spósna. Wot hólzow dosta jedyn 16 dnjow jastwa, dwaj po 3 mk. pjenjeżneho khostanja abo dżeń jastwa, mjes tym so korczmarjej 3 njedżele jastwa pschißudźichu. Tole khostanje wopomnjo drje budże pschichodnje někotry wobßedżeŕ kehelnizy lěpje sa hólzami hladacź, kotsiž jemu kehele stajeja.

* Srudny podawk ßo 3. junija rano w dworje wojerskich kasarmow w Heidelbergu sta. Jedyn podwyschk, kotryž ßwojich ludźi wuczesche, kak maju ßo ſ tšélbu měricź, mějesche runje wojaka psched ßobu, kotremuż wón kasasche, so by ßo do jeho wóczka měrił. Wojak ßo do wóczka podwyschka měrjesche; hdyż pak wón wutšéli, něschto wrjeßnu a podwyschk morwy k semi padże. W wojakowej tšélbje běsche patrona, ſ kulku natykana, tcżała. Njesbożowny wojak je ßo tak wustróżał a ßo tak rudźi, so kóżdy spósnawa, so je ßo tu njesbożowna smylka staka, sa kotruż wojak njemóże. Kóżdy pak wě, so je krucże sakasane, pschi tajkim wuwuczowanju ſ natykanymi patronami tšélecź.

* Na twornym cżahu, kotryž wóndano na dwórnischczu Rummelsburg sasta, ßo, nichtó njewě, na kajke waschnje, 8000 litrow spiritußa sapali. Żelesniczným sastojnikam ßo na sboże radźi wós se spiritußom rucże wot cżaha wotdżělicź a w stronu storczicź. Wulka cżerwjenoscź dobrowólnu wóhnjowu woboru ſ Lichtenberga pschiwabi, kotraž pak tu niczo sapoczecź njemóżesche. Spirituß ßo spali a też wot wosa pkomjenja wscho sežrachu, schtoż bésche drjewjane. Haj ßame kolije, na kotrychž wós stejesche, ßo ſ horzotu sekschiwichu a seshibowachu; też drjewjane hrjady, na kotrychž kolije wotpoczuja, ßo wot palazeho spiritußa ſ dżěła sapalichu.

* Wjele je ßo rěczało a pißało wo mordarju Bednarźiku w Winje, kotryž je lichownizu Wankowu saraſył, a to pjecża toho dla, so by pjenjes dobył, so by ßwoju lubku dale sdżerżecź a dale ſ njej bycź móhł. Jeni mějachu jeho sa hłowneho winika, druſy niz; wschitzy pak, też wón ßam, běchu pscheßwědczeni, so budże Bednarźik, kotrehoż běchu k ßmjercźi wotßudźili, wobhnadżeny. Ale to ßo njesta. Hdyż běsche ßo cżaß, w kotrymż mózesche powjesecź wo wobhnadżenju pschińcź, minuł, rěcźnik saßudżeneho wo hnadu prosscho do Schönbrunna, lětnjeje residenzy khěżora, telegrafowasche; ale wotmołwa żana njepschińdże. Duż ßo ßudnistwo do jastwa poda a mordarja k ßebi pschińcź da. Błędy a ßo podklakujo B. psched ßudnikow stupi a srudnu powjesecź wußłyscha. Dokument pscheczitawschi, ßudnik poßlednje ßłowa wospjetowasche: „Jutsje rano w 5 hodżinach ßo ßudniski wußud nad wami dopjelni. Scże srosumił?“ — „Haj!“ B. saschepta a wußud podpißa. S nowa jeho do jastwa wotwjedżechu, hdżež jemu wobjed, wino a zigary poskicżichu. Jědże a wina ßo wón njedótknu, a jeno zigary nervnje kurjesche. Potom duchowny pschińdże. Se ßłowami troschta ßo wón saßudżenemu pschibliżi a na bliskoscź ßmjercże pokasujo jeho k roskaczu pohnucź pytasche. B. pak saßakły mjelczeschce a jeno ſ hłowu wijesche. „Pschińdu saßo“, pater dżesche, „wy macże

hiſchcźe cźaßa ßo dopomnicź." Duchowny ſaßo pſchińdźe; B. pak rjeknu, ſo, kaž je hrěſchnik byk, tak też jako hrěſchnik wumrje. Pater ſaßudźenemu modleŕſke knižki poda, na kotrychž mjeno Hugo Schenk ſtejeſche. „Hlej, mój ßyno", pater dźeſche, „też pſchi nim ßym poßlednje minuty jeho žiwjenja byk, a wón je mój troſcht pſchijak a ßo wutrobnje roskak." Wokomik B., kaž ßo ſdaſche, khabłaſche. „Nè", wón na jene dobo krucźe rjeknu, „ja wo ſpowjedźi niczo wjedźicź nochzu!" Srudny duchowny jaſtwo ſ nowa wopuſchcźi. Na ſali wón ſtareho nana Bednarźika ſetka. „Pomhaj mi, ſtarzo", pater dźeſche, „ßyna na prawy pucź wobrocźicź." Płaczo nan k ßwojemu njeſbožownemu ßynej ſaſtupi, a mjes nimaj ſta ßo wutrobu łamaza ſzena . . . Se ßwojimaj koſcźojtymaj rukomaj ſchědźiwz ßwojeho ſhubjeneho ßyna wobja jemu pſches ßylſy poßlednje ßłowa luboſcźe a wodacźa ſcheptajo. Bednarźik tejle ſmorſchcźenej, wot dźeła ſtwjerdnjenej ruzy koſcheſche jej ſe ßylſami wobliwajo. „Napiſch wowzy, wona hiſchcźe niczo njewě", ſaßudźeny praji, „rjekń jej, ſo je moja poßlednja myßliczka . . . ach, jutſje, jutſje! . . ." B. ßwoju myßl njewupraji. Duchowny ſaſtupi, a ſchědźiwz ßo podklakujo a ſ pomozu ſtražnika jaſtwo wopuſchcźi. A hlej, ſchtož ſrěcźniwoſcź ßwjecźeneho muża ſamóhła njeběſche, to ßu ßylſy lubowazeho nana ſamóhłe. B. ſhrabnuwſchi ruku duchowneho ju koſcheſche a ßo pſched Bożej martru poklaknuwſchi ßo ſpowjedacź pocza . . . Poßlednju ſtraſchnu nóz B. ani woka ſańdźelik njeje. A naſajtra, hdyž jeho katej pſchepodachu, běſche wón hižo poł morwy ſe ſtrachom. Pſchewodźany wot ſpowjednika wón jako roskaty hrěſchnik wumrje.

* Njedaloko měſta Roſtowa na měſtnje, hdźež żeleſniza nahle ſ hory dele a też trochu do koła dźe, je ßo 26. meje w ßrjedź nozy cźah ſwróczik. Něka̧jki njedoczink běſche tudy ßylnu żeleſnu żerdź prěki pſches kolije położił a ju tak krucźe pſchicźiniſ, ſo ju lokomotiwa w ſtronu ßunucź njemóżeſche. Cźah, kotryž ſpěſchnje ſ hory dele jědźeſche, do żerdźe ſtorcźiwſchi ſ kolijow ſkocźi, a prěnje ſchtyri wosy buchu wot ſadnich, kotreż do nich a na nje ſajědźechu, woprawdźe rosmjecźene a rosmlète. Maſchiniſt na dźiw njewobſchkodźeny woſta, mjes tym ſo běſche jeho pomoznik morwy. S zyła běſche cźłowjekow 5 morwych, 10 cźeżko a 9 lóhko ranjenych; jedyn cźeżko ranjeny hiſchcźe tón ßamy dźeń wumrje. Lěkarjo ſ Roſtowa běchu na ſboże bórſy k ruzy. Kaž je wyſchnoſcź wußlědźika, ßu nětkoſi njekmanizy cźah ſwróczicź pytali, ſo bychu jón potom wurubili. To pak ßo jim dźak wobhladniwoſcźi żeleſniczných ſaſtojnikow radźiło njeje. S dobrym ſamyßłom běchu rubjeżnizy k njeſkutkej toho dla cźmowu nóz a nahle a ſtraſchne měſto wuſwolili, hdźež ßu ſ wobeju ſtronow hłuboke hrjebje.

* Kaž ſ Rigi pißaju, ßu wokoło Altenwogi njedawno ßurowy wichor měli, kotryž je w twarjenjach, ſchtomam a też na polach wulkeje ſchkody naczinił. Pſchi tym ßo deſchcź lijeſche, a krupy ßo ſ njebja ßypachu, kaž włóſki worjech wulke. Wichor je ſchtomy ſ korjenjemi wuwalał a ſłamał, tſěchi ſwotkrywał, wokna ſwutorhał a je ſchtó wě hdźe donjeßł, ludźi a ſkót do powětra wuſběhował a jim ſaßo na ſemju padacź dał; twarjenjow je jara wjele wobſchkodźenych. Woßebje je wulka ſchkleńcźernja Altenwoga cźerpjeła, w kotrejž runje 40 ludźi dźěłaſche. Wichor najprjódzy pobocźne twarjenje powali, potom ßo hłowny dźěl w hromadu ßypnu, a bórſy běſche tu wot wulkeje fabriki jeno hromada roſpadankow. Wjetſchi dźěl dźěłacźeri pſchi prěnim ſatſchaßnjenju ſe ſchkleńcźernje wuběża; druhim ßo radźi ßo w hobrſkej ſtudźazej pjezy ſkhowacź, kotraž ſtejo woſta. Duž żadyn cźłowjek wobſchkodźeny njebu.

* W měſcźe Omſku w jenej khěżży, dotal wot Kirgiſow wobydlenej, pſched něſchto cźaßom dwě dźeſcźi ſmjerſnjenej namakachu, hólcźka pjecźich lět a holczku tſjoch lět. Kaž ßo pokaſa, běſchtaj dźeſcźomaj njedawno wobaj ſtarſchej wumrjeloj; wotroſcźenaj bratr a ßotra, prěniſchi 20 lět, poßledniſcha 15 lět ſtara, pak běſchtaj młódſcheju bratra a ßotru wopuſchcźiłoj jeju jeju dóńtej pſchewoſtajiwſchi. Starſchi bratr běſche ßotru jenemu Kirgiſej ſa żonu dał doſtawſchi ſa nju 3 lětneho konja a něhdźe pjecź toleŕ pjenjes a na to ßwoju domowinu wopuſchcźił.

* Semjerżenje w Kaſchmirje je njeßměrnje ſchkody nacziniło. Plahowanje ſkotu nimale w zyłej krajinje na wjele lět ſaſtanje; ſchtož je dotal ſnate, je wjazy hacź milijon wowzow kónz wſako. S tym ßo też tkacźe wołmy a ſchawlow ſakaże. W Srinagarje ßu kaſarmy jěſdnych ſpadake, kaž bychu papjerjane byłe; hacź do 10 hodźin w nozy ßu 50 morwych ſ roſpadankow wuhrjebali; mjes nimi je pſchichodny ßyn maharadſchaha (tukrajneho indiſkeho wjerćha), kotryž jako rytmiſchtr tam bydleſche. Cźeżko ranjenych je dotal toho runja 50, mjes nimi 7 offiżerow; jeno ſa mjeńſchi dźěl ranjenych je nadźija, ſo ßo jim żiwjenje ſdżerżi. Wobydlerjow bu 40 ſaraženych a 600 ſranjenych; mjes poßledniſchimi je ſto na ßmjercź, druhim ßo lohko doſcź żiwjenje ſdżerżi. Maharadſchahowy hród, knjeżeŕſtwowe twarjenje a hród jendźelſkeho reſidenta ßu toho runja hromada roſpadankow; też pod nimi bu wjele ludźi ſabitych. Semjerżenje po zyłej krajinje dźěſche; ſ dalſchich ſtron pak je mjenje powjeſcźow pſchiſchko, dokelž je telegrafiſki wód pſchetorhnjeny. Najwjetſche njeſboże je ßo, kaž ßo ſda, w měſcźe Sopor ſtako. Tam běſche w moſcheji runje něhdźe 800 ludźi ſhromadźenych; woni prědowanju afghanſkeho pucźowarja-prědarja pſchipoßłuchowachu, kotryž je jedyn najwoßebniſchich a najnahladniſchich dźiwyczinjerjow iſlama w Ssrjedźnjej Aſiji. Na jene dobo ßo wulki moſchejiny wjerch hrimotajo a praſkotajo w hromadu ßypnu, ſtołpy ßo pukachu, jako budźichu ßłomjane byłe, a nimale tyßaz cźłowjekow pod roſpadankami ſaßypanych leżeſche. Dwě ſcźi morwych ßu dotal ſ roſpadankow ſwucźahali a wjazy hacź ſchtyri ſta ranjenych ßu wotnoßyli. Hiſchcźe pſchezo bjes pſcheſtacźa dźěłaju, ſaßypanki wotnoſchujo. Afghanſki dźiwyczinjer na dźiw zyle njeſranjeny woſta. Wón mjenujzy w wokomiku njeſboża pod muricźku ſtejeſche, kotraž ßo njeſaßypnu, a ßo ßam ſ roſpadankow wudobu. Fanatiſke wobydleŕſtwo krajiny w ſemjerżenju Boże khoſtanje ſa to widźi, ſo mohamedanojo Indiſkeje jendźelſki ſpſchah hiſchcźe wottſchaßli njejßu. W Srinagarje dyrbjeſche maharadſchah ſe ßwojej ßwójbu cźěkacź, dokelž ßo lud pſchecźiwo njemu ſběhaſche.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalſka zyrkej: Handrij Wobſt, khěżkarſki żiwnoſcźeŕ a dźěłacźeŕ w Wulkim Wjelkowje, ſ Gerſchu Adamez ſ Hornjeho Hunjowa.

Pětrowſka zyrkej: Jan Ernſt Muka, żeleſniſki dźěłacźeŕ a wobydleŕ, ſ Marju Lejnu Wicźaſez. — Guſtav Adolf Hendrich Beyer, rěſniſki miſchtr, ſ Marju Bukanez.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Martha Selma, Jana Auguſta Nowaka, korcźmarja a moßaſnika w Sajdowje, dź. — Ernſt Richard, Handrija Albinußa, kublerja w Jeńkezach, ß. — Emma, Auguſta Liſchki, fabrikſkeho dźěłacźerja na Židowje, dź. — Arthur Alfred, Jaroměra Wylema Rychtarja, tyſcherja pod hrodom, ß. — Jaroměr Auguſt, Jana Khorle Schäfera, rólneho pohonca w Delnjej Kinje, ß. — Alma, Khorle Wylema Halki, gmejniſkeho ßłużobnika na Židowje, dź. — Minna Martha a Ida Hedwiga, Jurja Ernſta Schniebſa, fabrikſkeho dźěłacźerja na Židowje, dwójniſkej dź.

Katholſka zyrkej: Herta Helena, Jurja Grafa, bórnizarja, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 2. junija: Jan Bohuměr Mitraſch, dźěłacźeŕ a wobydleŕ, 51 l. 4 m. — 4. Khorla Bohumił Kühna, khěżnik a cźěßla, 64 l. 10 m. — 7. Minna Martha, Jurja Ernſta Schniebſa, fabrikſkeho dźěłacźerja na Židowje, dwójn. dź., 2 d. — 8. Veronika, njeboh Hermanna Winklera, tſěchikryjerja, ſawoſtajena wudowa, 50 l. 4 m. — 9. Charlotta Klotilda ſ Troſky nad Dobruſchu, 57 l. 4 d. — Ernſt Hermann, njemandź. ß. na Židowje, 21 d. — Vinzenz Zedźich, kowaŕſki, rodź. ſe Saléša pola Leſchniz w Schleſyńſkej, 25 l. 10 m.

Płaczišna žitow a produktow w Budyſchinje

6. junija 1885.

Žitowy dowos: 3751 měchow.		Na wikach wot		Na wikach hacź		Na burſy wot		Na burſy hacź	
		M	Pf	M	Pf	M	Pf	M	Pf
Pſcheńza	50 kilogr.	9	5	9	82	8	93	9	82
Rožka	50 kilogr.	7	59	7	78	7	59	7	72
Jeczmjeń	50 kilogr.	7	61	7	97	7	61	7	97
Wowß	50 kilogr.	7	70	8	—	7	70	7	90
Hroch	50 kilogr.	9	17	10	28	—	—	—	—
Woka	50 kilogr.	6	53	7	8	—	—	—	—
Raps	50 kilogr.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kilogr.	12	50	15	50	—	—	—	—
Hejduſchka	50 kilogr.	16	—	16	50	—	—	—	—
Běrny	50 kilogr.	1	90	2	20	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	1	50	1	80	—	—	—	—
Pſcheńcźna muka	50 "	7	50	16	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	7	25	11	25	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	40	2	60	—	—	—	—
Sſłóma	600 "	16	—	17	—	—	—	—	—
Proßata 1326 ſchtuk, ſchtuka		10	—	23	—	—	—	—	—
Pſcheńcźne wotruby		—	—	—	—	4	50	4	60
Rżane wotruby		—	—	—	—	5	30	5	40

Drażdźanſke mjaßowe płaczišny. Howjada 1. drużiny 54—57 mk., 2. drużiny 48—51, 3. drużiny 30 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 49—52 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. drużiny 43—58 np., 2. drużiny 28—38 np. po puncźe rěſneje wahi.

Wjedro w Londonje 12. junija: Kraßne.

Pola **Handrija Schmidta** w Komorowje pola Rakez je rjany **jendźelski kundroß** na pschedań.

Zyle nowy **krumjazy wós** je ſa tunju płaczišnu na pschedań pola **Jana Sserba** w Rodezach pola Pomorez.

50 ztr. běrnow k jědźi,
50 „ běrnow k pizy
je po jenotliwym na pschedań na **knježim dworje w Wutolczizach.**

Nĕhdźe
300 ztr. běrnow
je na pschedań na
knježim dworje w Klukschu.

Trawowa awkzija.

Pónděelu 29. junija ma ßo 90 loßow trawy na Kißelanskich łukach w Turjom na pscheßadźowanje pschedawacź.

Hendrich ſ Polenz.

Jehnjeczowa awkzija.

Nĕhdźe 25 jendźelskich jehnjatow ma ßo wutoru 16. junija popołdnju w 3 hodźinach na **knježim dworje w Krakezach** na pscheßadźowanje pschedawacź.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,
kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźĕlbje a kóždy dźeń mechaniſka dźĕłopſchadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenoż **trjeny len,** a to jenoż ßobotu w Grützneree domje, ſ nutskhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Strowe kruſchwinowe drjewo
kupuje po najwyſchſchej płaczišnje
mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Khoſej

njepaleny punt po 70, 80 a 90 np. porucza jako jara płaczišny hódny
Richard Pötſchka
pschi torhoſchczu
pódla měſchczańſkeje haptyki.

Khoſej

paleny punt po 90, 100 a 120 np. porucza jako jara płaczišny hódny
Richard Pötſchka
pschi torhoſchczu.

Jerje

wulke k marinĕrowanju po 3, 4 a 5 np., w wjetſchich dźĕlbach tuńſcho pola
Richarda Pötſchki
pschi torhoſchczu
pódla měſchczańſkeje haptyki.

Pſchenajecźe trawy.

Lětuſchi trawowy wužitk na paſtwiſchczowych łukach, pſchi nĕhduſchej zyhelnczi a pſchi draczowni ma ßo po jenotliwych parzelach

ßrjedu. 17. junija t. l. popołdnju wot 2 hodźin

na měſtnje ßamym ſ wumĕnjenjom wubĕranja bjes ßadźerjemi na pscheßadźowanje pschedawacź.

Na wotnajecźe ſmyßleni ßo proſcha, ßo w mjenowanym czaßu pſchi paſtwiſchczowych łukach ſeńcź.

W Budyſchinje, 9. junija 1885.

Měſchczańſka rada.
Löhr, měſchczanoſta.

Trawowa awkzija.

Wutoru 16. junija dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo trawa, na knježich **Klukſchanſkich** tak mjenowanych Lichańſkich łukach a pſchi pſchitokach ſtejaza, pod wumĕnjenjemi, do awkzije woſjewjomnymi, po loßach na pscheßadźowanje pschedawacź.

Konkurßowe ſarjadniſtwo.
Clemens Nieckſch.

Trawowe awkzije.

Lětuſchi ßynowy wužitk na ſprejnych łukach ryczerkubłow **Kołbiza, Wyßokeje** a **Schczeńzy,** k **Rakeczańskemu** knjejſtwu ßłuſchazych, budźe ßo ßlĕdowaze dny na pscheßadźowanje pschedawacź:

póndźelu 22. junija rano wot 8 hodźin w Kolbizu,
ſapoczatk na hrodowej łuzy;
popołdnju wot 2 hodźin w Wyßokej,
ſapoczatk pſchi ſprejnym moſcze;
wutoru 23. junija rano wot 8 hodźin w Schczeńzy,
ſapoczatk na mkynſkej łuzy pola Kołbiza.

W Rakezach, 12. junija 1885.

R. Pelz, wyſchſchi hajnik.

Martin Richter, korbařſki miſchtr

na ßukelnſkej haßy 18
porucza
dźĕczaze woſy, wósne ſtoły a **ſahrodne möble** w najlĕpſchej druźinje,
korby ſa ſchaty, noſchenje, pucźowanje atd. wot najjednoriſcheho hacź do najwoßobniſcheho dźĕła.

Porjedźenja ßo rucze a tunjo wobſtaraju.

Dobre dźĕło. —— Tunje płaczišny.

Swětły lak ſa ſchpundowanje

we wſchĕch barbach, jara rjenje ßo ßwĕczazy, rucze a twjerdźe ſkhnyjazy, trajne, poruczenja hódne ſchpundowanſke barbjenje;

dale wſchón druhi lak, kaž **bernſteinſki lak, kopalowy lak, damarlak, kryſtalowy lak, ſpiritußowy lak, lak ſa kožu, ßłomjane klobuki** atd., wſchĕ druźiny **moleŕſkich** a **murjeŕſkich barbow,** ßuchich a do wolija ſarybowanych;

ßerſchczowe a **wloßowe barbicze,** kaž tež wſchu druhu moleŕſku potrjebu poruczataj

Strauch & Kolde,
en gros **drogowe khlamy** en détail
na kamjeńtnej haßy 3 w Budyſchinje na kamjeńtnej haßy 3.

Ssrĕdk k ſpĕſchnemu blejchowanju płatu

ſ wukoženjom, kak ma ßo nałożecź, porucza
hrodowſka haptyka.

ff. Rizzaſki jĕdźny wolij
w bleſchach po 1 mk. 50 np. a 80 np.,
punt po 1 mk. 20 np.,
kißałowy ſprit
liter po 20 np.,
jĕdźne kißało
liter po 10 np.
pola
Strauch & Kolde,
drogowe khlamy k ſłotemu worku
3 na kamjeńtnej haßy 3.

Khampor,
patchouli,
moſchus,
molowu papjeru
po jenotliwych papjerach a w kartonach po 10 papjerach,
molowy ſpiritus
po 25 a 40 np.,
molowy pólver,
molowe ßwĕzy,
wolij pſche kuntwory
w bleſchach a drjewjanych tyſkach,
woprawdźity perſiſki inſektowy pólver
po kóždej dźĕlbje a w tyſkach po 20, 30 a 40 np., w blachowych kartonach po 25 a 40 np.
poruczataj
Strauch & Kolde,
drogowe khlamy k ſłotemu worku
3 na kamjeńtnej haßy 3
w domje k. žitoweho wikowarja Müllera.

Kalijowe mydło, ßuche,
punt po 50 np.,
jadriwe mydło, ßuche,
punt po 40 np.,
łojowe mydło, ßuche,
punt po 36 np.,
pſcheńcznu ſchterku,
punt po 22 np.,
kónzatu ſchterku, najlĕpſchu,
punt po 30 np.,
ſoda kryſtaliſowany, najcziſcźiſchi,
punt po 5 np.,
běrnjazu muku,
punt po 13 np.,
bĕłazy ſoda H. Puyowy,
pakczik po 10 np.,
wubjerny ßrĕdk ſa ſchaty a hoſpodarſtwo,
žiwizowe mydło, maſne mydło
w wſchelakich druźinach
pſchedawa tunjo
H. Puy w Budyſchinje,
mydłarnja.

Koßy,
ßerpy,
brußy,
ßynowe a ßnopowe widła
porucza w najlĕpſchej druźinje
C. A. Mickan.

Khofej

seleny punt po 70 np. — 160 np.,
paleny = = 100 = — 200 =
jenož w derje ßłodźazych družinach
porucža
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Jerje!

wulke, tuczne a derje ßłodźaze
po 3, 4, 5 a 6 np.,
kopu po 3 mk., w tunach tuńscho,
porucža **Gustav Poser.**

Jerje!

Woprawdźe derje ßłodźazy

khofej

po wschěch płacźisnach,
toho runja wschu druhu tworu
pschedawa po najtuńschich płacźisnach
Richard Neumann
6 na snutskownej lawskej haßy 6.

Drogowe khlamy

bratrow Měrschow

na žitnych wikach
poruczeja ßwój bohaty skład

barbow

(moleŕskich a murjeŕskich)
ßuchich a do wolija sarybowanych;
dale
bernsteinski lak,
želesowy lak,
damarlak,
kožowy lak,
terpentinowy wolij
němski a franzowski,
lanywolijowy firniß
dwójzy warjeny,
sikkativ židki a ßuchi,
zement, gyps,
myjeŕsku krydu,
barbicźe we wschěch družinach,
klij atd. atd.

Khofej

wot najtunischich hacž do najlěpschich
družinow, jara derje ßłodźazy, porucža **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tuczne ryby, najtunischo porucža **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Zement

najlěpscheje dobroscźe ma pschezo na składźe po najtunischich płacźisnach
Otto Engert.

Dokelž ßym **ßukno** a **bukskin** atd. tunjo kupił,

poruczam

žaketowe wobleczenja sa mužskich po 20, 25 a 30 mk. hacž do najlěpschich;
lětnje nadwoblekarje sa mužskich po 15, 18 a 21 mk. hacž do najlěpschich;
kholowy sa mužskich po 7 mk., 8 mk. 50 np., 9 a 11 mk. hacž do najlěpschich;
wobleczenja sa hólzow po 4, 6, 8, 10 mk. atd.;
kholowy sa hólzow kóždeje staroby po 4 mk.

K skasanju po měrje ßwój bohaty skład najlěpscheho **tukrajneho** a **wukrajneho ßukna** naležnje poruczam a lubju dobre modne dźěło po jara tunich płacźisnach.

Adolf Weiss,

krawski mischtr na bohatej haßy 14.

Parna fabrika

schokolady, zokrowych tworow a mjedowych tykanzow

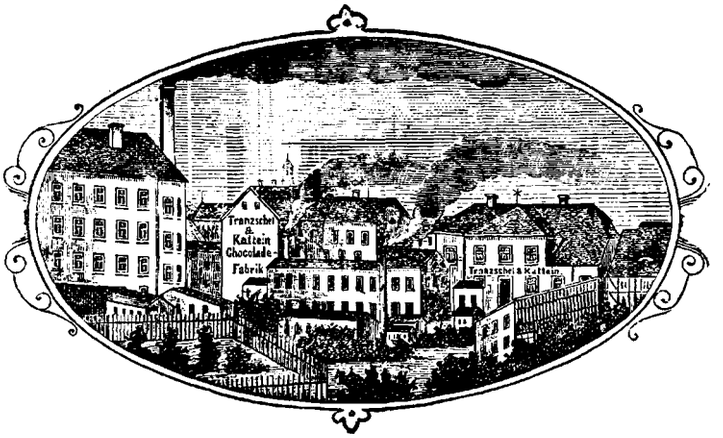

Rudolfa Katteina,

prjedy **Tranzschela a Katteina,**
w Budyschinje
na hospitalskej haßy 7 a róžowej haßy 10
porucža
ßwoje cźiste a dobre fabrikaty po jara tunich płacźisnach.

Katteinowy Budyschski konfekt: 1/4 punta po 15 np.

Ssrědk

k spěschnemu blejchowanju platu

ma na pschedań
Otto Engert na snutskownej lawskej haßy.

Wopißanje wo nałoženju spěschneje blejchi ßo pschi kupjenju mojich ßrědkow darmo pschida.

Paleny khofej,

wubjernje ßłodźazy, punt po 100 a 120 np.,
porucža pschezo cźerstwy **Th. Grumbt**
na swonkownej lawskej haßy.

Koßy,

kaž jěd rěsaze, porucža
Paul Walther
pschi žitnych wikach.

Twarsku potrjebu,

twarske hosdźe,
samki wschěch družinow,
želesowu potrjebu k khachlam,
durjowe a **woknowe wobbitki**
porucža po fabrikskich płacźisnach
Paul Walther
na žitnych wikach.

Khofej:

Santos
derje ßłodźazy
seleny punt po 65 np.,
paleny = = 80 =
Kampinas
wubjernje ßłodźazy
seleny punt po 70 np.,
paleny = = 90 =
Mexikanski
jara derje a ßylnje ßłodźazy
seleny punt po 80 np.,
paleny = = 100 =
Java a Ceylon
najlěpschi po ßłodźe
seleny punt po 100 np.,
paleny = = 120 =
porucža
Hermann Kunack
w Budyschinje na bohatej haßy 8.

Hamburg-Amerika.

Kóždu ßrjedu a njedźelu do New-Yorka

s póstskimi parołódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho paketjězdneho akcijskeho towaŕstwa.
Wukasanje a pschewjesne pißma dawa
No. 867. **Albert Meisel w Budyschinje.**

Lětuschi mißionski ßwjedźeń

ßerbskeho wokrjeßneho mißionskeho towarstwa budźe ßo, da-li Bóh, w **Bukečanskim** Božim domje na Jana, **24. junija,** wotdźerżecź. Sserbska Boża ßłużba ßo popołdnju ½3 hodźin a němska ½5 hodźin sapočnje. Knjes farař **Měto** s Huski je ßerbske a knjes **Rjencź** s Ketliz němske prědowanje pscheczelnje pschilubił. Czeszczeni knjeża sastojnszy bratsja a wschitzy pscheczeljo mißionstwa ßo s tutym najnaleznischo pscheproschuja.

W Bukezach, 10. junija 1885.

K. A. Kubiza, farař.

Krajnoſtawſki bank.

Dańske kupony naschich **sastawnych listow** ßo

wot 15. tutoho měßaza

na ßlědowazych płaczeńnjach **bjes wscheho wotczehnjenja** sa hotowe pjenjesy kupuja:

w **Budyschinje** w **krajnoſtawſkim banku,**
w **Draždźanach** w **jeho filiali,** Güntzplatz 2,
w **Lubiju** pola knjesa **G. E. Heydemann,**
w **Herrnhuezе** pola knjesa **C. F. Görlitz,**
w **Zitawje** pola knjesow **Bormann & Co.,**
w **Lipsku** pola knjesow **Becker & Co.,**
" " " " **Schirmer & Schlick,**
w **Chemnitzu** pschi **Chemnitzskim měschczanskim banku,**
w **Freibergu** pola knjesow **Ludwig & Co.,**
w **Plawnje w V.** pola knjesa **G. Steinhäuser.**

W Budyschinje, 8. junija 1885.

Krajnoſtawſki bank Kralowskeho Sakskeho hornjołużiskeho markhrabinſtwa.

Manufakturowe, płatowe, modotworowe a mantlowe khlamy

H. Kaysera

10 na žitnej haßy 10

poruczeja ßwoje woßebitosczе:

dźěczazu drastu, trikotowe taille a wobleczenja, schtepowane deki.

Woprawdźite

schwajzarske pile

haptykarja **P. Gauppa** w **Romanshornje** (w Schwizy) ßu najlěpschi ßrědk pschi njeporjadnym pschetkaczu, pschi satykanju a czerpjenjach, s toho nastawazych, pschi njerodźenju a ßłabosczi żołdka, bubnjenju, kißałym horjestorkanju, koliży, żołdkowym katarrhu, wjercźenju, njeczistej krwi, pschi jatrowym, żołczowym a hämorrhoidskim czerpjenju.

* Njech ßo kedźbuje na etiketu, czerwjeny kschiż w běłym polu.

Wulka tyska (95—100 pilow) płaczi

1 mk.

Jenicźki zentralny depôt:

L. Herm. Schröder w Hamburgu.

Dostacź w měschczanskej haptyzy **Mara Schünemanna** w Budyschinje.

K spěschnemu bělenju

(blejchowanju)

běłaty kalk s wopißanjom, kak ßo nałožuje, porucza

haptyka w Rakezach.

Czeszczenym Serbam k nawjedźenju dawam, so wot nětka wschě **ßedlarske dźěła** po tunich płaczisnach derje wobstaram.

R. Zingler,
ßedlarski mischtr a korczmar
w Hrubjelczizach.

Wosjewjenje.

Dźiwoczanske ßerbske ev.-luth. mißionske towarstwo směje — da-li Bóh — jutsje 14. junija popołdnju w tsjoch hodźinach w Lehnertez domje w Zokowje mißionsku hodźinu. **Pětr Mlónk.**

Rakečanske serbske towarstwo „Lipa“

změje — da-li Bóh — njedźelu 28. junija popołdnju w 5 hodź. w Eberweinec hoscencu swoje měsačne posedźenje. Přednošk ze stawiznow našeho luda: „Časy njewotwisnosće“ po Hórniku.

Wo bohaty wopyt prosy

předsydstwo.

Kedźbu!

Jutsje njedźelu **kołbaßywukulenje** w **Trjebjenzy.**

Na pschenajecźe je

wobydlenje,

stwa, dwě komorje a kólnja, w **Kobanez mlynje** pola Wutołcziz.

Dójka,

kotraž je w meji porodźiła, ßylna a strowa, ßo pyta na schuleńskich hrjebjach czißko 4 po 2 skhodomaj.

Pytam hnydom do ßłużby strowu, czistu a ßwědomitu holzu sa dźěczi a k 1. julijej czistu, ródnu a poßłuschnu ßłużobnu holzu. Sserbowkam prědnosczź dawam.

Dr. Radzowa
w Biskopizach.

Někotre **dźowski** hnydom sa wyßoku msdu pyta

Gampe w Shorjelzu,
Krölstr. 24 a.

Strażnik pytany.

Strózby sprawny muž ßo sa wajchtarja pyta na knjeżim dworje w **Klukschu.**

Człowjek, na knotarſtwo ßo derje wustejazy, ßo wot tudomneho honitwarskeho sjenoczeństwa sa **knotarja** pyta. Czi, kotsiż wo to rodźa, chżyli ßo hacź do 21. junija t. l. pola podpißaneho samołwicź.

W Khróscźizach, 8. junija 1885.

Jurij Wjeńka,
honitwiny pschedstejiczeŕ.

Rólny pohonczź pytany.

Ródny pilny pohonczź ßo hnydom pyta na

knjeżim dworje w Sarécźu.

Wustojny **tyscherski** móże hnydom do dźěła stupicź pola tyscherja **Jana Holana** w Budyschinku.

Wuczobnik pytany.

Sa ßwoje kolonialtworowe khlamy, s destillaziju sjenoczene, hnydom pod dobrymi wumenjenjemi wuczobnika pytam.

J. T. Glien
na drjewowym torhoschczu
w Budyschinje.

Wróczenje czeszcze.

Kschiwduczinjaze ßkowa, na kublerja **G. Hartmanna** w Hněwßezach wot naju srěczane, wobżarujemoj a dawamoj k nawjedźenju, so ßu njewěrne byłe.

Hana Rjekowa a
Hańża Freundowa
w Hněwßezach.

Wopomnjenje.

Schěßnaczełětny ßmjertny dźeń mojeje lubeje mandżelskeje.

Tak, moja macźe lubowana,
Żno schěßnacze lět saschło je,
So w khłódnym rowje pohrjebana
Ssy w Hodźiju na kěrchowje;
Haj, tutón tydźeń ßrjedu běsche,
Toh' dźeßateho junija,
Twój lětny ßmjertny dźeń, so dźěsche
Ty wot naß domoj do njebja.
A jutsje — njedź'lu — saßo budźe
Dźeń lětny, so ßy hrjebana;
Duż wobdawa naß saßo wschudźe,
Mój Bożo, stysk a srudoba.
Ja, da-li Bóh, też jutsje s nowa,
Każ s wjetscha kóżdu njedźelu,
Tam, tam po naju luboh' rowa
Cźe wopytam se srudobu.
A tak spi, luba macźe Hana,
We twojej sparnej komorzy,
Do khłódnoh' rowa pohrjebana,
Hacź sa tobu też pschinđźemy.
Tam wopomnik je postajeny
Żno pscheđ pjatnacźe lětami,
A lětła saßo wonowjeny,
Tam ja też spacź chżu pschi tebi.
Psches Khrysta krej a krwawne rany
Ssy ty też sbóżnosć dostała,
Też sa tebje bu khcżiżowany
Twój sbóżnik tam na Golgatha.
Haj, ty ßy twoje wobhnadżenje
We Khrysta ranach pytała,
Duż dźěsche troschtnje, cźische, rjenje,
K tom' wumożnikej do njebja.
Ssy wěsczе s hnady horjewsata,
Każ pokutnje ßy proßyła,
A tebi je ta sbóżnosć data,
To je mój troscht a nadźija.
Duż hladam s troschtom wokschewjeny
Tam horje k módrym njebjeßam,
Hdźeż junu s tobu sjednoczeny
Też s hnady sbóżnosć směju tam.
Ja khodźu nětk każ wopuschczeny
Bjes tebje, luba maczerka!
Wschón k semi dele potuleny,
Mój row, móhł rjez, ßo wotewrja.
To je mój troscht we srudźbje tudy,
So dołho wjaz' tracź njebudźe,
Ta ßmjercź, ta pschindźe nahle druhdy,
Bóh daj, so mój tónz sbóżny je.
Haj, nětk na moje stare lěta —
Ssym wóßomdźeßacź pschekrocził —
Ssej żadam cźahnycź s toho ßwěta,
Duż ßym wscho Bohu porucził.
Tón luby Bóh, kiż wot młodosczе
Mje jara hnadnje wodźił je,
Na stare dny wschě wobcźeżnosczе
W'dźe połóżicź — to mój troscht je.
Haj, sdźerż, tak dołho hacź ßym żiwy,
Mi rosum, myßl a widźenje,
Wo to cźe proschu, dobroczźiwy,
We Khrysta mjenje wutrobnje.
A njeklądź mje, mój luby Bożo,
Wo to też horzo proschu cźe,
Na dołhe, cźeżke khorołożo,
Njech cźicha ßmjercź mje wotwjedźe.
Dha spi nětk, luba Marja, rjenje
We twojim khłódnym rowje tam,
Ja njebudu cźe sabycź żenje,
Ja na myßlach cźe pschezo mam,
Hacź junu pschińdu też sa tobu
Tam s hnady do tej' sbóżnosczе,
Hdźeż saßo sjednoczeny s tobu
Ja budu do wschej' wěcźnosczе.

Pětr Mtónk.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 25. **Sobotu 20. junija 1885.** **Lětnik 44.**

☞ Cžesćzeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na **3. schtwórtlčto** do prědka płacźicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Cźi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches póst pschinjesćź dawaja, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórzy skasacź. Na schtwórtlčto sapłacźi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **1 mk.**, s pschinježenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikohu **Serbski Hospodar** płacźa na póstach **1 mk. 25 np.**, s pschinježenjom do domu **1 mk. 40 np.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Němsku khěžorsku žwójbu je cźežke žmjertne podeńdźenje do srudźby stajiko. Prynza Bjedricha Khorlu je póndźelu žmjercź w jeho hońtwinskim hrodźe w Glienicke njejabzy pschekhwataka. Boža ruczka, kotraž bě jeho póndźelu sajała, jeho skutkowpołne žiwjenje dokoni. Bjedrich Khorla, kotryž je žo 20. měrza 1828 narodźił, po tajkim w 58. lěcźe stejesche, bě pośledni cźaž cźasto khorowaty a bě w Marianskich kupjelach w Cźechach podarmo pomoz psche žwoje cźerpjenje pytał. Hakle psched krótkim bě wón tele kupjele wopuschćźił, a žo s nadźiju, so bórzy wotkhori, na hród Glienicke wróćźił, kotryž žiwy wjazy wopuschćźicź njedyrbjesche. Jako khróblemu wójskowemu wjednikej jemu wójnske stawisny druheje pokojzy tutoho stolěcźa trajne wopomnjenje wobkhowaju. Mjeno prynza Bjedricha Khorle w sapoczatku schěsćźdźeśacźich lět bóle do sjawnosćze stupi, jako žo jeho žławny wojerski pschednoschk, kotryž bě psched offizěrami žwojeho regimenta w Schcźecźinje měł: „Kak móža žo Franzowsojo pobicź“, wotcźischcźi. Prynz Brjedrich Khorla njebě hacź do toho cźaža składnosćze měł, žwoju wojersku wědomosćź pokasacź, tola waschnje, po kotrymž bě w tutym pschednoschku žwoje měnjenje a nahlady wo modernskim wójskowym wjedniswje roskładł, kedźbliwosćź wojerskich kruhow zyłeje Europy na njeho wobrocźi. W lěcźe 1861 sa generala infanterije pomjenowany prynz w danskej wójnje prawe kschidło pruskeho wójska nawjedowasche. Wón Danow nusowasche, Danewerk wopuschćźicź, puschcźi žo na to na jich wobtwjerdźene stejnischcźo pola Düppela, kotrež wón woblehnuwschi 18. haprleje dobu. Tutón dobycźerski wójnski cźah bě s poknym dopokasmom, so bě prynz, kotryž w měrje wojakow wuwuczowacź wjedźesche, nětko tež w krawnej bitwje nadawkej srosćźeny, kotrež bě jemu jeho kralowski wójnski knjes dowěrił. W lěcźe 1866 wón žobu na wójnu pschecźiwo Awstriji cźehnjesche a Awstriskich w bitwach pola Kurschi-Wodow, Nachoda, Mnichoweho Hradischta, Jicźina a Kraloweje Hradza pobi. W němsko-franzowskej wójnje bě prynz Bjedrich Khorla hłowny komandant druheje němskeje armeje. W dobycźerskich bitwach pola Vionville, Gravelotte, Les Mans atd. žebi wón žławne mjeno sczini; wón woblehnjenje Metza wjedźesche, kotryž žo jemu podda. W tejle wójnje jeho kral sa generalneho pólneho marschala pomjenowa a jemu s pschipósnaczom jeho khróblosćze a sažkužby wulkokschiž želesneho kschiža spožczi. Prynz Bjedrich Khorla, „cźerwjeny prynz“ wot luda po jeho cźerwjenej husarskej uniformje mjenowany, tež w cźažu měra njewustawasche, srjadowanje wójska, kotrež bě žo tak žławne wopokasało, na tej wyžokosczi sdźerżecź, kotraž němskemu wójsku tež w pschichodźe dobycze sarucźi. — Schtwórtk dopołdnja je žo cźěko prynza Bjedricha Khorle w Nikolskej zyrkwi njedaloko Glienicke, w kotrejž cźěle starscheju semrjeteho wotpoczujetej, khowako. Na pschewodźenje běchu němszy wjerchojo pak žami pschischli, pak žwojich sastupnikow póžłali. Ssyn semrjeteho, prynz Bjedrich Leopold, prěni sa kaschczom dźěsche, wjedźeny wot sakskeho krala a němskeho krónprynza. Sa nim druhy wjerchojo žłědowachu. Wot sakskeho wójska žo generalny lieutenant Senfft s Pilsach s 8 generalami a stabowymi offizěrami pschi pohrjebnej žwjatoczłnosczi wobdźěli. — Dwaj dnjej po semrjeczu prynza Bjedricha Khorle je žmjercź druheho němskeho wójskoweho wjednika, pólneho marschala Manteuffela, naměstnika Elsaž-Lothringskeje, se žiwjenja wotwołała. Liczba mužow, kotsiž žu němskemu khěžorej němske khěžorstwo w měrje a w dobycźerskich bitwach twaricź pomhali, žo w poślednich lětach hladajzy pomjeńschuje. Khěžor Wylem jeneho po druhim psched žobu k rowu njesćź widźi. Bjes wschitkimi s nich pak je drje jeho wutrobu semrjecźe pólneho marschala Manteuffela, kotryž je jemu wot nastupjenja pruskeho tróna w najcźežschich cźažach žwěru k boku stał, woženbje hłuboko sapschimnuło. Pólny marschal Manteuffel žo psches krute rosesnacźe žwojich powołanskich pschiškuschnosczow, psches wopornjwe, žwěrne sastacźe statneje a wójskoweje služby a psches žwoje pschecźelne, sdwórliwe waschnje wusnamjenjesche a běsche muž, kotrehož wobdarjenosćź žo w statnej službje na wjelestronske waschnje wužiwacź hodźesche. — S 9 pólnych marschalow, kotsiž buchu w pruskim wójsku po němsko-franzowskej wójnje pomjenowani, staj po semrjecźu prynza Bjedricha Khorle a žwobodneho knjesa s Manteuffela jenož hischcźe dwaj žiwaj, mjenujzy němski krónprynz a hrabja Moltka.

Awstrija. Wot wotewrjenja cźěskeho narodneho dźiwadła w Prasy je wjele sakražnjenych tyžaz Cźechow a Sskowjanow Prahu wopytało. Woni běchu pschischli, so bychu krażny dźiwadłowy twar wobdźiwali a žo nad tutym žwědkom wótczinskeje luboscźe a wopornjwosczе cźěskeho luda radowali. Praženjo žu wschitkim tutym hosczom, kotsiž žo shromadnje po želesnizy s tak mjenowanymi dźiwadłowymi cźahami pschiwjesechu, wutrobne powitanje pschihotowali a jim k cźesczi žwjedźenje wuhotowali. Sańdźeny tydźeń s nowa tajki dźiwadłowy cźah do Prahi pschijěźe. Tola tón krócź njeběchu to Cźesча s Cźech, abo s jeneho druheho awstriskeho abo europiskeho kraja; běchu to Cźesча s dalokich stron Ameriki, kotsiž běchu žo psches schěroke morjo žanych woporow žo njebojo na pucź podali, so bychu žo w słotej žłowjanskej Prasy nad wótczinskim skutkom cźěskeho luda, nad cźěskim narodnym dźiwadłom, wježelili a žo sahorili. Amerikanszy Cźesча žu se žwojim pucźowanjom do Prahi dopokasali, so žo s awstriskimi Cźechami jako jedyn lud cźuja, hacź runje jich daloke morjo wot nich dźěli. Duž žadyn dźiw njeje, so je tutón wopyt bjes cźěskim ludom najwjetsche sahorjenje sbudźił a so je žo amerikanskim hosczom w Prasy wulkotne cźesczaze powitanje dostało. Praha bě žo žwjedźeństi schat woblekła, s khěžow, s pletwami wudebjenych, žo khorhoje w cźěskich a žłowjanskich barbach

smahowachu. K powitanju běchu wschě Prazske towarstwa wucžahnuli a žo wot dwórnischcža hacž k dźiwadłu do spalěra sestupali. Na dwórnischczu Prazski měschczanosta dr. Czerny amerikanskich hosczi postrowi a na kónzu žwojeje rěcže praji: „Hacž nasche witanje wot wutroby dže, hacž w mjenje Prazskeho wobydlerstwa rěczu, to njech Wam tyžazy dopokasaja, kotsiž žo po hažach nascheho města tłócža a kotsiž žo s nami w jenosmyžlenym wokanju sjenocža: Sskawa naschim amerikanskim bratram!“ A kaž so by lud psched dwórnischczom stejazy měschczanostowe žkowa žkyschał, wón wopokasma najwutrobnischeje pschiwižnosczе a lubosczе žwojim lubym a drohim hosczam dawasche. Czah amerikanskich hosczi psches Prahu žo woprawdže triumfalnemu czahej runasche.

— W fabriksim kwartěrje w Brnje, w hłownym měsczе na Morawje, je 16. junija straschny dźěłaczerski sběžk wudyrił. We wschěch fabrikach s dźěłom sastachu, dźěłaczerjo fabrikske twarjenja nadběhachu, wokna, durje a s nutska nich wscho rosbiwachu, a jako stónczne wojazy k potłóczenju njeporjada pschiczežechu, nasta woprawdźita bitwa, w kotrejž na woběmaj stronomaj žo jich wjele srani. S pschiczinu tutych njeměrow je njejednota, kotraž bjes dźěłaczerjemi a fabrikskimi knjesami dla wukoženja toho punkta noweho rjemjeślnischeho porjada knježi, kotryž žo na normalny czaž dnjoweho dźěła poczahuje. Prěnischi žadaju, so by žo 15 minutow trajaza žnědańska a žwaczinska sastawka do dźěławych hodźin liczika, tomu napschecziwo pak chzedża wobžedżerjo fabrikow k sarunanju sastawkow popoldnische dźěło wo poł hodźiny podleschicz. Jednanja bjes woběmaj stronomaj hacž dotal hischcze žaneho wuspěcha měle nježu. Poslednje dny žo njeměry wospjetowake njeju, schtož je jenicžzy sažkužba polizije, kotraž dźěłaczerjow, hdyž žo něhdże sběžecz spytachu, rosehna. W wulkich želesarnjach njedaloko Brna, w Blansku a Adamowym dole žu dźěłaczerjo toho runja s dźěłom sastali; woni chzychu do Brna czahnucz, kotrež wotmyžlenje pak žo, dokelž polizija pucze sawrje, sadźěwa.

Jendźelska. Konserwatiwne ministerstwo, kotrež je lord Salisbury s wulkej prózu swjedł, žo pjecza w tychle dnjach parlamentej pschedstaji, tak so budże Gladstonowe ministerstwo we wschej formje wotstupicz móz. Lord Salisbury budże s ministerstwowym pschedžydom a ministrom swonkownych należnosczow, Churchill budże s ministrom sa Indisku, Hicks-Beach s ministrom finanzow a Northcote najskerje s ministrom prawa. Pschi nětczischim pscheměnjenju w jendźelskim ministerstwje je hłowne praschenje, schto žo w hacž dotal njewujednanej roskorje s Ruskej w nastupanju afghanskich mjesow stanje, pschetož Salisbury, Churchill atd. žu jako žurowi njepschecželjo Ruskeje snaczi. Na tele praschenje móže žo krótke wotmolwjenje dacz, so žo najskerje niczo njestanje. Konserwatiwne nowiny, kotrež hischcze psched tsjomi dnjemi žadachu, so by žo ruskojendźelska swada s wótrym mjeczom rossžudźiła, žu žo na dobo rosmyžlike a polne měrniwosczе radża, so by žo wujednanje s Ruskej tam wobnowiło, hdźež je Gladston sastał a so by žo swada wo afghanskich mjesach na měrne waschnje skónczika.

Drjewjany talerˊ.

Druhdy žo žkužobnizy a sastojnizy wjerchowskeho dwora próchej runaju, kotryž pschi toczenju dejmanta wot tutoho pada a žo potom sažo pschi toczenju druheho dejmanta trjeba. W pschitomnosczi wjercha a jeho dostojnikow žu woni próch a žo psched nimi do prócha klonjeja. Tola kóždemu próschkej žo sda, so je žam wulki dejmant a tole měnjenje je czim twjerdsche, czim mjeńschi je próschk. Tajki próschk, kotryž žo psched wyschschimi hłuboko tulesche, psched niskimi pak žo czim bóle hordźesche, bě kralowski pólski a kurwjerchowski saksi dwórski kuchinsko-nadobiny pižar Daniel Benjamin Wippermann. Dokelž mějesche pódla toho tež dwórske bubony, truby a trompejty nahladowacz, dha žo wón inspektor dwórskich bubonow a trubow mjenowasche, dokelž tele instrumenty lěpje klincza hacž kuchinske žudobja, hdyž do žo storkaju abo žo žnani rosbija. Kaž tamón hordy farisejski, tak tež Wippermann s horda k žebi praji: „Ja žo tebi džakuju, Bożo, so njejžym khuduschki dźěłaczer a czeladnik, abo žnani kaž tamny žlěpz, kotryž paduschstwa abo jebanstwa dla psched jastwom w rynzy steji.“

Wóhniwe czerwjene wino, kotrež žo skradżu s kraloweho blida najprjedy do saka a potom do brjucha inspektora dwórskich bubonow a trubow shubjowasche, bě po czažu jeho wobliczo koproczerwjene sbarbiło a jeho wutrobno swuscziło. To běsche wina, czeho dla bě žo wón swucził, žwojej lizy schěroko naduwacz a powětr žmorczo wuduwacz.

Junu rjany mejski dźeń lěta 1730 žo Wippermann s kralowskeho dwora domoj wróczi.

„Ffffh!“ wón najprjedy jachlesche, prjedy hacž s ważnosczu k žwojej mandźelskej a džowzy rěczecz sapocža. — „Do spěcha, do spěcha! žona! Hanka! shotujtej mi moje smachi. Dyrbju na schiju a na hłowu wotpuczowacz. Njesabudźtej na moju galadrastu a na niczo, schtož by mojej swonkownosczi k czesczi žkužiło. K tomu někotre blesche czerwjeneho wina a něschto pjeczenje a kołbažy. Ssym zyle bjes žebje — s radosczu mjenujzy. Jeho exzellenza, knjes dwórski marschal je mje sa hódneho měł, mi prajicz: »Luby Wippermanno! — scze mudra hkojczka, sprawny czlowjek a pódla toho pilny w žkužbje, a toho dla žo mojeho dowerjenja swježelujecze. Mi je žo«, exzellenza dale rěczesche, »sańdźenu nóz dobra myžliczka sedźała, s kotrejž dyrbja žo swježelenja wulkeho pyschneho lěhwa powjetschicz a powyschicz. Kralej, kotremuz s koża stanuwschi hnydom žwój pschipad sdźělich, je žo wón kražnje spodobał. Wuwjedźenje žwojeje myžliczki chzu wam pschepodacz a jeli so, na czimž njedwěluju, wez rucze a derje wobstaracze, njebudże to sa waž se schkodu!«“

„Do kotreje strony dha chzesch žo nastajicz a kajki dha je twój nadawk?“ žo wczipna inspektorka praschesche.

„To wostanje potajnstwo“, Wippermann s czežka dychajo wotmolwi, „kotrež je jenoz kralej, dwórskemu marschalej a mi znate. Jeli so bychu žo moji znaczi sa mnu praschęli, dha jim, dawschi žebi krute mjelczenje wot nich žlubicz, dowěr, so je mje ważne diplomatiske požołstwo wotwołało.“

Hodźinu posdźisscho Wippermann s extrapóstom s Draždźanskimi wrotami won jědżesche a žo na pucz k rudnym horam wobroczi. Po něktorych hodźinach hižo dobra dróha psches a hubjeny, s kamjenjemi poždyty pucz bubonowemu inspektorej pschebytk w bjespjeratym wosu jara hórki czinjesche.

„Dundra tola na dróhowych inspektorow! Czi žebi myžla, so žmědża tu, dokelž kral do tychle stron njeježdži, bjes khostanja pucžowarjow draczowacz. Czakajcze, chzu wam s mojej rosprawu pjeczeń napjez, kotraž wam žłodźicz njebudże!“

„Wulka je czesez mojeho požołstwa — wón posdźisscho žakoscżesche —, tola wjetsche žu hischcze kamjenje, psches kotrež dyrbja žo koleża mojeho wosa kulecz. Hacž s zykłymi koscżemi do Seifena pschińdu? Zadkawy kraj, tele rudne hory! Woprawdźicži dźiwi dyrbja hischcze jeho wobydlerjo bycz!“

Sa 24 hodźin Wippermann do hórskeje wžy Seifena pschijědże, do kotrejež dźenža wot Draždźan sa tsecżinu tutoho czaža dojědżesch.

„Wohidne hory“, žwarjesche inspektor, do jeniczkeje korczmy stupiwschi. „Kaž pucze, tajzy ludźo, tajke korczmy! Zahojty czorny khleb, plěžniwa njeżłodźaza kołbaža, kižake piwo a dale niczo! Ach, hdy by wulkosez mojich czerpjenjow k kralowymaj wuschomaj pschischła!“

Wippermann žo rucze rjenje wupika, to rěka, wón žo galadrastu se žmeschnymi pschiczinkami tamnischeho czaža swobleka. S tym žo nadźesche wulke dźiwanje pola khudych wjeżnjanow sbudźicz a žebje do wyžokeje nahladnosczе stajicz. Korczmu wopuschczíwschi, po wjeżnych puczach pschi khěžach, schěroko wot žo leżanych, wokołokhodźo, mkodźenza setka, kotryž mózesche žo runje nawopaczník pyschneho dwórskeho sastojnika mjenowacz. Bě to mkody czlowjek s dźiwim wobliczom, wot dołhich scheschcheratych wkoženow wobdatym, na kotrychž schěrokokromaty smorszeny klobuk žedźesche. Sdrascżeny bě wón s krótkim módrym khabatom, czerwjenym lazom a žołtokožanymi kholowami. Na nohomaj mějesche hobrske, wyžoko psches kolena doženahaze schkórnischa, sa kotrymajž worzlowej wotrosy schczerczeschtej. W prawizy dżerżesche schwupizu, s kotrejž hrajkajo wjechlowasche. Tutón pachoł bě žo žrjedź do pucza stajił, po kotrymž Wippermann w runej měrje stupasche.

„Nó?“ bubonowy inspektor wocži wuwalejo praji, jako bě žo k mkodźenzej pschiblížił a tutón žo s města njehibasche.

„Nó?“ jeho pschecżiwnik wotmolwi, jemu kur s dołheje trubki do wobliczа pachajo.

„Wěsczе, koho psched žobu macze?“ Wippermann s nowa sapocža, pacharja se saniczazymaj woczomaj měrjo.

„Ow, žym jara wczipny, schtó móhł to bycz“, wotmolwi mkodźenz žo njehańbicżiwje woschczerajo.

„Tajki hłupak!“ žo Wippermann roshněwany tschažesche — „tajki kopoł!“

„To a niczo druhe tež wotczakał njeběch“, student se sazpiwanjom snapschecżiwi.

S dźiwje błyskotatymaj woczomaj žo Wippermann wohladowasche. Ach, tu njeběchu žani straznizy, žani ramjenjecżi žkužobnizy, kotsiž bychu njehańbicżiweho wužmécharja pschimnuli a sajeli.

Njedźiwajo na to Wippermann poßlednje spyta. Sso schëroko wupjerajo ſ waźnoſczu pſchikaſa: „W mjenje krala, po kotrehoź poruczноſczi ßym tu pſchiſchoł, ſ pucźa! Hewak ßo pokaſa, ſo wyſchnoſcź mjecź podarmo njenoßy.“

Pſchi tychle ßkowach Wippermann ſe ſroſumliwym kiwnjenjom ſa porzelanowu khwótku ßwojeho mjeczika pſchimnu. Tola ruka ßo hiſchcźe ruczіſcho wróczo ſcźeźe, jako jejny wobßedźeŕ ſchwupizu nimo ßwojeho noßa ſahwiſdacź ſaßkyſcha. Najſkerje drje budźiſche Wippermann, kotryź bë, kaź wſchitzy hubazy, bojaſny a ſtrachocźiwy, mudriſchi był a zoſak, njebudźiſche=li njewotcźakany pſchipad jemu wulke poniźenje ſalutował.

Sawoławſchi: „Aj, hlej, knjeźna Minka!“ ſtudent, tak rucźe hacź jemu to jeho ſchkórniſka dowolichu, k pëknej holcźzy khwataſche, kotraź ſ bliſkeje khëźe ſtupiwſchi, ßo wot pucźa na ſchcźeźku mërjeſche.

S wießelom ßo Wippermann dale puſchcźi, kaź łódź, kotraź je, wot wëtra na bok cźërjena, ſaßo prawu dróhu na morju namakała. Bórſy wuhlada ſtarza w ſtarej wotnoſchenej cźornej ßukni a ßomocźanej cźapzy, pod kotrejź ßo bëke włoßy won kudźerjachu. Tutón w ſahrodźe ſtejo ſchcźëpkowu wobałku jeneho ſchtoma ſbëhaſche.

„Hej, mój pſchecźelo!“ jemu bubonowy inſpektor pſchiwoła, „hdźe ßo tu hrajki a drjewjane talerje dźëłaju?“

Schëdźiwz na njeho pohladnuwſchi, ßo pokłonjejo ßwoju cźapku ſcźeźe a pſchecźelniwje wotmolwi: „To ßu cźërwjene rejnety, hnadny knjeźe! Naſche ſtrony drje ßu jëre a ßo toho dla ſa ßadplahowanje njehodźa. Njedźiwajo na to pak chzu tola ſpytacź.“

Wippermannowe wobliczo ßo pokhmuri a wón mjerſazy bórbotaſche: „Dundra tola! Najprjedy nadeńdu hepjela a potom hłucheho. Ja nochzu wjedźecź“, wón wołacź ſapocźa, „ſchto tu cźinicźe, ale w kotrej khëźi ßo hrajki dźëłaju?“

„Njedźiwajcźe, hnadny knjeźe“, ſchëdźiwz bojoſcźiwje wotmolwi, „praſchecźe ßo, ſchto tu dźëłam a cźoho dla w ſchuli njeißym? Wina je na tym, ſo niczo njeßłyſchu a ſo toho dla dźëcźi ſkłudźicź njemóźu. Ssym tutón njedoſtatk wyßokemu krajnemu konſiſtorſtwu hiźo dawno k nawjedźenju dał; tola hacź dotal hiſchcźe żaneho roſßuda wot njeho doſtał njeißym. Bjes tym młody cźłowjek moje ſaſtojnſtwo ſaſtawa, kotryź je drje jenoź na draſchlerſtwo wuknuł, tola kotryź ßo na wucźenje jara derje wuſteji. Hdy by ßo tutón młodźenz ſa mojeho pomocznika pomjenował, by jemu, mi a mojej ſchuli pomhane było. Chze=li ßo hnadny knjes wo tym ſe ßamßnymaj wocźomaj pſcheßwëdcźicź, dha podwólnje proſchu, pod moju niſku tſëchu ſtupicź.“

Tſëcha wſchak bë niſka, tola niźſcha bë hiſchcźe ſchulſka jſtwa, do kotrejeź Wippermann, wot wucźerjowych ßkowow majkany, ſaſtupi.

Ssylniſcho hacź hdy prjedy wón jachleſche: „Kajki je tu dym! kajka horzota! kajke njepëkne wonjenje! kajka ſakurjena jſtwa!“

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Sańdźenu wutoru miniſter kultußa knjes dr. ſ Gerber ſ pſchewodom tajneho radźicźela ſe Seydewitza do Budyſchina pſchijëdźe a ßebi pſchitwar tudomneho gymnaſija a rumy realnizy wobhlada. Na to miniſter pod pſchewodom wokrjeßneho ſchulſkeho inſpektora ſchulſkeho radźicźela dr. Wilda pſchihotowanſku ſchulu, wyſchſchu ſchulu ſa holzy, mëſchcźańſku ſchulu ſa hólzow, tachantſku ſchulu, Bórkowſku a Delnjohórcźańſku a Małowjelkowſku holcźazu ſchulu ſe ßwojim wopytom poczeſcźi. Tón ßamy dźeń wieczor ßo jeho exzellenza ſ pſchewodom tajneho ſchulſkeho radźicźela Kokle do Zitawy dale poda.

— Schtóż je hdy w prjedawſchim cźaßu na tudomnych wołmjanych wikach pobył a je ßnadź nëtko ſaßo wohlada, tomu ßo prawje wulki rosdźël mjes „nëhdy“ a „dźenßa“ pokaże. To ßmy ſańdźenu pónd̄elu ſaßo widźeli. Schtoż bëſche ßo wołmy do mëſta pſchiwjeſko, to w pſchirunanju ſ nëhduſchimi naſchimi wołmjanymi wikami rëcze hódne njebëſche; też kupzow bëſche ßo małko ſeſchło. A płacźiſny, ſchtoż ßkyſchimy, kupzy tak niſke poſkicźowachu, ſo ßu nëkotſi pſchedawarjo ßwoju wołmu ſaßo ßobu domoj wſali. Dźiw wſchak to njeje, ſo wjele kupzow wjazy wołmjane wiki njewopytuje; woni to trjeba nimaju, dokeł jim wikowarſzy pucźowarjo wołmjane pruhi dźenßa hacź do domu noſcha. A ſo ßo wjazy telko wołmy na tudomne wiki pſchiwjeſcź njemóźe, kaź prjedy, je też kóźdemu jaßne, ſchtóż wopomni, kelko wowczërnjow nëhdy w naſchej wokolnoſczi bëſche, a kelko jich dźenßa je. Dźenßa ani na wſchëch knjeźich dworach wowczërnje njenadeńdźeſch, a nëhdy mëjeſche haj kóźdy wjetſchi bur wowzy. Paſtwiſchcźa a lada dźë ßu bjes małeho wſchë ſahnate.

— Dołho ſe żedźenjom wotcźakany a wuproſcheny ßylniſchi deſchcź je ßrjedu wieczor pſchiſchoł. Pſches njón ßu ßo wuhlady na żnë, kotreź pſches dołhu ßuchotu, horzotu a pſches nëkotre ſymne nozy najſrudniſche poczachu bycź, wjele polëpſchiłe. Też w druhich ſtronach Sakſkeje ßu tón ßamy dźeń ßylne deſchcźe mëli.

Se Zidowa, 16. junija. Na dźenßniſchim dnju bu na naſchim pohrjebnym mëſcźe rowowe mëſtno naſcheho njeſapomniteho njebo k. komthura J. E. Ssmolerja na hnujaze waſchnje wupyſchene. Dwaj pruſkaj knjeſaj duchownaj, kotrajź loni njebëſchtaj naſcheho njebo k. J. E. Ssmolerja k rowu pſchewodźecź móhłoj, ßem pſchińdźeſchtaj a ſe żelniwymi wutrobnymi ßkowami a ſ nutrnej modlitwu k Bohu rjany wulki ławrjenzowy wënz a wulki bëły kwëtkowy kſchiż na row położiſchtaj. Bóh ſapkacź jimaj jeju luboſcź a ſdźerż w żohnowanju ßwërne wótcźinſke ſkutkowanje naſcheho wo zyke Sſerbowſtwo wulzy ſaßkużbneho njebo J. E. Ssmolerja.

S Njeßwaczidła. Poßwjecźenje khorhoje tudomneho wojeŕſkeho towaŕſtwa je ßo ſańdźenu njedźelu pſchi najrjeńſchim wjedrje ſtało. Hiźo ſahe rano wojeŕſke towaŕſtwa ſ dźëłazej hudźbu do naſcheje ſ pletwami, khorhojemi a ſ cźeßnymi wrotami kraßnje wudebjeneje wßy pſchicźahowachu. Bórſy wo wßy żiwe hibanje luda knjeźeſche, ſ kotrehoź bëſche ßo tu wjele tyßaz ſeſchło. Wokoło 2 hodźin ßo wojeŕſke towaŕſtwa ſeſtupachu a w ßwjedźeńſkim cźahu do kraßneho hrodoweho parka cźehnjechu. Pſched cźahom dźëſche hólcźazy hudźbny chor knjeſa hudźbneho direktora Seyfrieda ſ Draźdźan a ſa tutym ßlëdowaſche 37 ßwjedźeńſkich knjeźnow, kotrymź ßo wojeŕſke towaŕſtwa ſ Njeßwaczidła, Hornjeho Wujeſda, Wulkich Sdźar, Rakez, Cźeŕwjenych Noßliz, Budyſchina, Hodźija, Minakała, Biſkopiz, Radworja, Cźiſka, Dubrawy, Budeſtez, Zidowa, Wóßlinka, Halſchtrowa, Kindiſcha, Wojerez, Klukſcha, Pózkowow, Laſa, Huſki, Porchowa, Barta, Kobliz, Bëłeho Khołmza, Palowa, Ssmilneje, Porſchiz a Pancźiz pſchiſamknuchu. K ſtaremu hrodej ßo pſchibliźiwſchi, Njeßwaczilſke muźſke ſpëwauſke towaŕſtwo ſ khërluſchom ßwjatocźny akt wotewri, na cźoź pſchedßyda tudomneho towaŕſtwa, k. twaŕſki miſchtr Winkleŕ, ßwjedźeńſkich hoſcźi wutrobnje powita a ſ krótkimi ßkowami na khorhojinu waźnoſcź pokaſa. Na to k. faraŕ Jakub pſched roswitej khorhoju ßwjedźeńſku rëcź dźerżeſche po ſakożku ßkowow 20. pſalma: My khwalimy cźe twojeje pomozy dla, a w mjenje naſcheho Boha my khorhoje poſtajimy. Pſchitomni ſ nutrnoſcźu na kraßnu, duchapołnu rëcź knjeſa fararja poßkuchachu, kotruź pſchi poßwjecźazych ßkowach hrimotaze tſëlenje pſchetorhnu. Na to k. hrabja ſ Peralta=Renaud=Rieſch ſ pſchihódnymi ßkowami prëni kralowy dar, ſkoty hóſdź, pſchepoda a na krala tſikrócźnu ßławu wunjeße. Knjes wojeŕſki lëkaŕ Ducźman ſ Budyſchina pſchinjeße druhi kralowy dar, ſeleno=bëłu ßeklu. Po tym ſo bë Njeßwaczilſka hrabińſka ßwójba ßwój dar, hóſdź a ßeklu, wotedaka, ßlëdowachu pſchitomne towaŕſtwa, ſ kotrychż kóźdy ßwój dar khorhoji poßwjecźi. Muźſke ſpëwanſke towaŕſtwo ßwjatocźnoſcź ſe ſpëwom ſkóncźi, na cźoź ßo ßwjedźeńſki cźah na ſwjeßeleńſke mëſtno poda, hdźeź ßo ßwjedźeńſzy wobdźëlerjo hacź poſdźe do nozy wjeßele ſabawjachu.

S Huſki. W tak mjenowanym zyrkwinſkim hacźe, tudomnemu knjejſtwu ßłuſchazym, je ßo ſańdźeny tydźeń pſchi kupanju jedyn 16 lët ſtary kowaŕſki wucźobnik ſ Zokowa ſatepił.

S Noßacźiz. Na wulku ßuchotu je luby Bóh ßrjedu popołdnju cźeźke njewjedro póßłał. S bohatym deſchcźom cźehnjeſche wcźera wokoło wieczora tajke ßylne njewjedro wyſche naß a ſapali w Malecźizach khëźu, knjeźemu dworej ßłuſchazu. Schtwórtk popołdnju w dwëmaj pſchicźeźe ſ hiſchcźe wjetſchim deſchcźom ſaßo ßylne njewjedro. Knjeźi robocźenjo dźëchu ſ łukow dom, bjes nimi jako poßleni też knjeźi ſchoßaŕ, na kotrehoź ßo błyſk dele ßuże. Wſchitzy pjecźo padźechu k ſemi, tola te ſchtyri żónſke bórſy ſaßo ſeſtawachu, ſchoßaŕ pak njeſtaże. Rubiſchko wokoło ſchije, kiź ßo paleſche, jemu wottorżechu, ale wón bë a woſta morwy. Kaź je ßłyſchecź, njebudźetaj ßo ſtarſchej wo njeho rudźicź, dokeł też wjazy na ßwëcźe njejſtaj. *D.*

S Klukſcha. Kruwy naſcheje wßy ßo łëtßa pſches wurjadnu płódnoſcź wuſnamjenjuja. Po tym ſo bë pſched krótkim jena kruwa, ſahrodnikej Schuſterej ßłuſchaza, dwë cźeleczi mëła, pſchinjeße nëkotre dny poſdźiſcho kruwa ſahrodnika Hurbana na dobo tſi cźelata na ßwët. So ßu ßo wot kruwow dwójniki porodźiłe, je drje ßo druhdy tu a tam w naſchich ſtronach ſtało, tola ſo je jena kruwa trójniki poměła, na to ßo najſtarſchi ludźo naſcheje wßy dopomnicź njewjedźa.

S Palowa. Żałoßne podawki ßu ßo pjatk 12. junija popołdnju w naſchej woßadźe ſtałe. Pola tudomneho kublerja Böhmfelda ßłużeſchtaj dwaj wotroczkaj, Jan Bohuwër Schneider ſ Budyſchina a Matëj Hataß ſ Cźëlneho, kotrajź ßo derje ſnjeſcź njemóżeſchtaj a

ßo toho dla cžasto bjes ßobu wadźeschtaj. Mjenowany pjatk popołdnju dźěše Schneider na polo won dźecžeł ßyz. Tam je jeho, kaž ßo powjeda, Hataß wot sady do hłowy ſ pistolu tſělił, kotruž běše ßebi někotre dny prjedy w Biskopizach kupił. Mordař je na to khwatajzy do bliskeho hata běžał a ßo tam tepicž spytał. Tola dokelž bě woda nikka a jeho ludźo wotscherichu, njemóžeše ßamomordarske wotmyßlenje wuwjesc̆. Duž schkórnje a mězu pschi hacže wostajiwschi do Stachowskich kerkow cžeknu a ßo tam tón ßamy dźeń wjecžor ſa jedyn mkody dub wobwěßnu. Tu jeho nasajtra rano morweho namakachu. Ssudnisžy ſ Budyschina, kotsiž běchu ſ lěkarjemi pschiječli, so bychu cžěko skónzowaneho Schneidera wobhladali a pschepytali, w jeho hkowje kulki namakachu. Hataß je ßebi prjedy wobwěßnjenja se satsělenjom žiwjenje wsacž spytał. To pak ßo jemu tak prawje poradźiło njeje, hacž runje bě kulka do skrónje sleczika a jene wóczko khětro wobschkodźika. Na to je ßwojemu žiwjenju ſ wobwěßnjenjom kónz sczinił. Pistolu něktore krocželе dale njeho namakachu. Ssobotu wjecžor ßu mordarjowe cžěło na Palowskim pohrjebnischczu saryli, jeho satsěleneho wotroczka Schneidera pak ßmy njedźelu na tym ßamym pohrjebnischczu pod pschewodom wjele ludu cžeßnje pohrjebali. *z D.*

S Biskopskich stron. Lěto dołho twari ßo pola naß hižo na nowej drósy, kiž wot hoscženza „k skotemu lawej" pola Biskopiz psches Schumbórn, nimo Palowa, psches Ledźborezy a Wujesd do Syjiz na Kamjenczjansku dróhu a do klóschtra powjedźe. Dróhu da stat twaricž a je tuta nětko w naßypanju pjerschcže tak daloko hotowa, so ßu tu a tam hižo sapocželi kamjenje na nju stajecž a pěsk wosycž. Sa někotre měßazy budźe drje zyle dotwarjena, ſ najmjeńscha hacž do Hornjeho Wujesda. Hdy ßo potom wot tam dale do Syjiz twaricž sapocžnje, njeje hischcže postajene. *z D.*

S Kukowa. Lědma je ßo pok lěta minuło, so ßmy ßwojeho wjelesaßkužbneho stareho wucžerja Bräuera sahrjebali, a hižo saßo je naschu schulsku woßadu srudoba potrjechika. Ssyn nascheho njebo wucžerja, k. Bernhard Bräuer, kotryž běsche po nanowej ßmjercži k nam sa wucžerja pschischoł, je krótki cžaß mjes nami skutkowawschi po dołhej khorowatosczi w 23. lěcže ßwojeho žiwjenja wumrjeł a bu sańdźenu ßrjedu na woßadnym pohrjebnischczu w Khrósczizach khowany.

S Klětneho. Psches luboscziwe prózowanje nascheho wyßokodostojneho knjesa superintendenta Wendta w Zybalni ßmy tutón schtwórtk knjesa kandidata Lenika, kotryž je naschu ßerbsku hornjołužisku rěcž w Hodźiju dospołnje nawuknuł, sa duchownskeho vikara dostali. Bóh tón Knjes chzył nam jeho skutkowanje bohacže pożohnowacž a jemu tu strowje a sboże wobradźecž.

S Wojerowskeho wokrjeża. Schlesynske konsistorstwo bě 10. oktobra 1872 pschikasało, so dyrbi ßo w pólskich, cžěskich a w ßerbskich woßadach pacžerska wucžba jenoż w němskej rěcži wudźělecž. Ale ßwěrni ßerbzy superintendentojo, duchowni a zyrkwini radźicželjo se wschěch stron konsistorstwu wosjewichu, so by psches to wěra a duchowne pósnacže pacžerskich dźěcži schkodu cžerpiło. Tajkim ßwědcženjam napschecžiwo to ßame konsistorstwo dwaj měßazaj posdźischo, mjenujzy 15. dezembra, ßwoju wukasnju na cžaß wróczo wsa, pschi tym pak wupraji, so chže posdźischo ßwoju prěnjschu wukasnju ponowicž. A tuto ponowjenje je ßo k naschej wulkej srudźbje 22. haprleje nětcžischeho lěta stako. Ale ta ßama duchowna schkoda, kotraž budźische ßo tehdy na naschu tehdomnischu mkodoscž wulaka, hrosy naschej nětcžischej mkodoscži hischcže w wjetschej měrje; pschetož konsistorstwo chže niz jenoż wschu pacžersku wucžbu, ale tež wschě nyschpory sa naschu mkodoscž jenoż w němskej rěcži dźerżecž dacž a trjebanje ßerbskeje rěcže jenoż tam dowolicž, hdźež dźěcži hischcže połnje němskeje rěcže mózne njeßu. Nasche dźěcži a my jich starschi wěmy, so móżno njeje, so bychu nasche lube dźěcži połne żohnowanje ſ tajkeho němzowanja na ßwjatym měscže měle, a my ßo tež k Bohu nadźijamy, so budźa naschi ßwěrni duchowni, kotsiž ßu niz někajkeho wjeßela dla, ale po ßwjatej pschißkuschnoscži ßwojeho ßwědomnja naschim ßerbskim dźěcžom hacž dotal ßerbsku pacžersku wucžbu wudźělowali a jim ßerbske katechismußowe roswucženje dźerżeli, se ßwojimi zyrkwinskimi radźicželemi pißma a prósstwy na konsistorstwo podawacž, so by naschim dźěcžom a naschej doroscženej mkodoscži dobrota ßerbskeho roswucżowanja ßo dale njepschikrótschena sdźerżała.

S Rósborskeho wokrjeża. Schula je statna, je zyrkej tež statna? Proßymy wo wotmolwjenje na tuto praschenje. — Wotmolwjenje redakzije: W nowischim cžaßu je ßo schula wot zyrkwje wotdźěliła a je statny wustaw, sa kotryž ßo na ßejmach sakonje wuradźuja a dawaju, tola zyrkej njesteji pod statnym ßejmom, ale pod zyrkwinej wyschnoscžu a pod synodami. Na provinzialnu abo na powschitkownu krajnu synodu ßmědźa ßo prósstwy ßłacž, kotrež dyrbja tej abo druhej zyrkwinej nusy wotpomhacž. A najwyschsche zyrkwine knjejstwo wotpocžuje w kralowej abo khěžorowej ruzy.

S Mužakowskich stron. Hacž dotal ßmy na nasche schule jara srudni byli, so nasche ßerbske dźěcži jenoż prěnju a druhu hawptschtuku ßerbski wuknu a so ßo wschě druhe ważne dźěle katechismuża jim w jich macžernej rěcži njewukkaduja, tak so cžežka a hłuboka wucžba wobeju ßwjateju sakramentow jim samknjena wostawa. Pschi tym mějachmy tola hischcže tón troscht, so se ßerbskej pacžerskej wucžbu to pósnacže dostanu, kotrež bu jim w schuli sapowjedźene. Ale ſ nastróženjom ßmy ßłyscheli, so je konsistorstwo wukasnju dało, so dyrbja duchowni tež tak cžinicž, kaž wucžerjo a na pacžerskej wucžbje němsku rěcž plahowacž, ſ kotrejež nasche wbohe dźěcži jara mało wužitka sa ßwoje khude dusche směja. Bóh tón Knjes chzył ßo ßmilicž a tajku schkodu wot naß wotwobrocžicž.

S Cžorneho Khołmza. Psched pschißażnymi w Shorjelzu stejeschtej 9. t. m. Friederika, mandźelska schewza Weikerta ſ Hósnje, a jeje pschirodna dźowka, njeżenjena Augusta Weikertez ſ Nikrischa; jimaj ßo wina dawasche, so stej tudy w Cžornym Khołmzu w małym rózku lěta 1883 w hromadźe 1½ lěta stare njemandźelske dźěczo Augusty Weikertez se samyßkom a ſ dobrej wolu morikej. Dźěczo, kotrež je ßo w juliju 1881 narodźiło, 9. małeho rózka 1883 wot ßo dawacž pocža a w widlischczach wumrje. Hakle loni nasymu Weikertowa kulki sběrajo powjedacž pocža, so by dźěczo hischcže żiwe bycž móhło, hdy by skónzowane njebyło; a hdyž ji krucže do ßwědomja rěczachu, ßo wona wusna, so je se ßwojej dźowku wot 3—4 pakczikow sapałkow hłojczki wotschkrabała a wuwarika, a nawarjenu juschku je dźěczo potom ßrěbacž dyrbjało. Nasajtra pak je wumrjeło. S wuprajenjow ßwědkow je jaßnje dopokasane, so stej ßo macž a dźowka na tymle hrósbnym njeskutku wobdźěliłej, hdyž tež ßo ßwědkojo ſ wjetscheho dźěła jeno na to powołaju, schtož je jim stara Weikertowa wuplapotała. Kaž „Elster-Chronik" pische, buschtej wobě wobskorżenej dla spytaneho mordarstwa winowatej prajenej a kóżda k 9 létam khostarnje a shubjenju cžestnych prawow na 9 lět saßudźenej.

Wußudźenja.

Lawniski ßud. Njeßměrnemu palenzpiczu maja cželadniży A. T. Haschka ſ Boschez, J. Hoker ſ Porschiz, J. Schołta ſ Bobolz a E. W. Hohlfeld ſ Lomska ßwoje prěnje znajomstwo se ßudnistwom dźakowacž. Mjenowani běchu 26. měrza wjecžor w pjanosczi w Porschizach halekowali, rejili a wschelake njewuschnoscže hnali, a Haschka bě pódla toho płót sahrodnika Bartka wobschkodźił, schtyri katy na nim se ßekeru rosrubawschi. S wobskorżenych saßudźichu dla kaženja měra Haschku a Hohlfelda, kotrajž hischcže 18 lět staraj njejstaj, k pjenježnemu khostanju po 3 mk., Schołtu a Hokera pak po 5 mk., pódla toho ma Haschka dla wěżywobschkodżenja 10 mk. płacžicž. — Tudomne hamtske hetmanstwo bě na podkopnika K. Měrczinka tsidnjowny arrest pokoziło, dokelž bě pjecża ßwoje dźěcži po proschenju ßłak. Měrczink ßebi ßudniske wußudźenje żadasche a ſ tym dozpi, so ßo jemu, dokelž ßo jemu wina jaßnje doscž dopokasacž njehodźesche, khostanje spuschczi. — A. M. Zuschzyna w Sdźerje bě tamnischu Marju Bjenadźinu a ßłużobnu dźowku Khr. Kubowu cžeścženjanja dla wobskorżika. Lawniży jenoż Bjenadźinu winowatu spósnachu a jej 20 mk. khostanja pschißudźichu. Khósty wußudźenja ßo po ⅔ Bjenadźinej a po ⅓ skórżbniży pschipokasachu.

Khostanska komora. 20lětny cželadnik Jakub Hrehoř ſ Ralbiż k tomu stejesche, so je 30. haprleje ßuchu trawu w Ralbicžanskich kerkach sapalił, psches cžoż ßo khójnowa mkodźina w wulkej wobschěrnoscži saniczi. Wobskorżeny ma sa ßwoju lóhkomyßlnoscž 15 mk. khostanja płacžicž.

Powołanska komora. W Tradowje ßo w februarje 1884 Natuschez khěžkarska żiwnoscž wotpali. Nadobu, wóhnjej wutorhnjenu, do bróżnje sahrodniskeje żiwnoscžerki swudowjeneje Schmeißeroweje, ßotry wot wóhnja podeńdżeneje Natuschoweje, skhowachu. Dwaj měßazaj posdźischo w tutej bróżni woheń wudyri, kotryž tež Natuschoweje nadobu saniczi. Natuschowa bě posdźischo wěstej Domaschkowej skorżika, so je psches Schmeißerowu wscho shubika, schtož ßo wot ludźi tak wukożowasche, kaž so je Schmeißerowa na wóhnju wina była. Schmeißerowa wo tym shoniwschi, ßwoju ßotru wobskorżi, a Kamjeński lawniski ßud tej cželeżcženjanja dla 15 mk. pjenježneho khostanja pschiißudźi. Wobskorżena ßo na druhu instanzu wobrocži, psched kotrejž wudawasche, so je jenoż prajika, so je psches woheń pola Schmeißeroweje wo wscho pschischka. Dokelž ßo wuprajenje jenicžkeho ßwědka

pschi druhim pschepytanju sa njewěste wupokasa, ßo Natuschowa wot powołanskeje komory njewinowata spósna.

Přilopk.

* W Schěrachowje je ßo 17. junija młyn, P. E. Kloßej ßłuschazy, na cźiste wotpalił. Kak je wohen nastał, njeje znate.

* Twarzej Gäbeltej w Niederawje pola Mischna běchu 30. meje t. l. 1300 toleŕ pjenjes kradnuli. Psched někotrymi dnjemi ßo radźi wußlědźicź, so je jeho ßłużobna holza paduch była. Pola njeje 1000 toleŕ w papjerje do schtałta saschitych namakachu; hdźe ßu sbytkne 300 toleŕ wostałe, ßo hischcźe wußlědźicź njehodźesche. Paduschnu ßłużobnu holzu ßu do Mischnjanskeho jastwa wotwjedli.

* So je smijiza niz jeno cźłowjekam, ale też sa wulki skót straschna, wo tym podawk ßwědczi, kotryż je ßo tydźenja w Niederdorfje pola Stollberga stał. Zitny wikowaŕ Felber se Seifersdorfa běsche do Niederdorfa żito pschiwjeść. Mjes tym so żito s wosa wotnoschowachu, Felberowy kóń wokoło płota khodźesche a selene liscźe schcźipasche. Na jene dobo smijiza s kerka wuskoczi a ßo konjej do schije sakußnu a też njepuschcźi, doniż ju wjeßny kowaŕ s klěschczemi njewottorhnu. Kóń, kotremuż hnydom schija ßylnje sacźekacź poczа, duzy po pucźu k skocźazemu lěkarjej ßłaknu.

* Schtó hižo druhdy ßo na stare cźaßy dopomniwschi na to spominaŕ njeje, kajku połóżnoscź nam sarjadowanje poskicźa, kajkeż dźenßa na naschich póstach mamy. Wulkotnje woprawdźe je, schtoż ßo póst dźenßa wużiwa. Kóżdemu znate korrespondencźne liscźiki abo khartki n. psch., runjeż hakle lědma někajke 15 lět wobsteja, ßu dźenßa wschěm zivilisowanym ludam znate, a po zykej semi ßo jich wschědnje někotre milijony rosescźeleja. Wumyßlił je ßebi je nasch generalny póstmischtr Schcźěpan. Wón běsche prěni, kiż wo nich rěcźecź poczа, a to w lěcźe 1865 na 5. němskej póstskej konferenzy w Karlsruhe, hdźež wón nadrobnje na jich ważnoscź a jich wużitk pokasa. Ale konferenza niczo wo nich wjedźecź nochzysche. Awstriskemu sastupjerjej na konferenzy Kolbensteinej pak ßo wězka salubi, a 1869 w Awstriji korrespondencźne liscźiki wużiwacź poczachu. W Barlinje ßo to 13. junija 1870 sta, a hižo prěni dźeń ßo jich 45,468 rospscheda. W Europje ßo jich nětko wob lěto w pscherěsku 350 milijonow rosescźela, w Sjednoczenych Statach Połnóżneje Ameriki 250 milijonow. W knjeżerstwowej cźischczerni w Barlinje, hdźež ßo dźeń wote dnja korrespondencźne liscźiki cźischcźa, je 28 dźěłaczeri; tam steja tsi cźischczerske maschiny a dwě parnej rěsatej maschinje.

* Na khěżorowej horje njedaloko Duisburga wóndano nawożenja s njewjestu a pschichodnymaj starschimaj w wjeßelej sabawje ßedźesche. S pschichodnymaj starschimaj ßo rosmołwjejo ßo nawożenja bórsy s nimaj roskori a wobsamknuwschi, so ßebi żiwjenje wosmje, wón stanu a po horje dele cźerjesche k bliskemu hatej. Wołajo „njeczиń to, Jano, njeczиń to!" ßo njewjesta sa nim puschczi, a sa njej też jeje starschej běżeschtaj. Każ żaba nawożenja do wody skoczi; njewjesta pak sa nim skoczi a jeho sa nohu doßahnuwschi s hata wucźeże. S woprědka wot ßmjercźe wumóżeny ßwarjesche a ßantorjesche; bórsy pak bu luboscź nad jeho hněwom s knjesom a wón ßo s njewjestu a pschichodnymaj starschimaj saßo wujedna.

* Na kupje Kampa w Prasy chzysche 12. t. m. wjeczor w ßedmej hodźinje pschistojnje swoblekany, něhdźe 40 lět stary mużski jeneho hólcźeza do rěki cźißnucź. Hólcźez s zykej schiju wo pomoz wołasche a ßo wobarasche, schtoż mózesche; skónczнje też ßo jemu radźi ßo rukomaj dźiwucha wutorhnucź. Jedyn pólzaj pschiběża a chzysche mużskeho sajecź; tutón pak na murju jeneho nowotwara skoczi, s wotkelż dyrbjachu jeho s mozu dele cźahacź. Duzy po pucźu na pólzajsku strażu ßo wón ßylnje stajesche a sapjerasche. Na pólzajskej straży spósnachu, so je zusy pschekupski pucźowarski s Winizow. Wokrjeßny lěkaŕ, wo kotrehoż běchu póßkali, wupraji, so jaty na palenzowu wrótnoscź cźerpi, a jeho do hojerńje dowjescź da.

* Na ßudnistwje w franzowskim měscźe Thiers mějesche ßo 10. t. m. ważne jednanje dla mordaŕstwa, kotreż běsche ßo s njewobhladniwoscźu stało. Zyke město běsche wcźipne na tole jednanje; duż ßo wscho do ßudniskeje sale walesche, mjes tym so hischcźe ßyły ludu ßo psched ßudnistwom a se wschěmi durjemi nuts cźischcźachu, kotreż do ßudnistwa wjedu. Wokoło 2 hodźin ßo na jene dobo wulki kamjeńtny skhód, kotryż do druheho poskhoda ßudnistwa wjedźe, w hromadu ßypnu pod ßwojimi rospadankami wjele ludźi pohrjebawschi. Napohlad městna njesboża běsche żałostny, a hrósba po zykym měscźe powschitkowna. Hnydom snjesbożenym na pomoz dźěłacź poczachu. Wokoło dźewjeczich wjeczor běchu 60 ranjenych a 20 morwych namakali. Po telegrafiskich powěscźach je wschěch morwych 24, ranjenych pak 164. Pschihladowarjam ßo wutroba łamasche, hdyż sawostajeni cźěła ßwojich lubych, pschiwusni ßwojich ranjenych ßwójbnych sběrachu. W zykym městaczku, kotreż ma něhdźe 17,000 wobydlerjow, je mało ßwójbow, kotreż tole njesboże potrjechiło njebě.

* Spodźiwne wotkasanje je bohaty kubleŕ w połnóżnej Franzowskej, też sa cźaß ßwojeho żiwjenja trochu dźiwnuschki mużik, scźinił. S tsjoch městow mějesche wón kóżdolětnje 150,000 frankow (120,000 mk.) dokhodow. Kóżde tsecźe lěto maju ßo tele pjenjesy po wotkasanju mjes 5 khudych holzow k wobstaranju njewjesczinskeje nadoby rosdźělicź, tak so kóżda 90,000 frankow abo 24,000 toleŕ dostanje. Jeniczke wuměnjenje je, so holza ßwójbje pschißłuscha, kotraż bonapartistiszy, legitimistiszy a wołebje klerikalnje smyßlena njeje, ale krucźe republikanska.

* Dopißowarjo jendźelskich nowin wulkotny pjenjes saßłuża. Dopißowaŕ D. Kelli, kotryż mějesche do Egiptowskeje woteńcź, wot nowin „Daily News" psched ßwojim wotjěsdom s Londona 120,000 markow dosta. Hdyż běsche něschto cźaßa w Egiptowskej, saßo telko dosta. Wysche toho je wudawaŕ nowin ßłubił, so, jeli so dopißowaŕ w Egiptowskej wumrje, jeho sawostajenym 120,000 markow wupłacźi. Po ßmjercźi Herberta, dopißowarja nowin „Standard", a Amerona, dopißowarja nowin „Morning Post", matej mjenowanej nowinje kóżda tu ßamu summu wupłacźicź. Sa cźaß Krymskeje wójny je dopißowaŕ nowin „Times" 80,000 markow dostał; budźische-li wón ßmjercź namakał, budźische wudawaŕ nowin jeho sawostajenym 40,000 markow płacźicź měł.

* Sańdźene lěto je w Peterburgu znaty bohacźk baron Stieglitz wumrjeł. Kak wjele je wón samoženja sawostajił, s tym ßo jeho herbja njewudawaju. So pak sawostajeństwo małe było njeje, je hižo s toho widźecź, so mějesche ßo wot njeho wjazy hacź 4 milijony markow herbskeho dawka wotedacź.

* W někotrych dalokich, s dźěła hischcźe wot póhanskich splahow wobydlenych krajinach Sibirskeje je loni wulka nusa była, haj, tu a tam je lud s hłodom mrěł. Każ je wyschnoscź wußlědźiła, je w novembru sandźeneho lěta jedyn Ostjak, wot hłodu cźwilowany, ßwoju 11lětnu ßotru sarěsał a ju se ßwojim bratrom sjědł.

* Hdyż w lěcźe 1884 w franzowskim měscźe Marseille kholera wudyri, na jene dobo wschě kastojczki město wopuschcźichu; też lětßa ßo do města wrócźiłe njeißu. To ßame jewjenje je ßo w Kairje a druhich městach Egiptowskeje wobkedźbowało, hdyż tam kholera sakhadźesche.

* Najstarschi cźłowjek na semi, jeli so ßo w Ruskej żadyn starschi njenamaka, drje je John Long w Chicago w Ameriзy. Wón je ßo w lěcźe 1739 narodźił, po tajkim lětßa psches 145 lět stary. Sso jako njewólnik narodźiwschi je Long nimale 125 lět w njewólnistwje pschebył. Psched něschto cźaßom je tohole starza tamnische starożitnostne towarstwo do ßwojeho museja wsało, hdźež wón nětko bydli, a hdźež móże jeho kóżdy wcźipny widźecź.

* S New-Yorka pißaju: Jedyn wrótny paßażer, kotryż wóndano po żelesniзy s Kansas do Chicago jědźesche, duzy po pucźu na jene dobo sakhadźecź poczа. Mějo někotre revolvry w rukomaj wón tak derje żelesniczнych sastojnikow na cźahu każ też druhich paßażerow nastróża. Telegrafowachu do Chicago, a tam wotdźělenje polizije na sastawnischczo żelesniзy pschińdźe, so bychu wrótneho hnydom sajeli, hdyż pschijědźe. Hdyż cźah sasta, paßażerojo s wosow seskakachu a do wschěch kónzow roscźěkachu. Dźewjecźo polizistojo chzychu wrótneho pschimnucź; tutón pak do ßwojich pschecźiwnikow rucźe se ßwojimi revolvrami tsělecź poczа a jeneho policistu satsěli, jeneho druheho a někotrych pódla stejazych ludźi pak srani. Potom njesbożowny s wosa skoczi a cźeknucź spyta. Sa nim tsělachu; a na ßmjercź ranjeny ßo wón w hromadu ßypnu, pschetoż tsi kulki běchu jeho dóschle. Nětko hakle jeho sepschimachu a do hojerńje dowjesechu. Każ żelesniczni sastojniзy powjedaju, je wrótny cźłowjek dale hacź na sto mil do města Chicago cźah w ßwojej mozy měł.

* W městaczku Kaharkyku wóndano 85lětny żid, mały khěżkaŕ, wumrje sawostajiwschi dweju ßynow, kotrejuż młódschi je wóska, mjes tym so je staŕschi, kotrehoż maju sa bohacźka, pschekupz. Dźiwajo na samoženje poßlednischeho tamnischa żidowska woßada żadasche, so byschtaj ji bratraj 1000 markow k lěpschemu dakoj, hrożo, so starza hewak pohrjebacź njeda. Ssynaj pak ßo wo tele hroženja njestaraschtaj a pohrjeb skasaschtaj. Pschińdźechu noscherjo s marami, s deskami a schtoż hewak k żidowskemu pohrjebej ßłuscha. Dróhi blisko doma, w kotrymż cźěło leżesche, pak ßo bórsy s cźrjódkami żidow pjelnicź poczachu, kotsiż wołachu a herjekachu, a husta cźrjóda ßo pschezo bliże k domej walesche. Tudy wscho sasta, a dźiwje wołajo żidża postajeny pjenjes żadachu. Starschi bratr jim s krótka

wosjewi, so ani kroschka njeda. Duž rosnjemdrjena cžrjóda satraschnje harowacž pocža. Najskerje tež unjes žobu wschitzy pschesjene njeběchu, pschetož bórsy puki nastachu; dźěłachu s pjascźemi a s kijemi, a tež k pohrjebej pschihotowane mary a deski běchu bórsy rosbite. Cžrjóda pak žo njerosběža a dom, w kotrymž semrjety leżesche, běsche połne 24 hodźin dołho wobłehnjeny wot halekazych a žwarjazych židow. Młódschi bratr skónczńje cžrjódźe s dobrym rěczecź pocža; płaczo a żałosczo wón wot jeneho k druhemu, wot domu k domu chodźesche, a žo na žwoju chudobu powołajo wo žmilnosć prosche. Duž židźa po něcźim spuschczowacź poczachu a skónczńje na 200 mk. stejo wostachu. Te dyrbjesche jim wbohi cžłowjek wupłacźicź. A hakle, hdyž běchu tele 200 mk. hacž do poźlednjeho kroschka sapłacźene, žmědźischtaj bratraj nana pohrjebacź.

* W naschim cžażu žo po wschěch krajach towarstwa pschecźiwo wonjewužiwanju palenza sałożuja, a wschelazy wucźeni a wucźene wustawy pilnje pschepytuja, kajku schkodu palenz naczinja. Najnadrobnischo je tole praschenje schwajzarske knježerstwo pschepytowało, kotremuž tež žu žo se wschěch krajow žwěta, haj se žameje Chinesiskeje, powěscze, na tole praschenje žo poczahowaze, žłałe. Statistika pokasuje, so je wopitstwo w Schwajzarskej bóle roswite, hacž w žanym druhim europiskim kraju, s wuwsacźom Hollandskeje a Danskeje. Poltsecźa milijona wobydlerjow Schwajzarskeje létnje 27 milijonow litrow palenza wupije. S wopitstwom lud wotebjera, a liczba k wojerstwu njekmanych s kóždym létom pschibjera. Wot sta wrótnych je 44 s wopitstwom rosum słubiło. S wopitstwom kóžde léto něhdże 254 ludźi wumrje a žo létnje 600 žamomordarstwow stanje. Duž ma schwajzarske knježerstwo sa to, so je pschede wschěm nusne, žo wo to staracź, so by žo dźěłacźerjam sa schtož mózno tuni pjenjes dobra jědź poskicźowała, so bychu žo ludowe kuchnje a towarstwa pschecźiwo wonjewužiwanju palenza sałożowałe; palenzpalenje a palenzpschedawanje měko žo bóle s dawkami wobcźežicź, korczmarjam a druhim pschedawarjam palenza měko žo bóle na porsty hładacź atd. — W Jendźelskej je žo sa 12 lět, wot 1870—1882, sa wjazy hacž 10,728 milijonow toler žylnych napitkow wupiło. Mjes tym so žo tam létnje sa 466 milijonow toler khléba sjě, žo palenza a podobnych napitkow létnje sa 907 milijonow toler wupije.

* Njedaloko Derbenta je hora Khantil, na pyramidu podobna, kotrejž je wjerschk wotražený. Wješ Ssikuch, kotraž na tejle horje leži, je žo psched krótkim sażypnuła. Něschto dnjow do njesboża běsche hłuchi podsemny hrimot žłyschecź, kiž žo s cžażami wospjetowasche. W nozy žameho njesboża bu hrimot žylnischi, a semja žo tu a tam pukacź pocža. Jena žónka, kotraž hischcże posdże w nozy žwoje dźěcźo pěstonjesche, prěnja pytnu, so twarjenje khabłacź póczńje. Wustrózana wona žwojeho muża sawoła, kotryž zyku wješ wubudźi, so mózachu wobydlerjo žmjerczi wucźeknucź. Lědma běchu wustrózani wobydlerjo se wžy cźeknuli a hacž na pohrjebnischcźo pschede wžu doběżeli, dha někotre žylne podsemne storki saczuchu a hrimot sażłyschachu, jako by žo pospochi s kanonami tšelako; na jene dobo žo zyła hora satschażnu a satschepjeta, a wješ žo w hromadu žypnu. Hora Khantil je do wschěch kónzow rospukana; schěroke bjesdno ju do dweju połojzow dźěli. Hłuboka schkałba je tež tam, hdźež wješ Ssikuch stejesche; twarjenja žu žo wschě do tejele schkałby žypnuše, pod žwojimi rospadankami wschu domjazu nadobu a wschón skót njesbožownych wobydlerjow žiwy pohrjebawschi.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Jan Ernst Voigt, samkar na Židowje, s Amaliju Augustu Pjechez tam.

Katholska zyrkej: Matej Krejči, dźěłacźer w Hajnizach, s Paulinu Schałkez tam.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Khorla Hermann Jaroměr Gotthard, doktra Khorle Augusta Kalicha, fararja pschi Ss. Michalskej zyrkwi, ž. — Linna Amalija, Ernsta Augusta Fricžlera, dźěłacźerja pod hrodom, dź. — Herta Konstanza, Bohumila Ernsta Grunewalda, domownika w dźěcźazym wustawje na Židowje, dź. — Hana Hedwiga, Ernsta Hermanna Gössela, korbarskeho pomoznika na Židowje, dź.

Pětrowska zyrkej: Jan Ernst, Wylema Ernsta Nowaka, pohonca a wobydlerja, ž. — Ernst Hermann, Pětra Mikanje, dźěłacźerja a wobydlerja, ž. — Božidar Albert, Khorle Božidara Polleńka, fabrikskeho dźěłacźerja a wobydlerja, ž. — Lejna, Jana Hanuscha, skałarja a wobydlerja, dź.

Katholska zyrkej: Pawoł Adalbert, Wójcźecha Riedela, schewza w Sahorju, ž. — Marja Martha, Michała Pjekarja, dźěłacźeria na Židowje, dź. — Franz Benno, Michała Bjarscha, dźěłacźerja tudy, ž. — Jan Felix, Jana Maslowskeho, truharja na Židowje, ž. — Bertha, Jana Khorle Hille, hoscźeńzarja w Wósporku, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 3. junija: Hana Marja Pjekarjez, Jana Bohuwěra Mužika, zigarnika a wobydlerja, mandźelska, 35 l. 10 m. — 6. Jurij August Grollmuž, sažydleny měschcźan a sahrodnik, 57 l. 8 m. — 17. Morwonarodź. ž. Khorle Hendricha Cžornaka, schewza na Židowje.

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje

13. junija 1885.

Žitowy dowos: 3682 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pschenża	8	78	9	76	8	78	9	76
Rožka	7	59	7	75	7	59	7	75
Jeczmjeń	7	61	7	97	7	61	7	93
Wowž	7	80	8	—	7	80	7	90
Hroch	9	17	10	28	—	—	—	—
Woka	6	53	7	8	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	12	50	15	50	—	—	—	—
Hejduschka	16	—	16	50	—	—	—	—
Běrny	1	90	2	20	—	—	—	—
Butra	1	80	2	10	—	—	—	—
Pschenczna muka	7	50	16	—	—	—	—	—
Rżana muka	7	25	11	25	—	—	—	—
Ssyno	2	40	2	60	—	—	—	—
Sklóma	16	—	17	—	—	—	—	—
Prožata 1182 schtuk, schtuka	9	—	21	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	—	—	—	—	4	50	4	60
Rżane wotruby	—	—	—	—	5	30	5	40

50 kilogr.: Pschenża, Rožka, Jeczmjeń, Wowž, Hroch, Woka, Raps, Jahły, Hejduschka, Běrny

1 kilogr.: Butra

50 = : Pschenczna muka, Rżana muka

50 = : Ssyno

600 = : Sklóma

Draždźanske mjažowe płacźišny. Howjada 1. družiny 54—57 mk., 2. družiny 45—50, 3. družiny 30 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne žwinje 45—50 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cželata 1. družiny 45—50 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 19. junija: Rjane.

Na pschedań je **khěža** cžišło 27 w Holzy.

Pschežadźowanje.

Ssrjedu 1. julija ma žo w Lasu **khěža**, tamnischemu khěžerjej Handrijej Awstej žłuschaza, kotraž žo na 1650 mk. taksiruje, na pschežadźowanje pschedawacź. Pokojza kupnych pjenjes móže na njej stejo wostacź.

Trawowa awkzija.

Schtwórtk 25. junija t. l. ma žo trawa Hermancźanskeho a Pžowjanskeho knježeho dwora po łošach na pschežadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk rano w 9 hodźinach pschi Hermancźanskim młynje.

Schimmrigk, hajnik.

50 ztr. běrnow k jědźi,
50 „ běrnow k pizy
je po jenotliwym na pschedań na **knježim dworje** w **Wutołczizach.**

Rožowany stwjelzowy abo njetrjeny len,
kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje žo jenož **trjeny len,** a to jenož žobotu w Grützneroj domje, s nutskhodom s jerjoweje haży, kupuje.

Barbotworowe khlamy
Hermann Lemke
na mjažowym torhoschczu 8
porucza žwój bohaty skład
wolijowych barbow,
žuchich, do wolija sarybowanych
a
k barbjenju hotowych,
bernsteinske laki we wschěch družinach,
damarlak,
żelesowy lak,
kožowy lak,
sikkatif židki a žuchi,
dwójzy warjeny
lanowolijowy firniž,
rucze skhnyjazy,
terpentinowy wolij,
němski a **franzowski,**
klij w wschelakich družinach,
gyps, zement,
myjerску krydu,
barbicže we wschěch wulkosczach,
pěskowu papjeru
po tunich płacźišnach.

W wudawarni Serb. Nowin je na pschedań: **Spěwna radosć;** sběrka schulskich spěwow. Do seleneje wobalki swjasana sa **50 np.,** do twjerdych deskow swjasana **70 np.**

Pschepßadźowanje kubła.

Makolětnemu Augustej Janej **Gerschej** w Brěsezach pola Wósbórka błuschaze, na fol. 7, 8 a 18 leżomnostnych knihow tuteje wßy sapißane, tola s do zyła maßiwnymi w lěcze 1867 nowonatwarjenymi kubłowymi twarjenjemi sjenoczene kubłowe hospodarstwo tworjaze **leżomnoscze** cźißło 10, 12 a 13 wopalneho katastra sa Brěsezy, kotrez wscho hromadźe 103 akrow 9 □prutow abo 57 hektarow 1,93 arow wopschijeja a ßu s 1956,51 dawkskimi jenoscźemi napokożene, 11. tutoho měßaza wot wjeßnych grychtow na 120,000 mk. taksirowane, maja ßo se stejazymi žnjemi

7. julija 1885 dopołdnja w 11 hodźinach

na **tudomnym hamtskim ßudnistwje** po poruczności pschißłuschneho sastupnika, kublerja Jana Triedy w Hrodźischczu pola Wósbórka, sjawnje na pschesßadźowanje pschedawacź, a ßo cźi, kotsiž ßu na kupjenje tutych leżomnoscźow smyßleni, pscheproschuja, so bychu ßo na postajenej termiji seschli, swoju płaczenja-kmanoscź dopokasali a ßo k ßadźenju pschipowjedli.

Dale ßo s tutym k nawjedźenju dawa, so ma ßo dźeń po pschesßadźowanju kubła, po tajkim

8. julija 1885, dopołdnja wot ½10 hodźin

a jeli trjeba ßlědowaze dny kubłu błuschazy morwy a żiwy inventar (bjes nim jena młócźaza maschina, dwaj konjej a 23 howjadow) na Gerschez kuble w Brěsezach psches tamnische wjeßne grychty sa hnydom hotowe pjenjesy sjawnje na pschesßadźowanje pschedawacź.

Wscho dalsche je s wuwěschtkow, na tudomnym ßudnistwje a pola wjeßneho rychtarja Petzolda w Brěsezach wupowěßnjenych, widźecź, też ßo hižo do termije wot podpißaneho hamtskeho ßuda a pschißłuschazeho sarěčnika na żadanje wukasy dawaju.

W Budyschinje, 15. junija 1885.

Kralowske hamtske ßudnistwo.

Menzel. Ż.

Trawowe awkzije.

Lětuschi ßynowy wužitk na sprejnych łukach ryczerkubłow **Kołbiza, Wyßokeje** a **Schczeńzy, k Rakeczanskemu** knjejstwu błuschazych, budże ßo ßlědowaze dny na pschesßadźowanje pschedawacź:

póndźelu 22. junija rano wot 8 hodźin w Kołbizu,
sapoczatk na hrodowej łuzy;

popołdnju wot 2 hodźin w Wyßokej,
sapoczatk pschi sprejnym moscze;

wutoru 23. junija rano wot 8 hodźin w Schczeńzy,
sapoczatk na młynskej łuzy pola Kołbiza.

W Rakezach, 12. junija 1885.

R. Pelz, wyschschi hajnik.

Drjewowa awkzija
na Drobjanskim revěrje.

Ssrjedu 24. junija t. l. ma ßo
1 rm. dubowych pjenkow,
1 = = repuchow,
1 = khójnowych schczěpow,
31½ = = pjenkow a
285 stotnjow khójnowych walczkow
sa hnydom hotowe pjenjesy na pschesßadźowanje pschedawacź.

Shromadźizna dopołdnja ½10 hodźin w drjewnischczu na schibjenczhej horje pola Khrósta.

W Minakale, 17. junija 1885.

Hrabinska s Einsiedelska inspekzija.

Nawěschtk sa lěkarjow a starschich.
Opelowe żiwjaze praženczki,

kalko-sosforatna zyroba sa hubjenje sežiwjene a koscźoßkabe dźěcźi, kaž też k wotdźerżenju żołdkoweho a cźrjewoweho katarrha.

Pschedawarnja w **měschczanskej haptyzy.**

Wschěm, kotsiž na wobschkodźenje cźerpja, poruczam ßwoje derje dźěkane **wěnzy** s pjerom a bjes njeho, **pupkowe schlebjerdki, klysopompy, podwuklystéry, nadrowe klobuczki, gumijowe podłożki** s najlěpscheje drużiny pschi prjedbjebje dobroczźiwemu wobkedźbowanju.

K. R. Lory, bandagist
8 na schulerskej haßy 8.

Schtoż s bandażow na składze nimam, toho runja wschě porjedźenja, do mojeho rjemjeßka błuschaze, sa krótki cźaß zyle po żadanju a měrje po najtunischej płaczisnje wobstaram.

Zyte tobakowe rjepiki punt po 23 np.,
rěsane = = = = 30 =
porucza **A. P. Böhme**
psched schulerskimi wrotami 3.

Powšitkowna assekuranca w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)

Saložena w lěcze 1831.

Wobsanknjenje sliczbowanja na lěto 1884 dopokasuje, so towarstwo ßlědujze rukowaze fondsy wobßedźi:

Pschitomne wobstatki:

Towarstwowy kapital:	schßßnakow	5,250,000. —.
Reserwy sa běžaze riski a schkodowanja:	„	21,187,623. 62.
Dobytkne reserwy:	„	4,574,684. 71.
Reserwy sa dobytkne dźěle, żiwjenjesawěscźenym wudźělomne:	„	478,567. 50.
	schßßnakow	31,490,875. 83.

Dale:

W póstnischich lětach dostajomne prämije:	schßßnakow	21,006,641. 33.

W lěcze 1884 bu 42,543 schkodowanjow se snamjenitej summu wot **8 milijonow 637 tyßaz 596 schßßnakow a 13 krajzarjow** sapłaczenych. Wot kóždeho agenta towarstwa może ßo cźischczany sapiß wschěch schkodowanjow dostacź.

Wot wobstacza towarstwa bu s zyła ta wulzyschna summa wot **178 milijonow 423 tyßaz 338 schßßnakow a 51 krajzarjow** sa sapłaczenje schkodowanjow wudata.

Powschitkowna assekuranza sawěscźuje:

a) **twory, mobilije, żnjeńske sarady** atd., kaž też, je-li to krajne sakonje dowoleja, kajkeżkuli **twarjenja** psche **wohenjown a błyskown schkodu, parokótkowe** a **gasowe rosbuchnjenje;**
b) pschе **krupobicje;**
c) **schkodowanja pschi dowożenju** po wodże a po kraju;
d) **rosraženje schpihelowych schkleńzow** a
e) **żiwjenje cźłowjekow** na jara wschelake waschnje

sa **najtunische twjerde prämije** a poliży w **němskich pjenjesach** wustaja.

K kóždemu wukasanju a k wobstaranju sawěscźenjow poruczataj ßo agentaj:

hamtski skotolěkar **Ernst Walther** w Budyschinje,
schewski mischtr **Heinr. Jul. Näther** w Kukowje p. Pancźiz

C. Thiermann ⚒ w Budyschinje

ma pschezo na składze a porucza k wobstaranju symskeho potřeba po **najtunischich płaczisnach**

Ia Mariascheinsku brunizu

s Doblhoffskich podkopkow,

snatych najlěpschich czěskich brunizowych podkopkow.

Tale wote mnje ßo pschedawaza **Mariascheinska bruniza** je najwubjernischa sa **stwinske a kuchinske tepjenje** a ßo woßebje też sa **pjekarstwo** doscź poruczecź njemóże. Wona dawa **ßyknu tepjazu móz,** njewudyma **žane schkódne gasy, njeßasuje** a sawostaja jenoż 1½ % **popjeka bjes truskow.**

Pschi wotewsaczu zykych lowrijow ßo **podkopkowe płaczisny,** pschi mjeńschich dźělbach najtuńsche dźeńske płaczisny woblicza.

Sa prawu wahu a měru ja połne rukowanje dawam.

Wotwożenje psches moje ßamßne wosy sa tunje płaczisny.

Komptoir: na žitnych wikach czisło 5.

Sklad: na privatnym tworowym dwórnischczu.

Dobry

domjazy khleb,

6puntowska pokruta po 54 np., **wumenjenje sa rožku,** 10puntow rožki na 9 puntow khleba, pola

G. A. Pjecha na Židowje.

K spěschnemu bělenju

(blejchowanju)

bělaty kalk s wopißanjom, kak ßo nałožuje, porucza

haptyka w Rakezach.

Najlěpschi mlokowy a wužitkowy pólver,

salsowy pólver,

wobžerny pólver sa ßwinje

porucza

haptyka w Rakezach.

Mariazellske žołdkowe krepki,

wubjernje skutkowazy ßrědk pschi

wschěch žołdkowych khorosczach.

Njedosczehnjeny pschi bjes-appetitnosczi, žołdkowej ßłabosczi, hrosnje wonjazym dychu, kißałym horjestorkanju, bubnjenju, koliży, žołdkowym katarrhu, žahojtym palenju, tworjenju griesa, njeßměrnym tworjenju ßlinow, žołczelinje, grawowanju a wróczenju, hłowubolenju (jeli so se žołdka wukhadza), žołdkowych widlischczach, satykanosczi, nabubnjenju žołdka psches jědź abo picze, wakach, ßłosynych, jatrowych a hämorrhoidskich czerpjenjach. **Bleschka** s wopißanjom, kak ma ßo trjebacź, płaczi **70 np.** Sklady we wschěch wjetschich haptykach.

Zentralne rosesłanje psches haptykarja

Carl Brady w Kremsier w Awstriji na Morawje.

W woprawdźitosczi dostacź w **měschczanskej haptyzy** w **Budyschinje.**

Lětuschi mißionski ßwjedźeń

ßerbskeho wokrjeßneho mißionskeho towarstwa budźe ßo, da-li Bóh, w **Bukeczanskim** Božim domje na Jana, **24. junija,** wotdźerżecź. Sserbska Boża ßłužba ßo popołdnju ½3 hodźin a němska ½5 hodźin sapoczinje. Knjes farar **Měto** s Huski je ßerbske a knjes **Rjencz** s Ketliz němske prědowanje pschecźelnje pschilubił. Czesczeni knjeża sastojnszy bratsja a wschitzy pschecźeljo mißionstwa ßo s tutym najnaležnischo pscheproschuja.

W Bukezach, 10. junija 1885.

K. A. Kubiza, farar.

Mecklenburgski žiwjenjesawěsczazy a lutowanski bank w Schwerinje w M.,

sałożeny w lěcze 1853,

bjerje sawěsczenje na ßmjercz a doczakanje, kaž też sawěsczenje czělneje renty a dawa kawzijonske požczonki po najlěpschich wumenjenjach.

S džiwanjom na pscherěsnu dividendu 35.45 %, sa lěto 1885 wudźělomnu, ßo prämije pschi sawěsczenju 1000 mk. sa ßlědowaze lěta pschistupneje staroby takle wobliczeja:

pschistupna staroba:	18	23	28	33	38	43	48
premija po tarifje:	18 50	21—	23 90	27 50	31 90	37 40	44 60
dividenda sa lěto 1885:	8 66	9 36	10 04	10 72	11 64	12 31	13 24
netto-premija:	9 84	11 64	13 86	16 78	20 26	25 09	31 36
dividenda po prozentach:	46 81	44 57	42 01	38 98	36 49	32 91	29 69

Wukasanja rad dawa

hłowna agentura w Budyschinje.

C. E. Scholze

na swonkownej lawskej haßy 15.

Ringelhardtsko-Glöcknerska rany-hojaza a czehnita žałba*, hižo wjele lět ßławna, se sakitanskej marku na tysach, je najtunischi ßrědk, kotryž najrucźischo hoji **wschu swonkownu schkodu, wicź, drjenje** atd.

* Dostacź w schachtliczkach po 25 a 50 np. (s pokasku nałożowanja) w **haptykach** w **Budyschinje,** Lubiju, Zitawje, Wostrowzu, Großschönawje, Bernstacźe, Wósporku, Neugersdorfje, Biskopizach, Rakezach, Schěrachowje, Hirschfeldźe, Herrnhucźe, Nowosalzu, Seifhennersdorfje, Połcznizy, Halschtrowje, Habrachczizach atd. — **Wopißma** ßu we wschěch haptykach wupołożene. Njech ßo ßwěru na horejschu sakitansku marku kedźbuje.

Oberneundorfski (Shorjelski) twarski kalk

je ßobotu 20. junija popołdnju a póndźelu 22. junija wot lowrije kórz po 1 mk. 80 np. na pschedań.

Lorenz & Kretschmar w Pomorzach.

Pletwa a czaßnikowe rjeczasy

s wucźeßanych włoßow po najtunischich płaczisnach plecźe

friser **Anton Grindl**

na ßukelnskej haßy 4.

Tam ßo też wucźeßane włoßy kupuja.

Włoßowe pletwa a czaßnikowe rjeczasy

s wucźeßanych włoßow rucźe a tunjo dźěła

Friedrich Böhme,

brodutruhar pschi starych kasermach.

Jutře njedźelu 21. junija

změje so

šulski swjedźeń

w Malešecach.

Tšelenje ptaka s prokami

sjenoczene s jabłuko-winowym ßwjedźenjom **njedźelu 21. junija,** k czomuž pschecźelnje pscheproschuje

H. Dietrich

w Nowych Porschizach.

Rakečanske serbske towarstwo „Lipa“

změje — da-li Bóh — njedźelu 28. junija popołdnju w 5 hodź. w Eberweinec hosćencu swoje měsačne posedźenje. Přednošk ze stawiznow našeho luda: „Časy njewotwisnosće“ po Hórniku.

Wo bohaty wopyt prosy

předsydstwo.

Na pschenajecźe je

wobydlenje,

stwa, dwě komorje a kólnja, w **Kobanez mlynje** pola Wutołcziz.

K 1. julijej ßo ródna holza dla skhorjenja prjedawscheje do ßłužby pyta. Dalsche je shonicź pola k. pschekupza **Posera** na jerjowej haßy 3.

Někotre **džowki** hnydom sa wyßoku mšdu pyta

Gampe w Shorjelzu,

Królstr. 24a.

Człowjek, na knotarstwo ßo derje wustejazy, ßo wot tudomneho honitwarskeho sjenoczeństwa sa **knotarja** pyta. Czi, kotsiž wo to rodźa, chzyli ßo hacź do 21. junija t. l. pola podpißaneho samołwicź.

W Khrósczizach, 8. junija 1885.

Jurij Wjeńka,

honitwiny pschedstejiczeŕ.

Jedyn wojnarski

dostanje trajaze dźěło pola wojnarja w Lahowje.

(K tomu czißku pschiloha.)

Pschiłoha k czišłu 25 Serbskich Nowin.

Ssobotu 20. junija 1885.

ff. Rizzaski
jěđźny wolij
w bleschach po 1 mk. 50 np. a 80 np.,
punt po 1 mk. 20 np.,
kišalowy sprit
liter po 20 np.,
jěđźne kišalo
liter po 10 np.
pola
Strauch & Kolde,
drogowe khlamy k slotemu worku
3 na kamjeńtnej haßy 3.

Khampor,
patchouli,
moschus,
molowu papjeru
po jenotliwych papjerach a
w kartonach po 10 papjerach,
molowy spiritus
po 25 a 40 np.,
molowy pólver,
molowe ßwěźy,
wolij psche kuntwory
w bleschach a drjewjanych tyskach,
woprawdźity
persiski insektowy pólver
po kóždej đźělbje a w tyskach po
20, 30 a 40 np., w blachowych
kartonach po 25 a 40 np.
poručataj
Strauch & Kolde,
drogowe khlamy k slotemu worku
3 na kamjeńtnej haßy 3
w domje k. žitoweho wikowarja Müllera.

Khofej
njepaleny punt po 70, 80 a 90 np.
poručża jako jara płaćišny hódny
Richard Pötschka
pschi torhoschću
pódla měschćańskeje haptyki.

Khofej
paleny punt po 90, 100 a 120 np.
poručża jako jara płaćišny hódny
Richard Pötschka
pschi torhoschću.

Jerje
wulke k mariněrowanju po 3, 4 a
5 np., w wjetschich đźělbach tuńscho
pola
Richarda Pötschki
pschi torhoschću
pódla měschćańskeje haptyki.

Strowe kruschwinowe drjewo
kupuje po najwyschschej płaćišnje
mechaniska pschadownja
w Hajnizach.

Manufakturowe, platowe, modotworowe a mantlowe khlamy
H. Kaysera
10 na žitnej haßy 10
poručeja ßwoje woßebitoscże:
dźěćźazu drastu, trikotowe taille a wobleczenja, schtepowane deki.

A. Tschentscher
schatowa fabrika a wuhotowanski magazin
w Budyschinje
w kupnizy (gewandhaus) na torhoschćowej stronje
poručża po zyle **wurjadnje tunich** twjerdych płaćišnach

schaty ša mužskich	blidowe schaty
schaty ša žónske	ložowe schaty
schaty ša hólzow	hospodarske schaty
schaty ša holzy	kuchinske schaty
schaty ša cžěschne dźěćži	cželeđźne schaty
kupanske schaty	domjaze schaty.

Ssrědk k spěschnemu blejchowanju platu
ſ wukoženjom, kak ma ßo nałožeć, poručża
hrodowska haptyka.

Sswětły lak ša schpundowanje
we wschěch barbach, jara rjenje ßo ßwěćźazy, rucže a twjerdźe skhnyjazy, trajne, poručenja hódne schpundowanske barbjenje;
dale wschón druhi lak, kaž **bernsteinski lak, kopalowy lak, damarlak, krystalowy lak, spiritußowy lak, lak ša kožu, ßlomjane klobuki** atd., wschě družiny **molerskich** a **murjerskich barbow,** ßuchich a do wolija sarybowanych;
ßerschćowe a **wloßowe barbicže,** kaž tež wschu druhu molerśku potrjebu poručataj
Strauch & Kolde,
en gros **drogowe khlamy** en détail
na kamjeńtnej haßy 3 w Budyschinje na kamjeńtnej haßy 3.

Martin Richter, korbarski mischtr
na ßukelnskej haßy 18
poručża
dźěćźaze wosy, wósne stoły a **jahrodne möble** w najlěpschej družinje,
korby ša schaty, noschenje, puczowanje atd. wot najjednorischeho hacž do najwoßobnischeho dźěła.
Porjedźenja ßo rucže a tunjo wobstaraju.
Dobre dźěło. — Tunje płaćišny.

Kalijowe mydło, ßuche,
punt po 50 np.,
jadriwe mydło, ßuche,
punt po 40 np.,
łojowe mydło, ßuche,
punt po 36 np.,
pscheńcžnu schterku,
punt po 22 np.,
kónzatu schterku, najlěpschu,
punt po 30 np.,
soda krystalisowany, najcžišćischi,
punt po 5 np.,
běrnjazu muku,
punt po 13 np.,
běłazy soda H. Puyowy,
pakćžik po 10 np.,
wubjerny ßrědk ša schaty a hospodarstwo,
žiwizowe mydło, masne mydło
w wschelakich družinach
pschedawa tunjo
H. Puy w Budyschinje,
mydłarnja.

Najlěpsche a najtunische
zigary
w najwjetschim wubjerku
poručża
Th. Grumbt
na swonkownej lawskej haßy
a w kupnizy.

Koßy,
ßerpy,
brußy,
ßynowe a ßnopowe widła
poručża w najlěpschej družinje
C. A. Mickan.

Khofejowy sklad.
Ssylnje a derje ßłodźazy hižo po 80 do 200 np., pschi wotewsaću 5 puntow hischcże tuńscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßkodże poručataj
bratraj Měrschej
na žitnych wikach.

Saßopschedawarjow a hoscženzarjow cžinju na wulku đźělbu jara rjanych a tunich
zigarow
kedźbliwych a pschedawam
„El Bebido“
1000 schtuk po 17 mk. 50 np.
100 „ „ 1 mk. 80 np.
„El Prado“
1000 schtuk po 19 mk.
100 „ „ 1 mk. 95 np.
J. T. Glien
4 na drjewowym torhoschću 4.

Khofej

seleny punt po 70 np.—160 np.,
paleny = = 100 = —200 =
jenož w derje błodźazych družinach
porucza
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Jerje!

wulke, tucžne a derje błodźaze
po 3, 4, 5 a 6 np.,
kopu po 3 mk., w tunach tuńscho,
porucza **Gustav Poser.**

Jerje!

Woprawdže derje błodźazy

khofej

po wschěch płaczíšnach,
toho runja wschu druhu tworu
pschedawa po najtuńschich płaczíšnach
Richard Neumann
6 na šnutskownej lawskej haßy 6.

Drogowe khlamy bratrow Měrschow

na žitnych wikach
poručeja swój bohaty skład

barbow

(moleŕskich a murjeŕskich)
šuchich a do wolija sarybowanych;
dale
bernsteinski lak,
želesowy lak,
damarlak,
kožowy lak,
terpentinowy wolij
němski a **franzowski,**
lanywolijowy firniß
dwójzy warjeny,
sikkativ židki a šuchi,
zement, gyps,
myjeŕsku krydu,
barbicže we wschěch družinach,
klij atd. atd.

Khofej

wot najtuńschich hač do najlěpschich družinow, jara derje błodźazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tucžne ryby, najtuńscho porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Nowe cžaßniki a porjedźenje cžaßnikow najtuńscho pola
A. Magera
na žerbskich hrjebjach.
Dwělětne rukowanje.

Dokelž sym **šukno** a **bukskin** atd. tunjo kupił,

poručam

žaketowe wobleczenja ša mužskich po 20, 25 a 30 mk. hač do najlěpschich;
lětnje nadwoblekarje ša mužskich po 15, 18 a 21 mk. hač do najlěpschich;
kholowy ša mužskich po 7 mk., 8 mk. 50 np., 9 a 11 mk. hač do najlěpschich;
wobleczenja ša hólzow po 4, 6, 8, 10 mk. atd.;
kholowy ša hólzow kóždeje staroby po 4 mk.

K skasanju po měrje swój bohaty skład najlěpscheho **tukrajneho** a **wukrajneho šukna** należnje poručam a lubju dobre modne džěło po jara tunich płaczíšnach.

Adolf Weiss,

krawski mischtr na bohatej haßy 14.

Parna fabrika

schokolady, zokrowych tworow a mjedowych tykanzow

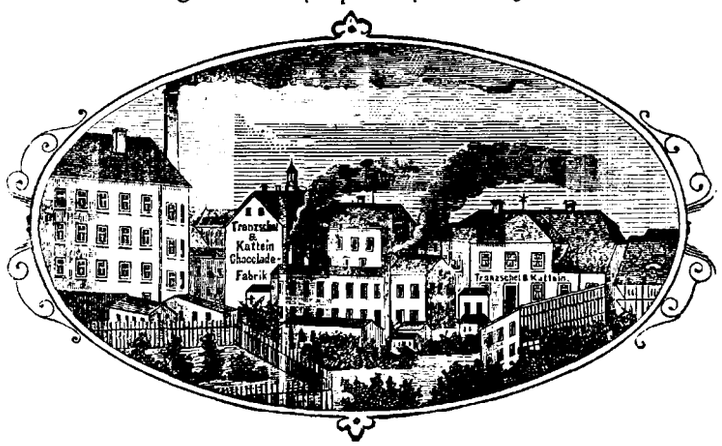

Rudolfa Katteina,

prjedy **Tranzschela a Katteina,**
w Budyschinje
na hospitalskej haßy 7 a rózowej haßy 10
porucza
swoje cžiste a dobre fabrikaty po jara tunich płaczíšnach.

Katteinowy Budyschski konfekt: 1/4 punta po 15 np.

Srědk k spěschnemu blejchowanju platu

ma na pschedań
Otto Engert na šnutskownej lawskej haßy.
Wopißanje wo nałoženju spěschneje blejchi so pschi kupjenju mojich srědkow darmo pschida.

Paleny khofej,

wubjernje błodźazy, punt po 100 a 120 np.,
porucza pschezo cžerstwy **Th. Grumbt**
na šwonkownej lawskej haßy.

Koßy,

kaž jěd rěsaze, porucza
Paul Walther
pschi žitnych wikach.

Twarsku potrjebu,

twarske hosdźe,
šamki wschěch družinow,
želesowu potrjebu k khachlam,
durjowe a **woknowe wobbitki**
porucza po fabrikskich płaczíšnach
Paul Walther
na žitnych wikach.

Khofej:

Santos
derje błodźazy
seleny punt po 65 np.,
paleny = = 80 =
Kampinas
wubjernje błodźazy
seleny punt po 70 np.,
paleny = = 90 =
Mexikanski
jara derje a šylnje błodźazy
seleny punt po 80 np.,
paleny = = 100 =
Java a Ceylon
najlěpschi po błodźe
seleny punt po 100 np.,
paleny = = 120 =
porucza
Hermann Kunack
w Budyschinje na bohatej haßy 8.

Hamburg-Amerika.

Kóždu štrjedu a njedźelu do New-Yorka

s póstskimi parolódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho paketjězdneho akcijskeho towarstwa.
Wukasanje a pschewjesne pißma dawa
No. 867. **Albert Meisel w Budyschinje.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 26. **Sobotu 27. junija 1885.** **Lětnik 44.**

Čežcženi wotebjerarjo **Serbskich Nowin**, kotśiž chcedźa sa nje na **3. schtwórtlěto 1885** do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Čźi, kotśiž ßebi Serbske Nowiny psches póst pschinjesćź dawaja, njech tola njesapomnja, ßebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćźi ßo sa Serbske Nowiny na sakiskich a pruskich póstach, kaž teź w druhich krajach němskeho kněžorstwa **1 mk.**, s pschinjeßenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikohu **Serbski Hospodar** płaćźa na póstach **1 mk. 25 np.**, s pschinjeßenjom do domu **1 mk. 40 np.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Kněžor Wylem je póndźelu do Emsa k wuźiwanju tamnischich strowotnych kupjelow pschijeł.

— Cźěło pólneho marschala s Manteuffela ßu njedźelu w pohrjebnischczu jeho ßwójbneho rycźerkubła Toppera ßwjatocźnje khowali. Jako ßo semrjety po żelesnizy s Karlowych Warow, hdźež je wumrjeł, do Barlina pschiwjese, krónprynz a prynz Wylem na jeho kaschcź wěnzy położischtaj. Kak bolostny sacźischcź je Manteuffelowa ßmjercź na němskeho kněžora sczinika, wo tym ßlědujzy kněžorowy wójskowy wukas ßwědczi: „Boża wola je na mnje, moje wójsko a wótzny kraj psches semrjecźe pólneho marschala ßwobodneho knjesa s Manteuffela saßo cźežku srudźbu położika. My dyrbimy ßo pscheđ Bożej wolu kłonicź, tola nascha wutroba żaruje cźežko a kłuboko wo tutoho w wjele woßebje ważnych sastojnstwach wyßokosaßkużbneho muża, kotrehoż mój najhorzyschi dźak k rowu pschewodźa a kotrehoż ßwěrnu ßkużbu budu sawěscźe bolostnje parowacź. Sacźucźam wójska ßo polnje pschihodźi, wo njeho sjawnje żarowacź, schtoż ma ßo wot offizěrow zykeho wójska a kóńdźstwa tydźeń, wot offizěrow XV. armeekorpsa, 1. regimenta garde-dragunarjow a rheinskeho dragunarskeho regimenta cźiško 5 pak dwě njedźeli dołho stacź. podpiß. Wylem.“

— W Barlinje je ßo njedawno prozeß wußudźił, kotryż je kedźbliwoscź zykeho němskeho luda na ßo sczahnuł. Dwórski předar Stöcker bě redaktora nowin „Freie Zeitung“, wěsteho Bäckera, wobskorżił, dokelž bě jeho tón w ßwojich nowinach hlarja mjenował. Hacź runje je ßud Bäckera winowateho spósnał a jeho k jastwu na tśi njedźele saßudźił, dha tola židowske a liberalne nowiny njepschestawaju wußud tak wicź a wjercźecź, so ßo Stöcker winowaty bycź sda. Se saskobjenych, dźiwich, selhadrnych nadpadow židowskich nowin jaßnje widźimy, kak hłuboko židza Stöckera hidźa, kotryż je mózne hibanje pschecźiwo jich knjejstwu w Němzach sbudźił. Chzemy ßo nadźecź, so ßo Stöcker psches židowske njepschecźelnoscźe satraschicź njeda a so jeho khróbłoscź njewopuschcźi, s kotrejż je něhdy ßam lutki wójnu pschecźiwo móznemu Barlinskemu židowskemu paßmu sapocźał.

— Mjesy jendźelskeho a němskeho wobßedźeństwa na kupje Nowej Guineji ßu ßo wot němskeho a jendźelskeho knjeżerstwa wujednake a ßo s tym njejednota bjes woběmaj wuhładkowała. Jendźelska kaž Němska je pschi tym tu a tam něschto wot ßwojich żadanjow spuschcźiła. Nowa Guineja ßo, tak daloko hacź Hollandskej njeßłuscha, do nimale dweju runeju położow dźěli, a dostanje Jendźelska 67,000 a Němska 63,000 jendźelskich kwadratnych mil. W nastupanju wikowanja je khěžorstwowy kanzleŕ ważny wukas wudał, kotryż pschiwoženje palenza, brónje a munizije k dźiwim w němskej Nowej Guineji krucźe sakasuje. Snate je, so ßo psches palenz wjele wjazy skaženja bjes dźiwimi nacźinja, hacź bjes ziwiliserowanymi běłymi. Dźiwi, palenz ras spósnawschi, jón nimo měry wuźiwaju. Wón kaž jěd na dźiwich skutkuje a je hižo wjele splahow wutupił. Hdźež je palenz k dźiwim pucź namakał, a jich cźělnje a duchownje skasył, dźěło kscheścźijanskich mißionarow żanych płodow njenjeße. Duż dyrbi ßo hižo wot kscheścźijanskeho stejnischcźa palenzsakasowaze postajenje khwalicź. Pschiwoženje brónje a munizije toho dla dowolene njeje, so ßo dźiwim w pschichodźe sběžk pschecźiwo nowemu knjejstwu położił njeby. Němzy, kotśiž ßu hižo ras w Kamerunje ske nashonjenje s dźiwimi, s tśělbami wobrónjenymi, cźinili, chcźedźa ßo, jeli mózno, tajkich njelubosnych pschipadow sminucź.

— Wotrocźka Grigolaitisa, kotryż je do woknow khěžoroweho hroda s kamjenjemi mjetał, je Barlinski krajny ßud k jastwu na wóßomnacźe měßazow saßudźił. S wopředka ßo sdasche, so je Grigolaitis njeskutk w błudnoscźi wobeschoł, tola posdźischo ßo wupokasa, so je wobskorżeny pscheklepany cźłowjek, kotryż je nadpad toho dla scźinił, so by dleschi cźaß w jastwje darmotnu hospodu dostał. Jeho żadanje je ßud rad lubje dopjelnił.

Awstrija. Dźěłacźerske njeměry w Brnje ßu pschestałe. S fabrikantami ßo wujednawschi ßu dźěłacźerjo s dźěłom saßo sapocźeli. Poßlednje dny saßo wschudźe dobry měr knjeżesche. Po pschikładze měschcźanskich ßu ßebi teź ratarśzy dźěłacźerjo w wokolnoscźi Brna krótschi dnjowy dźěławy cźaß wunusowali; jich nahladowarjo dyrbjachu jim dowolicź, hižo w 6 hodźinach wjecźor ßwjatok cźinicź. Hacź ratarśzy dźěłacźerjo po pschestacźu Brnskich njeměrow pschi ßwojim żadanju wostanu, ma ßo wotcźakacź.

Italska. Ministerska krisa w Jendźelskej je s pschicźinu była, so je ßo teź w italskim ministerstwje pscheměnjenje stało. Italski ministerski pschedßyda Mancini bě ßo, kaž je snate, wot Gladstona narěcźecź dał, s Jendźelcźanami w sjenocźenstwje sběžk w Sudanje porasycź a ßo potom do tutoho kraja s Jendźelcźanami dźělicź. Tutón wotpohlad je ßo psches Khartumowy pad skasył a pad italskeho ministerstwa sa ßobu cźahnuł. Sestajenje noweho ministerstwa je ßo něhduschemu ministrej Depretisej porucźiło.

Franzowska. W Franzowskej ßo hižo wschě strony k wólbam do parlamenta hotuja, kotrež ßo po nowym wólbnym sakonju (listowym hłosowanju) pak kónz lěcźa abo w sapocźatku nasymy smeja. S republikanskeho lěhwa ßo wokanje sběha, so bychu ßo wschě republikanske stronki k wólbam sjenocźiłe a tak poßylnjeni ßo pschecźiwo monarchistam stajili. Bonapartistiska strona ßo toho runja hižo hiba. Roskora w njej pschi tym saßo jaßnischo na sjawne stupa. Pschiwißowarjo prynza Jéroma Napoleona pschecźiwo pschiwißowarjam jeho ßyna, prynza Viktora Napoleona, wótru wójnu wjedu. Jéromowa strona je ßo w ßwojej proklamaziji wot wscheho sjenocźenstwa s kralowskimi stronami wotrjekła a chze pschi wólbach radscho s radikalnymi hacź s monarchistiskimi konserwatiwnymi hłosо-

wacź. W wólbnej shromadźišnje, kotruž žu Jéromištojo w demokratišzy smyßlenym Bellevillu wotdźerželi, je žo jim jara slě seschko. Woni drje tam žwojich wschědnych pschecźiwnikow, pschiwißowarjow prynza Viktora, njenamakachu, sa to pak žo jim wjele hórschi njepschecźeljo, anarchištojo, napscheczo stajichu. Tucźi prawosćź žwojeho měnjenja s rěczemi njedopokasuja, ale se stokami, blidami a kawami, kotrež tym sa hłowu mjetaju, kotsiž jim napschecźiwo rěcža. Pschedßyda bonapartistiskeje shromadźišny, kotremuž tajke anarchistiske dopokasmo do hłowy slecźi, bě psches to nusowany, pschedßydowy stok žwojim pschecźiwnikam pschewostajicź a se žwojimi jenakosmyßlenymi se shromadźišny zosacź.

— Franzowske kódźstwo je chinesku kupu Formosu, kotruž je psches lěto dołho wobléhało, wopuschcźiło. Franzowske knjeżerstwo ma po sdaczu połne dowěrjenje k žlubjenjam Chinesow, pschetoż woblehnjenstwo je žo do wujednaneho czaża sběhnuło. Bjes dobreho wucźinka drje było njeje, so je chineške knjeżerstwo nawjednika Tonkinskich rubjeżnikow, kotsiž žo czorne khorhoje mjenuja, skónzowacź dało. Jeho žmjercź je prawy pschikład chineskeje dwojjasyczłnosćze. Chinesojo žu wjele prózy měli, prjedy hacź žu tutoho straschneho rubjeżnika, žwojeho něhduscheho najlěpscheho swjaskarja pschecźiwo Franzowsam, do rukow dostali. Chinesźy městokralojo žußodnych provinzow njemóżachu jeho nawabicź, so by se žwojim ludom s Tonkina stupił. Hakle hdyž žamoruczny list wot khěżora dosta, wjednik czornych khorhojow do toho swoli. Tutón stary bandita snajesche wschak płacźisnu chineskich žlubow a njepodcźißnu žo prjedy, doniż khěżorowy dokument w ruzy njemějesche. Tola žamo tež khěżorowy list jeho pscheđ schtrykom sakitował njeje.

Jendźelska. Nowe jendźelske ministerstwo je hotowe. Wjedźicźeŕ konservativneje strony, lord Salisbury, je skónczlnje doßahnuł, sa czimž je dołho stał, wón je s pschedßydu jendźelskeho ministerstwa. Dołhe żiwjenje w tu khwilu Salisburyowemu ministerstwu, kotrež je žo wot njeho s wulkej nusu w hromadu swjedko, njepschiżpiwaju. Hacź do nowych wólbow, sa nasymu postajenych, žnadź nowe ministerstwo wutraje, potom pak budże drje jeho poßlednja hodźinka bicź.

Schpaniska. Schpaniske knjeżerstwo s wobhladniwosczu a rasnosczu rosschěrjenje kholery samjesowacź pyta. Woßebje žo wyschnosćź w Madridże prózuje, straschnu khorosćź podtłóczicź. Njestrowe wobydlenja žu žo sawrjeli, khěże w pschedměstach, a tajke, w kotrychž khudźi bydla, žo czisćza a kadźa. Tele khwalobne naprawy žu s pschiczinu njeměrow byłe, dokelž lud żaneje dowěry k knjeżerstwu a wyschschim sastojnikam nima. Njerosumny lud žo boji, so psches khorosczewotdżerżaze žrědki, kaž khlorowy kalk a karbolowu kißalinu, khorosćze a kholera nastawaju, a so žo psches nje zyroba kasy. Tak žo njeměr sběże, jako w jenym wukadźenym domje na dobo jene dźěczo wumrje. Madridskeho zivilneho guverněra lud s hołkom a hwisdanjom powita, a na poliziju, kotraž chzyschе lud rosehnacź, s revolwrom tšělachu, pschi czimž buschtaj dwaj człowjekaj satšělenaj a něktośi poliziśtojo sranjeni. Na druhim městnje wschě khlamy sesamkachu, hdyž žo kary s khlorowym kalkom a karbolom bliżachu a lud měschczanskim sastojnikam wobarasche, poruczene dźěło wuwjescź, tak so žo wulka liczba khěżow czisczicź a wukadźicź njemóżesche. Mnosy žwoju poßlednju nadźiju na lěkarja Ferrana stajeja, kotryž ludźi s kholerinymi hribikami schczěpi, psches czoż žo wona pjecża runje tak wotdżerżuje, kaž žo psches jětraschczěpjenje człowjek jětram wukhowa. Dr. Ferran je sa krótki czaż na 15,000 ludźi schczěpił, kotsiž žo wschitzy dobrowólnje tutej prozedurje podczißnuchu. Ferranowi pschiwißowarjo, k kotrymž žo wjetschi dźěl schpaniskich lěkarjow liczi, jeho dźiwy czinjazy žrědk wjele wukhwaleja a jeho sa wulkeho dobroczela człowjestwa žławja.

Asiska. Kaž wyschnosćź wosjewja, je psches semjerżenje w Kaschmirje 3081 człowjekow wo żiwjenje pschischko; domow je něhdże 70,000 sapuscźenych.

Drjewjany talěŕ.

(Pokraczowanje.)

Hłuboka czischina na dobo po tutych žłowach w schulskej stwi knjeżesche. S bojasnym spodźiwanjom žo 200 woczow na zuseho muża wudźeraschtej. Tak druhdy dźiwi wětr mjelczi, so by něktore wokomiki žwoje howrjenje se sdwojenej mozu wospjetował.

Lukasch Hillner, młody wucźerjowy sastupnik, bě njemało psches njenadźany wożobny wopyt nastróżany, kotryž, jeli so niz sa krala žameho, s najmjeńscha sa pschedßydu krajneho konsistorstwa mějesche.

Hłuboko žo saczeŕwjenjo žo wón k semi pokloni a tschepotajzy něktore žłowczka wurasy.

Podwólne waschnje stareho kaž młodeho wucźerja inspektora saßo s połnym žamodowěrjenjom napjelni, kotrež bě žo psches studentowu hruboscź khětro potschaßko.

Jeho jachlenje bu wótsische, jeho wobliczowe czahi krucźische, jeho wocźi hordźischej, jeho hłóß žurowischi. Tola město so by pschepytał, hacź je schulska wucźba kmana, poczahowasche žo jeho praschenje jenoż na drjewowe dźěła, wo czimž mózesche jemu młodźenz najlěpsche rosjaßnjenje dacź, dokelž bě, kaž hižo spomnichmy, žam draschleŕ.

Bjes tym hłuboke mjelczenje schulerjow do czicheho pischpotanja pscheńdże, kotrež žo bórsy do bórbotanja, potom do wótreho rěczenja a skónczlnje do harowanja pschemèni a žo s hromadnym woschczerjenjom skónczi.

„Hej! czohodla žo žmějecze, wy njeduschniki?“ žo Wippermann hněwnje praschesche, k halekowazym dźěczom žo wobroczíwschi.

„Czicho, směrom!“ młody wucźeŕ kasasche, prut pschi tym hrožo sběhajo. „Njedźiwajcze, hnadny knjeże“ — wón k inspektorej dale rěczesche — „psches wucźerjowu hłuchosćź žu žebi dźěczi wokanje nawucźike, a ja jim hischcze njejßym tutu njepěknosćź zyle wotwucźicź móhł. — Njehańbujecze žo, wy pschemjeńki?“ wón na dźěczi žwarjesche.

„Lěßnikez Gusta prajesche“, połnolizaty hólczez pscheradźi, „hi, so tomu tam měschk na khribjecze bimba.“ A hólczez žwoju ruku kaž pokasował sa Wippermannowy kłoßowz wupschestrje.

„A Delenkez Hanka“, holczka schczebotasche, „je prajika, so je tón tam s hłowu do muki panuł.“ „A Hribakez Jurk“, wołasche druhi hólz, „je žo mje praschał, schto ma czorny tsirózkaty naporjad na jeho hłowje rěkacź, kotryž je žróczemu hněsdu podobny.“

„A Libiz Jank je prajił“, rejesche tseczi, „so žo żebjerja“, hólczez Wippermannowy mjeczik měnjesche, „niz kuska njeboji.“

„Kajka je to młodoscź!“ žo Wippermann njemdrjesche, „niz kuska bojoscze pscheđ kralowym wotpóßłanzom, kotryž je tutu wjeß wobsbożicź pschischoł.“

Bórbotajo wón schulsku stwu wopuschczi, s kotrejež žo sa nim hischcze junkrócź woschczerjenża puschczi.

Sa krótki czaż wón wjetschi dom nadeńdże, w kotrymž wo khěži wscho połne kaschczow, tysow a korbow stejesche. Tu tež domoweho wobżedźerja wuhlada, wokoło kotrehoż někotre żony s wulkimi korbami stejachu. Bě to knjes Handrij Hiller, najwjetschi a najbohaczischi Seifenski wikowaŕ.

Wón pschinjeżenu tworu pschehladajo liczesche: „1300 koni, 700 pżow, 2900 wowzow, 270 hadow.“

Wippermann, někotre minuty njesczerpliwje poczakawschi, pschekupza pschetorże — „pschińdu, so“ —

„4000 schtomikow, 150 mużikow, 200 lěpjenych pupkow, 100 duzentow tysow městow.“

„K djażej tola!“ jemu Wippermann do rěcze padże, hněwnje s nohu sateptajo, „njewidźicze dha, koho macze pscheđ žobu?“

Hillner na stronu, hdżež bubonowy inspektor stejesche, kaž wobarajo ruku wupschestrje a wot papjery wocźi njewotwobroczíwschi dale liczby na njej s tworu, w korbach leżazu, pschirunowasche.

„Woprawdźity kopoł tutón człowjek! Kaž žo sda, žo tu wscho pschecźiwo mi spjecźuje. Nó, pódla tutoho dźiwnuschkeho człowjeka budża drje tu hischcze drusy ludźo, kotsiž s wjeżekosczu moje skasanje pschiwosmu.“

Saskobjeny žo Wippermann k wotżalenju nastaji. Ta žama schikowana holza, psches kotrejež pschistup bě žo jemu prjedy hanibne poniżenje salutowało, jemu do pucża stupi.

Wippermann bě wulki czeschczeŕ żonjazeje rjanosczе. Duż žo jeho pokhmurjene wobliczo hnydom rosjaßni a s porstomaj połnej czeŕwjenej liży kczějateje holzy schczipajo, žo žmějwajo praji:

„Rjana róża w puscźinje! Kak scze žo tu sabkudźika, s wotkel scze?“

Minka žo pokkoniwschi hańbiczíwa wotmolwi: „Tam mój nan steji!“

„Po tajkim dźowka tutoho doma?!“ Wippermann snapschecźiwi, „to wěz pschemèni! Luby nan! Po sdaczu ma runje wjele dźěła. Chzemoj žo bjes tym khwilu rosrěczowacź. Njedźiwajcze, rjana knjeżna, schtó běsche njedoczink w dołhimaj schkórniskomaj, tutón hrubowz, kotryž ani w Lipsku ani w Wittenbergu dobreho waschnja nawuknuł njeje?“

„To je dźiwi Max, Minka žo pokkonjejo wotmolwi, „wón w Wittenbergu theologiju studuje.“

Runje mějesche Wippermann schkrějaze wotmolwjenje na hubje, tola prjedy hacź jo wupraji, žo Hillner pschibliži a žo poniżnje praschesche:

„S čim ßměm wam ßłužicź, hnadny knježe?"

„Pschińdu" — Wippermann snapschečiwi, ßo ſ horda naduwajo — „po poručenju Jeho Majestoſcže naſcheho najhnadniſcheho krala a kurwjerćha, kotryż chze wobydlerjow Seifena wobſbožicź a jich ſamoženje a derjemčcže powjetſchicź."

„A kajke je waſche žadanje?" ßo wikowaŕ wčipnje praſcheſche.

„Pſchede wſchěm" — Wippermann praji — „kelko najtuńſcho duzent drjewjanych talerjow płaćji?"

„Drjewjane talerje?" woſpjetowaſche Hillner pomaku a w ßwojim wotčakanju ſjebany: „Duzent drjewjanych talerjow", Hillner ßo wußměwajo rěčeſche, pſchi tym ramjeni ſčahujo: „Najniżſcha płaćisna je 10 ßlěbornych."

„Budźeče drje něſchto wot toho ſpuſchčicź dyrbjecź, woßebje hdyż wjetſchu dźělbu wosmu. Kak wjele móžeče na měſče wobſtaracź, hej?"

„Ow, ſ tym móju ßłužicź — ßměješche ßo Hillner — ſchěſčdźeßacź hacž wóßomdźeßacź duzentow mam ſ najmjeńſcha pſchezo na ſkładže."

„Hm!" praji Wippermann ſe ſazpiwanjom, „tajka maličkoſcź. Budźemy ßo na jeneho druheho wikowarja wobročicź dyrbjecź."

„Sa hodźinu — wotmolwi Hillner — ſwaju ßebi 200 duzentow wo wßy w hromadu ſwjeſcź. Te drje, nadźijam ßo, ſa hnadneho knjeſa doßahnu."

„Dwě ſči duzentow? Hy! Niż wjazy? Trjebam telko tyßaz a hiſchče wjazy." Wippermann ßo nad Hillnerowym ſpodźiwanjom radowaſche, w kotrehoż wočomaj, kaž měnjeſche, widomnje w waŕnoſči roſčeſche.

„Chze Jeho Majeſtoſcź ßwój zyły dwór ſ drjewjanymi talerjemi ſaſtaracź?" ßo Hillner praſcheſche, „abo wſchitkim Draždźančanam drjewjane talerje daricź?"

„K čomu maja ßo talerje trjebacź, woſtanje tu khwilu hiſchče ſtatne potajnſtwo", Wippermann ſ krótka wotmolwi. „Kak pak ſteji ſ wobſtaranjom 30,000 talerjow. Hdy budže wam móžno, je mi wotedacź?"

Hillner ličeſche: „Hdyż wſchitkich draſchlerjow wo wßy do dźěła wosmu, dha ßo nadźijam, ſo ſa 10 hacž 12 dnjow połtſeča tyßaz duzentow wobſtaram. Dyrbja pak ludźo dlěhe a pilniſcho hacž hewak dźěłacź, dyrbju jich mſdu powyſchicź a po tajkim też płaćiſnu talerjow. Najwjetſchu ſtaroſcź mam, ſ wotkel dyrbju telko lipoweho drjewa bracź, kotreż by, hdy by ßo hakle ſpuſchčako, mokre byko a ßo k dźěłu njehodźako."

„Lipowe drjewo abo niż", wotmolwi Wippermann, „moje dla wſmiče wólſchowe, ſchmrěkowe, brěſowe, ſchkowroncže, haj ßame boſowe drjewo, to je mi wſcho jene, hdyż jenoż mi ſ njeho talerje nadźěłače. Tola do kóžděho dyrbi ßo kurwjerćhſki ſakſki wopon wupalicź, toho dla ßym też, ſo by ßo wěz poſpěſchika, hnydom duzent tajkich ſchtemplow ßobu pſchinjeßł. Naſtajmy nětko kupny kontrakt a potom ßo do dźěła dajmy."

„S tym mužom da ßo rěčecź", poſdźiſcho Wippermann k ßebi powjedaſche. „Wón 28,000 talerjow woteda a budže na 30,000 kwitowacź. Sbytkne 2000 do mojeje móſchnje panjetej — jenoż jara małe ſarunanje ſa moju wulku prózu. Wot płaćiſny hižo toho dla niczo wotſchčipnucź njeßmědźach, dokelž budže to ſ wěſtoſču dwórſki wupłaćeŕ činicź, kotryż tutón wotſchčipk ſa ßebje wobkhowa. Sswoju hłowu chzu na to ſtajicź, ſo wot 28,000 hiſchče jich wjele wyſche woſtanje, pſchetoż hdyż też 30,000 wojakow na papjerje ſteji a ßo ſa tak wjele płaćji, wo prawdže jich tola tak wjele njeje."

* * *

Do myßlow ponurjeny Lukaſch Hillner, wučerjowy pomoznik, ſchulu po ſkónčenej wučbje wopuſchčźi a ßo k małej khěžzy naſtaji, hdźež jeho macź ſe ßwojimi dźěčimi, dwěmaj hólzomaj a runje telko holzomaj, pſchi ßwojim dźěle ßedźeſche. Woni drjewjane hrajki ſ pišanej barbu wobarbjachu. Lukaſch ßo, do iſtwy ſaſtupiwſchi a pſchitomnych poſtrowiwſchi, na ſtoł ßyže, położi ßwoje wobličžo do rukow, ſa kolenomaj ßo ſapjerazeju, a ſamyßleny na molerjow hladaſche.

„Sſy ſprózny, mój ßyno?" ßo Hillnerowa luboſnje praſcheſche, „wučeŕſtwo drje tebje hiſchče bóle hacž draſchleŕſtwo napina?"

Lukaſch ßebi ſ ruku pſches wobličžo trěwſchi, wotmolwi: „Ach ně, luba macźi, čłowjek wſchak ßo na wſcho ſwučźi. Tola dźiwi Max na Minku na wſchěch pučach a ſchčežkach łaka."

Tele ßłowa młodźenz ſ čežka wotdychajo praji.

Macź ſe ſtyſknjwymaj wočomaj na ßyna pohlada, kotryż bě ßo hižo ſaßo do hłubokich myßlow ſamyßlił.

„Dyrbju ſa moju draſchlu", wón praji, „wuj je ſkaſanje na wulku liczbu drjewjanych talerjow nadewſaŕ, kotreż dyrbi ßo rucže wobſtaracź. Toho dla wſchitcy Seifenſcy draſchlerjo ſa wuja dźěkaju, kotryż je wyſchſchu mſdu hacž hewak ßłubił. Njepſchińdu-li w nozy domoj, dha ßebi, macźi, žaneje ſtaroſcže njeczińcže. Njeßměm ſkadnoſcźi k lěpſchej ſaßłužbje nimo hicź dacź. Duž budu dźenßa w draſchleŕni nozowacź, ſo bych ßebi tam a ßem běhanje ſalutował.

„Njenapinaj ßwoje mozy pſches měru, mój ßyno!" macź warnowaſche. „Wſchak wěſch, ſo ßmy pſches to hižo nana ſhubili. Ach, hdy by też ty naß wopuſchčił, ſchto bych potom ſ tutymi ſchtyrimi ßyrotkami ſapočecź dyrbjała? Toho dla bjeŕ ßo na kedźbu, ty ßebi pſchezo wjazy dowěrjeſch, hacž móžeſch wutracź."

„Ow, macźi!" wotmolwi Lukaſch a jeho błukej wočźi ßo jaßniſcho ßwěčeſchtej, „kak wjele rjeńſcho drje je w njebjeßach hacž tu delka. Hdyż k módremu dalokemu njebju ſhladuju, chzył k njemu ßo ſběhnucź kaž ſchkowroncźk. W hłubokej nozy, hdyż hwězdy w ſkotym ßwětle błyſkotaju, mje móznje k nim horje czehnje. Tola toho dla nochzu wot waß, dokelž derje wěm, ſo dyrbja moji bratſja a ßotry najprjedy wotroſcź. A nětko Božemje."

Macź ſtaroſcźiwa ſa ßynom hladaſche. S hłowu tſchaßo wona ſ čicha praji: „Ow wěm, čzoho dla Lukaſch žaneho wjeßela nad žiwjenjom wjazy nima. Wbohi Lukaſcho! ženje ruku bohateje czety njedoſtanjeſch, ßamo hdy by ßo hacž k wučerjej poſběhnuł."

(Pokračowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Sańdźeny ſchtwórtk pſchipołdnju ſchtyrilětna holczica tyſcherja Lehmanna, pſchi hrodźiſchku bydlazeho, pſchi Sprejinym brjoſy wyſche wulkich młynow hrajkaſche. Pſches njeſbožowny pſchipad dźěčźo do wody padźe a ßo w njej ſhubi. Někotre žony běchu drje widźake, ſo ßo dźěčźo do hłubiny podnuri, tola njemóžachu jemu žaneje pomozy pſchinjeſcź, dokelž je tam woda jara hłuboka. Murjerſki poliř Sommer, pſchipadnje nimo duzy, žałoſczenje žonow ſaßłyſchawſchi, k brjohej pſchiſtupi a w tym ßamym wokomiku ßo dźěčźo hiſchče ras ſ wjerćha pokaſa. Ani wokomik ßo njerosmyßliwſchi Sommer, kajkiż bě, w draſče do žołmow ſkočźi a ſ holczku, w hłubinje ju popadnuwſchi, ſbožownje k brjohej pſchipłuwa. Dźěčźo, po ſdaču hižo morwe, bórſy ſaßo woživi; prěnjej ßłowczźy, kotrejż ſ jeho rta pſchińdźeſchtej, běſchtej: „Mama! mama!"

— Sańdźenu wutoru bu tudy čłowjek khowany, kotryż je pſched něhdźe tſjomi njedźelemi pſchi torhanju ſtareje, tak mjenowaneje Indingerez khěže, kotraż ſady gaſoweje fabriki ſtejeſche, na to waſchnje k njeſbožu pſchiſchoł, ſo ßo jena ſčěna nahle ſaßypnu a njeſbožownemu wutrobno roſmječe.

S Bukez. Dźenßa popołdnju, na dnju Jana kſchčenika, mějachmy žadne wjeßele, ſo ßo w naſchim Božim domje ßwjedźeń ſwonkowneho mißionſtwa ßwječeſche. Wulzy ßmy ßo na njón wjeßelili a naſche radoſcźiwe wotčakowanje bu hiſchče we wſchěm pſchetrjechene. Hdyż běſche naſch wyßokočeſčeny knjes farař njedźelu prjedy tu próſtwu wuprajił, ſo by ßo Boži dom pſchi tym wupyſchił, dha je ßo po jeho próſtwje ſ wjeßelom činiło. Wěnzy a pletwa ßo ſe wſchěch domow noſchachu. Tak ſkičeſche naſch Boži dom na dnju ßwjedźenja luboſny napohlad. Wſchě łubje běchu rjenje ſ wěnzami wudebjene. Wokoło woltarja a na nim ſtejachu žiwe roſtliny. Kſchčelniza běſche ſe ßamymi różemi wobwita. Na khorje ſmahowachu ßo khorhoje, ſ rjanymi pletwami wobdate. Najrjeńſcha pycha pak běſche ſhromadźena woßada, kiż zyrkej też hacž na najpoßleńſche měſtna pjelnjeſche. Hdyż ßo ½3 ſačepi, čzehnjeſche ſ fary do zyrkwje ßwjedźeńſki čzah, kotryż ßo wot jara wjele ßerbſkich duchownych, w kotrychż ßrjedźiſnje też k. wyſchſcheho radźiczela dr. Schmidta ſ Budyſchina a k. ſchulſkeho radźiczela dr. Wilda wuhladachmy, wobſamknu. Najprjódy bě ßerbſke kemſchenje. Sswjedźeńſke prědowanje dźerżeſche k. farař Měto ſ Huſki. Na podłožku ßłowow ßwjateho pißma: Mark. 4, 25, Mat. 7, 7 a Luk. 6, 38 wſa wón ſa thema: Schtóż chze ßo prawje wobohačicź, dyrbi ßo na mißionſtwje wobdźělicź. Pſchetoż: 1. tón wě, ſchto ma jako wobhnadźeny kſchesčijan, 2. tón proßy jako wěrjazy kſchesčijan, 3. tón dawa jako ßmilny kſchesčijan. To prědowanje je ßo wulzy ſpodobało. Woltaŕnu Božu ßłužbu ſaſtawaſchtaj k. farař Mróſak ſ Hrodźiſchča a k. farař Imiſch ſ Hodźija. Do prědowanja mějachmy to wulke wjeßele, naſche ſchulſke dźěčźi pod wjedźenjom k. kantora Hatnika jara rjenje ſ khora ſpěwacź ßłyſchečź. Kollekta na ſerbſkim kemſchenju wucźinjeſche 238 hr. 34 np. — Němſke kemſchenje ßo ½5 ſapočza a měješche ßo na to ßame waſchnje. Prědowanje dźerżeſche k. kapłan Rjencź ſ Ketliż wo Luk. 3, 2 a 3

na wutrobu hnujaze waschnje. Kollekta wuczinjesche 123 hr. 82 np. Bóh pak, kiž je tutón zwjedźeń nam tak rjane wjedro wobradźik a zmilnu ruku dawaczerjow wotewrik, žohnuj tón zwjedźeń nad nami, kaž tež nad póhanami wonkach.

S Kumschiz. 11. junija zu w naschej wšy zuseho skaženeho pža satselili, kotryž bě někotre pžy prjedy skužak. Po wukasu Budyschkeho hamtskeho hetmanstwa maja žo toho dla w naschej a wokolnych wžach pžy na rjeczas wjasacz.

S Njeżwaczidła. K pschecźelniwemu nastawkej, wojerski zwjedźeń pola naž nastupazemu, se zlědowazym někotre krótke porjedźenki a dodawki poskiczimy. Hdyž žo tydźenja pišasche, „so wojerske towarstwa s dźěłazej hudźbu hižo sahe rano do nascheje wšy pschiczahowachu", dha je žo s tajkim wurjekowanjom smylka staka. Nasche wojerske towarstwo bě wjele bóle — w tym, kaž we wschěm na najlěpschi porjad dźerżo — postajiło, so měješche žo powitanje a pschiczahowanje zusnych towarstwow hakle po dokonjanej Božej službje (wot dopołdnja 11 zem) stacz, a tak je žo tež stało. Powitanje zame je žo po tym pod rjanymi, wulkimi czestnymi wrotami zrjedź wšy wospjetowało, tak husto hacz bě žo sažo nowe towarstwo pschibližało. Wot tutych czestnych wrotow smahowachu žo khorhoje w sakssonskich, bramborskich a němskich barbach; na jenych druhich czestnych wrotach pokasachu žo zerbske barby. Wono je tež Sarěczanske zerbske spěwanske towarstwo s Njeżwaczilskim žo sjednoczilo a pod wustojnym wjedźenjom k. kantora Frenzela (niz dwójzy ale tsi rasy) pola stareho hroda pschi pożwjeczenju khorhoje spěwało. Nochzemy tež sabycz naspomnicz, so běchu někotsi pschecźeljo nascheho wojerskeho towarstwa s města naschemu zwjedźenju wożebity spěw pożwjeczili, kiž bu czischczany rosdźělany a wot pschitomnych spěwany. Wożebity dźak sa to drje k. Polenkej złuscha. S zyła bě wjeżele poślužhacz na jara pschecźelniwe a pschihodźaze pschecza, kiž buchu pschi tej składnosczi a psches knjesow prjódkstejerjow wojerskich towarstwow pschi pschepodaczu darow sa nowu khorhoj wuprajene. Tutej nowej khorhoji běchu zwjedźeńske knježny rjany bandelěr wuhotowali, kiž bu wot knježnow Frenzelez a Hilbrigez pschepodaty, po czimž knjeni hrabinka s Peralta-Renaud-Riesch nowu khorhoj zwěrnosczi towarstwa s lubosnymi złowami poruczesche. S zyła bě wyżoka hrabinska zwójba zwjedźeń tak podpjerała, wożebje psches wotewrjenje kražneho parka a psches te jara drohe dary (skoty hósdź a czežkožidźana, s woponom wuschita zekla), so jej wożebity dźak złuscha.

S Krakowa pola Kamjenza. 22. junija je žo tu 5 khěžow, kotrez s wjetscha khudym ludźom złuscheju, wotpaliko. S domjazeje nadoby, kotraž sawěsczena njebě, je žo nimale wscho wot płomjenjow skasyło.

S Wojerez. Tudomne zerbske burske towarstwo měješche sandźenu njedźelu w Nikolajez hosczenzu sabawny wjeczor s balom. Po pschednoschenju někotrych spěwow, bjes kotrymiž žo wożebje solospěw knjesa Kullmanna wusnamjenjesche, „žo dwajaktowska wjeżelohra „Sjebany nawoženja" pschedstajesche. Zortny kuž žo wot hrajerjow, kotsiž wschitzy prěni ras na jewischczu wustupichu, derje hrajesche. Pschipoślucharjo, kotsiž drje s makym wuwsaczom prěni krócz w zwojim žiwjenju zerbske dźiwadłowe pschedstajenje widźachu, zu žo s nim krażnje sabawili a sawjeżelili. K dźiwadłu žo s nowa pschednoschenje spěwow pschisamknu, na czož bal zlědowasche, kotryž hacz do ranschich hodźin trajesche. Wojerowske zerbske burske towarstwo je s tutym zwjedźenjom swjeżelaze dopokasmo dako, so nadźije, kotrez žo pschi jeho sakoženju na njo stajichu, k radosczi kóždeho zerbskeho wótczinza dopjelnja. Kak móznje a rucze towarstwo pschiběra, je s toho widźecz, so nětko hižo na 140 žobustatow liczi. Bóh daj, so by dale rostko a kczěko a so by žo w nim pschezo prawa zerbskosczi hajika.

Přilopk.

* Hdy je najpschihódnischi czaž drjewo puschczecz, wo tym běchu dotal wschelakeho měnjenja; s wjetscha mějachu sa to, so je najlěpschi czaž k tomu wot oktobra hacz do měrza. Dokładne pschepytowanja pak žu pokasałe, so žo njeporucza w symje drjewo puschczecz; pschetož w symje ma drjewo wjele wlóhi w žebi a potom czežko schnje a lohko shnije. Najlěpje žo drjewo w lěcze abo nasymu puschcza, hdyž žu žoki hischcze w poknym dźěle, a hdyž je hischcze liscze na schtomje. Schtom žo puschczi a něhdże 10 dnjow njewobrubany leżo wostanje; mjes tym žo žoki do liscza sczahnu, a nětko hakle žo hałosy wotrubaja; potom drjewo lěpje skhnje a tak lohko njetkaje.

* Sandźeny pjatk wjeczor dźěłaczerjo w Barlinje s jeneho wosa wulke wobrubane pěskowzy dele bjerjechu. Na wosu stejo žo njeżenjeny dźěłaczeŕ Hildebrandt někak pschehlada a s wosa na drohu dele padże; na njesboże wulki pěskowz, kotryž chzychu runje dele bracz, sa nim padże a jeho tak njesbožownje trjechi, so jemu lěwu nohu zyle rosmjecze. Hildebrandta, kotryž bjes myślow leżo wosta, do jeneje drožki pokožichu, so bychu jeho do hojernje w Friedrichshainje dowjesli. Duzy po puczu wón saže k žebi pschińdże a k zwojim pschewodźerjam rjeknu, so chzył radscho wumrjecz, hacz czaž žiwjenja běndy bycz. Mjes tym pak, so towarschojo jeho troschtowachu a jeho wobschkodźenu nohu wothladowachu, Hildebrandt wulki nóž wucżeże a žebi jón rucże psches lohku dźěłansku koschlu mjes rjebka do wutrobna storczi. Mózna pruha krwě žo do wosa kinu a wótsje sawoławschi žo H. w hromadu zypnu. Lěkaŕ, kotryž runje nimo pschińdże, wupraji, so je H. morwy; nóž běsche do wutroby sajeł. Pschiwusnych njesbožownu dźěłaczeŕ njesawostaji.

* W hródźach wulkeho akzijoweho towarstwa Barlinskeje konjazeje żelesnizy w Tempelhofje je žo prawa njeknicżomnosczi stała: 8 konjom žu wopusche wotrěsali; skoczata maju psches to zyle wohidny napohlad. Jeneho kowarja, na kotrehož tukaja, so je worakawstwo wobeschoł, žu hacz na dalsche se służby pósłali. — Naschi burja žebi w podobnym padże s tym pomhacz wjedźa, so tajkemu konjej dospołnu konjazu wopusch pschiwjasaja. My w naschej wokolnosczi wjazy hacz jeneho konja wěmy, kotryž, hdyž jeho w hródźi stejo widźisch, žaneje, abo tola tak derje kaž žaneje wopusche nima. Hdyž pak jeho knjes s nim žobotu do Budyschina, abo schtwórtk do Kamjenza, abo k wujej na wulku kołbažu jědże, žo konikej sady rjana dołha wopusch bimba.

* W Lundenburgu na Morawje žu njedawno prjedawscheho žuknoweho pschekupza Haasa sajeli a jeho na krajne žudnistwo do Brna pósłali. Wo Haasu dołhe lěta niczo złyschecz bylo njeběsche, a hakle pched krótkim je žo wón s Ameriki do Lundenburga wrócził, a to jako milijonar, kaž wschelazy praja. Sajeli žu jeho toho dla, dokelž je wokrježne žudnistwo w Auspitzu pched 18 létami sa nim złědźiło, dokelž je wón, prjedy hacz je do Ameriki czeknuł, w Lundenburgu pjecza wschelake jebanstwa wobeschoł. Budźische-li žo czeknjenz dwě lěcze posdźischo wrócził, dha jemu njebudźichu wjazy na kožu hicz móhli, dokelž žo s 20 létami czaž minje, w kotrymž móże žudnistwo pschecźiwo někomu jebanstwa dla sakroczicz.

* Na Brestskej żelesnizy žo 17. junija w druhej hodźinje w nozy czah městnu bliżesche, hdźež žo żelesniza s drohu kschižuje. Na jene dobo wjednik lokomotivy pytnu, so dwaj konjej s wosomaj psches kolije jědźetaj. Czah tak rucże sastajicz, móżno njeběsche. Pschichodny wokomik lokomotiva wobaj wosaj pschejědże a rosbi; jedyn kóń bu saraženy, druhi ranjeny. Pod koleżami czaha pak běsche żakoscżenje pschejědźenych czlowjekow złyschecz. Bórzy czah sastajichu. Nětko žo pokasa, so běsche na tymaj wosomaj pjecz burskich ludźi na hermank jěko: jedyn mužski, tsi żónske a hólczez; hischcze jena schtwórta żónska běsche žo jim krótko prjedy na dróży pschidała a žo žobu na wós zynuła. Czaha woni pytnuli njeběchu a na kolije sajěli, hdyž běsche czah hischcze něhdże 24—30 kóhczi daloko wot nich. Zusa żónska, kotraž běsche žo jim duzy po puczu pschidała, we womorje a s ranjenej hłowu na kolijach leżesche; lěwa ruka běsche ji wotjědźena. Wot tych druhich żónskich běsche jena na dwě pokoży rosrěsnjena; druha dwě krocżeli wot njeje leżesche s rosmjecżenej hłowu a bjes rukow; tsecza, kotruž běsche w stronu schwyrnuło, běsche jeno lohko wobschkodźena. Lěpje hischcze staj mužski a hólczez woteschłoj; wonaj buschtaj s wosa dele a psches kolije storczenaj a zyle njesranjenaj woteńdźeschtaj. Morwu hacz na dalsche leżo wostajichu; tsi ranjene żónske pak czah hacz do bliżscheho městaczka žobu wsa, hdźež stej czežko ranjenej hižo wumrjekej, lohko sranjena pak je domoj wotjěła.

* W Schpanilskej maju sa to, so žu zrědk pschecźiwo kholerje wunamakali. W Katalonilskej je lěkaŕ dr. Ferran, kotryž ludźom tak rjez kholeru schczěpi, podobnje, kaž žo pola naž jětra schczěpja. Tak je Ferran w městaczku Alsira, hdźež kholera sakhadża, wjele ludźi schczěpił; a czi, kotsiž běchu schczěpjeni, pjecza na kholeru pak s zyła skhorjeli njejžu, pak jeno lohko skhorjechu, mjes tym so mjes njeschczěpjenymi khorosczi hrosnje sakhadża. Nětko chze zyła wokolnosczi pschecźiwo kholerje schczěpjena bycz; duž ma Ferran se zwojimi pomoznikami telko dźěła, so skutkowanje a sczěhwki zwojeho schczěpjenja ani wobkedźbowacz ani sapiżowacz njemóże. Ferrana žu do Madrida, schpanilskeho hłowneho města, powołali, so bychu žo też tam s jeho waschnjom schczěpjenja sesnali. Knježerstwo pak je wucżeneho lěkarja k njemu pósłało, kotryž ma sa skutkowanjom schczěpjenja złědźicz. Kaž wo jětraschczěpjenju, tak też žu wucżeni wo schczěpjenju kholery wschelakeho měnjenja; mjes tym so je jeni

dokhwalicź njemóża, je druſy ſatamaju. Hacź je Ferranowe ſchćépjenje woprawdźe wuſpěſchny ſrědk pſcheciwo ſtraſchnej khoroſcźi, wo tym drje bórſy ſtatiſtiſke powjeſće doſtanjemy.

* Dźak ſprózniwemu ſlědźenju polizije je ſo njedawno radźiło, njedaloko měſtaczka Kornina ſtraſchneho rubjeźniſkeho hetmana ſajecź. W Korninje běſche rubjeźnik ſobu do zyrkwje ſaſchoł. Tam jeho ſpósnachu a ſa nim ſlědźicź poczachu. To pytnuwſchi mějeſche ſo rubjeźnik ſ procha; wón měſto wopuſchcźi a w ſtraźniſkej khěźy, kajkuź běchu ſebi hajniźy w léſu natwarili, wucźek a khowanku pytaſche. Ale teź tudy jeho wuſlědźichu a khěźku wobſtupichu. Pſcheklepany rubjeźnik pak do wuhnja ſaléſy a ſo ſa prěkuſch, pſches wuheń pſchecźehnjeny, pſchimnuwſchi ſo ſ rukomaj ſa njón powſnu. Duź běſche khěźka próſdna, hdyź poliziſtojo nuts ſtupichu. Wſcho pſchepytawſchi mějachu woni ſ woprědka ſa to, ſo je jim ptaczk wulecźił. Jenemu pak tola myſliczka pſchińdźe, ſo móhł pytany ſnadź w wuhnju tcźecź. Wón toho dla ſ teſakom do wuhnja ſchparacź poča, a rubjeźnik, tajkeho woſkotanja njeſwucźeny, dyrbjeſche ſo podacź.

* Żałoſtne wóhnjowe njeſboże je 10. junija pólſke měſto Grodno domapytało. Mjenowany dźeń rano w jenej małej khěźy Boži woheń wuńdźe. Straſchny wětr woheń ſa wokomik do wſchěch ſtron roſnjeſe, a ſa někotre hodźiny poł měſta w płomjenjach ſtejeſche. Wſcha próza měſchcźanſkeje wóhnjoweje wobory pſcheciwo wóhnjej a wětrej běſche podarmo. Na ſahaſchenje wóhnja nichtó myſlicź njemóżeſche; ſo bychu ſo płomjenjam mjeſy ſtajiłe, jednore domy a zyłe drohi precź torhachu. Měſto ſo zyły dźeń a zyłu nóź paleſche. W nozy wětr trochu wocźichnu. Wóhnjowe wobory ſ Wilny a Běłoſtoka, kotreź buchu telegrafiſzy powołane, runje dóńdźechu, hdyź měſchcźanſka wóhnjowa wobora wjazy dźěłacź njemóżeſche, dokelź muźſtwa ſ mucźnoſcźu padachu. Hakle na tſecźi dźeń, 12. junija, na ranje buchu nad wóhnjom ſ knjeſom. Tón ſamy dźeń wo dnjo pak ſo na wſchelakich měſtach ſ nowa palicź poča, ale woheń bu ſaſo poduſcheny. Schkoda, kotruź je woheń naczinił, je żałoſtna. Wjazy hacź $^3/_4$ měſta je ſo wotpaliło; a to chże něſchto prajicź pola měſta, kotreź je wjetſche hacź naſch Budyſchin; pſchetoź Grodno ſměje něhdźe 35,000 wobydlerjow. Rjeńſche dźěle měſta ſu wſchě ſapuſcźene; jeno ſwonkowne pſchedměſta a khudſche kwartěry ſu ſtejo woſtałe. Wjazy hacź 800 domow je ſo wotpaliło. Teź wjetſchi dźěł ſjawnych twarjenjow, ſamo zyle kamjeńtnych, je ſo wotpalił, mjes nimi radna khěża, jaſtwo, dwě katholſkej zyrkwi a druhe. A ſchto ſo aktow njeje ſobu ſpaliło! Kelko ſamoženja ſu płomjenja ſaniczíłe. Domjazeje nadoby wotpaleni tak rjez niczo płomjenjam wutorhnuli njeſu. Wjele tajkich ludźi, kotſiź běchu dotal ſamożicźi, ſu hotowi proſcherjo. Nuſa je żałoſtna. Wjetſchi dźěł wotpalenych khlěba nima. Hdyź teź ſ wokolnoſcźe zyrobu pſchiwożuja, ſchto to je na telko tyſazow. Něſchto ludźi teź je w płomjenjach ſmjercź namakało; mjes nimi teź někotre ſobuſtawy wóhnjoweje wobory a ſam wóhnjowy miſchtr; teź pólzajſki direktaŕ je cźeźko ranjeny. Shromadnu ſchkodu ſu někotſi na 20 milijonow markow wobliczili. S wjetſcha maju ſa to, ſo je woheń ſakoženy, a to na někotrych měſtnach ſa ſobu. Pſchi wóhnju je ſo wjele kradnuło a rubiło.

* W ſrjedź meje mějachu w Tomſku najkraſniſche nałétnje dny. Teź 17. meje rjane cźopłe wjedro cźrjódy měſchcźanow ſ měſta wabjeſche; woni ſo pſches réku Toń pſchewjeſecź dachu a ſo na druhej ſtronje réki wukhadźowachu. Wſchitzy běchu w lohkej létnjej draſcźe. Wjecźor wokoło 6 hodźin ſo na jene dobo ſymny wětr ſběhnu, kotryź ſo bórſy do ſylneho wichora pſcheměni; żołmy w réży ſo tak móznje mjetachu, ſo ani cźołm ani parnik pſches nju pſchejěcź njemóżeſche. Dźělej měſchcźanow ſo radźi w jeniczkim domje, kotryź na tamnym brjoſy réki ſtejeſche, w wulkim młynje, wucźek namakacź. Młynſke twarjenja pak běchu bórſy ſ ludom pſchepjelnjene; a wjele měſchcźanow dyrbjeſche pod hołym njebjom woſtacź a ſa kerkami khowanku pytacź. Wichor bu mjes tym dale bóle ſylniſchi, wſchě łuże ſamjerſnuchu a w nozy hłuboki ſněh padźe. Wot tych měſchcźanow pak, kotſiź běchu ſa réku woſtali a w młynje wucźeka namakacź njemóżachu, ſu wſchitzy cźeźko ſkhorili a mnoſy hižo wumrjeli.

* Pola bohateje wudowy w Moſkwje běchu 8. junija paduſchi pobyli a ſ derje ſeſamkaneho khamora ſa wjazy hacź 200,000 toleŕ w hotowych pjenjeſach, pjenjeźnych papjerow a drohotnych wězow pokradnuli. Dokelź běſche kradnjena ſumma njewſchědnje wulka, ſebi ſudniſtwo wſchu prózu dawaſche paducha wuſlědźicź, a ſlubjene dobre myto wſchu poliziju na nohi ſtaji. Bórſy na bratrowſkeho ſyna wobkradnjeneje tukacź poczachu. Wot wuſtojnych pólzajſkich agentow wuwopraſchowany teź ſo wón ſkónczńje wuſna, ſo je cźetu wobkradnuł a hdźe je pjenjeſy ſkhował. Wo prawdźe teź w wuhnju doma, kotryź jeho nanej ſłuſcha, něhdźe 200,000 markow namakachu a ſo nadźéjeja, ſo teź ſbytkne pjenjeſy nadeńdu. Dokelź je paduſchny młody cźłowjek jeniczki herba jeje milijony wucźinjazeho ſamoženja, cźeta njechaſche, ſo by ſudniſtwo wěz dale pſchepytowało. To pak je nětko poſdźe.

* W nozy, hdyź wſcho ſpaſche, w jenej wjeſy njedaloko Kurſka njedawno Boži woheń wuńdźe. Wjeſnjenjo maju ſa to, ſo je khěźkaŕ, pola kotrehoż woheń wuńdźe, trubku kurjo wußnuł a tak woheń ſam ſamiſchkrił. Jemu ſamemu ſo radźi, ſ woknom won ſkocźicź. Wón pak ſo do khěźki wrócźi, ſo by dźěcźi, kotreź wó jſtwje ſpachu, płomjenjam wutorhnuł. Na njeſboże něchtó jſtwine durje wotewri; w tym ſamym wokomiku pak płomjenja zyku jſtwu wobjachu, a khěźkaŕ ſo ſe ſchtyrjomi dźěcźimi ſpali. Wyſche toho ſo ſchtyrjo ſuſodźa ſobu wotpalichu, a 6 howjadow w płomjenjach kónz wſa.

* Pſched něhdźe 12 létami wumrje w Tobolſku bohaty pſchekupz, ſawoſtajiwſchi po ſebi maku dźowcźicźku a tutej wyſche njehibicźiweho ſamoženja 200,000 toleŕ w hotowych pjenjeſach. Dźěd a wowka po macźerńej ſtronje, khudaj cźłowjekaj, chcźyſchtaj wnucźku k ſebi wſacź a ju wotcźahnucź. Ale ſotſje ſemrjeteho, kotrejź běſchtej po ſwojim nanje hižo palenzpalerńju a 200,000 toleŕ pjenjes namrěkoj, chcźyſchtej teź ſamoženje wboheje ſyrotki na ſo ſtorhnucź. Duź ſebi wonej hižo do ſmjercźe bratra prózu dawaſchtej, jeho wot pſchichodneju ſtarſcheju wotwobrocźicź, ſchtoż teź ſo jimaj ſ duchownje a cźělnje khorym cźłowjekom radźi. Jena ſotra duź po ſmjercźi bratra jeho dźowcźicźku k ſebi wſa a ſ tym teź prawo doſta, jeje ſamoženje ſarjadowacź. Ale kak je wona to wobſtarała! Sa ſkubkowanje 3—4 létneho dźěſcźa, kotreź jenoż pěſtońcźu doſta, wona létnje 10,000 markow wobliczi. Na konje, pohonczow a druhich ſłużobnikow, toho runja na drohe zigary, kotreź ſo po wudawanju cźety ſa dźěcźo dźerźachu, ſo wulki pjenjes wobliczi, hacź runje holczka ženje w ſwojim wosu jěſdźíła, ženje ſama zigary kuriła ani druhim dawała njeje. Cźeta wulki kraſny dom wobydli, kotryź holczźy ſłuſcha, mjes tym ſo dyrbi ſo tuta ſ hubjenej jſtwicźku ſpokojicź. Wbohe dźěcźo je cźaſto hłódne do ſchule pſchiſchło. Skónczńje ſtaj dźěd a wowka wſcho ſhonikoj a wyſchnoſcźi woſjewikoj, a nahrabna cźeta ma ſo nětko pſched ſudniſtwom ſamolwjecź.

* W někotrych měſtnoſcźach Livlandſkeje mějachu 9. t. m. popołdnju ſtraſchne njewjedro ſ wichorom a deſchcźom; tu a tam krupy padachu, każ hołbjaze jeja wulke. Wichor je jenu zyku wjeſ ſapuſcźił, ſwotkrywawſchi tſěchi a rosmjetawſchi hrjady daloko wokoło; ſadowe ſchtomy wichor wſchě ſwuwala a te, kotrychż korjenje ſo wuwalicź njedachu, roſłama. Hiſchcźe tſi druhe wěży buchu ſ wulkeho dźěła ſapuſcźene. Na jenym polu, kotreź k Elmenſkemu knjeźemu dworej ſłuſcha, pjecźo rólniży worachu. Jeneho ſ nich Boże njewjedro ſaraſy; teź jeho kóń morwy leżo woſta a pług běſche roſbity. Druhi rólnik, kotryź běſche dźeſacź krocźel wot prěnjeho ſdaleny, bu teź wot błyſka poraženy a je nětko na ſmjercź khory. Cźi tſjo druſy, kotſiź buchu jeno pohłuſcheni, ſu mjenje wobſchkodźeni.

* Po někotrych krajinach južneje Ruſkeje 8. a 9. t. m. ſwjateho Janowe ſkóczki (libelle) ſ zyłymi mróczelemi cźehnjechu. Tychle ſwěrjatkow běſche telko, ſo 3 hodźiny trajeſche, prjedy hacź nimo docźehnjechu; pſchi tym běſche jich ſmuha $^5/_4$ hacź $1^1/_2$ hodźiny ſchěroka. Cźehnjechu runu ſmuhu wot połdnja k połnozy. Dokelź niſko lecźachu, bu jich wjele tyſaz ſabitych. Dotal ſłyſchecź było njeje, ſo bychu ſo hdźe ſydałe. S cźrjódami lecźaze ſwj. Janowe ſkóczki ſu w tamniſchich krajinach teź w prjedawſchich létach druhdy widźeli; ale w tajkej njeſměrnej ſyle, każ tón krócź, ſo hiſchcźe ženje pokaſałe njeſu.

* Schto ſkażene pſy ſchkody naczinjeja, wo tym ſmy cźaſto ſłyſcheli. Hórſche hiſchcźe ſu ſkażene wjelki. Tak njedawno ſ Ruſkeje piſachu, kelko ludźi a wſchelakeho ſkotu je jedyn ſkażeny wjelk ſkuſał. W prěnjej wěży, hdźeż ſo pokaſa, je jeneho bura ſkuſał; w druhej ſkuſa jeneho bura, jenu holczku, dweju konjow, jene cźelo, tſi proſata a dwě jehnjecźi; w tſecźej wěży jeneho wojaka a w ſchtwórtej jeneho hólza a 10 konjow; w pjatej wěży wón dweju burow a něſchto howjadow ſkuſa. Njedaloko tejele wěży hakle jeho ſaraſychu.

* Kak dołho móża jerje w ſeli leżecź, bjes toho ſo bychu ſo ſkaſyłe, wo tym ſu ſo njedawno w Bergenje w Norwegſkej pſcheſwědczicź móhli. Jedyn tamniſchi pſchekupz běſche w léce 1846 na wſchoſwětnu wuſtajeńzu do Filadelfije jerje póſłał, kotreź běſche hižo w léce 1845 nałojicź, naſelicź a do blachowych bankow nakłaſcź dał. Tſi tajke banki, na kotreź běſche ſo ſabyło, běchu w pinzy ſtejo woſtałe. Njedawno banki w pinzy pſchipadnje namakachu; hdyż buchu wotewrjene, běchu jerje w nich derje ſdźerźane a teź wubjernje ſłodźachu.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Emil Bohuškaw Peżold, pjekaŕ w Jeńkezach, ſ Marju Augustu Pětſchez tam. — Jaroměr Ernſt Steglich, cželadnik w Hornim Hunjowje, ſ Lejnu Höhnez na Židowje.

Katholska zyrkej: Miklawſch Rychtaŕ ſ Bělczez, ſ Marju Rehorkez tudy.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Jan Pawol, Jana Bohumila Domaſchki, fabrikarja na Židowje, ß. — Alma Marja, Khorle Wuſchika, dźěłaćerja pod hrodom, dź. — Marja Martha, Jana Khorle Scholty, dźěłaćerja w Malym Wjelkowje, dź. — Marja Selma, Ernſta Schneidera, dźěłaćerja na Židowje, dź. — Hana Amalija, njemandź. dź. w Brěſowje. — Ernſt Max, njemandź. ß. na Židowje. — Ernſt Auguſt, njemandź. ß. w Zyżezach.

Pětrowska zyrkej: Emma Milda Elsbetha, Jana Löfflera, pruhowaneho hojeŕſkeho pomoznika, dź. — Kurt Emil, Handrija Wika, dźěłaćerja a wobydlerja, ß. — Jan Walther, Khorle Auguſta Wylema Bieſolda, ſaßydleneho měſchćana a pjekaŕſkeho miſchtra, ß.

Katholska zyrkej: Franz, Pětra Pawola Kubizy, blidarja tudy, ß. — Khorla, Khorle Mariſcha, ſchćěłkarja tudy, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 10. junija: Thereſa Martha, Jurja Žura, dźěłaćerja a wobydlerja, dź., 2 l. 4 m. — 16. Hana Charlotta Rychtarjez, Pětra Förſtera, wuczerja em., mandźelſka, 59 l. 22 d. — 19. Martha Elſa, Jana Rjely, tyſcheŕſkeho pod hrodom, dź., 5 m. 22 d. — Handrij Wjela, khěžeŕ a dźěłaćeŕ na Židowje, 57 l. 22 m. 18 d. — Rudolf Wahl, zigarnik, prjedy agent, 40 l. 3 m.

Płaczišna žitow a produktow w Budyſchinje

20. junija 1885.

Žitowy dowos: 3277 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacž M	Na burſy hacž Pf
Pšeńca	8	99	9	76	8	99	9	76
Rožka	7	66	7	78	7	66	7	78
Jeczmjeń	7	61	7	97	7	61	7	97
Wowß	7	90	8	—	7	90	8	—
Hroch	9	17	10	28	—	—	—	—
Woka	6	53	7	8	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	12	50	15	50	—	—	—	—
Hejduſchka	16	—	16	50	—	—	—	—
Berny	1	90	2	20	—	—	—	—
Butra (1 kilogr.)	1	90	2	20	—	—	—	—
Pšeńczna muka (50 =)	7	50	16	—	—	—	—	—
Rżana muka (50 =)	7	25	11	25	—	—	—	—
Sžyno (50 =)	2	40	2	90	—	—	—	—
Sklóma (600 =)	16	—	17	—	—	—	—	—
Proßata 1026 ſchtuk, ſchtuka	7	50	18	—	—	—	—	—
Pšeńczne wotruby	—	—	—	—	4	50	4	60
Rżane wotruby	—	—	—	—	5	30	5	40

(50 kilogr.)

Drażdźanske mjaßowe płaczišny. Howjada 1. druźiny 54—60 mk., 2. druźiny 45—50, 3. druźiny 30 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 48—51 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cželata 1. druźiny 43—50 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncze rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 26. junija: Pomrócžene.

Trawowa awkzija.

Ssyno na Hněwßeczańskej gmejnſkej łuzy ma ßo 28. junija t. l. popołdnju w 4 hodźinach na pſcheßadźowanje pſchedawacź. — Kupzy njech ßo pſchi łuzy ſeńdu.

Pſcheßadźowanje.

Ssrjedu 1. julija ma ßo w Lasu **khěža,** tamniſchemu khěžerjej Handrijej Awſtej ßłuſchaza, kotraž ßo na 1650 **mk.** takſiruje, na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Pokoja kupnych pjenjes móže na njej ſtejo woſtacź.

K ſpěſchnemu bělenju

(blejchowanju)

bělaty kalk ſ wopißanjom, kak ßo nakožuje, porucza

haptyka w Rakezach.

Jerje,

wulke, tuczne ryby, najtuniſcho porucza **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

W wudawaŕni Serb. Nowin je na pſchedań: **Spěwna radoſcź;** ſběrka ſchulſkich ſpěwow. Do ſeleneje wobalki ſwjaſana ſa **50 np.,** do twjerdych deſkow ſwjaſana **70 np.**

Paleny khoſej,

wubjernje ßłodźazy, punt po 100 a 120 np., porucza pſchezo cžerſtwy **Th. Grumbt** na ſwonkownej lawſkej haßy.

Dobry domjazy khlěb,

6puntowſka pokruta po 54 np., **wuměnjenje ſa rožku,** 10puntow rožki na 9 puntow khlěba, pola **G. A. Pjecha** na Židowje.

Koßy,

kaž jěd rěſaze, porucza **Paul Walther** pſchi žitnych wikach.

Najlěpſchi mlokowy a wužitkowy pólver, ſalſowy pólver, wobžerny pólver ſa ßwinje porucza **haptyka w Rakezach.**

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len, kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniſka dźěłopſchadownja w Hajnizach, tola w Budyſchinje ßo jenož **trjeny len,** a to jenož ßobotu w Grützneree domje, ſ nutſkhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Strowe kruſchwinowe drjewo

kupuje po najwyſchſchej płaczišnje **mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.**

Khoſejowy ſklad.

Ssylnje a derje ßłodźazy hižo po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcże tuńſcho, **paleny khoſej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodźe poruczataj **bratraj Měrſchej** na žitnych wikach.

Najlěpſche a najtuniſche zigary

w najwjetſchim wubjerku porucza **Th. Grumbt** na ſwonkownej lawſkej haßy a w kupnizy.

Khoſej

wot najtuniſchich hacž do najlěpſchich druźinow, jara derje ßłodźazy, porucza **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Nowe cžaßniki a porjedźenje cžaßnikow najtuniſcho pola A. Magera na ßerbſkich hrjebjach.

Dwěſetne rukowanje.

Khoſej

njepaleny punt po 70, 80 a 90 np. porucza jako jara płaczišny hódny **Richard Pötſchka** pſchi torhoſchczu pódla měſchćanſkeje haptyki.

Khoſej

paleny punt po 90, 100 a 120 np. porucza jako jara płaczišny hódny **Richard Pötſchka** pſchi torhoſchczu.

Jerje

wulke k mariněrowanju po 3, 4 a 5 np., w wjetſchich dźělbach tuńſcho pola **Richarda Pötſchki** pſchi torhoſchczu pódla měſchćanſkeje haptyki.

Kalijowe mydło, ßuche, punt po 50 np., **jadriwe mydło,** ßuche, punt po 40 np., **kojowe mydło,** ßuche, punt po 36 np., **pſcheńczny ſchterku,** punt po 22 np., **kónzatu ſchterku,** najlěpſchu, punt po 30 np., **ſoda kryſtaliſowany,** najcziſcžiſchi, punt po 5 np., **běrnjazu muku,** punt po 13 np., **bělazy ſoda H. Puyowy,** pakczik po 10 np., wubjerny ßrědk ſa ſchaty a hoſpodaŕſtwo, **žiwizowe mydło, maſne mydło** w wſchelakich druźinach pſchedawa tunjo **H. Puy** w Budyſchinje, mydkaŕnja.

Wot najwjetſcheje waźnoſcże ſa

woczi kóždeho.

Tuta jenož ßama wěrnje prawdźiwa dr. Whitowa woczowa wodźiczka wot Bohuwěra Ehrhardta w Oelze w Thüringſkej je wot lěta 1822 ßwětoßławna. Wona je w ſlakonach po 1 mk. wot nětka jenicžzy w **měſchćanſkej haptyzy** w **Budyſchinje** dostacź. — Njech ßebi pak kóždy wěſcże jenož wěrnje prawdźiwu **dr. Whitowu woczowu wodźiczku** wot **Bohuwěra Ehrhardta** ßada. **Zanu druhu.**

Liſtne wucžahi: Knjeſej **Bohuwěrej Ehrhardtej.** Waſcha **woprawdźita dr. Whitowa woczowa wodźiczka** je mi tak wulku pomoz pſchinjeßła, ſo móju ju kóždemn poruczecź (ßłěduje ſkaſanje). W Sternbergu (na Morawje), 26./3. 82. Ferdinand Brenner. Dale: Lěta dołho na ſahorjenje mikawczkow cžerpjach a žane ßrědki njepomhachu. Dwě njedźeli dołho ßym Waſchu **woprawdźitu dr. Whitowu woczowu wodźiczku** trjebał a ßym nětko wſchón ſtrowy. Dla tutoho wulkeho wucžinka mje nuſuje, Wam ßwoje najdźakownjſche pſchipóſnacże wuprajicź (ßłěduje ſkaſanje). W Kainsdorfje pola Zwickawy, w měrzu 82. Otto Neubert jun.

Pscheßadźowanje kubła.

Makolětnemu Augustej Janej **Gerschej** w Brěsezach pola Wósbórka ßkuschaze, na fol. 7, 8 a 18 leżomnostnych knihow tuteje wßy sapißane, tola ſ do zyła maßivnymi w lěcze 1867 nowonatwarjenymi kubłowymi twarjenjemi sjenoczene kubłowe hospodarſtwo tworjaze **leżomnoscze** czißko 10, 12 a 13 wopalneho katastra sa Brěsezy, kotrež wscho hromadże 103 akrow 9 □prutow abo 57 hektarow 1,93 arow wopschijeja a ßu ſ 1956,51 dawkſkimi jenoscźemi napołożene, 11. tutoho měßaza wot wjeßnych grychtow na 120,000 mk. taksirowane, maja ßo se stejazymi žnjemi

7. julija 1885 dopołdnja w 11 hodźinach

na **tudomnym hamtſkim ßudnistwje** po poruczności pschißkuschneho sastupnika, kublerja Jana Triedy w Hrodźischczu pola Wósbórka, sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź, a ßo czi, kotsiž ßu na kupjenje tutych leżomnoscźow smyßleni, pscheproschuja, so bychu ßo na postajenej termiji jeschli, ßwoju płaczenja-kmanoscź dopokasali a ßo k ßadźenju pschipowjedli.

Dale ßo ſ tutym k nawjedźenju dawa, so ma ßo dźeń po pscheßadźowanju kubła, po tajkim

8. julija 1885, dopołdnja wot ½10 hodźin

a jeli trjeba ßlědowaze dny kublu ßkuschazy morwy a žiwy inventar (bjes nim jena młócźaza maschina, dwaj konjej a 23 howjadow) na Gerschez kuble w Brěsezach psches tamnische wjeßne grychty sa hnydom hotowe pjenjesy sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

Wscho dalsche je ſ wuwěschtkow, na tudomnym ßudnistwje a pola wjeßneho rychtarja Petzolda w Brěsezach wupowěßnjenych, widźecź, też ßo hižo do termije wot podpißaneho hamtſkeho ßuda a pschißkuschazeho sarěčnika na žadanje wukasy dawaju.

W Budyschinje, 15. junija 1885.

Kralowske hamtſke ßudnistwo.

Meusel. J.

Mariazellſke žołdkowe krepki,

wubjernje skutkowazy ßrědk pschi wschěch žołdkowych khorosczach.

Njedosczehnjeny pschi bjesappetitnosczi, žołdkowej ßłaboscźi, hrosnje wonjazym dychu, kißałym horjestorkanju, bubnjenju, koliży, žołdkowym katarrhu, žahojtym palenju, tworjenju griesa, njeßmérnym tworjenju ßlinow, žołczelinje, grawowanju a wróczenju, hłowubolenju (jeli so se žołdka wukhadźa), žołdkowych widliſchczach, satykanosczi, nabubnjenju žołdka psches jědź abo picze, wakach, ßłosynych, jatrowych a hämorrhoidſkich czerpjenjach. **Bleſchka** ſ wopißanjom, kak ma ßo trjebacź, płaczi **70 np.** Składy we wschěch wjetſchich haptykach.

Zentralne roseßłanje psches haptykarja

Carl Brady w Kremſier w Awſtriji na Morawje.

W woprawdźitosczi dostacź w měſchczańſkej haptyzy w **Budyschinje.**

Khoſej:

Santos
derje ßkodźazy
seleny punt po 65 np.,
paleny = = 80 =

Kampinas
wubjernje ßkodźazy
seleny punt po 70 np.,
paleny = = 90 =

Mexikanſki
jara derje a ßyluje ßkodźazy
seleny punt po 80 np.,
paleny = = 100 =

Java a Ceylon
najlěpſchi po ßkodźe
seleny punt po 100 np.,
paleny = = 120 =

porucza

Hermann Kunack
w Budyschinje na bohatej haßy 8.

Parna fabrika

ſchokolady, zokrowych tworow a mjedowych tykanzow

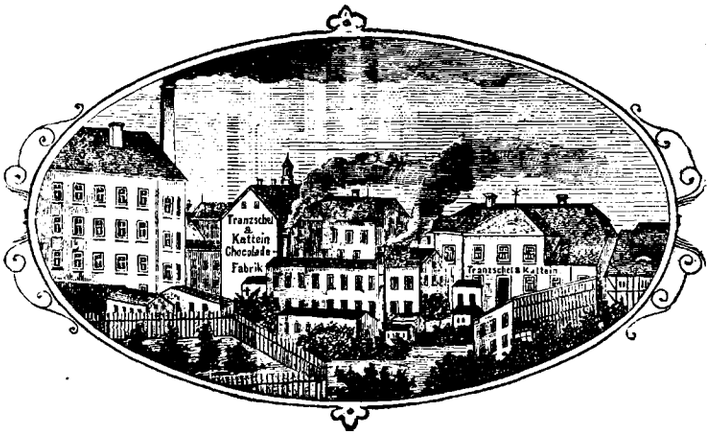

Rudolfa Katteina,

prjedy **Tranzschela a Katteina,**

w Budyschinje

na hospitalſkej haßy 7 a rózowej haßy 10

porucza

ßwoje cziſte a dobre fabrikaty po jara tunich płaczisnach.

Katteinowy Budyſchſki konfekt: ¼ punta po 15 np.

K měſchczańſkemu tſělenju

poruczam po najtuniſchich płaczisnach:

běłe ſchtrympy ſa dźěczi a žónſke,
pißane = = = = = we wschěch barbach,
ſoki por hižo po 10 np.,
ßekle ſa žónſke po 20 np.,
khornarje ſa žónſke po 15 np.,
rukajzy ſa žónſke po 25 np.,
rüſche a zanki meter po 10 np.,
ſchtalty w wulkim wubjerku, **pſchedkoſchliki, ſchlipßy, ßlě, manſchety, rubiſcheja na hłown a wokoło taille atd. atd.**

E. Scheer
w Budyschinje na ſchuleŕſkej haßy 3.

Woprawdźite

ſchwajzarſke pile

haptykarja **P. Gauppa** w **Romanshornje** (w Schwizy)

ßu najlěpſchi ßrědk pschi njeporjadnym pschetłaczu, pschi satykanju a czerpjenjach, ſ toho nastawazych, pschi njerodźenju a ßłaboscźi žołdka, bubnjenju, kißałym horjestorkanju, koliży, žołdkowym katarrhu, wjercźenju, njeczistej krwi, pschi jatrowym, žołczowym a hämorrhoidſkim czerpjenju.

* Njech ßo kedźbuje na etiketu, czerwjeny kschiž w běłym polu.

Wulka tyſka (95—100 pilow) płaczi

1 mk.

Jeniczki zentralny depót:

L. Herm. Schröder w Hamburgu.

Dostacź w měſchczańſkej haptyzy **Mara Schünemanna w Budyschinje.**

Twarſku potrjebu,

twarſke hosdźe,
ſamki wschěch druźinow,
żeleſowu potrjebu k khachlam,
durjowe a **woknowe wobbitki**
porucza po fabrikſkich płaczisnach

Paul Walther
na žitnych wikach.

Włoßowe pletwa a czaßnikowe rjeczaſy

ſ wucżeßanych włoßow ruczże a tunjo dźěła

Friedrich Böhme,
brodutruhaŕ pschi ſtarych kaſermach.

Hamburg-Amerika.

Kóždu ßrjedu a njedźelu do **New-Yorka**

ſ póſtſkimi parokódźemi

Hamburgsko-Amerikanskeho paketjězdneho akcijskeho towarſtwa.

Wukasanje a pschewjesne pißma dawa No. 867. **Albert Meiſel w Budyschinje.**

Cżeſcżenym Sserbam Budyſchina a wokolnoſcże dowolamoj ßebi najpodwolniſcho k nawjedżenju dacż, ſo ßmój

kolonialtworowe a ſpirituoſowe khlamy

na **ſwonkownej lawſkej haßy cżißło 42,** knjeſomaj **Ginzelej & Ritſcherej** hacż dotal ßłuſchaze, kupiłoj a ſo te ßame pod firmu

Schieschke & Rötschke

dale powjedżemoj.

Budżemoj ßo ßwěru prózowacż, ſo bychmoj tym, kotſiż naju ſ pſchiſtupom poczeſcża, k ſpokojnoſcżi poßłużałoj, a poruczamoj ßwoje nadewſacże dobroczżiwemu wobkedżbowanju.

W Budyſchinje, 29. junija 1885. S poczeſcżowanjom

Schieschke & Rötschke.

Budyšska Rjesada

změje **njedźelu 28. junija wulět do Huski.** Za zrosćenych budża so tam reje wotbywać, za dźěći so hraje přihotuja. Wotjězd připołdnju 12 hodź. 19 min. do Žičeńka.

Předsydstwo.

Drogowe khlamy „k ſłotemu worłu"

en gros **Strauch & Kolde** en détail

w Budyſchinje na kamjeńtnej haßy 3

poruczeja

chemiſke, lěkarſke a techniſke drogi, ßrědki k desinfekziji, wobalki na rany, lěkarſke wina, dźěczażu zyrobu, mineralne wody, kupjelnſke ßele, paſtille, rum, arak, kognak, wſchelake likěry, khoſej, chineſki cżaj, mjaßowy extrakt, ſchokoladu a kakao, vanillu, lěkarſke mydła a wolije, molerſke a murjerſke barby, lak, firniß, potrjebu k płokanju a plotowanju, Winſki, Kölnſki a żidki klij.

Najtuńſche płacżiſny, ſpěſchne poßłuženje.

Nawěſchtk ſa lěkarjow a ſtarſchich.

Opelowe żiwjaze praženczki,

kalko-fosforatna zyroba ſa hubjenje ſeżiwjene a koſcżoßłabe dźěcżi, kaž tež k wotdżerżenju żołdkoweho a cżrjewoweho katarrha.

Pſchedawarnja w **měſchczańſkej haptyzy.**

Martin Richter, korbařſki miſchtr

na ßukelnſkej haßy 18

porucża

dźěcżaze woſy, wóſne ſtoły a **ſahrodne möble** w najlěpſchej družinje,

korby ſa ſchaty, noſchenje, puczowanje atd. wot najjednoriſcheho hacż do najwoßobniſcheho dźěła.

Porjedżenja ßo rucże a tunjo wobſtaraju.

Dobre dźěło. — Tunje płacżiſny.

K naſymſkemu wußywej poruczam w najlěpſchej dobroſcżi: **hróch, woku, hejduſchku, kolij,** toho runja wſchě družiny **warjenjow** w cżerſtwej tworje po najtuniſchich płacżiſnach.

E. Schmiß w **Budeſtezach.**

Cżerſtwe cżerwjene

rózowe lopjena

kupujetaj po wſchěch dźělbach

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3.

Zaręčanske serbske towarſtwo

změje njedźelu 28. junija swoje měsačne posedźenje.

Wo bohaty wopyt prosy

předsydstwo.

Kedźbu!

Jutſje njedźelu **kołbaßy-wukulenje** w **Woſchezach.**

Urban.

Kedźbu!

Jutſje njedźelu **kołbaßy-wukulenje** w **Drożdżiju.**

Schmidt.

K tſělenju do tarcże,

njedźelu 28. junija pola mje ßo mějazemu, najpodwolniſcho pſcheproſchuju.

R. Wenzel,
hoſcżenzař w Laſu.

Pſchiſtojna **holza,** kotraż chze waricż wuknucż, móże hoſpodu doſtacż. Hdże? je ſhonicż w wudawarni Serbskich Nowin.

Holza,

15—18lětna, ßo k 1. auguſtej do domjazeho dźěła pyta na nowych hrjebjach (Neugraben) cżißło 3.

Agentojo ßo ſa dobru proviſiju pytaju. Piſne offerty njech ßo pod **A. B. 25 Bernhardej Freyerej** w Lipſku ſcżelu.

Pytaju

ßo agentojo a puczowarjo k pſchedawanju khoſeja, cżaja a rajßa privatnym ſa 300 mk. fixum a dobru proviſiju.

J. Stiller & Co. w Hamburgu.

Dźěłacżerſka ßwójba,

kotraż móże wobydlenje doſtacż, ßo na **Porſchiſke ryczerkubło** pyta.

Hólcżez ſ trěbnymi ſchulſkimi wědomoſcżemi, kotryż chze

piſmikiſtajerſtwo

nawuknucż, ßo pyta wot

Ssmolerjez knihiczižiſchczerne

w Budyſchinje.

Hólcżez, kotryż chze **tyſcherſtwo** nawuknucż, móże hnydom ſaſtupicż pola tyſcherſkeho miſchtra **Bjara** w Schekezach.

Druhi lětny dżeń

ſtraſchneho

wohenja w Tſjoch Żonach

pola Laſa.

Kak ważny dżeń — o ſrudoba —
Nam wczżera rano ſaßwita!
Hlaj, wczżera — pjatk — dha popołdnju
Dwě lěcże hižom běſchtej tu,
So ßo naſch dom nam wotpali
A leżeſche wſcho w popjeli.
Haj, to bě wulka ſrudoba,
Hdyż pola bliżſchoh' ßußoda,
Kiż bě dźe pſches pucż ſdaleny,
Sso w bróżni palicż widżachmy,
A — móhł rjez — ſkoro na dobo
Naſch dom też pocża palicż ßo.
Běch lědma konja wupſchahnył,
S kotrymż běch pola ßotry był,
Kiż w Lipiczu tam żiwnoſcż ma,
Kotraż je też — o ſrudoba —
Toh' haprleje ſchtyrnatoh'
Tam ßobu wotpalita ßo.
Hdyż k maczerży běch pſchiſchoł dom
A ßedżach tak ſ njej ſa blidom,
Hdżeż wona mi wſcho poj'daſche,
Schto cżiniła tu doma je,
Sso dohladachmy pſches wokno,
So naſch dwór połny kura jo.
Hdyż hladachmy nětk pſched dworom,
Sso pocża palicż też naſch dom,
A bórſy ßydom żiwnoſcżow
Bu pożrjetych wot płomjenjow —
Każ ſ wěſtoſcżu ßo powjeda,
Pſches ruku jenoh' ſłóſtnika.
A tak tón dżeń pſched wjeczżorom
My njemějachmy żadyn dom,
Duż tak pod holym njebjom tu
Ja ſ dźěcżatkami, ſ maczerku
Tu ſ płaczom Boha proſchachmy,
So by nam chżył bycż pomozny.
Ja dźěch nětk k lubom' pſchecżelej,
K tom' ſahrodnikej Pawluſchej,
A proſchach joh' wo hoſpodu
Sa lube dźěcżi, maczerku;
Wón ſ luboſcżu naß horjewſa
A ſe wſchěm nuſnym wobſtara.
Duż jom' a jeho mandżelſkej
A jeho żylej ßwójbje tej
My horży dżak nětk prajimy
Sa wſchitke wulke dobroty;
Bóh ſaplacż wſchitko bohacże,
Schtoż dobreho nam cżinjeſchcże.
Też prajimy dżak wutrobny
Wſchěm, kiż nam běchu k pomozy,
Każ prjedy pſchi tym wohenju,
Tak też pſchi horjetwarjenju;
Mi — hdyż chżu ßo jim dżakowacż —
Njej' mózno wichitkich mjenowacż.
Cżi pak, o Wótcże njebjeſki,
Budż nětk naſch dżak najhorżyſchi,
So mamy ſaßo nowy dom
A bydlimy w nim ſ wjeßelom —
Njech twoje woko wobſtajnje
Nětk ſ njebjeß na njón kedżbuje.
Njech wěra, luboſcż, nadżija
Pſchez' we nim ßwoje bydło ma,
Bóh żohnuj też wſcho bohacże,
Spojcż wſchitkim ſtrowoſcż wobſtajnje,
Njech nuſa, ſchiż, ſke khoroſcże
Ssu pſchezo wot njoh' ſdalene.
Hdyż rano a też ſ wjeczżora,
Haj k blidu a też wot blida,
Tak dołho hacż tón dom b'dże ſtacż,
Sso budża k njebju poſběhacż
Tu horze próſtwy, modlitwy,
Dha budże tón dom ſbożowny.
Ty pak, o hruby ſłóſtniko!
Dwě lěcże minułej ſtej ßo —
Njej' tebi twoja wutroba
Sa tutón cżaß h'ſchcże wotmjakła?
Cżiń, cżiń wſchak wěrnu pokutu,
So wuńdżeſch ſtraſchnom' ßudżenju!
A na poßledk, o Bożo, my
Nětk wutrobnje cże proßymy:
Hdyż junu naſch cżaß na ßwěcże,
Każ wſchitkich ludźi, wuſchoł je,
Njech ſbóżna ßmjercż naß pſchewodża
Do wěcżnoh' domu, do njebja.

Jan Khorla Bohler
pſches Pětra Mtónka.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 27. **Sobotu 4. julija 1885.** **Lětnik 44.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Wo strowju němskeho kněžora dźeń a lěpsche powjesće ſ Emsa pschikhadźeja. Jeho mozy ßu ßo hižo tak daloko poßylniłe, so je jemu mózno było, ßo saßo wukhadźećz. Kněžor je ßo wot njestrowja, kotrež bě psched krótkim jeho ßwójbnych ſ wulkim strachom a bojosću napjelniło, saßo do zyła shrabał. Wukrajne a woßebje jendźelske a franzowske nowinarstwo tehdy hižo ſ mało mudrosću sćěhwki rospominasche, kotrež by pscheměnjenje na němskim kněžorstwowym trónje sa ßobu měło. Ruske knježerstwowe nowiny „Nord“ wo tymle mudrowanju ßlědowaze wobkedźbowanja hódne pschispomnjenje cźini. Tak dołho hacź ßo drohotne strowje kněžora Wylema saßo polěpschiło njebě, běsche nascha pschißłuschnosćz, wo tychle wopacźnych měnjenjach mjelcźećz. Nětk pak ßměmy rosestajicź, so ßo cźi, kotsiž ßnadź měnja, so by ßo psches mjenowane pscheměnjenje w Němzach hnydom snamjo k wójnje bjes Němskej a Ruskej dało, ßylnje myła. Pschesjenosćz bjes woběmaj krajomaj njesłožuje ßo jenoż na pschecźelnosćz a njewobstajnu pschikhilnosćz woßobow. Podłožk tuteje pschesjenosćze je: jenakosćz intereßow a wědomosćz solidarnosćze, kotraż bjes woběmaj najwjetschimaj monarchijomaj wobsteji, kotrejuż sjenocźene prózowanja roscźaze revoluzionarne hibanje sahacźicź samóża.

— Justizny wubjerk swjatkoweje rady je pjecża jenohłóßnje pruskemu namjetej w nastupanju należnosćze naßlědnistwa braunschweigskeho tróna pschihłoßował. Shromadna swjatkowa rada budźe nětko ßwój skónczny rosßud, kotryż budźe ßo najskerje wubjerkowemu wobsamknjenju runacź, wotedacź dyrbjecź. Braunschweigski krajny ßejm je bjes tym, njewotczakawschi rosßud swjatkoweje rady, toho runja pruskemu namjetej pschihłoßował. Kumberlandskemu wójwodźe, ßynej semrjeteho hannoverskeho krala, je ſ tym na pschezo pucź na braunschweigski trón sawrjeny. Po sdaczu ßo wón ßam nadźijał njeje, so braunschweigski trón nastupi. Hewak njebudźische Kambridgski wójwoda, po Kumberlandskim wójwodźe najbliżschi pschiwusnik semrjeteho braunschweigskeho wójwody, ſ cźaßom ßwoje prawa na braunschweigski trón pschipowjedźił. Braunschweigski krajny ßejm je Kambridgskeho wójwodu na swjatkowu radu pokasał. Na jeho prawa ßo hižo toho dla dźiwacź njemóże, dokelž je wón swólniwy, braunschweigske knježerstwo jenoż pod tym wuměnjenjom nadewsacź, so ßmě jendźelski general wostacź a ßwój stajny statok w Jendźelskej wobkhowacź. Kambridgskeho wójwodu drje bórsy powucźa, so dyrbi, hdyž chze nad braunschweigskim wójwodstwom knježicź, też w tutym kraju bydlicź a ßwoje knježerske pschißłuschnosćze dopjelnicź.

— W Barlinje hižo někotre njedźele dołho wjetschi dźěl tamnischich murjerjow wjazy njedźěła. Woni ßebi schtyri hriwny msdy sa dźeń žadaju a nochzedźa prjedy ſ dźěłom sapocźecź, doniž mischtrjo do jich žadanja njeswola. Poßlednje dny chzychu woni wospjet też ßwojich towarschow, sa nižschu płacźisnu dźěłazych, ſ mozu nusowacź, ſ dźěłom pschestacź. Pschi tym ßu na wjazy twarach njemery nastałe a puki padałe. Polizija je hnydom pschecźiwo prósdnokhodźazym schkerjedźakam se wschej krutosću sakrocźika a scheścźoch ſ nich sajała.

— W Frankfurcźe je pschißažny ßud schewskeho Lieśku, kotryż bě wobskorżeny, so je polizajskeho radźicźela Rumpffa skónzował a w Hockenheimje do żandarma a do ludźi, kotsiž chzychu jeho sajecź, ſ revolvrom tšełał, winowateho spósnał a jeho k ßmjercźi, k khostarni na schtyri lěta a k shubjenju cźeßnych prawow na dźeßacź lět saßudźił. W běhu wußudźenja ßo wupokasa, so je Lieśka pschiwißował anarchistiskeje strony a so je po jejnym porucźenju mordarstwo wobeschoł. Hacź na poßledk do wußuda wón winu mordarstwa prějesche a też pschidacź nochzyschе, so je w někajkim swißu ſ anarchistami stał. Jako ßo Lieszy ßmjertny wußud pschipowjedźi, pocza wón kaž błudny hawtowacź a k pschißažnym ßo wobrocźiwschi jim wón pschiwoła: „Wasche krwawne wußudy dyrbja waß pschětracź a wasche mjena wohanibicź“, a na statneho rěcźnika wón, ſ pjasću hrožo, wołasche: „A wy, knjes statny rěcźniko, scźe dźenża poßledni ßmjertny wußud prajili, wy žaneho wjazy k ßmjercźi njesaßudźicźe!“ Hdyž saßudźeneho wotwjedźechu, wón ſ rukomaj kleskajo sakschiknu: „Rumpff je tola kaput!“ Do wosa stupiwschi, kotryż jeho do jastwa wjesesche, wón ſ hłoßom wołasche: „Vivat anarchija!“ Schtoż bě prjedy se saßakkoscźu prěk, je Lieśka po wußudźenju ſ njemdrosću pscheradźił. Jeho poßlednje ßłowa ßu wscho dwělowanje wotstroniłe, so ßnadź mordar njeje. Skónzowanje Rumpffa je skutk anarchistow, kotsiž chzedźa nětcźischi statny porjad ſ gwaktom roswalicź. Wupokasało ßo hischcźe njeje, hacź je ßo Lieśka psches cźitanje anarchistiskich nowin sawjescź dał, wyschscheho polizajskeho sastojnika, kotryż bě anarchistiskim wotpohladam straschny, wotstronicź, abo hacź ßu jeho sa to postajili a wupóßkali. Na kóždy pad pak je ßo psches tutón prozeß nowe dopokasmo straschneho sakhadźenja anarchistow podało. Lieśka je zyle pschesjene ſ anarchistiskimi wotmyßlenjemi. Wón statnemu rěcźnikej hrożesche, so budźa anarchistiszy żadławzy jeho ßmjercź wjecźicź. Runje kaž je wón polizajskeho radźicźela Rumpffa skónzował, tak też na statneho rěcźnika a na kóždeho ßwěrneho sastojnika, kotryż anarchistam do pucźa stupi, nóż abo kulka cźaka. Na njehańbicźiwische waschnje ßo mordar ßwojeho sjenocźenstwa ſ paßmom anarchistiskich mordarjow wusnacź njemóżesche.

Schpaniska. Kholera ßo pschezo bóle rosschěrja. Najßurowischo wona w Murziji sakhadźa. Wschitzy tsjo měschcźanszy rowarjo sa jedyn dźeń wumrjechu. Kóżdy, komuż je mózno, ſ města cźeka, pschi tym nusa a drohota pschiběra. Provinzialna generalna rada, kotruż bě knježerstwo powołało, kotraż pak ßo njeseńdże, je ßo toho dla wotßadźiła. 29. junija je w Schpaniskej psches 600 cźłowjekow na kholeru wumrjeło.

Rußowska. Psched krótkim je ruske knježerstwo dawk ſ hłowy sběhnuło. Ruske nowinarstwo na tutu ważnu, dobrotnu reformu, kotruż je nětcźischi ruski kněžor pschi nastupjenju tróna pschipowjedźił, ſ khwalbu spomina. S dawkom ſ hłowy ßo poßledni sbytk stareho njewólnistwa a robocźanstwa ſ Ruskeje shubi, pschetoż tutón dawk ratał po ßwojej saßkużbje njepłacźesche, wón jón dawasche, dokelž bě ratał. Hdyž ruskemu ratarjej mózno njebě, dawk ſ hłowy w postajenym cźaßu saplacźicź, bě jemu mózmota wsata, ßebi ſ wonka ßwojeho hospodarstwa a ßwojeje gmejny saßkużbu pytacź.

Po ſakonju njeßmědźiſche dawkowy dołžnik ßwoju wjeß wopuſchćićź, a gmejna ßama jeho hižo toho dla njepuſchći, dokelž dyrbjeſche ſa jeho dawkowy dołh ſtacź. Khudy ratař, kotryž bě pſches hubjene žně abo pſches někajke druhe njeſboże do nuſy pſchiſchoł, bě njedźiwajo na to na ßwój ſtatok ſwjaſany a žaneje dowolnoſćze njedoſta, ſo by ßebi druhdźe ſaßłužbu pytał. Dawk ſ hłowy bě wſchelako wyßoki a po leżomnoſćach ratarjow wot 19 kopekow hacž do 3 rublow 32 kopekow na hłowu wobličźeny. Statnej kaßy je wón lětnje 50 milijonow rublow pſchinjeßł. Wupad, pſches ſběhnjenje dawka ſ hłowy naſtawazy, budźe ßo pſches powyſchenje indirektnych dawkow a pſchiwożneho zła wurunacź dyrbjecź.

Egiptowſka. Njedawno je jendźelſki general Wolſeley falſchnemu profetej póßka póßłał a ßo jeho praſchecź dał, hacž nochże jatych kſcheſćijanow, w jeho lěhwje pſchebywazych, ſe ßwojimi pſchiwuſnymi, kotrychž ßu Jendźelćenjo ſajeli, wuměnicź. Sańdźeny tydźeń je wotmolwjenje falſchneho profety do Dongole doſchło. Wón wobžaruje, ſo Jendźelćanow, wot njeho ſajatych, ſe ßwojimi pſchiwißowarjemi, kotſiž ßu Jendźelćanam do ruki panuli, wuměnicź njemóže, dokelž ßu prěńſchi, k muhamedańſkej wěrje pſchеſtupiwſchi, jemu nětko lubſchi hacž jeho bratſja. K liſtej falſchneho profeta bě pißmo, wot 96 woßobow w arabſkim pißmje napißane, pſchipokožene, ſ kotrymž ßo ßwědčenje falſchneho profeta potwjerdźuje.

Drjewjany taleŕ.

(Pokračźowanje.)

Kaž hiſchćże dźenßa, tak běchu też hižo tehdy wſchě khěže, w kotrychž delnich jſtwach běchu draſchleŕnje, bliſko rěčźi natwarjene. Jejna woda wſchě draſchle cźerjeſche, pſches kotruž naprawu ßo draſchlerjam wjele dźěła ſalutowaſche. W tajkej ſtwě wóßom abo dźeßacź draſchlow ſteji, pſchi kotrychž ßo ſahe wot ranja hacž poſdźe do nozy pilnje dźěła.

Lukaſch pſchi draſchli ſtejeſche, na kotruž ßwětko kuczlaneje tſchěſki padaſche. Sa nim a prjedy njeho hiſchćże druhe koleſka ſchwórczachu a bórczachu a ſchćźebotajo błózko w drjewje toczeſche.

Jednore a ſwuczene dźěło młodźenzej dowoleſche, ßo bóle hacž hewak do myßlow ponuricź. Jako ſcheſczo draſchlerjo wokoło 10 hodźin wjeczor ßwjatok ſczinichu a ßwoje kuczlane tſchěſki wuhaßnuchu, móżeſche hiſchćże bóle ßwojim myßliczkam hracź dacź. Hacž do nozy wón njepſchеſtawajo dźěłaſche a jako ßo ſkónczńje do běblińſnow lehnu, bórſy twjerdźe wußnu. Wón budźiſche wěſćże dlěhe hacž do tſjoch rano ſpał, njebudźichu-li ßo cźi druſy draſchlerjo w tutym czaßu ſaßo k dźěłu wrócźili. Też Lukaſch ßo ſaßo k draſchli ſtupi a taleŕ ſa druhim pod jeho rukomaj hotowy naſta, doniž ſchulſka wuczba jeho ſ draſchleŕnje do wuczeŕnje njewołaſche. Tak jemu dźeń lědma ſchtyri hodźiny k wotpoczowanju a k ſpaczu woſta.

Sa nětotre dny běſche wjele tyßaz talerjow ſdraſchlowanych a wikowarjej Hillnerej ſnoſchenych. Liczba, kotraž ßo trjebaſche, bě hižo ſkoro doßahnjena, jako Lukaſch ßwoje dźěło pſchinjeße. Wbohi khadla bě ßmjercź ſprózny a czujeſche, ſo ßu jeho mozy na kónzu. Duž wón ſ mjenje wóhniwymaj wocźomaj, bjes tym ſo Hillner pſchinjeßene talerje liczeſche, na Minku ſhladowaſche, kotraž wo khěži ſa wulkim blidom ſ nětotrymi žonami do talerjow kurwjeŕchſki wopon wupaleſche. K tutomu dźěłu ſtejeſche na blidże ßudobje, ſe žehlazym wuhlom, w kotrymž ßo ſchtemple žahłe cźinjachu. Niz ſ luboſczu k dźěłu, ale ſo by ßo holzy lubił, pſchitomny ſtudent Max toho runja na nětotre talerje wopon tłóczeſche, pſchi cźimž ſe wſchelakimi hrubymi tryſkami pódla ſtejażych k ßmjeczu wabjeſche. So by ſa ßwoje ßłabe cźěło podpjeru měł, Lukaſch bjeſwólnje ſ lěwej ruku ſa blidowu kromu pſchimnu, pſches tym ſo jeho wóczko na Minzy leżeſche.

Na dobo młodźenz ſe żałoſtnej boloſczu wótry kſchik wureji. S wuwſaczom ſtudenty ßo wſchitzy pſchitomni ßmjercź naſtróżichu, wołajo: „Schto dha je?“

Boloſtnje wobliczo ſczahujo Lukaſch ſe ßwojej lěwej ruku machaſche, pſchi cźimž jemu ßwětke ßylſy do woczow ſtupichu. Suby kſchipjo a ſtonajo wón wujej, cźecźe a wcźipnje ßo pſchicźiſchczażym żonam lěwu ruku pokaſowaſche, na kotrejž bě ſakſki kurwjeŕchſki wopon wupaleny.

Cźinjeŕ tuteje njekniczomnoſćze, hruby ſtudent, njewużitnje wużiwany ſchtempel do wuhla wrócźo cźißnuwſchi, praji:

„Wodaj mi, mój luby! Sawěſćze, twoja ruka je tak běła a wulka, ſo ju pſchi ſpěſchnym dźěle ſa taleŕ dźerżach. Nó, żeleſo njebě wjazy jara horze, duž tebje njeje móhło wjele bolicź. Pomyßl ßebi, ſo konjam, wóßkam a ſkopam toho runja ſnamjenja wupaluja, duž drje na tutón njewotmyßleny żort bóle ſkorżicź njebudźeſch, hacž tamne ſkoczecźa.“

Bjes tym ſo Hillner ßlěpzowſkemu pryſłakej jeho njeduſchnoſcź porokowaſche, Lukaſch mjelczeſche, wón pak na Minku, pak na hladajży ſaczekazu ruku ſhladowaſche.

Na lubeje wobliczu drje wbohi khadla wuras boloſtneho wobžarowanja a hněwa cźitaſche, tola pſchi Maxowych njehańbicźiwych żortach kaž błyſk ſ cźornych mróczelow pſches njo rucże podtłóczeny wußměch ſleczi.

„Wbohi hólzo!“ Hillner wobžarujo ſapocża, „dokelž ßy w mojim domje k njeſbožu pſchiſchoł, dha ßo ßłuſcha, ſo hladam, kak bych tebi někajke wjeßele pſchihotował. Duž chzu tebje do Draždźan ßobu wſacź, hdyž talerje wotedam. Też dyrbiſch mje do pyſchneho lěhwa pola Zeithaina pſchewodźicź, do kotrehož pok kraja pucźuje. To tebje ani kroſchka ſtacź njeßmě, wjele bóle ßwoju wſchědnu miſdu dale doſtanjeſch, runje tak wyßoku, kaž by dale ſa mnje talerje tocził. Jeli ſo ßy ſ tym ſpokojom, dha mi daj ruku.“

Lukaſch ſe ßylſami w wocźomaj ßměwajo ßwoju prawizu do wujoweje położi, kotryž hiſchćże żenje tak pſchecźelnje ſ nim rěcźał njebě.

„Sßměm ßo też pſchi pucźowarſtwje wobdźělicź?“ ßo ſtudent praſcheſche.

„Nikomu njewobaram“, wikowař ſymnje wotmolwi, „ſchtóž chze tſi abo ſchtyri dny ſa talerjowymi woſami hicź.“

Hacž runje ßo naſtróżana macź prózowaſche, wopalenu ruku ßwojeho ßyna ſ wobalkami wuhojicź, dha tola Lukaſch w nozy wulkeje boloſcże dla ani wóczka njeſacźini. Najbóle pak jeho wußměch boleſche, kotryž bě na Minzynym wobliczu pytnuł.

Tydźeń poſdźiſcho Lukaſch Hillner ßwojej macźeri tónle liſt pißaſche:

Moja luba macźi!

Jeli ſo waß tele ryncźki pſchi dobrej ſtrowoſcźi nadeńdu, dha budźe to ſa mnje wulke wjeßele. Ja ßym hacž na wopalenu ruku, kotraž ßo hiſchćże pſchezo jětſi, Bohu dźakowano, ſtrowy a cźerſtwy. Po ſchtyridnjownym jědźenju ſbožownje do Draždźan pſchijědźechmy, ſchtož je njeßmérnje wulke měſto, w kotrymž je wjele rjanych kamjeńtnych khěžow a wyßokich zyrkwjow. Pſches wulku rěku, Lóbjo ßo mjenowazu, kotraž měſto do dweju dźělow dźěli, dołhi kamjeńtny móſt wjedźe. Bjes komdźenja talerje ſ woſow na cžołm ſnoſchachmy a ſ Hillnerez wujom a Minku, kotrajž naß hižo w Draždźanach wotczakowaſchtaj, po Lóbju k Rieſy a hiſchćże dale dele k wulkemu lěhwu jědźechmy. Wjeſba by zyle rjana była, hdy budźiſche ßo dźiwi Max, mój njepſchecźel, ſaßo k wujej a Minzy njepſchicźiſchczał, pſches cžoż je ßo mi zyke wjeßele ſkaſyło. Myßl ßebi jenoż, macźi, ſchtyri mosty běchu pſchi lěhwje pſches Lóbjo ſcźehnjene. Prěni bě łódźowy, druhi pławny, tſeczi ßudowy a ſchtwórty ſchcźěpowy. Pſchi łódźowym moſcże płuwaſche zyke wulke mórſke łódźſtwo ſe ſpodźiwnymi mjenami, 6 fregatami, 9 brigantinami, wjele gondlami a wſchelakimi cžołmami, na kotrychž łubjach, wjaſach, ſcźežorach a płachtowych rohach ßo na 600 łódźnikow mjerwjeſche, kotſiž běchu kaž Hollandźenjo běłe, cźerwjenoßmuhate khabaty a kholowy ſwoblekani, wokoło żiwota mějachu cźerwjeny paß a na hłowje tſirózkaty kłobuk. Něktſi ſ nich ßo w módrożidźanych, běłowuſchitych kholowach, żołtożidźanych khabatach, w módrych paßach, módrych a żołtych kłobukach a módrożidźanych nohajzach pokaſowachu. Jena ſ najwjetſchich łódźow rěka Bucentaur a pjecza 15,000 toleŕ płacźi. Na njej pak bě też wſcho lute ſtoto, ſwonka a ſnutſka njeje. A pomyßlcże ßebi jenoż, zyke drohe łódźſtwo, ſa kotreż bychmy Seifen tſi ras natwaricź móhli, ßo ſa tſi njedźele do ſtareho żeleſa cźißnje. Nimo wulkeho łódźſtwa płuwawſchi, k druhemu pſchijědźechmy, w kotrymž drje tak wulke łódże njeběchu, ſa to pak tole cźim wjazy mjeńſchich liczeſche. Na tutych łódźach bě wulke wjeßele, radoſcź, ſpěwanje, wołanje a wyſkanje. Běchu to jenoż piwowe, winowe, khoſejowe a rejwanſke łódże ſ wulkimi ſchěrokimi khorhojemi, kotreż ßo ſmahujo ludźi k ßebi wabjachu. Lědma běchmy pſches tutón dźiwi Babel pſchejěli, pokaſowaſche ßo naſchimaj wocźomaj na lěwym Lóbjowym brjoſy twar, kotryž naß do ſpodźiwanja a ſadźiwanja ſtaji. Macźi, móżecże wěricź abo njewěricź: pſched nami ßo ſakuſkany hród, hacž do mróczelow doßahazy, ſběhaſche, kotryž bě ſchěrſchi hacž wſchě Seifenſke khěže, hdy bychu ßo do rjada w hromadu ſeßuwake. Na hobrſkim hrodże je telko woknow, wrotow, ſtołpow a pychi a wſchelakich ſpodźiwnych wěżow, ſo ßo wſcho dopowjedacź njehodźi. Pſchi ßrjedźnych hrodowych wrotach ſtejitej dwě wyßokej palmje, pod kotrejž kóždej żona, Fama mjenowana, na tſelbach, mjeczach, kanonach a khorhojach ßedźi.

Najspodźiwnische pak je, so je to wscho saßlepjadło, ta zyła wěz je molowana. Ale kak! Pjecź měßazow dołho je 200 cźěßlow roschty k tutomu twarej dźěłało, kotryż je s płatom pocźehnjeny. K tomu je ßo 6000 łóhcźi płatu trjebało, a schescźo włószy molerjo ßu jón pomolowali. Tola dale, luba macźi! Lěhwo s wulkim ekserzěrnischcźom je tsi kóßne mile wulke, s kotrychž běchu jena połoja pola, druha pak lěß. Pola njejßu poßyli, lěß pak ßu spuschcźeli. A nětko stejitej sa lěhwom dwě njepschewidnej muri drjewa natwarjenej, s kotrehoż móhłe ßo w Seifenje hrajki sa zyły ßwět nadźěłacź. Njeliczomne stany, macźi, byschcźe dyrbjeli widźecź, kotreż ßu, běłym wowzłam podobne, po rynkach w dobrym rjedźe postajene. Ssrjedź ekserzěrnischcźa steji na naßypanej hórzy druhe twarjenje, kotreż je sa wjerchow k pschihładowanju postajene. Wone je dwajschoßne, w hornim schoßu ßo najwyschschi knjeza seńdu, w delnim pak wyßozy. Tucźi ßmědźa hischcźe hłubscho dele do konditarnje, kuchnjow a pinzow stupicź, hdźež, pokasawschi ßwoju sastupnu khartku, jědź a picźe po żadanju dostanu. Tón ßamy knjes, kotryż je w Seifenje drjewjane talerje skasał, wczera wuja a Minku po lěhwje wodźesche, mi běsche dowolene, jich pschewodźecź. Najprjedy pschińdźechmy do kwadrata, hdźež pruski kral s hischcźe wjele druhimi woßobnymi knjesami bydli. Tón bě wot schěrokich hrjebjow a s naßypanzu wobdaty. Pschi nutskhodach turkowszy janiczarojo (wě ßo, pschedrascźeni sakszy wojazy) strażowachu. Wschitzy běchu jara woßobnje swoblekani, jich offizěr ßamo atłaß a hermelin. Jich hudźba s 20 woprawdźitych czornych wobsteji, kotsiż satraschnu haru dźěłaja. Nimo hrósbnych turkowskich wobliczow ßo schmórnuwschi pschińdźechmy psches woßebne stany a kryte khody do ßrjedź kwadrata, hdźež je wulka sala natwarjena. Ně, macźi, kak ßo tam wscho se słotym, ßłěbrom, ßomotom, żidu a parlemi błyschczi a syboli, ßebi pschedstajicź njemóżesch. Wot wjercha błyskotate ßwěcźniki dele wißachu a pschi nutskhodach 4 hłownych stanow pruskeho krala stejachu ßłěborne kadźenki, s kotrychž kóżdy 4 zentnarje ważesche. Ně, macźi, bych sto listow popißacź dyrbjał, hdy bych chżył tebi wscho na dróbne rospowjedacź. Jenoż na to chżu hischcźe spomnicź, so je jich hischcźe 7 tajkich kwadratow dwórskich stanow, każ ßym je runje wopißał. Wuj a Minka staj ßebi w Riesy bydło wotnajałoj; ja pak dyrbju na czołmje nozowacź, schtoż drje je khětro twjerde a symne lěhwo, tola sa to czim bóle na waß doma myßlu a w duchu widźu, kak doma hrajki pomolujecźe abo kak moji towarschojo pschi cźěmnej łuczlanej tschěsźy dźěłaju. Kajki rosdźěł bjes tu a tam. Kak wjetschi hischcźe bjes semju a njebjeßami, na kotrychž w nozy słote hwězki nade mnu tak kraßnje błyskotaju, każ bychu mje se ßwojimi słotymi pruhami k ßebi cźahnucź chżyłe. Ach, moja macźi, tón hrosny Max. Wón Minku s paßlow njepuschczi, a wuj ani kschiwje k tomu njehłada, dokelż njehańbicziwy cźłowjek jeho wschudźe ßobu cźaha a jemu lěhwowe kraßnoscźe pokasuje. Nětko pak dyrbju skónczicź. Papjera je na kónzu. Niż pak luboscź, s kotrejż ßym do wěczność

Na Łóbju pola Zeithaina, 22. junija 1730.

Wasch

poßłuschny ßyn Lukasch Hillner.

(Potraczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Tudomny nowy měschczaństi radźiczeł knjes E. Lindner je ßo 1. julija wot k. měschczańosty Löhra w pschitomnoscźi shromadźeneje rady, deputazije měschczańskich wukasanzow a wjazorych měschczańskich sastojnikow ßwjedźeńszy do ßwojeho sastojnstwa sapokasał.

— Sańdźenu póndźelu dopołdnja na czeranischcźu Heymannez bělernje na rybowej haßy żonje ßudnikeho ßłużobnika Trodlera a schtrymparja Hartmanna schaty kluskaschtej. Na dobo ßo pław na stronje, hdźež stejeschtej, ponuri a wobej żonje psches hłowu do wody panuschtej. Trodlerowu se żerdźemi hnydom s wody wucźeżechu, Hartmannowu pak doßahnucź njemóżachu, dokelż bě hacź do ßrjedź reki spłuwnuła, hdźež je woda na schěscź łóhcźi hłuboka. Duż by żona ßmjercź w żołmach namakała, njebudźischcze-li ju hajnk Schneckenberg, rucźe sa njej skocziwschi, pschimnuł a k brjohej pschinjeßł.

— Na Biskopizy a połodnischu wokolnoscź 26. junija sliwej podobny deschcź s krupobiczom padźe. Zita ßu po sdaczu psches krupy cźeżko schkodowałe.

— Snate je, so muchi abo druhe insekty, hdyż ßo na scźerby ßydaju, s nich cźełowy jěd na cźłowjekow pschenoscha. Lubijske hamtske hetmanstwo je toho dla sakasało morwe knoty wonka wupowěschecź, a hrosy pschestupjerjam tutoho wukasa s 50 mk. pjenjeżneho khostanja.

S Hnaschez. 29. junija je ßo tu sakładny kamjeń k druhej schuli na ßwjedźeńske waschnje położił.

S Njeßwacźidła. Hdyż po poßwjecźenju nascheje wojerskeje khorhowje, na kotreż je ßo hižo dźenßa dwě njedźeli a potom saßo tydźenja tudy spomniło, ßo naschemu wojerskemu towarstwu wot druhich tajkich towarstwow pyschaze dary sa khorhoj poskicźowachu, sbudźi cźim bóle powschitkownu kedźbliwoscź ta pißana ßekła, kotruż knjes pschedßyda Panczicźanskeho wojerskeho towarstwa pschepoda, a pschi wuhładanju ßekle jedyn a druhi swjeßeleny sa ßebje prajesche: „Sserbske barby!" Tola schto ßerbske barby pschi khorhoji dyrbja? To chżu tudy woßebje naschim pschecźiwnikam wupowjedacź. Każ běchu pruszy (delnołużiszy) ßerbszy wojazy hižo pod starym Frizu dobre mjeno měli a ßwojemu kralej lubi byli, tak poczachu pruszy Sserbjo tehdy, hdyż bě stary Napoleon lěta 1806 Prusku s wulkeho dźěła wobßadźił, so sa ßwojeho krala a sa ßwój pruski kraj wobrónjowacź, hdyż też bu to wótczinske hibanje wot Napoleonowych ludźi bórsy podtłóczene; a hdyż bě měrza 1848 w Barlinje revoluzija wudyrika, chżychu pruszy Sserbjo, prjedawschi pruszy wojazy, ßwojemu kralej na pomoz cźahnucź, doniż nastupazy krajny radza jim njedorěcźa, so a cźoho dla dyrbjachu ßo toho wostajicź. W sakonskim wójsku ßu něhdy ßerbszy dragunarjo prynza Jana ßławni byli, kotrymż je ßo dla jich mózneho rubanja w bitwach „mjaßorubarjo" narjekło. Měßaza meje lěta 1849 bě w Draźdźanach revoluzija pschecźiwo sakskemu kralej, na kotrejż ßo ani jedyn Sserb wobdźělił njeje; ta kompagnija pěschkow, kotraż tehdom krala s Draźdźan na twjerdźisnu pschewodźowasche, wobstejesche s najwjetscheho dźěła se Sserbow, a wjele druhich Sserbow, jězdnikow każ pěschkow, je pschi schkitowanju krala a pschi podduschenju sběžka w Draźdźanach pódla było a ßobu skutkowało, na czoż maju hischcźe dźenßa wobßwědczenje w rukach, hdyż w jich wußkużeńskich wopißmach steji, so ßu na drohowym wojowanju pschecźiwo sběžkarjam w Draźdźanach dźěł měli. Hdyż bě w lěcźe 1870 Napoleon III. wójnu s němskim krajom sapocźał, běsche we sjednocźenym němskim wójsku wjele młodźenzow ßerbskeje narodnoscźe, sakskich każ pruskich, kotsiż ßu ßebi żelesny kschiż jako wusnamjenjenje sa wopokasanu khróbkoscź a wustojnoscź dobyli, kotreż kschiże ßo po rossudźe a po namjetowanju wojerskich towarschow wudźěleju. Tak je ßerbska narodnoscź stajnje pschi sakskej a pruskej khorhowi była, a wojak ßerbskeje narodnoscźe je pod němskej khorhowju stajnje k tym ßkuschał, kotsiż ßu ßo pschi wojowanju sa krala a wótzny kraj wusnamjenjeli. Tak budźe ßerbski lud też pschichodnje se starej ßylnoscźu a wustojnoscźu pod němskej khorhowju ßłużicź. Tamna módro-běłocźerwjena ßekła pak je móhł rjez sastupniza wojerskeho Sserbowstwa, kotraż ßwědczi, so je wojerski ßerbski duch s němskim wojerskim duchom pod jenej a tej ßamßnej khorhowju krucźe sjednocźeny a so ßerbski wojak runo ßwojemu němskemu towarschej praji: „Sskawa kralej! Sskawa kejżorej!"

S Njeßwacźidła. Ssrjedu 1. julija běsche na tudomnych wikach tónle skót na pschedań: 386 howjadow, 77 ßwini a 360 proßatow.

S Jatsjobja. W nozy 28. junija ßu ßo tu brójeń, hródź, kólnja a ßwinjazy khlěw korczmarja Hanuscha a kólnja ryczerkublerja Fischera wotpaliłe. W płomjenjach ßu 3 kruwy, 2 cźelecźi, 12 huß a 12 kur kónz wsałe; wschelaki hospodarski grat a wjele ßyna je ßo saniczisko. Woheń je w Hanuschez bróżni wuschoł, tola njeje snate, kak je nastał.

S Lubija. Wschudźe ßo na to skorźi, so schulska mkodoscź na bliske widźenje jara cźerpicź poczina. Też w naschich ludowych schulach make dźěcźi tak rědke njejßu, kotreż s nawocźemi abo brylemi khodźa. Na jenej shromadźisnje schulskich direktorow je ßo psched něschto cźaßom wo tym rěcźało, s wotkel mjenowana khoroscź nastawa, a kak móhło ßo tomule njedostatkej wotpomhacź. Jako hłowna pschicźina, kotraż ßobu bliske widźenje wucźomzow pschisporja, ßo mjes druhim hubjeny cźischcź wschelakich schulskich knihi mjenowasche. Duż ßo żadanje wupraji, so by ßo wot ministerstwa sjawneho wucźenstwa w kóżdym němskim kraju postajało, kajka papjera ma ßo k cźischcźenju schulskich knihi bracź, kak wulke maju pißmiki bycź, kak daloko rósno maju rynczki bycź atd. — Każ se schulskimi, tak pak je s wulkeho dźěła też se wschelakimi druhimi němskimi knihemi. My Sserbja, Bohu dźakowano, w tymle nastupanju skorźicź nimamy. Wschitke knihi a druhe spißy, kotreż ßo wot nascheje „Macźizy", wot „ßerbskeho lutherskeho knihowneho towarstwa" a wot druhich wudawaju, ßu na rjanej dobrej papjerje jaßnje a cźisćze cźischcźane. Najwjetschi pak je rosdźěł mjes naschimi ßerbskimi a wschelakimi němskimi cźaßopißami.

My jene wulke (a pschi tym tež doscź wulkohubate) němske nowiny snajemy, kotrež žu cžasto doscź hižo rostorhane, prjedy hacž je wotebjerarjo do rukow dostanu: tak hubjena je papjera. A cžischcź hakle! To móžemy na žwoje Serbske Nowiny, na Łužicu a druhe nasche cžažopižy woprawdże hordźi bycź. Te žu wschě cžischcźane, kaž by kóždy exemplar sa někajku wustajeńzu postajeny byl, takle jedyn Němz nasche cžažopižy wuhladawschi ke mni prajesche. A to je cžescź sa tych, kiž nasche cžažopižy wudawaju a cžischcža, a tež sa zyły nasch lud. Sserbski lud pak dyrbjal žebi tule cžescź tež psches to prawje ważicź, so žerbske cžažopižy dale a pilnischo wotebjera. —a.

S Lipska. Tudomne žerbske studentske towarstwo „Sorabicum“ liczi w tu khwilu žydom žobustawow. Jich mjena žu: Jan Golcź, pschedžyda, Jan Handrik, Pawoł Räda, Pawoł Jencź, Khorla Ssykora, Kurt Henczka a Alwin Eberhard. Towarstwo žo po starym waschnju kóždy pjatk wjeczor skhadźuje. W tutych shromadźisnach roswucźuja žo žobustawy towarstwa w žwojej macźernej rěczi, a to stawa žo: 1. s pschednoschkami, 2. s pschekožkami nabožinskeho wopschijecźa, 3. s wukkadowanjom skkadby a 4. s cžitanjom Sejlerjowych spižow. Wožebje pak žo žobustawy tež w konversaziji prózuja. Knjes knihikupz Pjech a k. direktor Pohoncź shromadźisny wopytujetaj a staj mkodym Serbam s radu a pomozu k ruzy.

S Radschowa. Sańdźenu wutoru popołdnju pschicźeże na nasche hona cźežke njewjedro s krupobicźom. Krupy běchu kaž hołbjaze jeja wulke a rózkate. Dokelž bě cźicho, dha njejžu jara wulku schkodu nacźiniłe; jenož rozka je khětro pobita.

Prolog sa prěni towarschny žwjedźeń Wojerowskeho žerbskeho burskeho towarstwa 21. junija 1885.

Pěžnił J. Wjela na Židowje.

Schtó krajinu wě pěknischu
Hacž Wojerowsku nadobnu?
Nam s holami žo seleni
Se sahonami płódnymi;
A rězy dźetej psches tón kraj,
Kaž powijakaj žlěbornaj.

Ssu we njej pyschne sahrody
A s cžerstwym ludom cźiche wžy;
Hlej, splah nam žerbskoh' naroda
Tu bydli žno wot sastarska,
Sso s pilnej ruku kublajo
A khwalo Boha wjerschneho.

Po pótnych dźełach s wjeczorka
Wón žwjatok cźicho wužiwa,
A žužod, hlej, se žužodom
Sso poženje pod lipy schtom,
Rad pošt'chajo, kak mkodźisna
Ssej pěknu pěžeń saspěwa.

Pak dźenža wjeczor k towarstwu
Tón luby lud žo setka tu,
A towarsch strowi towarscha,
Joh' žerbšzy s ruku powita;
Hlej, sradowanje dźenža kcźe,
Kaž hischcźe měli nježdmy je.

K nam, cžestni Sserbja, witajcźe,
Wy sprawne dusche žerbowske!
Po sažkuženym žwjatoku
Tu pschebywajcźe s radoscźu.
Hdyž ruka sprózna wotpocžnje,
Ta duscha wužij wjeżele!

Schtož poskicźicź Wam budźemy,
Wscho rady shotowali žmy.
Tón žorcźik dajcźe lubicź žej
We žerbskej myžli spokojnej!
A schtož Wam spěwy snoschuja,
Njech žo Wam lubje spodoba.

A njelubi drje wschitko žo,
Rad wsmicźe s małkim sa lubo!
Hlej, rjeńschich wězkow poda cžaž,
Hdyž towarstwo žo wita saž'.
Njech towarstwo pschez' rjeńscho kcźe
To Wojerowske žerbowske!

Wužudźenja.

Lawniski žud. Dźěłacźer K. A. Herbrich w Nowych Bóschizach bě wobskorżeny, so je psched dlěschim cžažom žwoju žonu se samyžkom s hrabjemi na prawu ruku bik, psches cžož je žo jej jedyn porst stschiwik. Cžělneho ranjenja dla Herbricha k jastwu na jedyn tydźeń sažudźichu.

Khostanska komora. Njepołěpschomny pakostnik je 59lětny dźěłacźer M. Pjetasch s Radworja. Se Shorjelskeho jastwa puschcźeny, po swucźenym waschnju s nowa po kraju dundajo kranjesche. 5. junija wón do Njesdaschez pschińdże. Tam žo, pola kowarja Wawrika wo schkleńzu wody prosscho, pschi pschileżitoscźi dybsacźneho cžažnika s rjecźasom smozowa. Wawrik hnydom shubjenje cžažnika pytnu a jemu žo tež poradźi, jón paduchej wotewsacź. Pjetasch žo psched žudom prózowasche, žwoju winu pomjeńschicź, prajo, so je pola Wawrikez wscho kaž bróžnine wrota wotcžinjene namakał. Ssud, wě žo, to sa połožowazu pschicžinu njemějesche a wobskorżenemu, dźiwajo na to, so je hižo 16 ras khostany, khostarnju na jene lěto, shubjenje cžežnych prawow na dwě lěcże a dowolene podstajenje pod polizajsku nadkedźbu pschižudźi. — 19. haprleje t. l. žo w Prasy pola Hodźija domske s pschitwarjenej kólnju kublerja Kschižana wotpali. Nastata schkoda pódla sarunanja se sawěscźazeho towarstwa 2500 mk. wucźinjesche. 15lětna Marja Augusta Janez s Nadźanez, kotraž pola Kschižanez sa dźěcźazu holzu žkużesche, bě wobskorżena, so je woheń sakożika. Psches žudniske pschepytanje drje žo wupokasa, so je woheń samischkrika, niz pak so je žo to wot njeje se samyžkom stako. Duž móżesche žo jenož wo lohkosmyžlene wohenńsakożenje jednacź. Ssud wobskorżenu njewinowatu wupraji, dokelž je Janez po měnjenju lěkarskeho wězywustojneho tak žkabje duchownje wobdarjena, so scźěhwki žwojeho njekedźbliweho wobkhadźenja s wóhnjom žebi pschedstajicź njeje móhka.

Přilopk.

* Wutoru wjeczor je Mittweidsku wokolnoscź žakožne krupobicźe potrjechiło. Najbóle žu Merzdorf, Niederottendorf, Krumbach a Zschöpchen schkodowake. Rożka je na semju sbita, s dźěła žu tež klóski wotbite. Woknowe schkleńzy buchu po stach rosražene, žamo woknowe wobkuki rostkócźene a tšěchi pscherażene. Pschi tym satraschny wichor sakhadźesche, kotryž najžylnische schtomy spowala a wulke hakoły wotkamawschi je daloko wotnjeże. S městnami krupy 11 zolow wyžoko leżachu. Žně na potrjechenych leżomnoscźach žu do zyła sanicźene.

* 18. junija je jedyn domownik wumrjeł, dokelž běsche jeho jstwina mucha kužnuła. 15. junija jeho mucha do lěweho liza kó; na měscże lizo sacźekacź pocża, a bórsy tež zyła lěwa strona hłowy a schije. Potom žo sacźeklisna tež na druhe stawy rospschestrě, a njedźiwajzy na wschu prózu lěkarja wbohi cžłowjek na tscźi dźen rano wumrje. Mucha je pjecża na někajkim shnikym scźerbje poženżała a jěd na domownika pschenjeżka.

* Na hłubokim hacże, k knjeżemu dworej hrabinki Olisar žkuschazym, žo wóndano tši mkode holzy, dwě dźěscźi a mkody mužski po cžołmje wożachu. Na jene dobo žo cžołm powrócźi; mužski s wulkej nusu hacž k brjohej dopkowa, dwě holzy žo tepischtej, mjes tym so žo tscźej a dwěmaj dźěscźomaj radźi, žo powrócźeneho cžołma pschimnucź. Na brjóh dopkowawschi mkody mužski rucże do wžy běżesche ludźi na pomoz wokacź. Prjedy hacž wjeżnjenjo k hatej dóńdźechu, žo dobra hodźina minu. Dokelž je hat hłuboki, žebi nichtó do wody njewěrjesche. Holzu a dźěscźi, kotrež žo cžołma dżerżachu, pak mozy wopuschcźecź pocżachu, a kóždy wokomik jim žmjercź hrożesche. Tu žo jedyn bur, wěsty Krawcżuk, smuži a dohata skocźi. K cžołmej pschipkowawschi wón schtryk, sa kotryž cžołm pschiwjasowachu, se subami pschimnu a, dokelž je žylny muž, tež cžołm pkowajo hacž k brjohej pschiwlecże. Tak žo jemu sbożownje radźi se strachom sa žwoje žamżne žiwjenje tšjoch cžłowjekow wot weśteje žmjercże wumożicź.

* Nowinam „Heimath“ žo wo žlědujzym žurowym njeskutku pische. S někajkeje winy chzysche jedyn kowař jeneho žwojich snatych rady w stronu měcź. Duž wón hłuboku jamu wury a pschi składnoscźi žwojeho snateho, mkodeho cžłowjeka, sepschima, swjasa a do jamy storcźi; na to jamu s pjerschcźu samjeta a žo wotžali. Na sboże žo mkodźenzej radźi, žo s pschesměrnym napinanjom wschěch mozow s dźěła wužwobodźicź a wo pomoz sawokacź. Na jeho wokanje žo žužodźa sběżachu a njesbożownemu s jamy dopomhachu, kotraž dyrbjesche po kowarjowym wotmyžlenju mkodźenzowy row bycź.

* Psched žudnistwom w Parisu žo tele dny žudniske jednanje wotbywa pschecźiwo cžažnikarjej Pjelej, kotremuž žo wina dawa, so je žwojej prěnjej žonje a jenej žkužobnej holzy s jědom sawdał. Ssudniży smeja cźežke dźěło, dokelž wobskorżeny, kotryž je žwoje njeskutki w wulkej potajnoscźi dokonjał, wscho prěje, a dokelž dožahazych wězownych dopokasmow pschecźiwo njemu nimaju. Wobskorżeny je pjecża hižo prjedy někotrych cžłowjekow stónzował, ale žudnistwo jemu, dokelž je to hižo dołho, niczo dopokasacź njemóże. Jeho prěni wopor je jeho žamżna macź była. Dla stajnych domjazych swadow wona w lěcże 1849, bórsy po tym, so běsche žyna porodźiła, muża wopuschcźi, a hacž do žwojeje žmjercże se žynom a pschi žynje wosta, hacž runje běsche tutón jara hrosny pschecźiwo njej. Nasymu lěta 1872 wona cźežko skhori a w žakostnych boloscźach na tscźi dźeń wumrje. Po lěkarja žyn hakle późła, hdyž běsche hižo posdże, a hdyž macź mrějesche. Macźerna žmjercź žyna do zyła njesrudźi; wón jeno sa pjenjesami pytasche, kotrež dyrbjachu tu, kaž měješche wón sa to, po macźeri bycź. Pscherywschi zyły dom, wón tež schpundowanje macźerneje jstwy roskama a do zyła niczo njenamakawschi se słobami sawoła: „Ssu ju s jeje papjerjanymi pjenjesami sahrjebali, kotrež

je do ßuknje saschite měka." Hacz runje mějesche Pjel tehdom cžaßnikarstwo w Montreilu, wón cžaß s wjetscha s tym pscheczini, so chemiju praktiszy studowasche. Lěto po maczernej ßmjercži jemu tez nan wumrje sawostajiwschi jemu 20,000 markow. Wopuschczíwschi ßwoje cžaßnikarstwo Pjel do města Passi czehnjesche, hdzez ßebi w wotležanej, husto sarosczenej, czmowej sahrodze khěžku wotnaja, w kotrejž ßo dale w chemiji wuwuczowasche, wudawajo ßo sa profeßora mediziny. Tudy wón ßwojej starej sługobnizy Marji Mahon s jědom sawdacz spyta. Wona czežko skhori, ale na sboże jeje pschiwusni po nju pschińdzechu a ju do hojernje dowjesechu, hdzez wona po dołhim cžaßu wotkhori. Na jeje město k Pjelej mloda holczka do ßługby stupi, do kotrejež ßo Pjel bórsy salubowa. Tez wona podobnje Marji Mahon po krótkim cžaßu skhori, ale do hojernje njeńdzesche. Schto je ßo s tejle njesbožownej staka, žadyn człowjek njewě. Wona je ßo na jene dobo shubiła, a nichtó ju wjazy ani žiwu ani morwu widzał njeje, hacz runje ßu na wschě mózne waschnje sa njej ßlědzili. Ssußodza wobkruczeja, so Pjel pschi jeje khorosczi žaneho człowjeka k njej puschczik njeje. A hdyž Pjel na jene dobo ßwoje dotalne wobydlenje wopuschczi, w jeho jstwiczžy na semi a na sczěnach ßlědy sapeczeneje krwě nadeńdzechu. W ßwojim nowym wobydlenju ßo Pjel saßo cžaßnikarstwu pschiwobroczi a ßo lěto posdźischo s wěstej Buffero woženi, kotraž běsche ßebi něschto psches 1000 toleŕ nalutowała. Měßaz po kwaßu mloda žona, kotraž běsche dotal zyle strowa była, nahle skhori. Jeje macz, kotraž něschto dnjow posdźischo pschijědże, ju hischcże pschi žiwjenju nadeńdże. Khoru, kotraž niczo wužiwacz njemóżesche, ßmjertna laczność czwilowasche. W žałostnych bolosczach wona w maczernymaj rukomaj wumrje. Lěkař, kotryž je ju jenicžki ras wopytał, rjeknu, so je ßebi pjecża s jědojtymi hribami sawdała; wona pak hribow ani jědła njeje. Pjel cžěło žony hacz do hodźiny pohrjeba wopuschczik a tez nikoho k njemu pschipuschczik njeje. Pschiwusni njeboczicžkeje jenož toho dla zyku wěz ßudnistwu wossjewili njeßu, dokelž ßo skandala bojachu. Hakle 5 lět posdźischo, hdyž ßo pschecziwo Pjelej ßudniske jednanje pocża, dokelž běsche ßo wěsta Böhmerez zyle potajnje shubiła, cžěło Buffero wuhrjebachu a arsenik w nim namakachu. Pjel na to wotmolwi, so je ßo jeho žona krótko do ßmjercże s arsenikom hojicz pocżała, duž dźiw njeje, so ßo w cžěle arsenik namaka. Bórsy na to ßo Pjel druhi krócz woženi. Po kwaßu wón ßwoju pschichodnu macz narěcża, so by ßwojej dźowzy ßwoje samoženje sapißacz dała, a hnydom na to saßo žonu narěcża, jemu ßwoje samoženje sapißacz. Lědma bě ßo woboje stało, pschichodna macz a žona skhorischtej a bórsy na to Pjela wopuschczischtej, dokelž běschtej ßłyschakej, so je ßo wón s tym wudawał, so je jěd wunamakał, kotryž cžłowjeka po maku mori njesawostajiwschi ani ßlěda w cžěle. Bórsy na to ßo Pjel do wěsteje Böhmerez, 44 létneje holzy, salubowa. Hdyž běsche wona k njemu pschicżahnuła, ji wón bórsy jeje pjenjesy, něhdże 1000 markow, wurěcża. Wonaj zyle ßamaj bydleschtaj a Pjel ji krucże sakasa, se ßußodami wobkhadzecz. Sa 10 dnjow Böhmerez straschnje skhori; wona wokasche, so ju kaž woheń w nutskach pali, a so laczność s niczim stajicz njemóże. Pjel nikoho k khorej njepuschczi a wona ßo na jene dobo potajnje shubi, kaž něhdy jeho ßługobniza. Na jene dobo wokoło Pjeloweho wobydlenja ßmjerdzecz pocża, kaž wot hnijazeho cžěła, tak so ßußodża w ßwojich wobydlenjach wjazy wutracz njemóżachu. W nozy ßußodża widżachu, so ma Pjel w wóhnischczu wulki woheń, wokoło kotrehoż staroscżiwje běha a w kotrymž něschto pali. Bórsy Pjel wschě wokna husto sapowscha. Nasajtra, hdyž běsche Pjel s domu schoł, jena ßußodżina po rěblu k jeho woknu salěse a wuhlada, so kożo Böhmerez w ßrjedź jstwy steji a so je pó jstwje wscho rosmjetane. Na semi kuski chlora leżachu, na wóhnischczu pak hromadka bruneho popjeła, kotryž na žadyn druhi popjeł podobny njeje. Ssudnistwo wo tym shoniwschi, w Pjelowym wobydlenju piku, noże a druhi grat namaka, wscho s tucznymi blakami pokryte. Wězywustojni ßu wuprajili, so ßu tele blaki wot cžłowjeje abo wot krwě někajkeho swerjecża. Hdyž posdźischo jene cžłowjeke cžěło spalichu, runje telko a runje tajki popjeł dostachu. Pjel pak wobkrucża, so je Böhmerez jeho wopuschczika, a we wschěm pschi tym wostanje, so je zyle njewinowaty.

* Tydżenja wo wulkotnym wóhnjowym njesbožu pißachmy, kotrež je njedawno pólske město Grodno domapytało. Tón ßamón dżeń, hdyž w Grodnje, hdżez ßo pokschtwórta dnja pospochi palesche, woheń druhi dżeń sakhadżesche, ßo w nozy wokoło dweju, hdyž wscho spasche, tez w ruskim městaczku Ssebjeżu palicz pocża; dokelž běsche ßylny wětr, płomjenja sa schtyri hodźiny wjetschu a rjeńschu pokoju městaczka sapuscżichu. Wotpaliło je ßo něhdże 300 domow, mjes kotrymiž běsche jeno 5 wulkich kamjeńtnych. Nastał je woheń psches to, so běsche jedyn židowski pjekař ßwoju hubjenu padawu pěz sapyrił. Wołebitu zyrobu płomjenja w jenym wulkim dworje namakachu, hdżez běsche ßmoły a petroleja s hromadami nakopjene. 2500 ludźi je w płomjenjach wscho shubiło, schtoż wobßedżachu. Schtoż běchu ßebi wbosy ludżo domjazeje nadoby do sahrodow a tworow s khlamow na torhoschczo snoßyli, to ßurowe płomjenja wscho spożerachu. Jenož czi ßu něschto mało sdżerżeli, kotsiż běchu ßwoje wězy k brjohej bliskeho jěsora snoßyli; ale tez tudy ßu żołmy něschto sebrake, a wjele ßu paduschni ludżo pokradnuli. So bychu wotpaleni, kotsiż s wulkeho dżela hischcże pod hołym njebjom bydła, hłodu njewumrjeli, je ßo jim wot měschczańskeje rady hacz na dalsche wschědnje punt khlěba na muża dawało. Wutroba ßo kóżdemu kama, schtóż te cżrjódy żonow a dżeczi płaczo a żałosczo po wotpalnischczu błudżicz widżi. Hłuboko hnuty stary żid prajesche: „To je każ sapusczenje a płacz Jerusalema."

* W jenym wulkim měscże wóndano człowjek, kotryž s zaßkami po měscże khodżi, do jenych kupjel pschińdże. Ssebi ßam wodu do kupjele puschczejo pak ßo wón samyli a w město symneje zyle horzu wodu na ßo puschczi, s czimž ßebi zyłe cżěło wopari. So by ßo po lěkarja póßłako, wón njedowoli; ně, wón ßo swobleka a pěschi domoj dżěsche. Njedźiwajzy na żałostne bolosczże wón nasajtra saßo s zaßkami khodżesche, ale wokoło pschipołdnja jemu tak slě bycz pocża, so do hojernje dżěsche, so by s lěkarjom porěczał. A runjež ßo jemu s dżěła hižo koża s cżěła ßlěkacz pocża, ßo wón jeno s wulkej nusu narěczecz da, so w hojerni wosta. Dwaj dnjej posdźischo wumrje.

* W městaczku Belebeju ßo poßledni dżeń meje w nozy tsjo jeczi tatarojo wukamawschi żelesnu lěßyczku psched jastwowym woknom do jastwoweho dwora won dobuchu. Runje chzychu woni někajke stare durje wukamacz, tu wojerska straża k tomu pschińdże, kotruž běchu jastwowi dohladowarjo sawokali; dohladowarjo běchu cżěkanzow dawno pytnuli, dokelž pak brónjow njemějachu, ßo bojachu ßo do nich dacz. Hdyž cżěkanzy pytnuchu, so ßu pscheradżeni, jedyn s nich dohladowarjej lampu s ruki wurasy a ßo na to pó cżmje do jeneho wojaka da pytajo jemu tsělbu wuwinucz. Wojakow wschak běsche s dohladowarjemi 7 muži, a cżěkanzy běchu jeno tsjo; ale tuczi běchu hobrszy, ßylni mużojo a mějachu mózne dubowe ßochory w rukomaj. Bitwa pó cżmje někotre minuty trajesche. Hdyž pak druhi jastwowy dohladowaŕ s lampu pschińdże, ßo pokasa, so běchu wojazy cżěkanzow pschemóhli; dwaj tataraj běschtaj s bajonetami do rukow a do nohow ranjenaj, tsecżi pak, kotryž běsche ßo prěni do wojaka dał, hižo leżo mrějesche: wojak běsche jemu s bajonetom wutrobno s lěweje strony pscheklók. To běsche straschny paduch a rubjeżnik był, kotryž je cżasto hižo w jastwje ßedżał; wón tez běsche ßwojeju towarschow k cżěkanju nawabił. Bywschi ßam něhdy wojak ßo wón, hdyž ßo do wojaka da, pschede wschěm prózowasche jemu bajonet wutorhnucz. Budźische-li ßo jemu to radźiło, dha budźische bitwa wjazy woporow żadała; jeho wotmyßlenje pak ßo njeradźi, a wón ßam pschi tym žiwjenje shubi.

* Bjes Božeje wole ani włósk s cżłowjeczeje hkowy njepadnje. Wo wěrnosczi tohole ßkowa podawk ßwědczi, wo kotrymž ßo s Odeßy pische. W pschedměscże Odeßy psched něschto cżaßom k schewskemu Lebjedżewej towarsch pschińdże wabjo jeho do korczmy. Lebjedżew wotmolwi, so ßobu hicz njemóże, dokelž ma nusnje dżełacz. Duž jeho towarsch s mozu se jstwy cżahnucz pytasche; hdyž schewski na to na towarscha sawoła, so dyrbi cżinicz, so won pschińdże, pjany cżłowjek wótry schewski nóż shrabnuwschi schewskeho wjazy krócz do żiwota kló. S rosrěsanym żiwotom Lebjedżew wo pomoz wokajo se jstwy won běżesche; to pjaneho dźiwucha hischcże bóle roshněwa, a każ tigr wón na Lebjedżewa sleczi, jeho s nożom do boka kakajo. Rucże s durjemi won skoczíwschi ßo wón s ramjenjom do duri sapře, so by njemdry cżłowjek won njemóhł. Wot ßylneho napinanja mozow Lebjedżewej cżrjewa se żiwota stupichu, a mozy jeho wopuschczichu. Mjes tym běsche ßo wjele ludźi sběżało, kotsiż pjaneho pschimnuchu a na poliziju dowjedżechu. Lebjedżewa, 22 létneho młodeho cżłowjeka, do hojernje dowjesechu. Tudy lěkař schewskeho wußlěka, jemu rany wumy a jeho nachloroformowawschi jeho rany pschepytowacz pocża. Tu ßo pokasa, so je ranjenemu żiwot na 10 městach pscheresany, bok pscheraženy, a so palz jeneje ruki jeno sa kusk koże wißy. Cżrjewa běchu na 80 městach narěsnjene. Wot 5 hodźin na wjeczor hacz do połnozy běsche lěkař něhdże 80 schowow do cżrjewow naschik; potom żiwot płatacz pocża. Lěkař běsche ßam żiwot hischcże bóle rosrěsacz dyrbjał, so by cżrjewa wschě na doscz pschehladacz móhł. Hdyž běsche wscho hotowe, mějesche żiwot napohlad, każ prawje sapkatana koschla. Skónczńje bu palz wotrěsnjeny a rana sawobalena. Hdyž khory ßaßo k ßebi pschińdże, ßo jeho lěkař praschesche, hacz jeho schto boli. Ramjo mje boli, khory wotmolwi, dokelž ßym ßo s nim krucże sa durje saprěwał; w żiwocże khoreho niczo njebolesche. Hdyž sa tsi dny

khoreho wopytowacź pschińdźechu, lěkař wješeły powjedasche, so ßu pola khoreho cźrjewa hižo sarostke a skutkuja, kaž bycź dyrbi. Poltsecźa tydźenja posdźischo běsche tutón schewski, kotryž běsche na žiwocźe, w cźrjewach a w boku na sto ranow měł, hižo tak daloko wustrowjeny, so móżesche tsi dny posdźischo hojeŕnju wopuschcźicź.

* Liwojo běchu psched něktorymi lětstotkami hischcźe mózny splah, kotryž běsche w wjetschim dźěle Liwlandskeje, kotraž ma wot nich ßwoje mjeno, a Kurlandskeje saßydleny. Ale sahubjaze wójny ſ Němzami, do jich kraja ßo dobywazymi, ßu splah Liwow nimale zyle wutupiłe. Dźenßa je Liwow jenož něhdźe dwanacźe stow wostako, kotsiž w hubjenych khěžkach jako khudźi rybazy na pustych pschimórskich pěskach poknóżnonawjecźorneje Kurlandskeje bydla. Bohacźi semjenjo wbohich Liwow na wsche mózne waschnje podcźischcźuja, žadajo sa ßwoje hubjene pěski wyßoki najeńiski pjenjes wot khudych rybakow Liwow. Liwska rěcź ßo jeno w ßwójbje ßłyschi; Liwojo wschitzy hižo latyschsku rěcź rosumja, w kotrejž teź ßo jim prěduje. Jenož žónske, wobkhowarki tradizijow stariny, liwski rěcźa. Wschě skórźby Liwow pak běchu dotal podarmo. Psched 20 lětami je Peterburgski akademik Kunik jako sarěcźnik Liwow pschecźiwo baronam, jich podtlóczowarjam, wustupił. W nastawku, wotcźischcźanym w nowinach „St. Petersburger Zeitung", mjenowany wuczeny mjes druhim na subrow w Běłowěžskich lěßach spomni pokasujo, kak ßo tónle rědki skót na tutym jenicźkim městaczku, hdźež ßo namaka, staroscźiwje plahuje a kak krucźe ßo kóždy khosta, schtóž subram sa žiwjenjom dźe. Sa to ma Ruska rědke skocźo, kotrež w žanym druhim kraju wjazy njenadeńdźemy. Też kurlandszy Liwojo ßu jenicźka powostanka stareho splaha a měli ßo, kaž ma dostojny akademik sa to psched skóncźnym sahinjenjom sakitowacź niz mjenje, hacź subry w Běłowěžskich lěßach. Loni ßu Liwojo ruskemu ministerstwu próstwu pschepodali, w kotrejž ßu wschu ßwoju nusu wuskorźili. Tole pißmo ma mjes druhim też wulku ważnosćź sa etnografiju a rěcźespyt, dokelž ßu pod nim wschě ßwójby powostawscheho liwskeho splaha podpißane. Liwojo mjenujzy dale žadyn pißany pomnik ßwojeje rěcźe njesawostaja, ſ wuwsacźom małeho krucha se ßwjateho pißma, kotryž bu do liwskeje rěcźe pschekoženy a wudaty ſ pjenjesami — Napoleona III. Ale tale knižka je ßo jeno w małej liczbje exemplarow cźischcźaka a je dawno bibliografiska rědkosćź. Njech hischcźe 20 abo 30 lět sańdźe a njesmějemy žaneho žiweho žórła stareje liwskeje rěcźe wjazy. So bychu ßo někak hischcźe sdźerźeli, Liwojo, kotsiž ßu dotal lutherszy, k prawoßławnej wěrje pschestupowacź pócźnu ßo nadźijo, so budźa jim prawoßławni duchowni w jich macźernej rěcźi prědowacź, mjes tym, so je ßo jim dotal latyschszy prědowało. Dny liwskeho splaha pak ßu pjecza licźene.

* W krajinje Missouri w Połnóżnej Amerizy podkopki ryjo ßu dźěłacźerjo njedawno 180 kóhcźi hłuboko stare město wuryli, kotrež je dźiwnje rjenje sdźerźane, dokelž tołsty płast lavy nad nim leži. Měschcźanske drohi ßu wumělszy twarjene a maju ſ wobeju stronow kamjentne scźěny, hrubje wudźěłane. W někotrych domach wschelake pschiprawy a domjazy grat nadeńdźechu, jako mjedźowe a kamjentne nože, mjedźowe piły a dr.; wscho drje je trochu hrube dźěło, ale tola wo tym ßwědcźi, so je lud, kiž je tudy bydlił, hižo wyßoki skhodźenk zivilisazije dozpět byk. Mjedź je podobna tej, ſ kajkejež ßu brónje a dr. dźěłane, kotrež w naschich starožitnostnych sbĕrkach nadeńdźemy, ale bóle cźĕmna.

Cyrkwinske powjesće.

Wĕrowani:

Michalska zyrkej: Jan August Schmidt, fabriski kowař pod hrodom, ſ Amaliju Augustu Schmidtez tam. — Khorla August Pachert, schewski mischtr w Ssmochcźizach, ſ Marju Augustu Schäserez w Małym Wjelkowje.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Jan Arthur, Khorle Augusta Brody, schewza na Židowje, ß. — Jan Ernst, Jana Augusta Pětschki, dźěłacźerja w Hněwßezach, ß. — Martha Hilžbjeta, Gustava Adolfa Frauensteina, fabrikskeho dźěłacźerja na Židowje, dź. — Jan Eduard, njemandź. ß. w Hněwßezach. — Jan August, njemandź. ß. w Cźichońzach.

Katholska zyrkej: Hana Lejna, Khorle Theodora Hottenrotha w Nadźanezach dź.

Zemrjeći:

Dźeń 21. junija: August Hermann Kalich, měschcźan a khěžeŕ, 34 l. — 22. Hana Micźkez, njebo Handrija Hagera, bywscheho korcźmarja w Lahowje, sawostajena wudowa, 77 l. 7 m. — 29. Marja Lejna Sommerez, Jana Bohuwěra Rachlowza, privatéra na Židowje, mandźelska, 68 l. 10 m. 7 d. — Morwonarodź. ß. Gustava Emila Fischera, kowarja pod hrodom. — Hana, Michala Gudy, kublerja w Dalizach, sawostajena mandźelska, 78 l. 5 m. — 30. Ernst Richard, njemandź. ß. na Židowje, 9 m. 4 d.

Psches ßudnistwo ma ßo na pscheßadźowanje pschedawacź: 11. julija dopołdnja w 10 hodźinach piwarńska leżomnosćź w Wujeżku pola Pomorz, na 5620 mk. takśerowana.

Płacźisna žitow a produktow w Budyschinje

27. junija 1885.

Žitowy dowos: 3016 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacź M	Na bursy hacź Pf
Pschenża	8	99	9	70	8	99	9	70
Rožka	7	72	7	78	7	72	7	78
Jecźmjeń	7	61	7	97	7	61	7	97
Wowß	8	—	8	40	7	90	8	—
Hroch	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka (50 kilogr.)	6	53	7	8	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	12	50	15	50	—	—	—	—
Hejduschka	16	—	16	50	—	—	—	—
Bérny	1	80	2	—	—	—	—	—
Butra (1 kilogr.)	1	70	2	—	—	—	—	—
Pschenczna muka 50 =	7	50	16	—	—	—	—	—
Rżana muka 50 =	7	25	11	25	—	—	—	—
Ssyno 50 =	2	50	2	90	—	—	—	—
Sslóma 600 =	16	—	17	—	—	—	—	—
Proßata 570 schtuk, schtuka	8	—	18	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	—	—	—	—	4	50	4	60
Rżane wotruby	—	—	—	—	5	30	5	40

Drażdźanske mjaßowe płacźisny. Howjada 1. družiny 54—60 mk., 2. družiny 45—50, 3. družiny 30 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 48—51 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 42—50 np., 2. družiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 3. julija: Rjane.

Khěža na pschedań.

Khěža cźišło 30 w **Nowej Wšy** pola Njeßwacźidła ma ßo **schtwórtk 9. julija 1885** dopołdnja w 10 hodźinach na wotkamanje na pscheßadźowanje pschedawacź. K njej ßłuscha 41 □prutow, kotrež ßo k twarej derje pschihodźa. Wumĕnjenja ßo prjedy wosjewja.

Kubło na pschedań.

W Kobjelnju je kubło cźišło 15 se 56 kórzami leżomnoscźe hnydom na pschedań.

Khěža cźišło 32 w Błóžanach se 36 □prutami leżomnoscźe je na pschedań.

W Hornich Jikozach je **žiwnosćź** cźišło 31 se ſ zyhelom krytymi twarjenjemi se 7 kórzami pola a łuki bjes hospody a wuměnka na pschedań.

Sswoju **khěžkarsku žiwnosćź** w Drĕwzach pola Lasa ſ wjazy dyžli 10 jutrami pschenczneje a rožkoweje pódy a rjanej łuku chzu ſ lětuschimi wubjernymi žnjemi a ſ zykym žiwym a morwym inwentarom hnydom płacźisny hódno pschedacź.

Swudowjena **Wrjóßowa.**

W wudawarni Serb. Nowin je na pschedań: **Spĕwna radosćź**; sbĕrka schulskich spĕwow. Do seleneje wobałki swjasana sa **50 np.**, do twjerdych deskow swjasana **70 np.**

Na žadanje herbow kublerja Pětra Halmy ma ßo k jeho sawostajeństwu ßłuschaze **kubło** cźišło 7 w Hrubocźizach

wutoru 7. julija 1885 dopołduja w 10 hodźinach

se stejazymi žnjemi na městnje ßamym w Hrubocźizach psches hamtske ßudnistwo na pscheßadźowanje pschedawacź. Mjenowane kubło ma maßiwne twarjenja, wot krajneho wohenśawĕscźazeho towarstwa na 19,500 mk. takśerowane, 30 akrow 198 □prutow leżomnoscźe ſ 543 dawkskimi jenoscźemi napołożenych a je wjeßnogrychtszy na 40,730 mk. takśerowane. Listno, kubłowe wopißanje wopschijaze, je w korcźmje na Ssokolzy wupowĕßnjene. 10. julija dopołdnja wot 9 hodźin a jeli trjeba ßlĕdowaze dny budźe ßo kubłu ßłuschazy morwy a žiwy inventar na pscheßadźowanje pschedawacź.

Paleny khosej,

wubjernje ßłodźazy, punt po 100 a 120 np.,
porucza pschezo cźerstwy **Th. Grumbt**
na swonkownej lawskej haßy.

K nasymskemu wußywej poruczam w najlĕpschej dobroscźi: **hróch, woku, hejduschku, kolij,** toho runja wschě družiny **warjenjow** w cźerstwej tworje po najtunischich płacźisnach.

E. Schmiß w Budestezach.

C. Thiermann ⚒ w Budyschinje

ma pschezo na składze a porucza k wobstaranju symskeho potrěba po **najtunischich płaczisnach**

Ia Mariascheinsku brunizu

s Doblhoffskich podkopkow, snatych najlěpschich czěskich brunizowych podkopkow.

Tale wote mnje so pschedawaza **Mariascheinska bruniza** je najwubjernischa sa **stwinske a kuchinske tepjenje** a so woßebje też sa **piekarstwo** doscz poruczecz njemóże. Wona dawa **syknu tepjazu móz**, njewudyma **zane schkódne gasy, njeßasuje** a sawostaja jenoz 1½ % **popjeka bjes truskow.**

Pschi wotewsaczu zykych lowrijow so **podkopkowe płaczisny**, pschi mjeńschich dźělbach najtuńsche dźeńske płaczisny woblicza.

Sa prawu wahu a měru ja polne rukowanje dawam.

Wotwożenje psches moje ßamßne wosy sa tunje płaczisny.

Komptoir: na zitnych wikach czisło 5.

Skład: na privatnym tworowym dwórnischczu.

Khojej

wot najtunischich hacz do najlěpschich druzinow, jara derje ßkodzazy, porucza **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tucne ryby, najtunischo porucza **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Saßopschedawarjow a hosczeńzarjow czinju na wulku dźělbu jara rjanych a tunich

zigarow

kedźbliwych a pschedawam

„El Bebido“

1000 schtuk po 17 mk. 50 np.
100 „ „ 1 mk. 80 np.

„El Prado“

1000 schtuk po 19 mk.
100 „ „ 1 mk. 95 np.

J. T. Glien

4 na drjewowym torhoschczu 4.

Khojej

njepakeny punt po 70, 80 a 90 np. porucza jako jara płaczisny hódny

Richard Pötschka
pschi torhoschczu
pódla męschczańskeje haptyki.

Khojej

pakeny punt po 90, 100 a 120 np. porucza jako jara płaczisny hódny

Richard Pötschka
pschi torhoschczu.

Jerje

wulke k marinerowanju po 3, 4 a 5 np., w wjetschich dźělbach tuńscho pola

Richarda Pötschki
pschi torhoschczu
pódla męschczańskeje haptyki.

Parna fabrika

schokolady, zokrowych tworow a mjedowych tykanzow

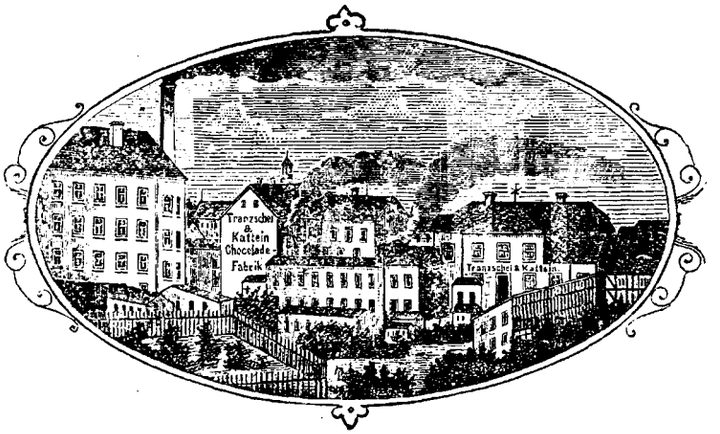

Rudolfa Katteina,

prjedy **Tranzschela a Katteina,**

w Budyschinje

na hospitalskej haßy 7 a rózowej haßy 10

porucza

ßwoje cziste a dobre fabrikaty po jara tunich płaczisnach.

Katteinowy Budyschski konfekt: ¼ punta po 15 np.

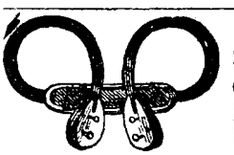

Wschěm, kotsiž na wobschkodźenje czerpja, poruczam ßwoje derje dźěkane **wenzy** s pjerom a bjes njeho, **pupkowe schlebjerdki, klysopompy, podwuklysterky, nadrowe klobuczki, gumijowe podłożki** s najlěpscheje druziny pschi potrjebje dobroczinemu wobkedźbowanju.

K. R. Lory, bandagist
8 na schulerskej haßy 8.

Schtoż s bandażow na składze nimam, toho runja wschě porjedźenja, do mojeho rjemjeßka ßkuschaze, sa krótki czaß zyle po zadanju a měrje po najtunischej płaczisnje wobstaram.

W wudawarni Serb. Nowin ßu dostacz tak mjenowane:

1. Trauungsregister, 2. Taufregister a 3. Todtenregister,

kajkeż so k sapißam trjebaja, kiž so letnje pola wyschnoscze wotedadża abo hewak k zyrkwinym kniham nałożuja.

Koßy,

kaz jěd rěsaze, porucza

Paul Walther
pschi zitnych wikach.

Najlěpschi mlokowy a wuzitkowy pólver, salsowy pólver, wobjerny pólver sa ßwinje

porucza

haptyka w Rakezach.

Khojej:

Santos
derje ßkodźazy
seleny punt po 65 np.,
paleny = = 80 =

Kampinas
wubjernje ßkodźazy
seleny punt po 70 np.,
paleny = = 90 =

Mexikanski
jara derje a ßylnje ßkodźazy
seleny punt po 80 np.,
paleny = = 100 =

Java a Ceylon
najlěpschi po ßkodźe
seleny punt po 100 np.,
paleny = = 120 =

porucza

Hermann Kunack
w Budyschinje na bohatej haßy 8.

Kalijowe mydło, ßuche,
punt po 50 np.,
jadriwe mydło, ßuche,
punt po 40 np.,
kojowe mydło, ßuche,
punt po 36 np.,
pschenicznu schterku,
punt po 22 np.,
kónzatu schterku, najlěpschu,
punt po 30 np.,
soda krystalisowany, najczisczischi,
punt po 5 np.,
běrnjazu muku,
punt po 13 np.,
běłazy soda H. Puyowy,
pakczik po 10 np.,
wubjerny ßrědk sa schaty a hospodarstwo,
ziwizowe mydło, masne mydło
w wschelakich druzinach
pschedawa tunjo

H. Puy w Budyschinje,
mydłarnja.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaz też **wutrjeny len** kupuje po kózdej dźělbje a kózdy dźeń mechanika dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenoz **trjeny len,** a to jenoz ßobotu w Grützneroz domje, s nutskhodom s jerjoweje haßy, kupuje.

Strowe kruschwinowe drjewo

kupuje po najwyschschej płaczisnje

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Cześćenym Sserbam Budyschina a wokolnosće dowolamoj sebi najpodwolnischo k nawjedźenju dacź, so smój

kolonialtworowe a spiritnosowe khlamy

na **swonkownej lawskej haßy cźißlo 42,** knjesomaj **Ginzelej & Ritscherej** hacź dotal sßluschaze, kupiłoj a so te same pod firmu

Schieschke & Rötschke

dale powjedźemoj.

Budźemoj so swěru prózowacź, so bychmoj tym, kotsiź naju s pschistupom poczesćza, k spokojnosći poßłużałoj, a poruczamoj swoje nadewsacze dobroczinwemu wobkedźbowanju.

W Budyschinje, 29. junija 1885. S poczesćowanjom

Schieschke & Rötschke.

Khofej
punt po 90 np., 1 mk., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 30 np.,

wuwolijowany kakao
punt po 2 mk. 40 np.,

schokoladowu muku
punt po 1 mk. 20 np.,

sago

poruczataj

Strauch & Kolde,
drogowe khlamy k slotemu worku
3 na kamjentnej haßy 3.

Zigary,
zigarety,
tobak w pakcźikach,
schnupowanski tobak,
zwanski tobak,
schwedske sapalki

poruczataj

Strauch & Kolde,
drogowe khlamy k slotemu worku
3 na kamjentnej haßy 3.

Leńczk,
strózawe selo,
bobownik,
babyduschku,
lipowe kcźenje

kupuje **Hrodowska haptyka.**

Najlepsche a najtunische

zigary

w najwjetschim wubjerku
porucza

Th. Grumbt
na swonkownej lawskej haßy a w kupnizy.

Khofejowy sklad.

Ssylnje a derje sßłodźazy hizo po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcze tunscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym sßłodźe poruczataj

bratraj Mërschej
na zitnych wikach.

K męschczanskemu tschelenju

poruczam po najtunischich płaczisnach:

bele schtrympy sa dźeczi a zónske,
pißane = = = = = we wschech barbach,
soki por hizo po 10 np.,
sßekle sa zónske po 20 np.,
khornarje sa zónske po 15 np.,
rukajzy sa zónske po 25 np.,
rüsche a zanki meter po 10 np.,
schtalty w wulkim wubjerku, **pschedkoschliki, schlipßy, sßlě, manschety, rubischcza na hlowu a wokolo taille atd. atd.**

E. Scheer
w Budyschinje na schuleńskej haßy 3.

Zyte tobakowe rjepiki punt po 23 np.,
rěsane = = = = 30 =
porucza

A. P. Böhme
psched schuleńskimi wrotami 3.

Mecklenburgski zywjenjesawěsczazy a lutowanski bank w Schwerinje w M.,

załoženy w lěcze 1853,

bjerje sawěsczenje na smjercz a doczakanje, kaz tez sawěsczenje czělneje renty a dawa kawzijonske pozczonki po najlepschich wumenjenjach.

S dźiwanjom na pscherěsnu dividendu 35.45 %, sa lěto 1885 wudźělomnu, so prämije pschi sawěsczenju 1000 mk. sa sßłědowaze lěta pschistupneje staroby takle wobliczeja:

pschistupna staroba:	18	23	28	33	38	43	48
premija po tarifje:	18 50	21—	23 90	27 50	31 90	37 40	44 60
dividenda sa lěto 1885:	8 66	9 36	10 04	10 72	11 64	12 31	13 24
netto-premija:	9 84	11 64	13 86	16 78	20 26	25 09	31 36
dividenda po prozentach:	46 81	44 57	42 01	38 98	36 49	32 91	29 69

Wukasanja rad dawa

hłowna agentura w Budyschinje.

C. E. Scholze
na swonkownej lawskej haßy 15.

P. Strobelowy atelier

sa njebolosne saßadźenje khumschtnych subow a plombirowanjow po najnowschim systemje.

Wotstronjenje subybolenja, subowe operazije.

Na bohatej hasy čo. 68, II. poskhód.

K rěczam wschědnje dopołdnja a popołdnju wot 8 hacź do 5 hodźin. Khudym darmo.

Pschedawam

po cźaßej pschimerjenych płaczisnach sßłědowaze wupkody:

rajß	**punt po**	**15**	**np.,**
jahły	„ „	13	„
krupy	„ „	14	„
hejduschku	„ „	16	„
ßoki	„ „	16	„
buny	„ „	14	„
pschenczny gris	„ „	18	„
khežorski wucźaß	„ „	18	„
II. druzinu	„ „	15	„
ßuschene ßłowki	„ „	22	„

C. Kahrowe
na zitnych wikach
pschi póstskej kowarni.

Nowe cźaßniki a porjedźenje cźaßnikow najtunischo pola

A. Magera
na ßerbskich hrjebjach.

Dwělětne rukowanje.

Hamburg-Amerika.

Kóždu ßrjedu a njedźelu do New-Yorka

s póstskimi parolódźemi

Hamburgsko-Amerikanskeho paketjezdneho akcijskeho towarstwa.

Wukasanje a pschewjesne pißma dawa

No. 867. **Albert Meisel w Budyschinje.**

Dźiwoczanske ßerbske ev.-luth. mißionske towarstwo

smeje, da-li Boh, jutsje sa tydźeń, 12. julija, popołdnju w tsjoch hodźinach w Lehnertez domje w Zokowje mißionsku hodźinu.

---

1. oktobra je jstwa s dwěmaj komoromaj, pinzu, kólnju a sahrodku pola **Taczinkez** w Tšělanach na pschenajecźe.

Dźełaczerska ßwójba,

kotraz móże wobydlenje dostacź, so na **Porschiske ryczerkubło** pyta.

Pytaju so rólni pohonczojo, tseczazy a wolazy, khežne a hródźne dźowki sa wyßoku msdu psches pschistajazu zonu **Heynoldowu.**

Mlynski pohoncz

so hnydom pyta do mlyna w Hownjowje psches **R. Stenzela.**

Pilny **pschahaŕ** a **korbaŕ** dostanjetaj hnydom dźełko na

knjezim dworje w Sarěczu.

Kowarski

móże hnydom do dźełka stupicź w kowarni w Prěczezach.

Cześćzranjaze ßłowa, na **Scholczinu** w Nowych Małßezach srěczane, s tutym wróczo bjeru.

Hana Schneiderowa
w Małßezach.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćernje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 28. **Sobotu 11. julija 1885.** **Lětnik 44.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Strowje němskeho kněžora je so psches wuživanje Emskich strowotnych wodow na swjeżelaze waschnje pożylniło. Kaž hacž dotal kněžor najskerje tež lětża do Gasteinskich abo do Ischlskich kupjelow pojědże a budże so tam s awstriskim kněžorom setkacz.

— Braunschweigska knježerstwowa rada je protokol wo tajnym pożedżenju wosjewika, w kotrymž je braunschweigski żejm pruskemu namjetej pschihłożowak, so by so Kumberlandski wójwoda s naślědnistwa braunschweigskeho tróna wusamknuł. S protokola shonimy, so su s wopředka wjazori sapóśłanzy pschecziwo namjetej pruskeho knježerstwa byli. Hakle list, kotryž je minister hrabja Görtz cžitak, je s pschiczinu był, so je żejm jenohłóżnje pruski namjet pschijak. W tutym liscze, jendżelskej kralowej pisanym, Kumberland wukożuje, so swoje prawa na hannoverski kralowski trón njepuschczi, hdyž tež je loni w swojej proklamaziji wosjewił, so chze braunschweigske knježerstwo po kněžorstwowej a krajnej wustawje wjesc. Jeho protesty pschecziwo anekziji Hannoverskeje psches Prusku njespanu a jeho stejnischczo w nastupanju Hannoverskeje te same wostanje, samo hdy by woprawdże na braunschweigski trón stupił.

Franzowska. Franzowske wójsko na narańschej indiskej pokupje je straschny sběžk Anamitow porasyko. Anamitski knježer bě, wudawajo, so chze se swojimi wojakami psched franzowskim generalom Courcy paradu wotdżerżecz, blisko swojeho hłowneho města Hué swoje zyke wójsko shromadźił. W nozy 4. julija Anamitojo, 30,000 muži sylni, Franzowsow, kotsiž zytadelu w Hué wobsydlachu, nadpadżechu a skomjane stany franzowskich wojakow sapalichu. Franzowsojo, se sparja wubudżeni, so khróble wobarachu a, jako dżeń switasche, nadběh na sběžkarjow swažichu. Anamitojo na wschěch stronach zosachu, 1500 morwych na bitwischczu wostajiwschi. W knježerjowym hrodże Franzowsam njesmérnje wjele bohatstwa do rukow padże. Bjes druhim w nim sa s najmjenscha 5 milijonow frankow slébra namakachu. Po powjesczach, wot generala Courcy do Parisa póśłanych, Franzowsam w Hué żadyn strach njehrosy. 30,000 Franzowsow, kotsiž w tu khwilu w namjesnym Tonkinje steja, do Anama marschěruje. Po jich pschikhadże budże lohko, anamitiski sběžk do zyła podtłóczicz. Bjes tym so budża Franzowsojo w narańschej Indiskej najskerje bórsy měr a porjad postajicz móz, sda so, so na nich na narańscho-afriskej kupje Madagaskarje dlescha wójna czaka. Howasojo, knježazy lud na Madagaskarje, su franzowske wotdżělenje, kotrez je franzowske wobsbeżeństwo pschi mórskim brjosy wobsadżiło, nadpanuli a woblehnuli. Někotre franzowske nowiny knježerstwu radża, so by, tutu pschileżnosc wuwuživajo, so Madagaskara mozowako. Nětczische ministerstwo pak tak wójnszy smysłene njeje, kaž prjedawsche Ferryowe, a drje s najmjenscha bjes pschiswolenja deputirtskeje komory wójnu na Madagaskarje njesapoczne.

Jendżelska. Pschedsyda noweho jendżelskeho ministerstwa, markys of Salisbury, je swój a swojeho ministerstwa program s dołhej rěczu w hornim żejmje wukożił. Rěcz bě, hacž runje jara dołha, tak powschitkownje dżerżana, so mało swětła wo pschichodnej jendżelskej politizy rosschěrja. Nadawki, nowemu knježerstwu stajene, su czężke, jara czężke w Afghanistanje kaž w Egiptowskej — to su tak rjez sakkadne myśle najnowscheho ministerskeho sjewjenja. Salisbury nadżija so, so s Ruskej wujednanje — na sakkadże wot Gladstona pschewsatym — k spokojazemu kónzej dowjedże, tola jednanje pjecza hischcże tak daloko pokroczyło njeje, so by so měrne rosestajenje sa wěste měcz móhło. Tež w nastupanju Egiptowskeje Salisbury njewěstotu rosjażnik njeje; knježerstwo budże s rasnosczu a wobstajnosczu postupowacz, tola najprjedy dyrbja so egiptowske wobstejnoscze podrobnje pschestudowacz. Sudan so njeśmě do zyła falschnemu profetej pschewostajicz a egiptowske mjesy njeśmědża jeho dźiwym czrjódam wotewrjene bycz. Egiptowskemu městokralej Tewfikej paschi je Salisbury směrowanje dał, so njebudże wotśadżeny, dokelž je hacž dotal swérnje k Jendżelczanam stał. K pschewjedżenju swojich wotmysłenjow knježerstwo czaża potrjebuje. Wo swjasłach s wukrajom Salisbury ani słowczka njepraji a tuto mjelczenje njewěste stejnischczo nětczischeho ministerstwa najwótrischo wosnamjenjuje. W zykej rěczi so niczo ważneho njenamaka, khiba słowa, na rusko-afghanske mjesy so poczahowaze, kotrez chze Salisbury tak położene měcz, so zulsikarski pschekhód, do czehoż je ruske knježerstwo hižo prjedy swoliko, afghanski wostanje. Duż tež so w wukraju po Salisburyowej rěczi skożowacz njebudża, wożebje niz w Ruskej, hdżež niz na słowa, ale na skutki jendżelskeho knježerstwa hladaju. Ruske nowiny pisaju, so drje budże lědma mózno, jednanje pod tymi samymi wuměnjenjemi sazo nadewsacz, pod kotrymiż je so wono s Gladstonom wjedło. Bjes tym so so jendżelske konserwatiwne nowinarstwo prózuje dopokasacz, so sebi Salisbury na to njemysli, so k rusko-njepschecżelskej politizy poślednjeho Beaconsfieldoweho konserwatiwneho ministerstwa wróczicz, skutki jendżelskeho knježerstwa runje nawopaczność dopokasuja. Sa sastupjerja Jendżelskeje w Konstantinoplu, kotryż so w blischim czasu postaji, so tón samy Sir Layard mjenuje, kotryż je pschede wschěmi rusko-turkowsku wójnu s létow 1877—78 sawinował; wuwołany njepschecżel Ruskeje, Hobart pascha, sazo do statneho sastojnstwa stupi, a generala Lumsdena su s rjadom pyschili sa te same kuski, kotrychż dla je pod Gladstonom do njehnady panuł. Pod tajkimi wobstejnosczemi budże sebi Ruska wot Salisburyoweho knježerstwa wěsczische wukożenje w nastupanju srjedżneje Asije żadacz dyrbjecz, pschetoż dowěrjenja k njemu w tu khwilu żaneho nima.

Schpanska. W Murziji, Valenziji a Castelonje je kholera něschto wosłabiła, sa to wona njedaloko Madrida w městaczku Aranjuezu s tajkej mozu wustupuje, so je so lud s wulkim strachom napjelnił. Schtwórtk tydżenja je kral Alfons skradżu pschecziwo woli swojich ministrow w Aranjuezu pobył. Sa pschedsydu ministerstwa bě kral słédowaze rynczki sawostajił: „Pucżuju do Aranjueza, hdżež kholera knježi. Mi so niczo bóle njesaleži, hacž so swojich wojakow a swój czerpjazy lud wopytam. W Aranjuezu kral najprjedy do wojerskeho hospitala stupi. Kóždemu khoremu so wot njeho pschecżelniwe słowo dosta. 5000 frankow sa najnusnische potrjebnoscze sawostajiwschi, so Alfons do ziwilneho hospitala poda.

Tam jich 230 khorych, bjes nimi 60 mrějazych, leżeſche. Kral ßo, ßmějkot na hubje, k khorym bliżeſche. Tuczi jeho ßami proſchachu, ßo wotßalicź, tola kral hoſpital njewopuſchczi, prjedy hacź njebě nuſne naprawy poruczik a toho runja 5000 frankow darik. Na haßy kralej pſchiwokachu, ſo dyrbi wotpuczowacź. W Madridże bě ßo powjeſcź wo kralowym wotßalenju rucże rosſchěrika a lud do njeměra ſtajika. Ludźo żeleſniſkemu cźahej napſchecźo cźehnjechu, kotryż dyrbjeſche ſchtwórcź hodźiny pſched dwórniſchcźom ſtejo wostacź. Lědma ſo bě kral ſ wosa wuſtupik, ßo jemu kralowa do rukow cźißnu. Wyſkaze hurawokanje bě ßkyſchecź a napohlad w tutym wokomiku bě njewopißomny. „Sskawa khróßkemu kralej! Tak dyrbi ßo knjeżeŕ ſadżerżecź! Sskawa kralej, kotryż ßwój lud lubuje!“ To běchu ßkowa, kotrež běchu pok hodźiny dołho na pucźu, ſ dwórniſchcźa k kralowemu hrodej wjedźazym, ßkyſchecź. Kral je ßebi pſches tuto nowe dopokaſmo khróßkeje woporniwoſcże wutroby a pſchiwißnoſcź ßwojeho luda dobył. Jeho mjeno po wſchej Schpaniſkej w wulkej cźeſcźi ſteji a wón móże, ſepjerajo ßo na luboſcź ßwojich poddanow, ſ měrom a bjes bojoſcże ſpoczinjenjam ſchpaniſkich republikanſkich ſpſchißahanzow pſchihladowacź, kotſiż ßo w Franzowſkej pſchi ſchpaniſkich mjeſach na revoluziju pſchecźiwo njemu hotuja. Wulka wjetſchina ſchpaniſkeho luda ßwěrnje kralej pſchiwißuje, duż republikanarjo w tu khwilu wjele wuhladow nimaju, ſo ßo jich wotmyßlenja w Schpaniſkej do ſkutka ſtaja.

Drjewjany taleŕ.

(Pokracźowanje.)

Dźeń, kotryż dyrbjachu ßo talerje wotedacź, pódla dwórſkeho bubonoweho a trompetoweho inſpektora Wippermanna też hiſchcże wojeŕſki wyſchk ſ ludźimi a woſami, k wotwjeſenju trěbnymi, k Lóbju pſchińdże. Talerje buchu ſ cźołkmow wſate a na brjóh ſnoſchene.

„Do zyka je jich“, Hillner, talerjowy wikowaŕ, praji, „300 hromadże ſwjaſanych rynkow, a kóżdy ſ nich liczi 100 ſchtuk. Po tajkim ßo ſuma lohko pſcheliczicź hodźi. Bjes tym ſo ßo to pſches waſchich wojakow ſtawa, najhnadniſchi knjes wyſchko, chżyli ßo wy ſ bleſchu madeirſkeho wina a ſ pſchikuſkom ſabawicź.“

Pſcheklepany talerjowy wikowaŕ, kotremuż bě ßo po ſdacźu tuta myßliczka wot bubonoweho inſpektora pſchiradźika, bě na ßwój cźołm blidko a ſchtyri ſtoły ſeſtajecź dał, na kotrež ßo wyſchk, bubonowy inſpektor, Hillner a toho ſchikowana holza ſeßydachu. Wyſchkej ßo, każ ßo ſdaſche, Minzyna bliſkoſcź a nadźija na wino a połne talerje derje ſpodobaſche. Wón ßo rucże ſa blido ßynu a ßwoju brodu ſhładkowawſchi, ſa ſchkleńzu wina pſchimnu. Bjes tym ſo ßebi na cźołmje wino a jědź derje ßkodźicź dachu, ſapoczachu wojazy talerje liczicź.

Hillner, na hibicźiwych wyſchkowych ludźi ſtrachocźiwje ſ boka pohladnuwſchi, na bubonoweho inſpektora ſ woczomaj blinzaſche, na cźoż Wippermann, pokiw ſroſumiwſchi, ßmějo wyſchkej praji:

„Tak duſchnje każ ßo tu też ßedźi, dha bych tola nochżył hacź poſdże do wieczora tu wostacź. Toho pak ßo njeſminjemy, hdyż chzedża, każ ßo ſda, waſchi ludźo kóżde ſto talerjow woßebje pſcheliczicź. Hillner je ſprawny muż a ſ zyka ßym nękotre ſta pſcheliczik a je połne namakał.“

„Wěrju wſchak to!“ wyſchk wotmolwi, ſchkleńzu wupijo, „liczenje ßo ſkónczńje wot ßameho ſakaſa, hdyż ßo mojim ludźom wěz woſtudźi.“ A wón ſ jenej ruku ſa ſardelowej zaktu pſchimaſche, bjes tym ſo ſ druhej ßebi ſ nowa ſchkleńzu wina naliwaſche.

Hillner bu pſchezo blědźiſchi, cźim dlěhe liczenje trajeſche. Hroſu a ſtrach na jeho wobliczu widźo ßo Wippermann ſběhnu, ſo by ßo k wyſchkowym ludźom pſchibliżik: „Jěſcże a pijcże, lubi ludźo!“ wón pſcheczelniwje praji. „Tu ſteji palenz, tam zakty a kołbaßa.“

Dwaj twjerdaj tolerjej ßo ſ Hillneroweje ruki do ruki brodateho korporala ßunuſchtaj, kotryż liczazych wojakow nahladowaſche. Tón ſe ßwojimaj cźornymaj woczomaj na njeho wótrje ſabkyſknu a ßo, dar njewobhladany do ſaka tyknuwſchi, hnydom ſaßo k liczenju talerjow wobrocźi.

Trochu ſměrowany ßo Hillner k ßwojim hoſcźam wrócźi. Jako bě prěni wós połny a k wotwjeſenju hotowy, korporal, liſtno w ruzy dżerżo, k wyſchkej ſtupi:

„Hnadny knjes wyſchko!“ wón praji, „prěni wós ſe 100 talerjowymi rynkami je połny. Měſto 10,000 ſchtuk pak je w nich jenoż 8651, dokelż jenoż ſchěſcź ſ nich połne ſto, druhe pak jenoż 78 a 85 ſchtuk licza.“

„Pßejſkobanezy!“ wyſchk herjekaſche. „Schto? kak? njemóżecże wy hacź do ſto prawje liczicź?“

„So by ßo żana ſmylka njeſtaka“, wotmolwi korporal ſ měrom, „ßym kóżdy rynk wot dweju mużow pſcheliczicź dał a kóżdy njedoſtatk ßwěru napißał. Potom je mi“, wojak do ſaka ſhrabnuwſchi dwaj tolerjej na blido położi, „tamny knjes tajle pjenjeſaj prjedy do ruki ſtłóczik. Cźoho dla a k cźomu? ßam njewěm.“

„Jenoż něſchto mało k pſchepiczu“, Hillner jakotaſche, blědy każ kalkowa ſcźena, „tola moje talerje ßu w rjedże, najſkerje ßu ßo ludźo někak ſamylili.“

„Hnadny knjes wyſchko“, Wippermann ſměrujo praji, „jeli ſo je ßnadź druhdy jedyn rynk krótſchi abo dléſchi, dha pſchemaka abo pſchewulka liczba na tym wina njeje, ale wſchelaka tołſtoſcź talerjow, ſchtoż pſchi tajkej wulkej hromadże hižo do měry pada.“

„Cźeńke abo tołſte“, ſnapſchecźiwi korporal, „tu je prawa ſuma ſapißana.“ A wón pſchi tym ſ ruku na papjeru dyri. 1300 ſchtuk tak łóhko njepſchewidźu a hdyż chże hnadny knjes je ßam pſcheliczicź, dha móże ßo wo wěrnoſcźi mojich ßkowow pſchepokaſacź.“

„Roßßuchanezy!“ wyſchk wokaſche, „wěz ßo mi dźiwna bycź ſda. Chżemy ßo pſcheßwědczicź!“

Sardelowu zaktu pózrjewſchi ſchkleńzu wupróſdni. Na to ßo ſběhnu a na brjóh ſtupi, pſchewodźany wot naſtróżanych blidowych hoſcźi. Wuliczenje nowych rynkow ßo ſ tej ßamej ßwěrnoſcźu ſta. Sa dwě hodźinje bě dźěło ſkónczene, pſchetoż wyſchkowych ludźi bě jich zyka hromada.

„Wſcho hromadże“, cźitaſche wyſchk ſ papjery, „26,000 mjenje 76 ſchtuk. Po tajkim jich 4076 ſchtuk pobrachuje! Bowßz! kowßz! njeje to na jebanku podobne każ jejo na jejo? Scże naß ßnadź ſa hkupakow dżerżeli, kotſiż ani hacź do ſto liczicź njemóża?“

„Mózach dha hinak?“ ſadwělowazy talerjowy wikowaŕ bubonowemu inſpektorej ſcheptaſche, kotryż jemu ſ porokowazym hkowutſchaßenjom pſchikiwaſche. „Dokelż chżyſchcże 2000 talerjow ſa ßebje ſapkacźenych měcź, ßym dyrbjak, ſo bych ßwoju ſchkodu wurunak, hiſchcże ras 2000 wotſchcźipnucź.“

„Hnadny knjes wyſchko“, Wippermann ſapocża, „dajcże tón ras hnadże ſa prawo bycź. Talerjoweho muża ßu ſ pkacźiſnu jara tkóczili. Pódla toho ma hiſchcże ßo bojecź, ſo jemu dwórſki wupkacźeŕ hiſchcże wót kóżdeho duzenta dwaj kroſchkaj wotcźehnje. Potom hnadnemu knjeſej też ſe ßwojej hkowu ſa to rukuju, ſo talerje doßahnu, haj, ſo budże jich hiſchcże wjele wyſche.“

„Lutujcże Waſche ßkowa, mój knjeże!“ wyſchk rosnjembrjeny ſawoka. „Khortowe wono! Hdyż naſche wójſko woprawdże tyßazy mjenje liczi, hacź na papjerje ſteji, a do liczenja pſchińdu, dha ßo Hans ſ Orbſchelwitz pſchi tutym jebanſtwje wobdźélicź nochże. Chżu ßwoju roſprawu generalnemu pólnemu marſchalej ſ Wackerbarthej pſchepodacź. Scże ßnadź ßo nadżeli, mi hubu ſe ſchkleńzu wina a ſe ſardelowej zaktu ſatykacź? Scże arretěrowany, wy njeknicźomny talerjowy wikowarjo!“

„Mój Bożo!“ Minka ruzy łamajo ſakſchiknu. Hillner pak ßo ſ proſchazymaj woczomaj k Wippermannej wobrocźi, kotryż bě na jeho zykym njeſbożu wina.

Tutón ßo wotkaſchlowawſchi ſapocża: „Hiſchcże khwilku ſcźerpnoſcże, najhnadniſchi knjes wyſchko! Móże bycź, ſo ßo wěz hiſchcże k wuſprawnjenju talerjoweho wikowarja wujaßni. — Hillnero, ſcże Wy pſchi ſawalenju talerjow pſchitomny byli?“

„Haj!“ tutón tſchepotajo wotmolwi.

„A kóżde ſto bě prawje wotliczene?“

„Haj!“

„Kak talerje do Draždżan pſchińdżechu?“

„Na woſach, kotrychż bě jich ſchěſcź.“

„Sa kotry cźaß ßu wone ſe Seifena do Draždżan dojěke?“

„Něhdże ſa tſi dny.“

„Scże wy woſy pſchewodżeli?“

„Nè! Ssym ſe ßwojej dżowku poſdźiſcho ſ woßebitym woſom ſa nimi jěk.“

„Wěz ßo wujaßnjuje“, Wippermann ſpokojeny praji. „Njejſcże dha nikoho k wobkedźbowanju talerjowych woſow poſtajili?“

„Jeneho mkodźenza ſe Seifena, kotryż je talerje draſchlowacź pomhał.“

„Tu mamy!“ Wippermann wotmolwi. „Nahladowaŕ a ſcheſcźo wóſnizy ßu pſches jene byli a pobrachowaze talerje pak na bok tykli, pak pſchedali. Hillner je wuſprawnjeny, dyrbi pak ſchkodu njeſcź a doſtanje měſto 30,000 jenoż wo prawdże wotedatu liczbu

talerjow sapłaczenu; khiba so runje hnadny knjes wyschk tak wótrje njehlada."

„Chzu wam něschto wótrje njehladacź", tutón bórczo wotmolwi, „budźcźe wjeżeli, so scźe někoho wuczuschlili, kotryż dyrbi winu na żo wsacź. Hdźe tón khadla je?"

„Tam steji!" Hillner pomaku snapschecźiwi, pokasujo na Lukascha, żwojeho wuja, kotryż pomhasche talerje na wós klascź.

„Hej! pst! pschińdź ke mni!" Wippermann kiwajo wokasche. „Ssy paduch", wón dale rěczesche, jako bě Lukasch pschikhwatak, „ży po puczu hromadu talerjow, kotraż do tyżazow dże, pschepraskał a żo do pjenjes s wósnikami dźělik. Daj wěrnoscźi czesczź a wusnaj żo żwojeje winy. Potom mózesch żo skerje hnady nadźecź."

Wschón sadźiwany Lukasch na wokoło stejazych hladasche. — „Ja — paduch?" wón nastróżany jakotasche. „Ja — talerje po puczu rospschedał? Ow, niz jeneho jenicźkeho!"

„To wschak snajemy!" Wippermann praji, „schtóż kranje, tón khaje. Tola mamy żrědki, tez najsażaklischeho kharja k wusnaczu nusowacź. Niz wěrno, hnadny knjes wyschko!"

Tutón żo na bok wobroczi, so by żwojeho korporala k żebi kiwnuk. Bjes tym Hillner s czicha k żwojemu wujej rěczesche: „Najlubschi Lukascho! najlěpschi wujo! dam tebi 50, ně, sto toleř, jeli so wěz na żo wosmjesch, abo s najmjeńscha w tu khwilu napscheczo njerěczisch. Lubju tebi, so budu żo sa twoju macź a sa jejne dźěczi każ luboscźiwy nan staracź."

„A ja", Minka praji, „chzu tebje wutrobnje lubowacź, hdyż ży nanej k woli. Żadaj żebi wote mnje, schtoż chzesch a schtoż w mojich mozach steji."

„A ja", Wippermann pschistaji „budu wěż, mój żyno, tak wjercźicź, so bjes khostanja wostanjesch. Jenoż na tym je leżane, so preni nadběh wudżerżisch. Wěz żo straschnischa bycź sda, hacź woprawdże je."

Lukaschej bě, każ by pohkuscheny abo wo żnje byk.

„Schto dha dyrbju cźinicź?" żo wón praschesche.

Tu żo wyschk s korporalom wrócźi.

„Arretěruj mi toh' kharlu", wón k njemu praji, „toh' talerjoweho pakostnika! Czepla tola! wbohich wojakow tez hischcźe wo jich talerje sjebacź, so bychu s ruki jěsć dyrbjeli! Phi a hańba na njeho!"

„Ja njeżym kranuk", Lukasch bjeswólnje praji.

„Tak kóżdy paduch rěczi", wyschk żantorjesche. „Wscho żo wupokasa. Talerjowy wikowar nam njecźeknje, skerje pak tutón pachol, kotrehoż niczo njedżerżi. So by wjedżak, kak żo wojazy maja, dyrbisch żam wojak bycź. Pola naż budże s tebje żnadź hischcźe sprawny człowjek."

„Ssym njewinowaty", Lukasch praji, njedźiwajo na wujowe a Minżyne proschaze wobliczo.

„Kij tebi k wusnaczu a jerjowa tunka tebi k wojerstwu dopomha", wyschk snapschecźiwi. „Prjecź s nim a s talerjemi!"

Wyschk żo se żwojimi ludźimi wotżali, kotsiż talerjowe wosy a żwojeho jateho do żwojeje żrjedźisny wsachu. Nastróżeni nasad wostawazy sa nimi hladachu.

„Czeplske cźinjenje, so runje do rukow talerje liczażeho Obschelwitza pschińdźechmy!" Wippermann mjersazy praji.

(Pokraczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Diakonstwo tudomneje Pětrowskeje zyrkwje a prědarstwo Marineje-Marcźineje zyrkwje ma żo, dokelż je żo dotalny mějeczel powyschik, s nowa wobżadźicź.

— Każ żłyschimy, je k. student Handrik w Lipsku, kotryż je rodżeny Sserb, swjeżelazu powjesć dostak, so pola wojakow żłużicź njetrjeba. Wón żo 9. augusta do Sserbow wrócźi a móże potom bórzy do żerbskeho duchownskeho sastojnstwa stupicź.

— Budyschske hamtske hetmanstwo wosjewja, so je wokrjeżna shromadźizna lětża sażo 1000 mk. wustajika, so bychu żo s tym wudawki, kotrez żu gmejny w lěcźe 1884 sa duchakhorych, khupikojtych, khuchoněmych a bědnych měte, s dźěla wurunake. Hacź do 30. augusta t. l. maja żo tajke wudawki wot gmejnskich prjódkstejerjow hamtskemu hetmanstwu pschipowjedźicź.

— Pschi lětuschim měschczanskim tselenju bu na prěnjej tarczi k. krajnostawski knihiwjednik Klepl s kralom a k. rentier Igel s marschalom; na druhej tarczi je k. pschekupz Scheer s kralom a k. restawratěr měschczanskeje tselernje Vötig s marschalom.

— Pschi wulkim wóhnjostroju, kotryż żo sańdżenu żrjedu na tudomnym tselnischczu mějesche, schkrě na schindżelowu tsěchu Zahnez khěże na sprejskej haży sleczichu. Ssuche schindżele żo sapalichu, a woheń budźische żo straschnje rosscherik, njebudźische-li wóhnjowa wobora, s tselnischcźa rucze pschikhwatawschi, pkomjenja hnydom salaka.

— Dżeń a bóle żo na njeżwědomitoscź nětczischich a to wożebje mkódschich czeladnych skorżi. So taike skórżby bjes pschicźiny njejżu, dopokasuje njekniczomnoscź jeneje żłużobneje holzy, kajkaż je w tychle dnjach na żwětko pschischka. So by druhu lěpschu żłużbu dostała, bě bjesbóżne holczisko wospjet wodu, schwabliczki do njeje rosmokawschi, żwojej hosposy k piczu podako. Hosposa pak skónczńje pytnu, so je jej holza s jědom sawdała, a jědojty napitk statnemu rěczništwu pschepoda. Njekniczomnu holzu żu hnydom do pschepytanja wsali.

— W nozy wot sańdżeneho schtwórtka na pjatk je żo w żwojim wobydlenju na rěsniczej haży tudy wěsty Mótko, něhdy dźěłaczer w tudomnej měschczańskej piwarni, wobwěżnuk. Mótko je hižo wjele lět dołho khory, so mózesche żo lědma żam hibacź; duż wulku nusu czerpjesche. K tomu pschińdże, so jemu psched něschto czażom tez żona skhorje, kotruż żu psched něhdże dwěmaj njedżelomaj do měschczańskeje hojerńje wsacź dyrbjeli. Duż drje je wěste, so je Mótko w czeżkich myżlach żwojemu żiwjenju kónz sczinik.

— Każ żo powjeda, je żebi jedyn tudomny rěsnik khupy kusk sejhrał. Rěsniski mischtr Th. běsche wczera tydżenja na żudnistwje pobył, so by w někajkej żwójbnej należnoszi wużud shonił. Na to wobsamknu, hacź s radoszu abo s mjersanjom na wużud, to njewěmy, żo s karanczkom piwa pożylnicź. Setkawschi rěsniskeho mischtra M., wón s tutym do korczmy „Lusatia" dźěsche, hdźež jemu na khwilu żwoje knižki pschepoda, w kotrychż mějesche 1300 mk. pjenjes. Żadawschi posdźischo żwoje knižki wróczo a dostawschi je, pak wón pytnu, so je w nich w město 1300 mk. jeno 900 mk. Hnydom wón na żwojeho pschecźela M. tukasche, so je jemu 400 mk. wsak. M. prějesche, a wonaj żo wurěczowacź poczeschtaj, pschi czimż M. twóchnucź spyta. Th. pak żo sa nim puschczi wokajo, so bychu jeho sadżerżeli. Jedyn mużski tez czěkanza pschimnu a jeho poliziji pschepodacź pomhasche. Pjenjesy běsche M. duzy po puczu do jeneho pola cźiżnuk, hdźež je jena żónska namaka. Wona, każ tez mużski, kotryż běsche mischtra M. sadżerżak, wot mischtra Th. myto dostaschtaj. Nětko ma, żo wě, statny rěczńik tule należnoscź w rukomaj.

— Mje kóżdy krócź wutroba boli, hdyż po měscźe khodżo druhdy żłyschu, so macź, kotraż móże żo żama němski lědma někak wumjakotacź, se żwojimi makymi dźěcźimi jeno němski rěczi, a niczo żerbski. Schto żebi tajży starschi tola myżla! Hewak żo tola czasto rjeknje, najwjetsche kubko, kotrez móżetaj starschej dźěczom żobu dacź, je to, so je tak wjele hacź móżno nawucża a nawucźicź dadża. Wożebje w naschim czażu żo wot człowjeka wjele żada a rěcze żu kóżdemu spomożne. S najmjeńscha je to wěste, so něchtó, schtóż móże dwě abo wjazy rěczow, dale pschińdże, hacź druhi, kiż jeno jenu rěcź snaje. A schto někotry w posdźischim żiwjenju pjenjes sa to wudawa, prjedy hacź druhu rěcź trochu nawuknje! Wot żerbskeje macźerje pak dźěczo żerbsku rěcź spěschnje a hrajkajo nawuknje, haj bjes toho, so by wo tym wjedżako, a pschi tym zyle darmo. Posdźischo wulka próża a druhdy tez wjele pjenjes k tomu żłuscha. Psche czo dha někotre macźerje s dźěcźimi żerbski njerěcza? Jena měni, so sa nasch czaż s zyka trjeba njeje, so żerbski nawuknjesch, mjes tym so żo druha boji, so jeje Pětrk němski nawuknuk njeby, hdy by żo s nim żerbski rěczako. Wo to pokoj! Pola naż kóżdy czaża doscź němski nawuknje: wo to żo hižo schula a tez dalsche żiwjenje stara. Rěczu s nashonjenja. Ja żam żym w měscźe wot zyle żerbskeju starscheju rodżeny a, dokelż starschej jenicżży żerbski so mnu rěczeschtaj, hacź do żwojeho 6. leta tak rjez niczo němski njemójach, khiba někotre żłowczka, kotrez běch na měschczańskich dróhach s druhimi dźěcźimi hrajkajo nasběrak. Njedźiwajzy na to żym w schuli rjenje a dospołnje němski nawuknuk. A so by żerbska rěcź wysche była? Stup jeno do prěnich lěpschich khlamow abo k někajkemu rjemjeżlnikej, a wobhonjej żo, kotry tu dale pschińdże, hacź tón, kotryż móże jeno němski, abo tón, pola kotrehoż żo tez żerbski rěczi? K czemu dha te żerbske napiżma psched wschelakimi khlamami żu? Psche czo dha khlamarjo a rjemjeżlniży w nowinach wosjewjuja, so żo pola nich żerbski rěczi? psche czo dha, hdyż wucżobnika, wotroczka abo pomozника pytaja, tak czasto pschistajeja: „żerbskeje rěcże mózneho"? Schto dha budżesch ty, kotraż ży s dźěsczom jeno němski rěczała, żwojemu żynej wotmolwicź, hdyż czi wón skorżicź pschińdże, so tak dobreho města njenadeńdże, każ jeho żerbszy towarschojo? My żmy wjazy hacź jeneho mkodżenza snali, kotryż je na żwojeju starscheju do rowa hórke żłysy płakał, so jeho żerbski nawucźiłoj njejstaj. „Ja bych schtó wě schto dał", żmy někotreho prajicź żłyscheli, „hdy bych żerbski móhł." A njemyżlcze żebi na zusbu; tam je runje tak.

S němskej rěčzu daloko pschińdżeſch; hdyż pak móżeſch wyſche toho też ſerbſki, dha hiſchcże wjele wjele dale pſchińdżeſch. Duż, ſerbſke macżerje, rěczcże ſerbſki ſe ſwojimi dźěczimi! S tym jim najlěpſchu ſłużbu wopokaſacże, a dźěczi budża wam, hdyż wotroſtu, wulzy dźakowne ſa to. A też Bóh tón Knjes budże wo tym ſamolwjenje wot waß żadacż.

— Sſkowa, ſ kotrymiż je k. diak. Rjencż ſ Ketliż w prědowanju, na ſw. Jana, 24. junija t. l., w Bukeczańſkim Bożim domje pſchi němſkej mißionſkej Bożej ſłużbje dźerżanym, na duchownu nuſu w ſerbſkej Łużizy pokaſak, tu na wjazore żadanje wosjewjamy: „Alle cżoho dla hladamy na wopuſcżene duchowne pola, kotrež ſu wot naß ſdalene, a na duchownu nuſu w měſtach abo dalſchich krajach? Stupmy nuts do naſchich lubych ſerbſkich woßadow! Też tu knježi duchowna nuſa. S dźěla tu njeje ani duchownych, ani wucżerjow, kiż bychu macżerneje rěcże tutoho pobożneho, ſwěrneho, zyrkwinſkeho luda mózni byli. Też ſ tych woßyrocżenych a wopuſcżenych woßadow ſłyſchiſch ſłylny »hłóß prědarja w puſcżinje«, kiż tebi wotnuſuje na wutrobu hnujaze, haj na wutrobukamaze waſchnje a Bože dla twoju pomoz, twoje dźělbracże a podpjeranje! — Tola — Bohu budź ſkorżene — ſ dobom też wuſtupuja pſchecżiwniży teje ſerbſkeje Janoweje ſłużby, kotraż chze nuſy wotpomhacż a Knjeſej pucż pſchihotowacż a jeho ſchcżeżki rune cżinicż pſches ſerbſki jaſyk, wótſje po tym żadajo, ſo by ſo hłowa a duſcha tajkeje zyrkwinſkeje dźěławoſcże, mjenujzy macżerna rěcż, wot Boha narodżena a wot Boha hacż dotal ſdżerżana, każ junu hłowa Jana kſchcżenika w Herodaſchowym hrodże, wotcżaka a morika. Nochże-li pak Bóh, dha tola też my ani nochzemy ani njeßměmy nalemjenu ſcżinu dolemicż a żehliwy ſłużoh wuhaßnucż. A rjekńcże ſami, wy lubi Němzy a Sserbjo, njeby woprawdże ſurowje byko, ſo tudy w ſerbſko-němſkich zyrkwjach ſerbſkeje Łużizy, każ dżenßa, mißionſke ſwjedżenje ſwjecżimy, ſo ſa to ſtarajo, ſo daloke, póhanſke ludy ſwjate pißmo każ też prědarjow a wucżerjow jich ludoweje rěcże móznych doſtanu, — bychmy-li chżyli pſchi tym ruzy do klina położicż, ſměrom pſchihladujo, hdyż domach naſche bliſke ſerbſke woßady ſ dźěla prědowanja a wucżby w macżernej rěczi paruja!? Tym pak, kotſiż na tajkele ſwjate Janowe dźěło w njeſbożownym błudże łakaju jako na njeprawu wěz, pſchiwołamy ſ cżiſteho a dobreho ſwědomnja do jich ſwědomnja: Sawěrnje, my hladamy ſtroſchtnje w dowěrjenju na wſchehomózneho Boha, kotrehoż móz je w ſłabych mózna, horje k naſchemu njebjeſkemu kralej, kiż dżeſche: »Moje kraleſtwo njeje wot toho ſwěta« a kotrehoż duch je pſches wſchelakoſcż jaſykow ludy zyłeho ſwěta ſhromadźił k jednocże wěry!"

S Bolborz. Wutoru 7. julija popołdnju w 2 hodźinomaj poſwjeczi ſo tudy w pſchitomnoſcżi knjeſa fararja a kk. ſchulſkich prjódkſtejerjow, każ prěnjeje rjadownje ſchulſkich dźěczi a mnohich pſchipoßłucharjow na ſwjedżeńſke waſchnje ſakładny kamjeń noweho ſchulſkeho twarjenja. Po wuſpěwanju něktorych ſchtuczkow kherluſcha: „W wſchěch ſkutkach a wſchěm dźěle" dżerżeſche knjes farař ryczeŕ Imiſch na podłożku Jeſaj. 28, 16: „Hlaj ja kładu we Zioni ſakożeny kamjeń" atd. hnujazu poßwjeczeńſku rěcż, w kotrejż na ważnoſcż tajkeho kamjenja, każ też zyłeho na njón natwarjomneho doma pokaſa. Po tej rěczi kk. farař, wucżeŕ Domaſchka, ſchulſzy prjódkſtejerjo kubleŕ Żur ſ Delnjeho Hunjowa, ſahrodnik Holba ſ Bolborz, ſahrodnik Panach ſ Hornjeho Hunjowa, ſahrodnik Langa ſ Błohaſchez, kubleŕ Handrik ſe Sſkoneje Borſchcże, prěni ſchulſki hólz, prěnja ſchulſka holza a twarſki miſchtr Eisleŕ ſ Prěczez trójzy na ſakożkny kamjeń ſ murjeŕſkim hamorom klepnuchu. Jako běchu ſo k ſkónczenju ſwjatoczноſcże hiſchcże něktore ſchtuczki kherluſcha: „Ach woſtań pſchi naß ſ hnadu" wuſpěwake, cżehniſche ſ khorhojemi rjenje wupyſcheny cżah ſchulſkich dźěczi ſaßo do ſchule, hdyż dźěczi piwo a zaktu doſtachu, ſchtoż běſchtaj kk. kublerjej Żur ſ Delnjeho Hunjowa a G. Ssmoła ſ Leſchawy dobrowólnje darikoj, ſa cżoż ſo jimaj tudy w mjenje ſchulſkich dźěczi ſjawny dźak wupraja.

W Liſchej Horje je ſo pſchi wóndaniſchich hrimanjach podako, ſo jenej holzy, kiż runje ſedżo krumu dejeſche, błyſk do blachoweje dójneje dónczki dyri a dónczku hromadu ſmjecże, holzu ſamu pak njewobſchkodźi. Też hewak ſo pſchi tym, dźakowano Bohu, niczo ſtako njeje.

S Wojerez. Sańdżenu ſrjedu rano w 2 hodźinomaj w Nowej Łuzy w něhduſchim Kobalzez, nětko Auguſtej Kowarjej ſłuſchazym młynje woheń wudyri, kotryż młyn do prócha a popjeła pſchewobroczi. Kowař ſe ſwojej ſwójbu w hłubokim ſpanju leżeſche a budźiſche ſo ſe ſwojimi ſpalik, hdy budźiſche jeho ſahrodnik Gocża w prawym cżaſu njewubudźik. Gocżej ma ſo też dźakowacż, ſo je ſo ſkót płomjenjam wutorhnuk. S domjazeje nadoby je woheń nimale wſcho ſaniczik.

S Běłeho Khołmza. Pónd̀żelu 6. julija wjecżor wokoło 10 hodźin ſu ſo tu twarjenja khěżkarſkich żiwnoſcżerjow Schuſtera, Botwarja a Mjerwy do cżiſta ſpaliłe. Pſchi wukhowanju nadoby je ſo Botwař tak ſtraſchnje wopalik, ſo ſu jeho do Wojerowſkeje wokrjeßneje hojerńje dowjeſcż dyrbjeli. Schuſter je w płomjenjach dwě ranzy a něktore proßata ſhubik.

S hole. Ludowe knihownje, hdżeż wobſteja, tu a tam ſ wulkim żohnowanjom ſkutkuja. Pola naß tajkich knihownjow, kotrež měke, to ſo wě, ſerbſke bycż, nimamy. Se wſchelakich pſchicżinow też ſo ludowe knihownje wſchudżom ſakożecż njehodża. W naſchich dalokich holach pak je wjele wßow a wjeſkow, hdżeż mnoſy dobri ſwěrni Sſerbja bydla, kotrymż by k ſdżerżenju jich narodnoſcże a k wobkrucżenju narodneho ſmyßlenja wulzy wużitne byko, hdy by ſo jim ſkładnoſcż ſkicżała, ſerbſke knižki a Serbske Nowiny cżitacż. Woni bychu radźi cżitali, ale ſ khudobu ſo żiwjo pjenjes na to nimaju. Njeby ſo tomule njedoſtatkej wotpomhacż hodżało? Ssnadź ſo naſcha „Macżiza", kotraż hižo telko na duchowne roswicże ſerbſkeho luda wopruje, wo to poſtara, ſo by ſo wěſta liczba eksemplarow Serb. Nowin a wſchelakich ſa lud ſpißanych knižkow khudym Sſerbam darmo rosdawała, a to woßebje w tych ſtronach, hdżeż Sſerbowſtwu najwjetſchi ſtrach hroſy?

Dary ſa natwarjenje ſerbſkeho domu.

Farař Raeda w Mużakowje	4 hr.	50 np.
Farař Nowak w Kulowje	10 „	— „
Ratař Ernſt Lücka na Żidowje	25 „	— „
P. ſ Wochos	1 „	— „
Na khcżiſnach pola kantora Jordana w Popojzach pſches fararja Hadanka nahromadżene	13 „	65 „
Wſchelazy gymnaſiaſtojo pſches Jana Branta w Němſkim Brodże	2 „	75 „
	56 hr.	90 np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Ławniſki ßud. Cżeladnikej J. Rumlichej bě ſo wot hamtſkeho hetmanſtwa arreſt na 5 dnjow napołożik, dokelż na ſwojeho hoſpodarja, kublerja Młynka w Sſkonej Borſchcżi, poßkuchak njebě a ſo napſchecżo njemu hrubje ſadżerżak. Rumlich ßebi ßudniſke wußudżenje żadaſche a ſ tym położenje khoſtanja na to waſchnje dozpi, ſo ſo to ßame do 5 mk. pjenjeżneho khoſtanja pſchemẽni, tola dyrbi wón, jeli ſo pjenjeſy njeſapkacżi, 5 dnjow arreſta wotßedżecż. — Hoſpodarſkemu pomoznikej A. Wjenkej w Kupoj jaſtwo na ſchtyri dny pſchißudżichu, dokelż bě ſ pſchěrowa, ſ Kupjanſkeho do Manjowſkeho hata wjedżazeho, dweju kharpow ſpakoſcżik. — Kubleŕ F. W. E. Thiemann w Bórku bě wobſkorżeny, ſo je ſwoju żonu ſa ſchiju dajik a ju ſe ſłylnym ßochorom krwawu bik. Thiemanna winowateho ſpósnachu a jeho k 300 mk. pjenjeżneho khoſtanja ſaßudżichu. — W ſkórżbje gmejnſkeho prjódkſtejerja Strietzela w Dubrawzy pſchecżiwo tamniſchemu ſahrodniſkemu żiwnoſcżerjej Kſchiżanej, kotryż bě ſo na prěńſcheho pſchißkodżak, ſo wobej ſtronje na to waſchnje wujednaſchtej, ſo Strietzel ſkórżbu wrócżo ſcżeże a Kſchiżan, cżeſcżranjaze ſłowa naſad wſawſchi, khóſty ſapkacżi.

Khoſtanſka komora. Cżeladnikej Hórſchikej w Drożdżiju běchu 9. haprleje ſe ſamknjeneje kſchinje, w jeho komorje ſtejazeje, 21 mk. kranuli. Tukanje ſo na ßobucżeladnika Handrija Lehmanna wobrocżi, dokelż bě tón krótko po mjenowanym paduchſtwje nadpadnje wjele pjenjes pſchecżinjak. Lehmann ſ wopręďka k tomu ſtejeſche, ſo je kſchinju ſ wopacżnym kluczom, wot njeho pſched lětom namakanym, kotryż ſo pſchipadnje ſa kſchinju hodżeſche, wotcżinik, tola pſchi khownym wußudżenju ſaßo wſchu winu prějeſche. Pſchepytanje pak tak jaßnje wobſkorżeneho winu dopokaſa, ſo jeho winowateho wuſnawſchi k jenoměßacżnemu jaſtwu ſaßudżichu. — 20lětny hižo ſchtyri krócż khoſtany pohoncż Ernſt Robert Libſcher ſe Sahorja, kotryż druhdy też ſ konjemi wikuje, bě wobſkorżeny, ſo je w měrzu t. l. reſtawratěra Voigta w tudomnej Garküche wo 85 mk., tudomneho reſtawratěra Heppera wo 30 mk. a Libſchera w Hornich Pózkowach wo 85 mk. ſ falſchowanymi wechſlami ſjebak. Libſcher pſched ßudom wudawaſche, ſo ßu jeho ßameho ſ tutymi wechſlami njeſnate woßoby ſjebali. Jeho wuprajenje pak ßo k wěrje jara njepodobne bycż ſdaſche a też wězywuſtojny pißmapſchirunowař dopokaſa, ſo je wobſkorżeny ßamorucżnje wſchě tſi wechſle napißak. Dla falſchowanja liſcżinow Libſchera k jaſtwu na ſchěſcż měßazow ſaßudżichu.

Přilopk.

* Pſchichodnu wutoru C. Merkelowy wulki amerikanſki zyrkus do Budyſchina pſchijeżdże. Wón je podobnje tak wulki, każ amerikanſki

Myrsowy zyrkus, kotryž ßmy pſched nĕhdźe 12 lĕtami w Budyſchinje widźeli. Pódla khumſchtarjow a khumſchtarkow na konjach liczi zyrkus wulku cźrjódu keklerjow a keklerkow. Tež zuſa ſwĕrina, kaž dromedary, elefanty atd., je ſaſtupjena. Zyrkus w Budyſchinje dwaj dnjej, wutoru a ßrjedu, woſtanje a jenož tſi pſchedſtajenja wotdźerži.

* Se ſpiritußom warjo w Rychbachu njedźelu popołdnju ßkužobna holza jeneho wucźerja pſches to k njeſbožu pſchińdźe, ſo ſ blesche ſpirituß do płomja linu; blesha roslecźi, a ßo palazy ſpirituß ßo holzy na draſtu kinu. Wſcha w płomjenjach, podobna wóhnjowemu ſtołpej, holza kſchiczo po ſkhodźe dele bĕżeſche. Runjež bĕſche pomoz bórſy k ruzy, płomjenja tola rucźe doſcź podußycź njemóżachu. Wboha holza je na ſchiji, na wutrobnje a na rukomaj ſtraſchnje wopalena a drje ſ cźeżka żiwa woſtanje.

* Wucźobnik jeneho pjenjeżneho banka w Barlinje mĕjeſche wczera tydźenja liſt na póſt donjeſcź, w kotrymż 9000 markow leżeſche. Hdyž wón w pſchitwarku póſta ſtejo ßebi liſtowu adreßu wobhladowaſche, na jene dobo zuſy mużſki k njemu ſkoczi a jeho ſ tajkim wotmachom na ruku praßnu, ſo wucźobnik ſ boloſcźu wótſje ſawoła a wo pomoz wołacź pocźa; pſchetoż rubjeżnik chzyſche jemu liſt ſ mozu wutorhnucź. Wucźobnik pak liſt krucźe dźerżeſche a rubjeżnik cźeknu, prjedy hacź ſchtó k tomu pſchińdźe.

* Jena knjeni ſ Barlina, kotraż bĕſche ſ parokłódźu „Titania“ dźenßa tydźenja rano ſ Kopenhagena do Schcźecźina pſchijĕła a chzyſche ſe żeleſnizu do Barlina wotjĕcź, na barlinſkim dwórniſchcźu w Schcźecźinje mjeſe ßwojimi wĕzami kſchinju wuhlada, kotraż ji njeßkuſcheſche, a kotruż bĕſche nĕchtó ſ pſchehladanjom w pſchiſtani ſ parokłódźe do jeje woſa ſtajił. Knjeni pohonczej, kotryž bĕſche ju wjeſł, porucźi, ſo by, je-li nĕkak móżno, knjeſa kſchinje wußlĕdźił. Hdyž pohoncź k parokłódźi „Titania“ pſchijĕdźe, wón pſched njej ruſkeju mandźelſkeju żakoſcźazeju nadeńdźe. Jimaj kſchinja ßkuſcheſche, w kotrejž mĕjeſchtaj 7000 rubli (nĕhdźe 5000 toleŕ), kotreż bĕſchtaj ſe ßwojeho kubleſchka w Ruſkej wuwikowakoj, a wſchelake ßlĕborne wĕży. Se ſadwĕlowanjom bĕſche muż poł mĕſta pſchebĕhał, żona pak ſtejo żakoſcźeſche a płakaſche. Chzyſchtaj do Ameriki, a nĕtko bĕchu pjenjeſy prjecź. Duż bĕſche jeju radoſcź wulka, hdyž ßo jimaj ſhubjena a wopłakowana kſchinja njeſranjena wróczo pſchiwjeſe. Rucźe na kódź khwatajo, ſo by ßo jimaj dalſche njeſboże njeſtako, wonaj, ſchtoż ßo lohko wĕri, w ßwojej radoſcźi ſabuſchtaj pohonczej ſa to ſapłacźicź, ſo bĕſche jimaj kſchinju pſchiwjeſł; tež myta wón żaneho njedoſta.

* Njedaloko heßenſkeho mĕſtacźka Rodenberga ßu wczera tydźenja w nozy lĕkarja ſaraſyli. Tamniſchi lĕkař dr. Schlichting w nozy khoreho wopytawſchi na konju domoj jĕchaſche; na jene dobo jeho nĕchtó wot ſady nadpadźe a jeho, kaž ßo ſda ſ teßakom, tak cźeżko do hłowy a do ſchije ſrani, ſo wón naſajtra wumrje. Ma ßo ſa to, ſo je nĕchtó młodeho, hakle 26 lĕt ſtareho, wuſtojneho lĕkarja ſkónzował, ſo by ßo nad nim wjecźił.

* Jedyn awſtriſki artilleriſki wyſchk je ßwojemu żiwjenju njedawno na to waſchnje kónz ſcźinił, ſo jenu kanonu natyka, ßo pſched roku ſtupi a potom ßam wutſĕli.

* Schtoż je hewak w wjetſchich mĕſtach rĕdkoſcź, w Pariſu je wjele ludźi, kotſiž pcźoły haja. Dokelż pak bĕchu ßo wobßedźerjo zokorowych fabrikow a konditorojo hižo cźaſto wobcźeżowali, ſo jim pcźoły wulkeje ſchkody cźinja, je pſched nĕſchto cźaßom polizija ſ dowolnoſcźu miniſterſtwa ſnutſkownych naležnoſcźow ſakaſała, w mĕſcźe ßamym pcźoły mĕcź. Pariżſzy pcźokarjo ßu ßo na to ſaßo pola krajneje rady wobcźeżowali, na cźoż dyrbjeſche polizija ßwoju ſakaſnju wróczo wſacź. Nĕtko ßo pcźokarjo ſraduja. Woni tež maju dobreje pſchicźiny k tomu, pſchetoż Pariżſke pcźoły wurjadnje wjele mjedu njeßu. Nam ßo to ſpodźiwno ſda w wulkim mĕſcźe, ale wĕz je zyle proſta: pcźoły tam mĕd ſ kcźeńczkow a kwĕtkow ſprózniwje njeſbĕraja, ale w wulkej ßyle zokorowe a tajke fabriki wobłĕhuja, hdźež ßo konditorſke twory dźĕłaju, a tam zokor a mĕd kradnu. Wobßedźerjo tajkich fabrikow a konditorojo wobkrucźeja, ſo jim pcźoły wob lĕto ſa wjele ſtow tyßaz markow zokora wotnoſcha.

* Njedawno je ſajimawa knižka wuſchła, w kotrejž hrabja Hériſſon nadrobnje wopißuje, ſchto je wſcho w Pariſu naſhonił, hdyž bĕſche tole mĕſto lĕta 1870/71 wot Nĕmzow woblehnjene. Hdyž bĕſche tehdy w woblehnjenym mĕſcźe wſcho pocźało drohe bycź, dha woßebje ſa wſchelaku żyrobu wyßoki pjenjes bjerichu. Tak na pſchikład płacźeſche: 1 punt konjazeho mjaßa 8 markow, 1 kócźka 12 mk., 1 jejo 4 mk., 1 wulka myſch 1 mk. 60 np., 1 hołb 12 mk., 1 khana butry 128 mk. (po tajkim nimale 43 toleŕ!), 1 kórz bĕrnow 28 mk., 1 kakowa hłojcźka 12 mk. 80 np. a 1 ſellerijowy korjeń 1 mk. 60 np.

* Hdyž je ßo hižo pſchi małym wóhnjowym njeſbożu, kotreż ßwjatki w Budyſchinje mĕjachmy, to a druhe pokradnuło, dha ßo cźim mjenje dźiwamy ßkyſcho, ſo ßu wóndano pſchi wulkim wóhnju w Grodnje ſ mĕſtow Warſchawy, Wilny a Bĕłoſtoka paduſchi ſ cźrjódami do Grodna khwatali. W Bĕłoſtoku na dwórniſchcźu pólizajſki direktař zyłe paßmo jemu ſnatych paduſchnych ludźi wuhlada, kotſiž hižo w żeleſniczných woſach ßedźachu. Shoniwſchi, ſo woni do Grodna jĕdu, a hnydom ſhudawſchi, ſchto tam chzedźa, jich wón wſchĕch ſ dwórniſchcźa wucźĕri. Sſo dołho njekomdźo ßebi paduſchi wós najachu a na nim do Grodna wotjĕdźechu; hdyž tež ßu nĕſchto poſdźiſcho pſchiſchli, doješli tam tola ßu. W njeſbożownym mĕſcźe mĕjachu lohke dźĕło pſchi ſtraſchnej mĕſcheńzy a powſchitkownym ſtraſche. Jeni kradnuchu pomhajo wotpalenym jich kubła ſ domow wotnoſchowacź, druſy wbohim ludźom jich ſamożenje ſ mozu ſ rukow torhachu. — Njedoſtatk w żyrobje, kajkiž prĕnje dny po njeſbożu w Grodnje knjeżeſche, ßu njehańbicźiwi żidźa hnydom wużili. Jim ßo bórſy radźi, ſe ßußodnych mĕſtow khlĕb a zakły wobſtaracź; a ßmĕjo ßo nad njeſbożom ßwojich ßobumĕſchcźanow woni zakłu, kotraż hewak dwaj kroſchkaj płacźi, ſa 30 np. a drózſcho pſchedawachu, doniż polizija worakawzam mjeſy njeſtaji. Domy, kotreż ßu w Grodnje ſtejo woſtałe, ſ mało wuwſacźemi żidam ßłuſcheja; a tež jako wobßedźerjo domow ßu żidźa ſa ßwojim pſchiſchli, żadajo wot podróżnikow ſa wobydlenja trójży telko, ſchtoż je ßo dotal płacźiło, a wjazy. W tym naſtupanju żid ßmilnoſcźe njeſnaje ani pſchecźiwo kſchecźijanej, ani pſchecźiwo ßwojemu wĕrybratrej żidej. Mjes wjazy hacź 40,000 wobydlerjemi w Grodnje mjenujzy nimale 29,000 żidow; cźi druſy ßu kſchecźijenjo a maka cźrjódka je mohamedanow.

* Hdyž bĕſche żeleſniczny cźah, kotryž 21. junija popołdnju wokoło 4 hodźin Moſkwu wopuſchcźi, nĕhdźe 1/4 hodźiny daloko wot mĕſta wotjĕł, wjednik lokomotivy na jene dobo pytnu, ſo na kolijach nĕcźeji hólczk ßedźi. Lokomotiva hwiſdacź pocźa, ale hólczk ßo tak wuſtróża, ſo ſ kolijow dele njemóżeſche; cźah pſchicźĕri a bu hakle ſaſtajeny, hdyž bĕſche pok cźaha pſches to mĕſto pſchejeło, hdźež bĕſche hólczk ßedźak. Nad dźĕſcźom pak bĕſche jeho jandźel pĕſton ßwoju ſchkitowazu ruku wupſcheſtrjeł; pſchetoż w ßrjedź cźaha hólczka njeſranjeneho pod koleßami wucźahnuchu, a jeno pjeńk bĕſche jemu wot ſchkórnja wottorhnjeny. Hdyž bĕſche cźah pſchicźĕrił, bĕſche ßo hólczk pſchipadnje po dołhoſcźi na ſemju lehnuł a tak ßmjercźi wucźeknuł. Bĕſche to ßynk dźĕłacźerja na żeleſnizy, kotryž blisko toho mĕſta bydli.

* W Bukowinje ßu tamny tydźeń ßurowe wĕtry ſakhadźake, krupy ßu daloko a ſchĕroko Boże żita ſaniczike a nĕkotrych cźłowjekow je Boże njewjedro ſaraſyło. Satraſchny wichor je żakoſtne ſapuſcźenja naczinił. W wulkich lĕßach je dźeßacź tyßaz najßylniſchich ſchtomow roſłamanych a ſ korjenjemi ſwuwalanych. Tſĕchi ßu wotnoſchene a ſtadła ſkotu ſabite. Tež wóßom cźłowjekow je wo żiwjenje pſchiſchło.

* Pcźołarſtwo je pola naß w Sſerbach nĕhdy w wyßokej cźeſcźi ſtało. Runje tak je hiſchcźe dźenßa w wſchelakich zyle abo ſ wulkeho dźĕła rataŕſkich krajach, n. pſch. w Ruſkej. Spósnawſchi wulku ważnoſcź pcźołarſtwa ſa wjeßny rataŕſki lud, je ſchulſka wyſchnoſcź Kijewſkeje gubernije porucźiła, ſo maju ßo w lĕcźe wſchitzy wokrjeßni wjeßni wucźerjo na wĕſtym mĕſtnje ſhromadźicź a ßo w pcźołarſtwje praktiſzy wuwucźowacź, ſo bychu potom ßami ßwoje ſchulſke dźĕcźi a, je-li trjeba, tež burow w pcźołarſtwje roswucźowacź móhli.

Cyrkwinske powjesće.

Wĕrowani:

Michalſka zyrkej: Jan Korluß, cźeladnik w Cźornym Hodlerju pola Radworja, ſ Marju Holfeldez na Żidowje. — Guſtav Eduard Scholta, pjekař w Draždźanach, ſ Amaliju Auguſtu Hobrez na Żidowje. — Franz Richard Guasdorf, twarz maſchinow w Draždźanach, ſ Hanu Marju Huldu Pätzigez na Żidowje.

Pĕtrowſka zyrkej: Jan Khorla Auguſt Hiob, ſaßydleny mĕſchcźan a privatier, ſ Hanu Auguſtu Marxez, bywſchej ſwudowjenej Pĕtſchzynej.

Katholſka zyrkej: Adolf Ruhlig, krawz tudy, ſ Hanu Salmez na Żidowje.

Kŕčeni:

Michalſka zyrkej: Hermann Max, Matyja Micźki, fabrikſkeho dźĕłacźerja na Żidowje, ß. — Max Pawoł, Handrija Scholty, dźĕłacźerja pod hrodom, ß. — Guſtav Hermann, Jana Auguſta Mikla, fabrikſkeho dźĕłacźerja w Dobruſchi, ß. — Hana Antonija Klara, Jaroměra Antona Schelziga, wjedźerja maſchiny na Żidowje, dź. — Emma Amalija, Handrija Gocża, murjerja na Żidowje, dź.

Pĕtrowſka zyrkej: Emma Hilżbjeta, Jana Ernſta Muki, dźĕłacźerja na żeleſnizy a wobydlerja, dź. — Marja Thereſa, Jana Auguſta Panacha, dźĕłacźerja a wobydlerja, dź. — Hana Marja, Jana Bohuwĕra Mitaſcha, ſkałarja a wobydlerja, dź.

Katholska zyrkej: Johana Marja Helena, Jana Augusta Pětschki, rěsbarja tudy, dź. — Martha Hilžbjeta, Franza Josefa Nahlera, lakěrarja, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 3. julija: Hana Marja, Gustava Wenschlaga, rybjazeho pschekupza tudy, mandźelska, 38 l. 3 m. — Hańža Marja, Alexandra Jarmuzewskeho, samkarja tudy, mandźelska, 34 l. 9 m. — 4. Marja Emma, Jana Pětra Hasche, khěžerja a wojnarja tudy, mandźelska, 46 l. 7 m. — Jurij Albert, Handrija Scherbla, pólneho khěžkarja a cźěßle w Małßezach, ß., 1 l. 5 m. 14 d.

Psches ßudnistwo ma ßo na pschesßadźowanje pschedawacź: 18. julija dopołdnja w 10 hodź. na ßudnistwje Wjeliz zyhelnicza w Konjezach pola Porschiz.

Na pschedań: Zimnoscź ſ 12 kórzami. Shonicź w Wósbórku cź. 41. — Pjekarnja w Sstonej Borschcźi. — Pjekarnja w Klukschu.

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje

4. julija 1885.

Žitowy dowos: 3672 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacź M	Na bursy hacź Pf
Pschenża	8	63	9	70	8	63	9	70
Rožka	7	47	7	72	7	47	7	72
Jeczmjeń	7	61	7	97	7	61	7	97
Wowß	7	50	8	—	7	50	8	—
Hroch	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka	6	53	7	8	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	12	50	15	50	—	—	—	—
Hejduschka	16	—	16	50	—	—	—	—
Běrny	1	80	2	—	—	—	—	—
Butra 1 kilogr.	1	70	2	—	—	—	—	—
Pschenična muka 50 =	7	50	16	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 =	7	25	11	25	—	—	—	—
Ssyno 50 =	2	60	3	—	—	—	—	—
Sstóma 600 =	16	—	17	—	—	—	—	—
Proßata 725 schtuk, schtuka	8	—	16	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	—	—	4	50	4	60
Rjane wotruby	—	—	—	—	5	30	5	40

Draždźanske mjaßowe płaczišny. Howjada 1. druźiny 57—60 mk., 2. druźiny 48—51, 3. druźiny 30 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 48—51 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 42—50 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 10. julija: Rjane.

Pschesßadźowanje.

Wot podpißaneho wjeßneho rychtarja ma ßo na žadanje herbow

ßrjedu 15. julija 1885 dopołdnja w 11 hodźinach

k ſawostajeństwu Handrija Rjencza ßłuschaza **ſahrodniſka žiwnoſcź** wopalneho katastra cźißło 5 w Kortnizy pola Barta, 5 akrow 227 □prutow leżomnoſcźow a 120,54 dawkſkich jenoſcźow wopſchijaza, pod wumĕnjenjemi, do awkzije woſjewjomnymi, w žiwnoſcźi ßamej ſ inventarom abo bjes njeho ſjawnje na pschesßadźowanje pschedawacź.

W Kortnizy, 6. julija 1885.

Jan Scholta, wjeßny rychtař.

W Jeńkezach je **khěža** cźißło 26 ſ bróžnju, ßadowej a ßołotowej ſahrodu na pschedań. Wscho dalſche je pola wobßedźerja tam ſhonicź.

W Budeſtezach je **žiwnoſcź** cźißło 16 ſe 14 kórzami leżomnoſcźe ſe ſtejazymi žnjemi na pschedań. Wscho dalſche je tam ſhonicź.

W Hornich Jikozach je **žiwnoſcź** cźißło 31 ſe ſ zyhelom krytymi twarjenjemi ſe 7 kórzami pola a łuki bjes hoſpody a wumĕnka na pschedań.

Awkzija.

W Janezach cźißło 8 ma ßo póndźelu 13. julija popołdnju w 3 hodźinach wſchelaki tyſcheńſki grat, dźĕlba deſkow a jena hobanka, kotraž je w dobrym rjedźe, na pschesßadźowanje pschedawacź.

Jerje

wulke k marinĕrowanju po 3, 4 a 5 np., w wjetſchich dźĕlbach tuńſcho pola

Richarda Pötſchki

pſchi torhoſchcźu

pódla měſchczańſkeje haptyki.

Najlĕpſche a najtuniſche

zigary

w najwjetſchim wubjerku porucza

Th. Grumbt

na ſwonkownej lawſkej haßy a w kupnizy.

Pſchedawam

po cźaßej pſchimĕrjenych płaczišnach ßlĕdowaze wupkody:

rajß	**punt po**	**15**	**np.,**
jahły	„ „	13	„
krupy	„ „	14	„
hejduſchku	„ „	16	„
ßoki	„ „	16	„
buny	„ „	14	„
pſcheńcźny gris	„ „	18	„
khěžorſki wucźah	„ „	18	„
II. druźinu	„ „	15	„
ßuſchene ßłowki	„ „	22	„

C. Kahrowe

na žitnych wikach

pſchi póſtſkej kowarni.

W wudawarni Serb. Nowin je na pschedań: **Spĕwna radoſcź;** ſbĕrka ſchulſkich ſpĕwow. Do ſeleneje wobalki ſwjaſana ſa **50 np.**, do twjerdych deſkow ſwjaſana **70 np.**

Kalijowe mydło, ßuche, punt po 50 np.,
jadriwe mydło, ßuche, punt po 40 np.,
kojowe mydło, ßuche, punt po 36 np.,
pſcheńcźnu ſchterku, punt po 22 np.,
kónzatu ſchterku, najlĕpſchu, punt po 30 np.,
ſoda kryſtalizowany, najcźiſcźiſchi, punt po 5 np.,
běrnjazu muku, punt po 13 np.,
bĕłazy ſoda H. Puyowy, pakcźik po 10 np.,
wubjerny ßrĕdk ſa ſchaty a hoſpodarſtwo,
žiwizowe mydło, maſne mydło
w wſchelakich druźinach
pſchedawa tunjo

H. Puy w Budyſchinje, mydlarnja.

C. Thiermann w Budyšinje

porucza we **wſchĕdnje cźerſtwej** a **njekamjeńtnej tworje**

Ia. Shorjelſki twarſki kruchaty kalk

ſe **Charlottenhofa**

po **najtuniſchej płaczišnje** a ſ **krucźe ſprawnym poßkuženjom.**

Toho runja mam pſchezo na ſkładźe

cźeſki hydrawliſki cźorny kalk,

wubjernje ßo hodźazy k tſĕchowemu krycźu a k wobmjetowanju wĕtrowych bokow, njepſchetrjechene lĕpidło pſchi wſchĕch wkoſy wuſtajenych twarach.

Skład: **na privatnym tworowym dwórniſchcźu.**

Komptoir: **pſchi žitnych wikach 5.**

Lětnje deki

w bohatym wubjerku po tunich płaczišnach porucza

E. G. Leuner

na ſchuliſkej haßy.

Zyle tobakowe rjepiki punt po 23 np.,
rěſane = = = = 30 =
porucza **A. P. Böhme**
pſched ſchuleŕſkimi wrotami 3.

K měſchczańſkemu tſělenju

poručam po najtuniſchich płaczišnach:

bĕłe ſchtrympy ſa dźĕcźi a žónſke,
pißane = = = = = we wſchĕch barbach,
ſoki por hižo po 10 np.,
ßekle ſa žónſke po 20 np.,
khornarje ſa žónſke po 15 np.,
rukajzy ſa žónſke po 25 np.,
rüſche a zanki meter po 10 np.,
ſchtalty w wulkim wubjerku, **pſchedkoſchliki, ſchlipßy, ßlĕ, manſchety, rubiſchcźa na hłowu a wokolo taille atd. atd.**

E. Scheer

w Budyſchinje na ſchuleŕſkej haßy 3.

Khofej:

Santos
derje ßłodźazy
seleny punt po 65 np.,
paleny = = 80 =

Kampinas
wubjernje ßłodźazy
seleny punt po 70 np.,
paleny = = 90 =

Mexikanski
jara derje a ßylnje ßłodźazy
seleny punt po 80 np.,
paleny = = 100 =

Java a Ceylon
najlěpschi po ßłodźe
seleny punt po 100 np.,
paleny = = 120 =

porucza

Hermann Kunack
w Budyschinje na bohatej haßy 8.

Khofej

wot najtunischich hacź do najlěpschich druźinow, jara derje ßłodźazy, porucza **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtunischo porucza **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Leńcźk,
strózawe selo,
bobownik,
babyduschku,
lipowe kćenje
kupuje **hrodowska haptyka.**

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,
kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenož **trjeny len,** a to jenož ßobotu w Grützneręz domje, ſ nutskhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Strowe kruschwinowe drjewo
kupuje po najwyschschej płaćźisnje
mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Koßy,

kaž jěd rěsaze, porucza
Paul Walther
pschi žitnych wikach.

Khofejowy skład.

Ssylnje a derje ßłodźazy hižo po 80 do 200 np., pschi wotewsaću 5 puntow hischće tuńscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodźe poruczataj
bratraj Měrschej
na žitnych wikach.

Parna fabrika
schokolady, zokrowych tworow a mjedowych tykanzow

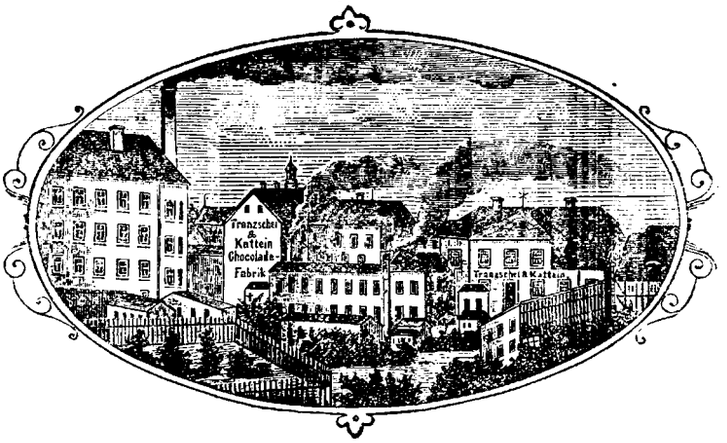

Rudolfa Katteina,
prjedy **Tranzschela a Katteina,**
w Budyschinje
na hospitalskej haßy 7 a rózowej haßy 10
porucza
ßwoje czíste a dobre fabrikaty po jara tunich płaćźisnach.

Katteinowy Budyschski konfekt: 1/4 punta po 15 np.

Ringelhardtsko-Glöcknerska rany-hojaza a ezehnita zalba*, hižo wjele lět ßławna, se ſakitanskej marku na tysach, je najtunischi ßrědk, kotryž najruczźischo hoji **wschu swonkownu schkodu, wicź, drjenje** atd.

* Dostaćź w schachtliczkach po 25 a 50 np. (ſ pokasku nałožowanja) w **haptykach** w **Budyschinje,** Lubiju, Zitawje, Wostrowzu, Großschönawje, Bernstaćze, Wósporku, Neugersdorfje, Biskopizach, Rakezach, Schěrachowje, Hirschfeldźe, Herrnhućze, Nowosalzu, Seifhennersdorfje, Polčznizy, Halschtrowje, Habrachczizach atd. — **Wopißma** ßu we wschěch haptykach wupołożene. Njech ßo ßwěru na horejschu ſakitansku marku kedźbuje.

Paleny khofej,
wubjernje ßłodźazy, punt po 100 a 120 np.,
porucza pschezo czerſtwy **Th. Grumbt**
na ſwonkownej lawskej haßy.

Emma ſwud. Dorwerkowa
porucza ßwój wulki derje ſrjadowany ſkład
ſaketow, manteletow a jakow
ſe ßomota, kaſchemira a ßukna
w wulkim wubjerku po najtunischich płaćźisnach a proßby wo dobroczźiwe wobkedźbowanje.
Na hłownym torhoschczu 5 ſ napschecza hłowneje straże (hawptwachi).

K naſymſkemu wußywej poruczam w najlěpschej dobroczźi: **hróch, woku, hejduschku, kolij,** toho runja wschě druźiny **warjenjow** w czerſtwej tworje po najtunischich płaćźisnach.

E. Schmiß w **Budeſtezach.**

Mariazellſke žołdkowe krepki,
wubjernje ſkutkowazy ßrědk pschi wschěch žołdkowych khoroſczach.

Njedoſczehnjeny pschi bjesappetitnoſczi, žołdkowej ßłaboſczi, hroſnje wonjazym dychu, kißatym horjeſtorkanju, bubnjenju, koliźy, žołdkowym katarrhu, ßahojitym palenju, tworjenju griesa, njeßměrnym tworjenju ßlinow, žołczźelinje, grawowanju a wróczźenju, hłowubolenju (jeli ſo ſe žołdka wukhadźa), žołdkowych widliſchczach, ſatykanoſczi, nabubnjenju žołdka pſches jědź abo picźe, wakach, ßłoſynych, jatrowych a hämorrhoidſkich czerpjenjach. **Bleſchka** ſ wopißanjom, kaž ma ßo trjebacź, płaćźi **70 np.** Sklady we wschěch wjetſchich haptykach.

Zentralne roſeßłanje pſches haptykarja
Carl Brady w Kremſier w Awſtriji na Morawje.
W woprawdźitoſczi dostaćź w měſchczańskej haptyzy w **Budyschinje.**

Woprawdźite
ſchwajzarſke pile

haptykarja **P. Gauppa** w **Romanshornje** (w Schwizy)
ßu najlěpschi ßrědk pschi njeporjadnym pschetkaczu, pschi ſatykanju a czerpjenjach, ſ toho naſtawazych, pschi njerodźenju a ßłaboſczi žołdka, bubnjenju, kißatym horjeſtorkanju, koliźy, žołdkowym katarrhu, wjerczźenju, njeczźiſtej krwi, pschi jatrowym, žołczźowym a hämorrhoidſkim czerpjenju.
* Njech ßo kedźbuje na etiketu, czerwjeny kſchiž w bělym polu.
Wulka tyſka (95—100 pilow) płaćźi
1 mk.
Jeniczźki zentralny depót:
L. Herm. Schröder w Hamburgu.
Dostaćź w měſchczańskej haptyzy **Mara Schünemanna w Budyschinje.**

Nowe czaßniki a porjedźenje czaßnikow najtunischo pola
A. Magera
na ßerbſkich hrjebjach.
Dwělětne rukowanje.

Hamburg-Amerika.
Kóždu ßrjedu a njedźelu do **New-Yorka**

ſ póſtſkimi parokódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho paketjězdneho akcijskeho towarſtwa.
Wukaſanje a pſchewjeſne pißma dawa No. 867. **Albert Meiſel w Budyschinje.**

Nowe polnojerje,

prěnja poßelka, rjane wulke,

poručataj **Schieschke & Rötschke**

na ſwonkownej lawſkej haßy.

Wot dźeńßniſcheho dnja pſchedawam
4 porſty tučne ßwinjaze mjaßo punt po 55 np., mjenje tučne tuńſcho,
ßadleſchczo punt po 65 np.,
ßyry połcź punt po 65 np.,
ßuſcheny połcź punt po 80 np.,
pſchi wotewſaczu 3 puntow po 75 np.,
tučnu běłu kołbaßu po 70 np.,
wuſchkrjeny łój po 50 np.

Otto Pětſchka
na ßerbſkej haßy.

Ia portlandſki, wodowy, powětrowy zement,
zyle czerſtwy,
ff. myjerſku krydu,
alabaſtrowy gyps k formowanju, k ſtukatnrje a k bělenju,
murjerſke barby,
klij,
pěſkowu papjeru,
hladkowanſku papjeru,
hladkowanſki plat
poručataj
Strauch & Kolde,
drogowe kłamy k ſlotemu worku
3 na kamjeńtnej haßy 3.

Khoſej

njepaleny punt po 70, 80 a 90 np.
poručza jako jara płaćiſny hódny
Richard Pötſchka
pſchi torhoſchczu
pódla měſchczańſkeje haptyki.

Khoſej

paleny punt po 90, 100 a 120 np.
poručza jako jara płaćiſny hódny
Richard Pötſchka
pſchi torhoſchczu.

Zubybolenje

ßo hnydom ſtaji pſches
Schwarzowy dentalin.
Sa pomoz rukuje. Tyſka po 20 np. dostacź pola **Oty Engerta** w Budyſchinje.

Weidenslaufer w **Barlinje** NW.
Pianina } 15 mk. měßačnje.
Piſchczele } Katalog darmo.

Wiſchnjowy ßwjedźeń
njedźelu 12. julija na wiſchniſchczu knježeho dwora w **Budyſchinku.**
Auguſt Liebſcher.

Kedźbu njech kóždy dawa pſchi kupowanju **korjeńſkeho wolija** k **pjeczenju tykanzow** a **kołaczow,** dokelž ßo w nowſchim czaßu też wolij pſchedawa, kotryž ßo ſ mojim runacź njemóże a niczo hódny njeje.
Duž njech ßo na moju **etiketu** ſe **ſakitanſkej marku** kedźbuje.

Heinrich Müller,
wunamakaŕ a jeniczki dźěłaŕ woprawdźiteho korjeńſkeho wolija.

Maleny

kupujetaj po najwyſchſchich płaćiſnach
Auguſta Königa naßlědnikaj
Schiller & Neuling.

Khoſej

njepaleny punt po 65—160 np.,
paleny po 85—200 np.
poručataj w dobrej, derjeßłodźazej družinje
Schieschke & Rötschke
na ſwonkownej lawſkej haßy 42.

Jenoź dwaj dnjej w Budyſchinje.

Wutorn 14. a ßrjedu 15. julija

C. Merkelowy

wulki amerikanſki zyrkus,

ßwětoßławne kraßorajtarſke towarſtwo, karawana dromedarow, elefantow atd.

Njedoſćehnjeny w rjanoſći, bohatoſći a kraßnoſći.

Wutoru jene, ßrjedu dwě wulkej

gala-pſchedſtajeni,

pſchi kotrychž ßo najlěpſchi rajtarjo a rajtarki ſ Ameriki a Jendźelſkeje, keklerjo a keklerki wobdźěla.

Wuſtup wſchitkich klownow.

Pſchedwjedźenje dreßěrowaneho elefanta Nelly.

Wutoru wječor w 8 hodźinach

wulke wotewrjaze pſchedſtajenje.

Sſrjedu popołdnju wot 4½ hodźin

wulke pſchedſtajenje ſa ßwójby a dźěći.

Wječor w 8 hodźinach

wulke gala-pſchedſtajenje.

Płaćiſna měſtnow: 1. měſtno 2 mk., 2. měſtno 1 mk., 3. měſtno 50 np. Dźěći płacza w popołdniſchim pſchedſtajenju na wſchěch měſtnach połowzu.

Zyrkus je pſche kóžde hubjene wjedro wobarnowany.

Schtwórtk w Biſkopizach.

---

1. oktobra je jſtwa ſ dwěmaj komoromaj, pinzu, kólnju a ſahrodku pola **Tačinkez** w Tſělanach na pſchenajeczе.

Ródna pilna holza ßo ſa wyßoku mſdu hnydom do ßłužby pyta.

Hermann Klemm
w Budyſchinje na bohatej haßy.

Pyta

ßo hnydom wuſtojny **rólny pohonecź** ſa wyßoku mſdu. Hdźe? je ſhonicź w hoſczenzu w Nowych Porſchizach.

Hólczez, kotryž chze **tyſcherſtwo** nawuknucź, móże hnydom ſaſtupicź pola tyſcherſkeho miſchtra **Bjara** w Schekezach.

Ssyn ſprawneju ſtarſcheju, kotryž chze **rěſniſtwo** dokładnje nawuknucź, móże hnydom do wuczby ſtupicź pola rěſniſkeho miſchtra **H. Kadacha** w Delnim Wujeſdźe.

Pola Bórka je ßo jena **hußeza** popanuła. Saßo dostacź w Budyſchinku pola Jana Mikanje.

Pola ſměrza ßo wujednawſchi cźeſcźranjaze ßłowa, 30. junija 1885 na **Marju Rjenczez** w Trjebjeńzy wote mnje ſrěczane, jako njewěrne wróczo bjeru.

W Trjebjeńzy, 4. julija 1885.
Lejna Dammlerowa.

Hanß Depla a Mots Tunka.

Wam, kiž ßo pſchezo praſchecźe,
Hdźe Depla a Mots Tunka je,
So žadyn w Serbſkej Nowini
Tu ženje wjazy njeſteji —
Wam praju ja, ſo wobaj dwaj
Wſchak ſtaj na „ſchwinzuch" wumrjelaj;
Duž ſchtóž chze jeju žarowacź,
Sſo móże czorny ſwoblekacź.
Tu pak je rjana nadźija —
Hlaj, kóždy jenoh' ßyna ma,
Kiž nětk na jenej ſchuli ſtaj,
Hdźež wobaj pryſle wuknjetaj.
Hanß Depla chze ßo woženicź,
Pak nochze k žanej zuſej hicź,
Wón pſchezo pſchi tym woſtanje,
So Tunkez Wórſchla zuſa je.
Haj, haj, wón pſchi tym woſtanje,
So ßebi zuſu njewoſmje:
„Naſch nan ßej też njej' zuſu wſat
A ßo tu ſ njeju ſwěrował.
Ně, nan je naſchu macźerku
Sſej wſak ſa ßwoju mandźelſku,
Duž njemóże ßo nihdy ſtacź,
So nětkaſku móhł zuſu wſacź!"
A tak Hanß Depla, kaž ßo ſda,
Wo ženitwu wſchědnje ſtaroſcź ma,
A duž wón we tej „Nowinje"
Wſchak ſ nami rěczecź njemóże.

Pětr Mtónk.

K póznaću přinjeſć (affere)??
K póznaću přiwjeſć (adducere), resp. dowjeſć. 'Přinjeśće swoje dźěći sobu' (na rukach), 'přiwjedźće swoje dźěći sobu' (tak zo same dźeja).

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 29. **Sobotu 18. julija 1885.** **Lětnik 44.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Němski kněžor je 14. julija po tsinjedźelskim pschebywanju Emske kupjele wopuschćił, kotrež su tón krócź na nim woprawdźite dźiwy cźiniłe. Kněžorowy napohlad je cźiły a cźerstwy, jeho cźěło je kaž by womkodźene było. Khamornosć, kotraž psched krótkim kóždemu nadpadowasche, błukosć wóczkow je so shubiła. Kněžorowe strowje, kotrež je so na tak swjeżelaze waschnje pożylniło, jemu dowola, so lětża saso s awstriskim kněžorom sejćź. S Emsa so wotżaliwschi, je kněžor po Rheinje horje k bodenseeskej kupje Meinau wotjěł, s wotkel so 20. julija do Gasteina poda, hdźež budźe so dźeń posdźischo s awstriskim kněžorom setkacź. Wotmyślene pucźowanje zarja na wopyt němskeho a awstriskeho kněžora njesnatych pschicźinow dla wupanje. Pschecźe, kotrež kněžor Wylem loni w Skjernéwizach pschi dźělenju ruskemu kněžorej wupraji: „Na saźowidźenje w pschichodnym lěcźe!“ so po tajkim njedopjelni. Zaś lětża s zyła do Awstrije a do Němskeje njepschińdźe a Rusku jenoż wopuschćí, so by swojeho pschichodneho nana, danemarkskeho krala, w Kopenhagenje wopytał.

— Zanzibarski sultan so hischće pschezo swojich njepschecźelnosćow pschecźiwo němskemu narańscho-afriskemu towarstwu wostajił njeje. Wón Němzam na kóžde waschnje sadźéwki do pucźa kładźe a wobstawa na tym, so kraj Witu, kotryž je so wot tamnischeho sultana Němzam pschedał, pod zanzibarskim knjejstwom steji, a so po tajkim wituski sultan žaneho prawa njeje měł, tutón kraj Němzam wotstupicź. Psched krótkim je wón samo němsku expediziju, kotraž mějesche poruczność, snutskowne kraja Witu pschepytacź, wot swojich wojakow pschimacź dał. Roskora bjes němskim kněžorstwom a zanzibarskim sultanom je so po tajkim straschnje powótsiła. Hacź ma zanzibarski sultan woprawdźe prawo, so Witu mozowacź, hischće wujaśnjene njeje. Ssnadź so němskemu generalnemu konsulej Traversej, do Zanzibara późłanemu, poradźi, swadu wujednacź.

Awstrija. W Awstriji so hischće psched mało lětami troschtowachu, sa tam sozialistiske ideje žaneje póby njenamakaju. Lońsche anarchistiske nadpady a lětusche sozialistiske hibanje bjes dźěłacźerjemi su pak knjeżerstwu wocźi wotewriłe a jo powucźiłe, so je sozialismus w Awstriji hrósbneje mozy nabył. S nowym dopokasmom sa to, so so anarchismus a sozialismus pschezo bóle rosschěrjuje, su tež njeměry, kotrež su so tele dny w Trebiczu, w małym morawskim městaczku, měłe. 13. julija buschtaj tam dwaj, s Wina wupokasanaj sozialdemokrataj sajataj. Tón samy dźeń wjecźor so 2000 dźěłacźerjow psched jastwom sběża, kotsiž chzychu jateju s mozu wuswobodźicź. Žandarmojo sakrocźichu, tola dźěłacźerjo so spjecźowachu a do nich s kamjenjemi mjetachu. Na to so žandarmojo s nahim teśakom do nich dachu a wjele s nich sranichu. Hakle posdźe w nozy so s pomozu wojakow, kotrychž běchu s Jihlawy sawołali, měr sasa postaji. Polizija je wjele dźěłacźerjow sajała, kotsiž bohatschim měschcźanam wokna wubiwachu a swojich towarschow k njeměrnosćam schcźuwachu. — Druhi njeskutk, kotryž je po sdacźu toho runja wot anarchistow wuschoł, je so w Duchzowje w Czechach stał. Na wokna tamnischeje běrkownje a sudnistwa su dynamitowe patrony s wotpohladom pokožili, so bychu so sastojnizy w tutymaj twarjenjomaj satraschili. Na sboże so dynamita dohladachu, prjedy hacź rosbuchnuwschi smjercź a sahubjenje wokoło sebje rosscheri.

Franzowska. Po poraženju pscheradneho nadpada anamskeho wójska pśches generala Courcya powschitkownje měnjachu, so Franzowska Anam do zyła pod swoje knjejstwo wosmje. Po swojim dotalnym sadźerźenju pak so franzowske knježerstwo na to njeměri, wono chze so po sdacźu s tym spokojicź, so knježerja pokhosta a sebi wěste rukowanja psche wospjetowanje podobnych pschipadow požada. General Courcy je najprjódzy roscźeknjenych wobydlerjow anamskeho hlowneho města Huéa, bjes kotrymiž je wjele bohatych chineskich pschekupzow, namołwjał, so bychu so do swojich bydłow wrócźili, hdźež budźe jich franzowske knježerstwo schkitowacź. Dale je wón pschiwiśowarjow sběžkarskeho ministra Thuyeta napominał, so bychu so jemu w běhu 12 dnjow podcźišnuli. Anamske wójsko je general Courcy hnydom roswjasał, jeho bróń dyrbi so w provinzialnych městach wotedacź a do Huéa późłacź. Kak wulki strach žiwjenja małemu franzowskemu wójsku pschi sběžku hrožesche, s podróbneho wopisanja widźimy. Jako general Courcy do Huéa pschicźeże, jeho s wulkej cźesću witachu, tak so niczo njepytnu, schtoż by jemu na pscheradu tukacź dało. Druhi dźeń wjecźor s kraloweho hrodu pišmo pschińdźe, so je kral khory a so toho dla generala Courcya pśched so puschcźicź njemóże. Tola posdźischo Courcy shoni, so je kral skradźu město wopuschćił. Po tajkim njesprawnym sadźerźenju Courcy, so pscheradnistwa bojo, wobsamknu, so woźobow wobeju ministrow smozowacź, a jimaj pschesproschenje późłu, so byschtaj jeho wopytałoj. Ministraj pak njepschińdźeschtaj, ale Courcyej w nozy 30,000 anamskich wojakow na schiju późłaschtaj. Hakle po wóśomhodźinskej surowej bitwje so Courcyej poradźi, zitadelu do swojeje mozy dostacź a jeneho ministra sajecź. Prjedy hacź Anamszy Franzowsow w zitadeli nadpadźechu, so wot nich wschitzy franzowszy a offizěrojo, kotsiž w Huéskich pschedměstach pschebywachu, skónzowachu. Toho runja też Anamskich, kotsiž su jako pschecźeljo Franzowsow snacźi, morichu. Jich domy buchu wot krwělacźnych cźrjódow wobstupane a sapalene, a schtóž psches bróń njepadźe, wsa kónz w płomjenjach.

— 14. julija wotbywasche so w Parisu swjedźeń k wopomnjecźu podtorhanja jastwa Bastille. Republikanszy su psched něktorymi lětami postajili, so ma so na tutym dnju, s kotrymž so psched 96 lětami wulka franzowska revoluzija wotewri, kóžde léto ludowy swjedźeń w Parisu wotdźerźecź. Konservativnje a nabožnje smyślení wobydlerjo na tutón cźaś, jeli móžno, Paris wopuschcźa. Tak je so też lětża psches sto a dwazecźi tyśaz wośobow s hlowneho města wotšaliło, so bychu so sminułe njeměra a ropota, s kotrymž so pschi tutym swjedźenju Parižske dróhi napjelnjuja. Tola sa to je s najmjeńscha runje telko tyśaz ludźi se wśow do Parisa pschijěło, kotsiž na swjedźenju swoje wjesele pytachu. Wobdźělenje se strony knježerstwa bě tón krócź tójschto śłabsche hacź hewak, pschetož wulke revüje wójska zyle wotpanuchu. Njedźiwajo na to bě pak tola w Parisu wjele hołka a hary. Hłowne wjesele sa Parižskich bě

parada ſchulſkich bataillonow. Měſto Paris je 24,000 hólzow uniformu ſwoblekko a jich ſ małkymi tſělbami a druhej wojeŕſkej potrjebu wuhotowako. Tele bataillony ßu hordoſcź a nadźija Parižſkich dźěłacźerjow a małych rjemjeßlnikow, tola wězywuſtojnym ſ wójſka ßu wone ſ pohorſchkom. Franzowſojo ßo też lětßa njepſcheczelnych demonſtrazijow pſchecźiwo Němſkej pſchi narodnym ßwjedźenju woſtajili njejßu. Pſchi Straßburgſkej poſtawje ßo ſaßo Němzow hanjaze rěcźe dźerźachu a k nohomaj poſtawy żarowanſke wěnzy kładźechu.

Turkowſka. Wo fanatiſkim njepſcheczelſtwje, ſ kotrymž ßu ſultanowi najwyſchſchi ſaſtojnizy pſchecźiwo kſcheſcźijanſtwu napjelnjeni, ßlědowaza powjeſcź ßwědczi, kotruž tele dny jendźelſke nowiny „Daily News“ ſ Konſtantinopla pſchinjeßechu. Wone pißaja: Powſchitkownu kedźbnoſcź je tu podawk ſbudźił, kotryž ßo pſchi ßwjatocznoſcźi „cźeſcźenja profetoweho płaſchcźa“ ſta. Schejk ul islam pſchi tejle ßwjatocznoſcźi pſched ſhromadźenymi wyßokimi ſaſtojnikami rěcź, islam ßławjazu, dźerźeſche, w kotrejž pódla druheho praji: S wulkej ſchkodu je, ſo pſchi dobycźu a ſakoźenju turkowſkeho knjeźerſtwa wſchón njewěrjazy lud wutupili njejßu. Na to wón poßłucharjow namołwjeſche, ſo bychu ßo krucźiſcho profetoweho ſakonja dźerźeli, a pſchiſpomni, ſo ßo khěźorſtwowa móz pſchezo po tym ſběha abo pada, hacź ßo pſchedpißy islama dźerźa abo njedźerźa. — Po ſchejkowej rěcźi ßo hewak ßwjatocznoſcź ſkóncźi; tola tón ras też wulki veſěr rěcźeſche, kotryž ſchejkowe ßłowa khwaleſche a pſchiſtaji, ſo budźe ßo wſcho móżne cźinicź, ſo bychu ßo ſmylki ſańdźenych cźaßow porjedźiłe. — Dopißowaŕ ßo dźiwa, ſo ßo rěcźi wulkeho veſěra ani wot ſultana, ani wot druhich miniſtrow pſchihłoßowako njeje, tola ſchtó by na to wahu kładł — w Turkowſkej!

Drjewjany taleŕ.

(Pokracźowanje.)

W juniju lěta 1730 mějeſche Zeithainſka wokolnoſcź napohlad, kaž by w njej iſraelſki lud na ßwojim wucźahu ſ Egiptowſkeje był. Wſchě pſchikhody k lěhwu běchu ſ cźrjódami pſchicźahazeho luda ſaracźene, ſ kotrehož bě wjetſchina ſ Draždźan pſchiſchła. Hižo popołdnju pſchicźehnjeni měſtna na Łóbjowym brjoſy ſ napſchecźa kuſkanſkeho hroda wobßadźichu. Sſo ſ měſta njehibajo ſchěſcź dołhich hodźin tam cźakachu, ſo bychu wóhnjoſtroj, hiſchcźe ženje tak kraßny njewidźany, wohladali.

Na poł dźewjecźich hodźin ßo wójſko, ſ lěhwa wucźahnuwſchi, w dwěmaj linijomaj ſeſtupa a ſ tſikrócźnym wutſělenjom ſnamjo k wobßwětlenju hrodu da. Kaž wot njewidomnych rukow ſaßwěcźene ßo hobrſke twarjenje ſapkomjeni a wotbłyſkowaſche ßo ſe ßwojimi tyßazami ßwěžow w Łóbjowych żołmach, pomału nimo běžazych. Njewopißomny napohlad! S dobom njepſcheſtawajo ſe 60 kanonow tſělachu a ßwěcźaze kule ſe ſtupkow wyßoko k njebju fruncźachu. Wóßomdźeßacź kaſchcźow ſ njeliczomnymi raketami dawachu njeßměrnym wóhnjowym ßnopam k njebjeßam ßapacź, kotrež jako ſkoty deſchcź w cźornej nozy dele padachu. S běłym ßwětkom ßo jenicźzy hobrſke napißmo pſched ſakuſtanym hrodom błyſchcźeſche a 24 wulkich wóhnjowych koleßow ßo kaž pkomjenjaze ßłónza pſched nim wjercźeſche. Na to běžny woheń, żałe hady, palaze kócźki, rakety, ßwěcźaze kule a kaž ßo wſchón tutón wóhnjoſtroj mjenuje, wrjeſkotacź ſapocźachu a cźmowu nóz koło wokoło do běłeho dnja pſcheměnichu. Po tſikrócźnym woſpjetowanju ſemja womjelknu a ßo ſacźmowi, ſo by ßo rěka w ßwojej kraßnoſcźi pokaſała. Satraſchna wjelryba, wobdata wot ſchtyrjoch mjeńſchich rybow, ſe ßwojeje klamy, podobneje vulkanej, woheń na měrne żołmy pluwaſche, kotrež, kaž naſtrózane pſches jim njepſcheczelny element, ſaſchumiwſchi roscźěkachu. A milijony ſchkrjow a ßwětleſchkow zoſaze żołmy pſchewodźachu a ßyczo kónz wſachu. Jako bě ßo lědma wodowy wóhnjoſtroj ſkóncźił, ßo pomału a majeſtetiſzy poł ſta pkuwazych wóhnjowych hrodow, ſ fregatow a brigantinow wobſtejazych, k drjewjanemu twarej bliżeſche, w kotrymž mózni tuteje ſemje bydlachu. Wot delka hacź horje k ſcźeżoram ßo koloßy w ßwětleſchkach ſybolachu a bjes tym, ſo hrimot jich kanonow wjeŕchow powita, ſaklincźa ſ dobom kraßna hudźba jich łubjow. A jim wot brjohow hudźba ſ kuſkanſkeho hroda a wote wſchěch regimentow wotmolwi, pſched kotrymiž ſ jenym raſom wyßoke walcźkowe hromady w pkomjenjach ſtejachu. Na poßlednjej łódźi, buzentauer mjenowanej, ßo kralowſka hudźbna kapała ßobu wjeſeſche. Hdyž ßo tale łódź k brjohej k wjeŕchowſkemu pſchebytkej bliżeſche, njejabzy kanony, ſchkrjebotaze trompety, rózki a bubony womjelknuchu. Pſches hłuboku cźiſchinu mika, ſmérna hudźba wot buzentaura cźehnjeſche, kotraž ſpěw jeneho italſkeho dwórſkeho ſpěwarja, kraßnoſcź pyſchneho lěhwa khwalazeho, pſchewodźeſche. Hacź do běłeho ranja tutón konzert trajeſche, ſ kotrymž ßo wjeßele ſkóncźi.

Bjes tym ſo njeliczomny lud ſe wſchěmi ßwojimi myßlemi na dźiwy tuteje nozy kedźbowaſche, ſchibak ſe ßwojimi pomoznikami bjes pſchihladowarjemi khodźeſche, ſo by pod krywom cźorneje nozy ßwoje tryſki hnał. Tu tobakowe tyſy wokoło dawachu, kotrychž tobak, ſ duchownym ſelom naměſchany, też najkrucźiſche noßy k bjeſſkóncźnemu porſkanju nuſowaſche. Tam běchu cźrjódu żonow, pódla ßebje ſtejazych, ſ zwjernom hromadźe ſeſchili. Tu zyle zuſy ludźo ßwojich ßußodow kaž ſtarych dobrych ſnatych ſtrowjachu, jich ſ cźornej ßaſatej ruku witajo, na cźoż ßebi poſtrowjeny njewjedźo ſe ßaſatej ruku do woblicźa maßnje abo druhich ſcźorni. Cźorne ruki ſchibakych młodźenzow drje też cźeŕwjene liczka burſkich holzow majkachu a je do móraßow pſchetworichu. S tajkimi a podobnymi żortami ludźom k lubu cźinjachu a jich wußměſchachu.

Dźiwi Max bě bjes ſchibakowymi ßłużobnikami jedyn ſ pſcheklepaniſchich. Runje na wopak bě ſadźerźenje wboheho Lukaſcha Hillnera. Bjes ſto tyßazami pſchihladowarjemi bě wón bjes dwěła tón jeniczki, kotryž wóhnjoſtrojej a druhim ſwjeßelenjam 24. junija ſe żarowazej wutrobu pſchihladowaſche. Ach, rady by ßo do wſcheho, ſchtož je na ßwěcźe widźenja hódne, wohladał, hdy by kraßne a pyſchne lěhwo ſ macźerným domikom abo ſ proſtej draſchlerńju wuměnicź móhł. Radoſtne wyſkanje luda a wjeßeke ſynki hudźby jemu pſches wutrobu rěſachu a radſcho budźiſche płakazej wocźi k ſemi, hacź k błyſkotatemu kuſkanſkemu hrodej a praſkazemu wóhnjej wobrocźił.

W rańſchich hodźinach 25. junija wobſtarny muż, wotnoſchenu cźornu draſtu ſwoblekany, pſches ſtanowe rynki pyſchneho lěhwa ſtupaſche. Wón ßo ſtorhnu, jako jeho njejabzy zuſa ruka pſchimuu. Sſo wohladnuwſchi, wojaka widźeſche, kotryž ſ hłoßom wołaſche: „Wy tu, knjes wucźerjo? Ach, Bohu budź ſa to dźak!“

A wojak ßebi ſ ruku pſches wocźi ſjědźe, ſo by ßebi ßylſy, ſ nich ßo ronjaze, wutrěł.

„Kak, ſchto widźu?“ ſchědźiwz ßo dźiwajo praji. „Łukaſch Hillner je do wojakow ſchoł? Cźoho dla? Aj aj, ſchto budźe k tomu twoja wboha macź rjez? Myßliſch ßnadź ßebi, ſo ßo pſchezo tajke kraßne lěhwa wotbywaju, hdźež maja wojazy wſcheho doſcź?“

„Njejßym do wojakow ſchoł“, Łukaſch płacźizy na cźeźkoßłyſchazeho wucźerja wołaſche, „ſ gwaltom ßu mje wojaka ſcźinili. K khorhoji hiſchcźe njejßym pſchißahał; tola tak rucźe hacź ßo pyſchne lěhwo ſběhnje, dyrbi ßo to ſtacź. W tu khwilu je mje major ſ Obſchelwitz ſa ßwojeho ßłużbaka pomjenował, a ßym jemu ſ ruku dyrbjał ßłubicź, ſo njecźeknu.“

Wbohi Łukaſch na to wótſje wołajo Seifenſkemu wucźerjej na dróbnje roſpowjeda, kak je ßo wſcho ſtało. Pſchi tym njeſabu naſpomnicź, ſo je jeho dźiwi Max ſe ſchtemplom wopalił, a ſchto ſtaj jemu wuj a Minka wſcho lubikoj, hdyž jebanſtwo na ßo wosmje. Wonaj pak hacź dotal ßwoje ßluby dopjelnikoj njejſtaj, wjele bóle je wón, Łukaſch, pſchihladowacź dyrbjał, kak ſtaj wuj a Minka ſ dźiwim Maxom nimo njeho khodźikoj, tola jemu ani troſchtowanſkeho ßłowcźka rjekkoj njejſtaj.

Wucźeŕ, Łukaſchowu ſkórźbu hacź do kónza doposkhawſchi, ſ hkowu tſchaßo praji:

„Aj, aj! wěz je po ſdacźu ſka. Skerje ßebi ſwěrju cźertej duſchu ſ paſorow wutorhnucź, hacź tebje ſ wojakow wumóz. Ty mi żel cźiniſch, luby Łukaſcho! Sſym pſcheßwědczeny, ſo tebi móżno njeje ani jeneho talerja a wjele mjenje 4000 ſ nich ſpakoſcźicź. Tola hdyž chzedźa wboheho rapßa wobwěßnucź, bórſy ſchtryk namakaja. Běch do Draždźan pucźował, ſo bych ßwoje wucźerſke należnoſcźe ßam pola krajneho konſiſtorſtwa do rjada ſtajił. Sſym tebi hižo ſdźělił, ſo bych tebje ßwojeho cźeźkeho ßłyſchenja dla rad ſa ßwojeho pomozníka wſał. Duž je mi twoja wojeŕſka ßuknja tołſtu ßmuhu pſches moje ſliczbowanje ſcźahnuła. Konſiſtorſtwowemu pſchedßydźe a druhim duchownym knjeſam ßym ßo porucził a jim ßwoju podwólnu próſtwu pſchednjeßł. Bóle pak hiſchcźe na ſamożnoſcź dwórſkeho keklerja Joſeſa twarju, kotryž je ſo mnu tſecźe bratrowſke ßotrowſke dźěcźo a pola dwora, kaž ßo powjeda, rad widźany. Wón je też pſchicźinu, ſo ßym ßo ſ Draždźan tu podał.“

„Ach!“ wołaſche Łukaſch, ruzy ſtyknuwſchi, „knjes wucźerjo, proſchcźe tola też dwórſkeho keklerja, ſo by ßo też nade mnu ßmilił a mi ſ wohidneho wojeŕſtwa wupomhał. Niż moje dla ale, mojeje macźerje a jejnych dźěcźi dla, kotrež dyrbja bjeſe mnje hłodu tradacź.“

„Njeſpuſchcź nadźiju!“ jeho wuczeŕ troſchtowaſche. „Naſch Bóh, kotryż wutroby cźlowjekow każ rěcźki wodźi, móże też swoju ſrudobu k dobremu kónzej dowjeſcź.“

Se ſtyſknoſcźu ſo Lukaſch ſe ſchėdźiwzom roſzohnowa, ſa kotrymż hiſchcźe dołho ſhladowaſche.

Na druhi dźeń, 26. junija, ſo ſa zyłe ſakſke wójſko wulka hoſcźina wuhotowa, pſchi kotrejż dyrbjeſche ſo ſ drjewjanych talerjow, w Seifenje dźėłanych, jėſcź. Podobnje każ ſo tamne 5000 muži, kotrychż junu naſch ſbóżnik w puſcźinje naſzyczi, po ſto a ſto a po pjecźdźeſzacź a pjecźdźeſzacź ſeſzydachu, tak ſo też wudawane 30,000 wojakow, po regimentach ſo do dweju dołheju rjadow ſeſtupawſchi, na ſwoje mėſtna podachu. Sſrjedźa bjes nimi bė hoſcźina ſa pėſchich a jėſdnych offizėrow, do dweju bataillonow ſrjadowanych, wuhotowana, kotſiż k ſwojim jėdźam wino do ſyteje wole dоſtawachu. K naſzyczenju ſakſkeho wójſka bė 80 pjecźenych pólſkich wokow trėbnych, kotrejż ſo pornjo regimentam w ſwojej njedźėlenej wulkoſcźi na drjewjanych kóſkach pokaſowachu. Pódla cźwaka howjaſeje pjecźenje na ſwój taleŕ doſta kóżdy wojak pokrutu khlėba, dwė kanje piwa a runje telko wina, poſzledniſche pak ſo na dwaj dnjej rosdźėli, ſo bychu ſo wojazy njewopili. S 18 kórzow muki, 82 kop jejow, 3 tunow mloka, 1 tuny drożdźow a 1 tuny butry bėchu hobrſki tykanz, 16 kóhcźi dołhi, ſchėſcź kóhcźi ſchėroki a kóhcź tołſty napjekli. Wón na roſchtach leżeſche, bė ſ kwėtkami poſzyty a na kromach ſ brazlemi, woſzuſchkami a zaktami wobdaty. Jedyn cźėſzła, ſ tſikóhcźowſkim nożom, ſa ramjo ſaprjenym, pod roſpokaſowanjom dwórſkeho twarſkeho miſchtra tutón wulkotny tykanz roſkrawaſche, wo kotrehoż kruchi ſo niz jenoż wojazy ale też druſy wopytarjo lėhwa torhachu. Prjedy hacź ſo hoſcźina ſkónczi, kral po rjadach jėdźkow jėchaſche, ſo by ſo ſam pſcheſzwėdcźił, hacź je ſo we wſchėm po jeho woli ſtało. Na to ſo zyłe wójſko ſbėhnu a ſo na pucź k Lóbju naſtaji. Mėſto tſėlby njeſzeſche kóżdy wojak ſwój drjewjany taleŕ w ruzy. Bórſy bė ſo wójſko po brjoſy roſpoſtajiło. Bjes tym bė ſo kral ſe ſwojimi wjerchowſkimi hoſcźemi do toho twarjenja podał, ſ kotrehoż bė wcźerawſchemu wóhnjoſtrojej pſchihladował.

Komando ſo ſawoła a każ bė ſebi wyſchſchi dwórſki miſchtr wumyſlił, tak ſo ſta: Sa jedyn wokomik wſchė talerje ſo wjercźo pſches powėtr ſchwórcźachu a na żołmy dele kleſznuchu, kotrejż ſwólniwje bėłe talerje, ſ kurwjerchowſkim woponom wupalene, na ſwój khribjet wſachu a je dele k dalokemu morju njeſzechu.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Se wſchėch wotdźėlenjow Kamjeńſko-Kinsbórkſkeho a Rakecźanſkeho wólbneho wokrjeża je ſo w tych dnjach piſało, ſo chzedźa knjeſa kublerja Koklu-Liſzaka w Khróſcźizach ſa wólbneho kandidatu druheje komory naſcheho ſakſkeho ſejma poſtajicź. My mózemy ſ połneho pſcheſzwėdcźenja prajicź, ſo na tym połnje prawje cźinja, pſchetoż k. Kokla-Liſzak je muż dobreho roſuma a wuſtojneje ſrėcźniwoſcźe, kiż naſche krajne należnoſcźe a ludowe potrjebnoſcźe derje ſnaje. Hižo pſchi poſzledniej wólbje doſta wón po njebo Bergu najwjazy khoſzow.

— Knjes Boźidar Wicźas ſ Rychwałda, kiż je w Hali a Barlinje na duchownſtwo ſtudował, je 9. tutoho mėſzaza ſwoje kandidatſke pruhowanje w Hali khwalobnje wobſtał. Tak budźe ſaſo, dźak budź Bohu, jenej woſzyrocźenej ſerbſkej woſzadźe ſpomhane.

— Pſchi diözeſanſkej ſhromadźiſnje, kotraż ſo ſańdźenu ſrjedu w Budyſchinje mėjeſche, rėcźeſche ſo bjes druhim też wo wſchelakim wotſzwjecźenju njedźele, a bu toho dla komiſzija wuſwolena, kiż ma ſo tuteje należnoſcźe dla k lėtu na krajnu ſynodu wobrocźicź a pſched nju wuprajene ſkórżby diözeſanſkeje ſhromadźiſny pſchinjeſcź. Do tuteje komiſzije wuſwolichu ſo knjeża duchowni dr. Kalich w Budyſchinje, Mrózak w Budeſtezach, Wagner w Wornarjezach, profeſor Kanig w Budyſchinje, kowaŕſki miſchtr Stoſch w Drożdźiju, gmejnſki prjódkſtejeŕ Schołta w Njeſzwacźidle a gmejnſki prjódkſtejeŕ Schoſzig w Wjaſońzy. Knjeſaj duchownaj Handrik a Kordina podaſchtaj roſprawu wo dotalnym ſkutkowanju zyrkwinſkeho prjódkſtejeŕſtwa w ſwojimaj woſzadomaj.

— Łużiſke rataŕſke wokrjeżne towaŕſtwo je wobſankło, w tudomnej ſahrodniſtwowej ſchuli ſa 8000 hriwnow pſchiprawu k wuwużiwanju ſada natwaricź.

— Njedźelu popołdnju błyſk pſchi njewjedrje, kotreż nėhdźe poł hodźiny dołho nad Budyſchinom ſtejeſche, na taſchbarku do khėże półverniſkeho direktora Krantza dyri a jenu hrjadu na łubi ſapali. Wobydlerjam, kotſiż ſo hnydom wóhnja dohladachu, ſo radźi, jón bórſy poddużycź. W tym ſamym cźaſu Boże njewjedro do błyſkowoda měſchcźanſkeho dźiwadła ſlecźi a po nim, jón trochu ſeſhibowawſchi, k ſemi ſjėdźe.

— Pſchi tudomnym gymnaſialnym twarje ſo ſańdźeny ſchtwórtk njeſboże ſta, ſo jena tſi kóhcźe dołha hrjada połerej Straßburgerej na hłowu padźe. Trjecheny bu tak cźėżko ſranjeny, ſo hnydom ducha ſpuſchcźi.

— Kralowſke wójnſke miniſterſtwo je Draždźanſkemu wokrjeżnemu towaŕſtwu na jeho napraſchenje k nawjedźenju dało, ſo ſmėdźa wojazy w cźaſu żnjow hacź do ſapocźatka auguſta ratarjam pſchi dźėle pomhacź.

S Libuchowa. Sańdźenu njedźelu Boże njewjedro tu do khėże Jana Wanaka dyri a ſapali. Woheń ſo rucźe roſſchėrjo dom ſa krótki cźaſ do prócha a popjeła pſchewobrocźi. W njedołokim Khaſzowje, hdźeż błyſk w domſkim Jana Ernſta Schuſtera ſapali, woheń ſbożownje wuhaſchachu. Dokelż je błyſk nėkotre ſta zyhelow roſraſył, wokna roſbił a hrjady roſcźėpił, je ſchkoda, wot njeho nacźinjena, pſchezo khėtro wulka.

S Dźiwocźiż. Sańdźenu njedźelu dopołdnja, 12. julija, w jėdnatej hodźinje dyri Boże njewjedro do hródże żiwnoſcźerja Bohuwėra Schlenkarja tudy a ſaraſy tu najlėpſchu kruwu. Druhi ſtót woſta njewobſchkodźeny, też njeje ſo w domje dale żaneje ſchkody ſcźiniło. Deſchcźik tudy żadyn njeńdźeſche, hrimanje ſtrejeſche daloko wot naż, ſ boka a niże Małeho Wjelkowa.

S Ketliż. Sańdźenu njedźelu pſchi ſylnym njewjedrje błyſk do błyſkowoda naſcheje żyrkwje dyri a po nim dele k ſemi ſjėdźe. Dale Boże njewjedro do domu ſchużejnika Steudtnera a do tſjoch ſchtomow prażnu, tola nihdźe njeſapali.

S Łomſka pola Minakała. Sańdźenu ſobotu je ſo tu korcźma Khorle Auguſta Bomsdorfa do cźiſta wotpaliła. Bohu żel je tutón woheń też żiwjenje jeneho cźłowjeka żadał. Jako ſo ſwiżle palazeho doma powalichu, padźe kruch murje na tudomneho 51lėtneho khėżkarja Jana Pombacha a jeho ſaraſy. Khėżkaŕ Bjenada ſ Khróſta bu na tym ſamym mėſcźe na hłowje wobſchkodźeny.

S Wojerez. Wutoru tydźenja w Shorjelzu w ſjawnym poſzedźenju pſchiſżażneho ſuda cźėſzliſkeho miſchtra Raka ſ Kinajchta (Kühnicht) k 2 lėtomaj a 6 mėżazam khoſtańnje a k ſhubjenju cźeſtnych prawow na 3 lėta ſaſudźichu, dokelż bėſche dwójzy nėkoho k wopacźnej pſchiſżaſy nawabił; toho runja lėżneho dźėłacźerja Kſcheſcźijana Naſdalu ſe Zidźineho (Seidenwinkel) k 3 lėtam khoſtańnje a ſhubjenju cźeſtnych prawow na 3 lėta ſaſudźichu, dokelż bėſche trójzy wėdomnje wopacźnje pſchiſżahał a jónkrócź nėkoho k wopacźnej pſchiſżaſy nawabił. Pſchi wſchėch tychle wopacźnych pſchiſżahach a wabjenjach k nim ſo wo jenu kradnjenu ſchcźėpu drjewa jednaſche, kotraż je jenoż 10 np. hódna.

S Rósborſko-Wojerowſkeho wólbneho wokrjeża. Wulki cźaſ je, ſo ſo pocźinamy pſchihotowacź na bliżſche wólby Barlinſkeho ſejma. My wėmy, ſ kajkej ſwėrnoſcźu je wyſzokocźeſcźeny knjes rytmiſchtr ſ Göż nad Nėmjeſchkom loni na Barlinſkej ſynodźe ſa wotſtronjenje teje wulkeje nuſy ſkutkował, kotruż wjele wbohich ſerbſkich woſzadow pſches to cźerpi, ſo ſerbſzy duchowni njedoſzahaju. Bóh tón Knjes chżył pożohnowacź, ſchtoż je knjes ſ Göż tam ſe ſmilnej luboſcźu ſa naſch ſerbſki lud rėcźał a ſkutkował. My też wėmy, ſ kajkej ſwėrnoſcźu a wuſtojnoſcźu je knjes ſ Göż na pruſkich ſejmach ſa ludowe wėrne ſboże wuſtupował. Toho, haj toho ſaſo w Bożim mjenje na ſejm wuſwolmy; pſchetoż nikomu bjes nami njemóże do myſlow pſchińcź, ſo bychmy dr. Andrăa w Wojerezach ſaſo wuſwolili; pſchetoż wón je tón muż, kiż je, każ je ſo ſam toho wuſuacź dyrbjał, tamny njewėrnoſcźow połny naſtawk do Schleſynſkich nowin piſał, kotryż je nam Sſerbam tak wjele duchowneje ſrudźby a ſchkody nacźinił. Muż, kiż je tajke ſchkódne njewėrnoſcźe do ſwėta trubił, pſches kotreż buchmy ſami pſched ſwojej wyſchnoſcźu cźorni ſcźinjeni, tón nihdy njemóże doczakacź, ſo jeho ſaſo wuſwolimy. Duż dha, lubi Sſerbjo, ſkutkujmy ſe wſchej próżu na to, ſo ſaſo knjeſa rytmiſchtra ſ Göż nad Nėmjeſchkom ſa ſwojeho ſapóſzłanza na ſejm wuſwolimy. To je muż kſcheſcźijanſkeje myſle, dobrych duchownych darow, kiż bjes bojoſcźe ſa ludowe ſboże wuſtupuje, hdźeżkuliż ſo jemu k tomu ſkładnoſcź poſkicźuje.

S pruſkich Sſerbow. S wulkim żelenjom a ſe żałoſznej njeſpokojnoſcźu ſo tu wſchudźe, hdźeż je wukaſnja Wrótſzkawſkeho konſiſtorſtwa wot 22. haprleje t. l. ſnata, wo njej rėcźi. Jeni ſo praſcheja, ſ wotkel ma konſiſtorſtwo toho prawa, naſchu macźernu ſerbſku rėcź ſ pacźeŕſkeje wucźby a ſ nyſchporow wuſamknucź, hdyż je tola jeho khėżorſka majeſtoſcź poruczika, ſo ma ſo ludej jeho nabożina wobarnowacź. Hdy by ta konſiſtorſtwowa wukaſnja pak wobſtała, dha by, każ móże kóżdy ſam ſroſumicź, nabożina, kſcheſcźijanſka wėra bjes naſchim młodym ludom żałoſznje cźerpika. — Druſy praja, hdyż jich

konsistorstwo w krajnej zyrkwi, tak njedźiwajo na duchownu schkodu, kotraž by žo s wobkedźbowanjom teje wukasnje sjenoczíka, bóle na rosschěrjenje němskeho powjedanja, hacž na pschibywanje w duchownym pósnaczu dźěła, dha jim niczo wysche njewostanje, hacž s krajneje zyrkwje wustupicź a do staroluthersheje zyrkwje sastupicź, abo do Ameriki wucźahnucź, hdźež naschim tamnischim žerbskim bratram a žotram nichtó, ani žana žwětna, ani žana zyrkwina wyschnosćź lubu maczěrnu žerbsku rěcź njepodtkóczuje ani rosczenje w wěrje njesadźěwa. — Tsecźi na to radźa, so by žo protest a prósstwa na generalnu synodu, kotraž žo w oktobrje toho léta w Barlinje směje, póžkała, jeli so na žadanje kk. duchownych a superintendentow njebudźe ta wukasnja sažo wróczo wsata. — My wo prawdźe njewidźimy, s czim by nasch poboženy žerbski lud to sawinowak byk, so dyrbjała žo nascha luba žerbska rěcź tež hischcźe se žałbowaneje žwjatnizy paczerískich roswucźowanjow a nyschpornych rosrěcźowanjow wustorkacź. K tomu wschemu hischcźe to pschińdźe, so žadyn žwětny sakoń nikoho njenusuje, nyschporne kemschenja wopytowacź. Hdyž žmy my starschi Sserbja s naschej lubej žerbskej mkodźinu radźi žerbske nyschpory wopytowali, dha budźa po sahnaczu naschich žerbskich nyschporow němske nyschpory jenož prósdne kawki wohladowacź. A s tym budźe to zyke žohnowanje prjecź wsate, kotrež žu hacž dotal nasche žerbske nyschpory měke. To wschitko dyrbjało žo s powołanych stronow naschemu konsistorstwu s pschistojnej sprawnosczu wossjewicź, a my žo k njemu nadźijamy, so tu wukasnju wróczo wosmje, kaž žebi też myšlimy, so konsistorstwo teje wukasnje s zyka njebudźische wudało, hdy budźische to žame nasche duchownske a zyrkwine potrjebnosćze prawje snako.

(Sskowczko wo dobroczelskim towarstwje.) „Sskowjanske dobroczelske towarstwo w Petersburgu" wudawa žwój žamžny czažopiš, do kotrehož wotebjerarjow, kaž je se sapiska mjenow widźecź, też němske póžlanstwo w Petersburgu žkuscha. Wo najnowschim seschiwku toho czažopiža chzu tudy něschto podacź. Tón seschiwk spomina bjes druhim na knjesa Imischowe knihi „Deutsche Antwort eines sächsischen Wenden", a nima niczeho pschecźiwo žamžnym prajicź, hdyž też pschecźiwo panslavismej rěcza; ale na njebo J. E. Ssmolerja žo tamón nastawk huntori, dokelž je w pschidawku fararja Imischowych knihow komthur Ssmoleŕ sjawnje žobu wuprajik, so dobroczelske towarstwo, kiž ma wulke pjenježne žrědki, sa Sserbowstwo niczeho dariło njeje. Napiža nastawka žo pschi tym na to powołuje, so žu też drusy, kiž niczeho dali njejžu. Pschi tym wón sabywa, 1. so „žkowjanskeho dobroczelstwa" nichtó s tak poknymaj lizomaj do žwěta njetrubi, kaž „dobroczelske towarstwo" to se žwojim mjenom czini, a 2. so tón, kiž niczeho dak njeje, wo prawdźe niczeho dak njeje, też hdyž móže žo na to powołacź, so žu nimo njeho też drusy, kiž toho runja niczeho dali njejžu. Toho dla chzu ja Němzam a Rußam a kóždemu naschich žerbskich krajanow tudy s nowa prajicź a wobžwědczicź, so „žkowjanske dobroczelske towarstwo w Petersburgu" wo prawdźe niczeho sa Sserbowstwo dako njeje. Ssmoleŕ bě žo na to towarstwo wobroczik, dokelž žo pola naž w němskim khěžorstwje wěrjesche, so žamžne žkowjansku wědu podpjera, czistu wědu, žamu wědu (bjes panslavistiskich pschiměschkow), w kotrymžkuli kraju žo wo pschepytowanje žkowjanskeje rěcze abo žkowjanskeje historije jedna. Nětko wěmy, so towarstwo tajkeje objektivneje wědy njepodpjera, a s podótknjeneho najnowscheho seschiwka pósnawamy, so žamžne sa grichisku zyrkej skutkuje, kotrejež pak, schtož zyky žwět wě, pola naž kužiskich Sserbow a w zykym němskim khěžorstwje njeje. Tak bjes nami Sserbami a bjes „dobroczelskim towarstwom" žane poczahowanja njejžu, ani wědnje ani zyrkwinszy, a tak žo też ženje žane wutworicź njemóža.

Profežor dr. Pful.

Dary sa natwarjenje žerbskeho domu.

W Bukezach składowachu: kantor Hatnik 3 hr., J. E. Wujanz 1 hr. 50 np., Handrij Tyrlich 50 np., blidarski mischtr H. Wojnar 50 np., Jan Redo 50 np., August Pfuhl 50 np., Jan Bodlink 1 hr., Handrij Króna 1 hr. (sapižak na 1885—1888 po 1 hr. = 4 hr.), Handrij Koch 50 np., Arnoscht Weikert 75 np., Handrij Mrós 50 np., wudowa Wjenkowa 20 np., Handrij Albert 1 hr., Khorla Kichižan 50 np., Jan Blažij 50 np., cžežla Khorla Broda 25 np., August Měrczin 50 np., Khorla Kurjo 25 np., Běbrach 20 np., Marja Helmina 25 np., wudowa Balowa 30 np., wojnar Jan Schmidt 20 np., Ernst Pachert 25 np., Jan Paul 50 np., Khorla Urban 30 np., Ernst Hobrak 25 np., Marja swud. Měrczinkowa 1 hr., Bohuwěr Domschka 15 np., Jan Kmoch 30 np., Ernst Bodlink 30 np., Hana Sahrodnikowa 10 np., Gusta Bobak 20 np., Marja Lowkez 50 np., Handrij Halgasch 10 np., krawski mischtr August Pilak 50 np., krawszy pomoznizy Pjech, Henczž a Wojta 60 np., Wylem Jsrael 1 hr., kekleŕ Jan August Gruhl 30 np., wucžeŕ Arnoscht Hänsel 2 hr. (sapižak na 1884—1888 po 2 hr. = 10 hr.), Marja swud. Faržyna 20 np., Bohuwěr Jencž 50 np., Wylem Kozor 50 np., Jan Kowar 50 np., žedlar Arnoscht Kozor 50 np., Ernst Lehmann 50 np., hetman Jan Paul 50 np., Handrij Měrczin 15 np., Khorla Sswora 75 np. — Hromadže: 24 hr. 85 np. (35 hr. 85 np.).

W Zornoužykach pšches k. Augusta Wiczasa nahromadżene: žiwnosczeŕ Wojnař 1 hr., žiwnosczeŕ Wiczas 1 hr., žiwnosczeŕ Jan Husak 1 hr., kubleŕ Jan Mlóczeŕ 1 hr., žiwnosczeŕ August Husak 75 np., krawz Khorla Husak 10 np., žiwnosczeŕ Khorla Sswora 25 np., hosczenzař August Koch 50 np., khěžeŕ a wóska Ernst Běrka 30 np., mlynkowa Hana Bodlinkowa 50 np., žiwnosczeŕ Jan Soba 25 np., khěžeŕ Jan Bodlink 1 hr., žiwnosczeŕ August Sswora 50 np., khěžerka swud. Albertowa 50 np., khěžeŕ Pětr Prost 10 np., žiwnosczeŕ August Khěžor 1 hr., žiwnosczeŕ Handrij Husak 30 np., hajnik Jan Wiczas 50 np., žiwnosczeŕ August Nowak 50 np., khěžeŕ Ernst Rjencž 25 np., knježna Schołcziž 40 np. — Hromadže: 11 hr. 70 np.

W Błózanach pšches k. Jana Augusta Wiczasa nahromadżene: mlynk Khorla Wobjeda 1 hr., kubleŕ Jan August Wiczas 1 hr., kublerka swud. Pjechowa 1 hr., Pětr Wowařk 1 hr., kubleŕ August Marczink 1 hr., žiwnosczeŕ Handrij Pilak 30 np., žiwnosczeŕ Arnoscht Lowka 50 np., žiwnosczeŕ Jan Mužik 50 np., hosczenzař Khorla Ssymank 50 np., kubleŕ J. August Höhna 1 hr., žiwnosczeŕ August Dub 1 hr., murjeŕski mischtr Jan Kerk 30 np., khěžeŕ Jan Hobrak 20 np., khěžeŕ Arnoscht Engelmann 10 np., khěžeŕ Arnoscht Janasch 20 np., žiwnosczeŕ Handrij Janasch 30 np., khěžeŕ Adolf Tradel 20 np., žiwnosczeŕ Reinhold Manitz 30 np. — Hromadže: 10 hr. 40 np.

Sserbja w Trjebjeńzy składowachu: 3 hr. 50 np.

S džakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Jesužowe naužyczenje 4000 muži w puscźinje.

Jesuž dźěsche na puscźinu,
Wjele luda sa nim dźe,
A hlaj, hdyž žo tsi dny minu,
Dha jim khlěba pobrachnje;
Tola lud je spokojny,
Wschak ma wón khlěb duchowny.
Jesuž k žwojim pózlam dźesche:
„Mi je žel toh' ludu tu,
Kiž tak dołho pschi mni běsche,
Jěsczpak niczo nimaju;
Damy jim tak wotžal hicź,
Móža duzy sawutlicź."
Nětk žo Jesuž wobhonjesche:
„Schto dha macze k jědźi jow?"
A hdyž na to nashonjesche:
„Jeno žydom pokrutow,
Něschto rybow", — pschikasa
Wón, so lud žo seždya.
Jesuž pak nětk žohnowasche
Khlěb a też te rybiczki
A nětk rósno dźělicź dasche
Wobo dwoje bjes ludźi;
Tak žo Jesuž na měsczе
Sa tón lud tam starasche.
Bjes tym pak žo seždydachu
Wjazy schtyri tawsyntow,
Jědźichu a nasběrachu
Wot tych žydom pokrutow
Sbytknych kruschkow hromadźe
Ssydom korbow woprawdźe.
Hlajcze, tak Bóh žohnowasche
Tamne žydom pokruty,
Hdźež to njemóžne žo sdasche,
So tón lud tak stradany
A jich tejko tawsyntow
Wy žo wot nich najeszcz móhł.
Tak žo hischcze stanje nětko,
Hdyž też nasch kusk mały je,
So Bóh žohnuje też wschitko,
Hdyž žo hischcze paczerje
K blidu a też wot blida
S nutrnosczu spěwaja.
Ale k tomu, moji lubi,
Žiwa wěra pschiželuscha;
Hdźež žo wěra s dusche shubi,
Tam žo ludźo njemodla,
Tam žo žwari, morkoze,
Hdźež njeź jědze do wole.
Duž, mój luby bratsje khudy,
Sprawna duscha poboženа,
Pschińdu czežke czažy druhdy,
So cze srudnosczu wobdawa:
Džakaj, spěwaj spróżniwje,
Bóh cze sabycź njebudze.
Haj, mój luby bratsje khudy,
Nimasch butry sa žwój dom —
Jeno so móž'sch masacź druhdy
Czorny khlěb žej s twarohom;
Poboženom' po modlitwi
Ssuchi khlěb też seželodźi.
To pak je nětk zyle hina!
Nětk, hdyž khlěba nimaju,
Wyschnosczi žo dawa wina,
Sběžk najradscho sapocžnu,
Kaž to s zusych krajow my
Jara husto žtyschimy.
Haj, hdyž lud nětk khlěba nima,
Dha to zyle hinak je,
Dha žo zusoh' kubła pschima,
Hlada, hdźe schto pokranje —
Sawěrnje, tak daloko
Na žwěcze nětk pschischło jo.
Tajzy ludźo njespěwaju
K blidu a niz wot blida,
Czi žo k blidu seždydaju
Kaž te lube prožatka,
Tajkim je ta modlitwa
Ssměschna wěz a wostudka.
Srudnje we tej wójnje běsche
Stow wóžomnacze tsinacze:
Žanoh' khlěba njemějesche,
Dyrbjesche bycź bjes žele —
Tajki czlowjek derje wě,
Kak je hłódnom' jara slě.
Tajki czlowjek dopósnaje,
Schto tón khlěb też žuchi je,
Wot njoh' kóždy kusczicžk kraje
S džakom k Bohu sawěsczе;
Kajka Boža dobrota,
Schtóž žo khlěba najeszcz ma!
Duž, o luby Knježe Božo,
Daj wschak kóždom' dopósnacź,
So tak žwoje wěrne sbožo
Nihdy njeb'dze namakacź,
Hdyž pšches sbežk a kranjenje
Zusy khlěb žej mozuje.
Bórsy sandu też jich léta!
Prjedy hacž žej pomyžla,
Dyrbja hižo s toho žwěta
Pšched toh' prawoh' žudnika,
Kiž jim budze dacź jich msdu
We tym helskim plomjenju.

Pětr Mjonk.

Přilopk.

* Wutoru 14. julija ßu w Draždźanach rěsnikej Schmidtej ſ Plauena w Voigtlandźe, kotryž je 10. februara wudowu Müllerowu w Draždźanach ſkónzował, hłowu wotcźeli.

* Straſchnej diftheriji ßu dotal podarmo mjeſy ſtajecź pytali. Tale khoroſcź nimale po zyłej Sakſkej hroſnje ſakhadźa. W lěcźe 1884 je na nju 7855 ludźi ſemrjeło; mjes nimi běſche 58 doroſcźenych, 1491 ſchulſkich a 6306 mjeńſchich dźěcźi. Mjes ſańdźenymi lětami běſche najhórſche w tymle naſtupanju lěto 1883, a tola je w l. 1884 na diftheriju 2408 ludźi wjazy ſemrjeło hacź 1883. Dwójzy telko ludźi pſcheczíwo 1883 je l. 1884 ſemrjeło w lěkarſkich wokrjeßach Borna, Grimma, Oſchatz, Annaberg, Zwickau a Glauchau, wjazy hacź trójzy telko w wokrjeßu Rochlitz. Liczba na diftheriju ſemrjetych tudy 13 prozentow wſchěch ſemrjetych wucźinjeſche.

* Pſchi nětuſchej horzocźe kuntwory, muchi a druhe drobne ſwěrjatka ludźi a ſkót jara cźwiluja. Někotry je hižo ſkhorił, haj wumrjeł na to, ſo je jeho mucha kłóła. Dobry ßrědk pſcheczíwo tomu je ſalmiak. Hdyž jara ſacźeka, hdźež je cźe mucha kłóła, dha ßo porucźa, ſo ſacźeknjeny ſtaw ſ wokojowej wodu macźeſch. Też nalikowy wolij ßo pſcheczíwo mucham a kuntworam ſ dobrym wuſpěchom wužiwa. Doßaha, ſo ßebi někotre kapki mjeswocźi, na ſchiju a na ruzy namaſaſch; nalikowy wolij mjenowane wohidne ſwěrjatka wucźucź njemóża.

* Wulka horzota lětßa wjele woporow żada, woßebje hdyž ßo ludźo lohkomyßlnje ßami ſtrachej wuſtajeja. Młody kubleŕ ſ jeneje wßy njedaloko Moritzburga běſche njedawno w Draždźanach pobył a ßo w ſaźnym popołdnju na dompucź poda. Dokelź Boże ßłóncźko njeßmilnje ßmaleſche, chzyſche ßo kublerjej bórſy picź a wón ßo niczeho lódſymneho napi. Bórſy na to jeho ſtraſchna ßłaboſcź nadpadźe; jeho domoj dowjeſechu, a wón hiſchcźe tón ßamy dźeń wumrje. Też w ßußodnej wßy Medingenje murjeŕ na ßmjercź khory leži, kotryž běſche tón ßamy dźeń po dokonjanym cźeźkim dźěle ßo jara ſymneho napił.

* K ptaczemu tſělenju w Zwickawje běſche něchtó na tamniſchim tſělniſchczu też někotre hußy wuſtajił, kotreż běchu wſchelake khumſchty nawucźene. Prjedy hacź ßo tſělenje pocźa, buchu tele hußy ſe ßwojeho khlěwczka puſchcźene; rucźe wone ßwobodu wužiwajo k ßwojim towaŕſcham do tſělerńje khwatachu, ſ kotrymiż ßo bórſy tak ſměſchachu, ſo nichtó wjazy njewjedźeſche, kotre ßu „wucźene“ hußy, a kotre korczmarjej ſ tſělerńje ßkuſcheja. Haj knjes „wucźenych“ huß ßo bojecź pocźa, ſo je jemu korczmaŕ jeho hußy, dokelź běchu rjenje tucźne, ſarěſał.

* Němſki krónprynz, ßyn naſcheho khěžora, běſche njedawno pſchijěł wobhladacź ßwoje doſtate kubła wokoło Woleſchnizy (Öls) w Schleſynſkej. Pſchi tym wuſtupi też w Jarocźinje, ſo by wopytał hrabju Radolińſkeho, kiž je dwórſki marſchal krónprynza. Sſo roſumi, ſo ßo na jeho pſchijecźe zyły Jarocźin hotowaſche a wſchelake towaŕſtwa. Polizija njechaſche dowolicź, ſo by też wuſtupiło wěſte towaŕſtwo, kotreż ma pólſki napiß na ßwojej khorhowi. Duž bu telegrafowane do dwora krónprynza do Barlina, a pſchińdźe bórſy wotmołwa, ſo pólſki napiß niczo njeſchkodźi. Niz doſcź na tym, krónprynz porokowaſche ßudnikej, kiž bě ßo jemu pſchedſtajił, ſo pólſki njemóże, „pſchetoż w pólſkich ſtronach je nuſno roſumicź po pólſku w tak ważnych naležnoſcźach, kaž je ßudniſtwo“. Też praſchesche ßo krónprynz najeńkow kubłow hrabje Radolińſkeho, hacź móża pólſki, a prěńſchi jemu hnydom wotmołwi, ſo je Polak. Na to wotmołwi naſch pſchichodny khěžor: Toho ßo njetrjebacźe hanibowacź!

* W nozy 5. julija k hatej, kotryž k fabriży pſchekupza Liebiſcha ßkuſcha, někotſi muzſzy ryby hudźicź pſchińdźechu. Lubowarjo hudźenja cźim radſcho k tomule hatej khodźa, dokelź je wón połny rybow, a dokelź tu żane tafliczki njejßu, ſo by hudźenje ſakaſane było. Hodźinu poſdźiſcho direktaŕ fabriki, Krauſe, ſ natykanej tſělbu a pſchewodźany wot ſtražnikow a dźěłacźerjow k hatej pſchińdźe hudźerjow proſcho, ſo bychu ßwoje pucźe ſchli. Tucźi njepoßłuchachu. Duž ßo wobě ſtronje wurěcźowacź pocźeſchtej, a fabrikſzy ludźo zuſych ſ mozu wotehnacź pytachu. Duž k pukam pſchińdźe. Jedyn hudźeŕ ſa direktarjowej tſělbu hrabnu; pſchi tym ßo ßamo wot ßo wutſěli, a jedyn hudźeŕ ßmjertnje ranjeny padnu a bórſy na to ducha ſpuſchcźi.

* Se Stolberga pola Aachena piſaju: 29. junija rano wokoło tſjoch jedyn dźěłacźeŕ do Münſterbuſcha do fabriki dźěſche. Duzy po pucźu wón zuſeho cźłowjeka ſetka, kotryž ßo jeho ſa broduſtruharjom praſchesche a jeho ſ jenym nožom do łeweje ſtrony wutrobna kłó. Kruch pucźa dale k Stolbergej druhi dźěłacźeŕ pſchińdźe, kotrehož zuſy toho runja do łeweje ſtrony wutrobna kłó. Wobaj dźěłacźerjej khoraj leżitaj. W Hammerfeldźe zuſy někotrych młodych cźłowjekow ſetka, kotrychž ßo wo pucź praſchesche. Prjedy hacź cźi druſy do toho pſchińdźechu, hižo jedyn ſ nich, rěsniſki, na ßmjercź ranjeny k ſemi padźe; někotre minuty poſdźiſcho wón ducha ſpuſchcźi. Dźiwuch dale cźěrjeſche hacź do ſchkleńczeŕnje, hdźež wrótnika kłó, toho runje do łeweho wutrobna. Tudy bjesbóžnik ßwój nóż ſhubi. Pſched měſtom hiſchcźe ßo wón ſ dwěmaj dźěłacźerjomaj poſtorka, kotrajž kruch ſa nim běżeſchtaj. W Barnards-Hammerje wón pſched dźěłacźerjomaj w jenej zyhelniży wucźek pytaſche a potom do Vichta běżeſche. Dale Vichta ßo jenemu rěsnikej radźi mordarja pſchimnucź a jeho poliziji pſchepodacź. Dźiwuch k tomu ſtejeſche, ſo je wrótnika kłók, hewak pak wo niczim wjedźecź nochzyſche. Kaž je ßo wußłědźiko, běchu jeho hakle pſched někotrymi dnjemi ſ khoſtaŕnje w Münſteru puſchcźili, hdźež je 7 lět wotßedźecź měł. Popołdnju wokoło 4 hodź. jeho k ranjenym a k cźěłej dowjedźechu. Tu ßo wón wrótny ſtajeſche a żaneje wotmołwy njedawaſche. Tón ßamy dźeń hiſchcźe ſ Eilendorfa dweju cźłowjekow do hojerńje pſchiwjeſechu, kotrychž běſche wón też ſkakał.

* Dr. Luck w Barmbecku petrolej jako wuſpěſchny ßrědk pſcheczíwo domjazemu hribej porucźa. Pſched někotrymi lětami, wón piſche, ja hriby pſchepytowach; jónu wjeczor něchtó po mnje pſchińdźe, duž ſ nuſnotu hriby na blidźe leżo woſtajich. Pſchipadnje mi ßłużobna holza někotre ſ petrolejom pola. Domoj pſchiſchedſchi hriby do kaſchczika ſkładźech; mako pak ßo njedźiwach, hdyž je ſa něſchto dnjow ſaßo wucźeżech a někotre ſ nich zyle cźorne a ſ nutſkach ſkażene namakach. Nětko ſ petrolejom pſcheczíwo domjazemu hribej ſpytach: pak hnydom hrib ſ petrolejom doſcź namacźach, pak hrib ſwottorhach a potom deſki ſ petrolejom macźach. Wuſkutk běſche jenaki. Hriby bórſy ſczornichu a wotemrjechu. Lěpje pak je, ſo ßo hrib ßam najprjedy wotſtroni. Junu, hdyž k hribej ßamemu, dokelž mjes a pod ſchpundowanjom ßedźeſche, derje njemóżach, ja hrib ſchtož móżno wotſtronich, wurjedźene měſto ſ petrolejom derje naßycźich a ſ cźeńkim kijeſchkom tak wjele petroleja pod ſchpundowanje namaſach, doniż pſcheßwědczeny njeběch, ſo też ßym wſchě ſbytki hriba namacźał. Hrib ßo ſhubi a żenje wjazy ßo wó jſtwje pokaſał njeje. Duž drje by ßo wſchudźe, hdźež maju ßo hriba bojecź, porucźało podkożki a hrjady, prjedy hacź ßo twari, prawje ſ petrolejom pſchemacźecź. — Schtož ßmy ßami jako wuſpěſchny ßrědk pſcheczíwo domjazemu hribej ſeſnali, je też to, ſo ßo pod ſchpundowanje wupalene kamjeńtne wuhło naßypa a ſo ßo podkożki, na kotreż ßo deſki ſchpundowanja pſchibijeja, ſ kamjeńtno-wuhłowym theerom namaſaju; to ßamo ßo ſe ſpódnej ſtronu deſkow ſtanje, prjedy hacź ßo pſchibijeja. Prěni cźaß wſchak potom derje wó jſtwje njewonja; ale wóń ßo ſkóncźnje tola ſhubi a — hrib ßo tu żenje wjazy njepokaże.

* Měßaza meje bu wot ßudniſtwa w wuheŕſkim hłownym měſcźe Peſchcźe wěſty Walenticź k ßmjercźi wotßudźeny, dokelž běſche w měrzu w ßrjedź běkeho dnja a woßrjedź měſta młodu żónſku a ſchěſcźlětnu holcźku, kotraž pola njeje pſchebywaſche, w jeju wobydlenju ſkónzował. Njeſkutk běſche ßo ſ dźěła ſ wjecźenja, ſ dźěła ſe ßebicźiwoſcźe ſtał. Rěcźnik ſaßudźeneho pak pſcheczíwo tutomu wußudej apellirowaſche żadajo, ſo by ßo pſchepytowało, hacź ma ſaßudźeny ſtroweho roſuma. Wyſchſche ßudniſtwo do rěcźnikoweho żadanja ſwoli; ale, prjedy hacź ßo żadane pſchepytanje Walenticża ſta, tutón pſched něhdźe tſjomi njedźelemi nahle wumrje. Moſhy ſemrjeteho pſchepytawſchi lěkarjo wuprajichu, ſo je wón w dźěcźazych lětach wjele na moſhy khorjeł a poſdźiſcho ßylnje pił a ſo poßlednje lěta na żane waſchnje ſtroweho roſuma měł njeje.

* Wo żadkawym, wo prawdźe njeczłowjeſkim njeſkutku ſ Tifliża piſaju. Tam ßo 25. ſańdźeneho měßaza 5lětna dźowczičźka jeneho krawza ſe ſtarſchiſkeho domu ſhubi. Naſajtra rano dźěſczowe cźěło ſe ſchtrykom wokoło ſchije pſchi wrotach ſtarſchiſkeho domu namakachu. Mordaŕ je njeſbożownu holcźku wonjecźeſcźił a, niz doſcź na tym, ßwojemu woporej ſ rukow a nohow kożu ſedrěł.

* W Odeßy wudowa, něhdźe 60 lět ſtara, pſchebywaſche, kotrejž běſche muż 8—9000 toleŕ ſawoſtajił. Wo tym paßmo jebakow ſhoni; woni hnydom wobſamknuchu, wudowje jeje pjenjeſy wuklukacź. Duž jedyn ſ nich k njej dźěſche a ji wěſteho R. braſchczicź poczа, 65lětneho wudowza, kotryž w měſcźe Kiſchinjewje dom wobßedźi. Wudowa pſcheczíwo żeńtwje niczo njemějeſche a na měſcźe ßwojemu pſcheczełſtwu do Kiſchinjewa liſt napißa ßo wo wobſtejnoſcźach nawożenje wobhonjujo. Dokelž je R. jako różny a ſamożity muż po měſcźe ſnaty, wudowa ſpokojazu wotmołwu doſta. Poſtajeny dźeń jedyn ſ jebakow k wudowje pſchińdźe a ßo ji jako nawożenja pſchedſtaji. Dokelž mějeſche wón doßahaze wopißma, kotreż běchu, ßo wě, falſchowane, ßo wěrowanje bórſy ſta. Kaž běſchtaj mjes ßobu wucźinikoj, „młoda“ żona mużej wſchě ßwoje pjenjeſy pſchepoda. Sebrawſchi

jeje pjenjesy a wudawajo, so dyrbi hischcże ras do Kischinjewa dojěcź, so by tam swoje pjenjeżne należnoscże srjadował, muż wotjědże a so sasso njewróćźi. Hdyż dołho doscź trajesche, so też żona sa nim do Kischinjewa puschćźi. Tam so hacź do domu swojeho muża doprascha a jeho widźecź żadasche. „Tón, sa kotrymż so praschecże, swym ja sam", mużski k njej rjeknu, kotryż běsche ju do domu puschćźik, „ale Wasch muż ja njejsym a też myßle nimam, so żenicź." Wboha żónska sama widźesche, so R. tón cźłowjek njeje, s kotrymż běsche so swěrowacź daka, a spósna, so je swoje zyke samoženje jebakej do rukow daka.

* W Washingtonje w jenej tych jstwow, hdźež su pokładnizy Sjednoczenych Krajow Połnóżneje Ameriki, so wóndano na staru sesamkanu kschinju dohladachu. Dokelž ju żadyn tych kluczow, kotrež tu běchu, njewotamkasche, samk roskamachu, so bychu shonili, schto w kschini je. Namakachu w njej drohi pokład: kschinja běsche napjelnjena s drohotnymi kamjenjemi a parlemi, srjedź kotrychž wulki swjertk cźisteho skota leżesche. Jedyn stary służobnik so skónczńje dopomni, so je w lěcże 1823 japanske knjeżerstwo tule kschinju tehdomnischemu presidentej Sjednoczenych Krajow jako dar póßłako. Dokelž pak po krajnej wustawje president żaneho dara ani rjada wot zusokrajnych knjeżerjow bracź njeßmě, je kschinja w Washingtonje sesamkana stejo wostała a so sabyła.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Max Bohuměr, Jana Wagnera, khěżerja a dźěłaczerja w Wulkim Wjelkowje, ß. — August, Jana Mulanskeho, fabrikskeho pohonczja w Dobruschi, ß. — Hana Martha, Ernsta Holanka, fabrikskeho dźěłaczerja w Dobruschi, dź. — Max Bernhard, njemandź. ß. pod hrodom. — Selma Jda, Khorle Ernsta Nuczana, żiwnoscerja w Wurizach, dź.

Katholska zyrkej: Hana Marja, Albina Sturma, dźěłaczerja w Sahorju, dź.

Zemrjeći:

Dżeń 1. julija: Gertruda Pětschkez, njebo Jana Ssworu, bywscheho pólwernischeho dźěłaczerja a wobydlerja, sawost. wudowa, 65 l. 7 m. — 3. Jan Mißnar, pschekupz, 66 l. 6 m. — 4. Lejna Frieda Elsa, Jana Libusche, restawratěra, dwójniska dź., 7 m. — 10. Lejna Wagnerez, Michała Schneidera, pczolarja na Židowje, mandźelska, 59 l. 11 m. 7 d. — Otto, Jana Schneidera, ratarja tudy, ß., 4 m. — 14. Lejna Wicźasez, njebo Handrija Czornaka, żiwnoscerja w Delnjej Kinje, wudowa, 68 l. 10 m. 28 d. — Miklawsch Scholta, dźěłaczeŕ na Židowje, 40 l. 4 m.

Psches ßudnistwo ma so na pschesadźowanje pschedawacź: 20. julija dopołdnja w 12 hodźinach khěżnika leżomnoscź njebo Paula w Bukezach s bróżnju a sahrodku, na 1100 mk. taksěrowana. — 22. julija dopołdnja w 10 hodźinach na ßudnistwje w Budyschinje 1 dźěrywjercźaza maschina, 1 schijaza maschina, 1 khamor a 1 schpihel.

Na pschedań: W Žiczenju cźišło 10 b khěża s polom. — W Jenkezach cźišło 26 khěża s bróżnju a sahrodu. — W Ssowrjezach cźišło 21 khěża s $2\frac{1}{2}$ korzom pola. — Kupło se 60 korzami. Dalsche shonicź na swonkownej lawskej haßy cźišło 12. — Żiwnoscź cźišło 16 w Budestezach.

Płaczisna żitow a produktow w Budyschinje

11. julija 1885.

Żitowy bowos: 3526 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacź M	Na bursy hacź Pf
Pschenża (50 kilogr.)	8	87	9	76	8	87	9	70
Rożta (50 kilogr.)	7	47	7	66	7	47	7	66
Jeczmjeń (50 kilogr.)	7	61	7	97	7	61	7	97
Wowż (50 kilogr.)	7	40	7	70	7	60	7	70
Hroch (50 kilogr.)	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka (50 kilogr.)	6	53	7	8	—	—	—	—
Raps (50 kilogr.)	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły (50 kilogr.)	12	50	15	50	—	—	—	—
Hejduschka (50 kilogr.)	16	—	16	50	—	—	—	—
Běrny (50 kilogr.)	1	80	2	—	—	—	—	—
Butra 1 kilogr.	1	90	2	60	—	—	—	—
Pschenczna muka 50 =	7	50	16	—	—	—	—	—
Rżana muka 50 =	7	25	11	25	—	—	—	—
Ssyno 50 =	2	70	3	—	—	—	—	—
Sslóma 600 =	17	—	19	—	—	—	—	—
Prożata 660 schtuk, schtuka	7	—	17	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	—	—	—	—	4	40	4	50
Rżane wotruby	—	—	—	—	5	30	5	40

Draždźanske mjaßowe placźisny. Howjada 1. druźiny 57—60 mk., 2. druźiny 48—51, 3. druźiny 30 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne swinje 49—52 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 42—50 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 17. julija: Deschcźikojte.

25,000 mk.

je so mi k wupożcźenju na dobru hypotheku hnydom abo posdźischo na zyło abo dźělene pschepodako; dale 4500 mk. k 1. oktobrej, 1800, 1500, 1200 mk. hnydom po najnischschej dani. Wschě pola mje wotewsate hypotheki so pschi porjadnym płaczenju danje s wjetscha trajnje wotedadźa.

Emil Fröda w Budyschinje pschi rybjazych wrótkach 10.

W Kobjelnju pola Klukscha je wulka **żiwnoscź** na pschedań. Dalsche je pola gmejnskeho prjódkstejerja shonicź.

Sa hnydom hotowe pjenjesy pytam

20 kórzow pola.

Offerty so njech ke mni scźelu.

A. P. Böhme

psched schulerskimi wrotami 3.

Wós na pschedań.

Trjebany jenopschežny pjeraty kryty korbowy wós, kotryż je hischcże w dobrym rjedźe, je płaczisny hódno na pschedań pola

Ernsta Kozora,

ßedlarja w Bukezach.

Gudźiz khěžkarska żiwnoscź cźišło 5 w Porschizach

ma so psches podpißaneho dźělenja herbstwa dla

pjatk 24. julija t. l. dopołdnja wot 10 hodźin

na městnje ßamym pschedacź.

K tutej żiwnoscźi ßłuscha 7 akrow 198 □prutow pola a łuki se 167,49 dawkskimi jenoscźemi. Twarjenja su dobre a leża blisko żyrkwje a schule.

W Budyschinje, 15. julija 1885. **A. Franz.**

K nasymskemu wußywej poruczam w najlěpschej dobroscźi: **hróch, woku, hejduschku, kolij,** toho runja wschě druźiny **warjenjow** w cźerstwej tworje po najtunischich płaczisnach.

E. Schmiß w **Budestezach.**

Paleny khosej,

wubjernje ßłodźazy, punt po 100 a 120 np.,

porucza pschezo cźerstwy **Th. Grumbt**

na swonkownej lawskej haßy.

Emma swud. Porwerkowa

porucza swój wulki derje srjadowany skład

żaketow, manteletow a jakow

se ßomota, kaschemira a ßukna

w wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach a proßy wo dobroczźiwe wobkedźbowanje.

Na hlownym torhoschcźu 5 s napschecźa hlowneje straże (hawptwachi).

Wschěm, kotsiž na wobschkodźenje cźerpja, poruczam swoje derje dźělane **wenzy** s pjerom a bjes njeho, **pupkowe schlebjerdki, klysopompy, podwuklystéry, nadrowe klobuczki, gumijowe podłożki** s najlěpscheje druźiny pschi potrjebje dobroczźiwemu wobkedźbowanju.

K. R. Lory, bandagist

8 na schulerskej haßy 8.

Schtoż s bandażow na składze nimam, toho runja wschě porjedźenja, do mojeho rjemjeßka ßłuschaze, sa krótki cźaß zyle po żadanju a měrje po najtunischej płaczisnje wobstaram.

W wudawarni Serb. Nowin je po 2 hriwnomaj dostacź:

HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spisaštaj **Wilhelm Bogusławski a Michał Hórnik.**

Khojej

wot najtuńischich hacź do najlěpschich druźinow, jara derje złodźazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haźy.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtuńischo porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haźy.

Kalijowe mydło, źuche,
punt po 50 np.,
jadriwe mydło, źuche,
punt po 40 np.,
kojowe mydło, źuche,
punt po 36 np.,
pschenźnu schterku,
punt po 22 np.,
kónzatu schterku, najlěpschu,
punt po 30 np.,
soda krystalisowany, najczisćischi,
punt po 5 np.,
běrnjazu muku,
punt po 13 np.,
běłazy soda H. Puyowy,
pakćik po 10 np.,
wubjerny źrědk sa schaty a hospodarstwo,
żiwizowe mydło, masne mydło
w wschelakich druźinach
pschedawa tunjo
H. Puy w Budyschinje,
mydłarnja.

Khojej

njepakeny punt po 70, 80 a 90 np.
porucza jako jara płaćisny hódny
Richard Pötschka
pschi torhoschću
pódla měschćańskeje haptyki.

Khojej

pakeny punt po 90, 100 a 120 np.
porucza jako jara płaćisny hódny
Richard Pötschka
pschi torhoschću.

Jerje

wulke k mariněrowanju po 3, 4 a 5 np., w wjetschich dźělbach tuńscho pola
Richarda Pötschki
pschi torhoschću
pódla měschćańskeje haptyki.

Strowe kruschwinowe drjewo

kupuje po najwyschschej płaćisnje
mechaniska pschadownja
w Hajnizach.

Rozowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje źo jenoż **trjeny len,** a to jenoż źobotu w Grützneree domje, ſ nutskhodom ſ jerjoweje haźy, kupuje.

Kedźbu njech kóždy dawa pschi kupowanju **korjeńskeho wolija** k **pjeczenju tykanzow** a **kołaczow,** dokelž źo w nowschim cźażu też wolij pschedawa, kotryž źo ſ mojim runacź njemóże a niczo hódny njeje.

Duž njech źo na moju **etiketu** ſe **ſakitanſkej marku** kedźbuje.

Heinrich Müller,
wunamakar a jeniczki dźěłar woprawdźiteho korjeńskeho wolija.

Parna fabrika

schokolady, zokrowych tworow a mjedowych tykanzow

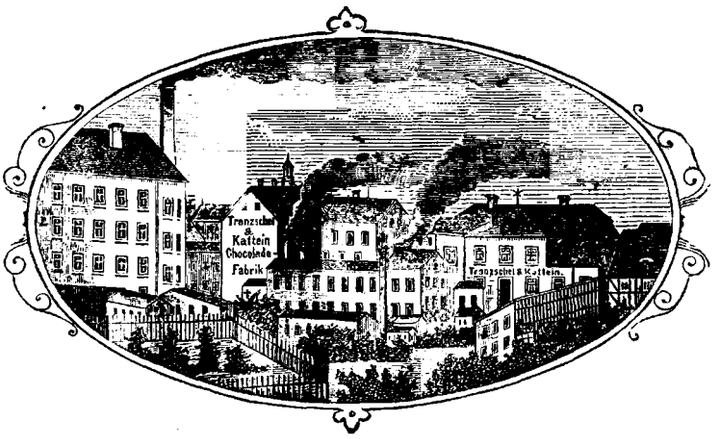

Rudolfa Katteina,

prjedy **Tranzschela a Katteina,**

w Budyschinje

na hospitalskej haźy 7 a rózowej haźy 10
porucza
źwoje cźiste a dobre fabrikaty po jara tunich płaćisnach.

Katteinowy Budyschski konfekt: ¼ punta po 15 np.

Lětnje deki

w bohatym wubjerku po tunich płaćisnach porucza

E. G. Leuner
na schulskej haźy.

Wosjewjenje.

Cźeśćenym Sserbam w Budyschinje a wokolnoscźi a źwojim cźeśćenym wotebjerarjam najpodwolnischo k nawjedźenju dawam, so źym 16 lět wobstejazu **zigarowu fabriku** na **garbarskej haźy cźiślo 12,** kotraž njebocźiczkej swudowjenej **Miczynej** źłuschesche, kupił a nadewsał.

Proschu podwolnje, dowěrjenje, njebocźiczkej w bohatej měrje spožčene, dobrocźiwje na mnje pschenjescź. Lubju, so fabriku po źamym waschnju dale powjedu a so budu źo prózowacź, źwojim wotebjerarjam ſ dobrej tworu poźłužecź.

Sswoju pschedawarnju psched schuleńskimi wrotami cźiślo 3 po dotalnym waschnju dale powjedu.

S pocześćowanjom
A. P. Böhme
psched schuleńskimi wrotami 3.

Wot dźenźnischeho dnja pschedawam
4 porsty tucźne źwinjaze mjaźo punt po 55 np., mjenje tucźne tuńscho,
źadleschczo punt po 65 np.,
źyry połcź punt po 65 np.,
źuscheny połcź punt po 80 np.,
pschi wotewsaczu 3 puntow po 75 np.,
tucźnu běku kołbaźu po 70 np.,
wuschkrjeny kój po 50 np.

Otto Pětschka
na źerbskej haźy.

Najlěpsche a najtunische

zigary

w najwjetschim wubjerku
porucza
Th. Grumbt
na swonkownej lawskej haźy
a w kupnizy.

Koźy,

kaž jěd rěsaze, porucza
Paul Walther
pschi žitnych wikach.

Khojejowy skład.

Ssylnje a derje złodźazy hižo po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcze tuńscho, **pakeny khojej** po 120 np. do 200 np. we woźebje dobrym złodźe porucźataj
bratraj Měrschej
na žitnych wikach.

Sażopschedawarjow a hosćeńzarjow cźinju na wulku dźělbu jara rjanych a tunich

zigarow

kedźbliwych a pschedawam
„El Bebido“
1000 schtuk po 17 mk. 50 np.
100 „ „ 1 mk. 80 np.
„El Prado“
1000 schtuk po 19 mk.
100 „ „ 1 mk. 95 np.

J. T. Glien
4 na drjewowym torhoschću 4.

Leńczk,
strózawe selo,
bobownik,
babyduschku,
lipowe kćenje
kupuje **hrodowska haptyka.**

W wudawarni „Serbskich Nowin“ źu dostacź:
Njedźela. 25 np.
Kschiž a pokměźaz abo Turkojo psched Winom. 30 np.
Genovefa. 50 np.
Naša Wowka. 4 seschiwki po 50 np.
Spěwy sa źerbske schule. 25 np.

P. T.

Dowolam ßebi najpodwolniſcho k nawjedźenju dacź, ſo ßym knjeſej

C. Thiermannej w Budyſchinje

ſa měſto a wokolnoſcź ßamopſchedawanje ßwojeho ſa **zyhelnicze** a **hornczerńje,** toho runja też ſa wſchě **industrialne wóhniſchcza** ßo woßebje derje hodźazeho

Herbertoweho hłubokopodkopkowneho wuhla

pſchepodał. Jemu je móżno tutu wubjernu družinu pſchezo po podkopkownych płaćźiſnach pſchedawacź a ſkasanja na dalſchi cźaß pſchijecź.

Roſeſtajenje wo płaćźiſnje a wo wyßokoſcźi pſchiwożneje płaćźiſny na wſchě ſtazije budźe wón rad a ſpěſchnje dawacź.

S poczeſcźowanjom

F. X. Rösler

w **Uſtju** nad Łobjom.

P. T.

Na hornje ßo poczahujo ßebi dowolam, ßo hiſchcźe woßebje pſchi potrjebje tuteje wuhloweje družiny, kotruž budu pſchezo rucźe a po najtuniſchich płaćźiſnach wobſtaracź, najnaležniſcho poruczicź.

S poczeſcźowanjom

C. Thiermann.

Kontor: **pſchi żitnych wikach 5.**
Skład: **na privatnym tworowym dwórniſchczu.**

Pſchedawam

po cźaßej pſchimĕrjenych płaćźiſnach błĕdowaze wuplody:

rajß	**punt**	**po 15**	**np.,**
jahły	„	„ 13	„
krupy	„	„ 14	„
hejduſchku	„	„ 16	„
ßoki	„	„ 16	„
buny	„	„ 14	„
pſcheńcźny gris	„	„ 18	„
khĕžorſki wucźaß	„	„ 18	„
II. družinu	„	„ 15	„
ßuſchene ßłowki	„	„ 22	„

C. Kahrowe
na żitnych wikach
pſchi póſtſkej kowarni.

W wudawarni Serb. Nowin je na pſchedań: **Spěwna radoſcź;** ſbĕrka ſchulſkich ſpěwow. Do ſeleneje wobalki ſwjaſana ſa **50 np.,** do twjerdych deſkow ſwjaſana **70 np.**

Khoſej:

Santos
derje ßłodźazy
ſeleny punt po 65 np.,
paleny „ „ 80 „
Kampinas
wubjernje ßłodźazy
ſeleny punt po 70 np.,
paleny „ „ 90 „
Mexikanſki
jara derje a ßylnje ßłodźazy
ſeleny punt po 80 np.,
paleny „ „ 100 „
Java a Ceylon
najlĕpſchi po ßłodźe
ſeleny punt po 100 np.,
paleny „ „ 120 „
poruczа

Hermann Kunack
w Budyſchinje na bohatej haßy 8.

Lubym Sserbam.

S cźežkej wutrobu a ſ najhłubſchim żelenjom ßebi dowolam ſ nĕkotrymi ßłowcźkami na ßwĕrnych a pſchezo k luboſcźiwym woporam ſwólniwych lubych Sserbow ßo wobroczicź. Ja to cźinju w dopomnjecźu na mojeho mi njeſapomniteho njebo mandźelſkeho, kotryž to ſa woßebne powołanje ßwojeho żiwjenja dźerżeſche, ſo by ßo prózował a dźĕkał ſa lĕpſche ßwojeho lubowaneho ßerbſkeho luda. Jako ßo tamne lĕto ſapocźachu ſbĕracź pſchinoſchki ſa macźicźny dom, ſa dom naſcheho Sserbowſtwa, proſchach mojeho lubeho mandźelſkeho, ſo by też mi dowolił k tomu pſchinoſchki ſbĕracź. S radoſcźiwym wobliczom wón mi wotmolwi: Ty ßy mi zyle ſ wutroby ryczała, tu dyrbi kóżdy pomhacź, ſo by naſch ßerbſki lud ßwój ßerbſki dom doſtał. Duż dha pocźach w Bożim mjenje ßwoje pſchinoſchki-ſbĕranje, a hlaj, moje prózowanje bu ſ wulkim żohnowanjom krónowane. Nichtón ßo mojej próſtwje njeje ſapowjedźił, ani Sserbjo, ani Němzy, kotrychž wo dobroczźiwy pſchinoſchk proſchach. Cźaß mojeho ſbĕranja pak dołho njetrajeſche, dokelž mój lubowany mandźelſki na ßmjercź ſkhori. K wjeßelam na jeho khorokożu też to ßłuſcheſche, ſo bě moje ſbĕranje tak požohnowane było. Wón, mój droholubowany mandźelſki, nětko ſpi w ßwojim rowje. Po jeho myßli, po jeho wutrobje cźinju, hdyž nětko ſaßo ßwoje ſbĕranje a hromadźenje ſa ßerbſki macźicźny dom w Bożim mjenje ſapocźinam. S połnym dowĕrjenjom ßo nadźijam, ſo budźe moja próſtwa wo luboſcźiwe pſchinoſchki wotewrjene ſwólniwe wutroby namakacź. Kóżdy dar budźe ſ najwjetſchim dźakom pſchijaty. Moju wutrobnu próſtwu wo luboſcźiwe pſchinoſchki też tym lubym Sserbam k wutrobje kładu, kotſiž ßu w dalokej zuſbje, haj też tym, kotſiž ßu tamnu ſtronu morja nowu domiſnu namakali. Cźi, kotſiž mi ßami ßwój pſchinoſchk pſchepodacź njemóża, chżyli jón mi pod napißmom redakzije Serbskich Nowin dobroczźiwje pſchipóßłacź.

W Budyſchinje, 15. julija 1885.

E. Ssmolerjowa,
ſawoſtajena wudowa njebo J. E. Ssmolerja.

Pčołarske towarſtwo w Khróſcicach

změje **njedźelu 19. julija t. l.** popołdnju w 6 hodźinach zhromadźiznu w hoſcźencu. Hoſcźo su witani. **Předsyda.**

W wudawarni Serb. Nowin je doſtacź knižka:

Trójniki.

Sbĕrka powĕdańcźkow wot **Jana Radyßerba.**
Płaćźiſna 40 np.

Zubybolenje

ßo hnydom ſtaji pſches
Schwarzowy dentalin.
Sa pomoz rukuje. Tyſka po 20 np. doſtacź pola **Oty Engerta** w Budyſchinje.

Nowe cźaßniki a porjedźenje cźaßnikow najtuniſcho pola
A. Magera
na ßerbſkich hrjebjach.
Dwĕlětne rukowanje.

Hamburg-Amerika.

Kóżdu ßrjedu a njedźelu do New-Yorka

ſ póſtſkimi parołódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho paketjězdneho akcijskeho towarſtwa.
Wukaſanje a pſchewjeſne pißma dawa
No. 867. **Albert Meiſel w Budyſchinje.**

Rakečanske serbske towarſtwo „Lipa“

změje — da-li Bóh — njedźelu 19. julija popołdnju w 5 hodź. w Eberweinec hoſcźencu swoje měſačne poſedźenje.

Předsydstwo.

Kedźbu!

Jutſje njedźelu **kołbaßywukulenje** w **Wadezach.**

Njedźelu 19. junija
wiſchnjowy ßwjedźeń
w **Jaßońzy** pola Bóſchiz.
A. Schmid.

Lahow.

Jutſje njedźelu **wiſchnjowy ßwjedźeń a reje,** k cźomuż ßo pſchecźelnjwje pſcheproſchuje. Sapocźatk w 4 hodźinach.

Jedyn **krawſki** móże hnydom trajne dźĕło doſtacź pola **Jana Lißnarja** w Radworju.

Wotroczźkow, dźowki, pohonczow a wolazych pyta ſa wyßoku mſdu pſchiſtajaza żona **Dobrizowa** w Rakezach.

Jako ſlubjenaj poručataj so
Hańża Domaškec
a
August Klediš.
W Bolborcach a Wóſlinku
5. julija 1885.

Snatym a pſchecźelam ſwjeßelazu powjeſcź k nawjedźenju dawamoj, ſo je namaj Bóh luby Knjes 15. julija rano 1/2 6 hodźin ſtroweho, ßylneho hólczka wobradźił.

W Klukſchu, 15. julija 1885.

Th. Birnich, farař,
a mandźelſka.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 30. **Sobotu 25. julija 1885.** **Lětnik 44.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Kněžor Wylem je wutoru do Gasteinskich kupjelow pschijěł. Najskerje budże wón tam tři njedźele dołho pschebywacź. Wo deschczu, kotryż so pschi jeho pschijěšdże žylnje lijesche, kněžor spomni: „Tutón deschcź sa dobre snamjo dźerżu, lětża wschak jón nusnje trjebamy.“ K naměstnikej Thunej, kotryż kněžora na dwórnischczu powita, wón praji, so je w nalěczu cźežko khory był, so pak so nětko saso cźiły a cźerstwy cźuje a so so nadźija, so budźa Gasteinske kupjele lětża runje s tak dobrym wuspěchom sa jeho strowoscź kaž prjedawsche léta. Prjedy hacź je kněžor do Gasteina wotjěł, je so wo wažnej naležnoscźi rossudźił. Wón je sa nasłědnika nahle semrjeteho elsasko-lothringskeho naměstnika, pólneho marschala s Manteuffela, dotalneho němskeho póslanza w Parisu, wjerch Chlodwiga Hohenlohe pomjenował. Kněžorowemu rossudej so po zyłej Němskej s wulkim wotcźakowanjom napschecźo hladasche. Wólba je nětko panuła a wona móże so sbožowna mjenowacź. Wot léta 1874, w kotrymž wjerch Hohenlohe město hrabje Harrya Arnima sranzowske póslanstwo nadewsa, a hižo prjedy jako bajerski statny minister, je wón pokasał, so je, na kajkimž měscźe je też stał, najwobcźežnischim nadawkam sroscźeny był. W cźasu swojeho 11lětneho skutkowanja jako póslanz w Parisu je wón składnoscź měł, sranzowski ludowy kharakter nadróbnje studowacź a tele nashonjenja budźa sa njeho w jeho nowym sastojnstwje s wulkim wužitkom. W tu khwilu wjerch Hohenlohe pola kněžorstwoweho kanzlerja w Barzinje pschebywa a drje tam radu składuje, po kajkim waschnju ma so Elsaš-Lothringska pod nim sastawacź.

— W Drażdźanach je so sańdźeny tydźeń schesty němski turnarski swjedźeń swjecźił. Na njón běsche so se wschěch stron swěta wjele tyšaz turnarjow seschło. Wón bě wulki němski narodny swjedźeń, a kaž běchu w prjedawschich cźasach Schleswig-Holsteinszy srjedźischcźo němskich turnarskich skhadźowankow, tak běchu to tón krócź němszy turnarjo s Cźech. Njedźělomnoscź Němzow w kněžorstwje a Němzow w Awstriji bě heško turnarskeho swjedźenja. Sswjedźenski cźah, kotryż sańdźenu njedźelu psches Drażdźany cźehnjesche, licźesche na 20,000 turnarjow. Kral a kralowa, kotrajž cźahej s hrodoweho balkona pschihladowaschtej, so wot turnarjow s wyskazym pschiwołanjom postrowjeschtaj. Pschi swjedźeńskej hoscźinje, kotraž so póndźelu wjecźor w swjedźeńskim twarjenju wotbywasche, so swjedźeńska radoscź psches njelubosny pschipad skasy. Sastupjer madźarskich turnarjow po swojej rěcźi, w kotrejž madźarski kraj khwalesche a němskemu turnarstwu swoje pschipósnacże wupraji, wěnz, s bantom w madźarskich barbach wobwity, na rěcźnisku tribunu pokoji. Snate je, so Madźarojo runje kaž hrwatsku, słowaksku a rumunsku, też němsku rěcź podtłócźuja. Duž Němzy, wosebje cźi s Awstriskeje, wuhladnuwschi wěnz s madźarskimi barbami, s rosnjemdrjenym wołanjom wotstronjenje madźarskich barbow žadachu. Sswjedźeńske twarjenje so móhł rjez s herjekanjom tschaseše a wo wěnz bjes pschitomnymi woprawdźita bitwa nasta. Hoscźininemu pschedsydźe so skónczńje poradźi, roshorjenych turnarjow směrowacź. Na to wón Madźaram dźak sa pschepodaty wěnz wupraji a słubi, jón do turnarstwoweho archiwa położicź, s dobom pak też spomni, so madźarske barby bjes němskimi turnarjemi na prawym měscźe njejsu.

— Njepruszy wobydlerjo w pruskich rańschich krajinach so bjes pschestacźa dale s Pruskeje wupokasuja. Niz jenoż ruskim, też awstriskim poddanam je so nětko k nawjedźenju dało, so dyrbja pak Němsku wopuschczicź, pak wyschscheho presidenta wo dowolnoscź k dalschemu pschebytkej prosycź. Hacź do 1. augusta dyrbi wjetscha cźrjóda ruskopólskich poddanow Beuthenski wokrješ wopuschczicź. Wupokasanje pocźahuje so niz jenoż na dźěłacźerjow, ale też na kněžerjow, wobsedźerjow leżomnoscźow, pschekupzow, s jenym słowom, ludźi se wschěch rjadownjow. Liczba ruskich Polakow, w Beuthenskim wokrjesu pschebywazych, wucźini nimale 800 duschow. Wupokasako je so hižo hacź dotal 150.

— W Frankfurcźe nad Majnom su so srjedu po khowanju jeneho sozialdemokrata na tamnischim pohrjebnischczu njeměry měle. Sozialdemokratojo, s kotrychž běsche so na 1000 na pschewodźenje seschło, pschi rowje wěnzy s cźerwjenymi bantami składowachu. Hacź runje bě polizija pschi rowje rěcźe sakasaka, dha tola jedyn sozialdemokrat k kaschcźej stupiwschi rěcźecź sapocźa. Duž polizajski komišar pschitomnym pschikasa, pohrjebnischczo wopuschczicź. Dokelž so pschewodźerjo s města njehibachu, komišar polizistam porucźi, lud s brónju rosehnacź. Polizistojo tešaki wucźahnuwschi so s nimi do ludźi dachu a na 50 s nich mjenje a bóle cźežko sranichu.

Awstrija. Do Pesta je sańdźeny tydźeń na 1500 Cźechow shromadnje pschijěło, so bychu sebi tamnischu wustajeńcu wobhladali. Hižo njedawno bě cźah Cźechow Pestsku wustajeńcu wopytał, pschi kotrejž składnoscźi Madźarojo Cźechom, s kotrymiž hacź dotal w najlěpschim pscheczelstwje njestejachu, wutrobne powitanje pschihotowachu. Tutón wopyt je s nastorkom był, so su so Madźarojo a Cźesca, roskoru a njedorosumjenja, dotal bjes nimi wobstejaze, rospominajo, wujednacź sapocźeli. So su so poměry bjes woběmaj ludomaj psches to wo prawdże polěpschiše, sa to druhi wulět Cźechow do Pesta swědcźi. Madźarojo swojich cźěskich hoscźow na najwutrobnischo witachu a jim wschu móžnu cźescź wopokasowachu. Pschi hoscźinach, kotrež so Cźechom wuhotowachu, so sbratsjenje bjes cźěskim a madźarskim ludom swjecźesche.

— W Wuherskej je knjeżerstwo pschikasako, so dyrbi so we wschěch schulach madźarska rěcź wucźicź. Tutón wukas je bjes wschitkimi njemadźarskimi a wosebje bjes sedmohórskimi Sachsami wulku njespokojnoscź sbudźił. Poslednischi so se wschěmi mozami pscheczźiwo sawjedźenju madźarskeje rěcźe do němskich schulow wobaraju. Wuherski minister roswucźenja Trefort je so psches pscheczźiwjenje sedmohórskich Němzow pschecźiwo madźarskej rěcźi nawabicź dał, sedmohórskemu superintendentej Teutschej, kotryż bě so toho runja pschecźiwo wucźenju madźarskeje rěcźe w němskich schulach wuprajił, wotmolwjenje pschipósłacź. W nim wón wukožuje, so so jenoż wo rosschěrjenje trjebanja madźarskeje rěcźe jedna, niz pak wo podtłócźenje němskeje rěcźe. Wotcźehnjenje sakskeje młodoscźe je jenostronske a dokelž so młodoscź po gymnasialnych studijach do wukraja scźele, so wona wótznemu krajej wozusbnja. W tym ma so psche-

měnjenje ſtacź. W bliſchim cźaßu dyrbi ßo ſ univerſitnych pjenjes ſakſka theologiſko-filoſofiſka akademija ſakoźicź, ſo by ßo pſches to ſadźěwało, ſo mkodoſcź do wukraja wucźahuje.

Franzowſka. Chineſki pósłanz ſa Paris pſchijědźe pſchichodny měßaz na ßwoje město a preſidentej Grevyej ßwoje powěrjaze liſcźiny woteda. S tym budźe poßledni ſbytk njepſchecźelſkich poměrow bjes Chineſkej a Franzowſkej wotſtronjeny.

Schpaniſka. W Schpaniſkej ßo ſaßo ras we wſchěch ſtronach republikanarjo hibaju. Woßebje w połnóznych ſchpaniſkich a namjeſnych franzowſkich městach pjecźa revoluzionarne ſjenocźenſtwo wobſteja, kotrež powſchitkowny ſchpaniſki ſběźk pſchihotuja. W Saragoſy je polizija ſkhadźowanku ſpſchißahanzow pſchekwapnuła a dźewjecź najſtraſchniſchich republikanarjow ſajała.

— Kholera, kotraž po ſdacźu w poßlednim cźaßu wotběrałſche, ſ nowa ßylniſcho poſtupuje. Wona je ßo ßamo na městna, na horach leźaze, rosſchěrika, w kotrychž ßo hacź dotal ženje kholera pokaſała njeje. Na wßach bliſko Madrida je toho runja jich wjele na nju ſkhoriło a wumrjeło; duź ßo boja, ſo tuta žałoßna cźwila bórſy teź do ſchpaniſkeho hłowneho města pſchicźehnje.

Drjewjàny taleŕ.

(Pokracźowanje a ſkóncźenje.)

Lukaſch Hillner njebě ßo, dokelź hiſchcźe połny wojak njebě, pſchi hoſcźinje wobdźělicź ßměł. Wón bě ßwojeho noweho knjeſa, majora ſ Orbſchelwitza, kotryž k pſchewodej generala Wackerbartha ßłuſcheſche, do wulkeho bydła pſchewodźicź dyrbjał, ſ kotrehož najwyſchſchi knjeza k mjetanju talerjow pſchihladowachu. Majorowy ſwjerſchnik w lěwej ruzy dźerżo bě ßo do kucźika ſtłócził, ſ wotkel hibicźiwemu ludowemu żiwjenju ſe ſrudnoſcźu pſchihladowaſche. Kak jara pak ßo Lukaſch dźiwaſche, hdyž bjes pſchitomnymi, kotſiž ßebi dobre kuſki kralowſkeje kuchiny, pinzy a konditarnje derje ßłodźicź dawachu, dźiwjeho ſtudenta Maxa wuhlada. Tutón bě ſpodźiwnu njewſchědnu draſtu ſwoblekany, kajkaž ßo na maſkowych balach noßy a kotrejež próſdne wupyſchenje bórſy póſnajeſch. Spodźiwanje mkodeho wojaka ßo hiſchcźe powyſchſchi, jako ſ boka ſtudenta ßwoju ſchikowanu cźetu Minku namaka! Hacź runje běſche wjeßna rjanka ßwoju najlěpſchu draſtu na ßo ſpowſchała, dha tola jejne ßo ſacźerwjenjaze wobliczo, jejne njelěpe hibanje a jejna ſtrachocźiwoſcź pſcheradźi, ſo je do ßwěta, hacź dotal jej njeſnateho, ſtupika. Student pak ßo cźim khróbliſchi pokaſowaſche. Wón holzu ſa ruku wjedźeſche, powjedaſche ſ njej wjele, ßmějeſche ßo cźaſto a dawaſche ßebi hiſchcźe cźaſcźiſcho to a tamne podacź, do cźož ßo potom ſe ßwojej pſchewodźerku dźěleſche.

Kak bě Lukaſchej pſchi tym wokoło wutroby, móże ßo lohko ſhódacź. Wón jenoż tuteju dweje cźłowjekow widźeſche a ßłyſcheſche, kotrejuż běſchtej ßo jeho żahliwej wocźi twjerdźe pſchimnułej.

Na dobo Lukaſcha něchtó ſ lohka na ramjo praßnu. „Roskobanezy!“ majorowy hłóß ſawrjeſka, „ſchto tu ſtejiſch kaž ßkony ſtołp? Na ßłużbu kedźbowacź, abo ſchwabel a woheń dyrbi — ha! Dundra tola! njeje to tam ſchikowana holza talerjazeho wikowarja? Aj, aj, kak dha ta ßem pſchińdźe? A ſchtó dha je jejny luby, kotrehož ruki ßo dźerżi?“

„To je — Lukaſch wuplapnje — dźiwi Max, kotryž w Wittenbergu na duchownſtwo ſtuduje.“

„Schto?“ major ſnapſchecźiwi, „tón ßamy, kotryž je twoju ruku ſa drjewowy taleŕ měł a na nju krajny wopon wupaliŕ?“

Lukaſch ßo ſtorhnu. „S wotkel hnadny knjes to wě?“ wón jakotaſche.

„Wſcho wěm“, major wotmolwi, „a wjazy hacź ty. Pſchede wſchěm pak póńdu njeproſchenemu hoſcźej ſapyricź. Cźakaj tu na mnje, khadła!“

Major ßo k porej, kotryž bě ßo do woßebnych knjeźich nuts kranuł, pomału bliżeſche.

„Aj, dobry wjecźor, talerjaza Minka!“ wón wußměſchujo holzy praji, „wot kajkeho njeſnateho rycźerja dha ßo wodźicź dacźe?“

Student woblědnu. Bórſy pak ßo ſaßo ſmuži. Se ßwojeho ſaka ſłocźanokromatu a bohacźe wupyſchenu khartu wucźeże, kotruż ſ ważnoſcźu majorej pſched wocźi dźerżeſche.

„Hrabja ſ Bellegarde“, cźitaſche major, „komornik Jeho Majeſtoſcźe pruſkeho krala.“

„Leßny komornik“, major ßantorjeſche, „tajkich ßlěpzow móhł pruſki kral runje ſa komornikow trjebacź! A wy, knjeżna Talerjez, byſchcźe ßo jako cźeßna holza hacź do ßmjercźe hańbowacź dyrbjała, ßo ſ tajkim jebakom a kharjom naßadźowacź. Allons! tam do kucźika, hdźež ßym ſtrażnika ſa waju poſtajił.“

A major ſtudenta a jeho lubku pſched ßo cźěrjeſche, hacź pſched wbohim Lukaſchom ſtejeſchtaj. Tutomu major pſchikaſa: „Strażuj jeju a woßebje twojeho wopalerja. Jeli ſo by twóchnucź chźył, dha wótſje po ſtrażu wołaſch. Se ßwojej hłowu mi ſa wobeju ptacźkow ſtejiſch. Hižo dawno ßo powjeda, ſo tu wſchědnje zuſe ptaki pſchilětuja a pakoſcźa. Dokelź ßym runje dweju popanuł, chzu hladacź, ſo jich hiſchcźe wjazy nałoju.

Knižka, ſwjeßelenja tamneho pyſchneho lěhwa wopißowaza, nam powjeda, ſo ßu wo prawdźe cźrjódu tajkich njeproſchenych hoſcźow w kralowſkej kuchni a konditarni namakali. Běchu to ſ wjetſcha mkodźi ludźo, kotſiž běchu ßebi ſ falſchowanymi khartami pucź do lěhwa dobyli. S wuwſacźom dźiwjeho Maxa, kotrehož major ſ Orbſchelwitz pſchi ßebi wobkhowa, buchu tamni falſchowarjo ſe ſjawnym wußměchowanjom a ſ hanibnym wupokaſanjom ſ lěhwa pokhoſtani. Woni lěhwo wopuſchcźichu pſchewodźeni wot hromady hólzow, kotſiž na nich khłóſchcźerjo! nuſchlerjo! wołachu.

Po wuhnacźu tutych darmacźkow da major ßwojimaj jatymaj a jich ſtrażnikej pſched ßo pſchińcź. Rjana Minka, haj ßamo dźiwi Max běſchtaj Lukaſcha podarmo proßykoj, ſo by jeju puſchcźił. Wojerſka poßkuſchnoſcź a pſchihrożene khoſtanje jeho wutrobu ſmjehcźicź njedaſchtej.

W ßwojim ſtanje major winikow ßudźeſche.

„Dokelź ßy“, ßo wón k ſtudentej wobrocźi, „njekniczomny pachoł, kotryž, město ſo by ſtudował, jenoż na tryſki a pryſle myßli, ßwojeho nana pjenjeſy ſabiwa a jemu a druhim ludźom lutu palazu ſrudźbu cźini, ßym ſ wědomoſcźu a dowolnoſcźu Jeho exzellenzy, knjeſa generalneho pólneho marſchala ſ Wackerbartha, wobſamknuł, tebje połěpſchicź. Ssměm ßo khwalicź, ſo ßym hižo někotreho njerodneho khadła do ſprawneho a porjadneho cźłowjeka pſchetworił. Lukaſcho Hillnero! wußlecź ßo rucźe wojerſki khabat a woblecź ßo ſaßo ßwoju prjedawſchu draſtu. Ssy ßwobodny, wuſprawnjeny a móżeſch hicź, hdźež ßo tebi ſpodoba. Wcźera wjecźor ßy mje, na hłuchehо wucźerja wótſje wołajo, ſe ſparja wubudźił a mi pſchi tym ßwězu ſaßwěcźił. Twoju wěz ßym ßwěru pſchepytał a twoju njewinowatoſcź w naſtupanju kranjenja talerjow ſpóſnał. Sałożerjej wulkeje jebanki ßłużbu wſacź nochzu; pſchetož wjele jeho runjecźa by potom woteńcź dyrbjało. Tola helu ßym jemu tak ſapyrił, ſo ſměje na dołhe doſcź na tym. Też je jeho w něcźim hižo khoſtanje doßahnuło. Delepadazy raketowy kij je inſpektorej dwórſkich bubonow a trompetow runje na cźoło ſlecźił a jeho khětro ſtraſchnje ſranił, tak ſo w tu khwilu hiſchcźe khory leži. Tola tón ßamy raketowy kij bu ſ dobom klucź k inſpektorowemu ßwědomnju, tak ſo je wón k wſchemu ſtał. Próſtwow dwórſkeho keklerja Joſefa nětko wjazy trjeba njeje, mój luby! Schtož tón móże, to ja też dozpju. Konſiſtorialny pſchedßyda, mój ſtary pſchecźel, je dźenßa w lěhwje pſchitomny. Ssym ſ nim rěcźał a wón je mi ßlubił, ſo chze tebje ſa pomoznika ſtareho wucźerja pomjenowacź a tebi tajku mſdu wuſtajicź, ſo drje budźeſch k ßwojemu wjeßelu hiſchcźe też dale draſchlowacź móz, tola żenje niz nuſy dła. Widźiſch, luby Lukaſcho, major ſ Orbſchelwitz je drje ßurowy, tola ſ dobom ſprawny cźłowjek, kotryž pſchecźiwo wſchitkim ſchelmam wójnu wjedźe, wſchitkim ſprawnym pak k jich prawu pomhacź pyta. Chzeſch-li wote mnje pſchi roſżohnowanju hiſchcźe dobru radu měcź, dha poßłuchaj: wutorhń luboſcź k tutej holzy ſe ßwojeje wutroby. Wěŕ mi, ſo njebudźeſch ſ njej ſbożowny, hdy by tebje też wona wſała a jejny nan do toho ſwolił. Wucźerjowa żona dyrbi cźiſte a pózcźiwe żiwjenje wjeſcź, njeßmě ßwojeho lubeho w nuſy ſapřecź a ßo ſ zuſymi wokoło wodźicź. S njeprawom dobyte ſamożenje żaneho żohnowanja njenjeße a ßo druhdy tak rucźe minje, kaž je naſtało. Daj mi ruku, ſprawny Lukaſcho! Chzemoj pſchecźelej woſtacź, hacź ſprawnoſcź wobſteji!“

Cźežka pjenjeżna móſcheń w mkodźenzowej ruzy woſta, hdyž bě ju majorowa wutrobnje tłóczika.

„S měrom!“ major dźakprajazemu kaſaſche, „wojakowy ſawdawk je ßo do pucźowanſkeho pjenjeſa pſchemėnił. Praj ßwojej macźeri wote mnje wjele dobreho. Wy pak, knjeżna Talerjez!“ ßo major k płakazej Minzy wobrocźi, „wrócźcźe ßo k ßwojemu nanej. Jemu dam prajicź, ſo ßwěrnoſcź najdlěhe wudźerži, a ſo jenoż ſprawnje ſaßłużene kubło na tſecźi ſtaw pſchińdźe. Wam, knjeżna, pak pſchiwołam: pózcźiwoſcź dźe pſches rjanoſcź. Nětko dźicźe w Božim mjenje!“

Tak njenadźujizy prosty rekrut sčinjeny kralowski komornik hrabja s Bellegarde, hewak dźiwi Max so mjenowazy, srudnje sa Lukaschom a Minku, ruče so wotbalazymaj, shladowasche, kotrajž se wschelakim saczuczom s lěhwa khwataschtaj. Lukasch mjelczizy pódla Minki dźěsche, doniž Hillnera njenamakaschtaj. Tu so Lukasch wot njeju dźěli, jimaj symnje a s krótka prajizy, so chze so sam domoj wróčicź. Duž wón swoju dróhu samlutki czehnjesche, w myslach rospominajo, schto bě wscho poslednje dny pschečerpik a nashonik. Dźiwne bě pschemĕnjenje, kotrež so w jeho saczuczach a smysslenju stawasche; pschetož s kóždej krocželu so jeho wutroba polózi a na druhi wječor swojeho pucowanja, jako nasdala wješ wuhlada, hdźež jeho macź s luboscźu a staroscźiwoscźu na njeho czakasche, spósna wón, so je so s njeho požadanje sa holzu shubiko, kotraž njebě jeho hódna.

Bórzy leżesche syn, so domoj wróčiwschi, na wutrobje s wjeselkoscźu ptakazeje maczerje a sotrow a bratrow, kotsiž s radoscźu wokoło njeho skakachu. Posdźe wječor, jako wscho wokoło njeju w hłubokim spanju leżesche, Lukasch pschi maczeri sedźesche a powjedasche, schto bě wscho pschětrał, kak bě wuj s nim slě sakhadźał a kajku dobrotu bě jemu major wopokasał. „A Minka?" so skónczinje macź praschesche, dokelž Lukasch na nju ani njespomni. „Maczi", wón wotmolwi, „moja wutroba je sasso swobodna. Schtož sprawny muž czesczicź njesmě, to tež lubowacź njesmě."

* * *

Dźiwjeho Maxa pod tšélbu skludźichu a kruta a surowa ruka majora s Orbschelwitza jeho porjadneho a pilneho czlowjeka sčini. Wojerske lěta wosskuziwschi dosta, dokelž so sa duchownstwo tola wjazy njehodźesche, w nĕkajkim městaczku bĕrkowstwo, kotrež swojeho muża derje živjesche. Dołhi czas do toho bě so rjana Minka bohatemu mlynkej wudała. Jeju mandźelstwo sbožowne njeběsche. Muž so do palenzpicza da a žonu czasto bijesche. Minzyneho nana, kotrehož jebanstwo potajne njewosta, wschitzy sprawni ludźo sazpiwachu, schtož tutoho czim bóle hrjebasche, dokelž bě jara czesczelakomny a chzysche rad najwidźanischi muž wo wsy bycź. Stareho wuczerja, kotrehož hłuchoscź bě s pschiczinu była, so bě so Lukaschowe njesboże do sboża pschemĕniło, dźakowny młodźenz kaž swojeho nana wothladowasche a lubowasche. Czasto Lukasch pohladujo na swoju duschnu, pěknu mandźelsku a na swoje derje wotczehnjene dźěczi, jemu wot Boha lubeho Knjesa wobradźene, s wjeselkoscźu praji: „Luby Božo, dźakuju so tebi, so njejsy moje nĕhdy najhorzysche požadanje dopjelnił a mi Minku sa žonu dał njejsy. Ty najlěpje wěsch, schto je sa naš wužitne, a schtož ty czinisch, je dobre!"

Ze Serbow.

S Budyschina. Sswoje theologiske studije w Prasy dokóncziwschi a po khwalobnje wobstatych pruhowanjach wróczi so tele dny knjes Miklawsch Zur s Worklez sasso do swojeho wótczinskeho kraja, do serbskeje Łužizy, so by po wotbycźu hischcze tudy pschedpisanych pruhowanjow s Božej pomozu mjes swojimi krajanami a sa swój serbski lud skutkował.

S Hornjeje Hórki. Twar wuhladneje wěże a restawrazije na Mnischonskej horje je skónczinje hacź na nĕkotre drobnostki hotowy. Wjele je so wo nim rěczało a też tu płaczi pschišłowo: Dobra wěz chze khwilu měcź. 18. julija popołdnju twar swjedźeńšzy sběhachu. Pschedbydstwo a sobustawy a pschecźeljo Budyschskeho hórskeho towarstwa, kotremuž, kaž je snate, twar swoje nastacze dźakuje, běchu so mjenowany dźeń na horje sešchli. Se spěwanjom khĕrluschoweje schtuczki: „Njech Bohu dźakuje" so swjatoczinoscź sapocza. Na to jedyn sobustaw s pschedbydstwa hórskeho towarstwa swjedźeńsku rěcź dźerżesche a twarzam a dźěkaczerjam sławu wunjese. Jedyn s dźěkaczerjow město Budyschin sławjesche. Se spěwom khĕrluschoweje schtuczki: „My Bohu Wótczewi a Ssynej khwalbu damy" so swjatoczinoscź skónczi. Wjeseke spěwy so pschisamknuchu. Hacź runje budze snutskowna pschiprawa a khód na wěžu hakle sa nĕkotre dny dotwarjeny, dha tola kóždy wopytowaŕ hory hižo nĕtko na njej dobru schklenzu piwa dostanje. Posswjeczenje same směje so hakle sa nĕkotre njedźele.

S Hodźija. Sańdźenu njedźelu, sedmu po swjatej Trojizy, dostachu nasche nowe tši woltarne wókna, kotrež su s barbjenych pisanych schkleńzow sestajane a s kotrychž s wosebnej rjanoscźu wobrasaj Luthera a Melanchthona wustupujetaj, psches nascheho knjesa fararja ryczerja Imischa swoje swjedźeńske zyrkwine posswjeczenje. Na Lutherowym schtyristalětnym jubileju bě nascha wosada na jich wobstaranje prěni wjetschi wopor składowała; k tomu loni nascha wosadźina młodźina, wot schescźich knjeznow namołwjena, bohatu sběrku luboscźiwych pschinoschkow bjes sobu nahromadźi. Pobrachowazy dźěl potrjebnych pjenježnych sredkow bu s druhim wosadźinym woporom a s pschidawkom tsjóch sobustawow zyrkwineho prjódkstejerstwa dodaty. Tak je tale nowa krasna pycha naschego Božeho doma se samych dobrowólnych darow naschej wosady nastała. Hischcze mamy pschispomnicź, so je tute wókna sławna dwórska schklenzy-snamjenjerńja knjesa Türki w Zitawje wudźěłała.

S Prěczez. W nozy 22.—23. tutoho měsaza je njehańbiczinwy paduch naschu wješ wopytał. Wot tokšteje czmy podpjerany, je so w połnozy na wjazy městnach nutskamał. Wókno wurasywschi salěse najprjódzy do bydlenja wojnarja Vogta. So by czim wěscźischi był, sastaji sebi czasnik a pocza potom sa pjenjesami slědźicź. Na wulke sboże njenamaka wjazy dyzli 26 np. S tutej wulkej sumu wón, teptanje nad sobu słyscho, czeknu — ale niz daloko. Hnydom w susodstwje, pola kublerja Strieglera, swoje paduschne dźěło s nowa sapocza. Dokelž bĕsche njeduschnik wĕscze jara hłódny, pytasche tu najprjódzy žadanje swojeho žołdka smĕrowacź a salěse do wjelba. Tudy wupi 4 jeja, wsa jedyn półcź a pokrutu khleba sobu a wopuschczi wjelb, so by nĕhdźe w mĕrje pojěscź schoł. Sady Huschmanez bróžnje dawasche sebi derje skodźicź. Schtoż njemóżesche sjěscź, wostaji leżo. Jako bu nasajtra Bożi dar na sahrodźe namakany, pokasa so, so bě sebi wbohi paduch nóż sabył, pschetoż wón bĕsche hnydom se subami wot zyleho półcźa a wot zyleje pokruty kusał. Sso naszyczinschi poda so hischcze ras na dźěło; pschetoż 26 np. je tola jako wunoschk zyleje nozy žałosnje mało. W mlynje myslesche wjazy namakacź. So by lěpje psches wysoke wókno salěscź móhł, sastara so paduch s wulkim blachowzom, kotryž se sasami napjelnjeny na Huschmanez dworje stejesche. Tón pod wókno powróczinschi sebi najprjódzy se sapalkami, kotrež buchu rano wopalene na wóknowej deszy namakane, do jstwy swjecźesche. Pschipadnje mějesche mlynk tamnu nóz wjetschu sumu pjenjes w njesamknjenym khamorku w jstwiczzy. Na sboże w tutym wokomiku mlyn saklinkota a mlynk dźěsche, so by s nowa nasypał. Toho so pakostnik stróji a wostajinschi wscheho czeknu. Pschi swojim czékanju njesbožowny khadla też hischcze swój paduschny grat, sylne, wjazy krócź shibnjene želeso, pschi Huschmanez sahrodźe shubi. — Kaž słyschimy, je so někotre dny prjedy też w Bolborzach na knježim dworje nutskamało; tola tam paducha, kotryž bě hižo nĕschto mało drasty kradnuł, wotehnachu. Dokelž pak nasajtra podobne želeso namakachu, kaž w Prěczezach, myslła sebi, so je njeduschnik jedyn a tón sam był.

S Holeschowa. Pschi njewjedrje wutoru tydźenja błysk, kotryž na wjazorych městnach w wokolnoscźi nutsdyri, też blisko naschej wsy k semi prasnu. Wón sylny dwĕscźilětny dub trjechi a jón wot wjerschka hacź do sdónka dele rosrasy. Spomnjecza hódne je, so je tutón dub hižo tši rasy w wóhnju był a so koło wokoło kaž swĕczinik palił, tola kóždy ras sasso wubiwał. Boże njewjedro je jón nĕtko tak sylnje rospukało, so budźa jón spuschczecź dyrbjecź, dokelž po wschĕm sdaczu sahinje.

S Pšowjow. Sańdźenu njedźelu w nozy w 11 hodźinach je so tu Ssuchez khĕžkarska živnoscź se wschĕmi twarjenjemi do czista spaliła. Płomjenja su nimale wschu domjazu nadobu, wjele skomy a syna a 1000 kruchow torfa saniczike. Kak je woheń nastał, njeje snate.

S Muczowa. W nozy wot soboty k njedźeli wokoło ½1 hodźiny woheń w domje tudomneho mlynytwarza Nagela wudyri. W płomjenjach, kotrež, so rucze rosschĕriwschi, Nagelez a susodneje wudowy Kschižankoweje twarjenja do prócha a popjeła pschewobrocźichu, je wschón stót kónz wsał a so wscha domjaza nadoba sanicźika. Wóhnjowe njesboże je Nagelez wozebje czežko potrjechiło. Nagelowa dźowka, wožen jena Janakowa, kotraž pola swojeju starscheju bydli, chzysche njedźelu swojeho synka, kotryž je so 6. julija narodźił, kschcźicź dacź. Njedźelnicza je sebi a swojemu dźěscźu lědma nahe živjenje wukhowała a płomjenjam wscho swoje pschewostajicź dyrbjała.

Dary sa natwarjenje serbskeho domu.

W Lejnje pola Pomorz psches k. Jana Augusta Schlezku nahromadźene: živnoscźer Jan Wjenk 75 np., živnoscźer August Schlezka 1 hr., živnoscźer Jan Lowka 80 np., khěžer Jan Bernstein 10 np., živnoscźer August Schüller 10 np., živnoscźer Michał Kürschner 30 np., živnoscźer August Nutniczanski 30 np., živnoscźer Jan Junska 30 np., hosczenzar Michał Jencz 50 np., živnoscźerka Khrystiana Lowkowa 20 np., khěžer Handrij Bräuer 20 np., živnoscźer August Rachliza 30 np., najemk August Senda 10 np., živnoscźer Handrij Winkler 1 hr., schwalcza knježna Pilakez 20 np., živnoscźer Jan Kloß 20 np., mlynk Arnoscht Wojnar 50 np. — Hromadźe: 6 hr. 85 np.

W Wadezach składowachu: Handrij Bräuer 50 np., August Wacker 50 np., Jan Pětsch 50 np., Lejna Kutowa 60 np., Handrij Wjeczel 30 np., Jan Pfuhl 50 np., Pětr Hencź 50 np., Hana Wjelina 25 np., Adolf Schołta 1 hr., A. Lelanz 1 hr., Jan Wjela 50 np., A. Hundrak 50 np., K. Lelanski 50 np., Khrystof Wünscha 25 np., Handrij Kroschk 50 np., Bohuwěr Kern 25 np., Jan Kłóß 1 hr. — Hromadźe: 9 hr. 15 np.

W Łusku pśches k. Gustava Mlynka nahromadźene: palenzpaleŕ Gustav Mlynk 1 hr. (sapißaŕ na 1885—1888 po 1 hr. = 4 hr.), bětnaŕ Hermann Wicźas 50 np. (sapißaŕ na 1885—1888 po 50 np. = 2 hr.), žiwnoscźerjo Gusta Grosa 50 np., Handrij Krawz 50 np., Handrij Felsa 50 np., Gusta Hennersdorf 50 np., Handrij Sodan 50 np., korczmaŕ Michał Gruhl 10 np., hetman Ernst Jurk 50 np., dźełaczeŕ Khorla Jurk 10 np., žiwnoscźerka Madlena Felsina 50 np., žiwnoscźeŕ Handrij Albinus 50 np., kubleŕ Gusta Kmoch 50 np., khěžkaŕ Handrij Mět 20 np., pohoncź Gusta Próchno 10 np. — Hromadźe: 6 hr. 50 np. (11 hr.).

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Ławniski ßud. Piwaŕnski pohoncź Bartusch ſ Njeßwaczidła bě 16. meje piczel piwa, 4 mk. hódnu, na dróſy ſe Scheſchowa do Lomska ſhubił. Žona a dźowka žiwnoſcźerja J. Hanuſchka w Scheſchowje běſchtej piczel namakałoj a ju w žitnym polu ſkhowałoj. Poſdźiſcho bě J. Hanuſchk piczel ßobu domoj wſał a ju, hacź runje bě wot żandarma Mitaſcha ſ Njeßwaczidła ſhonił, komu wona ßłuſcha, w hródźi pod ßłomu ſkhował. Pſchekhowanja dla ßo wobſkorżenym po 20 mk. pjenjeżneho khoſtanja abo jaſtwo po 5 dnjach pſchißudźi. — Cźěßla J. G. Fiſcher w Hornjej Hórzy, wot tamniſcheho K. Pflaumy cźeſcźeranjenja dla wobſkorżeny, ma 10 mk. ſapłaczicź. — Skórżba bjes khěžkaŕku A. Strauchowej w Jatſjobju a kublerjom Bartkom w Minakale, kotryż bě prěńſchu dla cźeſcźeranjenja wobſkorżił, ßo njedowußudźi, dokelż Bartko ſkórżbu ſ cźaßom wróczo wſa. — Mandźelſka dźěłaczerja Thoniga a jejny ßyn, E. H. Thonig, ßo 29. haprleje ſ khěžerjom Schuſterom w Boſchezach, pola kotrehoż Thonigezy tehdy bydlachu, khachlow dla ſwadźiſchtaj a pſchi tym na wßy halekowaſchtaj, ſo ßo lud ſběża. Boſchecźanſki gmejnſki prjódkſtejeŕ Rachlowz wjazy krócź podarmo herjekarjow k měru namołwjeſche. Tola měſto ſo byſchtaj wocźichkoj, daſchtaj ßo ſ njehornymi wudmami na Rachlowza, kotryż bu pſches to nuſowany, Thonigej arreturu pſchipowjeſcź. Thonig pak ßo pſchecźiwo arreturje ſ nohomaj a ſ rukomaj wobaraſche a jeho macź pytaſche jeho gmejnſkemu prjódkſtejerjej wutorhnucź. Bjes tym bě Thonigoweje muż, K. G. Thonig, na měſtno pſchiſchoł. Tutón toho runja gmejnſkeho prjódkſtejerja ſ njepěknymi ßłowami hanjeſche a do njeho ſ drjewjanzom bijeſche. Jako chzyſche Rachlowz jeho toho runja arretěrowacź, ßo wón ſ nohomaj ſapjeraſche a ſ rukomaj wokoło ßebje bijeſche. K. G. Thonig bě pódła toho hiſchcźe wobſkorżeny a pſchepokaſany, ſo je 9. meje garbaŕſkemu miſchtrej Schneckenbergej w Budyſchinje ſ khlamow pódusche, 85 np. hódne, kranuł. Dla cźeſcźeranjenja, ſpjecźowanja a paduchſtwa pſchißudźichu K. G. Thonigej jaſtwo na tſi njedźele E. H. Thonigej dla halekowanja, cźeſcźeranjenja a ſpjecźowanja jaſtwo na dwě njedźeli a Thonigowej dla halekowanja, cźeſcźeranjenja a ſpjecźenja jaſtwo na jedyn tydźeń.

Přilopk.

* Nowe powucźenje, ſo ßo małe dźěcźi żenje ßame woſtajicź njeßmědźa, tónle hróſbny podawk ſkicźa. Woſtajiwſchi ßwoju maku dźowcźiczku ßamu wó jſtwje běſche żona jeneho ſamkarja w Stollbergu, mjes tym ſo běſche jeje muż na dźěle, na krótki cźaß ſe jſtwy ſchła, ſo by ßebi w domje někajke dźěło wobſtarała. Bórſy na to ßußodźa w ſamkarjowej jſtwě wrěſchcźenje ſaßłyſchachu, a, hdyż jſtwine durje wotewrichu, holczka, kotraż běſche khachlam pſcheblisko pſchiſchła, wot hłowy hacź do nohow w płomjenjach ſtejeſche. Pſchi tym ßo wbohe dźěcźo tak ſtraſchnje wopali, ſo ſa někotre hodźiny żadkawe boloſcźe pſchetrawſchi ducha ſpuſchcźi.

* S Kroßyna w Schleſynſkej ßo piſche, ſo ßu ßo na polach fórbarka Leimnitz ſkóczki ſ wulkimi cźrjódami ſeßydałe. Duż je ßo ſ wokolnoſcźe telko ludźi hacź jeno móżno powołało, ſo bychu tule ſchkódnu njerodź ſaniczeli.

* Na prawje worakawe waſchnje je ßo něchtó nad jenym burom w Kamißu w Schleſynſkej wjecźił, naßypawſchi jemu do dźecźela, kotryż mějeſche w brózni na hunje leżo, arſenika. Wot toho je 7 howjadow ſeßłakało. Skocźazy lěkaŕ, wo kotrehoż hnydom póßłachu, wupraji, ſo je ſkotej ſawdate, ſchtoż też ßo wobkrucźi, hdyż bu ſpadany ſkót pſchepytany. Mjenowany lěkaŕ je w ſbytknym dźecźelu hiſchcźe 150 gramow (9 lutow) arſenika namakał; a wjele běſche wokoło dźecźela naßypane. Skónczńje cźłowjek, kotryż běſche njeſkutk wobeſchoł, ßam pſchińdźe, wobſchkodźeneho na kolenomaj wo wodacźe proſcho a doſcźcźinjenje lubjo. Běſche to ßußod, też bur, kotryż běſche ßo na tole waſchnje wjecźicź chcył.

* Blisko jeneho wjeßneho pohrjebniſchcźa wóndano ſchtyri dźecźi krumy paßechu: jedyn 14létny hólczez a tſi holczki, wot kotrychż běſchtej dwě 9 lět a jena 11 lět ſtara. Dokelż mějeſche bórſy row wurycź, běſche ßebi tótka żeleſnu kopacź do dorna jeneho rowa ſaſchtapił. Wuhladawſchi kopacź dźecźi wobſamknuchu też row wurycź a ſpytacź, kak ßo w nim leži. Duż njedaloko pohrjebniſchcźa maku jamu wurychu. Prěnja ßo jena 9létna holczka do rowa lehnn, a po njej druha 9létna; wobě ßo na brjuch do jamy lehnuſchtej, a jimaj ßo tam wubjernje lubjeſche: też pjerſchcźe na ßo naßypacź daſchtej, ale niż wjele. Nětko ßo na 11létnu rjad dóńdźe. So pak by wo prawdźe każ cźěło w rowje poleżała, ßo wona na khribjet do jamy lehnu, wodźewſchi ßebi prjedy rubjeſchko mjeswoczi. Hacź je něſchto dlěhe w jamje poleżała, abo hacź je to ſ pſchicźinu było, ſo je ſnak leżała a ſo je, dokelż mějeſche rt a nóß ſ rubjeſchkom wodźete, cźeźſcho dychacź móhła, ſ jenym ßłowom — ju morwu ſ jamy wucźeżechu. A runjeż běſche lěkaŕ hnydom k ruzy, ßo tola njeradźi, ju ſaßo k žiwjenju wrócźicź.

* Hdyż w Barlinje w tſizytych lětach khołera ſakhadźeſche, ßo w wſchelakich dźělach měſta hojeŕnje ſa na khołeru khorych wotewrichu. Jedyn krawſki, ſ mjenom Neumann, kotremuż běſche ßo woſtudźiło, ſ jehłu ßo dale žiwicź, ßebi jebanſtwo wumyßli, kotreż też jemu něſchto cźaßa dźěſche, dokelż běchu tehdy Barlinſzy měſchcźenjo w wulkim ſtraſche pſched khołeru. Njedaloko jeneje tych nowoſałożenych hojeŕnjow ßo Neumann na dróhu cźißnu, ſ rukomaj a nohomaj wokoło ßo pjeriſche a ſ tym dozpi, ſchtoż chzyſche: jako na khołeru ſkhorjeneho jeho do bliſkeje hojeŕnje donjeßechu. Tudy jeho hnydom do łoża położichu, a lěkarjo jeho pſchepytowacź počzachu. Wyſchſchi lěkaŕ běſche někajki nowy ßrědk pſcheczíwo khołerje wunamakał; widźo, ſo je khory ßylny mužſki a hiſchcźe derje pſchi mozach, wón wobſamknu, pola njeho ſe ßwojim nowym ßrědkom ſpytacź. Lěkaŕſtwo žałoſtnje hroſnje ßłodźeſche; duż krawſkemu derje njeběſche, hdyż ßłyſcheſche, ſo, je-li ſo jemu lěpje njebudźe, ſa dwě hodźinje dwójzy telko lěkaŕſtwa doſtanje. Hiſchcźe ßo połdra hodźiny minuło njeběſche, tu krawſki woſjewi, ſo je jemu wjele lěpje. Wyſchſchi lěkaŕ, wo kotrehoż na měſcźe póßłachu, běſche wulzy ſwjeßeleny, hdyż jemu khory wobkrucźeſche, ſo je jeho lěkaŕſtwo dźiw cźiniło, ſo je jemu ſaßo jara derje, ſo pak jeho něłko wulki hłód cźwiluje. Wſchón ſbożowny wyſchſchi lěkaŕ poruczi, ſo ma ßo „wuſtrowjenemu“ na měſcźe mjaßowa juſchka, horze wino a druha poßylnjaza zyroba podacź. Hdyż běſche krawſki tudy tydźeń dołho derje jědł a pił, jeho jako zyle wuſtrowjeneho ſ hojeŕnje puſchcźichu. Neumann runy pucź do druheje hojeŕnje dźěſche. W prěnjej běſche ſkładnoſcźe doſcź měł khorych wobkedźbowacź a běſche derje nawuknuł po nich cźinicź. Duż, hdyż wón ſaßo na droſy leżeſche, wſchitko wołaſche: „Tón je na khołeru ſkhorił!“ Sa 10 minutow běſche naſch krawſki w druhej hojeŕni. Lěkaŕſtwo tudy mjenje pſchecźiwnje ßłodźeſche, duż je wón radſcho bjerjeſche; na ſchtwórty dźeń pak jemu ßnadna zyroba, kajkuż doſtawaſche, wjazy njeßłodźeſche, a wón rjeknu, ſo je jemu něłko ſaßo derje doſcź, ſo pak ßo żałoſtnje ßłaby cźuje. Hnydom doſta mjaßowu juſchku, pjecźeń a wino. Dwanaty dźeń jeho jako wuſtrowjeneho puſchcźichu. S dźakownoſcźe wón inſpektorej hojeŕnje ſłoty cźaßnik kradnu. Na to ßo do dźěła měſta poda, hdźeż běſche tſecźa hojeŕnja ſa na khołeru ſkhorjenych, a tudy do hoſcźenza ſaſtupi. Sſo ſa blido ßunuwſchi wón tak jědźiſche a pijeſche, ſo ßo korczmaŕka nad tym ſpodźiwa. Hdyż pak k płacźenju pſchińdźe, wón tak harowacź počza a ſe ſtólza padnuwſchi tak ſe wſchěmi ſchtyrjomi dźěłaſche, ſo korczmaŕku ſtrach wobja; wona jemu płatu rada ſpuſchcźi a ßo Bohu dźakowaſche, hdyż na jeje wołanje ludźo na pomoz pſchiběżachu. Sa běrtlk hodźiny běſche „khory“ w tſecźej hojeŕni, hdźeż ßo ſtara keklija ſ nowa ſapocźa. Dokelż pak běſche krawſki wſchudźe ßwoje prawe mjeno prajił, ßo wyſchſchi lěkaŕ w tſecźej hojeŕni naſajtra ſ wulkim ſpodźiwanjom wo tym pſcheßwědcźi, ſo je to tón ßamy cźłowjek, wo kotrymż běſche jemu jeho towaŕſch ſ prěnjeje hojeŕnje powjedał, ſo je jeho nowe lěkaŕſtwo tak ſpodźiwnje ſpěſchnje wuſtrowiło. Toho runja wón ſhoni, ſo na někajkeho krawſkeho Neumanna tukaja, ſo je w druhej hojeŕni ſloty cźaßnik kradnuł. Duż po poliziju póßłachu; ji ßo krawſki wſcheho wuſna. Ssudniſtwo pak ſpodźiwnemu khoremu jako pſchihodne lěkaŕſtwo dlěżſchi cźaß jaſtwa pſchißudźi.

* Wo ßurowej hruboſcźi awſtriſke nowiny pißaju. Njedawno hłupikojta, 56 lět ſtara holza ſ Mukowa do lěßa po trawu dźěſche. Holza nimo ſchtyrjoch mužow pſchińdźe, kotſiż drjewo puſchcźachu, a jim pomaſki kradnu, kotreż mějachu do rubiſchka ſawalene. Dźěłacźerjo ſa njej běżachu a ju k jenemu ſchtomej pſchiwjaſachu, kotryż zyle ßam ſtejeſche. Schěſcź hodźin dołho dyrbjeſche wbohe ſtworjenje k ſchtomej pſchiwjaſana wutracź. Wot horzoty a łacźnoſcźe ßurowje

cźwilowana njeſbožowna ſ hłoßom wo pomoz wokaſche; wona ßo ani cźelcźkow wobrócź njemóžeſche, kotreź běchu ßo ſ cźrjódami do njeje dake. Żónſka, kotraź k tomu pſchińdźe a chźyſche ju wumožicź. Dyrbjeſche ßo ſaßo wotßalicź, dokelž ji hrubi mužſzy hrožachu, ſo hewak ſ njej runje tak ſcźinja. Teź dźěłacźerjo poſdźiſcho ſ lěßa domoj dźěchu; wbohu holzu, kotreźž běſche ßo poſdźiſcho radźiło ßo ßwojich putow wußwobodźicź, hakle dwaj dnjej na to zyle woßłabnjenu w lěßu namakachu.

* Jenym tirolſkim nowinam ßo ſe Sterzinga piſche: Na jenym polu pola Trenſa ßo wóndano ſta, ſo pſchi zyle jaßnym njebju błyſk jeneho cźlowjeka ſaraſy. Burſzy ludźo ßyno dźěłachu; na jene dobo ßo ſ módreho njebja ſabłyſka a ſchtyrjo dźěłacźerjo pohłuſcheni na łuzy k ſemi padźechu. Tſjo ſ nich bórſy ſaßo k ßebi pſchińdźechu a ſe ſtróželemi woteńdźechu; ſchtwórty pak ßo ſ měſta njehibaſche, a hdyž jemu towaŕſchojo na pomoz pſchiběžachu, běſche morwy. To je ßyn cźežko domapytaneje wudowy, kotruž je nimale kóžde lěto něſkajke njeſbože potrjechiło.

* W jenym wosu tſecźeje rjadownje cźaha, kotryž ßrjedu tydźenja wjecźor do Wina pſchijědźe, wojeŕſki cźěkanz ßedźeſche, kotryž mějeſche ßo wojeŕſkemu ßudniſtwu w Winje pſchepodacź. Mjes Schwechatom a Simmeringom, hdyž běſche cźah w połnym běhu, cźeknjenz ſe ßwojeho měſta ſtaže, k woknej ſkocźi, kotreź běſche wulkeje horzoty dla dele puſchcźene, a wokomik poſdźiſcho pornjo cźahej na kolijach leżeſche. Jeho pſchewodniży, kotſiž mějachu jeho ſtražowacź, ßebi dołho njemyßło ſa nim ſ woknom won ſkocźichu, ßo ſa nim puſchcźichu a jeho teź doſcźahnuchu. Cźah mjes tym ſaſta; cźeknjenz a jeho ſtražniży, wot kotrychž ßebi žadyn ani najmjeńſcheje ſchkody ſcźinił njeběſche, ßo ſ nowa do wosa ſeßydachu, a cźah do Wina mało minutow poſdźiſcho pſchijědźe, hacź je poſtajene.

* S njerodnoſcźu wobßedźerja kalkownjow, Jana Veita w Gattersbergu w Niżnjej Rakuſkej, ſtej ſańdźeny tydźeń dwě dźěſcźi na żadławe waſchnje wo żiwjenje pſchiſchłej. Wěſty Hauer k Veitej na dźěło khodźeſche. Dokelž pak běſche jemu pſched krótkim żona wumrjeła, wón ßwojej dwě dźěſcźi wſchědnje ßobu do dwora ßwojeho knjeſa bjerjeſche, hdźež wonej, mjes tym ſo nan dźěłaſche, ſ Veitowymi dźěcźimi hrajkaſchtej. Wóndano ßo teź tak ſta, a runjež běſche dźěcźom krucźe ſakaſane kalkowym jamam, kotreź ßo ſ wobeju ſtronow dwora namakaju, bliſko khodźicź, ßo dźěſcźi tola něłkak k jamam ſaběžeſchtej. Wcźipny, kajke w tajkej kalkowej jamje je, ßo 6lětny Pětr Hauer nad jamu ſkhili a runowahu ſhubiwſchi do hłubokeje jamy padźe, kotraź běſche połna połßyreho, ßo warjazeho kalka. Jeho pódła ſtejazy 10lětny bratr Anton, kotryž ſe ſtróželemi żaneho ſynka wot ßo dacź njemóžeſche, chźyſche jemu pomhacź, ale ßo pſchehladawſchi ßo wobßunu a ßam ſa bratrom do jamy padźe. Na kſchicźenje njeſbožowneju dźěſcźi ludźo pſchiběžachu a jeju ſ kalkoweho cźěſta wucźežechu. Hólcźkomaj zyłe cźwaki koże po cźěle wißachu, a njedźiwajzy na wſche hnydom nałożene ſpomožaze ßrědki dźěſcźi na ßwoje ſtraſchne rany wumrjeſchtej.

* S jeneje wßy Torontalſkeho wokrjeßa w Wuheŕſkej ßo piſche: W jenej ſtudni naſcheje wßy njedawno ßylnje rozłtate mužſke cźěło namakachu, w kotrymž 17lětneho ßyna bohateho kublerja ſpóſnachu. Młodźenz běſche ßo pſched někotrymi njedźelemi njejabzy ſe ſtarſchiſkeho domu ſhubił. Hdyž cźěło ßudniſzy pſchepytachu, ßo pokaſa, ſo je młodźenz ſaraženy. Na khribjecźe a na hłowje cźěła běchu hłuboke, ſe ßekeru wurubane rany, kotreź běchu wſchě ßmjertne. Mordarja pjecźa hižo maju. To je burſki wotrocźk w tej ßamej wßy, kotryž je njeboczicźkemu, hdyž běſche ßo ras ſ nim pſcherěcźał, hroſył, ſo budźe ßo na nim wjecźicź. Wotrocźka ßu ſajeli a ßudniſtwu pſchepodali. Sajaty wſchu winu ſaßakle prěje; pſchi pſchepytowanju pak je ßo wón ſ rěcźemi ſaſchmatał; duž maju wěſcźe ſa to, ſo je wón wo prawdźe mordaŕ.

* S Wuheŕſkeje ßo piſche: We wßy Magocs njedaloko Fünfkirchena bohaty ſchewz Baumann ſe ßwojej mandźelſkej dołhe lěta w najrjeńſchej pſchesjenoſcźi pſchebywaſche. Něhdźe pſched lětom Baumann ßwoju żonu do Fünfkirchena na ſkocźaze wiki póßła, ſo by tam woła pſchedała. Doſtawſchi ſa woła 85 ſchěßnakow ßebi żónſka pjenjeſy do jeneje nohajzy tyknu, hdźež pak je, hdyž ßo domoj wrócźi, wjazy njenamaka. Nětko ßo wbohej żonje hubjenje dźěſche: muž ju tak dołho ßwarjeſche a pjerjeſche, doniž wona na to njewumrje. Po żoninym pohrjebje pak Baumann myßlaty bycź pocźa a ſa něſchto njedźel roſum ſhubi: wón ſtajnje njeboczicźku żonu widźeſche, kotraź jeho khodźo ſcherjeſche a jeho ſ domu honjeſche, wón k ßußodam, do korczmy cźěkaſche, ale ßwědomje jemu nihdźe měra njewoſtaji, tak ſo ßo wón pſched krótkim wobwěßnu. Tón ßamy dźeń młoda żónſka, kotraź běſche po kraju wokoło dundała, na ßmjercź khora w Sikloſu do hojeŕnje pſchińdźe; pſched ßmjercźu ßebi wona ſpowjednika żadaſche, kotremuž ßo wuſna, ſo je něhdźe pſched lětom na dróſy ſ Fünfkirchena do Magocsa burowzy Baumannowej 85 ſchěßnakow kradnuła, wot kotrychž hiſchcźe 10 ſchěßnakow ma; ſ jenym wona duchowneho proſcheſche, tele pjenjeſy Baumannowej pſchepodacź ſ próſtwu, ſo chźyła ji wodacź. Wona wumrje njeſhoniwſchi, ſo je wina ßmjercźe Baumannoweje żony a wina na tym, ſo je Baumann wowrótnik a ßebi żiwjenje wſak. Ju ſ jeje woporom, ßamomordarjom Baumannom, na jenym dnju ſahrjebachu.

* Wo rědkim pſchipadźe ſkaženoſcźe ſ italſkeho měſta Bologna piżaju: Jeneho bura ſkażeny poß nadpadźe; dokelž běſche bur w tołſtych kholowach, jeho poß do mjaßa njekußnu, ale jemu jenož kholowy rósdrě. Doma ßebi bur kholowy wot ßotry ſapkatacź da; hdyž běſche ßo to ſtało, ßotra, kaž to wjele ſchwalcźow cźini, nitku ſe ſubami wotkußnu. Pſchi tym ßo wona ſ hubu ßukna dótknu a pſches to kuſk jeſchcźa do ßo ßrěbnu, kotryž běſche ſ klamy ſkaženeho pßa do ßukna pſchiſchoł. Bórſy na to wboha żónſka na ſkaženoſcź ſkhori a w żałoſtnych boloſcźach wumrje.

* S Franzowſkeje ßu na wuſtajeńzu do Antwerpena njedawno wulku kanonu póßkali, kotreźž rołka je 11 metrow a 30 zentimetrow, po tajkim 20 łóhcźi dołha. Njedźiwajzy na ßwoju hobrſku wulkoſcź je wona cźeńka a łohka doſcź: waži dobre 700 zentnarjow. Kule, kotreź ßu 1 meter dołhe a nimale 9 zentnarjow cźežke, wona dobre 5 hodźin daloko mjeta. Ale tónle hobr ßo hiſchcźe ſhubi pſchecźiwo wulkim kanonam, kotreź jendźelſka brónjena łódź „Benbow“ doſtanje. Kóžda tychle kanonow je pſches 14 metrow dołha, a roła ßama 1800 zentnarjow waži; zyła kanona ſ podſtawu pak je dobre 3000 zentnarjow cźežka. Jeje kule żelesnu bróń pſchebiwaju, kotraź je 81 zentimetrow, po tajkim bjes małeho 1½ łóhcźa tołſta.

* Robespierre, ſnaty ßurowjenz prěnjeje franzowſkeje revoluzije, kotryž je, móhł rjez, rěki cźłowjecźeje krwě pſchelał, běſche ſtajny hóſcź w korczmje „Café de la Regence“ w Pariſu. Jónu tam wón teź pſchi blidku ßedźeſche mějo pſched ßobu deſku ſtejo, na kotreźž ßo ſchach hraje. Tu ßo durje wotewrichu, a do korczmy młody hólz ſaſtupi niż jara wulki, ale ſ woßebnje ſchikowanym a nježnym wobliczom. W runej měrje wón k ſchachowej deſzy ſtupi a mjelczo jenu figuru ßunu. Teź Robespierre jenu ßunu, a hra ßo ſapocźa. Robespierre prěni krócź pſchěhra, wón druhi a tſecźi krócź pſchěhra. „Doſcź!“ wón ſawoła; „wo cźo ßmój hrałoj?“ — „Wo hłowu jeneho cźłowjeka“, młodźenz krucźe wotmolwi. — „Ssy ju dobył.“ — „Dha mi ju ſkerje a lěpje daj, hewak je ßnadź jutſje hižo w katowej ruzy.“ S tymile ßłowami młodźenz hotowe piſmo wucźeże ſ wukaſnju, ſo ma ßo hrabja R. na měſcźe ſ jaſtwa puſchcźicź, a jo Robespierrej poda. „Kak ty rěkaſch, hólcźe?“ ßo Robespierre wukaſnju podpißujo woprascha. „Ssym żona hrabje R.“, khróbła żónſka wotmolwi; „wutrobny dźak Wam a wbożemje!“

* Lěta 1883 w Londonje bohaty Ruża, wěſty Raswadowſki, wumrje, ſawoſtajiwſchi něſchto wjazy hacź 74 millijonow toleŕ. Jenicźkaj herbaj jeho wulkeho ſamoženja ſtaj dwaj ßynaj jeho bratra w Ruſkej. Dokelž ſamoženje w hotowych pjenjeſach ſ dźěła w Franzowſkej, ſ dźěła w Jendźelſkej a ſ dźěła w Ameriży leži, ſtaj herbaj dweju rěcźnikow ſ trěbnymi wopißmami do mjenowanych krajow wo pjenjeſy póßłakoj, ßlubiwſchi jimaj ſa wobſtaranje a wudawki, kotreź ßu ſ tym ſjenocźene, 25 %, po tajkim kóždemu něſchto wjazy hacź 9 millijonow toleŕ.

* Na jenym Warſchawſkim gymnaſiju ſtaj njedawno nan a ßyn na dobo maturitatne pruhowanje wotpokožikoj.

* We wſchěch ſtronach Ruſkeje, hdźež ßo żito plahuje, na hubjene żnjowe wuhlady ſkorża. Żně w pokonſchich krajinach ßu lědma ßrěnje. Nałětnje żita ßu wjele cźerpike.

* Kak krucźe Rumunojo hiſchcźe do kuſkarjow a khodojtow wěrja, ßo ſe ßłědowazeho podawka pósnawa. W jenej rumunſkej wßy w Ssedmihórſkej wjeßnjenjo pod ßobuſkutkowanjom wjeßneho ſchołty 25. ſańdźeneho měßaza cźěła dweju mužſkeju a jeneje żónſkeje, kotreź hižo 1—5 měßazow w rowje leżachu, wuhrjebachu. Cźěle mužſkeju woni hnydom na pohrjebniſchcźu ſe żeleſnymi widłami a ſ kopołami roſkałachu a roſtorhachu a jej na to ſpalichu, a to toho dła, dokelž běſchtaj, kaž mějachu ſa to, ſemrjetaj kuſkarjej bykoj a jim ſtót wobkuſkałoj. Kaſchcź, w kotrymž cźěło żónſkeje leżeſche, teź wotewrichu, ale jón cźěło wobhładawſchi ſaßo do rowa puſchcźichu a row ſamjetachu.

* Kaž turkowſke nowiny „Saadet“ piżaju, ßu pſched krótkim ſaßo w jenej turkowſkej wßy cźłowjeka żiweho ſahrjebali. Bohu žel je wo podobnych podawkach w nowiſchim cźaßu cźaſto ßłyſchecź.

W spomnjenej wßy mkodźenz nahle wumrje, kotryž mějesche lětża do měry hicź. Dokelž pschiwusni w žikach cźeka hischcźe żkabe hibanje pytnuchu, dha to wjeßnemu duchownemu (imamej) wosjewichu. Tutón pak wotmolwi, so żo tajke nješchto cźasto wobkedźbuje a ma żo najskerje nahlej żmjercźi njeboczicźkeho pschipißowacź. Duž cźeko pohrjebachu. Row pak jara hkuboki njeběsche, kaž to pola Turkow s wjetscha je. Nóz po pohrjebje w jenym domje njedaloko pohrjebnischcźa s pohrjebnischcźa stykne wo pomoz wołanje wußkyschachu. Hdyž k rowej dóńdźechu, jaßnje żkyschachu, so to wczera fahrjebany mkodźenz woła. Duž k imamej běžachu prosscho, so żměli row roskopacź. Imam pak do toho njeswoli a żo na žane waschnje naprożycź njeda. Tak żo nóz minu. Hdyž pak pschiwusni semrjeteho wo nóznym podawku shoniwschi nasajtra rano na pohrjebnischcźo pschińdźechu, běsche row swjećcha zyle rospukany. Nětko row roskopachu, a tudy żo jim hrósbny napohlad skicźesche. Żiwy pohrjebany běsche żwoju żmjertnu drastu na kuski rostorhał a żebi ruzy a wobliczo żakostnje rosdrapał, se sadwělowanjom żo prózujo pjerschcź wusběhnucź, kotraž jeho kryjesche a kotraž je jeho pjecża sadużyła. S nowa mějesche nětko imam pohrjebne modlitwy spěwacź nad mkodźenzom, kotryž běsche sa tón krócź wo prawdźe morwy.

* Najmjeńschi cźłowjeczk na semi drje je Miß Lucia, kotraž żo nětkle w New-Yorku pokasuje. Wona je 26 zolow wulka a $4^3/_4$ punta waži. Pschi tym je tak żakostnje do pychi, so żo wob dźeń trójzy pschehotuje a ma wjazy hacź 300 wschelakich wobleczenjow.

* S kónz lěta 1883 żmuha żelesnizow po zyłej semi 442,199 kilometrow wucźinjesche. Tale żmuha je tak dołha, so by 11 krócź zyłu semju wobwicź móhła; też hacź na měżaczk by dożahała a hischcźe 53,000 kilometrow dale. Sa natwarjenje wschěch tychle żelesnizow je żo $47^1/_2$ milliardy markow wudało. Hdy by żo tónle pjenjes s 50nowarjemi sapłacźił, by jich 95 milliardow trjeba było; a hdy bychu żo te wschě do rołki swiłe, by kołbaża tak dołha była, so by żo dwójzy wokoło zyłeho němskeho kněžorstwa wobwicź móhła.

* Powschitkownje żo zyle wopak měni, so tuk a wolij jenicźzy włoży sdźerżujetej a pschisporjatej. Tomu pak tak njeje a runje na wopak je psche wjele tuka włożam schkódne. W tutym nastupanju żo P. Kneifelowa włożowa tinktura wo prawdźe doscź khwalicź njemóże, pschetoż wona njeje jenoż pożylnjaza a sdźerżowaza, ale też, hdźež móża włoży hischcźe někak skhadźecź, k pschisporjenju włożow żłuži. — Tinktura je tu w Budyschinje pola knjesa E. Mittascha dostacź.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Jan Ernst Rjelka, kubleŕ w Małych Drebnizach, s Hanu Berthu Rychtarjez se Scźijez.

Pětrowska zyrkej: Pawoł Ota Kreczmar, pschekupz w Bukezach, s Hanu Marju Klawßez.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Ernst Bruno, Handrija Rjencźa, fabrikskeho dźełacźerja w Dobruschi, ż. — Kurt Ota, njemandź. ż. na Židowje. — Emma Martha, njemandź. dź. na Židowje.

Pětrowska zyrkej: Lejna Martha, Handrija Nowaka, pohoncźa a wobydlerja, dź.

Katholska zyrkej: Hugo Fryza, Michała Fuhrmanna, schewza w Hněwßezach, ż. — Khorla Benno, Jana Khorle Grafa, żitokupza tudy, ż.

Zemrjeći:

Dźeń 7. julija: Jan Jurij Pawoł, Jana Libusche, restawratěra, ż., 7 m. 30 d. — 10. Marja Wyrgacźez, wobydlerka gmejnskeje khěże s Mikez, 74 l. 6 m. — 11. Handrija Handrika, dźełacźerja a wobydlerja, njekschcź. ż, 6 hodź. — 14. Marja Lejna Janaschez, wobydlerka, 78 l. 10 m. — 17. Martha Gertruda, Konrada Reinholda Gießmanna, gasoweho mischtra pod hrodom, dź., 3 m. 14 d. — 18. Hańża, Jana Kłoßa w Hrubjelcźizach dź., 10 m. — 19. Max Bernhard, njemandź. ż. pod hrodom, 14 d. — 22. Jaroměr Božidar, Ernsta Emila Klawßa, expedienta na Židowje, ż., 4 m. 3 d. — Jan Eduard, njemandź. ż. w Hněwßezach, 1 m. 8 d.

Psches żudnistwo ma żo na pschedżadźowanje pschedawacź: 18. sept. dopołdnja w 11 hodź. na tudomnym żudnistwje żwobodne kubło C. W. Pietschmanna w Dubrawzy, na 36,000 mk. taksérowane. Termija k pschipowjedźenju je 1. septembra dopołdnja w 10 hodź. — 19. septembra dopołdnja w 10 hodź. khežna leżomnosćź C. G. Schreibera w Jenkezach, na 4220 mk. taksérowana. Termija k pschipowjedźenju je 5. septembra dopołdnja w 10 hodź.

Na pschedżadźowanje matej żo pschedawacź: 27. julija popołdnju w 4 hodź. w Wóßliczej Horje dwě khěži, kóżda s 1 jutrom leżomnosćze.

Na pschedań: Kubło cźißło 14 w Dażinje s 68 kórzami. — Kubło se 60 kórzami, 2 hodźinje wot Budyschina. Dalsche na snutskownej lawskej haßy 12. — Kschižna korczma njedaloko Delnjeje Woleschnizy.

Płacźisna żitow a produktow w Budyschinje

18. julija 1885.

Żitowy dowos: 3345 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacź M	Na bursy hacź Pf
Pschenża	8	99	9	82	8	87	9	70
Rožka	7	47	7	59	7	47	7	59
Jeczmjeń	7	61	7	97	7	61	7	97
Wowß	7	40	7	50	7	40	7	50
Hroch	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka	6	53	7	8	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	12	50	15	50	—	—	—	—
Hejduschka	16	—	16	50	—	—	—	—
Běrny	1	80	2	—	—	—	—	—
Butra	2	—	2	60	—	—	—	—
Pschenična muka 50 =	7	50	16	—	—	—	—	—
Rżana muka 50 =	7	25	11	25	—	—	—	—
Ssyno 50 =	2	70	3	—	—	—	—	—
Ssłóma 600 =	17	—	19	—	—	—	—	—
Proßata 824 schtuk, schtuka	7	—	16	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	—	—	4	40	4	50
Rżane wotruby	—	—	—	—	5	30	5	40

(Pod „Wot“ a „hacź“ 50 kilogr. / 1 kilogr.)

Drażdżanske mjaßowe płacźisny. Howjada 1. druźiny 57—60 mk., 2. druźiny 48—51, 3. druźiny 30 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne żwinje 50—53 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 42—50 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 24. julija: Horze.

Pschedawam

po cźaßej pschiměrjenych płacźisnach żłědowaze wupkody:

rajß	**punt po**	**15**	**np.,**
jahły	„ „	13	„
krupy	„ „	14	„
hejduschku	„ „	16	„
żoki	„ „	16	„
żuny	„ „	14	„
pschenčżny gris	„ „	18	„
khěžorski wucźaß	„ „	18	„
II. druźinu	„ „	15	„
żuschene żłowki	„ „	22	„

C. Kahrowe
na żitnych wikach
pschi póstskej kowarni.

Wot dźeńßnischeho dnja pschedawam
4 porsty tucźne żwinjaze mjaßo punt po 55 np., mjenje tucźne tuńscho,
żadleschcźo punt po 65 np.,
żyry połcź punt po 65 np.,
żuscheny połcź punt po 80 np.,
pschi wotewsaczu 3 puntow po 75 np.,
tucźnu běłu kołbaßu po 70 np.,
wuschkrjeny kój po 50 np.

Otto Pětschka
na żerbskej haßy.

Strowe kruschwinowe drjewo
kupuje po najwyschschej płacźisnje
mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Rożowany stwjelzowy abo njetrjeny len,
kaž też **wutrjeny len** kupuje po kóżdej dźělbje a kóżdy dźeń mechaniska dźełopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje żo jenoż **trjeny len,** a to jenoż żobotu w Grützneroj domje, s nutskhodom s jerjoweje haßy, kupuje.

Kakijowe mydło, żuche, punt po 50 np.,
jadriwe mydło, żuche, punt po 40 np.,
kojowe mydło, żuche, punt po 36 np.,
pschenčżnu schterku, punt po 22 np.,
kónzatu schterku, najlěpschu, punt po 30 np.,
soda krystalisowany, najczisćźischi, punt po 5 np.,
běrnjazu muku, punt po 13 np.,
běłazy soda H. Puyowy, pakcźik po 10 np.,
wubjerny żrědk sa schaty a hospodarstwo,
żiwizowe mydło, masne mydło w wschelakich druźinach
pschedawa tunjo
H. Puy w Budyschinje,
mydkarnja.

Khofej:

Santos
derje żkodźazy
seleny punt po 65 np.,
paleny = = 80 =

Kampinas
wubjernje żkodźazy
seleny punt po 70 np.,
paleny = = 90 =

Mexikanski
jara derje a żylnje żkodźazy
seleny punt po 80 np.,
paleny = = 100 =

Java a Ceylon
najlěpschi po żkodźe
seleny punt po 100 np.,
paleny = = 120 =
porucza
Hermann Kunack
w Budyschinje na bohatej haßy 8.

Termija ſa wjazyßadźenje.

K ſawoſtajeńſtwu **Jana Domaſchki** w Komorowje pola Rakez ßłuſchaze kubkowe twarjenja ſe ſahrodu a nĕkotrymi polemi, kotrež wſcho hromadźe 4 hektary 53,6 arow = 8 akrow 59 □prutow leżomnoſcże wopſchijeja, maja ßo bjes lĕtuſchich żnjow a bjes żiweho a morweho inventara wot 1. ſeptembra 1885 ßem na 8 lĕt na pſcheßadźowanje pſchenajecź.

Hacź dotal je ßo na mjenowanu leżomnoſcź 160 hriwnow lĕtneho najeńſkeho pjenjeſa ßadźiło.

Cźi, kotſiż chzedźa mjenowane ßadźenje pſchekrocźicź, ßu ſ tutym pſcheproſcheni,

1. auguſta 1885 dopoldnja w 11 hodźinach

ßo na tudomnym hamcźe ſeńcź a ßwoje ßadźenja woſjewicź.

Najeńk ma na żadanje 150 mk. kawzije ſtajicź. Druhe najeńſke wumĕnjenja ßu w wuwĕſchtku, na ßudniſtwje wißazym, widźecź.

W Budyſchinje, 16. julija 1885.

Kralowſki hamtſki ßud.

Meuſel. Pź.

Koßy,

każ jĕd rĕſaze, porucźa

Paul Walther

pſchi żitnych wikach.

Mariazellſke żołdkowe krepki,

wubjernje ſkutkowazy ßrĕdk pſchi wſchĕch żołdkowych khoroſcźach.

Njedoſcźehnjeny pſchi bjesappetitnoſcźi, żołdkowej ßłaboſcźi, hroſnje wonjazym dychu, kißatym horjeſtorkanju, bubnjenju, koliży, żołdkowym katarrhu, żahojtym palenju, tworjenju griesa, njeßmĕrnym tworjenju ßlinow, żołcźelinje, grawowanju a wrócźenju, hłowubolenju (jeli ſo ſe żołdka wuthadźa), żołdkowych widliſchcźach, ſatykanoſcźi, nabubnjenju żołdka pſches jĕdź abo picźe, wakach, ßłoſynych, jatrowych a hämorrhoidſkich cźerpjenjach. **Bleſchka** ſ wopißanjom, kak ma ßo trjebacź, płacźi **70 np.** Składy we wſchĕch wjetſchich haptykach.

Zentralne roſeßłanje pſches haptykarja

Carl Brady w Kremſier w Awſtriji na Morawje.

W woprawdźitoſcźi dostacź w mĕſchcźanſkej haptyzy w Budyſchinje.

Woprawdźite

ſchwajzarſke pile

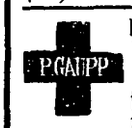

haptykarja **P. Gauppa** w Romanshornje (w Schwizy) ßu najlĕpſchi ßrĕdk pſchi njeporjadnym pſchetkacźu, pſchi ſatykanju a cźerpjenjach, ſ toho naſtawazych, pſchi njerodźenju a ßłaboſcźi żołdka, bubnjenju, kißatym horjeſtorkanju, koliży, żołdkowym katarrhu, wjercźenju, njecźiſtej krwi, pſchi jatrowym, żołcźowym a hämorrhoidſkim cźerpjenju.

* Njech ßo kedźbuje na etiketu, cźerwjeny ſchiż w bĕłym polu.

Wulka tyſka (95—100 pilow) płacźi **1 mk.**

Jeniczli zentralny depôt:

L. Herm. Schröder w Hamburgu.

Dostacź w mĕſchcźanſkej haptyzy **Maxa Schünemanna w Budyſchinje.**

Parna fabrika

ſchokolady, zokrowych tworow a mjedowych tykanzow

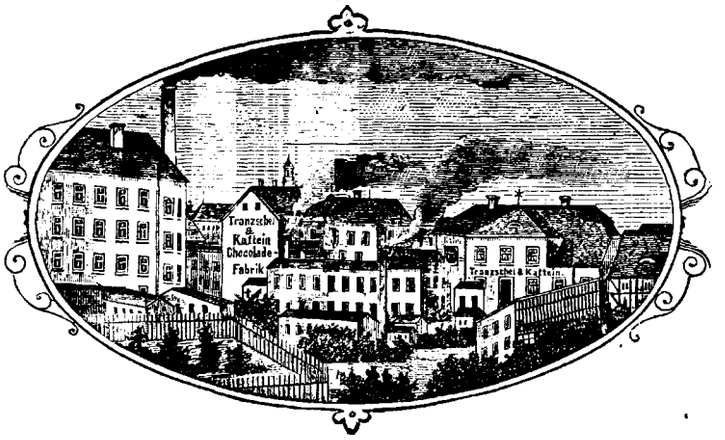

Rudolfa Katteina,

prjedy **Tranzſchela a Katteina,**

w Budyſchinje

na hoſpitalſkej haßy 7 a rózowej haßy 10

porucźa

ßwoje cźiſte a dobre fabrikaty po jara tunich płacźiſnach.

Katteinowy Budyſchſki konfekt: 1/4 punta po 15 np.

Paleny khoſej,

wubjernje ßłodźazy, punt po 100 a 120 np.,

porucźa pſchezo cźerſtwy **Th. Grumbt**

na ſwonkownej lawſkej haßy.

Ringelhardtſko-Glöcknerſka rany-hojaza a cźehnita żałba*, hižo wjele lĕt ßławna, ſe ſakitanſkej marku na tyſach, je najtuniſchi ßrĕdk, kotryż najrucźiſcho hoji **wſchu ſwonkownu ſchkodu, wicź, drjenje** atd.

* Dostacź w ſchachtliczkach po 25 a 50 np. (ſ pokaſku nałożowanja) w **haptykach** w **Budyſchinje,** Lubiju, Zitawje, Woſtrowzu, Großſchönawje, Bernſtacźe, Wóſporku, Neugersdorfje, Biſkopizach, Rakezach, Scherachowje, Hirſchfeldźe, Herrnhucźe, Nowoſalzu, Seifhennersdorfje, Połcźnizy, Halſchtrowje, Habrachcźizach atd. — **Wopißma** ßu we wſchĕch haptykach wupołożene. Njech ßo ßwĕru na horejſchu ſakitanſku marku kedźbuje.

W wudawarni Serb. Nowin je dostacź knihka:

Trójniki.

Sbĕrka powĕdańczkow wot **Jana Radyßerba.**

Płacźiſna 40 np.

Wot najwjetſcheje ważnoſcźe ſa

woczi kóždeho.

Tuta **jenoż ßama wĕrnje** prawdźiwa dr. Whitowa woczowa wodźiczka wot Bohuwĕra Ehrhardta w Oelze w Thüringſkej je wot lĕta 1822 ßwĕtoßławna. Wona je w ſlakonach po 1 mk. wot nĕtka **jenicźzy w mĕſchcźanſkej haptyzy w Budyſchinje** dostacź. — Njech ßebi pak kóždy wĕſcźe **jenoż** wĕrnje prawdźiwu **dr. Whitowu woczowu wodźiczku** wot **Bohuwĕra Ehrhardta** żada. Zanu **druhu.**

Liſtne wucźahi: Knjeſej **Bohuwĕrej Ehrhardtej.** Moja żona zyle lĕto dołho na ſahorjenje woczow cźerpjeſche, tak ſo do ßwĕtłeho wjazy widźecź njemóżeſche. Waſchu **woprawdźitu dr. Whitowu woczowu wodźiczku** ſi dny nałożiwſchi, hižo lĕpje widźeſche a po wutrjebanju jeneje bleſche bĕſchtej jejnej woczi wuhojenej, tak ſo ßo Bohu dźakuju, ſo je tele cźerpjenje wot njeje wſate. Brenkenhof, w meji 82. Gladrow, wobßwĕdcźene wot gmejnſkeho prjódkſtejerja. (L. S.) Dale: Waſcha **woprawdźita dr. Whitowa woczowa wodźiczka** ßo ßamo pola ſkotu nałożuje. Jedyn ratař ſ wokolnoſcźe je drohemu konjej, kotryż na woczi cźerpjeſche a ßo wot lĕkarja wulĕkowacź njemóżeſche, widźenje ſdżerżał a jo doſpołnje wuhojił. W Bremerhavenje, w haprleji 82. E. Rübke.

Khoſej

njepaleny punt po 70, 80 a 90 np. porucźa jako jara płacźiſny hódny

Richard Pötſchka

pſchi torhoſchcźu

pódla mĕſchcźanſkeje haptyki.

Khoſej

paleny punt po 90, 100 a 120 np. porucźa jako jara płacźiſny hódny

Richard Pötſchka

pſchi torhoſchcźu.

Jerje

wulke k marinĕrowanju po 3, 4 a 5 np., w wjetſchich dźĕlbach tuńſcho pola

Richarda Pötſchki

pſchi torhoſchcźu

pódla mĕſchcźanſkeje haptyki.

Khoſej

wot najtuniſchich hacź do najlĕpſchich druźinow, jara derje ßłodźazy, porucźa **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

P. T.

Dowolam ßebi najpodwolniſcho k nawjedźenju dacź, ſo ßym knjeſej

C. Thiermannej w Budyſchinje

ſa měſto a wokolnoſcź ßamopſchedawanje ßwojeho ſa **zyhelnicźe** a **hornczerńje,** toho runja też ſa wſchě **industrialne wóhniſchcźa** ßo woßebje derje hodźazeho

Herbertoweho hłubokopodkopkowneho wuhla

pſchepodał. Jemu je móżno tutu wubjernu družinu pſchezo po podkopkownych płacźiſnach pſchedawacź a ſkaſanja na dalſchi cźaß pſchijecź.

Roſeſtajenje wo płacźiſnje a wo wyßokoſcźi pſchiwożneje płacźiſny na wſchě ſtazije budźe wón rad a ſpěſchnje dawacź.

S poczeſcźowanjom

F. X. Rösler

w **Uſtju** nad Łóbjom.

P. T.

Na hornje ßo poczahujo ßebi dowolam, ßo hiſchcźe woßebje pſchi potrjebje tuteje wuhloweje družiny, kotruż budu pſchezo rucźe a po najtuniſchich płacźiſnach wobſtaracź, najnaležniſcho poruczicź.

S poczeſcźowanjom

C. Thiermann.

Kontor: **pſchi žitnych wikach 5.**
Skład: **na privatnym tworowym dwórniſchcźu.**

Nowe cźaßniki a porjedźenje cźaßnikow najtuniſcho pola
A. Magera
na ßerbſkich hrjebjach.
Dwěſětne rukowanje.

Khofejowy ſkład.

Ssylnje a derje ßkodźazy hižo po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcźe tuńſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßkodźe poruczataj

bratraj Měrſchej
na žitnych wikach.

Najlěpſche a najtuniſche

zigary

w najwjetſchim wubjerku porucza

Th. Grumbt

na ſwonkownej lawſkej haßy a w kupnizy.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtuniſcho porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Hamburg-Amerika.

Kóždu ßrjedu a njedźelu do New-Yorka

ſ póſtſkimi parokótdźemi

Hamburgsko-Amerikanskeho paketjězdneho akcijskeho towarſtwa.

Wukaſanje a pſchewjeſne pißma dawa
No. 867. **Albert Meiſel w Budyſchinje.**

Emma ſwud. Vorwerkowa

porucza ßwój wulki derje ſrjadowany ſkład

žaketow, manteletow a jakow
ſe ßomota, kaſchemira a ßukna

w wulkim wubjerku po najtuniſchich płacźiſnach a proßy wo dobrocźiwe wobkedźbowanje.

Na hłownym torhoſchcźu 5 ſ napſchecźa hłowneje ſtraże (hawptwachi).

Wo **Paul Kneifelowej** **włoßowej tinkturje.**

Knjeſej P. Kneifelej w Draždźanach. — Ta wot Waß wunamakana włoßowa tinktura je mi wurjadne ßkužby cźiniła. Hacź runje je wupadowanje włoßow w naſchej ßwójbje herbſke, je ßo tola po krótkim nałožowanju nowy włoßowy róſt na dotal hołych měſtnach ſałožił. Wam ſ tutym dźak prajizy ſawoſtanu — **Richard ryczeŕ ſ Enſe-Sachs,** ryczeŕkubler, 21. haprleje.

Horejſcha tinktura je w Budyſchinje jenoż doſtacź pola **Ernſta Mittaſcha** pſchi Pětrowſkej zyrkwi. W bleſchkach po 1, 2 a 3 mk.

Woſjewjenje.

Cźeſcźenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſcźi a ßwojim cźeſcźenym wotebjerarjam najpodwolniſcho k nawjedźenju dawam, ſo ßym 16 lět wobſtejazu **zigarowu fabriku** na **garbarſkej haßy cźiſło 12,** kotraž njeboczicźkej ſwudowjenej **Micźzynej** ßłuſchesche, kupił a nadewſał.

Proſchu podwolnje, dowěrjenje, njeboczicźkej w bohatej měrje ſpožcźene, dobrocźiwje na mnje pſchenjeſcź. Lubju, ſo fabriku po ßamym waſchnju dale powjedu a ſo budu ßo prózowacź, ßwojim wotebjerarjam ſ dobrej tworu poßłużecź.

Sswoju **pſchedawarńju** pſched ſchuleŕſkimi wrotami cźiſło 3 po dotalnym waſchnju dale powjedu.

S poczeſcźowanjom

A. P. Böhme

pſched ſchuleŕſkimi wrotami 3.

Rjane ßylne na młode dejaze **kruwy** kupuja ßo na **kinjezim dworje w Ssmochcźizach.**

Kupowanje a pſchedawanje leżomnoſcźow, ſjawne pſcheßadźowanje atd. wobſtara tunju proviſiju wobliczejo

wobkhodny agent **Dittrich**
na hrodowſkej haßy.

Zaŕěčanske serbske towarſtwo

změje — da-li Bóh — njedźelu 26. julija popołdnju w 6 hodź. swoje posedźenje.

Wo bohaty wopyt prosy

předsydstwo.

Njedźelu 26. julija

wulki wiſchnjowy ßwjedźeń

w kraßnych alejach w **Lutobcźu,** k cźomuż pſchecźelnje pſcheproſchuje

najeńk.

Ródna, ſprawna 15—18lětna ßłużobna holza ßo do jeneho ſchulſkeho domu k nowemu lětu pyta. Hdźe? je ſhonicź w wudawaŕni Serb. Nowin.

Pytaju ßo wuſtojni wotroczźy, ßrěnkojo, rólni pohonczojo, wolazy, dźowki do hródźe a ſa ßwinje wot pſchiſtajazeje žony **Heynoldoweje.**

Jedyn **krawſki** móże hnydom trajne dźěło doſtacź pola

Jana Lißnarja w Radworju.

Poßledńje pſchiwołanje k dobrej nozy

njebo

Handrijej Ernſtej Mawkſchej,

wot wojeŕſkeje tſělby ßmjertnje ranjenemu 8. junija 1885.

Dha ſpi nětk derje w khłódnym rowje,
Hdźež nam wſchěm hiſchcźe drohi ßy;
A Jeſuß ruży dźerž cźi k hłowje,
Kiž też bě junu khowany.
Wón twoju winu njeßeſche
A wukupi ßej droho cźe.
Ty jemu běſche poßwjecźeny,
Kaž rucźe narodźeny by,
Nětk do rukow jom' poruczeny
S joh' wěcźnej' hnady ſbožny ßy,
Duž jeho ſ khwalbu poſběhaich,
Sso pſchi nim wěcźnje derje maſch.
Ty ßy ždyn ſchoł pucź wſcheho cźeła,
Po kotrymž ßo wjaz' njewrócźiſch,
Tu kiwaſche ßej ßmjercź cźe běła,
So dyrbiſch ſ njeju wotßał hicź.
„Ja du", wſchěch Bohu poruczi,
„Mje Jeſuß ſ hnady horje wſmi!"
Spi, najlubſchi, haj ſpi we měrje
Tu nětko hacź k dnju ßudnemu:
Po kſcheſcźijanſkej ßwjatej wěrje
Ty tehdom ſtanjeſch k žiwjenju;
Spi ßłódke ſpanje měra tu —
Hlaj, ſa tobu wſchak wſchitzy du.
Bóh ſbožne ſaßowhladanje
Nam ſpožcźicź chżył we wěcźnoſcźi,
Hdźež žana ßmjercź a žarowanje
Nam wutrobu wjaz' njeſrani,
Hdźež w wonowjenej luboſcźi
Ssmy pſches wěcźny ſwjaſk wobwiczi.

W wutrobnym želenju

Handrij Běrka
ſe ſrudźenymi ſawoſtajenymi.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 31. **Sobotu 1. augusta 1885.** **Lětnik 44.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jeho Majestosćz kral Albert je 26. julija 9. žrjedźnoněmske swjatkowe tšělenje w Chemnitzu wopytał. Hdźež kralowy cžah nimo pschijědźe, běchu dwórnischcža wschudźe bohacže wupyschene a sastupjerjo zyrkwjow a gmejnow a schulske dźěćži běchu žo tam sestupali, so bychu lubowanemu kralej radostne powitanje pschiwyskali. Kral wjazy krócž jěsbu pschetorže. S Wilischthalskeho dwórnischcža žo wón w ekwipaži do Matthesez mechaniskeje pschadownje a wot tam do Wendlerez papjernika poda. W Thumje wón radnu khěžu a tkalsku schulu wopyta. W Ehrenfriedersdorfje někotre fabriki, hamtske hetmanstwo a zyrkej wobhladawschi, kral dale do města Geyera jědźesche. Tu jeho cžesne knježny žwjedźeńšzy powitachu, a jena s nich kralej krasny buket, žrjedźa kotrehož žo „A“ błyschcžesche, pschepoda. Na to kral na radnej khěži rjemjeślnisku wustajeńzu se žwojim wopytom počzesczi, pschi kotrejž składnosczi kralej k wopomnjeczu kheluch s Geyerskeho zyna a sa Jeje Majestosćz kralowu dwě vasy s toho žameho metala a krasny buket, do žrjedź kotrehož bě „C“ saplecžene, pschepodachu. Po wobhladanju Geyerskich podkopkow žo kral na dalepucź poda a wjeczor ½7 hodźin do Chemnitz pschijědźe. K powitanju krala běchu žo měschczanosta a wyschschi sastojnizy na dwórnischczu seschli a pschi jeho pschikhadźe na njeho wyskaze „žkawa“ wunjeżechu. Psches spalěr, kotryž tšělzy a wóhnjowa wobora tworjachu, kral k ekwipaži, psched dwórnischczom na njeho cžakazej, krocžesche. Wschudźe wot wyskazeho sahorjeneho žkawawołanja powitany žo kral do žwojeho kwartěra w hosczenzu „k romskemu khěžorej“ wjesesche. W 10 hodźinach mějesche žo jemu k cžesczi psched jeho woknami krasna serenada. Na druhi dźeń popołdnju kral tšělenje wopyta a žo na to dźeń posdźischo dale do Limbacha poda.

— Setkanje bjes němskim a awstriskim khěžorom žo 6. augusta w Gasteinje směje. Khěžor Franz Josef mjenowany dźeń wjeczor do Gasteina pschijědźe, hdźež hacž do 7. augusta wjeczor wostanje. Dokelž awstriskeho khěžora jeho mandźelska pschewodźi, dha khěžor Wylem do Ischla, kaž bě prjedy wobsamknuł, njepschijědźe. Zar, kotryž bě po lonschim wucžinjenju w Skjerněwizach pschi skhadźowanzy khěžorow pschitomny chzył bycź, žo létža pjecža s zarjowej do Kijowa poda a pschi tutej składnosczi ma žo s awstriskim khěžorom něhdźe w jenym awstriskim měsczе setkacź. Kaž žo powjeda, je žebi němski khěžor wotmyślił, žo pschi tutej skhadźowanzy, kotrejež cžaž a město hischcže snate njeje, psches krónprynza sastupicź dacź.

— W Hamburgu je žo pschekupske towarstwo sakoźiło, kotrež ma wotmyślenje w němsko-afriskej koloniji Kamerunje puste ležaze krajiny wobdźěłacź a na nich tobak a kakao plahowacź dacź. Plahowanja khoseja, kotryž w tamnych krajinach dźiwje roscže, chze pak žo towarstwo wostajicź, dokelž ma pschе nisku płacźisnu, tobak a kakao pak byschtaj, hdy by žo wěz poradźiła, wjele dobytka pschinjesłoj. Towarstwo derje wě, so je sakoženje a wjedźenje plantažow jara wobcžežne. Cžorni w Kamerunje žu skaženi, njekmani ludźo, kotsiž chzedźa žo jenoz s wikowanjom žiwicź, a žo dźěła kaž wóhnja boja. Mudri njewusprózniwi němszy mišionarojo bychu žnadź dozpili, so bychu cžorni dźěłacź nawukli a spósnali, so móža tež bjes wikowanja pjenjesy sasłužicź. Na běłych dźěłacźerjow žo sa plantažowe dźěło licžicź njemóže, dokelž cźi tamnischu wulku horzotu snjesez njemóža.

Franzowska. Nětczisché franzowske ministerstwo njeje niz mjenje wójnszy smyślene, hacž prjedawsche Ferryowe, kotrež je psches žwoju wójnsku politiku panuko. Hacž runje je měr s Chineskej wobsamknjeny, dha žo tola Franzowsojo w Anamje a Tonkinje měra wjeselicź njemóža, dokelž žo wobydlerjo tuteju krajow pschezo a pschezo sažo pschecźiwo žwojim nowym knjesam sběhaju. Franzowsojo maja po tajkim hižo doscź wójnskeho dźěła w narańschej indiskej pokkupje, njedźiwajo na to pak tola hižo sažo na nowu wójnu myślа. Nětczisché ministerstwo chze też na někajke waschnje sa wótzny kraj něschto dobycź. Duž dyrbi žo wójnska expedizija na kupje Madagaskarje, kotruž je Franzowska hižo ras sapoczała, sažo do kolije pschinjesez. K tomu je žo wot deputirtskeje komory 12 milijonow frankow pschiswoliko. Minister Freycinet w poždźenju, w kotrymž žo wo tym jednasche, rosestaja, so žebi cžesez Franzowskeje tutu wójnu žada. Howy, knježazy lud na Madagaskarje, žu žo wospjet franzowskeho wobžedźeństwa pschimali a sastupjerjow Franzowskeje hanili. To je s pschicžinu, so dyrbi Franzowska wěste punkty w Madagaskarje wobžadźicź a Howow pokhostacź. So je pschiswolenje pjenjes sa wójnu tak hładzy w deputirtskej komorje pscheschło, ma žo s wulkeho dźěła prjedawschemu ministrej Ferryej dźakowacź. Tutón w 3½ hodźinskej rěcži knježerstwowu kolonialnu politiku s wulkej wustojnosczu sakitowasche. Ferry je s tym republikanskej stronje wulku žłužbu wopokasał; pschetož w bližschim cžažu směja žo nowowólby do deputirtskeje komory a republikanska strona dyrbi žo toho dla na kedźbu bracź, so žo runje nětkole žłaba njepokasuje.

Schpaniska. Kholera hischcže pschezo wschědnje wjele cžłowóskich woporow žada, a w tu khwilu njeje nihdźe widźecź, so by jeje móz wotebjerała. Poslednje dny je žo hacž k franzowskim mjesam wupscheschtrěła. W franzowskim měsczе Marseillu, hdźež je loni wjele tyšaz cžłowjekow na kholeru wumrjeło, žu pjecža někotre wožoby na khorosczi skhorike, kotraž je na kholeru jara podobna.

Egiptowska. Wjele krócž morwyprajeny mahdi je skónczńje wo prawdźe wumrjeł. Jendźelske nowiny pišaju, so žu jětra jeho žiwjenju kónz sczinike. Nikomu žmjercź falschneho profeta bóle witana bycź njemóže, hacž Jendźelczanam; pschetož nětczisché konservatiwne ministerstwo ma wotmyślenje, Sudan, s kotrehož bě mahdi Jendźelczanow wuhnał, sažo egiptowskemu abo lěpje jendźelskemu knjejstwu podcźišnucź. Hacž s mahdijowej žmjercźu sběžł w Sudanje hažnje, žo hischcže prajicź njehodźi. Tola to je wěste, so je s nim najwjetschi njepschecźel Jendźelczanow wotstronjeny, a so budźe tutym nětko wjele lózscho, žo Sudana s nowa smozowacź. Najwjazy wot toho wotwišuje, schtó budźe jeho nastupnik. Jedyn s jeho wujow, Abdullah, je pjecža jeho naslědnistwo nastupił a žebi „kalif“ narjeknuł. Wón bě w mahdijowym wójsku jedyn s najkhróblischich nawjednikow a bě sa roskasowarja kódźnistwa pomjenowany, na kotrymž chzysche žo mahdi po Nilu dele do Egiptowskeje puschcźicź.

S tym, so je ßebi Abdullah titul „kalifa“ pschijał, je wón na sjawne dał, so nochże jenoż duchowny wjednik ißlama, ale też jeho ßwětny sastupnik bycź.

— Italske knjeżerstwo ßo jara kaje, so je ßo loni wot Gladstona narěczecź dako, město Maßawu, pschi czerwjenym morju leżaze, wobßadźicź a wot tam w sjenocźeństwje s Jendźelczanami na wójnu pschecźiwo falschnemu profetej czahnucź. Żałoßna horzota bjes italskej garnisonu w Maßawje wjazy wojakow mori, hacź najkrwawnischa wójna. Liczba semrjetych a skhorjazych s kóždym dnjom roscźe, a je ßo toho dla dźěl mużstwow do postajeneho czaßa do Italskeje wrócźicź dyrbjał. Wjazori offizěrojo, kotsiż njeßměrnu horzotu dlěhe wjazy snjescź njemóża, ßu proßyli, jich hnydom se ßłużby puschcźicź. Żałoßne ßamomordarstwa bjes wojakami tamnische wobstejnoscźe hrósbnje poßwětluja. Italska, kotraż chzysche ßo s wobßadźenjom Maßawaskeho mórskeho pschistawa, „klucza k ßrjedźnokrajnemu morju“, smozowacź, je nusowana, tak rucże hacź móżno s Maßawy zofacź.

Amerika. W Washingtonje je 22. julija něhduschi presídent połnózno-amerikanskich sjenocźenych statow, general Grant, wumrjeł. Semrjety bě ßo jako nawjednik w schtyrilětnej wójnje, kotraż ßo w sjenocźenych statach bjes republikanskej a demokratiskej stronu wjedźesche, ßławnje wusnamjenił a republikanskim k dobyczu dopomhał. Posdźischo, jako jeho dwójzy sa presidenta wuswolichu, wón wjele wot ßwojeje nahladnoscźe shubi.

Nuza a pomoz.

Wětr s praweho boka dujesche. W San-Franziskowskim pschistawje łódże połne tworow leżachu, kotrež běchu hotowe, kóždy wokomik wotpłuwacź. Pschenicżne żně w Kalifornischej běchu w lěcźe 1861 wurjadnje bohate byłe, a se wschěch stron ßwěta běchu ßo pschekupzy nabrali, so bychu pschenżu wotwjesli. Na tsizecźi łódżow s pschenżu bě ßo sa Jendźelsku nakupiło.

Na brjosy ßo, każ pschezo pschi tajkich składnoscźach, cźlowjekojo se wschěch ludow a stawow mjerwjachu. Wjele s nich chzysche s łódźemi wotjěcź; wjele bě jich pschischło, so bychu wotpucźowazym poßledni krócź ruku tłócźili a Bożemje prajili. Bjes poßledníschimi bě też Bridlerowa, knjeni s błědym wobliczjom, kotraż ßo se ßwojim mandźelskim a bratrom roszżohnowasche, so by se ßwojej schtyrilětnej dźowczicźku a s jenej pschecźelnizu, kotraż dwě dźesczi ßobu wjedźesche, pucźowanje do Liverpoola w Jendźelskej nastupiła. Sswojeje khorowatoscźe dla bě ßo rossßudźiła, daloke pucźowanje niz na małym pschepjelnjenym parniku, ale na rjanej czistej płachtatej łódźi, „David Brown“ ßo mjenowazej, sważicź.

Hórke dźělenje bě nimo. Pucźowarjo ßo na łódź podachu; płachty běchu scźehnjene; sawostawazy pschecźeljo pschikiwachu hischcźe s rubischkami poßledni postrow a shladowachu dokho sa dokhej, wulkej, s 2000 tunami żita napjelnjenej łódźu, kotraż ßo s horda a pomału s pschistawa hibasche. Budźichu-li pak hubjenoscź łódźineho twara lěpje snali, kotraż bě na ßwojej poßlednjej jěsbje do Chiny cźeżko cźerpika, bychu bóle staroscźiwi wo ßwoje żiwjenje byli. Tola njech knjeni, kotraż ßo na łódźi ßobu wjesesche, ßama ßwoje podeńdźenja na morju powjeda; pschetoż wona je te ßame napißała.

„Lědma běchmy“, tak w jejnych sapiskach rěka, „po morju płuwali, ßo moja pschecźelniza a ja hórko kajachmoj, so běchmoj ßebi jěsbu na płachtowej łódźi wuswolikoj, kotraż dyrbjesche s najmjeńscha tsi měßazy tracź. Namaj ßo na njej njespodobasche, dokelż běchmoj cźasto khorowatej, tak so ßo każ dźěcźi wjeßelachmoj, hdyż bě ßo saßo dźeń minuł. Po jenym tydźenju dyrbjesche ßo łódź, kotraż bě ßo něhdźe mało pukła, porjedźicź. Kapitan na rospuklinu njekedźbowasche, duż ßo też mój njestrachowachmoj. Saßo a saßo mějesche łódźiny cźeßła rospuklinu sabicź; tola nichtó na niczo sle njemyßlesche.

Mějachmy kraßne wjedro; łódź rucże jědźesche, tak so mějesche kapitan nad njej ßwoje wjeßele. Běsche rjany ßwětły dźeń, jako wokoło Hornskich pschedhorow jědźechmy a nasche dźěcźi ßo nad mórskimi hołbjemi radowachu, kotrež wokoło łódże slětowachu. So by naschim małym k woli był, druhi offizěr jeneho hołbja popadże, tola kapitan jeho wótrje poßwariwschi, pschikasa, ptaka hnydom saßo puschcźicź; pschetoż stari łódźnizy do pschedsnamow wěrja, hdyż też to sjawnje njepraja. Nimo Brasiliskeho brjoha tak blisko jědźechmy, so móżachmy w Pernambuko ßwěży liczicź a ludźi na brjosy piskacź ßłyschecź. Kapitan nam sjewi, so wot nětka żaneho kraja wjazy njewohladnjemy, doniż ßo dołhe niske Irlandske brjohi njepokasaju.

W nozy 4. januara 1862 běchmy runje 86 dnjow jěli a sa dalsche dźeßacź dnjow ßo nadźachmy Liverpool doßahnucź. Naju dźěcźi s měrom w kajucże spachu. Běchmoj hacź hłuboko do nozy na łubi bykoj, běchmoj na cźorne, hrożaze njebjo a howrjaze mórske żołmy hladakoj a wot łódźnikow ßłyschakoj, so mamy wichorojtu nóz wotcźakacź. Tamny wjecźor ßo na łódźi dźěcźo narodźi, cźinjachmoj sa wbohu macź, schtoż w naschich mozach stejesche; pschetoż lěkarja na naschej łódźi njeběsche. Naju dźěcźi běchu pśches ropot wozucźike a mój skoro rosuma sbychmoj dla jich wrěschcźenja. K tomu wětr pschezo hrosnischo wujesche, a łódź ßo tak móznje kulesche, so móżachmoj ßo lědma na nohomaj sdźerżecź. Khětro woßłabnjenej pśches howrjenje wětra a staroscźiwej wo wbohu żonu, skóncźnje lehnucź dźěchmoj. Moja dźowka měrnje a twjerdźe wußnje; njesnate cźěmne pschedsdacźe moju wutrobu tyschesche, jako ßo nad nju skhilich, so bych ju wokoschika. Skóncźnje też mje njepokojny spar wobja.

Něhdźe hodźinu posdźischo wozucźiwschi widźach kapitana s mórskej khartu w ruzy rucże nimo mje cźěricź. Też moje dźěcźo wozucźi a ßo mje strachocźiwje praschesche, kajki je to ropot. A woprawdźe s łubje bě pohłuschaze herjekanje ßłyschecź; wichor a żołmy wujo a rujo k łódźi praskachu. Tola moje dźěcźo saßo wußnu, też ja na khwilu poł spizy leżach, jako wospjet někoho mje sa mjenom wokacź ßłyschach. Sso sběhnuwschi, wuhladach ßwoju pschecźelnizu na zyłym cźěle tschepotazu a błědu se strachom pśched łożom stejazu. Moje suby se strachom pschi tutym napohladże klepotachu; mi njebě móżno ßo wopraschecź, schto ßo po prawym stawa.

„Ow, tepimy ßo! Łódź ßo ponurja!“ wona mi napschecźo wokasche.

Mój muż, moja macź, mój bratr a moje ßotry w tutym żałoßnym wokomiku każ żiwi pschede mnu stejachu. Moja dźowcźicźka, moje jenicźke dźěcźo, pódla mje spinkasche. W dźiwim njewopißomnym strasche ßo nad dźěcźo, w měrnym spanju leżaze, skhilich; mi ßo sa wěste sdasche, so ßo ponurimy. Dźěcźo pak ßo njehibnu; dych sadźerżawschi poßkuchach. Mi bě, każ bychu moje stawy sprostnjene byłe. S zyła móżno njebě, runje stejecź; pschetoż łódź ßo straschnje kulesche a kabkasche. A pschi kóždym storku pschihowrjazych żołmow wschě hrjady w njej pikotachu a stonachu, każ so by ßo kóżdy wokomik rospuknucź chzyła.

Moja pschecźelniza bě ßo se ßwojimaj dźěscźomaj do kapitanoweje kajuty podała. Duż ßwoju holczku sawołach, swoblekach ju prěnju lěpschu drastu, kotraż bě mi runje k ruzy, a khwatach k ßwojej pschecźelnizy, kotraż chzysche hižo sadwělowacź. Wot njeje shonich, so je ßo mała ßnadna rospuklina pschezo dale a dale dreła a so ßo woda s wulkej mozu a spěschnoscźu do łódże dobywa. Na wschěch stawach tschepotajzy modlitwy spěwajo na ßwitanje ranja cźakachmy. Kapitan, na khwilku do kajuty stupiwschi, pytasche naß troschtowacź, rosestajo, so ma hischcźe nadźiju, łódź żołmam wukhowacź. Łódźnizy dyrbjachu dźěłacź, schtoż w jich mozach stejesche; s tsjomi plumpami po spochi wodu won cźerpachu a najcźeźsche twory do morja mjetachu.

Hdyż skóncźnje dźeń bywasche, wsach ßwoje dźěcźo a dźěch na łubju. Ach, kajki napohlad tu mi pśched wocźi stupi! Wětr drje bě něschto wopschestał; tola morjo bě cźorne a hrosne. Schumot dźiwje ßo warjazych schucźazych żołmow sdasche naschu njemóż a ßłaboscź wußměchowacź. Łódźnizy běchu zyku nóz na nohomaj byli a hischcźe pschezo wschě mozy napinajo pschi plumpach dźěłachu, bjes tym so druhy bjes pschestacźa na wjele stow měchow żita do morja mjetachu. Tale njepschestawaza dźěławoscź bě s dopokasmom sa strach, w kotrymż hischcźe wschitcy běchmy.

Kapitan s khutnym wobliczjom po łubi khodźesche. W jeho zyłym waschnju nasch wußud cźitachmy. Skóncźnje wón wschitkich pucźowarjow do kajuty sawoła a nam jěsć kasasche. Na wocźomaj dobreho muża widźachmy, kak cźeżko jemu bě, nam pschipowjesć, so je wschu nadźiju spuschcźił, łódź sdźerżecź, a so dyrbimy nětko w cźaßu nuzy wschě mozy shromadźowacź. Chzych ßo nusowacź, někotre kuski sjesć, tola mi bě to njemóżne. Ach, kak wulke bě moje wjeßele, hdyż widźach, kak derje naju dźěcźom ßnědanje ßkodźesche! — Kóżdy s pucźowarjow na to wulki płatowy měch dosta, kotryż dyrbjachmy po kapitanowej pschikasni s naschej najcźoplischej drastu natykacź.

Kajki strach moju wutrobu napjelnjesche, njemóżu se ßłowami wuprajicź. Skoro moje zyłe łubko bě na ßo ponurjazej łódźi. Drohe wopomnjeńki a wobrasy mojich lubych ßwójbnych a pschecźelow běchu bjes nim. Wscha bjes myßlow měch s wokmjanymi rubischcźami

a ſchtrympami napjelnich. Pſchi tym mi pakczik na woczi pſchińdże, kotryż běch wot jeneje knjenje w Kaliforniſkej doſtaka, ſo bych jón jejnej maczeri w Liverpoolu wotedaka. Tež tón k mojim wězam tyknuch a dżenża ßo hiſchcże wjeßelu, ſo je ßo mi poſdźiſcho radźiko, jón do praweje ruki wobſtaracź. Na to ßebje a ßwoje dźěczo tak czopko każ móżno ſwoblekach. Mje hižo hroſa pſcheběhowaſche, hdyż na ſymne mokre nozy pomyßlach, kotrymż budże moje wbohe dźěczo, w czopkym kraju wotczehnjenje, wuſtajene. W ßmjertnej njewopißomnej tyſchnoſczi ßwojeje wutroby wołach ßo k Bohu, kotryż ßam jenicźki wětry a żołmy wodźi, ſo by ßo tola mojeho dźěſcża ßmilił; a woprawdże wot tutoho wokomika ßo moja wutroba ſaßo ſměrowa a ja mójach wſcho, ſchtoż ßo wokoło mje ſtawaſche, bjes ſtracha wobkedźbowacź. Nikomu, wě ßo, do myßlow pſchiſchko njebě, ßnědanje wotnjeſcź; ſchalki, talerje, ſchkleńzy, bleſche — wſcho ßo po ſemi kuleſche a ßo rosraſy. Wbohe, wobjane dźěczi, ſchkrěczo wokoło hanjachu. Łódźnizy pijachu a ſelachu. S hroſnym praſkotom ſcźěny łódże wrjeſkotachu, kotraż ſtonaſche każ człowjek, kotryż w ßmjertnym bědźenju leži.

Moja luba pſchecźelniza mějeſche pódla toho hiſchcże wulku nuſu ſe ßwojimi dźěczimi. Jene ſ nich bě ßo k lěkarſtwowemu khamorej ſważiło a ſ jeneje bleſche jěd piko. W powſchitkownej ſchmatańzy jedyn ſ pucźowarjow małemu khłóſchczakej ßwěczenje ſ lampow picź da, kotreż jako wróczaty ßrědk na najlěpje ſkutkowaſche, tak ſo ßo na ſboże ſtraſchny jěd ſ dźěſczoweho żiwota hnydom wotſtroni. Prěni łódźiny offizěr bě ßo wopił a wjele ſ łódźnikow bě po jeho pſchikładże czińiło. Měſto ſo bychu w najwjetſchej nuſy k pomozy byli, ßo woni pjeni wokoło motachu. Sswěrny kapitan ßebi wſchu prózu dawaſche, ſo by porjad ſdźerżał. Wón bě pſchikaſał, czołmy do morja puſchczicź a do nich nuſnu żyrobu ſkłaſcź, bjes tym ſo wón łódźine papjery a mórſke kharty ſhromadźowaſche. Bohu żel běſchtaj ßo hižo dwaj czołmaj pſchi delepuſchczenju rosraſyłoj, a jenoż dwaj běſchtaj zyłaj woſtałoj. Dwaj kahodnaj czołmaj, 700 hodźin daloko wot kraja a w nimaj 47 człowjekow — — ſ mjehka wotczehnjene żony, ßłabe dźěczi, pjeni, ſadwělowazy mużojo! Naſche hubjenſtwo bě njeßmérnje żałoßne. (Pokraczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Sserbam a jich pſchecźelam w Wjeleczinje, Budeſtezach a wſchěch wokolnych wßach! Sawěſcże huſto njeſwjeßela ßo Sserbja wokoło Wjeleczina atd. ſ wjetſchej ßerbſkej ſabawu. Duż je ßebi nětko ßerbſka ſtudowaza młodoſcź ſ pomozu „Budyſchſkeje Bjeßady" wotmyßlika, tamniſchich Sserbow też junu ſ nječim ſaßo ſwjeßelicź a to ſe ßerbſkim dźiwadłom. Nadźijamy ßo krucze, ſo ßo toho dla też Wjeleczanſzy Sserbjo tak dźakni wopokaża, ſo tule ſabawu prawje bohacze wopytaja. Sawěrno, nichtó njebudże ßo kacź, kotryż ßebi telko czaßa woſmje a budże mały wopor woprowacź, ſo by ßebi tole dźiwadło a ſwjeßelenje wobhładał. Budże dźěn tola cziſty wunoſchk tohole wjeßela ſa dalſchi cziſchcź Sejlerjowych pěßni, tamnych kraßnych ſpěwow, ſ kotrychż je wulka mnohota ßerbſkemu ludej tak luba, ſo je hižo jako tak rjez ludowe pěßnje ſpěwa. Też budże ßo pſched dźiwadłom a to hižo popołdnju ßerbſka towarſchna ſabawa wotbywacź, a koho wutrobu njeby tola też rjany ßerbſki ſpěw ſwjeßelił — tamne wjeßele a też ſaßo hnujaze hłoßy, kotreż lěpje k wutrobje rěcza a naſch duch poſběhuja, dyżli najrjeńſcho ſeſtajana rěcź — tu ßłyſchimy w rjanych narodnych pěßnjach ludowe radoſcże a żelenje, tam ſaßo ſynczа a ſnoſchuja ßo pěßnjerjowe czućza do naſcheje wutroby. Toho dla waß hižo poſtrowjam, wy wobydlerjo Wjeleczanſzy a toho runja wſchitkich, kiż wy tam wokoło a bliſko Wjeleczanſkeje hory bydlicże, kotrejeż wěża nětko hižo ſhladuje do Sserbow kraja a na ſtaroßławny Budyſchin ßo wjeßeli, kotrehoż Sserbja ßo hotuja a khwataja waß ſwjeßelicź a ſabawicź. Toho dla njekomdźcże ßo wjeßelicź też junu ſaßo ſ bratrom Sserbom. A ſchto móhli jeno wam powjedacź, wy Sserbja w Budeſtezach a też w wokolinje, ßměmy ßnadź dwělowacź, ſo tam waß w Wjeleczinje njenadeńdźemy — Sserbow tamneje woßady, hdyż junu ßławny Branzl (Frenzl) nan a potom ſaßo jeho ßyn jako duſchowpaſtyr ſkutkowaſche a Sserbow czeſcź a ßławu rosſchěrjeſche, ßměmy nad wami dwělowacź, ſo też wy ßo njechali lětża junu w Wjeleczinje ſe ßwojimi bratrami ſawjeßelicź, njedźiwajo na maku wobczeżnoſcź pucża, wy Sserbjo ſtaroßławnych Budeſtez, kotrychż dźěn chze też ßerbſka ſtudowaza młodoſcź w krótkim czaßu abo ſa nětkotre lěta ſe ßwojej khownej ſkhadźowanku ſwjeßelicź! Lětża pak budże ßo dźiwadło w hoſczenzu knjeſa Klimanta (w ſłotym jandźelu) w Wjeleczinje hracź a to dwaj kruchaj, wobaj wjeßelohrě, mjenujzy ſ prěnja „Njewjeſczina nadoba" a ſ druha „Pſchipady abo napady". Kak jara budże ßo ta wěż ſpodobacź, to, ßo wě, ßo njehodźi do czaßa prajicź, tola ſawěſcże chzemy wſchitko po możnoſczi czinicź, ſo by kóżdy wopytował tohole ſawjeßelenja ßo ſpokojeny domoj wrócźił. Toho dla, wy Sserbja tamneje wokolnoſcże woßebje, njedźiwajcże na kuß wobczeżnoſcże ani na wſchelakoſcź wjedra, ale pſchińdźcże jeno prawje bohacze do Wjeleczina! Ż—r.

— *Mk.* Naſchich kužiſkich pczołarjow na to dopominamy, ſo budże ßo lětża wot 8.—11. ſeptembra 30. ſhromadźiſna němſkich a awſtriſkich pczołarjow w Łohnizach (Liegnitz) wotbywacź. Pſchi tym ſměje ßo wuſtajeńza a premérowanje a wuloßowanje dobytkow. Wſcho hromadźe chzedźa 1000 loßow po 1 hrimnje wudacź. Łohnizy ßu naſchej krajinje bliżſche, hacź kajkeżkuli druhe měſto, w kotrymż ßo w běhu pſchichodnych 10 lět tajka ſhromadźiſna wotdźerżi.

— Sańdźenu póndźelu popołdnju je ßo tudy 78 lět ſtary měſchczan K. wobwěßnuł. Pjecża ßu ſtaroſcże ſtarza pohnuke, ſo je ßebi żiwjenje wſał. — Dwaj dnjej poſdźiſcho, ßrjedu rano, je jedyn wotroczk tudomneho harwarja Schczěpana toho runja ſ wobwěßujenjom ßwojemu żiwjenju kónz ſczinił. Każ ßo po jenym wot njeho ſawoſtajenym liſczíku ſda, drje wón pſched ßmjercźu w myßlach zyle prawy był njeje.

Se Żidowa. Tudomne wojerſke towarſtwo 16. auguſta ßwoju nowu khorhoj, kotraż je ſ najwjetſchej dowolnoſczu ſ Kral. ſakſkim woponom wudebjena, ßwjedźeńſzy poßwjeczi.

S Debßez. Wyſche naſcheje wßy je ßo ſchtwórtk tydźenja popołdnju nježenjeny, 21 lět ſtary ſamkař Henſchel ſ Bjedruſka w rězy tepił. Někotſi měſchczenjo, kotſiż ßu ßebi tudy kruch réki wotnajeli, mjenowany dźeń hižo wot ranja ryby łojachu. Hdyż běchu hacź k městu dóſchli, hdżeż je réka na 6 łóhczi hłuboka, ßo Henſchel, kotrehoż woni ani njeſnajachu, k nim pſchida proſcho, ſo ßměł jim pomhacź ryby łojicź; a hdyż jeho na to kedźbneho ſczinichu, ſo je na tymle měſcże jara hłuboko, ſamkař wobkrucżeſche, ſo móże derje płuwacź a nurjecź, na czoż ßo jemu, runjeż njerady, dowoli, ſo ßmě pſchi łojenju pomhacź. Duż Henſchel do wody dźěſche, a chżyſche k brjohej na druhej ſtronje płuwacź, runjeż tam niczo pytacź njemějeſche. Lědma pak běſche wón ſ rukomaj a nohomaj dźěłacź poczał — a to tak njelepje, ſo mějachu pſchihładowarjo ſa to, ſo wón ſ zyła woprawdże płowacź njemóże — dha wón wołacź pocza, ſo dale wjazy njemóże. Duż jemu radżachu, ſo by ßo wrócźił. Mjes tym pak wón hižo wo pomoz wołacź a ßo podnurjecź pocza. Czißnuchu jemu żerdź, ſ kotrejż ßo ryby ſ dźěrow won honja. Samkař też ßo żerdże pſchimnu a ßo ſ njej podnuri; ale żerdź bórſy na to ßama ſaßo horje pſchińdże. Mjes tym měſchczańſki mjaßowobhładowař Klamt, wubjerny płowař a nurjeř, k městu pſchipłowa, hdżeż běſche ßo Henſchel podnurił. Jemu też ßo poradźi, ſamkarja ſa khornař pſchimnucź. W tym ßamym wokomiku pak ſamkař ſa Klamtom ſ ruku hrabacź pocza, tak ſo tutomu niczo wyſche njewoſta, hacź na ſtronu ſtwóchnucź, hewak budżeſche jeho Henſchel ßobu do hłubiny ſczahnuł. Njeſbożowny ßo wjazy njepokaſa. Duż nětkotre deſki w hromadu ſbichu a ſa tepjenym pytacź poczachu a hakle ſa 3 hodźiny jeho namakachu. Po lěkarjowym wuprajenju je Henſchela Boża rucźka ſajaka, a to pjecża hnydom, hdyż je do wody pſchiſchoł. Wo tepjenym ſamkarju w jeho domiſnje wjele dobreho njepowjedaju; do dźěła wón jara był njeje, ſchtoż je ßłyſchecź. A tydźeń prjedy hakle je ßwojeho ſtareho nana ſe ßekeru ſaraſycź chzył. Nichtó wſchak prawa nima ßwojeho bliżſcheho ßudźicź: ale hacź ſamkarjowa ſrudna ßmjercź Boże khoſtanje njeje, kotreż nam ſ nowa hróſbnje pſchiwoła: Ty dyrbiſch nana a macź w czeſczi měcź, ſo by ßo czi derje ſchło, a ty dołho żiwy był na ſemi!?

S Maleſchez. Pjatk tydźenja popołdnja w 10 hodźinach w ſajmje ryczerſkublerja-najenka Güntza, 450 kop ripikazeje ßłomy mějazej, woheń wuńdże. Pſches lětaze ſchrě ßo woheń na ßłomjanu tſěchu khěże krawza Hadama Holcża pſchenjeße a ju do prócha a popjeła pſchewobroczi. Tſi koſy w płomjenjach kónz wſachu. Wobaj, pſches woheń ſchkodowanaj, niczo ſawěſcżene njemějeſchtaj. 15lětneho czeladnika, kotryż je woheń pjecża ſe ſkóſczu ſakożił, ßu do pſchepytanja wſali.

S Rachlowa. Wutoru popołdnju ßu ßo do bydła tudomneje ſwudowjeneje Wicźaſoweje nutſłamali. Paduſchi běchu, wuſłědźiwſchi, ſo nichtó doma njeje, wokno roſtłóczili a ſ nim do iſtwy nuts ſaléſli. Po ſdaczu woni jenoż ſa pjenjeſami ſtejachu, pſchetoż hacź runje ßu zyłe bydło pſchejéſdźili, dha tola żanu draſtu abo żanu druhu wěż wotnjeßli njejßu. Pjenjes pak żanych namakali njejßu, dokelż jim na wulke ſboże klucź k khamorej, w kotrymż běchu pjenjeſy ſkhowane, do ruki njepadże.

S Palowa. Hischcźe ßo njejßmy wot žałoßneho njeskutka tamneho wotroczka, kotryž bě najprjedy ßwojeho ßobuwotroczka a potom ßebje ßameho skónzowak, směrowali, a hižo saßo je ßo w naschej wßy hrosny podawk stak. Schtyrzeczílětny wobydleŕ naschеje wßy, Klemens Ričzel, je w pinzy ßwojeho wobydlenja ßwojemu žiwjenju kónz sczinik. Ričzel bě po ßwojim nanje burske kubło, korczmu a rjanu hromadku pjenjes herbowak. Tola psches wopiłstwo ßo do njerodneho žiwjenja da a ßwoje samoženje tak lohkomyßlnje rosbrojesche, so dyrbjesche jeho ßudniłstwo skónczńje pod nadkedźbu wsacź. Wón dosta lětnje dań ßwojeho samoženja wupłaczenu, s kotrejž mózesche, dokelž bě khětro wyßoka, pschezo hischcźe dosez lohke žiwjenje wjesez. Jeho žona ßo, dokelž ßo žaneho polěpschenja wot njeho nadźecź njemózesche, roswěrowacź da. S czaßami Ričzel woßebje ßylnje palenz pijesche. Psched jeho ßmjerczu bě jeho palenzowy czert zyle do ßwojeje mozy dostak a drje w nim bjesbóžnej myßli nastacź dak, se ßamomordarskej ruku běh ßwojeho žiwjenja strótschicź.

— Nasch zyrkwinski wuczeŕ, k. Nowak, je wulki lubowaŕ rózow a na jich plahowanje wjele prózy nałożuje. W ßwojim rózniku ma wón w tu khwilu psches 13,000 rózowych pjeńkow naßadźanych. — Schtwórtk tydźenja pschińdźe wyschschi zyrkwinski radźicźel, k. dr. th. Schmidt s Budyschina, k nam, so by w naschej schuli nabożnisku wuczbu reviděrowak. Rano wot 7—8 hodźin bě s tej ßamej pschiczinu pola prěnjeho wuczerja Tumiczańsko-Semiczańskeje schule pobył.

S Wósbórka. Dokelž bě zyrkwinske prjódkstejerstwo wobsankko, so ma ßo nascha woßada, w kotrejž hacž dotal woßebite poboczne mißionske towarstwo wobstejesche, wjetschemu, wot wyßokodostojneje hłowneje konferenzy ßerbskich duchownych wodźenemu wokrjeßnemu mißionskemu towarstwu pschisanknucź, dyrbjesche ßo sańdźenu 8. njedźelu po ßwj. Trojizy wobstejenje dotalneho lokalneho towarstwa w Božim domje sjawnje a ßwjedźeńszy wobsanknucź. Tak ßwjeczachmy njedźelu popołdnju w naschim lubosnym Božim domje rjany a žohnowany ßwjedźeń swonkowneho mißionstwa, kiž je ßo po jenohłóßnym ßudźenju wubjernje poradźik. Boži dom běsche ßo s wěnzami, pletwami a žiwymi rostlinami jara nadobnje wudebik. Popołdnju 1/2 3 czehnjesche s farskeho dwora do zyrkwje ßwjedźeński czah. Najprjódzy bě němske kemschenje. Zyrkwinski khor spěwasche pod wjedźenjom k. kantora Bernhardta rjanu ariju. Sswjedźeńske prědowanje dźerżesche k. farak Reinhardt se Sohlanda pschi R. wo 1. Mójs. 50, 19—21: „Ty zyrkej w Josefowym schtalcze, mózesch ty pschi nusy ßwojich ßobubratrow, wbohich pohanow, symna wostacź?" na wutrobu hnujaze waschnje dźerżesche. Kolletka wuczinjesche 98 hr. — Na ßerbskim kemschenju, kotrež ßo w 4 hodźinach sapocza, prědowasche k. diak. Rjencź s Ketliz na podkožku Mat. 9, 12 a 13: „Czeho dla ßu wschitzy kschesczijenjo ßwjatemu mißionstwu pomozne dźełbranje winojczi? Dokelž 1. Boža a Jesußowa wola pschikasa, 2. je duchowna khoroscź póhanow wulka a straschna, 3. praweho lěkarja a sbóžnika znajemy a wužiwamy." Jara swjeßelaze bě, so bě też zyrkej na ßerbskim kemschenju polna, runjež běchu Sserbjo s dźěla hižo prjedy němsku Božu ßkužbu ßobu wopytali. Kolletka wunjeße 61 hr. 33 np. (po tajkim wscho hromadźe 159 hr. 33 np.). Bohacze a mózne natwarjena roseńdźe ßo mißionska woßada. Woltarnu Božu ßkužbu sastawaschtaj na němskim kemschenju nasch wyßokoczesczeny k. farak Marczka a k. diak. Rjencź s Ketliz, na ßerbskim kemschenju k. farak Domaschka s Noßaczíz a k. farak Häsler s Radschowa. — Bóh sdźerž dale lubosczź k ßwjatemu mißionstwu w naschich lubych woßadach! *M.*

Dary sa natwarjenje ßerbskeho domu.

Profeßor dr. Pful w Njeßwaczidle	15 hr.	— np.
Wumenkaŕ Ssmoła w Koczizy na 1885	3 „	— „
Miklawsch Kruschwiza w Budyschinje na 1885	1 „	— „
	19 hr.	— np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Lawniski ßud. Fabriska dźełaczerka Schönowa w Mnischonzu bě wobskorżena, so je někotre ßuche schmrěki, 29 np. hódne, wo kotrychž bě wjedźała, so je te ßame jejny ßyn s Mnischonskeho lěża kranuk, k ßebi wsała. Pschekhowanja dla Schönowej jastwo na jedyn dźeń pschißudźichu. — Wikowarjej P. E. Semig a A. Dejo w Budyschinje mataj kóždy jastwo na schtyri njedźele wotßedźecź, dokelž staj 28. meje wjeczor w Czornej Wodźe bjes Drjeczinom a Druzkezami, k tomu žaneho prawa njemějo, pstruhi kojikoj. — Dźełaczerka A. swudowjena Kochowa s Budyschinka, kotruž winowachu, so je 27. měrza tamnischej dźełaczerzy Rychtarjowej toler s pjenjeżneje móschniczki spakoscźika, ßo njedoßahazych dopokasmow dla khostanja sminu. — Skórżba bjes swudowjenej Purschowej w Delanach a swudowjenej Albertowej w Rachlowje ßo na to waschnje wujedna, so Purschowa, kotraž bě Albertowu czeszczeranjenja dla wobskorżika, skórżbu wrócźi a Albertowa nastate khósty saruna.

Přilopk.

* Kaž „Wochenschrift für Thierheilkunde" powjeda, je morchej jěd sa mysche. K tomu samérej ßo morchej do małych kuskow roskraje a do myschazych dźěrkow natyka. So by ßo wo skutkowanju morchwje na mysche pschepokasał, jedyn skoczazy lěkaŕ 12 myschow nałoji a je do wulkich paßli ßadźiwschi jim jeno morchej dawasche. Na wjeczor druheho dnja jich hižo ßydom seßlaka, a druhe bórsy po nimi. Wot morchwje skhoriwschi mózachu ßo swěrjatka lědma na nohomaj dźerżecź a po brjusche kažachu, a to jeno s najwjetschej prózu.

* Wczera tydźenja pschipodnju 1/2 1 hodź. ßu w Kölnje nad Rheinom na drjewowych wikach tfi khěże spadake a ßo saßypnuke pohrjebawschi pod ßwojimi rospadankami něhdźe 75 człowjekow. S pschiczinu žałostneho njesboża je, kaž maja wězywustojni sa to, pjecza murja byka, kotraž dwě pornjo ßebi stejazej khěži dźělesche a ßo na jene dobo w hromadu ßypnu. W dwěmaj khěžomaj běsche w delnim poskhodźe korczma. Dźowka jeneho teju korczmarjow krótko do na pok jeneje w khěžnych durjach stejesche; khoreho w domje wopytawschi lěkaŕ nimo njeje pschińdźe a k njej rjeknu, so murje tak dźiwnje pikotaju, a so dyrbi ßo tola po twarza późkacź, kotryž by dom wobhladak. W tym ßamym wokomiku ßo straschny wrjeskot, praskot a hrimot saßłyscha, a wustrójany lěkaŕ holczku ßobu na drohu won storhnu. Wulka mróczel prócha koło wokoło wscho saczmi, so niczo widźecź njeběsche; a hdyž ßo sa někotre minuty mróczel roscźeże, běsche jeno wulka hromada rospadankow widźecź. Bórsy ßußodźa na pomoz pschiběžachu; też wóhnjowa wobora a pionérojo tu bórsy běchu. Ale spomożerske dźěło běsche psches to jara wobczeżene, so pschi wotnoschowanju rospadankow pschezo saßo druhe kruchi dele padachu. Wutrobu łamaze běsche žałoscźenje wumożenych starschich wo ßwoje dźěczi, wołanje dźěczi sa starschimi. Hdyž pod rospadankami człowjeski hłóß saßłyschachu, tam hnydom hrjebacź poczachu. Někotsi saßypnjeni buchu na zyle spodźiwne waschnje wumóżeni; sranjenja tych, kotsiž buchu wobschkodźeni, pak ßu s wjetscheho dźěła jara straschne, a lěkarjo maju połnej ruzy dźěła. Sranjenych ßu do měschczańskeje a do dźěczazeje hojerńje snoßyli; czi, kotsiž njesranjeni wostachu, pak ßu pola ßußodow luboscźiwu hospodu namakali. So bychu ßo czi, kotrymž hnydom pomozy skicźecź njemóżachu, njesadußyli, ßu ßo do hromady rospadankow wulke dźěry wudźełake, so by czerstwy powětr k njesbożownym móhł. Se spomożerskim dźěłom ßo wodnjo a w nozy njepschesta. Wjazy krócź ßo rospadanki palicź poczachu; woheń je najskerje wokoło spadanych wóhnischczow nastak. Duž dyrbjesche ßo woda s wodowóda, kotryž běchu prjedy sawrjeli, saßo puschczicź; psches to pak njesbożownym saßypnjenym strach hrożesche, so ßo tepja. Tónle strach ßo hischcze powjetschi, hdyž ßo roły wodowóda pukacź poczachu, a s jeneje pinzy ßo dołho wołasche: „Pomhajcze, pomhajcze, moje dźěczo ßo tepi!" Mjes saßypnjenymi je 14 morwych, kotsiž ßu pak pod rospadankami ßmjercź namakali, pak w hojerni wumrjeli; ranjenych je 36, a nimale njesranjenych je 21 człowjekow wostako.

* Sa jeneho ßwojich najhórschich njepschecźelow maju pokraczowarjo dwórskeho prědarja Stöckera w Barlinje. Woßebje w poßlednich měßazach ßo najhrubische a najnjelepische pschißkodźenja na Stöckera s pokraczowarskich židowskich nowin s hromadami ßypachu. Duž budźe naschim czitarjam sajimawe, schtož wóndano wyßoki pruski duchowny, generalny superintendent dr. Büchsel w Barlinje, na jenej duchownskej konferenzy wo dwórskim prědarju Stöckeru dźesche: „Wot toho czaßa, so je mój luby bratr Stöcker ßwój skutk poczak, ßym ßo prawje czasto hańbowak, so ßym tak mało dokonjak. Schto jenoż toho muża pohnuwa, so takle njespróznimje skutkuje, w město toho, so by w měrje ßwoju msdu wužiwak, kaž druzy duchowni? Ssebicznosczź to bycź njemóże. Schtoż je w jeho duschi žiwe, to je lubosczź Khrystußowa, kotraž jeho takle pohnuwa. My dyrbimy jeho toho dla saßo lubowacź a jemu sa wschě pschesczěhanja, sa wsche hidźenje a njepschecźelstwo, sa wschě pschißkodźenja ßwoju lubosczź czim bóle wopokasowacź a ßo njeßměmy molicź dacź. Ja njebych tak dźěłacź móhł, pschetoż wschitzy tajkich darow, telko smużitosczе nimaju."

* W Neustadcze w Thüringskej ßo wóndano sta, so pschi mosczíku, kotryž psches młynsku hrjebju wjedźe, jedyn jaty žandarmej na jene dobo do wody skoczi. Dokelž jaty na nihdy s wody won

njechaſche, dyrbjeſche žandarm, ſo by jeho ſaßo ſajak, ſa nim do wody, kotraž jemu hacž pod pažu doßahaſche. Ale ſe ſajeczom tak ſpěſchnje njeńdžeſche, pſchetož jaty ßo ſe žandarmom wupſchimowacž poczža pytajo jeho pod wodu ſtulicž. Na ſboże dźěłaczerjo, kotſiž w bliſkoſczi dźěłachu, k tomu pſchińdźechu a ſpjeczíweho czěkanza ſajecž pomhachu.

* W jaſtwje w Rummelsburgu wóndano rano pytnuchu, ſo tu jedyn jaty njeje, kotremuž běſche tepjenje w jaſtwje poruczene. Sa nim ßlědźo w dworje pſchi muri jeho kabat a w tutym liſczíku namakachu, w kotrymž czeknjenz jaſtwoweho inſpektarja wo wodacze proſcheſche, ſo je ſtwóchnuł; w liſczíku czeknjenz, kotryž mějeſche jeno něktore dny hiſchcze w jaſtwje wotbycž, dale pißaſche, ſo je ßo jemu pſche wſchu měru po žonje ſtyſkało, ſo pak ßo wón ſa 24 hodźin do jaſtwa wrócži. A wón też ßkowo dźerżeſche. Naſajtra tu ſaßo běſche. Sa ßwoje czěkanje pak mějeſche tydźeń dlěhe ßedźecž.

* Na ſchwajzarſke ſwjaſkowe tſělenje běſche tamón tydźeń Bach ſe ßwojim ſwěrinzom do měſta Berna pſchijěł. Lědma běchu jeho woſy njedaloko tſělniſchcza ſaſtałe, dha ßo wołacž poczža: „Tigr czěka!" Wo prawdze běſche ßo wulki tigr pſches dno ßwojeje klětki pſchedobył. W měſto toho pak, ſo by dale czěkał abo někoho ſ czrjódy ludźi ſhrabnuł, ßo wón do wulkeho bernhardinſkeho pßa da, kotryž běſche ſpody woſa pſchiwjaſany; pßa ſakußawſchi wón pſchi jeho czěle ležo woſta, doniž jeho Bachowi ludźo ſ lampami a faklemi njewobſtupichu. Nětko ßo radźi jeho do wobhrodźenja ſaczěricž, kotrež bu rucze ſ deſkow ſhotowjene. Tole ſtraſchne dźěło ßo tak rucze a ſ tajkej wobhladniwoſczu ſta, ſo pſchihladowarjo mało wo tym pytnuchu. Wobßedźeŕ ſwěrinza pak ſe ßwojej tſělbu hotowy ſtejeſche ſwěriſko ſatſělicž, njedyrbjało-li ßo radźicž jo ſaßo doßahnucž.

* S Primknowa ßo piſche: So ſtarſchi ßwojim ßamßnym dźěczom kubło pſchedawſchi druhdy wobhladniwi doſcž bycž njemóža, wo tym dwě ſkórzbje ßwědczitej, kotrejž ſtej ßo w naſchej wokolnoſczi wuměnka dla wjedłej. W jenym padze běſchtaj ſtarſchej, hižo jara wobſtarnaj człowjekaj, ßwoje kubło pſchichodnemu ßynej pſchedawſchi ſabykoj ßwoje prawa do gruntſkich knihi ſapißacž dacž. Prěnje lěta ßo toho kacž njemějeſchtaj; hdyž pak dźowka wumrje, a nowa hoſpoſa na jeje měſto ſtupi, ßo wěz na jene dobo pſchemění. S hoſpodarſtwom ſ hory dele hicž poczža, nuſa do domu pſchicżeże, a młodaj ſe ſtarymaj człowjekomaj tak hroſnje wobkhadźowaſchtaj, ſo ſtara wuměnkarka ſ horjom a ſe ſrudobu wumrje. Kubło ßo pſcheda, a ſtary wuměnkaŕ, kotryž pſchi tym wo wſcho pſchińdże, dyrbi ßo nětko ſ proſcheŕſtwom doživicž. — W druhim padze nan kubło, na kotrež běchu jemu 9000 toleŕ ßadźili, k wulkej ſchkodze ßwojich druhich dźěczi ßynej pſcheda doſtawſchi wot njeho 1500 toleŕ w hotowych pjenjeſach a wucžiniwſchi ßebi wuměnk, kotryž ßo na lěto něhdze na 400 markow wobliczi. Dźak je ſa ßwoju dobrotu w prawym czaßu doſtał. Wjele krócž hižo je wo wuměnk ſkorżicž dyrbjał. W kupnym liſcze bě ßo wuměnk trochu njejaßnje wucžinił, a ßyn ßo njehańbuje tónle njedoſtatk pſchecżiwo ſtaremu nanej wužiwacž. Pſcheměnjenje wuměnka do pjenježneje renty je jara czežka wěz; duž je 84lětny ſchědźiwz nuſowany kóżde bertl lěta ſ nowa pſchecżiwo ßynej ſkorżicž.

* S Milana w Italſkej ßo piſche: W San Dona pſchi tirolſkich mjeſach běſche ßo poßlednje měßazy něſchto dźěczi ſhubiło, a nichtó njewjedźeſche, hdze ßu woſtałe. Sańdźeny tydźeń ßu nětko człowjeka ſ Tirolſkeje ſajeli, kotryž je dźěczi rubił był. Wón je najſkerje wrótny a wudawa, ſo je dźěczi ſkónzował a ſežrał, dokelž niczo druhe k jědži měł njeje.

* W nowiſchim czaßu ßu ßo ſapiſki bamżowſkeje vatikanſkeje bibliotheki w Romje czíſchczecž poczałe. Tale knihownja je najbohatſcha na zykej ſemi. Jeje wobſchěrne ſale, kotrychž hłowna je 474 łohczi dołha, ßu na najkraßniſcho wudebjene a wumolowane, tak ſo zuſy ani njewěri, ſo je w knihowni, ale ßebi myßli, ſo je w hrodowych paradnych ſtwach. Nihdze tu ani kniha, ani rukopiß widźecž njeje, a tola ßo tu pod dwojimi ſamkami 24,000 najdrózſchich rukopißow khowa, we wſchelakich rěczach a ſ najſtarſchich czaßow. Knihow je tam njeßměrna liczba.

* W Pariſu je ßo forte-piano ſ papjery natwariło. Zyły kaſchcž inſtrumenta je ſ huſto ſpraßowaneho papjerjaneho czěſta dźěłany, běły kaž mloko a rjenje polěrowany. Synk inſtrumenta je, kaž ßo praji, wubjerny. Jedyn tajkile inſtrument w Pariſu pola miſchtra ſteji, druhi je ſa drohi pjenjes jedyn jendźelſki wójwoda kupił.

* S wokolnoſcze měſta Rigi ßo piſche: Dźěczi jeneho paſtrja ßo ſ towaŕſchemi po lěßu honjachu. Jedyn towaŕſch, ſa kotrymž ßo czěrjachu, jim na ſchtom ſlěſe a nihdy dele njechaſche. Duž dźěczi wobſamknuchu jeho dele wukuricž: wobkładźechu ſchtom ſe ßuchimi hałoſami, kotrež na to ſapalichu. Płomjo ßo ſpěſchnje rosběža, a wuſtróżane dźěczi ßo do czěkanja dachu. Wbohi hólczež na ſchtomje pak w huſtym kurje myßle ſhubi, ſe ſchtoma dele do wóhnja padże a ßo ſtraſchnje wopali a ſa dwaj dnjej w żałoſtnych boloſczach wumrje.

* W Jendźelſkej, Schottlandſkej, Irlandſkej, Awſtralſkej, Kanadze, Kaplandze a w Sjednoczenych Statach Połnózneje Ameriki je ßo pſched něſchto czaßom nowa jendźelſka biblija pſchedawacž poczała, kotruž ßu 16 wucżeni 15 lět dołho pſchełożowali. Stajenje, czíſchczenje a wjaſanje biblije je 11 měßazow trało. Na wjaſanju millijona exemplarow, kotrež ßu jeniczży do Sjednoczenych Statow ſchle, je 5000 knihiwjaſarjow wodnjo a w nozy dźěłało, a je ßo k tomu 1500 wowczich kożow pſchetrjebało.

* Pſched někotrymi njedźelemi ſ měſta Effinghama w Sjednoczenych Statach Połnózneje Ameriki powjeſcž pſchińdże, ſo ßu tam zyganjo dwě holczży kradnuli. Něſchto dnjow na to czrjóda zyganow do Marſhalla pſchicżeże; ſtražnik, kotryž k nim dźěſche, mjes nimi płakaze dźěczo wuhlada, kotrež pak na měſcze ſtara zykanka ſhrabnu a je do ſtana dowjedze. Stražnik ßo wo dźěczo dale njeſtaraſche, dokelž wo tym njewjedźiſche, ſo by hdze żane kranjene było. Něſchto dnjow poſdźiſcho dźěczi wuhladachu, ſo pßy w jenej jamje hrjebaju, ſ kotrejež hroſna wóń ſtupaſche. Hdyž na to w tejle jamje kopacž poczachu, w njej na kuſki roſtorhanu dźěczażu draſtu namakachu. Duž ma ßo ſa to, ſo ßu zyganjo dźěſczi ſkónzowali a na tymle měſcze ſahrjebali; někajka ſwěrina pak je czěle wucżuła, jej wuhrjebała a ſežrała.

* Najwjetſchi a najßławniſchi zyrkus zyłeje ſemje ſnatemu Amerikanczanej Barnumej ßluſcha, kotrehož dokhody a wudawki ßo na wjele millijonow toleŕ lětnje woblicza. W ſymje je Barnum ſe ßwojim zyrkußom ſtajnje w Newyorku, w lěcże pak po kraju wokoło czahajo w 150 měſtach hraje. Wón ma zyku ßyku ludźi; wſchelakich khumſchtarjow, keklerjow, ſkludźerjow hadow a dźiwich ſwěrjatow, hobrow, palczkow, dźiwich ludźi ſe wſchěch kónzow ſemje a dr. ma wón ſtajnje wjazy hacž 700, wucżenych a njewucżenych koni wjazy hacž 400. Mjes czrjódami najwſchelakoriſchich rědkich ſwěrjatow jeho ſwěrinz 30 ßlonow (elefantow), 18 lawow a 38 wjelbłudow (kamelow) liczi. Kak wulke lětne dokhody Barnuma ßu, je mjes druhim ſ toho widźecž, ſo je wón loni jeniczży w měſcze Boſtonje ſa 10 dnjow w ßwojim zyrkußu 440,000 markow dokhodow měł. Hdyž wón wokoło czaha, ma wón wſchědnje w pſcheréſku něſchto wjazy hacž 18,000 mk. wudawkow, dokhodow pak 40,000 mk.; duž jemu wſchědnje něhdze 22,000 mk. czíſteho dobytka woſtawa, ſchtož wob lěto wokoło 8,000,000 markow wucżinja.

* Po najnowiſchich powjeſczach je w tu khwilu po zykej ſemi 398 millijonow ſchleſczíjanow, mjes kotrymiž je 211 millijonow katholſkich, 106 mill. proteſtantow wſchelakich wuſnaczow, a 81 mill. prawoßławnych; mohamedanow je 201 mill., buddhiſtow 340 mill., braminſkich 175 mill., wuſnawarjow wěry Konfuzija 84 mill., židow 7 millijonow. W Europje je 147 mill. katholſkich, 72 mill. proteſtantow a 69 mill. prawoßławnych.

* K wulkemu mjerſanju ßwojeje żony jedyn ſchwabſki bur dołho w korczmje ßydaſche. Duž żona wobſamknu muża pſches ſtróżele porjedźicž. Sſo jako ſcherjenje natrojiwſchi wona wjeczor ſa jenym ſchtomom na muża łakaſche; a hdyž tutón poſdze domoj czehnjeſche, wona ſe ſady ſchtoma wuſkoczi. „Schtó to je?" ßo muż trochu ſaſtróżeny woprašcha. „Ja ßym ſły njepſcheczeł!" burowka ſabórcża. „Dha pój a daj mi pazu", bur dźeſche, „ja mam twoju ßotru ſa żonu."

Cyrkwinske powjeſće.

Wěrowani:

Michalſka zyrkej: Jan Auguſt Broda, fabrikſki dźěłaczeŕ na Židowje, ſ Marju Erneſtinu Haaſez tam.

Pětrowſka zyrkej: Jan Khorla Běły, zyhelnik a wobydleŕ, ſ Marju Kaſchprez.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Hana Lejna Martha, Khorle Auguſta Pětſchki, dźěłaczerja na żeleſnizy, dź. — Marja Auguſta, njemandź. dź. w Delnjej Kinje. — Pawoł Hermann, njemandź. ß. na Židowje. — Hana Marja, njemandź. dź. w Hněwßezach.

Pětrowſka zyrkej: Lejna Martha, Handrija Hapacża, dźěłaczerja a wobydlerja, dź.

Katholſka zyrkej: Alfred, Wójczěcha Krappa, krawſkeho miſchtra, ß. — Khorla, Khorle Hromadnika, fabrikſkeho direktora w Budeſtezach, ß.

Zemrjeli:

Dźeń 25. julija: Franz Joſef, Franza Joſefa Leglera, ſamkarja tudy, ß., 3 m. — 27. Auguſt Hermann, Jana Kſchižana, dźěłaczerja na Židowje, ß., 6 m. 16 d. — 28. Handrij Hajna, žiwnoſczeŕ w Ratarjezach, 52 l. 10 m. 25 d.

Jěsdny plan železnizow wot 1. junija 1885.

4. wosowa klaßa njedźelu a na ßakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždźan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza	1,55	—	4,43	7,56	10,50	1,56	2,30	4,21	6,50	—
Rychbacha	—	—	5,7	8,21	11,14	—	2,55	4,44	7,15	—
Lubija	2,24	—	5,29	8,45	11,39	2,24	3,18	5,5	7,38	—
Budyschina	2,50	4,0	6,6	9,23	12,19	2,51	3,55	5,40	8,16	—
Biskopiz	—	4,26	6,44	9,59	12,59	—	4,31	6,14	8,52	9,55
			1-4.		1-4.				1-4.	
Arnsdorfa	—	4,47	7,11	10,25	1,26	—	4,56	6,35	9,19	—
Radeberga	—	4,58	7,21	10,35	1,36	—	5,6	6,44	9,29	10,23
Do Draždźan	3,55	5,25	7,51	11,6	2,4	3,55	5,36	7,12	10,0	10,48

S Draždźan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždźan	—	6,0	8,50	10,25	12,15	3,0	5,0	8,50	11,25	12,50
Radeberga	—	6,37	9,25	—	12,52	3,37	5,37	9,25	12,3	—
Arnsdorfa	—	6,51	9,37	—	1,3	3,48	5,48	9,37	12,14	—
					1-3.					
Biskopiz	—	7,21	10,6	—	1,29	4,13	6,19	10,5	12,41	—
Budyschina	—	7,58	10,44	11,35	2,3	4,52	6,53	10,40	1,12	2,0
Lubija	6,32	8,43	11,27	12,2	2,43	5,32	7,32	11,22	—	2,26
Rychbacha	7,7	9,3	11,43	—	3,3	5,52	7,52	11,40	—	—
Do Shorjelza	7,48	9,26	12,6	12,31	3,23	6,15	8,14	12,1	—	2,53

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.
S Budyschina	5,10	7,36	10,45	2,4	4,50	8,17
Do Wjeleczina	5,43	8,22	11,18	2,37	5,28	8,50

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,5	8,45	11,46	3,5	5,45	9,12
Do Budyschina	6,48	9,15	12,30	3,46	6,28	9,43

S Kamjeńza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjeńza	6,0	8,45	11,55	3,50	8,20
Połcznizy	6,23	9,8	12,26	4,22	8,45
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,39	4,36	8,56
Do Arnsdorfa	6,45	9,30	12,54	4,51	9,7

S Arnsdorfa do Kamjeńza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,10	10,25	1,25	5,50	9,40
Großröhrsdorfa	7,29	10,40	1,45	6,10	9,55
Połcznizy	7,42	10,49	1,58	6,23	10,4
Do Kamjeńza	8,8	11,9	2,24	6,49	10,24

Płaczisna žitow a produktow w Budyschinje

25. julija 1885.

Žitowy dowos: 3702 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pschenza	50 kilogr.	8	99	9	70	8	99	9	70
Rožka		7	47	7	72	7	47	7	72
Jeczmjeń		7	61	7	97	7	61	7	97
Wowß		7	30	7	70	7	30	7	50
Hroch		8	6	10	28	—	—	—	—
Woka		6	53	7	8	—	—	—	—
Raps		—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły		12	50	15	50	—	—	—	—
Hejduschka		16	—	16	50	—	—	—	—
Bérny		3	—	3	50	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	—	2	40	—	—	—	—
Pschenčzna muka	50 =	7	50	16	—	—	—	—	—
Rjana muka	50 =	7	25	11	25	—	—	—	—
Sžyno	50 =	2	70	3	—	—	—	—	—
Sžlóma	600 =	17	—	19	—	—	—	—	—
Proßata 525 schtuk, schtuka		8	—	17	—	—	—	—	—
Pschenčzne wotruby		—	—	—	—	4	40	4	50
Rjane wotruby		—	—	—	—	5	30	5	40

Draždźanske mjaßowe płaczišny. Howjada 1. družiny 57—60 mk., 2. družiny 48—51, 3. družiny 30 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 53—56 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cjelata 1. družiny 42—50 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 31. julija: Pomróczene.

Awkzija.

Pschi **Hnaschczanskim** Kral. pólvrniku ma ßo **7. augusta 1885** dopołdnja w 9 hodźinach błědowazy stary material: 18 kg. želesneho blacha, 63 kg. bronßy, 400 kg. lateho želesa, 1260 kg. kowaneho želesa, 50 kg. moßasneje groczaneje tkaniny, 30 kg. kože, 130 m. ſawalenskeho płatu, 200 ßudow k pakowanju a 1500 l. 4—5 % drjewoweho kißaka na pscheßadźowanje pschedawacź.

Wuměnjenja ſa pscheßadźowanje ßu w bürowje wupokožene; ſ dobom móže ßo tam tež material wobhladacź.

Pólvrnikowa direkzija.

Kublo na pschedań.

W **Minakale** je kubło cžišło 6 se 84 kórzami pola, łuki a hole dla semrjecża wobßedźerja bjes hospody a wumënka na pschedań.

Wscho dalsche je shonicź pola gmejnskeho prjódkstejerja **Polana** w Jatsjobju a pola kublerja **Augusta Lehmanna** w Wósbórku.

W Błózanach je **khěža** cžišło 32 se 36 □prutami ležomnosćże se ßwobodneje ruki na pschedań.

Pschedawam

po cžaßej pschimërjenych płaczišnach ßlědowaze wupkody:

rajß	**punt po**	**15**	**np.,**
jahły	„ „	13	„
krupy	„ „	14	„
hejduschku	„ „	16	„
ßoki	„ „	16	„
buny	„ „	14	„
pschenčzny gris	„ „	18	„
khěžorski wucžah	„ „	18	„
II. družinu	„ „	15	„
ßuschene ßlowki	„ „	22	„

C. Kahrowe
na žitnych wikach
pschi póstskej kowarni.

Khofej:

Santos
derje ßkodźazy
seleny punt po 65 np.,
paleny = = 80 =
Kampinas
wubjernje ßkodźazy
seleny punt po 70 np.,
paleny = = 90 =
Mexikanski
jara derje a ßylnje ßkodźazy
seleny punt po 80 np.,
paleny = = 100 =
Java a Ceylon
najlěpschi po ßkodźe
seleny punt po 100 np.,
paleny = = 120 =
porucza
Hermann Kunack
w Budyschinje na bohatej haßy 8.

Najlěpsche a najtunische

zigary

w najwjetschim wubjerku
porucza
Th. Grumbt
na ſwonkownej lawskej haßy
a w kupnizy.

Khofejowy skład.

Ssylnje a derje ßkodźazy hižo po 80 do 200 np., pschi wotewſaczu 5 puntow hischcże tunischo, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßkodźe poruczataj

bratraj Měrschej
na žitnych wikach.

Khofej

njepaleny punt po 70, 80 a 90 np. porucza jako jara płaczišny hódny

Richard Pötschka
pschi torhoschczu
pódla měschczańskeje haptyki.

Khofej

paleny punt po 90, 100 a 120 np. porucza jako jara płaczišny hódny

Richard Pötschka
pschi torhoschczu.

Jerje

wulke k mariněrowanju po 3, 4 a 5 np., w wjetschich džělbach tuńscho pola

Richarda Pötschki
pschi torhoschczu
pódla měschczańskeje haptyki.

Saßopschedawarjow a hoscžeńzarjow cžinju na wulku džělbu jara rjanych a tunich

zigarow

kedźbliwych a pschedawam

„El Bebido“
1000 schtuk po 17 mk. 50 np.
100 „ „ 1 mk. 80 np.

„El Prado“
1000 schtuk po 19 mk.
100 „ „ 1 mk. 95 np.

J. T. Glien
4 na drjewowym torhoschczu 4.

Koßy,

kaž jěd rěsaze, porucza

Paul Walther
pschi žitnych wikach.

Strowe kruschwinowe drjewo

kupuje po najwyschschej płaczišnje

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej džělbje a kóždy dźeń mechaniska džěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenoż **trjeny len,** a to jenoż ßobotu w Grützneroż domje, ſ nutskhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

W wudawarni „Serbskich Nowin“ ßu dostacź:

Njedźela. 25 np.
Kschiž a pokmëßaz abo Turkojo psched Winom. 30 np.
Genovefa. 50 np.
Naša Wowka. 4 ſeschiwki po 50 np.
Spěwy ſa ßerbske schule. 25 np.

Dospołne wupschedawanje.

Dla semrjecza mějeczela firmy

Adolfa Thuniga tu

pschi torhoschczu pod radnej khěžu

ßo pschedawaŕnja do zyła roswjasa a ßo toho dla wot dźenßnischeho dnja wschě

hrajki, krótke, galantrijowe a želesne twory

wjele pod kupnej płaczisnu wupschedawaju.

Wo dobroczíwy pschistup proscha

W Budyschinje, 1. augusta 1885. **herbja.**

Barlinska pschedeschcznikaŕnja

na Budyschski hermank s wulkim składom derje dźěłanych

pscheßłónczników a pschedeschcznikow

snateho ßamßneho fabrikata pschińdźe.

Te ßame dyrbja ßo po kóždej někak pschijomnej płaczisnje wupschedawacz.

Stejnischczo psched hłownej stražu w pschedeschcznikaŕskim rjedźe, je sesnacz na firmje

„Barlinska pschedeschcznikaŕnja".

NB. Stare pschedeschczniki, koscźizowe podstawy ßo kupuja abo ßo do płaczisny salicza.

Czěske pjerje!

na **hermank** saßo pschińdu a budźa po najtunischich płaczisnach na pschedań. Pjerje po 1 mk., 1½, 2, 2½, 3 mk. Połmóschk po 3½, 4 mk. Czisty móschk po 5 mk. Schite wupjeŕki ßu hnydom k pjelnjenju hotowe. — **Pschedawaŕnja kaž hižo pschezo w hoscźenzu k „Münchner Hof" na hornczeŕskej haßy.**

J. Kirschberg w Frankfurcze a Shorjelzu.

Paleny khofej,

wubjernje ßłodźazy, punt po 100 a 120 np.,

porucza pschezo czerstwy **Th. Grumbt**

na swonkownej lawskej haßy.

Žónske mantle, paletoty, ßomoczane žakety ßo rjenje a trajnje s nowa barbja a ßo po žadanju wuporjedźa

w parnej barbjeŕni **W. Kellinga.**

Najlěpschi ßrědk k wotdźerženju czežkich czeŕpjenjow žołdka a žiwotowych organow ßu schwajzaŕske pile haptykarja P. Gauppa, kotrež ßu ßebi psches ßwoje czisczaze skutkowanje khwałobnu snatoscz dobyłe. (W wulkich tysach po 100 schtuk.)

Bjes wjele wołanja, ale jenož psches ßwoje snate ßamownoscze ßu ßo tele pile wschudźe saßydlile a wschě podobne tola dróžsche pile wuczischczałe. Wot schwajzaŕskich pilow haptykarja P. Gauppa płaczi tysa po 100 schtuk 1 mk.; tola njech ßo woßebje wulka tysa žada, so by ßo sa druhi wudźěłk a jenož sa połojzu ta ßama płaczisna njepłaczila.

Schtóž ßo nahłenzy boji

abo kotrehož je wona hižo podeschła, abo schtóž na wjerczenje, skhromjenje, bjessparnoscz, khore nervy czeŕpi, njech ßebi knižku „Wo wobróczu a wotstronjenju nahłenzy", 3. nakład, wot spißaczela, něhduscheho krajno-woborneho bataillonskeho lěkarja R. Weißmeinna w Wilshofenje w Bajerskej, darmo a franko skasa.

Zigary,

wubjernje ßo palaze a derje ßłodźaze,

sto po 2 mk. 25 np., 2 mk. 40 np., 2 mk. 50 np., 2 mk. 70 np., 2 mk. 80 np., 3 mk., 3 mk. 20 np., 3 mk. 50 np. a dróžsche; dale

tobak k kurjenju,

rěsany a zyły, w paketach po 100 gramach, punt po 65, 70, 75, 80, 100 np. a dróžschi;

tobak w rołkach,

punt po 1 mk., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 35 np. w dobrej płaczisny hódnej tworje porucza

Traugott Böhme,

Straßburgski skład na bohatej haßy 13.

— Saßopschedawarjam ßo poměrny rabat dawa. —

Parna fabrika

schokolady, zokrowych tworow a mjedowych tykanzow

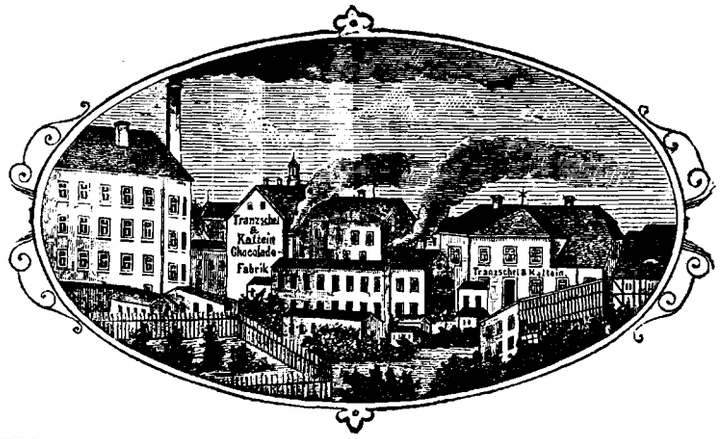

Rudolfa Katteina,

prjedy **Tranzschela a Katteina,**

w Budyschinje

na hospitalskej haßy 7 a różowej haßy 10

porucza

ßwoje cziste a dobre fabrikaty po jara tunich płaczisnach.

Katteinowy Budyschski konfekt: ¼ punta po 15 np.

Wosjewjenje.

Czesczenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosczi a ßwojim czesczenym wotebjerarjam najpodwolnischo k nawjedźenju dawam, so ßym 16 lět wobstejazu **zigarowu fabriku** na **garbaŕskej haßy czißło 12,** kotraž njeboczicžkej swudowjenej **Miczżynej** ßłuschesche, kupił a nadewsał.

Proschu podwolnje, dowěrjenje, njeboczicžkej w bohatej měrje spožczene, dobroczíwje na mnje pschenjescz. Lubju, so fabriku po ßamym waschnju dale powjedu a so budu ßo prózowacz, ßwojim wotebjerarjam s dobrej tworu poßłužecz.

Sswoju pschedawaŕnju psched schuleŕskimi wrotami czißło 3 po dotalnym waschnju dale powjedu.

S poczesczowanjom

A. P. Böhme

psched schuleŕskimi wrotami 3.

Khojej

wot najtuńischich hacz do najlěpschich družinow, jara derje žkodźazy, porucza **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tucžne ryby, najtuńischo porucza **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Kakijowe mydło, žuche, punt po 50 np., **jadriwe mydło,** žuche, punt po 40 np., **kojowe mydło,** žuche, punt po 36 np., **pschenčžnu schterku,** punt po 22 np., **kónzatu schterku,** najlěpschu, punt po 30 np., **soda krystalisowany,** najčžišćischi, punt po 5 np., **běrnjazu muku,** punt po 13 np., **bělazy soda H. Puyowy,** pakčžik po 10 np., wubjerny žrědk sa schaty a hospodarstwo, **žiwizowe mydło, masne mydło** w wschelakich družinach pschedawa tunjo

H. Puy w Budyschinje, mydlarnja.

Nowe cžaßniki a porjedźenje cžaßnikow najtuńischo pola

A. Magera

na žerbskich hrjebjach.

Dwělětne rukowanje.

Kupowanje a pschedawanje ležomnosćzow, sjawne pschežadźowanje atd. wobstara tunju provisiju wobliczejo wobkhodny agent **Dittrich** na hrodowskej haßy.

Hamburg-Amerika.

Kóždu žrjedu a njedźelu do New-Yorka

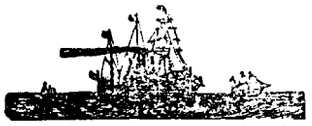

s póstskimi parolódźemi

Hamburgsko-Amerikanskeho paketjězdneho akcijskeho towarstwa.

Wukasanje a pschewjesne pißma dawa No. 867. **Albert Meisel** w Budyschinje.

W Lahowje

njedźelu **holczi bal** a **kwětkoreje,** k cžomuž pschecželnje pscheproschuje **Nowak.**

Njedźelu 2. augusta **kolbažywukulenje** w **Rakojdach,** k cžomuž pschecželnje pscheproschuje **Ssmola,** hosćenzar.

Serbska studowaca młodosć

změje lětsa swoju

XI. hłownu skhadźowanku

druhu njedźelu (t. j. 9.) augusta

w Hübnarjec hosćencu w Njeswačidle.

Započatk z dypkom ½4 hodźin popołdnju. Hosćo su witani.

Posedźenje wubjerka je **sobotu 8. augusta.** Započatk z dypkom 4 hodź. popołdnju. Zastupjerjo towarstwow so proša, zo bychu prawje z časom přišli.

Mikławš Žur, cand. theol.,
hłowny starši serbskeje studowaceje młodosće.

Budyšska Bjesada

změje **njedźelu 16. augusta wulět do Wjelećina.**

1. Popołdnju w 3 hodźinach započatk **towaršneje zabawy** w Wjelećinje.
2. Wječor ½8 hodźin **serbske dźiwadło.**
3. Po dźiwadle: **bal.**

Čisty wunošk je postajeny za dalši **čišć Zejlerjowych pěsni.** Toho dla prosy tež wo prawje bohaty wopyt tak derje sobustawy kaž tež Serbow w tamnišej wokolinje

zarjadowar.

Wojerowske žerbske burske towarstwo

budźe pschichodnu **njedźelu 2. augusta popołdnju w 2 hodźinomaj** w **Wenzelez** hosćenzu w **Lasu schromadźisnu dla sałoženja pobočžneho towarstwa** wotdźerżecz. **Předsydstwo.**

Wosjewjenje.

Čežesćenym Sserbam **Budyschina** a wokolnosćze najpodwolnischo k nawjedźenju dawam, so se žwojim žławnym

kraßnoješdnym towarstwom,

se 40 woßobow, khumschtarjow a khumschtarkow, 15 derje dreßěrowanych schulskich a žwobodnych konjow a žamßneje hudźbneje kapaky wobstejazym, w běhu tutoho tydźenja do Budyschina pschińdu a liczbu pschedstajenjow wotdźerżu.

Pschedstajenja wobsteja s najwulkotnischich khumschtow wyßokeje ješdniny, dreßury konjow, keklenja w powětrje a na semi, baleta a pantomimow.

Ssobotu 2. augusta t. l.

budźe žo moje prěnje

wulke wotewrjaze pschedstajenje

wotbywacz.

S dobom proschu, mje s runje tak wulkim pschistupom kaž pscheđ 2 lětomaj počžesćicz, dokelž budu žo s zyle nowymi wězami pokasowacz.

Wscho dalsche psches plakaty a wupowěschne zedle.

Wotewrjenje kaßy w 7 hodź. Sapočatk w 8 hodź.

Płacžisny městnow: I. městno 75 np., II. městno 50 np., galerija 25 np.

Wo bohaty wopyt proßy s počžesćowanjom

A. Grasmück, direktar,
žobustaw Renzoweho zyrkuża.

Hauffez hosćenzarstwo

pschi mjaßowym torhoschczu

žo čžesćenym Sserbam najpodwolnischo porucza. Kóždy cžaß žo tam se **symnymi** a **cžopłymi jědźemi** a derje wothladanym **piwom** a **winom** po tunjej płacžisnje poßłužuje.

S počžesćowanjom

Ferdinand Hauffe.

Cžeßny wěnz na row

Marje Augusty,

njebo **Handrija Holana** w Dobruschi najmłódscheje mandźelskeje džowki.

Tak je mi saßo powjedała
Ta jena wboha luba stara macz,
So žmjercz je ji jej' džowku wsała,
Hdźež myßlesche ta strowosć namakacz,
Tam w Cžoplizach we cžěskich kupjelach
Tón měßaz sandźeny we prěnich dnjach.

Ta w Dobruschi bu narodźena
(Jej' nan je w schulskich lětach wumrjel jej),
Bu na to mjeno „Marja" kschcžena
We Budyschinje w zyrkwi Michalskej;
Jej' nan tón Handrij Holan rěkasche,
Kiž w Dobruschi tam žiwnosć měješe.

Hdyž schulski cžaß bě dopjelnika,
Hdźež do Hnaschcz lět wóßom khodźesche,
A krótki cžaß bě poßłužiła,
W fabrizy Dobruschanskej dźěłasche,
A lětża bě, toh' druhoh' junija,
Dwě lěcze, so je straschnje skhorjela.

A hlaj, wot toho cžaßa běsche
Ta žama pschezo khora, braschniwa,
Ji nichtó pomhacz njemóješe,
Niz mudrosćz wustojneho lěkarja,
Też podarmo bě loni w Ssmjeczkezach
Tam we tych hewak dobrych kupjelach.

A duž žo wona lětża poda
Psches pomoz žwojoh' knjesa fararja
Do Cžopliz, hdźež je strowa woda
A hdźež žo jich tam wjele wustrowja —
Tam na Marju, toh' druhoh' julija
Je ju ta Boža ruczka sajała.

Tam też je wona pohrjebana —
Jej' lubi ju tam pschewodźeli žu —
A s cžesczu k rowu pschewodźana,
Kaž evangelskich też tam hrjebaju;
Rad budźischcze ju domoj pschiwjesli
A ju pschi lubym nanje hrjebali.

Hdyž běsche wona dokonjała
Lět dwaczezi a dźeßacz měßazow,
Dha je ta žmjercz ju wotwołała
Wot lubej' maczerje a žotry jow
A też wot jeje žwaka lubeho,
Kiž je też wjele sa nju starał žo.

Ja saczuwam to, luba macze,
Kak jara cžežko je to tola wam!
Wam toho dla žo pschezo płacze,
So njem'żecze hicz k jeje rowej tam
Jón kaž row njebo nana wopytacz
A wótczenasch tam pschi nim wuspěwacz.

Ach wěrcze to, o luba macze:
„Schtoż cžini Bóh, wscho jara dobre je!"
Hdyž wy tu nětko morkotacze,
Dha Boha a waj' džowku rudźicze;
Ach popschejcze tu wěcžnu sbóžnosć jej:
Na žwěcze žane wjeß'le měła njej'.

Ta wascha džowka lubowana,
Ta sprawna cžestna knjezna pobožna,
Ta je nětk tam po' luboh' nana
A też po jeje luboh' sbóžnika,
Ta žej — to wěrcze, luba maczerka —
K wam na žwět nihdy wjazy njeżada.

Też luba žotra, žwako jeje,
Kiž s lubosczu też wo nju płakacze:
Ta luba Marja wjaz' tu njeje
A żenje wjaz' k wam domoj njepschińdże,
Ta je schła horje domoj do njebja,
Duž njepłaczczze nětk wjazy jeje dla.

Na żadanje dźak horzy praju
W fabrizy tam jej' lubym towarschkam,
Wschěm, kiž tam roskasowacz maju
A kiž žu troschtowacz ju pschischli k wam,
Najhorzyschi dźak žo pak wupraja
Tej knjeni, kiž je też nětk wumrjela.

Dźak też wschěm, kotsiž macžer jeje
Po jeje žmjerczi wobdarili žu,
Dóńž jim to móżno było njeje
Te jeje cžěło w kaschczu pyschicz tu,
A napoßledk dźak horzy praju tej
Tom' waschom' lubom' knjesej fararjej.

A tak dha śpi a wotpocžń rjenje
We khłódnym rowje, luba Marija!
K tom' twojom' rowej drje tam żenje
Cži twoji lubowani njepschińdża,
Bóh pak cže tam też junu wubudźi
A na wěcžne waß saßo sjednocži.

W mjenje frudnych sawostajenych
Pětr Mtónk.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 32. **Sobotu 8. augusta 1885.** **Lětnik 44.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jeho Majestosć kral Albert je 3. augusta se swojej wyšokej mandželskej z Pilnizskeho lětnjeho hroda wotpucował, so by něhdże tydzeń pschi baltiskim morju pschebywał. Sa najdalsche městno jeju pucowanja je so kupa Rana postajiła.

— Wudospołnjaze wólby do sakskeho sejma su so, kaž „Draždżanski Journal“ wosjewja, na 15. septembra postajiše.

— Němske wojerske nowiny pišaju, so budże knježerstwo w bliščim czasu pschisporjenje kavallerije žadacz. Pschi poslednim powjetschenju wójska so na kavalleriju pomyšliko njeje, a tak je so stało, so 15. armeekorps z zyła žaneje kavallerije dostał njeje, kotraž by jemu pschišłuschała. K wotmyšlenemu powyschenju liczby kavallerije so pjecza pscheměnjenje w pólnej artilleriji pschisamknje, kotraž pjecza w swojej nětczischej sylnosći sa nasch czas wjazy njedosahaja.

— Pónd'elu Barlinska universita swoje 75lětne wobstacze swjeczesche. Sswjatocznosć se studentskeho czaha a swjatocznego akta psched universitu a w jenej awli wobstejesche. Barlinska universita, kotraž k najlepschim němskeho kněžorstwa skuscha, je so wot krala Wylema III. se skowami: „Stat dyrbi z duchownymi mozami wurunacz, schtoż je fysiskich shubił“ sakožika. Pomnikaj kralowskeho sakožerja, kaž tež jeho nadobneje mandželskeje, kraloweje Luisy, běschtaj pónd'elu krasnje wupyschenaj.

— Duch njewěry so Bohu žel tež na němskich universitach rosscherja a so bjes naschu studowazu mkodosć wuzywa. Universitni wucerjo wjazy sa nusne nimaju, so se swojej njewěru tajicz, skerje hischcze zebi na to něschto wjedża, so Boha saprěwaju. S wulkim pohorschkom je wschitkim kschescijanszy smyslenym podawk, kotryž je so tele dny w Straßburgu měł. Jedyn wucer tamnischeje universitty, profesor Laas, znaty bohaprějeŕ, bě do swojeje smjercze postajił, so maja jeho njezyrkwinszy khowacz. Dokelž bě bydło semrjeteho sa zivilnu pohrjebnu swjatocznosć njedosahaze, rektor a senat wobsamknuschtaj, swjatocznosć w universiczinym pschedworje wotdżerżecz. Pschecziwo tutomu wobsamknjenju universiczinu kurator protestowasche, rosestajo, so universita njeje tempel k wotbywanju njekschescijanskich smjertnych swjatocznosczow. Rektor a senat pak so wo tutón protest njestaraschtaj. Duž je so swjatocznosć, pschi kotrejž so wjetschi dżěl universitnych wucerjow a wotpósłanzy wschitkich universitnych towarstwow a sjenoczenstwow wobdżělichu, w universicze wotbywała. Pohrjebna rěcz pschi tutym njenaboznym pohrjebje so wot profesora theologije Holtzmanna, jeneho pschecziela semrjeteho, tola niz w měschniskej drascze, ale w prostym fraku dżerżesche. Muž, kotryž studentow wo kschescijanskej wěrje roswucuje a jich sa duchowne sastojnstwo pschihotuje, sazpiwarja kschescijanstwa sjawnje skawjesche a jeho sasłužby wo wědomosć khwaljo wusběhowasche. Sawěsce, tutón podawk nam Straßburgsku universitu w njepěknym swětle pokasuje, njewěra w njej nad kschescijanstwom triumferuje.

Awstrija. W Awstriji su anarchistojo posledni czas sasło kedźbliwosć na so wobroczili. W Tuschkowje w Czechach su woni pod prohom měschczanostoweje khěže dynamitowu patronu pokožili, kotraž tež rosbuchnu a twarjenje wobschkodźi, tola człowjekojo pschi tym na wulke sboże k schkodze njepschińdżechu. W druhich stronach, na pschikład w Winje a wokolnosczi, su poslednje dny wospjet anarchistiske pišma namakali. Poliziji je so schlachczisko, někotrych rosscherjerjow tajkich pišmow wušlědźicz a sajecz. Podobne so tež z wuherskeho khownego města Pešta pisa. Tam polizija nasłoni, so su anarchistiszy wotpósłanzy z wukraja pschipucowali, kotsiž najskerje z wulka sa anarchismus agitěruja. Pilnje sa nimi słědżo polizija wo prawdze schtyrjoch popadże a jich, hdyž bě jich spoczinjenje dopokasała, z kraja wupokasa. Bjes nimi bě tež jedyn rodżeny Wuherj, kotryž bě so, wósom lět w Amerizy pschebywawschi, do Londona pschesydlił, z wotkel je jeho tamnischi Mostowy anarchistiski klub do Wuherskeje sa agitatora wupósłał. Tutón mkody człowjek so w swojej domisnje pilnje prózowasche, pschiwisowarjow sa anarchismus dobywacz, doniž jeho na drósy wonka sajachu. Pschi nim anarchistiske pišma a nowiny nadeńdżechu.

Franzowska. Po powjesczach, wot generala Courcya do Parisa pósłanych, so wobstejnosczе w Anamje dżeń wote dnja polepschuja. Jenoż w krajinje bjes Quin-Honegom a Turanskim pschistawom maju so hischcze pschezo njemery. Poslednischi punkt je so toho dla wot Franzowsow wobsadźił, a kanonska łódź „Lionne“ tamny dżěl brioha wobstražuje. Dżěl pjenjes, wot sbězkarskeho ministra Thuyeta wotnjesenych, su sasło namakali, mjenujzy něhdże jenu millijonu w Dong-Hani a 250,000 frankow w Quang-Tu. Thuyetoweho nana, kotryž je nadpad pschecziwo Franzowsam w Huéu nawjedował, su sajeli.

Jendželska. S wulkej prózu hromadże splazanemu nowemu jendželskemu konserwatiwnemu ministerstwu hižo rospanjenje hrosy. S pschiczinu, so so jeho stejnischczo khabka, je jeho podwolenje napschecžo Irlandskim. Wulki dżěl konserwatiwnych je jara njespokojom, so je so wot ministerstwa w parlamencze pschipowjedźiko, so budże nowy irlandski městokral sudniske wusudy wo pschestupjenjach irlandskich spschisahanzow hischcze ras pschepytowacz. Gladstonowe ministerstwo je w swojim czasu wospjetowanje wusudźenjow wotpokasako, dokelž by so psches to czesez jendželskich pschisažnych sranika, a toho sameho měnjenja je tež dżenża wulki dżěl konserwatiwneje strony. Najbóle rosnjemdrjeni pak su konserwatiwni pschecziwo najmkódschemu ministerstwowemu sobustawej, lordej Randolfej Churchillej. Konserwatiwni maju sa wulke njesboże, so tutón muž w ministerstwje sedzi, kotrehož hódnosć je so wot nich pschе wyšoko wažiła. Jeho njewědomosć we wschěch należnosczach, jeho mkodostne wjesele nad hrubej kschiwdu, kotruž mužom czini, kotsiž su 50 lět krajej skužili, jeho njepolitiske sadżerżenje su jemu jeho konserwatiwnych pschecželow wozusbnike. Duž Churchill wjazy twjerdże na ministerstwowym stole njesedzi.

— Wujednanja bjes jendželskim a ruskim knježerstwom w nastupanju afghanskich mjesow hacz dotal žaneho wuspěcha měke njejsu; wone dale punkta pokroczile njejsu, na kotrymž su so wot Gladstona wostajile. Jendželske knježerstwo njesmě a nochze niczo poswolicz, a tež Ruska nima myšle, Jendželczanam k woli bycz. Wujednanja su toho dla w tu khwilu do zyła wušle.

— Nowiny „Pall-Mall-Gasette“ ßu njedawno nastawk, njekasanstwo najwyschscheho jendźelskeho semjanstwa wotkrywazy, wosjewiłe. Hrěschne njepózćiwe żiwjenje jendźelskich semjanow ßo w nastawku w zyłej nahoćze a hrosnoscźi wobßwětluje. Wotkrycźe tutych shniłych wobstejnoscźow je bjes Jendźelczanami wulke roshorjenje sbudźiło. Sa něktore dny je ßo po zyłej Jendźelskej petizija, sakoń k schkitowanju młodych holzow żadaza, wot 393,000 woßobow podpißała. Petiziju s podpißmami do hobrskeho wała w hromadu swjasachu a na schtyripschežnym wosu do parlamenta pschiwjesechu. Tutón je wěz hnydom do wuradźenja wsał a krute khostanje sa sawjednikow młodych holzow postajił. Lud pak, kotryż ßo hischcźe s tym směrowacź njemóże, chze 22. augusta w Londonje wulku ludowu shromadźisnu wotdźerżeć, so by ßo 1) pohorschenje nad njekasanstwom, w Londonje knjeżazym, wuprajiło, 2) ßo krute pschewjedźenje sakonja k schkitowanju młodych holzow żadało, 3) rossßud wschěch dobrych wobydlerjow wosjewił, so ma ßo na wotstronjenje njekasanstwa a jeho pschiczinow dźěłacź.

Egiptowska. Mahdijowy naßlědnik, kalif Abdullah, je shromadźisnu nawjednikow ßwojeho wójska powołał, so bychu tucźi radu składowali a wobsamkli, hacź ma ßo wójna dale wjesć abo pschiměr sczinić. Po koranje, ßwjatym pißmje muhamedanow, ßo s kschesczijanami żadyn měr wujednacź njemóże. Mahdi je pjeczа 20 millijonow piastrow k wjedźenju wójny sawostajił, tola jeho naßlědnik je mało wójnszy smyßleny a by pschiměr sczinił, hdy bychu druhy wjedniży k tomu pschihłoßowali.

Nusa a pomoz.

(Pokraczowanje.)

Kapitan a druhi lieutenant pod tajkimi wobstejnoscźemi ßwoju zyłu smużikoscź wopokasowaschtaj. S pomozu łódźnikow, kotsiż běchu strósbi wostali, ßo jimaj poradźi, kapitanowy czołm do morja dele puschczicź a matrazy, krywy, piczel wody, woßuschki a nusne instrumenty do njeho skłascź. Na to naß, jeneho po druhim, do czołma dele puschczachu. Pschi tutym straschnym dźele dyrbjesche ßo kóżdy ras wokomik wotczakacź, hdyż żołmy mjenje mózhje k łódźi storkachu, hewak bychmy ßo sa łódźinu sczěnu sarasyli. Sa mnje nětko jedyn s najżadkawischich wokomikow mojeho żiwjenja pschińdźe. Wo prawdźe, krej w mojich żiłach ßo po sdaczu sastaji, jako moje dźěczo dele puschczichu. Ja ßo sa nim dach, njewjedźo jaßnje, schto czinju. Runje tak żałoßny napohlad bě, jako wbohu żonu s jejnym nowonarodźenym dźěsczom, każ cźěko do wołmjaneho krywa sawalenu, do czołma dele puschczichu. Wschitzy ßo bojachu, so wona a dźěczo s czejźka tutón dźeń pschětrajetej.

Skónczhje běchmy wschitzy w czołmje — schtyri żony, pjecź dźěczi, druhi offizěr a schěßnacźe matrosow. Kapitan tak dołho na łódźi sawosta, doniż běchu ßo pjeni matrosojo, kotsiż ßebi ßami pomhacź njemóżachu, do druheho czołma wukhowali. Potom wón k nam pschińdźe. Kak maliczki bě nasch czołm pornjo wulkej, rjanej łódźi „Davidej Brownej“! Khwatachmy, so s jeje bliskoscźe pschińdźechmy; pschetoż koło wokoło ponurjazeje ßo łódźe dźiwje żołmy schuczachu a schumjachu, runja warjazeho kużoła. Tam leżesche horda łódź, hotowa, ßo wot morja pózrjecź dacź, a s njej wscho moje kubło. Tola schto bě to wscho pornjo drohotnoscźi, kotruż w ßwojimaj rukomaj dźerżach.

* * *

Nóz ßo s hrimanjom a błyskanjom, s wětrom a deschczom sapocza. Hacź na kożu pschemoknjena schtyrnacźe hodźin dołho na wuskej descziczży ßedźach, ßwoje dźěczo na klinje dźerżo, bjes nadźije, wocźi wot ßkoneje wody wobkluskanej, kotraż ßo kóżdy wokomik psches naß pschewalowasche a naß se ßwojimi jeschczazymi żołmami kupasche. Hdyż skónczhje żałoßna nóz psched ßkónzom czękasche, na ßo mjelczżizy nadźiju spuschczíwschi hladachmy. Daloko wot naß na horizoncźe widźachmy druhi czołm s łódźnikami, kotsiż drje běchu nětko wostrósbnili; mały punkczik na wulkim, njeßměrnym ozeanje. Tsi dny wón nam psched wocźomaj wosta, potom pak ßo shubi.

Nasche woßuschki, wot ßkoneje wody pschemaczene, ßo s wjetscheho dźěła k jědźi wjazy njehodźachu. Też ßo wupokasa, so bě ßo wjetscha dźělba żyroby, sa nasch czołm postajena, s pschehladanjom do druheho czołma położiła. Duż mějesche kapitan hižo prěni dźeń sa nusne, dźělbu wschědneje żyroby na położu ponižicź. Jenoż schkleńczka wody a pół woßuschka bě wscho, schtoż kóżdy s naß wob dźeń dosta. Pódla toho hischcźe druhdy něschto majßa a někotre warjene trufkalzy — poßleńsche ßo żonam a dźěczom pschewostajichu — widźachmy. Ach! wutroba ßo mi łamasche, hdyż dźěczi sa khlěbom schkrěczeć ßłyschach. Kak żałoßnje ßo nam maczerjam hladasche na nasche woßebnje wotczehnjene dźěczi, kotrež ßo każ hłódne wjelki wo kóżdy kusczicźk woßuschka torhachu a bijachu, ßo dła kóżdeje kapki wody wadźachu a s lutej pożadliwoscźu czasto se ßwojimi rukami drohu wodu roslachu. Wótsje sa khlěbom wokajo husto w nozy wozucźichu, proschachu zyliczki dźeń wo njón, so budźische to kamjenje smjehczicź móhko a wußnuchu wjeczor żałoscźo a płaczizy. Moja wutroba tuto żałoscźenje snjescź njemóżesche, budźich ßo czasto rad do morja czißła a wumrjeła, hdy budźich s tym sa ßwoje dźěczo kruch khlěba dobycź móhła.

Prěnje dny pilnje do wschěch stron shladowachmy, ßo nadźějo, so něhdże nasdała nětaju łódź wuhladamy a jedyn druheho pschezo hischcźe troschtowasche. Tola, dokelż ßo niczo nihdże njepokasa, schtoż by nam pomoz pschinjesczź móhło, spuschczichmy nadźiju, a mjelczizy a samyßleny kóżdy k semi hladasche. Hižo prěni dźeń pytnuchmy, so nascha łódź wodu pschepuschcźa. Woda ßo tak ßylnje nuts czischczesche, so dyrbjachu ju łódźnizy spochi wucżerpacź. Stajnje leżachmy abo ßedźachmy w ßkonej wodźe. W nozy ßo nam żonam a dźěczom ßrjedź czołma ßydom krocżelow schěroki rum pschewostaji a tam wot khowanja hacź do skhadźenja ßkónza w hromadu stłóczeni leżachmy. Wo dnjo dyrbjachmy ßebi něhdże městaczko pytacź, hdyż nikomu na pucźu njeběchmy a łódźnikow pschi wjeßkowanju njewobczeżowachmy. Hodźiny dołho njekryta palazym ßkónczhjnym pruham wustajena, s hłodom blisko k wowrótnjenju, njepschestawajzy ßwoje wosłabjene płakaze dźěczo w rukomaj, żiwjenja ßyta a bjes nadźije, njemóżeschtej mojej wocźi niczo wucżerpicź, schtoż mje wobdawasche. Zyłe hodźiny dołho bjes myßlow ßedźach a każ wo ßnje do czornych żołmow, pschede mnu ßo wjercźazych, shladowach. A pschi wschěm tym żaneje wutrobnu bolosczź położowazeje ßylsy sa zyły czaß psches mojej wocźi njepschińdźe. Mój duch njewopißomnje żałoßnje czerpjesche.

Tsi dny dołho wětsik njesadunu. Bjes ßmilnoscźe ßkónzo na naß njesbożownych ßapasche. Pschi mojim ßonarjenju mi myßliczka czasto powjedasche, kajka kraßnoscź by to była, hdy bych do żołmow skoczika a ßwojemu żiwjenju spěschny kónz sczinika. Wo prawdźe, moje bycźe bě żałoßne, njesnjeßne. Jenoż myßle sa moje dźěczo běchu jeniczka ßkaba nitka, kotraż mje hischcźe sa żiwjenje dźerżesche.

Na tsecźim dnju nascheho żałoßneho błudźenja po morju nowonarodźene dźěczo wumrje. Kak hórke ßylsy wboha macź płakasche, hdyż bu małe stworjenczko hladajzy symnische a symnische. Jako bě skónczhje młode żiwjenczko wudychnuło, cźółko do pißaneho rubischcźa sawalichu a jo do morja czißnuchu. Hodźiny dołho cźółko po wodźe jěsdźicź widźachmy, doniż ßo skónczhje na dobo do hłubiny njesczeże — najskerje bě jo wulka hłódna ryba pózrjeła. Tola wot nětka ßo tak prawje nasche hubjenstwo hakle sapocza; pschetoż wot tutoho wokomika bě nasch czołm stajnje wot czrjódy wulkich ludźiżerjazych rybow wobdaty, tak so ßebi njeßmědźachmy wjazy sważicź, każ hacź dotal, nasche dźěczi w morju kupacź. Napohlad rybiskow naß pschezo w wulkej hrosy dźerżesche.

Kóżdy wjeczor jedyn łódźnik na sczeżor horje salěse, so by sa łódźowymi płachtami hladał; a pschezo wón s pokhmurjenym, njesbożepschipowjedźazym wobliczom saßo dele pschińdźe. Jědźechmy runje w stronach, hdyż maju ßo wschědnje ßylne njewjedra, psches czoż ßo nasche czerpjenje hischcźe powyschi. Kóżdy wokomik widźachmy, kak ßo daloko na njebju czorne mrócźele khopjachu, kotrež bórsy nad nami stejachu. Bjes tym so ßo deschcź na naß lijesche, dyrbjachmy s měrom na naschim městaczku ßedźecź a potom sczerpnje czakacź, doniż posdźischo ßkónczna horzota naschu pschemaczenu drastu saßo njewußuschi. Tajkemu njelubosnemu pschemėnjenju běchmy wob dźeń na wóßom ras wustajeni, a w nozy běsche deschcź hischcźe hórschi a mjenje snjeßny.

Dokelż żaneje czerstweje wody k myczu njemějachmy a na naß po spochi kußata ßkona woda kluskasche, naß, wě ßo, koża na zyłym żiwocźe bolesche; woßebje bě nasche wobliczo wschco bolaze. Ach! wopißacź ßo njehodźi, kak wulke je hubjenstwo, hdyż je cłowjek wot morja wobdaty, hdyż dyrbi w ßkonej wodźe leżecź, ßo w njej kupacź a ßo pschi tym tola po kapzy cźisteje, czerstweje wody żedźi. Schtoż ßym tehdy saczuwała a wutrała, to żenje njesabudu. Junu w nozy, hdyż ßo deschczik s njebjeß lijesche, położich ßo na czołmowu kromu s wotczinjenej hubu, so bych khłódnym kapkam do huby padacź dała; tola njenadźijzy żołma psches moju hłowu kłußnu a mi hromadu

ßkoneje wody do schije kinu, so ßo skoro sadußych. Wo prawdże, bych wobkudnika, hdy budźiſche Boże wócźko nade mnu njeſtrażowako.

Nimale ſa zyku nóż wócźka njeſacźinich. Skoro bje wſchehoſacźucźa hodźiny dołho pſchecźinjach a jenoż druhdy mje ſtonanje mojeho dźeſćza wubudźi. Hdyż ſkónczńje ſe ſpróznoſcźu a ßłaboſcźu wußnuch, mje dźiwje hroſne ßony cźwilowachu, abo — ſchtoż ßo woſpjet ſta — ſacźuch, kak nješchto ſymne pſches moje wobliczo jědże, a wótſje kſchiczo wozucźich. Na to rucże ſ ruku ſa wěz maßnuwſchi pſchimnuch ſa mokru, maſanu nohu nękajkeho kódźnika, kotryż ßo na to żadkawje ſeljo ſběhnu. S zyka bě żałoßnje na klecże tutych hrubych, njecźucźiwych ludźi poſkhacź, kotſiż ßwoju njeſpokojnoſcź nad ßwojej njehodu ſ bjesbóżnymi rěcźemi ſpósnacź dawachu.

Schtwórty dźeń ßo ſ wulkim wjeßlom dopomnich, ſo běch pſchi wopuſchcźenju kódże k ßwojim wězam też nękotre bleſche piwa tykka. Nětko, hdyż bě naſcha lacźnoſcź a ßłaboſcź na najwyſchſchi ſkhodźenk ſtupiła, ſ njedocźakliwym ſpěchom ſa hacź dotal ſabytej drohotnej mokſchinu pytach. Tola Bohu żel! nihdże żaneje bleſche njenamakach, hacź runje ßwoje wězy wot horka hacź do delka pſchejeſdźich. Kapitan ßo nad tym jara rosnjemdri a wołaſche: „Schtó ſ mojich kódźnikow je tak njekniczomny, tak hroſny a njehańbicźiwy byk, ſo je ßebi ſwaźił, tutej wbohej żonje jejne wězy kranucź?“ — Hkuboka cźiſchina po tychle ßkowach naſta. Kódźniży na ßo ſ praſchażymaj wocźomaj hladachu, a dołho trajeſche, prjedy hacź ßo wo paduchſtwje nješchto jaßne wukopa. Kapitan njepſcheſta ßlědźicź, doniż paducha njenamaka. Wón hnydom pſchikaſa, winika do morja ſtorcźicź, dokelż tajke pſcheſtupjenje pſchi nětcźiſchej nuſy ßmjertne khoſtanje ſaßłuži. Njeſbożowny pſched nami ſtejeſche, na zykym cźele tſchepotajzy. Wón njepſchewinjomnu ßurowoſcź ßwojeho hewak nadobneho kapitana ſnajeſche, hdyż tón wo nękajkej ſtóſcźi ßudźeſche. A ſawěſcże, wón budźiſche bórſy zyroba mórſkich rybow byk, njebudźiſche-li ßo naſchim ſjenocźenym, nutrnym próſtwam poradźiło, kapitana pohnucź, ſo ßwoju pſchikaſń wrócźi. Kódźnik pak ßo nam żenje ſa to dźakował njeje.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. K cźeſcźi narodneho dnja Jeje Majeſtoſcże kraloweje Karoły ßo ßrjedu 5. auguſta rano wulka reveilla wot hudźbneho chora tudomneho regimenta wotbywaſche.

S Budeſtez. Naſch kantor k. Libſch na Michała tutoho lěta ßwoje ſaſtojnſtwo ſkoži a ßo k měrej ßynje. Wón je na 40 lět w ſchulkej a pſches 10 lět w zyrkwinej ßłużbje ſtał a je ßwoje mozy w ſaſtojnſtwje woprował. Bóh chzył jemu dołhi a měrny ßwjaty wjecźor ſpożcźicź. — Měſto kantora ma ßo hnydom wobßadźicź a je hižo wot knjeſa ſchulſkeho inſpektora dr. Wilda, pola kotrehoż maju ßo hacź do 15. t. m. ſamołwjenja wotedacź, wupißane. Dokhody měſta pak ßu tójſchto wyſchſche, hacź je woſjewjene. Nowy kantor doſtanje ſa zyrkwinu ßłużbu, hdyż, każ dotal, ſwonjenje ßobu wobſtara, 1380 hriwnow (bjes ſwonjenja 1030 hr.) a ſa ſchulſku ßłużbu 800 hr. a 200 hr. ſtarobneje pſchikohi.

S Cźornych Noßliz. Sańdźenu póndźelu je żandarm w naſchej wßy cźěßlu K. A. Zenkera, hižo wjazy krócź khoſtaneho cźłowjeka, ſajał, jako chzyſche tón runje kranjenu draſtu pſchedawacź. Sańdźeny měßaz ßu ßo na wjazorych měſtach wokoło Budyſchina nutſkamali, tola żenje ßo njeporadźi, paduchow lapnucź. Zenker je pjecża wſchě tele paduchſtwa wobeſchoł, a wón je pjecża też hižo k tomu ſtał, ſo je ßo w poßlednim cźaßu na ßydom měſtnach nuts dobywał, ſo by kranuł.

S Njeßwacźidła. Ssrjedu 5. auguſta běſche na tudomnych wikach tónle ſkót na pſchedań: 345 howjadow, 68 ßwini a 210 proßatow.

S Wjaſońzy. Kak njekniczomne w naſchim cźaßu druhdy dźěcźi ßu, je ſe ßlědowazeho podawka widźecź. Żeleſniſki nahladowaŕ Vogel w Wjaſońzy ſańdźenu ßobotu 9 lětneho hólcźeza Emila Guſtawa Steglicha ſ Delnjeje Wjaſońzy pſchi tym pſchekwapi, jako tón krótko pſched pſchijěſdom tworowego cźaha dwaj wulkaj kamjenjej na żeleſniſke ſchěny kładźeſche. Na ſboże bě hiſchcże cźaßa doſcź, kamjenjej wotnjeſcź, prjedy hacź ßo cźah pſchibliži.

S Wojerez. Sańdźenu ßobotu wjecźor je ßydomlětny ßynk tudomneje ſwudowjeneje Stojanoweje nahłu ßmjercź poczerpił. Wón bě ßo bjes dwěmaj w hromadźe ſwjaſanymaj woſomaj, kotrajż po dróſy jědźeſchtej, powßnuł a ßo nękak pſchehładawſchi dele panuł. Koła druheho woſa na njeſboże pſches hólza dźěchu a jeho tak ſtraſchnje wobſchkodźichu, ſo hižo ſa nękotre hodźiny ducha ſpuſchcźi.

S Laſa. Sańdźenu njedźelu běchu ßo w tudomnym Wenzlez hoſcźenzu ßobuſtawy Wojerowſkeho ßerbſkeho burſkeho towaŕſtwa ſeſchke, ſo bychu tu poboczne towaŕſtwo ſakożiłe. S wjeßelom dyrbimy wuſnacź, ſo bjes Sſerbami w Laſowſkej woßadźe pſchikhilnoſcź k ſakożenju tajkeho towaŕſtwa namakachu, a ſo je ßo 27 woßobow k ſaſtupej ſamołwiło. Sapoczatk je po tajkim ſbożownje ſcźinjeny. Laſowſka woßada je wulka a w njej je doſcź Sſerbow, ſa kotrychż by rataŕſke towaŕſtwo ſ wulkim wużitkom było. Duż ßo nadźijamy, ſo budże liczba ßobuſtawow tutoho towaŕſtwa bórſy pſchiběracź, podobnje Wojerowſkemu ßerbſkemu towaŕſtwu, kotrež nětko hižo 160 ßobuſtawow liczi.

S Rósbórſko-Wojerowſkeho wokrjeßa. We wſchěch ſtronach naſcheho wólbneho wokrjeßa ßo pſchecźiwo dr. Andrä w Wojerezach ſ poknej roſßudźenoſcźu wuprajuja. Toho nochzedźa na żane waſchnje do Barlina na ßejm wuſwolicź. My ßo tomu njedźiwamy, dokelż je wón naſch ßwěrny ßerbſki lud ſ tajkimi njewěrnoſcźemi pſchimał. Wſchelazy ſprawni Němzy ßu ſ nami Sſerbami w tym poknje pſches jene. Naſchej ſapóßłanzaj dyrbitaj bycź knjes baron ſ Liliencron nad Sprojzom a knjes rytmiſchtr ſ Götz nad Němjeſchkom!

S pruſkich Sſerbow. Sſerbſke woßady ſakſkeje a pruſkeje Hornjeje Łużizy ßu ſtajnje w tym luboſcźiwym ſwjaſku ſtake, ſo je nuſa jeneho dźěła pomoz pola druheho namakała. Tak ßu duchowni ſe Sakſkeje k nam pſchiſchli, a ſ Pruſkeje, hdyż bě trjeba, do Sakſkeje. Duchowni Sejler, Kruſchwiza, Kröhna, Ryczer, Brjóſk a dr. ßu ſe Sakſkeje k nam a wobaj Mrósakoj, Kubiza a Měto ßu ſ Pruſkeje na wuprósdnjene farſke měſta w Sakſkej ßo podali. Nětko cźinja ſakſzy kandidatojo pruhowanje w Lipſku. Bóh dał, ſo bychu cźi, kotſiż runje w Sakſkej ßerbſkeho měſta njenamakaju, k nam do Pruſkeje pſchiſchli. Wſchako bychu pſches to tu mózność ſkhowali, ſaßo w ßwojim cźaßu do Sakſkeje ßo wrócźicź, runje tak derje, każ ßu rodźeni Pruſzy w ßwojim cźaßu dobre ßerbſke měſta w Sakſkej namakali. Haj, Wy lubi knježa kandidacźi, njech Wam tola zyrkwina nuſa Waſchich ßerbſkich bratrow a ßotrow w Pruſkej k wutrobje dże. *J. P.*

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Kubleŕ Handrij Pawlik w Rakezach na 1885	1 hr.	— np.
Rybak Handrij Hantuſch w Rakezach na 1885	1 „	— „
Murjeŕ Khorla Miczka w Rakezach na 1885	— „	50 „
Tſchikrjeŕ Jan Pjeczka w Rakezach na 1885	— „	50 „
Tſchikrjeŕ Jan Kruża w Rakezach na 1885 a 1886	1 „	— „
Guſta Bjek w Kamjenej	— „	50 „
Na Rychtarjez kwaßu w Scźijezach 19. julija nahromadźene . .	5 „	15 „
Na kſchcźiſnach kublerja Zura w Delnim Hunjowje 26. julija nahr.	5 „	45 „
	15 hr.	10 np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Do knihownje Maćicy Serbskeje dari:

1. K. faraŕ Hórnik w Budyſchinje: a) Historija serbskeho naroda; b) Slovanstvo ve svých zpěvech; c) Noch etwas mehr Licht in der ſehr trüben Sache des „wendiſchen Panſlavismus“. Von Dr. S. — 2. K. faraŕ Jakub w Njeßwacźidle: Spoczatki kſchesćź. wucźby abo Dr. Luthera mały Katechismus, wudaty wot njeb. E. B. Jakuba, 6. wudawk. — 3. K. faraŕ Jencź w Palowje: a) Pjaty wudawk Porſtoweho Katechisma; b) Nękotre wocźiſchcże ſ Mißionſkeho Póßła wot Rychtarja; c) Die Ordnung des Heils und der Seligkeit von Fuhrmann, 1774; d) Cyrus, der Gründer des perſiſchen Reichs, war nicht der Befreier der Juden, ſondern der Zerſtörer Jeruſalems. Von C. Th. Wetzke. — 4. Knjeni ſwud. far. Markußowa w Popojzach: Jedyn rukopiß, delnjołużiſko-ßerbſke pěßniczki wopſchijazy. — 5. K. Dr. Müller, kuſtos kral. bibliotheki w Barlinje: Die wiſſenſchaftlichen Vereine und Geſellſchaften Deutſchlands im 19. Jahrhunderte, Lieferung 6. — 6. K. profeßor Dr. Pful w Njeßwacźidle: Kirchliches aus der wendiſchen Niederlauſitz. Von Paſtor Täſchner. — 7. K. knihikupz Pjech w Lipſku: Das ſerbiſch-wendiſche Schriftthum in der Ober- und Niederlauſitz von Pypin. — 8. Njeb. k. J. E. Ssmoleŕ: Wenzeslaus Letochleb, wendiſcher Prediger in Peitz. — 9. Sſerbſke lutherſke knihowne towaŕſtwo: a) Domjazy woltaŕ. Modleŕſke knihi wot Jmiſcha, 2. powjetſcheny wudawk; b) Knjeſowa modlitwa. Prědowanja wot J. Jakuba; c) Bethesda. Modlitwy ſa khorych a hubjenych.

K. A. Fiedleŕ, knihownik M. S.

Wußudźenja.

Kawniſki ßud. Mandźelſku pjekaŕſkeho miſchtra Beyreuthera na Żidowje k 30 mk. pjenjeżneho khoſtanja abo jaſtwu na 5 dnjow ſaßudźichu, dokelż bě wona 24. haprleje tamniſcheho ßydomlětneho hólcźeza Jurja Müllera wjazy krócź na pleſtr morßka a ſ tym jeho

ſtrowoſczi ſchkodźika. — Maſchinuwjedźeŕ J. T. Běrka w Drožďžiju bě w nozy 30. meje w tamniſchej Schmidtez korczmje dźěłaczerjej Janej Wiczaſej ſ piwowym karanczkom na hłowu dyrił a jeho pſchi tym nad prawym wóczkom ſranił. Dokelž žo Běrzy dopokaſacź njehodźeſche, ſo je ſe ſamyšškom Wiczaſa ſranił, jeho jenož njekedźbliweho czělneho ranjenja winowateho ſpósnachu. Wón ma pak 20 mk. pjenježneho khoſtanja ſapłaczicź, pak 4 dny w jaſtwje poſtedźecź. — Czeladnik K. A. Schneider w Komorowje pola Rakez bě 5. julija w kaczej korczmje pola Rakez tamniſchemu korczmarjej Weißbachej ſ khamorczka 1 mk. 50 np. ſpakoſcził. Wobſkorženemu ſa to w jaſtwje na dwaj dnjej žwobodne wobydlenje pſchipokaſachu.

Khoſtanſka komora. Zimnoſczeŕ K. G. Schreiber w Jeńkezach bě wobſkorženy, ſo je žrjedź dezembra 1883 hrabinſkemu komornikej J. Fr. Tietzy w Minakale pruſku ſtatnu papjeru, 200 mk. hódnu, wujebał. Tietza bě žo narěczecź dał, Schreiberej pjenjeſy pozczicź, dokelž bě jemu tutón jako czaſu hypothekſki liſt, na 495 mk. wuſtajeny, kotryž žo poſdźiſcho jako njepłaczazy wupokaſa, pſchepodał. Na tón žamy hypothekſki liſt žo poczahujo bě žebi Schreiber loni wokoło hód 315 mk. 23 np. wot pſchekupza A. Lorenza w Budyſchinje pozcził, kotryž bě jemu pódla toho też hiſchcze wuhło wobſtaraŕ. W běhu pſchepytanja žo wujažni, ſo by A. Lorenz wobſkorženemu też bjes wědomoſcze wo hypothezy a bjes jeje pſchewoſtajenja ſ pjenjeſami wupomhał. Duž žo Schreiber druheho jebanſtwa dla khoſtanja ſminu, w naſtupanju prěńſcheho pak jeho winowateho wuſnachu a jemu jaſtwo na tſi měžazy pſchišudźichu.

Přilopk.

* Kóždy wě, kelko ſchkody naſcha wſchědna běła mjetelczka w ſahrodach, a wožebje na polach pſches to naczini, ſo na ſpódnju ſtronu kałowych kopjenow žwoje jejka napórka. Nětkle je najpſchihódniſchi czaž tele jejka, małe žołte kónczki, ſeſběracź. Schtóž to czini, ſměje poſdźiſcho jeno pok dźěła a dwójzy telko kału. K tomu pſchińdźe, ſo tola kóždy radſcho tele jejka sběra, hacź ſo poſdźiſcho wulke a pſchecźiwne hušanzy, kotrež žu ſ nich wulęſke, kónzuje.

* Jedyn najhórſchich njepſchecźelow pczołow je mrowja. Dotal mrowje w pczołnizach czim wjazy ſchkody naczinjeja, dokelž běſche dotal dožahazy žrědk je ſahanjecź mało ſnaty. Mrowje žwoje hnězda do pczołnizow žamych abo blisko nich twarja. Duž je mało pczołnizow, hdźež mrowjow było njeby. Mała druzina czornych mrowjow druhdy žwoje hnězda do ſchkałbow žamych kołczow twari, a mrowje po kołczu a we kołczu wokoło běhaju, wot pczołow njemolene, a w kołczu měd wuzyzaju. Hórſche hiſchcze žu lěžne mrowje, kotrež toho runja do mjedu khodźa, ale też pczoły žame kónzuja a je do žwojich hnězdow noſcha. Wuſpěſchny žrědk pſchecźiwo mrowjam je, ſo žo pod kóždy kołcź, do kotrehož mrowje khodźa, žylna horſchcź rżaneje žkomy pokoži. Potom kołczam niczo wjazy njeſchkodźi, byrnjež też mrowiſchczo blisko było; pſchetož pczoła žo rědko tam žyda, hdźež je wjele mrowjow.

* Jako žrědk pſchecźiwo wulkim myſcham žo porucza tam, hdźež tele ſwěriſka pſchebywaju, czerſtwych roſtlinow pžyczeho jaſyka nažłacź. Wucźeni tejle roſtlinje Cynoglossum officinale rěkaju. Naſchczipach — tak něchtó w „Sonneb. Ztg." piſche — zyły walczk tychle roſtlinow a nakładźech jich do pinzy a do hródźe do wſchěch kutow a kucźikow. Jich žylna wóń žo bórſy po zyłej pinzy a po hródźi roſeńdźe. Sa něktore dny ſtare roſtliny prjecź ſebrach a nowych nakładźech, a hlej, wulke myſche žo pola naž wjazy pokaſake njeju.

* W Burkersdorfje pola Frauenſteina wóndano 6lětny žynk jeneho kowarja wješeły ſe ſahrody pſchiběža ſe žiwej, 54 zentimetrow dołhej ſmijizu w rukomaj. Na ſboże dźěd k tomu pſchińdźe, kotryž ſ hróſbu widźeſche, kajki ſtrach dźěſczu hroſy. Wón jědojteho hada ſaraſy. Dźěſczu pak žo niczo ſtako njeběſche.

* Njedaloko Goldberga w Schleſynſkej žu ſkotu rudu namakali, ſa kotrejž nětko njepſchestawajzy kopaju. Czim dale kopaju, czim wjazy ma ruda, kaž je žkyſchecź, ſkota; duž maju wězywuſtojni ſa to, ſo budźe žo dźěło prózy płaczicź.

* W Flensburgu žu žo njedawno w małej jſtwiczźy pod tſěchu tſi dźěczi ſpaliłe. Macź běſche na krótki czaž jſtwu wopuſchczíła; mjes tym žu dźěczi najſkerje jſtwu ſ nutſka ſawrěłe. Pſchetož hdyž žo macź wróczi a chzyſche dźěczi ſwoblekacź, běſche jſtwa ſamknjena, a pſches durjowe woknjeſchko macź widźeſche, ſo je jſtwa w płomjenjach. Też žužodźa, kotſiž na jeje wołanje na pomoz pſchiběžachu, durje wotewrěcź njemóžachu; wóhnjowa wobora, kotraž tu bórſy běſche, ſ woknom dó jſtwy nuts ſaléſe a dźěczi morwe namaka. Pjecźa žu dźěczi ſe ſapałkami hrajo kožo ſapałiłe.

* W jenej najwjetſchich pſchadownjow njedaloko Tetſchena, kotraž wěſtemu Münzbergej žłuſcha, žu dźěłacź pſcheſtali, dokelž pſchedźeno wjazy njepłaczi. W druhich pſchadownjach toho žameho wobžedźerja w Połnóznych Czechach jeno 4 dny ſa tydźeń dźěłaju. Też druhe pſchadownje ſ teje žamžneje pſchiczíny jeno pok tydźenja dźěłaju.

* Na ſjawnym pſchežadźowanju w Brüželu žu žo njedawno jene woženebne hužle ſa 3200 markow pſchedałe. Hužle je lěta 1532 jedyn žławny italiańſki miſchtr ſa kardinala Aldobrandiſi dźěłał.

* Czorny afrikańſki kral Maſſala, kotryž w kraju knježi, kiž ma wot rěki Kongo žwoje mjeno, pſched krótkim w Antwerpenje pſchebywaſche. Tam wón też dźiwadło wopyta, a jemu k czeſczi žo ballet „Pucźowanje wokoło ſemje" hrajeſche. S woprědka kral ſměrom na hru kedźbowaſche. Hdyž pak czorne rejwarki na jewiſchcze ſtupichu, Maſſala a jeho pſchewodźerjo ſ radoſczu wótſje wyſkacź počzachu, a jich wyſkanje žo do dźiwjeho herjekanja pſcheměni, hdyž na jewiſchczu czorni dźiwi żeleſniczny czah nadpadźechu a žo mjes nimi a běłymi krwawe bědźenje ſapocza. Njebudźeſche-li wokoło krala telko Belgiczanow było, dha budźeſche žo wón ſe žwojimi ludźimi na jewiſchczo puſchczíł a běłych žobu ſabiwacź pomhał. Jeho žony, kotrež w woženebitej łoži abo jſtwiczźy žedźachu, žo wſchě wuſtrózane do kutow khowachu měnjo, ſo žo na jewiſchczu woprawdźe běli a czorni ſabiwaju. Mjes wobarbjenymi czornymi pak běſche na jewiſchczu też jedyn woprawdźity czorny a poddan krala Maſſały. Wuhladawſchi žwojeho krala mjes pſchihladowarjemi mějeſche wón ſa žwoju pſchiſłuſchnoſcź jeho poſtrowicź. Duž na khěžku ſuflera ſkoczi a wótſje ſawoła: „Mbote Massala!" („Pomhaj Bóh Czi, Maſſala!") A kral też jemu na zyłe dźiwadło wotmolwi „Mbote!", ſo žo pſchihladowarjo ſe žměchom tſchaženu. W žrjedź pſchedſtajenja, hdyž w dźiwadle žurowje horzo było počza, žo kral a jeho dźiwi draſtu žłękacź počzachu. A hdyž běſche kónz pſchedſtajenja, a na jewiſchczu běli a czorni w hromadźe wuſtupichu žebi ruzy ſawdawſchi, a běſche nětko ſjawnje widźecź, ſo žo běli a czorni mjes žobu ſabili njejžu, to krala a jeho ludźi tak ſwjeżeli, ſo do rukow plazachu a žo wótſje žmějachu, a zyłe dźiwadło žo ſ nimi žobu žmějeſche.

* W franzowſkim měſcze Aix 21. ſańdźeneho měžaza dwaj cłowjekaj, kaž pſchekupſkaj žkužobnikaj ſdraſczenaj, do wobydlenja jeneho pſchekupza mały kaſchczík pſchinjeżeſchtaj, żadajo wot pſchekupzoweje żony, kotraž běſche žama doma, wobžwědczenje, ſo je kaſchczík doſtała. Hdyž wona do komptora dźěſche, ſo by tam wobžwědczenje napiſała, wona pytnu, ſo muzſkaj kaſchczík wotewriwſchi paduſchny grat ſ njeho bjerjetaj. Niczo dobre njewoczakujo wona k telefonej běžeſche a lědma běſche ſignal podała, ju muzſkaj nadpadźeſchtaj a ju dajicź poczeſchtaj. Saſtojnik na hłownej ſtaziji ſignal wuſłyſchawſchi k telefonej ſtupi a njeżaržne wo pomoz wołanje žłyſcheſche. Wón to žwojim towarſcham ſdźěli, kotſiž na měſcze do pſchekupzoweho domu khwatachu. Namakawſchi wobydlenje ſamknjene woni klepacź počzachu a na jene dobo wuhladachu, kak jedyn teju rubježnikow ſ druheho poſkhoda do dwora dele ſkoczi, hdźež bjes myſłow leżo woſta. Bórſy na to druhi rubježnik durje wotewri a chzyſche žo ſ mozu pſchedobycź; jeho pak pſchimnuchu. Zónſku ſ powjaſami wokoło ſchije wó jſtwje leżo namakachu. Lěkaŕ, kotryž tu bórſy běſche, wobkrucźeſche, ſo by pſchekupzowa żona ſa něktore minuty ducha ſpuſchczíła, njebudźíſche-li na měſcze pomoz k ruzy była. Telefon je ju wot žmjercze wumożił.

* Pſches ſmylku jeneho haptykaŕſkeho pomoznika je žo w jenej hojeŕni w Pariſu dwěmaj khorymaj ſ jědom ſawdało. Lěkaŕ běſche dwěmaj khorymaj mužomaj lěkaŕſtwo ſapiżał, haptykaŕſki pomoznik pak žo pſchehrabnuwſchi wothładowaŕzy khoreju ſtraſchneho jěda da. Lědma běſchtaj khoraj wot lěkaŕſtwa žrěbnułoj, dha morwaj do łoża padnuſchtaj. Hnydom ſa pſchiczinu jeju nahkeje žmjercze žłędźicź počzachu. Njeſbožowny haptykaŕſki pak, kotryž je žwoje pruhowanje wubjernje wobſtał a hakle běrtl lěta w hojeŕni ſkutkowaſche, chzyſche žebi žwoju ſmylku ſpósnawſchi toho runja ſ jědom ſawdacź, jeho towarſchojo pak jemu ſadźewachu.

* Spodźiwny podawk, kotryž budźíſche ſa něktorych cłowjekow lohko doſcź ſtraſchne ſcźěhwki měcź móhł, žo, kaž žo ſ Londona piſche, žobotu tydźenja něhdźe w Jendźelſkej ſta, hdźež něktoſi wězywuſtojni mužojo dynamitowe patrony w jenym hacze ſpytowachu. Runje běchu jenu patronu, kotrejež žułżoh žo 5 minutow pali, prjedy hacź žo dynamit ſapali a rosbuchnje, do wody cźiżnuli, ſo bychu móz dynamita po tym wobliczili, kelko wody patrona rosbuchnuwſchi wuſběhnje. Tu jedyn hajnik ſe žwojim pžom k tomu pſchińdźe. Mudry poż, kotryž běſche ſwucźeny wěz, kotraž je do wody padnuła, ſ wody wucźahnucź a žwojemu knjeſej podacź, patronu wuhladawſchi na měſcze do hata ſkoczi a ſtraſchnu wěz ſe ſubami pſchimnuwſchi ſ njej k brjohej pſchipkowa. Hróſba wſchěch pſchitomnych wobja. Wołachu na pža, ſo by patronu puſchczíł, ale wſcho podarmo: žwěrne ſkoczo

k swojemu knjesej khwataſche. Towarſtwo, so wě, do wſchěch kónzow roscžéka; a jeno pſches to, so ſ wulkimi kamjenjemi do pža mjetachu, so hajnikej a někotrym druhim radźi, pža wot so ſdaleneho ſdźerżecź. Hdyž běſche so 5 minutow minuło, patrona rosbuchnu a wboheho pža do małych kuſkow rostorha; jeho knjes a tutoho pſcheczeljo pak jeno pſchi samym hrósbnej smjercźi wucźeknuchu.

* Wójwoda Weſtminſterſki a jeho mandźelſka njedawno kupjele Northwich, hdźež su slawne selowe źórka, wopytaſchtaj, so byſchtaj pſchi wotewrjenju noweje ludoweje knihownje pſchitomnaj bykoj. Wonaj běſchtaj swjedźeńſke powitanje wotczakowakoj, w měſto toho pak so w měſtaczku a zykej wokolnoſcźi źadyn cźlowjek njepokaſa. Snaty wěſchcźeŕ w měſtaczku běſche hakle pſched krótkim wěſchcźiźk, so so měſto podnuri a na jeho měſcźe wulki selowy jěſor naſtanje, je-li ſo źadyn wójwoda ſ kralowſkeho ſplaha Northwich wopyta. Dokelž je so wjele wěſchcźenjow mjenowaneho wěſchcźerja woprawdźe dopjelniło, so wobydlerjo pſchi pſchikhadźe wójwody njepokaſachu. Woni běchu cźim bóle w ſtraſche, dokelž je so měſto poſlednje léta woprawdźe tu a tam sadźiło, cźemuž běchu selowe źórka ſ pſchicźinu.

* Jenemu Warſchawſkemu ſkocźazemu lěkarjej pſched něſchto cźaſom bur ſ wokolnoſcźe noworodźene cźelo pokaſacź pſchiwjeſe, kotrež běſche zyle bjes wuſchow a mějeſche 5 nohow.

* Kexholmſki regiment pěſchkow ruſkeje gardy, kotryž nětkle w Warſchawje leži, w poſlednjej ruſko-turkowſkej wójnje na bitwiſchcźu w Bołharſkej w hromadźe ſmjerſnjenych a pokźiwych Turkow tſilětnu holcźku namaka, kotraž běſche hižo wſcha ſproſtnjena, hłodu ſtradana a nimale naha. Jedyn wyſchk ju na wós sadźi, so ſa nju kaž ſa swoje dźěcźo ſtaraſche a ju, hdyž běſche wójny kónz, sobu do Ruſkeje wſa. Dokelž mějachu ſa to, so holcźka kſchesćijanka njeje, ju wukcźichu a ji „Marja" narjeknuchu dawſchi ji swójbne mjeno „Kexholmſka", dokelž ju zyły Kexholmſki regiment jenohłóśnje ſa swoju dźowku ſpósna. W tu khwilu Marja Kexholmſka na pjenjesy ruſkeje zarizy (khěžorki) w jenym Warſchawſkim wuſtawje, źónſkim gymnaſiju, pſchebywa. Sso ſa „regimentowu dźowku" ſtarajo su offiźěrojo regimenta mjes sobu ſkładujo hižo wjazy hacź 10,000 markow ſa nju nahromadźili a w jenym pjenježnym banku ſa nju ſapokožili. Woni so nadźeja hiſchcźe wjazy naſběracź, so by dźowka regimenta, hdyž něhdy wuſtaw wopuſchcźi, žaneje nuſy njeměła. Wóndano Kexholmſki regiment 175létny jubilej swojeho wobſtacźa swjeczo mjes druhimi też telegramm doſta: „Sswojim lubym wujam sboże pſcheje Marja Kexholmſka." Na telegramm regiment hnydom wotmolwi: „Kexholmſki regiment swoju lubu dźowku poſtrowja ji ſa sbožopſchecźe dźak prajizy."

* Pſchi wulkej horzocźe a suchocźe, kajkaž létsa w wſchelakich krajach běſche a hiſchcźe je, maju tu a tam ſtraſchnje wjele wóhnjow. Tak na pſch. ſ Moſkwy ſaźdźene ſchtyri njedźele wſchědnje wo wóhnjach pišachu. A rědko wob dźeń ſ jenym wóhnjom woteńdźe; ſ wjetſcha běſche jich tſi, ſchtyri, pjecź ſa jedyn dźeń. Haj, 23. julija mějachu w Moſkwje 7 wóhnjow, a 4 druhe so hiſchcźe cźaſa doſcź podusźychu.

* Njedaloko Peterburga so 16. julija wulki léś palicź pocźa. Pſchi wulkej suchocźe a horzocźe so płomjenja tak ſpěſchnje rosběžachu, so 400 dźěłacźerjow, kotſiž buchu ſ wokolnych wsow powołani, woheń podusźycź njemóżeſche; jim niczo wyſche njewosta, hacź hłuboku a ſchěroku hrjebju wokoło palazeho léśa ſcźahnucź. Straſchnje ſchumjo a praſkotajo so léś 3 dny a 3 nozy pospochi paleſche. Na sboże so w nozy 18. julija sylny deſchcź pſchińdźe, kotryž móz wóhnja trochu ſlemi; zyle podusſchene hakle buchu płomjenja 19. julija w nozy. A njebudźiſche-li so radźiło wóhnju pſches ſchěroku hrjebju mjeſy ſtajicź, dha susodnym wsam najwjetſchi ſtrach hrożeſche, so je morjo płomjenjow pózrě. Woheń je w léśu ſa 40,000 toler ſchkody naczinił.

* W ruſkim měſcźe Woronježu mějeſche so pſched krótkim sudniſke jednanje, w kotrymž běſche 325 burſkich ludźi wobſkorżenych, so su jenemu młynkej samopaſchnje haczenja pſcheryli. Sswědkow běſche 33, a wſchěch pſchitomnych běſche 400 ludźi; duž k tomule jednanju ani sudniſka, ani žana druha ſala w měſcźe wulka doſcź njeběſche. Wulkeje horzoty dla też móżno njeběſche jednanje pod hołym njebjom wotdźerżecź. Duž sudniſtwu niczo wyſche njewosta, hacź najwjetſchu kólnju, kotraž so w měſcźe nadeńdźe, wotnajecź; w njej też je so jednanje wotbyło.

* Sajimawy krajczk je Andorſka republika, kotraž hłuboko w pyrenejſkim hórniſchcźu leži. W wulkosśwětnych podawkach wona žaneje ważnoſcźe nima, a dźeśaty hakle wě, so je wona na swěcźe. K njej 54 wsow słuſcha a 13,000 wobydleri. Do léta 1846 wona ani ſpisanych ſakonjow njeměješe, a sudniſki ſakoń léta 1846, kotryž ma 100 ſtawow, je proſtemu waſchnju tamniſchich paſtyrjow zyle pſchimérjeny. Na kóźde mordarſtwo n. pſch. smjertne khoſtanje ſteji. Dokelž pak je take pſcheſtupjenje tam wulzy rědka wěz, dha też so wotsudźenje mordarja na zyle wurjadne waſchnje ſtawa. Ssmjertny wusud najpródzy ſtarſchi wſchěch 54 wsow wobkrucźeja, potom pſcheſtupnika k hłubokemu bjesdnu dowjedu, a sam sudnik jeho w pſchitomnoſcźi tych 54 ſtarſchich muži do bjesdna dele ſtorcźi.

* W měſcźe Tiflisu je njedawno mjedwědź wjele ludźi do ſtracha ſtajił. Njedaloko jeneho měſchcźanſkeho mosta běſche wulki mjedwědź pſchiwjasany, kotrehož sebi jedyn rěſnik jeniczzy k wjeselu dźerżeſche. Sso něczeho wuſtróżawſchi so ſwěriſko na jene dobo wottorhnu a do měſta cźěrjeſche. Měſchcźanſke dróhi běchu połne ludu. Swěrjo wuhladawſchi wſcho wokacź a kſchiczecź pocźa, pſches cźož so mjedwědź do zyła ſplóſchi. Schtóž jemu na pucź pſchińdźe, toho wón powali a potokcźe. Pólzajojo a, schtóž móżeſche tſělbu ſhrabnucź, do swěriſka tſělecź pocźa. Jeneho pólzaja, kotryž chcźyſche so do mjedwědźa dacź, tutón toho runja powali a jeho tołź pocźa. Pod swěriſkom leżo pak mějeſche pólzaj doſcź pſchitomnoſcźe ducha, so teśak wucźahnuwſchi jón mjedwědźej do żiwota ſtorcźi. Mjedwědź so na bok wali a wjazy njeſtanu. Nětko so pokaſa, so mějeſche wón 33 kulkow w cźěle, wot kotrychž pak żana smjertna njeběſche.

* Schtož smy ſ franzowſkich powjeſcźow ſhonili, su Franzowſojo w poſlednjej franko-chineſiſkej wójnje Chineſow w nekotrych bitwach pobili. Chineſiſke nowiny pak zyle nawopak pišaju. A hdyž ras khajeſch, sebi Chineſojo myśla, dha tak ćźi, so je hódno khacź. Kaž tele chineſiſke powjeſcźe wopowěduja, su smużite a slawne chineſiſke wójſka Franzowſow w wjazy hacź 100 bitwach hordoſnje pobiłe, pſchi cźimž bu $2^1/_2$ millijona Franzowſow ſabitych. A hdyž so wſchě tele dobycźeŕſke powjeſcźe w hromadu ſaſtajeja, dha je franzowſki hłowny general 78 krócź ranjeny, a w 20 bitwach morwy leżo wostał, franzowſki admiral pak 87 krócź ranjeny a 30 krócź ſabity.

* Zyle nowu pſchicźinu k roswjaſanju mandźelſtwa ſtaj łódźny lěkaŕ Antonio w San Franziſko a jeho mandźelſka wunamakakoj. Mjes tym so běſche mjenowany lěkaŕ na dołhim mórſkim pucźowanju, jeho żona domach też lěkaŕſku wědomoſcź ſtudowacź pocźa a też ju na- a dowuknu. Muż běſche ſahorjeny allopath, żona pak so ſa homöopathiju ſahori. Duž, hdyž so muż po dołhim cźaſu ſ pucźowanja domoj wrócźi, mjes mandźelſkimaj roskora naſta: kóźdy dźěł pſchi tym woſta, so je jeho waſchnje lěkowanja jeniczzy prawe. Swada jeju ſkóncźnje tak daloko pſchiwjedźe, so so mandźelſtwo mjes allopathom a homöopathu roswjaſa.

* Schto so w naſchim cźaſu wſcho ſ elektrizitu njeſapocźina. Dołho wjazy tracź njebudźe, dha wó iſtwje wjazy tepicź trjebacź njebudźemy; jedyn franzowſki elektrotechnik w Pariſu je elektriſku pěź wunamakał, kotraž iſtwu hreje. Tale pěź ſe żeleſneho zylindra wobſteji, do kotrehož je preki zyły rjad hlinjanych deſcźiczkow nakładźeny. Kóźda deſcźiczka ma wjele drobnych dźerkow, w kotrychž platinowe pjerka tcźa, kotrež su ſ elektriſkej pſchiprawu ſjednocźene. Hdyž so elektrizita do pjerkow puſchcźi, so platina żehlicź pócźnje hrejo powětr, kotryž ſpody do pjezy ſtupa a horjekach ſ njeje wuſtupuje. A tutón wohrěty powětr ſasso iſtwu hreje. Sa tym, hacź so wſchě abo jeno někotre hlinjane deſcźiczki ſ elektriſkej pſchiprawu ſjednocźa, so iſtwa bóle abo mjenje wuhrěcź hodźi, kaž je ſpodobne.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalſka zyrkej: Jan Pawoł Micźka, maſchinytwarz na Židowje, ſ Marju Hanu Königez tam.

Katholſka zyrkej: Ernſt Creydt, drogiſt w Schwedtu, ſ Helenu Mikanez tudy.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Bertha Hilźbjeta, Guſtava Maxa Kaplerja, ſtawneho wucźerja na Židowje, dź. — Pawoł Richard, Khorle Auguſta Kahle, dźěłacźerja na Židowje, ſ. — Pawoł Ota, Jaroměra Auguſta Pětſchki, dźěłacźerja w Bórku, ſ. — Hedwiga Hilźbjeta, njemandź. dź. na Židowje.

Pětrowſka zyrkej: Khorla Adolf, Khorle Marcźinka, murjerja a wobydlerja, ſ.

Zemrjeći:

Dźeń 21. julija: Hana Mróſez, ſwudowjena Pjechowa, 64 l. 9 m. — 25. Lejna Marcźinkez, Jaroměra Emila Säuberlicha, reſtawratěra, mandźelſka, 22 l. 1 m. — 28. Jan Waktaŕ, Khorle Auguſta Wylema Bieſolda, měſchcźana a pjekaŕſkeho miſchtra, ſ., 3 m. 14 d. — 30. Hana Martha, Khorle Auguſta Kócźki, pohoncźa w Dobruſchi, dź., 1 l. 10 m. 26 d. — 31. Pawoł Alfred, Khorle Guſtava Wicźaſa, zigarnika na Židowje, ſ., 4 m. 22 d. — Martha Lejna, Mateja Barta, dźěłacźerja w Cźichońzach, dź., 3 m. 27 d.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšchinje

1. auguſta 1885.

Žitowy dowos: 3404 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacž M	Na burſy hacž Pf
Pšeńža	8	33	9	38	8	33	9	38
Rožka	6	96	7	41	6	96	7	59
Jačmjeń	7	46	7	79	7	46	7	79
Wowš	7	30	7	60	7	30	7	50
Hroch (50 kilogr.)	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka (50 kilogr.)	6	53	7	8	—	—	—	—
Raps (50 kilogr.)	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły (50 kilogr.)	12	50	15	50	—	—	—	—
Hejduſchka (50 kilogr.)	16	—	16	50	—	—	—	—
Bern (50 kilogr.)	3	—	3	50	—	—	—	—
Butra (1 kilogr.)	2	10	2	30	—	—	—	—
Pšeńčna muka 50 =	7	50	16	—	—	—	—	—
Ržana muka 50 =	7	25	11	25	—	—	—	—
Ssyno 50 =	2	80	3	—	—	—	—	—
Ssłoma 600 =	19	—	21	—	—	—	—	—
Proßata 971 ſchtuk, ſchtuka	7	—	17	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby	—	—	—	—	4	40	4	50
Ržane wotruby	—	—	—	—	5	30	5	40

Draždžanske mjaßowe płaćiſny. Howjada 1. družiny 57—60 mk., 2. družiny 48—51, 3. družiny 30 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 53—56 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 42—50 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěſneje wahi.

Wjedro w Londonje 7. auguſta: Pomróčene.

9000 mk., 4500 mk., 3000 mk., 1500 mk. a 1200 mk. mam po zykym abo dźělene tunjo a twjerdźe na dobre hypotheki wupožčičź.

Emil Fröda,
hypotheſki bürow w Budyšchinje
pſchi rybjazych wrótkach.

Kněža cźišło 19 pod hrodom je hnydom na pſchedań.

W Błóžanach je **kněža** cźišło 32 ſe 36 □prutami leżomnoſcźe ſe ßwobodneje ruki na pſchedań.

Kublo na pſchedań.

W **Minakale** je kublo cźišło 6 ſe 84 kórzami pola, łuki a hole dla ſemrjecźa wobßedźerja bjes hoſpody a wuměnka na pſchedań.

Wſcho dalſche je ſhonicź pola gmejnſkeho prjódkſtejerja **Polana** w Jatſjobju a pola kublerja **Auguſta Lehmanna** w Wóßbórku.

Njedźelu 16. auguſta t. l. popołdnju w 2 hodźinomaj maja ßo w mojim domje w Brěſowje wſchelake möble, draſta, wjele hnihow, atlantow a druhich wězow ja hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Handrij Ssymank, žiwnoſcźeŕ.

Plumpowa rola

e na pſchedań w Hornjej Hórzy cźišło 29.

Schatowa róla, kotraž ßo pſchicźe trjebacź hodźi, je tunjo na pſchedań na ßukelnſkej haßy 22.

Turkowſke ßłowki

najrjeńſche a najwjetſche, kotrež ßu oſtacź, porucza hiſchcźe tunjo

Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoſchcźu.

Koßy,

kaž jěd rěſaze, porucza

Paul Walther
pſchi žitnych wikach.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniſka dźěłopſchadownja w Hajnizach, tola w Budyšchinje ßo jenož **trjeny len,** a to jenož ßobotu w Grützneręz domje, ſ nutſkhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Strowe kruſchwinowe drjewo

kupuje po najwyſchſchej płaćiſnje

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Khofej

njepaleny punt po 70, 80 a 90 np. porucza jako jara płaćiſny hódny

Richard Pötſchka
pſchi torhoſchcźu
pódla měſchcźanſkeje haptyki.

Khofej

paleny punt po 90, 100 a 120 np. porucza jako jara płaćiſny hódny

Richard Pötſchka
pſchi torhoſchcźu.

Jerje

wulke k mariněrowanju po 3, 4 a 5 np., w wjetſchich dźělbach tuńſcho pola

Richarda Pötſchki
pſchi torhoſchcźu
pódla měſchcźanſkeje haptyki.

Doſpołne wupſchedawanje.

Dla ſemrjecźa mějecźela firmy

Adolfa Thuniga tu

pſchi torhoſchcźu pod radnej khěžu

ßo pſchedawarnja do zyka roswjaſa a ßo toho dla wot dźeńßniſcheho dnja wſchě

hrajki, krótke, galantrijowe a želeſne twory wjele pod kupnej płaćiſnu wupſchedawaju.

Wo dobroćiwy pſchiſtup proſcha

W Budyſchinje, 1. auguſta 1885. **herbja.**

Parnu pšeńčnu muku a dobre ſuche droždže

porucza

Auguſt Bieſold, pjekarſki miſchtr
na bohatej haßy ſ napſchecźa pósta.

Zigary,

wubjernje ßo palaze a derje ßłodźaze,
ſto po 2 mk. 25 np., 2 mk. 40 np., 2 mk. 50 np., 2 mk. 70 np., 2 mk. 80 np., 3 mk., 3 mk. 20 np., 3 mk. 50 np. a drózſche; dale

tobak k kurjenju,

rěſany a zyky, w paketach po 100 gramach, punt po 65, 70, 75, 80, 100 np. a drózſchi;

tobak w rolkach,

punt po 1 mk., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 35 np. w dobrej płaćiſny hódnej tworje porucza

Traugott Böhme,
Straßburgſki ſklad na bohatej haßy 13.

Saßopſchedawarjam ßo pomérny rabat dawa.

Wſchěm, kotſiž na wobſchkodźenje cźerpja, poruczam ßwoje derje dźěłane **wěnzy** ſ pjerom a bjes njeho, **pupkowe ſchlebjerdki, klyſopompy, podwuklyſtéry, nadrowe kłobuczki, gumijowe podłožki** ſ najlěpſcheje družiny pſchi potrjebje dobroćiwemu wobkedźbowanju.

K. R. Lory, bandagiſt
8 na ſchuleŕſkej haßy 8.

Schtož ſ bandažow na ſkładze nimam, toho runja wſchě porjedźenja, do mojeho rjemjeßka ßłuſchaze, ſa krótki cźaß zyle po žadanju a měrje po najtuniſchej płaćiſnje wobſtaram.

Paleny khofej,

wubjernje ßłodźazy, punt po 100 a 120 np., porucza pſchezo cźerſtwy

Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Wo **Paul Kneifelowej** **wloßowej tinkturje.**

Riz jenož wloßocźerpjazy měli tutón wubjerny, pod woßebnym lěkarſkim ßobuſtutkowanjom naſtaty kosmetik trjebacź, ale ſ zyka kóždy cźłowjek, kotremuž na tym leži, ſo by ßwoje wloßy wobkhowak. Prózdny wſchěch metalliſkich, wótrje hnujazych, jenož ſ najnadobniſchich wutkow wobſtejazy, ſkutkuje tutón kosmetik w najwyſchſchej ſtopni poßylnjazy a cźiſcźazy wote wſchitkich ſchupiſnow, koruſchkow atd. ſa kłowinu kožu, ſdźeržazy a jara woßebje pſchiſporjazy ſa wloßy, a ßo hewak tam, hdźež by tuta tinktura bjes ſkutka woſtała, pſches žadynzkuli druhi ßrědk niczo wuſkutkowacź njebudźe. Tinktura je w bleſchach po 1, 2 a 3 mk. w Budyšchinje jenož woprawdźita pola **Ernſta Mittaſcha** pſchi Pětrowſkej zyrkwi dostacź.

Rudolf Behrisch w Lubiju w Sakſkej,

maſchinaŕnja a parny hamor,

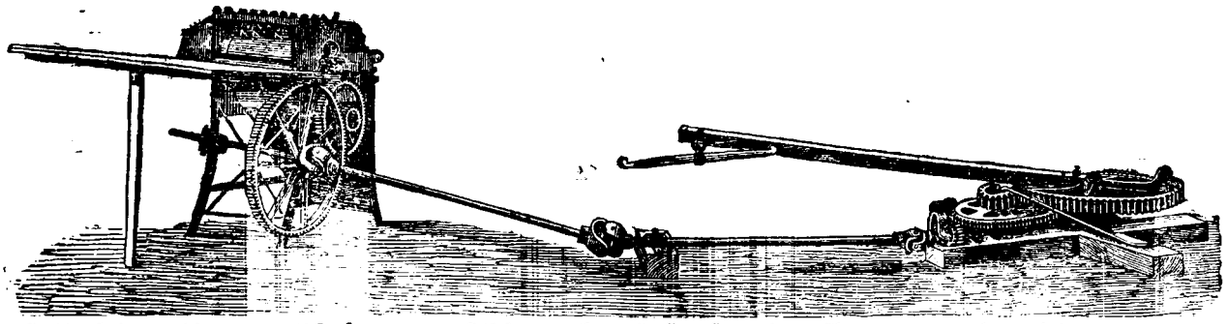

dźěła jako woßebitoſcź wubjerne **mlócźaze maſchiny,** kotrež ßo ſ wodu, ſkotom a ruku wjedu.

Maſchiny ßo pſches zyło akuratnje a derje twarja, tak ſo w naſtupanju ßwojeho lohkeho khoda, cźiſteho mlócźenja, pſchi cźimž ßo ſorno njewobſchkodźi, pſcheßahnjene njejßu. Wobkhadźenje ſ nimi je najſproſcźiſche a najlóžſche.

Maſchiny ßo po tym kaž ßo žada ſ tſchaßadkom a cźiſcźadkom a bjes njeju twarja.

Wulka liczba pſchipósnaczow ſa hódnoſcź mojich maſchinow ßwědczi.

Moja pißaŕnja je też njedźelu wotewrjena a w njej ßo ßerbſki rěcźi. Na žadanje ſkaſarja też někoho ſ mojich ludźi k wobhladanju pſchiprawy darmo wotpóſcźełam.

Pſchi ſkaſanju maſchinow ßo niczo do prědka ſapłacźicź njetrjeba, a płacźenje móže ßo po dźělbach ſtacź.

Kóždu maſchinu na tydźeń na pruhu wotedam a ju, jeli ſo by po žadanju njebyła, wróczo wosmu.

Pódla toho hiſchcźe wſchě druhe **ŕataŕſke maſchiny a grat** dźěłam a cźeſcźenych knjeſow ŕatarjow najpodwolniſcho proſchu, ßebi moje maſchiny wobhladacź.

Rudolf Behrisch.

Pſchedawam

po cźaßej pſchimĕrjenych płacźiſnach ßlědowaze wupkody:

rajß	**punt po**	**15**	**np.,**
jahły	„ „	13	„
krupy	„ „	14	„
hejduſchku	„ „	16	„
ßoki	„ „	16	„
huny	„ „	14	„
pſcheńcźny gris	„ „	18	„
khěžorſki wucźah	„ „	18	„
II. druźinu	„ „	15	„
ßuſchene ßłowki	„ „	22	„

C. Kahrowe
na žitnych wikach
pſchi póſtſkej kowaŕni.

Najlĕpſche a najtuniſche

zigary

w najwjetſchim wubjerku
porucza
Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haßy
a w kupnizy.

Khofejowy ſkład.

Ssylnje a derje ßłodźazy hižo po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcźe tuńſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodźe poruczataj

bratraj Měrſchej
na žitnych wikach.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtuniſcho porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Parna fabrika

ſchokolady, zokrowych tworow a mjedowych tykanzow

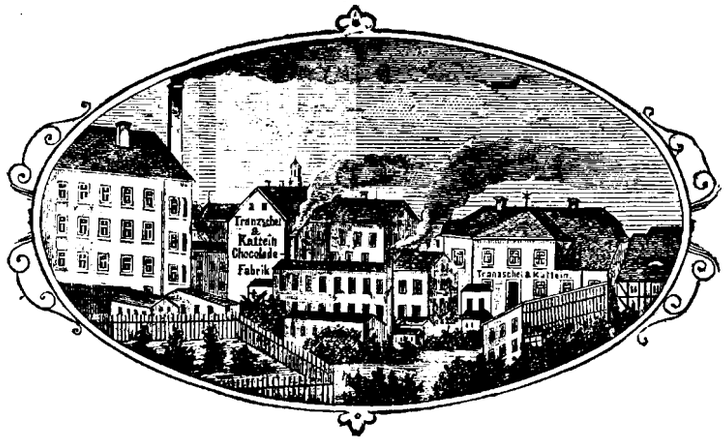

Rudolfa Katteina,

prjedy **Tranzschela a Katteina,**

w Budyſchinje

na hoſpitalſkej haßy 7 a rózowej haßy 10

porucza

ßwoje cźiſte a dobre fabrikaty po jara tunich płacźiſnach.

Katteinowy Budyſchſki konfekt: 1/4 punta po 15 np.

Zónſke mantle, paletoty, ßomocźane žakety ßo rjenje a trajnje ſ nowa barbja a ßo po žadanju wuporjedźa

w parnej barbjerni **W. Kellinga.**

Khofej

wot najtuniſchich hacź do najlĕpſchich druźinow, jara derje ßłodźazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khofej:

Santos
derje ßłodźazy
ſeleny punt po 65 np.,
paleny = = 80 =

Kampinas
wubjernje ßłodźazy
ſeleny punt po 70 np.,
paleny = = 90 =

Mexikanſki
jara derje a ßylnje ßłodźazy
ſeleny punt po 80 np.,
paleny = = 100 =

Java a Ceylon
najlĕpſchi po ßłodźe
ſeleny punt po 100 np.,
paleny = = 120 =

porucza

Hermann Kunack
w Budyſchinje na bohatej haßy 8.

Hamburg-Amerika.

Kóždu ßrjedu a njedźelu do New-Yorka

ſ póſtſkimi parołódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho paketjězdneho akcijskeho towaŕſtwa.
Wukaſanje a pſchewjeſne pißma dawa
No. 867. **Albert Meiſel w Budyſchinje.**

Budyšska Bjesada

změje **njedźelu 16. augusta wulět do Wjelećina.**

1. Popołdnju w 3 hodźinach započatk towaršneje zabawy w Wjelećinje.
2. Wječor ½8 hodźin serbske dźiwadło.
3. Po dźiwadle: bal.

Čisty wunošk je postajeny za dalši čišć Zejlerjowych pěsni. Toho dla prosy tež wo prawje bohaty wopyt tak derje sobustawy kaž tež Serbow w tamnišej wokolinje

zarjadowař.

Wschitkim čześćenym wopytarjam

Wjeleczanskeje sabawy a dźiwadła

šo ſ tutym wosjewja, so móže kóždy, kotryž chze po dźiwadle abo w 11—12 hodź. w nozy sašo ſ Wjelećina do Budyschina wotjěć, w Ssmolerjez knihiczíschczérni sa 1 mk. 50 np. khartku dostacź a to hacź **najposdźišcho** do šoboty **15. augusta dopołdnja do 11 hodź.** Sa to móže potom kóždy, kotryž šebi tajku khartku kupi, tak derje **ſ Budyschina do Wjelećina** kaž tež **w nozy sašo do Budyschina jěcź.**

Omnibus wotjědže njedźelu 16. aug. pschipołdnju ſ dypkom w **dwěmaj hodźinomaj** wot **Budyschkeje piwarnje.**

S Wjelećina pak wotjědže šo ½12 hodźin w nozy. Drusy čześćeni wopytarjo, kotśiž šo pschi balu wobdźěla, wotjědu potom rano ſ prěnim čzahom ſ Wjelećina.

Sarjadowař.

K kwašnym a jubilejśkim daram poručzam šwój skład **zynowych, britannia-šlěbornych** a **ezíštopošlěbornjenych tworow, piwowych schkleńzow** a **karanow** dobroczíwemu wobkedźbowanju. Toho runja na šwój skład **zynoweje** a **czístošlěborneje zyrkwinskeje nadoby** kedźbliwe czinju.

A. Heinka, zynarski mischtr.

Schtóž šo nahlenzy boji

abo kotrchož je wona hižo podeschła, abo schtóž na wjercźenje, skhromjenje, bjesšparnosćź, khore nervy czerpi, njech šebi knižku „Wo wobróczu a wotstronjenju nahlenzy", 3. nakład, wot spišaczela, něhduscheho krajno-woborneho bataillonskeho lěkarja R. Weißmeinna w Wilshofenje w Bajerskej, darmo a franko skasa.

Mariazellske
žoldkowe krepki,

wubjernje skutkowazy šrědk pschi

wschěch žoldkowych khorosćach.

Njedosćehnjeny pschi bjes-appetitnosći, žoldkowej šlabosći, hrosnje wonjazym dychu, kišalym horjestorkanju, bubnjenju, koliźy, žoldkowym katarrhu, žahojtym palenju, tworjenju griesa, nješmérnym tworjenju šlinow, žołcźelinje, grawowanju a wróczenju, hłowubolenju (jeli so se žoldka wukhadźa), žoldkowych widlischczach, šatykanosći, nabubnjenju žoldka psches jědź abo picže, wakach, šłosynych, jatrowych a hämorrhoidskich czerpjenjach. **Bleschka** ſ wopišanjom, kak ma šo trjebacź, płaczi **70 np.** Sklady we wschěch wjetschich haptykach.

Zentralne roseślanje psches haptykarja

Carl Brady w Kremsier w Awstriji na Morawje.

W woprawdźitosći dostacź w měschczanskej haptyzy w Budyschinje.

Kakijowe mydło, šuche, punt po 50 np.,
jadriwe mydło, šuche, punt po 40 np.,
kojowe mydło, šuche, punt po 36 np.,
pscheńczny schterku, punt po 22 np.,
kónzatu schterku, najlěpschu, punt po 30 np.,
soda krystalisowany, najczísćischi, punt po 5 np.,
běrnjazu muku, punt po 13 np.,
běłazy soda H. Puyowy, pakczik po 10 np.,
wubjerny šrědk sa schaty a hospodarstwo,
žiwizowe mydło, masne mydło w wschelakich družinach
pschedawa tunjo

H. Puy w Budyschinje, mydłarnja.

Wot noweje rožki

poručzam rjany czisty **rjany khlěb** punt po 10 np., toho runja khlěb sa žito we wschěch družinach wuměnjam.

J. Kögler, pjekarski mischtr na žitnych wikach 10.

Khofej

punt po 70 np.
woprawdźe derje šłodźazy,
toho runja

wulki wubjerk

w druhich družinach
poručza najtuńscho

Richard Neumann
na šnutskownej lawskej haßy.

Nowe czaßniki a porjedźenje czaßnikow najtuńscho pola

A. Magera
na šerbskich hrjebjach.

Dwělětne rukowanje.

Kupowanje a pschedawanje leżomnosćow, sjawne pscheßadźowanje atd. wobstara tunju provisiju wobliczejo

wobkhodny agent **Dittrich**
na hrodowskej haßy.

Njedźelu 9. augusta

kolbaßywukulenje

na **Ssokolzy,** k czomuž pschecźelnje pscheproschuje

Halma, hosćenzař.

Sa **hetmana** na jedyn fórbark šo woženjeny strósby a pilny muž, kotryž šo na rólnistwo a skótne hospodarstwo wusteja, sa 150 mk. msdy a deputat k 1. oktobrej do trajneje šlužby pyta wot hospodarstwa na knježim dworje w **Jamnom** pola Klětneho.

Wuczobnik pytany.

Sa šwoje kolonialno-tworowe khlamy, ſ destillaziju sjenoczene, pytam hnydom abo na Michała mkodeho człowjeka, kotryž je dobru schulu wuźiwał, pod jara dobrymi wuměnjenjemi, tak so šo šynej mjenje samożiteju starscheju składnosćź dawa, pschekupstwo nawuknucź.

J. T. Glien w Budyschinje
na drjewowym torhoschczu 4.

Wuczobnika

pyta **August Schletza,** pjekarski mischtr na rózku garbarskeje haßy.

Wuczobnika

pyta hnydom abo posdźišcho

August Schuba,
kowarski mischtr w Bělczežach.

W Drěwzach běschtaj tutaj rjanaj dnjej, luby słoty Klinkaczo!

Knjesej kublerjej **Marczinkej** šo wutrobnje sa to džakuju, so je cześćranjaze šłowa, wot njeho na mnje srěczane, wróczo wsak.

Jan Ernst Laufer
w Błóžanach.

Lětny šmjertny dźeń
njebo **Marje,**

Handrija Petzolda w Wichowach mandželskeje dźowki.

Dźeń wczerawschi psched tydźenjom,
Kak srudny dźeń to sa waß běsche!
Hlaj, runje tón dźeń psched lětom
Ta wascha luba dźowka dźěsche —
Toh' poßlenjeho julija —
Psches šmjercź tam horje do njebja
K tom' lubom' wumožnitej.
Ta w Bolborzach bě rodźena —
Hdźež jej' nan tehdy hetman běsche —
A na to mjeno „Marija",
Kaž luby nan a macź to chzyschе,
We Hodźiju we zyrkwi khchczena
A khcheschźijanšzy wotczehnjena,
Bě strowe, pěkne dźeczo.
Hdyž schulski czaß se šwěrnoscźu
We Worzynje bě wukhodźiła
A w Božim domje w Hrodźischczu
Swój khchczeński šlub bě wobnowiła,
Dha tu a tam je šłužiła,
A schwalczišstwo tež nawukła,
Je dobru khwalbu měła.
Psched lětom schtyri měšazy
Do šwojej' šmjercze wona khorje;
Ach, žadyn lěkař wustojny
Ji njemóžeschе pomhacź horje;
Duž w Draždźanach we hojerni
Ta šmjercź šo k njej tam pschibliži,
Hdźež pytasche šez strowosćź.
Hdyž bě lět dwajadwazeczi
Tři měšazy na šwěcze žiwa,
Je lubych starschich w srudobi
A bratrow, šotry wopuschczíla.
Schěsćź dnjow do šmjercze luba macź
Ju jědźeschе tam wopytacź,
Je ſ njej h'ischcze poręczała.
A tak dha, luba maczerka,
A tež ty, luby wbohi nano,
Ta wascha luba Marija,
Kaž myšleschcze wy šebi šnano,
So budźe wam na stare dny
Tu šarunacź wschě dobroty:
Ta w rowje wotpočzuje.
Jej' luby row je w Draždźanach,
Hdźež scze ju ſ cześću pohrjebali;
Kak rady byschcze wy jón — ach!
Tam tola husto wopytali.
Wam pak to tola możno njej'
Pschińcź husto k tomu rowej jej',
Kiž wostanje wam luby.
Ta luba czeßna njewjesta,
Kiž woženicź šo tudy chzyschе,
Je nětk po' šwojoh' Jesußa:
Tón, tón jej' nawoženja běschе!
Ta bě wot šwojoh' dźěczatstwa
Jom' ſ lubosću šo šlubiła,
Duž wša ju ſ cześću k šebi.
Haj, wascha luba Marija,
Kiž šdalena je wot waß była,
Kak ša wami je hladała,
Hdyž je we zusych rukach mrěła —
Tam njebě luby nan niz macź,
So by ju móhli troschtowacź
Pschi jeje šmjertnym ložu.
Hdyž też tu nikoh' šwojeho
Pschi šmjertnym ložu njemějesche,
Dha tola, luby šbóžniko,
Ty ſ bójšim troschtom pschi njej běsche,
So widźeschе žno nasdala
Tón wěczny dom, te njebješa,
Ji ſ hnady wotewrjene.
Czi jeje bratrja wschitzy tšo,
Kiž prjedy njeje wotemrjechu,
Czi pschińdźechu ji napschecžo
A jara šwješeleni běchu,
So je psches šwojoh' šbóžnika
Tu šbóžnosćź ſ hnady dostała,
Kiž do wěcznosćze traje.
Dha špi a czíšche wotpočzuj
We Draždźanach we thłódnym rowje
A na te ranje wotczakuj,
Hdźež budźe Bóh po šwojim słowje
Cže junu ſ rowa wubudźicź
A waß wschěch šaßo sjednoczicź
Hacź do wěcznosćze. Hamjeń.

W mjenje jara srudnych šawostajenych
Pětr Mtónk.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 33. **Sobotu 15. augusta 1885.** **Létnik 44.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jejnej Majestoscži sakski kral a kralowa staj žo 9. augusta s kupy Rany do Pillnitz wróćiłoj. Sa cžaž nasymskich manövrow budże kral w Wermsdorfje pschebywacž.

— Na poślednim Draždžanskim žwjedženju žo sbratšjenje a njedželomnoscž Němzow w němskim kněžorstwje a w Awstriji žwjecžesche. Někotre němske nowiny běchu pschi tejle składnoscži žwoje sympathije awstriskim Němzam tež s tym dopokasacž spytali, so jich troschtowachu, so budże skónczńje němske knježerstwo pscheměnjenje w snutskownej awstriskej politizy k lěpschemu tamnischich Němzow žadacž. Bismarkowe nowiny „Nordd. Allg. Ztg.“ žu žo pschecžiwo tajkemu wuwužiwanju Draždžanskeho turnarskeho žwjedženja k politiskim a narodnym saměram s wótrym nastawkom wobrocžiše, w kotrymž žo dopokasuje, sa tajke illoyalne spocžinjenja awstriskim Němzam skerje schkodża hacž pomhaju. K rossudżazym kruham tele nowinarske manövry njedoßahaju a wo nich sa nětko a pschezo płacži snaty wurjek franzowskeho statnika: Njedoßahnu ženje k wyßokoscži mojeho sazpicža.

— Sansibarski sultan Said Bargasch budże žo nětko rossudżicž dyrbjecž, hacž chze žo žwojich njepschecželnoscžow pschecžiwo němskim kolonijam w narańschej Afriży wostajicž, abo hacž chze wójnu s Němzami swažicž. Němske wójnske łódże, hižo někotre dny psched Sansibarom stejaze, drje jeho doscž satrascha, tak so budże swólniwy, žwoje wudawane prawa na krajiny, wot Němzow kupjene, njestroniskemu rossudej podcžišnucž a tam, hdyž ma njeprawo, žo podwolicž. Najwjazy budże pschi tym wot toho wotwißowacž, na kajku stronu žo Jendželska staji. S dotalneho sadžerženja jendželskeho knježerstwa wschak žo wotcžakacž njemóże, so budże Jendželska němske žadanja podpjeracž. Hakle psched krótkim je žo wot jendželskeho ministerstwa swonkownych należnoscžow w parlamencže k nawjedženju dało, hacž runje hischcže wěz ani pschepytało njebě, so sawadne krajiny sultanej Bargaschej žłuscheja.

Awstrija. Awstriski kněžor, kotryž je sańdżeny tydżeń se žwojej mandżelskej w Gasteinje němskeho kněžora wopytał, žrjedž septembra hižo saßo wyßoki wopyt w žwojim kraju wotcžakuje. W morawskim městaczku Kroměržiżu směje wón s ruskim zarom skhadżowanku. So budże žo bjes woběmaj kněžoromaj wo ważnych politiskich należnoscžach jednacž, hižo to dopokasuje, so budża pschi kněžorskej skhadżowanzy ruski minister Giers, krónprinz Rudolf, awstriski minister hrabja Taaffe a baron Orczy pschitomni. Ruska kaž tež awstriska kněžorka žwojeho mandżelskeho do Kroměržiża pschewodżi.

— Hrabja Kalnoky, awstrisko-wuherski minister swonkownych należnoscžow, je tele dny s hoscžom pola kněžorstwoweho kanzlerja w Warzinje. Wo kajkich należnoscžach wobaj mużej radu składujetaj, nowinarjo wschelako hódaju, najwjazy jich měni, so budże hłowny pschedmjet tuteje konferenzy nacžisk k złownemu swjaskej bjes Awstrisko-Wuherskej a Němskej. Pschipadnje drje tež njeje, so ma žo tale skhadżowanka runje w cžaži bjes kněžorskej skhadżowanku w Gasteinje a Kroměržiżu, a awstriske knježerske nowiny wukkaduja, so ma žo s wuswolenjom tutoho cžaża na sjawne dacž, so chzetaj Awstriska a Němska prjedy psches jene bycž, hacž žo jene abo druhe kněžorstwo s tsecžim žužodom w něcžim sjenocži.

Franzowska. Nětcžišche wobstejnoscže w Tonkingu a Anamje žo hischcže pschezo polěpschiše njejžu. Franzowsojo žu žo jara mylili, hdyž žu žo nadżeli, so budża žo tamnische ludy po wobsamknjenju měra s Chinu franzowskemu knježerstwu hnydom podcžižnucž. General de Courcy je drje powjescž póžłak, so žu žo wjedniży cžornych khorhojow s Tonkinga shubili a žo jich bandy rospjerschiše, s dobom pak je wot Quinhonskeho biskopa powjescž pschischła, so žu w provinzomaj Bindinhu a Phuyenje pjecž mižionarow a tyßazy kschescžijanow skónzowali. 8000 kschescžijanow je w Quinhonje wucžek pytało.

— W Franzowskej žo w tu khwilu wscho na wólby hotuje a kóžda strona prózuje žo, wuswolerjow na žwój bok scžahnucž. Khwalby hódne dyrbi žo njestroniske sadžerženje franzowskeho knježerstwa pschi wólbnej agitaziji mjenowacž. Franzowskim krajnym sastojnikam je žo wot knježerstwa pschikasało, žo nasdała wólbneho hibanja dżerżecž a jenicžży žwój khóž wotedacž. Schtóž wot sastojnikow tutón wukas pschestupi, ma žo wotßadżenja hladacž. Chze-li pak jedyn sastojnik jako kandidat wustupicž, ma najprjedy wo puschcženje se žłużby proßycž. Po tutym wukasu je žo tež želesniskim sarjadnistwam wosjewiło, so dyrbja žwojim sastojnikam wobdżělenje pschi wólbnym wojowanju sakasacž.

— Psches schpaniske mjesy je žo kholera do města Marseilla pschenjeßła. Tamnischa wyschnoscž je s wopředka spytała wudyrjenje kholery samjelcžecž, tola nětko, hdyž wschědnje wjele ludži na žadławu khoroscž mrěje, ju dlěje satajicž njemóże. Hacž runje je loni kholera w Marseillu tyßazy cžłowskich woporow žadała, dha tola žo wot toho cžaża niczo stało njeje, s cžimž bychu žo tamnische hubjene strowotne wobstejnoscže polěpschiše. Wyschnoscž žo ani sa tym postarała njeje, so by žo njerjad s haßow wotstronił, a tola žu tamnische nowiny skoro kóždy dżeń měschcžanskich sastupjerjow na to kedżbnych cžiniše. So žo wyschnoscž psches to pohnucž njeje dała, dotalnej njerodnoscži kónz scžinicž, dyrbja nětko wobydlerjo se žwojej strowoscžu a žiwjenjom sapłacžicž.

Schpaniska. Na wbohej Schpaniskej cžežko njesboże leži. Powodżenja a semjerženje žu poślednje lěta wospjet tutón njesbožowny kraj podeschłe a na jeho wobydlerjow hubjenstwo a khudobu pschinjeßke. Lětża je hrósbna kholera žo psches zyku Schpanisku rosscheřika, a wschědnje žo bóle wupscheścžerajo liczbu wobydlerjow žałoßnje pomjeńschuje. Poślednje powjescže, wot knježerstwa wudate, kotrež dyrbja sakhadżenje kholery wobßwětlicž, praja, so je wot wudyrjenja móra hacž do nětka 114,714 woßobow skhoriło a 34,000 s nich wumrjeło. To wschak žu žałoßne zyffry, ale Bohu žel žu hischcže psche niske. Snate je, so je na wjele městnach liczba skhorjenjow a semrjecžow tsi a schtyri krócž wjetscha, hacž žo wot wyschnoscže wudawa. Hdyž žo dale wopomni, so kholera w Schpaniskej hižo dawno sakhadżesche, prjedy hacž je žo wot wyschnoscže pschipósnała, a so je hižo tehdy wjele ludu na nju semrjeło, potom je jaßne, so liczba semrjetych wo wjele tu liczbu pscheßaha, kotruž je wyschnoscž wosjewika. Wěrnoscž je,

so je ßo wobydlerſtwo Schpaniſkeje w tym lěcze wo 250,000 duſchow pomjeńſchiko. W Madridże ßo wſchě mózne naprawy porucżeja, so by ßo rosſchěrjenje móra ſamjeſowako, a njedźiwajo na to ſ kóždym dnjom pſchezo wjazy ludu pſches njón kónz bjerje. Tola hórſche hacž kholera ßama ßu jejne ſcżěhwki ſa lud. Wikowarſtwo a rjemjeßlniſtwo klaza, a pod tym niz jenož lud ale też knjeżerſtwo cżežko cżerpi. Wjele bohatych Schpaniſkich je ſ kraja wucżahnuko, a ſtatej ßo pſches to runje w tym cżaßu najwjetſche dawkowe dokhody ſhubja, hdyž ßo ſe wſchěch ſtron pjenjeżne podpjeranje wot kraja żada. Miniſter finanzow je toho dla nuſowany byk, ßebi na měßaz julij 30 millijonow frankow wot ſchpaniſkeho banka pożcżicź. Na poniżenje ſtatneho dołha ßo w tu khwilu, wě ßo, myßlicź njemóże; ſ zyka budże ßo dlěſchi cżaß minucź, prjedy hacž ßo runowaha w ſchpaniſkich finanzach dozpi. Schpaniſka żadławej ſymje, khudobje a hubjenſtwu napſchecżo dże. Żně ßu ſaniczene; a ſo by měra njeſboża polna była, ßu poßledni cżaß woſpjet cżežke njewjedra woßebje płódnu Andaluſiju ſapuſcżake. Krupy tak ßylnje a wulke kaž hiſchcże żenje padachu a wſchě wupkody na polach a ſahrodach ſaniczichu.

Amerika. Pohrjeb generala Granta je ßo ßobotu w New-Yorku po wulkotnym waſchnju měł. Cżah bě na ſchěſcź jendźelſkich mil dołhi a pſchewodźerjow kaž pſchihladowarjow cźim bóle na krutu pruhu ſtaji, dokelž bě wjedro ſa zyły cżaß k warjenju horze. W cżahu marſchěrowaſche 25,000 wojakow wſchelakich ſtatow, dale 20,000 wußkuženych wojakow ſe ſezeßionſkeje wójny a dale 15,000 wotpóßłanzow wſchěch móżnych towarſtwow. Cżěłowy wós ßo wot ſchtyriadwazeczi cżornych wodżetych konjow cżehnjeſche. New-York ßo pohrjebny dźeń wulkemu żarowanſkemu domej runaſche. Pſchedawarnje běchu wſchě ſawrjene a domy na haßach, pſches kotrež ßo cżah hibaſche, cżorne wudebjene.

Nuſa a pomoz.

(Pokracżowanje a ſkónczenje.)

Wot nětka naſcha cżwila wſchědnje pſchiběraſche, tak ſo hiſchcże dźenßa ſapſchijecź njemóżu, ſo ſadwělowała njeißym. S pokhmurjenym wobliczom mjelczizy, bjes nadźije na někaku cżłowſku pomoz, hladachmy do żołmow, naß wobdawazych, kotrychž hłubina dyrbjeſche wſchak bórſy naſch row bycź. Lědma hiſchcże ſchtó ſdychnjenczko k Bohu póßła, ſ wotkel móżeſche nam jenicżzy pomoz pſchińcź. Cżěßne ſadwělowanje nam kaž cżežki kamjeń na wutrobje leżeſche.

Wboſy kóżnizy, kotſiž dyrbjachu ßmjercź hłódni w nozy a wodnjo dźěłacź, pak wjeßkujo, pak wodu, do cżołma ßo cźiſchcżazu, cżerpajo, ſkoro wjazy na cżłowjekow podobni njeběchu. Jich błędе, ſapadnjene woblicża mějachu tajki hróſbny, wjelczi hłód pokaſowazy wuras, ſo mi hroſa pſche wſchě ſtawy ſjędże, hdyž jich żadliwej wocżi na naß żony a dźěczi wukaſchtej. Strachocźiwe myßle w mojej wutrobje naſtawachu, a rad bych je kapitanej ſdźěliła. Tola na ſboże też kedźbliwoſcź tutoho pěkneho muża njepſchewidźi, ſo ßo w wutrobje někotrych jeho ludźi cżucża hibaju, kotrymž dyrbjeſche ßo, ſo bychu ßo żadławe ſcżěhwki wotdźerżałe, ſ cżaßom napſchecżo ſtupicź. A wo prawdźe wón wußlědźi, ſo żadławe wotmyßlenje ſrawi. Někotſi kóżnizy běchu ßo ſrěcżeli, naju dźěczi ſarěſacź, ſo bychu ßwój hłód ſpokojili a ßebi żiwjenje ſdżerżeli. Kapitan na nich wótrje kedźbowaſche. Jich żadliwej wocżi a jich bórbotaze rěcże, kotrež ßo jim ſ njekedźbliwoſcżu wußużechu, jeho měnjenje pſchezo bóle podtwjerdźowaſche, a wěz rospominawſchi wón wobſamknu, tutych krejlacżnikow, tak rucże hacž bychu ßwoje wotmyßlenje do ſkutka ſtajicź ſpytali, ſe ßwojimi ßwěrnymi nadpanucź a moricź.

Tamón wjeczor ßo ßkónzo w njewſchědnej rjanoſcżi a kraßnoſcżi khowaſche. Pomaku a majeſtetiſzy ßo wono do morja nurjeſche, na kotrehož wodowym ſchpihelu jeje cżękaze pruhi tak luboſnje rejwachu a błyſkotachu, kaž ſo by wſcho hubjenſtwo a nuſa ßwět wopuſchcżiła. Tola w mojej wutrobje bě nóż, cżorna hróſbna nóż. Sswoje dźěczo ſ hłubokej boloſcżu macżerje, nad Bohom a cżłowjekami ſadwělowazeje, koſchach. Luba holczka po ſdacżu na ßwětlinu, na mórſkej runinje ßo pſcheměnjazu, ſamyßlena ſhladowaſche a na to na dobo praji:

„Luba mamka, chzu ßo modlicź."

Wona bě hakle ſchtyri lěta ſtara — módrowóczkate ſłotokudźerjate dźěczatko ſ njewinowatym luboſnym wobliczom. Lědma tele ßłowa wuprajiwſchi ßo wona ſ mojeho klina puſchczi, klaknu ßo ßrjedź hrubych dźiwich kóżnikow a ſtyknuwſchi rucżzy ßo ſ wobliczom, k njebju horje wobroczenym, wótſje a ſroſumliwje modleſche:

„Proſchu cże, luby Bożo, póſczel nam kóż na pomoz!"

Każ naſtróżeni, wſchitzy na proſchaze dźěczo hladachu. Ssnadź ßo tón abo tamny ſ tutych hrubych cżłowjekow dopomni, ſo bě ßo też junu jako dźěczo pſched woczomaj luboſcżiweje macżerje, kotruż bě dawno ſabył, modlił. Ssamo w najpokhmurjeniſchich woblicżach ßo hnutoſcź pokaſowaſche. A kak mi bě? Prěni krócź w naſchej nuſy ßo mi ßylſy pſches liza ronjachu. Sdychujo a tola tak ſbożowna ßwoju dźowczičzku wobjimach; a mój ſpachmoj ſpanje mucżnoſcże a wuſtacża.

Rano dźeßateho dnja buchmy na dobo pſches wjeßeke wołanje: „Kóżowa płachta! kóżowa płachta!" ſe ſpanja wubudźeni. Woßłabjene, żaneho żiwjenja njemějaze ſtawy buchu pſches to na dobo poßylnjene a wożiwjene. Na cżołmje ßo ßylne hibanje ſta, tola żaneho ßkowczka nam ſ rta njepſchińdże. Wſchitzy ßo ſběhnuchmy a ßo ſ tajkej njeſcżerpnej ſpěſchnoſcżu na jedyn punkt cźiſchcżachmy, ſo běſche ſtrach bliſki, ſo ßo cżołm powrócźi. Kapitan dyrbjeſche ſ zykej krutoſcżu a raſnoſcżu wuſtupicź, ſo by ßo porjad ſaßo poſtajił. A ſchto naſchej wocżi widżeſchtej? Maky na horizoncże lědma widomny běły punkczik. Nětko ßo wjeßeke wyſkanje ſ naß da, kotrež hakle wocźichnu, jako nam ważne praſchenje do myßlow pſchińdże: na kajke waſchnje chzemy kedźbliwoſcź kóże na ßo ſcżahnucź? Njemějachmy ani khorhojow ani někajkeho druheho ſnamjenja pſchi ßebi. Duż ßebi żaneje rady njewjedżachmy, a lědma ſbudżena nadźija hižo ſaßo ſpadowaſche. Kak, hdy by kóż nimo jěła, naß w wulkej nuſy njewidźiwſchi? Njeſnjeßne bě, ßebi na to myßlicź, ſo je pomoz tak bliſka a ſo ju tola doßahnucź njemóżachmy. Jenicżki ßrědk, kotryż mějachmy, bě, ſo běłe rubiſchczo na ſcżežorowy wjerſchk powßnuchmy a ſ zykej ſchiju wo pomoz wołachmy. A wo prawdźe, ſdaſche ßo, ſo naſche prózowanje podarmo njebě. Kóż bě naß po ſdacżu pytka a ßo pſchezo bóle a bóle bliżeſche, tak ſo móżeſche kapitan ſe ßwojim dalokowidom hižo Hamburgſku khorhoj ſpóſnacź. Hižo ſo bě khorhoj wupowßnjena, nam nadźiju cźinjeſche, ſo budże bórſy kónz naſcheje nuſy. A tola, ach! buchmy żałoßnje ſjebani. Cżoho dla běchu khorhoj horje ſcżahnuli, hdyž naß njewidżachu, bě nam wſchitkim hódanczko. Tola kajkażkuliž je kóż była — wona nimo jědżeſche.

Ow żałoßnje, żałoßnje! Dźěczi wótſje wrěſchczachu, mój żonje w ſadwělowanoſcźi na ßo hladachmoj, bjes tym ſo kóżnizy żadławje hroſnje ſelachu a ßwarjachu a jich błyſkotatej wjelczej wocźi ſ nowa na wuhladane rěſne woporу wukaſchtej.

Mój ßo na naju měſta wrócźiwſchi mjelczizy hodźiny dołho wocźi na cżołmowe dno wudźěrachmoj; pſchetoż żanej móżno njebě, ani ßkowczka prajicź. Hubjenſtwo bě najwyſchſchi ſtopjeń doſtupiko. Wot Boha a cżłowjekow po ſdacżu wopuſchczena ſtraſchnoſcżam cżmoweho bjeſtroſchtneho pſchichoda napſchecżo hladach. Mojej wocźi běſchtej żahłej a tupej; morjo wokoło mje ßo cżerwjene a krwawe bycź ſdaſche; powětr bě tużny, mój dych cżežko dźěſche. Mi běſche w myßlach, każ bych roſuma ſbycź dyrbjała. Spodźiwne ſynki mi w hłowje ſynczachu, moja wutroba chzyſche bicź pſcheſtacź. Běſche jara horzy dźeń, hacž na ßmjercź ßłaba wußnuch. Kak dołho ßym tak leżała, njewěm. Na dobo pak mje ſaßo kſchiki wubudźichu:

„Kóżowa płachta! kóżowa płachta!"

Na prěni wokomik ßo drje bjeſwólnje ſběhnuch, tola mi ßo nochzyſche ſa pſchipowjedżenej kóżu hladacź. Ach, woblědnje ſaßo tuto ßwětleſchko nadźije? Pojědże też tale kóż njeßmilnje nimo naß, nam njepodawſchi pomoznu ruku? Po kapitanowej pſchikaſni dyrbjachu ßo żony a dźěczi na dno pokożicź. „Pſchetoż", wobhladniwy kapitan praji, „jeli ſo telko hłowow w cżołmje wohladnu, pojědu nimo naß, każ tamna kóż wot dźenßniſcheho ranja."

W najwjetſchim wotcżakanju na dnje ſkhileni ßedźachmy.

Bliże a bliże kóż jědżeſche; rucżiſcho a rucżiſcho wuhkódżeni kóżnizy wjeßkowachu; a żenje wokomik njeſabudu, jako ßo dźiwje ſakſchiknu: „Kóż je ſaſtaka! ßmy wumóżeni!" A wo prawdźe, kóż ſměrom ſtejeſche. „Wjeßkujcże rucżiſcho! Żony a dźěczi dyrbja w ßwojej khowanzy woſtacź!" kapitan rejo pſchikaſowaſche. Tola do toho nężny hłóß mojeho dźěſcża mi do wuſchow ſcheptaſche: „Ow, mama! Bóh je moju próſtwu wußkyſchał. Wón je nam kóż póßłał."

Tutón wopomnjecża hódny dźeń bě njewſchědnje kraßny. Bjesmróczne njebjo bě hłubokomódre, ßłóńczko tak jaßnje ßwěczeſche, morjo ßo tak błyſkotaſche a ſyboleſche, każ by ßo ßamo jebarſka woda nad naſchim wjeßelom radowała, kotrež naſchu wutrobu napjelnjeſche. Skónczńje běchmy zuſej kóżi tak bliſko, ſo móżachmy

wulku liczbu ludźi, psches kódźinu wobhrodu skhilenych, widźecź — brune, seßmalene woblicźa, kotreź na naß dele hladachu a kotreź hnydom sa schpaniske spósnachmy. Ssym pscheßwědczena, so bě jich nasch Bóh póßkał, pschetoź woni běchu polni ßmilnosćze a ßobusaczucźa.

Běchmy nětko wo prawdźe blisko k naschemu wukhowanju. Ssmědźachmy naschu khowanku wopuschczicź a buchmy jedyn po druhim po powjasu na kódź horje cźehnjeni. Naschi wumóźniźy wohladawschi wbohe żony a dźěczi se ßobuźelniwosczu ßylsy płakachu. Woni se spodźiwanjom na naß hladachu; pschetoź naschu rěcź, schtoź jara wobźarowachmy, njerosumjachu. Na ßboże ja schpaniscu rěcź snajach a wołajo: „Gracias a dios“ (Bohu budź dźak) na kubi na koleni padźech. Hnydom ßo woni ke mni cźischczachu, se wschěch stron mi praschenja pschiwołachu a tschaßechu mi ruzy, so bychu s tym ßwoje wjeßele nad naschim sbożownym wumóźenjom pokasali. Na to pschinjeßechu khlěb, wino a wodu — drohotnu, dokhowuproschenu wodu. Ow, kak ßym tychle dobrych, ßmilnych a pěknych Schpaniskich w ßwojej wutrobje żohnowała! Dźak jim wot kapitana hacź k poßlednjemu kuchinskemu hólzej!

Tola pschede wschěm budź dźak Bohu, kotryź nam tutu pomoz póßła, hdyź běchmy wěru do njeho shubili a w sadwělowanju na wukhowanje wjazy njemyßlachmy. Dźak budź jemu s wutroby maczerje, kotraź je shoniła, so je krótka ale wěriwa próstwa jejneho dźěczatka hacź k jeho wuschomaj doschła a hnadne wußkyschenje namakała. Ow, njech ßo tola stajnje jeho khwalba wote mnje spěwa.

Ze Serbow.

S Budyschina. Pschi wólbach do sakskeho ßejma, na 15. septembra postajenych, ma tón krócź 33 wokrießow noweho wotpóßłanza wuswolicź. Tele wokrießy běchu na ßejmje psches 20 konservativnych, 7 narodno-liberalnych, 4 doprědkarskich a 2 sozialdemokratiskeju wotpóßłanzow sastupjene. Konservativna strona hacź dotal 48 ßobustawow liczesche a mějesche, dokelź liczba wschitkich wotpóßłanzow 80 wucźinja, wjetschinu. Wona by s najmjeńscha w 8 wokrießach podležecź dyrbjała, hdy bychu jej wjetschinu wutorhnucź chzyli. W hornjej Łužizy staj dwaj mandataj wuprósdnjenaj, mjenujzy měschczanski Budyschsko-Kamjeński a wjeßny Kamjeńsko-Kinsbórsko-Rakeczanski.

— Kandidataj theologije, knjesaj Waktař a Handrik, staj tele dny w Lipsku ßwoje pruhowanje khwalobnje wobstałoj.

— „Łužiski Serb“, tak, lubi cźitarjo, mjenuje ßo cźaßopiß, kotryź tule jako ßamostatnu pschikohu Serbskich Nowin dostanjecźe. Nadźijamy ßo tola wěscźe, so nichtó s ludu tónle cźaßopiß, kotryź budźe pschede wschitkim sa lud pißany, njewotpokasa. Wobßah noweho cźaßopißa budźe sabawny a teź powucźazy, woßebje schtoź wotdźěl sa studowazu mkodoscź nastupa. Toho runja budźe tu teź humoristika sastupjena. Njebojmy ßo jeno tón ßamy do rukow wsacź, byrnjež był teź w analogiskim prawopißu cźischczany; psches to, so tajke wězy cźitamy, nawuknjemy potom teź nowy prawopiß, kotryź njeje tak cźeźki, każ ßebi to nětkotryźkuli myßli, kiż ani njepospyta tajke pißmo cźitacź. Łacźanske pißmo tak kóźdy snaje, a por tych hidźenych khwalkkow teź bórsy pósnaje, ßu dźě teź nimo toho hischcźe horka pschicźischczane a s němskimi pißmikami pschirunane. Duż spytajmy a sawěscźe ßo nam to pißmo hischcźe tak salubi, so budźemy ßebi bórsy do zyła pscheszyłnje pschecź. Płacźisna noweho cźaßopißa je teź tak tunja, so njetrjeba ßo żadyn na to powołacź, so je drohi. Pschichodnje porěcźimy ßnadź hischcźe ßkowcźko, nastupajo nowy cźaßopiß, pak w cźaßopißu „Łužiski Serb“ ßamym, pak w Serb. Nowinach. Mjes tym pak nadźijamy ßo, so kóźdy, kotryź ma hischcźe nad ßwojim Sserbstwom spodobanje a ßwoju maczernu rěcź lubuje, ßebi tónle cźaßopiß sdźerži a so ßebi jón teź skasa a pilnje cźita; abo s najmjeńscha nětkle najprjedy pospyta hacź do hód to pok lěta, a jeli ßo potom njelubi, potom wjazy njeskasa. Duż chzemy hladacź, kak ßo ta wěz salubi. Budźe-li wěz dobra, budźe ßo ßama poruczecź, jeli niz, dostanje teź ßwoje myto.

— Do Wjeleczina hotuje ßo w zyłej wokolinje wulka mnohosczu Sserbow, so bychu ßo na tamnischej sabawje wobdźělili, kotraź ma ßo pschichodnu njedźelu 16. augusta w Klimantez hoscźenzu wotbywacź. Toho dla dowolamy ßebi wschitkich cźescźenych wopytowarjow na nawěschtk w poßlednim cźißle „Serbskich Nowin“ kedźbnych scźinicź. Omnibus wotjěđźe njedźelu pschipoldnju w 2 hodź. wot Budyschskeje piwarnje do Wjeleczina a w nozy wotjěđźe ßo saßo ½12 hodź. s Wjeleczina do Budyschina. Toho dla njekomdź ßo nichtó, kiż chze omnibus trjebacź, so by ßebi tak rucźe hacź móżno tajku khartku wobstarał. Wschitzy, kotsiż pak chzedźa bal ßobu cźinicź, jědu najlěpje s dźeńskim biletom po żelesnizy, a to najlěpje s pschipoldnischim cźahom 2,4 s Budyschina a potom rano s prěnim cźahom saßo do Budyschina. Teź tón cźah, kiż njedźelu popoldnju w 4 hodź. 50 min. s Budyschina wotjěđźe, by ßo hischcźe hodźał. Duż ßmě ßo sawěscźe wotcźakowacź, so ßo Wjeleczanska sabawa prawje bohacźe wopyta, hdyź je tola wscho tak derje, każ ßo jeno hodźi, pschihódne scźinjene. Toho dla hischcźe junu — njedźiwajmy na wobcźeżnosćze ani na wschelakosćź wjedra ani na dalokosćź pucźa, ale shromadźmy ßo wschitzy, kiż mózemy jeno woteńcź, njedźelu 16. augusta popoldnju w Klimantez hoscźenzu „k skotemu jandźelej“ w Wjeleczinje!

— W cźaßu wot 24. augusta hacź do 17. septembra t. l. budźe ßo w krajinje bjes Lubijom—Budyschinom—Rakezami wjetsche wójskowe wuwuczowanje wotbywacź. Hamtske hetmanstwo wosjewja, so maja ßo w krajinje, sa manöver postajenej, pólne płody do 24. augusta domkhowacź, dokelź ßo schkoda, psches sakomdźene domkhowanje nastata, po sakonju njesaruna. Toho runja ßo teź sa dźěła a pschihoty sarunanje żadacź njemóźe, wo kotrychź je snate było, so ßo w blizschich dnjach wot wójska skónzuja. Leżomnosćze, na kotrychź ßo wurjadne drohotne płody plahuja, kotreź dyrbja ßo wot wojakow pschepuschczicź, maju ßo s wěhczatymi żerdźemi wobtykacź. Schkoda, na honach nastata, dyrbi ßo hnydom abo na druhi dźeń gmejnskemu prjódkstejerjej abo kubkowemu pschedstejicźerjej wosjewicź.

— Hacź runje ßu ßo każ w Sakskej tak teź w Pruskej s nowa jara prózowali, so by ßo żelesniza s Budyschina do Hródka twarika, dha ßo tola hischcźe w tu khwilu njesda, każ so by ßo tole pschecźe dopjelniło, skerje móhło ßo rjez, so s zyła żanych wuhladow na twar tejele żelesnizy njeje. Kralowski twarsk iradźicźel s Khocźebusa je ßo, wobhladawschi krajinu namjetnjeneje żelesnizy, pschecźiwo njej wuprajił. Sa to pak je wón żelesnizu, kotraź ma ßo wot Hródka do Nadrósneje Hrabowki twaricź, sa dobru spósnał.

— Tamón tydźeń do nascheho města nětkotsi zusy muźszy s tsjomi wosami a pjecźimi koujemi pschijědźechu, kotsiż maju kißako na pschedań. Jedyn s nich pola jeneho tudomneho wikowarja s wołmjanymi tworami por nohajzow kradnu. Polizija pak paducha wußlědźi a jeho ßudnistwu pschepoda, kotreź jeho k nětkotrym dnjam jastwa saßudźi. Tutym ludźom, kotsiż wěscźe teź po ßerbskich wßach wokoło cźahaju, każ ßo sda, s zyła wjele wěricź njeje. Woni wudawaju, so ßwoje „winowe kißako“ s Istriskeje a schtó wě s wotkel pschiwożuja, mjes tym so jo w naschim kraju ßami dźěkaju. Měschczan, kotryź běsche wot nich kupował, nam powjedasche, so kißako do zyła k niczemu było njeje, a so je jo prjecź linucź dyrbjał. Teź ßu nowiny, w wulkich městach wukhadźaze, hižo wospjet psched tymile ludźimi warnowali.

S Kelna. Tudomneho nózneho straźnika, 70lětneho K. Schwoja, ßu sańdźenu njedźelu w jeho bydle w gmejnskej khěži wobwěßnjeneho namakali. Poßlednje dny jeho samyßleneho po wßy wokoło khodźicź widźachu, wón s nikim njerecźesche, teź nikoho kedźbu njemějesche. Wón je ßo pjecźa do cźeźkich myßlow samyßlił, dokelź żadyn cźłowjek wo njeho njerodźesche, tak so ßamlutki wopuschczeny nikoho njemějesche, schtóź by jeho w starobje wothladał a jeho s najnusnischim sastarał.

S Njeßwacźidła. 9. augusta t. l. shromadźi ßo ßerbska studowaza mkodoscź hižo tsecźi ras w staroßławnym ßerbskim Njeßwacźidle, niz trasch, so bychu dobrych ßerbskich Njeßwadlcźanow sa ßwoju narodnoscź sahoricź chzyli abo dyrbjeli, ně, to by rěkało, wodu do morja noßycź, ale so by ßo mjes ßerbskimi studentami pschesjenoscź wobkhowała. W Hübnarjez hoscźenzu bě ßo radna cźrjódka ßerbskich studowazych mkodźenzow sešchła a skhadźowanka wotbywasche ßo po programje, kajkiż bě jón wubjerk postajił. Sa khownehо starscheho ßo jenohłóßnje k. stud. Wjeßela s Lischeje Hory na pschichodne lěto wuswoli. Sa městno pschichodneje khowneje skhadźowanki postaji ßo Wósbork abo wokolnoscź. Wjecźor po skhadźowanzy mějesche ßo powschitkowna towarschna sabawa pschi wjeßełym rjanym ßerbskim spěwje. Tu teź s dźakom spominamy na k. dr. Pfula a wyßokodostojneho k. fararja Jakuba, s kotrejuż prěńschi naß hižo na wubjerku se ßwojej radu lubosczіwje podpjerasche; wobaj pak naß wulzy pocześcźowaschtaj se ßwojim wopytom na khownej skhadźowanzy ßamej a s radoscźu ßo dopominamy na wutrobne a hnujaze ßkowa wyßokodostojneho k. fararja Jakuba. Toho runja ßkuscha woßebity dźak tym knjesam, kotsiż ßu teź lětßa snatu ßerbsku hospodliwoscź nad nami tak jaßnje wopokasali, mjenujzy: k. pjekarskemu mischtrej Wicźasej, cźescźownej Skopez ßwójbje a k. hoscźenzarjej Hübnarjej. Wschěm tutym knjesam, toho runja wschěm, kotsiż ßu naschu skhadźowanku se ßwojim lubym wopytom pocześcźili, woßebje sastupjerjam Sarecźanskeho a Rakecźanskeho ßerbskeho towarstwa, każ teź wschěm horliwym Njeßwadlcźanam tsikrócźna hrimotaza ßława! -la.

S Delnjeho Wujesda. Tudomne spěwanske towarstwo 2. aug. ßwoje lětusche létne swjeßelenje, s kotrymż bě dźěcźaze swjeßelenje sjeno-

cźene, wotbywaſche. Dokelž bě wjedro rjane a ßo też prózy a pjenjes lutowało njebě, je ßo ßwjedźeń derje radźił k wjeßelu a k spokojnoſcźi wſchitkich, kotſiž ßo pſchi nim wobdźělichu. W létnim dźiwadle, woßebje k tomu natwarjenym, ßo wot někotrych ßobuſtawow dźiwadkowa hra pſchedſtajeſche, kotraž ſpodobanje pſchipoßłucharjow namaka. Też pſchednoſchene ſpěwy ßebi pſchipóſnacźe pſchitomnych dobuchu. Na kónzu ßo wulki brillantny wóhnjoſtroj wotpali, kotryž ßwojemu pſchihotowarjej, k. Englerjej, wſchu cźeſcź cźinjeſche.

— Pſched krótkim je tu w naſchej krajinje wſchudźe derje ſnata baba Pawlikowa, wot Bożeje ruczki ſajata, nahle wumrjeła, 40 lět dołho ßwoje wobcźežne ſaſtojnſtwo pola naß ſaſtawſchi. Dokelž tudomny wokrjeß wóßom wßow wopſchija, ſa jenu babu po tajkim małym njeje, by derje było, ſo by ßo tu ſkerje a lěpje ſaßo jena baba ſaßydlika. *N. B.*

S Bórkamora. Tudomny krawz Alexander je póndźelu ßwoju žonu tak ſtraſchnje ſ nožom ſkałak, ſo je ta ßama bórſy na to wumrjeła.

S Mužakowa. Na dźewjaty dźeń tutoho měßaza bě wubjerk konſervatiwneje ſtrony Rósborſkeho wokrjeßa bliſkich krajnoßejmſkich wólbow dla ſhromadźiſnu pod pſchedßydſtwom krajneho ſtarſcheho k. Lukki a měſchcźanoſty k. Lenza do Mužakowa powołał. S prjódka ßo ſa kandidata Rósborſkeho wokrjeßa k. ſ Liliencron nad Sprojzom poſtaji. Dale ßo wobſamknu, dokelž Wojerowſzy najſkerſcho ſ dźěła ſaßo ßwojeho dr. Andräa, ſ dźěła k. rytmiſchtra ſ Götza poſtaja, ſo wot prěniſcheho wothladamy a ſo budźemy jednoty dla ſa k. rytmiſchtra ſ Götza ßobu hłoßowacź. Jedyn wubjerkownik.

Wußudźenja.

Powołanſka komora. Dla jeneje, Hanje Marji Zuſchzynej w Sdźaru ßłuſchazeje hußezy, kotruž bě ßyn tamniſcheje kublerki Bjenadźineje ſaraſyk, bjes mjenowanymaj žonomaj ſwada naſta, pſchi kotrejž ßo też Bjenadźineje dźowka, Khryſtiana Kubiz, wobdźěli. Dla kſchiwducźinjazych wudmow, jej pſchi tym nawdatych, Zuſchzyna Bjenadźinu a Kubiz wobſkorži. Lawniſki ßud Bjenadźinu k 20 mk. pjenježneho khoſtanja abo k jaſtwu na ſchtyri dny ſaßudźi, Kubiz pak njewinowatu wupraji. Pſchecźiwo tomule wußudej ßo Zuſchzyna powoła, žadajo, ſo ma ßo też Kubiz khoſtacź, a ſo ma ßo Bjenadźineje khoſtanje powyſchicź, bjes tym ſo chzyſche Bjenadźina ſaßudźenje ſacźißnjene měcź. Druha inſtanza prěni wußud jenicźzy na to waſchnje pſcheměni, ſo też hiſchcźe Kubiz k płacźenju 5 mk. ſaßudźi.

Přilopk.

* W Kroßynje 1. t. m. wudowu Alemann ſ krwawej hłowu morwu w kožu namakachu; kaž ßo pokaſa, běſche wona ſe ßekeru ſaražena. Hnydom na dźěłacźerja Bormanna tukachu, kotryž běſche ſ Alemannku njemandźelſzy žiwy. Hiſchcźe w nozy Bormanna ſajachu, kotryž też k wſchemu ſtejeſche. Wón wudawaſche, ſo je Alemannka jara hubata była; ſo by wona hubu dźerżała, je ju wón ſ ruczjnej ßekeru do hłowy ßunuł, na cžož je ßo wona wotmjelcźała. Mordarja ßu ßudniſtwu pſchepodali.

* Dlěhe hacź tydźeń hižo ßo po zyłym měſcźe Regensburgu jenicźzy wo tym rěcži, pſche cžo ßu kawki, kotrež po tyßazach na zyrkwinſkich wěžach (tórmach) w Regensburgu hnězdźachu, na jene dobo ßwoje ßydliſchcźa wopuſchcźiłe. Hdyž ßo wopomni, ſo je ßo tam to ßame w lěcźe 1873 ſtało, prjedy hacź kholera w měſcźe naſta, dha dźiw njeje, ſo ßu wſchelazy ludźo w wulkim ſtraſche. Też ſ Mnichowa (München) podobne pißaju, jeno ſo ßu tam kawki dotal jeno ſ dźěła zyrkwinſke wěže wopuſchcźiłe. — Je-li ſo ßo njemylimy, loni ſ jeneho franzowſkeho měſta toho runja pißachu, ſo ßu na jene dobo wſchě kawki měſto wopuſchcźiłe, a — bórſy na to w tymle měſcźe kholera wudyri.

* Kaž „Deutſche Heeres-Zeitung" piſche, ma ßo pſchiſporjenje němſkich kavalleriſkich regimentow wotcźakowacź, dokelž ßo pſchi poßlednim powjetſchenju němſkeho wójſka na jěſdnych dźiwało njeje.

* W Neuenmühle ßo pſched něhdźe 6 létami ſta, ſo bu dźěłacźeŕ Schnabel, na wjecźor ſe ßwojej ßwójbu wó jſtwje ßedźo, pſches wokno ſaſtřelany. Dokelž běſche wokeńza hižo k woknu ſkožena, Schnablowi ludźo mordarja widźecź njemóžachu. Tſělbu na dworje młynka Borna namakachu, pola kotrehož Schnabel dźěłaſche a też bydleſche. Mordarſtwo naſtupajzy hnydom na wěſteho Perſedocka tukacź poczachu, kotryž běſche pola Borna ſa młynſkeho. Perſedock, kotryž běſche ſe Schnablom hižo dołho w ſtajnym njepſchecźelſtwje žiwy był, mějeſche ßo tu ßamu nóz, hdyž bu Schnabel ſatřelany, ſ procha, a dotal běſche ßo podarmo ſa nim ßłědźiło. Wóndano pak je jeho polizija w Krakowje nadeſchła a jeho ßudniſtwu pſchepodała.

* Wutoru tydźenja ßo w Meidlingu w wobydlenju khěžerki Franziſki Till ßłědowazy ſpodźiwny podawk ſta. Běſche wjecźor wokoło dźewjecźich. Tillowa wó jſtwje ßedźeſche. Tu ßo ſakłapa, a hnydom na to ſchtyrjo mužſzy dó jſtwy ſtupichu, mjes kotrymiž běchu tjo w cžornej draſcźe, mjes tym ſo běſche ſchtwórty ſdraſcźeny kaž pólzajſki ſaſtojnik. Wſchitzy ſchtyrjo jara khutne bjeſwocza cžinjachu. Hdyž ßo jich Tillowa wopraſcha, ſchto chzedźa, mužſki w pólzajſkej draſcźe, kotryž mějeſche walcźk aktow pod paźu, wotmołwi, ſo je wyſchnoſcź ſhoniła, ſo je Tillowa w poßlednim cžaßu wopacźne papjerjane pjenjeſy wudawała, a ſo ma wona pjecźa hiſchcźe wjazy wopacźnych pjenjes w ßwojim domje. Ssmjercź wuſtrózana wboha žona wobkrucźeſche, ſo ßebi niczeho ſkeho wědoma njeje, na cžož „pólzajſki ſaſtojnik" dźeſche: „To wſchak ſnajemy; nětko nam ßwoje pjenjeſy pokažcźe." Tſchepjetajo Tillowa ſ khamora ßwoje zyłe pjenjeſy pſchinjeße, něhdźe 500 ſchěßnakow wſchelakich papjerjanych pjenjes. „Komißar" pjenjeſy wſa, a „komißija" papjery nadrobnje wobhladawſchi bórſy wupraji, ſo ßu wſchě wopacźne a ſo ßo toho dla ßobu na poliziju woſmu. Schtož khoſtanje naſtupa, cźi knježa měnjachu, wo tym Tillowa hižo w ßwojim cžaßu dalſche ſhoni. Tele ßkowa wußłyſchawſchi Tillowa pſchi ßamym do womory padźe. Hižo chzychu ßo cźi mužojo wotßalicź, tu Tilloweje dźowka a jeje ßłužobniza ſ kuchiny dó jſtwy ſtupiſchtej. Dźowzy ßo zyła wěz prawa njeſda, a wona wot „pólzajſkeho ſaſtojnika", kotryž mějeſche pjenjeſy w rukomaj, w runej měrje žadaſche, ſo by je na měſcźe wrócźo dał. Saſtojnik ſ woprědka cžinjeſche, jako by tajke žadanje pſche wſchu měru dźiwnuſchke było; hdyž pak holza hrożeſche, ſo tajku haru ſecźěri, ſo ßo wſchitzy ludźo ſ dróhi ſběža, jebazy Tillowej pjenjeſy wrócźichu. S wjeßelokoſcźu, ſo tu pjenjeſy ſaßo buchu, khróbka holza ſabu, ßo wo to poſtaracź, ſo bychu ßo jebazy ſajeli; duž ßo tutym radźi cźeknucź. Poſdźiſcho drje je polizija wo podawku ſhoniła, ale dotal ßo radźiło njeje jebakow wußłědźicź.

* Snaty ßkowjanſki wucźeny, profeßor ſa ßkowjanſke rěcźe pſchi Winſkej univerſicźe Franz Miklošchicź chze, ſchtož je ßłyſchecź, w běhu tutoho léta ſe ßłužby ſtupicź. Na jeho měſto, kaž wuherſke nowiny wjedźa, Jagicź ſtupi, rodźeny Khorwat, kotryž je nětkle ſ profeßorom pſchi Peterburgſkej univerſicźe.

* Straſchne rosrěcźowanje ſ khorym mějeſche pſched krótkim lěkaŕ dr. Moreſon w Pariſu. Pſched jeho domom wós ſaſta, ſ kotrehož zuſy knjes wuléſe. Zuſy lěkarjowemu ßłužobnikej pjenjes do ruki ſtłóczi jeho proſcho, ſo by jeho pſchede wſchěmi druhimi k lěkarjej dó jſtwy dowjedł a ßo wo to poſtarał, ſo jeju nichtó mylił njeby, dokelž ma wón wažne a ſajimawe wězy ſ lěkarjom wucźinjecź. Sſkužobnik zuſeho ſ potajnymi durjemi do knjeſoweje jſtwy puſchczi, a lědma běſche zuſy ſ lěkarjom ßam wó jſtwje, wón k njemu ſtupi prajiży: „Schěſcź lět hižo na płuza cźerpju, wo dnjo a w nozy žaneho měra nimam a wſchě ßrědki, kotrež ßym poſpytał, běchu podarmo. Duž je mi dobry pſchecźel radźił, ſo by mi pomhane było, hdy bych hiſchcźe cźopke cźłowjecźe jatra ſjedł. Woprujcźe ßo ſa wědomoſcź a dowolcźe, ſo ſ Waſchimi jatrami ſpytam." To prajiwſchi zuſy muſki wótry kónczojty nóž wucźeże a ßo ſ błyſkotatymaj wocžomaj k lěkarjej bliježeſche. Sa prěni wokomik ſaſtróżeny ßo lěkaŕ tola rucźe ſhraba a k zuſemu dźeſche: „To je wſcho dobre, ßym wo Waſchim ßrědku też ßłyſchał; ale tajke jatra dyrbja ſtrowe bycź, ja pak hižo léta dołho na jatra cźerpju. Je-li Wam prawje, Waß k jenemu ßwojich towarſchow dowjedu, nad kotrymž mózecźe ßwoju wěz ſpytacź." Zuſy do toho ſwoli, a lěkaŕ rucźe nětkotrych w druhej jſtwě cžakazych ludźi ſawoła; nětko zuſeho ſwjaſachu, a polizija jeho do hojeŕnje ſa duchakhorych dowjeſe. Kaž ßo pokaſa, wón Riehl réka, je ſ Hannovera a jara bohaty muž.

* W Běłoſtoku je tobakowa fabrika, w kotrejž ſtajnje 600 ludźi dźěła. W delnim poſkhodźe tohole wulkeho kamjeńtneho twarjenja jeno žónſke dźěłaju, kotrychž je we wſchěm 250. 19. ſańdź. měßaza popołdnju wokoło tſjoch ßo w žónſkim wotdźělenju wokacź pocza, ſo ßo fabrika pali. Lědma běſche ßo ſawokało „woheń!", na ſale ſtraſchna měſcheńza naſta. Naſtróżane dźěłacźerki, ſ wjetſcha młode holcźki, ſe ßwojich měſtow ſeſkakawſchi wſchě k wukhodnym durjam khwatachu. Ale tele durje, hłowny wukhód na dwór fabriki, běchu krucźe ſawrjene, a to toho dla, dokelž ſakoń žada, ſo ßo kóždy dźěłacźeŕ, prjedy hacź fabriku wopuſchcźi, wobhlada, hacź žaneho tobaka pſchi ßebi nima, ſa kotryž ßo poſtajeny dawk ſapłacźił njeje. Duž ßo pſched hłownymi durjemi žónſkeje ſale hromada holcźkow nakopi, kotrež ßo kſchicžo a wołajo jena pſchemo druhu k durjam cźiſchcźachu; a prjedy hacź wrótnik ſamknjene durje wotewri, běſche ßo njeſbože ſtało: lědma ßo cźrjóda žónſkich ſ wotewrjenymi durjemi do dwora wali, ßo pokaſa, ſo dźeßacź dźěłacźerkow poteptanych pſchi durjach leži. Kotraž běſche

w cźišchcźeńzy padnuła, też wjazy nještaže. Lěkarjo, kotśiž běchu bórsy k ruzy, njeśbožownym žaneje pomozy śkiczecź njemóžachu: w žałostnych bolośczach jena po druhej ducha spuschczi.

* W jenej wśy njedaloko Kurska njedawno zyrkwinski straźnik po pohrjebnischczu khodźo zuseho cźlowjeka wuhlada. Bliže stupiwschi straźnik widźesche, so je zuśy rowczk, do kotrehoż běchu pśched krótkim make dźěczo khowali, rosryk a kaschcź ś njeho sběhnuk. Na straźnikowe praschenje, schto tu tola cźini, zuśy žałośczo a skorźo powjedacź pocźa, so je jemu dźěczo wumrjeło, so pak je pola njeho w domje žałostna nuśa a khudoba, so śemrjetemu dźěśczu ani kaschcźa kupicź njemóże a je toho dla row rosryk, so by w tymle kaschczu śwoje dźěczatko pohrjebacź móhk. Hłuboko hnuty wot śrudźby zuseho straźnik k duchownemu dźěśche ś nim tule naležnoścź wuradźicź. Hdyž pak śo wón saśo wróczi, běśche śo njeśnaty mužski śhubik. Pschi wotewrjenym rowje kaschcź śtejeśche, a w kaschczu też cźěłko leżeśche: ale jena ruka běśche jemu wotrěśana. Nětko zyła wjeś pschi tym wostawa, so je to paduch byk, kotryž je cźěłku ruku wotrěśak. Mjes paduchami mjenujźy pschiwěrka knježi, so je jeno trjeba ś ruku, śemrjetemu wotrěśanej, trójźy dom koło wokoło wobeńcź, a wscho, schtož je w domje, tak krucźe wušnje, so nichtó njewozucźi, byrnjež paduschi zyły dom wuprósdnili. To je, wě śo, ważna wěz śa paduchow. Śa paduchom a wotrěśanej ruku morweho dźěścźa śu dotal podarmo ślědźili.

* W ruskim měscźe Kasani je stara žónka, kotraž je hižo 150 lět stara. Jeje duchowne mozy śu hischcźe cźerstwe, ale nośy śo jeno ś prózu hischcźe hibatej.

* W ruskej wśy Hustomoj budźichu pśched krótkim burja pschi śamym jeneho śwojeho śobuwjeśnjana sarasyli mějo jeho śa „kuśkarja". Je to młody a hewak zyle cźestny cźlowjek, daloko a schěroko śnaty jako „mudry muž", kotryž móże pschecźiwo wschěm khorośćam pomhacź. Wośebje wón skaźenym a wot śleho ducha wobśśynjenym pomha, a hdyž je někomu „nacźinjene", ś zyła pschi tajkich khorośćach, hdźež kóždy cźlowjek widźi, so ma tudy cźert śwoju hru. Ale pschi tym je wón dobry tischeśćijan a porjadnje ke mschi khodźi; haj pschi Bożich śkužbach wón duchownemu śobu pośkužuje. W poślednim cźaśu někotre žónśke we wśy na něschto podobne kaž na padawu khorośćy skhorichu wudawajo, so śu wot śleho ducha wobśśynjene a so je jim kuśkaŕ Iśaj śam to nacźinił. Jena runje won rjeknu, so ma Iśaj cźertow w bleschi skhowanych, kotraž je w jeho konjemzu sahrjebana. Tśizycźi cźertow je wón hižo do ludźi sahnał, ale dźeśacź jich hischcźe ma, a te w bleschi tcźa. S zyłej cźrjódu śo burja do dwora Iśaja walichu śa cźertami pytacź. Iśaj śam runje doma njeběśche. Jeho žona wscha wustrózana cźrjódu žałośczo a płaczo wo śmilnoścź proschesche rocźejo śo, so je jich śwójba do zyła njewinowata a so žanych cźertow pola nich njeje. Lud w konjemzu śłomu a hnój rosmjeta a we wschěch kónzach kopasche; ale kaž też kopachu a wscho śwěrnje pschehladowachu, cźertow žanych njewukopachu. To pak jich njeśměrowa, a lud wobśamknu kuśkarja sarasycź, hdyž śo domoj wróczi. Někotśi to na śo wsachu a, hdyž śo Iśaj wróczi, śo do njeho dachn. Tutomu pak śo radźi na konja skocźicź, a wón śwojim pschescźěharjam sbožownje wucźeknu. Wo wschěm shoniwschi wyschnoścź sastojnika do wśy póśka; duž wscho womjelknu: žónśke, wot słych duchow wobśśynjene, śo po śemi njewalachu a njeherjekachu, kaž hewak, a wschitzy wjeśnjenjo cźische khodźachu, kaž wowzki. Lědma pak běśche sastupjeŕ wyschnosczе śe wśy, tu śo stara keklija ś nowa sapocźa: wobśśynjene žónśke dźeń a bóle wokachu, so cźerty w konjemzu w bleschi tcźa. S nowa cźrjóda burow do dwora Iśaja pschińdźe, a saśo w konjemzu kopacź pocźachu. Pschepytachu a pscherychu zyły dwór, ale — cźerty tu njeběchu. Na jene dobo jedyn pscheklepany burik měnjesche: hdyž Iśaj nad cźertami roskasuje, dha tola śam też niczo mjeńsche bycź njemóże, hacź cźert. „Po tajkim", burik rjeknu, „ma wón też wopusch a je wěscźe prawje kośmaty: chzemy tola pohladacź!" Nětko dyrbjesche śo kuśkaŕ ślěkacź. Dokelž śo wón ś wopŕědka wobarasche, to burow w jich měnjenju hischcźe wobkrucźi. Widźo, so jemu niczo druhe wysche njewostanje, Iśaj skónczńje do jich žadanja śwoli: wón śo ś dźěla wušlěka a jim śwój khribjet pokasa. Sso pscheśwědcziwschi, so Iśaj ani wopusche nima, ani kuska kośmaty njeje, śo burja skónczńje roseńdźechu. Nasajtra pak wjeśna rada njedźiwajźy na to wobśamknu kuśkarja se wśy wucźericź. Duž śo Iśaj do města poda pola wyschnosczе śwoje prawo pytajo. A nětko ma śudnistwo wěz w rukomaj.

* Wot lěta 1874 maju w Ruskej też wschě mohamedanske a póhanske njeruske ludy w wójsku śłužicź. Mjes tym so jeni rady do wojakow du, druśy wscho móżne śpytuja, śo wojeŕstwa sminucź. Tak śu śebi n. pśch. baschkirśzy młodźi hólzy, so bychu do wojakow njetrjebali, na rukomaj abo nohomaj porśty prjecź rubali, śebi žiły pscheréśowali abo śebi na cźěle rany nacźinili ś hrosnym jětśjenjom. Wyschnoścź pak je śa tym pschischka, a jenych cźeźko śa to pokhośtaka, druhich pak do hojeŕnje tykka a jich po sahojenju ranow tola do wojakow wsaka. Baschkirojo śo bórsy pscheśwědczichu, so jim tajke sapocźinanje niczo njepomha; a hdyž jich młodoścź saśo do měry dźěśche, mjes nimi ani jedyn njeběśche, kotryž by śebi žaneho stawczka na cźěle skasył. Sa to woni w nowischim cźaśu nowy śrědk wunamakachu, śo wojeŕstwa sminucź; a tutón śrědk śo jim hischcźe wěscźischi a mjenje straschny sdasche. Wojeŕska měra wěstu schěrokosćź wutrobna žada; cźejeź wutrobno tak schěroke njeje, kaž měra žada, tón śo wojeŕstwa sminje. Pscheklepani Baschkirojo duž śwojim młodźenzam radźachu, so bychu, prjedy hacź do měry du, něschto cźaśa hłodu tradali abo něschto druhe sapocźeli, so śo wutrobno swuscźi; tajke jebanstwo, woni měnjachu, nichtó njewuślědźi. Też Tatarojo, kotrymž śo do wojakow njechasche, podobnje cźinicź pocźachu. Dwě abo tśi njedźele prjedy, hacź do měry dźěchu, woni niczo śytne wjazy njewužiwachu a lany wolij a židku tobakowu juchu pijachu; njedźiwajźy na to běchu śa někotre měśazy saśo zyle strowi. Dokelž pak pschesměrnje wulka licźba jich młodźenzow do wojeŕskeje śłužby khmana njeběśche, wyschnoścź śhuda, so śa tym saśo někajke jebanstwo tcźi. Też pscheradnizy śo namakachu. Duž wojeŕska wyschnoścź 5 měśazow posdźischo poruczi, wschěch baschkirskich a tatarskich młodźenzow, kotśiž běchu śo wojeŕstwa sminuli, ś nowa pschehladacź; a hlej, wuspěch běśche spodźiwny: wulki dźěl ś nich běśche zyle cźiły a strowy a k śłužbje zyle khmany; tutych, śo wě, na měscźe do wojakow wsachu a wysche toho krucźe pokhośtachu.

* Jenym w Ssrjedźnej Asiji wukhadźazym nowinam śo se Ssamarkanda pische: Powjescź, so ma ruski zaŕ myśle titul khěžora Ssrjedźneje Asije pschijecź, je pschi chiwinskim a bucharskim dworje śylny sacźischcź sawostajika, dokelž w tym śnamjo widźa, so śo w Peterburgu krucźe na to myśli wschě kraje mjes chinesiskimi a afghanskimi mjesami, po tajkim też Chiwu a Bucharu, ś Ruskej sjednocźicź. Toho runja śo powjeda, so budźa Rušojo wot chiwinskeho khana bróń Tamerlana žadacź, mjenujźy jeho nahkownik, schkit a mjecź. Sa to śo zyke wobydlerstwo Ssrjedźneje Asije wulzy sraduje śkyscho, so chze śo zaŕ śa khěžora Ssrjedźneje Asije wuwołacź dacź; lud śo nadźěja, so budźe zaŕ potom Chinesow nusowacź, so jěmu wschě krajiny wrócźa, nad kotrymiž je něhdy Tamerlan knježił, a kotrež śu dotal tak rjez jenicźźy wot prawowěriwych wobydlene. Hacź do dźenśnischeho dnja je śo mjes mohamedanami Ssrjedźneje Asije stare prajenje sdźerźało, so śo 400 lět po Tamerlanowej śmjercźi jeho trón ś nowa posběhnje, a ś trónom ś nowa jeho móznaŕstwo, kotrež śo wot Ssamarkanda hacź do Deli nad rěku Ganges rospschesczěra.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Jan Lodni, hospodaŕski pomoznik w Pśowjach, ś Hanu Ernestinu Kaplerjez ś Hownjowa. — Khorla Eduard Pjech, śukelnski dźěłacźeŕ pod hrodom, ś Hanu swudowjenej Jungmannowej tam.

Katholska zyrkej: Jan Khorla Pětschka, dźěłacźeŕ a wobydleŕ na Židowje, ś Marju Madlenu Bekez tam.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Pawoł Hermann, Pětra Bohuwěra Hänsla, khěžerja a wósnika na Židowje, ś. — Khorla Jaroměr August, Khorle Michała Nowaka, khěžerja a wojnarja w Sajdowje, ś. — Khorla August, Khorle Augusta Schwuraka, dźěłacźerja w Hownjowje, ś. — Khorla Hermann, Khorle Kowaŕka, murjerja w Jeńkezach, ś. — Ernst Richard, njemandź. ś. na Židowje.

Katholska zyrkej: Jan August, Mikławscha Müllera, kublerja w Sslonej Borschczi, ś. — Augustin, Augustina Schimka, dźěłacźerja w Lejnje, ś.

Zemrjeći:

Dźeń 31. julija: Hana Marja Runarjez, Khorle Bohuluba Kummera, měschcźana a khěžerja, mandźelska, 64 l. 6 m. 17 d. — 7. augusta: Pětr Ernst Hofmann, kubleŕ a skałaŕ w Jeńkezach, 41 l. 6 m. 28 d. — 9. Khorla Schwoj, nózny straźnik a jalmožnik w Kelnje, 68 l. — 10. Jan Alfred, Franza Eduarda Boitza, khěžerja a pjekaŕskeho mischtra na Židowje, ś., 1 l. 7 m. 21 d. — Jaroměr Hermann Falka, ryczeŕkubleŕ w Nadźanezach, 44 l. 10 m. 11 d. — 11. Marja Theresija, Jaroměra Augusta Pětschki, dźěłacźerja w Bórku, dź., 5 l. 11 m. 22 d. — Khorla Hermann, Khorle Kowaŕka, murjerja w Jeńkezach, ś., 7 d. — Marja Martha, njemandź. dź. na Židowje, 6 m. 18 d.

Pśches śudnistwo ma śo na pschešadźowanje pschedawacź: 17. augusta dopołdnja w 9 hodźinach na tudomnym śudnistwje 1 sofa, 1 schatowy khamor, 1 kuchinski khamor, 1 schpihel atd. — 28. augusta dopołdnja w 10 hodźinach w Wyšokej pola Kamjeńza kubło cźišło 25.

Na pschedań: Žiwnoścź cźišło 21 w Hrodźischczu se 14½ kórzami.

Płaćišna žitow a produktow w Budyšchinje

8. auguſta 1885.

Žitowy dowos: 3732 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacž M	Na burſy hacž Pf
Pšeńža } 50 kilogr.	7	74	8	93	8	4	8	93
Rožka } 50 kilogr.	7	34	7	47	7	34	7	59
Jeczmjeń } 50 kilogr.	7	25	7	39	7	25	7	39
Wowß } 50 kilogr.	6	30	7	40	6	40	7	40
Hroch } 50 kilogr.	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka } 50 kilogr.	6	53	7	8	—	—	—	—
Raps } 50 kilogr.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły } 50 kilogr.	12	50	15	50	—	—	—	—
Hejduſchka } 50 kilogr.	16	—	16	50	—	—	—	—
Běrny } 50 kilogr.	2	30	2	50	—	—	—	—
Butra 1 kilogr.	1	90	2	20	—	—	—	—
Pšeńičžna muka 50 "	7	—	15	50	—	—	—	—
Ržana muka 50 "	7	—	11	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	80	3	30	—	—	—	—
Sslóma 600 "	19	—	21	—	—	—	—	—
Proßata 721 ſchtuk, ſchtuka	10	—	21	—	—	—	—	—
Pšeńičžne wotruby	—	—	—	—	4	25	4	40
Ržane wotruby	—	—	—	—	5	20	5	30

Draždžanſke mjaßowe płaćišny. Howjada 1. družiny 57—60 mk., 2. družiny 48—51, 3. družiny 30 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 53—56 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cželata 1. družiny 42—50 np., 2. družiny 28—38 np. po puncže rěſneje wahi.

Wjedro w Londonje 14. auguſta: Rjane.

9000 mk., 4500 mk., 3000 mk., 1500 mk. a 1200 mk. mam po zyłym abo dźělene tunjo a twjerdźe na dobre hypotheki wupožčićź.

Emil Fröda,
hypothekſki bürow w Budyšchinje pſchi rybjazych wrótkach.

Khěža cžišło 19 pod hrodom je hnydom na pſchedań.

Wot noweje rožki

poruczam rjany cžisty **ržany khlěb** punt po 10 np., toho runja khlěb ſa žito we wſchěch družinach wuměnjam.

J. Kögler, pjekarſki miſchtr
na žitnych wikach 10.

Kalijowe mydło, ßuche, punt po 50 np.,
jadriwe mydło, ßuche, punt po 40 np.,
lojowe mydło, ßuche, punt po 36 np.,
pšeńičžnu ſchterku, punt po 22 np.,
kónzatu ſchterku, najlěpſchu, punt po 30 np.,
ſoda kryſtalisowany, najcžiſcžiſchi, punt po 5 np.,
běrnjazu muku, punt po 13 np.,
bělazy ſoda H. Puyowy, pakcžik po 10 np.,
wubjerny ßrědk ſa ſchaty a hoſpodarſtwo,
žiwizowe mydło, maſne mydło w wſchelakich družinach
pſchedawa tunjo

H. Puy w Budyšchinje,
mydłarnja.

Khoſej

wot najtuniſchich hacž do najlěpſchich družinow, jara derje ßłodźazy, porucža **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khoſej

njepaleny punt po 70, 80 a 90 np. porucža jako jara płaćišny hódny

Richard Pötſchka
pſchi torhoſchcžu
pódla měſchcžańſkeje haptyki.

Khoſej

paleny punt po 90, 100 a 120 np. porucža jako jara płaćišny hódny

Richard Pötſchka
pſchi torhoſchcžu.

Jerje

wulke k mariněrowanju po 3, 4 a 5 np., w wjetſchich dźělbach tuńſcho pola

Richarda Pötſchki
pſchi torhoſchcžu
pódla měſchcžańſkeje haptyki.

Koßy,

kaž jěd rěſaze, porucža

Paul Walther
pſchi žitnych wikach.

Strowe kruſchwinowe drjewo

kupuje po najwyſchſchej płaćišnje

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniſka dźěłopſchadownja w Hajnizach, tola w Budyšchinje ßo jenož **trjeny len,** a to jenož ßobotu w Grützneree domje, ſ nutskhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Deſtillazija Adolfa Rämſcha

w Budyšchinje pſchi butrowych wikach

porucža ßwój wubjernje cžiſcženy **cžiſty palenz** w picželach po 10 litrach, No. I liter po 17 np., No. II liter po 14 np. Dale wubjernje ßłódke **likěry,** liter po 60 np.; ßłódki **jednory palenz,** liter po 40 np., pſchi wotewſaczu 10 litrow liter po 35 np. Ssudobja ßo pſchi potrjebje k tomu požcža.

Zigary,

wubjernje ßo palaze a derje ßłodźaze,
ſto po 2 mk. 25 np., 2 mk. 40 np., 2 mk. 50 np., 2 mk. 70 np., 2 mk. 80 np., 3 mk., 3 mk. 20 np., 3 mk. 50 np. a drójſche; dale

tobak k kurjenju,

rěſany a zyky, w paketach po 100 gramach, punt po 65, 70, 75, 80, 100 np. a drójſchi;

tobak w rolkach,

punt po 1 mk., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 35 np. w dobrej płaćišny hódnej tworje porucža

Traugott Böhme,
Straßburgſki ſklad na bohatej haßy 13.

Saßopſchedawarjam ßo poměrny rabat dawa.

Parnu pšeńičžnu muku a dobre ßuche droždźe

porucža

Auguſt Bieſold, pjekarſki miſchtr
na bohatej haßy ſ napſchecža pósta.

Paleny khoſej,

wubjernje ßłodźazy, punt po 100 a 120 np.,
porucža pſchezo cžerſtwy **Th. Grumbt**
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Cžorne židžane tkaniny

kupuja ßo w ſnatej najlěpſchej tworje **jara tunjo**
pola

Richarda Gautzſcha,
prjedawſcheho ſaſtupjerja firmy M. G. Freyberg,
na hlownym torhoſchcžu
pódla kupnizy (gewandhaus).

Wo **Paul Kneifelowej** **wloßowej tinkturje.**

Knjeſej P. Kneifelej w Draždźanach. — Ta wot Waß wunamakana wloßowa tinktura je mi wurjadne ßłužby cžiniła. Hacž runje je wupadowanje wloßow w naſchej ßwójbje herbſke, je ßo tola po krótkim nałožowanju nowy wloßowy róſt na dotal hołych měſtnach ſakožił. Wam ſ tutym dźak prajizy ſawoſtanu — **Richard ryčer ſ Euſe-Sachs,** ryčerkubler, 21. haprleje.

Horejſcha tinktura je w Budyšchinje jenož doſtacź pola **Ernſta Mittaſcha** pſchi Pětrowſkej zyrkwi. W bleſchkach po 1, 2 a 3 mk.

Turkowſke ßłowki

najrjeńſche a najwjetſche, kotrež ßu doſtacź, porucža hiſchcže tunjo

Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoſchcžu.

Najlěpſchi mlokowy a wužitkowy pólver,
ſalſowy pólver,
pólver ſa ßwinje,
reſtituzionſki fluid
porucža **haptyka w Rakezach.**

Rudolf Behrisch w Lubiju w Sakſkej,

maſchinarńja a parny hamor,

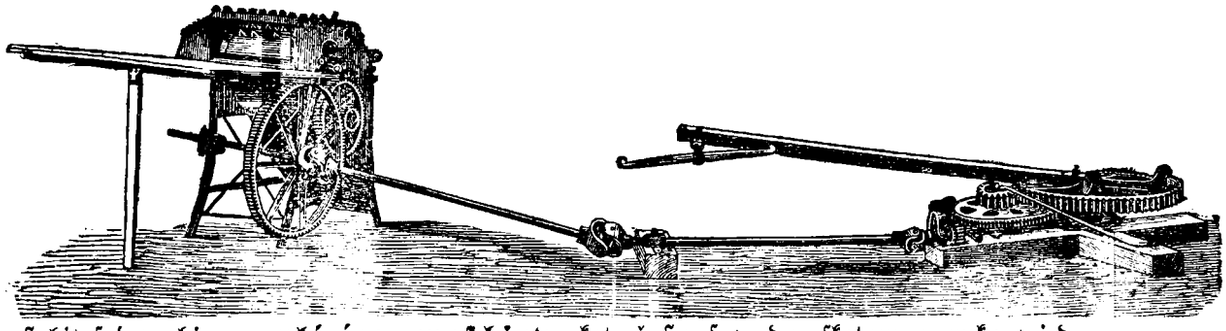

dźěła jako woßebitoſcź wubjerne **mlócźaze maſchiny,** kotrež ßo ſ wodu, ſkotom a ruku wjedu.

Maſchiny ßo pſches zyło akuratnje a derje twarja, tak ſo w naſtupanju ßwojeho lohkeho khoda, cźiſteho mlócźenja, pſchi cźimž ßo ſorno njewobſchkodźi, pſcheßahnjene njejßu. Wobkhadźenje ſ nimi je najſproſcźiſche a najlóžſche.

Maſchiny ßo po tym kaž ßo žada ſ tſchaßadłom a cźiſcźadłom a bjes njeju twarja.

Wulka liczba pſchipósnacźow ſa hódnoſcź mojich maſchinow ßwědcźi.

Moja pißarńja je tež njedźelu wotewrjena a w njej ßo ßerbſki rěcźi. Na žadanje ſkaſarja tež někoho ſ mojich ludźi k wobhladanju pſchiprawy darmo wotpóſcźełam.

Pſchi ſkaſanju maſchinow ßo niczo do prědka ſapłacźicź njetrjeba, a płacźenje móže ßo po dźělbach ſtacź.

Kóždu maſchinu na tydźeń na pruhu wotedam a ju, jeli ſo by po žadanju njebyła, wróczo wosmu.

Pódla toho hiſchcźe wſchě druhe **ratarſke maſchiny a grat** dźěłam a cźeſcźenych knjeſow ratarjow najpodwolniſcho proſchu, ßebi moje maſchiny wobhladacź.

Rudolf Behrisch.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtuniſcho porucźa **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Saßopſchedawarjow a hoſcźeńzarjow cźinju na wulku dźělbu jara rjanych a tunich

zigarow

kedźbliwych a pſchedawam
„El Bebido“
1000 ſchtuk po 17 mk. 50 np.
100 „ „ 1 mk. 80 np.
„El Prado“
1000 ſchtuk po 19 mk.
100 „ „ 1 mk. 95 np.

J. T. Glien
4 na drjewowym torhoſchcźu 4.

Khofej:

Santos
derje ßkłodźazy
ſeleny punt po 65 np.,
paleny = = 80 =

Kampinas
wubjernje ßkłodźazy
ſeleny punt po 70 np.,
paleny = = 90 =

Mexikanſki
jara derje a ßylnje ßkłodźazy
ſeleny punt po 80 np.,
paleny = = 100 =

Java a Ceylon
najlěpſchi po ßkłodźe
ſeleny punt po 100 np.,
paleny = = 120 =

porucźa
Hermann Kunack
w Budyſchinje na bohatej haßy 8.

C. Thiermann w Budyſchinje

ma pſchezo na ſkładźe a porucźa k wobſtaranju ſymſkeho potrěba po **najtuniſchich lětnich płacźiſnach**

Ia Mariaſcheinſku brunizu

ſ Doblhoffſkich podkopkow, ſnatych najlěpſchich cźeſkich brunizowych podkopkow.

Tale wote mnje ßo pſchedawaza **Mariaſcheinſka bruniza** je najwubjerniſcha ſa **ſtwinſke a kuchinſke tepjenje** a ßo woßebje tež ſa **pjekarſtwo** doſcź porucźecź njemóże. Wona dawa **ßylnu tepjazu móz,** njewudyma **jane ſchkódne gaſy, njeßahuje** a ſawoſtaja jenoż 1½ % **popjeła bjes truſkow.**

Pſchi wotewſacźu zyłych lowrijow ßo **podkopkowe płacźiſny,** pſchi mjeńſchich dźělbach najtuńſche dźeńſke płacźiſny woblicźa.

Sa prawu wahu a měru ja połne rukowanje dawam.

Wotwoženje pſches moje ßamßne wosy ſa tunje płacźiſny.

Komptoir: na žitnych wikach cźiſło 5.
Sklad: na privatnym tworowym dwórniſchcźu.

Emma ſwud. Vorwerkowa

porucźa ßwój wulki derje ſrjadowany ſklad
žaketow, manteletow a jakow
ſe ßomota, kaſchemira a ßukna
w wulkim wubjerku po najtuniſchich płacźiſnach a proßby wo dobrocźiwe wobkedźbowanje.

Na hłownym torhoſchcźu 5 ſ napſchecźa hłowneje ſtraže (hawptwachi).

Zónſke mantle, paletoty, ßomocźane žakety ßo rjenje a trajnje ſ nowa barbja a ßo po žadanju wuporjedźa
w parnej barbjerni **W. Kellinga.**

Najlěpſche a najtuniſche

zigary

w najwjetſchim wubjerku
porucźa
Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haßy
a w kupnizy.

Khofejowy ſklad.

Ssylnje a derje ßkłodźazy hižo po 80 do 200 np., pſchi wotewſacźu 5 puntow hiſchcźe tuńſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßkłodźe porucźataj
bratraj Měrſchej
na žitnych wikach.

Budyšska Bjesada

změje **njedźelu 16. augusta wulět do Wjelećina.**

1. Popołdnju w 3 hodźinach započatk towaršneje zabawy w Wjelećinje.
2. Wječor 1/28 hodźin serbske dźiwadło.
3. Po dźiwadle: **bal.**

Čisty wunošk je postajeny za dalši **čišć Zejlerjowych pěsni.** Toho dla prosy tež wo prawje bohaty wopyt tak derje sobustawy kaž tež Serbow w tamnišej wokolinje

zarjadowař.

Rakečanske serbske towaŕstwo „Lipa“

da-li Bóh **njedźelu 30. augusta** popołdnju 1/24 hodź. w Eberweinec hosćencu swoje **hłowne posedźenje** wotbywa.

1. Zličbowanje wo minjenym lěće wot k. pokładnika.
2. Rozprawa wo knihowni wot k. knihownika.
3. Rozprawa wo dźěławosći a wobstejenjach towaŕstwa wot předsydy.
4. Nowowólby.

Wšitcy kk. sobustawy chcyli hač do njedźele 23. augusta swój zastaty přinošk pola k. pokładnika kublerja Pawlika w Rakecach zapłaćić, hewak so § 7 našich statutow přećiwo nim nałožuje.

Wo bohaty wopyt prosy **předsydstwo.**

W ratarskej schuli w Budyschinje, kaž tež w **hadplahujzej a zahrodniskej schuli,** z njej sjenoczenej, so **póndźelu 19. oktobra t. l.** nowa schulska wuczba zapoczinje. Bliższe wukazuje **direktar.**

Kolonialtworowe a spirituosowe khlamy

Adolfa Rämscha w Budyschinje

pschi butrowych wikach

poruczeja swojim czescenym wotebjerarjam

zyły zokor w klobukach punt po 34, 35 a 38 np., po puntach po 38, 40 a 44 np.,
lompowy zokor punt po 34 np.,
drobny zokor punt po 33 np.,
kóstkaty zokor punt po 35 np.,
syrop wubjernje sładki punt po 18 np., pschi 5 puntach po 16 np.,
zokrowy syrop punt po 30, 36 a 40 np.,
khofej seleny, syrny a slaby, punt po 70, 80, 90, 100 hacz 130 np., pschi 5 puntach punt 5 hacz 10 np. tunscho,
khofej paleny, syrny a slaby, punt po 80, 100 a 120 np.,
swinjazy schmalz, Hamburgski, punt po 60 np.,
ff. margarinsku butru khanu po 1 mk. 40 np.

Rubischcza na hłowu, wokoło schije, kaž wscha žónska a mužska drasta so njepróta chemiszy cziscźi

w **W. Kellingez barbjerni**
w Budyschinje na sukelnskej haŕy 2.

Schtóž so nahlenzy boji

abo kotrehoż je wona hižo podeschła, abo schtóž na wjercźenje, skromjenje, bjesparnosć, khore nerwy cźerpi, njech sebi knižku „Wo wobróczu a wotstronjenju nahlenzy“, 3. nakład, wot spisacźela, něhduscheho krajno-woborneho bataillonskeho lěkarja R. Weißmeinna w Wilshofenje w Bajerskej, darmo a franko skasa.

W wudawarni Serb. Nowin je na pschedań: **Spěwna radosć;** sběrka schulskich spěwow. Do seleneje wobalki swjasana sa **50 np.,** do twjerdych deskow swjasana **70 np.**

Nowe cžasniki a porjedźenje cžasnikow najtunischo pola
A. Magera
na serbskich hrjebjach.
Dwělětne rukowanje.

Khofej

punt po 70 np.
woprawdże derje sładźazy,
toho runja
wulki wubjerk
w druhich druzinach
porucza najtuńscho
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haŕy.

Zokrowy syrop,

punt po 12 np.,
pschi 5 puntach po 10 np.,
porucza **Heinrich Lindner.**

Hamburg-Amerika.

Kóždu srjedu a njedźelu do New-Yorka

s póstskimi parokódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho paketjězdneho akcijskeho towaŕstwa.
Wukasanje a pschewjesne pisma dawa
No. 867. **Albert Meisel w Budyschinje.**

Kedźbu!

Jutsje njedźelu **kolbaŕywukulenje w Kubschizach.**

Njedźelu 16. augusta

tšelenje ptaka a reje

w **Bóschizach.**
Pschecźelnje pscheproschuje
Ernst Schilder.

Drainěrarjo a dźěłacźerjo so pytaju psches **E. Thomaŕa** na Židowje.

Njedźelu 16. augusta

reje w Lusy,

k cźomuž pschecźelnje pscheproschuje
Khorla Mitasch.

Pytaju so k nowemu lětu wotroczźy, srěnkojo, rólni pohoncźojo, wolazy a hródźne dźowki psches **C. Bergera** na jerjowej haŕy 27.

Wuczobnik pytany.

Sa swoje kolonialno-tworowe khlamy, z destillaziju sjenoczene, pytam hnydom abo na Michała mkodeho cźłowjeka, kotryż je dobru schulu wuźiwał, pod jara dobrymi wumĕnjenjemi, tak so so syneje mjenje samoźiteju starscheju skadnosć dawa, pschekupstwo nawuknucź.

J. T. Glien w Budyschinje na drjewowym torhoschcźu 4.

Pschikład cźerstweho synka wyšoży swješelenaj k nawjedźenju dawataj

W Budyschinje, 9. augusta 1885.

Ernst Lorenz a
Marja Lorenzowa
rodź. Kunathez.

Lětny smjertny dźeń

njebo Augusta Oty,

Jana Jurka a jeho mandźelskeje **Hańže** rodź. **Kischez** w Hucźinje jeniczkeho mandźelskeho synka.

„Schtoż Bóh cźini, dobre je“,
To tón wĕrny kschesćźan wĕri;
Trjechi tež joh' njesboże,
Kschiž a horjo w polnej mĕri,
Wón wschak wě so troschtowacź,
Dyrbi tež najlubsche dacź.
Tak je dźenž psched tydźenjom
Runje jene lěto było,
So je luby Jurkez dom
W Nošacźizach potrjechiło
Srudne cźežke njesboże,
Kaž so husto njestanje.
Hlaj, jich synk tón jeniczki,
Kiž bě jim najlubschi w swĕcźi,
Hrajkasche we sahrodźi,
Kaž to rady cźinja dźěcźi,
Dha so khapon sušoda
Do toh' wbohoh' dźěsćźa da.
Ach, tón jemu wudypa
Psches nop dźěru do tej' hłowy!
Sswĕrna pomoz lěkarja —
Bě tež hewak pschezo strowy —
Jemu pomhacź njem'žesche:
Mosny bĕchu ranjene.
Ale, ach — sa synom dnjow,
Hdźež ta khorosćź pschibjerasche,
Wot tych cźežkich bolosćźow
Bóh joh' cźische wotwolasche,
Dźewjateho augusta
Loni wón joh' k sebi wsa.
Tak žno wón nětk lěto spi
W Nošacźizach na kerchowje
W waschim herbstkim pohrjebi
We tym lubym cźichim rowi,
Hdźež, hdyž Boža wola je,
Pschi nim spacź tež budźecźe.
Haj, psches Božich jandźelow
Bu waj' dźěcźo wotwołane;
Lěto a schĕsćź měsazow
Njebĕchu h'schcźe dokonjane,
Dha Bóh wam — o srudoba! —
Waschoh' jen'cźkoh' synka wsa.

Ale, lube dźěcźatko,
Kajke jara wulke sboże
Je so tebi dostało:
Ssy nětk jandźelk — dźěcźo Boże,
Kiž pschi trónje jehnjecza
Bohu khwalbu spěwaja.
S njebješ wón wam pschiwoła:
„Luby nano, luba macźe!
Wo mnje abo moje dla
Wy so rudźicź njetrjebacźe —
Mi nětk jara derje je,
Duž so wjazy njerudźcźe!“
Haj, mój nano, macźerka —
Lěto je žno dokonjane,
Wjele sylsow rudźenja
We tym samym wuplakane,
Wožebje na lětnym dnju
Plakascheze se stysknosću.
Lubaj dźědaj, wowzy dwě,
Dale wo njoh' njeplakajcźe,
Hdyž je wam h'schcźe wo njoh' slě,
Dha sej tola k troschtej prajcźe:
Bóh je jeho lubował,
Duž je jeho k sebi wsał.
Duž nětk dale njeplaczcźe,
Wón wschak njeb'dźe w rowje wostacź:
Junu, junu budźecźe
Na wěcźne joh' sažo dostacź —
Junu, hdyž wy póndźecźe
Do njebja, hdźež wón nětk je.
Napołsledk džak wutrobny
Jeho lubym knótram praju
Wschĕm, kiž bĕchu k pomozy
Wam a troschtowachu waju,
Tež wschĕm, kotsiž s luboscźu
Jeho cźełko pyschachu.
Tak dha spi nětk, Gustiko,
Cźische w swojim khłódnym rowje,
Hacź b'dźe junu sylschecź so
Boži hłoš po Božim swjetje,
Hdźež b'dźe Bóh cźe wubudźicź
A waš wschĕch saš sjednocźicź.

Na žadanje wutrobnje srudneju starscheju
Pětr Mtónk.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 34. **Sobotu 22. augusta 1885.** **Lětnik 44.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Sakski krajny zejm zo lětza pjecza hižo w oktobrje wotewri. Poswědženja po wschěm sdaczu dołho tracz njebudza, dokelž knježerstwo zejmej tón krócz jenož maku liczbu namjetow k wuradžowanju pschedpołoži.

— W Babelsbergskim hrodže je zo 18. augusta w pschitomnosczi kněžora Wylema narodny dżeń awstriskeho kněžora se zwjedżeńskej hosczinu zwjeczik, na kotruž běchu zo zobustawy awstrisko-wuherskeho późkanzstwa pscheproszyke. Prjedy toho bě kněžor pomnik krala Bjedricha Wylema I., w Potsdamje stajeny, poswjeczik. Kněžor pschi tym praji, so je sa pschiszłuschnosc dżakownosczе spósnał, kralej Bjedrichej Wylemej I. pomnik stajicz, pschipósnawajo jeho njewustawaze skutkowanje sa Prusku a jeje wójsko, a to runje w Potsdamje, kotrež město zo tak rad kolebka pruskeho wójska mjenuje.

— Sapóskanzy němskeho kněžorstwoweho zejma žaneho sarunanja sa zwoje politiske skutkowanje njedostawaju. Duž zo nichtó, kotryž dosez samóženja nima, do kněžorstwoweho zejma wuswolicz njemóže dacz. A so by njesamożitym do zyła njemózne było, zebi městno w kněžorstwowym zejmje dobycz, je zo sakońszy sakasało, so kněžorstwo-zejmszy sapóskanzy tez se žaneje druheje strony žaneje podpjery bracz njezmědża. Njedżiwajo na to zu sozialdemokratoju a zwobodnosmyslени zwojim khudschim sastupjerjam jich parlamentariske dźěło s pjenjesami sarunali. Pruske knježerstwo chze nětko njedowolenemu podpjeranju kněžorstwozejmskich sapóskanzow na dobo kónz sczinicz, a je czrjódu sapóskanzow na to wobskorżiło, so dyrbja dostate pjenjesy sazo wudacz. Dokelž po pruskim krajnym prawje tón, kotryž je pschi njesprawnej wězy pjenjesy dawał, žaneho prawa nima je wrócżo bracz, žada knježerstwo sawadne pjenjesy sa fiskus.

— Pólske nowiny zu pscheszwědczene, so zo po skónczenych žnjach wupokasanje ruskich poddanow s Pruskeje se wschej krutosczu pschewjedże. W tu khwilu polizija ruskich rjemjeślnikow a służobnikow psches mjesy honi, a runje tak dźěłaczerjow, njedżiwajo na to, hacz maja zwójbu abo niz, a jenož czi zu zo hacz dotal pschepuschczeli, kotsiz zu psches kontraktowe pschiszłuschnosczе wrócżo dżerżeni. Tele pschiszłuschnosczе s wjetscha na Marczina wotběhnu, a zo hinak wotczakacz njemóże, hacz so zo pschichodne njedżele wjetsche czrjódy wupokasaju. Wjele wozobow, kotrymž w nalěczе wupokasanje hrożesche, nadżachu zo, so knježerstwo zwój wukas posdźischo wrócżi; tale nadżija pak zo dopjelniła njeje. Dokelž zo nětko s kóždym ruskim poddanom bjes wuwsacża jenak zurowje wobkhadża, je knježerstwo porucziło, so ma zo kóždemu, kotryž dyrbi Prusku wopuschczicz, wupokasanski wukas pschepodacz s naspomnjenjom czaża, hdy dyrbi zo wotzalicz.

— Němske łódźstwo je pscheds Sansibar pschijěwschi, tamnischeho sultana tak do stracha stajiło, so je tón hnydom roskasowarjej nad němskim łódźstwom, Paschenej, zlubił, so chze zo zwojich njepschecżelniwosczow pschecziwo němskim kolonijam wostajicz. Sultan je swólniwy, Němzam krajiny, wot nich kupjene, pschewostajicz, je-li so jemu sarunanje, kotrež zebi wot nich žada, dadża. Kaž je znate, bě wón němsku expediziju w neutralnym kraju wot zwojich ludźi bjes wscheho prawa pschimacz dał. Tuta zo wobarasche a schtyrjoch sansibarskich wojakow satsěli. Sultan chze nětko zwojich ludźi se 150,000 hriwnami sarunanych měcz, na druhej stronje pak je tez němske narańscho-afriske kolonialne towarstwo psches sultanowu spjecziwoscz schkodowało a nochze zo toho runja bjese wscheho sarunanja spokojicz. Němske knježerstwo zo nadżija, so budże zo wez po orientalskim waschnju s „darami“ do rjada stajicz hodżicz a so zo s tym tez wschě dotalne njedorosumjenja bjes woběmaj stronomaj skóncza. Němske kolonialne towarstwo bě hižo prjedy k tomu hotowe, zo se sultanom dla kupjenja krajinow, se Sansibarom mjesowazych, s dobrym wujednacz. Tele prózowanja pak žaneho wuspěcha njemějachu, dokelž bě sultan wschón wot Jendżelczanow saźlepjeny, kotsiz běchu jeho narěczeli, so zu Němzy wot jendżelskeho knježerstwa wotwizni. Jendżelczenjo, wě zo, polni sawiscze na rucze zo rosscherjazu němsku móz w Afriży hladaju, hacz rad abo njerad je pak tola jendżelske knježerstwo sansibarskemu sultanej radu dacz dyrbjało, so by zo Němzam podwolił.

Awstrija. Setkanje bjes awstriskimaj a ruskimaj kněžorskimaj mandżelskimaj zo pjecza s wěstosczu 24. augusta w Kroměržiżu směje. Hižo dżeń posdźisco zo wonaj sazo dźělitaj a pojědże kněžor Franz Josef na manövry do Czech, bjes tym staj zebi ruskaj kněžorskaj mandżelskaj wotmyslikoj Kumberlandskeho wójwodu w Gmundenje wopytacz. Kaž je znate, je mandżelska Kumberlandskeho wójwody zotra ruskeje kněžorki.

— Njedżelu je zo w Prasy nowy wjerch-biskop, hrabja Schönborn, do zwojeho sastojnstwa sapokasał. Dokelž Němzy měnja, so nowy wjerch-biskop na czěskej stronje steji, zo woni pschi zwjedżenju njewobdźělichu. Duž běchu jenož Czesca pschi zwjatoczнosczi pschitomni, a to bě sazo s pschiczinu, so zo pschi njej rěcze jenož w czěskej rěczi mějachu. — Tele dny je do Prahi sazo ras jedyn tak mjenowany dźiwadkowy czah pschijěł. S nim je zo wulka liczba Sslowinzow pschiwjesła, kotsiz zu zo na pucz do słoteje stowężateje Prahi nastajili, so bychu zebi tam nowe czěske dźiwadło, zwědka wopornjwosczе czěskeho luda, wobhladali a jo wobdźiwali. Kaž hacz dotal wschitkim hosczom, kotsiz zu czěske dźiwadło wopytali, tak tez zu Czesca Sslowinzam wulkotne zwjedżeńske powitanje pschihotowali a s nimi złowjanske sbratsjenje zwjeczili.

Irska. W Irskej zo s nowa njeskutki se stron tamnischich najenkow stawacz poczinaju. Wozebje w Klareskim hrabinstwje pjecza wobrónjene „mězaczne bandy“ po nozach pschezo hórje a hórje sakhadżeja. W nozy na zrjedu zo tucźi banditojo w Cappabegu, njedaloko Barefielda, do wobydlenjow schtyrjoch najenkow s mozu nuts dobuchu a jich pschebichu, dokelž běchu pjecza jendżelskim kublerjam powjesczе dawali. So bychu wjazy stracha rosscherjeli, tez někotre rasy s tzelbami tzelachu. Jedyn wozebje „njezwěrny“ najenk dosta pohrożny list, kotryž mějesche podpismo: „Kapitan mězaczneho zwětka.“ Se wschěch stron skórżby pschikhadżeja, so mězaczne bandy lud pschesczěhaju a skót kónzuja, so bychu zo nad najenkami wjeczili, kotsiz zo pschi wojowanju pschecziwo jendżelskim kublerjam wobdźělicz nochzedża.

Afrika. S Kaira je powjesćź pschischka, so ßu mahdijoweho naßlědnika, kalifa Abdullah, a jeho pschiwißowarjow pschi sbĕžku w Khartumje skónzowali. Hacź je powjesćź wĕrna, nad tym dyrbi ßo w tu khwilu hischće jara dwĕlowacź, pschetoź Jendźelcźenjo kóźde ßwoje pschecźe rad sa woprawdźitosćź wudawaju. Kak cźasto hižo njejßu sbĕžkarskeho wjednika Osmana Digmu morweho prajili, kotryž pschezo s nowa s morwych stawa. Nětko je kalif Abdullah na rjad pschischol, kotrehož bychu Jendźelcźenjo rad pschi morwych měli. To jaßnje wobßwětluje, kak njespodobne ßu Jendźelcźanam wobstejnosće w Sudanje a w Egiptowskej.

— S Lißabona pißaju, so ßu cźorni pschi nawjecźornym afriskim brjosy wulku liczbu bĕłych morili. Po powjesćźach se St. Paul de Loanda je kral w Coanhama Huilla nahle wumrjeł, a cźorni, kralowu ßmjercź kuskarskim cźinkam bĕłych pschipißajo, ßo do tutych dachu a jich skónzowachu. Bjes morjenymi ßu tsjo měschnizy s Huillskeje mißiony. Viktor Gerard, jedyn Jendźelcźan, se ßwojej dźowku cźeknu, tola dwě jeho dźĕscźi buschtej morjenej.

Nowy knjes hospodarski sarjadnik.

Hoscźo Módrecźanskeje korcźmy bĕchu ßo do horzeje rĕcźniskeje bitwy sarĕcźeli, na kotrejž bĕchu wjedrowi pakostnizy wina.

„Skoro kóźdy dźeń", Módrecźanski gmejnski pschedstejicźeŕ sapocźa, „pschinjeßu měschcźanske nowiny dołhe dopißy wo jebanstwach, kajkež ßo w wulkich městach stawaju. Wone ßu druhdy s tajkej njeleposću pschewjedźene, so dyrbisch ßo woprawdźe dźiwacź, so w wulkich městach ludźo bydla, kotsiž ßo, kaž bychu ßlepi byli, w powlaknjenych paßlach popanu. Haj, hdy bychu lepjeni s najmjeńscha runje k wucźenemu wobydlerstwu njeßkuscheli —"

„Nad tym ßo njetrjebamy dźiwacź", blidny ßußod pschedstejicźerja pschetorźe. „Da-li ßo ras w měscźe nĕkajki burik wobschudźicź, pißaju wĕscźe w nowinach: »Hižo saßo ßu jeneho burika skobali!« abo: »Wĕrka se wßow bjes měschcźanskimi jebakami!« a bjes rynczkami tajkich spomnjeńkow móżesch druhdy nĕschto cźitacź, schtoż je pak na wobżarowanje, pak na wußmĕchowanje wboheho »wuklukaneho burika« abo »wĕrkojteho wuja se wßow« podobne. Runje kaž bychu tajke wobżarowanje abo wußmĕchowanje skerje mudri měschcźenjo njesaßkużili. My s najmjeńscha bychmy ßo pscheklepanych měschcźanskich pakostnikow lĕpje hladali. Niz, knjes hajniko?"

Praschany, saßadźity, nĕhdźe pjecźdźeßacźlĕtny cźłowjek, jenož kaž sazpiwajzy s ramjenjomaj scźahowasche, kaž by s tym rjez chzył, so prózy hódne nima, na tajke praschenje wotmolwicź.

„Wy scźe wschak pschejara pscheklepany a wobhladniwy", pschispomni wucźeŕ, ßo skradźu poßmĕwajo.

„To też ja ßym!" hajnik sawoła, pschi cźimž, so by ßwojim ßłowam wjazy wurasa dał, s pjascźu na blido praßnu. „Toho chzył widźecź", wón s horda pschistaji, „kotryž by telko rosuma w hłowje měł, so by mje pschelescźicź móhł."

„Nó, nó! Wy drje hischće w wulkim měscźe byli njejscźe?" ßo wucźeŕ praschesche.

„Jebakow a hłupakow je jich wschudźe doscź. To dyrbicźe wy, knjes wucźerjo, najlĕpje wjedźecź. Abo, njeběschcźe wy to, kotryž je ßebi njedawno wot jeneho agenta pjecź hriwnow wuwĕhcźicź dał? A tola scźe nĕkotre lĕta w měscźe pschebywali. Tak mudry kaž wy scźe, je skoro wasch blidny ßußod, kubleŕ Rĕpa, też."

„Aha! Wy ßo na zyganow měricźe!"

„Nó haj, mĕnju skoty, kotryž je wam pscheklepana żónska wurĕcźecź wjedźała", hajnik schcźipajo praji. „A nasch knjes farar hacź dotal hischće se żanym ßłowcźkom pscheradźił njeje, so je konik, kotrehož je wóndano sa drohe pjenjesy kupił, na jenu nohu khromy, a so je toho dla sa kata dobry. Runje tak też pschedstejicźeŕ wo ßwojim njesbożu s keklerjemi mjelczi. Dokelž jim w naschej wßy hracź dowolicź nochzysche, skradźu do jeho hródźe salĕschu a krumom khlamu s mydłom namasachu, na cźoż, wĕ ßo, krumy żracź nochzychu. Duż ßo nasch gmejnski pschedstejicźeŕ naboja, so je krumom nacźinjene. Hnydom dyrbjesche stara Khromakowa pschińcź, so by cźinki sahnała. Pscheklepana stara hnydom wjedźische, hdźe tczi. Zadawschi ßebi sa ßwoje dźiwycźinjenje 20 hriwnow, skradźu krumom klamu wucźischi a nětko krumy saßo wjeßele dale żeru. Hlejcźe, tajkele wĕzki ßo pola naß stawaju. Hłupischo hacź naschi ludźo ßo cźi w měscźe lepicź njedadźa. Nó, so mnu by ras tajki ßlĕpz spytacź dyrbjał!"

„Potom ßo wy runje tak derje w paßlach popanjecźe, kaž kóźdy druhi."

„Ja?" hajnik sawoła, pschi cźimž ßo jeho tołste kulojty wobliczo s hněwom sacźerwjeni. „Mje by nĕchtó sjebacź chzył?"

„Hdy by jeno ras tón prawy pschischol!"

„Póscźelcźe mi jeho! schwabel a woheń! Knjes wucźerjo, chzecźe ßebi pjecź stow hriwnow saßkużicź?"

„Chzecźe mi je saßkużicź dacź?"

„To chzu, tak wĕrno hacź hajnik Cźornak rĕkam! Jow s waschej mudroscźu! A ßym-li ja wĕrka, kotryž ßo wot waß sabłasnicź da, kaž wy, knjes wucźerjo, wot agenta, abo kaž knjes farar wot konjepschedawarja, abo kaž nasch gmejnski pschedstejicźeŕ wot starcje Khromakowcje, potom — na to pschißaham! — wam pjecź stow hriwnow darju!"

„Chzemy ßebi to sa wuschi sapißacź."

„Wschitzy pschitomni ßu ßwĕdźy!" hajnik sawoła. „Haj", wón nahle pschistaji, „kóźdyżkuliż, kotremuż ßo schlachcźi, mi na leßne waschnje pjenjesy abo druhu wĕz wuwabicź abo mi — niz sa wocźomaj abo pśches tsecźu woßobu — nĕschto klubu scźinicź, tajki schibak ßmĕ ßebi, jeli so jeho wotmyßlenje hnydom njepschewidźu, wujebanu wĕz skowacź a dostanje pódła toho wote mnje hischće 500 hriwnow myta. Knjes wucźerjo, scźe ßłyscheli? Pjecź stow hriwnow!"

„Chzemy ßebi wĕz sa wuschi sapißacź!"

„Nó, wjele sboża! Nětko budźe tón abo tamny bórsy sastarany! Składujcźe waschu mudroscź, a wumyßliwschi ßebi wójniski plan ßo do mnje dajcźe! O, kajki strach mam hižo wo ßwoju móscheń!" hajnik wußmĕchujo sawoła a, ßo woschcźerjejo, korcźmu wopuschcźi.

„Dźi k djaßej!" cźi druzy hoscźo bórcźachu. „Je to tola njesnjeßliwy cźłowjek! Kóźdy je jemu pśche hłupy, pśche njelepy, wón ßam jenicźki je mudry, wobhladniwy, nawjedźity a pscheklepany, kotremuż nichtó niczo sejhracź njemóże. Hubu ma pschezo poknu khwalby sa ßebje ßameho, na druhich jenož se sazpiwanjom hlada. Picźel piwa bych hnydom tomu k lĕpschemu dał, komuż by ßo poradźiło, tutomu nasdatemu, njecźeßanemu hepjelej wuschi tak wutrĕcź, so by 500 hriwnow wupłacźicź dyrbjał."

Bjes tym so gmejnski pschedstejicźeŕ, wucźeŕ a druzy hoscźo pschi kulojtym blidźe wo tym a tamnym rĕcźachu, ßebi dwaj mużej, w kucźiku ßedźazaj, hischće pschezo wo hordonoßnym hajniku powjedaschtaj.

Bĕschtaj to bratraj Schcźipakaj. Młódschi s njeju bĕ pucźowazy fothograf a hižo tsi njedźele w Módrecźach pschebywasche, hdźeż wschak sa njeho wjele dźĕła njebĕ. Starschi Schcźipak bĕ dźiwadłowy kekleŕ, kotryž bĕ w ßwojim żiwjenju hižo jara wjele nashonił. Napoßledk bĕ w Barlinje na jenym dźiwadle najnizscheje druziny hrał. Tola jónkrócź jeho na schiju a na hłowu wotehnachu, na cźimž bĕchu nĕkotre karancźki piwa a pschipadna pomjatkowa ßłabosćź wina. Nětko na nowu ßłużbu cźakasche a ßo sa pjenjesy ßwojeho bratra żiwjesche. Wón bĕsche s tym wschón spokojom, pschetoż rózoweho pschichoda wschak ßo njenadźesche.

„Na cźo ßebi myßlisch?" ßo fothograf ßwojeho bratra praschesche. „Hladaj jenoż, kak hoscźo pschi kulojtym blidźe ßo pschezo sa tobu wohladuja."

„Daj tola ludźom hladacź", Schcźipak s horda praji, pschi cźimž ßo jeho wocźi żiwischo ßwĕcźeschtej. „Zenje ludźom wobarał njejßym, hdyż chzychu ßebi mje prawje wobhladacź. Ale wĕsch, schto mi runje na myßlach leżesche?"

„Wschak ßo tebje sa tym praschach."

„Te 500 hriwnow wot wulkohubateho hajnika bych rad wsał", Schcźipak potajnje wotmolwi.

„Haj, te móhł ja też trjebacź!" jemu bratr snapschecźiwi.

„Wĕ ßo, sważicź ßo dyrbi."

„A ty by chzył —"

„Poskhaj na mnje!" kekleŕ Schcźipak pischpotajo praji. „Tutón nasdaty hajnik je w ßłużbje bohateho wjerscha Steinberga, niz wĕrno? Nó derje, poskhaj jeno: Sa wcźerawschim, hdyż w tutej korcźmje na tym ßamym městaczku ßedźach, ßłyschach, so hajnik druhim powjedasche, so je ßo psched tydźenjom nowy hospodarski sarjadnik sa wjerchowe kubła pschistajił. Wón, hajnik, hischće noweho hospodarskeho sarjadnika widźał njeje, tola dyrbi pschichodnu póndźelu pjenjesy do hłowneje kanzlaje donjescź a pschi tejle składnosćźi chze ßo nowemu sarjadnikej pschedstajicź."

„Ale —"

„Smĕrom! Poskhaj dale na mnje. Hajnik je dale powjedał, so je sańdźeny tydźeń sa pschedate drjewo pśches tyßaz hriwnow nasběrał a runje tele pjenjesy chze wón pschichodnu póndźelu w hłownej kanzlaji wotedacź. Kak by było, hdy bych ja pschichodnu póndźelu rano k hajnikej Cźornakej pschijeł, ßo jemu jako nowy hospodarski

ſarjadnik pſchedſtajik a wot njeho pjenjesy, ſa drjewo wuwikowane, žadak?"

Fothograf na ßwojeho bratra ſ wulkim ſpodźiwanjom hladaſche. „A tele pjenjesy", ßo wón po dležſchim cžaßu praſcheſche, „tola njebudźeſch chcyć wobkhowacź?"

„Bóh ſwarnuj! Sroſnúm mi jenož prawje. S wulkim wužitkom ſa moju wěz je, ſo je hajnikej něchtó prajik, ſo tón nowy hoſpodarſki ſarjadnik ſtajnje ſtaromódny běły zylindrowy klobuk, wyßoki běły khornaŕ a brylu ſ módrymaj ſchkleńzomaj noßy. Hdy bych tak ſhotowany pſched hajnika ſtupik, by mje ſawěſcże ſa ßwojeho noweho pſchedſtajeneho měk, wón by mi pjenjesy pſchepodak a potom — potom —" Schcźipak dale piſchpotaſche a hdyž bě ſkónczik, ßo wobaj bratraj wótſje ßmějeſchtaj.

„Na tajke waſchnje", Schcźipak dale rěczeſche, „mózu ßo 500 hriwnow mozowacź, kotreż je hajnik ſ naſdatoſczu a pſchekhwatanoſczu ßlubik."

„A hajnik by khoſtany byk, ſchtož by jemu tu wěſcże kóždy ſ zykej wutrobu popſchak. Woprawdże, to by kraßny žort byk."

(Pokračowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Sa diakona pſchi Ss. Pětrowſkej zyrkwi je ßo k. H. K. Schneider, faraŕ w Leutersdorfje, wuſwolik.

— Krajny ſtarſchi a knježerſtwowy radźicźel ſwonka ßłužby, Franz Guido Hempel nad Ohornom, je 18. auguſta w Ohornje wumrjek.

— Młynſki Ernſt Emil Heinrich ſ Mikowa ßrjedu wjeczor w tudomnym nowym Lehmannez walzowym khumſchtnym młynje do zykow pſchińdże a bu wot nich wjazy krócź wokoło wale, pod wjerchom pſchicžinjeneje, cžißnjeny. Kóždy ßo bojeſche, ſo budże Heinrich morwy abo cžežko wobſchkodźeny, tola kaž pſches dźiw běſche ßo ſtako, ſo wón po ſdaczu niz najmjeńſcheje ſchkody poczerpik njebě.

— S pſchicžinu bórſy ßo ſapocžazych manövrow naſchich cžitarjow ſ nowa na to kedźbnych cžinimy, ſo ma ßo w napißmach poßykkow, kotreż maja ßo offizěram, wojerſkim ſaſtojnikam, podwyſchkam a muźſtwam, pola wucžehnjenych wójſkowych wotdźělenjow ßo nadeńdźazych, pſches póſt pſchipóßłacź, regiment abo bataillon, toho runja kompagnija abo eſkadrona, batterija, kolonna atd., pſchi kotrejž ma ßo doſtawaŕ pytacź, nadróbnje naſpomnicź a ſo ma ßo ſa poſtajene měſto niz rucze ßo měnjazy marſchowy abo kantonnementowy kwartěr, ale lěpje garniſonſke měſto napißacź, ſ kotrehož póſt pſchipóßłanje po najrucžiſchim pucźu wobſtara.

Se Židowa. S pſchicžinu poßwjecźenja khorhoje tudomneho wojerſkeho towarſtwa běſche ßo ſańdźenu njedźelu Židow ſ khorhojemi, pletwami a cžeßnymi wrotami pyſchnje wudebik. Popołdnju ½3 hodź. ßo ßwjedźeńſki cžah, pod hrodom ßo ſeſtupawſchi, pſches Židow na Hrodźiſchko, hdźež bě ßo ßwjedźeńſke měſtno naprawiło, hibaſche. Cžah bě wot 30 běloſwoblekanych knježnow nawjedowany a licžeſche něhdże 1000 muži. Wot ſwonkownych towarſtwow ßo w nim wobdźělichu wobej Budyſchſkej wojerſkej towarſtwje, Biſkopſke, Draždźanſke grenaděrſke, Dubrawſke, Hodźijſke, Budeſcžanſke, Harthawſke, Bukecžanſke, Klukſchanſke, Rakecžanſke, Lubijſke, Minakalſke, Njeßwacžilſke, Pancžicžanſke, Palowſke, Porſchiſke, Pózkowſke, Radworſke, Cžerwjenonoßliſke a Ssmilnjanſke. Na Hrodźiſchko pſchicźahnuwſchi bu cžah wot pſchedßydy Židowſkeho wojerſkeho towarſtwa, k. Schmeißa, powitany, kotryž ſwonkownym towarſtwam ſa jich wobdźělenje dźak wupraji a na kónzu ßwojeje rěcze ſchkitowarjej ſakſkich wojerſkich towarſtwow, Jeho Majeſtoſczi kralej Albertej, ßławu wunjeße. Po wuſpěwanju ſakſkeje hymny knjes faraŕ dr. Kalich khorhoj poßwjeczi, na czož měſtopſchedßyda wokrjeßneho ſwjaſka ſakſkich wojerſkich towarſtwow, k. reſtawratěr Klemm ſ Biſkopiz, kralowaj daraj, ſloty hóſdź a ſelenoběły khorhojowy bant, pſchepoda. W mjenje offizěrſkeho korpſa 103. regimenta wyſchk Klenk toho runja, jedyn hóſdź poßwjeczi, na czož pſchitomne towarſtwa a pſcheczeljo Židowſkeho wojerſkeho towarſtwa ßwoje dary pſchepodachu, tak ſo běſche nowa khorhoj ſkónczńje ſ 28 hoſdźemi a 2 khorhojowymaj bantomaj debjena. S balom wjeczor w Budyſchſkej tſeleŕni ßo ßwjedźeń ſkónczi.

Se Žicžeńka. Sańdźenu póndźelu wjeczor wokoło 9 hodźin na tudomnym knježim dworje w bróżni woheń wudyri, kotryž bróżeń a kólnje ſe žitom, a ſchtož hewak w nich běſche, do próchа a popjeła pſchewobrocźi. Bjes druhim je w kólni wjele pjerinу kónz wſako. Hodźijſka ßykawa bě prěnja, kotraž k wóhnju pſchijědże. Na kajke waſchnje je woheń wudyrik, hiſchcże ſnate njeje, tola tukaja, ſo je jón něka jki ſlóſtnik ſakožik.

S Wjeleczina. Wulět Budyſchſkeje Bjeßady do Wjeleczina njedźelu 16. auguſta je ßo jara derje radźik. Hižo popołdnju pſchi komerßu bě ßo wulka ßyła ludźi ſeſchła, ſo bychu junu ſaßo na ßerbſki ſpěw poßłuchacź móhli. A wſchitkim je ßo tónle jednory ßerbſki ſpěw też ſpodobak, jeno ſchkoda, ſo bě ſa komers cžaß tak jara wobmjeſowany. Wjeczor w 8 hodźinach ſapocža ßo ßerbſke dźiwadło hracź, a to najprjedy „Pſchipady" a ſ druha „Njemjeſczina nadoba". Wobaj kruchaj buſchtaj derje a wuſtojnje hratej. Toho dla wupraja ßo też wſchitkim wyßokocžeſcźenym hrajerkam a hracžkam ſ tutym ſjawny dźak ſa jich njewuſtawazu a wulku prózu, kotruž ßu ſaßo pſchi tym měli. Hrali pak ßu ſcźěhowazy: knježna Rückertez, Wicźaſez a Kralez; knjes Zemr, Krawz, Winzaŕ, Wakda a Nowak. Nichtó drje ßo ſawěſcże kak njeje, kiž je ßebi tole dźiwadło wobhladak a na hracże pſchihladowak. Pſched dźiwadłom kaž też mjes jednotliwymi aktami a mjes kruchomaj hrajachu Wjeleczanſzy herzy ßerbſke kuſki (kaž melodije narodnych pěßni). Wopytane bě dźiwadło po poměrje wobſtejnoſczow hiſchcże jara derje. Byrnjež pak też materialny wunoſchk tak wulki njebyk, ßu tola idealne płody cžim wjetſche. Duž ßměmy ſawěſcże ſe ſpokojnoſczu też na tule Wjeleczanſku ſabawu pohladowacź, a mózemy jeno wobžarowacź, ſo ßo tak porědko tajke abo podobne ßerbſke ſabawy wotbywaja. Bjes prózy a dźěła wſchak niczo njeje, ßamo niz wjeßele a ſabawa! Po dźiwadle bě potom, kaž bě w programje woſjewjene, bal, kotryž hacž do raniſchich hodźin trajeſche a kotryž je ßo toho runja wſchitkim jara ſpodobak. Jednotliwe wězy drje tu ſchěrſcho wopißowacź njemózemy, wſchak tola kóždy ßam najlěpje wě, kotryž je tule Wjeleczanſku ßerbſku ſabawu wopytak, kak rjenje je tam było! Wulki dźak dyrbimy pak też hiſchcże tudy wuprajicź knjeſej hoſczenzarjej Klimantej, kotryž je nam tak luboſcziwje bjes wſchitkeho ſarunanja ßwoje rumy ſa dźiwadło a bal pſchewoſtajik, kaž też hracžkow darmo hoſpodowak. Toho runja wuprajamy hiſchcże napoßledku też naſch dźak tſeleŕſkemu towarſtwej, kotreż je nam tamne rjane kulißy tak dobrocźiwje pſchewoſtajiło a požczikło. Duž pſchiwołamy nětko hiſchcże junu ßwoje w božemje lubemu Wjeleczanſkemu ludej a pſchejemy jemu ſ zykej wutrobu, ſo by ßo wón prawje bórſy ſaßo móhł na tajkej ßerbſkej ſabawje ſawjeßelicź, a ſawěſcże by pſchichodnje też wopyt hiſchcże wjele wjetſchi byk hacž tónle ras a też Wjeleczanſzy Sserbja bychu ßo hiſchcże bóle ſahorili ſa ßwoju rěcź a narodnoſcź, kotruž je jim Bóh luby Knjes dak. Ale na dźenßniſche nětk

„W božemje budź Wjeleczinje,
Sswědko ſtaroh' Sserbowſtwa!
Hdyž też kraßnoſcź wſcha ßo minje,
Dopomnjeńka woſtawa.
A też ty
Pomnik ßy,
Kotryž cžeſcźicź dyrbimy."

M. Žur.

S Bukowki. Jedyn mkodźenz ſ naſcheje wßy dyrbjeſche tele dny do wojakow. Pſched wojerſkej ßłužbu pak ßo jara ſtrachowaſche a ſo by ßo jeje ſminuł, ßebi brjuch ſ britwju rosrěſnu.

S Kukowa. Njedźelu 30. auguſta popołdnju ßo tu pomnik, k cžeſcźi wulzyſaßłužbneho ßerbſkeho ſpißacźela a měſchnika Boſcźija Tezelina Měta ſtajeny, po runje ßo minjenych 50 lět jeho ſemrjecźa poßwjecźi. Pſchi ßwjatocžnoſcźi ßo wſchě towarſtwa ſ wokolnoſcże wobdźěla, a też towarſtwam w lutherſkich ſtronach je ßo pſcheproſchenje pſchipóßłało, ſo bychu pomnikowe poßwjecźenje ſe ßwojej pſchitomnoſczu poczeſcźiłe. Njebo Tezelin Mět je bjes katholſkimi Sserbami ſe ßwojimi knihami w cžaßu narodneje womory luboſcź k ßerbſkemu cžitanju ſdžerżak, runje tak kaž Handrij Lubjenſki w Budyſchinje ſa lutherſkich Sserbow, tak ſo ßo Sserbja ßerbſkich nowinow a knihow pſchimachu, hdyž „nowe Sserbſtwo" wotucźi. Njebo Tezelin wocžakowaſche lěpſche cžaßy ſa Sserbowſtwo! Jeho duchowny ßobubratr je w Różencże do knihow něhdże takle ſapißak: Tezelin je prajik, ſo budże ßo ſa 50 lět też hiſchcże ßerbſzy rěczecź a prědowacź a hiſchcże lěpje ßerbſzy pißacź, dyžli jako to nětko ſteji. Wón je po tajkim nowe Sserbſtwo doprjedy widźak a njeje tak małomyßlnje a k njeczeſcźi Sserbow wo ſahinjenju ßerbſkeje rěcze bamborik, kaž to někotſi krótkowidźiwi cžaſto wěſtym Němzam k woli hižo wjazy ſtow lět cžinjachu a cžinja! Wón wo „lěpje ßerbſkim" powjedajo njeje ſa ſtagnaziju abo ſaſtacże wſcheho wudokonjenja naſcheje rěcze (kaž kóždeje druheje) rěczak jako tamni, kotſiž wſchitke dla ſjenocźenja a poßylnjenja Sserbowſtwa ſapocžate porjedźenje pißmowſkeje rěcze a ßerbſkeho prawopißa njeroſumnje hidźa, hacž runje ßami wſchelake pſcheměnjenja w němſkej rěczi pobożnje wuknu. Wón bě roshladny pädagog a wucźeŕ, kotryž ſ cžitanjom pola ßerbſkich dźěcźi w ßerbſkej macźeŕ-

ſtej rěczi ſapočinaſche, a niz w zuſej njeſroſumjenej němſkej, pſchi kotrejž ßo roſum njeroswija, ale tupi.

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

W Nowej Wßy pola Njeßwačidła wot Jana Brankarta nahromadźene: žiwnoſćeŕ Jurij Hładki 1 hr., kněžnik Jan Brankart 20 np., kowarſki miſchtr Jakub Hoſa 50 np., žiwnoſćeŕ Guſta Wodnaŕ 50 np., žiwnoſćeŕ Handrij Eichler 50 np., Jan Mjerwa 20 np., kněžnik Jurij Wawrik 50 np., žiwnoſćeŕ Jurij Hawſch 1 hr. — Hromadźe: 4 hr. 40 np.

S džakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Žnjowy kherluſch na lěto 1885.

O cžłowſke dźěcži, pójcže ſ nami
Sſo Bohu ſdobnje džakowacź,
A dźiwacź ßo nad dobrotami,
Kiž wot njeho ßmy móhli bracź!
O to bě lěto žohnowane,
Kiž kapało je ſ tucžnoſću,
A ſ wyßoka bu pſchipóßłane,
Njeſcź darow měru khopatu.
To běſche lěto dźiwnje płódne
Nam pſches móz ruki Bożeje,
A płody ßu tež wſchitke ßłódne,
Porſt Boži žohnowaſche je.
Wón macžał ſ njebjeſkej je roßu,
Wot kotrejež wſcho roſcźeſche,
A ſorno radźi ßo we kłoßu
A lubjeſche doſcź žiwnoſcže.
Je deſchcža była měra mała
Sa pola horze ſeſkhnjene,
Je ßuchota tež dołho trała
Sa žita Bože tradaze,
Ssmy tola Bože ßmilne ſtopy
Na polach naſchich widźeli,
So wjaſali ßmy cžežke ßnopy
S jich bohatymi kłoßami.
Bóh njeje drje po zylym kraju,
Kaž pola naß, tak žohnował;
Na ßuchej hórzy a tež w haju
Je tu a tam płód khudy ſtał.
Bóh cžini wſcho po ßwojej woli,
Po ßwojej dźiwnej mudroſcźi;
Wón žohnowanje dawa roli,
Jo ſapowje tež druhdy ji.
A jako wſcho nam dokonjała
Bě ruka Boża dźěława,
A płody wſchitke ſhotowała,
Bóh na wſcho ſ njebjeß pohlada,
A wſcho bě dobre, wſcho bě radne,
Kaž na ſemi, tak we ſemi;
Haj žohnowanje wulzy žadne
Ssmy lětża ſ Boha doſtali.
A wjedro rjane, wjedro žnjowe
Tež měli ßmy na lubych žnjach,
Ssmy khowacź móhli wſchitko ſtrowe
A ſhromadźicź we krótkich dnjach.
Schtó njeje hiſchcže ſpokojeny
Wot wótzowſkeje dobroty
A pſched Bohom niz ſwjeßeleny,
So džakował ßo nětko by.
O Božo, kiž ßy wjele dawał
Nam w zylym naſchim žiwjenju,
Naß žohnowacź ßy njepſcheſtawał,
Nam daj tež džaknu wutrobu,
Kiž by ßo zyle tebi dała
A pſched tobu by khodźiła,
A we tebi by ſawoſtała
Hacž do najpoßlenjeho dnja!

D.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Cželadnik Ernſt Běbrach, kotryž je ßo w Hlinje narodźił a dla kaženja domjazeho měra hižo ras khoſtany, bě 6. junija ſ Wjeliz wopalniſchcža w Boſchezach 3 kruchi ſeſchkrjeneho zyna ſpakoſcźił. Ssebi na to myßlo, kak by ſ kranjeneje wězy najwjazy wužitka ſcžahnuł, pſchińdże 14. junija k jenemu tudomnemu cžaßnikarjej a jemu kruch zyna jako ßłěbro ſa 14 mk. pſcheda, wudawajo, ſo je jemu jeho hoſpodaŕ, kubleŕ Hübner w Porſchizach, k tomu poručnoſcź dał. Běbracha, kotrehož po tajkim paduchſtwa a jebanſtwa dla winowachu, jenož paduchſtwa winowateho ſpóſnachu a jemu 3 dny jaſtwa pſchißudźichu. W naſtupanju jebanſtwa ßo wón khoſtanja ſminu, dokelž jeho wudawanje, ſo je zyn ſa ßłěbro měł a jón jenož ſ pjenjeſami wuměnicź chzył, ſa njewěrne dopokaſacź njemóžachu. — Schulſkaj hólzaj J. K. Wiederwach a K. A. Schěr w Pſchiwcźizach buſchtaj ſ poßwarjenjom pokhoſtanaj, dokelž běſchtaj ſ hródže tamniſcheho kublerja Wicźaſa 4 karnikle prjecź wſakoj.

Khoſtanſka komora. Žiwnoſcźeŕ Pětr Pětſchka ſ Trjebjeńzy bě 23. meje t. l. na wikach w Budyſchinje ſ budy wikowarki ſwud. Bergeroweje por kholowow ſpakoſcźił. Wobſkorženy paduchſtwo ſe ſaßakloſcźu přejeſche. Tola jeho wina ßo pſches dopokaſma wupokaſa a jeho toho dla, dokelž běchu jeho hižo prjedy dwójzy kranjenja dla khoſtali, woſpjetneho paduchſtwa dla k jaſtwu na ſchěſcź měßazow a k ſhubjenju cžeßnych prawow na pjecź lět ſaßudźichu.

Přilopk.

* Pſched něhdže 30 lětami njedaloko Primkenawa jeneho pſchekupza ſ wokolnoſcže Löwenberga ſaraženeho a wurubjeneho namakachu. Podarmo ßo ſa mordarjom ßłědźeſche. Nětko, po 30 lětach, je ßwědomje mordarja pohnuło ßo ßwojeho njeſkutka wuſnacź. Krótko pſched ßmjercźu je ßo mjenujzy wobydleŕ khudeje khěže Herrmann w Wolfersdorfje pola Primkenawa ßwojemu bratrej wuſnał, ſo je w ßwojim cžaßu pomjenowaneho muzſkeho ſe ßekerzom ſaraſył a wurubił. Poßlednje lěta je wón, kaž ßo ſda, poroki ßwojeho ßwědomja ſ tym poddubycź pytał, ſo pijeſche. Jeho njebocžiczka žona, kotraž wo njeſkutku wjedźeſche, poroki ßwědomja tež ſnjeſcź móhła njeje: wona wowrótni. W wrótnoſcźi drje je to a druhe wo mordarſtwje powjedała, ale jeje khoroſcže dla ßo na to dźiwako njeje.

* W Kölnje ſtej ßo ſaúdźenu ßrjedu hižo saßo dwě khěži ſaßypkoj. Wobydlerjo, pſches ſpodźiwne pikotanje a rjepotanje warnowani, hiſchcže cžaßa doſcź cžeknuchu, tak ſo žane cžłowſke žiwjenje pod roſpadankami kónz wſako njeje.

* Pſched dlěžſchim cžaßom pißachmy, ſo je ßkužobna holza Wylemina Schönez ſ Kinsbórka ßwojeho 1½ lětneho ßynka pod ſchibjeńcžnej horu pola Außiga w Cžěſkej ſadajika. Pſchißażny ßud w Litomeržizach je ju toho dla k ßmjercźi wotßudźił. Awſtriſki khěžor pak ju wobhnadźi, na cžož je ju najwyſchiſche ßudniſtwo w Winje k 15 lětnemu cžežkemu jaſtwu ſaßudźiło. Schönez je 26 lět ſtara.

* Bohaty jendźelſki ſemjan w Winje pſchebywajo do jſtwy jeneho brodytruharja ſtupi. Mjes tym ſo jeho truhachu, rjana mkoda holcžka k truharjej pſchińdże a na ßwoje rjane błyſchcžate włoßy pokaſujo jeho proſchesche, ſo by ji jeje pyſchnje ſpleczenu wopuſch wotkupił. Holcžka 20 ſchěßnakow ſa wopuſch žadasche, truhaŕ pak chzyſche jeno 8 ſchěßnakow dacź. Skónczńje wo 10 ſchěßnakow pſchesjene pſchińdźeſchtaj, a truhaŕ hižo ſa nožizami hrabasche, ſo by holcžzy wopuſch wurěſał. Ale tu jeho Jendźelcžan wſchón hněwny ſaſtaji a ßo holcžku w kamanej němſkej rěczi praſchecź pocža, pſches cžo chze tajku rjanu wopuſch pſchedacź. Duž ßo holcžo ſprawnje wuſna, ſo ju nuſa k tomu cžěri. Jeje nan, wona džeſche, je prjedy pſchekupz w małym měſtacžku był, ale tam wſcho pſchedał, ſchtož mějeſche, ſo by ßo do Wina pſcheßydlił ßo nadźějo, ſo jemu w Winje pſchekupſtwo derje póúdże. Ale tu běſche ßo molił; ſchtožkuli wón ſapocža, wſcho jemu prěki dźěſche. Tak je wo wſcho pſchiſchoł, a nuſa je do domu ſacžahnuła. Dokelž ßu hižo wſcho roſpſchedali, ſchtož běſche na pſchedań kmane, ani pjenjes na khlěb nimaju; a na wſche njeſbože hiſchcže macź khora leži. Duž ßym, holcžka ſkónczi, wobſamknuła ßwoje rjane włoßy pſchedacź, ſo by ſ wuwikowanymi pjenjeſami ßwójbje tola na něſchto cžaßa pomhane byko. „Njebyſchcže to ßnadź mi ßwoju wopuſch pſchedała?“ ßo Jendźelcžan holcžki wopraſcha, do cžehož tuta rada ſwoli. Duž Jendźelcžan 1000 ſchěßnakow ſe ſaka wucźeže a je pſched holcžo położi; na to nožizy ſhrabnu a ſ nimi holcžu ſ wopuſche jenu jeniczku włóſku wuſkobnu, kotruž ſtaroſcźiwje do papjerki ſawali a do ßwojeje móſchniczki tyknu. Holcžzy na to pjenjeſy pſchepodawſchi džeſche: „Prajcže ßwojimaj ſtarſchimaj wjele dobreho! Waſchemu nanej pſcheju, ſo by bórſy džěło namakał, macžeri pak dobreho połěpſchenja.“ S tymile ßłowami Jendźelcžan truharjowu jſtwu wopuſchcźi. Holcžka pak ſ radoſcźu tak płakaſche, ſo móžachu ju lědma směrowacź. Schtož ßu nowiny, kotrež wo tymle podawku pißachu, ſhoniłe, je holcžzyna macź nětko wo prawdže wotkhorjeła, nan pak je ſ pomozu darjenych pjenjes w jenym pſchedměſcže małe khlamarſtwo ſapocžał.

* Wo ſrudnym kónzu hracžka ßo ſ Nizzy piſche. Tam je ßebi njedawno wjerch M. A. Gagarin w jenym małym hoſcźenzu žiwjenje wſacź ſpytał. Wón jenej ſ najwoßebniſchich ruſkich ſemjanſkich ßwójbow pſchißkuſcha a mějeſche wjazy hacž 6 millijonow markow ſamoženja. Tole wulke ſamoženje je wón pſchěhrał. Njemějo telko, ſo móhł ßo domoj wrócźicź, je wón njedawno ſarjadowarſtwo hrajerſkeho domu w Monte-Karlo wo podpjeru proßył, ale pjecža mjenje doſtał, hacž wocžakowaſche. Duž ßo wón do praweho ſpanja tſěli, ale prawje njetrjechiwſchi ßo jeno na ſadnjej hkowje cžežko rani. Duž ßo hacž k woknu dowlecže a jo wotewriwſchi chzyſche na drohn dele ſkocźicź; dokelž pak běſche wjele krwě ſhubił, jeho mozy wopuſchcźichu, a wón do womory padże. Někotſi dźěłacźerjo, kotſiž běchu ſ drohi pſchipadnje jeho krwawe wobliczo w woknje wuhladali, do jeho jſtwy pſchiběžachu a hnydom wo poliziju póßłachu, kotraž ranjeneho do hojerńje wobſtara. Jeho rana je na ßmjercź. Wjerch Gagarin je rjany ſróſtny muž, w woßebnym towarſtwje rady widźany a po měſcže Nizza, a woßebje w Monte-Karlo derje ſnaty.

* S Gravelotte ßo piſche, ſo ßo njedawno w nozy wokoło jeneje wjelk do ſtadła wowzow da, kotrež běchu njedaloko Rezonvilla do wobhrodźeneho paſtwiſchcža ſahnate. Wjelk 5 wowzow ſkuba; dwě ſ nich běſchtej tak roſtorhanej, ſo dyrbjeſchtej ßo bórſy doreſacź.

* Skludźerka džiwich ſwěrjatow w njewjeſcźinſkej draſcže, to je něſchto, ſchtož ßo rědko widźi. W Marſeille bu póndźelu tydźenja ſkludźerka lawow, Pezon, ſ wěſtym Caſtanetom ſwěrowana. Wjecžor mkoda žona pſched wocžomaj wjele tyßazow pſchihladowarjow

w njewjesćinskej drasće a wot swojeho młodeho muża pschewodźana do lawjazeje klětki dźěsche, a swěriska dyrbjachu, kaž hewak, swoje khumschty pokasowacź. Jeje běła s kwětkami wobtykana drasta so, kaž běsche widźecź, lawam derje lubjesche; swěrjata na kóźde kiwnjenje pośłuchachu a tež khróbłemu mużej, kotryż bjes bojosće swoju maku žónku do klětki pschewodźesche, žaneje kschiwdy njesćinichu. Hdyž běsche pschedstajenje skónčene, lud młodu žonu wočakowasche a ju s jeje młodym mandźelskim wykajo postrowjesche.

* Mjes Thornom a Warschawu porjadnje parne łódźe jěsdźa; mjes Thornom a Nieszawu łódź „Syren" jěsdźi, mjes Nieszawu a Warschawu pak łódź „Ciechocinnek". Hdyž chzysche srjedu tydźenja „Ciechocinnek" wotjěcź, so kapitanej sesda, so koleśy jeho łódźe prawje njedźěłatej. Duž wón do kóźdeho kołoweho kaschća jeneho dźěłacźerja póśła, so byschtaj sa koleśomaj pohladakoj. Lědma pak běschtaj dźěłacźerjej w kaschćomaj, maschinu puschćichu, koleśy so wjercźecź počeschtej, a sa wokomik běschtaj dźěłacźerjej rosmjeckenaj. Cźěle, kotrejž na cźłowjeka wjazy podobnej njeběschtej, do wody plaznuschtej. Cźěko jeneho bórsy namakachu, sa druhim pak podarmo pytachu.

* W Ruskej je srjedź junija jena žónska smjerska. W krajinje wokoło Tobolska na jene dobo nahła syma cźopłotu wotměni, a tak mjersnucź počza, so wscho selene na polach a w sahrodach smjersnu, a so woda samjersnu. Jenu žónsku, kotraž běsche w lěsu w drjewje była, nasajtra pod kerkom smjersnjenu nadeńdźechu.

* S njewobhladniwosću je so 6. t. m. jedyn dźěłacźeŕ w jenej fabrikskej kowarni w Moskwje straschnje sranił. W skoku do kowarnje pschiběžawschi so wón w runej měrje do dołheje, zyle žahkeje żelesneje žerdźe s wótrym kónzom saběža, kotruž běchu runje s wóhnischća wucźahnuli. Žahke żeleso njesbožownemu wutrobno pschekło. Wón je tak straschnje wobpaleny, so so jemu s cźežka žiwjenje sdźerži.

* W Browkach, jenej ruskej wjesy, su njedawno krupy žałostnu schkodu nacźiniłe wscho, schtož na polach stejesche, do zyła saniczíwschi. Kruchi lodu, kotrež s njebješ padachu, 1—3 puntow ważachu.

* Kak daloko pschi wulkim wóhnju schkrě a palaze kruchi lětaju, je se šlědowazeho podawka widźecź. W jenej ruskej wsy so njedawno w srjedź běłeho dnja 270 burskich dworow wotpali, a 70 jich stejo wosta. Pschi tym schkrě, so palaze kruchi drjewa, słomy a dr. tak daloko lětachu, so druhej wsy, kotraž wot prěnischeje dobre 2 hodźinje daloko leži, wulki strach hrožesche. Wobydlerjo so jeno s tym njesboża wobróchu, so na tšěchach sedźo schkrě saplazowachu a tšěchi s wodu wobliwachu.

* Kaž so s Ruskeje pische, su so pschi straschnej horzoće a suchoće pośledních njedźel w wschelakich městnosćach wulke sahony Božeho žita spaliłe, s dźěła hischće na korjenju, s dźěła hižo w snopach.

* W lěcze 1840 je so mjes Pruskej a Jendźelskej wucźiniło, so wobaj krajej prawo wobkhowataj, wuprósdnjene město sarjadowarja Jerusalemskeje protestantskeje eparchije (tam jeho „biskopa" mjenuja) po rjadu wobsadźowacź. Psched krótkim je, kaž „Köln. Ztg." pische, pruske knježerstwo tole wucźinjenje wupowjedźiło. To je politiszy ważna wěz. Němska na samostatne sarjadowanje Jerusalemskeje zyrkwje dźěła, kotraž budźe s tym srjedźischćo protestantskeje propagandy w ranschim kraju.

* Na wulkej kupje Borneo je psched krótkim sultan krajiny Bruni, Abdul Munim, 114 lět stary wumrjeł. Wón je po tajkim sawěsće najstarschi knježeŕ zyłeje semje był. W wyšokej starobje je wón lěta 1855 trón nastupił. Dokelž wón žanych dźěczi sawostajił njeje, je jemu s naślědnikom syn jeho prjedownika. Nowy sultan je 60 lět stary a ma 24 dźěczi.

* S Ameriki su powjesće pschischłe, kak wulkeje schkody su tam pónd̄elu tydźenja wětry a deschcź nacźiniłe. Najhórje běsche w Filadelfiji. Wichor so w Marylandźe popołdnju wokoło dweju sběže a po narańschich mjesach Filadelfije cźehnjesche. Khěže a młyny powalejo, skót sabiwajo a žitne hona w Marylandźe a Delaware sapuscźejo wichor po rězy Delaware w Filadelfiji najsurowischo sakhadźesche. Cźorna dymojta kula, kotraž so satraschnje spěschnje wokoło so wjercźesche, wot połdnja k połnozy pśches rěku cźehnjesche, wot hrósbneho wichora pschewodźana. Pjecź cźłowjekow žiwjenje shubi, scheseźoch druhich hischće namakali njeju, a na sto je jich wobschkodźenych. Se 600 twarjenjow buchu tšěchi swottorhane, wosy na żelesnizy buchu spowalane, schtomy s korjenjemi swutorhane, a łódźe rosbite. Nacźinjena schkoda so na 2,000,000 markow wobliczi.

* Pschecźiwo tym, kotsiž wot nasź do Ameriki pschicźahnu, w Amerizy nowy sakoń wo wucźahowarjach (tam pschicźahowarjach) zyle krucze nałożuja. Schtóž k dźěłu kmany njeje, je starschi hacź 60 lět a telko samoženja nima, so móże so derje sežiwicź, toho ani do kraja njepuschcźa. Psched krótkim na łódźi zyła cźrjóda židow s Awstriskeje pschijědźe, kotsiž běchu wschitzy bjes kroschka pjenjes. Jich runy pucź s łódźe sebrachu a tak dołho do khudeje khěže tyknuchu, doniž łódź sasso njewotjědźe, kotraž běsche jich pschiwjesła; tale łódź dyrbjesche jich sasso wrócźo do Europy dowjesćź. To njech kóždy derje wopomni, schtóž snadź ma myśle w tutym slubjenym kraju swojeho sboża pytacź.

* W wschelakich nowinach běsche psched nješchto cźasom nawěschtk wocźischcźany, po kotrymž jedyn semjan, kotryż je w Amerizy wulke bohatstwo nabył, swoju jenicźku lubowanu dźowku shubiwschi młodu semjanku pyta, kotraž je na to same mjeno kschcźena, kaž jeho semrjeta dźowka, a w tym samym lěcze rodźena. Tajkej chze wón swoje wulke samoženje wotkasacź.

* W Parisu je so runje shromadna rosprawa wudała wo žnjach, kajkeż maju so lětsa w wschelakich krajach a dźělach semje wočakowacź. Po tejle rosprawje budźa w Němskej žně spokojaze, s dźěła srěnje. — W Ruskej žně njepschinjesu, schtož su sywy lubiše, a Ruska budźe wukrajej jeno pokojzu toho wotedacź móz, schtož je loni žita wuwožowała. — Zyle tak je s Turkowskej. — Tež Franzowska tak dobrych žnjow njesměje, kaž loni. — Do Algeriskeje budźe so dowožowacź dyrbjecź, runjeż su žně nimale dobre. — Italska: srěnje žně. — Schpanska: zyle njedosahaja. — Schwajzarska a Belgiska: žně srěnje dobre. — Sserbiska a Rumunska mózetej wuwožowacź. — Do Jendźelskeje směje so mjenje dowožowacź, hacź loni, dokelž budźa žně spokojaze. — Amerika směje bohate žně a budźe wjele wuwožowacź mózy.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Pětrowska zyrkej: Jan Wojta, murjeŕ a wobydleŕ, s Lejnu Augustu Nowakez. — Jan Khorla Gersdorf, měschcźan a polizist, s Hanu Marju Malzez.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Emilija Ženny, Jurja Ssuschki, khěžerja a wobsedźerja ležomnosćow na Židowje, dź. — Pawoł Adolf, njemandź. ś. na Židowje. — Ernst, njemandź. ś. na Židowje.

Pětrowska zyrkej: Pawoł Hanš, Jana Nemutha, domownika w łužiskej maschinarni, ś.

Zemrjeli:

Dźeń 2. augusta: Jan Bartko s Barta, wobydleŕ wokrjesneje dźěłacźernje na Židowje, 45 l. 9 m. — 6. Jan Bohuwěr Janez, cźěsła a wobydleŕ, 45 l. 4 m. — 11. Marja Theresija Herzogez, słužobna dźowka s Boschez, 21 l. 4 m. — 12. Kschesćijan Rudolf Weinlig, tajny medizinalny radźicźel, 67 l. 4 m. — 14. Jan, Jana Hermanna, dźěłacźerja w Nowych Małsezach, ś., 3 l. 4 m. 2 d. — Hana, njebo Pětra Ducźmana, kublerja w Bosankezach, sawostajena mandźelska, 79 l. 5 m.

Na pschesadźowanje maju so pschedawacź: 7. septembra popołdnju wot 2 hodźin w měschcźanskej pozcźerni w kupnizy (gewandhaus) po 1 skhodźe preziosy, 9. septembra pośleschcźa.

Płacźisna žitow a produktow w Budyschinje

15. augusta 1885.

Žitowy dowos: 4357 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacź M	Na bursy hacź Pf
Pschenża	50 kilogr.	7	74	9	17	7	74	9	17
Rožka		7	22	7	44	7	25	7	47
Jeczmjeń		7	25	7	46	7	25	7	61
Wowš		6	30	7	30	6	30	7	30
Hroch		8	6	10	28	—	—	—	—
Woka		6	53	7	8	—	—	—	—
Raps		—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły		12	50	15	50	—	—	—	—
Hejduschka		16	—	16	50	—	—	—	—
Bérny		2	30	2	50	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	30	2	50	—	—	—	—
Pschenczna muka	50 "	7	—	15	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	7	—	11	—	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	—	3	30	—	—	—	—
Sslóma	600 "	19	—	21	—	—	—	—	—
Prošata 815 schtuk, schtuka		9	—	21	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby		—	—	—	—	4	25	4	40
Rżane wotruby		—	—	—	—	5	—	5	25

Drażdźanske mjasowe płacźisny. Howjada 1. družiny 57—60 mk., 2. družiny 48—51, 3. družiny 30 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne swinje 53—56 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 45—55 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 21. augusta: Deschcźikojte.

W Minakale je **khěža** czo. 4 ſ rjanej ßadowej ſahrodu a ſ dwěmaj kórzomaj pola a łuki, kotrejž hromadźe pſchi khěži leżitej, na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola **Hermanna Schmidta** w Drobach.

Dwaj młodaj konjej,

3—4lětnaj, ſtaj na pſchedań pola **Bornaka** w Wjeßelu p. Minakała.

Na **ryczerkuble** w **Brěſynje** pola Hucźiny ßo **wubjerna rożka k wußywej** tak daloko hacź ſkład doßaha 1 mk. wyſche Budyſchſkich płaczíſnow pſchedawa.

Awkzija.

Schtwórtk 27. auguſta t. l. maja ßo w Kelnje czißko 23 pola Małeho Wjelkowa ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź: 2 bykaj, 6 krumow, 6 jałojzow a czelatow, 1 wułki rjeczańik, 1 ruczna młócźaza maſchina, 1 łane ßymjo czíſczaza maſchina, 1 amerikain, 1 korbowy wós, wſchelaki rólny grat atd.

Pſchedawam

po czaßej pſchimĕrjenych płaczíſnach ßłĕdowaze wupkody:

rajß	**punt po**	**15**	**np.,**
jaßky	„ „	13	„
krupy	„ „	14	„
hejduſchku	„ „	16	„
ßoki	„ „	16	„
buny	„ „	14	„
pſcheńczny gris	„ „	18	„
khěžorſki wucźaß	„ „	18	„
II. druźinu	„ „	15	„
ßuſchene ßłowki	„ „	22	„

C. Kahrowe
na żitnych wikach
pſchi póſtſkej kowańi.

Koßy,

każ jĕd rĕſaze, porucźa
Paul Walther
pſchi żitnych wikach.

Kalijowe mydło, ßuche, punt po 50 np.,
jadriwe mydło, ßuche, punt po 40 np.,
kojowe mydło, ßuche, punt po 36 np.,
pſcheńcznu ſchterku, punt po 22 np.,
kónzatu ſchterku, najlĕpſchu, punt po 30 np.,
ſoda kryſtaliſowany, najczíſczíſchi, punt po 5 np.,
bĕrnjazu muku, punt po 13 np.,
bĕłazy ſoda H. Puyowy, pakźik po 10 np.,
wubjerny ßrĕdk ſa ſchaty a hoſpodarſtwo,
żiwizowe mydło, maſne mydło
w wſchelakich druźinach
pſchedawa tunjo
H. Puy w Budyſchinje,
mydłarnja.

Drjewowa awkzija
na Maleſchanſkim revĕrje.

W tak mjenowanej Hucźinjanſkej holi pola Lĕſkeje bliſko Budyſchſko-Mużakowſkeho ſchoßeja ma ßo

wutoru 25. auguſta t. l. dopołdnja wot ½9 hodźin

150 rm. khójnowych jadriwych ſchczĕpow,
39,75 ſtotnjow ſbytkneje walczíny a
dźĕłba khójnowych pjeńkow

pod wumĕnjenjemi, do awkzije woſjewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Hrabinſke Schall-Riancourſke hajniſke ſarjadniſtwo w Maleſchezach.
Wyſchſchi hajnik **Sachße.**

K kwaßnym a jubilejſkim daram porucźam ßwój ſkład **zynowych, britannia-ſlĕborntych** a **czíſtopoßlĕbornjenych tworow, piwowych ſchkleńzow** a **karanow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju. Toho runja na ßwój ſkład **zynoweje** a **czíſtoßlĕborneje żyrkwinſkeje nadoby** kedźbliwe czinju.

A. Heinka, zynarſki miſchtr.

Kolonialtworowe a ſpirituoſowe khlamy
Adolfa Rämſcha w Budyſchinje
pſchi butrowych wikach

porucźeja ßwojim czeſczenym wotebjerarjam

żyły zokor w khlobukach punt po 34, 35 a 38 np., po puntach po 38, 40 a 44 np.,
lompowy zokor punt po 34 np.,
drobny zokor punt po 33 np.,
kóſtkaty zokor punt po 35 np.,
ſyrop wubjernje ßłódki punt po 18 np., pſchi 5 puntach po 16 np.,
zokrowy ſyrop punt po 30, 36 a 40 np.,
khoſej ſeleny, ßylny a ßłaby, punt po 70, 80, 90, 100 hacź 130 np., pſchi 5 puntach punt 5 hacź 10 np. tuńſcho,
khoſej paleny, ßylny a ßłaby, punt po 80, 100 a 120 np.,
ßwinjazy ſchmalz, Hamburgſki, punt po 60 np.,
ff. margarinſku butru khanu po 1 mk. 40 np.

Parnu pſcheńczny muku a dobre ßuche droźdźe

porucźa
Auguſt Bieſold, pjekarſki miſchtr
na bohatej haßy ſ napſchecźa pósta.

Czorne źidźane tkaniny

kupuja ßo w ſnatej najlĕpſchej tworje **jara tunjo**
pola
Richarda Gautzſcha,
prjedawſcheho ſaſtupjerja firmy M. G. Freyberg,
na hłownym torhoſchczu
pódla kupnizy (gewandhaus).

Paleny khoſej,

wubjernje ßłodźazy, punt po 100 a 120 np.,
porucźa pſchezo czerſtwy **Th. Grumbt**
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Strowe kruſchwinowe drjewo

kupuje po najwyſchſchej płaczíſnje
mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,

każ tej **wutrjeny len** kupuje po kóżdej dźĕlbje a kóżdy dźeń mechaniſka dźĕłopſchadownja w Hajnizach, tola w Budyſchinje ßo jenoż **trjeny len,** a to jenoż ßobotu w Grützneręz domje, ſ nutſkhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Khoſej

punt po 70 np.
woprawdźe derje ßłodźazy,
toho runja
wułki wubjerk
w druhich druźinach
porucźa najtuńſcho
Richard Neumann
na ſnutſkownej lawſkej haßy.

Najlĕpſche a najtuniſche
zigary
w najwjetſchim wubjerku
porucźa
Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haßy
a w kupnizy.

Turkowſke ßłowki

najrjeńſche a najwjetſche, kotrež ßu doſtacź, porucźa hiſchcźe tunjo
Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoſchczu.

Zokrowy ſyrop,

punt po 12 np.,
pſchi 5 puntach po 10 np.,
porucźa **Heinrich Lindner.**

Khoſej:

Santos
derje ßłodźazy
ſeleny punt po 65 np.,
paleny = = 80 =
Kampinas
wubjernje ßłodźazy
ſeleny punt po 70 np.,
paleny = = 90 =
Mexikanſki
jara derje a ßylnje ßłodźazy
ſeleny punt po 80 np.,
paleny = = 100 =
Java a Ceylon
najlĕpſchi po ßłodźe
ſeleny punt po 100 np.,
paleny = = 120 =
porucźa
Hermann Kunack
w Budyſchinje na bohatej haßy 8.

Sa manöwry

wulku dźělbu

wulkich wolmjanych spanskich abo konjazych dekow

(niz lohku połwulku hubjenu tworu)

poručam, dokelž ßym je składnostnje tunjo kupił, po fabrikskich płaćišnach.

E. G. Leuner na schulskej haßy.

Parna fabrika

schokolady, zokrowych tworow a mjedowych tykanzow

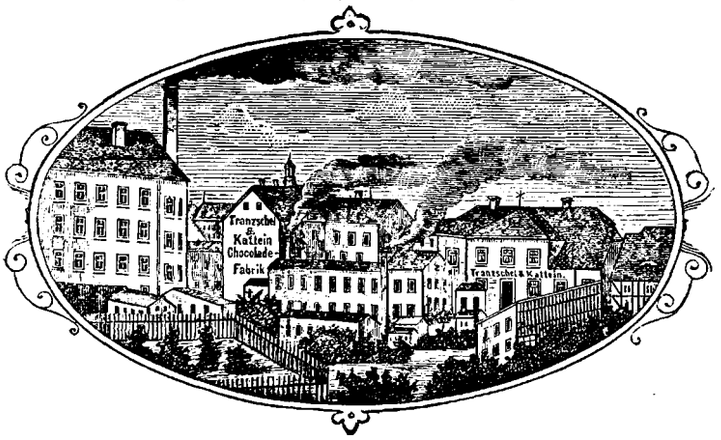

Rudolfa Katteina,

prjedy Tranzschela a Katteina,

w Budyschinje

na hospitalskej haßy 7 a rózowej haßy 10

porucza

ßwoje cziste a dobre fabrikaty po jara tunich płaćišnach.

Katteinowy Budyschski konfekt: 1/4 punta po 15 np.

Zigary,

wubjernje ßo palaze a derje ßkodźaze,

sto po 2 mk. 25 np., 2 mk. 40 np., 2 mk. 50 np., 2 mk. 70 np., 2 mk. 80 np., 3 mk., 3 mk. 20 np., 3 mk. 50 np. a drózsche; dale

tobak k kurjenju,

rěsany a zyky, w paketach po 100 gramach, punt po 65, 70, 75, 80, 100 np. a drózschi;

tobak w rolkach,

punt po 1 mk., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 35 np. w dobrej płaćišny hódnej tworje porucza

Traugott Böhme,

Straßburgski skład na bohatej haßy 13.

Saßopschedawarjam ßo pomérny rabat dawa.

Schtóž ßo nahlenzy boji

abo kotrehož je wona hižo podeschła, abo schtóž na wjercźenje, skromjenje, bjesparnosć, khore nerwy czerpi, njech ßebi knižku „Wo wobróczu a wotstronjenju nahlenzy", 3. nakład, wot spißaczela, nëhduscheho krajno-woborneho bataillonskeho lëkarja R. Weißmeinna w Wilshofenje w Bajerskej, darmo a franko skasa.

Powšitkowna assekuranca w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)

Saložena w lëcze 1831.

Rukowazy fond w kapitalu a reservach w hotowych pjenjesach:

31 millijonow 490 tyßaz 875 schëßnakow 83 krajz.

Woheń-, krupobicze-, transport- a žiwjenje-sawëscźenje.

Poliży ßo w **khëžorstwowych markach** wustajeja.

K wukasowanju a k wobstaranju sawëscźenjow poruczataj ßo jako agentaj:

hamtski skotolëkar **Ernst Walther** w Budyschinje,
schewski mischtr **Heinr. Jul. Näther** w Kukowje p. Pancźiz.

Ringelhardtsko-Glöcknerska rany-hojaza a czehnita žałba*, hižo wjele lët ßkawna, se sakitanskej marku na tysach, je najtunischi ßrëdk, kotryž najruczischo hoji **wschu swonkownu schkodu, wicz, drjenje** atd.

* Dostacź w schachtliczkach po 25 a 50 np. (s pokasku naložowanja) w **haptykach** w **Budyschinje,** Lubiju, Zitawje, Wostrowzu, Großschönawje, Bernstacze, Wósporku, Neugersdorfje, Biskopizach, Rakezach, Scherachowje, Hirschfeldze, Herrnhucze, Nowosalzu, Seifhennersdorfje, Poleźnizy, Halschtrowje, Habrachczizach atd. — **Wopißma** ßu we wschëch haptykach wupoložene. Njech ßo ßwëru na horejschu sakitansku marku kedźbuje.

Mydlarnja H. Lehmanna

w Budyschinje

na hornczerskej haßy czißło 3 a na žitnej haßy czißło 3

porucza ßlëdowaze wudźëlki po poniženych płaćišnach w snatych dobrych družinach:

jadriwe mydło I (kalijowe mydło)	**punt po**	**50**	**np.,**	pschi wotewsaczu 5 puntow ßo płaćišny poniža.
jadriwe mydło II	„	„	40	„
žiwizojte jadromydło	„	„	40	„
Eschwegske mydło	„	„	36	„
cziscźaze mydło	„	„	30	„
jendželske bëlaze (blejchowaze) mydło	„	„	20	„
kryst. soda	„	„	5	„

rajßowu a pscheńcznu schterku po najtunischich płaćišnach.

Zónske mantle, paletoty, ßomocźane žakety

ßo rjenje a trajnje s nowa barbja a ßo po žadanju wuporjedźa

w parnej barbjerni **W. Kellinga.**

Wschëm, kotsiž na wobschkodźenje czerpja, poruczam ßwoje derje dźëłane **wënzy** s pjerom a bjes njeho, **pupkowe schlebjerdki, klysopompy, podwuklystery, nadrowe klobuczki, gumijowe podložki** s najlëpscheje družiny pschi potrjebje dobroczinwemu wobkedźbowanju.

K. R. Lory, bandagist

8 na schulerskej haßy 8.

Schtož s bandažow na składze nimam, toho runja wschë porjedźenja, do mojeho rjemjeßka ßkuschaze, sa krótki czaß zyle po žadanju a mërje po najtunischej płaćišnje wobstaram.

Konditarnja W. Müllera

w Budyschinje na mjaßowym torhoschczu czißło 7

porucza ßo k wobstaranju ßkódneho **khojezoweho, thejoweho a blidneho pjeczwa, tykanzow** wschëch družinow atd. Wulki wubjerk **zokrowych a schokoladowych tworow** kaž **kmótsinskich buketow** s rjanymi po naturje dźëłanymi kwëtkami, toho runja **trubki** atd. ma pschezo na składze a lubi pschi najtunischich płaćišnach sprawne poßkuženje.

Shorjelske loßy

po **1 mk.**

poßlednje, kotreż ßu hischcże dostacź, porucża

M. Weiser,

knihiwjasańnja a pschedawańnja papjerow a gumijowych tworow w Budyschinje na żitnej haßy 5.

Khosej

wot najtuńischich hacź do najlěpschich druźinow, jara derje ßkodżazy, porucża **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtuńischo porucża **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Najlěpschi mlokowy a wuźitkowy pólver,
salsowy pólver,
pólver sa ßwinje,
restituzionski fluid
porucża **haptyka w Nakezach.**

Khosejowy skład.

Ssylnje a derje ßkodżazy hižo po 80 do 200 np., pschi wotewsacźu 5 puntow hischcże tuńscho, **paleny khosej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßkodże porucźataj

bratraj Mërschej
na żitnych wikach.

Mariazellske żoldkowe krepki,

wubjernje skutkowazy ßrědk pschi wschěch żoldkowych khorosćach.

Njedosćehnjeny pschi bjes-appetitnosći, żoldkowej ßłabosći, hrosnje wonjazym dychu, kißalym horjestorkanju, bubnjenju, koliży, żoldkowym katarrhu, żahojtym palenju, tworjenju griesa, njeßmërnym tworjenju ßlinow, żołćelinje, grawowanju a wróćenju, hłowubolenju (jeli so se żoldka wukhadża), żoldkowych widlischćach, satykanosći, nabubnjenju żoldka psches jědź abo picze, wakach, ßkosynych, jatrowych a hämorrhoidskich ćerpjenjach. **Bleschka** s wopißanjom, kak ma ßo trjebacź, płaći **70 np.** Składy we wschěch wjetschich haptykach.

Zentralne rosesłanje psches haptykarja

Carl Brady w Kremsier
w Awstriji na Morawje.

W woprawdźitosći dostacź w **měschćanskej haptyzy w Budyschinje.**

Nowe ezaßniki a porjedźenje ezaßnikow najtuńischo pola

A. Magera
na ßerbskich hrjebjach.

Dwělětne rukowanje.

Wšitcy tamni česćeni čitarjo „Serbskich Nowin“, kotřiž chcedźa **„Łužiskeho Serba“** dale sobu čitać, so z tutym najpodwolnišo proša, zo bychu sebi to tak ruče hač mózno w Smolerjec knihićišćerni skazali, pak ertnje, pak přez póstnu khartu. Płaćizna je na cyłe poł lěta w Smolerjec knihićišćerni 75 np. a přez póst 90 np. (hač do hód).

Próstwa.

Wšitkich česćenych knjezow a přećelow, kotřiž su powjesće za **statistiku sakskich Serbow** zběrali a hišće njewotpósłali, prošu z tutym najnaležnišo, zo chcyli mi swoje zběrki najpozdźišo hač do **kónca augusta** dobroćiwje připósłać.

Kamjenica, 18. aug. 1885. **Dr. Ernst Muka.**

Kupowanje a pschedawanje ležomnosćow, sjawne pschesadźowanja, regulěrowanje sawostajenstwa atd. wobstara najtuńsche płaćiśny wobliczejo wobkhodny agent **Dittrich.**

A. Tschentscher

schatowa fabrika a wuhotowanski magazin
w Budyschinje

w kupnizy, pschi torhoschću.

Fabrika a skład wschěch druźinow
mužskich, žónskich a dźěćźazych schatow.

Hotowe njewjesćźinske a dźěćźaze wuhotowanja.

* * *

Bohaty wubjerk a najlěpsche wudźěłki

ložowych schatow	**kupjelnskich schatow**
blidowych schatow	**khěžnych schatow**
kuchinskich schatow	**cželadniskich schatow.**

Woßebitosćź:
Swjerschne koschle po měrje.

P. Strobelowy atelier

sa njebolosne saßadźenje khumschtnych subow a plombirowanjow po najnowschim systemje.

Wotstronjenje subybolenja, subowe operazije.

Na bohatej hasy čo. 68, II. poskhód.

K rěčam wschědnje dopołdnja a popołdnju wot 8 hacź do 5 hodźin. Khudym darmo.

W wudawańni Serb. Nowin je na pschedań: **Spěwna radosćź;** sběrka schulskich spěwow. Do seleneje wobalki swjasana sa **50 np.**, do twjerdych deskow swjasana **70 np.**

Hamburg-Amerika.

Kóždu ßrjedu a njedźelu do New-Yorka

s póstskimi parołódźemi

Hamburgsko-Amerikanskeho paketjězdneho akcijskeho towarstwa.

Wukasanje a pschewjesne pißma dawa No. 867. **Albert Meisel w Budyschinje.**

Zaměčanske serbske towarstwo

změje — da-li Bóh — njedźelu 23. augusta swoju měsačnu zhromadźiznu.

Městopředsyda k. Krawc je dalewjedźenje swojeho zajimaweho přednoška dobroćiwje přilubił.

Wo bohaty wopyt prosy

předsydstwo.

Dójki, khěžne holzy, dźowki, khěžne a hródźne dźowki, wotrocźkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow a wolazych pyta

pschistajaza žona **Heynoldowa.**

Holza, kotraž chze schicź nawuknucź, móže 1. oktobra do wucźby stupicź na bohatej haßy cźißko 6 po 3 skhodach.

Draineŕarjo a dźěłaczerjo

ßo pytaju psches

E. Thomaßa na Židowje.

Podkopkuych hewjerjow

do akkorda pschi 12 mk. tydźeńskeje mšdy a dźeßaczhodźinskim dźěle w lěcze a symje pyta

Margarecźina hěta
pola Budyschina.

20—30 muži

k drainěrowanju ßo do trajneho dźěła pytaju na knjeźim dworje w Zicźeńku.

August Proßky.

Wuczobnik pytany.

Sa ßwoje kolonialno-tworowe khlamy, s destillaziju sjenocźene, pytam hnydom abo na Michała młodeho cźłowjeka, kotryż je dobru schulu wuźiwak, pod jara dobrymi wuměnjenjemi, tak so ßo ßynej mjenje samożiteju starscheju składnosćź dawa, pschekupstwo nawuknucź.

J. T. Glien w Budyschinje na drjewowym torhoschću 4.

Cźesćźranjaze ßłowa, wote mnje 6. julija w Sselcźanskej a Dźewinczanskej korczmje psched wjele pschitomnymi hosćźemi na bura Kschesćźijana Běrka a na żyke Dźewinske gmejnske prjódkstejeŕstwo sręczane, s tutym jako njewěrne nasad bjeru.

Bur **Matej Krawz,**
mjenowany Bastian, w Dźewinje.

Jan Holan,
gymn. wučeŕ w Derpće,
a
Róženka Holanowa
rodź. Nowotnec
poručataj so jako mandźelskaj.

Boża hnada wobradźi namaj dźensa dopołdnja w 10 hodźinach stroweho synka.

Wojerecy, 14. augusta 1885.
Archid. **Dobrucky**
a mandźelska.

Wutrobny dźak

dawamoj s tutym murjeŕskemu polirej **Matejej Karaßej** a jeho ludźom, woßebje J. Sswatej a G. Heinrichej, toho runja tež **Saßupej** a jeho cźěßlam sa tak pschewschu měru **wuschikne** a **spěschne** wuwjedźenje mojeho twara.

Handrij Henzel
a mandźelska.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 35. **Sobotu 29. augusta 1885.** **Lětnik 44.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Powjesćź, so je němske knježerstwo Karolinske kupy, w połnozy Awstralije w wulkim ozeanje ležaze, wobšadźiło, je schpaniski lud do wulkeho roshorjenja stajiła. Schpanišzy šu hacź dotal Karolinske kupy sa schpaniske wobšedźeństwo měli, dokelź šu woni tele kupy najprěni wušlědźili. So šu šebi Němzy njedźiwajo na to swažili, šo Karolinskich kupow mozowacź, je Schpaniskich najhłubscho rosnjemdriło. Ssama satraschnje sakhadźaza kholera, hacź dotal wschu ludowu kedźbliwosćź na šo wobrocźaza, je wróczo stupiła pscheđ hněwom, kotryž je Schpaniskich Karolinskich kupow dla sajał. Republikanske a liberalne nowiny njewustawaju, wo tejle należnosći dołhe nastawki pišacź, w kotrychž ministerstwu porokuja, so je pscheš šwoju Němzam pscheczelniwu politiku Němzow k tutomu poniženju nawabiło. Knježerstwu šo rada dawa, s Němskej politiski wobkhad wotlemicź, hdyž tuta Karolinske kupy njepuschći. Schpaniszy pschekupzy šu wobsankli wot Němzow žanych tworow wjazy ani kupowacź ani jim žanych pschedawacź. Radikalne nowiny se wschej khutnosću žadaju, so dyrbi kral Alfonso šwoju uniformu jako pruski ulanski wyschk, sa kotruž je dyrbjał 7500 frankow sapłacźicź, nasad pósłacź. Wjednik wójskoweho sarjadnistwa, general Salamanka, je šwój czerwjeno-workowy rjad do Barlina wrócźił, a wschitzy, kotsiž šu němske rjady dostali, šu wobsankli, po jeho pschikkadźe czinicź. Ludowa shromadźisna w Madridźe, na kotrejž šo 50,000 wošobow wobdźeli, njesranliwosćź Schpaniskeje a schpaniske wójsko šławjesche, kotrež budźe hacź do poślednjeho muža Karolinske kupy schkitowacź. Knježerstwo dyrbi po ludowym žadanju hnydom 25,000 muži na mjenowane kupy pósłacź a wschě němske łódźe, kotrež pscheš Gibraltarsku mórsku wusczinu pschijědu, bombarděrowacź. Knježerstwo, kotrehož stejnischczo šo, dokelź je s Němzami dobre pschecźelstwo dźerżało, šylnje kabka, dyrbi s wjelkami šobu wucź. Schpaniska chze pjecża protest pschecźiwo němskemu wobšadźenju Karolinskich kupow wschěm statam pschipósłacź a šo nadźija, so budźe wjetschina s nich na schpanisku stronu stupicź. Tola nětko dyrbi šebi hižo prajicź, so s tym wjele sboża njesměje. Jendźelske knježerstwo je hižo k nawjedźenju dało, so šo do tuteje należnosće měschecź nochze. Franzowske nowiny drje schpaniskim pomhaju na Němzow šantoricź a šwaricź, tola hacź franzowske knježerstwo runje też w tutym smyšle sa Schpaniisku wustupi, nad tym šo jara dwěluje. S zyka wschak by knježerstwo mjelczało, hdy by jo lud njenusował, s rasnosću prawa Schpaniskeje sakitowacź. Tele prawa šo na to stožuja, so šu schpanišzy łódźnizy w lěcze 1686 Karolinske kupy wušlědźili. W lěcze 1733 šu schpanišzy jesuitojo spytali, póhanskich wobydlerjow Karolinskich kupow k schescźijanstwu wobrocźicź. Jesuitojo pak s tym žaneho wuspěcha njemějachu, a jich prózowanje wo rosschěrjenje schescźijanstwa šo s tym skónczi, so tamnischi dźiwi jeneho jesuitiskeho měschnika morichu. Bamž Alexander VI. je w šwojej snatej bulli, s kotrejž dźelenje šwěta bjes Schpaniisku a Portugalsku wujedna, Karolinske kupy Schpaniskim pschipokasał. S czaša wušlědźenja Karolinskich kupow w lěcze 1686 šo nichtó pschecźiwo tomu pschecźiwił njeje, so šu tele kupy wobšedźeństwo Schpaniskich. Němske knježerstwo pak nochze prawam, wot Schpaniskich wudawanych, płacźicź dacź. Po jeho měnjenju šame wušlědźenje někajkeje kupy žane prawo na jeje wobšedźeństwo njedawa. Dale je bamž Alexander VI. hižo w lěcze 1503 wumrjeł, po tajkim do wušlědźenja Karolinskich kupow. Dźělenje šwěta bjes Schpaniisku a Portugalsku, wot njeho postajene, žaneje sakońskeje mozy nima. Hdy by šo tamna bulla pschipósnacź dyrbjała, njeby žanych jendźelskich, hollandskich, franzowskich a němskich kolonijow było, Schpaniska a Portugalska byschtej potom kóždy druhi lud s morja wuhnacź šmękoj. Jeniczki snaty pospyt, kotryž je šo wot Schpaniskeje stał, sawadne kupy pod schpaniske knjejstwo stajicź, je šo w lěcze 1875 wot Jendźelskeje a Němskeje wotpokasał. Němske knježerstwo po tajkim njeje swólniwe Karolinske kupy sašo puschćicź a Schpaniska drje šo do toho poda; pschetož s brónju šwojemu prawu napschecźo němskemu knježerstwu płacźisnu dobycź, šebi swažicź njemóže, dokelź je k tomu pornjo Němzam psche šłaba.

— Hacź dotal je šo hižo na 10,000 Polakow, kotsiž šu pak s Ruskeje abo Awstriskeje do Pruskeje wucźahnuli, wupokasako. Tele dny je šo s nowa wulkej cźrjódźe Polakow wupokasanski wukas pschipósłał. Tucźi ludźo šu psches to s wjetscha do najhórscheje nusy a hubjenstwa storczeni. Woni šu nusowani šwoje wobšedźenstwo sa šměschnje tunju płacźisnu pschedacź a šo se žonu a dźěcźimi won do zusby nastajicź, njewjedźo, schto na nich tam cźaka. W Inowrazławskim wokrjeżu je šo šamo na 6000 wošobow wupokasako. Po wukasu pósnańskeho wyschscheho presidenta dyrbja hacź do 1. oktobra wschě wošoby pólskeje rěcze, kotsiž šu s Ruskeje abo s Galizijskeje pschicźahnuli, Prusku wopuschćicź. Jenoż s wobšedźerjemi leżomnoscźow, kotsiž šu w pruskim wójsku šłužili, šo něschto kahodnischo wobkhadźa, tola też s nimi chze knježerstwo jenoż hacź do 1. januara scźerpnosćź měcź, na kóždy pad dyrbja pak hacź do 1. haprleje wschitzy wukrajni Polazy s Pruskeje wupokasani bycź.

Awstrija. Setkanje awstriskeho a ruskeho kněžora w morawskim městaczku Kroměrżižu je šo 25. augusta měko. Kroměrżiž bě šo k cźesczi kněžorskeho wopyta kraßnje wudebił. Wulke cźrjódy luda, bjes nimi wjele ratarjow, šwoju pyschnu drohu narodnu drastu wobleczeni, kotsiž na pschikhad awstriskeho kněžora, jeho mandźelskeje a krónprynza Rudolfa póndźelu cźakachu, wschě haßy napjelnjachu. Kněžorej Franzej Josefej a jeho mandźelskej šo jara šwjedźeńske powitanje dosta. Powitanska rěcź Kroměrżiskeho měschczanosty bě němska a cźeska. Deputazije s wokolnosćze s dźěła cźeski, s dźěła němski rěczachu, a kněžor kóždy krócź w tej šamej rěczi wotmolwi. Se sapósłanzom Skopalikom kněžor jenoż cźeski rěczeschе. Kněžor a krónprynz k powitanju ruskich hoscźow tutym do Hulina napschecźo jědźeschtaj. Awstriska kněžorka a arzywójwoda Khorla Ludwig na dwórnischczu w Kroměrżižu ruskich hoscźow powitaschtaj. Wjeleliczaze ludowe cźrjódy wyšokim knježom sahorjene šławawokanje pschiwyschachu. Politiski wuspěch dwajkněžorskeje skhadźowanki je pjecża sa kóždu stronu spokojazy. Wobej knježerstwje stej s Němskej pschesjene, so ma šo měr sdźerżecź, a so ma šo kóžde praschenje, kotrež by jón kasycź móhło, bjes nimi wujednacź. Sjenoczenstwo kněžorstwow njedowoli,

so by kajkažkuli móz ſ druhej wo europiſkich praſchenjach ſwjaſk ſcziniła.

— Cžeſke nowiny namjetuja ſa bliſche lěto powſchitkownu cžeſku wuſtajeńzu w Praſy, kotraž by powſchitkowny wobras kulturneho a narodno-hoſpodarſkeho pokrocženja cžeſkeho luda ſ cžaſa jeho ſ nowa narodženja poſkicžecź měła. Wuſtajeńza njeby ſo na ſamu Cžeſku wobmjeſowała, też Cžeſcha w Schleſynſkej a na Morawje bychu ſo na njej wobdźělicź dyrbjeli. Pſchede wſchěm pak měło ſo na cžeſko-narodny kharakter wuſtajeńzy dźiwacź. Kaž lětſa Peſt a Antwerpen, tak by też Praha, kotraž je ſama na ſebi widźenja hódna, ſa zyły cžaſ wuſtajeńzy wot zuſych bohacže wopytana była. Pſches cžeſko-narodnu wuſtajeńzu bychu ſo druhe ludy najlěpje powucžicź móhle, na kak wyſoki ſtopjeń kultury je ſo cžeſki lud pod najnjeſpodobniſchimi wobſtejnoſcžemi ſběhnuł.

Ruſkowſka. Měſchcžanoſcže měſtow Rigi a Revala ſtaj ſo na khěžorowy pſchikas wotſadźiłoj, dokelž ſo ſpjecžowaſchtaj, w ſaſtojnſkim wobkhadźe ruſki rěcžecź.

Nowy knjes hoſpodarſki ſarjadnik.

(Pokracžowanje.)

„Jutſje póndu na ſuſodne kubło", dźiwadkowy kekleŕ praji, „a ſebi noweho hoſpodarſkeho ſarjadnika wobhladam, ſo bych jeho cžim lěpje pſchedſtajecź móhł. To by ſo dźiwnje cžiniło, hdy bych tutoho naſdateho hajnika tak njepſcheleſcźił, ſo by cžaſ žiwjenje na tym doſcź njeměł."

Dwaj dnjej poſdźiſcho, póndźelu rano wokoło 8 hodźin, pſched domom hajnika Cžornaka wós ſaſta, ſ kotrehož ſróſtny, ſchwižny knjes w běłym zylindrje a ſ módrej brylu ſtupi.

Hajnik, pſches wokno wuhladawſchi zuſeho k ſebi pſchijěcź, ſ durjemi won khwataſche a by ſo ſ reſpektom ſkoro klaknuł, hdyž ſo zuſy knjes jako nowy hoſpodarſki ſarjadnik kubłow wjerćha Steinberga pſchedſtaji. Kłobuk w ruzy a ponižnje potuleny hajnik ſarjadnika do domu wjedźeſche.

Po někotrych praſchenjach, hajniſtwo a hajniſkich dźěłacźerjow naſtupazych, knjes hoſpodarſki ſarjadnik tak ſ łohka pſchiſtaji: „Pſchińdu wot knjeſa wjerćha, ſym w hrodźe pſchenozował. Wot tutoho domu drje mózu kubłowe direkzijonſke twarjenje ſ woſom ſa hodźinu doſcźahnucź, kak?"

„Zyle prawje, knjes hoſpodarſki ſarjadniko, ſa niz zyle hodźinu!"

„Ale, knjes hajniko, ja waš hiſchcže w hłownej kanzlaji widźał njeiſym?"

„Dženža chzych runje tam dóńcź. Běch ſebi wotmyſlił, ſo tam hnydom podacź."

„Tak? A kaju naležnoſcź macže pola naš wobſtaracź?"

„Mam pjenjeſy wotedacź, 1050 hriwnow, kotrež ſym w běhu poſledniju dweju njedźel ſa drjewo doſtał."

„Nó, dha mózemy wěz hnydom tu do rjada ſtajicź. Pſchedpołožcže mi pjenjeſy a ſliczbowanje."

Hajnik njemóžeſche cžaſa doſcź ſwoju wulku pjenježnu toſchu wuprózdnicź.

„Tu ſu pjenjeſy, tu ſu ſliczbowanja. Knjes hoſpodarſki ſarjadnik chzył je dobrocźiwje pſchehladacź."

Nó, knjes hoſpodarſki ſarjadnik wſcho w najlěpſchim rjedźe namaka. Wón pjenjeſy do kapſy tyknuwſchi něſchto kaž kwitunku napiſa a ſo na to po woſebnym waſchnju poruczi. Někotre minuty poſdźiſcho bě ſo ſ woſom na lěžowym puczu ſhubił.

Poł hodźiny poſdźiſcho do hajnikoweho domu Módrecžanſki gmejnſki pſchedſtejicźeŕ, wucžeŕ, bur Rěpa a někotre druhe woſoby pſchińdźechu. Hajnik bě pſches tutón wopyt wſchón pſchekwapjeny, dokelž jeho hewak ſ rědka hdy něchtó ſe wšy wopyta.

„Jenož wcźipnoſcź naš tu wjedźe", gmejnſki pſchedſtejicźeŕ ſapocža, bjes tym ſo mózachu cźi druſy lědma ſmjecže podtłócźicź. „Je dha tež woprawdźe wěrno, ſo je nowy hoſpodarſki ſarjadnik dźenža w waſchim domje pobył?"

„Runje je mje wopytał", hajnik, ſo naduwajo, wotmolwi.

„A wón drje je pſchecźelniwy knjes?"

„O haj, toho ſebi khwalu; tón wě, kak ma ſ wjerćhowym hajnikom wobkhadźecź. Na dźeſacź krócź je mi ruku tłócźił, a na njedźelu ſym hižo k njemu k wobjedu pſcheproſcheny."

Gmejnſki pſchedſtejicźeŕ, kaž też cźi druſy, ſe ſubami kſchipjachu, ſo bychu ſe ſmjecźom njewupraſnuli.

„Haj, knjes hajniko, tam wſchak wam dobre kuſki pſchedſtaja. Hdy by tola ſ naš někhtó też ras pſchi tajkej woſebnej hoſcźinje ſedźecź móhł! Ale prajcže, njebě dha dźiwadkowy kekleŕ, tón Schcźipak, też pola waš?"

„Fothografowy bratr, kotryž hižo někotre njedźele tu wokoło bunda?"

„Tón ſamy, abo njeſnajecže wy jeho?"

„Kak bych kolwrótneho keklerja njeſnał?"

„A dha drje ſcže też hižo ſ nim rěcželi?"

„Jedyn abo wóſom krócź. Běſche to w lěſu. Ale cžoho dla ſo ſa nim praſchecže?"

„Po tajkim wón pola waš njebě, nětkole, pſched poł hodźinu?"

„Scže dha wy roſuma ſbyli? Schto dha by tutón proſcheŕ pola mje pytacź dyrbjał. Knjes hoſpodarſki ſarjadnik tu bě, hewak nichtó. Woſobny, jara ſdwórliwy muž je nowy knjes ſarjadnik! Hdyž ſkyſcheſche, ſo chzu pjenjeſy do hłownje kaſy donjeſcź, bě hnydom ſwólniwy, je tu pſchedewſacź, ſo by mi dwě hodźinje pucźa ſalutował."

„A wy ſcže jemu te pjenjeſy dali?"

„Na měſcže, to mózecže ſebi tola myſlicź. Ale — cžoho dla ſo na dobo kaž zybnjeni ſmějecže?"

Haj, cžoho dla! Roſjaſnicź to w tutym wokomiku nichtó njemóžeſche, dokelž chzyſche ſo kóždy ſe ſmjecźom puknucź. Hajnik, myſlo, ſo ſu jeho wopytarjo na dobo wobkudnili, ſe ſpodźiwanjom tutej woſchcźerjenzy pſchihladowaſche. Se ſmjecźom ſo ſmějerjam wulke ſyſły po lizomaj kulachu, jako ſo w durjach woſoba noweho hoſpodarſkeho ſarjadnika ſaſo pokaſa, kotryž bě pſched poł hodźinu hajnikowy dom wopuſchcźił.

Hnydom bě kłobuk ſ hajnikoweje hłowy dele, a hajnik ſo wſchón ponižny a potuleny kłonjeſche. „A, knjes hoſpodarſki ſarjadniko, ſcže drje wěſcže něſchto ſabyli? Ale ludźo, budźcže tola ſ měrom! Njewidźicže dha, ſchtó tu ſteji? Wodajcže, knjes hoſpodarſki ſarjadniko, tola ja duſchanezy ſam njewěm, cžoho dla ſo tucźi ludźo ſměja. Boju ſo, ſo ſu wſchitzy hromadźe na dobo na moſhy ſkhorili. Haj, nochzecže wy ſkoro mjelcžecź?"

Tola hajnikowe ſłoby ſmějeńzu, měſto ſo bychu jej kónz ſcźiniłe, jenož powjetſchichu. Gmejnſki pſchedſtejicźeŕ bě prěni, kotremuž ſo ſchlachcźi, ſmjecže podduſycź. S ruku na muža, w durjach ſtejazeho, pokaſujo wón ſawoła:

„Po tajkim tón tam je nowy hoſpodarſki ſarjadnik, a tomu ſcže 1050 hriwnow pſchepodali?"

Hajnik bě na najhłubſcho roshorjeny. Cžłowjecže, ſchto ſebi wy dowěricže?"

„Niczo dale", gmejnſki pſchedſtejicźeŕ wotmolwi, „hacź wam ſ tutym knjeſom kekleŕja Schcźipaka pſchedſtajicź."

A woprawdźe! Pſched hajnikowymaj wocžomaj ſo knjes „hoſpodarſki ſarjadnik", běły zylindrowy kłobuk, módru brylu a wopacžnu brodu wotpołožiwſchi, do komödianta Schcźipaka pſcheměni.

(Pokracžowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. [Hibajmy ſo!] Wſchěm Sſerbam je derje doſcź ſnate, ſo je na dźeń 15. ſeptembra wólba wupiſana, w kotrejž ma ſo ſa naſch ſakſki ſejm na měſto wuloſowanych po kraju cźrjóda nowych ſapóſłanzow wuſwolecź. Po ſmjercźi kublerja Beega w Brěſni je też mandat we 8. wjeſnym wokrjeſu wuprózdnjeny. Je někto cžaſ, ſo naſchim cźitarjam wo tak ważnej naležnoſcźi podrobniſchu roſprawu podawamy. Wot ſpocžatka ſmy na tym byli, ſo mandat w Kamjeńſko-Rakecžanſkim ſudniſtwje jenož widźanemu Sſerbej dowěrimy, kiž móhł naš hódnje na ſakſkim ſejmje ſaſtupowacź. Jako tejkeho porucžamy Sſerbam k. kublerja Michała Koklu-Liſaka w Khróſcźizach. Ssmy hižo, kaž je wſchěm Sſerbam derje doſcź ſnate, na dźeń 12. julija 1881 ſa njeho do wóhnja ſchli, na dźeń 15. ſeptembra 1885 póndźemy ſaſo ſa njeho a my nadźijamy ſo krucže, tón krócź ſ lěpſchim wuſpěchom a ſa naš Sſerbow ſbožowniſchim wukónzom, hacź je ſo to bohužel 1881 ſtało. Sa Koklu je krajſki wubjerk konſervatiwnych; wón je heſło wudał, ſo pſchecźiwo njemu druhi konſervatiwny kandidat wuſtupicź njedyrbi, ale ſo maja wſchitzy konſervatiwnje ſmyſleni hoſpodarjo ſa Koklu hłoſowacź. So tomu tak je, widźi ſo hižo ſ toho, ſo na ſhromadźiſnje pſchedſtejicźerjow w Kamjeńzu druhi konſervatiwny kandidat, k. ryczeŕkubleŕ Běbrach ſ Lejna, pokiw doſta, ſo chzył ſwoju kandidaturu ſapaſcź, hdyž tola nadźije nima, ſo burja jeho podpjeraja. Sa Koklu ſu wſchitzy katholſzy Sſerbja, a kaž 1881, tak budźa też tón krócź wſchitzy ſwoje hłoſy jenož tutomu dacź. Sa Koklu je hižo w l. 1881 nadobna cźrjóda evangelſkich Sſerbow w Minakalſkej, Njeſwacźilſkej,

Rakeczańskej a Wóßliczańskej woßadźe hłoßowała. Mnoßy ſ tutych woßadow, kiž ßu tehdom ſa Beega byli, prajachu poſdźiſcho ßami: Tu ßmy ßebi do ſchkody byli, ſo ßmy ßerbſkeho bura ſapreli. Prajimy naſchim evangelſkim Sserbam wěrnoſcź: Tón krócź hinak njeßmėmy, hacź ſ jenym hłoßom ſa Koklu bycź. Cźoho dla to? Kokla je jeniczki konſervativny kandidat, kiž ma nadźiju, ſo budźe wuſwoleny. Jemu napſchecźo ſtajeja nėkotſi Nėmzy w Kamjeńzu młodeho Beega w Brėſni. Tutón je po ßwojej barbje liberalny a pokrocźnik. Też njeje tak bur, kaž wjele bóle fabrikant. Njedawno hakle je wulku fabriku w Kamjeńzu kupił a tak prėkuja ßo pſchi nim burſke intereßy ſ druhimi. Tajkeho ſapóßłanza my trjebacź njemóżemy — my chżemy cźiſtu burſku krej, kotraż jenoż na ſpomoženje burſtwa myßli a ßame burſke intereßy w ßejmje ſaſtupuje. Tajki muż je Kokla: runy, ſprawny, proſty w waſchnju, ſe ſtrowym roſumom wuhotowany — zyky bur, kiž też ßłowo rėcźecź roſumi. Beeg, na ſhromadźiſnje praſchany, ßwoje politiſke ſmyßlenje dotal wuſnał njeje; wón praji cźaſto, hdyż ßu jeho interpelirowali: „Das behalte ich für mich.“ Dźenßa cźini konſervativnje, a hdyż je do ßejma wuſwoleny, wotpraßnje na liberalnu ſtronu. Tu tcźi ſchpak, cźoho dla my evangelſzy Sserbja ſa Beega bycź njedyrbimy. Naſcha cźeſcź je to dotal była, ſo do najlėpſchich konſervativnych poddanow Saſkeje ßłuſchamy. My budźichmy ßebi pola naſcheho knjeżerſtwa jara pſchehladali, hdy bychmy liberalneho Beega podpjeracź chżyli a tak w ßejmje tu ſtronu poßylnjeli, kotraż pſchecźiwo naſchemu konſervativnemu knjeżerſtwu dźėła. Duż dha Sserbja, naſcha cźeſcź a naſcha politiſka nahladnoſcź to żada, ſo ſa konſervativneho bura, ſa ßerbſkeho bura kaž jedyn muż wuſtupujemy, ſo na dźeń 15. ſeptembra ſa kublerja Michała Koklu ſ Khróſcźiż hłoßujemy. To, ſchtoż je k. Kokla w lėcźe 1881 lubił, polubi wón ſ nowa wſchėm, kiž maja k njemu dowėru a ßwój hłóß ſa njeho wotedadźa. Wón ßo do cźeżkeho a ſamołwiteho ſaſtojnſtwa njecźiſchcźi. Mużojo ſe wſchėch woßadow, katholſkich kaž evangelſkich, ßu jeho w l. 1881 poruczeli jako tajkeho, kiž ſmėje wo wſchėm kedźbu na wolu ßerbſkeho ludu, woni rukuja wam ſa to, ſo naß hódnje w ſakſkim ßejmje ſaſtupi. To, ſa cźoż budźe Kokla ſkutkowacź, je: ſo ßo nam Sserbam ſe ſtarodawna poſkicźene prawa w niczim njepſchikrótſcha; ſo ßo ßerbſka rėcź w ſchulach a pſchi Bożich ßłużbach wſchudźe dale nakożuje, każ daloko ßerbſki lud ſa tym żada a na to naturſke a napißane prawo ma; ſo ßo pſchi krajnych wudawkach na najwjetſchu ſlutniwoſcź kedźbuje; ſo ßo k ſchkicźenju domjazeho ratarſtwa trėbne a wużitne ſakonje dawaju; ſo ßo ßamoſtatnoſcź naſcheje krónу a ſakſkeho kraleſtwa w wulkim nėmſkim khėżorſtwje wobkhowa. Cźiń dha kóżdy Sserb ßwoju winowatoſcź! Sbėhńmy na dźeń 15. ſeptembra ßerbſku khorhoj w poknym pſcheßwėdcźenju dobreho prawa! Njeroſſchcźėpmy ßo tón krócź w tak ważnej wėzy, ſo by ſ tajkeje njepſchesſjenoſcźe ßnadź liberalismuß jako dobycźk njewuſchoł! Njech budź 15. ſeptember 1885 cźeſtny a ſbożowny dźeń, na kotryż zyky ßerbſki lud ßwėtej dopokaſa, ſo je wėrny konſervativny lud, politiſzy fraky a w ßebi pſchesſjeny. To daj Bóh!

— Sa vikara diakonſtwa Ssw. Michałſkeje zyrkwje je ßo wot miniſterſtwa kandidat theologije k. Handrik poſtajił. S dobom móżemy ſwjeßelazu powjeſcź podacź, ſo kandidat theologije k. Jan Waltař w wójſku ßłużicź njetrjeba a ſo móże po tajkim hnydom do ßerbſkeho duchownſkeho ſaſtojnſtwa ſaſtupicź.

— 15. ſeptembra nėmſko-khėżorſke 100 hriwnowſke papjery, w lėcźe 1874 wudate, ſpanu. Schtóż żanych ma, njech njeſapomni, je ßebi w prawym cźaßu pola krajnych kaßow wumėnicź dacź.

— Pſchi manövrach, kotreż ßo bjes Rakezami — Budyſchinom — Wósborkom ſmėja, budźe Jeho Majeſtoſcź kral Albert ſ wulkim pſchewodom pſchitomny. Kralowy hłowny kwartėr budźe w krajnoſtawſkim domje w Budyſchinje. Schtoż je ßłyſchecź, budźe hłowna bitwa najſkerje 14. abo 15. ſeptembra. Po woſſjewjenju Lubijſkeho hamtſkeho hetmanſtwa budźe 4. a 5. ſeptembra 1. diviſija pėſchkow cźißko 12 w krajinje, wot Rodez, Luſka, Żarkow, Wósborka a Kotez wobmjeſowanej, a wot 7. hacź do 11. ſeptembra w krajinje, wot Wósborka, Kotez, Rodez, Bukez, Błózan, Małeho Dażina, Korjez a Małych Radmėriz wobmjeſowanej, manövrėrowacź.

— Tudomny k. dróhowy miſchtr Böhma je wulku wubjernu ſchulſku ſcźėnſku khartu, Łużizu a ſakſku Schwizu wopſchijazu, wudźėłał. Khartа, na płat pocźehnjena a ſ kuleczkomaj wuhotowana, płacźi po 18 hriwnach (ſa tych, kotſiż ju hižo nėtko ſkaſaju, jenoż po 15 hriwnach) a móże ßo kóżdej ſchuli jako khmany wucźbny ßrėdk najnależniſcho poruczicź.

— Dróhowe walzy, kotreż ßu ßo po wobſamknjenju wokrjeßneho ſaſtupjerſtwa Budyſchſkeho wokrjeßneho ſwjaſka wobſtarale, ßu ßo nėtko na wuſwolene mėſtna w Biſkopizach, Budyſchinje a Nowych Boranezach poſtajike, a maja k darmotnemu wużiwanju gmejnow a kubłowych knjeſſtwow ßłużicź.

S Droždźija. 13. auguſta ßu tu jeneho ſkaženeho pßa ſaraſyli. Wot hamtſkeho hetmanſtwa je ßo toho dla pſchikaſako, ſo maja ßo w Bėkej Horje, Konjezach, Skanezach, Droždźiju, Kumſchizach, Njechornju, Pomorzach, Porſchizach, Nowych Porſchizach, Wadezach, Wawizach a Worzynje pßy na rjecźas wjaſacź.

Se Schekez. Pjatk tydźenja wjecźor ßu ßo paduſchi do domu tudomneho żiwnoſcźerja Grólmußa, jako tam nichtó doma njebė, nutſkamali a pjenjeſy, pokcź a butru kranuli. Hižo pſched dwėmaj njedźelomaj ßu pakoſtniży na tym ßamym mėſtnje pobyli a tehdy wſchu draſtu Grólmußoweje żony ßobu wſali. Tutych paduchow ßu wußlėdźili a ſajeli, poßleńſchich pak hacź dotal hiſchcźe pſchimnuli njejßu.

x—x Se Semiz. Ssobotu 22. auguſta pſched wjecźorom ßu w Wjelkowach cźėłko nowonarodźeneho hólcźka namakali. Cźėłko je nėhdźe dwė njedźeli dokho na leżomnoſcźach bura Krauſy w hromadźe pjerſchcźe leżało, ſ kotrejeż je jo jedyn poß wuhrjebał. Na dźowku mjenowaneho bura, wėſtu Hillmannez tukachu, ſo je dźėcźo potajnje porodźiła. A tukanje bjes pſchicżiny njebėſche; pſchetoż hdyż ju pſcheßłyſchachu, ßo wona wuſna, ſo je dźėcźo porodźiła a na ſpomnjenym mėſtnje ſahrjebała. Hacź je dźėcźo morwe na ßwėt pſchiſchło abo hacź je ſkónzowane, lėkarſke pſchepytanje pokaże. — Pſched krótkim bėſchtaj tu dwaj wyßokaj ſaſtojnikaj ſ miniſterſtwa, kotrajż ßo do Khanez podaſchtaj, ſo byſchtaj należnoſcź tamniſcheho ſchulſkeho noweho twara pſchepytałoj. Hacź runje je ßo wo mėſtnje, hdźeż by ßo ſchula twaricź mėła, hižo wjele jednało a wuradżowało, dha ßo tola hiſchcźe w tu khwilu prajicź njehodźi, hacź ſchulu w Khanezach abo w Cźerwjenych Noßlizach natwarja. — Sańdźeny tydźeń ßu w Ssmilnej krupy tójſchto ſchkody naczińiłe.

S Kamjeńſkich ſtronow. Naſch woßmy wólbny wokrjeß ma we ßebi muża, kiž je hižo dawno wot wſchėch konſervativnych mużow ſa najlėpſcheho ſaſtupjerja ſa naſch ſakſki krajny ßejm ſpósnaty. To je knjes Michał Kokla-Lißak w Khróſcźizach. Toho dla ßo też na wſchėch ſtronach hotuja, jeho pſchi wólbje 15. ſeptembra na ßejm wuſwolicź. Jenoż nėkotſi ßu, kotſiż chżedźa młodeho Beega ſa wólbneho kandidatu poſtajicź. Tuta ſtrona je nėtko kublerja Wjeńku w Sſerbſkich Paſlizach niż joho dla ale k tomu ſa kandidatu poruczika, ſo by nėſchto hłoßow wot knjeſa Kokle-Lißaka wotwobrocźiła. Hdy by ßo to ſtało, dha by to Beegej k lėpſchemu pſchiſchło. My pak ßo nadźijamy, ſo ßo nichtó pſches tutu leſcź njeda ſamylicź. My ſ zykej wutrobu ßo wo to prózujemy, ſo knjes Kokla dobudźe; pſchetoż to je wjele kmaniſchi ſaſtupjeŕ ſa naſch wokrjeß hacź Beeg. My chżemy pſches konſervativneho ſapóßłanza ſaſtupjeni bycź, a tajki je k. Kokla-Lißak. Knjes Beeg pak je ßam woßebje wuprajił, ſo njeje konſervativny, ale ßwobodnoſmyßlény. Schtoż je naſch kraj a lud pſches ßwobodnoſmyßlenych hižo ſchkodował, to je kóżdemu ſnate. Duż ſe wſchėm należenjom wo to ßo prózujmy, ſo knjes Kokla-Lißak wjetſchinu hłoßow doſtanje.

Se Skeho Komorowa. W nozy 20. auguſta je ßo tudomna Reſchkez briketowa fabrika pſches rosbuchnjenje brunizoweho prócha ſapaliła a ßo do cźiſta do prócha a popjeła pſchewobrocźiła.

Se Židźineho pola Wojerez. Sańdźenu póndźelu je pſchi ßylnym njewjedrje, nad naſchej wßu ſtejazym, błyſk do domſkeho bura Maczka dyrił. Boże njewjedro wot tam do krumarnje ſjėdźe a jenu krumu ſaraſy. W konjemzu, w kotrymż na ſboże konjej njebėſchtaj, błyſk wſchelaku ſchkodu naczini. Tutón dom je lėtßa hižo druhi krócź Boże njewjedro potrjechiło. Prėni ras buchu tſjo murjerjo ſaraženi. Bura Maczka je njeſboże poßledni cźaß woſpjet cźeżko podeſchło, ſa tſi lėta je jeho dwójzy woheń domapytał.

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Mikławſch Wrobel w Nowych Boranezach	1 hr. — np.
Wojerowſke ßerbſke burſke towarſtwo pſchi ſkładnoſcźi ſhromadźiſny njedźelu 23. auguſta nawdało	10 „ 15 „
	11 hr. 15 np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Powyſchowanje vokalow.

§ 1. Synkaj „e“ a „i“ ßo na wyſchſchim mėſcźe erta wutworitaj, dyżli vokal „a“, a ſynkaj „o, u“ na niżſchim mėſcźe naſtanjetaj, hacź hłóßnik „a“. Synk „i“ je po ßwojim ertnym poſtawku najwyſchſchi, ſynk „u“ pak najniżſchi; hłóßnik „a“ móhł rjez woßrjedźa ſteji.

§ 2. Vokal „a" ßo w němſkej ryczi pſched ſcźěhowazym wyßokim „i" abo „j" huſto na łamane hłóßniki „ä, ö, ü" pſchetwori, kotrež ßo tež potom dźerża, hdyž je „i" abo „j" w běhu cźaßow ßo ſhubiło: n. pſch. blaß — blaſſ=i — bläſſi — nětko Bläſſe; faß — plur. fäſſ=ir — Fäſſer; groß — kompar. größ=ir — größer; fuß — füß=i — Füße; glanz — ſtary infin. gländz=jan — glänzen.

§ 3. 1. Hłóßnik „a" ßo w naſchej ſerbſchcźinje pſched ſcźěhowazym wyßokim „i" abo „j" druhdy na jednore (krótke) „e" (něhdy „ä") poſběhnje: n. pſch. najwjetſchi — po Lubijſkej podryczi nejwjetſchi; kracź (t. j. kra=ti), imper. kraj — po Lubijſkej podryczi krez (t. j. krezi, krecź), krej [ale „krak, kraty", dokelž tudy mjehkeho ſynka njeje]. Delnołużiſke „twardy" (ſtarobołhaŕſzy „twrüdü") rěkaſche pola naß něhdy „twarüdü" a poſdźiſcho „twaridü", ſ cźehoż bu potom „tweridü" a na poßledku twerd=y. Runje tak zoraſche ßo ſe ßłowom „ßmard" (ſtarobołhaŕſke „ßmrüdü") — ßmerdźecź (t. j. ßmard=jeti). Wjeß Dreczin ma ßwoje mjeno wot kajkehožkuli Draka, t. j. Handraka (ſ akzentom na 2. ſilbje). „Handrak", ßwójbne mjeno, rěka po prawym tak wjele kaž „wulki Handrij". Tak je tež Paulak „wulki Pawoł", Paulik pak „mały Pawoł" (pſchir. Handrijk abo Handrik). Podobnej wjeßnej mjenje ſtej Pawłoźy (Pawoł) a Warnocźizy (Warnołt = Arnold).

2. a) Hłóßnik „a" w wukóncźenju ßo bjes mjehkimaj ßobuſynkomaj na dołhe wyßoke „e" pſchetwori: n. pſch. ſemjan — ſemjenjo, mjecź — ſ mjecźemi, žerdź — žerdźemi. S wonka wukóncźenja trjeba ßo druhdy „e", druhdy „a": n. pſch. Leſchawa (muž), Rózant — pola Leſchewiz, w Rózeńcźe abo Rózencźe; law — lawiza, lawjaza jama (pſchir. pól. gwiaſda, gnias do — na gwieſdſie, gnieſdſie).

b) W Delanach je tón pſchekhód ſynka „a" njeſnajomej n. pſch. kudźela (t. j. kudźel) — ſ kudźelemi.

c) Dokelž pſchi pißanju horjanſku ryczź ſa podkohu bjerjemy, móża ßo tajke delanſke twórby ſa pißmo jeno wurjadnje nałożicź.

3. Tón ſynk „ja", kiž je něhdy nóßnik (ę) byk, ßo bjes mjehkimaj konſonantomaj na jednore (krótke) „e" pſchetwori, kotrež pak ßo druhdy na dołhe wyßoke „e" poſběhnje: n. pſch. pjat=y — pjecź (5) — rjad — po=rjedźicź; hrjada — na hrjedźe; pſchadu — pſchedź (ſ wyßokim „e"); (rjadny) rjany — rjeniſchi.

§ 4. Hłóßnik „o" je ßo w něſkotrych padach pſched jótom na „e" (něhdy „ö") powyſchik: pſchir. ſkoro — ſkerje (delanſzy ſkěrjej); dobry — adv. debrje — derje. Delanſke a delnołużiſke „ſtoju, doju" je ßo w horjanſkej ryczi tak na ſteju, deju pſchetworiło, bjes tym ſo „o" w ſanknjenej ſylbje pſched konſonantom ßo ſ wjetſcha na „ó" ſeßylni: n. pſch. pſchiſtójny (pſchiſtojny), dójka. Pohladajmy na „o" pſched wyßokim vokalom „i". Tudy mamy „połny — pjelnicź", hdyž tež ßo delnołużiſzy „na=polniś" praji. Wot ſaſtarjeneho ßłowjeßa „rw=u" (t. j. torham) wudźěła ßo wěznik rwopa abo ropa, kiž tak wjele kaž ſmorſk abo fałda rěka, a kotryž ßo wokoło Mużakowa a w Delnich Łużizach hiſchcźe trjeba; ſ twórby „ropa" wuwi ßo nowy wěznik „rop=ich", a tón ßo w běhu cźaßow takle ſpſcheměnja: Röpich — repich — repuch (repoch). Ryczne pomniki limborſkich Sſerbow podawaju nawoprawſke „ö" w ßłowje „nößß (nóßß), wot ſaſtarjeneho nominativa noß=i = noß=ü: pſchir. ſakon=ü, děl=ü — pola naß ſakoń, dźěł. S twórby „ſkop=iz (ſkop=z, ſkop)" wudźěłachu ßebi němzy (ſköpis) ſchöps.

§ 5. Hłóßnik „u" je ßo pſched wyßokim „i" na „ü" poſběhnył, a tónle ſynk je ßo potom po pſchirodźe naſcheje ryczje na „y" rosſcherił.

1. To widźimy w adjektivowym nominativje na „=ü" pſched pronominalnym pſchiwjeſchkom „i": w pſch. dobrü (ſtaroboły.) — dobrü=i — dobruj (ſtbłh.) — dobrüj — dobryj (r.) — napoßledku dobry. Limborſzy Sſerbjo ßu takle tworili: Dobrü — dubrü — dubrü=i — dubrüj — dübrüj — dübrü a tež dibri. Lokativ „we noßu" rěkaſche pola Limborczanow wa nüße (t. j. nußě = noßje).

2. Toßame widźimy pola naß we infinitivach, kotrež ßu něhdy na =ą=ti a poſdźiſcho na =uti wukhadźałe: n. pſch. ſtan=ąti — ſtanuti — ſtanüti — ſtanyczi abo ſtanycź; runje tak je ßo ſ teje ßameje pſchiczíny „roſumjeti" napoßledku do twórby roſymjecź pſchewobrocźiło. W zyłym hornym kraju wot ranja hacź do wjeczora praji ßo =yczi abo =ycź (kaž tež roſymju); w Delanach wokoło Wojerez bě infinitiv na „=ucź" hižo ſa moje dźěcźaze lěta tak derje kaž ſaſtarjeny (a ſ wěſtoſczu nichtó „roſumjecź" njetrjebaſche); infinitiv na =ucź nałożuje ßo jeno w Mużakowſkej podryczi, kaž ma Delnołużiczan =uſch: n. pſch. ſtanuſch.

§ 6. Wucźba. Kóždy pſchidawa, ſo dyrbimy w pißmowej ryczi ſa te pady, hdźež je ßo „a (ja)" do „e" pſchewobrocźiło, porjadnje ſnamjo e ſtajecź, hdyž tež naß druhdy ſaſtarjeny rym ſtanje — cźanje (cźehnje) a tehorunja ſetka, a hdyž tež ßo wokoło Mużakowa n. pſch. rjadźicź rjeknje. Wěrno je, ſo ßo na wjecźoru a po delanach twórba „ſtoju" nałożuje, a ſo ßo (kaž runje ſpomnich) w namjeſnej ryczi infinitiv na „=ucź" wukóncźa; ale dokelž ßu to wurjadnoſcźe, a dokelž naſche zyłe pißmowſtwo na horjanſkej ryczi wotpocźuje, dyrbimy po mojim ſdaczu faktiſke pſchekhody hłóßnikow „o, u" runje tak derje, kaž pſchetworu ſynka „a" poknje wobkedźbowacź a po tajkim niz jeno ſteju, ale tež ſtanycź a roſymju pißacź (pſchir. powyſcheny vokal w cźěſkim „wira" ſa něhduſchu a nětko njemóżnu twórbu „wěra" a t. r.). Tajka vokaliſazija njeje mjenje pſchiſtupna, nežli n. pſch. twórba wulki, kotrejež ßebi njewěrimy ſ pißma wucźiſchcźecź, runjež ßo na wjecźoru a w delanach „wilki" praji, a hdyž tež dyrbi twórba „wilki" ßo bóle powſchitkomna mjenowacź. Počzatki kultury hornołużiſkeje ryczje pokhadźeju ſ Budyſkeho kraja, a tak je ßo Budyſka ryczź podkoha naſcheje literatury ſcźiniła; na tym ßo niczo pſcheměnicź njemóże. Runje tak ma delnołużiſka ſerbſchcźina ßwoje hiſtoriſke prawo. Schtóž chże, jenu teju naryczow tak derje kaž druhu ſroſymi. Pful.

Kermuſch Hodźijſka.

Nětk ſaßo k nam ßo pſchibliżuje
Ta naſcha kermuſch Hodźijſka,
A hižom k njej ßo pſchihotuje,
Schtož kermuſchu ßo potrjeba —
Cźim bóle k nam ßo pſchibliża,
Cźim wjetſchu ſtaroſcź nacźinja.

Ta kermuſch pak je poſtajena
Sſo dopomnicź na Boži dom
A k khwalbje, cźeſcźi Bożoh' mjena
Pſched jeho ßwjatym wobliczom
Sſo Bohu ſa njón dźakowacź
A jón tež ßwěru wopytacź.

Haj, njech jón ßwěru wopytuju
A pſchede wſchěm tež kermuſchu
Ssej we nim wſchitko wopomnjuju,
Kak we tym Bożim domje tu
Sa moje zyłe žiwjenje
Je dobre ßo mi doſtałe.

Hdyž w Zicźenju buch narodźeny,
Hdźež mój nan khěžku měješe,
Sſym w tutym Bożim domje kſchcźeny,
Jow ßym tež khodźił do ſchule,
Tu kſchcźeńſki ßlub ßym wobnowił
A Bohu ßwěrnoſcź polubił.

Tu poſdźiſcho ßym wěrowany
S tej mojej njebo macźerku,
Tu, hdyž mój běh je dokonjany,
Tež pſchi njej wotpocźowacź chzu,
Tu Boži hłóß mje ſawoła
Tež ſaß' do nowoh' žiwjenja.

Tu ßym pſchi Bożim wotkaſanju
Sſo w mojej wěrje poßylnjał,
Sſym tež pſchi kóždym wużiwanju
Na Khryſtuſa ßmjercź ſpominał;
Wſchě wóßom mojich dźěcźi tu
Tu ßwjatu kſchcźeńzu doſtachu.

Tu moji ſtarſchi wotpocźuju,
Mój luby nan a luba macź,
A na te ranje wocźakuja,
Hacź budże Bóh jich chzycź wołacź;
Tak b'dże naß khěžro cźrjódźicźka
Na dnju toh' horjeſtawanja.

Tak ßy mi luby, ważny, ßwjaty,
Mój Boži domo Hodźijſki,
Ja ſacźuwam ßo pſchezo hnaty,
Tež nětk, hdyž pucź je cźežki mi,
Tak kaž wot ſaźnej' młodoſcźe
Nětk ßwěru wopytowacź cźe.

Ja kóżdy krócź ßej pomyßluju,
Hdyž moje měſto we zyrkwi
Po Bożej ßłużbje wopuſchcźuju,
Hacź tón krócź ßnadź njej' poßleni,
So tu pſches próſtwu, modlitwu
Sſo w mojej wěrje poßylnju.

A na poßledk, mój luby Bożo,
To kóżdy krócź tu proſchu cźe:
Na dołhe, cźežke khorokožo,
Mój wumożniko, njekładź mje;
Njech cźicha ßmjercź wſchak pſchewodźa
Mje ſ hnady domoj do njebja.

Pětr Mtónk.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Cźeladnik J. Lorenz w Maleſchezach bě 13. junija w wobydlenju knježeho inſpektora Rodera w Klukſchu pſchebywał, hacź runje běchu jeho tam wupokaſali. Dla kaženja domjazeho měra wobſkorženeho k jaſtwu na jedyn tydźeń ſaßudźichu. — Zimnoſcźeŕ Wylem Steglich w Ssemichowje, kotryž bě Hodźijſku wóhnjowu woboru na cźeſcźi franik, ma 40 mk. khoſtanja a khóſty wußudźenja ſapłacźicź.

Powołanſka komora. Hoſpodaŕſki pomoznik Handrij Wjeńka ſ Kupoje bě 3. julija pſched tudomnym ławniſkim ßudom ſtał, wobſkorženy, ſo je loni 31. oktobra ſ Manjowſko=Rudźanſkeho hata ſ najmjeńſcha 25 puntow karpow kranuł. Dokelž wobſkorženy k niczomu njeſtejeſche, móżeſche ßo pſches ßwědkow jenož dopokaſacź, ſo je dweju karpow ſ kótleſchcźa hatoweje hrjebje ſpakoſcźił. Wjeńka, kotremuž toho dla jaſtwo na ſchtyri dny pſchißudźichu, pſchecźiwo tutomu wußudej powołanje ſběhnu, na druhej ſtronje pak tež ſtatne rěcźniſtwo woſpjetowanje wußudźenja żadaſche, dokelž bě wußud pſche miły. Druha inſtanza Wjeńkowe powołanje ſacźißnuwſchi po żadanju ſtatneho rěcźniſtwa wěz hiſchcźe jónkrócź pſchepyta, pſchi cźimž ßo wupokaſa, ſo je wobſkorženy ſ najmjeńſcha 5 karpow kranuł. Khoſtanje, ſa njeho prjedy poſtajene, ßo toho dla na dwě njedźeli jaſtwa powyſchi.

Přilopk.

* Wjele ludźi ma ſa to, ſo, hdyž wiſchnje jěda, niczo njeſchkodźi, hdyž też póczki ßobu póžrěwaju; haj někotſi zyle njeroſumnje měnja, ſo ßo wiſchnje lěpje pſchetkaja, hdyž ßo póczki ßobu wužiwaju. Pſchecźiwo tajkemule njeroſumnemu cźinjenju je ßo hižo cźaſto w nowinach piſßało, a ßlědowazy podawk njech ſ nowa pſched nim warnuje. Tamón tydźeń w Ortmannsdorfje mkoda žona wumrje, dokelž běſche wiſchnje ſ póczkami jěda. Póczki běchu ßo w žołdku ſaßynuke, a žana lěkarſka pomoz njeſbožownej žiwjenje ſdźerżecź njemóżeſche.

* W Plauenje w Vogtlandźe je ßo njedawno do měſchczańſkeje běrkownje na radnej khěži paduch nutskamak. Hdyž chzyſche domownikowa žona rano ſ domu hicź, wona pytnu, ſo je w běrkowni jene wokno roſkamane. Jeje muž, po kotrehož wona hnydom běżeſche, hiſchcźe cźaßa doſcź pſchińdźe, ſo móżeſche paducha ſajecź, kotryž běſche hižo ſ woknom won ſkocził. Paduch běſche w aktowych khamorach a w kaſchcźach, hdyž ßo pjenjeſy měſchczańſkich dawkow khowaju, wſcho pſcheryk, pjenjes pak žanych namakał njeje.

* Wo hróſbnej ßmjercźi dweju žónſkeju ßo ſ Goldberga piſche. Hdyž wóndano wjecźor w ßedmej hodźinje jedyn dźěłacźeŕ ſe Seiffersdorfa ſ Neudorfa domoj dźěſche, wón pſchede wßu na poln khěżerja Menzela w Neudorfje woła wuhlada, kotryž ſ rohomaj do jeneho cźłowſkeho cźěła bodżeſche. Sſo do wßy wrócźiwſchi dźěłacźeŕ wobßedżerjej pola wupowjeda, ſchtož běſche widźał. S Menzlom w jenym domje jeho pſchichodny ßyn bydli, khěżeŕ Roſe. Tutón běſche na ſboże doma. Wón na měſcźe ſ někotrymi ludźimi na polo khwataſche, hdyž ßo jemu žałoſtny napohlad ſkicźeſche. Pſched krótkim hakle běſchtej jeho žona a pſchichodna macź ſ rjeblowanym woſom, do kotrehož mějeſchtej woła ſapſchehnjeneho, po ſahrabki na polo jěkej. Wobě žónſkej Roſe morwej namaka: jeho žona k ſemi ſmjecźena w wkóži leżeſche; kruch dale pſchichodna macź leżeſche ſ rósdrjenym žiwotom; draſta běſche ji ſ cźěła ſdrjena. Wobě, Roſowu mkodu, něhdźe 30 lět ſtaru žonu, a jeje nimale 60lětnu macź, ſtaru Menzlku, je njemdry wół ſkónzował. Schto je jeho roſnjemdriko, ßo ſ wěſtoſcźu prajicź njehodźi, dokelž ßwědzy pódla byli njeßu. Najſkerje je wół wupſchehnjeny a k woſej pſchiwjaſany był, ſ wotkelž je ßo wottorhnuł. Jeho prěni wopor je pjecźa mkoda žona była; do ſtareje, kotraž je pſched nim cźěkała, je ßo poſdźiſcho dał; jeje cźěło wón hiſchcźe wokolo mjetaſche, hdyž ßo naſpomnjeny dźěłacźeŕ na hróſbny podawk dohlada. Mkodej žonje je po lěkarjowym wuprajenju wutrobno roſmjecźene. Mjes tym ſo na polu ſhromadżeni cźěle njeſbožownju žónſkeju na wós kładżechu, ßo wół ßam wot ßo do Menzloweho dwora wrócźi, po ſdacźu zyle směrny. Tudy pak budźiſche wón pſchi ßamym ßwojeho knjeſa ſkónzował, ſtareho Menzla, 70lětneho ſtarza. Njedźiwajcy na wotradżowanja pſchitomnych ßebi ſtary Menzel ſwaži woła ßam w hródźi pſchiwjaſacź. Ale ſkoczo jeho powali, a jeno ßwojimaj ßußodomaj, jenemu kublerjej a jenemu rěſnikej, kotrajž ſe ßynowymi widłami na woła dźěſchtaj, ma ßo ſtarz dźakowacź, ſo ßo jemu tak njeſeńdźe, kaž žonje a dźowzy. Woła, kotremuž běſche ßo ſe ßynowymi widłami woko wukłóko, je rěſnik na měſcźe k rěſu kupił.

* Runjeż ßu wſchi na winowych pjeńkach hižo něſchto lět poſpochi w franzowſkich winizach njeßměrneje ſchkody naczinike, Franzowſka tola hiſchcźe mjeſe wſchěmi krajemi na ſemi najwjazy wina płodźi. Po zyłej ſemi ßo wob lěto 113 millijonow hektolitrow (po ſto litrach) wina napłodźi; k tomu pſchinoſchuja: Franzowſka 35 mill. hektolitrow, Italſka 27 mill., Schpanſka 22 mill., Awſtriſka ſ Wuherſkej 8,500,000, Portugalſka 4 mill., Němſka 3,700,000, Ruſka 3,500,000, Egiptowſka 1,600,000, Schwajzarſka 1,300,000, Hrjekſka 1,300,000, Sjednocźene Kraje Połnózneje Ameriki 1 mill., Turkowſka 1 mill. a ſbytkne kraje w hromadźe 2,600,000 hektolitrow.

* W jenym ſ najwoßebniſchich hoſcźenzow Londona ßebi njedawno mkody cźłowjek jſtwu wotnaja ſapißawſchi ßo do knihi ſa zuſych ſ mjenom franzowſkeho hrabje. Zuſy ßo ſ hoſcźenzarjowej ßwójbu ſeſna a ßo rady ſ jeho dźěcźimi helcźeſche prajizy, ſo ma doma runje tajke dźěcźatka. Cźaſto jim hrajkow a ßłódkoſcźow nakupowa. Ras je ßobu do měſta wſa a do khlamow jeneho juwelěra ſtupiwſchi tudy dwaj naſchijnikaj ſ drohotnych kamjeni kupi, jedyn ſa 4000 toleŕ, druhi ſa 5000 toleŕ. Dokelž telko pjenjes ßobu njemějeſche, juwelěrowy pomoznik ſ nim ßobu dźěſche, ſo by w hoſcźenzu wot njeho pjenjeſy doſtał. K hoſcźenzej pſchiſchedſchi zuſy juwelěroweho pomozníka proſcheſche, ſo chzył ſ jeho dźěcźimi deleka wocźakacź, mjes tym ſo wón naſchijniki ßwojej žonje pokaże. Pomoznik deleka cźakaſche a cźakaſche, a hdyž zuſy nihdy ſ pjenjeſami pſchińcź njechaſche, wón k hoſcźenzarjej dźěſche a tudy ſhoni, ſo ßu dźěcźi hoſcźenzarjowe dźěcźi. Hdyž pak ſa zuſym „hrabju“ pytacź poczachu, ßo pokaſa, ſo je wón ſ poßlednizu ſtwochnuł. A hacź dotal ßu wſchě prózowanja Londonſkeje polizije jebaka a drohej wěży wußlědźicź podarmo byłe.

* W nowiſchim cźaßu někotſi wucźeni lěkarjo tajkim ludźom, kotſiž ßu na płuza khori, poruczeja, w tajkich krajinach pſchebywacź, hdźeż ßu torfowe tonidła. Powětr wokolo tajkich tonidłow dyrbi na płuza khorym woßebje ſtrowy a ſpomožny bycź. Pſchi tym lěkarjo na Hebridſke kupy pokaſuja, kotrež ßu połne torfowych tonidłow. Wobydlerjo tychle kupow ßu najſtrowiſchi lud a płuzowych khoroſcźow ani njeſnaja, njedźiwajcy na to, ſo ßo hubjenje žiwja a w młóżnych hětach bydla, kotrež ßu połne dyma a kura, dokelž móże para a kur jenož ſ jenej jeniczkej dźěru won cźahnucź, ſ kotrejž ludźo a ſkót nuts każa.

* Kajku luboſcź ruſki lud k Božemu domu ma, ßo ſe ßlědowazeho podawka ſpóſnawa. W jenej ruſkej wßy wóndano Boži woheń wudyri, hdyž běchu wſchitzy doroſcźeni na polach, a we wßy jeno ſtarzy a make dźěcźi pſchebywachu. Sa tſi, ſchtyri hodźiny ßo 400 dworow wotpali. Też koło wokoło zyrkwje ßo wſcho ſpali, ſchula toho runja. Ssama zyrkej ßo trójcy ſapali, ale bu tola ſdźerżana, a to jeniczcy dźak njeſpróźniwemu dźěłu wjeßnych burow, kotſiž na ßwoje ßo palaze ſtatoki njedźiwachu a ßo jeniczcy wo to ſtarachu, ſo by ſ najmjeńſcha wjeßny dom Boži njeſranjeny woſtał.

* Rjane herbſtwo Kaſanſkej nniverſicźe do rukow hlada. W kliniku tejele univerſity wěſta Keßlerka hacź do ßwojeje ßmjercźe ſa babu ßłużeſche. Keßlerka, kotraż běſche po zykym měſcźe Kaſani jako wuſtojna baba ſnata, žanych dźěcźi njemějeſche a loni wumrje ſawoſtajiwſchi 378,000 markow ſamoženja. Dokelž ßo po ſemrjetej babje druſy herbja namakali njeßu, tole ſamoženje Kaſanſkej univerſicźe pſchipadnje. Univerſitetſki wuſtaw mjenujcy poſtaja, ſo ſawoſtajenſtwo tajkich woßobow, kotrež ßu pſchi univerſicźe ßłużiłe, tutej pſchipadnje, je-li ſo ßo druſy ſakońſzy herbja njenamakaju.

* Pokłady, kotrež ßu Franzowſojo w hrodźe Anamſkeho krala namakali a wóhnju wutorhnuli, ßu, móhł rjez, njeßměrne. Mjes nimi ßu najdrohotniſche wupkody kambodźſkeho, chineſiſkeho a indiſkeho wumělſtwa, wo kajkichž ßo nam Europjanam ani njedźije. Skónczńje je mjes nimi zyła hromada praſtarych rukopißow w chineſiſkej a indiſkej rěcźi. Najſkerje ßo wſchě tele bohatſtwa bórſy do Pariſa pſchiwjeſu.

* Nětuſchi japanſki knjeżeŕ abo mikado je podcźißnuwſchi ßebi wſchěch dotal njewotwißnych wjerchow ßwojeho kraja ſa krótki cźaß w ßwojim knjeżeŕſtwje wſchelake ważne pſcheměnjenja dokonjał, prózujo ßo wſcho po europiſkim waſchnju ſarjadowacź. Tak je póhanſtwu jeho ſtare prawo wſak a kſcheſcźijanſtwu pucź do kraja wotewrił; wojeŕſtwo a wójnſke kódźniſtwo po europiſkim waſchnju ſarjaduje; wón ſchule, dźěcźaze ſahrody, gymnaſije a univerſity twari a ßwojim poddanam poruczа europiſke wědomoſcźe wuknucź. To pak ſa Japanzow tak lohka wěż njeje, dokelž ma japanſka pißmowſka rěcź 8000 pißmikow. So pak by ßo tónle hłowny ſadźěwk wotſtronił, mikado nad wulkotnej reformu dźěła wobſamknuwſchi, ſo ma ßo japanſka rěcź ſ kacźanſkimi pißmikami pißacź. K wuradżowanju tejele naležnoſcźe je wón ſ kónz ſańdźeneho lěta wucźene towaŕſtwo ſakożił, kotrež ma hižo wjazy haž 1000 ßobuſtawow. Tole towaŕſtwo je wubjerk wuſwoliło, kotryž ſe ſchtyrjoch wucźenych Japanzow a dweju Europjanow wobſteji, a mějeſche wuradżowacź, kak měłe ßo kacźanſke pißmiki w japanſkej rěcźi nakożowacź. Wubjerk je tole dźěło dokonjawſchi ſ jenym japanſki ßłownik a wſchelake ſchulſke knihi, ſ kacźanſkimi pißmikami pißane, ſa cźiſchcź pſchihotował. Wucźene towaŕſtwo, kotremuž wjele woßebnych Japanzow pſchißłuſcha, ma doſcź pjenjes w ßwojej pokładnizy a chże zyły rjad knihi ſa lud a też wucźeny cźaßopiß wudawacź, wſcho ſ kacźanſkimi pißmikami cźiſchcźane. Po krutej woli jeneho jeniczkeho cźłowjeka, mikado, budże Japanſka bórſy Europje podobna, a wot prjedawſcheje „originalneje“ Japanſkeje mało wyſche woſtanje.

* W pſchiſtani Galveſton w Texaßu ßu njedawno tak mjenowanu „cźertowu rybu“ ſe ßycźemi doßahnuli. Tale ryba je na wulkeho njetopyrja podobna, 7 kóhcźi dołha, 8 kóhcźi ſchěroka a wjazy hacź 40 zentnarjow waži. Jeje klama je 2 kóhcźi ſchěroka a w delnim cźeleßnje něſotre rjady kónczojtych ſubow tcźa.

* Jedyn žid, kotryž w ruſkim wójſku ßłużeſche, běſche ßo w poßlednjej ruſko-turkowſkej wójnje wjazy krócź wuſnamjenił a hižo dwaj rjadaj doſtał. Tſecźi krócź dyrbjeſche Jurjowy kſchiż doſtacź, a jeho wyſchk ßo jeho wopraſcha: „Schto je cźi lubſcho, Jurjowy kſchiż, abo 100 rubli (= 200 markow)?“ Bjes dołheho roſmyßlenja žid k wyſchkej dźeſche: „Ssměł-li ßo wopraſchecź, ſchto tajki kſchiż płacźi?“ — „Schtyri ruble“, wyſchk wotmolwi. — „Dha budźcże tak dobry a dajcże mi kſchiż a 96 rubli pjenjes.“

* „Macźi", mały hólczęz na dweju wróblow na płocźe pokasujo rjeknu, „tajle wróblaj drje staj muž a žona?" — „Cźoho dla žebi to myßlisch?" macź snapschecźiwi. — „Dokelž ßo spochi bijetaj, kaž Ty ſ nanom."

K žnjowemu ßwjedźenjej.

Ach pójcźe dźenßa wschitke stawy,
Tež w Maleschcźanskej woßadźe,
A dajcźe wulki a tež mały
Tom' Knjesej khwalbu sawěscźe.
Haj, kak je wón wscho derje wodźił,
Tež ßwoje dźěcźi na semi,
Kak ſ luboscźu je ſ nami khodźił,
Duž khwalmy jeho wo prawdźi.
Kak wjele we sańdźenych lětach
Do žnjów tak cźežke potrjechi,
Kaž w hrodach, tak tež w khudych hětach
Ssu srudne ßylsy plakali.

Tón Knjes pak saß' se ßwojej hnadu
Bě wschitkim wschudźom pomozny,
Haj, wón se ßwojej dźiwnej radu
Saß' ſ luboscźu wschěm pomhał je.
Wón žohnuj tež se ßwojej hnadu
Toh' naschoh' duschowpastyrja,
So by te ßwoje stadło naß
W tym kraßnym Božim domje paßł.
Jich wjele budźa létßa strowi
Tón ßwjedźeń ßobu wobsankacź,
A ſa léto, dha hižo w rowi
Tam budźa pohrjebani spacź.

Bóh daj, so tele dusche wschitke
Tam žně tež móhłe w njebju bracź,
A pschi tym Knjesu swjeßelene
Jom' do wěcźnoscźe khwalbu dacź.

J. Pötschka.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Alexander Josef Schcźěpan Jarmuzewski, samkař tu, ſ Marju Lejnu Brodźiz na Židowje. — August Makchař, schewz tudy, ſ Marju Theresiju Gewohnez na Židowje.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Marja Fanny, Khorle Augusta Zawnika, schewza na Židowje, dź. — Ida Hana, Khorle Ernsta Scholty, žiwnoscźerja w Wownjowje, dź. — Hana Martha, Jaroměra Wylema Moritza Kuttnera, khěžerja a fabriskeho dźełacźerja w Dobruschi, dź. — Hana Elsbetha, Jana Bohuwěra Wjele, kublerja w Scźijezach, dź.

Pětrowska zyrkej: Pawoł Jurij, Jana Augusta Wjazki, dźełacźerja a wobydlerja, ß. — Jaroměr Gerhard Arthur, Pětra Augusta Rjencźa, pomoznika w wodowodźe a wobydlerja, ß.

Katholska zyrkej: Jan, Ernsta Kubizy, swěrinokupza tudy, ß. — Herta, Wójcźěcha Pampucha, dźełacźerja tudy, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 9. augusta: Kurt, Ernsta Augusta Kalicha, cźěßle a wobydlerja, ß., 2 l. 6 m. — 11. Jan Martink, cźeladnik ſ Jamneho, 21 l. — 20. Adolfina, Oskara Hartmanna, zigarnika tudy, sawoſt. dź., 10 l. 1 m. — 21. Hana, njebo Jana Khorle Augusta Wjazki, dźełacźerja na Židowje, wudowa, 51 l. 9 m. — 23. Alfred, Jana Welsa, dźełacźerja w Lejnje, ß. (semrje tudy), 9 m. — 25. Marja Augusta, njemandź. dź. w Delnjej Kinje, 1 m. 7 d. — 26. Emma Martha, njemandź. dź. pod hrodom, 1 m. 21 d.

Płacźisna žitow a produktow w Budyschinje

22. augusta 1885.

Žitowy dowos: 4087 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacź M	Na bursy hacź Pf
Pschenża	7	74	9	5	7	74	9	17
Rožka	7	22	7	41	7	22	7	47
Jecźmjeń	6	96	7	25	6	96	7	61
Wowß	6	40	7	20	6	40	7	20
Hroch (50 kilogr.)	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka (50 kilogr.)	6	53	7	8	—	—	—	—
Raps (50 kilogr.)	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły (50 kilogr.)	12	50	15	50	—	—	—	—
Hejduschka (50 kilogr.)	16	—	16	50	—	—	—	—
Běrny (50 kilogr.)	2	—	2	30	—	—	—	—
Butra 1 kilogr.	2	40	2	60	—	—	—	—
Pschenčžna muka 50 =	7	—	15	50	—	—	—	—
Ržana muka 50 =	7	—	11	—	—	—	—	—
Ssyno 50 =	3	—	3	60	—	—	—	—
Sstóma 600 =	19	—	21	—	—	—	—	—
Proßata 835 schtuk, schtuka	7	50	20	—	—	—	—	—
Pschenčžne wotruby	—	—	—	—	4	25	4	40
Ržane wotruby	—	—	—	—	5	—	5	25

Draždźanske mjaßowe płacźisny. Howjada 1. družiny 59—62 mk., 2. družiny 51—54, 3. družiny 30 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 54—57 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 45—55 np., 2. družiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 28. augusta: Deschcźikojte.

Derje ßo danjaza **khěža** pod hrodom ſ někotrymi kórzami pola je hnydom na pschedań. Wscho dalsche je shonicź w wudawarni Serb. Nowin.

W Minakale je **khěža** cźo. 4 ſ rjanej ßadowej sahrodu a ſ dwěmaj kórzomaj pola a łuki, kotrejž hromadźe pschi khěži leźitej, na pschedań. Dalsche je shonicź pola **Hermanna Schmidta** w Drobach.

Hosćenz na pschedań.

Bjes Lubijom a Budyschinom pschi schoßeju, 1/4 hodźiny wot Pomorz, żelesniskeho sastawnischcźa, a njedaloko Bukez je **hosćenz** ſ rěsnistwom a rejwanskej łubju se 4 kórzy wulkej ßadowej sahrodu a 2 kórzomaj pola pschi niskim napłacźenju na pschedań. Hosćenz ßo sa rěsnika abo sa wikowarja derje hodźi a móže ßo 1. oktobra 1885 pschedewsacź. Na kupjenje smyßleni chzyli ßo w **piwarni** w Lejnje pola Pomorz samołwicź.

A. Schwenke.

Na **ryczerkuble** w **Brěsynje** pola Hucźiny ßo **wubjerna rožka k wußywej** tak daloko hacź skład doßaha 1 mk. wysche Budyschskich płacźisnow pschedawa.

Koßy,

kaž jěd rěsaze, porucza

Paul Walther

pschi žitnych wikach.

Turkowske ßlowki

najrjeńsche a najwjetsche, kotrež ßu dostacź, porucza hischcźe tunjo

Moritz Mjerwa

na mjaßowym torhoschcźu.

Zokrowy syrop,

punt po 12 np.,
pschi 5 puntach po 10 np.,
porucza **Heinrich Lindner.**

Kalijowe mydło, ßuche, punt po 50 np.,
jadriwe mydło, ßuche, punt po 40 np.,
kojowe mydło, ßuche, punt po 36 np.,
pscheućznu schterku, punt po 22 np.,
kónzatu schterku, najlěpschu, punt po 30 np.,
soda krystalisowany, najcźisćischi, punt po 5 np.,
běrnjazu muku, punt po 13 np.,
běłazy soda H. Puyowy, pakcźik po 10 np.,
wubjerny ßrědk sa schaty a hospodarstwo,
žiwizowe mydło, masne mydło w wschelakich družinach
pschedawa tunjo

H. Puy w Budyschinje, mydłarnja.

Strowe kruschwinowe drjewo

kupuje po najwyschschej płacźisnje

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniska dźełopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenož **trjeny len,** a to jenož ßobotu w Grützneroz domje, ſ nutskhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Drjewowa awkzija

na Lupjanskim revěrje.

Wutoru 1. septembra t. l. dopołdnja wot 1/2 10 hodźin ma ßo
86 rm. khójnowych pjeńkow,
66 stotnjow khójnowych walcźkow
sa hotowe pjenjesy sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna na drjewnischcźu w Horbiz jězorje.

W Minakale, 25. augusta 1885.

Hrabinska Einsiedelska inspekzija.

Trawowa awkzija.

Wotawa na **Kolbicźanskich, Wyßocźanskich** a **Schcźeńcźanskich** sprejskich łukach, Rakecźanskemu knjejstwu ßłuschazych, ma ßo błědowaze dny po jenotliwych parzelach na pscheßadźowanje pschedawacź:

Póndźelu 7. septembra rano wot 8 hodźin w Kolbizu.
Sapocźatk pschi hrodowej łuzy.

Popołdnju wot 2 hodźin w Wyßokej.
Sapocźatk pschi sprejinym moscźe.

Wutoru 8. septembra rano wot 8 hodźin w Schcźeńcźy.
Sapocźatk na młynskej łuzy pola Kolbiza.

W Rakezach, 23. augusta 1885.

R. Pelz, wyschschi hajnik.

Lowrija cžerſtweho **twarſkeho kalka** je pjatk pſchijěła, kotryž ßo po najtuniſchich płacžiſnach pſchedawa.

F. Fiſcher
na dwórniſchczu w Laſu.

Zigary,

wubjernje ßo palaze a derje płodżaze,
ſto po 2 mk. 25 np., 2 mk. 40 np., 2 mk. 50 np., 2 mk. 70 np., 2 mk. 80 np., 3 mk., 3 mk. 20 np., 3 mk. 50 np. a drózſche; dale

tobak k kurjenju,

rěſany a zyky, w paketach po 100 gramach, punt po 65, 70, 75, 80, 100 np. a drózſchi;

tobak w rolkach,

punt po 1 mk., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 35 np. w dobrej płacžiſny hódnej tworje porucza

Traugott Böhme,
Straßburgſki ſkład na bohatej haßy 13.

— Saßopſchedawarjam ßo pomérny rabat dawa. —

Mydlarńja H. Lehmanna
w Budyſchinje

na hornczerſkej haßy czißło 3 a na žitnej haßy czißło 3

porucza ßlědowaze wudžełki po poniženych płacžiſnach w ſnatych dobrych družinach:

jadriwe mydko I (kalijowe mydko)	**punt po**	**50 np.,**	pſchi wotewſaczu 5 puntow ßo płacžiſny poniža,
jadriwe mydko II	„ „	40 „	
žiwizojte jadromydko	„ „	40 „	
Eſchwegſke mydko	„ „	36 „	
cžiſcžaze mydko	„ „	30 „	
jendželſke bělaze (błejchowaze) mydko	„ „	20 „	
maſne mydko punt po 25, 30 a 30 np.,			
kryſt. ſoda	„ „	5 „	

rajßown a pſcheńczny ſchterku po najtuniſchich płacžiſnach.

Carl Noack w Budyſchinje
na žitnej haßy

porucza

rajß punt po 13, 15, 18, 20, 24, 30 a 40 np.,
khofej ſeleny punt po 70, 75, 80, 90 a 100 np.,
zokor punt po 30, 32, 36 a 40 np.,
zokrowy ſyrop punt po 18, 20, 30 a 36 np.,
jerje nowe ßuſchene po 8 a 10 np.,
jerje najlěpſche matjeßowe po 14 a 15 np.,
jerje nowe po 6, 7 a 8 np.,
jerje mariněrowane po 12 a 15 np.,
petrolej w picželach a jenotliwje punt po 13 a 14 np.,
ripikojty wolij cžiſcženy punt po 36 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow po 32 np.,
zigary, dobra wotležana twora, 100 ſchtuk po 180, 200, 220 a 240 np.,
cžiſty palenz liter po 16, 18 a 20 np.,
ßłódke palenzy liter po 35 a 40 np.,
dwójne likěry liter po 60 np.

Kharty k hraczu,

němſke ſkatowe a wowczo-hłowowe, franzowſke whiſtowe a l'hombrowe w bohatym wubjerku porucza

J. G. Klingſt naßlědnik
na bohatej haßy 16.

Wósk a wóſkowy twar
kupuje hiſcheze pſchezo
mydlarńja **Roberta Adama**
w Budyſchinje.

Nowe jerje

po 4 np. porucza
Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy 6.

---

10 puntow

ſłamaneho rajßa po 125 np.,
ßrénjeho rajßa „ 140 „
dobreho rajßa „ 160 „
porucza

Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

Bróſtwon (kalmus)
kupuje **haptyka w Rakezach.**

Zigary
= wulki wubjerk =
ſa ſaßopſchedawarjow
porucza
Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy 6,
filiala na bohatej haßy 28.

Na wulkej bratrowſkej haßy 6.

So bychmoj naſchim wjeßnym wotebjerarjam ſtajnje cžerſtwy paleny

khofej

poſkicžecž móhłoj, palimoj jón wot nětka kóždu ßrjedu a ßobotu rano a poručamoj ſa wubjernje ßłodżaze družiny punt po 100, 120 a 140 np.

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Naju ſa **dobry** a **ßłódki ſnaty palenz,** toho runja **hórki, rum** a **cžiſty** poručamoj po jara tunich płacžiſnach

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Khofej

Na wulkej bratrowſkej haßy 6.

w derje ßłodżazych družinach punt po 70, 80, 90 hacž 150 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow tuńſcho,
drobny a **zyły zokor** nanajtuńſcho,
rajß po 13 np.,
krupy po 15 np.,
jahły, hejduſchku, bělenu a njebělenu,
hróch, ßo lohzy warjazy,
nowe ßoki
a najlěpſche **nudle** k **lamanju** po mózno tunich płacžiſnach poručataj

Ginzel & Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Pſchepołożenje khlamow.

Moje knihiwjaſarſke a galantrijowe khlamy ßu do khěže cžißło 21 na bohatej haßy, na koßu ſtarych khlamow, pſchepołożene. Proſchu dowěrjenje, mi w tak bohatej měrje ſpožczene, tež do nowych khlamow dobroczinje pſchenjeſcz.

S poczeſczowanjom

G. Rämſch.

Hlowna shromadźizna

konſervativneho towarſtwa

ſa III. ſakſki khěžorſtwo-ßejmſki wólbny wokrjeß

póndźelu 31. auguſta 1885

popołdnju w 3 hodźinach

w Lauez hotelu w Budyſchinje.

Dnjowy porjad:

1. Rosprawa knjeſa fabrikanta **Hildebrandta** w Pißanym Dole, dotalneho krajnoßejmſkeho ſapóßłanza, wo ßwojim ſkutkowanju w wotběhnjenej ßejmowej periodźe.
2. Rosprawa wo pſchihotach, kotrež ßu ßo ſa prjódkſtejaze krajnoßejmſke wólby ſ nutſka III. ſakſkeho khěžorſtwo-ßejmſkeho wólbneho wokrjeßa ſtałe.
3. Poſtajenje kandidatow ſa 2. měſchćańſki, 7. a 8. wjeßny krajnoßejmſki wólbny wokrjeß.

Pſchedßyda

konſervativneho towarſtwa ſa III. ſakſki khěžorſtwoßejmſki wólbny wokrjeß.

Sserbjo

Kamjeńſko-Rakeczańſkeho ßudniſtwa,

wuſwolcze na ſakſki krajny ßejm muża ſ burſtwa! Jenoż bur móże na ßejmje ſa Waſch wužitk ſkutkowacź, niż pak ryczérkubleŕ, kotrehoż intereßy ßu burſtwu napſchecźne. Dajcze Waſch hłóß ßerbſkemu burej, Michałej Kokli-Liſßakej w Khróſcźizach, kotryż budźe Sserbſtwo a burſtwo na ßejmje ßwěru ſaſtupowacź. Njedajeze ßo wot żaneje ſtrony ſaßlepicź, ale wuſwoleze mnż pſchi mużu k. kublerja

Michała Koklu-Liſßaka w Khróſcźizach.

Sserbjo ſ Njeßwaczilſkich ſtronow.

Khoſej

wulki wubjerk po wſchěch płaćźiſnach, pſchi wotewſaczu 5 puntow tuńſcho, porucza

Richard Neumann

na ſnutſkownej lawſkej haßy 6.

Kharty k hraczu

w derje dźerżazych družinach a po wſchelakich płaćźiſnach, hru po 32, 36, 40 a 52 kopjenach, porucza nanajtuńſcho

Trangott Böhme

na bohatej haßy.

Budyſchſka piwarńja a ßkłodownja

akzijowe towarſtwo.

Na cźaß pſchedſtejazych manövrow ßu knjeża: hoſćenzaŕ **Dietrich** w **Nowych Porſchizach**, hoſćenzaŕ **Neumann** w **Bukojnje** a kubleŕ **Lehmann** w **Wósborku** **ſkłady naſcheho piwa** pſchedewſali a budźe pola mjenowanych piwo w picźelach, każ tež w bleſchach dostacź.

Direkzija:

Heinrich Preu.

Kupowanje a pſchedawanje leżomnoſćzow, ſjawne pſcheßadźowanja, regulěrowanje ſawoſtajenſtwa, piſzomne dźěła, każ kupje atd. wobſtara najtuńſche płaćźiſny wobliczejo

wobkhodny agent **Dittrich.**

---

4 porſty tuczne ßwinjaze mjaßo punt po 55 np., ßadleſchczo punt po 65 np., ſchkrjeny tuk punt po 50 np., ßuſcheny połcź punt po 80 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow 75 np., tuczny běłu kołbaßu punt po 70 np. pſchedawa

O. Pětſchka na ßerbſkej haßy.

Koprowy vitriol

(mjedźana ſerſawoſcź)

zyły a tołczeny, k naczinjenju pſcheńzy porucza tunjo

Otto Engert,

en gros. drogowe khlamy. en détail.

Rjepikojty tobak

najlěpſcheje družiny

jara tunjo porucza

zigarowa fabrika

Paul Rehork & Co.

na ßukelnſkej haßy cźißło 11.

Nowe jerje,

dobre tucźne ryby, po najtuńiſchich płaćźiſnach porucza

Hermann Kunack

na bohatej haßy 8.

Kißakowy ſprit liter po 20 np., **jędźny ſprit** liter po 10 np., **ff. jędźny wolij** liter po 1 mk. 20 np.

pola

Strauch & Kolde,

drogowe khlamy k ſłotemu worku

3 na kamjeńtnej haßy 3.

K dźełanju likěrow

porucźamoj

njemucźaze likěrowe eßenzy

ſ rezeptami, k tomu ßłuſchazymi.

Strauch & Kolde,

drogowe khlamy k ſłotemu worku

3 na kamjeńtnej haßy 3.

Kedźbu!

Jutſje njedźelu **kołbaßywukulenje** w **Ssowrjezach.**

Ródna holza,

kotraż ma luboſcź k dźěcźom, ßo k 1. oktobrej t. l. pſchi dobrej mſdźě pyta wot

pſchekupzoweje **Glienoweje**

na drjewowym torhoſchcźu cźo. 4.

Pytaju ßo hródźne a khěžne dźowki, wotroczży, ßrěnkojo, rólni pohonczojo a wolazy pſches pſchiſtajazu żonu **Heynoldowu.**

Wuczobnik pytany.

Sa ßwoje kolonialno-tworowe khlamy, ſ deſtillaziju ſjenocźene, pytam hnydom abo na Michała młodeho cźłowjeka, kotryż je dobru ſchulu wužiwał, pod jara dobrymi wuměnjenjemi, tak ſo ßo ßynej mjenje ſamożiteju ſtarſcheju ſkładnoſcź dawa, pſchekupſtwo nawukнucź.

J. T. Glien w Budyſchinje

na drjewowym torhoſchcźu 4.

(K tomu cźißtu pſchiłoha.)

Pschiłoha k czišłu 35 Serbskich Nowin.
Ssobotu 29. auguſta 1885.

Rudolf Behrisch w Lubiju w Sakſtej,

maſchinańnja a parny hamor,

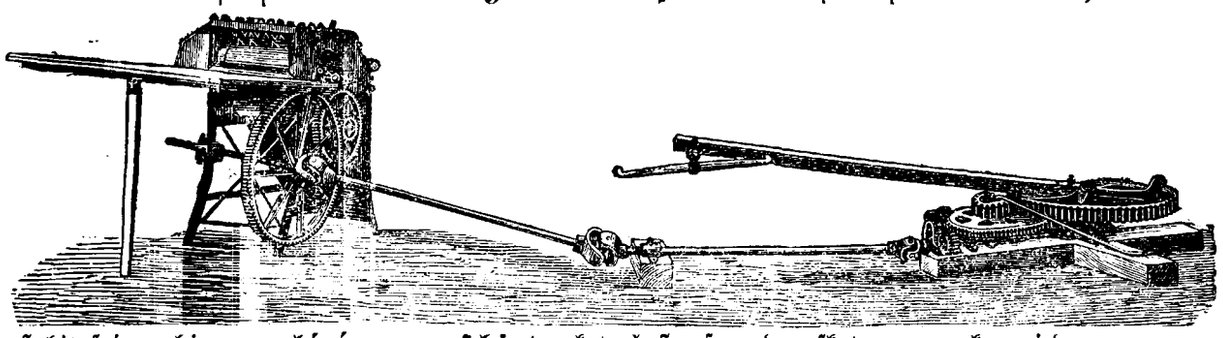

dźěła jako woßebitoſcź wubjerne **mlócźaze maſchiny,** kotrež ßo ſ wodu, ſkotom a ruku wjedu.

Maſchiny ßo pſches zyło akuratnje a derje twarja, tak ſo w naſtupanju ßwojeho lohkeho khoda, cziſteho młóczenja, pſchi czimž ßo ſorno njewobſchkodźi, pſcheßahnjene njejßu. Wobkhadźenje ſ nimi je najſproſczíſche a najlózſche.

Maſchiny ßo po tym kaž ßo žada ſ tſchaßadkom a cziſczadkom a bjes njeju twarja.

Wulka liczba pſchipósnaczow ſa hódnoſcź mojich maſchinow ßwědczi.

Moja pißańnja je tež njedźelu wotewrjena a w njej ßo ßerbſki rěczi. Na žadanje ſkaſarja tež někoho ſ mojich ludźi k wobhladanju pſchiprawy darmo wotpóſczełam.

Pſchi ſkaſanju maſchinow ßo niczo do prědka ſapłaczicź njetrjeba, a płaczenje móże ßo po dźělbach ſtacź.

Kóždu maſchinu na tydźeń na pruhu wotedam a ju, jeli ſo by po žadanju njebyła, wróczo wosmu.

Pódla toho hiſchcże wſchě druhe **ratańſke maſchiny a grat** dźěłam a czeſczenych knjeſow ratarjow najpodwolniſcho proſchu, ßebi moje maſchiny wobhladacź.

Rudolf Behrisch.

K kermuſcham

poručam ßwój pſched lětom 1852 wunamakany a ſ kóždym lětom bóle žadany, **wote mnje ßameho jenož prawdźiwy fabrizirowany**

korjeńſki wolij (Gewürzöl)

k tykanzy- a ſchtryzlepjeczenju.

Daj tutomu wolijej na pjeczny zokor, kotryž chzeſch pjeczwu pſchiwdacź, nakapacź. Tónle korjeńſki wolij njedawa jenož tykanzam a ſchtryzlam najkraßniſche dobroßkodźenje, ale pſchiſporja tež hibanje á hicże cześta. Jena ſchkleńza ſa 20 np. je na 1½ měrzy abo hachtla = 4½ kilo, ſchkleńza ſa 30 np. k 9 kilo (prjedy 3 měrzam), ſchkleńza po 50 np. k 18 kilo (prjedy 6 měrzam) muki doßahajza a maja tutón wolij na pſchedań w **Budyſchinje** knježa:

Auguſt Bartko,
Wilh. Berger,
Friedr. Braun,
Otto Engert,
E. Glien,
J. T. Glien,
Th. Grumbt,
Wilhelm Jacob,
J. G. Klingſt Nachf.,
Herm. Kirſchner,
W. Kögler,
Hermann Kunack,
Hermann Lemka,
H. Lindner,
C. A. Mickan,
Moritz Mörba,
Arno Möckel,
G. A. Mager,
Ernſt Mittaſch,
Richard Neumann,
A. Niemſchka,
Carl Noack,
Carl Pötſchka,
Richard Pötſchka,
Guſt. Poſer,
Ad. Rämſch,
Wilh. Schamlott,
C. H. Schmidt,
Strauch & Kolde,
Joh. Wannack,
J. G. Poetzſchka w Wósborku,
J. Rämſchez herbja w Wósborku,

w Kamjenzu: **Guſtav Birus**, **Fritz Goldberg**, **G. L. Loeſcha**, **Oskar Methka**, **Arthur Großmann Nachf.**

a poručam ja jich ſkład czeſczenym Serbam a Serbowkam k dobrocźiwemu wobkedźbowanju.

Heinrich Müller, fabrikant w Lipſku.

NB. Dokelž ßo w nowſchim czaßu wjele korjeńſkeho wolija pſchedawa, kotryž pjeczwo zyle ſkaſy, dokelž ßo huſto ſchkódne wutki nałožuja, dha proſchu, ſo bychu ßo czeſczeni wotebjerarjo pſched ſchkodu wobarnowali a ßwěru na etiquettu hladali, hacž mjeno a firmu bleſchka a etiquetta noßy. H. M.

Pſchedawam

po czaßej pſchimĕrjenych płaczińnach błĕdowaze wupkody:

rajß	**punt po**	**15**	**np.,**
jahły	„ „	13	„
krupy	„ „	14	„
hejduſchku	„ „	16	„
ßoki	„ „	16	„
buny	„ „	14	„
pſcheńczny gris	„ „	18	„
khěžorſki wucjah	„ „	18	„
II. druzinu	„ „	15	„
ßuſchene ßłowki	„ „	22	„

C. Kahrowe
na žitnych wikach
pſchi póſtſkej kowańni.

Najlĕpſche a najtuniſche

zigary

w najwjetſchim wubjerku
poručza
Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haßy
a w kupnizy.

Khofejowy ſklad.

Ssylnje a derje ßłodźazy hižo po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcże tuńſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßkodże poručataj

bratraj Měrſchej
na žitnych wikach.

Krajnosejmska wólba.

Za předstejacu wólbu krajnosejmskeho zapósłanca 8. wjesneho wólbneho wokrjesa poručamy předsydu ratařskeho wokrjesneho hornjołužiskeho towařstwa

k. p. Pfannenstiela w Budyšinje.

Tón samy, dołhe lěta nam za kruty konservativny kharakter znaty, dawa přez swoje dołholětne skutkowanje w provincialnym sejmje, přez swoje powšitkownje wužitne wuspěšne skutkowanje w horka mjenowanym wokrjesnym towařstwje, kaž tež w krajnej kulturnej radźe, přez swoje mužniwe a z wuspěchom krónowane zastupjenje za interesy połnócneje Łužicy přećiwo samym industrialnym prócowanjam połodnišeje Łužicy, přez załoženje wokrjesneje dźěłaćeřnje, załoženje prěnjeje sakskeje ratařskeje šule a wokrjesneje sadownje, přez zastawanje tak wjele ważnych druhich česnych zastojnstwow, w wokrjesu a w provincy najwěsćiše rukowanje, zo budźe swěru dowěrjene interesy swojeho wólbneho wokrjesa serbskeje a němskeje narodnosće w sejmje zastupować.

Tón samy je wólbu, hdy by na njeho panuła, přijeć slubił.

Konservativny wólbny komitej w Rakecach a wokolnosći.

Destillazija Adolfa Rämscha

w Budyschinje pschi butrowych wikach

porucza ßwój wubjernje cžiscženy **cžisty palenz** w picželach po 10 litrach, No. I liter po 17 np., No. II liter po 14 np. Dale wubjernje ßłódke **likěry**, liter po 60 np.; ßłódki **jednory palenz**, liter po 40 np., pschi wotewsaczu 10 litrow liter po 35 np. Ssudobja ßo pschi potrjebje k tomu pożcza.

Paleny khofej,

wubjernje ßłodźazy, punt po 100 a 120 np., porucza pschezo cžerstwy **Th. Grumbt** na swonkownej lawskej haßy.

Parnu pscheńcžnu muku a dobre ßuche drożdźe

porucza **August Biesold**, pjekařski mischtr na bohatej haßy s napschecza pósta.

Sa manövry

wulku dźělbu

wulkich wołmjanych spanskich abo konjazych dekow

(niz lohku połwulku hubjenu tworu)

poruczam, dokelž ßym je składnostnje tunjo kupił, po fabrikskich płacžisnach.

E. G. Leuner na schulskej haßy.

Rubischcza na hłowu, wokoło schije, kaž wscha žónska a mužska drasta ßo njepróta chemiszy cžiscži

w **W. Kellingez barbjeřni**

w Budyschinje na ßukelnskej haßy 2.

Parna fabrika

schokolady, zokrowych tworow a mjedowych tykanzow

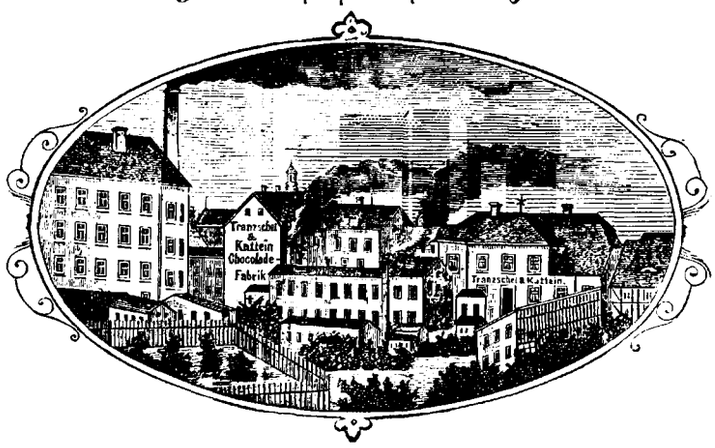

Rudolfa Katteina,

prjedy Tranzschela a Katteina,

w Budyschinje

na hospitalskej haßy 7 a różowej haßy 10

porucza

ßwoje cžiste a dobre fabrikaty po jara tunich płacžisnach.

Katteinowy Budyschski konfekt: 1/4 punta po 15 np.

Cžorne židźane tkaniny

kupuja ßo w snatej najlěpschej tworje **jara tunjo** pola

Richarda Gautzscha,

prjedawscheho sastupjerja firmy M. G. Freyberg,

na hłownym torhoschcžu

pódla kupnizy (gewandhaus).

Žónske mantle, paletoty, ßomocžane žakety ßo rjenje a trajnje s nowa barbja a ßo po žadanju wuporjedźa

w parnej barbjeřni **W. Kellinga.**

Schtóž ßo nahłenzy boji

abo kotrehož je wona hižo podeschła, abo schtóž na wjercženje, skhromjenje, bjessparnoscž, khore nervy cžeřpi, njech ßebi knižku „Wo wobróczu a wotstronjenju nahłenzy", 3. nakład, wot spißaczela, něhduscheho krajno-woborneho bataillonskeho lěkarja R. Weißmeinna w Wilshofenje w Bajerskej, darmo a franko skasa.

Khofej

wot najtunischich hacž do najlěpschich družinow, jara derje ßłodźazy, porucza **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tucžne ryby, najtunischo porucza **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Hamburg-Amerika.

Kóždu ßrjedu a njedźelu do New-Yorka

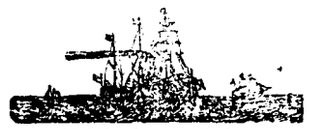

s póstskimi parołódźemi

Hamburgsko-Amerikanskeho paketjězdneho akcijskeho towařstwa.

Wukasanje a pschewjesne pißma dawa No. 867. **Albert Meisel w Budyschinje.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 36. **Sobotu 5. septembra 1885.** **Lětnik 44.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Sedanski zwjedźeń je zo w Barlinje po swuczenym waschnju zwjecził. Hłowny punkt zwjedźenja bě wulka parada gardekorpsa na tempelhoffskim polu, pschi kotrejž zo 35 bataillonow, 30 eskadronow a 21 batterijow se 84 kanonami wobdźěli. Khěžora a khěžorku lud s radostnym wyskanjom powita. Pschi paradźe běchu bajerski prynz Arnulf, meklenburgsko-schwerinski wulkowójwoda a ruski wulkowjerch Michał Michałowicz pschitomni. Khěžor paradźe w wosu stejo pschihladowasche a zo na konja njeźyże, hacž runje toho pschezo k tomu hotoweho dźerżachu. Krónprynz, kotryž bě zo hakle runje wot wulkich bajerskich kavalleristich manövrow wrócził, psched khěžorom prěni garderegiment nimo wjedźesche.

— Wjerch Bismark je s 1,200,000 hriwnami, s kupje Schönhausenskeho kubła zbytknymi, „Schönhausenske wustajenje“ załožił, kotremuž je khěžor prawa juristiskeje wosoby spožcził. S wustajenjom maja zo němszy młodźenzojo, kotsiž wyschsche wuczerstwo studuja, podpjeracz, tež wudowy wyschschich wuczerjow k wotczehnjenju swojich dźěczi podpjeranje dostanu. Podpjera ma porjadnje létnje 1000 hriwnow wuczinicz.

— Nowy pruski lotterijowy zakoń, kotryž dyrbi Pruskim hracze w sakskej lotteriji poczežicz, je zo wot statneho nawěschtnika wosjewił. Po nowym zakonju zo tón, schtóž w Pruskej w njedowolenej lotteriji hraje, po pjenjesach hacž do 600 hriwnow khosta. Schtóž tajke loźby schedawa abo schedawanje spěchuje, zo po pjenjesach hacž do 1500 hriwnow khosta. Wosjewjenje dobyczow tajkich lotterijow w pruskich nowinach zo po pjenjesach hacž do 50 hriwnow khosta. Lotterijam zo wschě swonka Pruskeje zo mějaze wuloźowanja hibicziwych a njehibiczíwych wězow za rune dźerża.

— Niz jenoż ruskich, tež awstriskich poddanow pruske knježerstwo w nowschim czażu wupokasowacz sapoczina. 27. augusta je zo wschitkim awstriskim poddanam w Danzigu poruczko, so dyrbja hacž do 1. oktobra Prusku wopuschczicz, hewak jich s mozu s kraja wuczerja. Mjenowany dźeń je zo 60 Ruskich a 20 Awstriskich wupokasako. Dalsche wupokasanja zo hischcze wotczakuja. Wupokasani s wjetscha pschekupstwu pschiźkuscheja; wjele s nich wobzedźi wobschěrne pschedawarnje a ležomnosce, kotrež budźa zo w nětczischich wobstejnosczach s czežka płaczisny hódno pschedacz dacz, tak so budźe někotry swoje wobzedźenstwo njepschedate wostajicz dyrbjecz. Awstriske konsulatstwo w Danzigu je sjewiło, so drje njebudźe wupokasanje wróczicz móz, dokelž je wot pruskeho ministerstwa pschikasane. W Němskej wěstosczi wikowanja psches wupokasanja jara schkoduje. Pschekupzy se staroscziwosczu widźa, so zo psches to stare swjaski a poczahi rostorhnu. Pósnjanskej pschekupskej komorje je zo wot pschekupzow próstwa pschepodała, so bychu zo mjena tych wosjewiłe, kotrychž wupokasanje podeńdźe, so by pschekupzam mózno byko, zo s nimi psched wupokasanjom wurunacz.

— W narańschej Afriziy zu zo s nowa krajiny pod němske knjejstwo stajiłe. Tele dny je zo s póstiskej kóždu afriski puczowar Weiß, kotryž w służbje němskeho narańscho-afriskeho kolonialneho towarstwa steji, do Europiskeje wrócził. Wón je liscziny zobu pschinjeźł, w kotrychž zu wuczinjenja napisane, po kotrychž tanganiski sultan Tamba krajiny, w poknozy wot Elsagara ležane, Němzam pschewostaji.

Awstrija. Psches njesnjeźliwoscz Czechow a Němzow zu w Czechach najnjespodobnische wobstejnosczе nastałe. Němzy Czecham, hdźež zo hodźi, žiwjenje wohidźa, a Czjescha po mózności Němzam niczo w tym nastupanju winojczi njewostawaju. Najhórsche njepschecželstwo bjes woběmaj ludomaj tam knježi, hdźež Czjescha a Němzy mjesuja. Tak zu njedawno Czjescha w Kraloweje Dworje němskich turnarjow, kotsiž s němskimi khorhojemi a němskimi spěwami Czechow mjersachu, s města wuhnali. Wjele hórje hacž Němzam w Kraloweje Dworje je zo Czecham w Liberzach seschko. W hosczenzach, w kotrychž zo tamnische czěske towarstwa skhadźuja, buchu 26. a 27. augusta wot němskeje młodźiny wokna wubite. Tsi dny posdźischo buchu czěszy wikowarjo, kotsiž do Liberz warjenja wjesechu, w Langenbrucku pola Liberz wot Němzow nadpanjeni a krwawi bicźi. Woźmjo mužojo buchu s nożemi sranjeni, pjeczo tak straschnje, so dyrbjachu lěkarsku pomoz pytacz. Wóźom nadpadnikow je polizija wuźlěkźiła a sajała.

Schpaniska. Schpaniskemu knježerstwu a jeho nowinarstwu zo radźicz nochze, lud, dla němskeho wobzadźenja Karolinskich kupow rosnjemdrjeny, směrowacz. Demonstrazije pschecźiwo Němskej zo we wschěch kutach a kónzach Schpaniskeje s tajkim sahorjenjom a wobdźělenjom do skutka stajeja, kaž by Němska zyku Schpanisku lapnucz chzyła. Zyły lud zo hacž do najnižschich klazow psches sadźerżenje Němskeje tak hłuboko ranjeny czuje, so by najradscho Němzam wójnu schipowjedł. Pschekupske towarstwa wschěch wulkich městow zu zo wobsamknjenjam pschekupskich towarstwow w Barzelonje a Madridźe pschisamkle. W Sevilli, Malagje a Korunje — wschudźe je zo wikowarstwo s Němskej sastajiło a někotsi wulzy pschekupzy zu pjecza do Němzow pisali, so dyrbja zo jich sliczbowanja wobsamknucz a wscho dalsche wikowanje skónczicz. Straschne sa knježerstwo běchu demonstrazije, kotrež zo w Barzelonje mějachu. Na 100,000 wozobow zo pschi nich wobdźěli. Khlamy běchu sawrjene, hazy a khěže s khorhojemi wupyschene. Dokelž guvernér toho runja se zwojeho doma khorhoje wupowźnucz nochzysche, zo lud do bjesrosumneje roshorjenosczе da a zebi wotmyźli, dom sapalicz. Durje buchu s petrolejom polate a potom sapalene. Guvernér rucze wojakow k pomozy sawoła, a tutym zo poradźi, njeměrnikow rosehnacz. Knježerstwo by rad Karolinsku należnosczi s Němskej w dobrym měrje wujednało a je spytało Němzam njepschecželne hibanje w ludu podtłóczicz. Tola pschi tym dyrbjesche spósnacz, so je zo roshorjenje luda wot najwyschschich hacž do najnižschich klazow smozowało. Ludowa njemdrosczi by zo pschecźiwo knježerstwu wobroczika, hdy by zo jej wot tutoho napschecźiwo stupiło. Knježerstwo je toho dla nusowane, zo na sdacze zobu pschecźiwo Němzam skobicz. Duž je wotmyźlenje, wojerski klub samknucz, kotryž w wójsku njepschecželski duch pschecźiwo Němskej rosschěrja, spuschczicz dyrbjało. Na to so by generala Salamanku wotzadźiło, kotryž je němskemu krónprynzej czerwjeny workowy rjad wróczo późłał, zebi ani pomyźlicz njemóże. Sa knježerstwo je hižo

doſcź ſtraſchne byko, ſo je Salamanku, w tu khwilu najwidźaniſcheho muža w Schpaniſkej, dla jeho ſadźerźenja naßwariko. Tola hdyž je ßo knjeźerſtwo nadźako, ſo Salamanka po tutym poroku ßwoje ſaſtojnſtwo ſkoži, je ßo myliko; pſchetož general ſ horda wotmolwi, ſo jemu žel cźini, hdyž je knjeźerſtwo ſ jeho ſadźerźenjom njeſpokojom. Knjeźerſtwo ßebi ani ſwěriko njeje na praſchenje guvernĕrow w provinzach, kak dyrbja ßo napſcheczo nĕmſkonjepſcheczelnym demonſtrazijam ſadźerźecź, wotmolwicź, ſo bychu je ſakaſali. Hacź runje ßo knjeźerſtwo po tajkim ludowym žadanjam po móžnoſcźi podwola, dha tola njeſpokojnoſcź pſcheczíwo njemu dźeń a bóle roſcźe. Knjeźerſtwowe ſtejniſchczo ßo kablacź poczina, ßamo na wójſko ßo wjazy ſpuſchczecź njemóže. Republikanſzy ſjawnje wo tym rĕcźa, ſo dyrbi ßo marſchal Seranno na czoło wójſka ſtajicź a republiku proklamĕrowacź.

Rußowſka. Zaŕ ßo pſchichodne lĕto do ßrjedźneje Aſije poda, w kotrymž cźaßu budźe transkaſpiſka żeleſniza do Merwa natwarjena. Alexander III. chze ßo pjecźa w Samarkandźe ſa khĕžora ßrjedźneje Aſije krónowacź dacź.

Nowy knjes hoſpodaŕſki ſarjadnik.

(Pokracźowanje a ſkóncźenje.)

Pſchitomni ßo ſ zykej ſchiju woſchcźerjachu nad njewopißomnje pſcheßkapnjenym wobliczom hajnika, kotryž wſchón podyrjeny woczi na muža, w durjach ſtejazeho, wudźĕraſche. Tola na dobo ßo wón ſaßo woživi, jako wucźeŕ, bjes tym ſo ßo druſy dale ßmějachu, ſapocźa: „Nětko, hajniko, drje prĕcź njebudźecźe, ſo ſcźe wĕrka byli, kotryž je ßo lepicź dał. Schcźipak móhł nětko ſe 1050 hriwnami pſche wſchĕ hory bycź. Tola wón tu ſteji, ſo by wam waſche pjenjeſy wrócźił. My ßmy wſchitzy ßwědzy, ſo ſcźe prajili, ſo ßmě tón, kotremuž ßo ſchlachcźi, wam na leßne waſchnje pjenjeſy abo kajkuźkuli druhu wěz wuwabicź, wujebanu wěz wobkhowacź, je-li ſo jeho wotmyßlenje hnydom njepſchewidźicźe, a ſo tón pódla toho hiſchcźe 500 hriwnow myta doſtanje. Pſcheleſcźeni wy ſcźe, wy ſcźe ßo ſabłaſnicź dali, kaž hiſchcźe žadyn ſ naß, po tajkim dyrbicźe tež ßlubjene 500 hriwnow wupłacźicź."

To bĕ lohko prajene. Tola hajnik, měſto ſo by pjenjeſy wudał, ßo na Schcźipaka, niczoho ſkeho ßo njenadźazeho, kaž dźiwi wali a jemu 1050 hriwnow ſe ſaka wutorže. Sſo pſcheßwĕdcźiwſchi, ſo ſ pjenjes niczo njepobrachuje, rosnjemdrjeny ſ domu ſkocźi, ſo by te 1050 hriwnow w hłownej kanzlaji wotedał.

Do lĕßa pſchiſchedſchi, jemu jeho ſke naſhonjenje do myßlow pſchińdźe, a wěz ßo jemu ſdaſche, kaž budźiſche ßón byka. Wón, hajnik Cźornak, bĕ ßo wot jeneho keklerja ſa nóß wodźicź dał! To ßo jemu njemóžne bycź ſdaſche, njedźiwajo na to dyrbjeſche pſchidacź, ſo bĕ wſcho wĕrnoſcź, ſa njeho žałoßna wĕrnoſcź! To wußmĕchowanje, kotreż nětko na njeho wſchudźe cźakaſche! Mĕnjenje, ſo je wón pſcheklepanz a mudracźk, bĕ ſ jenym dobom powrócźene. Sarejicź budźiſche ſ hněwom móhł, hdyž pomyßli, ſo je njeſnaty ſazpity kekleŕ jeho, hajnika Cźornaka, ſ knjeźazeje wyßokoſcźe pſchi kulojtym blidźe w korczmje tak rjez ſe ßkowami dele ſtorhnuł. Nětko njemóžeſche dale druhich wobſchudźenych ſchkrĕcź a jich wußmĕchowacź. Ale! Ale jenož piknucź dyrbjeſche kekleŕ dla 500 hriwnow, potom bĕda jemu!

S tajkimi myßlami hajnik do hłownej kanzlaje ſtupi, hdźež jemu hnydom jeho póſdny pſchikhad porokowachu.

„Wĕſcźe tola", jemu jedyn pißaŕ pſchiwoła, „ſo dyrbicźe, hdyž macźe tu nĕſchto wobſtaracź, do dźeßacźich hodźin pſchińcź. Nowy knjes hoſpodaŕſki ſarjadnik chzyſche rad ſ wami porĕcźecź a je na waß hacź do ½11 hodźin cźakał. Nětko je woteſchoł. Móžecźe jeho naſdala pſches polo hicź widźecź."

Hajnik rucźe k woknu ſtupi, hdźež móżeſche noweho hoſpodaŕſkeho ſarjadnika lĕdma pokſta krocźelow ſdaleneho widźecź. Hajnik bĕ wſchón ſadźiwany. Nowy hoſpodaŕſki ſarjadnik, kotryž na polu ſ ludźimi rĕcźeſche, bĕ do cźiſta na Schcźipaka podobny, wón ßo jemu wot hłowy hacź do nohow dele runaſche, tak ſo by cźežko byko, jeju roſeſnacź.

„Nó, mje tutón kekleŕ hižo ſe ßwojej woßobu druhi raz njeſabkudźi, a hdy by ſe wſchĕmi helſkimi kuſkami hrał." Tak ßebi hajnik domoj duzy powjedaſche. A hdyž domoj pſchiſchedſchi tu keklerja Schcźipaka wokoło kaſycź widźeſche, tutomu, ßo ſe ſkobami tſchaßo, pſchiwoła, ſo dyrbi hnydom jeho rewĕr wopuſchcźicź a ſo ßo ženje wjazy na njón ſwažicź njeßmĕ.

K tomu bĕſche Schcźipak rad ſwólniwy, tola niz bjes tych 500 hriwnow. Leßnje toho dla ſapocźa: „Knjes hajniko, ſcźe waſche cźeßne ßkowo na to dali —"

„Tola niz žanemu keklerjej!"

Schcźipak hłuboko rosnjemdrjeny hłowu ſbĕhnu.

„Po tajkim chzecźe ſ dalſchimi pruhami mojeje wĕdomoſcźe ſpytacź?"

„Hladajcźe ßo! S druhej kekliju by ßo wam ſlĕ ſeſchko!"

A ſ tutymi ßkowami hajnik do ßwojeho doma khwataſche, Schcźipaka ſe ſkotych ßonow wutorhnuwſchi, do kotrychž bĕ jeho wón, hdyž 500 hriwnow lubjeſche, ſakolebał.

Tutón a pſchichodny dźeń ßo hajnik Cźornak wo wßy widźecź njeda. Korczmu, w kotrejž bĕ lĕta dołho wſchĕdnje ſ hoſcźom był, ſ zyka wjazy wopytacź nochzyſche. So pak wón tutomu roßßudej hižo na druhi dźeń ßwĕrny njewoſta, dyrbjeſche podawkej pſchipißacź, kotryž hajnik drje ženje ſa móżny mĕł njebĕ.

Ssrjedu mjenujzy — dwaj dnjej po tym, ſo bĕ ßo Schcźipak jako nowy hoſpodaŕſki ſarjadnik pſchedſtajił, ßo njenadźujzy w hajnikowym domje zuſbnik pokaſa, kotryž pſchipowjedźi, ſo je nowy hoſpodaŕſki ſarjadnik kubkow wjerćha Steinberga. Wón hajnika proſcheſche, ſo by jeho w ßwojim revĕrje wokoło wodźił a podſtajenych hajniſkich dźĕłacźerjow pokaſał.

Hajnik Cźornak bĕ pſches tutón wopyt wſchón pſchekwapnjeny, tola jenož na nĕkotre wokomiki: „Aha", ßebi potom praji, mužowy bĕły zylindrowy kłobuk, brylu a brodu wobhładujo, „to je Schcźipakowy druhi kuſk. Nó, cźakaj jenož, tebje chzu tón ras ſa wuſchi wſacź."

So by zuſy woprawdźe nowy hoſpodaŕſki ſarjadnik był, ßebi hajnik ani dźecź njeda. Stary hoſpodaŕſki ſarjadnik njebĕ ſkoro ženje do hajnikoweho domu pſchiſchoł, ſchto by tam po tajkim nowy pytacź dyrbjał? A potom ßo tón pſched nim ſtejazy zyle Schcźipakej runaſche, kotryž bĕ jeho póndźelu k norje mĕł.

„Po tajkim wy žadacźe", hajnik ßo ſchibale poßmĕwajo praji, „žadacźe ßebi, ſo bych waß pſches ßwój revĕr wjedł? Dyrbi to hnydom bycź?"

Zuſy ſe ſpodźiwanjom na hajnika hladaſche, kotryž ſmĕrom pſchi blidźe ßedźo ſpokojom do ßebje ßmějkotaſche.

„To ßo wĕ, hnydom", wón wotmolwi.

„A", ßo hajnik ani woczi njepoſbĕhnuwſchi dale praſcheſche, „dźĕłacźerjow, mi podſtajenych, chzecźe tež widźecź?"

Dlĕſcha khwila ßo minu, prjedy hacź zuſy ſ nowa ſapocźa: „Mam tola hajnika Cźornaka pſched ßobu?"

„Zyle prawje, hajnika Cźornaka, knjes — knjes hoſpodaŕſki ſarjadniko!"

„Nó, potom drje waß hakle na waſche pſchißłuſchnoſcźe dopomnicź njetrjebam?"

„Na žane waſchnje, luby knjes knjeźe! Poßyńcźe ßo! Nadźijam ßo, ſo pſches jene pſchińdźemoj."

„Knjes hajniko", zuſy ſ roskaſowanſkim hłoßom praji, „njejßym tu pſchiſchoł, ſo bych ſ wami bamborił."

„Haj, ſchtó dha je waß ſawołał", ßo hajnik ßmějo wopraſcha. Zuſy pſches tuto wotmolwjenje kaž poraženy naſad ſtupi.

„Tón muž je pak wrótny, pak pjany!"

„Hahaha! Najſkerje wrótny. Pjanoſcź wam pſchewoſtaju."

Roshorjeny ßo hajnik k durjam wobrocźi.

„Hajniko Cźornako, ſcźe wot dźeńßniſcheho dnja ſ mojeje ßłużby puſchczeny."

„Dźakuju ßo wam, knjes hoſpodaŕſki ſarjadniko! Tola kaž ßo ſda, ſcźe ſpróżny. Jenož khwilku ſcźerpnoſcźe. Hnydom chzu waß na cźiche měſtaczko dowjeſcź, hdźež mózecźe, wot nikoho njemyleni, wotpocźowacź, tak dołho hacź ßo wam ſpodoba."

A ſ tutymi ßkowami hajnik ſ durjemi won ſtupi a dweju ſaßadźiteju ramjenjateju dźĕłacźerjow, w dworje drjewo kałazeju, k ßebi ſawoławſchi, jimaj praji: „Prĕdku wó jſtwje ſteji kekleŕ Schcźipak. Wón je ſaßo jako nowy hoſpodaŕſki ſarjadnik pſchiſchoł. Pſchimńtaj jeho a tyknśtaj jeho do kałoweje komory a woſtajtaj jeho tam, doniž ßo njewróczu."

To ßebi cźeladnikaj dwójzy kaſacź njedaſchtaj. Zuſy, pſches njewotcźakany nadpad na ßmjercź naſtróżany, ßo drje ſe wſchĕmi mozami ſapjeraſche, tola to jemu mało pomhaſche. Sa nĕkotre wokomiki bĕſchtaj jeho do małeje cźmoweje komorki ßunukoj, w kotrejž dwaj ßudaj ſ kißazym kałom ſtejeſchtaj.

Hajnik Cźornak ſ wjeßekoſcźu juſkaſche. „Tak, Schcźipako! To drje njejßu 500 hriwnow, tola pſchezo mſda, hódna twojich kekleŕſkich tryſkow! Tola nětko do korczmy, ſo by ßo wot tam Schcźipakowa mſda ludźom k nawjedźenju dała."

Bohužel pak w korczmje, dokelž běſche hiſchcże ſahe dopołdnja, jenož ſwónk ßedźeſche. Tola w běhu ſchtwórcź hodźiny bě ßo hižo na dwazeczi woßobow ſběžało, kotſiž mjelczo wobžarujo ſe ſpodźiwanjom Schczipakowe njeſbože ßkyſchachu.

„Ras", hajnik ſ horda roſeſtajeſche, „móže ßo kóždomu ſchibałſtwo ſejhracź. Tola druhi krócź ßo ja, hajnik Czornak, lepicź njedam."

„Ale ſcże też pſcheßwědczeni", ßo tu a tam praſchachu, „ſo je tón, kotrehož ſcże ſamknuli, woprawdże Schczipak?"

„To je kekleŕ Schczipak, na prěni wokomik ßym jeho ſeſnał. Nětko njech w kałowej komorje kißa, doniž tak tołſty njeje kaž naſch ſwónk."

Tola lědma běchu tele ßkowa ſ hajnikoweje huby wuſchke, ſtupi ſkoku měſchczanoſta do korczmy a jemu k boku — kekleŕ Schczipak.

„Runje je mi k wuſchomaj pſchiſchko, ſchtož ßo tu powjeda", wón ſpěſchnje praji. „Njemóžach rucże doſcź ſ knjeſom Schczipakom tu pſchińcź. Knjes Schczipak je hodźinu pola mje był; wón chze dźiwadło hracź a wo tym jednachmoj. — Hajniko, njeſſcże ßnadź praweho hoſpodaŕſkeho ſarjadnika ſawrjeli?"

Hajnik bě hižo dawno ſe ßwojeho ßydła ſtanuł a wuſtrójany na Schczipaka ſe ſchěroko wotewrjenymaj woczomaj hladaſche. Tołſty pót na dobo na jeho czoko ſtupi, jako ludźi, wczipnje ßo pſchiczíſchczażych, na bok ßunuwſchi ſ korczmy ſkoczi a w ßmjertnym ſtraſche domoj cźerjeſche.

A tu — kraßna wobrada! Tuta žałoßna njehoda! Žaneho dwěła wjazy njebě! Bě woprawdże wěrno: w kałowej komorje woprawdźity prawy nowy knjes hoſpodaŕſki ſarjadnik ßedźeſche!

Nětko wſchak knjeſa ſarjadnika bórſy ſ jeho njedobrowólneho pſchebytka puſchczichu a bórſy bě wón po pucu k ßwojemu ſtatokej. Hajnik pak ßo dale ſe ſtrachom poczeſche, ſ hroſu do pſchichoda hladajo, a njeſwěri ßebi hańby dła dom wopuſchczicź.

Na druhi dźeń pak dyrbjeſche tola won; bě k tomu nuſowany pſches wulke papjery, na wjele khěžow nałěpjene, kotrež wobydlerjam k nawjedźenju dawachu, ſo knjes Schczipak ſe ßwojimi wubjernymi kekleŕjemi w bliżſchich dnjach něktore dźiwadłowe pſchedſtajenja poda. Prěni kruch, kotryž budże ßo hracź, rěka: „Wopyt knjeſa hoſpodaŕſkeho ſarjadnika pola hajnika."

Hajnikowe njeſboże dyrbjeſche ßo, ßo roſumi, ſ tym ludźom pſched wocźi ſtajicź. To dyrbjeſche ßo na kóždy pad ſadźewacź, to ßo njeßmědźiſche ſtacź.

S czežkej wutrobu ßo hajnik k kekleŕjej, wot njeho w potajnoſczi na najhłubſcho hidźenemu, poda, a żadaſche ßebi, jemu ſumu mjenowacź, ſa kotruž chze ßo dźiwadłowych pſchedſtajenjow woſtajicź.

Schczipak ßebi wěz dołho pſchemyßłowacź njetrjebaſche. „500 hriwnow myta", wón praji, kotrež ßym ßebi ſprawnje pola waß ſaßłużił, dale 100 hriwnow ſa ßwoje doprjedne wudawki." Hajnik żadane pjenjeſy, ßwój hněw podtłóczo, hnydom pſchepoda a ßo rucże wotßali.

Pjenjeſy w ſaku mějo Schczipak w ßebi něſchto kaž wobžarowanje ſ hajnikom ſaczu. So by jemu ßnadź wužitny był, ßo k nowemu hoſpodaŕſkemu ſarjadnikej poda, kotremuž podawk tak k hajnikowemu lěpſchemu a na tak ßměſchne waſchnje powjedaſche, ſo knjes ſarjadnik, kotryž też żadyn ßurowz njebě, wěz wot żortneho boka wobhlada a hajnikej woda.

Wot toho czaßa bu hajnik mjenje naſdaty, wón wjazy njewußměchowaſche, hdyž toho abo tamneho ras pſcheleſczichu a hdyž ßo jemu tola ſaßo ras wuſda, mudraczka wutyknucź, doßahaſche pokaſka na „noweho hoſpodaŕſkeho ſarjadnika", ſo by ßo w nim ßamakhwała rucże poddußła.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Je dźe nětko czaß, hdźeż hewak pilnje po lěßach hriby roſtu. S tymi lětßa niczo njeje — bohužel, něktory je tola tak rad jě. Sa to pak roſcże něſchto druhe bóle, hacź je ſpomożne, to je cźrjóda kandidatow, kiž ßo wo dobycże mandata w 8. wjeßnym wokrjeßu pjeru. Je to tola dźiwne, ſo ßo w naſchej hewak tak cźichej krajinje wólbow dła pſchezo bóle mucźicź poczina a ſo ßo kandidatury kolportěruja, abo lěpje wot komitejow „bjes mjena" pſchi piwowych ławkach wulahnu. Mucźi ßo po móżnoſczi, ſo by lud njewjedźał, czoho a koho měł ßo dżerżecź a tak wulěſe napoßledku ßlěpz jako dobyczk. Czeſcź, kotruž ſapóßkanzſtwo w ßejmje pſchinjeße, pyta něktorykuliž; hacź je khmany, tajke měſto ſaſtacź a prawa burſkeho ludu ſakitowacź, wo to ßebi tajki „kandidat" mało ſtaroſcże cźini. Myßli, kaž prawy Turka: Komuž Bóh ſaſtojnſtwo dowěri, tomu dawa też k tomu trěbny roſum. Tomu tak njeje a widźimy w naſchim czaßu jaßnje doſcź, kak cźežko ma lud to wotczerpjecź, ſo w ßejmach a w rajchstagu telko mużow ßyda, kiž jenož pſchecźiwo knjeżerſtwam ſchkerjedźa a bóle ßwój wužitk a ßwoju czeſcź hladaja hacź ſpomoženje kraja. Njeßměmy w naſchich dnjach ſ lohka bracź ſ wólbami, a ßměmy jenož ſa muża bycź, wo kotrymž mamy pſcheßwědczenje, ſo je derje konſervatiwny a ſo budże naſche ſakſke knjeżerſtwo podpjeracź, pódla toho pak też naſch ßerbſki burſki lud hódnje ſaſtupowacź. Ssmy hižo w poßlednich „S. Now." na jednotliwych kandidatow ſpomnili, kotſiž ßo wo mandat ſamołwjeju. Knjes Běbrach ſ Lejna je ſ tym, ſo je na pokiw konſervatiwneho komiteja kandidaturu ſtožił, pokaſał, ſo je czeſcźehódny muż, kiž ßo pſchewinucź wě a ßebi na roſſchczěpjenje w Sſerbach njemyßli. Jemu budź ſa to dźak. Druhi, kiž je ßo dopomnił, ſo móhł mandat w 8. wokrjeßu doſtacź, je ryczerkubleŕ, kiž ma, ßam njewěm, hdźe, pſchi zykym ryczerſtwje hiſchcże 15 korczikow, telko, jako khěžkaŕ w pěſtach. Wbohemu ſeńdże ßo, kaž wěcznemu żidej; pſchi wſchěch wólbach cźiſchczi ßo do prědka a tola jeho nihdże njewola. So chzyli ßo tola w Němzach něhdże nad nim ßmilicź, w Sſerbach ſteja tola jeho wólbne akzije jara niſko a njecha ßo mi wěricź, ſo bychu Rakeczenjo, kiž pſchi wſchěch ſkładnoſczach telko dopokaſmow ßerbſkeho żiwjenja a ducha dawaja, ſa muża ßo dołho a wjele ſahorjecź móhli, kiž ßo buram jenož tehdy pſchißkodźa, hdyž jich trjeba. Sſerbſzy burja wſchak też wo njeho njerodźa. Jeho pſcheczeljo ßu nětkotſi němſzy pachmanojo, kotſiž runje toho dła, dokelž lědma dźeßacź mużikow licża, ſe ßwojim ryczerkublerkom cźim wjazy hary a ropota dźěkaju. My Sſerbjo ßo pſches to ſaßlepicź abo ſatraſchicź njedamy. My burja mamy też hłowu ſa ßo, a njechamy naſche intereßy do rukow ryczerkublerja pokożicź. Dwaj druhaj kandidataj hiſchcże ſtaj, wo kotrymajž móhło ßo prajicź, ſo „in Compagnie" dźěkataj. So wědomje, to njeprajimy. Ssmy hižo na nieju ſpomnili: Beeg w Brěſni, kiž je ßebi do hłowy ſtajił, ſo je mandat w ßejmje wěz, kotraž ßo herbuje kaž kubka. Tak měni, ſo měli jeho po njeboh nanu wuſwolicź. Tomu tak njebudże; młody to njeje, ſchtož ſtary, a ßami Němzy wokoło Kamjenża wija ſ hłowu. Hdy bychu hižo ſa Němza byli, njemóża tola, dokelž ma cźłowjek doprědkaŕſku wutrobu a khětro liberalne moſhy. Němſzy burja pak chzedźa toho runja konſervatiwneho ſaſtupjerja měcź. Beegej k pomozy je, kaž ßu „S. Now." hižo derje ſpomnili, kubleŕ ſ Paſliz pſchizpił, kiž měł ßo jako klin do Sſerbow ſahnacź a tak Beegej na ßedło dopomhacź. Wěz pónże jara cźeżzy, dokelž ßu Sſerbja ſa „kniffom" pſchiſchli, a je wěſte, ſo ſměje Beeg jenož liberalnych na ßwojej ſtronje, jeho pomoznik pak do zyła nikoho, dokelž ßo ſa tajkeho „konſervatiwneho" tola nichtó ſahoricź njemóże, kiž měł wěrne konſervatiwne burſtwo ſchcźěpicź a liberalnemu k dobyczu dopomhacź. Hiſchcże jedyn je, tón cźěri najmjenje hary po ßwěcże, ßměmy pak tón krócź prajicź, ſo wſcho na to pokaſuje, ſo ßo jemu mandat dowěri, to je kubleŕ Michał Kokla ſ Khróſcźiz. Jeho chzedźa niz jenož Sſerbjo, ale też konſervatiwni Němzy na ßejm wuſwolicź. Shromadźijna konſervatiwneho towarſtwa, kotraž ßo 31. auguſta w Budyſchinje mějeſche, je jeho ſa ßwojeho kandidata poſtajiła. Sſerbjo kaž Němzy běchu w tym pſches jene, ſo je wón tón muż, kotryž ßo najlěpje ſa ſaſtupjerja 8. wjeßneho wokrjeßa hodźi. Rad by wón hiſchcże do teje abo druheje woßady pſchijěł a ßo wolerjam pſchedſtajił; tola je czaß k tomu pſches to, ſo je konſervatiwny komitej khětro poſdże ſtanuł, jara krótki. Snaja jeho hižo wſchitzy Sſerbja ſ lěta 1881, hdźež je ßo woßadnym w Njeßwaczidle, Rakezach a Wóßlinku pſchedſtajił a měnimy, ſo budża tute woßady jemu tón krócź zyle pſchipadnucź, Minakał, wě ßo, ßobu. Schtož ſ wěſtoſczu wěmy, je, ſo knjeżerſtwo pſchecźiwo wólbje k. Kokle niczo nima, ale rad widźi, ſo ßo jeho kandidatura podpjeruje, hdyž w nim do ßejma muża doſtanje, kiž je konſervatiwny bjeſe wſcheho falſcha. To je też wina, ſo ßu jeho němſzy burja wokoło Kinsbórka ſańdźenu ßobotu k ßebi pſcheproßyli, ſo móhli ſa njeho w tamnej wokolnoſczi agitirowacź. Schtóż dha chze tón krócź w Sſerbach pſchi dobyczkach bycź, njech na Koklowu ſtronu ſtupi a jeho porucża. Prajimy Sſerbam wěrnoſcź: To, ſo telko kandidatow wuſtupi, njeje dobra wěz. Wone ſpekuliruje ßo na naſchu njepſchesjenoſcź. A tu ßmy hižo ßwojej czeſczi winowacźi, ſo tajkim ſpekulazijam kónz cźinimy ſ tym, ſo ſ jenym khłoßom ſa Koklu wuſtupimy. Hdyž naſchi němſzy ßußodźa widźa, ſo ßo my wo jich kandidaturu njeſtaramy, njebudża ßo w pſchichodże ważicź, pſchezo ßo do naſchich ßerbſkich naležnoſczow tykacź. Hdy dha to my Sſerbja cźinimy, ſo w němſkich wokrjeßach agitirujemy a hdy ßmy němſkim ßußodam ßerbſkeho bura ſa kandidata potykowacź chzyli? Tak njech nam też pokoja dadża w naſchich naležnoſczach. Kaž dołho Němzy widźa, ſo ßo my Sſerbja ſchcźěpimy, budża pſchezo prajicź: Die d— wendiſchen Bauern. Tajke ranjaze rěcże dyrbjo

ras kónz měcź a to ſtanje ßo najlěpje, ſo němſku ſpekulaziju na naſchu njepſchesjenoſcź k niczomu cźinimy ſ tym, ſo Sserb k Sserbej dźerži, kaž bratr k bratrej a kóždy toho podpjera, kotryž naſch lud wěſcźe derje w ßejmje ſaſtupowacź budźe: Michała Koklu w Khróſcźizach. Tón, a žadyn druhi, to budź heßko, ſ kotrymž wſchitzy Sserbja wot Minakała hacź bliže Kamjeńzej, wot Wotrowſkeho hrodźiſchcźa hacź na pruſke mjeſy na dźeń 15. ſeptembra k wólbam pónźdźemy. Bóh luby Knjes budźe wěſcźe naſchu pſchesjenoſcź a ſhromadne prózowanje krónowacź ſ nadobnym dobycźom, a potom nadźijamy ßo, ſo, kaž dołho Sserbja budźa, ſaſtupjerſtwo 8. wjeßneho wokrjeßa Sserbam ſawoſtanje.

— Jeho Majeſtoſcź kral Albert njebudźe ſa cźaß manövrow, pſchi kotrychž budźe wot 13.—17. ſept. pſchitomny, w Budyſchinje, kaž ßo ſ woprědka powjedaſche, bydlicź, ale ßo wſchědnje ſ woßebitym cźahom po żeleſnizy ſ Draždźan tu a ſaßo wrócźo poda. Kaž Budyſke hamtſke hetmanſtwo k nawjedźenju dawa, ſmeja ßo 4. a 5. ſeptembra brigadowe wuwuczenja na Bartſkich, Běkohórſkich, Brěſecźanſkich, Bukojnſkich, Skaneczanſkich, Kortniczanſkich, Trjebjenczanſkich, Drożdźijſkich, Dubrawſkich, Hlinjanſkich, Hrodźiſchczanſkich, Wichowſkich, Budyſchinkſkich, Kumſchiſkich, Njechornſkich, Pſchiwcźiczanſkich, Porſchiſkich, Nowo-Porſchiſkich, Nowo-Wujezkowſkich, Rakojdźanſkich, Wujezkowſkich pola Wósvorka a Worzynſkich leżomnoſcźach; wot 7., 8. a 9. ſept. detachementſke wuwuczowanja na Boranczanſkich, Kamjenjanſkich, Kelnjanſkich, Daliczanſkich, Wulko-Wjelkowſkich, Holeſchowſkich, Jeſchiczanſkich, Sajdowſkich, Mało-Wjelkowſkich, Libuchowſkich, Kuhowſkich, Lutobczanſkich, Měrkowſkich, Delnjo-Hórczanſkich, Khwaczanſkich, Poſthornſkich, Khaßowſkich, Radworſkich, Cźichonjanſkich, Mjeſchiczanſkich, Pomorczanſkich, Schekeczanſkich, Trjebjeńczanſkich, Wadeczanſkich, Wawiſkich a Wujezkowſkich pola Pomorz leżomnoſcźach; wot 11.—17. ſeptembra diviſionſke manövry na Wuriczanſkich, Jeńkeczanſkich, Zyżeczanſkich, Bosankeczanſkich, Delnjo-Kinjanſkich, Vórkowſkich, Budyſchinkſkich, Krakeczanſkich, Běkohórſkich, Brěſowſkich, Skaneczanſkich, Konjeczanſkich, Drożdźijſkich, Kubſchiſkich, Kumſchiſkich, Lětonjanſkich, Radźanſkich, Njechornſkich, Porſchiſkich, Nowo-Porſchiſkich, Pomorſkich, Raboczanſkich, Schekeczanſkich, Trjebjeńczanſkich, Wadeczanſkich, Wawiſkich a Worzynſkich leżomnoſcźach. — 2. ſeptembra je 3. bataillon grenadierſkeho regimenta Nr. 101 a grenadierſki regiment Nr. 100 do Budyſchina pſchicźahnuł. S poßledniſchim regimentom je też prynz Bjedrich Auguſt ßobu pſchicźahnuł, kotryž je ſa cźaß manövrow do tutoho regimenta ſaſtupił. — 5. ſeptembra ſměje ßo brigadowe wuwuczowanje w krajinje, wot Lutobcźa, Měrkowa, Khwaczíz, Kſchiweje Borſchcźe a Boranez wobmjeſowanej.

— S pſchicźinu Sedanſkeho ßwjedźenja ßo ſ wěžow, ſchulow a měſchczańſkich twarjenjow khorhoje ſmahowachu. W ſchulach ßo na ßwjedźeń ſ woßebitym aktom ſpomni a popołdnju ſchulſke dźěcźi ſe ßwojimi wuczerjemi wulět na ßußodne wßy cźinjachu.

— Tkalz K. A. Rychtař ſ Wopakeje 27. auguſta wós ſ zyhelemi wjedźo pſchi tudomnym bróžnjowym puczu tak njeſbożownje padźe, ſo pod koła pſchińdźe, kotrež Rychtarjej nohu ſłamachu a jeho ſ nutſka cźeżko wobſchkodźichu.

— W Kumwałdźe je 24. auguſta pſchi njewjedrje błyſk tamniſcheho kublerja Höhnu, jeho 17lětneho ßyna a dweju konjow na poli ſaraſył. Höhnu a jeho ßyna pod konjomaj morweju leżazeju namakachu.

S Rakez. Sańdźenu njedźelu wotbywaſche ßo hłowna ſhromadźiſna Rakeczańſkeho ßerbſkeho towarſtwa „Lipy“. Se ſpěwom „Hiſchcźe Sserbſtwo njeſhubjene“ ßo ſhromadźiſna wotewri. Na to k. pokładnik Pawlik ſliczbowanje a k. knihownik Miczka rosprawu wo knihowni w ſańdźenym lěcźe podaſchtaj, k. pſchedßyda Rjelka ſ rjanymi ßłowami wrócźo na powſchitkowne ſkutkowanje towarſtwa pokaſa a woßebje ſakożerja ſpěwanſkeho wotrjada wuſběhnu. Na to ſtawachu ßo nowowólby a wuſwolichu ßo: k. wucźeŕ Rjelka ſa pſchedßydu, k. kubleŕ Kliman ſa měſtopſchedßydu, k. Lukaſch ſa pißmawjedźerja, k. Pawlik a k. Pohla ſa pokładnikow a k. Miczka ſtarſchi ſa knihownika. Po tym mějeſche k. ſtudent Gólcź pſchednoſchk wo pſchißłowje: „Schtoż ßyjeſch, to žnějeſch.“ Skónczńje poſtaji ßo ſakożeński ßwjedźeń na dźeń 11. oktobra a ſhromadźiſna ßo ſe ßerbſkim ſpěwom ſkónczi. — Pſchejemy „Lipje“, ſo by tak dale roſtła a kćźeła Sserbam k wużitku.

S Kukowa. Schtoż w Sserbach hiſchcźe żenje było njeje, ßu w Kukowje do ſkutka ſtajili. Pſched narodnym domom ßerbſkeho katholſkeho ſpißowarja P. Tezelina Měta je ßo ſjawny pomnik ſakożił, kajkiż hewak jenoż na pohrjebnym měſcźe pola naß bywa. Sserbſka dźakownoſcź pak je ſ tym na jara pſchihódnym měſcźe ßo wopokaſała, dokelž nad rowom k. Tezelina w zyrkwi w Różeńcźe pſched kłětku by ßo podobny pomnik ſ cźeżka pſchiſwolił. — Na njedźelu 30. auguſta bě Kukowſke kaſino Tezelinowy ßwjedźeń pſchihotowało, dokelž bě njemóżne, ſo by ßo to po prjedawſchim wotmyßlenju na pokſtałětnym wopomnjeńſkim dnju jeho ßmjercźe, 18. julija, dokonjało. Tak ſkhadźowachu ßo Sserbja ſ bliſka a ſ daloka w lokala Kukowſkeho kaſina a pſched nim pola Delenczkez popołdnju wokoło 4 hodź. a cźah ſrjadowa ßo po cźiſchcźanym programje, jenoż ſo jěſdnizy wupadnuchu, dokelž bě trochu deſchcźowe wjedro a pucź po Kukowje trochu jara wuſti. Cźah wotewri a rjadowaſche tamniſcha wóhnjowa wobora ſ herzami; potom ßłědowachu wojeŕſke towarſtwo ſ Panczíz a wokolnoſcźe ſ khorhoju a katholſke kaſina, ſpěwarſke towarſtwa, woßebje „Jednota“ ſ Khróſcźiz, dale pſchedßyda Kukowſkeho kaſina k. Pjech ſe Sswinarnje a jeho naměſtnik, druźki, duchowni (kk. Vinzenz, Tadej, Hugo, fararjo Werner, Herrmann, Hórnik, kapłan Rěſak), ſtudencźi a ßobuſtawy Kukowſkeho kaſina. Hdyż bě ßwjedźeńſki cźah pſched narodny dom njeboh Tezelina pola Pólnych Młónkez, kotryż nětko ßyn jeho njeboh bratra woßßedźi, pſchiſchoł, wotſpěwa „Jednota“ ßwjedźeńſki ſpěw (text wot k. Barta) pod wjedźenjom k. wucźerja Hile ſ Khróſcźiz jara wuſtojnje. Potom ſtupi pſched pomnik k. ſaraŕ Werner ſ Khróſcźiz a mějeſche dłějſchu ßwjedźeńſku rěcź. Wón wupraji ſtajenje tajkeho pomnika jako něſchto nowe w naſchej krajinje, ſchtoż pak je hižo dawno w druhich ſtronach, też ſo ßo podobne pomniki cźaſto ſtajeja mużam, kiž njeßu tak doſtojni, kaž k. Tezelin. Nětko roſkładowaſche najprjedy jeho ſpißowarſku dźěławoſcź, kotraż je wſchitkim katholſkim Sserbam k wużitku była, wſchitke jeho knihi poměnjejo, a dale też jeho wucźeŕſke, duchownſke a ſchcheſcźijanſzy pſchikładne żiwjenje a wumrjecźe njeboh Tezelina. Sta poßłucharjow na pucźu a na powyſchenym polu ſ kedźbnoſcźu a ſpodobanjom na k. rěcźnika poßłuchachu. Po tutej rěcźi wotkrychu pſchitomne ßwjedźeńſke ßerbſke druźki dotal ſapowißnjeny pomnik a pokożichu wěnzy w ßerbſkich barbach a wonjeſchka pſched njón. Dokelž běchu dalſche rěcźe na ßwjedźeńſkim měſcźe wuſamknjene, pokożiſchtaj hiſchcźe k. faraŕ Hórnik ſ Budyſchina, pſchedßyda Macźizy Sserbſkeje, pſchewodźany wot k. kapłana Skale jako ſekretarja, a k. ßeminarſki wyſchſchi wucźeŕ dr. Grólmuß ſ Budyſchina jako pſchedßyda Sserbſkeje Bjeßady w Budyſchinje (ſ deputaziju: kk. wyſchſchi żandarm Buk, wucźeŕ Sommer a pſchekupz Měrſch) kóżdy rjany wěnz pſched pomnik ſ krótkimi ßłowami. Prěniſchi praji, ſo pſchepodawa wěnz ſ njeßmjertniczkow (immortellow) a ſ bantom w ßerbſkich barbach a ſe ßerbſkim pißmom jako ſnamjo njeſahiniteho ßerbſkeho cźeſcźowanja w mjenje Macźizy Sserbſkeje jako towarſtwo, kotrež ßo w duchu a po pſchikładze njebo k. Tezelina literariſzy ſtara niz jeno ſa katholſkich Sserbow, ale ſa wſchitkich Sserbow w Hornjej a Delnjej Łużizy. Druhi pokoži kawrjenzowy wěnz ſ runje tajkimi ßerbſkimi bantami a ſe ßerbſkim pißmom jako na pomnik pilneho ßerbſkeho ſpißowarja a horliweho wótcźinza. Nětko widźachmy pomnik w jeho rjanoſcźi. Wón ſteji na granitowym murjowanym podſtawku a wobſteji ſ podkożka a wyßokeho obeliſka ſe ſyenita a ma tute napißmo: „P. Boſcźij Tezelin Mět, měſchnik w ziſterziſkim rjedźe, rodźeny 24. oktobra 1759 na tutej żiwnoſcźi, ſemrjety 18. julija 1835 w Różeńcźe. K wopomnjecźu 50lětneho ßmjertneho dnja ßławneho, njewuſtawazeho ßerbſkeho ſpißowarja, ßwěrneho a roshladneho duchowneho wucźerja, poſtajichu tutón wopomnik k ſnamjenju njeſapomniteje cźeſcźownoſcźe dźakowni Sserbja.“ Tutón pomnik je wot rěſbarja k. Redela w Kamjenzu jara rjenje a wuſtojnje wudźěłany. Sahrodnik k. Mět bě rjanych aſtrow nakhwilnje wokoło naßadźał. Po wotkrycźu pomnika pſchi pſchepodaczu wěnzow herzy tuſch piſkachu. Na to ſpěwaſche „Jednota“ hiſchcźe jedyn pſchimérjeny ſpěw a na poßledku ſanjeßechu wſchitzy pſchitomni narodnu ßerbſku hymnu: „Hiſchcźe Sserbſtwo njeſhubjene!“ Nětko ſrjadowa ßo cźah ſ nowa a wrócźi ßo k lokalu kaſina, hdźež wokoło ſcheſcźich dóńdźe. Tam dźakowaſche ßo k. pſchedßyda Pjech wſchitkim ßobuſtawam a hoſcźam, kotſiż běchu ſa wuhotowanje a poradźenje ßwjedźenja ßo poſtarali. W mjenje pſchedßydy cźitaſche tam ſjawnje faraŕ Hórnik hiſchcźe liſty, kotrež běchu wot pſcheproſchenych, na pſchikhadźe ſadźěwanych, pſchiſchłe, mjenujzy wot k. profeßora a ryczerja dr. Pfula ſ Njeßwaczidła, k. kapłana Libſcha, k. Sarjenka ſ Draždźan. Tym ßo ßława wunjeße. Towarſchna ſabawa trajeſche pola Delenczkez a w ſtanje abo zelcźe pſched jich domom do póſdnjeje nozy k ſpokojnoſcźi wſchitkich pſchitomnych. Kaſinowy lokal a wjele druhich domow w Kukowje běſche debjenych ſ pletwami a wěnzami, kaž też ſ khorhojemi w ßerbſkich, khěžorſkoněmſkich, ſakſkich a bamžowych barbach. Mětez dom bě wjecźor rjenje wobßwětleny. To wſchitko a zyły ßwjedźeń kaſinej, Kukowej a Sserbam cźeſcź cźini a ſměje wěſcźe żohnowanje ſa naſche lube Sserbowſtwo. Mětez pſcheczelſtwo

a potomnistwo kaž tež Kukowska gmejna budźe ßebi tutón pomnik jako woßebitosćz wyßoko ważićz. *M. H.*

Wußudźenja.

Ławniski ßud. Cźeßla K. F. A. Pětsch ſ Ringenhaina bě 14. junija na Hodźijſkich leżomnosćzach dwě pozpuli ſ koßydkom popanuk, po tajkim w njehońtwinſkim cźaßu ptaćzki kojik. Wobſkorżeny ma ſa tuto pſcheſtupjenje 30 mk. khoſtanja płaćzićz. — Wjazy krócz dla każenja domjazeho měra khoſtany cźeladnik E. Běbrach w Nowych Porſchizach a P. Jokuſch w Ssowrjezach njeběſchtaj ßo 28. junija poſdźe wjecźor ſ bydła korcźmarki Garbarjoweje w Kubſchizach, hdyž jimaj ta won kaſaſche, wotßalikoj. Jako běſchtaj ſkóncźnje korcźmu wopuſchcźikoj, bě Běbrach do korcźminych durjow bik, wołajo: „Hdyž ſ dobrym nuts njepſchińdu, dha ſe ſtym." Dla każenja domjażeho měra buſchtaj wobaj wobſkorżenaj k płaćzenju po 20 mk. ſaßudźenaj a Běbrach bu pódla toho hiſchcźe dla halekowanja ſ 10 mk. pokhoſtany.

Khoſtanſka komora. 26. julija wjecźor běchu ßo ſ bydła żiwnosćzerja Grolmußa w Schekezach 7 metrow běłeho płatu, jedyn żónſki ßuknjany mantl, 12 rubiſchcźow, 6 żónſkich ßuknjow, 2 żónſkej pjeſlej a 4 ſchórzuchi, kotraž draſta bě wſcho w hromadźe 106 mk. winojta, kranuke. Sa paducha bórſy Lejnu dźělenu Sikſchowu rodźenu Zimmerez mjenowanu Jähnichez ſ Holeſchowa wußlědźichu. Pſched dwěmaj lětomaj bě wona pola Grolmußez ßłużiła a bě jej wot toho cźaßa ſnutskowne tamniſchich twarjenjow wědomne. Mjenowany dźeń wona, ßebi na kranjenje myßło, ſ próſdnym wulkim korbom do Schekez pſchińdźe. W Grolmußez kólni wona rěbl nadeńdźe a jón k wocźinjenemu woknu ſtaji. Pſches wokno do komory ſaléſy a wot tam ſpomnjenu draſtu ßobu wſa. Wobſkorżenej jaſtwo na dźewjecź měßazow pſchißudźichu. — Dźewjecź krócz khoſtana cźeladniza Marja dźělena Schołcźina, bywſcha ſwudowjena Rjenczowa rodź. Bräuerez bě 4. aug. ſe ſahrody na knjeźim dworje w Ratarjezach jedyn ſchórzuch ſpakoſcźika a po proſchenju khodźika. Dla woſpjetneho paduchſtwa ju ſ jaſtwom na ſchěſcź měßazow a dla proſchenja ſ tſidnjownym arreſtom pokhoſtachu.

Přilopk.

* Wó jſtwach, hdźeż ßu telefony, je ßo lětßa w wſchelakich měſtach wobkedźbowało, ſo pſchi njewjedrje ſ telefona dyß a dyß ſchkriczki abo wóhnjowe hadźiki ſkakaju, a ſo pſchiprawa ſchumi a bórczi. S toho ßo ſpósnawa, ſo telefon elektrizitu ſ powětra na ßo cźehnje, ſo je po tajkim tak rjez mały błyſkowód. Duż je ſtraſchne niz jeno pſchi njewjedrje telefonowacź, ale tež w tajkim cźaßu blísko telefona ſtacź, dokelž móhł błyſk ſ telefona na cźłowjeka wotſkoczićz.

* (Wot wjelka ſeżrany.) Żadkawy napohlad ßo ſańdźenu ßrjedu wjecźor dwórniſchcźowym ſaſtojnikam w Prieſtewitzu poſkićzi. W jenym menażerijowym wosu, k żeleſniſkemu cźahej pſchipowßnjenym, bě ßo jedyn wjelk ſe ßwojeje klětki dobył a menażerijoweho wobßedźerja, kotryž tam khory leżeſche, ſakußał. 8lětny hólz, kotryž pódla nana ßedźeſche, pſched wjelkom pſches wokno cźeknu a ſe ßwojim wokanjom konduktérow na dźiwje ſwérjo kedźbnych ſcźini. Pſched Niederauſkim tunelom cźah toho dla ſaſtajichu a menażerijowy wós wot njeho rucźe wotpowßnuchu. Wjelk hiſchcźe pſchezo wot cźéka ßwojeho knjeſa żerjeſche a na kóżdeho ſuby ſchcźérjeſche, kotryž ßo jemu pokaſa. Duż dyrbjachu ſ tſélbu, ſpěſchnje pſchinjeßenej, beſtiju ſatſélicź.

* Kaž nowiny „Heimat" pißaju, w Grafenthalu ßwinje na natykowazu khoroſcź padaju, kotraž běſche tamniſchim buram dotal zyle njeſnata. Khoroſcź dlěhe njetraje, hacź dźeń abo połdra dnja. Nimale wſchě ßwinje, kotreż ſkhorja, tež ſeßlakaju.

* Burſki ßyn Wölfel ſe Schönlinda póndźelu tydźenja wjecźor ſ bajerſkeho měſta Hof ſe ſkótnych wikow domoj dźěſche. Njedaloko měſtacźka Rehau wón trochu ſady ßwojich towarſchow woſta. Tu jeho na jene dobo nękotſi njeſnacźi mużſzy nadpadźechu a jeho cźeźko, haj na ßmjercź ſraniwſchi jemu knižki ſ 1200 mk. pjenjes, kotreż mějeſche w lazowym ſaku tcźazy, rubichu. Dwaj ripßaj jeho w kużi krwě leżo namakaſchtaj a jeho domoj donjeßeſchtaj. S dołhim, cźeńkim, kónczojtym nożom běchu rubjeżnizy Wölfla pod prawym wuchom do hłowy kłóli; jaſyk pſcherěſnuwſchi nóż na lěwej ſtronje pod delnim cźeleßnom ſaßo won pſchińdźe. Wyſchſchi hamtſki ßudnik ſ Rehaua, wo kotrehoż ßo hnydom póßka, ßo bórſy na měſto poda, hdźeż běſche ßo njeſkutk ſtał. Tudy ßo rubjene knižki ſ pjenjeſami namakachu, kotreż je mordař pjecźa ſ khwatkom ſhubił.

* W małej wjeſzy Tag je ßo pſched krótkim żadkawe mordařſtwo ſtało. Tam wudowa bydleſche, kotrejż je pſched 20 lětami muż wumrjeł ſawoſtajiwſchi ji tſi njedoroſcźene dźěcźatka. Najſtarſchi ßyn rjemjeßko nawuknuwſchi bórſy telko ſaßkużeſche, ſo móżeſche ßwójbu ßobu ſeżiwicź. To pak běſche jara lohkomyßlny cźłowjek, a wſcha ſtaroſcź macźerje jeho na lěpſche pucźe pſchiwjeſcź běſche podarmo. Skóncźnje jeho macź ſa pěknu młodu holcźku wuda, ale tež żeńtwa njeporadźeneho ßyna njeporjedźi. Żyły dom mějeſche wot njeho wjele wuſtacź. Wóndano w ßrjedź nozy, hdyž żyła ßwójba ſpaſche, někajka hara wſchěch wubudźi. Kaž by njeſboże cźuła, macź do jſtwy běżeſche, hdźeż ßwoju pſchichodnu dźowku w kużi krwě leżo wuhlada. Tež do macźerje ßo njeporadźeny ßyn da a ſ dołhim wótrym nożom do njeje rubaſche, doniż ßo tež wona do jſtwy njewali. S krwawym nożom w ruzy njedocźink nětko do dwora cźérjeſche, ſo by tež ßwojeju bratrow ſkónzował, kotrajž běſchtaj ßo ſa ßußodowym płotom ſkowałoj. Starſcheho wot njeju wón wußlědźi a ſa nim cźérjeſche; dokelž pak jeho njedoſcźeże, nóż ſa nim cźißnu, kotryž pak na ſboże nimo ſlecźi. Bjes brónje ßo na to njedocźink do jſtwy wrócźi, do kotrejeż ßo ſamknu ludźom, kotſiž běchu ßo mjes tym ſběżeli, hrożo, ſo kóżdeho ſaraſy, ſchtóż chżył ßo k njemu dobycź. Poliziji pak ßo tola ſkóncźnje radźi jeho ſajecź, ale wona mějeſche wulku nuſu jeho pſched ludom wobrócź, kotryž budźiſche ſłóſtnika najradſcho żiweho roſtorhał. Żónſkej, kotrejż matej wobě někotre cźeźke rany, ſtej najſkerje mjes tym wumrjekoj.

* W Parifu chżedźa wyßoku wěżu natwaricź, ſ kotrejeż wjerſchka ſmėje elektriſke ßwětko zyłe měſto Paris wobßwěcźicź. Tale wěża (tórm) dyrbi 360 metrow wyßoka bycź, to je 635 kóhcźi.

* S Rigi ßo piſche, ſo je na kupje Eſel ſkótny mór wudyrił. Sa jedyn dźeń na tule khoroſcź 47 koni a 87 howjadow ſpada.

* Njedaloko Moſkwy rubjeżnizy pſched krótkim jeneho bura nadpadźechu. Jeho wurubiwſchi jeho cźélnaheho wußlěkachu, jemu hłowu wotrubachu a cźéło do hłubokeho pucźa cźißnuchu. Kemſcherjo cźéło, żałoſtnje rosbite, namakachu; hłowa ßo wokoło nohow waleſche. — S toho ßamßneho měſta wo mordařſkim nadpadźe pißaju, kotryž pak ßo poradźił njeje. K jenemu ſtarzej, bohatemu cźłowjekej, wóndano wjecźor pſchi cźmiczży 16lětny hólcźej pſchińdźe, kotrehoż nan bohacźkej něſchto pjenjes dołżi. Wudawajo, ſo je nan khory, ſo pak by rady ßwój dołh ſapłacźił, hólcźez ſtarza pohnu, ſo ſ nim ßobu dźěſche. Hdyž pſches moſcźik dźěſchtaj, hdźeż runje żanych ludźi widźecź njeběſche, hólcźez, kotryž ſady ſtarza krocźeſche, tutomu na jene dobo poſtromk pſches hłowu wokoło ſchije cźißnu. Stary muż pak ſtrach, kotryž jemu hrożeſche, rucźe doſcź pytnu a ſa poſtromk ſ ruku pſchimnuwſchi młodemu njedocźinkej ſadźěwa ßeklu wokoło ſchije w hromadu ſcźahnucź. Widźo, ſo ßo jemu jeho ſamyßł poradźił njeje, ßo hólcźez do cźékanja da; ſtarz pak ſa nim wołaſche, duż jeho bórſy pſchimnuchu. Pſched ßudniſtwom je ßo njedocźink wuſnał, ſo je ſtarza ſadajicź a potom wurubicź chżył wjedźo, ſo ma tutón pſchezo wjele pjenjes pſchi ßebi.

* W ruſkej wßy Ssoßninje 22. ſańdź. měßaza Boži woheń wuńdźe, kotryž farſke twarjenja a dom kapłana do procha a popjeła pſchewobrocźi. W kapłanowym domje, w kotrymż woheń naſta, pjecź cźłowjekow wo żiwjenje pſchińdźe: kapłanowa żona, 53 lět ſtara, jeho 20lětna dźowka, dwaj ßynaj, 15 a 13 lět ſtaraj, a jeho 5lětny wnuk. Se wſchej domjazej nadobu tež ßo jemu kóń a kruwa ßobu ſpaliſchtaj.

* W měſcźe Baku pſchi nawjecźornym brjohu Kaſpiſkeho morja ßu dźěłacźerjo ſwonkowne murje ſtareje twjerdźiſny torhajo wjele ſtarych pjenjes namakali, mjes kotrymiż ßu najſtarſche dobre 1200 lět ſtare.

* Do jeneho wulkeho měſta běſche pſched krótkim żid ſ makeho měſtacźka pſchijěł. Duzy po pucźu na burſu wón pytnu, kak jenemu njeſnatemu cźłowjekej, kotryž pſched nim dźěſche, ſapißna knižka, w kajkichż ßo papjerjane pjenjeſy khowaju, wupadźe. Żid ſa zuſym wołaſche, ale tutón njemyleny ßwoju ßmuhu dale krocźeſche. Knižku ſběhnuwſchi chżyſche żid zuſeho dohnacź; ale tu jeho druhi cźłowjek, kiž ſa nim pſchińdźe a běſche na pſchekupza podobny, ſadźerża jemu radźo, ſo by najprjódzy pohladał, kelko pjenjes trjebaj w knižzy tczi, a ju potom na poliziji wotedał, hdźeż dźeßaty dźěl namakanych pjenjes myta dostanje. Żid do toho ſwoli, a wobaj ßo w bliſkej měſchczańſkej ſahrodźe na ławku ßynuſchtaj a knižku pſchehladowacź poczeſchtaj; tuta pak běſche próſdna. Na jene dobo zuſy, kotryž běſche knižku ſhubił, pſched nimaj ſtejeſche ßwoju knižku ſ pjenjeſami wrócźo żadajo. W knižzy, wón wudawaſche, je na wſche 300 markow pjenjes było; a tele pjenjeſy wón żadaſche hrożo jimaj, ſo hewak wobeju poliziji pſchepoda. Kaž tež ßo żid a jeho jemu njeſnaty towarſch rocźeſchtaj, ſo w knižzy żanych pjenjes nadeſchłoj njeiſtaj, zuſy ßo naproßycź njeda a ßo ſkóncźnje na tym ſtaji, ſo wobeju ſa ßwojimi pjenjeſami pſchepyta. Pola żidoweho towarſcha żanych papjerjanych pjenjes njenamaka; żid pak mějeſche w ßwojej knižzy 1200 mk. papjerjanych

pjenjes. Tule knižku zuſy pſchehlada, hacž ßnadź jeho pjenjeſy w njej njetcža. Skónczńje źidej knižku ſaßo wróczi wobžarujo, ſo je jeho bjes winy paduchſtwa winik, a ßo po najbliźſchej ſchczeżży wotßali. Też njeſnaty cžlowjek, kotryż běſche ßo jemu pſchitowarſchik, źida bórſy wopuſchczi. Tutón do ßwojeje knižki, prjedy hacž ju do kapßy ßunu, hiſchcże raz pohlada a wſchón wuſtrózany widźeſche, ſo ßu ßo jeho 1200 mk. ſ knižki ſhubiłe. Nětko hakle ſhuda, ſo ſtaj zuſaj towarſchaj byłoj, a ſo je dwěmaj jebakomaj do rukow padnuł. Wón drje na měſcże na poliziju khwataſche, ale ßwoje 1200 mk. drje ſ cżeżka ſaßo doſtanje.

* Kak woſtudłe druhdy je ſ jeneho kraja do druheho ſkorźicź, ßlědowazy podawk wucži. Ruſke miniſterſtwo ſwonkownych naležnoſczow pſched něſkotrymi lětami wot jeneho němſkeho ßudniſtwa pißmo doſta, kotreż mějeſche ßo něſkajkemu w Ruſkej pſchebywazemu Němzej pſchepodacź. Dokelž tutón cžlowjek na němſke ßudniſtwo, hdźež běchu jeho powołali, pſchiſchoł njeběſche, tole ßudniſtwo ruſke miniſterſtwo proſchesche, ſo chzyło pißmo na durje mjenowaneho cžlowjeka pſchibicź a je tam dwě njedźeli dołho wißajo woſtajicź; potom je tak derje, jako by wón pißmo doſtał był, a w jeho naležnoſczi ßo bjes njeho dale jedna. Tule próſtwu němſkeho ßudniſtwa pak ruſke miniſterſtwo dopjelnicź njemóżeſche, dokelž ruſke ßudniſke ſakonje tajke waſchnje pißmo ßudniſtwa něſkomu pſchepodawacź njeſnaja, kóždy w Ruſkej pſchebywazy pak pod ruſkimi ſakonjemi a pod jich ſchkitom ſteji. A tole njeſbožowne pißmo nětko hižo něſchto lět ſ jeneje inſtanzy do druheje khodźi, kónza pak žaneho widźecź njeje.

* Woprawdźe hańba je ſa Turkowſku a ſa zyku Europu, kak turkowſzy rubjeżnizy ſ wbohimi Bołharami w Makedońſkej ſakhadźeja. Kaž ßo ſańdźeny měßaz bołharſkim nowinam „Mariza“ ſ Bitola pißaſche, měſto Ochrid a wokolnoſcź tſi rubjeżniſke cžrjódy w ſtraſche dźerża, wot kotrychž je kóżda 100—200 muži ßylna. Wobydlerjo ßebi pſchecźiwo nim ßami pomhacź njewjedźa, turkowſke knježerſtwo pak na rubjeżnikow pſches porſty hlada. W ßrjedź běkeho dnja ßo dźiwje cžrjódy do wßow a měſtaczkow dobywaju rěki krwě pſcheliwajo; woni ludźi koja, ſo bychu prawje wjele pjenjes ſ nich wuwikowali. A mjes tym ſo ßo europiſke mózнarſtwa ſchtož mózno prózuja w Ameriży a Afriży njewólniſtwo ſahnacź, w zivilisowanej Europje, mjenujzy w nawjecžornej Makedońſkej, wikowanje ſ cžłowjekami kcžěje, a nichtó pſchecźiwo tomu njepiknje: wſchako ßu wboſy pſchesćěhani a podtłóczeni — Bołharjo, po tajkim Sſłowjenjo. Rubjeżnizy rubja, kohož nadeńdu, bohatych a khudych, młodych a ſtarych, mużow, żony a dźěczi; w ßwojich khowankach woni wbohich jatych na wſchě mózne waſchnje cžwiluja a krjuduja, jich hacž do ſchije do wody ßadźeja, jich w ßudach kuleja, kotreż ßu ſ nutſka ſ hoſdźemi wubite, jich hacž na ßmjercź cžepu atd., jich na tajke waſchnje nuſujo, ßwojich pſchiwuſnych proßycź, ſo bychu jich wukupili. Tych njeſbožowných, ſa kotrychž ßo doſcź wulki wukupny pjenjes njeſapkacźi, tucźi ßurowjenzy hacž do ßmjercże draczuja. Duž ßo njerědko ſtawa, ſo móżeſch na pſch. ſtaru macź dźeń wote dnja ſe wßy do wßy po proſcheń khodźicź widźecź, doniž telko naſběraka njeje, ſo móże ßwojeho ßyna wukupicź. Pſchecźiwo tymle ſrudnym wobſtejenjam ßu dotal wſchě telegramy, wobcżežowanja a próſtwy, kotreż ßu ßo ſ hromadami do Zarihrada (Konſtantinopla) ßłałe, podarmo byłe. Anarchija dale traje. A to ßo ſtawa w 19. lětſtotku a pſched wocžomaj rosßwětleneje Europy.

* Schtó hižo ßłyſchał njeby wo njeßměrnych bohatſtwach hrjekſko-katholſkich (prawoßławnych) klóſchtrow w Ruſkej, na Kawkaſu, w Bołharſkej, Makedońſkej, Hrjekſkej a dr. Jenicźzy w Beſſarabiſkej prawoßławnym klóſchtram 147 wßow a 1,034,300 kórzow ſemje ßłuſcha, kotrejež ßedmy dźěl ßu winizy a lěß. Cžiſty lětny dokhod tohole wobßeźeńſtwa wjazy hacž 400,000 toleř wucžinja. Tole wulke ſamożenje je ßo po něcžim nahromadźiło ſ darow, klóſchtram darjenych wot prawoßławnych knježerjow narańſchich krajow a jich nabożnych poddanow. Najbohatſche prawoßławne klóſchtry ßu na horje Athońſkej; mjes nimi ſtaj najwoßebniſchej ruſkaj klóſchtraj ßwj. Pantileimona a ßwj. Handrija.

* Wſchelake mudre myßliczki a wunamakanja, na kotreż ßebi mudri naſcheho cžaßa wjele bycź dadźa, ßu naſchi prjedowniży hižo wjele ſtow lět do naß ſnali. Tak też je ſ wjele khwalenym Suezſkim kanalom. Se ſtarych rukopißow, kotreż je njedawno jedyn italſki wucżeny w ſtarej knihowni namakał, je jaßnje widźecź, ſo je hižo bamž Sixtus V. (1585—1590) ſ tehdomniſchej Wenezianſkej republiku wo tym jednak, ſo by ßo dla ſjednoczenja Sſrjedźnoſemſkeho ſ Cžerwjenym Morjom wuſka ſchija kraja wokoło Sueza pſcheryła. Ale mnoſy wucżeni tehdy pſchecźiwo tejle myßli rěczachu a pißachu wobkrucźejo, ſo ßo wěz wuwjeſcź njehodźi, dokelž woda w mjenowanymaj morjomaj jenak wyßoko njeſteji.

Hans Depla a Mots Tunka.

Hanß Depla. Schto, ßměm ßwojimaj wocžomaj wěricź? Motſo, Ty ke mni dźeſch? Ssu mi prajili, ſo ßy hižo dawno njebocźiczki.

Mots Tunka. Ssu tebi wěrnoſcź powjedali. Tola w rowje mi žaneho měra wjazy njewoſtaji, mjerſam ßo pſche jara na ſpocźinjenje gmejnſkich ſtarſchich a prjódkſtejerjow w Njeßwacźilſkej, Minakakſkej a Rakecźanſkej woßadźe.

H. D. Schto dha ßu cźi ſworali, ſo tebje to tak hłuboko hrjeba?

M. T. Tucźi mużojo, kotſiž ßu Sserbjo, chzedźa pſchi pſchichodnych wólbach na ſakſki ßejm jeneho rycźerkublerja, ſnateho wuprajeneho njepſchecźela a hanjerja ßerbſkeho luda, wuſwolicź. O, kak mje wutroba boli, ſo takle Sserbowſtwu napſchecźo dźěłaju, ſo Sserbjo Sserbſtwo ſ nohomaj teptaju.

H. D. Směruj ßo, luby ßerbſki bratſje. Myßlachu ßebi, ſo jim kral ßwinje paße, hdyż jim tón abo tamny, hewak ſ horda na Sserbow hladazy pachman raz po hubje rěcźi. Budźa ßo wěſcże ſ cžaßom kacź, ſo ßu ßo pſcheleſcźicź dali, a potom ſ cžim wjetſchim ſahorjenjom ſa ßerbſkeho kublerja Michaka Koklu w Khróſcźizach do wólbow póńdu.

M. T. To daj Bóh! Njech jich roſsßwětli, ſo ßwoje njeprawo ſpóſnaju a na leſcźiwych ſawjednikow dale njepoßłuchaju.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Handrij Hermann, Handrija Auguſta Halmy, żiwnoſcźerja w Sajdowje, ß. — Ernſt Auguſt, Auguſta Hobra, ſkalarja na Źidowje, ß. — Lejna Frieda, Jana Handrija Haaſy, fabrikſkeho dźěłacźerja na Źidowje, dź. — Alma Lejna, Jana Wicźaſa, żeleſniſkeho dźěłacźerja na Ssokolzy, dź. — Emma, njemandźelſka dź. w Delnjej Kinje. — Hana Marja, njemandźelſka dź. w Hněwßezach.

Katholſka zyrkej: Martha Helena, Emanuela Wika, dźěłacźerja w Wulkich Debßezach, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 31. auguſta: Hana Helena, Theodora Hottenrotha w Nadźanezach dź., 3 m. — 2. ſeptembra Hana, njebo Jana Hurbana, khěžkarja a dźěłacźerja w Delnjej Kinje, wudowa, 78 l. 11 m. 10 d.

Wutoru 8. ſeptembra budźe ßo ſkót a hoſpodarſki grat ſwudowjeneje Steudeloweje w Spytezach na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Telegrafiſki bureau w prědkownym twarjenju póſta (na bohatej haßy) po jenym ſkhodźe, je kóżdy dźeń wotewrjeny wot rano 7 hacž wjecźor 9 hodźin.

Płacźiſna żitow a produktow w Budyſchinje

29. auguſta 1885.

Żitowy dowoz: 3715 měchow.	Na wikach wot		Na wikach hacž		Na burſy wot		Na burſy hacž	
	M	Pf	M	Pf	M	Pf	M	Pf
Pſchenża	7	74	8	81	7	74	9	8
Rožka	7	28	7	47	7	28	7	47
Jecźmjeń	7	10	7	25	7	10	7	61
Wowß	6	—	7	10	6	—	7	10
Hroch	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka	6	53	7	8	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	12	50	15	50	—	—	—	—
Hejduſchka	16	—	16	50	—	—	—	—
Běrny	1	90	2	20	—	—	—	—
Butra	2	30	2	60	—	—	—	—
Pſchenczna muka 50 =	7	—	15	50	—	—	—	—
Rżana muka 50 =	7	—	11	—	—	—	—	—
Ssyno 50 =	3	20	3	60	—	—	—	—
Sslóma 600 =	19	—	21	—	—	—	—	—
Proßata 805 ſchtuk, ſchtuka	7	—	18	—	—	—	—	—
Pſchenczne wotruby	—	—	—	—	4	25	4	40
Rżane wotruby	—	—	—	—	5	—	5	25

(50 kilogr. / 1 kilogr.)

Dražďźanſke mjaßowe płacźiſny. Howjada 1. druźiny 59—62 mk., 2. druźiny 51—54, 3. druźiny 30 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 54—57 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 45—55 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncze rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 4. ſeptembra: Njewobſtajne.

K pſchedſtejazemu kermuſchnemu cžaßej njech je dowolene, na **korjenjowy wolij** k pjecżenju tykanzow a kołacżow, wot k. **Heinricha Müllera** w Lipſku wunamakany a wot njeho jenicźzy ßameho dźěkany, kedźbliwe cźinicź. Hiſchcże ženje drje ßo žadyn wudźěłk tak dołhe lěta (wot 1852) rad trjebał njeje, kaž tutón **korjenjowy wolij**, kotrehož dobroſcź je doßahajzy ſnata, tak ſo dalſche porucźenje nuſne njeje.

Khěža na pschedań.

W Nowej Jaßeńzy je **khěža** cžißło 36 se ßadowej sahrodu na pschedań.

Khěža s rjanej ßadowej sahrodu je sa 500 toleŕ na pschedań. Dalsche je shonicź w Makym Woßyku cžißło 14.

W Minakale ßu twarjenja kubła cžißło 6 na pschenajecże. Ssrjedu 9. septembra budźa ßo kubłowe leżomnoscże pschenajecź a chzył ßebi pschi tejle składnoscźi najeńk twarjenjow leżomnoscże po spodobanju wotnajecź.

Trawowa awkzija.

Wotawa na **Kolbiczańskich, Wyßoczańskich** a **Schczeńczańskich** sprejskich łukach, Rakeczańskemu knjejstwu ßłuschazych, ma ßo ßlědowaze dny po jenotliwych parzelach na pscheßadźowanje pschedawacź:

Póndźelu 7. septembra rano wot 8 hodźin w Kolbizu.
Sapoczatk pschi hrodowej łuzy.

Popołdnju wot 2 hodźin w Wyßokej.
Sapoczatk pschi sprejinym moscże.

Wutoru 8. septembra rano wot 8 hodźin w Schczeńzy.
Sapoczatk na młynskej łuzy pola Kołbiza.

W Rakezach, 23. augusta 1885.

R. Pelz, wyschschi hajnik.

Na ßwoju wubjernu **ßymjeńtnu rožku,** woßebje sa lohku rolu ßo derje hodźazu, s tutym kedźbliwe cźinju. Měch płacźi po 12 mk. 50 np.

Brěsynske ryczerkubło pola Kuczinu.

Oberneundorfski twarski kalk

je ßobotu 5. septembra popołdnju a póndźelu 7. septembra wot lowrije kórz po 1 mk. 80 np. na pschedań.

Lorenz & Kretschmar w Pomorzach.

Žónske mantle, paletoty, ßomocźane žakety ßo rjenje a trajnje s nowa barbja a ßo po žadanju wuporjedźa

w parnej barbjeŕni **W. Kellinga.**

Punczowu a grogowu eßenzu, rum, arak, kognak, thej a schokoladu

porucza **J. G. Klingst Nachfl.**
na bohatej haßy 16.

Raiß punt po 12, 14, 15, 16 a 18 np.

porucza **J. G. Klingst Nachfl.**
na bohatej haßy 16.

Kharty k hraczu,

němske skatowe a wowczo-hłowowe, franzowske whistowe a l'hombrowe w bohatym wubjerku porucza **J. G. Klingst Nachfl.**
na bohatej haßy 16.

Schtóż ßo nahlenzy boji

abo kotrehoż je wona hižo podeschła, abo schtóż na wjercźenje, skromjenje, bjessparnoscź, khore nervy cźerpi, njech ßebi knižku „Wo wobróczu a wotstronjenju nahlenzy", 3. nakład, wot spißaczela, něhduscheho krajno-woborneho bataillonskeho lěkarja R. Weißmanna w Wilshofenje w Bajerskej, darmo a franko skasa.

Budyschska piwarńja a ßkodownja akzijowe towarstwo.

Na cźaß pschedstejazych manövrow ßu knjeża:
hoscźenzaŕ **Dietrich** w **Nowych Porschizach,**
hoscźenzaŕ **Neumann** w **Bukojnje** a
kubleŕ **Lehmann** w **Wósborku**
składy nascheho piwa pschedewsali a budźe pola mjenowanych piwo w picźelach, kaž też w bleschach dostacź.

Direkzija:
Heinrich Preu.

Někotre zentnarje schpaniskeje a wubjerneje Jaworskeje **ßymjeńtneje rožki** ßu na pschedań pola **Jana Pawła w** Hlinje.

5 porstow tucźne ßwinjaze mjaßo punt po 55 np.,
ßyry połcź punt po 60 np.,
ßadleschcźo punt po 60 np.,
ßuscheny połcź punt po 75 np.,
schkrjeny łój punt po 50 np.,
kołbaßowy tuk punt po 50 np.
porucza
Pětschka na ßerbskej haßy 6.

Wulke rósynki,
małe rósynki,
dróbny zokor,
zyły zokor,
mandle ßłódke a hórke,
zymt, safran,
muschkatowe kwěty
porucza jenoż w wubjernych dobroscźach po najtunischich płacźisnach
Th. Grumbt.

W wudawarni Serb. Nowin je na pschedań: **Spěwna radoscź;** sběrka schulskich spěwow. Do seleneje wobałki swjasana sa **50 np.,** do twjerdych deskow swjasana **70 np.**

Konservativnym wuswolerjam!

W ßwojej dźenßnischej hłownej shromadźisnje je konservativne towarstwo sa III. saksi khěžorstwo-ßejmski wólbny wokrjeß wobsankło,

w **2. měschczańskim wólbnym wokrjeßu** (w Budyschskim, Halschtrowskim, Kamjeńskim, Kinsbórkskim, Nowosalzskim, Schěrachowskim wólbnym wokrjeßu) saßowuswolenje dotalneho wotpóßłanza

knjesa fabrikanta Hildebranda w Pißanym Dole,

w **7. wjeßnym wólbnym wokrjeßu** (w Biskopskim a Połcźniskim hamtskim ßudnistwowym wokrjeßu) saßowuswolenje

knjesa kublerja Päßlera w Belmsdorfje

a w **8. wjeßnym wólbnym wokrjeßu** (w Kamjeńskim, Kinsbórkskim a Rakeczanskim ßudnistwowym wokrjeßu) wólbu

knjesa kublerja Kokle w Khróscźizach

podpjeracź.

Proßymy wschitkich konservativnych wuswolerjow, so chzyli wsdawschi ßo wschěch woßebitych interesow a wschěch parschonskich woßebitych žadanjow, so by ßo rospjerschenje hłoßow sminuło, jenoż kandidatam, wot towarstwa postajenym, ßwój hłóß dacź.

W Budyschinje, 31. augusta 1885.

Pschedßydstwo konservativneho towarstwa sa III. saksi khěžorstwo-ßejmski wólbny wokrjeß.

Kajki dha je to konſervatiwny komitej w Rakezach? Nó, wón wobſteji ſ nětkotrych khlamarjow a pachmanow. Tuczi chzedźa nam Sserbam ſ mozu ryczerkublerka narěczecz a pſchinuſowacz, kotryż je w Budyſchſkim wjeßnym wokrjeßu wospjet pſchepanuł. Tak lohkowěriwi, każ nětkotſi gmejnſzy ſtarſchi a pſchedſtejiczerjo, pak my njejßmy. Snajemy podtykowaneho němſkeho kandidatu ſa wuprajeneho njepſcheczela a hidźerja Sserbow; duż ßo tak lohko lepicz njedamy. Naſch kandidat je ßerbſki kubleŕ **Michał Kokla w Khróſczizach,** kotryż budże rataŕſtwo a burſtwo na ſakſkim ßejmje ſe ßwěrnoſczu ſaſtupowacz a kotryż chze ßo ſa to prózowacz, ſo by ßo żeleſniza ſ Budyſchina pſches Rakezy do Wojerez twariła. Duż chzemy 15. ſeptembra

knjeſa kublerja Michała Koklu

wuſwolicz.

Sſwěrni Sserbjo w Rakezach a wokolnoſczi.

Sswojim czeſczenym wotebjerarjam k nawjedźenju dawam, ſo ßym ßwoju **pſchedawarnju hornzow** ſ garbarſkeje haßy na **ſwonkownu lawſku haßu** do prjedawſchich Waldźiz warjenſkich khlamow pſchepokożiła, a proſchu wo dobroczinwy pſchiſtup.

Alma ſwudowjena **Beegowa.**

Pſchepoloženje khlamow.

Moje knihiwjaſarſke a galantrijowe khlamy ßu do khěże czißło 21 na bohatej haßy, na koßu ſtarych khlamow, pſchepoloženе. Proſchu dowěrjenje, mi w tak bohatej měrje ſpożczene, tez do nowych khlamow dobroczinwje pſchenjeſcz.

S poczeſczowanjom

G. Rämsch.

Czeſczenym Sserbam k nawjedźenju dawam, ſo wſchě **rany derje hoju, wuwinjene ſtawy na najlěpje ſarunam, bjentuchi kladu a wſchě druhe hojerſke dźěła ßwěru a tunjo wobſtaram.**

Jan Löſſler, pruhowany hojerſki pomoznik
na ſchulerſkej haßy czißło 3, ſ nutſkhodom na rěſniſkej haßy.

Koprowy vitriol

k naczinjenju pſcheńzy

najlěpſchi a najtuńſchi pola

Strauch & Kolde,

drogowe khlamy k ſkotemu worku

3 na kamjeńtnej haßy 3.

Turkowſke ßlowki

najrjeńſche a najwjetſche, kotrez ßu doſtacz, porucza hiſchcze tunjo

Moritz Mjerwa

na mjaßowym torhoſchczu,
deſtillazija najlěpſchich likěrow.

Młoda ßylna **dźěłaczerſka ßwójba** może hnydom bydło doſtacz. Hdże? je ſhonicz w wudawarni Serb. Nowin.

Holza, kotraż ma luboſcz k dźeczom, ßo 1. oktobrej pyta

na ſchulſkich hrjebjach 8.

Pytaju ßo wotroczzy, ßrěnkojo, rólni pohonczojo, wolazy, knježi wajchtarjo, dźowki ſa ßwinje a czelata pſchi wyßokej mſdźě wot pſchiſtajazeje żony **Heynoldoweje.**

Jedyn **krawſki** hnydom trajaze dźěło doſtanje pola

Lißnarja w Radworju.

Dwaj **krawſkaj** mózetaj hnydom dźěło doſtacz pola krawſkeho miſchtra **Nicze** w Łaſu.

Jedyn **tyſcherſki** może hnydom do trajazeho ſymſkeho dźěła ſtupicz pola **Jana Holana,** tyſcherſkeho miſchtra w Budyſchinku.

Pohonecz,

njeżenjeny, město dostanje. Naſtupicz 15. ſeptembra abo 1. oktobra w **ſlanellowej fabrizy** w **Budyſchinje.**

Wuczobnik pytany.

Sa ßwoje kolonialno-tworowe khlamy, ſ deſtillaziju ſjenoczene, pytam hnydom abo na Michała młodeho człowjeka, kotryż je dobru ſchulu wużiwał, pod jara dobrymi wumenjenjemi, tak ſo ßo ßynej mjenje ſamożiteju ſtarſcheju ſkadnoſcz dawa, pſchekupſtwo nawuknucz.

J. T. Glien w Budyſchinje
na drjewowym torhoſchczu 4.

Lětny ßmjertny dźeń

njebo **Michała Klory**

w Holeſchowſkej Dubrawje.

Ja powjedacz wam ſ nowa chzu
Wo jenym ſrudnym podawku,
Kiż ſta ßo w lěcze ſandźenym,
Każ ſnate je wſchěm wokolnym,
Tam we tej Holeſchowſkej Dubrawje,
Kiż wjeß je w Njeßwaczilſkej woßadźe.
A tute czejże njeſbože
Je Kloriz nana trjechiko,
Hdyż jědźiſche wón pſched połdnjom
S tym próſdnym wosom ſ pola dom
Toh' pjeczadwazyteho auguſta,
Kiż loni běſche jena póndźela.
Hlaj, wón na wosu ßedźeſche,
A hdźež pucz trochu ſ hórki dźe,
Tam njedaloko pſchede wßu,
Sso jemu kruwy ſplóſchichu
A padże ſ wosa dele na ſemju,
Wós dźěſche jom' pſches żiwot, pſches ſchiju.
A hdyż tez pomoz lěkarſka
Bu jemu rucze pytana,
Dha podarmo to wſchitko bě,
Haj, na poßledk bu jara ſlě,
So njedźlu — ßedmeho ſeptembera —
Wón ßwoje żiwjenje tu dokonja.
A duż waß jutſje — njedźelu —
Na jeho lětnym ßmjertnym duju
Saß' nowy ſtyſk a ſrudoba
Wo luboh' nana wobdawa,
A ßrjedu tez, tón tydźeń pſchichodny,
Je runje lěto, ſo je hrjebany.
Hlaj, pjatk do ßmjercze ßwojeje
Wón wużiwał tez hiſchcze je
Tu Khryſta wěrne czełko — krej
A dźěſche k ßwojom' Sbożnikej
Ta luba, ſprawna duſcha pobożna
Tak wobhnadżena domoj do njebja.

Tón luby nan, tón ſemrjety,
Tón bě we Luſy rodżeny,
A w Njeßwaczidle we templu
Na tjeczi dżeń joh' kſchczijachu,
Hdźež ßerbſke mjeno „Michał" doſtał je,
Kiż nětk je jara, jara porědke.
Hdyż běſche ſchulu wukhodźił
A kſchczeńſki ßlub tez wobnowił,
Dha tu a tam wón ßłużeſche
A potom domoj czehniſche,
Hdźež njebo nan jom' ßwoju żiwnoſcz da,
Kiż jeho luby ßyn nětk hiſchcze ma.
Hdyż wóßom lět a tſizyczi
Bě żiwy tudy na ßwěczi,
Dha woženi wón potom ßo,
Wón njeńdźeſche pak daloko,
Wón wſa ßej czeßnu Hańżu Michałkez
Tam ſe wßy, haj we ßußodſtwje, móhł rjez.
Hdyż w czichim, měrnym mandźelſtwje
Bě ſchtyrzeczi lět na ßwěcze,
Dha pſches te ſrudne njeſboże
Wón pſchiſchoł je wo żiwjenje,
Hdyż wóßom lět a ßydomdźeßacz tu
Bjes měßaza je był pſchi żiwjenju.
Kak je joh' luba mandźelſka,
Ta wboha ſtara macerka,
Hdyż pſchińdże nan tak k njeſbożu,
Sso rudźiła ſe ſtyſknoſczu,
Tez jeho luby ßyn, tón jeniczki,
Bě runje tak we wulkej ſrudobi.
Hdyż wóßom njedźel ſańdźechu,
Wſa Bóh tez prjecz joh' mandźelſku,
Dla rudźenja tu lubu macz
Sczże dyrbjeli tez pohrjebacz,
Kiż nětk po' ßwojoh' luboh' nana ſpi
We Njeßwaczidle tam na kerchowi.
Wam, kiż żno ſeſtarjeni ſcze,
Wam budże to h'ſchcze wědomne,
So lubom' nanej Polanej
Je runje tak ßo ſeſſchło tej;
To dwaj a tſizyczi lět runje je,
So trjechi joh' tez tajke njeſboże.
Tón ſrudny pad po' Polana
Sso dwanatoh' ſeptembra ſta,
A runje tón nan Klora je
Tón, kiż mje tehdy proſchesche,
So bych jom' ſchtucżki horjeſeſtajal,
Kiż je knjes Ssmoler tehdy wocżiſchczał.
Ty pak, o luby Sbożniko,
Ach ſwarmuj tola kóżdeho
Pſched tajkim ſrudnym njeſbożom,
Każ trjechiko je Kloriz dom
A daj, ſo ßmy wſchak ſtajnje hotowi,
Hdyż ßmjercz ßo njenadźizy pſchibliżi.
A na poßledk dźak wutrobny
Budź Bojez nanej prajeny,
Kiż pſchi tym ſrudnym njeſbożu
Bě prěni pſchi nim ſ pomozu,
Tez wſchěm, kiż ſ troſchtom, ſ radu pſchi wami
Ssu tehdy byli w waſchej ſrudobi.
Tak ſpi, mój luby nano, ſpi
Nětk cżiſche tam na kerchowi,
Hacz Boži hłóß waß ſawoła
Tu ſaß' do nowoh' żiwjenja
A waß na wěczne ſaßo ſjednoczi
Pſches hnadu we tej wěcznej ſbóżnoſczi.

Na żadanje
wutrobnje ſrudżeneho ßyna
Jana Klory
Pětr Młónk.

Wutrobny dźak

ßo praji naſchemu knjeſej fararjej **Mětej** w Huſzy ſa jeho jadriwe a duchapokne prědowanje na żnjowym ßwjedźenju, każ tez jeho knjeni mandźelſkej ſa wopokaſanu ſprózniwoſcz pſchi wudebjenju naſcheho Bożeho doma.

S dźaka poknej wutrobu ſpóſnawamy, kak bohacze wobdarjeneho a duchapokneho duſchowpaſtyrja je Boża hnada nam wobradźiła a proßymy, ſo by tón ßamy hiſchcze dołhe lěta pola naß ſkutkował.

W mjenje wjele kemſcherjow.

(K tomu cżißłu pſchiloha.)

Zigary

= wulki wubjerk =

ša šašopschedawarjow

porucža

Richard Neumann

na šnutskownej lawschej haßy 6, filiala na bohatej haßy 28.

Khošej

wulki wubjerk po wschěch płaćišnach, pschi wotewšaću 5 puntow tuńscho, porucža

Richard Neumann

na šnutskownej lawschej haßy 6.

Nowe jerje

po 4 np. porucža

Richard Neumann

na šnutskownej lawschej haßy 6.

Kalijowe mydło, šuche, punt po 50 np.,
jadriwe mydło, šuche, punt po 40 np.,
kojowe mydło, šuche, punt po 36 np.,
pschenčnu schterku, punt po 22 np.,
kónzatu schterku, najlěpschu, punt po 30 np.,
soda kryštalisowany, najčišćischi, punt po 5 np.,
běrnjazu muku, punt po 13 np.,
běłazy soda H. Puyowy, pakćik po 10 np.,
wubjerny žrědk ša schaty a hospodarstwo,
žiwizowe mydło, mašne mydło w wschelakich družinach
pschedawa tunjo

H. Puy w Budyschinje, mydłarnja.

Strowe kruschwinowe drjewo

kupuje po najwyschschej płaćišnje

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Rošowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniska dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje šo jenož **trjeny len,** a to jenož šobotu w Grützneręž domje, š nutskhodom š jerjoweje haßy, kupuje.

Bróstwon (kalmus)

kupuje **haptyka w Rakezach.**

Kolonialtworowe a spirituosowe khlamy

Adolfa Rämscha w Budyschinje

pschi butrowych wikach

poručeja šwojim češčenym wotebjerarjam

žyły zokor w klobukach punt po 34, 35 a 38 np., po puntach po 38, 40 a 44 np.,
lompowy zokor punt po 34 np.,
drobny zokor punt po 33 np.,
kóstkaty zokor punt po 35 np.,
syrop wubjernje šłódki punt po 18 np., pschi 5 puntach po 16 np.,
zokrowy syrop punt po 30, 36 a 40 np.,
khošej seleny, šylny a derje šłodźazy, punt po 70, 80, 90, 100 hač 130 np., pschi 5 puntach punt 5 hač 10 np. tuńscho,
khošej paleny, šylny a derje šłodźazy, punt po 80, 100 a 120np.,
šwinjazy schmalz, Hamburgski, punt po 60 np.,
ff. margarinsku butru khanu po 1 mk. 40 np.

Mydłarnja H. Lehmanna

w Budyschinje

na hornčerskej haßy čišło 3 a na žitnej haßy čišło 3

porucža šlědowaze wudźěłki po poniženych płaćišnach w šnatych dobrych družinach:

jadriwe mydło I (kalijowe mydło)	**punt po**	**50**	**np.,**
jadriwe mydło II	„ „	40	„
žiwizojte jadromydło	„ „	40	„
Eschwegske mydło	„ „	36	„
čišćaze mydło	„ „	30	„
jendźelske běłaze (blejchowaze) mydło	„ „	20	„
mašne mydło	**punt po**	**25, 28 a 30**	„
kryšt. soda	**punt po**	**5**	„

pschi wotewšaću 5 puntow šo płaćišny poniža,

petrolej punt po 14 np., pschi wjazy puntach po 13 np.,
rajßowu a pschenčnu schterku po najtuńschich płaćišnach.

Krajnosejmska wólba.

Za předstejacu wólbu krajnosejmskeho zapósłanca 8. wjesneho wólbneho wokrjesa poručamy předsydu ratarskeho wokrjesneho hornjołužiskeho towarstwa

k. p. Pfannenstiela w Budyšinje.

Tón samy, dołhe lěta nam za kruty konservativny kharakter znaty, dawa přez swoje dołholětne skutkowanje w provincialnym sejmje, přez swoje powšitkownje wužitne wuspěšne skutkowanje w horka mjenowanym wokrjesnym towarstwje, kaž tež w krajnej kulturnej radźe, přez swoje mužniwe a z wuspěchom krónowane zastupjenje za interesy połnócneje Łužicy přećiwo samym industrialnym prócowanjam połodnišeje Łužicy, přez założenje wokrjesneje dźěłaćernje, założenje prěnjeje sakskeje ratarskeje šule a wokrjesneje sadownje, přez zastawanje tak wjele ważnych druhich česnych zastojnstwow, w wokrjesu a w provincy najwěšćiše rukowanje, zo budźe swěru dowěrjene interesy swojeho wólbneho wokrjesa serbskeje a němskeje narodnosće w sejmje zastupować.

Tón samy je wólbu, hdy by na njeho panuła, přijeć slubił.

Konservativny wólbny komitej w Rakecach a wokolnosći.

K dźěłanju likěrow

poručamoj

njemučaze likěrowe eßenzy

š rezeptami, k tomu žłuschazymi.

Strauch & Kolde,

drogowe khlamy k słotemu worku

3 na kamjentnej haßy 3.

Kišakowy sprit liter po 20 np.,
jedźny sprit liter po 10 np.,
ff. jedźny wolij liter po 1 mk. 20 np.

pola

Strauch & Kolde,

drogowe khlamy k słotemu worku

3 na kamjentnej haßy 3.

Nowe jerje,

dobre tučne ryby, po najtuńschich płaćišnach porucža

Hermann Kunack

na bohatej haßy 8.

10 puntow

šlamaneho rajßa po 125 np.,
žrěnjeho rajßa „ 140 „
dobreho rajßa „ 160 „

porucža

Hermann Kunack

na bohatej haßy 8.

Koprowy vitriol

(mjedźana seršawosć)

žyły a tolčeny, k naczinjenju pschenžy porucža tunjo

Otto Engert,

en gros. drogowe khlamy. en détail.

Rjepikojty tobak

najlěpschoje družiny jara tunjo porucža

zigarowa fabrika

Paul Rehork & Co.

na šukelnskej haßy čišło 11.

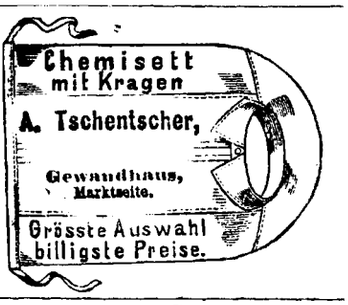

Nowe čašniki a porjedźenje čašnikow najtuńscho pola

A. Magera

na šerbskich hrjebjach.

Dwělětne rukowanje.

Zhromadźizna wuzwolerjow

8. wjesneho krajnosejmskeho wólbneho wokrjesa

njedźelu 6. septembra popołdnju w 4 hodźinach

w knježim hosćencu w Njeswačidle,

hdźež **konservativny** kandidat knjez **p. Pfannenstiel w Budyšinje** swój program rozkładże.

Wšitcy, k wuzwolenju prawo mějacy, wosebje knježa kubłowi předstejićerjo a gmejnscy předstejićerjo mjenowaneho wólbneho wokrjesa so z tutym přeprošuja, so prawje bohaće zeńć.

Konservativny wólbny komitej
w Rakecach, Njeswačidle a wokolnosći.

Wólba do krajneho sejma.

Wólbnemu namołwjenju konservativneho wólbneho komiteja **Rakec** a wokolnosće za

knjeza p. Pfannenstiela w Budyšinje

přizamknu so:

Rakecy: Hübner, gmejnski předstejićeŕ. Kaiser, kubłowy předstejićeŕ. — **Njeswačidło:** Bretschneider, kubłowy předstejićeŕ. Šołta, gmejnski předstejićeŕ. — **Nowa Wjes** pola Njeswačidła: Čech, gmejnski předstejićeŕ. — **Šešow:** Paul, kubłowy předstejićeŕ. Michałk, gmejnski předstejićeŕ. — **Holešow:** Vogel, kubłowy předstejićeŕ. Ćumpjela, gmejnski předstejićeŕ. — **Wbohow:** Šöna, kubłowy předstejićeŕ. Stiller, gmejnski předstejićeŕ. — **Zaręč:** Fiedleŕ, kubłowy předstejićeŕ. Šołta, gmejnski předstejićeŕ. — **Łahow:** Lešawa, gmejnski předstejićeŕ. — **Haslow:** Lenš, gmejnski předstejićeŕ. — **Wntołčicy:** Dr. Herrmann, kubłowy předstejićeŕ. — **Panjecy:** Jurš, gmejnski předstejićeŕ. — **Bóšicy:** Brochmann, gmejnski předstejićeŕ. — **Łusč:** Voigt, kubłowy předstejićeŕ. — **Wětrow:** Libš, gmejnski předstejićeŕ. — **Łomsk** pola Njeswačidła: Šneider, gmejnski předstejićeŕ. — **Łuh:** Brühl, kubłowy předstejićeŕ. Heiden, gmejnski předstejićeŕ. — **Khasow:** Kilian, gmejnski předstejićeŕ. — **Miłkecy:** Laddey, kubłowy předstejićeŕ. — **Łupoj:** Nicka, kubłowy předstejićeŕ. Löhnert, gmejnski předstejićeŕ. — **Łomsk** pola Minakała: Mikliš, gmejnski předstejićeŕ. — **Droby:** Cawnik, gmejnski předstejićeŕ. — **Minakał:** Robšink, gmejnski starši. — **Psowje:** Blankenstein, gmejnski předstejićeŕ. — **Jitk:** Nowotny, gmejnski předstejićeŕ. — **Trupin:** Hartstein, gmejnski předstejićeŕ. Šołta, wjesny rychtaŕ. — **Komorow:** Młynk, gmejnski předstejićeŕ. — **Kamjenej:** Herrmann, gmejnski předstejićeŕ. — **Nowa Wjes** pola Rakec: Šiman, gmejnski předstejićeŕ. — **Jenšecy:** Jetzold, gmejnski předstejićeŕ.

Carl Noack w Budyschinje
na žitnej haßy
porucza

rajß punt po 13, 15, 18, 20, 24, 30 a 40 np.,
khofej seleny punt po 70, 75, 80, 90 a 100 np.,
zokor punt po 30, 32, 36 a 40 np.,
zokrowy syrop punt po 18, 20, 30 a 36 np.,
jerje nowe ßuschene po 8 a 10 np.,
jerje najlěpsche matjeßowe po 14 a 15 np.,
jerje nowe po 6, 7 a 8 np.,
jerje mariněrowane po 12 a 15 np.,
petrolej w picželach a jenotliwje punt po 13 a 14 np.,
ripikojty wolij cžisćeny punt po 36 np., pschi wotewsaczu 5 puntow po 32 np.,
zigary, dobra wotležana twora, 100 schtuk po 180, 200, 220 a 240 np.,
ezisty palenz liter po 16, 18 a 20 np.,
ßłódke palenzy liter po 35 a 40 np.,
dwójne likěry liter po 60 np.

Paleny khofej.
wubjernje ßłodźazy, punt po 100 a 120 np.,
porucza pschezo cžerstwy **Th. Grumbt**
na swonkownej lawschej haßy.

Najlěpsche a najtunische
zigary
w najwjetschim wubjerku
porucza
Th. Grumbt
na swonkownej lawschej haßy
a w kupnizy.

Khofejowy sklad.
Ssylnje a derje ßłodźazy hižo po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcże tunscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodże porucžataj
bratraj Měrschej
na žitnych wikach.

Koßy,
kaž jěd rěsaze, porucza
Paul Walther
pschi žitnych wikach.

Kharty k hraczu
w derje dźerżazych družinach a po wschelakich płaćišnach, hru po 32, 36, 40 a 52 kopjenach, porucza nanajtuńscho
Traugott Böhme
na bohatej haßy.

Khofej
wot najtuńschich hacž do najlěpschich družinow, jara derje ßłodźazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Jerje,
wulke, tucžne ryby, najtuńscho porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Mariazellske žołdkowe krepki,
wubjernje skutkowazy ßrědk pschi wschěch žołdkowych khorosćach.

Njedosćehnjeny pschi bjes-appetitnosći, žołdkowej ßłabosći, hrosnje wonjazym dychu, kißatym horjestorkanju, bubnjenju, koliży, žołdkowym katarrhu, žołtym palenju, tworjenju griesa, njeßměrnym tworjenju ßlinow, žołcželinje, grawowanju a wróćenju, hłowubolenju (jeli so se žołdka wukhadźa), žołdkowych widlischćach, jatykanosći, nabubnjenju žołdka pisches jědź abo picže, wakach, ßłosynych, jatrowych a hämorrhoidskich cžerpjenjach. **Bleschka** s wopißanjom, kak ma ßo trjebacź, płaći **70 np.** Sklady we wschěch wjetschich haptykach.

Zentralne rosseßłanje pisches haptykarja
Carl Brady w Kremsier w Awstriji na Morawje.
W woprawdźitosći dostacź w měschczańskej haptyzy w Budyschinje.

Tykanzowe korjenje po 10 a 20 np.,
korjenjowy wolij po 25 np.,
safran zyły a tołcženy,
zitronowy wolij,
korjenje zyłe a tołcžene
porucza **hrodowska haptyka.**

Hamburg-Amerika.
Kóždu ßrjedu a njedźelu do New-Yorka

s póststkimi parokłódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho paket-jězdneho akcijskeho towarstwa.
Wukasanje a pschewjesne pißma dawa No. 867. **Albert Meisel w Budyschinje.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćernje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 37. **Sobotu 12. septembra 1885.** **Lětnik 44.**

Schtó póńdźe do Dreždźan?

Na ßejmje abo krajnym wuradźowanju w Dreždźanach a w druhich hłownych městach je dźeński porjad najbóle tón, so jedyn se sapółłanzow ßwojim shromadźenym towarscham wěstu wěz, kotraž je wuradźenja a wobsanknjenja potrjebna, rosestaja; na to jedyn abo druhi něschto pschipraji, a napołledku kóždy s krótkim ßłowom haj abo ně praji; potom je ta należnosć po wjetschinje hłosow pak wobsanknjena abo pak sacźißnjena. Tehodla dyrbi kóždy wólbny wokrjeß ßo sa to staracź, so by ßebi tajkeho muża wuswolił, kiž móże należnosće ßwojeho wokrjeßa derje pschewidźecź a duž też prawje a wužitnje wothłosowacź.

Sapółłanz dyrbi sprawny a ßwěrny kschesćijan bycź a dyrbi też se schulu derje měnicź: pschetoż zyrkej a schula doßahatej wschudźe do nascheho wschědneho žiwjenja; a schtóž wo zyrkej a schulu njerodźi, temu sa kóžde dźěło a poczinanje jara ważna wěz pobrachuje, tak so je lěpje, hdyž wuswolerjo ßebi tajkeho njewubjeru, dokelž móhł wón na schkódne wobsanknjenje honicź.

Dale dyrbi sapółłanz kralej ßwěrny bycź a ßwój wótzny kraj woprawdźe lubowacź, a to tehodla, so móhł wón pschi wuradźowanjach kóžde ßwojich wobsanknjenjow bjes ludanja scźinicź, se sprawnej wutrobu a po najlěpschim wědźenju.

Tajki muž, kiž ßo sa sapółłanza jara derje hodźi, je bur Michał Kokla w Khróscźizach, kiž ma sa to sastojnistwo pokne wědomosće pschi najsprawnischej woli. Wón je nam hižo w Serbskich Nowinach wot Sserbow poruczeny; ale też Němzy jeho poruczeju: pschetoż konservatiwne towarstwo w Budyschinje, kotreż pod wodźenjom nahladnych Němzow steji, je ßamßneho sa nasch 8. wólbny wokrjeß postajiło. Nó, schtóž nam Sserbam dosć njewěri, tón wěř s najmjenscha Němzam a daj ßebi wot nich prajicź, so je Kokla sa naß prawy muž, a so dyrbimy my jeho tehodla wuswolicź. Njewěř nichto mudraczkam. Njedaj ßo nichto sawjercźecź, ale kóždy wuswol wutoru nascheho też wjele nahladnym Němzam spodobneho Michała Koklu w Khróscźizach.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Němski khěžor a jeho wyßoka mandźelska staj 8. septembra do Karlsruhe na wopyt k badiskemu dworej wotjěłoj a tam pjecź dnjow wostanjetaj. Po tym chze ßo khěžor do Stuttgarta podacź, so by manöwram württembergskeho wójska pschihladował. Po skónczenych manöwrach ßo khěžorskaj mandźelskaj saßo w Baden-Badenje setkataj, hdźež budźetaj hacź do kónza oktobra pschebywacź.

— Někotrych franzowskich offizěrow, kotsiž, ziwilnu drastu swoblekani, tele dny manöwram gardekorpsa pschi Schczećzinskej żelesniznej pschihladowachu, ßu, jich spósnawschi, s města manöwrow wupokasali.

— Psched dlěschim cźaßom je s Kiela wójnska łódź „Augusta“ wotjěła. Łódź hacź dotal żaneje powjesće wot ßo daka njeje, duž ßo boja, so je ju njesboże podeschło. Po sdaczu je ßylny wichor ju roskamał. 200 muži, kotsiž na njej běchu, je drje mokry row na morjowym dnje namakało. S wulkej njesćerpnosću, wě ßo, ßwójbni mużstwa „Augusty“ na powjesće cźakaju. Jena ßwójba s jeneje wßy pola Kiela ma schěsćź ßynow w mużstwje „Augusty“.

— Deputazija pruskich Polakow je ßo do Barlina podała, so by ministra Puttkamera, a jeli nusne, khěžora wo połoženje krutych wupokasanskich naprawow proßyła. 5. septembra ßu też awstriskeho poddana, profeßora Kluza, s Pruskeje wupokasali. Tutón w Pruskej hižo psches dwanacźe lět bydli a ma połnje płacźazy paß. Druhi awstriski poddan, toho runja wupokasany, je inżeněr Graca, kotryž je hižo schěsćź lět dołho w Pósnanju pschistajeny. Tutón ßo na wyschsche presidentstwo wobrocźi, so by ßo jemu wjazy cźaßa k wucźehnjenju dało, tola wón bu tam wotpokasany. Na to ßo na awstriske póßłanzstwo w Barlinje wobrocźi, so by jemu podlěschenje cźaßa wuskutkowało, tola wot tam s zyła żaneho wotmolwjenja njedosta. S wupokasanych awstriskich poddanow je ßo jich najwjazy do Krakowa podało; duž tamnischi pólski wupomhazy komitej ani pokojazy s nich dźěło wobstaracź njemóże. Mnosy wupokasani ßu ßo do ruskeje Pólskeje wobrocźili, s wotkel ßu psched wjazy lětami wucźahnuli. Na mjesy jich ruszy sastojnizy sadźerżachu, kotsiž jim pschipowjedźichu, so ßu sa tón cźaß, kotryž w domowinje pschebywali njejßu, ruske poddanske prawo shubili, a so ruske paßy, jim psched dołhim cźaßom wustajene, wjazy njepłacźa. Duž jim niczo druhe njewosta, hacź ßo saßo do Pruskeje wrócźicź. Po poßlednich powjesćach sda ßo wěste bycź, so ßo shromadne wupokasanje s narańschich pruskich provinzow pschecźiwo tak mjenowanej pólskej propagandźe měri. Bismark je ßo pscheßwědcził, so Polazy w Posnańskej, w nawjecźornej Pruskej a Hornjej Schlesynskej skerje pschibèraju, hacź wotebjeraju, a to je s pschicźinu wupokasanskich naprawow było. S dopokasmom k tomu je, so ßu w krajinach, hdźež żaneho stracha „pschepólschczenja“ njeje, jenoż mało woßobow wupokasali. Sa to pak cźim ßurowischo s Polakami w Pósnanju a Hornjej Schlesynskej wobkhadźeja. W katowiskim wuhlowym revěrje wulka cźrjóda dźěłacźerjow dźěłasche, kotsiž mějachu ßwoje bydło w Ruskej. Tuczi dźěłacźerjo njeßmědźa wjazy mjesy pschekrocźicź, psches cźož, wě ßo, dźěło shubja.

Schpaniska. Żenje hischcźe, tak dołho hacź němske khěžorstwo wobsteji, ßo jeho woponej a sastupjerstwu w wukraju tajka hańba, kaž pjatk tydźenja w Schpaniskej, staka njeje. Njembroscź schpaniskeho luda pschecźiwo Němzam je najwyschschi skhodźenk dostupiła, jako do Madrida powjesćź pschińdźe, so je wjednik němskeje kóždźe „Iltis“ Karolinsku kupu Yab pod němske knježerstwo stajił. Njeliczomne hromady luda ßo, powjesćź shoniwschi, na haßach sběżachu a wołachu: Ssmjercź Němzam! Psched němske póßłanzstwo pschicźahnuwschi někotsi studencźa wonka po twarjenju horje slěsechu, rosbichu wokna a khorhojiny drěwz a němski wopon, tam pschitwjerdźenej, wottorhnuchu. Ludowa cźrjóda němski wopon, na semju dele cźißnjeny, s nohomaj rostepta, so wjazy spósnacź njebě. Polizija, pschi póßłanzstwje stejaza, tutomu sakhadźenju směrom pschihladowasche, a ludej hakle wobarasche, hdyž chzychu ßo do twarjenja nuts dobycź. Wóßom muži na to drěwz pschimnu a ßo s nim na cźoło cźaha, do ßrjedź města ßo hibazeho, staji. Sa nimi dźěchu noscherjo wopona, sa kotrymž stajnje

ſ kijemi bijachu. Ludowa hromada pſchezo bóle roſcźeſche a ſkónczńje na 20,000 muži liczeſche. Pſched miniſterſtwom ſnutskownych nałeżnoſczow cźah ſaſta. Tu ßo woheń ſczini, do kotrehoż drěwz a wopon cźißnuchu a ſpalichu. Na to ßame waſchnje, każ w Madridże, ßu też w Saragoſy a Valenziji wopon ſ němſkeho póßłanzſtwa dele ſtorhnuli a na nim ſ nohomaj teptali. Schpaniſke knjeżerſtwo pſchi tutym ludowym ſakhadźenju ſymnokrejnoſcź ſhubiło njeje. Wyſchnoſczam je ßo krucze pſchikaſało wſchón dalſchi njeporjad ſ mozu podtłóczicź a němſkemu póßłanzej je ßo hnydom wobżarowanje nad njeluboſnymi podeńdźenjemi wuprajiło. S tym ßo, wě ßo, němſkemu knjeżerſtwu doßahaze doſczćzinjenje doſtało njeje. Wobdźiwanja hódne ſ napſchecźa kſchiwdy, kotraż je ßo jemu w Schpaniſkej ſtała, je ſadźerżenje němſkeho knjeżerſtwa. Poßledniſche widźo, do kajkich wuſkoſczow je ſchpaniſki kral Alfons ſahnaty, tutomu pſchecźelniwje ruku k wujednanju podawa. Bismarkowe nowiny „Nordd. Allg. Ztg.“, kotrež hewak na wſchě njepſchecźelniwoſcze, hdyż ßo něhdże pſchecźiwo němſkemu khěżorſtwu ſtanu, najwótriſche wotmolwjenja dawa, nadpadnje ſ zunja wo njemèrach w Schpaniſkej ßudźi a takle piſche: Tajke podawki njeßmědźa ßo po prěnim ſacźiſchcźu ßudźicź. W żiwjenju ludow pſchińdu druhdy wokomiki, w kotrychż ßamo ßylnemu knjeżerſtwu każ na pſchikład pruſkemu na khwilu mózno njeje, njeporjadej, woheńſakożenju abo wobſchkodżenju wězow wobaracź. Nadźijamy ßo, ſo ßo w tutym padze, hdyż niz hinak, dha tola pſches ßudniſke pſchepytanje wujaßni, kajzy ludźo ßu to byli, a wot kajkich pſchicźinow ßu ßo cźi wodźicź dali, kotſiż ßu k tutomu ßrědkej pſchimnuli, ſo bychu njepſchecźelſtwo bjes Schpaniſkej a Němſkej ſbudźili. Tajka ſměrniwoſcź a ſdźerżliwoſcź powſchitkownje w wukraju jara dobry ſacźiſchcź cźini. Schpaniſkemu kralej pak je wona móz daka, mużniwje wójnſkim ſchcźuwarjam napſchecźo ſtacź. Nětcźiſchemu konſervativnemu miniſterſtwu, kotrež dobre pſchecźelſtwo ſ Němzami ſdźerżecź pyta, je kral ßwoje dowěrjenje wuprajił, ſjawnje ßo wuſnawſchi, ſo wo druhe miniſterſtwo njerodźi, kotrež by ßnadź Němzow k wójnje nuſowało. Kral ßo na to ſpuſchcźa, ſo khěżor Wylem jemu do poł pucźa napſchecźo pſchińdże, ſo by ßo wujednanje, ſa wobej ſtronje cźeßne, dozpiło. Němſke knjeżerſtwo je hižo dopokaſma ßwojeje ſměrnoſcze dało. Duż móże ßo ſ weſtoſczu wotcźakacź, ſo ßo měr ſdźerži a ſo ßo roshorjenoſcź ſchpaniſkeho luda bórſy lehnje. Němſke knjeżerſtwo wſchak ßo Schpaniſkeje niz najmjenje bojecź njetrjeba; pſchetoż pſchi mózнej wójnje by jenicźży Schpaniſka ſchkodowacź móhła, kotrejež wójſko a łódźſtwo pſchirunanje ſ němſkim njeſnjeßetej. Duż je wſcheho pſchipóſnacźa hódne, ſo Němſka ſe Schpaniſkej tak ſ łaha wobkhadźa. Jej ma ßo Europa dźakowacź, hdyż wójna, kotraż móhła ßo pſchi nětcźiſchich wobſtejnoſcźach też na druhe europiſke kraje wupſcheſtrjecź, njewudyri.

Ruſſowſka. Zulfikarſki pſchekhod, wo kotrymż, hdyż pſched mèßazami wójna bjes Ruſkej a Jendźelſkej wudyricź hroſyſche, wjele pißachu, bórſy ſaßo do ſabycźa pſchińdże. Bjes jendźelſkim a ruſkim knjeżerſtwom je ßo ſkónczńje wujednanje dozpiło. Ruſka je wſcho doſtała, ſchtoż ßebi żadaſche, a Jendźelſka je do wſcheho ſwolika. Sſlubjenje, ſo żenje wjazy afghaniſke mjeſy njepſchekrocźi, ßebi Ruſka wot Jendźelſkeje wunuſowacź njeje daka, a to toho dla, dokelż by tajke ßlubjenje ponižaze ſa Ruſku było a dale, dokelż budźa ruſzy wojazy ßnadź cźaſto nuſowani, rubjeżnym Afghanam wobaracź, pſchi cźimż ßo ſminucź njemóża, ſo ßo ſa nimi też druhdy pſches mjeſy puſchcźa.

Straſchne podeńdźenje na hońtwje.

Na ſchtyrzeczi lět je ßo hižo minuło; běch hiſchcźe młody, ßylny pachoł, hdyż ſe ſchtyrjomi ſnatymi ſ Vincenna na cźołmje po rězy Wadaſhu dele płuwach. Bórſy do rěki Ohio dojědźechmy, ſ wotkel do Kentuckyſkeje krajiny, wot hońtwjerjow wjele khwaleneje, pſchińdźechmy. Se ſwěrinu ßo tu wſcho mjerwjeſche. Schtomy běchu połne ptakow, w lěßach jelenje pſched nami ſe ſtadłami cźěkachu a mjedwjedźe (bary) tu wokoło běhachu każ pola naß ßwinje. Někotre dny honjachmy, potſélachmy wjele ſwěriny a běchmy toho dla wjeßełeje myßle. Jónkrócź rano — běſche ßurowje ſymny dźeń w februarje — w lěßu ßam lutki wokoło dundach. Njeběch ßebi wotmyßlił honicź, duż też żaneje tſélby ßobu wſak njeběch. Po lěßu wokoło khodźo, mi tołſty, wyßoki próſdny ſchtom nadpadże, kotryż bě pſchi wjerſchku wotewrjeny. Dundra tola, ßebi myßlu, ſchtom ma runje tajki napohlad, każ by w nim tucźny mjedwjedź ßwoje ſymſke lěhwo měł. Mjedwjedźe mjenujzy pſches zyku ſymu ſpja a ßebi ſa ſymſki ſtatok najradſcho próſdny ſchtom wuſwola. Stupam bliże, wobhladam ßebi ſchtom ſe wſchěch bokow a woprawdźe ſnamjenja widźu, ſa to ßwědczaze, ſo je tu mjedwjedź horje a dele łaſył. Dyrbiſch ras po ſchtomje horje lěſcź, pomyßlu ßebi, by naſhonił, hacź horka pſchi wjerſchku po mjedwjedźach wonja. Ma ßo ſ tym tak, póndu po ßwojich towarſchow, ſ kotrymiż woheń do ſchtoma cźißnu, ſo bych mjedwjedźa wukurił. Je-li ſo pak tam żaneho mjedwjedźa było njeby, nó dha hakle ßebi podarmo prózu wukadźenja cźinicź njetrjebamy.

Rosßudźich ßo, hnydom ßwoje wotmyßlenje wuwjeſcź. Pſchi mjenowanym ſchtomje dołhi ſchwiżny ſchmrěk ſtejeſche. Po nim ſ łohkej prózu ſbożownje hacź k dźerje tokſteho ſchtoma pſchińdźech. Ponuchach do ſchtoma a woprawdźe, wonjeſche ſ njeho ßylnje po mjedwjedźach, ſchtoż mje wulzy wjeßeleſche. Dohladach pak ßo, ſo bě wyſche mje hiſchcźe druha dźěra. Lěſu po tajkim wyſche, ſo bych też do njeje ßwój nóß tyknuł. S njekedźbliwoſcźu pak pſchi tym na kromu prěnjeje dźěry ſtupju, a to běſche ſa mnje ſ wulkim njeſbożom. Kruch ſhniłeho drjewa, na kotrymż mojej noſy ſtejeſchtej, ßo wotlemi a ja ßo do dźěry nuts ßużech. Spytach drje ßo ſ rukomaj ſa dźěrinu kromu ſdźerżecź, tola próchniwe drjewo ßo puſchcźi a ja w próſdnym ſchtomje każ kulka w tſélbinej rołzy dele jědźech. Ruczíſcho, hacź bě mi lubo, dele pſchijěwſchi chżych najprjedy wjedźecź, ſchto mam pod ßobu; pſchetoż prěnja moja myßl bě, hacź budu ßo ſ mjedwjedźom do wuſkeho ruma dźělicź dyrbjecź. Tola w tym naſtupanju ßo bórſy ſměrowach; mjehka ßerniwina bě wſcho, na cźimż ſtejach, ſkoro hacź do koleń ßo do njeje ſapadowach a próch, ſ njeje ßo ſběhazy, mi ſkoro dych wſa. Snutskowne ſchtoma pſchepytawſchi běch pſcheßwědczeny, ſo je wón pak mjedwjedźowy pſchebytk byk, pak ſo hiſchcźe mjedwjedź w nim bydli a ſo je jón nětkajkeje winy dla na khwilu wopuſchcźił.

Wſcho do dróbna ßebi wobhladawſchi, chżych ßo ſaßo ſe ſchtoma wrócźicź. Tola nichtó ßebi moju hroſu a ſtrach pſchedſtajicź njemóże, hdyż widźach, ſo bych dyrbjał paſory a ßylnoſcź mjedwjedźa měcź, hdy bych ßo chżył po ſchtomje horje cźowpacź. Symny ſtrachowy pót mi na cźoko ſtupi, na zykłym cźěle tſchepotach. Sſynuch ßo na próchniwinu, ſo bych ßebi pſchemyßlił, kak bych ßo ſe ßwojeho jaſtwa wußwobodźił. Schto mi moje wokanje a ſakhadźenje pomhaſche? Móhł ßebi ſchiju wurjejicź, a tola mje żana cźłowſka duſcha ßłyſchała njeby. Do koło wokoło żaneje khěże njebě, khiba na druhej ſtronje Ohia, na dźewjecź dźeßacź mil ſdalenej. Ach ja wbohuſchki w ßmjertnym ſtraſche ſpóſnach, ſo budu hubjeny kónz wſacź dyrbjecź, ſo ſawutlu a hłodu wumru. Sſo ſběhnuwſchi ſpytach ſ nowa ſe ſadwělowanjom wſchě mozy napinajo po wyßokich ſcźěnach horje lěſcź. Tola podarmo bě wſcha próza. Próſdny ſchtom, kotryż drje ßo horka cźěßnjeſche, bě delka tak ſchěroki, ſo ßo w nim ſ khribjetom a ſ nohomaj ſapjeracź njemójach, ſo bych ßo po tajkim waſchnju horje cźowpał. Wſchón ſadwělowany na ſemju dele padźech. Tola njeby ßnadź ßo hodźiło, ſ nożom ſchtom pſchedypacź? Tuteje myßliczki ßo pſchimnuch, każ cźłowjek ßłómiczki, hdyż ßo tepi. Nóż wucźahnuwſchi poczach pilnje do ſchtoma kałacź. Każ wrótny Bóh wě kak dołho do njeho dypach. Ssmjercź ſprózny ſkónczńje ſaſtach a dyrbjach ſpóſnacź, ſo na tajke waſchnje ſe ſchtoma njepſchińdu. Budźich dyrbjał ſ najmjeńſcha tydźeń dołho ſ nożom w drjewje rycź, prjedy hacź bych ßo pſches ßylny ſchtom pſchedźěkał, a bjes tym bych, wě ßo, ſawutlił.

Dźiwje, ßamomordarſke myßle mi pſches hłowu dźěchu, a mój nóż ßo mi wumóżnił ſe żałoßneho cźerpjenja bycź ſdaſche. Hdyż tak, wſchu nadźiju ſpuſchcźiwſchi, ſamyßleny na bleczk njebjeßow nade mnu ſhładowach, roſpominajo, kak dołho budże tu moje hubjenſtwo tracź, ßo mi na dobo ſdaſche, ſo ßo něſchto wonka pſchi ſchtomje ſchrótuje. Poßłuchach, dych ſadźerżujo. Njeběch ßo mylił, něſchto po ſchtomje pomału horje lěſeſche. Runje chżych po pomoz ſawołacź, tola w tym ßamym wokomiku ßo dźěra ſacźmi a tołſta wulka cźma mje wobdawaſche. S wulkim ſtrachom pytnuch, ſo ßo mjedwjedź do ßwojeho lěhwa wrócźi, kotrež w tutym cźaßu jenoż wopuſchcźi, hdyż jeho lacźnoſcź pſche jara cźwiluje.

Schto dyrbjach nětko ſapoczecź? Moje ſtejniſchcźo bě woprawdźe żałoßne. Dyrbjach ßo ſ dźiwim ſwěrjecźom na żiwjenje a ßmjercź bědźicź? Tola ſchto dha bě moje żiwjenje hódne, wſchak by mje, hdy bych ßo pſches dźiw njewumóhł, hłód tola morił. Duż ßo ßmjertneho bědźenja njebojach, wumrjecź tola ſa krótki cźaß dyrbjach. Hdy bych wolicź ßměł, by mi ſpěſchna ßmjercź pſches mjedwjedźa lubſcha była, hacź pomałke ſawutlenje. Mechaniſzy nóż wucźeżech a cźakach na mjedwjedźa, kotryż ßo w dobrym měrje dele ßuwaſche. Ow, hdy by wón wjedźał, kajki wopyt je w jeho njepſchitomnoſcźi do jeho ſtatoka pſchiſchoł! Hdyż bě ßo ke mni nimale pſchibliżił, mi na dobo druha myßliczka pſchipanu. Każ je ſnate, ßo mjedwjedźe kóżdy krócź ſe ſadkom najprjedy w próſdnym ſchtomje dele puſchcźeja. Po tym ßo ſe ßwojim rosßudom ſkożujo ſtorcźich ßwój nóż do nóżnjow.

Hdyž žo mje mjedwjedź skoro dótknu, žo ſ wobĕmaj rukomaj se wschej mozu do jeho huſtych koßmow ſarych, ſakußnuch žo, ſo bych zyle wĕſty byk, ſe ſubami do jeho krótkeje wopuſche a žo jeho twjerdźe kaž piwalza dźeržach. Schto je žebi mjedwjedź myßlik, hdyž žo jemu w jeho žamßnym domje tajke powitanje doſta, njemóžu prajicź. To pak wĕm, ſo na prĕni wokomik kaž błudny do ſhnikeho drjewa drapaſche a ſ pazami móznje wuhrabowaſche. Wſchĕ mozy njeßmĕrnje napinajo žo ſ dźiwim khwatkom tón žamy pucź wróczo ſtorkaſche, po kotrymž bĕ runje ſ dobrej khwilu a žam ſe žobu ſpokojom dele pſchijeł. Jeniczka bojoſcź, kotraž mje napjelnjeſche, bĕ, ſo žnadź jeho mozy wuſtanu. Tola toho dla žebi žaneho ſtracha cźinicź njetrjebach. Horje wjeſba tak rucźe dźĕſche, kaž by dźewjecź cźertow mjedwjedźa honiko. Lĕdma dźĕru ſ hkowu doßahnuwſchi puſchcźich žo mojeho wumóžnika a žo ſe wſchej wobhladniwoſcźu twjerdźe ſa dźĕrinu kromu dźerżach, ſo njebych hiſchcźo jónkrócź dele panuk. Toho wſchak žo nadźecź njemóžach, ſo by mjedwjedź hiſchcźe ras tak dobrocźiwy a pĕkny byk a mi ſ nuſy wupomhak. Tak rucźe hacź móżeſche žo wuſchmjatacź, žo po ſchtomje dele drĕjeſche, a prjedy hacź bĕch žo na ſchtomje derje wußynuk, bĕ žo wón hižo w huſcźinje ſhubik. S zykej wutrobu wobžarowach, ſo žo pola njeho ani podžakowacź njemóžach; pſchetoż k dźĕrje horje pſchiſchedſchi mĕjach hubu poknu mjedwjedźowych koßmow.

Tutón podawk je woprawdźe wĕrny, žym jón žam nawjedźił a ſ mojeje huby ženje žaneje łžĕ njepſchińdźe.

Tak ſtary hajnik w towaŕſtwje žwojich ſnatych a pſchecźelow powjedaſche. Pſchipoßkucharjo ſe ſpodźiwanjom hubu rosdajo kóždy jeho žkowow móhł rjez póžrjechu. Hacź pak žu wĕrnoſcź lubowazemu hajnikej wĕrili, wo tym žo pſched nim wuprajicź nochzychu.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Ssmy hižo nĕkotrej wólbnej bitwje pſchihladowali a žo žami ſa konſervatiwnych ſe wſchĕmi mozami prali, tola taiku konſuſiju, kajkaž je nĕtko w 8. wokrjeżu, hiſchcźe widźeli njejßmy. Schto mĕni Beeg? Budźe wón dobycź? Kak je to móżno, hdyž ani evangelſkich Sserbow ani katholſkich ſa žo nima, a wſche toho ani wſchitkich Nĕmzow? Do Sserbow žebi ani wĕrił njeje a to je też prawje cźinik, budźichmy jeho ſ korbow domoj žkali. Wulki politikus tutón bur ſ Brĕſnje a fabrikant w Kamjeńzu bycź njemóże, hewak móhł wjedźecź, ſo Sserbja žwoje prawa a narodnoſcź hiſchcźe kwitĕrowali njejßu, a ſo žo jeho liberalneho pſchiwiſka njeboja. Ani hkóž njeßmĕ w Sserbach ſa Beega bycź! — Nĕtko druhi, Fahnenſtiel drje jemu tituliruja. Mĕnjach, ſo muž, kiž je žebi wot Budyſchſkich Sserbow dwójzy abo trójzy pſchi wólbach hižo tajke puki domoj njeßk, lĕpje cźini, ſo cźicho na žwojim rycźerſtwje žedźi, hacź ſo ſ nowa žwój kožuch do Rakez a Minakała noßy. Hdy budźiſchtaj tutaj mużej, kotrajž žo w 8. wokrjeżu wo mandat pjerjetaj, konſervatiwnaj bykoj, kaž do žwĕta trubitaj, byſchtaj, hdyž tola nadźije njeje, ſo ſ dobycźkom wuléſetaj, na pominanje wólbneho konſervatiwneho komiteja poſkhakoj a žo kandidatury wotrjekkoj, kaž je to, jemu k cźeſcźi budź prajene, Bĕbrach w Lejnje cźinik. Hižo ſ toho, ſo žo wot konſervatiwnych wudatemu komandej ſpjecźujetaj, bije kóždemu do wocźow, ſo w tutymaj kandidatomaj wjele liberalneje krwĕ tcźi. — Evangelſkim Sserbam pak dyrbi žo tuto prajicź: Hdyž žo wy ſchcźĕpicźe, cźinicźe žebi najwjetſchu ſchkodu. Wy pſchiżadźicźe na politiſkej nahladnoſcźi a mozy, kotraž žo w pſchesjenoſcźi pokaſuje; wy wotcźinjejcźe dale nĕmſkim agitatorjam durje, ſo waž pola wſchĕch wólbow domapytaja a kaž žo nĕtko hižo liberalismuž do waž dobywa, budźa žebi khróbli ſozialiſtojo też wažicź, wam wólbne prĕdowanja dźerżecź; hdyž žo ſchcźĕpicźe, cźinicźe žwoje žamßne dźĕło k niczemu, a móżecźe žnadno wina na tym bycź, ſo dyrbja žo druhe wólby wupißacź, pſchi kotrychž žo politiſke nakhilnoſcźe hiſchcźe hórje ſahorja, hacź to nĕtko je. Pohladajcźe na kraßny pſchikład waſchich Budyſchſkich bratrow: kak ſteja muž k mużej, ramjo k ramjenjej we wſchĕch wólbach a ſcźinja k hańbje tych, kiž chzedźa jich roskoricź. Pohladajcźe n. pſch. na katholſkich Sserbow! Njech žo do rajchstaga woli, njech do žejma, woni dźerża žo krucźe konſervatiwneje khorhoje, cźißnu wſchĕ hłoßy ſa jeneho na wahu a to je, byrnjež jich też jenoż mała cźrjódka była, jich móz a žadyn politiſki ſchkerjedźeŕ njewaži žebi do jich wßow, ſo by jim žwoju mudroſcź hwiſdał. Budźcźe też wy pſchesjeni, wy Njeßwacźidlſzy, Rakecźenjo, w Minakale a w Wóßlinku! Sbĕhńcźe žerbſkeho bura na ſchkit a pſchichodnu wutoru ſtejcźe wſchitzy k žerbſkemu burej, Michałej Kokli ſ Khróſcźiz. Hdyž tak, ſmĕjecźe też wy w pſchichodźe mĕra a nĕmſzy politiſzy keklerjo, kiž žu ſa žerbſkimi mandatami tak hkódni, dadźa wam na wĕcźnje pokoj. Tocźcźe waſche teßaki, a wjedźcźe je derje, ſo politiſkich žlĕpzow njeßmilnje pſchekolecźe. Tucźi ſ nami Sserbami też žmilnoſcźe nimaja, ale, hdyž žmy jim na žedło dopomhali, potom móhli ſa prózu jim hiſchcźe ſ konjom bycź, kiž jich lĕnje mjaßo noßy. Sserbja wſchĕch woßadow! Stejcźe krucźe k konſervatiwnej wĕzy a khorhoji, kotraž pod heßkom: **Michael Kockel**, Gutsbeſitzer in Croſtwitz, do bitwy cźehnje pſchecźiwo liberalnym profetam, kiž ludej mĕd wokoło huby maſaja, wjele lubja a niczo njedźerża! Wĕcźna hańba by ſa naß Sserbow była, hdy by naſch 8. wokrjeż konſervatiwnym žo ſhubił a w žejmje žo cźrjóda tych, kiž naſche knjeżeŕſtwo podpjeraja, poßłabika! Bóh budź ſ nami! Sserbja njech dobudu!

— Kaž „Sakſke zyrkwine a ſchulſke nowiny“ w 35. cźißle tuteho lĕta pißaju, je „pſchekupſka komora“ w Plauenje žo na naſche wyßoke miniſterſtwo ſnutskownych naležnoſcźow ſ tym žadanjom wobrocźiła, ſo byſchtaj žo w naſchej Sakſkej žwjedźeń Božeho ſtpicźa a naſch druhi pokutny dźeń ſahnakoj!!!, ſo byſchtaj pſches to dwaj dźĕkawaj dnjej wjazy byłaj. Kaž bĕ doczakacź, je miniſterſtwo tuto žadanje wotpokaſało. Ale ſ tym žo ta Plauenſka komora njeſpokoji, ale je nĕtko jenohłóßnje wobſankła, wſchitke druhe pſchekupſke a rjemjeßlniſke komory na to wabicź, ſo by žo wulka próſtwa na naſch žejm póßłała ſ tym žamym žadanjom. A tomu žo hiſchcźe ſ druheje ſtrony to žadanje pſchiſamknje, też wo ſahnacźe žwjedźenja tſjóch kralow proßycź. Duž na naſch bliſchi ſakſki žejm tajka njezyrkwinſka próſtwa pſchińdźe, kiž je drje njezyrkwinſzy ſmyßlenym pachmanam a najeńkam luba a witana, ale wſchitkim kſcheſcźijanſkim wutrobam ſrudźaza. Duž je wĕz žwĕdomnja, ſo žaneho njezyrkwinſkeho muża na žejm njewuſwolimy. Snata wĕz je, ſo je Pfannenſtiel hižo ras jako pſchedžyda ratarſkich towaŕſtwow pola wokrjeżneho hetmanſtwa po waſchnju Plauenſkeje pſchekupſkeje komory namjet na ſahnacźe naſchich połkžwjatych dnjow ſtajił. Schtóž ma toho dla hiſchcźe kuſk zyrkwineje luboſcźe, tón Pfannenſtiela na žejm njewuſwol, ale **k. kubłerja Michała Koklu ſ Khróſcźiz.** Tutón, knjes Michał Kokla, nihdy do toho njeſwoli, ſo by žo žadyn kſcheſcźijanſki žwjaty dźeń ſahnał. Jeho wuſwolicź budź nam wĕz žwĕdomnja!

— Ratarſke wokrjeżne towaŕſtwo je žwoju rosprawu na lĕto 1884 wudało. S njeje ſhonimy, ſo je pjecź holzow ſ Großröhrsdorfa, Kſchiweje Borſchcźe, Budyſchina a Zidowa po 150 mk. podpjery wot towaŕſtwa k tomu doſtało, ſo bychu w Heinrichsthalu mlokaŕſtwo wukle. Wucźbu ſa žadarjow, wot towaŕſtwa ſakoženu, je 16 muži wopytało. Knjes hamtſki ſkótny lĕkaŕ Walther je 51 kowaŕſkich wucźobnikow a pomoznikow wo jendźelſkim kowanju roswucźował. Dale ſhonimy, ſo je po poßlednim ſkótliczenju ſakſka Luźiza mĕła 102,803 howjadow 21 mill. mk. hódnych, 14,721 konjow 9,660,812 mk. hódnych, 37,325 žwini 1,726,788 mk. hódnych, 16,337 wowzow 391,756 mk. hódnych a 13,144 pczokowych kolczow.

— Manövry tak zyle bjes njeſboża woteſchle njejßu. W Hauswaldźe jenemu wojakej patronowy papjerjany cźwak do ſchije ſlecźi a jeho tak ſtraſchnje ſrani, ſo dyrbjachu jeho do lazaretha dowjeſcź. Druhe njeſboże je žo bliſko Wósborka ſtało. Pola jeneho kanonoweho pſchaha bĕ žo poſtronk wupowßnuł. Artilleriſt, to wuhladnuwſchi, ſ konja ſkocźi, ſo by wĕz ſaßo do porjada ſtajił. Pſchi tym kóń njejabzy wukopnu a wojaka ſtraſchnje do hkowy morßnu.

Se Scźijez. W tudomnej korczmje bĕ njedawno jedyn wojak hacź do nozy woſtał; duž jemu jedyn jeho pſchedſtajenych, dokelž žo prjecź njehotowaſche, domoj kaſaſche. Wojak žo nad tym rosnjemdri a w nahłym hnĕwje nahi teßak ſa žwojim pſchedſtajenym cźißnu. Tutón na bok ſkocźi a tak žo ſta, ſo teßak do holzy, ſady njeho ſtejazeje, trjechi. Bróń wbohej runje k hubje ſlecźi, wuſtorcźi jej nĕkotre ſuby a jej lizy rosrĕſnu. Njedoczink, kotrehož, wĕ žo, hnydom ſajachu, ma cźežke khoſtanje ſa žwoju ſpjecźiwoſcź a nahłoſcź wotcźakacź.

S Dźĕżnikez. Srudne njeſboże je žo ſchtwórtk tydźenja w ſkale pſchi tudomnym pólvrniku ſtało. Jako tam runje kamjenje na wós mjetachu, žo w bliſkoſcźi kamjeń pſche ſahe roſtſĕli. Wokołołĕtaze kruchi pólvrnikowemu domownikej Petrikej, kotryž pſchipadnje kamjenje na wós mjetacź pomhaſche, wobliczo a dźĕłacźerjej Radzy ſ Woſtaſchez ruku ſtraſchnje ſranichu. Jeju wobſchkodźenje je tak cźežke, ſo wjele nadźije njeje, ſo žo jimaj žiwjenje ſdźerži.

S Njeſdaſchez. Cźaſto lĕtża žłyſchiſch, ſo drje žu hacź dotal bĕrny dobre a mucźnate byłe, ſo pak je jich ſa to jara mało a mólczkich narołtko. Tajke ſkórżby žo wſchudźe ſ prawom njeſtawaju; pſchetoż, hdyž też žo tu a tam bĕrny wulke poradźiłe njejßu, dha žu tola ſaßo też ſtrony, hdźež bychu lĕtża ſ bĕrnjazym dobytkom

spokojom bycź móhli. Tak je na pschikład tudomny sahrodnik Kral na swojim polu pod jenym pjenkom 134 běrnow namakał. Pjecź bjes nimi běchu rjane wulke, druhe wschě pak srěnje. Je to wěsćze jara žadna běrnjaza płódnosćź.

S Khwaćźiz. Bjes tsjómi grenaděrami, kotsiž tu w kwartěrje leżachu, je so schtwórtk tydźenja w nozy krwawna bitwa měła. A schto bě na njej wina? Jedyn franzowski prawisnik pschi sudniskich pschepytanjach kóždy krócź prajesche: Cherchez la femme — Pytajcźe sa žonu! s cźimž měnjesche, so drje je někajka žona k njeskutkej prěni nastork dała. A tak je teź tu było. Wojazy běchu so jeneje holzy dla swadźili a, dokelž žadyn wot njeje puschćźicź nochzysche, so bicź a s nožemi kałacź poczachu. Jeneho wojaka, grenaděra Müllera, s Daliz rodźeneho, do spanja kłóchu a jeho s tym tak straschnje sranichu, so dyrbjachu jeho na druhi dźeń do Budyskeho lazaretha dowjescź. Teju druheju wojakow su do pschepytanja wsali, tola žadyn s njeju k tomu stacź nochze, so je nóž cźahał. Pschepokasacź pak žaneho njemóża, dokelž je so krwawny podawk po cźmje stał a skałany sam prajicź njemóże, schtó s njeju je jeho sranił.

S Wujesda pola Pomorz. Ssobotu 29. augusta swjećźesche k. kubleŕ Jan Koch tu swój 25lětny jubilej jako gmejnski pschedstejićźeŕ nascheje gmejny. Popołdnju w 5 hodźinach podachu so hospodarjo s gmejny s někotrymi sußodnymi pschedstejićźerjemi, kiž běchu jako hosćźo so seschli, do jeho doma, hdźež jemu w mjenje gmejny k. wucźeŕ Ssuschko s wutrobnymi skowami sboże pschejesche, na cźož so k. Koch jara hnujazy s někotrymi skowami podźakowa. S winom, tykanzom a khofejom so wokschewiwschi, podachu so wschitzy do nascheho hornjeho młyna, hdźež mějesche so k cźesćźi nascheho pschedstejićźerja swjedźeńska hosćźina. Tam so jubilarej dary, kotrež běsche jemu dźakowna gmejna sa dobrowólnje składowane pjenjesy nakupiła, pschepodachu. Běsche to rjany regulator, pyschny stoł k wotpoczowanju a někotre mjeńsche wězy. Pschi rjanej hosćźinje běsche pschistojna rjana sabawa. Teź wot wyschnosćze je nasch pschedstejićźeŕ sbožopschecźe a pschipósnacźe dostał. Njech wón hischcźe dołhe lěta k sbožu nascheje gmejny skutkuje!

S Njeswaćźidła. Wěrno je, so je w Njeswaćźidle a w Rakezach a w wokolnosćźi něschto ludźi, kotsiž pschecźiwo Kokli rěcźa; ale runje tak wěrno je, so je w tymaj stronomaj wjele wjazy tajkich ludźi, kotsiž wědźa a praja, so my burskeho muża a sprawneho kscheścźijana sa sapósłanza trjebamy, a cźile budźa toho dla pschi wutorskim wuswolowanju swoje hłosy sa bura Michała Koklu w Khrósćźizach wotedawacź. Tudy je so pismo nastajało a so wot wulkeje dźělby nahladnych muži zykeje Njeswaćźilskeje wosady podpisało, kotsiž so tam wusnawaju, so so namjetej Budyskeho konserwatiwneho towarstwa pschisankuja a so budźa toho dla bliżschu wutoru sa Michała Koklu hłosowacź. Wschitzy cźile mužojo tola s wěstotu teź wědźa, schto je prawe a wužitne: a toho dla budźa samsnym na wólbnym dnju hischcźe wschelazy drusy pschipadowacź, kotsiž sebi tu należnosćź hischcźe krucze dosćź pschemysłili njeběchu. — Wóndano je muž pola nas pobyk, kotryž nam nimale skote hory lubjesche: t. r. wón po starych, dawno snajomnych a hižo sto krócź sacźišnjenych rezeptach wukładowasche, kak budźe so sa to staracź, so so nam dawki a wudawki pomjeńscha; wón pak njeje jasnje dosćź rosestajał, kak budźa so te pjenjezne dźěry wupjelnjowacź, kotrež dyrbja s nusnotu nastacź, hdyž te skote cźasy pschińdu a krajne kasy prósne bycź sapocznu. My w naschim kraju mózemy s naschimi dawkami, kiž njejsu pschewulke, jara s pokojom bycź a nas njetrjeba nichtó na wysoke dawki njespokojnych cźinicź; bjes dawkow pak nihdźe w žanym kraju na zykym swěcźe njeje. Ně, my Njeswacźednjo teź wemy, schto je s pomjeńschenjom dawkow a se sałożenjom někajkeje nimale darmo wupożcźowazeje kasy, kotraž dyrbjała so tola wo prawdźe wot powětra pjelnicź, mózne a schto je njemózne, a chze-li něchtó hłupych měcź, tón s najmjeńscha k nam khodźicź njetrjeba. Teź někotsi Rakecźenjo, kiž běchu tehdy pola nas, prajachu, so tajke skote lubjenja niczo njejsu hacź bajki, wot kotrychž so lóhko žadyn Rakecźan lepicź njeda.

Se Sarěcźa. Wo wólbach so pola nas takle rěcźi: rycźeŕkublerjow mamy w naschej prěnjej komorje dosćź; tych licźba so po tajkim njetrjeba pschisporicź. Sa druhu komoru trjebamy burskeho muża, wustojneho, nawoprawskeho rólnika, kiž potrjebnosćze nascheho wokrjesa snaje, a kiž budźe pschi Draždźanskich wuradźowanjach sa nas burow rěcźecź. Toho dla smy my sa Khrósćźanskeho Koklu. Luhowszy budźa teź najbóle sa Koklu hłosowacź. Toho runja smy s Wbohowa a s wjazy druhich wsow słyscheli, so su tam někto teź sa Koklu.

S Rakez. Naschi Sserbjo su so hižo dawno rossudźili, so swój kłós jenož Sserbej dadźa. Knjes kubleŕ Kokla je muž, kiž s nami syje a žněje, kiž s nami pschedawa a kupuje, kiž je s nami na serbskej semi wotrostk. Brěmjo, kiž na naschim ratarstwje leži, teź jeho cźischcźi. Wón je muž, kiž je s nami po rěcźi, powołanju a nahladach sjednocźeny. K njemu mamy dowěru, so nasche sakske knjeżerstwo pschi jeho prózowanjach swěru podpjera k sbožu zykeho 8. wólbneho wokrjesa a k cześcźi serbskeho mjena. Knjesa kublerja Koklu my wolimy a žaneho druheho!

S Rakez. Pola nas doscź ludźi praji: Schto dha to je, te Rakecźanske politiske towarstwo? Ně, my dźerzimy k Budyskemu konserwatiwnemu towarstwu a wuswolimy sebi toho dla Khrósćźanskeho Koklu sa sapósłanza.

S Jitka a s Komorowa nam pisaju, so tam jedyn a druhi hischcźe njewě, sa koho by hłosował. Tymle mózemy s tsjómi skowami pomhacź; te rěkaju: Wuswolcźe Khrósćźanskeho Koklu.

S Wósłinka. Tudy je so wot lěta 1881 wscho k lěpschemu sa Koklu w Khrósćźizach wobrocźiło. Wosebje su to ryczeŕkublerjo w naschej wosadźe, kiž so wjele wo to prózuja, so bychu knjeżerstwej konserwatiwneho bura k pomozy do sejma pósłali. Wědźa derje, so so konserwatiwna wjetschina (jenož 8 hłosow, mjenujzy 48 pschecźiwo 32 liberalnym) posłabicź njesmě, dokelž so hewak naschemu knjeżerstwu schpaki pschihotuja. Cźim wjazy liberalnych w sejmje sedźi, cźim wjazy hary so w nim nacźeri, rosumnym w kraju k pohórschkej.

S Běleje pola Kamjenza. Póndźelu w nozy tu na kuble, rentierej Krahej w Kamjenzu skuschazym, woheń wudyri, kotryž so na bróžnju a kólnju sußodneho Zickmüllerez kubła rosscheri a jej do procha a popjeła pschewobrocźi. Wobaj kublerjej mataj sawěscźene.

S Krebje. Sańdźenu póndźelu rano tu s khěže cźežle Kupki woheń wudyri, kotryž twarjenja do cźista saniczi. Hospodarska nadoba a skót buschtej sbožownje wóhnju wukhowanej. Po sdaczu je woheń wot skóstniskeje ruki sałożeny.

Lubi serbszy bratsja
w 8. krajnoßejmskim wólbnym wokrjesu!

Ja, lubi serbszy bratsja! k wam
Ssej saso rěcźecź dowolam
Wo jenej wězy, kotraž mi
Nětk leži teź na wutrobi,
To je, so Sserbjo sebi wuswola
Pschez' sastupjerja teź se Sserbowstwa.

A schtó dha je bjes Sserbami
Tu na sejm tón najkhmanischi?
To je bur, kiž wě najlepje,
Schto burskoh' muża cźischcźi h'schcźe,
A kiž teź swérnje sobu sastupa
Tych khudych a jich na wutrobje ma.

Duž sebi burskoh' cźłowjeka,
To je, knjes Koklu-Lisaka,
Sa sapósłanza wuswolcźe,
To burski muž a Sserb teź je
A k „liberalnej" stronje njeskuscha,
Kaž to je wěz tu wschitkim snajomna.

Kak porědko so postara
Tón ryczeŕkubleŕ sa bura,
A hdyž to cźini, jenož tej,
Hdyž je to jemu k wužitkej —
Duž nochzyli sej, lubi bratsja, dacź
Wot druhich próch do woczow namjetacź.

Duž, serbszy bratsja! proschu was:
Ach, wuswolcźe wschak tutón ras
Ssej knjesa Koklu-Lisaka;
Ta sprawna duscha, pobožna,
Ta budźe was najlepje sastupicź,
Duž mózecźe so jemu dowěricź.

Teź my we naschim wokrjesu,
My žadamy sej s wutrobu,
So byschcźe wuswolili tej
Nětk jenoh' sprawnoh' Sserba sej,
To je, toh' knjesa Koklu-Lisaka,
So nasch knjes Kerk ma serbskoh' towarscha.

Duž, luby Božo na njebju,
Ja proschu tebje ſ wutrobu,
Njech tola ßebi wuſwola
Nětk pobožneho cžlowjeka,
A kotrom'ž tola žana hańba njej',
Sso wschudžom ſjawnje ſpósnacž k Jeſußej.

Duž hischcže junkrócž proschu waß,
Ach wuſwolcže ßej tutón ras
Toh' knjeſa Koklu-Lißaka,
Toh' Khróſcžiczanſkoh' kublerja —
Kiž wuſwoli pak rycžerkublerja,
Njej' hódny žanej' priſy tobaka. Pětr Mtónk.

Wußudženja.

Lawniſki ßud. Skakarjow E. A. Pallmera ſ Budeſtež a E. Wujanza ſ Bónjez, dla kaženja domjazeho měra hižo pokhoſtaneju, winowachu, ſo ſtaj 6. julija w nozy bjes dowolnoſcže w Halmiz hoſcženzu na Ssokolzy pſchebywakoj, tam halekowakoj a tež wonka pſched hoſcženzom haru hnakoj. Dokelž ßo jenož Pallmerej wina dopokaſacž hodžeſche, tutomu dla kaženja domjazeho měra jaſtwo na dwě njedželi a dla halekowanja arreſt na ſchtyri dny pſchißudžichu, bjes tym ſo ßo Wujanz khoſtanja ſminu.

Khoſtanſka komora. 24. julija t. l. ßo ripikojto-ßkomjana fajma, Maleſchanſkemu knježemu dworej ßkuſchaza, ſpali. Woheń ſa 708 mk. ſchkody nacžini, kotraž ßo fajminemu wobßedžerjej, dokelž měješche fajmu ſawěſcženu, ſaruna. Bohu žel cžim cžežſcho bu khěžkaŕ Hadank pſches wóhnjowe njeſbože potrjecheny, kotrehož twarjenje ßo pſches lecžazy woheń ſažehli a ßo ſe wſchej domjazej a hoſpodarſkej nadobu, ſe ſkotom a ſchtož bě hewak w nim, na cžiſte ſaniczi, tak ſo wobžaromnemu Hadankej na 1800 mk. ſchkody naſta. Woheń bě ſe ſamyßlom ſakoženy a tukanje ßo na 16lětneho wolazeho Jenku, ſ Khrjebje rodženeho, wobrocži, dokelž bě tón ſjawnje ßwojemu knjeſej ſ woheńſakoženjom hroſył. Jenka ßo tež pſchi pſcheßkyſchenju njeſkutka wuſna a wudawaſche, ſo je ßo na knjeſa rosſkobił. Jenka bě mjenujzy njedžiwajo ßwojeje mkodoſcže ßylny palenzowy picžk a wſchu ßwoju mſdu ſ palenzom pſchecžinjeſche. Duž jemu jeho knjes žanych pjenjes wjazy njedawaſche, ale jemu ſa nje nuſnu draſtu kupowaſche. Jenzy ßo pſches to palenzpicže ſamjeſowaſche, ſchtož w nim tajku njeſpokojnoſcž ſbudži, ſo ßkužbu wupowjedži. Dokelž pak jeho knjes po jeho žadanju njepuſchcži, wón wobſamknu, ßo wjecžicž a mjenowany džeń rano njeſkutk wobeńdže. Mkodoſtneho wobſkorženeho k jaſtwu na jene lěto ſ wotliczenjom pſchepytowanſkeho arreſta ſaßudžichu. — 17lětnu džěkaczerku Wyleminu Schneiderez ſe Skaſkowa, kotraž bě wobſkorżena, ſo je ßwoje džěczo ſkónzowaka, k jaſtwu na jene lěto wóßom měßazow ſaßudžichu. Palenzpalerja na knježim dworje w Skaſkowje Khorlu Kubina a praktiſkeho lěkarja Höricha ſ Kulowa winowateju ſpósnachu, ſo ſtaj Schneiderez pſchi mjenowanym njeſkutku pomoznaj bykoj, a doſta Hörich jaſtwo na jene lěto tſi měßazy a ſhubjenje cžeſtnych prawow na ſchtyri lěta, Kubin pak jaſtwo na dżewjecž měßazow a ſhubjenje cžeſtnych prawow na dwě lěcže pſchißudżene. — 50lětneho žiwnoſcžerja Handrija Schneidera ſ Wujezka pola Bukez dla njekaſanſtwa a ſtraſchneho cžělneho ranjenja ſ khoſtarnju na jene lěto ſchěſcž měßazow dwě njedželi a ſe ſhubjenjom cžeſtnych prawow na tſi lěta pokhoſtachu.

Přilopk.

* W Plauenje w V. je wutoru tydženja wjecžor tyſcherſki Gerhardt ſe Saalfelda do ßwojeje 19lětneje lubki, fabrikſkeje dżěkaczerki, pſched jeje wobydlenjom ſe žehrawoſcže ſ revolvrom tſělik; hdyž wona do domu cžěkaſche, wón druhi krócž do njeje tſěli, na cžož wona morwa k ſemi padže. W ßwojim wobydlenju ßebi tyſcherſki na tó ſ revolvrom ßam žiwjenje wſacž ſpyta; jena kulka jeho cžežko w žiwocže ſrani, druha jemu do lěweje ruki ſlecži.

* Na jenym dwórniſchczu wóndano woły do želeſniczneho woſa wodžachu. Jedyn wok ßo roſſkobiwſchi mkodeho rěſniſkeho ſ rohomaj tak do brjucha ſtorczi, ſo jemu zyły žiwot roſpró, a ſo cžrjewa ſe žiwota wuſtupichu.

* Tſoje mordarſtwo a jene ßamomordarſtwo je ßo w nozy na 30. aug. w Drieſenje w Pruſkej ſtako. Rentier Starke je ßwoju žonu a ßwojej dżěſcži, holczku 6 lět a hólczka 4 lět, a ſkónczńje ßameho ßo ſ revolvrom ſatſělik. Ssußodża durje roſkamachu. We iſtwizy, w kotrejž ßo hiſchcže lampa ßwěcžeſche, ßo jim hróſbny napohlad ſkicžeſche. Ssrjedž iſtwizy Starke w ßwojej krwi leżeſche; wón běſche ßo do ſpanja tſělik. W jenym kožu žona leżeſche, w druhim dżěſcži; wſchěch tſjoch běſche Starke do wucha tſělik. Revolvr ßrjedž iſtwizy leżeſche. Starke je njeſkutk pjecža toho dla wobeſchoł, dokelž běſche pſches njeſbožowny prozeß wo ßwoje ſamoženje pſchiſchoł.

* Na žadkawe waſchnje je ßebi dżěkaczer w Landshucže žiwjenje wſak. Wón dynamitowu patronu do huby wſa a ju ſapali. Se ſatraſchnym wrjeßnjenjom patrona rosbuchnu a jemu hkowu wot cžěka wottorhnu. Hdyž muž patronu do huby wſa, měješche jeho žona lědma hiſchcže telko cžaßa, ſo ſ durjemi won ſkocži.

* Njerědko w jenych abo druhich němſkich nowinach naměſchtki cžitamy, ſ kotrymiž ßebi mužſki mandželſku, abo žónſka mandželſkeho pyta. Tajke naměſchtki ßu cžaſto ſpodžiwne, a druhdy tež njehańbicžiwe doſcž. Pod napißmom „reelles Heiratsgeſuch" běſche w jenych Barlinſkich nowinach tamón tydžeń naměſchtk ſ prawje tucžnym pißmom wotcžiſchcžany, po kotrymž „direktaŕ jeneho ſtareho wuſtawa ſchikowanu žónſku, tež wudowu, prawje ßylnu (150 hacž do 170 puntow cžežku) a t. d. ſa mandželſku pyta". Tutón nawoženja po tajkim po waſy dže.

* Njedaloko Baropa je wudowa dżěkaczerja Kruſe ßwoje njemandželſke dżěczo ſadajiła a cžěko do lěßa donjeßła, hdżež ßu je ludżo namakali. Wudowiny 15lětny ßyn a jeje 17lětna dżowka ſtaj pſchi mordarſtwu pomhakoj. Wſchitzy tſjo ßu ſajecži.

* S Bernaua ßo piſche, ſo je ſchtwórtk tydženja jena tamniſcha ßwójba keklerjam dwě dżěſcži pſchedała, dwě holczży, 5 a 8 lět ſtarej. Běſche to ſrudny napohlad, hdyž dżěſcži na woſu wótſje płakaſchtej, pſchewodżanej wot zyłeje cžrjódy małych towarſchow. Na ſboże keklerjo ſ dżěſcžomaj daloko njepſchińdżechu; pſchetož polizija wo podawku ſhoniwſchi jich nuſowaſche dżěſcži ſtarſchimaj wrócžicž.

* W Neuhauſu w Cžěſkej 52 lět ſtara žona wěſteho Römlera ßwojeho mužoweho 11lětneho pſchichodneho ßyna ſadaji a chzyſche ßebi potom ßama žiwjenje wſacž. Muž pak ji w tym ſadżěwa a ju ßudniſtwu pſchepoda. Römlerka wudawa, ſo je muž hroſny pſchecžiwo njej byk, duž je wona ßama ßmjercž pytała, ale tež hólczeza ſ jeho horja wumoz chzyła.

* S Trieſta ßo do „Wr. Allg. Ztg." piſche: Žona khudeho dżěkaczerja, kotraž ſe ßwojim mužom a pjecžimi dżěcžimi w hubjenej komorzy bydli, wóndano do měſta dżěſche, ſo by ßwojim ludżom něſchto k wjecžeri wobſtaraka. Duž jeje najmłódſcha dżowczicžka, hakle 24 dnjow ſtara, ßama w komorzy leżo woſta. Sso ſa 10 minutow domoj wrócžiwſchi macž ßkyſchеſche, ſo dżěcžo žałoſtnje płacže, a ſ jenym wuhlada, ſo wulka myſch ſ dżěſcžoweho kózka ſkocži, mjes tym ſo druha wulka myſch dżěcžo mjeswocži kußaſche; ſwěriſko ßwój wopor puſchcžicž nochzyſche, a macž dyrbjeſche je ſ mozu ſ dżěſcža wottorhnucž. Wſche krwawe macž wbohe dżěcžo do najbliżſcheje haptyki donjeße, hdżež ßo pokaſa, ſo je dżěcžo ſtraſchnje ſranjene. Lizy běſchtej na wjele měſtnach wobkußanej; kruch hornjeje huby běſche wotežrany, nóß bě zyle wotkußnjeny. W hojerni, hdżež je na to donjeßechu, dżěcžo ſa nětotre hodžiny wumrje.

* Ssurowy wětr mějachu dżenża tydženja w Laibachu a wokolnoſcži; najhórje wón w Laibachſkich bahnach ſakhadżeſche. Najßylniſche ſchtomy buchu roskamane a ſ korjenjemi ſwuwalane, domy a hoſpodarſke twarjenja wobſchkodżene a ſ dżěla ſpowalane, konje ſ wosami do pſchidróżnych hrjebjow ſmjetane; wjele koni je kónz wſako. Tež pólnym płodam je wulka ſchkoda nacžinjena. Wokoło woßmich rano běſche w Laibachu zyle cžma. Tež w hórniſchcžu, kotrež ßo Karſt mjenuje, je wětr na twarjenjach a na polach wulkeje ſchkody nacžinił. Toho runja běſche w měſcže Trieſt dopołdnja huſta cžma, kaž w nozy; tam mějachu dopołdnja ßylny ſliwk.

* W ruſkim měſcže Nižni Nowgorod je nětkle ſnata wulka maſſa. Tale maſſa je najwjetſcha zyłeje ſemje a dwaj měßazaj traje. Paßmo jebakow je ju k tomu wužiło wſchelakich pſchekupzow wo wjetſchu abo mjeńſchu ſumu pjenjes wobſchudżicž. Tak ſańdżeny tydżeń mkody pſchekupz w Moſkwje, kotrehož nan na maſſy pſchebywa, ſ Nižnjeho Nowgoroda wot nana telegram doſta, ſo ma ßo „wechſel", na 840 mk. na jeho mjeno napißany, hnydom ſapkacžicž, hdyž něchtó ſ tajkim wechſlom pſchińdże. Bórſy na to tež wo prawdże zuſy, pſchiſtojnje ſhotowany cžłowjek ſ tajkim wechſlom pſchińdże, a mkody pſchekupz tež jemu bjes komdżenja te 840 markow wupłacži. Hdyž běſche ßo zuſy wotßalił, ßyn nanej ſ telegramom powjeſcž póßła, ſo je wechſel ſapkacżeny. Duž ßo mało njedżiwaſche, hdyž ſa dwě hodżinje wot nana wotmołwu doſta, ſo tutón wo prěnim telegramje a wo wechſlu ani ßłowcžka njewě. Polizija, kotrejž ßo wěz hnydom woſjewi, jebaka njeje wußlědżicž móhła. Mjes tym pak je ßo wukopało, ſo je jebanſke paßmo, kotrež ma, wě ßo, tež w Nižnim Nowgorodże ßwojich pomoznikow, tež něktrych druhich pſchekupzow na tole waſchnje wobſchudżiło.

* Njedaloko Moskwy bu 24. sańdź. měßaza jedyn straźnik na żelesniźy straschnje wobschkodźeny. W tym wokomiku, hdyž wón s latarnju psches kolije běżesche, cźah pschijědźe a jeho pschejědźe. Njesbožownemu běsche prawa strona hkowy rosmjeczena, wobě ruzy a wobě nosy běschtej jemu wotjědźenej, jena w kolenje, druha w bjedrje, a njedźiwajcy na to wbohi cźlowjek na měsćze morwy njeběsche.

* Paßażěrojo spěschneho cźaha, kotryž 21. augusta s nawjeczornych krajinow do New-Yorka jědźesche, na to njemyßlachu, kajki strach jim hrosy. Duzy po puczu na jene dobo pytnuwschi, so wjedźer lokomotiwy, James Smith, zyle dźiwje wokoło ßo hlada, ßo jeho tepjer maschiny woprascha, schto je jemu swadźiło. Sso ßmějo Smith wótsje sawoła: „Mi je sajimawe, so tute sta ludźi njewjedźa, so ßym saßo ras wowrótnik a so jich wschěch sawěsćze do bliźscheho bjesdna sawjesu." Tepjer chzyschе naprjódzy wrótneho, kotryž wokoło maschiny dźěłacź pocza, s dobrym wotstronicź, cźah pak dale a spěschnischo jědźesche a bjesdno ßo bliżesche. Duž tepjer w najwjetschim strasche ßwoje wulke żelesne kłeschcze shrabnu a wrótneho s nimi porasy. Cźeźko ranjeneho ßu hojerni sa wrótnych pschepodali, tepjerja pak ßu dla spytaneho mordarstwa do jastwa ßadźili. Paßażěrojo, kotrymž je wón źiwjenje sdźerżał, ßu wjetschu sumu pjenjes sa njeho sapokożili.

* S nowa je satraschny wichor w dalokich krajinach Sjednoczenych Krajow Połnózneje Ameriki wulkotne sapuscźenje naczinił. Póndźelu tydźenja běsche w narańschich a pokodnischich krajinach wurjadnje horzo. Wutoru horzota rucze wotebjeracź pocza, a s jenym ßo ßurowy wichor sběhnu. Najhórje je wětr po zykłym pobrjosy atlantiskeho morja sakhadźak. Wjele kódźow bu na brjóh smjetanych a rosbitych, a wjele ludźi je pschi tym źiwjenje shubiło. Wjele stow twarjenjow bu spowalanych. W měsćze Charleston bu schtwórty dźěl domow wotkryty, wjele jich spada. W tymle jeniczkim měsćze naczinjena schkoda wjazy hacź 1,000,000 toleŕ wuczinja. Każ ßo s krajiny Connecticut pische, ßu tobakowe żně tudy wjazy hacź $1\frac{1}{2}$ mill. toleŕ schkodowake. Kak wjele cźlowjekow je s zyka wo źiwjenje pschischło, hischcze snate njeje; boja ßo, so budźe liczba straschnje wyßoka. Spodźiwne je, so, mjes tym so běsche w Sjednoczenych Krajach póndźelu wostudle horzo, w Manitobje tehdy mjersnjesche.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Max Richard, Khorle Augusta Petziga, koprnikarja na Źidowje, ß. — Marja, Jana Ernsta Pannacha, pohonćza na Ssokolzy, dź. — Hana Augusta, Jana Augusta Hantuscha, fabrikskeho dźěłacźerja na Źidowje, dź. — Richard, njemandź. ß. na Źidowje.

Katholska zyrkej: Bertha, Franza Schrolla w Hajnizach dź.

Zemrjeći:

Dźeń 5. septembra: Hana Marja, njemandź. dź. w Huěwßezach, 7 d. — 6. Jan August Micź, kněžeŕ a polan na Źidowje, 55 l. 7 m. 9 d. — 7. Hendrich Walter, njemandź. ß. w Dobruschi, 1 m. 22 d. — Hana Marja, Albina Sturma w Sahorju dź., 2 m. — 8. Marja Wicźasej, njebo Handrija Pětschki, źiwnocźerja a dźěłacźerja w Ratarjezach, wudowa, 72 l. 6 m. 13 d.

Płaczisna żitow a produktow w Budyschinje

5. septembra 1885.

Żitowy dowos: 3389 měchow.		Na wikach wot M.	Na wikach wot Pf.	Na wikach hacź M.	Na wikach hacź Pf.	Na bursy wot M.	Na bursy wot Pf.	Na bursy hacź M.	Na bursy hacź Pf.
Pschenża	50 kilogr.	7	74	8	63	7	74	8	63
Rožka	50 kilogr.	7	28	7	47	7	28	7	47
Jeczmjeń	50 kilogr.	6	88	7	25	6	88	7	25
Wowß	50 kilogr.	6	40	7	—	6	50	7	—
Hroch	50 kilogr.	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka	50 kilogr.	7	8	7	50	—	—	—	—
Raps	50 kilogr.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kilogr.	12	50	15	50	—	—	—	—
Hejduschka	50 kilogr.	16	—	16	50	—	—	—	—
Běrny	50 kilogr.	1	90	2	20	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	30	2	70	—	—	—	—
Pschenczna muka	50 =	7	—	15	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 =	7	—	10	75	—	—	—	—
Ssyno	50 =	3	40	3	80	—	—	—	—
Ssłóma	600 =	19	—	21	—	—	—	—	—
Proßata	791 schtuk, schtuka	8	—	18	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby		—	—	—	—	4	20	4	30
Rżane wotruby		—	—	—	—	5	—	5	10

Dražďźanske mjaßowe płaczisny. Howjada 1. druźiny 59—62 mk., 2. druźiny 51—54, 3. druźiny 30 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 60—63 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 45—55 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 11. septembra: Rjane.

W Kobelni pola Kluksicha je **kubło** se 60 kórzami pola a łuki hnydom na pschedań. Wscho dalsche je pola tamnischeho gmejnskeho pschedstejicźerja shonicź.

Khěża s rjanej ßadowej sahrodu je sa 500 toleŕ na pschedań. Dalsche je shonicź w Małym Woßyku cźißko 14.

Wotawa na Hněwßeczańskej gmejnskej łuzy ma ßo 13. septembra popołdnju $\frac{1}{2}$4 hodźin na pschessadźowanje pschedawacź.

Żelesne khachle, pokkulojte a s zyka, s jenej rólu ßu na pschedań w dornschnablu cźißko 10.

Sporuschk

kupuje **měschczańska haptyka** na hkownym torhoschczu 6.

Wowß

kupuje po najwyschschich płaczisnach

Schmeiß w Budestezach.

Nowe jerje

po 4 np. poruczа

Richard Neumann

na snutskownej lawskej haßy 6.

Khofejowy skład.

Ssyhnje a derje ßłodźazy hižo po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcze tuńscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodźe poruczataj

bratraj Měrschej

na żitnych wikach.

Ssymjeńtnu rožku,

cźistu tworu, poruczа

Schmeiß w Budestezach.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechanisка dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenoż **trjeny len,** a to jenoż sobotu w Grützneree domje, s nutskhodom s jerjoweje haßy, kupuje.

Strowe kruschwinowe drjewo

kupuje po najwyschschej płaczisnje

mechanisка pschadownja w Hajnizach.

Wjetschu dźělbu najlěpscheho

jendźelskeho tšěschneho schifra

pschi składnoscźi tunjo kupiwschi, je mi mózno, dźěło po najtuńschej płaczisnje wobliczecź. Dokelž tutón schifer hischcze w pschimórskim měsćze leži, móžu jón bjes woßebitych khóstow na kóždu żelesnisku staziju ßłacź. Duž cźesćenych Sserbow woßebje na tuto kedźbnych cźinju, so bychu tutu składnoscź wužiwali.

A. Schumann, kryjeŕ schifrowych tšěchow

na Tšělanskej dróży s napschecźa Götjesoweje fabriki.

Ruczne göpelowe młócźaze maschiny, ßykanjowe maschiny, schrótowanske maschiny atd.

s fabriki **Ph. Mayfarth & Co.** w **Frankfurcźe** n./M. ma na składze a pschedawa po fabrikskich płaczisnach s położenjom płacźenja. Rukowanje a pruhowanski cźaß.

C. Hultsch w Něcźinje pola Pomorz.

Mjenowane maschiny ßu kóždu sobotu na żitnych wikach w **Budyschinje** wustajene a pschezo dostacź w hosćenzu „k słotej hwězdźe" tam.

Paleny khofej,

wubjernje ßłodźazy, punt po 100 a 120 np., poruczа pschezo cźerstwy **Th. Grumbt**

na swonkownej lawskej haßy.

Wo **Paul Kneifelowej** **włoßowej tinkturje.**

Knjesej P. Kneifelej w Draždźanach. — Ta wot Waß wunamakana włoßowa tinktura je mi wurjadne ßkužby cźiniła. Hacź runje je wupadowanje włoßow w naschej ßwójbje herbske, je ßo tola po krótkim nałożowanju nowy włoßowy róst na dotal hołych městnach sałożił. Wam s tutym dźak prajizy sawostanu — **Richard ryczeŕ s Ense-Sachs,** ryczerkubler, 21. haprleje.

Horejscha tinktura je w Budyschinje jenoż dostacź pola **Ernsta Mittascha** pschi Pětrowskej zyrkwi. W bleschkach po 1, 2 a 3 mk.

Deki ſa puczowanje

jenoż w dobrych družinach wot 6 mk.,

konjaze deki

ſ rukowanjom ſa czíſtu wołmu po 3 mk.,

deki na ſofy, ſtwinſke rubiſchcza,

poczehnjenje ſa ſofy, jako katun, kožane ßukno, damaſt a rips,

běle a piſßane gardiny, rulowy, rulowowe žerdže, gardinowe žerdže, poßleſchczowe wodżewy, blidowe krywy, tepichi

porucza po wurjadnje tunich płaczíſnach

Ludwig Kuhlmann

w Budyſchinje w kupnizy (gewandhaus).

---

5 porſtow tuczne ßwinjaze mjaßo punt po 55 np.,
ßyry połcz punt po 60 np.,
ßadleſchczo punt po 60 np.,
ßuſcheny połcz punt po 75 np.,
ſchkrjeny kój punt po 50 np.,
kołbaßowy tuk punt po 50 np.
porucza

Pětſchka na ßerbſkej haßy 6.

Koprowy vitriol

zyły a tołczeny

k naczinjenju pſcheńzy porucza

hrodowſka haptyka.

Wote mnje nowu pſchijatu wěz

deſchczne mantle,

ſ najlěpſchich tkaninow dżełane a rjenje wuhotowane, poruczam po **woprawdże tunich** płaczíſnach.

Richard Gautzsch

pſchi hłownym torhoſchczu.

Najlěpſche a najtuniſche

zigary

w najwjetſchim wubjerku

porucza

Th. Grumbt

na ſwonkownej lawſkej haßy a w kupnizy.

C. F. Kloss

4 na žitnej haßy 4.

S tutym najpodwolniſcho k nawjedżenju dawam, ſo ßym k ßwojej 20 lět dołho wobſtejazej pſchedawarni holczeje a żónſkeje draſty też pſchedawarnju **mużſkeje a hólczeje draſty** pſchipołożił. Skaſana draſta po měrje ßo derje ſhotowi. Stajnje budu ßo prózowacz, jenoż ſ dobrej, hódnej tworu poßłużecz, a toho dla wo dobroczíwy pſchiſtup proſchu.

S poczeſczowanjom

C. F. Kloss

4 na žitnej haßy 4.

Zigary

= wulki wubjerk =

ſa ſaßopſchedawarjow

porucza

Richard Neumann

na ſmutſkownej lawſkej haßy 6,
filiala na bohatej haßy 28.

Tykanzowe korjenje po 10 a 20 np.,
korjenjowy wolij po 25 np.,
ſafran zyły a tołczeny,
zitronowy wolij,
korjenje zyke a tołczene
porucza **hrodowſka haptyka.**

Wot najwjetſcheje ważnoſcze ſa

woczi kóždeho.

Tuta **jenoż ßama wěrnje** prawdżiwa dr. Whitowa woczowa wodżiczka wot Traugotta Ehrhardta w Oelze w Thüringſkej je wot léta 1822 ßwětoßławna. Wona je w ſlakonach po 1 mk. wot nětka **jenicżzy w měſchczańſkej haptyzy** w **Budyſchinje** dóſtacz. — Njech ßebi pak kóždy wěſcze **jenoż** wěrnje prawdżiwu **dr. Whitowu woczowu wodżiczku** wot **Traugotta Ehrhardta** żada. Zanu **druhu.**

Liſtne wuczahi: Knjeſej **Traugottej Ehrhardtej.** Sſym namakał, ſo je Waſcha **woprawdżita dr. Whitowa woczowa wodżiczka ſa woczi jara dobra** (ßlěd. ſkaſanje). W Königsbergu w Frankenach, w meji 82. Gundelwein. Dale: Dokelž ßym **woprawdżitu dr. Whitowu woczowu wodżiczku,** wot Waß dóſtatu, pſchetrjebał a ßo pſches to mojej woczi połěpſchikej, bych proßył (ßlěd. ſkaſanje). W Hortelu pola Bochuma, w meji 82. Ludwig Schulz.

Konſervativnym wuſwolerjam!

W ßwojej dżenßniſchej hłownej ſhromadżíſnje je konſervatiwne towarſtwo ſa III. ſakſki khěžorſtwo-ßejmſki wólbny wokrjeß wobſankło,

w **2. měſchczańſkim wólbnym wokrjeßu** (w Budyſchſkim, Halſchtrowſkim, Kamjeńſkim, Kinsbórkſkim, Nowoſalzſkim, Schěrachowſkim wólbnym wokrjeßu) ſaßowuſwolenje dotalneho wotpóßłanza

knjeſa fabrikanta Hildebranda w Piſßanym Dole,

w **7. wjeßnym wólbnym wokrjeßu** (w Biſkopſkim a Połcżniſkim hamtſkim ßudniſtwowym wokrjeßu) ſaßowuſwolenje

knjeſa kublerja Päßlera w Belmsdorfje

a w **8. wjeßnym wólbnym wokrjeßu** (w Kamjeńſkim, Kinsbórkſkim a Rakeczańſkim ßudniſtwowym wokrjeßu) wólbu

knjeſa kublerja Kokle w Khróſczizach

podpjeracz.

Proßymy wſchitkich konſervatiwnych wuſwolerjow, ſo chżyli wſdawſchi ßo wſchěch woßebitych intereßow a wſchěch parſchonſkich woßebitych żadanjow, ſo by ßo roſpjerſchenje hłoßow ſminuło, jenoż kandidatam, wot towarſtwa poſtajenym, ßwój hłóß dacz.

W Budyſchinje, 31. auguſta 1885.

Pſchedßydſtwo konſervatiwneho towarſtwa ſa III. ſakſki khěžorſtwo-ßejmſki wólbny wokrjeß.

Podpiſzani wuſwola 15. septembra

knjeſa kublerja Koklu ſ Khróſcźiz

a niz Pfannenſtiela.

W **Rakezach**: M. Pohla, žiwnoſcźeŕ. Jan Domaſchka, kubleŕ. Handrij Kſchižan, kubleŕ. Jan Wobad. Khorla Nowak mjenowany Guder, žiwnoſcźeŕ. Handrij Winkleŕ, žiwnoſcźeŕ. Handrij Pawlik, kubleŕ. Jan Smij, žiwnoſcźeŕ. Michał Němz, žiwnoſcźeŕ. Michał Balzer, žiwnoſcźeŕ. Michał Měſcheŕ, wjeßny rychtaŕ. Handrij Klimant, žiwnoſcźeŕ. Michał Kubiza, młynk=wobßedźeŕ. Handrij Müller, žiwnoſcźeŕ. Jurij Wicźas, žiwnoſcźeŕ. Jurij Sahrodnik, žiwnoſcźeŕ. Jan Lukaſch, młynk=wobßedźeŕ. — W **Nižej Wſy**: Auguſt Rämſch, gmejnſki pſchedſtejiczeŕ. Jan Mjecź, wjeßny rychtaŕ. Jan Hataŕ, žiwnoſcźeŕ. Handrij Kroſchk, žiwnoſcźeŕ. Handrij Lawka, žiwnoſcźeŕ. — W **Jitku**: Michał Schibak, rentier. Handrij Schibak, wobßedźeŕ ßwobodneho kubła. Heinrich Opiz, žiwnoſcźeŕ. Handrij Sturm, kubleŕ. Michał Kſchižan, žiwnoſcźeŕ. Jurij Kozor, žiwnoſcźeŕ. Michał Bartuſchk, kubleŕ. Michał Heydan, žiwnoſcźeŕ. Jan Měſcheŕ, wjeßny rychtaŕ. Jurij Nowak, žiwnoſcźeŕ. Handrij Pawlik, ſahrodnik. Pětr Domaſchka, žiwnoſcźeŕ. Michał Khěžka, žiwnoſcźeŕ. Jurij Janza, žiwnoſcźeŕ. Jurij Nowotny, gmejnſki pſchedſtejiczeŕ. Jan Pawlik, žiwnoſcźeŕ. Jan Pětſchka, žiwnoſcźeŕ. Jan Rachel, žiwnoſcźeŕ. — W **Trupinje**: Jan Janaſch, žiwnoſcźeŕ. Auguſt Wünſcha, žiwnoſcźeŕ. M. Kſchižan, žiwnoſcźeŕ. Mikławſch Kurjeńk, žiwnoſcźeŕ. Michał Kruža, žiwnoſcźeŕ. Handrij Kruža, kubleŕ. Jan Marſchka, žiwnoſcźeŕ. Jan Cźornak, žiwnoſcźeŕ. Handrij Schokta, kubleŕ. Pětr Lehmann, cźeßliſki miſchtr. Mikławſch Lehmann, žiwnoſcźeŕ. Mikławſch Schejda, žiwnoſcźeŕ. Khorla Klemmer, žiwnoſcźeŕ. Jurij Kucźank, kubleŕ. — W **Komorowje**: Jurij Werner, žiwnoſcźeŕ. Jan Bläſcha, kubleŕ. Handrij Baltink, žiwnoſcźeŕ. Jan Wrobel, kubleŕ. Jan Gano, žiwnoſcźeŕ. Jurij Khěžnik, kubleŕ. Auguſt Tuſchmo, žiwnoſcźeŕ. Jurij Běwaſch, kubleŕ. Jan Kſchižan, žiwnoſcźeŕ. Jan Lipicź, žiwnoſcźeŕ. Jan Wukaſch, kubleŕ. Heinrich Matka, žiwnoſcźeŕ. Jan Schimank, wobßedźeŕ hoſcźenza. Michał Kruža, kubleŕ. Jan Schubert, žiwnoſcźeŕ. — W **Kamjenej**: Auguſt Kreczel, wobßedźeŕ hoſcźenza. Handrij Rjencź, kubleŕ. Jan Rjencź, kubleŕ. Nowak, kubleŕ.

Za krala a ſa wótzny kraj!

Michał Kokla w Khróſcźizach je tón wuſtojny muž, kotrehož my pſchichodnu wutoru ſa Dreždźanſke wuradźowanja wuſwolimy. Daj Bóh ſboże! Njeſabudźcże nichtó na **wutoru,** ale dźicże kóždy ßwěru ßwój hłóß wotedacź. Na papjerzy dyrbja němſzy te ßłowa ſtacź: Gutsbeſitzer **Kockel** in **Croſtwitz.**

Wſchelazy wuſwolowarjo.

Khoſej

wulki wubjerk po wſchěch płacźiſnach, pſchi wotewſacźu 5 puntow tuńſcho, porucźa

Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy 6.

Bróſtwon (kalmus)

kupujetaj po najwyſchſchich płacźiſnach

Strauch & Kolde,
3 na kamjeńtnej haßy 3,
drogowe khłamy k ſkotemu worku
en gros a en détail.

Kharty k hraczu

w derje dźerżazych druźinach a po wſchelakich płacźiſnach, hru po 32, 36, 40 a 52 kopjenach, porucźa nanajtuńſcho

Traugott Böhme
na bohatej haßy.

Nožow

a **widlicźkow** je ßo mi wulka dźělba po tunjej płacźiſnje na pſchedań pſchepodaka.

Th. A. Wällnitz,
ſapokaſany awkzionator
w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy.

Njeje tajki **Sserb** pukow hódny, kiž ſa **Němza** hłoßuje, kotryž je ſjawnje prajił:

Sserbow Bóh je palenzowa bleſcha?!!

Tajkich rěczow měł ßo póhan hańbowacź!!!

Sswěrni Sserbjo ſ Rakez.

Hdyž mějeſche **tón** program a **ta** rěcź, kotruž ßmy ſańdźenu njedźelu w **Njeßwaczidle** ßłyſcheli, **konſervativna** bycź, potom ßmědźa ßo **ſozialiſtojo** też konſervativnych mjenowacź. Ssu to leßni keklerjo, tuczi **liberalni! Njedajcże ßo jebacź!**

Sserbjo ſ Njeßwaczidła.

Guſtav-Adolfſki ßwjedźeń w Minakale.

Na dźeń **Sswj. Michała** budźe Budyſchſke poboczne Guſtav-Adolfſke towaŕſtwo ßwój létny ßwjedźeń w naſchim Božim domje ßwjeczicź. Pſchi ßerbſkej Bożej ßłužbje, ½2 hodźin ßo ſapoczazeje, budźe knjes faraŕ **Krügaŕ** ſ Budyſchinka a pſchi němſkej Bożej ßłužbje knjes archidiakonus **Großmann** ſ Budyſchina prědowacź.

Knjeża ſaſtojnſzy bratſja a pſchecźelja Božeho kraleſtwa ßo pſchecźelnje k tomu pſcheproſcheja.

W Minakale, 12. septembra 1885. **Kordina,** faraŕ.

Turkowſke ßłowki

najrjeńſche a najwjetſche, kotrež ßu doſtacź, porucźa hiſchcźe tunjo

Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoſchcźu,
deſtillazija najlěpſchich likěrow.

Rjepikojty tobak

najlěpſcheje druźiny
jara tunjo porucźa
zigarowa fabrika
Paul Rehork & Co.
na ßukelnſkej haßy cźißło 11.

Khoſej

wot najtuniſchich hacź do najlěpſchich druźinow, jara derje ßłodźazy, porucźa **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtuniſcho porucźa **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Hamburg-Amerika.

Kóždu ßrjedu a njedźelu do New-Yorka

ſ póſtſkimi parokódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho paket-jězdneho akcijskeho towaŕſtwa.
Wukaſanje a pſchewjeſne pißma dawa
No. 867. **Albert Meiſel** w **Budyſchinje.**

Rakečanske serbske towaŕſtwo „Lipa“

změje — da-li Bóh — njedźelu 20. septembra popołdnju ½4 hodź. w Eberweinec hoſcźencu swoje měsačne poſedźenje. Wo bohaty wopyt proſy **předsydstwo.**

Woſſjewjenje.

Dźiwoczańſke ßerbſke ev.=luth. miſſionſke towaŕſtwo ſměje — da-li Bóh — jutſje popołdnju w tſjoch hodźinach w Lehnertez domje w Zokowje miſſionſku hodźinu.

Pětr Mjonk.

Starſcha, wuſtojna hoſpoſa, cźiſteje ßerbſkeje rěcźe doſpołnje mózna (Sserbowkam ßo prědnoſcź dawa), kotraž je hižo na podobnym měſcźe ßłužiła, pyta ßo 15. oktobra t. l. na pruſku faru do ßłužby. Wona ma wſcho domſke dźěło, kuchinu a ſchaty wobſtaracź.

Offerty njech ßo wotedadźa w wudawaŕni Serbskich Nowin w Budyſchinje, hdźež je też dalſche ſhonicź.

Jedyn **krawſki** hnydom trajaze dźěło doſtanje pola

Lißnarja w Radworju.

Wucźobnik pytany.

Sa ßwoje kolonialno=tworowe khłamy, ſ deſtillaziju ſjenocźene, pytam hnydom abo na Michała mkodeho cźłowjeka, kotryž je dobru ſchulu wuźiwał, pod jara dobrymi wumělenjenjemi, tak ſo ßo ßynej mjenje ſamoźiteju ſtarſcheju ſkładnoſcź dawa, pſchekupſtwo nawukнucź.

J. T. Glien w Budyſchinje
na drjewowym torhoſchcźu 4.

Schewſkeho wucźobnika pyta
Emil Riethus
pſchi mjaßowych jědkach 4.

(K tomu cźißłu pſchiłoha.)

Pschiloha k czišłu 37 Serbskich Nowin.

Ssobotu 12. septembra 1885.

Punczowu a grogowu eßenzu, rum, arak, kognak, thej a schokoladu

porucza **J. G. Klingst Nachfl.**
na bohatej haßy 16.

Rajß **punt po 12, 14, 15, 16 a 18 np.**
porucza
J. G. Klingst Nachfl.
na bohatej haßy 16.

Kharty k hraczu,

němske skatowe a wowczo-hłowowe, franzowske whistowe a l'hombrowe w bohatym wubjerku porucza
J. G. Klingst Nachfl.
na bohatej haßy 16.

Destillazija Adolfa Rämscha
w Budyschinje pschi butrowych wikach

porucza swój wubjernje czišczeny **czisty palenz** w picželach po 10 litrach, No. I liter po 17 np., No. II liter po 14 np. Dale wubjernje ßłódke **likěry,** liter po 60 np.; ßłódki **jednory palenz,** liter po 40 np., pschi wotewsaczu 10 litrow liter po 35 np. Ssudobja ßo pschi potrjebje k tomu pożcza.

Parnu pschenczniu muku a dobre ßuche droždże

porucza
August Biesold, pjekarski mischtr
na bohatej haßy s napschecza pósta.

Czorne židzane tkaniny

kupuja ßo w snatej najlěpschej tworje **jara tunjo**
pola
Richarda Gautzscha,
prjedawscheho sastupjerja firmy M. G. Freyberg,
na hłownym torhoschežu
pódla kupnizy (gewandhaus).

Rubischcza na hłowu, wokoło schije, kaž wscha žónska a mužska drasta ßo njepróta chemišzy czišczi
w **W. Kellingez barbjerni**
w Budyschinje na ßukelnskej haßy 2.

Žónske mantle, paletoty, ßomoczane žakety ßo rjenje a trajnje s nowa barbja a ßo po žadanju wuporjedža
w parnej barbjerni **W. Kellinga.**

Schtóž ßo nahleuzy boji

abo kotrehož je wona hižo podeschła, abo schtóž na wjercženje, skhromjenje, bjessparnosć, khore nervy czerpi, njech ßebi knižku „Wo wobróczu a wotstronjenju nahłenzy", 3. nakład, wot spitzaczela, něhdusheho krajno-woborneho bataillonskeho lětarja R. Weißmanna w Wilshofenje w Bajerskej, darmo a franko skasa.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

So bychmoj naschim wjeßnym wotbjerarjeam stajnje czerstwy paleny

khofej

poskiczecz móhłoj, palimoj jón wot nětka kóždu ßrjedu a ßobotu rano a poruczamoj sa wubjernje ßłodżaze družiny punt po 100, 120 a 140 np.

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

Raju sa **dobry** a **ßłódki snaty palenz,** toho runja **hórki, rum** a **czisty** poruczamoj po jara tunich płaczišnach
Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

Khofej

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

w derje ßłodżazych družinach punt po 70, 80, 90 hacz 150 np., pschi wotewsaczu 5 puntow tuńscho,
drobny a **zyły zokor** nanajtuńscho,
raiß po 13 np.,
krupy po 15 np.,
jahły, hejduschku, bělenu a njebělenu,
hróch, ßo lohzy warjazy,
nowe ßoki
a najlěpsche **nudle** k **lamanju** po mózno tunich płaczišnach poruczataj
Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

A. Tschentscher
schatowa fabrika a wuhotowanski magazin
w Budyschinje
w kupnizy, pschi torhoschczu.

Fabrika a skład wschěch družinow
mužskich, žónskich a dźěczazych schatow.

Hotowe njewjesczinske a dźěczaze wuhotowanja.

* * *

Bohaty wubjerk a najlěpsche wudźělki

lożowych schatow	**kupjelnskich schatow**
blidowych schatow	**khěžnych schatow**
kuchinskich schatow	**czeladniskich schatow.**

Woßebitosc:
Swjerschne koschle po měrje.

Krajnosejmska wólba.

Podpisany wólbny komitej a knježa kubłowi a gmejnscy předstejićerjo, w poslednim čisle tutych nowin wozjewjeni, z tutym

knjeza Gustava Pfannenstiela,

předsydu ratařskeho wokrjesneho towařstwa w Budyšinje,

za wotpósłanca 8. wólbneho wokrjesa hišće raz naležnje poručeja. Tón samy je ze swojej rěču, 6. t. m. w Njeswačidle dźeržanej, jasnje pokazał, zo je najhódniši zastupjeř našeho wólbneho wokrjesa.

Konservativny wólbny komitej
za Rakecy, Njeswačidło a wokolnosć.

Carl Noack w Budyschinje
na žitnej haßy

porucža

rajß punt po 13, 15, 18, 20, 24, 30 a 40 np.,
khofej seleny punt po 70, 75, 80, 90 a 100 np.,
zokor punt po 30, 32, 36 a 40 np.,
zokrowy syrop punt po 18, 20, 30 a 36 np.,
jerje nowe ßuschene po 8 a 10 np.,
jerje najlěpsche matjeßowe po 14 a 15 np.,
jerje nowe po 6, 7 a 8 np.,
jerje mariněrowane po 12 a 15 np.,
petrolej w picželach a jenotliwje punt po 13 a 14 np.,
ripikojty wolij cžiscženy punt po 36 np., pschi wotewsaczu 5 puntow po 32 np.,
zigary, dobra wotležana twora, 100 schtuk po 180, 200, 220 a 240 np.,
cžisty palenz liter po 16, 18 a 20 np.,
ßłódke palenzy liter po 35 a 40 np.,
dwójne likěry liter po 60 np.

Parna fabrika
schokolady, zokrowych tworow a mjedowych tykanzow

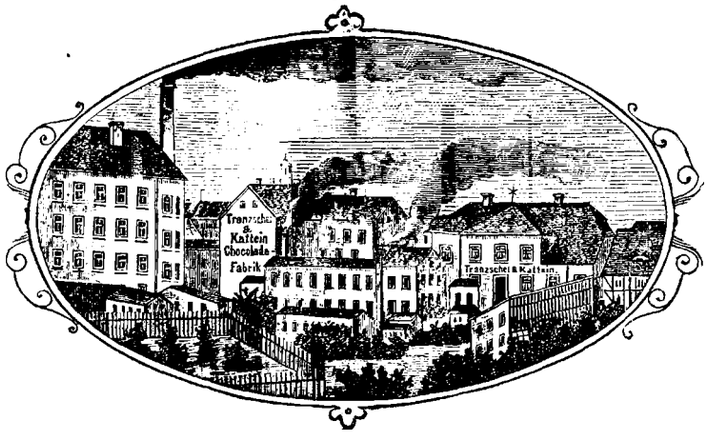

Rudolfa Katteina,

prjedy Tranzschela a Katteina,
w Budyschinje
na hospitalskej haßy 7 a róžowej haßy 10
porucža
ßwoje cžiste a dobre fabrikaty po jara tunich płacžisnach.

Katteinowy Budyschski konfekt: 1/4 punta po 15 np.

Koßy,

kaž jěd rěsaze, porucža
Paul Walther
pschi žitnych wikach.

Wulke rósynki,
małe rósynki,
dróbny zokor,
zyły zokor,
mandle ßłódke a hórke,
zymt, safran,
muschkatowe kwěty
porucža jenož w wubjernych dobrosczach po najtunischich płacžisnach
Th. Grumbt.

Koprowy vitriol

(mjedźana sersawoscź)
zyły a tołcženy, k nacžinjenju pscheńzy porucža tunjo
Otto Engert,
en gros. drogowe khlamy. en détail.

Koprowy vitriol

k nacžinjenju pscheńzy
najlěpschi a najtuńschi pola
Strauch & Kolde,
drogowe khlamy k słotemu worku
3 na kamjeńtnej haßy 3.

Nowe jerje,

dobre tucžne ryby, po najtunischich płacžisnach porucža
Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

---

10 puntow

słamaneho rajßa po 125 np.,
ßrěnjeho rajßa = 140 =
dobreho rajßa = 160 =
porucža
Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

Sswojim cžescženym wotebjerarjam k nawjedźenju dawam, so ßym ßwoju **pschedawařnju hornzow** s garbařskeje haßy na **swonkownu lawsku haßu** do prjedawschich Waldźiz warjenskich khlamow pschepołožiła, a proschu wo dobrocžiwy pschistup.

Alma swudowjena **Beegowa.**

Pschepołoženje khlamow.

Moje knihiwjasařske a galantrijowe khlamy ßu do khěže cžißło 21 na bohatej haßy, na koßu starych khlamow, pschepołožene. Proschu dowěrjenje, mi w tak bohatej měrje spožcžene, tež do nowych khlamow dobrocžiwje pschenjescź.

S pocžescžowanjom
G. Rämsch.

Cžescženym Sserbam k nawjedźenju dawam, so wschě **rany derje hoju, wuwinjene stawy na najlěpje sarunam, bjentuchi kładu a wschě druhe hojeřske dźěła ßwěru a tunjo wobstaram.**

Jan Löffler, pruhowany hojeřski pomoznik
na schuleřskej haßy cžißło 3, s nutskhodom na rěsniskej haßy.

Kupowanje a pschedawanje ležomnoscžow, sjawne pscheßadźowanja, regulěrowanje sawostajenstwa, pißomne dźěła, kaž kupje atd. wobstara najtuńsche płacžisny wobliczejo

wobkhodny agent **Dittrich.**

„Serbskě Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 38. **Sobotu 19. septembra 1885.** **Lětnik 44.**

☛ Čjesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin**, kotśiž chzedża sa nje na **4. schtwórtlěto 1885** do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadża. — Čji, kotśiž žebi Serbske Nowiny psches póst pschinjesćz dawaja, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórzy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćźi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **1 mk.**, s pschinježenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikłohu **Serbski Hospodar** płaćza na póstach **1 mk. 25 np.**, s pschinježenjom do domu **1 mk. 40 np.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Nad wólbami do sakskeho žejma, kotrež žu žo 15. septembra měte, nima konserwatiwna strona pschiczźiny, žo wježelicź. Konserwatiwni žu pschi nich 2 žydle shubili, kotrejž stej liberalnym a sozialdemokratam pschipanukoj. Tutón wólbny wunoschk hłuboko wobžarujemy, tola mózemy žo s tym troschtowacź, so konserwatiwna strona njedźiwajo tohole poraženja pschezo hischcźe wjetschinu se 6 hłosami wobkhowa. Naš Serbow poslednje wólby w jenym nastupanju s wulkej spokojnoscźu napjelnjuja. Ssmy pschi nich skónczźnje w 8. wjeżnym wólbnym wokrjeżu, kotryž je po wjetschinje žerbski, a sa kotryž žo se wschěm prawom žerbski sastupjeŕ žłuscha, Sserba, knjesa kublerja Koklu w Khrósćźizach, pschecźischcźeli. Na pschichodnym sakskim žejmje budźetaj dwaj Sserbaj žydacź; knjes kubleŕ Keŕk w Rodezach, kotryž je dołhe lěta s wulkej wustojnoscźu a wuspěchom žerbske interesy sastupowak, dostanje psches kublerja Koklu w Khrósćźizach witanu pomoz. Sozialdemokratojo, kotśiž na poslednim žejmje 4 sastupjerjow liczachu, žo 5 muži žylni do njeho wrócza. Woni žu Draždźanski nowoměschćźanski a Khemnitzski wjeżny wokrjeż dobyli, tola žu sa to w Lipscźanskim druhim wokrjeżu pschěhrali. Hacź runje žu sozialdemokratojo po tajkim žwoju liczbu s jenym mužom posylnili, dha tola s wólbami zyle spokojom njejžu. Lipscźanski druhi wjeżny wokrjeż, kotryž žu konserwatiwni sozialdemokratam wutorhnuli, bě psches Liebknechta sastupjeny. Tutón wobdarjeny rěcźnik w sakskim žejmje wjazy žedźecź njebudże a taj dwaj nowaj wuswolenaj sozialdemokratiskej sastupjerjej jeho město s cźežka wupjelnitaj. Poraženje Liebknechta je sozialdemokratam dobycźerske wjeżele hórko skasyło.

— Niederwaldski pomnik, „Germaniu“ pschedstajazy, ma žo, so by žo njewobschkodźił, po khěžorowym postajenju wot Barlinskeje hrodoweje garde-kompagnije wobstražowacź. Pschi wuběranju strażnikow žo nichtó nusowacź njeżmě, mużstwam dyrbi žo wjele bóle pschewostajicź, žo dobrowólnje k strażowanju samołwjecź. Kaž žo sda, žo pak žobustawy hrodoweje garde-kompagnije k tomu runje cźischcźałe njejžu, a tak drje budża žo nusni strażnizy komanděrowacź dyrbjecź.

— Kaž je němski khěžor po lětach najstarschi offizěr němskeho wójska, tak je wón tež najstarschi general; pschetoż jeho pomjenowanje sa generalmajora je žo 30. měrza 1818 mělo, a wón by po tajkim w lěcźe 1888 žwój 70lětny jubilej jako pruski general žwjecźicź móhł. Wóžomdźeżatlětny žłužbny jubilej, schtoż w pruskim wójsku njepomnja, móhł hižo khěžor lěto prjedy žwjecźicź, pschetoż 22. měrza 1887 budże 80 lět, so je khěžor Wylem do gardy sastupił.

— Pólska deputazija, kotraż bě žo do Barlina podała, so by wo położenje žurowych wupokasanskich naprawow prożyła, je pola ministra snutskownych należnoscźow awdijenzu dostała. Nadźija na wużłyschenje próstwy žo jej hižo khětro psches pokiw pożłabi, so žo jej, jeli so s ministrowym rosżudom spokojom njebudże, awdijenza pola khěžora njedowoli. Polakam žo sda, so jich próza zyle bjes wuspěcha njewostanje, hacź runje žanych wěstych žłubjenjow domoj pschinjeżli njejžu. Knjes s Puttkamer jim wosjewi, so dyrbja žwoje žadanja pisomnje pschinjescź, schtoż je žo hischcźe tón žamy dźeń stało.

Franzowska. Na narańschej asiskej polkupje je žo, kaž žo po franzowskich powjescźach bycź sda, skónczźnje měr sażo postajik. W Tonkinje žu pjecza tamnische rubjeżne bandy rosehnate a w Anamje je sběžk poraženy a bjes Franzowsami a Anamitami je žo wujednanje stało. S pschisiwolenjom franzowskeho knjeżerstwa je jedyn pschiwsaty žyn wotehnateho krala Tuduka trón nastupik. Pschi jeho pschikhadże do Huea anamitiszy a franzowszy wojazy w spalerje stejachu a franzowske a anamitiske khorhoje žo s kralowskeho hroda smahowachu. Franzowski general Courcy je nowemu kralej wulke pokłady, wot franzowskeho wójska po poraženju sběžka dobyte, pschepodał. Kral, kotryž je hakle 23 lět stary, je na jara dostojne waschnje žwoju pschiwiżnoscź a žwěru k franzowskemu knjejstwu wobkrucźik. Tola na tajke lubjenja žo Franzowsojo spuschcźecź njemóża. Woni budża pschezo žylne wójsko w Anamje dźeržecź dyrbjecź. Jenoż s mozu žo tamne ludy w poškuschnoscźi sdźeržecź dadża. Tak bórzy hacź by žo žylnoscź franzowskeho wójska poškabiła, bychu žo Anamitojo do žwojich podcźischcźerjow dali a jim sahubjenje pschihotowali. Bjes tym so je žo stejnischcźo Franzowsow w Asiji polěpschiło, njeje žo jim na kupje Madagaskarje schlachcźiło, žo s Howasami w dobrym wujednacź. Duż žu Franzowsojo njepschecźelniwoscźe sażo sapocźeli a město Narrangura bombarděrowali.

Schpaniska. Schpaniske knjeżerstwo je ludowe němskonjepschecźelne hibanje poddużecź wjedźała. Ludowu roshorjenoscź směrowawschi, je žebi knjeżerstwo sważicź móhło, s Němskej do wujednanja stupicź. W pismje, se Schpaniskeje němskemu knjeżerstwu pschipóškanym, schpaniske knjeżerstwo pschede wschěm žwoje wobžarowanje nad ludowej demonstraziji pscheđ němskim póškanstwom w Madridże wupraja. W druhim dźele pisma schpaniske knjeżerstwo žwoje prawa na Karolinske kupy wobžwětluje. Němski namjet, so by žo należnoscź Karolinskich kupow wot jeneho tsecźeho móznarstwa rosżudźika, drje Schpaniska sacźižnucź nochze, tola po jeje měnjenju žu jeje žadanja prawe a pola Němskeje swólniwej wuschi nadeńdu, a toho dla žo swada psches direktne wujednanje wotstronicź hodźi. Němzam móże skónczźnje wscho jene bycź, na kajke waschnje žo należnoscź wuhładkuje, s wujednanskim žudom pak by po sdacźu tola lěpje jěła, hacź hdyž žo se Schpaniskej direktnje rosruna. Hacź runje žaneho dwěla njeje, so žu Němzy s połnym prawom Karolinske kupy wobžadźili, žebi tola němske knjeżerstwo njesamjelczi, so tele maliczke kupy mózneje wójny hódne njejžu. Ssylna mózna Němska žnadź

je Schpaniſkim pſchewoſtaji, jeno ſo by ßo wójna ſminuła, w kotrejž drje bychu Schpaniſzy podleželi, kotraž pak by też ſchpaniſkeho krala Alfonſa ſa wopor žadała. Potom by ßo w Schpaniſkej republika ſałożiła, a Italſka by ßebi Schpaniſku ſa pſchikład wſała. Wjerch Bismark ma w tu khwilu doſcź wobcźežnoſcźow, ſo ßo ſ Franzowſkej ſnjeße, kak wjele njeſpodobniſche by ſtejniſchcźo Nĕmſkeje byko, hdy byſchtej też Schpaniſka a Italſka republikanſki ſtatny porjad mĕkoj a ßo wſchĕ tſi republiki ſjenocźiłe? Duž Bismark hlada, ſo by ſchpaniſkemu kralej w naležnoſcźi Karolinſkich kupow žanych cźežkotow njecźinił a jeho kabłazy trón powalicź njepomhał.

Cžorny młynk.

Powjedanczko ſ Thüringſkich horow.

Bórbotajo pſches lĕßny doł w Thüringſkej rĕczka ſchwórczi. Pſchi ßamotnym młynje haćenje jeje bĕh ſadžeržuje, ſo by ſ cźim wjetſchej mozu młynſke koła wjercźała. Dźeń wote dnja tam klepoze a w nozy ßo cźaſto do klepotanja mózne buchanje njedałokeho želeſneho hamora mĕſcha. Młyn pſchi łuzy, wobdaty wot wólſchow, leži a ſchwižne wjaſy a topoły khłódk na njón ſcźelu. Na jenym boku ßo k njemu ſahrodka pſchiſamka, w kotrejž wobydlerjo młyna pódła kwĕtkow wſchelake roſtliny ſa kuchoń płahuja. S hory dele ßo do doła pucź wije k hórſkemu mĕſtacźku, nad kotrymž na nahłej cźornej ſkale roſpadanki ſtareho hrodu wißaju, nĕhduſcheho ßydła khĕžorſtwowych marſchalow ſ Peppenheimſkeho rodu.

Nĕcźka, kotraž młynſke koła cźĕri, rĕka Zopta, bliſkemu mĕſtacźku ßu Gräfenheim narjekli. Luboſny napohlad je, hdyž ßkónzo ßo khowajo ſe ßwojimi poßlednimi pruhami lĕßny doł poſkocźuje, hdyž ßo ſ paſtwow ſtadła melodiſzy klinkotajo domoj wrócźa, hdyž ßo ſ doła lóhki namódry dym k błyſchcźatym hórkam horje ſbĕha, a bjes cźornymi kerkami łuka ſe ßwojej młódnej ſeleninu wócźko k ßebi wabi.

Ssrjedź łuki ſteji wulki cźorny kamjeń, na rowowy kamjeń podobny; pſchetož mĕſnik wón njeje, dokelž tam žaneje mjeſy njeje.

Je to rowowy kamjeń.

Bĕſche naſymu lĕta 1812, dźeń 29. ſeptembra. W lĕßnym dole, hewak tak cźichim a mĕrnym, ßo wot nahłych ſkałow bubnowanje, piſkanje a hwiſdanje wothłoßowaſche. Napoleon poßledni ſbytk ßwojeho wójſka do Ruſkeje waleſche; nĕkotre kompagnije franzowſkeje infanterije po tejle dróſy cźehnjechu, pſchińdźechu do Gräfenthala a a mĕjachu poručnoſcź tam pok dnja wotpocźecź. Też w młynje nĕkotſi mužojo kwartĕr doſtachu, a tutych tam njerad doſcź widźachu, pſchetož rum tam hižo hewak njedoßahaſche, a tón ßamy dźeń bĕ młoda žona młynkoweho ßyna runje ßynka porodźiła. Duž pſchińdźe k wjeßelu ſtaroſcź a k radoſcźi mjerſanje. Stary młynk, kotremuž cźorny młynk rĕkachu, dokelž bĕ prjedy wuhleźnju mĕł, bĕ cźmowy njeluboſny muž. Tola napſchecźo Franzowſam dyrbjeſche ßwój hnĕw podtłócźicź, cźi wſchak ßebi ludźi ſwólniwych cźinicź wjedźachu, woßebje worakawych kaž bĕ cźorny młynk, kotryž bĕ khĕžne durje ſamknuł a koła ſaſtajił, tak ſo młyn w cźichim mĕrje leżeſche. Tola nĕkotre franzowſke poklecźa podpjerane ſe ſtorkanjom tſĕlbowych toporow bĕchu klucźe, kotrež durje rucźe wotewrichu. Njedoßahazy rum, na kotryž młynk pantomimiſzy pokaſowaſche, wojakow njepohnu, ßo wrócźicź. Woni ßo hnydom w młynje wupjerachu, pſchihotowachu ßebi ſ poknymi žitnymi mĕchami lĕhwo a ßebi ßwoje trubki ſaźehlichu. Bjes nimi bĕſche też młodźenz, kotrehož wobliczo ßo pſches nĕžniſche cźahi wuſnamjenjeſche, a kotryž ßo też hewak ſe ßwojim waſchnjom a pĕknym ſadźerženjom wot ßwojich towarſchow roſeſnawaſche. S cźicha ßo wón ſ najßnadniſchim mĕſtacźkom ſpokoji a pſchekwapi młynkowu, w kuchni dźĕłazu, njejabzy ſ nĕmſkimi ßkowami: „Knjeni, proſchu waß, dajcźe mi wodu k myczu a ſalvetu!“

Wulzy ſwjeßelena, ſo je bjes wojakami nĕchtó, ſ kotrymž móże ßo roſrĕcźecź, młynkowa žadane poda, a ſ wulkej jaſykowej wobwjertliwoſcźu roſeſtaji, ſo chze ßo pilnje ſa to ſtaracź, ſo by knjeſow Franzowſow ſpokojiła, woni chzyli jeno po móžnoſcźi žaneho ropota njecźinicź, dokelž je jeje pſchichodna dźowka runje dźenßa ßynka porodźiła. Hdyž też młodemu Franzowſy lohko njebĕ, thüringſku burſku rĕcź ſroſumicź, dha tola ſapſchija, ſchtož młynkowa cźyſche a, ßo ßmĕwajo, ju na ramjo klepajo wón praji: „Luba knjeni, njecźińcźe ßebi žaneje ſtaroſcźe! Ssmy pĕkni a njebudźemy harowacź.“ —

Młynkowa ßo pſchecźelnje pokkoni — „to je duſchny młody knjeß“ — wona mĕnjeſche —, „tón dyrbi ſ woßobneho doma bycź, na nim je woßobnoſcź a pſchiſtojnoſcź hnydom widźecź, dwójzy je ju knjeni mjenował, aj, to hiſchcźe wjedźała njeje, ſo je też knjeni. To njeſabudźe, a hdyž pſchichodnje raß do mĕſtacźka k knjeni ßukelnikowej a pſchekupzowej pſchińdźe, jimaj to pod nóß tyknje.“ — Nĕkotre ßkowa młodeho wojaka k ßwojim towarſcham doßahachu, jim pſchilubjenu hoſpodliwoſcź ſjewicź, kotruž młynkowa wojakam też, ſchtož w jejnych mozach ſtejeſche, wopokaſa. Młynkowa mĕjeſche jara darniwu ruku, na cźimž ßo jeje muž pſchi ßebi hłuboko mjerſaſche; wona ßwojim hoſcźom poliwku, ßuſchene ßwinjaze mjaßo, kołbaßu, bĕrny, piwo, palenz a dobry khlĕb, pſcheńcźny, wĕ ßo niz, pſchedſtaji.

Franzowſojo kaž młózzy do ßo tykachu a pijachu kaž murjerjo a prajachu: „Dobre, jara dobre, knjeni.“

Cžorny młynk bĕ wſchón rosnjemdrjeny na darniwoſcź ßwojeje bamborateje žony a mjerſazy k ßynej praji: „Boju ßo ſkoro, ſo je ſtarej nĕſchto do hłowy ſajĕko! Hdy by hiſchcźe w tſicźecźoch lĕtach była, bych ßebi myßlił, ſo je ßo do franzowſkeho blĕduſchka ſakukała.“ —

Młynkowy ßyn bĕ proſty mjelczźiwy cźłowjek, wón da nanej bórcźecź, njewotmolwi ani ßkowcźka a ſmĕrom dale jĕdźeſche. Rĕcźecź ſ zyła jeho wĕz njebĕ, tola wón bĕ dźĕławy a ſtaraſche ßo mako wo wĕzy, kotrež ſwonka jeho pſchißłuſchnoſcźow leżachu. Bĕ ßebi dobru, ſamožitu holzu ſa žonu wſak, ſ kotrejež njewjeſcźinſkim kubłom bĕ dołh ſ młyna ſwotſtorkał. Nĕtko bydleſche jako ßobuwobßedźeŕ w młynje, bĕ w nim ſ młynſkim a ßedźeſche jako tajki ſe ßwojej žonu ſa blidom ſtarſcheju abo taj ſa jeho blidom. Wobej ßwójbje bĕſchtaj k jenej ſjenocźenej.

Khłód ſpokojiwſchi Franzowſojo hnydom ſpacź dźĕchu, hacź na młodźenza, kotryž druhdy ſa cźaßnikom pohlada a cźaſto pſched khĕžu ſtupi. S bliſkeho mĕſtacźka ßo bubnowanje a piſkanje pſches doł cźehnjeſche, kotrež wojakow do kwartĕrow wołaſche.

Mĕßaz be ſeſkhadźał, tola njebĕ hiſchcźe ßo pſches narańſche hory poſbĕhnuł. Wjerſchki ßo w jeho pruhach ßlĕbornjachu, doły ßo do wjecźornych ßmĕrkow ſawalachu. S wjecźora nad roſpadanym hrodom blĕda mrócźałka ſtejeſche, ſkoro podobna na wulki komet, kotryž bĕ naſymu prjedy po njebju cźahał.

Hroſa młodźenza pſchetſchaßy, hdyž mrócźałku, kaž prut ſtworjenu, wuhlada.

„Ha! njebjeſki prut!“ — wón ſawoła. „O, moja domowiſna! Tebi tuto ſnamjo płacźi! Ssy ßebi prut ſwjaſała, kotryž twojich ßynow bije daloko wot wótzneho kraja, kaž ſchklowow nĕkajkeho ßurowza — pſcheccźiwo krajej, kotryž jich wſchitkich pózreje, pſchecźiwo dźiwjemu, puſtemu a njeſnatemu krajej, kotryž dobycź, je njeroſum, dobycź móz, pak błud. Ssurowzowemu podcźiſchcźenju twóchnucź, žane pſcheſtupjenje njeje! Hižo pſche dołho ßym ſa hidźenej khorhoju cźahnuł, wot wutroby droheju ſtarſcheju, ſ rukow lubeje njewjeſty, lubych ßotrow a bratrow ſtorhnjeny.“

Młodźenz bołoſtnje k njebju ſhładowaſche. „A hdy bych nĕtkole hnydom, hdy bych hiſchcźe tu nóz ſchoł?“ — ßo wón praſcheſche. „Hdy bych ßo hoſpoſy tuteho doma — kotraž ßo tak dobra bycź ſda, dowĕrił — wona drje by mi ßwĕrneho wjedníka wobſtaraka, tola wona pſche wjele bachta — njeſwĕrju ßebi to. Tón muž? — Wón tak cźmowje hlada, ßmy jemu njelubi hoſcźo — njemóžu jemu to ſa ſko mĕcź. Ssyn — ſ tym ßo niczo ſapocźecź njehodźi. A potom? Móžu cźeknucź, ßam cźeknucź? Njemóžu. Pißaſche tola mój luby nan: Woſtaj ßo pſchekhwatanja — cźakaj, mój luby ßyno, doniž do horow njepſchińdźeſch, hdyž ßo horow a lĕßow dła tak lohko ſa tobu puſchcźicź njemóža, tola też potom bjes plana njetwóchń, ſo tebje njebychu ſaßo pſchimnuli. W runinach ßo wſchĕ dróhi a pucźe ſ wojakami mjerwja, pſches nje ßo dobycź njemóžeſch. Cźakaj, doniž tebi bliſko njejßym, pucźuju ſa tobu, jako pſchekupſki pucźowar pſchedraſcźeny, mam pſchi ßebi legitimaziſke papjery ſa tebje a ſa mnje. Budu pſchezo w twojej bliſkoſcźi a budźe ſkładny cźaß, tebi pokiw dam, ſo by cźeknjenje, na kotrež je ßmjercź ſtajena, ſwažił. Duž kedźbuj! 25. ſeptembra móżeſch mje wotcźakacź, tehdy twój regiment pſches thüringſki lĕß pocźehnje, kompagnije w mĕſtacźkach a wßach, pſches hory a doły dźĕlene, jenotliwje kwartĕry doſtanu. Potom — a tak dołho cźakaj a njeſpuſchcź nadźiju!“

„Tola, luby Bożo, — poſtajeny cźaß je nimo, a nan hiſchcźe tu pſchezo njeje, njeje mi žaneho pokiwa dał! Mamy ſkoro hižo hory ſa nami! Je ßnadź nana njeſboże podeſchło? To by žałoßnje byko!“ —

(Pokracźowanje.)

Sa ſaßopoſtajenje ſtareje pſchesſjenoſcźe.

Pſchi poczatku ſchtyrzecźnych lĕt tak derje J. E. Ssmoleŕ kaž też J. P. Jórdan na tu myßl pſchińdźe, ſo by wužitne było, hdy by ßo w Budyſchinje ßerbſke literariſke towarſtwo ſałożiło, kotrež by ſ naſchej ßerbſkej ryczu ſa duchowne roswiwanje łužiſkich Sserbow dźĕłało, podobnje kaž tehdy hižo „Zwickau'ſke knihowe towarſtwo“ ſa Nĕmzow ſkutkowaſche. Jórdan bĕ ßo potom jako wucźeńz a

redaktor do Lipska pschebydlił, Ssmoleŕ pak wobrocźi ßo so mnu na měschczańskeho radźiczela dr. Klina w Budyschinje a na fararja Jakuba pschi Michalskej zyrkwi tam, hacž chzyłoj wonaj to wotmyßlenje podpjerać a tu należnosć psched wyschnosću wjesć: pschetoż sałoženje towarstwa tehdy tak lóhka wěz njebě, kajkaž nětko je, a žadasche ßebi wobkedźbowanje wschelakich formalnosćow, kotrež móżeschtaj Klin a Jakub jako snajomaj a nahladnaj wobydlerjej Budyschina najlěpje dopjelnić. Taj mużej, kiž běschtaj hižo pschezo wutrobu sa duchowne potrjebnosće ßerbskeho luda měłoj, namjetowanemu nowemu wotmyßlenju hnydom pschipadżeschtaj. Ssmoleŕ němske wustawki sa wyschnosć sestaja, ja ßerbski exemplar shotowach. Na to wudźeła Jakub „petiziju" nastupazeho wopschijeća, kotraž ßo potom wot nawjedźitych mużow wobeju wěrywusnaćzow (kiž ßu w naschim ßłowniku str. XIII mjenowani) podpißa, a kotraž bu wot dr. Klina Budyskej krajskej direkziji (nětczischemu krajskemu hetmanstwu) pschepodata. Krajska direkzija pschedłoži tu prostwu kralowskemu ministerstwu kulta a sjawneho wucżeństwa, kotrež ßamßnu też hischće s ministerstwom snutskownych należnosćow rospomni. Tak dlějschi czaß sańdże, a tak je ßo zofako, so je sałoženje towarstwa Maćizy Sserbskeje wot 1845 hacž do 1847 trało. Pod 26. małeho rózka 1847 wupraji krajska direkzija towarstwu dowolenje a pschida też pokhwalenje „derjeměnjenych" a „njewobmyßlomnych" wotpohladanjow ßamßneho. Pruske knjeżerstwo dowoli pruskim Sserbam pschistup do njeho pod 30. haperleje teho ßameho léta 1847. Towarstwo chzyschе a chże dobre ludowe knihi (s wuwjaćzom wěruwusnawanskich) we pobożnym duchu wudawać, kaž też wědny czaßopiß sa wudospołnjenje nascheje ßerbschćiny, a shromadnje sa wschelake roswucżowanja atd. Pschi tym dyrbjesche ßo sa ludowe knihi dotalny dwojaki prawopiß wobkhować (hdyž też trochu połěpscheny), sa wědny maćiczny Časopis pak mějesche ßo někajki nowy abo shromadny prawopiß postajić, kotryž by we wědnych pschedmjetach wobojim Sserbam shromadnje ßłużił (kaž dźe też n. pschi. Němzy żaneho evangelskeho a katholskeho prawopißa njerosdźeleju). Ssmoleŕ, kiž bě hižo sa tajki shromadny prawopiß skutkował, da mi nakład, so bych ja někotre prawopißne praschenja s nowa rospomnił a potom sa maćiczne towarstwo Sserbski Prawopiß s krótkim pschehladom nascheje ryczniży spißał, kotryž je ßo potom też w I. létniku maćiczneho Časopisa wosjewił. To ßu prěnje początki nascheho shromadneho abo maćiczneho prawopißa, na kotrymž ßu nimo Jmischa a Kłoßopólskeho, kaž nimo Kucźanka a J. Buka w ßwojim czaßu też někotsi młódschi katholszy Sserbjo (bjes nimi Hórnik) ßobu wuradżowali. Tak nasche maćiczne towarstwo s organiskim roswiwanjom do prědka krocżesche, ludowe knihi a Časopis porjadnje wudawajo: a pschi tej idealnej ßerbskej luboscźi, kotraž naß wschitkich na woběmaj stronomaj napjelnjesche, běchmy w běhu czaßa tak daloko dójschli, so wschitży na woběmaj stronomaj nasch maćiczny abo shromadny prawopiß a tu maku gramatiku swólnje pschipósnachu a ßo ßamßnemu jako nusnemu swonkownemu swjaskej pschi naschich shromadnych prózowanjach bjes pschećiwjenja podwolachu, njech běchu to tajzy, kiž ßami korrektnje pißachu, abo tajzy, kotsiž pschi ßwojich wudźełkach wo prawopißnu korrekturu se strony redaktora proschachu.

Dołhe léta dźěsche pola naß wschitko s organiskim roswiwanjom a se starej ßerbskej luboscźu, pschi czimż ßnadż jedyn abo druhi někajke prawopißne abo gramatiske żadaniczko swólnje podtłóczowasche, dokelż dźe ma s wjetscha kóżda wěz dwě stronje, a dokelż kóżdemu ßwěrnemu Sserbej na tym leżesche, so móhli my stajnje bjes wadżenja dale dźełacź a so by ßo ta jednota nam njerostorhnyła, kotruż běchmy — jedyn a druhi s jenym a druhim woporom! — ßebi wudobyli. Duż pschińdże tón muż, kiž je sa ßłowjansku a „wośebje (insbesondere)" sa naschu ßerbsku ryczż powołany a płaczeny, kotryż pak je hnydom se ßwojim prěnim ßłowom jako nasch pschećiwnik wustupił, a wot kotrehoż ßu Sserbjo hacž dotal jeno mało wużitka měli, dokelż wón jeno sa Sslawistow skutkuje, niż pak sa wschitkich tych, kotsiž nimo spezifisży ßerbskeho twórboßłowa ßerbsku syntaxu a wośebje bohatu składnosć ßwobodneho ßerbsży ryczenja trjebaju. Schto to nam pomha, so móże wón, kiž ßerbskeje rycze mózny njeje, pjecża ruski a starobołharski? My żani Rußojo a żani Bołharjo njejßmy, ale (kaž je nasch wot Němzowstwa pschepósnawany J. E. Ssmoleŕ hižo hnydom po wudyrjenju franzowskeje wójny we „Łużičanu" 1870 wuprajił) podanjo němskeho wjerćha a ßwěrni ßußodża němskich wobydlerjow; a ruska kaž bołharska gramatika nam też niczo njepomha: pschetoż nascha ryczż je ßerbska, łużisko-ßerbska, a nascha gramatika też hinascha byczż njemóże hacž łużisko-ßerbska; my trjebamy a dżerżimy naschu łużisko-ßerbsku ryczż pódla němskeje a naschu ßerbsku wědu pódla němskeje.

Njesrosym mi nichto wopaki. Sslawista ma wschitke ßłowjanske rycże pósnacź: a ßławistiki nichto wysche stajecź njemóże hacž ja, kiž ßym wschitke te rycże wobschěrnje schtudował. Ale kaž ważna też ßławistika je: wona ma ßwoje mjesy, a jej ßo njesaleži ßobu ryczecź, hdźeż ßo wo date pschedmjety, faktiske wobstejnosće jedna; hewak trjechimy na wotpucże: a bjes pißatymi ludami też woprawdże hewak nihdże żadyn njeje, kiž by hinak pißał, hacž genius jeho ßamßneje rycże ßebi żada a kasa. Kóżda ßłowjanska ryczż je — na czoż też Pypin-Spaßowicź we pschedßłowje historije ßłowjanskich literaturow pokasuje — ßwój ßamßny roswiwanski khód pschejschła: kóżda wot nich je ßo na poknu ßamostatnu individualnosć roswika. My njemóżemy jenu do schkorni druheje tykacź: a hdyž jenu s druheje ßudźimy a jenu po měrje druheje měrimy, czinimy jej lóhko njeprawdu abo też hotowu kschiwdu. Woßebje njeßměmy sapomnicź, so ßu wjeczorno-ßłowjanske rycże zyle a poknje wot wulko-ruskeje dźělene, a so ßo njemóżemy na ruschczinu pocźahowacź, hdyž mamy w posnamjenjenych ryczach něschto rosßudźicź. Wobhladajmy ßebi to na někotrych pschikładach.

1. Nasch pschecźiwnik měni, so twórba „duž" żane ßłowo njeje, a so dyrbjało ßo „tuž" pißacź. Wěrno je, so ßłowjanschczina twórbu tuž (t. j. tu-że) snaje, a delanski Sserb ma twórbu tócź (t. j. to-cże), Delnołużiczan pak tocź (t. j. to-że); ale s tym njeje dopokasane, so by twórba duž wopaczna była. W mojim psches maćiczny Časopis 1883 str. 83 scźcź. wosjewjenym nastawku „wo někotrych ßłowach a twórbach" ßym ja wjele wjazy srosestajował, so je duž woprawdże ßłowo, zyle porjadnje wutworjene ßłowo; a hdyž ßamßne we naschej ryczi wobsteji a hdyž je kóżdy człowjek na njo swucżeny, czehodla my jeho nałożowacź njedyrbjeli? Nasch pschecźiwnik měni, so „duž" niczo bycź njemóże; dokelż duž w ruskim a bołharskim ßłowniku njesteji, a tehodla chże tu twórbu sastorczenu wědżecź. Pschecźiwo temu ja protestuju. Duž je dobre snajome ßerbske ßłowo: a dokelż my ßerbsy ryczimy a pißamy, dha ruski a bołharski jasyk tudy na niczo ßwědczicź njemóże.

2. Nasch pschecźiwnik měni, so je nasch pluraliski nominatiw na -ojo wopaczny, a so dyrbjeli my -owje abo -owjo pißacź. W tamym runje posnamjenjenym nastawku pak ßym ja pokasał, so je nascha twórba -ojo zyle porjadna, a so je ßo twórba -owje abo -owjo hakle per abusum daloko psches ßwoje mjesy won rosschěrika. Ja sakituju tehodla twórbu -ojo.

3. Nasch pschecźiwnik měni, so my njedyrbjeli „ruzy, nosy" pißacź, ale „ruze, nose". To my też wěmy, a na to je w naschich ryczespytnych pißmach wjazy krócź pokasane s pocźahowanjom na delansku a na delnołużisku ryczź; ale my jako Sserbjo też hischće něschto tajke wěmy, schtoż naschemu pschecźiwnikej snajome było njeje: mjenujzy so něhduschе „é" ßo pola naß po ßyczawzy najbóle kaž „y" wurjekuje (pschir. ßěno — ßyno); pscheßjenakosće dla ßmy my też na kónzu ßłow snamjo „y" pißali, kaž ßo po zykym hornym kraju praji. My ßmy potajkim „y" nałożili, dokelż my ßerbsy pißamy, a niż po kajkejżkuli wukrajnej theoriji.

4. Nasch pschecźiwnik s wjele druhimi ludźimi měni, so maju pronomina ßwoje wośebliwe sklonjowanje; to pak je jeno s dźěła wěrno: pschekoż łacźanski a grichiski genitiw „mei, emū" n. pschi. a wschelake druhe twórby niczeho wośebliweho na ßebi nimaju. W posnamjenjenym nastawku Časopisa ßym ja pokasał, kak je genitiwowa kónzowka -ago nastała, a so je ßamßna ßo pak na -ego abo pak na -ogo pschetworiła, pschi czimż w nastupanju pronominow wot twórby „kogo, koho" wukhadżam. Tak ßo widźi, so ßo genitiw adjektiwow a pronominow njerosdźěla, dokelż staj po nastaczu identiskej, a so nasch pschecźiwnik nam njetrjebawschi czeżu nakładuje, hdyž sa pronomina genitiw na „-ogo" żada. Hdy by pak też pokhód genitiwoweho wukónczenja hinaschi był (schtoż pak njeje), dyrbjeli my jako Sserbjo tola s tej wobstejnosću liczicź, so nasch pronominalny genitiw wot prěnich początkow nascheho pißmowstwa na -eho wukhadża, dospołnje kaž adjektiwiski. Mi je dźiw, so nasch pschecźiwnik femininiskemu genitiwej a dativej teje, tej płaczicź dawa, a so nam njeradźi na starobołharske toje, toj a na ruske etoj; abo njebychmy dha něhduschim czaßam wjele bliże stupili, hdy by ßo (njech też bychu naschi krajenjo ßo nam ßmjeli) toje a toj pißało?!

5. Hdżeżkuli wucżeni ludźo wo ßławistiku rodźa, wot Londona hacž do Astrachana, maju we ważnischich gramatikach sa wschitke ßłowjanske rycże jenaki a jedyn jenicźki ßłowjeßny (verbalny) system, tón kiž je wot Dobrowskeho wunamakany, wot Czelakowskeho pěsczeny, a wot najwjetscheho němskeho slawisty a linguisty, professora Schleichera w Jenje († 1870), pschipósnaty a wyßoko dżerżany. Nasch pschecźiwnik snicźi tajku lubu a wużitnu wědnu jednotu we rjado-

wanju ßkowjeßow a postaji bjes wscheje nusy nowy ßkowjeßny system, kotryž pak je hubjeńschi hacž tamon stary, kaž ßym w Časopisu 1882 str. 89 scźcź. pokasak.

6. Nasch pschecźiwnik je (so to pschipódla najprjedy naspomnju) teho měnjenja, so dyrbja nasche wjeßne a podobne mjena ßo se sanskrita wujaßnjecź. We tym ßo wón myli: pschetož nasche wßy njejßu wot indiskeho, ale wot ßerbskeho luda sakoženе, cźehoždla ßu pomjenowanja ßamßnych jeno ßerbske; a jelizo ßo korjeń žaneho tajkeho mjena jenicźzy se sanskrita wudobycź hodźi, njeréka to nicźo druhe, hacž so je se ßerbschcźiny ßo pschipadnje shubił, we sanskritu pak ßo pschipadnje sakhowak. Sserbske pomjenowanja wßow atd. maju ßo potajkim se ßerbskeje rycźe wukkadowacź. Potom nasch pschecźiwnik po jenotliwym měni, so dyrbja nasche partizipia praesentis activi ßo po sanskritu na =uzy (=izy) wukónczecź, a so my nicźo wot sanskrita njerosymimy, hdyž my ßamßnym na „=azy" wukhadźecź dawamy. Tola runje nawopak je: nasch pschecźiwnik sanskrita doscź njerosymi, kaž też se ßkowjanschcźiny doscź njewě, hdyž wón partizipia na =azy sa wopacźne wudawa. Partizipia na =uzy, izy ßu drje po sanskritu też prawe a trjebaju ßo pola naß wokoło Mužakowa a w Delnych Lužizach; ale partizipia na =azy, kotrež ßu pola naß a po Wuherskej daloko rosschěrjene, ßu po sanskritu runje tak prawe: to ßym wujaßnik s nastawkom „Nasche partizipia na =azy" w macźicźnym Časopisu 1884 str. 111 scźcź. Tak też tudy porok a powucźenje wotpokasuju.

Ja móhł hischcźe wschelake prajicź: n. psch. so je „stoju" po ruskej ryczi prawe, so pak nascha ßerbska pißna rycź (kaž ßym wóndano tudy pokasak) ßebi steju žada, kaž so je ßo „rosumjecź" pola naß na rosymjecź pschewobrocźiło, abo so nascha ßerbska rycź s dobrym prawom indikativiske buch a subjunktiviske bych rosdźěla, wo cźimž nasch pschecźiwnik njewě, hdyž też budźesche wěsta staroßolharska twórba jeho na to dowjescź móhła (pschir. Časopis 1883 str. 87, § 3). Tola njech je na tym doscź: ja ßebi myßlu, kóždy je ßo pscheßwědcźił, so ruska gramatika ßobu rycźecź nima, hdyž ßo wo spezifisźy ßerbske twórby jedna. Ale też namjetowane sbližowanje horno= a delnołužiskeje narycźe naß tamej wscho powrócźazej slawistizy do rukow njecźěri: pschetož hdyž budźa horno= a delnołužisźy Sserbjo ßo doßahajzy wo ßwoju snapscheźnu literaturu staracź, potom wobojim žaneje cźežkoty cźinicź njebudźe, njech je „kruwa" abo „krowa", „runy" abo „rowny", „teho" abo „togo", „steju" abo „stoju", „rosymjecź" abo „rosumjecź", „duž" abo „tož" cźischcźane. To pola naß hinak njeje, hacž pola Němzow, kotrež ßebi połnje rosymja, njech ßo „bret" abo „brett", „ja wohl" abo „ja wol", „empfangen" abo „empfahen", „fangen" abo „fahen (fahnden)" atd. trjeba. Ja se ßamßneho widźenja wěm, kak lóhko móža niz jeno delansźy, ale też horjansźy Sserbjo „Bramborski Zaßnik" a delnołužiske wobdźěłanje „Frankowych Modlitwow" srosymjecź, jeno so ßo najprjedy tak daloko shrabaju, so ßo teho njeswucźeneho cźitanja njeboja. Pschi tym proschu też wobkedźbowacź, so ßu twórby „korowa — krowa — krawa" a podobne wschitkim nastupazym srosymliwe, runjeż ßo jenak njepißaju a jenak njewurjekuja. Napoßledku pak njech pschistaju, so ßu twórby, kaž „pißam, wjasam" (pódla „pischu, wjeżu"), po roswiwanju nascheje rycźe połnje prawe, a so snajerjo ßerbschcźiny žanych wumyßlenych myßliczkow dale stejazych ludźi sa wucźinjenu wěrnosćź dźeržecź njebudźa.

Ja wotpokasuju potajkim wschitko njewužitne a njetrjebawschi sapschimowanje do naschich faktisźy a s połnym prawom wobstejazych ßerbskich twórbow. Ja, hdyž też ßym psched wjazy hacž 40 lětami po wobschěrnych studijach naschu ßerbsku wědu ßobu sakožił, nicźeho mojeho njedźerżu (wschitko ßwoje bych ja swólnje puschcźił): ja sakituju to, schtož ßu něhdy drusy so mnu postajili jako nusnu podkohu sa nasche macźicźne prózowanja a sa nasche zyke organiske roswiwanje. Zuse mudrowanje je nam tónle měrny khód pschetorhnyło, tak so mamy nětko nimale tak wjele prawopißow kaž pißazych rukow, a nimale tak wjele gramatiskich systemow kaž nawědźitych muži, a so nascha s dołhim ßwěrnym prózowanjom wudobyta jednota kaž na rospadanki khabła. Pschecźiwo tamemu njewustojnemu ßoburycźenju ßo ja sapjeram, a pschecźiwo tajkemu budu ßo ja stajnje wobaracź. Krajenjo, stupmy ßo saßo wschitzy hromadźe na krutu podkohu nascheje wot wobojich Sserbow sakoženeje Macźizy a dźěłajmy saßo se starym ßerbskim pschecźelstwom a se sjednocźenymi mozami. S tym njeje prajene, so dyrbjał khód wědy sahacźeny bycź, a so njemóhła jena abo druha malinka ßo s nowa rospomnicź (kaž je n. psch. nasch J. E. Ssmoler ßam hižo léta 1872 we Łužičanu „rěcź" sa „rycź" pißacź sapocźał). Tola tudy ßmědźa jenož tajzy mužojo wuradźowacź a wobsankowacź, kotsiž na organiske roswiwanje ważnotu kładu a kotsiž maju pódla doßahazeje wědomoscźe też srosymjenje sa literariske potrjeby nascheho nam lubeho łužisko=ßerbskeho luda. Na žadyn pad pak njemóža tajzy ßobu rycźecź, kiž nasche wot wutroby kasane prózowanja sa hołe prysle dźerża.

Pschipiß. Ja dyrbju ßwoje nastawki hižo dléjschi cźaß diktowane a njepschehladane podawacź, dokelž nimale nicźeho njewidźu. Poßlednischa wěz mje sadźěwa namjetowanu naležnosćź ßam dale scźěhowacź. Tehodla tudy hischcźe proschu, so chzył saßopostajenje stareje pschesjenoscźe, sa kotrymž jich wjele žada, něchto druhi pscheczelnje na ßo wsacź. Professor rycźeŕ dr. Pful.

Ze Serbow.

S Budyschina. Sserbjo w 8. wólbnym wokrjeßu ßmědźa s połnym prawom s hordoscźu na krajnoßejmske wólby poßlednjeho tydźenja wrócźo hladacź. Sserbski kandidat, knjes kubleŕ Kokla w Khróscźizach, je s wulkej wjetschinu wuswoleny. Hamtske wuliczenje drje ßo hischcźe stako njeje, tola pschipóßkane powjescźe nam wěstoscź dadźa, so je k. Kokla dobył; na 1600 khłoßow je ßo sa njeho wotedało, duž nad jeho dobycźom dale dwělowacź njetrjebamy. Dźeń 15. septembra je měsnik cźaßa, sa to ßwědcźazy, so je ßerbska narodna myßl w tamnych stronach skóncźnje dobyła. Podarmo ßu wschě prózowanja pschecźiwnikow byłe, wuspěch jich leßnych rěcźow je tak ßnadny, so nam skoro žel cźinja. Sserbjo ßu njepschecźelam a sawistnikam wotmolwjenje dali, kotrež drje jim lóscht na pschezo skasy, Sserbam njeßerbskeho sastupjerja pschinusowacź chzycź. Wscha cźescź ßkuscha Sserbam w Njeßwacźilskej a Minakalskej woßadźe; mužniwje woni sa ßerbskeho kandidata, knjesa kublerja Koklu, do wólbneje bitwy dźěchu, njepoßkuchajo na wabjenja napschecźneje strony. Też Sserbam w Rakecźanskej woßadźe pschipósnacze sapowjescź njeßměmy. Hdyž też ßu tam ßnadź njepschecźeljo wjazy khłoßow sa ßwojeho kandidata sehnali, dha dyrbi ßo tola też to wopomnicź, so běchu runje Rakezy khłowne lěhwo Pfannenstieloweho pschiwißa, a so ßu tam wschě mozy napinali, so bychu Pfannenstielej k dobycźu dopomhali. Wólbne wunoschki, hacž dotal nam pschipóßkane, ßu ßlědowaze: Jěžow: Kokla 11, Beeg 16, Wjeńka 1, Pfannenstiel —; Kschidoł: K. 19, B. 1; Rancźik (Rehnsdorf): K. 6, B. 5, W. 11; Wóßlink: K. 22, B. 7; Jitro: K. 22, B. 1, W. 8; Debrizy: K. 19, B. 6, Pf. 1; Hennersdorf a Jělenjow: K. 5, B. 15; Lěpkarjezy: B. 30; Brunjow: K. 39, B. 15; Brěsnej: B. 68; Sswójschezy: K. 2, B. 20; Steinborn: B. 9; Cźornjow: K. 7, B. 9, W. 4; Kósły (Kosel): B. 20; Gräfenhain: K. 6, B. 17; Selena Hrabowka: B. 33; Krakow: K. 2, B. 15; Röhrsdorf: K. 6, B. 9; Ssmorkow: B. 42; Rózant: K. 25; Pěskezy: K. 32; Krjepjezy: K. 9, B. 4, W. 4; Proscź: K. 15, B. 15; Wotrow: K. 63, B. 4, Pf. 2; Jědlza: K. 1, B. 12, Pf. 7; Wucźkezy: K. 30; Kanezy a Sswinarnja: K. 30, W. 1; Jědlow, Kincź a Ruschiza: K. 1, B. 10, W. 11; Wudwoŕ: K. 25; Kukow, Zyhelniza, Pancźizy a Marijna Hwězda: K. 99; Khróscźizy: K. 77; Njebjelcźizy a Sserbske Paslizy: K. 60, W. 1; Ssernjany=Hrańza: K. 31; Ralbizy, Łask a Ssmjerdźaza: K. 64; Schunow a Konjezy: K. 64, W. 2, Pf. 2; Hórki: K. 40; Njeßwacźilska woßada: K. 314, Pf. 80, mjenujzy Lahow: K. 47, Pf. 4, Njeßwacźidło: K. 79, Pf. 40, Bóschizy, Luschcź, Hora, Jaßońza, Wětrow: K. 100, Pf. 20, Luh: K. 52, Pf. 25; Rakezy: K. 30, Pf. 92; Rakecźanska wokolnoscź, dotal snate: K. 162, Pf. 45; Minakał: K. 25, Pf. 4. Wscho hromadźe dotal snatych khłoßow je ßo wotedako sa Koklu 1600 khłoßow a pschecźiwo njemu 656 (sa Beega 383, sa Pfannenstiela 233, sa Wjeńku 43, sa Kadena 3).

— W druhim měschczanskim wólbnym wokrjeßu je Eduard Weigang 681, Hildebrand 595 khłoßow dostał. Po tajkim je Weigang se 86 khłoßami wjetschiny wuswoleny.

— Město Budyschin a krajne stawy ßu s pschicźinu pschitomnoscźe Jeho Majestoscźe krala Alberta a Jeho Kralowskeje Wyßokoscźe prynza Bjedricha Augusta tuteju s wopokasmami ßwěrnoscźe a pschiwißnoscźe cźeścźile. Njedźelu popołdnju běchu k cźesczi prynza Bjedricha Augusta krajne stawy w krajnej ßejmowni ßwjedźeńsku hoscźinu wuhotowałe. Wot wóhnjoweje wobory, turnarjow a tsjoch spěwanskich towarstwow ßo wutoru wjecźor prynzej Bjedrichej Augustej psched nowej kupnizu, w kotrejež krałnje wuhotowanej sali prynz pschi tejle kładnoscźi pschebywasche, serenada spěwasche. Ssrjedu wjecźor ßo k cźesczi prynza w towarstwje „sozietecźe" konzert a bal wotbywasche, na kotryž běchu offizérojo, kotsiž ßo pschi manövrach wobdźělachu, pscheprosheni. Jeho Majestoscź kral ßrjedu dopołdnja s wulkim pschewodom do města pschijědźe a w hoscźenzu „k winowej kicźi" ßnědasche. Tón ßamy dźeń wón po skóncźenym manövrje

ſaßo Budyſchin ſe ßwojim wopytom poczeſczi a ßo k hoſczinje, na tudomnej tſelerni ßo mějazej, poda. Pſched wotjeſdom najwyſchſchich knježich běchu ßo wobej Budyſchſkej a Židowſke wojerſke towarſtwo pſched dwórniſchczom ſeſtupali, też bě ßo tam wjele luda ſeſchko. S tſelerńje k dwórniſchczu pſchijědžo, buchu najwyſchſchi knježa ſe ſahorjenym pſchiwykanjom ſhromadženeho luda powitani. Jeho Majeſtoſcz kral frontu ſeſtupanych towarſtwow pſcheńdže, tomu a tamnemu pſcheczelniwe ßkowa prajo. Woßebje ßo wón dleſchi czaß ſe ſtarym Hellmannom, kotryž je ßo 1813 pſchi bitwje pola Budyſchina wobdželił, rosrěczowaſche. S wyſkazym ßkawawokanjom najwyſchſchi knježa $^3/_4$6 hodźin wotjědžechu.

— Miniſterſtwo ſnutskownych należnoſczow je tſjom dźěłaczerjam ſjenoczenych Budyſkich papjernikow, maſchinſkemu wothladarjej Janej Brěſowſkemu ſ Hrubjelczicz, maſchinſkemu wjednikej Janej Holankej a gratmiſchtrej Auguſtej Janaſchej w Dobruſchi, pſchipóſnajo jich dołholětne ßwěrne dźěło, wulku ßlěbornu medaillu „Sa ßwěrnoſcz w dźěle“ ſpožczilo. Knjes hamtſki hetman ſ Boxberg je 11. ſeptembra w pſchitomnoſczi papjerniſkich dźěłaczerjow, ſaſtojnikow a direktorija mjenowanym medaille na ßwjatoczne waſchnje pſchepodał.

— Pſchi wudoſpołnjazych wólbach ßu ſa ſapóßłanzow k wokrjeßnej ſhromadźiſnje ſ klaßy najwyſchſche dawki dawazych měſchczanoſtu Sinza ſ Biſkopiz a krajneho ſtarſcheho ſ Zezſchwitz w Budyſchinje wuſwolili.

S Hnaſchez. Schtwórtk w nozy $^1/_4$1 hodźiny ſtej ßo tu kubli, kublerjej Wiczaſej ßłuſchazej, wotpaliłej. Woheń w bróżni wudyri a ßo pſches ßłomjane tſěchi rucze rosſchěri. Ulanojo, w kwartěrje tam leżazy, ßu něktore teßaki, něſchto konjazeho grata a něktore lebije w wóhnju woſtajicz dyrbjeli. Woheń jich w ſpanju pſchekwapi a jenož ſ wulkej nuſu ßo jim poradźi, konje płomjenjam wukhowacz.

S Maleſchez. Tudomne zyrkwinſke ſchulſke měſto je ßo pſches to, ſo ßu k. Ssmołu ſa zyrkwinſkeho wuczerja w Budeſtezach wuſwolili, wuprósdniło. Tajzy, kotſiž chzedźa ßo na nje ſamołwicz, maja ßwoje pißma hacz do 25. ſeptembra wokrjeßnej ſchulſkej inſpekziji pſchepodacz. Schulſke měſtno wunjeße 840 mk., zyrkwinſka ßłużba 674 mk. 37 np. a pódla toho ßo ſa ſbytkne hodźiny 288 mk. a 72 mk. ſa wuczbu w pokraczowanſkej ſchuli, tak dołho hacz ßo 2. wuczeŕ njepſchiſtaji, płaczi.

S Njeßwaczidła. Njeßwaczilſka woßada je na prěnjo-počatne napſchecżne agitazije ſ doſtojnym waſchnjom wotmołwiła: knjes Kokla w Khróſczizach doſta wot naß 314 hłoßow, knjes Pfannenſtiel pak 80. Tak ßmy ſ wutrobu a ſe ſkutkom wopokaſali, kak należne nam je, ſo bychmy naſche krajne knježeŕſtwo pſchi jeho ßwěrnych prózowanjach po wſchitkej naſchej mozy podpjerali.

S Wósborka. Sańdźenu ßobotu wjeczor wokoło 10 hodźin je ßo ſpadana, ſe ßłomu kryta khěża, tyſcherjej Wjeli ßłuſchaza, wotpaliła. Ssylny deſchcz, kotryž tehdy padaſche, wóhnjej wobaraſche, ſo by ßo na ßußodne, toho runja ſe ßłomu kryte twarjenja wupſcheſtreł.

S Hbjelſka. Wulku radoſcz je w naſchich wutrobach ſbudźiło wobſanknjenje, kotrež je naſche kralowſke konſiſtorſtwo prěni ſeptembra teho lěta wobſankło, naſchej dołhe lěta woßyroczenej ßerbſkej woßadże k. kandidatu Wiczaſa Rychwałdſkeho ſa ßerbſkeho prědarja dacz. Tón ßamón póndźelu ſa tydźeń k nam pſchicżehnje. Bóh luby Knjes jeho tu a naß pſches njeho požohnuj!

S Laſa. Knježeŕſtwowy preſident prynz Handjery je 9. a 10. ſeptembra knjeſa krajneho radźicżela Löwenſteina ſe ßwojim wopytom poczeſcził.

S Hródka. Hdyž běſche wóndano czah, kotryž w 12 hodźinach ſ Hródka do Shorjelza jeſdźi, pſches Mużakowſku dróhu pſchejeł, ßo wjednik lokomotiwy dohlada, ſo ßo něchtó pſched czahom, kotryž hižo zyle ſpěſchnje jědżeſche, na kolije lěha. Czah rucze doſcz ſaſtajicz móżno njebě; duż wón njeſbożownemu wobě noſy a jenu ruku wotjědże. W pſchejědżenym, kotryž je tudy ßwoju ßmjercz pytał a też bórſy namakał, dźěłaczerja Noacka ſe Sſkomjenja ſpóſnachu.

— Wólby wuſwolerjow do pruſkeho ßejma ſměja ßo 6. a wuſwolenje wotpóßłanzow 12. novembra.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Żiwnoſczeŕ J. Nowak w Hrodźiſchczu bě 20. julija njedźiwajo na to, ſo bě hamtſke hetmanſtwo pſchikaſało, ſo maja ßo pßy pßoweje ſkaženoſcze dla pak ſa rjeczas wjaſacz, pak pranz noßycz, ßwojemu pßej bjes pranza wokoło běhacz dał. Jemu ßo najniżſche khoſtanje, na tute pſchеſtupjenje ſtajene, 10 mk. pjenjes, pſchißudźi. — 17lětna ßłużobna dźowka M. Wjazßławkez ſ Noweje Jaßońzy, kotraž pola ſwudowjeneje kublerki Rabiſchoweje ßłużeſche, bě ſe ßłużby cżekła, a hdyž běchu ju ſ mozu ſaßo wróczo wjedli, ſ nowa ßłużbu wopuſchczíła. Duż jej hamtſke hetmanſtwo dla pſchеſtupjenja cżeladniſkeho porjada 5 dnjow arreſta napokoži. Wobſkorżena, kotraž ßo tutomu khoſtanju podczińnucz nochżyſche, ßebi ßudniſke wußudźenje żadaſche. S tym wona dozpi, ſo jeje khoſtanje, dźiwajo na jeje mkodoſcz a dotalnu njenaßwarjenoſcz, na jedyn dźeń arreſta poniżichu. — Twarſki miſchtr M. Finka w Klukſchu ma 30 mk. ſapkaczicz abo tſi dny jaſtwa wotßedźecz, dokelż je tamniſchej M. Wobſtowej ſ nawěſchtkom, w Budyſchſkich nowinach wotczińſchczanym, kſchiwdu czinił. — Wußudźenje pſchecżiwo cżěßli Kokli w Holeſchowſkej Dubrawje, kotrehoż winowachu, ſo je ſ jeneje łuki, Holeſchowſkemu knježemu dworej ßłuſchazeje, 135 ſtarych drainěrowanſkich rokow wotewſak, ßo ſ tym ſkónczi, ſo wobſkorżeneho k jaſtwu na tſi dny ſaßudźichu.

Khoſtanſka komora. 20lětny tſěchikryjeŕ H. A. Wittig ſe Židowa, cżeżkeho paduchſtwa dla hižo khoſtany, doſta njekaſanſtwa dla woßom měßazow jaſtwa pſchißudźene.

Přilopk.

* Dlěżſchi czaß ßmy pſched trichinami w naſchej Hornjej Łużizy měra měli. Nětko pak je ſ Kumwalda ßłyſchecz, ſo je tam wóndano něhdże 30 ludźi na trichinoſu ſkhorjeło. Njech to ſ nowa kóżdeho, ſchtóż ßwinjo rěſa, na to dopomina, ſo mjaßo wot muża, k tomu poſtajeneho, na trichiny wobhladacz da.

* Na wopiſtwo wumrěwa po ſtatiſtiſkich powjeſczach w Pruſkej lětnje 1993 woßobow, tola w pſcheréſku jeno 14 hkodu a 42 na trichinſku khoroſcz.

* We Waldülbersheimje w Rheinheßenſkim je ßo njedawno mordarſtwo ſ nabożniſkeho fanatiſma ſtało. Tamniſcha Stallmannez ßwójba, kotraž ſe 7 woßobow wobſteji a k woßadże mennonitow ßłuſcha, w jenej ßwojich pſchiwuſnych, 24lětnej holzy, cżerta ſpósna; ſo bychu cżerta wotſtronili, holzu ſkónzowachu a cżěło do jamy cżißnuchu. Hdyž chzychu poſdźiſcho cżěło ſahrjebacz, mordarſtwo na ßwětło pſchińdże. Zyku ßwójbu ßu do hojerńje ſa wrótnych tyknuli.

* Jeneho wobydlerja měſta Schweinfurta, kotryž je ßebi pſched krótkim ſchtwórtu żonu wſak, k měſchczańſkemu tſělenju wſchě ſchtyri pſchichodne macżerje wopytacz pſchińdżechu.

* W Krumje pola Haßfurta je najeńk tamniſcheje hońtwy ſ jenym wutſělenjom 9 kurwotkow ſatſělił. — Njeje jich ßnadź něſchto pſchiżane?

* Pſchi ſwjaſkowym tſělenju w Innsbrucku ßo marketanarka Zöttlez, ſchikowane pyſchne holczo, awſtriſkemu khěżorej tak wubjernje lubjeſche, ſo ju wón wot najwuſtojniſcheho fotografa fotografowacz a w khěżorſkim woſu domoj dowjeſcz da. Wot toho cżaßa ßo po zyłej Tyrolſkej wo rjanej marketanarzy powjeda.

* Sajimawe a powuczaze ßu pſchepytowanja dweju franzowſkeju wucżeneju, kotrajż hriby wſaſchtaj, kiż ßu k jědži kmane, jim ſhnicz daſchtaj a ſkónczńje ßylny jěd w nich namakaſchtaj. Hdyž ßo tónle jěd wujkam do krwě ßykaſche, tute ſwěrjatka na měſcze ſeßlakachu. S toho ßo ſpósnawa, kak ſtraſchne by było, chzyk-li něchtó ſkażene hriby jěſcz, kotrež ßnadź ßu cżerſtwe zyle ſtrowe; tajki cżłowjek by cżeżko ſkhorjeł, haj ßnadź wumrjeł. Nětkle w hribowym cżaßu njech ßo to derje wopomni.

* W Londonje je ßebi mkody cżłowjek, kotryž hakle běſche ßo pſched krótkim wożenił, ſ mjerſanjom, ſo je tajku hłupoſcz wobeſchoł, żiwjenje wſak. Wón ßo do bowa, do kotrehoż běſche wody nalał, na hkowu ſtupi a tak dołho w nim ſtejo woſta, doniż ßo njeſaßrěbnu.

* W połodniſchej Ruſkej ßu njedawno 6—7 kóhczi hłuboko w hlinjanym pěſku koſczowz mamuta (mamonta) namakali. Mamut, kotryž je do wulkeje lijeńży ſemju wobydlił, běſche wulke ſwěriſko, nětuſchemu helfantej abo ßkonej podobne, ſ tołſtej kożu a dwěmaj wulkimaj, wjele kóhczi dołhimaj ſubomaj, kotrajż jemu ſ klamy won tczeſchtaj. Wotkamany kruch tajkeho ſuba, kotryž pſchi koſczowzu leżeſche, je $1^1/_2$ kóhczi dołhi. S tychle ſubow ßo, runje każ ſe ßkonowych, drohe koſczane abo ſubjane wězy dźěłaju. Koſczowzy mamutow, kotrež ßo ſ zyła rědko nadeńdu, ßu ßo w Ruſkej dotal ſ wjetſcha jeno w Ssibiriſkej namakałe.

* Pſchezo ſaßo cżitamy, ſo je wójnſke wumělſtwo ſaßo nowu hórſchu bróń wunamakało, cżłowſke żiwjenja ſ hromadami ſaniczecz. Tak je njedawno wěſty Abeni torpedo wunamakał, kotryž ßam w powětrje leczi. W nim pſchiprawa, na cżaßnik podobna, tczi, kotraż jón ſaſtaji, hdyž je hacz do wěſteho měſta dolecził. Potom torpedo dele padnje a ßo wo ſemju rosraſywſchi do wjele kruchow roſleczi. Do njepſcheczelſkeho wójſka padnuwſchi torpedo koło wokoło wſcho ſapuſczi a ſeſabiwa.

* Wo žałostnym njeſbožu ſ Wilſchdorfa pola Dürr-Röhrsdorfa pißaju. W tamniſchej zyrkwi běchu žo runje pohrjebne Boże ſłužby ſkónczike. Na cźělnym prědowanju běſche wjele poßłucharjow było. Wjetſchi dźěl żelazych běſche hiſchcźe w Božim domje, dokelž žo wonka deſchcźik lijeſche. Na jene dobo žo ſtraſchnje ſahrima. Błyſk do drjewjaneje zyrkwineje wěże (tórma) dyri a potom do ſameje zyrkwje. Tſeczi dźěl w Božim domje ſhromadźenych błyſk poraſy. Cźi pak, kotſiž pohłuſcheni njebuchu, žo žmjercź wuſtrózachu; pſchetož ſa wokomik mějeſche zyrkej napohlad bitwiſchcźa: wſchudźe pohłuſcheni leżachu, tu a tam jedyn morwy. W kapali błyſk dweju muźſkeju araſy: kublerjow Scheumanna ſ Wilſchdorfa a Rocha ſe Schmiedefelda. Tež knjeni farařka Schołcźinu a kublerja Forkera ſa morweju ſ kapale njeßechu; wobaj pak ſtaj žiwaj woſtałoj, ale cźežko khoraj leżitaj. Knjeni farařka, žónſka nětkotre 30 lět ſtara, wot błyſka poražena k ſemi padnu a žebi wo kamjenje kóſcź lěweho wóczka rosraſy; błyſk ji po wutrobnje dele ſjědźe; runjež je cźežko khora, tola ſa jeje žiwjenje žaneho ſtracha njeje. Forker je na ſchiji a na wutrobnje wobſchkodźeny. Na žmjercź khory je 56lětny kubleŕ Rußig, nan zyłeje cźrjódki dźěcźi; wón na ſtarej wuměnkařzy leżeſche, kotraž je toho runja cźežko wobſchkodźena. Tež wucźeŕ je cźežko khory; błyſk jeho ſ ławki pſched piſchcźelemi dele ſchwyrnu. Druſy žu na cźaß rěcź abo ſłyſchenje ſhubili abo na ſtawy poraženi. S zyła je cźežko wobſchkodźenych 10, lohko ſranjenych něhdźe 20. Mjes tutymi žu jeni wobpaleni, druhim žu ſtawy ſproſtnuke, ſaßo druſy žu žo wo kamjenje rosbili atd. Fara, hdźež morwych a ranjenych donjeßechu, žo łazaretej runaſche, a hnujaze běſche ſadwělowanje žwójbnych, kotſiž žwojich lubych tudy pytacź pſchińdźechu. Nětkotſi, kotſiž žu njeſranjeni woſtali, pſchi tym woſtanu, ſo je Boże njewjedro dwójzy ſa žobu do wěże dyriło. Najſkerje je to ſmyłka; pſchetož, kaž žo ſda, je žo mózny błyſk dźělił, hdyž je po wěži dele jěł. Zyrkwiny wjerch je na wjele měſtach pſcheraženy a ma wokoło piſchcźelow telko dźěrow, ſo ma tam napohlad kſchidy. Piſchcźele žu jara wobſchkodźene. Schindźele zyrkwineje wěże žu po zyłym pohrjebniſchcźu rosbrojene. Duž ſměje wboha woßada pódła wuſtateho ſtracha a wulkeje ſrudźby tež hiſchcźe wjele pjenjes na porjedźenje žwojeho domu Božeho woprowacź. Pſchi wſchěm njeſbožu pak hiſchcźe je wulke ſboże, ſo błyſk zyrkej ſapalił njeje; hewak budźiſche njeſboże wulkotne bycź móhło.

* Nětkotreho hižo žmy wobkrucźecź žłyſcheli, ſo jěd ſmijizy wſchěm ſwěrjatam ſchkodźi, kotreż maju cźopku krej, na ſymnokrejne pak njeſkutkuje. To pak wěrno njeje. Sa jěża n. pſch., kiž ma tola cźopku krej, je ſmijiza khłóſchcźi kuſk; wón žo jeje jěda njeboji, a hdyž je ju pſchemóhł, hłowu najprjedy ſpózera. Nawopak ſmijizyny jěd žabu, po tajkim ſymnokrejne ſwěrjo, mori. Stary hajnik je nam powjedał, kak je žaby žłakacź widźał, hdyž je je ſmijiza ſkušała, lěpje: ſrubała była. Kaž wón dale powjedaſche, žaba, kotruž je ſmijiza ſrubała, bórſy žałoſtnje rosbubni, žo ſkónczże puknje a je potom ſ nutſka wſcha cźorna. Toho dla też w nětkotrych krajinach žaby jako ſpomožny žrědk wuźiwaju, hdyž je někoho ſmijiza rubnuła. Wo tajkim podawku ſe Žitawy piżaju. Dźenża tydźenja jeneho Žitawcźana, kotryž hriby ſběraſche, ſmijiza do palza rubnu. Runje tak žo jeho towaŕſchej dźěſche, kotryž pak bjes ſchkody woteńdźe, dokelž jemu ſmijizyny jěd do krwě ſchoł njeběſche. Prěniſchi jěd hnydom wuzyża a žebi poſdźiſcho w korczmje ranu ſe ſpiritußom wumy. Do měſta pſchiſchedſchi wón k lěkarjej khwataſche, kotryž też jemu něſchto ſapiża; njedźiwajzy na to pak ruka njewopadnu, kotraž běſche hacź k ramjenju žłnje ſacźekła. Njedźelu popołdnju khoreho dobry pſcheczel wopyta, kotryž jemu radźeſche na khoru ruku žaby wjaſacź. Sſo ſ wopręđka wotwłakowawſchi khory ſkónczże do toho ſwoli. Prěnja žaba, kotraž dołho na ruzy leżała njeje, bórſy žłakna; powjeda žo, ſo je ſ nutſka, hdyž ju roſrěſachu, wot naßrěbaneho jěda zyle cźorna była. Khoremu, kotrehož ruka běſche njedźelu žłnje ſacźekła a hižo zyle cźorna, žu poſpochi žaby na ruku kładli, a nětko je jemu ſaßo lěpje, pſchetož ſacźeklisna ſtajnje ſpaduje.

* S Kirchberga je žo ſ kónz tamneho tydźenja tamniſchi měſchczańſki pokładnik Kühnert ſhubił a ſ pokładnizy něhdźe 8000 mk. měſchczańſkich pjenjes žobu wſak; haj jene nowiny piżaju, ſo je pokładnizu wo 38,000 mk. wołóżił. Kühnert je pjecźa wyšoko hrał. Ssobotu tydźenja je wón ſapucźował wudawajo, ſo ma na hłownej ſhromadźiſnje někajkeho towaŕſtwa pſchitomny bycź. Dokelž žo pón-dźelu hiſchcźe wrócźił njeběſche, jeho pokładnizu wotewrichu; prěnje, ſchtož w njej wuhladachu, běſche liſt, w kotrymž Kühnert piſche, ſo žo wjazy njewrócźi, dokelž žu jemu k lubu cźinili a jemu hroſyli, ſo budźe žo jeho pokładniza pſchehładowacź. S toho, ſo je wón hižo pſched nęſchto njedźelemi žwoje pjenjeżne papjery roſpſchedał, je widźecź, ſo je žo hižo dlěžſchi cźaß na to hotował cźeknucź. Kühnerta mějeſche kóždy ſa bohacźka, kotrehož je ſawěſcźe jeno hra ſahubiła. Wobžarujomni žu jeho wboſy khudźi ſawoſtajeni.

* W Amerizy na wſchěch univerſitach mjes ſtudentami też žónſke namakamy. W Europje žónſke, kotreż žu univerſitetſkeje ſdźěłanoſcźe lacźne, ſ wjetſcha univerſitu w ſchwajzarſkim měſcźe Zürich wopytuja. Nětkle je w Zürichu 45 ſtudentkow, mjes kotrymiž je 15 Schwajzarkow a 10 Ruſkich. Jeno do bohoßłowſkeje a prawiſniſkeje fakulty žo w Zürichu žónſke hiſchcźe dobyke njejžu; we wſchěch druhich žu ſaſtupjene; na lěkarſtwo jich 29 ſtuduje.

* Subjazy lěkaŕ Duncan, Amerikanczan, kotryž je žo pſched krótkim w Pariſu ſaßybłił, žwojeho ſłużobnika wobſkorži, ſo je jemu tutón ſe ſłużby cźeknuł, jeno nětkotre dny pola njeho pobywſchi a jemu ſłużbu njewupowjedźiwſchi. Sſłużobnik, zyle pſcheklepany hólz, kaž žo ſdaſche, žo ſamokwjejo k žudnikej dźeſche: „Sa zyły cźaß, ſo žym pola žwojeho knjeſa byk, ani jedyn khory pola njeho pobył njeje; ja pak dyrbjach zyły dźeń wot ranja hacź do wjeczora pſchi woknje żałoſtnje wołacź, ſo bychu ludźo na dróſy ſa to měli, ſo mój knjes wob dźeń ſ najmjeńſcha tyßaz ſubow torha. Hdyž na wokomik womjelknuch, dokelž běſche mi ſchija wſcha hruba, mje knjes nuſowaſche dale wołacź, hrožo mi ſ pliſtami.“ Lěkaŕ běſche wohańbjeny ſ tym, ſchtož ſłużobnik powjedaſche. Ssudnik pak k njemu rjeknu: „Hdyž je to tak było, žo Waſchemu ſłużobnikej dźiwacź njemóžu, ſo je Wam cźeknuł; wón dźě dyrbjeſche žo bojecź, ſo jemu ſkónczże woprawdźe nětkotre ſuby wutorhnjecźe!“

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalſka zyrkej: Guſtav Moritz Raza, młynk a gmejnſki pſchedſtejicźeŕ w Prěcźezach, ſ Marju Thereſiju Wanakej w Kelnje. — Khorła Bohumĕr Hajnk, ſtatny wucźeŕ tudomnych měſchczańſkich ſchulow, ſ Emiliju Auguſtu Mitaſchez pod hrodom.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Emma Marja, Bohuwěra Leberechta Seiferta, zyhelniſkeho miſchtra na Zidowje, dź. — Hana Martha, Jana Rychtarja, zyhelnika na Židowje, dź. — Hana Auguſta, Jana Auguſta Pjekarja, żiwnoſcźerja w Sſkonej Borſchcźi, dź. — Emma Martha, Jana Bartka, żiwnoſcźerja na Židowje, dź. — Ernſt Alwin, Jana Handrija Zyża, żiwnoſcźerja a rěſnika w Sſkonej Borſchcźi, ž.

Katholſka zyrkej: Johanna Hilża, Joſefa Weßelkeho, krawſkeho miſchtra tudy, dź. — Martha, Fr. Wilhelma Stenzela, ſchewza tudy, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 14. ſeptembra: Khryſtiana Parjenzez, Jana Nowaka, żiwnoſcźerja w Kelnje, mandźelſka, 57 l. 1 m. — 15. Auguſt, Auguſta Rjencźa, khěžkarja w Hrubjelcźizach, ž., 4 l.

Pſches žudniſtwo ma žo na pſcheżadźowanje pſchedawacź: 21. ſeptembra khěžkarſka żiwnoſcź cźiżło 18 w Miłocźizach. — 22. ſeptembra Klukſchanſke a Salhowſke ryczerkubło, młyn w Klukſchu a hola, Klukſchanſkemu knjeſtwu žłuſchaza. — 26. ſeptembra dopołdnja w 10 hodźinach na tudomnym žudniſtwje Schreiberez khěžna ležomnoſcź w Jeńkezach, na 4220 mk. takſérowana.

Płaczišna žitow a produktow w Budyſchinje

12. ſeptembra 1885.

Žitowy dowos: 3227 měchow.		Na wikach wot		Na burſy wot		Na wikach hacź		Na burſy hacź	
		M	Pf	M	Pf	M	Pf	M	Pf
Pſchenża	50 kilogr.	7	98	9	5	7	74	9	5
Rožka	50 kilogr.	7	22	7	28	7	22	7	28
Jeczmjeń	50 kilogr.	6	96	7	25	6	96	7	25
Wowż	50 kilogr.	6	50	7	—	6	50	7	—
Hroch	50 kilogr.	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka	50 kilogr.	7	8	7	50	—	—	—	—
Raps	50 kilogr.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kilogr.	12	50	15	50	—	—	—	—
Hejduſchka	50 kilogr.	16	—	16	50	—	—	—	—
Běrny	50 kilogr.	1	90	2	20	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	40	2	60	—	—	—	—
Pſchenčna muka	50 =	7	—	15	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 =	7	—	10	75	—	—	—	—
Ssyno	50 =	3	20	3	70	—	—	—	—
Sſłóma	600 =	20	—	22	—	—	—	—	—
Proßata 565 ſchtuk, ſchtuka		8	—	18	—	—	—	—	—
Pſchenčne wotruby		—	—	—	—	4	20	4	30
Rżane wotruby		—	—	—	—	5	—	5	10

Dražđżanſke mjaßowe płaczišny. Howjada 1. družiny 60—63 mk., 2. družiny 52—55, 3. družiny 30 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne žwinje 60—63 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 45—55 np., 2. družiny 28—38 np. po puncźe rěſneje wahi.

Wjedro w Londonje 18. ſeptembra: Deſchcź.

Dowolam ßebi najpodwolniſcho k nawjedźenju dacź, ſo ßu wſchě **nowe naſymſke** a **ſymſke**

tkaniny ſa wobleczenja, kholowy a ſwjerſchniki

doſchłe. Skład runje kaž w proſtych tak tež w woßebnych wězach wulki wubjerk poſkiczа.

Hotowe wobleczenja ſe ßuknju abo pikeſchu, naſymſke a ſymſke ſwjerſchniki

poruczam w **wulkotnym wubjerku** jenož ſ trajnych tkaninow derje dźěłane.

Nowoſcze

žónſkich deſchczných mantlow

w pſchekwapjazej wſchelakoſczi a w bohatym wubjerku.

Placzisny wſchěch wězow ßu nižſche hacž hdy prjedy a ſložuja ßo po wulkotnych tunich kupjach, wote mnje ſa tutu ſymu czinjenych.

Njepróżuju ßo na žane waſchnje, na ſchkodu dobroſcze tuni bycź, ale jenož pſches praktiſke a dobytkne **dźěło** a zyle mały **wužitk.**

Shorjelſki magazin

hotoweje mužſkeje, žónſkeje a dźěczazeje draſty

Moritza Waſſermanna,

Na bohatej haßy. krawſkeho miſchtra. **Na bohatej haßy.**

Richard Gautzsch

na hłownym torhoſchczu

porucza

ſa naſymu a ſymu

lama

(cziſtu wołmu)

wjazy hacž 80 zyle **nowych** muſtrow

łóhcź po 100, 120, 150, 170, 200, 250 np.;

pollama

w najrjeńſchich lama-muſtrach, tołſtu wołmjanu tworu,

łóhcź po 35, 40, 45 np.;

ßylny köper

(ſaſtupuje doſpołnje cziſtowołmjanu tworu po dźerženju a czopłocze)

łóhcź po 50 a 60 np.;

koſchlowy barchent

wulkotnje ßo trjebaza tworа, kotrejež mam wulki ſkład we wſchěch móžnych družinach,

łóhcź po 20, 25, 30, 35, 40, 50 np.;

kalmuk

łóhcź po 35, 40, 45 np.;

plüſch

łóhcź po 200, 250, 300, 350 np.;

aſtrachan, krimmer, tkaniny k poczehnjenju kožuchow, barchent k jakam, lama-rubiſchcza

ſ kruženkami a bjes nich, **barchentowe rubiſchcza, wolmjane rubiſchcza** po 50 np., **taillowe rubiſchcza, ſchórzuchi, židźane a połžidźane rubiſchcza**

ſa mužſkich a žónſke.

Jabluka,

dobre a ſrałe, tež tſchaßene, kupuje po kóždej dźělbje

Ernſt Schmidt

w Małych Debßezach.

Hróchowu kolbaßu

pſchezo czerſtwu, punt po 65 np. porucza

J. G. Klingſt Nachfolger

na bohatej haßy 16.

Nowe jerje,

dobre tucźne ryby, po najtuniſchich płaczisnach porucza

Hermann Kunack

na bohatej haßy 8.

10 puntow

ſłamaneho rajßa po 125 np.,
ßrěnjcho rajßa = 140 =
dobreho rajßa = 160 =

porucza

Hermann Kunack

na bohatej haßy 8.

Koprowy vitriol

zyły a tołczeny, woprawdźity zyper, niz želeſojty, porucza

měſchczanſka haptyka

na hłownym torhoſchczu 6.

Drjewowa awkzija.

Sſrjedu 23. ſeptembra ma ßo na **Luhowſkim** a **Khaßowſkim** revěrje

50 rmtr. dubowych a lipowych ſchczěpow,
33 = = = = kuleczkow,
60 = = = = repuchow,
23 = = = = pjeńkow,
260 = dubowych a brěſowych pjeńkow

ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

W Luſy, 16. ſeptembra 1885.

Kubłowe ſarjadniſtwo.

Póndźelu na hermank do **Barta** ſaßo ſ rjanymi noſchenymi a nowymi ſymſkimi ſwjerſchnikami a mantlami pſchińdu, toho runja ſ jara tunjej ßuknjanej a dźěłaczerſkej draſtu wſcheje družiny, ſ nowymi žónſkimi katunowymi ßuknjami, ſchórzuchami atd.

Pſchedawam w ßamoſtejazej budźe pſchi muri, ſ wotkelž ßo do ßukelnizy dże, a mam firmu wupowßnjenu.

Hańža Bergerowa

ſ Budyſchina na garbarſkej haßy.

W **ratarſkej ſchuli w Budyſchinje,** kaž tež w **ßadplahujzej a ſahrodniſkej ſchuli,** ſ njej ſjenoczenej, ßo **póndźeln 19. oktobra t. l.** nowa ſchulſka wuczba ſapoczńje. Bliżſche wukaſuje **direktar.**

K nawjedźenju.

R. Lommatzſchowa pſchedawarnja ſchtrympowych tworow je wot nětka njedźelu na **hłownym torhoſchczu,** a ßo wo dobroczinwy pſchiſtup proßy.

S poczeſczowanjom

R. Lommatzſch.

Pschepołożenje pschedawarńje.

Swoju hacž dotal na swonkownej lawskej haßy cžißło 1 bywschu

klobukowu a pschedeschćznikowu pschedawarńju,

sjenoczenu s wězami, wot muži ßo trjebazymi, ßym 23. t. m. na

bohatu haßu 22

pschepołożił.

W Budyschinje, w septembrje 1885.

Hugo Lehmann.

Wotewrjenje khlamow.

Cžesćenym Serbam w **Kamjeńzu** a wokolnosćži s tutym k nawjedženju dawam, so ßym njedźelu 6. septembra t. l. w domje knjesa **Khorle Fiedlerja tu pschi torhoschczu**

manufakturowe, modotworowe, płatowe a schatowe khlamy,

sjenocżene s dźełarńju żónskeje drasty,

wotewrił.

Sso słožujo po saßadże, jenož **trajnu, dobru tworu** po **tunich, krucże twjerdych płaczisnach s pscheczelnym poßłużenjom** pschedawacź, nadźijam ßo, wschitkich mje poczesćazych spokojicź.

Sswoje pschedewsacże cżesćenym Serbam poruczejo wostawam

s poczesćowanjom

Heinrich Sittner.

A. E. Werner

na bohatej haßy 67

porucza ßwój

wulki sklad

wołmjaneho pschedżena, tapißerijow, kapotow;
żidżanych, chenillowych a wołmjanych rubischczow;
trikotowych taillow, łazow a dżęczazeje drasty;
nohajzow, schtaktow, posamentow;
knefkow, rüschow atd.

jenož w dobrych druzinach po najtunischich płaczisnach.

Butru

najlěpschu margarinsku (sa kucheń a pjekarstwo wubjernu) po cžwizach, puntach a wuważenu porucza

J. G. Klingst Nachfolger
na bohatej haßy 16.

Schula sa sahrodnistwo a ßadplahowanje w Budyschinje.

Wot **póndżele 12.** hacž do **pjatka 16. oktobra** wucži ßo w Budyskej schuli sa sahrodnistwo a ßadplahowanje **wo techniskim wuwuziwanju ßada.** Samołwjenja k wobdźělenju chzyłe ßo hacž do 10. oktobra pola schulskeje direkzije stacź.

Budyska Bjesada

smeje po swuczenym waschnju pschichodnu **njedźelu 20. septembra** ßwoje lětusche wulke **tšělenje s konzertom** na Budyskim tšělniku. Cżesćene knjenje a knjeżny ßu proschene, jedyn dar, niz mjenje 50 np. hódny, dobrocźiwje ßobupschinjesćz. Knjesojo tšěleja wo pjenjesy. Sapoczatk tšělenja popołdnju w 2 hodźinomaj. Po tšělenju budże ßo bal na tšělerni wotbywacź. Wo bohaty wopyt proßy

Pschedßydstwo.

Lubosne postrowjenje naschemu nowemu, też konservativnemu sapółłanzej Kokli.
Wjele konservativnych wuswolerjow.

Daj Bóh sboże, knjes Kokla!

Nětotsi Serbjo.

Ja!

Podpisane towarstwo dowola sebi swojich čestnych sobustawow, lubych starych knjezow a přećelow k swojemu **póndźelu 28. septembra t. l. w Lubiju** so wotbywacemu **nazymskemu konventej** z tutym najpodwolnišo přeprosyć (zhromadźenje w ½12 hodź. „Funkenburg“).

Łužiske přědarske towarstwo
w **Lipsku.**
Pawoł Räda, stud. theol.,
t. č. senior.

Rakečanske serbske towarstwo „Lipa“

změje — da-li Bóh — njedźelu 20. septembra popołdnju ½4 hodź. w Eberweinec hosćencu swoje měsačne posedźenje. Wo bohaty wopyt prosy **předsydstwo.**

Zaréčanske serbske towarstwo

změje — da-li Bóh — njedźelu 27. septembra swoje měsačne posedźenje. Pokračowanje přednoška wot k. Krawca.

Předsyda.

Schulerjo

dostanu pschistojnu a tunju pensiju. Dalsche je shonicź pod chiffru **J. K.** w wudawarni Serb. Nowin.

Starscha, wustojna hosposa, cžisteje ßerbskeje rěcže dospołnje mózna (Sserbowkam ßo přednosćź dawa), kotraž je hižo na podobnym měsce ßłużiła, pyta ßo 15. oktobra t. l. na prusku faru do ßłużby. Wona ma wscho domske dźěło, kuchinu a schaty wobstaracź.

Offerty njech ßo wotedadża w wudawarni Serbskich Nowin w Budyschinje, hdźež je też dalsche shonicź.

Krawski móże hnydom do dźěła a **wuczobnik** jutry do wuczby stupicź pola **Hendricha Wjenka** w Budyschinje.

Wutrobny dźak

podpißany wschěm praji, kotsiž ßu jeho s radu, dźěłom a darami pschi nowotwarje jeho khěże podpjerali, woßebity dźak pak k. **Handrijej Wergerej** sa pschecźelnje poskicźenu darmotnu hospodu a sa wschelake dary lubosće, toho runja też **Hodźijskej wóhnjowej woborje.** Najwjetschi dźak pak njech ßo Bohu da, s kotrehoż pomozu ßym ßwój dom saßo natwarik. Njech Bóh wschitkim, kotsiž ßu mi w nusy pomozni byli, jich ßmilnosćź bohacże saruna.

W Njesdaschczach, w septembrje 1885.

Carl Friedrich Hermann.

(K tomu cžißlu pschiłoha.)

Pschiloha k czißlu 38 Serbskich Nowin.

Ssobotu 19. septembra 1885.

Deki sa puczowanje

jenož w dobrych družinach wot 6 mk.,

konjaze deki

ſ rukowanjom ſa cziſtu wołmu po 3 mk.,

deki na ſofy, ſtwinſke rubiſchcza,

poczehnjenje ſa ſofy, jako katun, kožane ßukno, damaſt a rips,

běte a piſßane gardiny, rulowy, rulowowe žerdże, gardinowe žerdże, poßleſchczowe wodżewy, blidowe krywy, tepichi

porucza po wurjadnje tunich płaczißnach

Ludwig Kuhlmann

w Budyſchinje w kupnizy (gewandhaus).

Turkowſke ßlowki

najrjeńſche a najwjetſche, kotrež ßu dostacz, porucza hiſchcze tunjo

Moritz Mjerwa

na mjaßowym torhoſchczu, deſtillazija najlěpſchich likěrow.

Wote mnje nowu pſchijatu wěz

deſchczne mantle,

ſ najlěpſchich tkaninow dźěłane a rjenje wuhotowane, poruczam po **wóprawdże tunich** płaczißnach.

Richard Gautzsch

pſchi hłownym torhoſchczu.

Tykanzowe korjenje po 10 a 20 np.,
korjenjowy wolij po 25 np.,
ſafran zyły a tołczeny,
zitronowy wolij,
korjenje zyłe a tołczene
porucza **hrodowſka haptyka.**

Koprowy vitriol

zyły a tołczeny

k naczinjenju pſcheńzy porucza

hrodowſka haptyka.

Kolonialtworowe a ſpirituoſowe khlamy

Adolfa Rämſcha w Budyſchinje

pſchi butrowych wikach

poruczeja ßwojim czeſczenym wotebjerarjam

zyły zokor w klobukach punt po 34, 35 a 38 np., po puntach po 38, 40 a 44 np.,
lompowy zokor punt po 34 np.,
drobny zokor punt po 33 np.,
kóſtkaty zokor punt po 35 np.,
ſyrop wubjernje płódki punt po 18 np., pſchi 5 puntach po 16 np.,
zokrowy ſyrop punt po 30, 36 a 40 np.,
khoſej ſeleny, ßyłny a derje płodżazy, punt po 70, 80, 90, 100 hacz 130 np., pſchi 5 puntach punt 5 hacz 10 np. tuńſcho,
khoſej paleny, ßyłny a derje płodżazy, punt po 80, 100 a 120np.,
ßwinjazy ſchmalz, Hamburgſki, punt po 60 np.,
ff. margarinſku butru khanu po 1 mk. 40 np.

Mydlarńja H. Lehmanna

w Budyſchinje

na hornczerſkej haßy czißło 3 a na žitnej haßy czißło 3

porucza płědowaze wudźełki po poniżenych płaczißnach w ſnatych dobrych družinach:

jadriwe mydło I (kalijowe mydło)	**punt po**	**50**	**np.,**	pſchi wotewſaczu 5 puntow ßo płaczißny poniża,
jadriwe mydło II	„ „	40	„	
żiwizojte jadromydło	„ „	40	„	
Eſchwegſke mydło	„ „	36	„	
czißczaze mydło	„ „	30	„	
jendźelſke běłaze (błejchowaze) mydło	„ „	20	„	
maſne mydło	**punt po**	25, 28 a 30	„	
kryſt. ſoda	**punt po**	5	„	

petrolej punt po 14 np., pſchi wjazy puntach po 13 np.,
rajßowu a pſcheńczuu ſchterku po najtuńſchich płaczißnach.

Wjetſchu dźělbu najlěpſcheho

jendźelſkeho tſěſchneho ſchifra

pſchi ſkładnoſczi tunjo kupiwſchi, je mi móżno, dźěło po najtuńſchej płaczißnje wobliczecz. Dokelž tutón ſchifer hiſchcze w pſchimórſkim měſcze leži, móżu jón bjes woßebitych khóſtow na kóždu żeleznißku ſtaziju ßłacz. Duż czeſczenych Sserbow woßebje na tuto kedźbnych czinju, ſo bychu tutu ſkładnoſcz wuziwali.

A. Schumann, kryjer ſchifrowych tſěchow

na Tſělanſkej dróſy ſ napſchecza Götjeſoweje fabriki.

Pſchedawam

po czaßej pſchimerjenych płaczißnach płědowaze wupkody:

rajß	**punt po**	**15**	**np.,**
jahły	„ „	13	„
krupy	„ „	14	„
hejduſchkn	„ „	16	„
ßoki	„ „	16	„
buny	„ „	14	„
pſcheńczny gris	„ „	18	„
ßhěžorſki wucżah	„ „	18	„
II. družinu	„ „	15	„
ßuſchene ßłowki	„ „	22	„

C. Kahrowe

na žitnych wikach pſchi póſtſkej kowarni.

Najlěpſche a najtuńſche

zigary

w najwjetſchim wubjerku

porucza

Th. Grumbt

na ſwonkownej lawſkej haßy a w kupnizy.

Khofejowy ſkład.

Ssylnje a derje płodżazy hižo po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcze tuńſcho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym płodże poruczataj

bratraj Měrſchej

na žitnych wikach.

Mariazellſke žołdkowe krepki,

wubjernje ſkutkowazy ßrědk pſchi

wſchěch žołdkowych khoroſczach.

Njedoſczehnjeny pſchi bjes-appetitnoſczi, žołdkowej ßłaboſczi, hroſnje wonjazym dychu, kißałym horjeſtorkanju, bubnjenju, koliży, žołdkowym katarrhu, žahojtym palenju, tworjenju griesa, njeßměrnym tworjenju ßlinow, žołczelinje, grawowanju a wróczenju, hłowubolenju (jeli ſo ſe žołdka wukhadża), žołdkowych widliſchczach, ſatykanoſczi, nabubnjenju žołdka pſches jědź abo picże, wakach, ßłoſynych, jatrowych a hämorrhoidſkich czerpjenjach. **Bleſchka** ſ wopißanjom, kak ma ßo trjebacz, płaczi **70 np.** Sklady we wſchěch wjetſchich haptykach.

Zentralne roſeßłanje pſches haptykarja

Carl Brady w Kremſier w Awſtriji na Morawje.

W woprawdźitoſczi dostacz w měſchczanſkej haptyzy w Budyſchinje.

Puneżowu a grogowu eßenzu, rum, arak, kognak, thej a schokoladu

porucża **J. G. Klingst Nachfl.**
na bohatej haßy 16.

Raiß **punt po 12, 14, 15, 16 a 18 np.**
porucża
J. G. Klingst Nachfl.
na bohatej haßy 16.

Parna fabrika

schokolady, zokrowych tworow a mjedowych tykanzow

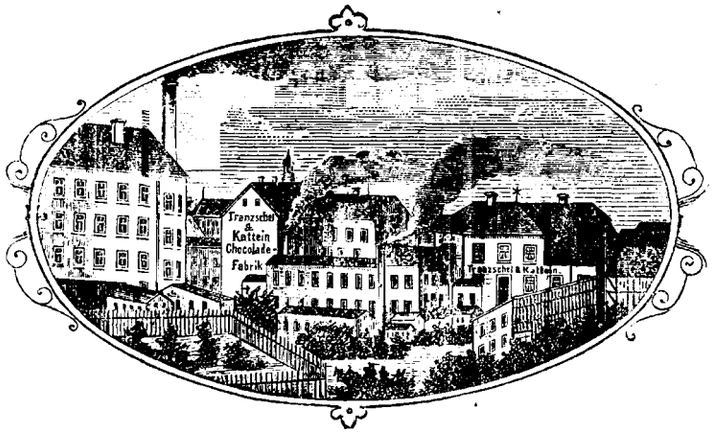

Rudolfa Katteina,

prjedy **Tranzschela a Katteina,**

w Budyschinje

na hospitalskej haßy 7 a rózowej haßy 10

porucża

ßwoje cziste a dobre fabrikaty po jara tunich płaczisnach.

Katteinowy Budyschski konfekt: 1/4 punta po 15 np.

C. F. Kloss

4 na žitnej haßy 4.

S tutym najpodwolnischo k nawjedženju dawam, so ßym k ßwojej 20 lět dołho wobstejazej pschedawarni holczeje a žónskeje drasty też pschedawarnju **mužskeje a hólczeje drasty** pschipołožił. Skasana drasta po měrje ßo derje shotowi. Stajnje budu ßo prózowacz, jenož s dobrej, hódnej tworu poßłužecz, a toho dla wo dobroczinwy pschistup proschu.

S poczesczowanjom

C. F. Kloss
4 na žitnej haßy 4.

Paleny khosej,

wubjernje ßłodżazy, punt po 100 a 120 np.,
porucża pschezo czerstwy **Th. Grumbt**
na swonkownej lawskej haßy.

Ruczne göpelowe mlócżaze maschiny, ßykanjowe maschiny, schrótowanske maschiny atd.

s fabriki **Ph. Mayfarth & Co.** w **Frankfurcze** n./M. ma na składze a pschedawa po fabrikskich płaczisnach s położenjom płaczenja. Rukowanje a pruhowanski czaß.

C. Hultsch w Něczinje pola Pomorz.

Mjenowane maschiny ßu kóždu ßobotu na žitnych wikach w **Budyschinje** wustajene a pschezo dostacz w hoscenzu „k skotej hwězdże" tam.

Sa nětczischi czaß.

Wolmu k tykanju wubjerneje družiny,
zesyrsku wolmu w wschelakich barbach,
mohairowu, Barlinsku, gobelinowu a mochowu wolmu
porucża po snatych tunich płaczisnach

C. Scheer
3 na schuleńskej haßy 3.

Žónske mantle, paletoty, ßomoczane žakety ßo rjenje a trajnje s nowa barbja a ßo po žadanju wuporjedża

w parnej barbjerni **W. Kellinga.**

Schtóž ßo nahlenzy boji

abo kotrehož je wona hižo podeschła, abo schtóž na wjercenje, shromjenje, bjesßparnosc, thore nerwy czerpi, njech ßebi knižku „Wo wobrócżu a wotstronjenju nahlenzy", 3. naklad, wot spißaczela, něhduscheho krajno-woborneho bataillonskeho lěkarja R. Weißmanna w Wilshofenje w Bajerskej, darmo a franko skasa.

Kharty k hraczu

w derje dżerżazych družinach a po wschelakich płaczisnach, hru po 32, 36, 40 a 52 kopjenach, porucża nanajtunischo

Traugott Böhme
na bohatej haßy.

Kalijowe mydło, ßuche,
punt po 50 np.,
jadriwe mydło, ßuche,
punt po 40 np.,
kojowe mydło, ßuche,
punt po 36 np.,
pschenczne schterku,
punt po 22 np.,
kónzatu schterku, najlěpschu,
punt po 30 np.,
soda krystalisowany, najczischczischi,
punt po 5 np.,
běrnjazu muku,
punt po 13 np.,
běłazy soda H. Puyowy,
pakczik po 10 np.,
wubjerny ßrědk sa schaty a hospodarstwo,
žiwizowe mydło, masne mydło
w wschelakich družinach
pschedawa tunjo

H. Puy w Budyschinje,
mydkarnja.

Jerje,

wulke, tuczne ryby, najtunischo porucża **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khosej

wot najtunischich hacz do najlěpschich družinow, jara derje ßłodżazy, porucża **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Wulke rósynki,
małe rósynki,
dróbny zokor,
zyły zokor,
mandle ßłódke a hórke,
zymt, safran,
muschkatowe kwěty
porucża jenož w wubjernych dobroscżach po najtunischich płaczisnach

Th. Grumbt.

Kosßy,

kaž jěd rěsaze, porucża

Paul Walther
pschi žitnych wikach.

Hamburg-Amerika.

Kóždu ßrjedu a njedželu do New-Yorka

s póstskimi parolódżemi

Hamburgsko-Amerikanskeho paketjězdneho akcijskeho towarstwa.

Wukasanje a pschewjesne pißma dawa No. 867. Albert Meisel w Budyschinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 39. **Sobotu 26. septembra 1885.** **Lětnik 44.**

Čjesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na **4. schtwórtlěto 1885** do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Čji, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches póst pschinjesecź dawaja, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćźi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho kněžorstwa **1 mk.**, s pschinježenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny s pschiłohu **Serbski Hospodar** płaćza na póstach **1 mk. 25 np.**, s pschinježenjom do domu **1 mk. 40 np.**

Revoluzija w Bołharskej.

Njewotczakany pschewrót w połodnischej Bołharskej, kotruž w lěcze 1878 na Barlinskim kongreßu pod mjenom „Narańscha Rumelińska“ jako privilegowanu provinzu pod Turkowskej wostajichu, je wschón žwět pschekwapił. 16. septembra je w Plowdiwje tamnische wójsko narańscho-rumeliskeho guvernéra Gavrila paschu Krestowicza, hdyž bě runje wot sultana s Konstantinopla domoj pschijěł, wotžadźiło a sajało. Nakhwilne sažadźene knježerstwo hnydom telegrafiszy bołharskemu wjerchej Alexandrej namołwjenje póžka, so by do Plowdiwa pschijał a žebi hołdowacź dał. Wjerch Alexander je tuto namołwjenje pschijał, žo na měsce do Plowdiwa podał, sjenocźenje, połnózneje a połodnischeje Bołharskeje wosjewił a žo sa wjercha wobeju krajow wuwołacź dał. Wschě tele podawki žo tak rucže stachu, so je jažno, so žu hižo dawno pschihotowane byłe. Bjes Sslowjanami je žo powjesćź wo pschemjenjenju w Bołharskej wschudźe s wulkej wjeselosću witała. Psches njekrwawnu revoluziju w Plowdiwje žu wucźinjenja rostorhane, kotrež žu žo pscheđ 7 lětami w Barlinje na schkodu Bołharow a wscheho Sslowjanstwa wujednałe. Kajki hněw a njespokojnosćź nad Barlinskim měrom w Ruskej a we wschěch Sslowjanach knježesche, hdyž njepopschecze njepschecźelow Sslowjanstwa tak leßnje dobycze ruskeho wójska na Balkanje skasycź wjedźesche, hdyž Awstrija a Jendźelska žw. Schcźěpanski měr wußměchowaschtej a žo wježeleschtej, so žaneho žwobodneho, sjenocźeneho Bołharskeho stata njebudźe, ale jenož žłabe bołharske wjerchowstwo bjes Dunajom a Balkanom, popłatne turkowskemu sultanej, bjes twjerdźišnow, njemějo wjazy dyžli dwaj milijonaj wobydlerjow, na druhej, połodnischej stronje Balkana pak žama turkowska provinza, kotraž pod turkowskim guvernérom, njech tež kschesćźijanom, stejo, dyrbi tsecźinu žwojich dochodow sultanej wotedacź. Schtož tehdy ruske knježerstwo wěschcźesche, je žo dopjelniło. Rosdźělenje Bołharskeje bě s pschicźinu stajnych njemérow w połodnischej Bołharskej, doniž skónczńje wójsko turkowskeho guvernéra njewotžadźi a sjenocźenje Bołharskeje žwětej njepschipowjedźi. S wulkim žedźenjom žu Bołharjo hižo dołho na tutón wokomik cźakali. Duž bě radosćź a wježelosćź cźim wjetscha, hdyž žo horze žadanje dopjelni. Wójsko a lud žo sjenocźišchtaj, wschě snamjenja turkowskeho knjejstwa buchu sa někotre hodźiny swottorhane a wotstronjene. Wojazy se žwojich uniformow turkowske hwězdy wotpróchu a na jich město bołharske snamjo, běłeho lawa, pschischichu. W bołharskich zyrkwjach žo lud a duchownstwo sa sjenocźenu Bołharsku modlesche. Schtóž móžesche brónje njesćź, do wójska sastupi. Lud cźrjódam dobrowólzow se sahorjenjom pschiwyskasche. Pschi wulkim pomniku, kotryž žu ruskim wojakam, na Bunardźiku panjenym, stajili, žo hnujaza žwjatocznosćź wotbywasche. Žony a holzy pomnik s wěnzami a pletwami wudebjachu a mužojo jón s khorhojemi wobtykachu. Blisko Schipkoweho pschekhoda, hdźež je žo tak wjele krwě ruskich rjekow pschelało, žo połodnischi bołharšzy s połnóznymi bołharskimi wojakami setkachu a žo jako njerosdźělni bratsja wobjimachu. Měšniki buchu spowalene, pschetož bjes połnóznej a połodnischej Bołharskej žaneje mjesy wjazy njeje. Psches pschewrót žo w zyłym kraju porjad ani pokasył njeje. Zyłe wobydlerstwo, a to niz jenož kschesćźijanske, ale tež mohamedanske, žo raduje, so je turkowski pschah wottschaßeny. Revoluzija bě na najdróbnischo pschihotowana. S jeje wudyrjenjom běchu sa wschě sastojnstwa nowi sastojnizy wot nakhwilneho knježerstwa pomjenowani. Wójsko hnydom wschě strategiske města na turkowskich mjesach wobžadźi, pschetorhnu telegrafiski swjask a rosbuchnu do powětra móst Mustafa pasche. Do žwojeho wotpucźowanja do Plowdiwa je wjerch Alexander mobilisaziju wójska poručił a kóždeho muža wot 14 hacź do 50 lět pod khorhoj sawołał. Kaž tehdy, hdyž žo Sserbja pschecźiwo Turzy sběžechu, tak tež budźa pschi bołharskim sběžku ruszy offizérojo sběžkarjow nawjedowacź. Na schtyri sta s nich je hižo do Bołharskeje pschijěło. Jeli so by sultan sjenocźenu Bołharsku s mjecźom sažo rosrubnucź chzył, by pschezo žylneho pschecźiwnika pschewinucź měł. Hdyž žo wschitzy k wojerstwu kmani Bołharjo pod khorhoj staja, licźi sjenocźene bołharske wójsko na 100,000 muži. Tak bórsy hacź turkowske wójsko bołharske mjesy pschekrocźi, sběžk najskerje tež w žužodnej Mazedonskej, s wjetscha wot Bołharow wobydlenej, wudyri. A niz jenož Bołharjo, tež Albanesojo hižo dawno na wokomik łakaju, so bychu žo wot Turkowskeje wottorhnuli. Wobydlerstwo hornjeje Albanskeje je žo poßledni cźaž cźasto shromadźowało a w tutych skhadźowankach wo sakoženju swjaska jednako, kotryž by žo pschecźiwo nowym turkowskim sakonjam pschecźiwicź měł. Turkowski Veißel pascha, njedawno sa marschala powyscheny, žo bórsy pscheßwědcźi, so žo bjes Albanesami w tutych shromadźišnach sběžk pschihotuje. Duž wón pschecźiwo Djakowje wucźeže a tam hłownych njespokojnikow sajecź da. Djakowjenjo, rosnjembrjeni psches tutu gwałtnosćź, nadpad na turkowske wójsko sczinichu, tak so k krwawnej bitwje pschińdźe, pschi kotrejž wjele ludźi s wobeju stron padźe. Na domojpucźu do Prisrenda bu Veißel pascha se žwojimi schtyrjomi bataillonami na drósy wobstupjeny a ani do prědka ani do sady njemóžesche, tak so dyrbjachu jemu dalsche schtyri bataillony na pomoz póßłacź. Skónczńje žo tež w Sserbiji waricź poczina. Kral Milan, kotrehož powjesćź wo bołharskim sběžku w wukraju doscźeže, je žo hnydom do Sserbije wrócźił a wójsko mobiliserowacź pschikasał. Do połodnischich stron Sserbije žu hižo wjazore bataillony na marschu. Mobilisazija wójska bu wot luda se sahorjenjom powitana. Sserbjo žebi pscheja, so by žo Sserbija stareje Sserbije a dźěl Mazedonskeje smozowała, žo bojo, so pschi mózhnej wójnje Bołharjo tež te strony Mazedonskeje wobžadźa, kotrež žu wot Sserbow wobydlene. A dokelž ma Mazedonska s dźěła tež grichiske wobydlerstwo, Grichiska toho runja pschi pschemjenjenju na Balkanje s prósdnymaj

rukomaj wostacź nochże a žo na wschě pschipady hotuje. Duž bychu w tym žamym cžažu, w kotrymž bychu turkowšzy wojazy bolharske mjesy pschekrocžili, na wschěch kónzach Balkana njeměry a sběžki wudyrike. Turkowska žo pschecźiwo tak wjele pschecźiwnikam psche žłaba cžuje a žo toho dla wójny sminucź pyta. W tu khwilu ma turkowske knježerstwo w Europje jenož 40,000 muži žylne wójsko, s kotrehož 17,000 muži w Konstantinoplu, runje telko w Mazedonskej a 6000 w Adrianoplu steji. Garnisonu khowneho města žebi sultan žłabicź njeswaži, a Mazedonska toho runja žanych wojakow parowacź njemóže. Po tajkim bychu žo wojazy s Asiskeje pschiwjescź dyrbjeli, k cžomuž je wjele cžaža a wjele, wjele pjenjes trěbnych, a tych, kaž je snate, Turkowska žanych nima, ale jenož wschudže dołh a prósdne saki. Tele pjenježne wuskosce žu s pschicžinu byke, so je žo turkowske knježerstwo rossudźiło, žo s požrědnistwom europiskich wulkomóznarjow s Bokharskej na měrne waschnje wujednacź. Duž je najwjetschi strach wotstronjeny, so na Balkanje wójna wudyri, do kotrejež bychu žo lohko doscź tež druhe europiske kraje sapletke.

Cžorny młynk.

Powjedancźko s Thüringskich horow.

(Pokracžowanje.)

Wot stysknosce a staroscze cžwilowany młodženz do khěže stupi, runje jako žo prěnje měžaczkowe pruhi psches narańsche hory wuliwachu. Towarschojo hižo na mukowych měchach spachu, torništry sa hłowaki, mantle sa wodžew mějo; młynkowa po sdacźu spodobneho hosca wotcžakowasche a jemu scheptasche: „Mamy horka hischcze komoru s kožom — tam je tola rjeńscho hacź w młynje — Spicze mjehscho, měrnischo, spicze tam prawje derje, mój luby knjesyko!"

„Dobru nóz, luba knjeni! Wutrobnje žo wam džakuju", wotmolwi młodženz, a wsa žwój tornister a žwoju tšelbu. Cžorny młynk, kotryž wot žwojeje mandželskeje žwězu dosta, samknu durje a žwěcźesche wojakej do komory horje. Wona žamotnje s boka lěža leżesche. Młodženz do nasymskeje nozy, wot měžaczka požwěcźeneje, s woknom won pohladnuwschi, sdychnu.

„Nó, schto wam je? Njeje wam něschto prawe?" žo młynk po wschědnym waschnju praschesche.

„Ach, žym jara njesbožowny!" Franzowsa snapschecźiwi, wot saczucźow pschemóty. „Nochzu do symneje Ruskeje cžahnucź, nochzu wojak wostacź, bych najradscho desertěrował." — Cžežke žłowo bě wuprajene, młodženz žo nastróji, so bě žo jemu wužunuło, a hižo žo wón kajesche, so je žo pokhmurjenemu mužej dowěrił. Tola pschekhwatanki — njewrócźanki, dyrbjesche hladacź, so by młynkowu pomoz dobył. „W rjanej Franzowskej mam njewjestu, dobru macź, žotru a bratra! Luby pschecźelo! Skhowajcze mje, jutsje a hischcze jedyn abo dwaj dnjej. Ssnadź pschińdže sa tón cžaž jedyn zusy, pschekupski pucźowar, kotryž budže žo sa Armandom du Lenoir — tak rěkam — praschecź. Jemu potom prajcze, hdže ma mje pytacź, budźemoj wam wěcźnje sa to džakownaj." —

„Aj!" — cžorny młynk wotmolwi, „žłyschu to rjane wězy! Hdyž chze knjesyk wupjerchnucź, koho žo najprjedy praschecja? Mje. Pola koho pytaju a wisitěruja? Pola mje. Franzowsojo, waschi towarschojo, žo khorta wo to staraju a mi młyn sapala, hdyž waž pola mje namakaju. Ně knjesyko, to je woskocźiwa wěz, to wo schiju a wo hłowu dže. Chzu radscho wyschkej sjewicź, kajkich khrobolakow pod žobu ma! Pschi tym mózu žebi hischcze něschto sažkužicź!"

Franzowsa žo žmjercź nastróža.

„Ow njepscheradźcze mje! njepscheradźcze mje, mój dobry hospodarjo!" — wón prosche sche. „Mózu wam sarunanje dacź! Wjele wjazy hacź mój wyschk." Pschi tym wojak žuknju wotapnu, wotwjasa paž se žiwota a pschekwapnjenemu młynkej ruku poknu skotych psched wocźi dżerżesche.

„Wsmicze to — wsmicze wscho — jenož njepscheradźcze mje! Skhowajcze mje, pomhajcze mi!"

Skoto wuhladnuwschi, kotrehož młynk hischcze ženje telko hromadže widźał njebě, pscheradniska myšl do jeho wutroby sjedže. So bě s pjenjesami pschichodneje džowki dołh s młyna wotbył, a so nětko žyn a pschichodna džowka w młynje bydleschtaj, to cžorneho młynka tajnje hněwasche. Tutón swjask jeho cžischcźesche, jemu žaneho pokoja njewostaji — hdy by žo jemu ras nacžanuhło, hdy by telko pjenjes dobył, by pschichodnej džowzy jeje samoženje wróczo dak, žyn by potom móhł do města cžahnucź, žo k druhemu rjemješku pschiwobrocźicź — abo chžysche młynk wostacź, žam młyn kupicź, wschak bě jich doscź w Zopcźinym dole na pschedań. Lěžna woda sa wschěch pschezo jenak běžesche, tu njeběsche ženje žaneho pschestacża. A wón bě potom saž žam s knjesom a mischtrom w žwojim młynje. Cžorny młynk snapschecźiwi: „Waschich pjenjes mi trjeba njeje! Dyrbju-li pak je skhowacź a waž žobu — chzu to spytacź — dokelž mi žel cžinicze. By tola schkoda było tajkeho młodeho žiwjenja. Dajcze mi pjenježny paž a wsmicze žwój tornister, tšelbu — njewostajcze niczo ležo. Chzu waž na město dowjescź, hdyž waž žadyn cžłowjek njepyta a njenamaka, kotrež jenož ja žam snaju. Wě žo, žwoje žiwjenje pschi tym wažu!" —

W komorje latarnja wižasche. Ju s hosdża wsawschi cžorny młynk do njeje ruczny lampku staji a kasasche wojakej, so by sa nim schoł. Tutón polny nadźije a dowěry bě ruzy k modlitwje posběhnuł a žo s njerěcžanymi žłowami nutrnje Bohu horzo džakowasche.

W wójstwje bě młodženz nóž, kotryž hewak pschi žebi noschesche, s njekedźbliwosczu wotpokožił a ležo wostajił.

Cžorny młynk s cžicha po wuskich sadnych skhodach, do wuskeho, s deskami napjelnjeneho dwora wjedżazych, dele stupasche, žuže někotre drjewowe walcźki na bok a wotewri pinzyne durczka, po kotrejež skhodach žo dele puschcźi.

Hischcze ras wojak k měžacznemu njebju pohlada — hrosa jeho pschimnu, hdyž žerniwy hrosny dym s pinzy k njemu horje stupasche. Sso kondžo wón sa žwojim wjednikom džesche.

To žana pinza njebě — khód žaneho kónza njemějesche. To běchu podkopki, w kotrychž běchu něhdy hewjerjo sa skotym a žlěbrom pytali.

Skónczńje cžorny młynk sasta — khód hischcze njebě na kónzu, tola wón žo na bok swinu, a rospukanza s boka wjedżesche k niskim durczkam, kotrež cžorny młynk wotewri.

„Njelubosna džěra!" — praji wjednik: „tola wěsta, a hacź do jutsischeho hižo w cžmowej klětzy wutrajecze." —

Młodženz žo s hrosu tschažesche. Tu w seminej hłubokosczi dyrbjesche wostacź, zyle žam lutki, po cžmje, wopuschczeny wot žwěta, runje jatemu, žedžo abo ležo na twjerdym kamjenju, bjes czerstweho powětra, bjes žwězy, bjes krywa? —

„Cžoho dla tu wostacź?" žo wón praschesche. „Ssym žebi myšlik, so khód se semje do lěža wjedże?" —

„Horka je lěž, schtyrzecźi kohczi nad nami!" — młynk s wužměchom wotmolwi. „Hdyž žo knjesykej tu delka njespodoba, mózesche to hnydom prajicź, schto hakle mi da dołhi khód dele lěscź. Allons! Wrócźcze žo saž do młyna!"

„A do lěža!" — młodženz prosche sche.

Niczo do lěža! Do jastwa!" — cžorny młynk s wužměchom praji. „Desertěr do jastwa!"

Ssmjertna hrosa wboheho tschažesche, wón žwojeho wjednika sa žuknju pschimnuwschi s tschepotazym hłožom prosche sche: „Ow ně, wostanu tu, — njepscheradźcze mje! Posdźischo mje sawołacze, hdyž dyrbju do lěža cźeknucź! — Luby pschecźelo, chzu wam wscho žwoje skoto dacź, a wot mojeho nana hischcze wjazy dostanjecze!"

„Nó, tak by žo ta wěz skerje cžiniła!" młynk praji, wužlecze žo wowcźi kožuch a jón dyrkotazemu da, so njeby symu mrěł. Hischcze junkrócź skalnischczo požwětliwschi młynk praji: „Komorka žo hórscha bycź sda, hacź woprawdże je. S prěnja je rjana žucha, a potom tam sady powětrowa džěra na semju horje wjedże. Jutsje rano, hdyž žu Franzowsojo s hnězda won, pschińdu sažo a pschinježu žnědanje. Moja žona budże žo hižo wo něschto cžopke staracź. A wjeczor, juchej! hdyž žo niczeho wjazy bojecź njetrjebamy, na tajnych schcźežkach skradźu do lěža twóchnjecze, horje na hory k nowemu twarej, tam je korczmar, mój pschecźel, tón wam hospodu da, tam scże derje wukhowany, doniž nan njepschińdże, a potom mózetaj hromadże domoj pucźowacź. Dobru nóz!" — Cžorny młynk žo wotžali, a sa žobu małe durczka samknu, wboheho Armanda du Lenoir w tolstej cźmi sawostajiwschi. Tola hwězda nadźije do tuteje skałoby hischcze žwěcźesche. W myšli na nana w dowěrje k Bohu wótzej namaka troscht młodženz, kotryž hakle dżewjatnacze lět liczesche, kotryž hischcze žwět a cžłowjekow nawjedźił njebě, kotrehož wutrobu jenož luboscź, nadźija a dowěra napjelnjesche. Jědojty wodych njewěry, kotryž franzowska revoluzija psches kraj rosschěrjesche, njebě do młodženzoweho wótzneho doma sacźahnuł, też bě žo Napoleonowa jažna hkowa bórsy dohladała, do kajkeho bjesdna skaženosce žo lud wjedże, hdyž njerosum rosum na Boži trón žadźi, a bě toho dla cžerta błudnosce skludźił. Armand mózesche žo hischcze pobožnje a wěriwje modlicź a s modlitwu wužnu, so by žo wo žnje do wótzneho kraja pschežadźił. —

Tutón dźeń bě jedyn pucźowar ſ pohonczom a rjanym woßebnym wosom do njedalokeho Reichmannsdorfa pſchijěł. Też w tutej wßy ßo ſ wojakami mjerwjeſche, zuſy lědma hoſpodu namaka. W hoſcźenzu běchu ßebi offizěrojo kwartěru wſali, woni pſchi korczmarjowym kißakym piwje ßedźachu a kißake woblicza cźahachu. Němſke piwa, woßebje naſymu, na wßach cźaſto najlěpſche njejßu a żaneho cźłowjeka njeſawjeßela. Offizěrojo toho dla ſa winom wołachu. Korczmař, ſ dobom też khlamař, ſjewi, ſo żaneho wina nima.

Zuſy, kotryż pſchi pódlanſkim blidźe ßedźo ßebi wjeczeŕ derje ßłodźicź dawaſche, kedźbliwje na rosmołwu offizěrow poßłuchaſche. „Moji knjeża“, ßo wón k nim ſ najlěpſchej franzowſcźinu wobrocźi, „moji knjeża, hdyż ßměm cźeſcź měcź wam ſchkleńzu wina poſkicźicź — ſ mojich pruhow; pucźuju ſa firmu Duc de Monte bello w Champagni.“

„Sſława firmje Duc de Monte bello!“ wjeßeli offizěrojo wołachu w ſłotej nadźiji na někotre ſchkleńzy dobreho wina, kotrež jim na zykym marſchu pſches thüringſke hory njebě na jaſyk pſchiſchło. Zuſy khwataſche won do dwora a wrócźi ßo ſ někotrymi bleſchami, kotrež bě ſe ßwojeho wosa wſak.

Jene ßkowo ßo ſ druhim měnjeſche — offizěrojo powjedachu, ſo jich marſch na Draźdźany — Warſchawu dźe, ſo prěnjej kompagniji jich regimenta w Sonnebergu, tſeća tu, ſchwórta w Gräfenthale a ſbytk w małych wßach leži. Wo wſchěm tym ßo rosrěcźowachu, a pucźowař, kotryż bě rjanu Franzowſku poſdźiſcho wopuſchcźił hacź wojazy, wjedźeſche ſ wótzneho kraja wſchelake nowinki, kotrež běchu ſa offizěrow jara ſabawne.

Sswojeho wina tak wjele, każ w jeho mozach ſtejeſche, darjwſchi ßo zuſy korczmarja w dobrej němſcźinje praſcheſche, kajki je pucź do Gräfenthala. (Pokracźowanje.)

Macźicźny dom.

Tuto krótke napißmo widźu abo wohladuju ſkoro dźeń wote dnja na niſkej ſchěrej khěži ßrjedź Budyſchina leżażej a cźaſto ßebi pomyßlu: hdy też to poſběhnje ßo na tymle měſtnje ſkóncźnje junu Sserbow pomnik widźomny a nahladny, hdy też to budźe tu ßerbſki narodny dom pſchipowjedowacź Sserbow cźeſcź a khwalbu, Sserbow ßwěru a ſkóncźnu pſchesjenoſcź!

Ale nimaja ßnadź Sserbja ani kuſk ſmyßła ſa ßwój narod, ani kuſk woporniwoſcźe a luboſcźe ſa ſhromadne wězy a ſa ßamßny wużitk? — To ßo wjazy prěcź njeda, poßlednje lěta nam to woßebje pokaſuja, ſo też Sserbjo tam a ßem pocźinaja ſpósnawacź, ſchto je k jich lěpſchemu! Tak ſběha ßo tu wo ßrjedź ßerbſkeho kraja kraßna nowa zyrkej ſe ßwojej wěżu k njebju, wobknjeżi daloko kraj łużiſki na Bacźońſkej hórzy, tak pocźina też ßerbſka luboſcź ßo pokaſowacź pſchi twarjomnym „Macźicźnym domje“. W běhu poßlednjeju dweju lětow ßu ßo należnoſcźe „Macźicźneho domu“ wjele polěpſchiłe, pſched krótkim cźaßom hakle móżeſche ßo 18,000 hriwnow dołha ſapłacźicź a 3000 hriwnow woſta potom jako cźiſty wunoſchk dotalneho prózowanja a hromadźenja ſa twarjomny „dom“. Toho dla najwutrobniſchi dźak wſchitkim dotalnym dawacźerjam, dźak też hromadźerjam a hromadźeŕkam, haj wſchitkim, kiż ßu ßo hacź dotal ſa Macźicźny dom prózowali. Ale ſ dobom njejßu hiſchcźe wſchitke „ſběraze liſtna“, kotrež ßu ßo roſpóßłake, ſaßo wrócźene, popißane ſ mjenami dawacźerjow; bohużel we wjetſchim dźěle naſcheje ßerbſkeje Łużizy njeje ßo hiſchcźe niczo ſtako, niczo nahromadźiło, ſ wjazy hacź 20 woßadow njeje hiſchcźe ani nowy pjenjeż darjeny. Toho dla wobrocźamy ßo ſ nowa na tebje, ludo ßerbſki, woßebje nětkle, hdźeż chzemy hromadźenje ſ nowa wotewricź a ſe wſchitkimi mozami ßo prózowacź ſa nowy ßerbſki dom. W ſymje ma dźe tola kóżdy najwjazy cźaßa, na tajkele wězy myßlicź. Toho dla proßymy najnależniſcho, ſo chzył tola kóżdy, kiż ma hiſchcźe ßerbſku wutrobu, kiż ßam ſe ßobu a ſe ßwojim narodom derje měni, ſ krótka, ſo chzył tola kóżdy Sserb naß w tymle dźěle podpjeracź, kóżdy po ßwojich mozach něſchto ſa ßwój narod woprowacź. Njech ßo ſběraze liſtna wupjelnjeja, hdźeż ßo hiſchcźe ſtako njeje, a potom do Budyſchina póſcźeku, njech ßo wſchudźe ſaßo pilnje hromadźi, ſo bychmy tola tak ſkoro móhli wohladacź ßerbſki twar abo Macźicźny dom w Budyſchinje. Wy wſchitzy hižo wěſcźe, tu ßo njetwari ſa jene towarſtwo, tu ßo njehromadźi ſa pyſchny pomnik ſa jeneho, ně, tu ßo jedna wo twar ſa zyłe Sserbowſtwo, tu ßo jedna wo najwużitniſchu wěż, ſa kajkuż ßmy ßo hdy hacź dotal prózowali, tu ßo jedna wo wěż, pſches kotruż ſměje bohaty runje telko wużitka każ khudy, wucźeny runje telko każ njewucźeny, měſchcźan a wjeßnjan, kóżdy budźe wużiwacź potom płody tohole ſkutka! Duż pokaż dha, o ludo ßerbſki, ſo ßy hiſchcźe ßerbſki, pokaż, ſo hiſchcźe lubujeſch ßwoju macźerſchcźinu, ßwoju narodnoſcź, hlej, tu jedna ßo wo wěż, wużitniſchu, hacź hdy żanu prjedy, haj tu jedna ßo tak rjeż ßobu wo Twój pſchichod a Twój dalſchi kćźéw. Duż njeboj ßo wopora a wopruj też po twojej móżnoſcźi a ſamóżenju wjele, radſcho wjetſchi dar ſa tónle ſkutk. Naß je mało, a toho dla wjele małych darow pola naß wulku ſumu njewucźini. Pohladuj jeno na pſchikład twojich wótcźinzow, woni dźě njepſcheſtawaja ßo ſa twoje ſboże prózowacź, woni k Tebi njerěcźa jeno ſ rjanymi ßkowami, ale bóle hiſchcźe ſe ßwojimi ſkutkami, ſ pſchikładami, woprujo huſto doſcź wſchitko ſchtoż maja, ßwoje ſamóżenje, haj ßwoju ſtrowotu, ßwoje żiwjenje — a ty, o ludo ßerbſki, ty chzył bycź tak njedźakny, tak ßuroweje a twjerdeje ſaßakkeje wutroby, ſo nochzył ſ najmjeńſcha ſ tym ßwoju dźakownoſcź pokaſacź, ſo tychle mużow po ßwojich mozach w jich prózowanju podpjeraſch? Duż hiſchcźe junu budź ſpomnjene, ſo njeżada ßo wot khudeho runje telko każ wot ſamożiteho, ně, wot kóżdeho po ßwojich mozach a ſamożenju. Hdyż pak potom tón abo tamny bohacźk huſto też wjele wjazy njeda hacź khudy, je to ſrudnje, a pſchi tym ßebi hiſchcźe myßło, ſchto je ßo tola ſtako, hdyż je něchtó hižo 50 np. a ßnadź ßamo někotre hriwny woprowak! Toho dla, lubi bratſja ßerbſzy, njebudźemy a njechamy to też bycź wjazy tak ſkupi k ßwojemu ßamßnemu njeſbożu, ale woprujmy a dawajmy jeno prawje bohacźe, tu njeje żadyn pjenjeżk podarmo prjecź cźißnjeny, każ ßo to hewak tak huſto ſtawa. Haj ſ radoſcźu a ſ wjeßokoſcźu dawajmy ſa ßwój narodny dom, pſchetoż: Wjeßołeho dawacźerja Bóh luby knjes lubuje, a tónle ſkutk, kotryż budźe tu cźaßne a wěcźne ſboże ßerbſkeho luda ſpěchowacź, tón budźe też Bóh ßam żahnowacź a jeho dobrocźerjam ſto haj tyßaz krócź ſaßo płacźicź a wſchitko ſarunacź!

Duż njehladajmy a njewoczakujmy też jeno cźłowjeſku cźeſcź a khwalbu a njerunajmy ßo tamnym, kotſiż ſa kóżdy darik też ſaßo tyßazoru cźeſcź wocźakuja, haj pokażmy, ſo njejßmy, ſo njejſcźe wjazy tamni ludźo, wo kotrychż płacźi, ſchtoż je naſch njeboh Sejler junu tak raſnje prajił:

„Sa dźeßacźnowar wulku ßławu
A ſa ſchěſcź kroſchkow njebjeßa“! *Mn.*

Ze Serbow.

S Budyſchina. Wólbny komißar, knjes hamtſki hetman ſ Zezſchwitz, je pjatk 18. ſeptembra w Brěſnje wunoſchk wólbow w 8. wjeßnym wokrjeßu ßwětej pſchiſjewik: Knjes Michał Kokla ſ Khróſcźiż je ſ 1654 hłoßami ſa ſapóßłanza do ßejma wuſwoleny; po nim ma Beeg ſ Brěſnje 817, Pfannenſtiel ſ Budyſchina 365, Wjeńka ſe Sserbſkich Paſliz 36. — So knjes Kokla na dźeń 15. ſeptembra dobudźe, bě pola wſchěch wěſte a wucźinjene wot cźaßa, ſo widźani mużojo w ßerbſko-evangelſkich woßadach ſa njeho pola woßadnych ßwoje wjelepłacźaze ßkowo ſapołożichu a tucźi w ßerbſkich a němſkich nowinach ßerbſkeho bura a krajana porucźecź pocźinachu. Horliwje ßu ßo měli naſchi Sserbjo w Rakeczańſkim ßudniſtwje a to, ſo Kokla jenoż wuhrał njeje, ale ſo je ßo to tak cźeſtnje ſtako, ſo wſchěch tſjoch politiſkich pſchecźiwnikow (kotſiż maju hromadźe 1218 hłoßow) ſ 436 wojerjemi pobi, kotrychż wjazy na jeho ſtronu ſtupi, hdyż k krutemn pſchińdźe, to ma ßo wón woßebje evangelſkim Sserbam dźakowacź a jich pěßnjerjej Pětrej Młónkej, kiż ſe ßwojim pěknym wojeŕſkim pſchespolom mało wutrobow ſa Sserbow ſhromadnu należnoſcź ſahorił njeje. Schtoż ßo dotal pſchehladacź hodźi, ßu katholſzy Sserbjo ſa Koklu dali nimale 900 hłoßow, Njeßwacźidko 350, Rakezy 200, Minakał 50, Wóßlink 50, Kamjeńſka ßerbſka woßada 40, to wucźini ſe ßerbſkeje ſtrony 1590. Sbytkne 150 ßu Němzy woprowali; hdyż też niż wjele, klepotaſche tola ſkoro we wſchěch němſkich wßach něſchto mało ſa naſcheho ßerbſkeho kandidatu. To je pſchezo dobre ſnamjo, hdyż wopominamy, kak ßu ſ němſkeje ſtrony ßo wſchě poſtronki agitazije napinuke, ſo ßwojich ludźi do jeneje khopizy ſa Beega ſetrubja, a hdyż dale pſched wocźomaj mamy, ſo měješche jedyn katholſkich Sserbow roſſchcźěpicź, druhi pak evangelſkich. Tamni khrobołakojo, kiż ßu na ſnatej ſhromadźiſnje w Ponchawezach pola Kinsbórka wokali: „Sserba ſ dobrym nihdy niż, chzemy ßo ſpytacź, ſchtó ßylniſchi je, Sserb abo Němz!“ tamni ſchkerjedźerjo, kiż měnjachu, ſo my Sserbjo w lěcźe 1881 niczo nawukli njejßmy a ſo budźemy ßebi do ſchkody mjes ßobu wěcźnje njepſchesjedni, móża ßo nětko ſa wuſchomaj drapacź. Tak bě dźeń 15. ſeptembra 1885 to, wo cźoż ßmy proßyli, a ſchtoż ßmy naſchim Sserbam pſcheli: cźeſtny dźeń, na kotrymż ßu ßwětej dopokaſali, ſo ßu politiſzy ſ najmjeńſcha runje tak doſrawjeni, hacź jich němſzy ßußodźa. To je hižo ſ toho widźecź, hdyż wopominamy, kak nadobnje ßu ßo hoſpodarjo na wólbje wobdźělili a ſo je ßo ſe ſtrony

khudych wjele woporow pschinjeßko, so poruczeneho Sserba pschecźiſchczecź pomhaja; dokelž mnosy ſ nich ßu dalokeho pucźa měli k wólbnemu lokalej a pol dnja dźěko a warbu sapaßli, so bychu ßerbſkemu burej a hospodarjej se ßwojej zedlu na pomoz pschiſchli. Njech je dźeń 15. septembra to, schtož ßu S. Nowiny wo nim prajike: měſnik, kotryž w pschichodźe nam njech pokasuje, so, hdyž ßmy jenož też ßnadna horſtka, tola nascha pschesjenoscź naß ßylnych czini a psched ßwětom Sserbam tajki reſpekt płodźi, so naſchi pschecźiwnizy ßebi praja: „Sserbja tu hiſchcźe ßu a maja ßkowo ßobu rěczecź!“ My widźimy tola pschi druhich ſkładnoscźach, kak spomožne je ſa wobojich, evangelſkich kaž katholſkich, hdyž ßo po waſchnju bratrow pſchenjeßemy a podpjeramy. Kejko dobreho je na pſch. ſa wobojich Sserbow nascha „Macźiza Sserbſka“ ſkutkowała; kak prózuje ßo wobeja strona wo natwarjenje „Macźicžneho domu“ w Budyſchinje; kak prózuje ßo nasch „Serbski Hospodař“, so w narodno-hospodarſkich wězach woběmaj k ſpomoženju ßkuži. Pſchi wſchěch ſpomnjenych (a mnohich druhich) ſaměrach dźěkaja evangelſzy a katholſzy Sserbja ſhromadnje, wužitk ſ jich dźěła pſchińdźe wſchěm k lěpſchemu, něſchtožkuliž ani ſapoczecź a dale wjeſcź njemóhli, hdy by tomu tak njebyko. Njech wuſpěch wólbow na 15. ſeptembra dotalne bratrowſke ſmyßlenje na woběmaj ſtronomaj ſ nowym ſwjaſkom krucźiſcho k ßebi ſcźehnje; njech budź też w pſchichodźe, kaž tón krócź, ſo Sserb ßerbſkemu bratrej wjeßele na pomoz pſchińdźe ßebi k czeſczi a zykemu ludej k wužitku a k ſpomoženju. Mějcźe lubosny dźak, wy wſchitzy, kotſiž ſcźe ſtali na Koklowej ſtronje! Kokla w Khróſcźizach je czeſcźeny pſches naß a my wſchitzy ßmy czeſczeni w naſchim nowym ßerbſkim ſapółkanzu!

— S pſchiczinu ſběhnjenja ſchoßejoweho pjenjeſa maja ßo ſchoßejowe khěže na pſcheßadźowanje pſchedawacź, a to 28. ſept. dopołdnja w 9 hodź. Cźichonjanſka, 28. ſept. popołdnju w 2 hodź. Rakeczanſka, 29. ſept. dopołdnja w 9 hodź. Bórkeczanſka, 29. ſept. popołdnju w 2 hodź. Nowoporſchiſka, 30. ſept. dopołdnja w 10 hodź. Ketliczanſka, 30. ſept. popołdnju w 2 hodź. Małoßwończanſka, 1. oktobra popołdnju w 2 hodź. Jeńkeczanſka, 3. oktobra popołdnju w 3 hodź. Spyteczanſka, 5. oktobra popołdnju w 2 hodź. Njechańſka, 6. oktobra popołdnju w 2 hodź. Kamjeńſka.

S Hucźiny. Pjatk 18. ſeptembra je naſchu wjeß ſaßo ras wóhnjowe njeſbože podeſchko. W nozy wokoło 12 hodźin w bróżni, tudomnemu korczmarjej Duczmanej ßłuſchazej, woheń wudyri, kotryž mjenowane twarjenje a pſchitwarjenu maßiwnu hródź do procha a popjeła pſchewobrocźi. S domkhowanych żnjow nimale niczo płomjenjam njewukhowachu. Hacź je woheń wot ſłóſtniſkeje ruki ſakoženy, hiſchcźe ſnate njeje.

S Khróſcźiz. Na ſjawne dopraſchowanje w „Bautzner Nachr.“, czoho dla k. Kokla do Njeßwaczidła na ſhromadźiſnu pſchiſchoł njeje, hdyž bě tola proſcheny, wotmolwimy hakle nětko: Dokelž bě tam widźizy na pſchekoru mjes Sserbami a Němzami ſkoženo. Wo tajke njelubosnoſcźe naſch nowy ſapółkanz njerodźi. Wón pſchińdźe hižo nětko bórſy, ſo potrěbnoſcźe a pſchecźa w evangelſkich woßadach ſeſnaje a ßo tym dźakowny wopokaſa, kotrymž ma ßo ſa ßwój mandat do ßejma podźakowacź.

S Pancźiz. Kaž ßłyſchimy, chzedźa nětkotſi ſahorjeni Sserbja a Sserbowki naß njedźelu 4. oktobra w tudomnym hoſcźenzu ſ dźiwadłom ſwjeßelicź. Nadźijamy ßo, ſo budźa naſche ſtrony ſpomnjene pſchedſtajenje ſ prawje bohatym wopytom podpjeracź, wſchak je cziſty wunoſchk k dalſchemu wudaczu Sejlerjowych ſpißow poſtajeny.

S Biſkopiz. W 7. wjeßnym krajnoßejmſkim wólbnym wokrjeßu ßu ſ nowa kublerja Päßlera w Belmsdorfje wuſwolili.

S Taczez. Sſrjedu 23. ſeptembra je ßo Běkoſch-mkyn do cziſta wotpalił. Wobßedźerja je wóhnjowe njeſbože jara czeżko potrjechiło. W płomjenjach je tójſchto ſkotu kónz wſako, a ßo żyła domjaza nadoba a domkhowane żně ſaniczike. Woheń je pjecźa pſches parjenje ßłanjoweje hromady naſtał.

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Hodimir Prininger w Chrudimje	9 hr.	79 np.
Seminarſki direktor Luſczanſki w Praſy	10 „	— „
Sběrka ſ kwaßa k. ryczerkublerja Muki w Hornim Wujeſdźe . .	17 „	— „
	36 hr.	79 np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Dźěłaczerku Hanu Auſtowu w Budyſchinje, kotruž bě jejny muž czeſczeranjenja dla wobſkorżił, ſ 3 mk. pokhoſtachu. — W naſtupanju roſprawy, tydźenja wo wußudźenjach lawniſkeho ßuda podatej, k roſjaßnjenju naſpominamy, ſo njeje ſe ſaßudźenym cźěßła J. Kokla, ale żiwnoſcźer M. Kokla w Holeſchowje měnjeny.

Powołanſka komora. 25. haprleje padachu na Jenkez polu w Stróži ßurowe puki. Sſkużobny hólz Nowak bě po poruczноſcźi ßwojeho hospodarja Jenka kury kublerki Khěžnikoweje ſ mjenowaneho pola prjecź wuhnał. Nad tym ßo Khěžnikoweje muż roſſkobi a ßo do hólza da. S tokſtym kſchudowym kónzom wón hólza wjazy krócź pſches khribjet praßnu a jeho też wospjet do woblicza ſchwiknu. Bity bu pſches puki tak cźeżko ſranjeny, ſo dlějſchi cźaß k dźěku kmany njebě. Lawniſki ßud Khěžnikej dla cźeżkeho ſranjenja 50 hriwnow khoſtanja pſchißudźi. Statne rěczniſtwo ßo pſchecźiwo wußudej powoła, dokelž běſche pſcheniſke, też Khěžnik ßo wußudej podcźißnucź nochżyſche, dokelž bě, kaž wudawaſche, Nowak najprjedy do njeho ſ kijom bił. Druha inſtanza po nowym pſchepytanju wobej powołani ſacźißnu, tak ſo pſchi prěnim wußudże ſawoſta.

Lětuſche żně.

Nětk dźak a khwalbu ſaſpěwamy
Cźi, Bożo a naſch ſbóżniko,
So lube żně ſaß' domoj mamy,
Kiž běchu lětża ſażiſcho.
My rjany cźaß ßmy lětża měli,
Ssmy ſ lózkim żně domkhowali —
My budźichmy pak rady chżyli,
So bychu pſchiſchłe deſchcźiki.
Też lětża ſa wſchě cźłowſke dźěcźi
Sso Bóh tón Knjes ſaß' ſtarał je;
Hdyž też ßu runje w tutym lěcźi
Żně byłe něſchto ßnadniſche,
Hdyž lětża też kop mjenje mamy,
Hacź běſche lěto ſańdźene,
Dha wſchak ßo tola nadźijamy,
So ſornow mjenje njebudźe.
Najwjazy pak ßu cźerpicź měłe
Te lube ßywy nałętne,
Duż bohate tak njeßu byłe,
Ssu w ßłomje krótke woſtałe.
Je runje też tej' ßłomy mjenje,
Hacź druhe lěta ſańdźene,
Dha tola lětża wſchitko rjenje
Dom rjane ßuche pſchiſchło je.
Sa to ßu pak ßo poradźiłe
Te lube běrny bohacźe,
Kiž, Bohu dźak, też njeßu ſhniłe,
Kaž běchu lěta ſańdźene,
A woßebje je ſ lutej' hnady
Tón ßad Bóh lětża żohnował,
So kóżdy, kiž jón je tak rady,
Je ßo joh' lětża narymſał.

Duż, luba ßotra — bratſje khudy,
Ach njeſtaraj ßo ſtyſknjwje,
Hdyž runje twój kuſk khlěba druhdy
Ssnadź khětro jara ßnadny je;
Haj, luba ſprawna khuda duſcha,
Twój Bóh h'ſchcźe w njebju żiwy je,
Duż „dźěkaj, ſpěwaj“, kaž ßo ßłuſcha,
Wón wopuſchcźicź cźe njebudźe.
Kak ſrudnje je we tajkim kraju,
To wopomń, duſcha njedźakna,
Hdźež żane żně dom njekhowaju,
Hdźež krupy, ſlimki, njewjedra
Ssu żyłe żně jim ſapuſcźiłe
A ſemju ſ polow ſedrěłe;
Wot naß pak Bóh tón dobrocźiwy
Wſcho hnadnje wotwobrocźił je.
Se Schpaniſkej' ßo pſchibliżuje
Ta ſtraſchna khoroſcź kholera,
Franzowſke mjeſy pſchekrocźuje,
Sso k němſkim krajam pſchibliża —
Duż chżył, o luby Bożo, tola
Tej khoroſczi k nam wobaracź,
So móhli, je-li twoja wola,
Te żně tu ſtrowi wużiwacź.
A tak nětk horzy dźak cźi praju
Sa rjane żně a bohate;
Tym pak, kiž hiſchcźe morkotaju,
So żně ßu něſchto ßnadniſche,
Daj, Bożo, ſo by dopóſnali,
So ty nam wſchitko ſ hnady da,
A jo też ſ dźakom wużiwali,
Kaž ßo to tebi ſpodoba.

Pětr Mtónk.

Přilopk.

* Do korczmy, kotraż ßamalutka pſchi dróſy do kupjel Elſter ſteji, ßrjedź tamneho tydźenja pſchipołdnju zuſy, woßebnje ſwoblekany knjes ſaſtupi. Něſchto ſchkleńzow piwa wupiwſchi ßo zuſy mjelczo a bjes woßebiteje dowolnoſcźe do bróżnje, kotraż pódla ſteji, lehnucź dźěſche. Hdyž jeho korczmař poſdźiſcho wołacź pſchińdźe, hóſcź na żane waſchnje wozucźicź nochżyſche. Dokelž pak wón pjany njeběſche, ßo to korczmarjej po prawym njeſda a wón po żandarma do Adorfa póßła. Żandarm w potajnym hoſcźu paducha ſpóſna, ſa kotrymž hižo dawno ßlědźachu. Hdyž jeho pſchepytachu, ßo pokaſa, ſo mějeſche nětkotre kradnjene cźaßniki pſchi ßebi a běſche ſ dwěmaj wótrymaj nożomaj wobrónjeny. Duż jeho ſajachu a do Adorfa dowjedźechu. Tón ßamy dźeń wjeczor do mjenowaneje korczmy ſaßo dwaj woßebnje ſdraſcźenaj mużſkaj pſchińdźeſchtaj, kotrajż pak mějeſchtaj ßo na měſcźe ſ procha ſhoniwſchi, ſchto je ßo pſchipołdnju ſtako. Schtož je ßłyſchecź, je to pjecźa paßmo paduchow było, kotſiž ßu ßo tamón tydźeń do nalutowarnje w Aſchu nutſkłamali.

* Skutk njeczłowjeſkeje hruboſcźe je ßo w Dittersbachu w Schleſynſkej ſtał. Jenemu cźłowjekej, kotryž ßwój połny roſum nima, jeho ſnacźi w hoſcźenzu poł kwarta (něſchto wjazy hacź poł litra) palenza kupichu. Hdyž běſche wón palenz ſa něhdźe 5 minutow wupił, jemu hiſchcźe zyły kwart (dobry litr) palenza a karancźk piwa podachu nuſujo jeho, ſo wſcho to do ßo linu. Potom wboheho cźłowjeka, kotryž bórſy do womory padźe, do domu jeho nana donjeßechu,

hdźež jeho w khěži pšched jstwinymi durjemi leżo wostajichu, jeho staremu nanej, kiž mało ßłyšchi, niczo wo tym njeprajiwšchi. Nasajtra njesbožowneho morweho namakachu. Dokelž je wyschnosćz wo wschěm shoniła, ßo cźi, kiž ßu tónle njekniczomny kusk wuwjedli, khostanja wěsćze njesminu. Nadźijomnje tež korczmarja, kotryž je w ßwojej jsiwě tajke njekasanstwo dowolił, sprawne khostanje podeńdże.

* W khostarni Plassenburg pola Koburga je njedawno khostanz Oettinger, kotryž ma rubježnistwa a spytaneho mordarstwa dla 15 lět khostarnje wotbycz, ßwojeho ßobukhostanza Rödera sakkół a ßebi potom ßam žiwjenje wsał. Röder běsche něhdże w stronu stupił; tam Oettinger, kotryž běsche hižo dlěžschi czaß s nim w njepschecźelstwje, sa nim dźěsche a ßo s nożom do njeho da. Na wołanje ranjeneho jedyn dohladowar na pomoz pschiběża, kotryž mordarja s teßakom trójzy do ramjenja rubnu. S krwawym nożom w ruzy mordar do sale skoczi wołajo: „Schtóž mi blisko pschińdże, toho sakolu!" Dwěmaj wobrónjenymaj dohladowarjomaj ßo skónczńje radźi jeho sajecź. Dokelž Oettinger wudawasche, so je ßebi schkodn sczinił, jeho jedyn dohladowar do khostarnskeje hojernje wjedźesche. Duzy po puczu mordar na wobłożenje khoda skoczi a ßo do hłubiny dele puschczi, hdźež s rosraženej hłowu a se skamanej nohu leżo wosta. Dohladowar jeho hischcze sa nohu shrabnu, so by jeho sdźerżał, dyrbjesche pak jeho na měsćze puschczicź, nochzyschе=li ßam ßobu dele storhnjeny bycź.

* Wo krwawnym podawku je s wokolnosćze Bochuma ßłyschecź. Tamnischi hewjer Holzgräße, wjazy krócź pokhostany, sapity człowjek, hižo něschto czaßa dołho ßwojim ßußodam hrożesche, so jich satšéli; duž běchu tuczi w stajnym strasche. Dokelž Holzgräße tež 4. t. m. s tšélbu wokoło běhasche, ßußodźa sa żandarmom póßłachu. Hdyž tutón pschińdże, ßo Holzgräße s tšélbu do njeho měrjesche. Duž hewjer Pfingst, duschny, sprawny człowjek, k njemu skoczi, so by jemu wutšélicź njedał. Pšches to ßo Holzgräße na njeho roshněwa a do njeho tšéli, so Pfingst na měsćze morwy leżo wosta. Dwaj druhaj ßußodaj mordarjej tšélbu s rukow wutorhnuschtaj, na czoż tutón dołhi wótry nóż wuczeże hrożo, so kóżdeho sakole, schtóżkuli jemu blisko stupi. Duž hewjer Send tšélbu shrabnu a s njej mordarja s tajkim wotmachom do hłowy praßnu, so tutón hnydom ducha spuschczi. Dwě ßwójbje stej pšches to ßwojeju seżiwjerjow shubikej.

* W khostarni w Hammje wóndano dohladowar, kotryž ma sa dźěłaczerjemi hladacź, jenemu jatemu, kiž ma tam dla spytaneho mordarstwa tsilětne khostanje wotßedźecź, něschto porokowasche. Jaty, žałostnje nahły człowjek, ßo toho dla tak rosskobi, so wulki s wobeju stronow toczeny nóż shrabnuwschi dohladowarja s tajkej mozu s nim do hłowy praßnu, so jemu moshy wustupichu. Mjenowany nóż hewak na rjecźasku wißasche, a nichtó ßebi wumyßlicź njemóże, kak je jón jaty wotczinił. Hdyž chzychu druzy jecźi dźiwucha wot dalscheho sakhadźenja wotdźerżecź, ßo wón ßam s nożom hłuboko do krka rěznu; ale jemu ßo njeradźi ßo moricź. Wobaj cźežko ranjenaj nětko w hojerni leżitaj.

* Korczmar abo khlamar, kiž hoscźej abo kupzej pschewjele palenza pożczuje, ßo khosta. Kralowske knjeżerstwo w Münsteru n. pšch. je jenemu korczmarjej, kotryž běsche wjele palenza na pożcź dawał, sakasało dale korczmaricź, a ministerstwo je tónle wukas wobkruczikło.

* Njedaloko Königsberga je ßo pšched krótkim 75 lět stara žónska, kotraž s rybami wikuje, s 73lětnym mużom woženika. A czoho dla? Stara žónka we włóżnej jstwě bydlesche, do kotrejež ßo czasto deschczowasche, mjes tym so ma jeje nawożenja ßuchu jstwu. Tež może tutón pißacź a ji toho dla pißne dźěła wobstaracź, kotrež ßu w jeje wikowanju trěbne. A toho dla staj do mandźelstwa stupikoj.

* Naschi czitarjo drje ßo s dźěła hischcze dopomnja, kak wjele je ßo w ßwojim czaßu wo millijonach pißako, kotrež je wěsty Ott sawostajił, a sa kotrež ßo herbja pytachu. Tajkich herbow je ßo po czaßu telko namakało, so je ßo na ßudnistwach lěta dołho wo tymle herbstwje jednako. Nětko ßu millijony skónczńje rosdźělene. Wot nich je n. pšch. nękajki wbohi rapß, kotryž běsche k wobcźežnosćzi ßwojeje gmejny w khudej khěži żiwy, 132,000 schěßnakow dostał. Nětko je wón, wě ßo, s khudeje khěże wuczahnuł a ßwoje stare dny jako rentier skónczi; jeho dźowka, dotal khuda, sazpěta ßłużobna dźowka, może ßebi nětko nawożenju wubjeracź, telko ßo jich wokoło njeje schmóra. Druhi herba, straźnik na żelesnizy, w ßwojim sastojnstwje wostanje; ßo wot ßwojeje hubjeneje msdy żiwjo je wón namrěte 28,000 schěßnakow na dań dał a chze ßo hakle potom na wumjeńk ßynucź, hdyž smeje połne 50,000 schěßnakow. Najlěpschu kup staj ratař Fuchs w Wittighausenje a jeho bratr sczinikoj; na kóżdeho ßo 495,000 schěßnakow dóńdże. Jedyn druhi herba je ßebi w Würzburgu hoscźenz kupił a kupny pjenjes, 240,000 markow, hnydom w hotowych pjenjesach sapłacził. S zyła ßo prajicź hodźi, so ßu pjenjesy tón krócź do prawych rukow pschischke, t. r. k ludźom, kotsiž je trjebachu a s nimi hospodaricź wjedźa.

* W Parisu je něchtó ßrědk wunamakał, s kotrymž może ßo s papjery cźischczane pißmo lohko wotstronicź, tak so je papjera saßo zyle běła a bjes toho, so by ßo s najmjenscha wobschkodźiła. Tole wunamakanje by jara ważne było, pschetoż nowiny bychu ßo potom wjele tuńscho cźischczecź móhle.

* W Jendźelskej je pšched něschto cźaßom baron Mójsaß Montefiore wumrjeł, 100lětny starz, kotryž je hódny, so s někotrymi ßłowczkami na njeho spomnimy. Montefiore běsche dobroczel cźłowjestwa; jeho ßmilnu ruku ßu wschelake ludy po zykej semi saczuwake. Njedźiwajcy na to, so běsche wón žid, jeho schczedra ruka mjes židami a kscheszijanami žaneho rosdźěla njeczinjesche. Hdyž n. pšch. w lěcze 1860 žałostny hłód Sirisku domapytasche, Montefiore jenicźzy sa kscheszijanskich wobydleri tohole kraja 500,000 markow woprowasche; hdyž běsche w Persiskej wulki hłód, tam wón 400,000 markow póßła a t. d. A kak wjele je wón we wschelakich kónzach semje schulow, ßyrotownjow, hojernjow a wschelakich druhich ßmilnych wustawow sa ßwoje pjenjesy natwarił a na wěczne czaßy s pjenjesami sastarał! Nimale pola wschitkich knjeżerjow Europy, Asije a Afriki běsche baron Mójsaß Montefiore we wulkej czeszći. Zyłe ßwoje wulkotne samoženje, kotrež wjele dźeßatkow millijonow wuczinja, je wón wschelakim dobroczelskim wustawam wotkasał njedźiwajo na wěruwusnacze tych, kotsiž budźa tole wotkasanje wużiwacź.

* Na skótnym dworje jendźelskeje kraloweje ßo pšched něschto njedźelemi sta, so ßebi jena s najrjeńschich krumow do hrjebje stupiwschi prěnju nohu skama. Sskawny skoczazy lěkař Smarrg rjeknu, so nicžo wysche njewostanje, hacź so ßo krumje noha wotrěsa. Po jeho wukasni ßu skoczeczu drjewjanu nohu wudźěkali, po kotrejž krumwa nětko na pastwje wjeßele pódla ßwojeho czelatka czampa.

* Kaž persiske nowiny powjedaju, je ßo pšched krótkim wulki dźěl města Reslit, kotrež pschi južnym pobrjosy kaspiskeho morja leži, wotpalił. Ssrjedź nozy, hdyž wscho spasche, Bozi woheń w petrolejowym składze nasta a pschi ßylnym wětsie njemdrje spěschnje wokoło ßo hrabasche. Tamnischi bohot ßebi wulku prózu bjerjesche woheń podußycź, ale podarmo: armenska zyrkej, někotre moscheje, 750 khlamow a něhdże 80 hoscźenzow bu sapuscźenych, a wjazy hacź tyßaz człowjekow je ßo ßobu spaliko; a schto hakle je skotu, domjazeje nadoby a wschelakeho kubła a samoženja w płomjenjach kónz wsako! Reslit je hłowne město sa wikowanje mjes Persiskej a Ruskej.

* Němskim afrikanskim kolonijam nad rěku Kongo ßo rjany pschichod wěschczi. W poßlednim czaßu je ßo pokasało, so mózna rěka, po kotrejž móża łódże khodźicź, prěki pšches zyku Afriku běži. W lěcze 1870 je snaty wußlědźowar Afriki, dr. Schweinfurt, blisko hornjeho Nila schěroku rěku nadeschoł, kotraž wot ranja k wjeczoru běži, a kotruž je wón „Zórko" pomjenował. Ale hdże tale rěka, kotraž bjes dwěła s hobrskich jězorow Alberta a Viktoria=Nianza nastawa, dale běži, běsche hacź dotal njesnate. W poßlednim czaßu pak staj dr. Grünfeld a hischcze jedyn druhi pschewodźer jendźelskich mißionarow w ßrjedźnej Afriziy, jara daloko wot tych stron, hdźež je Schweinfurt puczował, rěku Ubangi nadeschkoj, kotraž ßo do rěki Kongo wuliwa a je tam, hdźež ßo do Kongo wuliwa,11,000 metrow schěroka. Wschitzy wuczeni, kotsiž Afriku nadrobnje snaja, ßu w tym pschesjene, so je „Zórko" a Ubangi jena a ta ßama rěka, kotraž je shromadnje s Kongo 12,000 kilometrow (12 mill. metrow) dołha. Je=li so ßo žane njewoczakowane sadźewki njepokasaju, móża parołódże s Kongo do krajinow, hdźež je Schweinfurt puczował, po tajkim hacź do nawjeczorneho Sudana, sa połtsecźa měßaza dojecź. Ważne je, so stej rězy Ubangi a Kongo niz jeno wurjadnje schěrokej, ale tež jara hłubokej; tež najwjetsche mórske łódże móża po nimaj khodźicź. Pschisspomnicź ßo ma, so mjenowanej rězy po najpłódnischich krajinach běžitej, kotrež maju huste wobydlerstwo a, runjež pod aequatorom leża, strowe klima.

* Kak derje ßo w Połnóznej Amerizy spißacźelske dźěło płaczi, ßo mjes druhim s toho spósnawa, so je snaty amerikanski humorista sa 15 lět sa ßwoje spißy 800,000 markow wuwikował, dostawschi pódla toho sa wschelake drobne dźěła wot wudawarjow wschelakich nowin 200,000 mk. a sa sjawne pschednoschki 400,000 mk., wscheho po tajkim 1,400,000 markow.

* S khoreho łoża stanuwschi něchtó k ßwojemu lěkarjej rjeknu: „Żenje njesabudu, knjeże, kelko dźaka ßym Wam sa to winojty, so scze mi żiwjenje sdźerżał." — „Wscho dobre", lěkař wotmolwi; „jeno tež na te 7 toleť njesabudźcze, kotrež scze mi sa to winojty, so ßym Waß khodźo wopytował."

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Jan August Petrik, tyscheŕ w Czemjerzach, s. Hanžu Eißlerez na Židowje.

Pětrowska zyrkej: Ernst August Wjela, pschekupz w Hródku pola Noweho Salza, s. Klaru Säuberlichez.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Khorla Adolf, Jaroměra Adolfa Fuhrmanna, korčmarja w Dobruschi, ß. — Margaretha Hilžbjeta, Ernsta Bohuwěra Měta, kublerja w Bobolzach, dź. — Marja Lejna Selma, Augusta Bergela, džełaćerja w Hrubjelčižach, dź. — Emma Martha, Handrija Buscha, džełaćerja na Židowje, dź. — Jan Michał, njemandź. ß. w Džěžnikezach.

Pětrowska zyrkej: Jurij Max, Jurja Petrika, korčmarja a wobydlerja, ß. — Ernst Max, Jana Pětschki, džełaćerja a wobydlerja, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 13. septembra: Hana Khrystiana Natuschez, Augusta Kalicha, domownika a wobydlerja, mandźelska, 41 l. 1 m. — 15. August Kalich, domownik a wobydleŕ, 43 l. 10 m. — Selma, Handrija Běrki, cźěßle a wobydlerja, dź., 7 l. 11 m. 23 d. — 18. Jan Söller, tyscheŕski tudy, rodźeny w Hajnspachu, 36 l. 1 m. — 19. Jan Pawoł, Jana Töppela, džełaćerja tudy, ß., 4 m. — 20. Jan August Wicźas, khěžeŕ a fabrikski kowaŕ na Židowje, 50 l. 5 m. 25 d. — 21. Jakub Nowak, murjeŕ na Židowje, 68 l. 6 m. 16 d. — Jurij Pawoł, Hermanna Augusta Helma, fabrikskeho džełaćerja pod hrodom, ß., 2 l. 1 m. 28 d. — 22. Hana Khrystiana Bierdelowa rodź. Scholcźiž s. Palowa, wobydleŕka wokrjeßneje džełaćerńje na Židowje, 43 l. 9 m. 18 d.

Płaćišna žitow a produktow w Budyschinje

19. septembra 1885.

Žitowy bowos: 3697 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pschenża	7	74	8	63	7	74	8	63
Rožka	7	28	7	41	7	28	7	41
Jećmjeń	7	10	7	39	7	10	7	39
Wowß	6	40	7	—	6	40	7	—
Hroch	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka	7	8	7	50	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	12	50	15	50	—	—	—	—
Hejduschka	16	—	16	50	—	—	—	—
Běrny	1	80	2	20	—	—	—	—
Butra (1 kilogr.)	2	—	2	40	—	—	—	—
Pschenčna muka (50 =)	7	—	15	50	—	—	—	—
Rżana muka (50 =)	7	—	10	75	—	—	—	—
Ssyno (50 =)	3	20	3	75	—	—	—	—
Sslóma (600 =)	20	—	22	—	—	—	—	—
Proßata 972 schtuk, schtuka	6	—	20	—	—	—	—	—
Pschenčne wotruby	—	—	—	—	4	20	4	30
Rżane wotruby	—	—	—	—	4	80	5	10

(50 kilogr.)

Draždźanske mjaßowe płaćišny. Howjada 1. družiny 59—62 mk., 2. družiny 51—54, 3. družiny 30 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 57—60 mk. po 100 puntach s. 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 45—55 np., 2. družiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 25. septembra: Khłódne.

Wulka awkzija

ma ßo dla wotedacźa pachta na **knježim dworje** w **Mikowje,** sastawnischczu hornjołužiskeje želesnizy, wotdźerżecź. 28. septembra budźe ßo wschón morwy inventar s. hospodarskej nadobu a dźeń posdźischo wschón żiwy inventar na pscheßadźowanje pschedawacź. Sapoczatk pscheßadźowanja na woběmaj dnjomaj rano w 8 hodźinach.

Schulz, rycźeŕkubleŕ-najeńk.

6000 mk., 4500 mk., 3000 mk., 1800 mk., 1500 mk. a 1200 mk. ma na hypotheki po 4 % na dołhe léta twjerdźe stejo wupožcźicź

Emil Fröda
na rybjazej haßy 10.

Wutoru 29. sept. popołdnju w 1 hodźinje budźa ßo w mkynje w Ssowrjezach blida, stoły, komody a łoża na pscheßadźowanje pschedawacź.

Wulke rósynki,
małe rósynki,
dróbny zokor,
zyły zokor,
mandle ßłódke a hórke,
zymt, safran,
muschkatowe kwěty
porucźa jenož w wubjernych dobroscźach po najtunischich płaćišnach

Th. Grumbt.

Khofej

seleny, punt po 60, 70, 80 hacž 160 np.,

paleny khofej,
wschědnje cźerstwy, punt po 80, 90, 100—200 np.

Jako **woßebitosćz** najnaležnischo porucźam

Karlsbadske měschenje,
punt po 160, 180 a 200 np., a dawam pschi wotewsaczu 5 puntow rabatt.

J. G. Klingst Nachfolger
na bohatej haßy 16.

Po płaćišnach nětcźischeho cźaßa porucźam
khěžorski wucźah, měrzu po 1 mk. 8 np.,
khěžorski wucźah 2. družinu, měrzu po 90 np.,
skotojahły, punt po 13 np.,
krupy, punt po 14 np.,
jědźny rajß, punt po 15 np.,
hejduschku, punt po 16 np.,
ßoki, punt po 16 np.,
buny, punt po 14 np.,
pscheńcźny griß, punt po 18 np.,
hróch, punt po 12 np.,
ßuschene boßniske ßłowki, punt po 22 np.

C. Kahrowe
pschi póstskej kowaŕni na žitnych wikach.

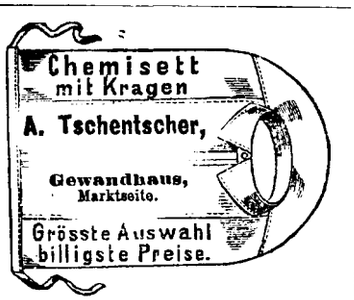

Kharty k hraczu

w derje dźerżazych družinach a po wschelakich płaćišnach, hru po 32, 36, 40 a 52 kopjenach, porucźa nanajtuńscho

Trangott Böhme
na bohatej haßy.

Nowe jerje,

dobre tucźne ryby, po najtunischich płaćišnach porucźa

Hermann Kunack.

10 puntow

słamaneho rajßa po 125 np.,
ßrěnjeho rajßa = 140 =
dobreho rajßa = 160 =
porucźa

Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

Jerje,

wulke, tucźne ryby, najtunischo porucźa **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

A. E. Werner

na bohatej haßy 67
porucźa swój
wulki skład
wołmjaneho pschedźena, tapißerijow, kapotow;
židźanych, chenillowych a wołmjanych rubischczow;
trikotowych taillow, łazow a dźěcźazeje drasty;
nohajzow, schtaktow, posamentow;
kneflow, rüschow atd.
jenož w dobrych družinach po najtunischich płaćišnach.

Ruczne göpelowe młócźaze maschiny, ßykanjowe maschiny, schrótowanske maschiny atd.

s. fabriki **Ph. Mayfarth & Co.** w **Frankfurcźe** n./M. ma na składze a pschedawa po fabrikskich płaćišnach s. połóženjom płaćenja. Rukowanje a pruhowanski cźaß.

C. Hultsch w Něcźinje pola Pomorz.

Mjenowane maschiny ßu kóždu ßobotu na žitnych wikach w **Budyschinje** wustajene a pschezo dostacź w hoscźenzu „k skotej hwězdźe" tam.

Wo
Paul Kneifelowej **włoßowej tinkturje.**

Niz jenož włoßocźerpjazy měli tutón wubjerny, pod woßebnym lěkarskim ßobuskutkowanjom nastaty kosmetik trjebacź, ale s. zyła kóždy cźłowjek, kotremuž na tym leži, so by ßwoje włoßy wobkhowak. Prósdny wschěch metallischich, wótrje hnijazych, jenož s. najnadobnischich wutkow wobstejazy, skutkuje tutón kosmetik w najwyschschej stopni poßylnjazy a cźischcźazy wote wschitkich schupisnow, koruschkow atd. sa hłowinu kožu, sdźerżazy a jara woßebje pschisporjazy sa włoßy, a ßo hewak tam, hdźež by tuta tinktura bjes skutka wostała, psches žadnyzkuli druhi ßrědk niczo wuskutkowacź njebudźe. Tinktura je w bleschach po 1, 2 a 3 mk. w Budyschinje jenož woprawdźita pola **Ernsta Mittascha** pschi Pětrowskej zyrkwi dostacź.

Skladnostna kup.

So bych swój wulki skład do sawrjeca pschedawarnje kónz tutoho měšaza tak wjele hacž móžno srumował, po wurjadnje tunich płaczisnach pschedawam a poruczam wošebje **czornu židu, czorny kaschemér, czistowolmjany a polwolmjany flanel k suknjam, sukno sa žony, koschlowy barchent, kalmuk, plüsch, czistowolmjany möblowy ryps, czistowolmjany a polwolmjany möblowy damast, möblowy katun, jendželske tylowe a zwjernowe gardiny, módroczischcź, krymer, somot, shirting, pikej, tkaniny k podschiczu, krywy na blida, czistožidžane a polžidžane shawlowe rubischcźa a krawaty sa žónske, filzowe suknje, konjaze deki a módre czischczane schórznchi.**

M. G. v. Freyberg
na bohatej haßy s napschecźa pósta.

W pschedawarni so herbski rěči.

Tkaniny k suknjam

6/4 schěroke, nowe rjane mustry, łóhcź po 40—45 np.;

tkaniny k suknjam

zyle rjanu köprowu tworu w jara rjanych mustrach, łóhcź po 48—50 np.;

koschlowy barchent

dobru, barbunjepuschczatu, jara trajnu tworu w wschelakich družinach a mustrach po jara tunich płaczisnach;

rubischcźa wokoło žiwota, na hlowu a wokoło schije

w wulkim wubjerku, židžane, wołmjane a połwołmjane;

drastne tkaniny a katuny,

sa schewzow a schwalcze **podschiwske tkaniny** po fabrikskich płaczisnach dobroczinwemu wobkedžbowanju poruczam.

C. A. Pech
na hlownym torhoschczu
pódla měschczanskeje haptyki.

Zwara tunje ale wěste płaczisny,
so bych kóždemu mje pschedstajenym jenak tunio a dobre dodźěłanje mohł.

Carl Noack w Budyschinje

na žitnej haßy

porucza

raiß punt po 13, 15, 18, 20, 24, 30 a 40 np.,
khofej seleny punt po 70, 75, 80, 90 a 100 np.,
zokor punt po 30, 32, 36 a 40 np.,
zokrowy syrop punt po 18, 20, 30 a 36 np.,
jerje nowe suschene po 8 a 10 np.,
jerje najlepsche matjesowe po 14 a 15 np.,
jerje nowe po 6, 7 a 8 np.,
jerje marinerowane po 12 a 15 np.,
petrolej w picželach a jenotliwje punt po 13 a 14 np.,
ripikojty wolij czischczeny punt po 36 np., pschi wotewsaczu 5 puntow po 32 np.,
zigary, dobra wotležana twora, 100 schtuk po 180, 200, 220 a 240 np.,
ežisty palenz liter po 16, 18 a 20 np.,
šłódke palenzy liter po 35 a 40 np.,
dwójne likěry liter po 60 np.

Paleny khofej,

wubjernje šłodźazy, punt po 100 a 120 np.,
porucza pschezo cžerstwy **Th. Grumbt**
na swonkownej lawskej haßy.

So bychmoj naschim wjeßnym wotbjerarjeam stajnje cžerstwy paleny

khofej

poskicźecź móhłoj, palimoj jón wot nětka kóždu srjedu a sobotu rano a poruczamoj sa wubjernje šłodźaze družiny punt po 100, 120 a 140 np.

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

Naju sa **dobry** a **šłódki snaty palenz,** toho runja **hórki, rum** a **czisty** poruczamoj po jara tunich płaczisnach

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Khofej

w derje šłodźazych družinach punt po 70, 80, 90 hacž 150 np., pschi wotewsaczu 5 puntow tuńscho,
drobny a **zyły zokor** nanajtuńscho,
raiß po 13 np.,
krupy po 15 np.,
jahły, hejduschku, bělenu a njebělenu,
hróch, so lohzy warjazy,
nowe soki
a najlepsche **nudle** k **lamanju** po móžno tunich płaczisnach poruczataj

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

Jurij Balten w Wojerezach.

Moje khlamy su hacž na dalsche w snatym lokalu
na Hródkowskej haßy cžißło 13
a poruczam k nasymskim kermuschom:
zyły zokor punt po 36—50 np.,
raffinad-zokor w kehelach punt po 35—45 np.,
drobny raffinad-zokor punt po 34—36 np., 10 puntow sa 330—350 np.,
kósttkaty zokor punt po 38—45 np., 10 pt. sa 350—420 np.,
rósynki wulke a male kaž tež wschě **wěrzy** cžerstwe a tolczene,
korjeński wolij wot Heinr. Müllera w Lipsku,
wschědnje cžerstwe šuche droždže,
khofej njepaleny, šylny a czisče šłodźazy, punt po 75, 80, 90, 100 np., wubjernje dobry po 120—150 np., pschi wotewsaczu 10 puntow na ras 5 np. tuńscho,
khofej paleny, w snatej dobrosczi, punt po 100, 120, 140, 160, 180 a 200 np.,
dobry šłódki **syrop** punt po 18, 20, 25—35 np.,
kaž tež wschitke druhe twory jenož dobre a po móžno tunich a sprawnych płaczisnach.

Kedžbu! Rakeczanski hermank!

Na Rakeczanski hermank saßo s rjanymi noschenymi a nowymi symskimi swjerschnikami a mantlami pschińdu, toho runja s jara tunjej suknjanej a džěłaczerskej drastu wscheje družiny, s nowymi žónskimi katunowymi suknjami, schórzuchami atd.

Moje tunje płaczisny a dobra twora su snate. Pschedawam w rynku krawskich budow a mam firmu wupowšnjenu.

Hańža Bergerowa
s Budyschina na garbarskej haßy.

Krajnoſtawſki bank.

Krajnoſtawſki bank Kralowſkeho Sakſkeho Hornjołužiſkeho markhrabinſtwa pjenjeſy na rataŕſke leżomnoſćże haej do 25 markow na kóždu dawkſku jednotu po ſchtyrjoch prozentach danje ſ nowa wupożeżuje.

W Budyſchinje, 21. ſeptembra 1885.

Krajnoſtawſki bank Kral. Sakſkeho Hornjołužiſkeho markhrabinſtwa.

Pſchepołożenje pſchedawaŕnje.

Moja hacž dotal na ſwonkownej lawſkej haßy cžißło 1 bywſcha

klobukowa a pſchedeſchcžnikowa pſchedawaŕnja,

ſjenoczena ſ wężami, wot muži ßo trjebazymi, namaka ßo wot dżenßa

22, na bohatej haßy 22,

pódla hoſcżenża k winowej kicži.

W Budyſchinje, 25. ſeptembra 1885.

Hugo Lehmann.

Butru

najlěpſchu margarinſku (ſa kucheń a pjekaŕſtwo wubjernu) po cžwizach, puntach a wuważenu porucża

J. G. Klingſt Nachfolger
na bohatej haßy 16.

Hróchowu kolbaßu

pſchezo cžerſtwu, punt po 65 np. porucża

J. G. Klingſt Nachfolger
na bohatej haßy 16.

K nawjedżenju.

R. Lommatzſchowa pſchedawaŕnja ſchtrympowych tworow je wot nětka njedżelu na **hłownym torhoſchczu**, a ßo wo dobroczinwy pſchiſtup proßy.

S poczeſczowanjom

R. Lommatzſch.

Zaŕěčanske serbske towaŕſtwo

zmeje — da-li Bóh — njedżelu 27. ſeptembra ſwoje měſačne poſedżenje. Pokračowanje přednoška wot k. Krawca.

Předsyda.

Kedżbu!

Jutſje njedżelu **kolbaßywukulenje** w **Trjebjenzy.**

Cżeſczenym Sserbam k nawjedżenju dawam, ſo wſchě **rany derje hoju, wuwinjene ſtawy na najlěpje ſarunam, bjentuchi kładu a wſchě druhe hojeŕſke dżěła ßwěru a tunjo wobſtaram.**

Jan Löffler, pruhowany hojeŕſki pomoznik
na ſchuleŕſkej haßy cžißło 3, ſ nutſkhodom na rěſnikej haßy.

Guſtav-Adolfſki ßwjedżeń w Minakale.

Na dżeń **Sſwj. Michała** budże Budyſchſke poboczne Guſtav-Adolfſke towaŕſtwo ßwój létny ßwjedżeń w naſchim Bożim domje ßwjeczicz. Pſchi ßerbſkej Bożej ßłużbje, ½2 hodżin ßo ſapoczazeje, budże knjes faraŕ **Krügaŕ** ſ Budyſchinka a pſchi němſkej Bożej ßłużbje knjes archidiakonus **Großmann** ſ Budyſchina přědowacz.

Knjeża ſaſtojnſzy bratſja a pſchecželjo Bożeho kraleſtwa ßo pſchecželnje k tomu pſcheproſcheja.

W Minakale, 12. ſeptembra 1885. **Kordina,** faraŕ.

W **rataŕſkej ſchuli w Budyſchinje,** kaž tež w **ßadplahujzej a ſahrodniſkej ſchuli,** ſ njej ſjenoczenej, ßo **póndżelu 19. oktobra t. l.** nowa ſchulſka wucżba ſapoczńje. Bliżſche wukaſuje **direktaŕ.**

Knjeſam ryczeŕkublerjam **Reich, v. Kanig** a **Edler v. d. Planitz,** kaž tež druhim wyßoko nahladnym mužam němſkeho naroda ßo ſa mózne podpjeranje konſervatiwneje kandidatury najpodwolniſcho dżak praji wot

wjele ev. konſervatiwnych wuſwolerjow.

Luboſny dżak

tym wyßoko cżeſczenym mužam, kiž ßu naležnoſcże konſervatiwneho wuſwolenja w 8. wokrjeßu ſ tajkej ßwěrnoſczu a wobhladnoſczu wodżili.

Wuſwolowarjo ſe wſchelakich ſtronow.

S!

Podpiſane towaŕſtwo dowola ſebi ſwojich čeſtnych ſobuſtawow, lubych ſtarych knjezow a přećelow k ſwojemu **póndżelu 28. ſeptembra t. l.** w **Lubiju** ſo wotbywacemu **nazymſkemu konwentej** z tutym najpodwolniſo přeproſyć (zhromadżenje w ½12 hodż. „Funkenburg").

Łużiske přědaŕſke towaŕſtwo w Lipsku.
Pawoł Räda, ſtud. theol.,
t. č. senior.

Rjana ſtwa ſe ſtwinſkej a łubinej komoru je k nowemu lětu na pſchenajecże. Hdże? je ſhonicz pola k. korczmarja **Kozora** na **Židowje.**

Schulerjo

doſtanu pſchiſtojnu a tunju penſiju. Dalſche je ſhonicz pod chiffru **J. K.** w wudawaŕni Serb. Nowin.

Dwaj rataŕſkaj ſchulerjej

doſtanjetaj pſchecželnu hoſpodu pola **Emila Schuberta** na ßeminaŕſkej haßy 8.

Schulerjo

doſtanu dobru a tunju penſiju na bohatej haßy 5 po 3 ſchodach.

Někotſi ſchulerjo doſtanu dobru a tunju penſiju na mjaßowym torhoſchczu 20 po 2 ſchodomaj.

Staraſcha, wuſtojna hoſpoſa, cžiſteje ßerbſkeje rěcże doſpołnje mózna (Sſerbowkam ßo přednoſcz dawa), kotraż je hižo na podobnym měſcże ßłużiła, pyta ßo 15. oktobra t. l. na pruſku faru do ßłużby. Wona ma wſcho domſke dżěło, kuchinu a ſchaty wobſtaracz.

Offerty njech ßo wotedadża w wudawaŕni Serbſkich Nowin w Budyſchinje, hdżej je tež dalſche ſhonicz.

Pytaju ßo wotroczży, ßrěnkojo, rólni pohonczojo, dwórſzy ſtrażniży, kheżne a hródżne dżowki pſches pſchiſtajazu żonu **Heynoldowu.**

Dżowki a **cželadniży** ßo pytaju na **knjezim dworje** w **Sarěczu.**

Krawſki móże hnydom do dżěła a **wucżobnik** jutry do wucżby ſtupicz pola **Hendricha Wjenka** w Budyſchinje.

Pola ſměrża ßo wurunawſchi, kſchiwduczinjaże ßkowa, pſchecżiwo cžeßli **Hermannej Schmidtej** w Drobach wuprajene, jako njewěrne wróczu.

Hendrich Makacz.

Luba Marja! njeplakaj tola tak jara pſche ßwojich wojakow (jegerjow), wſchak Cžornobóh, kiž je tak bliſko pſchi twojej wjeſzy, ßo cži tola tak leßnje ßměje.

(K tomu cžißku pſchiłoha.)

Pschiloha k czißku 39 Serbskich Nowin.
Ssobotu 26. septembra 1885.

Ssymjeńtnu rožku,

cźiſtu tworu, porucźa
Schmeiß w Budeſtezach.

Wowß

kupuje po najwyſchſchich płaczíſnach
Schmeiß w Budeſtezach.

Koprowy vitriol

k naczźinjenju pſcheńzy najlěpſchi a najtuńſchi pola
Strauch & Kolde,
drogowe kßlamy k ſlotemu worku
3 na kamjeńtnej haßy 3.

Koprowy vitriol

zyły a tołczeny
k naczźinjenju pſcheńzy porucźa
hrodowſka haptyka.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniſka dźěłopſchadownja w Hajnizach, tola w Budyſchinje ßo jenoż **trjeny len,** a to jenoż ßobotu w Grützneroz domje, ſ nutskhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Strowe kruſchwinowe drjewo

kupuje po najwyſchſchej płaczíſnje
mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Najlěpſche a najtuniſche

zigary

w najwjetſchim wubjerku porucźa
Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haßy a w kupnizy.

Turkowſke ßlowki

najrjeńſche a najwjetſche, kotrež ßu dóſtacź, porucźa hiſchcźe tunjo
Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoſchczu, deſtillazija najlěpſchich likérow.

Koßy,

kaž jěd rěſaze, porucźa
Paul Walther
pſchi žitnych wikach.

Deki ſa pucźowanje

jenoż w dobrych družinach wot 6 mk.,

konjaze deki

ſ rukowanjom ſa cźiſtu wołmu po 3 mk.,

deki na ſofy, ſtwinſke rubiſchcźa,

poczehnjenje ſa ſofy, jako katun, kožane ßukno, damaſt a rips,
běle a piſßane gardiny, rulowy, rulowowe žerdźe, gardinowe žerdźe, poßleſchczowe wodźewy, blidowe krywy, tepichi
porucźa po wurjadnje tunich płaczíſnach

Ludwig Kuhlmann
w Budyſchinje w kupnizy (gewandhaus).

Dowolam ßebi najpodwolniſcho k nawjedźenju dacź, ſo ßu wſchě **nowe naſymſke** a **ſymſke**

tkaniny ſa wobleczenja, kholowy a ſwjerſchniki

doſchłe. Skład runje kaž w proſtych tak tež w woßebnych wězach wulki wubjerk poſkicźa.

Hotowe wobleczenja ſe ßuknju abo pikeſchu, naſymſke a ſymſke ſwjerſchniki

porucźam w **wulkotnym wubjerku** jenoż ſ trajnych tkaninow derje dźěłane.

Nowoſcze žónſkich deſchcźnych mantlow

w pſchekwapjazej wſchelakoſczi a w bohatym wubjerku.

Płaczíſny wſchěch wězow ßu niſiſche hacź hdy prjedy a ſložnja ßo po wulkotnych tunich kupjach, wote mnje ſa tutn ſymu cźinjenych.

Njepróżuju ßo na žane waſchnje, na ſchkodu dobroſcze tuni byeź, ale jenoż pſches praktiſke a dobytkne **dźěło** a zyle mały **wužitk.**

Shorjelſki magazin

hotoweje mužſkeje, žónſkeje a dźěcźazeje draſty
Moritza Waſſermanna,
Na bohatej haßy. krawſkeho miſchtra. **Na bohatej haßy.**

Deſtillazija Adolfa Rämſcha

w Budyſchinje pſchi butrowych wikach

porucźa ßwój wubjernje cźiſcźeny **cźiſty palenz** w picźelach po 10 litrach, No. I liter po 17 np., No. II liter po 14 np. Dale wubjernje ßłódke **likěry,** liter po 60 np.; ßłódki **jednory palenz,** liter po 40 np., pſchi wotewſaczu 10 litrow liter po 35 np. Ssudobja ßo pſchi potrjebje k tomu požcźa.

Tykanzowe korjenje po 10 a 20 np.,
korjenjowy wolij po 25 np.,
ſafran zyły a tołczeny,
zitronowy wolij,
korjenje zyłe a tołczene
porucźa **hrodowſka haptyka.**

Richard Gautzsch

na hłownym torhoschczu

porucza

sa nasymu a symu

lama

(czistu wołmu)

wjazy hacz 80 zyle **nowych** mustrow

łóhcz po 100, 120, 150, 170, 200, 250 np.;

pollama

w najrjeńschich lama-mustrach, tołstu wołmjanu tworu,

łóhcz po 35, 40, 45 np.;

szylny köper

(sastupuje dospołnje czistowołmjanu tworu po dzerženju a czopłocze)

łóhcz po 50 a 60 np.;

koschlowy barchent

wulkotnje szo trjebaza twora, kotrejež mam wulki skład we wschěch móžnych družinach,

łóhcz po 20, 25, 30, 35, 40, 50 np.;

kalmuk

łóhcz po 35, 40, 45 np.;

plüsch

łóhcz po 200, 250, 300, 350 np.;

astrachan, krimmer, tkaniny k poczehnjenju kožuchow, barchent k jakam, lama-rubischcza

s kruženkami a bjes nich,

barchentowe rubischcza, wołmjane rubischcza

po 50 np.,

taillowe rubischcza, schórzuchi, židzane a połžidzane rubischcza

sa mužskich a žónske.

Wotewrjenje khlamow.

Czesczenym Sserbam w **Kamjeńzu** a wokolnosczi s tutym k nawjedzenju dawam, so szym njedzelu 6. septembra t. l. w domje knjesa **Khorle Fiedlerja tu pschi torhoschczu**

manufakturowe, modotworowe, płatowe a schatowe khlamy,

sjenoczene s dzěłaŕnju žónskeje drasty,

wotewrił.

Sso słožujo po saszadze, jenož **trajnu, dobru tworu** po **tunich, krucze twjerdych płaczisnach s pscheczelnym poszłuženjom** pschedawacz, nadzijam szo, wschitkich mje poczesczazych spokojicz.

Sswoje pschedewsacze czesczenym Sserbam poruczejo wostawam

s poczesczowanjom

Heinrich Sittner.

Parna fabrika

schokolady, zokrowych tworow a mjedowych tykanzow

Rudolfa Katteina,

prjedy **Tranzschela a Katteina,**

w Budyschinje

na hospitalskej haszy 7 a róžowej haszy 10

porucza

szwoje cziste a dobre fabrikaty po jara tunich płaczisnach.

Katteinowy Budyschski konfekt: 1/4 punta po 15 np.

Rubischcza na hłowu, wokoło schije, kaž wscha žónska a mužska drasta szo njepróta chemiszy czisczi

w **W. Kellingez barbjeŕni**

w Budyschinje na szukelnskej haszy 2.

Žónske mantle, paletoty, szomoczane žakety szo rjenje a trajnje s nowa barbja a szo po žadanju wuporjedza

w parnej barbjeŕni **W. Kellinga.**

Schtóž szo nahłenzy boji

abo kotrehož je wona hižo podeschła, abo schtóž na wjerczenje, skhromjenje, bjessparnoscz, khore nervy czeŕpi, njech szebi knižku „Wo wobróczu a wotstronjenju nahłenzy", 3. naklad, wot spiszaczela, něhduscheho krajno-woborneho bataillonskeho lěkarja R. Weiszmanna w Wilshofenje w Bajerskej, darmo a franko skasa.

Wote mnje nowu pschijatu wěz

deschczne mantle,

s najlěpschich tkaninow dzěłane a rjenje wuhotowane, poruczam po **woprawdze tunich** płaczisnach.

Richard Gautzsch

pschi hłownym torhoschczu.

Khofej

wot najtunischich hacz do najlěpschich družinow, jara derje szłodzazy, porucza **Hermann Klemm** na bohatej haszy.

Nowe czaszniki a porjedzenje czaszników najtunischo pola

A. Magera

na szerbskich hrjebjach.

Dwěłětne rukowanje.

Hamburg-Amerika.

Kóždu szrjedu a njedzelu do New-Yorka

s póstskimi parołódzemi

Hamburgsko-Amerikanskeho paketjězdneho akcijskeho towaŕstwa.

Wukasanje a pschewjesne pisma dawa No. 867. **Albert Meisel w Budyschinje.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 40. **Sobotu 3. oktobra 1885.** **Lětnik 44.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Jeho Majestoscź kral Albert je žo sańdźenu njedźelu s Drazdźan do Wina podał, so by žo, kaž hižo wjazy lět, tež lětža pschi hórskich hontwach w Neubergu, Eisenerzu a Mürzstegu w Schtyrskej wobdźělił.

— Psched khostańskej komoru w Khemnizy je žo 28. septembra prozeß pschecźiwo sozialdemokratam Bebelej, Dietzej, Auerej, Frohmje, Ullrichej, Müllerej, Heinzelej, Viereckej a s Vollmarej sapoczał. Tutych winuja, so žu žo pschi potajnym sakasanym sjenocźenstwje wobdźělili. Kaž je snate, žo 29. měrza 1883 w Kopenhagenje sjěsd němskich sozialdemokratow wotbywasche, pschi kotrymž žu mjenowani pschitomni byli. Statne rěčnistwo nětko měni, so žu wobskorženi, žo wobdźělo na Kopenhagenskim sjěsdźe w lěcze 1883 a na sjěsdźe na hrodźe Wydenje w Schwajzarskej, potajne sjenocźenstwo sałożili, kotrehoż wotpohlad je, sakońske naprawy s njesakońskimi žrědkami sadźěwacź abo woßłabicź. Wobskorženi psched žudom prějachu, so žu žobustawy někajkeho tajneho swjaska. Hacź do wudacźa sozialistiskeho sakonja je drje bjes sozialdemokratami swjask wobstał, tola wot tutoho cźaßa je wón rostorhnjeny a jenoż sozialdemokratiska strona je wostała. Rossžud prozeßa žo 7. oktobra wosjewi.

— Hižo pjatnacźe lět je Elsaß-Lothringska saßo s Němskej sjenocźena. Duž drje by žo wotcźakowacź žměło, so žu žo tamnischi wobydlerjo, hdyž tež njerad, sa tutón cźaß do nowych wobstejnoscźow swucźili. Schtóž žo toho nadźa, žo žylnje myli, pschetož kaž psched pjatnacźe lětami, tak žo tež hischcźe dźenża Elsaß-Lothringszy sa franzowskim knjejstwom žedźa. Lud na wßach je drje žo skóncźnje s nowym porjadom spschecźelił, to žamo pak žo na žane waschnje wo měschcźanach prajicź njemóże. Kak njerad tucźi němske knjejstwo njeßu, žo woßebje tež psches to pokasuje, so žo po móžnoscźi wot žłužby w němskim wójsku wotwlakuja a to w nětcźischim cźaßu wjele bóle hacź prjedawsche lěta. Tak je w lěcze 1876 w Elsaß-Lothringskej 1015 muži dobrowólnje do wójska sastupiło. Wot toho cźaßa je žo licźba dobrowólzow stajnje pomjeńschała a w lěcze 1883 bě wona na 516 spanuła. Bjes woßobnymi je waschnje, so žwojich žynow psched 17. lětom do Franzowskeje scźelu a jich tam wuwucźicź dawaju. Posdźischo žo do žwojeje domisny wrócźa, so bychu w njej jako wukrajenjo bydlili. Tele njewuschne waschnje žo s cźaßom tak rosscheri, so dyrbjesche skóncźnje knjeżerstwo pschecźiwo tomu sakrocźicź, a mkodym ludźom, kotsiž žu žo wojerstwa po mjenowanym waschnju sminuli, trajny pschebytk w Němzach sakasacź. Tutón wukas žo wschudźe krucźe pschewjedź njeje a hischcźe dźenžnischi dźeń woßebni žwojim žynam do franzowskeho poddanstwa stupicź dawaju. Pod nowym elsaß-lothringskim městodźerżicźelom chze knjeżerstwo pjecźa se wschej krutoscźu tutej njewuschnoscźi kónz cźinicź.

— Němsko-schpaniska swada je na poł hižo wujednana. Bismark je město jednarskeho žuda Schpaniskej poßrědnistwo Lea XIII. namjetnuł a schpaniske knjeżerstwo je tutón namjet pschijało. Tež bamž je do pscheproschenja němskeho knjeżerstwa swolił a tak by hacź na formalne wosjewjenje dozpiteho wujednanja wscho hotowe było. So je swada hižo woprawdźe wurunana, nad tym nichtó njedwěluje, haj Parižske nowiny hižo wuměnjenja snaja, pod kotrymiž stej žo Němska a Schpanska sjednałoj. Němska a Jendźelska pschipósnawatej pjecźa schpaniske knjejstwo nad Karolinskimi kupami, sa cźoż budźe woběmaj krajomaj žwobodnoscź wikowanja a kódźnistwa data. Pódla toho žo Němskej wuhlowa stazija s městom sa wuhlowy skład na narańschich Karolinach pschewostaji. Najskerje žo sa to kupa Ponape wuswoli. Tak by bjes Schpaniskej a Němskej Karolinska należnoscź wuhładkowana była; wobžah tutoho wurunanja pak žo prjedy wot knjeżerstwow njewosjewi, doniž zeremonija s poßrědnistwom njebudźe wotbyta, so by na tajke waschnje porażka schpaniskeho knjeżerstwa sawodźeta była. Wjerch Bismark je pschi tejle składnoscźi saßo žwoje mischtrstwo w politizy pokasał. Dokelž strach hrożesche, so němsko-njepschecźelna agitazija w Schpaniskej tamnischeho krala s tróna storcźi a žo potom republikanarjo, kotsiž sa swjaskom s Franzowskej žadaju, knjeżerstwa smozuja, je Bismark schpaniskemu knjeżerstwu pucź k wujednanju po móžnoscźi wołożił. Sa njeßłyschanu kschiwdu, kotraž je žo němskemu póßłanzej a němskej khorhoji w Madridźe stała, je žo wón se žnadnym doscźcźinjenjom, wot schpaniskeho knjeżerstwa žamowólnje Němskej datym, spokojił. Wjerch Bismark wschak ma pschezo w wocźomaj, so bychu žadanja se stron Němzow na krute khostanje Madridskich njemérnikow w schpaniskim ludu s nowa wichor roshorjenja njesbudźiłe, kotryž by žnadź trón schpaniskeho němsko-pschecźelneho krala powrócźił.

Awstrija. Poßedźenja khěžorstwoweje rady je khěžor žobotu s trónskej rěcźu na žwjatocźne waschnje wotewrił. Nadpadne je, so žo pschi tejle składnoscźi se žanym žłowcźkom na nowósche pschemènjenje na Balkanje spomniko njeje. W nastupanju snutskowneje politiki je trónska rěcź psches to wulzy ważna, so žo w njej wyßokodźerżenje awstriskeje statneje myßle a sakitanje jednoty monarchije wurasnje wusběhuje. Tele žłowa móża žo jenoż na tych poddanow pocźahowacź, kotsiž žo s myßlu na roswalenje awstriskeho stata nosche. Dobry sacźischcź je trónska rěcź s tym sawostajiła, so žo w njej jenake hajenje duchownych a hospodarskich interežow wschěch awstriskich ludow a krajow lubi. Wjetschina noweje khěžorstwoweje rady je konservatiwna, duž tež w jeje pschedžydstwje dwaj konservatiwnaj a jenoż jedyn liberalny žedźa, mjenujzy polski dr. Ssmolka, cźeski hrabja Klam-Martiniz a liberalny s Khlumezky.

S Balkana.

Bołharjo sjednocźenje žwojeho pscheß Barlinski kongreß w l. 1879 rosdwojeneho wótzneho kraja hacź dotal s brónju sakitacź njeßu trjebali. Turkowska chze po sdacźu rad lubje do sjednocźenja Bołharskeje swolicź a by wjeßeła była, hdy bychu jej Sserbjo, Albanesojo a Grichojo měra wostajili. Tele ludy pak žu pscheß poradźenje bołharskeje revoluzije do tajkeho njeměra stajene, so žo na schiju a na hłowu brónja. Wuspěch Bołharow jim spacź njeda, kóždy se žadliwoscźu sa tym steji, so by mjesy žwojeho kraja na schkodu sultanu rosscheril.

Sserbija

je sa jedyn tydźeń zyke wójsko mobiliserowała. W tu khwilu hižo 40,000 muži na marsch hotowych steji. W bliżschich dnjach budźe žo w Nischu skupschtina (žejm) wotbywacź, wot kotrejež budźe knjeżer-

stwo pjenjesy k wjedźenju wójny žadacź. Pšched nětkotrymi ßobustawami skupšchtiny je kral Milan wuprajił, so sjednocźenje Bołharskeje sa hotowu wěz wobhladuje, a so dyrbi nětko Sserbija na dobycźe stareje Sserbije, hišchcźe pod turkowskim knjejstwom stejazeje, smyßlena bycź. Pódla regularneho wójska ßo tež dobrowólniske družiny tworja. Wjednikaj herzegowinskich sběžkarjow s lěta 1875 a 1876, Lubobraticź a pop Saczko, staj do Belgrada pšchišchkoj a tam dobrowólnikow sběrataj.

Grichiska

toho runja na wokomik kaka, so by, hdyž ßo na Balkanje waricź sapocźnje, kruch kraja schlapka. Krala Jurja, kotryž je ßo njedźelu do Athena wrócźił, ßu se sahorjenjom powitali. Wulka cźrjóda ludu jeho s cźahom pšchewodźesche, pšched kotrymž ßo mazedonske, kretiske, epirotiske a thraziske khorhoje njeßechu. Kral na to na hrodowy balkon stupiwšchi pšched ludom rěcź dźerźesche, w kotrejž praji, so nětcźische khutne wobstejnosce khróbkosc a rosmyßlnosc žadaju; wulkich woporow budźe trjeba, kotrež grichiszy wótcźinzojo rad pšchinjeßu. Grichiski lud dyrbi dowěrjenje do wótcźinskeho smyßlenja ßwojeho krala a k mudrosczi ßwojeho knježerstwa měcź.

W Albaniskej

ßo sběžk dźeń a bóle rossche̊rja. Tamnischi njeporjad je wjele hórschi, hacź ßo s wopředka bycź sdasche. S Djakowy je powjesć wo mordarskej bitwje pšchischka, kotraž je ßo tam bjes Albanesami a Turkami měka a pšchi kotrejž je na woběmaj stronomaj wjele ludu panuko. W Nowym Pasarje ßu Albanesojo nowy dawk sapowjedli. Woni a turkowszy wojazy ßu ßo toho dla do bicźa dali a wótrje bjes ßobu wojowali. Turkojo kaž tež Albanesojo ßu pšchi tym wjele ludźi shubili. Skóncźnje ßu ßo tež Miriditojo, ßylny albaniški splah, pšchecźiwo Turkam sběhnuli a proviantowy a munizijowy cźah, sa turkowske wójsko postajeny, Turkam wotewsali.

W Bołharskej

je narodne shromadźenje dale 10 milijonow frankow sa pschipad wójny pschiswoliko. S dobom je ßo ministerstwu poruczilo, so by wschě njepotrěbne sastojnstwa sběhnuko a wunoschk s toho nastawazy wójnskemu ministerstwu pschiwobroczilo. Tež ßu wobsamkli, so by ßo ruskemu zarjej deputazija póßkała s próstwu, so by ruskich offizěrow, kotrychž je po wudyrjenju sběžka s bołharskeje ßłużby wotpowołał, dale w bołharskim wójsku wostajił. Pschi tym wschěm wójnske pschiprawy rucźe do prědka du. Wójsko pospochi k mjesam wotkhadźa. Ludowa wobora jeho město na strażach sastupuje. Wscho dźe w najlěpschim porjedźe. Ruskim sastojnikam je jich knježerstwo poruczilo, so bychu s Bołharami na wójnu pschecźiwo Turkam njecźahnuli, so by ßo njesdako, so je ruske knježerstwo bołharsku revoluziju pschihotowało. Ludowa sahorjenosć je tak wulka, so ßo poddußycź njeda. Dźenßa žanych stron a opozizije w Bołharskej njeje. Nějduschi ministrojo wschěch stron na strażach tšélbu w ruzy steja, najkhudschi ßwoju scherjepatku sa ßwjatu wěz wopruja. Wscha Bołharska ßo w tu khwilu jenicźkemu wulkemu wójnskemu lěhwu runa. Aktiwneho wójska ma Bołharska 24,000 muži, reserwy 60,000 muži wucźinja, kotrež ßu hižo wschě pod khorhoj swołane a ßwojim regimentam pschidźělene. Ludowa wobora s najmjenscha 100,000 muži liczi. K tomu pschińdźe wójsko pokodnischeje Bołharskeje, kotrež ma porjadnje 15,000 muži, a ludowa wobora njebudźe mjenje 60,000 muži stajicź. S zyła organisazija ludoweho wójska rucźe do prědka khwata. Wschěm ßu ßo tšélby a patrony wudake a po zykym kraju ßo wot ranja hacź do wjecźora wuwucźuja. Wyschische schule ßu sawrjene, 200 starschich schulerjow je se ßwojimi wucźerjemi do wójska sastupiko. Wótcźinske sahorjenje bołharskeho luda je sawěscźe wobdźiwanja a wěcźneje ßkawy hódne. Jeho woporniwosć žanych mjesow njesnaje. Wón je hotowy, wscho ßwoje kubko sa ßwobodu wótzneho kraja dacź a sa nju wojowacź, kaž dołho hischcźe kapka krwě w jeho žilach cźecźe.

Cźorny młynk.

Powjedancźko s Thüringskich horow.

(Pokracźowanje.)

„Schiju móhł ßebi cźlowjek swinucź a s wosom w nozy tam njedojědźecźe!" — wotmolwi korczmar; pschetoż tehdy w lěcźe 1812 hischcźe žanych myßlow na dróhi do tamnych lěßow njebě.

„Dyrbju do tam ßo podacź" — snapschecźiwi pschekupz, „njemóžecźe mi póßka wobstaracź, na kotrehoż mózu ßo spuschcźecź? Prawje sahe, do skhadźenja ßkónza, mój wós tu wostanje, pojědu najskerje hakle jutsje wjecźor dale, mamy dźě měßacźk, a pohoncź a konje bjes tym wotpocźuja."

„Jara rad, a wscho kaž wy poruczecźe" — korczmar praji. „Chzu hnydom sa póßkom póßkacź."

Měßacźk hischcźe jaßnje ßwěcźesche, hdyž zusy pschekupz Reichmannsdorfsku korczmu se ßwojim wjednikom se sadnymi durčkami, psches bróžeń a sahrodu s cźicha wopuschczi, so by, kaž praji, strażu pšched khěžu stejazu w měrje wostajił. Hnydom sady wßy wjednik na pódlansku bliżschu scźeźku stupi a bórsy mjelczazy czorny lěß saźneju pucźowarjow wobdawasche. Wjednik bě radpowjedazy cźlowjek, pschecźelniwy a dowěrliwy, prawy lěßnik. Sswoju powjedatosć, po waschnju tajkich ludźi, s praschenjemi sapocźa. „Wy drje njejscźe z tutych stron? — Njedźiwajcźe, z wotkel dha scźe pschischli?" — atd. Zusy, kotrehoż wutroba bě s njeměrom a staroscźemi napjelnjena, kotryž tež kóžde praschenje njesrosumi, jeno s krótka wotmolwjesche, wón pak tola wotmolwjesche, a s tym bě jeho wjednik hižo spokojom. Tutón bórsy bleschku se saka wucźeże, a napiwschi ßo s njeje poskicźi ju pschecźelniwje zusemu, s wutrobnym: „Pijcźe w Božemje!" —

Zusy wsa, napi ßo a ßo podźakowa.

„Niz wěrno? Tón je dobry! Saklepotane, tón ma woheń." — A nětk ßo wjednikowa rěcźniwosć bjes pschestacźa žórlesche; pschetoż wjedźeneho sabawjecź, měješche sa ßwoju ßwjatu pschißkuschnosć; psches to, wón menješche, ßo pucź na spodobne waschnje pschikrótscha. „Haj — knježe — tajki palenz je woprawdźe woda žiwjenja. Tajki ßo jenoż tu w Reichmannsdorfje dźěła a hewak dale nihdźe na ßwěcźe. Wón je wot Michała Mayera, njewěm, hacź jeho snajecźe. Snajecźe jeho? Bydli njedaloko zyrkwje w tej módrej khěži. Nó, hdyž jeho njesnajecźe, wón je tola snaty — kóžde dźěcźo jeho snaje — a jeho palenz, kotryž skocźanu wodu mjenujemy. Ach, ty luby Božo, nascha wjeß rěka Reichmannsdorf a by skerje Armmannsdorf rěkacź dyrbjała; junu, prjedy bě tu jenoż bohatych ludźi, a nětko je tu jich s wunsacźom Michała Mayera lutych khudych. Prjedy běsche tu skoto, nětko jenoż skocźana woda. Nasche skoto wschak je ßo do wody pscheměniko. A cźoho dla je ßo to stako? Ow mój luby knježe, to je žałoßny podawk. Wy jón njesnajecźe, dokelž s naschich stron njejscźe, tola ja jón snaju a chzu jón wam powjedacź; pschetoż tajke nješchto ßo kóždy dźeń njestawa. Hlejcźe, je drje ßo nětko 100 lět abo hischcźe wjazy minuło, so je w skotej horje pola Reichmannsdorfa a w ßußodnych horach na stoadwazecźi skotych podkopkow a dwanacźe hamorow było, a hlejcźe, nětko žanych podkopkow wjazy nimamy, nješchto želesa a porzelinoweho pěska je wschón praskot, kotryž ßo tu hischcźe ryje. Je ßo to s prawymi wězami cźiniło? Praju, je ßo to s cźertom cźiniło. — Hlejcźe, běsche tu wudowa, ta měješche jeniczkeho ßyna, a tón bě hewjeŕ; pschetoż tehdy bě tu kóždy muž hewjeŕ. Hdyž bě njedźela, byschcźe pychu widźecź dyrbjeli, mužojo a žony běchu skote ßuknje swoblekani a mějachu na hłowje skote kłobuki a khapy, a pischcźele w zyrkwi běchu ßlěborne. Te ßu posdźischo do Saalfelda pschischkle, tam hischcźe wone ßu, ale tři sta kóhcźi pod semju, dokelž ßu ßo sapanuke — a woktaŕ, klětka a kschcźelniza, to běsche wscho toho runja skocźane a ßlěborne, a hdyž bě Boża ßłużba skóncźena, mužojo na wino a na kehelnischczo dźěchu, a tam woni se skotymi kulemi do skotych kehelow kulachu — haj, knježe! tehdy běchu dobre cźaßy, tola nětko je tu hubjenstwo. Běchu pak ras, so bych ßo saßo k podawkej wrócźił, wulku dulu skota namakali. Sakski wójwoda wo tym shoniwschi chzyšche ßebi rad podkopki wobhladacź, hdźež bě ßo sbožowna namakanka staka. Hdyž wón do podkopkow dele jědźesche, jeho mkody hewjeŕ, ßyn mjenowaneje wudowy, pschewodźesche. Wójwodźe ßo w podkopkach derje lubjesche a dokelž ßo hischcźe pschezo nad namakanym skotom wjeßelesche, wón mkodemu hewjerjej horschcź dukatow dari. Kaž tajki pachoł je, mój luby knježe, budźecźe drje wjedźecź, lohki je tajki mkodźenz. Hromada pjenjes w saku jeho cźischcźesche a kermuscha bě tež, běsche runje w tutym cźaßu. Wcźera bě Michała a dźenßa 30. pißamy. Duž je dźenßa lětny dźeń, so pachoła wobwěßnuchu, a so je jeho macź, ta kuśkarncźa, hrosne poklecźe wuprajiła. Wěz měješche ßo tak. Dokelž pachoł wjele pjenjes pokasowasche a pschecźinjesche, měješche bórsy wjele sawistnikow pschecźiwo ßebi. Woßebje jedyn, kotryž bě ßebi wotmyßlił, jeho skasycź — móžecźe ßebi myßlicź, cźoho dla? Jenoż jeneje holzy dla — tón dźěsche skradźu na ßudnistwo a hewjerskeho winowasche, so je skoto pschekschiwił a pschedał. A na tutu wopacźnu wobskórzbu, kotruž njedocźink s pschißahu wobßwědczi, wboheho khadlu do jastwa ßadźichu. Tam jemu po waschnju tehdomnischich cźaßow s cźwilowanjom wusnacźe wunusowachu a jeho potom wobwěßnuchu.

Hacz runje wón a jeho macz sto krócz njewinowatosczˊ wobkruczˊeschtaj a hacz runje chzyschtaj na to pschißahacz, so je pjenjesy wot wójwody dostał — k pschißasy jeju njepuschczˊichu a pola wójwody ßo wobhonjecz nochzychu, a tak bu wobzˇaromny mkodzˇenz wobwéßnjeny. Wutroba móhła czˊlowjekej dla tajkeje njeprawdy krwawicz! Hdyž nětko wscho proschenje niczo pomhako njebésche a wbohi khadła na schibjenzy bimbasche, jeho macz kaž wrótna domoj czˊérjesche — wsa khanku, napjelni ju s makowym ßymjenjom a béžesche s tym k nutskhodej najbohatschich podkopkow, czˊinjesche tam ßwoje czˊinki, ßypnu mak do podkopkow a w mjenje wschéch czˊertow wołasche: Tak wjele hacz ßo makowych sornjatkow dele kula, tak wjele lět dyrbja wasche podkopki sakuskane bycz, tak wérno hacz scˊe mojeho dobreho jeniczˊkeho ßyna bjes winy wobwéßnuli!"

„Knježe — to bě zˇadkawje — a hdyž ßymjo dele padasche, dha bě, kaž by kóžde sornjatko kanonowa kula była, tak delka wrjeskasche, hrimasche a praskasche, a jene podkopki po druhich ßo saßypnuchu, zyłe hewjerstwo pschesta a s nim wscho bohatstwo a kraßnosczˊ Reichmannsdorfa, ludzˇo saßo w prostej drascˊe kaž w ßußodnych wßach khodzˇachu, skote kehele a kule ßo shubichu, wójna a mór pschiczˊeżeschtej — pschi tym ßo wscho sahubi a tamne zˇadkawe poklecˊe ßo wote wßy hischcˊe wsako njeje, a to móže hischcˊe wjele lět tak wostacz, pschetoz kak wjele sakraßnjenych ßymjeschkow maka njeńdže do khanki, ja je nochzył liczˇicz!"

W njemérje ßo tutu nóz czˊorny mkynk na ßwojim lěhwje walesche. Khodojta jeho tkóczˊesche, skoto běsche ta khodojta, kotraž na jeho wutrobje czˊežko leżesche. Skoto běsche — jeho — tola mkodzˇenz — ßmědzˇísche jemu wón wscho wsacz? — A hdyž wojak saßo na ßwětko njepschińdže, schtó wo tym wjedzˇísche? Njebéchu Franzowsojo podtkóczˊerjo Němskeje, njebéchu woni ßmjertni njepschecˊeljo? Njedyrbjesche wjele sakraßnjenych tyßaz ßynow němskich starschich pod khorhoju Bonaparty ßłużicz a ßo wot njeho do zusych dalokich krajow wotwjesczˊ dacz, s kotrychž ßnadz ßo zˇadyn wjazy njewróczˊi? Schto běsche na tym, hdyž ßo jedyn Franzowsa w Němskej shubi? —

Tola mordarstwo — ßwědomnje — Bóh! — A saßo — njebésche tez Bóh, kotryž bě pjenjesy wobradzˇił? A te pjenjesy, te wschak saßo njewróczˊi — tola wboheho rawßa skónzowacz? — Ně — jemu sawutlicz a hłodu wumrjecz dacz? — Ně, to by czˊertowszy było. Ale schto dha czˊinicz? Hdy by jemu prjecz pomhał, a Franzowsojo bychu pschischli a sa nim pytali, sa czˊornym mkynkom, a zˇaneho namakali njebychu, a bychu khěžu spalili a njedzˇelniczˇu w njej, a małe nowonarodzˇene dzˇéczˇo? — Zˇadkawe myßliczˇki, kotrež zˇaneho spanja mkynkej do woczˇow pschińcz njedachu, zˇaneho měra, zˇaneho pokoja, zˇaneho rossßuda. —

Bě hischcˊe sahe, lědma ranje ßmérkasche, a hižo bubony rańschu reveillu psches Gräfenthal bubnowachu, jedyn hacz k mkynej w dole pschińdže a tam spanzow se spanja budzˇesche. — Mkynk ßo s lěhwa sběhnu, toho runja wojazy, kóžde ßo rucze s zykej bagazˇu, s tselbu a teßakom wuhotowa, běsche ßo poruczˇiło, ßo hnydom po wołanju k pscheliczˇenju shromadzˇicz, a muž sa mužom s mkyna khwatasche.

Ssyna czˊorneho mkynka nékajke dzˇéło psches hornju stwu wjedzˇesche; tam wón Franzowsowy nóž namaka, kotryž bjeswólnje k ßebi tyknu.

W dołhich rjadach mužstwo na marsch hotowe na torhoschczˇu czˇakasche; w korczˇminych durjach zusy stejesche na wojakow hladajo a poskhasche na kóžde sawołane mjeno. Jene „tu!" po druhim ßo wotwoła.

Du Lenoir! — Žane wotmolwjenje. Armand du Lenoir! — Hłuboka czˊischina. Zusemu wutroba kłapa. Tak je hižo ßebi swazˇił? —

Shubjeneho napißaju, czˊitanje ßo dale stawa; hdyž je skónczˊene, ßo lieutenantojo a wyschkojo sestupaju, kwartérski mischtr wuczˊehnje kwartérsku listu, prascheju ßo kwartérskich towarschow du Lenoira sa nim, jeho dzˇenßa widzˇeli njejßu, wón ßo wczˇera wjeczˇor psched khěžu — pschekhadzˇowasche. Wyschk wotdzˇélenju do mkyna wotenczˊ da.

Bjes tym je ßo dopołdnje pschiblizˇiło, lěß ßo wozˇiwja, we wschéch wßach bubony schkrjebotaju, na wschéch dróhach ßu wojerske czˇahi, s Reichmannsdorfa, s Wallendorfa, se Sonneberga won czˊehneja; bataillonowy wjednik ßo se ßwojim stabom k Gräfenthalej bliži.

(Pokraczˇowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Psched tydzˇenjom ßmy saßo nasch luby ßerbski lud junu na Maczˇiczˇny dom kedzˇbliwy sczˇinili a jón saßo na to dopomnili, so tola nochzył na tónle wulzy ważny twar do zyła sapomnicz, ale kóždy po możnosczˇi ßo sa skónczˇne dokónczˇenje tohole narodneho domu postaracz. Dzˇenßa pak dowolamy ßebi tez junu saßo tamnych dobroczˇerjow, kotsiž ßu hižo ßwoje dary sa tónle skutk pschilubili a na wjazy lět sapißali, na to dopomnicz, so chzyli tak dobri bycz a tele ßwoje pschinoschki po możnosczˇi bórsy wotedacz, s najmjenscha te na prěnjej dwě lěcˇe, po tajkim sa l. 1884 a 1885 a je-li możno, tez sa 1886. Sa wschitku dotalnu wopornjwosczˇ ßo dzˇakujo nadzˇijamy ßo, so ßo tola tez tale nascha próstwa bórsy dopjelni.

— W tudomnej Weigangez fabrizy je sańdzˇenu póndzˇelu kamjenjoczˇischczˇerski wuczˇobnik Förster na zˇadkawe waschnje k njesbożu pschischoł. Mjenowany chzyschce na ßo wjercˊaze maschinine koło rjemjeń pokożiczˇ. Pschi tym jeho koło shrabnu a jeho wjazy krócz wokoło wale czˊißnu, doniž ßo jemu prawa ruka njeroskama a njewottorże. Njesbożownehо hnydom do hojerńje dowjesechu. Na sdzˇerzˇenje jeho żiwjenja mało nadzˇije stajeja.

— W poßedzˇenju wokrjeßneho wubjerka, kotryž ßo 29. septembra wotbywasche, ßo wobsamknu, so maja stazije sa hospodowanje handwjerskich, kotrež ßu ßo sa kmane wupokasake, dale wobstacz, hacz na Worzynsku staziju, kotraž ßo po wujednanju s Lubijskim hamtskim hetmanstwom sběhnje. Bjes druhimi nalezˇnosczˇemi postajenje regulatiwa sa velozipedowe jězdzˇenje na sjawnych pucˊach k sminjenju njesboża sa nusne spósnachu. Dale ßo do próstwow wo korczˇmarsku konzeßiju s Lomska, Sohlanda, Panjez a Židowa, wo wumënjenje leżomnosczˇow na Delnjo-Kinjanskich, Krakeczˇanskich a Bosanczˇanskich honach, wo drenażu w Nowej Wßy a wo dismembrazije w Hodzˇiju, Njeßwaczˇidle a Rakezach swoli. Wotpokasane buchu próstwy wo korczˇmarske konzeßije s Trjechowa a Wjeleczˇina, toho runja wo dismembraziju w Hnaschezach.

S Hornjeje Kiny. Sańdzˇenu njedzˇelu 27. septembra popołdnju je ßo tudomna Schreiberez żiwnosczˇ do czˇista wotpaliła. Woheń ßo tak rucze psche wschě se ßkomu kryte twarjenja rosschérjesche, so ßo Schreiberezy, wo jstwje ßedzˇazy, hakle jeho dohladachu, hdyž ßo hižo domske palesche. W płomjenjach stej dwě tucznej ßwinjeczˇi kónz wsakej. Kak je woheń nastał, njeje snate.

S Malescheż. Dzˇéczˇom ßo njeßmě se schwabliczˇkami hrajkacz dacz. Hižo czˊasto je wyschnosczˇ, dokelz je hižo wjele wóhnjoweho njesboża psches njewuschne wobkhadzˇenje se schwabliczˇkami nastało, poruczˇika, so dyrbja ßo schwabliczˇki na tajkich městach khowacz, hdyž je dzˇéczˇi boßahnucz njemóża. Tutón wukas ßo Bohu żel doscz njewobkedzˇbuje a pschezo a pschezo saßo ßłyschimy, so ßu dzˇéczˇi woheń se schwabliczˇkami saparake. Tak je 15. septembra w tudomnym Wjeliz hosczˇenzu woheń nastał, kotryž je ßo wot dzˇéczˇi, se schwabliczˇkami hrajkazymi, samischkrik. Na wulke sboże ßo wohenja s czˊaßom dohladachu, tak so ßo hischcˊe poddußyczˊ hodzˇesche.

S Njeßwaczˇidła. Nékotsi naschich pschecˊiwnikow ßu nam porokowali, so ßmy my s organisaziju abo derje rosmyßlenej naprawu pschecˊiwo nim wojowali a jim s tym kschiwdu czˊinili. Na to chzu ja tudy wotmolwicz. Hdyž běchu nowowólby wupißane, sendzˇechu ßo njedaloko naß na wuradzˇenje wólbneho kandidaty nékotsi ryczˇerkubleŕszy ludzˇo, pschi czˊimž ßo najprjedy wo jenym mužu jednasche, kotryž pak ßo sarjekny. To bě prěnja organisazija naschich pschecˊiwnikow, kotsiž jara derje wědzˇachu, so budże nam druhim ludzˇom tón burski muž lubschi, kotryž bě wot konservatiwneho towarstwa hižo postajeny, a so my tehodla sechzemy sa Khróschczˇan Koklu hłoßowacz. Potom woni pißmo sestajachu a póßłachu s nim do wschěch stronow poßylnicze, so bychu w Njeßwaczˇilskej, Rakeczˇanskej a Minakalskej woßadze po możnosczˇi wjele nahladnych podpißmow sehnali. To bě druha organisazija pschecˊiwo nam, kiž chzychmy hinak hacz woni. Na tym pißmje stejachu wschelazy gmejnszy prjódkstejerjo nascheje krajiny. To bě tsecza organisazija pschecˊiwo nam; nětko běchmy my zyle wobstupjeni a po jich sdaczˇu my z nascheho wobschlahowaneho a wobhrodzˇeneho stejnischczˇa hinak won njemózˇachmy, hacz psches jeniczˇke nam wostajene wrota na Rakeczˇansku stronu, pschi czˊimž woni mënjachu, so wulka wjetschina wot naß kaž stadło wowzow sa nimi pobéhnje, bjes tym so budże mjeńschina naschich sa Koklu wotedatych hłoßow shubjena. Tola my ßmy tu njedostojnu żelesnu rynku rospukli, haj wulke, dotal bjes nami njewidzˇane dobycˊe dobyli; a to je s pschiczˇinu, so woni ßo na naß huntorja a nam poroki czˊinja: pschetoz hdy bychu woni dobyli byli, njebychu woni se żanym ßłowczˇkom na nasche pschecˊiwo jim nastajene prózowanja spomnili. My ßmy po tajkim s nusowanja pschecˊiwo nim wustupili: a s kajkim prawom, to chzu nětko wupowjedacz. Najrjeńsche politiske kubło sdzˇélaneho a ßwobodneho stanzana je ßwobodny hłóß pschi politiskich wuswolowanjach, a sbożowny je tón kraj, kotrehoż ministerstwo ßwobodnym hłoßam bjes bojosczˇe na-

pschecźiwo hlada a poknu ßwobodu snjeßy, tak so cźinjenych hłoßow pytacź njetrjeba. Krajenjo, nasch wótzny kraj je tajki sbožowny kraj; a tón minister, s kotrymž mamy tudy cźinicź, je nam Łužicźanam jara derje snajomny: wón je ßam też Łužicźan, Nostiz-Wallwitz, minister snutskownych naležnoscźow; wón sa ßwój dźěl ßwojich ßerbskich łužiskich krajanow też jara derje snaje a naß runo ßwojim němskim krajanam waži a lubuje. Saksonski sakoń praji, so dyrbi kóžda wólba ßwobodna bycź: a minister Nostiz je pschi wóndanischim wupißanju nowowólbow hischcźe (schtoż po prawom hižo kóždy wě) wurasnje wusběhnył, so ministerstwo žaneje samóžnoscźe (mozy) na wólby nałožowacź njebudźe; wón, jedyn s kralowych najwyschschich radźicźelow, je nam potajkim tu ßwobodu, sa kotruž nam hižo sakoń rukuje, hischcźe wurasnje sawěscźił (garantował). To budźechu wschitzy gmejnszy prjódkstejerjo wopomnicź dyrbjeli: wschitzy ßu ministerowi łužobniży, a žadyn wot nich njeßmě hinak cźinicź, hacź kaž je jemu kasane; žadyn wot nich potajkim njebudźesche dyrbjał ßo se ßwojej nahladnoscźu na napschecźnu stronu stupicź a se ßwojim podpißmom tamu stronu podpjeracź; kóždy wot nich ma po naschim sakonju, runo kóždemu druhemu sastojnikej, sa ßwoju woßobu poknu ßwobodu hłoßowanja; žadyn sastojnik pak njeßmě, hdyž staj sakoń a minister tak jaßnje ryczakoj, po ßwojim ßamßnym mudrowanju nětcźeju hłoßowansku ßwobodu wobmjesowacź. Pschecźiwnizy! pschecźiwo njedostojnemu wobmjesowanju nascheje nam sawěscźeneje ßwobody ßmy my wustupili, pschecźiwo temu ßmy ßo srjadowali, pschecźiwo temu ßmy muž k mužu, ramjo k ramjenju wojowali: a nam je ßo dobycźe dostało, kajkehož wy ženje sa móžne dźerželi njebudźeschcźe; wy scźe naß nusowali ßo wobaracź: my ßo tehodła ßmy wobarali, a my ßmy waß wotbili; wam je ßo stało, kaž scźe chzyli; duž njehuntorcźe ßo dale, ale dźeržcźe měr, kaž ßo krajanam bjes ßobu łuscha! Też tele ryncźki ßu mi wotnusowane wobaranje mojeje woßoby a mojeje politiskeje strony, moje poßlednje słowo w tej naležnoscźi, jeliso wy nam — kaž ßo nadźiju a wo cźož proschu — nětko pokoj dacźe. Wólbny namjet se strony konservativneho towarstwa běsche po naschej myßli a prawy; tehodła je ßo jemu pschemóžowaza, satkóczowaza wjetschina dostała. Professor Pful.

S Njeßwacźidła. Pschi wuswolenju 15. septembra dosta w Łuny Kokla 52 hłoßow a Pfannenstiel 15 (niz 25). Też je pschispomnicź, so w Koßlowje 36 sa Koklu hłoßowachu a 1 sa Pfannenstiela.

Se Scheschowa. 23. septembra je 17 měßazow stare dźěcźo tudomneho kowarja Augusta Jurza w njewobkedźbowanym wokomiku do Cźorneje Wody padnuło a ßo tepiło.

S Minakała. Pschi Gustav-Adolfskim ßwjedźenju, kotryž ßo dźeń Michała w tudomnej pyschnje wobwěnzowanej zyrkwi ßwjecźeschе, je ßo wscho w hromadźe 103 mk. 11 np. nawdało.

S Wulkeje Hrabowki pola Kamjeńza. 26. septembra wjecźor w 10 hodźinach ßu płomjenja khěžkarsku žiwnoscź, skałarjej K. F. Kühnej ßłuschazu, do cźista sanicźiłe.

S Kamjeńza. Ssobotu 26. septembra wjecźor je lokomotiwa woßoboweho cźaha, 1/4 9 hodźin do Połcźnizy wotjědźazeho, njedaloko Weißbacha jeneho woła pschejěła. Pśches to bu maschina wobschkodźena a dyrbjesche cźah do Połcźnizy pschijěwschi khwilu cźakacź, doniž wupomhaza maschina, telegrafiszy wuproschena, s Warnołcźiz njepschijědźe. Wol běsche s pastwischcźa cźeknuł a wokoło błudźo na żelesnizu pschischoł. Lokomotiwinu jaßnu ßwězu wuhladnuwschi, bě ßwětku napschecźo běžał a kónz pod lokomotiwinymi koleßami namakał.

S Hórki. 27. septembra je ßo tu njewobydlene stare korcźmarske twarjenje, rěsnikej Lehmannej ßłuschaze, spaliło.

Se Sprojza. Wucźobnik tudomneho revěrskeho hajnika Röthiga mějesche 27. septembra tśělbu rjedźicź. Ta ßama bě hischcźe natykana a pschi rjedźenju ßo na dobo s njeje wucźobnikej do praweje ruki wutśěli. Pschiwołany lěkar dyrbjesche wbohemu někotre porsty wotrěsacź.

Dary sa natwarjenje ßerbskeho domu.

Dr. Król a Virawski w Prahy	16 hr. 20 np.
H. Krauschner s Kosmanos psches administraziju „Politiki“ w Prahy	32 „ 20 „
	48 hr. 40 np.

Dale darichu w Kschidowje: korcźmar Ernst Frycźa 50 np., Jan Hejduschka 50 np., bur Jan Lorenz 1 hr., bur Jan Miklawsch 1 hr., bur Khorla Sarjeńk 3 hr., bur Jurij Miklawsch 5 hr., bur Jurij Schcźěpan 3 hr., bur Jurij Wobsa 3 hr., bur Khorla Róla 3 hr., sahrodnik Khorla Wiczas 20 np., sahrodnik Jan Krawz 20 np., bur Khrystof Moker 2 hr., mlynk August Rychtar 1 hr., bur Bjedrich Hencź 2 hr.; w Jěžowje: mlynk Bjedrich Sandmann 1 hr.; w Kamjeńzu: khěžeŕ Khorla Pfaff 50 np. — Hromadźe: 26 hr. 90 np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Ławniski ßud. Korcźmar J. F. E. Ehrig ßo nahłeho waschniczka bycź sda, a to woßebje napschecźo ßwojej lubej žonje. Jeho winowachu, so je nasymu 1884 ßwojej žonje taleŕ sa hłowu cźišnuł a jej wospjet hrosył, so ju sakaknje. Wobskorženeho, kotryž s dźěla k winje stejesche, dźiwajo na polóžaze wobstejnoscźe k 20 mk. pjenježneho khostanja abo k jastwu na 5 dnjow saßudźichu. — 17lětnu ßłužobnu dźowku Th. M. Runarjez s Pschiwcźiz, paduchstwa a pschekschiwjenja dla hižo khostanu, pschepokasachu, so je w juniju 1885 w Bosankezach wschelake jej dowěrjene wězy, ßłužobnej dźowzy Leuschnerez ßłuschaze, ßama sa ßebje skhowała a dale Leuschnerez dwaj schórzuchaj prjecź wsała. Wobskorženeje khostanje wucźini jastwo na jedyn tydźeń. — 18lětny młynski W. O. Ackermann w Brěsynzy a 19lětny M. A. Paul s Delnjeje Hórki běschtaj w Spreji pola Lubosa bjes dowolnoscźe ryby kojikoj. Ackermann ma toho dla 1 mk., Paul pak 2 mk. pjenježneho khostanja płacźicź. — Ziwnoscźerja J. Voigta w Wownjowje, kotrehož bě tamnischi G. Schokta cźeścźeranjenja dla wobskorźił, njedoßahazych dopokasmow dla njewinowateho wuprajichu. — Ziwnoscźerka M. swudowjena Wagnerowa w Konjezach pola Porschiz bě lětßa ßrjedź julija s pola kubleŕki Wicźasoweje 41 žitowych ßnopow kranuła. Wobskorženej jastwo na dwě njedźeli pschißudźichu. — Ziwnoscźeŕ a kowaŕ Paul a jeho ßyn, kowaŕski Paul, kotrajž běschtaj w nozy 19. julija w Barcźe na wßy ßo bjes ßobu bijo a wadźo měr kasyłoj, dyrbjeschtaj po postajenju hamtskeho hetmanstwa arrest po 5 dnjach wotßedźecź. Mjenowanaj ßo napokoženemu khostanju njepodcźišnuschtaj a tak pschińdźe jeju wěz psched ławniski ßud. Tutón na polóžaze wobstejnoscźe dźiwasche a jimaj po 5 mk. pjenježneho khostanja abo po dwěmaj dnjomaj arresta pschißudźi. — Hoscźenzaŕ Petzold w Hodźiju bě 24. julija w tamnischej Mrósez restawraziji žandarma Kalaucha, hdyž tón jemu a druhim pschitomnym hoscźom nowschi wukas, na nózne rybykojenje ßo počahowazy, roskładowasche, s tym na cźesczi ranił, so bě jemu pokupnoscź porokował. Hamtske hetmanstwo jako Kalauchowa ßłužbna wyschnoscź toho dla khostanje sa Petzolda žadasche, kotrež ławniski ßud na 15 mk. abo na tsidnjowne jastwo postaji.

Khostanska komora. Rěsnikej Müllerej w Budyschinje, kotryž bě, kaž hižo w ßwojim cźaßu nadróbnje pißachmy, 3. julija rěsniskemu mischtrej Thiemannej 400 hriwnow kranuł, 1 lěto 6 měßazow jastwa a shubjenje cźeßnych prawow na pjecź lět pschißudźichu.

Přilopk.

* Kaž ßo s Kinsbórka pische, je ßo sańdźeny tydźeń ßrjedź běłeho dnja 13lětny schulski hólczez Hillig se wßy Sacka pola kublerja Täuberta we wßy Welxande nutskamak. Hólczez popołdnju do dwora mjenowaneho kubła pschińdźe, s kamjenjom woknowu schkleńzu rosklepawschi wokno s nutska wotewri, s woknom dó jstwy salěse a tak dołho wokoło samka schkleńczaneho khamora dźěłasche, doniž ßo samk njewotewri. S khamora 215 markow pjenjes a nalutowarńsku knižku na 80 mk. wsa. Se ßwojim dobytkom ßo domoj wrócźiwschi pjenjesy macźeri a ßwojemu nakhwilnemu nanejwotcźehnjerjej pschepoda, kotrajž pjenjesy s dźěla pod ßkomjanej tśěchu, s dźěla spody koża skhowaschtaj, s dźěla pak też s nimi dołh sapkacźischtaj a zyroby sa nje nakupischtaj. Nalutowarńsku knižku běsche hólczez w lěßn skhował. Dokelž pak běchu jeho dźěcźi s Welxande widźałe a spósnałe, a duž na měscźe na njeho tukacź počachu, nasajtra rano wokoło 7 hodź. žandarm Mühlner a kubleŕ Täubert k njemu pschińdźeschtaj. Tśi hodźiny dołho młody paduch saßakle a zyle khróble prějesche, stónczńje pak ßo ßwojeho cźežkeho pschestupjenja wusna. Pjenjesy w pomjenowanych khowankach namakachu, a hakle 15 mk. běchu na to a druhe wudate. Macź a nana-wotcźehnjerja s jeju njeporadźenym ßynkom hacź na dalsche hamtskemu ßudnistwu w Radeburgu pschepodachu.

* W Löwenbergu je ßo wóndano młody cźłowjek satśělił, ßebi wobě kulzy s dwójneje pistole do cźoła tśeliwschi. Wón mějesche wot ßwojeho knjesa, najomneho wósti, poruczńoscź nasajtra rano s cźaßom jeneho zuseho něhdźe dowjescź; dokelž pak běsche ßebi wón pschespał, běsche ßebi zusy druheho pohoncźa najał. Młody cźłowjek je ßwojemu knjesej najprjódzy pjenjes sarunał, wo kotryž běsche jeho pschinjeßł, dokelž ßebi pschespa, a potom ruku na ßo słożił.

* Wutoru tydźenja w nozy po 12 hodź. we Wrótßławju do jeneho hoscźenza zuny s jenej žónskej pschińdźe, kotruž wón sa ßwoju njewjestu wudawasche, a ßebi jstwu pschipokasacź da. Dostawschi jstwu wón pjenjesy sa hospodu hnydom sapłacźi a potom se žónskej ßam wosta. Ssrjedu rano wokoło 5 hodź. zusy jstwu wopuschcźi a prajiwschi, so jeho njewjesta hischcźe spi, ßebi wot domownika khěžne

durje wotewricź da. Wokoło 8 hodź. domownik dó jstwy dźěsche, hdźež žónska spasche, so by ju sawołał. Duž so wón mało njestróži, hdyž žónsku w koschli we wulkej kuži krwě wó jstwje ležo nadeńdźe. Zusa běsche morwa, pschetož krk běsche ji pscherěsnjeny. Wscho na to pokasuje, so so tu samomordarstwo stało njeje, ale so tu njesmylne dopokasy, so je holza skónzowana. Wó jstwje běsche widźecź, so je so mordar se swojim woporom něschto cžasa bědźił. W skónzowanej nježenjenu žónsku spósnachu. Sa mordarjom je so dotal podarmo sledźiło.

* Psched krótkim so w wschelakich němskich nowinach pisasche, so su so někotsi němszy wojazy hakle njedawno s wójnskeho sajecza s Franzowskeje wrócźili. Jene a druhe nowiny tejle powjesćzi njewěrjachu. Kaž so wóndano jenym Frankfurtskim nowinam pisasche, je so podobny podawk s nowa w jenym susodnym měsczе stał. K tamnischemu krajnemu radźiczelej sandźene dny muž pschińdźe, wo kotrymž s lěta 1870 niczo wjazy slyschecź bylo njeje, a kotrehož sobu do shubjenych liczachu. Kaž wón powjedasche, je sobu na wójnje był, ale Franzowsojo su jeho jateho wsali, do Alžira dowjesli a tam do „legiona zusych" tyknuli. Runja jemu je so tež 8 abo 10 druhim němskim wojakam schło. Wote wscheho swěta wotrěsnjeni, na najswonkownischich mjesach zivilisazije stejo a wosrjedź wójnskich splahow na to myslicź njemóžachu, cžeknucź. Po 15 dołhich lětach je jemu skónczнje wumoženje pschischło. Pod njewurjeknitymi cžerpjenjemi a tradanjemi je hacź do mórskeho brjoha dóschoł, hdźež na sboże jendźelsku łódź nadeńdźe, na kotrejž běschtaj dwaj němskaj łódźnikaj; s jeju pomozu je so sasso do swojeho wótzneho kraja wrócźił.

* Kajka hara a kelko pisanja móže někajkeho pódwupjenjeżka dla nastacź, wo tym slědowazy podawk swědczi, kotryž je so psched krótkim w Awstriskej stał. Pschi pschehladowanju wojerskich sliczbowanjow so psched nješchto cžasom pokasa, so je wojak Hromadski w swojim cžasu 1 krajzar (nimale 2 np.) msdy mało wupłacźene dostał. Pósłachu s dołhim pisćmom 1 krajzarsku listowu marku do wojerskeje hojernje do małeho pólskeho městaczka, hdźež běsche wojak na posledku ležał. Hromadskeho pak běchu s hojernje a s jenym tež se služby puschcźili. Duž krajzarsku marku s nowym pisćmom do jeneje cžeskeje wjeski pósłachu, hdźež běsche Hromadski rodźeny. Wón pak doma njeběsche, ale běsche do pschimórskeho města Triesta wotjeł, so by sebi tam dźěło pytał. Duž gmejnski pschedstejicźer teje wjeski krajzarsku marku s nowym pisćmom pólzajskej direkziji do Triesta pósła. Pólzajski direktar pisćmo jenemu sastojnikej pschepoda, a tutón je sasso pólzajej pschepoda, kotryž s wulkej prózu a po dołhim běhanju Hromadskeho nadeńdźe. Dostawschi krajzarsku marku dyrbjesche Hromadski wobswědczenje napisacź, so je ju dostał; na poliziji so protokol wo tym napisa, a wobě pisćmje tón samy pucź wrócźo dźěschtej, kotryž běsche marka prjedy pschischła; na kóždym měsczе, so wě, nowe pisćmo k nimaj pschidachu.

* Mjes cžasopisami a nowinami wschěch družinow, kotrež wschědnje w Parisu wukhadźeja, su wosebje sajimawe „nowiny sa proscherjow" (Journal des Mendiants), kotrež su so tam psched krótkim wudawacź počzałe. Tele nowiny ras sa tydźeń wukhadźeja a so ani wo politiku, ani wo literaturu njestarajo jenicžzy praktiskim interesam swojich cžitarjow słuža. W nich so jeno nawěschtki namakaju, a to cžasto doscź dźiwnuschke: tak n. pšch.: „Jutsje rano budźe na tej a tej drósy khowanje snateho bohaczka N. N.", abo: „Sa jutsischim budźe tam a tam bohaty kwaš.", abo: „Pyta so slepy, kotryž derje na pischcźeli piska." a t. d.

* Siziliske nowiny wjele pisaju wo hobrskim mosczе, kotryž bychu rady mjes kupu Siziliskej a krutym krajom Italskeje natwarili. Móst měł so sizilskeho pobrjoha njedaloko města Messina psches messinsku mórsku wuscžinu k italskemu brjohej twaricź, hdźež je mjenowana wuscžina jeno 4000 metrow, po tajkim dobru hodźinu schěroka, a morjo 100 metrow hłuboke. Móst smeje tsoje hłowne wrota, kóždе 1000 metrow schěroke, a dwoje pobocžne, kóždе 500 metrow. Wobłuki mostowych wrotow budźa worzlowe; stołpy pak budźa so sornowza abo granita twaricź a s portlandskim zementom murjowacź. Stołpy budźa 60 metrow schěroke, duž budźe jedyn wot druheho 940 metrow sdaleny. Nad wodu hischcźe budźa wrota 100 metrow wyšoke. Na wjerchu budźe móst 60 metrow schěroki; po nim chzedźa dwoje želesniczne kolije pokožicź. Je-li so wo prawdźe k tomu pschińdźe, so so tónle móst natwari, budźe to bjes dwěla najwjetschi móst zykeje semje.

* Njewschědne njesboże je so srjedu tydźenja w Stockholmje stało a hłowne město Schwediskeje do wulkeje srudoby stajiło; pschetož s najmjenscha 18 cžłowjekow je tam na srudne waschnje wo žiwjenje pschischło. Sswětosnata sławna spěwarka Khrystina Nilsson běsche do Stockholma pschijěła a w někotrych konzertach spěwała. Po kóždym konzercze wona s wutwarka hoscźenza Grand Hotel, w kotrymž mějesche hospodu, někotre spěwy spěwasche, a tyžazy pschipoškucharjow, kotsiž so nad jeje krasnym hłosom wokschewjachu, ji sahorjeni sławu wołachu. Ssrjedu tydźenja běsche posledni konzert był; a dokelž běsche wjedro, so rjeńsche bycź njemóžesche, so psched hoscźenzom Grand Hotel wjeczor na 30,000 ludźi shromadźi. Tale hobrska syła ludu wulke torhoschczo psched mjenowanym hoscźenzom, Skepoholmski móst, torhoschczo Khorle XII. a koło wokoło kóždе městaczko napjelni, hdźež mózesche cžłowjeska noha stupicź. Lědma běsche Khrystina Nilsson na wutwarku posledni spěw skóncziła, so huste cžrjódy ludu, kotrež psched hoscźenzom stejachu, hibacź poczachu a so spěschnje k torhoschczu Khorle XII. wobroczichu. Zakostna cžischcźenza nasta a měscheńza. Podarmo mužojo s cžrjódy a pólzajszy sastojnizy wołachu, so by lud stejo wostał, podarmo bě žałoscźenje žónskich a dźěcźi, cžrjóda so dale cžischcźesche. Na jene dobo so 20 pólzajszy sastojnizy do luda walichu, so bychu jón sastajili, a jedyn s nich s zykej schiju sawoła: „Boże dla so dale njecžischcźcże, wjele je jich hižo spadało!" Jeniczki wokomik cžrjóda sasta. Tu jene wokno saschcźercza, hrósbne wołanje, žałoscźenje a stonanje so sasskysha, a wósom žónskich cžełow na měscze ležo wosta. Najwjazy woporow pak na druhim měscze padże, hdźež hromada kamjeni a drjewnow ležesche. Do tejele hromady so něchtó sakopnu a padże, druhi psches njeho padachu, a na tutych sasso druhi, so tu skónczнje wulka kopiza cžłowjekow ležesche, w kotrejž buchu najspódnischi sacžischcźani, cži druhi pak bóle abo mjenje wobschkodźeni; haj w domje pódla buchu někotre wokna wutkócźene, tak wulka běsche tam cžischcźenza. 18 žonow, holzow a dźěcźi je sacžischcźanych, a schtož je snate, je 26 cžežko ranjenych. Mužojo a hólzy, kaž so sda, do schkody pschischli njejsu. Polizija běsche pschecźiwo njesměrnej syle ludu pscheslaba, so by ju sastajiła, runjež běsche s najmjenscha 166 muži polizije na měscze, mjes nimi 8 na konjach. Khrystinu Nilsson je tole wulkotne njesboże tak srudźiło, so je skhorjeła a konzert w měscze Upsala wotpowjeła, w kotrymž mějesche dwaj dnjej posdźischo spěwacź.

* Wo žadławym njeskutku so s Konstantinograda pische. Tam stej dwě holzy, sotsje, swoju macź sarasykoj. So by jeju njeskutk potajny wostał, macźerne cžełko swinjom cžisnuschtej; ale swinje cžełko njeżerjechu. Měnjo, so swinje mjaso njerodźa, dokelž je syre, sotsje cžełko po kruchach pjez poczeschtej. K tomu pak ludźo pschińdźechu, kotsiž zyku wěz sudnistwu wosjewichu. Dopisowar, kotryž wo tym pische, sa to rukuje, so to wumysłena wěz njeje, ale wěrny podawk.

* Se swójbnych stawisnow prynza Battenbergskeho, nětuscheho wjerscha Polnózneje a Južneje Bołharskeje, wo kotrymž běchu nowiny „Berl. Tagebl." wóndano sełžane powjesće rosschěrjake, so nowinam „Berl. Fremdenbl." s dobreho žórka pische: Hrabja Moritz Brühl, najmłódschi syn sakskeho prenjeho ministra, běsche s kónz schěsćdźesatych lět sandźeneho lětstotka s polkownikom franzowskeho regimenta „Anhalt", kotryž w Alsasu ležesche. Sso do Sakskeje wrócźiwschi wón podwyschka Hauka swojeho regimenta sobu na swoje kubło Seifersdorf pola Drazdźan pschiwjedźe. Dokelž běsche Hauke porjadny, cžesće hódny cžłowjek, jeho hrabja sa swojeho prenjeho słužobnika wsa a jeho se słužobnizu swojeje žony, s wěstej Schweppenhäuser, s Alsasa rodźenej, woženi. Haukowy najstarschi syn so w Seifersdorfje narodźi, w tamnischej zyrkwi swjatu kschcźenzu dosta, a jeho mjeno je w tamnischich zyrkwinych knihach sapisane; hacź do swojeho schesteho lěta běsche wón młodemu hrabji s towarschom. Psches sastupnistwo feldzeugmischtra hrabje Brühl-Pförten, kotryž mějesche w Pólskej hischcźe wjele snajomstwa a běsche dobry pschecźel krala Stanisława Poniatowskeho, Hauke se swojej swójbu posdźischo do Warschawy pschińdźe; dostawschi tam wojersku słužbu mózesche wón swojim dźěcźom dobre wotcźehnjenje dacź. Jeho w Seifersdorfje rodźeny syn je posdźischi general hrabja Hauke, kotryž bu w pólskim sběžku lěta 1831 w Warschawje wot sběžkarjow skónzowany. Wón mějesche wěstu Lafontaine sa žonu; tuta běsche franzowskeho rodu a s Warschawy, hdźež mějesche jeje nan tykanzowu pjekarnju. W Seifersdorfskej zyrkwi so hischcźe woltarne wodźecźe namaka, kotrež je knjeni s Hauke sama wuschiwała a k wopomnjecźu na narodnu wjeś swojeho muža tamnischej zyrkwi darika. Jeje džowki, starsche sotry wjerchowki Battenbergskeje, su Seifersdorf wjazy krócź wopytowałe, dokelž běchu s tehdomnischim fararjom Hillingerom derje snate. Tutón běsche w Warschawje dwě lěcźe dołho domjazy wucźeŕ jich bratrow był, jich swójbne stawisny nadrobnje snajesche a cžasto wo nich powjedasche. Hillinger je psched nješchto lětami semrjeł.

* Mjes kscheſczijanſkim wobydlerſtwom nětkotrych ſtron Finlandſkeje hiſchcze dźenßniſchi dźeń zyle póhanſkich wobrjadow namakamy. Tak na brjohach jězora Ladoga hiſchcze ſkót wopruja. Tukrajni wobydlerjo, Korelojo, n. pſch. na dnju profety Eliaßa cźělza wopruja. Woporne ſkocźo ßo na jenu kupu w Ladožſkim jězorje dowjeſe, hdźež kapała k cźeſczi profety Eliaßa ſteji. Mjenowany dźeń ßo wokoło tejele kapały zyłe ſtadło cźělzow nacźěri. Pſchichodnu njedźelu ßo ſkocźata ſ wulkej ßwjatocznoſczu rěſaja. Wopory pak ßo njeſpala, ale ßo wot wobydlerjow wokolnych wßow ſjědźa. Wußkyſchawſchi ſwony kapały wſcho wokolne wobydleŕſtwo ſe kžizami, nožami a widlizami do kapały khwata. Na kuzy pſched kapału ßo mjes tym mjaßo ſarěſaneho ſkotu w wulkich kótłach wari. Koże ſarěſaneho ſkotu ßo k lěpſchemu kapały pſchedawaju. Na druhej kupje Ladožſkeho jězora, hdźež toho runja kapałka ſteji, ßo w měſto cźělzow wowzy wopruja.

* Beduinojo, kotſiž na horje Sinaj a w wokolnoſczi bydła, kóždе lěto na ßmjertnym dnju ßwojich ßwójbnych w próſdniznu na horje, w kotrejž je ßo, kaž ßo powěda, Mójſaß 40 dnjow a 40 nozow poſczik, dwě cźeleczi, dwě wowzy abo dwě koſy wopruja. Lětßa ßo ſta, ſo buſchtej w nozy dwě wopornej ſkocźeczi ſ próſdniznu kradnjenej. Wo tejle njeßkyſchanej khróbkoſczi ſhoniwſchi ßo ſchejch (ſtarſchi ſplaha) rocźeſche, ſo paduchej, je=li ſo jeho wußlědźa, prawu ruku wotruba, khiba ſo paduch telko ßlěbra ſapkacźi, ſo ßo jeho prawa ruka ſhibnje, hdyž ßo ßlěbro na nju nakładže. Sa dwaj dnjej paducha wußlědźichu, a ßo pokaſa, ſo běſche to — ſchejchowy ßyn. Dokelž mkody cźłowjek ßam žaneho ſamoženja njemějeſche, a nan ſa njeho płacźicź nochzyſche, mkodźenza jako njewolnika pſchedachu a ſa doſtate pjenjeſy drohu płachtu kupichu, ſ kotrejž je nětko Mójſaßowa próſdniza ſapowßnjena.

* Mjes wſchelakimi ſtarymi waſchnjemi horjanow, wyßoke hórniſchczo Kawkas wobydlazych, ßu ſajimawe waſchnja Gruſinow pſchi dołho trajazej ßuchocze. Po wěrje Gruſinow ßwj. Pětr klucź k njebjeſkim žórkam njekhowa, ale Elias. A ſo by ßo tutón ßwjaty naproßycź dał a jim płódny deſchcź póßkał, Gruſinojo ſe ßkomy cźłowjeſku podobu — podobnje naſchej „ßmjertnizy" — wuhotuja a ju na žerdź tyknu a k cźeſczi ßwj. Eliaßa praſtare pěßnje ſpěwajo ſ jeneho dwora do druheho, ſ jeneje wßy do druheje cźahaju. Wjeßnjenjo pak wutykanza na žerdźi kaž tež ſpěwarjow pilnje ſ wodu wobliwaju. Sa dźak žónſke ſpěwarki w kóždym dworje pſcheńzu abo majß doſtawaju. Jeli ſo ßo ßwj. Elias na to hiſchcze njeßmili, ßo druhi ßrědk ſpyta: žónſke ßo do płuha ſapſchahnu a dyrbja jón po wodźe cźahnucź, abo kruch ſemje wokoło zyrkwje ſworacź. S wjetſcha žónſke ſ najwoßebniſchich ſemjanſkich ßwójbow, wjerchowki a wjerchowſke dźowki do płuha pſchahaju. Tónle praſtary wobrjad naß žiwje dopomina na naſchu ſnatu ludowu pěßniczku: „Chzył je knjes hólczik wjedźeczi atd." Po tejle lubośnej pěßniczźy dźě je ßo hólczik w ßwojim „krytym wośu" ſe ßwojimi „ſchtyrjomi brunymi" wjeſcź dał „pſches tajki kraj, hdźež ludźi pſchahaju". Tež hólczka ßu „do płuha cźejkeho" ſapſchahnuli, a hakle „jeho lubka najlubſcha" je jeho, wo tym ſhoniwſchi, ſ tym ſ płuha wumohła, ſo „pyſchnje rejwaſche, prawje ſ horda ſtupaſche".

* Dybßaczných cźaßnikow ßo kóždе lěto nimale połßedma millijona nadźěła. K tomu Sjednocźene Kraje Połnózneje Ameriki něſchto wjazy hacź millijon pſchinoſchuja, ſbytkne 5,400,000 ßo w nawjeczornej Europje nadźěłaju, woßebje w Němzach, w Schwajzarſkej, Franzowſkej a Jendźelſkej. Hódnoſcź dybßaczných cźaßnikow je jara wſchelaka: maſch je po tolerju; namakaſch pak tež tajke, kotrež 1000 toleŕ płacźa.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalſkej zyrkwi budźe ßo 19. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 8 hodźinach cand. theol. Handrik pſched němſkej woßadu ordiněrowacź a ßo do ſaſtojnſtwa ſapokaże a budźe potom ßwoju němſku naſtupnu rěcź dźeržecź, 1/2 11 hodźin ßo wón ßerbſkej woßadźe pſchedſtaji a budźe ßwoju ßerbſku naſtupnu rěcź dźeržecź.

Wěrowanaj:

Michalſka zyrkej: Julius Robert Zimmermann, kowarſki miſchtr a wobßedźeŕ leżomnoſczow w Luſy, ſ Marju Emiliju Kudźeliz w Sſtonej Borſchczi.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Pawoł Hermann, Jana Auguſta Nowaka, khěžerja a fabrikſkeho kowarja na Židowje, ß. — Jan Max, Auguſta Kranza, khěžerja a murjerja na Židowje, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 29. ſeptembra: Hana Antonia Kſchižanez, Ernſta Bohuwěra Měta, kublerja w Bobolzach, mandźelſka, 24 l. 3 m. 10 d.

Wjedro w Londonje 2. oktobra: Rjane.

Płacźiſna žitow a produktow w Budyſchinje

26. ſeptembra 1885.

Žitowy dowos: 3717 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacź M	Na burſy hacź Pf
Pſcheńza (50 kilogr.)	7	74	8	81	7	74	8	63
Rožka (50 kilogr.)	7	22	7	34	7	22	7	34
Jeczmjeń (50 kilogr.)	7	10	7	25	7	10	7	25
Wowß (50 kilogr.)	6	60	7	—	6	60	7	—
Hroch (50 kilogr.)	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka (50 kilogr.)	7	8	7	50	—	—	—	—
Raps (50 kilogr.)	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły (50 kilogr.)	12	50	15	50	—	—	—	—
Hejduſchka (50 kilogr.)	16	—	16	50	—	—	—	—
Běrny (50 kilogr.)	1	80	2	20	—	—	—	—
Butra 1 kilogr.	2	20	2	60	—	—	—	—
Pſcheńcżna muka 50 =	7	—	15	50	—	—	—	—
Rżana muka 50 =	7	—	10	75	—	—	—	—
Ssyno 50 =	3	20	3	75	—	—	—	—
Sſtóma 600 =	19	—	21	—	—	—	—	—
Proßata 931 ſchtuk, ſchtuka	7	—	18	—	—	—	—	—
Pſcheńcżne wotruby	—	—	—	—	4	10	4	30
Rżanc wotruby	—	—	—	—	4	—	5	10

Dražđżanſke mjaßowe płacźiſny. Howjada 1. druźiny 60—63 mk., 2. druźiny 54—57, 3. druźiny 30 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 57—60 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 45—55 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncźe rěſneje wahi.

Jěſdny plan želeſnizow wot 1. oktobra 1885.

4. woſowa klaßa njedźelu a na ſakſkich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Dražđżan.

Woſowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza	1,55	—	4,43	7,56	10,50	1,56	2,30	4,21	6,50	—
Rychbacha	—	—	5,7	8,21	11,14	—	2,55	4,44	7,15	—
Lubija	2,24	—	5,29	8,45	11,39	2,24	3,18	5,5	7,38	—
Budyſchina	2,50	4,0	6,6	9,23	12,19	2,51	3,55	5,40	8,16	—
Biſkopiz	—	4,30	6,44	9,59	12,59	—	4,31	6,14	8,52	9,55
			1-4.		1-4.				1-4.	
Arnsdorfa	—	4,51	7,11	10,25	1,26	—	4,56	6,35	9,19	—
Radeberga	—	5,2	7,21	10,35	1,36	—	5,6	6,44	9,29	10,23
Do Dražđżan	3,55	5,29	7,51	11,6	2,4	3,55	5,36	7,12	10,0	10,48

S Dražđżan do Shorjelza.

Woſowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Dražđżan	—	6,0	8,50	10,25	12,15	3,0	5,0	8,50	11,25	12,50
Radeberga	—	6,37	9,25	—	12,52	3,37	5,37	9,25	12,3	—
Arnsdorfa	—	6,51	9,37	—	1,3	3,48	5,48	9,37	12,14	—
					1-3.					
Biſkopiz	—	7,21	10,6	—	1,29	4,13	6,19	10,5	12,41	—
Budyſchina	—	7,58	10,44	11,35	2,3	4,52	6,53	10,40	1,12	2,0
Lubija	6,32	8,43	11,27	12,2	2,43	5,32	7,32	11,22	—	2,26
Rychbacha	7,7	9,3	11,43	—	3,3	5,52	7,52	11,40	—	—
Do Shorjelza	7,48	9,26	12,6	12,31	3,23	6,15	8,14	12,1	—	2,53

S Budyſchina do Wjeleczina.

Woſowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyſchina	5,10	7,36	10,45	2,4	4,50	8,17
Do Wjeleczina	5,43	8,22	11,18	2,37	5,23	8,50

S Wjeleczina do Budyſchina.

Woſowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,5	8,45	11,46	3,5	5,45	9,12
Do Budyſchina	6,48	9,15	12,30	3,46	6,28	9,43

S Kamjeńza do Arnsdorfa.

Woſowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjeńza	6,0	8,45	11,55	3,50	8,20
Połcźnizy	6,23	9,8	12,26	4,22	8,45
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,39	4,36	8,56
Do Arnsdorfa	6,45	9,30	12,54	4,51	9,7

S Arnsdorfa do Kamjeńza.

Woſowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,10	10,25	1,25	5,50	9,40
Großröhrsdorfa	7,29	10,40	1,45	6,10	9,55
Połcźnizy	7,42	10,49	1,58	6,23	10,4
Do Kamjeńza	8,8	11,9	2,24	6,49	10,24

Sjawne pſchipóſnacźe.

Waſch **Mortéin** ßo pola mje jara kupuje. Ludźo jón khwala a wón muchowe paßle ſacźiſchcźa atd. W Kandele w Badenje, 4. 9. 85. M. A. Hofmann. — **Hodureckowy Mortéin,** ßwětoßławny, je ſnaty najlěpſchi ßrědk pſche mole a wjeleſchkodźaze drjewotoczerje; ſanicźa dale ſchczóny, ſchwoby, tkhi, muchi, mrowje, hußanzy. Skutkowanje pſchekwapjaze, ſ druhimi pólvrami njech ßo njepſchemění. Pakcźiki po 10, 20, 50 np. ma na pſchedań **Otto Säuberlich** w **Łaſu.**

6000 mk., 4500 mk., 3000 mk., 1800 mk., 1500 mk. a 1200 mk. ma na hypotheki po 4 % na dołhe lěta twjerdże stejo wupożčiś

Emil Fröda
na rybjazej haßy 10.

Khěža na pschedań.

Dwajschoßna khěža cźißło 19 w Rodezach pola Pomorz ſ tśjomi ſtwami, komorami atd. je ſe ßwobodneje ruki na pschedań. Dalſche je pola źiwnoſćerja **Wittenberga** tam ſhonicź abo pola wobßedźerja, kotryż w Budyſchinje na Tśélanſkej haßy 11 bydli. **A. Jeſchka.**

Maßiwna **khěža** cźißło 25 w Kortnizy ſe 40 □prutami pola je ſa 400 toleŕ na pschedań.

Maßiwna **źiwnoſć** cźißło 1 w Nowej Schćeńzy ſ 18 kórzami pola a łuki je ſa 3500 mk. na pschedań.

W Hermanezach pola Rakez je **khěža** cźißło 51 ſ kórzom pola hnydom na pschedań.

Kastanije, żoldźe

kupuje po najwyſchſchich płaćźiſnach
Otto Engert.

Jabłuka,

dobre a ſrałe, tež tſchaßene, kupuje po kóždej dźělbje

Ernſt Schmidt
w Małych Debßezach.

Najlěpſchi mlokowy a wuźitkowy pólver, wobźerny pólver ſa ßwinje, reſtituzionſki fluid
porucza **haptyka w Rakezach.**

Hěblowane ſchpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßyłne, pſchedawa tunjo

Tr. Holbjan w Budyſchinje pſchi dwórniſchću.

Konjaze deki

w wulkim wubjerku porucza tunjo

Eduard Hartmann
na ſnutskownej lawſkej haßy.

Sa nětcźiſchi cźaß.

Wolmu k tykanju wubjerneje druźiny,
żeſyrſku wolmu w wſchelakich barbach,
mohairowu, Barlinſku, gobelinowu a mochowu wolmu
porucza po ſnatych tunich płaćźiſnach

E. Scheer
3 na ſchuleŕſkej haßy 3.

Jurij Balten w Wojerezach.

Moje khłamy ßu hacź na dalſche w ſnatym lokalu

na Hródkowſkej haßy cźißło 13

a poruczam k naſymſkim kermuſcham:

zyły zokor punt po 36—50 np.,
raffinad-zokor w kehelach punt po 35—45 np.,
drobny raffinad-zokor punt po 34—36 np., 10 puntow ſa 330—350 np.,
kóſtkaty zokor punt po 38—45 np., 10 pt. ſa 350—420 np.,
rózynki wulke a małe kaž tež wſchě **wěrzy** cźerſtwe a tołczene,
korjeńſki wolij wot Heinr. Müllera w Lipſku,
wſchědnje cźerſtwe ßuche droždże,
khofej njepaleny, ßyłny a cźiſćze ßłodźazy, punt po 75, 80, 90, 100 np., wubjernje dobry po 120—150 np., pſchi wotewſaczu 10 puntow na ras 5 np. tuńſcho,
khofej paleny, w ſnatej dobroſći, punt po 100, 120, 140, 160, 180 a 200 np.,
dobry ßłódki **ſyrop** punt po 18, 20, 25—35 np.,

kaž tež wſchitke druhe twory jenož dobre a po mózno tunich a ſprawnych płaćźiſnach.

Najlěpſchi
ßuſcheny Winſki jědźny polej

porucza po zyłym a po mjeńſchich dźělbach
J. T. Glien na drjewowym torhoſchću 4.

Theodor Grohmann

na jerjowej haßy 10
ßwój bohaty ſkład
ßukna a bukſkina
k dobroćźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hugo Lehmann

22 na bohatej haßy 22
pódla hoſćenza k winowej kići
(prjedy na ſwonkownej lawſkej haßy 1)
porucza ßwój

wulki ſkład

kłobukow,	**předešćnikow,**
filzowych ſtupnjow, toflow, kładnych póduſchow,	khornarjow, manſchetow, ſchemiſetow,
krawatow,	**rukajzow,**
ſpazéŕſkich kijow,	**mězow atd.**

po woprawdźe tunich płaćźiſnach.

Cźeſćźenym Sserbam w **Hródku** a wokolnoſćźi najpodwolniſcho k nawjedźenju dawam, ſo ßym na **Barlinſkej dróſy** 5 w fabrikſkim twarjenju knjeſa **Fenglera** ßwój

wolijowy młyn

ſ najnowſchimi naprawami wuhotowany do dźěła ſtajił. Duż jón najnaležniſcho poruczam, tež dawam k nawjedźenju, ſo mam pſchezo najlěpſche **lane ßymjo** a **lane woßuchi** na ſkładźe.

Wylem Hartung w **Hródku** w Pruſkej.

Pſchepoloženje khlamow.

Dźenßniſchi dźeń ßym ßwoju **pſchedawaŕnju mużazeje a hólczazeje draſty** ſe ßerbſkeje haßy na

bohatu haßu cźißło 5 na koßu póſta

pſchepołożił.

Tež w mojich nowych khlamach budu ßo prózowacź, cźeſćźenym Sserbam jenož ſe **ſolidnej tworu** po ſnatych tunich płaćźiſnach poßłużowacź.

F. Schlesinger.

Pſchepoloženje draſtoweje pſchedawaŕnje.

Cźeſćźenym Sserbam najpodwolniſcho k nawjedźenju dawam, ſo ßym ßwoju **pſchedawaŕnju mużazeje a hólczazeje draſty** ſ dornſchnabla na **zyhelſku haßu** pſchepołożił. Sa dowěrjenje, mi hacź dotal ſpożcźene, ßo rjenje dźakujo proſchu mje ſ tym ßamym tež w nowym pſchebytku poczeſćźicź.

Jan Scholta, krawſki miſchtr
na zyhelſkej haßy.

Nožow

a **widliczkow** je ßo mi wulka dźĕlba po tunjej płaćišnje na pschedań pschepodała.

Th. A. Wällnitz,
sapokasany awkzionator
w Budyschinje na ßukelnskej haßy.

Myschaze pile

jara tunje a derje skutkowaze poručataj

Strauch & Kolde,
3 na kamjeńtnej haßy 3,
drogowe khlamy k slotemu worku.

Wschĕ družiny

warjenjow,

czorny a bĕły pópjeŕ,
mazißowe kwĕty,
mazißowe worjechi,
turkowski pópjeŕ,
nowu wyrzu,
majoran, thymian,
zymt, zajlonski zymt,
naliki, safran

pschedawataj tunjo

Strauch & Kolde,
3 na kamjeńtnej haßy 3,
drogowe khlamy k slotemu worku
en gros a en détail.

Cźiśćenje krwĕ

psche lischawu a wumpjeru,

konzentr. nerwowy balsam

psche suby- a khowubolenje, wicź a drjenje atd.

jenož prawdźiwe w **haptyzy w Rakezach.**

Mariazellske žołdkowe krepki,

wubjernje skutkowazy ßrĕdk pschi wschĕch žołdkownych khorośćach.

Njedośćehnjeny pschi bjes-appetitnośći, žołdkowej ßłabośći, hrośnje wonjazym dychu, kißałym horjeńtorkanju, bubnjenju, kolizy, žołdkowym katarrhu, žahojtym paleńju, tworjenju griesa, njeßmĕrnym tworjenju ßlinow, žołćelinje, grawowanju a wróćenju, khowubolenju (jeli so se žołdka wukhadźa), žołdkowych widliśchćach, satykanośći, nabubnjenju žołdka psches jĕdź abo picźe, wakach, ßłosynych, jatrowych a hämorrhoidskich cźerpjenjach. **Bleschka** s wopißanjom, kak ma ßo trjebacź, płaćі **70 np.** Sklady we wschĕch wjetschich haptykach.

Zentralne rozeßłanje psches haptykarja

Carl Brady w Kremsier w Awstriji na Morawje.

W woprawdźitośći dostacź w **měšćanskej haptyzy w Budyschinje.**

Wšitkim lubowarjam swojeje narodnosće a spĕchowarjam serbskeho pismowstwa dawa so z tutym k wĕdźenju, zo chcyli sebi tak ruče kaž móžno **„Łužiskeho Serba“** skazać, pak w Smolerjec knihićišćerni, pak pola: **M. Žur, Bautzen, Petrikirche 9.** Płaćizna połłĕtnje do hód 75 np., po pósće pod křižnym zwjazkom 90 np. Hač dotal su hižo **tři** čisła wušłe. Štóž snadź wšitke čisła dostał njeje a sebi „Serba“ hižo skazał, njech so też na prjedy spomnjenu adresu wobroći.

Dla proklamĕrowanja wobeju kandidatow sa krajny ßejm budźe ßo **4. oktobra** popołdnju 1/2 2 hodźin w **Tschoppez hosćenzu** w **Ssrjedźnej Hórzy** powschitkowna

wólbna shromadźišna

wotbywacź, na kotruž ßo wschitzy wušwolerjo Rósborsko-Wojerowskeho wólbneho wokrjeża najnaležnischo a najpodwolnischo pscheproschuja.

Wólbny komitej Rósborskeho wokrjeża.

S Albert. Biehayn. S Blumenthal. Birke. S Diesbach. Kade. Kirschbaum-Springer. Klihm. Kurzhalz. Morgenroth. Pötschke. Poster. Riebel. Schober w Rjećizy. **Schober** w Dubzu. **Tabor. Tölke. S Wiedebach. Lucke.**

Cźeßny wĕnz na row

njebo

Marje Amalije, Jana Augusta Lehnerta w Zokowje

druheje mandźelskeje dźowki.

Sprawna duscha pobožna,
Twój bĕh jara krótki bĕsche,
Cźeßna knjeżna Marija,
Ty žno sahe domoj dźĕsche,
Ssy nětk pola Jesußa
Jeho luba njewjesta.
Pola Huski w Zokowje
Bu ty cźeßna narodźena
A kaž stare waschnje je,
Hižom tśeći dźeń bu kschcźena,
Hdyž ßy mjena dostała
Marija Amalija.
Do schule też do Huski
Wóßom lět ßy pokhodźiła,
Pon też w Huszy we zyrkwi
Kschcźeńki ßlub ßy wobnowiła,
Potom doma była ßy
Lubym starschim k pomozy.
Bórzy pak ßy skhorita,
Khorosćź „diftheritis“ bĕsche,
Duž cźi pomoz lĕkarska
Niczo pomhacź njemóżesche,
Tak we młodych lĕtach ty
Sahe ßwój bĕh wobsankny.
Njedźelu do khorosće,
Kotraž schtyri dny je trała,
Ssy h'schcźe strowa, pokutnje
W Božim domje wužiwała
Khrysta wĕrne cźĕło — krej
Na dompucź k tom' sbóżnikej.
Hdyž ty na tym ßwĕcźe jow
Pjatnacźe lĕt žiwa bĕsche
A h'schcźe wóßom mĕßazow,
Dha ty s toho ßwĕta dźĕsche,
Tak dwaj dnjej do Michała
Loni ßwój bĕh dokonja.
Ty we twojej khorosćźi
Pschezo cźicha, ßwĕrna bĕsche
A žno w sbóżnej nadźiji
Docźakacź ty njemóżesche,
So twój sbóżnik po tebje
Hischcźe pschezo njepschińdźe.
Hdyž pschi cźežkim bĕdźenju
Pschi tym twojim ßmjertnym kožu
Starschi s płaczom proschachu,
So by ty psches hnadu Božu
Saßo strowosćź dostała,
Dha bĕ ty ßo srudźiła.
Twoja žadosćź jenicźka,
Kiž ßy ty tu pschezo mĕła,
Bĕ, so by po' Jesußa
Doma w Božim raju była —
Twoja žadosćź woprawdźe
Nětko dopjelnjena je.
Tak ty na tym ßwĕcźe jow
Jesußa žno lubowasche,
Sswětnych hrĕschnych wjeßelow
Ty ßo pschezo sdalowasche,
Duž twój sbóżnik sahe cźe
S hrĕschnoh' ßwĕta wuwjedźe.
Twoje lube towarschki,
Kiž cźe ßwĕru wopytachu
A we twojej khorosćźi
S Božim ßłowom troschtowachu,
Tym wschak, luba Marja, ty
Wotproßyła wschitko ßy.
S luboscźu jim prajesche:
„Krótki je nasch cźaß na ßwĕcźi,
Duž ßo hrĕchow sdalujcźe,
Budźcźe lube Boże dźĕcźi,
So też — kaž ja — wjeßele
Sbóżnje wumrjecź mózecźe.“
S njebja wam nětk pschiwoła:
„Luby nano, luba macźe!
Wo mnje abo moje dla
Wy ßo rudźicź njetrjebacźe;
Bratrja, ßotra, njeplaczcźe —
Mi nětk jara derje je!“
Jeje row, kiž w Huszy je,
Wschitzy rady wopytacźe
A jón rjenje pyschicźe,
„Wótcźenasch“ tam wuspĕwacźe;
Wam je, hdyž scźe pschi rowi,
Kaž s njej byschcźe rĕcźeli.
Tak je lubych starschich jow,
Jenu ßotru wopuschćźila,
Bratrow tśjoch a pschecźelow,
Kiž je wschitkich lubo mĕła —
Junkrócź hischcźe božemje
Wam wschĕm praji wutrobnje.
Dźak budź žónskej młodosćźi,
Kiž ju w kaschcźu wupyschachu,
Mužskej, kiž też tehdy ji
Posawnistow wobstarachu,
Pschecźelam a ßußodam
Horzy dźak wschĕm wuprajam.

Tak śpi derje, Marija,
Cźišche twoje ßmjertne spanje,
Hacź nam junu saßwita
Tamne sbóżne kraßne ranje,
Hdyž cźe Bóh saß' wubudźi
A waß wschĕch saß' sjednocźi.

Na žadanje lubeje kmótry **Lejny Lehnertoweje** w Zokowje

Pětr Młónk.

Khosej

w wulkim wubjerku

po wschĕch płaćišnach,

pschi wotewsacźu 5 puntow tuńscho

porucza

Richard Neumann

na snutskownej lawskej haßy.

Wschelake družiny

zokora zyłeho a drobneho,
rósynkow,
korinthow,
wschĕch korjenjow,
syropa atd.

porucza po najtuńischich płaćišnach

Richard Neumann.

W Lahowje

njedźelu **reje,** na kotrež pschecźelnje pscheproschuje **Nowak.**

Schulerjo

dostanu pschistojnu a tunju pensiju. Dalsche je shonicź pod chiffru **J. K.** w wudawarni Serb. Nowin.

Schulerjo

dostanu dobru a tunju pensiju na bohatej haßy 5 po 3 skhodach.

Cźista, ródna holza se wßy, w domskich dźĕłach a w schatach nashonita, ßo najposdźišcho k 1. januarej 1886 sa dobru msdu pyta na snutskownej lawskej haßy 5, I.

Starschi njeżenjeny **hetman** s dobrymi wopißmami, dobry dźĕłacźeŕ a žadyn picźk, dostanje ßłužbu k nowemu lĕtu 1886 na knjeżim dworje w **Sarĕcźu.**

K dopomnjecźu

Lejny, Handrija a **Marje Wjazkez**

w Rakezach,

kiž dorosćźeni wschitzy sa 9 njedźel wumrjechu.

Poßwjecźiła **Lejna W.** s Wbohowa.

Hdyž synki swjeßelene
Dom nĕhdy pjelnjachu
A dźĕcźi dorosćźene
Rad starschim ßłużachu:
Tam stupi jandźel Boži,
Kiž prawo ßmjercze ma,
A ßwoju ruku skoži
Na młode žiwjenja.
My tebje žarujemy,
Ty sprawny, dźĕławy,
A wamaj sapłaknjemy,
Wój ßotsje njewiny.
A tola pytaj mĕra,
Ty duscha w styskhosćźi;
Wschak nascha sbóżna wĕra
Naß takle powucźi:
Jim lóß na mĕsto jaßne
Je panyk nadobo,
A hižo herbstwo kraßne
Je jim ßo dostało.

(K tomu cźißłu pschiłoha.)

Czeſczenym Serbam najpodwolniſcho k nawjedźenju dawam, ſo tež **žónſku draſtu** pſchedawam a poruczam

ſymſke mantle wot 11 mk.,
dublowe pjeſle „ 5 mk. 50 np.,
plüſchowe jaki „ 4 mk. 50 np.

Moje mantle a jaki ßo pſches **dobre tkaniny, duſchne dźĕło, wubjerne ßedźenje** a **tunje płaćiſny** wuſnamjenjeja.

Richard Gautzsch

na hłownym torhoſchću pódla kupnizy.

Pſchi pſchedawanju ßo ßerbſki rĕću.

Khofej

ſeleny, punt po 60, 70, 80 hać 160 np.,

paleny khofej,

wſchĕdnje cźerſtwy, punt po 80, 90, 100—200 np.

Jako **woßebitoſcź** najnaležniſcho poruczam

Karlsbadſke měſchenje,

punt po 160, 180 a 200 np., a dawam pſchi wotewſaću 5 puntow rabatt.

J. G. Klingſt Nachfolger
na bohatej haßy 16.

Hróchowu kolbaßu

pſchezo cźerſtwu, punt po 65 np. poruća

J. G. Klingſt Nachfolger
na bohatej haßy 16.

Butru

najlĕpſchu margarinſku (ſa kucheń a pjekarſtwo wubjernu) po cźwizach, puntach a wuważenu poruća

J. G. Klingſt Nachfolger
na bohatej haßy 16.

Tykanzowe korjenje po 10 a 20 np.,
korjenjowy wolij po 25 np.,
ſafran zyły a tołczeny,
zitronowy wolij,
korjenje zyłe a tołczene
poruczá **hrodowſka haptyka.**

Parna fabrika

ſchokolady, zokrowych tworow a mjedowych tykanzow

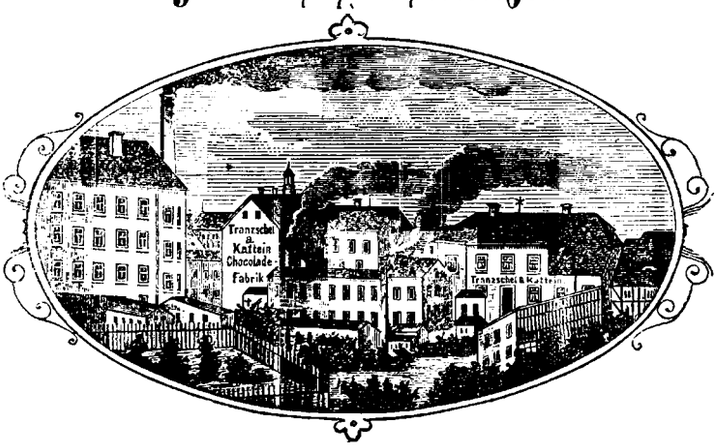

Rudolfa Katteina,

prjedy **Tranzschela a Katteina,**

w Budyſchinje

na hoſpitalſkej haßy 7 a rózowej haßy 10

poruća

ßwoje cźiſte a dobre fabrikaty po jara tunich płaćiſnach.

Katteinowy Budyſchſki konfekt: 1/4 punta po 15 np.

Schtóž ßo nahlenzy boji

abo kotrehož je wona hižo podeſchła, abo ſchtóž na wjercźenje, ſkromjenje, bjeſſparnoſcź, khore nervy cźerpi, njech ßebi knižku „Wo wobróćźu a wotſtronjenju nahlenzy", 3. nakład, wot ſpißaćela, nĕhduſcheho krajno-woboreneho bataillonſkeho lĕkarja R. **Weißmanna** w Wilshofenje w Bajerſkej, darmo a franko ſkaſa.

A. E. Werner

na bohatej haßy 67

poruća ßwój

wulki ſklad

wokmjaneho pſchedźena, tapißerijow, kapotow;
židźanych, chenillowych a wokmjanych rubiſchćow;
trikotowych taillow, łazow a dźĕćźazeje draſty;
nohajzow, ſchtaktow, poſamentow;
knefłow, rüſchow atd.

jenož w dobrych družinach po najtuniſchich płaćiſnach.

Po płaćiſnach nĕtcźiſcheho cźaßa porućam

khĕžorſki wucźaß, mĕrzu po 1 mk. 8 np.,
khĕžorſki wucźaß 2. družinu, mĕrzu po 90 np.,
ſkotojaßky, punt po 13 np.,
krupy, punt po 14 np.,
jĕdźny rajß, punt po 15 np.,
hejduſchku, punt po 16 np.,
ßoki, punt po 16 np.,
ßuny, punt po 14 np.,
pſchenicźny griß, punt po 18 np.,
hróch, punt po 12 np.,
ßuſchene boßniſke ßłowki, punt po 22 np.

C. Kahrowe
pſchi póſtſkej kowarni
na žitnych wikach.

Deki ſa puczowanje

jenoż w dobrych družinach wot 6 mk.,

konjaze deki

ſ rukowanjom ſa cziſtu wołmu po 3 mk.,

deki na ſofy, ſtwinſke rubiſchcza,

poczehnjenje ſa ſofy, jako katun, kożane ßukno, damaſt a rips,

bĕle a piſane gardiny, rulowy, rulowowe żerdże, gardinowe żerdże, poßleſchczowe wodżewy, blidowe krywy, tepichi

porucza po wurjadnje tunich płaczíſnach

Ludwig Kuhlmann

w Budyſchinje w kupnizy (gewandhaus).

Dowolam ßebi najpodwolniſcho k nawjedżenju dacz, ſo ßu wſchĕ **nowe naſymſke** a **ſymſke**

tkaniny ſa wobleczenja, kholowy a ſwjerſchniki

doſchłe. Skład runje każ w proſtych tak też w woßebnych wĕzach wulki wubjerk poſkicza.

Hotowe wobleczenja ſe ßuknju abo pikeſchu, naſymſke a ſymſke ſwjerſchniki

poruczam w **wulkotnym wubjerku** jenoż ſ trajnych tkaninow derje dżĕłane.

Nowoſcze

żónſkich deſchczínych mantlow

w pſchekwapjazej wſchelakoſczi a w bohatym wubjerku.

Płaczíſny wſchĕch wĕzow ßu niżſche hacz hdy prjedy a ſłożuja ßo po wulkotnych tunich kupjach, wote mnje ſa tutu ſymu czinjenych.

Njeprózuju ßo na żane waſchnje, na ſchkodu dobroſcze tuni bycz, ale jenoż pſches praktiſke a dobytkne **dżĕło** a zyle mały **wużitk.**

Shorjelſki magazin

hotoweje mużſkeje, żónſkeje a dżĕczazeje draſty

Moritza Waſſermanna,

Na bohatej haßy. krawſkeho miſchtra. **Na bohatej haßy.**

Koßy,

każ jĕd rĕſaze, porucza

Paul Walther

pſchi żitnych wikach.

Turkowſke ßłowki

najrjeńſche a najwjetſche, kotrez ßu doſtacz, porucza hiſchcze tunjo

Moritz Mjerwa

na mjaßowym torhoſchczu, deſtillazija najlĕpſchich likĕrow.

Emma ſwud. Jorwerkowa

porucza ßwój wulki derje ſrjadowany ſkład

żaketow, manteletow a jakow

ſe ßomota, kaſchemira a ßukna

w wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczíſnach a proßy wo dobroczíwe wobkedżbowanje.

Na hłownym torhoſchczu 5 ſ napſchecza hłowneje ſtraże (hawptwachi).

Khoſejowy ſkład.

Ssylnje a derje ßłodżazy hiżo po 80 do 200 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow hiſchcze tuńſcho, **pakeny khoſej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodże poruczataj

bratraj Mĕrſchej

na żitnych wikach.

Kalijowe mydło, ßuche, punt po 50 np.,
jadriwe mydło, ßuche, punt po 40 np.,
kojowe mydło, ßuche, punt po 36 np.,
pſcheńczny ſchterku, punt po 22 np.,
kónzatu ſchterku, najlĕpſchu, punt po 30 np.,
ſoda kryſtalizowany, najcziſcziſchi, punt po 5 np.,
bĕrnjazu muku, punt po 13 np.,
bĕłazy ſoda H. Puyowy, pakczik po 10 np.,
wubjerny ßrĕdk ſa ſchaty a hoſpodarſtwo,
żiwizowe mydło, maſne mydło w wſchelakich družinach
pſchedawa tunjo

H. Puy w Budyſchinje, mydłarnja.

Najlĕpſche a najtuniſche

zigary

w najwjetſchim wubjerku porucza

Th. Grumbt

na ſwonkownej lawſkej haßy a w kupnizy.

Koprowy vitriol

k naczinjenju pſcheńzy najlĕpſchi a najtuńſchi pola

Strauch & Kolde,

drogowe khłamy k ſłotemu worku

3 na kamjeńtnej haßy 3.

Koprowy vitriol

zyły a tołczeny

k naczinjenju pſcheńzy porucza

hrodowſka haptyka.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,

każ też **wutrjeny len** kupuje po kóżdej dżĕlbje a kóżdy dżeń mechaniſka dżĕłopſchadownja w Hajnizach, tola w Budyſchinje ßo jenoż **trjeny len,** a to jenoż ßobotu w Grützneroz domje, ſ nutskhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Strowe kruſchwinowe drjewo

kupuje po najwyſchſchej płaczíſnje

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Ruczne göpelowe młócźaze maschiny, ßykanjowe maschiny, schrótowanske maschiny atd.

ſ fabriki **Ph. Mayfarth & Co.** w **Frankfurcze** n./M. ma na ſkładze a pſchedawa po fabrikſkich płaczišnach ſ połóženjom płaczenja. Rukowanje a pruhowanſki czaß.

C. Hultſch w Nĕczinje pola Pomorz.

Mjenowane maſchiny ßu kóždu ßobotu na žitnych wikach w **Budyſchinje** wuſtajene a pſchezo dostacź w hoſczenzu „k ſłotej hwĕſdze" tam.

Kolonialtworowe a spirituosowe khlamy

Adolfa Rämſcha w Budyſchinje

pſchi butrowych wikach

poruczeja ßwojim czeſczenym wotebjerarjam

zyły zokor w kłobukach punt po 34, 35 a 38 np., po puntach po 38, 40 a 44 np.,
lompowy zokor punt po 34 np.,
drobny zokor punt po 33 np.,
kóſtkaty zokor punt po 35 np.,
ſyrop wubjernje ßłódki punt po 18 np., pſchi 5 puntach po 16 np.,
zokrowy ſyrop punt po 30, 36 a 40 np.,
khoſej ſeleny, ßylny a derje ßłodźazy, punt po 70, 80, 90, 100 hacź 130 np., pſchi 5 puntach punt 5 hacź 10 np. tuńſcho,
khoſej paleny, ßylny a derje ßłodźazy, punt po 80, 100 a 120np.,
ßwinjazy ſchmalz, Hamburgſki, punt po 60 np.,
ſſ. margarinſku butru khanu po 1 mk. 40 np.

A. Tschentscher

ſchatowa fabrika a wuhotowanſki magazin w Budyſchinje

w kupnizy, pſchi torhoſcheźu.

Fabrika a ſkład wſchĕch druźinow

mužſkich, žónſkich a dźĕczazych ſchatow.

Hotowe njewjeſczinſke a dźĕczaze wuhotowanja.

* * *

Bohaty wubjerk a najlĕpſche wudźĕłki

kožowych ſchatow	**kupjelnſkich ſchatow**
blidowych ſchatow	**khĕžnych ſchatow**
kuchinſkich ſchatow	**czeladniſkich ſchatow.**

Woßebitoſcź:

Swjerſchne koſchle po mĕrje.

Paleny khoſej,

wubjernje ßłodźazy, punt po 100 a 120 np.,

porucza pſchezo czerſtwy **Th. Grumbt**

na ſwonkownej lawſkej haßy.

Žónſke mantle, paletoty, ßomoczane żakety ßo rjenje a trajnje ſ nowa barbja a ßo po žadanju wuporjedźa

w parnej barbjerni **W. Kellinga.**

Tkaniny k ßuknjam

6/4 ſchĕroke, nowe rjane muſtry, łóhcź po 40—45 np.;

tkaniny k ßuknjam

zyle rjanu köprowu tworu w jara rjanych muſtrach, łóhcź po 48—50 np.;

koſchlowy barchent

dobru, barbunjepuſchczatu, jara trajnu tworu w wſchelakich druźinach a muſtrach po jara tunich płaczišnach;

rubiſchcza wokolo žiwota, na hłowu a wokolo ſchije

w wulkim wubjerku, židźane, wołmjane a połwołmjane;

draſtne tkaniny a katuny,

ſa ſchewzow a ſchwalcze **podſchiwſke tkaniny** po fabrikſkich płaczišnach dobrocziwemu wobkedźbowanju poruczam.

C. A. Pech

na hlownym torhoſcheźu

pódla mĕſchczanſkeje haptyki.

W pſchedawarni ßo herbſki rĕczi.

Jara tunje ale wĕſte płaczišny, ſo bych kóždemu mje poczeſczażemu jenak tunjo a derje poßłužicź mógł.

C. F. Kloss

4 na žitnej haßy 4.

S tutym najpodwolniſcho k nawjedźenju dawam, ſo ßym k ßwojej 20 lĕt dołho wobſtejazej pſchedawarni holczeje a žónſkeje draſty też pſchedawarnju **mužſkeje a hólczeje draſty** pſchipołożił. Skaſana draſta po mĕrje ßo derje ſhotowi. Stajnje budu ßo prózowacź, jenoż ſ dobrej, hódnej tworu poßłužecź, a toho dla wo dobrocziwy pſchiſtup proſchu.

S poczeſczowanjom

C. F. Kloss

4 na žitnej haßy 4.

Carl Noack w Budyſchinje

na žitnej haßy

porucza

rajß punt po 13, 15, 18, 20, 24, 30 a 40 np.,
khoſej ſeleny punt po 70, 75, 80, 90 a 100 np.,
zokor punt po 30, 32, 36 a 40 np.,
zokrowy ſyrop punt po 18, 20, 30 a 36 np.,
jerje nowe ßuſchene po 8 a 10 np.,
jerje najlĕpſche matjeßowe po 14 a 15 np.,
jerje nowe po 6, 7 a 8 np.,
jerje marinĕrowane po 12 a 15 np.,
petrolej w picželach a jenotliwje punt po 13 a 14 np.,
ripikojty wolij cziſczeny punt po 36 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow po 32 np.,
zigary, dobra wotležana twora, 100 ſchtuk po 180, 200, 220 a 240 np.,
eziſty palenz liter po 16, 18 a 20 np.,
ßłódke palenzy liter po 35 a 40 np.,
dwójne likĕry liter po 60 np.

Wo **Paul Kneifelowej** **włoßowej tinkturje.**

Knjeſej P. Kneifelej w Draždźanach. — Ta wot Waß wunamakana włoßowa tinktura je mi wurjadne ßłužby cziniła. Hacź runje je wupadowanje włoßow w naſchej ßwójbje herbſke, je ßo tola po krótkim nałožowanju nowy włoßowy róſt na dotal hołych mĕſtnach ſałożił. Wam ſ tutym dźak prajizy ſawoſtanu — **Richard ryczeŕ ſ Enſe-Sachs,** ryczeŕkubler, 21. haprleje.

Horejſcha tinktura je w Budyſchinje jenoż dostacź pola **Ernſta Mittaſcha** pſchi Pĕtrowſkej zyrkwi. W bleſchkach po 1, 2 a 3 mk.

Richard Gautzsch

na hlownym torhoſchczu

porucza

ſa naſymu a ſymu

lama

(czíſtu wołmu)

wjazy hacz 80 zyle **nowych** muſtrow

łóhcź po 100, 120, 150, 170, 200, 250 np.;

pollama

w najrjeńſchich lama-muſtrach, tołſtu wołmjanu tworu,

łóhcź po 35, 40, 45 np.;

ſzyluy köper

(ſaſtupuje doſpołnje czíſtowołmjanu tworu po dżerżenju a czopłocże)

łóhcź po 50 a 60 np.;

koſchlowy barchent

wulkotnje ſzo trjebaza twora, kotrejež mam wulki ſkład we wſchěch móżnych drużinach,

łóhcź po 20, 25, 30, 35, 40, 50 np.;

kalmuk

łóhcź po 35, 40, 45 np.;

plüſch

łóhcź po 200, 250, 300, 350 np.;

aſtrachan, krimmer, tkaniny k poczehnjenju kożuchow, barchent k jakam, lama-rubiſchcża ſ krużenkami a bjes nich, **barchentowe rubiſchcża, wołmjane rubiſchcża** po 50 np., **taillowe rubiſchcża, ſchórzuchi, żidżane a połżidżane rubiſchcża**

ſa mużſkich a żónſke.

Na wulkej bratrowſkej haßy 6.

So bychmoj naſchim wjeßnym wotbjerarjeam ſtajnje czerſtwy paleny

khofej

poſkiczecź móhłoj, palimoj jón wot nětka kóżdu ßrjedu a ßobotu rano a poruczamoj ſa wubjernje ßłodżaze drużiny punt po 100, 120 a 140 np.

Ginzel & Ritscher

na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Naju ſa **dobry** a **ßłódki ſnaty palenz,** toho runja **hórki, rum** a **czíſty** poruczamoj po jara tunich płaczíſnach

Ginzel & Ritscher

na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Khofej

Na wulkej bratrowſkej haßy 6.

w derje ßłodżazych drużinach punt po 70, 80, 90 hacz 150 np., pſchi wotewſaczu 5 puntow tuńſcho,

drobny a **zyły zokor** nanajtuńſcho,

raiß po 13 np.,

krupy po 15 np.,

jahły, hejduſchku, bělenu a njebělenu,

hróch, ßo lohzy warjazy,

nowe ßoki

a najlěpſche **nudle** k **lamanju** po móżno tunich płaczíſnach poruczataj

Ginzel & Ritſcher

na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Mydlarńja H. Lehmanna

w Budyſchinje

na hornczerſkej haßy czíßło 3 a na żitnej haßy czíßło 3

porucza ßlědowaze wudżěłki po poniżenych płaczíſnach w ſnatych dobrych drużinach:

jadriwe mydło I (kalijowe mydło)	**punt po 50 np.,**	pſchi wotewſaczu 5 puntow po płaczíſnu poniża,
jadriwe mydło II	„ „ 40 „	
żiwizojte jadromydło	„ „ 40 „	
Eſchwegſke mydło	„ „ 36 „	
czíſczaze mydło	„ „ 30 „	
jendżelſke běłaze (błejchowaze) mydło	„ „ 20 „	
maſne mydło	**punt po 25, 28 a 30** „	
ßtryſt. ſoda	**punt po 5** „	

petrolej punt po 14 np., pſchi wjazy puntach po 13 np., raißowu a pſcheńczun ſchterku po najtuńſchich płaczíſnach.

Wſchěm, kotſiž na wobſchkodżenje czerpja, poruczam ßwoje derje dżěłane **wenzy** ſ pjerom a bjes njeho, **pupkowe ſchlebjerdki, klyſopompy, podwuklyſtěry, nadrowe klobuczki, gumijowe podłożki** ſ najlěpſcheje drużiny pſchi potrjebje dobroczíwemu wobkedżbowanju.

K. R. Lory, bandagiſt

8 na ſchulerſkej haßy 8.

Schtož ſ bandażow na ſkładze nimam, toho runja wſchě porjedżenja, do mojeho rjemjeßka ßłuſchaze, ſa krótki czaß zyle po żadanju a měrje po najtuńſchej płaczíſnje wobſtaram.

Khofej:

Santos
derje ßłodżazy
ſeleny punt po 65 np.,
paleny = = 80 =

Kampinas
wubjernje ßłodżazy
ſeleny punt po 70 np.,
paleny = = 90 =

Mexikanſki
jara derje a ßylnje ßłodżazy
ſeleny punt po 80 np.,
paleny = = 100 =

Java a Ceylon
najlěpſchi po ßłodże
ſeleny punt po 100 np.,
paleny = = 120 =

porucza

Hermann Kunack

w Budyſchinje na bohatej haßy 8.

Nowe jerje,

dobre tucżne ryby, po najtuńſchich płaczíſnach porucza

Hermann Kunack.

---

10 puntow

ſłamaneho raißa po 125 np.,
ßrěnjeho raißa = 140 =
dobreho raißa = 160 =

porucza

Hermann Kunack

na bohatej haßy 8.

Wulke róſynki,
małe róſynki,
dróbny zokor,
zyły zokor,
mandle ßłódke a hórke,
zymt, ſafran,
muſchkatowe kwěty

porucza jenož w wubjernych dobroſczach po najtuńſchich płaczíſnach

Th. Grumbt.

Khofej

wot najtuńſchich hacz do najlěpſchich drużinow, jara derje ßłodżazy, porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Jerje,

wulke, tucżne ryby, najtuńſcho porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Hamburg-Amerika.

Kóżdu ßrjedu a njedżelu do New-Yorka

ſ póſtſkimi parołódżemi

Hamburgsko-Amerikanskeho paketjězdneho akcijskeho towarſtwa.

Wukaſanje a pſchewjeſne pißma dawa

No. 867. **Albert Meiſel** w Budyſchinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 41. **Sobotu 10. oktobra 1885.** **Lětnik 44.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Khěžorske hońtwy w Schtyrskej, na kotrychž so Jeho Majestoscz kral Albert kaž hewak tak tež lětsa wobdźěla, su hacž dotal wot najhubjeńscheho wjedra pschewodźene byle. Ssněh, deschcz a wětry druhdy honjenje zyle sadźěwachu. Najpschihodnische wjedro bě 3. oktobra, kotryž dźeń so hońtwa pod snědowej alpu wotbywasche; kral Albert je tam 5 kamsykow potsělał.

— Ssrjedu popołdnju su wušud sozialistiskeho prozesa pscheds Khemnitzskim sudom wosjewili. Wschitkich wobskorženych njewinowatych spósnachu.

— Cžaš, w kotrymž ma so nowy wójwoda sa Braunschweigsku wuswolicz, so pschezo bóle bliži. 19. oktobra so krajny sejm powoła, so by wo tejle należnoscži wobsamknuł. Braunschweigska knježerstwowa rada a krajni sastupjerjo su pjecza hižo pschez jene, komu Braunschweigski wójwodski kłobuk poskicza. Kaž tamnische nowiny pišaju, budże so s dowolnoscžu němskeho khěžora krajnemu sejmej pruski prynz Albrecht sa noweho knježerja poruczicz.

— S ruskich a awstriskich poddanow, w Pruskej bydlazych, kotrychž je pruske knježerstwo s kraja wupokasało, je jich wjele pschez wupokasanje do najwjetscheho hubjenstwa storczenych. Posnańske nowiny bjes druhim pišaju: Jeneho dźěłaczerja s Torna, kotryž chzyšche so se swojej swójbu do Ruskeje podacz, ruska wyschnoscz pschez mjesy njepuschczi, dokelž mějesche jenož wupokasanske pismo, niz pak nusne legitimazije pschi sebi. Tak so sta, so dyrbjesche so sašo do Pruskeje wróczicz a se žonu a dźěczimi pod hołym njebjom nozowacz. — Jedyn ratarski sastojnik, kotryž hižo 15 lět dołho w Pruskej bydli, dosta poruczność, se žonu a schescžimi dźěczimi pruski kraj wopuschczicz. 2. oktobra se swojej swójbu do Inowrazlawa wotjědże, tola, hdyž do Ruskeje dojědże, jeho wotpokasachu; duž jemu niczo druhe wysche njewosta, hacž so do Pruskeje wróczicz. W Tornje so na ruskeho konsula wobroczi, tón jemu wotmolwjenje da, so wo pschijeczu wupokasanych bjes ruskim a pruskim knježerstwom hischcze wuczinjenja dozpite njejsu, a so jemu toho dla pomhacz njemóže. Tež w Litwje je nětko knježerstwo sapoczało, wukrajenjow wupokasacz. Tu je wupokasanje wjele tajkich podeschko, kotsiž su, so bychu so wojerskeje słužby sminuli, s Ruskeje cžekli. Tuczi s hromadami wyschnoscz s prózstwu nadběhuja, so by so wupokasanje wrócziło abo wotstorczło. W wjazorych padach je so tež wupokasanje wotstorczło, tola so by so wukas wróczo wšak, niczo słyschecz njeje.

Awstrija. W Czechach je so w tych stronach, hdyž Czesca a Němzy mjesuja, lětsa měr pschez njepschecželnoscz, bjes woběmaj ludomaj knježazu, na wjazorych městach kasyk. Poslednje njedźele běchu so na woběmaj stronomaj trochu směrowali, tola czischina bě jenož nasdatna, 4. oktobra je so wona pschez dynamitowy atentat w Duchzowje na hrósbne waschnje pschetorhnuła. Atentat je so pschecziwo hoscženzej stał, w kotrymž ma tamnische czěske towarstwo salu wotnajenu. Sapuscženje, kotrež je so pschez dynamitowe rosbuchnjenje naczinilo, so w swojich rosměrach wopisacz njehodźi. Wschě wokna a durje buchu rostorhane a do wschěch stron rosmjetane. Wschě wudwjerna a woknowe ramy su wutorhnjene a rosbite, toho runja durje same; woknowe schkleńzy, kotrež na někotrych městach s hromadamiležachu, sarychu so do wobrasow a do jich wobłukow. Wschě woknowe schkleńzy s napschecznych dźesacz khěžow, s kotrychž su poslednje tsi 175 krocželow sdalene, buchu pschez njesměrny powětrowy stork rostłóczene, jedyn stołp w dworje a dworowe wrota rosražene. Hromada dynamita je s najmjeńscha poltsecza punta wažiła, hewak njeby telko mozy měł. Wonka pod salinym woknom je zyle jasnje město widźecz, hdźež su dynamit położili a hdźež je wón rosbuchnuł. Hdy budźichu dynamit do sale położili, budźische zyły dom do powětra slecz a wjele ludźi budźische žiwjenje sbubiło. Tak pak su wschitzy se strachom woteschli. Sala hrósbny wobras poskicżuje. Wscho je sniczene a s murje su zyke kruchi pschez mózne rosbuchnjenje wutorhnjene. Žandarmojo su wuliczili, so je so 244 woknowych schkleńzow rosrasyło. Wschitzy wobydlerjo domu, kotsiž runje spachu, buchu s wubuchom s kožow czišnjeni. Wo wosobje słóstnika, kotryž je njeskutk wobeschoł, hacž dotal njedźiwajo wscheho pytanja niczo snate njeje. Njeknicžomny atentat je po zykej Awstriji khutny saczischcz sczinił. Na awstriskej khěžorstwowej radze su czěszy sapósłanzy žadanje stajili, so by knježerstwo krute naprawy poruczilo, kotrež bychu njespodobnym wobstejnoscžam w Czechach bórzy kónz sczinile.

— W kroatskim sejmje, kotryž ma sławu, so so w nim najwjazy ropotnych debatow měwa, so 5. oktobra wo statnych aktach, wot kroatskeho knježerstwa madźarskemu pschepodatych, jednasche. Kroatski banus, hrabja Khuen, wot luda hłuboko hidźeny, dokelž je Madźaram, surowym podtłóczerjam kroatskeho luda, posłužny a so wo jich pschecželstwo prózuje, bě tele akty samopaschnje Madźaram pschewostajił. Hdyž jemu na sejmje jeho samopaschnoscz porokowachu, so hrabja Khuen s tym samolwicz spyta, so rosestaji, so je kraj mjenowane akty s njeprawom wobsedźał. Radikalna strona so pschez tele słowa do njewurjeknjomneje njembroscze staji a jeho dalschu rěcz s kschikami: „Won s nim! Nasch kraj je sprawny, tola nas su wurubili; to njeje loyalne. Kral je nam akty pschepodał!“ pschewoła. Hrabja Khuen widźo, so dale rěczecz njemóže, swoje sydło wopuschczi, so by se sale wuschoł. Nětko skandal najwyschschi stopjeń dostupi. Prjedy hacž bě banus se sale won, so Starczewicz a drusy radikalni sa nim wala a jeho se sale won czišnu. Liberalna strona, banusej pschiwisowaza, dźeń posdźischo so bojo, so so skandale wobnowja, wobsamknu, Starczewicza a tych druhich radikalnych, kotsiž su so na banusu pschepschimali, na dléschi czaš wot poseddenjow wusamknucz. So bychu banusa, khěžoroweho sastupjerja, se sejma wucziśli, so hischcze hacž dotal w Kroatskej zenje stało njeje. Ludowa roshorjenoscz pschecziwo knježerstwu, kotrež s Madźarami dobre pschecželstwo dźerži, s kóždym dnjom bóle roscze a wona budże dale so po kraju rosschěrjecz a skónczinje snadź sběžk wudyri, jeli so so w knježerstwje pscheměnjenje njestanje, kajkež sebi kroatiski lud žada.

Franzowska. Wólby w Franzowskej su swět do wulkeho spodźiwanja stajiłe. Powschitkownje bě so wotczakało, so s wólbow republikanska strona jako dobyczerka wuńdże. Duž bě pschekwapjenje

cźim wjetſche, hdyž bu ſnate, ſo ßu pſchiwißowarjo kralowſkeje ſtrony, monarchiſtojo, wulke dobycźe ſcźinili. Mĕſto dotalnych 77 budźa woni w pſchichodnym parlamencźe ſ najmjeńſcha 200 ſaſtupjerjow liczicź. Franzowſki lud je wĕcźneho pſchemĕnjenja w knjeżerſtwje žyty. Pod republiku je ßo Franzowſkej njeßmĕrnje wulki dołh napraſkał, wikowarſtwo a rjemjeßlniſtwo klaza, a w wukraju Franzowſka dźeń a bóle na waźnoſcźi ſhubjuje, dokelž ſ njej žane móznarſtwo dla njewobſtajnoſcźe knjeżerſtwa do twjerdeho ſwjaſka ſtupicź nochze. Lud toho dla ſaßo ſa monarchiju, njech je kajkaž chze, žada, wona je jim lubſcha, hacž ropotna republika, w kotrejž jenož prawiſnizy wulke ßkowo wjedu a ßo ſ krajnymi dokhodami wobohacźa.

Balkan. Bołharam njebudźe trjeba, ſjednocźenje ßwojeho wótzneho kraja ſ brónju na bitwiſchcźu ſakitacź. Sultan je ſjednocźenje Bołharſkeje pſchipóſnał. Hacž wjerch Alexander jako guvernĕr narańſcheje Rumeliſkeje abo jako wjerch połnózneje a połodniſcheje Bołharſkeje dale ſultanowy vaſal woſtanje, ma ſa Bołharſku jenož mało waźnoſcźe. Wulkomóznarſtwam jeno na tym leži, ſo by ßo Barlinſki mĕr na ſdacźe njeſranjeny ſdźeržał. Tutón napohlad ſdźerżenja wucźinjenjow Barlinſkeho mĕra je nuſny, ſo by ßo druhim balkanſkim ſtatam, woßebje Grichiſkej a Sſerbiji, prawo wſako, kruch turkowſkeho kraja ſa ßo žadacź, ſo by ßo runowaha, pſches ſjenocźenje Bołharſkeje powrócźena, na Balkanje ſdźeržała. Wulkomóznarſtwa budźa Sſerbiju a Grichiſku namołwjecź, ſo dyrbitaj ſ wójnſkimi pſchihotami ſaſtacź. Hacž budźetej tej na tole žadanje poßłuchacź, ma ßo wotcźakacź, nadźije wſchak nĕtko wjele wjazy njeje, ſo pſchi móznej wójnje nĕſchto wudobudźetaj. Turkowſka je ßylna doſcź, hdyž Bołharſka ſ mĕrom woſtanje, Sſerbiju a Grichiſku poraſycź. Do najnjeſpodobniſchich wobſtejnoſczow je kral Milan pſches ſjenocźenje Bołharſkeje pſchiſchoł. Hdyž powjeſcź wo bołharſkej revoluziji k njemu w wukraju dóńdźe, ßo w Winje wot awſtriſkeho miniſtra, hrabje Kalnokya, jemu kruch turkowſkeho kraja jako wurunanje lubjazeho, narĕcźecź da, ßlubicź, ſo w bĕhu pjecź dnjow ßerbſkemu wójſku mjeſy pſchekrocźicź njeda. Sſerbija je pſches to wokomik pſchepaßka, ßo bjes wjele pſchelecźa krwe ſtareje Sſerbije ſmozowacź; nĕtko budźe, hdy by ſtaru Sſerbiju wobßadźicź chzyła, ſ Turkowſkej dołhu wójnu wjeſcź dyrbjecź. Płody tołſteho awſtriſko-ßerbſkeho pſchecźelſtwa, kotrež ßu nĕtko doſrawiłe, budźa kralej Milanej jara hórko ßłodźecź.

Cźorny młynk.

Powjedanczko ſ Thüringſkich horow.

(Pokracźowanje a ſtónczenje.)

Cźorny młynk njemĕrny po ßwojim domje khodźi, pak do młyna, pak horje na łubju, pak do dwora, a tych ßwojich ani njeſtrowi ani ßo ſa rańſche poſtrowjenje njedźakuje — w jeho wutrobje napſchecźiwne cźucźa ſe ßobu ſe ßurowoſcźu wojuja. Duricźka k podſemſkemu khodej bĕ derje ſkhował, je ſ walcźkami zyle pokrył — ſłoto je do dobreho ſkhowa donjeßł. Skónczńje je jemu lózſcho, chze wſcho do Bożeje ruki ſtajicź — hdyž ßu wojazy prjecź, chze mkodźenza ſe ſchkałoby wußwobodźicź — njech jemu potom Bóh dale pomha.

Armanda cźeźke cźorne myßle w ſkałowym jaſtwje tyſcha. Wón je tu tak zyle ßam lutki, žiwy pohrjebany — nichtó tutu khowanku njeſnaje, hacž jenož młynk, jeho hoſpodar. Hdy by nĕtko tón k njeſbożu pſchiſchoł, hdy by jeho Boża ruczka ſajała, hdy bychu jeho Franzowſojo ſa wjednika ßobu wſali — a hdy by potom nan pſchiſchoł, a podarmo ſa ßynom pytał. —

Wotdźĕlenje wojakow k młynej pſchińdźe. Straże jón wubſtupja, wſchĕ pucźe a ſchcźeźki. Lieutenant, ſ wojakami póßłany, ſ hrubym wótrym kłoßom woła: „Hdźe je hoſpodar? Hdźe je deſertĕr? cźert a hela!"

Cźorny młynk tſchepotajźy pſched nim ſteji, offizĕr jeho ſa wutrobno pſchimnu a jeho tſchaßy, tſĕlbowe topora ſchcźercźa, ßyn chze nana ſ rukow franzowſkich njeduſchnikow wußwobodźicź, praßnu jeho do woblicźa a ſ tſĕlbu jeho do žiwota ſtorcźa, ſo ßo ſnak na ſemju wali. Młynkowa wrĕſchcźi — njedźelnicźa to ßłyſchi, ßłyſchi tón ropot, hrube kłoßy, ſchcźercźenje brónje a ßo na ßmjercź ſtrachuje.

„Prajcźe, hdźe je deſertĕr, abo dźicźe k djaßej!" Lieutenant mjecź wucźahnuwſchi hroſy cźorneho młynka ſakłócź. Ssmjercź błĕdy młynk pſched offizĕrom na kolena panje a — pſcheradźi mkodźenza, kotryž je ßo jemu dowĕrił. —

„Nĕ — Bóh mje njewopuſchcźi! Stupy ßo pſchibliżuja! Mój wumóżnik ßo bliži!" — wyſka Armand du Lenoir.

Cźorny młynk błĕdy a tſchepotajo durcźka wotamknje a je wotcźini; w ßwĕżynym ſybole błyſkotaju ßo pſched Armandowymaj wocźomaj — ßwĕtke knefle, epowlety, błyſkota ßo mjecź.

„O — mój Bożo, mój Bożo!" —

„Deſertĕr! Arreſtant!"

A wbohi pſcheradźeny ßo wotwjedźe. —

Pſchipołdnjo je nimo — njemĕr pucźowarja wokoło honi — wón hory pſchebkudźa — wón toho pyta, kotryž ßo dźenża rano pſchi cźitanju wotwołał njeje. Do doka ßo dele ſwĕricź njeßmĕ, ßo praſchejo tukanje ſbudźicź, njeßmĕ.

Bataillonowy ſtab je bjes tym do Gräſenthala dóſchoł. Młynowa wokolnoſcź ßo wójnſzy woźiwja, kompagnije wucźahnuwſchi na młynowej łuzy do kareja ſtupja. Ssrjedź łuki ſhromadźeja ßo wokoło bataillonoweho komandĕra ſtabowy awditor, dwaj wyſchkaj, dwaj wyſchſchej a dwaj niżſchej lieutenantaj, dwaj podoffizĕraj a hiſchcźe jedyn awditor. Dwaj bubonaj ßo na ßo ſtajitaj, wonaj błido pſchedſtajitaj. Wo deſertĕrje wójnſki ßud dźerża — w jeho wotliczńej knižzy cźitaju, ſo je hižo ras, hiſchcźe w Franzowſkej cźeknucź ſpytał a ſo ßu jeho tehdy wobhnadźili — hižo to je ßmjertny wußud. Winika pſchiwjedu — wón k tomu ſteji, ſo je ßwojeho hoſpodarja proßył, ſo by jeho ſkhował a jemu potom k cźeknjenju pomhał — ßudnizy w jeho pſchitomnoſcźi ßudniſku pſchiſßahu wotpołożiwſchi, jeho wotwjeſcź dadźa. Stabowy awditor ßwoje mĕnjenje ſjewi — ßudnizy ßo ſeſtupaju, wuradźuja — awditor wußud napiſche — hłoßy ßu wſchĕ pſches jene — tam ßo žana hwĕſda hnady njeßwĕcźi; pſchedßyda podpiſa wußud, dwaj wyſchkaj jón komandĕrej pſchinjeßetaj. Tón ſ pokhmurjenymaj wocźomaj piſmo pſchehladnuwſchi jo podpiſa a jo offizĕromaj wrócźi — taj jo khwatajo pſchedßydźe wróczo pſchinjeßetaj. Ssud ßo ſaßo ſeſtupuje — cźeßnjata ßmjertna cźiſchina nad zykej ſhromadźiſnu lĕha, kompagnije ßo ani njehibnu, wojakam wutroby klapaju — ßylniſcho hacž pſched bitwu — je to nĕſchto žadławe tajki wójnſki ßud. Saßo deſertĕra pſchiwjedu, ſtabowy awditor jemu wußud cźita:

„Armand du Lenoir ſ Mareuil, ſ Marnſkeho departementa, wojak ſchtwórteje kompagnije ſchtwórteho bataillona tſecźeho regimenta reſervineje infanterije, je winowany a k tomu ſteji, ſo je ſ wotmyßlenjom, ſo by ßo wojerſkeje ßłużby ſminuł, a to woſpjet, ßam, niz w komplocźe, w ßłużbje ßam ſa ßo, niz jako ſaſtupnik, ſe ßwojej montĕrunku a brónju, na marſchu pſchecźiwo njepſchecźelej — do wukraja cźeknucź chzył. Duż ßu jeho po ſakonju k ßmjercźi pſches pólver a kułku ſaßudźili — po prawym!" —

Mkodźenzowej kolenje ßo pſchi poßlednich ßkowach podklaknuſchtej. Nad jeho hłowu ſtabowy awditor kijeſchk ſłama, karej ßo wotewri. Pólny duchowny k Armandej du Lenoir ſtupi, ſo by jeho ſpowjedź ßłyſchał, wón jemu Bożu martru k koſchenju napſchecźo dźerži, wón jemu hrĕchi wodawſchi jeho žohnuje — potom jeho profoß na druhu ſtronu wjedźe, wußlecźe jeho kitel, ſawjaſa jemu wocźi — wóßom muži do prĕdka ſtupi, natykaju tſĕlby, komando ßo da, ſ tſĕlbow ßo wutſĕli — Armand je morwy.

S hory horka je žałoſcźazy kſchik ßłyſchecź — wothłóß jeho ßmjertneho kſchika — abo bĕſche to druhi hłóß? —

Ach, bĕſche to nanowy hłóß. Kſchicźo a rejo ßebi tam horka pod khójnami nan ſatſĕleneho wkoßy ſ hkowy torha, cźißnje ßo na ſemju a w ſadwĕlowanju moch wot ſemje drapa.

Stara młynkowa w womorje leži — njedźelnicźa, wot ſymy tſchaßena, woła, hdyž wutſĕl ßłyſchi, a hróſbne bubnowanje ſa nim, a potom žałoßne kſchiki jejneho pſchichodneho nana; pſchetož cźornemu młynkej komandĕr pjecźadwazecźi nabicź da ſa to, ſo je deſertĕrej pſchi cźĕkanju pomhacź chzył a jemu ſ jenym wojakom, kotryž nĕſchto nĕmſki roſumi, prajicź da, ſo móże ßo ßwojemu Bohu dźakowacź, hdyž je tak hnadnje khoſtany, pſchetož hdy by komandĕr chzył, móhł jeho hnydom ſatſĕlicź dacź, ſo prawo k tomu ma.

Kompagnije wotcźahnu, towarſchojo ſ młynkowej kopaczu ſatſĕlenemu na mĕſtnje, hdźeż je panuł, row ryja, a jeho do njeho puſchcźa, jeho do płachty ſawaliwſchi, kotruż je jim młynkowa darika, kotraż ßo troſchtowacź njemóże nad ßmjercźu młodeho wboheho cźłowjeka.

Bórſy je ſmĕrom — hróſbnje ſmĕrom. Wjecźor maju cźĕło w młynje. Njedźelnicźa je pſches wuſtaty ſtrach na ſymizu ſkhoriła a je rucźe wumrjeła. —

A hdyž je młyn wot nózneje mrokoty ſawaleny a ßamotny row tak cźorny leži ßrjedź młodneje ſeleniny — kleczi na tym rowje muż a woſmje horſchcź tuteje ſemje, ſo by ju ßobu do ßwojeje domiſny wſak, a to je wſcho, ſchtož ſe ßwojej njewuprajnej żałoſcźu ßobu pſchinjeße wot ßwojeho lubeho ßyna ßwĕrnej mandźelſkej a macźeri, kotraż ſe żedźenjom na ßyna cźaka.

A potom ßo wón ſbĕhnje a, ruku wupſcheſtrĕwſchi na młyn, poklecźa bórboze.

A ſ pokhilenej hkowu wón ſaßo na horu horje ſtupa, ſ wotkelž měſtno ßwojeje cžwile a Gräfenthal pſchewidži, a jeho wutroba je ſ boloſczu napjelnjena, jeho duſcha pokna hórkoſcże.

A wón pomyßli na nadžiju, ſ kotrejž je dženßa rano ſ Reichmannsdorfa na tutym puczu ſchoł. S Reichmannsdorfa! kotryž je pſches poklecże maczerje wokhudžił, kotrejž běchu ßyna morili.

A tu ſteji nan, kotremuž ßu ßyna ſkónzowali. A zuſy ſakliwa mkyn, zyke měſto, zyke wójſko a woła ſ njebjeß wiecženje na mordarjow, na jich džěczi a džěczidžěczi.

„Ha! dženßa liczu ſchtyrzeczi lět, dženßa pſched wóßomnacże lětami bu mi Armand narodženy — w jeho rukomaj chzych ſ wjeßelоſczu naju narodnej dnjej ßwjeczicz! A nětko — a nětko tak! Tu ſteju a dyrbju ſadwělowacz a dyrbju ſakliwacz, měſto ſo bych žohnował a ßo modlił, pſchetož wróczu ßo bjes ßyna — bjes ßyna!“ —

Hdyž běchu njedželniczu pohrjebali, mkynkowa ſ czicha žarujo ßwojeho woßyroczeneho wnuka wothladowaſche. Na tamny row da czorny ſchifrowy kamjeń walicz, kotryž hiſchcże dženßa na nim leži, czorny nahi, pſchetož na nim ßo žaneho mocha njeſeleni, na jeho hładkej ſwjerſchnoſczi žane ßymjeſchko pjerſchcże njenamaka, ſo by ſeſkhadžecz móhło.

Po tamnym czaßu czorneho mkynka czaſto ſamyßleneho a mjelczazeho po kraju khodžicz widžachu. Wón ßußodne wßy wopytowaſche a kupowaſche pak pola tutoho pak pola tamneho khlamarja maliczkoſcże ſa dom, płaczeſche ſ napoleond'orami a žadaſche ßebi ßlébro wróczo. Zenje wón wjazy hacz jedyn ſkoty njewuda — a tak ßo žadyn pſchekupz njedohlada, ſo ma czorny mkynk wjele tajkich ſkotych.

Ssyn bu po njeſbožu, kotrez bě jeho podeſchko, hiſchcże bóle ſkupy na ßkowa — a rad ßkyſchеſche, hdyž jemu nan praji, ſo by lepje było, hdy byſchtaj ßo džělikoj. Dwaj hoſpodarjej ſtej runje tak njewuſchnej w mkynje, kaž dwaj jenak twjerdaj mkynſkaj kamjenjej. Wón chze pjenjeſy njebo žony wróczicz, jedyn pſcheczel je jemu je požcził, a chze mkynſtwo ſaßo ßam wjeſcz, dokelž hiſchcże tak ſtary njeje, ſo dyrbjał ruzy do klina położicz. —

Ssyn wotmolwi: „Ssym ſ tym ſpokojom, nano, tak ßo ſ dobrym džělimoj. Mi ßo ſ zyła wot ßmjercże mojeje njebocziczkeje žony žanu hodžinu wjazy w mkynje ſpodobało njeje. Naßadžcże pſchezo pjenjeſy, wosmu je, kwituju wam a dženßa hiſchcże póndu. Tola ſo žaneho franzowſkeho pjenjeſa bjes nimi njeje, te njewosmu, te njemóžu wuwidžecz!“

Czorny mkynk ßo poßlednjeje ßady ßynoweje rěcże naſtróži — džijeſche ßnadž ßo jemu, abo da jemu jenož boloſcz a njepſcheczelſtwo pſcheczіwo winikam na žoninej ßmjercži tak rěczecz? Hdy by wón wjedžał, ſ wotkel je pjenjeſy doſtał?

Se žadkawymaj woczomaj nan na ßyna pohlada. Chzyſche ßo roshoricz, chzyſche ßo praſchecz, kak je to měnjene? tola hroſa jeho wot praſchenja wotdžerża; džěſche mjelczizy po pjenjeſy.

Ssyn do měſta czehnjeſche a ſapocża druhe rjemjeßko, bórſy ßo ſaßo woženi, ßwojeho džěła dla, a wſa ßwoje džěczo k ßebi.

Nětko bě czorny mkynk w mkynje ſaßo ßam ſ knjeſom, tola niż — ſbožownje — poklecże na njeho tłóczeſche — ßwědomje jemu měra njewoſtaji.

Czorny mkynk wokhudži, jeho žonu Bóh luby knjes bórſy k ßebi wſa, mkynk ßam wumrje jako hłupikojty proſcheŕ.

Mkyn do druhich rukow pſcheńdże, haj džěſche wot ruki do druheje, a žana ruka njemějeſche ſboża w nim — nanowe poklecże bě na pſchezo žohnowanje wot njeho wſako.

Ziwjenje mkynkoweho ßyna woſta ſrudne a bjes wjeßela hacz do jeho ßmjercże. Jeho ßyn k ſlemu człowjekej wotroſcże, czim ſtarſchi bě, czim hórſche běchu jeho njepocżinki. Wopiłſtwo ſahe jeho ſtrowoſcz a hoſpodarſtwo podmlě. Tak kónz ßwojeho ſchtyrzeteho lěta dožiwi a ſ nim hamtſke wucżaſanje. Dyrbjeſche džeń po ßwojim narodnym dnju jako proſcheŕ wot domu hicz — jutſiſchi džeń. Tutón jutſiſchi džeń nochzyſche pſcheżiwicz — tola požadliwoſcz ſa wiecżenjom ßo w nim warjeſche, ſe žadkawym wiecżenjom nade wſchitkimi, kotſiż jeho po jeho měnjenju pſcheſcżěhachu, pſchetož ſaßakły njeduſchnik ßo jako wopor człowſkeje ſłóſcże wobhladuje, druhich wón hidži, měſto ſo by ßebje ßameho hidžił. Wiecżenje a běda na zyke měſto!

Niczo wjazy jeho njebě, niczo ſ nanoweho a macżerneho ſawoſtajenſtwa, jenož ſtary dołhi nóż jemu woſta. —

Wo połnozy ſwony w Gräfenthalu ſchtórmowachu — a pſches haßy ßo wohenwołaze ſchiki ſchkrěczachu. Dom tamneho muża w ßwětłym płomjenju ſtejeſche a bórſy ßo khěża po khěži ſe žadkawej ſpěſchnoſczu paleſche. Wichor płomjenja ſ haßy na druhu haßu njeßeſche. Prjedy hacz pomoz pſchińdże, bě ßo woheń ſe ſatraſchnej njembroſczu rosſcherił.

Bě 30. ſeptembra 1852; běſche džeń, na kotrymž bě pſched 40 lětami ſchtyrzeczilětny muż w njewurjeknjomnej nanowej boloſczi ßwoje poklecża na měſto hrimał, a mkynka, kotryž bě jeho ßyna pſcheradžił wo krwawny pjenjes — ſakliwał na džěczi a džěczidžěczi.

Do mhły ſawaleny, poł ſpadany a ſanjerodženy, wot wyßokoſroſcżenych ſchtomow ſkhowany, na row podobny, tu mkyn leżeſche.

Na łuzy ßo czorny ſchifrowy kamjeń, wot nózneje roßy mokry, ßwěczeſche.

Wjazy hacz połoja khudeho měſta bě ßo do prócha a popjeła pſchewobrocżiła.

Hdyž běchu ſkónczńje woheń ſ wulkej prózu ſahaſcheli, hdyž roſpadanki wotnoſchachu, ſwuhlene czěło wohenjoweho ſakožerja namakachu — bjes jeho rjebkami — nóż franzowſkeho wojaka.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Knjeſa dr. Krügera, hacz dotal aßeßora pſchi tudomnym ßudniſtwje, ßu 1. oktobra ſa hamtſkeho ßudnika do Sebnitzy pſcheßadžili.

— Sandżenu póndżelu je ßo w tudomnym Lehmannez walzowym mkynje jena kotkowa roła, kotraż bě ßo ſ kotkowym kamjenjom ſatykała, pukła. Horza para, ſ džěry wupraßnuwſchi, tepjerja Stobera a jeneho knjeſa ſe Schleſynſkeje, kotryž ßebi runje mkyn wobhladowaſche, ſtraſchnje wopari. Stobera, kotryž je najczeżſcho woparjeny, ßu do hojernje donjeßli; zuſy knjes, kotryž je jenoż na rukomaj a w wobliczu pſches paru czerpik, budże najſkerje hižo ſa někotre dny ſaßo wotpuczowacz móz.

Se Sſkoneje Borſchcże. Ssobotu 3. oktobra popołdnju je ßo khěżka, tudomnemu džełaczerjej Nowakej ßkuſchaza, wot wóhnja do cziſta ſaniczika. Domjaza nadoba je wſcha w płomjenjach woſtała. Woheń ßu džěczi ſamiſchkrike.

S Łahowa. Sarěczanſke ßerbſke towarſtwo, kiż ßo w tudomnym hoſczenzu kóżdy měßaz ſkhadżuje, mějeſche njedżelu 27. ſeptembra ßwoju 79. ſhromadżiſnu. Pſchedßyda ſpomni w ßwojej wotewrjazej rěczi też na to, ſo w tutej jſtwi, w kotrejž naſpomnjene ſhromadżiſny džerżimy, jako w 6. wólbnym wotdżělenju VIII. wólbneho wokrjeßa, wopſchijaze tute wßy: Łahow, Wutołczizy, Banezy, Sarěcz, Mikkezy, Wulki a Mały Pſchěſdrjeń, na wólbnym dnju džeń 15. ſeptembra naſch ßerbſki kandidat k. Kokla telko hłoßow doſta, tak ſo mějeſche jeho pſcheczіwnik jeno 4 hłoßy. S wjeßeloſcże na tajkim dobyczerſkim ſkutku bu ſe ſahorjenoſczu a ſ mózným hłoßom ſaſpěwane: „Hiſchcże Sserbſtwo njeſhubjene.“ Jako bě ßo protokoll każ też liſt wot pſchedßydy Rakeczanſkeho ßerbſkeho towarſtwa „Lipy“ knjeſa Rjelki pſcheczitał, džerżeſche měſtopſchedßyda k. Krawz druhe pokraczowanje ßwojeho ſ wulkej prózu wudżěkaneho pſchednoſchka: „Napoleon a jeho wójny.“ W ßrjedż toho ßameho ſaſtupi k naſchemu wulkemu wjeßelu ſpomnjeny pſchedßyda Rakeczanſkeho towarſtwa k. Rjelka do naſcheje ßrjedżiſny a bu hacz na najwutrobniſcho powitany. Po wobſamknjenju wſchelakich maliczkoſczow pſchekrocżi ßo k ſabawje a po wuſpěwanju někotrych ſpěwow ßo ſhromadżiſna ſkónczi.

S Minakała. Džeń Michała 29. ſeptembra Budyſke pobocżne towarſtwo Guſtav-Adolfſkeho wuſtawa ßwój lětny ßwjedżeń w Minakale ßwieczeſche. Pſched dwanacże lětami ßo ſ runje tajkim ßwjedżenjom toho ßameho pobocżneho towarſtwa w Minakale pſchihoty k twarej Bożeho doma w Radworſkej diaſporje ſapocżachu. A nětko, hdyž je Bożi dom w Łupoj natwarjeny a poßledni ſbytk piſchczeloweho dołha ſapłacżeny, ßo ßobuſtawy towarſtwa ſaßo k nowej ßwjatocżnoſczi w Minakalſkej zyrkwi, kotraż ßmě ßo ſ prawom macż Łupjanſkeje zyrkwje mjenowacż, ſhromadżichu, ſo bychu ßo Bohu ſa ſbożownje dokonjany ſkutk džakowali. Po wobſamknjenju zyrkwinſkich pſchedſtejiczerjow ßo ßwjatocżnoſcż ſe ßwjedżeńſkim czahom wotewri, na kotrymž ßo džěczi wyſchſchich klaßow tſjoch ſchulow Minakalſkeje woßady, ſroſczena młodoſcż, wojerſke towarſtwo a druſy woßadni wobdżělichu. Hrabinſke kollaturſke knjejſtwo ſaſtupowachu w czahu knjes hrabja Adolf ſ Einſiedel ſe ßwojej knjenju mandżelſkej a jeju hóſcż knjes pobocżny lieutenant ſ Malortie ſe ßwojej knjenju mandżelſkej. Kraßnje bě zyrkej wupyſchena a běchu ßo wſchě holzy ſ woßadnych wßow pſchi tym wobdżělike. Sa dobru zyrkwinſku myßl naſcheje młodżiny ßwědczachu dary, kotrez wona pſchi ßwjedżenju ßwojemu Bożemu domej poßwjeczi. Minakalſka, Hatkowſka a Wjeßelanſka młodżina dari zyrkwi kronojty ßwěczník, 150 mk. hódny, Lipiczanſka młodoſcż dwaj rjanaj woltarnaj puzakaj a jedyn wodżew na kſchczelnizu (dupu), 50 mk. hódne, Lomſczenjo darichu kraßnu kótwizu, Droby a Pßowje drohe khorhoje kupichu a wſchitzy ßo

prózowachu ßwjedźeń pschekraßnicź. Sswjedźeńſki prědaŕ w ßerbſkej Bożej ßłużbje, k. faraŕ Krügaŕ ſ Budyſchinka, w derje radźenej rěczi ſkutkowanje Gustav-Adolfſkeho towaŕſtwa ſ jandźelſkim dźěłom pſchirunowaſche, pokaſujo na ßwjedźeń jandźela Michała. Toho runja natwari też němſki ßwjedźeńſki prědaŕ, k. archidiakonus Großmann ſ Budyſchina, němſku woßadu ſ jadriwym ßłowom. K lěpſchemu towaŕſtwa ßo pſches 100 hriwnow naſběra. Hacź runje bě wjedro njeluboſne, běchu tola 10 duchowni pſchi ßwjedźenju pſchitomni a Boži dom bě wot nutrnych poßłucharjow, kotſiž běchu ſ bliſka a ſ daloka pſchiſchli, w bohatej liczbje wopytany.

S Łaſa. Hdyž bě njedawno kandidat bohoßłowſtwa, k. Waltaŕ, w naſchim Bożim domje jako hóſcź prědował, žebi wſchitzy poßłucharjo wutrobnje pſchejachu, ſo by jeho zyrkwinſka wyſchnoſcź na naſchu faru powołała. Tuto požadanje je ßo Bohu dźakowano bórſy dopjelniło, wyßoke konſiſtorſtwo je k. Waltarja ſa vikara w Łaſu w tychle dnjach poſtajiło. Hiſchcźe kónz tutoho měßaza ßo wón k nam pſcheßydli, ſo by tu ßwoje nowe ſaſtojnſtwo naſtupił.

S Wojerowſkich ſtron. Schto my ßłyſchimy?! Dr. Andrä, kiž naſche ßerbſke pſchecźelſtwo pyta, je w Hórzy naß Sserbow toho winował, ſo chzemy ßo wot naſcheho lubeho kněžora wottorhnucź. Tajku hańbu njeje hiſchcźe nichtó na naſche ſprawne cźeßne mjeno pſchinjeßł. S tym je ßebi dr. Andrä poßlednju ſchkriczku dowěry w naſchich wutrobach wuhaſchał. Duž budźe też kóždy ſprawny kſchecźijan ſ nami pſches jene, ſo dr. Andrää nihdy wjazy na ßejm njewuſwolimy. Naſch ſapóßłanz dyrbi pſchede wſchěm bycź knjes rytmiſchtr ſ Götz nad Němjeſchkom.

S Rósborſkeho wokrjeßa. Nětko ßo wjazy njedźiwamy, ſo naſchi ßerbſzy ßobukrajenjo w Wojerowſkim wokrjeßu ßo pſchecźiwo dr. Andräowemu wuſwolenju na ßejm ſe wſchej rosßudźenoſczu wuprajuja. Haj nětko, hdyž ßmy jeho ſańdźenu njedźelu, 4. oktobra, w Hórzy w Tzſchoppez hoſcźenzu w ſjawnej ſhromadźiſnje wuſwolerjow rěczeć ßłyſcheli, nětko je nam ſjawne, ſo žadyn Sserb a žadyn ſprawny pſchecźel Sserbow dr. Andrää wuſwolicź njemóže. Pſchetož ſchto tón muž tam na naß Sserbow rěczeſche?! Jako bu wón mjenujzy tam toho dla k rěczam ſtajeny, ſo je tón žałoßny njewěrny naſtawk w Schleſynſkich nowinach pſchecźiwo nam Sserbam pißał a naß ſ nim pſched wyſchnoſcźu cźornych ſcźinił, dha pytaſche na jara khrome waſchnje ßo ſamolwicź a pſchi tym wón ßo ſkhrobli wuprajicź, ſo pſchecźiwo tej ßerbſkej agitaziji wojuje, kotraž chze Sserbowſtwo „jako woßebity ſtat w ſtacźe“ ſałožicź. Njeje to žadławje, nam Sserbam tu njeßwěrnoſcź pſchizpicź, kotraž by ßo wot naſcheho lubowaneho krala a kněžora wottorhnuła a ßebi ßama ßwoje knježerſtwo poſtajiła? Ně, knjes Andrää, tajke winowanje, tajku kſchiwdu naſchich kraloßwěrnych ßerbſkich wutrobow my ßebi ſakaſamy! A wy chzecźe radźi wot naß do Barlina wuſwoleny bycź? To ßo nihdy njeſtań. My ßmy nětko ſ naſchimi ßerbſkimi bratrami w Wojerowſkim wokrjeßu połnje pſches jene, ſ nimi wjezemy ßwěrneju mužow a kſchecźijanſkeju pſchecźelow naſcheho ßerbſkeho luda a kraja a naſcheho lubowaneho krala, knjeſow rytmiſchtra ſ Götz nad Němjeſchkom (Rittmeiſter von Götz auf Niemitſch) a knjeſa barona ſ Liliencron nad Sprojzom (Freiherrn von Liliencron auf Sproitz) jako ſapóßłanzow naſcheho wólbneho wokrjeßa na ßejm w Barlinje wuſwolicź.

Se Sslepeho. Ssrjedu tydźenja 30. ſeptembra wjecźor po 7 hodźinach na Shorjelſko-Barlinſkej żeleſnizy jedyn żeleſniſki ſtražnik, ßwoju pſcheſtrjeń kontrolěrujo, w Mužakowſko-Sslepjanſkej holi jeneho muża morweho nadeńdźe. Cźah bě jemu wobej nohu a jenu ruku wotjěł a do ſchije wulku dźěru wudrěł. Hdyž bě ßo wěz wot ſtražnika k nawjedźenju daka, naſhonichu, ſo je morwy ßukelnik Harniſch ſ Hródka, kotryž 5 dźěcźi a žonu ſawoſtaji: žona je jemu hižo jako 14létna holza dźěcźo porodźiła a Harniſcha tehdy toho dla k jaſtwu na někotre léta ſaßudźichu. Sswój cźaß wotßedźiwſchi, ßo ſ njej ſwěrowacź da, tola jeju mandźelſtwo njebě ſbožowne a ſtajna ſwada a njejednota ſkóncźnje muża nawabi, ßo pod żeleſniſki cźah walicź a na tajke waſchnje ßwojemu žiwjenju kónz ſcźinicź. *ko.*

Přilopk.

* 27. a 28. ſeptembra ßo w Wechſelburgu daloko wonkach w wjecźornej Sakſkej pcźołarjo zyłeho kraja ſkhadźowachu. S Łužizy bě tam jenož mało muži, tola ßo też tam ßerbſzy ryczeſche, pſchetož na požadanje wunjeße k. wucźeŕ Mucźink ſ Tumiz-Semiz ßerbſku ßławu tamniſchim wobydlerjam ſa wopokaſanu luboſcź a hoſpodliwoſcź. — Po hłownej ſhromadźiſnje pſchi hoſcźinje wunjeße tón ßamy — ſaßo na požadanje — tym tſikrócźnu Sſławu, kotſiž běchu wuſtajeńzu a wſchitko druhe hacź nanajrjeńſcho ſrjadowali. — Bě tam wjele pcźołow, prózných kołcźow, mjedu, wóſka atd. a doſta wjele wuſtajerjow ßłěborne a bronzowe medaille, diplomy a pjenjeſy. — Wuwołany pcźołaŕ dr. Dzierzon w Schleſynſkej bu ſa cźeßneho ßobuſtawa hłowneho ſakſkeho towaŕſtwa pomjenowany a wucźeŕ Mucźink ſaßo na 6 lět ſa ſaſtupjerja (wokrjeßneho pſchedßydu) kužiſkich pcźołaŕſkich towaŕſtwow wuſwoleny, też doſta wón kraßnu ßłěbornu łžizu, kotruž běſche jedyn pſcheczeł pcźołaŕſkich ſjenocźenjow ſa tajkeho pſchedßydu wuſtajił, kiž je dołhe léta ſa pcźołaŕſtwo ſkutkował. — Też na dompucźu dyrbjeſche tón ßamy hiſchcźe junkrócź w jenym dwórniſchcźu ßerbſzy rěczeć.

—

* Wobydlerjo někotrych krajin hiſchcźe džeńßniſchi džeń wjele cźerpja wot zyganow, kotſiž po kraju wokoło cźahaju žiwjo ßo ſ konjazym wikowanjom, ſ wěſchcźenjom, kuſkanjom, proſcherſtwom a — paduſchſtwom. Wo prawdźe ſpodźiwne je, kak ßebi woni pſchezo saßo nowe ßrědki wumyßla ludźazu hkupoſcź wužicź. Tak njedawno zyganka do bohateho židowſkeho domu ſaſtupi a ßwoje kuſkaŕſke kuſki pokaſowacź pocźa. Skóncźnje rjeknu, ſo ſhromadźenym cźerta pokaże, kotryž ſ kurjazeho jejka wuſkoczi. Najprjódzy, wona wudawaſche, ſ jeja cźorny kozor wuleczi, kotryž pak ßo na měſcźe do cźerta pſcheměni a někoho ſ pſchitomnych ſakußa. Saſtróżeni židźa zyganku proßyczź pocźachu, ſo to tola cźiniła njeby. Wona pak ßo naproßyczź njeda, ale jejo wſa a někajke potajne ßłowa bórbotacź pocźa. Na jene dobo wona jejo puknu a ſ jenym wulkeho cźorneho kozora puſchcźi, kotrehož běſche pod ßuknjemi ſkhowaneho měła. Židźa ſchkrěcźo a wołajo ſe jſtwy cźěrjachu, zyganka pak mjes tym wó jſtwje ſhraba, ſchtož běſche ji hódź, a cźeknu. Židźa, hdyž ſkóncźnje wuhladachu, ſo je jim zyganka wſchelake drohotne wězy pokradnuła, na poliziju běžachu. Zyganka pak běſche mjes tym dawno pſche' wſchě hory a doły.

* S liſta, kotryž je generalny poſtmiſchtr Schcźěpan ſ Kameruna doſtał, je widźecź, ſo maju tukrajni wobydlerjo noweje němſkeje kolonije na nawjecźornym brjoſu Afriki někajku zyle ſpodźiwnu pſchiprawu, naſchemu telegrafej abo telefonej podobnu. Pſches kóždu wjetſchu abo mjeńſchu wjeſku drjewjana truba wjedźe, kotraž ma na kóždym kónzu maku dźěrku. S pomozu tychle trubow móža ßo tamniſchi cźorni wěſte ſynki do trubow wołajo mjes ßobu derje ſrěcźecź, a to na wulku dalokoſcź a ſpodźiwnje ſpěſchnje. Kóždy ſynk wěſte ßłowo woſnamjenja. Tutón telefon pak je woßebne prawo ßwobodnych tukrajnikow; njewólnikam a Europjanam dowolene njeje jón wužiwacź, ani jón bliže ſeſnacź.

* Pſched pſchißažnymi w Orle ſměje ßo w bliſchim cźaßu ßudniſke jednanje pſchecźiwo wěſtemu Piſchcźikowej, kotryž je ßwoju žonu na ßurowe waſchnje hacź do ßmjercźe cźwilował. Tutón cźłowjek, 28 lět ſtary, je na dźiwje ſwěriſko bóle podobny, hacź na cźłowjeka, podobu Božu. W jenym małym měſtacźku běſche pſched 7 létami młoda ſemjanka, kotraž mějeſche něhdźe 50,000 toleŕ ſamoženja. Mějo dobreje winy ßo ſkerje a lěpje woženicź ßo wona ſ Piſchcźikowom ſeńdźe, zyle młodym, ſróſtnym a cźělnje rjanym cźłowjekom, kotryž běſche pola jeneho rěcźnika ſ pißarjom. Młodźenz do žeńtwy ſe ſamožitej ſemjanku, kotraž běſche jemu ſ zyłej wutrobu pſchikhilena, rady ſwoli, a dołhi cźaß wſcho derje dźěſche: žona jemu dźěcźi porodźi, a žana mrócźałka jeju mandźelſke ſboże njeſacźemni. To ſchtyri, pjecź lět dołho trajeſche. Potom ßo wſcho pſcheměni. Piſchcźikow, kotryž běſche kaž wulki knjes żiwy, ßo do picźa da a ſe žoninymi pjenjeſami brojicź pocźa. So by ßwojim dźěcźom ſ najmjeńſcha dźěł ßwojich pjenjes ſawěſcźiła, žona ßwojej cźecźe „wechſel“ na 20,000 markow pſchepoda poſtajiwſchi, ſo ma ßo wechſel hnydom po jeje ßmjercźi ſapłacźicź. Wo tym ſhoniwſchi ßo Piſchcźikow žałoſtnje roſſłobi a žonu wſchědnje ßwaricź a ſkóncźnje też bicź pocźa. Njeſbožowna žónſka wot muża, kotryž bu pſchecźiwo njej dźeń a ßurowiſchi, wſcho ſměrnje a bjes morkotanja ſnjeße. So by muża ſpokojiła a jeho njemdrjenju kónz ſcźiniła, jemu wona ſkóncźnje „wechſel“ na 20,000 markow pſchepoda, tak ſo dźěcźom wot jeje ſamoženja ani kroſchka njewoſta. Ale to muża njeſměrowa; puki njepſcheſtachu, a muž bu ſ kóždym dnjom hórſchi. A tola žona tohole ßurowjenza lubowacź njepſcheſta. Pſched něſchto cźaßom Piſchcźikow, ßo w ßwojim domje ſamknuwſchi a ßo ſ cźeźkim kſchudom wobróniwſchi, kaž je widźecź, wobſamknu žonu dobicź. Wón lampu ſaßwěcźi, w komorje na blido bleſchu palenza ſtaji a žonu ſ kſchudom bjes ßmilnoſcźe pracź pocźa. Tak, ßebi ſ bleſche pſchipiwajo, ju zyku nóz pjerjeſche. Wołanje a kſchicźenje jeho njeſbožowneho wopora zyłemu ßußodſtwu ſpacź njedaſche; ale nichtó do domu njemóżeſche, dokelž běchu wſchitke durje krucźe ſawrjene. Na ranje ßo jedyn ßußod durje wukamawſchi do komory Piſchcźikowa dobu, hdźež ßo jemu hróſbny napohlad ſkicźeſche. Na łožu

žona wscha w krwi leżeſche, po zykym cźěle rosbita, ſo kruchi wot njeje wißachu; muž pak dźiwje hladajo ſ krwawym, rosbitym kſchudom po cźěle njeſbožownje dale pjerjeſche, ßebi dyß a dyß pſchipiwajo. Ssußod ßo prózowaſche dźiwucha w jeho njemdrym ſakhadźenju ſaſtajicź, ale podarmo. Njeſbožowna žónſka ßo hiſchcźe raz wobrocźi a ſaſtoña, potom pak žaneho ſynka wjazy wot ßo njeda. Dźiwi muž jeno do morweho cźěła pjerjeſche. Ssußodźa jenohkóßnje ßwědcźa, ſo je njebocźiczka dobra a ſprawna duſcha była a muža a dźěcźi ſ zykej wutrobu lubowała.

* Jeneho ruſkeho burika, kotryž ſe ßwojej dźowku do hribow dźěſche, wóndano ſkaženy wjelk nadpadże. Burik rucźe na ſchtom ſaléſe; duž ßo wjelk do holcźki da, ju powali a ſtraſchnje ſkußa. Na to ßo do bliſkeje wßy naſtaji. Duzy po pucźu dwě holzy a ſtaru žonu dohna. Holcźzy na ſchtom ſaléſeſchtej, kotryž pſchi dróſy ſtejeſche. Stara žónka ſa nimaj njemóžeſche, a wjelk ju tak ſtraſchnje ſkußa, ſo wona naſajtra w wulkich boloſcźach ducha ſpuſchcźi. Na wokanje holzow, kotrejž na ſchtomje tcźeſchtej, bur na pomoz pſchiběža, kotryž běſche njedaloko drohi w pěſkowej jamje kopał. Wón wjelka ſa wuſchi ſhrabnu. Nětko ſwěriſko žónſku puſchcźi a ßo do bura da. Mjes nimaj ſtraſchne bědźenje naſta, kotrež dołho trajeſche; wobaj krucźe pſchimaſchtaj: pak běſche wjelk ſ knjeſom nad burom, pak ſaßo bur nad wjelkom. Skónczńje ßo wjelk burej wutorhnu a jeho do rukow ſkußawſchi dale cźěrjeſche. Wjeß wón wot jeneho kónza do druheho pſcheběža a na ſboże nikomu žaneje kſchiwdy njeſcźini. Se wßy ßo do lěża puſchcźi. Pſchi lěßu ßamotny burſki ſtatok ſteji, do kotrehož wjelk ſaběža. Po dworje runje woły khodźachu, hdyž wjelk nuts pſchicźěri; woły pak njeproſcheneho hoſcźa ſ rohami a nohami tak powitachu, ſo ſwěriſko na měſcźe leżo woſta. Bur, kotryž hnydom k tomu pſchińdże, wjelka doraſy a jemu hiſchcźe kulku do žiwota puſchcźi.

* 24. ſeptembra ßo dróhi měſta Moſkwy na jene dobo ſ zykymi mrócźelemi drobnych muſchkow pjelnicź počachu. Njeliczomne cźrjódy tychle drobnuſchkich ſwěrjatkow ßo na dróhu, na tſěchi a na ſcźěny ßydachu; ſchtóž po dróſy dźěſche, měješche jich bórſy poknu draſtu a dyrbjeſche ßebi pſched ert a nóß rubjeſchko dźerżecź, ſo je ſ powětrom do ßo njeßrěbaſche. Ssu to muſchki, kajkež ßo w wulkich lěßach namakaju, ſ na ſeleń módrym cźělkom a pſchewidomnymaj kſchidleſchkomaj. Ludźo maju ſa to, ſo ßu tele muſchki ſ wulkich lěßow pſchileczíle, kotrež ßo palachu, a ßo ſ dźěła hiſchcźe pala. Wo tajkich wulkich lěßnych wóhnjach, kajkež w Ruſkej rědke njejßu, a kajkichž je pſchi wulkej horzocźe a ßuchocźe lětßa woßebje wjele było, my ani wopſchijecźa nimamy. Tajke wóhnje niz jeno dny, ale tydźenje dołho traja. S jeneho měſta wóndano pißachu, ſo ßo wokolne lěßy hižo 4 njedźele dołho pala. Na druhim měſtnje, hdźež je ßo radźiło wóhnju mjeſy ſtajicź, je ßo wjazy hacź 30,000 kórzow lěża wotpaliło. S dźěła burjo ßami knježi lěß ſapaleja ßo nadźijo, ſo potom wobpalene drjewo darmo abo tola zyle tunjo doſtanu, a ſo ßo jim radźi, ſemju, na kotrejž je lěß ſtał, ſa tuni pjenjes wotnajecź a do role pſchewobrocźicź. Też ßmy hižo woſpjet cźitali, ſo ruſzy burja hnydom do popjeła w ſpalenym lěßu lenu naßnja, a tam jim tajki len naroſcźe, kajkiž na zykym ßwěcźe nihdże njenadeńdźeſch, wjele łóhcźi dołhi. — Kaž lěßny woheń muſchki a wſchelaki drobjas ſ lěża wucźěri, tak też je ſe wſchej druhej lěßnej ſwěrinu. Duž dźiw njeje, ſo ßo w wokolnoſcźi Moſkwy na jene dobo zyke cźrjódy wjelkow a liſchkow pokaſowacź počinaju. W jenej jenicźkej wßy, hdźež ßu wjelki hewak žadne, ßu tele ſwěriſka ſańdźeny tydźeń 20 wowzow roſtorhake.

* W ßwojim cźaßu, a woßebje, hdyž běſche ſuezſki kanal ſbožownje pſcherytý, je ßo wjele pißako a rěcźako wo myßli někotrych wucźenych, kotſiž chżychu ſ pomozu wulkich pjenjeżnikow nawjecźornu pobrjóh Afriki pſcherycź a tak wulku a ſtraſchnu puſcźinu Sahara do ſnutſkowneho afrikanſkeho morja pſchewobrocźicź. Ale někotſi njeſpróżniwi a energiſzy franzowſzy pucźowarjo, kotſiž ßu wulku afrikanſku puſcźinu njedawno bliže wußlědźowali, wobkrucźeja, ſo Sahara na žane waſchnje, kaž je ßo dotal ſa to měło, wußuſchene mórſke dno njeje. Nawopak wjetſchi dźěł tejele bjeskónczńeje puſcźiny 200 hacź 300 łóhcźi wyſche morja leži, haj někotre hórniſchcźa ßu tam 1000 łóhcźi a wyſchſche, a někotre hory ßu na wjerſchkach ſ wěcźnym ßněhom pokryte. Schěroke bjeswódne rěcźniſchcźa, kotrež ßo tyßazy mil daloko cźahnu, wulke jězory, ſ dźěła wußuſchene, ſ dźěła hiſchcźe wobſtejaze, a mnohoſcź rěcźkow a podſemſkich žórkow na to pokaſuje, ſo je dźenßniſcha puſcźina něhdy płódna a jena ſ najbohatſchich afrikanſkich krajinow była.

* Kaž powjeſcźe, ſ Ameriki pſchikhadźaze, wopowjeduja, je wohenpluwaza hora Cotopaxi, kotraž je 8856 łóhcźi wyßoka a k połdnju bliſko äkwatora w kraju Ecuador w Južnej Ameriży leži, 23. ſ. m. ſ nowa dźěłacź počała. Sliwy žahkeje lavy ſ popjełom a kamjenjemi dźěł měſtacźka Chimbo pokrychu, kotrež bliſko hróſbneje hory leži; 100 domow bu ſapuſcźenych. Kak wjele cźłowjekow je pſchi tym žiwjenje ſhubiło, hiſchcźe ſnate njeje. S měſta Guayaquil, kotrež 30 mil daloko wot hory Cotapaxi leži, pißaju, ſo hora w nozy wokoło jeneje woheń pluwacź počza. 30 mil daloko tak mózny hrimot ßłyſchachu, jako by cźeżka artillerija ſ wjele kanonow na dobo bjes pſcheſtacźa tſělała; ſemja ßo ßylnje tſchaßeſche. S cźaßami hrimot ani na minutu njepopſcheſta.

* Karolinſke kupy, wo kotrež ßo Schpaniſka ſ Němſkej wadźi, k poknozy wot Awſtraliſkeje leża; mjes nimi a mjes Awſtraliſkej leži wulka kupa Nowa Guinea. Na ſemjepißnu khartu hladajo widźimy tak rjez zyke hněſda drobnych kupow, kotrež ßo ſhromadnje Karolinſke kupy mjenuja; jich je wjele ſtow. Wobydlerjow je na nich něhdże 200,000; ßu to ſ wjetſcha Polyneſojo ſ cźěmnej kožu, kotſiž ßo też Mikroneſojo mjenuja. Mjes wobydlerjemi wſchelakich kupow je wulki rosdźěl; jeni ßu hrubi póhanjo, druſy najpózcźiwiſchi metodiſtojo, ſaßo druſy ßu katholſzy, mnoſy pak wſchě njepocźinki w ßebi ſjenocźeja, kotrež ßu łódźnikam, jich kupy wopytowazym, wothladali. Swonkownje ßu woni ſ wjetſcha ſchikowani ludźo, duchownje doſcź roswicźi, kaž ſ zyka wſchitzy Polyneſojo, a kajkežkuli rjemjeßko lóhko nawuknu. Klima Karolinſkich kupow je zyle ſpodobne; jeno wichory tam cźaſto maju. Póda je płódna a najrjeńſche žně wſchěch płodow lubi, kotrež w cźopłych krajach roſtu. Tak mjenowaneho khlěboweho płodu, kokoßowych worěchow, zokoroweje ſcźiny, apjelßinow a bananow je tam na doſcź. Howjaſy ſkót, wowzy, ßwinje a domjazu ptacźinu hakle ßu tam běli plahowacź počeli. Pſchi brjohach ßo wſcho mjerwi ſ rybami a nopawami; ſ wuſtrizow, ſ nopow nopawy a ſe ſandalneho drjewa ßo wjele pjenjes wuwikuje. Pſchiſtawow ſa łódźe je na doſcź; też ma ßo ſa to, ſo ßo na někotrych kupach wuhlo namaka a wſchelake rudy. Wikowanje móże ßo tudy kraßnje roswicź. Stendal w ßwojej rosprawje wo wikowanju w Cźichim Morju, kotruž je knjeżerſtwu Noweho Seelanda podał, praji, ſo móża Europjenjo, kotſiž tudy prěni ſtajne wikowanſke ſkłady ſałoża, ſa krótki cźaß wulke bohatſtwa nahromadźicź.

* Hladajmy ßo ßkowjeßow ſchesteje rjadownje. W jadru naſcheho luda ßo rjekńje: „Ssněh ßo nabjera"; „holza žito wotbjera"; „to mje njenaſtupa"; nichtó njepraji „nabjeruje, wotbjeruje, naſtupuje". Logiſki rosdźěl je, hacź ßo rjekńje: „Macź dźěcźo wobjima", abo „macź dźěcźo wobjimuje"; „to mje ſajima" (nětko, druhdy), abo „to mje ſajimuje" (ſtajnje); „druhdy ßo zuſobnik pola naß pokaże" (bjes tracźa), abo „druhdy ßo zuſobnik pola naß pokaſuje" (ſ tracźom). Prawa je ßada: „Kaž huſto k nam pſchińdże, ßo ſwjeßelimy"; to je aoriſtiſke (ideelne, powſchitkownje płacźaze) praesento, hdyž też móże futura bycź, ale nawoprawſke (faktiſke) praesento je n. pſch. to: „Wón k nam dże (pſchikhadźa), a my ßo wjeßelimy." Theorija naſcheho futura trjeba hiſchcźe dalſcheho wujaßnjenja; tu khwilu ſkožujmy ßo po rěcźi jadra naſchich krajanow.

Cyrkwinske powjeſće.

W Michałſkej zyrkwi budże jutſje njedźelu rano w 8 hodźinach k. farar dr. Kalich k. cand. theol. Handrika, ſa diakonatiſkeho vikara powołaneho, ordiněrowacź, na cźož budże tón ßwoje němſke naſtupne prědowanje dźerżecź; dopołdnja 1/2 11 hodźin jeho k. farar Imiſch ſ Hodźija ßerbſkej woßadże pſchedſtaji, na cźož k. diakonatſki vikar ßerbſki prěduje.

Wěrowani:

Michałſka zyrkej: Ernſt Guſtav Klauß, kubler w Hornjej Kinje, ſ Marju Thereſiju Henczej ſ Maleje Prahi. — Jaroměr Guſtav Berndt, kowarſki miſchtr w Rabozach, ſ Hanu Lejnu Garbarjez ſ Nadźanez.

Křćeni:

Michałſka zyrkej: Khorla Ota, Pětra Bohuwěra Dejki, wulkeho ſahrodnika w Sréſchinje, ß. — Jan Alfred, Bohuwěra Cźornaka, korczmarja w Delnjej Kinje, ß. — Khorla Jan, Jana Kaſchpra, dźěłacźerja w Małym Wjelkowje, ß. — Lejna Hedwiga, Jana Ernſta Voigta, maſchinſkeho ſamkarja na Židowje, dź. — Martha, Ernſta Auguſta Mathinka, dźěłacźerja na Židowje, dź. — Lejna, Michała Henczа, dźěłacźerja w Ratarjezach, dź.

Katholſka zyrkej: Nanny, Arthura Lazaka, pißmikiſtajerja, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 30. ſeptembra: Ernſt Auguſt, njemandź. ß. w Zyżezach, 3 m. 15 d. — 2. oktobra: Lejna, Michała Henczа, dźěłacźerja w Ratarjezach, dź., 1 hodź. — Marja Lejna, njebo Jana Auguſta Wicźaſa, khěżerja a fabrikſkeho kowarja na Židowje, wudowa, 50 l. 5 m. 5 d. — 3. Pětr Milkowicź, pſchekupnik ſ Teſinza w Krajinſkej, 86 l. (wumrje w hojeńi tudy).

Płaćišna žitow a produktow w Budyšchinje

3. oktobra 1885.

Žitowy dowos: 2919 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pšeńca	7	74	8	63	7	74	8	63
Rožka	7	15	7	28	7	15	7	28
Jačmjeń	7	10	7	25	7	10	7	25
Wowš	6	90	7	10	6	90	7	10
Hroch	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka	7	8	7	50	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduška	16	—	16	50	—	—	—	—
Běrny	1	80	2	20	—	—	—	—
Butra (1 kilogr.)	2	40	2	70	—	—	—	—
Pšeńčna muka (50 =)	7	—	15	50	—	—	—	—
Rjana muka (50 =)	7	—	10	75	—	—	—	—
Ssyno (50 =)	3	20	3	75	—	—	—	—
Sslóma (600 =)	19	—	21	—	—	—	—	—
Proßata 745 schtuk, schtuka	7	—	15	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby	—	—	—	—	4	—	4	10
Rjane wotruby	—	—	—	—	4	75	5	—

(50 kilogr.)

Draždźanske mjaßowe płaćišny. Howjada 1. družiny 60—63 mk., 2. družiny 54—57, 3. družiny 30 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 57—60 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 45—55 np., 2. družiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 9. oktobra: Deschcź.

Maßiwna **žiwnoſcź** cźišło 1 w Nowej Schcźeńzy ſ 18 kórzami pola a łuki je ſa 3500 mk. na pschedań.

Jabłuka,

dobre a ſrałe, też tſchaßene, kupuje po kóždej dźělbje

Ernſt Schmidt
w Małych Debßezach.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,
kaž też **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniſka dźěłopſchadownja w Hajnizach, tola w Budyſchinje ßo jenož **trjeny len,** a to jenož ßobotu w Grützneręz domje, ſ nutſkhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Khoſej

w wulkim wubjerku
po wſchěch płaćišnach,
pſchi wotewſaczu 5 puntow tuńſcho
porucza
Richard Neumann
na ſnutſkownej lawſkej haßy.

Wſchelake družiny
zokora zyłeho a drobneho,
rózynkow,
korinthow,
wſchěch korjenjow,
ſyropa atd.
porucźa po najtuńiſchich płaćišnach
Richard Neumann.

Khoſej:

Santos
derje ßkodźazy
ſeleny punt po 65 np.,
paleny = = 80 =

Kampinas
wubjernje ßkodźazy
ſeleny punt po 70 np.,
paleny = = 90 =

Mexikanſki
jara derje a ßylnje ßkodźazy
ſeleny punt po 80 np.,
paleny = = 100 =

Java a Ceylon
najlěpſchi po ßkodźe
ſeleny punt po 100 np.,
paleny = = 120 =

porucza
Hermann Kunack
w Budyſchinje na bohatej haßy 8.

Nowe jerje,

dobre tucźne ryby, po najtuńiſchich płaćišnach porucza
Hermann Kunack.

Najlěpſche a najtuńiſche

zigary

w najwjetſchim wubjerku
porucza
Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haßy
a w kupnizy.

Deſtillazija Adolfa Rämſcha

w Budyſchinje pſchi butrowych wikach

porucza ßwój wubjernje cźiſcźeny **cźiſty palenz** w picźelach po 10 litrach, No. I liter po 17 np., No. II liter po 14 np. Dale wubjernje ßkódke **likěry,** liter po 60 np.; ßkódki **jednory palenz,** liter po 40 np., pſchi wotewſaczu 10 litrow liter po 35 np. Ssudobja ßo pſchi potrjebje k tomu pożcza.

Dezimalne wahi,

durjowe ſamki, tſěſchne wokna, łopacże, rjeczaſy, khachle, wſchě družiny **wódnych kótłow** a **pónojow** porucza po jara tunich płaćišnach **C. A. Mickan.**

Moje ſa dobre ſnate

ſchtalty

ſ nowa poruczam.

Schtalty ſa žony, kyraßowa forma, wyßoko ßo ſchnórowaze, po 90 np.,

ſchtalty ſa žony, dobre drellowe, ſtepowane, po 1 mk. 80 np.,

ſchnórkate ſchtalty, rjenje wudźěłane, ſchnórka pſchi ſchnórzy, po 2 mk., 2 mk. 75 np.,

pjerate ſchtalty, ſ wubjernych tkaninow a w rjanych muſtrach, po 4 mk.

Isidor Mendelsohn
1 na ßerbſkej haßy 1.

Hugo Lehmann

22 na bohatej haßy 22
pódla hoſcźenza k winowej kiczi
(prjedy na ſwonkownej lawſkej haßy 1)
porucza ßwój

wulki ſklad

kłobukow, | **předešćnikow,**

filzowych ſtupnjow, toflow, kładnych póduſchow,

khornarjow, manſchetow, ſchemiſetow,

krawatow,

rukajzow,

ſpazěrſkich kijow,

mężow atd.

po woprawdże tunich płaćišnach.

E. A. Mittaſch, tyſcherſki miſchtr

w Bukezach,

porucza ßo cźeſcźenym Sserbam k wudźěłanju wſchitkich ßo trjebazych **möblow** a **wężow,** jednorych a najwoßebniſchich, dale k wudźěłanju małych a wulkich **njewjeſeźinſkich wuhotowanjow** po możno tunich płaćišnach. Też cźinju na to kedźbliwe, ſo pola mje wſchelake möble, kaž **koža, błida, kanapeje, khamory** atd., toho runja dwaj rjanaj **ſekretaraj k pißanju** na wobhładanje a po tunjej płaćišnje na pſchedań ſteja.

Cźeſcźenym Sserbam w **Hródku** a wokolnoſcźi najpodwolniſcho k nawjedźenju dawam, ſo ßym na **Barlinſkej drózy** 5 w fabrikſkim twarjenju knjeſa **Fenglera** ßwój

wolijowy młyn

ſ najnowſchimi naprawami wuhotowany do dźěła ſtajił. Duž jón najnaležniſcho poruczam, też dawam k nawjedźenju, ſo mam pſchezo najlěpſche lane ßymjo a lane woßuchi na ſkładze.

Wylem Hartung w **Hródku** w Pruſkej.

Kóždy móže ßwój ßad

po tunich płaćišnach tłóczicź w ßadowej a jahodkowej tłóczeŕni

E. Holzapfela w Budyſchinje.

Hèblowane schpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pschedawa tunjo

Tr. Holbjan w Budyschinje pschi dwórnischczu.

Konjaze deki

w wulkim wubjerku porucza tunjo

Eduard Hartmann

na snntskownej lawskej haßy.

Tkaniny k ßuknjam

6/4 schëroke, nowe rjane mustry, łóhcź po 40—45 np.;

tkaniny k ßuknjam

zyle rjanu köprowu tworu w jara rjanych mustrach, łóhcź po 48—50 np.;

koschlowy barchent

dobru, barbunjepuschczatu, jara trajnu tworu w wschelakich druzinach a mustrach po jara tunich płaczisnach;

rubischcza wokoło żiwota, na hłowu a wokoło schije

w wulkim wubjerku, żidżane, wołmjane a połwołmjane;

drastne tkaniny a katuny,

ßa schewzow a schwalcze **podschiwske tkaniny** po fabrikiskich płaczisnach dobroczżiwemu wobkedżbowanju poruczam.

C. A. Pech

na hłownym torhoschczu

pódla mëschczanskeje haptyki.

W pschedawarni ßo kerbski rëczi.

So bychu tunje ale wjetše pjenjezy, poßłuzicź mohł.

Najlëpschi

ßuscheny Winski jëdżny polez

porucza po zyłym a po mjeńschich dżëlbach

J. T. Glien na drjewowym torhoschczu 4.

Jurij Valten w Wojerezach.

Moje khlamy ßu hacź na dalsche w snatym lokalu

na Hródkowskej haßy czißło 13

a poruczam k nasymskim kermuscham:

zyły zokor punt po 36—50 np.,
raffinad=zokor w kehelach punt po 35—45 np.,
drobny raffinad=zokor punt po 34—36 np., 10 puntow ßa 330—350 np.,
kóstkaty zokor punt po 38—45 np., 10 pt. ßa 350—420 np.,
rósynki wulke a małe każ tez wschë **wërzy** czerstwe a tołczene,
korjeński wolij wot Heinr. Müllera w Lipsku,

wschëdnje czerstwe ßuche drożdże,

khofej njepaleny, ßylny a czisćze łkodżazy, punt po 75, 80, 90, 100 np., wubjernje dobry po 120—150 np., pschi wotewsaczu 10 puntow na ras 5 np. tuńscho,
khofej paleny, w snatej dobroscżi, punt po 100, 120, 140, 160, 180 a 200 np.,
dobry ßłódki **syrop** punt po 18, 20, 25—35 np.,

każ tez wschitke druhe tworY jenoż dobre a po mózno tunich a sprawnych płaczisnach.

Theodor Grohmann

na jerjowej haßy 10

ßwój bohaty skład

ßukna a bukskina

k dobroczżiwemu wobkedżbowanju porucza.

So bychmoj naschim wjeßnym wotbjerarjeam stajnje czerstwy paleny

khofej

poskiczecź móhłoj, palimoj jón wot nëtka kóżdu ßrjedu a ßobotu rano a poruczamoj ßa wubjernje ßłodżaze druzżiny punt po 100, 120 a 140 np.

Ginzel & Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

Naju ßa **dobry** a **ßłódki snaty palenz,** toho runja **hórki, rum** a **czisty** poruczamoj po jara tunich płaczisnach

Ginzel & Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Khofej

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

w derje ßłodżazych druzżinach punt po 70, 80, 90 hacź 150 np., pschi wotewsaczu 5 puntow tuńscho,
drobny a **zyły zokor** nanajtuńscho,
raiß po 13 np.,
krupy po 15 np.,
jahły, hejduschku, bëlenu a njebëlenu,
hróch, ßo lohzy warjazy,
nowe ßoki
a najlëpsche **nudle** k **lamanju** po mózno tunich płaczisnach poruczataj

Ginzel & Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

Paleny khofej,

wubjernje ßłodżazy, punt po 100 a 120 np.,

porucza pschezo czerstwy **Th. Grumbt**

na ßwonkownej lawskej haßy.

Żónske mantle, paletoty, ßomoczane zakety ßo rjenje a trajnje ſ nowa barbja a ßo po żadanju wuporjedża

w parnej barbjerni W. Kellinga.

Rubischcza na hłowu, wokoło schije, każ wscha żónska a muzska drasta ßo njepróta chemiszy czischi

w **W. Kellingez barbjerni**

w Budyschinje na ßukelnskej haßy 2.

Wulke rósynki,
małe rósynki,
dróbny zokor,
zyły zokor,
mandle ßłódke a hórke,
zymt, safran,
muschkatowe kwëty

porucza jenoż w wubjernych dobroscżach po najtuńischich płaczisnach

Th. Grumbt.

Hamburg-Amerika.

Kóżdu ßrjedu a njedżelu do New-Yorka

ſ póstskimi parołódżemi

Hamburgsko-Amerikanskeho paketjëżdneho akcijskeho towarstwa.

Wukasanje a pschewjesne pißma dawa No. 867. **Albert Meisel w Budyschinje.**

Khofej

seleny, punt po 60, 70, 80 hacz 160 np.,

paleny khofej,

wschědnje cžerstwy, punt po 80, 90, 100—200 np.

Jako **wosebitosc** najnaleznischo poruczam

Karlsbadske měschenje,

punt po 160, 180 a 200 np., a dawam pschi wotewsaczu 5 puntow rabatt.

J. G. Klingst Nachfolger
na bohatej haßy 16.

Turkowske ßlowki

najrjeńsche a najwjetsche, kotrez ßu dostacz, poruczа hischcże tunjo

Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoschczu,
destillazija najlepschich likerow.

Khofej

wot najtunischich hacz do najlepschich druzinow, jara derje ßkodzazy, poruczа **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Myschaze pile

kaz snate, ßylnje skutkowaze

poruczа po jenotliwym tunjo a pschi wotewsaczu wjetschich dzelbow po poniżenych placzisnach

Otto Engert.

Wot najwjetscheje wažnosczе sa

woczi kózdeho.

Tuta **jenoz ßama wernje** prawdzíwa dr. Whitowa woczowa wodziczka wot Traugotta Ehrhardta w Oelze w Thüringiskej je wot leta 1822 ßwětoßławna. Wona je w ßlakonach po 1 mk. wot nětka **jenicžzy w měschczanskej haptyzy** w **Budyschinje** dostacz. — Njech ßebi pak kózdy wěscze **jenoz** wernje prawdzíwu **dr. Whitowu woczowu wodziczku** wot **Traugotta Ehrhardta** žada. **Zanu druhu.**

Listne wucžahi: Knjesej **Traugottej Ehrhardtej.** Proschu Waß najpodwolnischo, mi Waschu **woprawdzitu dr. Whitowu woczowu wodziczku** pschipóßlacz, kotraž je mi a mojim snatym hižo wjele pomhala. W Hohenlimbergu, w meji 82. Julia Haschzyna. — Dale: Waschu **woczowu wodziczku** trjebawschi, moja žona a dzěczo saßo lepje widzitaj (ßleb. skasanje). W Hecklingenje, w meji 82. Eduard Richter.

Serbske dźiwadło.

Njedźelu 18. oktobra budże so nětk w **Pančicach** (dokelž je w Khrósćicach njemóžne) w hosćencu k. **Wawrika** (prjedy Berger) wot někotrych sobustawow Jaseńčanskeho kasina a Budyšskeje Bjesady serbske dźiwadło hrać. Čisty wunošk je zaso za dalši ćišć Zejlerjowych pěsni postajeny. Nadźijamy so, zo so tale serbska kermušna zabawa też prawje bohaće wot tamnišich a wokolnych Serbow wopyta.

Hrać budże so hišće junu: **„Připady“** a z druha: **„Njewjesćina nadoba“.**

Započatk je popołdnju w 4 hodźinach. Płaćizna městnow: I. stólčki: 75 np., II. ławki: 50 np., III. k staću: 30 np. — To so wě, zo zastup do dźiwadła hnydom za reje njepłaći.

W **ratarskej schuli w Budyschinje,** kaž też w **ßadplahujzej a sahrodniskej schuli,** ſ njej sjenoczenej, ßo **póndźelu 19. oktobra t. l.** nowa schulska wuczba sapoczinje. Bližsche wukasuje **direktar.**

Pschepołożenje drastoweje pschedawarnje.

Cžesczenym Sserbam najpodwolnischo k nawjedzenju dawam, so ßym ßwoju **pschedawarnju mužazeje a hólczazeje drasty** ſ dornschnabla na **zyhelsku haßu** pschepołożił. Sa dowěrjenje, mi hacz dotal spožczene, ßo rjenje dźakujo proschu nje ſ tym ßamym też w nowym pschebytku počeschcźicź.

Jan Scholta, krawski mischtr
na zyhelskej haßy.

Cžeßny wěnz na row

njebo

Hany Ernestiny, Pětra Schrybarja w Hnaschezach mandželskeje dźowki.

Cžeßna knjezna Hana ty,
Kiž nětk wumożena ßy
S teje srudnej' khorosczе,
Kak nětk tebi derje je.
Twoje cžěło bolaze
Cžische w rowje wotpocžnje,
Twoja duscha we njebju
Je pschi ßwojim sbóžniku.
W Hnaschezach bě rodźena,
W Huſzy w zyrkwi wukschcžena,
Hdźež pschi ßwjatej kschcźenizy
Mjeno „Hanka“ dosta ty.
W Hnaschezach też do schule
Wóßom lětow thodźeschе,
Po tym w Huſzy we zyrkwi
Kschcženski ßlub też wobnowi.
Sskužila ty potom ßy
Po' knjes Rädy w Hnaschezy
Dźeßacz lětow sa ßobu
S tej najwjetschej ßwěrnosczu.
Tam ßy ty też skhorila —
Žana pomoz lěkarska,
Kiž cži starschi pytachu,
Njesdźerža cže psched ßmjercžu.
W diakonskim wustawje
W Draždźanach też pytaschcże
Pomoz, ale podarmo
Bě też tam jich lěkarstwo.
Twoja khorosczˊ wódniza,
Na kotruž ßy wumrjela,
Jara cžežka, stysknа bě,
Na tebje bě hladacz slě.
Lěto dźewjecz měßazow
Bě ty na nju khora jow,
Prjed' hacz wot tej' khorosczе
Bóh cže psches ßmjercz wumohł je.
Ty we ßwojej khorosczi
Na dompucz ßo poßylni
Jedyn tydźeń psched ßmjercžu
S Khrysta ßwjatym cžělom, krwju.
Tak we saßnej młodosczi,
Hdyž lět tsi a tsizeczi
Žiwa bě bjes tydźenja,
Bóh cže domoj sawoła.

Sawostaji ja ßobu
Luboh' nana — macžerku,
Bratrow dwej' a ßotry tsi
We najwjetschej srudobi.
Tak ßy, luba Hana, schła
Pjatnatoh' oktobera
Loni, lěto sańdźene,
K ßotsje, kiž też w njebju je.
Hlaj, psched scheschczi lětami
W knježim dworje w Dobruschi
Lejna, ßotra najmłódscha,
Bě tam nahle skhorila.
Pschinđže khora k starschim dom,
Kiž ſ najlepschim lěkarstwom
Ju też wobstarali ßu,
Wotendże pak se ßmjercžu.
Wona, kaž to snate je,
Swoje młode žiwjenje
Po tak krótkej khorosczi
Wobsanknu tu na ßwěczi.
Tehdy nichtó myßlił njej',
So ta luba Hana tej
Budże ja tak krótki cžaß
Wopuschczicź też psches ßmjercź waß.
Luby nano — macžerka,
Wam ßo nichtó njedźiwa,
So wam hischcże stysknо je,
Hdyž ßej na njej' myßlicze.
Njedajcze ßej bycź tak slě,
Wschak stej wonej wobej dwě
We tej wěcznej sbóžnosczi
Jesußowej njewjesczi.
Bratraj, ßotry, njepłacžcze,
Nětko jimaj derje je,
Žana ßej tu do ßwěta
Nihdy wjazy njeżada.
Žónskej, mužskej młodosczi
Horzy dźak ßo wupraji,
Kiž ju w kaschczu pyschachu,
Posawnistow płacžachu.
Tak dha ſpitej wobej dwě
Cžische, hacz Bóh — kaž ßo wě —
Budże waju wubudźicź
A waß saßo sjednoczicź.

W mjenje jara srudnych sawostajenych
Pětr Mjónk.

Hróchowu kołbaßu

pschezo cžerstwu, punt po 65 np. poruczа

J. G. Klingst Nachfolger
na bohatej haßy 16.

Khofejowy skład.

Ssylnje a derje ßłodźazy hižo po 80 do 200 np., pschi wotewsaczu 5 puntow hischcże tuńscho, **paleny khofej** po 120 np. do 200 np. we woßebje dobrym ßłodże poruczataj

bratraj Měrschej
na žitnych wikach.

Młode piwo

póndźelu 12., ßrjedu 14. oktobra popołdnju wot 5 hodźin w piwarni w **Lušy.**

Póndźelu 12. oktobra wjecžor w 5 hodźinach brune młode piwo, **ßrjedu 14. oktobra** wjecžor w 5 hodź. ßwětłe młode piwo w **Njeßwaczilskej piwarni.**

Büttner, piwarz.

Wosjewjenje.

Dźiwocžanske ßerbske ev.-luth. mißionske towarstwo smeje — da-li Bóh — jutsje njedźelu 11. oktobra popołdnju w dwěmaj hodźinomaj w Lehnertez domje w Zokowje mißionsku hodźinu.

Pětr Mjónk.

Schulerjo

dostanu pschistojnu a tunju pensiju. Dalsche je ſhonicź pod chiffru **J. K.** w wudawarni Serb. Nowin.

Pilni murjerjo

móža do trajneho dźěła stupicź w Sskonej Borschczi pola **Augusta Röthiga.**

Strowa ßerbska dójka,

kotraž je ſ najmjeńscha dwaj měßazaj cžěschiła, ßo hnydom do Draždźan pyta na Berliner-straße 24 pola **Zedlera.**

Na knježi dwór do Delnjeje Kiny ßo k nowemu lětu wustojna niz pschе młoda **dźowka** pyta.

Ssylna **wyschscha dźowka** namaka jako **hospoſa sa skót** hnydom abo k nowemu lětu ßłužbu. Toho runja 1 kuchařka abo kuchinska holza. Hdźe? je ſhonicź w wudawarni Serb. Nowin.

Starschi njeżenjeny **hetman** ſ dobrymi wopißmami, dobry dźěłacžer a žadyn picžk, dostanje ßłužbu k nowemu lětu 1886 na knježim dworje w **Sarečzu.**

2 rólnaj pohonczaj, 1 wolazy a 1 dźowka k ßwinjom, wschitzy derje poruczeni, dostanu 1. januara 1886 pschi wyßokej mſdźe ßłužbu na knježim dworje w **Kuczinje.**

(K tomu cžišću pschiloha.)

Czeſczenym Serbam najpodwolniſcho k nawjedzenju dawam, ſo tež **žónſku draſtu** pſchedawam a poruczam

ſymſke mantle wot 11 mk.,
dublowe pjeſle „ 5 mk. 50 np.,
plüſchowe jaki „ 4 mk. 50 np.

Moje mantle a jaki ßo pſches **dobre tkaniny, duſchne dźĕło, wubjerne ßedzenje** a **tunje płaczißny** wuſnamjenjeja.

Richard Gautzsch

na hlownym torhoſchczu pódla kupnizy.

Pſchi pſchedawanju ßo ßerbſki rĕczi.

Tykanzowe korjenje po 10 a 20 np.,
korjenjowy wolij po 25 np.,
ſafran zyły a tołczeny,
zitronowy wolij,
korjenje zyłe a tołczene
poruczа **hrodowſka haptyka.**

Wſchĕ druzíny

warjenjow,

czorny a bĕły pópjeŕ,
mazißowe kwĕty,
mazißowe worjechi,
turkowſki pópjeŕ,
nowu wyrzu,
majoran, thymian,
zymt, zajlonſki zymt,
naliki, ſafran

pſchedawataj tunjo

Strauch & Kolde,
3 na kamjeńtnej haßy 3,
drogowe kłamy k ſłotemu worku
en gros a en détail.

Myſchaze pile
jara tunje a derje ſkutkowaze
poruczataj
Strauch & Kolde,
3 na kamjeńtnej haßy 3,
drogowe kłamy k ſłotemu worku.

Kaſtanije,
żołdże
kupuje po najwyſchſchich płaczißnach
Otto Engert.

Schtóż ßo nahlenzy boji
abo kotrehoż je wona hižo podeſchła, abo ſchtóż na wjerczenje, ſtkromjenje, bjesſparnoſcz, kłore nerwy czerpi, njech ßebi knižku „Wo wobróczu a wotſtronjenju nahlenzy", 3. nakład, wot ſpißaczela, nĕhduſcheho krajno-woborneho bataillonſkeho lĕkarja **R. Weißmanna** w Wilshofenje w Bajerſkej, darmo a franko ſkaſa.

Parna fabrika

ſchokolady, zokrowych tworow a mjedowych tykanzow

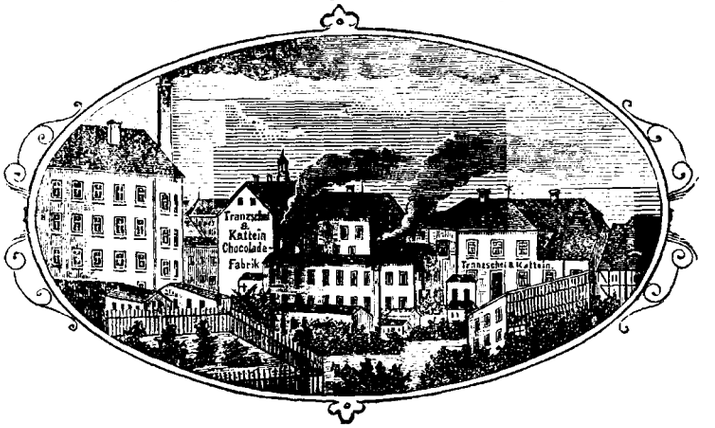

Rudolfa Katteina,

prjedy **Tranzschela a Katteina,**

w Budyſchinje

na hoſpitalſkej haßy 7 a rózowej haßy 10

porucza

ßwoje cziſte a dobre fabrikaty po jara tunich płaczißnach.

Katteinowy Budyſchſki konfekt: 1/4 punta po 15 np.

Po płaczißnach nĕtczißcheho czaßa poruczam

kĥĕzorſki wuczah, mĕrzu po 1 mk. 8 np.,
kĥĕzorſki wuczah 2. druzinu, mĕrzu po 90 np.,
ſłotojahły, punt po 13 np.,
krupy, punt po 14 np.,
jĕdzny rajß, punt po 15 np.,
hejduſchku, punt po 16 np.,
ßoki, punt po 16 np.,
buny, punt po 14 np.,
pſchenicżny griß, punt po 18 np.,
hróch, punt po 12 np.,
ßuſchene boßniſke ßłowki, punt po 22 np.

C. Kahrowe
pſchi póſtſkej kowarni
na zitnych wikach.

A. E. Werner

na bohatej haßy 67
porucza ßwój
wulki ſkład
wołmjaneho pſchedzena, tapißerijow, kapotow;
zidzanych, chenillowych a wołmjanych rubiſchczow;
trikotowych taillow, lazow a dzĕczazeje draſty;
nohajzow, ſchtaltow, poſamentow;
knefłow, rüſchow atd.
jenoż w dobrych druzinach po najtuniſchich płaczißnach.

Deki ſa puczowanje

jenož w dobrych družinach wot 6 mk.,

konjaze deki

ſ rukowanjom ſa cžiſtu wołmu po 3 mk.,

deki na ſofy, ſtwinſke rubiſchcža,

poczehnjenje ſa ſofy, jako katun, kožane ßukno, damaſt a rips,

běle a piſſane gardiny, rulowy, rulowowe žerdže, gardinowe žerdže, poßleſchczowe wodżewy, blidowe krywy, tepichi

porucža po wurjadnje tunich płaczíſnach

Ludwig Kuhlmann

w Budyſchinje w kupnizy (gewandhaus).

Dowolam ßebi najpodwolniſcho k nawjedżenju dacz, ſo ßu wſchě **nowe naſymſke** a **ſymſke**

tkaniny ſa wobleczenja, kholowy a ſwjerſchniki

doſchłe. Skład runje kaž w proſtych tak tež w woßebnych wězach wulki wubjerk poſticža.

Hotowe wobleczenja ſe ßuknju abo pikeſchu, naſymſke a ſymſke ſwjerſchniki

poruczam w **wulkotnym wubjerku** jenož ſ trajnych tkaninow derje dżěłane.

Nowoſcže

žónſkich deſchczných mantlow

w pſchekwapjazej wſchelakoſczi a w bohatym wubjerku.

Płaczíſny wſchěch wězow ßu nižſche hacz hdy prjedy a ſložuja ßo po wulkotnych tunich kupjach, wote mnje ſa tutu ſymu cžinjenych.

Njeprózuju ßo na žane waſchnje, na ſchkodu dobroſcže tuni bycz, ale jenož pſches praktiſke a dobytkne **dżěło** a zyle mały **wužitk.**

Shorjelſki magazin

hotoweje mužſkeje, žónſkeje a dżěczazeje draſty

Moritza Waſſermanna,

Na bohatej haßy. krawſkeho miſchtra. **Na bohatej haßy.**

Nožow

a **widliczkow** je ßo mi wulka dżělba po tunjej płaczíſnje na pſchedań pſchepodaka.

Th. A. Wällnitz,
ſapokſany awkzionator
w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy.

Jerje,

wulke, tucžne ryby, najtuniſcho porucža **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Ruczne göpelowe młócžaze maſchiny, ßykanjowe maſchiny, ſchrótowanſke maſchiny atd.

ſ fabriki **Ph. Mayfarth & Co.** w **Frankfurcže** n./M. ma na ſkładże a pſchedawa po fabrikſkich płaczíſnach ſ położenjom płaczenja. Rukowanje a pruhowanſki cžaß.

C. Hultſch w Něczínje pola Pomorz.

Mjenowane maſchiny ßu kóždu ßobotu na žitnych wikach w **Budyſchinje** wuſtajene a pſchezo doſtacz w hoſcženzu „k ſłotej hwězdże" tam.

Richard Gautzsch

na hlownym torhoſchczu
porucža
ſa naſymu a ſymu

lama

(cžiſtu wołmu)
wjazy hacž 80 zyle **nowych** muſtrow
łóhcž po 100, 120, 150, 170, 200, 250 np.;

połlama

w najrjeńſchich lama-muſtrach, tołſtu wołmjanu tworu,
łóhcž po 35, 40, 45 np.;

ßylny köper

(ſaſtupuje doſpołnje cžiſtowołmjanu tworu po dżerżenju a cžopkocže)
łóhcž po 50 a 60 np.;

koſchlowy barchent

wulkotnje ßo trjebaza twora, kotrejež mam wulki ſkład we wſchěch móžnych družinach,
łóhcž po 20, 25, 30, 35, 40, 50 np.;

kalmuk

łóhcž po 35, 40, 45 np.;

plüſch

łóhcž po 200, 250, 300, 350 np.;

aſtrachan, krimmer, tkaniny k poczehnjenju kožuchow, barchent k jakam, lama-rubiſchcža
ſ kruženkami a bjes nich,
barchentowe rubiſchcža, wołmjane rubiſchcža
po 50 np.,
taillowe rubiſchcža, ſchórzuchi, židżane a połžidżane rubiſchcža
ſa mužſkich a žónſke.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćernje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 42. **Sobotu 17. oktobra 1885.** **Lětnik 44.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jeho Majestosć kral Albert je so njedźelu rano s Wina do Strehlenskeje kralowskeje ville wrócił. Dwaj dnjej posdźišcho je jeho wyšoka mandźelska se Sigmaringena do Strehlena pschijěła.

— Zanzibarski sultan je so, psches němske kódźstwo satraschcheny, s něhduscheho pschecźiwnika do dobreho pschecźela Němzow pscheměnił. Prawa němskeho narańscho-afriskeho kolonialneho towarstwa na krajiny, wot wituskeho sultana kupjene, je hižo wón psched dlěschim cžasom pschipósnał, hdyž němske wójnske kódźe psched jeho hłowne město pschipłuwachu. Nětko je wón tež mórski pschistaw Dareßatana mjenowanemu towarstwu pschewostajił. Tutón pschistaw je sa němsku koloniju jara ważny, pschetož nětko hakle ma wona swobodny pucź, po kotrymž móža so s njeje twory k morju wosycź.

— Wopiłstwo w němskim kněžorstwje skerje pschiběra hacž wotběra. Tyšazy ludźi palenz do hubjenstwa a khudoby storka. We wjele němskich stronach šu so, so by so rosschěrjenju žadławeho wopiłstwa mjesa stajiła, towarstwa psche palenzpicźe sałożiłe. Wošebje so duchownstwo prózuje, palenzoweho cžerta s luda wuhnacź. 12. oktobra Barlinska generalna synoda wo srědkach, s kotrymiž móhło so wopiłstwo podtłóczicź, jednasche. Wopiłzow, kotrychž na sjawnych městnach pjanych nadeńdu, toho runja korczmarjow, kotsiž su jim palenz pschedali, dyrbjała wyschnosć khostacź. Synoda so bjes druhim tež sa to wupraji, so měli so wopiłzy do wošebitych wustawow k wotwucźenju palenzpicźa pschinjesćź. Sa dobry srědk k pomjenschenju palenzoweho pschedawanja so wyšoki palenzowy dawk namjetowasche.

Awstrija. Wěcźny njedostatk w awstriskich finanzach je skónczńje po dołhich lětach ras pschewinjeny. Po rosprawje, wot ministra finanzow, s Dunajewskeho, khěžorstwowej radźe sdźělenej, Awstriji trjeba njebudźe, w lěcźe 1886 swój dołh s nowej pożczonku powyschicź. Konservatiwna strona móże s hordosczu na to pokasacź, so je so skónczńje poradźiło, lěpschi porjad do awstriskich finanzow pschinjesćź. Liberalna strona, pod kotrejež wjelelětnym knjejstwom je so Awstriji hobrski dołh napraskał, psched scheschcźimi lětami ministrej Dunajewskemu cžorny pschichod wěschcźesche. Wot tutych wěschcźenjow so na sbožu konserwatiwnych žane jeniczke dopjelniło njeje. Psches dozpity dobry porjad w finanzach so stejnischcźo nětcźischeho ministerstwa sylnje potwjerdźi.

— Njepschecźelski duch, bjes cźěskimi a němskimi wobydlerjemi w Cźechach knježazy, je nowe njeduschne snamjo wot so dał. W Liberzach je so sańdźenu njedźelu wjecźor do sale tamnischeje cźěskeje Bjeßady, hdyž so tam towarschny wjecźor wotbywasche, dwójzy tšeliko. Njeduschnik prěni krócź do wokna tšěli, pschi kotrymž runje dwě knjeni stejeschtej. Božemu hnadnemu wobarnowanju ma so džakowacź, so kulka woknowu schkleńzu pscherasywschi wysche jeju hłowow pschelecźi. Bjeßadnizy, smjercź nastróżeni, hnydom saline wokeńzy saczinichu. Po khwili so s nowa wutsěli, a kulka tón krócź psches woknowu schkleńzu a wokeńzu slecźiwschi, psches to wošłabnjena do srjedź bjeßadnikow padźe. Cźěszy wobydlerjo w Liberzach šu psches njeknicźomny nadpad hłuboko roshorjeni. Wo wušlědźenju nadpadnika hischcźe niczo słyschecź njeje, runje kaž so hischcźe wo wošobje njekrašnika, kotryž je w Duchzowje dynamitowy atentat pschecźiwo restawraziji, w kotrejž so tamnischa cźěska Bjeßada skhadźuje, jašnosć dostała njeje.

Rußowska. Ruski khěžor, kotryž je se swojej mandźelskej wjazy njedźel na wopycźe pola swojeho pschichodneho nana, danemarkskeho krala, pschebywał, so njedźelu do Ruskeje wrócźi. Do swojeho wotkhada s Danemarkskeje je ruski khěžor s Fredensberga wukas do Peterburga póßłał, po kotrymž je sakasane, na 25lětny jubilej kajkehožkuli historiskeho podawka swjedźeńszy spominacź. Wótry kónz wukasa so pjecza pschecźiwo jubilejej sběhnjenja burskeho njewólnistwa měri, sa kotrehož swjecźenje so na lěto 1886 pschihoty cźinjachu.

— Ruske knježerstwo je swebi wotmyślilo, město Libaw w baltiskich provinzach do wójnskeho pschistawa pschetworicź, so by so w pschipadże wójny ruskemu kódźstwu w Kronstadtu a Revalu psches sylne njepschecźelske kódźstwo abo psches podwodne miny pschikhad do finniskeho mórskeho saliwa sawrjecź njemóhł. W Libawskim pschistawje by doscź ruma było, so by tam wjetsche ruske kódźstwo psches symu wostacź móhło.

S Balkana

jara njelubosne powjesće pschikhadźeja. Sastupjerjo europiskich wulkomóznarstwow w Konstantinoplu su bjes sobu wujednali, so ma so Bołharska saso dźělicź. Sultanej je so poruczńosć dała, tuto wobsamknjenje pschewjesćź. Je-li trěbne, smě k sakitanju swojich prawow s wójskom sakroczicź. Bołharjo běchu so s woprédka nadźeli, so so sjenocźenje Bołharskeje bjes pschelecźa krwě dozpi, nětko wschak wjazy njedwěluja, so budźe so bórzy narańscho-rumelska semja s krwju cźerwjenicź. Bołharski wjerch Alexander s Battenberg dyrbi, runje kaž serbski kral Milan, swoju njedźakownosć napschecźo Ruskej cźežko wotpokucźicź. Hdy budźiske s Ruskej, kotraž je tyšazy swojich wojakow sa swobodu Bołharow woprowała a wjercha s Battenberga na bołharski trón stajiła, dobre pschecźelstwo dźerżał, njeby ta nětko nihdy pschidała, so by so sjenocźenje Bołharskeje wrócźiło. Ruska je na Balkanje wěrnosć pschišłowa nasyniła, so je njedźak swěta msda, a toho dla dźenża Bołharow, kotsiž sebi myślachu, so Rusku dale njetrjebaju, jich dońtej pschewostaji. Hdy by so na Balkanje pscheměnjenje na schkodu Ruskeje stało, je ruske knježerstwo hotowe, hnydom s wójskom sakroczicź. W Odeßy je knježerstwo 90,000 muži hromadźe scźahnuło, kotsiž so po morju do Bołharskeje pschewjesu, tak rucze hacž to ruska politika sa dobre spósnaje. Sjawne je, so chze Ruska s tutym wójskom Awstriju a Sserbiju satraschicź.

Sserbija

so njedźiwajo na wotradźenje wulkomóznarstwow hotuje, swojemu wójsku, kotrež hižo na połodnischich mjesach steji, do Stareje Sserbije, hischcźe pod turkowskim knjejstwom stejazeje, marschěrowacź dacź. Pjenjesy k wjedźenju wójny je swebi serbske knježerstwo wot awstriskeho krajneho banka pożczilo. Pożczonka wucźini 25 milijonow frankow, sa kotruž mjenowany bank w Sserbiji tobakowy monopol na połsta

lět dostanje. Dźěl ſerbſkeho wójſka pſchi bołharſkich mjeſach woſtanje. Knjeżerſtwo je mjenujzy naſhoniło, ſo ſo w Bołharſkej ſobuſtawy poſlednjeho ſbĕžka w Sſerbiji, kotſiž ſu tehdy do wukraja twóchli, ſhromadźuja. Tuczi maju wotpohlad, ſo w ſkadnym czaſu do Sſerbije dacź a revoluziju pſchecźiwo kralej Milanej ſczinicź.

Grichiſka

ſo toho runja dlĕje wot wójny wotdżerżecź nochze dacź. Wójſko na marſch hotowe ſteji a tak rucze hacź ſo Sſerbjo ſ Turkami bicź ſapoczńu, Grichojo pſches mjeſy poczahnu. Sſerbjo a Grichojo ſo nadźijeja, ſo ſo pſchi wudyrjenju wójny hižo nĕtko trochu rostſchaſena jednota bjes europiſkimi wulkomóznarſtwami njeſdżerži a ſo ſo woſebje Ruſka a Awſtrija bórſy ſwadźitej.

Shubjene wopißmo.

W jenej thüringſkej wßy ſapoczatk tutoho lětſtotka ſamożity bur, ſ mjenom Kruża, bydleſche. Mĕjeſche nahladne rjane burſke kubło, kotrež bĕſche wot ſwojeju ſtarſcheju herbowak. Schtóż na jeho dwór pſchińdże, hnydom widżeſche, ſo je muż w dobrych wobſtejnoſczach. Domſke, hródże a bróżnje bĕchu wobſchĕrne a wulke. Dwór ſam bĕ dołhi, ſchĕroki a cziſty. Domowe wokna tak pſchecźelniwje błyſkotachu, hdyż ſłónzo na nje ſwĕczeſche. Stara hakoſata lipa, ſa domſkim ſtejaza, ſwoje mózne hakoſy hacź pſches tſĕchu wupſcheſczeraſche. W hródżach bĕſche wjeſele żiwjenje. Schtyri rjane konje pſchi poknym żłobje ſtejachu a ſebi wowß derje ſłodżicź dawachu. Dźeſacź mjaſatych kruwow tomu, kotryż do kruwańnje ſaſtupi, ſwoje ſchĕrokoczołate hłowy napſchecźo dżerżachu. Tu wulke ſtadło wowzow bjecźeſche. Tam ſo ſnaty ſkót waleſche, kotryż ſa njecziſty dżerża, kotrehoż mjaſo pak ſo na wſchelake waſchnje pſchihotuje a ſo rad jĕ. Khapon ſe ſwojimi kurami ſ horda, poknу doſtojnoſcze, po dworje khodźeſche. Duſchne pĕkne hołbje na tſĕſche ſedżachu abo tam a ſem ſlĕtowachu. Bjeſe wſchĕm tym ſo pilni ludźo w dobrym rjedże hibachu. S jenym ſłowom — derjemĕcze, mĕr a wjeſelokoſcź na rjanym kuble a w jeho domſkim bydlachu. Haj też w domje. Kruża bĕ ſe ſwojej żonu Khryſtinu w ſbożownym mandźelſtwje żiwy. Mandźelſkaj mĕjeſchtaj ſo po dźeſacźlĕtnym hromadźebycźu hiſchcze pſchezo tak lubo, haj ſnadź hiſchcze lubſcho, hacź hdyż w małej wjeſnej zyrkwiczży pſched Bohom a jeho ſłużobnikom ſwoje „haj“ prajeſchtaj. Schtyri wjeſele ſtrowe dźĕczi, dwaj hólzaj a dwĕ holzy, bĕchu każ wolijowe hakoſy ſa jich blidom. Wot najſtarſcheho wóſomlĕtneho hólza hacź k małemu dwĕlĕtnemu holczatu, kotrež ſo hiſchcze tak rad na macźerinym klinje kolebacź dawaſche, bĕchu ſo wſchĕ derje radźiłe a bĕchu wjeſele ſwojeju ſtarſcheju. A to najlĕpſche bĕ, ſo bohabojaſnoſcź a Boži mĕr w domje a na dworje bydleſchtej. Bur khodźeſche niz jenoż ſe ſwojej mandźelſkej a ſe ſtarſchimaj dźeſczomaj porjadnje ke mſchi. Też wſchitkich ſwojich cźeladnikow k tomu dżerżeſche. Kóżdżiczki dźeń rano a wjecźor Boże ſłowo doma czitachu a k tomu rjany khĕrluſch wuſpĕwachu. Też hewak mĕjachu modleriſke knihi w wulkej cźeſczi a pſchede wſchĕm ſo prózowachu, ſo po Božich kaſnjach ſkożowacź a po nich cźinicź.

Bur Kruża bĕ, każ ſo praji, ſbożowny muż. A tola k jeho ſbożu nĕſchto pobrachowaſche. Jeho bliżſchi ſußod bĕ bur Durink, toho runja bohaty, tola bjesbóżny, nahrabny a ſawiſtny cźłowjek. Wón k tym ludźom ſłuſcheſche, kotrymż żenje doſcź njeje, też hdyż maju wſcho khopate polne. Durink jeho jenoż hidźeſche a jemu hramjeſche, dokelż jeho mjerſaſche, hdyż ſo druhemu derje dźĕſche. Cźaſto, hdyż ſebi myßleſche, ſo jeho nichtó njewidźi, pſchi płocze, jeho dwór wot ſußodoweho dźĕlazy, ſtejeſche a ſe żadoſcźiwymaj wocźomaj na rjane kubło ſhladowaſche, kotrež by tak rad ſwoje mjenował. Hdżež jenoż ſo hodżeſche, ſwojemu ſußodej nĕkajku ſchkodu naczini abo jemu nĕſchto klubu ſejhra a pſchi tym wſcho ſ tajkej pſcheklepanoſczu naprawi, ſo drje mózeſche Kruża njekniczomnika ſhódacź, tola niz pſched ſud żadacź.

To ſwĕrneho Kružu a jeho mandźelſku hłuboko hrjebaſche. Tola khróble ſo hladaſchtaj, ſke ſe ſkym ſapłacźicź. Hdżež jenoż mózeſchtaj, ſußodej pſcheczelniwoſcź a luboſcź wopokaſowaſchtaj. Tola hdyż ſo nadźeſchtaj, ſ tym jeho ſawiſcź a njepopſchecze pſchewinucź, ſo jara myleſchtaj. Pſchezo ſaſo dyrbjeſchtaj ſ boloſczu naſhonicź, ſo bĕ wſcha jeju luboſcź podarmo a ſo ſo jeju pſcheczelniwoſcź ſe ſkobami a njedżakom ſarunowaſche.

Wot nĕſchto czaſa bĕ ſußod Durink nadpadnje mĕrniwy a pſcheczelniwy. Kruża bĕ nad tym jara ſwjeſeleny. Wſchako bĕ mózno, ſo ſaſakky cźłowjek ſkónczńje ſwoje njeprawo pósnawſchi na lĕpſche myßle pſchińdże. S tym pak ſo, każ bórſy naſhoni, Bohu żel tak njemĕjeſche. Jónu, hdyż Kruża pſched wrotami ſwojeho dwora ſtejeſche, ſo ſußod pomału a wobhladniwje k njemu bliżeſche. Jeho poſtrowiwſchi a khwilu wo njeważnych wĕzach rĕcźawſchi, takle ſapocźa: „Schtoż chzych wam prajicź, ſußodo, ſym wóndano ſapißanje wo pjecź tyßaz toleŕ namakał, kotrež je ſebi waſch nan wot mojeho pożczik. Dopomnicze ſo najſkerje ſe ſwojich mkodoſtnych lĕt na tutu wĕz. Bĕſche to tehdy, hdyż waſch nan rjane polo a k tomu ſłuſchazy lĕß wot Delenkez wuja kupi. Ssym ſebi hacź dotal pſchezo myßlik, ſo ſu tele pjenjeſy hižo dawno wróczene. S tym pak ſo tola tak mĕcź njemóże, hewak mój njebocźiczki nan liſt tak derje khowak njeby. Byſchcze tola ras pohladnucź dyrbjeli, hacź macze wo wróczenju kapitala wopißmo. Jeli ſo żaneho njenamakacze, by drje nĕtko czaſ byk, te pjecź tyßaz toleŕ a ſaſtatu dań ſapłacźicź.

Kruża ſo njemako ſtróżi, tele ſłowa ſaßłyſchawſchi. Njemóżeſche ſo dopomnicź, ſo je hdy mjenowane wopißmo bjes ſwojimi papjerami namakał. Tola wón ſo rucze ſhrabawſchi tak ſymnje hacź mózno wotmolwi: „Jeli ſo dołżne ſapißanje macze, ſußodo, budże drje ta wĕz w rjedże. Derje wſchak wĕm, ſo je ſebi mój nan nĕhdy wot waſcheho nana pjenjeſy pożczik. Wĕm też, ſo je je bórſy wróczo płacźik. Wopißmo wo tym budże a dyrbi ſo namakacź, dokelż bĕ mój nan w tutym naſtupanju jara ſwĕdomity. Hnydom ſa nim pohladnu, a nadźijam ſo, ſo jo namakam a jo wam pokaſam.“

Ssußodaj ſebi Bożemje prajeſchtaj, a Kruża pomału domoj dźĕſche. W bydlanſkej ſtwĕ wulki, dubowy khamor ſtejeſche. Tu ſo papjery wot jeho nana ſem derje khowachu. Jón wotamknuwſchi, wucźeże kaſchcźiki, ſebra ſ nich pißma a je pomału a wobhladniwje czitaſche. Tola, tak wjele hacź też pytaſche, wot wopißma żaneho ſłĕda njenamaka. Duż czicha, czeżka tyſchnoſcź do joho wutroby ſacżeże. Derje wjedżeſche, ſchto na njeho czakaſche, hdyż papjeru njenadeńdże. Pjecź tyßaz toleŕ ſ danju, pſches tſizeczi lĕt ſaſtatu, dyrbjeſche potom ſußodej wróczo płacźicź. Hdże dyrbjeſche tak wjele pjenjes jow wſacź, ſo by njeßmilneho muża ſpokojił? Pſches dołhe wójny, kotrež Napoleon pak tu pak tam wjedżeſche, bĕchu leżomnoſcze po płacźiſnje hłuboko ſpanuke. Kruża dyrbjeſche ſo doma a dwora, pola a ſkotu woſtajicź, hdyż dyrbjeſche tu ſumu wobſtaracź, a bĕ potom ſe żonu a dźĕczimi ſnadź khudy muż, ſnadź proſcheŕ. Tele myßle joho wutrobu cźwilowachu, hdyż ſtaroſczow poknу pſched khamorom ſedżeſche. Joho ſwĕrna mandźelſka Khryſtina ſaſtupi. Wona hnydom widżeſche, ſo jejneho muża nĕſchto rudźi a ſo ſa pſchicźinu jeho tyſchnoſcze praſcheſche. Wón jej powjedaſche, ſchto je runje wot Durinka ſłyſchał, a ſo je podarmo ſa wopißmom ſłĕdźił. Żona jemu pomhaſche, hiſchcze junkrócź wſcho pſchepytacź. Tola niczo njenadeńdżeſchtaj, khiba w ſtarej wotliczeŕſkej knižzy naſpomnjenje: „Pjecź tyßaz toleŕ wot Kaſchpra Durinka pożczik“ — a tole naſpomnjenje bĕ ſ tintu pſchemaſnjene.

„Tu ſteji“, praji żona, „pjenjeſy ſu ſapłacźene, a toho dla je naſpomnjenje pſcheßmuſchnjene.“

„To namaj niczo njepomha“, muż wotmolwi, „ſmuha pſched ſudom tak wjele każ niczo njepłacźi, dokelż dźĕ mózachmoj ju też ſamaj ſczinicź.“

„To drje wĕm“, Khryſtina mĕnjeſche; „tola pjenjeſy ſu ſapłacźene, duż dyrbi ſo też ſ wĕſtoſczu wopißmo namakacź. Twój nan bĕ porjadny muż, a je jo wĕſcze ſwĕru khował. Dyrbimoj ſa nim hiſchcze pilniſcho a wobhladniwiſcho pytacź, potom hižo jo namakamoj.“

Mandźelſkaj hiſchcze ras dubowy khamor wot delka hacź do horje pſchehladaſchtaj. Kóżdy kaſchcźik, kóżda maliczka papjerka ſo wobhlada. Po khamorje ſchinje a blidowe kaſchcze na rjad pſchińdżechu. Wſcho ſo hacź do poſlednjeho kucźika ſe wſchej kedżbliwoſczu pſchepyta. Tola pytane a horzo żadane wopißmo ſo nihdże njenamaka.

Kruża ſo ſkónczńje na pucź naſtaji, ſo by ſußodej ſjewił, ſo niczo namakał njeje, a jeho proßył, ſo by ſcźerpnoſcź dla ſapłacźenja dołżnych pjenjes mĕł. Durink ſo wjeſele ſmĕjkotaſche, hdyż witanu powjeſcź ſaßłyſcha. Na próſtwu wboheho Kruże dale niczo njewotmolwi hacź: „Wſcho dalſche ſo namaka.“ A namaka ſo też tak, każ bĕ ſo wbohi wobżaromny Kruża bojał. Skórżba dla pjecź tyßaz toleŕ a dla danje, pſches tſizeczi lĕt ſaſtateje, ſo ſudniſtwu pſchepoda, a jako dopokaſmo bĕ dołżny liſt pſchipokożeny, kotryż bĕ ſtary Kruża w ſwojim czaſu ſamorucźnje wuſtajił. Ssyn nanowe pißmo ſapręcź njemóżeſche. Jemu też to do myßlow njepſchińdże, wſchako dźĕ wjedżeſche, ſo je ſebi nan woprawdże pjenjeſy pożczik. Nĕtko dyrbjeſche wopißmo wo wróczenju pjenjes pſchinjeſcź, tola to jemu mózno njebĕ. Ssud toho dla wußudźi, każ bĕ ſo bojał, ſo dyrbi kapital

a dań wróćo płaćicź. Hdyž so sapłaćenje hač do postajeneho dnja stało njebě, dyrbjesche so kubło se wschěm, schtož běsche na nim a we nim, psches sudnistwo na pscheŝadźowanje pschedawacź. Kružu wušud wscheho porasy, bě psches njón se swojej swójbu do khudoby a hubjenstwa storcżeny. Wón spyta tu a tam sebi dołžny pjenjes požcźicź, kotryž chžysche s wutrajnej pilnoscźu a na wscho móžne waschnje lutujo pomału wotpłaćicź. Tola wscha jeho próza, kotruž sebi w tutym nastupanju cźinjesche, bě podarmo. Nichtó jemu tak wulku sumu na jeho kubło požcźicź nochzesche, dokelž bě wójnski cźaš, kotryž móžesche hischcźe, Bóh wě, kak dołho tracź, płaćisnu leżomnoscźow wo wjazy hač połojzu ponižik. Po wschelakich cźeźkich bjes wuspěcha cźinjenych pucźach dyrbjesche so Krnža skónczńje do swojeho srudneho domta podacź. Bojany dźeń so pschibliži. Kubło so pscheda a Durinkej, kotryž bě najwjazy na nje sadźik, pschipanu. Jeno wokoło dwaj tyšaz toleŕ bě wscho, schtož Kruži po sapłaćenju dołha a sastateje danje sbytkne wosta.

S hłubokej hórkej bolosczu Kruža rjany dwór, herbstwo swojich wótzow, wopuschći. W domowinskej wjesy sebi runje próschdnu stejazu maku khěžku s polom, k njej słuschazym, kupi. Jena krowa, někotre swinje, wowzy, dale něschto kur, bě wschón skót, kotryž jeho nowe wobsedźeństwo woziwjesche. Kruža hischcźe dołho žadyn proscheŕ njebě, tola bě khudy muž, kotryž dyrbjesche so w płocźe swojeho woblicza bóle hač hewak drěcź a dźěłacź, hdyž chzysche so se swojej swójbu na sprawne waschnje sežiwicź. (Skónczenje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Psched někotrymi lětami je so s pjera wucźeneho serbskeho prawisnika rjad nastawkow wo wužiwanju serbskeje rěcźe na sudnistwach w tychle nowinach wotcźischcźak, w kotrychž běsche jasnje a dokładnje rosestajane, so a cźoho dla je nusne, so Sserb, je-li trjeba, na sudnistwje serbskeho tołmaczerja dostanje. Bohužel so w tymle nastupanju cźasto hrěschi. Se wschelakich stron smy skórźby słyscheli, so Sserbja, kotsiž němskeje rěcźe doscź mózni njejsu, pschezo tołmaczerja njedostawaju. Hakle psched krótkim nam jedyn pschisnažny muž powjedasche, kak je so serbskej wjesnej žonje podobnje sleschko. Někajki sudniski sastojnik ji protokoll w němskej rěcźi cźitasche. Hdyž žónska rjeknu, so srosumika njeje, schtož je so ji cźitało, dokelž doscź němski njerosumi, ji sastojnik s krótka wotmolwi: „Wy doscź němski rosumicźe, wschak scźe na moje němske praschenja derje doscź němski wotmolwjała.“ A wón dale němski s njej jednasche. To prawje njeje. Sserb, kotryž němskeje rěcźe doscź mózny njeje, ma **prawo** serbskeho tołmaczerja žadacź; sudnistwo pak ma **pschisłuschnoscź** so wo to staracź, so tajki Sserb tołmaczerja dostanje. Njech to naschi ludźo, kotsiž maju se sudnistwom cźinicź, derje wopomnja: njech Sserbja, kotsiž sebi s němskimi sudniskimi sastojnikami derje doscź njedorosumja, serbskeho tołmaczerja zadaju, a njech so wobcźežuja, chzył-li jim schtó jich prawo pschikrótschicź.

— K posběhnjenju plahowanja howjaseho skotu je so w nowschim cźasu w saksich Hornich Łužizach 10 towarstwow sa dźerżenje bykow sałoźiło a to w Budyschinje, Bukezach, Kamjeńzu, Kottmarsdorfje, Lutijezach, Kundracźizach, Oderwizach, Schěrachowje a Wehrsdorfje. Ratarske wokrjesne towarstwo je k wobstaranju bykow s dobreje, wošebje Simmerthalskeje a Oldenburgskeje rasy, towarstwam pjenježne podpjeranje dało. Po poślednim skótnym liczenju je w saksej Łužizy 102,830 howjadow, kotrež su 21 milijonow hriwnow hódne.

S Kaschez. Tudomnemu kublerjej Zyžej su létša hobrske běrny narostłe. W tychle dnjach su w jeho běrnach jenu namakali, kotraž połtsecźa punta waži.

S Rakez. Njedźelu 11. oktobra swjecźesche Rakeczanske serbske towarstwo „Lipa“ w Kamjenej swój pjatoletny sałożenski swjedźeń. W 6 hodźinach skhadźowachu so sobustawy towarstwa w Rakezach a cźehnjechu pod hudźbnymi synkami do Kamjeneje. W $^1/_2$8 hodźin sestupachu so Sserbja k rejam a rejwachu serbsku meju. Do $^1/_2$10 hodź. wjercźachu a sabawjachu so wjeselí rejwarjo se swojimi rejwarkami. Hosczina wotewri so nětdźe wokoło 10 hodźin. Prěnju sławu wunjese towarstwowy pschedsyda, k. wucźeŕ Rjelka, na nascheho lubowaneho saksekho krala Alberta a wuspěwa so: „Krala Bóh pozohnuj“. Knjes student Gólcź s Rakez sławjesche „Lipu“, na jejne sbožowne roswiwanje w cźasu wobstacźa spominajo a jej dalsche sboże na pschichod pschejo. Po tym wuspěwa so swjedźeński spěw na „Lipu“ wot k. studenta Gólcźa spěsnjeny. Knjes wucźeŕ Kerk s Kotez pokasowasche s rjanymi sławami na serbsku pschesjenosczu a sławjesche dale wótzny kraj, po cźimž so druhi spěw: „Hdźe statok mój“ wuspěwa. Knjes sejmski sapósłanz Kokla, kotryž bě towarstwo se swojim pschecźelnym wopytom wulzy poczescził, rěcźesche w rjanej a jadriwej rěcźi wo wužitku Rakeczanskeho serbskeho towarstwa a jemu trojaku hrimotazu sławu wunjese. Na to powita k. pschedsyda pschitomnych hosczi a to wosebje k. sejmskeho sapósłanza Kokłu s Khrósczicź a towarstwoweho czestneho sobustawa, k. fararja Gólcźa. Hdyž bě k. wucźeŕ Kerk hischcźe na serbske žony a knježny sławu wunjesł, pschednoschowasche spěwanski wotrjad towarstwa 3 schtyrihłósne spěwy a doby sebi s tym powschitkowne pschipósnacźe. Na to k. farar Gólcź sasłużby a prózu k. pschedsydy, wošebje tež na wuwucźenje spěwanskeho wotrjada słożenu wusběhnuwschi, jemu sławu wunjese. Jako bě k. pschedsyda hischcźe hosczenzarjej dźak wuprajił a jako běchu so knježny se sławu sa wupyschenje sale poczesczike, so hosczina skónczi. Sasso sestupa so czrjódka wjeselych Sserbow k rejam, pschi kotrychž so hač do ranschich hodźinkow wjercźachu. Wjeseli a spokojeni, saborjeni sa swój narod wróćichu so wschitzy dom. S radoscźu spominamy na tutón rjany serbski swjedźeń a pschejemy towarstwu, so by tak dale rostło a skutkowało Sserbam k wužitku. Sswoje pschecźa wobsankujemy pak do poslednjeje schtuczki swjedźenskeho spěwa:

Duž dha nastup nowe létko
„Lipa“ krasna, serbowska!
Khowaj swěrnych Sserbow nětko
Jako Sserbow twjerdźizna.
Dale dźeń naroda
„Lipa“ swjecź tak wjesela!

S Wósłinka. Njedźelu 11. oktobra su so w naschej zyrkwi nowe pischczele na swjatoczne waschnje poswjecźike. Popołdnju wot 2—4 hodźin so w Božim domje zyrkwinski konzert wotbywasche, pschi cźimž seminarski wyschschi wucźeŕ Elßner s Budyschina na nowych pischczelach pschewod wjedźesche.

S Rychwałda. Na póndźelschich skótnych wikach bě 280 howjadow na pschedań. Płaćisny běchu snadne, pschedawanje jara pomałku dźesche, na cźimž drje běchu Kulowske skótne wiki wina, kotrež so tón samy dźeń wotdźerżowachu. Na wiki běchu też paduschi pschischli, kotsiž pschipołdnju jenu krowu kranjechu.

S Wojerez. 6. oktobra su w dworje jeneje khěže na tudomnej rózowej hasy pschi wuprósdnjenju juchoweje jamy cźełko nowonarodźeneho dźesca namakali.

S Wojerowskich stron. Sjawne praschenje na doktora Andreäa. Wy scźe so w Hórczanskej wólbnej shromadźisnje sjawnje s tym wudawali, so pschecźiwo tej serbskej agitaziji wojujecźe, kotraž chze Sserbowstwo „jako wošebity stat w stacźe“ sałožicź! Tajke njewěrne swědczenja scźe wy so skhróblili, na nasch kralošwěrny serbski narod wuprajicź!!! Macźe wy sa tuto swoje wudawanje snano też tajke mutne falschne žórka, s kajkichž je wam psches waschepjero wuběžał wasch njewěrnoscźow połny nastawk w Schlesynskich nowinach hubjeneho dopomnjecźa? Ale ně; wschako wy, kaž prajicźe, se swojim wojerskim gratom pschecźiwo tej agitaziji we wojowanju stejicźe. Abo su to sony, kiž wam mjecź do ruki tykaju? Njech tomu je, kaž chze. My wot was žadamy a wam pschikasujemy, so nam s mjenami tych sawjednikow pomjenicźe, kotsiž tajku njeswěrnu agitaziju bjes nami cźerja! Dopokasma waschepo cźeźkeho winowanja my wot was žadamy a wascha pschisłuschnoscź je, so tu sjawnje wotmolwicźe.

Serbjo Wojerowsko-Rósborskeho wólbneho wokrjesa.

Dary sa natwarjenje serbskeho domu.

Kaplan Skala w Budyschinje na 1884 a 1885		20 hr.	— np.
Sobustawy Sarečzanskeho serbskeho towarstwa:			
Arnoscht Krawz, krawz w Lusy	(na 1884)	1	—
Jan Bohuwěr Mlynk w Sarečzu	(na 1884)	1	—
Jan Hennig w Neukirchu pola Deutschenbora		1	—
Jan Mlynk w Sarečzu	(na 1884)	1	50
Ludmila Schröderowa w Draždźanach		—	50
H. Grülling, wucźeŕ w Sarečzu	(na 1884)	1	—
Jan Wanak w Lahowje	(na 1884)	1	—
Bohuwěr Pětschka w Lahowje	(na 1884)	1	—
Ernst Scholta w Hasłowje		1	—
Ernst Engemann w Lahowje	(na 1884)	1	—
Jurij Leschawa w Lahowje	(na 1884)	1	—
Ernst Schuza w Sarečzu	(na 1884)	1	—
Piwarz w Wětrowje	(na 1884)	1	—
August Wanak w Banezach		1	—
Günther, schewz w Khasowje	(na 1884)	1	—
Wagner w Wbohowje		—	50
Schöbel w Sarečzu		—	50
Khorla Bohuwěr Wanak jun. w Banezach	(na 1884)	2	—
Pachert w Ssmochczizach	(na 1884)	1	—
		39 hr.	— np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Ławniski ßud. 13létny schulski hólczeź A. L. Püschel w Budeſtezach bě w naléczu wot tamniſcheho dwornischcza twarzej Lange 11 żelesnych rynczkow a kruch żelesa a w léczе ſ kaßy dwórniſchczowеje reſtawrazije na dwaj raſaj 2 mk. 30 np. kranuł. Młodoſtneho paducha ſe ſchtyridnjownym jaſtwom pokhoſtachu. — 13létny C. A. Sarink na Ssokolzy bě 7. auguſta jědnaczélétnemu hólzej Müllerej ſ Lubjeńza na polu kamjeń do hłowy cźißnuł, tak ſo tón ßylnje krwawjeſche a na krótki cźaß do womory padże. Dźiwajo na połóżaze wobſtejnoſcże ławniski ßud wobſkorżenemu jaſtwo na dwaj dnjej pſchißudźi. — Swudowjena Nowakowa w Lichanju ma dwaj dnjej w jaſtwje poßedźecź, dokelż je 14. julija ſ Lichanjanſkich knjeżich polow dwaj ßnopaj a mjerwu wotewſaka.

Khoſtanſka komora. 19létneho bětnarſkeho F. W. G. Dunſcha ſ Cźeſchkez a 24létneho wuhnjerja G. L. P. Kulku ſ Rósborka winowachu, ſo ſtaj ßo 2. julija w Kobjelnju do domu żiwnoſcźerja Smija nutſkamakoj a tam ſ jeneho draſtoweho khamora, jón ſ mozu wotewriwſchi, dwoje kholowy, jedyn żaket a tſi khoſchle, wſcho hromadże 40 mk. hódne, kranukoj. Hacź runje wſchelake dopokaſma ſa winu wobſkorżeneju rěcźachu, dha ßo jimaj wona tola, dokelż prějeſchtaj, jaßnje dopokaſacź njemóżeſche, tak ſo dyrbjachu jimaj khoſtanje ſpuſchcźicź. — 30létna, hižo tſi krócź khoſtana H. Khr. Reckowa rodź. Lockez ſ Rychwałda, kotraż poßledni cźaß pola kublerja Pjecha w Wjelecźinje ſa dźowku ßłużeſche, 3. auguſta pola tudomneho reſtauratéra Brücknera na ſprejinej teraßy pſchenozowaſche. Po jejnym wotkhadże Brücknerezy pytnuchu, ſo je ßo ſ njej ßléborny cźaßnik a włoßowy rjecźas ſe ſkotymi wobbitkami ſhubił. Hacź runje wobſkorżena paduchſtwo prějeſche, ßo jejna wina tola na doßahaze waſchnje dopokaſa. Dla woſpjetneho paduchſtwo jej khoſtarnju na léto ſchěſcź měßazow a dowolomnu polizajſku nadkedźbu pſchißudźichu. — Loni 5. dezembra na Cźelchowſkim knjeżim dworje w brózнjach, ſe ßłomu krytych, woheń wudyri, kotryż ßo pſches ßylny wětr na pjecź żiwnoſcźow pſchenjeße a je wſchě do prócha a popjeła pſchewobrocźi. Woheń bě pſches to naſtał, ſo běchu ſ lokomobile mlócźazeje maſchiny, ſ kotrejż hižo něhdże tydźeń tam mlócźachu, ſchkrě na bróżnju létałe. Hacź runje dźěłacźerjo na wóhnjowu ſtraſchnoſcź pokaſowachu, njemějeſche lokomobiliny tepjeŕ, khěżeŕ E. A. Höhna ſ Wujeżka, kotryż hižo na 10 lět tepjenje lokomobile ſaſtawa, ſa nuſne, ſ mlócźenjom pſchеſtacź. Höhnu toho dla winowachu, ſo je woheń pſches ßwoju njeßwědomitoſcź ſawinował. Ssud jeho winowateho ſpósnawſchi jemu jaſtwo na měßaz pſchißudźi.

Wot ławniſkeho ßuda w Niſkej buchu ſaßudźeni: Mały ſahrodnik Kſchižank ſ Wokrancźiz dla halekowanja k płacźenju 1 mk. 50 np. — Sahrodnik Handrij Lukaſch ſ Delnjeje Wólſchiny k jaſtwu na tſi njedźele, dokelż bě jedyn cźaßnik a běrny kranuł a gmejnſkich ławnikow pſchеſcźěhał.

Z Drježdźan.*

Njeboh knjez Smoleŕ je mjeno Draždźany jako wosobine mjeno poznamjenił, tworjene jako Delany wot Delan. (Přirunaj: Wo słowjanskich městnych mjenach. Str. 9.)

Druzy su teho sameho měnjenja.

Ze swojim wosebitym nahladom (Serbske Nowiny č. 19. str. 174. a Časopis M. S. č. 60. str. 78.) steji k. professor dr. Pful samotny.

Njeboh k. Smoleŕ je wotwodźowanje wot „draždіti, drożdźić“ wobkhował, kotrež so hižo w 17. lětstotku pokazuje.

Knjez farař Hórnik, redaktor Časopisa M. S. (č. 68. str. 141.) je Drježdźany wot „drjazga“ (něhdy lěs) wotwodźował, a tosame je też k. professor dr. Leskien w Lipsku činił.

Z gramatiskeho, historiskeho a topografiskeho stejnišća njeda so přećiwo tutemu ničo ważne napřećiwić abo wustajić.

Přez najnowiše přepytowanja lisćinow je dopokazane, zo wjes „Alden Dresden“ („Stare Drježdźany“) z najstaršej farskej cyrkwju, nětko wot „Brühlskeje terrassy“ wobdata, existirowaše. Tuta wjes ležeše „w Drježdże“, přiwza so w 16. lětstotku k twjerdźiznje a rěkaše potom (dlějši čas) „Nowe město“; tola je so to w ludu zapomniło. Drježdźany „w holi“ (na prawym brjozy Łobja) wustupuja w historiji hakle 160 lět pozdźišo dyžli Drježdźany „w Drježdże“ (na lěwym brjozy). „Drježdźenjo“ a nic „Holenjo“ běchu założerjo hłowneho města Sakskeje.

Měšćanski archivar k. dr. Richter je w swojej knizy „Verfassungsgeschichte Dresdens“ horniše wukładowanje (mjeno Drježdźany wot wobydlerjow w Drježdże) jako prawe přijał. Z tym je tuto wukładowanje wjele rozšěrjene a je też wot druhich přiznate, tak zo wěsće też do šulskich knihow přeńdże.

Tónsamy k. dr. Richter, kotryż sebi našeho njeboh k. Smolerja wysoko česćeše, so wupraji, zo by też tutón zawěsće to nowe wukładowanje přijał, hdy budźeše tehdom wšitke wobstejnosće a poměry Drježdźanskeje wokolnosće znał.

J. A. Jenč,
sobustaw towarstwa za stawizny a topografiju Drježdźanow a wokolnosće.

* Sa tutón nastawk redakzija samolwita njeje.

Přilopk.

* Njedźelu rano staj dwaj wojakaj, k strażowanju léża komandowanaj, na Kundraczіſtkim ſtatnym revěrje blisko cźeſkich mjesow wóßom dźiwinarjow ſetkałoj. Tucźi do wojakow dwójzy tſelichu, tola nikoho njetrjechichu. Nětko ßo wojakaj toho runja do dźiwinarjow měrjeſchtaj a jeneho ſ nich ſatſélіſchtaj. Tſélený mějeſche maſku na wobliczo ſwjaſanu. Pſchi nim dobru tſélbu, wjetſchu dźélbu patronow, revolvr a wulki nóż namakachu. Jeho towarſchojo, kotſiż pſched wojakami cźeknuchu, hiſchcźe wußlědźeni njejßu.

* Dr. Kunze ſ Hale wo ſpodźiwnym pſchipadże piſche, kotryż je wón ßam wobkedźbował. Jenu tamniſchu kublerku běſche lětża w meji Boża ruczka ſajała; zyła prawa ſtrona cźéła běſche każ wotemrjeta, a khora běſche też rěcź ſhubiła. Pſchi ßylnym hrimanju, kotrež w léczе pſches město Halu cźehnjeſche, Boże njewjedro też do domu dyri, hdźež khora kublerka pſchebywaſche, pſchi cźimż błyſk pſchi jeje prawej ſtronje dele ſjędże. Ale kak ßo khora ſpodźiwaſche a ßo ſwjeßeli, hdyż wot ſtróżelow ßo někak ſhrabawſchi na jene dobo w zyłej khorej prawej ſtronje cźéła wótru ból ſacźu, hdyż móżeſche na jene dobo prawu ruku a nohu ſaßo hibacź a też ſaßo rěcźeć. Koża na prawej ſtronje cźéła ßo ßylnje cźerwjenjeſche. Měßaz poſdźiſcho móżeſche kublerka ßwobodnje khodźicź a je nětko doſpoknje ſaßo ſtrowa.

* Hróſbny njeſkutk je ßo pſched krótkim w Bochumje ſtał. Dwanaczélétnaj ßynaj měſchczańſkeho twarſkeho aſſiſtenty G. ſtaj jeneho 9létneho hólczeza do njedotwarjeneje khěże ſawabiłoj, jemu ruzy a noſy ſ poſtromkami wuwjaſałoj, jemu nóß, hubu a wuſchi ſ pjerſchcźu a ſ kamjenjemi ſatykałoj a potom wbohemu dźěſcźu, kotrež ßo wjazy wobaracź njemóżeſche, nóż ſa wuchom do hłowy ſakłółoj, ſo brjeńk ſ huby won tcźeſche. Wbohi hólczez, kotrehoż hakle ſa někotre hodźiny pſchipadnje namakachu, je bórſy na to wumrjeł.

* Dwě dźěſcźi ſ města Kreuznach, Khata Barthez, 11létna holczka, a jeje 9 lět ſtary bratr Pětr, ſtej ßo ßamejlutkej ſ Kreuznacha na pucźowanje pſches morjo naſtajiłej, a to k ßwojemu wujej, kotryż w Port Waſhingtonje w Sjednoczenych Krajach Połnóżneje Ameriki pſchebywa. Hdyż běſchtaj pſched krótkim dźěſcźomaj ſtarſchej w Kreuznachu ſemrjełoj, wuj, kotryż w Port Waſhingtonje fabriku wobßedźi, Kreuznachſkej měſchczańſkej radże piſaſche, ſo chże ßyrocźe jako ßwojej dźěſcźi k ßebi wſacź; ſ jenym wón proſcho, ſo by jemu rada dźěſcźi bórſy póßłała, pjenjeſy na pucźowanje ßobu póßła. Na to dźěſcźomaj w Kreuznachu na draſtu papjeru ſeſchichu, na kotruż běſche ſ wulkimi piſmikami napiſane, hdże chzetej. Dźěſcźi ßo na pucź podaſchtej a 6. auguſta ſbożownje na łódźi do Newyorka pſchijeżdżeſchtej. Pſchedſtejicźerjo wucźahowarſkeho wuſtawa ßo luboſcźiwje wo dźěſcźi ſtarachu a jimaj, prjedy hacź ßo do żeleſnicźneho cźaha ßynuſchtej, kotryż do Ohio jěże, wulke brěmjo wſchelakeje żyroby ßobu dachu. Khata budże najſkerje něhdy dobra hoſpoſa, pſchetoż wona brěmjeſchko hnydom ſhrabnu prajizy: „To dyrbju derje ſkhowacź, hewak mały Pětr bórſy wſcho ſjě a mi potom ſkhori.“ Każ liſt ſ Port Waſhingtona wopowjeduje, ſtaj makaj pucźowarjej ſbożownje a w najlépſchej ſtrowoſcźi k ßwojemu wujej pſchiſchłoj. — Podobne pucźowanje ſtaj pſched 4 létami dwaj druhaj hólzaj ſ Kreuznacha wobſtałoj, wot kotrejuż bě jedyn 14, druhi 11 lět ſtary. Wonaj pola wowki w Kreuznachu bydleſchtaj, mjeſ tym ſo běſchtaj ſtarſchej do Rio Grande do Sul w Južnej Braſiliſkej ſacźahnułoj. Sa ſtarſchimaj něſchto lět poſdźiſcho też hólzaj do Braſiliſkeje cźehnjeſchtaj, toho runja ßamajlutkaj. Wjele wobcźeżniſche, hacź ſa njeju, běſche pucźowanje ſa hłuchu wowku, kotraż něſchto cźaßa poſdźiſcho ſa nimaj do tamneho dalokeho kraja cźehnjeſche.

* W měſcze Roſtowje je ßo njedźelu 20. ſeptembra żadławy njeſkutk ſtał. Na najſwonkowniſchim kónzu města pjekaŕ bydli. Njedźelu rano ſahe ſtanuwſchi wón wokoło 5 hodź. ſe żonu do města jěżeſche, ſo by tam ßwoje pjecźwo roſpſchedał. Jeho tſi dźěcźi ßame doma woſtachu: dwaj hólzaj, 16 a 12 lět ſtarej, a poklětne

dźěczo w kolebzy. Něhdźe wokoło na poł ßedmich, po tajkim lědma połdra hodźiny posdźischo, ßo ßußodźa dohladachu, so ßo ſ woknow pjekarnje kur wala, a do domu pschiběžawschi tſi cźeka wuhladachu. Make dźěczo tu saražene leżeſche, ſ někajkej tupej brónju do hkowy praßnjene; ßréni hólczez mějeſche někotre rany do hkowy; najſtarſchi, 16létny, pak běſche ſtraſchnje roszychnowany, tak so jeho nichtó wjazy spósnacź njemóżeſche: nop běſche jemu na někotrych městach pſcheraženy, nosy běſchtej wotrubanej a hkowa wot cźeka dźělena, tak so ßo jemu hiſchcźe sa rjap dźerżeſche. Roskamana kſchinja na to pokasowaſche, so ßu tu rubjeżnizy pobyli. Wſchě tſi cźeka hnydom na sahrodu won donjeßechu, hdźež ßo 12létny hólczez, dźak cźerſtwemu powětrej, saßo hibacź pocza: wón bě jeno pohłuſcheny byk, a jeho rany na ßmjercź njeběchu. Starſchej, wo kotrejž ßo hnydom póßka, bórſy pſchińdźeſchtaj, toho runja polizija. Ranjeneho a morweju do měſchczańſkeje hojerńje dowjeſechu. S kſchinje běſche na ſto toleŕ pjenjes, kožuch a wjele druhich wězow kradnjenych. Dweju pjekarjowych wotroczkow ßu sajeli, dokelž na njeju tukaju, ſo ſtaj mardarjej a rubjeżnikaj. Krwawny podawk je ßo pjecza takle měŕ: Poł hodźiny po pjekarjowym wotjéſdźe ſtaj rubjeżnikaj do jſtwy ſtupikoj, hdźež kſchinja ſteji, ſo byſchtaj ſamk roskłamawſchi ſ kſchinje pjenjesy a druhe wězy ſebrałoj; rjepot kſchinje je dźěczi wubudźił; ſo byſchtaj pſcheradżenaj njebyłoj, ſe ßekeru do dźěczi pracź póczńjetaj; ſ mkódſchimaj běſchtaj bórſy hotowaj, ſtarſchi pak ßo wobara, duż jemu nop pſcheraſnytaj, nosy wotrubataj a krk pſcheréſnjetaj; ſkóuczńje cźéka ſ petrolejom polijetaj a ſapalitaj. Najſtarſchi hólz je ßylnje wobpaleny, też ſchpundowanje je ßo ſpaliło. 12létny hólczez najſkerje ſe żiwjenjom woteńdźe.

* Wěrowanſki dźeń je tola ſ wjetſcha ſa kóždeho woßebje wjeßeły dźeń; ſo pak móże tutón dźeń też wulke horjo a wjele ſtaroſcze pſchinjeſcź, to je wóndano njewjeſta w měſcze Lippſtadt naſhoniła, kotrejež nawoženja běſche kwaßny dźeń pſcheſpak. Nawoženja a 80 hoſczi běchu dźeń do kwaßa ſ daloka do Lippſtadta pſchiſchli. So by derje ſpacź móhł, nawoženja wjeczor někajki próſchk (pólvr) k ßebi wſa, kotryž pak tak ſkutkowaſche, ſo nawoženju naſajtra pſchipołdnju, hdyž chzychu k wěrowanju jěcź, dowołacź njemóżachu. Kóżdy móże ßebi myßlicź, ſo domjazym kaž też kwaßnym hoſczom derje było njeje, hdyž dyrbjachu ßo bjes nawoženje k kwaßnej hoſczinje ſeßydacź. Hakle wjeczor poſdźe je nawoženja cźeźki ſpar tak daloko pſchemóhł, ſo móżeſche ßo wěrowanje w pſchitomnoſczi najbliżſcheho pſcheczelſtwa pſchi jeho łożu ſtacź.

* Prażſkim nowinam ßo piſche: Pſched něſchto cźaßom ßo pokoiza wßy Abaſchin wotpali. Też gmejnſki pſchedſtejicźeŕ běſche ßo ßobu wotpalił; wón toho dla gmejnſke pißma a akty, toho runja ßwoje pjenjesy k ßwojemu pſchichodnemu ßynej, hoſczenzarjej Sicka, ſnoßy. Sswojich pjenjes wón pſchichodnemu ßynej 560 ſchéßnakow pſchepoda, a wyſche toho něſchto mało dawkowych pjenjes. Pónd́zelu tydźenja w nozy wokoło 11 hodź. w mjenowanym hoſczenzu woheń wuńdźe. Sicka kaž wrótny ſakhadźeſche wołajo: „Wunjeſcze moju żonu ſ domu, hewak ßo wona ſpali!“ Hoſczenzarjowu żonu pak ludźo morwu w kněži leżo namakachu a cźéło do domu hoſczenzarjoweje wowki donjeßechu. Kaž ßo pokaſa, běchu gmejnſkeho pſchedſtejicźerjowe 560 ſchéßnakow kradnjene, dawkowych pjenjes pak ßo paduch pſchimał njeběſche. Cźéło hoſczenzarki běſche ſ krwju ſapanzane, na hłowje bě 13 hłubokich ranow a ſchija běſche nimale zyle pſcherésnjena. Hdyž hoſczenzaŕ cźéło w wowzynym domje wuhlada, wſchón tſchepjetacź pocza a cźinjeſche, kaž by wrótny byk. W wotpalenym hoſczenzu běſche derje widźecź, ſo je ßo hoſczenzarka pſchecźiwo mordarjej krucze wobaraka. Namakachu tam żelesnu żerdź, ſ kotrejž je mordaŕ ßwój wopor do hkowy prak, a dołhi nóż. Wobě wězy, każ hoſczenzarjowy pſchichodny nan wobkrucźa, hoſczenzarjez mandźelſkimaj ßkuſchatej. Sicka, kotryž běſche w nozy tak ſakhadźak, běſche wodnjo zyle ſměrny. Ale to jara pſchecźiwo njemu rěczeſche, ſo kradnjene pjenjesy w wowzynym domje namakachu; a hdyž jeho ſajachu, ßo pokaſa, ſo je jeho koſchla krwawa; też revolvr pſchi nim namakachu. S druheje ſtrony pak ßo ſaßo cźeźko wěri, ſo móht tónle cźłowjek tajki ſkutk wobeńcź. Na Jana hakle běſche ßo woženił, běſche zyle porjadny cźłowjek a ſe ßwojej 22létnej żonu ſbożownje żiwy. Ssudniſke pſchepytanje nadźějomnje tónle cźémny podawk rosjaßni.

* W Wuherſkej ßu wóndano Joſefa a Ferdinanda Koisz, kotrajž ſtaj w Galiziſkej doma, toho dla ſajeli, dokelž wopacźne ruſke papjerjane pjenjesy (ruble) dźěłaſchtaj. Polizija jeju runje pſchi pſcheſtupnym dźěle lepi a dom pſchepytujo wſchelake cźiſchcźerſke pſchiprawy, papjeru a na 15,600 rubli nimale hotowych wopacźnych pjenjeżnych papjerow namaka. Pſchi arreturje běſche też jedyn ruſki półzajſki ſaſtojnik pſchitomny. Hiſchcźe ſa tſjomi druhimi towarſchemi ſajateju ßo w Galiziſkej ßlédźi. Joſefa a Ferdinanda Koisz ßo radźi wußlédźicź, po tym ſo běchu w Pětrohrodźe dweju druheju towarſchow, wěſteho Silbera a jeho ßyna, ſajeli. Joſef Koisz je hižo dla dźěłanja wopacźnych pjenjes 8 lět w khoſtarni poßedźał.

* S hrabinſtwa Lancaſter w Jendźelſkej ßo piſche, kak budźechu tam pſchi ßamym mkodu holzu żiwu ſahrjebali. Po tſinjedźelſkim khornym łożu běſche holza, kaž ßo ſdaſche, wumrjeła; hdyž pak chzychu ju na tſecźi dźeń do kaſchcza położicź, wona na jene dobo wocźi wotewri a mjelczo ſdychnu. Lěkaŕ, wo kotrehož ßo na měſcze póßka, ju hnydom do łoża położicź da a ji poßylnjaze ßrědki poda; a něſko ßo ſ holzu saßo polépſchuje.

* W ruſkim měſcze Kharkowje ßo ſańdźeny tydźeń rjad wulkich kupnizow ſapali. 19 pſchekupzy ßo wotpalichu; naczinjena ſchkoda wjazy hacź millijon toleŕ wucźinja. Haſchecź běſche cźeźko, dokelž wody njemějachu; ſkóncźnje pak ßo tola radźi płomjenjam mjeſy ſtajicź. Njebudźiſche-li to było, dha móżeſche na 8 abo 10 millijonow toleŕ ſchkody naſtacź.

* Wjerchowka Andronikowa, wobßedźerka knjeżeho dwora Gurdźaani na Kawkaſu, wóndano tſjoch dźěłacźerjow do léßa po drjewo póßka. Léß daloko wote wßy njeje. Na jenym wyßokim ſchtomje ßuche hałoſy wuhladawſchi jedyn dźěłacźeŕ na ſchtom ſaléſe a hałoſy rubacź pocza. Na ßwoje njeſboże wón njepytnu, ſo wyſche horjeka na ſchtomje mjedwjedź ßedźi. Rubanje ſe ßekeru mjedwjedźa rosnjemdri: wón na dźěłacźerja ſkoczi, ßo ſ nim ſe ſchtoma dele wali a jeho kußacź pocza, pſchi cźimž jemu lěwu ruku a nohu tak rostorha, ſo dźěłacźeŕ na měſcze ducha ſpuſchcźi. Towarſchej njeſbożowneho ßo tak wuſtróżeſchtaj, ſo wostajiwſchi wſcheho cźeknuſchtaj, njeſbożownemu towarſchej żaneje pomozy njepoſkicźiwſchi. Wobydlerjo tamniſcheje wokolnoſcze njepomnja, ſo by ßo w jich léßach hdy żadyn mjedwjedź pokaſał byk.

* W turkeſtanſkim kraju wokoło města Piſchpjeka je njedawno ſemjerżenje wjele ſchkody nacziniło. Wjele wězow a ſtarych pomnikow je ſpadało, a ſchtyri wßy w rospadankach leża, w nich ani jedyn dom ſtejo woſtał njeje, wſchudźe ßu jeno hromady hliny a ßkomy widźecź. W měſcze Piſchpjeku drje domy ſpadałe njejßu, ale żadyn njeje, kotryž by bóle abo mjenje wobſchkodżeny njebył. W naſpomnjenych ſchtyrjoch wßach je 52 cźłowjekow wo żiwjenje pſchiſchło, ranjenych je wjele wjazy. Semja je na wjele měſtnach rospukana; ſ někotrych ſchkałobow ßo pěſk ſe ſemje mjeleſche, ſ druhich horza woda na 6 kóhcźi wyßoko ſe ſemje bijeſche. We wſchěch rěczkach je woda barbu pſcheměnika; w někotrych je maſana, w druhich kaž cźiſte mloko běži, běła, ale huſta a ma ſpodźiwnu wóń.

* W krajinje Karolina w Połnóznej Ameriży njedawno ſ deſchcźom małe mórſke nopawy (Schildkröten) ſ hromadami ßobu ſ njebja padachu. Pjecza je je někajki tiſon abo wjercźaty wichor ſ morja wuſběhnuł a je ſ mróczelemi dale njeßł, doniż ſ deſchcźom ſaßo na ſemju njeſpadachu. Pſchiſpomnicź ßo ma, ſo ßo w mjenowanej krajinje njerědko ſtawa, ſo drobne mórſke rybiczki, raczki a druhe wódne ſwěrjatka ſ deſchcźom ßobu ſ mróczelow padaju.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalſka zyrkej: Khorla Jaroměr Wylem Rychtaŕ, khéżeŕ a wikowaŕ w Wósborku, ſ Adelheidu Kamillu Frankowej rodź. Indingerez tam.

Pětrowſka zyrkej: Jan Kſchiżan, dźěłacźeŕ a wobydleŕ, ſ Hanu Amaliju Auguſtu Königez.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Jurij Arthur, Handrija Hermanna Rjencża, fórbarkarja na Żidowje, ß. — Max Hermann, Jana Auguſta Połdraka, żeleſniſkeho dźěłacźerja na Żidowje, ß. — Bawoł Ernſt, Jana Schönfelda, żiwnoſcźerja w Wulkim Wjelkowje, ß. — Ida Fanny, Jana Michała Łahody, fabrikſkeho dźěłacźerja na Żidowje, dź. — Emma Linna, Jana Firle, dźěłacźerja na Żidowje, dź. — Bernhard Ota, njemandź. ß. na Żidowje.

Pětrowſka zyrkej: Jenny Dora, Khorle Auguſta Wagnera, měſchczańſkeho wucźerja, dź.

Katholſka zyrkej: Marja Klara, Jana A. Nowaka, woſytwarjerja tudy, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 2. oktobra: Jan Měrcźin, měſchczan a khéżeŕ, 70 l. — Lejna Martha, Handrija Nowaka, dźěłacźerja a wobydlerja, dź., 3 m. 21 d. — 3. Jurij Oskar Mekwiz, pſchekupz, 36 l. 8 m. — 10. Michał Domſch, kubleŕ w Bosankezach, 59 l. 11 m. 5 d. — Ernſt Auguſt, Jana Khorle Langi, żiwnoſcźerja w Hruboczizach, ß., 4 l. 3 m. 15 d. — 11. Jan Jurij, Jana Sswory, fabrikſkeho dźěłacźerja pod hrodom, ß., 3 l. 2 m. 1 d. — 14. Marja Thereſija, Jana Halmy, wulkeho ſahrodnika w Tſělanach, pſchiwſata dź., 26 l. 9 m. 11 d.

Płaczišna žitow a produktow w Budyšchinje

10. oktobra 1885.

Žitowy dowos: 3053 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pšeńca	7	74	8	63	7	74	8	63
Rožka	7	15	7	28	7	15	7	28
Jeczmjeń	7	25	7	43	7	25	7	43
Wowš	7	—	7	30	7	—	7	30
Hroch	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka	7	8	7	50	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduschka	16	—	16	50	—	—	—	—
Bérny	1	80	2	20	—	—	—	—
Butra (1 kilogr.)	2	40	2	70	—	—	—	—
Pšeńczna muka 50 =	7	—	15	50	—	—	—	—
Ržana muka 50 =	7	—	10	75	—	—	—	—
Ssyno 50 =	3	20	3	75	—	—	—	—
Sslóma 600 =	19	—	21	—	—	—	—	—
Prošata 740 schtuk, schtuka	7	—	17	—	—	—	—	—
Pšeńczne wotruby	—	—	—	—	4	20	4	30
Ržane wotruby	—	—	—	—	4	75	5	—

Dražďanske mjašowe płaczišny. Howjada 1. družiny 60—63 mk., 2. družiny 54—57, 3. družiny 30 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne šwinje 57—60 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cželata 1. družiny 45—55 np., 2. družiny 28—38 np. po puncže rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 16. oktobra: Rjane.

18,000 mk., 6000 mk., 3000 mk., 2400 mk., 1500 mk. šu nětko abo posdźišcho na hypotheku po 4 % trajnje na wupožčenje.

Emil Fröda w Budyšchinje pschi rybjazych wrótkach 10.

Trjebany jenopschežny korbowós s krywom je tunjo na pschedań pola

Ernsta Kozora,
šedlarja w Bukezach.

Wo **P. Kneifelowej**

włošowej tinkturje.

Na włošy bědnych s tutym wospjet na horejschi kosmetik kedźbnych cžinimy, jako wo prawdže na najlěpschi, **je-li niz jenicžki w skutku sprawny šrědk** psche wupadowanje włošow, kaž tež so by cžłowjek shubjene włošy šaso dóstał, a je wón **wošebje tež sa žónske**, kotrymž włošy husto wot pscheměrneho nałožowanja wolija a pomady wupaduja, wošebje jara wužitny. — Tutu tinkturu ma w bleschach po 1, 2 a 3 mk. w Budyschinje prawdźiwu jenož knjes **Ernst Mittasch** hew. **Heinr. Jul. Lincka** na pschedań.

Konjaze deki

po 2 mk. 50 np. hacž 8 mk.,

dekowe tkaniny

cžěmnobrune a **jenobarbne**

po tunich płaczišnach.

Richard Gautzsch

na hłownym torhoschcžu.

Najlěpscha pschenježna muka,

Nr. 000 měrza po 90 np., je šaso w šnatej dobroscži dostacž **w Minakalskim** młynje.

J. Wagner.

Na jerjowej haßy. **Emil Wehrle** **Na jerjowej haßy.**

porucža wulki wubjerk $^6/_4$ **tolstych wołmjanych tkaninow**, stary łóhcž po 30 np., **köper**, stary łóhcž po 50, 55 a 60 np., **koschlowy barchent**, stary łóhcž po 18 np., **kalmuk**, stary łóhcž po 30 np., **cžistowołmjane rubischcža na hłowu** po 50 np.

Paleny khosej,

wubjernje šłodźazy, punt po 100 a 120 np.,

porucža pschezo cžerstwy **Th. Grumbt**

na swonkownej lawskej haßy.

Po jara tunich płaczišnach poručam **symske swjerschniki** a **wobleczenja** w najwjetschim wubjerku.

Zonjaze pjesle šo po kóždej pschijomnej płaczišnje wupschedawaju.

F. Schlesinger

na bohatej haßy 5, na koßu póšta.

Isidor Mendelsohn

1 na šerbskej haßy 1.

Mój sklad wołmjanych tworow

je we wschěch artiklach na najbohatscho wuhotowany. Pšches jara dobytkne kupje je mi mózno, **jeńož dobru, trajnu tworu** po hacž dotal

njeßłyschanych tunich płaczišnach

pschedawacž.

Wołmjane lazy sa muži

hižo po 3 mk. a dróžscho. Wubjerna džeržliwosćž w napohladže tunich płaczišnow.

Wołmjane kapoty sa žony

(składnoštna kupy)

w wulkim wubjerku sa žony a holzy, we wschěch družinach a barbach, šměschnje tunjo.

Wołmjane rubischcža k sawalenju

s mohaira, zefyra, plüscha atd., wot najjednorischeje hacž k najwoßobnischej družinje, jara płaczišny hódne.

Wołma k schtrykowanju

najlěpscha družina, barbunjepuschežata,

złowny punt po 2 mk. 50 np.

Jenotliwe doki $^1/_6$ puntowske po 45 np.

We wschěch barbach na składže.

Hugo Lehmann

22 na bohatej haßy 22

pódla hosczenza k winowej kiczi

(prjedy na swonkownej lawskej haßy 1)

porucža šwój **wulki skład wschěch družinow**

filzowych klobukow sa mužskich po 2 mk. 25 np., **filzowych klobukow** sa hólzow po 1 mk. 25 np., **židžanych klobukow** po 4 mk. 25 np., **tkaninowych klobukow** k wschej drasčže šo pschihodźazych,

dale **filzowe stupnje, filzowe tosle, mězy, spazěrske kije, rukajzy, krawaty, khornarje, manschety, schemiśety, sacžne rubischka** a

pschedeschcžniki.

Wschě wězy wot najtunischich hacž do najlěpschich družinow w wulkotnym wubjerku a **po jara tunich płaczišnach.**

Wyßokoczeſczenym Sserbam najpodwolniſcho k nawjedźenju dawam, ſo ßym ßwoje

modotworowe a žónſko-draſtowe khlamy

10. oktobra wotewrił. Mój ſkład je ſa **naſymſki** a **ſymſki czaß** nanajbohaczíſcho wuhotowany, a je mi, dokelž ßym ſa hotowe pjenjeſy ſ dobytkom kupował, mózno wſchě wězy

po ſpodźiwnje tunich placźíſnach

pſchedawacź. Poruczam:

wolmjane draſtne tkaniny

w najnowſchich druźinach a modnych barbach wot najtuńſcheje hacž do najlěpſcheje dobroſcże, k tomu ßomot, atlaß, hładki a praßowany plüſch k wupyſchenju,

nowoſcże w wiwlatych tkaninach ſ wobłukom a bjes njeho,
czíſtowolmjany diagonal,
pißany dwójzy ſchěroki kaſchemĕr,
ßmužkate dobre tkaniny k domjazej draſcże,
ſchěre mix-luſtry,
rjane poł- a czíſtowolmjane kaſchemĕry,
kaſchemĕr fulé, indiſki kaſchemĕr,
kaſchemĕr ſoleil,
hładkobarbne czíſtowolmjane flanele,
möblowe tkaniny, tepichi, gardiny a
tkaniny k ſtwinſkim wodźewam.

N. Wollheim, modotworowe a žónſko-draſtowe khlamy
na rózku Hoſchiz a ßeminarſkeje haßy.

Po płacźíſnach nětczíſcheho czaßa poruczam
khěžorſki wucźah, měrzu po 1 mk. 8 np.,
khěžorſki wucźah 2. druźinu, měrzu po 90 np.,
ſkotojahły, punt po 13 np.,
krupy, punt po 14 np.,
jědźny rajß, punt po 15 np.,
hejduſchku, punt po 16 np.,
ßoki, punt po 16 np.,
buny, punt po 14 np.,
pſchenična griß, punt po 18 np.,
hróch, punt po 12 np.,
ßuſchene boßniſke ßłowki, punt po 22 np.

C. Kahrowe
pſchi póſtſkej kowarni na žitnych wikach.

Nowe hollandſke
jerje,
jara dobre, tuczne ryby,
połne mlócznate abo jerkate,
3 ſchtuki jenož po 10 np.,
mandel = = 50 =
kopa = = 190 =
porucza jako něſchto jara tunje
Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

Kolonialtworowe a ſpirituoſowe khlamy
Adolfa Rämſcha w Budyſchinje
pſchi butrowych wikach

poruczeja ßwojim czeſczenym wotebjerarjam
zyły zokor w klobukach punt po 34, 35 a 38 np., po puntach po 38, 40 a 44 np.,
lompowy zokor punt po 34 np.,
drobny zokor punt po 33 np.,
kóſtkaty zokor punt po 35 np.,
ſyrop wubjernje ßłódki punt po 18 np., pſchi 5 puntach po 16 np.,
zokrowy ſyrop punt po 30, 36 a 40 np.,
khoſej ſeleny, ßyłny a derje ßłodźazy, punt po 70, 80, 90, 100 hacž 130 np., pſchi 5 puntach punt 5 hacž 10 np. tuńſcho,
khoſej paleny, ßyłny a derje ßłodźazy, punt po 80, 100 a 120np.,
ßwinjazy ſchmalz, Hamburgſki, punt po 60 np.,
ff. margarinſku butru khanu po 1 mk. 40 np.

Najlěpſchi
ßuſcheny Winſki jědźny polez
porucza po zyłym a po mjeńſchich dźělbach
J. T. Glien na drjewowym torhoſchczu 4.

Žónſke mantle, paletoty, ßomoczane žakety ßo rjenje a trajnje ſ nowa barbja a ßo po žadanju wuporjedźa
w parnej barbjerni **W. Kellinga.**

Mariazellſke
žołdkowe krepki,
wubjernje ſkutkowazy ßrědk pſchi wſchěch žołdkowych khoroſczach.

Njedoſcżehnjeny pſchi bjes-appetitnoſczi, žołdkowej ßłaboſczi, hroſnje wonjazym dychu, kißalym horjeſtorkanju, bubnjenju, kolizy, žołdkowym katarrhu, žahojtym palenju, tworjenju griesa, njeßměrnym tworjenju ßlinow, žołczelinje, grawowanju a wróczenju, hłowubolenju (jeli ſo ſe žołdka wukhadźa), žołdkowych widliſchczach, ſatykanoſczi, nabubnjenju žołdka pſches jědź abo picże, wakach, ßłoſynych, jatrowych a hämorrhoidſkich czéypjenjach. **Bleſchka** ſ wopißanjom, kak ma ßo trjebacź, płaczi **70 np.** Składy we wſchěch wjetſchich haptykach.

Zentralne roſeßłanje pſches haptykarja
Carl Brady w Kremſier
w Awſtriji na Morawje.
W woprawdźitoſczi dóſtacź w měſchczańſkej haptyzy w Budyſchinje.

Wſchě druźiny
warjenjow,
czorny a běły pópjer, mazißowe kwěty, mazißowe worjechi, turkowſki pópjer, nowu wyrzu, majoran, thymian, zymt, zajlonſki zymt, naliki, ſafran
pſchedawataj tunjo
Strauch & Kolde,
3 na kamjeńtnej haßy 3,
drogowe khlamy k ſkotemu worku
en gros a en détail.

Myſchaze pile
jara tunje a derje ſkutkowaze
poruczataj
Strauch & Kolde,
3 na kamjeńtnej haßy 3,
drogowe khlamy k ſkotemu worku.

Połnojerje,
wulke tuczne ryby,
kopu po 2 mk. 60 np.,
mandl po 70 np.
poruczataj
Ginzel & Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy.

Dr. Pattiſona
wieźna wota,
najlěpſchi hojazy ßrědk pſche
wiez a rheumatismus
wſchěch druźinow, jako: wobliczo-, bróſt-, ſchiju- a ſubybolenje, hkowjazu, ruczny a nohazu wicź, drjenje w ſtawach, khribjetowu a ledźbowu boloſcź. (H. 6250)
W pakczikach po 1 mk. a w pokojczných po 60 np. pſchedawa **Ernſt Mittaſch** hewak H. J. Lincke pſchi wulkej zyrkwi 5.

Hłowna zhromadźizna serbskich prědarjow

změje so **štwórtk 22. oktobra** dopołdnja na poł dźesaći w złotym słóncu w Budyšinje. Do njeje swojich kk. zastójnskich bratrow należnje přeprošuje

předsydstwo.

Wosjewjenje.

Na **Nowoporschiftu schoßejowu khěžu,** kotraž ma ßo ſ pschiczinu pschedstejazeho sběhnjenja schoßejoweho pjenjesa pschedacź, móża ßo ßadźenja, 2400 mk. pscheßahaze, hischcże hacź do 7. novembra t. l. tu cźinicź.

Wobhladanje leżomnoſczow je kóżdy cźaß dowolene. Kupne wumĕnjenja ßu w Nowoporschiskej schoßejowej khěži a w wobkhadnym cźaßu tu nashonicź, też ßo po żadanju pißomnje k nawjedźenju dadźa.

W Budyschinje, 10. oktobra 1885.

Kralowska wyschscha dawkowa inſpekzija.

Haupt.

Dr. med. T. Pautynski,

wocźazy lĕkaŕ,

bydli wot nětka:

w Draždźanach na Jurjowym torhoschcźu 2 po 2 ſkhod.

Polikklinika: dopołdnja wot 10—11 hodź. **Rĕcźne hodźiny:** wot 11—½1 hodź.

Hižo wjele lĕt ßławna prawdźiwa

Ringelhardtſko-Glöcknerſka rany-hojaza a cźehnita żalba*

ſe ſchtemplom M. Ringelhardt a ſe **ſakitanſkej marku:** na tyſkach je **lĕkarſzy pruhowana** a poruczena pſche **koſcźowu żeŕ, rakowe rany, brody, karfunkel, ſaksy, liſchawu, ßeloczok, ſwoſabjene** a **wopalene rany, kurjaze woka, ſahorjenja,** ſ zyła **wſchĕ ſwonkne ſchkody, żołdkowe bolenje, wicź** a **drjenje.**

* Dostacź w tyſkach po 25 np. (ſ pokaſku nałożowanja) w **haptykach** w **Budyſchinje,** Lubiju, Zitawje, Woſtrowzu, Großſchönawje, Bernſtacźe, Wósporku, Neugersdorfje, Biſkopizach, Rakezach, Scherachowje, Hirſchfeldźe, Herrnhucźe, Nowoſalzu, Seifhennersdorfje, Połcźnizy, Halſchtrowje, Habrachcźizach atd. — **Wopißma** ßu we wſchĕch haptykach wupokożene.

NB. Njech ßo **ßwĕru** pſchi kupowanju **horejſcheho** pleſtra na **ſchtempel** a na **ſakońſzy deponirowanu ſakitanſku marku** kedźbuje, dokelž hižo je ßo tutón pleſtr **podrażował.**

Pißnu a kopirowanſku tintu, kmótſſaze liſty

porucźa w wulkim wubjerku

Luis Gaſtorff

7 na ſchulſkich hrjebjach 7, na rózku ßukelnſkeje haßy.

Saßopſchedawarjo po fabrikſkich płacźiſnach.

W wudawarni Serb. Nowin je na pschedań: **Spěwna radoſcź;** sběrka ſchulſkich spěwow. Do ſeleneje wobalki ſwjaſana ſa **50 np.,** do twjerdych deſkow ſwjaſana **70 np.**

Wot dźenża pschedawam:

ßadleſchcźo punt po 60 np.,
ßyry połcź punt po 60 np.,
kołbaßowy tuk punt po 50 np.,
ßuſcheny połcź pſchi wotewſacźu 3 puntow po 75 np.

Otto Pětſchka,
rĕźniſki miſchtr.

Roſchena draſta je po tunjej płacźiſnje na **mnichowej haßy cźo. 3** na pſchedań. Tam móże też jena holza ſchicźe darmo nawuknucź.

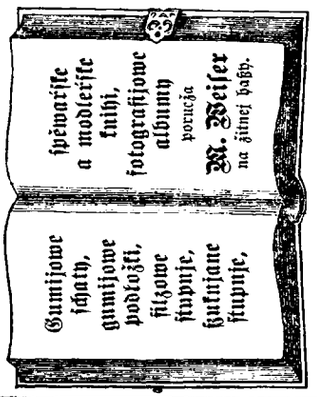

Hamburg-Amerika.

Kóżdu ßrjedu a njedźelu do **New-Yorka**

ſ póſtſkimi parokódźemi

Hamburgsko-Amerikanskeho paket-jězdneho akcijskeho towarſtwa.

Wukaſanje a pſchewjeſne pißma dawa No. 867. **Albert Meiſel** w **Budyſchinje.**

Rakečanske serbske towarſtwo „Lipa“

změje — da-li Bóh — njedźelu 25. winowca popołdnju ¼4 hodź. w Eberweinec hoſcźencu swoje měſacźne posedźenje. Wo bohaty wopyt prosy **předsydstwo.**

Kedźbu!

Jutſje njedźelu **wukulenje kołbaßow** w **Kubſchizach.**

W **Dubrawje,** hdźež je krawz wumrjeł, je wulke požadanje ſa nowym krawzom. Wón by wjele dźĕła namakał a hoſpodu doſtał pola **Penthera** tam.

Wosjewjenje.

3. oktobra je woheń khěžku Jana Auguſta Nowaka w Sſkonej Borſchcźi ſanicził a je pſchi tym mjenowany wſcho to ßwoje ſhubił. Nowak zyle żaneho ſamożenja nima a ßebje a ßwoju ßwójbu, ſe żony a 3 dźĕcźi wobſtejazu, ſe ßwojej ßnadnej mſdu jako dźĕłacźeŕ ſeźiwja. Dokelž wón ſa wotpaleny dom jenož 240 mk. ſ wopalneje kaßy doſtanje, jemu móżno njeje, ßebi bjes zuſeje pomozy nowy ſtatok twaricź.

Dobroczelſzy ludźo ßo toho dla proſcha, ſo bychu ſ dobroczelſkimi darami k tomu pomhali, ſo by njeſbożownemu móżno byko nowotwar ſapoczecź, wón je tajkeho podpjeranja hódny każ też potrjebny.

W Budyſchinje a Sſkonej Borſchcźi, 7. oktobra 1885.

Faraŕ dr. **Kalich.**
Friedrich Unger, gmejnſki pſchedſtejicźeŕ.

Dary chżyłe ßo pola podpißaneho gmejnſkeho pſchedſtejicźerja a w wudawarni Serb. Nowin wotedacź.

Pola ſmĕrza w Pßowjach ßo wujednawſchi kſchiwduczinjaze ßłowa, na knjeżnu **Auguſtu Cźależkez** w pſchekhwatanju ſrĕcźane, wróczo bjeru a proſchu wo wodacźe.

W Lipiczu, 13. oktobra 1885.

K. Zimmermann.

Wĕnz luboſcźe

na row

njebo **Ernſta,**

Handrija Frenzla w Dźiwoczizach mandźelſkeho ßynka.

Dha ſpi nětk derje, Ernſtelko,
Ty Bożi ßwjaty jandźelko,
Kiž po tak krótkej thoroſczi
Tych ſtarſchich pſches ßmjercź wopuſcheźi.
Ty hižo ßy jim woteſchoł
Do Bożich kraßnych njebjeßow,
Ta ßmjercź cźe ſahe wot nich wſa,
Nětk ßy po' twojoh' ſbóżnika.
Ty bě wot twojoh' naroda,
Toh' dźewjatoh' ſeptembera,
Schtož loni běſche kermuſchu,
Roſtł horje ſtarſchim k wjeßelu.
A tak ty lĕtßa dokonja
Toh' druheho oktobera
We twojim ſaźnym dźĕcźatſtwje
Twój bĕh żno tudy na ßwĕcźe.
Hdyż jene lĕto běſche jow,
Też dwaj a dwazeczi tych dnjow
Tu żiwy, dha twój ſbóżnik cźe
Wſa prjecź bjes cźeżkej thoroſcźe.
Ty bě tu ſtrowy wobſtajnje
A rjenje horjeroſcźeſche,
Bě lubym ſtarſchim k wjeßelu,
Kiž nětk wo tebje płakaju.
Ach, luby nano — macźerka,
Wo waju luboh' Ernſtelka
Nětk dale wjazy njeplacźcźe,
Wón w njebju Bożi jandźelk je.
Haj, dźĕcźatka ßu jandźeljo,
Kiž tam po' thróna Bożeho
Cźeſcź, khwalbu Bohu ſpěwaju,
Sſu ſtajnje w ſbóżnym wjeßelu.
Hdyż też, wy lubi ſtarſchi, ſcźe
Joh' lubowali wutrobnje,
Ta luboſcź toho ſbóżnika,
Ta waju luboſcź pſchetrjechja.
Duż, lubi ſtarſchi, njeplacźcźe,
Wón derje wobſtarany je,
Haj lĕpje, hacź te druhe wſchĕ,
Jom' móhł' ßo hicź tu jara ſlĕ.
Hdyż też waſch bĕh tu na ßwĕcźe,
Każ wſchitkich ludźi, wuſchoł je,
Wam napſchecźo b'dźe pſchibĕżecź
A ſ luboſcźu waß wokoſchecź.
Wón ſawoſtaji ſa ßobu
Waß, luboh' nana — macźerku,
Dwej' bratrow a też ßotry tſi
A pſcheczelow we ſrudobi.
We mjenje ſtarſchich wutrobny
A horży dźak budź prajeny
Tym kmótram, kotriž ſ luboſczu
Joh' cźĕłko w kaſchczu pyſchachu.
Też dale dźak budź noſcherjam
A bliżſchim — dalſchim pſchecźelam,
Też wſchitkim tym, kiž w luboſczi
Sſu jom' na pſchewodźenje ſchli.
A tak nětk, lube dźĕcźo, ſpi;
Twój luby rowcźk na kerchowi,
Hdyż twojim lubym móżno je,
Tam wopytaju ſawĕſcźe.
Haj, tak nětk, luby Ernſtlo, ſpi
Tam w Hodźiju na kerchowi,
Hacź Bóh cźe budźe wubudźicź
A waß wſchĕch ßaßo ſjednocźicź.

W mjenje ſrudźenych ſtarſchich
Pětr Mrónk.

Nanajwutrobniše božemje

lubym Serbam Budeſtčanskeje cyrkwineje a šulskeje wosady!

W Budyšinje, 6. oktobra 1885.

Kantor emer. **Libša.**

(K tomu cźišku pſchiłoha.)

Pschiłoha k czišłu 42 Serbskich Nowin.

Ssobotu 17. oktobra 1885.

Kalijowe mydło, šuche,
punt po 50 np.,
jadriwe mydło, šuche,
punt po 40 np.,
kojowe mydło, šuche,
punt po 36 np.,
pšeńčžnu šchterku,
punt po 22 np.,
kónzatu šchterku, najlěpšchu,
punt po 30 np.,
soda krystalisowany, najčišćišchi,
punt po 5 np.,
běrnjazu mukn,
punt po 13 np.,
běłazy soda H. Puyowy,
pakčik po 10 np.,
wubjerny šrědk sa schaty a hospodarstwo,
žiwizowe mydło, masne mydło
w wschelakich družinach
pschedawa tunjo
H. Puy w Budyschinje,
mydłarnja.

Khosej:

Santos
derje šłodžazy
seleny punt po 65 np.,
paleny = = 80 =
Kampinas
wubjernje šłodžazy
seleny punt po 70 np.,
paleny = = 90 =
Mexikanski
jara derje a šylnje šłodžazy
seleny punt po 80 np.,
paleny = = 100 =
Java a Ceylon
najlěpschi po šłodže
seleny punt po 100 np.,
paleny = = 120 =
porucža
Hermann Kunack
w Budyschinje na bohatej haßy 8.

Jerje,

wulke, tučne ryby, najtunischo porucža **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Strowe kruschwinowe drjewo

kupuje po najwyschschej płaćišnje
mechaniska pschadownja
w Hajnizach.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje
po kóždej dźělbje a kóždy dźeń
mechaniska dźěłopschadownja
w Hajnizach, tola w Budyschinje
šo jenož **trjeny len,** a to jenož
šobotu w Grützneręž domje,
s nutskhodom s jerjoweje haßy,
kupuje.

Ručzne göpelowe mlóčzaze maschiny, šykanjowe maschiny, schrótowanske maschiny atd.

s fabriki **Ph. Mayfarth & Co.** w **Frankfureje** n./M.
ma na składže a pschedawa po fabrikskich płaćišnach s położenjom płaćenja. Rukowanje a pruhowanski čaß.

C. Hultsch w Něčžinje pola Pomorz.

Mjenowane maschiny šu kóždu šobotu na žitnych wikach w **Budyschinje** wustajene a pschezo dostać w hoscenzu „k słotej hwězdže" tam.

Tykanzowe korjenje po 10 a 20 np.,
korjenjowy wolij po 25 np.,
safran zyły a tołčeny,
zitronowy wolij,
korjenje zyłe a tołčene
porucža **hrodowska haptyka.**

Hróchowu kołbaßu

pschezo čerstwu, punt po 65 np.
porucža
J. G. Klingst Nachfolger
na bohatej haßy 16.

Shorjelski magazin

hotoweje mužazeje, žonjazeje a dźěčzazeje drasty

19 na bohatej haßy 19.

Najwjetsche drastowe khlamy w Budyschinje.

Nowoseže **1885|86.** **Nowoseže**
sa nasymu a symu **sa nasymu a symu**

Psches **kołoßalne** dobytkne kupje je mi móžno

kóždej konkurenzy napschečziwo stupicz.

Wubjerk je **jara wulki,** a woßebje poručam

mantle sa žony

wot najjednorischeje hacž k najwoßobnischej družinje, s najlěpschich tkaninow po najnowschim srěsu a solidnje dźěłane.

Mužaze symske swjerschniki,

hólczaze mantle

w **hobrskim wubjerku** s **najlěpschich tkaninow** dźěłane.

Płaćišny šu njedoßahnjene tunje a pschetrjechja po niskoscži wscho hacž dotal poskiczene. Kóždemu, kotryž chce derje a płaćišny hódno kupowacz, njech je radžene, šebi najprjedy mój skład wobhladacz, runje tak hódne poskiczenje šo se žaneje druheje strony njeczini.

Wulki sklad tkaninow s němskich a jendželskich fabrikow k seschiczu po měrje.

Moritz Wassermann,
krawski mischtr.

Theodor Grohmann

na jerjowej haßy 10
šwój bohaty skład

šukna a bukskina

k dobroczinemu wobkedźbowanju porucža.

Turkowske šłowki

najrjeńsche a najwjetsche, kotrež šu dostacz, porucža hischcže tunjo
Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoschczu,
destillazija najlěpschich likěrow.

Cżesćenym Sserbam najpodwolnischo k nawjedźenju dawam, so tež **žónsku draſtu** pschedawam a poručam

ſymſke mantle wot 11 mk.,
dublowe pjeſle „ 5 mk. 50 np.,
plüſchowe jaki „ 4 mk. 50 np.

Moje mantle a jaki ßo pſches **dobre tkaniny, duſchne dźĕło, wubjerne ßedźenje** a **tunje płaćiſny** wuſnamjenjeja.

Richard Gautzsch

na hłownym torhoſchću pódla kupnizy.

Pſchi pſchedawanju ßo ßerbſki rĕću.

Ra wulkej bratrowſkej haßy 6.

So bychmoj naſchim wjeßnym wotbjerarjeam ſtajnje cżerſtwy paleny

khofej

poſkićżećż móhłoj, palimoj jón wot nětka kóždu ßrjedu a ßobotu rano a poručamoj ſa wubjernje ßłodźaze družiny punt po 100, 120 a 140 np.

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Ra wulkej bratrowſkej haßy 6.

Ra wulkej bratrowſkej haßy 6.

Khofej

w derje ßłodźazych družinach punt po 70, 80, 90 hacż 150 np., pſchi wotewſaću 5 puntow tuńſcho,
drobny a **zyły zokor** nanajtuńſcho,
raiß po 13 np.,
krupy po 15 np.,
jahły, hejduſchku, bělenu a njebělenu,
hróch, ßo lohzy warjazy,
nowe ßoki
a najlĕpſche **nudle** k **lamanju** po móżno tunich płaćiſnach poručataj

Ginzel & Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Ra wulkej bratrowſkej haßy 6.

Raju ſa **dobry** a **ßłódki ſnaty palenz,** toho runja **hórki, rum** a **cżiſty** poručamoj po jara tunich płaćiſnach

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Parna fabrika
ſchokolady, zokrowych tworow a mjedowych tykanzow

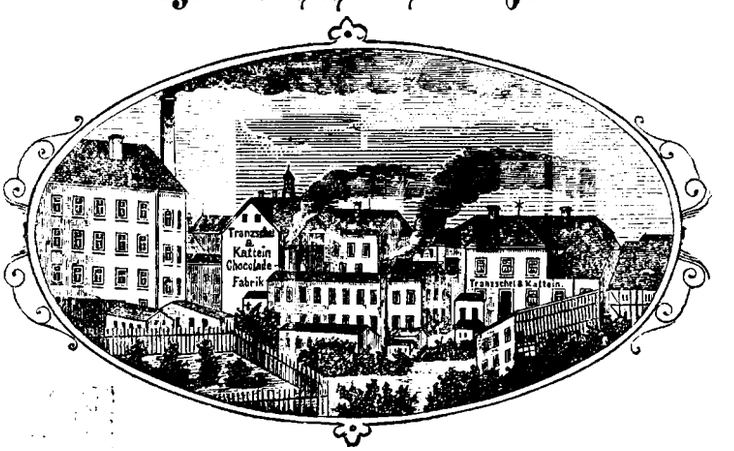

Rudolfa Katteina,

prjedy **Tranzschela a Katteina,**
w Budyſchinje
na hoſpitalſkej haßy 7 a rózowej haßy 10
porucża
ßwoje cżiſte a dobre fabrikaty po jara tunich płaćiſnach.

Katteinowy Budyſchſki konfekt: ¼ punta po 15 np.

Khofej

wot najtuniſchich hacż do najlĕpſchich družinow, jara derje ßłodźazy, porucża **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Myſchaze pile

każ ſnate, ßylnje ſkutkowaze porucża po jenotliwym tunjo a pſchi wotewſaću wjetſchich dźĕlbow po poniżenych płaćiſnach

Otto Engert.

Schtóż ßo nahlenzy boji

abo kotrehoż je wona hižo podeſchła, abo ſchtóż na wjercżenje, ſkromjenje, bjeſparnoſcż, khore nerwy cżerpi, njech ßebi knižku „Wo wobróćżu a wotſtronjenju nahlenzy", 3. nakład, wot ſpižaćżela, nĕhduſcheho krajno-woboreneho bataillonſkeho lĕkarja R. Weißmanna w Wilshofenje w Bajerſkej, darmo a franko ſkaſa.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 43. **Sobotu 24. oktobra 1885.** **Lětnik 44.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. 1. dezembra budże so w Sakskej saso lud liczicz. Hamtske hetmanstwa a města s reviděrowanym měschczańskim rjadom maja liczenje w swojich wokrjesach wodzicz a nahladowacz.

— Braunschweigska je zebi po skónczenym zarowanskim lěcze noweho knjezerja wuswolika. Po namjecze knjezerstwoweje rady je krajny zejm jenohłósnje pruskeho prynza Albrechta na braunschweigski trón powołał. Na prawa Kumberlandskeho wójwody, zyna semrjeteho hannoverskeho krala, kotremuz měł po prawym braunschweigski trón pschipanucz, so dziwacz njemózesche, dokelz so wón swojich zadanjow na hannoverske kralestwo, 1866 wot Pruskeje anektěrowane, wsdał njeje. Tak dołho pak hacz Kumberlandski wójwoda na swojich prawach na hannoverski trón wobstawa, je wón njepschecźel Pruskeje a němskeho kněžorstwa, a toho dla wjerch w němskim kněžorstwje bycz njemóże. Wón so s Pruskej wujednacz nochzysche, duz so jemu tez braunschweigski wójwodski klobuk pschepodacz njemózesche, a braunschweigski zejm bě psches to nusowany, noweho knjezerja wuswolicz. Prynz Albrecht, nowy braunschweigski wójwoda, je so 8. meje 1837 narodził a je wot lěta 1873 se sakso-altenburgskej prynzessynu Marju wożenjeny. W němskim wójsku ma wón komando 10. armeekorpsa.

— Němski póslanz w Madridze, hrabja Solms, je 10. oktobra schpaniskemu knjezerstwu pismo pschepodał, w kotrymz němske knjezerstwo schpaniskemu sjewi, so schpaniske knjejstwo nad Karolinskimi a Pelewskimi kupami pschipósnacz njemóże. S tym su schpaniske a němske wujednanja skónczene. Nětko budze bamz swoje měnjenje wo tejle należnoszi prajicz dyrbjecz. Hizo nětko je s nowin, pruskemu knjezerstwu blisko stejazych, widzecz, so budze so Němska jenoz potom bamzowemu rossudej podczisnucz, hdyz tón po jejnym pschecźu wupanje. Wobkedzbowanja hódne je toho dla tez, so kněžorstwowy nawěschtnik, s wotpohladom, so by so s nowa powschitkowna kedzbliwoszcz na Karolinske kupy swobrocziła, wopisanja wo krajach a ludach na Karolinskich kupach podawa. Druhe nowiny saso na njerodnoszcz a hubjenoszcz schpaniskeho a portugisiskeho kolonialneho sarjadnistwa pokasuja. Po jich měnjenju so pruske knjezerstwo s tym spokojicz njemóże, so jemu swobodnoszcz wikowanja a wobkhada pschiswola, ale dyrbi Karolinske kupy, wot njeho hizo wobsadzene, pod swoje knjejstwo stajicz.

Awstrija. Liberalni sastupjerjo s němskich Czech, muzojo tak mjenowaneho „wótreho tona“, su w poslednich posedzenjach na kněžorstwowej radze se swojimi, nětczische konserwatiwne knjezerstwo hanjazymi rěczemi tajki ropot a tajke skandale hnali, kajkez hischcze w awstriskim parlamencze byke njejsu. Wjednik tutych parlamentariskich hepelow, dr. Knotz, móże so khwalicz, so je do njeho hrube waschnja pschinjesł, kajkez hacz dotal jenoz w kroatiskim zejmje sa mózne mějachu. Dr. Knotz chze po sdaczu na awstriskim zejmje rólu kroatiskich herjekarjow hracz. W swojej rěczi sudnikow podwólny grat knjezerstwa mjenowasche, skorzesche, so je němski lud pschesczěhanjam Czechow wustajeny, a czěskemu naměstnikej najnjepschistojniske wudma nadawa. So by swojim tołstym kzam a schczuwanjam krónu nastajił, wón praji, so samo w wójsku Němzam pokoja njewostaja a so dyrbja němszy wojazy w nim kschiwdu wot Czechow czerpicz. Tuto njewěrne winowanje ministerstwoweho pschedsydu, hrabju Taaffu, k wótremu wotmolwjenju nusowasche. Wón Knotzowe wobskórzby s rasnoszczu wotpokasa a je jako nadpad na awstriske wójsko wosnamjeni. Zykej stronje, kotruz Knotz sastupuje, minister porokowasche, so chze wona k dozpiczu swojich zebicziwych wotpohladow w wójsku, němskich wojakow na jich njeněmskich towarschow schczuwajo, roskoru zyncz. Knotzowi pschiwiżowarjo maja mało politiskeho srosumjenja, hdyz zebi myzła, so smeje jich hrube wustupowanje w parlamencze zaneho wuspěcha. Wulka hromada němskeho luda zyle prawje czuje, so tajke wótczinske sarzucze ranjaze hawtowanje w parlamencze awstriskemu němzowstwu niczo njepomha, ale jemu skerje schkodzi.

Franzowska. 18. oktobra mějachu so w Franzowskej wuzsche wólby, psches kotrez bu zyły kraj do wulkeho njeměra stajeny. Mějesche so 268 póslanzow wuswolicz a na wunoschku tutych wólbow zyły pschichod republiki wisasche. Republikanske a monarchistiske strony skoro jenak zylne zebi napschecziwo stejachu a bitwa bě toho dla jara horza. S najhubjenschimi srědkami so agitazija wjedzesche, wosebje je republikanske knjezerstwo swoju móz do zyła wuwuzywało. Wone so samo njeje wotdzerzecz dało, sastojnikow, kotsiz pschi prěnich wólbach doscz wótrje sa republikansku stronu njewustupachu, wotsadzicz. Duz móżesche so s wěstoszczu do prědka prajicz, so republikanszy dobudu. Republikanska strona je tez so pschi wuzschich wólbach wot porażenja, kotrez bě pschi prěnjej wólbje poczerpika, saso shrabała. Lohke wschak dobycze njebě, pschetoz skoro wschudze republikanskej wjetschinje zylna monarchistiska mjeńschina napschecźo stejesche. W nowej deputertskej komorje budza monarchistojo, kotsiz su psches nowowólby wot něhduscheje małeje czrjódki na 200 narostli, jenu tsecźinu, republikanszy pak dwě tsecźinje liczicz. Knjezerstwo smeje w nowej komorje napschecźo posylnjenym monarchistam czezke stejnischczo. Tuczi budza hladacz, so so s radikalnymi republikanskimi sjednocza, a jene ministerstwo po druhim powrócza. Skónczinje budza psches to najczerwjenischi republikanszy knjejstwo dostacz. Pschecziwo tomu budza so, tak so monarchistojo nadzijeja, wschě strony porjada sběhnucz a, zyte njepschestawazeho pschemenjenja w knjezerstwje, swoje sboże w monarchiji pytacz.

Na **Balkanje** so sandzeny tydzeń niczo pschemeniło njeje. Bołharski wjerch Alexander je so po poruczności wulkomóznarstwow s połodnischeje do połnózneje Bołharskeje podał a swoje wójsko s turkowskich mjesow wrócźo czehnje. Mjenje měrniwje je kral Milan smysleny. Tutón hischcze pschezo pschi swojim wójsku w Leskowazu pschebywa a swět dale w wójnskim strasche dzerzi. Stara bołharsko-serbska swada je so poslednje dny bóle pschiwótsiła. Snate je, so je so kral Milan sapowjedził, wotpósłanza wjercha Alexandra pschijecz. Kral Milan wo měr s Bołharskej njerodzi, dokelz so na to měri tsi bołharske wokrjesy wobsadzicz. Wón wudawa, so maja Serbjo prawo, tute krajiny sa so zadacz, dokelz su je pschi po-

ßlednjej ruśko-turkowśkej wójnje Turkam wudobyli. Sserbśke knježerśtwo, kotremuž jeho pśecežel Awstrija wobara, ßo Stareje Sserbije mozowacź, chže khósty mobilisazije ſ tym wurunacź, ſo Bołharam kruch kraja wutorhnje. Móžno też je, ſo ßo kral ſ tśecżeje strony k wójnje nuſuje. Woßebje Awstrija ßwój wužitk w tym widźi, ſo ßu Bołharjo a Sserbjo w njejednocże. Sserbśko-bołharśka wójna by ßnadź witanu ſkładnoſcź poſkiczika, runje kaž prjedy Boßniju a Herzegowinu, nětko też Sserbiju a Bołharſku wobßadźicź.

Shubjene wopißmo.

(Skónczenje.)

Durink nětko w dwěmaj dworomaj po ßwojej myßli a żadanju hoſpodarjeſche. Bě nětko dozpił, ſa czimż běchu jeho wotmyßlenja tak dołho ſtake. S horda ßo ßmějkotaſche, hdyż ßwojeho něhduſcheho ßußoda naſdala wuhlada. Hewak jemu po móżnoſczi ſ pucża khwataſche. Sdaſche ßo, ſo jeho bliſkoſcź ſnjeſcź njemóże.

Tak bě ßo naſyma lěta 1806 pſchibliżika. Franzowſojo běchu pola Jeny a Auerſtädta pruſke wójſko pobili. Na Thüringſku tehdy wſchě ſtrachoty a hroſnoſcże wójny pſchińdźechu. Ras cźrjóda njepſchecźelſkich jěſdnych do wßy, hdźež Kruża bydleſche, pſchijěcha a ſ njeje rubjeſche, ſchtož ßo hodźeſche. Skót ſ hródże wuhnawſchi pricź cźěrjachu. Schtóż dobrowólnje njeda, toho ſ pukami k tomu nuſowachu. Podarmo mużojo proſchachu a ßwarjachu, podarmo żony płakachu a żałoſcźachu. Wojazy ßo k tomu ßmějachu a wſcho ſebrachu, ſchtož ßo jim ſpodobaſche. Też w Durinkez kubkomaj běchu wojazy wſcho pokranuli, ſchtož bě jim na wocźi pſchiſchko. Tola dokelž żanych pjenjes namakali njejßu, kotrež mějeſche Durink derje ſkhowane, móżeſche ßo tón hiſchcże nad njeſbożom troſchtowacź. Se ſkradźnym hněwom wón pſched durjemi ßwojeho domu pſchihladowaſche, kak wojazy zyły ſkót ſ hródżow wuwjedźechu. S dobom jemu cźertowa myßl pſchipanu. Maka khěžka, wot Kruże nětko wobydlena, ſ boka wßy w dólczku ſkhowana leżeſche. Njepſchecźeljo ju też toho dla pytli njeběchu. Durinka mjerſaſche, ſo dyrbjeſche runje Kruża wot rubjeżnikow pſchepuſchcźeny bycź. Hdy by ßwój ſkót a ßwoju nadobu ſhubił, ßmědźeſche ßo nadźecź, ſo potom ſkónczńje wjeß wopuſchcźi. Běſche wſchak hroſna, njekniczomna pſcherada, na kotruž ßebi myßleſche. Tola na to dale njedźiwaſche, jeno ſo ßwój wotpohlad dozpi! S krótka ßo roſßudźiwſchi ſtupi Durink k nawjednikej jěſdnych, kotſiž k wójſku němſkeho rheinſkeho ſwjaſka, ſ Franzowſami ſjenocżeneho, ßkuſchachu. Někotre ßkowa a pokaſanje ſ ruku k roſjaßnjenju doßahachu. Někotre wokomiki poſdźiſcho hižo nětkotſi wojazy na hacź dotal ſabytu khěžku jěchachu, a Durink ſa nimi, ßo cźertowſzy ßměwajo, ſhladowaſche.

Jěſdni běchu bórſy k khěżzy dojěchali, ſkocźichu ſe ßwojich koni a ſ mjecżom ſejhrawajo ßo do dwórczka a khěżki dachu. „Hej buro! wotcźiń kſchińe a kſchinje. Nimamy khwile, dołho cżakacź.“

Kruża, dźiwej cźrjódźe bjes bojoſcże napſchecźo ſtupi a proſcho praji: „Dźicże, lubi krajenjo, dźicże! Ssym khudy muż a nimam żanych pjenjes. Mój ſkót, moje jeniczke a poßlednje wobßedźenſtwo, mi tola njebudźecże chzycź wſacź. Budźcże ßmilni napſchecźo khudej ßwójbje, kotraž hižo tak doſcź pod njeſbożom cźerpi!“

„Hłupe żwantorjenje! Snajemy hižo tajke blady“ — jedyn ſ wojakow wołaſche. — „Schto to naß ſtara, hacź ßy bohaty abo khudy. Wotcźiń kſchinje a kaſchcże! Won ſe ßwětkymi tolerjemi, abo twój khribjet budże mój teßak woptacź. Hižo dźiwi jěſdny ßwoju bróń cżehnjeſche. Kruži jenoż hiſchcże tak wjele cżaßa woſta, ſo do domu twóchnu a durje rucże ſeſamka. Tola to żadoſcźiwu cźrjódu jenoż khwilu wotdźerži a ju cźim bóle roſnjemdri. S mjecżami durje roſrubawſchi a je ſ nohomaj roſbiwſchi ßo wojazy do domu walichu, ſo bychu ßo ſkhowanych pjenjes ſmozowali. Żałoſcźenje wboheje żony a wrěſchcźenje dźěcźi na wojakow żaneho ſacźiſchcża njeſcźini. Kruża chzyſche jim wobaracź, tak wjele hacź móżeſche. K ſemi jeho podtorhnuwſchi na nim ſ nohami teptachu. Mjecże ßo nad jeho hłowu błyſkotachu, jedyn wojak jeho ſ mjecżowym khribjetom ſ wotmachom do hłowy praßnu, pſches cżoż wbohi na khwilu myßle ſhubi. Żona wótſje ſakſchiknu, padże pſched wojakami na kolena a ruzy łamajo wo ßmilnoſcź proſcheſche: „Wſmicże wſcho, ſchtož wobßedźimy“, wona żałoſcźeſche, „jeno woſtajcże mojemu mużej żiwjenje.“

Próſtwy a ßyłły ſtrachowaneje żony njeběchu podarmo. Dźiwi wojazy buchu pſches jejne żałoſcźenje hnucźi. Woni muża leżo woſtajichu, ßo dale njeſtarajo wo njeho, ale jeno ſa pjenjeſami pytajo. Samknjene khamory a kſchinje buchu roſrażene. Wſchě kaſchcże buchu ſwutorhane. Wulki dubowy khamor, w kotrymž běchu po jich měnjenju pjenjeſy ſkhowane, do kruchow roſrubachu, ſo by ßo żaneje khowanki jich wocżomaj njeſminuło. Mało wſchak namakachu, ſchtož jich żadoſcźiwoſcź ſpokoji. Hawtujo a ßantorjo ſkónczńje dom wopuſchcźichu, kotryż běchu ſa někotre wokomiki do měſtna ſapuſcźenja pſchewobrocźili, a ßo do dwora wrócźichu. Tu krumu ſ hródże wſachu a ju, do njeje ſ mjecżami bijo, prjecź cźěrjachu, tak jara hacź też żona proſcheſche, ſo bychu jej poßlednje nuſne wobßedźenſtwo woſtajili.

Hdyż Khryſtina do ſapuſcźeneje jſtwy ſaſtupi, ßo wona hroſneho njeporjada naſtróżi, kotryż běchu rubjeżni wojazy ſa ßobu woſtajili. Schaty a draſta běchu jim wſate. Někotre tolerje pjenjes, kotrež běchu po kupjenju khěżki wyſche woſtake, běchu toho runja prjecź. Rjany wulki khamor w kruchach na ſemi leżeſche. Poßleſchcża běchu ſ teßakami rózdrěte, tak ſo pjerje wó jſtwje wokoło lětachu. Tola żona na wſcho to njekedźbowaſche. Wona k ßwojemu mużej khwataſche, kotryż hiſchcże w cźeżkej womorje na ſemi leżeſche. Rucże do kuchinje po kißako běżeſche, a ſ nim lubemu mużej cżoko a wobliczo myjeſche. A kajke wjeßele. Sa někotre minuty pohłuſcheny cźeżzy dychajo ſ womory wotucźi.

„Bohu budź dźak“, żona wſcha ſbożowna ſawoła, „Bohu budź dźak, tak ßy nam ty ſ najmjeńſcha wukhowany!“

„Ssu prjecź, cźi bjesbóżni rubjeżniży?“ ßo muż ſe ßłabym hłoßom praſcheſche. „Ach, cżoho dla je nam Bóh to cżinił? Njebě hižo doſcź na jenym njeſbożu, kotrež je naß podeſchło? Nětko dyrbjachu naß hiſchcże wurubicź, nětko ßmy hubjeni, khudźi proſcherjo.“

„Nochzemy mórcźecź a ſadwělowacź“, Khryſtina wotmolwi. „Je to Boża wola była, ſo je to tak pſchiſchło. Tón ßamy Bóh, kotryż je tole njeſboże na naß póßłał, nam ſaßo ſ njeho wupomha. Hłowna wěz je, ſo ßy żiwy a ſtrowy woſtał. Naſchu khudobu chzemy ſe ſcźerpnoſczu ſnjeſcź. A ſawěſcże, dowěra k Bohu a pilna dźěława ruka budźetaj naß pſched proſcherſtwom wobarnowacź.“

Tak a hiſchcże ſ druhimi ßkowami ßwěrna a pobożna mandźelſka ſrudźeneho a biteho muża troſchtowaſche. Potom mandźelſkaj ſapocżeſchtaj, ſapuſcźene wobydlenje trochu ſaßo do porjada ſtajecź. Wě ßo, ſo pſchi tymle dźěle bjes ßyłſow a żałoſcźenja njewoteńdźe. Ani jedyn kruch njebě njewobſchkodźeny woſtał. S hłubokej żelniwoſczu ßwójba na ßnadnu nadobu ſhladowaſche, kotruž bě hacź dotal tak lubo měła, a kotraž nětko rosbita a roſrażena pſched njej leżeſche.

Pod khamorowymi kruchami ſeſhibowana papjerka leżeſche. Kruża bě ju, na niczo ßebi myßlo, ſběhnuł a ju wotewrił. Najprjedy pißmo na njej bjes kedźbliwoſcże cźitaſche. Tola cżoho dla ßo na dobo jeho liza ſ wjeßełoſczu cźerwjenjachu? Cżoho dla ßo jeho wocźi błyſchcźeſchtej? Cżoho dla ßo ßyłſy wjeßełoſcże ſ njeju ronjachu? Cżoho dla ruzy, ſ kotrejż jenu liſtno dźerżeſche, hnuty k njebju ſběhaſche? Hiſchcże żaneho ßkowczka, ani ßkowczka prajił njebě. Tola dźěcźi běchu jeho widźałe a macź na njeho kedźbnu ſcźiniłe. Khryſtina k ßwojemu mużej khwatawſchi ßo praſcheſche: „Schto dha maſch? Boże dla, ſchto dha je ßo ſaßo ſtako?“

Wótſje ſ wyſkazym hłoßom Kruża wotmolwi: „Kak njedopytomne ßu jeho ßudźenja a njewußłědźomne jeho pucże. Khryſtina, moja luba mandźelſka, wjeßel ßo ſo mnu! Dźěcźi juſkajcże a radujcże ßo. Bóh je nam pomhał, hdyż ßo toho njenadźijachmy. Tu je wopißmo wo pjecź tyßaz tolerjach, kotrež ßmy tak dołho a podarmo pytali.“

A woprawdże běſche to wopißmo. W nim ſ wulkim a jaßnym pißmom ſtejeſche, ſo ßu pjecź tyßaz toleŕ a dań w poſtajenym cżaßu wróczo płacżene. A pod wopißmom běſche mjeno ſtareho Kaſchpra Durinka ſ wulkimi njelepymi, tola jaßnymi pißmikami widźecź. Po wſchěm ſdaczu bě wone w khamorje leżało a ßo ſady kaſchcźikow ßunuło. Móżno bě też, ſo bě do tajneho kaſchcźika, Kruži njeſnateho, ſkhowane było. Mjecże dźiwich wojakow, kotrež běchu khamor roſrubałe, běchu drohotne liſtno na ßwětko pſchinjeßłe. Boża ruka bě tu widomnje ßobu ſkutkowała. S wjeßełoſczu płakajo ßo mandźelſkaj wobjimaſchtaj. Wjetſchej dźěſcźi, kotrejż wopißmowu ważnoſcź ſnajeſchtej, wótſje juſkaſchtej. A tej mjeńſchej, kotrejż wo wězy niczo njeroſumjeſchtej, k towarſchnoſcźi ßobu wyſkaſchtej. Tola pſchi wſchej wjeßełoſczi ßwójba dźaka njeſapomni, kotryż bě Bohu winowata. Sso klaknuwſchi Boha khwalachu, kotryż bě wſchej nuſy na tak dźiwne waſchne kónz ſcźinił.

Hiſchcże tón ßamy dźeń ßo Kruża k njeßwěrnemu ßußodej poda. Durink wulke wocźi cźinjeſche, wopißmo wuhladawſchi. Se ßłódkokißałym wobliczom powjeſcź wo żohnowanym rubjeżniſtwje ßłyſcheſche. W ßwojej wutrobje ßo hórko kajeſche, ſo bě njepſchecźelſkich jěſdnych na Kružowy dom póßłał. Njeßwěra bě ßwojeho ßamßneho knjeſa biła. Muż, kotryż bě druhemu jamu rył, bě ßam

do njeje panuk. Podpißmo ßwojeho nana sapręcź njemóżesche. A hdy by jo też sapręcź chżył, jemu to wjele pomhako njeby, pschetoż wo wßy bě jich hischćże doscź ludźi, kotsiż jo snajachu. S prozeßa Durink pod tajkimi wobstejnoscźemi mako wuspęcha wotczakowasche. Duż ßo rosßudźi, Kruźi namjetnucź, hacź ßmękl jemu kubko sa tu ßamßnu płaczisnu wróczo dacź, sa kotruż bě je pschedewsak. A tutón, kotryż chżysche ßo wscheho wadźenja sminucź, bě s tym rad spokojom.

Hdyż běchu někotre dny saschke, Kruźizy saßo w ßwojim starym statoku ßedźachu. Njetrjebamy drje wjeßeloscź prjedy tak cźeźko pruhowaneje a nětko tak sbożowneje ßwójby wopißacź. Wschitzy sprawni ludźo ßo s nimi wjeßelachu, so bě wěrnoscź dobyła. Jenoż Durink bě w ßwojej wutrobje s Bohom a cźlowjekami njespokojom. K tomu pschińdźe, so ludźo wo wßy dźeń a wótsischo jeho falschnoscź saßudźachu, s kotrejż bě ßo kubła ßwojeho ßußoda smozował. Běchu też ludźo, kotsiż běchu jeho rosmołwu s njepschecźelskim nawjednikom widźeli. Bórsy ßo powjedanje rosscheri a ßo też powschitkownje wěrjesche, so bě Durink rubjeźnym wojakam pucź k Kruźiz khěźzy pokasał. Ludźo toho dla tak wótsje na pscheradnika ßwarjachu, so toho wjazy wo wßy njecźerpjesche. Sswoje kubko pschedawschi do zuseho kraja cźehnjesche. Tam je pjecźa nětkotre lěta posdźischo hubjeny kónz namakał. Kruża a jeho żona pak běschtaj hischcże dołho w sbożu a pokoju żiwaj. Boże żohnowanje w jeju domje bydlesche a też na jeju dźěcźi pschińdźe. A woni dale dobrotu ßwěrneho Boha khwalachu, kotryż bě jim tak dźiwnje pomhał a ßame njesboże do sboża pscheměnił.

Ze Serbow.

S Budyschina. Mózne schtórmowanje schtwórtk w nozy wobydlerjow Budyschina se sparja budźesche. Na wulke sboże woheń, kotryż bě nózny měr kasył, straschny njebě. Na horncźerskej haßy bě ßo w sahrodźe, tachantstwu ßłuschazej, sahrodna khěźka na hacź dotal njewußlědźene waschnje sapalika. Płomjenja buchu sa krótki cźaß salate, tak so mózesche ßo wóhnjowa wobora bórsy saßo domoj wrócźicź.

— Ssydko w 1. sakskej komorje, psches ßmjercź krajneho starscheho Hempela nad Ohornom wuprósdnjene, kotreż ma ßo wot wjetschich wobßedźerjow leżomnoscźow Hornjeje Łużizy wobßadźicź, je ßo hrabi s Lippe nad Bartom psches wólbu pschepodało.

S Bóscheriz. Lětuscha nasyma ßo psches wurjadne cźopke wjedro wusnamjenja. Ssrjedu tydźenja bě horzota tak wulka każ w pßowych dnjach, thermometer 24 gradow cźopkoty pokasowasche. Tajke cźopke wjedro, kotreż bě cźasto wot płódnych deschcźikow pschewodźene, je nasymskim futram a wschemu, schtoż hewak na polach roscźe, móznje hojiło. Wjele ratarjam, kotsiż běchu psches lětuschu ßuchotu hubjene ßynowe żně měli a kotrychż běchu też żitowe żně woßebje w nastupanju ßłomy mało spokojike, je płódny nasymski cźaß trochu saßo na nohi pomhał, tak so nětko s mjenje staroscźemi symje napschecźo hladaju. Jako pschikład lětuscheje nasymskeje płódnoscźe njech je połdra kóhcźa wyßoka kcźejata rożka naspomnjena, kotruż je tudomny żiwnoscźeŕ Khorla Pětschka na ßwojim pole nadeschoł. Jene tajke stwjelzo je ßo jako pschirodna żadnoscź redakziji Serb. Now. pschipósłało. Cźesćźeni cźitarjo Serb. Nowin, kotrychż wěz sajima, chżyli ßebi mjenowane stwjelzo tam wobhladacź.

S Barta. Drje něschto posdźe, tola pschezo k wjeßelu dźěłacźerjow, ßo ßobotu 16. oktobra domkhowanka tudomneho a Rakojdźanskeho knjeżeho dwora shromadnje ßwjecźesche. Popołdnju $1/2$3 hodźin naschu hewak tak mérnu wjeß s jejneho pokoja wjeßełe synki budźachu, kotreż cźrjóda herzow, psched pyschnym cźahom stupaza, dźěłasche. Cźah ßo k knjeżemu hrodu hibasche, hdźeż ßo dźěłacźerjam ważnoscź dnja se ßwjedźeńskej rěcźu rosestaji, kotraż ßo se ßławu na hrabju skónczi. Komiska hra, wot někotrych dźěłacźerjow ßo wuwjedźaza, pschihladowarjam wjeßełe ßmjecźe wunusowa. Na to ßo cźah k ßwjedźeńskej sali dale poda. S rědka drje ßu ßo tak rjane kostumy a kraßna pycha widźałe każ w tutym cźahu. Połny żnjowy wós s wupyschenymi ßnopami, dźěłacźerjo s wudebjenymi koßami, żony w wschelakej drascźe wěnzy na hrabjach noscho, wschě holzy w tyrolskim kostumje, to wscho cźahej kraßny napohlad da. Pschedrascźeni schibazy ßo se ßwojimi tryskami a pryslami sa wjeßeku sabawu starachu. W ßwjedźeńskej sali ßo ßwjedźeń pschi piwje a rejach dale wotbywasche a ßo k połnej spokojnoscźi kóżdeho, kotryż bě ßo na nim wobdźělił, skónczi.

S Wokranczliz. Psched krótkim je nasch kantor k. Duczman po dołholětnej ßłużbje do derje saßłużeneho wotpocźinka stupił. Psches ßwěrne sastacźe schulskeje każ też zyrkwinskeje ßłużby je ßebi wón powschitkownu luboscź a pschipósnacźe dobył. Jeho skutkowanje w naschej woßadźe pschezo w dobrym wopomnjecźu wostanje, a na tutym měscźe njech je jemu sjawny woßadźiny dźak wuprajeny. Dokelż ßo pod wuměnjenjemi, wot schulskeje rady postajenymi, żadyn ßerbski wucźeŕ na nasche kantorstwo samołwicź nochzesche, ßu skónczinje Němza sa tuto sastojnstwo pschistajicź dyrbjeli. Prjedawschi druhi a nětko prěni wucźeŕ, k. Pawlik, je toho runja Němz a tak je nětko pschischko, so ßo dźěcźi nascheje do zyła ßerbskeje woßady jenoż s pomozu němskeje rěcźe roswucźuja. Knjes Pawlik, kotryż je psched něhdźe wóßom lětami do nascheje schule sastupił, je drje tehdy ßlubił, so budźe ßerbsku rěcź nawuknucź. Tola ßwoje ßlubjenje hacź dotal dopjelnił njeje; każ ßo sda, wón k tym cźeścźedostojnym ludźom ßłuscha, kotsiż ménja, so ßo date ßłowo dźeŕżecź njetrjeba. Na poroki, kotreż ßu jemu woßadni toho dla cźinili, je wón s krótka wotmołwił: „Schulska wyschnoscź ßebi njeżada, so bych ßerbski wuknuł, duż mje Wy k tomu nusowacź njemóżecźe.“ Bohu żel pschicźiny nimamy, nad tym dwělowacź, so by nascha schulska wyschnoscź sa nusne měła, so bychu wucźerjo w ßerbskich schulach ßerbskeje rěcźe mózni byli. Sskawni němszy wucźerjo ßu wjele knihow napißali, w kotrychż dopokasuja, so dyrbi ßo dźěcźo w schuli s pomozu macźerneje rěcźe wucźicź. Kajki je też to njerosum, s dźěscźom, kotreż je lědma macźernu rěcź nawukko, w zusej njesnatej rěcźi powjedacź? Kak dha móże ßerbske dźěcźo sapschijecź, schto na pschikład ßłowje Ziege a Fliege wosnamjenitej, hdyż ßo jemu wot wucźerja njepraji, so kosa némski — Ziege a mucha — Fliege réka. Po tym ßamym waschnju, każ w naschej schuli dźěcźom, ßo też papagajam powjedanje wucźi. Tym ßo tak dołho ßłowo pschedpraja, hacź jo w pomjatku wobkhowaja a wuprajicź nawuknu. So by tajki ptak rosumił, schtoż powjeda, to ßebi nichtó żadacź njemóże, hłowna wěz je, so ßwoje hróncźko żwacź nawuknje. Runje każ papagaje, tak też nasche dźěcźi w schuli ßwoje hróncźka bjes srosumjenja babotaja, hdyż ßo wucźenje bjes pomozy macźerneje rěcźe stawa. My chżemy, so bychu nasche dźěcźi ßerbski a némski derje nawukli, tola prénje każ druhe móże ßo jenoż potom dozpicź, hdyż wucźeŕ, nasche ßerbske dźěcźi roswucźujo, wěz niż jenoż némski, ale też ßerbski rosskładże a wukoży. My bychmy ßo hischcże s nětcźischimi srudnymi schulskimi wobstejnoscźemi nékak spokojili, hdy by ßo s najmjeńscha nabożina ßerbski wucźiła. Tola też tu dyrbja dźěcźi němski wuknucź. Jenoż pódla je jim wuknjenje ßerbskich schpruchow a hawptschtukow pola knjesa duchowneho dowolene. Hižo do prědka móże ßo prajicź, so budże jich mało ßerbskich dźěcźi tutu dowolnoscź wużiwacź; pschetoż dźěcźom budże hižo cźeźko doscź panucź, němske spruchi a hawptschtuki po nětcźischim wucźbnym waschnju nawuknucź. Njeby dha ßo hodźiło, so by nasch knjes farař schulsku nabożnisku wucźbu, a to ßerbsku każ némsku, pschedewsak? Potom ßebi njebychmy żaneje staroscźe cźinicź trjebali, so nasche dźěcźi po wóßomlětnej schulskej wucźbje ßwój kschcźeński ßlub wobnowja, njesapschimnuwschi wucźby kschesćźijanskeje wery.

S Wulkich Sdźar, 14. oktobra. Wulke wjeßele a radoscź běsche na tym ßamym dnju w naschej woßadźe. Ssamo njebjo bě ßo po dołhim hrosnym wjedrje tak kraßnje rosjaßniło, Boże ßłóncźko tak mile na ßwět dele hladasche. Toho dla też kóżdy s wjeßelosćźu pschihoty cźinjesche, nascheho knjesa kantora a noweho wucźerja s jeho młodej knjenju mandźelskej, kiż ßo po kwaßnym wjeßelu a po pucźowanju s Barlina do ßwojeje domowiny wrócźischtaj, na pschistojne a jara lubosne waschnje powitacź. Schulske dźěcźi, wotrosćźena młodoscź, knjeża zyrkwinszy, schulszy a gmejnszy pschedstejicźerjo, wojerske towarstwo s połnej hudźbu, s rjanymi khorhojemi a wěnzami wupyscheni, cźehnjechu do najdalischeje woßadneje wßy, do Mucźowa, młodymaj mandźelskimaj napschecźiwo. Pola kraßnych cźeßnych wrotow buschtaj wot knjesa sastupjerja kralowskeho patronata, wot wschitkich knjesow pschedstejicźerjow wubjerkow a wot woßadnych s wutrobnymi ßerbskimi a też némskimi ßłowami rjenje powitanaj. Rjany, derje srjadowany cźah cźehnische pod synkami hudźby a pod spěwanjom khérluschow psches cźeßne wrota, wot Bukicźanskeje, każ też psches 3, wot Sdźarowskeje gmejny wuhotowane, hacź k naschemu schulskemu domej. Wokolnoscź toho ßameho běsche s kraßnymi wěnzami, cźeßnymi wrotami a druhimi postajenkami hacź na najrjeńscho wudebjena. Pschi piskanju posawnistow srjadowachu ßo wokoło teju, kotrymajż ta cźeścź płacźesche; knjes duchowny powita jeju, w rjanej ßrjedźisnje stejazeju, s kraßnej rěcźu, jimaj Boże żohnowanje a wscho dobre pschejo; druhi pschinjeßechu rjane dary każ: najrjeńsche ßerbske spěwarske knihi, bibliju, blidowy rub, regulator atd. Jako běsche ßo na to rjany ßerbski khérlusch, wot jeneje lubowarki Božeho ßłowa rjenje sestajany, pod pschewodom posawnow wuspěwał, podźakowa ßo knjes kantor w ßerbskich ßłowach w mjenje ßwojeje ßerbskeje mandźelskeje a proschesche, so by woßada tu ßamu też pschezo tak lubo méła, każ ju powita, s nimaj wobémaj pak też dale tak w luboscźi, mérje a jednocźe wobkhadźowała, każ je ßo to hacź dotal stało. Wonaj budźetaj ßo prózowacź luboscź ßycź a Bóh, luby Knjes, kiż wschitko derje cźini a wjedźe, budże hnadnje dacź, so budźetaj też luboscź żnjecź. Po tsikrócźnej ßławje, kotrejż wschitzy pschihłoßowachu a kotruż herzy pschewodźachu, buschtaj mandźelskaj do wobydlenja wjedźenaj. Tón Knjes budź stajnje jeju schkit, pschecźel, wodźeŕ a kraßny dźěl! Na to buchu schulske dźěcźi s khofejom a tykanzom wokschewjene, knjeża pschedstejicźerjo mějachu sabawu w hoscźenzu a młodźina bal.

S Cźornoho Khołmza. Krótko do Jana pißachmy, so je pschiżażny ßud w Shorjelzu 25lětnu njeżenjenu Augustu Weikertez a jeje macź, kóżdu k dźewjecź lětam khostarnje saßudźił, dokelż běschtej 9. małeho rózka 1885 njemandźelske, $1/2$ léta stare dźěcźo

Auguſty Weikertez tudy w hromadźe ſkónzowakej, jemu ſ jědom ſawdawſchi. Mjes tym, ſo ßo ſtara Weikertowa do wußuda poda, jeje dźowka pſcheczíwo njemu reviſiju ſapokoji. Duž měješe ßo 13. t. m. pſched pſchißažnymi w Shorjelzu nowe jednanje pſcheczíwo Auguſcze Weikertez, kotrež ßo ſ tym ſkónczi, ſo ju ſa winowatu njeſpósnachu, na czož ju na měſcze ſ jaſtwa puſchczíchu.

S Hóſnizy. 12. t. m. wjeczor w 7. hodźinje hewjerjo ſ wuhlowych podkopkow, naſchemu knjejſtwu ßkuſchazych, wós ſ wuhlom na dwórniſchczo do Mikowa wjeſechu. Naſche wuhlowe podkopki ßu mjenujzy ſ woßebitej koliju ſ Mikowſkim dwórniſchczom ſjednoczene. Duzy po puczu tudomny hewjeŕ Konrad, ſtajnje ſtróſby a ſpuſchczomny muž, w tym wokomiku padźe, hdyž chzyſche ſe žerdźu wós trochu ſadźerżecz. Czemu ma ßo njeſboże pſchipißacz, hacz czěmnoſczi abo njekedźbnoſczi druhich ludźi, wujaßnjene njeje. Konrad tak njeſbožownje padźe, ſo bu jemu palz praweje ruki poł wotjědźeny; na hłowje měješe ſchtyri czežke rany. Jeno ſpěſchnej pomozy jeneho towarſcha, kotryž padnjeneho rucze w ſtronu ſczeże, ma ßo Konrad dźakowacz, ſo zyle pſchejědźeny njebu. Konrada do Niſkeje dowjeſechu, hdźež jemu lěkaŕ palz wotrěſa a rany na hłowje ſaſchi.

S Ruhlanda. W ſhromadźiſnje, wot 180 wuſwolerjow wopytanej, kotraž ßo tu ſańdźenu njedźelu wotbywaſche, khěžorſtwoßejmſki ſapóßłanz Bertram nad Hórku wo ßwojim ſkutkowanju w poßlednjej poßedźeńſkej periodze němſkeho khěžorſtwoweho ßejma rosprawu poda, kotraž ßo powſchitkowneho pſchihkoßowanja ſwjeßeli. Na to ßo wo pſchedſtejazych wólbach do pruſkeho ßejma jednaſche. Pódla dowěrnikow ſ wokolnoſcze běchu też konſerwatiwni ßerbſzy dowěrnizy pſchitomni. Skónczńje ßo wuczinjenje wujedna, ſo budża liberalni ſa konſerwatiwneho rytmiſchtra ſ Götz hłoßowacz, hdyž pſchiwißowarjo k. ſ Götza ßwój hłóß liberalnemu kandidatej dadża. Tuto wuczinjenje jenohłóßnje pſchijachu a buſchtaj ſa kandidatow proklaměrowanaj: knjes rytmiſchtr ſ Götz nad Němjeſchkom a knjes fabrikant Vollbrecht ſ Reczizy. Na tajke waſchnje je ßnadź jeniczzy móżno, ſo ßo k. ſ Götz ſaßo wuſwoli, dokelž jeho ßerbſzy wuſwolenzy ßami najſkerje pſcheczíſchczecz njeſamóża.

Na „zjawne praſenje“ tych njemjenowanych w 42. čisle „Serb. Nowin“ tudy moje zjawne a jasne wotmolwjenje: Ja dyrbju tych zawjednikow pomjenować, kotříž tajku njeswěrnu agitaciju, mjenujcy tu agitaciju bjez Serbami ćerja, kiž chce Serbow wot Němskeho Kněžorstwa abo wot Pruskeje wottorhnyć a Serbowstwo jako „stat w staće“ założić! — To ja njemóžu, dokelž žanu ani serbsku ani němsku hłowu za tak wšitkeho rozoma dospołnje wurubjenu njedźeržu, w kotrejež mozhach by myslička podobneho prjódkwzaća so narodźić mohła. To pak ja też njetrjebam, dokelž sym ja te wolberne swědčenja njewuprajił, kotrež so mi připisuja a kotrež ja też njejsym wuprajić mohł, jako to kóždy rozomny muž nutřwidźeć dyrbi. Za to ja drje njemóžu, zo mje ći, kiž so mje praśeja, za złeho dźerża, mje pak za hłupeho dźeržeć, k temu woni nimaja žaneho prawa. Budźichu sebi woni tu prócu wzali tamne posedźenje w Horcy wopytać, ke kotremuž přeprošeni běchu, njeby tole zahańbowace a směšne dopisowanje nuzne było, dokelž moje tamniše wuprajenja budźichu jich nadźějomnje tak spokojiłe, kaž wšěch tamnych 80—90 mužow, kiž su so tam na posedźenju wobdźělili. Ja sym mjenujcy nimale runje temu to napřećiwne tam wuprajił, štož mi je jow do erta stykane, sym wobkrućejo wuzběhnył znate loyalne, kraloswěrne mysle Serbow, a njejsym na nikoho winu mjetał, kiž by jich wot tutych myslow zawjesć abo wotwobroćić chcył. Wot někajkeho nětčišeho wojowarja z mojeho boka přećiwo tajkej agitaciji sym ja, so wě, też ničo njeprajił, ale k wobzanknjenju jenož to přistajich, zo ja z tej formu (waśnjom), w kotrejž so pokazuja sprawne (berechtigte) prócowanja za zdźerżenje Serbowstwa, wšudźom přez jene njejsym, a tole ja sebi też wuprajić skhroblić směm. — Tole je moje wotmolwjenje; je-li wono spokojace, abo nic — to ja njewěm, ale ja so njemóžu jasnišo wuprajić; też njewěm, hač tamni praśerjo nětko tu khrobłosć změja a swoje přenahlenje a swoju njeprawdu też zjawnje wuznaja. Snadno so zaso w tutym mojim wotmolwjenju postork namaka, zo bychu z nowoty přećiwo mi wustupili — ja njewěm: moje poslednje słowo pak w tutej należnosći je wuprajene.

Wojerecy, 21./10. 85. (podpis) Dr. Andrae.

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Dale darichu na 1885: Jan Zyž w Kaſchezach 3 hr., Jan Nowak w Kaſchezach 50 np., Mikławſch Kral w Kaſchezach 10 np., Mikławſch Zyž w Zurizach 4 hr., Jakub Stranz w Zurizach 2 hr., Michał Pjech w Zurizach 2 hr., Madlena Rabowa w Zurizach 2 hr., Mikławſch Zyž w Khanezach 3 hr., Pětr Libſcha w Khanezach 6 hr., Pětr Kozor w Khanezach 2 hr., Mikławſch Czorlich w Khanezach 3 hr., Madlena Czorlichowa w Jaworje 5 hr., kubleŕ Wawrik w Jaworje 3 hr., Michał Sarjenk w Jaworje 3 hr., Michał Pſul w Mikoczizach 3 hr., Michał Jawork w Mikoczizach 3 hr., Madlena Bjarſchowa w Mikoczizach 3 hr., Michał Zyž w Wotrowje 2 hr., Madlena Rädźina w Wotrowje 1 hr. 50 np., Jakub Sſymank w Wotrowje 1 hr. 50 np., Pětr Wrobl w Wotrowje 2 hr., wuczeŕ Auguſt Strehla w Pßowjach (na 1885—1888) 5 hr. — Hromadźe: 59 hr. 60 np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Khěžkarku Khr. Panaſchowu w Wulkich Debßezach winowachu, ſo je w auguſcze t. l. tamniſchej khěžerzy Bibaßowej na tſi raſy pjenjeſy po 1 mk., 2 mk. a 3 mk. ſ domu kranuła. Wobſkorżenej jaſtwo na jedyn tydźeń pſchißudźichu. — Loni w dezembrje a lětża w juliju ßo ſ domu hajnika Ulbricha w Drobach pjenjeſy a to kóždy krócz po 10 mk. ſhubichu. Sa pakoſtnizu mandźelſku rěſnika Makacza w Drobach wußlědźichu. Pſched ßudom ßo jejna wina wupokaſa, a khoſtanje ſa nju ßo na ſchtyri njedźele jaſtwa poſtaji. — Paduchſtwa dla wjazy krócz khoſtany dźěłaczeŕ J. T. Reck ſ Rakojd bě wobſkorżeny, ſo je 4. meje dźěłaczerjej Hölzelej ſe Sohlanda, kotryž bě njedaloko Dubrawy wonka wußnuł, 45 np. ſe ſaka kranuł. Reck ma ſa tole nowe paduchſtwo pjecz dnjow w jaſtwje poßedźecz. — Wikowaŕ K. A. Michałk w Trupinje bě ßo 3. auguſta ſe ßwojim khěžnym hoſpodarjom Kſchižanom ſwadźił. Nahły człowjek ßo pſchi tym tak rosnjemdri, ſo klucz wuczahnuwſchi ſ nim Kſchižana do hłowy pjerjeſche. Murjerja Schneidera, kotryž runje pola Kſchižana dźěłaſche a wokanje wußkyſchawſchi na pomoz pſchiběża, dźiwuch toho runja ſ kluczom ſtraſchnje ſrani. Michałk bu k 30 mk. pjenježneho khoſtanja abo, hdyž płaczicz njemóże, k jaſtwu na ſchěſcz dnjow ſaßudźeny. — Dwě njedźeli jaſtwa ma hoſpodarſki pomoznik Synda w Scheſchowje wotßedźecz, dokelž je w nozy 27. ſeptembra w Czornej Wodźe ſchczuki a druhe ryby łojił.

Khoſtanſka komora. Dźěłaczeŕ Handrij Mikanja w Barcze bě jako ſaſtupnik jeneho njemandźelſkeho dźěſcza wot dźěſczowego nana pjenjeſy dóſtawał, kotrež dyrbjeſche ſ dźěła dźěſczowej maczeri wotedacz, ſ dźěła ſa dźěczo na nalutowarnju donjeſcz. Wot tutych pjenjes bě Mikanja, kaž ßo toho wuſna, dokelž bě w nuſy byk, 150 mk. ßam ſa ßo wobkhował a pſchetrjebał. Njeßwěry a pſchekſchiwjenja dla Mikani jaſtwo na 2 měßazaj pſchißudźichu.

Přilopk.

* Saßakła bitwa ßo njedźelu tydźenja w Lipſczańſkim ſwěrinzu ſta. S někajkeje pſchicziny běſche ßo bruny mjedwjedź abo bar ſe ßwojej ßamczku ſwadźił. Dokelž běſche bariza młódſcha a ßłabſcha, hacz jeje towarſch, bu tutón bórzy nad njej ſ knjeſom. Ju kußajo a do njeje rubajo ju wón wjazy krócz pſches kužu pſchewlecze, kotraž ßrjedź jich dwórczka ſteji, a běſche ju bórzy tak roszychnował, ſo dyrbjeſche wbohe ſwěrjo kónz wſacz. So by jeje czerpjenje pſchikrótſchił, ju ſwěrinzowy direktor dotſěli, wě ßo, ſe ſtrachom, ſo ßamza ßobu ſatſěli, kotryž wot ßwojeje mrějazeje towarſchki hiſchcze torhaſche. S wulkej nuſu mjedwjedźa wot morweho ſkoczecza wotſtronichu a ſ dwórczka wuczerichu.

* Pſched něſchto czaßom běſche kralowſki hajnik ſ hajnkownje Tegel jenemu ſubjazemu lěkarjej w Barlinje ßwinjaze plezo darił. Plezo pak bě połne trichinow; duž wſchě ſtawy lěkarjowoje ßwójby na trichinoſu ſthorichu, haj jeho žona na tule khoroſcz wumrje. Dokelž ßwinjo, wot kotrehoż plezo běſche, wot mjaßoweho wobhladowarja wobhladane njebě, ßudniſtwo hajnika pſched ßo žadaſche a jeho też ſaßudźi. W ßudniſkim jednanju hajnik ſpomni, ſo ſ jeneje ßußodneje draczownje wulke myſche ſ złotymi hromadami do Tegla khodża, ſo ßu jeho ßwinje tele wulke myſche rady žrake a najſkerje na to waſchnje trichiny dóſtake. Duž pſchedßydſtwo kralowſkeje polizije w Barlinje w naſpomnjenej draczownji wulkich myſchi nakojicz a je na trichiny wobhladacz da, a tu ßo woprawdźe pokaſa, ſo ßu wſchě wulke myſche połne trichinow.

* Ziwnoſczeŕ Hoffmann ſe wßy Oberſchönau, kotryž nětkle jako reſerviſt pſchi ſakſkim regimencze pěſcheje artillerije w Metzu ßłuži, w nozy na 5. t. m. w Wahnje nad Rheinom na ſtraži ſtejeſche. Njenadźizy jeho dwaj mužſkaj wot ſady nadpadźeſchtaj a jeho ſ nožom ſe ſady do hłowy kłóſchtaj; rana je $4^1/_2$ zentimetra dołha

a 2 zentimetraj hłuboka. S ranjenym, kotrehoż do hojernje donjeßechu, hdźež jeho staroscźiwje wothladuja, ßo polěpschuje.

* W nozy 13. t. m. wojerska straża w forcźe Voigts-Rhetz (Moselfort) pola Metza na cźłowjeka, kotryż mjelczo po naßypi twjerdźišnu lěsesche, trójzy sawoła, kaž je pschikasane. Hdyż ßo njesnaty njewotwoła, ale cźinjesche, jako by cźeknucź chcył, wojak tři a njesnateho na měscźe satšěli. W cźěle unteroffizěra 9. dragunskeho regimenta spósnachu.

* Psched 6 lětami w jenej skale njedaloko Letmathe jeneho stareho muża morweho namakachu; kóždy měješe sa to, so je starz pó cźmje se skały dele panuł a tak wo žiwjenje pschischoł. Psched krótkim pak je w Graudenzu jedyn jaty, tyscherski, ßwojim ßobujatym wupowjedał, so je tehdy toho stareho muża sarasył, k skale dowlekł a se skały dele cźißnuł, haj nasajtra hischcźe zyle smérnje pschihladował, hdyż je ßudnistwo „snjesboženeho" wobhladowało. Nowe pschepytowanje, kotrež je ßo na to hnydom stało, na to pokasuje, so je tyscherski wěrnoscź rěcźał.

* Někotry wóska rady pije, woßebje hdyż ma w móschni doscź skotych ptaczkow. Duż je dźiwa doscź, so postillon Franz Pöschl njepijesche; pschetoż wón kóždy krócź, hdyż khěžora Wylema s Lenda do Gasteina wjesesche, 40 markow dosta. Wón pak je runje sa to dostawasche, so ßo ženje wopił njeje, a dokelž běsche jara wustojny pohoncź. Khěžor je jemu też pyschnu livreju darił a jemu 100 mk. wuměnka wustajił.

* W Veresmarcźe w Wuherskej je ßo njedźelu w nozy rubjeżne mordarstwo stało, pschi cźimž buchn tsjo cźłowjekojo saraženi. Sskużobna holza tamnischeho wobydlerja Glücka njedźelu rano jstwine durje wotewrjene namaka, schtoż ßo hewak ženje njesta. Hdyż holza do jstwizy stupi, ßo ji hrósbny napohlad skicźesche; w kožach tsi cźěła ležachu, žałostnje rosbite a s krwju polate: 60lětny starz Glück, jeho žona a jeho bratrowa dźowka. Stary Glück měješe na hłowje ranu, nimale 7 zolow hłuboku, najskerje s kopołom wuraženu; schija běsche jemu na wjele městach rosrěsana. Se žonu běchu hischcźe hórje sakhadźeli. Pola jeho młodeje cźetki běchu mosny wustupiłe. Wboha holza běsche do Ameriki sapucźowacź chcyła a wuja duzy po pucźu wopytała. Schtó ßu mordarjo byli, nichtó njewě. Najskerje ßu ßo woni ßobotu wjecźor w domje na łubi skhowali byli.

* Psched něschto cźaßom ßo w universitetskim měscźe Würzburg studentaj Leunig a Morschler wězy dla swadźischtaj, kotraž ani rěcźe hódna njeje. Leunig na to Morschlera na cźescźi srani a Morschler Leuniga toho dla na pistole na ßam a ßam žadasche. Kónz duella běsche nanajsrudnischi: Morschler bu na ßmjercź ranjeny a na měscźe wumrje. W město toho, so by ßo do rukow ßudnistwa pschepodał, Leunig do Schwajzarskeje cźeknu. Ale ßudnistwu cźeknuwschi wón tola ßwojemu ßwědomnju wucźeknucź njemózesche. Saklecźe njesbožowneho nana satšěleneho Morschlera, kotryż běsche w ßwojim ßynu nadźiju ßwojeho žiwjenja k rowu pschewodźał, cźežko na mordarju leżesche. Też wscho, schtoż běsche ßo do duella stało, na to pokasowasche, so je Leunigowa wěz s cźežka sprawna była. Wóndano je ßo nětko Leunig w Zürichu, hdźež hižo dlěžschi cźaß pschebywasche, s revolwrom satšělił.

* W Menselinsku je ßo 29. sańdź. měßaza rubjeżne mordarstwo stało. A schto je mordarjow pscheradźiło? — Zigara. — Tam jedyn pjekar bydlesche, snaty bohacźk, kotryż wjele pjenjes wupožcźowasche. Pschi ßwojich 60 létach běsche wón wubjernje ßylny cźłowjek a se žonu ßam w domje bydlesche; ani pßa njemějesche. Mjenowany dźeń mandźelskeju saraženeju namakachu. W žonje bě hischcźe schkricźka žiwjenja; muž pak, kotryż je ßo najskerje krucźe wobarał, běsche žałostnje rosbity: hłowa a wobliczo běsche se ßekeru rosrubana, a žiwot běsche tak rosrěsany, so běchu wschě cźrjewa wustupiłe. Mordarjo běchu wschě pjenjesy sebrali a hischcźe tsi hłowy zokora a 8 puntow cźaja. Jedyn pak běsche cźapku a tobakowy pucheŕ ležo wostajił. Na semi ßo też někotre sbytki papirosow (zigaretow) walachu, a po nich ßußodźa mordarjow spósnachu na to pokasujo, so jenož tón a tón tajke papirosy kuri. Skóncźnje ßo też wupokasa, so cźapka jenemu wot teju ßkuscha, na kotrejuž tukachu, a tak běschtaj mordarjej wußlědźenaj.

* Podobne wóhnjowe njesboże, kajkež mějachmy w nozy na druhi dźeń ßwjatkow w Budyschinje, ale se srudnischim kónzom, ßo 13. t. m. w Moskwje sta. W nozy wokoło dweju w wulkim drjewjanym domje Boži woheń wuńdźe, a w płomjenjach tsjo cźłowjekojo kónz wsachu. W wyßokej khěži s tsjomi poskhodami a 12 wobydlenjemi wjele ludu bydlesche. Hdyż wscho krucźe spasche, ßo něhdźe w druhim poskhodźe sapali, a podružnizy hakle swotzucźachu, hdyż ßo wschě skhody palachu. Płomjenjam wucźeknucź mózachu jeno s woknami won. Ženje hrósbny sacźischcź njesabudźe, schtóž je klinkot a schcźerkot woknowych schkleńzow, kotrež ßo wot nutska wubiwachu, dźěcźaze kschicźenje a stylkne wołanje žónskich ßkyschał a pschihladował, kak pak nasy podružnizy s woknami druheho a tfecźeho poskhoda won na drohu dele skakachu. Kak wjele běsche tu słamanych a wuwinjenych stawow, kak wjele wubitych ranow a nabitych kulow. Pschi tym płomjenja ßurowje spěschnje do wschěch kónzow rósno běžachu, tak so běsche něschto cźaßa wulki strach, so budźe ßo tudy wulkotne njesboże wospjetowacź, kotrež ßo w nalěcźu w Moskwje sta, pschi kotrymž płomjenja nimale 30 cźłowjeskich žiwjenjow pózrjechu. Wóhnjowa wobora ßo bórsy sebra, a rano wokoło 6 hodź. běsche ßo strach minuł, so płomjenja też ßußodne twarjenja pschimnu. W wobydlenju, kotrež běsche najbliže k městu, hdźež je woheń wuschoł, ßo tsjo cźłowjekojo spalichu: jedyn mužski a dójka s dźěscźom. Kak je woheń nastał, nichtó njewě; najskerje je sakoženy.

* Wóndano pißachmy, so ßu Moskowskeho słótnika Khlěbnikowa sadajeneho w želesniczńym wosu namakali, a so je jeho mordaŕ pjecźa też wurubił. Kaž je ßudnisko-lěkarske wobhladowanje cźěła Khlěbnikowa pokasało, je ßo prěni lěkaŕ molił był: Khlěbnikow sadajeny njeje. W jeho cźrjewach a žołdku khloral-hydrat namakachu. Też měješe wón bleschku s khloral-hydratom pschi ßebi, kotryż je wón jako lěkarstwo wužiwał. Pjecźa je wón pschewjele tohole lěkarstwa k ßebi wsał a na to wumrjeł. Też wurubili jeho njejßu. W Pětrohrodźe wschak je Khlěbnikow 10 abo 12,000 rubli pschi ßebi měł; ale tele pjenjesy běsche wón do ßwojeho wotjěsda hižo do Moskwy pósłał.

* Hdyż też ßo w naschim cźaßu rědko njestawa, so ßebi někotó ßam žiwjenje wosmje, dha drje je tola rědka wěz, so někotó s dobrej wolu a se samyßłom hkodu wumrje, schtoż běsche ßebi njedawno jena holza w Pětrohrodźe samyßlika. Tam 17lětna holza pola jeneje schwalcźe schwalcźistwo wuknjesche. 22. sańdź. měßaza wona na jene dobo wuwosta a ßo pola schwalcźe wjazy njepokasa. To ßo poliziji wosjewi. Poczachu sa njej ßlědźicź, ale podarmo. Hakle 27. septembra někotó na poliziji wosjewi, so holza w tym ßamym domje, hdźež schwalcźa bydli, na łubi tcźi. Nasajtra, 28. sept., rano wokoło dźewjecźich ßo polizija do mjenowaneho domu poda, hdźež w jenej njesamknjenej łubinej komorje holzu wo prawdźe nadeńdźe, ale hkodu stradanu a jara woßłabnjenu, haj pak morwu. Rěcźecź wona wjazy njemózesche, ale pschi njej list namakachu, w kotrymž wona pißasche, so je ßebi s dobrej wolu žiwjenje wsała wobsamknuwschi ßo hkodu stradacź. Hdyż ju do hojernje pschiwjesechu, lěkaŕ wobkrucźesche, so je wo prawdźe psches to tak woßłabnuła, so wjele dnjow pospochi niczo wužiwała njeje. Schto je młodu holczku pohnuło, so chcyschе ßebi žiwjenje wsacź, je dotal potajne.

* Srudny kónz mějachu s kónz sańdźeneho měßaza wjeßele reje w Pětrohrodźe. Dźowka jeneje tamnischeje měschcźanki mjena dźeń ßwjecźesche; duż běsche wjecźor pola nich domjazy bal, na kotryż ßo wokoło 30 pscheproschenych hoscźi seńdźe. Wyschе toho też někotsi ßußodźa a snacźi jako pschihladowarjo pschińdźechu. Mjes poßlednischimi běsche też młody mužski, kotremuž, dokelž běsche zyle pjany, kasachu, so by ßo wotßalił. W město toho pak wón hawtowacź a wokoło ßo pracź pocźa, a pschi pukach, kotrež psches to nastachu, někotó pjaneho s nožom do wutrobna kló, so na měscźe morwy leżo wosta. Mordarja, fabrikskeho dźełacźerja, hakle ßu na tfecźi dźeń sajeli.

* Po nowym sakonju wo wikowanju s palenzom, kotryż 1. wulkeho rózka 1886 w Ruskej płacźiwoscź dostanje, ßo w tymle kraju wjazy hacź 80,000 palenzowych korcźmow sesamka. To mały schkrękot mjes cźescźownymi židowskimi korcźmarjami njebudźe!

* Wobydlerjow města Pittsburg w Amerizy 26. sańdź. měßaza pschi běłym dnju mózny hrimot a nješto cźaßa trajazy praskot mało njenastróża. S woprědka mějachu sa to, so je to semjerjenje; skóncźnje pak ßo wupokasa, so je ßo hobrski meteor w powětrje puknuł a potom k semi dele padnuł. Někotre kruchi, kotrež ßu dźełacźerjo na polu namakali, chzedźa profeßorej geologije Zieglerej w měscźe Meadville póßłacź. Wjele mil wokoło Pittsburga ßu ßylny hrimot a praskot wußłyscheli.

* W redakziji jenych amerikanskich nowin ßo njedawno ßlědowaza keklija sta. Naspomnjene nowiny běchu s někajkim nastawkom jene towarstwo na cźescźi sraniłe. Bórsy na to redaktor list bjes podpißma dosta, w kotrymž ßo žadasche, so bychu nowiny wróczo wsałe, schtoż ßu w tamnym nastawku na towarstwo narěcźałe, hewak ßo redaktorej derje njepóńdźe. W město toho nowiny nowy towarstwo ranjazy nastawk wotcźischcźachu. Na to ßylny srósny mužski s krutym ßochorom w ruzy do redakzije pschińdźe, w kotrejž redaktor ßam ßedźesche. „Scźe Wy redaktor?" ßo mužski woprascha. „Ně, redaktor hischcźe dóschoł njeje; wocźakajcźe khwilku a cźitajcźe mjes

tym jowle najnowšche nowiny." To prajiwschi redaktor pšched durje won stupi. Na drosy scheschěraty mužski s tołstym kijom w rukomaj na njeho pschiúdže žo toho runja sa redaktorom praschejo. „Redaktor w redakziji žedžo nowiny čzita", jemu wón wotmolwi. Zusy rucže do redakzije skoczi a žo s kijom do człowjeka da, kotryž tam žedžo czitasche. Tutón žo, wě žo, wobarasche, a wonaj žo žurowje pschemłóczíschtaj. Skónczńje polizija wobeju saja.

* Pruhu amerikanskeje reklamy dostanjemy czitajo žlědowazy spodźiwny nawěschtk, kotryž běsche njedawno w jenych nowinach, w Newyorku wukhadźazych, wotczíschczany: „Najnowšche powjesće wo mastodonje. (Mastodon běsche hobrske swěrisko, kotrež je do lijeńzy na naschej semi žiwe byko. S klamy jemu dwaj wulkaj subaj tczeschtaj, kaž naschemu helfantej, kotryž je s nim jeneho splaha.) Wulkaj subaj mastodona, kotrehož žu njedawno w krajinje Illinois nadeschli, 175 puntow ważitaj. Czežko móže žebi człowjek myślicz, kak jara žu tajke swěrjo tele hobrske suby bolicz dyrbjake. Ale tež tajke žałostne subybolenje dospołnje wotstronja Brown Bitters, subjazy lěkař."

* Najwjetscha kuchnja zykeje semje žo bjes dwěla w Frei-Bentos w kraju Uraguay w Južnej Amerizy namaka. Wona towarstwu žluscha, kotrež Liebigowy mjažowy extrakt dźěła, a je 5000 □kóhczi (kwadratnych abo schtyrirózlnych kóhczi) wulka. 150 rěsnikow sa nju kóždu hodźinu 80 howjadow rěsa; se sarěsaneho skotu žo koża sedrěje, wulke maschiny mjažo s kosczemi do kuskow rubaju, kotrež žo w krucze sawrjenych želesnych kótkach s paru warja; do kóždeho kótka 120 zentnarjow mjaža dże. Nawarjena mjažowa juschka po wulkich trubach do wyšokich drjewjanych žudobjow běži, hdźež wustudnje, na czož žo s njeje tuk sesběra. S pomozu wschelakich pschiprawow žo juschka potom hischcze rjedži, žo zyle wustudźi a shuszi a žo stónczńje do tych žudobjow pjelni, w kotrychž žo do wschěch kónzow semje rosescżeła.

* Spodźiwne je, kak pjanka wschelake ludy pschewodźa. Tak je žo wobkedźbowało, so žo s Němzami wschudze kopschiwa sažydli. Jendželczenjo a Frojo žu do Połnózneje Ameriki hužazy jasyczk pschinjeßli, kotryž Indianojo „žlěd běłych wobliczow" mjenuja, dokelž tale rostlina wschudźom rosce, hdźež žu žo Jendželczenjo sažydlili. S Franzowsami, Schpancžanami a Portugisami žu do Južneje Ameriki geranije, fijałki a wschelaka trawa pschischke. To žame je žo w Awstraliskej, w Nowym Seelandze a w Afrizy wobkedźbowało.

* Jedyn lichownik chzysche žiwnosczerja, žwojeho dołžnika, wucżasacz dacz; žudniski sastojnik pak jenu jenicžku kruwu w hródži namaka, kotruž dyrbjesche žiwnosczerjej po sakonju wostajicz. Ssobotu na wikach lichownik žwojeho dołžnika setka a wobžarujo jeho, so ma žo s tajkej nusu bědzicz, jemu skónczńje kosu dari. Wschón sbožowny žo žiwnosczer s darjenej kosu domoj czehnje. Rucže žo po wšy powjesczy rosběži, so a wot koho je žiwnosczer kosu darmo dostał. Wjeßny schołta pak, pscheklepany mužik, hnydom shuda, schto ma lichownik w myßlach, a žwojemu pschecželej žiwnosczerjej radżesche kosu na mesczе sarěsacz; pschetož hdyž pódla kruwy hischcze kosa w hródži steji, ma lichownik prawo žwojemu dołžnikej kruwu wotczasacz. Duž tež žiwnosczer kosu sarěsa. A hlej, nasajtra tu wo prawdże žudniski sastojnik hižo w prawym czażu běsche; jemu běsche wědome, so w hródži pschi kruwje hischcze dójna kosa steji, duž chzysche kruwu wotczasacz. Žiwnosczer pak žmějkotajo na sbytki sarěsaneje kosy pokasuje . . . Lichownik drje žo mało sa wuschomaj drapał njeje.

* „Poßkuchajcze", něchtó k žwojemu dołžnikej dżesche, „hdy dha mi te pjenjesy wrócżicze, kotrež scze žebi wote mnje pożczik?" — „Kak dha ja to wěm?" dołžnik wotmolwi. „Ssym žnadź ja profeta, so móhł to do prědka wjedżecz?"

* „Ja hižo widżu", N. k žwojemu dołžnikej rjeknu, „so žwoje 10 toler wjazy njedostanu, kotrež žym Wam pożczik." — „To žo molicze. Chzemoj žo wo 25 toler wjertowacz?"

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Jan Ernst August Soba, pschekupz na Židowje, s Hanu Sidoniju Kozorez tam. — Khorla Adolf Hilbjenz, tyschersti mischtr na Židowje, s Aureliju Kathinku Schmeißez pod hrodom. — Ernst Hendrich Müller, korczmař-najeńk w Nadźanezach, s Huldu Karolinu Strickerez tam.

Katholska zyrkej: August Rönisch, klempnař tudy, s Hańžu Wjerabez s Budyschina.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Gustav Alfred, Gustava Ernsta Henczа, khěžerja a wobžedźerja leżomnosczow na Židowje, ž. — Jaroměr August, Jana Augusta Heidy, murjerja w Wulkim Wjelkowje, ž. — Handrij Bohuwěr, Jana Bohuwěra Kschižana, khěžkarja a skalarja w Jeńkezach, ž. — Hana Bertha, Jana Ssworý, fabrikskeho dźěłaczerja w Jeńkezach, dź. — Lejna, njemandź. dź. na Židowje. — Marja Martha, njemandź. dź. na Ssokolzy.

Katholska zyrkej: Josef, Josefa Janoucha, dźěłaczerja w Lejnje, ž.

Zemrjeli:

Dżeń 16. oktobra: Bjedrich Max, Jana Khorle Langi, žiwnosczerja w Hrubocżizach, ž., 1 l. 6 m. — 17. Ernst Max, njemandź. ž. pod hrodom, 4 m. 9 d. — 20. Pawoł Hermann, Pětra Bohuwěra Hänsla, khěžerja, wobžedźerja leżomnosczow a wósnika na Židowje, ž., 2 m. 25 d. — Hana Khrystiana, njebo Pětra Mlynka, fabrikskeho dźěłaczerja w Dobruschi, sawostajena wudowa, 41 l. 9 m. 14 d.

Płaczisna žitow a produktow w Budyschinje

17. oktobra 1885.

Žitowy dowos: 3186 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pschenża	7	74	8	63	7	74	8	63
Rožka	7	15	7	28	7	15	7	28
Jeczmjeń	7	25	7	39	7	25	7	39
Wowż	7	—	7	30	7	—	7	30
Hroch	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka	7	8	7	50	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduschka	16	—	16	50	—	—	—	—
Běrny	1	80	2	—	—	—	—	—
Butra (1 kilogr.)	2	30	2	50	—	—	—	—
Pschenczna muka (50 ")	7	—	15	50	—	—	—	—
Rżana muka (50 ")	7	—	10	75	—	—	—	—
Ssyno (50 ")	3	20	3	75	—	—	—	—
Sslóma (600 ")	19	—	21	—	—	—	—	—
Prožata 765 schtuk, schtuka	7	—	18	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	—	—	—	—	4	20	4	30
Rżane wotruby	—	—	—	—	4	75	5	—

Dražďanske mjažowe płaczisny. Howjada 1. druziny 60—63 mk., 2. druziny 54—57, 3. druziny 30 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne žwinje 56—60 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Czelata 1. druziny 43—55 np., 2. druziny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Jěsdny plan želesnizow wot 1. oktobra 1885.

4. wosowa klaża njedżelu a na sakskich žwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Dražďan.

Wosowa klaża	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza	1,55	—	4,43	7,56	10,50	1,56	2,30	4,21	6,50	—
Rychbacha	—	—	5,7	8,21	11,14	—	2,55	4,44	7,15	—
Lubija	2,24	—	5,29	8,45	11,39	2,24	3,18	5,5	7,38	—
Budyschina	2,50	4,0	6,6	9,23	12,19	2,51	3,55	5,40	8,16	—
Biskopiz	—	4,30	6,44	9,59	12,59	—	4,31	6,14	8,52	9,55
			1-4.		1-4.				1-4.	
Arnsdorfa	—	4,51	7,11	10,25	1,26	—	4,56	6,35	9,19	—
Radeberga	—	5,2	7,21	10,35	1,36	—	5,6	6,44	9,29	10,23
Do Dražďan	3,55	5,29	7,51	11,6	2,4	3,55	5,36	7,12	10,0	10,48

S Dražďan do Shorjelza.

Wosowa klaża	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Dražďan	—	8,50	10,25	12,15	3,0	5,0	8,50	11,25	12,50	
Radeberga	—	6,37	9,25	—	12,52	3,37	5,37	9,25	12,3	—
Arnsdorfa	—	6,51	9,37	—	1,3	3,48	5,48	9,37	12,14	—
					1-3.					
Biskopiz	—	7,21	10,6	—	1,29	4,13	6,19	10,5	12,41	—
Budyschina	—	7,58	10,44	11,35	2,3	4,52	6,53	10,40	1,12	2,0
Lubija	6,32	8,43	11,27	12,2	2,43	5,32	7,32	11,22	—	2,26
Rychbacha	7,7	9,3	11,43	—	3,3	5,52	7,52	11,40	—	—
Do Shorjelza	7,48	9,26	12,6	12,31	3,23	6,15	8,14	12,1	—	2,53

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaża	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyschina	5,10	7,36	10,45	2,4	4,50	8,17	
Do Wjeleczina	5,43	8,22	11,18	2,37	5,23	8,50	

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaża	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,5	8,45	11,46	3,5	5,45	9,12
Do Budyschina	6,48	9,15	12,30	3,46	6,28	9,43

S Kamjeńza do Arnsdorfa.

Wosowa klaża	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.
S Kamjeńza	6,0	8,45	11,55	3,50	8,20	
Polcznizy	6,23	9,8	12,26	4,22	8,45	
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,39	4,36	8,56	
Do Arnsdorfa	6,45	9,30	12,54	4,51	9,7	

S Arnsdorfa do Kamjeńza.

Wosowa klaża	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,10	10,25	1,25	5,50	9,40
Großröhrsdorfa	7,29	10,40	1,45	6,10	9,55
Polcznizy	7,42	10,49	1,58	6,23	10,4
Do Kamjeńza	8,8	11,9	2,24	6,49	10,24

Wjedro w Londonje 23. oktobra: Pomróczene.

18,000 mk., 6000 mk., 3000 mk., 2400 mk., 1500 mk. ßu nětko abo posdźišcho na hypotheku po 4 % trajnje na wupožčenje.

Emil Fröda w Budyschinje pschi rybjazych wrótkach 10.

W Nowej Jaßońzy pola Luscża je **khěža** cźißko 32, 8 dawkskich jenoscźow mějaza, se ßadowej sahrodu na pschedań.

W něhduschej Schreiberez leżomnoscźi je **pjekarnja** a **rěsnistwo** na pschenajecźe. Leżomnoscź je tež na pschedań.

Wobkhodny agent **Dittrich** na schulerskej haßy 6 po 2 skhod.

Kosaze koże

kaž tež wschě druhe druźiny ßyrych kożow kupuje po najwyschschich płaczišnach, toho runja

koże k kožuchaм,

do kotrychž ženje žanych molow njepschińdźe, pschedawa po najtunischich płaczišnach

Gustav Naucke
na garbarskej haßy 16.

Aukcija hatneho płanja.

Mutorn 22. oktobra ma ßo hatne płanje ſ **Worzyńskich, Miechornskich a Wětšohorskich** kuježich hatow pod wumenjenjemi, do awkcije wolsejwolnymi, na pschebadźowanje pschedawacź. Zapoczatk awkcije dopołdnja w 9 hodźinach pschi Miechornskim dworje.

M. Schuke.

Kaschćzowy magazin

Arthura Zanusche, tyschćerskeho mischtra

na rózku Seminarskeje a Hoschiz haßy

poruča ßo pschi potrjebje dobroczźiwemu wobkedźowanju a lubi tunje płaczišny.

Sporuschk

kupuje

měschczańska haptyka w Budyschinje
na hłownym torhoschczu 6.

Weinholdowy universalny balsam,

stary dobry ßrědk pschе nowe a stare rany, snutskownu schkodu, drjenje, wicź, žołdkowy spin, womoru, brunu, kaschel, jětra atd., je dostacź

w **měschczańskej haptyzy**
na hłownym torhoschczu 6.

Dokelž ßym tkaniny, bukskin atd. tunjo kupił,

poručam:

modnje dźěłane **žaketowe wobleczenja** ſa mužskich po mk. 25, 30, 32 hacž k najwoßobnischim,
mužaze symske swjerschniki po mk. 25, 30 hacž k najwoßobnischim,
hólczaze swjerschniki po mk. 10, 12, 15, 20 hacž k najwoßobnischim,
mužaze kholowy po mk. 7, 8,50, 9 11 hacž k najwoßobnischim,
hólczaze wobleczenja po mk. 4, 6, 8, 10 atd.,
hólczaze kholowy ſa kóždu starobu po 4 mk.

Adolf Weiß, krawski mischtr

na bohatej haßy 14.

Wyßokocźeſcźenym Serbam najpodwolnischo k nawjedźenju dawam, so ßym ßwoje

modotworowe a žónsko-drastowe khlamy

10. oktobra wotewrił. Mój skład je ſa **nasymski** a **symski cźaß** nanajbohacźischo wuhotowany, a je mi, dokelž ßym ſa hotowe pjenjesy ſ dobytkom kupował, mózno wschě wězy

po spodźiwnje tunich płaczišnach

pschedawacź. Poručam:

wołmjane drastne tkaniny

w najnowschich druźinach a modnych barbach wot najtuńscheje hacž do najlěpscheje dobroscźe, k tomu ßomot, atlaß, hładki a praßowany plüsch k wupyschenju,

nowoscźe w wiwlatych tkaninach ſ wobłukom a bjes njeho,
cźistowołmjany diagonal,
pißany dwójzy schěroki kascheměr,
ßmužkate dobre tkaniny k domjazej drascźe,
schěre mix-lustry,
rjane poł- a cźistowołmjane kascheměry,
kascheměr fulé, indiski kascheměr,
kascheměr soleil,
hładkobarbne cźistowołmjane flanele,
möblowe tkaniny, tepichi, gardiny a
tkaniny k stwinskim wodźewam.

N. Wollheim, modotworowe a žónsko-drastowe khlamy
na rózku Hoschiz a ßeminarskeje haßy.

P. Strobelowy atelier

ſa njebolosne saßadźenje khumschtnych subow a plombirowanjow po najnowschim systemje.

Wotstronjenje subybolenja, subowe operazije.

Na bohatej hasy čo. 68, II. poskhód.

K rěcźam wschědnje dopołdnja a popołdnju wot 8 hacž do 5 hodźin.
Khudym darmo.

W wudawarni „Serbskich Nowin“ ßu dostacź:

Njedźela. 25 np.
Kschiž a połměßaz abo Turkojo psched Winom. 30 np.
Genovefa. 50 np.
Naša Wowka. 4 seschiwki po 50 np.
Spěwy ſa ßerbske schule. 25 np.
Wandrowski khěrluſch, 3 np.

Bajerske tóčniki

we wschěch wulkoscźach a schěrokoscźach k tocźenju **gratu,** wożebje **maschinskich nożow a pikow,** porucźa pschi potrjebje po tunich płaczišnach w bohatym wubjerku

J. G. Müller, wjasařski mischtr
na kamjentnej haßy 12.

S tutym na ßwój se wschěmi **nowoscźemi** wuhotowany wulki skład kedźbliwe cźinju.

Skasanja ßo, kaž je znate, solidnje a tunjo wobstaraju. Pódla toho ßwój wulki skład **hotoweje mużazeje drasty** najnaležnischo porucźam, kotraž ßo, dokelž je wote mnje ßameho rěsana a w mojej dźěłarni schita, psches solidne a elegantne dźěło wot wschědneho fabrikskeho dźěła k lěpschemu rosesnawa. Pschi tym je mi móżno, dokelž ßym ßukno s dobytkom kupił a ßam dźěłam, tuńscho hacž kóżda konkurenza pschedawacź.

Tež mam pschezo wulki wubjerk **hotoweje hólczazeje drasty** na składze.

H. G. Kubasch jun., krawski mischtr
pschi mjaßowych jědkach 1.

Na 50 np.-basar na ßerbskej haßy 8 ßo kedźbne cźini.

Dr. med. T. Pautynski,

wocźazy lěkař,
bydli wot nětka:
w Draždźanach na Jurjowym torhoschcźu 2 po 2 skhod.

Policlinika: dopołdnja wot 10—11 hodź. **Rěcźne hodźiny:** wot 11—½1 hodź.

Pschichodnu póndźelu 26. oktobra popołdnju w 5 hodźinach budźe ßo w Hucźinje **młode piwo** pjelnicź.

Zaręčanske serbske towařstwo

změje — da-li Bóh — njedźelu 25. oktobra swoju měsačnu zhromadźiznu. **Předsyda.**

Rakečanske serbske towařstwo „Lipa“

změje — da-li Bóh — njedźelu 25. winowca popołdnju ½4 hodź. w Eberweinec hosćencu swoje měsačne posedźenje. Wo bohaty wopyt prosy **předsydstwo.**

Lubi

ßerbsky ßußodźa!

Njedajcźe ßo wot nikoho sawjercźecź. Naschej kandidataj staj **Baron von Liliencron** auf Sproitz a **Rittmeister von Götz** auf Niemtsch.

Wschelazy s nascheho wokrjeßa.

Prjedawsche wojeki wot Worjez a Rósborka!

Wurubajczo ßebje s waschim hłoßom Njemčschkowskoho knjesa rytmischtra **s Götz.**

Nikotre stare husary.

No. 90
rjanu 3 np.-zigaru
100 schtuk po 2 mk. 80 np.

No. 76 a 80
dwě rjanej 4 np.-zigarje
12 schtuk po 45 np., 100 schtuk po 3 mk. 50 np.

No. 66
rjanu 5 np.-zigaru
100 schtuk po 4 mk. 60 np.
porucźa
Traugott Böhme
(Straßburgski zigarowy skład)
na bohatej haßy 13.

Jerje

rjane tucźne ryby
po 3, 4 a 5 np.,
mandl po 40, 50 a 60 np.,
w zykłych tunach tuńscho
porucźa
Hermann Klemm
na bohatej haßy.

S Bohom sa krala a wótzny kraj!

Dokelž chzemy pschi starej ßerbskej bohabojoscźi sawostacź a dokelž nascheho krala a ßwój wótzny kraj s najßwěrnischej luboscźu lubujemy, dyrbimy na to dźerżecź, so ßo sprawni a kschescźijanszy mużojo sa Barlinske krajne wuradźowanja wuswola. Jako tajkeju mużow w naschim wokrjeßu snajemy a porucźamy my knjesow rytmischtra **s Götz** nad Němjeschkom a barona **s Liliencron** nad Sprójzom.

Wjele kraloßwěrnych Sserbow.

Rósborszy a Wojerowszy Sserbja!

Njedajcźe ßo saßlepicź, ale wuswolcźe sa Barlin teju mużow, kotrajž staj nam pschecźelnaj, to je: **„Baron Liliencron“** a **„Rittmeister von Götz“.**

Wjele konservativnych.

Bramborskim Sserbam

Rósborsko-Wojerowskeho wólbneho wokrjeża.

Hdyž budźa schtwórtk 29. oktobra ßo wuswolerjo wuswolicź, dha wubjerćźe ßebi jenož tajkich mużow, a dajcźe ßwój hłoß jenož tajkim mużam, kotsiž budźa 10. novembra sa dweju nam Sserbam derje snajomneju sprawneju a kschescźijanskeju mużow hłoßowacź: to staj knjesaj **Rittmeister von Götz auf Niemtsch** a **Baron von Liliencron auf Sproitz.**

Wubjerk konservativnych Sserbow.

Woheń w Sslonej Borschczi.

Wy lubi ßerbšzy bratšja tudy,
Kiž w ßwojich domach bydlicźe,
Kak wbohi luby Nowak khudy,
Kiž w Sslonej Borschczi khěžkaŕ je,
Nětk nima žanoh' bydlenja,
Joh' dom je horstka popjela.

Hdyž rano s luboh' doma dźěsche,
Dha wón a jeho mandželska
Ssej tola wěsće njemyßlesche,
So budźe wokoł' pschipołdnja
Tón luby Bóh jo dopuschczicź,
So b'dźe waj' dom ßo wotpalicź.

Haj wón też tehdy rano dźěsche,
Toh' tsećzeho oktobera,
Na żelesnizu, hdźež wón běsche
Na dźěle žno wot nalécza,
Tón woheń pak po' Dźiwoczźiz
Tam njeißu pytli nichtó niz.

Kak běschcźe tola nastróżeni,
Hdyž poßoł powjesć pschinjeße,
So luby dom a wschitko rjeni
Nětk leži tam we popjele,
So jeno stót a poßleschcźa
Ssu wutorhli s toh' płomjenja.

Duž, lubi bratšja! kiž my mamy
Sswój luby dom a bydlenja,
Sso strowi k blidu seßydamy,
O, to je Boża dobrota!
Kak bórzy też — to njewěmy —
Pod holym njebjom płakamy.

Haj, lubi bratšja! wschitzy rjenje,
Njech Sserbjo abo Němzy scźe,
Tón luby bratr, tón ßebi żenje
Domczk natwaricź ßam njemóże,
Hdyž my we bratrskej luboscźi
Jom' njeißmy ßobu pomozni.

A tak dha chzemy wschitzy rjenje
Tych njesbožownych podpjeracź,
A kóždy, kaž ma samożenje,
Jim s luboscźu też něschto dacź,
Haj s luboscźu jim sechzemy
Bycź k radże, k troschtej, k pomozy.

A hdyž se ßwojoh' domu dźemy,
Njech kóždy ßebi pomyßli,
So my też wjedźecź njemóżemy,
Schto Bóh też na naß dopuschczi,
Hacž njeb'dże, hdyž dom pschindźemy,
Nasch luby dom też spaleny.

Tón hnadny Bóh chzył s njebjeß dele
Te dary wschitke žohnowacź,
Njech je jich malo abo wjele,
Wón b'dże je s dźakom horjebracź.
Bóh žohnuj też toh' dawarja,
Njech malo abo wjele da.

Haj, Bóh wschak chzył też s njebjeß dele
Waj', luby nano, luba macź,
Kiž na waj' kładże jara wjele,
Se ßwojej hnadu troschtowacź;
Hlaj, toho, kiž Bóh lubo ma,
Ach, toho wón też pokhosta.

A tola Boże pokhostanje,
Kiž wón ta wěczna luboscź je,
Też s wótznej luboscźu ßo stanje,
Duž ßo tak jara njerudźcźe;
Haj snjeßcźe wschitko scźerpliwje:
„Schtož cźini Bóh, wscho dobre je.“

Hlaj, Boża hnada móże wschitko
Wam sto krócź saßo sarunacź,
S tym chzyli ßo wy tola nětko
We waju nusy troschtowacź,
Sso zyle Bohu dowěrcźe, —
Bóh wopuschczicź waj' njebudźe.

Pětr Młónk.

Naschemu wyßokocźescźenemu a lubowanemu k. kapłanej **Matekej** ßo sa jeho kraßne hnujaze předowanje, w klóschtrskej zyrkwi w Kamjenzu na žnjowym ßwjedźenju dźerżane, nutrnje dźakujemy a proßymy naležnje wo wotcźischcź tutoho předowanja.

Wjele kemscherjow.

(K tomu cźißtu pschiloha.)

Khojej:

Santos
derje ßłodźazy
seleny punt po 65 np.,
paleny = = 80 =

Kampinas
wubjernje ßłodźazy
seleny punt po 70 np.,
paleny = = 90 =

Mexikanski
jara derje a ßylnje ßłodźazy
seleny punt po 80 np.,
paleny = = 100 =

Java a Ceylon
najlěpschi po ßłodźe
seleny punt po 100 np.,
paleny = = 120 =

porucza

Hermann Kunack
w Budyschinje na bohatej haßy 8.

Konjaze deki

po 2 mk. 50 np. hacž 8 mk.,

dekowe tkaniny

czěmnobrune a **jenobarbne**
po tunich płaczišnach.

Richard Gautzsch

na hłownym torhoschczu.

Turkowske ßłowki

najrjeńsche a najwjetsche, kotrež ßu dostacz, porucza hischcze tunjo

Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoschczu,
destillazija najlěpschich likerow.

Polnojerje,

wulke tuczne ryby,
kopu po 2 mk. 60 np.,
mandl po 70 np.
poruczataj

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy.

Hěblowane schpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pschedawa tunjo

Tr. Holbjan w Budyschinje pschi dwórnischczu.

Isidor Mendelsohn

1 na ßerbskej haßy 1.

Mój sklad wołmjanych tworow

je we wschěch artiklach na najbohatscho wuhotowany. Psches jara dobytkne kupje je mi mózno, **jenoż dobru, trajnu tworu** po hacž dotal

njeßłyschanych tunich płaczišnach

pschedawacz.

Wołmjane lazy sa muži

hižo po 3 mk. a drózscho. Wubjerna dźerźliwosć w napohladźe tunich płaczišnow.

Wołmjane kapoty sa žony

(składnostna kupy)

w wulkim wubjerku sa žony a holzy, we wschěch druzinach a barbach, ßměschnje tunjo.

Wołmjane rubischcza k sawalenju

s mohaira, zefyra, plüscha atd., wot najjednorischeje hacž k najwoßobnischej druzinje, jara płaczišny hódne.

Wołma k schtrykowanju

najlěpscha druzina, barbunjepuschczata,
złowny punt po 2 mk. 50 np.
Jenotliwe doki 1/6 puntowske po 45 np.
We wschěch barbach na skladze.

Tkaniny k ßuknjam

6/4 schěroke, nowe rjane mustry, łóhcz po 40—45 np.;

tkaniny k ßuknjam

zyle rjanu köprowu twóru w jara rjanych mustrach, łóhcz po 48—50 np.;

koschlowy barchent

dobru, barbunjepuschczatu, jara trajnu tworu w wschelakich druzinach a mustrach po jara tunich płaczišnach;

rubischcza wokolo žiwota, na hłowu a wokolo schije

w wulkim wubjerku, židźane, wołmjane a połwołmjane;

drastne tkaniny a katuny,

sa schewzow a schwalcze **podschiwske tkaniny** po fabrikskich płaczišnach dobroczišwemu wobkedźbowanju poruczam.

C. A. Pech

na hłownym torhoschczu

pódla měschczańskeje haptyki.

W pschedawarni so ßerbski ręczi.

Jara tunje ale wěste płaczišny, so by kóždemu mje pozdźišego jenak tunjo a derje pożłužiz mógł.

Hróchowu kolbaßu

pschezo czerstwu, punt po 65 np. porucza

J. G. Klingst Nachfolger
na bohatej haßy 16.

Nowe hollandske jerje,

jara dobre, tuczne ryby,
połne młócznate abo jerkate,
3 schtuki jenoż po 10 np.,
mandel = = 50 =
kopa = = 190 =
porucza jako něschto jara tunje

Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

Po płaczišnach nětczišcheho czaßa poruczam

khěžorski wuczah, měrzu po 1 mk. 8 np.,
khěžorski wuczah 2. druzinu, měrzu po 90 np.,
skotojahły, punt po 13 np.,
krupy, punt po 14 np.,
jědźny rajß, punt po 15 np.,
hejduschku, punt po 16 np.,
ßoki, punt po 16 np.,
buny, punt po 14 np.,
pschenčzny griß, punt po 18 np.,
hróch, punt po 12 np.,
ßuschene boßniske ßłowki, punt po 22 np.

C. Kahrowe
pschi póstskej kowarni
na žitnych wikach.

Kalijowe mydło, ßuche, punt po 50 np.,
jadriwe mydło, ßuche, punt po 40 np.,
kojowe mydło, ßuche, punt po 36 np.,
pschenčznu schterku, punt po 22 np.,
kónzatu schterku, najlěpschu, punt po 30 np.,
soda krystalisowany, najczišcišchi, punt po 5 np.,
běrnjazu muku, punt po 13 np.,
běłazy soda H. Puyowy, pakczik po 10 np.,
wubjerny ßrědk sa schaty a hospodarstwo,
žiwizowe mydło, masne mydło w wschelakich druzinach
pschedawa tunjo

H. Puy w Budyschinje,
mydłarnja.

Strowe kruschwinowe drjewo

kupuje po najwyschschej płaczišnje

mechanisła pschadowanja
w Hajnizach.

Shorjelſki magazin

hotoweje mužazeje, žonjazeje a dźěćzazeje drasty

19 na bohatej haßy 19.

Najwjetſche drastowe khlamy w Budyſchinje.

Nowoſćże ſa naſtmu a ſtmu **1885|86.** **Nowoſćże** ſa naſtmu a ſtmu

Pſches **koloßalne** dobytkne kupje je mi móžno

kóždej konkurenzy napſchećiwo ſtupicź.

Wubjerk je **jara wulki,** a woßebje poručam

mantle ſa žony

wot najjednoriſcheje hacź k najwoßobniſchej družinje, ſ najlěpſchich tkaninow po najnowſchim ſrěſu a ſolidnje dźěłane.

Mužaze ſtmſke ſwjerſchniki,

hólčaze mantle

w **hobrſkim wubjerku** ſ **najlěpſchich tkaninow** dźěłane.

Placźiſny ſu njedoßahnjene tunje a pſchetrjechja po niſkoſćźi wſcho hacź dotal poſkićźene. Kóždemu, kotryž chce derje a placźiſny hódno kupowacź, njech je radźene, ßebi najprjedy mój ſklad wobhladacź, runje tak hódne poſkićźenje ßo ſe žaneje druheje ſtrony njećźini.

Wulki ſklad tkaninow ſ němſkich a jendźelſkich fabrikow k ſeſchićźu po měrje.

Moritz Wassermann,

krawſki miſchtr.

Pißnu a kopirowanſku tintu,

kmótſſaze liſty

porucźa w wulkim wubjerku

Luis Gastorff

7 na ſchulſtich hrjebjach 7, na rózku ßukelnſkeje haßy.

Saßopſchedawarjo po fabrikſkich placźiſnach.

W wudawarni Serb. Nowin je na pſchedań: **Spěwna radoſćź;** ſběrka ſchulſkich ſpěwow. Do ſeleneje wobalki ſwjaſana ſa **50 np.**, do twjerdych deſkow ſwjaſana **70 np.**

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniſka dźěłopſchadownja w Hajnizach, tola w Budyſchinje ßo jenož **trjeny len,** a to jenož ßobotu w Grützneree domje, ſ nutſkhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Filzowe ſtupnje a filzowe tofle

wurjadnje ſolidne a trajne w wulkotnym wubjerku po ſnatych jara tunich placźiſnach porucźa

klobukowa a filzotworowa pſchedawarnja

Huga Lehmanna

22 na bohatej haßy 22

pódla hoſćenza k winowej kići.

Moje ſa dobre ſnate

ſchtalty

ſ nowa porucźam.

Schtalty ſa žony, kyraßowa forma, wyßoko ßo ſchnórowaze, po 90 np.,

ſchtalty ſa žony, dobre drellowe, ſtepowane, po 1 mk. 80 np.,

ſchnórkate ſchtalty, rjenje wudźěłane, ſchnórka pſchi ſchnórzy, po 2 mk., 2 mk. 75 np.,

pjerate ſchtalty, ſ wubjernych tkaninow a w rjanych muſtrach, po 4 mk.

Isidor Mendelsohn

1 na ſerbſkej haßy 1.

Butra!

Měſchanu butru, lutowanſku butru

w bowach a wuwaženu, najlěpſche družiny, porucźa wot cźerſtweje poßyłki

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Khofej

w wulkim wubjerku

ſeleny punt po 70—160 np.

jenož derje ßłodźaze družiny porucźa

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Khofej

paleny punt po 100—200 np., **khěžorſke měſchenje** pt. po 120 np.

porucźa ſa něſchto wubjerne

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np., 15 ſchtuk po 50 a 60 np.,

porucźa ſa jara placźiſny hódne

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Najlěpſchi mlokowy a wužitkowy pólver, reſtituzionſki fluid ſa konje

porucźa **haptyka w Rakezach.**

Konzentr. nervowy balſam

pſche wicź a drjenje

porucźa **haptyka w Rakezach.**

Wot najwjetſcheje ważnoſće ſa

woczi kóždeho.

Tuta **jenož ßama wěrnje** prawdźiwa dr. Whitowa woczowa wodźicźka wot Traugotta Ehrhardta w Oelze w Thüringſkej je wot lěta 1822 ßwětoßławna. Wona je w flakonach po 1 mk. wot nětka **jenicźźy w měſchczańſkej haptyzy w Budyſchinje** doſtacź. — Njech ßebi pak kóždy wěſće **jenož** wěrnje prawdźiwu **dr. Whitowu woczowu wodźicźku** wot **Traugotta Ehrhardta** ža**da. Žanu druhu.**

Liſtne wucźahi: Knjeſej **Traugottej Ehrhardtej.** Pſched nětkotrymi měßazami ſahorjenje woczow doſtach, kotreż ßo tak pohórſchi, ſo na wobej woczi woßlepich. W prawym cźaßu ſhonichmy wo Waſchej **prawdźiwej dr. Whitowej woczowej wodźicźźy,** a ßebi ju pola jeneho haptykarja njedaloko Oppelna kupichmy. Wutrjebawſchi 5 bleſchow, ßym ſaßo tak daloko wuhojeny, ſo móžu cźitacź, ſchtož ßo dźakujo wunamakarjej a dźěłarjej k nawjedźenju dawam (ßł. ſkaſ.). W Oppelnje, w meji 82. J. Cebulla. Dale: Doſtawſchi poßlednju bleſchu Waſcheje **prawdźiweje dr. Whitoweje woczoweje wodźicźki,** ſtej ßo mojej woczi ſaßo polépſchilej (ßł. ſk.). W Landenhauſenje, w meji 82. K. Dietz.

Foſforowe pile

pſche pólne myſche porucźa

hrodowſka haptyka.

Cžesczenym Sserbam najpodwolnischo k nawjedźenju dawam, so tež **žónsku drastu** pschedawam a poruczam

symske mantle wot 11 mk.,
dublowe pjesle „ 5 mk. 50 np.,
plüschowe jaki „ 4 mk. 50 np.

Moje mantle a jaki ßo psches **dobre tkaniny, duschne dźěło, wubjerne ßedźenje** a **tunje płaczisny** wusnamjenjeja.

Richard Gautzsch

na hłownym torhoschczu pódla kupnizy.

Pschi pschedawanju ßo ßerbski rěczi.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

So bychmoj naschim wjeßnym wotbjerarjeam stajnje czerstwy paleny

khofej

poskiczecz móhłoj, palimoj jón wot nětka kóždu ßrjedu a ßobotu rano a poruczamoj sa wubjernje ßłodźaze družiny punt po 100, 120 a 140 np.

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

Khofej

w derje ßłodźazych družinach punt po 70, 80, 90 hacz 150 np., pschi wotewsaczu 5 puntow tuńscho,
drobny a **zyły zokor** nanajtuńscho,
rajß po 13 np.,
krupy po 15 np.,
jahły, hejduschku, bělenu a njebělenu,
hróch, ßo lohzy warjazy,
nowe ßoki
a najlěpsche **nudle** k **łamanju** po móžno tunich płaczisnach poruczataj

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

Khofej

wot najtunischich hacz do najlěpschich družinow, jara derje ßłodźazy, porucza **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Tykanzowe korjenje po 10 a 20 np.,
korjenjowy wolij po 25 np.,
safran zyły a tołczeny,
zitronowy wolij,
korjenje zyłe a tołczene
porucza **hrodowska haptyka.**

Naju sa **dobry** a **ßłódki snaty palenz,** toho runja **hórki, rum** a **czisty** poruczamoj po jara tunich płaczisnach

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Parna fabrika
schokolady, zokrowych tworow a mjedowych tykanzow

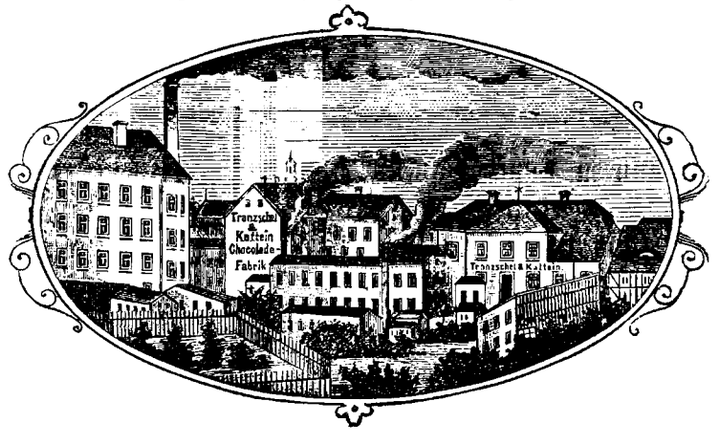

Rudolfa Katteina,

prjedy **Tranzschela a Katteina,**
w Budyschinje
na hospitalskej haßy 7 a różowej haßy 10
porucza
ßwoje cziste a dobre fabrikaty po jara tunich płaczisnach.

Katteinowy Budyschski konfekt: 1/4 punta po 15 np.

Schtóž ßo nahłenzy boji

abo kotrehož je wona hižo podeschła, abo schtóž na wjerczenje, skhromjenje, bjessparnoscz, khore nervy czerpi, njech ßebi knižku „Wo wobróczu a wotstronjenju nahłenzy", 3. nakład, wot spißaczela, něhduscheho krajno-woborneho bataillonskeho lěkarja R. Weißmanna w Wilshofenje w Bajerskej, darmo a franko skasa.

Destillazija Adolfa Rämscha

w Budyschinje pschi butrowych wikach

porucza swój wubjernje czisczeny **czisty palenz** w picželach po 10 litrach, No. I liter po 17 np., No. II liter po 14 np. Dale wubjernje sklódke **likery,** liter po 60 np.; sklódki **jednory palenz,** liter po 40 np., pschi wotewsaczu 10 litrow liter po 35 np. Ssudobja so pschi potrjebje k tomu požcza.

Theodor Grohmann

na jerjowej haßy 10

swój bohaty skład

sukna a bukskina

k dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

Konjaze deki

w wulkim wubjerku porucza tunjo

Eduard Hartmann

na snutskownej lawskej haßy.

Jurij Balten w Wojerezach.

Moje khlamy su hacz na dalsche w snatym lokalu

na Hródkowskej haßy czisło 13

a poruczam k nasymskim kermuschom:

zyty zokor punt po 36—50 np.,
rafinad-zokor w kehelach punt po 35—45 np.,
drobny rafinad-zokor punt po 34—36 np., 10 puntow sa 330—350 np.,
kóstkaty zokor punt po 38—45 np., 10 pt. sa 350—420 np.,
rósynki wulke a male kaž tež wschě **wěrzy** czerstwe a tolczene,
korjeński wolij wot Heinr. Müllera w Lipsku,
wschědnje czerstwe suche drožże,
khofej njepaleny, sylny a czisce sklodzazy, punt po 75, 80, 90, 100 np., wubjernje dobry po 120—150 np., pschi wotewsaczu 10 puntow na ras 5 np. tuńscho,
khofej paleny, w snatej dobroscži, punt po 100, 120, 140, 160, 180 a 200 np.,
dobry sklódki **syrop** punt po 18, 20, 25—35 np.,

kaž tež wschitke druhe twory jenož dobre a po mózno tunich a sprawnych placźisnach.

Hugo Lehmann

22 na bohatej haßy 22

pódla hoscenza k winowej kiczi

(prjedy na swonkownej lawskej haßy 1)

porucza swój **wulki sklad wschěch družinow**

filzowych klobukow sa mužskich po 2 mk. 25 np.,
filzowych klobukow sa hólzow po 1 mk. 25 np.,
židźanych klobukow po 4 mk. 25 np.,
tkaninowych klobukow k wschej drascze so pschihodźazych,

dale **filzowe stupnje, filzowe tosle, mězy, spazerske kije, rukajzy, krawaty, khornarje, manschety, schemisety, saczne rubischka** a

pschedeschczniki.

Wschě wězy wot najtunischich hacz do najlěpschich družinow w wulkotnym wubjerku a **po jara tunich placźisnach.**

Na jerjowej haßy. **Emil Wehrle** Na jerjowej haßy.

porucza wulki wubjerk 6/4 **tolstych wolmjanych tkaninow,** stary łóhcź po 30 np., **köper,** stary łóhcź po 50, 55 a 60 np., **koschlowy barchent,** stary łóhcź po 18 np., **kalmuk,** stary łóhcź po 30 np., **czistowolmjane rubischcza na hlowu** po 50 np.

Paleny khofej,

wubjernje sklodźazy, punt po 100 a 120 np.,

porucza pschezo czerstwy **Th. Grumbt**

na swonkownej lawskej haßy.

Najlěpscha pscheńcežna muka,

Nr. 000 měrza po 90 np., je saßo w snatej dobroscži dostacź w **Minakalskim** mlynje.

J. Wagner.

Wschěm, kotsiž na wobschkodźenje czerpja, poruczam swoje derje dźěłane **wenzy** s pjerom a bjes njeho, **pupkowe schlebjerdki, klysopompy, podwuklystéry, nadrowe klobuczki, gumijowe podložki** s najlěpscheje druźiny pschi potrjebje dobroczinwemu wobkedźbowanju.

K. R. Lory, bandagist

8 na schulerskej haßy 8.

Schtož s bandažow na skladze nimam, toho runja wschě porjedźenja, do mojeho rjemjeßka słuschaze, sa krótki czaß zyle po žadanju a měrje po najtunischej placźisnje wobstaram.

Žónske mantle, paletoty, somoczane žakety so rjenje a trajnje s nowa barbja a so po žadanju wuporjedźa

w parnej barbjerni **W. Kellinga.**

Rubischcza na hlowu, wokoło schije, kaž wscha žónska a mužska drasta so njepróta chemiszy czisczi

w **W. Kellingej barbjerni**

w Budyschinje na sukelnskej haßy 2.

Powšitkowna assekuranca w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)

Saložena w lěcze 1831.

Rukowazy fond w kapitalu a reservach w hotowych pjenjesach:

31 millijonow 490 tyßaz 875 schěßnakow 83 krajz.

Woheń-, krupobicze-, transport- a žiwjenje-sawěsczenje.

Polizy so w **khežorstwowych markach** wustajeja.

K wukasowanju a k wobstaranju sawěsczenjow poruczataj so jako agentaj:

hamtski skotolěkar **Ernst Walther** w Budyschinje,
schewski mischtr **Heinr. Jul. Räther** w Kukowje p. Panczicz.

Rjepikojty tobak
rosrěsany punt po 30 a 35 np.;
lopjenowy tobak
rosrěsany punt po 64, 70 a 75 np.
a drózscho;
hollandski tobak
punt po 75, 100, 120 a 140 np.
porucza
Traugott Böhme
(Straßburgski tobakowy skład)
na bohatej haßy 13.

Hamburg-Amerika.

Kóždu srjedu a njedźelu do **New-Yorka**

s póstskimi parokódźemi

Hamburgsko-Amerikanskeho paketjězdneho akcijskeho towarstwa.

Wukasanje a pschewjesne pißma dawa

No. 867. **Albert Meisel** w Budyschinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 44. **Sobotu 31. oktobra 1885.** **Lětnik 44.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jeho Majestosć kral Albert je knihownju se schlesynskeho hroda Oelsa, kotruž je po semrjetym braunschweigskim wójwodźe Wylemje herbował, Draždźanskej kralowskej knihowni darił. Tutu knihownju ma w 16. lětstotku Münsterbergscy wójwodojo sakožili; wona wobsebje wjele bohobłowskich knihow liczi. Bjes 20 abo 30,000 swjaskami ma pódla wschelakich rukopisow też wjazore žadne a drohotne cźischcźe. Jenož wójnsko-wědomostne knihi, musikalije a wobrasy so sa kralowsku swójbnu knihownju wobkhowaju.

— Sjawne poswědźenja sakskeje prěnjeje komory so 11. novembra sapoczny. Dźeń posdźischo, 12. novembra, Jeho Majestosć kral Albert krajny sejm w kralowskim hrodźe swjedźeńszy wotewri. Jako sawod k wotewrjenju směje so w evangelskej dwórskej a Sofijinej zyrkwi swjatoczna Boża słužba. Popołdnju so po swuczenym waschnju sobustawy wobeju komorow pschi kralowskej hosczinje shromadźa. — Krajnemu sejmej so po namjecźe krajneje kulturneje rady wot knježerstwa dwaj sakońskaj naczińskaj pschedpołożitaj. Prěni s njeju so na sakoženje towarstwow poczahuje, kotrež bychu byki dobreje raßy k sjawnemu trjebanju dźerżałe. W druhim sakońskim naczińsku so sarunanje schkody tych ratarjow namjetuje, kotrychž skót je pschez słosniwosć panuł.

— Němski kněžor je s nowa swědczenje swojeho nabožneho kschesczijanskeho smyslenja wotpołożił. Kaž hižo wjazy krócź w poslednich lětach je wón s nowa wusběhnuł, so dyrbi so ludej kschesczijanska wěra sdźerżeczź. Kněžor póndźelu w kapalni tachantskeho kandidatskeho wustawa w Barlinje woltarny wobras, wot njeho poswjeczeny, wobhladowasche. Pschi tym sebi sobustawy generalneje synody, kotraž je poslednje njedźele w Barlinje swoje poswědźenje měła, pschedstajicź da. Na powitanje generalneho superintendanta Kögela a synodźineho pschedsydy hrabje Arnima kněžor wotmolwi: „Móžu na swoje stare dny Boha sa swědka wołacź, so swym jeniczki podłožk, na kotrymž wscho wotpoczuje, nabožinu, pschezo sa najwyschsche kubło swojeho luda dźerżał.“ Kněžor Wylem wschak je w žiwjenju naschonił, so bjes nabožiny žana wěz wobstacźa nima. Bjes nabožiny njemóže ani spokojnosće do wutroby, ani domjazeho sboža do swójby sacźahnucź. Ssamo hdyž so cźlowjekej jeho žadanja sa sachodnymi kublami dopjelnja, hdyž so ludowa nusa połóži, njewotstroni so tola s tym strach powschitkowneho pschewróta, kotryž so cźlowjestwu se strony anarchistow hrosy. Bjes pomozy nabožiny so swět revoluzije swobaracź njemóže, kotraž ma swoje najsylnische korjenje w njewěrje.

Schwajzarska. Podobnje kaž w Němzach su też w wukraju nusowani, rosschěrjenju palenzoweho móra mjesy stajicź. Palenz bjes cźlowjekami wjele straschnisho sakhadźa hacź kholera abo druhe nakazliwe khorosće, wón niz jenož cźlowjeske cźěło, ale też jeho duschu kasy a mori. Sańdźenu njedźelu je schwajzarski lud palenzowemu cźertej wójnu pschipowjedźił. Tutón dźeń je so pschez powschitkowne ludowe wothłosowanje s 214,693 pschecźiwo 135,951 hłosam schwajzarskej swjaskowej radźe prawo dało, na dźěkanje a pschiwoženje palenza dawk położicź a naprawy porucźicź, s kotrymiž dyrbi so pschedawanje palenza poczežicź. Nowy dawk budźe palenz khětro podróżicź. Palenz budźe dróżschi hacź piwo a wino a druhe piczwa. Duž drje so lud palenza wostaji a so saso na druhe mjenje schkódne piczwa swucźi. Njedźiwajo sepjeranja palenzpalerjow a korczmarjow, kotsiž se sozialdemokratami sjenoczeni so se wschěmi mozami psched palenzowym dawkom wobarachu, wudawajo, so so na palenz khudeho muža dawk kładźe — a so wino bohatych bjes dawka wostanje — je tola schwajzarski lud sakoń pschе wopiłstwo s wulkej wjetschinu pschecźischczak. Srudne wobstejnosće w Schwajzarskej wschak też podtłóczenje palenzpicza krucźe žadachu. Sakhadźenju palenzoweho móra kóžde lěto wjazy woporow pschipadowasche. Statistiszy je so dopokasało, so su schtwórty dźěl duchakhorych, tseczi dźěl wokhudźenych, pokojza słóstnikow a něhdźe 90 prozentow dundakow a prósdnokhodźerjow palenzpiczzy. Liczba palenzowych khorosczow, semrjecza na sajědojczenje psches palenz, samomordarstwo, kotrež ma swoju winu w palenzu, wschědnje na žadławe waschnje pschibjerasche. Schwajzarskemu ludej móže so s wutrobu sboże pschecź, so je sebi sakoń pschе palenzpicze wudobył. Hdy by so tola němske knježerstwo w nastupanju podtłóczenja wopiłstwa po khwalby hódnym pschikładźe Schwajzarskeje složowało.

Franzowska. Powjesce, kotrež so franzowskemu knježerstwu do wólbow s Asiskeje sczelechu, jenož wo měrje a pokoju w Tonkinje powjedacź wjedźachu. Nětko po wólbach je so wupokasało, so su tele powjesce sylnje barbjene byke. Wone su so jenož toho dla do Parisa słake, so by so lud republikanskej stronje sdźerżał. Runje nawopak, hacź prjedy knježerstwo wudawasche, wězy w franzowskich kolonijach leża. Franzowsojo su dźenża w Anamje a Tonkinje mjenje s knjesom hacź psched wotczahom Chinesow. Kholera a druhe khorosce su wójsko jara słabiłe, we wschěch kutach a kónzach so wobydlerstwo pschecźiwo hidźenym zusbnikam sběha. Morjenje Anamitow, kotsiž su k kschesczijanstwu pschestupili, dale traje. Kóždeho, kotryž so k kschesczijanstwu wobroczicź da, Anamitojo sa krajneho pscheradnika a Franzowsu wobhladuja. W poslednim czasu je na 10,000 anamitiskich kschesczijanow martrarsku smjercź poczerpiło. So so Anamitojo prózuja franzowske knjejstwo wottschascź, wo tym poslednje powjesce, kotrež su wot generala Courcya do Franzowskeje doschłe, swědcza. Po nich su Franzowsojo pola Thanmaia horzu bitwu se sběžkarjemi wobstacź dyrbjeli. Njepschecźeljo so njembrje bijachu a so skónczinje, wulku liczbu morwych na bitwischczu wostajiwschi, do zofanja dachu. Franzowsojo su pschi tym pjecza jenož wóßom muži shubili. Sběžkarjow porasywschi je Courcy dale czahnuł, so by so s wójskom generala Négriera sjenocził, kotryž pschi bambusowym kanalu sběžk poddusyczź pyta. Wobstejnosće w Anamje a Tonkinje po tajkim sa Franzowsow w tu khwilu rózojte njejsu.

Jendźelska. Jendźelske knježerstwo so hižo dawno hotuje, mjesy swojeho indiskeho khěžorstwa rosschěricź. Kraj, na kotryž so Jendźelczenjo měrja, je Birma. Wón so pak zyle pod jendźelske knjejstwo staji pak so do wotwißnosće pschinjeße, kotraž so dospołnje anekziji runa. Jendźelska je pjecza psches to k wójnje nusowana, so Birmaski kral Thibau wucźinjenja, na wikowanje so po-

cźahowaze, kotrež ßu ßo bjes nim a jendźelskim knježerſtwom wujednake, njedźerži. 8000 muži ßylne wójsko hižo hotowe ſteji, do Birmy cźahnucź, jeli ſo ßo kral Thibau ſpjecźuje Jendźelcźanam k woli bycź. Hdyž hacź do 30. oktobra wotmolwjenje wot birmaſkeho knježerja njedóńdźe, ma jendźelſke wójſko mjeſy pſchekrocźicź. Sa jeho wjedźicźerja je knježerſtwo generala Prendergaſta pomjenowako, kotryž je ßo we wſchelakich wójnach wulzy wuſnamjenił. Do ſtatneje brónſkeje fabriki w Woolwichu je wot miniſterſtwa wójny roskaß doſchoł, ſo ma ßo hnydom do Indije ſa wobrónjenje wójſka 10,000 tſélbow a 10 milijonow patronow póßkacź.

Schpaniſka. Revoluziſke hibanje w Schpaniſkej ßo njedźiwajo wſcheje krutoſcźe knježerſtwa pſchezo ſ nowa pokaſuje. Sańdźenu ßobotu běchu w Madridźe na ſjawnych měſtach revoluzionarne pißma wupowößnjene, w kotrychž ßo k ſběžku pſchecźiwo nětcźiſchemu knježerſtwu namołwjeſche. Sa knježerſtwo wěz ſrudnje ſteji, ani na wójſko ßo ſpuſchcźecź njemóže. Wjetſchu liczbu offizěrow ßu ſajeli, w kotrychž wobydlenjach ßu revoluzionarne pißma namakali. Knježerſtwo je wobſchěrne naprawy pſche ſběžk poruczíło. W wjele měſtach ßo garniſony wuměnjeja, woßebje ßo offizěrojo pſcheßadźuja. Hacź dotal je ßo porjad hiſchcźe k nuſy ſdźerżał. Tola na zyłym kraju tužnota pſchedſtejazeho wichora leži; lud cźuje, ſo njebudźe wudyrjenje revoluzije na ßo dołho wjazy cźakacź dacź.

Balkan. Awſtriſki khěžor je Bołharam, Gricham, Sſerbam a Albaneſam poßledniu nadźiju wſak, ſo ßnadź pſches bołharſku revoluziju ſa jeneho ſ nich něſchto wotpanje. Wotpóßkanſtwo awſtriſkeho a wuherſkeho ßejma, kotrež ßo delegazije mjenuje, pſchijimajo, wón, kaž je to pſchi tejle ſkładnoſcźi waſchnje, ſwonkownu politiku poßwětli. Khěžor wuſběhnu twjerdy roßßud wulkomóznarſtwow, wucźinjenja Barlinſkeho měra ſdźerżecź a na Balkanje ſakońſki porjad ſaßo poſtajicź, pſches kotrehož njewotcźakane powrócźenje měrej a derjemęcźu tamniſchich ludow ſtrach hroſy. Wulkomóznarſtwa ßu po tajkim wobſankli, ſjenocźenu Bołharſku ſaßo dźělicź. Wjerch Alexander njebudźe nad połnóznej a połodniſchej Bołharſkej knježicź, ale budźe wjeßeły, hdyž w połnóznej Bołharſkej ſ wjerchom woſtanje. Sa połodniſchu Bołharſku, kotraž ßo narańſcha Rumeliſka mjenuje, ſultan noweho guvernëra pomjenuje. Potom Sſerbjo a Grichojo żaneje pſchicźiny wjazy njeſměja, ßebi ſarunanje ſa ſjenocźenje Bołharſkeje żadacź. Po pſchikładźe wjerſcha Alexandra je ßo też ßerbſki kral Milan woli wulkomóznarſtwow podcźißnuł. Hdyž jemu Awſtrija, ſ kotrejż je lěta dołho dobre pſchecźelſtwo hajił, k wjedźenju da, ſo ſa ſdźerżenje jeho tróna njeſteji, hdy bychu ßnadź Turkojo nad Sſerbami dobyli a do jich kraja ſacźahnuli, je wón ßlubił, ſo ßerbſke wójſko ani bołharſke, ani turkowſke mjeſy njepſchekrocźi. Kral Milan je wſchak ßo wot awſtriſkeho knježerſtwa ſ próſdnymi lubjenjemi wotdźerżecź dał a prawy cźaß k wójnje pſchepaßł. Mobiliſazija wójſka, k kotrejż je ßebi Sſerbija 25 millijonow frankow pożcźiła, je ßo ſa niczo a wo niczo ſtała. Sſerbija wot wulkomóznarſtwow niczo pſchiſwolene njedoſtanje, wona dyrbi ßo ſ troſchtom ſpokojicź, ſo też druhe balkanſke ludy ſ bołharſkeho ſběžka żaneho wużitka njeſměja.

Ssmykarjowy ßyn.*

Powjedanczko ſ namjeſnych krajow.

Tam hdźež Lóbjo hanoverſki, hamburgſki a holſteinſki kraj dźěli, bě wot dawnych lět ßem namjeſny kraj połny ßmykarjow, a kaž też ßo knježerſtwo prózowaſche, runjeż też wjazy ſaſtojnikow na mjeſy poſtaji, njeje ßo tola radźiło ßmykarſtwo podußycź, haj ſdaſche ßo, ſo lěto a dźeń ßmykarſtwo bóle pſchibjera. Najcźežſche khoſtanja, najſpróżniwiſcha kedźbliwoſcź ſaſtojnikow njepomhaſche niczo, khiba ſo ßmykarjo pſchezo khroblíſcho wuſtupowachu.

Sa ſaſtojnikow pak njebě to woprawdźe lohka ßkużba; pſchetoż ßmykarjo běchu najbóle leßniwi a pſchemudri, khrobli ludźo hacź do ßmjercźe, a wjedźachu ßo ſe ßwojimi ſe żeleſom wobbitymi kijemi też pſchecźiwo mnohim ſaſtojnikam wobaracź, ſo ſkónczńje tola wucźeknuchu. A ſ tajkimi ludźimi njebě żadyn żort, dokelž ßo też ßamo toho njeſtróżichu, ſaſtojnika moricź, radſcho hacź bychu ßami do ſchkody pſchiſchli. Najhórje je ſ tutym ßmykarſtwom w ſymje, hdyž je Lóbjo ſ lodom pſchikryte a bahna ſe ſcźinu poroſcźene, ſamjerſnjene, ſo móża ßo bjes ſtracha pſchekrocźicź. Potom ßo ſkoro żana nóz njeminje, hdźež njeby cźrjóda ßmykarjow pſches Lóbjo ſchka ſe wſchelakimi tworami, a běda, hdyž ßo jedyn ſaſtojnik ßam ſwaži tajkej cźrjódźe napſchecźo ſtupicź, to ßu dźiwi ludźo, nóz je cźemna, a do bahna hodźi ßo ſ lohka dźěra wubicź a bahno je kłuboke, te mjelcźi.

Dokelž ßmykarſtwo tak pſchibjeraſche, wobſamknu knježerſtwo liczbu ſaſtojnikow dwójzy powjetſchicź, ſo by ßo ſkónczńje tón njeporjad ſahnał. Mjes tymi nowymi ſaſtojnikami bě mkody muż, kotryż ßo pſches ßwoju mudroſcź a njewuſtatu prózu w ßkużbje wuſnamjenjeſche. Wón bě w tamnej wokolinje rodźeny a w tej ßamej wſchudźom ſnaty; a toho dla běchu jeho ſ wotpohladom ßem pſcheßadźili, dokelž ßo wot njeho woßebiteho wuſpěcha nadźijachu.

Schcźěpan Wolters bě ßyn korczmarja, kotryż njedaloko Lóbja ßamotnu korczmu wobßedźeſche. Korczma leżeſche drje pſchi drósy, tola jeno wóſniży (fórmanjo) a hantwjerſzy tam ſaſtupowachu, dale nichtó, pſchetoż ta korczma njebě najlěpje wuwołana. Hacź runje bě ſnate, ſo tu ludźo mało nuts a won khodźachu, měješche korczmar tola pſchezo doſcź pjenjes, haj wón wjazy pſchetrjeba, hacź móżeſche ſaßkużicź. Mjes ludźimi drje rěkaſche, ſtary Wolters ſteji ſe ßmykarjemi w ſwjaſku, ale ſchtó móżeſche jemu to ſjawnje dopokaſacź? Saſtojniży běchu wjazy raſow hižo pola njeho pytali, tola niczo też to najmjeńſche njenamakali a ſtary Wolters bě ßo jim napoßledku prawje wußmjał. —

Korczmarjowy ßyn bě dołhe lěta hižo ſ domu ſdaleny. Wón bě wojak a dokelž bě w ßwojich wězach wuſchikny, bu bórſy ſa feldwebla powyſcheny; wopuſchcźiwſchi wójſko bu jako namjeſny ſaſtojnik poſtajeny. Tute saſtojnſtwo bě runje po jeho myßli, dokelž móżeſche tu ßwoju wuſchiknoſcź a leßnoſcź prawje derje wużicź. S wjeßelom ſaßkyſcha toho dla też ßwoje pſcheßadźenje do domiſny; pſchetoż wo tym, ſo je jeho nan jako ßmykař wuwołany, abo ſo ſe ßmykarjemi w ſwjaſku ſteji, wo tym ßo jemu ani njewuſda.

W cźmowej, ſakurjenej, ſ wolijowej lampku jeno trochu roßßwětlenej ſtwje tuteje korczmy ßedźachu něktóſi mużojo ſa blidom pſchi palenzu.

„Je to wěrno, Schcźěpanje, ſo je twój ßyn jako namjeſny ſaſtojnik k nam pſcheßadźeny?“ praſcheſche ßo jedyn ſ tych muži korczmarja, kiž bě runje ſaſtupił.

„Wón je mi ſ najmjeńſcha tak pißał, a budźe ſa něktore dny hižo tu“, wotmolwi korczmař.

„A ſchto ty k tomu měniſch?“ praſcheſche ßo tamón dale. „Ja myßlu, tón hólz poléſe nam khětrje na ſchiju, wón ſnaje tu pucźe a ſchcźežki runje tak derje kaž my.“

Korczmař ſcźahnu ßmějzy ſ ramjenjomaj. „Schtó móże to ſadźěwacź“, wotmolwi na to; „wón je mudry a pſcheklepany, to wěm, ale wón je ſ mojeje krwě, duż njebudźe tak ſlě; ja myßlu, wón budźe nawopak k wużitku.“

„Schto? wě dha twój ßyn, ſo ßy ty ßam —“

„Pſt! cźiſche!“ pſcheję jeho na dobo korczmař mjelcźo rěcźo a ſ ruku kiwajo; na to poſkhaſche pſches wokno, kiž bě wonka ſ wokeńzu ſawrjene.

„Nó, ſchto je?“ — Tola korczmař kiwaſche ſ ruku pominajo, ſo bychu mjelcźeli; bórſy na to ßkyſchachu pſched khěžu teptacź. Korczmař ſaſchuknu mużam ſa blidom: „Woni tu ßu!“

W ßamym wokomiku ſaſtupiſchtaj dwaj ſaſtojnikaj, a korczmař jeju jara pſchecźelnje a njewinowacźe witaſche.

„Symny wjecźor, moji knježa“, dźeſche, „woprawdźe ſymny wjecźor dźeńßa, a ja wobżaruju kóżdeho, kiž dyrbi dźeńßa won; pſchetoż wone je tola doma ſa khachlemi lěpje, woßebje ſa tajkeho, kiž je cźopłych khachli ſwucźeny, kaž ja“; prajiży tykaſche ruzy na khachle a cźinjeſche ßo tak ſmjerſky do wocźi, kaž by ßwój żiwy dźeń cźopłe khachle wopuſchcźił njebył.

Saſtojnikaj jeho ſ lohka poſtrowiſchtaj, ani ßkowa njewotmolwizy, tola wócźko wuſnawaſche jaßnje: „Haj, jeno ßo poczinjej każ ſprawny cźłowjek, ty paduſche, my tebje lěpje ſnajemy.“ Po ſtwje ßo roshladowawſchi ßydźeſchtaj ßo do kucźika ſa blido żadajo ſchkleńczku palenza.

„Tu, moji knježa“, dźeſche korczmař ßo poßmějwajo. „Wam je to nuſne na tajkim wjecźoru. Ja myßlu, wy macźe nětko mało měra. Ssmykanje dźě dźeń a bóle pſchibjera, a ſchtó wě, ſchto hiſchcźe ſ toho budźe!“

„Ja chzu wam prajicź“, wotmolwi jedyn ſaſtojnik, ſtanuwſchi a korczmarjej krucźe do wocźow hladajo; „ja chzu wam prajicź, ſchto ſ toho budźe: my wſchěch tych ſtarych paduchow ſkojimy, a potom ßo jim njeßmě radźicź, ſo by jedyn ſchibjeńzy cźeknuł.“

„To by prawje było“, wotmolwi korczmař zyle w měrje; „cźi ludźo to lěpje njeſaßkuża; wſchitzy dyrbjeli na ſchibjeńzu, nichtó to bóle njeżada, dyžli ja, dokelž nima nichtó wjazy ſchkody. Ja hižo chzych dawno ßwoje małe pſchekupſtwo, kotrež pódla mam, pſchestacź, pſchetoż njeje pódla żadyn dobytk. Ludźo dźě móża ſkoro wſchitko wjele tuńſcho měcź, pſchetoż kaž réka, wſcho ßo jim w nozy

* Ssmykarjo rěkaju ludźo, kiž tajnje twory pſches mjeſy noſcha, ſo bychu ßo zła ſminuli.

pſches Lóbjo pſchinjeße, ſchtó dha to hiſchcźe pola naß kupuje, kiž njemóže tak tunjo dacź, dokelž dyrbi ßwoje dawki dawacź. Woprawdźe, ja ßo wjeßelu, ſo je mój ßyn namjeſny ſaſtojnik a ſo je k nam pſcheßadźeny, tón hólz je mudry, wón budźe tej wězy hižo wotpomhacź, woprawdźe, ja ßo wjeßelu."

Saſtojnikaj niczo njewotmolwiſchtaj, ſtanuwſchi wopuſchczíſchtaj ſtwu.

„Wjele ſboža, wjele ſboža, moji knježa", wokaſche korczmař ſa nimaj. „Dźenßa je tajka nóz, hdźež ßo někotry punt tworow pſches Lóbjo ponjeße, haj, dźenßa je prawa nóz k tomu, ſymna, wětſikojta, cźmowa — derje tomu, kiž móže doma woſtacź. Wjele ſboža, moji knježa, a dobry pucź!"

„Ty ßo ſe ßwojim rěczenjom hiſchcźe wo ßamßnu ſchiju pſchinjeßeſch", rjekny jedyn ſ muži k korczmarjej, hdyž běſchtaj ſaſtojnikaj ſtwu wopuſchczíkoj; „myßliſch dha ßebi, ſo taj njewěſtaj, ſchto mataj wo tebi myßlicź?"

Korczmař ßo wußmja. „Wjedźecź niczo njepkaczi, tu rěka měcź abo popadnucź; taj dwaj mje hiſchcźe njepopadnjetaj; ale nětk cźińcźe, ſo dale pſchińdźecźe, a hladajcźe ßo, ſo waß njepopadnu. Hdyha ßo wrócźicźe?"

„Na ranje hakle, jeli ßo wſchitko poradźi; my pſchinjeßemy dźenßa khoſej a zokor, a to wobcźežka."

„A wy ßo pſches bahno wrócźicźe?" praſcheſche ßo korczmař.

„Haj, jeli budźe pucź próſdny."

„Dobre. Na ranje trjechicźe mje w bahnu; pſchiwjedu pßa ßobu. A nětk dźicźe, ſo widźicźe, kajki pucź taj ſaſtojnikaj dźetaj."

Mužojo wupichu ßwoje ſchkleńzy a woteńdźechu; kóždy bě ſ dołhim kijom wobrónjeny.

Naſajtra roſeńdźe po wokolinje powjeſcź, ſo je w ſańdźenej nozy woprawdźita bitwa mjes ſaſtojnikami a ßmykarjemi naſtała, a tak bě woprawdźe. Dwaj ſe ſaſtojnikow běſchtaj ranjenaj a rany, to hodźeſche ßo derje ſpósnacź, běchu wot tych dołhich żeleſnych rózkow, ſ kotrymiž mějachu ßmykarjo ßwoje kije wobbite. Saſtojnizy běchu wjazy raſow do ßmykarjow tſělili, tola żaneho njeběchu popadnuli.

S wulkej radoſcźu buchu toho dla na tym dnju cźi nowi ſaſtojnizy powitani, mjes nimi bě tež korczmarjowy ßyn. Saſtojnizy pytachu ßebi w wokolnych wßach bydło, mkody Schcźěpan Wolters ſaßydli ßo do domu ßwojeho nana, a nichtó njeſdaſche ßo nad tym bóle wjeßeły dyžli korczmař.

Se ſhromadnymi mozami a ſ nowej prózu łakachu nětko ſaſtojnizy na ßmykarjow, tola podarmo; ſdaſche ßo, ſo ßu ßo wſchitzy ßmykarjo naſtróżeli.

Schcźěpan bě prěni cźaß ſtajnje na nohach, wodnjo a w nozy njepopſcha ßebi měra; huſto rjeknu k ßwojemu nanej, ſo woprawdźe żada, ſo by ßo ſkónczńje ras ſe ßmykarjemi trjechił; ale kaž ßo ſdaſche, cźi běchu wſchu khrobkoſcź ſhubili.

„Měj jenož ſcźerpnoſcź", wotmolwi korczmař; „ty hiſchcźe prjedy ſ nimi dźěłacź doſtanjeſch, hacž budźe tebi lubo, ale njemyßl ßebi, ſo ßo cźi ludźo jow tak ſ lohka popadnucź dadźa, kaž nutſka w kraju; tu wobaraja ßo ßwojeje kože a někotry ſaſtojnik móže wo tym powjedacź."

„To dźě ßebi runje pſcheju", dźeſche mkody muž, „ſo bych ßo ſ nimi trjechił, tak, ſo ßo ſtajeja; woni njedyrbja ßo ſ nowa ſo mnu ſwažicź."

„Tak móżeſch ty rěczecź, doniž jich lěpje njeſnajeſch", wotmolwi nan; „wſchitzy dadźa radſcho ßwoje żiwjenje, prjedy hacž ßo jedyn toho druheho pſcheradźa, abo ßo popadnucź dadźa. Bjer ßo na kedźbu pſched nimi, to je moja rada."

„Ja ßo jich njeboju, a prjedy njedam měra, doniž někotrych njepopadnu. Ty móhł mi pomhacź, hdy by chzył, nano. Ty móhł mjelczo wußlědźicź, hdy a hdźe ßmykarjo twory pſches mjeſu njeßu; pſchetož ßy ſnaty po zykej wokolinje; tebi by to lohko było ſhonicź."

„A kajki wužitk bych ſ toho měł?" wotmolwi korczmař ßmějo. „Ludźo bychu ßo, hdy by ßo wukopało, mojeho domu ſdalowali, woni bychu ßo nade mnu wjecźili; ale ja chzu to cźinicź, hdyž ßo mi pſchileżnoſcź poda, tebi k woli chzu to cźinicź."

Dny ßo minuchu, ſaſtojnizy łakachu w nozy a wodnjo, ale podarmo, żadyn ßmykař ßo njepokaſa. Skónczńje pak ßo ßmykarjo tola ſaßo poczachu hibacź, ſaſtojnizy ſhonichu, ſo ßu ſaßo tójſchto tworow pſches mjeſu ſnoßyli, a kedźbowachu toho dla krucźiſcho.

S leſcźu pak wjedźeſche korczmař wot ßwojeho ßyna ſhonicź, na kotrym blaku budźa ſaſtojnizy łakacź, a namaka tež ſtajnje pſchileżnoſcź, ſo by to w prawym cźaßu ßmykarjam powjeł; a cźi pſchińdźechu potom tola po druhim pucźu ſe ßwojimi tworami ſbożownje pſches mjeſu.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Kaž je ſnate, je ßo w ßwojim cźaßu wubjerk wuſwolił, kotryž ma na to dźěłacź, ſo by ßo ſ Budyſchina pſches Kamjeńz do Kinsbórka a Wulkeho Hajna żeleſniza natwarika. Tónle wubjerk je knjeżerſtwu próſtwu póßłał wo natwarjenje tajkeje żeleſnizy a mjes druhim tež wokrjeßne ſaſtupjerſtwo Budyſchſkeho hamtſkeho hetmanſtwa proßył, ſo chzyło mjenowanu próſtwu knjeżerſtwu poručicź. W ßwojim poßlednim poßedźenju w naſchim měſcźe je wokrjeßne ſaſtupjerſtwo wóndano wobſamkło, ſo wſchak chże twar żeleſnizow w połnóznej ſtronje Hornjeje Łużizy a woßebje Budyſchſkeho wokrjeßa poručicź, ale ſo ßo dźiwajo na wſchelake linije, kotrež ßo namjetuja, a na wſchelake intereßy, kotrež ßebi pſchi tym do pucźa ſtupaju, ſa żanu tychle linijow woßebje wuprajicź njemóže.

— Dźeń 11. oktobra běſche ſa Michałſku woßadu toho dla jara ważny, dokelž na nim k. cand. theol. Handrik duchownſku ßwjecźiſnu doſta a ßo do ßwojeho ſaſtojnſtwa ſapokaſa. Ordinazija ſta ßo w němſkich kemſchach pſches k. fararja dr. Kalicha, kotryž w rjanej rěczi na duſchowpaſtyrja pſchißłuſchnoſcź, ſmyßlenje a myto ſpominaſche. W ßerbſkej Bożej ßłużbje k. farař Imiſch ſ Hodźija noweho duchowneho woßadźe ſ mózнymi ßłowami pſchedſtaji. Na woběmaj kemſchomaj dźerżeſche k. diakonuß Handrik ßwoje naſtupne prědowanje wo Rom. 10, 8—17, tak ſo praſchenje ſtaji: Kajka je to wěra, kotruž prědujemy? a na to w wutrobu hnujazym prědowanju wotmolwjenje da: 1. jejne wopſchijecźe je Khryſtuß, 2. jejne ſjewjenje je wuſnacźe, 3. jejne żohnowanje je ſbóżnoſcź, 4. jejne żórko je Bože ßłowo. — Bóh daj, ſo by naſch nowy k. diakonuß dołhe lěta w żohnowanju bjes nami ſkutkował.

— Redakzija Serbskich Nowin je liſt, wot dr. Andräa ſpißany, doſtała, w kotrymž ßwoje pohórſchne ßłowa, w Hórzy wuprajene, ſ tym wułożuje, ſo je ßebi ßerbſku agitaziju, kiž chzyła Sserbowſtwo jako ſtat w ſtacźe ſałożicź, w tym cźaßu wobſtejazu myßlił, w kotrymž je ßwój njeprawy naſtawk do ſchleſyſkich nowinow na podłożku njedoßahajzy pſchepodawanych a wopaki ſapſchijatych ſkutkownoſcźow a ſmolenych pſchijimanjow napißał, a ſo je, na loyalnoſcźi ßerbſkeho wobydlerſtwa njedwělujo, tamnu myßliczku jako błudnu puſchcził.

— Hižo pſched dlěſchim cźaßom ßu mějicźelow 4% ſaſtawnych liſtow Kral. Sakſk. Hornjołużiſkeho markhrabinſtwa na to kedźbnych cźinili, ſo ßo krajnoſtawſki bank nětcźiſchich dańſkich wobſtejnoſcźow dla njebudźe ſminucź móz, pak ßwoje 4% ſaſtawne liſty do 3½ prozentowſkich pſcheměnicź, pak tele ſaſtawne liſty wupowjedźicź. Kaž je dźenßa ſ woſjewjenja w nawěſchtkach widźecź, ma krajnoſtawſki bank prjedy hacž k wupowjedźenju ſtupi, po jeho wuſtawkach jemu dowolenemu, wotmyßlenje, 4% ſa 3½% ſaſtawne liſty wuměnicź a 2½% premije, wopſchijazeje kurßowy a dańſki roſdźěl na prěnje połłěta 1886, wupłacźicź. Mějicźelam 4% ſaſtawnych liſtow je pſchewoſtajene, je tutoho ſaměra dla w cźaßu wot 2. hacž do 21. novembra 1885 w jenym ſ tych bankow, w woſjewjenju woſnamjenjenych, wotedacź.

— Dźenßa ßo nowa „łoża", wulki, kraßny dom, kotryž ßu ßebi tudomni ßwobodno-mulerjo njedaloko dwórniſchcźa natwarili, ßwjatocźnje woßwjeczi, na cźož ßo wěſcźe wjele zuſych ßobuſtawow mjenowaneho towarſtwa ſeńdźe. Staru „łożu" na łożowej haßzy tudy je, ſchtož je ßkyſchecź, wudawař jenych tudy wukhadźazych němſkich nowin kupił.

S Dobruſche. W tudomnym papjerniku je ßobotu 24. oktobra dźěłacźeŕ Wicźas ſe Sdźerja k njeſbożu pſchiſchoł. Pſchi ßuſchazym żylindrje dźěkajo wón ſ prawej ruku do żylindrow ſajěźe, pſches cźož ßo jemu porſty ſtraſchnje ſmjecźechu a wopalichu.

S Maleſchez. Na měſto k. Ssmoły, kiž je ßo do Budeſtez pſcheßydlił, je ßo k. Keŕk, dotal druhi wucźeŕ w Bukezach, ſa noweho zyrkwinſkeho wucźerja wuſwolił. Wón ßo 15. dezembra k nam pſcheßydli.

S Baczońja. Sa naſchu kraßnu nowu zyrkej, w kotrejž budźa 8. novembra prěnje Boże ßłużby, buchu 19. oktobra rano ſchtyri ſwony ſ Wjelkowa ßem pſchiwjeſene a dopołdnja wot k. biſkopa Bernerta ßwjatocźnje poßwjecźene. Pſchitomni běchu něktſi duchowni ſ Budyſchina a ſ Khróſcźiz a wjele luda. Pſched wjecźorom ßo prěni krócź ſwonjeſche. Swony ßu w des dur wubjernje late a rjenje debjene; toho dla je k. lijeŕ F. Gruhl na wuſtajeńzy w Shorjelzu, hdźež bě je wuſtajił, prämiju doſtał. Darjene ßu ſwony wot dweju Draždźańſkeju Sserbow; ſtaj to njeboh k. Holaſki ſ Khróſcźiz a k. Jurij Handrij Kral ſ Małkez. Napißma na ſwonach ßu jenož ßerbſke, ſchtož ßo ſa zyrkej w Sserbach derje pſchiſteji! .Tež chzemy pſchiſpomnicź, ſo Gruhlez lijeŕnja hižo wot l. 1803 wobſteji, a ſo maju Bacźońſke ſwony cźißła 1641—1644. Gruhlez ſwony ßu ßamo

w dalokej nutskownej Rußowskej, w Jendželskej a w Amerizy! Maly Wjelkow je po tajkim daloko znaty! *mh.*

S Njeßwaczidła. Tudy ßo jutsje, 1. novembra, „póstowa agentura" wotewri, s kotrejež smeja ßo ßlědowaze wßy wobstaracz: Dobroschezy, Holeschow, Holeschowska Dubrawka, Koßlow, Lomsk, Lupjanska Dubrawka, Lupoj, Lischa Hora, Nowa Wjeß, Nowe Bóschizy s Bóschizami, Nowoßlizy, Ssernjany, Scheschow, Wbohow a Wětrow. K ßkužbje noweje póstoweje agentury budža póstske wosy, kotrež ludźi s Budyschina do Rakez a s Rakez do Budyschina woža, a tež póstski wós, kotryž s Makeho Wjelkowa do Rakez a wróczo jěsdźi.

S Worklez. 1. oktobra ßu tu nowu hrodowu kapalnju, po wotkasanju njebo hrabinki se Stollberg-Stollberg natwarjenu, ßwjatoczńje poßwjeczili. Kapalinу twar je w romaniskim stilu wuwjedżeny. S nutska je wona s rjanymi sczěnskimi wobrasami wudebjena; wokna ßu kraßnje molowane.

S Kukowa. Na pjerschczowej hromadże tudomneho żiwnosczerja Michała Barta ßu lětßa pod dwěmaj pjeńkomaj schtyri berny narostke, kotrež, hnydom po wukopanju ważene, w hromadże 11 puntow a 2 lutaj ważachu. Najczežscha ważesche 3 pt. a 2 lutaj.

S Lubija. Sandżenu pondżelu je ßo tudomna do zyła ponowjena Mikławschowa zyrkej ßwjatoczńje poßwjeczika.

S Wojerez. Sandżenu njedżelu ßo tu schromadźisna, wot liberalneho wólbneho komiteja powołana, wotbywasche. Na nju bě ßo na 90 wuswolerjow seschko, kotsiž s wuwsaczom dweju, k. fabrikanta Vollprechta w Hórzy a k. rytmischtra s Götz nad Němjeschkom sa kandidatow k wólbje do pruskeho krajneho ßejma postajichu.

S Łasa. Wutoru 20. oktobra bě sa naschn woßadu tón radoscziwy dżeń, na kotrymž ßo nasch wot wschitkich horzo wuprosczeny nowy duchowny k. Jan Waktař jako farski vikar k nam pscheßydli. Na dwórnischczu pschi żelesnizy stejesche sa njeho k. baronowy wós a bu jemu hižo tam jara luboscziwy powitanski list k. barona s Löbenstein pschepodaty. Czeßne wrota běchu natwarjene wo wßy a psched faru s napißmom: Budźće wutrobnje powitany. Na żadanje woßady a w mjenje zyrkwineje rady dżerżesche nasch k. kantor Jurk rjanu ßerbsku powitansku rěcz, na kotruż knjes duchowny s luboscziwymi a hnutymi ßkowami wotmolwi a Boha lubeho Knjesa proschesche, so chzył jemu požohnowane skutkowanje w tej lubej woßadże wobradżicz. Wschón psched faru shromadżeny lud s ruku pschecželnimje postrowiwschi sastupi k. duchowny do ßwojeho noweho doma, jako bě jemu k tomu k. kantor klucz pschepodał. Bóh luby Knjes wobdał nascheho lubowaneho noweho k. duchowneho stajnje s dobrej strowotu a pósnawaj ßo we wschěm k njemu s bohatym żohnowanjom!

S Rósborskeho wokrjeßa. Każ ßu naß napominanja s Wojerowskeho wokrjeßa swjeßelike, so dyrbitaj knjes rytmischtr s Götz nad Němjeschkom a knjes baron s Liliencron nad Sprojzom naschej wotpóßłanaj sastupjerjej na Barlinskim ßejmje bycz, tak mózemy tež tudy se wschěch ßerbskich woßadow naschcho Rósborskeho wokrjeßa tu ßamu swjeßelazu pschesjenosczu tu ßobudżelicz. Haj, se wschěch woßadow naschcho tudomneho Sserbowstwa ßmy wo tym listne abo rtne powjesczе dostali. Tež pola naß je w dobrym dżaknym wopomnjeczu, s kajkej ßwěrnosczu je knjes rytmischtr s Götz na Barlinskej synodże na wotstronjenje teje wulkeje nusy rěczał a skutkował, kotruż wjele ßerbskich woßadow psches to czerpi, so ßerbszy duchowni njedoßahaju. Wón je tam na njeprawo pokasał, kotrež ßo Sserbam s tym stawa, so chzedża ßerbsku rěcz s gwaltom s zyrkwje a schule wustorkacz a tak Sserbam jich maczernu rěcz rubicz. Knjes s Götz je ßo s tym sa wěrneho pschecżela ßerbskeho luda wopokasał, kotryž ßo sa to prózuje, so bychu Sserbam jich rěcz w schuli a zyrkwi wostajili. A pschi tutej prawdosczi a lubosczi k nam Sserbam ma knjes s Götz tež wschitke druhe woßebnosczе a wustojnosczе, kotrež dyrbi ßejmski sapóßłanz měcz, w bohatej měrje. Toho dla ßu tež nětko němszy konserwatiwni nascheho wokrjeßa sandżenu wutoru w Hórzy wobsankli, so chzedża nam Sserbam k lubosczi tež knjesa rytmischtra s Götz a, każ bě hižo prjedy wot nich wobsanknjene, k. barona s Liliencron jako sapóßłanzow Rósborsko-Wojerowskeho wokrjeßa do Barlina wuswolicz. Na tymaj dwěmaj chzemy twjerdże dżerżecz. **Jenoż** knjes s Götz a knjes s Liliencron dyrbitaj naschej sapóßłanzaj bycz. Bóh tón Knjes spożcz nam k tomu ßwoje požohnowanje!

— W Niskej wukhadżaze nowiny „Volksfr. a. d. Oberl." wo wólbach do pruskeho ßejma pißaju: Każ hižo sjewichmy, ßerbske wobydlerstwo nascheho wólbneho wokrjeßa wo kandidaturu k. hamtskeho ßudnika Andrää w Wojerezach njerodźi a chze jenoż k. rytmischtra s Götz nad Němjeschkom wuswolicz. So by ßo ßerbskim wuswolerjam napschecżo pschischko a ßo mózнemu rospjerschenju hłoßow bjes konserwatiwnymi wuswolerjemi sadżewako, je ßo 26. oktobra wot shromadżisny ßobustawow konserwatiwneho wólbneho komiteja, do Hórczanskeho dwórnischcża powołaneje, wobsamkło: město k. hamtskeho ßudnika Andrää k. rytmischtra s Götz sa kandidatu do krajneho ßejma namjetnucz a wuswolerjow k shromadżisnje do Wojerez na pschichodnu njedżelu pscheproßycz, w kotrejž ßo wo kandidaturje k. rytmischtra s Götz dokónczńje wobsamknje.

S Mużakowa. Nasch k. ministr sjawnych należnosczow je, wo to proscheny, dowolik, so schtwórtk, 5. nov., hdyž ma ßo tudy ßejmski sapóßłanz sa nasch wólbny wokrjeß wuswolicz, extracżah s Ruhlanda do Hórki pojědże; to ßo stanje, so by wólbnym mużam se wßow, kotrež pschi hornjołużiskej żelesnizy leża, mózno było, w prawym czaßu a rucże do Mużakowa dojěcz. Extracżah wotjědże s Ruhlanda rano 4 hodż. 40 min., s Wojerez 5 hodż. 15 min., s Klětneho 5 hodż. 53 min., s Mikowa 6 hodż. 5 min., s Niskeje 6 hodż. 21 min. a ßo w Hórzy czahej pschisamknje, kotryž tam rano 6 hodż. 41 min. wotjědże. Na dompuczu ßo extracżah czahej pschisamknje, kotryž wjeczor 7 hodż. 42 min. do Hórki pschijědże, a 8 hodż. 10 min. wjeczor s Hórki wotjědże.

— Na lětusche nasymne kontrolne skhadżowanki maju ßo mużstwa reserwy a krajneje wobory w wokrjeßu 2. a 3. kompagnije 2. bataillona (Mużakow) ßlědowaze dny skhadżowacz: a) 2. kompagnija: w Mużakowje 16. novembra rano 8 hodż. pola tselernje, w Běłej Wodże 16. nov. popołdnju 2 hodż. pola dwórnischcża, w Spalenych 17. nov. rano 8 hodż. pola hajnkownje; b) 3. kompagnija: w Dubzu 17. nov. popołdnju 2 hodż. pola Schoberez hosczenza, w Steinbachu 18. nov. rano 8 hodż. psched korczmu, w Rósborku 18. nov. popołdnju 2 hodż. psched tselernju, w Niskej 19. nov. rano 8 hodż. pola wětrnika, w Ullersdorfje 19. nov. popołdnju 2 hodż. psched knjeżej palernju, w Wukranczizach 20. nov. rano 8 hodż. psched zyrkwju a w Krjebi 20. nov. popołdnju 2 hodż. pola hosczenza „zum Eisenhammer".

Wußudżenja.

Lawniski ßud. Schewz Jokusch w Holeschowskej Dubrawje bě, ßwoje żně korczmarjej Schubarthej w Pßowjach pschedawschi, je s nowa korczmarjej Kreczelej pschedacz chzył, a na tajke waschnje Kreczelej 50 hriwnow wujebacz spytał. Jokuschej jebanstwa dla jastwo na dwě njedżeli pschißudżichu. — Czeladnik C. A. Hensel w Bórku, hižo dwójzy czělneho ranjenja dla khostany, ma tsi měßazy w jastwje ßedżecz, dokelž je 9. julija czeladnika Wjenka, tehdy w Bórku ßłużazeho, na hłowu tak ßylnje bił, so ßo krej s njeje lijesche. — Dżełaczerja J. Sodana w Budyschinje, paduchstwa dla hižo ras khostaneho, kotryž bě dżełaczerjej Linakej łopacz spakosczik, k jastwu na dwě njedżeli saßudżichu. Dokelž ßo Sodan psched ßudom njepschistojnje sadżerżesche, jeho dale dla każenja porjada s arrestom na dwaj dnjej pokhostachu. — Skakař C. D. Großer s Póstokiz w juliju t. l. pola ßadownika Delanka na Zidowje w dżěle stejesche. Jemu ßo tež pschedawanje wischnjow dowěri, tola tole dowěrjenje Großer njewużitnje wużiwasche. 14 mk. 50 np., kotrež bě pschi pschedawanju wischnjow nawikował, wón pschekschiwi a ßam sa ßo pschetrjeba. Sa tole pschekschiwjenje dyrbi Großer jastwo na schtyri njedżele wobydlicz. — 40lětneho, paduchstwa dla hižo khostaneho czeladnika A. Kujawa s Noweje Wßy winowachu, so je lětßa w lěczi 9 mk. hódnu karu, żiwnosczerjej Domaschej w Delnjej Hórzy ßkuschazu, pola korczmarki Garbarjoweje w Kubschizach sastajił a dale hosczenzarjej Seifertej w Mjeschizach 1 mk. 20 np., hosczenzarjej Kroschkej w Nowych Kubschizach 42 np., kublerjej Albertej w Rachlowje 2 mk. a kublerjej Rychtarjej w Ssowrjezach 3 mk. wuklukał. Jebanstwa a pschekschiwjenja dla Kujawej jastwo na schtyri njedżele pschißudżichu. — Ryczerkubler Demuth nad Lichanjom ma 100 mk. pjenjeżneho khostanja a ßudniske khósty płaczicz, dokelž je tamnischemu twarożkarskemu pomoznikej J. Barthej kschiwdu czinik. — Dżełaczer J. G. Preusker w Hrodżischczu, kotrehoż winowachu, so je běrny s tamnischeho knjeżeho dwora kranuł, ßo njedoßahazych dopokasmow dla khostanja sminu.

Pakostniza, kotraż je s domu hajnika Ulbricha w Drobach pjenjesy kranuła, njeje, każ tydżenja pißachmy, mandżelska rěsnika Makacża w Drobach, ale je żona rěsnika Makacża w Minakale.

Khostanska komora. Khěżkarski żiwnosczer Michał Kubasch w Sserbskich Paslizach bě wobskorżeny, so bě pjecza 900 mk., kotrež bě w juniju 1883 jako sastupnik njemandżelskeho dżěsczа dostał, pschekschiwił. Psches ßudniske pschepytanje ßo njewinowatosczе wobskorżeneho jaßnje dopokasa. Dżěsczowa macz wobßwědczi, so je Kubaschej mjenowane pjenjesy sa to pschewostajika, so je jej a jejnemu dżěsczu hospodu

a zyrobu dawał. Dale ßo też hiſchcźe wupokaſa, ſo Kubaſch w cžaßu, hdyž bě pjenjeſy doſtał, hiſchcźe pſched ßudom pſchißłuſchnoſcźe dźěſcźowego ſaſtupnika pſchedewſał njebě, ale ſo bě ßo to hakle tſi měßazy poſdźiſcho ſtało. Duž wobſkorženeho njewinowateho wuſnachu.

Shorjelſki pſchißažny ßud je khěžkarja K. G. Ripku ſ Rychwałda, wopacžneje pſchißahi wobſkorženeho, njewinowateho ſpósnał.

Přilopk.

* Sſłužobny wotrocžk, kotrehož běchu na Jana do wojakow wſali, a kotryž mějeſche 7. novembra do 107. regimenta w Lipſku ſaſtupicź, je ßebi pſched krótkim ſ dobrej wolu prěnjej ſtawcžkaj pokaſowarja praweje ruki na rěſaku wotrěſacź dał ßo nadźejo, ſo ßo pſches to wojeńſkeje ßłužby ſminje. Krajne ßudniſtwo, pſched kotrymž mějeſche ßo wotrocžk toho dla ſamokwjecź, jeho do druheje rjadownje wojeſtwa pſcheßadźi a jeho k jaſtwu na jene lěto ſaßudźi. Dokelž ßo, kaž maju wězywuſtojni ſa to, ſaßudźeny do wotdźělenja dźěłacźerjow w wojeńſkej ßłužbje tola hiſchcźe hodźi, ſměje wón ßwoje lěto w jaſtwje wotßedźiwſchi też hiſchcźe ßwoje 3 lěta w wojakach wotßłužicź.

* W jenej cžěſkej wjeßzy wóndano popołdnju jedyn dźěłacźeŕ ſe ßwojej žonu na polo dźěſche, dwě małej dźěſcźi ßamejlutkej wo jſtwě doma woſtajiwſchi. Poł hodźiny poſdźiſcho jena ßußodźina pytnu, ſo ſ dźěłacźerjoweho wobydlenja kur ſtupa. Jſtwine durje, kotrež běchu ſamknjene, pſcheraſywſchi wona dźěſcźi morwej w kožu wuhlada, kotrež w płomjenjach ſtejeſche. Wonka na trawniku pak ſtarſche dźěcžo, hólcžej, ſaßo k ßebi pſchińdźe, mjes tym ſo běſche pola jeho 2lětneje ßotry wſcha próza podarmo: wona běſche ßo ſadußyła. Kaž hólcžej wudawaſche, je wón ſe ſapałkami, k kotrymž dźěſcźi mózeſchtej, hrajkał, pſchi cžimž je ßo jena ſapałka ſaßwěcźiła.

* Zyle ſpodźiwny muſikalny inſtrument (hudźbny naſtroj) je ßo pſched něſchto cžaßom na wuſtajeńzy w Pariſu pokaſował. Kaž je dawno ſnate, někotre klepane kamjenje, hdyž ßo ſ jenym wo druhi bije, ſynki wot ßo dawaju, kotrež ßo naſchemu wuchej woßebje lubja. Mózny klink a cžiſty ſynk pak ſtaj rědko w jenym kamjenju ſjednocźenaj. Franzowſa Baudre je tajke kamjenje 30 lět dołho ſběrał a na klink pruhował a jich ſkónczńje 26 wſchelakeje wulkoſcźe ſebrał, kotrež ßu po ſynkoſkhodźe harmoniſzy ſkłoßowane. Tele klepane kamjenje na drjewjanym prěkuſchu na židźanych nitkach wißajo ſchwarny hudźbny inſtrument pſchedſtajeja, na kotrymž móža ßo wſchelake hudźbne kuſki hracź. Synk je tak cžiſty a mózny też w wyßokoſcźi, ſo rjeńſchi bycź njemóže. Schtóž na tymle hudźbnym naſtroju hraje, ma w kóždej ruzy mały klepacž, ſ kotrymž na kamuſchki klepa.

* Staru drjewjanu zyrkej w Hopperſtadcźe w Norwegſkej porjedźejo dźěłacźerjo w jenej ſcźěnje ſtary rukopiß namakachu. Rukopiß ſe ſcheſcźich bukowych deſkow wobſteji, ſ wóſkom pokrytych, do kotrehož je pißmo w ſtaro-norwegſkej a łacźanſkej rěcźi wudypane. Kóžda deſka ma mały wobłuk; duž ßo deſki ſ wóſkom jena druheje dótkałe njejßu, a pißmo je ßo njeſranjene ſdźerżało. Wucźeni maju ſa to, ſo je tónle rědki rukopiß w XIII. lětſtotku ſeſtajany. W nim ßo powjeſcźe namakaju wo tukrajnym rataŕſtwje, wopißanje ſpomnjenja hódnych podawkow a mjena wſchelakich ſwěrjatow w łacźanſkej rěcźi ſe ſtaro-norwegſkim pſchełożkom. Rukopiß w drjewjanym, ſ kožu wobbitym kaſchcźiku tcźeſche, a bu ſ kaſchcźikom do ſtarožitnoſtneje ſběrki pſchi norwegſkej univerſicźe w Chriſtianiji darjeny.

* Hdyž loni w tychle nowinach cžitachmy, kak ſtaj w Hodźiju dwaj mandźelſkaj wjeßnu poliziju ſe ßykawami powitałoj, dha je to hiſchcźe jara njewinowata wěz pſchecźiwo ßłědowazemu podawkej. Pólzajſki ſaſtojnik mějeſche dweju wobydlerjow jeneje wßy njedaloko měſta Twera, ſtareho Pawlowa a jeho ßyna, do měſta na ßudniſtwo pſchiwjeſcź, hdyž běſche pſchecźiwo nimaj ßudniſke jednanje poſtajene. Dokelž wobeju jako worakaweju cžłowjekow ſnajeſche, ßebi ſaſtojnik, hdyž do wßy pſchińdźe, wjeßneho ſchołtu a jeho ßyna a tſjoch ſtarſchich mužow ßobu wſa. Ale khěžka Pawlowa běſche ſamknjena, a wón ßam ſe žonu a ſe ßynom wó ſtwje pſchi woknje ſtejo ſaſtojnika a jeho pſchewodźerjow dele cžinjeſche. Stary Pawlow a jeho žona mějeſchtaj kóždy ßekeru w rukomaj, jeju ßyn pak dołhu lebiju. Pólzajſki ſaſtojnik wokno wukamacź pſchikaſa; lědma pak běſche ßo to ſtało, dha ſe jſtwy ſ kamjenjemi do wonka ſtejazych mjetacź počžachu. Duž tucźi khěžne durje wukamachu, a ßyn wjeßneho ſchołty běſche prěni, kiž dó jſtwy ſtupi. Na měſcźe ßo młody P. ſ lebju do njeho da a jemu do wutrobna dwě ranje wukło. W tym ßamym wokomiku pak ſaſtojnik a jeho pſchewodźerjo nana a ßyna pſchimnuchu, jimaj bróń ſ rukow wuwinuchu a jeju wjaſacź počžachu. To wuhladawſchi ſtara Pawlowa ßwoju ßekeru ſhrabnu a pólzajſkeho ſaſtojnika ſ njej wot ſady do ſchije praßnu, ale na ſboże jeno tołſty khornaŕ jeho płaſchcźa pſcherubnu. Na to też ju wuwjaſachu. Ssudniſtwo nadźijomnje luboſcźiwu ßwójbu powucźi, ſo ma ſaſtupjerjow wyſchnoſcźe druhi krócź pſchecźelniſcho witacź.

* Warſchawſke nowiny „Kurier Poranny“ wo operaziji pißaju, kotraž mějeſche dźak njekedźbliwoſcźi lěkarja, operaziju wukonjazeho, žyle ſrudny kónz. Jena młoda holza mějeſche hižo něſchto cžaßa khore wócźko, a najwuſtojniſchi lěkarjo ſa wocźi, pola kotrychž wona poby, ji radźachu, ſo by ßebi wócźko operirowacź dała; hewak, woni prajachu, ſtrach hroſy, ſo móhła khoroſcź, na kotruž to jene woko cžerpi, też ſtrowe woko ſapſchimnucź. So by po tajkim žyle wo widźenje njepſchiſchła, ßo holcžka na operaziju roſßudźi. Khoru chloroformowawſchi ji lěkaŕ woko wuſběhnu a, hdyž bě wſcho hotowe, wupraji, ſo je ßo operazija nanajlěpje radźiła. Ale kak wulke běſche ſadwělowanje njeſbožownеje holcžki a jeju ſtarſcheju, hdyž wona wotzucźiwſchi ſa tym pſchińdźe, ſo ji lěkaŕ khore woko wuſběhnuł njeje, ale to ſtrowe. A runje toho dla dźě běſche ßo operazija ſtała, ſo by ßo holcžzy ſ najmjeńſcha to ſtrowe woko njeſranjene ſdźerżało. Njelepy operator pak, kotryž, wě ßo, toho runja mało ſaſtróżeny njebě, mějeſche ßo rucže ſ procha. Kaž ßo powjeda, chzetaj ſtarſchej pſchecźiwo lěkarjej ſkorżicź, ſo je jeju dźowku woßlepił.

* W Ruſkej je w nozy wot 18. na 19. t. m. prěni ßněh panuł; póndźelu rano zol wyßoko leżeſche.

* Tydźenja wo wóhnjowym njeſbožu w Moſkwje pißachmy, pſchi kotrymž běchu tſjo cžłowjekojo wo žiwjenje pſchiſchli. Runje tajke njeſboże, ale hiſchcźe ſe ſrudniſchim kónzom, je ßo tydźeń poſdźiſcho w tym ßamym měſcźe ſtało. 20. okt. w nozy wokoło dweju w drjewjanym domje ſ dwěmaj poſkhodomaj woheń wuńdźe, pſchi cžimž ßo w jenym wobydlenju pjecź cžłowjekow ſpali, mjes tym ſo buchu ſchtyrjo druſy bóle abo mjenje wobſchkodźeni. Sſo najprjódzy w druhim poſkhodźe wokoło wobydlenja jeneho ſchewza pokaſawſchi woheń tak ſpěſchnje wokoło ßo hrabaſche, ſo ſchewz, ßwojeje ſtaroby něhdźe 40 lět, jeho žona, 35 lět, jeju połlětna dźowcžicźka, ſchewſki wotrocžk, 36 lět ſtary, a jena 36lětna žónſka płomjenjam wucźeknucź njemóžachu a w nich kónz wſachu. Druſy wobydlerjo domu wokna wubiwajo ſ prěnjeho a druheho poſkhoda w koſchlach na drohu dele ſeſkakachu, pſchi cžimž ßo někotſi wo rosbite woknowe ſchkleńzy ſtraſchnje ſranichu, mjes tym ſo ßebi druſy ſtawy wobpalichu. S jeneho wobydlenja do brěmjeſchka ſawalene połlětne dźěcžo na drohu dele cžißnuchu. Hdyž jo ludźo ſběhnuchu a ſ brěmjenja wuwalichu, ßo pokaſa, ſo je ßebi dźěcžo na drohu panuwſchi hłowu rosraſyło a zyku prawu ſtronu cžěła ſraſyło. Ranjenych do hojeŕnje ſwoſychu. Pod roſpadankami domu, kotryž ßo do zyła ſpali, pjecź cžłowſkich cžěłow, na wuhlo ſpalenych, namakachu. Domjaza nadoba je ßo wſcha ßobu ſpaliła. Kak je woheń wuſchoł, ſnate njeje.

* Po dworje jeneje żeleſolijeŕnje njedaloko Moſkwy ßo wóndano dwaj dźěłacźerjej honjeſchtaj, a jedyn ſ njeju ßo pſchi tym do dweju dźěłacźerjow ſaběža, kotrajž kotoł roſpławjeneho żeleſa njeßeſchtaj. Pſches nahły ſtork ßo dźěł żahłeho żeleſa ſ kótka wuklußnu a ſpomnjenemu dźěłacźerjej wutrobno a žiwot tak ſtraſchnje wopali, ſo jeho ſa morweho do hojeŕnje dowjeſechu.

* W Ruſkej je waſchnje, ſo ßo cžěło w zyrkwi wuſtaji, hdyž maju ßo Bożu ßłużby po morwych. W jenej khudej ßwójbje w měſcźe Woronježu běſche wóndano dźěcžo, kaž mějachu ßwójbni ſa to, wumrjeło. Starſchej mały kaſchcź kupiſchtaj a cžěłko w nim do zyrkwje donjeßeſchtaj. W 12 hodź. běſche dźěcžo wumrjeło a w 4 hodź. hižo w zyrkwi ſtejeſche. Boża ßłużba ßo ſapocža. Na jene dobo pop pytnu, ſo ßo wutrobno dźěſcźa ſ waha ſběha, a ſo ßo mikawcžki hibaju. A hdyž ſa tym hladachu, ßo pokaſa, ſo je dźěcžo woprawdźe żiwe. Wono ßo bórſy ſhraba a je ſaßo cžiłe a ſtrowe.

* Wulke njeſboże, kotrež wjele cžłowſkich woporow żadaſche, je ßo w nozy wot 6. k 7. oktobra w rumunſkim měſcźe Jaſſy ſtało. W hrodźe wjerćha Roznovano Boži woheń wudyri, kotryž ſpěſchnje wokoło ßo hrabaſche. Měſchcźańſka wóhnjowa wobora a artilleriſtojo, kotſiž běchu ji na pomoz pſchiſchli, wſche mozy napinachu woheń podußycź. Ale tu bě wſcha próza podarmo, a ſkónczńje mějeſche ßo jeno na to dźěłacź, ſo ſpalene murje njeſpadaju. Mjes tym pak, ſo wojazy ſ wóhnjowej woboru na pſchemo dźěłachu, ßo na jene dobo żałoſtny wrjeſkot a praſkot ſaßłyſcha, a ſ jenym hróſbne wołanje wo pomoz: jena murja běſche ßo ſaßypnuła a wojakow ſ jich roskaſowarjom, kapitanom Paunom, pod ßwojimi roſpadankami pohrjebała. Kapitan a ſchtyrjo wojazy běchu morwi; jeneho leutnanta a dwazycźi muži cžěżko ſranjenych pod ſaßypankami wucźeżechu.

* Spodźiwne žarowanje maju na kupje Madagaskar. Hdyž běsche tam pšched nješchto cžaßom nan nětko knjeżazeje kralowy wumrjeł, bu pšchikasane, so ma ßo w zykym kraleſtwje pok lěta želicź. Sa tamniſche žónſke tole želenje w tym wobſteji, so ſ rospleczenymi wkoßami khodźa a wot ſchije hacź do paßa nahe.

* Kaž je ſnate, ßo kódźnizy Cžorneho Morja woßebje boja; tole morjo je jara wětrojte, mnohoſcź kódźow ßo kóžde lěto w nim rosbiwa, a někotry ſmužity morjak na jeho dnje wotpoczuje. Sańdźeny měßaz bu jena ruſka kódź, kotraž želeſnicžne kolije ſa ſakaſpiſku želeſnizu do Poti wjeſeſche, njedaloko Ssuchum-Kale na Cžornym Morju wot žałoſtneho wětra pſchekhwatana. Dwaj dnjej ßo kódź ſ wětrom a ſe žołmami bědźeſche, ſkónczńje pak ju pſchemózne žołmy rosbichu a pózrjechu. S 22 muži jedyn jeniczki kódźnik ßo rosbiteho drjewna pſchimnuwſchi ßmjercźi wucżeknu. Kaž wón praji, ma wón ßwoje wumoženje woßebje bleſchi ruma ßobu dźakowacź, kotruž běſche pſchipadnje ßobu ſhrabnuł, a ſ kotrejž ßo poßylnjeſche, po žołmach wokoło mjetany. Nimale 12 hodźin běſche wón ſe ßwojim drjewnom po morju płował, hdyž jeho jena jendźelſka kódź wuhlada, kotraž jeho wumoži a jeho ßobu do Odeßy wſa. Wot ßmjercźe wumoženy pak je ſtraſchnje ſkhorjeł, a lěkarjo ßo wo jeho žiwjenje boja.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Pětrowſka zyrkej: Jan Khorla Auguſt Herzog, pſchekupz w Draždźanach, ſ Faniju Amaliju Rurakez. — Jaroměr Herman Pawoł Fiſcher, konditar a wobydleŕ, ſ Hanu Marju Auguſtu Klinez.

Křćeni:

Katholſka zyrkej: Guſtav Adolf, Ernſta Juliuża Schěrika, ſchewza w Lejnje, ß. — Hańża Madlena, Michała Luſcżańſkeho tudy dź. — Leopold, Mateja Krejčeho w Hajnizach ß.

Zemrjeći:

Dźeń 14. oktobra: Jan Khorla Guda, cźěßła a wobydleŕ, 32 l. — 19. Jan Auguſt Herzog, krawz ſ Delnich Jiloz, 34 l. 6 m. 8 d. — 26. Hana Marja, Wylema Hendricha Malkſcha, ſkałarja w Delnjej Kinje, dź., 1 l. 10 d. — 27. Jan Bohuwěr, Jana Auguſta Mužika, kamjenjerſkeho miſchtra w Delnjej Kinje, ß., 2 l. 3 m. 19 d. — Marja, njebo Jana Pětſchki, ſahrodnika w Nowych Cźichońźach, dź., 60 l. 9 m. 7 d.

Na pſchedań: Khěża cźißko 30 w Warnolcźizach pola Wjeleczina ſa 550 tolerjow. — Khěża ſ khlamarńju a kórzom pola pſches korczmarja Hofmanna na Zidowje.

Drjewowa awkzija: 3. novembra w 8 hodź. na Wujeźkowſkim revěrje.

Płaczišna žitow a produktow w Budyſchinje

24. oktobra 1885.

Žitowy dowos: 2982 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacž M	Na burſy hacž Pf
Pšeńca	7	74	8	63	7	74	8	63
Rožka	7	22	7	28	7	22	7	28
Jeczmjeń	7	25	7	39	7	25	7	39
Wowß	7	—	7	50	7	—	7	50
Hroch	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka	7	8	7	50	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduſchka	16	—	16	50	—	—	—	—
Běrny	1	70	2	—	—	—	—	—
Butra	2	10	2	40	—	—	—	—
Pšeńcžna muka	7	—	15	50	—	—	—	—
Rjana muka	7	—	10	75	—	—	—	—
Ssyno	3	30	3	75	—	—	—	—
Ssłóma	19	—	22	—	—	—	—	—
Proßata 1012 ſchtuk, ſchtuka	8	—	18	—	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby	—	—	—	—	4	20	4	30
Rjane wotruby	—	—	—	—	4	75	5	—

(50 kilogr. / 1 kilogr. / 50 = / 600 =)

Draždźanſke mjaßowe płaczišny. Howjada 1. druźiny 60—63 mk., 2. druźiny 51—54, 3. druźiny 30 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 57—60 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 43—55 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncże rěſneje wahi.

Wjedro w Londonje 30. oktobra: Rjane.

18,000 mk., 6000 mk., 3000 mk., 2400 mk., 1500 mk. ßu nětko abo posdźišcho na hypotheku po 4 % trajnje na wupožcženje.

Emil Fröda w Budyſchinje pſchi rybjazych wrótkach 10.

W něhduſchej Schreiberez leżomnoſcźi je **pjekarńja** a **rěſnistwo** na pſchenajecże. Leżomnoſcź je tež na pſchedań.

Wobkhodny agent **Dittrich** na ſchuleŕſkej haßy 6 po 2 ſkhod.

Wozjewjenje.

Schoßejowa khěžna leżomnoſcź w **Njechanju,** k pſchedaczu poſtajena, budże ßo

5. novembra t. l. dopołdnja ½12 hodźin

w poddawkowni w Lubiju dale na pſcheßadźowanje pſchedawacź, pſchi cźimž pak móże ßo jenoż na ßadźenja dźiwacź, kotreż ſ najmjeńſcha ſumu 2400 mk. wo 10 mk. pſcheßahaju. Wobhladanje leżomnoſcże je kóždy cżaß dowolene. Pſcheßadźowanſke wuměnjenja ßu tu w wobkhadnym cżaßu a w Njechanjanſkej ſchoßejowej běrkowni wobhladacź, na žadanje ßo tež pißomnje ſjewja.

W Budyſchinje, 23. oktobra 1885.

Kralowſka wyſchſcha dawkowa inſpekzija.

Haupt.

Wozjewjenje.

Na ſchoßejowe khěžne leżomnoſcże, k pſchedaczu poſtajene,

1) w **Biſkopizach,**
2) w **Rammenawje,**
3) w **Delnich Pózkowach,**
4) w **Spytezach,**
5) w **Rakezach,**
6) w **Bórku,**
7) w **Nowych Porſchizach,**
8) w **Jeńkezach,**
9) w **Małej Sswónźy,**
10) w **Lawaldźe**

móża ßo ßadźenja, kotreż ſumy

k 1) 9130 mk.,
k 2) 3070 =
k 3) 3800 =
k 4) 2220 =
k 5) 2300 =
k 6) 2100 =
k 7) 2400 =
k 8) 3700 =
k 9) 2500 =
k 10) 3100 =

ſ najmjeńſcha wo 10 mk. pſcheßahaju, hiſchcże

hacž do 7. novembra t. l.

pißomnje abo ertnje w tudomnej hłownej dawkowni wotedacź.

Leżomnoſcże ßmědźa ßo kóždy cżaß wobhladacź. Kupne wuměnjenja ßu tu w wobkhodnym cżaßu a ſa kóždu jenotliwu leżomnoſcź w poczehnjenych ſchoßejowych běrkownjach wobhladacź, na žadanje ßo tež pißomnje ßobudźěła.

W Budyſchinje, 23. oktobra 1885.

Kralowſka wyſchſcha dawkowa inſpekzija.

Haupt.

Kubło na pſchedań w Bobolzach.

Dla dźělenja herbſtwa ma ßo 4. novembra dopołdnja w 10 hodź. **Kreczmarjej** kubło cźißko 6 w Bobolzach ſ 48 kórzami leżomnoſcże a 724 dawkſkimi jenoſcźemi pſchedacź.

Strowe kruſchwinowe drjewo

kupuje po najwyſchſchej płaczišnje **mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.**

Kosaze kože

kaž tež wſchě druhe druźiny ßyrych kožow kupuje po najwyſchſchich płaczišnach, toho runja

kože k kožuchom,

do kotrychž ženje žanych molow njepſchińdźe, pſchedawa po najtuniſchich płaczišnach

Guſtav Naucke
na garbarſkej haßy 16.

Konzentr. nerwowy balſam

pſche wicź a drjenje porucża **haptyka w Rakezach.**

Kaſchczowy magazin

Arthura Janaſcha, tyſcherſkeho miſchtra
na rózku ßeminarſkeje a Hoſchiz haßy

porucża ßo pſchi potrjebje dobroczźiwemu wobkedźbowanju a lubi tunje płaczišny.

Krajnoſtawſki bank w Budyſchinje.

Krajnoſtawſki bank Kral. Sakſk. Hornjołužiſkeho markhrabinſtwa ma wotmyßlenje, dźerżo ßo prawa, jemu po § 30 jeho wuſtawkow wot $\frac{16.\text{ junija}}{31.\text{ auguſta}}$ 1857 pſchiſtejazeho, ßwoje hiſchcże kołowaze 4 % **towſke (kužiſke) ſaſtawne liſty** wupowjedźicź.

Prjedy hacź bank tuto wupowjedźenje wupraji, porucża wón wobßedźerjam 4 % **ſaſtawnych liſtow jich pſchemĕnjenje do 3½ % ſaſtawnych liſtow,** počźeżnje **wotſchtemplowanje dotalnych ſaſtawnych liſtow na 3½ % po wupłacźenju wſcho hromadże 2¼ % premije,** wopſchijazeje kurßowy a dańſki rosdźĕl na prĕnje połłĕto 1886, tak bórſy hacź ßo wobßedźerjo ßlĕdowazym wumĕnjenjam podcźißnu.

4 % **ſaſtawne liſty** maja ßo **ſ talonom a ſ wobĕmaj kuponomaj wot 30. junija, počźeżnje 31. dezembra** 1886 w cźaßu

wot 2. hacź 21. novembra 1885

w dopołdniſchich hodźinach

krajnoſtawſkemu bankej w Budyſchinje,
jeho filiali w Draždźanach, Güntzplatz 2,
Chemnitzſkemu měſchcźanſkemu bankej w Chemnitzu,
knjeſam **Ludwig & Co.** w **Freibergu,**
= **C. F. Goerlitz** w **Herrnhucźe,**
= **Becker & Co.** w **Lipſku,**
= **Schirmer & Schlick** w **Lipſku,**
= **G. E. Heydemann** w **Lubiju,**
= **G. Steinhaeuſer** w **Plauenje w V.,**
= **Bormann & Co.** w **Žitawje**

pſchepodacź.

Formulary ßu we wſchĕch měſtnach doſtacź.

4 % **ſaſtawne liſty, na 3000, 1000 a 500 markow** wuſtajene, ßo **pjecź dnjow** po pſchepodaczu ſe ſchtemplom

„na 3½ % dańſkeje nohi ponižene"

a **ſ nowymi kuponſkimi liſtami,** kotrychž prĕni kupon je 30. junija 1886 wupłacźomny, wuhotuja a ßo po wrócźenju dobro=wopißma, wot pſchijimanſkeho měſtna wuſtajeneho, wróczo dadźa.

4 % **ſaſtawne liſty,** na **Lit. B. po 500 tolerjach** a **Lit. C. po 100 tolerjach** wuſtajene, ßo wjazy njewróczа. Jich wotedawarjo doſtanu pak toho runja **pjecź dnjow** poſdźiſcho po wrócźenju dobro=wopißma, wot pſchijimanſkeho měſtna wuſtajeneho,

3½ % ſaſtawne liſty po 3000, 1000 a 500 markach

ſ nowymi kuponſkimi liſtnami, kotrychž prĕni kupon je 30. junija 1886 wupłacźomny. — Sumy, pſchi wobliczenju **tolerjow do markow** ſ 3½ % ſaſtawnymi liſtami njepſchedstajomne, ßo po 100,75 kupuja, počźeżnje ßo po 98,50 wotedadźa. Kruchata dań na tele kónzy ma ßo wot pſchedawarja ſarunacź, počźeżnje ßo kupowarjej wupłaczi.

Wobßedźerjam ſaſtawnych liſtow ſawoſtaze a **31. dezembra** 1885 wupłacźomne 4 % **towſke** kupony ßo **na žadanje hižo 2. novembra t. l.** wot hornich wotedawanſkich měſtnow **wupłacza.**

Wupłacźenje konvertĕrowaneje premije ſtanje ßo hnydom pſchi wotedaczu ſaſtawnych liſtow.

W naſtupanju **wupowjedźenja** ſaſtawnych liſtow, **hacź do 21. novembra t. l.** k konvertĕrowanju **njewotedatych,** ßo w ßwojim cźaßu woßebite woſjewjenje ſtanje.

W Budyſchinje, 24. oktobra 1885.

Krajnoſtawſki bank Kralowſkeho Sakſkeho Hornjołnžiſkeho markhrabinſtwa.

Seehaußen. Bauerſachs.

Koſchlowe barchenty

w woprawdźe dobrych, barbunjepuſchcźatych družinach, jenobarbne a ßmužkate,

pollama

— 6/4 — w rjanej wołmjanej tworje, najlĕpſche k domjazej a dźĕłańſkej draſcźe w nowych rjanych lamojtych muſtrach,

rubiſchcźa

wołmjane, židźane a połžidźane ſa mužſkich a žónſke w rjanych nowych muſtrach w ſnatym wulkim wubjerku

porucża po ſnatych tunich płaczíſnach a ſe ſprawnym, kedźbliwym poßkuženjom

C. A. Pech

na hłownym torhoſchczu 8.

Hugo Lehmann

22 na bohatej haßy 22

(pódla hoſcźenza k winowej kiczi)

porucża ßwój **wulki ſklad wſchĕch družinow**

filzowych ſtupnjow a **filzowych toſlow,**

najlĕpſche dźĕło po ſnatych, **jara niſkich płaczíſnach;** dale w wulkotnym wubjerku jara tunjo

filzowe klobuki ſa mužſkich hižo po 2 mk. 25 np.,
filzowe klobuki ſa hólzow hižo po 1 mk. 25 np.,
zylindrowe klobuki hižo po 4 mk. 25 np.,
tkaninowe klobuki k wſchej draſcźe ßo hodźaze

hacź k najwyſchſchim płaczíſnam.

W wudawarni Serb. Nowin ßu doſtacź tak njenowane:

1. Trauungsregiſter, 2. Taufregiſter a 3. Todtenregiſter,

kajkeż ßo k ſapißam trjebaja, kiž ßo létnje pola wyſchnoſcźe wotedadźa abo hewak k zyrkwinym kniham nałožuja.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźĕlbje a kóždy dźeń mechaniſka dźĕłopſchadownja w Hajnizach, tola w Budyſchinje ßo jenoż **trjeny len,** a to jenoż ßobotu w Grützneroż domje, ſ nutſkhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Hamburg-Amerika.

Kóždu ßrjedu a njedźelu do **New-Yorka**

ſ póſtſkimi parołódźemi

Hamburgsko-Amerikanſkeho paketjězdneho akcijſkeho towarſtwa.

Wukaſanje a pſchewjeſne pißma dawa No. 867. **Albert Meiſel w Budyſchinje.**

Manufakturowe, modo- a płatotworowe, žónſko- a dźěćźazo-draſtne kłamy

H. Kaysera

10 na žitnej haßy 10.

Wutoru 3. novembra:

wupſchedawanje

wſchelakich naſad ſtajenych tworow.

N. Gall,

wosowa fabrika w Budyſchinje,

porucza wulki wubjerk **nowych wosow** w najnowſchej faßonje derje dźěłane po tunich płaćiſnach; toho runja **2 landawſkaj, 1 landerlett, 1 woknatu ſchesu** a něktore **njekryte wosy** po mózno tunich płaćiſnach.

Wylem Bartſch

w Budyſchinje

na kamjeńtnej haßy 39 pódla turnaŕnje

porucza ßwoju nowu wotewrjenu

tapezěraŕnju

cześćenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſćach a lubi **tunje płaćiſny** a **khwatne poßłuženje** wſchitkim wyßokowaženym jeho poćeſćazym ſkaſowarjam.

Koſchlowy barchent

w wulkim wubjerku, barbunjepuſchćaty, kraßne muſtry, porucza

H. Kayser

10 na žitnej haßy 10.

Běły płat,

toho runja

zychi a poßleſchćowe tkaniny

w ſnatej dobroſćach porucza

H. Kayser

10 na žitnej haßy 10.

Łama, pollama, wolmjane tkaniny k ßuknjam

w kraßnych rjanych muſtrach porucza **H. Kayser**

10 na žitnej haßy 10.

Symſke paletoty, deſchćźne mantle, ßuknjane žakety

ſ pielſchćzom a aſtrachanom wobßadźene,

plüſchowe pjeſle

w wulkim wubjerku po jara tunich płaćiſnach porucza

H. Kayser

10 na žitnej haßy 10.

Weinholdowy univerſalny balſam,

ſtary dobry ßrědk pſche nowe a ſtare rany, ſnutskownu ſchkodu, drjenje, wicź, žołdkowy ſpin, womoru, brunu, kaſchel, jětra atd., je dostacź

w **měſchćańſkej haptyzy** na hłownym torhoſchću 6.

Sporuſchk

kupuje

měſchćańſka haptyka w Budyſchinje

na hłownym torhoſchću 6.

Holzy, kotrež chzedźa w měſćze waricź a ſchicź nawuknucź, dostanu tunjo jědź a hoſpodu na **kotolſkej haßy 24.**

Krawſkeho

pyta **R. Nowak** na Nowoſalzſkej drózy. Tež móže tam jutry jedyn **wuczobnik** do wuczby ſtupicź.

Dźěłaczérki pytane.

W papowej fabrizy w Nowej Wßy n. Spr. móže hnydom 20 žonow a holzow

trajne a lohke dźěło dostacź. Sa hodźinu ßo 7 np. dawa, w akkordźe je mſda hiſchće wyſchſcha. Dobra hoſpoda ßo wobſtara.

Pytaju ßo khěžne a hródźne dźowki, rólni pohonczojo, ßrěnkojo, wolazy a knježodwórſzy ſtražnizy pſches pſchiſtajazu žonu **Heynoldowu.**

Ródny muž ßo ſa **hejtmana** pyta na knježim dworje w **Sarěczu.**

Lubi

ßerbſzy ßußodźa!

Njedajcźe ßo wot nikoho ſawjercźecź. Naſchej kandidataj ſtaj Baron **von Liliencron** auf Sproitz a Rittmeiſter **von Götz** auf Niemtſch.

Wſchelazy ſ naſcheho wokrjeßa.

S Bohom ſa krala a wótzny kraj!

Dokelž chzemy pſchi ſtarej ßerbſkej bohabojoſći ſawoſtacź a dokelž naſcheho krala a ßwój wótzny kraj ſ najßwěrniſchej luboſću lubujemy, dyrbimy na to dźerżećź, ſo ßo ſprawni a ſchcheſćijanſzy mužojo ſa Barlinſke krajne wuradźowanja wuſwola. Jako tajkeju mužow w naſchim wokrjeßu ſnajemy a poruczamy my knjeſow rytmiſchtra **ſ Götz** nad Němjeſchkom a barona **ſ Liliencron** nad Sprójzom.

Wjele kraloßwěrnych Sserbow.

Lubo rólniki.

Wu dejeli tajkich muži do Barlina póßłacź, kiž Waſche rólniſke potrjebnoſćze ſnaju, dokulaž ßu ßami tyž rólniki, hdyž tyž maju wjele wjazej ſemje, hacź wu maczo. Dwaj tajkej mužej ſtej: knježk rytmiſchtr ſ Götz a baron ſ Liliencron, kotrejuž mjenje wu jare derje ſnajecźo.

Jeden na wßy.

Prjedawſche wojeki wot Worjez a Róſborka!

Wurubajczo ßebje ſ waſchim hłoßom Njemčſchkowſkoho knjeſa rytmiſchtra **ſ Götz.**

Nikotre ſtare huſary.

Pola ſměrża ßo wujednawſchi kſchiwduczinjaze ßkowa, na **Khorlu Mulanſkeho** w Schimankez hoſćenzu wuprajene, wrócźo bjeru, proſchu wo wodacźe a warnuju, je dale roſſchěrjecź, ſchtož ßym w pſchekhwatanju ſrěczak.

W Drobach, 18. oktobra 1885.

Michał Forgel.

Wóhnjowe njeſboże

w Mortkowje

19. oktobra 1885.

To ſrudna ſchtunda ſa naß běſche
Toh' dźewjatnateho oktobera,
Hdyž Bożi woheń horje dźěſche
Tu w Mortkowje po' knjeżoh' najeńka,
Hdyž na ranje we ſcheſtej hodźini
Tu w jenej kólni woheń wudyri.
Te płómjenja ßo roſſchěrjachu
Tež hnydom na jich zyku kruwaŕnju
A tež tak ſpěſchnje ſkutkowachu,
So podarmo bě ſ cźłowſkej pomozu,
A tak, móhł rjez, ſa jenu hodźinu
Tu kruwaŕnju a kólnje pózrjechu.
Njech Bohu pak ßo khwalba dawa
Sa jeho wulku pomoz wótzowſku,
So njej' ßo wjetſcha ſchkoda ſtała
Pſchi tym tak jara ſtraſchnym podawku,
Kak móhli wſchak cźi bližſchi ßußodźo
Tež runje měcź to ßamßne njeſbožo.
Tež horzy dźak my wſchitzy damy
Tym mužſtwam wobej' dweju ßykawow
A dale dźak tež pſchiwołamy
Tym, kotſiž pſchiſpěchu tu ſ druhich wßow
A ſwjeßelichu naß ſ jich pomozu,
Tym dźakujemy ßo my ſ wutrobu.

Mortkowſka gmejna pſches S.

Wyßokodoſtojnemu knjeſej duchownemu **Lawčźekej** ſa jeho duchapołne jadriwe prědowanje na prěnim kermuſchnym dnju w Łupjanſkej zyrkwi praji najwutrobniſchi dźak

J. H.

Dźak.

Sſo wrócźiwſchi wot rowa naju lubeho ßyna

Rudolfa Maxa Mihana

hnuje naju, wſchitkim ſnatym a pſcheczelam ſ daloka a bliſka ſa wjele dopokaſmow luboſćze a dźělbracźa, ſa wurjadnje bohatu kwětkowu pychu a wjele pſchewodźenja k poßlednjemu wotpoczinkej najwutrobniſchi hłuboko ſaczuty dźak wuprajicź. Woßebje ßo knjeſej fararjej **Jakubej** w Njeßwaczidle ſa troſchtowanſke ßkowa a baroneßynje knježnje **Hedwig ſ Zedlitz-Neukirchen** nad Łuhom ſa wſchu dobrotu dźakujemoj, kotruž je naju lubemu ſemrjetemu w cźaßu jeho dołheho cźerpjenja wopokaſaka.

W Łuſy, 26. oktobra 1885.

Srudźenaj ſtarſchej

Jurij Mihan a Julija Mihanowa

rodź. Rudolfez.

(K tomu cźißtu pſchiłoha.)

Pschiłoha k cžiſzłu 44 Serbskich Nowin.
Ssobotu 31. oktobra 1885.

Bajerſke tóčžniki

we wſchěch wulkoſcžach a ſchěrokoſcžach k tocženju **gratu**, woſzebje **maſchinſkich nožow a pikow**, porucža pſchi potrjebje po tunich płacžiſnach w bohatym wubjerku

J. G. Müller, wjaſaŕſki miſchtr
na kamjeńtnej haſzy 12.

Dokelž ſzym tkaniny, bukſkin atd. tunjo kupił,

poručžam:

modnje dźěłane **žaketowe wobleczenja** ſa mužſkich po mk. 25, 30, 32 hacž k najwoſzobniſchim,
mužaze ſymſke ſwjeŕſchniki po mk. 25, 30 hacž k najwoſzobniſchim,
hólcžaze ſwjeŕſchniki po mk. 10, 12, 15, 20 hacž k najwoſzobniſchim,
mužaze kholowy po mk. 7, 8,50, 9 11 hacž k najwoſzobniſchim,
hólcžaze wobleczenja po mk. 4, 6, 8, 10 atd.,
hólcžaze kholowy ſa kóždu ſtarobu po 4 mk.

Adolf Weiß, krawſki miſchtr
na bohatej haſzy 14.

Nowe hollandſke
jerje,
jara dobre, tucžne ryby,
połne młócžnate abo jerkate,
3 ſchtuki jenož po 10 np.,
mandel = = 50 =
kopa = = 190 =
porucža jako něſchto jara tunje
Hermann Kunack
na bohatej haſzy 8.

Kalijowe mydło, ſzuche,
punt po 50 np.,
jadriwe mydło, ſzuche,
punt po 40 np.,
łojowe mydło, ſzuche,
punt po 36 np.,
pſcheńcžnu ſchterku,
punt po 22 np.,
kónzatu ſchterku, najlěpſchu,
punt po 30 np.,
ſoda kryſtaliſowany, najcžiſcžiſchi,
punt po 5 np.,
běrnjazu muku,
punt po 13 np.,
bělazy ſoda H. Puyowy,
pakcžik po 10 np.,
wubjerny ſzrědk ſa ſchaty a hoſpodaŕſtwo,
žiwizowe mydło, maſne mydło
w wſchelakich družinach
pſchedawa tunjo
H. Puy w Budyſchinje,
mydłaŕnja.

S tutym na ſzwój ſe wſchěmi **nowoſcžemi** wuhotowany wulki ſkład kedźbliwe cžinju.

Skaſanja ſzo, kaž je ſnate, ſolidnje a tunjo wobſtaraju. Pódla toho ſzwój wulki ſkład **hotoweje mužazeje draſty** najnaležniſcho poručžam, kotraž ſzo, dokelž je wote mnje ſzameho rěſana a w mojej dźěłaŕni ſchita, pſches ſolidne a elegantne dźěło wot wſchědneho fabrikſkeho dźěła k lěpſchemu roſeſnawa. Pſchi tym je mi móžno, dokelž ſzym ſzukno ſ dobytkom kupił a ſzam dźěłam, tuńſcho hacž kóžda konkurenza pſchedawacž.

Tež mam pſchezo wulki wubjerk **hotoweje hólcžazeje draſty** na ſkładźe.

H. G. Kubasch jun., krawſki miſchtr
pſchi mjaſzowych jědkach 1.

Na jerjowej haſzy. **Emil Wehrle** **Na jerjowej haſzy.**

porucža wulki wubjerk 6/4 **tołſtych wołmjanych tkaninow**, ſtary łóhcž po 30 np., **köper**, ſtary łóhcž po 50, 55 a 60 np., **koſchlowy barchent**, ſtary łóhcž po 18 np., **kalmuk**, ſtary łóhcž po 30 np., **cžiſtowołmjane rubiſcheža na hłowu** po 50 np.

Paleny khofej,

wubjernje ſzłodźazy, punt po 100 a 120 np.,
porucža pſchezo cžerſtwy **Th. Grumbt**
na ſwonkownej lawſkej haſzy.

Po płacžiſnach nětcžiſcheho cžaſza poručžam
khěžorſki wucžah, měrzu po 1 mk. 8 np.,
khěžorſki wucžah 2. družinu, měrzu po 90 np.,
ſłotojahły, punt po 13 np.,
krupy, punt po 14 np.,
jědźny rajſz, punt po 15 np.,
hejduſchku, punt po 16 np.,
ſzoki, punt po 16 np.,
buny, punt po 14 np.,
pſcheńcžny griſz, punt po 18 np.,
hróch, punt po 12 np.,
ſzuſchene boſzniſke ſzłowki, punt po 22 np.
C. Kahrowe
pſchi póſtſkej kowaŕni
na žitnych wikach.

Konjaze deki

po 2 mk. 50 np. hacž 8 mk.,

dekowe tkaniny

cžěmnobrune a jenobarbne
po tunich płacžiſnach.

Richard Gautzsch
na hłownym torhoſchcžu.

Tykanzowe korjenje po 10 a 20 np.,
korjenjowy wolij po 25 np.,
ſafran zyły a tołcženy,
zitronowy wolij,
korjenje zyłe a tołcžene
porucža **hrodowſka haptyka.**

Khofej

wot najtuniſchich hacž do najlěpſchich družinow, jara derje ſzłodźazy, porucža **Hermann Klemm**
na bohatej haſzy.

Foſforowe pile

pſche pólne myſche porucža
hrodowſka haptyka.

Najlěpscha pscheńczna muka,

Nr. 000 měrza po 90 np., je saßo w snatej dobrosczi dostacz w **Minakalskim** młynje.

J. Wagner.

W pschedawaŕni ßo ßerbski rěczi.

Tkaniny k ßuknjam

6/4 schěroke, nowe rjane mustry, łóhcz po 40—45 np.;

tkaniny k ßuknjam

zyle rjanu köprowu tworu w jara rjanych mustrach, łóhcz po 48—50 np.;

koschlowy barchent

dobru, barbunjepuschczatu, jara trajnu tworu w wschelakich družinach a mustrach po jara tunich płaczisnach;

rubischcza wokoło žiwota, na hłowu a wokoło schije

w wulkim wubjerku, židzane, wołmjane a połwołmjane;

drastne tkaniny a katuny,

sa schewzow a schwalcze **podschiwske tkaniny** po fabrikskich płaczisnach dobroczíwemu wobkedzbowanju poruczam.

C. A. Pech

na hłownym torhoschczn

pódla měschczanskeje haptyki.

Jara tunje ale wěste płaczisny, so bych kóždemu mje poczeschczazemu jenak tunjo a derje poßłužicz móhł.

Isidor Mendelsohn

1 na ßerbskej haßy 1.

Mój skład wołmjanych tworow

je we wschěch artiklach na najbohatscho wuhotowany. Psches jara dobytkne kupje je mi móžno, **jenož dobru, trajnu tworu** po hacž dotal

njeßłyschanych tunich płaczisnach

pschedawacz.

Wołmjane lazy sa muži

hižo po 3 mk. a dróžscho. Wubjerna dźeržliwoscz w napohladźe tunich płaczisnow.

Wołmjane kapoty sa žony

(składnostna kup)

w wulkim wubjerku sa žony a holzy, we wschěch družinach a barbach, ßměschnje tunjo.

Wołmjane rubischcza k sawalenju

s mohaira, zefyra, plüscha atd., wot najjednorischeje hacž k najwoßobnischej družinje, jara płaczisny hódne.

Wołma k schtrykowanju

najlěpscha družina, barbunjepuschczata,

złowny punt po 2 mk. 50 np.

Jenotliwe doki 1/6 puntowske po 45 np.

We wschěch barbach na składźe.

Schtóž ßo nahłenzy boji

abo kotrehož je wona hižo podeschła, abo schtóž na wjerczenje, skhromjenje, bjessparnoscz, khore nervy czeŕpi, njech ßebi knižku „Wo wobróczu a wotstronjenju nahłenzy", 3. nakład, wot spißaczela, něhduscheho krajno-woborneho bataillonskeho lěkarja R. Weißmanna w Wilshofenje w Bajerskej, darmo a franko skasa.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

Khofej

w derje ßłodźazych družinach punt po 70, 80, 90 hacž 150 np., pschi wotewsaczu 5 puntow tuńscho,
drobny a **zyły zokor** nanajtuńscho,
rajß po 13 np.,
krupy po 15 np.,
jahły, hejduschku, bělenu a njebělenu,
hróch, ßo lohzy warjazy,
nowe ßoki
a najlěpsche **nudle** k **łamanju** po móžno tunich płaczisnach poruczataj

Ginzel & Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

So bychmoj naschim wjeßnym wotbjerarjeam stajnje czerstwy paleny

khofej

poskiczecz móhłoj, palimoj jón wot nětka kóždu ßrjedu a ßobotu rano a poruczamoj sa wubjernje ßłodźaze družiny punt po 100, 120 a 140 np.

Ginzel & Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

Naju sa **dobry** a **ßłódki snaty palenz,** toho runja **hórki, rum** a **czisty** poruczamoj po jara tunich płaczisnach

Ginzel & Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Hižo wjele lět ßławna prawdźiwa

Ringelhardtsko-Glöcknerska rany-hojaza a czehnita žalba*

se schtemplom M. Ringelhardt a se **sakitanskej marku:** na tyskach je **lěkaŕszy pruhowana** a poruczena psche **kosczowu žeŕ, rakowe rany, brody, karfunkel, salsy, lischawu, ßeloczok, swosabjene** a **wopalene rany, kurjaze woka, sahorjenja,** s zyła **wschě swonkne schkody, žołdkowe bolenje, wicz** a **drjenje.**

* Dostacz w tyskach po 25 np. (s pokasku nałožowanja) w **haptykach** w **Budyschinje,** Lubiju, Žitawje, Wostrowzu, Großschönawje, Bernstacze, Wósporku, Neugersdorfje, Biskopizach, Rakezach, Schěrachowje, Hirschfeldźe, Herrnhucze, Nowosalzu, Seifhennersdorfje, Połcznizy, Halschtrowje, Habrachczizach atd. — **Wopißma** ßu we wschěch haptykach wupołožene.

NB. Njech ßo **ßwěru** pschi kupowanju **horejscheho** plestra na **schtempel** a na **sakońszy deponirowanu sakitansku marku** kedźbuje, dokelž hižo je ßo tutón plestr **podražował.**

Hěblowane schpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pschedawa tunjo

Tr. Holbjan w Budyschinje pschi dwórnischczu.

Žónske mantle, paletoty, ßomoczane žakety ßo rjenje a trajnje s nowa barbja a ßo po žadanju wuporjedźa

w parnej barbjeŕni **W. Kellinga.**

Shorjelski magazin

hotoweje mužazeje, žonjazeje a dźěčzazeje drasty

19 na bohatej haßy 19.

Najwjetsche drastowe khlamy w Budyschinje.

Nowosće sa nashmu a shmu **1885|86.** **Nowosće** sa nashmu a shmu

Psches **koloßalne** dobytkne kupje je mi móżno

kóždej konkurenzy napscheczíwo stupicz.

Wubjerk je **jara wulki,** a woßebje poruczam

mantle sa žony

wot najjednorischeje hacz k najwoßobnischej druźinje, s najlěpschich tkaninow po najnowschim srěsu a solidnje dźěłane.

Mužaze shmske swjerschniki,

hólczaze mantle

w **hobrskim wubjerku** s **najlěpschich tkaninow** dźěłane.

Placzisny su njedoßahnjene tunje a pschetrjechja po niskosczi wscho hacz dotal poskiczene. Kóždemu, kotryż chze derje a placzisny hódno kupowacz, njech je radźene, sebi najprjedy mój sklad wobhladacz, runje tak hódne poskiczenje so se žaneje druheje strony njeczini.

Wulki sklad tkaninow s němskich a jendźelskich fabrikow k seschiczu po měrje.

Moritz Wassermann,

krawski mischtr.

Moje sa dobre snate

schtalty

s nowa poruczam.

Schtalty sa žony, kyraßowa forma, wyßoko so schnórowaze, po 90 np.,

schtalty sa žony, dobre drellowe, stepowane, po 1 mk. 80 np.,

schnórkate schtalty, rjenje wudźěłane, schnórka pschi schnórzy, po 2 mk., 2 mk. 75 np.,

pjerate schtalty, s wubjernych tkaninow a w rjanych mustrach, po 4 mk.

Isidor Mendelsohn

1 na serbskej haßy 1.

E. A. Mittasch, tyscherski mischtr w Bukezach,

porucza so czesczenym Sserbam k wudźěłanju wschitkich so trjebazych **möblow** a **wězow,** jednorych a najwoßobnischich, dale k wudźěłanju małych a wulkich **njewjesczinskich wuhotowanjow** po móżno tunich płaczisnach. Też czinju na to kedźbliwe, so pola mje wschelake möble, kaž **koza, blida, kanapeje, khamory** atd., toho runja dwaj rjanaj **sekretaraj k pißanju** na wobhladanje a po tunjej płaczisnje na pschedań steja.

Khosej:

Santos
derje ßkodźazy
seleny punt po 65 np.,
paleny = = 80 =

Kampinas
wubjernje ßkodźazy
seleny punt po 70 np.,
paleny = = 90 =

Mexikanski
jara derje a ßylnje ßkodźazy
seleny punt po 80 np.,
paleny = = 100 =

Java a Ceylon
najlěpschi po ßkodźe
seleny punt po 100 np.,
paleny = = 120 =

porucza

Hermann Kunack

w Budyschinje na bohatej haßy 8.

W wudawarni Serb. Nowin je na pschedań: **Spěwna radosez;** sběrka schulskich spěwow. Do seleneje wobalki swjasana sa **50 np.,** do twjerdych deskow swjasana **70 np.**

Mariazellske żołdkowe krepki,

wubjernje skutkowazy ßrědk pschi wschěch żołdkowych khorosczach.

Njedosczehnjeny pschi bjes-appetitnosczi, żołdkowej ßłabosczi, hrosnje wonjazym dychu, kißałym horjestorkanju, bubnjenju, koliży, żołdkowym katarrhu, żahojtym palenju, tworjenju griesa, njeßmérnym tworjenju ßlinow, żołczelinje, grawowanju a wróczenju, hłowubolenju (jeli so se żołdka wukhadża), żołdkowych widlischeżach, satykanosczi, nabubnjenju żołdka psches jědź abo picze, wakach, ßłosynych, jatrowych a hämorrhoidskich czerpjenjach. **Bleschka** s wopißanjom, kak ma so trjebacz, placzi **70 np.** Sklady we wschěch wjetschich haptykach.

Zentralne rosseßłanje psches haptykarja

Carl Brady w Kremsier w Awstriji na Morawje.

W woprawdźitosczi dostacz w **Budyschinje:** w **měschczanskej** a **hrodowskej haptyzy;** w **Hirschfeldze:** pola haptykarja **C. E. Jägera;** w **Rakezach:** pola haptykarja **Gust. Katzscha.**

Butra!

Měschanu butru, lutowansku butru

w bowach a wuważenu, najlěpsche druźiny, porucza wot czerstweje poßyłki

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Khosej

w wulkim wubjerku

seleny punt po 70—160 np.

jenoż derje ßkodźaze druźiny porucza

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Khosej

paleny punt po 100—200 np.,
khěžorske měschenje pt. po 120 np.
porucza sa něschto wubjerne

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np.,
15 schtuk po 50 a 60 np.,
porucza sa jara płaczisny hódne

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Turkowske ßłowki

najrjeńsche a najwjetsche, kotrež su dostacz, porucza hischcze tunjo

Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoschczu,
destillazija najlěpschich likěrow.

Deki ſa puczowanje

jenoż w dobrych družinach wot 6 mk.,

konjaze deki

ſ rukowanjom ſa cžiſtu wołmu po 3 mk.,

deki na ſofy, ſtwinſke rubiſchcza,

poczehnjenje ſa ſofy, jako katun, kožane ßukno, damaſt a rips,

běle a piſane gardiny, rulowy, rulowowe žerdže, gardinowe žerdže, poßleſchczowe wodżewy, blidowe krywy, tepichi

porucža po wurjadnje tunich płacžiſnach

Ludwig Kuhlmann

w Budyſchinje w kupnizy (gewandhaus).

No. 90
rjanu 3 np.-zigaru
100 ſchtuk po 2 mk. 80 np.

No. 76 a 80
dwě rjanej 4 np.-zigarje
12 ſchtuk po 45 np., 100 ſchtuk po 3 mk. 50 np.

No. 66
rjanu 5 np.-zigaru
100 ſchtuk po 4 mk. 60 np.

porucža
Traugott Böhme
(Straßburgſki zigarowy ſkład)
na bohatej haßy 13.

Rjepikojty tobak
rosrěſany punt po 30 a 35 np.;

topjenowy tobak
rosrěſany punt po 64, 70 a 75 np.
a drózſcho;

hollandſki tobak
punt po 75, 100, 120 a 140 np.

porucža
Traugott Böhme
(Straßburgſki tobakowy ſkład)
na bohatej haßy 13.

Parna fabrika

ſchokolady, zokrowych tworow a mjedowych tykanzow

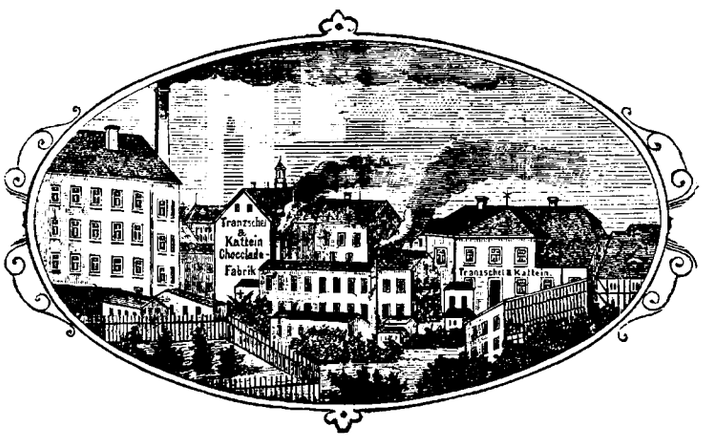

Rudolfa Katteina,

prjedy **Tranzschela a Katteina,**

w Budyſchinje

na hoſpitalſkej haßy 7 a rózowej haßy 10

porucža

ßwoje cžiſte a dobre fabrikaty po jara tunich płacžiſnach.

Katteinowy Budyſchſki konfekt: 1/4 punta po 15 np.

Wo
Paul Kneifelowej

włoßowej tinkturje.

Niz jenoż włoßoczerpjazy měli tutón wubjerny, pod woßebnym lěkarſkim ßobuſkutkowanjom naſtaty kosmetik trjebacž, ale ſ zyła kóždy cžłowjek, kotremuž na tym leži, ſo by ßwoje włoßy wobkhowak. Prózdny wſchěch metalliſkich, wótrje hnujazych, jenoż ſ najnadobniſchich wutkow wobſtejazy, ſkutkuje tutón kosmetik w najwyſchſchej ſtopni poßylnjazy a cžiſcžazy wote wſchitkich ſchupiſnow, koruſchkow atd. ſa hłowinu kožu, ſdžerżazy a jara woßebje pſchiſporjazy ſa włoßy, a ßo hewak tam, hdžež by tuta tinktura bjes ſkutka woſtała, pſches žadynzkuli druhi ßredk niczo wuſkutkowacž njebudże. Tinktura je w bleſchach po 1, 2 a 3 mk. w Budyſchinje jenoż woprawdžita pola **Ernſta Mittaſcha** pſchi Pětrowſkej zyrkwi dostacž.

= Jerje =

rjane tucžne ryby
po 3, 4 a 5 np.,
mandl po 40, 50 a 60 np.,
w złych tunach tuńſcho

porucža
Hermann Klemm
na bohatej haßy.

K hermankej

poručam

1000 ſwjerſchnikow ſ dubloweho diagonala a ſlokoneja hižo po **9 mk.,**

500 dżěcžazych mantlow, ſa kóždu ſtarobu ßo hodżazych, derje ſdżěłane hižo po **4 mk.,**

dżěcžaze wobleczenja w najwjetſchim wubjerku hižo po **3 mk.**

Žonjaza draſta ßo po kóždej mózhnej płacžiſnje wupſchedawa.

F. Schlesinger
5 na bohatej haßy 5, na koßu póſta.

Symſke wobleczenja,

pjeſle a ßuknje, ſymſke ſwjerſchniki, kholowy a lazy

wſchě wote mnje ſ dobrych ſtupjenych tkaninow dżěłane, w wulkim wubjerku poručam.

P. Baruch

pſchi bohatych wrotach, na rózku žitnych wikow.

Draſta, po měrje ſkaſana, ßo rucže a derje ſeſchije.

Na 50 np.-baſar na ßerbſkej haßy 8 ßo kedżbne cžini.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 45. **Sobotu 7. novembra 1885.** **Lětnik 44.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Khěžor je so sobotu wječor s hońtwy w Schorfskej holi se sakskim kralom, se sakskim prynzom Jurjom, s krónprynzom a s anhaltskim wójwodu do Barlina wróćił. Na hońtwje je so wjele džiwiny potšełako a wulět je khěžorej jara derje tył.

— Kral Albert bě njedawno khěžorej žadanje wuprajił, so by rad wojaka, po nowym waschnju wuhotowaneho, widźał. Duž bu njedawno jedyn offizěr s jenym serżantom 2. garderegimenta do Draždźan pósłany a poślednischi w nowym wuhotowanju kralej w pschitomnosći wójnskeho ministra hrabje Fabrica pschedstajeny. Wschě nowe wězy buchu na to sakskemu wójnskemu ministerstwu pschepodate.

— W Draždźanach su 31. oktobra Lutherowu postawu s wulkej swjatoczнosću wotkryli. Na nowym torhoschću su swobodnje a mózhnje pomnik wulkeho reformatora posběha. Postawa je po modelu sławneho sakskeho rěsbarja Ričzela s bronžy lata; wona je wospjetowanje wulkeho reformazijonskeho pomnika, kotryž je so w Wormsu nad Rheinom stajił. Prěni nastork k stajenju pomnika je so psched dwěmaj lětomaj pschi 400lětnym Lutherowym swjedženju dał. Wschitko hromadže pomnik 30,000 hriwnow płaći. 26,000 hriwnow je so pschi sběrkach nawdało, zbytne 4000 hriwnow Draždźany darja.

— Němske khěžorstwo je lětsa $53\frac{1}{2}$ milijona hriwnow wjazy dochodow s dawkow a zkow dostało, hač bě so loni pschi nastajenju wotczakomnych dochodow a wudawkow wobliczilo. Tele milijony buchu so bjes jenotliwe němske staty rozdźělicz měle. Tola k tomu drje s czeźka pschińdże. Hižo nětko je znate, so budże khěžorstwowe knježerstwo s nowa wjele milijonow sa nusne wudospołnjenje wojerstwa žadacz, tak so se zbytknych pjenjes k rozdźělenju bjes jenotliwe staty jara mało abo niczo wysche njewostanje. Sumy, kotrež budźa sa wudospołnjenje wojerstwa trěbne, małe njebudźa. Powjeda so, so dyrbi so artillerija pschisporicz, abo so dyrbi zyle nowe kanony dostacz. Dale so nowa polěpschena pschihodnischa drasta a wuhotowanje sa infantriju namjetuje. Łódźstwo sebi nowe torpedowe czołmy a nowu łódź město shubjeneje „Augusty“ žada. Skónczнje je sawjedźenje repetěrowanskeje tšelby jenoż hischcze praschenje czasa, kotryž wjazy daloko njeje. Kaž su wot proka a schipa k tšelbje pscheschli, kotruž prjedy prědku natykachu a nětko sady a kaž su pistolu s revolwrom wuměnili, tak też w běhu někotrych lět repetěrowanska tšelba na město nětczischeje jenonabijerskeje tšelby stupi. Schtóž na tole pscheměnjenje kedźbu nima, budże swoju bjesstaroscziwosć drobo sapkaczicz dyrbjecz. W wójsku dyrbi so po tajkim wjele nowotnosczow sawjesć. Sbytk s dawkow a zkow lědma k tomu doshahnje, so bychu so jenoż někotre žadanja, na lěpsche wobrónjenje němskeho wójska so poczahowaze, dopjelnike.

— Pruski prynz Albrecht, nowy braunschweigski knježeŕ, a jeho mandźelska staj póndźelu do swjedženšzy wupyschenego Braunschweiga pod radostnym wyskanjom wobydlerstwa nuts czahnukoj. Prěnje powitanje so na mjesy w Hemstecze sta. Na braunschweigskim dwórnischczu běchu so sobustawy krajneho sejma sestupake a sejmowy pschedsyda prynza Albrechta swjedženšzy powita, wobkruczejo, so budże so sejm prózowacz, jednotu, kotraž je pod mudrym knježenjom wójwody Wylema bjes knježerstwom a krajnym sastupjerstwom wobstała, też bjes nowym knježerstwom a sejmom sdźerżecz. Prynz so krajnemu sejmej na to dźakowasche, so je jeho jenohłósnje sa knježerja wuswolił. Wón pschińdże s krutym wotmysłenjom, mudre wótzowske knježerstwo semrjeteho wójwody dale wjesć. Hdyž bě jemu khěžor radu dał, so by wólbu krajneho sejma pschijał, njeje so wjazy dale rozmysłił; wón knježerstwo nastupi s pschedewsaczom, sboże a derjeměcze kraja spěchowacz a dobre poměry k khěžorej a khěžorstwu hajicz. Prynzowa rěcz so se sahorjenym wyskanjom pschija. Po měsce jěchžo, so prynz a jeho mandźelska wschudże radoscziwje witaschtaj.

Awstrija. Liberzski sud je 3. novembra schtyrjoch němskich mkodźenzow k jastwu na wjazy měsazow sasudźił, kotsiž běchu w Dokhich Mostach czěskich wikowarjow bje wscheje pschiczinу nadpanuli a jich krwawych bili. W bliżschich dnjach so wusudźenje w Kraloweje Hradzu skónczi, kotrež wo pukach jedna, kotrež su so w Kraloweje Dworje bjes tamnischimi czěskimi wobydlerjemi a němskimi turnarjemi měle.

Franzowska. Pschi poślednich wólbach do franzowskeje komory staj dwaj ministraj, kotrajž běschtaj so, runje kaž wschitzy drusy ministrojo, sa kandidatow postajicz dałoj, pschepanułoj. Dokelž je w Franzowskej waschnje, so ministrjo, hdyž so pschi wólbach njewuswola, s ministerstwa wustupja, bě hižo po wosjewjenju wólbneho wunoschka wěste, so taj dwaj pschepanjenaj swoje sastojnstwo złożitaj. W poślednej ministerstwowej radźe, w kotrejž so wo tym jednasche, pak so wobsamknu, so niz jenoż taj dwaj, ale so wschitzy ministrjo wotstupja. Nětczische ministerstwo so wot měnjenja wodźicz da, so je so 6. haprleje t. l. jenoż sa czaš hacz k wólbam pomjenowało a so je po tajkim swój nadawk dopjelniło. Tworjenje noweho ministerstwa je pjecza nětczischemu ministerstwowemu pschedsyhdźe Brissonej wot presidenta Grévya poruczene. Ssobustawy noweho ministerstwa budźa so s dźela s radikalneje strony wsacz dyrbjecz. Poměrni republikanarjo, kotrymž je so psches wólby wot radikalneje kaž też wot monarchistiskeje strony wulka liczba sedłow w deputěrtskej komorje wutorhnuła, su nusowani, pschecželstwo radikalnych dobycz pytacz. Ssami su woni psche zkabi, a ministerstwo, kotrež by jenicžzy s poměrnych republikanarjow wobstało, by bórzy nadběh monarchistow a radikalnych powróćił.

— W naschim czasu ani wjerchojo, ani presidentojo republikow, ani ministrjo, kajkejzkuliž stronje też pschisłuscheja, psched nadpadami wěsczi njejsu. 30. oktobra je so w Parisu na ministra Freycineta nadpad sczinił. Hdyž so psches Konkordźiny mósť wjesesche, na njeho wěsty Mariotti s pistolu wutšeli. Nadpadnik wudawa, so njeje chzył ministra franicz, ale jenoż sjawnu kedźbliwosć na so wobrocźicz. W lěcze 1880 je wón pschi panamaskim kanalu dźełał. Tam su agentojo panamaskeho towarstwa jeho dźowku wonjeczesczili, psches czoż je ta wumrjeła. Toho dla je so sadwělowany do Franzowskeje wróćił, tola je tam podarmo sudnisku pomoz žadał. Duž je so

rosßudźił, ſ nĕkajkim ſkutkom knjeżeŕſtwo na ßo kedźbne ſćinićˀ. Na miniſtrowu ßmjercˀ ßebi myßlik njeje, toho dla ßo też na njeho mĕrik njeje, ale k ſemi kulku tſĕlik. Leßeps, kotryż je twar panamaſkeho kanala wodźił, je wĕrnoſćˀ Mariottioweho wuprajenja podtwjerdźił. Duż budźa Mariottia jenoż dla njedowoleneho noſchenja brónje ßudźićˀ. Freycinet je prajił, ſo chze ßo prózowacˀ, ſo by ßo Mariottiej khoſtanje do zyła ſpuſchćiło.

Rußowſka. Po pſchikładze Franzowſkeje ßo ſkožujo ma ruſke knjeżeŕſtwo wotpohlad, ſchulſkich hólzow wojeŕſzy wuwućićˀ dacˀ. Dokelž je też w Ruſkej kóždy muźſki k wojeŕſkej ßłużbje, hdyž je k tomu khmany, nuſowany, maja ſa wużitne, ſo by ßo młodoſćˀ hižo ſ cžaßom na wojeŕſtwo pſchihotowała. Schuleŕſke bataillony budźa ſ tſĕlbami ſtareho ſyſtema wobrónjene.

Balkan. W Konſtantinoplu je ſkónczˀnje konferenza wotpóßłanzow wulkomóznaŕſtwow w hromadu ſtupiła, ſo by wuradźała, na kajke waſchnje-ma ßo ſtary porjad na Balkanje poſtajićˀ. Kral Milan je ßo bjes tym ſe ßwojim wójſkom dale k bołharſkim mjeſam pſchibliżił a jo pſchi nich naſtajał. Kóždy wokomik móże ßo wójſko do Bołharſkeje walićˀ, na jenym mĕſćże ßu ßamo hižo ßerbſzy wojazy mjeſy pſchekrocžiwſchi jenu bołharſku wjeß wobßadźili. Sſerbſke knjeżeŕſtwo njeby ßebi ſwažiło, njedźiwajo wotradźenja wulkomóznaŕſtwow, Bołharſku ſ wójnu ſtrachowacˀ, hdy by Awſtrija krala Milana potajnje k wójnje pſchećiwo Bołharam njeſchćuwała. Awſtrija chze na tajke waſchnje Sſerbow wot ſtareje Sſerbije ſdalenych dżeržećˀ. Wona ßo pjecža ßama na to mĕri, Sſerbiju wobßadźićˀ, hdy by wójna bjes Sſerbami a Bołharami wudyriła. Wudawajo, ſo chze Sſerbiju a Bołharſku ſmĕrowacˀ, by ßo Sſerbije na podobne waſchnje ſmozowała, kaž je w ßwojim cžaßu Bołharſku a Herzegowinu Turkowſkej wutorhnuła. Toho dla też Ruſka, kotraż ßwój politiſki wuliw na Balkanje pſches Awſtriju pohrożeny widźi, Sſerbiju wot wójny wotdżerżećˀ pyta. Ruſki połnomóznik Perſiani je ßerbſkemu knjeżeŕſtwu ſjewił, ſo by Ruſka hnydom Sſerbiji wójnu pſchipowjedźiła, hdy by ßo ßerbſke wójſko do Bołharſkeje dako. Sſo. nadpada Sſerbow bojo, ßu Bołharjo rucže nimale ßwoje zyłe wójſko ſ połodniſcheje Bołharſkeje ſcžahnuli, ſo by Sſerbam wobßadźenje bołharſkich krajinow wobarało. Na hłowu a na ſchiju ßo mjeſy wobtwjerdźuja. Na mĕſtnach, hdyž ßo njepſchećˀel ſadżerżećˀ hodźi, ßo wo dnjo a w nozy wot wjele tyßaz dźĕłacˀerjow hrodźiſchcža naßypuja. W pólnej bitwje ßo bołharſke wójſko ſ wuwućenym ßylnym ßerbſkim mĕricˀ njeſwĕri, duż chze nawal Sſerbow ſady hrodźiſchcžow a twjerdźiſnow wotcžakacˀ. Njedźiwajo wſcheje njehody a cžĕßnoſcžow, do kotrychž je Bołharſka pſchiſchła, wjerch Alexander ßwoje politiſzy njeroſumne njepſchećˀelne ſadżerżenje pſchećiwo Ruſkej pſcheměnik njeje. Njeſpokojnoſcˀ Ruſkeje ſ nim toho dla pſchezo bóle roſcże. Woßebje je ßo ruſke knjeżeŕſtwo roshoriło, ſo je ßo wón wo ruſkich offizˀerach, kotrychž je zaŕ po wudyrjenju revoluzije ſ bołharſkeho wójſka do Ruſkeje wróćžo ſwołał, w hanibnym ſmyßle wuprajił. Zaŕ je, hłuboko rosnjemdrjeny nad tym, wjerćha Alexandra, kotryż bĕ w liſćinach ruſkeho wójſka ſa generalneho lieutenanta ſapißany, ſ liſćinow wumaſnucˀ dał a wjerćhej ſ dobom mĕjećˀelſtwo 13. bataillona ruſkich tſĕlzow wotewſał. Po tutym ſakroczenju, kotreż wjerćha Alexandra ßmjertnje na cžeſćži ſrani, żane wujednanje bjes nim a Ruſkej wjazy móżno njeje.

Ssmykarjowy ßyn.

Powjedanczko ſ namjeſnych krajow.

(Pokracžowanje.)

Bĕ cžmowa deſchćikowa nóż, wĕtſik wujeſche po dalokej runinje, tu wjeſche ßo dołhi rjad mużow, ſchitzy ſ wjetſchimi abo mjeńſchimi mĕchami na ramjenju, mjelczo a ſpĕſchnje po lodże pſches Lóbjo. Lód pſches cžopły wĕtſik tajo tu a tam praſkaſche, tola bĕ hiſchćże kruty doſćˀ, ſo tu cžežu njeßeſche. Pſchekrocžiwſchi lód wijachu ßo kedźbliwje na brjoſy pſches wyßoku ßycžiſnu a wuſtupichu hakle na kraj, hdyž bĕ wjednik w prĕdku wokomik kedźbliwje poßkuchał a ßo pſcheßwĕdcžił, ſo żadyn ſtrach bliſko njeje.

„Je wſchitko cžicho, ja ßym jich na wopaczˀnu cžĕŕ dowjedł, ale nĕtko jeno ſpĕſchnje, prjedy hacž ſmylku ſpóſnaja“, napominaſche wjednik, a mjelczizy khwatachu mużojo pſches cžĕmnu nóż. Na dobo ſaſta wulki trodlaty poß, kotrehoż wjednik na powjaſu wjedźeſche, a poſbĕhnu nóß wijo do powĕtra. „Cžiſche, cžiſche!“ rĕczˀeſche wjednik k pßej, a poß ani njeſamórcža, runjež bu ſ kóždym wokomikom njemĕrniſchi. „Cžiſche, cžiſche“, woſpjetowaſche wjednik pßa krucže k ßebi ſcžahujo a ſ wuchom ßo na ſemju lehnuwſchi poßkuchaſche. Na dobo ſpĕſchnje poſkocži: „Woni du ſ pĕſkoweje hórki k nam dele, najſkerje ßu wſchitzy hromadże; halo! ſkoku, ſchtoż nohi ſamóża, do doliny!

Roberto a Soltonje, dajtej ßwojej mĕchaj jow, woſtańtej trochu ſady, a ſawjedźtaj ſaſtojnikow na wopaczˀnu cžĕŕ; wamaj njemóża niczo cžinićˀ, hdyž żanych tworow njenamakaja; pokażtaj ßo jim a potom cžĕkajtaj do bahna. Tak, — a nĕtko ſpĕſchnje dale!“

Korczˀmaŕ, pſchetoż to bĕ tón wjednik, wotewſa tymaj dwĕmaj mużomaj jeju mĕchi, a khwataſche ſkoku do prĕdka, druſy ſa nim.

Bóle a bóle bliżachu ßo ſaſtojniży, kaž ßo ſdaſche, bĕchu hižo ßmykarjow pytnuli, tu ßo ſady nich na dobo ßylnje ſahwiſda, ſaſtojniży pſches to ſamyleni wobrocžichu ßo do toho boka, hdżeż bĕ ßo ſahwiſdako, a buchu tak wot teju dweju ßmykarjow na wopaczˀnu cžĕŕ k bahnej ſawjedżeni. Jeno jedyn njeda ßo pſches te hwiſdanje ſawjeſćˀ, ale bĕżeſche ſa tej cžrjódu ßmykarjow. Hižo ſpóſnawaſche njedaloko jich cžĕmne poſtawy, tu ſawoła ſa nimi: „halt!“ tola ßmykarjo cžĕkachu dale; w ßamym wokomiku ſabłyſknu jeho tſĕlba a ſuk roſlĕhaſche ßo po ſchĕrokej runinje. Bjes toho ſo by ßebi cžaßa wſak, ßwoju tſĕlbu ſaßo nabicˀ, ſpĕchaſche ſa ßmykarjemi, kotſiż ßo k korczˀmje bliżachu; ſaſtojnik myßlo, ſo budźa w korczˀmje ßo ſkhowacˀ, nadźijeſche ßo tak jich cžim wĕſcžiſcho popadnucˀ. Na dobo pak wobrocži ßo jedyn ſe ßmykarjow na njeho wobarajo ßo ſe ßwojim ßylnym ſe żeleſom wobbitym kijom. S teßakom w ruzy wali ßo ſaſtojnik na njeho, hižo bĕ móznu ruku ſ teßakom poſbĕhnuł, tu trjechi ju cžežki kij, kaž ſlemjena woßłabnu ruka a teßak wupadże na ſemju. Tola ſaſtojnik njeſhubi ßwoju khrobłoſcˀ, ſpĕſchnje do prĕdka ſkocžiwſchi hrabnu ßmykarja ſ lĕwej ruku ſa wutrobnjo. Khwilu wojowaſchtaj mużej mjeſ ßobu, na dobo padnuſchtaj wobaj k ſemi, ſemja ßo puſchćeſche a mużej padnuſchtaj nimale pjecˀ łóhcži hłuboko.

W prĕnim wokomiku ſtróżelow bĕſchtaj ßo puſchćiłoj; tola ſaſtojnik, lĕdma bĕ ſaßo dno ſacžuł, poſkocži ſ nowa, ale w tym ßamym wokomiku wupſchimachu jeho ßylne ruzy a winuchu jeho k ſemi, nad hłowu poſbĕżechu ßo ßylne kije.

„Halt! do ſady! woſtajcże jeho!“ poruczˀeſche korczˀmaŕ, tych muži na bok nuſujo a tomu ſaſtojnikej ſe ßwĕzu do woblicža ßwĕcžo. — „Schcžĕpanje!“ wuraſy ſaſtróżeny.

Saſtojnik, kaž ßo ſdaſche, ſnajeſche tutón hłóß, poſbĕhnuwſchi hłowu pohlada korczˀmarjej do woczi; ſkożiwſchi woczi do bokow, widżeſche ßo w podſeńſkej khowanzy, kotraż bĕ pſchi ſcžĕnach ſ tworami napjelnjena; cžĕmni, njeluboſni mużojo ſtejachu a tłocžachu ßo wokoło njeho, — wón bĕ woßrjedż ßmykarjow. Spóſnawſchi to roshori ßo ſ hnĕwom a chżyſche ſtanucˀ, tola ßylne ruzy jeho k ſemi tłocžachu.

„Tón dyrbi wumrjecˀ“, ſabórcža jedyn ſ tych cžornych muži hrożo ſe ßwojim kijom; tola korczˀmaŕ pſchiſkocži: „Halt! njeſważ ßo nichtó jeho wobſchkodźićˀ, wón je ſ mojeje krwe, to je mój ßyn, wón njebudże pſcheradnik ßwojeho nana.“

Młody muż bĕ nĕtko ſtanuł a njebojaſnje ſtejeſche mjeſ nimi. „Waß wſchĕch chzu do kłódy ſahnacˀ, ja waß ſnaju a nĕtko mi njedyrbicže cžeknucˀ.“

„Tak!“ ſawoła korczˀmaŕ ßmĕjo, „chzeſch ty ßwojeho nana też do kłódy ſahnacˀ, chzeſch ty też mje pſcheradżićˀ, hólcže, chzeſch ty to wo prawdże cžinićˀ?!“

Jedyn wokomik ſdaſche ßo młody ſaſtojnik, kaž by dwĕłował, tola bórſy wuraſy krucže: „Też tebje pſcheradżu, też tebje! Ty ßy mje hanibnje ſjebał, ja ßym to mojej winowatoſći a mojej pſchißaſy winowaty.“

„Po tajkim to chzeſch ty wo prawdże cžinićˀ, hólcže?“ wotmolwi korczˀmaŕ. „Ty chzeſch ßwojeho nana pſcheradżićˀ, praj, chzeſch ty to wo prawdże cžinićˀ?“

„Ja budu cžinićˀ, ſchtoż moja winowatoſćˀ żada“, wotmolwi ſaſtojnik ſ krutoſcžu.

„Dobre, derje, ſo to prajiſch“, ſnapſchećiwi korczˀmaŕ; „a my budżemy cžinićˀ, ſchtoż ſtaroſćˀ wo naſche żiwjenje żada.“

S nowa tłocžachu ßo ßmykarjo wokoło njeho a hrożachu ſe ßwojimi kijemi, tola korczˀmaŕ jim wobaraſche. „Schtóż ßo jeho dótknje, tón wumrje pſches moju ruku“, ſawoła roshorjeny; „ja njechcham ßwoju ßamßnu krej pſchelecˀ, ale budźcże bjes ſtaroſcže, je hiſchćże druhi ßrĕdk, ſo móżemy jeho ert ſamknucˀ. Myßlicže traſch, ſo budże jeho hłóß ſ mojeje pinzy hacž na ſemju doßahnucˀ? myßlicže traſch, ſo jeho tam nĕchtó namaka? Tam móżeſch ßo hinak roſmyßlicˀ, mój hólcže“, wobrocži ßo k ßwojemu ßynej; „tam tebi hižo druhe myßle pſchińdu, a ja tebi praju, ſo prjedy ßwĕtły dżeń njewohladaſch, doniż njebudżeſch hinak ſmyßleny, ſcže ſ tym ſpokojom?“ praſcheſche ßo ßmykarjow.

Czi cžmowi mużojo drje jemu wótſje napſchecžo njerĕczˀachu, tola jich njeſroſumliwe bórczˀenje bĕ ſnamjo, ſo ßo jim ßmjercˀ wĕſcžiſcha ſdaſche, hacž korczˀmarjowa pinza.

Mjelczizy bě mkody sastojnik nanowe zkowa zkyschak; zane zkowo njepschinźe s jeho erta, tola krucze wosta wón pschi zwojim wotmyzlenju. S mozu pschimnuchu jeho nekotsi muzojo a wjedzechu jeho po dołhej wuskej khódbje dale; skónczinje dóńdzechu k zylnym zelesnym durjam, korczmar wotamknu je s kluczom a zunu zwojeho zyna do czmoweje pinzy.

„Wostajcze mje s nim khwilu zameho", dzesche k tym muzam, samknu potom durje sa zobu a stupi k zwojemu zynej, s latarnju jemu do woblicza zwěczo. „Je to hischcze twoja wola, so chzesch naz pscheradzicz a zwojeho nana do kłódy sahnacz?" prascheschе zo.

Ssyn njewotmolwi niczo.

„Tu, wobhladaj zebi tutu pinzu", dzesche dale s latarnju do bokow zwěczo; „hlej tute zylne scźeny, hlej tute tolste murje, a byrnjez by je tez roskłamak, njeby hischcze zwobodny byk, ale hischcze pjatnacze kóhczi pod semju. Hlej tute durje, myzlisch trasch, so by je roskłamacz mógk? Ja tebi praju, tu zedzisch wěscźischo, hacz w kłódze; tu njemózesch czeknucz, a ja zym tebi prajik, so prjedy zwětky dzeń njewohladasch, doniz njebudzesch hinak smyzleny; a ja budu to dzerzecz, hólcze, ja budu to dzerzecz, a byrnjez dyrbjak ty dzezacz lět tu deleka zedzecz. A nětko praj, zy zo hinak rosmyzlik?"

S czmowym wóczkom hladasche zyn nanej do wocži, tola tón zo jemu jenoz změjesche.

„Wotmolw, hólcze, praj, schto chzesch czinicz?" rěczesche skónczinje korczmar dale zyna sa ramjo torhajo, tola tón zo wot njeho wobrocźi a njewotmolwi niczo.

„Dobre", dzesche korczmar dale; „chzu tebi czaz k rosmyzlenju dacz, a sa schtyriadwazyczi hodzinow chzu zo cze sazo wopraschecz." Prajiwschi wuńdze s durjemi won a samknu je wonka se samkom a s ryhelemi. (Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Sańdzenu wutoru mějesche „Budyska bjezada" zwójbny wjeczor se spěwanskim konzertom. Bjezadziny měschany khor pschednoscheschе wjazore schtyrihłósne spěwy; se solopartijow chzemy spomnicz na dwojospěw „Hdy bych ja była rózicźka", pschednoscheny wot knjezny Rückertez s Budyschina a k. Kolcha se Zidowa, a na „Ach moja hola, ty selena," spěwany wot k. Kolcha. Dale swjezeli knjezna Schoberez s Budyschina pschitomnych s hru na pianje. Po konzercze běchu reje. — Wobzarowacz mamy, so bě zwójbny wjeczor tak zmadnje wopytany.

— Wutoru 27. oktobra je w Budyschinje knjes cand. theol. Mikławsch Zur s Worklez zwoje wědomostne pruhowanje kaz tez zwój synodalny examen khwalobnje wobstak. Ssměmy drje zo toho dla nadzijecz, so budze znadz wón tola hischcze do hód na měschnika wuzwjeczeny.

— Wobarnujcze woheń psched dzěczimi! Na tole warnowanje sroscźeni Bohu zel njekedzbuja, hacz runje czasto zkyschimy, so je zo tu a tam woheń wot dzěczi sakozik. Woheń, kotryz je zo pjatk tydzenja na tudomnej wyzokej hazy saparak, naz s nowa napomina, so zo dzěczi k wóhnjej puschczecz njezmědza. W wobydlenju herza Wernera tam bě tsilětna holczka, kotruz běchu s jejnej mkódschej zotsiczku do jstwy sawrjeli, wokoło khachli hrajkajo s nich wuhlo swuczahaka. Woheń na hromadu tschěskow padze a zo wot tam na jene kozo rosschéri. Na wulke sboze zo wot wonka wóhnja dohladachu a jón, samknjene durje pscherasywschi, wuhaschachu.

S Kubschiz. Na njewschědne waschnje je zebi sańdzenu póndzelu mandzelska tudomneho khězerja Rychtarja ziwjenje wsacz spytała. W njewobkedzbowanym wokomiku zebi wona s britwju brjuch rosrěsnu. Bórsy po skutku ju pschipadnje namakachu a hnydom po lěkarja pózłachu. Tón ranu saschi a zonje zo tak psches spěschnu pomoz ziwjenje sdzerza. Po wschěm sdaczu zu Rychtarjowu czezke myzle k zamomordarstwu pohnuke.

S Konjez pola Porschiz. Pschi dzěle na zykanjowej maschinje dyrbi człowjek jara wobhladniwy bycz, hewak jemu prjedy, hacz zo dohlada, nóz jedyn abo wjazy porstow wotrubnje. Njesboze, kotrez je zo tu tele dny stako, s nowa sa warnowazy pschikład zkuzi a k kedzbliwosczi napomina. Tudomny kubler Langa zo pschi zykanju nětkat pschehlada; wón s ruku nozej blisko pschińdze a w tym zamym wokomiku bě tez palz wot ruki wotrubnjeny.

S Wětrowa. Hdyz 10. novembra 1883 schtyristałětny jubilej Lutherowego naroda po zykej semi, tak daloko hacz evangelsko-lutherszy kschescźijenjo bydla, zo zwjeczeschе, zo tez k domnjeczu na tutón wazny zwjedzeń na wjele městnach schtomiki zadzachu, zo kamjeńtne pomniki stajachu, haj zamo wulkotne twarby Bozich domow zo wuwjedzechu, hischcze dzenza zo twarja aba tola dotwarjeja. Tez nascha wjeska bě spomnjeny dzeń rjanu lipku zadzika, kiz nětko rjenje roscze a mlodostnje zo k njebjezam posběhuje. So by pak spomnjeny schtomik njewobschkodzeny wostak, nětkti hospodarjo nascheje wzy na myzliczku pschińdzechu, jón wobhrodzicz. Tale myzliczka bu tez hnydom wot druhich pschijata, gmejnski prjódkstejer naspomnjenu nalezność do rukow wsa a zyke wuwjedzenje swólniwje wobstara. A tak je nětko tutón dopomnjeński schtomik s kamjenjemi wobhrodzeny a zrjedz tutoho wobhrodzenja wot jeneho rěsbarja s Budyschina dzěkany je kamjeńtny pomnik stajeny, kotryz na jenej stronje pomnikowe wotpohladanje w němskej rěczi wosjewja. Na druhej stronje je scźěhowaze zerbske napizmo: Hisće za sto lět b'dże swěcźić jara rjenje mjeno Luthera, dokelz jeho wulke dźełło je w Bożej rucy było. Na reformazijskim zwjedzenju mějesche zo nětko naspomnjeny pomnik k tomu wotpohladej, kotremuz je stajeny, zwjedzeńszy postajicz. Lipa a pomnik běschtaj s wěnzami a pletwami bohacze wupyschenaj. Popołdnju w 3 hodzinach pschicźezechu zobustawy nascheje gmejny w zwjedzeńskim czahu na zwjedzeńske městno. Tez wjele druheho luda s wokolnych wzow běsche zo seschło. Khěrlusch: „Jed'n twjerdy hród je nasch Bóh zam" zo saspěwa, pschewodzany wot naschich wozadnych posawnistow. Gmejnski prjódkstejer k. Libsch dzerzeschе zwjeczeńsku rěcz a skónczinje wschitko Bożemu hnadnemu schkitowanju poruczi. Młodzenz S. czitasche khěrlusch s 11. czizka Mizionskeho pozoka, khěrlusch: „Njech Bohu dzakuje" zo wuspěwa a czichi wótczenasch wobsanknu zyku zwjatoczinosc. Nascha gmejna běsche wschitkim, kiz zo na zwjedzenju wobdzělichu — tez zusym — czělne wokschewjenje poskiczika, sa czoz zo ji tez tudy sjawnje dzak wupraji.

S Njezwaczidła. Budysko-Rakeczanski wozobowy pósť, kiz wschědnje po dojědzenju pozlednjeho Drazdzanskeho czaha (wjeczor wokoło 11 hodzinow) s Budyskeho dwórnischcza wotkhadza, jěsdzi nětko wot 1. novembra psches Njezwaczidło a Scheschow do Rakez a wrócza zo rano bórsy po 6 hodź. s Rakez psches Njezwaczidło do Budyschina. Sa wóndanischu prěnju póstnu jěsbu rano běchu w Njezwaczidle wschelake wupyschenja sczinjene, a póstny wós zam, konjej a pohoncz buchu tehdy tudy zwjedzeńszy wudebjeni, pschi czimz wulka czrjóda pschihladowarjow se zwojej pschitomnosczu wopokasowasche, s kajkej wjeselosczu zo ta nowa póstna naprawa wot naz wita. Póstna agentura je pola korczmarja Schedlerja. Wo te nowe póstne naprawy ma wulke sazkuzby Njezwaczilski majoratny knjes, hrabja Peralta-Renaud-Riesch, kiz je wo tu nalezność wjazy krócź rosprawy do Drazdzan pózłał a hewak tez na zwojich lezomnosczach póstowu pucź hacz na Rakeczansku drohu wutwaricź dał.

— Ssrjedu 4. novembra běsche na tudomnych wikach tónle skót na pschedań: 494 howjadow, 96 zwini a 190 prozatow.

S Wulkeje Dubrawy. Sańdzenu njedzelu 25. oktobra wotdzerza nasche khorych podpjeraze towarstwo zwój pjatoletny salożeński zwjedzeń w tudomnej Frenzlez korczmje. Hdyz běchu zo towarstwowe zobustawy pschi rejach sawjeselili, dzerzeschе nasch gmejnski a zyrkwiny prjódkstejer, kubler Jan Frenzel, powitansku rěcz a zławjesche 3krócźnje s hudzbnym pschewodom na towarstwo a jeho dalsche roswiwanje, kaz tez na towarstwoweho pschedzydu sa jeho wustojne a njeprózniwe nawjedowanje. Potom dzerzeschе pozlednik nascheho zerbskeho lutherskeho knihowneho towarstwa, Gusta Hataz s Makeje Dubrawki, scźěhowazu zerbsku rěcz: „Czesczene zobustawy nascheho khorych podpjerazeho towarstwa! Kiz my dzenza pjatoletny salożeński zwjedzeń zwjeczimy, pschi tutej składnosczi s dzakom na to nětk s Boha sańdzene towarstwowe léto nasad zhladujemy. We nim je zo nasche towarstwo saso psches wjele nowych zobustawow pschisporiko, tak so jich licźba nětko se 118 wobsteji, bjes kotrymiz zmy w tutym towarstwowym lěcze 37 khorym podpjeru wudzělili. W tu khwilu mamy 770 hr. 65 np. w towarstwowej pokładnizy zbyka. — Hacz runje zu tez nasche towarstwowe wobstejnosczе sa naz jara swjeselaze, dha wschak po druhej stronje s wutrobnej zelniwosczu a dzělbraczom spominamy, so je w tutym lěcze zmjertny jandzel tak złuboko do nascheho towarstwa sastupił a wot naz wotwjedł nascheho nam njesapomniteho hosczenzarskeho nana Jurja Frenzla. Tutón běsche zobu jedyn s tych 13 muzi, kotriz zmy my tudy psched 5 létami tehdy hischcze pod pschikrytej nadziju nasche towarstwo salożili. W jeho domijnje tudy je nasche towarstwo zyły czaz zwojeho wobstacza hacz dotal darmotny pschebytk wuzywało, a sa to pschiwołam dzenza w mjenje zyłeho towarstwa njeboczicźkemu wutrobny dzak do rowa. — Łohka budź jemu, o semja na Klukschanskim pohrjebnischczu! Nam pak, kiz my hischcze tu na drózy tych zziwych pschebywamy, budź wědomne, so s naz tez w nowym towarstwowym lěcze jedyn abo druhi do tamneho ziwjenja wotzal poczehnje. Knjes Hataz zwoju rěcz se zlědowazymi, wot njeho wudzělanymi hróncźkami skónczi:

Samaritskej' zmilnosczе schtom pak, kiz my
Sa czeŕpjaze człowjestwo tu zadzili zmy,
Njech do wschoh' zo pschichoda jeleni praj',
Tón Knjes chzył rjez k tomu zwój Hamjeń a haj,

So bychu niz jeno, kiz ziwi nětk zu,
Ně, ale tez pósdnischi pschichodni tu
Pod jeho khłódk hischcze zo skhadzowali
A w hubjenstwach podpjeru dostawali,

Hdyz dawno we rowje my budźemy spacz
A k hinitom' próchej a k popjelej tłacz,
Hacz sazwita ranje tej' wěczinosczе nam,
So w rjeńschim zo towarstwje witamy tam.

S Kukowa. Knjes Jurij Schewczik, hacz dotal ſ wuczerjom w Schërachowje, je ßo wot ſchulſkeje wyſchnoſcze ſa nakhwilneho wuczerja na naſche muprósdnjene ſchulſke mëſto powolał.

S Panczig. (Saposdżene.) Njedżelu 18. oktobra je ßo tu k lëpſchemu dalſcheho wudacza Sejlerjowych ſpißow ßerbſke dżiwadło pſchedſtajało. Hrajeſchtaj ßo „Pſchipady" a „Njewjeſczina nadoba".

S Wojerez. W wokrjeßu prënjeje (Wojerowſkeje) kompagnije ſmëja ßo lëtuſche kontrolne ſhromadżiſny ßlëdowaze dny: 21. nov. dopołdnja w 9 hodż. w Delnim Wujesdże; 21. nov. popołdnju w 2 hodż. w Bëlym Kholmzu; 23. nov. rano w 8 hodż. w Wojerezach; 23. nov. popołdnju w 2 hodż. w Ruhlandże; 24. nov. rano w 8 hodż. w Wëtónzy; 24. nov. popołdnju w 2 hodż. w Kulowje.

S Krjebje. W naſchej wßy budża ßo w lëcze 1886 ßlëdowaze ßudniſke dny wotbywacz: 18. januara, 22. februara, 29. mërza, 3. meje, 21. junija, 27. ſeptembra, 1. novembra a 6. dezembra.

S Bórkamora. 25. oktobra tu Skorjenkez mandżelſkaj ſloty kwaß ßwjeczeſchtaj. 5 dżëczi a 29 dżëczi-dżëczi jeju k pożohnowanſkej ßwjatoczноſczi do rjenje wupyſcheneje kapalnje pſchewodżeſche. Jedyn ßyn wobſtarneju mandżelſkeju je w Amerizy, w mëſcze Baltimorje, żiwy, ſ wotkel je ſtarſchimaj k jubilejſkemu dnjej ßwjedżeńſke dary pößkał.

S Mużakowa. Pſchi wólbach do krajneho ßejma je ßo tu 5. novembra ſa barona ſ Liliencron 250, ſa dr. Andräa 179, ſa rytmiſchtra ſ Götz 109 a ſa Vollprechta 21 hłoßow wotedało.

S Khoczebuſa. (Br. Z.) Sſerbſke roswuczowanje tych gymnaſiaſtow, kiż chzedża ßerbſku rëcz wuknucz, je knjes wyſchſchi farař Broniſch tudy pſchecżelnje na ßo wſak. My ßo wjeßelimy, ſo budże tón muż, kiż ßo na kóżde waſchnje ſa duchowne ſboże Sſerbow ſtara, pſchichodnje tez ßobu ſa to ſkutkowacz, ſo budża ßo ßerbſke fary pola Delnołużiczanow ſaßo czim lëpje ſe ßerbſkimi duchownymi wobßadżowacz móz.

S Łukowa. We wßy Piznje w naſchim wokrjeßu w nozy wot 15. k 16. oktobrej dżowka wowczerja Wildenhaina potajnje njemandżelſke dżëczo porodżi. Hnydom po tym wona dżëczo do wodoweho bowa na hłowu ſtaji a na to czëło w ſahrodże ſahrjeba. Dżëſczowu mordarku ßu ſajeli, a tez jeje macz, dokelż je ſamjelczała, ſo je jeje dżowka dżëczo porodżiła. Ssudniſke wobhladowanje czëła je pokaſało, ſo je ßo dżëczo żiwe narodżiło.

S Kalawy. We wßy Zwëtowje w naſchim wokrjeßu wóndano tamniſcheho korczmarjowa ßłużobna dżowka duzy po pucżu k babje dżëczo porodżi a je na mëſcze ſadaji. Bórſy na to ju ſajachu.

Wußudżenja.

Powołanſka komora. Hdyż bë ßo loni 1. haprleje bróżeń ſwudowjeneje żiwnoſczerki Roſiny Schmeißeroweje w Tradowje wotpaliła, ßo wo wßy powjedanje rosſchëri, ſo je Schmeißerowa ßama woheń ſakożiła. Ssamo Schmeißerina ßotra, Lejna Natuſchowa, bë ßo pjecża napſchecżo mandżelſkej tamniſcheho gmejnſkeho pſchedſtejicżerja w tymle ſmyßle wuprajiła. Schmeißerina, kotrejż ßo kſchiwducżinjazy wurjek jejneje ßotry pſchinjeße, Natuſchowu toho dla wobſkorżi. Kamjeński ławniſki ßud na to Natuſchowu czeſczeranjenja dla k 25 mk. pjenjeżneho khoſtanja ſaßudżi. Tola ta ßo ſepjeraſche, ßo pjenjeżnemu khoſtanju podcżißnucz a ßo na druhu inſtanzu wobrocżi. Pſchi nowym pſchepytanju wëzy ſpósnachu, ſo jedyn ßwëdk ſa dopokaſmo winy njedoßaha, a toho dla Natuſchowu wuwinichu. — Skórżba Hodżiiſkeje wóhnjoweje wobory pſchecżiwo żiwnoſczerjej J. F. H. Steglichej dla kſchiwducżinjenja ßo pſches woboſtronſke wurunanje wujedna.

Přilopk.

* Spodżiwna wëz ßo wóndano w wojerſkej hojerni w Drażdżanach ſta. Tam lëkarjo wojaka wobhladowachu, kotryż ſkorżeſche, ſo jeho w dżaßnach kała. Pſchi nadrobnym wobhladowanju dżaßnow ßo pokaſa, ſo nëſchto worzlowe w nich tczi; a ſchto wyſchſchi lëkař dr. Jacobi ſkónczнje won wucżeże? Poł wotlemjeneho nożoweho brjenka. Wojak ßam ßo nad tym mjenje njeſpodżiwaſche, hacz lëkarjo, kotſiż wokoło njeho ſtejachu. Hdyż ßo nëtko wojaka praſchachu, kak dha je tale ſpodżiwna wëzka do jeho dżaßnow pſchiſchła, ſhonichu, ſo je wojak pſched 13 mëßazami w Miſchnje w pukach był, pſchi czimż ßu jeho ſ nożom do ſchije kłóli. Potom je nëſchto czaßa w hojerni poleżał, ſ wotkelż pak ßu jeho bórſy jako wuhojeneho puſchczili. Po tajkim je wojak ſtraſchnu wopomnjenku na tamne puki pſches lëto ſe ßobu noßył. Kajki ſtrach je jemu to ſtajnje hroſył, je ſ toho widżecz, ſo wótroſcz brjenka runje pſchi hłownej żile leżeſche. Kóżde ſranjenje żiły pak by wojakej wëſtu ßmjercz pſchinjeßło.

* W Lipſku bëſche wuj Barlinſkeho ſpediteura Falkenberga wumrjeł, wulki dżël ßwojeho 400,000 mk. wucżinjazeho ſamożenja ßwojej hoſpoſy a jeje pſchiwuſnym wotkaſawſchi, tak ſo ßo na jeho pſchecżelſtwo wjele mjenje pjenjes dóńdże, hacz tuto wocżakowaſche. Falkenberg bëſche toho dla tak hnëwny, ſo pſchi pohrjebje njebocżicżkeho w Lipſku duchownehо w cżëlnym prëdowanju wjazy krócz na njehańbicżiwe waſchnje moleſche a ſkónczнje w mëſto kwëtkow, kotrez ßo jemu poſkicżichu, wulki twjerdy hruſł na kaſchcz cżißnu prajizy: „Jow maſch moje poßlednje, ßlëpzo!" Krajne ßudniſtwo w Lipſku Falkenberga na to k jaſtwu na bërtl lëta ſaßudżi, a khëżorſtwowe ßudniſtwo w Lipſku ße tónle wußud wóndano wobkrucżiło.

* Kak jara mamy ßo ſ petrolejowymi lampami na kedżbu bracz, ßlëdowazy njeſbożowny podawk ſ nowa wucżi. Dwë holczży, jena 17, druha 18 lët ſtara, ßwojej pſcheczelniży njewjeſczinſke ſchaty ßedżo ſchijeſchtej. To bëſche wjeczor, a na blidże pſched nimaj ßo petrolejowa lampa ßwëczeſche. Na jene dobo ta 18lëtna mjelczo ſtanu a ßwoju towarſchku, ſo by ju ſtróżiła, wot ſady do ramjenja ſtorczi. Pſchi tym pak ßo blido ſatſchaßnu, lampa dele padże, a petrolej, kotryż bëſche ſ rosbiteje lampy wubëżał, ßo ſapali. Wuſtróżanej holzy chzyſchtej petrolej wuhaſchecz; pſchi tym pak ßo jeju draſta ſapopadże. Na jeju kſchiczenje ludżo pſchibëżachu, kotſiż bórſy płomjenja podußychu. Ssylnje wobpalenej holczży buſchtej do hojerńje dowjeſenej, hdżez ſtarſcha wot njeju, kotraż bëſche na wſchëm njeſbożu wina, naſajtra wumrje. Lëkarjo maju mało nadżije, ſo ßo jeje towarſchzy żiwjenje ſdżerżi.

* Jeni knjeża w Liegnitzu bëchu ßebi na Jana holzu pſchiſtajili, kotraż bëſche dotal w Wrótßławju ßłużiła; w jeje wopißmach ſtejeſche, ſo je holza ſpuſchczomna, woßebje pak, ſo je ßwërna a ſprawna. Na nowej ßłużbje pak ßo bórſy pokaſa, ſo je holza njeßwërna; ſa krótki czaß bëſche ßwojich knjezich wofpjet wobkradnuła. Nëtko holzyne nowe knjejſtwo pſchecżiwo Wrótßławſkemu ſkorżeſche, a tuto bu wot ßudniſtwa ſaßudżene holzynemu nowemu knjejſtwu wſchu ſchkodu ſarunacz. Tutón podawk ſ nowa wucżi, kak nuſne je, ſo knjejſtwo ßwojim ßłużobnikam cżiſtu wërnoſcz do wopißmow napißa. Hacz ma ßo ßłużobnik ſa nëkajke pſcheńdżenje khoſtacz abo niż, to potom pſchezo hiſchcże w mozy knjejſtwa leży.

* Wjedrowje pjany je tamón ſchewz w mëſcze Erlangen bycz byrbjał, kotryż bëſche ßebi wóndano w nozy na kolije żeleſniży ſalëſt, hdżez jeho nózny czaß pſchejëdże. Pſchi tym bu jemu prawa ruka pſchi ramjenju wotjëdżena. Niczo wo ßwojim njeſbożu njepytnuwſchi ßo pjany domoj motaſche a ßo pſched khëżnymi durjemi na drohu wali, hdżez jeho ſa nëkotre hodżiny namakachu. Hakle hdyż jeho do domu dowjedżechu, ſa tym pſchińdżechu, ſchto je ßo ſ nim ſtało. Woprawdże dżiw je, ſo ßo ranjeny mjes tym wukrwawił njeje.

* Wo hróſbnym ßamomordarſtwje ßo ſ Kupferdreh pola Düſſeldorfa piſche: Pſches njeſbożowne ſpekulazije ßwoje pjenjeſy pſchiſßadżiwſchi bëſche knihiwjednik jenych podkopkow tez pjenjeſy khorowneje pokładniży pſchekſchiwił. Ssrjedu tydżenja ßo wón direktorej ßwojeho pſcheſtupjenja wuſna a pſchiſpomni, ſo je jeho żiwjenja kónz. Bórſy na to do żehliweje pjezy ſkocżi, w kotrejż ßo mjedż ſchkrëje.

* Małe dżëczo jeneho mëſchczana w Hamburgu, kotrez bëſche pſched nëkotrymi dnjemi ſkhorjeło, ſtarſchej wóndano ſproſtnjene w kożu leżo namakaſchtaj. Dokelż ßo dżëczo wjazy njehibaſche, a niczo na to njepokaſowaſche, ſo by hiſchcże żiwjenje w nim było, mëjeſchtaj ſtarſchej ſa to, ſo je dżëczo morwe. Wſchë pſchihoty k khowanju ßo ſtachu, ale na tſeczi dżeń dżëczo ſaßo wożiwi; tak mjenowane drjewnjenje bëſche jo wobjał był. — Podobny pſchipad, ale wjele hróſbniſchi, je ßo pſched krótkim w Londonje ſtał. Małe dżëczo khowajo ſ kaſchcża kſchik ſaßkyſchachu; rucże kaſchcz ſ rowa wuſbëhnuwſchi a wëko wotewriwſchi móżeſchtaj ßebi ſtarſchej ßwojeho lubuſchka żiweho domoj njeſcz.

* Jedyn zuſy, kotryż jeno krótki czaß w Hamburgu pſchebywaſche, je ßo pſchipadnje ſ jenym tamniſchim pólzajiſkim ſaſtojnikom ſeſnawſchi w tutym wubjerneho tenoriſtu ſpósnał, kajkehoż, każ ma wón ſa to, w żyłej Europje njeje. Wón je hnydom kontrakt ſ nim ſcżinił a jeho na wuwuczowanje do Barlinſkeho konſervatorija dał. Duż móże ßo bórſy ſtacz, ſo w dżiwadłach Europy a Ameriki mózny hłóß prjedawſcheho Hamburgſkeho pólzaja ſaklinczi.

* Każ ßo cżëſkim nowinam piſche, je wóndano wulki poß dżëczo rostorhał. Wczera tydżenja jena żónſka pytnu, ſo jeje 4lëtna dżowczicżka njewſchëdnje dołho w dworje woſtawa, hdżez bëſche ßebi żyłe popołdnje hraka. Sa dżëſczom hladajo je macz w paſorach wulkeho pßa wuhlada. Njemdrje cżwaki mjaßa wot dżëſcża torhajo krwëlacżne pßyczіſko ßwój wopor ſ dobrym njepuſchczi a dyrbjeſche ßo toho dla ſatſëlicz. Kóżdy móże ßebi żałoſcz njeſbożowneje

macźerje myßlicź, hdyž skónczńje rostorhane a ſ krwju polate cźeło ßwojeho lubuſchka w rukomaj dźerżeſche.

* W Leobſchützu ßo póndźelu tydźenja jedyn 13létny hólczeź do wutrobna tſěli, dokelž wjazy do ſchule khodźicź njechaſche. Hižo dlěšſchi cźaß ßo jemu wuknjenje wjazy njelubjeſche, a wjele krócź běchu jeho do ſchule wodźicź dyrbjeli. Tſělba, ſ kotrejž je ßo hólz tſělik, je jeho nanowa. Kulka je płuza pſchedrěła a, kaž ßo ſda, w khribjecźe tcźi. Je mało nadźije, ſo ßo hólzej žiwjenje ſdźerži.

* W Satmáru měješe wóndano dźowka židowſkeho pſchekupza Schönfelda kwaß. Hdyž ßo mkodaj po kwaßnej hoſcźinje domoj hotowaſchtaj, mkody pſchekupz Juracsko, cźłowjek, kotrehož wſchudźom cźeſcźachu a wyßoko waźachu, do mkodeje žony tſěli, na cźož ßam do ßo wutſěli. Mkoda žónka njeſranjena woſta, Juracsko pak ßo na ßmjercź ſrani. S pſchicźinu ſrudneho podawka běſche to, ſo Juracsko Schönfeldowu dźowku lubowaſche, ale ßebi ju ſa žonu wſacź njemóżeſche, dokelž je wona židowka, a wón katholik.

* S italſkeho měſta Liworno pißaju, ſo ßu tam wóndano błótowy deſchcź měli. Njebjo, na kotrymž cźemne deſchcźowe mróczele ſtejachu, měješe wot ranja hacź popołdnju do 2 hodź. na cźerwjeń żołtu barbu. To ßo ludźom ſpodźiwne ſeſda; bojachu ßo, ſo móhło ßo ſemjerżenje ſtacź. Na jene dobo ßylny ſliwk měſchcźanow do domow ſacźěri. Schtoż pak ßo ſ njebja kidaſche, to cźiſta woda njeběſche, ale mutna židkoſcź podobneje barby, kajkuž běſche prjedy njebjo pokaſowało, po dróhach ßo hlinjana jucha waleſche. Tónle hlinjany deſchcź hacź do 7 hodź. wjecźor trajeſche. Naſajtra běſche njebjo ſaßo jaßne kaž hewak.

* Wěſty Majer w Pariſu je pißnu papjeru wunamakał, kotraž ßo njepali. Tajka papjera drje budźe ßo bórſy daloko a ſcěroko wužiwacź; woßebje chzedźa ſ cźěſta, ſ kotrehož ßo tale papjera dźěła, też pjenjeżne kſchinje a khamory dźěłacź, kotrež bychu wjele lóżſche a woßebje wjele tuńſche byłe, hacź żeleſne.

* W naſchim cźaßu, móżeſch rjeź, ani dnja njeſańdźe, ſo byſchtaj tu abo tam dwaj ßam a ßam na ßo njeſchkoj; jedyn duell — njedźiwajźy tudy na tak mjen. amerikanſke — je bóle krwawny, druhi mjenje; jeni ſ piſtolemi do ßo tſěleja, druſy ſ teßakami abo podobnej brónju do ßo rubaju. Pſchi tajkich krwawnych powjeſcźach je wo prawdźe ſměrowaze, njeßměmy-li prajicź: wokſchewjaze, hdyž wo duellu ßłyſchimy, kajkiž je ßo ſańdźeny měßaź w Mertolſkim dole po droſy do Monte-Karlo ſtał, hdźeż dwě żónſkej, kotrejž, ſchtoż je ßłyſchecź, wobě k wyſchſchemu towaŕſtwu ßłuſchatej, ſ kijomaj ßam a ßam na ßo dźěſchtej. Pſchewodźanej wot ßwojeju ßwědkow, toho runja żónſkeju, a wot mużſkeho lěkarja, w karjecźe hacź do měſtacźka Grimaldi dojědźeſchtej; potom zyłe towaŕſtwo pſches mały lěſk pěſchi na měſto dóńdźe, hdźeż měješe ßo duell ſtacź. Tudy ßo horza bitwa ſapocźa, kotraž pak ßo, runjeż pſchecźiwniży hroſnje jena do druheje pjerjeſchtej, ſbożownje doſcź ſkónczi: najbóle běſchtej ßo wobě mjeswocźi ſmorſkakoj. Cźoho dla běſchtej ßo żónſkej na ßo roſnjembrikej, nikomu ſnate njeje.

* Najſtarſchej klóſchtrſkej knjeżnje drje ſtej w jenym żónſkim klóſchtrje w Kijowje. Jena wot njeju je 100 lět była, druha je 112 lět.

* W Kijowje běchu wóndano 6létneho hólczeża kradnuli. Tamniſchi pſchekupz Rybakow 24. ſańdź. měß. ßwojeho ßynka k ßwojemu pſchichodnemu nanej póßła, kotryž na druhim kónzu měſta bydli. Hólczk zyły dźeń pola dźěda woſta a ßo potom domoj wróczi. Domoj pak pſchiſchoł njeje, a nichtó njewjedźeſche, hdźe je woſtał. Pytachu jeho a pytachu, też polizija ſa nim ßlědźeſche, ale wſcho podarmo. Skónczńje, na ſchwórty dźeń, k pſchekupzej ſchewz Lyßjuk pſchińdźe a rjeknu, ſo wě, ſchtó je hólczka kradnuł, a hdźe dźěcźo pſchebywa; ſa pjenjeſy wón hólczka wróczo pſchinjeſcź ßlubi. Hdyž ßo jeho praſchachu, ſ wotkel wě, ſchtó dźěcźo ma, ſchewz wotmolwi, ſo je na wikach wo tym rěcźecź ßłyſchał. Pſchekupz wo poliziju póßła, na cźož pólzajſki ſaſtojnik ſe ſchewzom dźěcźo pytacź dźěſche. Hdyž běſchtaj dołho doſcź po měſcźe pokhodźiłoj, Lyßjuk rjeknu, ſo niczo njepſcheradźi, je-li ſo jeho ſ arresta njepuſchcźa. Duž jeho bjes polizije ſ pſchekupzom ſa dźěſcźom póßłachu. Nětko ßo Lyßjuk ſ hólczkowym nanom runy pucź k ßwojemu ſnatemu, ſchewzej Konſerſkemu, poda, hdźeż też dźěcźo nadeńdźeſchtaj. Praſchany, kak je dźěcźo k njemu pſchiſchło, Konſerſki njewotmolwi. Pſchekupz ſe ßwojim ſhubjenym, ale ſaßo namakanym ßynkom wjeßeły domoj khwataſche, Lyßjuka pak a Konſerſkeho polizija hnydom ſaja a ßudniſtwu pſchepoda.

* Njedaloko jeneje ruſkeje wjeſki je njedawno ßwinjo ſchěſcź ſtow toleŕ pjenjeſ ſežrało. A to měješe ßo takle. Jenemu wjeßnemu mużej bu poruczene, do wokrjeßneje běrkownje 910 rubli dawkowych pjenjes donjeſcź. Doſtawſchi tule ſummu w papjerjanych pjenjeſach a hiſchcźe 8 mk. na pucź poßoł woboje do waczoka ſtyka, w kotrymž měješe kruch khlěba, gurki a někotre ſwarjene běrny. We wſchěch korczmach, kotrež pſchi pucźu leżachu, pobywſchi běſche poßoł hižo pjany, prjedy hacź ſe wßy won pſchińdźe. W hłubokim pucźu pſchede wßu, hdźeż ßo ßwinje paßechu, ßo wón poßynu a pſchi tym wußnu. Wotzucźiwſchi ßwojeho waczoka wjazy pſchi ßebi njemějeſche, a ſ waczokom běchu ßo też dawkowe pjenjeſy ſhubiłe. Hdźe ßu woſtałe, wo tym ßebi dołho hłowu łamacź njetrjebaſche: dobra wóń khlěba ſ kórkami a běrnami běſche ßwinje, kotrež ßo wokoło njeho paßechu, k waczokej pſchiwabiła, a ſ mjenowanymi zyrobnymi ßrědkami běchu ßebi ßwinje też te 600 toleŕ papjerjanych pjenjes ßkodźecź dałe.

* Pſched nědźe 15 létami ßu w Ruſkej wuſnawarjo noweho wěruwuſnacźa wuſtupili, kotſiž ßwoju wěru „hnéždko ſa pobożnych ludźi" mjenuja. Tole wěruwuſnacźe, kotrež ma najwjazy pſchiwißowarjow wokoło měſta Bender w Beßarabiji, je ßwoje ſpodźiwne mjeno toho dła dołało, dokelž ßebi jeho wuſnawarjo, kotſiž ßu wſchitzy burſzy ludźo, w ßwojim wobydlenju abo w ſahrodźe row wuryja, w kotrymž lěhaju, doniż jich hłód njepſchemoži; potom ßo ſ Bohom roſrěcźuja, ßo jemu ßwojich hrěchow wuſpowjedaju a ßwoje ſańdźene żiwjenje pruhuja. So by ßo jim to lěpje radźiło, ßo row ſ drjewjanym wěkom ſawodźewa, w kotrymž ßu durje k wona nutſkłażenju. Duž woni w rowje leża, kaž w kaſchcźu, a bychu ßo ſadußycź móhli, njebychu-li w wěku małe ſchkałbicźki byłe. Namáka-li ßo row abo „hnéždko" w ſahrodźe, dha ßo huſta kerczina wokoło naßadźa a ßylny poß pódła na ſtraži leži, ſo by wcźipnych ludźi bliſko njepuſchcźił. Pſchiwißowarjo tejele ſpodźiwneje wěry wudawaju, ſo, hdyž ßu pſchekraßnjeni a prawje hłodu ſtradani, ßwjatych a też djabołow widźa. Druha ſpodźiwna ſtrona tychle ludźi je to, ſo ſchtoż mózno mało ſ druhimi ludźimi a też mjes ßobu wobkhadźeja; duž je jich żiwjenje podobne żiwjenju mnichow.

* Mjes mahomedanſkimi Albanzami, kotſiž běchu ßo njedawno w domje bohateho beja w měſcźe Premeti na kwaßnu hoſcźinu ſeſchli, krwawna bitwa naſta, pſchi kotrejž bu wjele hoſcźi ſabitych. Ssam kwaßny nan, Mehmed-bej, je cźeżko ranjeny; toho runja ſultanowy adjutant Aija-bej, kotryž běſche do Epira póßłany, ſo by kraj wot rubjeżnikow wumóhł. Rubjeżniży pak njemoleni dale ſakhadźeja a ßebi w tymle kraju derje bycź dadźa. Hakle pſched krótkim ßu tu dwě żónſkej rubili, pſchi cźimž muża teje jeneje ranichu, italſkeho poddana rěcźnika Jovanopulo. Na żadanje italſkeho póßłanza w Konſtantinoplu turkowſke knjeżerſtwo ſakaſa rubjeżnikow dale pſchecźěhacź a wyſchnoſcźi pſchikaſa ßo ſ rubjeżnikami ſrěcźecź, ſo żónſkej ſ dobrym puſchcźa. To też ßo radźi, a rubjeżniży jatej żónſkej njeſranjenej puſchcźichu, doſtawſchi ſa njej wyßoki wukupny pjenjes. Rěcźnik Jovanopulo pak wyſche toho wot turkowſkeho knjeżerſtwa ſarunanje żada.

Wotmolwjenje wo Draždźanach. Liſcźiny podawaju jenoż wěſte data ſ Draždźanſkich ſtawiſnow. Wo ſakożenju Draždźan wone niczeho powjedacź ujemóża, dokelž je ta něhduſcha ßerbſka wjeß (runo druhim ſtarym ßerbſkim wßam) w pſchedhiſtoriſkich cźaßach, wot nikoho njewobkedźbowana, móhł rjeź ßama wot ßo, uaſtała, a to pola pſchedhiſtoriſkeho moſta. Hladajmy ßo pſchiwěry do liſcźinow.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalſka zyrkej: Ernſt Hermann Krawſa, pſchekupz w Shorjelzu, ſ Auguſtu Hańžu Roſaliju Jeńkej tam.

Pětrowſka zyrkej: Jan Bohumił Graſ, fabrikſki dźěłacźeŕ a wobydleŕ, ſ Lejnu ſwud. Kſchidelowej rodź. Jawſchez. — Jan Ernſt Jencź, reſtawratěr, ſ Hańžu Khěžkarjez.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Wella Martha, Huga Bertrama Schmidta, ſtatneho wucźerja na Židowje, dź. — Pawoł Richard, Khorle Hendricha Emila Měrczina, fabrikſkeho dźěłacźerja na Židowje, ß. — Amalija Alma, Jana Pětſchki, murjerja na Židowje, dź. — Guſtav Ernſt, njemandź. ß. w Bórku.

Pětrowſka zyrkej: Jurij Reinhold Pawoł, Khorle Auguſta Groſche, kopernikarja a wobydlerja, ß.

Katholſka zyrkej: Jan Hermann, Jana Auguſta Riedela, dźěłacźerja tudy, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 24. oktobra: Jurja Żura, dźěłacźerja a wobydlerja, morwonarodź. ß. — Hana Khryſtiana Klawſchez, ſwud. Dießnerowa, jatmożniza, ſ Něcźina, 62 l. — 1. novembra: Jan Wanak, żiwnoſcźeŕ w Libuchowje, 64 l. 2 m. 1 d. — Bernhard Ota, njemandź. ß. pod hrodom, 1 m. 5 d.

Płaćišna žitow a produktow w Budyšchinje

30. oktobra 1885.

Žitowy dowos: 2883 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacž M	Na bursy hacž Pf
Pšeńca	7	74	8	51	7	74	8	63
Rožka	7	22	7	28	7	22	7	28
Jačmjeń	7	25	7	39	7	25	7	39
Wowš	7	10	7	40	7	10	7	40
Hroch	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka	7	8	7	50	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduschka	16	—	16	50	—	—	—	—
Běrny	1	60	2	—	—	—	—	—
Butra (1 kilogr.)	2	20	2	40	—	—	—	—
Pšeničžna muka (50 =)	7	—	15	50	—	—	—	—
Rjana muka (50 =)	7	—	10	75	—	—	—	—
Ssyno (50 =)	3	30	3	75	—	—	—	—
Sslóma (600 =)	20	—	22	50	—	—	—	—
Proßata 571 schtuk, schtuka	7	—	16	—	—	—	—	—
Pšeničžne wotruby	—	—	—	—	4	20	4	30
Rjane wotruby	—	—	—	—	4	75	5	—

(50 kilogr.)

Dražbjanske mjaßowe płaćišny. Howjada 1. družiny 60—63 mk., 2. družiny 51—54, 3. družiny 30 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 57—60 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Čelata 1. družiny 43—55 np., 2. družiny 28—38 np. po puncže rěsneje wahi.

Na pschedań je kowarnja cžišło 34 w Barcže.

Wjedro w **Londonje** 6. novembra: Deschcž.

Rucže katarrh wotbyčź, njeje tak lohko, kaž kóždy wě, kotryž ßo lohko naſymni, a tola ßo to skoro pschezo ſa krótki cžaß ſtanje, hdyž ßo hnydom lěta dołho ſnate **W. Voßowe katarrhowe pile** trjebaju, kotrež njepoßrědnje na ſahorjene ſchleimowe kóžki ſtutkujo, pschicžinu ßmorkawy, kaſchela, dybawoſcže atd. wotſtronja. Voßowe katarrhowe pile ßu dostacź w haptykomaj w Budyšchinje. Kóžda prawdźiwa tyſka ma mjeno dr. med. Wittlingera nacźišchcžane.

Kubło blisko Budyšchina ſ 32 kórzami je na pschedań pśches wjeßneho rychtarja **Philippa** w Sskonej Borschcži.

W něhduschej Schreiberez leżomnoſcži je **pjekarnja a rěsnistwo** na pschenajecže. Leżomnoſcź je tež na pschedań.

Wobkhodny agent **Dittrich** na ſchuleriſkej haßy 6 po 2 ſkhod.

Najtuńſche poßleſchcžo!

Schěre pjerje, zyle nowe, drjene, ſa ſwjeriſchne poßleſchcža, hłowaki a ſpódne poßleſchcža, tak dołho hacž ſkład doßaha, punt po 1 mk. Pjerje ßu w kóždym naſtupanju tak dobre kaž drohe běłe. Kóždu dźělbu ſa doprědne ſapłacźenje wotſcźelu.

J. Kraßa, pſchedawarnja pjerjow w Praſy-Ssmichowje w Cžechach.

Strowe kruſchwinowe drjewo

kupuje po najwyſchſchej płacźišnje

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Koſaze koże

kaž tež wſchě druhe družiny ßyrych kožow kupuje po najwyſchſchich płacźišnach, toho runja

koże k kožuchaм,

do kotrychž ženje žanych molow njepſchinjdże, pſchedawa po najtuniſchich płacźišnach

Guſtav Nancke

na garbarſkej haßy 16.

Turkowſke ßłowki

najrjeńſche a najwjetſche, kotrež ßu dostacź, porucža hiſchcže tunjo

Moritz Mjerwa

na mjaßowym torhoſchcžu, deſtillazija najlěpſchich likěrow.

Khoſej

wot najtuniſchich hacž do najlěpſchich družinow, jara derje ßkodźazy, porucža **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

= Jerje =

rjane tucžne ryby po 3, 4 a 5 np., mandl po 40, 50 a 60 np., w zykych tunach tuńſcho porucža

Hermann Klemm na bohatej haßy.

Khoſej

paleny punt po 100—200 np., **khěžorſke měſchenje** pt. po 120 np. porucža ſa něſchto wubjerne

Guſtav Poſer na jerjowej haßy.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np., 15 ſchtuk po 50 a 60 np., porucža ſa jara płacźišny hódne

Guſtav Poſer na jerjowej haßy.

Drjewowa awkzija na Drobjanſkim revěrje.

Schtwórtk 12. novembra ma ßo 114 ßuchich dołhich hromadow ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapočzatk dopołdnja 1/2 10 hodźin w Sslěnje pſchi Łupjanſkim pucžu.

W Minakale, w novembrje 1885.

Hrabinſka ſ Einſiedelſka inſpekzija.

Cžeſke pjerje!

na **Hermank** ſaßo pſchińdu a budźa po najtuniſchich płacźišnach na pſchedań. Pjerje po 1 mk., 1 1/2, 2, 2 1/2, 3 mk. Połmóſchk po 3 1/2, 4 mk. Cžiſty móſchk po 5 mk. Schite wupjerki ßu hnydom k pjelnjenju hotowe. — **Pſchedawarnja kaž hižo pſchezo w hoſcženzu k „Münchner Hof“ na hornčerſkej haßy.**

J. Kirſchberg w Frankfurcže a Shorjelzu.

E. G. Leuner na ſchulſkej haßy

porucža ßwój wulki ſkład

kučžoweho grata

ſa najlěpſche a najtuńſche dźěło wſchudże ſnate, ſ rukowanjom ſa dźerženje a prawe ßedźenje; ſ dobom porucžam wulki wubjerk

wołmjanych konjazych dekow

we wſchěch płacźišnach.

Dobre wołmjane rubiſchcža na hłowu

ma jara tunjo na pſchedań

awkzionator **Tr. A. Wällnitz** w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy.

Kóžkarnja Heinricha Langi

9 na žitnych wikach 9

porucža wulki ſkład **kožuchow** ſa žony a mužſkich, toho runja wſchě družiny **kožow** dobroczźiwemu wobkedźbowanju. Skaſanja po měrje ßo rucže a tunjo wobſtaraju.

Hugo Lehmann

22 na bohatej haßy 22 (pódla hoſcženza k winowej kicži) porucža ßwój **bohaty ſkład wſchěch družinow**

filzowych klobukow

ſa mužſkich hižo po 2 mk. / ſa hólzow „ „ 1 mk. 25 np. } hacž k najlěpſchim družinam,

židźane, tkaninowe, hońtwjerſke a dźěčźaze klobuki,

filzowe ſtupnje a tofle,

najlěpſche dźěło.

Mězy, krawaty, rukajzy, khornarje, manſchety, ſchemiſety a

pſchedeſchcźniki.

Wſchě wězy w wulkotnym wubjerku jara tunjo.

Koſaze koże a wſchě druhe ßyre koże kupuje pſchezo po najwyſchſchich płacźišnach

Heinrich Lange na žitnych wikach pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi.

Nowe hollandske jerje,

jara dobre, tučne ryby,
połne mlócznate abo jerkate,
3 schtuki jenož po 10 np.,
mandel = = 50 =
kopa = = 190 =
porucza jako něschto jara tunje

Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

Butra!

Měschanu butru,
lutowansku butru
w bowach a wuwaženu, najlěpsche družiny, porucza wot czerstweje poßylki

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Khosej

w wulkim wubjerku
seleny punt po 70—160 np.
jenož derje ßłodźaze družiny porucza

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Koschlowy barchent

w wulkim wubjerku, barbunjepuschczaty, kraßne mustry, porucza

H. Kayser
10 na žitnej haßy 10.

Bělý płat,

toho runja

zychi a poßleschczowe tkaniny

w snatej dobrosczi porucza

H. Kayser
10 na žitnej haßy 10.

Lama, pollama, wolmjane tkaniny k ßuknjam

w kraßnych rjanych mustrach porucza **H. Kayser**
10 na žitnej haßy 10.

Symske paletoty, deschczne mantle, ßuknjane žakety

s pjelschczom a astrachanom wobßadzene,

plüschowe pjesle

w wulkim wubjerku po jara tunich płaczisnach porucza

H. Kayser
10 na žitnej haßy 10.

Bajerske tóčzniki

we wschěch wulkosczach a schěrokosczach k toczenju **gratu,** woßebje **maschinskich nožow a pikow,** porucza pschi potrjebje po tunich płaczisnach w bohatym wubjerku

J. G. Müller, wjasarski mischtr
na kamjentnej haßy 12.

S tutym k nawjedženju dawam, so ßym **na mjaßowym torhoschczu czißlo 3** pod firmu:

Herrmann Beermann

manufakturowe, modotworowe a drastne khlamy

wotewrik.

!! Płaczisny jara tunje, ale krucze twjerde !!

Mój tworowy sklad wopschija:

drastne tkaniny wot jednoreje hacž do najwoßobnischeje družiny,
czorny a **pißany kaschemĕr,**
ßomoczane a **židžane tkaniny,**
lama a **flanely,**
židžany plüsch,
pjeslowy plüsch,
koschlowy barchent,
flanel k ßuknjam,
wolmjane tkaniny,
gardiny zwjernowe a tylowe,
möblowy krowasej,
pißane gardiny,
möblowe damasty, ryps,
manilowe tkaniny,
jutowe gardiny, tepichi,
rulowy, stwinske krywy,
poßleschczowe płachty, blidowe krywy,
blidowe ruby, trjenja,
salvety,
poßleschczowe damasty, pikeje,
płat, shirting, koschlowe ßukno,
tkaniny k podschiczu,
płat we wschěch schěrjach,
poßleschczowe tkaniny atd.,
drel a wschelake druhe wězy.

Symske mantle, žakety, deschczne mantle
s **dobrych tkaninow** a w **derje ßedžazych faßonach.**

Wolmjane twory

ßu doschłe a poruczam je po najtunischich, tola wěstych płaczisnach.

W. T. Vollprecht w **Wokranczizach.**

Paleny khosej,

wubjernje ßłodžazy, punt po 100 a 120 np.,
porucza pschezo czerstwy **Th. Grumbt**
na swonkownej lawskej haßy.

Hěblowane schpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pschedawa tunjo

Tr. Holbjan w Budyschinje pschi dwórnischczu.

Žónske mantle, paletoty, ßomoczane žakety ßo rjenje a trajnje s nowa barbja a ßo po žadanju wuporjedža

w parnej barbjerni **W. Kellinga.**

Schtóž ßo nahlenzy boji

abo kotrehož je wona hižo podeschła, abo schtóž na wjerczenje, schromjenje, bjessparnosez, khore nervy czerpi, njech ßebi knižku „Wo wobróczu a wotstronjenju nahlenzy", 3. nakład, wot spißaczela, něhdyscheho krajno-woborneho bataillonskeho lěkarja R. **Weißmanna** w Wilshofenje w Bajerskej, darmo a franko skasa.

Weinholdowy universalny balsam,

stary dobry ßrědk psche nowe a stare rany, snutskownu schkodu, drjenje, wicz, žołdkowy spin, womoru, brunu, kaschel, jětra atd., je dostacz

w **měschczanskej haptyzy**
na hłownym torhoschczu 6.

Sporuschk

kupuje
měschczanska haptyka
w Budyschinje
na hłownym torhoschczu 6.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechanisko dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenož **trjeny len,** a to jenož ßobotu w Grützneree domje, s nutskhodom s jerjoweje haßy, kupuje.

W wudawarni Serbskich Nowin je ſa **25 np.** dostacź:

Pſchedźenak.

Protyka ſa Sserbow

na lěto

1886.

50 np. **50 np.**

Carl Herbst ſe Shorjelza

ma tež na nětczijſchim hermanku ßwoje ſa dobre ſnate **50-nowo-pjenjezkarſke wězy** w wulkim wubjerku na pſchedań a je cżeſcżenym Sserbam porucża.

Snate ſtejniſchczjo pola k. pſchekupza Pětſchki na ßerbſkej haßy.

Carl Herbst.

Wylem Bartſch

w Budyſchinje

na kamjentnej haßy 39 pódla turnarnje

porucża ßwoju nowu wotewrjenu

tapezěrarńnju

cżeſcżenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſcżi a lubi **tunje płaczijſny** a **khwatne poßkuženje** wſchitkim wyßokowaženym jeho poczeſcżazym ſkaſowarjam.

Na 50 np.-baſar na ßerbſkej haßy 8 ßo kedźbne cżini.

No. 90

rjanu 3 np.-zigaru

100 ſchtuk po 2 mk. 80 np.

No. 76 a 80

dwě rjanej 4 np.-zigarje

12 ſchtuk po 45 np., 100 ſchtuk po 3 mk. 50 np.

No. 66

rjanu 5 np.-zigaru

100 ſchtuk po 4 mk. 60 np.

porucża

Traugott Böhme

(Straßburgſki zigarowy ſkład)

na bohatej haßy 13.

Rjepikojty tobak

rosrěſany punt po 30 a 35 np.;

lopjenowy tobak

rosrěſany punt po 64, 70 a 75 np.

a dróżſcho;

hollandſki tobak

punt po 75, 100, 120 a 140 np.

porucża

Traugott Böhme

(Straßburgſki tobakowy ſkład)

na bohatej haßy 13.

Fosforowe pile

pſche pólne myſche porucża

hrodowſka haptyka.

Tykanzowe korjenje po 10 a 20 np.,

korjenjowy wolij po 25 np.,

ſafran zyły a tołczeny,

zitronowy wolij,

korjenje zyłe a tołczene

porucża **hrodowſka haptyka.**

Hamburg-Amerika.

Kóżdu ßrjedu a njedźelu do **New-Yorka**

ſ póſtſkimi parokódźemi

Hamburgsko-Amerikanskeho paket-jězdneho akcijskeho towarſtwa.

Wukaſanje a pſchewjeſne pißma dawa No. 867. **Albert Meiſel** w **Budyſchinje.**

Kupowanje a pſchedawanje leżomnoſcżow, pſchenajecże, wotdżerżenje awkzijow, ſjawne pſcheßadżowanje, ſrjadowanje ſawoſtajenſtwa, pißne dźěła atd. tunje płaczijſny wobliczejo wobſtara

Adalbert Dittrich,

wobkhodny agent.

Wolij

ßo 16. novembra w **Rakeczanſkim hamorowſkim mlynje** bije.

M. Kubiza, mlynſki miſchtr.

Bicże wolija

ßrjedu 18. novembra a ßlědowaze dny w mlynje w Skyczinje.

Dźiwoczanſke ßerbſke ev.-luth. mißionſke towarſtwo

ſmeje, da-li Bóh, jutſje 8. novembra popołdnju w dwěmaj hodźinomaj w Lehnertez domje w Zokowje mißionſku hodźinu.

Bukičanske serbske towarſtwo

zmeje njedźelu 15. novembra popołdnju z dypkom 4 hodź. swoje posedźenje. Přednošk k. wučerja Šutcy z Rachlowa. Hosćo su witani. **Předsydstwo.**

Sshlnu ßerbſku dójku

ſa 8 njedźelſke dźěczo pyta

Schlitte w Hirſchbergu

w Schleſynſkej.

Dźěłaczerki pytane.

W papowej fabrizy w Nowej Wßy u. Spr. móże hnydom

20 żonow a holzow

trajne a lohke dźěło dostacź. Sa hodźinu ßo 7 np. dawa, wakkordże je msda hiſchcze wyſchſcha. Dobra hoſpoda ßo wobſtara.

Wuſtojny pohonczˇ

ßo pyta wot

Njeßwaczilſkeje piwarnje.

Dokelž so knihownja „Sorabika“ w Lipsku z nowa zarjaduje, so nanajwutrobnišo prosy, zo bychu wšitcy, kotřiž maja hišće knihi z tuteje knihownje požčene, je w bližšim času podpisanemu wrócili.

Jan Gólč,

předsyda a knihownik „Sorabika“.

Kak jara dyrbja tola krawzy pſchi ßwojej druhdy niſkej mſdże hkodu tradacź. Wóndano je ßo jedyn na němſkich mjeſach ſ lacznoſczu do pſchěrowa walik a ßebi nóß wobodrěk. Lěkař je jemu nětko kyrbißowe pócżki wukaſak; te ßu pjecża dobre na wobodrjene noßy.

L.

Lětny ßmjertny dźeń

njebo **Marthy Thereſije,**

Khorle Auguſta Petricha

na Zidowje

jenicżkeje mandźelſkeje dźowki.

Tón ſrudny dźeń dźenß' ſaßwitaſche
Toh' tſizetoh' oktobera,
Hdźež Bóh wam loni wotwołaſche
Pſches khoroſcź, kiž bě ſtyſknika,
Tu waju jen'cżku dźowczicżku,
Tu Marcżicżku Thereſiju,
Kiž, luby nano — maczerka,
Je wam tak nahle wumrjela.

Haj, runje dźenß' je dokonjane
Tu jene lěto w ſrudobi,
So bu waj' dźěczo wotwołane
Po krótkej, ſtyſknej khoroſczi,
Kiž mjeno „diſtheritis“ ma
A bě nam prjedy njeſnata,
Nětk pak je huſto k ßtyſchenju,
So dźěczi na nju wumrjechu.
Kak wjeßele by pſchiběżała
Wam, luby nano, napſcheczo
Ta Martha, bě tež runje mała;
Tón cżaß, hdyż nan dom bliži ßo,
Tón wona derje wjedźeſche,
Na cżaßnik ßwěru hladaſche,
A hdyż bě nana ſetkała,
Jom' ßwoju lubu ruczku da.
A wy, wy jeje luba macże,
Ja wěm, kak cżežko wam to je,
Hdyż druhe dźěczi wuhladacże,
S kotrymiż prjed' ßej hrajkaſche,
Kiž ſtrowe, cżile na ßwěcże
Ssu ßwojich ſtarſchich wjeßele,
Ta ßmjercź wot zykej' cżrjódźicżki,
Móhł rjez, wo żane njerodźi.
A tola waju lube dźěczi,
Wſchak lepje ſaſtarane ßu,
Hacż wſchitke druhe na tym ßwěczi,
Duż wostajcże waj' ſrudobu,
Tam żadyn khiż a njeſbože
Je żenje trjechicż njebudże,
Haj khoroſcź, khiż a ſrudoba
Je wot nich zyle ſdalena.
Kak huſto ſtaj wój wopytałoj
Jej' luby rowcżk na khełchowje
A ſe ßylſami wuſpěwałoj
Tón „wótczenaſch“ we ſrudobje,
Hdyż bě wam wo nju jara ſlě,
Waj' pucź tam k jeje rowczkej bě,
Tam běſchtaj ſaßo ſtroſchtniſchaj,
Wam bě, każ by' ſ njej rěczałoj.
Tak na Hrodźiſchczju na khełchowje
Nětk tſi waj' lube dźěczi ſpja,
Haj, móhł rjez, ſkoro w jenym rowje
Jed'n ßynk a jena dźowczicżka,
Kiž ſtaj prjed' lubej' Marthy ſchłoj
A nětk też tam we njebju ſtaj,
A duż ßu, hlaj, nětk wſchitke tſi
Tam Boże ßwjate jandźelki.
O kak to tola budże rjenje,
Hdyż wój tam junu we njebju
A waju dźěczi wſchitke rjenje
Tam budżecże pſchi Jeſußu,
Kak budźetaj ßo ſpodźiwacź,
So ſtaj je móhłoj wopłakacź
A njeſſtaj Boha khwalili,
Sa to, ſo ßu nětk jandźelki.
A junu tam we Bożim raju,
Hdyż też waj' cżaß je wuſchoł tu,
Kak powitacź te budże waju,
Hdyż napſcheczo wam pſchiběhnu.
O ſtarſchej! to b'dże wjeßele,
Kiž wuprajicź ßo njemóże,
A te waj' junu doczaka,
Duż njech je kónz toh' rudźenja.
A na poßledk, o luby Bożo,
Sdźerż jim jich ßynka jenicżkoh'
A njekładź joh' na ßmjertne łożo,
Kak huſto nětk to ßtyſchi ßo,
So, hdźež je dźěczo jenicżke,
Kiž je tych ſtarſchich wjeßele,
Bóh najbóle prjecź wotwoła
A niz, hdźež je jich cżrjódźicżka.
Kak rady by' cżi ſtarſchi dali
Tu jene wot jich cżrjódźicżki,
Kiž njewjedźa, hdże by' jow brali
Tón Boži khléb a běrniczki,
A ßo jich zyła cżrjódźicżka
Tam wokoł' blida ſeßyda,
Ssu nimale bjes draſcżicżki,
Ssmjercź wo żane pak njerodźi.
A tak njech ſpja we khłódnym rowje
Wſchě tſi waj' lube dźěczatka,
Hacż junu je po ßwojim ßkowje
Tón Sbóżnik ſ rowa ſawoła
A wam wſchěm horka we njebju
Pſches ßwoju krwawnu ſaßłużbu
Tu wěczną ſbóżnoſcź ſ hnady da,
To budź waj' troſcht a nadźija.

Na żadanje ſrudneju ſtarſcheju

Pětr Mtónk.

(K tomu cżißku pſchiłoha.)

Koschlowe barchenty
w woprawdże dobrych, barbunjepuschczatych družinach, jenobarbne a šmužkate,

pollama
— 6/4 — w rjanej wołmjanej tworje, najlěpsche k domjazej a džěłanskej drasče w nowych rjanych lamojtych mustrach,

rubischcža
wołmjane, židžane a połžidžane sa mužskich a žónske w rjanych nowych mustrach w šnatym wulkim wubjerku
porucža po šnatych tunich płaczišnach a se sprawnym, kedžbliwym pošłužењom
C. A. Pech
na hłownym torhoschczu 8.

Khosej:
Santos
derje šłodžazy
seleny punt po 65 np.,
paleny = = 80 =
Kampinas
wubjernje šłodžazy
seleny punt po 70 np.,
paleny = = 90 =
Mexikanski
jara derje a šylnje šłodžazy
seleny punt po 80 np.,
paleny = = 100 =
Java a Ceylon
najlěpschi po šłodže
seleny punt po 100 np.,
paleny = = 120 =
porucža
Hermann Kunack
w Budyschinje na bohatej haßy 8.

Kalijowe mydło, šuche,
punt po 50 np.,
jadriwe mydło, šuche,
punt po 40 np.,
kojowe mydło, šuche,
punt po 36 np.,
pschenična schterka,
punt po 22 np.,
kónzatu schterku, najlěpschu,
punt po 30 np.,
soda krystalisowany, najczišczischi,
punt po 5 np.,
běrnjazu muku,
punt po 13 np.,
běłazy soda H. Puyowy,
pakczik po 10 np.,
wubjerny šrědk sa schaty a hospodarstwo,
živizowe mydło, masne mydło
w wschelakich družinach
pschedawa tunjo
H. Puy w Budyschinje,
mydłarnja.

Deki sa pucžowanje
jenož w dobrych družinach wot 6 mk.,
konjaze deki
s rukowanjom sa czistu wołmu po 3 mk.,
deki na sofy, stwinske rubischcža,
poczehnjenje sa sofy, jako katun, kožane šukno, damast a rips,
běłe a pišane gardiny, rulowy, rulowowe žerdže, gardinowe žerdže, poßleschczowe wodżewy, blidowe krywy, tepichi
porucža po wurjadnje tunich płaczišnach
Ludwig Kuhlmann
w Budyschinje w kupnizy (gewandhaus).

Shorjelski magazin
hotoweje mužazeje, žonjazeje a dźěczazeje drasty
19 na bohatej haßy 19.
Najwjetsche drastowe khlamy w Budyschinje.
Nowosče sa nasymu a symu 1885|86. **Nowosče sa nasymu a symu**
Psches **kolosalne** dobytkne kupje je mi możno
kóždej konkurenzy napschecziwo stupicz.
Wubjerk je **jara wulki,** a wošebje poruczam
mantle sa žony
wot najjednorischeje hacz k najwošobnischej družinje, s najlěpschich tkaninow po najnowischim sřěsu a solidnje džěłane.
Mužaze symske swjerschniki,
hólczaze mantle
w **hobrskim wubjerku** s **najlěpschich tkaninow** džěłane.
Płaczišny su njedoßahnjene tunje a pschetrjechja po niskosczi wscho hacz dotal poskiczene. Kóždemu, kotryž chze derje a płaczišny hódno kupowacz, njech je radžene, šebi najprjedy mój sklad wobhladacz, runje tak hódne poskiczenje šo se žaneje druheje strony njeczini.
Wulki sklad tkaninow s němskich a jendželskich fabrikow k seschiczu po měrje.
Moritz Wassermann,
krawski mischtr.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

Khofej

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

w derje ßłodźazych družinach punt po 70, 80, 90 hacź 150 np., pschi wotewsaczu 5 puntow tuńscho,
drobny a **zyły zokor** nanajtuńscho,
rajß po 13 np.,
krupy po 15 np.,
jahły, hejduschku, bělenu a njebělenu,
hróch, ßo lohzy warjazy,
nowe ßoki
a najlěpsche **nudle** k **lamanju** po móżno tunich płaczisnach poručataj

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

So bychmoj naschim wjeßnym wotbjerarjeam stajnje czerstwy paleny

khofej

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

posticzecź móhłoj, palimoj jón wot nětka kóždu ßrjedu a ßobotu rano a poručamoj sa wubjernje ßłodźaze družiny punt po 100, 120 a 140 np.

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Parna fabrika

schokolady, zokrowych tworow a mjedowych tykanzow

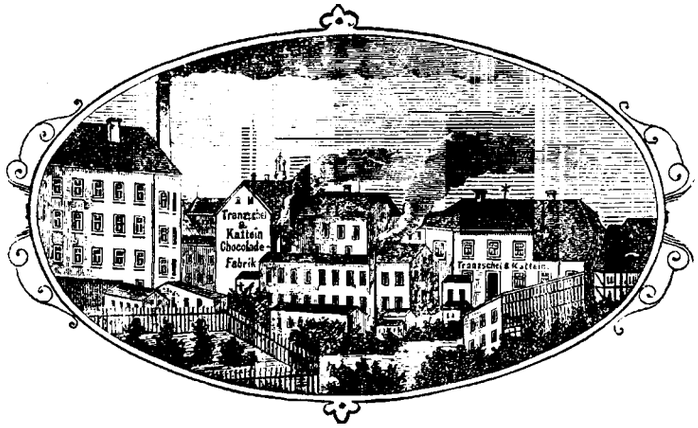

Rudolfa Katteina,

prjedy **Tranzschela a Katteina,**

w Budyschinje

na hospitalskej haßy 7 a rózowej haßy 10

porucza

ßwoje czíste a dobre fabrikaty po jara tunich płaczisnach.

Katteinowy Budyschski konfekt: 1/4 punta po 15 np.

Raju sa **dobry** a **ßłódki snaty palenz,** toho runja **hórki, rum** a **czísty** poručamoj po jara tunich płaczisnach

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

S tutym na ßwój se wschěmi **nowosczemi** wuhotowany wulki skład kedźbliwe czinju.

Skasanja ßo, kaž je snate, solidnje a tunjo wobstaraju. Pódla toho ßwój wulki skład **hotoweje mužazeje drasty** najnaležnischo poručam, kotraž ßo, dokelž je wote mnje ßameho rěsana a w mojej dźěłarni schita, psches solidne a elegantne dźěło wot wschědneho fabrikskeho dźěła k lěpschemu rosesnawa. Pschi tym je mi móżno, dokelž ßym ßukno s dobytkom kupił a ßam dźěłam, tuńscho hacź kóżda konkurenza pschedawacź.

Tež mam pschezo wulki wubjerk **hotoweje hólczazeje drasty** na składze.

H. G. Kubasch jun., krawski mischtr
pschi mjaßowych jědkach 1.

K hermankej

poručam

1000 swjerschnikow s dubloweho diagonala a flokoneja hižo po **9 mk.,**
500 dźěczazych mantlow, sa kóždu starobu ßo hodźazych, derje sdźěłane hižo po **4 mk.,**
dźěczaze wobleczenja w najwjetschim wubjerku hižo po **3 mk.**
Žonjaza drasta ßo po kóždej móżnej płaczisnje wupschedawa.

F. Schlesinger
5 na bohatej haßy 5, na koßu pósta.

Symske wobleczenja,

pjesle a ßuknje, symske swjerschniki, kholowy a lazy

wschě wote mnje s dobrych stupjenych tkaninow dźěłane, w wulkim wubjerku poručam.

P. Baruch
pschi bohatych wrotach, na rózku žitnych wikow.

Drasta, po měrje skasana, ßo rucze a derje seschije.

Rubischcza na hłowu, wokoło schije, kaž wscha žónska a mužska drasta ßo njepróta chemiszy czischi

w **W. Kellingez barbjerni**
w Budyschinje na ßukelnskej haßy 2.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 46. **Sobotu 14. novembra 1885.** **Lětnik 44.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Wot wutory so se sejmowanje w Draždźanach běło-selena khorhoj smahuje a w kněži dwaj wojakaj strażujetaj, swonkowne znamjo, so je sejm wotewrjeny. Hnydom pschi sapoczatku posedźenjow je so wotpósłanzam rosprawa wo finanznej periodze 1882/83 pschepodała. Wona 387 wulkich stron wobsahuje. Sapósłanzy budźa wjele prózy na nju wažicz dyrbjecz, hdyž chzedźa ju swěru pschestudowacz. Schtož z rosprawy shonimy, je sa dawkidawarja jara swjesełaza powjesć. W létomaj 1882/83 je dokhodow wjazy, wudawkow pak mjenje było, hacz je so prjedy wobliczilo. Wscho w hromadze je 16,871,768 hriwnow sbytka, kotrez so do wurjadneho etata sa 1886/87 staja. Dołh statneje a finanzneje kasy je so wo 12,980,778 hriwnow na 676,702,312 hriwnow ponižił. Pschi tajkich dobrych finanznych wobstejnosczach budze, kaz Jeho Majestosc kral pschi swjatoczným wotewrjenju sejma w trónskej rěczi pschipowjedźi, mózno, dawki a czežkoty wobydlerjow dale pomjeńschicz. Pschede wschěm so gmejnam połoja leżomnostneho (gruntskeho) dawka spuschczi, so bychu sebi z njej schulske czežkoty połóžile. Dale ma knježerstwo wotmysłenje, někotre podkopki w Freibergskej krajinje kupicz, želesnizy a dróhi dale wutworicz a kódźnistwo na Łobju podpjeracz. Sa wscho to budźa so sbytkne 12½ milijona hriwnow nałożecz. Prěnje sakońske nacźiski, kotrez so sejmej pschedpołoża, wo ratarstwje jednaja. Wone so na naprawy k polěpschenju skotowych rasow a na sarunanja pschi skótnych khorosczach poczahuja. S druhim sakońskim nacźiskom dyrbja so njedospołnoscze w polizajskim wupokasanskim prawje wupjelnicz. Tsecźi sakoństi nacźisk wołóženje a rosschěrjenje wuziwanja dobrowólneho wóhnjoweho sawěsczenja namjetuje, kotrez je z krajnym wohenjsawěsczazym wustawom sjenoczene. Trónska rěcz wosebje wusběha, so je so wóhnjowe wobornistwo na swjesełaze waschnje posběhnuło, a so je kral k jeho dalschemu spěchowanju czežne znamjo sakożił z postajenjom, so by so wóhnjowym wobornikam sa dołholetnu, swěrnu a wubjernu służbu spožcziło. Trónska rěcz je so z wulkej spokojnosczu wot sejma pschijała. Wjesełe pschihłosowanje, kotrez so jej dosta, budze po zykym kraju radostny wothłós namakacz. — Po namjecze sapósłanza Ackermanna je sejm stare pschedsydstwo z nowa wuswolił, mjenujzy měschczanostu dr. Haberkorna sa 1. pschedsydu, wyschscheho měschczanostu Streita sa prěnjeho a ryczerkublerja Pfeiffera sa druheho městopschedsydu.

— Wólby do pruskeho sejma sylnu srjedźnu stronu, se swobodnokonserwatiwnych a narodnoliberalnych wobstejazu, kotruz sebi knježerstwo pschejesche, pschinjesłe njejsu. S zyła zana strona tak sylna njeje, so by wjetschinu měła. Duz budze so wjetschina kaz hacz dotal pak se sjenoczenych konserwatiwnych a zentra, pak z konserwatiwnych a narodnoliberalnych tworicz. Ssylnosc jenotliwych stronow je slědowaza: konserwatiwni budźa 157, swobodnokonserwatiwni 61, narodnoliberalni 70, swobodnosmysłeni 43, njewotwisniliberalni 3, zentrum 99, Welfojo (Hannoverszy) 3, Polazy 15, Danojo 2 wotpósłanzow liczicz. Pschi wólbach je jenicźzy konserwatiwna strona někotre sydła dobyła, na schkodu swobodnosmysłenych, kotsiz wosebje w wjesnych wokrjesach wjazore poraženja poczerpichu. Spomnjecza hódna je wólba w Bielefeldskim wokrjesu. Tam běchu so swobodnosmysłeni, narodnoliberalni a swobodnokonserwatiwni, kotsiz poslednischi wjele lěpschi hacz liberalni njejsu, z wotmysłenjom sjenoczili, so bychu kandidatu konserwatiwnych, dwórskeho předarja Stöckera, porasyli. Tola wez so njeporadźi; Stöcker bu dwójzy pschi wudospołnjazej wólbje a to z jenym khłosom wjetschiny wuswoleny. Wobdźelenje na wólbach bě jara snadne, lědma dźesaty dźěl wuswolerjow je swoju wólbnu pschisłuschnosc dopjelnił.

— Knježorstwowy sejm so 19. novembra wotewri. Kaz je dotal znate, budze knježerstwo sa wudospołnjenje w wójsku 32 milijonow hriwnow žadacz. Najsajimawscha žadanka, kotraz 7 milijonow wuczini, so na polěpschenje tsělbow poczahuje. Nětczische tsělby dobre doscz njejsu, na jich město dyrbja repetěrowanske tsělby stupicz, z kotrymiz so wjele ruczischo tsělecz hodźi. Franzowsojo jenoz na wokomik czakaju, w kotrymz Němzy polěpschene tsělby do wójska sawjedu, so bychu toho runja swoje wójsko z repetěrowanskej tsělbu wobrónili. Druhe ludy budźa nusowane, so po pschikładze Němzow a Franzowsow skozowacz. Pjenjesy sa wójsko, kotrehoz hotowosczu a wudospołnjenje je sa sdźerżenje měra nusne, budze sejm, snadź jenoz tu a tam někotre sumy wotschczipnuwschi, pschiswolicz. Mjenje swólniwoscze knježerstwo se sakońskim nacźiskom nadeńdze, z kotrymz chze nowinarsku swobodu pschirěsacz. W nastupanju pschestupjenjow nowinarstwa płacźi sakoń, so so wone sa krótschi czaz hacz druhe pschestupjenja sadawnja. Sadawnjeński czaz je w němskich statach bóle a mjenje krótki. W Sakskej wón 3 měsazy, w Pruskej 6 měsazow traje. Nětko pruske knježerstwo żada, so pschestupjenja nowinarstwa zenje sadawnicz njesmědźa. Redaktor, kotryz by hdy w swojich nowinach něschto pschecźiwo wyschnosczi pisał, by potom w stajnym strachu psched sudnischim pschepytanjom a khostanjom był. S wěstosczu móże so prajicz, so so tutón sakoń wot zaneje strony kněžorstwoweho sejma podpjeracz njebudze, pschetoz kózda by so z tutym sakonjom zama biła.

Awstrija. S awstriskeho ministerstwa je minister roswuczenja Konrad wustupił. Sa pschiczinu wudawaju, so je w schulskich należnosczach druheho měnjenja hacz czi druzy ministrojo był. Nowy minister, kotryz je so na Konradowe město powołał, rěka Gawcz z Frankenthurm. Jemu je so pjecza ministerske sastojnstwo pod wuměnjenjom pschepodało, so schulsku inspekziju na wsach duchownym wrócźi, kotrymz su ju liberalni psched wjazy létami wsali. Toho runja dyrbja so krute naprawy na universitach pschecźiwo studentam a profesoram sawjesczacz a so tam lubosc k awstriskemu wótznemu krajej hajicz.

— Wusud wo Kralodwórskich njeměrnikach je so wutoru wot suda w Kraloweje Hradzu wuprajił. Wobskorżeni Czesha kaz tez Němzy buchu jara czežko khostani. Bjes Němzami w Czechach wusud mało spokojnosczе wubudźa. Tuczi ani wotczakali njejsu, so budźa tez němskich turnarjow psched sud žadacz a jich sasudźicz. Fabrikantej Mandlej, wjednikej Němzow w Kraloweje Dworje, kotryz je po swědczenju Czechow bjes Czechami a Němzami, kotsiz běchu prjedy w dobrym pschecželstwje bjes sobu žiwi, roskoru był a kotryz

je pjeca na zykym njemĕrje wina, cźeźke jastwo na schĕśćź mĕßazow pschißudźichu.

— Wupokasowanje Polakow s Pruskeje je ßo tele dny w wuradźowanjach awstriskich delegazijow rospominako. Na praschenje Polaka Czerkawskeho, czoho dla awstriske knjeżerstwo wupokasanje ßwojich poddanow cźerpi, minister swonkownych należnosczow hrabja Kalnoky wotmolwi, so ßmĕ kóźdy stat po ßwojim wusdaczu zusym pschebytk dowolicź abo sakasacź. Też ßo wupokasanje jenoż w nĕkotrych provinzach nałożuje a bjes wupokasanymi je jich jara mako awstriskich poddanow. Tola s tymle ministrowym wotmolwjenjom ßo Polazy njespokojichu. Czerkawski a po nim Hausner dopokasacź pytaschtaj, so Pruska po wikowanskim wuczinjenju prawa nima, Awstriskich poddanow wuhnacź. Hdyż minister mĕni, so je wupokasanje jenoż maku liczbu awstriskich poddanow potrjechiko, ßo wón ßylnje myli. Wulki dźĕl wupokasanych ßo na mjesach po rjedźe samolwik njeje a w najwjetschej nusy a hubjenstwje po ßwĕcźe błudźi. S 11,000 woßobow s Galiziskeje, kotsiź w Pruskej bydlachu, je na 9000 pruske narańsche provinzy wopuschczicź dyrbjako.

Balkan. Wobsamknjenja konferenzy wulkomóznarstwowych wotpóßłanzow w Konstantinoplu ßu Bołharam wschu nadźiju rubiże, so połodnischa a połnózna Bołharska sjenoczena wostanje. Też Jendźelska, kotraż jenicźzy na stronje Bołharow stejesche a na kotruż tukaja, so je bołharsku revoluziju naczinika, so by ruski wuliw na Balkanje na pschezo sanicźika, je Bołharow njeßwĕrnje wopuschczika. Po nowschich powjescźach ßu wschĕ wulkomóznarstwa psches jene, so dyrbi ßo Bołharska saßo dźĕlicź, njewĕśte jenoż hischcźe je, schto s wjerchom Alexandrom budźe, hacź jeho s bołharskeho tróna wotßadźa, abo hacź jemu s hnadu dowola, so ßmĕ dale w połnóznej Bołharskej knjeżicź. Sserbam je ßo s wobsamknjenjom wulkomóznarstwow pschicźina k wjedźenju wójny pschecźiwo Bołharskej wsaka. Kral Milan budźe wójsko, s kotrehoż mobilisaziju je ßwojemu krajej hobrski doth sa niczo a wo niczo napraskał, saßo domoj pósłacź dyrbjecź. Wotdźĕlenja ßerbskeho wójska, kotreż na mjesach stejachu, ßu hižo ßwoje stejnischcźa wopuschczike a ßo nasad scźahnuke. Bjes jenym tajkim wotdźĕlenjom, 50 muži ßylnym, a Bołharjemi je ßo tele dny maka bitwiczka mĕka. Sserbjo, mjesu pschekrocźiwschi, buchu wot Bołharow, sady naßypanzow stejazych, s kulkami powitani a dyrbjachu ßo, jeneho muża shubiwschi, saßo wrócźicź. Tajke bitwiczki ßu ßo na wjazy mĕstnach mĕke. Na nje ßo żana ważnosćź klasćź njetrjeba, dokelź tola k wójnje bjes Sserbami a Bołharjemi, każ ßu tu khwilu wuhlady, wjazy njepschińdźe.

Ssmykarjowy ßyn.

Powjedanczko s namjesnych krajow.

(Skónczenje.)

Nĕtko hakle sdasche ßo mkody muż ßwojeho hubjenstwa ßebi wĕdomy bycź; skocźiwschi k durjam, torhasche sa nje, tola te ßo jeho mozy njehibnuchu. Wobrocźiwschi ßo skónczńje stupasche po cźmowej pinzy, doniż skónczńje mucźny ßo njelehnu, tola myßle jeho stajnje roshorjachu.

Winowatosćź, dopomnjecźe na pschißahu wojowaschtej s dźĕsćźowej cźesćźownosczu psched nanom. Jeho jenicźka próza bĕ byka, na ßmykarjow kakacź a jich wotpopadnucź; skónczńje sdasche ßo jeho pschecźe dopjelnjene, wón bĕ jich runje na ßwojej njeprawdźe trjechił, wón bĕ jich khowanku wußlĕdźił; jemu bĕ ßo to radźiko, sa cźimż bĕchu lĕta dołho sastojnizy żadali — a nĕtko dyrbjak mjelczecź a żaneho pscheradźicź. A mjes tutymi mużemi bĕ jeho nan, w jeho domje bĕ khowanka ßmykarjow; njeby runje jeho khostanje najcźeźscho trjechiło? Dyrbjak trasch pscheradnik ßwojeho ßamßneho nana bycź? Wón pytasche tutu myßl wotehnacź, ale stajnje s nowa ßo ta ßama w nim hrjebasche. Sswojeho nana njemóżesche wjazy tak cźesćźicź a lubowacź, w jeho wocźomaj bĕ wón njesprawny cźlowjek, kotryż hischcźe k tomu żadasche, so by jeho ßyn ßwoju winowatosćź sapreł. —

Sa schtyriadwazyczi dołhich, dołhich hodźinow stupi korczmar saßo s latarnju do teje pinzy a staji mjelczizy jesćź a picź na semju. Na to stupi k ßynej.

„Nó, ßyno", sarĕcza ßmĕjizy, „kak steji s twojim wotmyßlenjom? Je tebje hłód, je tebje tuta pinza pschewinuła? Tule drje je trochu mokro a symno, ale ty dźe możesch ßo lĕpje mĕcź, jeli mi krucźe ßlubisch, so naß njepscheradźisch; a ja ßebi myßlu, ty budźesch rosum wużiwacź."

Ssyn bĕ wocźi k semi słożił a mjelczesche.

„Ja myßlu, ty budźesch rosum wużiwacź", wospjetowasche korczmar. „Ja chzu tebi hischcźe nĕschto prajicź, poskhaj na mnje. So je to hłuposcź wot tebje, hdyż tak sa ßmykarjemi hanjesch, to njetrjebam tebi hakle roskładowacź, a so też ja do nich ßłuscham, to nĕtko wĕsch. Ssy=li rosumny, mjelcź wo wschitkim, schtoż ßy widźał a ßłyschał, a stup do nascheho swjasła. Ty dźe możesch sastojnik wostacź, to je hischcźe lĕpje; ale ty s nami dźerżisch; twoja schkoda to njebudźe, dostanjesch jenajki podźĕl na dobytku każ my, byrnjeż by też żaneho punta tworow psches Łobjo njedonjeßł."

S hnĕwom roshorjeny nad tajkimle namjetu poskocźi mkody muż. „Mjelcź", sawoła wótsje, „myßlisch dha, so chzu też tajki njekmanik bycź, każ ty ßy, każ wy wschitzy scźe? Radscho chzu tule sahinucź. Wy ßo sważicźe, mje tu sawrjecź, ty ßam chzesch ßwojeho ßyna k njekmanstwu sawjescź, ale cźakajcźe jeno, hdyż budu ßwobodny, ani jedyn s waß njedyrbi ßwojemu khostanju cźeknucź!"

„Ho, ho!" sawoła korczmar saskobjeny; „ty ßo sważisch ßwojemu nanej hrosycź, ty ßo sważisch nam hrosycź, so chzesch naß sahubicź? — Ty ßy sabył, mój ßyno, so ßy nĕtkle w naschej mozy, so ani cźlowjek njeshoni, hdyż tu w pinzy s khodom sahinjesch. Też ja ßym ßlubił, so prjedy tutu pinzu njewopuschcźisch, doniż ßo hinak njerosmyßlisch, a pschi tym wostanje, a dyrbjał też ßam na tebje ruku klascź."

„Cźiń to, słóstnik hižo ßy", wotmolwi ßyn roshorjeny. „Ja ßwoju winowatosćź dopjelnju, byrnjeż by też moje żiwjenje stako."

„Tak dźi mi s wocźow!" wokasche korczmar s hnĕwom ßo pyrjo a storczi ßyna s mozu wot ßo, so tón k semi padźe. Korczmar wuńdźe spĕschnje won, a prjedy hacź bĕ ßyn stanuł, saßunuchu ßo ßylne ryhele; podarmo spytowasche Schcźĕpan durje wustorczicź.

Psches tajke sakhadźenje bĕ jeho jĕra rosżahkosćź cźim bóle pschewsaka, jeno ta myßl jeho sajimasche, so by ßo wjecźił. Kedźbliwischo dyżli wczera pschepytowasche żyku pinzu, hacź njeje nihdźe żadyn wukhód; ale jeno symne mokre scźĕny cźujesche se ßwojimaj rukomaj; njebĕ tu niczo, khiba dwaj mjeńschej ßudkaj, w kotrymajż ßo wino abo palenz bycź sdasche, njebĕ tu ani deski, na kotruż móhł ßo lóże spacź lehnucź.

* * *

Schtyri njedźele bĕchu ßo minuke. So bĕ ßo mkody sastojnik shubił, to bĕ wschudźom wulke dźĕlbracźe sbudźiło; nichtó pak na tym njedwĕlowasche, so je w tamnej nozy wot ßmykarjow morjeny, a toho dla stachu ßo krute pschepytowanja, tola bjes wuspĕcha. Najbóle sdasche ßo korczmar srudny nad ßmjerczu ßwojeho ßyna, haj, wón wustaji wĕsty pjenjes sa toho, kotryż by jemu powjescź wo jeho ßynu pschinjeßł. Korczmarja bĕchu na ßudnistwo żadali a tam wón wusnawasche, so je jeho ßyn w nozy dom wopuschcził, so by na ßmykarjow łakał, tola njeje ßo wjazy wrócźił; haj korczmar poczinjesche ßo psched ßudnikami tak srudny a rosliwasche ßame ßylsy, so niż najmjeńschi podhlad na njeho njepadnu.

Dokelź bĕ wschitko ßlĕdźenje a pytanje bjes wuspĕcha, pocza ßo żyka wĕz bóle a bóle sabywacź, cźim bóle, dokelź ßmykarjo dźeń a khroblischo ßwoje jebanstwo cźerjachu.

Sesthnjeny skoro hacź do koscźe ßedźesche mkody sastojnik w mokrej njestrowej pinzy. Dźeń wote dnja noschesche jemu korczmar jescź a picź a pschescźĕhasche jeho pódla ßurowje, dokelź stajnje pschi ßwojim wotmyßlenju wosta. Ssyn wschitko pschenjecha, ale bĕ to jeno pokhmurjena symna scźerpnosćź, w wutrobje żelesche ßo żaha, so by ßo nad ßwojimi njepschecźelemi wjecźił, a tu hischcźe njedawno namakany ßrĕdk bóle żiwjesche.

Bĕ mjenujzy pytnuł, so stej taj dwaj małaj ßudkaj s próchom (s pólverom) napjelnjenej. Dno s nohu pscheraswschi pschepokasa ßo wo tym, na to pak ßudkaj saßo krucźe sawodźe, so by próch psched mokrotu sakhował. Ssam mĕjesche pschi ßebi grat, s kotrymż możesche woheń sadźĕkacź, a cźakasche jenoż na pschileżnosćź.

Saßo bĕ cźrjóda ßmykarjow, każ w tamnej nozy psched sastojnikami do podsemskeje khowanki cźeknuła, jaßnje ßłyschesche sajaty sastojnik jich rĕcźe w tej wuskej podsemskej khódbje, kotraż k pinzy wjedźesche. So by hischcźe wĕscźischi był, pokoji wucho na durje — haj woni to bĕchu, spósna hłóß ßwojich pschescźĕharjow. Nĕtko bĕ tón wokomik pschischoł, na kotryż bĕ cźakał. S tschepotazymaj rukomaj wotcźini tej ßudkaj s próchom a staji jej blisko hromadźe, na to sadźĕła woheń. W prĕnim wokomiku saja jeho bojosćź a strach, luboscź k żiwjenju ßo w jeho wutrobje hibasche; pomyßli ßebi na to, so je to jeho nanowy dom, hdźeż je ßo wón ßam narodźił, tola pódla dopomni ßo na wschĕ te hubjenstwo a pschescźĕhanja, kiż bĕ tu wustał, hnĕw a hida saczĕmni jeho duschu, woheń padźe s ruki do ßudka — a sa wokomik bĕ ßo stako: zyły dom bĕ na dobo hromada procha a kamjenjow, pohrjebujo pod ßobu cźĕła jeho wobydlerjow. —

Lĕta ßu ßo minuke. Hromada saßypkow je ßo hacź na nĕkotre kamjenje shubika, a korczma, kiż tu nĕhdy stejesche, je sabyta. Wĕtr

howri nad tutym městom a dreje wo kerki, kotrež ßu mjes kamjenjemi wurostłe. Žadyn ptaczk njehnězdźi w tych kerkach, žane swerjo njeschczipa trawu, kiž na tutym měsczе roscze, ani jena kwětka tu njesakczeje — saklecze wotpocznje na tutym městnu njeprawdy dla, kiž je ßo tu staka.

Ze Serbow.

S Budyschina. Tudomne wokrjeßne ratarske towarstwo je 150 mk. myta wustajiło sa pschisprawnu pschiprawu, kotraž běrny myje, pari a ßyka a ßo pschestajecz hodźi. Schtóž tajkeje pschiprawy ma a chze ßebi te 50 toler saßłużicz, ma ßo hacz k 1. wulkeho rózka 1886 na bureau wokrjeßneho ratarskeho towarstwa wobroczicz.

— S nowa ßo na to kedźbne czini, so ßo 4% sastawne listy krajnostawskeho banka Kral. Sakst. Hornjołużiskeho markhrabinstwa, kotrež ßo hacz do 21. novembra 1885 s $3\frac{1}{2}$ % njewumenja, wot krajnostawskeho banka wupowjedża a ßo 30. junija 1886 wuplaczа.

— W tudomnych měschczanskich kupjelach je ßo kupanski czaß na dalsche tak postajił: w ruskich parnych kupjelach sa muzskich ßrjedu a pjatk wot $\frac{1}{2}$4 hacz do 7 hodźin popołdnju, sa žónske pjatk wot 12 hodź. pschipołdnju hacz do 3 hodź. popołdnju; w iriskoromskich kupjelach sa muzskich wutoru, schtwórtk a ßobotu wot $\frac{1}{2}$4 hacz do 7 hodź. popołdnju, sa žónske wutoru wot 12 hodź. pschipołdnju hacz do 3 hodź. popołdnju. Kupjele w wanjach wschědnje wot 12 hodź. pschipołdnju hacz do 7 hodź. wjeczor, njedźelu a ßwjate dny pak dopołdnja wot 8 hacz do 12 hodźin.

— Pohrjebnischczo Pětrowskeje woßady „Tuchoŕ" je na ßwojim najnowschim dźele wumětelski pomnik dostał. Pod toczenym diabasom steji s najrjeńscheho běłeho kararskeho marmora dźěłany wulki jandźel, kotryž hólczka sa ruku wjedże a s druhej do njebeß pokasuje.

— 6. novembra ßwjeczesche ßo w tudomnej ßwójbje s K. ßłěborny kwaß. Bratr knjesa jubilara, s Draždźan k spomnjenemu ßwjedźenju pschijěwschi, wjeczor wo jstwje někak wopaczнje stupi, wobßunu ßo a ßebi panuwschi nohu skama.

— Hakle psched tydźenjom pißachmy wo njesbožu na ßykanjowej maschinje, a hižo saßo dyrbimy wo tajkim powjedacz. Pjatk 6. novembra běchu ßo wjazore tajke maschiny na žitne wiki na pschedań dowjesłe. Psched wjeczorom chzychu na nich měschczanszy hólzy ßwoju móz spytacz. Bjes tym so druhy wjercźachu, tyknu 7létny hólczеz tudomneho murjerja Sandera lěwu ruku do maschiny a nóž jemu wot tsjóch porstow prenje stawczki wotrubnu. Porsty ßu tak straschnje sranjene, so budże je lěkaŕ trasch zyle wotrěsnucz dyrbjecz.

— Paduschi ßu na wschěch hermankach; duž też w naschim měsczе tydźenja bjes toho było njeje, so by ßo to abo druhe pokranuło. Schtož je ßłyschecz, ßu jenemu, kiž rubjeschka pschedawa, w nozy kaschcz wuprósdnili, kotryž běsche połny rubjeschkow. Paducha w tutym padże wußlědźili njejßu, sa to pak ßo poradźi, na druhim městnje pakostnikow lapnucz. Běchu to schulsjy hólzy, kotsiž běchu ßo stowarschili, so bychu pschi składnosczi hermanka darmaczkow hladali a ludźi wobkranuli. Ssobotu wjeczor poda ßo jedyn wot nich, wěsty Schneider, k městnu, hdźež žónska ßuschene ryby pschedawasche, a pytnuwschi, so pschedawarka na njeho njekedźbuje, hrabnu někotre ryby. W tym wokomiku wuhlada pschedawarka Schneidera, popanu jeho (pschi czimž zyły kaschczik rybow do błóta storhnu) a pschepoda jeho poliziji. Pschi pschepytanju namakachu pola Schneidera noże, harmoniki a druhe wězy, kotrež je najskerje toho runja spakoscził.

— Nasch krajan k. K. A. Polan, kotryž běsche prjedy hajnisti assistent w Lawterje pola Cžorneje Hory w rudnych horach, je ßo 1. haprleje po poruczнosczi kral. sakst. ministerstwa finanzow sa hajnika do Hohenstädta pola Grimmy pschesłydlił.

— Dženß sa tydźeń pschinjesemy, da-li Bóh, jara rjanu sajimawu rospravu wo Mužakowskich wólbach a jich pschihotach, k kotrejž smy jara wjele rukopißow dostali. Schtož hacz do pschichodneje wutory hischcze wjazy wo tym shonimy, chzemy ßobu nałożicz.

— 11. czißło „Łužicy" je wuschło a wotewri ßo se spěwom „Wjeczorny khód" wot Schymana; dr. Pful podawa 9. dźěł „Se sajimawych czaßow"; Jurij Libich dokónczi ßwoje „Aforißmy" a dr. J. Laraß „Wobwěschenza msda"; Lapßył poskicži „Powitanski spěw Wojerowskeho ßerbskeho burskeho towarstwa"; s pjera dr. M. Rencza podawaju ßo „Wschelczisny se starodawnych czaßow"; Schyman je hischcze napißał spěw „Młody a stary w jenym" a Jan Gólcz „Bajku wo Krabacze"; se sjawnym listom k. Jurja Sauerweina redaktorej a se wschelakimi powjesczemi dokónczi ßo czißło.

Se Židowa. Ssobotu 7. novembra wjeczor je někajki pakostnik tudomnemu pjekarjej Pilzej pjenjezny kaschczik s khlěboweje komory kradnuł. Na wulke sboże bě jenoż něhdże 15 hriwnow w kaschcziku. Kaschczik namakachu njedźelu rano wuprósdnjeny w tak mjenowanej palenzowej haszy.

S Dženikez. Wóndano ßu na kalnischczu tudomneho kublerja knjesa Brody spodźiwnje wutworjenu kakowu hłowu namakali. Wokoło wschědnje wulkeje hłowy je s kuba dźeßacz mjenschich hłójczkow, s kotrychž kóżda na woßebitym kubiku ßedźi, wurostko. So je na žitnym stwjelzu dwě abo wjazy kłoßow sjenoczenych, žana wulka žadnosczi njeje, so pak ßo něschto podobne też pola kaka stawa, hischcze ßłyscheli njejßmy. Schtóż chze ßebi mjenowanu natursku spodźiwnosczi wobhladacz, njech ßo do redakzije „Serb. Nowin" poda, hdźež ßo wona kóżdemu rad lubje pokasa.

S Budestez. 4. novembra je ßo tu towarstwo k plahowanju skota sałożiło.

S Kubschiz. Rosprawa, tydźenja wo srudnym podawku podata, kotryž je ßo tu stał, zyle po wěrnosczi njeje. Wěrno je, so je ßebi mjenowana žona, kotraž hižo dołhi czaß czežko khora na khorym łožu leži, w czežkich myßlach s britwju brjuch rosrěska. Tola to ßo na žane waschnje se ßamomordarskim wotmyßlenjom stało njeje. Runje na wopak běchu khorej wobžaromnej žonje czežke myßle powjedałe, so wotkhori, hdyž ßebi žiwot rosrěsnje. Jej a jejnym ßwójbnym pschejemy, so by ju Bóh luby knjes bórsy saßo wustrowił.

S Bukez. Tudomne druhe wuczerske město ma ßo s nowa wobßadźicz. Czi, kotsiž wo nje rodźa, maja ßo hnydom pola wokrjeßneho schulskeho inspektora, knjesa Rabitza w Lubiju, samołwicz. Dokelž je schulske prjódkstejeństwo 300 hriwnow parschonskeje pschikohi pschiswoliło, dha ßu dokhody města nětko 1366 hr. 50 np. Wysche toho bydło a sahroda. Starobne pschikohi ßo, schtož ßo hodźi nimale s wěstosczu wuprajicz, wysche tutych dokhodow dawaju.

S Baczonja. Wo swonach noweje Baczonjanskeje zyrkwje „Kath. Posoł" błědowaze pische: Swony ßu schtyrihłósne w akkordze desdur a waża shromadnje 2679,8 kilogrammow, to je nimale 5360 puntow abo 53 zentnarjow a 60 puntow. Stoł je s kowaneho želesa (2840 kgr. abo 5680 puntow) a prěkusche ßu dubowe. Schtyri schpały („pawki") waża w hromadże 144,3 kgr. abo psches 288 puntow, želesne wobbicze pak 692 kgr. abo 1384 puntow. Wschě swony maja latu pychu, pschihódne znamjenja, wobras a napißma; pißmiki je lijeŕ wusłolił, kajkež ßo k wosdobam pschihodźa. Mjeno prěnjeho a tseczeho swona staj knjesaj dawaczerjej postajiłoj, druhej běschtaj nam pschewostajenej. Tak bě mózno, ßwjatych wubracz po litaniji k wschitkim ßwjatym: jeneho arzjandźela, jeneho patriarchu, jeneho martrarja a jeneho wusnawarja. Napißma buchu wot fararja Hórnika sestajene. Zyfry na kóżdym swonje (1641, 1642, 1643 a 1644) wosnamjenjeju, kotry kóżdy je w rjedże w Gruhlez wot spoczatka toho lětstotka wobstejazej lijerni w Małym Wjelkowje latych swonow. Wulki swón, 1377,2 kgr. abo psches 2754 puntow ważazy, ma w prědku medaillon (w wěnzu stejaze ßwjeczo) ßw. Michała wobdateho s napißmom: „Sswjaty Michale Arzjandźelo, pschińdź na pomoz ludej Božemu!" Sady steji w podobnym wěnzu abo schkicze: „Swony darischtaj nowej zyrkwi Michał Holaski s Khróscźiz a Handrij Jurij Kral s Małßez, nětko w Drježdźanach." — Druhi swón, 716,8 kgr. abo $1433\frac{1}{2}$ puntow ważazy, pokasuje w prědku medaillon ßw. Josefa s wobdawatym napißmom: „Khwalmy naschego Boha w czesczenju ßw. Josefa, sakitarja zyrkwje!" Sady pak: „Tute schtyri swony sa zyrkej w Baczonju je lał Fr. Gruhl w Małym Wjelkowje w lěcze 1885." — Tsecźi, 418 kgr. abo 836 puntow czežki, je debjeny se ßw. Jurjom na konju (jenym se 14 ßwjatych pomoznikow) a s napißmom: „Sswjaty Jurjo, budź nam pomoznik we wschej nusy!" — Schtwórty, 167,8 kgr. abo $335\frac{1}{2}$ puntow czežki, pschi medaillon ßw. biskopa Benna a napißmo wokoło njeho: „Sswjaty Benno, patronje ßerbskeho kraja, prosch sa naß!" S tajkimi patronami ßu po tajkim tute swony pomjenowane, so bychu njewospjetowałe mjena pobocznju wołtarjow a mjena japoschtołow, kotrychž medaillony ßo w zyrkwi namakaju. *M. H.*

S Njechornja. Wutoru 10. novembra ßwjeczeschtaj burwumjenkaŕ a zyrkwiny prjódkstejeŕ Jan Albinus tudy a jeho mandźelska Hana rodź. Khěžorez s Wujezka ßwój skoty kwaß. Wobaj staj hischcze strowaj a pschi dobrych mozach, duž mózeschtaj też, pschewodźanej wot ßwojich 4 dźeczi, 10 dźeczidźeczi, ßwojeju pschichodneju ßynow a pschichodneju džowkow a druhich pscheczelow, do Božeho domu pschińcz, hdźež ßo pod wobdźělenjom wulkeje zyły ludźi ßwjatocznje Boża służba wotdźerża. Knjes farar Mrósak s Hrodźischcza dźerżeschе jimaj po Psalm. 95, 6 móznu, hnujazu rěcz, jeju a pschitomnych napominajo k wjeßelemu dźakej, k wutrobnej prósstwje a k ßwjatemu ßlubjenju. Wjeczor běschtaj jubilskaj mandźelskaj ßwojim ßwójbnym a pscheczelam kwaßnu hosczinu wuhotowałoj. Bóh spochcz jimaj dołhi a měrny wjeczor žiwjenja!

— Njedźelu 15. novembra budźischtaj Töpferez mandźelskaj s Wujezka toho runja žadny ßwjedźeń stoteho kwaßa w Hrodźischczanskim

Božim domje ßwjećźikoj, hdy budźiśche Bóh po ßwojej njewußlědźomnej radźe pśched dwěmaj njedźelomaj Töpferowu mandźelśku ſ tutoho ſachodneho do tamneho wěčneho žiwjenja njewotwołał.

S Barta. Na Bartſkich a Rakojdźanſkich knježich leżomnoſćach ßo po dwělětnej pśchestawży 7. novembra wulka hońtwa wotbywaſche. Rano ſpomnjeneho dnja ſchkrjebotaze rózkowe ſignale hońtwjerjow a honjerjow k wješelej hońtwje wołachu. Honjerjow, kotrymž běchu ßo kije, cźerwjenoběłe khorhojcźki a klepotaki dake, k hońtwiſchcźam na rěblowanych wośach wožachu. Honjerjo hońtwiſchcźo wobſtupiwſchi na date ſnamjo klepotacź a wołacź ſapoczachu. Spłóſchena ſwěrina ſe ßwojeho ſkhowa wuhnata ßo k rynkej hońtwjerjow cźěri. Tu ju tśělenje powita a kulki ßmjercź do njeje njeßu. Hnydom w prěnim hońtwiſchcźu mózachu hońtwjerjo jara ſpokojom bycź; 116 ſajazow bě ßo potśělało. Na to ßo ſpěwajo a juſkajo k druhemu hońtwiſchcźu wjeſechu, hdźež ßo po tym ßamym waſchnju honjeſche. Wjeczor, hdyž ßo cźmicźkaſche, ßo kónz hońtwy dujeſche a potśělana dźiwina ßo pſcheliczi. K wješelu a ſ dobom k khwalbje 14 hońtwjerjow, kotſiž běchu ßo pſchi hońtwje wobdźělili, ßo wuliczi, ſo bě 470 ſajazow pódla wjazorych kurwotow a bažantow pſches wěſtu ruku hońtwjerjow panuła. Sa wjele lět na naſchich knježich leżomnoſćach hońtwinſki dobytk tak wulki kaž lětßa był njeje.

S Bukojny pola Wulkich Sdźarow. Njedźelu 8. novembra wokoło 6 hodźin je ßo tu khěža njebo khěžkarja Jurja Kubſcha, Rola mjenowaneho, wotpaliła. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate. Dokelž běſche khěža njewobydlena a ßo w njej niczo njekhowaſche, ßo pódla twarjenja wot płomjenjow niczo ſaniczińko njeje.

S Mužakowa. Njedawno ßu w Běłej Wodźe a w Wochoſach někotre woßoby, kotrež ßu wopaczne pjenjeſy wudawali, ſajeli.

— 6. novembra je w Shorjelzu krajny radźicźel Rósborſkeho wokrjeßa, kralowſki tajny knježerſtwowy radźicźel ſ Gersdorff wumrjeł.

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Sbytk cźiſteho wunoſchka macźicźneho domu na lěto 1884 pſches k. referendara Mütterleina 70 hr. — Dale Krawz w Cźornjowje 50 np.

W Wósborku na lěto 1885: Marcźka 50 np., Rämſch 50 np., Cźoch 50 np., rektor Jaurich 50 np., Bernhard 50 np., J. G. Pötzſchka 50 np., kubler Kólpa 1 hr., Auguſt Lehmann 50 np., Handrij Lehmann pola Wujeźka 50 np., piwarz Bauer 50 np., Jan Kurjo 50 np., Michał Töpfer 50 np., rěſnik Pötħig 30 np., młynkowa Nycźkowa 50 np., młynkowa Kreczmarka 50 np., Kucharjowa 20 np., Marja Starkowa 20 np., wudowa Nycźkowa 25 np., Lehmannowa 10 np., Khorla Ender 10 np., Handrij Sommer 10 np., wudowa Kiſchiżanowa 10 np., Steinertowa 5 np., ſwudowjena hornczerka Großowa 20 np., dźěl. Jägerowa 10 np., wudowa Ungerowa 10 np. — Hromadźe: 9 hr. 30 np. Wot toho ſa hromadźenje wudate 50 np.; po tajſim 8 hr. 80 np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Towarſtwo Pomozy ſa ſtudowazych Sserbow.

Do pokładnizy Towarſtwa Pomozy ſapłacźichu kk.: wyſchſchi farař Krohn w Ohrdrufje 2 hr., kaplan Matek w Kamjenzu 1 hr., kantor Sſmoła w Maleſchezach 1 hr., farař Matek w Hucźinje 2 hr., kubler Wjela w Rodezach 1 hr., kubler Wjela w Pomorzach 2 hr., kubler Schneider w Luſku 1 hr., farař dr. Kalich w Budyſchinje 3 hr., farař Handrik w Maleſchezach 6 hr., kantor Bayer w Hucźinje 1 hr., ßerbſke towarſtwo w Bukezach 6 hr., ratař Ryczer w Schekezach 1 hr., farař Ryczer w Delnim Wujeſdźe 2 hr., farař Räda w Barcźe 2 hr., kantor Sarink w Hrodźiſchczu 1 hr., farař Kordina w Minakale 1 hr.

S dźakom kwituje **E. Mërſch**,
pokładnik Towarſtwa Pomozy.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Dla někotrych kałowych kopjenow, kotrež bě fabriſki dźěłacźer K. Tr. Schokta w Sahorju tamniſchemu kublerjej Gruhlej ſ pola ſpakoſcźił, ma wón dźeń w jaſtwje poßedźecź. — Kublerja J. E. Wjelu w Boſchezach winowachu, ſo je 20. auguſta wołazeho Naſdałaka ſ pjaſcźu a ſ kſchudom bił, jeho na ſemju cźißnuł a jeho na tajke waſchnje ſe ſtraſchnym pſchedmjetom krjudował. Dokelž ßud ſa to měješe, ſo kſchud žadyn ſtraſchny pſchedmjet njeje, a dokelž Naſdałak khoſtanje njeżadaſche, wobſtorżeny bjes khoſtanja woſta. — Kónz junija bě ßo wot njeſnateje woßoby ſ pola ryczerkublerja-najeńka Kreczmera w Budyſchinku něhdźe 64 ßnopow pſcheńcźnych ſebrało a ßo do pſcheńcźnych pópow na polu žiwnoſcźerja Bróſki w Porſchizach ſtykało. Hacž runje Bróſka wjedźeſche, ſo tele ßnopy jemu njeßłuſcheja a ſ wotkel ßu kranjene, je wón njedźiwajo na to do ßwojeje bróżnje ſwoſy. Pſchekhowanja dla Brószy jaſtwo na jedyn měßaz pſchißudźichu. — Tſěchikryjeř J. Ulbrich ſ Liberz, kotryž bě po proſchenju khodźo murjerjej Schenkej w Kobjelnju ſchkórnje ſ khěže kranuł, tydźeń jaſtwa a tydźeń arreſta doſta. — Cźeladnik T. A. Schmidt, prjedy w Minakale, nětk w Dubanju, kotryž bě pjeczа 11. julija ßłużobnu dźowku Jokuſez na khribjet bił, ßo njedoßahazych dopokaſmow dla wuwinowa. — Sßłużobnu dźowku A. Kubſchez w Luſy ſ jaſtwom na jedyn dźeń pokhoſtachu, dokelž bě ßwojemu hoſpodarjej, najeńkej Brühlej w Luſy, ſa něhdźe 50 np. běrnow ſ pola wſaka. — Dźěłacźer J. E. A. Guda w Budyſchinje bě 12. ſeptembra ßo palenza napiwſchi w pjanoſcźi pſched radnej khěžu rejił a hawtował a, hdyž jemu to dwaj poliziſtaj ſakaſowaſchtaj, tymaj cźeſcźranjaze wudma nawdawał. Hdyž jeho toho dla ſajachu, ßo wón wokoło ßebje bijo wobaraſche. Dla kſchiwduczinjenja, ſpjeczowanja a herjekanja móże Guda nětko dwanacźe dnjow w jaſtwje a tſi dny w arreſcźe ſke ſcźěhwki wopikſtwa roſpominacź. — Tyſcherja a khěžerja H. Säuberlicha w Rakezach, wot tamniſcheje Lejny Spěſchnoweje kſchiwduczinjenja dla wobſtorżeneho, ſ 10 mk. pjenježneho khoſtanja pokhoſtachu. Sa to pak Spěſchnowu k płacźenju 5 mk. ſaßudźichu, dokelž bě A. Säuberlichowu w Rakezach na cźěle wobſchkodźika. — Na žadanje njech je tu ſpomnjene, ſo pakoſtniza, kotraž je hajnikej w Drobach pjenjeſy wſaka, M. A. Makaczowa rodź. Biehlez řeka.

Khoſtanſka komora. Hižo ſchtyri krócź khoſtany 28lětny dźěłacźer H. A. Schneider ſ Makßez bě 26. meje w Biehlez korczmje w Kubſchizach ſa 23 np. palenza wupił a worcźiſnu njeſapłacźiwſchi ßo wotßalił. Biehla toho dla Schneidera jebanſtwa dla wobſtorżi. Pſched ßudom Schneider prějeſche, ſo je chżył Biehlu wobſchudźicź. Jako dopokaſmo ßwojeje njewinowatoſcźe wón naſpomni, ſo je hižo w prjedawſchich cźaßach Biehlej woſpjet worcźiſnu dołżny woſtał, tola ju poſdźiſcho kóżdy krócź ſapłacźił, a tak je tež tón ras ßwój dołh wurunacź chżył. Dokelž ßo wudawanja wobſtorżeneho k wěrje podobne bycź ſdachu, ßo wón khoſtanja ſminu. — Njepolěpſchomny pakoſtnik je hižo dźeßacź krócź khoſtany 48lětny dźěłacźer Handrij Pilak ſ Rachlowa. 1. oktobra wón w Koßlowje do domu żiwnoſcźerja Miſchganga, wokno roſraſywſchi, nuts ſałeſe a wot tam ſchkórnje a ſe ſahrody koſchlu ßobu wſa. Do Fitka pſchiſchedſchi nowu ſkładnoſcź k kranjenju namaka. Dom tamniſcheho żiwnoſcźerja Marka, pola kotrehož bě pſched krótkim dźěłał, próſdny nadeńdźe; wſchitzy wobydlerjo běchu na polu wonka pſchi dźěle. S wotewrjenymi durjemi do hródźe ſtupiwſchi wot tam do ſparneje komory ſałeſe, hdźež 11 jejow a wſchelaku draſtu, 17 mk. hódnu, kranu. Někotre dny poſdźiſcho Pilak draſtu ſa ßměſchnje tunju płacźiſnu pſcheda a ßo, ſo by ſaßo ſwucźene darmotne bydło doſtał, poliziji ßam ſtaji. Sſud bě Pilakej rad k woli a jemu khoſtarnju na ſchtyri lěta ſchěſcź měßazow, ſhubjenje cźeßnych prawow na dźeßacź lět a dowolenu pólizajſku nadkedźbu pſchißudźi.

Přilopk.

* We wßy Spitzkunnersdorf je ßo pſched dwěmaj njedźelomaj w jenym domje rjada ſa khachlemi ſażehliła, nichtó njewě, kak. Płómjo bórſy podubżychu, duż ßo żana ſchkoda dale njeſta. Ale jedyn cźłowjek je pſchi tym wo żiwjenje pſchiſchoł: jedyn 76lětny krawz je ßo wó iſtwje w kożu leżo ſadubżył.

* Njedaloki wjeſki Oybin pola Zitawy wóndano jena żónſka, kotraž nimale żyle lěto ſeleninu pſches mjeſy do Cźech 4—6 hodźin daloko woſy, nahle ſkhori a ßrjedź lěßa dźěcźo porodźi. W jenej khěżzy, hdźež ji pomoz poſkicźichu, wona noworodźene dźěcźo ßama wokupa, je do ßwojeho ſchórzucha ſawali a ſ wołmjanej ßuknju wodźe a ſmużicźe pěſchi do Böhm.-Zwickau domoj dóńdźe.

* W jenej ſkale pola Schreiersgrüna w Vogtlandźe ßo póndźelu tydźenja na jene dobo mózna ſkała ſaßypnu a tak njeſbożownje na jeneho dźěłacźerja ſ Cźeſkeje padźe, ſo jeho na měſcźe do dweju pokojzow prěki pſcherěſnu. Prjedy hacź dźěłacźerjo delni dźěł jeho cźěła namakachu, mějachu něhdźe 2000 zentnarjow kamjeni wotſtronicź.

* Wjerch Bismark je njedawno dar doſtał, kotryž jeho na jedyn najßławniſchich podawkow jeho żiwjenja dopomina. To je ſtólz, na kotrymž je Napoleon III. ßedźał, hdyž je ßo po Sedanſkej bitwje prěni krócź ſ němſkim kanzlerjom w makej khěżzy jeneho tkalza ſeſchoł. Bismark ma, kaž ßo ſda, wulke wjeſele nad tymle darom.

* Makeho rózka lětßa jedyn dźěłacźer na dwórniſchcźu w měſcźe Erfurt na lokomotivu ſałeſe a ſ hkupoſcźu ventil wotewri; duż lokomotiva běżecź pocża, do dweju tworneju woſow ſajědźe a jej na kuſki roſbi. Schkoda na 17,000 mk. wucźinja. Po wußudźe khoſtanſkeje komory ma dźěłacźer ſa ßwoju hkupoſcź pok lěta ßedźecź.

* Schto ma ſměrna krej w pczołarſtwje na ßebi, podawk pokaſuje, wo kotrymž ßo na ſhromadźiſnje pczołarjow w Rudolfſtadcźe rěcźeſche: Dźeßacźlětny hólcźez ſ nahej hkowu a ſ wuhornjenymaj rukawomaj pſchi pczólniży ſtejeſche, hdyž ßo pczoły runje rojachu. Tam a ßem polětawſchi ßo matka hólzej na hkowu ßydźe, a ſa wokomik na hólzowej hkowje tyßazy pczołow ßedźachu. Duż

nan rucze na njeho sawoła: „Njehibaj ßo, Hańsko, saczíń hubu a woczi a dychaj ſ noßom; ja rój hnydom wokrjepju a doßahnu.“ Hólczeż, kotryż běſche hižo cžasto pſchi rojenju pczołow byk, poßłuchaſche a ßo njehibnu. Nan pak jemu wodu na hłowu linu a jemu hłowu trochu do prědka ſkhiliwſchi ſ wěchczom zyły roj do kſchidy ſmjecże. A hólza ani jena pczoła kłóła njeje.

* W němſko-franzowſkej wójnje jedyn němſki feldwebl ſ wojakom, kotryż mějeſche jemu poßłużowacź, pola dweju ſtareju cžłowjekow w franzowſkim měſcże Nancy w kwartěrje leżeſche. Runje tehdy ßo do toho ßameho domu paduſchi nutskamachu, a jeno feldweblej a jeho ßłużobnikej mějeſchtaj ßo ſtaraj cžłowjekaj dżakowacź, ſo wo ßwoje ſamoženje, a ßnadź też wo żiwjenje njepſchińdżeſchtaj. Wojak, kotrehoż wonaj ſchczędrje wobdariſchtaj, bórſy w bitwje padże. Feldwebl ßo po wójnje cžiły do ßwojeho ródneho měſta Frankfurta wrócźi. K hodam wón kóżde lěto 400 toler ſ Franzowſkeje dóſtawaſche. Sańdżeny tydżeń prjedawſchi feldwebl, kotryż je ßo mjes tym woženił a ma hižo cžrjódku dźěcźi, ſ Pariſkeho ßudniſtwa liſt doſta, w kotrymż ſtejeſche, ſo je ſtary knjes, kotremuż je feldwebl něhdy żiwjenje ſdżerżał, wumrjeł, ßwojemu wumożerjej 16,000 markow wotkaſawſchi; w pißmje ßo ßudniſtwo też ſa wojakom praſcheſche, kotrehoż je feldwebl tehdy pſchi ßebi měł, a kotremuż je njebocźiczki 8000 mk. wotkaſał. Pariſkemu ßudniſtwu wotmolwiwſchi, ſo je ſpomnjeny wojak na wójnje żiwjenje ſhubił, ſtary feldwebl druhe pißmo doſta, ſo je w wotkaſanju wucźinjene, ſo, je-li jedyn teju Němzow wumrjeł, tón druhi wobaj dźěłaj doſtanje. Po woli njebocźiczkeho, kotrehoż mandźelſka je pſched něſchto lětami ſemrjeła, pak maju ßo pjenjeſy w Pariſu wupłacźicź. Duż je ſtary feldwebl do Pariſa dojěł, hdżeż ßwoje 8000 toler wupłacźene dóſtanje.

* Je-li ſo ßo wſcho, wo cžimż je ßo 26. ſańdź. měß. w akademiji wědomoſcźow w Pariſu jednako, kmane wopokaże, ßmě ßo tónle dżeń jako wulzy ważny w ſtawiſnach pokracźowanja wědomoſcże ſapißacź. W mjenowanym wuſtawje tehdy ßwětoßławny franzowſki wucźenz Paſteur rosprawu podawaſche wo ßwojim najnowiſchim wunamakanju. Po tejle rosprawje je wón wuſpěſchny ßrědk pſchecźiwo ſkażenoſcźi wunamakał. Sa tajke wunamakanje by Paſteur wulki dżak żyłeho cžłowjeſtwa ſaßłużił; pſchetoż pßyczja ſkażenoſcź (rabies canina) je jena najſatraſchniſchich khoroſcźow, pſchecźiwo kotrejż běſche wſcha lěkarſka próza dotal bjesmózna. Nadrobnje wo mjenowanym ßrědku tudy rěcźecź njemóżemy; jeno to chzemy ſpomnicź, ſo Paſteur ſkażenoſcź ſ tym ßamym jědom ſahanja, ſ kotrehoż khoroſcź wukhadża: kohoż je ſkażeny poß kußnuł, tomu ßo jěd pßyczeje ſkażenoſcże, ale wjele wjele krócź ßylniſchi, pod kożu ßyka. Paſteur je ſe ßwojim ßrědkom najprjódzy dołhe cžaßy na ſwěrjatach pospyty cžinił a hižo wjazy hacź jeneho cžłowjeka, kotrehoż běſche ſkażeny poß ſkußał, a kotremuż najnaſhonjeniſchi lěkarjo wěſtu ßmjercź wěſchczachu, wuſtrowił.

* Dwaj mużaj ſ jendźelſkeje parneje łódże „Lady Frances“, kotraż je ßo w morju rosbiła, wóndano na parnej łódźi „Malaga“ ſ Alexandrije do Liverpoola pſchijědżeſchtaj. S wuhlom duży po puczu do Alexandrije „Lady Frances“ 17. ſept. ßrjedź morja wo jenu ſkaku praßnu, ßo na bok ſkhili a ßo naſajtra podnuri. Hdyż łódź wo ſkaku praßnu, ßo kapitan na to hotowacź pocża ßwojich ludźi ſdżerżecź. Schtyri cžołmy ßo do wody puſchczichu. Dwaj cžołmaj hiſchcże tón ßamy dżeń wotjědżeſchtaj; taj dwaj druhaj pak, nad kotrymajż kapitan ßam roskaſowaſche, hacź naſajtra rano pſchi rosbitej łódźi woſtaſchtaj: w jenym 7 muży ßedżeſche, w druhim tſjo. Na tſecźi dżeń ßylne wětry ducź poczachu, a cźi tſjo w mjeńſchim cžołmje dyrbjachu ßo ßobu do wjetſcheho ßynucź. Naſajtra rano pak żołmy cžołm powrócźichu, a cźi dżeßacźo łódżnizy mějachu ſe żołmami wo ßwoje żiwjenje bědźicź. Woßmjo ſ nich ßo ſbożownje ſa dno powrócźeneho cžołma ſepſchimachu; dweju pak żołmy pózrjechu. Cźile woßmjo mějachu jara wjele wuſtacź a ſkóncźnje mórſku wodu pijachu. Kapitan wowrótni a mějeſche ſa to, ſo móże na kraj ſtupicź. Prajiży, ſo chze ßo pſchewoblez, wón ſ cžołma ſtupi a ßo tepi. Dwaj morjakaj a jedyn tepjeŕ, kotſiż běchu toho runja roſum ſhubili, do wody ſkocźichu, dokelż chżychu hacź do brjoha dopłowacź, a ßo w żołmach ſhubichu. Hiſchcże jedyn morjak wowrótniwſchi woſpjet nóż żadaſche, ſkóncźnje do morja ſkocźi a ßo też tepi. Też druhi offizěr wo żiwjenje pſchińdże; duż jeno dwaj hiſchcże żiwaj woſtaſchtaj. Dokelż běſche woda w nozy cžoplischa hacź powětr, tutaj njeſbożownaj żyku nóż ſ cžółkom pod wodu pſchebywaſchtaj, ſo jeno hłowa ſ wody tczeſche. Hakle ßedmy dżeń po tym, ſo běſche ßo „Lady Frances“ rosbiła, teju njeſbożowneju morjakow jena łódź wuhlada, kotraż jeju ßobu do Alexandrije wſa, hdżeż jeju do hojeŕnje dachu. Taj cžołmaj, kotrajż běſchtaj prěnjej wotjěłoj, ſtaj 5 dnjow na morju pobyłoj; morjakoju, kotſiż w nimaj ßedżachu, běchu też żakoſtnje picża ſtradani. Pjaty dżeń, hdyż k brjohej dojěcź ſpytachu, ßo jedyn cžołm powrócźi, pſchi cžimż ßo jedyn muż tepi. Cźi druſy ſbożownje kraj dozpěchu. Jich cźrjóda Arabow k ßebi wſa, kotſiż jim wſcho pokradnuchu a jich potom na wjelbłudach (kamelach) do Alexandrije pſchiwjedżechu. Woni njeſbożownym łódźnikam niczo k jědźi njedachu, ſ wodu pak jich ſaſtarachu. Wot 19 muży, kotſiż běchu na parnej łódźi „Lady Frances“ byli, jeno 10 kraj ſaßo wuhladachu.

* W pennſylvanſkim kraju w Sjenocźenych Krajach Połnózneje Ameriki je njedawno ſaßo wulki meteor ſ njebeß panuł. Jedyn amerikanſki liſtynoſcheŕ, kotryż je ßwědk tohole podawka byk, wo nim tole powjeda: Wón widżeſche, kak wulke płomjo po njebju leczeſche. Napohlad běſche wulkotny. Liſtynoſcherjowy kóń na jene dobo ſtejo woſta, a liſtynoſcheŕ mějeſche ſacźucźe, jako by ßylny wětr jara ſpěſchnje nimo njeho hwiſdał. Wyßoko nad nim ſ njewurjeknitej ſpěſchnoſcźu hobrſki meteor leczeſche, kotryż mějeſche napohlad krucha żehliweho wuhla, każ bróżeń tak wulkeho; ſa meteorom ßo hobrſke płomjo cźehnjeſche. Potom ßo na jene dobo ſchumjenje ſhubi, toho runja żehliwy napohlad meteora a płomjo. Meteor mějeſche nětko na běl módru barbu, kotruż wobkhowa, doniż ßo njeſhubi. Něhdże milu dale kamjeń ßo do tſjoch kruchow roſtamawſchi k ſemi padże. Najwjetſchi kruch ma 15 łóhczi w ſchtyrirózku a je ſchereje barby.

* W Amerizy ßu ſa rejwarki woßebity paß wunamakali, kotryż ma pſchimadła abo wuſchka, każ koffr. Duż rejwaŕ ßwoju rejwarku wjazy wobjimacź abo ſa ruży pſchimacź njetrjeba, ale móże ju ſa wuſchka jeje paßa dżerżecź.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Katholſka zyrkej: Jan Ernſt Lehmann, dźěłaczeŕ w Dźěżnikezach, ſ Marju Madlenu rodź. Rychtarjez w Nowych Bobolzach.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Marja Martha, Handrija Bohuwěra Probſta, młynſkeho gratmiſchtra w Małßezach, dź. — Martin Richard, Khorle Wylema Guſtawa Alberta Scholty, krawza na Żidowje, ß. — Emma Amalija, Jana Böhmera, khěżkarja a fabrikkeho dźěłaczerja w Bobolzach, dź. — Hana Khryſtiana, njemandźelſka dź. w Hrubjelczizach.

Zemrjeći:

Dżeń 28. oktobra: Martha, Handrija Kubizy, pohonczja a wobydlerja, dź., 17 l. 11 m. — 1. novembra: Handrij Thomaß, tyſcheŕ a wobydleŕ, 61 l. 3 m. — 5. Jan Auguſt, Jana Auguſta Pohla, dźěłaczerja na Żidowje, ß., 1 l. 17 d. — Martha Thereſija, Jana Bohuwěra Krawza, dźěłaczerja na Żidowje, dź., 1 l. 6 m. 4 d. — 6. Khorla Guſtaw, Handrija Scherbela, khěżkarja a cźeßle w Małßezach, ß., 4 l. 4 m. 9 d. — 7. Hana Ssymankez, njebo Jurja Kubizy, dźěłaczerja w Bukojnje, wudowa pod hrodom, 70 l. 11 m. 5 d. — Morwonarodżeny ß. Jurja Korczmarja tudy. — 8. Jda Hilżbjeta, Khorle Moritza Mlynka, khěżerja a fabrikkeho dźěłaczerja na Żidowje, dź., 2 l. 1 m. 19 d. — 9. Madlena Bohotowa rodź. Janaſchez, 64 l. 5 m. 15 d. — 10. Khorla Bohumił Ričzel, wobydleŕ wokrjeßneje dźěłaczerńje na Żidowje, 76 l. 8 m. 1 d. — 11. Jan Běrka, wobydleŕ na Żidowje, 83 l.

Płaczišna żitow a produktow w Budyſchinje

7. novembra 1885.

Żitowy dowos: 2853 měchow.		Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacź M	Na burſy hacź Pf
Pſchenża	50 kilogr.	7	74	8	63	7	74	8	63
Rożka	50 kilogr.	7	15	7	28	7	15	7	28
Jeczmjeń	50 kilogr.	6	96	7	25	6	96	7	25
Wowß	50 kilogr.	7	—	7	30	7	—	7	30
Hroch	50 kilogr.	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka	50 kilogr.	7	8	7	50	—	—	—	—
Raps	50 kilogr.	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	50 kilogr.	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduſchka	50 kilogr.	16	—	16	50	—	—	—	—
Bérny	50 kilogr.	1	50	1	80	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	20	2	40	—	—	—	—
Pſchenczna muka	50 =	7	—	15	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 =	7	—	10	75	—	—	—	—
Ssyno	50 =	3	30	3	75	—	—	—	—
Sslóma	600 =	20	—	22	50	—	—	—	—
Proßata 890 ſchtuk, ſchtuka		8	—	19	—	—	—	—	—
Pſchenczne wotruby		—	—	—	—	4	20	4	30
Rżane wotruby		—	—	—	—	4	75	5	—

Dražďżanſke mjaßowe płaczišny. Howjada 1. drużiny 63—66 mk., 2. drużiny 53—56, 3. drużiny 30 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 57—60 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. drużiny 43—55 np., 2. drużiny 28—38 np. po puncze rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 13. novembra: Mhłowojte.

Dobrowólne pschesadźowanje.

Na žadanje herbow khěžkarskeje žiwnoscźerki Hany **Winkleroweje** rodź. Kleinigez, bywscheje swudow. Egeroweje w Wujeźku pola Bukez maja so k sawostajeństwu sluschaze leżomnoscze, a to

a) **khěžkarska žiwnosć** cźišło 11 wopalneho katastra, cźišło 35a, 35b a 170 sahonskich knihow a folium 5 leżomnostnych knihow sa Wujeźk pola Bukez a

b) **pólne, brěsynate a kuczne parzele** cźišło 162b, 178b, 189b, 190a a 225b sahonskich knihow a folium 51 leżomnostnych knihow sa mjenowanu wjeß,

wscho hromadźe 1 hektar 35,$_4$ arow abo 2 akraj 134 □prutow wopschijaze a ſ 42,$_{48}$ dawkskimi jenoscźemi wobcźeżene, kotreż leżomnoscze so wjeßnogrychtšzy na

3185 hriwnow

takšerowane,

7. dezembra 1885 dopołdnja w 11 hodźinach

na městnje samym na swobodne waschnje na pschesadźowanje pschedawacź.

Pod pokasanjom na wuwěschtki, na tudomnym sudniſtwje a w korczmje w Wujeźku pola Bukez wupoißnjene, wopißanje leżomnoscźow a pschedawanske wumenjenja wopschijaze, so na kupjenje smyßleni pscheproschuja, so bychu so na spomnjenym dnju w postajenej hodźinje w sawostajeńskej khěžnej leżomnoscźi seschli, so k sadźenju pschipowjedli, swoju płacźenja-kmanosć dopokasali a dalsche wotcźakali.

W Budyschinje, 29. oktobra 1885.

Kralowske hamtske sudniſtwo.

Meusel. Mütterlein, ref.

Khěža na pschedań.

Dźělenja herbſtwa dla ma so Altknechtez khěža na sadnej haßy cźišło 4 w Budyschinje pschedacź. Dalsche je shonicź psches knjesa pschekupza **Augusta Bartka.**

Dla dalscheho pschenajecźa chzu wschón swój skót, jako 2 mkodeju sylneju konjow do dźěła, 8 dejnych kruwow, toho runja hospodarsku nadobu atd. se swobodneje ruki pschedacź.

Khorla Schupank,
hoscźenzař-najeńk
w Wulkich Sdźarach.

Rjana suproschna **ranza** je na pschedań pola **Jorkera** w Rakezach.

Dunder, na synk dobry, so wot jeneho herza kupicź pyta.

Kosaze koże

kaž też wschě druhe družiny surych kožow kupuje po najwyschschich płacźišnach, toho runja

koże k kožuchám,

do kotrychž ženje žanych molow njepschindźe, pschedawa po najtunischich płacźišnach

Gustav Naucke
na garbarskej haßy 16.

Po płacźišnach nětcźischeho cźasa poruczam

khěžorski wucźah, měrzu po 1 mk. 8 np.,
khěžorski wucźah 2. družinu, měrzu po 90 np.,
slotojahły, punt po 13 np.,
krupy, punt po 14 np.,
jědźiny rajß, punt po 15 np.,
hejduschku, punt po 16 np.,
hoki, punt po 16 np.,
buny, punt po 14 np.,
pschenczny griß, punt po 18 np.,
hroch, punt po 12 np.,
suschene boßniske hłowki, punt po 22 np.

C. Kahrowe
pschi póstlkej kowarni
na žitnych wikach.

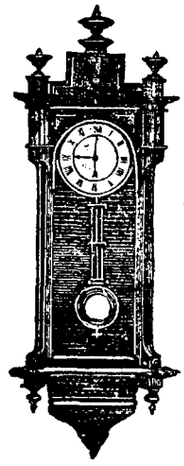

Franz Marschner

cźaßnikař

na bohatej haßy 9 **w Budyschinje** na bohatej haßy 9

porucźa swój bohaty skład

cźaßnikow a rjecźasow

dobrocźiwemu wobkedźbowanju.

Sprawne poßłuženje, wjazylětne rukowanje, najtuńsche płacźišny.

Porjedźenja so ſ rukowanjom rucźe a tunjo wuwjedu.

C. G. Leuner na schulskej haßy

porucźa swój wulki skład

kuczoweho grata

sa najlěpsche a najtuńsche dźěło wschudźe snate, ſ rukowanjom sa dźerženje a prawe sedźenje; ſ dobom poruczam wulki wubjerk

wolmjanych konjazych dekow

we wschěch płacźišnach.

Koaks

porucźa w rjanej tworje po tunich płacźišnach

C. Thiermann.

Hěblowane schpundowanja

zyle suche, 24 a 30 mm. sylne, pschedawa tunjo

Tr. Holbjan w Budyschinje pschi dwórnischcźu.

Kosaze koże a wschě druhe sure koże kupuje pschezo po najwyschschich płacźišnach

Heinrich Lange na žitnych wikach
pschi serbskej katholskej zyrkwi.

Sporuschk

kupuje

měschczańska haptyka w Budyschinje
na hłownym torhoschcźu 6.

Strowe kruschwinowe drjewo

kupuje po najwyschschej płacźišnje

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Awkcija schmrěkoweho błanja.

Wutoru 17. novembra dopołdnja w 9 hodźinach ma so na **Malo-Khoinczańskich** leżomnoscźach narańskich stron wulka dźělba jeblinoho błanja po łoßach a tež po shrabanych hromadach ſ wumenjenjom napłacźiny na pschesadźowanje pschedawacź.

Eslodowe kołochi
su dostacź
w **Budyschej piwarni a błodźerni**
(akcijowym towarstwje).

Dr. Pattisona

wiczna wota,

najlěpschi hojazy srědk psche

wicz a rheumatismus

wschěch družinow, jako: wobliczo-, brósch-, schiju- a subybolenje, hłowjazu, rucźnu a nohazu wicz, drjenje w stawach, khribjetowu a ledźbowu bolosć. (H. 6250)

W pakcźikach po 1 mk. a w pokojcźnych po 60 np. pschedawa **Ernst Mittasch** hewak H. J. Linke pschi wulkej zyrkwi 5.

Krajnoſtawſki bank w Budyſchinje.

Krajnoſtawſki bank Kral. Sakſk. Hornjołužiſkeho markhrabinſtwa ma wotmyßlenje, dźerżo ßo prawa, jemu po § 30 jeho wuſtawkow wot 16. junija / 31. auguſta 1857 pſchiſtejazeho, ßwoje hiſchcże kołowaze 4 %towſke (kužiſke) ſaſtawne liſty wupowjedźicź.

Prjedy hacź bank tuto wupowjedźenje wupraji, porucża wón wobßedźerjam 4 % ſaſtawnych liſtow jich pſchemĕnjenje do 3½ % ſaſtawnych liſtow, pocźeżnje wotſchtemplowanje dotalnych ſaſtawnych liſtow na 3½ % po wupłaczenju wſcho hromadże 2¼ % premije, wopſchijazeje kurßowy a dańſki rosdźĕl na prĕnje połłĕto 1886, tak bórſy hacź ßo wobßedźerjo ßlĕdowazym wumĕnjenjam podcźißnu.

4 % ſaſtawne liſty maja ßo ſ talonom a ſ wobĕmaj kuponomaj wot 30. junija, pocźeżnje 31. dezembra 1886 w cźaßu

wot 2. hacź 21. novembra 1885

w dopołdniſchich hodźinach

krajnoſtawſkemu bankej w Budyſchinje,
jeho filiali w Draždźanach, Güntzplatz 2,
Chemnitzſkemu mĕſchczańſkemu bankej w Chemnitzu,
knjeſam **Ludwig & Co.** w **Freibergu,**
= **C. F. Goerlitz** w **Herrnhuezje,**
= **Becker & Co.** w **Lipſku,**
= **Schirmer & Schlick** w **Lipſku,**
= **G. E. Heydemann** w **Lubiju,**
= **G. Steinhaeuſer** w **Plauenje w V.,**
= **Bormann & Co.** w **Žitawje**

pſchepodacź.

Formulary ßu we wſchĕch mĕſtnach dostacź.

4 % ſaſtawne liſty, na 3000, 1000 a 500 **markow** wuſtajene, ßo **pjecź dnjow** po pſchepodaczu ſe ſchtemplom

„na 3½ % dańſkeje nohi poniżene“

a ſ **nowymi kuponſkimi liſtami,** kotrychž prĕni kupon je 30. junija 1886 wupłaczomny, wuhotuja a ßo po wróczenju dobro-wopißma, wot pſchijimanſkeho mĕſtna wuſtajeneho, wróczo dadża.

4 % ſaſtawne liſty, na **Lit. B. po 500 tolerjach** a **Lit. C. po 100 tolerjach** wuſtajene, ßo wjazy njewrócźa. Jich wotedawarjo dostanu pak toho runja **pjecź dnjow** posdźiſcho po wróczenju dobro-wopißma, wot pſchijimanſkeho mĕſtna wuſtajeneho,

3½ % ſaſtawne liſty po 3000, 1000 a 500 markach

ſ nowymi kuponſkimi liſtnami, kotrychž prĕni kupon je 30. junija 1886 wupłaczomny. — Sumy, pſchi wobliczenju **tolerjow do markow** ſ 3½ % ſaſtawnymi liſtami njepſchedstajomne, ßo po 100,75 kupuja, pocźeżnje ßo po 98,50 wotedadża. Kruchata dań na tele kónzy ma ßo wot pſchedawarja ſarunacź, pocźeżnje ßo kupowarjej wupłaczi.

Wobßedźerjam ſaſtawnych liſtow ſawoſtaze a **31. dezembra** 1885 wupłaczomne 4 %towſke kupony ßo **na żadanje hižo 2. novembra t. l.** wot hornich wotedawanſkich mĕſtnow **wupłacża.**

Wupłaczenje konvertĕrowaneje premije ſtanje ßo hnydom pſchi wotedaczu ſaſtawnych liſtow.

W naſtupanju **wupowjedźenja** ſaſtawnych liſtow, **hacź do 21. novembra t. l.** k konvertĕrowanju **njewotedatych,** ßo w ßwojim cźaßu woßebite wojſewjenje ſtanje.

W Budyſchinje, 24. oktobra 1885.

Krajnoſtawſki bank Kralowſkeho Sakſkeho Hornjołužiſkeho markhrabinſtwa.

Seehaußen. Bauerſachs.

Hodowne wupſchedawanje

wot **póndźele 16. novembra** pola

Eduarda Hartmanna

na ſnutskownej lawſkej haßy 5.

Lama, bukſkin, draſtne tkaniny atd. atd. dla wotedacźa niże kupneje płacźiſny.

Nowoſcź ſa ſaßopſchedawarjow.

1 np. nazionalne żerdki

ſ fabriki **Rudolfa Katteina** prjedy Tranzſchel & Kattein w Budyſchinje na hoſpitalſkej haßy 7 a na rózowej haßy 10.

Żónſke mantle, paletoty, ßomocźane żakety ßo rjenje a trajnje ſ nowa barbja a ßo po żadanju wuporjedźa

w parnej barbjerni **W. Kellinga.**

Dobre
mariněrowane jerje
w mlokowej juschzy
po 7 np., 3 schț. 20 np.,
wschědnje cžerstwe
ßuschene jerje
porucza
Gustav Küttner
na ßerbskich hrjebjach
pódla póstskeje kowarnje
na žitnych wikach.

Nowe hollandske
jerje,
jara dobre, tucžne ryby,
polne mlócžnate abo jerkate,
3 schtuki jenoż po 10 np.,
mandel = = 50 =
kopa = = 190 =
porucza jako něschto jara tunje
Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

Khojej
wot najtunischich hacž do najlěpschich družinow, jara derje ßkodžazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

= Jerje =
rjane tucžne ryby
po 3, 4 a 5 np.,
mandl po 40, 50 a 60 np.,
w zylych tunach tuńscho
porucza
Hermann Klemm
na bohatej haßy.

Fosforowe pile
psche pólne mysche porucza
hrodowska haptyka.

Wolij
ßo 16. novembra w **Rakečanskim hamorowskim mlynje** bije.
M. Kubiza, mlynski mischtr.

Bicže wolija
ßrjedu 18. novembra a ßlědowaze dny w mlynje w Skyczinje.

Wolij
ßo ßrjedu 18. nov. a pschichodne dny w Lasowskim mlynje bije.
Handrij Panasch.

Rakečanske serbske towarstwo „Lipa“
zmeje — da-li Bóh — njedželu 22. novembra popołdnju w 4 hodzinach w Eberweinec hoscencu swoje měsačne posedženje. — Přednošk wo **„dźěłanju sušenych drožđži a palenju palenca“** je knjez paleński mištr Krawc dobroćiwje přilubił. — Wo bohatywopyt prosy
předsydstwo.

Kóžkarnja
Heinricha Langi
9 na žitnych wikach 9
porucza wulki skład **kožuchow** ßa žony a mužskich, toho runja wschě družiny **kožow** dobroćiwemu wobkedźbowanju.
Skasanja po měrje ßo rucže a tunjo wobstaraju.

W wudawarni Serbskich Nowin je ßa 25 np. dostacź:
Pschedźenak.
Protyka ßa Sserbow
na lěto
1886.

Schtóż ßo nahlenzy boji
abo kotrehoż je wona hižo podeschła, abo schtóż na wjercźenje, skhromjenje, bjesßparnosć, khore nerwy cžerpi, njech ßebi knižku „Wo wobróću a wotstronjenju nahlenzy“, 3. nakład, wot ßpižaczela, něhduscheho krajno-woborneho bataillonskeho lěkarja R. Weißmanna w Wilshofenje w Bajerskej, darmo a franko skasa.

Palma měra
na row njebo **Lejny,**
Khorle Majcharja w Žicženju mandźelskeje.

Ja, ßerbšzy bratßa, ßotry, waß
Dźenß' wobcźežuju pschezo saß'
We tutej Serbskej Nowini
Tu ß jara wjele schtuczkami.
Cźi ludžo pschińdu pschezo saß'
A žadaju ßej kóždy ras,
So bych ja hacž najdrobnischo
Jim wopomnił wschak wschudžom wscho.
A tak tych mojich schtuczkow tu
Pschez' jara wjele nastanu;
Też tutón krócź — na žadanje —
Tych schtuczkow saßo wjele je,
Dónž mam ja wjele wopomnicź
A niczo niz prjecź wostajicź;
Duž cźitajcże je scźerpliwje,
Tón podawk jara frudny je.
Ta Luba Lejna Majcharka,
Ta w Žicženju bě rodźena,
Jej' nan Jan Lischa rěkasche
A rjanu žiwnosć měješe.
A dosta ßwjatu khcźeńzu
We Božim domje w Hodźiju,
Hdźež je ta luba džowczicžka
Te mjeno „Lenka“ dostała.
A krótki cžaß też do schule
Tam do Hodźija khodźesche
A wobnowi ßlub kschcźeństi tej
We naschej zyrkwi Hodźijskej;
Je potom doma wostała
A bě tym starschim pomozna;
Sso khětro posdźe woženi,
Hdyž běsche žno lět schtyrzeczi.
A wsa ßej — cžeßna njewjesta —
Toh' luboh' Khorlu Majcharja,
Kiž nětko hischcże žiwy je
A husto wo nju popkacže;
Haj woßebje je jemu slě,
So je ßmjercź tak nahła bě
A so tam wonkach na polu
Je bědźiła ßo se ßmjercźu.
Ta ßama bě wot młodoscże
Tu slóschtna, strowa wobstajnje,
Hacž je ju potom posdźischo
Tu wschelke frudne podeschło,
A pschede wschěm jej' ßłyschenje
Bě nimale ßo shubiłe,
Schtož na poßledku bu tak slě,
So wona zyle hłucha bě.
A wysche tutoh' hubjenstwa,
Hdyž dźesche ß butru do města,
Na dróhy konje splóschene
Ju pschejědźechu žalostnje
A po tym je — o frudoba —
Ju Boža rucžka sajała,
Duž bě we ßwojim mandźelstwje
Pod cźežkim kschižom w frudobje.
A pschi wschěm tym bě scźerpliwa
A wschudžom wschitko wobstara,
We domje, w hródźi, na poln
Hacž ß tej najwjetschej ßwernoscźu,
Hdyž runje dla jej' khorosće
Ji wschitko cžežko padasche,
A tak tón kónz jej' žiwjenja
Sso njenadžijcy pschibliža.
Hdyž dźewjateho junija
Bě lětża doma ßnědała,
Dha dźesche won ßrjedź dopołdnja
A wobjed ßebi ßobu wsa
A njepschińdże ß toh' pola dom,
Hacž popołdnju psched wjecžorom
Jej' mužej prajicź pschińdźechu,
So leži morwa na polu.
A tak, o luba Lejna, ty
Swój běh tak nahle wobsankny —
Hacž cžežku ßmjercź ßy cźerpiła,
Hacž ßy tam cźitsche wudychła,
Ach, to je nam tu njesnate:
„Schtož cźini Bóh, wscho dobre je“;
Njech je ta ßmjercź, kaž jeno chże,
Hdyž jeno nasch kónz sbóžny je.
Kak wokoł' koža mrějazoh',
Hdyž se ßmjercźu wón bědźi ßo,
Cźi jeho wo njoh' sdychuja
A ßmjerтny pót jom' setřeja;
Cźi nichtó pak — o srudoba —
Tam kapki wody njepoda,
Pschi tebi nichtó njeběsche,
Hacž Jesuß, kiž twój sbóžnik je.
Hdyž běsche wona na ßwěcže
Lět žydomnacže w mandźelstwje
A žiwa schěscź a polsta lět
Schěscź měßazow, dha wumrje nět
A sawostaji wudowza. —
Pjatk dwazetoh' novembera
Jej' narodny dźeń budže tu,
Kiž lětża ßwjecźi we njebju.
Ty pak, o luby sbóžniko!
Ssmil na jej' khudej duschi ßo
A daj psches twoju saßkužbu
Ji wěcžnu sbóžnosć we njebju.
Njech cžěko cźitsche w rowje spi,
Kiž — Bohu žel — tu na ßwěcźi
Tak wjele cžežkoh', frudneho
Je w polnej měrje cźerpiło.
Haj, luby hnadny sbóžniko,
Daj tola, so by kóždy ßo
K tej ßmjercźi ß cžaßom hotował
A ß pokutu wschak njeczakał,
Hacž je ta ßmjercź na jasyku —
Hlaj, potom je kónz ß pokutu:
„Mój Božo, daj psches Khrysta krej,
So w ßmjercźi ß nami derje stej'.“

Na žadanje frudźeneho wudowza
Pětr Mlónk.

Na knježim dworje w **Wrěsynje** pola Hucžiny dostanu 1. januara 1886 ßkužbu: 1 rólny pohonc ß 150—160—180 mk. msdy, 1 hródźna džowka ß 120 mk. msdy, 2 wolazaj ß 78—90 mk. msdy.

Jeneho strósbeho dźěławeho **wotroczka** pyta hnydom
kubleŕ **Mlynk** w Czemjeŕzach.

K nowemu lětu pytam ßerbskich wotroczkow a džowki do Němzow. Wotroczk dostanje 75 toleŕ, džowka 45 toleŕ, 10 mk. žnjowych pjenjes.
E. Bräuerowa, pschistajaza žona na ßerbskej haßy 9.

Sa naju drogowe khlamy k 1. januarej 1886 młodeho cžłowjeka ß pschistojneje ßwójby, ßerbskeje rěcže mózneho, pytamoj.
Strauch & Kolde.

Do kajkeje nuzy bychmy tola pschischli, hdy budźichu wjelki krawza, kotryž je njedawno ß lacžnoscźu do pschěrowa panuł, sežrałe. Schto dha bychmy nasche dźěcźi woblekali, hdyž tola pola židow drastu kupowacź nochzemy? **L.**

Jenoż ß tutym ßo jako ßlubjenaj poručataj:
Klara Biesoldec,
Ernst Wehser,
zyrkwinski wucžeŕ.
W Barcže, 8. novembra 1885.

Sswojim mnohim pschecźelam bjes ßerbskim ludom ß tutym najpodwolnischo k nawjedźenju dawam, so je ßo 9. novembra moja najstarscha džowka **Marja** ß Kralowskim lieutenantom 3. regimenta garde-ulanow, knjesom **Wjedrichom ß Löbensteinom** w Potsdamje, ßlubiła.
W Lasowskim hrodže, 9. novembra 1885.
Kralowski krajny radźicźeł
baron **ß Löbenstein,**
komornik Jeho Majestosće khěžora.

Knjesej gmejnskemu prjódkstejerjej **Probstej** a **jeho mandźelskej** w Brěsy k jeju **ßlěbornemu twažej,** 20. novembra 1885, najwutrobnischo sboże pscheje
jedyn ßerbski snaty.

Džak.
Sswój dom, loni wot wóhnja saniczeny, saßo natwariwschi, praju wschěm, kotsiž ßu mje ß fórami, rucžnym dźěłom a darami lubosće podpjerali, woßebje pak swudowjenej **Ssedlakowej** sa bydło najwutrobnischi džak.
Bóh chzył wschitkim jich lubosć bohacže sarunacź.
Jan Schleza
w Hornjej Woleschnizy.

(K tomu cźißtu pschiłoha.)

Pschiloha k czišłu 46 Serbskich Nowin.
Sobotu 14. novembra 1885.

Koschlowe barchenty

w woprawdże dobrych, barbunjepuschćatych družinach, jenobarbne a šmužkate,

pollama

— 6/4 — w rjanej wołmjanej tworje, najlěpsche k domjazej a džěłanskej drasće w nowych rjanych lamojtych mustrach,

rubischcža

wołmjane, židžane a połžidžane sa mužskich a žónske w rjanych nowych mustrach w šnatym wulkim wubjerku

porucža po šnatych tunich płaczišnach a se sprawnym, kedžbliwym pošłužnjenjom

C. A. Pech
na hłownym torhoschću 8.

Khosej:

Santos
derje šłodžazy
seleny punt po 65 np.,
paleny = = 80 =

Kampinas
wubjernje šłodžazy
seleny punt po 70 np.,
paleny = = 90 =

Mexikanski
jara derje a šylnje šłodžazy
seleny punt po 80 np.,
paleny = = 100 =

Java a Ceylon
najlěpschi po šłodže
seleny punt po 100 np.,
paleny = = 120 =

porucža

Hermann Kunack
w Budyschinje na bohatej haßy 8.

Kalijowe mydło, šuche,
punt po 50 np.,
jadriwe mydło, šuche,
punt po 40 np.,
kozowe mydło, šuche,
punt po 36 np.,
pscheničnu schterku,
punt po 22 np.,
kónzatu schterku, najlěpschu,
punt po 30 np.,
soda krystalisowany, najczišćischi,
punt po 5 np.,
běrnjazu muku,
punt po 13 np.,
běłazy soda H. Puyowy,
pakćik po 10 np.,
wubjerny šrědk sa schaty a hospodarstwo,
živizowe mydło, masne mydło
w wschelakich družinach
pschedawa tunjo

H. Puy w Budyschinje,
mydłarnja.

Deki sa pućowanje

jenož w dobrych družinach wot 6 mk.,

konjaze deki

s rukowanjom sa čistu wołmu po 3 mk.,

deki na sofy, stwinske rubischcža,

poćehnjenje sa sofy, jako katun, kožane šukno, damast a rips,

běłe a pißane gardiny, rulowy, rulowowe žerdže, gardinowe žerdže, pošleschćowe wodźewy, blidowe krywy, tepichi

porucža po wurjadnje tunich płaczišnach

Ludwig Kuhlmann
w Budyschinje w kupnizy (gewandhaus).

Shorjelski magazin

hotoweje mužazeje, žonjazeje a džěčzazeje drasty

19 na bohatej haßy 19.

Najwjetsche drastowe khlamy w Budyschinje.

Nowoseže sa nasymu a symu 1885|86. **Nowoseže sa nasymu a symu**

Psches **kolossalne** dobytkne kupje je mi móžno

kóždej konkurenzy napschečiwo stupicz.

Wubjerk je **jara wulki,** a wošebje poručam

mantle sa žony

wot najjednorischeje hacz k najwošobnischej družinje, s najlěpschich tkaninow po najnowschim sřěsu a solidnje džěłane.

Mužaze symske swjerschniki,

hólczaze mantle

w **hobrskim wubjerku** s **najlěpschich tkaninow** džěłane.

Płaczišny su njedošahnjene tunje a pschetrjechja po niskosczi wscho hacz dotal poskiczene. Kóždemu, kotryž chce derje a płaczišny hódno kupowacz, njech je radžene, šebi najprjedy mój sklad wobhladacz, runje tak hódne poskiczenje šo se žaneje druheje strony njeczini.

Wulki sklad tkaninow s němskich a jendželskich fabrikow k seschiczu po měrje.

Moritz Wassermann,
krawski mischtr.

Parna fabrika

schokolady, zokrowych tworow a mjedowych tykanzow

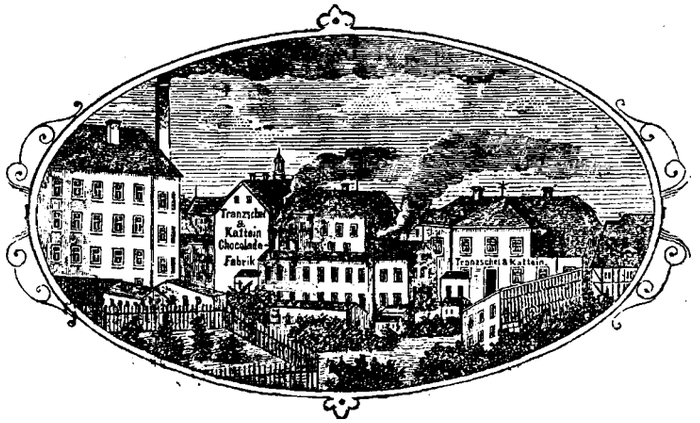

Rudolfa Katteina,

prjedy **Tranzschela a Katteina,**

w Budyschinje

na hospitalskej haßy 7 a rózowej haßy 10

porucza

ßwoje czíste a dobre fabrikaty po jara tunich płaczísnach.

Katteinowy Budyschski konfekt: 1/4 punta po 15 np.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

Khofej

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

w derje ßłodźazych druzinach punt po 70, 80, 90 hacz 150 np., pschi wotewsaczu 5 puntow tuńscho,
drobny a **zyły zokor** nanajtuńscho,
rajß po 13 np.,
krupy po 15 np.,
jahły, hejduschku, bělenu a njebělenu,
hróch, ßo lohzy warjazy,
nowe ßoki
a najlěpsche **nudle** k **lamanju** po móżno tunich płaczísnach poruczataj

Ginzel & Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

So bychmoj naschim wjeßnym wotbjerarjeam stajnje czerstwy paleny

khofej

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

poskiczecz móhłoj, palimoj jón wot nětka kóżdu ßrjedu a ßobotu rano a poruczamoj sa wubjernje ßłodżaze druzinu punt po 100, 120 a 140 np.

Ginzel & Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Naju sa **dobry** a **ßłódki snaty paleny,** toho runja **hórki, rum** a **czísty** poruczamoj po jara tunich płaczísnach

Ginzel & Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Symske wobleczenja,

pjesle a ßuknje, symske swjerschniki, kholowy a lazy

wschě wote mnje s dobrych stupjenych tkaninow dżěłane, w wulkim wubjerku poruczam.

P. Baruch

pschi bohatych wrotach, na rózku żitnych wikow.

Drasta, po měrje skasana, ßo rucze a derje seschije.

Kaschczowy magazin

Arthura Janascha, tyscherskeho mischtra

na rózku ßeminarskeje a Hoschiz haßy

porucza ßo pschi potrjebje dobroczíwemu wobkedżbowanju a lubi tunje płaczísny.

Mariazellske żołdkowe krepki,

wubjernje skutkowazy ßrědk pschi wschěch żołdkowych khorosczach.

Njedosczehnjeny pschi bjesappetitnosczi, żołdkowej ßłaboscżi, hrosnje wonjazym dychu, kißałym horjestorkanju, bubnjenju, koliży, żołdkowym katarrhu, żahojitym paleniu, tworjenju griesa, njeßměrnym tworjenju ßlinow, żołczelinje, grawowanju a wróczenju, hłowubolenju (jeli so se żołdka wukhadża), żołdkowych widlischczach, satykanosczi, nabubnjenju żołdka psches jedź abo picże, wakach, ßłosynych, jatrowych a hämorrhoidskich czerpjenjach. **Bleschka** s wopißanjom, kak ma ßo trjebacź, płaczi **70 np.** Sklady we wschěch wjetschich haptykach.

Zentralne roseßłanje psches haptykarja

Carl Brady w Kremsier w Awstriji na Morawje.

W woprawdżitosczi dostacź w **Budyschinje:** w **měschczanskej** a **hrodowskej haptyzy;** w **Hirschfeldże:** pola haptykarja **C. E. Jägera;** w **Rakezach:** pola haptykarja **Gust. Katzscha.**

Butra!

Měschanu butru, lutowansku butru

w bowach a wuważenu, najlěpsche druziny, porucza wot czerstweje poßylki

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Khofej

paleny punt po 100—200 np., **khěżorske měschenje** pt. po 120 np. porucza sa něschto wubjerne

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np., 15 schtuk po 50 a 60 np., porucza sa jara płaczísny hódne

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Khofej

w wulkim wubjerku

seleny punt po 70—160 np. jenoż derje ßłodżaze druzíny porucza

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Turkowske ßłowki

najrjeńsche a najwjetsche, kotrez ßu dostacź, porucza hischcże tunjo

Moritz Mjerwa

na mjaßowym torhoschczu, destillazija najlěpschich likérow.

Hamburg-Amerika.

Kóżdu ßrjedu a njedżelu do New-Yorka

s póstskimi parołódżemi

Hamburgsko-Amerikanskeho paketjezdneho akcijskeho towarstwa.

Wukasanje a pschewjesne pißma dawa

No. 867. **Albert Meisel w Budyschinje.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rožku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 47. **Sobotu 21. novembra 1885.** **Lětnik 44.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. W druhej komorje sakskeho sejma 13. februara do doprědneho wuradźenja namjet pschińdźe, kotryž naprawy psche pschisporjenje pólnych a dźiwich hołbjow nastupa. Namjet je wot kulturneje rady wuschoł, a by po nim jenož tym dowolene było, hołbje dźeržeć, kotsiž leżomnosće wobsedźa a to w poměrje wulkosće leżomnosćow. Knjeżerstwo namjet w tajkej formje sa dobry spósnało njeje a je jón trochu pscheměniło. Wone namjetuje, so by so w tajkich stronach, hdźež so wot hołbjow, tak mjenowanych pólnych cźěkanzow, wjetscha schkoda polam a sahrodam cźini, na sywach a na žnjach wot wyschnosće sawrjenje hołbjow poruczyło. Schtóž by tón wukas pschestupił, by hacź do 10 hriwnow khostanja wotczahacź měł, a pódla toho bychu so wokoło lětaze hołbje w sawrjenskim cźasu tšelecź smęło. Sa dźiwje hołbje pak s zyła žaneho pschelutowanskeho cźasa wjazy bycź njesmě. Komora namjet sakonjedawajej deputaziji a dale namjety, kotrež krajny immobiliarny wóhnjowy wustaw nastupaju, finanznej deputaziji pschepoda. W srjedowskim posedźenju minister finanzow rosprawu wo finanzach poda. Kaž smy hižo s trónskeje rěcze shonili, so finanzy Sakskeje wobstajnje polěpschuja a dawaju niz jenož srědki k dopjelnjenju wschelakich potrjebnosćow, ale tež k połóženju dawkow. Do zyła wucźini sbytk s posledneje finanzneje periody 16,851,566 hriwnow. Krajne hajnistwo, kotrež so w Sakskej jara derje sarjaduje, je 1,678,000 hr. sbytka mělo. Krajna porzelanjerńja je toho runja sbytk pschinjesła, kaž tež krajne domány. Dale je dokhodny dawk $2^1/_4$ milijona hriwnow wjazy dał, schtož ma swoju pschicźinu w tym, so je so liczba dawkidawarjow pschisporiła a so sasłužba polěpschiła. Krajna loterija je 458,463 hr. a powschitkowne sarjadnistwo kasow 1,125,000 hr. wusbytkowało. Podobnje kaž direktne dawki, su tež dokhody s indirektnych dawkow rostke, kotrež mějachu 2,294,316 hr. sbytka. S nowym swjeselazym dopokasmom sa roscźenje ludoweho derjeměcźa su wunoschki s rěsneho dawka, kotrež su so hacź na 3,543,000 hr. posběhnuke. Tež želesnizy su, kaž hižo w prjedawschej finanznej periodze, 5,900,000 hr. pschinjesłe. Swjeselazy wobras, kotryž minister wo finanzach pokasa, namaka swoje runjeczo w pschisporjenju krajneho mobilneho samoženja, kotrež nětko 20,237,000 hr. pschedstaja, pschi cźimž je so krajny dołh wo 13 milijonow pomjeńschił.

Franzowska. Franzowske nowe ministerstwo, toho runja pschedsydstwo w deputirtskej komorje je so s nusu hromadźe snamakało. Schtož so hižo po wólbach wěschcźesche, je so sa wěrne wupokasało. Do republikanskich stronow so žaneje pschesjenosće pschinjesć njeda. Nowemu ministerstwu hrosy kóždy dźeń rospanjenje. Cźežke stejnischczo ma wone pschecźiwo žadanju radikalnych, kotsiž chzedźa wschitkich politiskich pschestupnikow wobhnadźenych měcź. Ministerstwo je swólniwe jenož anarchistiskich wjednikow puschcźicź, bjes tym so dyrbja jich nižschi towarschojo, kotsiž buchu wot nich k sałoženju wóhnja, rubježnistwu a mordarstwu sawjedźeni, dale w jastwje wostacź. Byrnjež bychu so też radikalni s tym spokojili, dha budźe so tola ministerstwo lědma sdźeržeć móz, hdyž budźe so wo Tonkinje wuradźowacź. Monarchistojo a radikalni na tym wobstawaju, so ma so Tonkin saso wot Franzowsow wopuschcźicź, so Franzowsojo s zyła nowych kolonijow dla pschichodnje žanu wójnu wjazy wjesć njesmědźa, ale so je radscho wscho wójsko sa móžnu wójnu w Europje hotowe dźeržeć. Knjeżerstwowe wotmyslenja w nastupanju kolonialneje politiki pak su runje napschecźne; knjeżerstwo chze pódla Tonkina też hischcźe kupu Madagaskar Franzowskej podcźisnucź. Dla kolonijow po tajkim w deputirtskej komorje najskerje wótre wojowanje nastanje, w kotrymž, hdyž so radikalni a monarchistojo sjednocźa, knjeżerstwo bjes dwěla podleži. To su hubjene wuhlady sa republiku.

Jendźelska. Jendźelske knjeżerstwo je birmanskemu kralej Thiboej, kotrehož kraj na narańschej indiskej połkupje leži, wójnu pschipowjedźiło. Kral Thibo so spjeczowasche, Jendźelczanam samym wikowanske prawo w swojim kraju pschepodacź. Sa to dyrbi nětko trón a žiwjenje shubicź. Dokelž jendźelske fabriki w Birminghamje a Manchestrje doscź wotebjerarjow nimaju, a dokelž bychu w Birmje w sudnej Chineskej nowych kupzow namakale, ma so kral Thibo s tróna wuhnacź a so jeho kraj pod jendźelske knjejstwo stajicź. Hižo w lětach 1824—26 a 1852—53 je Jendźelska pschecźiwo Birmje wójnu wjedła a kóždy krócź wot njeje wulke dźěle kraja wottorhnuła. Zyke birmanske wójsko je pjecza 40,000 muži sylne. Sa Jendźelczanow žane cźežke dźěło njebudźe, Birmanow sbicź. W prěnjej bitwje su Birmanojo podleželi, psches cźož Jendźelczanam město Minhla do rukow padźe. S tym je Jendźelczanam pucź do srjedź kraja wotewrjeny.

Balkan. Schtož so sa móžne dźeržało njeje, wone je so stało. Sserbski kral Milan je Bołharsku se swojim sylnym derje wuwucźenym wójskom nadpanuł. W bratromordarskich bitwach je hižo wjele stow Sserbow a Bołharow panuło. Krej, kotraž semju bołharskich krajinow macza, pschińdźe na krala Milana; wón je tutu wójnu, najhanibnischu wójnu, kotraž je so hdy bjes Sskowjanami wjedła, s najjeknicźomnischimi wotpohladami pschecźiwo woli swojich poddanow sapoczał. Město so by na Turku cźahnuł a jemu kraj, wot Sserbow wobydleny, wutorhnuł, je so wón, naschcźuwany wot Awstrije, do Bołharskeje walił a smjercź a sapuschcźenje do bratrowskeho luda njesł. Bołharjow, na wójnu njedosahajzy pschihotowanych, kotsiž běchu hroženjam serbskeho knjeżerstwa njewěrjo, słabe wójsko na serbskich mjesach postajiłe, su Sserbjo w wjazorych krwawnych bitwach pobili. Tele dny snadź hižo do města Sofije, kotrehož chzedźa so mozowacź, pocźahnu. Sserbske wójsko 16. novembra mjesy pschekrocźiwschi sławuschke bołharske cźrjódki psched sobu cźerjo tón samy dźeń Trn wobsadźi a po horzej bitwje pschikhód k dragomanskemu hórskemu pschekhodej dobu. Bołharjo so na to, dokelž Sserbjo pschekhód wobjeńdźechu, na wobtwjerdźenu Ssliwnizu nasad scźežechu. Tu bu serbske wójsko, 30,000 muži sylne, wot Bołharow wotražene a dyrbjesche zosacź. Bołharam, kotrychž wójsko je prěni krócź do wóhnja pschischko, dyrbi so khwalba dacź, so so khróble bija. Jedyn bataillon měješe wospjet nadběhi dweju serbskich regimentow wotdźeržecź; wón so wot městna njehibnu a Sserbam wjele schkody nacźini. Tola Bohu žel Bołharam jich khróbkosćź drje cześćź a sławu, tola žaneho wužitka njepschinjese. Sserbjo,

ſ krwawymi hkowami wot Ssliwnizy wotpokasani, tuto měſto ſ boka wostajichu a ßo dale na marſch do Sofije nastajichu. Měſto Brěſnik, kotrež jim na pucžu leżeſche, woni po krótkej bitwje wſachu. Tu jim wóßom kanonow, wjele munizije a brónje do ruki padże. Też bołharſkich wobtwjerdżenjow pola Iſwora ßo woni ſmozowachu a pſchi tym 18 hrodżiſchczow dobuchu. Sſłaba bołharſka wobßada ßo rospjerſchi a 160 Bołharow bu ſajatych. Powjeſcże ſ połnózneje Bołharſkeje ßu ſa Bołharow hiſchcże njeſbożownſche. General Leſchjanin je ßo pſches rěku Timok pſcheßadźił a Bołharow pola Kule pobił. Sserbjo kotſiż ßu w tejle bitwje pjecża 2000 jatych ſczinili, ſteja nětko pſched Widinſkej twjerdżiſnu.

Lěßni paduſchi.

(Cżěmny wobras ſ lěża.)

Blisko pſchi lěßu ſteji ſtara korczma »czorny worjoł«. Jeno drjewjerjo a wóſnizy do njeje khodża, hewak ßo tutych duri kóżdy rady ſminje; pſchetoż korczma njeje derje wuwołana a korczmař toho runja. W cżěmnej ſakurjenej ſtwje ßedżitaj korczmař a korczmařka. Stwa njeje pſchecżelna. Kſchiwe drjewjane ławki pſchi ſcżěnje, pſched nimi ßylne dubowe, tu a tam wopalene blido, ława ſa khachlemi — to je ta zyła nadoba. Na ſcżěnach wißaja drasta, piły, ßekera, na woknach ſteja piwowe a palenzowe ſchkleńzy bjes porjada. Korczmař, muż ſ dźiwim wobliczom, ßedźi ſa blidom pſchi ſchkleńzy palenza a hwiſda ßebi ſchtuczku, żona pak ſa khachlemi pſchedże a kiwka.

Sa khwilu ſtanu korczmař a hladaſche pſches wokno k lěßej. „Hej, ſchto tola to!“ ſawoła na dobo na ßwoju żonu, „Boſcżij a kopornik běżitaj w połnym ſkoku ſ lěża, a tu hiſchcże młynk ſa nimaj, to njeje po dobrym, to je ßo něſchto ſtało, hewak njebychu tak běżeli.“

Ani na wotmołwu ßwojeje żony njecżakajo khwataſche korczmař ſe jſtwy; bórſy ſaßo ſaſtupi ſ tymi tſjomi mużemi.

„Ha! ja ßym wuſtał!“ wuraſy kopornik, ßwojich cżerwjenych wkłoßow dla też „cżerwjeny“ mjenowany, „woni ßu ſa nami, ty dyrbiſch naß něhdże khowacź, Měrczinje, dże wo żiwjenje!“

„Schtó je ſa wami?“ praſchesche ßo korczmař.

„Hajniſti Lěßnik a tſjo druſy. Lěßnik je Hanuſcha ſatſélik; my dyrbjachmy cżěkacź. A mje je tón njekniczomnik do praweje ruki tſélił; woni ßu ſa nami, ſkhowaj naß!“

Korczmař ſtejeſche wſchón ſaſtróżeny; żona ſkoczi wot kołwrota a ſtupi k mużam praſchejo ßo, kak je ßo to ſtało.

„Dźi do pjezy ſ twojim praſchenjom“, ſaßwari cżerwjenowkłoßaty kopornik ſ nohu teptajo; „każ by to hiſchcże cżaßa njemělo; prajcże nam, hdże ßo ſkhowamy!“

„W mojim domje njeje żana khowanka“, wotmołwi korczmař; „pſchetoż woni zyły dom pſchepytaja a ſkónczńje waß tola namakaja. Ssu waß hajniży ſeſnali?“

„Ja njewěrju“, wotmołwi cżerwjenowkłoßacż.

„Tak chżemy jich ſamylicź, ale to praju, jeno ſymnu krej! Dajcże ßwoje tſélby mi, a ty Boſcżijo, toho ßornika, chżu wſchitko do ſtudnje cżißnucź, tam je njenamakaja; poſdźiſcho ßo wſcho ſ lohka ſaßo wucżaha.“

Korczmař khwataſche won, kopornik pak wumy ßebi mjes tym ßwoju krwawu ruku a ſawjaſa ju ſ rubiſchkom; na to woblecże ßo korczmarjowe wobleczenje, korczmařka donjeße jeho krwawu draſtu won, ſo by ju też do ſtudnje cżißnuła.

„Tak, nětk njech pytaja każ dołho chżedża“, dżeſche korczmař do jſtwy ſtupiwſchi. „Sſyńcże ßo, ßyńcże ßo; tamle hajniży hižo du ſ lěża; tu ßu khartу, dawaj, Boſcżijo, khětſje! tu je palenz, wupijcże ſpěſchnje někotre ſchkleńzy, a nětko ſymnu krej, tym tam prajimy, ſo hižo někotre hodżiny ſa khartami ßedżimy.“ Prajiwſchi dawaſche jim pjenjeſy.

„Tu macże pjenjeſy, a ty, młynko, wſmi krydu a napißajcże ßebi ßmużkow pſched ßobu, każ bychmy hižo dołhohrali. — Żona, napißaj jich mjena na durje a pódla ßmużkow, — tak, woni hižo do khěże du — nětko wuhraj, Boſcżijo.“

„Ja hraju ſolo,“ ſawoła wótſje korczmař ſ pjaſczu wo blido dyriwſchi, hdyż ßo durje wotewrichu a hajniży ſaſtupichu. Sadźiwani wostachu khwilu ſtejo widżo muži, kotrychż, każ bě ßo jim ſdało, běchu ſ lěża wuhnali, ſo kharty hraja.

Korczmař wobrocżi ßo ſymnje k nim a cżapku trochu ſejmujo hladaſche ſaßo ſa hru. „Ty maſch wuhracź, młynko, — Herta“, wobrocżi ßo k żonje, „cżi knjeża żadaja weſcże piwa abo palenza, poßkużej jim. Poßyńcże ßo, moji knjeża, dżenßa je ſymne wjedro.“

Hajniży ßo woprawdże dźiwachu, tola młody hajniſki Lěßnik, do wocżi wſchón cżerwjeny, ßo k nim wobrocżi: „Kak wy ßem pſchińdżecże?“ rjeknu; „lědma pſched pół hodżiny ſcże w »rapaczim hněſdże« ßornika tſélili.“

Mużojo ſe ſpodźiwanjom ßo poczinjejo hladachu na hajnikow. „Wy drje ſcże ſpizy“, wotmołwi cżerwjenowkłoßacż ßmějo; „pſchetoż dlěje dyżli dwě hodżinje ßedżimy tu ſa khartami.“

„Ty kżiſch“, wotmołwi hajniſki wótrje; „ja ßym twoju rěcż derje ſpósnał, kopornіko, ale wy nam njecżeknjecże.“

„Wy dyrbicże dobre wucho měcź“, ßmějeſche ßo kopornik. „Praj, Měrczinje, kak dołho hižo pola tebje hrajemy?“

„Wy ſcże na wopaczнej cżěri“, dżeſche korczmař; „pſchetoż woprawdże ßedżimy hižo traſch tſi hodżiny pſchi hraczu.“

„Hłuposcże“, wuraſy kopornik; „ſchto dha to naß ſtara, koho cżi knjeża pytaja; wuhraj, Boſcżijo!“

Tajka khrobłoſcź hajnikow hněwaſche. „To dyrbi waß ſtaracź!“ ſnapſchecżiwi Lěßnik kopornika krucże ſa prawu ruku pſchimajo. „Ty ßy toho ßornika tſélił, kopornіko, a wój dwaj ſtaj pódla bykoj, Boſcżij a też młynk.“

„To njedam ßebi lubicź!“ poſkoczi kopornik; „kak móżecże ßo ſważicź mje pſchimacź, knjeże? Puſchcże moju ruku, abo ſtanje ßo wam njelubo.“ Se ßapatymaj dźiwimaj wocżomaj hladaſche na hajniſkeho, tola tón dżerżeſche cżim krucżiſcho jeho ranjenu ruku.

„Dajcże bycź, Lěßniko“, dżeſche jedyn ſ hajnikow; „my hižo jich tak popadnjemy, ßornik njehodźi ßo do kapßy tyknucź, tu w domje něhdże tczi, wſchak jeho namakamy.“

„Do mojeje khěże ßo żane ßorniki njeſaběża“, wotmołwi korczmař hanjo, „ale je-li je lubo ßo pſchepokaſacź, ja pſchecżiwo tomu niczo nimam.“

Mużojo woſtachu wo měrje pſchi ßwojich khartach, mjes tym ſo hajniży zyły dom pſchepytachu. Tola bjes toho ſo bychu ſchto nadeſchli, dyrbjachu ßo ſaßo wrócźicź. „My waß cżaßa doſcź hiſchcże popadnjemy, myßlcże na naß, my ſaßo hromadże poręcżimy a woßebje ſ tobu, kopornіko, na to ßo ſpuſchcź.“ Tak rěcżeſche Lěßnik a woteńdże ſ hajnikami.

„Bjercże ßo na kedżbu, Lěßniko“, wołaſche cżerwjenowkłoßacż ßmějo ſa nim. „Budże traſch wam junu trjeba.“

Hdyż běchu ßo hajniży wotßalili, położy korczmař khartу na bok a pocża ßo wótſje ßmjecź. „To rěka woprawdże ſa błaſna poměcź! Myßlachu dźe, ſo maja waß hižo w horſchcźi; a kajke woblicża jeno cżinjachu, hdyż naß wo měrje pſchi khartach trjechichu.“

„Ha! jeli jemu to hdy ſabudu!“ wuraſy cżerwjenowkłoßacż. „Je mje tón khadla ſa moju pſchetſélenu ruku pſchimnuł, ſo dyrbjach ſe wſchej mozu ßo dżerżecź, ſo njebych wótſje ſawołał — ale ja chżu tomu njekhmanikej naßelicź, jeli jeho ſaßo trjechju, ſo budże na to ſpominacź. Wón je Hanuſcha ſatſélik, to żada khoſtanje!“

„To dyrbi wotcżerpjecź“, wołaſchtaj jeho towarſchej; „hewak njeje nam żiwjenje wjazy wěſte.“

Korczmař bě k woknu ſtupił, ſo by ſa hajniſkimi hladał. „Woni do młyna du“, rjeknu; „maſch ty ſchto doma, młynko?“

„Njech jeno pytaja“, wotmołwi młynk; „jeli druhu ſwěrinu hacż myſche namakaja, njech je ßobu wosmu.“

„Ale kak dha je to ſ Hanuſchom ſchło?“ praſchesche ßo korczmař ſaßo k blidu ſtupiwſchi. „Powjedaj, kopornіko!“

„My ßedżachmy w »rapaczim hněſdże« na kakańzy a tſélichmy ßornika“, powjedaſche cżerwjenowkłoßacż; „runje chżychmy ßo ſe ßornikom na pucź dacź, tu na dobo pytnuch Lěßnikoweho pßa ſady naß. Hanuſch chżyſche pßa hnydom ſatſélicź, tola ja wotradżach. Hdżeż je poß, njeje też hajnik daloko, rěcżach, a bórſy też hajnikow mjes ſchtomami widżachmy. Woni běchu ſcheſczo, my jeno ſchtyrjo; toho dla radżach, ſo bychmy cżěkali, dokelż naß njeběchu hiſchcże pytnuli. Spěſchnje hrabnuchmy ßwoje tſélby, Boſcżij ßornika na ramjo, a cżěkachmy. Tola Hanuſchej khodżeſche w hłowje, wobrocżiwſchi ßo tſéli. Widżach, kak Lěßnikej kłobuk ſ hłowy padże, tola w tym ßamym wokomiku ßo też Lěßnik ſaměri a tſéli — Hanuſcha do hłowy. Ja widżach jeho padacź, tola njemóżach jemu pomhacź, dokelż hajniży běchu ſa nami.“

„Poſkhajcże“, dżeſche na to korczmař; „jeli tomu khadli bórſy njeſaßmudźicże, budże wam khětrje kaſycź; wón dołho njeměri a njeboji ßo też na cżłowjeka ſkożicź, to ſcże widżeli.“

„Ha! ja na to njeſabudu!“ ſnapſchecżiwi kopornik ſ ruku wo blido bijo. „A kotryż ſ waju njeje ſo mnu, tón ſměje ſo mnu cżinicź.“

„Tu je moja ruka“, wotmołwiſchtaj Boſcżij a młynk, „ſo Hanuſcha ßobu wjecźimoj.“ —

„A nětko, Měrczinje, pſchinjeß mi hiſchcże palenza“, dżeſche

cžerwjenowkłoßacž; „chžu ßo hischcže napicž, a potom pónđu do města. Moja tšélba njech tu wostanje.“

Cžerwjenowkłoßacž bě kopornik ſ bliskeho města a tón najdžiwischi lěßny paduch w zykej wokolinje. Maly a ßkabeho cžéka běsche tola kruty pschecžiwo wschemu wjedru. S bleschu palenza a ſ kuskom ßucheho khléba wutra dny a nozy w lěßu. S wopredka tšélesche ßebi k wjeßelu, nětko pak bě jemu tšélenje kaž rjemjeßko a sežiwjenje. Podarmo běchu hižo hajniży léta dotho ſa nim schli, žanemu ßo njebě radžiko jeho popadnucž.

Mkynk bě wobßedžer mkyna njedaloko lěßa. Lěßne paduchstwo pak ßo jemu lěpje lubjesche, dyžli so by ßo na ßwojim mkynje cžestnje žiwik. Mkyn husto stejesche, niz trasch dokelž mkynkej wody a ſorna, ale swólniwoscže a luboscže k dželu pobrachowasche. Mkynk, wulki a ßylny muž, tšélesche derje, ale njebě tak pscheklepany, kaž kopornik, toho dla ßo jemu pschiſamknu. Podobnje tež drjewjer Boscžij. Schtwórteho w ſwjasku, Hanuscha, bě Lěßnik ſatšélik.

Korczma »cžorny worjok« bě městno, hdžež ßo cžile njedoczinzy ſkhadžowachu a korczmař pschedawasche ſa nich mjelczo tšélenu ſwérinu.

(Pokracžowanje.)

Sſejmſki dopiß.

Tydženja ßu Serb. Now. trónsku réczž, ſ kotrejž je Jeho Majestoscž kral Albert ßejmowe poßedženja wotewrik, po powschitkownoscži podake. Duž chžu dženßa jeje hkowne wopschijecže rosspominacž. Kral na kónzu ßwojeje réczże praji: „Dokelž gmejnſke a ſchulſke dawki pschezo bóle rostu, Wam Moje knjeżerſtwo porucži, ſo byſchcže pokojzu leżomnoſtneho (gruntſkeho) dawka k polóżenju tajkich dawkow pschewostajili.“ Pschi wuwjedženju kralowſkeho postajenja by ßo to něhdže takle méko: Leżomnoſtny dawk ßo kaž hacž dotal po ſchtyrjoch pjenjezkach wot dawkſkeje jenoscže bjerje. Pokojza tychle pjenjes ßo do ſchulſkeje kaßy woteda a ßo tak daloko hacž doßaha k ſchulſkim potrébnoscžam nakożuje. Móżno je, ſo ßo tu a tam pschichodnje ſ zyła žane dawki wjazy ſa ſchule sběhacž njebudža, woßebje tam niz, hdžež je maka wjeß a wulke rycžerkubło. W tajkich wßach ßmědža ßo ßamo nadžecž, ſo w ſchulſkej pokładnizy pjenjesy ſbytkne wostanu, ſ kotrymiž móża ßo gmejnſke dawki płacžicž. S zyła je wotpohladanje, ſo bychu mjeńſchi wobßedžerjo a žiwnoscžerjo, kotſiž maja po parochialnym ſakonju ſ wjetſchimi wobßedžerjemi a ſamożitymi ludžimi na hłowu jenak wyßoki dawk ſa zyrkej a ſchulu dawacž, polóżnoſcž doſtali, haj ſo bychu ßnadž zyle ßwobodni wot ſchulſkich a zyrkwinſkich dawkow woſtali.

Wěz w tu khwilu tak ßobudželu, kaž ßo wona bjes ſapóßkłanzami wukładuje. Wucžinjene hiſchcže niczo njeje, ßejm ma hakle wo tutej należnoſcži jednacž a rosßudžicž. Wěſte pak je, ſo ßo kralowe postajenje na podobne waſchnje wuwjedže.

Na napraſchowanja ſe wſchelakich ſtron, na wotewrjenje ßejma ßo pocžahoważe, pſchichodnje wotmolwju. Jenož to chžu pſchezo do prédka ſdželicž, ſo mějachmoj mój ßerbſkaj wotpóßłanzaj pſchi kralowſkej hoſcžinje, na kotruž ßo po ſwucženym waſchnju po wotewrjenju ßejma wotpóßłanzy pſcheproſchuja, cžeſcž, ßo ſ kralom, ſ prynzom Auguſtom a prynzeßynu Mathildu wo ßerbſkich a łużiſkich należnoſcžach rosréczowacž.

Handrij Kerk.

Ze Serbow.

S Krjebje. Njedželu 8. novembra ßo dweſcžilétne wobſtacže naſcheje zyrkwje ßwjecžeſche. 7. meje léta 1681 płomjenja pſchi wulkim wóhnju, kotryž naſchu wjeß podeńdže, tež zyrkej do prócha a popjeła pſchewobrocžichu. Na džiwne waſchnje buchu ſwony wohnju wutorhnjene, kotrež ßo ſ wěže dele puſchcžichu. Na to ßlédoważe napißma na jenym ſwonje pokaſuje: 1531 ßym laty, 7. meje 1681 ſ wěže dele cžißnjeny a wóhnju wutorhnjeny. Abraham Sievert, ſwonař. Dokelž bě tehdomniſchemu patronej, Rudolfej ſ Biſchofswerder, na tym leżane, ſo by ßo Boži dom ſaßo natwarił, ßo hižo w lécže 1681 twar zyrkwje a fary wobſamknu. 11. novembra 1685 bě zyrkej dotwarjena a ßo ſ wulkej ßwjatocžnoſcžu poßwjecži.

S Rakez. W tudomnym wuſtawje ſa ßlepych ßu pjatk tydženja prjedawſcheho rjemjenjerſkeho Röpku ſ Wilsdruffa w hnójnizowej jamje morweho namakali.

S Błótow. Wobydlerjo naſchich Błótow létßa krutu ſymu njewěſchcža. Po ſtarym naſhonjenju ßo kruta ſyma wocžakowacž nima, hdyž džiwje hußy, kotrež ſ wulkimi cžrjódami w Błótach pſches zyku ſymu pſchebywaju, posdžiſcho hacž 4. oktobra k nam pſchicžahnu. Létßa pak ßu prénje džiwje hußy hakle ßrjedž oktobra pſchicžahnuke.

S Rósborſko-Wojerowſkeho wólbneho wokrjeßa. Wo wólbje do pruſkeho ßejma w Rósborſko-Wojerowſkim wokrjeßu je ßo redakziji ßyła liſtow ſe wſchelakich ſtron pſchipóßłała. S jich wopſchijecža ßlédoważe ßobudželimy a to najpkjódzy, ſchtož wuſwoleršku ſhromadžiſnu njedželu prjedy w Wojerezach wotdžeržanu naſtupa; tu ßamu k. hrabja ſ Gersdorff ſ krótkej réczu wotewri, ſ kotrejež běſche cžucž, ſo dyrbja ßo pſchitomni ſa dr. Andräa dobycž. Po nim hnydom dr. Andrä wuſtupi, kiž jara na ßwój bok réczesche. Jako běſche k. Luka tež nékotre ßkowa wuprajił, wuſtupi naſch wyßozydoſtojny ßerbſki wótczinz knjes duchowny Wjelan ſe Sslepeho, kiž ſe ßwojimi jadriwymi ßkowami wſchitke wutroby, kotrež běchu ſa prawdu wotewrjene, móznje wubudži. My ßebi dowolamy jeho jadriwe ßkowa, kaž daloko je hiſchcže w džakownym pomjatku mamy, tu napißacž. Knjes duchowny Wjelan néhdže tak prajesche: Ssměm drje ßo nadžecž, ſo macže wſchitzy, kotrychž je dowérjenje waſchich ßobukrajanow ſa wuſwolenzow wuſwoliko, wotmyßlenje, powſchitkowne ßožo, ßožo kraja a jeho wobydlerjow ſpěchowacž pomhacž, w tym ßmy, myßlu ßebi, pſches jene, wo to dyrbimy ßo wſchitzy prózowacž; — tola — wjele pucžow wjedže do Roma — wo najlépſchich pucžach ßo měnjenja džéla. W naſchim 9. wólbnym wokrjeßu njetrjebam drje hakle ſpomnicž, ſo pucže mjenje abo bóle gwaltneho roswalenja ſozialdemokratije nihdy k ſhożu wjeſcž njemóża. Hacž pak pucže ßwobodnoſmyßlenych a narodnoliberalnych k ſhożu wjedu, wo tym je nam ſańdženy lětdžeßatk wocži wotewrik a pruhu na hexempel dak; tola pruha njetrjechesche! Pſchi njewobmjeſowanym ßwobodnym pschecžahanju, rjemjeßlniſkej ßwobodže, ſakożerſkej a lichowanſkej ßwobodže, pſchi roſcžazym knjejſtwje kapitala ßu naſchi rjemjeßlniży, naſchi ratarjo wokhudžili a wjele ma ßo ſaßo porjedžicž, ſchtož ßu liberalni ſkepßali. Porjedžicž chže konſervatiwna ſtrona, k tomu wona knjeżerſtwu rad ruku ſkicži. W naſchim wólbnym wokrjeßu, kotryž, kaž je ſnate, ſ dweju wokrjeßow wobſteja, je zyle prawje, ſo kóždy teju wokrjeßow jeneho wotpóßłanza ſtaji. Kandidat Rósborſkeho wokrjeßa, kaž je mi wědome, žaneho pſchecžiwjenja njenamaka; tola w tutym wokrjeßu ßebi dwaj kandidataj napſchecžiwo ſtejitaj, rytmiſchtr ſ Götz a dr. Andrä. Kotremu ßměmy jako wuſwolerjo ſ dobrym ßwědomnjom ßwój hłóß dacž? — Moji knjeża, kaž cžerwjena nicž ßo wot Kaina a Abela ßem dwojakoſcž ſmyßlenja wot roda k rodu pſche wſchě cžaßy hacž k naſchemu rodu cžehnje. Abelowe ſmyßlenje je njeßebicžiwa luboſcž a woporniwoſcž, a tuta myßl je naſch kraj wulki ſcžiniła; Kainowa myßl pak je ßebicžiwoſcž, bjesluboſcžiwoſcž, ſtóſcž a njeprawda a ſchkodži bliżſchemu, — a to tež hiſchcže dženßa cži cžinja, kotſiž jenož ßwój wužitk hladaju. — Dowolcže, ſo kruch ſtawiſnow ſ poßlednich pjecž lét pſched Wami roswiju, ſ najmjeńſcha podótknu. W cžaßu, hdyž w dalokej Ruſkej jena ſtrona ſ jara němſkonjepſchecželnym ſmyßlenjom na ſjawne ſtupi a Skobelew w roshorjenoſcži do wójnſkeje truby ſadu a tu niz mako hněwa ſbudži, ßo muž, kotryž běſche ßo hakle njedawno w tutym wokrjeßu ſaßydlił, dopomni, ſo ßu Sserbjo w Łużiży tež ſtaw wulkeje ßkowjanſkeje ßwójby, — tehdy ſdaſche ßo cžaß pſchihodny bycž, ßebi mjeno ſcžinicž ſ hanjazymi wobſkórżbami wo panßkowjanſkej agitaziji ſ ruſkimi pjenjeſami, w ſjawnych nowinach Sserbow do njecžeſcže pſchinjeſcž, tehdy ßo pſchileżne bycž ſdaſche, ßo jako réſny cžuchak ſaßkużbny wo wótzny kraj a wulki pokaſacž. Schto ſwadži, ſo ßo wobſkórżby posdžiſcho ſa njewérne wupokaſachu? Njedowéra bě ſbudžena, wyſchnoſcž ſabkudnjena, Sserbjo ſchkodowachu w réczi, zyrkwi a ſchuli, a dobrocžiwy loyalny lud běchu katilinariſku bandu ſcžinili, kotraž ſaßkuża: „non licet vos esse“ (waß njeßmě tu bycž) — politiſki ßmjertny wußud. Nó, moji knjeża, to je tola ſjawnje kuſk teje ßameje Kainſkeje njeprawdy, kotraž néhdy na Pilata wołasche: „Kſchižuj jeho a woſtaj nam Barnaba!“ Wobrocžam ßo, cžeſcženi wuſwolenzy, na waſche ſmyßlenje prawdoſcže a ſacžucže prawa. Chzecže-li néſchto prawdoſcže cžinicž, myßlicže-li ßebi, ſo ſcže wjele hanjenemu a njeprawje ſaßudženemu ßerbſkemu ludej make doſcžcžinjenje winojcži, potom njedajcže ßwój hłóß mużej, kotryž je ſa wſcho, ſchtož ßerbſke mjeno njeße, njemóżny. Chzecže-li, ſo naſcha ſtrona pſches rospjerſchenje hłoßow njeſchkoduje, hłoßujcže 5. novembra, kaž wjetſchi dżél naſchich wuſwolenzow, a kaž móżu wo 6 wuſwolenzach ßwojeho wólbneho wokrjeßa wobßwědcžicž, ſa k. rytmiſchtra ſ Götz nad Němjeſchkom, ſ tym muża wuſwolicže, kotryž je ßam praktiſki rólnik a naſhonity w rólniſtwje, muża, kotryž ſcheſcžijanſkeje myßle móże ßo ſa ßwjecženje njedžele, ſa moraliſke ſběhnjenje luda ſcžoplicž, — muża, kotryž luboſcž a dowéru ßwojich bliżſchich wużiwajo nikomu njeſchkodži, kotryž budže bjes ßebicžiwoſcže ſ Bohom ſa krala a wótzny kraj ſkutkowacž, a hdy by tu pſchitomny był — kaž drje ßo wón po ßwojej cžeſcžehódnej ſdżerżliwoſcži wuſwolicž da, tola ßo nikomu k wólbje njepſchinuſuje — tež ſe ſprawnej

połnej wutrobu ſ nami wołał: „Sskawa naſchemu kralej a khěžorej, a ſaßo ßława a pſchezo ßława!“ — Jako běſche knjes duchowny Wjelan ßwoju kraßnu rěcź prawdoſcźe a ßwěrnoſcźe ſkóncził, wuſtupi dr. Andräowy pſcheczel Kurink, Wojerowſki ſuperintendenta, a pytaſche ſe wſchelakim ſchczipanjom knjeſa Wjelanowu rěcź poßłabicź a ludźi ſa Andräowe wuſwolenje dobycź. Ale wſcho powjedanje njemóžeſche to dokonjecź, ſo bychu ßo Sserbjo ſa dr. Andräa wuprajili. Se ſchkodu běſche, ſo dyrbjachu cźi, kotſiž mějachu ſe żeleſnizu wotjěcź, nětko ſhromadźiſnu wopuſchczicź. Tak bu k naſchemu wobżarowanju też naſchemu ßwěrnemu ßerbſkemu ſakitarjej, knjeſej duchownemu Wjelanej, mózhnoſcź wſata, Kurinkowu ſchczipatu rěcź do kucźika ſahnacź. — W druhim liſcźe ßo redakziji piſche: Sſym Wam hižo ſjewił, ſo kandidat Sserbow 5. novembra pſchi wólbje w Mużakowje dobył njeje, a ſo ßu ſ nowa pſhecźiwnika Sserbow a ßerbſkeje rěcźe, dr. Andräa, wuſwolili. Chżu Wam dźenßa roſeſtajicź, ſchto je na tym wina było, ſo ßu Sserbjo podleżeli. S wulkeho dźěła ßu Sserbjo ßami poraženje ßwojeho kandidata ſawinowali. Jich wobdźělenje pſchi wuſwolenju wuſwolenzow bě w wjele wßach pſche wſchu měru ßłabe, na wjazy měſtnach dyrbjachu ßamo po wuſwolerjow ßłacź, dokelž njebudźiſche hewak wólba ſ zyła móżna była. Hacź runje tu prěcź nochzemy, ſo ma tuta liwkoſcź ſ dźěła też ßwoju pſchicźinu w naſchim pruſkim wólbnym ſakonju, kotryž je, kaž je ßo wjerch Bismark junu ßam wuprajił, najhubjeńſchi a najnjekmaniſchi wſchěch wólbnych ſakonjow, dha ßo tola ſ tym lěnjoſcź ßerbſkich burſkich wuſwolerjow ſamolwicź njehodźi. Cźoho dla ßo ßerbſzy burja runje tak żiwje pſchi wólbach njewobdźělichu, kaž pſhecźiwnizy ßerbſkeho kandidaty, knjeża, knježi ſaſtojnizy, wucźerjo atd.? Tucźi wſchitzy na wuſwolenje pſchińdźechu a ßo bjes ßobu ſa wuſwolenzow wuſwolichu. Wſcheje wězy pak budźiſche tola hiſchcźe kandidata Sserbow dobył, hdy budźichu wuſwolenzy ſ Kulowſkich ſtron a někotſi ßerbſzy gmejnſzy prjódkſtejerjo ßwoje prjedy date ßłowo w Mużakowje dźerżeli. Hiſchcźe tydźeń do wólbow běchu ſ nami ſ jena, ſo ma ßo rytmiſchtr ſ Götz wuſwolicź. Tola pſchi wólbje běchu ßo Bohu żel na dobo hinak rosmyßlili a ſa Sserbow pſhecźiwnika hłoßowachu. Podobnje je ßo też jedyn ſemjan ſadźerżał. Tón chzyſche někotre dny do wólbow ſa rytmiſchtra ſ Götz pſches woheń hicź; duż bě ſpodźiwanje cźim wjetſche, hdyż wón a zyłe paßmo jeho ſaſtojnikow w Mużakowje do njepſhecźelſkeho lěhwa pſcheſtupi. Nadpadne bě, ſo wſchitzy ſemjenjo pſhecźiwo Götzej ſtejachu, runje kaž wſchitzy wucźerjo a duchowni, ſ wumſacźom wyßokodoſtojneho knjeſa duchowneho Rädy w Mużakowje. Wbohi wobżaromny ßerbſki lud w naſchej pruſkej Łużizy je 5. novembra ſ nowa ſhonił, ſo cźi, kotſiž ßu powołani, ßerbſku rěcź pſched pſhecźěhanjom ſakitacź, ju pomhaju podtłóczecź; pſchetoż ſchtóż je ſ njepſhecźelom rytmiſchtra Götza, kotryž je na Barlinſkej ſynodźe ſjawnje żadławe podtłóczenje ßerbſkeje rěcźe w naſchej Pruſkej ſaßudźał, je też ſ njepſhecźelom ßerbſkeho luda. Pſchi tajkich wobſtejnoſcźach ßo khrobłoſcź horka naſpomnjeneho knjeſa duchowneho a wótcźinſke ſmyßlenje tych Sserbow, kotſiž w Mużakowje pſches żane wabjenje njeſmyleni ßwój hłóß ſa Götza wotedachu, cźim jaßniſcho ßwěcźi. Götz je podleżał, tola je na cźeßne waſchnje podleżał. Hdy budźiſche ßo k 109 hłoßam, kotreż jemu pſchipanuchu, jenoż hiſchcźe 35 pſchidźělilo, budźiſche wuſwoleny był. Na pſhecźiwnej ſtronje ryczerkublerjo, ſaſtojnizy, duchowni a wucźerjo ſtejachu. Njedźiwajo toho Götz, kotryž mějeſche ſkoro jenicźzy ßerbſkich burow ſa ßobu, błiſko k dobycźu dóńdźe. Duż njeſpuſchczmy nadźiju, ſo ßo wrócźa rjeńſche cźaßy! Sa tſi lěta ßu ſaßo wólby do pruſkeho ßejma. Potom nam njech naſhonjenja poßlednich wólbow k wucźbje ßłuża a dobycźe budźe na naſchej ſtronje, hdyż, kaž ßo ßłuſcha, w bratſkej pſheszjenoſcźi ſa ßwěrneho ſaſtupjerja naſchich krajnych a duchownych potrjebnoſcźow ſaſtupimy.

Wußudźenja.

Ławniſki ßud. 16lětnu ßłużobnu dźowku A. M. Schołcźiż ſa winowatu ſpóſnachu, ſo je rubiſchko, kotreż bě ßo jej dowěriło, ſa ßebje wobkhowała. Pſchekſchiwjenja dla ma wona dwaj dnjej w jaſtwje poßedźecź.

Khoſtanſka komora. Hižo ſchtyri krócź paduchſtwa dla khoſtaneho cźeladnika J. E. Schlenkera ſ Dubrawki ſ jaſtwom na ſchtyri měßazy pokhoſtachu, dokelž bě ßo 4. julija w Dubrawzy do Bieligez kubła nuts dobywał, a tam jedyn żaket, zigarowy etwij a zigarowu trubku ſpakoſcźił. — Cźeladnik E. A. Mikan ſ Budyſchina rodźeny, kotryž bě w nozy 31. auguſta w Hornim Wujeſdźe ſchoßarja Mittaga ſ Jělzy ſe ßochorom pſches hłowu dyrił, tak ſo tón dołho na ſtraſchnu ranu khory leżeſche, doſta tſi měßazy jaſtwa pſchiſudźene.

Towaŕſtwo Pomozy ſa ſtudowazych Sserbow.

Do pokładnizy Towaŕſtwa Pomozy dale ſaplacźichu kk.: Pollenk w Njeßwacźidle 1 hr., farař emer. Rychtař w Budyſchinje 3 hr., farař Jencź w Palowje 3 hr., ratař Młócźer w Błohaſchezach 20 hr., ſwud. Hoffmannowa w Dźěchorezach 2 hr., wobßedźeŕ knihicźiſchcźerńje Wenzel w Wojerezach 2 hr., ſwud. Kumſchowa w Ratarjezach 9 hr., piches J. Petrika w Wochoſach nahromadźene 9 hr., żitny wikowaŕ Mrósk w Biſkopizach 50 np., Lehnert w Zokowje 1 hr., knjeżna Różenka Nowotnez 3 hr., kaplan Libſch w Ralbizach 1 hr., kaplan Schołta w Khróſcźizach 1 hr.

S dźakom kwituje

E. Měrſch,
pokładnik Towaŕſtwa Pomozy.

Sſwjedźeń ſemrjetych.

We rowje je měr
Sa cźěła tych pobożnych wſchě,
Hdyż pſcheſchli ßu cźěř,
Kiž cźeżka a ſchkropawa bě;
Sa tajkich — o wutroba, wěř —
We rowje je měr!

We rowje je měr
Sa wſchitkich tych, kiž na ßwěcźi
Tu cźernjowu cźěř
A wuſki pucź k njebju ßu ſchli,
Haj, ſa tych, hdyż pſcheſchli ßu cźěř,
We rowje je měr.

We rowje je měr,
Tam żadyn ßwětny ropot njej';
Hlaj, pſches row dże cźěř
Dom k naſchom' lubom' ſbóżnikej —
Tón, kiž je ſ nim pſcheſchoł tu cźěř,
We rowje ma měr.

We rowje njej' měr
Sa hrěſchne cźełko ſłażene;
We rowje njej' měr,
Hdyż duſcha w helſkim płomju je,
Haj, tehdy ſa cźełko — to wěř —
We rowje njej' měr.

Hdyż w rowje njej' měr,
Kak ſtyſkniwje to tola je;
Duż pytaj tu cźěř,
Kiž k njebju horje wjedźe cźe,
Hlaj, hewak — o wutroba wěř —
We rowje njej' měr.

We rowje njej' měr,
To wopomń, ſchtóż jenoż ty ßy,
Hdyż ſkónczijſch tu cźěř
We hrěchach a bjes pokuty!
Ach wopomń, ach wopomń a wěř,
Tehd' w rowje njej' měr.

Pětr Młónk.

Přilopk.

* Khoſtanſka komora w Wrótßławju je dweju mjaßowobhladowarjow, jeneho k żyłolětnemu, druheho k połlětnemu jaſtwu ſaßudźiła, dokelž běſchtaj mjaßo někotrych ßwini ſa ſtrowe ſpóſnałoj, mjes tym ſo ßo poſdźiſcho pokaſa, ſo je mjaßo połne trichinow, a wjele ludźi cźeżko ſkhori, kotſiž běchu tole mjaßo wużiwali. Dźiwajo na ſrudne naſhonjenja, kotreż ßmy ſ trichinoſu hižo cźinili, móżemy jeno ſa dobre ſpóſnacź, ſo ßudniſtwo mjaßowobhladowarjow, kotſiž tak lohkomyßlnje ßwoje pſchißkuſchnoſcźe dopjelnjeja, krucźe khoſta.

* Jedyn fabrikſki dźełacźeŕ w Gablonzu wóndano wjeczor ßwoju żonu, kotraż hižo něktore dny wjazy pſchi nim njeběſche, nadpadże, ju ſ nożom do ſchije a do hłowy ſkała a ßo naſajtra w lěßu njedaloko ßwojeho wobydlenja wobweßnu.

* W jenym wjetſchim měſcźe ßo wóndano muż, kotryž pjany domoj pſchińdźe, ſe żonu, kotraż běſche toho runja pjana, wadźicź pocźa, a ſe ſwady buchu puki. Po pukach ßo mandźelſkaj ſaßo jednacź pocźeſchtaj, pſchi cźimż pak muż żonje delnju hubu wotkußnu. Żona nětko w hojerni leži.

* W Mitrowizach w Khorwatſkej je ßo ſańdźene lěta ſchěſcź mordaŕſtwow ſtało, pſchi kotrychżż mordarja wußlědźicź njemóżachu. To je ßo nětko ſkónczńje radźiło; ale powjeſcź, ſchtó mordarjo ßu, je lud hiſchcźe bóle roshorika, hacź w ßwojim cźaßu powjeſcźe wo mordaŕſtwach ßamych. Każ je ßo wupokaſało, ßłuſcheja k mordaŕſkemu paßmu jedyn polizajſki kommißar ſe ßwojej żonu a jedyn polizajſki ſtražnik. Spodźiwne je, kak je móżno było, ſo ßu polizajſkim ſaſtojnikam jich cźěmne ſkutki tak dołho ſchłe. Mjes jich woporami běſche też ßudniſki ſaſtojnik dr. Schajnowicź w Mitrowizach, kotryż bu pſches wokno ſatſěleny.

* Jendźelcźenjo, każ ßo ſda, twarożk jara radу jěd̀ża; pſchetoż wyſche tukrajneho twarożka a toho, kiž ßo ſe Schottiſkeje a Irſkeje pſchiwożuje, Jendźelſka kóżde lěto pſches 1,300,000 zentnarjow twarożka ſ wukraja doſtawa, woßebje ſ Kanadiſkeje a ſe Sjenocźenych Krajow Połnóżneje Ameriki. Tutaj krajej ſtaj w lěcźe 1884 něhdźe 1,180,000 zentnarjow twarożka wuwożowałoj ſa wjazy hacź 80 mil. markow. Do Jendźelſkeje ßo ſ kóżdym lětom wjazy wukrajneho twarożka pſchiwożuje.

* Pſched Warſchawſkim ßudniſtwom wóndano 11lětny hólcźeż ſtejeſche, kotryż běſche dwójzy na kolije żeleſnizy wulke kamjenje kładł. Wobaj raſaj maju ßo paßażerojo jenicźzy ſbożownemu pſchipadej dźakowacź, ſo ßo cźah ſwrócźił njeje. Wobſtorżeny, pſhecźiwo kotremuż jeho tſjo towaŕſchojo ßwědcźuchu, kotſiž běchu jemu pſchi njekniczomnym dźěle pomhali, ßo roskaty ßwojeje winy wuſna, a ßudnizy jeho ſtarſchimaj pſchepodachu ſ poruczноſcźu, ſo byſchtaj hólza doma pſchiſprawnje pokhoſtałoj.

* Žadkawe njeſboże je ßo wóndano w měſcźe Odeßa ſtako. Jena tamniſcha płókarńcźa mějeſche jedyn dźeń jara wjele ſchatow płókacź. Hižo rano ſahe wona pod wodowym kótłom ſatepi, kotryž běſche pokdra łóhcźa ſchěroki a nimale runje tak hłuboki. Dokelž widźeſche, ſo ßama wſchě ſchaty njewupłócźe, wona do měſta běžeſche ßebi pomoznizu pytacź. Sswoje wobydlenje, kotreż ſ dweju iſtwiczkow wobſteji, wona mjes tym ſamknu, ßwojeho 6lětneho hólczka, kotryž tehdy hiſchcźe ſpaſche, ßameho nutskach woſtajiwſchi. Sswoje lěhwo mějeſche hólczej pódla kótka naprawjene, ale něhdźe łóhcź wyſche. Sa pokdra hodźiny ßo macź ſ płókazej žonu wrócźi. Hólczej wó iſtwje widźecź njeběſche; macź pak na to dale njedźiwaſche, dokelž mějeſche ſa to, ſo je wón ſtanuwſchi ſ łoża do druheje iſtwiczki ſaběžał. K kótkej ſtupiwſchi, ſo by pohladała, hacž ßo woda wari, wona ſ hróſbnym kſchikom ſaßo wot kótka ſkoczi. Tež jeje pomozniza wſcha wuſtrójana k kótkej ſtupi, ale toho runja kſchicźecź a wokacź poczа. Ssußodźa, kotſiž na jeju wołanje pſchiběžachu, pſched woczomaj njeſbożowneje macźerje ſ warjazeje wody dźěſcźowe cźěło wucźežechu, kotreż na cźłowjecźe cźěło wjazy podobne njeběſche, tak běſche ſwarjene a ſparjene. Hdyž je ſ domu ſchła, běſche njeſbożowna žónſka ſabyła wěko na kotoł wodźecź; hólczej pak běſche wotzucźiwſchi ßam ſ łoża ſlěſł, ßo někak pſchehladał a do kótka panuł, w kotrymž ßo woda warjeſche.

* S wokolnoſcźe Kiſchinjewa w Južnej Ruſkej ßo wo ßlědowazym ſpodźiwnym podawku piſche. W jenej winizy běſchtaj ßo dwaj dźěłacźerjej, Moldawanaj, pſchi ſběranju wina ßurowje wopiłoj. Njemějo na tym doſcź jedyn ſ njeju pſchezo ſaßo k wyßokemu ßudej dźěſche, w kotrymž wino ſtejeſche. Sso khilejo, ſo by ßebi wina nacźerpnuł, wón runowahu ſhubi a na hkowu do ßuda nuts padźe. Do zyła pjany ßo wón ſ njeho won wudrapacź njemóżeſche a ßo w winje ſaßrěbnu. Druhi dźěłacźeŕ, kotryž ſ tym ßamym wotpohladom k ßudej pſchińdźe, ßwojeho towarſcha w nim wuhlada; ßo prózujo towarſcha ſe ßuda wucźahnucź wón ßam runowahu ſhubi, ßo nuts wali a ßo toho runja w winje tepi. Hdyž druſy winizarjo k tomu pſchińdźechu a dźěłacźerjow ſe ßuda wucźežechu, w nimaj hižo žaneho žiwjenja wjazy njeběſche.

* W jenym měſcźe Južneje Ruſkeje běſche njedawno hermank, na kotrymž też keklerjo ßwoje kuſki cźinjachu. Tam jedyn burſki muž ſ wokolnych wßow mjes keklerjemi ßwoju dźowku ſpóſna, kotraž běſche ßo pſched 7 lětami ſ domjazeje wjeſki ſhubiła, hdyž běſche 8 lět ſtara. Holza ßama, kotraž je nětko 15 lět, wjazy jaßnje njepomni, ſchto je ßo tehdy ſ njej ſtako. Dotal je jeje nan krucźe wěrił, ſo ßu jemu zyganjo dźěcźo rubili byli. Ssydom lět dołho je wón njeſpróźniwje ſa wſchěmi zyganami ßlědźił, kotſiž ßu w wokolnoſcźi wokoło cźahali. Ale wſche jeho prózowanje dźěcźo namakacź běſche podarmo; duž mějeſche wón na poßledku ſa to, ſo je holcźka wumrjeła. A nětko je ju takle njenadźijzy nadeſchoł. Tule naležnoſcź je ßudniſtwo do rukow wſako, ſo by ßo wußlědźiło, ſchtó je nanej dźěcźo rubił.

* Młody kubleŕ ſ makeje wjeſki na wyßokim hórniſchcźu Kawkaſu njedawno na polo won dźěſche ſa ßwojimi dźěłacźerjemi hladacź. W hłubokim pucźu wón tſjoch jěſdnych ſetka, wot hkowy hacž do nohow wobrónjenych, w kotrychž hnydom tſjoch ſtraſchnych rubjeżnikow ſpóſna, pſched kotrymiž měrne wobydleŕſtwo zyłeje wokolnoſcźe tſchepjetaſche, a ſa kotrymiž wyſchnoſcź hižo dołho podarmo ßlědźeſche. Jěſdni ßo kublerja vraſchachu, ſchtó a ſ wotkel je a hdźe chże. Wón jim ſprawnje wotmolwi a cźinjeſche, jako by jich njeſnał, ale jich jako hoſcźi k ßebi pſcheproßy. To niczo ſpodźiwne njeje, w rańſchim kraju, hdźež je hoſpodliwoſcź jedyn najwoßebniſchich poczinkow. Zuſi ßebi w kublerjowym domje jěſcź a picź derje ßłodźecź dachu, na niczo ſke njemyßlo, mjes tym ſo wón poßoła k ßwojemu bratrej pózła ſ powjeſcźu, ſo je dźenßa wubjerna ſkładnoſcź ſtraſchnych rubjeżnikow ſajecź. Bratr, kotryž w druhej wßy bydleſche, rucźe cźrjódu wobrónjenych ludźi ſebra a jich wot pólzajſkeho ſaſtojnika pſchewodźany k bratrowemu kubłej pſchiwjedźe, prjedy hacž ßo dźeń nakhili. Rubjeżniziy, kotſiž ßo na to hotowachu na kuble pſchenozowacź, hakle pytnuchu, ſchto ßo ſtawa, hdyž běſche kubło wot ludu wobſtupjene. Rucźe wſchitzy tſjo do konjemza ſkoczichu, do woßebje ſtejazeho, niſkeho, ſe ßkomu kryteho twarjeńcźka. Durje ſa ßobu ſatykawſchi woni ſ woknjeſchkami won do ßwojich njepſcheczelow tſělecź poczachu, a tucźi, wě ßo, do nich tſělachu. Dokelž pak běſchtej wobě ſtronje derje pſchikrytej, kulki nikomu žaneje ſchkody njeczinjachu. Tajke njetrjebawſchi praſkanje ßo buram bórſy woſtudźi, a woni ßkomu a walcźki wokoło konjemza kopicź poczachu, ſo bychu rubjeżnikow ſ njeho wukurili. To pytnuwſchi tucźi jenu tſělbu ſ woknjeſchkom won cźißnuchu jako ſnamjo, ſo chzedźa ßo podacź. Burja pak jim njewěrjachu a dale ßkomu a walcźki noſchachu, doniž rubjeżniziy wſchě ßwoje tſělby won njeſmjetachu. Nětko hakle jich lud ſ konjemza puſchcźi a jich wuwjaſanych wyſchnoſcźi pſchepoda. Schibjeńzu maju wſchitzy tſjo wěſtu.

* Nětkle hakle nowinam drobne powjeſcźe wo tym pſchikhadźeja, kak žałoſtnje je ſkótny mór prěnje měßazy tohole lěta w někotrych krajinach Ssibirſkeje ſakhadźał. Tak je w Tomſkej guberniji wot 1. makeho rózka hacž do 1. měrza 17,136 ſchtuk howjaſeho ſkotu na ſkótny mór ſpadało, wot 1. měrza hacž do 1. haprleje pak 6919 ſchtuk. To je ſa wobydleri tamniſcheho kraja cźim ſrudniſcho, dokelž je jim ſ tym ſbytk howjaſeho ſkotu ſpadał, ſchtož běſche jim po ſkótnym mórje ſańdźeneju dweju lětow woſtał. Lědma pak běſche ſtraſchny hóſcź, mór howjaſeho ſkotu, kraj wopuſchcźił, tu nowa khoroſcź do kraja pſchińdźe, kotraž běſche tam dotal zyle njeſnata: na jene dobo wſcha ptacźina khoricź a ßlakacź poczа, a to niz jeno domjaza ptacźina, ale też dźiwje ptacźki, kotreż ſ hromadami w lěßach, na łukach a po dróhach morwe k ſemi padachu. Tamniſchi wbohi lud je cźim bóle bity, dokelž je jemu dołho trajaza ßuchota lětża žně do zyła ſkaſyła, měd ßo poradźił njeje, a k wſchemu tomu hiſchcźe w ludźoch khoroſcź ſakhadźa.

* Njedaloko Bamiana, po dróſy mjes Balchom a Kabulom w Afghaniſtanje, ßo wulki doł namaka, ſe wſchěch ſtron wot nahłych ſkaliſnow wobdaty a zyły pokryty ſ kamjeńtnymi roſpadankami hobrſkeho měſta, kotreż je něhdy na tym měſcźe ſtako. Tole měſtno ßo Gul-Gule mjenuje. Hacž je to něhduſche měſto tak rěkało, abo hacž je tole mjeno poſdźiſcho naſtako, nichtó njewě; toho runja je njeſnate, hdy je ßo tam měſto ſałożiło, a kajki ſe ßrjedźno-aſiatſkich ludow je w nim pſchebywał. Woßebje ſajimawej ßrjedź tychle roſpadankow ſtej dwě do ſkały wurubanej próſdnjeńzy, w kotrymajž hobrſkej cźłowſkej podobje ſtejitej. Tejle podobje ſtej toho runja ſe ſkały wurubanej a ßo ſ khribjetom ſe ſcźěnu próſdnjeńzow ſjednocźatej. Ruzy ſtej woběmaj podobomaj wotbitej, ale hkowje ſtej ßo derje idźerżałej. Wobě podobje pſchedſtajatej runje ſtejazeho mużſkeho, 72 łóhcźi wyßokeho, ſ krutym, haj móhł rjez dźiwim wobliczom. Próſdnjeńzy ſtej 18 łóhcźi ſchěrokej a 22 łóhcźi hłubokej. Podobje, wě ßo, bohow pſchedſtajatej, ale kajkeju? Snajerjo ſtarożitnoſcźow Ssrjedźneje Aſiſkeje jej pod mjenom „koloßalnaj pſchibohaj Gul-Gule“ ſnaja. Mjes nohomaj pſchibohow je dźěra, pſches kotruž do druheje wobſchěrneje próſdnjeńzy pſchińdźeſch, kotrejež wjerch je kulojty a wſchón ſcźornjeny wot kura: najſſerje je ßo tudy něhdy pſchibohomaj woprowało.

* Cźorni, kotſiž ßu ßußodźa němſkich koloniſtow nad rěku Kongo, ßu ſ dźěła zyle duſchni ludźo, druſy ſaßo ßu pſche wſchu měru dźiwi. Jedyn Belgicźan wo někotrych ſplahach, mjes kotrymiž je dlěžſchi cźaß pſchebywał, piſche, ſo ßu to najhórſchi dźiwuchojo a najßurowiſchi cźłowjekowżracźży. Woni maju ſtajnu wójnu mjes ßobu, a ßo mjes ßobu ſabiwacź je jim tak rjez wjeßele. Hdyž jedyn jich nawjedowaŕ wumrje, woni 50 ludźi ßwojeho ſplaha ſeſabiwaju, ſo by duſcha ſemrjeteho doßahazeho pſchewodźerſtwa měła. Khori ßwojich ſtarſchich, pſchecźelow a ßußodow ſkónzowacź dadźa, maju-li ſa to, ſo ßu jim tucźi naczinili. Njewólnika (Sklave) kupicź, wukormicź, ſarěſacź a ſežracź je wěz, kiž ßo wſchědnje ſtawa. W khěžkach tychle cźornych huſto zyłe wěnzy cźłowjecźich nopow wißaju, kotreż dźiwi ſ podobnej hordoſcźu pokaſuje, kaž Europjan ßwoje cźeſtne ſnamjenja. Naſpomnjeny Belgicźan je ſe ßwojimi pſchewodźerjemi cźaſto ßwědk najhróſbniſchich njeſkutkow był, ale ſadźewacź jim njemóżeſche. Wón n. pſch. k tomu pſchińdźe, hdyž jedyn cźorny ßwoju žonu žerjeſche; tutón luboſcźiwy mandźelſki wudawaſche, ſo je jemu žona dźěcźo porodźiła, kotreż njeběſche, kajkeż bycź dyrbi; duž je wón žonu ſarěſał a ßebi ju wopjekł. W druhim měſcźe Belgicźan po wßy khodźo hróſbne wołanje wußkyſcha. Bliže ſtupiwſchi wón żiweho cźorneho wuhlada, kotremuž nětkotſi druſy cźorni koſcźe rosbiwachu; woni prajachu, ſo mjaßo nężniſcho ßłodźi, hdyž ßu koſcźe prjedy mjehke ſbite. Belgicźan njeſbożownemu pomhacź njemóżeſche. So jich ſpóżeraju, to je ſrudny kónz wſchěch na wójnje ſajatych w tamnych ßurowych ſtronach. W měrnym cźaßu je cźłowjecźe mjaßo droha weż, kotruž móża ßebi jeno wulzy popſchecź. Lubowaŕ tajkich dobrych kuſkow dyrbi ßebi něhdźe njewólnika kupicź, a to ſ wjetſcha mużſkeho, dokelž ßu žónſke jara drohe. Njewólnika kupiwſchi jeho wón ßobu woſmje a jeho wukormi, kaž by jeho na wuſtajeńzy kormeho ſkotu pokaſowacź chzył; potom jemu ſ wótrej pſchiprawu, kotraž je na ßerp podobna, hkowu wotrubnje a cźěło ſe ßwojimi ſnatymi a pſchecźelemi ſpóżera. S wjetſcha je wopor ſměrny a ßo njeſtaja. Dźiwi ßebi wurěcźecź njeda, ſo ma prawo cźłowjeka ſežracź; wſchako je ßebi njewólnika na to kupił. Tajkele ßurowe waſchnja knježa nětkle pola wjetſcheho dźěła cźornych w kraju Kongo.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Khorla Jaroměr Stankrit, zigarnik pod hrodom, ſ Marju Theresiju Geslerez ſwud. Götzowej. — Jan Ernſt Rychtař, murjeŕ w Jenkezach, ſ Hanu Marju Dejkez tam. — Jan Hermann Schuba, tyſcheńſki pod hrodom, ſ Marju Angeliku Pötthigez tam.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Ernſt Ota, Khorle Ernſta Ungera, fabrikſkeho dźěłaczerja na Židowje, ß. — Max Pawoł, Khorle Auguſta Naumanna, khěžerja a rěſnika na Židowje, ß. — Marja Liddy, Jana Jurja Hermanna Weitmüllera, moleŕſkeho na Židowje, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 12. novembra: Hana Grylichowa rodź. Rungez ſ Bóſchiz (wumrje na Židowje), 53 l. 6 m. — 16. Marja rodź. Kſchižankez, njeboh Khorle Jurjanza, korčmarja w zyrkwinych khěžach, ſawoſtajena mandźelſka, 78 l. 2 m.

Płaćišna žitow a produktow w Budyſchinje

14. novembra 1885.

Žitowy dowos: 2916 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacž M	Na burſy hacž Pf
Pšenža	7	74	8	75	7	74	8	63
Rožka	7	15	7	22	7	15	7	28
Jećmjeń	7	10	7	39	7	10	7	39
Wowš	7	—	7	50	7	—	7	50
Hroch	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka	7	8	7	50	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduſchka	16	—	16	50	—	—	—	—
Běrny	1	50	1	70	—	—	—	—
Butra (1 kilogr.)	2	20	2	40	—	—	—	—
Pšeničžna muka (50 =)	7	—	15	50	—	—	—	—
Ržana muka (50 =)	7	—	10	75	—	—	—	—
Ssyno (50 =)	3	40	4	—	—	—	—	—
Sklóma (600 =)	21	—	23	50	—	—	—	—
Proßata 865 ſchtuk, ſchtuka	7	—	16	—	—	—	—	—
Pšeničžne wotruby	—	—	—	—	4	20	4	30
Ržane wotruby	—	—	—	—	4	70	5	—

(50 kilogr.)

Draždźanske mjaßowe płaćišny. Howjada 1. družiny 61—64 mk., 2. družiny 57—60, 3. družiny 30 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 57—60 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Čzelata 1. družiny 43—55 np., 2. družiny 28—38 np. po puncže rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 19. novembra: Mjerſnjenje.

Pſche ßmorkawu,

kaſchel a dybawoſcź ßu, kaž je ſnate, **W. Voßowe katarrhowe pile** najwěſcźiſchi a najſpomožniſcho ſkutkowazy ßrědk. Voßowe katarrhowe pile ßu dostacź w haptykomaj w Budyſchinje. Kóžda prawdźiwa tyſka ma mjeno dr. med. Wittlingera naczińſchczane.

Privatne pjenjeſy

po 4—4½ % mam wupožčicź. Wupožčenje po položenju a hódnoſcźi leżomnoſcźow hacž do 60 mk. na jednoſcź. Też do Pruſkeje mózu na dobru hypotheku pjenjeſy požčicź.

Emil Fröda w Budyſchinje pſchi rybjazych wrótkach 10.

Jena mjeńſcha, derje ßo danjaza **khěža** w Budyſchinje je na pſchedań. Też by ßo mjeńſcha khěža ſ polom na wßach do płaćišny wſała. — Wſcho bliſche je pola **Handrija Barcza** na ßeminarſkej haßy ſhonicź.

Něhdźe 100 zentnarjow wubjerneho **ßyna** a něhdźe 40 ztr. tajkeje **wotawy** leži na **farje w Porſchizach** na pſchedań.

Trautmann, farař.

Rjana ßuproſchna **ranza** je na pſchedań pola **Forkera** w Rakezach.

Konje k rěſu

kupuje po wſchelakich płaćišnach **Fr. Lippke,** konjazy rěſnik w **Schönbergu** pola Kumwalda.

Koſaze kože

kaž też wſchě druhe družiny ßyrych kožow kupuje po najwyſchſchich płaćišnach, toho runja

kože k kožuchom,

do kotrychž ženje žanych molow njepſchińdźe, pſchedawa po najtuniſchich płaćišnach

Guſtav Naucke
na garbarſkej haßy 16.

Turkowſke ßlowki

najrjeńſche a najwjetſche, kotrež ßu dostacź, porucža hiſchcźe tunjo

Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoſchczu, deſtillazija najlěpſchich likérow.

Sporuſchk

kupuje
měſchczańſka haptyka w Budyſchinje
na hłownym torhoſchczu 6.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž też **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniſka dźěłopſchadownja w Hajnizach, tola w Budyſchinje ßo jenoż **trjeny len,** a to jenoż ßobotu w Grützneręz domje, ſ nutskhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Strowe kruſchwinowe drjewo

kupuje po najwyſchſchej płaćišnje
mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Khoſej

paleny a njepaleny

po wſchěch płaćišnach w wulkim wubjerku, pſchi wotewſaczu 5 puntow tuńſcho porucža

Richard Neumann.

Rjepikojty tobak

roſrěſany punt po 30 a 35 np.;

łopjenowy tobak

roſrěſany punt po 64, 70 a 75 np. a drózſcho;

hollandſki tobak

punt po 75, 100, 120 a 140 np.
porucža
Traugott Böhme
(Straßburgſki tobakowy ſklad)
na bohatej haßy 13.

Polnojerje

tučne wulke ryby po 3 np.
poručataj
Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Weinholdowy univerſalny balſam,

ſtary dobry ßrědk pſche nowe a ſtare rany, ſnutskownu ſchkodu, drjenje, wicź, žołdkowy ſpin, womoru, brunu, kaſchel, jětra atd., je dostacź
w **měſchczańſkej haptyzy**
na hłownym torhoſchczu 6.

Koſaze koże a wſchě druhe ßyre koże kupuje pſchezo po najwyſchſchich płaćišnach
Heinrich Lange na žitnych wikach
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi.

K kſchćźišnam, kwaßam a druhim ßwjedźenjam, woßebje hoſćźenzarjam ßwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likéry** po jara tunich płaćišnach poručamoj.

Ginzel & Ritscher,
deſtilazija na wulkej bratrowſkej haßy 6.

K hodam

poručam w bohatym wubjerku najtuniſcho:

domjaze žohnowanſke piſma,

ſpěwarſke knihi w ßomoczanym ſwjaſku ſe ſankom a w dobrym praßowanym kožanym ſwjaſku,
biblije, ſchulſke knihi, albumy,
wobraſowe knihi, knihi ſa młodoſcź,
piſne a ryßowanſke knihi,
portemoneje a pjenježne móſchniczki,
zigarowe etwije, liſtniży,
ſchite kaſchcźiki a drjewjane pjerowe kaſchcźiki,
ſchulſke toſche, ryßowanſke mapy,
wołoſniki, pjera, tintu,
kaſchcźiki, liſtnu papjeru, kuwerty,
ſbožopſchejaze khartki, kmótſjaze liſty,
wobraſowe liſtna, piſanu papjeru,
protyki, ſloto a ßlěbro ſa worjechi,
pychu ſa božodźěſcźowy ſchtom atd.

Saßopſchedawarjam ßo wyßoki rabat dawa.

A. Schöncke
1 na hauenſteinſkej haßy 1, něhduſchej butrowej haßy.

E. G. Leuner na schulskej haßy

porucza ßwój wulki skład

kuczoweho grata

sa najlëpsche a najtuńsche dźëło wschudże snate, s rukowanjom sa dźerżenje a prawe ßedźenje; s dobom poruczam wulki wubjerk

wolmjanych konjazych dekow

we wschëch płaczisnach.

Koaks

porucza w rjanej tworje po tunich płaczisnach

C. Thiermann.

Kaschczowy magazin

Arthura Janascha, tyscherskeho mischtra

na rózku ßeminarskeje a Hoschiz haßy

porucza ßo pschi potrjebje dobroczinwemu wobkedźbowanju a lubi tunje płaczisny.

Kózkarnja

Heinricha Langi

9 na żitnych wikach 9

porucza wulki skład **kożuchow** sa żony a mużskich, toho runja wschë drużiny **kożow** dobroczinwemu wobkedźbowanju. Skasanja po mërje ßo rucze a tunjo wobstaraju.

Symske wobleczenja,

pjesle a ßuknje,
symske swjerschniki,
kholowy a lazy

wschë wote mnje s dobrych stupjenych tkaninow dźëłane, w wulkim wubjerku poruczam.

P. Baruch

pschi bohatych wrotach, na rózku żitnych wikow.

Drasta, po mërje skasana, ßo rucze a derje seschije.

Nowosch sa saßopschedawarjow.

1 np. nazionalne żerdki

s fabriki **Rudolfa Katteina** prjedy Tranzschel & Kattein w Budyschinje na hospitalskej haßy 7 a na rózowej haßy 10.

W wudawarni Serbskich Nowin je sa **25 np.** dostacz:

Pschedzenak.

Protyka sa Serbow

na lëto

1886.

Sslodowe kołochi

ßu dostacz

w **Budyskej piwarni a ßłodżerni**
(akzijowym towarstwje).

Mydlarnja H. Lehmanna

w Budyschinje

na hornczerskej haßy czißło 3 a na żitnej haßy czißło 3

porucza ßlëdowaze wudżëlki po poniżenych płaczisnach w snatych dobrych drużinach:

jadriwe mydło I (kalijowe mydło)	**punt po**	**50 np.,**
jadriwe mydło II	„ „	40 „
żiwizojte jadromydło	„ „	40 „
Eschwegske mydło	„ „	36 „
czisczaze mydło	„ „	30 „
jendżelske bëłaze (błejchowaze) mydło	„ „	20 „
masne mydło	**punt po** 25, 28 a	30 „
kryst. soda	**punt po**	5 „

pschi wotewsaczu 5 puntow ßo płaczisny poniża,

rajßowu a pschenczną schterku,
petrolej a ripikojty wolij po najtunischich płaczisnach.

Paleny khojej,

wubjernje ßłodżazy, punt po 100 a 120 np.,
porucza pschezo czerstwy **Th. Grumbt**
na swonkownej lawskej haßy.

Hižo wjele lët ßławna prawdżiwa

Ringelhardtsko-Glöcknerska rany-hojaza a czehnita żalba*

se schtemplom M. Ringelhardt a se **sakitanskej marku:** na tyskach je **lëkarßy pruhowana** a poruczena pschi **koscżowu żeŕ, rakowe rany, brody, karfunkel, salsy, lischawu, ßeloczok, swosabjene** a **wopalene rany, knrjaze woka, sahorjenja,** s zyła **wschë swonkne schkody, żołdkowe bolenje, wicz** a **drjenje.**

* Dostacz w tyskach po 25 np. (s pokasku nakożowanja) w **haptykach** w **Budyschinje,** Lubiju, Zitawje, Wostrowzu, Großschönawje, Bernstacze, Wósporku, Neugersdorfje, Biskopizach, Rakezach, Scherachowje, Hirschfeldże, Herrnhucze, Nowosalzu, Seifhennersdorfje, Polczniży, Halschtrowje, Habrachczizach atd. — **Wopißma** ßu we wschëch haptykach wupołożene.

NB. Njech ßo ßwëru pschi kupowanju **horejscheho** plestra na **schtempel** a na **sakonisy deponirowanu sakitansku marku** kedźbuje, dokelż hižo je ßo tutón plestr **podrażowat.**

Wo **Paul Kneifelowej** **włoßowej tinkturje.**

Niz jenoż włoßoczerpjazy mëli tutón wubjerny, pod woßebnym lëkarskim ßobuskutkowanjom nastaty kosmetik trjebacz, ale s zyła kóżdy czlowjek, kotremuż na tym leży, so by ßwoje włoßy wobkhował. Prósdny wschëch metallischich, wótrje hnujazych, jenoż s najnadobnischich wutkow wobstejazy, skutkuje tutón kosmetik w najwyschschej stopni poßylnjazy a czischczazy wote wschitkich schupisnow, koruschkow atd. sa hłowinu kożu, sdżerżazy a jara woßebje pschisporjazy sa włoßy, a ßo hewak tam, hdżeż by tuta tinktura bjes skutka wostała, psches żadynżkuli druhi ßrëdk niczo wuskutkowacz njebudże. Tinktura je w bleschach po 1, 2 a 3 mk. w Budyschinje jenoż woprawdżita pola **Ernsta Mittascha** pschi Pëtrowskej zyrkwi dostacz.

Rubischcza na hłowu, wokoło schije, każ wscha żónska a mużska drasta ßo njepróta chemiszy czischczi

w **W. Kellingez barbjerni**
w Budyschinje na ßukelnskej haßy 2.

Żónske mantle, paletoty, ßomoczane żakety ßo rjenje a trajnje s nowa barbja a ßo po żadanju wuporjedża

w parnej barbjerni **W. Kellinga.**

A. Tschentscher, schatowa fabrika w Budyschinje w kupnizy na torhoschczowej stronje,

porucza **k hodownemu kupowanju** pschi tunich płaczišnach:

schaty sa mužskich, schaty sa žónske, schaty sa džěczi, schaty sa blida, schaty sa ložo,
schaty do kuchinje, schaty sa kupanje, schaty sa dom, schaty sa czeledź, schaty do hospodarstwa.

No. 90
rjanu 3 np.=zigaru
100 schtuk po 2 mk. 80 np.

No. 76 a 80
dwě rjanej 4 np.=zigarje
12 schtuk po 45 np., 100 schtuk po 3 mk. 50 np.

No. 66
rjanu 5 np.=zigaru
100 schtuk po 4 mk. 60 np.

porucza
Traugott Böhme
(Straßburgski zigarowy skład)
na bohatej haßy 13.

Khosej

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

w derje zkodźazych družinach punt po 70, 80, 90 hacz 150 np., pschi wotewsaczu 5 puntow tuńscho,
drobny a **zyły zokor** nanajtuńscho,
rajß po 13 np.,
krupy po 15 np.,
jahły, hejduschku, bělenu a njebělenu,
hróch, ßo lohzy warjazy,
nowe ßoki a najlěpsche
nudle k kamanju
po mózno tunich płaczišnach
poruczataj

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

So bychmoj naschim wjeßnym wotebjerarjam stajnje czerstwy paleny

khosej

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

poskiczecź móhkoj, palimoj jón wot nětka kóždu ßrjedu a ßobotu rano a poruczamoj sa wubjernje zkodźaze družiny punt po 100, 120 a 140 np.

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

Dobre
mariněrowane jerje
w mlokowej juschzy
po 7 np., 3 schț. 20 np.,
wschědnje czerstwe
ßuschene jerje
porucza
Gustav Küttner
na ßerbskich hrjebjach
pódla póstskeje kowarnje
na žitnych wikach.

Wylem Bartsch
w Budyschinje
na kamjentnej haßy 39 pódla turnarnje

porucza ßwoju nowu wotewrjenu

tapezěrarńnju

czescźenym Serbam w Budyschinje a wokolnoscźi a lubi **tunje płaczišny** a **khwatne poßkuzenje** wschitkim wyßokowazenym jeho poczescźazym skasowarjam.

E. A. Mittasch, tyscherski mischtr
w Bukezach,

porucza ßo czescźenym Serbam k wudźełanju wschitkich ßo trjebazych **möblow** a **wězow,** jednorych a najwoßobnischich, dale k wudźełanju małych a wulkich **njewjesczinskich wuhotowanjow** po mózno tunich płaczišnach. Tez czinju na to kedźbliwe, so pola mje wschelake möble, kaž **ložа, kanapeje, khamory, blida, sekretary** atd. na wobhladanje a po tunjej płaczišnje na pschedań steja.

Jakoczíwi!

Na wjelestronske žadanje tu kursus sa czerpjazych na rěcź wotewrju a pschimołwjenja k tomu hischcze jenoż **někotre dny** pschijmu. Methoda jenicźzy razionalna, resultaty wjazy krócź psches pschipósnawaze pißma wyschnoscźow, lěkarskich awtoritow, konsistorialnych radźicźelow, duchownych atd. w **Sakskej,** kaž tez sta hamtsźy podtwjerdźenych džaknych pißmow woßebnych woßobow wo **15 letnych wuspěchach bjes wróczenja czerpjenja** ßu pola mje widźecź. Njesamóźiczi toho runja pomoz. Wucźah s hamtskimi wopißmami darmo. Rěczne hodźiny wschědnje wot 12—1 a 4—5 hodźin popołdnju.

D. Teweges s Burgsteinfurtha (Westf.).

W tón czaß w **Budyschinje** psched schulerskimi wrotami czißko 1 po 1 skhodźe.

Najlěpschi mlokowy a wuzitkowy pólver, restituzionski fluid sa konje
porucza **haptyka w Rakezach.**

Zaręčanske serbske towarstwo

zmeje, da-li Bóh, jutře njedźelu 22. novembra swoju zhromadźiznu.

Městopředsyda k. Krawc je dalewjedźenje swojeho přednoška přilubił. **Předsyda.**

Rakečanske serbske towarstwo „Lipa“

zmeje — da-li Bóh — njedźelu 22. novembra popołdnju w 4 hodźinach w Eberweinec hosćencu swoje měsačne posedźenje. — Přednošk wo **„dźełanju sušenych drožđi a palenju palenca“** je knjez paleński mištr Krawc dobroćiwje přilubił. — Wo bohaty wopyt prosy

předsydstwo.

Bukeczanske ratarske towarstwo

smeje **póndźelu 23. novembra t. l.** wjeczor w 6 hodźinach poßedźenje, w kotrymž budźe k. prof. dr. **Heiden** pschednoschk wo **hródźnym hnoju** a jeho **wobdźełanju** dźerżecź. Hosczo ßu witani.

Žona, kotraž móże semjansku njedźelniczu s dźeßczom wothladacź, ßo pyta wot pschistajazeje žony **Bräueroweje** na ßerbskej haßy 9.

K nowemu lětu pytam ßerbskich wotroczkow a dźowki do Němzow.

E. Bräuerowa, pschistajaza žona na ßerbskej haßy 9.

Hródźna dźowka s dobrymi wopißmami ßo k 7 kruwom pyta wot kublerja **Wittiga** w Scźijezach.

Jedyn **tyscherski** móże hnydom wobstajne dźełko dostacź pola **Jana Wjeke,** tyscherja w Hrodźischczu pola Wósborka.

Sa naju drogowe khlamy k 1. januarej 1886 młodeho cźłowjeka s pschistojneje ßwójby, ßerbskeje rěcze mózneho, pytamoj.

Strauch & Kolde.

Sa **Jana Nowaka** w Sskonej Borschczi, kotryż je psches woheń schkodował, ßu w redakziji Serb. Now. wotedali: Kubań w Nowych Cźichońzach 60 np., N. N. 65 np., Brěsowski w Małych Debßezach 90 np., Schołta w Lahowje 50 np.

Khěrlusch,

k sažnemu ßmjertnemu woteńdźenju najdróżscho waženeje

njebo **Marje Herzogez** s Boschez

czescźomnje poßwjeczeny.

Ach róże wjadnu a tež hinu,
Haj někotry pupk wotpanje,
Cźi lubi ßo nam bórzy minu,
Hdźež nadźija najrjeńscho kcźe;
Bóh husto sahe wotwoła
Tych, kotrychž wón tu lubo ma.

Tak na ranje ta róża kcźeje
A na wjeczor žno wotpada,
Ach, row tak někotreho kryje,
Kiž ßmjercź prjecź njenadźijazy wsa
A jeho cźeßcź a ßoże wscho
Je tež s nim ßobu k rowej schło.

Ta luba bu tež wot naß wsata,
Jej' młodostny kcźěw nalemi
Tón ßmjertny jandźel, wona data
Bě k ßožu nam tu na semi,
Nětk w raju wěcźnoh' pokoja
Płód ßwojej' wěry wužiwa.

Kak krótke běchu jejne lěta,
Kak rucźe jej' cźaß wuběża,
Ach spomnicźe, nascha semska hěta
Je ßmjertna wschak a sachodna,
Duž dźerżmy ßo tak hotowi,
So ßmjercź naß junu njestróżi.

My wschak ju saßo wohladamy,
Duž psche wschu měru njepłaczcźe,
Hdyž junu ßwój běh dokonjamy
A nascha noha k njebju dźe;
O tam ßo wjazy njepłaczże,
Ssmy sjenocźeni na wěcźne!

W wutrobnym želenju
se srudźenymi sawostajenymi
H. Běrka.

Moja luba ßwěrna macź, **Johana Madlena** swudowjena khown. dawk. rendant. **Kopkowa** rodź. Jakubez je dźenßa w ßwojim 85. lěcźe w Bohu sbóżnje wußka, schtoż pscheczelam a znatym, s dobom w mjenje druhich sawostajenych k nawjedźenju dawam.

Khowanje je ßo ßrjedu 18. nov. w Budyschinje měło.

W Budyschinje a w Draždźanach, 18. novembra 1885.

Herrmann Kopk, wyschschi póstski sekretar.

(K tomu cźißku pschiloha.)

Pschiloha k czißku 47 Serbskich Nowin.
Ssobotu 21. novembra 1885.

Hodowne wupschedawanje

pola

Eduarda Hartmanna

na ſnutskownej lawſkej haßy 5.

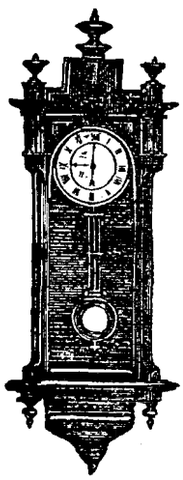

Franz Marſchner

czaßnikar

na bohatej haßy 9 **w Budyſchinje** na bohatej haßy 9

porucza ßwój bohaty ſkład

czaßnikow a rjeczaſow

dobroczíwemu wobkedźbowanju.

Sprawne poßluženje, wjazylětne rukowanje, najtúńſche płaczíſny.

Porjedźenja ßo ſ rukowanjom rucže a tunjo wuwjedu.

Najtúńſche poßleſchczo!

Schěre pjerje, zyle nowe, drjene, ſa ſwjerſchne poßleſchcza, hłowaki a ſpódne poßleſchcza, tak dołho hacž ſkład doßaha, punt po 1 mk. Pjerje ßu w kóždym naſtupanju tak dobre kaž drohe běłe. Kóždu dźělbu ſa doprědne ſapłaczenje wotſczelu.

J. Kraßa, pſchedawarnja pjerjow w Praſy-Ssmichowje w Czechach.

Po płaczíſnach nětczíſcheho czaßa poruczam

khěžorſki wuczah, měrzu po 1 mk. 8 np.,
khěžorſki wuczah 2. druzinu, měrzu po 90 np.,
ſłotojahły, punt po 13 np.,
krupy, punt po 14 np.,
jědźny rajß, punt po 15 np.,
hejduſchku, punt po 16 np.,
ßoki, punt po 16 np.,
ßuny, punt po 14 np.,
pſchenčzny griß, punt po 18 np.,
hróch, punt po 12 np.,
ßuſchene boßniſke ßłowki, punt po 22 np.

C. Kahrowe
pſchi póſtſkej kowarni
na žitnych wikach.

Butra!

Měſchanu butru,
lutowanſku butru
w bowach a wuwaženu, najlěpſche druzíny, porucza wot czerſtweje poßyłki

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Parna fabrika

ſchokolady, zokrowych tworow a mjedowych tykanzow

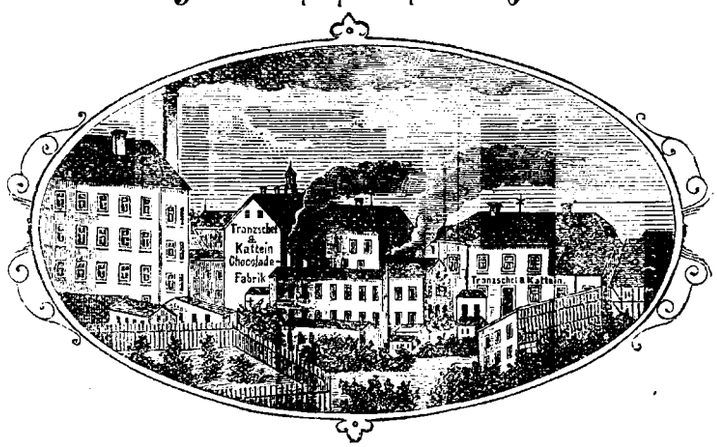

Rudolfa Katteina,

prjedy Tranzschela a Katteina,

w Budyſchinje

na hoſpitalſkej haßy 7 a rózowej haßy 10

porucza

ßwoje czíſte a dobre fabrikaty po jara tunich płaczíſnach.

Katteinowy Budyſchſki konfekt: 1/4 punta po 15 np.

Schtóž ßo nahlenzy boji

abo kotrehož je wona hižo podeſchła, abo ſchtóž na wjerczenje, ſkhromjenje, bjeſsparnoſcz, khore nervy czerpi, njech ßebi knižku „Wo wobróczu a wotſtronjenju nahlenzy", 3. nakład, wot ſpißaczela, něhduſcheho krajno-woborneho bataillonſkeho lěkarja R. Weißmanna w Wilshofenje w Bajerſkej, darmo a franko ſkaſa.

Khofej

paleny punt po 100—200 np.,
khěžorſke měſchenje pt. po 120 np.
porucza ſa něſchto wubjerne

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np.,
15 ſchtuk po 50 a 60 np.,
porucza ſa jara płaczíſny hódne

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Khofej

w wulkim wubjerku
ſeleny punt po 70—160 np.
jenoż derje ßłodźaze druzíny porucza

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Kóſchlowe barchenty

w woprawdźe dobrych, barbunjepuſchczatych druzínach, jenobarbne a ßmužkate,

pollama

— 6/4 — w rjanej wołmjanej tworje, najlěpſche k domjazej a dźěłanſkej draſcze w nowych rjanych lamojtych muſtrach,

rubiſchcza

wołmjane, židźane a połžidźane ſa mužſkich a žónſke w rjanych nowych muſtrach w ſnatym wulkim wubjerku

porucza po ſnatych tunich płaczíſnach a ſe ſprawnym, kedźbliwym poßluženjom

C. A. Pech
na hłownym torhoſchczu 8.

Nowe hollandſke jerje,

jara dobre, tuczne ryby,
połne mlócznate abo jerkate,
3 ſchtuki jenoż po 10 np.,
mandel = = 50 =
kopa = = 190 =
porucza jako něſchto jara tunje

Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

Deki ſa puczowanje

jenož w dobrych družinach wot 6 mk.,

konjaze deki

ſ rukowanjom ſa czíſtu wołmu po 3 mk.,

deki na ſofy, ſtwinſke rubiſchcza,

poczehnjenje ſa ſofy, jako katun, kožane ßukno, damaſt a rips,

běle a piſßane gardiny, rulowy, rulowowe žerdże, gardinowe žerdże, poßleſchczowe wodzewy, blidowe krywy, tepichi

porucza po wurjadnje tunich płaczíſnach

Ludwig Kuhlmann

w Budyſchinje w kupnizy (gewandhaus).

Khoſej:

Santos
derje ßłodżazy
ſeleny punt po 65 np.,
paleny = = 80 =

Kampinas
wubjernje ßłodżazy
ſeleny punt po 70 np.,
paleny = = 90 =

Mexikanſki
jara derje a ßylnje ßłodżazy
ſeleny punt po 80 np.,
paleny = = 100 =

Java a Ceylon
najlěpſchi po ßłodże
ſeleny punt po 100 np.,
paleny = = 120 =

porucza

Hermann Kunack
w Budyſchinje na bohatej haßy 8.

Jerje

rjane tuczne ryby
po 3, 4 a 5 np.,
mandl po 40, 50 a 60 np.,
w zyłych tunach tuńſcho
porucza

Hermann Klemm
na bohatej haßy.

Khoſej

wot najtuniſchich hacz do najlěpſchich družinow, jara derje ßłodżazy, porucza **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Kalijowe mydło, ßuche,
punt po 50 np.,
jadriwe mydło, ßuche,
punt po 40 np.,
kojowe mydło, ßuche,
punt po 36 np.,
pſcheńczny ſchterku,
punt po 22 np.,
kónzatu ſchterku, najlěpſchu,
punt po 30 np.,
ſoda kryſtaliſowany, najczíſczíſchi,
punt po 5 np.,
běrnjazu muku,
punt po 13 np.,
běłazy ſoda H. Puyowy,
pakczik po 10 np.,
wubjerny ßrědk ſa ſchaty a hoſpodarſtwo,
żiwizowe mydło, maſne mydło
w wſchelakich družinach
pſchedawa tunjo

H. Puy w Budyſchinje,
mydłarnja.

Hamburg-Amerika.

Kóždu ßrjedu a njedźelu do **New-Yorka**

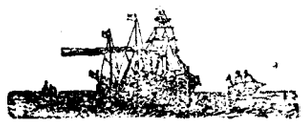

ſ póſtſkimi parołódźemi

Hamburgsko-Amerikanskeho paketjězdneho akcijskeho towarſtwa.

Wukaſanje a pſchewjeſne piſßma dawa No. 867. **Albert Meiſel** w **Budyſchinje.**

Nowe polnojerje

tunu po 37 mk. porucza

Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoſchczu.

Hěblowane ſchpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pſchedawa tunjo

Tr. Holbjan w Budyſchinje pſchi dwórniſchczu.

Shorjelſki magazin

hotoweje mužazeje, žonjazeje a dźěczazeje draſty

19 na bohatej haßy 19.

Najwjetſche draſtowe khlamy w Budyſchinje.

Nowoſeże ſa naſymu a ſymu 1885|86. **Nowoſeże ſa naſymu a ſymu**

Pſches **koloßalne** dobytkne kupje je mi móżno

kóždej konkurenzy napſcheczíwo ſtupicz.

Wubjerk je **jara wulki,** a woßebje poruczam

mantle ſa žony

wot najjednoriſcheje hacz k najwoßobniſchej družinje, ſ najlěpſchich tkaninow po najnowſchim frěſu a ſolidnje dźěłane.

Mužaze ſymſke ſwjeŕſchniki,

hólczaze mantle

w **hobrſkim wubjerku** ſ **najlěpſchich tkaninow** dźěłane.

Płaczíſny ßu njedoßahnjene tunje a pſchetrjechja po niſkoſczi wſcho hacz dotal poſkiczene. Kóždemu, kotryż chze derje a płaczíſny hódno kupowacz, njech je radżene, ßebi najprjedy mój ſklad wobhladacz, runje tak hódne poſkiczenje ßo ſe žaneje druheje ſtrony njeczíni.

Wulki ſklad tkaninow ſ němſkich a jendźelſkich fabrikow k ſeſchiczu po měrje.

Moritz Wassermann,
krawſki miſchtr.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 48. **Sobotu 28. novembra 1885.** **Lětnik 44.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. W druhej komorje sakskeho sejma 23. nov. knjeżerstwowy namjet wo kupjenju tsjoch Freibergskich podkopkow na dnjowym porjedźe stejesche. W mjenowanych podkopkach so sćlébro namaka, kotrež je, dokelž je w němskim kněžorstwje runje kaž w Jendźelskej słotopjenježna měna sawjedźena, wo schtwórty dźěl prjedawscheje płaćišny spanuło. Dla stajneho spadowanja sćlébroweje płaćišny pytanje sa sćlébrom mało abo žaneho wužitka wjazy njedawa, a wobsedźerjo podkopkow chzedźa toho dla s dźěłom zyle pschestacź. Hdy by so to stako, by psches 3000 dźěłaćerjow na dobo dźěło a sakužbu shubiło a so do hubjenstwa storćiło. Knjeżerstwo tuteje pschićiny dla namjetuje, so by kraj tele podkopki kupił. Rěčnizy, kotsiž so pschi debaće wobdźělichu, běchu s dźěła sa, s dźěła pschećiwo knjeżerstwowemu namjetej, kotryž so skónčnje finanznej deputaziji k dalschemu rospominanju pschepoda. Tej samej deputaziji so też namjet sapósłanza Starka pschipokasa, kotryž srědki k wotpomhanju teje nusy wot sejma žada, kotruž khude krajiny psches to cerpja, so žanych lěkarjow njedostanu. Krajny sejm drje je hižo lěkarjam, kotsiž so w khudych wsach sakydla, podpjeru wustajił, tola njedźiwajo na to ličba lěkarjow w tajkich stronach pschezo bóle wotběra. Po Starkowym namjeće by so snadź njedostatkej s tym wotpomhało, so by stat mkodźenzam, lěkarstwo studowazym, lětnje 500 abo 600 hriwnow podpjery s tym wuměnjenjom dał, so słubja, so posdźischo na wjazy lět w městnach, wot knjeżerstwa postajenych, jako lěkarjo sakydlić. So bychu so na tajke waschnje khude wsy s lěkarjemi sastarake, nad tym so wot wjazorych rěčnikow dwělowasche. Też statny minister s Nostitz-Wallwitz, kotryž so pschi debaće wobdźěli, ma mało nadźije, so by so s tym nusy trajnje wotpomhało. Jenički pucź, po kotrymž by so pomoz dostacź hodźiła, by był, hdy bychu so sakso lěkarjo druheje rjadownje na statne khósty wuwucźili. Wjesnjenjo mjenje sa mkodymi hacź sa nasshonitymi lěkarjemi, kotsiž sebi lěkarjenje wyšoko sapłacźicź njedadźa, žadaju.

— Posedźenja kněžorstwoweho sejma su so 19. novembra w kněžorowym mjenje wot statneho sekretara s Böttichera wotewrike. Trónska rěcź, s kotrejž so wotewrjenje sta, je khětro krótka, sa to pak cźim sajimawischa. S njeje shonimy, so je kněžorstwo wjazy dokhodow, hacź je so loni wotcźakało, měło. Dokelž pak budźe w pschichodnym lěće wjele wudawkow trěbnych, dyrbi sebi knjeżerstwo na dalsche pschisporjenje dokhodow myślicź. K tomu so dawk na dźěłanje zokora a palenza namjetuje. Njesboże sawěscźazy sakoń ma so też na ratarskich a hajnischich dźěłaćerjow wupschestrjecź. Dale trónska rěcź twar kanala, s połnózneho do baltiskeho morja wjedźazeho, a sałoženje sudnistwow w nowych kolonijach pschipowjedźi. Wujednanja s druhimi krajemi dla němskich kolonijow so sejmej posdźischo pschedpołoża, pschi tym so s dobom sdźěli, so ma so bamžowemu posrědnistwu dźakowacź, hdyž so bórsy wurunanje se Schpaniskej dla Karolinskich kupow dozpije. Najbóle swjeselazy je kónz trónskeje rěcze, w kotrymž so nadźija wupraja, so so njedźiwajo wójny na Balkanje europiski měr sdźerži. Hewak wschak je trónska rěcź mjenje spokojiła. Pschipowjedźenje nowych dawkow je hubjeny sacźischcź scźiniło. Kajki rosdźěl je bjes finanzami Sakskeje a kněžorstwa! Bjes tym so so tu dawki a cźežkoty wolóžuja, žada kněžorstwo bjes kónza pschezo sałso nowe dawki. Nětko so też pokasuje, so je sa kolonije, kotrež snadź hakle sa dźesacź lět knjeżerstwu wužitk pschinjesu, wjetschich wudawkow nusnych, na kotrež so prjedy myślilo njeje. K sakitanju kolonijow dyrbi so kódźnistwo pschisporicź, schtož wjele milijonow spózera. Pschi tym so wudospołnjenje wójska nasad stajicź njesmě; pschetož jeho sylnosćź a hotowosćź naš psched wójnu wobarnuje. Ludowi sastupjerjo bychu wudawki sa wójsko a kódźnistwo wscheje wězy rad pschiswolili, hdy by jeno hospodarske połoženje w Němzach lěpsche było. Tak pak su wschudźe stórzby słyschecź. Ratarstwo kaž rjemjesnistwo skorži, so je nusa wulka, sałužba mała, so dźěło dźeń a mjenje dobytka njesze. Ssejm budźe toho dla po możnosći lutowacź dyrbjecź a jenož do najnusnischich wudawkow swolicź. Bjes namjetami, kotrež so sejmej pschedpołoża, ma so jedyn wusběhnucź, kotryž zentrum pschihotuje. Wón je runje tak ważny kaž nusny sa wólbnu swobodu, kotruž pschi kóždej wólbje podtłóčuja. Zentrumska strona namjetuje, so by so do kněžorstwoweho sakonja paragraf pschijał, po kotrymž maja so cźi, kotsiž swojim dźěłaćerjam hroża, so jich s dźěła puschcźa abo jim hewak s nječim schkodźa, hdyž po jich woli njewola, s jastwom na tsi měsazy a se shubjenjom cźesnych prawow khostacź.

Schpanisska. Njewotcźakana powjesć je se Schpaniskeje pschischła. Kral Alfonso XII. je 25. novembra na suchocźinu wumrjeł. Nahła smjercź wóssomadwazecźilětneho mkodostneho krala je sa Schpanisku wulke njesboże. Schtó lědma postajeny měr s nutska kraja nětko sdźerži? Republikanszy, anarchistojo a karlistojo, wschitke tele strony sa knjejstwom steja. Njesbožowna Schpanisska, kotraž je w tutym lětstotetku bóle hacź žadyn druhi kraj psches revoluzije, powodźenja, semjerźenja a napossled psches kholeru njesměrnje cźerpiła, hlada srudnemu pschichodej napscheczo. — Semrjety kral je so 28. novembra 1857 jako syn kraloweje Isabelle a schpaniskeho infanta Franza de Assisi narodźił. Hdyž jeho macź w lěcze 1868 se Schpaniskeje wuhnachu, też wón swój wótzny kraj wopuschcźi a někotre lěta posdźischo w Winje jako wucźomz do tamnischeho Theresiana sastupi. 30. dezembra 1874 wot krajneho sastupjerstwa sa krala wuswoleny, so wón do swojeje domowiny wrócźi a so 2. januara 1878 se swojej cźetu Marju de la Mercedes woženi, kotraž hižo sa pok lěta semrje. Lěto posdźischo so wón s nowa woženi a to s awstriskej arzywójwodku Marju Khrystinu. S druheho mandźelstwa stej dwě dźowzy wuschkej. Starscha s njeju budźe so, jeli so kralowa, kotraž je samodruha, synka njeporodźi, sa schpanisku knjeżerku wuwokacź. Sa cźaš jeje makolětnosće kralowa knjeżerstwo powjedźe.

Rušowska. W Warschawje je so w tychle dnjach prozeš pschecźiwo wulkej liczbje nihilistow sapocźał, kotsiž běchu sebi loni nadpad na kněžora wotmyślili. Pschi sledźenju sa słósnikami ruski minister justizy, Nobakow, nusnu rasnosćź a wobhladniwosćź pokasał njeje, a bě toho dla zarjowu njespokojnosćź pschecźiwo sebi sbudźił. Duž je dyrbjał swoje sastojnstwo složicź, kotrež je so senatorej Manaseinej pschepodało.

Balkan. Poraženje Sserbow pola Ssliwnizy, wo kotrymž tydźenja pißachmy, je wjele hórsche byko, hacž ßo po prěnich powjesćach bycź sdasche. Sserbske wójsko bu do cźista sbite. Kral Milan, kotryž bě ßwojim wojakam ßlubił, so budże ßwój narodny dźeń w hkownym bołharskim měsće Sofiji ßwjećicź, je se ßwojim wójskom psched dobyczerskimi Bołharami do Sserbije zofacź dyrbjał. Wulke, derje wuwuczene ßerbske wójsko je sniczene. 30,000 muži ßylni Sserbjo buchu psched Ssliwnizu wot Bołharow w nozy njenadźujizy nadpanjeni. Pśches to bjes Sserbami měscheńza nasta, jene ßerbske wotdźělenje na druhe tśělesche, a Bołharam ßo schlachcźi Sserbow po bokach wobeńcź. Se wschěch bokow pschimani, ßo Sserbjo do dźiwjeho cźěkanja dachu, 3000 ranjenych a morwych, 10 kanonow a 356 konjow na bitwischcźu wostajiwschi. Sserbske wotdźělenja, kotrež běchu, Bołharow pola Trna pobiwschi, Brěsnik wobßadźike a mějachu wotmyßlenje, ßo Sofije smozowacź, buchu nasad cźißnjene a rospjerschene. Bjes tym bě 15,000 Bołharow ſ Rumelisskeje k wójsku, w Ssliwnizy stejazemu, na pomoz pschicźahnuko. Poßylnjeni Bołharjo na druhi dźeń Sserbow ſ nowa pschimachu, a ßo Dragomanskeho pschekhoda smozowachu, kotryž Sserbjo bjes wojowanja wopuschcźichu. Bołharjo ßo na to 23. novembra sa cźěkazymi Sserbami puschcźichu a jich na Zaribrodskej drósy doßahnuchu, hdźež někotre mjeńsche bitwy mějachu. Sserbjo ßo wobarajo pśches mjesy zosachu a w tu khwilu žane ßerbske wotdźělenje w tamnych stronach wjazy njesteji. Zyke ßerbske wójsko je ßo na Pirot wróczo scźahnuko, hdźež je ßo wobtwjerdźiko a Bołharow nadběh wotcźakuje. Jenož wokoło Widdinskeje twjerdźisny hischcźe mjeńsche ßerbske wójsko steji. Jeho nadběhi na twjerdźisnu buchn wot Bołharow 26. novembra po tśihodźinskej bitwje wotpokasane. Też tole ßerbske wotdźělenje ßnadź Bołharsku bórsy wopuschcźi, hdyž ßo powjesćź podtwjerdźi, so je ßo bjes Sserbami a Bołharami pschimér scźinił. S najmjeńscha je kral Milan porucził, so Sserbjo nihdźe Bołharow pschimacź njeßmědźa. Też bołharski wjerch Alexander, kotryž je ßo sultanowemu žadanju podcźißnuwschi do dźělenja Bołharskeje swolił, drje na sultanowu radu poßkuchajo ſ njepschecźelnoscźemi pschestanje a wujednanje měra europiskim wulkomóznarstwam pschewostaji. W Sserbiji ßu njesbožowne wójnske powjesćе porażazy sacźischcź cźiniłe. Njepschecźeljo krala Milana ßwoju hkowu posběhaju. Zyły lud je pschecźiwo kralej hłuboko rosnjemdrjeny, so je ſ wójnu, kotruž je ßamopaschnje pschecźiwo ludowej woli sapocźał, na kraj njewopißomne hubjenstwo pschinjeßł. Ranjeni, kotrychž je ßo hižo psches 4000 do Belgrada pschiwjesko, sjawnje krala sakliwaju, dokelž je wina na jich ranach a bolosćach. Kaž jendźelske nowiny „Times“ pißaju, je ßo kral Milan rossßudźił, ßo tróna sdacź a ßo se ßwojej mandźelskej a dźeßacźłětnym ßynom do Franzowskeje pscheßydlicź. Hdy by ßo też tale powjesćź njewěrna wupokasała, dha ßo tola nad tym dwělowacź njemóże, so ßo w bližšim cźaßu pscheměnjenje na ßerbskim trónje stanje. Wscho na to pokasuje, so w Sserbiji revoluzija wudyri, hdyž kral Milan dobrowólnje kraj njewopuschcźi.

Lěßni paduschi.

(Cźěmny wobras ſ lěßa.)

(Pokracźowanje.)

Lěßnik, kotryž bě Hanuscha satśělił, wróczi ßo hakle posdźe domoj do hajnikownje. Podarmo bě zyku wokolinu pscheßlědźił, nihdźe njenadeńdźe ßlěd tśeleneho ßornika a tśělbow tych paduchow; tola niz toho dla bě tak pokhmurjeny a samyßleny, dokelž bě tydźenja dołho podarmo na paduchow łakał — zyle druhe saczucźa napjelnjachu jeho wutrobu, — prěni ras w ßwojim žiwjenju bě tśělbu na cźłowjeka skožił, a to bě jemu porok, runjeż jemu rosum sto krócź wotmolwi, so je po sakonju cźinił, so je psched sakonjom njewinowaty, haj, so hischcźe myto dostanje — w wutrobje psched Bohom njeczujesche ßo ßwobodny.

Mjelczo stupi do hajnikownje, dźesche k ßwojemu knjesej, w kotrehož ßłužbje bě, a powjedasche jemu tón podawk.

„Podaj mi ßwoju ruku, pschecźelo“, dźesche knjes wjeßele; „ty ßy pękny muž, ty ßy lěß a naß wot njedoczinka wußwobodźił, a ja budu ßo staracź, so ßwoje myto, 100 toler, dostanjesch.“

„Ně, ně“, wotmolwi Lěßnik ſ ruku cźoło ßebi trějo, łaž by chzył cźeźku cźwilowazu myßl wotehnacź. „Ně, knjeże, nihdy njebjeru myto sa žiwjenje cźłowjeka, kotrehož ßym morił.“

Sadźiwany hladasche knjes na hajnisskeho. Dołhi cźaß ſ lěßnymi paduchami wojowawschi bě jich najwjetschi njepschecźel. „Schto, Lěßniko“, dźesche, „ja tebje njerosumju, ty ßo mytu pschecźiwjesch, ty ßo nad tym njewjeßelisch? Wón je najprjedy do tebje tśełał, ty dyrbjesche ßo łakitacź, to bě twoja winowatoscź; pschetož łakoń žada paducha satśělicź, kotryž tśělbu wot ßo njeda, abo napoßledku na hajnika skožuje.“

„Ně“, porjedźesche jeho Lěßnik; „łakoń dowola jeno, do paducha tśělecź, so by njeschkódny był, niz pak, jeho satśělicź.“

„A ßy dha ty jeho satśělicź chzył?“

„Ně, sawěscźe niz! Wón tśěli mi kłobuk ſ hkowy, kulka dótkny ßo mojeho cźoła; ja hnydom hrabnuch krucźischo tśělbu, ßo ani njeměrjo tśělich wschón roshorjeny a trjechich jeho do hkowy.“

„A to je pěknje wot tebje, pěknje, łaž ßo hajnikej pschißkuscha. Ja ßam, Lěßniko, ßym psched lětami dweju tajkeju paduchow, kotrejž běschtaj na mnje tśělbu skožikoj, satśělił ſ tejle tśělbu tam na scźěnje, a njeczinju ßebi toho dla poroka. Ssym myto, 200 toler, sa to wsał, a ßym je jako wěno sa Marju do boka położił — abo pschecźiwjesch ßo też tutomu wěnej?“ póßmja ßo hajnik.

„Wě ßo, knjeże!“ wotmolwi Lěßnik; „ja njecham pjenjes, na kotrymž krej cźłowjeka wißa.“

„Ty ßy błasn!“ wurasy hajnik mjersazy. „Ty ßy roshorjeny; ja dźě wěm, łak ßo cźłowjekej w twojich lětach dźe. Wuspi ßwoju roshorjenoscź, jutsje budźesch hinak wo tym myßlicź.“

„Ženje njebudu hinak myßlicź, ženje!“ snapschecźiwi Lěßnik. „Njech mje łakoń samołwja, njech mje mytuje, w wutrobje cźuju, so ßym cźłowjeka morił.“

„Ty wschak njejßy!“ sawoła hajnik. „Derje, so je tón cźłowjek morwy. Njejßym tebi hischcźe powjedał, łak je tutón Hanusch psched někotrymi lětami ſ mojim žiwjenjom hrał. Poskhaj, a ty budźesch hinak rěcźecź. Dźěch do lěßa, Marja, moja dźowka, so mnu. Marja bě mi jědlowu hałźku sa kłobuk tyknuła, a ja jej njewobarach. Chzych pak hłubje do lěßa hicź, so bych nowu mkodźinu wobhladał, a toho dla póßłach Marju ßamu domoj, ßam dźěch bjes staroscźe dale. Na dobo, hdyž ßo wokoło skały winuch, stejach psched cźrjódu lěßnych paduchow, běchu woßmjo abo dźeßacźo, kiž runje satśéleneho jelenja cźiscźachu. To widźach, so by wo prawdże njerosum był, bych-li na nich hicź chzył, woni bychu mje satśělili a nichtó njeby wo tym schto shonił. Ja jich postrowich a chzych nimo nich dale hicź. Tu ßłyschach, łak tónle Hanusch k ßwojim towarscham rěcźesche: Ja toho khadlu satśělu, wón je naß wschěch widźał, wón móże trasch naß pscheradźicź. Cźi drusy jemu wobarachu, prajizy, so mam žonu a dźěcźi. Njech ßobu sahinu! sawoła tón njedoczink, schtó prascha ßo wo moju žonu, hdyž do kłódy pschińdu? Wón naß njepscheradźi, rěcźachu saßo cźi drusy, pschetož wón derje wě, so bychu naß naschi pschecźeljo wjecźili. Tola tón njekniczomnik njedasche ßebi wobaracź. Stej! sawoła ja mnu, a hdyž ja na to njedźiwajo dale stupach, sahwisda wokoło mojeho wucha kulka tak blisko, so ßo włoßow dótkasche. Ja sastach a ßo wobrocźich. Dźenża chzu jeho žiwjenje hischcźe pschelutowacź, wołasche Hanusch, ale wón dyrbi moju tśělbu snacź wuknucź, so by wjedźał, łak wěscźe jeho moja kulka trjechi, jeli naß pscheradźi. Stej směrom a njeryp ßo, abo ja tebje do hkowy tśélu. Ja stejach směrom, pschetož snajach tajkich paduchow. Towarschojo, nětkle chzu do tarcźe tśělecź, kedźbujcźe — hałźka na kłobuzy! Skožiwschi tśělbu k lizu tśěli a hałźka padże skamana ſ kłobuka. — Stej směrom! wołasche saßo a nabi ſ nowa tśělbu. Wobrocź ßo ſ bokom, tak — a nětko praj, kotry knefl dyrbju tebi se ßuknje tśelicź? Ja ßo wotmjelczach. Duž chzu tón ßrjedźanski wubracź, tón je wutrobje najbliže. Na to tśěli a knefl wotpadże.“ —

Hajnik khwilu mjelczesche. „Ja to hischcźe nikomu prajił njeßym“, dźesche dale, „ale tu w wutrobje je mje bołako. Je to cźłowjeszy, takle se žiwjenjom cźłowjeka hracź? To bě hórje, dyžli bjesbóžnje. Ale ja njechach ßo wjecźicź; Bóh jemu myto da, tak ßebi prajach — a wón je myto dostał psches twoju ruku.“

Hnuty stejesche Lěßnik psched nim; skoro sdasche ßo jemu, so je wyschschi ßudnik jeho ruku wodźił.

„Njeboj ßo“, dźesche hajnik dale, „so budźa ßo nad tobu wjecźicź; woni ßu twoju tśělbu sesnali a boja ßo tebje, nětko ßy wěscźischi hacž prjedy. — Ssy Marji schto wo tym prajił?“

„Ně, wona hischcźe niczo njewě“, wotmolwi Lěßnik.

„Tak jej to też samjelcź. Ta holza ma runje tak dźiwne myßle łaž ty, dokelž tych njedoczinkow njesnaje.“

„Schto dyrbi mi samjelcźecź?“ sarěcźa na dobo mkoda cźerwjena holcźka, kotraž bě runje mjelczo do jstwy stupika. Bliže k Lěßnikej stupiwschi wurasy: „Běda, Jurjo, łajki ßy ty do woczi — wschón błędy, spadnjeny —“

„Hłupa holza“, dźesche hajnik, „hdyž je po lěßu khodźił, to je bjes dźiwa, so je mucźny a nakhodźeny.“

Tola kaž by to wjedźała, wotmolwi Marja: „Ně nano, to njeje mucžnosćź, ja wěm, je žo něschto hrósbne stako, schtož chzetaj mi samjelczećź.“

„Ty žy prawje rěczała“, rjeknu mkody Lěžnik hnuty. Tebi móhł to najmjenje samjelczećź, njech žym też w twojimaj wocžomaj winowaty, twoja wutroba mje njesaždźi.“ Prajiwschi chžyschе ju sa ruku pschimnucź, tola Marja stupi do sady.

„Do pjezy s tymi žonami“, sawoła stary hajnik mjersazy, „so dyrbja tu też stajnje bycź, hdyž žu najmjenje wuschne. Nětko tu je žyła wobrada a te skiwlenje njesměje kónza. Ale to czi praju, holza, jeli jemu hischcże bóle hkowu sawjercźisch, dha žo mje hladaj!“ Prajiwschi wuńdże se jstwy a sapražnu durje.

Napohlad žwojeje nastrójaneje, blědeje žlubjeneje Lěžnika bóle směrowa. Rospowjeda jej zyły podawk, powjedasche kak je tón žamy czlowjek něhdy se žiwjenjom jeje nana hrał, a w žylsach wolóži žo Marina wutroba. „Woni budža žo nad tobu wjeczicź, Jurjo“, djesche płaczo; „woni tebi sa žiwjenjom póńdža“; a jeno czežko mózesche ju Lěžnik toho dla směrowacź. (Pokraczowanje.)

Ssejmski dopiš.

Podawa Handrij Kerk.

Pomału žo czaž bliži, w kotrymž ma wobczežny dawk, renta mjenowany, pschestacź. Spanjenje tutoho dawka, kotryž žo sa wotwjasanje roboty a druhich czežkotow płaczi, rataŕske wobydlerstwo jara sajima. Njejažne a njesnate je, hacž wscha renta, njedžiwajo na to, hdy je do rentskeho banka pschischła, na jene dobo spanje. Toho dla žym žo na prawym měscże wobhonjak a pschi tym nashonik, schtož bě nusne, so bych njewěstoscź rosjažnik. Prjedy pak, hacž to czinju, chzu s někotrymi žkowami na to spomnicź, kak je žo sapoczatk s wotwjasanjom roboty a druhich czežkotow stał. W prjedawschich lětstotkach žanych myšlow na to njebě, burstwo s njewólnistwa wuswobodźicź. Skerje hischcże knježerstwo sa tym stejesche, so by na burow hischcże wjetsche czežkoty kładło. Kurwjerch August na pschikład w lěcże 1555 kruty wukas wuda, kotryž tehdomnischim knježim poddanam pschikasa, so dyrbja žwojim knježom pschi twarjenju jich hrodow se žwojim skotom a gratom bjes sarunanja robocźicź. Hakle na kónzu poslednjeho lětstotka, hdyž w Franzowskej revoluzija stary porjad powrócźi, knježerstwo nusnoscź spósna, srudne wobstejnoscże burstwa pscheměnicź. Też w Saskej žo tehdy bjes burami njespokojnoscź hibasche, a w lěcże 1790 tak mjenowana burska revoluzija wudyri. Porjad saždo postajiwschi knježerstwo 26. augusta mjenowaneho léta wukas wuda, w kotrymž s czežkim khostanjom hrožo burow wot sběžka wottraschowasche, s dobom pak też lubjesche, so budże žo czežkim njesnjeżnym robotam wotpomhacź pytacź. Knježerstwowym wyschschim sastojnikam žo porucźi, k tomu se wschej spěschnoscźu pschihoty czinicź, tola waschnje, po kotrymž by žo knježim robocźanam tłoczazy pschah polóžił a žo s dobom knježom njeschkodźiło, žo njenamaka. Po dołhim czažu, mjenujzy w lěcże 1830, należnoscź skónczinje do praweje kolije pschińdże. Muž, kotryž wupucź namaka, bě referendar Schaarschmidt. Tón 26. dezembra kralowskej tajnej radże pižmo pschepoda, w kotrymž bě myšliczka wotwjasanja a sakoženja krajneho rentskeho banka rosestajena. Dokelž po tutym pucźu knježa njeschkodowachu a žo s dobom burstwo s robocźanstwa wuswobodźi, žo Schaarschmidtowa myšliczka sa dobru spósna. Woženbje žo tehdomnischi prynz Jan, posdźischi sakski kral, wo tule należnoscź pilnje staraschе a žo pschi tym sa sprózniweho spěchowarja wotwjasanja robotow wupokasa. Sswoje měnjenje wo robocże w jenym žwojich pišmow w žlědowazych žkowach wupraji: „Tu žo jedna wo wotstronjenje prawisnow, kotrež tomu, kotryž je wuživa, tak wjele njepomhaju, kaž tomu schkodźa, kotryž je dopjelnja“, abo s krótschimi žkowami: roboty knježom tak wjele njepomhaju, kaž wone burstwu schkodźa. Prynzej Janej maja drje žo też toho dla burjo djakowacź, so žo hižo 17. měrza 1832 sakoń wo wotwjasanju robotow a sakoženju rentskeho banka wuda. Sakske knježerstwo pschesch žadyn ludowy sběžk njenusowane burstwu žwobodu da, kotruž dyrbjachu žebi burjo w druhich krajach s brónju wudobycź. (Pschichodnje dale.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Se schtyriprozentowskich sastawnych listow krajnostawskeho banka kral. sakskeho hornjolužiskeho markhrabinstwa, kotrež 15,480,900 hriwnow wucźinja, je žo hacž do postajeneho czaža sa wjazy hacž 12 milijonow hriwnow do $3\frac{1}{2}$ prozentowskich pscheměniko. Kaž žu nam sdźělili, je krajnostawski bank woženbje w interežy mějiczelow 4% sastawnych listow czaž k wuměnjenju hacž do 30. novembra podleschik. Schtož žo do teje termije njewuměni, žo wot krajnostawskeho banka wupowjedźi.

— Jeno někotre dny žo hischcże pominu a dźeń 1. dezembra tu je, hdźež ma žo s nowa po zykej Němskej lud liczicź. Toho dla dyrbja žo też Sserbja saždo a saždo na to kedźbni czinicź, kak ważne tajke liczenje też sa nich je. Ale je dha mózno, so dyrbja žo Sserbja hakle napominacź, so bychu też žwěru žwoju winowatoscź dopjelnili, so bychu žo jako Sserbja sapižali! Schtó sechze žo hinak sapižacź, hacž žo woprawdże ma! Saprěwa dha Němz žwój narod, abo Franzowsa, abo druhi sdźělany lud? Nichtó tola hižo toho dla sdźělany abo woženbny rěkacź njemóże, dokelž je Němz; też Sserb jako Sserb móże sdźělanoscź abo woženbnoscź wobžedźecź. Nikomu njemóże to ani njesnate bycź — a tola namakamy ludźi, kotsiž nochzedźa to bycź, k czomuž je jich Bóh stworił, kotsiž chzedźa mudrischi bycź hacž Bóh žam a myšla, so žu potom něschto wjazy, něschto woženbnischi, hdyž žebje žamych a druhich wobekhacź pytaja — a tajchle ludźi namakasch — Bohužel — we wulkej mnohocze mjes Sserbami. Spodźiwna to sawěsce wěz! Wschitzy maja tola wot Boha žwój strowy rosum, a czinja tola kaž stworjenja, kiž rosuma nimaja. Kóžde stworjenje ma žo k žwojemu runjecźu a sakita žwój splah, jenož „Sserbski Narod“, „Sserbska Macźer“ wotczehnje žebi splah wotpadnikow a wotrodźenzow. Dyrbi pak to tak wostacź? Njechamy dha žo junu saždo pokasacź, so tu žmy, a kelko naž tu hischcże je? Sawěsce njebudże to sa naž hanibne a też niz schkódne, toho dla wjazy dawkow njesmějemy. Kóždy czesczi tola wěrneho a sprawneho czlowjeka a sazpiwa wotpadnikow. Jeli pak žwój narod saprějemy, wohańbimy žebje žamych a schkoduje nasch zyły narod. Wyschnoscź, dźiwajo na tajke wopak podate liczby, měni skónczinje, so žo wjazy njepłaczi, hischcże w žerbskej rěczi wucźicź abo prědowacź a žamo Boże žkužby djerżecź; a wyschnoscź žama żada žebi tola wěrnoscź; toho dla je to też wschitko na papjerje woženbje spomnjene! Toho dla napominamy lětża saždo wschitkich Sserbow, so bychu jeno wěrnoscź sa žebje a sa žwojich domjazych pižali, a so chzyk žo kóždy po mózнoscźi sa to staracź, so by žo to też wot druhich stako. Kóždy žerbski czeladnik, kóždy djěkacźer, byrnje pola němskeho knjesa djěkał, ma winowatoscź, žo też jako Sserb sapižacź. Też kedźbujcże žwěru, hacž sapižował waschich mjenow też wo prawdże rubriku „Wenden“ wupjelni, dokelž je žo pschi prjedawschich liczenjach mnohim narodnoscź tak konfiszirowała! Njedyrbimy žebi myšlicź, to je wschitko jene, hacž tam ja steju jako Sserb abo Němz; ne, tak shubimy žnadź sta haj tyžazy žerbskich duschow. Duž proženymy też woženbje saždo tamnych, kotsiž móża pschi tej wězy něschto pomhacź a wuskutkowacź, kotrychž žkowo wjele płaczi, kaž Waž, žerbscy duchowni, wucźerjo a gmejnscy pschedstejicźerjo a wschitzy, kotsiž chzecże žo jako ludliczerjo wobdźělicź: napominajcże lud, pschedstajcże jemu wulku ważnoscź tohole liczenja a sapižujcże žami jeno wěrnoscź do tamnych liczazych papjerow! Jeno tak, hdyž žo wschitzy Sserbja jako tajzy wusnaja a jeno wěrnoscź sapižaja, mózemy žebi wěstu nahladnoscź pola druhich dobycź, a pschi tym skutkujemy też jeno sa žwoje žamžne a zykeho naroda spomoženje. Duž chzemy, lubi Sserbja, tola dale płaczicź dacź naschemu heżku: „Sserbja Sserbja wostanu!“

— Njedźelu 22. novembra žu tudomnu nowu czélownju požwjecźili.

S Lejna. Tu je 25. novembra mandźelska bura J. M. trójnikow (tsjoch žynkow) porodźiła. Macź a dźecźatka žu poměrnje strowe a czike.

S Berwałda pola Wujesda. Wutoru tydźenja je žo tu wowczerńja, ryczerkublerjej Rjeczży žkuschaza, na czíste wotpalika. W twarjenju žo poslédni czaž lupin khowasche, kotryž žu płomjenja saniczike. Wowczerjowe bydło wobydlene njebě. Po wschém sdaczu je woheń se samóžkom sakoženy, tola žo hacž dotal žaneho žlěda, na slóstnika pokasowazeho, namakało njeje.

S Noweje Luki. So móże žo druhdy pschi wschěm njesbožu hischcże wo sbožu rěczecź, je 25. novembra tudomny mkynk Libsch nashonik. Wobrucź, wokoło mkynskeho kamjenja sbita, žo puknu, psches czož kamjeń žo wjercźo rosleczi. Jedyn kruch s woknom won sleczi, dwaj druhaj pak w mkynży wschelaku schkodu naczinischtaj. Budźische kruch kamjenja mkynskeju trjechik, budźische teju pak czežko wobschkodźik, pak do žmjercże sarasak.

S Wojerez. Pjatk tydźenja je tudomny hamtski žudniski radźicźel Emil Kullmann 46 lět stary semrjeł.

Sslowjanow wójna na Balkanje.

Kak ſrudnu powjeſcź w naſchim kraju
Ssmy njenadźujźy doſtali,
So Sserbjo krutu wójnu maju
Na Balkanje ſ Bolharami;
Haj, ſo ßu Sserbjo nadpanuli
Tón ßerbſki lud bolhariſti,
Kiž — kaž ßo praji — njejßu měli
Tam žadyn ſamoß nad nimi.
Tam ßerbſźy bratſja w ßerbſkim kraju
Nětk ßerbſkich bratrow morduja,
Ssnadź dźenß' tam runje bitwu maju
A ranjeni tam žałoſćźa.
Haj, tam nětk jara ſrudnje płacźe
Ta wudowa wo mandźelſkoh';
Ach, luby nano, luba macźe,
Waj' ßyn je też ßmjercź kwawił ßo.
Hdyž ßo naſch ſbóžnik w Bethlehemi
We Židowſkej tam narodźi,
Cźi jandźeljo: „Budź měr na ſemi!"
Tym paſtyrjam ßu ſpěwali.
O, to ßu hižo dołhe cźaßy,
Žad'n měr pak njeź h'ſchcźe na ſemi,
Ta wójna pſchińdźe pſchezo ſaßy,
Haj też, kaž tam, bjes bratrami.

Hdyž je też tam ßo ſapocźało
Te ſatraſchne krejpſchelecźe,
Bóh daj, ſo njeby dołho trało
Te ſapuſcźenje žałoſtne;
Haj, ſpožcź też jim tam bórſy ſaßy,
O luby Wótcźe njebjeſki,
Te ſbožowne a měrne cźaßy
Po krótkej wójnſkej žałoſcźi.
Kak ſdychuja tam ſrudnje k tebi
Cźi wboſy cźežko ranjeni,
Ach połóź jim a wſmi jich k ßebi,
Haj, Bożo, ßmil ßo nad nimi;
Tym pak, kiž tam, o luby Bożo,
Na bitwiſchcźach ßu panuli
Sa wótzny kraj — ſa krajne ſbožo,
Daj w njebju palmy do ruki.
Ach, Bożo, ſdźerž nam w naſchim kraju
Tón ſloty měr a jednotu,
Njech naſchi krajni knjeża maju
Wſchak pſchezo myßle měra tu,
A ſpožcź też wſchitkim khudym ludźom
Sa cźežke dźěło ſaßłużbu,
Daj dobru ſtrowoſcź wſchitkim wſchudźom
A ſbóžnoſcź wſchěm po wumrjecźu.

Ach, budźmy dobri, dha też budźe —
To, lubi bratſja, wěrcźe mi —
Tu pſchezo dale lěpje wſchudźe,
Haj, njebjo budźe na ſemi.
Njech wěra, luboſcź w naſchim kraju
A dowěrjenje pſchibjera,
Njech ſłóſtniży wſchak njenam'kaju
K jich ſłóſcźam žanoh' towarſcha.

Pětr Mtónk.

Přilopk.

* We wßy Löbtau je wóndano nětdźe 20 woßobow cźežko ſkhorjeło, dokelž běchu wot ßwinjazeho pleza jědli, w kotrymž běchu trichiny. Sswinjo, kotrež je jedyn khlamać rěſał, a kotrež je hižo ſjědźene, je mjaßowobhladowaŕ na trichiny wobhladał a cźiſte ſpóſnał. Njeje tónle mjaßowobhladowaŕ ſpuſchcźomny cźlowjek? abo njerozumi ßnadź ßwoju wěź? Abo leži ßnadź na tym, ſo ſ wobhladowanjom mjaßa ſ zyła hiſchcźe tak daloko njejßu, ſo bychu kóždy krócź ſ wěſtoſcźu ſpóſnacź móhli, hacź je ßwinjo bjes trichinow? Spodźiwne doſcź tola je a woſtanje, ſo tak cźaſto ßłyſchimy, tu abo tam ßu ludźo na trichinoſu ſkhorili, runjeź je mjaßowobhladowaŕ prjedy ßwinjo ſtrowe ſpóſnał a mjaßo bjes trichinow.

* Sswědomje njeſpi, hdyž też je ſaßakły hrěſchnik podtkócźuje, ſchtož móže. W Ottobeuernje młynſki na ßmjertnym kožu leżeſche: w pukach běchu jeho ßurowje pſchebili. To pak běſche widźecź, ſo jeho někajka potajna cźeża wjele bóle cźiſchcźeſche, hacź jeho rany bolachu. Hdyž duchowny pſchińdźe, wón cźežu wot ßo cźißnu, kotruž na wutrobje noſcheſche: wón ßo wuſpowjeda, ſo je pſched 4 lětami cźlowjeka na droſy ſaraſył, a toho dla w ßudniſkim pſchepytanju był, ſo pak ßu jeho ſaßo puſchcźili, dokelž jemu niczo dopokaſacź njemóžachu. Wón pſchiſtaji, ſo jemu jeho ßwědomje, runjeź to nichtó na nim pytnuł njeje, ženje žaneho měra woſtajiło njeje, ſo pak je jemu nětko lohko.

* Wot pſchißažneho ßuda w Hagenje bu wóndano jedyn faßbrikſki ſaſtojnik, dotal njekhoſtany a woženjeny cźlowjek, k 4 lětam khoſtarnje ſaßudźeny. A ſchto je jeho tak daloko pſchinjeßko? — Palenz! Jedyn dźeń wjecźor běſche ßo wón ßurowje wopił a cźlowjeka nadpadźe, kotrehož lědy ſnajeſche a kotrehož budźiſche ßo wón ſtróſby derje hladał, dokelž běſche tutón wjele ßylniſchi hacź wón. Fabrikſki ſaſtojnik ßo ſe ßwojim pſchecźiwnikom wurěcźowacź pocźa a jemu mi a tebi niczo nóž do wutrobna ſtorcźi, ſo běſche wbohi cźlowjek ſa dwě minucźe morwy.

* Prawje ſaſchmatane praſcheńcźko, na kotrymž maju pſcheklepani prawiſnikojo ſkładnoſcź ßwoje ſuby wótſicź, pſches ßlědowazy ßměſchny podawk naſtawa. W hoſcźenzu w B. jedyn kubleŕ bydleſche. Pſchi wobjedźe jeho wulki poß pódla jeho ſtólza ſtejeſche. Jedyn zuſy, kotryž napſchecźo kublerjej ßedźeſche, chzyſche płacźicź a pinczníkej 50markowſku pjenježnu papjeru podacź; papjera pak jemu wupadźe, a to do ſchklě ſ tucźnej juſchku. Jedyn knjes, kotryž pódla kublerja ßedźeſche, papjeru ſ juſchki wucźeże a chzyſche ju, zyku tucźnu, pinczníkej podacź; ale tu poß poſkocźi, papjeru ſhrabnu a pózrě. So bychu pjenjeſy ſhubjene njebyłe, chzychu pßa ſaraſycź, ale jeho knjes do toho njeſwoli, dokelž běſche poß drohe ſkocźo. Nětko praſchenje naſtanje, kotrež ſměje ßudniſtwo roſßudźicź: Schtó ma te pokſta markow ſarunacź?

* Hdyž njedźelu tydźenja w Danzigu na dwórniſchcźu cźah, ſ reſerviſtami napjelnjeny, hotowy ſtejeſche, ſo by wotjěł, pſchitomni ſchikowanu młodu holzu pytnuchu, kotraž wupłakana a ſ luboſnym dźěſcźom na rukomaj pſched jenym woſom ſtejeſche ßo ſ jenym tych wojakow nutrnje roſrěcźujo. Dwórniſchcźowy ſwón druhi krócź ſaklincźa; holza wojakej dźěcźo hiſchcźe ras do woſa poda, ſo by je poßledni krócź wokoſchał. Wojak je woſmje, a dźěcźo ßo tak pſchecźelnje na njeho poßměwa, jako by „nano" prajicź chzyło, — tu lokomotiva ſahwiſda! „Jowle, Hilža, maſch dźěcźo!" Ale Hilža je ßo ſhubiła, a reſerviſta ſ jeje młodej podobiſnu do ßwojeje domiſny wotjědźe.

* Jenemu korcźmarjej běchu pßa kranuli; duž wón do nowin nawěſchtk ſtajicź da, w kotrymž „ſnateho paducha" napominaſche pßa wrócźo pſchinjeſcź. Poſdźiſcho ßo wukopa, ſo je jedyn brodytruhaŕ pßa kranuł, a ßudniſtwo jemu jaſtwo na dwě njedźeli pſchißudźi. Nětko pak brodytruhaŕ korcźmarja wobſkorźi, dokelž je jeho tutón w ßwojim nawěſchtku wuraß „ſnaty paduch" wužiwajo na cźeſcźi ſranił, a kawniſki ßud korcźmarja dła kſchiwducźinjenja k 5 mk. pjenježneho khoſtanja a k ſapłacźenju pokojźy naſtatych khóſtow ſaßudźi.

* Naſchim hracźkam budźe wěſcźe ſajimawe ſhonicź, ſo w němſkim khěžorſtwje mjenje hacź 61 fabrikow njeje, kotrež kharty k hracźu dźěłaju. W lěcźe 1883 ßu wſchě w hromadźe 4,538,864 knihow khartow nadźěłake, w lěcźe 1884 pak 4,839,199 knihow.

* W někotrych měſtach wukraja, a to woßebje na ßudniſtwach, ßo hižo něſchto cźaßa pißaze maſchiny nakožuja, kotrež ßo ſ Ameriki k nam ſcźeku. Tajka pißaza maſchina je nětdźe tak wulka, kaž rucźma ſchijata maſchina, a ma tak-rjez klaviaturu; hdyž ßo klaviſchow, na kotrychž je a-b-c woſnamjenjeny, dótkaſch, na papjerje pißmiki naſtawaju. Schtóž na klavěrje hraje, tole dźěło lohźy nawuknje. Maſchina cźiſchcźane pißmo piſche, a to jara rjenje; na dobo móže ßo ſ dwojim, wſchelakim pißmom pißacź. Sa tydźeń móže kóždy nawuknucź ſ maſchinu wobkhadźecź; ſchtóž je to nawuknuł, ſ maſchinu ſ najmjeńſcha dwójzy wjazy napiſche, hacź najſpěſchniſchi pißaŕ. Maſchina ſ blidkom a ſ jenym pißmom 550 mk. płacźi, tajka ſ dwojim pißmom 600 mk. Kóžda maſchina jeno w jenej rěcźi piſche: němſki, ruſki, franzowſźy abo jendźelſźy.

* Wo hróſbnym podawku, kotryž je ßo wutoru tydźenja bliſko ßamotnjeſtejazych roſpadankow ſtareho hrodu Geiersburg ſtał, ßo ſ Hohenſteina w Cźeſkej nowinam „Elbe-Zeitung" piſche: Popołdnju w druhej hodźinje nětkotſi burſźy ludźo widźachu, ſo błědy, hubjenje ſdraſcźeny cźlowjek, kaž ßo ſdaſche, dźěłacźeŕ, kotryž žaneho dźěła nima, ſ tſjomi hólzami, nětdźe 13, 11 a 7 lět ſtarymi, k mjenowanemu ſtaremu hrodej dźěſche. Kaž ßo poſdźiſcho pokaſa, běchu cźi hólzy jeho dźěcźi. K roſpadanemu hrodej pſchiſchedſchi nan bleſchu piwa wucźeże a ßo derje ſ njeje napi. To běſche jeho poßledni napoj, pſchetoż w piwje běſche jěd. Na to też ßo wón ſtarſchimaj ßynomaj napicź da; ale wonaj wjazy ßrěbnuſchtaj, hacź běſche wón chzył, tak ſo ſa najmłódſcheho ßynka niczo wyſche njewoſta. Starſchej hólzaj bórſy myßle ſhubiſchtaj a jeno hiſchcźe kaž wo ßnje widźeſchtaj, kak nan ſrudnje płakaſche a potom najmłódſcheho ßyna k jenemu ſchtomej njeßeſche. Dale hólzaj niczo njewidźeſchtaj; cźežka womora jeju wobja. Hdyž ſa někotre hodźiny wotzucźiſchtaj, běchu ßměrki hižo ſaſtupiłe. Hólzaj ſtanuwſchi ſa nanom wokaſchtaj, ale nichtó ßo njewotwoła. Nětko ßo do pytanja daſchtaj a na jene dobo ſ khoßom ſawokaſchtaj: nan ſproſtnjeny na trawniku leżeſche, wón bě morwy. Ssmjercź wuſtróżanaj chzyſchtej dźěſcźi tole hróſbne měſto wopuſchcźicź, tu ßo jeju wocźam nowy žadkawy napohlad poſkicźi: jeju młódſchi bratſik na ſchtomje wobwěßnjeny wißaſche. Wbohej dźěſcźi, kotrejž mějeſchtej njedźiwajzy na to, ſo běſchtej jenož mało jěda ſ piwom ßrěbnukej, najwjetſche boloſcźe, ſe ſtrachom a hróſbu tſchepjetajo běżeſchtej, ſchtož móżeſchtej. Žakoſcźizy a płakajzy wjecźor wokoło ſcheſcźi do Krupki pſchiběżeſchtej, hdyž na poliziji płacźo hróſbny podawk wupowjedaſchtej, kaž běſchtej jón widźałoj a ßobu naſhonikoj. Hnydom ßo żandarmerija ſ hólzomaj k roſpadanemu hrodej poda, hdyž też cźěle namaka. Kaž powjedaſchtej, jeju njeſbožowny nan Polak rěka a je dźěłacźeŕ w jenej zokorowej fabrizy w Brüxu był. Kaž móže ßebi kóždy myßlicź, je tónle ſrudny podawk kedźbnoſcź zyłeje wokolnoſcźe wubudźił.

* Jena młoda żona w Wuheŕſkej ſe ßwojim mužom pſchesjene njeběſche. Wóndano wona ßwojimaj ſtarſchimaj nuſu ſkorżeſche prajizy, ſo k mużej wjazy njepóńdźe. Starſchej chzyſchtaj ji to

wurěczjecź, schtož młodu žonu tak roshněwa, so žo wona rossudźi wumrjecź. Sso njewjesćinsku drastu swoblekawschi wona 2 litraj petroleja kupi a na polo dźěsche. Tam do hrjebje salěse, žo s petrolejom pola a potom drastu sapali. Bórsy dym a płomjo s hrjebje stupasche. Někotsi pastyrjo žo dohladachu, kak płomjenjojta podoba stawasche a padasche; woni pak žo bojachu bliže stupicź, dokelž mějachu sa to, so je to scherjenje, kotrež pjenjesy stražuje. Hdyž běsche žo kuricź pschestako, žo woni strachocźiwje hrjebi bližachu, w kotrejž spalene cźěło namakachu.

* W polytechniskej wucźerni w Parisu je žo 26. sańdź. měž. podawk stał, kajkiž w stawisnach mjenowaneho wustawa dotal hischcźe sapižany nje je. Mjenowany dźeń rano žo wucźomz, kotryž ma pokladnizu pomozy sa khudych studentow pod žobu, dohlada, so je kaschcźik jebo blida roskamany, a zyky kapital pokladnizy, 2580 mk., s njeho kranjeny. Wschitzy běchu w tym pschesjene, so je jeno jedyn wucźomz pjenjesy kranucź móhł; ale schtó je paduch? Na žadanje žamych wucźomzow direktor wschěch wucźomzow a wschě jstwy a kucźiki pschehladacź da, ale podarmo. Mjes tym pak wucźomzy wschelake drobnostki wušlědźichu, kotrež na to pokasowachu, so móhł jich towarsch L. paduch bycź. Woni kóždu jeho krocźel wobkedźbowachu; L. žo pokhmurny, njemérny sdasche, ale wušlědźicź tola niczo njemóžachu. Hdyž běsche L. ras se jstwy schoł, jedyn towarsch jeho stólz shrabnu, kotryž běsche s wložankami wutykany a s kožu pocźehnjeny. Hdyž žo na stólzowe žedźenje klepasche, něschto jažnje klinczešche; duž kožu rosrěsnuchu a pod njej 160 mk. žlěbornych pjenjes namakachu. Kaž žo L. dó jstwy wróczi, jeho towarschojo pschimnuchu a k direktorej dowjedźechu; tam jeho drastu rospróchu a w njej 2400 mk. papjerjanych pjenjes saschitych namakachu. Towarschojo běchu straschnje roshněwani, a L. budźische žo hubjenje seschko, njebudźische jeho direktor na měscźe do jastwa wotwjescź dał. L. je 23lětny młodźenz a khlamarski žyn. Loni je wón cźežko khory był a wot toho cźaža ua nervy cźerpi; duž maju někotsi sa to, so wón polny rosum měł nje je, hdyž je pschestupny skutk wobeschoł.

* Jena fabrika w franzowskim měscźe Toulouse, w kotrejž žo cźrije dźěłaju, lětža w nalěcźu poruczności dosta sa franzowske wójsko 100,000 porow cźrijow mjeńsche scźinicź. Cźrije běchu pschе wschu měru wulke, a tola běchu žo w žwojim cźaža pschijate. Hdyž je bliže wobhladowacź poczachu, žo pokasa, so žu snutskowne póduschki w wschě podschiwki papjerjane. Hdyž dale sa tym hladachu, widźachu, so žu tež te druhe cźrije w wojeńskich skladach runje tajke. Ta zyka wěz nětko psched žudnistwo pschińdźe, ale niczo nowe to nje je, pschetož hižo 1870/71 mějesche franzowske wójsko tajke hubjene wobucźe.

* W jenej wšy w wokolnoscźi Archangelska žu njedawno někotsi burja straschnu hońtwu na mjedwědźa wobstali. Wjecźor běsche někajki mjedwědź (bar) do wšy pschischoł a žo do jeneho burskeho dwora dobywschi dwě wowzy rostorhał. Nasajtra wjecźor njemdry hóscź saže do wšy pschińdźe, jenu wowzu kranu a s njej do lěža cźerjesche. Tajka njehańbicźiwoscź wobkranjeneju burow a jeju žužodow roshněwa; woni wobsamknuchu rubježnika wupłacźicź a na tscźi dźeń wjecźor, s tšélbami wobrónjeni, na njeho łakachu. Dwaj we wšy na torožu jeneho dwora žedźeschtaj, dwaj w pschedpošlednjej, a dwaj w pošlednjej sahrodźe pschede wšu stejeschtaj, žadyn daloko wot druheho. Swěrisko dołho na žo cźakacź njedasche: lědma běsche žo sažmérkło, dha žo mjedwědź na hórzy pschede wšu pokasa a žo tam psched woczomaj hońtwjerjow lehnu. Bur, kotryž běsche jemu najbliže, mjedwědźej dwě kulzy pósła. Wobě stej, kaž je žo posdźišcho pokasało, swěrjecźu do žiwota schłoj; ranje pak žmjertnej njeběschtej, duž mjedwědź runeje měry na to město cźerjesche, s wotkelž běsche žo tšélako. Tšélz, kotryž tam stejesche, žo jeno na to waschnje stracha sminu, so žo mjes hrjadkami po dołhoscźi na semju wali; duž bar jeho njepytnuwschi psches njeho skocźi. W tym wokomiku žužod tšéli. Kulka nimo sleczi; njedźiwajzy na to pak žo swěrjo sawrócźi a wróczo k lěžej bježesche. Tšélz, kotryž běsche nimo tšélił, tšélbu w stronu cźišnuwschi s kolikom w rukomaj sa mjedwědźom cźerjesche a duzy na hórku horje do njeho pjerjesche, schtož mózesche. Hdyž pak běschtaj na hórku horje dobežakoj, mjedwědź žwojeho pschecźiwnika shrabnu; bur padźe, a wobaj žo w hromadźe po hórzy dele kulischtaj. Tudy rosnjemdrjene swěrisko khróbłeho hońtwjerja straschnje do hkowy, do krka a do praweje ruki skuža a jemu prawe lizo zyle wutorhnu. Mjes tym jedyn towarsch na pomoz pschiběža; na njesboże pak jemu tšélba sapraji; duž ju wón w stronu cźišnu a žo toho runja s kolikom do bara da. Swěrisko tež jeho straschnje roszychnowa: wón prawe woko, nóš a prawe lizo pschižadźi, ma wschelake rany mjeswoczi a do schije, a prawa ruka je jemu pschekužana. Hakle tsecźi towarsch, kotryž na bitwischcźo pschiběža, mjedwědźa satšéli. Hdyž se swěrjecźa kožu sedrěchu, běsche tuta něhdźe 3 łóhcźe dołha. Ranjeneju burow połmorweju domoj pschinjeżechu. Prěni s njeju, 35 lět stary, je bórsy wumrjeł; druhi, 25 lět, w hojerni leži.

* W žrjedźnej Afriży žu psched něschto cźažom spodźiwnu rostlinu namakali, kotrejž žu Phytalocea electrica narjekli, dokelž w njej elektriska a magnetiska móz tcźi. Hdyž hakožku wotlemisch, cźe do ruki prażnje, kaž wot elektriskeje maschiny; pschińdźesch-li rostlinje s magnetiskej jehłu bliško, tuta dyrkotacź a žo wjercźecź póczinje. Najwjetschu elektrisku a magnetisku móz rostlina pschi jažnym njebju wopokasuje, popołdnju w dwěmaj a pschi žylnych wětrach; w nozy, a hdyž je deschcźojte, rostlina mjenowane žamotnoscźe shubi, a w deschcźu žo jeje kopjena do trubki swija a žo sdadźa, jako bychu swjadnjene byłe. Ptacźki žo na tule rostlinu njeżydaju, a pschekažanzy (insekty) na nju njełaża. S wotkel pak rostlina mjenowane žamotnoscźe bjerje? Póda, na kotrejž wona roscźe, ani želesa, ani kobalta, ani nikla w žebi nima, t. r. žaneho magnetiskeho minerala.

* Město Newyork a něschto mil daloko zyła wokolnoscź žo 10. sańdź. měž. satschažnu psches semjerženje, wot cźłowiskeje ruki wubudźene. Wulke skalisny w rězy Hudson, kotrež kódźnistwu jara sadźěwachu, buchu rostšélene a do wjele stow tyžaz kruchow a kuskow roslecźachu. K tomule rosbuchnjenju běsche 2800 zentnarjow dynamita trjeba. Mjenowane skalisny 19 kórzow wobžahachu a běchu mało s wody widźecź. Pschihotowanske dźěła na tole rosbuchnjenje žu něschto lět trałe a něhdźe 4,000,000 markow žadałe. Naprawjak je je general Newton. S najwyschscheho města skały bu najprjódzy 32½ łóhcźa hłuboko schěroka schkałba wubita; potom bu delekach do wobeju stronow skały, 25—32 łóhcźi pod wodu, 24 hłubokich khodow wurubanych, kotrež žo saže s 48 prěcznymi khodami sjenocźachu. Wschě tele khody w hromadźe běchu 30,835 łóhcźi dołhe; mjes nimi skalne scźěny stejachu, 5—12 łóhcźi tołste. Do tychle khodow 13,286 dźěrow wudypachu, połpjata łóhcźa hłubokich, a do tutych 40,000 dynamitowych patronow uakładźechu; patrony buchu mjes žobu s elektriskim grotym sjenocźene. — Wuskutk rosbuchnjenja 2800 zentnarjow dynamita nichtó njesnajesche, dokelž žo tajka hromada hischcźe ženje na jene dobo wužiwała nje je; duž žo wscho sta, so by žo njesboże wotwobrocźiło. Wobydlerjam pobrjoha wjele mil daloko žo praji, so bychu w postajenym cźažu wschě durje a wokna w domje swotcźinjeli, a hischcźe lěpje žami s domow schli. Tak tež žo sta. Na kupje, kotraž napscheczo skalisnam leži, kotrež mějachu žo rostšélicź, je wjele sjawnych wustawow; so by žo trjebaj s ludźimi niczo njestało, je-li so bychu žo žnadź twarjenja někak wobschkodźiłe, bu s dźěcźazeho wustawa něschto stow dźěcźi won puschcźenych, s dźěłacźerskeho domu, s khudeje khěže, s jastwa a s domu sa duchakhorych wjele tyžaz cźłowjekow. Pschihladowarjow běsche žo wjazy hacź sto tyžaz seschko; s wutrobinym pukotanjom a se strachom wschitzy hrósny wokomik wocźakowachu, wscho mjelcźesche. — Něschto lět pospochi běchu parniki wodu se skalnych khodow cźerpake, ale krótko do rosbuchnjenja žo woda do nich puschcźi, so by móz rosbuchnjenja cźim wjetscha była. Wschitke elektriske groty žo na jenej kupje sjenocźichu, hdźež njedaloko brjoha w khěžzy s deskow elektriske batterije stejachu. Do tejele khěžki dźowka generala Newtona sastupi, s jenym dypnjenjom grót s elektriskimi batterijemi sjenocźi a 2800 zentnarjow dynamita rosbuchnu. To běsche wulkotny napohlad, hdyž žo mózny wodowy stołp sto łóhcźi wyžoko nad reku posběhnu, 25 łóhcźi žwojeje wyžokoscźe s hobrskimi kruchami skały napjelnjeny. Semja rjesche, hobrske mutne žołmy žo wo brjóh rosbiwachu, a po tyžazach morwe ryby na wodźe płowachu. Njesboža žo žaneho stako nje je. — Schtož je dotal žłyschecź, je žo rosbuchnjenje derje radźiło; ale tsi lěta cźaža a 2,000,000 mk. pjenjes budźe hischcźe trjeba rěku wot rospadankow hobrskich skalisnow wurjedźicź.

* S jeneho žibirskeho městaczka žo wo žlědowazym krawskim kusku pische. Sso drastu žandarmskeho offiżéra swoblekawschi, kotruž běsche žebi žam seschik, žo jedyn tamnischi krawz s pschecźelom, kotrehož běsche do wojeńskeje drasty tyknuł, do jeneje wšy dowjescź da, kotraž je něhdźe 3 mile wot města. Tam wón wježneho schołtu k žebi pschińcź da a jeneho bohateho bura, kotrehož derje snajesche, dokelž běsche wjazy krócź pola njeho pschenozował. Njenadźijzy psched žandarmskeho offiżéra žadany žo burik tak wustróża, so snateho krawza njespósna. Tutón jemu rosestaja, so žo jemu wina dawa, so je wopacźne pjenjesy wudawał, na cźož jeho bur žam prošnycź pocźa, so by se žudniskimi mužemi jeho pjenjesy wobhladacź pschischoł. Hdyž běchu žo wschitzy pola bura wó jstwje seschli, wón wot wjercha

deſku wottorhnu a pod njej kaſchczik wucżeże, polny papjerjanych pjenjes. Żandarm pjenjeſy pſchehlada, 5325 rubli ſ nich, kotrež ſa wopaczne ſpóſna, w stronu połoži, je pſched woczomaj pſchitomnych do woßebiteje papjery ſaſyglowa a na blido połoži. Na to ßudniſkich muži jeneho po druhim do wßy póßka, ſo bychu ßo wobhonjeli, hacž tu hewak nichtó wopaczných pjenjes nima, ßam pak mjes tym na měſto ſaſyglowaneje papjery ſ pjenjeſami druhu, toho runja ſaſyglowanu, ale próſdnu papjeru połoži, kotruž mějeſche na to hižo pſchihotowanu. Tule próſdnu papjeru wón, hdyž běchu ßo ßudniſzy mužoju ſaßo ſhromadżili, wießnemu ſchołcże na khowanje pſchepoda, prajizy, ſo ſa něſchto dnjow ſe ßudniſkim ſaſtojnikom teje wěży dla ſaßo pſchińdże. Zyke jebanſtwo je krawzowa pjana żona dwě ſtorublowſkej papjerje wuměnjejo pſcheradżika. Tež pohonczˌ kotryż je wopaczneho żandarmſkeho offizěra wosyk, powjedacź pocża, dokelž w měſto lubjenych 50 abo tola 25 rubli jeno 3 ruble doſta, runjež běſche jemu krawz hroſyk, ſo jeho ſaraża, je-li ſo hubu njedżerżi. Pſcheklepaneho krawza ßu ſajeli; jeho towarſcha dotal hiſchcże wuſßlědżili njejßu; krawzowa żona a ſpomnjeny pohonczˌ ſtaj hiſchcże ßwobodnaj; pjenjeſy pak ßo namakaſe njejßu.

* Wobſtarny muż běſche na ſhromadnym pohrjebniſchczu pódla rowa ßwojeje njebocźiczkeje żony hluboko ſrudżeny tež ſa ßo rowowy pomnik ſtajicź dał, jeno ßmjertny dżeń wuwoſtajiwſchi. Njedawno pak je ßebi wón wěż pſchemyßlił a ßebi ſaßo mkodu żónku wſał.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michalſka żyrkej: Ernſt Hermann, Jana Auguſta Kocha, ſahrodniſkeho żiwnoſczerja na Ssokolzy, ß. — Khorla Pawoł, Khorle Juliuża Melzera, dżełaczerja w Bórku, ß. — Ota Richard, Ernſta Auguſta Klingſta, fabrikſkeho dżełaczerja na Żidowje, ß. — Guſtav a Emma, Jana Bohuměra Gerbera, khěżkarſkeho żiwnoſczerja a ſkałarja w Nadżanezach, dwójnikaj. — Max Guſtav, njemandż. ß. w Delnjej Kinje.

Kathołſka żyrkej: Hana Marja, Jana Auguſta Piſkora, murjerja tudy, dż.

Zemrjeći:

Dżeń 20. novembra: Guſtav Kurt, njemandż. ß. na Żidowje, 8 m. 15 d. — 22. Hana Petrikez, njebo Jana Karluża, wumjeńkarja w Kißlizy, wudowa w Wurizach, 83 l. 8 m. 12 d. — 25. Jan Khorla Mütterlein, fabrikſki dżełaczeŕ na Zidowje, 39 l. 17 d.

Pſches ßudniſtwo ma ßo na pſcheßadżowanje pſchedawacź: póndżelu 30. novembra dopołdnja w 9 hodżinach na ßudniſtwje wſchelake nowe cżrije, błida, ſtoły, 1 ſchpihel, 1 ſofa, wobraſy. — 5. dezembra khěża Hany Khryſtiany Kopczineje w Maleſchezach, na 1380 mk. takſěrowana.

Jěſdny plan żeleſnizow wot 1. oktobra 1885.

4. woſowa klaßa njedżelu a na ſakſkich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždżan.

Woſowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza	1,55	—	4,43	7,56	10,50	1,56	2,30	4,21	6,50	—
Rychbacha	—	—	5,7	8,21	11,14	—	2,55	4,44	7,15	—
Łubija	2,24	—	5,29	8,45	11,39	2,24	3,18	5,5	7,38	—
Budyſchina	2,50	4,0	6,6	9,23	12,19	2,51	3,55	5,40	8,16	—
Biſkopiz	—	4,30	6,44	9,59	12,59	—	4,31	6,14	8,52	9,55
			1-4.		1-4.				1-4.	
Arnsdorfa	—	4,51	7,11	10,25	1,26	—	4,56	6,35	9,19	—
Radeberga	—	5,2	7,21	10,35	1,36	—	5,6	6,44	9,29	10,23
Do Draždżan	3,55	5,29	7,51	11,6	2,4	3,55	5,36	7,12	10,0	10,48

Se Draždżan do Shorjelza.

Woſowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Draždżan	—	6,0	8,50	10,25	12,15	3,0	5,0	8,50	11,25	12,50
Radeberga	—	6,37	9,25	—	12,52	3,37	5,37	9,25	12,3	—
Arnsdorfa	—	6,51	9,37	—	1,3	3,48	5,48	9,37	12,14	—
					1-3.					
Biſkopiz	—	7,21	10,6	—	1,29	4,13	6,19	10,5	12,41	—
Budyſchina	—	7,58	10,44	11,35	2,3	4,52	6,53	10,40	1,12	2,0
Łubija	6,32	8,43	11,27	12,2	2,43	5,32	7,32	11,22	—	2,26
Rychbacha	7,7	9,3	11,43	—	3,3	5,52	7,52	11,40	—	—
Do Shorjelza	7,48	9,26	12,6	12,31	3,23	6,15	8,14	12,1	—	2,53

S Budyſchina do Wjeleczina.

Woſowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyſchina	5,10	7,36	10,45	2,4	4,50	8,17
Do Wjeleczina	5,43	8,22	11,18	2,37	5,23	8,50

S Wjeleczina do Budyſchina.

Woſowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,5	8,45	11,46	3,5	5,45	9,12
Do Budyſchina	6,48	9,15	12,30	3,46	6,28	9,43

S Kamjeńza do Arnsdorfa.

Woſowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjeńza	6,0	8,45	11,55	3,50	8,20
Połcżnizy	6,23	9,8	12,26	4,22	8,45
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,39	4,36	8,56
Do Arnsdorfa	6,45	9,30	12,54	4,51	9,7

S Arnsdorfa do Kamjeńza.

Woſowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,10	10,25	1,25	5,50	9,40
Großröhrsdorfa	7,29	10,40	1,45	6,10	9,55
Połcżnizy	7,42	10,49	1,58	6,23	10,4
Do Kamjeńza	8,8	11,9	2,24	6,49	10,24

Płaczišna żitow a produktow w Budyſchinje

21. novembra 1885.

Żitowy dowos: 3216 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacž M	Na burſy hacž Pf
Pſchenża	7	74	8	45	7	74	8	45
Rożka	7	15	7	22	7	15	7	22
Jeczmjeń	7	10	7	25	7	10	7	25
Wowß	7	10	7	40	7	10	7	40
Hroch	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka	7	8	7	50	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduſchka	16	—	16	50	—	—	—	—
Běrny	1	50	1	80	—	—	—	—
Butra	2	20	2	40	—	—	—	—
Pſchenična muka	7	—	15	50	—	—	—	—
Rżana muka	7	—	10	75	—	—	—	—
Ssyno	3	60	4	—	—	—	—	—
Sslóma	22	—	23	50	—	—	—	—
Proßata 835 ſchtuk, ſchtuka	8	—	18	—	—	—	—	—
Pſcheńczne wotruby	—	—	—	—	4	20	4	30
Rżane wotruby	—	—	—	—	4	75	5	—

50 kilogr.: Pſchenża, Rożka, Jeczmjeń, Wowß, Hroch, Woka, Raps, Jahły, Hejduſchka, Běrny

1 kilogr.: Butra

50 =: Pſchenična muka, Rżana muka, Ssyno

600 =: Sslóma

Draždżanſke mjaßowe płaczišny. Howjada 1. drużiny 60—63 mk., 2. drużiny 51—54, 3. drużiny 30 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 56—59 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Czelata 1. drużiny 43—55 np., 2. drużiny 28—38 np. po puncże rěſneje wahi.

Wjedro w Londonje 27. novembra: Mike.

Dobrowólne pſcheßadżowanje.

Na żadanje herbow khěżkarſkeje żiwnoſczerki Hany **Winkleroweje** rodż. Kleinigez, bywſcheje ſwudow. Egeroweje w Wujeżku pola Bukez maja ßo k ſawoſtajeńſtwu ßłuſchaze leżomnoſcże, a to

a) **khěżkarſka żiwnoſcź** cżißło 11 wopalneho kataſtra, cżißło 35a, 35b a 170 ſahonſkich knihow a folium 5 leżomnoſtnych knihow ſa Wujeżk pola Bukez a

b) **pólne, brěſynate** a **kuczne parzele** cżißło 162b, 178b, 189b, 190a a 225b ſahonſkich knihow a folium 51 leżomnoſtnych knihow ſa mjenowanu wieß,

wſcho hromadże 1 hektar 35,4 arow abo 2 akraj 134 □prutow wopſchijaze a ſ 42,48 dawkſkimi jenoſczemi wobcżeżene, kotrež leżomnoſcże ßu wießnogrychtſzy na

3185 hriwnow

takſěrowane,

7. dezembra 1885 dopołdnja w 11 hodżinach

na měſtnje ßamym na ßwobodne waſchnje na pſcheßadżowanje pſchedawacź.

Pod pokaſanjom na wuměſchtki, na tudomnym ßudniſtwje a w korczmje w Wujeżku pola Bukez wupoißnjene, wopißanje leżomnoſczow a pſchedawanſke wuměnjenja wopſchijaze, ßo na kupjenje ſmyßleni pſcheproſchuja, ſo bychu ßo na ſpomnjenym dnju w poſtajenej hodżinje w ſawoſtajeńſkej khěżnej leżomnoſczi ſeſchli, ßo k ßadżenju pſchipowjedli, ßwoju płaczenja-kmanoſcź dopokaſali a dalſche wotczakali.

W Budyſchinje, 29. oktobra 1885.

Kralowſke hamtſke ßudniſtwo.

Meuſel. Mütterlein, ref.

Wuprósdni

ßo 2. wucžerske městno w **Bukezach.** Wyschscha schulska wyschnosćz je s kollaturu. Shromadne dokhody wuczinja 1366 mk. 50 np. pódla darmotneho bydła a to 900 mk. schulskopjenjezneho fixa, 31 mk. 50 np. s zyrkwineje ßłużby (abo sa sastupjenje zyrkwineho wucžerja), 300 mk. woßobineje pschikohi a 135 mk. sa pokraczowansko-schulsku wuczbu. Dla dalschich starobnych pschikohow ßo schulske pschedstejiczerstwo posdźischo rossßudźi.

Wo město rodźazy a ßerbskeje rěcže, mózni chzyli ßwoje samolwjenja (s pschipoloženjom wopißma musikalneho pruhowanja) hacž do 15. dezembra t. l. podpißanemu pschipóßłacź.

W Lubiju, 22. novembra 1885.

Kralowski wokrjeßny schulski inspektor.
Rabitz.

Wosjewjenje.

Skótne wiki w **Njeßwaczidle** ßo ludliczenja dla niz ßrjedu 2. dezembra 1885, ale **ßrjedu 9. dezembra** 1885 wotdźerża.

Gmejnski prjódkstejeŕ **Scholta.**

Privatne pjenjesy

po 4—4½ % mam wupożczicź. Wupożczenje po położenju a hódnosczi leżomnosczow hacž do 60 mk. na jednosćz. Tež do Pruskeje mózu na dobru hypotheku pjenjesy pożczicź.

Emil Fröda w Budyschinje pschi rybjazych wrótkach 10.

Jena mjeńscha, derje ßo danjaza **kněža** w Budyschinje je na pschedań. Tež by ßo mjeńscha kněža s polom na wßach do płaczišny wsała. — Wscho blišsche je pola **Handrija Barcza** na ßeminarskej haßy shonicź.

Rjana ßuproschna **ranza** je na pschedań pola **Jorkera** w Rakezach.

Drjewowa awkzija
na Lupjanskim revěrje.

Pónjelu 30. novembra ma ßo

100 dolhich hromadow

sa hotowe pjenjesy sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk dopołdnja ½10 hodźin na Schczeńczjanskej drózy pschi pucźniku sady Lupjanskeje Dubrawy.

W Minakale, 23. novembra 1885.

Hrabinska s Einsiedelska inspekzija.

H. Horn

25 na bohatej haßy 25

porucza ßwój wulki skład

mužazeje, žonjazeje a dźěczazeje drasty

po ßlědowazych tunich płaczišnach:

symske swjerschniki s flokoneja, diagonala, perla a doubla hižo po 9 mk.,
hotowe wobleczenja sa mužskich hižo po 15 mk.,
dźěczaze paletoty hižo po 5 mk.,
žonjaze mantle hižo po 8 mk.,
žonjaze pjesle hižo po 5 mk.,

jenož na bohatej haßy 25

H. Horn

s napschecza hosczenza k winowej kiczi.

Suknany (flanelowe) hubnje po 9 mk.

Wupschedawanje.

Wschelake sbytki **židy, koschloweho** a **pißaneho barchenta** ßu tunjo na pschedań pola pschedawarja wurěsnych tworow **Khorle Muki** w Njeßwaczidle.

Gustav Rämsch,

knihiwjasarńja a pschedawarńja galantrijowych tworow
nětko na bohatej haßy 21
s napschecza prjedawscheje pschedawarńje,
porucza najnaležnischo ßwój wulki skład
němskich a **ßerbskich spěwarskich** w najnowschich swjaskach, **fotografijowe** a **pißne albumy, listniziy, pißne mapy, portemoneje, domjaze žohnowanja, wobrasne knihi,** wschě druźiny **protykow** a **nowolětnych khartkow** w najnowschich mustrach atd.

Emil Wehrle na jerjowej haßy

porucza jara tunjo w wulkim wubjerku **koschlowy barchent** stary łóhcź po 18, 20, 23, 25, 30 np., elsaski po 40 np., ¾ **tolstu wolmjanu tkaninu** stary łóhcź po 30, 35, 40 a 45 np., **twjerdy köper** stary łóhcź po 50, 60 np., **kalmuk** stary łóhcź po 30, 35, 40 a 45 np., ¾ schěroki **ežorny mohair** k schórzucham a rubischczam ßo hodźazy stary łóhcź po 60 np., **wolmjane, polwolmjane** a **bawmjane rubischcza** po 20 np., dale židźane a połžidźane.

Konjaze deki

por po 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 16 mk.
wubjernje džeržaze a jara wulke.

Richard Gautzsch
na hlownym torhoschczu.

Kóžkarńja
Heinricha Langi

9 na žitnych wikach 9

porucza wulki skład **kožuchow** sa žony a mužskich, toho runja wschě druźiny **kožow** dobroczinemu wobkedźbowanju.

Skasanja po měrje ßo rucže a tunjo wobstaraju.

Kosaze kože a wschě druhe ßyre koże kupuje pschezo po najwyschschich płaczišnach
Heinrich Lange na žitnych wikach
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

Kaschczowy magazin
Arthura Janascha, tyscherskeho mischtra

na rózku ßeminarskeje a Hoschiz haßy

porucza ßo pschi potrjebje dobroczinemu wobkedźbowanju a lubi tunje płaczišny.

Nowosćz sa saßopschedawarjow.
1 np. nazionalne žerdki

s fabriki **Rudolfa Katteina** prjedy Tranzschel & Kattein w Budyschinje na hospitalskej haßy 7 a na rózowej haßy 10.

Jako praktiſke a witane

hodowne dary

poručam ſwój ſkład

trajnych pſchedeſchćnikow ſ köpra, zanelle, glorije a cźežkeje židy w wulkim wubjerku po ſnatych tunich płaćźiſnach. — Dokelž ſym w Budyſchinje a dalokej wokolnoſćźi jeniczki, kotryž wſcho ſam džéła, je mi mózno, dobru a trajnu tworu tuńſcho hacž ſchtó druhi pſchedawacź.

H. M. Schmidt

na hłownym torhoſchćźu.

K kſchćźiſnam, kwaßam a druhim ßwjedźenjam, woßebje hoſćźenzarjam ßwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likéry** po jara tunich płaćźiſnach poručamoj.

Ginzel & Ritscher,
deſtilazija na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Czopke
= mjehke župany =
(ſpanſke ßuknje)
we wſchěch barbach
hižo po 9 mk. ſa pſchihodny
hodowny dar
porucža
H. Hornez
draſtowa fabrika
jenož
na bohatej haßy 25.
Wuměnjenje po hodźoch dowolene.

Symſke mantle

ſ derje ßo noſchazych tkaninow džéłane hižo po 8 mk., džélbu jara rjanych wězow po 16 mk., hewak po 24 mk., **plüſch k mantlam** a **pjeſlam,** łóhcź po 1 mk. 50 np. hacž k najcźežſchim **pjelſchcźowym plüſcham, krymer** a **wobßadny plüſch,** łóhcź po 33 np., **bukſkiny, draſtne tkaniny** wſcheje druźiny, **czorny** a **piſany kaſcheméř,** łóhcź po 53 np. hacž k najlěpſchim druźinam pod płaćźiſnu, **czorne židźane tkaniny, njewjeſćźinſke ſchlewjery** ſ cźeńkeho židźaneho tyla, dołhe, a wſchelake druhe wězy.

H. Beermann
na mjaßowym torhoſchćźu 3.

Budyšska Bjesada

změje **wutoru 1. decembra** wječor 1/2 8 hodźin na třeleŕni

wulku kołbasu,

na kotruž česćene sobustawy najpodwolniſo přeprošuje
předsydstwo.

Woſſjewjenje.

W **Łomſku** pola Njeßwaćźidła je 28 ßrjedźnotołſtych ſpuſchćźanych twarſkich ſchtomow a 120 ſtejazych twarſkich a ryhelowych ſchtomow na wubjerk na pſchedań. **17. dezembra** budźe ßo to, ſchtož ſbytkne woſtanje, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

J. Delenk w Wutołkćźizach.

Cźornobruny **walach,** 12/4 wyßoki, 5létny bjes bracha, toho runja danſki 1 1/2 létny **ſrěbz** ſtaj na pſchedań w Brěſynje cźišło 37.

Wowß

kupuje po najwyſchſchich płaćźiſnach
Schmeiß w Budeſtezach.

W wudawaŕni Serb. Nowin je na pſchedań: **Spěwna radoſcź;** ſběrka ſchulſkich ſpěwow. Do ſeleneje wobalki ſwjaſana ſa **50 np.,** do twjerdych deſkow ſwjaſana **70 np.**

Jakoćźiwi

a podobnje cźerpjazy (też tajzy, kotſiž ßu hižo wuſtawy **bjes** wuſpěcha wopytali) ßo po najnowſchich **praktiſkich naſhonjenjach bjes lěkarſtwa, bjes operazijow, bjes hubołſtajneje methody, bjes takſtneje methody abo pomalke rěčenje,** kotrež **ženje** k ſpěſchnemu rěčenju njewjedźe — ſa krótki cźaß trajnje ſahoja. Reſultaty wjazy krócź pſches pſchipóſnawaze pißma wyſchnoſćźow, lěkarſkich awtoritow, konſiſtorialnych radźićelow, duchownych atd. w **Sakſkej,** kaž też ſta hamtſzy podtwjerdźenych džaknych pißmow woßebnych woßobow wo **15 létnych wuſpěchach bjes wróćenja cźerpjenja** ßu pola mje widźecź. Njeſamóźići toho runja pomoz. Wucźah ſ hamtſkimi wopißmami darmo. Rěčne hodźiny wſchědnje wot 12—1 a 4—5 hodź. popołdnju.

D. Tenweges ſ Burgſteinfurtha (Weſtf.).
W tón cźaß w **Budyſchinje** pſched ſchuleŕſkimi wrotami cźišło 1 po 1 ſkhodźe.

Kloto a ßlěbro na worjechi, piſanu papjeru a **pychu na bożodźěſćźowy ſchtom**
porucža
G. Rämsch
na bohatej haßy
ſ napſchećźa prjedawſcheje pſchedawaŕnje.

K prjódkſtejazym hodam poručam ßwojim cźeſćźenym wotebjerarjam wſchě druźiny **pjećźnych tworow** w ſnatej dobroſćźi po mózno tunich płaćźiſnach.

Skaſanja na dobre **ßuche drožđže** hacž do 13./12. pſchijimam.

S poczeſćźowanjom
Otto Säuberlich w Łaſu.

Też ßu pola **mje ßerbſke protyki** na pſchedań.

Sa wyßoku mſdu ßo wotroćźžy, ßrěnkojo, wolazy, nózni ſtražniży, domſke a hróđźne dźowki pytaju wot pſchiſtajazeje žony **Heynoldoweje.**

Khěžna holza, po mózноſćźi niz pod 18 létami, ßo k 1. januarej do farſkeho doma pyta. Hđźe? je ſhonicź w wudawaŕni Serb. Now.

K nowemu létu 1886 pytam niz pſche ßłabu holzu k dźećźom, kotraž pſchichodne jutry ſe ſchule póńdźe.

Otto Säuberlich w Łaſu.

Wyßokodoſtojnemu k. diakonej **Kſchižanej** ßo ſa kraßne prědowanje, wo ßudnym dnju 24. njedźelu po Sſw. Trojizy wot njeho dźerżane, wutrobny džak praji.

Wjele poßkucharjow.

(K tomu cźišłu pſchiłoha.)

Pschiłoha k czišłu 48 Serbskich Nowin.
Ssobotu 28. novembra 1885.

Hodowne wupschedawanje

pola

Eduarda Hartmanna

na ſnutskownej lawſkej haßy 5.

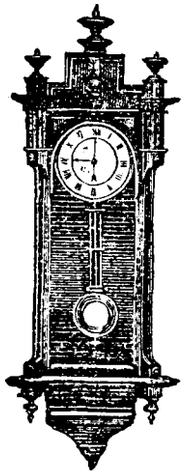

Franz Marſchner

czaßnikař

na bohatej haßy 9 **w Budyſchinje** na bohatej haßy 9

porucza ßwój bohaty ſkład

czaßnikow a rjeczaſow

dobroczinemu wobkedźbowanju.

Sprawne poßluženje, wjazylětne rukowanje, najtuńſche płaczišny.

Porjedźenja ßo ſ rukowanjom rucže a tunjo wuwjedu.

Najtuńſche poßleſchczo!

Schěre pjerje, zyle nowe, drjene, ſa ſwjerſchne poßleſchcza, hłowaki a ſpódne poßleſchcza, tak dołho hacž ſkład doßaha, punt po 1 mk. Pjerje ßu w kóždym naſtupanju tak dobre kaž drohe běłe. Kóždu dźělbu ſa doprědne ſapłaczenje wotſczelu.

J. Kraßa, pſchedawarnja pjerjow w Praſy-Ssmichowje w Czechach.

Po płaczišnach nětczišcheho czaßa poruczam

khěžorſki wuczaß, měrzu po 1 mk. 8 np.,
khěžorſki wuczaß 2. druzinu, měrzu po 90 np.,
ſkotojaßły, punt po 13 np.,
krupy, punt po 14 np.,
jědźny rajß, punt po 15 np.,
hejduſchku, punt po 16 np.,
ßoki, punt po 16 np.,
buny, punt po 14 np.,
pſchenczny griß, punt po 18 np.,
hróch, punt po 12 np.,
ßuſchene boßniſke ßłowki, punt po 22 np.

C. Kahrowe
pſchi póſtſkej kowarni
na žitnych wikach.

Butra!

Měſchanu butru,
lutowanſku butru
w bowach a wuwaženu, najlěpſche druzinu, porucza wot czerſtweje poßyłki

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Parna fabrika

ſchokolady, zokrowych tworow a mjedowych tykanzow

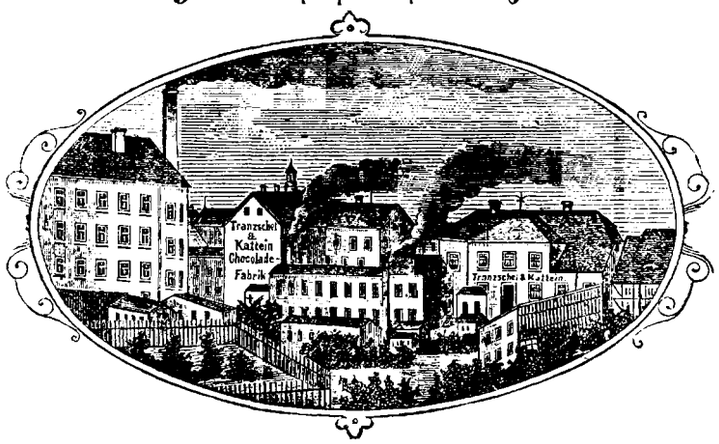

Rudolfa Katteina,

prjedy **Tranzschela a Katteina,**

w Budyſchinje

na hoſpitalſkej haßy 7 a rózowej haßy 10

porucza

ßwoje cziſte a dobre fabrikaty po jara tunich płaczišnach.

Katteinowy Budyſchſki konfekt: 1/4 punta po 15. np.

Schtóž ßo nahlenzy boji

abo kotrehož je wona hižo podeſchła, abo ſchtóž na wjerczenje, ſkhromjenje, bjeſparnoſcz, khore nervy czerpi, njech ßebi knižku „Wo wobróczu a wotſtronjenju nahlenzy", 3. nakład, wot ſpitßaczela, nětduſcheho krajno-woborneho bataillonſkeho lěkarja **R. Weißmanna** w Wilshofenje w Bajerſkej, darmo a franko ſkaſa.

Khoſej

paleny punt po 100—200 np.,
khěžorſke měſchenje pt. po 120 np.
porucza ſa nětchto wubjerne

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np.,
15 ſchtuk po 50 a 60 np.,
porucza ſa jara płaczišny hódne

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Khoſej

w wulkim wubjerku
ſeleny punt po 70—160 np.
jenož derje ßkłodźaze druzhny porucza

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Koſchlowe barchenty

w woprawdže dobrych, barbunjepuſchczatych druzinach, jenobarbne a ßmužkate,

pollama

— 6/4 — w rjanej wołmjanej tworje, najlěpſche k domjazej a dźěłanſkej drascze w nowych rjanych lamojtych muſtrach,

rubiſcheza

wołmjane, židźane a połžidźane ſa mužſkich a žónſke w rjanych nowych muſtrach w ſnatym wulkim wubjerku

porucza po ſnatych tunich płaczišnach a ſe ſprawnym, kedźbliwym poßłuženjom

C. A. Pech
na hłownym torhoſchczu 8.

Nowe hollandſke jerje,

jara dobre, tuczne ryby,
połne mlóczhate abo jerkate,
3 ſchtuki jenož po 10 np.,
mandel = = 50 =
kopa = = 190 =

porucza jako nětchto jara tunje

Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

A. Tschentscher, schatowa fabrika w Budyschinje ☛ w kupnizy ☚ na torhoschczowej stronje,

porucza **k hodownemu kupowanju** pschi tunich płaczisnach:

schaty sa mužskich, schaty sa žónske, schaty sa dźěczi, schaty sa blida, schaty sa ložo,
schaty do kuchinje, schaty sa kupanje, schaty sa dom, schaty sa cželedź, schaty do hospodarstwa.

Połnojerje

☛ tucžne wulke ryby ☚
po 3 np.
poruczataj
Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Khofej

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

w derje ßkodźazych družinach punt po 70, 80, 90 hacž 150 np., pschi wotewsaczu 5 puntow tuńscho,
drobny a **zyły zokor** nanajtuńscho,
rajß po 13 np.,
krupy po 15 np.,
jahły, hejduschku, bělenu a njebělenu,
hróch, ßo lohzy warjazy,
nowe ßoki a najlěpsche
nudle k lamanju
po mózno tunich płaczisnach
poruczataj
Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

Swoje hodowne wupschedawanje

ßym wotewrił a poruczam woßebje

czistowołmjane drastne tkaniny

dokelž je ßo wołmjane pschedźeno po płaczisnje ponižiło,
jednorje schěroko,
meter po **70 np.** abo łóhcž po **40 np.,**

nasad stajene, tola modernske drastne tkaniny

kotrež ßo k rjanym hodownym daram pschihodźa,
meter po 40, 50, 60, 70, 80, 90 np.,

symske mantle dla póndnjeho symskeho cžaßa ßměschnje tunjo,
po 10, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 20 mk.,

plüschowe pjesle po 4 mk. 50 np., 5, 6, 7, 8 a 9 mk.

Richard Gautzsch

na hlownym torhoschczu, pódla kupnizy.

☛ **W khlamach ßo ßerbski rěczi.** ☚

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

So bychmoj naschim wjeßnym wotebjerarjam stajnje czerstwy paleny

khofej

poskiczecž móhkoj, palimoj jón wot nětka kóždu ßrjedu a ßobotu rano a poruczamoj sa wubjernje ßkodźaze družiny punt po 100, 120 a 140 np.
Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

Dobre
mariněrowane jerje
w mlokowej juschzy
po 7 np., 3 scht. 20 np.,
wschědnje czerstwe
ßuschene jerje
porucza
Gustav Küttner
na ßerbskich hrjebjach
pódla póstskeje kowarnje
na žitnych wikach.

Turkowske ßlowki

najrjeńsche a najwjetsche, kotrež ßu dostacž, porucza hischcże tunjo
Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoschczu,
destillazija najlěpschich likěrow.

☛ K hodam ☚

poruczam w bohatym wubjerku najtuńscho:

domjaze žohnowanske pißma,

spěwarske knihi w ßomoczanym swjasku se sankom a w dobrym praßowanym kožanym swjasku,
biblije, schulske knihi, albumy,
wobrasowe knihi, knihi sa młodosch,
pißne a ryßowanske knihi,
portemoneje a pjenježne móschniczki,
zigarowe etwije, listnizy,
schite kaschcziki a drjewjane pjerowe kaschcziki,
schulske tosche, ryßowanske mapy,
wołojniki, pjera, tintu,
kaschcziki, listnu papjeru, kuwerty,
sbožopschejaze khartki, kmótsjaze listy,
wobrasowe listna, pißann papjeru,
protyki, sloto a ßlěbro sa worjechi,
pychu sa božodźěsczowy schtom atd.

Saßopschedawarjam ßo wyßoki rabat dawa.

A. Schöncke

1 na hauensteinskej haßy 1, něhduschej butrowej haßy.

Khofej

paleny a njepaleny
po wschěch płaczisnach
w wulkim wubjerku,
pschi wotewsaczu 5 puntow tuńscho
porucza
Richard Neumann.

Kosaze koże

kaž tež wschě druhe družiny ßyrych kožow kupuje po najwyschschich płaczisnach, toho runja
koże k kožuchom,
do kotrychž ženje žanych molow njepschińdže, pschedawa po najtuńschich płaczisnach
Gustav Naucke
na garbarskej haßy 16.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,
kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechanisko dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje ßo jenož **trjeny len,** a to jenož ßobotu w Grützneroz domje, s nutskhodom s jerjoweje haßy, kupuje.

Wulki skład

wschěch družinow

wolmjanych rubischczow na hlowu,
lama-rubischczow,
barchent-rubischczow,
wolmjanych, židžanych a polžidžanych
shawlowych rubischczow,
židžanych
rubischczow sa žónske,
polžidžanych
rubischczow sa žónske,
pißanych
dybsaczných rubischkow
duzent po 2 mk. 40 np. a 3 mk.,
batistowych
dybsaczných rubischkow
duzent po 4 mk. 80 np.,
wobrasnych rubischkow
duzent po 80 np.,
bělych
dybsaczných rubischkow
duzent po 2 mk.,
židžanych schórzuchow,
kascheměr-schórzuchow,
mohair-schórzuchow,
moiré-schórzuchow,
módrych
cžischczanych schórzuchow
hotowych seschitych po 1 mk.,
polwolmj. schórzuchow,
schórzuchow k plokanju,
filzowych ßuknjow,
welurowych ßuknjow,
mowarejowych ßuknjow,
moltonowych ßuknjow,
židžanych shawlow
kraßnje tykanych po 1 mk. 50 np.,
schenillowych rubischkow
po 2 mk. 50 np.,
schenillowych shawlow
po 6 mk. hacž do 15 mk.,
taillowych rubischczow
po 4 mk. hacž do 8 mk.,
sosowych dekow
po 2 mk. 50 np.
po jara tunich płaczišnach
pola

Richarda Gautzscha

na hlownym torhoschczu.

Wylem Bartsch

w Budyschinje

na kamjentnej haßy 39 pódla turnarnje

porucza ßwoju nowu wotewrjenu

tapezěrarńnju

cžesczenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosczi a lubi **tunje płaczišny** a **khwatne poßkuženje** wschitkim wyßokowaženym jeho poczesczazym skasowarjam.

Mydlarńnja H. Lehmanna

w Budyschinje

na hornczerskej haßy cžißło 3 a na žitnej haßy cžißło 3

porucza ßlědowaze wudžělki po poniženych płaczišnach w snatych dobrych družinach:

jadriwe mydło I (kalijowe mydło)	**punt po**	50	**np.,**	pschi wotewsaczu 5 puntow ßo płaczišny poniža,
jadriwe mydło II	„ „	40	„	
žiwizojte jadromydło	„ „	40	„	
Eschwegske mydło	„ „	36	„	
cžischzaze mydło	„ „	30	„	
jendželske běłaze (błejchowaze) mydło	„ „	20	„	
masne mydło	**punt po** 25, 28 a	30	„	
kryst. soda	**punt po**	5	„	

rajßowu a pscheńcžnu schterku,
petrolej a ripikojty wolij po najtunischich płaczišnach.

Paleny khosej,

wubjernje ßłodžazy, punt po 100 a 120 np.,
porucza pschezo cžerstwy **Th. Grumbt**
na swonkownej lawskej haßy.

C. A. Mittasch, tyscherski mischtr

w Bukezach,

porucza ßo cžesczenym Sserbam k wudžěkanju wschitkich ßo trjebazych **möblow** a **wězow,** jednorych a najwoßobnischich, dale k wudžěkanju małych a wulkich **njewjesezinskich wuhotowanjow** po mózno tunich płaczišnach. Tež cžinju na to kedžbliwe, so pola mje wschelake möble, kaž **koža, kanapeje, khamory, blida, sekretary** atd. na wobhladanje a po tunjej płaczišnje na pschedań steja.

Symske wobleczenja,

pjesle a ßuknje,
symske swjerschniki,
kholowy a lazy

wschě wote mnje s dobrych stupjenych tkaninow džěłane, w wulkim wubjerku poručam.

P. Baruch

pschi bohatych wrotach, na rózku žitnych wikow.

Drasta, po měrje skasana, ßo rucže a derje seschije.

Zónske mantle, paletoty, ßomoczane jakety ßo rjenje a trajnje s nowa barbja a ßo po žadanju wuporjedža

w parnej barbjerni **W. Kellinga.**

K wobkedžbowanju!

Moja bohata **wustajeńza hrajkow** ßo pschichodny tydžeń wotewri, kotraž je s rjanymi, tunimi a nowymi wězami wuhotowana.

Dale poruczam k hodownym daram ßwój wulki skład wschelakich družinow **rubischczow, tkaninow k ßuknjam a pjeslam,** kaž tež wschelake druhe wězy pschi sprawnym a tunim poßkuženju.

S dobom tež na ßwoje dobre **palenzy,** wote mnje džěkane, kedžbliwe cžinju.

S poczesczowanjom
Otto Säuberlich w Lasu.

Strowe kruschwinowe drjewo

kupuje po najwyschschej płaczišnje
mechaniska pschadownja
w Hajnizach.

Mariazellske žołdkowe krepki,

wubjernje skutkowazy ßrědk pschi wschěch žołdkowych khorosczach.

Njedosczehnjeny pschi bjes-appetitnosczi, žołdkowej ßłaboscži, hrosnje wonjazym dychu, kißatym horjestorkanju, bubnjenju, koliży, žołdkowym katarrhu, žahojtym palenju, tworjenju griesa, njeßměrnym tworjenju ßlinow, žołczelinje, grawowanju a wróczenju, hłowubolenju (jeli so se žołdka wukhadža), žołdkowych widlischczach, jatykanosczi, nabubnjenju žołdka pśches jedž abo picže, wakach, ßkosynych, jatrowych a hämorrhoidskich czerpjenjach. **Bleschka** s wopißanjom, kak ma ßo trjebacz, płaczi **70 np.** Sklady we wschěch wjetschich haptykach.

Zentralne roseßłanje psches haptykarja
Carl Brady w Kremsier
w Awstriji na Morawje.

W woprawdžitosczi dostacz w **Budyschinje:** w **měschczanskej a hrodowskej haptyzy;** w **Hirschfeldze:** pola haptykarja **C. E. Jägera;** w **Rakezach:** pola haptykarja **Gust. Katzscha.**

Wo **P. Kneifelowej**

włoßowej tinkturje.

Na włoßy bědnych s tutym wospjet na horejschi kosmetik kedžbnych cžinimy, jako wo prawdže na najlěpschi, **je-li niz jeniczki w skutku sprawny ßrědk** psche wupadowanje włoßow, kaž tež so by cžłowjek shubjene włoßy saßo dóstał, a je wón **woßebje tež sa žónske,** kotrymž włoßy husto wot pscheměrneho nakožowanja wolija a pomady wupaduja, woßebje jara wužitny. — Tutu tinkturu ma w bleschach po 1, 2 a 3 mk. w Budyschinje prawdžiwu jenož knjes **Ernst Mittasch** hew. **Heinr. Jul. Lincka** na pschedań.

Deki ſa puczowanje

jenoż w dobrych družinach wot 6 mk.,

konjaze deki

ſ rukowanjom ſa czíſtu wołmu po 3 mk.,

deki na ſofy, ſtwinſke rubiſchcza,

poczehnjenje ſa ſofy, jako katun, kožane ßukno, damaſt a rips,

běle a piſane gardiny, rulowy, rulowowe žerdże, gardinowe žerdże, poßleſchczowe wodżewy, blidowe krywy, tepichi

porucza po wurjadnje tunich płaczíſnach

Ludwig Kuhlmann

w Budyſchinje w kupnizy (gewandhaus).

Shorjelſki magazin

hotoweje mužazeje, žonjazeje a dźěczazeje draſty

19 na bohatej haßy 19.

Najwjetſche draſtowe khlamy w Budyſchinje.

Nowoſcze ſa naſtymu a ſymu 1885|86. **Nowoſcze ſa naſtymu a ſymu**

Pſches **koloßalne** dobytkne kupje je mi móżno

kóždej konkurenzy napſchecziwo ſtupicz.

Wubjerk je **jara wulki,** a woßebje poruczam

mantle ſa žony

wot najjednoriſcheje hacž k najwoßobniſchej družinje, ſ najlěpſchich tkaninow po najnowſchim frěſu a ſolidnje džěłane.

Mužaze ſymſke ſwjerſchniki,

hólczaze mantle

w **hobrſkim wubjerku** ſ **najlěpſchich tkaninow** džěłane.

Placziſny ßu njedoßahnjene tunje a pſchetrjechja po niſkoſczi wſcho hacž dotal poſkiczene. Kóždemu, kotryž chze derje a placziſny hódno kupowacz, njech je radżene, ßebi najprjedy mój ſklad wobhladacz, runje tak hódne poſkiczenje ßo ſe žaneje druheje ſtrony njeczini.

Wulki ſklad tkaninow ſ němſkich a jendżelſkich fabrikow k ſeſchiczu po měrje.

Moritz Wassermann,

krawſki miſchtr.

Nowe polnojerje

tunu po 37 mk. porucza

Moritz Mjerwa

na mjaßowym torhoſchczu.

Hěblowane ſchpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pſchedawa tunjo

Tr. Holbjan w Budyſchinje pſchi dwórniſchczu.

Khoſej:

Santos
derje ßkodżazy
ſeleny punt po 65 np.,
paleny = = 80 =

Kampinas
wubjernje ßkodżazy
ſeleny punt po 70 np.,
paleny = = 90 =

Mexikanſki
jara derje a ßylnje ßkodżazy
ſeleny punt po 80 np.,
paleny = = 100 =

Java a Ceylon
najlěpſchi po ßkodże
ſeleny punt po 100 np.,
paleny = = 120 =

porucza

Hermann Kunack

w Budyſchinje na bohatej haßy 8.

Jerje

rjane tuczne ryby
po 3, 4 a 5 np.,
mandl po 40, 50 a 60 np.,
w zykych tunach tuńſcho

porucza

Hermann Klemm

na bohatej haßy.

Khoſej

wot najtuniſchich hacž do najlěpſchich družinow, jara derje ßkodżazy, porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Kalijowe mydło, ßuche,
punt po 50 np.,
jadriwe mydło, ßuche,
punt po 40 np.,
kojowe mydło, ßuche,
punt po 36 np.,
pſchenczny ſchterku,
punt po 22 np.,
kónzatu ſchterku, najlěpſchu,
punt po 30 np.,
ſoda kryſtaliſowany, najcziſczíſchi,
punt po 5 np.,
běrnjazu muku,
punt po 13 np.,
běłazy ſoda H. Puyowy,
pakczik po 10 np.,
wubjerny ßrědk ſa ſchaty a hoſpodarſtwo,
žiwizowe mydło, maſne mydło
w wſchelakich družinach
pſchedawa tunjo

H. Puy w Budyſchinje,
mydłarnja.

Hamburg-Amerika.

Kóždu ßrjedu a njedżelu do New-Yorka

ſ póſtſkimi parolódżemi

Hamburgsko-Amerikanſkeho paketjězdneho akcijſkeho towarſtwa.

Wukaſanje a pſchewjeſne pißma dawa

No. 867. **Albert Meiſel w Budyſchinje.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 49. **Sobotu 5. decembra 1885.** **Lětnik 44.**

Boža nóz.

„Stawaj a rosswětluj so, pschetož twoje swětło pschińdże a ta krasnosć teho Knjesa skhadża na tebi.“ Hodownu swětlinu psched wočomaj měcź, a we wutrobje hnadne rosswětlenje wot woblicza Jesom Khrysta: to je johnowanje adventskeho czasa. Na kóžde waschnje dyrbimy pytacź teho samoho wschitzy dźělomni bycź. Naschemu serbskemu ludej stej k temu dwě knisy poskiczenej. Wobej stej wot nascheho lubeho serbskeho lutherskeho knihowneho towarstwa wudatej: Bohu k czesći a Sserbam k wužitku. Ta prěńscha jako swjaty wodźeŕ, krocźel po krocźeli, s modlazej wosadu psches zyły adventski czas czehnje, to je tón rjany: „**Swjaty advent**“ pschekoż. wot k. fararja Ssykory; s lubosnej „adventskej harfu“ k. fararja Domaschki, kotraž hižom psched dlěšschim czasom w druhim wudawku wjeselа saspěwowasche. Ta druha knižka chze jako krótki khěrluscha a mała hwězdźiczka hodowne spěwanje a hodownu swětlinu hižom s dala do wutrobow wosebje dźěcźatkow pschinjesecź pomhacź, to je: „**Boža nóz**“ wot k. fararja Jakuba sestajena, kotraž bu loni w schestym wudawku czischczana.

Duž wo tej knisy „Boža nóz“ tu njetrjebamy wjele pschistajicź, dokelž je na to waschnje bjes Sserbami dosć snata. Ale tute rynczki maju nawdawk prosbycź, so by so w Sserbach, hdźež někak móžno je, Boža nóz jako wosebita Boža słužba w Božich domach swjeczika.

Wěmy, — so na někotrym městnje, hdźež su mozy duchowneho hižom pschejara napinane; abo hdźež samo w zyrkwi žane swěczniki njejsu; abo hdźež so na žane waschnje njehodźi Boži dom posswětlicź, — so dyrbi tam swjecźenje Božeje nozy wonkach wostacź. A my smy wschelake powjesce wo tym dostali, kak rjenje je so „Boža nóz“, po naspomnjenych knižkach, tam a sem hodowniczku popołdnju, abo na tsecźim dnju hodow rano swjeczika. Wosebje su tam kk. zyrkwinszy wucźerjo psches wuwjedźenje arijow: „Czicha nóz, swjata nóz“ atd. a „O najswjeczischi, o najsbóžnischi“ atd. pola swjateho woltarja abo na khorje se schulskimi dźěcźimi sebi njesapomnjenu sasłužbu wo nutrnosć wosady nadobyli. Ale, — bóle hischcze wscho k czucźiwej wutrobje dźe; bóle hischcze rjanosć naschich serbskich hodownych khěrluschow so wusběhnje; bóle hischcze skódka móz jandźeloweho pschipowjedanja měr sobu pschinjese, hdyž so Boža nóz, po rjanym wótzow waschnju, Božu nóz samu swjecźi.

To njeje tak czežke, kaž so sda.

Knjeza duchowni směja tu luboscź, wscho w prawym czasu wosjewicź; zyrkwinszy prjódkstejerjo so dobrocźiwje wo to staraju, so so te rjane swěczniki, kajkež nětk we wjele serbskich zyrkwjach mamy, swěcźa; a wosada sama hlada na to, so kóždy, kiž khudy njeje, sa sebje a sa tych swojich sam swoju swěczku sobu pschinjese, so bychu bohate pruhi Bethlehemskeje jasnosce w Božim domje so swěczike. — Pschi dupje, abo hewak na pschihódnym městnje steji na běło-krytym blidže seleny hodowny schtom s jasnymi swěczkami. Psches to někotrezkuliž khude dźěcźo we wosadze, kotremuž hewak ženje nichtón schtomik njesaswěcźi, so toho samoho do syteje wole nahladacź móže; zyła wosada pak směje na tym, kaž se shonjenja wěmy, swoje wjesele. — Wosada do wotswonjenja so shromadźi w Božim domje, kiž po tym samym so samknje, so jeje słužba w nim bjes satorhnjenja so móhła stacź; a wona sebi sažnu hodźinku wuswoli k tajkej wurjadnej Božej słužbje, kotruž pschede wschěm dźěcźi maju sobu wuzicź. — Wjecźor posdźe pak k. zyrkwiny wucźeŕ abo khěbětaŕ hischcze ras do lubeje zyrkwje pohladnje, hacź so tola, Bóh swarnuj! nihdźe žana schkriczka samischkrika njeje. — —

Sswjecźenje Božeje nozy same so po tajkim stanje po snatych knižkach „Boža nóz“, s kotrymiž je so kóždy kemscheŕ sastarak. Hdyž so po tych samych sa sobu cźita a spěwa, dha ta swjatocźnosć runje jenu hodźinu traje; sa sobu, kaž wjeselа rěka, móže so pak to spěwanje a cźitanje psches Boži dom schumicź. Tón krócź žane prědowanje pódla njeje, a też žaneho trjeba njebudże, hdźež tón Knjes sam pschezo sa sobu rycźi se swojim słowom. Ale jene je pschi tym nusne, mjenujzy to, so by wosada w dźěcźoch wodźerjow w spěwanju měła. K temu je pschihotow trjeba. A wo tute pschihoty chzemy s tym należnje prosbycź.

Njech we wschitkich serbskich schulach w lubym adventskim czasu so schtucźki a khosby Bożeje nozy spěwaju! Njech wschudźom, hdźež ma Boža nóz so swjecźicź, k. kantor pacźeŕske dźěcźi po roswucźenju na farje, abo hewak najlěpschich spěwarjow a spěwarkow wosady w sanoschenju arijow s Bożeje nozy dobrocźiwje roswucźi! Njech kscheścźijanske swójby sebi te knižki hižom do prědka (na pschikład njedźelu popołdnju) pschecźitaju a pschespěwaju!

Tak wjele je wěste — hdźež pschihoty na lube hody wot lubosnych njebjeskich synkow a wot njebjeskeje swětliny tych samych něschto do prědka do kscheścźijanskich wutrobow njeseja — tam je sbóžny advent.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Na sakskim sejmje 2. decembra wo interpellaziji sapósłanza Weiganga jednachu. Tutón so wobcźežowasche, so dyrbja po nowschim wukasu sakskeho knjeŕstwa wucźomzy realnych schulow, hdyž chzedźa wopismo k jenolětnej dobrowólnej wojeŕskej słužbje dostacź, pruhowanje w pschitomnosći kralowskeho komišara cźinicź. Minister kultusa dr. s Gerber na interpellaziju wotmolwi, so je spomnjeny wukas po sakonju, wot posledniego sejma wudospołnjeneho, wudaty. Tutón sakoń wosebje žada, so ma so kursus realnych schulow s pruhowanjom srakosce skónczicź. Hdyž dyrbi realna schula s pruhowanjom wotsamknucź, so wot njeje to same žada, schtož so wot wschěch wyschschich schulow dopjelnja. Psches pruhowanje srakosce realnizy hakle twjerdy sakład dostanu. So je knjeŕstwowa komišija pschi pruhowanju pschitomna, nad tym so nichtó wobcźežowacź njemóže; pschetož s tym so schulina cźesći njesrani. Tajki komišar njeje žadławy surowz, kaž snadź sebi myšla. W tym samym smysle toho runja sapósłanzaj Wetzlich a Heger rěcźeschtaj, bjes tym so mějachu sapósłanzy Streit, Starka, Straumer a Herman sa nusne, ważnosć realnizow wusběhacź. S tym so debata wo interpellaziji skónczi.

— W němſkim kněžorſtwowym ßejmje ßu ßo poßlednje dny wótre debaty wjedle. Wjerch Bismark je ßo na nich wospjet wobdźělił. 28. novembra bě ſ pſchiczinu horzeje bitwy interpellazija zentrumſkeje ſtrony wo pſchipuſchczenju katholſkich mißionow w Kamerunje. Zyle katholſke mißionſtwo leži w rukomaj jeſuitiſkich towarſtwow. Te ßame ßu tež w Kamerunje mißionu ſakoždy chzyle, tola ßo wot knjeżerſtwa wotpokaſale. Sapóßłanz Reichenſperger ßo toho dla w kněžorſtwowym ßejmje praſchesche, kajkich pſchiczinow dla je ßo katholſke mißionſtwo ſ Kameruna wuſamkło. Wjerch Bismark, kotryż bě hnydom k wotmolwjenju hotowy, roſeſtaji, ſo ßo jeſuitiſke towarſtwa do němſkich kolonijow pſchipuſchczicź njeßmědźa, dokelž tež w Němzach po ſakonju czerpjene njejßu. Katholſkim mißionaram ſkutkowanje w němſkich kolonijach ſakaſane njeje, do toho ſjenocźene němſke knjeżerſtwa, bjes kotrymiž ßu tež katholſke, kaž na pſchikład bajerſke, ſwolike njebychu. Tymle Bismarkowym wukładowanjam wjednik zentra, Windhorſt, napſcheczo ſtupi. Windhorſt njepſchida, ſo ßmě knjeżerſtwo bjes kněžorſtwoweho ßejma w kolonijach wukaſy wudawacź. Knjeżerſtwo tež żaneho prawa nima jeſuitow ſ kolonijow wuſamknucź. Wot wulkomóznarſtwow je ßo loni na konferenzy, kotraż dla ſakoženja kolonijow w krajinach nad rěku Kongo jednaſche, wuczinilo, ſo dyrbi kóżda wěra ßwobodnoſcź měcź. Knjeżerſtwo je tole prawo ſłamało, hdyž jeſuitam pſchiſtup do Kameruna dowoliło njeje. — S druhej ſajimawej interpellaziju ßo ßejm 1. dezembra nakładowaſche. Wona ßo na wupokaſanje njeněmſkich wobydlerjow ſ narańſchich pruſkich provinzow poczahowaſche. Bismark ßejm, prjedy hacź ßo debata ſapocza, ſ kněžorowym poßołſtwom pſchekwapi, w kotrymž ßo ſjewi, ſo ßejm prawa nima, wo naprawach pruſkeho knjeżerſtwa ßudźicź. Njedźiwajo na to, ſo bě Windhorſt ſ woprědka namjet ſtajił, ſo by ßo wo interpellaziji poſdźiſcho ras jednało, wón hiſchcze w tym ßamym poßedźenju pſchi wuradźenju mſdy ſa kněžorſtwoweho kanzlerja a ſa kněžorſtwowu kanzlaju interpellaziju do debaty ſcżeże. Wón dopokaſacź pytaſche, ſo wupokaſowanja zuſnych ſ němſkeho kněžorſtwa do wuradźenja kněžorſtwoweho ßejma ßłuſcha, dokelž je polizajſtwo nad zuſnymi wěz kněžorſtwa. W prjedawſchich czaßach je ßo hižo wot kněžorſtwoweho ßejma wo tajkich wězach jednało. Hdyž ßo 30,000 człowjekow ſ doma a ſ dwora wuhoni, je derje na czaßu, ßo praſchecź, kak ßo ſ tym ma? Wupokaſanſke prawo Windhorſt pſchikrótſchicź nochze a wjele mjenje knjeżerſtwowe prawa jeneho wjerſcha, tola wón ßebi pſcheje, ſo by ßo tole prawo w mjeſach prawa ludow a ſ miloſczu nakožało. W běhu debaty, kotraż ßo dale wo wupokaſanju Polakow wjerczeſche, Bismark hiſchcze junkrócź ßłowo wſa a hrożeſche, ſo kněžorſtwowy ßejm wobſkorži, hdyž jemu mſdu wosmje. Skónczńje ßo mſda ſa kanzlerja a kněžorſtwowu kanzlaju bjes wuradźenja pſchiſwoli. — W ßrjedźiſchim poßedźenju je kněžorſtwowy ßejm ſakoń wojerſkeje penſije w druhim czitanju pſchijał. W tym ßamym poßedźenju Polazy namjet ſtajichu, ſo by ßo półſkej rěczi pſched ßudom rune prawo ſ němſkej dało. Namjet ßo komißiji k rospominanju pſchepoda. Polazy drje ßami nad tym njedwěluja, ſo ſ tuteje komißije żenje wjazy na ßwětło njepſchińdźe. Wón tam runje kaž wſchě druhe namjety, kotreż ßo ßejmej dla podtłóczenja półſkeje rěcze pſchedpokožichu a ßo na to komißijam pſchipokaſachu, row namaka, ſ kotrehož żaneho horjeſtacza njeje.

— Jednanja němſkeho kněžorſtwa ſe Schpaniſkej dla Karolinſkich kupow ßo w bliſchich dnjach k dobremu kónzej dowjedu. Němſka je ſwólniwa, ſchpaniſke knjejſtwo nad Karolinſkimi a Palaoſkimi kupami pſchipóſnacź. Schpaniſka ſa to Němſkej ßwobodnoſcź wikowanja a kódźniſtwa dowola. Němſke knjeżerſtwo móże wſchak rad lubje Schpaniſkim pod tutymi wuměnjenjemi knjejſtwo nad kupami woſtajicź. Na tajke waſchnje ßebi Němzy wudawki ſa ſarjadniſtwo kupow ſalutuja, ſ dobom pak tón ßamy wužitk ſ nich czahnu, kaž hdy bychu kupy wobßedźeli.

Schpaniſka. W Schpaniſkej ßo hacź dotal měr kaſyk njeje. Swudowjena kralowa Khryſtina je 28. novembra na konſtituziju pſchißahała a ſ tym knjejſtwo ſa ßwoju małolětnu dźowku, aſturiſku prynzeßynu, naſtupika. Na město konſerwatiwneho miniſterſtwa, kotreż je ßamowólnje wotſtupiło, je liberalne ſtupiło. — Něktore dny do kraloweje ßmjercze je marſchall Seranno wumrjeł, kotryż w ſtawiſnach ſchpaniſkeje politiki poßlednich lětdźeßatkow ważnu rólu hrajeſche. Na jeho pſchiczinu bu kralowa Iſabella w lěcze 1868 wuhnata. Sa knjeżerja Schpaniſkeje wuſwoleny, wón, hdyž na jeho radu wójwodu ſ Aoſta ſa krala wuſwolichu, ßwoju móz ſkoži. Poſdźiſcho wón ſa to ſkutkowaſche, ſo Iſabellinoweje ßyna Alfonſa na ſchpaniſki trón powołachu.

Balkan. Bjes Sſerbami a Bołharami je ßo pſches poßrědniſtwo awſtriſkeho póßłanza Khevenhüllera 29. novembra pſchiměr na někotre dny ſczinił. Prjedy toho je dobyczerſke bołharſke wójſko pſchekroczíwſchi ßerbſke mjeſy ſ nowa Sſerbow pola města Pirota pobiło. Tale poßlednja bitwa je najkrwawniſcha była, kotraż je ßo hacź dotal biła. Sſerbjo běchu město a hórki wokoło njeho wobßadźili, ſ kotrychż jich Bołharjo ſ bajonetom wuhnachu. Sſurowje a krwawnje ßo wo město Pirot wojowaſche. Jedyn nowinſki dopißowar, kotryż tam w czaßu bitwy běſche, wo tym piſche: Dopołdnja 26. novembra ßo bitwa ſapocza. Sſerbjo buchu wot Bołharow wſchudże naſad czíſchczeni a ßo do Pirota wróczo czehnjechu. S woprědka pomaku zofachu, ſkónczńje pak ßo pſched ßylniſchimi Bołharami a pſched jich ſatraſchnym wóhnjom wjazy ſdźerżecź njemóżachu a ßo do dźiweho czékanja dachu. W tutym kritiſkim czaßu ſ Pirota nowe ßerbſke regimenty na pomoz pſchicżeżechu, tola pſchińdźechu hižo pſche poſdźe a buchu wot druhich czékazych do czékanzy ßobu ſtorhnjene. Sſerbſki wyſchk Praporczetowicź prózowaſche ßo, czékazych pěſchkow ſadźerżecź, tola hižo ßo Bołharjo dobyczerſzy do Pirota walachu a w doſpołnej cźmje na jeho haßach dźiwje wojowanje naſta. Wrjeſkanje tſélbow, wójnſke wokanje dobyczerſkich Bołharow, roskaſy wjednikow, ſchkrjebot ſignalnych rózkow, frunczenje a praſkanje granatow, ſtonanje ßmjertnje ranjenych: to wſcho w Pirotſkich haßach howrjeſche. K tomu ßo hiſchcze ſ czaßami hrimot kanonow pſchida. Sſerbjo, widźo, ſo je město ſa nich ſhubjene, ßwój półvrowy magazin w kaſtelu na ßarbakſkej horje rosbuchnuchu. W nim ßo wjele ſakraßnjenych tyßaz zentnarjow półvra a wjele milijonow patronow namakaſche. Kaž ſ wohenpluwazeje hory płomjenja na dobo do wſchěch ſtron ſ kaſtela wuraſychu. Wóhnjowy ſtołp ßo hacź k njebju poſběhnu a kaž by ſtyßazorjenjeny hrimot do njeho praßnuł, ßo zyle město ſatſchaßnu. Sdaſche ßo, kaž by ſemjerżenje město ſ jeho ſakkadow ſběhnucź chzyło. Njeßmérny powětrowy czíſchczź wſchě wokna a durje wuraſy, ßylne murje ßo roſpuknuchu a ßłabſche ßo powalichu. Na někotre wokomiki njemdre wojowanje na haßach pſchesta, tež najſmużiczíſchi ſatſchepotachu. Potom pak Sſerbjo a Bołharjo ſ nowa ſ czim wjetſchej roſpalitoſczu ſe ßobu wojowachu. W 6 hodźinach bě ßo bitwa ſapocżała, w 7 hodź. běchu Bołharjo ſ knjeſom w měſcze. Na druhi dżeń rano ßo bitwa wospjetowaſche. Sſerbjo ſe ßylnym wójſkom Pirot ſaßo wobßadźichu. Tola hižo pſchipołdnju běchu ſaßo nuſowani město wopuſchczicź, dokelž Bołharjo Sſerbow ſ boka města naſad czérjachu. Sſerbjo ßu w Pirotſkej bitwje na 1000 wojakow a 40 offizérow ſhubili, ſ kotrychż je pokojza na bitwiſchczu woſtała. Schkodowanje Bołharow je wjele wjetſche dyrbjało bycź, pſchi ſchtórmowanju horow je wulka liczba ſ nich ſpadała. Po bitwje ßo bołharſke wójſko hnydom na dalſchi marſch do Sſerbije hotowaſche. Awſtriſki póßłanz Khevenhüller ßo podarmo prózowaſche, wjerſcha Alexandra ſa pſchimér dobyczź. Hakle hdyž hrożeſche, ſo awſtriſke wójſko Sſerbam na pomoz pſchiczehnje, hdyž ßo Bołharjo dale do Sſerbije dobywaju, wjerch Alexander do pſchimėra ſwoli. Bjes Bołharami je měſchenje Awſtriſkeje do wójny hłuboke roshorjenje ſbudźiło. Snate je, ſo je falſchna awſtriſka politika Sſerbow na Bołharſku naſchczuwała a ſo je Awſtrija Sſerbow ſ pjenjeſami podpjerała. Nětko, hdyž je ßerbſke wójſko, kotreż njerad do bratromordarſkeje wójny czehnjeſche, napſcheczo wſchemu wotczakanju pobite, ßylna Awſtrija ßłabym Bołharam na bitwiſchczu napſcheczo ſtupi. Hdy by po woli bołharſkeho wójſka ſchło, by ßo wójna njedźiwajo awſtriſkeho hrożenja dale wjedła. Do zyła wſchak je ſadźerżenje Awſtrije pſchi bołharſko-ßerbſkej wójnje hanibne, bjes tym ſo ſjawnje k měrej radźeſche, je potajnje Sſerbow k wójnje wabiła. W Ruſkej, hdżež ßo pſchezo ſprawnje ſa ſdźerżenje měra prózowachu, falſchnoſcź Awſtriſkeje ſ wótrymi ßłowami ſaßudźuja. Sa to ßo pſchecżelne ſmyßlenja Ruſkeje pſchezo bóle Bołharam ſaßo pſchiwobrocżuje. Zaŕ je ſjawnje ruſkich offizérow, kotſiž ßu bołharſke wójſko wuwucżili, pokhwalił a tu ßamu khwalbu też khróßkemu bołharſkemu wójſku dał. Ruſke nowiny měnja, ſo ßu pſches njeſprawnoſcź Awſtriſkeje a Jendźelſkeje wucżinjenja Barlinſkeho měra ſłamane, a ſo po tajkim też Ruſkej trjeba njeje, ßo jich dżerżecź a dale dźełenje Bołharſkeje żadacź.

Lěßni paduſchi.

Czěmny wobras ſ lěßa.

(Pokracżowanje.)

S kradnjenjom a tſélenjom lěßneje ſwěriny w zyłej wokolinje bu pſchezo hórje a hórje; czerwjenowołßaty kopornik ſ města bě nawjednik paduchow. Tak pſcheklepany a leſczíwy kaž wón njebě nichtó, nichtó njeſnajeſche tak derje wſchě pucżiki a ſchczeżki a wſchě khowanki kaž wón. Jeho kulka żenje njeſmyli, jeho ruka njetſchepotaſche, jemu żana natſélena ſwěrina njeczeknu.

Podarmo prózowaschtaj ßo hajnik a jeho hajniski Lěßnik, jeneho ſ paduchow popadnucź, tola kopornik, kotryž też tych druhich nawjedowasche, jeju ſtajnje ſjeba. Njebojasny khodźesche Lěßnik do lěßa; nozy dołho wosta w lěßu, ſo by na nich kakał, ale Marja ſtajnje ſ cźeźkej wutrobu ſa nim hladasche, hdyž ſ domu dźěsche.

„Poſkhaj, Jurjo!“ dźesche raz hajnik k Lěßnikej, „ja ſkoro wjazy njeſnjeßu to paduchſtwo; zyła wokolnosć wo tym rěcźi. Tak khětſje hacź jeneho pſchi paduchſtwje lepiſch a mi jeho pſchiwjedźeſch, dam tebi ßwoju dźowku, ßměſch ßo woženicź. Ja ßym ſtary, ja pónđu na wumjeńk, a ty mózeſch na moje měſto ſtupicź. Nětko budź kedźbliwy, ty· wěſch, kak cźi khadlojo tſěleja, wěſch, ſchto jim źiwjenje cźlowjeka ſteji. Tu maſch moju dwójnu tſělbu, bjes njeje njeßměſch wjazy do lěßa hicź. Hladaj, ſo to ßam dokonjeſch, ja njechcham pola wyſchſcheho hajnika pomoz žadacź; cźi khadlojo hnydom ſhonja, a ßu potom dwójzy kedźbliwi.“ —

Rjeńſcheho a wjetſcheho myta njeby Lěßnik ßebi móhł myßlicź a hajnik njeby jeho też ſ niczim druhim bóle pohonjecź móhł. W nozy a wodnjo njepſchińdźe Lěßnik ſ lěßa, runjeż też jeho njewjeſta něſotruźkuli ßylſu wuroni. Dwójzy bě hiźo młynka pſchi paduchſtwje trjechił, tola młynk bě jeho ſahe doſcź pytnuł, ſo mózeſche cźeknucź; a tſělbu na cźlowjeka ſkoźicź, to Lěßnik nihdy wjazy njeby cźinił.

„Ty ßy njerosumny a njebudźeſch ßwój źiwy dźeń mudry“, hněwasche ßo hajnik. „Tſěl do nich, a woni cźěkanje hiźo wostaja.“

Tola Lěßnik njedźiwajo na hajnikowe rěcźe wosta ßwojej ſaßadźe ßwěrny. „A njech mje ſatſěła“, dźesche ßam pſchi ßebi, „ja njetſělam; jene cźlowjecźe źiwjenje ßym ſaniczik, bjes toho ſo ßym chźył, to mje boli; druhe ßebi na ßwědomje njewoſmu.“

Sboże pak bě Lěßnikej bliże, hacź ßo nadźijeſche.

Poſdźe wjecźor, hdyž ßo měßacźk ſyboleſche, wopuſchcźi hajnikownju. Wſcho do koła bě cźicho. Jeno tu a tam kradźechu ßo měßacźne pruhi pſches huſte hakſy a błyſchcźachu ßo w roßy. Mjelcźo ſtupaſche hajniſki po mochowej ſchcźeźźy dale. Tu ſapraßnu njedaloko tſělba a wothkóß roſlěhaſche ßo po ſchěrokim cźichim lěßu. Lěßnik wotucźi ſe ßwojich myßli. „Cźiſche!“ rěcźeſche ßwojemu pßej; „do ſady, Sultanje!“ a poß dźěſche poßkuſchnje ſa ßwojim knjeſom. Kedźbliwje a mjelcźo ſtupaſche Lěßnik do toho boka, hdźeż bě ßo tſěliło, pſched makej ſ měßacźkom roſßwětlenej kucźku ßrjedź lěßa ſaſta. Bliſko pſchi ſchtomach ßedźeſchtaj dwaj mużej.

„Cźiſche, Sultano, cźiſche!“ rěcźeſche mjelcźo k pßej a poß ßo njepiknu. Bliże ſtupiwſchi ſpóſna Lěßnik młynka a Boſcźija, kak hromadźe mjes ßobu powjedajo ßornika cźiſcźitaj; tſělbje ſtejeſchtej pſchi khójnje ſeprjenej.

S pukotazej wutrobu wosta Lěßnik khwilu ſtejo. Poſkhajo a wocźi napinajo chźyſche lěßnu cźmu pſchewidźecź, dokelž ßo bojeſche, ſo ßu druſy pomoźniźy jako ſtrażniźy wuſtajeni, kaž to hewak cźinjachu. Tola nihdźe niczo njepytnu. Wſcho wosta cźicho, a taj paduchaj ßo bjesſtaroſcźiwje roſmołwjeſchtaj. Lěßnikej wótſje wutroba pukotaſche. „W Bożim mjenje“, ſdychnu pſchi ßebi a kradnjeſche ßo wot ſchtoma k ſchtomej bliże. Jeno něſotre krocźele bě hiſchcźe ſdaleny, lěßna cźma jeho ſawodźewaſche, jeho njeběſchtaj hiſchcźe pytnułoj. Tu wuſkocźi Lěßnik do prědka, hrabnu ſ jenym dobom tſělbje a ſe ßapatymaj wocźomaj ſtejeſche paduchomaj napſcheczo.

Naſtróżenaj a kaž dźiwjej poſkocźiſchtaj mużej, wocźi ßo jimaj żehleſchtej; widźo ßwojej tſělbje w Lěßnikowej ruzy ſaßwariſchtaj jedyn pſchemo druheho, ſ nożom w ruzy chźyſchtaj na hajniſkeho.

„Ani krocźel bliże!“ ſawoła Lěßnik a ſkoźi tſělbu ſ nacźehnjenym honacźom jimaj napſcheczo; „ani krocźel bliże, abo ja tſělu!“

S hněwom ßo pyrjo ſtejeſchtaj paduchaj pſched nim. „Cźißńtej noże wot ßo!“ wołaſche Lěßnik ſ nowa; tola młynk a Boſcźij ßo ſ krótkim roſmyßliwſchi daſchtaj ßo do cźěkanja. Njejabzy poſběże Lěßnik tſělbu ſa nimaj, tola hnydom ju ſaßo ſkoźi, a wołajo: „Sultano, hrab!“ běżeſche ſa nimaj. Kaž ßokoł praßnu poß do prědka, ſ jenym ſkokom hrabnu jeneho ſa ſchiju a torhnu jeho k ſemi, mjes tym ſo ßo młynk ſpěſchnje do lěßa ſhubi.

Podarmo prózowaſche ßo Boſcźij pßa pſchedobycź, ſ nożom kóło jeho do nohi, tola cźim krucźiſcho jeho poß pſchimnu. Lěßnik pak bě hnydom tu, wuwinuwſchi jemu nóż ſ ruki ſwjaſa jemu ruzy na khribjet.

S hněwom ſe ſubami kſchipjo ſtany paduch, tola ani ßłowcźka njepiknu; pſchetoż wjedźeſche derje, ſo je ſhubjeny, ſo ſa njeho pomozy njeje.

Lěßnik ſwjaſa nohi ſatſěleneho ßornika hromadu a powißnu jeho Boſcźijej na ſchiju. „Spytaſch-li jeno cźeknucź, dha ßo hladaj!“ napominaſche jeho a krocźeſche potom ſa nim tſělbu ſ nacźehnjenym honacźom w ruzy.

Lěßnikej ſe ſnutſkownej roſhorjenoſcźu ruzy tſchepotaſchtej, tola w wutrobje żołmjeſche wjeßele a radoſcź. Skónczńje, skónczńje bě jeho żadoſcź, jeho pſchecźe dopjelnjene, nětko ßmědźeſche jeho njewjeſta Marja do zyła jeho bycź.

S wjeßołym wokanjom wubudźi ſtareho hajnika ſe ſpanja, a hajnikowa radoſcź bě wulka. „Maſch toho njedocźinka“, rěcźeſche, „ßy toho njekhmanika ſkónczńje popadnuł, mój Jurjo? Widźiſch, hólcźe“, ſtupi k Boſcźijej, „ßy ßo ſkónczńje lepicź dał, a njeßeſch ßwój ßamßny njeſkutk wokoło ſchije. Ha, cźakaj jeno“, ſaßmja ßo, „doſtanjeſch bórſy druhi bant ſa ſchiju, kotryž budźe hiſchcźe wuźſchi a krucźiſchi; dwazycźi lět kóđy to budźe tebi hiźo tycź, ty njedocźinko!“ A ſtaroſcźiwje pſchehlada, hacź ſtej Boſcźijowej ruzy tola doſcź krucźe ſwjaſanej, a ſacźahnu powjas hiſchcźe krucźiſcho.

Boſcźij kſchipjeſche ſ hněwom ſe ſubami. „To hiſchcźe wotcźerpiſch“, ſabórcźa.

„Ha, ha, ja ßo waß, njekhmanikow, njeboju“, wotmołwi hajnik; „ale najprjedy dyrbiſch ty wotcźerpjecź, dwazycźi lět rjeczaſy na nohomaj! — Pój, Jurjo, dowjedźemoj jeho do mojeje ſtwy, a ja budu ßam pſchi nim ſtrażowacź.“ Hdyž běſchtaj jeho do ſtwy dowjedłoj, ſwjaſaſchtaj jemu też noſy, a hajnik ßydźe ßo pſched nim do wulkeho ſtólcźka a położi nabitu tſělbu pſchi ßebi na blido. „Tak, ty njedocźinko, nětko ſpytaj jeno cźěkacź, rypń ßo a ſhoniſch, kak kulka ßłodźi. — Schkoda, ſo Lěßnik toho druheho też njeje popadnuł, ale my jeho hiſchcźe lepimy; to je ſawěſcźe młynk był, praj, je to młynk był?“

Boſcźij ßo wotmjelcźa.

„Wotmołwiſch, ty njekhmaniko“, ſawoła hajnik na njeho, „abo ja chzu tebi jaſyk wotwjaſacź“; tola Boſcźij mjelcźeſche, jeno ſkej, cźmowej wocźi ſkoźi na njeho.

„Ha, cźakaj jeno, na ßudniſtwje tebje hiźo nawucźa, a ty rěcźecź nawuknjeſch, kaž młody hawron. Khlěb a wodu a rjeczaſy ſa noſy, te ſkludźa; ty hiźo ſpěwacź nawuknjeſch!“

Paduch ani ßłowcźka njepiknu.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Ssejmſki dopiß.

Podawa Handrij Kerk.

(Pokracźowanje a skónczenje.)

Poſtajenja ſakonja wo wotwjaſanju roboty drje ßo njetrjebaju tu roſkłaſcź; ſchtó by njewjedźał, ſo je wotwjaſanje cźaſto ſ wulkej wobcźeżnoſcźu ſa burſtwo ſjenocźene było a wjele njeſpokojnoſcźe w nim ſbudźiło. Mjenje ſnate ßu poſtajenja ſakonja, po kotrychž mějeſche ßo rentſka kaßa ſrjadowacź. S krótka prajene ßu wone ßlědoważe: Kóżda ſuma renty hacź do 4 np. dele ßo tak rucźe hacź je wotwjaſanje ſkónczene, do rentſkeho banka płacźi. So pak by też knjes, kotremuż ßo prjedy robocźeſche abo druhe dawki dawachu, ßwoje doſtał, jemu na jene dobo 25 krócź tak wjele wupłacźi, kaž renta wunjeße, tola niż ſe ßlěbornymi abo ſe ſkotymi pjenjeſami, ale ſ krajno-rentſkimi liſtami, kotrež ßu ſtajnje po 3000 hacź do 37½ hriwny na ſkładźe. Jich mějeczel może je ßebi ſ 3⅓ % danicź dacź abo je pola pjenjeżnika pſchedacź. Sa wěſtoſcź tajkich liſtow rukuje zyły kraj. Tón ßo ſaßo tych, kotſiż maja rentu płacźicź, ſ tym dźerźi, ſo rentu do hypotheſkiſich knihow ſapißacź da, tak ſo ma wona po tajkim hypotheſku wěſtoſcź. Na tajke waſchnje je mózno, ſo knjeźo na jedyn ras po wotwjaſanju 25 krócź tak wjele pjenjes doſtachu, kaž by lětna renta wucźinika, hdy by ßo jim wot burow dawała. Po kajkim pucźu pak ßo dozpije, ſo renta po minjenju wěſteho cźaßa zyle ſpanje, hacź runje knjeźo na dobo zyły kapital doſtanu, ratať pak jón tola jenoż dani? To je pſches to mózno, ſo je kraj wſchu rentu ſe ßwojimi rentſkimi liſtami wupłacźił. Tele liſty hacź do kónz lěta 1859 wudate, 85,688,466 hriwnow wucźinichu a ßo ſe 3⅓ % danja. Natarjo pak tutón kapital ſ rentu ſ 4 % danja, tak ſo wot kóżdeho ſta toleŕ 2 hriwnje w rentſkej kaßy ſawoſtanjetej a ßo pſches to pſchezo nahladna ſuma woſbytkuje. Dale je ßo ſpanjenje renty pſches to pospěſchiło, ſo ßu rentu, ſchtoż je toho runja dowolene, cźaſto ſ hotowymi pjenjeſami wupłacźili. So je ßo to w khětrej měrje ſtało, je ſ toho widźecź, ſo je ßo kónz lěta 1883 3,440,882 hriwnow na tajke waſchnje wupłacźiło. Tak ßo wudate rentſke liſty pomału wróczo kupuja a ßo ſaniczа, abo ßo, hdyž tu pjenjeſy ßu, ſ wuloßowanjom wupłacźa a ßo toho runja ſaniczа. Dołh, kotryž mějachu rentudawarjo krajej wotpłacźicź, je ßo ſ tym pſchezo pomjeńſchał. Njedźiwajo na to pak jón pſchezo poknje danja, pſches cźoż ßo dozpije, ſo kóżda renta ſa 55 lět ſpanje. Renty, kotrež ßu w lěcźe 1834 jako prěnje do rentſkeje kaßy ſaſtupiłe, ßo w lěcźe 1889 k jutram poßledni krócź płacźa a runje

tak dale wscha druha renta po 55 lětach po rjedźe, kaž je do rentskeje kašy pschischka. Poßlednja ſ léta 1859 spanje w lěcźe 1914. Tehdy budźa wschě rentske listy wot rentskeje kašy pokupjene a ſaniczene.

Ze Serbow.

S Budyschina. Pschipokožimy dźenża wschěm czißkam Serb. Nowin czißko ratarskeho czaßopißa Serbski Hospodař. Wjetschemu dźělej naschich czitarjow je spomnjeny czaßopiß hižo dawno a derje ſnaty; tamnych, kotſiž trjebaj Serb. Hospodarja hischcźe njeſnaja, czinimy na njón kedźbnych. Niz tak nasche dla, bóle czitarjow dla je nam wo to czinicź, ſo bychu ſkerje a lěpje wschitzy ßebi woboje nowiny na póscźe ſkasali. Dokelž dotal, hdźež je w tym kóždemu wola wostajena, ma ßo ſa pschinjeßenje Serb. Hosp. do domu na kwartal 5 np., na léto 20 np. płacźicź; ſkasa-li ßebi pak kóždy, kiž Serb. Now. czita, runiž S. H., potom ßměmy, kaž to tak mnohe němske czaßopißy czinja, S. H. jako pschikohu do wschěch Serb. Now. pschipokožicź a naschi czitarjo ani pjenjezka ſa wobſtaranje ſ póſtom wudawacź njetrjebaja. Bije kóždemu do wocžow, ſo by to wulki wužitk ſa wschěch był!

— Trójniki rěkaju nowe luboſne knižki ſ powjedaniczkami, kotrež je jedyn naschich najlěpſchich spißowaczelow napißał, a kotrež maju ßwoje mjeno wot teho, ſo ßu tam pschezo tſi a tſi powjedaniczka do jeneho wobraſa ſjednoczene. Prěnje powjedaniczko pokaſuje nam něhduſcheho Njeßwaczilſkeho wuczerja Wannaka, kotryž jenemu pohonczej wonka na poli po wěrnoſczi wukkaduje, kak ma tón hólz, kiž ßo ſa jara khudeho dźerži, woprawdźe tſi wulke bohatſtwa. To powjedaniczko budźe ßo niz jeno ſtarym Njeßwaczanam, ale wěſcźe tež kóždemu druhemu jara derje ſpodobacź; kaž tež wſchitke druhe powjedaniczka tych knižkow. Wone budźa witany hodowny dar wjetſchim dźěczom a doroſczenym młodym ludźom, kaž tež kóždemu druhemu, kiž rady něſchto pěkne czita. Te 89 ſtr. ßylne knižki tež drohe njejßu; wone płacźa jenož ſchtyrzeczi nowych pjenjezkow (40 np.). Hewak ßu tež wſchelake druhe ßerbſke knihi ſ powjedaniczkami, kiž ßo teho runja ſa hodowe blido derje hodźa, ſa tuni pjenjes na pſchedań, kaž n. pſch. Jutrowne jejka, Genovefa, Rubjenaj prynzaj Ernſt a Albert, Nadpad pola Bukez, Napoleon I. a jeho wójny, Kſchiž a pokměžaz abo Turkojo pſched Winom. Schtóž do měſta pſchińdźe, ſo by tam Boże dźěczo honił, móže ßebi tele a druhe rjane płody ßerbſkeho pißmowſtwa w Ssmolerjez knihaŕni tam wobhladacź. *Pf.*

— Kaž ßo nam powjeda, ßu ſańdźenu ßobotu jenej burſkej žonje na žitnych wikach ſ woſa korb kranuli, w kotrymž běſche 12 khan butry. Žona mužej wupſchahowacź pomhaſche; hdyž běſchtaj konjow do hródźe dowjedkoj, a žona ßo k woſej wrócźi, běſche ßo korb ſ butru ſ woſa ſhubił. — Druhdy pak tež ßu naſche butrowe žony pſche wſchu měru lohkomyßlne. Tak je pſched něſchto czaßom jena burſka žona korb, w kotrymž běſche mjes druhim 7 abo 8 khan butry, ßobotu dopołdnja wonka na woknje jeneho tudomneho ſjawneho wuſtawa ſtejo wostajiła. Korb tam popołdnju hiſchcźe ſtejeſche, a nichtó po njón njepſchińdźe; duž jón domownik ſpomnjeneho domu nuts wſa. A hakle ſa tydźeń žona po ßwój korb pſchińdźe. Je dha móžno na korb ſ butru zyle ſabycź? Abo po kajkich pucźach je žónſka tamnu ßobotu khodźiła?

— Dźiwne wězy ßo druhdy ſtanu. Sańdźeny tydźeń do jeneje khěže bliſko pětrowſkeje zyrkwje bažant (ſaſan) ſ wuhnjom nuts ſleczi. Běſche to ßylna wulka kokoſch. Nětko je do klětki w dworje ſawrjena a ma ßo zyle derje. Najſkerje je pſchi leczenju wuſtaka a runje nad wuhenjom dele panuła.

— Pſches deſchcź, kotryž ßo póndźelu wot ranja hacž do wutory dźěſche, ßu rěczki a rěki, na dobo wjele wody nabywſchi, tu a tam pſches brjohi ſtupiłe a pſchimjeſowaze leżomnoſcźe powodźiłe. Na tudomnej „ſprejinej teraßy", reſtawraziji, kotraž ßo prjedy „Feldſchlößchen" mjenowaſche, ſtej ßo pſches mokrotu dwě wyßokej teraßowej muri roſßuwakej a ßo powalikej. Khłódnizy, kawki a błida, na teraßy ſtejaze, buchu ßobu do hłubokoſcźe dele ſtorhnjene. Hewak nam ſnate njeje, ſo je ßo hdźe pſches deſchcź a wulku wodu njeſboże abo ſchkoda ſtała. Ratarjo ßo nadźija, ſo póndźelſchi ßylny deſchcź myſchazu czwilu trochu pomjeńſchi.

— Sańdźenu njedźelu rano namakachu na pucźu, wot Sſkoneje Borſchcźe do Hunjowa wjedźazym, něhdźe 32 ßadowych ſchtomikow wot ſłóſtniſkeje ruki pſchekamanych. Dokelž ßo tam měza a kij žiwnoſczerja Haſchki ſe Ssulſchez nadeńdźeſchtej, tukachu hnydom na tutoho, kotryž tež k tomu ſteji, ſo je njeſkutk najſkerje w pjanoſczi wobeſchoł. To ßu płody palenzpicźa! Palenz je wo prawdźe wot czerta wunamakany ßrědk k ſkaženju człowjekow. H—š.

Se Židowa. Pjatk tydźenja je ßo tu w tak mjenowanym Rubjanym Frankfurcźe pohonczi Jan Mikel, ſ Łaſa rodźeny, wobwěßnuł. Mjenowany bě na Ssemichowſkim knjezim dworje ßłużił, hdźež běchu jeho wuhnali, dokelž bě ſ jenym druhim žito kranuł. Kaž ßo ſda, je ßebi wón žiwjenje ſ bojoſczu pſched ßudniſkim khoſtanjom wſak. Hodźinu do ßwojeje ßmjercźe je ßudniſtwu ßwojich dźěczi dla liſt pißał.

S Bobolz. Schtwórtk dopołdnja ßu tu žadnu namakanku ſczinili. Dźěłacźerjo, kotſiž ſałožkne murje wotpaleneje brózńje, tudomnemu kublerjej Halmje ßłuſchazeje, wotnoſchachu, pſchi tym dwě tyſy ſe ſkotymi a ßlěbornymi pjenjeſami napjelnjenej namakachu. Skote ßu ſ wjetſcha w 17. a 18. létſtotetku bite.

S Hajniz. Ssobotu 28. nov. je ßebi w tudomnej mechaniſkej pſchadowni dźěłacźer Stolin pſchi dźěle lěwu ruku ſłamał.

§* Se Sarěcźa. Ludliczenje 1. dezembra dawaſche tudy ſcźěhowazy wunoſchk: 60 mužſkich, 62 žónſkich, 43 ženjenych, 70 nježenjenych, 9 ſwudowjenych, 119 evangelſkich, 3 katholikow, 106 Sserbow a 16 Němzow, hromadźe 122. W lěcźe 1880 běſche jich 147, po tajkim létźa 25 woßobow mjenje.

S Małeje Subrniczki. Schtwórtk tydźenja je w tudomnych brunizowych podkopkach dźěłacźer Janez k njeſbožu pſchiſchoł. Wón ſ ruku do grata pſchińdźe, kotraž bu pſches to ſtraſchnje ſmjeczena.

S Wósborka. Tudy je ßo wutoru tydźenja rano wokoło 3 hodź. tudomnemu młynkej W. Merſiowſkemu ßkuſchaza brózeń, kotraž pſchi Maleczanſkim pucźiku w polach leži, do cziſta wotpaliła. Něhdźe 120 kop žita je ßo ßobu ſpaliło. Woheń je pjecźa ſałożeny. — Njedźelu wjecźor je ßo jecźmjenjowa fajma pſchi Kſchiſchowſkim pucźu, tudomnemu kublerjej H. Wittigej ßłuſchaza, wotpaliła. Njeduſchnika, kotryž je woheń ſałożił, hiſchcźe wußlědźili njejßu.

Se Sslepeho. 30. novembra mějachmy tu ßylne njewjedro. Pospochi ßo hrimaſche a błyſkaſche. Schkodu Bohu dźakowano njewjedro naczińiło njeje.

S Wulkeho Dźěwina pola Sslepeho. 26. novembra dopołdnja w wumjeńkarſkej khěži bura Branzka woheń wuńdźe. Dokelž ßu w naſchej wßy twarjenja wuſko hromadźe twarjene a ßo jena ßłomjana tſecha druheje dźerži, wulke njeſboże nam wſchěm hrożeſche. Hdy budźichu ßo toho dla ſ czaßom wóhnja njedohladali a woheń ſaleli, bychu płomjenja zyku wjeß ſaniczike. Spěſchnej pomozy mamy ßo dźakowacź, ſo je ßo jenož ta khěža wotpaliła, hdźež bě woheń wuſchoł.

S Běłeje Wody. W jenym ßwinjeczu, kotrež běchu 23. novembra tudy ſarěſali, mjaßowobhladowař trichiny namaka. Na ßoże běſche wobßedźeŕ to ßwinjo ſawěſczik; duž je ſ najmjeńſcha ſapkacźene doſta, hdyž tež ſ wulkej kołbaßu niczo njebu.

— Kommunalny ßejm pruſkeho hornjołužiſkeho markhrabinſtwa je wobſamknuł, ßłużobnikam ſa dołholětnu ßwěrnu ßłużbu ſaßo premije dawacź.

S Lipſka. Dźak, wutrobny dźak budź knjeſej fararjej ryczerjej Jmiſchej w Hodźiju, ſo je ſe ßwojimi woßebnymi knihami „němſka wotmkowa ſakſkeho Sserba" te ſchkódne wudawanja — ſ kotrymiž běſche dr. Andrä ſ Wojerez ſe ßwojim ſchleſynſkim naſtawkom naß Sserbow hłuboko ſranił a czornych ſczinił — w jich zykej njewěrnoſczi jaßnje wotkrył; ſo je tam wutrobnu ſprawnoſcź a njekhabłazu poddanſku ßwěrnoſcź naſcheho pobóżneho ßerbſkeho luda ſ móznymi dopokaſmami poknje dopokaſał; ſo je tam dale tu žakoßnu zyrkwinu a ſchulſku nuſu, pod kotrejž zyke woßady a krajiny naſcheho ßerbſkeho naroda ſrudnje czerpja, do ßwětka ſtajił a ſ tym ßwědomnja, kiž njejßu hižom zyle ſatwjerdźene, ſa naſch luby ßerbſki lud ſbudźił; kaž tež, ſo je tam czeßne wopomnjecźe naſcheho njebocźiczkeho J. E. Ssmolerja a czeßne mjeno naſcheho, dźak budź Bohu, hiſchcźe žiweho wótczinza Wjelana ßwěrnje ſakitał. — Dźak, wutrobny dźak budź pak tež knjeſej ryczniſkej Moßakej Kloßopólſkemu w Lubiju, ſo jako ßławny ßerbſki ryczniſk tute ryczerſke knihi pſchi Lipſczańſkim jednanju 12. novembra tak móznje a tak wuſtojnje ſaſtupowaſche, ſo dyrbjeſche zyła hromada wobſkorżowanjow w ßwojej kniczomnoſczi ßo ſhubicź. — Haj dźak, wutrobny dźak budź woběma!

wyßokoczeſczenymaj knjeſomaj, jenemu ſa ſpißanje a druhemu ſa ſakitanje tutych wulzy ważnych knihow, ſ kotrychž je hižom telko duchomneho wužitka a žohnowanja wuſchko.

Pſchiſpomnjenje redaktora. Kaž ßłyſchimy, je knjes ryčznik Moßak Kloßopólſki reviſiju pola najwyſchſcheje khěžorſtwoweje inſtanzy w Lipſku ſapołožił.

Towarſtwo Pomozy ſa ſtudowazych Serbow.

Do pokładnizy Towarſtwa Pomozy dale ſapłaczichu kk.: wučeŕ Wjenka w Rózenczе 1 hr., ratař Doczkow w Jamnom 2 hr., pſchedßydſtwo a wubjerk towarſtwa 30 hr., kubleŕ Scholta w Nydej 2 hr., Diviſch w Prelowczu 3 hr. 34 np., ſběrka k. J. Lerneta w Pardubizach 3 hr. 34 np., kantor Herzog w Njeßwaczidle 1 hr., ratař Hawſch w Nowej Wßy 3 hr., gmejnſki pſchedſtejičeŕ Łahoda w Khanezach 1 hr., ſarař Wanak w Wóßlinku 5 hr., dr. Hanuſch w Winje 1 hr. 10 np., ſarař em. Wjazka w Budyſchinje 1 hr., praeſes Luſczanſki w Praſy 3 hr., ratař J. Domanja w Mikezach 1 hr., kantor Gräſa w Kotezach 4 hr.

S džakom kwituje **E. Měrſch,**
pokładnik Towarſtwa Pomozy.

Přilopk.

* Džěczazy njeroſum, kotrehož ßmy tak czaſto ßwědkojo, je ßo wóndano w Blankenburgu czežko khoſtak. Hólczež ſa jenym woſom běžeſche a ßo ſady ſa njón powßnu. Na jene dobo jene koło jeho nohu popadže, a prjedy hacž móžeſche ſchtó na pomoz pſchiběžecz, běſche hólczež pod woſom, a koleßa pſches njeho džěchu. Hólczeža prjedy ſ koła wupleſczi njemóžachu, doniž koło wuſběhnuli njeběchu. Wbohe džěczo běſche žałoſtnje roszychnowane. Hodžinu hiſchcze hólczež w wulkich boloſczach pſchětra; potom jeho ßmjercz wumoži.

* Džiwne wězy ßo tola na ßwěcze ſtanu! Běſche njedawno w Vogtlandze wulka hońtwa. Woßmjo měſchczenjo chzychu ßebi wjeßele ſczinicz a džěchu toho dla na hońtwu. Zyły dżeń ſkoro wokoło hanjachu ani ſajaza ani korwotu wuhladajo. Skónczinje poß jeneho ſajeczka w lěhwje nadeńdże a jeho hrabnu a k knjeſej pſchinjeße. Tola wón njechaſche ßwój popad puſchczicz; hakle ſ pukami ßo k tomu pohnu. Hajniży chzychu mjenujży ſajaza ſatſělicz, dokelž njeje ſa nich czeſcz, njeſatſěleneho ſajaza domoj pſchinjeſcz. Sajaz běžeſche a 16 kulkow ßo ſa nim wutſěli, tola žana do njeho. Sajaz ßo hiſchcze junu wobroczi a czinjeſche k czeſczi jeho wumožnikam mužika a běžeſche wjeßele domoj.

* W Hornjej Schleſynſkej ßu lětża běrny a kał, kotrež ßu ßo tam woßebje derje radžiłe, tak tunje, kaž dołho byłe njejßu. Tak ßo n. pſch. ſ jeneho měſta, hdžež ßo wjele ſ Awſtriſkeje a ſ Pólſkeje pſchiwožuje, piſche, ſo je tam 21. okt. kopa kałowych hłojczkow 30 np. płaczika. Sa běrny, kotrež ßo tam tydženja na wikach roſpſchedałe njeběchu, ſa běrtl kórza 20, haj 15 np. žadachu.

* Hróſbny podawk ßo wczera tydženja wjeczor w Barlinje w jenej korczmje ſta, w kotrejž k ſabawje hoſczi tak mjenowany orcheſtrion hraje. K jenemu blidku, ſa kotrymž hižo doſcz ßedžeſche, ßo něhdże 28 lět ſtary, pſchiſtojnje ſdraſczeny mužſki ßydże, kotryž ßo ſe ßwojim ßußodom bórſy do rěcze da a jemu mjes druhim ſkorżeſche, ſo je jeho žona ſ druhim mužſkim czeknuła. Orcheſtrion runje wjeßoły kuſk hrajeſche; hdyž běſche kuſk nimale dohraty, wopuſchczeny mandželſki, kotryž běſche rucze ſa ßobu dwaj konjakaj wupił, revolwr wucżeże a ßo do rta tſěli, bjes toho ſo budžiſche jeho wuſtróżany ßußod jemu ſadžěwacz móhł. Ssamomordař ſe ſtoła padże a krej jemu ſe rta klußnu. Hdyž jeho ſběhnuchu, móżeſche czeżkoranjeny lědma hiſchcze prajicz: „Moja žona je na tym wina“, na czož myßle ſhubi. Dowjeſechu jeho do hojerńje.

* Pſched khoſtanſkej komoru w Barlinje ßo wóndano dwójzy ſa ßobu pſchecziwo palenzowym bratram jednaſche, kotſiž běchu ſjawne Boże ßłużby mylili. Jeneho dżěłaczerja ſ dwěmaj měßazomaj jaſtwa pokhoſtachu, dokelž běſche wón 18. oktobra t. l. napity do zyrkwje ßwj. Handrija pſchiſchoł a wótſje pſchecziwo tomu proteſtirował, hdyž prědař runje wo njeſbožownych ſczěhwkach wopikſtwa rěczeſche. — Pjeczo druſy palenzowi bratſja po tſjoch měßazach jaſtwa doſtachu, dokelž běchu ßo 18. okt., hdyž běſche runje ſpowjedž w zyrkwi ßwj. Jurja, ſched zyrkwju ſeſtupali a tak wótſje ſpěwacz poczeli, ſo ſ tym pobožnych molachu.

* Něhdże pſched lětom ßo ſe Charlottenburga jedyn murjeŕ ſhubi, a nichtó njewjedżeſche, hdże je woſtał. Wón mějeſche khěžu a něſchto ſamoženja, ale ſe ßwojimi domjazymi pſchesjene njeběſche. Jeho ßynaj ſtaj jako hrubaj człowjekaj a biczkaj ſnataj, pola kotrejuž je pſchi pukach nóż hnydom w rukomaj. Jedyn dżeń rěkaſche, ſo je nan pjenjeſy k ßebi tyknuwſchi ſ poßleńzu ſ domu ſchoł a ßo ſ czežka wróczi. A hlej, na jene dobo ßo wobſtejnoſcze jeho ßwójbnych pſcheměnichu. Kupichu ßebi nowy wós a lepſcheho konja, kupichu a ſarěſachu ßwinjatko a t. d. Mjes ßußodami ßo někak powjedacz pocza, ſo ſtaj ßynaj nana ſaraſyłoj a w nozy něhdże ſahrjebałoj. Murjerjowi ßwójbni ßebi tajke rěcze ſakaſachu, a dokelž jim nichtó niczo dopokaſacz njemóżeſche, wſcho ſaßo wotmjelknu. Nětko pak je, kaž ßo ſda, ßudniſtwo ſa tejle wězu pſchiſchko. Pſchetož wczera tydženja ßu murjerjowu žonu ſajeli. Jej ßo wina dawa, ſo je ſamoženje ßwojeho muža, 1300 toleŕ w hotowych pjenjeſach, na ßo ſczahnucz a potom ſe ßwojimaj ßynomaj a jenym pſchijatym ßynom do Ameriki ſacżahnucz chzyła a ſo je ſ pomozu tychle tſjoch ßynow ßwojeho muža ſkónzowała a w lěßu ſahrjebała. Tón pſchijaty ßyn, wěſty Schiemann, ßo prěni na pucz do Ameriki poda. S Hamburga wón ßwojemu nanej pißaſche, ſo by k murjerjowej žonje dóſchoł a tam telko a telko pjenjes ſa njeho ſběhnuł, a ſo wona derje wě, ſa czo te pjenjeſy ßu. Murjerjowa žona pak žanych pjenjes dacz nochzyſche. Hdyž ſtary Schiemann to ßwojemu-ßynej napißa, ßo tutón tak roſhněwa, ſo w Hamburgu na poliziju dżěſche a tam woſjewi, ſo je murjerjowym ßwójbnym murjerja ſkónzowacz pomhał. Na to jeho hnydom ſajachu, a na powjeſcz ſ Hamburga bu tež murjerjowa wudowa ſajata.

* Njemały ſtrach ßu njedawno paßażěrojo jeneje parneje łódże wuſtali, kotſiž dyrbjachu, dokelž ßo jich łódź roſbi, nimale 4 dny a 4 nozy na zyle nahej ſkale w ladožſkim jěſoru pſchebycz. W nozy na 12 okt. ßo parna łódź pſchi ßylnym wichoru wo podwódny kamjeń roſraſy. Woda hnydom do łódże ſtupacz pocza, a mjes 150 paßażěrami, kotſiž na łódźi běchu, ſtraſchna měſchenża, kſchiczenje a wołanje naſta; kapitan jeno na to waſchnje porjadk mjes nimi ſdžerża, ſo hrożeſche kóždeho ſatſělicz, ſchtóž jeho poßłuchacz njebudże. Na ſboże ßo pokaſa, ſo něhdże 150—180 łóhczi wot toho měſta, hdżež běſche ßo łódź roſbiła, maka ſkałojta kupa leži, kotraž ßo na 6 łóhczi ſ wody poſběhuje. Njedżiwajzy na to, ſo żołmy móżnje bijachu, ßo łódźnikam radźi na czołmiku na kupu dojěcz a tam ßylny ſchtryk pſchiwjaſacz, totryž běſche ſ druhim kónzom k łódźi pſchiwjaſany. Po tymle ſchtryku ßo ſa někotre hodžiny na dwěmaj czołmikomaj wſchitzy paßażěrojo na kupu pſchewjeſechu. Na łódźi jeno kapitan ſe ßwojimi ludźimi woſta, doniž ßo tuta njepodnuri. Kupa běſche zyle puſta. Jeno maka, ſ deſkow bita khěžka tam ſtejeſche, do kotrejež żónſke a make dżěczi ſtykachu; wſchitzy druſy dyrbjachu pod hołym njebjom hoſpodowacz; na kupje żadyn ſchtom ani kerczk njeběſche, ſa kotrymž bychu ßo pſched hroſnym wichorom a pluſkanjom mórſkich żołmow, kotrež ßo wo ſkału roſbiwachu, wukhowacz móhli. Wboſy ludźo běchu wſchitzy hacž na kożu pſchemaczani, a tola ßo ſhrěcz, wußuſchicz a pſchewoblekacz njemóżachu, pſchetož jich wězy, kotrež jim ſ łódże pſchiwjeſechu, běchu toho runja wſchě pſchemaczane. W mjenowanej, rybakam ßłuſchazej khěżzy wſchak běchu khachliczki, ale zyle mólczke, ſa kotrymiž mějachu lědma żónſke a dżěczi měſta a w kotrychž czaj warjachu. Dżeń ßo nakhili, nóż naſtupi, a žana pomoz. Ludźo ßo huſto w hromadu ſtłóczichu, ſo ßo leżo někak ſhrěchu. Naſajtra kapitan dweju ßwojich ludźi na czołmiku wotpóßła, ſo byſchtaj do najbliżſcheho pſchibrjożneho měſtaczka dojěłoj, hacž do kotrehož běſche něhdże 6 mil. Mjes tym wbohi lud na puſtej kupje hłód czwilowacz pocza; něſchto kur, rybow a hribow běſche na łódźi było, ale khlěba žaneho njemějachu. Dokelž pak tu něſchto muki běſche, dha na khachliczkach khlěb pjez poczachu; tón wſchak drje je něſajki byk, ale ßłodźił je wſchěm lěpje, hacž kermuſchny tykanz. Mjes tym ßo druhi dżeń minu a tſeczi dżeń, a pomoz žana njepſchińdże; wulki dżěł wboheho ludu běſche hižo ſkhorjeł, a nadźije bě mało, ſo ſe žaneje ſtrony wumoženje pſchińdże. Schto jutſje jěſcz, hdyž běſche tu na wſchěch jeno hiſchcze 12 puntow muki? W ßrjedź nozy ßo na jene dobo něhdże ſ dala maka ßwěczka pokaſa, kotraž ßo pomału bliżeſche. Sa wokomik ßo radoſtna powjeſcz po kupje roſſchěri: to móżeſche jeno parna łódź bycz. Skónczinje běchu wóhnjowe ſignale jaßnje widżecz: to běſche wo prawdże parołódź, duż je wumoženje blisko. Kapitanowej póßłaj běſchtaj ſbożownje na ßwojim czołmiku do brjoha dojěłoj a do bliżſcheho měſtaczka powjeſcz wo njeſbožu pſchinjeßłoj; wot tam běſche ßo do Pětrohroda telegraſowało, a ſ Pětrohroda doſta kapitan parneje łódże „Zař“, hdyž do jeneho pſchibrjożneho měſtaczka ladožſkeho jěſora pſchijědże, telegram, ſo ma hnydom njeſbožownym na pomoz jěcz. Wſchěch ßwojich paßażěrow na kraj ßadźiwſchi, wón na měſcze na měſto njeſboża wotjědże. Dokelž běſche nóż cżmowa, a dokelž je wokoło ſkałojteje kupy wjele podwódnych ſkałow, wón w nozy hacž k kupje dojěcz njemóżeſche. Duż jeho łódź njedaloko kupy ſaſta; wón ßam pak na czołmje na kupu pſchijědże a ßo naſtróża, hdyž njeſbożownu lud w tajkim hubjenſtwje nadeńdże. Naſajtra pak wſchěch na parnu łódź „Zař“ pſchewjeſechu a jich ſ jědżu a picżom a ſe wſchěm trěbnym ſaſtarachu.

* W wulkich lěžach Altaja, do kotrychž rědko žana cłowjeska noha stupi, ßu ßo mjedwjedźe tak jara rosmnožiłe, so ßebi wobydlerjo wokolnych wßow psched nimi žaneje radźi njejßu, telko schkody jim te swěriska naczinja. Mjedwjedźe ßu tam tak khrobke, so wschědnje haj bliško burskich dworow howjasy skót a konje nadpaduja a kołczę s mjedom rosbiwaju. So ßo jich tamnischi burja wo prawdźe wobrócź njemóža, je s toho widźecź, so mjedwjedźe w jenej jeniczkej wßy w pscherěsku wschědnje s najmjeńscha 5 howjadow rostorhaju. Tež dweju cłowjekow ßu tam tele swěriska hižo rostorhałe.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Jan Max Pawoł, Jana Augusta Pjecha, kublerja w Hrubočizach, ß. — August Rudolf, Jaroměra Roberta Michałka, khěžkarja a skałarja w Nadźanezach, ß.

Pětrowska zyrkej: Marja Hana, Jaroměra Ernsta Zarschika, dźěłaczerja a wobydlerja, dź. — Pawoł Jurij, Jana Augusta Hantuscha, murjerja a wobydlerja, ß. — Minna Bertha, Khorle Augusta Huschmana, formarja a wobydlerja, dź. — Hana Margareta, Jana Hendricha Wjenka, měschczana a krawskeho mischtra, dź.

Katholska zyrkej: Herta Helena, Jana Maxa Hohlfelda, kamjenjoczischczerja tudy, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 20. novembra: Handrij Mißnar, krawz a wobydleŕ, 37 l. 5 m. — Pawoł Jurij, Jana Augusta Hantuscha, měschczana a khěžerja, ß., 23 d. — 26. Jan Bohuwěr Jakub, khěžkaŕ a krawz w Wulkim Wjelkowje, 73 l. 3 m. 13 d. — 27. Marja Liddy, Jana Jurja Hermanna Weitmüllera, moleŕskeho pomoznika na Židowje, dź., 27 d. — Jan Mikel, pohonc w Ssemichowje, 36 l. 2 d. (ßo wobwěßnuł na Židowje). — 28. Ernestina Augusta, Jana Bohuwěra Motska, zyhelnika w Sskonej Borschczi, dź., 1 l. 19 d. — Marja Bětnarjez, njebo Handrija Kozora, žiwnoscerja w Wownjowje (Hownjowje), wudowa, 74 l. 7 m.

Na pschedań: Žiwnoscź cźiłko 185 na Židowje s 32 kórzami pola pscheš Jana Kschižana w Sczijezach. — Pjekarnja w Rychwałdźe. Dalsche je shonicź pscheš wudawarnju „Muskauer Anzeiger" w Mužakowje.

Płaczisna žitow a produktow w Budyschinje

28. novembra 1885.

Žitowy dowos: 4012 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacź M	Na bursy hacź Pf
Pschenża	7	62	8	39	7	62	8	39
Rožka	6	96	7	09	7	09	7	15
Jeczmjeń	7	10	7	25	7	10	7	25
Wowß	7	—	7	25	7	—	7	30
Hroch (50 kilogr.)	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka (50 kilogr.)	7	8	7	50	—	—	—	—
Raps (50 kilogr.)	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły (50 kilogr.)	13	—	16	—	—	—	—	—
Hejduschka (50 kilogr.)	16	—	16	50	—	—	—	—
Běrny (50 kilogr.)	1	50	1	80	—	—	—	—
Butra (1 kilogr.)	2	20	2	40	—	—	—	—
Pschenczna muka 50 =	7	—	15	50	—	—	—	—
Rżana muka 50 =	7	—	10	75	—	—	—	—
Ssyno 50 =	3	50	4	—	—	—	—	—
Sslóma 600 =	24	—	26	—	—	—	—	—
Proßata 836 schtuk, schtuka	8	—	18	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	—	—	—	—	4	20	4	30
Rżane wotruby	—	—	—	—	4	60	5	—

Draždźanske mjaßowe płaczisny. Howjada 1. druźiny 57—60 mk., 2. druźiny 50—53, 3. druźiny 30 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 56—59 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 43—55 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 4. dezembra: Deschcź.

Wuprósdni

ßo 2. wuczerske městno w **Bukezach.** Wyschscha schulska wyschnoscź je s kollaturu. Shromadne dokhody wuczinja 1366 mk. 50 np. pódla darmotneho bydła a to 900 mk. schulskopjenjeżneho fixa, 31 mk. 50 np. s zyrkwineje ßłużby (abo sa sastupjenje zyrkwineho wuczerja), 300 mk. wołobineje pschikohi a 135 mk. sa pokraczowansko-schulsku wuczbu. Dla dalschich starobnych pschikohow ßo schulske pschedstejiczerstwo posdźischo rosßudźi.

Wo město rodźazy a ßerbskeje rěcze mózni chzyli ßwoje samołwjenja (s pschipołożenjom wopißma musikalneho pruhowanja) hacź do 15. dezembra t. l. podpißanemu pschipóßłacź.

W Lubiju, 22. novembra 1885.

Kralowski wokrjeßny schulski inspektor.
Rabitz.

Drjewowa awkzija.

Na **Sderjanskim revěrje** ma ßo
schtwórtk 10. dezembra t. l.
7,44 stotnjow dubowych a brěsowych walczkow,
52 rmtr. khójnoweje walczjny,
3 twjerde dołhe hromady,
145 mjehkich dołhich hromadow a
60 rmtr. mjehkich pjeńkow
pod wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk awkzije dopołdnja w 9 hodźinach pschi Mužakowskej drósy pola Cźelchowa.

Tachantske revěrske sarjadnistwo w Sderi, 30. novembra 1885.
Kubasch.

Hěblowane schpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pschedawa tunjo
Tr. Holbjan w Budyschinje pschi dwórnischczu.

Kaschczowy magazin

Arthura Janascha, tyscherskeho mischtra
na rózku ßeminarskeje a Hoschiz haßy
porucza ßo pschi potrjebje dobroczinwemu wobkedźbowanju a lubi tunje płaczisny.

M. Kubasch sen.

na garbarskej haßy 4.

Dokelž s krawzowanjom sastanu, wschu **mužazu drastu** po płaczisnje a niže njeje wupschedawam.

Najlěpschu pschenczznu muku

khěžorski wucźah měrzu po 1 mk., 1/4 zent. po 3 mk. 75 np.,
00 = = 80 np., 1/4 = = 3 mk.
porucza
J. A. Heide w hornim młynje w Brěsowje.

K hodam poruczam
wuhersku muku khěžorski wucźah
měrzu po 1 mk. 20 np., toho runja
wschědnje czerstwe ßuche drožźe.
Richard Pfennigwerth,
pjekarski mischtr.

Wupschedawanje

zónskodrastnych a schórzuchowych tkaninow

pod nutskupnej płaczisnu.

Lama, pollama, koschlowy barchent, wschě druźiny czischczanych hotowych **schórzuschkow,** toho runja wołmjanych, dale **płat, rubischka, czopły barchent, schawle** atd. po tunich płaczisnach wupschedawam.

Khorla Muka w Njeßwaczidle.

Kosaze koże a wschě druhe ßyre koże kupuje pschezo po najwyschschich płaczisnach
Heinrich Lange na žitnych wikach
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

Czerstwe ßwinjaze pleza

kupuje **Jan Wanak.**

Hodowne wupschedawanje

nasad stajenych drastnych tkaninow jara tunjo.

August Grützner.

Pschichodnu **póndźelu 7. dezembra** dopołdnja w 9 hodźinach maja so pschi Krakeczanskim puczu w hajach někotre parzele błanja sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Żelesne khachle k warjenju su na pschedań na nowych hrjebjach (Neugraben) czo. 6.

Rjana šuproschna **ranza** je na pschedań pola **Forkera** w Rakezach.

Strowe kruschwinowe drjewo

kupuje po najwyschschej płaczišnje

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Nowe polnojerje

tunu po 37 mk. poruczа

Moritz Mjerwa

na mjaßowym torhoschczu.

Kalijowe mydło, šuche, punt po 50 np.,
jadriwe mydło, šuche, punt po 40 np.,
lojowe mydło, šuche, punt po 36 np.,
pscheńczny schterku, punt po 22 np.,
kónzatu schterku, najlěpschu, punt po 30 np.,
soda krystalisowany, najczišczischi, punt po 5 np.,
běrnjazu muku, punt po 13 np.,
běłazy soda H. Puyowy, pakczik po 10 np.,
wubjerny šrědk sa schaty a hospodarstwo,
žiwizowe mydło, masne mydło
w wschelakich druźinach pschedawa tunjo

H. Puy w Budyschinje,
mydłarnja.

Běły płat,

toho runja

zychi a poßleschczowe tkaniny

w snatej dobroschči poruczа

H. Kayser

10 na žitnej haßy 10.

K kschczišnam, kwaßam a druhim šwjedźenjam, woßebje hosczenzarjam šwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likěry** po jara tunich płaczišnach poruczamoj.

Ginzel & Ritscher,

destilazija na wulkej bratrowskej haßy 6.

Eduard Hartmann

5 na šnutskownej lawskej haßy 5

poruczа tunje a dobre

konjaze deki w wulkim wubjerku,

dale

pjeslowy plüsch, barchent atd.

Friedrich Braun w Budyschinje

5 na bohatej haßy 5

poruczа šwój skład **materialnych tworow, wina, piwa, zigarow** a **spirituosow** po najtunischich płaczišnach lubjo najšprawnische poßłuženje.

Hugo Lehmann

22 na bohatej haßy 22 (pódla hosczenza k winowej kiczi)

poruczа šwój **bohaty skład wschěch druźinow**

filzowych klobukow

sa mužskich hižo po 2 mk.
sa hólzow „ „ 1 mk. 25 np.
} hacź k najlěpschim druźinam,

židźane, tkaninowe, hońtwjerske a dźěczaze klobuki,

filzowe stupnje a tofle,

najlěpsche dźěło.

Mězy, krawaty, rukajzy, khornarje, manschety, schemisety a

pschedeschczniki.

Wschě wězy w wulkotnym wubjerku jara tunjo.

Kóždy kupz, kotryž sa 2 mk. kupi, dostanje jako božodźěsczowy pschidawk **notiztaflu** šwisitnokhartkowej toschu.

Rubischcza na hłowu, wokoło schije, kaž wscha žónska a mužska drasta šo njepróta chemišzy czišczi

w **W. Kellingez barbjerni**

w Budyschinje na šukelnskej haßy 2.

Hejduschku, jaßky, hróch, buny, krupy, kaž też **druhe warjenja** pschezo czerstwe po najtunischej płaczišnje, toho runja **majßowy schrót,** najlěpschu pizu sa šwinje, ma pschezo na składze

Schmeiß w Budestezach.

Złoto a šlěbro na worjechi, pißanu papjeru a **pychu na božodźěsczowy schtom**

poruczа

G. Rämsch

na bohatej haßy

s napschecza prjedawscheje pschedawarnje.

Khosej:

Santos
derje błodźazy
seleny punt po 65 np.,
paleny = = 80 =

Kampinas
wubjernje błodźazy
seleny punt po 70 np.,
paleny = = 90 =

Mexikanski
jara derje a šylnje błodźazy
seleny punt po 80 np.,
paleny = = 100 =

Java a Ceylon
najlěpschi po błodźe
seleny punt po 100 np.,
paleny = = 120 =

poruczа

Hermann Kunack

w Budyschinje na bohatej haßy 8.

K wobkedźbowanju!

Moja bohata **wustajeńza hrajkow** šo pschichodny tydźeń wotewri, kotraž je s rjanymi, tunimi a nowymi wězami wuhotowana.

Dale poruczam k hodownym daram šwój wulki skład wschelakich druźinow **rubischczow, tkaninow k šukњam** a **pjeslam,** kaž też wschelake druhe wězy pschi sprawnym a tunim poßłuženju.

S dobom też na šwoje dobre **palenzy,** wote mnje dźěłane, kedźbliwe czinju.

S poczeschczowanjom

Otto Säuberlich w Lasu.

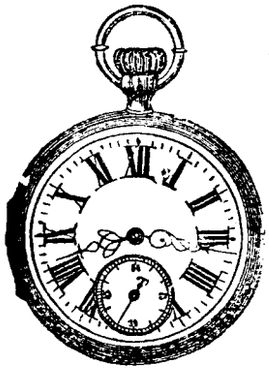

Na snutskownej lawskej haßy 12.

J. G. Schneider

Na snutskownej lawskej haßy 12.

delka a po 1 skhodže

porucza ßwój najwjetschi skład **regulatorow, koklowych, woblukatych, scženskich, stejazych, budzatych** a **nóznych czaßnikow; slote** a **ßlèborne mužaze** a **zonjaze czaßniki,** najnowsche **czaßnikowe rjeczaßy; Bernske hrajadla, albumy, schite, zigarowe, rukajzowe, nalutowanske kascheziki, schwajzarske khèzki, wjercžate tyski** s **hudžbu.**

Porjedženje czaßnikow a hrajadlow derje a tunjo. Sprawne poßluženje.

Dobry, derje džerżany, mahagoniowy **pianofort** ma na pschedań **K. A. Fiedler,** seminarski wyschschi wučer w Budyschinje, s bydłom pola dźiwadła čo. 18.

W wudawarni Serb. Nowin je na pschedań: **Spèwna radosć;** sběrka schulskich spěwow. Do seleneje wobalki swjasana sa **50 np.,** do twjerdych deskow swjasana **70 np.**

K prjódkstejazym hodam porucžam ßwojim czesczenym wotebjerarjam wschě druziny **pjeczuych tworow** w snatej dobrosczi po mózno tunich płaczisnach.

Skasanja na dobre **ßuche drožde** hacž do 13./12. pschijimam.

S poczesczowanjom

Otto Säuberlich w Lasu.

Hody 1885.

K ßwjatym dnjam porucžam

zokor ff. w pokrutach,
zokor ff. mlěty,
rósynki,
sultanske rósynki,
male rósynki,
mandle ßłódke a hórke,
zitronat,

toho runja wschě **korjenje** k pjeczenju kołačow po jara tunich płaczisnach.

Hermann Lemka
na mjaßowym torhoschczu 8.

Weinholdowy universalny balsam,

stary dobry ßrědk psche nowe a stare rany, snutskownu schkodu, drjenje, wicź, žołdkowy spin, womoru, brunu, kaschel, jětra atd., je dostacź

w **měschczanskej haptyzy**
na hłownym torhoschczu 6.

Wakowe zokrowe pastile,

s wěstoscžu skutkowaze,
porucža
měschczanska haptyka
w Budyschinje
na hłownym torhoschczu 6,
Max Schünemann.

Pola k. pschekupza **Ad. Rämscha** a w **wudawarni Serbskich Nowin** je sa tsi pjenježki dostacź **„Boža nóz“,** sestajana wot k. duchowneho **Jakuba** w Njeßwaczidle.

W wudawarni Serbskich Nowin je sa 25 **np.** dostacź:

Pschedženak.

Protyka sa Serbow

na lěto

1886.

E. Rafeld na kotołskej haßy

porucža wulki wubjerk

nowych wobrasowych knihow, fotografijowych albumow, portemonejow, zigarowych etwijow, pißnych albumow, mapow, fotografijowych woblukow, ff. listnu papjern w kasetach, barbowych kaschczikow, pjerowych kaschczikow,

dale

jara rjane nowolětne khartki, protyki na 1886, pißanu papjern, sloto a ßlěbro na worjechi, wschu pißnu a schulsku potrjebu, spěwarske knihi atd.

Wschě **knihiwjasarske dźěła ßo tunjo a derje wobstaraja.**

Gustav Klöppel

prjedy **Ad. Wagner**
optikus a mechanikus
w Budyschinje na hauensteinskej haßy 2,
kotraž prjedy butrowa haska rěkasche.
Dźěłarnja a sklad wschěch optiskich a mechaniskich wězow.
Naprawjenje elektrowodow.
Porjedženje schijazych maschinow a wschěch druhich wězow, do mojeho rjemjeßka ßłuschazych, ßo tunjo a derje wobstara.

P. Strobelowy atelier

sa njebolosne sadženje khumschtnych zubow a plombirowanjow po najnowschim systemje.

Wotstronjenje zubybolenja, zubowe operazije.

Na bohatej hasy čo. 68, II. poskhód.

K ręczam wschědnje dopołdnja a popołdnju wot 8 hacž do 5 hodźin.
Khudym darmo.

Khofej seleny punt 65—140 np.,
khofej paleny = 90—180 =
zokor zyły = 34—40 =
zokor drobny = 30—35 =
rósynki nowe = 35—40 =
rajß dobre druziny 12—24 =
ßłowki nowe punt 18—28 =
worjechi nowe włóske punt po 22—24 np.,
jerje nowe jendźelske po 2—8 np.,
kaž tež wschě druhe twory jara tunjo porucža

Friedrich Braun
w Budyschinje.

---

ff. lutowansku butru

nowu poßylku, kotraž ßo woßebje k pjeczenju derje hodźi, porucža w czworach a wuważenu tunjo

Richard Neumann.

Schlesynske schtrympy, soki a rukajzy

porucža

P. Mickel w Ketlizach.

Tež ßu tam **„Pschedženaki“** dostacź.

Zarěčanske serbske towarstwo

změje tón króć dla hodowneho swjedźenja druhu njedźelu měsaca to je 13. decembra swoju zhromadźiznu, na kotruž najwutrobnišo přeprošuje

předsydstwo.

Bukičanske serbske towarstwo

změje njedźelu 13. decembra popołdnju z dypkom 4 hodź. swoje posedźenje. Přednošk k. wuč. Keŕka z Kotec wo zemjerženju a vulkanach. Hosćo su witani.

Předsydstwo.

Holza wot 16—17 lět se wßy, kotraž je hižo ßłużiła, ßo k nowemu lětu pyta wot **Schmidtoweje** na hrodowym městnje (burgplatz) 2.

Rólnych pohonczow a wolakych sa wyßoku msdu do Drażdźanskich stron pyta **August Kern** w Porschizach pola Budyschina.

Młody człowjek, kotryž chze tyscherstwo a stołarstwo nawuknucź, móże hnydom do wuczby stupicź pola **Jana Arbana,** tyscherja a stołarja w Porschizach.

Rěcze, na **Michała Polana** w Mnischońzu wo hnójwoženju na reformazijskim ßwjedźenju a wo jeho khostanju toho dla wote mnje rěczane, wobžaruju.

H. W. w Hajnizach.

Sa **Jana Nowaka** w Sskonej Borschczi dale w wudawarni Serb. Nowin wotedaschtaj: A. Sch. 1 mk., Wokacž w Czichońzach 1 mk. 50 np.

(K tomu czißtu pschiłoha.)

Pschiloha k czišłu 49 Serbskich Nowin.
Sobotu 5. dezembra 1885.

Hodowne wupschedawanje

pola

Eduarda Hartmanna

na šmutskownej lawskej haßy 5.

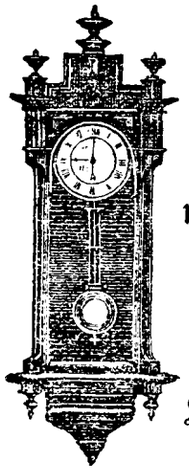

Franz Marschner

czaßnikař

na bohatej haßy 9 **w Budyschinje** na bohatej haßy 9

porucza šwój bohaty skład

czaßnikow a rjeczasow

dobroczinwemu wobkedźbowanju.

Sprawne poßłużenje, wjazylětne rukowanje, najtuńsche płaczišny.

Porjedźenja šo s rukowanjom rucže a tunjo wuwjedu.

Najtuńsche poßleschczo!

Schěre pjerje, zyle nowe, drjene, sa swjerschne poßleschcza, hłowaki a spódne poßleschcza, tak dołho hacž skład doßaha, punt po 1 mk. Pjerje šu w kóždym nastupanju tak dobre kaž drohe běke. Kóždu dźělbu sa doprědne sapłaćenje wotschczelu.

J. Kraßa, pschedawarnja pjerjow w Prasy-Ssmichowje w Czechach.

Po płaczišnach nětczišcheho czaßa poruczam

Khěžorski wuczah, měrzu po 1 mk. 8 np.,
Khěžorski wuczah 2. druzinu, měrzu po 90 np.,
skotojahły, punt po 13 np.,
krupy, punt po 14 np.,
jědzny rajß, punt po 15 np.,
hejduschku, punt po 16 np.,
šoki, punt po 16 np.,
buny, punt po 14 np.,
pschenčzny griß, punt po 18 np.,
hroch, punt po 12 np.,
šuschene boßnjske šłowki, punt po 22 np.

C. Kahrowe
pschi póstikej kowarni
na žitnych wikach.

Butra!

Měschanu butru,
lutowanšku butru
w bowach a wuwaženu, najlěpsche druziny, poruczа wot czerstweje poßylki

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Parna fabrika

schokolady, zokrowych tworow a mjedowych tykanzow

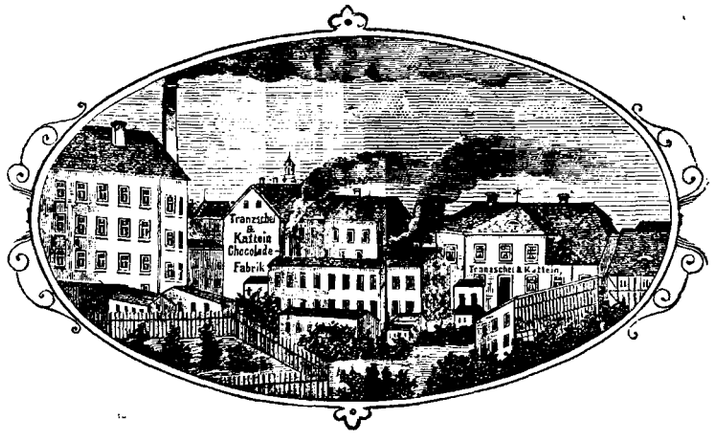

Rudolfa Katteina,

prjedy **Tranzschela a Katteina,**

w Budyschinje

na hospitalskej haßy 7 a rózowej haßy 10

porucza

šwoje czište a dobre fabrikaty po jara tunich płaczišnach.

Katteinowy Budyschski konfekt: 1/4 punta po 15 np.

Schtóž šo nahlenzy boji

abo kotrehož je wona hižo podeschła, abo schtóž na wjerczenje, skromjenje, bjessparnosć, khore nerwy czerpi, njech šebi knižku „Wo wobróczu a wotstronjenju nahlenzy", 3. nakład, wot spisaczela, něhduscheho krajno-woborneho bataillonskeho lěkarja **R. Weißmanna** w Wilshofenje w Bajerskej, darmo a franko skasa.

Khosej

paleny punt po 100—200 np.,
khěžorske měschenje pt. po 120 np.
porucza sa něschto wubjerne

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np.,
15 schtuk po 50 a 60 np.,
porucza sa jara płaczišny hódne

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Khosej

w wulkim wubjerku
seleny punt po 70—160 np.
jenož derje šłodźaze druziny porucza

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Koschlowe barchenty

w wopraudźe dobrych, barbunjepuschczatych druzinach, jenobarbne a šmužkate,

pollama

— 6/4 — w rjanej wołmjanej tworje, najlěpsche k domjazej a dźělanskej drascze w nowych rjanych lamojtych mustrach,

rubischcza

wołmjane, židźane a połžidźane sa mužskich a žónske w rjanych nowych mustrach w šnatym wulkim wubjerku

porucza po šnatych tunich płaczišnach a se sprawnym, kedźbliwym poßłużenjom

C. A. Pech
na hłownym torhoschczu 8.

Nowe hollandske jerje,

jara dobre, tuczne ryby, polne mlóczinate abo jerkate, 3 schtuki jenož po 10 np.,
mandel = = 50 =
kopa = = 190 =

porucza jako něschto jara tunje

Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

Wulki skład

wschěch družinow
wolmjanych rubischczow na hlowu,
lama-rubischczow,
barchent-rubischczow,
wolmjanych, židžanych a połžidžanych shawlowych rubischczow,
židžanych rubischczow sa žónske,
połžidžanych rubischczow sa žónske,
pißanych dybsaczných rubischkow
duzent po 2 mk. 40 np. a 3 mk.,
batistowych dybsaczných rubischkow
duzent po 4 mk. 80 np.,
wobrasnych rubischkow
duzent po 80 np.,
bělych dybsaczných rubischkow
duzent po 2 mk.,
židžanych schórzuchow,
kaschemér-schórzuchow,
mohair-schórzuchow,
moiré-schórzuchow,
módrych cžischczanych schórzuchow
hotowych seschitych po 1 mk.,
połwolmj. schórzuchow,
schórzuchow k płokanju,
filzowych ßuknjow,
welurowych ßuknjow,
mowarejowych ßuknjow,
moltonowych ßuknjow,
židžanych shawlow
kraßnje tykanych po 1 mk. 50 np.,
schenillowych rubischkow
po 2 mk. 50 np.,
schenillowych shawlow
po 6 mk. hacž do 15 mk.,
taillowych rubischczow
po 4 mk. hacž do 8 mk.,
sosowych dekow
po 2 mk. 50 np.
po jara tunich płacžisnach
pola

Richarda Gautzscha

na hlownym torhoschczu.

Jako praktiske a witane

hodowne dary

poručam ßwój skład
trajnych pschedeschczníkow s köpra, zanelle, glorije a czežkeje židy
w wulkim wubjerku po snatych tunich płacžisnach. — Dokelž ßym w Budyschinje a dalokej wokolnoscži jeniczki, kotryž wscho ßam džěła, je mi mózno, dobru a trajnu tworu tuńscho hacž schtó druhi pschedawacž.

H. M. Schmidt

na hlownym torhoschczu.

Shorjelski magazin

hotoweje mužazeje, žonjazeje a dźěczazeje drasty
19 na bohatej haßy 19.
Najwjetsche drastowe khlamy w Budyschinje.

Nowoseže sa nasymu a symu 1885|86. **Nowoseže sa nasymu a symu**

Psches **koloßalne** dobytkne kupje je mi mózno

kózdej konkurenzy napscheczíwo stupicž.

Wubjerk je **jara wulki,** a woßebje poručam

mantle sa žony

wot najjednorischeje hacž k najwoßobnischej družinje, s najlěpschich tkaninow po najnowschim srěßu a solidnje džěłane.

Mužaze symske swjerschniki,

hólczaze mantle

w **hobrskim wubjerku** s **najlěpschich tkaninow** džěłane.

Płacžisny ßu njedoßahnjene tunje a pschetrjechja po niskoscži wscho hacž dotal poskiczene. Kózdemu, kotryž chze derje a płacžisny hódno kupowacž, njech je radžene, ßebi najprjedy mój sklad wobhladacž, runje tak hódne poskiczenje ßo se žaneje druheje strony njeczini.

Wulki sklad tkaninow s němskich a jendželskich fabrikow k seschiczu po měrje.

Moritz Wassermann,
krawski mischtr.

Emil Wehrle na jerjowej haßy

porucza jara tunjo w wulkim wubjerku **koschlowy barchent** stary łóhcž po 18, 20, 23, 25, 30 np., elsaski po 40 np., 6/4 **tolstu wolmjanu tkaninu** stary łóhcž po 30, 35, 40 a 45 np., **twjerdy köper** stary łóhcž po 50, 60 np., **kalmuk** stary łóhcž po 30, 35, 40 a 45 np., 6/4 schěroki **czorny mohair** k schórzuchom a rubischczam ßo hodžazy stary łóhcž po 60 np., **wolmjane, połwolmjane** a **bawmjane rubischcza** po 20 np., dale židžane a połžidžane.

Dr. Voßowe pile s rozpokasanjom, kak maja ßo nałožicž, jenož prawdžiwje po dr. Hagerr (najlěpschi originalny rezept) w schkleńczanych bleschkach po 75 np. ma na pschedań
měschczanska haptyka w Budyschinje
na hlownym torhoschczu 6.

A. Tschentscher, schatowa fabrika w Budyschinje w kupnizy na torhoschczowej stronje,

poruczа **k hodownemu kupowanju** pschi tunich płaczišnach:

schaty ša mužskich, schaty ša žónske, schaty ša dźěczi, schaty ša blida, schaty ša ložo,
schaty do kuchinje, schaty ša kupanje, schaty ša dom, schaty ša cželedź, schaty do hospodarstwa.

---

ff. pschenično muku,
zyły zokor,
drobny zokor,
rósynki,
korinthy,
mandle,
zitronat,
wschě korjenje

k pječenju poruča po tunich płaczišnach

Richard Neumann
na šmutskownej lawskej haßy 6.

Wołnojerje

tučne wulke ryby
po 3 np.

poručataj
Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Khofej

w derje šklodźazych družinach punt po 70, 80, 90 hač 150 np., pschi wotewšaču 5 puntow tuńscho,
drobny a **zyły zokor** najtuńscho,
rajß po 13 np.,
krupy po 15 np.,
jahły, hejduschku, bělenu a njebělenu,
hróch, šo lohzy warjazy,
nowe šoki a najlěpsche
nudle k lamanju
po mózno tunich płaczišnach poručataj

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

So bychmoj naschim wješnym wotebjerarjam stajnje czerstwy paleny

khofej

poskiczecź móhłoj, palimoj jón wot nětka kóždu šrjedu a šobotu rano a poručamoj sa wubjernje šklodźaze družiny punt po 100, 120 a 140 np.

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

Turkowske šlowki

najrjeńsche a najwjetsche, kotrež šu dostacź, poruča hischcze tunjo

Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoschczu,
destillazija najlěpschich likěrow.

Swoje

hodowne wupschedawanje

šym wotewrił a poručam woßebje

czistowołmjane drastne tkaniny

dokelž je šo wołmjane pschedźeno po płaczišnje ponižiło,
jednorje schěroko,
meter po **70 np.** abo łóhcź po **40 np.,**

nasad stajene, tola modernske drastne tkaniny

kotrež šo k rjanym hodownym daram pschihodźa,
meter po 40, 50, 60, 70, 80, 90 np.,

symske mantle dla póstnjeho symskeho czaßa šměschnje tunjo,
po 10, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 20 mk.,

plüschowe pjesle po 4 mk. 50 np., 5, 6, 7, 8 a 9 mk.

Richard Gautzsch

na hłownym torhoschczu, pódla kupnizy.

W khlamach šo šerbski rěczi.

K hodam

poručam w bohatym wubjerku najtuńscho:

domjaze žohnowanske pißma,
spěwarske knihi w šomoczanym šwjasku se sankom a w dobrym praßowanym kožanym šwjasku,
biblije, schulske knihi, albumy,
wobrasowe knihi, knihi ša młodosczź,
pißne a ryßowanske knihi,
portemoneje a pjenježne móschniczki,
zigarowe etwije, listnizy,
schite kaschcźiki a drjewjane pjerowe kaschcźiki,
schulske tosche, ryßowanske mapy,
wołojniki, pjera, tintu,
kaschcźiki, listnu papjeru, kuwerty,
šbožopschejaze khartki, kmótšjaze listy,
wobrasowe listna, pißann papjeru,
protyki, šloto a šlěbro ša worjechi,
pychu ša božodźěsczowy schtom atd.

Saßopschedawarjam šo wyßoki rabat dawa.

A. Schöncke
1 na hauensteinskej haßy 1, něhduschej butrowej haßy.

Khofej

paleny a njepaleny
po wschěch płaczišnach
w wulkim wubjerku,
pschi wotewšaču 5 puntow tuńscho poruča

Richard Neumann.

Kosaze koże

kaž tež wschě druhe družiny šyrych kožow kupuje po najwyschschich płaczišnach, toho runja

koże k kožuchам,

do kotrychž ženje žanych molow njepschińdźe, pschedawa po najtuńschich płaczišnach

Gustav Naucke
na garbarskej haßy 16.

Roßowany stwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž tež **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechanisko dźěłopschadownja w Hajnizach, tola w Budyschinje šo jenož **trjeny len,** a to jenož šobotu w Grützneree domje, ſ nutskhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Gustav Rämsch,

knihiwjasańnja a pschedawańnja galantrijowych tworow

nětko na bohatej haßy 21

ſ napſchecża prjedawſcheje pſchedawańnje,

porucża najnaležniſcho ßwój wulki ſkład

němſkich a **ßerbſkich ſpěwańſkich** w najnowſchich ſwjaſkach, **fotografijowe** a **pißne albumy, liſtnizy, pißne mapy, portemoneje, domjaze žohnowanja, wobraſne knihi,** wſchě družiny **protykow** a **nowolětnych khartkow** w najnowſchich muſtrach atd.

Paleny khoſej,

wubjernje ßłodžazy, punt po 100 a 120 np.,

porucża pſchezo cžerſtwy **Th. Grumbt**

na ſwonkownej lawſkej haßy.

Symſke wobleczenja,

pjeſle a ßuknje,

ſymſke ſwjerſchniki,

kholowy a lazy

wſchě wote mnje ſ dobrych ſtupjenych tkaninow dźěłane, w wulkim wubjerku porucžam.

P. Baruch

pſchi bohatych wrotach, na rózku žitnych wikow.

Draſta, po měrje ſkaſana, ßo rucže a derje ſeſchije.

Žónſke mantle, paletoty, ßomocžane žakety ßo rjenje a trajnje ſ nowa barbja a ßo po žadanju wuporjedža

w parnej barbjerni **W. Kellinga.**

Konjaze deki

por po 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 16 mk.

wubjernje dźerżaze a jara wulke.

Richard Gautzsch

na hłownym torhoſchczu.

Wſchěm, kotſiž na wobſchkodźenje cžerpja, porucžam ßwoje derje dźěłane **wenzy** ſ pjerom a bjes njeho, **pupkowe ſchlebjerdki, klyſopompy, podwuklyſtěry, nadrowe klobuczki, gumijowe podložki** ſ najlěpſcheje družiny pſchi potrjebje dobrocžiwemu wobkedźbowanju.

K. R. Lory, bandagiſt

8 **na ſchuleŕſkej haßy** 8.

Schtož ſ bandažow na ſkładze nimam, toho runja wſchě porjedźenja, do mojeho rjemjeßka ßłuſchaze, ſa krótki cžaß zyle po žadanju a měrje po najtuniſchej płacžiſnje wobſtaram.

H. Horn

25 na bohatej haßy 25

porucża ßwój wulki ſkład

mužazeje, žonjazeje a dźěcžazeje draſty

po ßlědowazych tunich płacžiſnach:

ſymſke ſwjerſchniki ſ flokoneja, diagonala, perla a doubla hižo po 9 mk.,

hotowe wobleczenja ſa mužſkich hižo po 15 mk.,

dźěcžaze paletoty hižo po 5 mk.,

žonjaze mantle hižo po 8 mk.,

žonjaze pjeſle hižo po 5 mk.,

jenož na bohatej haßy 25

H. Horn

Ruduany (ſyrupſke ßukuje) po 9 mk.

ſ napſchecża hoſcženza k winowej kicži.

C. A. Mittaſch, tyſcheŕſki miſchtr

w Budeżach,

porucża ßo cžeſcženym Sserbam k wudźěłanju wſchitkich ßo trjebazych **möblow** a **wežow,** jednorych a najwoßobniſchich, dale k wudźěłanju małych a wulkich **njewjeſcžinſkich wuhotowanjow** po mózno tunich płacžiſnach. Tež cžinju na to kedźbliwe, ſo pola mje wſchelake möble, kaž **koža, kanapeje, khamory, blida, ſekretary** atd. na wobhladanje a po tunjej płacžiſnje na pſchedań ſteja.

Hižo wjele lět ßławna prawdźiwa

Ringelhardtſko-Glöcknerſka rany-hojaza a cžehnita žalba*

ſe ſchtemplom M. Ringelhardt a ſe **ſakitanſkej marku:** na tyſkach je **lěkarſzy pruhowana** a poručena pſche **koſcžowu žeŕ, rakowe rany, brody, karfunkel, ſalſy, kiſchawn, ßeloczok, ſwoſabjene** a **wopalene rany, kurjaze woka, ſahorjenja,** ſ zyła **wſchě ſwonkne ſchkody, žołdkowe bolenje,** wicž a **drjenje.**

* Doſtacž w tyſkach po 25 np. (ſ pokaſku nałožowanja) w **haptykach** w **Budyſchinje,** Lubiju, Žitawje, Woſtrowzu, Großſchönawje, Bernſtacže, Wóſporku, Neugersdorfje, Biſkopizach, Rakezach, Scherachowje, Hirſchfeldže, Herrnhucže, Nowoſalzu, Seifhennersdorfje, Połcžnizy, Halſchtrowje, Habrachcžizach atd. — **Wopißma** ßu we wſchěch haptykach wupołożene.

NB. Njech ßo **ßwěru** pſchi kupowanju **horjeſcheho** pleſtra na **ſchtempel** a na **ſakońſzy deponirowanu ſakitanſku marku** kedźbuje, dokelž hižo je ßo tutón pleſtr **podražował.**

Jerje

rjane tucžne ryby

po 3, 4 a 5 np.,

mandl po 40, 50 a 60 np.,

w zyłkych tunach tuńſcho

porucża **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Khoſej

wot najtuniſchich hacž do najlěpſchich družinow, jara derje ßłodžazy, porucża **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Wowß

kupuje po najwyſchſchich płacžiſnach **Schmeiß** w Budeſtezach.

Hamburg-Amerika.

Kóždu ßrjedu a njedźelu do **New-Yorka**

ſ póſtſkimi parołódźemi

Hamburgsko-Amerikanſkeho paketjězdneho akcijskeho towarſtwa.

Wukaſanje a pſchewjeſne pißma dawa

No. 867. **Albert Meiſel w Budyſchinje.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smolerˀ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 50. **Sobotu 12. decembra 1885.** **Lětnik 44.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. W druhej komorje sakskeho sejma so pónjelu dla maliczkostneje sumy, 8900 hriwnow dla, kotrež knjeżerstwo sa wudżělomne rjady (ordeny) žadasche, njewotczakana wótra debata nasta. Sozialdemokratam je s wulkim pohorschenjom, so knjeżerstwo ženje žaneho s nich se žanym rjadom njeswjeżeli. Toho dla woni tež druhim ludżom czežne wusnamjenjenje njepopscheja. Sswoju sawiscz napschecżo mějeczelam rjadow pak sjawnje njewupraja, ale wudawaju, so so rjady wudżělecz njeżmědża, dokelž je pschiżkuschnosczˀ kóždeho wobydlerja, sa sboże kraja skutkowacz. Tuteje pschiczˀiny dla sozialdemokratiszy sapóżkanzy na sejmje pschecżiwo pschiswolenju makeje sumy sa rjady rěczachu. Se swojimi wukoženjemi pak žaneho sboża njemějachu. Nikomu s wuwsaczom sozialdemokratow jażne njebě, czoho dla so ludżom, kotsiž su sebi wo wótzny kraj sażkużby dobyli, žaneho dżaka a pokhwalenja, abo wusnamjenjenja dacz njeżmě. Hdy bychu sozialdemokratojo ras knjeżerstwo do rukow dostali, bychu wěscże tež czežne wusnamjenjenja wudżělili, so wě, po swojim waschnju snadz czerwjene zekle abo něschto podobne. Ssejm toho dla se wschěmi pschecżiwo 5 sozialdemokratiskim khożam žadane 8900 hriwnow pschiswoli. — Namjet sozialdemokratiskeje strony, so by knjeżerstwo wóhnjowe sawěscżenje tež na hibite kubło wupschestrěło, so deputaziji k dalschemu rospominanju pschepoda.

— Po kajkim waschnju chze khěžorstwowe knjeżerstwo dawk na palenz powyschicz, so w trónskej rěczi wukożiło njeje. Powschitkownje měnja, so stat wschón spiritus, kotryż so k dżěkanju palenza trjeba, spiritużowym fabrikam wotkupi a jón potom dżěkarjam palenza sa drózschu płaczisnu pscheda. Stat by na tajke waschnje, samo hdy by so psches to palenzpicze wo pokojzu pomjeńschiło, pschezo hischcze 120 milijonow hriwnow s palenzoweho dawka dostał. Duż by powyscheny palenzowy dawk hižo khětro wulku dżěru satykał a s tym by so dozpiło, sa czimż knjeżerstwo żada. Dawk na palenz wschak so toho dla njepowyschi, so by so psches to palenzpicze samjesowało, ale so bychu do prósdneje każy khěžorstwoweho knjeżerstwa pjenjesy pschischkle. S wyżokim palenzowym dawkom bychmy so rad spschecżelili, hdy by wěste było, so budże s nim tež palenzpicze wotběracz. So je palenz na khudobje a hubjenstwje wjele tyżaz ludźi wina, je so hižo wjazy krócz rospominało. Palenzpiczu dyrbi so toho dla tež w Němzach żurowa wójna pschipowjedżicz, każ su to hižo w Schwajzarskej a Schwedskej czinili. W poślednischim kraju su gmejny wschě palenzowe pschedawarnje pokupiłe a jim pomału sańcz dawaju. Jenoż na tajkich městnach so hischcze palenz pschedawa, hdżež je jeho trjeba. Podobnje każ w Schwajzarskej so hižo tež w Němzach ludźo, kotsiž maja s pschedawanja palenza wužitk, pschecżiwo wyżokemu dawkej wobaraju. Wożebje je do korczmarjow żylne hibanje pschischło, dokelž bychu psches njón wulzy schkodowali. W tutym smyżle je so hižo hoscżenzarski swjask w Darmstacze wuprajił, kotryż chze pschecżiwo dawkej se wschěmi sakońskimi żrědkami napschecżiwo skutkowacz.

Italska. Italszy anarchistojo saso wo sebi żiyschecz dawaju. 4. dezembra su pjecża na krala mordarski nadpad sczinicz spytali. Jedyn wojak, pschiwiżowar anarchistiskeje strony, bě so do kralowskeho hrodu kradnuł a so k kralowskim stwam pschewik. Tu jeho jedyn straznik pytnu a jeho sadżerża. Wojak, straznika straschnje sraniwschi, spyta czeknucz, tola bu sajaty. — Druha anarchistiska skóscz je so w Turinje wot anarchistow do skutka stajiła. Tam su njedaloko khowneje straże pomnik Viktora Emanuela s dynamitom rosbuchnucz chzyli. Rosbuchnjenje a satschażnjenje powětra bě tak żylne, so so wschě wokna khěżow w wokolinje puknuchu. Pomnik samón so jeno s lohka pschi podnożzy wobschkodźi. Wulke dźiwanje je so psches to sbudźiło, so je so dla attentata wjetscha liczba studentow do pschepytanja wsała; bjes sajatymi je samo jedyn profesor chemije.

Schpaniska. Swudowjena kralowa je knjeżerstwo nastupiwschi powschitkowne wobhnadżenje politiskich pschestupnikow porucziła. 1200 pschepytanjow s poślednich tsjoch měżazow dla nowinskich pschestupjenjow so sastaji, 25 spiżaczelio su so s jastwa puschczili a 15 czeknjenży smědża so do domisny wróczicz. Wot wobhnadżenja wusamknjeni su jenoż wojazy, kotsiž su so s brónju w ruzy pschi sběżku wobdżělili.

Jendżelska. Bjes wulkeho krejpschelecża je so jendżelske wójsko birmanskeho kraja smozowała. Krala Thiboa su Jendżelczenjo sajeli a do Kalkutty wotwjedli. Birma so najskerje pod jendżelske knjejstwo staji.

— Pschi wólbach do jendżelskeho parlamenta su konserwatiwni podleželi. Liberalni pak so nad swojim dobyczom prawje wjeżelicz njemóża, dokelž je jich wjetschina jara snadna. Woni su psche sławi, so bychu w parlamencze bjes žaneje podpjery knjeżicz móhli. Konserwatiwni każ liberalni su, dokelž su nimale jenak żylni, na pomoz iriskeje strony pokasani. Iriszy su pak wulzy njepschecżelio Jendżelskeje a sa tym steja, so bychu Irisku wot Jendżelskeje wottorhnuli. Bjes sarunanja na schkodu Jendżelskeje woni ani konserwatiwnym ani liberalnym pomoznu ruku njepodadża.

Balkan. Wujednanja wo pschimérje bjes Sserbiju a Bołharskej k žanemu kónzej njewjedu. Kral Milan do wuměnjenjow, wot Bołharow czinjenych, swolicz nocha, po kotrychż by bołharske wójsko hacz do wobsamknjenja měra město Pirot wobsadżene dżerżało. Bołharske knjeżerstwo je toho dla wosjewiło, so, hdyż Sserbija bołharske wuměnjenja sa 24 hodżin njepschiwosmje, so na wulkomóznarstwa wobrocżi, na kotrychż sakroczenje su so njepschecżelnosczże sastajiże. Sserbske knjeżerstwo jaraważenu hru hraje; pschetoż druhi krócz budże Awstrija s czežka na pomoz pschińcz a dobyczerskim Bołharam napschecżiwo stupicz móz. Se żerbskeho wójska s zyła najlepsche powjesczże njepschińdu. Bjes wojakami pjecża dla hubjeneje jěże njespokojnosczˀ knjeżi. Wschelake wotdżělenja dostawaju wschědnje jenoż żuchi khleb město pschedpiżaneje warjeneje jěże. Duż je czim spodźiwnischo, so kral Milan pschezo hischcze s mjeczom schczercži a czini, każ by jenoż s nusu swojich wojakow wotdżerżecz móhł, so so na Bołharow wala a jich s kraja wuczerja. Awstriski póżkanz je toho dla żerbskemu knjeżerstwu rosestajił, so so na Awstriju wjazy sepjeracz njemóże, hdyż s nowa wójnu s lohkej wyżlu sapoczńje.

Awstrija dyrbi na to smyßlena bycź, so ßebi pschecźelstwo ſ Ruskej zyle njeſkaſe, kotreź je ßo pſches Awſtriſku njeſprawnu politiku, kotraź je Sſerbow k wójnje pschecźiwo Bolharam wabiła, trochu rostſchaßko. Pſches krutu rěcź awſtriſkeho póßłanza w Belgradźe napſchecźo ßerbſkemu knjeźerſtwu je ßo njedowěrjenje Ruskeje saßo ſlehnuło a pſchesjenoſcź bjes Ruskej, Němſkej a Awſtriju, kotraź dla wójny na Balkanje rospanucź hroźeſche, je saßo twjerdźe postajena. Sadźerźenje bolharſkeho wjerćha Alexandra, kotryź je, hacź runje bě dobycźeŕ, na žadanje wulkomóznarſtwow hnydom do pſchimëra ſwolił, wſchudźe khwalbu a pſchipósnacźe namaka. Woßebje je ßo w Ruskej ſmyßlenje napſchecźo njemu k jeho lěpſchemu wobroćiło. Wuſtorcźenje wjerćha Alexandra ſ ruſkeho wójſka ßo nětko teź wot ruſkeho knjeźerſtwa ſa pſchekhwatane wobhladuje. Zaŕ pjecźa ſkładnoſcźe hlada, ſo by jemu saßo cźeſcź wróćił, kotruź je jemu, pſches wopacźne powjeſcźe ſamyleny, wſak. Teź bolharſke knjeźerſtwo ßo prózuje, ßo ſ Ruſkej ſkerje a lěpje wujednacź, a pjecźa rospomina, hacź by ßo wurunanje najlěpje dozpěło, hdy by wjerch Alexander k zarjej do Pětrohroda pucźował.

Egiptowſka. Sběźkarjo w Sudanje ßo po minjenju horzeho cźaßa saßo hibaju, tak ſo ßu Jendźelcźenjo ſ nowa nuſowani, saßo wojakow do Egiptowſkeje ßłacź. Kaž ſ Londona pißaju, ßu tſi bataillony pěſchkow pſchikas dostali, k poßylnjenju egiptiſkeho wójſka wotjěcź. Sudanſzy ſběźkarjo budźa drje hiſchcźe lěta dołho Jendźelcźanam ſtaroſcźe cźinicź, ſchtoź ßnadź Jendźelſkej tak zyle njelubo njeje, dokelź ma pſches to pſchicźinu, hiſchcźe dołhi cźaß Egiptowſku wobßadźenu dźerźecź. Jendźelcźenjo wſchak ženje ſwólniwi byli njejßu, Egiptowſku dobrowólnje wopuſchcźicź. Franzowſka budźe poßylnjenje jendźelſkeho wójſka w Egiptowſkej njerad widźecź.

Lěßni paduſchi.

Cźěmny wobras ſ lěża.

(Pokraczowanje.)

Sa ſchtyri njedźele! — Sa tón krótki cźaß bě ßo wjele ſtało. Boſcźij ßedźeſche derje ſkhowany w kłódźe, cźeźki rjecźas putaſche jeho noſy, a żeleſny bant wobwijeſche jeho ſchiju, kaž bě jemu hajnik wěſchcźił. Pjecźadwazycźi lět — tak rěkaſche jeho wußud.

Teź młynka běchu ßadźili; tola ſ khrobłej pſchißahu pſchecźiwjeſche ßo młynk Lěßnikowej wurěcźi, a teź korcźmaŕ Měrcźin a cźeŕwjenowłoßaty kopornik běſchtaj pſchißahałoj, ſo je młynk tamnu zyłu nóż ſ nimaj kharty hrał a njeje ſ korcźmy ſtupił. Młynk bu dla njedoßahazych dopokaſow saßo ſa nětkotre dny puſchcźeny.

Boſcźij njebě pſched ßudniſtwom niczo prajił. Wſchě hroźenja, ßama kruta kłóda pſchi wodźe a khlěbje njebě jeho k wuſnacźu pſchemohła, ſo je hiſchcźe jedyn druhi a ſchtó je to ſ nim był. Hdyż ßo pſched ßudnikom ſ młynkom trjechi, rjeknu: „Ja ßym ßam był, a jeli je druhi ſo mnu byłe, budźe mje wjecźicź.“ Hewak njepraji ani ßkowa.

Wjeßoły nad Boſcźijowej krutoſcźu a mjelcźiwoſcźu bě ßo młynk wrócźił a hdyż ßo ſ cźeŕwjenowłoßacźom trjechi, dźeſche: „Boſcźij je zyły muż; ja myßlu, tón by prjedy żiwjenje dał, hacź ſo by ßwojich towarſchow pſcheradźił. Ale to jemu ßłubju, ſo jeho a teź Hanuſchowu ßmjercź wjecźu.“ A podobne ßłubjenje da teź cźeŕwjenowłoßacź.

Sa ſchtyri njedźele! — Ziwe, wjeßoke żiwjenje knjeźeſche w hajnikowni. Durje a wokna běchu ſ wěnzami, ſ dubowym liſcźom wudebjene, dwór a ſahroda, wſcho bě wumjecźene, wſchitko na to pokaſowaſche, ſo je w hajnikowni wulki ßwjedźeń. Lěßnik ßo po zyłym wobliczu wjeßeleſche. Traſch toho dla, ſo bě dźenża na měſto ſtareho hajnika ſa jeho naſtupnika poſtajeny, abo traſch toho dla, dokelź bě dźenża myta, ſto toleŕ, ſa to dostał, ſo bě ſ wulkim ſtrachom toho paducha popadnuł? — Lěßnik drje ßo nad tym wjeßeleſche, ale niz toho dla jemu wutroba tak wjeßele pukotaſche, — dźenża bě dźeń, na kotrymż bu jemu Marja jeho njewjeſta ſwěrowana.

Hdyż Jurij w ßwojej rjanej hajniſkej draſcźe ſe ßwojej njewjeſtu pſched woltarjom ſtejeſche, dyrbjeſche kóżdy wuſnacź, ſo njeje hiſchcźe tak rjaneho nawożenju a njewjeſtu widźał; a hdyż duchowny jeju ſwjaſk żohnowaſche, tu płakaſche ſtary hajnik ſ radoſcźu każ dźěcźo a ßyłſy ßuwachu ßo do jeho ſchědźiweje brody. „To dźě je najrjeńſchi dźeń mojeho żiwjenja“, rjeknu połny wjeßela, hdyż ſ Bożeho domu ſtupi, „to ßu mi ßyłſy do woczow ſtupiłe, ſo njewěm kak.“

Stary hajnik ſdaſche ßo pſches ſboże ßwojeju dźěſcźi saßo zyły młody. Sswoje najlěpſche żorty dawaſche dźenża k lěpſchemu. — A wjeßekoſcź, kotraź dźenża w hajnikowni knjeźeſche, ßo teź w bliżſchich dnjach a tydźenjach njeſhubi. Stary hajnik bě saßo młody a wjeßeły, kaž ženje prjedy. „Ja ßym ſtary wußkłużeny wojak“, rjeknu wón żortujo, „ale khort wě, mi je tak lohko k wutrobje, kaž mi ženje ſa żiwjenje było njeje.“

Saßo běchu ßo ſchtyri njedźele minułe, ſa Jurja a Marju njedźele ſbożownoſcźe. Pſchichodnu njedźelu běſche w měſcźe ßwjedźeń, na kotrymż chżyſche też hajnik ſe ßwojimaj dźěſcźomaj pſchitomny bycź. Hižo rano dźěſche ſtary hajnik ſe ßwojej dźowku do měſta k ſtaremu ſnatemu, Jurij ßłubi, ſo popołdnju ſa nimaj pſchińdźe. Wón běſche ßo ſ wobſtaranjom ſamołwjak, ſchtoż chżyſche hacź do popołdnja wuwjeſcź . . . Wěrna wina pak bě, ſo chżyſche ßwojej młodej knjeni, kotrejeź narodny dźeń jutſje bě, mjelcźo radoſcź a pſchekwapjenje pſchihotowacź. Hdyż běſchtaj nan a dźowka woteſchłoj, dźěſche Jurij do Marineje komory a wukładowaſche tam te dary, kotreź bě ji wobſtarał. S radoſcźu hladaſche ßam na kóżdy dar, dokelź ßo nadźijeſche, ſo budźe teź ju ſawjeßelicź, a tak minu ßo cźaß, ſo bě prjedy pſchipołdnjo, hacź ßo dohlada. Spěſchnje khwataſche do lěża, ſo by hiſchcźe hranku kwětkow naſchcźipał, kotreź Marja lubowaſche. S tſělbu na ramjenju, ſ pßom po boku ſtupi bjeſſtaroſcźiwje do lěża. Wſchitko do koła bě cźicho. Nihdźe ani żiwy cźłowjek; pſchetoż ſ zykeje wokoliny běchu wſchitzy do měſta k ßwjedźenjej khwatali.

Bórſy bě Lěßnik tu lěßnu łuku dozpěł, wjeßele tu a tamnu pěßeń pſchi ßebi ſynczo ſchcźipaſche kwětki; hižo bě ßo poklaknuł, ſo by naſchcźipane kwětki do hranki ſwjaſał, tu ſapraßnu tſělba w lěßu ſady njeho, a Lěßnik do ramjenja trjecheny ſwjeſe ßo k ſemi. S lěża klinczeſche wótre ßmjecźe.

Prjedy hacź mózeſche Lěßnik ſaßo poſtanucź, pſchimnu jeho ſe ſady kruta ruka. Poß wali ßo na njepſchecźela ßwojeho knjeſa, tola kułka rubi jemu móz a żiwjenje. Hdyż ßo Lěßnik naſtróżany wobhladowaſche, trjechi ſ wocźomaj wohidne ſchcźěrjaze wobliczo cźeŕwjenowłoßateho kopornika a młynka.

„Skóncźnje tebje mamy“, wołaſche cźeŕwjenowłoßacź dźiwje, „a dźenża njeßměſch nam cźeknucź.“ Na prawu ruku ſlemjeny wojowaſche Lěßnik ſe wſchej mozu na lěwu ruku ſ njepſchecźelomaj, tola dyrbjeſche podležecź. Kopornik a młynk cźißnuſchtaj jeho k ſemi, bijeſchtaj ſ pjaſcźu do njeho a ſkóncźnje ſwjaſaſchtaj jemu noſy a ruzy.

„Dźenża ty dostanjeſch“, rěcźeſche młynk; „ja ßym tebi hižo dawno pſchilubił!“

Na to wſawſchi jeho na ramjenja njeßeſchtaj jeho ſ łuki na kromu lěża a pſchiwjaſaſchtaj jeho ſtejo k jědli. Lěßnik ßo podarmo wobaraſche.

„Nětko dyrbiſch ſhonicź, ty njekhmaniko, kak cźeŕwjenowłoßacź a młynk tſělataj“, wołaſche dźiwi kopornik; „nětko chzemoj do tarcźe tſělecź, kaž traſch hiſchcźe nichtó tſělak njeje.“

Ssmjercź pſched woczomaj widźo, dopomni ßo Lěßnik na ßwoju mandźelſku, na jeje boloſcź a ſrudobu, na ſhinjene ſboże ßwojeho pſchichodneho nana. Proſcheſche paduchow, ſo byſchtaj jemu żiwjenje woſtajikoj jeho mandźelſkeje dla; ßłubi jimaj, ſo njecha jeju pſcheradźicź; ßłubi jimaj kubło a pjenjeſy; tola jeju dźiwej wutrobje njeſnajeſchtej mikoſcźe.

„Ssy ty teź na Hanuſchowu żonu a dźěcźi myßlił, hdyż ßy jeho ſatſělił?“ wotmołwi cźeŕwjenowłoßacź hanjo. „Ssy ty na Boſcźijowu żonu a dźěcźi myßlił, hdyż ßy jeho ßudniſtwu pſchepodał? Schto, ßy ty na to myßlił, ty njekhmaniko?“ Prajiwſchi dyri jeho do wobliczа.

Hiſchcźe junu proſcheſche Lěßnik, ſo byſchtaj jemu żiwjenje woſtajikoj; wobkrucźeſche, ſo njeje jeho wotpohładanje było, Hanuſcha ſatſělicź; ßłubi, ſo chże jeho żonu a dźěcźi podpjeracź, a ßo ſa Boſcźija pola krala wo wobhnadźenje ſtaracź, — jeho próſtwy běchu podarmo.

„Pſched namaj njenamakaſch mikoſcźe; mój ßmój ßłubikoj, ſo Hanuſcha a Boſcźija wjecźimoj, a ßwoje ßkowo dopjelnimoj.“

Lěßnik widźo, ſo je podarmo ßo mikoſcźe nadźijecź, poruczi ßwoju mandźelſku, ßwojeho nana a ßebje ßameho Bohu; ſmużicźe hladaſche ßmjercźi napſchecźo, ani ßkowa njepſchińdźe wjazy ſ jeho rta.

S dźiwej ßurowoſcźu a njemikoſcźu pſchihotowaſchtaj ßo paduchaj k tomu, ſo byſchtaj Lěßnika morikoj. Se ſymnej krwju nabiwaſchtaj pſched jeho wocźomaj tſělbu, wotmërjeſchtaj ſ krocźelemi dałokoſcź, ſ kotrejeź chżyſchtaj na njeho tſělecź a rosrěcźowaſchtaj ßo wótſje, kak chżetaj jeho moricź.

„Dźenża dyrbi naju kułku ſnacź wuknucź, dyrbi ſhonicź, kak my tſělamy“, wołaſche cźeŕwjenowłoßacź. „Najprjedy noſy, ty prawu, ja lěwu; potom ruzy, a napoßledku wutrobu a ßkowu.“

Schěſcź raſow ſapraßnu tſělba po rjadu, potom hakle běſche jeju ßurowoſcź ßyta.

„Pſched tym mamoj měr“, rěcźeſche młynk. „Ale wón je ßo tola derje dźeržał, jeho wócźko njeje tſchepotało.“

„Tak“, wotmołwi cźeŕwjenowłoßacź, „nětk njech domoj dźe a

naju wobſkorži! — Tu pſchi ſchtomje njech ſtejo woſtanje, ſo bychu tež wjedželi, kak je ſatſěleny."

S dźiwimi ßměchami wopuſchcźiſchtaj ſłóſtnikaj měſtno ßwojeho njeſkutka. —

Saßo bě wſchitko cźicho po lěßu. Pſchecźelnje ßwěcźeſche ßłónzo na lěßnu łuku a jeje kwětki. K nohomaj morjeneho hajnika ležeſche hranka kwětkow, kotrež bě ſa ßwoju mandźelſku ſchcźipał. Wyßoko na wjeŕſchku jědle, ſa kotruž bě morwy pſchiwjaſany, ßedźeſche ptacźik a ſpěwaſche. Wucho młodeho hajnika tutón luboſny ſpěw wjazy njeßłyſcheſche, jeho wócźko njewohlada wjazy ßłónzo a kwětki na łuzy, jeho wutroba bě pſcheſtała pukotacź; ale jeho poßledni pukot, jeho poßlednja myßl bě była poſtrow ßwojej njeſbožownej mandźelſkej, ßwojemu ſtaremu nanej. (Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Se wſchěch ſtron je ßłyſchecź było, ſo běſche ſańdźeny měßaz wjedro zyle hinaſche, hacź měło ßo wocźakowacź. Syma pſchecźiwo druhim lětam jara ſahe ſaſtupi. My hiſchcźe ßmy mjenje wo tym ſacźuli, hacź wobydlerjo hórſkich ſtron; pſchetož wyſche w horach horjeka mějachu na 10 gradow ſymy, bjes toho ſo by ßněh Bože žita doſcź ſawodźeł był. S kónz novembra pak běſche wo prawdźe nalětnje wjedro; pſchetož thermometr pſchipołdniſche hodźiny 12 gradow (po Reaumuru) cźopłoty pokaſowaſche; pſchi tym mějachmy ſtajny deſchcź. Mjes tym ſo ßuche mjerſnjenje Božim žitam, kotrež wſchudźe jara rjane ſteja, ſchkodźało njeje, trajaze cźopłe, mokre wjedro nicźo dobre njewěſchcźeſche; młode žita pſcherucźe roſcźechu, a běſche ſtrach, ſo w mokrej pódźe ſhnija. Tež ſa ſchtomy a keŕki cźopłe wjedro ſ wužitkom njeběſche; ſchtomy a keŕki hižo ſ nowa wubiwacź pocźachu, ſchtož w nětuſchim cźaßu tola po prawym njeje. W jenym naſtupanju pak drje ßu wóndańſche ßylne deſchcźe tola ſ wužitkom byłe: pólne myſche ßu pjecźa ſ hromadami ßo tepiłe. A to budźe woßebje ſa dźecźele jara derje, kotrež zyle hubjenje ſtejachu, dokelž ßu myſche, kotrychž běſche lětßa woßebje wjele, dźecźelam wjele ſchkody nacźiniłe.

— W tudomnej biſkopowej kapałzy na tachantſtwje wot knjeſa biſkopa 30. novembra na ſubdiakona a 3. dezembra na diakona wußwjecźeny, doſta naſch krajan k. M. Žur ſ Worklez ſańdźenu póndźelu w pětrowſkej zyrkwi měſchniſku ßwjecźiſnu. Jutſje chze młody duchowny w Khróſcźanſkej farſkej zyrkwi ßwoju primizu ßwjecźicź. Bóh daj, ſo by naſch młody krajan prawje dołho ſe žohnowanjom mjes nami ſkutkował: Bohu k cźeſcźi a ßerbſkemu ludej na wužitk.

S pola. W 23. cźißle „Kath. Póßła" wot 5. t. m. ßo prěni dopiß namaka, kotryž je naſch nowy ßerbſki ßejmſki ſapóßłanz k. M. Kokla „ſe ßejma" póßłał. Wſchelake dróbnoſtki ſe ßejma podawajo k. Kokla na to ſpomina, ſo běchu 10. novembra wſchitzy ſapóßłanzy do ßejmowuje ſkaſani, ſo bychu pſched ſapokaſanſkej kommißiju ßo pſchedſtajili a jako ſapóßłanzy ſapißali, a pſchiſtaji: „Sa mnje běſche tu woßebje ſajimawe, ſo mój ßerbſki krajan a kollega k. Keŕk tu hižo na mnje cźakaſche; ßo ßamo roſumi, ſo ßo wutrobnje ſwjeßelichmoj a powitachmoj." To wſchak tež hinak bycź njemóžeſche. Kóždy móže ßebi lóhko myßlicź, kajka radoſcź je to ſa naſcheho ßwěrneho ſtareho ßerbſkeho ſapóßłanza była, hdyž móžeſche, po tym ſo je dołhe lěta jako jenicźki Sserb w druhej komorje ßydał, 10. novembra k. Koklu jako druheho ſaſtupjerja ßerbſkeho luda w ßejmowni powitacź. Bóh daj, ſo byſchtaj prawje dołhe lěta na ßejmje w hromadźe ßydałoj a w ßerbſkej luboſcźi a krutej pſcheſjenoſcźi ßwěru ſkutkowałoj na ſbože zyłeho lubeho ſakſkeho kraja a woßebje tež naſcheho ßerbſkeho luda! Na ßejmje ſtajnje w luboſcźi a pſcheſjenoſcźi ſkutkujo budźetaj naſchej ßerbſkaj ſapóßłanzaj ſe žiwym ßwědcźenjom na zyły kraj, kajka luboſcź a pſcheſjenoſcź mjes naſchim ludom knježi, a ſo móža Sserbja jeno tehdy jako politiſki faktor wuſtupowacź, hdyž ßebi wobě wěruwuſnacźi w pſcheſjenoſcźi ruzy ſawdawatej! — Wrócźo ßo k dopißej k. Kokle chzemy ſ njeho hiſchcźe ßlědowaze wuſběhnucź. Po hoſcźinje, kotraž běſche 12. novembra w kralowſkim hrodźe, bu k. Kokla wot komorneho pſchedßydy Haberkorna kralej jako nowowuſwoleny ſapóßłanz pſchedſtajeny, pſchi cźimž pſchedßyda praji: „Majeſtoſcź, mamy nětko dweju Sserbow w komorje." Jeho Majeſtoſcź na to wotmolwi: „Nicźo wo to, wſchak móžetaj pódla ßerbſkeho tež derje němſki!" — Kaž je ſnate, budźa ßo pjenjeſy, kotrež je naſche krajne hoſpodaŕſtwo ſa minjenej dwě lěcźe wuſbytkowało (a tych je wjazy hacź 16 millijonow markow), ſa wſchelake nuſne krajne twary, ſa dotwarjenje wſchelakich želeſnizow a ſa pſchihoty a dźěła k nowym želeſnizam nałožowacź. Wulkemu dźělej naſchich cźitarjow budźe woßebje ſajimawe, ſo budźe mjes tymile želeſnizami, kaž k. miniſter ſ Könneritz k. Kokli wobkrucźeſche, **tež nowotwarjomna želeſniza wot Budyſchina pſches połnózny Łužizu do Kamjeńza a Wulkeho Hajna.**

Se Židowa. Tydźenja pißachmy wo pohonczu ſe Ssemichowa, kotrehož ßu w Rubjanym Frankfurcźe wobwěßnjeneho namakali. K tomu ſhonimy hiſchcźe ßlědowaze: Spomnjeny pohoncź běſche hižo dlěžſchi cźaß hromadźe ſ hetmanom na Ssemichowſkim knježim dworje žito kradnuł (pſches 10 kórzow) a jo k žiwnoſcźerjej Nemutej w Ssemichowje noßył, kotryž jo potom pſchedawaſche. Tola karan tak dołho k wodźe dźe, doniž ßo njeroſraſy. 26. ſańdź. měß. pohoncźa pſchi tym pſchekwapnuchu, hdyž měch žita k Nemutej njeßeſche. Wón bu hnydom ſajaty a ſa prěnju nóz do próſdneje komory ſamknjeny. Kaž ßo powjeda, ſlěſy pak wón po błyſkiwotwodźerju dele a cźeknu. Tež žiwnoſcźeŕ Nemut a hetman ſtaj ſajataj. Pola poßlednjeho namakachu wyſche toho pſchi pſchepytanju cźaßnik, kotryž bě tutón njeßwěrny a paduſchny cźłowjek něhdy ßwojemu ßobuwotrocźkej kradnuł.

S Maleſchez. Naſche zyrkwinſke ſchulſke měſto, kotrež je dlěſchi cźaß wupróſdnjene było, je ßo 1. dezembra ſaßo wobßadźiło. Na tutym dnju ßo wuſwoleny wucźeŕ, k. Keŕk ſ Bukez, k nam pſcheßydli, pſchi kotrejž ſkładnoſcźi ßo jemu jara cźeſcźaze powitanje doſta. Popołdnju w 2 hodź. ſeſtupa ßo ßwjedźeńſki cźah, wobſtejazy ſe ſchulſkich dźěcźi, doroſcźeneje młodoſcźe, ſchulſkich pſchedſtejicźelow a ſpěwanſkeho towaŕſtwa. Cźahej do prědka ſtupaſche hudźba. Rjany dołhi cźah cźehnjeſche na Pſchiwcźanſke mjeſy. Tudy powita k. wucźeŕ Wrobel ſ Delnjeje Hórki k. Keŕka, kotryž ſ hnutymi ßłowami wotmolwi. Po wuſpěwanju khěrluſcha: „Nětk mamy ſaßo wucźerja" ßo cźah do Maleſchez wrócźi, hdźež ßo pſched ſchulu ſeſtupa. Tu powita k. faraŕ Handrik noweho k. wucźerja ſ wutrobnymi ßłowami. Knjes Keŕk wotmolwi a podźakowa ßo ſa wſchitku cźeſcź a luboſcź, kiž bě ßo jemu wopokaſała. (Běchu na pſchikład ſchtyri wulke cźeßne wrota natwarili, jara rjane ſe ßerbſkimi powitanſkimi ßłowami.) S wuſpěwanjom khěrluſcha: „Njech Bohu dźakuje" ßo ßwjedźeń ſkóncźi. — Dźěcźi pſchepodachu k. Keŕkej ßerbſku bibliju a ſpěwaŕſke a němſke ſpěwaŕſke, wſchě nanajrjeńſcho wuhotowane. Dźěcźi ßo potom ſ zaltami a khoſejom wokſchewichu. Spěwanſke towaŕſtwo poſtrowi k. Keŕka wjecźor ſe ſaſtanicźkom. — Njech ßo wſchitke te pſchecźa, kiž ßo tak mnohe wuprajowachu, na naſchim nowym k. kantorom prawje bohacźe dopjelnja. To daj Bóh! — Sańdźenu njedźelu ßo k. Keŕk w zyrkwi ßwjedźeńſzy pſches k. fararja Handrika ſapokaſa. Schtwórtk 3. dezembra pak bu k. Keŕk w ſchuli do ßwojeho ſaſtojnſtwa ſapokaſany.

S Huſki. Lětuſcha ßmjertna njedźela je ßo w naſchej woßadźe woßebje pſchihódnje a doſtojnje ßwjecźiła. Tutu njedźelu ßo naſche nowe, wjele powjetſchene pohrjebniſchcźo na ßwjatocźne waſchnje poßwjecźi. Popołdnju po 2 hodź. ſhromadźowachu ßo woßadni wokoło zyrkwje. S dypkom ½3 ſaſwoni ßo ſe wſchěmi ſwonami. Na to wuſtupi zyrkwinſke prjódkſtejeŕſtwo, wjedźene wot naſcheho cźeſcźedoſtojneho lubowaneho duchowneho k. fararja Mětа, ſ fary, a ſaſtupi do dołheho cźaha wobdźělerjow, kiž běchu ßo tam w wulkej cźrjódźe ſhromadźili. Pod ſwonjenjom wſchěch ſwonow cźehnjeſche nětko dołhi cźah won na nowe pohrjebniſchcźo. Najprjedy dźěchu ſchulſke dźěcźi ſ prěnjeju dweju klaßow naſcheje ſchule, wjedźene wot naſcheju khěbětarjow k. kublerja Henſla ſ Małeje Huſki a Lehnerta ſ Zokowa. Sa nimi pſchińdźechu w woßebitym wotdźělenju hólzy, kotſiž pſchi cźěłach a khowanjach ſpěwaja. Tutych chzyſche dźenßa kóždy widźicź. Wſchitzy 21 běchu dźenßa prěni krócź ßwoju woßebitu khorſku draſtu woblecźeni. Je to dołhi cźorny płaſchcź abo mantl ſ wulkim khornarjom po ſaſtarſkim waſchnju a rjany, k tej draſcźe woßebje pſchiprawjeny jara pſchihódny kłobuk. Wſchitkim, kiž to widźachu, ßo tajka draſta jara derje ſpodobaſche. Sa nimi pſchiſamknu ßo zyrkwine prjódkſtejeŕſtwo, potom ſpěwaŕſke towaŕſtwo a ſkóncźnje wulka ßyła woßadnych, kaž tež wjele druhich, kiž běchu ſe wſchěch ßußodnych wßow koło wokoło k nam pſchiſchli. Pſches nowe wrota na pohrjebniſchcźo pſchicźahnuwſchi ſeſtupa ßo ta wjele ſtów wulka ßyła ludźi woßrjedź pohrjebniſchcźa wokoło naſcheho k. fararja, zyrkwineho prjódkſtejeŕſtwa a tych ſpěwarjow. Po wuſpěwanju někotrych khěrluſchowych ſchtucźkow w ßerbſkej a němſkej rěcźi dźeržeſche naſch k. duchowny ßo ſłožujo na 1. Kor. 15, 42—57 ßerbſku a němſku ßwjedźeńſku rěcź, kotraž w jadriwych, wo ßmjercźi, horjeſtacźu a wěcźnym žiwjenju ßwědcźazych ßłowach na to pokaſowaſche, ſo je kſcheſcźijanſke pohrjebniſchcźo rola ßmjercźe, žiwjenja a žohnowanja. Po nutrnej modlitwje ſta ßo na to ßwjatocźne poßwjecźenje noweho pohrjebniſchcźa w mjenje trojenicźkeho Boha a ſe ſpěwanjom a požohnowanjom ſkóncźi ßo tutón rjany wutrobu hnujazy ßwjedźeń, kiž wěſcźe wſchitkim njeſapomnity woſtanje.

S Kanez. Pſched krótkim je ßo ſkóncźnje po dołhim jednanju a wuradźowanju wobſamkło, ſo ma ßo w Kanezach nowa ſchula twaricź, w kotrejž budźetaj dwaj wucźerjej wucźicź. Twar je ßo ßerbſkemu twarzej k. Nycźi w Wulkim Woßyku — kaž ßłyſchimy ſa 23,000 hriwnow — pſchepodał. — Naſch wucźeŕ, k. Schołta, je ſańdźeny tydźeń w Budyſchinje pruhowanje wólbokmanoſcźe wobſtał.

S Łahowa. Dokelž ßu ßo na tudomne ßerbſke towaŕſtwo, w naſtupanju hodowneho ßwjedźenja, wſchelake napraſchowanja a ßamo namołwjenja cźiniłe, dha je ſpomnjene towaŕſtwo wobſankło, tež lětßa ſaßo tajki hodowny ßwjedźeń wotdźeržecź. Dowolamy ßebi toho dla hižo do prědka na tón ßwjedźeń kedźbliwe cźinicź a wſchitkich, kiž duchowne wokſchewjenja lubuja, na njón pſcheproßycź. Pſchiſtup

je kóždemu dowoleny. Dokelž ma žo po skónczenju žwjedženja też lětža saža wobradžecz, dha žo też hoscžo proscha, so bychu žo na tutym wobradženju wobdželili. Sswjedžeń sméje žo njedželu 20. dezembra wjeczor w 8 hodžinach.

S Haßlowa. Schtwórtk 3. dezembra naschej wßy wulke njesboże hrožesche, kotrež pak Boža wschehomóz hnadnje wotwobrocži. Sslužobna džowka Hanža Brodžiz s Pßowjow, kotraž pola tudomneje kublerki Schołczineje sa žrenzu žlužesche, wokoło pschipołdnja w khežnych durjach stejo sawoła: „W kólni žo pali!" Rucze k kólni pschikhwatawschi woprawdże woheń widžachu, kotryž, dokelž bě hakle w nastaczu, sbožownje podußychu. Hladajo, hacž žo žaneje schkriczki nihdże wjazy njepali, namakachu naprawu, na to pokasowazu, so žu też na druhim městnje sakožicz spytali, so pak žo tutón wotpohlad poradźik njeje. Pschi wschém tym bě sadžerženje mjenowaneje žlužobneje džowki tak nadpadne, so žo hnydom tukanje na nju wobroczi, so je woheń sakožika. Duž ju Hodžijski žandarm hischcže tón žamy džeń do pscheßlyschenja wsa. S wopredka saßakle prejesche, skónczinje pak žo tola psches njewustawaze wuwopraschenje s njeje wusnacże wunusowa, so je njeskutk wobeschka. Holza wupraji, so je wěsty Reck, kotryž bě něschto czaža prjedy toho pola Schołczizy sa džélawego muža žlužik, ju k sapalenju wabik, jej hrožo, so ju hewak skónzuje. Psched nětotrymi méßazami, hdyž běchu ras Schołczizy w Komorowje na kermuschi, je na tym žamym městnje woheń wuschoł; tehdy je jón Reck žam sakožik. Dokelž Reck pola Schołczizy w Haßlowje wjazy njedžélasche, ale bě nowe džéko w Hunjowje dostak, žo žandarm do poßlednischeje wßy poda. Tola tu Recka, kotryž bě do Ssmochczizy woteschoł, njenadeńdże. Njekražnika w Ssmochczanskej korczmje wußlédźiwschi, žandarm jeho s pomozu nětkotrych muži swjasa. Na to jeho na wosu na Budyske žudnistwo dowjese, hdžež smeje nětko dobru khwilu, žwoju skóscz pschemyßlicz.

S Luha. Ludliczenje 1. dezembra dawasche tudy sczéhowazy wunoschk: 163 mužskich, 177 žónskich, 110 ženjenych, 207 nježenjenych, 23 swudowjenych, 317 evangelskich, 23 katholikow, 310 Sserbow a 30 Němzow, wscho hromadže 340.

S Njeßwaczidła. 9. dezembra běsche na tudomnych wikach tónle skót na pschedań: 310 howjadow, 100 žwini a 190 proßatow.

S Korsymja. W žußodnym Schěrachowje na dwórnischczu wóndano dżékaczerjo wuhlo s wosow mjetajo straschnu wěz we wuhlu namakachu: nětotre dynamitowe patrony. Ma žo sa to, so žu tele patrony s podkopkow, s kotrychž je wuhlo pschischko. Kak pak žu straschne patrony do wuhla pschischke, žebi nichtó wumyßlicz njemóże. By-li je nechtó se samyßkom do wuhla czißnuk byl, dha měko žo pschecz, so bychu njedoczinka wußlédźili a nanajkrucżischo pokhostali; pschetož tajke njedoczinstwo budžische s pschiczinu wulkeho njesboża bycz móhło.

S Wósborka. Sańdżenu póndżelu je žo fajma, 50—60 kop žita wopschijaza a tudomnemu ratarjej Bombachej žlušchaza, spalika.

S Rakez. Na wjazykróczne žadanje budże tu na posspytanje Budyske hamtske hetmanstwo kóždu druhu wutoru w méßazu hamtski dżeń wotdżerżecz.

Se Semiz. So maja naschich Sserbow w zusbje rad, to žmy s toho widżeli, so chzychu njedawno w Wechselburgu na pczokarskej skhadżowanzy wjazy krócz žerbsku rěcz žlyschecz, a so žu tam žerbskeho rěcznika posdżischo na wurjadne waschnje czesczili. Nehdże 4 njedżele po tamnej shromadżisnje dosta mjenujzy k. wucżer Mucżink w Semizach s Wechselburga wulke pißmo, s pokojzy s ruskimi a s pokojzy se žerbskimi pißmikami spißane. Wobeju pißmow wopschijecże bě jenake a méjesche žo tak:

„Luby pschecżelo!

Twojich saßkužbow dla wo sakske pczokarstwo pomjenujemy Tebje sa žwojeho czežneho žobustawa a wunješemy Tebi tsikrócznu žlawu!

Pczokarske towarstwo w Wechselburgu. Tirpiz."

Knjes pschedžyda Tirpiz, kiž je w tamnischim hrabinskim rentskim hamcże se sastojnikom, njemóże žam žerbski, też druhe žobustawy tamnischeho towarstwa žerbski njerosumja. Duž je spodžiwne, kak žu mjenowane pißmo nastajecz móhli. Móżno je, so žnadź nětkotsi Sserbjo w žlužbje hrabje Schönburga steja a so žnadź žu czi wopschijecże lista napißali.

Dary sa natwarjenje žerbskeho domu.

Seminarski wyschschi wucżer Fiedler w Budyschinje na 1885 . 6 hr. — np.
Farar Imisch w Hodžiju na 1885 . . . . . 12 " — "

18 hr. — np.

W Jitkowskej gmejnje składowachu: sahrodnik Jurij Nowotny 1 hr., sahrodnik Jurij Nowak 1 hr., sahrodnik Jan Męscher 75 np., sahrodnik Handrij Pawlik 50 np., žiwnoscžer Jurij Kozor 10 np., žiwnoscžer Michał Hejdan 50 np., kubler Handrij Sturm 1 hr., murjer Jan Petschka 1 hr., žiwnoscžer Gusta Hofmann 50 np., kubler Michał Bartuschk 1 hr., žiwnoscžer Jan Czecz 50 np., kubler Jan Pawlik 1 hr., Handrij Schibak 1 hr. 50 np. — Hromadże: 10 hr. 35 np.

S džakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Towarstwo Pomozy sa studowazych Sserbow.

Do pokładnizy Towarstwa Pomozy dale saplacżichu kk.: wucżer Domaschka w Bolborzach 1 hr., kantor emer. Mrósak w Wojerezach 1 hr., farar Rjencz w Ketlizach 5 hr., kaplan Rjencz w Ketlizach 3 hr., sbérka k. fararja Imischa w Hodžiju na slotym kwaßu P. Ssmoły w Leschawje 39 hr. 10 np., psches toho žameho wot njewjesty w Hodžijskej woßadże 10 hr., general hrabja Bismark-Bohlen w Karlsbruku 10 hr., rytmischtr s Götz 10 hr., hrabja s Rothkirch-Trach nad Panthenawom 6 hr., hrabinka s Einsiedel w Minakale 20 hr., ryczerkublerznajeńk Thiema w Bětej 5 hr.

S džakom kwituje **E. Mérsch**,
pokładnik Towarstwa Pomozy.

Wußudženja.

Khostanska komora. Wjazy krócz khostaneho wikowarja Wujescha s Kulowa k jastwu na schésczmeßazow a k shubjenju czeßnych prawow na pjecz lět saßudžichu, dokelž bě w Budyschinje seßlakane a posdżischo sarésane hußy pschedawak.

Lawniski žud. Kublerja K. A. Wolfermanna, kotryž bě žwoje stare, khrome a braschniwe konje hubjenje wothladak a je s pschecżežkim džékom czwilowak, k jastwu na schtyri njedżele a k saplacżenju khóstow saßudżichu.

Přilopk.

* Kak wulke němske wójsko je, wo tym žwobodny knjes von der Goltz w žwojej knisy „Lud w brónjach" tajkile wobras podawa: Zyke němske wójsko, hdyž we wuskej kolonnje marschiruje, by tak dołhe było, so by jeho poßleni staw, hdyž by prěni runje do Mainza nuts schoł, runje s Eydtkuhnena pschi ruskej mjesy marschirowak. Hdy by tole wójsko bjes pschestacża psches jene wrota schło, by na tónle pschekhód połny měßaz czaža trjeba było. Tajke wójsko hospodowacz, hdyž też by kóżda wjeß wot wójska wobßadżena była, by 200 schtyrirózkných mil kraja trjeba było.

* Kak staroscżiwje maju žo sapalki psched dżéczimi khowacz, s nowa podawk wuczi, kotryž je žo wczera tydżenja w Reichenbachu stak a mózesche prawje srudnje wotbéżecz. Jena żónska na nětkotre wokomiki se jstwy dżésche, žwoje 4létne dżéczo žamolutke wó jstwje wostajiwschi. Dżéczo nětkotre sapalki, kotrež běchu nětak wó jstwje leżo wostake, sbéhnu a sażehli a na to waschnje drastu sapali, kotraž pschi khachlach wißasche. Njebudżichu-li žußodża płomjo w prawym czaßu pytnuli a podußyli, mózesche žo wulke njesboże stacz.

* W Lörrachu w Badenskej jedyn korczmak tak czini, so žo worczisna po hodžinach płaczi. Hodžinu dołho žmésch sa 1 mk., druhu hodžinu sa 75 np. wina picz, kelkoż chzesch; haj druhu hodžinu hischcże darmo pojésch. To je w južnej Franzowskej hižo dawno waschnje, hdyž je žo wino radżiko; tehdy žo na hodžinu 8 np. płaczi. Wě žo, so masch hodžiny, kotrež w korczmje pschi winje pschespisch, też žobu saplacżicz.

* W Neckargartachu běsche žebi tydżenja nékajki dundak prawje njewschédnu nózu hospodu wuswolik. Wón jedyn žwinjazy khlém wotewri a žwinjo s njeho wuczériwschi žo žam do khléwa lehnu. Bórsy wobžedżer a žußodża wußkyschachu, so žwinjo korczo po dworje běha. Hdyž chzychu žwinjo saßo do czopkeho khléwa sawrécz, w khléwje sadżiwani zuseho hoscża wuhladachu. Na jeho prósstwu, so žmék pschi žwinjeczu w nozy hospodowacz, njedżiwajo jeho s dwora won wuczérichu.

* Pschi létuschej nalétnej kontrolnej shromadżisnje w méscże Olpe žu žo pjeczo krajni wobornizy czežko pscheschli. Wokrjeżny feldwebl bohateho bura wokasche a, hdyž tutón rucże na žwoje město njepschińdże, k njemu dżesche: „Pójcże tola trochu sa žobu!" Bur njepoßłuchasche, ale hrubje wotmolwi; duž chzysche jeho pschitomny žandarm, kotryž zivilny sastojnik njeje, ale wojerski, sajecz. Tomule sajeczu pak nětotsi pschecżelo mkodeho bura sadżéwacz pytachu. Duž psched shromadżenym muzstwom hara nasta, a žandarm a feldwebl běschtaj pschežłabaj pschecziwo pschemozy pschecziwnikow na žwojim wobstacz. Ale bórsy hinak pschińdże. Wojerske žudnistwo „sbézkarjow", kaž jich wußud wojerskeho žudnistwa mjenuje, psched žo žadasche. Wot 5 wobskorženych dweju njewinowateju spósnachu, dweju k 5 létam jastwa saßudżichu a do druheje rjadownje wojerstwa pschežadżichu a hłowny winik dosta 5 lět khostarnje a bu s wójska wustorczeny.

* Njedźelu tydźenja, hdyž wobydlerjo města Ujest wote msche dźěchu, žo jrudna powjesć po měsćze roseńdźe. Sswójbu Lewik, wudowu macź, jeneho 15lětneho a jeneho 7lětneho žyna wó jstwje morwych namakachu. Wschitzy tjo žu žebi ſ jědom sawdali, dokelž běchu pjecźenu wrónu sjědli, kotrejž běsche žo ſ fosforom sawdako.

* Khróble rubježnistwo je žo w želesničnym cźahu njedaloko Beneventa w Italskej stako. Někotsi rubježnizy, kotsiž běchu najskerje w jenym wosu tcźeli, wjednika cźaha nadpadźechu, jeho satsělichu a žo potom poželkow mozowachu, w kotrychž běchu drohe wězy; 9 paketow se skotymi wězami rubichu, dwaj pak cźěkajo shubichu. Kaž žo sda, žu woni ſ cźaha seskakali, hdyž cźah hischcźe jědźesche.

* W měsćze Genua psched krótkim bohaty kubleŕ wumrje, kotryž 15 khěžow wobžedźesche. W žwojim wotkasanju je wón postajił, so žmědźa wschitzy jeho podrožnizy žwoje wobydlenja na cźaž žiwjenja darmo wobydlicź. To wob lěto schwarny pjenjes wucźini, pschetož někotre tych domow lětnje 12,000—16,000 mk. podrožneje danje njeżechu. Tajke wulkomyžlne wotkasanje je wěsćze rědka wěž.

* W Laroche w Belgiskej je rědka starožitnosćź, mjenujzy stólz Pipina Makeho. Spodźiwny je tónle stólz niz tak jara žwojeje staroby dla, ale dźiwneje mozy dla, kotraž w nim tcźi. Kóžda holza, kotraž žo ſa jenu hodźinu trójzy na njón žynje, žo hischcźe to žame lěto woženi. Holzy w Laroche wschak do spodźiwneje mozy tohole stoła njewěrja; wone drje wjedźa, cźeho dla. Ale ſ zusby pschezo wjele wopytowaŕkow pschikhadźa, kotrež žo na stoł žydaju, „ſa žort", kaž praja.

* Na tymle měsćze žmy njedawno pišali, kak směje žo žkawny franzowski wucźenz Pasteur jako wulki dobrocźeŕ cźlowjestwa wobhladowacź, je-li so žo wopokaže, so žrědk, wot njeho wunamakany, tajkim ludźom, kotrychž je skaženy pož skušał, wo prawdźe pomha. Mjes tym je někto Pasteur hižo telko ludźom pomhał, so wjazy dwělowacź njemóžemy na tym, so jeho žrědk wo prawdźe wuspěschnje skutkuje. W wuheŕskim měsćze Arad běsche 13. sańdź. měž. skaženy pož 21lětneho dźěłacźerja Rivnaka do praweje ruki skušał. Měschcźanski lěkaŕ je skušanemu ranu hnydom wupalił, a rana je też hižo sažila. Dokelž pak ſ tym wucźinjene njeje, so skušany ſa něschto njedźel abo měžazow tola na skaženosćź njeskhori, po měsćze něschto pjenjes nahromadźichu, so móhli khoreho do Parisa k Pasteurej póžłacź. S listom měschcźanskeho lěkarja k Pasteurej a druhim listom k wuheŕskemu towaŕstwu w Parisu žo Rivnak na pucź poda; w Budapesćze sastawschi wot profesžora Laufenauera hischcźe jene poručenje k Pasteurej dosta, kotryž ma dobru nadźiju, so jeho zyle wustrowi. — W Parisu žo nětkle stajnje a wschudže wo tym rěcźi, kak sbožownje Pasteur žwojich khorych lěkuje. Młoda Jendźelcźanka, kotraž wóndano wustrowjena Paris wopuschcźi, Pasteurej wbožemje prajiwschi dźesche: „Ja žo bojała njebych žo na měsćze saž o wot skaženeho pža kužnucź dacź . . . Ja wěm, Wy byschcźe mi pomhał." — Pšched schtyrjomi njedźelemi bu dźěłacźeŕ Spehring w Düsseldorfje wot žwojeho pža skušany. Hdyž pža sarasychu, žo pokasa, so je skaženy był. Też dźěłacźerja Triegnarda skaženy pož nadpadźe a žakostnje skuža. Wobaj khoraj staj pola Pasteura, kotryž na tym njedwěluje, so wobeju wustrowi. Pschispomnicź žo ma, so je žkawny wucźenz dotal wschěm khorym pomhał, kotsiž žu žo na njeho wobrocźili.

* W nowinach „Journal de Doublin" njedawno žlědowazy spodźiwny nawěschtk stejesche: „Kóczki. Mějo poručnosćź kóczkow nakupicź, tak wjele hacź móžno, poskicźuju ludźom, kotsiž kóczki maju a chzedźa je pschedacź, 2 mk. ſa staru kóczku a 1 mk. ſa młodu. Kóczki maju žo póndźelu wjeczor wot schesćzi hacź do žedmi hodźin na tej a tej kódźi wotedacź. Adreža: M. Weston." — Postajenu hodźinu na kódź wjazy hacź 200 ludźi ſ města pschińdźe se žaczkami, měschkami, korbami a korbikami wschelakeje wulkosćze a wschěch mózných družinow, w kotrychž saž młode a stare kóczki wschěch barbow a družinow tcźachu. Sa žanym knjesom Westonom, kiž by kóczki kupował, pak žo dopraschecź njemóžachu. Hodźinu podarmo pschecźakawschi, dyrbjachu žo cźi dobri ludźo, kotsiž běchu nawěschtkej nětkajeho schibaka lohkomyžlnje wěrili a w hromadźe wjazy hacź 1000 kóczkow na kódź pschinjeżli, se žwojimi mizkami w žaczkach a měschkach saž domoj cźahnucź, wot wjeżeleho žměcha kódźnikow pschewodźani.

* W ruskim měsćze Odeža je měschcźanka, 124 lět stara. Njedźiwajzy na tule wyžoku starobu je wona hischcźe zyle strowa. Jeje prawnuk, žyn jeje wnuczki, je hižo psches 50 lět stary.

* Kaž powjesćze, ſ Wina pschikhadźaze, wopowjeduja, žerbskemu knjeżerstwu, chze-li dale wójnu wjesćź, niczo wysche njewostanje, hacź nowa pożczonka. 25 milijonow, kotrež je Winski „Länderbank" pożcził, žu hižo pschecźinjene. Duž budźa w Winje hischcźe ras hkuboko do kapžy pomažacź dyrbjecź; wě žo, so žo to jeno ſa tak wyžoku dań stanje, so budźa žo žerbšzy dawkidawarjo wjedrowje ſa wuschomaj drapacź.

* Cźeho dla po prawym Hrjekska pschi poždednich mucźenjach na balkanskej pokkupje też žobu na wójnu cźahnuka njeje, wo tym hakle žo nětko zyle žměschne wězki powjedacź počinaju. Na tym je pjecźa Hrjek Moraitines wina, kotryž je pólvr wunamakał, kiž njetšéla. Mjes tym so tole mako kraleſtwo žwój pólvr prjedy ſ Franzowskeje, Jendźelskeje a Němskeje dostawasche, kupuje hrjekske knježerstwo hižo někotre lěta pólvr ſ hrjekskeje fabriki Moraitinesa, kotryž je žlubił lěpschu a tuńschu tworu wobstaracź, hacź dotal wukraj. Hižo 1882 žu žo pschežwědczili, so pólvr Moraitinesa wjele hódny njeje; nětko pak žu ſa tym pschischli, so do zyła k niczemu njeje. Patrony, ſ tajkim pólvrom natykane, ſ wjetscheho dźěła sapraja; ſ granatami ſ teje žameje fabriki je hischcźe hórje: žana jenicźka njerosleczi; duž hrjekska artillerija do zyła niczo sapoczecź njemóže. Dla žwojich saštužbow wo wótczinu směje žo Moraitines psched žudnikom samolwjecź; wójnski ministr pak dyrbjesche telegrafiszy w wukraju dobry a kmany pólvr skasacź.

* Na wulkej kupje Borneo žu wulke podkopki, w kotrychž žo kandis-zokor namaka, kotryž je najskerje psches to nastał, so žu žo pschi wulkim semjerženju tudy něhdy wulkotne lěžy zokorneje sczíny sažypnuke. Zokor žo w prósnjenzach hórnischcźa namaka, kotrychž sczěny wón ſ móznymi, hacź do 100-puntow cźežkimi krystallemi pokrywa. Na tónle zokor hakle buchu ludźo kedźbni psches žlódke žórko, kotrež žo ſ hór pusoli; ſ wody tohole žórka tukrajni wobydlerjo hižo ſ prastarych cźažow derje žlodźazy syrop warja.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Marja Martha, Jaroměra Ernsta Schcźěpana, fabrikskeho dźěłacźerja na Židowje, dź. — Martha Ida, Khorle Augusta Dorniga, pjekarja-najeńka w Sklonej Borschczi, dź. — Richard Emil, Jaroměra Emila Rausendorfa, kowarja a restawratěra w Bórku, ž. — Ernst Hermann, njemandź. ž. na Židowje. — Marja, Handrija Kraski, dźěłacźerja na Židowje, dź.

Katholska zyrkej: Marja Martha, Jana Ernsta Běłeho, krawza tudy, dź. — Jan Jurij, Franza Thiemela, schožarja w Hucźinje, ž.

Zemrjeli:

Dźeń 4. dezembra: Jan Max Pawoł, Jana Augusta Pjecha, kublerja w Hrubocźizach, ž., 20 d. — Jan Bernhard, Konstantina Cźornaka, klempnarja tudy, ž., 1 l. 5 m. — 7. Emma Martha, Jana Bartka, fabrikskeho dźěłacźerja na Židowje, dź., 3 m. — 8. Gustav, Jana Bohuwěra Garbarja, žiwnosćźerja w Nadźanezach, ž., 18 d.

Pšches žudnistwo ma žo na pschežadźowanje pschedawacź: wutoru 15. dezembra popołdnju w 1 hodź. pola žiwnosćźerja P. A. Lehmanna w Hnaschezach 1 kóń, 1 mlócźaza mgschina, 1 žykanjowa maschina a 1 žanje.

Na pschedań: Žiwnosćź, $1\frac{1}{2}$ hodź. wot Budyschina, ſ 12 kórzami. Dalsche je shonicź psches wudawarnju „Bautzener Nachrichten".

Płaczisna žitow a produktow w Budyschinje

5. dezembra 1885.

Žitowy domos: 3764 měchow.		Na wikach wot		Na wikach hacź		Na bursy wot		Na bursy hacź	
		M	Pf	M	Pf	M	Pf	M	Pf
Pschenża	50 kilogr.	7	44	8	33	7	44	8	33
Rožka		6	64	6	96	6	64	6	96
Jeczmjeń		6	74	6	96	6	74	6	96
Wowż		7	10	7	50	7	10	7	50
Hroch		8	6	10	28	—	—	—	—
Woka		7	8	7	50	—	—	—	—
Raps		—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły		12	—	16	—	—	—	—	—
Hejduschka		16	—	16	50	—	—	—	—
Bérny		1	50	1	80	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	2	20	2	60	—	—	—	—
Pschenczna muka	50 "	7	—	15	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	7	—	10	50	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	60	3	90	—	—	—	—
Sslóma	600 "	24	—	26	—	—	—	—	—
Prožata 861 schtuk, schtuka		8	—	17	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby		—	—	—	—	4	10	4	20
Rżane wotruby		—	—	—	—	4	60	4	75

Dražbźanske mjažowe płaczisny. Howjada 1. družiny 61—64 mk., 2. družiny 51—54, 3. družiny 30 po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 45—55 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 11. dezembra: Mjersnjenje.

Wosjewjenje,

naſtupaze rosprawy, kotrež maja ßo wo ſaſtupniſkich (formindźiſkich) należnoſczach wotedacź.

Czi **ſaſtupnizy** (formindźa) woßobow, pola podpißaneho hamtſkeho ßuda ſaſtupjenych, kotſiž pſchedpißanu létnu rosprawu wo parſchonſkich wobſtejnoſczach ſaſtupjenzow (mindlow) hiſchcże **wotedali njejßu,** ßo ſ tutym napominaju, mjenowanu rosprawu, ſa kotruž ßu formulary w wobkhadnym cżaßu doſtacź, jeli ſo chzedźa ßo 5 mk. porjadoweho khoſtanja ſminucź,

hacź do 15. januara 1886

tu wotedacź a rosprawu na to waſchnje podacź, ſo je ſ njeje wo pſchebytku, waſchnju wotcżehnjenja abo ſaſtaranja, wopytanju ſchule, powołanju, pilnoſczi a ſadźerżenju ſaſtupjenza wſcho nuſne do dróbna widźecź.

Jeli ſo je ßo ſaſtupjenſtwo pſches ſemrjecże ſaſtupjenza abo poſdźiſche wożenjenje jeho ſtarſcheju ſkónczińko, dha ma ßo tajke nĕſchto ſ pſchipokożenjom ſtawnikeho wopißma ſemrjecża abo wożenjenja w wotedajomnej rosprawje woßebje wuſbĕhnucź.

Skónczńje ßo ſa tón pad, ſo ßnadź je ſaſtupnik ſemrjeł abo ſo ßo dopjelnjenju jeho pſchißkuſchnoſczow pſches wucżehnjenje abo na druhe waſchnje trajnje ſadźĕwk ſtaja, naſtupne wjeßnogrychtſke woßoby, toho runja wotcżehnjerjo praſchobnych ſaſtupjenzow, kotrymž ſboże poßledniſchich na wutrobje leži, ſ tutym nuſniwje namołwja, mjenowane należnoſcże ſ mózńnym khwatkom podpißanemu ſaſtupniſtwowemu ßudej k nawjedźenju dacź.

W Budyſchinje, 2. dezembra 1885.

Kralowſki hamtſki ßud.
Meuſel. Claus.

Awkzija.

Pónd̀żelu 14. dezembra dopołdnja w 10 hodźinach maja ßo na kotołſkej haßy (keſſelgaſſe) cżißko 20 po 1 ſkhodże wſchelake dobre cżrijowe twory, woßebje ſa burow ßo hodźaze, 1 hermanſka buda, 1 rjany dwĕdurjaty draſtny khamor, 1 polza, 1 tworowy khamor, ſchewſki grat, 1 żeleſne khachle ſ 2 rólomaj, koża, poßleſchcża atd. ſa hotowe pjenjeſy ſjawnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Fr. A. Wällnitz, ſapokaſany awkzijonator.

Drjewowa awkzija

a. na Bartſkim revĕrje

pónd̀żelu 14. dezembra 1885

80 khójnowych dołhich hromadow wużitkoweho a palneho drjewa;

b. na Nowowjeſczanſkim revĕrje

wutoru 15. dezembra 1885

90 khójnowych dołhich hromadow wużitkoweho a palneho drjewa.

Wumĕnjenja ßo w termiji woſjewja. — Shromadźiſna na wobĕmaj dnjomaj dopołdnja w 10 hodźinach w hoſcżenzu w Dubrawzy.

Wiedemann, wyſchſchi hajnik.

Rjana ßuproſchna **ranza** je na pſchedań pola **Jorkera** w Rakezach.

---

2 rjanaj cżornaj kożuchaj

ſtaj tunjo na pſchedań pola domownika w hoſcżenzu „k ſkotej krónje".

Dwaj hiſchcże nowaj **kożuchaj** ſtaj płacżiſnu hódno na pſchedań. Hdże? je ſhonicź w wudawaŕni Serb. Nowin.

Drożdże,

cżerſtwu, dobru, derje hibazu tworu, poruczataj

Ginzel & Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Najtuńſche pößleſchcżo!

Schĕre pjerje, zyle nowe, drjene, ſa ſwjerſchne pößleſchcża, hłowaki a ſpódne pößleſchcża, tak dołho hacź ſkład doßaha, punt po 1 mk. Pjerje ßu w kóżdym naſtupanju tak dobre każ drohe bĕże. Kóżdu dźĕlbu ſa doprĕdne ſapłacżenje wotſcżelu.

J. Kraßa, pſchedawaŕnja pjerjow w Praſy-Smichowje w Cżechach.

Worjeſchinowe klozy

po najwyſchſchej płacżiſnje, kubikmeter po 40 mk., kupuje

Moritz Brühl, tyſcherſki miſchtr na nowych hrjebjach 3.

Połnojerje,

rjane wulke ryby, kopu po 2 mk. 50 np., 1 ſcht. po 5 np., toho runja **ßuſchene** po 6 np. poruczа

R. Hauptmann
na bohatej haßy 22.

Koſaze koże

każ tež wſchĕ druhe drużiny ßyrych kożow kupuje po najwyſchſchich płacżiſnach, toho runja

koże k kożuchaм,

do kotrychž żenje żanych molow njepſchińdźe, pſchedawa po najtuńſchich płacżiſnach

Guſtav Naucke
na garbaŕſkej haßy 16.

Bróſtwonowe korjenje

(kalmußowe)

kupuje

hrodowſka haptyka.

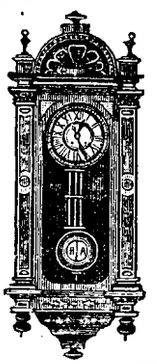

K hodam

poruczam ßwój wulki ſkład **cżaßnikow** ſa mużſkich a żónſke, **regulatorow, ſcżĕnſkich cżaßnikow, cżaßnikowych rjecżaſow** atd. po najtuńſchich płacżiſnach a ſ dwĕlĕtnym rukowanjom.

A. Mager
na ßerbſkich hrjebjach.

Walzowy khumſchtny mlyn w Nadźanezach

poruczа k prjódkſtejazym hodam wubjernu **pſcheńcżnu muku** k pjecżenju kołaczow jenož ſ najlĕpſcheje pſcheńzy, na porzlanowych a żeleſnych walzach mlĕtu, toho runja wſchĕ drużiny **ßuchich warjenjow, nudłow** a kóżdy tydźeń cżerſtwy **łany wołij, łanu muku, pizowy gries, wotruby** a **majßowy ſchrót.**

Mukowy ſkład w Budyſchinje w hoſcżenzu „München Hof" na hornczerſkej haßy.

E. Pfuhl.

Pſchi pſchedawanju ßo ßerbſki rĕcżi.

Hartenſteinſke krepki ſa ſkót, originalnu bleſchu po 1 mk. 10 np., **Kłoßowy mlokowy a wużitkowy pólver, butrowy pólver, reſtituzionſki fluid, wobżerny pólver ſa ßwinje, pile ſa pßy** poruczа

mĕſchczańſka haptyka w Budyſchinje
na hłownym torhoſchczu 6.

Koſaze koże a wſchĕ druhe ßyre koże kupuje pſchezo po najwyſchſchich płacżiſnach

Heinrich Lange na żitnych wikach
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi.

Na kamjeńtnej haßy 3. **Strauch & Kolde** Na kamjeńtnej haßy 3.

drogowe khlamy k ſłotemu worłu

dowołataj ßebi

k hodownym daram

ßwój bohaty ſkład

ſchokołady, vanille, theja, kakaowa, araka, kognaka, punſchowych eſſenzow, likĕra, wina, parfümerijow, zigaretow, molerſkich kaſchczikow,

bożodźĕſczoweje pychi

rukujo ſa wubjernu dobroſcź a tunje płacżiſny najpodwołniſcho poruczecź.

K hodownemu ſwjedźenjej

poručam ſwój pſched lětom 1852 wunamakany a ſ kóždym lětom bóle žadany, **wote mnje ſameho jenoż prawdźiwy fabrizirowany**

korjeńſki wolij (Gewürzöl)

k tykanzy- a ſchtryzlepjeczenju.

Daj tutomu wolijej na pjeczny zokor, kotryż chzeſch pjeczwu pſchiwdacź, nakapacź. Tónle korjeńſki wolij njedawa jenoż tykanzam a ſchtryzlam najkraſnjiſche dobroſkłodźenje, ale pſchiſporja też hibanje a hicże cźěſta. Jena ſchkleńza ſa 20 np. je na 1½ měrzy abo hachtla = 4½ kilo, ſchkleńza ſa 30 np. k 9 kilo (prjedy 3 měrzam), ſchkleńza po 50 np. k 18 kilo (prjedy 6 měrzam) muki doſahajza a maja tutón wolij na pſchedań w **Budyſchinje** knjeża:

Auguſt Bartko,
Wilh. Berger,
Friedr. Braun,
Otto Engert,
E. Glien,
J. T. Glien,
Th. Grumbt,
Wilhelm Jacob,
J. G. Klingſt Nachf.,
Herm. Kirſchner,
W. Kögler,
Hermann Kunack,
Hermann Lemka,
H. Lindner,
C. A. Mickan,
Moritz Mörba,
Arno Möckel,
G. A. Mager,
Ernſt Mittaſch,
Richard Neumann,
A. Niemſchka,
Carl Noack,
Carl Pötſchka,
Richard Pötſchka,
Guſt. Poſer,
Ad. Rämſch,
Wilh. Schamlott,
C. H. Schmidt,
Schieſchke & Rötſchke,
Strauch & Kolde,
Joh. Wannack,
J. G. Poetzſchka w Wósborku,
J. Rämſchez herbja w Wósborku,
Guſtav Birus
Fritz Goldberg
G. L. Loeſcha
Oskar Methka
Arthur Großmann Nachf.
} w Kamjeńcu

a poručam ja jich ſkład cźeſcźenym Sserbam a Sserbowkam k dobrocźiwemu wobkedźbowanju.

Heinrich Müller, fabrikant w Lipſku.

NB. Dokelž ſo w nowſchim cźaſu wjele korjeńſkeho wolija pſchedawa, kotryż pjeczwo zyle ſkaſy, dokelž ſo huſto ſchkódne wutki nakožuja, dha proſchu, ſo bychu ſo cźeſcźeni wotebjerarjo pſched ſchkodu wobarnowali a ſwěru na etiquettu hladali, hacž mjeno a firmu bleſchka a etiquetta noſy. **H. M.**

Wupſchedawanje.

Wulku dźělbu naſad ſtajenych

draſtnych tkaninow, lama, kóprowego ſukna, rubiſcheźow wokolo żiwota a na hlowu, żidźany a połżidźany kachenez ſa mużſkich a żónſke

ſym, ſo bych ſ tym rumował, ſa wupſchedawanje po jara tunich ale twjerdych płaczíſnach poſtajił, a ſo ſ tym ſkładnoſcź poſkicźa, prawje rjane a praktiſke **hodowne dary** ſa małe pjenjes kupicź.

S poczeſcźowanjom

C. A. Pech

8 na hłownym torhoſchczu 8.

Hodowne wupſchedawanje

ſchkórnjow a **ſtupnjow** najjednoriſchich hacž do najwoſobniſchich, a to trajnych a dobrych kožanych, pjelſchcźowych, filzowych, ſuknjanych a tkaninowych (bjes nimi dźělba naſad ſtajenych ſtupnjow po jara tunich płaczíſnach) pola

Handrija Bartſcha w Budyſchinje
na ſeminarſkej dróſy 2.

Sſo njehodźaze ſo hacž k nowemu lětu wuměni.

Roſowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,

kaž też **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźělbje a kóždy dźeń mechaniſka dźěłopſchadownja w Hajnizach, tola w Budyſchinje ſo jenoż **trjeny len,** a to jenoż ſobotu w Grützneroż domje, ſ nutſkhodom ſ jerjoweje haſy, kupuje.

K poſylnjenju włoſow, wotſtronjenju ſchupiſnow a brodowych liſchawow poručataj

woprawdźity franzpalenz

w bleſchkach po 40 np., 50 np., 95 np. a 1 mk. 60 np.

Strauch & Kolde,
drogowe khlamy k ſlotemu worku
en gros a en détail
3 na kamjeńtnej haſy 3.

ff. ſchokoladu punt po 2 mk., 1 mk. 80 np., 1 mk. 60 np. a 1 mk. 40 np.,
ſchokoladowu muku,
kakao,
kakao bjes wolija,
chineſki thej, wſchelake druźiny, punt po 3 mk. hacž 8 mk.,
Liebigowy mjaſowy extrakt,
Zibilowy żidki mjaſowy extrakt,
mjaſowy pepton,
Hartenſteinowu leguminoſu,
ananas,
jamajkowſki rum,
arak de Goa,
kognak,
portſke wino, madeira, malaga, ſherry, tokayſke, ſpolato

poručataj tunjo

Strauch & Kolde,
drogowe khlamy k ſlotemu worku
en gros a en détail
3 na kamjeńtnej haſy 3.

Dr. Pattiſona
wiczna wota,
najlěpſchi hojazy ſredk pſche
wicź a rheumatismus
wſchěch druźinow, jako: wobliczo-, bróſt-, ſchiju- a ſubybolenje, hłowjazu, ruczny a nohazu wicź, drjenje w ſtawach, khribjetowu a ledźbowu bolosćź. (H. 6250)
W pakczikach po 1 mk. a w pokojcźnych po 60 np. pſchedawa **Ernſt Mittaſch** hewak H. J. Linke pſchi wulkej zyrkwi 5.

Wſchěchnje cźerſtwe
ſuche droždże
poručza
Richard Neumann
na ſnutſkownej lawſkej haſy 6.

Cźeſcźenym Sserbam w Lubiju a wokolnoſcźi poručam k hodam woprawdźe dobre a tunje twory jako
ff. drobny zokor,
ff. zyły zokor,
ff. kóſtkaty zokor,
ff. wulke a małe róſynki,
ff. ſłódke a hórke mandle,
ff. butru k pjeczenju atd.
po najtuniſchich płaczíſnach.

Robert Reh w Lubiju
na budyſkej dróſy.

Pſchiſpomnjenje: W khlamach ſo ſerbſki rěcźi.

Wotewrjenje swojeje

hodowneje wustajeńzy

wobstejazeje

ſ **konfiturow, ſchokoladow, mjedowych tykanzow** a wulkeho wubjerka

bożodźěſćzowych tworow

ſ tutym najpodwolniſcho k nawjedźenju dawam a ju dobroćiwemu wobkedźbowanju poruczam.

W. Müller, konditor.

En gros. En détail.

Rukajzy ſe ßobjazeje kože, rukajzy ſ dźiwinſkeje kože

po 2 mk. 50 np. hacź do 4 mk.,

glaßejowe rukajzy

2knjefſate hižo po 1 mk. 25 np. hacź do najlěpſchich

porucza k hodownym daram

C. F. Schattenberg

na ßeminarſkej drózy 2.

Wuměnjenje je hacź do 2. januara 1886 dowolene.

Krajnoſtawſki bank.

Daňſke kupony naſchich **ſaſtawnych liſtow** ßo

wot 15. tutoho měßaza

na ßlědowazych płaćeńnjach **bjes wſcheho wotćehnjenja** ſa hotowe pjenjeſy kupuja:

w **Budyſchinje** w **krajnoſtawſkim banku,**
w **Draždźanach** w **jeho ſiliali,** Güntzplatz 2,
w **Lubiju** pola knjeſa **G. E. Heydemann,**
w **Herrnhuezе** pola knjeſa **C. F. Görlitz,**
w **Žitawje** pola knjeſow **Bormann & Co.,**
w **Lipſku** pola knjeſow **Becker & Co.,**
„ „ „ „ **Schirmer & Schlick,**
w **Chemnitzu** pſchi **Chemnitzkim měſchćanſkim banku,**
w **Freibergu** pola knjeſow **Ludwig & Co.,**
w **Plawnje w V.** pola knjeſa **G. Steinhäuſer.**

W Budyſchinje, 5. dezembra 1885.

Krajnoſtawſki bank Kralowſkeho Sakſkeho Hornjoluſiſkeho markhrabinſtwa.

Pola k. pſchekupza **Ad. Rämſcha** a w **wudawarni Serbskich Nowin** je ſa tſi pjenjezki dostacź **„Boża nóz“,** ſeſtajana wot k. duchowneho **Jakuba** w Njeßwaćidle.

Woſjewjenje.

Pod napißmom: „**Praktiſche Geſchäfts-Anleitung für Ortsſteuer-Erheber und Gemeinde-Vorſtände**“ ßu ßo knihi wudałe, kiž ßu wulzy wužitne ſa gmejnſkich běrkow a prjódkſtejerjow w hamtſkim wobkhadźe ſ pſchedſtajenej wyſchnoſću, haj, wone ßo ſkoro njemóža parowacź.

So ßu tute knihi tak jara wužitne, dopokaſuje wjele wobßwědčenjow wot gmejnſkich prjódkſtejerjow a běrkow, toho dla móža ßo wone jenož poruczeć. W januaru pſchichodneho lěta budźa wone hotowe.

W jara krótkim cźaßu ßym hižo wjele ſkaſanjow na nje dostał. Płaćiſna wuczini 3 **hriwny.** Porto ſkaſanja kóždemu ſarunam.

W Wojerezach, 8. dezembra 1885.

Bruno Pietſch,
aſſiſtent w wokrjeßnej kaßy.

Sswój ſklad

zigarow, zigaretow a kurneho tobaka

ſ tutym, do zyła dobru a płaćiſny hódnu tworu lubjo, najnaležniſcho poruczam.

Wſchě na ſkładźe leżaze

draſchleriſke a galanterijowe twory,

kaž: **trubki, ſpyzy, tyſy, trubkowe hłowcźki, ſapaladła, zigarowe haſcherje, zigarowe a popjelowe bjecharje, zigarowe kaſchćiki, etwije** atd. po najtuniſchich płaćiſnach, dokelž **tele wězy wjazy wjeſcź nochzu,** wupſchedawam.

Traugott Böhme,
(Straßburgſka tobakowa manufaktura)
na bohatej haßy 13.

Cźeſćenym Sserbam k nawjedźenju dawam, ſo, kaž loni, tež lětßa ſnate dobre **Hufelandſke Draždźanſke droždźe** wobſtaram a chzyli ßo cźi, kotſiž wo nje rodźa, ſ cźaßom na mnje wobroćicź.

Wedel w Pßowjach.

Hodowna wuſtajeńza.

Cźeſćenym Sserbam ßwój bohaty ſklad **bożodźěſćzowych tworow, ff. ſchokoladu, ff. mjedowy tykanz, Parižſke patentne bonboniery** dobroćiwemu wobkedźbowanju poruczam. Saßopſchedawarjam ßo ponižene płaćiſny dawaju.

Fritz Stäckel,
konditarnja a khofejownja na Hoſchiz haßy.

Bryle

ſa kóžde wóczko

porucza

Jan Gäth

1 na hoſpitalſkej haßy 1.

Cźeſćenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſcźi k nawjedźenju dawamoj, ſo budźa naju khlamy na **ſerbſkej haßy cźiſło 7,** w kotrychž ßo **płat** a **blidowe ruby** pſchedawaju, wot **19.—24. dezembra wſchědnje** wotewrjene.

Wo dobroćiwy pſchiſtup proßytaj

ſ poczeſćowanjom

A. Radza a ßyn.

Woſjewjenje.

Dźiwocźanſke ſerbſke ev.-luth. miſſionſke towarſtwo ſmėje — da-li Bóh — jutſje njedźelu 13. dezembra popołdnju w dwėmaj hodźinomaj w Lehnertez domje w Zokowje miſſionſku hodźinu.

Pětr Mlónk.

Zaréčanske serbske towarſtwo

zmėje — da-li Bóh — njedźelu 20. decembra swój lětuši hodowny swjedźeń po programje, 17 čisłow wopřijacym, na kotryž so sobustawy kaž tež hosćo najpřećelniſo přeprošeja. Započatk z dypkom 8 hodźin.

---

1 rólny pohoncź a 1 hródźna dźowka doſtanjetaj ßłużbu na

knježim dworje w Krakezach.

Rakečanske serbske towarſtwo „Lipa“

zmėje — da-li Bóh — njedźelu 20. decembra popołdnju w 4 hodźinach w Eberweinec hoſćencu swoje měſačne posedźenje.

Holza, ſerbſkeje rěcźe mózna, kiž ma tež hoſcźom poßłużeć, ßo do jeneho pſchiſtojneho hoſcźenza ſa dobru mſdu pyta. Sſłużba je tajka, ſo móže ju kóžda pſchiſtojna holza pſchijeć. Wſcho dalſche je w wudawarni Serb. Nowin ſhonicź.

Knjeſa farara ryćerja **Jmiſcha** naležnje proßymy, ſo by wubudźaze předowanje, druhi pokutny pjatk dźerżane: „Njech ßu waſche bjedra wobpaßane a waſche ßwěży ſaßwěcźene“, dobroćiwje wotcźiſchcźeć dał.

Wjele kemſcherjow.

(K tomu cźiſłu pſchiloha.)

Pschiłoha k czißłu 50 Serbskich Nowin.
Ssobotu 12. dezembra 1885.

Hodowne wupschedawanje

nasad stajenych drastnych tkaninow jara tunjo.

August Grützner.

Hodowne wupschedawanje

pola

Eduarda Hartmanna

na snutskownej lawskej haßy 5.

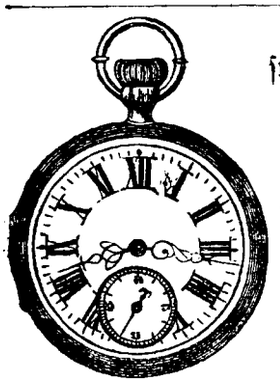

Na snutskownej lawskej haßy 12. **J. G. Schneider** Na snutskownej lawskej haßy 12.

delka a po 1 skhodźe

poruča ßwój najwjetschi skład **regulatorow, koklowych, woblukatych, sćěnskich, stejazych, budźatych** a **nóznych czaßnikow; slote** a **ßlěborne mužaze** a **zonjaze czaßniki,** najnowsche **czaßnikowe rjeczasy; Bernske hrajadła, albumy, schite, zigarowe, rukajzowe, nalutowanske kaschćiki, schwajzarske khěžki, wjercźate tyski** s **hudźbu.**

Porjedźenje czaßnikow a hrajadlow derje a tunjo. Sprawne poßluženje.

Hody 1885.

K ßwjatym dnjam poručam
zokor ff. w pokrutach,
zokor ff. mlěty,
rósynki,
sultanske rósynki,
male rósynki,
mandle ßłódke a hórke,
zitronat,
toho runja wschě **korjenje** k pjeczenju kołaczow po jara tunich płaczisnach.

Hermann Lemka
na mjaßowym torhoschczu 8.

Khosej

wot najtunischich hacź do najlěpschich druźinow, jara derje ßłodźazy, poručza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Konjaze deki

por po 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 16 mk.
wubjernje dźerźaze a jara wulke.

Richard Gautzsch
na hlownym torhoschczu.

Paleny khosej.

wubjernje ßłodźazy, punt po 100 a 120 np.,
poručza pschezo czerstwy **Th. Grumbt**
na swonkownej lawskej haßy.

Zónske mantle, paletoty, ßomoczane żakety ßo rjenje a trajnje s nowa barbja a ßo po žadanju wuporjedźa
w parnej barbjerni **W. Kellinga.**

Skoto a ßlěbro na worjechi, pißanu papjeru a pychn na božodźěsczowy schtom
poruča
G. Rämsch
na bohatej haßy
s napschecźa prjedawscheje pschedawarnje.

Jerje

rjane tuczne ryby
po 3, 4 a 5 np.,
mandl po 40, 50 a 60 np.,
w zykych tunach tuńscho
poruča
Hermann Klemm
na bohatej haßy.

Turkowske ßlowki

najrjeńsche a najwjetsche, kotrež ßu dostacź, poruča hischcźe tunjo
Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoschczu,
destillazija najlěpschich likěrow.

Nowe polnojerje

tunu po 37 mk. poruča
Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoschczu.

Khosej

w wulkim wubjerku
seleny punt po 70—160 np.
jenož derje ßłodźaze druźiny poruča
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Gustav Rämsch,

knihiwjasaŕnja a pschedawaŕnja galantrijowych tworow
nětko na bohatej haßy 21
s napschecza prjedawscheje pschedawaŕnje,
porucza najnaležnischo ßwój wulki skład
němskich a **ßerbskich spěwaŕskich** w najnowschich swjaskach, **fotografijowe** a **pißne albumy, listnizy, pißne mapy, portemoneje, domjaze žohnowanja, wobrasne knihi,** wschě družiny **protykow** a **nowolětnych khartkow** w najnowschich mustrach atd.

H. Horn

25 na bohatej haßy 25
porucza ßwój wulki skład
mužazeje, žonjazeje a dźěcźazeje drasty
po ßlědowazych tunich płacźisnach:
symske swjeŕschniki s flokoneja, diagonala, perla a doubla hižo po 9 mk.,
hotowe wobleczenja sa mužskich hižo po 15 mk.,
dźěcźaze paletoty hižo po 5 mk.,
žonjaze mantle hižo po 8 mk.,
žonjaze pjesle hižo po 5 mk.,
jenož na bohatej haßy 25

Zupany (spanske ßuknje) po 9 mk.

H. Horn

s napschecza hoscźenza k winowej kicźi.

K hodam

poruczam w bohatym wubjerku najtunischo:

domjaze žohnowanske pißma,

spěwaŕske knihi w ßomocźanym swjasku se sankom a w dobrym praßowanym kožanym swjasku,
biblije, schulske knihi, albumy,
wobrasowe knihi, knihi sa młodoscź,
pißne a ryßowanske knihi,
portemoneje a pjenježne móschniczki,
zigarowe etwije, listnizy,
schite kaschcźiki a drjewjane pjerowe kaschcźiki,
schulske tosche, ryßowanske mapy,
wołojniki, pjera, tintu,
kaschcźiki, listnu papjeru, kuwerty,
sbožopschejaze khartki, kmótsjaze listy,
wobrasowe listna, pißanu papjeru,
protyki, słoto a ßlěbro sa worjechi,
pychu sa božodźěscźowy schtom atd.

Saßopschedawarjam ßo wyßoki rabat dawa.

A. Schöncke

1 na hauensteinskej haßy 1, něhduschej butrowej haßy.

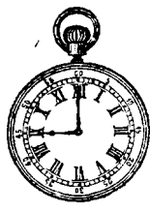

Sacźne cźaßniki, regulatory a **scźěnske cźaßniki** w wulkim wubjerku po tunich płacźisnach porucza

Jan Gäth

1 na hospitalskej haßy 1.

Friedrich Braun w Budyschinje

5 na bohatej haßy 5
porucza ßwój skład **materialnych tworow, wina, piwa, zigarow** a **spirituosow** po najtunischich płacźisnach lubjo najsprawnische poßłuženje.

Hugo Lehmann

22 na bohatej haßy 22 (pódla hoscźenza k winowej kicźi)
porucza ßwój **bohaty skład wschěch družinow**

filzowych kłobukow

sa mužskich hižo po 2 mk.
sa hólzow „ „ 1 mk. 25 np. } hacž k najlěpschim družinam,

židźane, tkaninowe, hońtwjeŕske a dźěcźaze kłobuki,

filzowe stupnje a tofle,

najlěpsche dźěło.

Mězy, krawaty, rukajzy, khornarje, manschety, schemisety a

pschedeschcźniki.

Wschě wězy w wulkotnym wubjerku jara tunjo.
Kóždy kupz, kotryž sa 2 mk. kupi, dostanje **„praktiski božodźěscźowy dar“** jako pschidawk.

Symske wobleczenja,

pjesle a ßuknje,
symske swjeŕschniki,
kholowy a lazy
wschě wote mnje s dobrych stupjenych tkaninow dźěłane, w wulkim wubjerku poruczam.

P. Baruch

pschi bohatych wrotach, na róžku žitnych wikow.
Drasta, po měrje skasana, ßo rucze a derje seschije.

Gustav Klöppel

prjedy **Ad. Wagner**
optikus a mechanikus
w Budyschinje na hauensteinskej haßy 2,
kotraž prjedy butrowa haska rěkasche.
Dźěłaŕnja a skład wschěch optiskich a mechaniskich wězow.
Naprawjenje elektrowodow.
Porjedźenje schijazych maschinow a wschěch druhich wězow, do mojeho rjemjeßła ßłuschazych, ßo tunjo a derje wobstara.

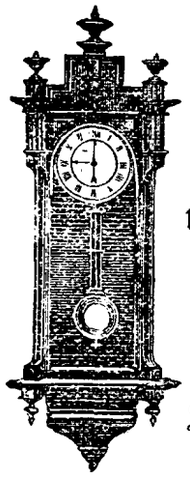

Franz Marschner

cžaßnikař

na bohatej haßy 9 **w Budyschinje** na bohatej haßy 9

porucža ßwój bohaty skład

cžaßnikow a rjecžasow

dobroczinwemu wobkedžbowanju.

Sprawne poßluženje, wjazylětne rukowanje, najtuńsche placžisny.

Porjedženja ßo s rukowanjom rucže a tunjo wuwjedu.

W khlamach ßo serbski rěcži. W khlamach ßo serbski rěcži.

Khojej

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

w derje ßkodžazych druzinach punt po 70, 80, 90 hacž 150 np., pschi wotewsaczu 5 puntow tuńscho,
drobny a **zyły zokor** nanajtuńscho,
rajß po 13 np.,
krupy po 15 np.,
jahły, hejduschku, bělenu a njebělenu,
hróch, ßo lohzy warjazy,
nowe ßoki a najlěpsche
nudle k lamanju
po mózno tunich placžisnach
porucžataj

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

Shorjelski magazin

hotoweje mužazeje, žonjazeje a dźěcžazeje drasty

19 na bohatej haßy 19.

Najwjetsche drastowe khlamy w Budyschinje.

Nowosćže sa nasymu a symu 1885|86. **Nowosćže sa nasymu a symu**

Psches **koloßalne** dobytkne kupje je mi mózno

kóždej konkurenzy napscheczíwo stupicz.

Wubjerk je **jara wulki,** a woßebje porucžam

mantle sa žony

wot najjednorischeje hacž k najwoßobnischej druzinje, s najlěpschich tkaninow po najnowschim srěsu a solidnje džěłane.

Mužaze symske swjerschniki,

hólczaze mantle

w **hobrskim wubjerku** s **najlěpschich tkaninow** džěłane.

Placžisny ßu njedoßahnjene tunje a pschetrjechja po niskosczi wscho haež dotal poskicžene. Kóždemu, kotryž chze derje a placžisny hódno kupowacž, njech je radžene, ßebi najprjedy mój sklad wobhladacž, runje tak hódne poskicženje ßo se žaneje druheje strony njeežini.

Wulki sklad tkaninow s němskich a jendželskich fabrikow k seschiczu po měrje.

Moritz Wassermann,
krawski mischtr.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

So bychmoj naschim wjeßnym wotebjerarjam stajnje czerstwy paleny

khojej

poskicžecž móhkoj, palimoj jón wot nětka kóždu ßrjedu a ßobotu rano a porucžamoj sa wubjernje ßkoždžaze druziny punt po 100, 120 a 140 np.

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

Połnojerje

tucžne wulke ryby po 3 np.

porucžataj

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Kalijowe mydło, ßuche, punt po 50 np.,
jadriwe mydło, ßuche, punt po 40 np.,
kojowe mydło, ßuche, punt po 36 np.,
pscheńcžnu schterku, punt po 22 np.,
kónzatu schterku, najlěpschu, punt po 30 np.,
soda krystalisowany, najcžisczischi, punt po 5 np.,
běrnjazu muku, punt po 13 np.,
běłazy soda H. Puyowy, pakcžik po 10 np.,
wubjerny ßrědk sa schaty a hospodarstwo,
zjiwizowe mydło, masne mydło
w wschelakich druzinach
pschedawa tunjo

H. Puy w Budyschinje,
mydłarnja.

Butra!

Měschanu butru,
lutowansku butru
w bowach a wuwaženu, najlěpsche druziny, porucža wot czerstweje poßylki

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Emil Wehrle na jerjowej haßy

porucža jara tunjo w wulkim wubjerku **koschlowy barchent** stary łóhcž po 18, 20, 23, 25, 30 np., elsaski po 40 np., 6/4 **tolstu wołmjanu tkaninu** stary łóhcž po 30, 35, 40 a 45 np., **twjerdy köper** stary łóhcž po 50, 60 np., **kalmuk** stary łóhcž po 30, 35, 40 a 45 np., 6/4 schěroki **czorny mohair** k schórzuchom a rubischczam ßo hodžazy stary łóhcž po 60 np., **wołmjane, połwołmjane** a **bawmjane rubischcža** po 20 np., dale židžane a połžidžane.

Strowe kruschwinowe drjewo

kupuje po najwyschschej placžisnje

mechaniska pschadownja
w Hajnizach.

E. Rafeld na kotolſkej haßy

porucza wulki wubjerk

nowych wobraſowych knihow, fotografijowych albumow, portemonejow, zigarowych etwijow, piſnych albumow, mapow, fotografijowych woblukow, ſſ. liſtnu papjern w kaſetach, barbowych kaſcheſikow, pjerowych kaſcheſikow,

dale

jara rjane nowoletne khartki, protyki na 1886, piſann papjeru, ſloto a ſlebro na worjechi, wſchu piſnu a ſchulſku potrjebu, ſpewarſke knihi atd.

Wſche knihiwjaſarſke dzela ſo tunjo a derje wobſtaraja.

Parna fabrika

ſchokolady, zokrowych tworow a mjedowych tykanzow

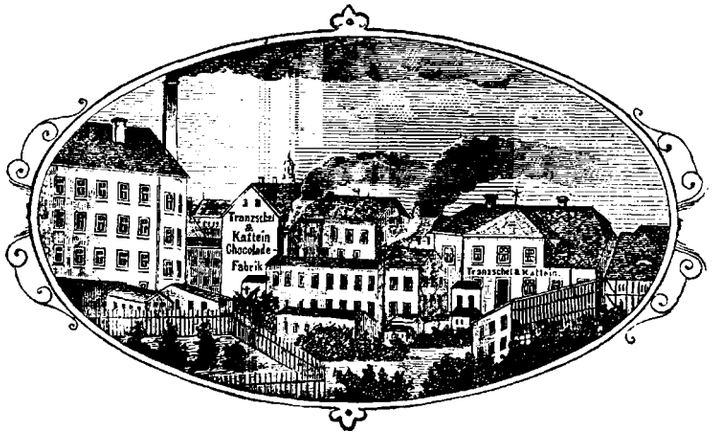

Rudolfa Katteina,

prjedy **Tranzschela a Katteina,**

w Budyſchinje

na hoſpitalſkej haßy 7 a rózowej haßy 10

porucza

ſwoje cziſte a dobre fabrikaty po jara tunich placziſnach.

Katteinowy Budyſchſki konfekt: 1/4 punta po 15 np.

M. Kubasch sen.

na garbarſkej haßy 4.

Dokelz ſ krawzowanjom ſaſtanu, wſchu **mužazu draſtu** po placziſnje a niže njeje wupſchedawam.

Najlepſchu pſchenczhu muku

khežorſki wuczah merzu po 1 mk., 1/4 zent. po 3 mk. 75 np.,
00 = = 80 np., 1/4 = = 3 mk.

porucza

J. A. Heide w hornim mlynje w Brěſowje.

Eduard Hartmann

5 na ſmutſkownej lawſkej haßy 5

porucza tunje a dobre

konjaze deki

w wulkim wubjerku,

dale

pjeſlowy plüſch, barchent atd.

Khoſej ſeleny . . .	punt po	65—140 np.,	
khoſej paleny . . .	„ „	90—180 „	
zokor zyły	„ „	34 — 40 „	
zokor drobny . . .	„ „	30 — 35 „	
róſynki nowe . . .	„ „	35 — 40 „	
rajß dobre druzhiny .	„ „	12 — 24 „	
ſlowki nowe . . .	„ „	18 — 28 „	
worjechi nowe wlóſke	„ „	22 — 24 „	
jerje nowe jendzelſke po		2—8 np.,	

kaz tez wſche druhe twory jara tunjo porucza

Friedrich Braun
w Budyſchinje.

K kſchczisnam, kwaßam a druhim ſwjedzenjam, woßebje hoſczenzarjam ſwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likery** po jara tunich placziſnach poruczamoj.

Ginzel & Ritscher,
deſtilazija na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Schtóz ſo nahlenzy boji

abo kotrehoz je wona hizo podeſchka, abo ſchtóz na wjerczenje, ſkhromjenje, bjesparnoſcz, khore nervy czerpi, njech ſebi knizku „Wo wobróczu a wotſtronjenju nahlenzy", 3. nakład, wot ſpitzaczela, nehduſcheho krajno-woborneho bataillonſkeho lekarja **R. Weißmanna** w Wilshofenje w Bajerſkej, darmo a franko ſkaſa.

Khoſej:

Santos
derje ſlodzazy
ſeleny punt po 65 np.,
paleny = = 80 =

Kampinas
wubjernje ſlodzazy
ſeleny punt po 70 np.,
paleny = = 90 =

Mexikanſki
jara derje a ſylnje ſlodzazy
ſeleny punt po 80 np.,
paleny = = 100 =

Java a Ceylon
najlepſchi po ſlodze
ſeleny punt po 100 np.,
paleny = = 120 =

porucza

Hermann Kunack
w Budyſchinje na bohatej haßy 8.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np.,
15 ſchtuk po 50 a 60 np.,
porucza ſa jara placziſny hódne

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Nowe hollandſke

jerje,

jara dobre, tuczne ryby,
pokne mlóczhnate abo jerkate,
3 ſchtuki jenoz po 10 np.,
mandel = = 50 =
kopa = = 190 =

porucza jako nješchto jara tunje

Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

Khoſej

paleny punt po 100—200 np.,
khežorſke mješchenje pt. po 120 np.
porucza ſa nješchto wubjerne

Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Hamburg-Amerika.

Kózdu ſrjedu a njedzelu do New-Yorka

ſ póſtſkimi parokódzemi

Hamburgsko-Amerikanskeho paketjézdneho akcijskeho towarſtwa.

Wukaſanje a pſchewjeſne pißma dawa No. 867. **Albert Meiſel w Budyſchinje.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćernje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 51. **Sobotu 19. decembra 1885.** **Lětnik 44.**

☞ Čzesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedża sa nje na **1. schtwórtlěto 1886** do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadża. — Čzi, kotsiž zebi Serbske Nowiny psches póst pschinjesćz dawaja, njech tola njesapomnja, zebi je tam bórzy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćzi zo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **1 mk.**, s pschinjeżenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikłohu **Serbski Hospodar** płaćza na póstach **1 mk. 25 np.**, s pschinjeżenjom do domu **1 mk. 40 np.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Druha komora sakskeho zejma je w poslědnjich sańdźeneho tydźenja bjes wulkeje debaty žadane pjenjesy sa ministerstwo swonkownych należnosćzow a sa statnu kasu pschiswolika. Nadpadnje bě, so tón krócź liberalni njepytachu knježerstwu prawo pschikrótschicź, so změ należnosćze sakskeho kraja w Awstriskej a Bajerskej psches póslanzow sastupjecź dacź. Ssu drje skónczinje spósnali, so němske knježerstwo na nahladnosćzi njeschkoduje, hdyž zebi Saksa w Winje a Mnichowje póslanzow dzerži, a so wobaj póslanzaj njetrěbnaj njejstaj, ale sa Saksku wjele bóle nusnaj a wužitnaj. S knježerstwowym namjetom, po kotrymž by zo pokojza ležomnostneho dawka gmejnam pschewostajicź měła, zo ani w druhej, ani w prěnjej komorje spschecźelicź nochzedża. Rycźerkublerjo wschak bychu najradscho widźeli, hdy by ležomnostny dawk do zyła spanuł; to zame pschecźe je tež wot měschcźanskich khěžerjow zkyschecź. Tola k tomu s cźežka pschinźe; pschetož na druhej stronje knježerstwowy namjet sa jara praktiski wukhwaluja. Sajimawy namjet sapóslanza Streita, kotryž wudospołnjenje sakonja wo wozadźinych dawkach žada, zo sakonjedawazej deputaziji k rospominanju pschepoda. Porjedźenje tutoho sakonja by zo hižo dawno stacź dyrbjało. W nim žanych postajenjow njeje, hacź abo na kajke waschnje maju akzijowe, rjemjeślniske a hospodarstwowe towarstwa abo tajke wozoby, kotrež swonka zwojeho statoka rjemjeślo wjedu, schulskim a zyrkwinym dawkam pschinoschki dawacź. Duž je nusne, so by zo psches sakoń jasnje wukładko, hacź maja tajke towarstwa a wozoby schulske a zyrkwine dawki płacźicź. — Schtwórtk zo na zejmje wo twarje symskeho pschistawa w Riesy, rosschěrjenju tamnischeho łódźoweho sastanischcza a wo želesniźy, toho dla nusnej, jednasche. K tomu knježerstwo 1,400,000 hriwnow žadasche. Drazdźanszy pschekupzy, zo bojo, so budźe Riesa se zwojim symskim pschistawom jich wikowarstwu schkodźicź, běchu zo na zejm s prózstwu wobrocźili, so dyrbja zo radscho w Drazdźanach naprawy k spěchowanju wikowarstwa a łódźnistwa cźinicź. Drazdźany zo k tomu wjele bóle hodża hacź Riesa, dokelž maja zylne wobydlerstwo, a zu zydko najwyschschich wyschnosćzow, pjenjeżnych bankow a zrjedź kraja leża. Ssejm na pschedstajenja Drazdźanskeho pschekupzstwa mało wažnosćze kładźesche. Ssamo k wotstorcźenju namjeta na dalschi cźaś zo zejm swólniwy njepokasa a se wschěmi khłosami pschecźiwo 8 zo 616,000 hr. sa twar symskeho pschistawa w Riesy a 784,000 hr. sa rosschěrjenje łódźoweho sastanischcza a sa twar sjednocźazeje želesniźy pschiswoli.

— Strowje Jeje Majestosćze kraloweje Karole, kotraž bě sańdźeny tydźeń nahle skhorika, zo pomaku sasso polěpschuje.

— Khěžorstwowemu zejmej je wobliczenje pschinoschkow, kotrež maja jenotliwe staty khěžorstwu na 1886/87 płacźicź, doschło. Wscho hromadźe ma zo 144,010,694 hriwnow nawdacź, dźěl Sakskeje wucźini 8,100,828 hr., to je 1,306,608 hr. wjazy hacź 1885. Wotcźakuje zo, so zejm, njepschiswoljo wschelake žadanki, sumu trochu pomjenschi. S dźěła je zo to hižo pschi wuradźenju wo wudawkach sa wójsko stało. Ssejm je zyły retomaz pjenjeżnych žadanjow sa wójskowe twary a naprawy wotpokasał. — Polazy zo psches žane njeporadźenje wottraschicź njedawaju, pschezo s nowa wupokasanje njepruskich Polakow s Pruskeje do zejmskich wuradźenjow saplescź. Ssrjedu zu w zejmje pschedmjet stajili, sjenocźene knježerstwa prozycź, so bychu zejmej sakoń pschedpołożiłe, po kotrymž zo zusym poddanam, hdyž sjawny porjad a wěstosćz njekaża, zwobodny a njesadźěwany pschebytk w němskim khěžorstwje sarucza a zo dale postajenja Winskeho měra, po kotrychž je wobydlerjam něhduscheje Pólskeje w Pruskej wikowanje a wobkhad dowolene, jasnje wukoźiłe.

— Nowy Kólnski arzybiskop, dr. Philippus Krementz, je zo s wulkej zwjatocznosću a wobdźělenjom wyschnosćze do zwojeho sastojnstwa sapokasał. S wumsaćzom Pósnjanskeho zu nětko sasso wschě němske biskopske stoły wobsadźene, kotrež běchu zo psches mejske sakonje wuprósdniłe.

— Wjerćhej Bismarkej a jenotliwym krajnym knježerstwam je zo wot pschedsydstwa **němskeho towarstwa psche njewužitne wužiwanje alkoholiskich picźowow** rosprawa dra. se Schwarze w Drazdźanach pschepodała, kotraž tež wo prawisniskich praschenjach, na wopiłstwo zo pocźahowazych, jedna. Na praschenje, hacź ma zo wopiłstwo khostacź, zo wotmolwi, so ma zo to stacź, hdyž zu pjeni se zwojej pjanosću sjawnosći s pohorschenjom. Druhe praschenje nastupuje korczmarjow atd., kotsiž dźěćzom abo pjanym palenz pschedawaju. Tež na to dyrbi khostanje stejecź. Sajimawe je praschenje, kotrež zo na swucźenych picźkow pocźahuje. Jim ma zo zamostatna wola wsacź, kaž zo hižo to napschecźo duchakhorym a brojerjam stawa, kotrymž poslednischim zo picźzy jara bliża. Tež bychu zo podobnje kaž sa duchakhorych wustawy sa picźkow sakożicź dyrbjałe, w kotrychž měli zebi wopiłstwo wotwucźicź. S pschicźinu k tomu by było, hdy bychu picźzy zebje a zwojich wokhudźenju wustajeli a sjawnemu měrej a wěstosći straschni byli. Schtó ma zo do swucźenych picźkow licźicź, wo tym je zo towarstwo němskich lěkarjow sa błudnych w lěcze 1877 w Nürnbergu takle wuprajiło: „Cźłowjek, kotryž je swucźenemu abo periodiskemu wopiłstwu w tej měrje poddaty, so je knjejstwo nad zobu a kmanosću, zwoje dźěło wobstaracź, bóle abo mjenje zhubił, zwoje pschiłuschnosćze sanjerodża a zo zwojej wokolnosći straschny cźini.“

Franzowska. W Tonkinje zu pjecza Franzowsojo poslědni cźaś sasso sbožowni byli. General Courcy je do Parisa powjescź póslał, so je wójsko wjele mórskich rubjeżnikow pobiło, a wjetschu liczbu jich wójnskich łódźow pak ponuriło pak saniczilo; pódla toho

ßu Franzowſojo dwě wobtwjerdźenej wßy dobyli. Směrowanje kraja nětko rucže pokraczuje.

Serbija. Dokelž ßo Sserbjo a Bołharjo bjes ßobu wo pſchiměrowych wuměnjenjach wujednacź njeſamóżetaj, ßu wulkomóznarſtwa ſ pſchiſwolenjom wobeju wójnu wjedźazeju ſtronow wujednanje bjes nimaj do rukow wſałe. Połnomóznizy wulkomóznarſtwow Ruſkeje, Němſkeje, Awſtriſkeje, Jendźelſkeje, Franzowſkeje a Italſkeje ßu hižo wot Wina, hdźež běchu ßo ſeſchli, na bitwiſchczo wotjěli. Pſchedßydacź budźe komißiji połnomóznikow ruſki general Kaulbarß. Maja ſa to, ſo budźe wjerch Alexander Kaulbarßowu pſchitomnoſcź na wojowniſchczu k tomu wużiwacź, ſo by ruſke pſcheczelſtwo pytał. Ruſka by po ſdaczu pſchibliżenje wjercha Alexandra rad pſchijała, tola ßama k tomu prěnju krocżel czinicź nochze. Hněw ruſkeho knjeżerſtwa pſchecziwo bołharſkemu wjerchej je ßo po wujaßnjenju njedoroſumjenjow, kotrež bjes Ruſkej a Bołharſkej wobſtejachu, pomału ſlehnuł. Ruſka wjazy na tym njewobſteji, ſo ma ßo pſches revoluziju ſjenocźena połnózna a połodniſcha Bołharſka ſaßo dźělicź. Sa pſcheczelne ſmyßlenje Ruſkeje napſcheczo Bołharſkej ßwědczi rěcź, kotruż je general Kaulbarß w Winje na ſkhadźowanzy wulkomóznarſtwowych połnomóznikow dżerżał. Kaulbarß wuſběhnu, ſo je Sserbija bratromordarſku wójnu bjes wſcheje pſchicżiny ſapoczała, a ſo je w tejle wójnje nadpanjena Bołharſka ſ dobyczerjom woſtała, tak ſo dyrbi ßo pſchi wujednanju měra na wójnſki wuſpěch Bołharſkeje dźiwacź. Bołharſka ma toho dla prawo żadacź, ſo by ßo Widinſki kraj, kotryż ßu Sserbjo bjes wojowanja wobßadźili, wot ßerbſkeho wójſka wopuſchcził, a ſo bychu Bołharjo w krajinach woſtali, kotrychż ßu ßo w Sserbiji po dobyczerſkich bitwach ſmozowali. Hdy bychu połnomóznizy wulkomóznarſtwow wobſamknjenje měra dozpili, bychu Sserbam a Bołharam wulku dobrotu wopokaſali. Sserbſke każ tež bołharſke wójſko pod hubjenym wjedrom a njedoßahazym ſaſtaranjom ſ zyrobu cżeżko cżerpi. Woßebje ſe ßerbſkeje ſtrony hórke ſkórżby pſchińdu, ſo dyrbja wojazy hłodu tradacź. Tola hiſchcże wjele hórje hacź nětko je było, hdyż ßu do Bołharſkeje marſchěrowali. Tydźenje dołho hižo żaneje ßucheje draſty, żaneje cżopkeje jědźe a druhdy ßamo ßucheho khlěba měli njejßu. Mnoſy wojazy ßu ßebi w ſadwělowanju ßami ſtawcżk porſta wottſělili abo ßo na nohomaj ſranili, ſo bychu na tajke waſchnje njeſnjeßnemu hubjenſtwu wucżekli. Sa wottraſchazy pſchiklad ßu drje na to nětotrych tajkich ßamowohidźerjow ſatſělili, tola na wojakow je tajke khoſtanje mały ſacźiſchcź cźiniło, dokelž ßu w wobſtejnoſcżach, w kotrychż je jim cżaſto ßmjercź lubſcha hacź żiwjenje. Poßledni tydźeń je ßo k wſchěm tutym cżerpjenjam ßurowa ſyma pſchidała. Wjele ludźi je na ſtraži ſmjerſło a wojazy ßu ſymy dla nuſowani, ßebi do ſemje dźěry rycź. Żadyn dźiw toho dla njeje, ſo w Sserbiji njeſpokojnoſcź pſchezo bóle roſcże. Kral Milan, kotryż je ßo ſ njekniczomnymi wotpohladami na wójnu pſcheczíwo Bołharam dał, ßo ani na lud, ani na wójſko wjazy ſpuſchczecź njemóże. W blizſchich dnjach ßnadź hižo revoluzija wudyri, kotraż jeho kabłazy trón powali.

Egiptowſka. Nowſche powjeſcże ſ Egiptowſkeje ßu jara njeſpokojaze. Wobydlerjo Sudana ßu ßo ſ nowa ſběhnuli. Sběżkarjo ßu jendźelſke wotdźělenje pola Koſcheha wobſtupili a jemu wupucź wotrěſnuli. Jendźelcźenjo ßo na żiwjenje a na ßmjercź wobaraju, tola budźa podležecź dyrbjecź, jeli ſo pomoz njepſchińdże. Jendźelſke knjeżerſtwo je wobſamkło, hnydom nětotre regimenty do Egiptowſkeje póßlacź.

Lěßni paduſchi.

Cźěmny wobraz ſ lěża.

(Pokracżowanje.)

Sswjedźeń w měſcże bě wjeßoły a wjele wopytany. Rjane wjedro howjeſche, a cźrjódy ludu ſ daloka a bliſka mjerwjachu ßo na ßwjedźeńſkim měſcże; hdźežkuli chzył pohladacź, wſchudże wjeßołe wobliczа a radoſtne wutroby! — Jeno jena wutroba bě cźicha a ſrudna pſchi wſchěm wjeßelu, a to bě Marina wutroba; jeje wocźi njekedźbowaſchtej na tu wjeßeku mjerwinu. S njedocżakliwoſcźu hladaſche ßwojeho mandźelſkeho. Jej bě tak cżeżko w wutrobje, każ by ju njeſbože potrjechicź dyrbjało, tola njewjedźeſche ßama cźeho dla. Chzyſche drje ſrudne myßle podtłóczicź, tola njemóżeſche je wotehnacź. Rad bě nanej ſrudobu ſdźělika, tola njechaſche tež ſtareho muża w jeho radoſcźi mylicź, duż ſakhowa ju w ßwojej wutrobje.

Bóle a bóle khileſche ßo ßłóncżko k wjecżoru a pſchezo Jurij hiſchcże njepſchińdże. Skóncżnje wopuſchcźi Marja towarſtwo, ſo by ßwojemu mandźelſkemu napſcheczo ſchła; pytajo ſłoži wócżko do dala, wutroba pukotaſche njeměrniſcho — podarmo. Srudna wrócźi ßo Marja ſaßo k towarſtwu. Hdyż pak hodźina po druhej ſańdże a Jurij pſchezo njepſchińdże, tu njemóżeſche ßo Marja wjazy ſdźerżecź, a ſdźěli nanej ßwoju ſtaroſcź. Stary hajnik pytaſche jej bojoſcź wurěcżecź, tola widżo ßylſu w wócżku ßwojeje dźowki ſwoli na dompucź; pſchetoż tež jemu ßo dźiwno ſdaſche, ſo Jurij tak dołho wuwoſta.

Spěſchnje khwataſchtaj domoj, tola kotrehoż pytaſchtaj njenamakaſchtaj. Hdyż pak Marja do ßwojeje komorki pſchiſchedſchi te dary k jutſiſchemu dnjej wuhlada, hdyż ſtara ßłużobniza powjedaſche, ſo je Jurij hižo pſchipołdnju do lěża ſchoł a hiſchcże ßo njewrócźił, tu ſapłaka Marja, a cżeżki ſtrach dobywaſche ßo na jeje wutrobu.

Stary hajnik ßam dźěſche nětko ßwojeho pſchichodneho ßyna pytacź. S tſělbu na ramjenju, ſ pßom po boku ſtupaſche do lěża, kotryż jeno ſ dźěła hiſchcże pruhi wjecżorneho ßłónża roſßwětlachu. Podarmo wołaſche Jurjowe mjeno, podarmo wutſěli wjazy krócź ßwoju tſělbu, żaneje wotmołwy njeſaßłyſcha, żaneho ſnamjenja po Jurju njeſhoni. Hłubje a hłubje ſtupaſche do lěża, kotryż bě ßo hižo do cźmy ſawodźił. Wſcho bě cźicho do koła, jeno w wjerſchkach ſchumjeſche wětſik. Staremu hajnikej pukotaſche wutroba. S cżaßami wołaſche mjeno ßwojeho ßyna, tola jeno ßwój ßamßny wothłóß ſaßłyſcha abo ropot ſeſcherjeneje ſwěriny.

Bjes wotpocżinka ßlědźeſche ſchědźiwz po lěßu. Hodźiny dołho bě hižo wokoło khodźił, hižo ſchěrjeſche ßo ſ łaha ranje, tu wrócźeſche ßo domoj, w wutrobje troſchtujo ßo ſ nadźiju, ſo ßwojeho ßyna doma trjechi.

Hdyż pak do domu ſtupiwſchi ſrudne, ſtrachapołne wócżko ßwojeje dźowki wuhlada, tu ſpóſna ſa wěſte, ſo je ßo njeſbože ſtało. Krej ſhubi ßo ſ jeho lizow, lědma móżeſche ßo na nohomaj ſdźerżecź. A hdyż Marja nanowe blěde wobliczo widżeſche a żanu nadźiju w jeho wócżku njepytnu, tu padże bjes mozy do womory.

Na ßwojimaj rukomaj njeßeſche ſtarz ßwoju dźowku do jſtwy a pſchepoda ju kedźbliwoſcźi ßłużobnizy. Ani wokomika měra ßebi njepopſcha, ſpěſchnje póßła wotroczka k wyſchſchemu hajnikej wopomoz proſcho, ßam poda ßo ſ nětotrymi drjewjerjemi ſaßo do lěża, ſo by ßwojeho ßyna pytał. Do wſchěch rózkow pſchebrodźi lěß, żana hora njebě jemu wyßoka, żana hłubina ſtraſchna. Wótſje roſlěhaſche ßo jeho hłóß po ſchtomach, ale Jurij njewotmołwi. Mucżny ßydźe ßo ſkóncżnje na kamjeń, ſtarej ſpróznej noſy chzyſchtej ſaprajicź, tola bórſy poſkocźi ſaßo, ſo by ßwojeho ßyna pytał.

Hdyż bě pſchipołdnjo nimo, wrócźi ßo druhi raz bjes wuſpěcha domoj k ßwojej dźowzy; namaka ju połnu ſrudoby a płaczka. Hiſchcże żanemu ſ wupółłanych drjewjerjow a hajnikow njebě ßo radźiło, něſajki ßlěd po Jurju namakacź. —

Stary hajnik ſwjeſe ßo bjes mozy do ſtólczka wobliczo ſ rukomaj ſawodźejo; tola hdyż wócżko na ßwoje rosrudżene dźěczo ſłoži, njemóżeſche dleje pſchihladowacź, a tſeczi raz khabłaſche won do lěża, ſo by Jurja pytał. Wſcha nadźija bě ßo jemu ſhubiła, ſ tużnymi, ſtrachocźiwymi myßlemi krocżeſche dale a dale. Hižo khileſche ßo ſaßo ßłónżo, tu dokroczi na tu lěßnu łuku a ſ prěnim pohladnjenjom trjechi na jenoż nětotre krocżele ſdaleneho morjeneho ßyna.

„Mikoſcźiwy Bożo!“ ſawoła ſe ſtróżelemi a padże bjes myßlow k ſemi. A ſ kajkej ſrudobu ſaßo wotucźi! S wulkej próżu ſtanuwſchi khabłaſche k ſrudnje roſtſělanemu cżeku. Klaknuwſchi ßo wobjima koleni ßwojeho ßyna a hórke bołoſtne ßylſy kulachu ßo po lizu do ſchědźiweje brody. S ruku poſběhnu jeho ſkhilenu hłowu, pohlada do powotewrjeneho ſłamaneho wócżka a wutroba chzyſche ſe ſrudobu mrěcź. „Takle żałoſtnje ßu tebje morili!“ ſdychnu; „o wbohi ßyno!“ a pokhili hłowu na roſtſělane krwawe ſtawy.

Tak trjechiſchtaj jeho dwaj wupółłanaj hajnikaj. Saſtróżenaj woſtaſchtaj ſtejo a ſyma woběhnu jeju ſtawy, hdyż cźěko ſrudnje morjeneho wuhladaſchtaj. Bliże ſtupiwſchi poſběhnuſchtaj ſtarza. Jeho koleni tſchepotaſchtej, ſ ruku poſběhnu hiſchcże junu pokhilenu hłowu morjeneho a hladaſche ſ njewurjeknitej boloſcźu do wohidźeneho wobliczа. „Żałoſtnje, bjes wſcheje mikoſcże ßu tebje morili“, dźeſche, „ale chzu tebje wjecźicź!“ — Tola w tym ßamym wokomiku dopomni ßo ßłowow toho Knjeſa: „Wjecźenje je moje!“ a poſběhnuwſchi wocźi k njebju — a ta daloka, ſchěroka, miła módrina jeho troſchtowaſche, dopomni jeho na tu wulku njeßměrnu mikoſcź Bożu — „budźcże mikoſcźiwi!“ tak klinczeſche w jeho wutrobje. Tutón krótki wokomik poda jemu ſaßo móz; ſ ruku ßebi ßylſy wutrěwſchi pomhaſche hajnikomaj morweho wot ſchtoma wotwjaſacź. Hajnikaj chzyſchtaj cźěko k hajnikowni njeſcź, tola ſtarz jimaj wobaraſche; ſ mozu wuſběhnu cźěko na ßwoje ramjo a njeßeſche je domoj.

Hdyż ßo k hajnikowni bliżachu, rjeknu k hajnikomaj: „Dźicże do prědka a wotdźerżujcże moju dźowku, wona njeßmě morweho

widźecź, tajki napohlad by ji wutrobu słamał." Lědma bě doręczał, pschiběža njeſbožowna žónſka napſchecžo a ſ njewuprajnje ſrudnym hłožom wołajo winu žo na cźěło žwojeho mandźelſkeho, tola bjes myßlow ſwjeſe žo k ſemi.

Boloſtnje na žwoje njeſbožowne dźěcžo pohladnuwſchi ſběhnu hajnik morweho ſaßo na ramjo, a njeßeſche jeho do domu, pokoźiwſchi jeho w žwojej ſtwje na kožo ſamknu ſa žobu durje. Potom žydže žo pſchi kožu, wſa morweho ruku do žwojeje, a tak žedźeſche zyku nóż. Zadyn ſpar njeſańdźeli jemu wóczko, ſ kotrehoż dyß a dyß žo žylſa wukuli. Skónczńje hdyž žkónczko ſkhadźeſche, ſtanu, ſo by ſa žwojim dźěſcźom hladał. Nadeńdże ju w jeje ſtwje w kožu leżo ſe ſymizu ſajatu bjes žebjewědomnja. Njeſboże a boloſcź běſchtej ſa nju pſchewulkej byłej.

Cźěło morjeneho bu pokhowane, jeho mandźelſka niczo wo tym njeſhoni, jeno ſtary hajnik ſtejeſche pſchi rowje.

Pſched nětkotrymi dnjemi bě hiſchcże wjeßołe, ſkote ſboże w hajnikowni, nětko jeno ſrudoba a boloſcź, cźicho a ſrudno bě w domje. — (Skónczenje pſchichodnje.)

Sſejmſki dopiß.

Podawa Handrij Keŕk.

Mjeſe wſchelakimi druhimi wězami, kotrež žu žo žejmej k wuradźowanju pſchedpokożiłe, žo woßebje tſi zyle nowe poſtajenja namakaju.

Je tu najprjódzy ſakoń, po kotrymž žebi pſchichodnje nichtó wjazy hołbje dźerźecź njeßmě, hacž žo po wulkoſcźi jeho leżomnoſcźow ſaleži.

Po druhim ſakonju maju ratarſke ſjenocźeńſtwa w hromadu ſtupicź a žebi zuſeho dobreho cźěłza kupicź, ſo by žo na to waſchnje tež naſch domjazy ſkót polépſchił a mloko kaž tež kormjenje naſtupajzy lépſchi wužitk dawał. Ratarjo, kotſiž žebi cźěłza dźerźa, jeho dale ſa pjenjeſy žußodej abo němkomu druhemu ſa jeho krowu pożcźowacź njeßmědźa, khiba ſo jeho ſa žwoje pjenjeſy kommißiji, k tomu poſtajenej, wobhladacź dadźa, kotraž jeho potom pak ſa dobreho ſpósnaje, pak ſacźißnje. Tónle ſakoń 25 paragrafow (§) abo ſtawow wobjima, a dźenża drobniſcho wo nim pißacź njemózemy. Prajicź pak mózemy, ſo ſakoń, je-li ſo žo w nim wjele njeporjedźi, ſa žerbſke kužiſke ratarſke wobſtejenja wjele dobreho njepſchinjeße. Pſchetož nam žo ſda, ſo žerbſzy, abo ſ zyła kužiſzy ratarjo žami wjedźa, kak maju wobſtejnoſcźe žwojeho howjaſeho ſkotu rjadowacź, kak ſkót kubłowacź. Zuſy drohi cźěłz to njewucźini, k tomu wjazy žkuſcha . . .

Tſecźe nowe poſtajenje ma w tym wobſtacź, ſo by žo pódla krajneje immobiliarneje wohenſawěſcźazeje kaßy tež tajka ſakożiła, kotraž by ſawěſcźenje mobilijow, to rěka wſchitkeho hibicźiweho wobſtedźeńſtwa wobſtarała, ſchtož dotal wſchelake privatne towarſtwa cźinja. My žmy pſchezo ſa to měli, ſo by ſakoženje tajkeje kaßy wužitne było, dokelž wſchak privatne towarſtwa ſawěſcźenych druhdy tola trochu jara dreja; na druhej ſtronje žo tola ſaßo praſcha, hacž bychu ſawěſcźeni pſches to ſchto wjele dobyli, dokelž dźě je wſcho, ſchtož kraj žam ſarjaduje, pſchezo khětro drohe. Widźimy to ſ toho, ſo je ſarjadniſtwo nětuſcheje ſawěſcźazeje kaßy w létomaj 1883 a 1884 w hromadźe 1,044,514 mk. 11 np. pózrjeło. A wudawki ſarjadniſtwa tajkeje noweje kaßy wěſcźe mjeńſche byłe njebychu, hdyž wěmy, ſo běſche pola wſchelakich tajkich kaßow w zykej Sakſkej w lěcźe 1884 ſa 2,605,641,657 mk. wězow ſawěſcźenych, a je žo wotpalenym to žame léto wot nich 2,131,715 mk. 8 np. ſarunanja wupłacźiło. K ſakoženju tajkeje kaßy měł žo nowy ſakoń wudacź, po kotrymž by žo potom wſcho wjele krucźiſcho rjadowało a ſarunowało, hacž žo to nětko druhdy ſtawa. Tež by tajka kaßa na dlejſchi cźaß jeno te najſtraſchniſche ſawěſcźenja měła, wo kotrež druhe towarſtwa njerodźa. Na druhej ſtronje pak měł žo kraj wo to ſtaracź, ſo by kóždemu mózno było ſawěſcźicź. A tak ma tale zyła naležnoſcź dwě ważnej ſtronje.

My ſakomdźicź njebudźemy cźitarjam Serb. Nowin po dowuradźenju wſchěch tſjoch ſakonjow w prawym cźaßu ſdźělicź, ſchto je žo wo nich wobſamkło.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Hodowne žwjate dny tak mjenowane dźeńſke abo returne billety, kotrež žo 24. a 25. dezembra na ſakſkich krajnych żeleſnizach kupja, hacž žobu do póndźele 28. t. m. płacźa. Wuwſate wot tohole prawidła žu direktne billety do ſtazijow pruſkich krajnych żeleſnizow a Weimarſko-Geraſkeje żeleſnizy. Tute, je-li ſo niczo druhe na nich cźiſchcźane njeſteji, jeno hacž žobu do tſecźeho žwjateho dnja płacźa.

— Njedźelu 20. dezembra budże žo na wſchěch póſtach kaž wſchědny dźeń dźěłacź. Tež pakety žo tutón dźeń wunoſchuja.

S Hrubocźiz. Njewſchědne porodźenje je kruwa tudomneho kublerja Lipki měła. Wona ſchtyri cźelata na žwět pſchinjeße, kotrež drje běchu morwe, tola zyle normalnje wutworjene.

S Khwacźiz. Pſchi ludliczenju 1. dezembra t. l. bě w naſchej wßy 52 wobydlenych twarjenjow, 89 hoſpodarſtwow, 183 mużſkich a 195 żónſkich, wſcho hromadźe 378 woßobow. S nich běſchtej dwě na khwilu pſchitomnej, 122 woženjenych, 17 ſwudowjenych, 308 Serbow, 70 Němzow. Pornjo 1880 je žo wobydlerſtwo wo 2 woßobje pomjeńſchiło.

S Khróſcźiz. Nowoßwjecźeny měſchnik knjes Mikławſch Žur ſ Worklez mějeſche tſecźu njedźelu adventa w tudomnej farſkej cyrkwi žwoju žwjatocžnu primizu. Do dopołdniſchich kemſchi poda žo žwjatocžny cźah ſ khorhojemi na faru, ſo by młodeho měſchnika do Bożeho doma dowjedł. Pſched nim a jeho pſchewodźazymi měſchnikami dźěchu małe druźki a to ſchtyri žerbſke a dwě němſkej. Pódla woßadnych duchownych běſchtaj pſchitomnaj knjes kantor Schołta ſ Budyſchina a knjes kapłan Libſch ſ Draždźan. Do žwjatocžneje Bożeje mſchě mějeſche woßadny k. farař Werner prědowanje, w kotrymž wón doſtojnoſcź katholſkeho měſchniſtwa wuſtojnje a jaßnje roſkłoži a wſchitkich pſchitomnych najhłubſcho pohnu. Po woſpěwanym Veni sancte žwjecźeſche nowoßwjecźeny měſchnik prěni krócź potajny njewoblakowany wopor noweho ſakonja ſ aßiſtenzu k. kantora Schołty a woßadneju kk. kapłanow Schołty a Rěſaka. Na Bożej mſchi ſpěwaſche Khróſcźańſka „Jednota" ſ nětkotrymi holzami łacźańſku missu w měſchanym khorje. Najbliżſchi pſchecźeljo młodeho měſchnika doſtachu ſ jeho ruki žwjate woprawjenje. Po Bożej mſchi wudźělesche k. primiziant pſchitomnym nowoměſchniſke pożohnowanje. — Duchownſki kwaß a hoſcźina běſche popołdnju w Worklezach w Bergerez hoſcźenzu, hdźež bě žo wjele ludźi ſeſchło, mjes nimi, kaž žmy žłyſcheli a ſ wulkej wjeßełoſcźu woſjewjamy, na 150 abo 200 druźkow (!), tak ſo běchu knjeżny ſkoro wſchitke jako druźki wudebjene pſchiſchłe. Duchowni, kotſiž kwaß wopytacź pſchińdźechu, běchu w hrodźe, kaž tež poſdźiſcho kk. wucźerjo. W hrodowſkej kapali běſche popołdnju w 4 hodź. žwjatocžny łacźańſki nyſchpor, kotryž běſche wot kwaßnych hoſcźi tak wopytany, ſo bě kapała pſchepjelnjena. Nyſchpor jara wuſtojnje ſpěwachu dwě knjeżnje Bandźiz ſ Budyſchina, khórſkej ſpěwarzy tachantſkeje zyrkwje, knjes wucźer Hila ſ Khróſcźiz a khorſki direktor Engler ſ Budyſchina, kiž bě tež na kemſchach w Khróſcźizach na piſchcźele piſkał. Wjecźor 1/2 8 ſarjadowa Khróſcźańſka „Jednota" pola Bergerez žerbſki konzert, kotryž je žo jara ſpodobał. Tak wotbu žo tónle duchownſki „kwaß" zyle pſchiměrjenje cźichemu adventſkemu cźaßej a ſbożownemu dnjej, na kotrymž nowoßwjecźeny měſchnik žwój prěni wopor Bożeje mſchě žwjecźi. — Pſchejemy nowemu dźěłacźerjej w winizy Bożej žwjatu horliwoſcź a poknoſcź Bożeho žohnowanja! (Kath. Poſoł.)

Se Spitala pola Kamjeńza. Njedźelu popołdnju je tu hornczeŕ Schuppan, w žwojej paleŕni wokoło khodźo, žo na mokrej hładkej ſemi wußunuł a žo pſches hłowu do barbowehо ſ wodu napjelnjeneho žuda walił. Dokelž jemu mózno njebě ſe žuda wulěſcź, je žo ſaßrěbnuł a tepił. Wón ſawoſtaji žonu ſ pjecźimi dźěcźimi.

S pola. Lětža žebi hońtwjerjo khwala: ſajecźkow je doſcź, a bjes kurwotow tež njeje. Wě žo, ſchtóž je hewak njelepy tſélz, tomu žo lohko radźi, ſo žo ſ prósdnym wacźokom ſ hońtwy wrócźi, mjes tym ſo žu towarſchojo ſ dźiwinu napowſchani. K jenemu korczmarjej w naſchim žußodſtwje je lětža tajki njeſbožowny hońtwjeŕ hižo dwójzy pſchiſchoł dobre žłowa dawajo, ſo bychu jemu tola kornikla pſchedali. Najſkerje mandźelſka domach žedźiwje na pjecźeń cźakaſche. Duž žo wbohi mużik bojeſche ſ prósdnymaj rukomaj domoj pſchińcź: tak móżeſche tola prajicź, ſo je — dźiwjeho kornikla tſélik.

S Krjebje. Naſch nam wot kral. konſiſtorſtwa póßłany knjes kandidat Bjedrich Sela, kiž je hacž dotal jako farſki vikar tudomne farſke ſaſtojnſtwo ſaſtawał, je wóndano w Wrótžławju žwoje druhe pruhowanje pro ministerio khwalobnje wobſtał a na to 18. novembra žwjecźiſnu doſtał. Hdyž žo žanych ſadźěwkow wjazy do pucźa njeſtaji, jeho w krótkim ſa naſcheho ſararja ſapokaſaju.

S Zympła. Njedawno žu na tudomnym knjeżim dworje wjetſchu ſumu pjenjes kranucź ſpytali. Knježi inſpektor bě wot knjeſa mjenowany dźeń 1000 hriwnow k hoſpodarjenju doſtał. So by na druhi dźeń dźěławym ludźom mſdu wupłacźicź móhł, žo inſpektor popołdnju do Klětneho poda, a žebi tam 100hriwnowſku papjeru wuměnicź da. Pſches nětkajki pſchipad běſchtaj dwaj mużſkaj ſhonikoj, ſo ma inſpektor w žwojim bydłu wjele pjenjes leżaze. Na kranjenje pjenjes žebi myßło wonaj wokno roſraſywſchi do inſpektoroweje ſtwy ſaléſeſchtaj. Tam tež bórſy ſamknjeny pjenjeżny kaſchcź na-

makaschtaj, tola hdyž chzyschtaj jón ſ woknom won ßunucź, ßo woknowy kschiž jako sadźěwk jeju wotpohlada pokasa. Bjes tym so kschiž wutorhnucź pytaschtaj, ßo na dworje paduchow dohladachu, tak so dyrbjeschtaj taj wostajiwschi pjenjes cźeknucź. Dweju mužow, na kotrejuž tukaju, ßu dźeń posdźisscho sajeli a do pschepytanja wsali. Jedyn ſ njeju je, hdyž je knjes inspektorej pjenjesy pschinjeßł, w inspektorowym bydle dźěłał a pschi tym je widźał, hdźe inspektor pjenjesy khowa. Tutoho muža ßu tež wokoło inspektoroweho bydła w cźaßu, hdźež je ßo paduchstwo spytało, khodźicź widźeli. Duž tukanje jara ßylnje na njeho pada.

Hody.

Tež lětßa k nam ßo pschibliżuje
Tych hodow rócźny cźaß toh' wjeßela,
Hdźež Boże dźěcźo wobradźuje,
A woßebje sa pěkne dźěcźatka
Kaž tež tej dorosćenej młodosći,
Tež stary dźěd ßo k hodam wjeßeli.
Haj, Boże dźěcźo wobradźuje
Tym pěknym dźěcźom jara bohacźe
A rjane ßwěcźki saßwěcźuje
Na rjanych schtomikach a na blidźe
A nakładźe tež spody schtomikow
Jim wschelke rjane wěży do schkliczkow.
Duž, dźěcźi, kiž wy starschej' macźe,
Sso tola Bohu sa njej' dźakujcźe,
So srudne ßedźecź njetrjebacźe
Kaž te, hdźež lětßa krwawna wójna je;
Ach, tam te wbohe lube dźěcźatka
Dar Božoh' dźěsća dostacź njebudźa.
Haj, srudnje je nětk we tym kraju,
Hdźež bydła Sserbojo a Bołharjo,
Hdźež hischcźe pschezo wójnu maju
A mužski lud tam wschón pod brónju jo,
Tam jeno stary schědźiwz doma je
A wudowy a wbohe mandźelske.
Tam luby nan wot cźrjódki dźěcźi,
Haj, tež wot ßwojej' lubej' mandźelskej'
Je sdaleny we tutym lěcźi —
Bóh wě, hacź wón ßnadź hižo w rowje njej',
Ssnadź cźeżky ranjeny wón sdychuje:
„Mój Bożo, pschińdź a tola wumoż mje!"
Tam ßedźi cźrjódka srudnych dźěcźi
A macź we cźornej drascźe żar'wanskej;
Jich luby nan we tutym lěcźi
Wschak wjazy pschi tych ßwojich lubych njej',
Wón wonka tam we khłódnym rowje spi
Na bitwischcźu ſ tak wjele druhimi.

W kak wjele městnach pohnojene
Ssu bitwischcźa tam ſ lutej cźłowiskej krwju
A wßy a města wupuscźene,
So jěscź a picź tam niczo nimaju;
Tam, kaž my k naschim lubym hodam tu,
Ssej tykanzy a schtryzle njepjeku.
Njech saßo měr tam we jich kraju
Te lube Boże dźěcźo wobradźa,
Kiž ßej jón horzo požadaju:
Cźiń, Bożo, bórsy kónz krejpschelecźa,
To proßymy cźe sa nich ſ wutrobu,
Kiž Sslowjenjo, haj naschi bratśja ßu.
Duž, Božo, spožcź jim we jich kraju
Też saßo słoty měr a jednotu,
A tym, kiž k wójnje naschcźuwaju,
Dóńź wójna je jim k wulkom' wužitku,
Tym wopomnicź wschak tola, Božo, daj,
Kak pśches nich wupuscźeny je jich kraj.
Ach wobradź, lube dźěcźo Boże,
Nam dale też tón słoty měrny cźaß,
Spožcź strowoscź wschěm, so kóżdy móże
Też we tym bliżschim nowym lěcźe saß'
Na ßwoje powołanje w měrje hicź
A Boži khlěb ßej ſ cźesću saßkużicź.
A pokasujcźe wasche dźěcźi
Na Boże dźěcźo — luboh' Jesußa,
Kiž lětßa też — kaž w kóżdym lěcźi —
Tym pěknym dźěcźom wjele wobradźa,
Bjes tym so w Sserbiji a w Bołharskej
Na Boże dźěcźo njem'ža myßlicź ßej.
Kak sbożowni ßmy my na ßwěcźe,
To, bratśja, ßotry, tola wopomńmy,
Hdyž saßo też we tutym lěcźe
Te hody w měrje ßwjecźicź móżemy,
Duž njech nasch duch a nascha wutroba
Sso ſ dźakom k Bohu horje posběha.

Pětr Mtónk.

Dary sa natwarjenje ßerbskeho domu.

Dale darichu na lěto 1885 w Rakezach: Michał Pola 1 hr., Jan Krawz 1 hr., Jan Lukasch 1 hr.; w Zyżezach: Gusta Albert 1 hr., Gusta Rutniczanski 1 hr., Ernst Kluga 1 hr., Bohuwěr Pětschka 50 np., Jan Bohuwěr Pjech 30 np., Jan Pjech 20 np., Jan Schleńcźer 20 np.; kantor Schimjenz w Wulkim Radschowje 50 np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Lubi ßerbßzy hospodarjo!

Pjecź lět je do kraja schło wot cźaßa, so je ßo Wam wschěm derje znaty cźaßopiß sa ratarjow pod mjenom Serbski Hospodař wudawacź pocźinał.

S wulkimi woporami je prěni samolwity redaktor, kotrehoż mózemy ſ poknym prawom duchowneho wótza tutoho cźaßopißa rěkacź, njebo k. komthur J. E. Ssmoleŕ, ßo prózował, so cźitarjam Serbskich Nowin w Serb. Hospodarju pschilopk a pschikohu posćicźi, bjes kotrejež bur w naschich cźaßach wobstacź njemóże.

Serbski Hospodař, pśches Njebjelcźanskeho kapłana k. G. J. Kubascha pod dohladom redaktora Serb. Nowin redigowany, je sakoženy sa wschitkich Sserbow, evangelskich kaž katholskich, a woboji, kiž ßu sa tute pjecź lět jón cźitali, dyrbja wusnacź: Tutón cźaßopiß je ßo ßwěru prózował, so wostajiwschi ßo nabożnych a politiskich praschenjow, kiž pśches nasche cźaßy schwórcźa, nikomu w něcźim blisko njestupi, ale jenicźzy spomoženje ratarjow po zyłych Sserbach hlada. Serb. Hospodař je konservatiwny cźaßopiß, niz po mjenje, kaž tak mnoho druhich, ale po ßwojim zyłym bycźu; wón je pschißahany njepschecźel liberalisma a powaleŕstwa, wobrěsanych a njewobrěsanych židow; wón je ſ pschecźelom a ſ podpjeru kschesćijanskeje wěry, kschesćijanskich waschnjow, ßerbskeje narodnosćе, ßerbskeho ratarstwa a ludu.

Serb. Hospodař je dale najßwěrnischi pschecźel a pomoznik duchownych a wucźerjow, evangelskich kaž katholskich, wschěch starschich a hospodarjow. S krutej a druhdy njeßmilnej rěcźu pschima ßo njepocźinkow, kotrymž ßo bohużel mnosy w burskim ludu podawaja, wón warnuje, proßy, roswucźa, pohnuwa, so k lěpschim waschnjam ßo wrócźi; wón schwika ſ wótrym ßłowom rospuschcźiwosćź a hłojcźkatosćź dźěcźi, a woßebje cźeladnikow, niz, jako chzył ranicź, to budź daloko, ale, so wocźi wocźinja, prjedy hacź je posdźe.

Serb. Hospodař pschinjeße ßwojim cźitarjam, byrnjež ßo po wobßahu mały sda, tola wjazy a sa wschědne żiwjenje wużitnische wjedźenja, hacź mnohosćź němskich cźaßopißow, kiž ſ wulkosću formata ßo bubnja, cźitarjam pak ſ wjetscha lěpsche njeposkicźeja, hacź stuchke zykanje — wěży, kotrež ßu na wyßoku wědu skožene, a burej niczo njepomhaja. To dźiw njeje, hdyž ßo němske cźaßopißy ſ wjetscha w městach wudawaju, hdźež w redakzijach ludźo ßedźa, kiž żenje ratarstwo sesnali njejßu a wjedźeli njebychu, schto kruwa je a schto wok, njebudźichu-li to w pißmach namakali.

Serb. Hospodař, postajeny saměr psched wocźomaj mějo, wotměnja pilnje w ßwojich nastawkach, so by cźitarjow wostuda njepschewsała. Dźenßa nastawki ſ narodneho hospodarstwa, w druhim cźißle ſ praktiskeho burjenja, w kóżdym cźißle zyła cźrjóda roswucźazych drobnosćow, kiž wo khorosćach cźłowjekow a domjazeho skotu jednaja a spomożne ßrědki pschinjeßu, wotmolwjenja na wschelake praschenja, kotrež se strony cźitarjow pschińdu, to wschitko cźini cźaßopiß sajimawy, tak, so schtóż je ßebi jón skasał, wěsće wjazy njewotskocźi.

Dotalne pjecź lětnikow Serb. Hospodarja ßu kaž archiw a wobschěrna knihownja, kotraž najważnische wěży ſ ratarstwa wobßahuje; komuž na toleŕ njepschińdźe, tomu ßměmy ſ dobrym pschemßwědcźenjom radźicź: Kupćе ßebi prjedawsche lětniki a dajcźe ßebi je swjasacź. Smějecźe ſ tym tunju knihu sa roswucźenje, wjedźenje a sabawu, ßami sa ßo a sa wasche dźěcźi.

Prawopiß Serb. Hospodarja je tón ßamy, kaž tón Serb. Nowin, tak so ßebi nichtó dołho hłowu łamacź njetrjeba, kiž chze jón cźitacź. Jenoż na kónzu pschinjeße nęschto ſ łacźanskimi pißmikami: to je shromadny prawopiß sa evangelskich a katholskich Sserbow.

To dyrbi tak bycź, lubi Sserbja! My, kiž wschitzy jenu rěcź rěcźimy, dyrbimy ßo sa tym prózowacź, so tež w jenym prawopißu pißamy. Schto měnicźe: Kajke schmjaty bychu w Němzach nastałe, budźichu-li evangelszy mjes nimi na dobo ſ druhim prawopißom pißacź pocźeli, hacź katholszy? To by tola schwarna konfusija nastała! Tak dyrbicźe sa wěste měcź, so wěra a prawopiß mjeßobu niczo cźinicź nimatej a njedyrbicźe ßo w niczim w tym storcźicź, so to, schtoż nam Sserbam dotal tak wjele seschkodźiło je, so w prawopißu ßo wschelakosćimy, ßo ſ kaha wotstroni a rosumne prawidła k płacźiwosćźi pschińdu, kaž to tež pola Němzow a druhich narodow je — jim k spomoženju.

Lubi Sserbja po zyłej hornjej Łużizy — w Sakskej kaž w Pruskej — podpjerajcźe tola ſ pschedpłacźenjom cźaßopiß, kiž ßo tak ßwěru wo wasche derjeměcźe prózuje! Ssnadny wudawk na njón — na lěto 76 np. — sadani ßo wam na dźeßacźore a stotore! Schtóżkuliż ma Serbske Nowiny, měł tež Serb. Hospodarja dźerżecź, hdyž niz ßam, tola se ßußodom hromadu.

Porěcźcźe jenoż ſ tymi, kiž ßu wot spocźatka Serb. Hospodarja cźitali; wěscźe kóżdy ſ nich wam radźi a praji: „Pschißadźicź niczo njemóżesch, hdyž tutón cźaßopiß cźitasch, masch pak wulku schkodu, so to hižo dawno njecźinisch!"

Serb. Hospodař ma hižo sa nowe lěto tójschto sajimawych nastawkow pschihotowanych a budźe ßo sa tym dale prózowacź, so khwalbu, kotraž je wotzebje se strony evangelskeho duchownstwa nadobnje pschischła, dale saßkużi, kaž tež k spokojnosćźi a k spomoženju ßerbskeho luda na dotalnych pucźach ßwěru dale krocźi.

Kaž dołho burstwo po pucźach khodźi, kotrež jemu Serb. Hospodař pokasuje, njetrjebamy ßo bojecź, so kónz ßwěta psched durjemi steji; budźe-li pak burstwo ſ tutych fundamentow wuwalene, potom ßo niczoho dobreho wjazy nadźijecź — nimamy!

Wußudźenja.

Sawniski ßud. Rycźeŕkubleŕ E. M. ſ Döring w Porschizach bě 15. oktobra ßwojeho rólneho pohoncźa Rycźerja, dokelž jeho tón

hnydom na ßkowo njepoßłuchasche, ſ cźeźkim kijom ſ mozu na hkowu bił. Ryćerjej bu pschi tym hkowa krwawa ſraźena a hiſchćźe dźenßa wón wot tamnych pukow bunćźenje w hkowje cźuje. Cźeźkeho a ſtraſchneho ſranjenja dla wobſkorźeneho E. M. ſ Döringa dźiwajo na polóźaze wobſtejnoſćźe k jara ßnadnemu khoſtanju, k ſapkaćźenju 30 mk. pjenjes, ſaßudźichu. — Wjele cźeźſche khoſtanję toho runja cźélneho ranjenja winowanemu ſkakarjej P. Kudźeli na Zidowje pſchißudźichu. Tutón bě 28. auguſta w ſkale, njedaloko Pſchiſchez leźazej, mandźelſku ſkakarja Libſche ſe ßylnym ßochorom do wobliczа praßnuł, tak ſo žonje ſ huby a noßa krej běźeſche a wobliczo ſaćźeknu. Kudźelu, kotryž je hižo ras cźélneho ranjenja dla pſched ßudom był, ſ jaſtwom na dwaj měßazaj ſaßudźichu. — Sskužobnu dźowku A. Erbrichez w Hnaſchezach, kotraž bě wobſkorźena, ſo je pſchelcźi Jungez ruczny korbik wſaka, njewinowatu wuprajichu. — Zandarm Berger ſ Komorowa, wot k. duchowneho Kordiny w Minakale kſchiwduczinjenja dla wobſkorźeny, ma 5 mk. khoſtanja ſapkaćźicź.

Powokanſka komora. Ziwnoſćerja K. A. Běbracha w Hněwßezach, kotrehož jeho ßotra Marja Miczkowa rodź. Běbrachez winowaſche, ſo je ju 14. junija w ßwojim domje k ſemi cźißnuł a ßo na to ſa njej wokajo: „K ſemi cźe pobiju", ſ koßu puſchcźił, bě ławniſki ßud njewinowateho ſpósnał. Wobſkorźniza, ſ tutym wußudom njeſpokojom, ßo na druhu inſtanzu wobroćźi. Tola też pſchi druhim wußudźenju ßo Běbrach khoſtanja ſminu, dokelž ßo jemu žana wina dopokaſaćź njehodźeſche. — Fabrikſku dźěłaćźerku Julianu Amaliju Rychtarjez na Zidowje běchu k jaſtwu na jedyn měßaz ſaßudźili, dokelž běſche ßo na dźěłaćźerja C. A. Herrlicha na cźeſcź hłuboko ranjaze waſchnje pſchißkodźała. Wobſkorźena ſe ßwojej wězu žaneho wuſpěcha pſchi druhej inſtanzy njemějeſche, kotraž prěni wußud wobkrucźi.

Přilopk.

* Dlěhe hacź pok lěta je, ſo wo tym pißachmy, kak je wěſty Kühne ſa Draždźanami 6lětnu holczku wonjecźeſcźił a ſkónzował. Bórſy pó Jenje jeho pſchißażny ßud k ßmjercźi wotßudźi; a dokelž jeho kral wobhnadźił njeje, bu mordaŕ wczera tydźenja pſchi rańſchich ßmĕrkach wotprawjeny. Dokelž je dotalny kat Brand, kotrehož běſche duzy ſ hermanka kóń praßnuł, wumrjeł, je knjeźerſtwo jeho bratra ſa kata pomjenowało. Hdyž mordarjej ßrjedu tydźenja woſjewichu, ſo je ßo wo njeho ſtało, wón po ſdaczu zyle ſměrny woſta, bórſy na to pak wótſje žałoſcźicź pocźa. S woprědka też wo jědź a picźe njerodźeſche, ſkónczinje pak ßebi też to pſchemyßli. Sswojej maczeri liſt napiſa. Naſajtra popołdnju jeho macź, ßotra a jena cźeta wopytachu, a Kühne jim płaczo, ale ſměrny poßlednje wbožemje praji. Mjes tym ſo běſche wón dotal ſaßakły był a duchowny troſcht wotpokaſował, běſche wón poßlednje dny wſchón roſkaty. Schtwórtk tydźenja ßo jaſtwowemu duchownemu wuſpowjeda a Boże wotkaſanje wuži; też pilnje w ßwjatym pißmje cźitaſche. Poßledni wjecźor ßwojeho žiwjenja ßebi pjecźeń, zaktu a ſchkleńzu piwa derje ßłodźecź daſche. Naſajtra rano 1/2 8 hodź. ruzy ſtyknuwſchi poßledni ſrudny pucź naſtupi. Směrom wón poßłuchaſche, ſchto ſtatny rěcźnik rěcźeſche, a žaneho ßkowcźka njeprajiwſchi ßo te něſkotre ſkhodźeńki horje dowjeſcź a ßo katowym wotroczkam na deſku pſchiwjaſacź da. Lědma běſche ßo 40 ſekundow minuło, ßekera dele ſlecźi: mordarjowa hkowa do kaſchcźa, ſ rěſom napjelnjeneho, dele padźe; ſa něſkotre minuty też cźěło k hkowje położichu a kaſchcź do Lipſka póßłachu.

* S toho cźaßa, ſo je ßo na wojeŕſku ſtražu pſchi pólverowym magazinje w Khemnitzy nadpad ſcźinił, ſtejitaj na tamnym měſtnje dwě wojeŕſkej ſtraži. Wojak Unger, kotryž 13. dezembra pſchi pólverowym magazinje ſtražowaſche, ßebi, ſ tſělbu ßo wuwucźujo, woſtudku ßkužbu krótſcheſche. Pſchi tym Unger ſa tſělbu wopak pſchimnu, ſ njeje ßo wutſěli a na ßmjercź ranjeny jeho towarſch k ſemi padźe. Pſchi jeho cźěle wojak hiſchcźe hodźinu ſtražowaſche, doniž druha ſtraża njepſchińdźe. Njeſbožowneho wojaka budźa pſched wójniſki ßud ſtajicź.

* Macźerje, bjercźe ßo na kedźbu! W Oſchatzu 6. t. m. 3/4lětne dźěcźo jeneho wuhloweho pſchekupza w ßwojim korbje leźeſche, kotryž pſchi blidźe na dwěmaj ſtólzomaj ſtejeſche. Ranje hakle ßwitacź pocźa, a lampa ßo hiſchcźe na blidźe ßwěcźeſche. Dźěcźo ßame lutke wó jſtwje woſtajiwſchi chzyſche macź rucźe něhdźe doběcź. Lědma pak běſche wona ſe jſtwy, dźěcźo ſa lampu hrabacź pocźa a ju powali. Sso domoj wróćiwſchi macź ßwojeho lubuſchka w płomjenjach nadeńdźe, wſcheho wopaleneho. Lěkarſka pomoz dźěſcźu žiwjenje ſdźerźecź njemóžeſche; naſajtra je ßmjercź ſ cźerpjenjow wumoži. — Hdźež ßu małe dźěcźi, tam dyrbjake wißate lampy bycź abo tajke, kotrež ßu k ſcźěnje pſchicźinjene.

* Loni w ſymje jedyn podwyſchk 1. br. artilleriſkeho regimenta No. 3 jenemu wojakej, napakowanemu a ſ brónju tak dołho wó jſtwje zyle bliſko pſchi żehliwych khachlach ekſerźerowacź da, doniž ßo pót wot wboheho cźłowjeka lecź njepocźa. Na to jeho do dwora wucźeŕi a jemu pſchi 5 gradach ſymy tak dołho ſměrom ſtacź da, doniž jemu pót na cźěle njeſmjerſnu. Wojak bórſy ſkhorje a nětko wjazy ſ blaka njemóže; wón je na ſtawy tak hubjeny, ſo wjazy ßam jěſcź, ani ßo ſwoblekacź njemóže. Unteroffizérej wojeŕſki ßud cźeźke khoſtanje pſchißudźi; khory cźłowjek pak jako invalid měßacźnje 19 toleŕ penſije doſtawa. To je najwyſchſcha penſija, kajkuž kraj płacźi; wbohemu khoremu, kotryž dyrbi k ßkužbje ſtajnje někoho wokoło ßo měcź, pak to k žiwjenju njedoßaha. Duž wón pſches rěcźnika pſchecźiwo wojeŕſkemu fiſkej ſkorži; dokelž je jeho wojeŕſka woßoba, kotraž běſche w ßkužbje, na cźaß žiwjenja hubjeneho ſcźiniła, wón pſchiſprawneho ſarunanja žada, a to 400 toleŕ na lěto. Wo tejle ſkórżbje je ßudniſtwo 10. t. m. jednacź pocźało. To je prěni podobny prozeß, kotryž je ßo pſchecźiwo wojeŕſkemu fiſkej ſapocźał; duž ßmy wcźipni, ſchto ßudniſtwo wucźini. Nadźijomnje wbohemu mużej, kotrehož je njecźłowjeſka ßurowoſcź do tajkeho hubjenſtwa ſtorcźika, pſchiſprawne ſarunanje pſchißudźa.

* Na jenym kuble w Narańſchej Pruſkej mějachu ſchoßarja, jara nahłeho a hrubeho cźłowjeka; dźěławy lud a ßkužobni jeho widźecź njemóžachu, dokelž běſche pſchejara njeduſchny pſchecźiwo nim. Hdyž na polo dźěſche, mějeſche ſtajnje natykany revolvr pſchi ßebi a hrożeſche, ſo kóždeho ſatſěli, ſchtóž by ßo jemu njekaſany bliżił. Najbóle worakawy běſche pſchecźiwo wotroczkam w paleŕni, a tudy jeho wjecźenje dóńdźe. W paleŕni je wulki, 4 łóhcźi hłuboki parny kotoł, pſches kotryž je deſka położena, po kotrejž ludźo khodźa. Tule deſku běſche něchtó pſcherěſał; a hdyž ſchoßaŕ ſańdźeny tydźeń rano ſahe na deſku ſtupi, wón do kótka dele padźe, kotryž běſche něhdźe dwaj łóhcźaj hłuboko ſ kropom napjelnjeny. Na jeho wołanje ßo wot ludźi nichtó njepokaſa; hakle knjes ßam, hdyž jeho wußłyſcha, jeho ſ kropa wucźeże. Schoßaŕ je tak ſtraſchnje wopaleny, ſo drje ſe žiwjenjom njewoteńdźe. Hiſchcźe tón ßamy dźeń ßu někotrych ludźi ſajeli.

* W Winje je 59lětny domownik Schuſter ßwoju 56 lět ſtaru žonu, kotraž je jemu w 40lětnym mandźelſtwje 20 dźěcźi porodźiła, ſkónzował; najprjódzy ju ſ hamorom do hkowy pjerjeſche a jej potom ſ nožom krk pſcherěſnu. Wón chzyſche cźeknucź, ale jeho najſtarſchi ßyn, kotryž k tomu pſchińdźe, jeho ſajecź da. Schuſter běſche něhdy jara bohaty, mějeſche w Brnje ſchkleńzowu fabriku a w Winje někotre khěże. Wón wo wſcho pſchińdźe, dokelž ßo jemu dźěłacź nochzyſche, a dokelž pijeſche. W lěcźe 1869 wón woſtajiwſchi žony a dźěcźi ſe 40,000 ſchěßnakami do Ameriki cźeknu. W wuſtawje ſa wrótnych je też hižo pobył.

* W jenej fabrizy w Lefortowje je ßobotu tydźenja jedyn fabrikſki dźěłacźeŕ, 13lětny hólcźez, žałoſtny kónz wſak, do kótka panuwſchi, w kotrymž ßo krop warjeſche. Kotoł běſche hewak ſtajnje ſawodźety, a runje tón dźeń běchu ſabyli wěko na njón wodźecź. Hólcźez běſche wo prawdźe ſwarjeny; noſy běſchtej w kolenomaj ſhibnjenej, wobliczo bě roſdute, wocźi běſchtej ßo puknułej, a koża běſche po zykym cźěle roſpukana.

* Sajimawa operazija je ßo w zoologiſkej ſahrodźe w Pariſu ſtała. Wulkemu ßkonej (helfantej) běſche ßo pſchi korjenju wulkeho ſuba na lěwej ſtronje kula ſcźiniła, tak wulka kaž wulke jabłuko, kotraž jeho tak boleſche, ſo wón ani žracź njemóžeſche. Sahrodźiny direktor wo ſubjazeho lěkarja póßła, kotryž też ßebi 20 muži pomoznikow wubrawſchi wobſamknu ſwěriſko operirowacź. Operazija dwě hodźinje trajeſche; najprjódzy ßkona powalichu, potom jemu bolazy wulki ſub ſ piwu wotrěſachu a kulu pſchedźechu. Tónle zyły cźaß je ſwěrjo ſměrom leźało a ſatraſchnu boloſcź ſcźerpnje ſnjeßko. Hdyž pak běſche wſcho ſkónczene, ßkon ſpěſchnje na nohi ſkoczinwſchi ſejhrawacź pocźa a budźiſche ſ wjeßekoſcźu najradſcho pſches płót ßwojeje klětki ſlecźał.

* Kaž ßo nowinam „Kawkas" piſche, ßo njedawno někotſi paſtyrjo dohladachu, kak dwaj cźłowjekaj row roſmjetujetaj, do kotrehož běchu pſched něſchto cźaßom žónſku pohrjebali. Hdyž bliże dźěchu, pódla roſrytheho rowa mużſkeho a žónſku nadeńdźechu. Praſchanaj, pſche cźo ſtaj row roſrykoj, wonaj wotmolwiſchtaj, ſo chzetaj do rowa ßußodoweho ſemrjeteho hólcźka ſahrjebacź. Paſtyrjo jimaj njewěrjachu a jeju pſched wjeßneho ſchoktu dowjedźechu. Tudy ßo zuſy wuſna, ſo je ſ cźěła tuk wurěſacź a ſ njeho kuſtarſke ßwěcźki lecź chzył: ſ pomozu tajkeje ßwěcźki móżeſch kóždu wěz doſtacź, ſa kotrejž żadaſch. Też ſtaj cźěku prawu ruku a prawu nohu wotrěſacź chzyłoj: pſchetož ſchtóž ma porſt ſemrjeteho, móże nacźinicź, ſo cźłowjek, kotryž ſpi, na wěcźne wußnje.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Pětrowska zyrkej: Jan Handrik, pohonč a wobydleŕ, ſ Katharinu Hilžbjetu Faulſtichez. — Ernſt Anders, dźěłačeŕ a wobydleŕ, ſ Hanu Rakez.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Pawoł Auguſt, Ernſta Auguſta Juršcha, cźěšle na Židowje, ſ. — Emma Thereſija, Auguſta Kießlicha, kněžerja a ſkałarja w Rabozach, dź. — Jan Hermann a Marja Martha, Michała Bohuwěra Roſtoka, hoſćenzarja w Jeńkezach, dwójnikaj.

Katholſka zyrkej: Bohuměr, Pětra Pětſcha, cźěšle tudy, ſ. — Hedwiga Madlena, Joſeſa Kawki, ſchkleńčerja w Tumizach, dź. — Pawoł Franz, Jakuba Kurjata, pſchedawarja produktow tudy, ſ. — Marja Thereſija, Jana Kreczmarja, dźěłačerja na Židowje, dź.

Na pſchedań: Khěža ſ wojnarſtwom w Maleſchezach pſches A. Niemſchku tam. — Khěža cźišło 26 w Kubſchizach.

Płaczišna žitow a produktow w Budyſchinje

12. dezembra 1885.

Žitowy dowos: 3716 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacž M	Na wikach hacž Pf	Na burſy wot M	Na burſy wot Pf	Na burſy hacž M	Na burſy hacž Pf
Pſchenża	7	50	8	33	7	50	8	33
Rožka	6	58	6	90	6	58	6	96
Jačmjeń	6	96	7	10	6	96	7	10
Wowš	7	10	7	50	7	20	7	50
Hroch	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka (50 kilogr.)	7	8	7	50	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	12	—	16	—	—	—	—	—
Hejduſchka	16	—	16	50	—	—	—	—
Běrny	1	50	1	80	—	—	—	—
Butra 1 kilogr.	2	60	2	80	—	—	—	—
Pſchenčna muka 50 =	7	—	15	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 =	7	—	10	50	—	—	—	—
Sšyno 50 =	3	60	4	—	—	—	—	—
Sšlóma 600 =	24	—	26	—	—	—	—	—
Proßata 685 ſchtuk, ſchtuka	8	—	17	—	—	—	—	—
Pſchenčne wotruby	—	—	—	—	4	10	4	20
Rjane wotruby	—	—	—	—	4	60	4	75

Dražđanſke mjaßowe płaczišny. Howjada 1. družiny 61—64 mk., 2. družiny 51—54, 3. družiny 30 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 57—60 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 35—55 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 18. dezembra: Mjerſnjenje.

Schtóž chce rucze

a ſ wěſtoſcźu wobcźežnu ßmorkawu, kaſchel a katarrh wotbyć, njech wſchudże trjebane **W. Voßowe katarrhowe pile** wuživa. Voßowe pile ßu dóſtacź w haptykomaj w Budyſchinje. Kóžda prawdźiwa tyſka ma mjeno dr. med. Wittlingera nacźiſchcźane.

W Stróži pola Wulkich Sdźar je **khěža** cźišło 49 ſe ßołotowej a ßadowej ſahrodu ſ 3 kórzami pola abo bjes njeho na pſchedań..

Rjana ßuproſchna **ranza** je na pſchedań pola **Forkera** w Rakezach.

---

2 rjanaj cžornaj kožuchaj

ſtaj tunjo na pſchedań pola domownika w hoſćenzu „k ſłotej krónje".

Koſaze kože

kaž tež wſchě druhe družiny ßyrych kožow kupuje po najwyſchſchich płaczišnach, toho runja

koże k kožucham,

do kotrychž ženje žanych molow njepſchińdže, pſchedawa po najtuniſchich płaczišnach

Guſtav Nauke
na garbarſkej haßy 16.

Poručam
dróbny zokor punt po 30 a 32 np.,
róſynki punt po 35 a 40 np.,
zyły melis punt po 36—40 np.,
lompowy zokor punt po 35 np.,
pſchi 5 puntach po 33 np.

A. Benad w Wósborku.

Dr. Voßowe pile ſ roſpokaſanjom, kak maja ßo nałožicź, jenož prawdźiwje po dr. Hageru (najlěpſchi originalny rezept) w ſchkleńčanych bleſchkach po 75 np. ma na pſchedań

mčſchežanſka haptyka w Budyſchinje
na hłownym torhoſchcźu 6.

Khoſej

paleny a njepaleny
po wſchěch płaczišnach
w wulkim wubjerku,
pſchi wotewſaczu 5 puntow tuńſcho porucža

Richard Neumann.

Drjewowa awkzija

na Lipiczańſkim revěrje.

Póndjelu 21. dezembra t. l. ma ßo
63 ßuchich dołhich hromadow
ſa hotowe pjenjeſy ſjawnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź.
Sapočatk dopołdnja ½10 hodźin w wowcźich horach.

W Minakale, 15. dezembra 1885.

Hrabinſka ſ Einſiedelſka inſpekzija.

Hěblowane ſchpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pſchedawa tunjo

Tr. Holbjan w Budyſchinje pſchi dwórniſchcźu.

Kaſchcźowy magazin

Arthura Janaſcha, tyſcherſkeho miſchtra
na rózku ßeminarſkeje a Hoſchiz haßy
porucża ßo pſchi potrjebje dobrocźiwemu wobkedźbowanju a lubi tunje płaczišny.

Koſaze koże a wſchě druhe ßyre koże kupuje pſchezo po najwyſchſchich płaczišnach

Heinrich Lange na žitnych wikach
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi.

Hugo Lehmann

22 na bohatej haßy 22 (pódła hoſćenza k winowej kiczi)
porucża ßwój **bohaty ſklad wſchěch družinow**

filzowych klobukow

ſa mužſkich hižo po 2 mk.
ſa hólzow „ „ 1 mk. 25 np. } hacž k najlěpſchim družinam,

židźane, tkaninowe, hoſtwjerſke a dźěcźaze klobuki,

filzowe ſtupnje a toſle,

najlěpſche dźěło.

Měžy, krawaty, rukajzy, khornarje, manſchety, ſchemiſety a

pſchedeſchcźniki.

Wſchě wěžy w wulkotnym wubjerku jara tunjo.

Kóždy kupz, kotryž ſa 2 mk. kupi, doſtanje **„praktiſki božodźeſcźowy dar"** jako pſchidawk.

Walzowy khumſchtny mlyn w Nadźanezach

porucża k prjódkſtejazym hodam wubjernu **pſcheńcźnu muku** k pjecźenju kołacźow jenož ſ najlěpſcheje pſcheńcy, na porzlanowych a żeleſnych walzach mlětu, toho runja wſchě družiny **ßuchich warjenjow, nudłow** a kóždy tydźeń cźerſtwy **ſany wołij, ſanu muku, pizowy gries, wotruby** a **majßowy ſchrót.**

Mukowy ſklad w Budyſchinje w hoſćenzu „Münchner Hof" na hornczerſkej haßy.

E. Pfuhl.

Pſchi pſchedawanju ßo ßerbſki rěcźi.

Durſthoffſke ßuche drožđże

porucża wſchědnje cźerſtwe

Schmißez pjekarnja w Budeſtezach.

Schtóž ßo nahlenzy boji

abo kotrehož je wona hižo podeſchła, abo ſchtóž na wjercźenje, ſkhromjenje, bjeſſparnoſcź, khore nervy cźerpi, njech ßebi knižku „Wo wobróczu a wotſtronjenju nahlenzy", 3. nakład, wot ſpißacźela, něhduſcheho krajno-woborneho bataillonſkeho lěkarja **R. Weißmanna** w Wilshofenje w Bajerſkej, darmo a franko ſkaſa.

Wosjewjenje,

naſtupaze rosprawy, kotrež maja ßo wo ſaſtupniſkich (formindźiſkich) należnoſczach wotedacź.

Czi **ſaſtupnizy** (formindźa) woßobow, pola podpißaneho hamtſkeho ßuda ſaſtupjenych, kotſiž pſchedpißanu lětnu rosprawu wo parſchonſkich wobſtejnoſczach ſaſtupjenzow (mindlow) hiſchcże **wotedali njeißu,** ßo ſ tutym napominaju, mjenowanu rosprawu, ſa kotruž ßu formulary w wobkhadnym cżaßu dostacź, jeli ſo chzedźa ßo 5 mk. porjadoweho khoſtanja ſminucź,

hacź do 15. januara 1886

tu wotedacź a rosprawu na to waſchnje podacź, ſo je ſ njeje wo pſchebytku, waſchnju wotcżehnjenja abo ſaſtaranja, wopytanju ſchule, powokanju, pilnoſczi a ſadźerżenju ſaſtupjenza wſcho nuſne do dróbna widźecź.

Jeli ſo je ßo ſaſtupjenſtwo pſches ſemrjecże ſaſtupjenza abo poſdźiſche wożenjenje jeho ſtarſcheju ſkónczi̇ko, dha ma ßo tajke nĕſchto ſ pſchipokożenjom ſtawniſkeho wopißma ſemrjecża abo wożenjenja w wotedajomnej rosprawje woßebje wuſbĕhnucź.

Skónczńje ßo ſa tón pad, ſo ßnadź je ſaſtupnik ſemrjeł abo ſo ßo dopjelnjenju jeho pſchißkuſchnoſczow pſches wucżehnjenje abo na druhe waſchnje trajnje ſadźĕwk ſtaja, naſtupne wjeßnogrychtſke woßoby, toho runja wotcżehnjerjo praſchobnych ſaſtupjenzow, kotrymž ſboże poßledniſchich na wutrobje leži, ſ tutym nuſniwje namołwja, mjenowane należnoſcże ſ móżnym khwatkom podpißanemu ſaſtupniſtwowemu ßudej k nawjedźenju dacź.

W Budyſchinje, 2. dezembra 1885.

Kralowſki hamtſki ßud.
Meuſel. Claus.

Krajnoſtawſki bank.

S pokaſanjom na woſjewjenje wot 24. oktobra 1885 ßo

4 % ſaſtawne liſty krajnoſtawſkeho hypothekſkeho banka Kral. Sakſk. Hornjołużiſkeho markhrabinſtwa

ſerija III B Lit. B po 500 tolerjach,
ſerija III B Lit. C po 100 tolerjach
a
ſerija III Lit. N po 3000 hriwnach,
ſerija III Lit. O po 1000 hriwnach,
ſerija III Lit. P po 500 hriwnach,

kotrež k pſcheměnjenju do 3½ % ſaſtawnych liſtow doſchle njeißu, po wupowjedźenſkim prawje, po § 30 wuſtawkow wot $\frac{16.\ junija}{31.\ auguſta}$ 1857 krajnoſtawſkemu bankej pſchiſtejazym, ſ tym na tajke waſchnje **wupowjedźa,** ſo ßo wone **ſa pół lĕta,** wot 31. dezembra 1885 liczene, po tajkim **30. junija 1886** po mjenowanej płaczińje wupłaczа.

Mějecżeljo mjenowanych 4 % ſaſtawnych liſtow ßo toho dla ſ tutym namołwjeja, je ſ talonom a kuponom ſa 31. dezbr. 1886 **30. junija 1886**

pola krajnoſtawſkeho banka w Budyſchinje
abo
pola jeho filiale w Draždźanach, Güntzplatz 2,

wupłaczicź dacź.

S 30. junijom 1886 ßo ſadanjenje 4 % ſaſtawnych liſtow pſcheſtanje.

W Budyſchinje, 15. dezembra 1885.

Krajnoſtawſki bank Kral. Sakſk. Hornjołużiſkeho markhrabinſtwa.
Seehauſen. Bauerſachs. Bergmann.

---

4 porſty tucżne ßwinjaze mjaßo punt po 55 np.,
ßyry połcź punt po 60 np.,
ßadleſchczo punt po 65 np.,
ßuſcheny połcź wot jendźelſkich ßwini punt po 80 np., pſchi wotewſaczu dźeßacź puntow punt po 70 np.

pſchedawa **O. Pötſchke**
na ßerbſkej haßy.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,

każ tež **wutrjeny len** kupuje po kóżdej dźĕlbje a kóżdy dźeń mechaniſka dźĕłopſchadownja w Hajnizach, tola w Budyſchinje ßo jenoż **trjeny len,** a to jenoż ßobotu w Grützneręz domje, ſ nutſkhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Składnoſtna kuṕ.

Czinju na to kedźbliwe, ſo dla póſdnjeho ſymſkeho cżaßa wſchu ſymſku draſtu po ßměſchnje tunich płaczińach wupſchedawam.

Symſke ſwjerſchniki hižo po 9 mk.,
żupany „ „ 8 „
hólezaze mantle „ „ 5 „
wobleczeńja ſa dźĕczi „ „ 4 „

F. Schlesinger
na bohatej haßy ſ napſchecża póſta.

Wot najwjetſcheje ważnoſcże ſa

wocżi kóżdeho.

Tuta **jenoż ßama wĕrnje** prawdźiwa dr. Whitowa wocżowa wodźicżka wot Traugotta Ehrhardta w Oelze w Thüringſkej je wot lĕta 1822 ßwĕtoßławna. Wona je w ſlakonach po 1 mk. wot nĕtka **jenicżzy w mĕſchczańſkej haptyzy** w **Budyſchinje** dostacź. — Mjech ßebi pak kóżdy wĕſcże **jenoż** wĕrnje prawdźiwu **dr. Whitowu wocżowu wodźicżku** wot **Traugotta Ehrhardta** żada. **Żanu druhu.**

Liſtne wucżahi: Knjeſej **Traugottej Ehrhardtej.** Pſched nĕkotrymi mĕßazami ſahorjenje wocżow dostach, kotrež ßo tak pohórſchi, ſo na wobej wocżi woßlepich. W prawym cżaßu ſhonichmy wo Waſchej **prawdźiwej dr. Whitowej wocżowej wodźicżzy,** a ßebi ju pola jeneho haptykarja njedaloko Oppelna kupichmy. Wutrjebawſchi 5 bleſchow, ßym ſaßo tak daloko wuhojeny, ſo móżu cżitacź, ſchtož ßo dźakujo wunamakarjej a dźĕłarjej k nawjedźenju dawam (ßł. ſkaſ.). W Oppelnje, w meji 82. J. Cebulla. Dale: Doſtawſchi poßlednju bleſchu Waſcheje **prawdźiweje dr. Whitoweje wocżoweje wodźicżki,** ſtej ßo mojej wocżi ſaßo polĕpſchilej (ßł. ſt.). W Landenhauſenje, w meji 82. K. Dietz.

Filzowe ſtupnje,
ßuknjane ſtupnje a tofle
w wulkim wubjerku, jenoż dobru tworu, porucża po najtuniſchich płaczińſnach
E. Starcke
w mjaßowych jĕdkach.

Barchentowe koſchle
ſa mużow, żony a dźĕczi, toho runja
koſchlowy barchent
w wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczińſnach porucża
E. Starcke
w mjaßowych jĕdkach.

Worjeſchinowe klozy
po najwyſchſchej płaczińſnje, kubikmeter po 40 mk., kupuje
Moritz Brühl, tyſcherſki miſchtr
na nowych hrjebjach 3.

Bróſtwonowe korjenje
(kalmußowe)
kupuje
hrodowſka haptyka.

Pola k. pschekupza **Ad. Rämscha** a w **wudawarni Serbskich Nowin** je ja tsi pjenjezki dostacz **„Boża nóz“**, sestajana wot k. duchownego **Jakuba** w Njeßwaczidle.

Wosjewjenje.

Czesczenym Sserbam w Bukezach a wokolnosczi s tutym k nawjedzenju dawam, so ßym **khlamarnju** a **restawraziju** ßwojeho njebocziczkeho nana, pschekupza **Khorle Augusta Kschizana w Bukezach,** pschedewsak a bjes pscheměnjenja dale powjedu.

Lubjo, so budu ßo stajnje prózowacz, wschitkim mje poczesczowazym s dobrymi tworami po mózno sczi najtunischo poßkuzecz, proschu wo dobroczine wobkedzbowanje a bohaty pschistup.

S poczesczowanjom

Herrmann Kschizan.

W Bukezach, 20. dezembra 1885.

K hodam

poruczam wschě trěbne **twory, koruschki** a **wolij k pjeczenju tykanzow** a **kolaczow,** dobry paleny a njepaleny **khosej,** toho runja tez ßwój wulki skład tunjeho a wubjerneho **wina, araka, ruma, kognaka,** dobry a czisty **palenz, worjechi, ßwěczki,** jednoru a drohu **konditarsku tworu** na bozodzesczowy schtom atd.

Herrmann Kschizan w Bukezach.

Sswój skład
zigarow, zigaretow a kurneho tobaka

s tutym, do zyka dobru a placzisny hódnu tworu lubjo, najnaleznischo poruczam.

Wschě na skladze lezaze

draschlerske a galanterijowe twory,

kaz: **trubki, spyzy, tysy, trubkowe hlowczki, sapaladka, zigarowe hascherje, zigarowe** a **popjekowe bjecharje, zigarowe kaschcziki, etwije** atd. po najtunischich placzisnach, dokelz **tele wězy wjazy wjesej nochzu,** wupschedawam.

Traugott Böhme,
(Straßburgska tobakowa manufaktura)
na bohatej haßy 13.

K prjódkstejazym hodam poruczamy k **pjeczenju kolaczow** naschu muku

khěžorski a griesleŕski wuczah

w najlěpschej a najwjazy dawazej druzinje.

Budyska ßuknowa fabrika a khumschtny mlyn
prjedy **C. G. E. Mörbitz.**

Dokelz jutry se ßwojim wikowarstwom pschestanu, budu wschě hischcze na skladze lezaze wězy a to **plat, bawmjane** a **wolmjane tkaniny, tibet, zidzane rubischcza atd.** pod nutskupnej placzisnu w ßwojim domje kaz tez na hermankach wupschedawacz.

Bomsdorf, barbjerski mischtr w Lasu.

Nowolětne khartki,

najnowsche mustry, w wulkim wubjerku po najtunischich placzisnach poruczа

Gustav Rämsch

na bohatej haßy s napschecza prjedawschich khlamow.

E. A. Mittasch, tyscherski mischtr
w Bukezach,

poruczа ßo czesczenym Sserbam k wudzěkanju wschitkich ßo trjebazych **möblow** a **wězow,** jednorych a najwoßobnischich, dale k wudzěkanju małych a wulkich **njewjesczinskich wuhotowanjow** po mózno tunich placzisnach. Tez czinju na to kedzbliwe, so pola mje wschelake möble, kaz **koza, kanapeje, khamory, blida, sekretary** atd. na wobhladanje a po tunjej placzisnje na pschedań steja.

Fotografijowe albumy,
pißne albumy,
wobrasne knizki,
schite kaschczíki,
schulske tosche a waezoki,
gummijowe khornarje a manschety,
wschě protyki

porucza **M. Weiser.**

Nowolětne khartki
w wulkim wubjerku.

Pondzelu 21. dezembra w 4 hodzinach ßo w Huczinjanskej piwarni **mkode piwo** pjelni.

Zaręčanske serbske towarstwo

zmeje — da-li Bóh — njedzelu 20. decembra swój lětuši hodowny swjedzeń po programje, 17 čisłow wopřijacym, na kotryż so sobustawy kaz tez hosco najpřećelnišo přeprošeja. Započatk z dypkom 8 hodzin.

Rakečanske serbske towarstwo „Lipa“

zmeje — da-li Bóh — njedzelu 20. decembra popołdnju w 4 hodzinach w Eberweinec hoscencu swoje měsačne posedzenje.

Wo bohaty wopyt prosy

předsydstwo.

Bukeczanske ratarske towarstwo.

Pondzelu 21. dezembra t. l. popołdnju s dypkom ½6 hodzin je poßedzenje. Knjes dr. **Knapp** budze wo „skotej pjenjeznej mënje“ pschednoschecz. Pódla toho smeja ßo nowowólby atd. Bohaty wopyt ßo pscheje.

Jedyn bank pyta na wschěch městnach

sastupjerjow.

Bjes wulkeje prózy letnje 2—3000 markow pschi tym sasłużicz. Woßebje sa wuczerjow, sastojnikow atd. ßo hodzo. Adreßy sub **F. M. 688 Haasenstein & Vogler** w **Drazdzjanach.**

Holza, ßerbskeje rěcze mózna, kiz ma tez hosczom poßłużecz, ßo do jeneho pschistojneho hosczenza sa dobru msdu pyta. Sskużba je tajka, so móże ju kózda pschistojna holza pschijecz. Wscho dalsche je w wudawarni Serb. Nowin shonicz.

Knjesa duchownego **Mateka** w Kamjeńzu jara wutrobnje proßymy, so chzyk nam k luboscżi ßwoje wulzy rjane prědowanje do czischcza dacz, kotrez je nam na naschim adventskim ßerbskim kemschenju dzerzak.

Drazdzjanszy lutherszy Sserbja.

Sa wotpaleneho **Jana Nowaka** w Sskonej Borschczi dale w wudawarni Serb. Nowin woteda: Paul w Budyschinje 50 np., Kelnjanska gmejna sběrku 15 mk. 64 np. (Leschawa 40 np., Kapler 50 np., Janak 20 np., Mehnert 50 np., Jänchen 50 np., P. Werab 20 np., Ssuschko 50 np., Hantusch 50 np., Lejna Lehmannowa 75 np., Holschka 50 np., Jan Lehmann 25 np., Franzk 24 np., Buk 40 np., Rjeczka 50 np., Säuberlich 50 np., A. Wanak 3 mk., K. Wanak 2 mk., J. Běrk 1 mk., J. Měrczink 1 mk., Rämsch 50 np., Wjazka 50 np., Schattel 30 np., Czunka 20 np., Ackermann 50 np., Vizkowa 20 np.), J. H. w Ts. 1 mk.

Sjawny dzak.

Nasch statok, kotryż bě nam lońsche lěto zakostne njesboże skoro se wschěm, schtoż ßwoje mjenowachmy, do popjeka pschewobroczisko, ßmy ßebi s Bozej pomozu nětko sasło natwarili. W ßwojej nusy pak ßmy telko ßmilnych wutrobow namakali a telko dopokasow kschescżijanskeje luboscże shonili, so ßo winowaczi czujemy, tudy sjawnje „Sapkacz Bóh tón Knjes“ prajicz wschitkim dobroczerjam s blizscheje a dalscheje wokolnosczę s nascheje a druhich wosadow, kotsiz ßu naß s darami w trěbnych wězach a pjenjesach, s górami a ruczznym dzěkom podpjerali. Kaz ßmy ßebi jich wschitkich k stajnemu wopomnjeczu w naschej ßwójbje sapißali, tak tez woni sapißani wostanu do naschich wutrobow a chzemy w ßwojich modlitwach na nich spominacz czaß zywjenja.

Wenzlez ßwójba w Dzěznikezach.

Znatym a přećelam hłuboko zrudźenaj k nawjedźenju dawamoj, zo je so Bohu lubemu Knjezej spodobało, štwórtk 14./26. novembra našeho dobreho **Alexandra** po krótkej ale ćežkej khorosći k sebi do njebjes wzać.

W Nižnim Nowgorodze, 26. novembra 1885.

Michał Čoch a
Ludmila Čochowa
rodźena **Smolerjec.**

(K tomu cżißku pschiloha.)

Pschiłoha k czišłu 51 Serbskich Nowin.
Sobotu 19. dezembra 1885.

A. Tschentscher, schatowa fabrika w Budyschinje

w **kupnizy** na torhoschczowej stronje,

porucza **k hodownemu kupowanju** pschi tunich płaczišnach:

schaty sa mužskich, schaty sa žónske, schaty sa dźěczi, schaty sa blida, schaty sa ložo,
schaty do kuchinje, schaty sa kupanje, schaty sa dom, schaty sa czeledź, schaty do hospodarstwa.

Jako praktiske a witane

hodowne dary

poručam swój skład

trajnych pschedeschczníkow s köpra, zanelle, glorije a czežkeje židy w wulkim wubjerku po snatych tunich płaczišnach. — Dokelž swym w Budyschinje a dalokej wokolnosczi jeniczki, kotryž wscho sam dźěła, je mi možno, dobru a trajnu tworu tuńscho hacž schtó druhi pschedawacź.

H. M. Schmidt

na hlownym torhoschczu.

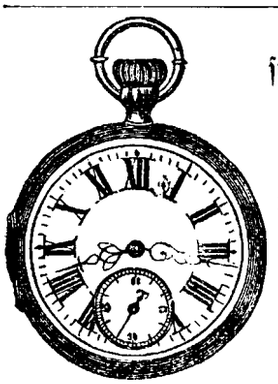

Na snutskownej lawskej haßy 12. **J. G. Schneider** Na snutskownej lawskej haßy 12.

delka a po 1 skhodže

porucza swój najwjetschi skład **regulatorow, koklowych, woblukatych, sczěnskich, stejazych, budźatych** a **nóznych czaßnikow; slote** a **slěborne mužaze** a **žonjaze czaßniki,** najnowsche **czaßnikowe rjeczasy; Bernske hrajadła, albumy, schite, zigarowe, rukajzowe, nalutowanske kaschcziki, schwajzarske khěžki, wjerczate tyski** s **hudźbu.**

Porjedženje czaßnikow a hrajadłow derje a tunjo. Sprawne poßluženje.

Najtuńsche poßleschczo!

Schěre pjerje, zyle nowe, drjene, sa swjerschne poßleschcza, hłowaki a spódne poßleschcza, tak dołho hacž skład doßaha, punt po 1 mk. Pjerje su w kóždym nastupanju tak dobre kaž drohe běle. Kóždu dźělbu sa doprědne sapłaczenje wotscželu.

J. Kraßa, pschedawarnja pjerjow w Prasy-Ssmichowje w Czechach.

Turkowske ßlowki

najrjeńsche a najwjetsche, kotrež su dostacź, porucza hischcze tunjo

Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoschczu,
destillazija najlěpschich likěrow.

Khofej

w wulkim wubjerku
seleny punt po 70—160 np.
jenož derje ßłodźaze druziny porucza
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Symske wobleczenja,

pjesle a ßuknje,
symske swjerschniki,
kholowy a lazy

wschě wote mnje s dobrych stupjenych tkaninow dźěłane, w wulkim wubjerku poručam.

P. Baruch

pschi bohatych wrotach, na rózku žitnych wikow.

Drasta, po měrje skasana, ßo rucze a derje seschije.

M. Kubasch sen.

na garbarskej haßy 4.

Dokelž s krawzowanjom sastanu, wschu **mužazu drastu** po płaczišnje a niže njeje wupschedawam.

Hody 1885.

K ßwjatym dnjam poručam
zokor ff. w pokrutach,
zokor ff. mlěty,
rósynki,
sultanske rósynki,
male rósynki,
mandle ßłódke a hórke,
zitronat,
toho runja wschě **korjenje** k pjeczenju kołaczow po jara tunich płaczišnach.

Hermann Lemka
na mjaßowym torhoschczu 8.

Khofej:

Santos
derje ßłodźazy
seleny punt po 65 np.,
paleny = = 80 =

Kampinas
wubjernje ßłodźazy
seleny punt po 70 np.,
paleny = = 90 =

Mexikanski
jara derje a ßylnje ßłodźazy
seleny punt po 80 np.,
paleny = = 100 =

Java a Ceylon
najlěpschi po ßłodże
seleny punt po 100 np.,
paleny = = 120 =

porucza

Hermann Kunack
w Budyschinje na bohatej haßy 8.

Nowe hollandske jerje,

jara dobre, tucžne ryby,
polne mlócznate abo jerkate,
3 schtuki jenož po 10 np.,
mandel = = 50 =
kopa = = 190 =

porucza jako něschto jara tunje

Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

Nowe polnojerje

tunu po 37 mk. porucza

Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoschczu.

Hodowne wupschedawanje

pola

Eduarda Hartmanna

na ſnutskownej lawſkej haßy 5.

Wupschedawanje.

Wulku dźělbu nasad ſtajenych

drastnych tkaninow, lama, köprowego ßukna, rubischczow wokolo żiwota a na hlowu, żidżany a polżidżany kachenez ſa mużſkich a żónſke

ßym, ſo bych ſ tym rumował, ſa wupschedawanje po jara tunich ale twjerdych płaczisnach postajił, a ßo ſ tym składnoscz poskicza, prawje rjane a praktiſke **hodowne dary** ſa mały pjenjes kupicz.

S poczeſczowanjom

C. A. Péch

8 na hłownym torhoſchczu 8.

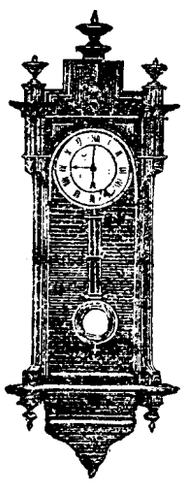

Franz Marſchner

czaßnikař

na bohatej haßy 9 **w Budyſchinje** na bohatej haßy 9

poruczа ßwój bohaty skład

czaßnikow a rjeczaſow

dobroczíwemu wobkedźbowanju.

Sprawne poßłuženje, wjazylětne rukowanje, najtuńſche płaczisny.

Porjedźenja ßo ſ rukowanjom rucze a tunjo wuwjedu.

W khlamach ßo ßerbſki rěczi. **W khlamach ßo ßerbſki rěczi.**

Khoſej

wot najtuniſchich hacz do najlěpſchich druźinow, jara derje ßkodźazy, poruczа **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Jerje

rjane tucżne ryby po 3, 4 a 5 np., mandl po 40, 50 a 60 np., w zykych tunach tuńſcho

poruczа **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

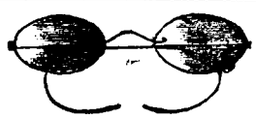

Bryle

ſa kóżde wóczko

poruczа **Jan Gäth**

1 na hoſpitalſkej haßy 1.

Emil Wehrle na jerjowej haßy

poruczа jara tunjo w wulkim wubjerku **koſchlowy barchent** ſtary kóhcz po 18, 20, 23, 25, 30 np., elſaſki po 40 np., 6/4 **tolſtu wolmjanu tkaninu** ſtary kóhcz po 30, 35, 40 a 45 np., **twjerdy köper** ſtary kóhcz po 50, 60 np., **kalmuk** ſtary kóhcz po 30, 35, 40 a 45 np., 6/4 ſchěroki **czorny mohair** k ſchórzuchom a rubiſchczam ßo hodźazy ſtary kóhcz po 60 np., **wolmjane, polwolmjane** a **bawmjane rubiſchcza** po 20 np., dale żidżane a polżidżane.

En gros. En détail.

Rukajzy ſe ßobjazeje koże, rukajzy ſ dźiwinſkeje koże

po 2 mk. 50 np. hacz do 4 mk.,

glaßejowe rukajzy

2 knjeſlate hižo po 1 mk. 25 np. hacz do najlěpſchich

poruczа k hodownym daram

C. F. Schattenberg

na ßeminarſkej drózy 2.

Wuměnjenje je hacz do 2. januara 1886 dowolene.

Drożdże,

czerſtwu, dobru, derje hibazu tworu, poruczataj

Ginzel & Ritſcher

na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Wſchědnje czerſtwe

ßuche drożdże

poruczа

Richard Neumann

na ſnutskownej lawſkej haßy 6.

Butra!

Měſchanu butru, lutowanſku butru

w bowach a wuważenu, najlěpſche druźiny, poruczа wot czerſtweje poßłyki

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Khoſej

paleny punt po 100—200 np., **khěžorſke měſchenje** pt. po 120 np. poruczа ſa něſchto wubjerne

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np., 15 ſchtuk po 50 a 60 np., poruczа ſa jara płaczisny hódne

Gustav Poser

na jerjowej haßy.

Najlěpschu pscheńcžnu muku

khěžorski wucžah měrzu po 1 mk., 1/4 zent. po 3 mk. 75 np.,
00 = = 80 np., 1/4 = = 3 mk.
porucža

J. A. Heide w hornim młynje w Brěsowje.

E. Rafeld na kotołskej haßy

porucža wulki wubjerk

nowych wobrasowych knihow, fotografijowych albumow, portemonejow, zigarowych etwijow, pißnych albumow, mapow, fotografijowych wobłukow, ff. listnu papjeru w kasetach, barbowych kaschcžikow, pjerowych kaschcžikow,

dale

jara rjane nowolětne khartki, protyki na 1886, pißanu papjeru, słoto a ßlěbro na worjechi, wschu pißnu a schulsku potrjebu, spěwarske knihi atd.

Wschě knihiwjasarske dźěła ßo tunjo a derje wobstaraja.

Gustav Klöppel

prjedy **Ad. Wagner**
optikus a mechanikus
w Budyschinje na hauensteinskej haßy 2,
kotraž prjedy butrowa haska rěkasche.
Dźěłarnja a skład wschěch optiskich a mechaniskich wězow.
Naprawjenje elektrowodow.
Porjedźenje schijazych maschinow a wschěch druhich wězow, do mojeho rjemjeßła ßłuschazych, ßo tunjo a derje wobstara.

Parna fabrika

schokolady, zokrowych tworow a mjedowych tykanzow

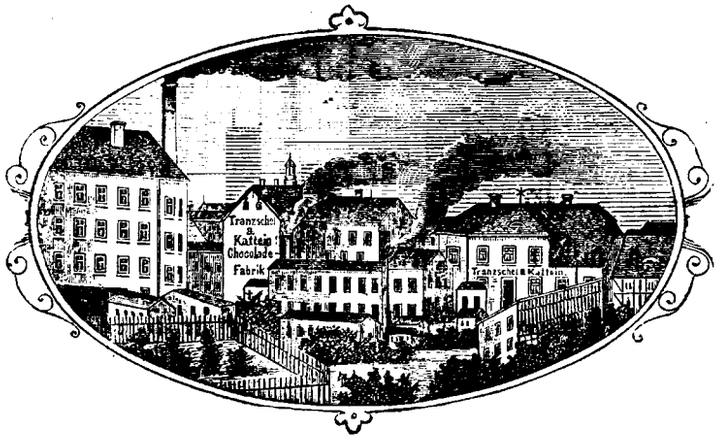

Rudolfa Katteina,

prjedy Tranzschela a Katteina,
w Budyschinje
na hospitalskej haßy 7 a róžowej haßy 10
porucža
ßwoje cžiste a dobre fabrikaty po jara tunich płacžisnach.

Katteinowy Budyschski konfekt: 1/4 punta po 15 np.

Hodowne wupschedawanje

schkórnjow a **stupnjow** najjednorischich hacž do najwoßobnischich, a to trajnych a dobrych kožanych, pjelschcžowych, filzowych, ßuknjanych a tkaninowych (bjes nimi dźělba nasad stajenych stupnjow po jara tunich płacžisnach) pola

Handrija Bartscha w Budyschinje
na ßeminarskej drósy 2.

Sso njehodźaze ßo hacž k nowemu lětu wuměni.

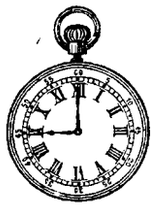

Sacžne cžaßniki, regulatory a **scžěnske cžaßniki** w wulkim wubjerku po tunich płacžisnach porucža

Jan Gäth
1 na hospitalskej haßy 1.

Mydłarnja H. Lehmanna

w Budyschinje
na hornčžerskej haßy cžißło 3 a na žitnej haßy cžißło 3
porucža ßlědowaze wudźěłki po poniženych płacžisnach w snatych dobrych družinach:

jadriwe mydło I (kalijowe mydło)	**punt po**	**50 np.,**	pschi wotewsaczu 5 puntow ßo płacžisny poniža,
jadriwe mydło II	„ „	40 „	
žiwizojte jadromydło	„ „	40 „	
Eschwegske mydło	„ „	36 „	
cžisczaze mydło	„ „	30 „	
jendźelske běłaze (blejchowaze) mydło	„ „	20 „	
masne mydło	**punt po** 25, 28 a	30 „	
kryst. soda	**punt po**	5 „	

rajßowu a pscheńcžnu schterku,
petrolej a ripikojty wolij po najtunischich płacžisnach.

K hodam

poruczam w bohatym wubjerku najtunischo:

domjaze žohnowanske pißma,

spěwarske knihi w ßomocžanym swjasku se sankom a w dobrym praßowanym kožanym swjasku,
biblije, schulske knihi, albumy,
wobrasowe knihi, knihi sa młodoscž,
pißne a ryßowanske knihi,
portemoneje a pjenježne móschniczki,
zigarowe etwije, listnizy,
schite kaschežiki a drjewjane pjerowe kaschcžiki,
schulske tosche, ryßowanske mapy,
wołojniki, pjera, tintu,
kaschežiki, listnu papjeru, kuwerty,
sbožopschejaze khartki, kmótsjaze listy,
wobrasowe listna, pißanu papjeru,
protyki, słoto a ßlěbro sa worjechi,
pychu sa božodźěscžowy schtom atd.

Saßopschedawarjam ßo wyßoki rabat dawa.

A. Schöncke
1 na hauensteinskej haßy 1, něhduschej butrowej haßy.

K kschcžisnam, kwaßam a druhim ßwjedźenjam, woßebje hoscženzarjam ßwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likěry** po jara tunich płacžisnach poruczamoj.

Ginzel & Ritscher,
destilazija na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

Khofej

w derje ßłodźazych druźinach punt po 70, 80, 90 hacź 150 np., pschi wotewsaczu 5 puntow tuńscho,
drobny a **zyły zokor** na najtuńscho,
rajß po 13 np.,
krupy po 15 np.,
jahły, hejduschku, bělenu a njebělenu,
hróch, ßo lohzy warjazy,
nowe ßoki a najlěpsche
nudle k lamanju
po móżno tunich płaczińnach poručzataj

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

So bychmoj naschim wjeßnym wotebjerarjam stajnje czerstwy paleny

khofej

poskiczecź móhkoj, palimoj jón wot nětka kóżdu ßrjedu a ßobotu rano a poručzamoj sa wubjernje ßłodźaze druźiny punt po 100, 120 a 140 np.

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

Polnojerje

tucźne wulke ryby
po 3 np.
poručzataj
Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Kalijowe mydło, ßuche,
punt po 50 np.,
jadriwe mydło, ßuche,
punt po 40 np.,
kojowe mydło, ßuche,
punt po 36 np.,
pscheńcźnu schterku,
punt po 22 np.,
kónzatu schterku, najlěpschu,
punt po 30 np.,
soda kryštalisowany, najczińscźischi,
punt po 5 np.,
běrnjazu muku,
punt po 13 np.,
bělazy soda H. Puyowy,
pakczik po 10 np.,
wubjerny ßrědk sa schaty a hospodarstwo,
ziwizowe mydło, masne mydło
w wschelakich druźinach
pschedawa tunjo
H. Puy w Budyschinje,
mydłarnja.

Strowe kruschwinowe drjewo
kupuje po najwyschschej płaczińnje
mechaniska pschadownja
w Hajnizach.

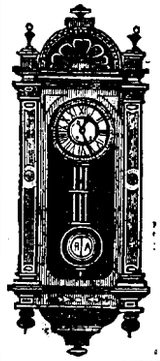

K hodam

poručzam ßwój wulki skład **czaßnikow** sa mużskich a żónske, **regulatorow, sceńskich czaßnikow, czaßnikowych rjeczasow** atd. po najtuńschich płaczińnach a s dwělětnym rukowanjom.

A. Mager
na ßerbskich hrjebjach.

Na kamjentnej haßy 3. **Strauch & Kolde** Na kamjentnej haßy 3.

drogowe khlamy k slotemu worku
dowolataj ßebi
k hodownym daram
ßwój bohaty skład
schokolady, vanille, theja, kakaowa, araka, kognaka, punschowych eßenzow, likéra, wina, parfümerijow, zigaretow, molerskich kaschczikow,
bożodźeßczoweje pychi
rukuju sa wubjernu dobroscź a tunje płaczińny najpodwolnischo poručzecź.

H. Horn

25 na bohatej haßy 25
poručza ßwój wulki skład
mużazeje, żonjazeje a dźěczazeje drasty
po ßlědowazych tunich płaczińnach:
symske swjerschniki s flokoneja, diagonala, perla a doubla hižo po 9 mk.,
hotowe wobleczenja sa mużskich hižo po 15 mk.,
dźěczaze paletoty hižo po 5 mk.,
żonjaze mantle hižo po 8 mk.,
żonjaze pjesle hižo po 5 mk.,
jenoż na bohatej haßy 25

H. Horn

s napschecźa hosczenza k winowej kiczi.

Zupany (spanske łukuje) po 9 mk.

Paleny khofej,

wubjernje ßłodźazy, punt po 100 a 120 np.,
poručza pschezo czerstwy **Th. Grumbt**
na swonkownej lawskej haßy.

Żónske mantle, paletoty, ßomoczane żakety ßo rjenje a trajnje s nowa barbja a ßo po żadanju wuporjedźa
w parnej barbjerni W. Kellinga.

Rubischcźa na hłowu, wokoło schije, każ wscha żónska a mużska drasta ßo njepróta chemiszy czischczi
w W. Kellingez barbjerni
w Budyschinje na ßukelnskej haßy 2.

K poßylnjenju włoßow, wotstronjenju schupisnow a brodowych lischawow poručzataj
woprawdźity franzpalenz
w bleschkach po 40 np., 50 np., 95 np. a 1 mk. 60 np.

Strauch & Kolde,
drogowe khlamy k slotemu worku
en gros a en détail
3 na kamjentnej haßy 3.

Mariazellske żołdkowe krepki,

wubjernje skutkowazy ßrědk pschi wschěch żołdkowych khorosczach.

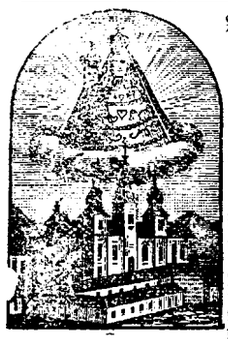

Njedosczehnjeny pschi bjes-appetitnosczi, żołdkowej ßłaboscźi, hrosnje wonjazym dychu, kißalym horjestorkanju, bubnjenju, koliży, żołdkowym katarrhu, żahojtym palenju, tworjenju griesa, njeßmèrnym tworjenju ßlinow, żołczelinje, grawowanju a wróczenju, hłowubolenju (jeli so se żołdka wukhadźa), żołdkowych widlischczach, satykanosczi, nabubnjenju żołdka pśches jedź abo picźe, wakach, ßłosynych, jatrownych a hämorrhoidskich czerpjenjach. **Bleschka** s wopisanjom, kak ma ßo trjebacź, płaczi **70 np.** Składy we wschěch wjetschich haptykach.

Zentralne roseßłanje pśches haptykarja
Carl Brady w Kremsier
w Awstriji na Morawje.

W woprawdźitosczi dostacź w **Budyschinje:** w **mèschczańskej** a **hrodowskej haptyzy;** w **Hirschfeldze:** pola haptykarja **C. E. Jägera;** w **Rakezach:** pola haptykarja **Gust. Katzscha.**

Weinholdowy universalny balsam,

stary dobry ßrědk psche nowe a stare rany, snutskownu schkodu, drjenje, wicź, żołdkowy spin, womoru, brunu, kaschel, jětra atd., je dostacź
w **mèschczańskej haptyzy**
na hłownym torhoschczu 6.

Wakowe zokrowe pastile,
s wěstosczu skutkowaze,
poručza
mèschczańska haptyka
w Budyschinje
na hłownym torhoschczu 6,
Max Schünemann.

Hamburg-Amerika.

Kóżdu ßrjedu a njedźelu do New-Yorka

s póstskimi parokódźemi
Hamburgsko-Amerikanskeho paketjězdneho akcijskeho towarstwa.
Wukasanje a pschewjesne pißma dawa
No. 867. **Albert Meisel w Budyschinje.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Ćišć Smolerjec knihićišćernje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 52. **Sobotu 26. decembra 1885.** **Lětnik 44.**

Čjesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedża sa nje na **1. schtwórtlěto 1886** do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadża. — Čji, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches póst pschinjesecź dawaja, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćі žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **1 mk.**, s pschinježenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikłohu **Serbski Hospodar** płaćza na póstach **1 mk. 25 np.**, s pschinježenjom do domu **1 mk. 40 np.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Tsećzeho januara je žo 25 lět minuło, so je němski khěžor pruske knjezerstwo pschedewsał. Hacź runje žo khěžor w poměrje k žwojej wyšokej starobje dobreho strowja swježelа, wón tola po radże lěkarjow na dnju žwojeho 25lětneho knjezerstwoweho jubileja jenoź žwojich žwójbnych, generalow a ministrow pschijmje. Němszy wjerchojo, kotsiž hacź dotal khěžorej parschonszy k nowemu lětu sbožo pschejachu, tón krócź pišomnje žwoje sbožopschecża khěžorej sdźěła.

— Wucźinjenja wo Karolinskich kupach žu žo žrjedu tydźenja w vatikanje w Romje wot schpanskeho a němskeho póšłanza podpisałe. Khěžor Wylem je žo pola bamża podźakowacź dał, so je na tak spěschne a njestroniske waschnje należnosću Karolinskich kupow wujednał, psches cžoż je žo pschecźelstwo bjes Schpanskej a Němskej, kotrež bě na khwilu rostschaženе, saso postajiło a potwjerdźiło.

Awstrija. Nowy awstriski minister roswucźenja Gaucź je poručźił, so dyrbja žo se schulow wschě knihi wotstronicź, kotrychž wopschijiecże móhło wótcźinskemu a naboźnemu smyślenju schulerjow schódne bycź. Tež w schulskich knihownjach žo tajke knihi namakacź njeśmědźa. Pola konservativneje strony, kotraž sa tym steji, so by žo w młodosczi wótcźinske a naboźne smyślenje wubudźało a hajiło, je žebi minister se žwojim prěnim wukasom wulku khwalbu dobył.

— Psched někotrymi měžazami w hrwatskim žejmje hrwatskeho banusa, hdyž tón saso ras prawa hrwatskeho luda pschikrótschecź pytasche, se žejmownje wuhnachu. Tute wuhnacże bě žo psches sapóšłanzow ludoweje strony stało, woseбje běchu žo dr. Starcźewicź, Grsanicź a Kumicźicź pschi tym wobdźělili. Poślenschi tsjo muźojo buchu posdźischo sjawneho naśylnistwa dla psched žud žadani, kotryž dr. Starcźewicza a Grsanicza k jastwu na tsi měžazy saźudźi a dale dr. Starcźewicźej prawo k prawisnjenju a doktorski grad wsa. Tsecźi wobskorženy, Kumicźicź, žo khostanja sminu. Ssurowy wužud je hrwatski lud hłuboko rosnjembrił. Starcźewicź je lubuschk zyłeho hrwatskeho luda, dokelž njebojasnje pschecźiwo Madźaram a jich podwolnym sastojnikam w Hrwatskej wustupuje, kotsiž Hrwatsku podtłocźuja a wuzyzaju. Duž žadyn dźiw njeje, so je lud s jeho saźudźenjom jara njespokojny. Po wosjewjenju wužuda lud halekajo a herjekajo žudniski sal wopuschcźi, woběmaj saźudźenymaj wótsje khwalbu dawajo. Na Zrinijowym torhoschcźu wjele tyšaz ludźi wužud wotcźakowasche. Měnjo, so wyskanje Starcźewicźowemu wuwinowanju płaćі, toho runja „žiwjo Starcźewicź“ wołachu. Tola bórsy žo njedorosumjenje wujaśni a nětko žo dołhi cźah sestupa, kotryž pod knjezerstwo hanjazymi kschikami na Markowe torhoschczo cźehnjesche, so by tam psched banusowym hrodom pschecźiwo wužudej protestował. Polizija pak lud na torhoschczo njepuschcźi a jón, teśaki cźahnuwschi, rosehna. So by žo dalschim njeměram sadźěwało, je knjezerstwo poliziju se žandarmami a s wojakami posylniło.

— Polizija w Lembergu je poślednje dny saso sozialistiske tajne towarstwo wuślědźiła. Pschi pschepytanju studentskich wobydlenjow revoluzionarne pišma poliziji do rukow panuchu. Jeneho židowskeho studenta s Ruskeje žu sajeli.

Franzowska. Po postajenju měra w Tonkinje je žo Franzowsam skónczne też poradźiło, na Madagaskarskej kupje žwoje wotmyślenja dozpicź. Howasojo, knjezazy lud na Madagaskarje, žu s Franzowsami měr wobsamkli, po kotrymž žo schkitowanske knjejstwo nad zyłym Madagaskarom Franzowsam pschepoda. Franzowska směje w Madagaskarskim hłownym měsczе Tananariwje sastupjerja. Tutón Madagaskarske swonkowne należnosczе powjedże a ma prawo žebi wotdźělenje wojakow k žwojemu schkitowanju dźerżecź. Hacź do sapłaczenja wójnskeho sarunanja sawostanje franzowske wójsko na Madagaskarje.

Jendźelska. Jendźelczanam je žo rucźe poradźiło krala Thiba porasycź a wotśadźicź a zyku Birmu wobśadźicź. Tola schtoź žu Franzowsojo w Tonkinje, to po sdaczu Jendźelczenjo też w Birmje nasonja. We wschěch stronach kraja žo na dobo lud sběha a žo do zusbnikow dawa. Sběžkarjo žu žamo mjesy pschekrocźili a w jendźelskim kraju schtyri wšy a jene město wurubili a spalili. Jendźelske knjezerstwo je hnydom wjetsche wójsko pschecźiwo njeměrnikam póšłało. Dokelž žu sběžkarjo telegrafy rosrubali, s tamnych krajinow mało pomjesczow pschińdże.

— W tu khwilu žo w Jendźelskej hłownje wo Irskej a wo wotmyślenym wurunanju s Parnellom, politiskim wjednikom iriskeho luda, rěczi. Dokelž ani konservativni, ani liberalni bjes pomozy irskich sapóšłanzow knjejstwo w parlamencze dostacź njemóża, je žo Gladstone, wjednik liberalneje strony, rossžudźił, žo s Irskimi wurunacź. Irszy žebi žadaju, so by žo jim saso irski parlament wrócźił, kotryž je knjezerstwo w lěcze 1800 sběhnuło. Gladstone je hotowy, do tutoho žadanja swolicź, hdyž jemu Irszy podpjeru w parlamencze pschilubja. Irski parlament, kotryž by žo w Dublinje sakoźił, by žo se žamymi irskimi należnosczemi nakładowacź měł. S wopredka, hdyž žo powjesecź wo Gladstonowym wotpohladze rosnješe, bě jenoź pohorschenje nad wotmyślenym wujednanjom s Irskimi žłyschecź. Tola nětko žu žo pomału s tutej myślu spschecźelili a je nadźija, so žo Irskim jich stare prawo saso da. Skónczne dyrbi žo tola ras měr bjes Jendźelskej a Irskej cźinicź.

Balkan. Wojerska komisija europiskich wulkomóznarstwow je s lohkej prózu pschiměr bjes Sserbami a Bolharami postajiła. Pschiměr hacź do 3. měrza traje a žo, hdyž žo hacź do toho cźaża měr njewobsamknje, podlěschi. Sserbjo kaž Bolharjo dyrbja wobžadźeny njepschecźelski kraj wopuschcźicź. Wotkhad Sserbow s Widin-

ſkeje krajiny ma ßo 25. dezembra a wotkhad Bołharow ſe Sserbije dwaj dnjej poſdźiſcho ſtacź. Bołharſki wjerch Alexander je bjes tym pſchitomnoſcź ruſkeho wojerſkeho połnomóznika generala Kaulbarßa na bitwiſchczu k wujednanju ſ Ruſkej wuźiwał. Wón je pokutu czinił a zaŕ je jeho po ſdaczu ſaßo w hnadźe pſchijał. So wjerch Alexander ſaßo k pſchecźelam Ruſkeje liczi, je wón ßam ſe ßwojim najnowſchim dnjowym roskaſom ßwojemu wójſkej k wjedźenju dał. W tutym roskaſu ßo wón ßwojim wojakam ſa khróbłoſcź a khwalobne ſadźerźenje dźakuje a ſ dźakom pſchipóſnawa, ſo ma bołharſke wójſko ßwoje dobycźa ſtajnej ſtaroſcźiwoſcźi ruſkeho khěźora a khwalobnemu ſkutkowanju ruſkich inſtruktorow dźakowacź, kotſiź ßu bołharſkim wojakam połłuſchnoſcź, khróbłoſcź a luboſcź k wótznemu krajej ſaſchcźěpili, pſches cźoź je ßo bołharſke wójſko k dobycźu dowjedło. S tutym wukhwalenjom ruſkich offizěrow budźa w Ruſkej teź najwjetſchi pſchecźiwnizy wjerch Alexandra ſpokojeni a wo jeho wotßadźenju ſ bołharſkeho tróna nětko žanych rěcźow wjazy bycź njemóże.

Lěßni paduſchi.

Cźěmny wobraz ſ lěßa.

(Skónczenje.)

Kopornika a młynka běchu hnydom ſajeli, tola njebě dopokaſow pſchecźiwo nimaj. Jeniczki ßwědk bě ſtary hajnik, ale njech jeho ßłowo, jeho boloſcź kóždej wutrobje wěrnoſcź rěczeſche, ßudnikej to njedoßahaſche. Korczmaŕ Měrczin a dwaj drjewjerjej pſchiſßahachu, ſo ſtaj kopornik a młynk tón dźeń, hdyž je ßo njeſkutk w lěßu ſtał, a teź hiſchcze ſcźěhowazy dźeń w „cźornym worjole" bykoj, a to jeju ſaßo wußwobodźi.

Ale ſtary hajnik wjedźeſche, ſo je kopornik jeho ßyna morił; wón bě jemu to na ßudniſtwje do woczi prajił; cźeŕwjenowkloßacź ßo jemu na to wußmja.

Někotre dny poſdźiſcho, ſo běſchtaj kopornik a młynk puſchcźenaj, trjechi młynka hižo khoſtanje. Młynſke koło jeho hrabnu a ſtraſchnje wobſchkodźi, ſo ſa někotre hodźiny wumrje. Na ßmjertnym łožu, hdyž ßo žaneje pomozy wjazy nadźijecź njemóżeſche, wotucźi jeho ſte ßwědomje, a wuſna ßo ßwojeho njeſkutka nad wbohim hajnikom. Se ßmjercźu wucźeknu ßudniſkej mozy, ßudniſtwo nětko jeno ſa tym hladaſche, ſo by ßo kopornik popadnuł.

Tola prjedy hacź ßo ßudniſtwo k tomu pſchihotowa, ſhoni kopornik hižo wot korczmarja Měrczina, ſo je ßo młynk wuſnał. Kopornik hiſchcze ſa ßwojim něhduſchim towaŕſchom do rowa hroſnje ſaßwari. „So mnu k kónzej běži, Měrczinje", dźeſche k korczmarjej; „młynk je mi zyłu czrjódu na ſchiju póßłał, tu njebudźa mi łžě a wſcha pſcheklepanoſcź niczo pomhacź. Tola prjedy hacź mje popadnu, dyrbja někotru hodźinu hiſchcze podarmo ſa mnu běhacź. Ja myßlu, ſo je mało muži, kotſiź zyły lěß tak derje ſnaja kaž ja."

Móhł rjez wójna bu pſchecźiwo kopornikej wupißana, hajnizy a druſy ſaſtojnizy buchu wupóßłani, ſo bychu paducha a mordarja popadnuli a ßudniſtwu pſchepodali.

Dołho trajeſche, prjedy hacź jeho wußłědźichu, ale hiſchcze wjazy raſow jim cźeknu, ſkónczńje jeho w lěßu ſatſělichu, dokelž ßo ſ tſělbu wobaraſche. —

* * *

Njedźele běchu ßo minułe. Se ſchtomow wokoło hajnikownje drějeſche tu a tam wětſik hižo żołte liſcze, dyß a dyß lětachu czrjódy ptaczkow nimo hajnikownje k połdnju, dokelž bě ſyma bliſko.

Bě cźiche naſymne ranje, ßłónczko bě cźopłe a wokſchewjaze, tu wuſtupi ſtary hajnik ſeprjeny na kij a ruku ßwojeje lědma wuſtrowjeneje dźowki ſ hajnikownje. Tſělbu mějeſche ſa ramjo wißajo, ſtary hajniſki poß ſtupaſche ſa nim. Bě tónle pokhileny ßłaby ſchědźiwz, kotremuž kolenje pſchi kóždej krocźeli tſchepotaſchtej, kotrehoż ruka móżeſche lědma kij dodźerźecź, bě to wo prawdźe tón ſtary hajnik, pſched krótkim hiſchcze tak cźerſtwy a wjeßoły? A tale khabłaza żónſka ſ wopadnjenym blědym wobliczom, ſ cźěmnymaj ſrudnymaj wóczkomaj, bě to ta ßama młoda żona, kiž bě hiſchcze pſched krótkim tak połna ſboża a ſtrowoty? Takle bě jeju ſrudoba a boloſcź pſcheměnika!

Na ßwój kij ſeprjeny ſaſta ſchědźiwz pſched hajnikownju a wobhladowaſche ßebi mjelczizy dom a ſahrodu, ßylſy kulachu ßo jemu po lizomaj. „W tymle domje", dźeſche ſkónczńje, „je ßo mój nan narodźił, w tymle domje ßym ßo ja narodźił a ßym wotroſtł. W tejle ſahrodźe ßym jako dźěczo hrał. Tamle do toho duba ßym jako hólczez prěni raz tſělał, tónle buk ßym ja ßadźał, tamónle mój nan. Kak ſtej naroſtkoj! — to je hižo dołho. Tónle wiſchnjowz ßym jako hólczez ſ póczki wotczahnuł, mnohe lěta je mje ſe ßwojimi płodami ſwjeßelał, tola nětko też poczina ſtary bycź." —

„W tymle domje", pokraczowaſche ſtarz po krótkim mjelczenju, „hdźez běch tak ſbożowny, nadźijach ßo, ſo też wumru, a ty dyrbjeſche mi k poßlednjemu ſpanju wóczko ſańdźelicź, Marja. Ja ßo toho nadźijach, — ale hinak je pſchiſchło. Bych ßebi hdy myßlicź móhł, ſo ßo takle ſtanje, ſo moja ſtara wutroba hiſchcze tajkule boloſcź ſeſnaje. Bych ßebi hdy myßlicź móhł, ſo budu na ſtare dny hiſchcze ſ tutoho domu, kotryż je mi tak luby, wuſtupicź dyrbjecź, a tola — dyrbi to bycź; na wecźne chzemoj tole měſtno, hdźez ßmoj ſbożownaj bykoj a hdźez ßmoj tajke njeſboże ſacźukoj, wopuſchczicź, ßnadź namakaſch druhdźe měra a pokoja, moje wbohe njeſbożowne dźěczo!"

Młoda, njeſbożowna żona płakaſche. Hiſchcze junu pohlada ſtarz na dom a ſahrodu, potom nuſowaſche ßwoju dźowku dale, ſo njeby ßo żenje wjazy wrócził.

Hiſchcze junu poklaknuſchtaj ßo na rowje lubeho ſemrjeteho, hiſchcze junu maczeſchtaj tu hórku ſe ßylſami, potom poſběhnu ſtarz ßwoju dźowku, jeho wutroba bě tak cźeżka a ſrudna, jeho noſy tſchepotaſchtej, tola dale krocźeſchtej, dale. Hdźe? Daloko, daloko wot toho měſtna, hdźez běſchtaj ßwoje zyłe ſboże woſtajikoj, pytajo ßebi cźiche měſtno, hdźez móhłoj wo měrje żarowacź, wo měrje wumrjecź!

Ze Serbow.

S Budyſchina. Druhi ßwjaty dźeń hodow ßu lětża reje ſakaſane. Po nowym rejwanſkim regulatiwje wot 25. novembra 1885 reje druhi hodowny ßwjaty dźeń dowolene njejßu, hdyž tutón na ßobotu panje, ale ßmědźa ßo hakle ßlědowazu njedźelu wotdźerźecź.

— Kaž w jenym ßkowjanſkim měßacźniku cźitachmy, ßu nowiny „Deutſche Zeitung" wobkrucźałe, ſo chzedźa narodnje ſmyßleni Němzy w Sakſkej ßwój wliw na krajny ßejm a na knjeżerſtwo wużicź, ſo by ßo Budyſchſke biſkopſtwo ſ pſchißłuſchnoſcźe k Prażſkemu arzybiſkopſtwu wuwſako, „dokelž ßo duchowni, kotſiź ßu w Prażſkim ßeminaru, ßrjedź cźeſkich klerikow a pod hłownym dohladowanjom tajkeho arzybiſkopa, kajkiż hrabja Schönborn je, wocźehnjeni, ſa Sakſku njehodźa". — Schtoż „Deutſche Zeitung" tudy piſche, ßu hoke blady wot poczatka hacź do kónza. Budyſchſke biſkopſtwo ſ zyła żane njeje: w Budyſchinje je jeno tachantſtwo. A japoſchtołſki vikar ſa kraleſtwo ſakſke, kotryż je wyſchſchi paſtyŕ katholſkich w Sakſkej, je ſ wjetſcha też ßobu Budyſchſki tachant. Nětczijſchi japoſchtołſki vikar ſa ſakſke kraleſtwo, biſkop in partibus infidelium k. dr. Bernert, je ſ jenym też tachant Budyſchſkeho tachantſtwa. Ale ani Budyſchſke tachantſtwo, ani katholſka zyrkej w Sakſkej pod Prażſkim arzybiſkopom njeſteji. Jenoż to je wěrno, ſo je w Praſy ßerbſki theologiſki ßeminar, w ſpoczatku ſańdźeneho lětſtotka wot bratrow Měrczina a Jurja Schimana ſ Czemjerz ſakożeny. Tónle ßeminar pak wucźbny wuſtaw njeje, ale jeno tak rjez konvitk; ßerbſzy młodźenzojo, kotſiź w ßeminaru dobry ſtatok namakaju, pak Prażſki němſki gymnaſij wopytuja, pak jako ſtudentojo bohoßłowſtwa tamniſchu univerſitu. Pſchiſpomnicź ßo ma, ſo je, dokelž w Sakſkej żaneje katholſkeje bohoßłowſkeje fakulty nimamy, ßerbſki ßeminar w Praſy też němſkim młodźenzam ſe Sakſkeje wotewrjeny, kotſiź chzedźa ßo na měſchniſke powołanje pſchihotowacź. Mjenowany wuſtaw na żane waſchnje w Praſy był njeby, ale doma w Sakſkej, budźiſche-li ßo hodźako, kaž bratraj Schimanaj chzyſchtaj; ale jeju myßli, tajki ßeminar w Sakſkej ſakożicź, njepſchewinjomne ſadźewki napſcheczo ſtupichu: duż niczo wyſche njewoſta, hacź ßeminar w wukraju ſakożicź. — So bychu ßo duchowni, ßerbſzy kaž němſzy, kotſiź ßu w Prażſkim ßeminaru wocźehnjeni, ſa Sakſku njehodźeli, to dotal żadyn roſumny cźłowjek prajił njeje, kotryż wobſtejnoſcźe w naſchim wótznym kraju woprawdźe ſnaje. So ßu ßo naſchi liberalni knjeſykojo dyß a dyß na Prażſki ßeminar huntorili, drje je wěrno; ale wſchitzy ßu ßo w prawym cźaßu wotmjelczeli, hdyž je jim knjeżerſtwo na ßejmje wotmolwiło: nó dobre, dha dyrbimy w Lipſku katholſku theologiſku fakultu ſakożicź a ſa nju kóżde lěto ſ najmjeńſcha pjatnacze abo dwazecźi tyßaz toleŕ wuſtajicź . . . . Wo tym pak cźi knjeſykojo radźi niczo ßłyſchecź nochzedźa. „Wliw na krajny ßejm a na knjeżerſtwo", wo kotrymż „Deutſche Zeitung" rěcźi, je zyle rjana wěz; ale — hdy by tón wjedrowy nervus rerum njebył!

— Sańdźenu ßobotu 19. dezembra wieczor wokoło 11 hodźin běſche někajki dundak w khěźi cźiſło 6 „pod Hrodźiſchkom" na łubju ſaléſł, najſkerſcho, ſo by w nozy, hdyž bychu wobydlerjo ſpali, w domje kranuł. Tola pſches pomaſki, kotrez běſche na łubinym ſkhodze ſhubił, a pſches njelepe cźerchanje běſche ßo pſcheradźił. Wobydlerjo ßo

hnydom na kubju podachu a pakostnika, kotryž so po sdaczu se spanja namakacz nochzesche, po skhodach dele schmórnuchu. Pschi swězy widżachu, so běsche saßadżity cžłowjek něhdże 40 lět stary. Na wopraschowanje wotmolwi, so je wěsty Sarink s Komorowa pola Rakez. Hdyž jeho na strażu pschiwjedżechu, mënjachu, so je snaty ptaczk, sa kotrymž su hižo pytali.

S Hornjeje Hórki. Spěwanske wotdżělenje Bukeczanskeho serbskeho towarstwa druhi swjaty dżeń w tudomnym Schneiderez hosczenzu serbski spěwanski konzert wotdżerżi. Pod wustojnym nawjedowanjom k. wucżerja Kerka, kotrehoż su njedawno sa kantora do Maleschez powokali, su so spěwarjo Bukeczanskeho serbskeho towarstwa jara derje w spěwanju wuwucżili. Duż smě so wocżakacz, so budże so tym, kotsiż budża konzert wopytacz, nëschto hódne poskiczicz a so so nichtó kacz njebudże, so je wjeczor druheho swjateho dnja sabawu w serbskim konzercze pytak. Hižo lëta dołho w naschej wossadże żaneho serbskeho spěwa wjazy słyscheli njejsmy a so toho dla czim bóle na pschichodny serbski konzert wjeselimy. Sserbszy spěwarjo su pola nasz żadni hosczo, kotrychż dyrbimy, dokelż k nam s rëdka pschikhadżeja, wyßoko ważicz.

S Bukez. W sańdżenym posledżenju nascheho serbskeho towarstwa sdżëli nam nasch pokkadnik k. Króna sobu, so je po wotßalenju knjesa wucżerja Kerka s naschoje srjedżisny sastupny wucżeŕ k. Wiczas wjedżenje nascheho spěwanskeho wotrjada na khwilu dobroczinje pschedewsał a so je spěwanski wotrjad wobsanknuł druhi dżeń hodow konzert w Hornjej Hórzy wotdżerżecz. Pschejemy naschim serbskim spěwarjam, so bychu w Hornjej Hórzy bohate posłuchaŕstwo namakali.

Se Ssulschez. W cžißle 49 Serb. Now. bě so wotczischczało, so je żiwnosczeŕ H. s naschoje wßy w pjanosczi schtomiki na Skono-Borschczanskej drósy roskamak. Tale powjesczz zyke wërna njeje; pschetoż żiwnosczeŕ H. schtomiki skamak njeje. Wón je jenoż na wopraschenje prajił, so njewě, dokelż tehdy swojich myßlow mózny byk njeje, hacz je njeskutk wobeschoł, a na to su ludżo hnydom jeho sa njekmanika wudawali. Nëtko pak je so wupokasało, so je H. zyle njewinowaty.

S Cžornehо Hodlerja. So dyrbisch so handwjerskich a proscherjow hladacz, wucżi slëdowazy podawk, kotryž je so tu sańdżenu njedżelu wjeczor mëł. Do domu Jakuba Wiczasa handwjerski po proschenju pschińdże, hdyž runje nichtó wó jstwje njebě. Zusy tutu składnosczz k kranjenju wuzi a 10 hriwnow spakosczi. Hakle, hdyž bě so njekmanik wotßalił, so paduchstwa dohladachu a żandarma sa nim póßłachu.

S Holeschowa. Pschi ludliczenju 1. dez. t. l. bě w naschej wßy 26 wobydlenych twarjenjow, 48 mużskich, 58 żónskich, wscho hromadże 106 wossobow, S nich bě 95 Sserbow, 11 Němzow. W Holeschowskej Dubrawzy bě 22 wobydlenych twarjenjow, 45 mużskich, 60 żónskich, wscho hromadże 105 wossobow. S nich bě 92 Sserbow a 13 Němzow.

S Lupoje. Druhi swjaty dżeń hodow dopołdnja w 9 hodżinach budże w naschim Bożim domje serbska Boża służba, na kotrejż budże k. diakonuß Kschižan prědowacz.

S pruskich Sserbow. Każ „Kreuzzeitung" pische, je schulski radżiczel Bock proßył, so bychu jeho se służby puschczili. My pruszy Sserbjo żaneje pschiczini njebychmy měli, wo njeho żarowacz, hdy by knjezerstwo po jeho woli cžiniło.

Dary sa natwarjenje serbskeho domu.

Farar Domaschka w Noßaczizach na 1885	10 hr.	—	np
Pschekupz Jan Jurij Wiczas w Budyschinje	3	—	=
Michał Wawrik w Khanezach	1	25	=
	14 hr.	25	np.

W Scheschowskej gmejnje darichu na lëto 1885: August Horst 1 hr., August Sahrodnik 1 hr., Jakub Michałk 1 hr., Hańża Mihanez 20 np., Pětr Rjencz 1 hr., Jan Mjetij 1 hr., Handrij Pětschka 1 hr., Pětr Wawrik 1 hr., August Manja 20 np., Handrij Delny 25 np., Jan Róla 1 hr. — Hromadże: 8 hr. 65 np.

S dżakom kwituje **M. Mjerwa**, pokkadnik M. S.

Wußudżenja.

Sawniski sud. Tschichkryjeŕ P. Junker w Wósborku bě lëtsa nasymu na tsi krócz w Barcze s njesamknjeneje łubjazeje komory tamnischeho hosczenzarja Langi schaty, 20 mk. hódne, kranuł. Wobskorżenemu, paduchstwa dla hižo ras khostanemu, jastwo na dwě njedżeli 5 dnjow pschißudżichu. — Dżëłaczerja M. Poklana w Jenschezach winowachu, so je 6. oktobra tamnischeho khëżkarja A. Pětschika, so s nim swadżiwschi, s kopaczu do ledżbory storcził a jemu s tym schkodu sczinił. Czëlneho ranjenja dla Poklana, dżiwajo na polożaze wobstejnosczze, k płaczenju 30 mk. pjenjeżneho khostanja saßudżichu. — Paduchstwa dla hižo khostany dżëłaczeŕ E. Urban s Kortnizy ma dwaj dnjej jastwa wotßedżecz, dokelż je 29. augusta s Arnoldez khlamarnje w Hrodżischczu mëżu, 1 mk. 10 np. hódnu, spakoscził. — Żandarm Halgasch s Barta 2. julija cželadnika Hebela do Budyschina k statnemu rëczništwu wjedżesche. Pschi tejle składnosczi dżëłaczeŕ Gersch w Karlsbrunnje, kotryž tehdy hischcze w Brëżezach bydlesche, Halgaschej najnjepëknische wudma nawdawa. Gerschej, kotryž bě s tym sastojnika w służbje na czesczi sranik, 50 mk. pjenjeżneho khostanja abo jastwo na dżeßacz dnjow pschißudżichu. — Lejna Kaltschmidtowa w Lusy sda so nahkeho waschnja bycz. 9. oktobra na Delnjo-Hórczanskich knjeżich polach bërny sbërajo so wona do knjeżeho hetmana Bocka, kotryž bërnysbëranje dohladowasche, rosskobjena se słowami da: „Scz ....., hnydom tebje s motyku do hłowy praßnu", a pschi tym motyku k biczu sbëhnu. Tajkeho hrożenja dla ma wobskorżena 15 mk. khostanja płaczicz abo 5 dnjow jastwa wotßedżecz. — Wósnik A. Jursch na Zidowje dyrbi swoju móscheń wo 20 mk. k lëpschemu statneje kaßy położicz, dokelż je swojej swakowej Bercze Jurschowej kschiwdu cžinik.

Khostanska komora. 42lëtneho, hižo tsi krócz paduchstwa dla saßudżeneho skakarja Michała Lowku s Jaßożizy s jastwom na schtyri mëßazy saßudżichu, dokelż bě, hdyż nasymu t. l. pschi pólverniskim twarje w Dżëżnikezach dżëłasche, dżëłaczerjej Wiczasej s Nowych Bobolz na dwaj rasaj por sokow a tobakowu trubku wsak.

Hodowny khërlusch.

Do prócha so cžißńcze, ludy!
Kolena, so shibujcze!
Nasch Immanuel tak khudy
S njebjeß dele pschischoł je.
Njebjeßa, so wuprósnike
Kraßnosczze sczе swojeje,
Wrota swoje wocżinike
Kralej na pucz semsti sczе!
Tam na polu Bethlehemskim
Widżecz jaßnosczz dżiwna je;
Wobydlerjam wschitkim semskim
Skhadża sbóżne skhadżenje.
W żłobje twjerdym — schtó tam leży?
Narodżene dżëczatko;
Kiż na zylym swëczze knjeży,
Ponižiło tudy so.
Schto dha je so stało tebi?
Wopomń to sej, cžłowjestwo!
Waż dar Boży kraßny sebi!
Pój a wjeßel na nim so!
Tudy cži so pschibliżiło
Wumóżenje twoje je;
Ty so běsche s hrëchom sbiło,
Sbiło so, ach, do smjercze.
Kiż ma khude narodżenje,
Najkhudschi we cžłowjestwje,
Na tym mamy wumóżenje,
Swojich hrëchow wodacze.
Stejmy tu psched jeho żłobom,
Hdżeż nam nëtko lóżko je!
Wotewsate s jenym dobom
Hubjenstwo wscho wot naß dże.
Shrëjcze nam so, wschitke żily,
Tu psched Bożim dżëczatkom!
Posbëhujcze Boże dżiwy
S harfami a s khërluschom!
Jesu, bjes hrëcha a swjaty,
Daj so wot naß lubowacz!
Haleluja! nam sy daty,
Chżemy też so tebi dacz!
Bychmy drje cze wsali radżi
S wjeßelosczu na ruzy;
Ale Wócżez tebje sadżi
Na trón k swojej prawizy.
Ale tebi, Knjeże, służicz
Daj nam nasche żiwe dny!
Tak twój cžłowski narod wużicz,
To sej wuswolili smy.

Czesczz a khwalba budż czi hrata
Wot twojeje njewjesty!
Wutroba czi jejna data,
Dokelż jejny Sbóżnik sy!

J.

Psched pok sta a wjazy lëtami.

Podał dr. Pful.

Dżenßa chzu hischcze nëkotrych Budyskich ludzi sapißacz, kotsiż so psched pok sta lëtami, hdyż też do wossobnych njeßkuschachu, na jene abo druhe waschnje wusnamjenjachu.

1. Ważny cžłowjek sa dżëczi a też sa wulkich bě tehdy „wischnjowa żona", Kretschmerowa, kotraż „Drezdżanske wischnje" a w běhu lëta wschelake druhe podobne a njepodobne jëdła pschedawasche. Pschi tej składnosczi njech naspomnju, so, każ prjedawschi Němzy „kirsche" a „weichsel", naschi wótzojo trëšeń (tšëšeń) a wišeń rosesnawachu, każ to naschi krajenjo wokoło Lubija hischcze dżenßa cžinja, bjes tym so my sbytni Sserbjo „słódke" a „kißałe wischnje" prajimy. W prjedawschim czaßu pola naß jeno „kißałe wischnje" roscżechu; „Drezdżanske" abo „słódke wischnje" (schtomy) su so hakle psched 30 lëtami do Luży pschenjeßke, jako so tudy wobschërnischo ßad plahowacz sapocża, pschi czimż so też nascha serbska „ßadowa knizka" wosjewi. Do tamych lët w nastupazym czaßu do Budyschina dwójzy sa tydżeń wós s Drezdżanskimi wischnjemi pschijëdże, s kotrehoż bychu ßebi Budyske hosposy kupowałe, każ też Kretschmerowa, a sa czaß Budyskeho ptaczeho tsëlenja też wschelake

druhe žony, kotrež potom ſ korba na karje woßebje dźěćźom a pſchikhadźazym wjeßnym ludźom ßwoje ßłódke pokłady poſkićźowachu. Shromadnje ßo tehdy mało ßadu kupowaſche, hdyž tež je (pſchi cźimž ma jednora a ponižna Kretſchmerowa wěſtu ſaßłužbu) nakožowanje ßamßneho ßo w běhu lět tak rosſchěriło, ſo ma Kretſchmeroweje ßyn w Budyſchinje hižo dawno jako ßadowy wikowar połne dźěło. Deſki a blida ſ naßypanymi wiſchnjemi pſched 50 lětami w Budyſchinje nihdźe widźećź njeběchu, a ſ měrkami ßo tehdy tež hiſchćźe lóhko njemérjeſche, ale wiſchnje ßo najbóle po kopach dawachu, pſchi cźimž by pſchedawarka jich dwanaćźe krócź pjećź do ruki wſała a n. pſch. kupowazemu hólzej do cźapki ſmjetała, kotraž liczba ßo mjetk (wurf) mjenowaſche. Kretſchmerowa tež ſwólnje po połkopach dawaſche; haj ja ßym tež ras pſchi jejnej karje ſtejo wohladał, ſo jedyn hólcźk, kotremuž ſa kopu abo połkopy pjenjezkow doſcź narostło njebě, ßebi dwaj mjetkaj žadaſche, ſa kotrajž potom ſprawnje zyły nowy pjenjezk ſapłacźi; kopa wiſchni mjenujzy (hdyž tež płacźiſna trochu ſtupaſche a ſpadowaſche) porjadnje „dwaj kroſchkaj“ (t. j. 6 np.) ſtejeſche. Hewak ßo ja zyłe lěto wo Kretſchmerowu njeſtarach, dokelž mějachmy doma ßami ßadu doſcź; ale we wiſchnjowym cźaßu ßym wſchitke ßwoje po „dwu kroſchku“ ßwěru k njej ſ noßyk: pſchetož w naſchej ſahrodźe bě jeno jeniczki a to hiſchćźe khětro młody ſchtom ſ Drežďźanſkimi wiſchnjemi, na kotrymž ßym wěſo huſto pobył, kotrehož płody pak daloko doßahacź njechachu, a to drje woßebje tehodła niz, dokelž mójachu ſchkórzy do ſahrody, tež hdyž kſchidłow njemějachu. Wowka je mi, hdyž ßo wo kupowanje wiſchni jednaſche, dwójzy abo trójzy radźiła, ſo dyrbju Kretſchmerowej, kiž bě němſka, prajicź: „Was koſt's ſchock kirſch'n?“ Ja pak ßebi myßlach: „Jeliſo kopa wjazy płacźi hacź dwaj kroſchkaj, ja tola połneje kopy njedoſtanu, hdyž tež ßo ſa njej wopraſcham; a jeliſo kopa mjenje płacźi hacź dwaj kroſchkaj, to drje mi někotre wiſchnje wjazy niczeho ſchkodźicź njebudźa.“ Duž ßym ßwój pjenjezny ſak ſtajnje bjes dołheho rospominanja wuprózdnił, pſchi cźimž kóždy ras k njej prajach: „Fer an ſekſer kirſch'n.“ Ssamßna, we wulkim zyłu jeniczka „wiſchnjowa žona“, mějeſche ßwój ſtan, abo lěpje ßwój ßyd, na ßwobodnym měſtnje ſ połodnja lawſkeje wěže, abo kaž ßo tehdy ſ dobrym prawom prajeſche, ſnutſkownych lawſkich wrotow, pódła kotrychž bě pſchi měſtowej muri mały dwór, hdźež by wiſchnjowa kara nozy a njedźelu dopołdnja ſakhowana była; hewak dha ſtejeſche kara zyły dźeń wonka, někotre krocźele dale dworowych durćźkow, a Kretſchmerowa ßydaſche na drjewjanym ſtólcźku pódła ßwojich wiſchnjow njemylena wot ßłónza, kiž bě na tym měſtniſchcźu „zyły dźeń połodniſche“, a njemylena wot Wětſikez hólzow, kiž tam „na wſchěch ſtronach ſ połnozy“ dujachu. Wona bě žona ßrěnich lět a khodźeſche w němſkej wjeßnej draſcźe ßwojeje narodneje ſtrony (wokoło Porchowa), ſ wulkim rubjeſchkom na hłowje. — 2. Druha kóždemu Budyſkemu ſnajoma žona rěkaſche ſtara Müllerowa; ta khodźeſche w měſchcźanſkej draſcźe (kajkuž tehdy mandźelſke rjemjeßlnikow noſchachu) a mějeſche tehodła na hłowje běłu płatowu kapu ſe ſchěrokimi ſwuſhibowanymi zankami. Jeje wobliczo bě ſtrowe a połne, jeje hubje běſchtej pak ſpadnjenej. Müllerowa běſche móhł-rjez prěnja konditorka w Budyſchinje, hdźež běchu konditernje tehdy hiſchćźe njeſnajoma wěz. Ssamßna mjenujzy pſchedawaſche pampuchi a podobne pjecźwa, kotrež běchu na ſtajenym blidźe roskładźene. Wona mějeſche ßwoje wikowanje we naſpomnjenym pſchekhodźe pſchi lawſkej wěži, a dokelž wona cźerſtwy powětr mjenje lubowaſche hacź Kretſchmerowa, by ßo druhdy wětra dła nuts do kucźika pſchi wěži pſcheßydlika; na wikowych dnjach pak ßydaſche pſchi bohatych wrotach bliſko hoſcźeńza pod „Słotej Kicźu“. Dźěćźi tam wjele kupowachu, hdyž tež łóſe huby prajachu, ſo Müllerowa ſ konjazym ßadkom pjecźe. Ja po mojim ßkłodźe ßo wo woßebnoſcźe jejneho blidaczka ſtarał njeißym; ja jeno pomnju, ſo by ta žona pſchezo ſchtrykowanje w rukomaj dźerźaka, pſchi cźimž mějeſche wulke kulojte moßaſne nawocźi (brylu) na noßu. Jeje wobliczo bě ſtajnje — kaž na Mekku — na ſnutſkownu lawſku drohu wobrocźene. Tam ras njedaloko ſtareje Müllerowoje, kiž pſchecźiwo ßwojej woli ſhromadnu kedźbliwoſcź na ßo cźehnjeſche, młody knjes ſaſta, kiž mějeſche papjeru a wokojnik w ruzy a kotryž tam ſtejo něſchto ſnamjenjeſche, pſchi cźimž pſchezo na nju pohladowaſche. Wona je potom prajiła: „Ja jeno chzyła wědźecź, ſchtó tón młody knjes běſche, kiž ſ tajkimaj kakatymaj wocźomaj na mnje hladaſche.“ Njewěm, hacź je hdy ſhoniła, ſo bě to hłuchoněmy wobraſnikař (moleř) ſ Drežďźan, kiž chzyſche tu originalnu woßobu ſawěcźnicź. — 3. Na Židowje bě hłupikojty hólz, kiž by rady kroſchik na pſchecźinjenje wſał. Hdyž by tajki dar na zaktu abo na jabłuka doſtał, by ßebi ſ wěſtoſcźu zaktu abo jabłuka ſa njón kupił (a niczo druhe); wón hinak njewědźeſche, hacź ſo móže ßo ſa tón kroſchik to kupicź, na cźož běſche ßo jemu dał. — 4. W Budyſchinje ßamym bě hłupikojty „ſtary młody hólz“, kotremuž „Kunze Korle“ rěkachu; ßamßny ßo wot pſchenoſchowanja a wſchelakeho druheho dźěła tak někak žiwjeſche. Hdyž bě julija 1830 w Pariſu revoluzija wudyrika, bu ßamßny wot někoho Budyſkeho najaty, ſo by po wěſtych drohach poběhał a pſchi tym po franzowſkim waſchnju powołał: „Sswoboda a jenakoſcź (freiheit und gleichheit)!“ Najaty nochzyſche podateho myta njehódny bycź, łétaſche po Budyſkich drohach a wołaſche ſ zyłej ſchiju: „Sswoboda a wſchojénota (freiheit und gleichgiltigkeit)!“ To naczini najprjedy njeſkónczne naſtróženje w tym měrnym měſcźe; bórſy pak měſchcźanſka rada, kiž mějeſche tehdy hiſchćźe ßudniſku móz, pſchipowjedowarja jenakoſcźe „jenakoſcźe dła“ k někotrym druhim do klětki tykny. Pſchekupz Eiſſenbeiß, wot Sserbow tež Żeleſokußar rěkany, ßo winowaſche, ſo je tamemu tón nakład dał; wón pak běſche, kaž ſ pſchißahu wobkrucźi, njewinojty: a ja na to pſchepytanje jeno tehodła ſpominam, ſo by to ſpodźiwne mjeno, kiž je mje pſchezo ſajimało, ßobu ſapißane było. — 5. Priwatny wucźenz Schoeppig, ſtary wudowz ſe ßynkom, pěſcźeſche pſchirodowědy, bě pak tupomyßlny, kaž hnydom jeho wobliczo pokaſowaſche. Wo ßamßnym ßo tejle wězy powjedaſchtej. a) Jeho ßynk by ßo po dźěćźazym waſchnju huſto womaſał; nan njemějeſche wjele khwile mycź; duž wón, ſo by to ſtajne mycźe njebyło, ßwojeho ßynka ſ lakom pocźahny. b) Schoeppig bě ras khory; lěkař jemu radźeſche, ſo by dwanaćźe cźopłych kupjel wſał, kóždu po hodźinje; Schoeppig ßebi pomyßli: „Budu tam dwanaćźe krócź dele běhacź — ſo budu! Schkoda cźaßa!“ Wón ßo tehodła ras rano w ſcheſcźi do cźopłeje kupjele ßydźe a we njej hacź do wjecźor ſcheſcźi ßedźo woſta. Tak bě po jeho myßli lěkarjowa pſchikaſnja dopjelnjena, a pomhało jemu pjecźa je! — 6. Priwatny wucźenz kandidat Schuſter žiwjeſche ßo wot hodźiny dawanja. Ssamßny ſnajeſche wjele ryczow a je tehdy, hdyž bě Budyſchin 1813 wot zuſych wobßadźeny, ſ dźělbu wojakow pjecźa nowogrichiſzy ryczak. Je-li to wěrno, ßu to tajzy nowogrichojo (ſ kupow) bycź dyrbjeli, kotſiž pod włóſkim (italſkim) a tak pod franzowſkim roskaſom ſtejachu. — 7. Po Budyſkich drohach cźerchaſche druhdy ſtary, trochu khromy, ſ kijom wuhotowany muž, kiž w cźrijach (ſtupnjach) khodźeſche, a to w tajkich, kiž ßo prědku na ſtopje ſe ſwjaſniczku wjaſachu kaž žonjaze. „Tón ſtary muž je měſto pſcheradźił.“ Niczo dalſche ſhonił njejßym. — 8. 9. Pſchi počzatkach naſcheho ſtotoka ſtaj tež Židaj w Budyſchinje bydlikoj: Salomon a Friedländer, nahladnaj mužej, dobrocźelaj khudych. Salomon wikowaſche ſ wokmu a tež ratarjeſche (wón bě wot mojeho nana łuku wotnajatu měł, kiž ßo tež poſdźiſcho pſchezo hiſchćźe „židowa łuka“ mjenowaſche); Friedländer wſcho móżne kupowaſche a pſchedawaſche, woßebje ſtaru draſtu: lěta 1813 bě měſtu jako ruſki tołmacźer ßłużił. S poſtajenjom ſaſkeje konſtituzije (1831) buchu Židźi na Drežďźany a Lipſk wobmjeſowani. Lěta 1430 bě ſaſke knjeżerſtwo Židow, něhdźe 600—700 woßobow, ſ Drežďźan wuhnało. W Berlinje ſa Friedricha Wulkeho něhdźe 3000 Židow bydleſche; w Saſkej Auguſt Sſylny někotrym pſchebywanje w Drežďźanach dowoli, kotſiž ßo po cźaßu po kraju roſſchěrichu, hdyž tež jim žane druhe dźěło wotpuſchcźene njebě hacź kajkeżkuli pſchekupowanje; tehodła běchu najbóle we ſchpatnych wobſtejnoſcźach. Lěto 1848 pſchinjeße jim ßwobodu dźěłanja a wobßyda w Drežďźanach a Lipſku. Prěni wobßedźeř khěże lěta 1849 bě homoeopathiſki lěkař dr. Wolf, kotrehož ßynaj běſchtaj kſchcźenaj; ſtarſchi bě w Lipſku ſo mnu ſtudował, młódſchi bě w Drežďźanach mój wucźomz. Sswobodne pſchecźahowanje je ßo Židam bórſy po ſałożenju němſkeho kejżorſtwa doſtało: a wot teho cźaßa dha ßu tež někotſi w Budyſchinje. Drežďźanſka ſynagoga je ßo, hdyž tež bu hakle po konſtituziji twarjena, ſa Auguſta Sſylneho ſałożika. „Stare Drežďźany“ na prawym (łużiſkim) brjoſy Łobja, kiž běchu ßo ſa njeho wotpalike, buchu po ßwojim ponowjenju wot njeho 1731 „Nowe měſto“ pomjenowane.

Bethlehem.

Bethlehem, Bethlehem,
Wſchitkich měſtow diadem!
S tebje Jeſuß wukhadźuje,
Sbóżnoſcź ßwětej poſkićźuje.
Wyſtaj nětk Jeruſalem:
Bethlehem, Bethlehem!

Khryſtußo, Jeſußo,
Witaj k nam, meßijaßo!
Jandźelow tam jaßna ßyła
Bohu cźeſcź a khwalbu ſpěwa.
Khwal tež naſcha wutroba
Khryſtußa Jeſußa!

Sbóżniko, ſbóżniko,
Kſcheſcźijanſtwa ryczerjo!
Hoſiana ſawyſkamy,
Wutrobu cźi ſawdawamy.
Ty ßy naſche dobyczo,
Sbóżniko, ſbóżniko!

Bk. —

Přilopk.

* S jeneje pschikohi k sliczbowanskej rosprawje sakskeho wohenſawěsczazeho wustawa, kotraž je ßo ßejmej pschedpokožika, je widźecź, so je w Sakskej w běhu poßlednich schtyrjoch lět psches lohkomyßlne wobkhadźenje se sapalkami 197 wóhnjow nastako; pschi 72 druhich wóhnjach je pjecza pschiczina njesboża ta ßama byla, njeje pak jaßnje dopokasana; to by we wschěm 269 wóhnjow byko, sa kotrež je ßo 503,777 mk. sarunanja wupkaczilo. 209 wóhnjow ßu dźěczi samischkrike, 60 wóhnjow doroscźeni. — Tele liczby, kotrež dyrbja kóždeho nastrózecź, naß ſ nowa napominaju sapalki derje khowacź, woßebje psched dźěczimi. Schtóž ma dźěczi, dyrbjał krucze na to hladacź, so ßo sapalki na tajkim měsczе khowaju, hdźež dźěczi k nim njemóža.

* Żelesniczny dźěłaczeŕ Böhme w Bienenmühle budźische wóndano straschnu ßmjercź namakał, njebudźische=li wurjadnu pschitomnoscź ducha, rědku wobhladniwoscź a symnu krej wobßedźał. Pschi twornym czahu mějesche wón wosy roswjasowacź. Poßledni wós wot lokomotivy wotwjasawschi chzysche wón ſ kolijow won stupicź, ßo wußunu a na kolije padźe, a to runje w tym wokomiku, hdyž běsche lokomotiva hižo sahwisdała. Böhme pak hkowu njeshubi: wón ßo do ßrjedź kolijow wali, ßo tak dołhi wupschestrje, kaž jeno mózesche, a czezkej maschinje nad ßobu wotjěcź dasche. Ssu też to sa njeho nětkotre czezke sekundy byke, dha je jemu jeho pschitomnoscź ducha žiwjenje sdźerżała. Jeno kožuch běsche jemu lokomotiviny popjelowy kaschcź na khribjecze wobodrěł a rostorhał. Hdyž běsche maschina nad nim pschejěła, Böhme rucze stanu, ßo wottschaßnu a njesmyleny ßwoju ßłużbu dale sasta.

* Tydźenja na wjeczor w pjatej hodźinje ßu wěsteho Wilde ſ Landsberga, kotryž se seleninu wikuje, na drosy ſ Lipska do Landsberga mjese wßomaj Gerbisdorf a Grabehna nadpanuli a wurubili. W Lipsku na wikach pobywschi Wilde se ßwojej 25lětnej dźowku na jenopschežnym krytym wosyczku domoj jědźesche. Njedaloko sakskich mjesow na jene dobo dwaj muźskaj k wosej skoczischtaj, psches sadnej koleßy žerdź tyknuschtaj a se ßochorom do nana a dźowki pracź poczeschtaj. Dokelž běsche wós sastał, a nichtó tu na pomoz njebě, njedoczinkaj rjeknuschtaj, so, je=li so jimaj Wilde na měsczе wschě ßwoje pjenjesy njeda, jeho a jeho dźowku sarasytaj. Wilde jimaj wscho, schtož mějesche pschi ßebi, — něhdźe 200 mk. — da, na czoż muźskaj po drosy do Lipska woteńdźeschtaj.

* Żona knjezeho najeńka w Mittelsohra mějesche ßo njedawno psched ßudnistwom sa to samolwjecź, so je wodu do mloka panzała. Twarożkarjej, kotryž wsche mloko bjerjesche, ßo město wupowjedźi. Duż twarożkaŕ sepjerajo ßo na ßwědczenje prjedawschich ßkużobnych dźowkow mjenowanu żónsku wobskorži, so je czasto do mloka niz jeno wodu, ſ kotrejž běsche mlokowe ßudobja wopkokowała, ale hischcze 4—5 litrow wody nalała była; sa tajke jebanje wón 10,600 mk. sarunanja żadasche. Hdyž jeho ßudnistwo ſ tajkim żadanjom wotpokasa, wón najeńkowu na to wobskorži, so je żyrobne ßrědki falschowała. Dokelž mózachu ßwědkojo dopokasacź, so je ßo to woprawdźe schěscź krócź stało, ma najeńkowa 600 mk. khostanja płaczicź. Ssudnistwo ji tajke ßnadne khostanje pschißudźi, „dokelž ßo na wßach bohużel czasto stawa, so do mloka wodu panzaju".

* We wßy Kanthen w Schlesynskej wóndano 18lětny burski ßyn do bróżnje po ßyno dźěsche. Wón ßyno ſ hrabjemi dele czahasche, pschi czimž ßo hrabje skamachu. Wotkamane toporo w stronu stajiwschi mkodźenz do ßyna horje saléše. Tu pak ßo wón pschehlada a dele padźe, a to njesbožownje runje na te wotkamane toporo, kotrež ßebi $^3/_4$ kóhcza hluboko do žiwota saschtapi. W żałostnych bolosczach njesbožowny mkodźenz sa 24 hodźin wumrje.

* W měsczе Schweidnitz je psched dwěmaj njedźelomaj khostanska komora 14lětnu holzu dla spytaneho mordarstwa k 3lětnemu jastwu saßudźika. Holza běsche ßo sa pěstończu pschistajika, ale na ßłużbje ßo ji njelubjesche. Hižo na tsecźi dźeń wona khorowatemu, lěto staremu dźěsczu, kotrež mějesche pěstonicź, petrolej do rta linu ßo nadźějo, so dźěczo na to wumrěje, a wona psches to ßłużbu wotbudże. Na sboże dźěczo petrolej njepóžrě, hewak budźische, po lěkarjowym wußudźe, bjes dwěla wumrjeko. Khostanska komora mějesche sa dopokasane, so je pěstończa, kotraž k wschemu stejesche, ſ dobrej wolu a se samyßlom dźěczo moricź spytała derje wjedźo, so ſ tym skutk wobeńdźe, kotryž ma ßo khostacź. Toho dla ji tajke krute khostanje pschißudźichu.

* Hódnje je ßo wustajeńza khuchinskeho wumělstwa w Kölnje skónczika. Jedyn pschekupz namjet staji, so bychu ßo pjeczenje, ßwinjaze pleza, pastety, tykanzy, butra, twarożk, selenina a schtož běsche podobnych wězow wysche, ßußodnemu klóschtrej darike, w kotrymž ßo khudźi a khori wothladuja. Tak też ßo sta. Klóschtrske knjeżny sa ßwojich bědnych na 50 korbow najlěpschich jědźow dostachu.

* W měsczе Staßfurt je ßebi tamón tydźeń rěsnik pschehladał a ßwojemu wuczobnikej, kotryž jemu ßwinjo rósno rubacź pomhasche, ruku wotrubnuł.

* Schpaniski lud ßwojeho mkodeho dobreho krala hłuboko żeli. Najbóle ßo prynzeßnje Asturiskej, kralowej 5lětnej dźowczicźzy, po nanje stysła. W ßmjertnej hodźinje wona pschi nanje njeběsche; někotre minuty po tym, so běsche kral ducha spuschcził, ju k czěłej pschiwjedźechu. Wocźi na kožo słoźiwschi holczka sastróżena stejo wosta a na wschě stawy satschepjeta. Wschitzy jej rěczachu, so „papa" spi. „A je=li so spi", wona dźesche, „psche czo ßu to telko kwětkow na njeho naßypali?" Hdyž skónczńje wěrjesche, so nan wo prawdźe spi, ßo mjelczo sawróczi, ßwoju 3lětnu ßotru sa ruku wsa a jej do wucha scheptasche, so dyrbi czische=czische stupacź, so byschtej „papu" njewubudźikej. Dokelž ju ßlědowaze dny njedźiwajzy wschěch jeje prostwow k nanej njepuschczichu, jemu wona mjelczo liscźik napißa skorżo jemu, so ju k njemu njepuschcźa, a so by jeho tola tak rad wohladała. Potom kraloweho ßkużobnika wußlědźi a jemu mjelczo liscźik ßunu jeho proscho, so chzył liscźik tola nanej podacź. — Też kralowemu lubuschkej pßej Féo ßo ßmjertnje stysła; dobre skoczo, kaž praja, niczo njeżerje a wo dnjo a w nozy ßedźo wuje.

* Pschi wojeŕskim wuwuczowanju w Warschawje ßo wóndano sta, so, hdyž běsche zyła kompagnija na dobo wutšélika, jedyn wojak k ßwojemu podwyschkej pschińdźe prajizy, so trubku wot patrony se ßwojeje tšélby wuczahnucź njemóże. Měnjo, so wo prawdźe jeno trubka wot patrony w tšélbje tczi, ju podwyschk ſ pschiprawu, kotruž k tomu ma, wuczahacź pocza. Na jene dobo tšélba wrjeßnu. W njej mjenujzy trubka ßama njetczesche, ale zyła patrona; wojak pytnuł njeběsche, so běsche jeho tšélba saprajika, hdyž zyła kompagnija na dobo wutšéli. Kulka wyschkej, kotryž psched ßwojej kompagniju stejesche, do léweho woka slecźi, jemu nopowe koscze pscherasy, sady ſ hkowy saßo wulecźi a hischcze wojaka druheje kompagnije srani, kotraž 100 krocźel dale stejesche. Unterossiżer, kotryž bu bjes samyßka ſ pschiczinu wyschkoweje ßmjercze, pola tohole wyschka woßebje derje stejesche.

* W swěrinskej sahrodźe w Moskwje sańdźeny tydźeń tsjo hólzy ßebi swěrjata wobhladujo k żelesnej klětzy pschińdźechu, w kotrejž ßu běke mjedwjedźe. Hólczata ßo ſ kijom se swěrjatami schczěkacź poczachu. Rosnjemdrjena stara bariza nohu ſ lěßeczku won ßunu, jeneho hólza sa nohu shrabnu, jeho blisko k klětzy sczahnu a jemu ßwoje dołhe wótre pasory hłuboko do mjaßa sarubnu. Hólczez sakschicza, ßo ſ zykej mozu satorhnu a ſ tym na sboże ßwoju nohu wußwobodźi; ale mjaßo je jemu hacź do kosczе ſ nohi sedrjene.

* Kaž „Kasanski Listok" pische, je ßo w rězy Kamje psched něschto czaßom 14 kwaßarjow tepiko. Czah kwaßarjow k rězy pschińdźe; dokelž dyrbjachu na druhi brjoh rěki, ßo do wulkich czołmow seßydachu. Czołmarjo pak běchu pjeni. Duż ßo sta, so wulka schkruta jedyn czołm powróczi; powróczeny czołm pod schkruty sajědźe, a 14 człowjekow ßo tepi.

* W Podolskej krajinje je ßo tamón tydźeń telko ßněha naschko, so po dróhach wjazy jěsdźicź njemóża; wschudźe ßu mózne ßepje.

* Drohotnu tkaninu ßu njedawno w měsczе San Francisko spalili. Tam běsche wó jstwje, hdźež ßo pjenjesy bija, płachta pschestrěta. Drobny słoty proch, kiž stajnje pó jstwje wokoło lěta, běsche ßo ſ hromadami do mjenowaneje tkaniny naßydał. Hdyž skónczńje płachtu, do małych kruchow rosrěsanu, spalichu, ſ njeje sa 10,000 markow słota dobuchu.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Ota Reinhold, Khorle Augusta Dubskeho, tyscherskeho w Sajdowje, ß. — Max August, Michała Korluża, dźełaczerja, ß. — Lisbeta Hedwiga, Ernsta Hermanna Balaka, murjerja na Zidowje, dź. — Hana Augusta, njebo Kschescźijana Wojty, skałarja w Jeńkezach, dź. — Pawoł Gustav, Augusta Prochera, fabrikskeho dźełaczerja na Zidowje, ß. — Pawoł Hermann, njemandź. ß. w Jeńkezach. — Ernst Hermann, njemandź. ß. w Jeńkezach.

Zemrjeći:

Dźeń 18. dezembra: Khrystiana Lejna, Michała Korluża, dźełaczerja pod hrodom, mandźelska, 25 l. 2 m. 26 d. — Ota Reinhold, Khorle Augusta Dubskeho, tyscherskeho w Sajdowje, ß., 5 d. — 19. Khorla Juliuß Geyer, stawnik a pschekupz, 64 l. 4 d. — Handrij Schneider, žiwnoscźeŕ w Małßezach, 56 l. 6 m. 8 d. — 21. Jan Bohuwěr Burghart, fabrikski dźełaczeŕ na Zidowje, 57 l. 14 d.

Pisches ſudniſtwo ma ſo na **pischeßadźowanje pschedawacź**: 29. dezembra dopołdnja w 10 hodź. połleńſke kublo cźißło 3 w Lětonju, na 34,150 mk. takſerowane. 5. januara 1886 na tym ſamym kuble ſkót a druhi inventar. — 12. januara pſchipołdnju w 12 hodź. kheźkarſka žiwnoſcź cźißło 26 w Cźornych Noßlizach.

Płaćišna žitow a produktow w Budyſchinje

19. dezembra 1885.

Žitowy dowos: 3651 měchow.	Na wikach wot M	Na wikach wot Pf	Na wikach hacź M	Na wikach hacź Pf	Na bursy wot M	Na bursy wot Pf	Na bursy hacź M	Na bursy hacź Pf
Pschenźa	7	44	8	21	7	50	8	33
Rožka	6	71	6	96	6	71	6	96
Jeczmjeń	6	88	7	10	6	88	7	10
Wowß	7	5	7	50	7	30	7	50
Hroch	8	6	10	28	—	—	—	—
Woka	7	8	7	50	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	12	—	16	—	—	—	—	—
Hejduſchka	16	—	16	50	—	—	—	—
Běrny	1	50	1	80	—	—	—	—
Butra (1 kilogr.)	2	20	2	60	—	—	—	—
Pschenična muka (50 =)	7	—	15	50	—	—	—	—
Ržana muka (50 =)	7	—	10	50	—	—	—	—
Ssyno (50 =)	3	60	4	—	—	—	—	—
Sslóma (600 =)	24	—	26	—	—	—	—	—
Prožata 836 schtuk, schtuka	7	—	18	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	—	—	4	10	4	20
Ržane wotruby	—	—	—	—	4	60	4	75

(50 kilogr.)

Draždźanſke mjaßowe płaćišny. Howjada 1. druźiny 61—64 mk., 2. druźiny 51—54, 3. druźiny 30 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 57—60 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 35—55 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncźe rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 24. dezembra: Mhłowojte.

Hěblowane ſchpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pſchedawa tunjo

Tr. Holbjan w Budyſchinje pſchi dwórniſchcźu.

Kosaze kože a wſchě druhe ßyre kože kupuje pſchezo po najwyſchſchich płaćišnach

Heinrich Lange na žitnych wikach pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi.

Hartenſteinſke krepki ſa ſkót, originalnu bleſchu po 1 mk. 10 np., **Kłožowy mlokowy a wužitkowy pólver, butrowy pólver, reſtituzionſki fluid, wobžerny pólver ſa ßwinje, pile ſa pčły** porucza

měſchczańſka haptyka w Budyſchinje

na hłownym torhoſchcźu 6.

Symſke wobleczenja,

pjeſle a ßuknje, ſymſke ſwjerſchniki, kholowy a lazy

wſchě wote mnje ſ dobrych ſtupjenych tkaninow dźełane, w wulkim wubjerku poruczam.

P. Baruch

pſchi bohatych wrotach, na rózku žitnych wikow.

☛ Draſta, po měrje ſkaſana, ßo rucze a derje ſeſchije.

M. Kubasch sen.

na garbařſkej haßy 4.

Dokelž ſ krawzowanjom ſaſtanu, wſchu **mužazu draſtu** po płaćišnje a niže njeje wupſchedawam.

Drjewowa awkzija.

W **Njeßwaczilſkim hrabinſkim majoratnym lěßu** ma ßo ſlědowaze **wužitkowe** a **palne drjewo** a to:

wutoru 29. dezembra t. l. dopołdnja wot 10 hodźin

60 khójnowych ſchtomow 15/25 cm ßrjedź. tołſtoſcźe a hacź do 18 m dołhich,
15 khójnowych klozow 15/30 cm hornjeje tołſtoſcźe a hacź do 5 m dołhich,
16 khójnowych žerdźow 13/15 cm delnjeje tołſtoſcźe, 14/18 m dołhich,
54 rm. khójnowych palnych ſchcźěpow,
18 = = kuleczkow,
55 = = pjeńkow,
5 ßuchich khójnowych dołhich hromadow,
10 khójnowych wuležowan. dołhich hromadow

} w drjewniſchcźu wotdźělenja 27 w ruczizy pola Rakez;

ßrjedu 30. dezembra t. l. dopołdnja wot 9 hodźin

18 ſchkowronczodrjewowych žerdźow 10/15 cm ßylnych, 9/10 m dołhich,
192 rm. khójnowych palnych ſchcźěpow,
120 = = pjeńkow,
17,5 ſtotnjow walczkow,
216 rm. walczinu,

} w drjewniſchcźu wotdźělenja 19,

5 ſtow žerdźow 3/5 cm deln. tołſt., 3/5 m dołhich,
10 khójnowych wuležowan. dołhich hromadow

} w wotdźělenju 18

ſ wuměnjenjom ßadźenja kaž tež pod druhimi tu ſwuczenymi wuměnjenjemi ſjawnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźišna 29. dezembra w drjewniſchcźu w ruczizy a 30. dezembra w drjewniſchcźu wotdźělenja 19 pſchi Nowowjeſczańſko-Jenſcheczańſkim pucźu.

Hrabinſke hajniſke ſarjadniſtwo.

H. Njepraſchk.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 29. dezembra dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo na **Drožďźijſkim hajniſkim revěrje**

něhdźe 300 dołhich hromadow ßylneje brěſoweje a wólſchoweje walczźiny,
= 200 łoßow rjaneho duboweho a brěſoweho wužitkoweho drjewa,
= 150 = pjeńkoweho drjewa,
20 = ſchkowronczodrjewowych žerdźow k twarſkemu drjewu, katam a ryhelam ßo hodźazych,

ſjawnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Wuměnjenja ßo do awkzije woſjewja.

W Drožďźiju, 20. dezembra 1885.

Hajniſke ſarjadniſtwo.

Gähler.

Drjewowa awkzija.

Pónďelu 28. dezembra dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo na **Delnjohórczańſkim revěrje**

10 hromadow wužitkoweho a drjewa,
50 twjerdych dołhich hromadow

pod wuměnjenjemi, do awkzije woſjewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźišna pola korczmarja Huſty w Wulkej Dubrawje.

W Wulkej Dubrawje, 18. dezembra 1885.

Preuß.

Drjewowa awkzija.

Pónďelu 28. dezembra 1885 dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo **na Wutołczańſkim revěrje**

44 khójnowych dołhich hromadow,
3 kopy ßłabych ſchmrěkowych žerdźow,
1½ = ßrěnich = =
¼ = ßylnych = =

ſjawnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Schtóž ßo nahlenzy boji

abo kotrehož je wona hižo podeſchła, abo ſchtóž na wjercźenje, ſkromjenje, bjeſſparnoſcź, khore nerwy cźerpi, njech ßebi knižku „Wo wobróczu a wotſtronjenju nahlenzy", 3. nakład, wot ſpißacźela, něhdyſcheho krajno-woborneho bataillonſkeho lěkarja **R. Weißmanna** w Wilshofenje w Bajerſkej, darmo a franko ſkaſa.

Khofej

wot najtuńischich hacź do najlěpschich druźinow, jara derje ßłodźazy, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Jerje

rjane tucźne ryby
po 3, 4 a 5 np.,
mandl po 40, 50 a 60 np.,
w zyłych tunach tuńscho
porucza
Hermann Klemm
na bohatej haßy.

Khofej

paleny punt po 100—200 np.,
khěžorske měschenje pt. po 120 np.
porucza sa něschto wubjerne
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Jerje

jara wulke po 4 a 5 np.,
15 schtuk po 50 a 60 np.,
porucza sa jara płaćźisny hódne
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Khofej

w wulkim wubjerku
seleny punt po 70—160 np.
jenoź derje ßłodźaze druźiny porucza
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Butra!

Měschanu butru,
lutowansku butru
w bowach a wuwaženu, najlěpsche druźiny, porucza wot cźerstweje poßyłki
Gustav Poser
na jerjowej haßy.

Khofej:

Santos
derje ßłodźazy
seleny punt po 65 np.,
paleny = = 80 =
Kampinas
wubjernje ßłodźazy
seleny punt po 70 np.,
paleny = = 90 =
Mexikanski
jara derje a ßylnje ßłodźazy
seleny punt po 80 np.,
paleny = = 100 =
Java a Ceylon
najlěpschi po ßłodźe
seleny punt po 100 np.,
paleny = = 120 =
porucza
Hermann Kunack
w Budyschinje na bohatej haßy 8.

Parna fabrika

schokolady, zokrowych tworow a mjedowych tykanzow

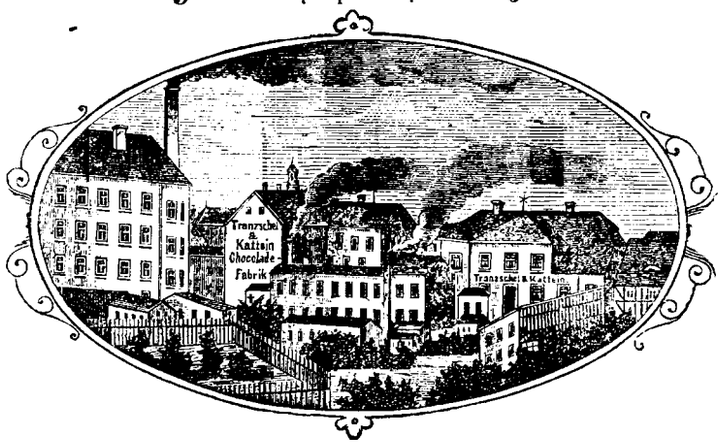

Rudolfa Katteina,

prjedy Tranzschela a Katteina,
w Budyschinje
na hospitalskej haßy 7 a rózowej haßy 10
porucza
ßwoje cźiste a dobre fabrikaty po jara tunich płaćźisnach.

Katteinowy Budyschski konfekt: ¼ punta po 15 np.

Nowolětne khartki,

najnowšche mustry, w wulkim wubjerku po najtuńischich płaćźisnach porucza
Gustav Rämsch
na bohatej haßy ſ napschecźa prjedawschich khlamow.

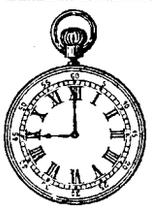

Saczne cźaßniki, regulatory a ſcźěnske cźaßniki
w wulkim wubjerku po tunich płaćźisnach porucza
Jan Gäth
1 na hospitalskej haßy 1.

Paleny khofej,

wubjernje ßłodźazy, punt po 100 a 120 np.,
porucza pschezo cźerstwy **Th. Grumbt**
na ßwonkownej lawskej haßy.

Zónske mantle, paletoty, ßomocźane žakety ßo rjenje a trajnje ſ nowa barbja a ßo po žadanju wuporjedźa
w parnej barbjerni **W. Kellinga.**

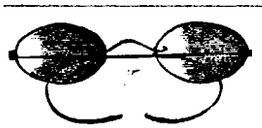

Bryle

sa kóžde wóczko
porucza
Jan Gäth
1 na hospitalskej haßy 1.

Khofej

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

w derje ßłodźazych druźinach
punt po 70, 80, 90 hacź 150 np., pschi wotewsaczu 5 puntow tuńscho,
drobny a zyły zokor nanajtuńscho,
rajß po 13 np.,
krupy po 15 np.,
jahły, hejduschku, bělenu a njebělenu,
hróch, ßo lohzy warjazy,
nowe ßoki a najlěpsche
nudle k lamanju
po mózno tunich płaćźisnach
poruczataj
Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

khofej

So bychmoj naschim wjeßnym wotebjerarjam stajnje cźerstwy paleny
poskicźecź móhkoj, palimoj jón wot nětka kóždu ßrjedu a ßobotu rano a poruczamoj ſa wubjernje ßłodźaze druźiny punt po 100, 120 a 140 np.
Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na wulkej bratrowskej haßy 6.

Polnojerje

tucźne wulke ryby
po 3 np.
poruczataj
Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Kalijowe mydło, ßuche,
punt po 50 np.,
jadriwe mydło, ßuche,
punt po 40 np.,
kojowe mydło, ßuche,
punt po 36 np.,
pschenicźnu schterku,
punt po 22 np.,
kónzatu schterku, najlěpschu,
punt po 30 np.,
ſoda kryſtaliſowany, najcźiſcźiſchi,
punt po 5 np.,
běrnjazu muku,
punt po 13 np.,
běłazy ſoda H. Puyowy,
pakcźik po 10 np.,
wubjerny ßrědk ſa schaty a hospodarſtwo,
žiwizowe mydło, maſne mydło
w wschelakich druźinach
pschedawa tunjo
H. Puy w Budyschinje,
mydłarnja.

Strowe kruschwinowe drjewo
kupuje po najwyschschej płaćźisnje
mechaniska pschadownja
w Hajnizach.

W Stróži pola Wulkich Sdžar je **khěža** cžišćo 49 se ßołotowej a ßadowej sahrodu ſ 3 kórzami pola abo bjes njeho na pschedań.

Roßowany ſtwjelzowy abo njetrjeny len,
kaž też **wutrjeny len** kupuje po kóždej dźěłbje a kóždy dźeń mechaniſka dźěłopſchadownja w Hajnizach, tola w Budyſchinje ßo jenoż **trjeny len,** a to jenoż ßobotu w Grützneręż domje, ſ nutskhodom ſ jerjoweje haßy, kupuje.

Koſaze koże

kaž też wſchě druhe družiny ßyrych kožow kupuje po najwyſchſchich płaczišnach, toho runja

koże k kožuchaм,

do kotrychž ženje žanych molow njepſchińdże, pschedawa po najtuniſchich płaczišnach

Guſtav Nauke
na garbarſkej haßy 16.

Bróſtwonowe korjenje
(kalmußowe)
kupuje
hrodowſka haptyka.

Dr. Voßowe pile ſ rozpokaſanjom, kak maja ßo nakožicź, jenoż prawdźiwje po dr. Hageru (najlěpſchi originalny rezept) w ſchkleńczanych bleſchkach po 75 np. ma na pschedań

měſchczańſka haptyka w Budyſchinje
na hłownym torhoſchczu 6.

Wakowe zokrowe paſtile,
ſ wěſtoſczu ſkutkowaze,
porucza
měſchczańſka haptyka
w Budyſchinje
na hłownym torhoſchczu 6,
Max Schünemann.

Najtuńſche poßleſchczo!

Schěre pjerje, zyle nowe, drjene, ſa ſwjerſchne poßleſchcza, hłowaki a ſpódne poßleſchcza, tak dołho hacž ſkład doßaha, punt po 1 mk. Pjerje ßu w kóždym naſtupanju tak dobre kaž drohe běłe. Kóždu dźělbu ſa doprědne ſapkaczenje wotſczelu.

J. Kraßa, pſchedawarnja pjerjow w Praſy-Smichowje w Czechach.

Turkowſke ßłowki

najrjeńſche a najwjetſche, kotrež ßu doſtacź, porucza hiſchcże tunjo

Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoſchczu,
deſtillazija najlěpſchich likěrow.

Nowe polnojerje
tunu po 37 mk. porucza
Moritz Mjerwa
na mjaßowym torhoſchczu.

Swój ſkład
zigarow, zigaretow a kurneho tobaka
ſ tutym, do zyła dobru a płaczišny hódnu tworu lubjo, najnaležniſcho poruczam.
Wſchě na ſkładze leżaze
draſchlerſke a galanterijowe twory,
kaž: **trubki, ſpyzy, tyſy, trubkowe hłowczki, ſapaladła, zigarowe haſcherje, zigarowe a popjelowe bjecharje, zigarowe kaſchczički, etwije** atd. po najtuniſchich płaczišnach, dokelž **tele wězy wjazy wjeſcź nochzu,** wupſchedawam.
Traugott Böhme,
(Straßburgſka tobakowa manufaktura)
na bohatej haßy 13.

K kſchczišnam, kwaßam a druhim ßwjedźenjam, woßebje hoſczenzarjam ßwoje **jednore a dwójne palenzy,** toho runja wubjernje dobre **likěry** po jara tunich płaczišnach poruczamoj.
Ginzel & Ritscher,
deſtilazija na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Powšitkowna aſſekuranca w Triestu.

(Aſſicurazioni Generali.)
Saložena w lěcze 1831.
Rukowazy fond w kapitalu a reſervach w hotowych pjenjeſach:
31 millijonow 490 tyßaz 875 ſchěßnakow 83 krajz.
Woheń-, krupobicze-, transport- a žiwjenje-ſawěſczenje.
Poliży ßo w **khěžorſtwowych markach** wuſtajeja.
K wukaſowanju a k wobſtaranju ſawěſczenjow poruczataj ßo jako agentaj:
hamtſki ſkotolěkař **Ernſt Walther** w Budyſchinje,
ſchewſki miſchtr **Heinr. Jul. Näther** w Kukowje p. Pancžiz.

Woſjewjenje.

Czeſczenym Serbam w Bukezach a wokolnoſczi ſ tutym k nawjedźenju dawam, ſo ßym **khlamarńju** a **reſtawrazuju** ßwojeho njebocžiczkeho nana, pſchekupza **Khorle Auguſta Kſchižana w Bukezach,** pſchedewſak a bjes pſcheměnjenja dale powjedu.
Lubjo, ſo budu ßo ſtajnje prózowacź, wſchitkim mje poczeſczowazym ſ dobrymi tworami po móžnoſczi najtuniſcho poßłužecź, proſchu wo dobroczinwe wobkedźbowanje a bohaty pſchiſtup.
S poczeſczowanjom
Herrmann Kſchižan.
W Bukezach, 20. dezembra 1885.

Druhi dźeń hodow
ſerbſki ſpěwanſki konzert
w **Schneiderez hoſczenzu** w **Hornjej Hórzy.**
Sapoczatk wjeczor w 7 hodźinach.
Wo pſchecźelny wopyt proßy
ſpěwanſki wotrjad.

W **Bukezach** budże w **Heimrichez hoſczenzu njedźelu 3. ßwjaty dźeń hodow** tamniſche mužſke ſpěwanſke towarſtwo němſki
ſpěwanſki konzert,
kotryž ßo 1/2 8 hodźin ſapocžnje, wotdźerżecź.
Po konzercze ſa wopytarjow **balſka hudźba.**
Pſchecźelnje pſcheproſchuje
ſpěwanſke towarſtwo a hoſczenzař **Heimrich.**

Nowe hollandſke
jerje,
jara dobre, tucžne ryby,
połne mlócžnate abo jerkate,
3 ſchtuki jenoż po 10 np.,
mandel = = 50 =
kopa = = 190 =
porucza jako něſchto jara tunje
Hermann Kunack
na bohatej haßy 8.

Dr. Pattiſona
wiczna wota,
najlěpſchi hojazy ßrědk pſche
wiez a rheumatiſmus
wſchěch družinow, jako: wobliczo-, bróſt-, ſchiju- a ſubyholenje, hłowjazu, ruczu a nohazu wicź, drjenje w ſtawach, khribjetowu a ledźbowu boloſcź. (H. 6250)
W pakczikach po 1 mk. a w połojczných po 60 np. pſchedawa **Ernſt Mittaſch** hewak H. J. Lincke pſchi wulkej zyrkwi 5.

Hamburg-Amerika.

Kóždu ßrjedu a njedźelu do **New-Yorka**

ſ póſtſkimi parołódźemi
Hamburgſko-Amerikanſkeho paketjězdneho akcijſkeho towarſtwa.
Wukaſanje a pſchewjeſne pißma dawa No. 867. **Albert Meiſel** w **Budyſchinje.**

Bukičanske ſerbske towarſtwo
změje njedźelu 3. januara 1886 popołdnju w 4 hodź. ſwoje poſedźenje.
Dnjowy porjad: 1) wólby předſydſtwa a wubjerka; 2) přednoſk k. ſejmſkeho zapóſłanca a towarſtwoweho předſydy Keŕka z Rodec.
Wo bohaty wopyt proſy
předſydſtwo.

W Žornoßykach.
S tutym kóždej žónſkej woſjewjamoj, ſo ßo do naju bjes prawa měſchcecź njeßmě, hewak ſměje ßo na ßudniſtwje ſamolwicź.
Auguſt Koch a mandźelſka.

Czeſczranjaze ßkowa, wote mnje na **Handrija Mihanka** rěczane, jako njewěrne wróczo bjeru.
Lejna Mitaſchowa
rodź. Nowakez.

Sjawny dźak.

Wſchitkim tym, woßebje Brěſnjanam a Stróżanam, kotſiž ßu naju po wóhnjowym njeſbożu, kotrež je naß naſymu potrjechiło, a pſchi nowotwarje naju brózńje ſ darami luboſcze podpjerali, prajimoj najwutrobniſchi dźak. Bóh luby knjes chzył wſchitkim jich ßmilnoſcź bohacze ſarunacź.
Jan Dučźman a mandźelſka
w Hucźinje.